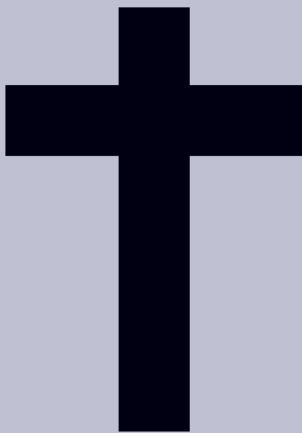

Luda yã takada kũ
Bisã yãõ

Portions of the Holy Bible in the Busa language of Nigeria

Luda yá takada kú Bisá yáo

Portions of the Holy Bible in the Busa language of Nigeria

copyright © 2005 SIM International

Language: Bisá (Busa)

Translation by: SIM

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-10-10

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023
8631d380-7d17-5581-abf9-174814e8ccc3

Contents

NAANAA	1
BONAA	59
Sāarun Wooda	89
NARONAA	128
DOKAGBĒSISINAA	143
YĪSUA	146
YĀGĪGĪRINŌ	161
RUTU	175
1 SAMUĒLI	179
2 SAMUĒLI	215
1 KINANŌ	248
2 KINANŌ	284
Bandun Gari I	319
Bandun Gari II	362
EZĒRA	409
NEĒMAYA	417
ESITA	426
AYUBA	435
ZABURA	452
YAASINŌ	589
LAASUNDE	631
Womu Duro	644
Yeremi	652
Swī	745
Esekieli	755
Danieli	821
Osee	841
Yoeli	857
Amosu	864
Abudiasi	876
Yonasi	878
Misee	881
Nahumu	890
Habakuku	894
Sofoni	899
Asee	904
Sakari	907
MALAKI	922
MATIU	925
MAAKU	970
LUKU	998
YUHANA	1046
ZĪRINŌ	1080

ROMUDENÇ	1122
1 KÖRINTIDENÇ	1142
2 KÖRINTIDENÇ	1160
GALATIANÇ	1172
EFESUDENÇ	1179
FILIPIDENÇ	1186
KOLÖSEDENÇ	1191
1 TESALONIKADENÇ	1196
2 TESALONIKADENÇ	1200
1 TIMÇTI	1202
2 TIMÇTI	1207
TITU	1211
FILIMÇ	1214
EBERUNÇ	1216
YAMISI	1230
1 PITA	1235
2 PITA	1241
1 YUHANA	1244
2 YUHANA	1249
3 YUHANA	1250
Yudu	1251
ZIA YÄ	1253

NAANAA

Musa takada káaku

Adamu 1:1-5:32

Nuhu 6:1-11:32

Ibrahî 12:1-20:18

Isaaku 21:1-26:35

Yakubu 27:1-36:43

Yusufu 37:1-50:26

Andunia naanaa

¹ Zaa káaku Luda musu kú zĩteoo kè.

² Gu da páme à kekenaro, gusira mé à da ísiralá, akú Luda Nini ten yàa ke í pila.

³ Akú Luda pì: Gupura kù! Akú gupura kù.

⁴ À è gupura pì kè mana, akú à gupura kèkōa kú gusirao.

⁵ À tó kpà gupuranɛ fānantɛ, gusira sō gwāani. Gu sì gu dò, a gɔɔ káakun gwe.

⁶ Akú Luda pì: Sarapura gō kú íno dagura de à í pìno kèkōa.

⁷ Akú à sarapura kè le, à í kú à kú sarapura gbáru kèkōa kú í kú à kú a musuo.

⁸ Akú à tó kpà sarapura pìine ludambe. Gu sì gu dò, a gɔɔ pladen gwe.

⁹ Akú Luda pì: Í kú à kú zĩte kakara gu dokōno, gukori bo. Akú à kè le.

¹⁰ À tó kpà gukori pìine zĩte, akú a tó kpà í kú à kàkaranɛ ísira. Akú à è à kè mana.

¹¹ Akú Luda pì: Láno bote zĩte kú sè wédeno kú lí nédeno, baadi kú a burio. Akú à kè le,

¹² Láno bote zĩte kú sè wédeno kú lí nédeno, baadi kú a burio. Akú Luda è à kè mana.

¹³ Gu sì gu dò, a gɔɔ aakōden gwe.

¹⁴ Akú Luda pì: Pó gupurakūrino gō kú musu ògō fānantɛ kèkōa kú gwāanio, ògō wè sèedano kú gɔɔno kú wèno mōnne.

¹⁵ Ògō kú pó gupurakūrino ũ musu de ògō andunia pura kú. Akú à kè le.

¹⁶ À pó gupurakūri zōkōno kè mèn pla, a kú à gbāna digō kí ble fānantɛ, a kú à buse digō kí ble gwāani. À susunenɔ kè dɔ.

¹⁷ À ní pépe musu de ògō andunia pura kú

¹⁸ Ògō kí ble fānantɛ kú gwāanio, ògō gupura kèkōa kú gusirao. Akú à è à kè mana.

¹⁹ Gu sì gu dò, a gɔɔ siikōden gwe.

²⁰ Akú Luda pì: Pó wèndidenɔ í pa yérére, bāno dagula musu ògō vura sarapuran.

²¹ Akú à pó wèndide kú òdi í panɔ kè kú kpò gbèntēno pínki, baadi kú a burio. À bāno kè pínki dɔ, baadi kú a burio. Akú à è à kè mana.

²² À arubarikaa dàngu à pì, ògō né i ògō ke dasi, kpōno ísira pa, bāno ke dasi zĩte.

²³ Gu sì gu dò, a gɔɔ soɔroden gwe.

²⁴ Akú Luda pì: Pó wèndidenɔ bote zĩte, be pókādenɔ kú pó kú òdi taa o kú kuaono kú nòbōsēntenɔ, baadi kú a burio. Akú à kè le.

25 Luda nòbòsèntenò kè baadi kù a burio. À be pòkàdenò kè baadi kù a burio. À pò kù òdi táa o kù kùàonò kè baadi kù a burio. Akù à è à kè mana.

26 Akù Luda pì: Ò bisásiri ke ó taka ù, ògò de lán ó bà, ògò kí ble kpònɔa kù bānò kù be pòkàdenò kù nòbòsèntenò kù pò kù òdi táa o kù kùàonò pínki.

27 Akù Luda bisásiri kè a zìda taka ù. A zìda takan à ñ ké a ù. À ñ ké gògbè kù nògbèo.

28 À arubarikaa dàngu à pìnnè: Àgò né i àgò ke dasi àgò andunia pa àgò gbāna blea. Àgò kí ble kpònɔa kù bānò kù pò wèndide kù òdi táa o zītenò pínki.

29 Akù Luda pì: Pò wéde kù ò kù zītenon ma kpàáwa á pòble ù pínki kù lí nédenò pínki.

30 Ma sèñò kù lánò kpà pò wèndidenò pínki ñ pòble ù, nòbòɔ kù bānò kù pò kù òdi táa o kù kùàonò pínki. Akù à kè le.

31 Luda pò kù à kènò è pínki, à kè mana swáswa. Gu sù gu dò, a gòɔ suddoden gwe.

2

1 Len Luda musu kù zīteò kè le kù a pónò pínki.

2 Ari a gòɔ supplade zī gò ká, à zī kù àten ke pìi làka. A gòɔ supplade pì zī à kámma bò kù zī kù a kènò pínki.

3 Akù à arubarikaa dà gòɔ supplade pìn à dìte a pò ù, kù gòɔ bire à kámma bò kù zī kù a kènò pínki yài.

Edeni swadakoo

4 Musu kù zīteò naana yán dí. Gòɔ kù Dikiri Luda zīte kù musuoo kè,

5 pòwe ke dí bute zīte kòro, bee sèè, zaakù Dikiri Luda dí tó legù màro, akùsò gbèke kun à bura zī kero.

6 Suka mé àdi kpá andunia gūn, akù àdi mòto pisi zītea pínki.

7 Dikiri Luda gògbè í kàsa kù bùsutitio, akù à ïa wèndide vù a yīn, akù gògbè pìi gò gbè bēne ù.

8 Dikiri Luda swadakoo kèke ifáboki kpa gu kù òdi pi Edeni, akù à gògbè kù à kèe pìi dà gwe.

9 Dikiri Luda tò lí buri sīnda pínki bùte zīte. Lí pìnò kè mana, akùsò ñ né blena nna. Lí wèndide kù dàkoo pìi dagura. Lí kù àdi dōna mana kù a vānio iñne kù gwe dò.

10 Swa kù Edeni àdigò mòto pisi dàkoo pìia. Bona gwe à ɔne kè siikò.

11 A káaku tón Pisò, àkù mé à lika Avila bùsuui pínki. Wura kù bùsuu pìi gūn,

12 wuraa pì mana. Gbè bèredenon kù gwe dò.

13 Swa pì ɔne plade tón Gí, à lika Kusu bùsuui pínki.

14 A ɔne aakòde tón Tigiri, a dòɔ tà Asiria bùsu ifáboki kpa. Swa pì ɔne siikòde tón Yuflati.

15 Dikiri Luda gògbè pìi dìte Edeni dàkoo pìi gūn de àgò a zī ke àgò gwa.

16 Akù à yā dìtene à pì: Ìni fò ñ dàkoo pì lí néno ble pínki,

17 ama ñsun lí kù àdi dōna mana kù a vānio iñne né blero. Tó n blè, ìni game.

18 Dikiri Luda pì: Gògbè kunna ado manaro. Mani kpanyīri keke a gbèndo ù.

19 Akù Dikiri Luda bùsuu sè à nòbòɔ kèo pínki kù bānò pínki, akù à sù kùwò gògbè pì kīnaa de à e deran ani tó kpáinne nà. Tó kù gògbè pìi kpà pò wèndide pìnne pínki gò ñ tó ù.

²⁰ Gōgbē pì tó kpà à bε pókádenɔne pínki kú bānɔ kú nòbɔsɛntenɔ pínki, ama adi kpanyiri e ní té a gbèndo úro.

²¹ Akú Dikiri Luda i zókɔɔ dà gōgbē pila. Kú àten i o, akú à a gbànterewa mèn do bò, akú à a mèbaasi tàta a gbèn.

²² Akú à gōgbē gbànterewa kú à bòo pìi litε nɔgbē ũ, akú à gèε káao a kīnaa.

²³ Akú gōgbē pìi pì:

Adikīna wá bò ma wá gūmmε,
a mè sɔ à bò ma mèε gūmmε.

Oni a sísi nɔgbē,
kú Luda a bò gōgbē gūn yāi.

²⁴ A yā mé à tò gōgbē di bo a de kú a dao bεa, àdi nakɔa kú a nanɔ o gō mè do ũ.

²⁵ Gōgbē kú a nanɔ kú pótompo ní pla ní pínki, wé'i sɔ àdi ní kúro.

3

Bişasiri kékšana kú Luda

¹ Mlè mé à manafiki vī de pɔ kú Dikiri Luda kènɔla pínki, akú à nɔgbē là à pì: Luda pì àsun dàkoo pì lí ke né blenloo?

² Akú nɔgbē wè mlèε pìia à pì: Óni fɔ o dàkoo pì líne ble,

³ ama lí kú à kú dàkoo pìi guragura, Luda pì òsun a né blero òsun ɔ naa sero, de òsun garo yāi.

⁴ Akú mlèε pìne: Áni garo fá!

⁵ Zaakú Luda dɔ tó a blè, á wé ni kē áni gɔ lán a bà, áni gɔ a mana dɔ kú a vānio.

⁶ Kú nɔgbē è lí pì né mana, akúsɔ a blena nigɔ nna ani tó gbē wé kē, akú à a né kē à blè. À kpà a zāa dɔ, akú à blè se.

⁷ Ní pla ní pínki ní wé kē, akú o dɔ sà kú o kun pótompo. Akú o gboroda lá nàbi o yīmma.

⁸ Kú gōgbē kú a nanɔ Dikiri Luda kīni mà àten kure dàkoo pìi gūn ɔkɔsi, akú o ùtene dàkoo pìi lán.

⁹ Akú Dikiri Luda lé zù gōgbēi à pì: Ní kú mámeε?

¹⁰ À wèa à pì: Kú ma n kīni mà, akú vīna ma kú kú má kun pótompo yāi, akú ma utε.

¹¹ Akú Dikiri Luda a là à pì: Dí mé à ònne ní kun pótompo? Lí kú ma ginne n a né ble, n blèn yá?

¹² À wèa à pì: Nɔgbē kú n kpàma àgɔ kú kūmao mé à lí pì né kpàma ma blè.

¹³ Akú Dikiri Luda nɔgbē là à pì: Bóyāi n kè leε? À wèa à pì: Mlè mé à ma keke, akú ma blè.

¹⁴ Akú Dikiri Luda pì mlèεne:

Kú n kè le, ìni gɔ láaribona pɔ ũ
de bε pókádenɔ kú nòbɔsɛntenɔla pínki,
ìni gɔ táa o n kùua,
bùsutitin ìni gɔ ble ari n wèndi lén.

¹⁵ Mani ibere da mɔkɔn kú nɔgbēo dagura,
n buri kú a burio dagura.

A buri ni n mì wí,
ìni a gbátoki kīna.

¹⁶ Akú à pì nɔgbēne:

Mani n nòsinaa wari karanne,
 ìnigō né i kù wāwāo.

N zā ni nigō kúmmame,
 anigō kí ble n musu.

¹⁷ Akū à pì gōgbēne:

Lákū n n nanɔ yā mà nà,
 lí kù ma ginnε ò a né ble n blè,
 ma láari bò zītea n yāi,
 ɔsi kù ɔsioon ìnigō pòble en
 ari n wèndi lén.

¹⁸ Ani lènɔ kù lá ùkadenɔ butenne,
 gbasà ò burapɔnɔ ble.

¹⁹ Ísimmawaranaa gūnn ìni pòble en
 ari ò era ò gēo bùsun,
 zaakū gwen ma n bon.

Bùsutitime n ũ,

ìni era ò gō bùsutiti pìi ùme.

²⁰ Adamu tó kpà a nanɔne Awau, zaakū gbē pínki daime.

²¹ Dikiri Luda bára uta kè Adamune kù a nanɔ, akū à dànnε.

²² Akū à pì: Bisāsiri a mana kù a vānio dō sà, à gō lán ó bà. Óni gíne à lí
 wèndide né kē à ble de àsungō kun gɔɔ sīnda pínkiro yāi.

²³ Akū Dikiri Luda pèa à a bò Eɗeni dàkoo pìi gūn. Akū Adamu gèε à zīte kù
 Luda a bòn zī ke.

²⁴ Kù Dikiri Luda pèa, akū à kerubunɔ kàte Eɗeni dàko ifāboki kpa, de ògō lí
 wèndide zé dākpa kù fēneda kù àten té ke àten liteliteo.

4

Kainu kù Habilao

¹ Adamu a nanɔ Awau dō nɔgbē ũ, akū à nòɔ sī à Kainu ì. Akū à pì: Ma gōgbē
 ì kù Dikiri gbānao.

² Akū à a dakūna Habila ì dɔ. Habila kè sādāri ũ, Kainu sō à kè búbari ũ.

³ Zīkea Kainu sù kù a burapɔnɔ gba ũ Dikirine.

⁴ Habila sō à sù kù a sáne káaku mèkpanaao. Habila yā kà Dikirigu, akū à a
 gba sī.

⁵ Kainu sō a yā dí ke Dikirinero, akū adi a gba síro. Akū Kainu pò fè
 manamana a ànn sīsì.

⁶ Akū Dikiri pì Kainune: Bóyāi n pò fèε? À kè dera n ànn yàkaa?

⁷ Tó n yā mana kè, mani n síroo? Tó òdi yā mana ke sōro, durunna natenne
 n kpéleleε. N ni teni a de, séde ò zì blea.

⁸ Akū Kainu pì a dakūna Habilane: Ò gé sèn. Kù ò kà gwe, akū à fùte a
 dakūnai à a dè.

⁹ Dikiri Kainu là à pì: Mán n dakūna Habila kunn? À wèa à pì: Má dōro. Ma
 dakūna dākpariin ma ũ yá?

¹⁰ Akū Dikiri pì: Bón n kèε? N dakūna aru ten lé zumai zaa zīte gūn mà ze
 káao.

¹¹ Tera sà ìnigō láari pò ùme, ìnigō zà kù zīte kù à n dakūna aru m̀i n ɔ̀o.

¹² Tó n bú bà, zīte ni kararo. Ìnigō sōsō gu kù guo ògō likara andunia gūn.

¹³ Akū Kainu pì Dikirine: Wari bire gbāna demala, mani fīro.

14 Nten péma zīte la gbārame sà. Mani kēkōa kūnwo sà. Manigō sōsō gu kū guo màgō likara andunia gūn, gbē kū à kpākūn kūmao ni ma de.

15 Akū Dikiri pine: Lenlo! Tó gbē n de, oni mōra káa gēn supplame. Akū Dikiri wānzān ke kē Kainua, de gbē kū à kpākūn káao sún a dero yāi.

16 Akū Kainu dà zén à kē Dikiria. À gēe à vūte Nōdu būsun Edeñi ifáboki kpa.

17 Kainu wūte kū a nanɔo, akū à nōo si à Enōku ì. A gbera Kainu wēte kàte, akū à a né pì tó kpà wēte piine.

18 Enōku Irada ì, Irada Meuyaeli ì, Meuyaeli Metusaeli ì, Metusaeli Lameki ì.

19 Lameki nɔ sè mèn pla, a do tón Ada, a do Zila.

20 Ada Yabala ì. Àkūme pódari kū òdigō kú bizakuta gūnnɔ dizi káaku ũ.

21 A dakūna tón Yubala. Àkūme mōrōlerinɔ kú úraperinɔ dizi káaku ũ.

22 Zila sō, akū mé à Tubala Kainu ì. Siaame a ũ. Àdi pɔ pínki pi kū mōsio kú mōgotēo. A dāre tón Naama.

23 Akū Lameki pi a nɔnɔne:

Ada kū Zilao, à ma yā ma,

ma nɔnɔ, à sá kpá ma yāi.

Gbēke ma kīnna, akū ma a dē,

kefenna pi ma leme, akū ma a wēndii bò.

24 Tó oni Kainu fīna bone gēn suppla,

makū Lameki ma pó sō,

gēn baaakō akuri awēesupplame.

25 Adamu wūte kū a nanɔo dɔ, akū à négōgbē ì. À tó kpàne Seti à pi, Luda a gba né pānde Habila kū Kainu a dē gēne ũme.

26 Seti sō à négōgbē ì, akū à tó kpàne Enōsu. Zaa zī birean ò nà Dikiri sísināaa.

5

Adamu burinɔ

1 Adamu burinɔ yān dí. Goro kū Luda bisāsirinɔ kē, à n̄ ké lán a bàme.

2 À n̄ ké gōgbē kū nōgbēo, akū à arubarikaa dāñne. À tó kpàñne bisāsiri.

3 Adamu wē basuddo akuride gūn à né ì a taka ũ à bókōa káao, akū à tó kpàne Seti.

4 Seti inaa gbera à kē wē wàa siikō à né pāndenɔ ì dɔ gōgbēnɔ kū nōgbēnɔ.

5 Kū à kà wē wàa siikō kpé basuddo akuri, akū à gà.

6 Seti wē basɔɔro awēesɔɔrode gūn à Enōsu ì.

7 A gbera à kē wē wàa siikō awēesuppla à né pāndenɔ ì dɔ gōgbēnɔ kū nōgbēnɔ.

8 Kū à kà wē wàa siikō kpé basɔɔro akuri awēepla, akū à gà.

9 Enōsu wē basiiikō akuride gūn à Kenana ì.

10 A gbera à kē wē wàa siikō kū gēroo à né pāndenɔ ì dɔ gōgbēnɔ kū nōgbēnɔ.

11 Kū à kà wē wàa siikō kpé basɔɔro awēesɔɔro, akū à gà.

12 Kenana wē baaakō akuride gūn à Malaleli ì.

13 A gbera à kē wē wàa siikō kpé bupla à né pāndenɔ ì dɔ gōgbēnɔ kū nōgbēnɔ.

14 Kū à kà wē wàa siikō kpé basɔɔro akuri, akū à gà.

15 Malaleli wē baaakō awēesɔɔrode gūn à Yaređi ì.

16 A gbera à kē wē wàa siikō kū mèn baraakuri à né pāndenɔ ì dɔ gōgbēnɔ kū nōgbēnɔ.

- 17 Kù à kà wè wàa siikɔ́ kpé basɔ́ro sɔ́rosari, akú à gà.
 18 Yaredi wè basɔ́raakɔ́ awɛɛplade gūn à Enɔku ì.
 19 A gbera à kè wè wàa siikɔ́ à né pāndenɔ́ ì dɔ́ gɔ́gbɛ́nɔ́ kù nɔ́gbɛ́nɔ́.
 20 Kù à kà wè wàa siikɔ́ kpé basɔ́raakɔ́ awɛɛpla, akú à gà.
 21 Enɔku wè baaakɔ́ awɛɛsɔ́rode gūn à Metusela ì.
 22 A gbera à táa ò kù Ludao ari wè wàa do kpé basɔ́ro à né pāndenɔ́ ì dɔ́ gɔ́gbɛ́nɔ́ kù nɔ́gbɛ́nɔ́.
 23 À kà wè wàa do kpé basɔ́raakɔ́ awɛɛsɔ́ro.
 24 À táa ò kù Ludao, akú ò kùrai, kù Luda a sè à bò káao andunia gūn yáì.
 25 Metusela wè bakēndo awɛɛsupplade gūn à Lameki ì.
 26 A gbera à kè wè wàa aakɔ́ kpé bakēndo awɛɛpla à né pāndenɔ́ ì dɔ́ gɔ́gbɛ́nɔ́ kù nɔ́gbɛ́nɔ́.
 27 Kù à kà wè wàa siikɔ́ kpé basɔ́raakɔ́ akuri donsari, akú à gà.
 28 Lameki kè wè bakēndo awɛɛpla, akú à négɔ́gbɛ́ ì.
 29 À tɔ́ kpàne Nuhu à pì: Gbɛ́ bire mé ani ó laakari kpátewere zì gbàna kù òten ke yáì. Odi zì gbàna pì ke Dikiri láaribona zítea yáìme.
 30 Nuhu inaa gbera Lameki kè wè wàa aakɔ́ sɔ́rosari à né pāndenɔ́ ì dɔ́ gɔ́gbɛ́nɔ́ kù nɔ́gbɛ́nɔ́.
 31 Kù à kà wè wàa aakɔ́ kpé basɔ́raakɔ́ akuri awɛɛsuppla, akú à gà.
 32 Kù Nuhu kà wè wàa pla kpé basɔ́ro, à Semu kù Hamuo kù Yafetio ì.

6

Bisāsirinɔ́ yakanaa

- 1 Kù bisāsirinɔ́ nà kena nà òten dagula òten nénɔ́gbɛ́nɔ́ ì,
 2 akú Luda nénɔ́ è bisāsiri nénɔ́gbɛ́ pìnɔ́ mana, akú òteni nì sé nì pɔ́yeinaaa.
 3 Akú Dikiri pì: Ma Nini nigɔ́ kù bisāsirinɔ́ gūn gɔ́ro sīnda pínkiro, zaakú mèbarademe. Nì gɔ́rɔnɔ́ nigɔ́ wè basuddome.
 4 Gbɛ́ gbànanɔ́n kù andunia gūn gɔ́ro birea kù gɔ́ro bire gberao dɔ́, gɔ́ro kù Luda né pìnɔ́ bisāsiri nénɔ́gbɛ́nɔ́ dɔ́ nɔ́gbɛ́nɔ́ ù ò nénɔ́ ì kùñwo. Nì né pìnɔ́me gɔ́sa gbàna kù nì tɔ́ bò zaa káakunɔ́ ù.
 5 Dikiri è kù bisāsirinɔ́ yā vāni kena dasi andunia gūn. Gɔ́ro sīnda pínki yā bène laasunn òdigɔ́ lé ado,
 6 akú a pɔ́ yàka bisāsiri kù à kè zíte yā musu. À laasun pānde lè,
 7 akú à pì: Mani bisāsiri kù ma kè zíte wara, bisāsirinɔ́ kù nòbɔ́nɔ́ kù pɔ́ kù òdi táa o kù kùaoɔ́ kù bānɔ́, zaakú ma pɔ́ yàka nì kena yā musu.
 8 Ama Nuhu Dikiri pɔ́nna lè.

Nuhu yā

- 9 Nuhu burinɔ́ yān dí. Nuhu bi gbɛ́ maname. Kù à kun, a mèn do mé à taari vīro à táa ò kù Ludao.
 10 Nuhu négɔ́gbɛ́nɔ́ ì gbɛ́nɔ́n aakɔ́, Semu kù Hamuo kù Yafetio.
 11 Luda è andunia gbɛ́nɔ́ yàka nì pínki, taarikena andunia pà.
 12 Kù Luda andunia gwà, à è à yàka, zaakú gbɛ́ sīnda pínki zā zéa.
 13 Akú Luda pì Nuhune: Mani gbɛ́ sīnda pínki kakate, kù nì yāin taarikena dà anduniala. Mani nì kakate lelele kù anduniaome.
 14 Nì gó'ite keke kù lí lèketeeo nì kpénenɔ́ ke a gūn nì òda maa a gūn kù a kpɛo.

15 Ìni gó pì kẹ lán dí bà. A gbàna gàsàkuru wàa do kpé basòro, a yàasa gàsàkuru bupla akuri, a lei sò gàsàkuru baraakuri.

16 Ìn gó pìi musu pápa, gbasà ò guforo tó a dagura gwe gàsàkuru do zaa a musu kpa. Ìn gbà da gó pì kpado ò gó pì kẹ didikòana leu aakò.

17 Makù sò mani tó í da anduniala, de mà pò wèndide kù òdi wesa bono kakate ní pínki. Pò kù ò kù andunia gùnno ni gaga pínki.

18 Ama ma bàka nigò kù kùnwo. Ìni gè gó pìi gùn kù n nэгògbèno kù n nanò kù n nénò nòno.

19 Ìni pò wèndide pínki sé ò gè kùíwo mèn plapla de onigò kun kù wèndiio.

20 Bà burino kù nòbò burino kù pò kù òdi táa o kù kùao burino pínki oni su n kīnaa mèn plapla de ògò kun.

21 Ìn pòble kù òdi ble sinda pínki séte ò kakara á zàna ù, ákòno kù pò pino.

22 Akù Nuhu kè le à yá kù Luda ònèè kè pínki.

7

Í dana anduniala

1 Akù Dikiri pi Nuhune: Ìn gè gó gùn kù n bedeno, zaakù mòkòmmè ma n e yànnade ù gbàragbèno té.

2 Ìn nòbò kù à de sa'òpò ùno sé ò gè kùíwo da kù a sàao mèn supplapla, ò nòbò kù òdi sa oorono sé mèn plapla da kù a sàao.

3 Ìn bāno sé ò gè kùíwo do da kù a sàao mèn supplapla de ní burino gò kù andunia gu sinda pínkia.

4 Zaakù gòro suppla gbera mani tó legù ma zīte ari gòro bupla fānantè kù gwāanio, de mà pò wèndide kù ma kèno wara zīte pínki.

5 Nuhu yá kù Dikiri ònèè kè pínki.

6 Gòro kù í dà anduniala, Nuhu kun wè wàa aakòme.

7 À gè gó'ite gùn kù a nénò kù a nanò kù a nénò nòno de ò bo í pì yān.

8 Akù nòbò kù ò de sa'òpò ùno kù nòbò kù òdi sa oorono kù bāno kù pò kù òdi táa o kù kùao

9 sù Nuhu kīnaa gó gùn mèn plapla da kù a sàao lākù Luda ònèè nà.

10 Gòro suppla gbera í da pìi dà anduniala.

11 Nuhu wè wàa aakòde gùn a mò plade gòro gèro awèeplade zī, akù í kù à kù zīte gbáruno pùtā pínki, akù ludambè guforono fò.

12 Legù mà ari gòro bupla fānantè kù gwāanio.

13 Gòro birea Nuhu gè gó gùn kù a nénò Semu kù Hamuo kù Yafetio kù api nanò kù a nénò nòno gbèno aakò,

14 kù nòbòsènteno pínki ní buria kù be pòkàdeno pínki ní buria kù pò kù òdi táa o kù kùao pínki ní buria kù pò vuranano pínki ní buria, bāno kù pò òdèberèdeno pínki.

15 Pò kù òdi wesa bono sù Nuhu kīnaa gó gùn buri kù burio mèn plapla.

16 Pò wèndidenò buri pínki gè da kù a sàao lākù Luda òtène nà. Akù Dikiri gbà tàtañle.

17 Legù mà ari gòro bupla. Kù í ten kara, akù à gó pìi sè zītela.

18 Í fùte à kàra manamana à dà zītela, akù gó pì fù íla.

19 Í kàra à dà zītela láí, à dà kpi lei kù ò kù andunia gùnno míomio.

20 Í fùte à dà kpi pino ari gàsàkuru gèro.

21 Pó wëndide kú òdi táa o zítenu gága pínki, bāno kú be pókādenu kú nòbòsèntenu kú pó kú òdi táa o kú kùaoño kú bisāsirinó ní pínki.

22 Pó kú òdi wesa bo kú ò kú sīsīano gága pínki.

23 Luda pó wëndide kú ò kú sīsīano kàkate pínki. À bisāsirinó kú nòbòno kú pó kú òdi táa o kú kùaoño kú bāno kàkate andunia gūn. Nuhu mé à bò ado kú pó kú ò kú káao gó gūnno.

24 Akú í gò da anduniala ari goro basuppla akuri.

8

Í gona anduniala

1 Nuhu kú nòbòsèntenu kú be pókade kú ò kú káao gó gūnno pínki yá dō Ludan. Kú à ìa gbàre zítea, akú í nà babanaaa.

2 Í kú ò kú zíte gbáruno kú ludambe guforono tàta, akú legū kè.

3 Í pì ten baba busebuse àten lago ari goro basuppla akuri.

4 A mo supplade goro gero aweeplade zì gó pì di kpi kú òdi pi Ararataa.

5 Í pì ten lago ari mo kuride gūn. Mo kuride pi goro káaku zì kpino misòntenu bòbo.

6 Goro bupla gbera Nuhu gó wondo kú à bòn yá wè,

7 akú à káakāanna gbàre. Àten vura àten gé àten su ari í bàba zítea.

8 À potēne gbàre dō de à le à dō tó í lago zítea.

9 Kú potēne dí diki lero, akú a èra à sù Nuhu kīnaa gó gūn, zaakú í da anduniala pínkime. Nuhu ò bò à a kú à gèo gó gūn.

10 À kámma bò ari goro suppla, akú à èra à potēne gbàre dō.

11 Potēne pì èra à sù à kīnaa okosi à kú lá kè à kpá a léi. Akú Nuhu dō kú í lago zítea.

12 À kámma bò goro suppla dō, akú à èra à potēne pì gbàre, adi era à sù a kīnaa doro.

13 Nuhu wè wàa aakō aweedode gūn a mo káaku goro káaku zì, í bàba zítea, akú à gó pì musu gò. Kú à gu gwà, à è í làka zítea.

14 A mo plade goro baraasoro aweeplade zì í bàba zítea.

15 Akú Luda yá ò Nuhune à pì:

16 Ì bo gó gūn kú n nanō kú n nēgōgbēno kú ní noño.

17 Ì pó wëndide kú ò kú kūnwono bote pínki, bāno kú nòbòno kú pó kú òdi táa o kú kùaoño pínki, de ò fákōa zíte ògō né í ògō kara andunia gūn.

18 Akú Nuhu bò kú a nēno kú a nanō kú a né pino noño.

19 Nòbòno pínki kú pó kú òdi táa o kú kùaoño pínki kú bāno pínki kú pó kú òdi táa o zítenu pínki bote gó gūn buri kú burio.

20 Akú Nuhu Dikiri gbagbaki bò. À nòbo kú bā kú òdi sa oono kù, akú à sa'opo kú òdi ká tén à té kú òa.

21 Kú Dikiri a gbì mà, à kène nna, akú à laasun lè à pì: Mani era mà láari bo zíte bisāsiri yāi doro, zaakú bisāsiri laasun digō vāni zaa a kefenakegoroame. Mani era mà pó wëndidenō kàkate lākū ma kè nà doro.

22 Ari andunia gé àgō kunwo pótōna kú pòkekēnao, ìa kú guwānao, bunsire kú sakareo, fānantē kú gwāanio, ní ke ní lākaro.

9

Luda bàka kunna kú Nuhuo

1 Akū Luda arubarikaa dà Nuhugu kū a nénɔ à pìlne: Àgɔ né i àgɔ kara à andunia pa.

2 Nòbɔnɔ kū bānɔ kū pɔ kū òdi taa o kū kùaoɔnɔ kū kpònɔ nigɔ á vīna vī pínki. Ma ní nááre á ɔ̄.

3 Pɔ kū òdi taa onɔ pínki nigɔ de á pòble ũ. Ma ní kpááwa pínki lákū ma pòble kū òdi bute zíteano kpááwa nà yā.

4 Ama àsun nòbɔ kū odi a kùtu kpáro sóro, zaakū a arumɛ a wèndi ũ.

5 Mani á aru kū à de á wèndi ũ fīna boáre. Tó nòbɔ gbɛ dè ke tó gbɛ a gbédake dè, mani a aru fīna bonɛ. Mani fīna bo gbɛ kū à a gbédake dèea.

6 Tó gbɛ a gbédake dè, oni a de, zaakū ma bisāsiri kè ma taka ũmɛ.

7 Àgɔ né i àgɔ kara, à da anduniala àgɔ ke dasi.

8 Luda pì Nuhune kū a nénɔ dɔ:

9 Ma bàka nigɔ kú kááo kú á burinɔ

10 kú pɔ wèndide kú ò kú kááo kú ò bò gó gūnnɔ pínki, bānɔ kū be pókādenu kú nòbɔsɛntenɔ kú pɔ kú ò kú zíteano pínki.

11 Ma bàka nigɔ kú kááo. Mani í da anduniala mà pɔ wèndidenɔ kakate pínki doro. Í ni da anduniala à a kakate doro.

12 Akū Luda èra à pì: Ma bàka nigɔ kú kááo kú pɔ wèndide kú ò kú kááoɔ ari gɔrɔ sīnda pínkimɛ. A sèedaan dí.

13 Mani ludambefɛnɛda bo legūa ma bàka kunna kú anduniao sèeda ũ.

14 Tó ma tò legū sīsì ludambefɛnɛda bòa,

15 lákū ma bàka kú kááo nà kú pɔ wèndide buri sīnda pínki, a yā ni dɔmagu. Mani tó í da anduniala à pɔ wèndide kakate pínki doro.

16 Tó ma ludambefɛnɛda è legūa, ma bàka kunna kú pɔ wèndide buri sīnda pínki ari gɔrɔ sīnda pínki yā ni dɔmagu.

17 Akū Luda pì Nuhune: Ma bàka kunna kú pɔ wèndide kú ò kú andunia gūnnɔ pínki sèedaan gwe.

Nuhu nénɔ

18 Nuhu né kú ò bòte gó gūnnɔ tón dí: Semu, Hamu, Yafeti. Hamumɛ Kanaa de ũ.

19 Nuhu nénɔn gwe gbɛnɔn aakɔ. Ní burinɔ mé ò dàgula andunia gūn pínki.

20 Nuhu bi búbariimɛ, akū à geepi líkpe bà.

21 Kū à sèwɛ mì à kà, akū a wutena pótompo a kpén.

22 Kū Kanaa de Hamu a de pótompo è, à bò à gèè à ò Semumɛ kú Yafetio.

23 Akū Semu kú Yafetio uta zòkɔ sè ò dì ní gāaa ní pla ò taa ò kú kpeo. Ní are dɔna gu pāndea de òsun í de pótompo ero yāi, ò gèè ò kù ní de pótompola.

24 Kū wɛ wère Nuhua à vù, à mà lákū a né kpede kèare nà,

25 akū à pì:

Kanaa nigɔ láari pɔ ũmɛ,
àkū mé anigɔ a gbɛnɔ zò kpede ũ.

26 Akū à pì:

Arubarikademɛ Dikiri, Semu Luda ũ,
Kanaa nigɔ de Semu zò ũ.

27 Luda karana ke Yafetinɛ,
a burinɔ ní baka le Semu burinɔ arubarikaa gūn,
Kanaa nigɔ de Yafeti zò ũ.

28 Í dana anduniala gbera Nuhu kè wè wāa do kpé basuppla akuri.

29 À kè wè wàa siikɔ kpé basuppla akuri, akú à gà.

10

Nuhu burinɔ

1 Nuhu négɔgbɛnɔ Sɛmu kú Hamuo kú Yafetio kú n' négɔgbɛ kú ò ì í dana anduniala gɛranɔ yán dí.

2 Yafeti négɔgbɛnɔ tón dí: Goma, Magɔgu, Midia, Girisi, Tubala, Meseki kú Tirasao.

3 Goma négɔgbɛnɔ tón dí: Asakenaza, Rifa, Tɔgama.

4 Girisi négɔgbɛnɔ tón dí: Elisa, Tasisi, Sipiru, Rodanimu.

5 Buri pìnɔ mé ò dàgula ísira gɛrɛi, ò kɔ kpàatɛtɛ bùsu kú bùsuo buri kú burio danɛdanɛ, baadi kú a buriyáo.

6 Hamu négɔgbɛnɔ tón dí: Etiopia, Misila, Libia kú Kanaao.

7 Etiopia négɔgbɛnɔ tón dí: Seba, Avila, Sabata, Raama kú Sabatekao. Raama négɔgbɛnɔmɛ Seba kú Dedáo ú.

8 Nimlɔdu bi Etiopia burimɛ dɔ. Àkúme andunia gbánazɔkɔde tɔde káaku ú.

9 Tofe sáame Dikiri kínaa. A yá mé à tò òdi pi: Lákú Nimlɔdu de tofe sà ú Dikiri kínaa nà.

10 Babilonia bùsu kú à kí blèa káaku wéranɔmɛ Babeli kú Erɛkio kú Akadao kú Kalanɛo ú.

11 Bona gwe à gèe Asiria bùsun, akú à Ninɛva kàtɛ kú Reobo'irio kú Kalao

12 kú Rɛsɛ kú à kú Ninɛva dagura kú Kalao. Ninɛvamɛ wéra zɔkɔ ú.

13 Misila burinɔn dí: Ludunɔ, Anamunɔ, Leabanɔ, Nafatunɔ,

14 Patarusinɔ, Kasalunɔ kú Kereti kú Filisitininɔ bò ñ gúnnoo.

15 Kanaa daudu Sidɔ burinɔn dí: Itinɔ,

16 Yebusinɔ, Amɔrinɔ, Gigasínɔ,

17 Ivinɔ, Akinɔ, Sininɔ,

18 Avadanɔ, Zɛmarinɔ kú Amatanɔ. Kanaa pìnɔ dàgula kpekpe.

19 N' bùsu lézɛkin dí. Bona zaa Sidɔ gɛna Gera kú à kú Gaza sarɛ ari Sɔdɔmu kú Gɔmɔrao kú Adamao kú Zeboimu kú à kú Lasa sarɛo.

20 Hamu négɔgbɛnɔn gwe buri kú burio bùsu kú bùsuo danɛdanɛ, baadi kú a buriyáo.

21 Yafeti dakúna Sɛmu buri kè dɔ. Àkúme Eberunɔ dizi káaku ú.

22 Sɛmu négɔgbɛnɔ tón dí: Elamu, Asiria, Apasada, Ludu kú Aramuo.

23 Aramu négɔgbɛnɔ tón dí: Uzu, Hulu, Geta kú Mesekio.

24 Apasada mé à Sela ì, akú Sela Eberu ì.

25 Eberu négɔgbɛnɔ ì gbɛnɔn pla. A do tón Pɛlegi, zaakú a gɔrɔn ò kèkɔa andunia gún. A dakúna tón Yɔkɔtá.

26 Yɔkɔtá négɔgbɛnɔ tón dí: Alamɔdada, Sɛlefɪ, Azamave, Yera,

27 Adoramɔ, Uzala, Dikala,

28 Obala, Abimaɛli, Seba,

29 Ofi, Avila kú Yobabuo. Yɔkɔtá négɔgbɛnɔn gwe pínki.

30 Bona Mesa gɛna Sefa kú kpi kú ò kú ifáboki kpanɔ, àkúme n' bùsu ú.

31 Sɛmu négɔgbɛnɔn gwe pínki buri kú burio bùsu kú bùsuo danɛdanɛ, baadi kú a buriyáo.

32 Nuhu négɔgbɛnɔ burinɔn gwe danɛdanɛ bùsu kú bùsuo. N' kínaan andunia buri sɪnda pínki bòn ò dàgula í dana anduniala gɛra.

11

Babeli kpédidikšanaa

¹ Andunia gūn yá pínki buri mèn dome, yá dokōnōn òdi o.

² Lákū gbēnō ten sōsō ifáboki kpa nà, kú ò kà Babilonia bùsu gusaran, akū ò vùte gwe.

³ Ò pìkōne: Ò gé ò kúnku bo ò kpáta manamana. Kúnkumē n gbē ũ, òdaame n simítí ũ.

⁴ Akū ò pì: Ò wéra kátē ò kpédidikšana bo a mìsōnte zō ludambēa. Ò ó zīda tō bo de òsungō fákšana dodo andunia gūnlo yáí.

⁵ Akū Dikiri kipa à wéra pì gwà kú kpé lei kú bisásirinō bōōo.

⁶ Akū à pì: N pínki n buri dokōnōme, yá dokōnōn òdi o, akū yá kú òten boon dí yá? Yá kú ò a laasun lè tera sà oni keme, pōke ni kpáíne a kenaa gūn doro.

⁷ Ò kipa ò gé gwe ò n yá yákateíne de òsun kō yá ma doro.

⁸ Akū Dikiri n fákša gwe dodo andunia gūn pínki, akū ò n wéra katēnaa tò.

⁹ A yá mé à tò, ò tō kpa wēte píine Babeli, zaakū gwen Dikiri tò andunia buri sīnda pínki yá bōn. Zaa gwen à n fákša andunia gūn pínki.

Semu kú Terao burinō

¹⁰ Semu burinō yān dí. Semu wè basōrode gūn à Apasada ò idana anduniala gbera wè pla.

¹¹ A gbera à kè wè wàa pla kpé basōro à né pāndenō ò dō gōgbēnō kú nōgbēnō.

¹² Apasada wè baraakuri awēsōrode gūn à Sela ò.

¹³ A gbera à kè wè wàa pla kú aakō ò né pāndenō ò dō gōgbēnō kú nōgbēnō.

¹⁴ Sela wè baraakuride gūn à Eberu ò.

¹⁵ A gbera à kè wè wàa pla kú aakō ò né pāndenō ò dō gōgbēnō kú nōgbēnō.

¹⁶ Eberu wè baraakuri awēsīikōde gūn à Pelegi ò.

¹⁷ A gbera à kè wè wàa pla kú baraakurio à né pāndenō ò dō gōgbēnō kú nōgbēnō.

¹⁸ Pelegi wè baraakuride gūn à Reu ò.

¹⁹ A gbera à kè wè wàa do awēekēndo à né pāndenō ò dō gōgbēnō kú nōgbēnō.

²⁰ Reu wè baraakuri awēēplade gūn à Serugu ò.

²¹ A gbera à kè wè wàa do awēēsuppla à né pāndenō ò dō gōgbēnō kú nōgbēnō.

²² Serugu wè baraakuride gūn à Nao ò.

²³ A gbera à kè wè wàa do à né pāndenō ò dō gōgbēnō kú nōgbēnō.

²⁴ Nao wè baraakuri donsaride gūn à Tera ò.

²⁵ A gbera à kè wè basuddo donsari à né pāndenō ò dō gōgbēnō kú nōgbēnō.

²⁶ Tera kè wè baaakō akuri, akū à Abramū kú Nao kú Aranao ò.

²⁷ Tera burinō yān dí. Tera Abramū kú Nao kú Aranao ò, akū Arana Lutuo ò.

²⁸ Arana gà a de Tera wára zaa Urume Kaladia bùsun, gu kú ò a òn.

²⁹ Abramū kú Nao nō sè. Abramū nanō tōn Sarai, Nao nanō sō tōn Milika, Arana né. Arana pì mé à Isika ò dō.

³⁰ Sarai sō parame, adi né iro.

³¹ Akū Tera a né Abramū kú a daikore Lutuo kú Abramū nanō Sarai sè bona Uru, Kaladia bùsun, òten gé Kanaano bùsun. Kú ò kà Arana, ò vùte gwe.

³² Tera wè wàa do awēsōrode gūnn à gà zaa Arana.

12

Dikiri ona Abramunε à bo a busun

1 Dikiri pì Abramunε:

Ñ bo n busun n danεnɔ té n de bea,
ñ tá busu kù mani mɔnnεn.

2 Mani tó n buri ke dasi,
mani arubarika dangu mà n tó bo,
n kīnaan onigɔ arubarika len.

3 Mani arubarika da gbε kù oni sa mana onnεnɔ,
mani gbε kù oni sa vāni onnεnɔ ká.
Andunia buri sīnda pínki ni arubarika le n gāi.

4 Akū Abramū dà zén lākū Dikiri ònε nà. Lutu gèε kǎao. A wè baaakɔ akuri awεεɔɔrode gūn à bò Arana

5 kù a nanɔ Saraio kù a vīni né Lutuo kù ní aruzεke kù ò vīnɔ kù gbε kù ò sè gwεnɔ. Lεn ò bò Arana lε ò dà Kanaa zén. Kù ò kà gwe,

6 akū ò gè̄tε būsuu pìn ari ò kà Mɔre gbiri lí kīnaa Sekεmu. Kanaanɔn kù būsuu pìn gɔɔ bīrea.

7 Akū Dikiri bò à sù Abramua à pì: Mani būsū dí kpá n burinɔame. Akū à Dikiri gbagbaki bò gwe.

8 Kù à fùtε gwe, à mīi pè kpi kù ò kù Beteli ifáboki kpanɔa, akū à buraā kàtε gwe, Beteli kù ifáletε kpa, Ai kù ifáboki kpa. À Dikiri gbagbaki bò gwe dɔ, akū à a sīsì.

9 Akū à dà zén dɔ à mīi pè Nεgevia.

10 Kù nàa kà būsuu pìn, akū Abramū gèε gɔɔ pla ke Misila, zaakū nàa pìi gè̄ ɔla.

11 Kù à kà kāni kù Misilao, à pì a nanɔnε: Má dɔ nɔ maname n ũ.

12 Tó Misilanɔ n e, oni pi ma nanɔmε n ũ, oni ma de oni n tó.

13 Ñ piñne ma dāremε n ũ de ò ma sí ɔplapla n yāi. Lākū ñni ma mī sí nān gwe.

14 Kù ò kà Misila, Misilanɔ è nɔgbε pì mana gè̄.

15 Kù Misilanɔ kīna Firi'auna ibanɔ a è, ò a mana gògɔne, akū ò a sè ò gè̄ kǎao Firi'aunanε a bea.

16 Akū à Abramū gwà manamana a yāi, à sānɔ kpāa kù zùnɔ kù zaakinɔ kù gɔgbε zīkerinɔ kù nɔgbε zīkerinɔ kù lakuminɔn.

17 Akū Dikiri gyā pāsīnɔ kà Firi'aunagu kù a bedenɔ Abramū nanɔ pì yāi.

18 Akū Firi'auna Abramū sīsì à pīne: Bó yā n kēmene gwee? Bó yā mé à tò ñdi omēne kù n nanɔnloo?

19 À kè dera n pì n dāremε, akū ma a sè nɔ ũu? N nɔn di! Ñ n pɔ sé ñ táo.

20 Firi'auna yā ò a gbēnɔnε Abramū yā musu, akū ò gèε ò zēne kù a nanɔ kù a aruzεkenɔ pínki.

13

Abramu kēkšana kù Lutuo

1 Akū Abramū bò Misila à sù Nεgevi kù a nanɔ kù a aruzεkenɔ pínki kù Lutuo.

2 Abramū bi aruzεkedeme, à pókādenɔ vī dasi kù andurufuuo kù wuraa.

3 Bona Nεgevi à sɔsɔ gu kù guo ari à gèε à kào Beteli, gu kù à buraā kàten káaku Beteli dagura kù Aio,

4 gu kù à sa'oki bòn yā. Akū à Dikiri sīsì gwe.

⁵ Lutu digɔ́ té kú Abramuo leele. À sàno kú zùno kú bizakutano ví se.

⁶ Ní pókádenon dasi, gu pìi sè dí móńma ń pínkiro. A yá mé à tò oni fɔ́ ògɔ́ kú gu dokɔ́no leele doro.

⁷ Akú lékpakɔ́a gè Abramuo pódárinɔ́ kú Lutu pódárinɔ́ dagura. Zí kúa sɔ́ Kanaanɔ́ kú Perizinɔ́n kú búsuu pìn.

⁸ Akú Abramuo pì Lutune: À mana lékpakɔ́a gɔ́ kú ó daguraro, ke ma pódárinɔ́ kú n pódárinɔ́ dagura, zaakú danenon ó ũ.

⁹ Ń búsu gwa da n are pínki. Ò kèkɔ́a. Tó n ge ɔ́zei, mani gè ɔ́plai. Tó n ge ɔ́plaimé sɔ́, mani gè ɔ́zei.

¹⁰ Kú Lutu gu gwà, à è Yoda guvute pínki mɔ́to ví manamana. Ari Dikiri gɔ́ gè Sɔ́dɔ́mu kú Gómɔ́rao kakate, guvute pì de lán Dikiri swadakoo bà, lán Misila búsuu bà, ari à gèe pé Zoaa.

¹¹ Akú Lutu Yoda guvute sè pínki. Ò kèkɔ́a, akú Lutu dà zén à tà ifáboki kpa.

¹² Abramuo gɔ́ Kanaanɔ́ búsun, Lutu sɔ́ à kú Yoda guvute wètenɔ́ dagura. À búraa kàte Sɔ́dɔ́mu sare.

¹³ Sɔ́dɔ́mudenɔ́ sɔ́ ò vání, durunnakeri sàno me ń ũ Dikiri kínaa.

¹⁴ Lutu tanaa gbera Dikiri pì Abramune: Gu kú n zén ò wé sé ò gughánduru kú gèno midɔ́kio kú ifábokio kú ifáleteo gwa.

¹⁵ Zíte kú n è pínki, ma kpàmma, anigɔ́ de mɔ́kɔ́n kú n burinɔ́ pɔ́ ũ ari goro sɔ́nda pínki.

¹⁶ Mani tó n burinɔ́ ke dasi lán búsu'atè bà. Tó gbèke ni fɔ́ à búsu'atè naro, de ani fɔ́ à n burinɔ́ naro.

¹⁷ N fute ò gè búsuu pìn ò a gbàna kú a yàasao gwa, zaakú ma kpàmmame.

¹⁸ Abramuo fùte à gèe à vùte Mamare gbiri lí kú ò kú Eblonunɔ́ sare, akú à Dikiri gbagbaki bò gwe.

14

Lutu surabanaa

¹ Zíkea Babilonia búsu kína Amarafeli kú Elasa búsu kína Ariokio kú Elamu búsu kína Kedɔ́laomeeo kú Goimu búsu kína Tidalao

² ten zì ká kú Sɔ́dɔ́mu kína Berao kú Gómɔ́ra kína Bisao kú Adama kína Sinabuo kú Zeboimu kína Semebao kú Bela kú òdi pì tera Zoa kínao.

³ Kína gbènɔ́n sɔ́oro pìnɔ́ kɔ́ kàkara ń pínki Sidimu guvuten. Àkúme Sèbe Wiside ũ tera.

⁴ Wè kuri awèepla dagura òdigɔ́ táfe bo Kedɔ́laomane. A wè kuri awèe'aakɔ́de gúnn ò gì bonèi.

⁵ A wè gèro donsaride gúnn Kedɔ́laoma kú kína kú ò kú káanon sù ò zìi blè Refaimunɔ́a zaa Asetero Kanaimu, ò zìi blè Zuzinɔ́a zaa Hamu, ò zìi blè Eminɔ́a zaa Save Kiriataimu,

⁶ ò zìi blè Orinɔ́a ń kpi kú òdi pì Seia ari à gèe pé Eli Parana gbárananaa.

⁷ Akú ò era ò sù Emisipa. Àkú òdi pì tera Kadesi. Ò zìi blè Amaleki búsuua pínki kú Amori buri kú ò kú Azazɔ́ Tamanɔ́a dɔ́.

⁸ Akú Sɔ́dɔ́mu kína kú Gómɔ́ra kínao kú Adama kínao kú Zeboimu kínao kú Bela kú òdi pì tera Zoa kínao fùte ò gèe ò zì ká kúńwo Sidimu guvuten.

⁹ Òten zì ká kú Elamu búsu kínao kú Goimu búsu kínao kú Babilonia búsu kínao kú Elasa búsu kínao. Kína gbènɔ́n siikɔ́ pìnɔ́ ten zì ká kú kína gbènɔ́n sɔ́oronɔ́.

¹⁰ Sidimu guvute òda wèe ví dasi. Kú Sɔ́dɔ́mu kína kú Gómɔ́ra kínao ten bàa lé, akú ò si a gún, akú ń gbè kparano bàa lè ò gèe gusúsiden.

11 Žiblerinɔ Sɔdɔmu kŭ Gɔmɔrao aruzekɛnɔ kŭ ń pɔblenɔ sɛtɛ pínki ò tào.

12 Gɔrɔ kŭa Abramɔ vŭni né Lutɔ kŭ Sɔdɔmu, akŭ ò a kŭ ò tà kǎao kŭ a aruzekɛnɔ.

13 Akŭ gbɛ kŭ à bò ń ɔĩ gɛɛ à ò Eberu buri Abramunɛ zaa Mamare gbiri línɔ sarɛ. Mamare kŭ a dakŭnanɔ ɛsɛkɔlu kŭ Anɛo bi Amɔri burinɔmɛ, ò de kɔ gbɛ ũ kŭ Abramɔ.

14 Kŭ Abramɔ mà ò a danɛ kŭ ò tà kǎao, akŭ à a bɛ žikarinɔ sɛtɛ gbɛnɔn wàa do kpé basuddo plansari à pɛtɛ kína pínɔi, akŭ à ń lé Dǎ.

15 Akŭ à a gbɛnɔ kpàatɛtɛ, akŭ ò síngu gwǎani. Ò žli blèrma ò pèrma ari Oba, Damasuku gugbǎnduru kpa.

16 À ɛra à sù kŭ aruzekɛ pínɔ pínki kŭ a vŭni né Lutɔ kŭ a aruzekɛnɔ. À sù kŭ nɔgbɛnɔ kŭ gbɛ pǎndenɔ dɔ.

17 Kŭ Abramɔ žli blè Kɛdɔlaomaa kŭ kína kŭ ò kŭ kǎaonɔ àtɛn su, akŭ Sɔdɔmu kína bò à dàale Save Guvutɛ kŭ òdi pi tera Kína Guvutɛn.

18 Akŭ Salemu kína Mɛlɛkizɛdɛki sù kŭ burodiiɔ kŭ sèwɛo. Àpi bi Luda Musude gbàgbariime.

19 Akŭ à sa mana ò Abramunɛ à pì:

Luda Musude musu kŭ žĩtɛo Kèri arubarika da Abramun.

20 Arubarikaden Luda Musude

kŭ à n ibɛrɛnɔ nǎnne n ɔĩ ũ.

Akŭ Abramɔ aruzekɛ kŭ àtɛn sunɔ pínki kuride kpàa.

21 Sɔdɔmu kína pì Abramunɛ: Ẹ ma gbɛnɔ kpàma ñgɔ aruzekɛ kŭna n pɔ ũ.

22 Akŭ Abramɔ pìne: Ma si kŭ Dikiri Luda Musude musu kŭ žĩtɛo Kèriiɔ,

23 mani n pɔke sɛro, bee kyatɛyĩba, de ñsun pi n ma kɛ aruzekɛde ũro yǎi.

24 Mani pɔke sɛro, sé pɔble kŭ ma gbɛnɔ blèe baasiro. Ama Anɛ kŭ ɛsɛkɔluo kŭ Mamare kŭ ò gɛɛ kŭmaonɔ, ñ tó ò ń baka sé.

15

Luda bàka kunna kŭ Abramɔ

1 Abire gbera Dikiri yǎ ò Abramunɛ wégupu'ena a gŭn à pì:

Abramɔ! Ẹsun vŭna kero.

Makŭmɛ n sɛgbako ũ,

n láada ñigɔ zɔkɔ manamana.

2 Akŭ Abramɔ pì: Dikiri Luda, bɔn ĩni ma gbaa? Má né vŭro. Damasuku gbɛ Elieza mé anigɔ de ma bɛ túbibleri ũ.

3 Kŭ ńdi ma gba néro, ma bɛ žikeri pì mé anigɔ de ma túbibleri ũ.

4 Akŭ Dikiri pìne: Àpi mé anigɔ de n túbibleri ũro. Né kŭ ani bo n wóplen mé anigɔ de n túbibleri ũ.

5 Akŭ à bò kǎao bàai à pì: Ẹ musu gwa ñ susunenɔ naro, tó ĩni fɔ. Lemɛ n burinɔ ñigɔ de le.

6 À Dikiri náani kè, akŭ Dikiri tò yǎ bò kǎao nna a náani kŭ à kè yǎi.

7 À pìne dɔ: Dikirimɛ ma ũ, makŭ mé ma n bo Uru, Kaladia bŭsun, de mà bŭsu dŭkŭna kpàma yǎi.

8 Akŭ Abramɔ pì: Dikiri Luda, deran manigɔ dɔ kŭ anigɔ de ma pɔ ũu?

9 À wèa à pì: Ẹ zŭnunu wè aakɔ sé kŭ blè wè aakɔo kŭ sǎkaro wè aakɔo kŭ potɛnɛtɛnnao kŭ lukulukuuo.

10 Akū à pɔ́ pínɔ sɛ̀ à sùò pínki à pàrapara à gògòkɔ̄a, akū à kàtɛ̀ à ñ arɛ̀ d̀òd̀òkɔ̄a, ama adi bānɔ parapararo.

11 Kū yumburukunɔ̀ sù ò didi ǹòbɔ̀ɔ̀ pínɔ̄a, akū Abramū p̀ɛ̀m̀ma.

12 Kū ifántɛ̀ tɛn gɛ̀ kpɛ̀n, i z̀k̀ Abramū k̀, akū gusira z̀k̀ v̄nade dàala.

13 Akū Dikiri pine: Ñḡɔ̀ d̄s k̀ n burinɔ̀ niḡɔ̀ nib̀ blè b̀s̀u k̀ à de ñ p̀ɔ̀ ̀ro g̀n, oniḡɔ̀ z̀ blè gwe, oniḡɔ̀ wɛ̀ t̄m̀ma ari wɛ̀ w̄a pla.

14 Ama mani wari d̀ɔ̀ buri k̀ òtɛn z̀ blèn̄ɛa, n burinɔ̀ ni b̀tɛ̀ k̀ aruzekɛ̀ z̀k̀ɔ̀ɔ̀.

15 M̀k̀s̄n s̄, ñiḡɔ̀ aafiame ari ñ gɛ̀ z̄i k̀uò, gbasa ñ k̄a n dizinɔ̀la oni n v̄i.

16 N nasionɔ̀ mɛ̀ oni era ò su la, zaakū Am̄rinɔ̀ durunna dí papa k̀ro.

17 Kū ifántɛ̀ gɛ̀ kpɛ̀n, gu si, akū Abramū è k̄ini k̀ àtɛn t̀s̀ukpe bo k̀ s̄tɛ̀o tɛn gɛ̀ ǹòbɔ̀ k̀ à pàrapara pínɔ̀ dagura.

18 Z̄i b̄irea Dikiri p̀i a bàka niḡɔ̀ k̀ k̀ Abramū à p̀i: Mani b̀s̀u d̄ik̄ina kp̄a n burinɔ̀ zaa Misila b̀s̀u l̄ezeki swai ari swada k̀ òdi p̀i Yuflat̄i,

19 b̀s̀u k̀ Keninɔ̀n kun k̀ Kenizinɔ̀ k̀ Kadam̄nunɔ̀

20 k̀ Itinɔ̀ k̀ P̄erizinɔ̀ k̀ Refaimunɔ̀

21 k̀ Am̄rinɔ̀ k̀ Kanaanɔ̀ k̀ Gigasinɔ̀ k̀ Yebusinɔ̀.

16

Hazara k̀ a nɛ̀ Sumailoa

1 Abramū nanɔ̀ Sarai dí nɛ̀ iro. À n̄gbɛ̀ z̄ikeri v̄i Misila gbɛ̀ ũ k̀ òdi pine Hazara.

2 Akū Sarai p̀i Abramunɛ̀: Lákū Dikiri ma ke para ũ nà, ñ w̄tɛ̀ k̀ ma z̄ikeriio. Ma si k̀ mani n̄nɔ̀ le a ḡai. Akū Abramū Sarai ȳa mà.

3 Abramū wɛ̀ kuri ken̄a Kanaanɔ̀ b̀sun gberan Sarai a z̄ikeri Hazara kp̄a n̄ ũ.

4 Abramū w̄tɛ̀ k̄aao, akū à ǹò si. Kū à è á ǹòsinaa, à d̀òkè k̀ a dikiriio.

5 Akū Sarai p̀i Abramunɛ̀: Taari k̀ ò k̄ɛ̀m̄ɛ̀nɛ̀ ḡɔ̀ n ȳa ũmɛ̀. Ma a z̄ikerii kp̄amma. Kū à è á ǹòsina, akū àd̄iḡɔ̀ d̀òkè k̀mao. M̀k̀s̄n k̀ mak̄uò, Dikiri mɛ̀ ani ȳa ḡɔ̀ḡwɛ̀ɛ̀.

6 Akū Abramū w̄a à p̀i: N z̄ikeri kun n p̀ɔ̀ ũmɛ̀. Ñ kenɛ̀ lákū ñ yei nà. Kū Sarai wari d̀òa, akū à bàa l̄ɛ̀nɛ̀.

7 Dikiri Malaika a è ís̄ɛ̀bokia gb̄arannan, ís̄ɛ̀boki p̀i k̀ Suru z̄ɛ̀ s̄arɛ̀mɛ̀.

8 Akū à a là à p̀i: Sarai z̄ikeri Hazara, n bo m̄amɛ̀ɛ̀? Ntɛn gɛ̀ m̄amɛ̀ɛ̀? Akū à w̄a à p̀i: Maten bàa l̄ɛ̀ ma dikiri Sarainɛ̀mɛ̀.

9 Akū Dikiri Malaikaa pine: Ñ era ñ tá n dikirii p̀i k̄inaa ñḡɔ̀ m̀i natɛnɛ̀.

10 Mani n buri kara òḡɔ̀ dasi, onj̄ f̄s̄ ò ñ l̄ɛ̀ d̄s̄o.

11 Ñ ǹòsina, ñni nɛ̀ i ḡɔ̀gbɛ̀ ũ, ñni t̀ɔ̀ kp̄anɛ̀ Sumaila,

zaakū Dikiri n ȳa mà n wɛ̀t̄amma g̀n.

12 Aniḡɔ̀ de lán zaakis̄ɛ̀ntɛ̀ bà, ani ibɛ̀ɛ̀ sɛ̀ k̀ gbɛ̀ s̄inda p̄inkio, gbɛ̀ s̄inda p̄inki ñi ibɛ̀ɛ̀ sɛ̀ k̄aao se. Aniḡɔ̀ k̀ k̄ ȳan k̀ a gb̄ɛ̀n̄o.

13 Akū Hazara p̀i: Ma wɛ̀ si Luda k̀ àdi ma elɛ̀. Akū à t̀ɔ̀ kp̄a Dikiri k̀ à ȳa òn̄ɛ̀nɛ̀ Ludak̄uadima'e.

14 A ȳa mɛ̀ à t̀ò ò t̀ɔ̀ kp̄a l̀òḡɔ̀ p̄inɛ̀ Ludab̄ɛ̀n̄ek̄uadima'e l̀òḡɔ̀. À k̀ Kad̄esi k̀ Ber̄ed̄io daguramɛ̀.

15 Hazara négōgbē ì kù Abramuo, akù Abramu tó kpàne Sumaila.

16 Goro kù Hazara Sumaila ì, Abramuo wè basiikō awεεsuddome.

17

Tōzōya

1 Kù Abramuo kà wè basoro donsari, Dikiri bò à sùà à pì: Luda Gbānasīndapinkiden ma ù. N̄ táa o kúmao ñgō kun taari sari.

2 Ma bàka kunna kúnwo nigō gé, mani n buri karanne manamana.

3 Abramuo wùte a gbere Luda are, akù Luda pìne:

4 Lákù ma bàka kù kúnwo nà, ìni gō buri dasinō dizi ù.

5 Onigō pinne Abramuo doro, sé Ibrahimī, zaakù mani n ke buri dasinō dizi ù.

6 Mani tó n buri ke dasi, burinō kù kínano ni bo n kīnaa.

7 Ma bàka nigō kù kúnwo kù n burinō ari goro sīnda pínki. Manigō de n Luda ù kù n burinō n gbera.

8 Mani Kanaanō būsuo kù n kù a gūn nibō ù kpámma pínki kù n burinō n gbera, de ògō vī goro sīnda pínki, manigō de n Luda ù.

9 Luda èra à pì Ibrahimīne: Mòkōn kù n burinō, àgō ma bàka kunna kááo yá kúna ari á buria.

10 Ma bàka kuna kááo yá kù áni gō kúnan dí, mòkōn kù n burinō. Séde á gōgbē sīnda pínki tō zō.

11 À tō zō ma bàka kunna kááo sèeda ù.

12 Séde n buri négōgbēnō tō zō n goro soraakōde zī ari n buria, né kù ò n í n beanō kù zīkeri kù ò n lú buri pāndeanō n pínki.

13 Ó a ì n bean yá kesō ò a lú zīkeri ùn yá, sé à tō zō. Abire nigō de ma bàka kunna kááo goro sīnda pínki sèeda ù á mèea.

14 Oni gyoforo de bo a gbēnō té, zaakù gbē kù adi tō zoro yá kù ma diteare kúnaro.

15 Akù Luda èra à pì Ibrahimīne: N̄sun pi n nanone Sarai doro, ñgō pine Sara sà.

16 Mani arubarika dan mà tó à né i gōgbē ù, ani gō burinō dai ù, būsuo kínano ni bo a kīnaa.

17 Akù Ibrahimī wùte a nèsele kutena Luda are à yáa dō à pì a nèsee gūn: Gbē kù à kà wè basoro ni né i yá? Lákù Sara kà wè basiikō akuri nà, ani né i yá?

18 Akù à èra à pì Ludane: N̄ sūru ke n̄ Sumaila gwa.

19 Luda pì: Yápura n nanō Sara ni né i gōgbē ù, ìni tó kpáne Isaaku. Ma bàka nigō kù kááo kù a burinō ari goro sīnda pínki.

20 Sumaila yá musu, ma n yá mà. Mani arubarika dan, ani né i à kara manamana. Ani négōgbēnō i gbēnōn kuri awεεpla, oni gō kínano ù, a buri ni ke dasi.

21 Bēe kù abireo ma bàka kunna kúnwo ni gō Isaakuame. Ziki mandara'i Sara ni a i.

22 Kù Luda yá ò Ibrahimīne à làka, akù à a tò à tà musu.

23 Akù Ibrahimī a né Sumaila sè kù a bē gōgbē kù ò n í a beanō kù zīkeri kù ò n lúnō n pínki, akù à tō zō ñne goro birea gōnō lákù Luda òne nà.

24 Ibrahimī kà wè basoro donsari, gbasa à tō zō,

25 a né Sumaila sō wè kuri awεε'aakō.

26 Goro dokōnō pì zī Ibrahimī tō zō kù a né Sumailao

27 kù a bē gōgbē kù ò n í a beanō kù zīkeri kù ò n lú buri pāndeanō n pínki. Ó tō zō goro dokōnō zīme.

18

Nibɔɔ suna Ibrahim kinaa

1 Dikiri bò à sù Ibrahim Mamare gbiri línɔ sarɛ. Ibrahim vutena a bizakuta kpélelea fánantɛ.

2 Kù à wé sɛ musu, à gbɛnɔn aakɔ è zɛna. Kù à n é le, akù à fùtɛ kpélelea kù bàao à gèè à dànlɛ à wùtɛ a nèselɛ kutena

3 à pì: Dikiri, tó ma n pɔnna lè, ñsun gɛ makù n zòblerilaro.

4 Mani suárɛ kù ío à gbá pípi à kámma bo lí gbáru la.

5 Lákù a bɔtɛ ma bɛ kpa ná, mani suárɛ kù pòbleo fíti de à gbána le gbasá à da zén. Akù ò pì: Tò, ñ kɛ lákù n ò ná.

6 Akù à gèè Sara kinaa kutan à pì: Ñ flawa dá zaka lé aakɔ ñ burodi kɛ likalika.

7 Akù à bàa lè à gè a zùno té à zùne bɔro mana kù à kpà a zíkèriia, akù zíkèrii pì gèè à kèkɛ likalika.

8 Akù Ibrahim vífàani kù ví'ipuo kù zù kù ò kèkɛ piioo sè à gèè à dìtɛfne. Goro kù òtɛn pò ble, api zɛ ñ sarɛ lí gbáru gwe.

9 Akù ò a là ò pì: N nanɔ Sara kù mámeɛ? À pì: À kù kutan gwe.

10 Akù Dikiri pì: Mani era mà su n kinaa ziki mandara'i, n nanɔ Sara ni né i gɔgbɛ ù. Sara kù a kpɛ kuta kpélelea àtɛn ma.

11 Ibrahim kù Sarao zì kù, Sara dì nɔgbɛnɔ pò kɛ doro. Akù Sara yáa dò à pì a swèè gùn:

12 Ma zì kù, akù ma dikiri zì kù dɔ. Mani pɔnna yá pì dɔ dɔ yá?

13 Akù Dikiri Ibrahim là à pì: À kè dera Sara yáa dɔɔ? À pì akù kù a zì kù áni fɔ à né i dɔ yá?

14 Yáke digɔ zì'umenero. Ziki mandara'i tó a goro kà, mani su n kinaa, gbasá Sara né i gɔgbɛ ù.

15 Akù Sara ledi kpà à pì ádi yáa doro, zaakù vína a kù. Akù Dikiri pì: É'e! N yáa dò.

Ibrahim aduakena Sɔɔmune

16 Kù gbɛ píno fùtɛ, Ibrahim gèè à zéíne, akù ò Sɔɔmu kpa gwá.

17 Akù Dikiri pì: Mani yá kù má ye mà kɛ utɛ Ibrahimero.

18 A burinɔ nigɔ zókɔ onigɔ gbána ví. Andunia buri sinda pínki ni arubarika le a gáime.

19 Zaakù ma a sè, de à o a nénɔnɛ kù a burinɔ a gbera ògɔ ma yá kùna ò yá mana zéde kɛ, de mà yá kù ma a lé sène kɛne.

20 Akù Dikiri èra à pì: Yá kù òtɛn o Sɔɔmu kù Gɔmɔrao musu dasi, ñ durunna gèɔ la.

21 Mani gé gwe sà mà gwa, tó yá kù òtɛn kɛ vání lákù ma mà ná. Tó ò de le sɔro, mani dɔ.

22 Kù ñ gbɛnɔn pla píno dà zén òtɛn gé Sɔɔmu, akù Dikiri gò kù Ibrahim gwe.

23 Akù Ibrahim nà à pì: Ñni gbɛ mananɔ wara lele kù gbɛ vánínɔn yá?

24 Tó gbɛ mananɔn kù wètɛ pì gùn ò kà gbɛnɔn bupla akuri, ñni ñ waran yá? Ñni sùru kɛ kù wètɛ piio gbɛ mana gbɛnɔn bupla akurii píno yáiroo?

25 Ñ sùru kɛ! Ñsun kɛ lero. Ñsun gbɛ mananɔ dede lele kù gbɛ vánínɔro, zaakù ò dokɔnɔro. Ñ sùru kɛ! Ñsun kɛ lero. Mɔkɔn kù ñ de andunia pínki yákpatekeri ù, ñni yá kɛ a zéároo?

26 Akù Dikiri pì: Tó ma gbɛ mananɔ è Sɔɔmu gbɛnɔn bupla akuri, mani sùru kɛ kù wètɛ píno ñ yáí.

27 Akū Ibrahī ɛra à pì dɔ: Makū kū má de bùsutiti kū túbuo ũ, ñ gaafara kemene mà yá onne, Dikiri.

28 Tó gbɛ̀nɔn sɔɔro kɛ́a gbɛ̀nɔn bupla akurii pìi gūn, gbɛ̀nɔn sɔɔro pìno yāi ñi wɛ̀te pì kakate yá? Akū Dikiri pì: Tó ma gbɛ̀ mananɔ è gbɛ̀nɔn bupla awɛɛsɔɔro, mani wɛ̀te pì kakatero.

29 Akū Ibrahī kpé àten yá one à pì: Tó gbɛ̀ mananɔ kà bupla sɔ bi? Akū Dikiri pì: Mani yáke kero gbɛ̀nɔn bupla pìno yāi.

30 Akū à pì: Dikiri, n yá nna! Ñsun pɔ fɛ̀ro, má ye mà yá o dɔ. Tó gbɛ̀ mananɔ kà baraakuri sɔ bi? À wèa à pì: Tó ma gbɛ̀ mananɔ è ò kà gbɛ̀nɔn baraakuri, mani yáke kero.

31 Akū à pì: Ñ gaafara kemene dɔ Dikiri, mà yá onne. Tó gbɛ̀ mananɔ kà gbɛ̀nɔn baro sɔ bi? À wèa à pì: Mani wɛ̀te pì kakatero gbɛ̀nɔn baro pìno yāi.

32 Akū à pì: Dikiri, ñsun pɔ fɛ̀ro, yá díkɛ́na baasi mani yá o doro. Tó gbɛ̀ mananɔ kà gbɛ̀nɔn kuri sɔ bi? À wèa à pì: Mani wɛ̀te pì kakatero gbɛ̀nɔn kurii pìno yāi.

33 Kū Dikiri yá ò Ibrahīne à làka, à gè zéla, akū Ibrahī ɛra à tà be.

19

Sɔɔmu kū Gɔmɔrao kakatena

1 Kū malaika gbɛ̀nɔn pla pìno kà Sɔɔmu ɔkɔsi, Lutu vutena Sɔɔmu bīni kpélele. Kū à ñ é, à fùte à gèe à dāñle à kùteñne à wùte a nèsele kutena

2 à pì: Ma dikirinɔ, á yá nna! À mó à gé kipa makū á zɔbleri bea. À zú o à i la, zia kɔnkɔ káakukaaku á da zén. Ò pì: Oi, óni i gānuleame.

3 Lutu nàkarañma manamana, akū ò gè à kpén. À ñ yàrii kè manamana à masaa kèñne, akū ò sò.

4 Ari ògɔ gé wùte, Sɔɔmudenɔ lika Lutu kpéi. Wɛ̀te pì gɔgbɛ̀nɔ kàkara gwe mámmam, kefennanɔ kū gbɛ̀ zɔkɔn ñ pínki.

5 Ò lé zù Lutui ò pì: Gɔgbɛ̀ kú ò kipa n bea ɔkɔsialanɔ kú máa? Ñ bote kúñwowerɛ, ò pāpā ke kúñwo.

6 Lutu bò à zè kpélele ñ kīnaa, à gbàa tàta kū kpɛo

7 à pì: Á'a ma gbɛ̀nɔ, àsun yá bène kero.

8 Má nénɔgbɛ̀nɔ vī gbɛ̀nɔn pla kú ò gɔgbɛ̀ dɔro, mani ñ boteáre. Lákú á yei nà à ke kúñwo, ama àsun yáke ke gɔgbɛ̀ díkɛ́nanɔnero, zaakū ò kipa ma beamé.

9 Ò pìne: Ñ gowere gwe! Akū ò pì dɔ: Gbɛ̀ dí bi gbɛ̀ zítɔme, akū à ye à ke ò yákpatekeri ũ. Óni yá vāni kenne de ñ pɔla. Akū ò kùsia kú gbānao, òten su kpé gbàa gboro.

10 Akū gbɛ̀nɔn pla pìno ɔ bò ò Lutu kú ò gè káao kpén, akū ò zé tàta.

11 Ò tò vīna gbɛ̀ kú ò kú kpɛ arenɔ kú ñ pínki né fíti gbɛ̀ zɔkɔ, akū òten kpé gbà wete ari ò kpasa.

12 Gbɛ̀nɔn pla pìno pì Lutune: Dí ñ vī la dɔɔ? Né gɔgbɛ̀nɔ, nénɔgbɛ̀nɔ, n né anzurenɔ kú gbɛ̀ kú ò de n gbɛ̀ ũnɔ wɛ̀te gūn ñ pínki. Ñ bote kúñwo,

13 zaakū o su ò gu dí kakateme. Yá vāni kú òten o wɛ̀tepidenɔ musu gè Dikiri sān, akū à ó zī ò wɛ̀te pì kakate.

14 Lutu bò à gèe à ò a nénɔ anzurenɔne à pì: À fute ò bote, zaakū Dikiri ni wɛ̀te dí pì kakate terame. Akū òten da àten fāai bome.

15 Kū gu dō malaikaa pīnɔ nàkara Lutua ò pì: Ì fute ì n nanɔ kù n nénɔgbē gbēnɔn pla dínɔ sète ì bôte kúnwo la, de ìsun ga wēte pì kakatenaa gūnlo yāi.

16 Kū Lutu ten sika ke, Dikiri a wēnda bō, akū gbēnɔn pla pīnɔ a kù a ɔa kù a nanɔ kù a nénɔgbē gbēnɔn planɔ, ò bôte kúnwo wēte kpe.

17 Kū ò bôte kúnwo le, akū malaikaa pīnɔ do pì Lutune: Ì bàa lé ì n zida mì sí. Ìsun kpe gwaro. Ìsun ze guvute pìi gūnlo. Ì bàa lé ì mì pé kpínɔa de ìsun garo yāi.

18 Akū à pìíne: Oi ma dikiri! N yā nna!

19 Makū n zōbleri ma n ponna lè, n gbēke kèmene manamana n ma mì sì. Ama mani fō mà bàa lé mà kpi pīnɔ kīnaa lero. Ari màgō gé ká gwe, kakatenaa pì ni ma le mà ga.

20 Ì lakutu ke gwa zà dire. Lákū à káni nà, mani fō mà bàa lé mà gé gwe. Lakutu fitime sō. Ì tó mà bàa sí mà tá gwe, manigō aafia. Asa à fitiroo?

21 Akū à pìne: Ma n gba zé, mani lakutu kù nten o pì kakatero.

22 Ì bàa lé ì tá gwe likalika, zaakū mani yāke ke gīaro ari ì gé káo gwe. A yā mé à tò, ò tó kpà lakutu pìine Zoa.

23 Kū Lutu Zoa lè, ifántē ten bo,

24 akū Dikiri tò té kù ifántēgbōɔ bō musu à kà Sɔdɔmu kù Gɔmɔraola.

25 À wēte pīnɔ kàkate kù gbēnɔ kù guvute pīo kù línɔ kù sēnɔ pínki.

26 Kū Lutu nanɔ a kpe gwà, akū à lì à gō zena wisi gbè ù.

27 Kū gu dō, Ibrahī fute kɔnkɔkɔnkɔ, à gēe gu kù à kun yā kù Dikirioo pìn.

28 Kū à Sɔdɔmu kù Gɔmɔrao kpa gwà kù guvute pīo pínki, à è túsukpe ten fute zīte lán tāmte túsukpe bà.

29 Leme kù Luda guvute kù Lutu kunwa wētenɔ kàkate le, Ibrahī yā dòn, akū à Lutu bō wēte kù à kàkate pīnɔ gūn.

Lutu burinɔ

30 Kū Lutu bō Zoa, à gēe à wūte kpīnɔ té kù a nénɔgbē gbēnɔn planɔ, kù à konna Zoa vīna vī yāi. Akū à gō kù gbēwēen kù a nénɔgbē pīnɔ.

31 Akū Yōɔ pì Bānane: Ó de zī kù, akū gōgbē ke kù būsun à wūte kūoo lákū òdi ke nàro.

32 Ì mós ò sēwē kákane ó wūte káao, de ògō ó buri le a gāi.

33 Gwāani birea ò wē kákane, akū Yōɔ gēe à wūte káao. Lutu dí dō gɔrɔ kù à wūte káao ke gɔrɔ kù à fūtero.

34 Kū gu dō Yōɔ pì Bānane: Ma wute kù ma deo gīa. Ò wē kákane ɔkɔsiala dɔ, ìni gé ì wūte káao, de ògō ó buri le a gāi.

35 Gwāani birea dɔ ò wē kákane, akū Bāna gēe à wūte káao. Lutu dí dō gɔrɔ kù à wūte káao ke gɔrɔ kù à fūtero.

36 Leme Lutu nénɔgbē gbēnɔn pla pīnɔ kè le ò nɔɔ sì káao.

37 Yōɔ né ì gōgbē ù, akū à tó kpàne Mɔabu. Àkūme Mɔabu buri kù ò kun ari gbāranɔ dizi káaku ù.

38 Bāna né ì gōgbē ù se, akū à tó kpàne Amine. Àkūme Amni buri kù ò kun ari gbāranɔ dizi káaku ù.

20

Ibrahī kù Abimelēkio

1 Akū Ibrahī fute gwe à gēe Negevi būsun Kadesi kù Suruo dagura. Kù à gēe à wūte Gera,

2 à pì a nanɔ Sara bi a dāremɛ, akū Gera kína Abimeleki gbē zì à a sè à sù káao.

3 Akū Luda bò à sù Abimeleki nana gūn gwāani à pìne: Īni ga nɔ kū n sèe pì yāi, zaakū nɔzāremɛ.

4 À sù à lè Abimeleki dí wúte káao kòro, akū à pì: Dikiri, Īni buri kū odi yake keronɔ deden yá?

5 Àkū mé à pìmenɛ a dārenloo? Nɔgbē pì sɔ à pì a dāgɔmɛ. Ma yā kè a zéame, má taari vīro.

6 Akū Luda pìne nana pìi gūn: Ee, má dɔ kū n yā kè a zéame. A yā mé à tò, ma kpanne ñ durunna kemene, mádi we n ɔ nà nɔgbē pìiaro.

7 Tera sà, à gɔgbē pì nɔ kpáa, zaakū annabiime. Ani adua kenne de ñ gɔ aafia. Tó ndi a nɔ pì kpáa sɔro, ñgɔ dɔ kū n game, mɔkɔn kū n gbēnɔ á pínki.

8 Akū Abimeleki fúte kɔnkɔkɔnkɔ, à a gbēnɔ sisi à yā pì bàbañine ñ pínki, akū vīna ñ kū manamana.

9 Akū Abimeleki Ibrahimī sisi à pìne: Bóyái n kèwɛɛ lɛɛ? Bó taarin ma kenne gbasa n tò ma gɔ durunnade ũ kū ma búsuuo? N yā kū à de ò kero kèmenɛ.

10 Bó laasun n lè gbasa n yā pìi kèe?

11 Ibrahimī wèa à pì: Maten da yā gbēke Luda vīna vī búsu díkína gūnlo, oni ma de ma nanɔ yáime.

12 Abire gbera nɔgbē pì bi ma dāremɛ yápura. Ó de dokɔnɔmɛ, baadi kū a dao, akū à gɔ ma nɔ ũ.

13 Kū Luda ma bo ma de bea yā, maten likara, akū ma pì ma nɔ pìine gu kū óni gén pínki, à gbēke kemene àgɔ pì a dāgɔn ma ũ.

14 Akū Abimeleki sù kū sánɔ kū zúnɔ kū gɔgbē zíkɛrinɔ kū nɔgbē zíkɛrinɔ à kpà Ibrahimī, akū à a nanɔ èrane.

15 Akū Abimeleki pì: Ma búsun dí, ñ vute gu kū ñ yein.

16 Akū à pì Saranɛ: Ma andurufu ɔgo wáa sɔɔro kpà n dāgɔa kútekebo ũ, de gbē kū ò kú kúnwonɔ dɔ ñ pínki kú ndi taari kero.

17 Akū Ibrahimī wé kè Luda, akū Luda Abimeleki gbà aafia kū a nanɔ kū a nɔ yìgisaridenɔ, de ò né i,

18 zaakū Dikiri tò Abimeleki be nɔgbēnɔ para kū yā Ibrahimī nanɔ yā musu.

21

Isaaku inaa

1 Dikiri arubarikaa dà Saragu lákū à ò nà, à kènɛ lákū à lé sènɛ nà.

2 Akū à nɔɔ sɔ à né i kú Ibrahimīo gɔgbē ũ a zíkúnaa gūn gɔɔ kú Luda ditenɛɛa.

3 Ibrahimī tɔ kpà né pìine Isaaku.

4 À tɔ zɔnɛ a gɔɔ sɔraakɔde zì lákū Luda ditenɛ nà.

5 À kà wè basɔɔro a né pì igɔɔa.

6 Akū Sara pì: Luda yáadyá kèmenɛ, gbē kú à mà pínki ni yáa dɔ kúmao.

7 À pì dɔ: Oni we ò pì Ibrahimīne yā mani gɔ nérande ũ yá? Akū ma négɔgbē ì káao a zíkúnaa gūn.

8 Kū né pì zɔkɔ kú à kè yɔa, akū Ibrahimī a kèna yɔa pɔnna kè.

9 Sara è né kú Misila nɔgbē Hazara ì kú Ibrahimīo dīgɔ Isaaku yáa dɔmɛ,

10 akū à pì Ibrahimīne: Ñ pé zɔɔ pìia kú a néo, zaakū zò né pì ni túbi ble kú ma né Isaakuoro.

11 Yā pìi Ibrahimī pɔ yàka manamana, zaakū a néme,

12 akū Luda pìne: Ìnsun tó n pọ́ yaka n né kú n zòṅgbē pìio yá musuro. Yá kú Sara ten onne pínki ò ma, zaakū Isaaku burinṅ onigṣ pìñne n burinṅ ũ.

13 Mani tó zò né pìi buri ke se, zaakū n néme.

14 Akū Ibrahimī fùte kònkòkònkò, à pòble sè kú í tùruuo à kpà Hazaraa. À dìne, akū à a né kpàa dọ. À a gbàre, akū à gèè àten likara zṣ Beseba gbáranan.

15 Kú í làkaríma, à kefenna pìi tò lí gbáru,

16 akū à gèè à vùte aré kàzuleteki zà lén, zaakū à pì á ye à a né gana ero. Kú à gèè à vùte zà le, akū à nà ọ́dọ́naaa.

17 Luda kefenna pì ọ́ dọ mà, akū Luda Malaika lé zù Hazarai zaa musu à pì: Bó mé à n lee Hazara? Ìnsun vīna kero, zaakū Luda né pì ọ́ dọ mà gu kú à kunwa.

18 Ìn fute ò n né pì sé ò a kú a ọ́a, zaakū mani tó à gṣ buri zṣkṣ ũ.

19 Luda nṅgbē pì wé kèñe, akū à lògṳ è. À gèè à í tọ a tùru pa, akū à sù à kpà a né pìia à mì.

20 Luda kú kú né pìio ari à zṣkṣ kù. Àdigṣ kú gbáranan, akū à gṣ tofekari ũ.

21 Gṳṳ kú à kú Parani gbáranna pìi gūnn a da Misila bṣsu nọ sèñe.

Ibrahī kú Abimelekió lédokṅṅkenaa

22 Gṳṳ birea Abimeleki kú a zìkarinṅ gbē zṣkṣ Fikṳluo gèè Ibrahimī kīnaa ò pìne: Luda kú kúnwo yá kú nten ke gūn pínki.

23 Ìn la damene la gṅṅ ò sì kú Ludao kú Ìni bo ma kpero ke ma néṅ ke ma burinṅ. Lákú ma gbēke kèñne nà, ò kemene le kú bṣsu kú í kú a gūn gbē zṣtṳ ũo.

24 Akū Ibrahimī pìne: Ma la dāñe.

25 Akū Ibrahimī lògṳ kú Abimeleki gbēṅ sia yá sète à òñe.

26 Abimeleki pì: Má gbē kú ò yá bire kèṅ dṣro, òdi omene yāro, gbāran ma mà.

27 Akū Ibrahimī sánṅ kú zùnṅ kú à kpà Abimelekiá, akū ò lédokṅṅ kè kú kṳo.

28 Akū Ibrahimī sánunu mèn supplanṅ bọ à kàte òdona.

29 Abimeleki a là à pì: Sá mèn suppla kú n í kàte òdona pìnṅ yá de deramēe?

30 Akū à wèa à pì: Ìn sá mèn suppla pìnṅ sí sèeda ũ kú makū mé ma lògṳ pìi yṳ.

31 A yá mé à tò ò tṳ kpà gu pìine Beseba, zaakū gwen ò la dānkṳne.

32 Len ò lédokṅṅ kè Beseba le, akū Abimeleki kú a zìkarinṅ gbē zṣkṣ Fikṳluo èra ò tà Filisitini bṣsun.

33 Ibrahimī sáma lí tṳ Beseba, akū à Dikiri Luda Gṳṳsìndapinkide sisi gwe.

34 Akū à gṳṳ pla kè Filisitini bṣsuo pìi gūn.

22

Isaaku kpána sa'opọ́ ũ

1 Abire gbera Luda Ibrahimī yṳ à gwà à pìne: Ibrahimī! Akū à wèa à pì: Makū di!

2 Akū Luda pìne: Ìn n né mèn do kú í yei Isaaku sé ò géo Mṳria bṣsun, ò sa'opọ́ kú òdi ká tén à té kú ò káao kpi kú mani onnea.

3 Kú à fùte kònkòkònkò, à gāarii yṳ a zaakine, akū à a zīkerinṅ sè gbēṅṅ pla kú a né Isaaku pìio. À sa'oyakaa pàra, akū à dà zén, àten gé gu kú Luda ònen.

4 A gṳṳ aakṳde zì kú à wé sè, à gu pìi è zaa.

⁵ Akū à pì a zīkeri pìnc̄ne: À gō kū zaakio la. Makū kū kefenna dio óni gé are ò donyī ke Ludane, óni era ò su ò á le la.

⁶ Ibrahī sa'oyakaa sè à dì a né pìine, akū à té kūna kū fēneo, òten gé leele.

⁷ Akū Isaaku yā ò a denē à pì: Baa! À wèa à pì: Bóme né? Akū à pine: Ó té kūna kū yàkaao, sáne bōrō kū óni ká tén à té kū kú mámeε?

⁸ Akū Ibrahī pì: Ma né, Luda mé ani sa'osá kpá. Akū ò tékōi òten gé.

⁹ Kū ò kà gu kū Luda ònen, à sa'oki bō gwe à yàkaa kpàkpaala, akū à a né pìi yī à dì yàkaa pìia sa'oki musu.

¹⁰ Kū à fēne sè à ɔ bō de à a né pìi kùtu kpá,

¹¹ akū Dikiri Malaika lé zùì zaa musu à pì: Ibrahī! Ibrahī! À wèa à pì: Makū di!

¹² Akū à pì: Ñsun ɔ na né pliario ñsun yáke keñero. Má dō sà kú n ma vīna vī, ñdi gímene kú n né mèn dooro.

¹³ Ibrahī wé sè, akū à sákaroo è líwaka kà a bēnei. Akū à gèε à a kù à sa'opɔ kú òdi ká tén à té kú òo a né gēne ũ.

¹⁴ Akū à tó kpá gu pìine Dikirinikpa, akū òdigō o ari kú a gbárao òdi pì: Dikiri ni kpá a kpi musu.

¹⁵ Dikiri Malaikaa era à lé zù Ibrahī zaa musu dɔ

¹⁶ à pì: Makū Dikiri ma la dà kú ma kunnaao ma pì, lákū n yā pìi kè nà, ñdi gí kú n né mèn dooro,

¹⁷ mani arubarika dangu mà n buri karanne lán susunenɔ bà, onigō dasi lán ísirale būsua'té bà. N burinɔ nigō gbána vī n iberenɔa.

¹⁸ Mani arubarika da andunia buri sīnda pínkigu n buri gāi, kú n ma yā mà yāi.

¹⁹ Kū Ibrahī era à sù a zīkerinɔ kīnaa, ò fùte ò tà Beseba, akū à gɔɔ pla kè gwe.

²⁰ Abire gbera ò ò Ibrahīne ò pì: N vīni Nao nanɔ Milika négōgbēnɔ ì.

²¹ A daudu tón Uzu. A dakūnanɔ tón dí: Buzu, Aramu de Kemueli,

²² Kesedi, Azo, Pilidasa, Yidilafa kú Betuelio.

²³ Betueli pì mé à Rebeka ì. Né gōgbē gbēnɔn sɔraakō kú Milika ì kú Ibrahī vīni Naon gwe.

²⁴ A nɔ danyī Ruma né nɔ tón dí: Teba, Gaamu, Tasa kú Maakao.

23

Sara ganaa

¹ Sara kè wè basuddo aweεsuppla,

² gbasa à gà zaa Kiriataba kú òdi pì tera Eblonu, Kanaanɔ būsun. Akū Ibrahī a wēnda kè à ɔɔ dɔ a gana yā musu.

³ Kū à gò a nanɔ gè kīnaa, à gèε à pì Iti burinɔne:

⁴ Nibō kú gbē zītɔɔon ma ũ á té. À zīte yíama ma gēvīki ũ mà gè vīn.

⁵ Akū Iti burinɔ pine:

⁶ Mare, ñ ó yā ma. Luda gbē arubarikademe n ũ ó té. Ñ n gè vī gbèwεε kú à kēne mana gūn. Ó gbēke ni n tē gbèwεε kú ñni n gè vī a gūnlo.

⁷ Akū Ibrahī fùte à kùte būsupidenɔne

⁸ à pìine: À ma yā ma, tó a we mà a gè vī la. À wé kemene Zoa né Eflonua

⁹ à Makpela gbèwεε kú à kú a bú léi yíama a ɔgɔa, ani gō ma gēvīki ũ á būsun.

¹⁰ Eflonu vutena ní té a wēte bīnilea gwe, akū à ò Ibrahīne Itinɔ wára ní pínki à pì:

11 Oi mare, ò ma yá ma. Ma n gba bura pì kù gbèwεε kù à kú gweo. Ma n gba ma gbēno wára. Ma n gbame, de ò n gè vīn.

12 Ibrahī kùte būsupidenεε,

13 akū à pì Eflonunε ñ pínki wára: Ñ sá kpá ò ma yá ma. Mani bura pì fīna bonnε. Ñ ma ɔgɔ sí, mani ma gè vīn.

14 Akū Eflonu pīnε:

15 Mare, ò ma yá ma. Zīte kù a ɔgɔ kà andurufu wàa plame, bóñ abire ũ ó daguraa? Ñ n gè vīn.

16 Ibrahī a yá mà, akū à andurufu kù à òo yōne gbēno wára lagatarino zakaaa.

17 Lemε Eflonu bú kù à kú Makpela, Mamare sare, gō Ibrahī pó ũ le kù gbèwεε kù à kú gweo kù lí kù ò kú gwenɔ zaa bú pì léi pínki.

18 À gō Ibrahī pó ũ Iti kù ò sù wēte bīnilεano pínki wára.

19 Abire gbera Ibrahī a nano vī Makpela bura gbèwεε pìi gūn Mamare kù òdi pì tera Eblonu sare, Kanaano būsun.

20 Len bú kù gbèwεε kù à de Itino pó ũ yāoo gō Ibrahīne gèvīki ũ le.

24

Nɔwεtεna Isaakune

1 Ibrahī zī kù a gɔrɔnɔ kà zà, akū Dikiri arubarikaa dàagu yá sīnda pínki gūn.

2 Akū à ò a zīkerino gbē zōkō kù à de a pó sīnda pínki yāgōgōri ũne à pì: Ñ ɔ soto ma gbáda gbáru,

3 mani tó ò la da kù Dikiri, musu kù zīteo Luda tóo kù ĩni Kanaa kù má kú ñ ténɔ nɔ sé ma nénero.

4 Ñ gé ma be būsun ma danεnɔ gūn, ñ nɔ sé ma néne gwe.

5 Akū a zīkerii pì a là à pì: Tó nɔgbē pì dí we à tēmai à sù kūmao būsú dikīnan sōro bi? Mani gé kù n néo būsú kù n bonn yá?

6 Ibrahī pine: Ñ laakari ke! Ñsun gé kù ma néo gwero.

7 Dikiri Luda Musude ma bo ma de bea ma danεnɔ būsun, akū à yá òmene à la dà à pì, áni būsú díkīna kpá ma burinɔame. Akū mé ani a Malaika zī à donne are. Gwen ĩni nɔ sén ma néne.

8 Tó nɔgbē pì dí we à tēnyīro, n bo ladana kù n la dàmene dí gūn. Ñsun gé gwe kù ma néoro fá!

9 Akū a zīkerii pì a ɔ soto a dikiri gbáda gbáru, à la dàne yá pìi musu.

10 Zīkerii pì a dikiri lakuminɔ sè mēn kuri kù a dikiri aruzεke buri pínki, akū à fùte à gēe Nao be wēten zaa Siria Mesopotamia būsun.

11 Kù à kà gwe, à tò lakuminɔ kámma bò lōgɔ sare wēte kpε. Kù ɔkosi kè, gɔrɔ kù nɔgbēno òi bote í tó,

12 akū à adua kè à pì: Dikiri, ma dikiri Ibrahī Luda, ñ gbēke ke ma dikiriine ñ tó ma tá ke nna ɔkosiála.

13 Ñ gwa, má zena lōgɔ sare. Tó wēte nɔkparenɔ bòte í tó,

14 nɔkpare kù ma òne à a lo kipa à í tōmene mà mi, tó à pīmene mà mi, akū à kpá ma lakuminɔa dɔ, de mani dō kù n gbēke kè ma dikiriine, nɔgbē kù n dìte n zōbleri Isaaku pó ũn gwe.

15 Adi yá pì o à làkaro, akū Betueli né Rebeka bò kù loo dina a gàn. Betueli bi Ibrahī vīni Nao né kù à ì kù a nano Milikaome.

16 Né pì mana akūsō à būnumε, gōgbē ke dí wute kāao zikiro. À sù lōgɔ kīnaa, à í tó à a lo pà, akū à èra àten tá.

17 Akū zīkerii pīi bāa lè à gèè à zé zǎne à pī: Ñ ma gba í mà mi, bee fíti.

18 Nɔgbē pīi pī: Ñ mi Baa! Akū à a lo kīpa gǎnɔ, à í kpāa à mi.

19 Kū à í kpāa à mi à làka, à pī: Mani tó n lakuminɔne dɔ, ò mi ari ò kǎ.

20 Akū à a lo í kà pónɔ ímibɔn gǎnɔ, à èra à bāa lè à gèè à í tó lǔgɔn, akū à í tó lakuminɔne pínki.

21 Gɔgbē pīi zena àteni a gwa tīii, de à le à dɔ tó Dikiri ni tó a tá ke nna, ke ani ke nnaro.

22 Kū lakuminɔ í mi ò làka, akū gɔgbē pīi wura tǎnka mana dà nɔ pīine a yīa, à wura zǎ dǎne mǎn pla. Tǎnka pīi tíkisií kà giramu sɔɔro, zǎ pīnɔ sɔ giramu basɔɔro.

23 Akū à a là à pī: Ñ omene, dí nème n ũu? Óni iki e n de bea yá?

24 Akū à wèa à pī: Betueli nén ma ũ, Milika kū Nao daikore.

25 Sè kū tǎragaaɔ dín ó bea, akū iki kún dɔ.

26 Akū gɔgbē pīi kùte à donyí kè Dikirine à pī:

27 Dikiri ma dikiri Ibrahī Luda arubarika vī kū adi gí gbēke kū náanio yá kenero yái. Makū sɔ, Dikiri dòmene are ma dikiri danenɔ bea.

28 Akū nɔkpare pīi bāa lè à gèè à yá pī gbǎ a ɔndenɔne.

29 Rebeka pīi dǎgɔ vī kū òdi pine Labā. À bò wète kpe kū bàao à gèè à gɔgbē pīi lè lǔgɔ léa,

30 zaakū à è a dǎre tǎnka kū zǎo dana, akū à yá kū gɔgbē pīi ònne mà. Kū à gèè à a lè kū lakuminɔ lǔgɔ léa,

31 à pī: Ñ mɔ mɔkɔn kū Dikiri arubarikaa dǎngu! À kè dera í zena wète kpee? Ma kpé kèkenne kū lakuminɔ bàdɔkio.

32 Gɔgbē pīi gè ɔnn, akū Labā lakuminɔ aso pòro à sèla kori kū tǎragaaɔ kpàrima à í kpà gɔgbē pīia à a gbá pípíio kū a gbēnɔ í pínki.

33 Ò póble dítene, akū à pī: Mani pó ble gǎro ari mà yá kū ma suo o. Akū Labā pī: Ñ o.

34 Akū à pī: Ibrahī zīkeriime ma ũ.

35 Dikiri arubarikaa dà ma dikiriine manamana, akū à gǔ aruzekede ũ. À a gbà sǎnɔ kū zúnɔ kū andurufuuo kū wuraaɔ kū gɔgbē zikerinɔ kū nɔgbē zikerinɔ kū lakuminɔ kū zaakinɔ.

36 Ma dikirii pīi nanɔ Sara né í gɔgbē ũ a zīkúnaa gūn, akū ma dikiri pó kū à vī kpà né pīia pínki.

37 Ma dikirii tò ma la dà, zaakū à pī màsun Kanaa kū à kú í ténɔ nɔ sé a nénero.

38 À pī mà gé a de bea a buri gūn mà nɔ sé a néne gwe.

39 Akū ma a dikirii là ma pī, tó nɔgbē pīi dí we à témai sɔro bi?

40 À wèma à pī, Dikiri kū a tǎa ò kǎao mé ani a Malaika zǐ à gé zemene, de ma tá ke nna, mani nɔ sé a néne a de be danenɔ té.

41 À pī tó ma ge a buri kīnaa, tó odi wero, mani bo ladana kū ma la dàare gūn.

42 Kū ma ka lǔgɔ kīnaa gbára ma pī: Dikiri, ma dikiri Ibrahī Luda, tó n we, ò tò ma tá ke nna.

43 Má kú lǔgɔ léa. Nɔkpare kū à sù í tó, akū ma pine à ma gba í fíti mà mi,

44 tó à pī mà mi, akū à tò ma lakuminɔne dɔ, mani dɔ kū nɔkpare kū n dite à ke ma dikiri né pó ũn gwe.

45 Ari màgɔ yá pī o ma nèsee gūn mà láka, akū Rebeka bò kū loo dina a gǎn à sù lǔgɔ léa à í tò. Akū ma pine à ma gba í mà mi.

⁴⁶ À a lo kipa g̃ɔɔ, à pì mà mi áni kpá ma lakuminɔa dɔ. Kū ma mì, akū à kpà ma lakuminɔa.

⁴⁷ Akū ma a la, dí nén a ũu? À pì Betueli nén a ũ, Milika kū Nao daikore. Akū ma tánka dāne a yīa, ma zā dāne a ɔɔa.

⁴⁸ Akū ma kutε ma donyī kè Dikiri ma dikiri Ibrahī Ludane ma sáabu kpàa, zaakū à dòmene are zé sūsu gūn, de mà a dikiri ṽni daikore sé a néné.

⁴⁹ Tera sà tó áni we à gbēke kū náanio yā ke ma dikiriine, à omene. Tó ádi we s̃ro, à omene, mani gé gu pānda.

⁵⁰ Labá kū Betuelio wēa ò pì: Yā pì bò Dikiri kīnaame, ó yāke ona ṽro, a mana ke a vāni.

⁵¹ Rebekan dí, ñ a sé ñ tá kāao, à g̃ɔ n dikiri né nana ũ lākū Dikiri ò nà.

⁵² Kū Ibrahī zīkerii pì ñ yā mà, à wùte zīte Dikirine.

⁵³ Akū à nomanablebɔ kū ò kè kū andurufuuo kū wuraaoo kū pɔkasanɔ bôte à kpà Rebekaa. À a ṽni kū a daoo gbà pɔɔgdeno dɔ.

⁵⁴ Akū àpì kū gbē kū ò kú kāaonɔ pɔ blè ò í mi, akū ò ì gwe.

Kū ò fùte kɔnkɔ à pì: À ma gbarε mà tá ma dikiri kīnaa.

⁵⁵ Nɔ ṽni kū a dao pì: Ñ tó né pì g̃ɔ kúoo bee gɔɔ kuri, á gbasa à tà.

⁵⁶ Akū g̃ɔgbē pì pìñne: Lākū Dikiri ma tá kè nna nà lán dí bà, àsun ma dādā doro. À ma gbarε mà tá ma dikiri kīnaa.

⁵⁷ Akū ò pì: Ò né pì sísi ò a la.

⁵⁸ Akū ò Rebeka sísi ò a là ò pì: Ñni tá kū gbē p̃io yá? Akū Rebeka pì: Mani tá kāao.

⁵⁹ Akū ò Rebeka gbāre kū a gwàri kū à a gwà zaa a fitinna zīo, òten tá kū Ibrahī zīkeriio kū a gbēnɔ.

⁶⁰ Ò sa mana ò Rebekane ò pì:

Né, Luda tó ñ g̃ɔ gbē dasinɔ dai ũ,
n burinɔ g̃ɔ gbāna ṽi ñ zāngurinɔa.

⁶¹ Akū Rebeka fùte kū a nɔgbē zīkerinɔ, ò dì lakuminɔ kpe ò té g̃ɔgbē p̃ii, akū à tà kūrīwo.

⁶² A sū à là Isaku sù kū lɔgɔ kū òdi pi Ludabēnekūadima'eo à vùte Negevi b̃sun.

⁶³ À bò à g̃è à laasun lé s̃en ɔkosi, akū kū à wé sè, à è lakuminɔ ten su.

⁶⁴ Rebeka wé sè à Isaku è se, akū à kipa a lakumi kpe likalika

⁶⁵ à zīkerii p̃ii là à pì: Dín g̃ɔgbē kū àten kure s̃en àten su daole zā dire ũu? Akū zīkerii p̃ii wēa à pì: Ma dikiriime. Akū Rebeka a pɔdangann sè à kú a ānnwa.

⁶⁶ Kū ò kà Isaku kīnaa, zīkerii pì yā kū à kèe bàbane pínki.

⁶⁷ Isaku g̃è kū Rebekao a da Sara bizakutan, akū à a sè à g̃ɔ a nɔ ũ. À ye nɔ p̃iii, akū a laakari kpatena a da ga gbera.

25

Ibrahī ganaa

¹ Ibrahī nɔ pānde sè dɔ a tón Ketura.

² Né kū à ì kāaonɔ tón dí: Zimlā, Yɔkɔsā, Medā, Midīā, Isibaki, Sua.

³ Yɔkɔsā mé à Seba kū Dedāo ì. Dedā burinɔn Asirianɔ kū Letusinɔ kū Lemuinɔ ũ.

⁴ Midīā nēg̃gbēnɔ tón dí: Efa, Efa, Anɔku, Abida, Elēda. Ñ pínki Ketura burinɔme.

⁵ Ibrahī a aruzεke kpà Isaakua pínki,

6 akū à gba dà a nɔ̀ yìgìsaride nénɔ̀ne à ní gbáre ífáboki kpa de à kpé à ga, de ósungɔ̀ kú kú Isaakuoro yáí.

7 Ibrahī kè wè bakèndo sɔ̀ɔ̀ro sari,

8 akū à gá. À zī kú yúkuyuku, gbasá à kà a gbèndɔ̀la gyāwān.

9 A nénɔ̀ Isaaku kú Sumailao a ví Makpela gbèwɛɛ gūn, Mamare ífáboki kpa, bura kú à de Iti buri Zoa né Efnu pɔ̀ ũ yā

10 kú Ibrahī pìlì lù Itinɔ̀a. Gwen ò a vīn kú a nanɔ̀ Sarao.

11 Ibrahī ganaa gbera Luda arubarikaa dà a né Isaakun. À vutena Ludabènekúadima'e lègɔ̀ɔ̀ sare.

Sumaila burinɔ̀

12 Ibrahī né Sumaila burinɔ̀ yān dí. Sara zīkeri Hazara, Misila nɔ̀gbè mé à né pìlì ì káao.

13 Sumaila négɔ̀gbèndɔ̀ tón dí lákū ò ní í nà. A daudu tón Nebayo. A dakūnanɔ̀ tón dí: Keda, Adabeli, Mibisamu,

14 Mísima, Duma, Masa,

15 Adada, Tema, Yetu, Nafisi kú Kedemao.

16 Sumaila négɔ̀gbèndɔ̀ tón gwe. Ní baadi a tó kpà a lakutu ke a bùraane. Mókɔ̀nɔ̀me a buri kuri aweɛplanɔ̀ kínanɔ̀ ũ.

17 Sumaila kè wè basuddo akuri aweɛsuppla, akū à gá à kà a gbèndɔ̀la gyāwān.

18 A burinɔ̀ vùte zaa Avila ari à gèe pé Surua, Misila ífáboki kpa gena Asiria bùsu kpa. Òdi kɔ̀ té kpákpa kú Ibrahī buri kparanɔ̀ro.

Isau kú Yakubuo inaa

19 Ibrahī né Isaaku burinɔ̀ yān dí. Ibrahī Isaaku ì.

20 Kú Isaaku kà wè bupla, akū à Labā dàre Rebeka sè. Àkūme Siria bùsu gbè Betueli kú à bò Mesopotamia bùsun né ũ.

21 Isaaku wé kè Dikiria a nanɔ̀ne, zaakū paramé, akū Dikiri a adua sì, a nanɔ̀ pìlì nɔ̀ò sì.

22 Sikanɔ̀ ten ɔ̀si ká a gberɛn, akū à pì: Bó yā mé à tò yā bire taka ma lee? Akū à gèe à Dikiri là.

23 Dikiri pine:

Buri mèn pla kú n né'isɔ̀n,

gbèndɔ̀n pla kú ò kú n gberɛn pìnɔ̀ ni kèkɔ̀a.

Buri mèn do gbāna nigɔ̀ de a dola,

a kú à bò káaku nigɔ̀ né ũ gbè kpedene.

24 Kú a né'igɔ̀ɔ̀ kà, akū à sikanɔ̀ ì gɔ̀gbèndɔ̀ ũ.

25 Kú gbè káaku ten bo, à bò tɛɛ zónzon. À mèkà vī lán uta káde bà, akū ò tó kpàne Isau.

26 Abire gbera kú né plade ten bo, à dò Isau gbátokia, akū ò tó kpàne Yakubu. Isaaku wè baaakɔ̀de gūnn à né pìnɔ̀ ì.

27 Né pìnɔ̀ zɔ̀kɔ̀ kú. Isau kè tofekari gbāna kú àdi kè sèntearo ũ. Yakubu sɔ̀ begwaríime.

28 Isaaku ye Isau kú à nɔ̀bɔ̀ lé'i vī yāí. Rebeka sɔ̀ à ye Yakubui.

29 Zíkea Yakubu ten dòo kuku, akū Isau sù kú sènteo nà teni a de.

30 Akū à pì Yakubune: N yā nna! Ní tó mà dò tēra bire ble, zaakū nà teni ma demé. A yā mé à tò, ò tó kpà Isaune Edomu.

31 Yakubu pì: N n daudukeze kpáma gīa.

³² Akū Isau pì: Má kú ga léi, bón ma daudukεε ni kemεεε?

³³ Akū Yakubu pìne: Ñ la damεε gĩa. Akū à la dàne à a daudukεεε kpàa.

³⁴ Akū Yakubu burodii kpàa kū bládoò pìio. À blè à í mì, akū à fùte à bò. Lεmε Isau kè le, à a daudukεεε dìte pã.

26

Isaaku kū Abimelekio

¹ Nàa kà bùsuu pìn a káakupɔ kū à kà Ibrahĩ gɔɔa baasi, akū Isaaku fùte à gèε Filisitininɔ kína Abimeleki kīnaa Gera.

² Akū Dikiri bò à sùà à pì: Ñsun tá Misilaro, ñ vute gu kū mani onnen.

³ Ñgɔ kú bùsu díkīnan gĩa, manigɔ kú kúnwo mà arubarika danne. Mani bùsu díkīna kpámma pínki kú n burinɔ, mani lé kú ma kè n denε kenne.

⁴ Mani n buri kara lán susunenɔ bà, mani bùsu díkīna kpámma pínki. Buri kú à kú zītenɔ ni arubarika le n buri gáí n pínki

⁵ kú Ibrahĩ ma yã mà yáí. À ma ɔɔki gwà, akū à yá kú ma dìtenɔ kūna kú ma yádannenano kú ma dokayāno.

⁶ Akū Isaaku gɔ Gera.

⁷ Kū wētepidenɔ teni a la a nanno yã musu, à pì a dàremε. Àten vīna ke, zaakū àten da tó à pì a nannoε, oni a de nɔ pì yáí, zaakū nɔ pì bi nɔ maname.

⁸ Kū a gɔɔ pla kè gwe, Filisitininɔ kí Abimeleki wé kpàte wondoo gūn, akū à è Isaaku ten bāndara gá kú a nanno.

⁹ Akū à Isaaku sisi à pì: Ase n nannoεε! À kè dera n pì n dàremεε? À wèa à pì: Maten da oni ma de a yáime.

¹⁰ Abimeleki pì: Bó yá n kèwεre leε? Fítí mé à gɔ kú ó gbēke ni wúte kú n nɔ pìio, de ñ ó da taarin.

¹¹ Akū Abimeleki gbēno sã gbēñne pínki à pì: Gbē kú à ɔ nà gɔgbē pìia kú a nanno, oni a de.

¹² Isaaku pɔ tɔ bùsuu pìn, akū à pɔ lè wè birea leu basɔɔro, kú Dikiri arubarikaa dàn yáí.

¹³ À kàra, a aruzεke ten kara ari à kè aruzεkede zɔkɔ ũ.

¹⁴ À sãno kú zūno vī dasi kú zikerinɔ, akū Filisitininɔ zàn.

¹⁵ Akū ò lɔgɔ kú a de Ibrahĩ gbēno yɔ a gɔɔano tàta kú bùsuuo pínki.

¹⁶ Akū Abimeleki pì Isaakune: Ñ fute ó kīnaa, zaakū n gbāna deóla manamana.

¹⁷ Akū Isaaku bò gwe à bùraa kàte Gera guvuten, akū à gɔɔ pla kè gwe.

¹⁸ Lɔgɔ kú ò yɔ a de Ibrahĩ gɔɔa akū Filisitininɔ tàta a de ga gberano à èra à bɔbɔ à tɔ dokɔno kú a de kpáñne yāno kpáñne dɔ.

¹⁹ Isaaku zikerinɔ lɔgɔ pānde yɔ guvute pìn, akū ò bò í manaa.

²⁰ Akū Gera pɔdārinɔ fiti kè kú Isaaku pɔdārinɔ ò pì: Ó ímε. Akū à tɔ kpà lɔgɔ pìne Fítii, kú ò fiti kè káao yáí.

²¹ Ó lɔgɔ pānde yɔ, akū ò fiti kè lɔgɔ pì yã musu dɔ, akū à tɔ kpàne Íbete.

²² À bò gwe, akū à lɔgɔ pānde yɔ dɔ, odi fiti ke a yã musu doró. Akū à tɔ kpàne Mèporoki, zaakū à pì: Dikiri tò ò mèε pòro, óni dagula sã.

²³ Abire gbera à gèε Bεseba.

²⁴ Dikiri bò à sùà gwāani birea à pì: Makūmε n de Ibrahĩ Luda ũ, ñsun vīna kero zaakū má kú kúnwo. Mani arubarika dangu mà n buri kara ma zɔbleri Ibrahĩ yáí.

25 Gwen à sa'oki bòn à Dikiri sisi. Akū à bùraa kàte gwe à gbēno ten lōgɔ yɔ.

26 Akū Abimeleki bò Gera à sù Isaaku kīnaa kū a kpàasi Auzao kū a zìkarino gbē zókɔ Fikɔluo.

27 Isaaku ní lá à pì: Kū a zāmagu a pema á bea, à kè dera a su ma kīnaa?

28 Ò wèa ò pì: O è Dikiri kú kúnwo, akū o pì à mana ò lédokɔno ke ò la dakɔne a yā musu

29 kú ìni yā vāni ke keweɛero, zaakū ódi wé tāmmaro. Yā manan o kènne o n gbare aafia, akū Dikiri arubarikaa dāngu.

30 Akū Isaaku ní yārii kè, ò pɔ blè ò í mī.

31 Kū ò fùte kɔnkɔ, ò la dākɔne, akū Isaaku zēñne, ò bò a kīnaa aafia.

32 Zī birea Isaaku gbēno sù ò lōgɔ kú ò yò yā òne ò pì: O í è.

33 Akū à tɔ kpàne Seba. A yā mé à tò òdi wēte pì sisi Beseba ari kū a gbārao.

34 Kū Isau kà wè bupla, à Iti nɔ sè mèn pla, Beri né Yudi kū Ełoni né Basemao.

35 Isaaku kū Rebekao nèseɛ diğɔ yakana ní yāime.

27

Isaaku sa'olekena Yakubune

1 Isaaku zī kú a wé gbāna doro, àten gu e manaro. Akū à a daudu sisi à pì: Né! Akū à wèa à pì: Makū dí.

2 Isaaku pì: Ma zī kú má a gagɔɔ dɔro.

3 Ñ n sá sé kú n gbàtaao ñ gé ñ nòbɔsēnte wetemene.

4 Ñ ma pɔyeina dōo kuku ñ mómene mà ble, mani sa'ole kenne de mà kpé mà ga.

5 Rebeke yā kú Isaaku ò Isaune pìi mà. Kū Isau fùte à gèe tofe ká,

6 akū à gèe à ò Yakubune à pì: Ma mà n de yā ò n vīnīne à pì

7 à gé à nòbɔ deare à a pɔyeina dōo kukuoare à ble, áni sa'ole kene kú Dikiri tɔo de á kpé à ga.

8 Akū Rebeka era à pine: Ñ ma yā ma ñ yā kú ma dānne ke.

9 Ñ gé blè kpàsa gūn ñ blēne mana kú mèn pla ñ suo. Mani n de pɔyeina dōo kukune,

10 ní géone à ble, ani sa'ole kenne de à kpé à ga.

11 Akū Yakubu pì a dane: Ma vīni mèkā vī, akū ma mè pɔɔpɔɔ.

12 Tó ma de ɔ kēma, tó à ma dɔ, ani pì mateni a ke pāpāme, ani lé kemene sa'ole gēne ũ.

13 Akū a da pine: Luda tó lékennena pì gōmene. Ñ ma yā ma dé! Ñ gé ñ de ñ suomenē.

14 Akū Yakubu gèe à blēe pino dè à sùo a dane, akū à a de pɔyeina dōo kukune.

15 Akū à a daudu pókasa mana kú à kú a kpé gūnno sè à dà a né sabidene.

16 À blēne bára pino fīfī a ɔnoa kú a waka pɔɔpɔɔ.

17 Akū à dò kú burodi kú à kēeoo kpàa.

18 Yakubu gèe a de kīnaa à pì: Baa! Akū a de pì: Makū di! Ma né kpatemee?

19 Yakubu wèa à pì: Makūme Isau n daudu. Lákū n òmene nà, ma kè le. Ñ fute ñ vute ñ ma ɔ'í ble de ñ sa'ole kemene.

20 Akū Isaaku pì a néne: O'ò! N lè kò yá? À wèa à pì: Dikiri n Luda mé à ma tá kè nna.

21 Akū Isaaku pine: Ñ namai mà ɔ kemma de mà dɔ tó ma né Isaume yāpura.

22 Yakubu nà a dei, akū à ɔ kèa à pì: Kòto díkīna bi Yakubu kòtoome, ɔ díkīna sɔ Isau ɔme.

23 Akū adi a dōro, kū a ɔɔ ká vī lán Isau pò bà yāi. À ye à sa'ole kene,

24 akū à a la gĩa: Ma né Isaume n ũ yāpura yá? À wèa à pì: Makūme!

25 Akū à pì: Ñ pò kpáma mà n ɔ'i ble, mani sa'ole kenne. Kū à ditenε, akū à blè. À sùnε kū wēo, à mì dɔ.

26 Akū a de pì pìne: Ñ namai n lé péma.

27 Akū à nài à lé pèa. Kū Isaaku a pòkasanɔ gbī mà, akū à sa'ole kène à pì: Ma né gbī de

lán bura kū Dikiri arubarikaa dān bà.

28 Luda n gba mɔɔ bona musu,
à n gba zīte mana.

Póblewε kū sèwēo nigō dinyī.

29 Gbēnɔ ni zò blenne,

burinɔ ni kúte n arc,

īnigō de n gbēnɔ dikiri ũ,

n da nénɔ ni kútenne.

Luda ni lé ke gbē kū ò lé kènnenɔne,

ani arubarika da gbē kū ò sa mana ònnεnɔgu.

30 Kū Isaaku sa'ole kè Yakubune à làka, akū Yakubu gò a kīnaa. Kū a vīni sù kū tofekao gōnɔ,

31 akū à pòble kè a dene dɔ à gèeone, akū à pìne: Baa! Ñ fute n ma ɔ'i ble n sa'ole kemene.

32 Akū a de a la à pì: Mòkōmme dí ũu? À wèa à pì: Makūme n daudu Isau.

33 Yā pì Isaku swēε zō àten lukaluka à pì: Dí mé à nòbɔɔ dè à sùomene yā ari ngō gé su ma sòo? Ma sa'ole kène kò, akū mé ani arubarika le.

34 Kū Isau a de yā pì mà, à pùtā à ɔ gbāna dò à kè wēnda, akū à pì: Baa! Ñ sa'ole kemene dɔ.

35 Akū à pì: N dakūna sù kū ɔndōo à n sa'ole sì kò.

36 Akū Isau pì: A tón Yakuburoo? À ma keke à kè gèn plan gwe sà. À ma daudukεze sima yā, akū à ma sa'ole sima tera dɔ. Mani sa'ole e doroyá?

37 Isaaku wèa à pì: Ma a dīte n dikiri ũ, ma a danεnɔ kè a zīkerinɔ ũ n pínki, ma póblewε kū sèwēo kpāa. Bón mani le mà kenne dɔɔ?

38 Isau pì a dene: Baa, sa'ole biren n vī ado yá? Ñ sa'ole pānde kemene dɔ Baa. Akū Isau wiki gbāna lè.

39 Akū a de wèa à pì:

Zīte kū īnigō kun nigō manaro,

mɔɔ ni bonne zaa musuro.

40 Īnigō fēnda kūna,

īni zò ble n dakūnane.

Lεme dɔ n laakari ni gō kpatenaro,

īni a gbāngo gonla.

41 Isau ibereε sè kū Yakubuo sa'ole kū a de kène yāi, akū à pì a nèsee gūn: Ma de ga zāro, gbasa mani ma dakūna de.

42 Ō yā kū Isau ò kɔrɔmɔɔ kè Rebekane, akū à Yakubu sisi à pì: Isau ye à fīna bomma à n de.

43 Ñ ma yā ma sà. Ñ fute n bàa lé n gé ma dāgō Labā bea zaa Arana

44 ngō kú káao gwe gĩa ari n vīni pì pɔfē kpáte.

45 Tó a nèsee kpáte, tó yā kū n kènee sàagu, mani gbē zī ò n gbese. Má ye mà kura á gbēnɔn planɔi pínki gɔrɔ doroyá.

⁴⁶ Akū Ɛɛbeka pì Isaakune: Iti nɔgbɛnɔ ni bòmagu. Tó Yakubu Iti nɔ sè bùsu díkīnan lán Isau nɔgbɛ birenɔ bà, ma kunna nigɔ nnamene doro.

28

Yakubu tana Laba kīnaa

¹ Akū Isaaku Yakubu sīsì à sa'ole kène à yā dāne à pì: Ñsun nɔ sé Kanaa nɔgbɛnɔ téro.

² Ñ fute ñ gé Mesopotamia bùsun n da de Betueli bea, ñ nɔ sé gwe n disē Labā nénɔ té.

³ Luda Gbānasīndapinkide arubarika dangu à tó ñ né i manamana, ògɔ kara de ñ gɔ burinɔ dizi ũ.

⁴ Luda arubarika kū à dà Ibrahīn dangu kū n burinɔ, de bùsu kū nten nibɔ blen gōnne, bùsu kū à kpà Ibrahīaa.

⁵ Akū Isaaku Yakubu gbàre à gé Labā kīnaa Mesopotamia bùsun. Labā bi Siria bùsu gbɛ Betueli néme, Yakubu kū Isauo disēme.

⁶ Isau mà Isaaku sa'ole kè Yakubune à a gbàre Mesopotamia de à nɔ sé gwe. Kū à sa'ole pii kène, à pì àsun nɔ sé Kanaa nɔgbɛnɔ téro.

⁷ À tàasii kà kū Yakubu a de kū a dao yā mà à dà Mesopotamia zén.

⁸ Akū à dɔ sà kū a de pɔ nna kū Kanaa bùsu nɔgbɛnɔro.

⁹ Akū à gɛɛ Ibrahī né Sumaila kīnaa à a né Maala sè à nà a nɔ káakunɔa. Maala bi Nebayo dàremɛ.

Yakubu nana'ona Beteli

¹⁰ Yakubu bò Beɛɛba à dà Arana zén.

¹¹ Kū à kà gukea, à ye à i gwe kū ifāntɛ gè kpén yāi. Akū à gbèe sè gu pìn a midibɔ ũ à wùte gwe.

¹² Akū à nana ò à gára è petena zīte ari à gèe à zɔ ludambea, Luda malaikano ten didia òten kipa.

¹³ À Dikiri è zenaala à pì: Makūme Dikiri n dizi Ibrahī kū n de Isaakuoo Luda ũ. Mani bùsu kū ñ wùtea díkīna kpámma, mɔkɔn kū n burinɔ.

¹⁴ N burinɔ nigɔ dasi lán bùsutiti bà, oni dagula ifáboki kpa kū ifalɛteo kú gugbānduru kú gèno midɔkio. Andunia buri sīnda pínki ni arubarika le mɔkɔn kū n burio gāi.

¹⁵ Manigɔ kú kúnwo, manigɔ n dákpa gu kū nten gén pínki, mani era mà su kúnwo bùsu díkīnan, zaakū mani n tónlo mani yā kú ma ònne ke.

¹⁶ Kū Yakubu vù kú io à pì: Dikiri kú gu dí, akū mádi dɔro!

¹⁷ Vīna a kú à pì: Gu dí ma ká fùte. Luda beme, ludambe zéme.

¹⁸ Yakubu fùte kɔnkɔ à gbè kú à kè midibɔ ũ pii sè à pète dɔngupɔ ũ, akū à nísì kùa.

¹⁹ Akū à tɔ kpà gu pìne Beteli, ama wète kú ò kàte gwe tɔ káakun Luzu.

²⁰ Yakubu lé kè Dikiria à pì: Tó ñ kú kúmao, tó ñni ma dákpa ma wète díkīna gena a gūn, tó ñni ma gba pɔble kú pɔkasano

²¹ ari ma ge ma su ma de bea aafia, ñnigɔ de ma Luda ũ,

²² gbè kú ma pète dɔngupɔ ũ pì ni gɔ n gbagbaki ũ, pɔ kú n ma gba pínki mani a kuride kpámma.

29

Yakubu kana Laba bea

¹ Yakubu èra à dà zén à gèe ifábokikpadeno bùsun.

² Kū à kà gwe, à lɔ̀gɔ̀ è sɛ̀n sá kpàsa leu aakɔ̀ katena a sare, zaakū lɔ̀gɔ̀ pì ìn òdi kpámma. Gbè zɔ̀kɔ̀ ta lɔ̀gɔ̀ pile.

³ Tó kpàsa pìnɔ̀ kàkara gwe pínki, akū òdi gbèè pì go lɔ̀gɔ̀ pì léa, ò í kpámma, akū òdi era ò gbèè pì tare a gbèn.

⁴ Akū Yakubu sádárinɔ̀ là à pì: Gbènɔ̀, a bo mámeε? Ò wèa ò pì: O bo Araname.

⁵ Akū à n̄ lá à pì: Á Nao daikore Labá d̄s yá? Ò wèa ò pì: Ó a d̄s.

⁶ Akū à n̄ lá à pì: À aafia yá? Ò pì: À aafia. N̄ a né Rahila gwa, àten su kú sánɔ̀ zà dire.

⁷ Akū Yakubu pì: Ifántɛ̀ kpé gbàna, sánɔ̀ tágɔ̀rɔ̀ dí ká kòro. À í kpámma à gé n̄ dá.

⁸ Akū ò pì: Óni f̄sro. Tó adi ke sá kpàsano kàkara pínki baasiro, òdi gbè go lɔ̀gɔ̀ pì léa ò í kpámmaro.

⁹ Kū àten yá or̄ne le, Rahila sù kú a de sánɔ̀, zaakū sádáriime a ù.

¹⁰ Kū Yakubu a dis̄é Labá n̄nɔ̀gb̄é Rahila è kú a de sánɔ̀, à nà lɔ̀gɔ̀i à gbèè go lɔ̀gɔ̀ pì léa, akū à í kpà a dis̄é sánɔ̀a.

¹¹ Akū à lé p̄é Rahilaa à p̄onna s̄o d̄b̄.

¹² Akū à òne kú a de dane Rebeke n̄n a ù. Akū Rahila bàa lè à gèè à ò a dene.

¹³ Kū Labá a dàre né Yakubu baaruu mà, à bàa lè à gèè daale. Kū à kà, akū à kùsia à lé p̄èa à tà káao a bea. Akū Yakubu yá kú ò kènɔ̀ òne pínki.

¹⁴ Akū Labá pine: Ma arume n ù yápura.

Yakubu Lea kú Rahilao senaa

Yakubu kè Labá bea mɔ̀ do,

¹⁵ akū Labá pine: Kū n̄ de ma dane ù yáin ìni z̄i kemene p̄a yá? Dera mani f̄ina bonne nà òn omene.

¹⁶ Labá s̄s à n̄nɔ̀gb̄èno v̄i gb̄ènoɔ̀n pla. Ȳsɔ̀ tón Lea, Bána s̄s Rahila.

¹⁷ Lea wé busana, Rahila s̄s nɔ̀kpare maname, akū a kakana mana.

¹⁸ Yakubu ye Rahilai, akū à pì Labáne: Mani z̄i kenne w̄è suppla n né b̄anade Rahila yái.

¹⁹ Labá pì: À s̄ana mà a kpámma de mà a kpá gb̄é p̄andeala. N̄ḡs kú ma bea la.

²⁰ Akū Yakubu z̄i kènè w̄è suppla Rahila yái, ase à kènè lán gɔ̀rɔ̀ pla bàme kú à yei yái.

²¹ Akū à pì Labáne: Kú ma z̄igɔ̀rɔ̀ p̄àpa, n̄ ma nɔ̀ kpáma mà sé.

²² Akū Labá gwedenɔ̀ kàkara n̄ pínki à nɔ̀sep̄oble k̄èr̄ne.

²³ Kū ɔ̀kosi kè, akū à a né Lea sè à kpàa, akū Yakubu w̄ùte káao.

²⁴ Labá a nɔ̀gb̄é z̄ikeri Zilipa kpà Leane z̄ikeri ù.

²⁵ Kū gu d̄b̄ Yakubu è Leame, akū à pì Labáne: Bóyái n kèmene leε? Rahila yáin ma z̄i kènneroo? Bó mé à tò n ma kekeε?

²⁶ Labá pì: Ó k̄inaa òdi Bána kpá ḡsa Ȳsɔ̀ áro.

²⁷ N̄ azuma do ke kú gb̄é dio ḡia, mani a gb̄èndo kpámma z̄i kú ìni era n̄ kemene w̄è suppla p̄ande p̄o ù.

²⁸ Yakubu wè à azuma do p̄i kè kú Leao, akū Labá a né Rahila kpàa nɔ̀ ù.

²⁹ Labá a nɔ̀gb̄é z̄ikeri Bila kpà Rahilaa z̄ikeri ù.

³⁰ Yakubu w̄ùte kú Rahilao s̄s, akū à yei de Leala. Akū à èra à z̄i kè Labáne ari w̄è suppla d̄b̄.

Yakubu n̄nɔ̀

³¹ Dikiri è Yakubu ye Leairo, akū à a kè nérande ù, Rahila s̄s paramε.

³² Lea nɔɔ si à né i gɔgbɛ ũ, akú à tɔ kpàne Rubeni, zaakú à pì: Dikiri ma warikena gwà. Ma zā nigɔ yemai sà.

³³ Kú à nɔɔ si dɔ, à né i gɔgbɛ ũ, akú à pì: Dikiri mà ma zā yemairo, akú à èra à né dikina kpàma dɔ. Akú à tɔ kpàne Simeɔ.

³⁴ Kú à èra à nɔɔ si dɔ, à né i gɔgbɛ ũ à pì: Adikina sà ma zā ni ma diteki ero, zaakú ma négɔgbɛ i káao mèn aakɔ. Akú à tɔ kpàne Levi.

³⁵ À èra à nɔɔ si dɔ à né i gɔgbɛ ũ à pì: Adikina sà ma Dikiri sáabu kpà, akú à tɔ kpàne Yuda. Akú a né'i zè.

30

¹ Kú Rahila è áten né i kú Yakubuoro, à gɔba kpà kú a vɛnio. Akú à pì Yakubune: Ñ nɔ dɔmagu. Tó mádi e sɔro, mani game.

² Yakubu pɔ fèi à pì: Makúme Luda ũ kú à n tɛ né yá?

³ Akú Rahila pì: Ma zikeri Bilan dí. Ñ gé i káao à néno imene, mani buri le se a gáí.

⁴ Akú à a zikeri Bila kpàa nɔ ũ. Yakubu wute káao,

⁵ akú à nɔɔ si à né i gɔgbɛ ũ.

⁶ Akú Rahila pì: Luda tò yā bò kúmao nna à ma yā mà à ma gba négɔgbɛ. Akú à tɔ kpàne Dá.

⁷ Rahila zikerii pì èra à nɔɔ si à né i gɔgbɛ ũ dɔ,

⁸ akú Rahila pì: Ma ɔsi zɔkɔ kà kú ma vɛnio ma ɔsi nè. Akú à tɔ kpàne Nafatali.

⁹ Kú Lea è a né'i zè, akú à a zikeri Zilipa kpà Yakubua nɔ ũ dɔ.

¹⁰ Akú Lea zikerii pì né i gɔgbɛ ũ kú Yakubuo.

¹¹ Akú Lea pì: Mìnname. Akú à tɔ kpàne Gada.

¹² Akú Lea zikerii pì né i gɔgbɛ ũ dɔ kú Yakubuo.

¹³ Akú Lea pì: Ma pɔ kè nna, zaakú nɔgbɛno ni pi pɔnnaden ma ũ. Akú à tɔ kpàne Asa.

¹⁴ Rubeni bò ésekɛgɔɔa à yenyi eze è sèn, akú à bòbo à sùo a da Leanɛ. Akú Rahila pìne: Ñ n né yenyi eze pì dàmene.

¹⁵ Lea pìne: Kú n ma gɔ síma, abire dí mómáro, akú n ye ñ ma né yenyi eze sí dɔ yá? Rahila pì: Tó n kpàma, mɔkɔmme ñni i káao gbàra.

¹⁶ Kú Yakubu ten su kú burao ɔkɔsi, Lea bò à gèe à dàale à pì: Makúme mani wute kúnwo gbàra, zaakú ma n sáká ma né yenyi eze yáime. Akú à i káao gwàani birea.

¹⁷ Luda Lea wéke si, akú à nɔɔ si à Sàani i kú Yakubuo.

¹⁸ Akú Lea pì: Luda láada kpàma, kú ma a zikerii kpà ma zāa yái. Akú à tɔ kpàne Isaka.

¹⁹ Lea èra à nɔɔ si dɔ à Tori i,

²⁰ akú à pì: Luda gba mana dàmene. Adikina sà ma zā ni ma kpe ta, zaakú ma négɔgbɛno i káao mèn suddo. Akú à tɔ kpàne Zebuluni.

²¹ Kú à kè saa à néngbɛ i, akú à tɔ kpàne Dina.

²² Akú Rahila yā dɔ Ludan à a wéke si, akú à kè nérande ũ.

²³ À nɔɔ si à négɔgbɛ i, akú à pì: Luda wé'i bòmene.

²⁴ Akú à tɔ kpàne Yusufu à pì: Dikiri era à négɔgbɛ pānde karamene dɔ.

Yakubu pɔno dana Labane

²⁵ Kú Rahila Yusufu i, Yakubu pì Labane: Ñ ma gbare mà tá ma busun.

²⁶ Ma zĩ kènne ma nɔnɔ kũ ma nɛnɔ yāi. Ñ n kpáma mà tá, zaakũ n d̄s lákũ ma zĩ kènne nà.

²⁷ Akũ Labā pĩne: Tó ma n pɔnna lè, ñ ḡs kũmao la. Ma màsoo kè ma è Dikiri arubarikaa kèmagu n yāi.

²⁸ Ñ n làada omene, mani kpámma.

²⁹ Yakubu pĩne: Ñ d̄s lákũ ma zĩ kènne nà. Ñ d̄s lákũ n pókádenɔ kè ma ɔĩ nà,

³⁰ zaakũ a fiti kũ n vĩ zaade mádi suro kàra manamana. Dikiri arubarikaa dāngu gu kũ ma gen n bea pĩnki. Bɔren mani ma zĩda be zĩ kè s̄ɔɔ?

³¹ Labā à là à pì: Bón mani fĩna boonne? Yakubu wèa à pì: Ñsun póke kpámaro, ama ñ yā dí kemene, maniḡs n pónɔ dānne.

³² Ñ tó mà gē n pónɔ té gbāra mà sā bakibakinɔ kũ a totontotonɔ pleple ma làada ũ kũ sáne b̄rɔ siranɔ kũ blè bakibakinɔ kũ a totontotonɔ.

³³ Tó n ma làadaa gwá gena ḡrɔ are, ñni d̄s tó má yāpura vĩ. Blè kũ à kun bakibakiro akũ à totontotonlo, kè sáne b̄rɔ kũ à siraro, ēhē ma kpāni òme.

³⁴ Labā pi: T̄ɔ! Àḡs de lákũ n ò nà.

³⁵ Zĩ kũa Labā a blèkofini bakibakinɔ sè kũ a wānzādenɔ kũ blèda totontotonɔ kũ a bakibakinɔ, p̄s kũ ò pura v̄nɔ pĩnki kũ sáne b̄rɔ siranɔ pĩnki, à ñ nà a n̄ḡs gb̄enɔne ñ ɔĩ.

³⁶ Akũ à zāaa b̄ɔ ñ dagura kũ Yakubuo lán ḡrɔ aak̄s tá bà, akũ Yakubu ten Labā pɔ kparanɔ dá.

³⁷ Yakubu lí buri aak̄s ḡà búsunɔ z̄z̄z̄ à ñ wānzān kpàkpa à ñ wānzān kè púu.

³⁸ Akũ à lí kũ à ñ wānzān kèaa p̄nɔ p̄etepete p̄nɔ gó ímibɔnɔ gūn, p̄s kũ òten su í minɔ wén, zaakũ gwen òdi kpàkpa on.

³⁹ Tó ò kpàkpa ò lí p̄nɔ sare, akũ òdiḡs né wānzādenɔ i kũ a totontotonɔ kũ a bakibakinɔ.

⁴⁰ Yakubu dì p̄ne p̄nɔ pleple adona àdi a wānzādenɔ kũ a siranɔ ká Labā p̄nɔ gūn. Leme à a zĩda kpásaa b̄ɔ le, adi ká Labā p̄nɔ gūnlo.

⁴¹ Tó p̄buri mananɔ fùte kũ kpàkpa'onaao, Yakubu dì lí p̄nɔ p̄etepete p̄nɔ are gó ímibɔ p̄nɔ gūn, de ò kpàkpa ò ñ sare.

⁴² Tó pɔ ginanɔme s̄s, àdi lí p̄etepeteñero. Len pɔ ginanɔ ḡs Labā p̄s ũ le, akũ p̄buri mananɔ ḡs Yakubu p̄s ũ.

⁴³ Akũ Yakubu aruzekè diḡs kara manamana, a p̄nɔ dasi kũ kũ n̄gbē z̄ikerinɔ kũ ḡs gb̄ē z̄ikerinɔ kũ lakuminɔ kũ zaakinɔ.

31

Yakubu bàasina Labāne

¹ Yakubu yā kũ Labā n̄nɔ ten o mà kũ ò pì: Yakubu ó de p̄nɔ sia pĩnki. Ó de aruzekè gūnn à karanaa lèn.

² Yakubu d̄s Labā wéa, kũ a yā kũ a n̄sen lán yā bà doro.

³ Akũ Dikiri pĩne: Ñ era ñ tá n dizi búsun n danɔnɔ bea, maniḡs kũ kũnwo.

⁴ Akũ Yakubu Rahila kũ Leao s̄isi ò m̄s a p̄nɔ k̄inaa s̄èn.

⁵ À p̄inne: Ma d̄s á de wéa kũ ma yā kũ a n̄sen lán yā bà doro. Bee kũ abireo ma de Luda kũ kũmao.

⁶ Á d̄s á z̄idane kũ ma zĩ kè á denè ma gbāna lémme.

⁷ Á de ɔ̄nd̄s k̄emene, à ma làadaa lite ḡèn kuri, akũ Luda dí tó à yāke k̄emenero.

⁸ Tó à pì sā bakibakinɔme ma baka ũ, s̄anɔ diḡs né bakibakinɔ i. Tó à pì a wānzādenɔme ma baka ũ, s̄anɔ diḡs né wānzādenɔ i.

⁹ Luda á de sãno sia à kpàma.

¹⁰ Goro kù blèno ten kpákpa o, ma nana ò, akù nana gùn ma è blèkofini kù òten kpákpa onò bi blè wanzãndenome kù a bakibakinò kù a totontotonno.

¹¹ Akù Luda Malaikaa pìmene nana pìi gùn: Yakubu! Akù ma wea ma pì: Makù di!

¹² À pì: N wé sé ñ gwa. Blèkofini kù òten kpákpa onò pínki blè wanzãndenome kù a bakibakinò kù a totontotonno, zaakù ma yá kù Labá kènne è pínki.

¹³ Makùme Luda kù à bò à sùnɔ̀ Beteli ũ, gu kù n gbèe pèten n nísì kù a n lé kèma. Tera sà ñ fute ñ bo bùsu dɔ̀n ñ tá n bùsun.

¹⁴ Akù Rahila kù Leaoo pìne: Ó túbì ví ó de bea dɔ̀ yá?

¹⁵ Adi ó dite gbè zítòno ünloo? A ó yíamma, akù à a go blè pínki.

¹⁶ Aruzekè kù Luda sì ó dea gò ó pò ũ pínkime kù ó néno. Ñ yá kù Luda ònne ke pínki sà.

¹⁷ Akù Yakubu fùte à a néno kù a nno di lakuminò kpe.

¹⁸ À a pókãdenò kù aruzekè kù à lè Mesopotamiano sète pínki, akù à dà zén àten tá a de kínaa Kanaanò bùsun.

¹⁹ Kù Labá gèe a sãno ká zɔ̀zɔ̀, akù Rahila a tãnanò sè kpãni a kpe.

²⁰ Yakubu sɔ̀ à òndò kè Siria buri Labãne adi lé zaaro.

²¹ À fute à bàa lè kù a pónò pínki à bikù Yuflatia, akù à mii pè Giliada gusísídea.

Labá petena Yakubu

²² A goro aakòde zì ò pi Labãne Yakubu bàa lè.

²³ À a gbèno kàkara, akù à pètei. À táa ò goro suppla, akù à a lè Giliada gusísíden.

²⁴ Akù Luda bò à sùu gwãani nana gùn à pìne: Ñ laakari ke yá kù Ìni o Yakubunei a mana ke a vãni.

²⁵ Labá Yakubu bùra lè katena Giliada gusísíden, akù à bùra kàte gwe kù a gbèno se.

²⁶ Akù Labá gèe à pi Yakubune: Bóyáì n òndò kèmene n ma néno sète n ta kúwo lán zítòno bàa?

²⁷ Bóyáì n òndò kèmene n woto kpãni nídi lé zamaro, de ma ge zenne kù ponnakenaao kù lèsinaao kù gágãao kù mɔ̀roo.

²⁸ Ñdi tó ma lé zà ma néno kù ma daikorenaro. N yonkoyá kè.

²⁹ Ma gbãna kà mà yá vãni keare, akù n de Luda yá òmene gwãani à pì mà laakari ke yá kù manì onnei a mana ke a vãni.

³⁰ Nten tá sà, kù nteni n de be bege ke yáì. À kè dera n ma tãnanò sè kpãnii?

³¹ Yakubu wèa à pì: Ma vîna kè, maten da Ìni n néno símame.

³² Gbè kù n n tãnanò lè a kínaa, ò a de. Ñ ma pónò gwagwa ó gbèno wára. Tó n n pò lè, ñ sé. Yakubu sɔ̀, à dɔ̀ kù Rahila Labá pò sè kpãniro.

³³ Labá gè Yakubu bizakutan à gè Lea kutan à gè nògbè zíkèri mèn pla pìno kutan, adi pòke lero. Kù à bò Lea kutan, à gè Rahila kutan.

³⁴ Rahila tãna pìno sè à ùte lakumi gãarii gümme, akù à vùtea. Labá a kuta gùn gwagwa pínki, adi pòke lero.

³⁵ Rahila pì a dene: Baa, ñsun pò fẽmairo, zaakù mádi le mà futero kù má ò kùna yáì. Leme Labá a tãnanò wète le adi lero.

³⁶ Akù Yakubu pò pà à léfòto kà Labáì à pì: Bó dàan ma kèe? Bó durunna ma kè akù n petemai wãnawãna lán dí bàa?

³⁷ Kù n ma pónò gwagwa pínki, n n be pónò lè gwe yá? Ñ boo gupuraa ma gbèno kù n gbèno wára, ò yá nna kpá gbè kù a yá nnaa.

38 Ma ke n be wè baro. N sãno kũ n blẽno dí nò bõtero, mádi n sã ke sóro.

39 Mádi sunne kũ pò kũ nõbõ pásĩno kũ keoro, madì a fĩna bonne ma zĩdame. Ndi pò kũ ò a kpãni ò gwãani ke fãnantẽ fĩna lama.

40 Ifãntẽ di ma le fãnantẽ, ƒa di ma de gwãani, madi itẽ ke.

41 Len ma ke n bea le ari wè baro. Wè gẽro donsari ma zĩ kènne n nẽngbẽ gbẽno planõ yãi. Ma wè suddo kè n kpàsa yã musu. N ma làadaa lite gèn kuri.

42 Tó adi ke ma dizi Ibrahĩ Luda kũ ma de Isaaku a vĩna vĩ zè kũmao baasiro, de n ma gbare okori. Luda zĩ kũ ma kè kũ warioo è, akũ à kpákẽnyĩ gĩa gwãani.

43 Akũ Labã wè Yakubua: Nõgbẽ dikĩnãno bi ma nẽno me. Né dikĩnãno sã ma daikorenõ me. Pókãde dikĩnãno sã ma pókãdenõ me. Pò kũ n è la pĩnki ma pò me. Bõn mani ke ma nẽngbẽno kũ né kũ ò inõne gbãraa?

44 N tó ò lédokõno ke àgõ de sèeda ù ó dagura.

45 Akũ Yakubu gbèe sè à pète yã pi dõngupõ ù.

46 À pi a gbẽno ò gbẽno sète, akũ ò sète ò didikõa, akũ ò pò blè a sare.

47 Akũ Labã tó kpã gbèdidikõanaa piĩne Yega Saduta. Yakubu tó kpãne Galèdi.

48 Labã pi: Gbèdidikõana dikĩname sèeda ù ó dagura gbãra. Abire yã ò tó kpãne Galèdi.

49 Òdi pi dõ Mizipa, zaakũ Labã pi: Dikiri ò dákpá ò kèkõanaa gbera de òsun zãkõno yãi.

50 Tó n wari dõ ma nẽngbẽno ke tó n nõ pãndenõ sè dõ, bee tó ó kũ kõ kĩnaaro, ñgõ dõ sãnsãn kũ Ludan ò yã pii sèedade ù.

51 Akũ Labã piĩne dõ: N gbèdidikõana dikĩna gwa kũ gbè kũ ma pète ò dagurao.

52 Anigõ de sèeda ù kũ mani vĩala mà su mà a vãni kennero, mækõn sã ìni vĩala ñ su ñ a vãni kemenero.

53 Ibrahĩ kũ Naoo kũ ñ deo Ludame ó yãkpatekeri ù.

54 Akũ Yakubu la dà kũ Luda kũ a de Isaaku a vĩna vĩ tóo.

55 À sa ò gusisiden gwe, akũ à a gbẽno sisi ò pò ble. Kũ ò pò blè, akũ ò ì gwe.

56 Labã fũte kõnkõnkõ, à lé zà a daikorenõa kũ a nẽno à sa mana òĩne, akũ à èra à tà a bea.

32

Yakubu gbẽno zĩna Isaua

1 Yakubu dà zén, akũ Luda malaikanõ dàale.

2 Kũ à ñ è, à pi: Luda bùraan dí. Akũ à tó kpã gu piĩne Manaimu.

3 À zĩrinõ zĩ a are a vĩni Isaua Sei bùsu kũ ò pi dõ Eðõmu bùsun.

4 À pi a zĩrinõne: À gé à ò ma dikiri Isaune a zõbleri Yakubu gõõ pla kè Labã bea àten su sã.

5 À onè má zũno vĩ kũ zaakinõ kũ sãno kũ blẽno kũ gõgbè zĩkerinõ kũ nõgbè zĩkerinõ. Makũ mé ma á zĩ à onè de ma a põnna le.

6 Kũ zĩrinõ èra ò sù Yakubu kĩnaa, ò pi: O ge n vĩni kĩnaa, àten su à danle kũ gbẽno wãa planõ.

7 Vĩna Yakubu kũ àten bídi ke manamana, akũ à gbè kũ ò kũ kãaonõ kpãate leu pla kũ sãno kũ blẽno kũ zũno kũ lakuminõ ò pi:

8 Tó Isau sù à sà a leu doa, a leu do kũ à gõ ni bo.

9 Akũ à adua kè à pi: Dikiri, ma dizi Ibrahĩ kũ ma de Isaakuoo Luda, n òmene mà su mà bùsun mà danenõ kĩnaa, ìni arubarika damagu.

10 N gbēke kù náani yáoo kèmenē manamana, ma bèere dí káro. Goro kù ma bikù Yodaa, gò mé à na ma oí ado. Tera sà ma su kù aruzeke leu pla díkīnanō.

11 Ma wé kemma ñ ma sí ma vīnia, zaakū maten vīna kenē kù ani sí ó té à nōgbēnō kù nēnō dede yāi.

12 Mōkōn sō, n pī ñni arubarika damagu ñni ma buri kara lán ísirale būsū'atē bà oni fō ñ naroro ñ dasi yāi.

13 Gwen Yakubu ñ. Pó kù à plēple à a vīni gbanōn dí:

14 Blēda mēn wāa do, a kofini mēn baro, sáda mēn wāa do, a karo mēn baro,

15 lakumida mēn baraakuri kù ñ né bōrōnō, zūda mēn bupla, a sà mēn kuri, zaakida mēn baro, a sà mēn kuri.

16 À ñ ná a zīkerinōne ñ oí buri kù burio, akū à piñne: Àgō té ma arē à kpango da á dagura gā kù gāao.

17 À pī gbē káakune: Tó ma vīni dānle à n la à pī: Díme n dikiri tū? Nten gé mámeē? Dí mé à pó kù nten dā díno vīi?

18 Ñ onē a zōbleri Yakubu pómē, pó kù à a dikirii gbà à kpāzānenōn gwe, àpīi ten su kpē.

19 A yā dokōnō pīi ò gbē pladene kù gbē aakōdeo kù pódárinō ñ pínki à pī: Tó a da Isaule, à onē le.

20 À onē a zōbleri Yakubu ten su kpē. Zaakū à laasun lè à pī: Mani a laakari kpáte kù pó kù ma kpà arē díno, óni wé sikōle. Ani gí gbānake kpámai sà yá?

21 Gba pīnō dōne arē, akū à gō búrān gwāani kù à i gwe.

Yakubu osikana kù Ludao

22 À fūte gwāani à a nō mēn planō sēte kù a nōgbē zīkeri mēn planō kù a négōgbē gbēnōn kuri awēdonō, akū à bikù kūrwo Yaboku bikūkia.

23 Kù à bikù kūrwo, akū à pó kù à vīnō sēte à bikūo pínki.

24 Yakubu gō ado, akū gōgbē ke sù àten oí ká kāao ari gu kà dōna.

25 Kù gōgbē pīi è áni fō à a néro, à a lè a gisipekerēkia, akū a gisi bōkūn osikanaa pīi gūn.

26 Gōgbē pīi pī: Ñ ma gbare, zaakū gu ten do. Akū Yakubu pīne: Tó adi ke ñ arubarika damagu baasiro, mani n gbarero.

27 Gōgbē pī a là à pī: N tón deraa? À wēa à pī: Ma tón Yakubu.

28 Akū à pī: Oni pinne Yakubu doro, séde Isaraila, zaakū n oí kà kù Ludao kù bisásirinō, akū n oí nē.

29 Yakubu pīne: Ñ n tó omene se. A wēa à pī: Bóyāi nteni ma tó gbekaa? Akū à arubarikaa dān gwe.

30 Yakubu tó kpà gu pīne Penieli, zaakū à pī: O wé sikōle kù Ludao, akū mádi garo.

31 À bō Penieli ifántēbona àten tōte a gisi wāwā yāi.

32 A yā mé à tò ari gbāra Isarailanō dī nōbō tugisi sóro, kù Luda Yakubu lè a tugisia yāi.

33

Yakubu wēsina Isaule

1 Kù Yakubu wé sè, à è Isau ten su kù gbēnōn wāa planō. À a nēnō kpāatete Leane kù Rahilao kù nōgbē zīkeri mēn planō.

2 Akū à nōgbē zīkerii pīnō gbare ò do arē kù ñ nēnō. Abire gbera Lea kù a nēnō, akū Rahila kù Yusufuo té ñ kpē.

³ À dònne arɛ à kùtɛ zĩtɛ gɛ̀n suppla ari à gɛ̀ɛ à kàò a vĩni pì kĩnaa.

⁴ Akū Isau bàa lè à sù à dàale à mlèa à ɔ̀ dà a gàn à lé pèa, akū ò ɔ̀ ɔ̀ dɔ̀.

⁵ Isau wé sè à nɔ̀gbɛ̀nɔ̀ è kù nɛ̀nɔ̀, akū à pì: Dínɔ̀ mé ò kú kúnwo laa? Yakubu wèa à pì: Né kú Luda ma gbanɔ̀mɛ.

⁶ Akū nɔ̀gbɛ̀ zĩkerii pìnɔ̀ nànyĩ kú n nɛ̀nɔ̀ ò kùtɛ.

⁷ Akū Lea kú a nɛ̀nɔ̀ nànyĩ dɔ̀ ò kùtɛ. Abire gbera Yusufu kú Rahilao nànyĩ ò kùtɛ.

⁸ Isau pì: Pó kú ma dańle dínɔ̀ de deramɛɛ? Yakubu wèa à pì: De mà n pɔ̀nna le yáime.

⁹ Isau pì: Ma gbɛ̀, ma pónɔ̀ mòmá, ñgɔ̀ n pónɔ̀ kúna.

¹⁰ Akū Yakubu pì: Oi! N yá nna! Tó ma n pɔ̀nna lè, ñ ma gba sí, zaakū ó wésikɔ̀lɛnaa kɛ̀mɛnɛ lán wésikɔ̀lɛna kú Ludaoò bàme, akū n gbánake kpàmai.

¹¹ Ñ gba kú ma suonne sí, zaakū Luda arubarikaa dàmagu, póke dí kīamaro. Lɛmɛ à nàkaraa le, akū à sɪ.

¹² Akū Isau pì: Ò da zén ò tá. Mani gé kúnwo.

¹³ Akū à wèa à pì: Ma dikiri, n dɔ̀ kú nɛ̀nɔ̀n gbána vĩro, akū má sá kú zùne bɔ̀rɔ̀nɔ̀ vĩ. Tó o tá gbána ò gɔ̀rɔ̀ do, pókádenɔ̀ ni gaga pínkime.

¹⁴ Ñ domɛnɛ arɛ ma dikiri, makū n zɔ̀bleri manigɔ̀ té pónɔ̀ kpe kú nɛ̀nɔ̀ busɛbusɛ ari mà su mà n le Sei.

¹⁵ Isau pì: Mani ma gbɛ̀kenɔ̀ tó kúnwo. Yakubu pì: À kè dera ĩni ke le dɔ̀? Ñ tó mà n pɔ̀nna le dikiri.

¹⁶ Zi kúan Isau dà Sei zén.

¹⁷ Akū Yakubu gɛ̀ɛ Suko. A be bò gwe, akū à lá kutanɔ̀ dɔ̀ pónɔ̀nɛ. A yá mé à tò, ò tó kpà gu piine Suko.

¹⁸ Kú Yakubu sù kú Mesɔ̀pɔ̀tamiao, à kà wɛ̀tɛ kú òdi pine Sekemu, Kanaano b̀sun aafia, akū à b̀raa kàtɛ wɛ̀tɛ pii sare.

¹⁹ À a b̀rakūki lù Sekemu de Amɔ̀ nɛ̀nɔ̀a andurufu basɔ̀ro.

²⁰ Gwen à sa'oki bòn, à tó kpàne Luda Isarailanɔ̀ Luda.

34

Sekemu kusina Dinaa

¹ Lea nɛ̀nɔ̀gbɛ̀ Dina kú à ì kú Yakubuo bò à wé kpátɛ b̀susu pì nɔ̀gbɛ̀nɔ̀.

² Kú b̀susu pì kína Amɔ̀ né Sekemu, Ivi buri a è, à a sè kú gbánao, akū à wùtɛ káao.

³ A pɔ̀ dɔ̀ nɔ̀kpare piia à yei, akū à yá nnanna ònɛ.

⁴ Akū Sekemu pì a denɛ: Ñ nɛ̀nɔ̀kpare bire wetemɛnɛ mà sé.

⁵ Kú Yakubu mà ò a nɛ̀nɔ̀gbɛ̀ kpe bò, a nɛ̀nɔ̀n kú sɛ̀n kú a pókádenɔ̀, akū à yĩtɛ ari ò sù.

⁶ Akū Sekemu de Amɔ̀ gɛ̀ɛ à Yakubu le à yá pì onɛ.

⁷ Kú Yakubu nɛ̀nɔ̀ bò sɛ̀n ò sù, akū ò yá pii mà g̀nɔ̀. Ñ nɛ̀sɛɛ yàka ò pɔ̀ fɛ̀ manamana, kú Sekemu wé'iyá kè Isarailanɔ̀nɛ yáí, à wùtɛ kú Yakubu nɛ̀nɔ̀gbɛ̀ò à yá kú à de ò kero kè.

⁸ Akū Amɔ̀ piine: Ma né Sekemu pɔ̀ dɔ̀ á nɛ̀nɔ̀gbɛ̀a. Á yá nna. À a kpáa nɔ̀ ũ.

⁹ Ò lédokɔ̀nɔ̀ ke ògɔ̀ ó nɛ̀nɔ̀gbɛ̀nɔ̀ kpázákɔ̀a.

¹⁰ Àgɔ̀ kú kúoo, ó b̀susu kun á pó ũmɛ. À vuten àgɔ̀ laga tán àgɔ̀ zĩtɛ vĩ.

¹¹ Akū Sekemu ò Dina de kú a dàgɔ̀nɔ̀nɛ à pì: À tó mà á pɔ̀nna le. Pó kú a pi mà kpáawa mani kpá.

12 À anzureblebo lé damene zōkō kù gbanō dasidasi. Pó kù a ò mani kpá. À nénokpare pì kpáma nō ũ.

13 Akù Yakubu nénō wè Sekemu kù a de Amōōa kù manafikio kù Sekemu n̄ dāre kpe bō yāi.

14 Ò p̄r̄n̄e: Óni f̄s̄ ò abire kero, óni f̄s̄ ò ò dāre kpá gyf̄r̄dearo, zaakù wé'iyāne ó kīnaa.

15 Óni we á yāiro, séto à ḡs̄ lán ó bà á ḡs̄gbēnō t̄s̄ z̄s̄ n̄ p̄ínki.

16 Tó a t̄s̄ z̄s̄, óni ó nénō kpāzāáwa óni á nénō sé nō ũ. Óniḡs̄ kù kāáo, óni ḡs̄ buri dokōnō ũ.

17 Ama tó ádi we ó yāiro, tó ádi t̄s̄ z̄s̄ro, óni ó dāre sé ò tá k̄āoome.

18 Yā p̄i kè Amō kù a né Sekemuoone nna.

19 Kefenna p̄i yā p̄i ḡs̄ḡs̄ likalika, kù Yakubu nénōgbē yā kàne yāi. À bèere v̄i deñla a de bedenō té.

20 Amō kù a né Sekemuo ḡe n̄ wēte b̄n̄ilea, akù ò yā ò kù wētedenō ò p̄i:

21 Gbē p̄inō yāke v̄i k̄ūoro. Ò tó òḡs̄ kù ò b̄sun òḡs̄ laga tá, zaakù b̄s̄uu p̄i yāasa ani m̄owá. Óni n̄ nénōgbēnō sé óni ó nénō kpámma.

22 Gbē p̄inō s̄s̄, oni we òḡs̄ kù k̄ūoo de ò ḡs̄ buri dokōnō ũro, séto adi ke ó ḡs̄gbē s̄inda p̄ínki t̄s̄ z̄s̄ lán n̄ bà baasiro.

23 N̄ p̄skadenō kù n̄ aruzekenō kù n̄ z̄unō p̄ínki ni ḡs̄ ó p̄s̄ ũro? Ò weñne de òḡs̄ kù k̄ūoo.

24 Wētepidenō Amō kù a né Sekemuo yā mà, akù n̄ ḡs̄gbēnō t̄s̄ z̄s̄ n̄ p̄ínki.

25 A ḡr̄o aakōde z̄i, kù ò kù kù wāwāo ò kù kù yāke laasunnworo, Yakubu né gbēnō planō Simeō kù Levio, Dina v̄ninō, n̄ baadi a f̄eneda s̄e ò s̄i wēten ò ḡs̄gbēnō d̄ede n̄ p̄ínki.

26 Ò Amō kù a né Sekemuo d̄ede, akù ò Dina s̄e ò b̄oo Sekemu kp̄én ò tá k̄āao.

27 Wētedenō d̄edenaa gbera Yakubu nénō s̄u ò wēte p̄onō n̄k̄ōa kù ò wé'í dà n̄ dārea yāi.

28 Ò n̄ s̄ánō kù n̄ bl̄enō s̄ete kù n̄ z̄unō kù n̄ zaakinō, p̄s̄ kù ò kù wēte ḡunnō kù p̄s̄ kù ò kù n̄ buranō p̄ínki.

29 Ò n̄ aruzekenō s̄ete p̄ínki kù n̄ nénō kù n̄ n̄ogbēnō kù p̄s̄ kù ò kù n̄ beano p̄ínki.

30 Akù Yakubu p̄i Simeōne kù Levio: A sumene kù yā v̄anio. Kanaanō kù Perizinō kù b̄s̄u dik̄ina buri p̄andenō niḡs̄ ye ma k̄airo. Lákù ò dasiro n̄a, tó ò likawái, tó ò siōgu, oni ma de kù ma burinō p̄ínki.

31 Akù ò wèa ò p̄i: Kù à ó dāre d̄ite karua ũ, abire manan gwe yá?

35

Luda arubarikadana Yakubugu Beteli

1 Luda p̄i Yakubune: N̄ fute n̄ tá Beteli n̄ vute gwe. N̄ ma gbagbaki bo gwe, zaakù ma bo ma summa gwe ḡr̄o kù n̄ten bàa lé n̄ v̄nin̄e.

2 Akù Yakubu p̄i a ondenone kù gbē kù ò kù k̄āonō n̄ p̄ínki: À buri z̄it̄nō t̄ana kù á v̄inō k̄te à z̄ú o à á p̄okasanō lilin ke.

3 Óni fute ò tá Beteli. Mani Luda gbagbaki bo gwe, zaakù à kp̄amai ma warikeḡr̄o z̄i, àdiḡs̄ kù k̄ūmao gu kù ma gen p̄ínki.

4 Akù ò buri z̄it̄nō t̄ana kù ò v̄inō kp̄aa kù p̄s̄á kù ò dananō, akù à p̄s̄ p̄inō v̄i gbiri lí gbáru Sekemu sare.

⁵ Kū Yakubu kū a nénɔ dà zén, Luda tò vīna wēte kū ò kú í sareɔ denɔ kù manamana, akū n̄ gbēke dí pétényīro.

⁶ Akū Yakubu kū gbē kū ò kú káaonɔ n̄ pínki kà Luzu kū òdi pi tera Beteli, Kanaanɔ būsun.

⁷ A sa'oki bò gwe, akū à tó kpà gu pìine Beteli Luda, zaakū gwen Luda bò à sùan gɔɔ kù àten bàa sí a vīnine.

⁸ Debora kū à de Rebeka gwàri ũ yā gà gwe, akū ò a v̄l gbiri lí gbáru Beteli sare. Akū ò tó kpà lí pìine Ɔɔɔlii.

⁹ Luda bò à sù Yakubua ɔ a suna kū Mesopotamiao gbɛra, à arubarikaa dàagu

¹⁰ à pì: N tón Yakubu, ama oni pinne Yakubu dorɔ, sé Isaraila. Leme à tó kpàne Isaraila le.

¹¹ Luda pìne ɔ: Luda Gbānasīndapinkideme ma ũ. Àgō né i àgō kara. Buri ni bo n kīnaa kū buri dasinɔ ɔ, n buri kenɔ nigō de kīnanɔ ũ.

¹² Mani būsɔ kū ma kpà Ibrahim̄ kū Isaakuooa kpámma kū n burinɔ n ga gbɛra.

¹³ Akū Luda fùte à bò gu kū à yā ò káaon.

¹⁴ Yakubu gbēe pète gu kū Luda yā ònen ɔngupɔ ũ. À í t̄a à n̄isi k̄a.

¹⁵ Akū Yakubu tó kpà gu kū Luda yā ònen pìine Beteli.

Rahila kū Isaakuo ganaa

¹⁶ Akū ò fùte Beteli ò dà zén. Kū ò kà káni kū Eflatao, Rahila né'igɔɔ kà, akū né'í k̄ea zī'ū.

¹⁷ Né'iwāwā a kù gbāna, akū nɔgbē néseterii pìne: N̄sun vīna kero, n négōgbē ò ɔ.

¹⁸ Rahila gbāna vī dorɔ àten ga, akū à tó kpà a né pìine Benɔni, akū a de tó kpàne Biliaminu.

¹⁹ Kū Rahila gà, ò a v̄l Eflata kū òdi pi tera Betilihamu zén.

²⁰ Yakubu gbè ɔngupɔ pète a miraa. Rahila mira gbēe pi kú gwe ari kū a gbārao.

²¹ Isaraila èra à dà zén, akū à bùraa kàte Migidaleɔa are kpa.

²² Gɔɔ kù à kú būsuu pìn Rubeni gēe à wùte kū Bilao, Yakubu nɔ yìgisaride, akū Yakubu yā p̄i mà.

Yakubu négōgbēnɔ ò m̄en kuri aweepla.

²³ Lea négōgbēnɔn dí: Yakubu daudu Rubeni, Simeɔ, Levi, Yuda, Isaka kū Zebulunio.

²⁴ Rahila n̄enɔn Yusufu kū Biliaminuo ũ.

²⁵ Rahila zikeri Bila n̄enɔn Dā kū Nafatalio ũ.

²⁶ Lea zikeri Zilipa n̄enɔn Gada kū Asao ũ. Négōgbē kū ò í í kū Yakubuo Mesopotamianɔn gwe.

²⁷ Akū Yakubu kà a de Isaaku kīnaa Mamare. À kú Kiriataba kū òdi pi tera Eblɔnu sare, gu kū Ibrahim̄ kū Isaakuo vùten.

²⁸ Isaaku kà wè bakēndo

²⁹ à zī kù yúkuyuku, akū à gà à kàkara kū a gbēnɔ, akū a n̄enɔ Isau kū Yakubuo a v̄l.

36

Isau burinɔ

¹ Isau kū òdi pìne ɔ Eɔɔmu burinɔ yān dí.

² Isau Kanaa nɔgbɛnɔ sɛ, Iti buri Elɔni nɛ Ada kũ Ivi buri Ana nɛ Ɔlibama, Zibɛs daikoreo.

³ A Sumaila nɛ Basema, Nɛbayo dāre sɛ dɔ.

⁴ Ada Elifaza ì káao, akũ Basema Rueli ì.

⁵ Ɔlibama Yeusu kũ Yalamuo kũ Korao ì. Isau nɛgɔgbɛ kũ ò ñ í Kanaano bũsunnɔn gwe.

⁶ Isau a nɔnɔ sɛte kũ a nɛgɔgbɛnɔ kũ a nɛnɔgbɛnɔ kũ a bedenɔ ñ pínki kũ a pɔkādɛnɔ kũ a aruzɛke kũ à lè Kanaano bũsunnɔ pínki, akũ à gɛɛ Sei bũsun, à zà kũ a dakũna Yakubuo,

⁷ zaakũ ñ aruzɛke zɔkɔ mé à tò oni fɔ ògɔ kũ kũ kɔoro. Bũsu kũ ò kun dí mɔ́nm̄maro kũ ñ pónɔn dasi yāi.

⁸ Isau vùte Sei gusísiden kũ òdi pi tera Edomu.

⁹ Isau kũ à de Edomunɔ dizi káaku ũ burinɔn dí.

¹⁰ Isau nɛgɔgbɛnɔ tón dí: Ada nɛ Elifaza kũ Basema nɛ Ruelio.

¹¹ Elifaza nɛgɔgbɛnɔn Temana, Omaa, Zefo, Gatamu kũ Kenazio ũ.

¹² Elifaza nɔ ylgisarideme Timina ũ. Àkũ mé à Amaleki ì káao. Isau nɔ Ada daikorenɔn gwe.

¹³ Rueli nɛgɔgbɛnɔn dí: Naata, Zera, Sama kũ Mizao. Isau nɔ Basema daikorenɔn gwe.

¹⁴ Isau nɔ Ɔlibama nɛgɔgbɛnɔn dí: Yeusu, Yalamu kũ Korao.

¹⁵ Isau buri kɔnanɔn dí. Isau daudu Elifaza buri kɔnanɔn Temana, Omaa, Zefo, Kenazi,

¹⁶ Kora, Gatamu kũ Amalekio ũ. Elifaza buri kɔnanɔ, Ada daikorenɔn gwe. Ò kũ Edomu bũsun.

¹⁷ Isau nɛ Rueli buri kɔnanɔn dí: Naata, Zera, Sama kũ Mizao. Rueli buri kɔnanɔ, Basema daikorenɔn gwe. Ò kũ Edomu bũsun.

¹⁸ Isau nɔ Ɔlibama buri kɔnanɔn dí: Yeusu, Yalamu kũ Korao. Ana nɛ Ɔlibama daikorenɔn gwe.

¹⁹ Isau kũ òdi pine dɔ Edomu nɛgɔgbɛnɔn gwe, a buri kɔnanɔn gwe.

Sei burinɔ

²⁰ Sei, Ori buri kũ à kũ Edomu bũsun zaa káaku nɛgɔgbɛnɔn dí: Lotana, Sobala, Zibɛs, Ana,

²¹ Disɔ, Eza kũ Disáo.

²² Lotana nɛgɔgbɛnɔn dí: Ori kũ Omamuo. Lotana dāren Timina ũ.

²³ Sobala nɛgɔgbɛnɔn dí: Alavá, Manaa, Ebalá, Sefo kũ Onamuo.

²⁴ Zibɛs nɛgɔgbɛnɔn dí: Aya kũ Anao. Ana pì mé à bò ísɛboki wānaa zaa gbáranann gɔrɔ kũ àteni a de zaakinɔ dá.

²⁵ Ana nɛgɔgbɛn Disɔ ũ, a nɛnɔgbɛ sɔ Ɔlibama.

²⁶ Disɔ nɛgɔgbɛnɔn dí: Emɛdá, Esebá, Itirana kũ Keranao.

²⁷ Eza nɛgɔgbɛnɔn dí: Bilana, Zavá kũ Akanao.

²⁸ Disá nɛgɔgbɛnɔn dí: Uzu kũ Aranao.

²⁹ Ori buri kɔnanɔn dí: Lotana, Sobala, Zibɛs, Ana,

³⁰ Disɔ, Eza kũ Disáo. Ori buri kɔnanɔ kũ ñ buri kũ ò kũ Sei bũsunnɔn gwe.

³¹ Kína kũ ò kí blè Edomu bũsun Isarailano kɔnanɔ ãnɔn dí.

³² Bɛɔ ñ Bela, Dinaba gbɛ mé à kí blè Edomu káaku.

³³ Kũ à gà, akũ Zera nɛ Yobabu, Bɔzɔra gbɛ kí blè a gɛne ũ.

³⁴ Kũ à gà, akũ Temana bũsu gbɛ Usamu kí blè a gɛne ũ.

³⁵ Kũ à gà, akũ Bedada nɛ Adada, Avi gbɛ kí blè a gɛne ũ. Àkũ mé à zli blè Midiána Mɔabunɔ bũsun.

36 Kū à gà, akū Masareka gbē Samala kí blè a gēne ũ.

37 Kū à gà, akū Reobo kū à kú Yuflati sare gbē Saulu kí blè a gēne ũ.

38 Kū à gà, akū Akabo né Baali Ana kí blè a gēne ũ.

39 Kū à gà, akū Pau gbē Adada kí blè a gēne ũ. A nɔ tón Metabeli, Mataredi nème, Mezaba daikoreme.

40 Isau buri kɔnanɔ tón dí kú n búsuno: Timina, Alava, Yete,

41 ɔlibama, Ela, Pinɔ,

42 Kenazi, Temana, Mibiza,

43 Magadieli kú Iramuo. Ɛdumu kɔnanɔ tón gwe wēte kú wētɛo būsu kú ò vùten. Isau kú à de Ɛdumunɔ dizi ũ burinɔn gwe.

37

Yusufu nana'onaa

1 Yakubu kú Kanaanɔ búsun gu kú a de vùten.

2 Yakubu burinɔ yān dí. Yusufu bi kefenname. A wē gēro awεεplade gūn kú àten sánɔ dá kú a vɔninɔ, a de nɔnɔ Bila kú Zilipao nénɔ, akú à dà vāni kú ò kēε kɔmɔtɔ kē a denε.

3 Isaraila ye Yusufui de a né kparanɔla kú à a ì a zíkūnaa gūn yāi, akú à utagyabaa z̄nε.

4 Kú a vɔninɔ è n de ye Yusufui denla, akú ò zāagu òdi we ò yā nna o káaoro.

5 Yusufu nana ò, akú à bàba a vɔninɔne, akú ò èra ò zāagu de zī pɔla.

6 À pínne: À nana kú ma ò ma.

7 Ma è óten ése yīyī bura, akú ma ése baka fùte à zè. Á pónɔ likai, akú ò nàtenε.

8 Akú a vɔninɔ pine: Īni kí blewán yá? Īni gbāna ble wán yá? Akú ò èra ò zāagu de yā pɔla nana kú à òo pì yāi.

9 Yusufu èra à nana ò dɔ, akú à bàba a vɔninɔne à pì: Ma era ma nana ò dɔ. Ma è ifantē kú mɔvuraao kú susune mèn kuri awεεdonɔ ten natemene.

10 À nana pìi bàba a denε dɔ, akú a de pàtaa à pì: Nana kpate takan n ò lee? Makú kú n dao kú n vɔninɔ, óni su ò kúte n aren yá?

11 A vɔninɔ nèεεḡbaa sè káao. A de s̄s̄ à nana pì yā kūna a nèεε gūn.

12 A vɔninɔ ḡεε n de sánɔ dá Sekemu.

13 Akú Isaraila pì Yusufune: N vɔninɔ ten s̄a dá Sekemu. Mani n zī n kīnaa. À wèa à pì: Ma laka.

14 Akú à pine: Ñ gé n n vɔninɔ gwa kú sánɔ, tó ò aafia. Ñ era n sumene kú n baaruuo. Akú à a gbàre, à bò Eblonɔ guvuten à ḡεε Sekemu.

15 Àten likara s̄en, akú ḡōgbē ke dàale à a là: Bón nten wetee?

16 À wèa à pì: Mateni ma vɔninɔ weteme. Tó n n sádákí d̄s̄, n omene.

17 Ḡōgbē pìi pì: Kú ò bò gu dín, ma mà ò pì óten gé Dotāme. Akú Yusufu p̄eteriyī à n lé Dotā.

18 Kú ò a è zā dire, ari àḡō gé ká n kīnaa, ò lé kpākūsūi ò pì ò a de.

19 Ò pik̄ōne: À gwa, nana'ori ten su zā dire.

20 À tó ò a de ò a zu l̄ḡō dínɔ doke gūn. Óni pì nòbɔ pásī mé à a dē à sò. Ɛh̄é óni e lākū a nananɔ ni m̄i de nà.

21 Kú Rubeni yā pìi mà, à ye à a mì sí, akú à pì: Òsun a dero,

22 àsun aru boaro. À a zu l̄ḡō díkīnan gbárannan la. Àsun a dero. Rubeni òrine le, kú à ye à a mì sí à a kpá a dea yāime.

23 Kú Yusufu kà a vɔninɔ kīnaa, ò a uta bò, a utagyaba mana pìi.

24 Akū ò a sè ò a zù lǒgɔ pìn. Lǒgɔ pì da korime à í vīro.

25 Akū ò vùte òten pǒ ble. Kū ò wé sè, ò Sumaila buri lagatarinò è, ò bò Giliada būsun òten gé Misila. N̄ lakuminɔn do póno kū lí'ò ezɛo kū lí'ò gbī nnao sena.

26 Akū Yuda pì a gbēnɔnɛ: Tó o ó dakūna dè, akū o a gèe ùte, bó àreen óni lee?

27 À tó ò a yía Sumaila buri pìnɔ. Òsun a dero, ó dakūnanloo? Ó aru dokɔnɔme. Akū a gbēnɔ a yā mà.

28 Kū Midiā lagatari pìnɔ ten su gē zéla, akū ò Yusufu gà ò bò lǒgɔn, ò a yia Sumaila buri pìnɔa andurufu baro, akū ò tà káao Misila.

29 Kū Rubeni sù lǒgɔ pì kīnaa, adi Yusufu e gwe doro, akū à a pókasanɔ gà à kèkè,

30 akū à gèe a dakūnanɔ kīnaa à pì: Né pì kú gwe doro. Mani gé má kú abireoo?

31 Ó blèkofīnii kù ò dè, akū ò Yusufu uta pìi sè ò màte a aru gūn.

32 Akū ò a utagyabaa pìi sè ò gèeó n̄ denɛ ò pì: Pǒ kú o èn dí. N né utan yá, ke a pǒnlo?

33 À dǒ, akū à pì: Ma né utame, nǒbɔ pāsī mé à a sò. Waiyoo, ò ma né Yusufu kè yákiyakime.

34 Akū à a uta zǎkɔɔ gà à kè à pókasa sè à dà, akū à a né pì wēnda kè gikena.

35 A négɔgbēnɔ kú a nénɔgbēnɔ sù a laakari kpátɛnɛ n̄ pínki, ama à gí a laakari kpátɛi à pì: Manigǒ ma né pìi gè sɔ dɔme ari mà gé táo a kīnaa gyáwán. Akū àten wēnda sɔ dɔ a né pì yá musu.

36 Midiā pìnɔ sǒ ò Yusufu yia Pótifaa Misila. Firi'auna iba keme, àkūme a dogarinɔ gbē zǎkɔ ũ.

38

Yuda kú Tamao

1 Zī kúa Yuda bò a gbēnɔ kīnaa à gèe à vùte Adulamu gbē kú òdi pinɛ Ira bea.

2 Gwen à dàkare kú Kanaano būsú gbē kú òdi pinɛ Sua nénɔgbēo, akū à a sè nɔ ũ.

3 À nǒ sɔ à né ì gǒgbē ũ, akū à tǒ kpàne Eɛ.

4 À èra à nǒ sɔ dɔ à négɔgbē ì, akū à tǒ kpàne Ona.

5 À èra à négɔgbē ì dɔ, akū à tǒ kpàne Sela. Gɔrɔ kú à né pìi ì, à kú Kezibime.

6 Akū Yuda nǒgbē kú òdi pinɛ Tama sè a daudu Eɛnɛ.

7 Eɛ kè Dikirinɛ vāni, akū à a dè.

8 Akū Yuda pì Onanɛ: N̄ n vīni gyaanɔ sé n̄ buri ke n vīnɛ, lákú òdi ke nà.

9 Kū Ona dǒ kú né kú áni i kú a vīni gyaanɔo nigǒ de a buri ũro, tó à vùte káao akū à ye à a zīda e, àdi a gǒgbē pǒ kótɛme, de àsun buri ke a vīnɛro yāi.

10 Yā kú àten ke pìi kè Dikirinɛ vāni, akū à a dè dɔ.

11 Akū Yuda pì a né gyaanɔ Tamane: N̄ gé ngǒ gyaanɔ ble n de bea ari ma né Sela zǎkɔ kú. Zaakū àten da Sela ni ga lán a vīninɔ bàme. Akū Tama gèe à vùte a de bea.

12 Kú a gɔrɔ gii kè, akū Yuda nanɔ gà. Kú a nèsee kpátɛ, à dà zén àten gé a sákákèrerinɔ kīnaa Timina kú a gbēnna Irao.

13 Akū ò a baaruu kpà Tamane ò pì: N zǎ de ten gé Timina a sǎnɔ ká kèrɛ.

14 Akū à a gyaanɔblepɔnɔ bò a pǒdangǎnn sè à kú a ànnwa, akū à gèe à vùte Enaimu bīnilea Timina zén. Zaakū à è Sela zǎkɔ kú, òdi a kpáa nɔ ũro.

15 Kū Yuda a è, akū à a dìte karua ũ kú à pǒ kú a ànnwa yāi.

16 Akū à nài zé sarɛ à pì: Ñ tó mà wúte kúnwo. Adi a dō a né gyaano ũro. Akū nɔgbɛ pìi pì: Tó n wúte kúmao, bón Ìni kpámaa?

17 À wèa à pì: Mani ma kpása blène mèn do kpázanne. Akū à pì: Ñ tɔroma ditemene ari ngó gé kpázá.

18 Akū à a là à pì: Bó tɔroman mani ditennɛ? A pì: Ñ n sèedakebo kú a bàao kú gò kú ñ kúnaao kpáa. Akū à kpáa à wúte káao à nò dōagu.

19 Akū nɔgbɛ pìi fùte à tà be à a pódangänn bò à a gyaanooblepono sè à dà.

20 Yuda a gbenna Adulamu gbɛ zì kú blèneo à tɔroma boo nɔgbɛ piia. Kú à kà, adi a lero.

21 Akū à gwedenɔ làla à pì: Karua kú à kú Enaimu zé sarɛ la yā kú máa? Ò wèa ò pì: Karua ke kú laro fá!

22 Akū à èra à tà à pì Yudane: Mádi a ero. Gwedenɔ pì o karua ke dō gwe yā sero.

23 Akū Yuda pì: Àgō pō pìnɔ kúna. Óni tó gbèno ó yáa doro. Ma n zì kú blèe piio, ñdi a lero.

24 Mɔ aakō gbera ò sù ò ò Yudane ò pì: N né nano Tama karua kà, akū à nò sɪ a pāpākenaa pìi gūn. Yuda pì: À bo káao ò té sōa.

25 Kú òten bo káao bàai, à légbázá kè a zā denɛ à pì: Gbɛ kú à pō díkínano ví mé à nò dōmagu. Ñ sèedakebo kú a bàao kú gò díkíno gwa, tó ñ a de dō.

26 Yuda pō pìnɔ dō, akū à pì: Nɔgbɛ pì yā nna demala, zaakū mádi a kpá ma né Selaaro. Yuda dí wúte káao doro.

27 Kú à kà né'ina, à sù à lè sikanɔ mé ò kú a gberɛ gūn.

28 Goro kú àten né i, ñ gbɛ do ɔ bò, akū nɔgbɛ néseteri wōno tēra dōa à pì: Né díkína mé à bò káaku.

29 Kú né pì a ɔ sūkpa, akū né plade bò, akū nɔgbɛ pìi pì: N bo bùime fá! Akū ò tó kpàne Perézì.

30 Abire gbera kú a gbèndo kú ò wōno tēra dō a ɔaa bò, akū ò tó kpàne Zera.

39

Yusufu kú Pɔtifa nanɔ

1 Kú Sumaila burinɔ kà kú Yusufuo Misila, akū Misila gbɛ Pɔtifa a lùrma. Firi'auna ìba keme, àkūme a dogarinɔ gbɛ zōkō ũ.

2 Dikiri kú kú Yusufuo, akū à sa'a kú. À kú a dikiri Misila gbɛ pì bea.

3 Kú a dikiri pìi è Dikiri kú káao àdigō a dakare kú sa'ao yā kú àten kenɔ gūn pínki,

4 akū Yusufu a ponna lè. Pɔtifa a dite a azia ũ à pō kú à vīno nàne a ɔī pínki.

5 Zaa goro kú à a dite a azia ũ, Dikiri arubarikaa dà a ben Yusufu yāi. Dikiri arubarikaa dà pō kú à de a pō ũnɔgu pínki, be pōno kú burapɔnon yā.

6 Akū Pɔtifa a pō sīnda pínki nà Yusufune a ɔī. A bàka kú yákeoro, tó adi ke pōble baasiro. Yusufu sō bi gō kefenname, akū a zena mana.

7 Zīkea Yusufu ni gè a dikiri nanɔgu, akū à pìne: Ñ wúte kúmao.

8 Akū à gì à pì: Ñ gwa, ma dikiri bàka kú yákeo ɔn dí gūn doro, à pō kú à vīno nàmenɛ ma ɔī pínki.

9 A gbàna demala ɔn dí gūnlo, adi gímenɛ kú pōkeoro, sé mɔkōn, kú ñ de a nɔ ũ yāi. Mani fō mà yā vāni bire taka ke mà durunna ke Ludanero.

10 Bee kú nɔgbɛ pìi digō onɛ baabore, adi we à wúte káaoro, à ye àgō kú káao sero.

11 Zīkea kú Yusufu gè kpén a zī ke, à sù à lè ɔn zīkeri ke kú kpé gūnlo.

¹² Akū nɔgbē pì a kù a utaa à pì: Ñ wúte kúmao. Akū Yusufu a uta tònɛ gwe à bàà lè à bò bàai.

¹³ Kù nɔgbē pìi è à a uta tòare à bàà lè à bò bàai,

¹⁴ akū à ɔn zīkerinɔ sisi à pìñne: À gwa, ò sùwɛɛ kù Eberuo, akū àten dɔke kúoo. À gèmai à wúte kúmao, akū ma wiki lè.

¹⁵ Kù à mà ma wiki dɔawa, akū à a uta tò katena ma sare à bàà lè à bò bàai.

¹⁶ Akū nɔgbē pìi uta pìi kàte a sare ari Yusufu dikirii sù,

¹⁷ akū à pìne: Eberu zò kù n su káaowɛɛ dɔkè kúmao à gèmai.

¹⁸ Kù ma wiki dɔa, akū à a uta tò katena ma sare à bàà lè à bò bàai.

¹⁹ Kù nɔgbē pì yā pìi ò a zāne à pì, lákū n zòò kèmenɛ nān gwe, akū Yusufu dikiri pɔfè manamana.

²⁰ Akū à pì ò Yusufu kù ò a da kpésiran, gu kù gbē kù kína bàà dòrmanɔ kátén, akū à gɔɔ pla kè gwe.

²¹ Bee kù abireo Dikiri kù káao à gbēke kènɛ à tò a yā kà purusunanɔ dákparigu.

²² Akū dákparii pì purusunanɔ nà Yusufunɛ a ɔí ñ pínki, òdi yāke ke a sariro.

²³ Purusunanɔ dákparii pìi bàka dígɔ kù Yusufu yāoro, kù Dikiri kù káao yāi, akū àdígɔ à dakarɛ kù sa'ao yā kù àten ke gūn pínki.

40

Yusufu purusunanɔ nana bɔkɔtenaa

¹ Abire gbera Misila kína Firi'auna wèkpaateri kù a burodikeriio taari kènɛ.

² A pɔ fè a iba gbèñon pla pìno, a wèkpaateriki kù a burodikerikio.

³ Akū à ñ ká kpésiran a dogarinɔ gbē zòkɔ bea, kpé kù ò Yusufu dàn.

⁴ Dogarinɔ gbē zòkɔ pì Yusufu díte àgɔ ñ gwa, akū ò gɔɔ pla kè kpé pìn gwe.

⁵ Gwāani dokɔnɔa Misila kína wèkpaateri kù burodikerii pìio nana ò ñ gbèñon pla ñ pínki, baadi kù a pɔo kù a bɔkɔtenaa.

⁶ Kù Yusufu sù ñ gwa kɔnkɔ, à è ñ ànn sisi.

⁷ Akū à ñ lá à pì: Bó yā mé à tò á àn sisina gbāara?

⁸ Ò wèa ò pì: Nanan o ò, gbēke kù la kù à à àlesi owɛrɛro. Akū à pìñne: Luda mé à nana àlesi bɔkɔtena víroo? À á nana pìnɔ omɛnɛ mà ma.

⁹ Akū wèkpaateriki a pɔ ònɛ à pì: Ma nana gūn ma geepi lí è ma sare.

¹⁰ Geepi lí pì ɔnɛ aakɔmɛ. À lá bò à vù kè à né ì à mà.

¹¹ Má Firi'auna toko kúna, akū ma geepi né pìnɔ sè ma fè a toko pìi gūn ma kpāa.

¹² Yusufu pìne: Nana pìi bɔkɔtenan dí. Lí'ònɛ aakɔ pìnɔ bi gɔɔ aakɔmɛ.

¹³ Gɔɔ aakɔ gbera Firi'auna ni n m̀ sí. Anì era à n da n zī gūn, Ìni era ñgɔ wè bone lákū ndígɔ ke nà yā.

¹⁴ Tó yā bò kúnwo nna, ñ tó ma yā gɔ dɔngu. Ñ gbēke kemɛnɛ ñ ma yā o Firi'aunanɛ de à ma bo kpésira dí gūn.

¹⁵ Zaakú ò ma kù kpāni zaa Eberu bùsun, akū bee Misila la mádi yāke ke à kà ò ma da wèɛ dí gūnlo.

¹⁶ Kù burodikeriki è Yusufu nana pìi àlesi'onaa bò kù wèkpaateriio nna, akū à pìne: Ma nana gūn sɔ ma è má burodi sena tānko aakɔ dikɔana.

¹⁷ Tānko kù à kù musu, burodi buri dasi kù ma kè Firi'aunanɛ ká a gūn, akū bānɔ tɛn ble ma musu.

¹⁸ Yusufu pìne: A bɔkɔtenan dí. Tānko aakɔ pìnɔ gɔɔ aakɔmɛ.

¹⁹ Gɔɔ aakɔ gbera Firi'auna ni n m̀ zɔ à n loko lía, bānɔ ni n ble.

20 A gɔɔ aakɔde sɔ Firi'auna igɔɔ là kɔkɔme, akū à pɔble kè à ibanɔne. À wɛkpaateriki kū burodikerikio bɔte kpén a ibanɔ wára.

21 Akū à èra à wɛkpaateriki dà a zīn à era àgɔ í boare.

22 Akū à burodikeriki lòko lía lākū Yusufu n̄ nanano bɔkɔtenaa ònne nà.

23 Yusufu yā dí dɔ wɛkpaaterikin doro, a yā sàagu.

41

Yusufu Firi'auna nana bɔkɔtenaa

1 Wè pla papanaa gbera Firi'auna nana ò, à è á zena Nili léa.

2 À è zùda mana mèkpanano bɔte swa pii wèen mèn suppla òten sè ble tàfee gūn.

3 Akū à zùda fɛfɛna wɔkɔwɔkɔ è mèn suppla dɔ. Ò bò swaween ò tè a káakupɔ kpe ò zè n̄ sare swa léa.

4 Akū zù fɛfɛna wɔkɔwɔkɔ pìnɔ zù mana mèkpana pìnɔ mòmɔ, akū Firi'auna vù.

5 À era à i ò, akū à nana ò dɔ. À è ése sáko mana wéde pia ése lí dokɔnɔa sáko suppla.

6 Akū à ése sáko wé kɔgɔkɔgɔ kū legu'i klámmano è, à pia n̄ gbera dɔ sáko suppla.

7 Akū ése sáko wé kɔgɔkɔgɔ pìnɔ ése sáko mana wéde pìnɔ mòmɔ. Kū Firi'auna vù, à è nanan a ò.

8 Kū gu dɔ, à kú bídi gūn, akū à Misila mäsokerinɔ kū wézɛrinɔ sisi n̄ pínki. À a nanano bàbañne, ama n̄ gbèke dí fɔ à a bɔkɔtenaa ònero.

9 Akū wɛkpaateriki fùte à yā ò Firi'aunane à pi: Taari kū ma kè yā dòmagu gbàra.

10 Kí, n pɔ fè n zòblerinɔi yā, akū n ma da kpésiran n dogarinɔ gbè zɔkɔ bea lèlè kū burodikerikio.

11 Gwāani dokɔnɔa o nana ò, ó baadi kū a pɔo kū a àlesii.

12 Eberu kefenna ke kú kúoo gwe, n dogarinɔ gbè zɔkɔ zòome. Kū o ó nanano bàbane, akū à ó baadi pɔ bɔkɔtenaa òne.

13 Yā pìnɔ kè lākū à òwɛre nà. N era n ma da ma zīn, akū n burodikeriki pii lòko lía.

14 Akū Firi'auna gbè zì ò Yusufu sisi, akū ò gèe ò a bò wèen likalika. À mù bò à a pɔkasanɔ lite, akū à gèe Firi'auna kīnaa.

15 Akū Firi'auna pìne: Ma nana ò, gbèke dí fɔ à a bɔkɔtenaa òmenero. Ma mà ò pì, tó ò ònne, ndi fɔ n̄ a àlesi ònne.

16 Yusufu pìne: Adi ke makūmero, Luda mé ani a àlesi onne, kí.

17 Akū Firi'auna pìne: Ma nana gūn ma è má zena Nili léa.

18 Ma è zùda mana mèkpana mèn supplanɔ bɔte swaween òten sè ble tàfee gūn.

19 Akū ma zùda pādenɔ è dɔ mèn suppla ò fɛfɛna wɔkɔwɔkɔ, mádi zù fɛfɛna bire takanɔ e Misila la zikiro.

20 Akū zùda fɛfɛna wɔkɔwɔkɔ pìnɔ zù mèkpana káakupɔ mèn suppla pìnɔ mòmɔ.

21 Bee kū ò n̄ mómɔ, ò gɔ fɛfɛna lán yā bàme, gbèke ni dɔ kū ò n̄ mómɔ sero. Akū ma vù.

22 Nana gūn dɔ ma è, ése sáko mana wéde pia ése lí dokɔnɔa sáko suppla.

23 Akū ma è ése sáko térere wé kɔgɔkɔgɔ kū legu'i klámmano pia n̄ gbera dɔ sáko suppla.

24 Akū ése sáko wé kɔgɔkɔgɔ pɪnɔ ése sáko wéde pɪnɔ mòmɔ. Kū ma ò māsokerinɔne, n gbēke dí fɔ à a bɔkɔtenaa òmɛnero.

25 Akū Yusufu pine: Kí, nana kū n òo pɪnɔ àlesi dokɔnɔme. Luda yā kū à ye à ke mɔnnɛme, kí.

26 Zù mana mèn suppla pɪnɔ bi wè supplame. Ése sáko wéde sáko suppla pɪnɔ sɔ wè supplame. Nana pɪnɔ àlesi dokɔnɔme.

27 Zù fɛfɛna wɔkɔwɔkɔ mèn suppla kū ò bòte ò tè a káakupɔnɔ kpɛ pɪnɔ bi wè supplame. Leme ése sáko wé kɔgɔkɔgɔ kū legu'i kɔ́rɔ́ma sáko suppla pɪnɔ de le dɔ. Abirekúnɔme wè suppla kū nà ni ká ũ.

28 Lákū ma ònne nà tera, kí, ma pì Luda ten yā kū à ye à ke mɔnnɛme.

29 Póblewe nigɔ di Misila gu sɪnda pínkia manamana ari wè suppla.

30 Abire gbera nà ni gē ari wè suppla, kána gbána pì yā ni sá Misilanoḡu. Nàa pì ni búsuu pì de.

31 Nà kū ani su pì nigɔ pásí manamana, kána gbána pì yā ni dɔ gbēkegu doro.

32 Kí, kū gēn plame n nana pìi ò, kū Luda mé à dite yāime. Ani ke terame, à sika víro.

33 Tera sà kí, n wézɛri ɔndɔde wete n dite àgɔ de gbánade ũ Misila.

34 Kí, n gbēnɔ dite gbē zɔkɔnɔ ũ Misila ògɔ póblewe sɔɔrode kakara wè suppla kū póblewe nigɔ dín pìi gún.

35 Oni póble kakara wè mana kū àten sunɔ gún ò póblewe ká dɔ́nɔ gún wēte kū wēteò kū n tɔo, onigɔ dákpa.

36 Tó nà kū ani ke wè suppla pìi kà Misila, póble pì nigɔ de zàna ũ de nàa pì sún Misilano dɛdɛro yāi.

Yusufu kɪblena Misila

37 Yā pìi kà Firi'aunagu kū a ìbanɔ n pínki,

38 akū à pìine: Gbē dí Luda Nini ví. Óni gbēke e lán a bà dɔ yá?

39 Akū à pì Yusufune: Lákū Luda tò n yā bireno dɔ́ pínki nà, wézɛri ɔndɔde ke kun lán n bàro.

40 Mɔkɔn mé ìnigɔ de ma ɔn gbē zɔkɔ ũ, ma gbēnɔ nigɔ m̀ natenne n pínki. Kpata mé ani tó màgɔ denla ado.

41 Akū à era à pìne: Ìnigɔ gbána ví Misila búsu gu sɪnda pínkia.

42 Akū à tánka sèedakebɔ̀ bò a ɔnea à dà Yusufune a ɔnea, à taasaa uta d̀ane à wura g̀ere d̀ane a wakaaa.

43 À a s̀go plade kpàa t̀aa'obò ũ, akū gbē kū ò done arenɔ digɔ pata: À k̀ute! À k̀ute! Leme Firi'auna tò Yusufu gbána ví Misila búsun le.

44 À pine dɔ: Makū Firi'auna, gbēke ni fɔ à yáke ke Misila la n lé sariro.

45 À tɔ kp̀ane Zafena Panɛa, akū à Eliɔpɔli wēte sa'ori Potifera nénɔgbē Asena kp̀aa nò ũ.

46 Gɔrɔ kū Yusufu zī lè Misila kína Firi'auna bɛa, a wè baraa kurime. Akū à bò Firi'auna kínaa à g̀e à kurè Misila gu sɪnda pínkia.

47 Kána gbána kun ari wè suppla, póblewe dín manamana.

48 Akū Yusufu póblewe kū à di Misila wè suppla pɪnɔ kákara wēte kū wēteò zàna ũ, wēte sɪnda pínki ũ a bura kū ò likainɔ pɔo.

49 A póblewe kákara zɔkɔzɔkɔ lán ísirale búsu'atē bà, akū ò zè a zaka lé ỳnnaaa, kū oní fɔ ò a lé d̀oro yāi.

50 Ari nà gɔ́ gé ká Yusufu nanɔ Asena, Potifera né, négɔgbēnɔ ì mèn pla.

⁵¹ Yusufu tó kpà a dauduunε Manase à pi: Luda tò ma de bedenɔ kù wari kù ma kèεo yā sãmagu pínki.

⁵² Akù à tó kpà a pladenε Eflaimu à pi: Luda tò ma gō néde ũ b̀usu kù ò wé tãman.

⁵³ Kù kãna gbãna kù à kù Misila wè suppla p̀i lãka,

⁵⁴ akù wè suppla kù nà ni ká ðate lãkù Yusufu ò nà. Nàa kà b̀usu kù b̀usuuo pínki, ama p̀oblewe di Misila gu s̃inda p̀inkiamε.

⁵⁵ Kù nàa gè Misilanɔgu pínki, ò wiki lè Firi'aunanε à p̀oble kpárima. Akù à p̀inne ní pínki: Á gé Yusufu k̃inaa à ke lãkù ani oáre nà.

⁵⁶ Nàa dà b̀usuu pila pínki, akù Yusufu d̃nɔ wèwè à p̀oblewe yia Misilanɔa, kù nàa pi gbãna kù ní b̀usun yã.

⁵⁷ Akù gb̃enɔ bò andunia gu p̀inkia ò sù Misila p̀oblewe lú Yusufua, zaakù nà gbãna kù andunia g̃un p̀inkimε.

42

Yusufu ṽininɔ suna p̀oblewe lú Misila

¹ Kù Yakubu mà p̀oblewe kù Misila, à pi a nénɔne: Ángō káte la pã yá?

² Ma mà p̀oblewe kù Misila. Á gé lúwεre gwe, de òsun garo, ògō kun aafia yã.

³ Akù Yusufu ṽini gb̃enɔn kurinɔ gèε Misila p̀oblewe lú.

⁴ Yakubu dí Yusufu dak̃una Biliaminu z̃i kùñworo, zaakù à pi: Òdigō d̃oro tó yã ṽani ni a le.

⁵ Akù Isaraila né pinɔ gèε p̀oblewe lú kù gb̃ε pãndenɔ, zaakù nàa p̀i kà Kanaanɔ b̀usun d̃o.

⁶ Yusufu mé à b̀usuu pi gb̃ε z̃k̃ō ũ. Àkù mé àdi p̀oblewe yia gb̃ε s̃inda p̀inkia. Akù a ṽininɔ sù ò kùtene ò ní are p̀ete z̃ite.

⁷ Kù à a ṽininɔ è, à ní d̃ō, akù à a z̃ida kèñne nibɔ ũ. Akù à yã òñne pãsipãsi à ní lá à pi: A bo máa? Ò wèa ò pi: O bo Kanaanɔ b̀usun o su p̀oblewe lúme.

⁸ Yusufu a ṽininɔ d̃ō, ama odi a d̃oro.

⁹ Nana kù à ò yã ní yã musu d̃bagu, akù à p̀inne: Gu'asirigwarinɔn á ũ, a su ò b̀usu k̃iaki gwame.

¹⁰ Ò wèa ò pi: Oi dikiri! N z̃b̃lerinɔn ó ũ, o su p̀oblewe lúme.

¹¹ Dedok̃nɔndenɔme ó ũ ò pínki. Náanidenɔme ó ũ. Ók̃nɔ n z̃b̃lerinɔ, gu'asirigwarinɔme ó ũro.

¹² Akù à p̀inne: Ekeme! A su ó b̀usu asiri d̃me.

¹³ Ò pi: Ók̃nɔ n z̃b̃lerinɔ, dedok̃nɔndenɔme ó ũ, ó gb̃enɔn kuri awεεplame. Kanaanɔ b̀usu gb̃enɔme ó ũ. Ó dak̃una g̃ō be kù ó deo, ó gb̃ε do kunlo.

¹⁴ Akù Yusufu p̀inne: Lãkù ma òáre nà, gu'asirigwarinɔme á ũ.

¹⁵ Yã kù ani tó mà á yãpura d̃n dí. Kù Firi'auna kunnaao áni b̃ote laro, séto á dak̃una p̀i sù la baasiro.

¹⁶ Á á gb̃ε do z̃i à á dak̃una sé, á gb̃ε kparanɔ ni gō kpésiran la, mani d̃ō tó á yã yãpurame. Tó lenlo, kù Firi'auna kunnaao gu'asirigwarinɔn á ũ.

¹⁷ Akù à ní ká kpén ari g̃oro aak̃ō.

¹⁸ A g̃oro aak̃ōde z̃i à p̀inne: Má Luda ṽina ṽi. Á yã kù mani oáre ke áni bo aafia.

¹⁹ Tó náanidenɔme á ũ, à á gb̃ε do tó da kpén la, á gb̃ε kparanɔ ni tá kù p̀obleweo á bede nàderinɔne,

20 áni era à sumene kū á dakūna p̄lio, mani d̄s kū á yā yāpurame, oni á dede doro. Akū ò wèi le.

21 Ò pikōne: Yāpurame taaridenon ò ū yā kū o kè ó dakūnane yā yāi. O è goro kū àten kúte kewere, à kè wēnda, akū ódi a yā maro. Abire yāin yā dí ó lé.

22 Akū Rubeni piñne: Kū ma óare àsun yāke ke né piñero, ádi ma yā maro. A aru fīnan Luda ten bowá dí.

23 Ò d̄s Yusufu ten maro, zaakū kū àten yā oñne, òten liteñneme.

24 Akū à gò ñ kīnaa à gēè à ɔɔ d̄s. Kū à sù, à yā óñne, akū à Simeon bō ñ gūn à a yì ñ wára.

25 Yusufu pi ò p̄blewe káñne ñ asasano pa ò ñ baadi ɔɔ danɛ a p̄n ò zé kusuna keñne. Kū ò kēñne le,

26 ò ñ p̄bleweno ò ñ zaakōne, akū ò dà zén.

27 Kū ò kà gu kū òten in, kū ñ gbē do a asasa p̄oro de à p̄ kpá a zaakia, akū à a ɔɔ è a asasa lén.

28 Akū à pi a gbēne: À ma asasa gūn gwa, ò ma ɔɔ sùkpañne! Akū swēè kēñgu, ò pikōne kū lukanaao: Bó yān Luda kēwene le?

29 Kū ò kà ñ de Yakubu kīnaa Kanaan b̄sun, ò yā kū à ñ lé bābane p̄inki ò pi:

30 B̄usu gbē z̄skɔ pi yā òwene p̄as̄ip̄as̄i, a ó díte gu'asirigwarino ū.

31 O pine náanidenome ó ū, gu'asirigwarino ó ūro.

32 Dedokōndeno ó ū, ò gbēnon kuri awēplame, ó gbē do kunlo, ó dakūna ḡo Kanaan b̄sun kū ó deo.

33 Akū b̄usu gbē z̄skɔ pi p̄wene yā kū ani tó á ó d̄s náanidenon ūn dí. À pi ò ò gbē do tó k̄aao, ò p̄blewe sé ò táo ó bede naderino,

34 ò era ò suare kū ó dakūnao, áni d̄s sà kū gu'asirigwarino ó ūro, náanidenome ó ū, áni ò gbēndo kpáwá, óni laga tá b̄usu p̄in.

35 Kū òten p̄blewe b̄ote ñ asasano gūn, ñ baadi a ɔɔs̄onon è a p̄ gūn. Kū ò ñ ɔɔon è le, v̄ina ñ kū ñ p̄inki kū ñ deo.

36 Akū ñ de piñne: Á ye mà ḡs né sarin yá? Yusufu kunlo, Simeon kunlo, akū á ye à Biliaminu síma d̄o yá? Yā sínda p̄inki ten bomene v̄animɛ.

37 Akū Rubeni pi a dene: Tó mádi su k̄aannonero, ñ ma néḡgbē planɔ dede. Ñ a kpáma, mani su k̄aonne.

38 Akū Yakubu pi: Ma né ni gé k̄ááoro, zaakū a v̄ini dadokōnde ḡa, àkū à ḡò ado. Ma z̄i k̄u. Tó yāke a lè tá k̄u àten o gūn, ani tó mà tá miran kū p̄siraome.

43

Yusufu v̄inino era ò gena Misila kū Biliaminuo

1 Nà p̄as̄i k̄u Kanaan b̄sun.

2 Kū ò p̄blewe k̄u ò b̄o Misila blè ò làka, ñ de piñne: À era à gé p̄blewe lú f̄iti d̄o.

3 Akū Yuda piñne: Ḡs̄gbē pi òwene s̄ans̄amme à pi, tó ó dakūna k̄u k̄uoro, óni wé sik̄lero.

4 Tó ñni we ó dakūna gé k̄uoro, óni gé ò p̄blewe lúnne.

5 Tó ñdi we s̄oro, óni géro, zaakū gbē pi òwene, tó ó dakūna k̄u k̄uoro, óni wé sik̄lero.

6 Akū Isaraila pi: Bó yā mé à tò a wari d̄ma, kū a ò gbē piñne á dakūna v̄i?

7 Ò wèa ò pi: Àkū mé à yā gbèkawá k̄u ó bedeno yāo à pi: Á de kun ari tera yá? Á dakūna v̄i yá? Yā birenɔ musun o wea. Ó d̄s yā ani pi ò su k̄u ó dakūnaon yá?

8 Akū Yuda pì a dene: Ì tó nẹ̀ pì gẹ̀ kūmao. Óni fute ò gẹ̀ gòṅṅme, de ókṅṅo kú mòkṅṅwo kú ó nénṅ òsun gagarò yáì, ónigò kun aafia.

9 À gò ma yā ùme. Ma a zīda wèndiì dìte a pò gēne ù. Tó mádi su káaonne aafiaro, ma gò n taaride ùme.

10 Tó ódi sika ke yāro, de o gẹ̀ kú gè̀n pladeo o su.

11 Akū ñ de pìnn: Tó lẹme, à yā dīkīna ke. À ó būsū pò mananṅ sète à ká á asananṅ gūn à gẹ̀ à gògbẹ̀ pì gba. À lí'ò eze sé fíti kú zó'io fíti kú do pónṅ kú lí'ò gbī nnannao kú gòrṅṅo kú sío.

12 À gé kú ṅṅṅo lẹu pla à ṅṅṅo kú ò dààre á asananṅ gūn erañne. Ke ò sàten yá, á dōro.

13 Á á dakūna sé à era à gẹ̀ gògbẹ̀ pì kīnaa.

14 Luda Gbānasīndapinkide tó gbẹ̀ pì á wēnda gwa à á gbḕndo kú Biliaminuo gbarē ò su káaò. Makū sò, tó Luda ma nénṅ simame, à siman gwe.

15 Ò pò kú oni gé ò a gba pìnn sète kú ṅṅṅo lẹu pla kú Biliaminuo ò fùte ò gḕe Misila, akū ò gḕe Yusufu kīnaa.

16 Kú Yusufu Biliaminu è ñ té, à pì a begwariine: Ì gẹ̀ kú gbẹ̀ birenṅ ma bea. Ì nṅṅo de ñ keke, zaakū gbẹ̀ pìnn ni pò ble kūmao fānantēaramē.

17 Begwariì pì yā kú Yusufu dāneē kè à gḕe kúñwo a bea.

18 Kū òten gé kúñwo Yusufu bea le, vīna ñ kú ò pì: ṅṅṅo kú ò dà ó asananṅ gūn yā mé à tò òten su kūo la. Ò ye ò létewá ò gbāna mōwewe ò ó kú kú zṅṅṅo ù ò ó zaakinṅ séteme.

19 Kū ò kà Yusufu be kpéleleá, ò nà a begwariì piì ò pì:

20 Mare, n yā nna! O su ò pòblewe lú la yā káaku.

21 Kū o ka gu kú óni in, o ó asananṅ pòro, akū ò baadi a ṅṅṅo lè a asasa lén pavana. Akū o su kú ṅṅṅo piio ó o.

22 O su kú ṅṅṅo pāndeò de ò pòble pānde lúo. Ó dō gbẹ̀ kú à ṅṅṅo pì ò dà ó asananṅ gūnlo.

23 Begwariì pì pì: Àsun damu kero, àsun vīna kero. Á Luda, á de Luda mé à ṅṅṅo pì dààre á asananṅ gūn. Á ṅṅṅo ma ki lè. Akū à Simeṅ bōñne.

24 Begwariì pì gè kúñwo Yusufu onn, à í kpārīma ò zú oo, akū à sḕe kpà ñ zaakinṅa.

25 Akū ò pò kú oni Yusufu gba pì yā kèke ari à gò gé su fānantē, zaakū ò mà oni pò ble a beame.

26 Kú Yusufu sù be, ò a gbà pò kú ò sūo pìnn ò wùte zīte a are.

27 À ñ aafiaa gbèka, akū à pì: Á de zīkūna kú a a yā òo pì gbāna yá? À kú kú wèndiio yá?

28 Ò wèa ò pì: Ó de n zòbleri gbāna à kun ari tera. Akū ò kùtene ò are pète zīte.

29 Yusufu wé sè à a dakūna dadokṅṅo de Biliaminu gwà à pì: Á dakūna kú a a yā òmene piin dí yá? Akū à pì Biliaminune: Luda arubarika dangu.

30 Kū à a dakūna gwà, a pò kè nna zòkò à ye à só dò, akū à gè̀e kpēnen likalika à só dò gwe.

31 Kū à ann pìpi, akū à bò à a zīda kú à pì ò su kú pòbleo.

32 Ò pòble dītene ado, ñ pò sò adona, Misila kú ò kú káaonṅ pò adona dò, zaakū Misilanṅ dī pò ble kú Eberunṅro òdi kakara kúñwo.

33 Ò ñ vùtevute a are ñ sárakea, zaa dauduua ari ñ gbẹ̀ kpēdea, akū ò lé àte ò kò gwàgwa.

34 Akū ò pòble kù à kù Yusufu arɛ kpàatɛtɛ́nne. Biliaminu pò zòkò de gbɛ kparano pòla leu sɔɔro. Akū ò pò blè ò í mì kù Yusufuo ari ò kà.

44

Andurufu toko dana asasan

1 Yusufu pì a begwariine: Ñ pòblewe káka gbɛ pinɔne ní asasano pa lákū oni fɔ ò sé nà. Ñ baadi ɔɔɔ danɛ a asasa lén

2 ñ ma andurufu toko sé ñ da ñ dakūna asasan kù a pòblewe ɔɔɔo. Akū à kè lákū Yusufu òne nà.

3 Kù gu dò gòno, ò ní gbáre kù ní zaakinɔ.

4 Ari ògò gé ká zà, akū Yusufu pì a begwariine: Ñ fute ñ pétéryí. Tó n ní lé, ñ ní la ñ pi bɔ yá mé à tò ò fīnaa bòmene kù a vānio a mana gēne uu?

5 Bɔ yá mé à tò ò ma toko kù madì í mio mà màso keoo sè kpānii? Ñ onne kù ò yá vāni kè.

6 Kù à ní lé, à yá pìi òrine,

7 akū ò wèa ò pì: Mare, à kè dera n ò lɛɛ? Kúku! Ókɔno n zòblerinɔ, odì yá bire taka kero.

8 ɔɔɔ kù ò lè yá ò asasano lé gūn, ódi era o suonne bona zaa Kanaaroo? Óni fɔ ò andurufu ke wura sé kpāni n dikiri bea yá?

9 Mare, ó gbɛ kù n lè a kīnaa, ade gà, ó pinki óni gò n zòno ũ.

10 À pì: Tò, à ke lákū a ò nà. Gbɛ kù ò lè a kīnaa ni gò ma zò ùme, á gbɛ kparano ni gò taari sari.

11 Akū ní baadi a asasa kipa à pòro gòno.

12 Akū begwarii pì ní asasano gwàgwa. À nà ní vīni pòa ari à gèè à kào ní dakūna pòa, akū à toko pìi lè Biliaminu pò gūn.

13 Ò ní utano gà ò kèkè, akū ní baadi a aso yí a zaakine ò èra ò gè wète gūn.

14 Kù Yuda kù a gbɛno kà Yusufu bea, ò a lè gwe, akū ò kùte a arɛ zīte.

15 À pinne: Bóyāin a kè lɛɛ? Á dɔ kù ma taka di màso keero?

16 Yuda wèa à pì: Dikiri, óni pinne derameɛ? À yāke ona vīro. Óni ke dera ò ò zīda bo yānn? Luda mé à bò ó taaria. Dikiri, o gò n zòno ũ dí, ókɔno kù gbɛ kù ò toko pìi lè a kīnao.

17 Akū Yusufu pì: Kai! Mani fɔ mà abire kero. Gbɛ kù ò toko pìi lèa mé ani gò ma zò ũ, á gbɛ kparano áni era à tá á de kīnaa aafia.

Yuda wékɛna Yusufua Biliaminune

18 Akū Yuda nài à pì: N yá nna dikiri! Ñ tó makū n zòbleri mà yá onne. Ñsun pò fɛmairo dikiri, zaakū ní sára kù Firi'aunaome.

19 Dikiri, n ò lá yá tó ò de vī ke dakūna.

20 Akū ò pì ò de zī kù, akúsò ó dakūna kun do, ó de a ò a zīkūnaa gūmmɛ. Né pìi vīni dadokònde gà, àkū mé à gò ado, akū ò de pìi yei manamana.

21 N ò ókɔno n zòblerinɔne ò a sé ò su káaonne de ñ wé siale.

22 Dikiri, o pinne né pì ni fɔ à a de tóro. Tó à a tò, de pì ni game.

23 Akū n piwɛɛ, tó ódi su kù ó dakūna pīoro, óni wé sikōlero.

24 Kù ò ta ò de kīnaa, o n yá òne.

25 Akū ò de pìi pì ò era ò gé pòblewe lú fítì do.

26 O pì, tó adi ke ò dakūna kù kúoo baasiro, óni fɔ ò géro, zaakū tó à kù kúooro, óni wé sikōlero.

27 Akū ò de piwɛɛ, ó dɔ kù a nanao né ò mèn pla.

28 Kū a do bò a bea, adi a e doro ari gbàra. À pì nòbò pāsī mé à a sò.

29 À pì tó o né bire siawa, akū yā vāni a lè, lākū a zī kù nà, óni tó à tá miran kù pòsiraome.

30 Tera sà, tó ma ta ma de kīnaa, akū a né pì kú kūoro, ani game, zaakū a pò kúame.

31 Tó ó de dí né pì e ó téro, ani tá miran a zīkūnaa gūn kù pòsiraome.

32 Ma a zīda kpà ma dea né pìi gēne ūme, ma pì tó mádi sunε káaoro, mani gō a taaride ū ari ma wēndi lén.

33 Dikiri, n yā nna! N̄ tó mà gō n zò ū né pìi gēne ū de à tá kū a v̄nin̄o.

34 Tó adi ke kū né p̄ioro, mani f̄s mà tá ma de kīnaaro. N̄sun tó mà yā vāni kū ani ma de le ero.

45

Yusufu zīda babana a v̄nin̄one

1 Yusufu dí f̄s à a zīda kù a ìba kù ò kú gweno are doro, akū à pùtā à pì: Ákōno kū a kú lano, à b̄te á pínki! Kū gbēke kú gwe doro, akū à a zīda bàba a v̄nin̄one sà.

2 Àten ò do gbānagbāna ari Misilano mà, akū Firi'auna bedeno a baaruu mà.

3 Akū à pì a gbē p̄in̄one: Yusufume ma ū. Ma de kun ari tera yā? Akū swēε kēngu, odi f̄s ò wèaro.

4 Akū Yusufu p̄in̄ne: À namai. Kū ò nài, akū à pì: Makūme á dakūna Yusufu kū a yia ò sù káao Misila la ū.

5 Tera sà àsun tó á nèsee yakaro. Àsun p̄o f̄ε ma yiana yā musuro, zaakū gbēno surabana yāin Luda ma zī á are la.

6 Nà kana b̄sun la wè pladen dí. Oni bú baro oni p̄ó k̄ero ari wè s̄oro.

7 Luda tò ma doáre are de ó buri bo aafia andunia gūn, mà á sura ba manamana.

8 Adi ke ákōno mé a ma zī laro, Ludame. À ma dite Firi'auna lédammari ū, a begwari ū, Misila gu s̄inda pínki gbē z̄k̄ō ū.

9 À ke likalika à gé ó de kīnaa à one a né Yusufu pì Luda a dite Misila b̄su gbānade ū. À su ma kīnaa la ḡno.

10 Ágō kú kūmao k̄ani à vute Gosē b̄sun kū a néno kū a daikoreno kū a s̄ano kū a bl̄no kū a z̄no kū p̄ó kū à v̄no pínki.

11 Mani a gwa la, zaakū nà nigō kun ari wè s̄oro d̄ome. Tó lenlo, àkū kū a bedeno kū p̄ó kū à v̄no ni kakate pínki.

12 Ákōno kū Biliaminuo, a è kū wéo kū makū Yusufu makū mé maten yā oáre.

13 À bèere kū má v̄i Misila la yā o ma dene kū p̄ó kū a èo pínki. À gé à su káao la likalika.

14 À v̄l̄ à lòko a dakūna Biliaminu wakaaa à ò do, akū Biliaminu ml̄ēa à ò do se.

15 Akū à lé p̄epe a v̄nin̄o a n̄ pínki kū òdo. Abire gbera a v̄nin̄o yā ò káao.

16 Kū Yusufu v̄nin̄o suna baaruu kà Firi'auna bea, à kēne nna kū a ìbano.

17 Akū à pì Yusufune: N̄ o n̄ v̄nin̄one ò n̄ aso yī n̄ zaakin̄one ò fute ò gé Kanaa,

18 ò n̄ de sé kū n̄ bedeno ò su k̄ūwo ma kīnaa la. Mani Misila b̄su gu mana kpámma ògō nna ma.

19 Ñ onne do ò Misila zùgono sé ñ né fitino kù ñ nɔgbēno yāi, ò ñ de sé ò su k̄āao.

20 Osun laasun lé pó kù oni tó gwenɔaro, zaakū Misila gu mana ni ḡs ñ pó ume.

21 Akū Isaraila né pino kè le. Yusufu zùgono kpàmma lākū Firi'auna ò nà. À zé zànaa kèhne do.

22 À ñ gbá uta zókōno ñ pínki, akū à Biliaminu gbà andurufu ɔgo mèn wàa do kpé basɔro kù uta zókōno mèn sɔro.

23 À Misila pó manano kpàzā a dene zaaki aso kuri kù póblewɛo kù póbleo zaaki aso kuri a de zé zàna ũ.

24 Kù à ñ gbàre à pi: Asun fiti ke zénlo! Akū ò tà.

25 Ò bò Misila, akū ò kà Kanaanɔ b̄usun ñ de Yakubu k̄inaa.

26 Ò pine: Yusufu kú wèndiio ari tera, àkume Misila b̄usu gbē zókō ũ. Akū Yakubu kè s̄aii, adi síro.

27 Akū ò yā kù Yusufu òhne òne pínki. Kù Isaraila zùgo kù Yusufu gbàre à a séno è, akū a laasun kè do sà,

28 akū à pi: Adik̄ina mò! Ma né Yusufu kú kù wèndiio ari tera. Mani gé mà wé siale de má kpé mà ga.

46

Yakubu tana Misila kù a n̄eno

1 Isaraila dà zén kù pó kù a v̄ino pínki. Kù à kà Beseba, à sa ò a de Isaaku Luda.

2 Akū Luda bò à s̄ua wégupu'ena ḡun gwāani à pi: Yakubu! Yakubu! À wèa à pi: Makū di!

3 Akū à pi: Makūme Luda ũ n de Luda. Ñsun Misila gena damu kero, zaakū gwen mani n buri karan manamana.

4 Mani gé k̄unwo Misila mà era mà su kù n burino. Yusufu gbádan ñni gan.

5 Akū Yakubu f̄ute Beseba. A n̄eno a dà zùgo kù Firi'auna gbàre ò a séono ḡun kù ñ n̄eno kù ñ nanɔno.

6 Ò ñ pókādenu kù aruzeke kù ò lè Kanaanɔ b̄usunno s̄ete ò tào Misila.

7 Yakubu tà gwe kù a n̄égb̄eno kù a n̄enɔgb̄eno kù a daikoreno ñ pínki.

8 Isaraila kù ò tà Mísilano t̄onon dí, Yakubu kù a burino:

Yakubu daudu Rubeni.

9 Rubeni n̄égb̄eno An̄oku, Palu, Ezeronu kù Kaamio.

10 Simeo n̄égb̄eno Yemueli, Yami, Oada, Yakī, Zoa kù Sauluo kù à a ì kù Kanaa n̄gb̄eo.

11 Levi n̄égb̄eno Gesomu, Koa kù Merario.

12 Yuda n̄égb̄eno Ee, Ona, Sela, P̄erezi kù Zerao, ama Ee kù Onao gá Kanaame. P̄erezi n̄égb̄eno Ezeronu kù Amuluo.

13 Isaka n̄égb̄eno Tola, Pua, Yasubu kù Simir̄nuo.

14 Zebuluni n̄égb̄eno Seredi, Eboni kù Yal̄elio.

15 N̄égb̄e kù Lea ñ í kù Yakubuo Mesopotamianon gwe. Àkū mé à a n̄enɔgb̄e Dina ì do. Ñ buri pino ñ pínki gb̄enon baraakuri awee'aak̄me.

16 Gada n̄égb̄eno Zefō, Agi, Suni, Ezebō, Eri, Arodi kù Arel̄io.

17 Asa n̄égb̄eno Imina, Isiva, Isivi, Beria kù ñ d̄are Sero. Beria n̄égb̄eno Eberu kù Malak̄elio.

18 Labā mé à Zilipa kpà Leaa. Buri kù Zilipa kè kù Yakubuon gwe. Ò gb̄enon ḡero aweedom̄e.

19 Yakubu nanɔ Rahila n̄égb̄eno Yusufu kù Biliaminuo.

20 Yusufu Manase kù Eflaimuo ì Misila kù a nanɔ Asena, Eliɔpɔli sa'ori Potifera néo.

21 Biliaminu négɔgbɛnɔ Bela, Bɛkɛ, Asabeli, Gera, Naama, Ehi, Rosu, Mupimu, Upimu kù Aɔao.

22 Buri kù Rahila kè kù Yakubuonɔn gwe. Ò gbɛnɔn gɛro donsarime.

23 Dá négɔgbɛ Usimu.

24 Nafatali négɔgbɛnɔ Yazielì, Guni, Yɛzɛ kù Silemuo.

25 Labá mé à Bila kpà Rahilaa. Buri kù Bila kè kù Yakubuonɔn gwe. Ò gbɛnɔn supplame.

26 Yakubu buri kù ò tà kùíwo Misilanɔn gwe. Ò gbɛnɔn baaakɔ awɛɛsuddome a né nɔnɔ baasi.

27 Kù Yusufu né ì Misila gbɛnɔn pla, akù Yakubu buri kù ò tà gwenɔ kè gbɛnɔn baaakɔ akuri.

28 Yakubu Yuda zì à done arɛ Yusufu kīnaa de à Gosɛ bùsu zé mɔne. Kù ò kà gwe,

29 akù Yusufu gè a sɔgon à gèe da a dele gwe. Kù à a lè, à mlèa à ɔ dò à gù kè.

30 Akù Isaraila pì Yusufune: Lákù ma wé sinle nà ma è n kù wèndiio, ga ni fɔ à ma sé sà.

31 Yusufu pì a v̄ninɔne kù a de bedeno: Mani gé mà o Firi'aunane ma v̄nino kù ma de bede kù ò kù Kanaanɔ bùsunɔ sù ma kīnaa.

32 Mani onɛ kù sādārinɔme á ũ, á pókādenɔ vī, akù a su kù á sānɔ kù á blènɔ kù á zùnɔ kù pɔ kù á v̄nɔ pínki.

33 Tó Firi'auna á sísi, akù à á lá bɔ zīn adi ke,

34 à onɛ à pì á pókādedenɔ ũ zaa á kefennakegɔɔa ari kù a gbārao lán á dizinɔ bà. Tó a òne le, áni le à vute Gosɛ bùsun, zaakù Misilanɔ dì kakara kù sādārinɔro.

47

Isarailanɔ vutena Misila

1 Yusufu gèe à yā ò Firi'aunane à pì: Ma v̄nino bò Kanaanɔ bùsun kù n sānɔ kù n blènɔ kù n zùnɔ kù pɔ kù ò v̄nɔ pínki, ò sù Gosɛ bùsun.

2 Akù à a v̄nino sè gbɛnɔn sɔɔro à n mɔ Firi'aunane.

3 Firi'auna n lá à pì: Bɔ zīn adi kee? Ò wèa ò pì: Ókɔnɔ n zòblerinɔ, sādārinɔn ò ũ lán ò dizinɔ bà.

4 Akù ò pine: O su vute bùsun la gɔɔro plame, zaakù nà kù Kanaanɔ bùsun manamana, sè kun kù ó sānɔ blero. Ókɔnɔ n zòblerinɔ, ò ó gba zé ò vute Gosɛ bùsun.

5 Akù Firi'auna pì Yusufune: Lákù n de kù n v̄nino sù n kīnaa nà,

6 n n káte Misila gu manan. Ò vute Gosɛ bùsun. Tó laakaridenɔn kù n té, n ma pɔnɔ nañne n ði.

7 Akù Yusufu a de Yakubu sè à gèe à mò Firi'aunane. Akù Yakubu sa mana òne.

8 Firi'auna a là à pì: N ka wèn gbaa?

9 À wèa à pì: Ma konna andunia gùn wè basuddo akuriden dí. Ma wè dí ká ma dizinɔ pɔ ũro, akù à yā'ummana vī.

10 À sa mana ò Firi'aunane dɔ, akù à bò a kīnaa.

11 Yusufu a de kù a v̄nino káte Misila bùsu gu manan à n gbá bùsu kù Ramese de a wéra ũ lákù Firi'auna ò nà.

¹² Yusufu pɔblewe kpà a dea kù a vɛninɔ kù a de bedeno ñ pínki ɔn kù ɔnnwo ñ dasi lén.

Nà gbànakúnaa

¹³ Nàa kè gbàna, pɔblewe kù gukearo. Misilano kù Kanaanɔ gbàna làka.

¹⁴ Ọten pɔblewe lú, akù Yusufu ɔɔ kù à kù Misila kù Kanaao sì pínki à tàò Firi'auna bea.

¹⁵ Kù Misilano kù Kanaanɔ ɔɔ làka, Misilano sù Yusufu kínaa ñ pínki ò pi: Ọɔ kun doro. Ñ ó gba pɔblewe. Ñsun tó ò ga n wáráro.

¹⁶ Yusufu pi: Lákù ɔɔ kunlo nà, à su kù á pɔkadenɔ, mani pɔblewe kpááwa a musu.

¹⁷ Akù ò sù Yusufune kù pɔkadenɔ, akù à pɔblewe kpámma sɔno kù sãno kù blèno kù zùno kù zaakinɔ musu. Wè birea à pɔblewe kpámma ñ pɔkadenɔ musume.

¹⁸ Kù wè bire gète, akù ò sù a kínaa a wè làa ò pine: Dikiri, óni fɔ ò yake utennero. Ọɔ làka, akù ó pɔkadenɔ gè n pɔ ù. Póke dí gɔ ò kpámmaro, ókɔno kù ó burano baasiro.

¹⁹ Ñsun tó ò ga n wára kù ó burano. Ñ ó lú kù ó burano ñ fina bo kù pɔbleweo ò gɔ Firi'auna zòno ù, ókɔno kù ó burano. Ñ ó gba pɔblewe de òsun garo ò gɔ kun, akúsɔ de ó burano sún gɔ tàraga úro.

²⁰ Akù Yusufu Misila burano lù Firi'aunane pínki, zaakù Misilano baadi a bura yia, kù nà ñ kù gbàna yáí, akù búsuu gɔ Firi'auna pɔ ù.

²¹ Yusufu Misilano sì zòno ù ñ pínki zaa ñ búsuu lén la gena a lé dire.

²² Ama adi sa'orino burano lúro, zaakù Firi'auna òte àgɔ pɔblewe kpámma ɔro sɛnda pínki. Lákù ò kù kù pɔblewe kù Firi'auna ò kpámmao nà, odi ñ burano yíaro.

²³ Akù Yusufu pi gbèno: Ma á lú kù á burano sà, a gɔ Firi'auna pɔ ù. Pɔblewe ñ dí. À gé à tɔ.

²⁴ Pɔkègɔro àgɔ a leu sɔrode kpá Firi'aunaa, a kpara ni gɔáre pówè ù kù pɔbleo. Àgɔ abire ble kù á néno kù á bedeno á pínki.

²⁵ Akù ò pi: N ó sura bà. Ñ tó ò n pɔnna le dikiri, ò gɔ Firi'auna zòno ù.

²⁶ Akù Yusufu yá òte Misila à pi, burapɔ leu sɔrode nigɔ de Firi'auna pɔ ù. Yá pi kun ari kù a gbárao. Sa'orino búsuu mé adi gɔ Firi'auna pɔ úro ado.

Yakubu wékena za

²⁷ Isarailanon kù Gosè búsun zaa Misila. Ọ ñ zída zíte ví gwe, akù ò né ò kàra manamana.

²⁸ Yakubu kè wè gèro awèepla Misila, a wè pínkipinki basuppla awèesupplame.

²⁹ Kù à kà gana, à a né Yusufu sisi, akù à pine: N yá nna! Tó ma n pɔnna lè, ñ n ɔ da ma gbáda gbáru ñ gbèke kù náanio yá kemene. Ñsun ñ ma ví Misilaro.

³⁰ Tó ma kà ma dizinɔla, ñ ma sé ñ bo kúmao Misila la ñ ma ví ma dzi pino miran. Akù Yusufu pine: Mani yá kù n ò kenne.

³¹ Akù Yakubu pi: Ñ la damene. Kù à la dànè, akù Yakubu gbàna lè a gòoa à donyí kè.

48

Yakubu Eflaimu kù Manaseo ditena a zída néno ù

¹ Ọro pla gbera ò ò Yusufune a de ten gyá ke, akù à a né gbènono planɔ Manase kù Eflaimuo sète à gèe kúwo.

² Kū ò ò Yakubune a né Yusufu sù a gwa, à kokari kè à fùtè à vùtè a gádo musu.

³ À pì Yusufune: Luda Gbānasīndapinkide bò à sùma zaa Luzu, Kanaano būsun, à arubarikaa dāmagu

⁴ à pìmene áni tó mà né í manamana, áni ma kara mà gō burinɔ dizi ũ áni būsuu pì kpá ma burinɔa ma gbera n̄ p̄s ũ ari gɔɔ sinda pinki.

⁵ Tera sà né gbēnɔn pla kū n̄ n̄ í Misila ari màgō su n̄ kīnaano ma p̄nɔme. Eflaimu kū Manaseo gō ma n̄nɔ ũ lākū Rubeni kū Simeɔ de nà.

⁶ Né kū ĩni n̄ í n̄ gberano mé onigō de n̄ p̄s ũ, oni n̄ túbí ble n̄ v̄ninɔ kīnaa.

⁷ Zaakū kū maten su kū Mesopotamiao, n̄ da Rahila gá zén Eflata kū òdi pì tera Betilhamu léi zaa Kanaano būsun, akū ma a v̄l zén gwe.

⁸ Akū Isaraila Yusufu n̄nɔ gwà à pì: Dínɔn gwee?

⁹ À pì a denɛ: Né kū Luda ma gba lanɔn gwe. Akū Isaraila pì: N̄ mós kūrwo ma kīnaa mà sa'ole kéñe.

¹⁰ Zikūna Isaraila wé b̄sa àten gu e manaro, akū Yusufu nài kū né p̄nɔ. Isaraila lé p̄p̄er̄ma à n̄ kpá a kùla,

¹¹ akū à pì Yusufune: Mádi da yā mà wé sinle doro, akū Luda tò ma n̄ e kū n̄ n̄nɔ dɔ.

¹² Yusufu n̄ gó a de gbála, akū à kùtene à a are p̄tè.

¹³ Akū Yusufu a n̄nɔ kù n̄ pla n̄ p̄inki. À Eflaimu kù kù ɔplao Yakubu ɔze kpa, akū à Manase kù ɔze kpa Yakubu ɔpla kpa, akū à nài kū né p̄nɔ.

¹⁴ Akū Yakubu a ɔ p̄àk̄s̄la à a ɔpla nà Eflaimu kū à de dakūna ũ m̄ia, à a ɔze nà Manase kū à de daudu ũ m̄ia.

¹⁵ Akū à sa'ole kè Yusufune à pì:

Luda kū ma dizinɔ Ibrahim̄

kū Isaakuo taa ò k̄āao,

Luda kū à d̄omene are

ma kunnaa gūn ari kū a gbārao,

¹⁶ a Malaika kū à ma bo a v̄ānin̄ p̄inki

à arubarika da né d̄ik̄inanɔgu,

à tó ògō n̄ s̄isi ma t̄ā,

kū ma dizinɔ Ibrahim̄ kū Isaakuo t̄so,

à tó ògō k̄s̄ manamana andunia gūn.

¹⁷ Kū Yusufu è a de a ɔpla nà Eflaimu m̄ia, adi kenɛ nnaro. À a de ɔ kù de à go Eflaimu m̄ia à na Manase p̄sa

¹⁸ à pì: Lenlo Baa, gbē d̄ik̄ina mé à daudu ũ. N̄ n̄ ɔpla na a m̄ia.

¹⁹ Akū a de ḡi à pì: Má d̄s̄ ma né, má d̄s̄. Àpì s̄s̄ an̄i gō buri ũ, anigō z̄k̄s̄, ama a dakūna z̄k̄s̄ nigō deala, a buri nigō dasi.

²⁰ Z̄i k̄ua à sa'ole kéñe à pì:

Isarailanɔ ni sa mana ok̄ɔne kū á t̄so

oni pì Luda tó ò gō

l̄an̄ Eflaimu kū Manaseo bà.

Leme à Eflaimu d̄o Manasene are le.

²¹ Akū Isaraila pì Yusufune: Ma ka gana, ama Luda nigō kú k̄āáo, an̄i era à tá k̄āáo á dizinɔ būsun.

²² Sekemu b̄usu mana kū ma si Am̄rinɔa kū ma f̄ēnedao kū ma s̄áo, ma n̄ gba, m̄ok̄n̄ kū n̄ de n̄ v̄ninɔla.

49

Yakubu sa'olekena a nénéne

- 1 Yakubu a nénéno sisi, akū à pì:
 À kō kakara
 mà yā kū ani á le ziakezi oáre.
- 2 À kō kakara ma nénéno à sã kpá,
 à á de Isaraila yā ma.
- 3 Rubeni ma daudu ma gbāna,
 ma kana gō léi né káaku,
 n bēere deñla kū n gbānao.
- 4 N pāsī lán ísō bà,
 ama ñigō deñlaro,
 zaakū n didi n de gádoa,
 n wute kū ma nono dokeo.
- 5 Simeo kū Levio mé ò kō gbēno ũ,
 ò pāsī kū fēndao.
- 6 Ma lé kú n kakaranaa gūnlo,
 ma baka kú n yāgōgōnaa gūnlo,
 zaakū ò gbēno dēde pofē gūn,
 ò zù gbátino zōzō lākū ò yei nà.
- 7 Luda láari boñma n pofē zōkō yāi,
 à lé keñne n pāsike yāi.
 Mani n kekōa Yakubu burino té,
 mani n burino fākōa Isarailano gūn.
- 8 Yuda, n gbēno ni n tó kpá.
 Ñni n ibereño kū n wakaaa,
 n de nēno ni kūtēne.
- 9 Yuda de lán músu bà,
 ma né pli di su kū tofekao
 àdi gáte àdi wúte a tòn.
 Dí mé ani fō à a futee?
- 10 Kpata ni go Yudalaro,
 a burino mé onigō gò kūna
 ari Silo gé su,
 buri sīnda pínki ni mī natēne.
- 11 Ani a zaaki dō geepi lía,
 ani a zaakine yī geepi lí manaa.
 Sēwē nigō dime
 ani a pōkasanō pípío,
 ani a uta pípí kū geepi'io.
- 12 Sēwē ní a wé tēra kū,
 vī ni a saka pura kū.
- 13 Zebuluni nigō kú ísira sare,
 a būsū nigō de gó'iteno bādōki ũ.
 A būsū lé ni ze Sidō.
- 14 Isaka de lán zaaki gbāna
 kū à wutena aso mēn pla dagura bà.
- 15 Tó a burino è n kámmaboki mana,
 akūsō n būsū pì wutena nna,

oni nate asosenaane ò zòzĩ ke.

¹⁶ Dã ni a gbẽno bo yãn
Isaraila burinɔ doke ũ.

¹⁷ Dã nigɔ de lán mlè kũ à kú zé sare bà,
lán pitiko kũ à kú zéwewe gũn bà.

Àdi sɔ lé a gbáa,
de gbẽ kũ à di a musu léte a kpɛdangara.

¹⁸ Dikiri, madì wé dɔ n surabanaai.

¹⁹ Gada sɔ, zìkarinɔ ni sínɔ,
ama oni léte ní kpɛdenɔa.

²⁰ Asa pɔblewe nigɔ nísi vĩ,
pɔble kũ a blena nna kɔnanɔnen ani kpá.

²¹ Nafatali de lán gbètè lí
kũ àdi gà mananɔ bo bà.

²² Yusufu de lán lí né'iri
kũ à kú ísɛboki sare bà,
a gãnɔ dì poro à da gbɔla.

²³ Kàzurinɔ ni ibere séo,
ò péa kũ kàao.

²⁴ Anigɔ a sá kũna yĩgãnaa sari
Yakubu Luda gbãnade gáí,
a ɔ gbãna nigɔ wána
Isarailanɔ Gbèsi kũ àdi donɛ are yáí.

²⁵ N de Luda pì ni kpányĩ,
Gbãnasɔndapinkide pì ni arubarika dangu
kũ legũ'i kũ àdi bo musuo,
kũ arubarika kũ à katena zĩte gbáruo,
de n nɔnɔ kũ n pónɔ gɔ de nérandenɔ ũ.

²⁶ Sa'ole kũ n de kènne
de ma dizinɔ pɔla,
à zókɔ de kpi zĩnɔla.

Luda tó arubarika dínɔ gɔ Yusufu mĩa,
gbẽ kũ ò dite adona a gbẽno té musu.

²⁷ Biliaminu de lán lewanna pásĩ bà,
àdi léte gbẽnɔa kɔnkɔ,
àdi ní pónɔ kpáate okosi.

²⁸ Isaraila buri mèn kuri awɛɛplanɔn gwe ní pínki. Sa'ole kũ ní de kèínen gwe
baadi kũ a pɔo.

Yakubu gana kũ a vĩnaao

²⁹ Akũ à pìrɛne: Tó ma andunia tò, à ma vĩ ma dizinɔ gbèwɛɛ kũ à kú Iti buri
Eflɔnu burá gũn.

³⁰ Gbèwɛɛ pì kú Makpɛlame, Mamare ifáboki kpa Kanaanɔ bùsun, bura kũ
Ibrahĩ lù Iti buri Eflɔnua gèvĩki ũ.

³¹ Gwen ò Ibrahĩ kũ a nanɔ Sarao vɛn. Gwen ò Isaaku kũ a nanɔ Rebekao
vɛn. Gwen ma Lea vɛn.

³² Ò bura pì kũ a gbèwɛɛɛoo lù Itinɔame.

³³ Kũ Yakubu lé dite a nénɔne à làka, à èra à wùte, akũ à gà.

50

1 Yusufu kùsi a dea à ɔ́ dɔ́ a musu à lé pèpɛa.

2 Akú à ò a zíkɛri ezedenɔne ò eze kú àdi tó gè vǎro máma a de gèea. Akú ò màma Isaraila gèea

3 ari gɔ́ɔ́ bupla de àsun yagi kero yáí, zaakú len Misilano dì ke le, akú ò a gè ɔ́ dɔ́ gɔ́ɔ́ baaakɔ́ akuri.

4 Kú ò a gè ɔ́ dɔ́ ò làka, Yusufu pì Firi'auna ɔ́ndenɔne: Á yá nna! Tó ma á pɔ́nna lè, à omene Firi'aunane à pì:

5 Kú ma de ten ga, à tò ma la dàne à pì mà a vī mira kú à kèke a zīda pɔ́ ú Kanaanɔ́ búsun. N ma gba zé mà gé mà a de vī sà, mani era mà su.

6 Akú Firi'auna pine: N gé ñ n de vī, zaakú à tò n la dàare.

7 Kú Yusufu ten gé a de vī, Firi'auna ìbanɔ́ kú a be gbè zɔ́kɔ́nɔ́ kú Misila bùsu gbānadeno gèe káao ñ pínki.

8 Yusufu bedeno kú a vñino kú a de bedeno gèe káao ñ pínki dɔ́. N né fitino kú ñ sánɔ́ kú ñ blèno kú ñ zùnɔ́ mé ò gɔ́ Gosé búsun ñtɛne.

9 Sɔ́gono kú sɔ́deno gèe káao dɔ́. Gbè kú ò gèe zene pinɔ́nɔ́ dasi manamana.

10 Kú ò kà Atada pɔ́wegbèkia Yoda bara, gwen ò wiki gbāna lèn ari, ò gè ɔ́ dɔ́ manamana, akú Yusufu a de wēnda kè ari gɔ́ɔ́ suppla.

11 Kú Kanaanɔ́ búsudeno è lákú òten gè ke nà Atada pɔ́wegbèkia, akú ò pì: Misilano gèkena zɔ́kɔ́n dí. Abire yáí ò tɔ́ kpà Yoda bara gu pìine Abeli Misila.

12 Len Yakubu néno kè le lákú à ónne nà.

13 Ó a gèe sè ò gèeo Kanaanɔ́ búsun, akú ò a vī Makpela bura gbèwɛɛ kú Ibrahim lù Iti buri Eflɔ́nua mira ú gūn Mamare ifaboki kpa.

14 Kú Yusufu a de vī à làka, à èra à tà Misila kú a vñino kú gbè kú ò gèe zene a de gè vīno ñ pínki.

Yusufu náanikpana a vñino

15 Kú Yusufu vñino è ñ de gà, akú ò pì: Tó Yusufu ibereɛ sè kúoo, akú à ye à a vñi kú ò kène pínki fīna bowere sɔ́ bí?

16 Akú ò légbázá kène ò pì: De n de kpé à ga à pì

17 ò onne ñ ó taari kú ó durunnao kēwá, zaakú a vñin o kènnɛ. N yá nna! N ò taarinɔ́ kēwá. N de Luda zɔ́blerinɔ́me ó ú. Kú ò yá pì ò Yusufune, akú à ɔ́ dɔ́.

18 Akú a vñino sù a kīnaa ò kùte a are ò pì: N zɔ́nɔ́me ó ú.

19 Akú Yusufu pìine: Àsun vīna kero. Ludame ma ú yá?

20 Á ye à a vñi kemene yá, akú Luda lite a mana ú, de à le à gbèno sura ba dasi lán àten ke nà tera.

21 Àsun vīna kero. Mani á gwa kú á néno. Akú à náani kpàmma à ñ laakarrii kpàte.

Yusufu ganaa

22 Yusufu kú Misila kú a de bedeno ari à kà wè basɔ́ɔ́ro akuri.

23 Á wé sì Eflaimu sákpɛnɔ́le, akú à wé sì Manase né Makí nénole dɔ́.

24 Akú Yusufu pì a gbèno: Ma ka gana. Luda mé ani su kpáái à bo káao bùsu dín à gé kááo bùsu kú à a lé sè Ibrahimé kú Isaakuo kú Yakubuoo gūn.

25 Akú Yusufu tò Isarailano la dàare à pì: Gɔ́ɔ́ kú Luda ni su kpáái, à ma wánɔ́ sète à boo gu dín.

26 Yusufu wè basɔ́ɔ́ro akuriden à gà. Akú ò eze kú àdi tó gè vǎro màma a gèea ò dà àkpatii gūn Misila.

BONAA

Musa takada plade

Musa konna Misila 1:1-11:10

Luda bona kũ Isarailanɔ Misila 12:1-15:21

Isarailanɔ kurena gb̄arannan 15:22-18:27

Luda baka konna kũ Isarailanɔ 19:1-20:26, 23:1-24:18

Bizakuta yā 31:1-18

Isarailanɔ Luda bàka konna kũnwɔ yāgborona 32:1-34:35

Bizakutadɔna 40:1-38

Waridɔna Isarailanɔ Misila

¹ Isaraila né kũ ò tà Misila kũ ñ de Yakubuo, baadi kũ a bɛ gb̄ɛnɔ tɔn dí:

² Rubeni, Simɛɔ, Levi, Yuda,

³ Isaka, Zɛbuluni, Biliaminu,

⁴ Dā, Nafatali, Gada kũ Asao.

⁵ Yakubu buri p̄inɔ ñ p̄inki gb̄ɛnɔn baaakɔ akurimɛ. Yusufu sɔ a ḡinake à kũ Misila kò.

⁶ Akũ Yusufu gà kũ a v̄inɔn kũ gb̄ɛ kũ ò kun a gɔɔɔn ñ p̄inki.

⁷ Isarailanɔ né ì ò kè dasi ò kàra ò dasi kũ manamana, ò dà b̄usuu p̄ila p̄inki.

⁸ Kína dufu kũ à Yusufu d̄ɔro kpata blè Misila,

⁹ akũ à p̄i a gb̄ɛnɔne: À Isarailanɔ gwa, ò dasi kũ ò dàóla.

¹⁰ Ò gé ò ɔndɔ keñne de òsun kararo yāi. Tó z̄li f̄ute, ò na ó ibereɔa ò z̄li ká kũo ò b̄ɔte ó b̄usun.

¹¹ Akũ ò gb̄ɛnɔ d̄iteñne ñ dikirinɔ ù ò wé t̄ámma kũ z̄i gb̄ana kenaa. Leme ò Pitomu kũ Ramɛɛo k̄ate Firi'aunanɛ a p̄oblekatekianɔ ù le.

¹² Ama lán òten wari d̄ɔrma nà, leme òdigɔ kara le òten dagula, akũ sw̄ɛɛ kè Misilanɔgu ñ yā musu.

¹³ Akũ ò ñ dá z̄z̄i p̄as̄in

¹⁴ ò ñ p̄ɔ yàka ò ɛ z̄i gb̄ana dàñne kũ kũnkubonaao kũ bura z̄i s̄inda p̄inkio. Ò z̄i p̄inɔ dàñne p̄inki p̄as̄ip̄as̄i.

¹⁵ Akũ Misilanɔ kína Eberu néseterinɔ sisi, a do tɔn Sifira, a do Pua.

¹⁶ À p̄in̄ne: Tó áni né i Eberu nɔgb̄ɛnɔne tera sa, tó ḡɔgb̄ɛmɛ, à a de. Tó nɔgb̄ɛmɛ sɔ, à a tó.

¹⁷ Nɔgb̄ɛ p̄inɔn Luda v̄ina v̄i, odi yā kũ à òñne kero, òten nɛḡɔgb̄ɛnɔ tó.

¹⁸ Akũ kína p̄i ñ sisi à ñ lá à p̄i: À kè dera a kè le a nɛḡɔgb̄ɛnɔ tóo?

¹⁹ Ò wèa ò p̄i: Eberu nɔgb̄ɛnɔ de lán Misila nɔgb̄ɛnɔ bàro, ò wana òdi né i ari òḡɔ ká.

²⁰ Leme Isarailanɔ ten kara le òten dasi kũ. Akũ Luda yā mana kè néseterii p̄inɔne

²¹ à ñ gbá n̄nɔ, kũ ò a v̄ina v̄i yāi.

²² Akũ Firi'auna yā d̄ite a gb̄ɛnɔne ñ p̄inki à p̄i: À Eberu nɛḡɔgb̄ɛ kũ ò ñ inɔ ká Nili ín ñ p̄inki, ama à n̄nɔgb̄ɛnɔ tó.

2

Musa inaa

¹ Levi buri ḡɔgb̄ɛ Levi buri nɔgb̄ɛ sè.

² Nɔ p̄ii n̄ò si à né ì ḡɔgb̄ɛ ù. Kũ à è né p̄i mana, akũ à a ùte mɔ aakɔ.

3 Kū adi f5 à a ùte doro, à kepu tãnko sè à òdaa lèa de í sún gē a gūnlo yāi. Akū à né pii dàn à gēe à dìte Nili í léa kanda gūn.

4 Né pi dāre ze zā dire, àten gwa yā kū ani a le.

5 Akū Firi'auna nénogbē gēe zú o swai, a gbēno ten kure swa pi léa. À tãnko è ditena kandan, akū à a zònokpare zì à gēe à a sè.

6 Kū à wè, à è né mé à dan, àten ɔɔ dɔ. À kēne wēnda à pi: Eberu nэгōgbēme.

7 Akū né pi dāre sù à pi Firi'auna né piine: Ní ye mà gé mà Eberu nogbē sísinne àgō yō kpānne né plian yá?

8 À wèa à pi: Ní gé! Akū nénogbē pii gēe à né pi da sísi.

9 Firi'auna nénogbē pii piine: Ní né pi sé n tá káao ñgō a gwamene, manigō fina bonne. Akū à né pi sè à tà káao, àteni a gwa.

10 Kū né pi zōkō kù, à a sè à gēe káao Firi'auna nénogbē piine, akū à a si a né ũ. À tó kpāne Musa, zaakū à pi, a a bò í gūmme.

Musa bàa lé à tana Midia busun

11 Zíkea kū Musa zōkō kù, à gēe a buri Eberuno gwa, akū à zì gbāna kū òten ke è. À è Misila gbē teni a buri dake gbē.

12 Kū à gu gwāgwa, adi gbēke ero, akū à Misila gbē pii dè à a ùte busun'atēn.

13 Kū gu dō, à bō à Eberuno è gbēnoɔn pla, òten fiti ke. Akū à gbē kū a yā nnaro là à pi: Bóyāi nteni n gbēndo gbēe?

14 À wèa à pi: Dí mé à n dìte kína yágōgōri ũwerēe? Ní ye n ma de lákū n Misila gbē dè nān yá? Akū vīna Musa kù à pi: Ó yā kū ma kēe dō fá!

15 Kū Firi'auna yā pii mà, àten wete à Musa de, akū à bàa lène à tà Midia busun, akū à vùte lōgō sare gwe.

16 Midia sa'ori kun à nénogbēno vī gbēnoɔn suppla, akū ò sù ò í tò ò kà pókādeno gó ímikin n de pókādenoɔne.

17 Kū sādāri kenō sù òten péñma, akū Musa fùte à yā sì kúñwo, akū à í kpānne n pókādenoɔ.

18 Kū ò tà n de Rueli kīnaa, à n lá à pi: À kè dera a su káaku le gbāraa?

19 Ò wèa ò pi: Misila gōgbē ke mé à ó sí sādāriɔa. Àkū mé se à í tò à kpāwēre ó pókādenoɔ.

20 Akū à n lá à pi: Ade pi kú máa? Bó yā mé à tò a gōgbē pii tò gwee? À a sísi à su à pó ble kúto.

21 Musa sù, akū à wè à vùte kú gōgbē piio, akū gōgbē pi a nénogbē Zipora kpāa no ũ.

22 Akū Zipora né ì gōgbē ũ, akū Musa tó kpāne Gesomu, à pi: Buri zìtōn ma ũ gbē pādeno busun la.

23 Kū à gi kè, akū Misilano kína gà. Isarailano teni nda zōzì kú òten ke yāi, òten wiki lé, akū n wiki pii kà Luda kīnaa.

24 À n ndanaa mà, a bàka kú à kú kú Ibrahimō kú Isaakuo kú Yakubuo dí sāguro.

25 Luda Isarailano gwà, akū ò kēne wēnda.

3

Luda Musa sisinaa

1 Musa teni a anzure Midia busun sa'ori pókādeno dá à vī gbārannala ari à kà kpi kú òdi pi Orebu kīnaa.

² Akū Dikiri Malaikaa bò à sùà tévuraa gūn tariankpān. Musa tariankpā pìi gwà à è té kúa, ama àten té kūro.

³ Akū à pì: Mani gé mà daboyā pìi gwa de mà dō pō kū à tò tariankpā pìi ten té kūro.

⁴ Kū Dikiri è à sù gwa, akū à lé zùì zaa tariankpā pìi gūn à pì: Musa! Musa! Akū à wèa à pì: Makū dī!

⁵ Luda pìne: Ñsun nairo. Ñ n kyate bobo, zaakū gu kū ñ zen kun adoname.

⁶ Akū à pì: Makūme n dizinō Ibrahimī kū Isaakuo kū Yakubuo Luda ū. Akū Musa pō kū a wéa, kū à wé kena pla kū Ludao vīna vī yāi.

⁷ Akū Dikiri pì: Ma yā'ummāna kū ma gbēnō ten ke Misila è, ma wiki kū ñ wétāmmarinō tò òten lé mà. Má ñ wāwākēnaa dō.

⁸ Ma kīpa mà ñ sí Misilanōa mà ñ bōte būsuu pìn mà gé kūrūwo būsū mana yāasan, gu kū vī kū z'io dìn, būsū kū Kanaanōn kun kū Itinō kū Amōrinō kū Perizinō kū Ivinō kū Yebusinōo.

⁹ Isarailanō wikilēna kà ma kīnaa tera sà, ma wari kū Misilanō ten dōrūma è.

¹⁰ Ñ gé tera sà, ma n zī Firi'aunaame de ñ ma gbē Isarailanō bōte Misila.

¹¹ Akū Musa pì Ludane: Dín ma ū kū mani gé Firi'auna kīnaa mà Isarailanō bōte Misilai?

¹² Luda pìne: Manigō kū kūrūwo. Zīna kū ma n zī sēdaan dí. Tó n ñ bōte Misila, áni donyī kemēne kpi dí pōtea.

¹³ Akū Musa pì Ludane: Tó ma ge ma ò Isarailanōne ma pì, ñ dizinō Luda mé à ma zīrūma, tó ò ma la n tōi sō bi? Mani piñne deramee?

¹⁴ Luda wèa à pì: Makūme gbē kū má de a ū ū. Ñ oñne makū mé ma n zīrūma.

¹⁵ Luda pìne dō: Ñ o Isarailanōne makū Dikiri ñ dizinō Ibrahimī kū Isaakuo kū Yakubuo Luda mé à n zīrūma. Ma tōn gwe gōrō sīnda pínki. Àgō ma sīsī le ari á buria.

¹⁶ Ñ gé ñ Isaraila gbē zōkōnō kakara ñ oñne makū Dikiri ñ dizinō Ibrahimī kū Isaakuo kū Yakubuo Luda mé à bò à sūmma. Ñ oñne matēni ñ e ma yā kū òten keñne Misila è.

¹⁷ Mani ñ bōte Misila gu kū òten wé tārūma pìn, mani gé kūrūwo būsū kū Kanaanōn kun kū Itinō kū Amōrinō kū Perizinō kū Ivinō kū Yebusinōo, gu kū vī kō z'io dìn.

¹⁸ Oni n yā ma. Mōkōn kū Isaraila gbē zōkōnō à gé à Misila kīna le à one makū Dikiri Eberunō Luda ma bo ma suāwa, ma pì à á gba zé à gé gōrō aakō ke gbārannan de à sa o makū Dikiri á Ludaa.

¹⁹ Má dō kū Misila kīna ni wè à géro, tó adi ke ma a dà tilasiro.

²⁰ Mani ò tō Misilanōa, mani daboyānō ke mà wé tāoñma, gbasa à á gbare.

²¹ Mani tō Misilanō á wé gwa, de tó àten tá, áni tá òkoriro.

²² Á nōgbē sīnda pínki andurufu ke wura nōmanablebōnō kū pōkasanō gbeka a Misila nōgbē dakea kū ñ nōgbē kū ò kú a beano, à da á négōgbēnōne kū á nēnōgbēnō. Len áni Misilanō pōnō sīrūma le manamana.

4

Luda Musa gbana daboyakēna zé

¹ Musa wèa à pì: Tó odi ma náani kero, akū odi ma yā maro, tó ò pì mōkōn mé n bo n sumaro sō bi?

² Akū Dikiri a là à pì: Bón ñ kūna gwee? À wèa à pì: Gòome.

³ Dikiri pìne: Ñ gōo pì pāte zīte. Kū à pāte, akū à lì mlē ū, akū Musa a zīda gā gwe.

4 Dikiri pìne: Ñ ɔ bo ñ a kù a vláa. Kù à kù, akù à èra à lì gò ù a ɔĩ.

5 Dikiri pìne: Len ìni ke le, de ò sí kù makù Dikiri ñ dizinɔ Ibrahim kù Isaakuo kù Yakubuo Luda mé à bò à sùmma.

6 Dikiri èra à pìne do: N n ɔ sɔɔ n utan. Akù à sòɔn. Kù à bò, à è a ɔ lì kusu ù, à kè púu lán buu bà.

7 Dikiri pìne: Ñ era ñ n ɔ sɔɔ n utan. À èra à sòɔn. Kù à bò, à è à kè a gbèn.

8 Dikiri pìne: Tó odi n náani ke ò sèeda káaku sɔro, ò kpekpe pɔ sí.

9 Tó odi sèeda pla pìnɔ sí ò n yá mà sɔro, ñ Nili í tɔ ñ kóte zíte, ani li aru ù.

10 Akù Musa pìne: N yá nna Dikiri! Zaa zĩ yá'onaa araga kúmaoro. Bee zaa gɔɔ kù n yá òmɛne, ma lé tikisime.

11 Akù Dikiri pìne: Dí mé à lé dɔ bisásirineɛ? Dí mé àdi a néne nate ke àdi a sáto kúu? Dí mé àdi tó à gu e ke àdi a vùna kúu? Makù Dikiri, makúroo?

12 Ñ gé! Mani kpányĩ kù yá'onaa, mani yá kù ìni o danne.

13 Akù à pì: N yá nna Dikiri! N yá nna! Ñ gbè pãnde zĩ.

14 Akù Dikiri pɔ fè kù Musao à pì: N vùni Haruna Levi buri kunloo? Má dɔ kù yá'ona zĩ'ù káaoro. Àten su danle. Tó á wé kè pla, a pɔ ni ke nna.

15 Ñ yá o káao ñ yá kù ani o dane. Makù, manigɔ kpái kù yá'onaa, manigɔ yá kù ani ke daáre.

16 Ani yá o gbènoɛ n gène ù, anigɔ de n légbekpari ù, ñnigɔ denɛ lán Luda bà.

17 Ñ gò dí sé ñgɔ kùna ñ sèedanɔ keo.

Musa erana Misila

18 Musa tà a anzure Yetoro kínaa à pìne: Ñ ma gba zé mà tá ma gbèno kínaa Misila, mà e tó ò kpé kù kù wèndiio ari tera. Yetoro pìne: Ñ kipa aafia.

19 À sù à lè Dikiri ò Musane Midia bùsun à pì: Ñ fute ñ tá Misila, zaakù gbè kù òteni n wete ò n de yáno gága ñ pinki.

20 Akù Musa a nano sè kù a négɔgbèno à ñ dí zaakia, à èra àten tá Misila à Luda gòo pì kùna.

21 Akù Dikiri pìne: Tó n ka Misila, ñ daboyá kù ma a gbàna kpámmanɔ ke Firi'auna are pinki. Ama mani a kùgbàna kù, ani gi gbèno gbareì.

22 Ñ onɛ makù Dikiri ma pì, Isaraila burime ma daudu ù,

23 akù ma pìne à ma daudu gbarɛ à gé donyĩ kemene. Lákù à gè a gbarɛi nà, mani a daudu de sà.

24 Zé gùn Musa ten i gukea, akù Dikiri a lè gwe à ye à a de.

25 Akù Zipora gbè fène sè à a né tɔ zò à a gyɔfɔɔ nà Musa gbáa à pì: Yápurame, ñ demene gɔ arude ù.

26 Tɔzɔna bire yáin à pìne gɔ arude. Akù Dikiri Musa tò.

27 Dikiri pì Harunane: Ñ gé da Musale gbárannan. Akù à gèe à a lè Luda kpi kínaa, à lé pèa.

28 Musa yá kù Dikiri a zĩ à o bàba Harunane kù sèeda kù à pìne à kenɔ.

29 Akù Musa kù Harunao tà Misila ò Isaraila gbè zɔkɔno kákara.

30 Haruna yá kù Dikiri ò Musane bàbañne ñ pinki, akù Musa daboyá pìnɔ kè Isarailano wára.

31 Ó yá pìi sí. Kù ò mà Dikiri mé à sù ñ gwa à ñ yá'ummanaa è, akù ò kùte ò donyĩ kène.

1 Abire gbera Musa kù Harunao gèè ò Firi'auna lè ò pìne: Yá kù Dikiri Isarailanò Luda òon dí. À pì ò a gbèno gbarè ò gé dikpè kearè gbáranan.

2 Firi'auna wèrma à pì: Díme Dikiri ù kù mà a yá ma mà Isarailanò gbarèè? Má Dikiri dšro. Mani Isarailanò gbarero.

3 Akù ò pìne: Eberunò Luda bò à sùwá. Ñ ó gba zé ò gé ò gɔɔ aakō ke gbáranan ò sa o Dikiri ó Luda p̄ia, de àsun gyá káwáiro kesō z̄li.

4 Akù Misila kína p̄i p̄i Musanè kù Harunao: À kè dera a tò gbèno laakari ten go ñ z̄iaa? À era á z̄ia.

5 Akù à èra à pì: Kù gbèno dasi kù sà, akù á ye ò kamma bo kù ñ z̄io yá?

6 Z̄i birea Firi'auna yá òtè Isaraila wétámmarinòne kù ñ don'arèdenò à pì:

7 Àsun sèburu kpárima ò kúnku keo lákù adi ke nà yá dorò. Ò gé ò ñ pò kē ñ z̄ida.

8 Ama ò kúnku ke lákù òdi ke nà yá lén. Àsun lagoñero, zaakù ma'adenome. A yá mé à tò ñ wiki digō dɔ, òten pi ò ye ò gé sa ò ñ Ludaame.

9 À z̄i karañe de òsun ñampaki le ò laakari kpá ékeyāna dorò.

10 Akù ñ wétámmarii p̄ino kù ñ don'arèdenò sù ò p̄inne: Firi'auna p̄i òsun sèburu kpááwa dorò.

11 À gé à wete á z̄ida gu kù áni len. Bee kù abireo óni z̄i lagoárero, bee f̄iti.

12 Akù ò fákōa ò gèè Misila gu s̄inda p̄ínki s̄è kē sèburu ù.

13 Ñ wétámmarii p̄ino digō nakararúma lákù gu digō dɔ nà, de ò ñ z̄i láka lákù òdi láka nà gɔɔ kù òdi sèburu kpárima.

14 Ò gbènaa kè Isaraila don'arede kù ñ wétámmarinò òtènenè ò p̄inne: À kè dera ádi kúnku ke gbára ke ḡia à kà lákù ò a lé òtèare nà yároo?

15 Akù Isaraila don'arèdenò gèè ò wiki lè Firi'aunaa ò pì: À kè dera nten ke ókōnò n zòblerinòne lèè?

16 Òteni sèburu kpáwá dorò, akù òten pi ò kúnku ke. Òteni ó gbè, ama n gbèno mé ò taari v̄i.

17 Akù à pì: Ma'adenon á ù. Len á de le! A yá mé à tò adigō pi áni gé sa o Dikiria.

18 À gé z̄i ke. Oni sèburu kpááwa dorò, bee kù abireo áni kúnku ke lákù ò dàáre nà léa.

19 Kù ò ò Isaraila don'arèdenòne òsun gɔɔ do kúnkubona lagoro, ò d̄ò kù ò yá è sà.

20 Kù ò bò Firi'auna k̄inaa, ò dàkare kù Musao kù Harunao, òteni ñ dá,

21 akù ò p̄inne: Dikiri á yá gwa à yákpate ke kááo, zaakù a tò Firi'auna kù a gbènon ye ó káiro. A ó òdena zé kpáriman gwe.

22 Akù Musa èra à gèè à pì Dikirine: Dikiri, b̄oyáì n wari d̄ò gbè p̄inòaa? Abire yáin n ma z̄i yá?

23 Zaa gɔɔ kù ma ge ma yá ò Firi'aunanè kù n t̄ó, akù àten wari dɔ n gbènoa, akù ñdi ñ bo s̄šro bi!

6

Dikiri lésena Musanè Isarailanò surabana yá musu

1 Akù Dikiri p̄ine: Ìni yá kù mani ke Firi'aunanè e tera. Ani ñ gbarè ma gbána z̄skō yáì. Ani p̄érma a b̄usun ma gbána z̄skō yáì.

2 Akù Luda èra à yá ò Musanè à pì: Makùme Dikiri ù,

3 ma bo ma su Ibrah̄i kù Isaakuo kù Yakubuooa Luda Gbānas̄indapinkide ù, ama odi ma d̄š ma t̄š Dikiriaro.

4 Ma bàka kú kúnwo, ma pì mani Kanaanò bùsu kú ò kú a gūn buri zítò ù kpámma.

5 Ma Isarailanò ndanaa mà ñ zòblena Misilanone yāi, akū ma bàka kú à kú kúnwo pì yā dí sāmaguro.

6 A yā mé à tò ñ o Isarailanone makūme Dikiri ū. Mani á bo zī gbāna kú Misilanò dàāre gūn, mani á bo zòblen. Mani yākpate ke kúnwo mani a bo kú ma gāsā gbānao.

7 Mani á sé ma gbēno ū màgō de á Luda ū, ániḡ dō kú makūme Dikiri á Luda kú à á bó Misila zī gbāna gūn ū.

8 Mani gé kááo bùsu kú ma a la dà Ibrahimē kú Isaakuo kú Yakubuo gūn. Mani á gba ágō vī. Makūme Dikiri ū.

9 Musa yā pìi ò Isarailanone, ama odi a yā maro kú zòzī pāsī ñ mēe yō yāi.

10 Akū Dikiri ò Musane à pì:

11 Ñ gé ñ o Misilanò kína Firi'aunane à Isarailanò gbare ò bote a busun.

12 Akū Musa wē Dikiri à pì: Lákū Isarailanò di ma yā maro nà, makū kú ma lé tikisi, deran Firi'auna ni ma yā ma sō?

Musa kú Harunao buri bozire

13 Dikiri yā ò Musane kú Harunao Isarailanò yā musu kú Misila kínao, à òñne ò bote kú Isarailanò Misila.

14 Ñ buri òmbede káakunò tón dí. Isaraila daudu Rubeni négōgbēnon dí: Anòku, Palu, Ezeronu, Kaami. Rubeni burinon gwe danedanē.

15 Simeo négōgbēnon dí: Yemueli, Yami, Oada, Yakī, Zoa kú Kanaa nōgbē né Soluo. Simeo burinon gwe danedanē.

16 Levi négōgbēno tón dí ñ burinon: Gesomu, Koa, Merari. Levi kè wē basuddo akuri awēsupplame.

17 Gesomu négōgbēnon dí ñ burinon danedanē: Libini kú Simeio.

18 Koa négōgbēno tón dí: Amlamu, Iza, Eblonu, Uzieli. Koa kè wē basuddo akuri awē'aakōme.

19 Merari négōgbēnon Mali kú Musio ū. Levi burinon gwe danedanē.

20 Amlamu a dasē Yokebedi sè nò ū, akū à Haruna kú Musao ì káao. Amlamu kè wē basuddo akuri awēsupplame.

21 Iza négōgbēnon Kora kú Nefegio kú Zikirio ū.

22 Uzieli négōgbēnon Misaili kú Elezafao kú Sitirio ū.

23 Haruna Aminadabu né Eliseba, Nasō dàre sè nò ū, akū à Nadabu kú Abiuo kú Elezao kú Itamao ì káao.

24 Kora négōgbēnon Asi kú Elekanao kú Abiasafao ū. Kora burinon gwe danedanē.

25 Haruna né Elezaa Putieli nēnōgbēno doke sè nò ū, akū à Fineasi ì káao. Levi buri òmbede káakunon gwe danedanē.

26 Haruna kú Musa kú Dikiri òñne ò Isarailanò bote Misila gà kú gāaon gwe.

27 Mōkōno mé ò yā ò Misilanò kína Firi'aunane de ò Isarailanò bote Misila.

28 Kú Dikiri yā ò Musane Misila,

29 à pì akāame Dikiri ū, yā kú áten onen à o Firi'aunane pínki.

30 Akū Musa pìne a lé tikisi, deran Firi'auna ni a yā maa?

7

Kisira mēn kuri zīna Misilaa

1 Akū Dikirii pì Musane: Ñ gwa! Ma n ke lán ma bà Firi'aunane, akūs n vñi Haruna de n légbekpari ū.

² Ñ yá kú ma ònne pínki o n v̄ini Harunanɛ, ani o Firi'aunanɛ à Isarailanɔ gbare ò bote a b̄usun.

³ Bee kú abireo mani a kú ke gbāna. Mani s̄edanɔ kú daboyānɔ ke Misila dasi,

⁴ ama Firi'auna ni á yá maro. Mani ɔ t̄s̄ Misilaa mà yákpate ke kúŋwo pás̄ipási, mani bo kú ma z̄ikari Isarailanɔ gà kú ḡaao.

⁵ Tó ma bo kú ma gbānao Misilaa, mani Isarailanɔ b̄oten, Misilanɔ ni d̄s̄ à kú makūme Dikiri ū.

⁶ Akū Musa kú Harunao kè lákū Dikiri ònne nà.

⁷ Ḡɔɔ kú ò yá ò Firi'aunanɛ, Musa kun w̄e basiik̄s̄, Haruna s̄s̄ w̄e basiik̄s̄ aweɛ'aak̄s̄.

⁸ Akū Dikiri p̄i Musanɛ kú Harunao:

⁹ Tó Firi'auna daboyá gbèkamma, ñ o Harunanɛ à a gò sé à p̄ate a are, ani li ml̄è ū.

¹⁰ Kú Musa kú Harunao ḡɛɛ Firi'auna k̄inaa, ò kè lákū Dikiri ònne nà. Haruna a gò sè à p̄ate Firi'auna kú a ibanɔ are, akū à li ml̄è ū.

¹¹ Akū Firi'auna Misila w̄éz̄erinɔ kú ezedenɔ sisi, akū ò daboyá dok̄nɔ p̄inɔ kè se ñ ezedeke gūn.

¹² Kú ñ baadi a gò p̄ate, akū ñ gò p̄inɔ li ml̄ènɔ ū, akū Haruna gò ñ p̄ónɔ m̄m̄ɔ.

¹³ Firi'auna s̄a gbāname, adi ñ yá maro lákū Dikiri ò nà.

Ínɔ linaa aru ū

¹⁴ Dikiri p̄i Musanɛ: Firi'auna kú gbāna à ḡi gb̄enɔ gbareɪ.

¹⁵ Ñ gé ñ a le zia k̄n̄k̄nɔ ḡɔɔ kú àten gé swai. Ñḡs̄ a d̄a Nili sare gwe. Ñḡs̄ n gò kú à li ml̄è ū p̄i k̄una.

¹⁶ Ñ pine makū Dikiri Eberunɔ Luda ma n z̄ia, n òne à ma gb̄enɔ gbare ò gé donȳi kemene gbárannan, ama ari tera à ḡimai.

¹⁷ Makū Dikiri ma p̄i, yá kú ani tó àḡs̄ d̄s̄ kú makūme Dikiri ūn dí. Tó n Nili í lè kú gò kú ñ k̄unaao, ani li aru ū.

¹⁸ Kp̄s̄ kú ò kú í p̄i ḡūnnɔ ni gaga, Nili í ni gb̄i s̄s̄, Misilanɔ ni fu í p̄i minaa.

¹⁹ Akū Dikiri èra à p̄i Musanɛ: Ñ o Harunanɛ à a gò sé à d̄s̄ Misila ínɔ la, ñ swanɔ kú ñ swa'onenɔ kú ñ is̄ebokinɔ kú ñ íkakinɔ pínki ni ḡs̄ aru ū. Aru niḡs̄ dagula Misila, bee kú kp̄enenɔ kú orozá gūnnɔ.

²⁰ Akū Musa kú Harunao kè lákū Dikiri ònne nà. Haruna a gò p̄i sè, à Nili í lèo Firi'auna kú a ibanɔ wára, akū í p̄i ḡs̄ aru ū pínki.

²¹ Kp̄s̄ kú ò kú a gūnnɔ ḡaga, akū Nili í p̄i gb̄i s̄s̄, Misilanɔ f̄ua ò mi. Aru dàgula Misila.

²² Misila ezedenɔ kè le se ñ ezedeke gūn, akū Firi'auna kùgbāna kù, adi ñ yá maro lákū Dikiri ò nà.

²³ Firi'auna èra à tà a bea, adi yá p̄i da sero.

²⁴ Misilanɔ bia ȳȳs̄ Nili bara de ò í mi, zaakū odi f̄s̄ ò swada'i mìro.

²⁵ À kun le ari ḡɔɔ supplame Dikiri Nili lenaa gbera.

8

Bl̄nɔ dagulanaa

¹ Akū Dikiri p̄i Musanɛ: Ñ gé ñ o Firi'aunanɛ, makū Dikiri ma p̄i à ma gb̄enɔ gbare ò gé donȳi kemene.

² Tó à ḡi ñ gbareɪ s̄s̄, mani tó bl̄nɔ da a b̄usu gu s̄inda pínki la.

³ Blòṅ ni Nili pa ari ò bikū bara, ò gē a ɔnn ari a kpén, ò didi a gádoa. Ò gē a ìbanɔ ɔnnɔ gūn kū a gbēṅɔ ɔnnɔ. Ò ká a kīnino kū a gónɔ gūn.

⁴ Blòṅ ni didia kū a gbēṅɔ kū a ìbanɔ ní pínki.

⁵ Dikiri èra à pì Musane: Ñ o Harunane à a gò sé à dɔ swanɔla kū swa'ɔnenɔ kū ísēbokino, blòṅ ni da Misila būsula.

⁶ Kū Haruna a gòò dɔ Misila ínɔla, akū blòṅ bòte ò dà būsuu pila.

⁷ Akū ezede pino kè le se ní ezedeke gūn, ò tò blòṅ dà Misilala.

⁸ Akū Firi'auna Musa kū Harunao sisi à pì: À kúte ke Dikirine à blòṅ kēma kū ma gbēṅɔ, mani á gbēṅɔ gbare ò gé sa oa.

⁹ Akū Musa pì Firi'aunane: Ñ gɔɔɔ ditemenne mà kúte kenne Dikirine kū n ìbanɔ kū n gbēṅɔ, de à blòṅ kēmma kū n ɔnnɔ ògɔ kú swai ado.

¹⁰ Firi'auna pì: Zia. Akū Musa pì: Ani ke lákū n ò nà, de ògɔ dɔ kú gbēke de lán Dikiri ó Luda bàro.

¹¹ Blòṅ ni kēmma kū n ɔnnɔ kū n ìbanɔ kū n gbēṅɔ ògɔ kú swai ado.

¹² Kū Musa kū Harunao bò Firi'auna kīnaa, Musa wé kè Dikiria blò kú ò dà Firi'aunalanɔ yā musu.

¹³ Dikiri Musa wéke sì, akū blòṅ gàga kpénɔ gūn kú ɔnnɔ kú buranɔ.

¹⁴ Ò ní kákara, akū būsú gbī sɔ pínki.

¹⁵ Kū Firi'auna è à kè sána, a sá kpé gbāna, akū à gì Musa kū Harunao yā mai lákū Dikiri ò nà.

Sàa dagulanaa

¹⁶ Dikiri pì Musane: Ñ o Harunane à a gò sé à zíte léo, būsutiti ni li sàa ũ Misila gu sinda pínkia.

¹⁷ Akū ò kè le. Haruna a gòò sé à zíte lèò, akū būsutiti li sàanɔ ũ, ò dà bisásirinɔla kú nòbɔnɔ. Misila būsutiti li sàanɔ ũ pínki.

¹⁸ Ezedenɔ yò ò gwà se ní ezedeke gūn, akū ò fua. Sàanɔ dà bisásirinɔla kú nòbɔnɔ.

¹⁹ Akū ezedenɔ pì Firi'aunane: Luda ɔgbeme. Ama Firi'auna sá kpé gbāna, à gì ní yā mai lákū Dikiri ò nà.

Ífinino dagulanaa

²⁰ Dikiri pì Musane: Ñ fute kɔnkɔkɔnkɔ ò gé ò Firi'auna le gɔɔɔ kú àten gé swai, ò oné makū Dikiri ma ò, à ma gbēṅɔ gbare ò gé donyí kemenne.

²¹ Tó à gì ní gbare, mani ífinino daala kú a ìbanɔ kú a gbēṅɔ kú a kpénɔ. Misila kpénɔ ni pa kú ífinino, bee zíte oni daala.

²² Gɔɔɔ birea mani Gosē būsú gu kú ma gbēṅɔn kun bo ado. Gwen ífinino ni dan gularo, de àgɔ dɔ kú makūme Dikiri ũ a būsun.

²³ Mani ma gbēṅɔ dɔkɔne kú a gbēṅɔ. Zian sēdaa pì ni ke.

²⁴ Akū Dikiri kè le. Ífinino kà Firi'auna ɔnn kú a ìbanɔ ɔnnɔ. Misila yàka pínki ífinino yāi.

²⁵ Akū Firi'auna Musa kū Harunao sisi à pì: À gé sa o á Ludaa būsun la.

²⁶ Akū Musa pìne: Ani sí ke ò ke lero, zaakū pɔ kú óni sa o Dikiri ó Ludaa pì de Misilanɔne tē ũme. Tó o sa ò kú pɔ kú à deñne tē ũo ní wára, oni ó pápa kú gbèèò ò ó dederoo?

²⁷ Óni taa o gbárannan gɔɔɔ aakɔme, gbasa ò sa o Dikiri ó Ludaa lákū à òwene nà.

²⁸ Akū Firi'auna pì: Mani á gbare à gé sa o Dikiri a Ludaa gbáranan, ama àsun gé zàro. À kúte kenemene.

²⁹ Musa pìne: Tó ma ta, mani kúte kene, ani ífíninò kemma zia kú n ìbanò kú n gbèno. Ama òsun manafiki ke doro. Ñ tó gbèno gé sa o Dikiria.

³⁰ Kú Musa bò Firi'auna kīnaa, a kúte kēne Dikirine.

³¹ Dikiri a wéke sì, akū ífíninò kè Firi'aunaa kú a ìbanò kú a gbèno. Adi g5 gukearo, bee mèn do.

³² Ama Firi'auna sá kpé gbána ari tera, à gí ñ gbareì.

9

Pókadenò gaganaa

¹ Dikiri pì Musane: Ñ gé ñ Firi'auna le ñ one Dikiri Eberunò Luda pì, à ma gbèno gbare ò gé donyí kemene.

² Tó à gí ñ gbareì, tó à kpé ñ kúna ari tera,

³ mani ò tó a pókadenò a buran. Mani gagagyā pásī ká a sònò kú a zaakinò kú a lakuminò kú a zùnò kú a sàno kú a blèno.

⁴ Mani Isaraila pókadenò dōkōne kú Misilanò pónò. Isarailanò pókadenò ke ni garo.

⁵ Makū Dikiri ma a goro dite. Zian mani abire ke busun la.

⁶ Kú gu dō, akū Dikiri kè le. Misilanò pókadenò gaga pínki, ama Isarailanò pókadenò ke dí garo.

⁷ Firi'auna yā kú à kè pì gbèka, à mà Isarailanò pókadenò ke dí garo, ama a sá kpé gbána, à gí gbè pìnò gbareì.

Bòbunu kana Misilangu

⁸ Dikiri pì Musane kú Harunao: À tāmakpe túbu dā okū dodo, Musa fā Firi'auna are.

⁹ Ani dà Misila būsula pínki lán lukutē bà, ani ke bisāsirinone kú nòbòno bòbunu ū gu sīnda pínkia.

¹⁰ Akū ò tāmakpe túbu sète ò gèe Firi'auna kīnaa. Kú Musa túbu pìi fā musu, akū à kè bisāsirinone kú nòbòno bòbunu ū.

¹¹ Ezedenò dí fō ò gèe Musa kīnaaro bòbunu pìnò yāi, zaakū à dānla kú Misilanò ñ pínki.

¹² Akū Dikiri Firi'auna kùu kè gbána, lākū à ò Musane nà, akū à gí ñ yā mai.

Legugbe manaa

¹³ Dikiri pì Musane: Ñ fute kōnkōnkō ñ gé ñ Firi'auna le, ñ one makū Dikiri Eberunò Luda ma pì, à ma gbèno gbare ò gé donyí kemene.

¹⁴ Tera sá mani yā pásī pínki daala kú a ìbanò kú a gbèno, de àgō dō kú andunia gūn pínki gbēke de lán ma bàro.

¹⁵ Zaakū tó ma ò tōmma ma gagagyā kàngu yā, de akū kú a gbèno lāka andunia gūn.

¹⁶ Ma a kà kpatan de mà a gbána mōne, ò ma tó kpá andunia gūn pínki.

¹⁷ Lākū àteni a zīda bi, à gí ma gbèno gbareì ari tera,

¹⁸ zia mandara'i mani tó legugbe pásī ma manamana, legugbe kú a taka buri dí ma Misila zikiro zaa lākū ò a kàte nà ari kú a gbārao.

¹⁹ Ñ one à gbèno zī ò a pókadenò kú pó kú à ví buranò sète ò káka kpén pínki. Bisāsirinò kú pó kú ò kú bàainò, tó òdi gē kúnwo kpénlo, legugbe ni maríma oni gagame.

²⁰ Firi'auna ìba kenɔ vīna kè Dikiri yāne, ò ní zīkerinɔ kù ní pókādenɔ kàka kpén.

²¹ Ama gbē kù odi Dikiri yā daronɔ ní zīkerinɔ kù ní pókādenɔ tò bàai.

²² Akù Dikiri pì Musane: Ñ ɔ sé musu, legūgbē ni ma bisāsirinɔ kù pókādenɔ kù burapɔnɔ Misila būsū gu sīnda pínkia.

²³ Kù Musa a gòo dō musu, Dikiri tò legū ten pūtā, àten ma kù gbèeo, àten pí, akù sura ten kipa zīte. Dikiri legūgbē kà Misilanɔgu.

²⁴ Legūgbē ten ma, legū ten pí. Legūgbē pì pāsī. Zaa lākū Misila būsū kun nà, legū dí taka buri dí ma zikiro.

²⁵ Legūgbē pì pò kù ò kù bàai Misila būsū gūnnɔ ásarū kè pínki, bisāsirinɔ kù pókādenɔ kù burapɔnɔ pínki. À sēnte línɔ è'e pínki.

²⁶ Gosē būsū gu kù Isarailanɔn kunn legūgbē pì dí kánlo ado.

²⁷ Firi'auna Musa kù Harunao sīsì à pīrīne: Tera sà ma durunna kè. Dikiri yā mé à nna, makù kù ma gbēnɔ taaridenɔn ò ū.

²⁸ À kúte kenē. Legūpūtāna kù legūgbē dīkīnao mò le. Mani á gbare sa, mani gīare dorō.

²⁹ Musa pīne: Tó ma bo wēte kpe, mani ma ɔnɔ sé lei gena Dikiri kīnaa, legūpūtāna ni ze, legūgbē ni láka, de ñgō dō kù zīte bi Dikiri pómē.

³⁰ Ama má dō kù mōkōn kù n ìbanɔ, àten vīna ke Dikiri Ludanero ari tera.

³¹ Nagā kù gbadoo yāka, zaakù nagā gīnake à pia, gbado mure bō.

³² Ése kù werao dí yakaro, kù òdi ma kpekpe yāi.

³³ Musa bō Firi'auna kīnaa à gēe wēte kpe, à a ɔnɔ sè lei gena Dikiri kīnaa, akù legūpūtāna kù legūgbēeo zè, legū dí ma dorō.

³⁴ Kù Firi'auna è legū kù legūgbēeo kù legūpūtānao zè, akù à kpé àten durunna ke, a sà kpé gbāna, akù kù a ìbanɔ.

³⁵ A kù kpé gbāna à gī Isarailanɔ gbarēi, lākū Luda dà Musane à òne nà.

10

Kwanɔ dagulanaa

¹ Dikiri pì Musane: Ñ gé Firi'auna kīnaa, zaakù ma a kù ke gbāna kù a ìbanɔ, de mà a daboyā dínɔ ke ní té,

² de ñ le ñ ò n nénɔne kù n daikorenɔ lākū ma wé tà Misilanɔa nà kù daboyā kù ma kè ní ténɔ, àgō dō kù makūme Dikiri ū.

³ Akù Musa kù Harunao gēe ò pì Firi'aunane: Dikiri Eberunɔ Luda pì, Ìnigō kun minatenaare sari ari bōremee? Ñ a gbēnɔ gbarē ò gé donyī keare.

⁴ Tó n gī ní gbarēi, zia ani kwanɔ ká n būsun.

⁵ Ò da zītela, oni gu ero. Ò léte pò kù ò gōnne legūgbēe gberanɔa kù línɔ pínki.

⁶ Ò pa n kpénɔ gūn kù n ìbanɔ pónɔ kù Misilanɔ pónɔ pínki. N denɔ kù n dizinɔ dí a taka e zikiro, zaa gɔɔ kù ò vūte būsū dín ari kù a gbārao. Akù Musa èra à bō Firi'auna kīnaa.

⁷ Firi'auna ìbanɔ pīne: Gbē pīnɔ nigō kisira dawā le ari bōre? Ñ gbē pīnɔ gbarē ò gé donyī ke Dikiri ní Ludane. Ñ dō kù Misila kàkateroo?

⁸ Akù ò èra ò sù kù Musao kù Harunao Firi'auna kīnaa, à pīrīne: À gé donyī ke Dikiri á Ludane. Á dínɔ mé oni gēe?

⁹ Musa wèa à pì: Né fiti gbē zōkō. Óni gé ó pínkime kù ó négōgbēnɔ kù ó nénɔgbēnɔ kù ó sánɔ kù ó blénɔ kù ó zùnɔ, zaakù Dikiri dikpen óten gé ke.

10 Akū à pìrine: Tó ma á gbáre kú á nɔgbɛnɔ kú á nɛnɔ á pínki, ásarume, Dikiri á bo! À laakari ke! Átɛn wete à fɛ kúmaome.

11 Oi! Á gɔgbɛnɔ mé oni gé donyí ke Dikirine, zaakū len a gbɛka le. Akū ò pèrma Firi'auna are.

12 Dikiri pì Musane: Ñ n ɔ dɔ Misila búsula, kwanɔ ni ká ò sè kú lá kú ò bùte legugbɛe gberanɔ ble pínki.

13 Kú Musa a gòò dɔ Misilala, Dikiri bò kú ïao ifáboki kpa, àtɛn pá búsuu pìia fánantɛ kú gwáanio zɛnaa sari. Kú gu dɔ, ifáboki ïa pìi sù kú kwanɔ.

14 Akū kwa pìnɔ sù ò dà Misila búsula pínki. Ní dasi de a yá pónɔla, a taka ni ke ziki doro.

15 Ò dà zítela gu sɛnda pínki, akū zíte sira kù. Ò sè kú lánɔ kú líne kú ò bò legugbɛe gberanɔ blè pínki. Sèè kú láo kú Misila búsun doro.

16 Gwe gònɔ Firi'auna Musa kú Harunao sisi à pì: Ma durunna kè Dikiri á Ludane kú ákɔnɔ.

17 Á sùru gèn do dí kemene kú ma durunnao, à kúte kemene Dikiri á Ludane à gaga dí kɛma.

18 Kú à bò Firi'auna kɛnaa, à kúte kè Dikirine.

19 Akū Dikiri bò kú ïa gbánao ifálete kpa, à sù à kwanɔ sète à kà Isira Tɛran. Bee kwa mèn do dí gɔ Misila doro.

20 Ama Dikiri Firi'auna kúu kè gbána, akū à gɪ Isarailanɔ gbarei.

Gusira dana Misilala

21 Dikiri pì Musane: Ñ ɔ sé musu, gusira kú oni fɔ ò ɔ kea ni da Misilala.

22 Kú Musa a ɔ dɔ musu, akū gusira níkiniki dà Misila gu sɛnda pínkia ari gɔrɔ aakɔ.

23 Òdi kɔ ero, gbɛke dí bo a gbɛnlo ari gɔrɔ aakɔ pìia. Ama gupura kú gu kú Isarailanɔn kun pínki.

24 Akū Firi'auna Musa sisi à pì: À gé donyí ke Dikirine kú á nɔgbɛnɔ kú á nɛnɔ á pínki, ama à á sánɔ kú á blènɔ kú á zùnɔ tó.

25 Musa pì: Ñ tó ògɔ ò sa'opɔnɔ kú sa'opɔ kú òdi ká tén à té kúnɔ kúna, de ò le ò Dikiri ó Luda gbagbao.

26 Sétò ò gé kú ó pókádɛnɔ, bee mèn do ni gɔro, zaakū n tén òni sa'opɔnɔ bon ò Dikiri ó Luda gbagbao. De ò kpé ò ká gwe, ó dɔ pɔ kú òni sé, ò sa ooa gɛaro.

27 Dikiri Firi'auna kùgbána kù, akū adi we à n gbarero.

28 Firi'auna pì Musane: Ñ gomene gwe! Ñsun tó ó wé ke pla doro. Zì kú ó wé kè pla, n game.

29 Akū Musa pì: Lákū n ò nà, òni kɔ e doro.

11

Misila daudunɔ gagana yá

1 Á sù à lè Dikiri gɛnake à pì Musane: Mani wari dɔ Firi'aunaa kú Misila búsuu gèn do dɔ, ani gbasà à á gbare. Tó àtɛni á gbare, ani péáwame!

2 Ñ ò gbɛnɔne n baadi gɔgbɛ kú nɔgbɛo andurufu pónɔ kú wura pónɔ gbɛka á Misila gbɛdakea.

3 Mani tó Isarailanɔ ke kú Misilanɔo nna. Musa sɔ, àdigɔ bèere vī Misila gūn Firi'auna ibanɔne kú a gbɛnɔ.

4 Akū Musa pì Firi'aunane: Dikiri pì, gwáani lizándo áni vī Misila búsula,

⁵ Misila daudunɔ ni gaga n̄ pínki sena zaa Firi'auna kú à vutena kpataa néa ari à gèe pé nɔgbē zíkèri kú òdi wísi lónɔ néa kú pókáde né sà káakunɔ n̄ pínki.

⁶ Oni wēnda ó gbāna dɔ Misila gu sinda pínkia, a taka dí ke yāro, ani ke ziki doro.

⁷ Ama Isarailanɔ té bee gbē ni won ke bisāsiri ke pókádearo, de ñgō dō kú Dikiri Misilanɔ dōkōne kú Isarailanɔ yāi.

⁸ N̄ ɪba dínɔ ni su ma kīnaa n̄ pínki ò kútēmene, ò pi mà gé kú ma gbēnɔ n̄ pínki. Abire gbera sà mani gé. Akū Musa bò Firi'auna kīnaa kú pɔfē zōkōɔ.

⁹ Dikiri pi Musane yā: Firi'auna ni n̄ yā maro, de ma daboyākenanɔ ke dasi Misila.

¹⁰ Musa kú Harunao daboyā pìnɔ kè Firi'auna are pínki, akū Dikiri a kùgbāna kù. À gì Isarailanɔ gbarei ò bo a būsun.

12

Vīnla dikpe

¹ Dikiri yā ò Musane kú Harunao Misila à pi:

² Mɔ dīkīna nigō deáre mɔ káaku ũ wè kú wèeɔ.

³ À ò Isarailanɔne n̄ pínki, mɔ dīkīna gɔɔ kuride zī ò sà bobo mèn dodo ɔn kú ɔnnwo pínki.

⁴ Tó ɔn gbēnɔ dasi dí ká ò sà mèn do só sōro, ò kpàate kú ɔn kú ò kú kō sareo a gbēnɔ lén, de a kpara sún gōro yāi.

⁵ À sākaro ke blèkofīni fīti kú à mamberu vīro bo.

⁶ Isarailanɔ pínki, baadi a pógwa ari mɔ dīkīna gɔɔ gēro donsaride zī. Okosin oni de,

⁷ oni a aru má kpé kú oni a nòbɔ sòn kpélele gbìnɔa, ɔplai kú ɔzeo kú musuo.

⁸ Gwāani dokōnɔ pīia oni nòbɔɔ pì kpá téa, oni só kú burodi futenasario kú lá kyākyaao.

⁹ Àsun só būsú ke fūfukenaro. À kpá téa kú a mīio kú a gbānɔ kú a pógūnnɔ.

¹⁰ Àsun tó gu dɔ a kparaaro. Tó a kpara gō, à a kpáta à té kú.

¹¹ Tó átɛn só, à asa dɔáwa à kyate kpá, á gō gō nana á ɔi. À só likalika, zaakú Dikiri Vīnla sa'opome.

¹² Gwāani pīia mani vī Misilala mà daudunɔ dede būsuu pì gu pínkia kú pókáde né sà káakunɔ n̄ pínki, mani wé'i da Misila tananɔa. Makūme Dikiri ũ.

¹³ Aru pì nigō de sèeda ũ kpé kú á kú a gūnnɔwa. Tó matɛn ɔ tō Misilanɔa, tó ma aru pīi è, mani gēála, gaga pì ni á lero.

¹⁴ À gɔɔ pì dite ma dikpe gɔɔ ũ dɔngu yāi, àgō dikpe pì ke kèotokōne ũ ari á buria.

Burodi Futenasari dikpe

¹⁵ Gɔɔ suppla gūn à burodi futenasari só. A gɔɔ káaku zī à lùbene kú à kú á kpé gūnnɔ kóte, zaakú gbē kú à pófutena sò gɔɔ suppla pīi gūn, oni a bo Isarailanɔ té ò a demɛ.

¹⁶ A gɔɔ káaku zī kú a gɔɔ suppladeo à kō kakara à donyī kemene. Àsun zī ke ke gɔɔ kùnɔaro, sé pòblekena gbē sīnda pínkine baasiro, a lén gwe.

¹⁷ À Burodi Futenasari dikpe ke, zaakú zī birean ma á bóte Misila lán zīkarinɔ bà. Á burinɔ gō dikpe pì ke kèotokōne ũ.

¹⁸ Mɔ káaku gɔɔ gēro donsaride zī okosi, àgō burodi futenasari só ari a gɔɔ baro awèedode zī okosi.

19 Gɔɔɔ suppla gūn lùbene sún gō kú á bearo, zaakú gbē kú à pɔfutena sò, gbē zítɔɔn yòò, beden yòò, oni a bo Isarailanɔ té ò a demɛ.

20 Àsun pɔfutena só gɔɔɔ piaro. Gu kú á kun pínki, àgɔ burodi futenasari só.

Vīnla dikpe káaku

21 Musa Isaraila gbē zɔkɔɔn sisi ń pínki à piínne: À gé à á ɔn sá kú à de Vīnla dikpekeɔ u.

22 À sēsɔvlá sé à zɔ aru kú à kú ta gūnwa à máma á kpélele gbɔnɔa, ɔplai kú ɔzeo kú a musuo. Á gbēke sún bo bàairo ari gu dɔ.

23 Tó Dikiri ten pā būsula àten Misilanɔ dede, tó à aru è kpélele gbɔnɔa, ani gēalamɛ. Ani tó gbēdederi gēái à á dedero.

24 Ákɔnɔ kú á burinɔ àgɔ yā pì kūna kēotokɔne ũ ari á buria.

25 Tó a gē būsua kú Dikiri ni á gban lákū à a lé sèàre nà, àgɔ donyīyā pì kūna.

26 Tó á nénɔ donyīyā pìi mii gbēkaáwa,

27 à oñne kú Vīnla sa kú òdi o Dikiriaamɛ, zaakú kú à Misilanɔ dèdè, à gè ó Isarailanɔ kpéla, adi ó dedero. Akū gbēnɔ kùtè ò donyī kè Dikirinɛ.

28 Kū ò tà, ò kè lákū Dikiri ò Musa kú Harunaonɛ nà.

Misila daudunɔ gaganaa

29 Gwāani lizāndo Dikiri Misila daudunɔ dèdè ń pínki, sena zaa Firi'auna kú à vutena kpataa néa ari à gèe pé purusunanɔ nénɔa kú pókade né sà káakunɔ ń pínki.

30 Firi'auna fùtè gwāani kú a ìbanɔ kú Misilanɔ ń pínki, akū wēnda ó dà Misilala, zaakú ɔn ke kun gēe sariro.

31 Gwāanin Firi'auna Musa kú Harunao sisi à piínne: À fute kú Isarailanɔ à bɔte ma gbēnɔ té. À gé donyī ke Dikirinɛ lákū a ò nà.

32 À á blèno kú á sánɔ kú á zùnɔ sète lákū a ò nà. À gé à sa mana omene se.

33 Misilanɔ nàkara gbē pìnɔa ò bɔteñne ń būsun likalika, zaakú ò pì: Óni gaga ó pínkimɛ.

34 Isarailanɔ ń flawadenanɔ kà tanɔ gūn lùbeneɛ sari, ò ń utanɔ fīfīa ò dàda ń gān.

35 Ò kè lákū Musa òñne nà, ò andurufu pónɔ kú wura pónɔ kú pókasanɔ gbèka Misilanɔa.

36 Dikiri tò Misilanɔ ń wé gwà, akū ò kpàñma. Lemɛ ò Misilanɔ pónɔ sīñma le.

Isarailanɔ dana zén

37 Isarailanɔ dà zén gēse, ò bɔte kú Rameseo ò tà Suko. Gōgbēnɔ gbēnɔn dúbua waa aakómɛ, néno kú nɔgbēnɔ baasi.

38 Buri zítɔɔn tà kūñwo dasi dɔ. Blèno kú sánɔ kú zùnɔn dasi manamana.

39 Ò burodi futenasari kè kú flawadana kú ò bòo Misilao. Ò kè lùbeneɛ sari, zaakú ò pèñma Misila kántomɛ. Odi le ò pòble kè ò sè zāna ũro.

40 Isarailanɔ kunna Misila kè wè wàa pla kú baraakurio.

41 Wè wàa pla kú baraakurio pì papanaa gbera, dikpe pì zīn Dikiri z̀karii pìnɔ bɔte Misila ń pínki.

42 Gwāani pì kun Dikiri pó ũmɛ. Isarailanɔ nigɔ ibēne kea ari ń buria, zaakú gwāani pìin Dikiri Isarailanɔ bona Misila ibēne kè.

Vīnla dikpe

43 Dikiri pì Musanɛ kù Harunao: Vīnla yá kù ma diten dí. Buri z̄l̄to ke sún a nòbò sóro,

44 ama zò kù a lù, tó a t̄s̄ z̄s̄na, ani só.

45 Nibò ke gbasekeri sún sóro.

46 À só kpén, àsun bo kù a nòbò p̄io bàairo. Àsun s̄a pì wá ke éro.

47 Isarailanò pínki ḡs̄ dikpe pì ke.

48 Tó gb̄ɛ z̄l̄to kù á té, tó à ye à Vīnla dikpe ke Dikirine, à a be ḡs̄gb̄enò t̄s̄ z̄s̄ n̄ pínki à ḡs̄ bede ù gbasa à ke. Gyɔfɔrɔde sún sóro.

49 Bede kù gb̄ɛ z̄l̄to kù à kù kááo, doka dok̄n̄o p̄iime.

50 Akù Isarailanò k̄è lákù Dikiri ò Musanɛ nà kù Harunao n̄ pínki.

51 Zī birean Dikiri Isarailanò b̄te Misila ḡà kù ḡáo.

13

Burodi Futenasari dikpe kù daudunò kpána Ludaáa

1 Dikiri yá ò Musanɛ à pì:

2 Àḡs̄ Isaraila daudunò kù p̄ókàde né sà káakunò kpáma, zaakù ma p̄ón̄me n̄ pínki.

3 Musa pì Isarailan̄e: Á bona Misila z̄òblen ḡr̄o dík̄ina yá ḡs̄ d̄águ, zaakù Dikiri mé à á b̄te Misila kù a ɔ gb̄anao. Àsun p̄ófutena só ḡr̄o p̄iario.

4 Áten b̄te Misila gb̄arame m̄o káaku kù òdi pì Abibu ḡun.

5 Dikiri lé s̄è á dizin̄e à pì áni b̄usu kù à v̄i kù z̄'io din, kù Kanaanò kù Itino kù Am̄orinò kù Ivinò kù Yebusin̄on kun kpááwa. Tó à tò a ka, à dikpe pì ke m̄o d̄in.

6 Àḡs̄ burodi futenasari só ari ḡr̄o suppla. A ḡr̄o supplade pì z̄i niḡs̄ deáre Dikiri dikpe ḡr̄o ù.

7 Àḡs̄ burodi futenasari só ari ḡr̄o suppla pì papa. P̄ófutena ke lùbene ke s̄unḡs̄ kù ɔn ke ḡun á b̄usunlo.

8 Zī p̄iia àḡs̄ o á néḡs̄gb̄en̄e áten ke le yá kù Dikiri k̄éare kù à á b̄te Misila yáime.

9 Dikpe pì niḡs̄ deáre s̄èeda ù lán p̄ó dana ɔaa bà, ke lán d̄ongu p̄ó yīna mì'areaa bà, de Dikiri doka ḡs̄ kù á lén, zaakù àkù mé à á b̄te Misila kù a ɔ gb̄anao.

10 Àḡs̄ dokayá pì ke a ḡr̄ɔa w̄è kù w̄èeo.

11 Tó Dikiri tò a ka Kanaanò b̄usun, akù à kpááwa lákù à a lé s̄éare nà kù á dizinò,

12 àḡs̄ á daudunò kpáa n̄ pínki. Á p̄ókàde né sà káakunò diḡs̄ de a p̄ó ù n̄ pínki.

13 Àḡs̄ á zaaki né sà káaku t̄r̄oma bo kù s̄an̄eo. Tó ádi boro, à a waka f̄i. Àḡs̄ á daudunò t̄r̄oma bo n̄ pínki.

14 Tó á néḡs̄gb̄enò á lá a m̄iia zia ò pì, b̄ó yān gwee, à piñne Dikiri á b̄te z̄òblen Misila yá kù a ɔ gb̄anao yáime.

15 Kù Firi'auna kùgb̄ana k̄è à ḡi ó gbareì, akù Dikiri Misila daudunò d̄ède n̄ pínki kù p̄ókàde né sà káakunò n̄ pínki. A yá mé à tò òdi sa oa kù p̄ókàde né sà káakunò pínki, òdi ó daudunò t̄r̄oma bo.

16 Adik̄ina niḡs̄ de s̄èeda ù lán p̄ó dana ó ɔaa bà ke p̄ó yīna ó mì'areaa bà, zaakù Dikiri mé à ó b̄te Misila kù a ɔ gb̄anao.

Isarailanò bona Misila

17 Kù Firi'auna Isarailanò gb̄are, Luda dí bo kùñwo Filisitini b̄usu z̄é kparo, bee kù a k̄anikeo, zaakù à pì: Tó ò f̄uteñyī kù z̄lio, oni n̄ n̄ese lite ò era Misila.

18 Luda pà zé pìine, akù à gbáranna zé sè kùrwo Isira Tēra kpa. Isarailano bôte Misila ò n zìkabonò kùna.

19 Musa Yusufu wáno sè àten táo, zaakù Yusufu tò Isarailano lé sèare yā à pì, tó Luda sù n bo, oni a wáno sète ò boo gwe.

20 Kù ò bò Suko, ò gèè ò bùraa kàte gbáranna léa zaa Etamu.

21 Dikiri dìgō doñne are téluku gūn fānantē de àgō zé mōñne. Gwāani sō àdigō doñne are tēnene gūn, de àgō gu puñne ògō táa o fānantē kù gwāanio.

22 Téluku pì dì go n are fānantēro, tēnene pì dì go n are gwāanero.

14

Misilano pètena Isarailano

1 Dikiri pì Musane:

2 Ñ o Isarailano ò litè ò gé bùra kàte Pi'airo sare Migidolu kù ísira dagura, aređokšana kù Baali Zefō. À bùra kàte ísira sare gwe.

3 Firi'auna nigō da a sàte, gbáranna á kùkùme.

4 Mani a kùgbāna kù, ani pétéái, mani tó bo Firi'auna kù a zìkarino yā sabai, Misilano nigō dō kù makùme Dikiri ù. Akù Isarailano kè le.

5 Kù ò ò Misilano kína Firi'aunane gbē pìno bàa lè, akù àpì kù a ibanò nèse litè Isarailano yā musu ò pì: Bón o kè, akù o tò ò bò zòblenawerenn?

6 Akù Firi'auna gó dō a sōne à a zìkarino kākara.

7 À sōgo manano sè mèn wāa aakō kù Misila sōgono pínki kù zìkari gbē zōkōno ká n gūn.

8 Dikiri Misilano kína Firi'auna kùgbāna kù, akù à pète Isaraila kù òten bote kù swègbānaonoi.

9 Akù Misilano pèteñyì kù Firi'auna sōno kù a sōgono kù a sōdeno kù a zìkarino n pínki, akù òten su n le n bùran ísira sare káni kù Pi'airo aređokšana kù Baali Zefō.

10 Kù Firi'auna kà káni, Isarailano wé sè, akù ò Misilano è té n kpe. Vīna n kù manamana, akù ò wiki lè Dikiria.

11 Ò pì Musane: Miranon kù Misilanloo? Bó yā mé à tò n su kúoo gbárannan la ò gagaa? À kè dera n bo kúoo Misilai?

12 Asa o ònne Misila ò pì n ó tó teene ò zò ble Misilano! Zòblennena manawere de gagana gbáranna dínla.

13 Musa pìrñe: Àsun tó vīna á kùro. À ze teene áni e lákù Dikiri ni á sura ba nà gbāra, zaakù Misila kù áteni n e gbāra dínò, áni n e ziki doro.

14 Dikiri mé ani zì kááre. Àgō yītēna kítikiti dé!

Isarailano bikuna Isira Tērala

15 Dikiri Musa là à pì: Bó wikin nten lémaa? Ñ o gbēno ò fute ò bo kù táo.

16 Ñ n gò dō ísiralà à zōkōre, de Isarailano le ò gēte a dagura gukoria.

17 Makù, mani Misilano kùgbāna kù, oni gēn n gbera, mani tó bo Firi'auna kù a zìkarino kù a sōgono kù a sōdeno yā sabai.

18 Tó ma tó bò Firi'auna kù a sōgono kù a sōdeno yā sabai, Misilano nigō dō sà kù makùme Dikiri ù.

19 Luda Malaika kù à do Isarailano are èra à gèè n kpe kpa, akù téluku kù à kù n are èra à gèè n kpe dō

²⁰ mókɔ̀nɔ̀ kú Misilanɔ̀ dagura. Tɛ́luku pì gu pù Isarailanɔ̀nɛ̀ à gusira kpà Misilanɔ̀nɛ̀, akú ñ gbêke dí le à nà a dakei gwáani kùaro.

²¹ Kú Musa a ɔ̀ dɔ̀ ísiralá, akú Dikiri bò kú Ìa gbánao ífáboki kpa. À kàka ari gu gèe a dɔ̀o à ísira lè à kpàatekɔ̀rɛ̀, akú gukori bò. Kú í zòkɔ̀rɛ̀,

²² akú Isarailanɔ̀ táa ò gukoria ò bikú. Í bīni bò ñ ɔ̀plai kú ɔ̀zɛo.

²³ Akú Misilanɔ̀ pɛ̀tɛ̀nyĩ. Firi'auna sɔ̀nɔ̀ kú a sɔ̀gonɔ̀ kú a sɔ̀denɔ̀ pínki tɛ̀ ñ kpe ísira gūn.

²⁴ Gudɔ̀naao Dikiri Misila zìkarinɔ̀ gwà zaa ténene gūn, akú à tò ò likara.

²⁵ À tò ñ sɔ̀gonɔ̀ vlè, à tò ñ táa'onaa kè zī'ũ, akú ò pì: Ò bàa lé Isarailanɔ̀nɛ̀, zaakú Dikiri ten zì káñne kúoome.

²⁶ Dikiri pì Musane: Ñ nɔ̀ dɔ̀ ísiralá, í ni da Misilanɔ̀la kú ñ sɔ̀gonɔ̀ kú ñ sɔ̀denɔ̀.

²⁷ Akú Musa a ɔ̀ dɔ̀ ísiralá, akú í ten su a gbèn gudɔ̀naao. Lákú í ten su nà, akú Misilanɔ̀ bàa sì ò ye ò bɔ̀tɛ̀. Gwen Dikiri tò ísira dàñlan.

²⁸ Í sù a dà sɔ̀gonɔ̀la kú sɔ̀denɔ̀ kú Firi'auna zìkari kú ò gèè ísira gūn Isarailanɔ̀ gberanɔ̀ ñ pínki. Ñ gbêke dí boro, bee mèn do.

²⁹ Isarailanɔ̀ sɔ̀ ò táa ò í dagura gu koriamɛ̀. Í bīni bò ñ ɔ̀plai kú ɔ̀zɛo.

³⁰ Zī birean Dikiri Isarailanɔ̀ sì Misilanɔ̀a, akú Isarailanɔ̀ Misila pinɔ̀ gènɔ̀ è ísira bara.

³¹ Kú Isarailanɔ̀ Dikiri gbána zòkɔ̀ kú à mò Misilanɔ̀nɛ̀ è, ò vīna kène, akú ò a náani kè kú a zòbleri Musao.

15

Isarailanɔ̀ lɛ̀

¹ Akú Musa kú Isarailanɔ̀ ñ pínki lè dí sì Dikirine ò pì:

Mani lè sí Dikirine, zaakú a tó bona,
à sɔ̀denɔ̀ kú ñ sɔ̀nɔ̀ kà ísiran.

² Dikiri mé à ma gbána ũ, mani a táaki lé,
àkú mé à ma sura bà.

Àkūmɛ̀ ma Luda ũ, mani a tó kpá.

Àkūmɛ̀ ma de Luda ũ, mani a tó sé lei.

³ Dikiri bi zìkariime, a tón Dikiri.

⁴ À Firi'auna sɔ̀gonɔ̀ kú a zìkarinɔ̀ kà ísiran,
à zìkari gbè zòkɔ̀nɔ̀ vlè Isira Tɛ̀ran.

⁵ Í lòkotoo pìi dàñla,
ò kpàte zīte lán gbèe bà.

⁶ Dikiri, n ɔ̀plan gbána kun kú zòkɔ̀kɛo,
Dikiri, n n íberenɔ̀ kàkate kú n ɔ̀plao.

⁷ N n zāngurinɔ̀ nè n gakuri zòkɔ̀ gūn,
n pɔ̀ fè n ñ náte lán sèe bà.

⁸ N pɔ̀ bò n yīn, akú í zòkɔ̀rɛ̀,
à gɔ̀ zena lán bīni bà,
ísira ì ari a guragura.

⁹ Ó íberɛ̀ pinɔ̀ pì,
oni pɛ̀tɛ̀wái ò ó leme,
oni ó pónɔ̀ sɛ̀te lákú ò yei nà,
oni ñ fɛ̀nedanɔ̀ bo ò ó dedeo.

¹⁰ N n lé'ŕa vù, akú ísira dàñla,

ò kpàte lán darumaa bà í zòkɔ̀ pìn.

¹¹ Dikiri, t́ananɔ̀ té a kpate mé à de lán n bàa?

Dín oni lekɔ̀a kúnwoo?

Yábonsarɛkɛri, n zòkɔ̀kɛ adona,
n gakuri naasi vī.

¹² N n ɔ̀pla pòro, akū zīte ń mómɔ̀.

¹³ Ókɔ̀nɔ̀ kú n ó bó zòblenno

ĩni dowerɛ are n gbèkɛ gūn,

ĩni gé kúoo n b́usun kú n gbánao.

¹⁴ Tó burinɔ̀ mà, oni lukaluka,
í wána ni ká Filisitini b́usudenɔ̀ pɔ̀a.

¹⁵ Edɔ̀munɔ̀ ḱinanɔ̀ ni v́ina ke,
swè ni kē Mɔ̀abu don'aredenɔ̀n,
Kanaano b́usudenɔ̀ mè ni yó ń pínki.

¹⁶ V́ina zòkɔ̀ ni ń kú, swè ni kēngu,

oni gɔ̀ kítikiti lán gbèkɛ bà

n gbána zòkɔ̀ yáí Dikiri,

ari ókɔ̀nɔ̀ kú n ó sé n pɔ̀ ũnɔ̀ ni gēte.

¹⁷ Dikiri, ĩni gé kúoo kpi kú n sè n pɔ̀ ũ ḱinaa,

ĩni ó źini péte gu kú n d́ite n vuteki ũn,

n kúki kú n kèkɛ n źidanɛɛ p̄i.

¹⁸ Dikiri nigɔ̀ ḱi ble gɔ̀ɔ̀ śinda pínkime.

¹⁹ Kú Firi'auna sɔ̀nɔ̀ kú a sɔ̀gonɔ̀ kú a sɔ̀denɔ̀ gè ĩsira gūn, akū Dikiri sù kú ío
à dànila, ama Isarailano t́aa ò gukoría ĩsira p̄i gūn.

²⁰ Akū annabi Miriamu, Haruna dàre, a sègèkɛ sè, akū nɔ̀gbènɔ̀ b̀ò ò t́ei ń pínki,
òten sègè pá òten ũ wá.

²¹ Miriamu lèe s̄ir̄ne à p̄i:

À lè sí Dikirine, zaakū a t́o bona,

à sɔ̀denɔ̀ kú ń sɔ̀nɔ̀ ká ĩsiran.

Íkyàkyaa

²² Musa dà zén kú Isarailano, ò kèkɔ̀a kú ĩsira T́erao ò gè Suru gbárannan. Ò
t́aa ò gɔ̀ɔ̀ aakɔ̀ gbáranna pìn odi í ero.

²³ Kú ò kà gu kú òdi pi Mara, odi f̄ò ò a í mìro kú à kè kyàkyā yáí. A yā mé à
tò ò t́o kpà gu p̄ine Mara.

²⁴ Akū gbènɔ̀ zuka kà Musai ò p̄i: Bón oni mii?

²⁵ Musa wiki lè Dikiria, akū Dikiri lí m̀nɛ. Kú Musa lí p̄i zù ín, akū í p̄i kè
nna. Gwen Dikiri yá d́it̄eĩne kú dokao à ń yó à ń gwá

²⁶ à p̄i: Tó a laakaríi d̀ò makū Dikiri á Luda yáa áten yá kú má yei ke, tó a yá
kú ma d́itenɔ̀ mà, akū á ma dokano kúna pínki, mani gyá kú ma kà Misilano
ke kááguro, zaakū makúme Dikiri kú ádi á gba aafia ũ.

²⁷ Abire gbera ò kà Elimu, gu kú ĩsèboki mèn kuri awɛɛplanɔ̀n kun kú
domina lí mèn baaakɔ̀ akurinɔ̀. Akū ò bùraa kàte í p̄i sarɛ gwe.

16

Mana kú kpekperɛwino

¹ Isarailano f̄ute Elimu ń pínki, akū ò kà Sini gbáranna kú à kú Elimu kú Sinaio
dagura ń bona Misila mɔ̀ plade gūn gɔ̀ɔ̀ gèrode z̄í.

² Akū ò zuka kà Musai kú Harunao gbárannan gwe ń pínki

3 ò piínne: Bó yá mé à tò Dikiri dí ó dede Misilaroo? Gwe odi vute ò pò ble kù nòbòò ari ò ká, akù a su kúoo gbárannan kù à ó dede kù náao.

4 Dikiri pì Musane: Bona musu mani pòble fááre. Gbēno ni bote ò goro do pò sète lākū gu digō dō nà nà blena lén, de mà nà yō mà gwa tó ò ma doka kūna.

5 Goro suddode zī goro pla pón oni sète ò a pòble ke.

6 Akù Musa kù Harunao piínne nà pínki: Okosiala áni dō kù Dikiri mé à á bote Misila,

7 zia kónko áni Dikiri gakuri e. Á zuka kù a kàai mà. Bón ó ũ kù áni gbasa a zuka kàwáii?

8 Musa era à pì: Dikiri ní á gba nòbòò à só okosiala, zia kónko ani pòble kpááwa á blena lén, kù à zuka kù á kàai mà yáii. Póken ó ũro. Adi ke okōno a zuka kàwáiro, Dikirime.

9 Akù Musa pì Harunane: Nò o Isarailanone nà pínki ò na Dikirii, zaakù à nà zukakanaa mà.

10 Kù Haruna ten yá oíne, ò are dō gbáranna kpa, akù ò è Dikiri gakuri bò à sùrma téluku gūn.

11 Akù Dikiri yá ò Musane à pì:

12 Ma Isarailano zukakanaa mà. Nò oíne okosiala oni nòbò só, zia kónko oni pò ble ò ká, oni dō kù makūme Dikiri nà Luda ũ.

13 Okosi kpekperewinò sù ò dà nà burala. Kù gu dō plí kpà à likańyí.

14 Kù plí kè, akù pò gō katena zíte píu ketekete lán pò koto bà.

15 Kù Isarailano è, ò pikōne: Bón díi? Zaakù odi dō pò kù à de a ũro. Musa piínne: Pò kù Dikiri kpááwa à blen gwe.

16 Yá kù Dikiri diteáren dí: Á baadi sète a blena lén. Á sète á baadi zaka lé dodo á ondeno dasi lén.

17 Isarailano kè le. Ó sète, gbēkeno pò zōkō, gbēkeno pò fíti.

18 Kù ò zakaa dàn, gbē kù à sète zōkō pò dí dialaro, gbē kù à sète fíti pò dí káaro.

19 Musa piínne: Gbēke sún a kpara tó ari gudoro.

20 Gbēkeno dí Musa yá maro, ò a kpara tò ari gu dō, akù à kòkò kà à vā, akù Musa pò fē gbē pínò.

21 Lākū gu digō dō nà baadi di sète a blena lén. Tó ifántē gbà, pò kù à gō zíte di yóme.

22 Goro suddode zī ò pòble sète leu pla, baadi zaka lé plapla. Akù nà gbē zōkōno gēe ò ò Musane nà pínki.

23 Á piínne: Len Dikiri dite le. Zia bi kámmabogoro zíme, Dikiri gorome. Á pò kù á ye à kpá téa kpá téa. Á pò kù á ye à disa disa, à a kpara kù à gō dite ari gu dō.

24 Ó dite ari gu dō lākū Musa ò nà. Adikù dí vāro adi kòkò káro.

25 Akù Musa piínne: Á ble gbāra, zaakù kámmabogoro zíme, áni e gukea gbāraro.

26 Àgō sète ari goro suddo. A goro supplade bi kámmabogoro zíme, anigō kun zī kàaro.

27 Goro supplade zī gbēkeno bò ò gēe sète, akù odi lero.

28 Akù Dikiri pì Musane: Ánigō kù kù doka kù ma diteno manaa sario ari boremee?

²⁹ Àg̃ō d̃s k̃ū mak̃ū Dikiri ma kámmabog̃ō d̃iteáre. A yá mé à tò g̃ō s̃uddode z̃i mad̃i g̃ō pla p̃óble kpááwa. Baadi g̃ō k̃ū a gb̃èn, gb̃ēke s̃ún bo gu k̃ū à kun g̃ō supplade pi z̃iŕo.

³⁰ Ak̃ū ò kámma bò g̃ō supplade z̃i.

³¹ Isarailañ t̃s kpà p̃óble pĩne mana. À de lán p̃ówe pura keteketeñ bàme. A í nna lán kàra z̃óde bà.

³² Musa pi: Yá k̃ū Dikiri d̃iten dí: Ò mana zaka lé do d̃ite ó buriñne, de ò p̃óble k̃ū à kpàwá o blè gbárannan ó bona Mísila gbera e se.

³³ Ak̃ū Musa pi Harunañe: Ñ lo sé ñ mana zaka lé do kán ñ d̃ite Dikiri are, de àg̃ō d̃itena ó buriñne.

³⁴ Ak̃ū Haruna d̃ite gb̃è anloñ sare de àg̃ō d̃itena lákū Dikiri ò Musañe nà.

³⁵ Isarailañ mana blè w̃è bupla ari ò g̃ē ò kào b̃usu k̃ū gb̃ēñn kún. Ò mana pi blè ari ò g̃ē ò kào Kanaañ b̃usu léa.

³⁶ Zaka lé do bi lita plame.

17

Í bona gb̃èn (Nar 20:2-13)

¹ Isarailañ f̃ute Sini gbárannan í pínki, òten b̃ura kátekate lákū Dikiri òr̃ne nà, ak̃ū ò g̃ē ò b̃uraa kàte Refidimu. Odi í le ò mì gwero,

² ak̃ū ò zuka kà Musai ò pi: Ñ ó gba í ò mi. À pĩne: B̃óyái áten lékpak̃šana ke k̃ūmao? A k̃è dera áten Dikiri lé à gwaa?

³ K̃ū ími teni í de, ak̃ū ò zuka kà Musai ò pi: B̃óyái n bo k̃ūoo Misilai? Ñ ye ími ó de k̃ū ò ñeñ k̃ū ò p̃ókādeñon yá?

⁴ Ak̃ū Musa wiki lè Dikiria à pi: Deran mani ke k̃ū gb̃ē pĩñ nàa? À g̃ō f̃iti k̃ū oni ma pápa k̃ū gb̃ēo ò ma de.

⁵ Dikiri pĩne: Ñ Isaraila gb̃ē z̃ók̃ñ s̃éte à do gb̃ē pĩñne are. Ñ n g̃ō k̃ū n Nili lèo sé d̃o.

⁶ Mani ze n are Orebu gb̃ēsi sare gwe. Ñ gb̃ēsi pi lé, í ni bo de ò mi. Ak̃ū Musa k̃è lè Isaraila gb̃ē z̃ók̃ñ wára.

⁷ Ak̃ū ò t̃s kpà gu pĩne Masa, zaak̃ū gwen ò Dikiri l̃en ò gwà ò pi: Dikiri k̃ū k̃ūoome gwe yá? Ò t̃s kp̃āne Meriba d̃o, k̃ū Isarailañ zuka kà gwe yái.

Zìkana k̃ū Amalekiñ

⁸ Amalekiñ s̃ù z̃i ká k̃ū Isarailañ Refidimu.

⁹ Ak̃ū Musa pi Ỹosuañe: Ñ gb̃ēñ sé ó té à g̃é z̃i ká k̃ū Amalekiñ. Zia manig̃ō zena s̃l̃s̃i dí mìs̃ntea k̃ū Luda g̃ōoo k̃ūna.

¹⁰ Ỹosua k̃è lákū Musa òne nà, à g̃ē z̃i ká k̃ū Amalekiñ. Ak̃ū Musa k̃ū Harunao k̃ū Uruo didi s̃l̃s̃i pĩ mìs̃ntea.

¹¹ Tó Musa a òñ s̃è, Isarailañ d̃ig̃ō z̃i ble Amalekiñame, ama tó à a òñ d̃ite s̃s̃, Amalekiñ d̃ig̃ō z̃i ble Isarailaña.

¹² K̃ū Musa òñ wà, ò gb̃ē s̃è ò d̃ite a gbáru à ṽutea, ak̃ū Haruna k̃ū Uruo a òñ k̃ūk̃ūna, gb̃ē do òplai, gb̃ē do òzei, ak̃ū a òñ g̃ō zena ari ifant̃ē g̃ē à g̃ēo kp̃én.

¹³ Ak̃ū Ỹosua z̃i blè Amalekiña à ñ dede k̃ū f̃enedao.

¹⁴ Dikiri pi Musañe: Ñ adik̃ina k̃ē takada g̃ūn de àg̃ō de d̃ongu p̃ó ũ ñ ò Ỹosuañe, zaak̃ū mani Amalekiñ buri bo andunia g̃ūn í pínki.

¹⁵ Musa gbagbaki bò, ak̃ū à t̃s kp̃āne Dikirime ma tuta ũ

16 à pì: Ma ɔ sè Dikiri kpata kpa. Dikiri nigɔ zì ká kù Amalekinɔ ɔɔɔ sɛnda pínki.

18

Yetoro gena Musa gwa

1 Musa anzure Yetoro, Midia sa'ori, yá kù Luda kè Musane kù a gbè Isarailanɔ mà, lákù Dikiri n bôte Misila nà.

2 À sù à lè Musa gɛnake à a nanɔ Zipora zì be

3 kù a nɛgɔgbè mèn planɔ. A do tɔn Gesomu, zaakù Musa pì gbè zìtɔn a ù dakenɔ bùsun.

4 A do tɔn Elieza, zaakù Musa pì a de Luda a faaba kè à a bo Firi'auna fɛnɛda léi.

5 Akù Yetoro fùte àtɛn su Musa kɛnaa kù a nɛnɔ kù a nanɔ gu kù à bùraa kàtɛn Luda kpi sare gbárannan.

6 À légbazá kè Musane à pì: Matɛn su n kɛnaa kù n nanɔ kù n né mèn planɔ.

7 Musa bò à gɛɛ à dà a anzurele à kùte à lé pèa. Ò kɔ aafiaa gbèka, akù ò gè kpén.

8 Musa yá kù Dikiri kè Firi'aunanɛ kù Misilanɔ Isarailanɔ yáì bàbane pínki kù wari kù à n lé zé gúnɔ pínki kù lákù Dikiri n bó nà.

9 Yetoro pɔ kè nna yá mana kù Dikiri kè Isarailanɔnɛɛa pínki kù lákù à n bó Misilanɔ ɔì nà.

10 Akù à pì: Ò Dikiri sáabu kpá lákù à á bó Firi'auna kù Misilanɔ ɔì nà.

11 Má dɔ sà kù Dikiri zɔkɔ de tánanɔla n pínki. Kù Misilanɔ ãa dàáwa, à yá mɔ́nɛ.

12 Akù Yetoro sa'opɔ kù òdi ká tén à té kù ò Ludaa kù sa'opɔ pàndenɔ dɔ. Akù Haruna kù Isaraila gbè zɔkɔnɔ n pínki ò sù ò pɔ blè káao Luda arɛ.

Yagɔgɔrinɔ ditena

13 Kù gu dɔ Musa vùte àtɛn yá gɔgɔ́nɛ, ò katenai zaa kɔnkɔ ari ɔkɔsi.

14 Kù Musa anzure yá kù àtɛn kɛ́nɛ è pínki, akù à a là à pì: Bón nten kɛ kù gbè dínɔ lɛɛ? Býyáì nten yákpate kɛ́nɛ ndo, gbè sɛnda pínki katenanyí zaa kɔnkɔ ari ɔkɔsi?

15 Musa wèa à pì: Gbèɔ dɔ su ma kɛnaa ò Luda pɔyenyína yá mame.

16 Tó ò yáketɛ ví, òdi su ma kɛnaa mà yá pì gɔgɔ́nɛ mà Luda doka kù à ditɛnɔ ónɛ.

17 Musa anzure pine: Yá kù nten kɛ manaro.

18 Ìni kpasa, gbè kù ò kù kúnwonɔ ni kpasa dɔ, zaakù zì pì denla, Ìni fɔ ò kɛ ndoro.

19 N ma yá ma sà, mani lé damma, Luda nigɔ kù kúnwo. Ìnigɔ dénɛ yá gɔgɔ́ri ù, Ìnigɔ gé kù n yáɔ Luda kɛnaa,

20 Ìnigɔ doka kù Luda ditɛnɔ dánɛ, Ìnigɔ zé kù à de ò sé mɔ́nɛ kù yá kù oni kɛnɔ.

21 N gbè laakaride náanide kù ò Luda vɛna ví akù òdi gusaregba síronɔ sé n té, n n dite gbèɔn wáa sɔsɔronɔ don'arɛdenɔ ù kù gbèɔn basɔsɔroo kù gbèɔn bupla akurio kù gbèɔn kurikurio,

22 de ògɔ yá gɔgɔ́ gbè pìnɔnɛ ɔɔɔ sɛnda pínki. Oni su n kɛnaa kù yá zì'ùnɔ pínki, ama oni yá fítinnanɔ gɔgɔ́ n zida. Abire mé ani n aso lagonne.

23 Tó Dikiri wènnɛ, tó n kè le, Ìni fuaro, gbè pìnɔ ni tá be kù laakaríio kpatena.

24 Musa a anzure yá mà à kè lákù à òarɛ nà pínki.

²⁵ À gbē laakaridenɔ sè Isaraila burino té pínki à ñ díte gbēnɔn wàa sɔsɔronɔ don'arēdenɔ ũ kù gbēnɔn basɔsɔroo kù gbēnɔn bupla akurio kù gbēnɔn kurikurio.

²⁶ Akū òdigō yā gōgōñne gɔɔ sīnda pínki. Yā zī'ūn òdi suo Musa kīnaa, akū òdi yā fitinnanɔ gōgō ñ zīda.

²⁷ Musa gēe à zè a anzureene, akū à tà a bùsun.

19

Sinai kpi sare

¹ Isarailanɔ bona Misila mɔ aakōde gūn

² ò fùte Rēfidimu. Kù ò kà Sinai gbáranan, akū ò bùraa kàte gwe Sinai kpi sare.

³ Musa didi à gēe Luda kīnaa kpi pìi musu, akū Dikiri lé zùì à pì: Ñ yā dí o Yakubu buri Isarailanɔne:

⁴ A è lākū ma kè Misilanɔne nà, lākū ma á sé ma su kááo ma kīnaa, lākū vāu òdi a né sé a dēmberēe nà.

⁵ Tó a ma yā mà á ma bàka kunna kááo yā kūna tera sà, anigō de ma gbē yenyidenɔ ũ buri sīnda pínki té. Bee kù andunia de ma pó ũ pínki,

⁶ áinigō demene kīnanɔ kù sa'orinɔ ũ, ma gbē kù ò kù adonanɔ ũ. Yā kù ñni o Isarailanɔneen gwe.

⁷ Musa kipa à gbē zōkōnɔ sīsì, akū à yā kù Dikiri òne babañne pínki.

⁸ Gbēnɔ wèa ñ pínki ò pì: Yā kù Dikiri òwēre pínki óni ke. Akū Musa gēe à yā kù ò òo bàba Dikirine.

⁹ Dikiri pìne: Mani su n kīnaa túsukpe gēgetee gūn, de gɔɔ kù maten yā onne, oni ma onigō n náani ví gɔɔ sīnda pínki. Akū Musa yā kù gbēnɔ òo bàba Dikirine.

¹⁰ Akū Dikiri pìne: Ñ gé ñ kīnaa ñ onne ò gbà bo ñ zīdane gbàra kù ziao, ò ñ pókasanɔ pìpì.

¹¹ Ògō kù soru gūn ziando, zaakū a gɔɔ aakōde zīn mani kipa mà ze Sinai kpi musu gbē sīnda pínki wára.

¹² Ñ zīte lé sēeda dañne kpi pìi pòɔ léa ari à likai pínki. Ñ onne ò laakari ke. Òsun didi kpi pìiario. Ñ gbēke sún ɔ kea sero. Gbē kù à ɔ kèa, ò ade de.

¹³ Òsun ɔ ke adearo. Ó a pápa kù gbēe ke ò a pápa kù kàao ò de. Pókāden yā, bisāsirin yā, à gāme. Tó ò mà ò kuru pè ò a yīsām pà, ò na kpi pìi.

¹⁴ Musa kipa kpi pìia à sù à gbēnɔ lè à óñne ò gbà bo ñ zīdane ò ñ pókasanɔ pìpì.

¹⁵ À èra à pìinne: Àgō kù soru gūn gɔɔ aakōde zī yāi. Àsun wúte kù nɔgbēoro.

¹⁶ Kù gu ò a gɔɔ aakōde pìia, akū legū ten pūtá àten pí, akū legū sīsì kpi musu. Kù ò kuru yīsāmpanaa mà, akū vīna gbē kù ò kù bùranɔ kù ñ pínki òten lukaluka.

¹⁷ Musa bò kūñwo bùran à gēe kūñwo Luda kīnaa, akū ò zè zīte kpi pìi sare.

¹⁸ Túsukpe dà Sinai kpila kù Dikiri kípaa kù téo yāi. Túsukpe pìi fùte lán tāma túsukpe bà, akū kpi pì ten yīgāyīgā manamana.

¹⁹ Kuru yīsāmpana ten kara. Kù Musa yā ò, akū Luda wèa legūpūtānaa gūn.

²⁰ Dikiri kipa à zè Sinai kpi mìsɔntea à Musa sīsì, akū à didi à gēe gwe.

²¹ Dikiri pìne: Ñ kipa ñ kpākē gbēnɔ, òsun ví gulezekila ò su ò ma gwaro, de ñ paridenɔ sún gagaro yāi.

²² Bee sa'ori kù òdi namainɔ, ò gbà bo ñ zīdane de màsun fēñyīro yāi.

²³ Musa pì Dikirine: Oni didiro, zaakū n kpákēwáí n pì ò zīte lé sèeda da kpi pìi pòrò léá à gō n pò ũ.

²⁴ Akū Dikiri pìne: Ñ kipa ñ Haruna sé ñ su káao, ama sa'orinò kū gbē kparanò sún vī bara ò su ma kīnaaro de māsun fēnyīro yāi.

²⁵ Akū Musa kipa gbē pìnò kīnaa à yā pìi ònnē.

20

Dokayā mēn kurinò

¹ Luda yā dīkīna ò pínki à pì:

² Makūme Dikiri á Luda ũ. Ma á bótē zòblen Misila.

³ Àsungō dikiri ke vī ma gberaro.

⁴⁻⁵ Àsun pòke taka ke à kúte à donyī kenero, pò kū à kú musu ke zīte ke í gūnn yá, zaakū makū Dikiri á Luda, nēsēgōbademe ma ũ. Madì gbē kū à yemaironò yā vāni wí n burinò musu ari à gé pé n sākpenò a kū n nasionò.

⁶ Gbē kū ò yemai ò ma dokayānò kūnanò sō, madìgō gbēke vī kūnwome ari n buria.

⁷ Àsun makū Dikiri á Luda tó sí pāpāro, zaakū gbē kū à ma tó sī pāpā mani tó à bo pāro.

⁸ Àgō òn kámmabogōrò bi ma pómē.

⁹ Àgō á bura zī kū á zī sīnda pínkiò ke gōrò suddo,

¹⁰ A supplade gō deáre kámmabogōrò ũ, zaakū makū Dikiri á Luda ma pómē. Àsun zī ke ke gōrò pì zīro, ákōnò ke á négōgbē ke á nénōgbē ke á zíkēri gōgbē ke nōgbē ke á pókade ke nibò kū à kú á bea.

¹¹ Zaakū gōrò suddon ma musu kū zīteò kè kū ísirao kū pò kū ò kú n gūnnò pínki, akū ma kámma bò a gōrò supplade zī. A yā mé à tò ma arubarikaa dà kámmabogōrò pìn ma òte ma pò ũ.

¹² Àgō á de kú á dao bèere dō, de à gī ke bùsu kū makū Dikiri á Luda maten kpááwan.

¹³ Àsun gbē òero.

¹⁴ Àsun zina kero.

¹⁵ Àsun kpāni oro.

¹⁶ Àsun yā dí á gbēdakearo.

¹⁷ Àsun á gbēdake òn ni òero. Àsun a nò ni òero ke a zíkēri gōgbē ke nōgbē ke a zù ke a zaaki ke pò kū à vīnò pínki.

¹⁸ Gbē sīnda pínki legūpūtānaa mà kū kuru yīsāmpanaao, ò legūpinaa è kú túsukpeò ò kpi musu, akū vīna n kū òten lukaluka ò zē zà dire.

¹⁹ Ò pì Musane: Ñ yā owere n zīda, óni ma. Ñsun tó Luda yā owereero, de òsun gagaro yāi.

²⁰ Musa pìnnē: Àsun tó vīna á kūro, zaakū kū à á yō à gwa yāin à sù, de àgō a vīna vī akūsō àsun durunna kero yāi.

²¹ Ò zē zà dire, akū Musa nà túsukpe gēgetee pìi, gu kū Luda kun pìn.

Dikiri gbagbaki yā

²² Akū Dikiri pì Musane: Ñ yā dí o Isarailanòne: A mà kū á zīdao lākū ma yā óáre zaa musu nà.

²³ Àsun tāna ke ke à namaro. Àsun andurufu ke wura pì tānanò ũro.

24 À ma gbagbaki bo kù èo à sa oa kù sãno kù zùno, sa'opo kù òdi ká tén à té kù kù kennakúkõo sa'opo. Gu kù ma diteáre àgõ ma sísin, mani su á kínaa mà arubarika daágu.

25 Tó átèni ma gbagbaki pì bo kù gbèeo, àsun bo kù gbè anaaro, zaakù tó a gá pètea, a tò à gbàa lèn gwe.

26 Àsun ma gbagbaki bo à a didiki kero, de á pótompoke sún bo gbagbaki piaro yáí.

23

Yakena a zéa

1 Àsun òpi baaru kpáro. Àsun ze kù gbè vãnio éke sèedade ùro.

2 Àsun té parii yávanikènaa gúnlo. Àsun ze kù pario yakpate gún à bo yázedede kpero.

3 Tó takaside yá nnaro, àsun ze káaro.

4 Tó n ibere zù ke a zaaki sáte akús n kpakù káao, ò a kù ò géone be.

5 Tó n n zànguri zaaki è àten fu asoa, ò kpáí, òsun a tónlo.

6 Tó takaside yá nna, àsun bo a kpero.

7 À ke zà kù manafikio. Àsun taarisaride ke gbè mana dero, zaakù mani tó taaride bo páro.

8 Àsun gusaregba síro, zaakù gusaregba dì tó wédèno vîna kùme, akús àdi gbè manano yá líte kpedangara.

9 Àsun bòasu wé táro. Á bòasuke dõ, zaakù bòasunon á ù yá Misila.

10 Àgõ pò tó á buranõa à keke ari wè suddo,

11 a wè suppladen à tó zíte kámma bo à ìam pá, de á takasidenõ le ò a zà kù à bùte gwenõ kõno we, nõbõsèntenõ le ò a kpára só. À ke le dõ kù á geepi búo kù á kùkpero.

12 Àgõ zì ke ari gõro suddo, a suppladen àgõ kámma bo, de á zùno kù á zaakinõ le ò kámma bo, akús á zõno kù bòasunõ ni le ò ìam pá.

13 Àgõ yá kù ma òàrenõ kùna pínki. Àsun tãnanõ tó síro. Òsun ní tó ma á lén sero.

Dikpe mèn aakõno

(Bon 34:18-26)

14 Wè kù wèeo àgõ su dikpe kemene gèn aakõ.

15 Àgõ Burodi Futenasari dikpe ke lákù ma diteáre nà, àgõ burodi futenasari só ari gõro suppla mo kù òdi pì Abibu gún a gõroa, zaakù mo pìi gúnna a bõten Misila. Gbèke sún su ma kínaa okoriro.

16 Àgõ Pókèna dikpe ke gõro kù a na pókènaaa, à á burapõ káakunõ kpáma. Àgõ Pódufublena dikpe ke wè lakanaaa, gõro kù a á burapõno kákara pínki.

17 Wè kù wèeo gèn aakõ á gõgbè sinda pínki su kõkakarana ke makù Dikiri á Luda are.

18 Àsun pófutena kpáma lele kù sa'opo aruoro. Àsun dikpe sa'opo nísi dite gu dõaro.

19 Àgõ gé ma Dikiri á Luda onn kù á burapõ káakunõ. Àsun blène nõbo kuku kù a da yõ'ioro.

Luda Malaika ni do a gbènoe are

20 Mani malaika gbare à doáre are à á dàkpá zén à ká kááo gu kù ma kèken.

21 À laakari dɔ a yā a a yā ma. Àsun bo a kperɔ, zaakū ani sùru ke kǎá a taari yā musuro kū ma tɔ kúa yāi.

22 Tó a a yā mà akūsɔ a yā kū ma óáre kè pínki, manigɔ de á iberenɔ ibere úme, á weterinɔ weteri ú.

23 Ma malaika pì ni doáre are á gé zeáre bùsu kū Amɔrinɔ kun kū Itinɔ kū Perizinɔ kū Kanaanɔ kū Ivinɔ kū Yebusinɔ, mani n̄ kakate.

24 Àsun kúte n̄ tǎnanɔne à donyĩro, àsun n̄ kena kero. À n̄ gboro à n̄ gbènɔ wíwi.

25 À dɔ Dikiri á Ludai, ani arubarika daáre á póblen kū á pómínaao, ani gyānɔ kǎáwa.

26 Nɔgbènɔ ni n̄ bɔte á bùsunlo akūsɔ para nigɔ kunlo. Mani á wèndi bà doáre kū m̄kakɔánaao.

27 Mani vīna dada gbē kū ò kú á arenɔi, mani tó bídi gē buri kū a ka n̄ kīnaanɔgu, mani tó á iberenɔ kpe liáre.

28 Mani zúmantɛnɔ gbare á are ò ká Ivinɔgu kū Kanaanɔ kū Itinɔ ò périmaáre.

29 Adi ke mani périmaáre wè do gūn ḡnɔnlo, de bùsuu pì sún ḡ lákpe ú n̄bɔsɛntenɔ daálaro yāi.

30 Manigɔ périmaáre busebuseme ari à ke dasi à ká à bùsu sí.

31 Mani á bùsu lé daáre zaa Isira Tēra léa ari Filisitininɔ Isira léa, zaa gbáranna lén ari Yuflati léa. Mani bùsupidenɔ naáre á ɔí à périma.

32 Á bàka súnɔ kú n̄ yān ke n̄ tǎnanɔ yānlo.

33 Àsun tó òḡs kú á bùsunlo, de òsun tó à durunna kemenero, zaakū tó a n̄ tǎnanɔ gbàgba, a tankute kpàkpa á zidaneme.

24

Luda bàka kunna kú Isarailanɔ sèedaa

1 Dikiri pì Musane: Mòkɔn kú Harunao kú Nadabuo kú Abiuo kú Isaraila gbē zɔkɔ gbēnɔn baaakɔ akurinɔ, à didi kpia à m̄ ma kīnaa, à donyĩ kemene zaa zà.

2 Mòkɔmme ĩni namai ndo, gbē kparanɔ sún su kǎniro akūsɔ pari sún didi kúnwo kpi dikina musuro.

3 Musa gèe à yā kú Dikiri òo gbǎñne pínki kú dokayānɔ pínki. Ò wè leele n̄ pínki ò pì: Yā kú Dikiri ò pínki òni ke.

4 Akū Musa yā kú Dikiri òo pìnɔ kè takada gūn pínki.

À fùte kɔnkɔkɔnkɔ à gbagbaki bò kpigeresi, akū à gbèe pètepete mèn kuri awɛepla Isaraila buri mèn kuri awɛeplanɔ p̄ ú.

5 À Isaraila kefennanɔ z̄l kú zusanenɔ, akū ò sa'opɔ kú òdi ká tén à té kú òo Dikiria kú sáabukpana sa'opɔnɔ.

6 Akū Musa zùu pìnɔ aru si à kpàate leu pla. À a leu do dìte kú tao à a leu do àtɛ gbagbakia.

7 Akū à Dikiri bàka kunna kúnwo takada sè à a kyó kǎñne. Akū ò pì: Yā kú Dikiri ò pínki òni ke òni m̄ natene.

8 Akū à aru p̄i sè à fǎñma à pì: Dikiri bàka kunna kǎá arun gwe lákū a mà nà pínki.

9 Musa kú Harunao kú Nadabuo kú Abiuo kú Isaraila gbē zɔkɔ gbēnɔn baaakɔ akurinɔ didi kpia.

10 Ò Isarailanɔ Luda è. Safia gbè gusara katena a gbá gēi, a í de búgu swáswa lán ludambe búgu bà.

11 Luda dí yáke ke Isaraila gbánade pìnc̄nero. Ò wé sìale, akú ò pò blè ò í mì.

Musa kunna Sinai kpi musu

12 Dikiri pì Musane: Ñ didi kpia ñ mós ma kīnaa ñgō kú gwe. Mani gbè anlo kú ma a dokayānō kēānō kpámma, de ñ le ñ darīne.

13 Akú à fùtè kú a kpàasi Yōsuao, òten gé didi Luda kpia.

14 Akú Musa pì gbē zōkōnōne: Àgō ó dá la, óni era ò su á kīnaa. Haruna kú Uruo nigō kú kááo. Tó gbēke yáke vī, à géó n kīnaa.

15 Akú Musa didi kpi piia. Túsukpe dà a mìsōntela,

16 akú Dikiri gakuri kipa Sinai kpi piia. Túsukpe pì daala le ari gōrō suddo, a gōrō suppladen Dikiri lé zù Musai zaa túsukpe pìi gūn.

17 Isarailanō Dikiri gakuri è lán té kú àdi n ble bà kpi pìi mìsōntea.

18 Akú Musa gē tēluku pìi gūn à èra à didi kpi piia. À kú gwe ari gōrō bupla fānantē kú gwāanio.

31

Luda bizakuta

1 Dikiri yā ò Musane à pì:

2 Ñ ma! Ma Uri né Bezaleli, Uru daikore, Yuda buri sè.

3 Ma tò ma Nini kúa, akú à òndō kú gonio kú dōnaao lè zōī pínki gūn.

4 À zāble pónōa dō kú wurao kú andurufuuo kú mōgotēo.

5 À gbè bèereede ana dō kú a dana pò gūnwō kú lí'anaao kú zōī sīnda pínki.

6 Abire gbera ma Aisamaki né Ɔliabu, Dā buri dite a kpanyiri ũ. Ma zōīkerinō gbà òndō n pínki, de ò le ò pò kú ma ditenneno ke pínki:

7 Dakareki kuta kú doka àkpatiiō kú a nékpareo kú kpé pì pò keteno pínki,

8 teburu kú a pò keteno, wura atēne fitiladibō kú a pò keteno pínki, turaretitipataki,

9 sa'opō kú òdi ká tén à té kú oki kú a pò keteno pínki, dàga kú a dibōō,

10 pókasa kú ò tǎn, sa'ori Haruna pókasa kú ani naomainō kú a néno sa'opókasanō pínki,

11 pò sakenísi kú bizakuta turaretiti gbī nnannao. Ò pò pìnō ke lákú ma ditenne nà pínki.

Kámmabogōrō yā

12 Dikiri yā ò Musane à pì:

13 Ñ ò Isarailanōne ò kámmabogōrō kú ma dite yā da, zaakú à de sēeda ũ makú kú ákōnō dagura ari á buria, de à le à dō makú Dikiri ma á sé ma gbēno ũ.

14 Àgō kámmabogōrō pì yā da, zaakú gōrō pì kúáre adoname. Gbē kú à gōrō pìi tēè kè, ade gāme. Gbē kú à zī kè gōrō piia, ò ade bo a gbēno té ò a de.

15 Àgō zī ke gōrō suddo, a gōrō suppladen áni kámma bo, zaakú makú Dikiri ma pómē. Gbē kú à zī kè kámmabogōrōaa gāme.

16 Isarailanō gō kámmabogōrō pì yā kūna ò dite gōrō zōkō ũ ari n buria ma bàka kunna kūnwō yā ũ.

17 Anigō de sēeda ũ makú kú Isarailanō dagura gōrō sīnda pínki, zaakú makú Dikiri ma musu kú anduniao kè gōrō suddome, akú ma làka ma kámma bō a gōrō supplade zī.

18 Kú Dikiri yā ò Musane Sinai kpi musu à làka, akú à dokayā kè gbè anlonōa mèn pla kú a zīda onēo à kpāa.

32

Wura zùsané bòrɔɔ

¹ Kù gbɛ̀nɔ è Musa dí kipa kpia likalikaro, ò kàkara Harunai ò pìne: Ñ fute ñ tãna kenɔ kɛwɛɛ ò dowɛɛ arɛ, zaakù Musa kù à ó bótɛ Misila pii, ó d̃s̃ yã kù à a lèro.

² Akù Haruna piinne: À á nɔgbɛ̀nɔ wura pòsãno bote kù á nэг̃gbɛ̀nɔ pónɔ kù á nэн̃gbɛ̀nɔ pónɔ à suomenɛ.

³ Akù ñ pínki a wura pòsãno bòbo ò kpà Harunaa.

⁴ À si à kàsa lán zùsané bà, akù à l̃l̃. Akù ò pì: Isarailano, á tãnan di! Akù mé à á bótɛ Misila.

⁵ Kù Haruna è le, à sa'oki bò zùu pì arɛ, akù à kpàkpa kè à pì: Dikiri dikpe kun zia.

⁶ Kù gu d̃s̃, gbɛ̀nɔ fùtɛ ò sa'opɔ kù òdi ká tén à té kù òa kù kennakúk̃s̃o sa'opɔ. Gbɛ̀nɔ vùtɛ òten p̃s̃ ble òten í mi, akù ò fùtɛ òten p̃p̃p̃ ke.

⁷ Akù Dikiri pì Musane: Ñ kipa ñ gé! N gbɛ̀ kù n bo kúnwo Misilano yàka.

⁸ Ò kè zé kù ma m̃óñnea likalika, ò wuraa kàsa tãna ù lán zùsané bà, ò kùtɛne ò sa òa ò pì, Isarailano tãna kù à ñ bótɛ Misilano gwe.

⁹ Akù Dikiri èra à pì Musane: Ma è gbɛ̀ pìno sã gbãname.

¹⁰ Ñ gomala de mà a p̃f̃e kipaíma mà ñ kakate, ama mani n burinɔ kɛ dasi.

¹¹ Akù Musa kùtɛ kè Dikiri a Ludane à pì: Dikiri, b̃ỹáin nten p̃f̃e kipa n gbɛ̀nɔa kù n ñ bótɛ Misila kù n gbãna purao kù n g̃s̃ã gbãnaoo?

¹² Misilano ni pì ñ kakatena yáin n ñ bótɛ, de ñ le ñ ñ dede kpino musu ñ ñ láka andunia gún. Ñ n p̃f̃e kpáte ñ yã kù ñ ye ñ kipa n gbɛ̀nɔaa pì bo n ñesɛn.

¹³ Ñ d̃o n z̃b̃lerino Ibrahim kù Isaakuo kù Isarailao yán, zaakù n la dànnɛ kù n z̃ĩdao n pì, ñni ñ buri kara lán susunenɔ bà, ñni bùsu kù n a yã òrine kpá ñ burinɔa òg̃s̃ ṽi g̃r̃o s̃ĩnda pínki.

¹⁴ Akù Dikiri yã kù à pì áni kipa a gbɛ̀nɔaa pì bò a ñesɛn.

¹⁵ Musa èra à kipa kpia, à doka gbè anlo mèn pla pìno kùna a òi. Yã kèna gbèè pìnoa kpa plapla pínki.

¹⁶ Luda mé à gbè anlo pìno à, àkù mé à yã kèíma.

¹⁷ Ỹosua gbɛ̀nɔ wiki mà, akù à pì Musane: Ñ z̃l̃ wiki ma d̃o bùran.

¹⁸ Musa pì: Kùwiki mé à d̃o gwero, w̃enda òɔ d̃on gwe s̃oro, gbɛ̀nɔ lèsinaan maten ma.

¹⁹ Kù à kà káni kù bùraao, à è òten ù wã zùsa pì arɛ, akù à p̃o f̃e. À gbè anlo kù à kùnaa pìno p̃áte kpigereei gwe, ò wìwi.

²⁰ Akù à zùsa kù ò pii pii sè à dà tén. À a títi bò, akù à kà ín à kpà Isarailano, ò mì.

²¹ Akù Musa Haruna là à pì: Bón gbɛ̀ pìno kenne, gbasa n tò ò durunna z̃s̃k̃ó dí taka kèè?

²² Akù à wèa à pì: Ñsun p̃o f̃ero, mare. Ñ gbɛ̀ pìno d̃s̃, kù ò ṽani.

²³ M̃ók̃ño mé ò p̃imene mà tãna ke ke à doíne arɛ. Ò pì Musa kù à á bótɛ Misila pii, ò d̃s̃ yã kù à a lèro.

²⁴ Akù ma piinne gbɛ̀ kù ò wura ṽĩno bote ò suo. Kù ò sùo, akù ma kà tén, akù à bò zùsané b̃òr̃o pì ù.

²⁵ Musa è Haruna tò gbɛ̀nɔ teni ñ p̃oyeina ke, akù ò g̃s̃ lalandi p̃s̃ ù ñ ib̃er̃eñne.

²⁶ Akù à zè bùra zélea à pì: Gbɛ̀ kù ò kù Dikiri kpano su ma kuru. Akù Levi burinɔ kàkara a kuru.

²⁷ À pìinne: Dikiri Isarailanɔ Luda pì, á baadi a fɛnɛda loko à dodo bùraai zéle kù zéleɔ, á baadi a gbɛnɔ kù a gbɛnnanɔ kù a gbɛdakenɔ dede.

²⁸ Levi burinɔ kè lákù Musa dàinne nà. Gbɛ kù ò ñ dede zì pìianɔ kà gbɛnɔn dùbu aakɔ taka bà.

²⁹ Akù Musa pì Levi buri pìnɔne: Lákù a bo á nɛnɔ kù á gbɛnɔ kpɛ nà, á á zìda kpà Dikiri gbàra, Dikiri arubarikaa dàagu gbàran gwe.

Musa kutɛkena Dikirine Isarailanɔne

³⁰ Kù gu dɔ Musa pì Isarailanɔne: A durunna zɔkɔɔ kè, bee kù abireo mani era mà didi kpia mà gé Dikiri kīnaa dɔ, òdigɔ dɔro ke mani le mà kùte kenéare á durunna yá musu.

³¹ Akù à èra à gèe Dikiri kīnaa à pì: N yá nna! Gbɛ pìnɔ durunna zɔkɔɔ kè, ò tana ke kè ñ zìdane kù wuraaɔ.

³² Ñ sùru ke! Ñ ñ durunna kɛm̄ma. Tó lenlo, ñ ma tɔ warawara takada kù n kèè gūn.

³³ Dikiri pìne: Gbɛ kù à durunna kèmenɛ tɔn mani warawara ma takada gūn.

³⁴ Ñ gé kù gbɛnɔ gu kù ma ònnen sà. Ma Malaika ni donne are. Bee kù abireo tó ma wétamm̄ana gɔrɔ kà, mani wé tām̄ma ñ durunna yáí.

³⁵ Akù Dikiri gagagyá kà gbɛnɔgu zùsane kù ò tò Haruna pìi pì yáí.

33

¹ Dikiri pì Musane: Ñ fute ñ go la, mɔkɔn kù gbɛ kù n bo kúnwo Misilanɔ, ñ gé kúnwo bùsu kù ma la dà Ibrahim̄ne kù Isaakuo kù Yakubuo ma pì mani kpá ñ burinɔan.

² Mani malaika gbare à doáre are mani péáre Kanaanɔa kù Amɔrinɔ kù Itinɔ kù Perizinɔ kù Ivinɔ kù Yebusinɔ.

³ Á gé bùsu kù vī kù z'io din pìi gūn. Ama mani gé kááoro, de màsun á kakate zénlo yáí, zaakù ságbánadenɔn á ũ.

⁴ Kù gbɛnɔ yá pásì pìi mà, ò sɔ dɔ, akù gbɛke dí a zàblebɔnɔ da doro.

⁵ Zaakù Dikiri gīnake à yá ò Musane à o Isarailanɔne à pì: Ságbánadenɔme ñ ũ, bee tó ma taa ò kúnwo gèse do, mani ñ kakate. Ñ baadi ñ zàblebɔnɔ bobo, manigɔ dɔ daran mani ke kúnwo nà.

⁶ Akù Isarailanɔ ñ zàblebɔnɔ bòbo, odi da doro zaa Orebu kpi kīnaa.

⁷ Musa di bizakuta sé à gé dɔ bùra kpe boruna kù bùraa pìio fítì. Á tɔ kpà kuta pìine dakareki kuta. Gbɛ kù à ye Dikiri yáí ade di bo à gé dakareki kuta pì kīnaa bùra kpe gwe.

⁸ Tó Musa bò àten gé kpé pì kīnaa, baadi di bo à ze a kpélelea àgɔ a gwa ari à gé à gēn.

⁹ Tó Musa gè kpé pìn, tɛluku di kipa àgɔ dɔ kpélelea, akù Dikiri di yá o káao.

¹⁰ Tó gbɛnɔ è tɛluku pì dɔ kpélele pìia, baadi di donyī ke a kpélelea.

¹¹ Dikiri di yá o kù Musao tétenté, lákù gbɛ di yá o kù a gbɛnna nà. Musa di era à su bùran, ama Nuni né Yɔsua a kpási di bo kpé pìi gūnlo.

Dikiri bo à suna Musaa

¹² Musa pì Dikirine: N pìmenɛ mà gé kù gbɛ pìnɔ, ama ñdi gbɛ kù nten damene omenero. N pìmenɛ yá ñ ma dɔ n gbɛnna ũ akúsɔ ma n pɔnna lè.

¹³ Zaakù ma n pɔnna lè, ñ tó mà n laasunnɔ dɔ sà, de mà le màgɔ n dɔ màgɔ nna kúnwo yápura. Ñgɔ dɔ kù buri díkīna bi n gbɛnɔme.

¹⁴ Akù Dikiri wèa à pì: Ma wé nigɔ téái mà á gba kámmabonaa.

15 Musa pì: Tó ñdi wé téwáiro, ñsun ó fute laro.

16 Tó ñdi gé kúooro, deran oni le ò dō kú makū kú n gbē pìno ó nna kúnwoo? Oni ó dōkñe kú buri pândeno andunia gūn deramε?

17 Dikiri pìne: Yā kú n gbèkama pì mani ke, zaakū n ma ponna lè, má n dō ma gbènna ũ.

18 Musa pì: Ñ n gakuri mōmεne.

19 Akū Dikiri wèa à pì: Mani tó ma manake pínki gē n are, mani ma tó Dikiri sísi n are, zaakū gbē kú má ye mà sùru ke káaon mani ke káao, akūsō gbē kú má ye mà wènda dōnen mani dōne.

20 Akū à pì: Ìni fō ñ ma ãn gwaro, zaakū bisāsiri ni fō à wé simale àgō kunlo.

21 Dikiri pì: Ñ gu gwa da ma sare la. Ñ ze gbèε musu gwe.

22 Tó ma gakuri pì ten gē, mani n sōto gbèsōkon mà a o kúnla ari mà gēte.

23 Tó ma a o gónla, Ìni ma kpe kpa e sà, ama oni fō ò ma ãn ero.

34

Gbè anlo dufun

1 Dikiri pì Musane: Ñ gbè anlo ke mèn pla lán a káakunō bà, mani yā kú ò kú a káakupō kú n wínōa kēm̄ma.

2 Ñgō kú soru gūn kōnko. Ñ didi Sinai kpia ñ ze ma are a misōntea.

3 Gbēke sún su kúnworo. Òsun gbēke e gukea kpi pìia sero. Bee sã ke zù sún su pō ble a gēiro.

4 Musa gbè anlo à mèn pla lán a káakunō bà. À fùte kōnko káakukaaku, akū à didi Sinai kpia à gbè anlo mèn pla pìno kūna a o lākū Dikiri òne nà.

5 Dikiri kipa túsukpe gūn à zè a sare, akū à a zīda tó sísi.

6 Kū Dikiri ten gē a are, à a tó sísi à pì: Dikiri, Dikiri Luda wéndadōnneri sùruden ma ũ. Ma pō di fē likaro, má gbēke kú náanio vī zōkō.

7 Madigō gbēke vī kú gbēno ari ñ buri lémmε, mani ñ yā vānino kēm̄ma kú ñ taarinō kú ñ durunnano. Ama madi tó taaride bo pāro. Madi deno yā vāni wí ñ nēno musu kú ñ daikorenō kú ñ sákpenō kú ñ nasionō.

8 Musa wùte a nèsele kutena à donyī kēne gōno

9 à pì: Dikiri, zaakū ma n ponna lè, ñ gé kúoo. Bee kú gbē pìno sã gbāna, ñ sùru ke kúoo ó yā vānino kú ó durunnano musu ñ ó sé n pōno ũ.

Luda bàka kunna kú Isarailano

(Bon 23:14-19)

10 Dikiri pì: Ma bàka nigō kú káaome. Mani yābonsare ke á pínki wára, kú gbēke dí a taka ke buri ke gūn andunian zikiro. Buri kú ò likaáino ni ma yākēna e, zaakū mani yā naaside ke káao.

11 Àgō yā kú ma óare gbāra kūna, mani péare Amōrinōa kú Kanaano kú Itino kú Perizinō kú Ivinō kú Yebusinō.

12 À laakari ke! Àsun lédokōno ke kú bùsu kú áten gé gēn denooro, de àsun tankute kpákpa á zīdanero yāi.

13 À ñ sa'okinō gboro à ñ tana gbēno wíwi à Asera líno zōzō.

14 Àsun kúte tanagero, zaakū makū Dikiri ma tón Gōba, madi gōba kpá.

15 À laakari ke! Àsun lédokōno ke kú bùsupidenoro, zaakū tó òten pápá ke ñ tãnanō yā musu, òten sa om̄ma, oni á sísi à ñ sa'ona nōbo só kūnwome.

16 Àsun no sé á nēno ñ téro, zaakū tó ñ nēnōgbēno ten pápá ke ñ tãnanō yā musu, oni tó á nēno pápá ke kūwo se.

17 Àsun mò pi tãna ũro.

18 Àgõ Burodi Futenasari dikpe ke. Àgõ burodi futenasari só gɔɔ suppla mɔ kũ òdi pi Abibu gũn lãkũ ma dìteáre nà, zaakũ mɔ pìi gũn a bɔte Misila.

19 Á daudunɔ bi ma pɔnɔme nĩ pĩnki kũ á pɔkãde né sà káakunɔ nĩ pĩnki, zù ke pɔ ketenɔ.

20 Àgõ zaaki né sà káaku bo kũ são. Tó ádi boro, à a waka fĩ à de. Àgõ á daudunɔ bo. Gbẽke sún su ma kĩnaa ɔkoriro.

21 Àgõ zĩ ke gɔɔ suddo à kámma bo a gɔɔ supplade zĩ, bee búwigɔɔ ke pɔkẽgɔɔn yá.

22 Àgõ Pɔkẽna dikpe ke gɔɔ kũ a na burapɔ káaku kekẽnaaa. Àgõ Pɔdufublena dikpe ke wẽ lakanaaa.

23 Wẽ kũ wẽeo gɔgbẽ sĩnda pĩnki gɔ su makũ Dikiri Isarailanɔ Luda are gẽn aakɔ.

24 Mani péáre burinɔa mani á bũsu lé karaáre. Gbẽke ni á bũsu ni de gɔɔ kũ áten su makũ Dikiri á Luda are wẽ kũ wẽeo gẽn aakɔro.

25 Àsun pɔfutena kpáma lele kũ sa'opɔ aruoro. Àsun Vĩnla sa'ona nɔbɔ dite gu d̄barɔ.

26 Àgõ gé makũ Dikiri á Luda ɔnn kũ á burapɔ káakunɔ. Àsun blène nɔbɔ kuku kũ a da yɔ'ioro.

27 Akũ Dikiri pì Musane: Ñ yá pìnɔ kẽ takadan, zaakũ ma bàka kunna kũnwo kũ Isarailanɔ yãnn gwe.

28 Musa kũ kũ Dikirio gwe ari gɔɔ bupla fãnantẽ kũ gwãanio pɔblenaa sari pɔminaa sari. Akũ Dikiri a bàka kunna kũrĩwo yá mèn kurinɔ kẽ gbè anlo pìnɔa.

Musa an tẽkenaa

29 Kũ Musa kipa Sinai kpia, à gbè anlo mèn pla kũ doka kẽaa pìnɔ kũna a ɔĩ. À d̄s kũ a ãn ten té ke nĩ yá'ona kũ Dikirio yãiro.

30 Kũ Haruna kũ Isarailanɔ a è nĩ pĩnki, a ãn ten té ke, vĩna nĩ kũ ò nai.

31 Akũ Musa nĩ sisi. Haruna kũ gbẽ zɔkɔnɔ era ò sù a kĩnaa, akũ à yá ò kũrĩwo.

32 Abire gbera Isarailanɔ nài nĩ pĩnki, akũ à yá kũ Dikiri dìteare Sinai kpi musu ònne pĩnki.

33 Kũ à yá ònne à làka, à fáta kũ a ãnnwa.

34 Tó à gẽ à yá o kũ Dikirio, àdi fáta go ari à era à bo. Tó à bò, àdi yá kũ Dikiri dìteare o Isarailanɔne,

35 akũ òdi e a ãn ten té ke. Musa dì era à fáta kũ a ãnnwa ari à era à gẽ à yá o kũ Dikirio.

40

Bizakuta sakẽnaa

1 Dikiri pì Musane:

2 Ñ kuta d̄s kũ à de dakareki kuta ũ mɔ káakun gɔɔ káaku zĩ

3 ñ àkpati kũ doka gbè anlonɔn kũ a gũn diten ñ lábure kpái.

4 Ñ gẽ kũ teburuo ñ a tanɔ kátea zéazea. Ñ gẽ kũ fitiladibɔɔ ñ a fitilanɔ keke.

5 Ñ wura turaretitikpataki dite doka àkpati are ñ kuta kpélele lábure kpá ñ tataale.

6 Ñ sa'opɔ kũ òdi ká tén à té kũ oki dite dakareki kuta kpélele,

7 ñ dàga dite dakareki kuta dagura kũ sa'okio ñ í kán.

8 Ñ kara kpá ñ likai, ñ lábure kpá karaa pì léa.

9 Ñ pɔ sakɛnisi sɛ̀ ñ kú kpé piia kú pɔ kú ò kú a gūnnɔ́ pínki ñ dite ma pɔ ù kú a zíkɛbɔnɔ, oni gɔ́ ma pɔ ù.

10 Ñ nisi pi kú sa'oki piia kú a zíkɛbɔnɔ pínki. Ñ sa'oki pi dite ma pɔ ù, anigɔ́ de ma pɔ ù deñla.

11 Ñ nisi pi kú dàga piia kú a dibɔɔɔ, oni gɔ́ ma pɔ ù.

12 Ñ su kú Harunao kú a nénnɔ dakareki kuta kpélelele ñ n zú o gwe.

13 Ñ sa'ori pɔkasano da Harunane, ñ nisi kúa ñ a dite ma pɔ ù, ani gɔ́ ma gbàgbari ù.

14 Ñ su kú a nénnɔ dɔ ñ utagyabano dadañne,

15 ñ nisi kúkuñma lákú n kú n dea nà, oni ma gbagba. Nísikummanaa pi mé ani tò ògɔ́ de ma gbàgbarino ù ari n buria.

16 Musa kè lákú Dikiri òne nà pínki.

17 Ñ bona Misila wè plade mɔ káaku gɔɔɔ káakua ò kuta pi dɔ.

18 Kú Musa ten kuta pi dɔ, à a zɛbɔnɔ pètɛpɛtɛ gĩa, akú à a lipeteno pèpen à a likpakpanɔ kpàkpan, akú à lipeteno pètɛpɛtɛ.

19 À biza kúa, akú à bára kùtea lákú Dikiri òne nà.

20 À sèeda gbè anlonɔ sè ù kà àkpatii pi gūn, à àkpatii pi sélino dà a zānɔ gūn, akú à a né kùtea.

21 À gèo kpén, akú à lábure kpà sèeda àkpatii pii lákú Dikiri òne nà.

22 À teburuu dite dakareki kutan lábure pi kpélelele kpa gugbānduru kpa.

23 À burodii kàtea Dikirine zéazea lákú à òne nà.

24 À fitiladibɔɔ dite dakareki kutan aredɔkɔšana teburuua gènnɔmidɔki kpa,

25 à fitilano nàna Dikiri are lákú à òne nà.

26 Akú à wura turaretitikpataki pi dite dakareki kutan lábure sare,

27 akú à turaretiti gbí nnanna kpàtaa lákú Dikiri òne nà.

28 Akú à lábure kpà kuta pi léa.

29 À sa'opo kú òdi ká tén à té kú oki dite dakareki kuta kpélelele, akú à sa'opo kú òdi ká tén à té kú òa kú flawaao lákú Dikiri òne nà.

30 À dàgaa pi dite dakareki kuta dagura kú sa'okio, akú à í kàn.

31 Gwen Musa kú Harunao kú a négɔgbènnɔ di n zɔnɔ kú n gbánɔ pípín.

32 Tó òten gè dakareki kutan, ke tò òten na sa'okii, òdi n zɔnɔ kú n gbánɔ pípín lákú Dikiri ò Musane nà.

33 Akú à karaa kpà à lika kuta pii kú sa'okio, akú à lábure kpà karaa pi léa. Len Musa zī pi kè à làka le.

*Dikiri gakuri kipana bizakutan
(Nar 9:15-23)*

34 Akú téluku pi dà dakareki kuta pila, Dikiri gakuri kuta pi pà.

35 Musa dí fɔ̀ à gè dakareki kuta pi gūnlo, kú téluku dàala akúsɔ́ kú Dikiri gakuri kuta pi pà yāi.

36 Isarailano taa'onaa gūn, tò téluku pi gò kuta piia, akú òdi fute kú táo.

37 Tó téluku pi dí goaro, òdi fute kú táoro, sé zī kú à gòa.

38 Fānantɛ Dikiri téluku di da kuta pila, gwāani sɔ́ tɛ̀ digɔ́ kú téluku pi gūn. Len Isarailano di e le n pínki n taa'onaa gūn pínki.

SĀARUN WOODA

Sāarun Woodan tirerun gari sun sōmō wooda ye Isireliba ba swī ba ka Gusunō sāwa. Yāku kowoba ba tambu wooda ye sōsi. Wooda ye, ya bu sōsimōwa gāa ni nu disi mō ka ni nu ñ disi mō. Ya maa nεε, n weene Isireliba ba n deere bu sere Gusunō susi.

Tire ten kpunaa

1. Yākunun wooda, wiru 1n di sere wiru 7.
2. Wooda ye ba yi yāku kowobun sō, wiru 8n di sere wiru 10.
3. Ye ya disi mō ka ye ya ñ disi mō, wiru 11n di sere wiru 15.
4. Toranun yākunu, wiru 16.
5. Deerasiabu ka sāarun wooda, wiru 17n di sere wiru 27.

YĀKU NI ISIRELIBA BA KOO KO

Yāku dō mwaararuginu

¹ Yinni Gusunō u Mōwisi soka saa win kuu bekurugii tèn mi ba ra nùn sān di.

² U nùn sōwa u nεε, a Isireliba sōwō a nεε, ben goo ù n kī u nε, Yinni Gusunō yākuru kua, u koo kpī u ketε go, ñ kun mε yāaru.

³ N n yāku dō mwaararugira yēro u mō ka ketε, ketε ye, ya ko n sāawa ketε kinεru te ta ñ alebu gaa mō. U koo yāku te kowa nen sāa yerun kōnnōwō, kpa u ka nε, Yinni Gusunōn durom wa.

⁴ U koo win nōma sōndiwa ketε yen wiru wōlō ye nε Gusunō na wura yu ka win durum wukiri.

⁵ U koo ketε ye gowa nε, Yinni Gusunōn wuswaaō nen kuu ten kōnnōwō. Aronin bibu be ba sāa yāku kowobu, beya ba koo yen yem sua kpa bu mu yēka bu ka yāku yee ten nōō bōka sikerena.

⁶ Yen biru ba koo sabe te kokuwa kpa bu ten yaa bōtiri.

⁷ Yāku kowo hera ba koo yāku dāa yi yi kpa bu dō doke.

⁸ Dō wi sōra ba koo ye kpuro doke ka yen wiru ka yen gum.

⁹ Ba koo yen bōsō yānu ka yen wōbunu kpuro teawa kpa yāku kowobu bu ye kpuro dō doke. Ya ko n sāawa yāku dō mwaararuginu nin nubura koo nε, Yinni Gusunō dore.

¹⁰ Goo ù n maa yāku dō mwaararugiru mō ka yāaru, ñ kun mε ka boo, yāa kinεra u koo go, ñ kun mε boo kinεru te ta ñ alebu gaa mō.

¹¹ U koo tu sakawa yāku yerun sō yēsān nōm geu gia Yinni Gusunōn wuswaaō kpa yāku kowobu bu ten yem sua bu yēka yēka bu ka yāku yerun nōō bōka sikerena.

¹² U koo yaa ye bōtiriwa kpa u kpεε yāku dō sō ka yen wiru ka yen gum sannu.

¹³ U koo yen bōsō yānu ka yen wōbunu sua u teawa, kpa yāku kowo u ye kpuro sua u dō doke, yu dō mwaara mam mam. Ya ko n sāawa yāku dō mwaararugiru tèn nubura koo nε, Yinni Gusunō dore.

¹⁴ Goo ù n yāku dō mwaararugiru mō ka gunōsu, kparukona u koo ka tu ko, ñ kun mε totoberenu.

¹⁵ Yāku kowo u koo ka gunō ge na yāku yerō. Kpa u gen wiru bura kpa u gen yem yēka yēka yāku yee ten yēsāo.

¹⁶ U koo gen sansu wukiriwa kpa u gen yōru wīa u kō yāku yerun sōo yari yeru gia mi ba ra torom wisi.

¹⁷ Kpa u gu bera besi yiru u kun sāsiane. Yen biruwa u koo gu dṣo kp̄ē, kpa gu dṣo mwaara. Ya ko n sāawa yāku dṣo mwaararugiru tèn nuburu ta koo ne Yinni Gusunṵ dore.

2

Yāku ni ba kua ka dīa binnu

¹ Goo ù n kī u Yinni Gusunṵ yākuru kua ka win dīa binnu, soma u koo sua, u mu burina ka gum ka sere turare ye ba ra dṣo doke yāku yerṵ.

² U koo ka ye dawa Aronin bibun mi be ba sāa yāku kowobu. Ben turowa u koo som mēn nām wṵo teeru saka u doke yāku yerun wṵṵo ka turare ye kpuro kpa u dṣo doke. Yera ya koo de Gusunṵ u n yēro yaaye. Ya ko n sāawa yāku dṣo mwaararugiru tèn nubura koo Yinni Gusunṵ dore.

³ Som mē mu tie mu ko n sāawa Aronin ka win bibugim. Mu kuawa mi dīa dēranu, domi ba ka nu Yinni Gusunṵ yākuru kua.

⁴ À n Yinni Gusunṵ yākuru kuammē ka kira ni ba wṵṵwa, kaa nu kowa ka som mē ba gum yēka ñ kun mē mē ba ka gum burina ba ñ seeyatia doke.

⁵ Bā n koo yāku te kon na ka kira ni ba sṵnwa, ba koo nu kowa ka som buu te ba burina ka gum, seeyatia sari.

⁶ Yen biru ba koo nu muririwa kpa bu gum yēka nin wṵṵo. Ya ko n sāawa yākuru.

⁷ Bā n koo yāku te kon na, ka kira te ba koo wṵ, ba koo tu kowa ka som buuru te ba burina ka gum.

⁸ Ba koo ka yāku kira te dawa Yinni Gusunṵn sāa yerṵ. Kpa u tu yāku kowo wē u ka tu da yāku yerṵ.

⁹ U koo ten garu mura te ta koo de Yinni Gusunṵ u n yēro yaaye kpa u tu dṣo doke yāku yee ten mi, kpa tu dṣo mwaara. Ta ko n sāawa yāku dṣo mwaararugiru tèn nubura koo Yinni Gusunṵ dore.

¹⁰ Kira ni nu tie, Aronin ka win biba ba ni mṵ. Nu kuawa mi dīa dēranu domi ba ka nu Gusunṵ yāku dṣo mwaararugiru kua.

¹¹ Kira ni ba koo ka yāku dṣo mwaararugiru ko kpuro, bu ku raa nu seeyatia doke, bu ku raa maa nu tim doke.

¹² Kaa kp̄i a ka wunen dīa gbiikinu Yinni Gusunṵ naawa. Adama a ñ ka nu yāku dṣo mwaararuginu mṵ yāku yerṵ.

¹³ Dīa ni a ka yākuru mṵ kpuro, kaa nu bṵru dokewa. A ku duari a kun tu doke. Domi bṵru ta sāawa wunē ka Gusunṵn arukawanin yīreru. Yen sṵna ba ko n da tu doke yākuru baatera sṵṵ.

¹⁴ I n kī i ka bēen gberun dīa gbiikinu na Yinni Gusunṵn mi, i ko i nu sṵmewa kpa i nu nam i sere ka na.

¹⁵ Kpa i ka nu gum burina, i turare sṵndi nin wṵṵo. Ya ko n sāawa yākuru.

¹⁶ Yāku kowowa u koo som mē mu sāa Gusunṵgim dṣo doke ka sere maa turare ye. Yera ya koo de Gusunṵ u n yēro yaaye. Ya ko n sāawa yāku dṣo mwaararugiru Yinni Gusunṵn sṵ.

3

Siarabun yākunu

¹ Goo ù n siarabun yākuru mṵ Yinni Gusunṵn mi ka ketē kineru, ñ kun mē ka ketē nia, yen ye u wa kpurowa u koo ka na, ya kun gesi alebu mṵ.

² U koo win nṵmu sṵndiwa ketē yen wiru wṵṵo kpa u ye saka kuu ten kṵnṵwṵ mi ba ra Yinni Gusunṵ sṵ. Kpa yāku kowo Aronin bibu bu yen yem yēka bu ka sāa yerun nṵṵ bṵka sikerena.

³ Wee ye ba koo Yinni Gusunṵ dṣo dokea, yera gum mē mu bṵsṵ yānu tēke,

⁴ka gabu swii yiru ka yin gum me mu yi tēke yēsi yēsikaō, ka yen buro ge ga yen woru wukiri. Ba koo gu wīawa ka gabu swii sannu.

⁵Yāku kowoba ba koo ye kpuro dō doke yu dō mwaara ka yāku dō mwaararugiru sannu. Ya ko n sāawa yāku tēn nubura koo Yinni Gusunō dore.

⁶Goo ù n siarabun yākuru m̀ ka yāaru, yāa te u wa kpurowa u koo ka na, baa ñ n niran na, ta kun gesi alebu m̀.

⁷N n yāa kpendun na, u koo ka tu dawa Yinni Gusunōn wuswaaō.

⁸Kpa u win nōma sōndi ten wiru wōllō u sere tu saka Yinni Gusunōn kurun kōnnōwō. Saa yera yāku kowobu ba koo ten yem sua bu yēka bu ka yāku yee ten nō bōka sikerena.

⁹Wee ye ba koo Yinni Gusunō dō dokea, yera ten gum, ka ten siru kpuro te ba koo bura saa ten gabu wāan di, ka gum me mu bōsōnu wukiri,

¹⁰ka ten gabu swii, ka ten gum me mu wāa yēsao ka ten buro ge ga woru wukiri, ge ba koo wīa ka gabu swii sannu.

¹¹Yāku kowo u koo ye kpuro dō dokewa yāku yerō, kpa ya n sāa yāku dō mwaararugiru Yinni Gusunōn sō.

¹²Goo ù n maa ka boo yākuru m̀, u koo ka gu dawa Yinni Gusunōn wuswaaō.

¹³U koo win nōma sōndiwa boo gen wiru wōllō kuu ten kōnnōwō, kpa u sere gu saka. Kpa yāku kowobu bu gen yem sua bu yēka yāku yerun nō bōkaō bu ka sikerena.

¹⁴Wee ye ba koo Yinni Gusunō dō dokea, yera gum me mu gen bōsō yānu tēke,

¹⁵ka gabu swii yiru ka gum me mu yi tēke ka gen buro ge ga woru wukiri, ge ba koo wīa ka gabu swii sannu.

¹⁶Yāku kowowa u koo ye kpuro dō doke mu dō mwaara. Kpa ya n sāa yāku dō mwaararugiru tēn nubura koo Yinni Gusunō dore.

Yen gum kpuro mu ko n sāawa Yinni Gusunōgim.

¹⁷Yen sōna baa ñ n saa yeren na, mi i wāa kpuro, i wooda yeni mem nōwō sere ka baadommaō, yera i ku yaa gum di, i ku maa yen yem di.

4

Toranun yāku

1. Yāku kowo tōnweron

toranun yākuru

¹Yinni Gusunō u Mōwisi sōwa u nē,

²a Isireliba wooda yeniba sōwō a nē, goo ù n Yinni Gusunōn wooda gaa tora u kun yē, wee ye u koo ko.

³N n yāku kowon na u tora, ma win tora te, ta Isireliba kpuro torasia, u koo ka ketē kinē kpambu nawa ge ga ñ alebu gaa m̀, u go u ka win tora ten suuru wa.

⁴U koo ka ketē ye dawa Yinni Gusunōn kurun kōnnōwō, kpa u win nōma sōndi yen wiru wōllō u sere ye saka Yinni Gusunōn wuswaaō.

⁵Yen biru kpa u yen yem sua u ka da kuu ten sōwō.

⁶U koo ka mu win niki bia dekawa, kpa u mu yēka nōn nōba yiru kuu ten beku kare ten bera gia Yinni Gusunōn wuswaaō.

⁷Yen biru u koo yem me yēka kpakoro tēn mi ba ra turare dō doken kāano te ta wāa kuu ten sōwō, kpa u meñ sukum wisi yāku yerun temō te ta wāa kuu ten kōnnōwō.

⁸U koo yaa yen gum kpuro wuna me mu wāa bōsō yānu sō,

⁹ka yen gabu swii, ka gum me mu gabu swii yi wukiri yēsi yēsikaa, ka buru ge ga woru wukiri, ge ba koo wīa ka gabu swii sannu.

¹⁰Ye ba ra wīe bā n siarabun yākuru mō gesi, yera ba koo maa wīa yeni sōo. Yen biru yāku kowo tōnwerowa u koo ye dōo doke yāku yerun wōllo.

¹¹⁻¹²U koo ye ya tie kpuro gurawa u ka da sansanin biru mi ba gosa ba n da yāku dōo mwaararugirin torom kube. Miya u koo yen gōna ka yaa ye ya tie kpuro dōo doke torom men wōllo, ka yen wiru ka yen wōbunu ka yen bōso yānu.

2. Yāku te ba koo ko

Isireliba kpuron torarun sō

¹³Isireliba kpuro bā n Gusunōn wooda gaa sara ba n ka baaru, ba torawa mi.

¹⁴Adama bā n tuba ma ba torawa mi, ba koo naa kinē kpembu gowa bu ka ben tora ten suuru kana. Ba koo ka naa kinē te dawa Yinni Gusunōn kurun kōnnōwō.

¹⁵Kpa Isireliban wirugibu bu ben nōma sōndi naa yen wiru wōllo kpa ben turo u ye saka Yinni Gusunōn wuswaaa.

¹⁶Yāku kowo tōnwerowa u koo yen yem fiiko sua u ka da kuu ten mi.

¹⁷Saa ye sōra u koo yem me deka ka win niki bia kpa u mu yēka nōn nōoba yiru kuu ten beku kare ten deedeeru.

¹⁸Yen biru, kpa u maa kpakoro tēn mi u ra turare dōo doken kāanu yem yēka. Yem me mu tie, kpa u mu wisi yāku yerun temō te ta wāa kuu ten kōnnōwō.

¹⁹Yen biru u koo yaa yen gum kpuro sua u dōo doke yāku yerun wōllo.

²⁰Nge me u raa kua win tiin torarun sō, nge meya u koo ko Isireliba kpuron tora ten sō kpa Gusunō u sere bu suuru kua.

²¹Yen biru kpa u ka yaa ye ya tie da sansanin biru kpa bu ye doke dōo sōo nge me ba raa kua wi, yāku kowon torarun sō. Yāku te, ta sāawa Isireliba kpuro bu ka ben torarun suuru wa.

3. Yāku te Isireliban wirugii

u koo ko win torarun sō

²²Isireliban wirugii goo ù n Gusunōn wooda gaa sara u n ka baaru, u torawa mi.

²³Adama ù n tuba ma u tora, boo kinera u koo go te ta n alebu gaa mō u ka yākuru ko. Kpa Gusunō u nūn win tora te suuru kua.

²⁴U n ka boo ge na, u koo win nōma sōndiwa boo gen wōllo kpa u gu saka mi ba ra yāku dōo mwaararuginun yaa sake. Yāku te, ta sāawa torarun suurugiru.

²⁵Yāku kowo wi, u koo ka win niki bia yem me deka kpa u mu yēka yāku yerun kāanu sōo. Yem me mu tie, kpa u mu wisi yāku yee ten temō.

²⁶U koo yaa yen gum kpuro suawa u dōo doke nge me ba ra siarabun yākuru ko. Nge meya yāku kowo tōnwerō wi, u koo ko u ka wirugii win torarun suuru kana. Saa ye sōo, Gusunō u koo nūn tu suuru kua.

4. Yāku te ba koo ko

tōn diro torarun sō

²⁷Tōn diro goo ù n Gusunōn wooda gaa sara u n ka baaru, u torawa mi.

²⁸Adama ù n tuba ma u torawa, boo niu ge ga n alebu gaa mōwa u koo ka yākuru ko Gusunō u ka nūn win toraru suuru kua.

²⁹U koo win nōma sōndiwa boo gen wiru wōllo kpa u gu saka mi ba ra yāku dōo mwaararugirin yaa sake.

³⁰Yen biru, yāku kowo u koo na u yem me deka ka win niki bia, kpa u mu yēka yāku yerun kāano, kpa u yem me mu tie wisi yāku yee ten temō.

³¹ Yen biru, ba koo yaa yen gum kpuro wīawa nge me ba ra siarabun yākurugim wīe. Kpa yāku kowo u mu dōo menī, kpa men nuburu tu Yinni Gusunō dore. Nge meya yāku kowo wi, u koo ka toro wi suuru kana. Saa ye sōo, Gusunō u koo nūn suuru kua.

³² Toro wi, ù n maa kīn na, u ka yāa kpendu yākuru ko, yāa nira u koo ka na u go, te ta ñ alebu mō, u ka win torarun suuru wa.

³³ U n kī u tu go, u koo win nōma sōndiwa ten wiru wōllo kpa u tu saka mi ba ra yāku dōo mwaararugirun yaa go.

³⁴ Yen biru yāku kowo u koo yem me deka ka win niki bia u mu yēka yāku yerun kāano. Yem me mu tie kpa u mu wisi sāa yee ten temō.

³⁵ Yen biru u koo yen gum wīawa nge me ba ra siarabun yākurugim wīe. Yāku kowowa u koo me kpuro dōo doke ka yāku dōo mwaararugiru sannu. Nge meya yāku kowo wi, u koo ko u ka toro wi suuru kana. Saa ye sōra Yinni Gusunō u koo nūn win tora te suuru kua.

5

5. Tora bwese bwesekan

yākunu

¹ Su tē nee, goo u bōrua ma u koo seeda di gāa ni u wan sō, adama u ñ gerua ye u wa, ñ kun me ye u yē. Saa ye sōo, yēro u torawa mi.

² Su tē kpam nee, goo u gāanu baba ye ya disi mō u kun ka baaru, aa, yaa sabe te ba ku ra din gora? N kun me gbeeku yaa ye ba ku ra din gora? N kun me yaa ye ya ra kabirin gora? Saa ye sōo, yēro u disi duurawa mi.

³ Su maa tē nee, goo ù n win winsim baba wi u disi gee mō yi yi koo nūn tia, n deema u ñ yē, ma u ra ye tuba, yēro u torawa mi.

⁴ Toraru garu wee maa. Su tē nee, goo u bōrua u win winsim kōsa kua ñ kun me u nūn gea kua, u ñ bwisika, ù n deema gari yi, gari giriya u gerua, yēro u torawa mi.

⁵ Goo ù n tora nin garu kua, u koo yen tuba kowa.

⁶ Adama u sere tora ten suuru wa, u koo yāa niru ñ kun me boo niu gowa u ka Yinni Gusunō yākuru kua. Yen biru yāku kowo u koo nūn suuru kanabun wororu koosi, kpa u sere win torarun suuru wa.

6. Bwēebwēebun

toranun yākuru

⁷ Goo ù kun kpē u yāa niru ñ kun me boo niu wa u ka torarun yākuru ko, u koo kpī u kparukonu yiru ñ kun me totoberenu yiru kasu. Gunō gen teuwa ba koo ka torarun yākuru ko. Kpa bu maa ka teu geni yāku dōo mwaararugiru ko.

⁸ Ba koo gina yāku kowo wi gunō ge wēwa ge ba ka torarun suuru kanabu na mi, kpa u gen wīiru bua u kun sōsie.

⁹ Kpa u gen yem deka u yēke yāku yerun nōo bōkaā, me mu tie kpa u wisi ten temō. Ya ko n sāawa torarun yākuru.

¹⁰ Yen biru yāku kowo u koo gunō yiruse sua nge me wooda ya gerua u ka yāku dōo mwaararugiru garu ko. Kpa u nūn suuru kanabun wororu koosi. Nge meya Gusunō u koo ka yēro suuru kua.

¹¹ Goo ù kun kpē u kparukonu yiru ye wa, ñ kun me totoberenu yiru ye, u ka som buuru kilo nne na u ka yākuru ko kpa u ka win torarun suuru wa. Adama u ku mu gum doke, u ku maa mu turare doke, domi u ka mu nawa u ka win torarun suuru wa.

¹² U koo ka som me dawa yāku kowon mi kpa yāku kowo wi, u men nām kure teeru sōka u dōo doke mi ba ra yāku dōo mwaararugiru ko. Som nām

kure tee te, ta koo de Yinni Gusunɔ u n yēro yaaye. Yāku tera ta koo de u win torarun suuru wa.

¹³ Saa ye sɔɔ, yāku kowo wi, u koo wi u tora suuru kanabun wororu koosi. Kpa Gusunɔ u nɔn win torarun suuru kua.

Kpa yāku kowo u mɛ mu tie sua win tiin sɔ, nge gberun dīanun yākunu.

Yāku ni ba ra ka toranu sɔmɛ

¹⁴ Yinni Gusunɔ u Mɔwisi sɔɔwa u nɛɛ,

¹⁵ goo ù n gāanu nɛni ni n weenɛ u Yinni Gusunɔn wɛ, ma u ñ yɛ ma Yinni Gusunɔgina, wee ye u koo ko win tora ten sɔ. Kaa nɔn yāa kinɛru te ta ñ alebu gaa mɔn geeru burawa te u koo kasu u ka na u ka torarun sɔmbun yākuru ko. Kaa ten gee te burawa ka sii geesun gobi yi ba ra di Yinni Gusunɔn kuu bekurugirɔ.

¹⁶ Kpa u ka gāa ni u nɛni mi na. Yen biruwa u koo maa ka nin bɔnu nɔɔbusen tia na. Yāku kowowa u koo ye wɛ. Yāku kowo wiya u koo nɔn torarun yākuru kua, kpa u sere suuru wa.

¹⁷ Goo ù n Yinni Gusunɔn wooda gaa sara, baa u kun yɛ, u torawa mi. Yen torara ko n nɔn wāasiwa.

¹⁸ Yen sɔ, u koo ka yāa kinɛru te ta ñ alebu gaa mɔ dawa yāku kowon mi, win tora ten sɔ nge mɛ n weenɛ u kɔsia. Kpa yāku kowo u nɔn suuru kanabun wororu koosi. Saa ye sɔɔra Gusunɔ u koo nɔn suuru kua.

¹⁹ Ya ko n sāawa torarun sɔmbun yākuru. Domi yēro u Yinni Gusunɔ torariwa.

²⁰ Yinni Gusunɔ u kpa Mɔwisi sɔɔwa u nɛɛ,

²¹ goo ù n win winsim weesu kua gāa ni u nɔn berusie sɔɔ, ñ kun mɛ u bɔkura, ñ kun mɛ u gbɛna, ñ kun mɛ u kawa,

²² ñ kun mɛ u gāanu dɔba ma u siki, ñ kun mɛ u bōri weesugii kua,

²³ tɔnu win bweseru u Yinni Gusunɔ torariwa mi. U koo gāa ni u gbɛna mi wesia, ñ kun mɛ ni u kawa mi, ñ kun mɛ ye ba nɔn berusia mi, ñ kun mɛ ye u dɔba ma u siki,

²⁴ ñ kun mɛ yɛn bōri u kua mi. Adama n ñ mɔ ye tɔna u koo wesia. U koo maa yen bɔnu nɔɔbusen tia kɔsiawa dɔma te u koo win torarun sɔmbun yākuru ko.

²⁵ U koo ka yāa kinɛru dawa yāku kowon mi, te ta gāa nin gobin saka tura bu ka ye Yinni Gusunɔ yākuru kua.

²⁶ Yinni Gusunɔn wuswaaɔra yāku kowo u koo nɔn suuru kanabun wororu koosi. Yen biru Gusunɔ u koo yēro suuru kua, baa ñ n mɛren na win torara nɛ.

6

Yākunun woodaba

1. Yāku dɔɔ mwaarugii

te yāku kowobu ba ko n da ko

¹ Yinni Gusunɔ u Mɔwisi sɔɔwa u nɛɛ,

² a Aroni ka win bibu wooda yen i wɛɛyɔ a nɛɛ, wee ye ya sāa yāku dɔɔ mwaarugirun wooda.

Ten yāku yaa ya ko n wāawa dɔɔ sɔɔ wɔku giriru, kpa bu ku de dɔɔ wi, u gbi sere yam mu ka sāra.

³ Yen biru yāku kowo u koo win tako sebewa ka win sokoto kpiriru kpa u yāku dɔɔ mwaarugii ten torom gura u yi yāku yee ten bɔkuɔ.

⁴ Yen biruwa u koo win yāa ni pota kpa u kpaanu doke u sere torom mɛ sua u ka yari sansanin di. Kpa u ka mu da yam mi ba gɔsa mɛn sɔ u yi mi.

⁵ Dɔ̄o wi u mwaaaramo yaku yee ten mi, ba ñ koo de u gbi pai! Bururu baatere yaku kowo u ko n da tu daa dokewa. Yen wolla wa u koo yaku yaa sɔ̄ndi ka sere siarabun yaku gum.

⁶ Dɔ̄o u ko n wāawa yaku yee te sɔ̄ sere ka baadommao, ba ñ koo de u gbi.

2. Yāku te ba ra ko

ka gberun dīanu

⁷ Yaku te ba ra ko ka gberun dīanun wooda wee.

Aronin biba ba ko n da ka tu de yaku yerɔ Yinni Gusunɔn wuswaaɔ.

⁸ Kpa ben wi u yāku ru mɔ̄ dɔ̄ma te, u som nɔ̄m kure teeru saka me ba ka yāku ru na me ba gum wisi, ka turare kpuro, kpa bu ye kpuro mena bu dɔ̄o doke kpa ten nuburu tu Gusunɔ dore kpa u n yero yaaye.

⁹⁻¹⁰ Som me mu tiara Aroni ka win biba ba koo me di. Yera ya ko n sāa begia yaku dɔ̄o mwaararugiru sɔ̄o. Adama ba koo mu diwa Yinni Gusunɔn kuu bekurugirun yaaraɔ. Ba ñ me pɛe seeyatia dokemo. Ya sāawa nenem nge yaku te ba kua bu ka torarun suuru wan dīanu, ñ kun me te ba ra ka toraru sɔ̄men dīanu.

¹¹ Aronin bii tɔn durɔ̄ baawurewa u koo dīa ni di. Yeni ya ko n sāawa wooda win bibun bweseru sɔ̄o sere ka baadommao. Tɔn tuko wi u koo nu baba kpuro u koo gbiwa.

¹² Yinni Gusunɔ u kpa Mɔ̄wisi sɔ̄owa u nee, yaku te Aroni ka win bibu ba koo Yinni Gusunɔ kua wee.

¹³ Bā n Aroni ka win bibu tusia ma ba kua nen yaku kowobu, saa dɔ̄ma ten diya ba ko n da som kilo ita ka yāku ru ko tɔ̄o baatere, tia ka bɔnu bururu, yoka maa tia ka bɔnu.

¹⁴ Ba koo som me mɔ̄mwa buturu buturu, kpa bu me sɔ̄me siru sɔ̄o ka gum, kpa men nuburu tu ne, Yinni Gusunɔ dore.

¹⁵ Yaku kowo wi ba gum tare ba gɔsa Aronin bibu sɔ̄o u ka nɔn kasire ko, win tii u koo tu kowa. Ya ko n sāawa wooda sere ka baadommao ne, Yinni Gusunɔn sɔ̄. Ba koo som me dɔ̄o dokewa kpuro.

¹⁶ Yaku te yaku kowon tii u kua, ba koo de tu dɔ̄o mwaarawa mam mam, ba ñ koo tu di.

3. Yāku te ba koo ko

bu ka suuru kana

¹⁷ Yinni Gusunɔ u maa Mɔ̄wisi sɔ̄owa u nee,

¹⁸ a Aroni ka win bibu sɔ̄wo a nee, yaku te ba koo ko bu ka suuru kanan wooda wee.

Yam mi ba ra yaku dɔ̄o mwaararugirun yaku yaa sake, miya ba koo yaku tenin yaa saka. Ya ko n sāawa gāa deeranu.

¹⁹ Yaku kowo wi u koo yaku te ko wiya u koo ye di. U koo ye diwa yam deeramɔ, kuu ten yaaraɔ.

²⁰ Tɔn tuko wi u koo yaku yaa ye baba kpuro u koo gbiwa. Yaku yaa yen yem m̄n u wisi win yaberɔ u koo tu teawa yam deeram mi.

²¹ Bā n tu sawa wekeru sɔ̄o te ba kua ka sɔ̄ndu, ba koo weke te kɔrawa. N n maa weke te ba kua ka sii gandun na, ba koo tu teawa sāa sāa ka nim.

²² Yaku kowo tɔn durɔ̄ baawurewa u koo kpī u tu di domi ta sāawa dīa deeranu.

²³ Adama ba ñ koo torarun yaku yaa tem tɔn yem ba ka dua sāa yerɔ. Ba koo ye dɔ̄o dokewa yu dɔ̄o mwaara mam mam.

bu ka toraru sɔmɛ

1 Yinni Gusunɔ u Mɔwisi sɔɔwa u nɛɛ, yāku te ba ra ko bu ka toraru sɔmɛn wooda wee.

Yāku te, ta ko n sāawa yāku dɛɛraru.

2 Mi ba ra yāku dɔɔ mwaararugirun yaa sake, miya ba koo maa ten yaa saka, kpa bu yaa yen yem yēka yāku yerun nɔɔ bɔkaɔ bu ka sikerena.

3 Yaan mi ba koo ka Yinni Gusunɔ yākuru kua wee, yera yen gum kpuro, ka yen siru ka bɔsɔ yānun gum,

4 ka yen gabu swii yiru, ka gum mɛ mu yi tēke yēsi yēsika, ka yen buro ge ga woru wukiri.

5 Yāku kowo u koo ye kpuro dɔɔ dokewa yāku yerɔ Yinni Gusunɔn sɔ. Yāku te, ta sāawa te ta koo toraru sɔmɛ.

6 Yāku kowo tɔn durɔ baawurewa u koo tu di. Ba koo tu diwa yam dɛɛramɔ domi ta sāawa dīa dɛɛranu.

7 Yen wooda ye, ya sāawa tia ka torarun yākurugia. Yāku kowo wi u yāku te kua, wiya u yen yaa mɔ.

*5. Yeya ko n sāa**yāku kowobugia*

8 Goo ù n yāku dɔɔ mwaararugiru kua, yāku kowo wi u nùn tu kua wiya u ten gɔna mɔ.

9 Yāku te ba kua ka gberun dīanu ba wɔɔwawa? Aawo, ba sɔnwawa? Yāku kowo wi u tu kua wiya u tu mɔ.

10 Adama ni ba ka gum burina ka ni ba ñ yeesie, ba koo nu Aronin bibu bɔnu kuawa.

6. Siarabun yākuru

11 Siarabun yākurun wooda wee.

12 Goo ù n siarabun yākuru mɔ, u koo kira bwesenu ita kowa. U koo gbiikinu ko ka gum nu kun seeyatia mɔ, kpa u yirusenun som gum yēka nu kun seeyatia mɔ, kpa u itasenun som burina ka gum u sɔmɛ.

13 Kira nin biru, u koo pɛɛ ye ba seeyatia doke sosi mi, ka sere win siarabun yākunun yaa.

14 Ba koo yāku dīa nin baaniren sukum suawa wɔllo bu Yinni Gusunɔ sɔɔsi. Yera ya ko n sāa wi u yem yēkaginu.

15 Dɔma te ba siara bin yākuru kua, yen dɔma tera ba koo ten yaa di, ba ñ koo de ten yaa yu yam sāra.

16 Adama goo ù n yākuru kua u ka win nɔɔ mwɛɛru yibia ñ kun mɛ win tii ù n gɔru doke u ka nɛ, Yinni Gusunɔ kɛru wɛ, u koo kpī u ten yaan sukum di yen tɔɔ te, kpa u sukum yi sere sisiru.

17 Adama yà n maa wure ya tiara sɔɔ itaseru ba koo ye dɔɔ meniwa.

18 Goo ù n siarabun yāku yaa ye ya tiara sere sɔɔ ita tema, Gusunɔ kun maa yɛron yāku te mwaamo. U win yākuru garisiwa mi kam domi yaa ye, ya disi duura. Wì u maa ye tema, yɛro u torawa mi.

19 Meya bà n maa ka yāku yaa gāanu baba ni nu disi mɔ, ba koo ye dɔɔ meniwa, ba ñ ye dimɔ.

Wi u kun disi mɔ, wiya koo yāku yaa tem,

20 adama goo ù n wāa disi gɛɛ sɔɔ u ka siarabun yākuru dimɔ te ba Yinni Gusunɔ kua, ba koo yɛro girawa win tɔmbun suunu sɔɔn di.

21 Goo ù n maa tɔnu baba wi u disi mɔ, ñ kun mɛ yaa gaa ye ya sāa seseru, ñ kun mɛ gāanu ganu ni nu disi mɔ, ma u ka siarabun yākuru di te ba Yinni Gusunɔ kua ba koo yɛro girawa win tɔmbun suunu sɔɔn di.

Wooda Isireliban sɔ

²² Yinni Gusunɔ u maa Mɔwisi sɔɔwa u nɛɛ,

²³ a Isireliba sɔɔwɔ a nɛɛ, bu ku yaa gaan gum di nge yāaru ñ kun mɛ ketɛ, ñ kun mɛ boo. Bu ku yen gaan gum di.

²⁴ Sabe te gbeeku yaa ya go, ñ kun mɛ te ta gu, i ko i kpī i ka ten gum gāanu ko. Adama i ñ mu dimɔ.

²⁵ Goo ù n yākurun yaan gum di mɛ ba ka Yinni Gusunɔ yāku dɔɔ mwaararugiru kua, ba koo yēro girawa wigibun suunu sɔɔn di.

²⁶ I ku gunɔ gagun yem di ñ kun mɛ yaa gaa, baa mi i da kpuro.

²⁷ Wi u mu di, ba koo yēro girawa win tɔmbun suunu sɔɔn di.

²⁸ Yinni Gusunɔ u Mɔwisi sɔɔwa u nɛɛ,

²⁹ a Isireliba wooda yeni wēeyɔ a nɛɛ, goo ù n nɛ Yinni Gusunɔ siarabun yāku kuammɛ, u koo wunawa ye ya sāa negia.

³⁰ Win tiwa u koo ka nɛ, Yinni Gusunɔ yen gum ka yen guro guroru naawa u kpara nen wuswaaɔ.

³¹ Yāku kowowa u koo yen gum mɛ dɔɔ doke yāku yero. Adama yaa guro guro te, ta ko n sāawa Aroni ka win bibugiru.

³² Yāku yaa yen nɔmu nɔm geuguu ga ko n maa sāawa Aroni ka win bibuguu.

³³ Yaa nɔmu ge, ga ko n sāawa Aronin biiguu wi u yem yēka ma u yaa gum mɛ doke yāku yero.

³⁴ Yaa nɔmu ge, ge ba man sɔɔsi, ka yen guro guro te ba kpara nen wuswaaɔ sanam mɛ ba siarabun yāku mɔ mi, yera ya ko n da n sāa Aroni ka win bibugia sere ka baadommaɔ.

³⁵ Yāku dɔɔ mwaararuginu sɔɔ, yeniwa ya ko n sāa Aroni ka win bibugia dɔma tɛn di ba koo bu gum tāre bu ka ko yāku kowobu.

³⁶ Wooda yera Yinni Gusunɔ u Isireliba wēemɔ bu ka Aroni ka win bibu yaa ye wē saa dɔma tɛn di ba bu gum tāre bu ka ko yāku kowobu. Ba ko n da bu ye kuewa sere ka ben bibun bwesero.

³⁷ Nge mɛya ba ko n da ko bā n yāku dɔɔ mwaararugiru mɔ, ñ kun mɛ bā n yāku mɔ ka gherun dianu, ñ kun mɛ bā n torarun yāku mɔ, ñ kun mɛ bā n yāku mɔ te ba ra ka toraru sɔmɛ, ñ kun mɛ te ba ra ko bu ka tɔnu gum tāre u sere sɔmburu tore, ñ kun mɛ bā n siarabun yāku mɔ.

³⁸ Yinni Gusunɔwa u Mɔwisi wooda yeni wē gbaburo, Sinain guuro, tɔɔ te u bu wooda wē bu ka nùn yāku kua.

BA YĀKU KOWO GBIKOBU TUSIA KA WORORU**8**

Woro te ba koo ko

yāku kowobun sɔ bu sere

sɔmburu tore

¹ Yinni Gusunɔ u Mɔwisi sɔɔwa u nɛɛ,

²⁻³ a Aroni ka win bibu sokuo Yinni Gusunɔn kurun kɔnnɔwɔ. Kpa a de bu ka ben yāku yānu na ka gum mɛ ba ra gāanu tāre bu ka nu gɔsi Yinni Gusunɔn sɔ ka naa kinɛ te ba koo ka torarun yāku ko ka yāa kinɛnu yiru ka bire te ta pɛɛ mɔ ye ba ñ seeyatia doke. A maa Isireliba kpuro mennɔ mi.

⁴ Ma Mɔwisi u Yinni Gusunɔn gari yi wuru u Isireliba kpuro mennɔ sāa yee ten kɔnnɔ mi.

⁵ Ma u bu sɔɔwa u nɛɛ, wee ye Yinni Gusunɔ u gerua su ko.

⁶ Ma u dera Aroni ka win bibu ba na u bu wobura.

7 Ma u Aroni win tako sebusia ka sēkatia ye, ka yabe boogugii te, ka yabe tarakpe ge, ge u gbinisi yabe boogugii te sɔɔ ka gen sēkatia.

8 Ma u bɔɔ bara ye sɔndi win tororu wɔllɔ. Ma u urimu ka tumimu doke bɔɔ bara yen sɔwɔ.

9 Ma u dawani ye bɔkua win wirɔ. Ma u wuran batani ye mani nge mɛ Yinni Gusunɔ u nùn sɔwɔa.

10 Mɔwisi u gum mɛ sua u sãa yee te yēka ka ten dendi yānu kpuro, ma ta kua nɛnɛm Yinni Gusunɔn sɔ.

11 Ma u mu yēka nɔn nɔɔba yiru yāku yerun wɔllɔ, ka ten dendi yānɔ ka boo sii ganduguu ge, ka gen yɔratiiyɔ, ye kpuro ya n ka sãa Gusunɔn kuu bekurugirugia.

12 Ma u Aroni gum mɛ tāre wirɔ u ka nùn wuna nɛnɛm u ko yāku kowo.

13 Yen biru Mɔwisi u maa Aronin bibu soka u bu takoba dokea ka sēkatii ka furɔsu nge mɛ Yinni Gusunɔ u nùn sɔwɔa.

14 Mɔwisi u maa ka naa kinɛru na te ba koo ka torarun yākuru ko. Ma Aroni ka win bibu ba ben nɔma sɔndi naa kinɛ ten wiru wɔllɔ.

15 Ma Mɔwisi u ye saka u yen yem deka ka win niki bia u tɛɛni yāku yerun kãanu wɔllɔ ka sere maa ten nɔɔ bɔkɔɔ u ka sikerena. Nge mɛya u ka kuu te dɛɛrasia. Ma u maa yem yēka kuu ten temɔ. Nge mɛya u ka kuu te kua nɛnɛm tɛn mi ba ko n da toranun yākuru ko.

16 Ma u yen gum mɛ sua mɛ mu bɔsɔ yānu tēke ka yen buro ge ga woru wukiri ka yen gabu swii yiru ye, ka yin gum sannu. Ye kpurowa u dɔɔ doke yāku yerun wɔllɔ.

17 Adama u naa kinɛ ten tii ka ten bisu ka ten gɔna yarawa tɔwɔ u dɔɔ doke nge mɛ Yinni Gusunɔ u nùn sɔwɔa.

18 U maa ka yāa kinɛru na yāku dɔɔ mwaararugirun sɔ. Ma Aroni ka win bibu ba ben nɔma sɔndi yāa ten wiru wɔllɔ.

19 Ma Mɔwisi u tu saka u ten yem yēka u ka yāku yee ten nɔɔ bɔka sikerena.

20 Ma u yāa ten yaa bɔɔra, yen biru u ten wiru dɔɔ doke ka ten gum ka yaa ye u murura mi.

21 Ma u ten nuki ka ten kōri tea ka nim. Ma u yāa kinɛ ten yaa doke dɔɔ sɔɔ yāku yeru wɔllɔ u ka yāku dɔɔ mwaararugiru kua nge mɛ Yinni Gusunɔ u gerua. Ma yāku ten nubura Yinni Gusunɔ dore.

22 Yen biru u maa ka yāa kinɛru yiruse na te ba koo ka Aroni ka win bibu tusia ma ba sãa yāku kowobu. Aroni ka win bibu ba ben nɔma sɔndi yāa ten wiru wɔllɔ.

23 Ma Mɔwisi u tu saka, u ten yem sua u tɛɛni Aronin soo nɔm geuguu ka nɔm geun niki bii bakaa ka maa win nɔɔ nɔm geuguun niki bii bakaa.

24 Ma u maa Aronin bibu soka u bu yaa yem mɛ tɛɛni ben soo nɔm geugisɔ, ka maa nɔm geun niki bii bakana ka ben naa nɔm geugisun niki bii bakana. Ma u yem mɛ mu tie yēka yāku yee ten nɔɔ bakaa.

25 Ma u yen gum sua ka yen siru ka yen nukin gum ka yen buro ka yen gabu swii ka sere yen nɔm geu.

26 Ma u pɛɛ sua bireru sɔɔ ye ba ñ seeyatia doke ka kira te ba kua ka gum ka sere maa kira sɔndanu. Ma u ye kpuro sɔndi yaa gum mɛn wɔllɔ ka yāa nɔmu gen wɔllɔ.

27 Yen biru u ye Aroni ka win bibu wē. Ma u nɛɛ, bu ye Yinni Gusunɔ wɛɛyɔ. Kpa bu ye sɔɔsi beri berika.

28 Yen biru u ye kpuro mwa ben nɔman di u dɔɔ meni yāku dɔɔ mwaararugii ten wɔllɔ. Ma yen nubura Yinni Gusunɔ dore. Nge mɛya ba ka Aroni ka win bibu wuna nɛnɛm.

²⁹ Ma Məwisi u yāa ten guro guroru sua u tu sōasi beri berika Yinni Gusunən wuswaaə. Ma ta kua Məwisigiru nge me Yinni Gusunə u nūn sōəwa.

³⁰ Məwisi u gum me sua ka yem fiiko me mu wāa yāku yeru wəllə, ma u mu Aroni yēka ka win sāa yānə ka sere maa win bibun wəllə ka ben sāa yānu səə. Nge meya u ka ye kpuro deerasia u yi nenem.

³¹ Ma Məwisi u Aroni ka win bibu sōəwa u nee, i yāku yaa ye saawo Yinni Gusunən wuswaaə. Miya i ko i ye di ka pēe ye ya wāa bire te səə. Bēeya i ko ye di nge me Yinni Gusunə u gerua.

³² Yaa ka pēe ye ya tiara, i ko ye kpuro dokewa dōə səə yu dōə mwaara.

³³ I ko i n wāawa kuu ten kənnə mi sere sōə nəəba yiru. I n yariə min di. Domi sōə nəəba yiruwa i ko i ko ba n bēe tusiamə.

³⁴ Yinni Gusunəwa u yenin wooda wē i n da ko nge me i wa sa kua gisə i ka bēen toranun suuru wa.

³⁵ N n men na, i ko i sinawa kuu ten kənnə mi sere sōə nəəba yiru, wəkuru ka sōə səə. Kpa i win woodaba mem nəəwa i ku ra ka gbin sō. Wooda be Yinni Gusunə u man wē bera mi.

³⁶ Ma Aroni ka win bibu kpuro ba kua ye Yinni Gusunə u bu yiire saa Məwisin min di.

9

Aroni ka win bibu

ba səmburu torua

¹ Sōə nəəba itase, Məwisi u Aroni ka win bibu soka ka sere Isireliban guro gurobu.

² U Aroni sōəwa u nee, a naa kinε kpəndu suo a ka yākuru ko wunen torarun sō, kpa a yāa kineru kasu a ka yāku dōə mwaararugiru ko. A n kaa de yen gaa ya n alebu mə. Kpa a ka ye kpuro Yinni Gusunə yākuru kua sāa yero.

³ Yen biru kaa Isireliba sō a nee, bu boo kineru suo ben torarun yākurun sō ka naa buu ka yāaru ye kpuro ya n wōə tia tia mə, kpa ya kun alebu gaa mə. Ba koo ka ye yāku dōə mwaararugiru kowa.

⁴ Kpa a maa ka naa kineru ka yāa kineru na bu ka siarabun yākuru ko Yinni Gusunən mi, ka som me ba bura ka gum. Domi Yinni Gusunə u koo bēe kure mi gisə.

⁵ Ba ka ye kpuro na kuu ten mi ye Məwisi u bikia. Ma be kpuro ba na Yinni Gusunən wuswaaə.

⁶ Məwisi u nee, i koowo ye Yinni Gusunə u gerua. Kpa u de win yiiko yu bēe kure.

⁷ Məwisi u Aroni sōəwa u nee, a susima yāku yeru mini, kpa a wunen tiin torarun yākuru ko ka yāku dōə mwaararugiru. Yen biru kpa a maa wunen təmbu Isireliban toranun yākuru ko nge me Yinni Gusunə u gerua.

⁸ Ma Aroni u susi yāku yee ten bəkuə. Ma u naa kinε kpəm te go win torarun sō.

⁹ Ma win biba nūn yen yem wē. Ma u mu deka ka niki bia u tēni sāa yerun kāanu səə, ma u me mu tie wisi yāku yee ten temə.

¹⁰ Yen biru u yaa yen gum sua u dōə doke ka yen gabu swii yiru ka yen buro ge ga woru wukiri nge me Yinni Gusunə u gerua.

¹¹ Adama yen yaa ka yen gəna, təwəwa u da u ye dōə doke.

¹² Yen biru Aroni u yāa te saka bu ka yāku dōə mwaararugiru ko. Ma win biba ten yem sua ba nūn wē. Ma u mu yēka u ka yāku yee ten nəə bəka sikerena.

¹³ Yen biru ba yāa ten yaa bəra ba Aroni wē ka ten wiru. Ma u ye kpuro dōə doke.

14 U ten nuki tea ka ten kōri u sōndi yāku dōo mwaararugii ten wallo u dōo doke.

15 Yen biru u Isireliban yākuu kua. U boo ge saka ge ba koo ka yākuu ko tōmbun toranun sō ma u kua nge me u raa yāku gbiikii te kua ka naa kine kpambu ge.

16 Yen biru u yāku dōo mwaararugiru kua nge me wooda ya gerua.

17 Ma u gberun dīanu sua u ka yākuu kua. U som nōm kureru sua u dōo doke yāku yerun wallo bururu baateren yāku dōo mwaararugii te baasi.

18 U kete ye ka yāa kine te saka ba ka siarabun yākuu kua Isireliban sō. Ma win bibu ba nūn yen yem wē u ka mu yēka yāku yerun nōo bakaō u ka sikerena.

19 Ma ba maa nūn kete yen gum wē ka yāa ten siru ka maa ten gum me mu ten bōso yānu tēke ka sere maa ten gabu swii ka maa ten buro ge ga woru wukiri.

20 Ma u yaa yen gum sōndi yen guro gururun wallo. Yen biru u gum me dōo doke yāku yeru wallo.

21 Ma Aroni u yaa yen guro guro ni sua ka yen nōm geu ge, u sōosi beri berika Yinni Gusunōn wuswaaō nge me Mōwisi u gerua.

22 Sanam me Aroni u toranun yākuu ka yāku dōo mwaararuginu ka siarabun yākuu kua u kpa, yera u nōma sua wallo u Isireliba domaru kua. Yen biru u sara yāku yerun di.

23 Mōwisi ka Aroni ba dua kuu ten mi. Ye ba yara, ma ba tōmbu domaru kua. Saa yera Yinni Gusunō u bu win yiikon girima sōosi.

24 Ma dōo yari yara win wuswaaō di yi da yi yāku dōo mwaararugii te mwa ka yāku ni nu tien yaa gum me. Ma Isireliba kpuro ba ye wa. Ma ba nuku dobun kuuki wōri ba yiira sere temō.

10

Aronin biba dōo mwaara

1 Aronin bibu Nadabu ka Abihu ben baawure u win dōo guratia sua ba dōo gure, ma ba turare doke mi. Yen biru ba ka Yinni Gusunō daawa kuu bekurugirō. Nge meya ba ka dōo tuko da kuu ten mi. N deema Yinni Gusunō u bu ye yinari.

2 Yera u dera dōo u yara u bu di ma ba gu mi.

3 Ma Mōwisi u Aroni sōōwa u nee, Yinni Gusunō u n daa beee sōōwa u nee, u kiwa be ba nūn susimō bu win deeraru nasia, kpa bu nūn beeee wē tōmbu kpuron wuswaaō? Ma Aroni u win nōo mari.

4 Ma Mōwisi u Misaeli ka Elisafani Usielin bibu soka. Usieli wi, u sāawa Aronin tundon wōnōn bii. Mōwisi u bu sōōwa u nee, i na i beēn wōnōbun gonu sua kuu ten min di i ka nu da sansanin biruō.

5 Ma ba na ba goo ni sua ka nin takoba sannu ba ka da sansanin biruō nge me Mōwisi u gerua.

6 Ma Mōwisi u Aroni ka win bibu yiru be ba tie Eleasaa ka Itamaa sōōwa u nee, i ku beēn winu deri diinu, i ku maa beēn yānu gēeku nuku sankiranun sō kpa Gusunō u ku raa beee go kpa u ka Isireliba mōru ko. Adama i de beēn mero bisibu Isireliba bu swi be dōo u din sō.

7 Beēn tii i ku doona kuu ten kōnnōn di kpa i ku ra ka gbin sō. Domi gum me ba beee tāre mi, mu beee kuawa mi Yinni Gusunōn yāku kowobu.

Ma Aroni ka win bii be, ba kua ye Mōwisi u gerua.

Gusunō u yāku kowobu

yinari bu tam nō

8 Yinni Gusunō u Aroni sōōwa u nee,

9-11 a ñ kaa tam bɔɔbɔm gam nɔ wunɛ ka wunen bibu i n dɔɔ nen kuu bekurugirɔ, kpa i ku ra ka gbin sɔ. Kpa i ka kpī i wunana ye ya s̄aa s̄aarugia ka ye ya ñ s̄aa s̄aarugia. Meya i ko i maa kpī i wunana ye ya deere ka ye ya ñ deere. Meya i ko i maa kpī i Isireliba Gusunɔn woodaba kpuro s̄ɔsi ye u Mɔwisi w̄e. Yeni ya ko n s̄awa wooda sere ka b̄een bibun bweserɔ.

Wooda ye ba yi

yāku dīanun s̄ɔ

12 Mɔwisi u Aroni ka win bibu yiru be ba n̄un tie, Eleasaa ka Itamaa s̄ɔwa u neɛ, i som me suo me ba ka yāku kua mu tiara. Kpa i ka mu p̄ɛ ko ye i kun seeyatia doke. Kpa i ye di yāku yerun b̄akuɔ. Domi nu kuawa mi d̄ia deeranu.

13 I ko ye diwa yam deeram s̄ɔ. Yera ya ko n s̄aa wunɛ ka wunen bibugia nge me Yinni Gusunɔ u man s̄ɔwa.

14 Meya wunɛ ka wunen bii t̄ɔn durɔbu ka t̄ɔn kurɔbu i ko i yaa n̄omu ge ba kp̄ara mi di ka guro guro te ba s̄ɔsi beri berika Yinni Gusunɔn wuswaaɔ. Yera ya ko n s̄aa wunɛ ka wunen bibugia Isireliba b̄a n siarabun yāku kua.

15 Isireliba ba ko n da ka yen n̄omu ge ka guro guro te n̄ewa ka sere maa yaa gum me ba ra d̄ɔ doke yāku yerun w̄allu mi. B̄a n ye kpuro s̄ɔsi beri berika ba kpa, ya koo kowa wunɛ ka wunen bibugia. Ya ko n s̄awa wooda sere ka baadommaɔ nge me Yinni Gusunɔ u gerua.

16 Yera Mɔwisi u torarun yāku boo ge bikia. Adama u deema ba gu d̄ɔ m̄eni. Yera u ka Aronin bibu yiru Eleasaa ka Itamaa m̄aru bara u neɛ,

17 mban s̄ɔna i ñ boo gen yaa teme Yinni Gusunɔn kuru mini. Domi ga s̄awa d̄ia deeranu. Yinni Gusunɔ u b̄ɛ gu w̄ewa i ka Isireliba kpuron toranun yāku ko.

18 Adama i ñ ka gen yem duume Yinni Gusunɔn kuu ten s̄ɔwɔ. N deema i ko i raa gen yaa temwa kuu ten mi nge me Yinni Gusunɔ u man s̄ɔwa.

19 Aroni u Mɔwisi s̄ɔwa u neɛ, a ȳe ye n man deema sanam me Isireliba ba Yinni Gusunɔ yāku kua ben toranun s̄ɔ ka maa yāku d̄ɔ m̄waararugiru. Yen d̄ama te, n̄a n torarun suurun yāku ten yaa di, ya koo Gusunɔ dore? Aawo! Ya ñ Gusunɔ doremɔ.

20 Ma Aronin wisi bi, bu Mɔwisi dore.

YE YA DEERE KA YE YA N DEERE

11

Yaa ye ya s̄aa seseru

1 Yinni Gusunɔ u Mɔwisi ka Aroni s̄ɔwa u neɛ,

2 bu Isireliba s̄ɔwɔ bu neɛ, yeɛ yi ba koo kpī bu di wee.

3 Ba koo kpī bu yaa di ye ya naa kaburosu m̄a ma ya ra tuka ko.

4 Adama ba ñ yeɛ dim̄ɔ yi yi ra tuka ko t̄ana ma yi ñ naa kaburosu m̄a. Nge meya ba ñ yooyoo temm̄ɔ ȳen s̄ɔ ga ñ naa kaburosu m̄a baa me ga ra tuka ko. Ba koo gu garisiwa yaa disigia.

5 Ba ñ koo yaa ye ba m̄ɔ damaa* tem baa me ya ra tuka ko ȳen s̄ɔ ya ñ naa kaburosu m̄a.

6 Meya ba ñ koo maa wukun yaa tem domi ga ñ naa kaburosu m̄a baa me ga ra tuka ko. Ba koo gu garisiwa yaa disigia.

7 Meya ba ñ koo maa kurus̄ɔ di. Ga naa kaburosu m̄a adama ga ku ra tuka ko. Ba koo gu garisiwa yaa disigia.

8 Bu ku yeɛ yi di, bu ku maa yin gonu baba. Ba koo yi garisiwa disigii.

* 11:5 damaa - Damaa ye, ya ka saataburu weene.

⁹ Yee yi yi maa wāa daano ka nim wōkuo, yi yi wāa nim sɔɔ gesi kpuro yi ba koo di wee. Yiya yi yi kēeritii mɔ ka kokosu sannu.

¹⁰ Adama yi yi kun kēeritii mɔ ka kokosu sannu, ba koo yi garisiwa disigii.

¹¹ Ba n̄ koo yi di. Meya bu ku maa yin gonu baba.

¹² Yee yi yi gesi wāa nim wōkuo sɔɔ, ka daano, ma yi n̄ kēeritii ka koko si mɔ, ba koo yi garisiwa disigii.

¹³ Gunɔsu sɔɔ, si ba koo garisi disigisu wee, siya gunɔ bakeru ka sere maa si su ra swēe di ka si su ra yaa di

¹⁴ ka yaberekunu ka sere si su ka nu weene

¹⁵ ka gbanamgbaanu ka maa si su ka nu weene

¹⁶ ka taataanu ka booro ka sere si su ka su weene ka kasa ka si su ka ye weene,

¹⁷ ka booro bweseru garu ka nim kpakpaye, ka booro dāa kōɔru

¹⁸ ka gunɔ gbanmgbayaku ka gunɔ si su ra swēe din bweseru

¹⁹ ka swāa wīaku ka si su ka ye weene ka kōɔ.

²⁰ I ku maa kəkəmii ni nu kasa ka naasu mɔ di.

²¹ Adama ni sɔɔ, i ko i kpī i di ni nu ra yōɔku tem sɔɔ

²² nge twea ka gbɔɔ ka ni nu ka ye weene.

²³ Adama ni nu tie nu kasa ka naasu mɔ mi, i ku nu di.

Ye ya ra tɔnu ko disigii

²⁴ Yee gee wāa yin goru tɔnu ù n baba u koo ko disigii. U ko n disi mɔwa sere ka tɔɔ ten yokaɔ.

²⁵ Wi u yin goru sɔɔwa, u koo win yānu teawa. Kpa u n wāa disi sɔɔ sere ka yokaɔ.

²⁶⁻²⁸ Yee yi i ko i garisi disigii yi wee. Yiya yi yi n̄ naa kaburosu mɔ ka yi yi ku ra tuka ko ka sere yi yi naasu nne mɔ yi sliimɔ ka naa senu. Wi u yin gaa baba u disi duurawa mi sere ka tɔɔ ten yokaɔ. Wi u maa yin goru sɔɔwa u koo win yānu teawa kpa u n̄ disi mɔ sere ka tɔɔ ten yokaɔ.

²⁹ Yee yi yi kabirimɔ sɔɔ wee yi i ko i garisi disigii. Yiya gunɔ yantaru ka gunɔ kiikiiru ka deba ka ye ya ka ye weene kpuro

³⁰ ka duurubeeku ka sureru ka korombɔɔru ka sokoro ka sunɔ naki.

³¹ Yi kpurowa i ko i garisi disigii yee yi yi kabirimɔ sɔɔ. Wi u yin gaan goru baba u ko n̄ disi mɔwa sere ka tɔɔ ten yokaɔ.

³² Yin gaan goru ta n̄ wɔri dendi yānu sɔɔ ni ba kua ka dāa n̄ kun me ka bekuru n̄ kun me ka gona n̄ kun me ka saaki, dendi yā ni, nu disi duurawa mi. Ba koo nu dokewa nim sɔɔ sere ka tɔɔ ten yokaɔ. Yen biru nu sere deera.

³³ Yen gaa yà n̄ wekeru garu wɔri te ba kua ka sɔndu, ye ya wāa mi sɔɔ kpuro ya disi duurawa mi. Ba koo weke te korawa. Bā n̄ nim doke weke te sɔɔ, ma nim me, mu tāra dīanu sɔɔ n̄ kun me n̄rura gaa sɔɔ, ba koo ye kpuro garisiwa disi.

³⁴ Bā n̄ nim doke weke te sɔɔ, ma nim me, mu dāare dīanu sɔɔ n̄ kun me n̄rura gaa sɔɔ, ba koo ye kpuro garisiwa disi baa n̄ n̄ weke tere sɔɔn na ya wāa.

³⁵ Mi yaa yen goru ta wɔri kpuro gesi, doo koo yerɔ n̄ kun me pēe wɔɔ yerɔ, ba koo ye kpuro kosukuwa. Dɔmi ye kpuro ya disi duurawa mi.

³⁶ Yaa goo te, ta n̄ wɔri dɔkɔ sɔɔ n̄ kun me daara, i n̄ ko i nim me garisi disi. Adama wi u tu baba u disi duurawa.

³⁷ Ta n̄ wɔri dīa bwese te ba koo duure sɔɔ, dīa bwese te, ta n̄ disi duure.

³⁸ Adama bā n̄ daa dīa bwese te wasan na bu ka di, ta disi duurawa mi.

³⁹ Yaa ye ba ra di yà n̄ ka tii gu, wi u yen goru baba, yēro u disi duurawa mi sere n̄ ka ko tɔɔ ten yoka.

40 Wi u yen yaa tema ñ kun me u yen goru sɔɔwa, u koo win yānu teawa kpa u n disi mɔ sere ka tɔɔ ten yokaa.

41 I ku yeɛ yi yi kabirimɔn yaa tem

42 ka yi yi ra ka nukuru sɛ ka yi yi kabirimɔ ka naasu nne ñ kun me yi yi naa dabinu mɔ. I ko ye kpuro deriwa mam mam.

43 I ku de yeɛ yin bweseru yi beɛ ko disigibu.

44 Domi ne Gusunɔ na sáawa beɛn Yinni. I ko i tii deerasia kpa i n deere. Domi na sáawa Deero. Yen sɔna i ñ ko i tii disi doke ka yeɛ yi yi kabirimɔ.

45 Nena na beɛ yarama Egibitin di na n ka sáa beɛn Yinni. Yen sɔ, i de i n deere. Domi na deere.

46 Wooda yeni kpurowa na yi yeɛ kpuron sɔ ka gunɔsu ka yeɛ yi yi wāa nimo ka sere yi yi kabirimɔ.

47 Yera ya koo de i n da yaa wunanɛ ye ba koo ka yākuru ko ka ye ba ñ ka yākuru mɔ. Meya maa ya koo beɛ sɔɔsi yaa ye i ko i di ka ye i ñ dimɔ.

12

Tɔn kurɔ ù n maran wororu

1 Yinni Gusunɔ u Mɔwisi wooda wɛ u neɛ,

2 a Isireliba sɔɔwɔ a neɛ, tɔn kurɔ ù n gura sua ma u bii tɔn durɔ mara, u ko n disi mɔwa sɔɔ nɔɔba yiru nge sanam me u yasa mɔ.

3 Sɔɔ nɔɔba itase, kpa bu win bii wi bango kua.

4 Adama kurɔ wi, u ko n wāawa disi sɔɔ sɔɔ tena ka ita kpa m u sere deera yem me u yarin sɔ marubun saa. U ku raa sáa yānu ganu baba, u ku raa maa da Gusunɔn kuu bekurugira sere tɔɔ te, tu ka turi.

5 N n maa tɔn kurɔn na u mara, u ko n wāawa disi sɔɔ alusuma yiru. Ya ko n sáawa nge sanam me u yasa mɔ. Yen biru u koo kowa sɔɔ wata ka nɔɔba tia u sere deera win yem me mu yarin sɔ marubun saa.

6 Tɔn kurɔ wi u mara, win deerasiabun saa yà n tura, u koo ka yāaru wɔɔ tiagiru nawa u ka yāku dɔɔ mwaararugiru ko. Kpa u totobereru ñ kun me kparuko sua u ka win torarun yākuru ko.

7 Yāku kowowa u koo ka ye yākuru ko. Kpa u nùn win torarun suuru kana. Saa ye sɔɔra u koo deera win yem me mu yarin sɔ.

Wooda yeniwa ne, Yinni Gusunɔ na wɛɛmɔ tɔn kurɔ wi u bii maran sɔ.

8 U kun yāaru wa, u koo totoberenu yiru ñ kun me kparukonu yiru kasu. Nin teuwa u koo ka yāku dɔɔ mwaararugiru ko kpa u maa ka teu geni torarun yākuru ko. Yāku kowowa u koo nùn yāku te kua. Saa ye sɔɔra u koo deera.

13

Gɔnan bararun wooda

1 Yinni Gusunɔ u Mɔwisi ka Aroni sɔɔwa u neɛ,

2 goo ù n mɔsiru mɔ wasi sɔɔ, ñ kun me debu, ñ kun me bau kpiku ge ga ka bara disigiru weene, ba koo ka yēro dawa yāku kowo Aronin mi ñ kun me win bibun turon mi.

3 Yāku kowo wiya u koo bara te mɛeri. U n deema bau ge, ga san kpikisu mɔ, ma ga wɔru mɔ, saa ye sɔɔra u koo gere ma yēro u bara disigiru barɔ.

4 U n maa bau kpiku gagu mɔ ma ga ñ wɔru mɔ, ma gen sansu kun buriri, yāku kowo u koo ka yēro dawa diru garu sɔɔ u kenusi sɔɔ nɔɔba yiru.

5 Sɔɔ nɔɔba yiruse, yāku kowo ù n wa bau ge, ga ñ yabi, u koo maa nùn kenusiwa sɔɔ nɔɔba yiru.

6 Sɔɔ nɔɔba yiruse te, yāku kowo u koo maa nùn yarawa u mɛɛri. U n deema ga ñ yabi baama, u koo yēro sōwa ma u dɛere, ya sāawa debu, kpa u win yānu tea u dɛera.

7 Amen biru, debu ye, yà n yabi gɔna ye sɔɔ, yēro u koo maa wurawa yāku kowo u nùn mɛɛri.

8 Yāku kowo wi, ù n nùn mɛɛra ma u deema ya yabi win gɔna sɔɔ, u koo yēro sōwa ma u ñ dɛere, u bara disigiru mɔwa.

9 Goo ù n bara disigiru barɔ, ba koo ka nùn dawa yāku kowon mi.

10 Yāku kowo wiya u koo nùn mɛɛri. U n bau kpiku wa mi, ma bau gen sansu buriri, ma gɔna ye, ya boo kua,

11 ya sāawa bara disigii te ta torumɔ yēron gɔna sɔɔ. Yāku kowo u koo yēro garisiwa disigii. U ñ maa nùn kenusimɔ.

12 Adama yāku kowo ù n mɔsi mɔsiminu wa nu yabi yēron gɔna kpuro sɔɔ, saa win wirun di sere ka naaso,

13 u koo yēro garisiwa u dɛere, domi win wasi kpuro yi burura.

14 Adama dɔma te ba boo swāɔ wa win wasi sɔɔ, ba koo nùn garisiwa disigii.

15 Yāku kowon tiiwa u koo nùn mɛɛri. U n deema boo swāɔ u wāa mi, u koo nùn garisiwa disigii, domi ya sāawa bara disigiru.

16 Adama win wasi yi, yi n kɔsa, ma yi burura kpuro, u koo maa dawa u yāku kowo wa.

17 Yen biru, yāku kowo u koo ye mɛɛriwa. U n wa ya burura, saa ye sɔɔ, u koo yēro garisiwa u dɛere.

18 Goo ù n win bwisi kpaka sɔɔ

19 mɔsiru garu wa, ma u deema ta buriri, ñ kun mɛ ta sōri, yēro u koo dawa u tii sɔɔsi yāku kowon mi.

20 Yāku kowo wi, u koo nùn mɛɛriwa. U n deema mɔsi te, ta wɔru mɔ, ma win wasin sansu su burura, saa ye sɔɔra yāku kowo u koo nùn garisi disigii. Bara disigira ta yarimɔ saa bwisi kpaka yen min di.

21 Adama yāku kowo ù n wa ma san kpikisu sari mɔsi ten wɔllo, yen biru mɔsi te, ta ñ wɔru mɔ, ma ta buriri fiiko, u koo durɔ wi kenusiwa dirɔ sɔɔ nɔɔba yiru.

22 Mɔsi te, tà n gɔna yabi, yāku kowo u koo nùn garisiwa disigii domi bara disigira ta nùn deema.

23 Adama mɔsi te, ta kun yabi, ta sāawa bwisi kpaka. Saa ye sɔɔ, yāku kowo u koo gere ma yēro kun disi mɔ.

24 Goo ù n dɔɔ mwaara ma yen boo kpaka sɔɔ bau kpiku ga yara, ñ kun mɛ bau sɔɔ, yāku kowo u koo yēro mɛɛriwa.

25 Gen sansu sù n kua kpikisu ma wɔru ga sɔɔsire gɔna ye sɔɔ, saa ye sɔɔ bara disigira ta sɔɔsira mi. Yāku kowo u koo nùn garisiwa disigii.

26 Adama yāku kowo ù n wa ma san kpikisu sari bau ge sɔɔ, ga ñ maa wɔru mɔ, ma ga buriri fiiko, u koo yēro kenusiwa dirɔ sɔɔ nɔɔba yiru.

27 Sɔɔ nɔɔba yiruse te, u koo nùn mɛɛri. U n wa bau ge, ga yabi win gɔna sɔɔ, u koo nùn garisiwa disigii. Ta sāawa bara disigiru.

28 Adama bau ge, ga kun yabi, ma ga burura fem fem, dɔɔ mwaara kpaka yera. Saa ye sɔɔ, yāku kowo u koo nùn garisiwa u dɛere.

29 Tɔn durɔ ñ kun mɛ tɔn kurɔ ù n bau gagu mɔ win wirɔ, ñ kun mɛ win tonkurorɔ,

30 yāku kowo u koo gu mɛɛriwa. Gà n wɔru mɔ ma gen sansu su ñ sinum mɔ, ma su swērāma nge dɔm buuru, yāku kowo u koo yēro garisiwa disigii. Ya sāawa wii kpaka ye ya wāa wirɔ, ñ kun mɛ tonkurorɔ.

31 Yáku kowo wi, ù n wa ya wǎru mǎ, ma san wǎkusu sari, u koo yěro kenusiwa dirǎ sǎo nǎoba yiru.

32 Sǎo nǎoba yiruse te, u koo maa yěro mǎeriwa. U n deema wii kpaka ye, ya ñ yabi ma ya sansu mǎ si su ka ðam buuru weene, ma su ñ wǎru mǎ,

33 yěro u koo win sansu kǎniwa. Adama u ñ kpaka ye kǎnimǎ. Yen biruwa yáku kowo u koo maa nùn kenusi dirǎ sǎo nǎoba yiru.

34 Sǎo nǎoba yiruse te, u koo ye mǎeriwa. Wii kpaka ye, yà kun yabi, ma ya ñ tǐre ya gǎna kere, yáku kowo u koo nùn garisiwa u ðeere. U koo win yánu tea. Saa ye sǎo, u ðeera wa mi.

35 Adama wii kpaka ye, yà n ðákuru yabi, yáku kowo u koo maa nùn mǎeriwa.

36 U n wa ya yabi gǎna ye sǎo, yáku kowo u ñ maa kasumǎ yěro ù n san ðam buuru mǎ. U koo nùn garisiwa disigii.

37 Wii kpaka ye, yà kun yabi, ma yen sansu tǐra, yěro u bekurawa mi. U ñ maa ðisi mǎ. Yáku kowowa u koo gere ma u ðeere.

38 Tǎn durǎ goo ñ kun me tǎn kurǎ goo ù n win gǎna sǎo bau kpikisu wa,

39 yáku kowowa u koo nùn mǎeri. U n bausu gasu wa si su ñ buriri sǎa sǎa, bau si, su ñ sǎ. U koo yěro garisiwa u ðeere.

40 Goo ù kun seri mǎ wirǎ, wii kpararugiiwa ba koo yěro garisi. U ðeere wa mi.

41 N n wuswaa gian na u ñ seri mǎ, yěro u sǎawa wii kpararugii. Ka me, yěro u ðeere wa.

42 Adama wii kpara te sǎo, bau gagu gǎ n sǎosira ga sǎri, bara disigira ta torumǎ mi.

43 Yáku kowowa u koo gu mǎeri. U n deema wii kpara te, ta bau kpikisu mǎ su ka bara disigiru weene, wi u su mǎ mi, u bara disigiru barǎwa mi. U ñ ðeere.

44 Yáku kowo u koo nùn garisiwa disigii win wi bau gen sǎ.

45 Wi u bara disigiru mǎ kpuro, u koo yánu dokewa ni nu gǎere, u ku furǎ doke, kpa u win wuswaa wukiri kpa u n nǎogiru sue u n mǎ, ðisigii, ðisigii.

46 U ko n sǎawa disigii sere win bara disigii te, tu ka kpe. Yen sǎna u ko n wǎa yeru mǎ bee tia u n ka tǎmbu ðesire.

Disi gǎmi yánu sǎo

47-49 Bà n ðisi gǎmi gǎe wa yi sǎri ñ kun me yi sǎa nge wuru biresu yánu ganu sǎo, ni ba kua ka yǎa sansu ñ kun me kǎa si ba kua ka wǎe ðangii ñ kun me yaa gǎna, bau ge, yáku kowo u koo gu mǎeriwa.

50 Yáku kowo wi, ù n yǎa ni mǎera u koo nu yiwa sǎo nǎoba yiru.

51 Yen sǎo nǎoba yiruse te, u koo wure u maa yǎa ni mǎeriwa. U n deema ðisi gǎmi yi, yi yabi baama, ma ba ñ kpǎ bu yi wǎa, saa ye sǎo, u koo nu garisiwa yǎa ðisiginu.

52 Saa ye sǎora yáku kowo u koo yǎa ni ðǎo meni. Baa bà n nu kua ka wǎsu ñ kun me ka wǎe ðangii ñ kun me ka yǎa sansun wǎe ñ kun me ka mam gǎna, ka me, ba koo ye kpuro ðǎo meniwa. Domi ba ñ kpǎ bu ðisi gǎmi yi wǎa. ðǎowa u koo ye go.

53 Adama yáku kowo ù n wa gǎmi yi, yi ñ yabi yǎa ni sǎo,

54 u koo de bu nu teawa kpa bu maa nu diru kenusi sǎo nǎoba yiru.

55 Sǎo nǎoba yiruse te, u koo wure u maa nu mǎeriwa. U n deema ðisi gǎmi yi ñ kǎsa, yi ñ maa yabi, ba koo yǎa ni garisiwa ðisiginu kpa bu ñ ðǎo doke. Domi ðisi gǎmi yi, yi nu ði biru ñ kun me wuswaa.

56 Adama yáku kowo ù n deema ðisi gǎmi yi, yi burura, u koo ye wǎkawa yǎa nin min di.

⁵⁷ Yen biru yi n maa wurama yāa ni sɔɔ, yi ko n sāawa disi gɔmi. Ba koo yāa ni dɔɔ mɛniwa.

⁵⁸ Bā n yānu ganu tea ni nu disi gɔmi kpia, ma disi gɔmi yi, yi wīara, ba koo wure bu maa nu teawa bu sere nu garisi nu dɛere.

⁵⁹ Yeniwa ya sāa disi gɔmin wooda yi yi ra kpi yānu sɔɔ ye ba kua ka wɛsu n̄ kun mɛ ka wɛɛ dangii n̄ kun mɛ ka gɔna. Wooda yera ya koo sɔɔsi yāa ni nu dɛere ka ni nu kun dɛere.

14

Wi u raa bara disigiru m̄n

dɛerasiabu

¹ Yinni Gusun̄n u M̄wisi sɔɔwa u nɛɛ,

² wee nge mɛ ba koo ka t̄nu dɛerasia wi u raa bara disigiru m̄. Ba koo ka n̄n dawa yāku kowon mi,

³ kpa yāku kowo u ka n̄n yari sansanin di u n̄n mɛeri. U n deema u bekura,

⁴ yāku kowo u koo n̄n sɔɔwa ye ba koo ka n̄n dɛerasia. U koo gun̄aminu yiru sua ni ba ra ka yākuru ko ka sere dāa ye ba m̄ seduru ka wɛɛ wun̄mgii ka dāa kiku gagun kāasa ge ba m̄ is̄pu.

⁵ Yāku kowo u koo de bu gun̄ gen teu sakawa wekeru sɔɔ te ba kua ka s̄ndu te ta nim gem m̄.

⁶ Yen biru u koo gun̄ ge ga wasi mi, ka sedurun dāa ye, ka wɛɛ wun̄mgii yi, ka is̄pu n̄n kāasa ye dokewa yem mɛ sɔɔ, mɛ ba wisi nim sɔɔ mi.

⁷ U koo ye yēkawa n̄n n̄ɔba yiru wi ba koo dɛerasian w̄ll̄. Yen biru u koo n̄n garisiwa u dɛere kpa u gun̄ ge ȳsu gu doona.

⁸ Wi u koo tii dɛerasia, u koo win yānu teawa kpa u win sansu k̄ni, kpa u wobure nim sɔɔ. Saa ye s̄ara ba koo n̄n garisi u dɛere. Yen biru, u koo kpi u wurama sansanī. Adama u koo kowa sɔɔ n̄ɔba yiru t̄ɔw̄ u kun due win kuu bekurugir̄.

⁹ Sɔɔ n̄ɔba yiruse te, u koo win sansu k̄niwa ka win seri ka win toburu ka win n̄ni burusu. Ye ya sāa sansu kpuro gesi, u koo k̄niwa. U koo maa win yānu teawa kpa u wobure u dɛera.

¹⁰ Sɔɔ n̄ɔba itase, u koo yānu yiru sua ni nu n̄ alebu m̄ ka yāa nii teeru w̄ɔ tiagiru ka som kilo n̄ɔba n̄n mɛ ba burina ka gum ka sere maa gum litirin b̄nu.

¹¹ Yāku kowo wi u koo t̄nu wi dɛerasia u koo n̄n tusia Yinni Gusun̄n wuswaā kuu ten k̄n̄n̄w̄ ka maa win yāku dīanu.

¹² Yāku kowo u koo yāa nin teeru suawa kpa u ka tu yākuru ko te ba ra ka toraru s̄me ka sere gum litirin b̄nu ye, kpa u ye kpuro sɔɔsi beri berika Yinni Gusun̄n wuswaā.

¹³ Kpa u tu saka yam dɛeram mi, mi ba ra torarun yākuru ka yāku d̄ɔ m̄waafarugirun yaa sake. Domi torarun yāku yaa ka ye ba ra ka toranu s̄mgia ya s̄awa dīa dɛeranu ni nu koo ko yāku kowoginu.

¹⁴ Yāku kowo u koo torarun yāku yaa yen yem sua u t̄eni wi u dɛerasiam̄n soo n̄m geuguū ka win n̄m geun niki bia bakaā ka sere win n̄ɔ n̄m geuguun niki bia bakaā.

¹⁵ Yāku kowo u koo maa gum litirin b̄nu ye wisiwa win n̄m dwarun n̄m w̄ɔɔ.

¹⁶ Kpa u ka win n̄m geun niki bia gum mɛ deka u mu yēka n̄n n̄ɔba yiru Yinni Gusun̄n wuswaā.

¹⁷ Yen biru, kpa u gum mɛ mu tie t̄eni wi u dɛerasiam̄n soo n̄m geuguū ka maa win n̄m geun niki bia bakaā ka win n̄ɔ n̄m geuguun niki bia bakaā. U koo mu t̄eniwa mi u raa yem mɛ doke.

18 Kpa u maa me mu tie win noma sɔɔ doke yeron wiru wallɔ kpa u nùn deerasiabun wororu koosi Yinni Gusunɔn wuswaaɔ.

19 Kpa u nùn torarun yákuru kua. Nge meya u koo ka nùn deerasia. Yen biruwa u koo yáku dɔɔ mwaararugiru yaa go.

20 Kpa u ye dɔɔ doke yáku yerɔ ka kɛnu. Nge meya u koo ka yero torarun yákuru kua kpa u deera.

Bwɛɛbwɛɛ wi u raa

bara disigiru mɔn deerasiabu

21 Wi u bara disigiru mɔ ma u n̄ dam mɔ u ka yáku yaa saberu wa, yaa teera u koo kasu u ka yákuru ko te ta s̄aa torarun sɔmbugiru. Yáku kowo u koo ka tu suuru kanabun wororu ko Yinni Gusunɔn wuswaaɔ. Yen biru durɔ wi, u koo som kilo ita wɛ me ba bura ka gum ka sere maa gum litirin bɔnu.

22 U koo maa ka kparukonu yiru na n̄ kun me totoberenu yiru nge me win waara ne. Ba koo gen teu go win torarun suurun s̄ɔ. Kpa bu maa ka teu ge ga tie yáku dɔɔ mwaararugiru ko.

23 Win deerasiabun s̄ɔɔ itasera u koo ka ye kpuro yáku kowo naawa s̄aa yerun kɔnnɔwɔ Yinni Gusunɔn wuswaaɔ.

24 Yáku kowo wi, u koo yaa te mwa ka gum litirin bɔnu ye, kpa u ye kpuro s̄ɔɔsi beri berika Yinni Gusunɔn wuswaaɔ.

25 Yen biru u koo yaa te saka kpa u ten yem sua u tɛeni wi u raa bara disigiru mɔn s̄oo nɔm geuguuɔ ka win nɔm geun niki bia bakaa ka sere maa win nɔɔ nɔm geuguun niki bia bakaa.

26 Yen biru yáku kowo wi, u koo gum me wie win nɔm dwarun nɔm wɔɔɔɔ.

27 Kpa u ka win nɔm geun niki bia gum me deka u yɛka nɔn nɔɔba yiru Yinni Gusunɔn wuswaaɔ.

28 U koo maa gum me tɛeni wi u raa bara disigiru mɔn s̄oo nɔm geuguuɔ ka nɔm geun niki bia bakaa ka sere win nɔɔ nɔm geuguun niki bia bakaa. U koo mu dokewa mi u raa gesi yem tɛeni.

29 Yen biru gum me mu tie win nɔmaa, u koo mu wisiwa wi u raa bara disigiru mɔn wirɔ u sere nùn deerasiabun wororu kua Yinni Gusunɔn wuswaaɔ.

30 Yen biru, u koo gunɔ gen teu go, gen bweseru u wa.

31 Ba koo ka gen teu torarun suurun yákuru ko. Teu maa yáku dɔɔ mwaararugiru ka som me, ka gum me. Kpa yáku kowo wi, u wi u raa bara disigiru mɔ deerasiabun wororu kua Yinni Gusunɔn wuswaaɔ.

32 Wooda yeniwa wi u bara disigiru mɔ ma u n̄ dam mɔ u koo swi u ka deerasiabun yákuru ko.

Disi gɔmi dirun gani sɔɔ

33 Yinni Gusunɔ u Mɔwisi ka Aroni s̄ɔɔwa u neɛ,

34 sanam me i ko i du Kananin temɔ me kon beɛ wɛ, n̄ n dera disi gɔmi yi kpia diru garu s̄ɔɔ tɛ s̄ɔɔ i w̄aa,

35 wi u dii te mɔ, u koo dawa u yáku kowo s̄ɔ u neɛ, wee u ḡaanu waamɔ win dirɔ nge disi gɔmi.

36 Yáku kowo wi, u sere du u ka dii te mɛɛri, u koo dewa bu ten yānu kpuro yara kpa yāa nin tii nu ku raa disi duura. Yen biru u koo du kpa u disi gɔmi yi mɛɛri.

37 U n deema gɔmi yi s̄aa nge wuru bekusu, n̄ kun me yi s̄ɔri, kpa yi n s̄aa nge wɔru gana ye s̄ɔɔ,

38 u koo yariwa kpa u dii te kɛnɛ s̄ɔɔ nɔɔba yiru.

39 S̄ɔɔ nɔɔba yiruse, yáku kowo u koo wura diru mi. U n deema disi gɔmi yi yabi dii ten gani s̄ɔɔ,

40 u koo de bu dii ten kpenu wɔ̄oriwa n̄n mi disi ḡomi yi, yi kpia bu ka nu yari wuun di bu k̄ō mi n̄ kun d̄eere.

41 U koo dewa bu dii ten s̄ɔ̄wɔ̄ kpuro k̄era kpa bu yanim m̄e ba k̄era mi yari wuun biruɔ̄ mi n̄ kun d̄eere.

42 Yen biru kpa bu kpee kpaanu k̄asire ko. Kpa bu wure bu dii te tāwa.

43 Amen biru, disi ḡomi yi, yì n̄ maa wurama dii te s̄ɔ̄,

44 yāku kowo u koo maa sewa u da u tu m̄eeri. U n̄ deema disi ḡomi yi, yi maa kpia dii ten gani s̄ɔ̄, saa ye s̄ɔ̄, n̄ n̄ maa koorɔ̄ bu yi wīa min di. Dii te, ta disi duurawa mi.

45 Ba koo tu surawa kpa bu ten kpenu ka dāa ka tem gura bu ka da wuun biruɔ̄ mi n̄ kun d̄eere.

46 Wi u dua diru mi sanam m̄e ba tu kenusi, u disi duurawa mi sere ka yokaa.

47 Wi u kpuna mi, n̄ kun m̄e u gāanu di mi, u koo win yānu teawa.

48 Sanam m̄e ba dii te s̄onwa ba kpa, yāku kowo ù n̄ wura u ka tu m̄eeri, ma u deema disi ḡomi yi sari, u koo dii te garisiwa ta d̄eere. Domi disi ḡomi yi, yi doona.

49 Bu ka dii ten d̄eerasiabun woronu ko, ba koo gunɔ̄su yiru kasuwa ka dāa ye ba m̄d̄ s̄eduru ka kiku ge ba m̄d̄ is̄ɔ̄pu ka w̄eē wunɔ̄ngii.

50 U koo gunɔ̄ gen teu sakawa wekeru s̄ɔ̄ te ba kua ka s̄ondu ta nim gem m̄ɔ̄.

51 Yen biru, u koo ge ga wasi sua ka s̄eduru ye, ka is̄ɔ̄pu ye, ka w̄eē wunɔ̄ngii yi, kpa u ye kpuro d̄oke gunɔ̄ ge ba sakan yem m̄e s̄ɔ̄, m̄e ba wisi nim s̄ɔ̄ mi, kpa u mu yēka n̄n n̄ɔ̄ba yiru dii te s̄ɔ̄.

52 U koo ka gunɔ̄ gen yem m̄e ba wisi nim s̄ɔ̄ mi, disi w̄oka ka gunɔ̄ ge ga wasi ka s̄eduru ye, ka is̄ɔ̄pu ka w̄eē wunɔ̄ngii yi.

53 Kpa u gunɔ̄ ge ga wasi ȳɔ̄su gu doona yakas̄ɔ̄. Saa ye s̄ɔ̄ra u koo dii te d̄eerasiabun wororu koosi kpa tu d̄eera.

54 Wooda yenibara ba ko n̄ da sw̄i bara disigiru ka wii kpakin s̄ɔ̄

55-56 ka m̄s̄iru ka debu ka disi ḡomi yi yi ra kpi yānu s̄ɔ̄ ka dia s̄ɔ̄.

57 Wooda yera ya koo s̄ɔ̄si gāa ni nu d̄eere ka ni nu kun d̄eere.

15

T̄ɔ̄n dur̄ɔ̄run disi

1 Yinni Gusunɔ̄ u M̄ɔ̄wisi ka Aroni s̄ɔ̄wa u n̄eē,

2 i Isireliba s̄ɔ̄wɔ̄ i n̄eē, ben goo ù n̄ kentū kpika m̄ɔ̄, u kuawa mi disigii.

3 Ya ra wī? Ya ku ra wī? Ka m̄e, u kuawa mi disigii.

4 K̄pin yee t̄e s̄ɔ̄ u kpuna kpuro, ta disi duurawa mi, ka sere maa gāa ni u sinari kpuro.

5 Wi u maa k̄pin yee te baba kpuro u koo win yānu teawa kpa u wobure ka nim. Adama ka m̄e, ȳero u ko n̄ disi m̄ɔ̄wa sere ka yokaa.

6 Wi u maa sina mi barɔ̄ wi, u sina, u koo win yānu teawa kpa u wobure ka nim. Adama ka m̄e, u ko n̄ s̄āawa disigii sere ka yokaa.

7 Wi u barɔ̄ wi baba, u koo win yānu teawa kpa u wobure ka nim. Adama ka m̄e, u ko n̄ s̄āawa disigii sere ka yokaa.

8 Barɔ̄ wi, ù n̄ goo yāatam sie, ȳero u koo win yānu teawa kpa u wobure. Adama ka m̄e, u ko n̄ s̄āawa disigii sere ka yokaa.

9 Gāa ni barɔ̄ wi, u s̄oni kpuro, nu kuawa mi disiginu.

10 Gāa ni u sakusi kpuro, wi u nu baba ȳero u kuawa mi disigii sere ka yokaa. Wi u maa nu s̄ɔ̄wa ȳero u koo win yānu teawa kpa u wobure. Adama ka m̄e, u ko n̄ disi m̄ɔ̄wa sere ka yokaa.

11 Wi u d̄era barɔ̄ wi, u n̄n baba, ma u n̄ nie, u koo win yānu teawa kpa u wobure. Adama ka m̄e, ȳero u ko n̄ disi m̄ɔ̄wa sere ka yokaa.

12 Barɔ wi, ù n dendi yānu baba ni ba kua ka sɔndu ba koo nu kəsukuwa. Nù n maa sãan na ni ba kua ka dāa, ba koo nu teawa.

13 Sanam mɛ kentu ye, ya wīibu yōra, u koo kowa sōo nɔɔba yiru u sere dɛɛra. U koo win yānu tea kpa u wobure ka nim. Saa ye sōo, u dɛɛrawa mi.

14 Sōo nɔɔba itase u koo kparukonu yiru ñ kun mɛ totoberɛnu yiru sua u ka da Gusunɔn kurun kɔnnɔwɔ kpa u nu yāku kowo wɛ.

15 Yāku kowo u koo nin teu gowa torarun sō. Kpa u ka teu geni yāku dōo mwaararugiru ko kpa u nùn dɛɛrasiabun wororu koosi Yinni Gusunɔn wuswaaɔ kpa u dɛɛra.

16 Goon sen nim mù n yari, u koo woburewa. Adama ka mɛ, u ko n disi mōwa sere ka yokaaɔ.

17 Mù n yānu ganu tāre, ñ kun mɛ gona ye ba ra wukiri, ba koo ye teawa ka nim. Adama ka mɛ, ya ko n disi mōwa sere ka yokaaɔ.

18 Kurɔ ka durɔ bà n menna, be kpuro ba koo woburewa ka nim. Adama ka mɛ, ba koo bu garisiwa disigibu sere ka yokaaɔ.

Tɔn kurɔrun disi

19 Tɔn kurɔ ù n yasa mɔ, ba koo nùn garisiwa disigii sōo nɔɔba yiru. Wi u nùn baba kpuro u kuawa mi disigii sere ka yokaaɔ.

20 Kpin yee tɛ sōo u kpuna kpuro, ta kuawa mi disigiru. Ye u maa sinari kpuro ya kuawa mi disigia.

21 Wi u maa kurɔ win kpin yeru baba, u koo win yānu teawa kpa u wobure. Adama ka mɛ, u ko n sãawa disigii sere ka yokaaɔ.

22 Goo ù n baba ye kurɔ wi, u sinari, yēro u koo win yānu teawa kpa u wobure. Adama ka mɛ, u ko n disi mōwa sere ka yokaaɔ.

23 Gāa ni nu wāa win kpin yee ten wɔllɔ ñ kun mɛ ye u sinarin wɔllɔ, wi u yen gaa baba, u kuawa mi disigii sere ka yokaaɔ.

24 Tɔn durɔ goo ù n ka nùn menna, ma win yem mu nùn tāre, durɔ wi, u kuawa mi disigii sere sōo nɔɔba yiru. Kpin yee tɛ sōo u gesi kpuna ta maa disi duurawa mi.

25 Tɔn kurɔ wi u yem wīimɔ, win yasan saa baasi, ñ kun mɛ, mu wīimɔ mu win yasan saa kera, ba koo nùn garisiwa disigii yem wīi bin saa kpuro sōo nge win yasan saa.

26 Kpin yee tɛ sōo u kpuna kpuro ka ye u sinari kpuro, ya kuawa mi disigia nge sanam mɛ u win yasa mɔ.

27 Wi u kpin yee te baba, ñ kun mɛ sin yee te, u koo win yānu teawa kpa u wobure. Adama ka mɛ, u kuawa mi disigii sere ka yokaaɔ.

28 Sanam mɛ yem mɛ, mu yōra u koo kowa sōo nɔɔba yiru bu sere nùn garisi wi u dɛɛre.

29 Yen sōo nɔɔba itase sɔɔra u koo kparukonu yiru ñ kun mɛ totoberɛnu yiru kasu kpa u ka yāku kowo daawa Gusunɔn kuu ten kɔnnɔwɔ.

30 Kpa yāku kowo u nin teu sua u ka torarun suurun yākuru ko kpa u maa teu geni sua u ka yāku dōo mwaararugiru ko. Yen biruwa u koo kurɔ wi dɛɛrasiabun wororu koosi Yinni Gusunɔn wuswaaɔ kpa u dɛɛra.

31 Yinni Gusunɔ u kpam Mɔwisi ka Aroni sōowa u nɛɛ, i Isireliba sōowɔ i nɛɛ, bu de bu ka nɛn kuu te ta wāa ben suunu sōo tonda sanam mɛ ba disi mɔ kpa bu ku raa gbi.

32 Wooda yeni ya wāawa kentugibun sō ka win sen nim mu yari

33 ka tɔn kurɔ wi u yasa mɔ ka tɔn durɔ wi u yem wīimɔ win tɔn durɔrun di ka tɔn kurɔ wi yem wīimɔ win tɔn kurɔrun di ka maa tɔn durɔ wi u ka tɔn kurɔ disigii kpuna.

16

Wɔɔ ka wɔɔn yāku te ba ra ko

Isireliba kpuron toranun sɔ

¹ Aronin bii be ba gu Yinni Gusunɔn kurɔ yɛn sɔ ba ka turare tuka da mi, ben gɔɔn biruwa Yinni Gusunɔ u Mɔwisi sɔɔwa u nɛɛ,

² a wunɛn mɔɔ Aroni sɔɔwɔ a nɛɛ, u kun da du kiri kiri kuu ten dii te ta dɛɛre gem gem sɔɔ mi woodan kpakorɔra wāa ka ten wukiritia kpa u ku raa gbin sɔ. Domi kpakoro ten wukiritian wɔllɔwa kon tii sɔɔsi guru wii wuroru sɔɔ.

³ Dɔma te u duɔ mi, u koo ketɛ kinɛ kpendu kasuwa u ka win torarun yākuru ko. Kpa u maa yāa kinɛru kasu u ka yāku dɔɔ mwaararugiru ko.

⁴ Yen biru u koo win tako doke kpa u sokoto kpiribu doke ka sɛkatia. Ye kpuro ya ko n sāawa ye ba kua ka wɛɛ damgii kpa u dawani bɔke. U koo woburewa u sere yāa ni kpuro doke.

⁵ Isireliba ba koo maa boo kinɛnu yiru wɛ u ka ben toranun yākuu ko kpa bu nɔn yāa kinɛru wɛ u ka yāku dɔɔ mwaararugiru ko.

⁶ U n koo yākuru tore, u koo gina win tii ka win yɛnugibun toranun yākuru kowa ka ketɛ kinɛ te.

⁷ Yen biru kpa u boo kinɛnu yiru ye sua u ka da Yinni Gusunɔn wuswaaɔ kuu ten kɔnnɔwɔ.

⁸ Kpa u nu tubu tubu koosi u ka wa ge ga sāa Yinni Gusunɔguu ka ge ba koo yɔsu gbaburɔ.

⁹ Boo ge ga sāa Yinni Gusunɔguu, gera u koo ka torarun yākuru ko.

¹⁰ Ge ba koo maa yɔsu gbaburɔ, gera ba koo ka torarun suurun woruru ko. Wasira ba koo ka gu na Yinni Gusunɔn wuswaaɔ bu sere gu yɔsu gu doona gbaburɔ.

¹¹ Aroni u koo gina gbiwa u win tiin ketɛ kinɛ te go win toranun sɔ ka sere maa win yɛnugibuginun sɔ.

¹² Kpa u dɔɔ gɛɛ gura saa yāku yerun di yi ba yibie dɔɔ guratii sɔɔ kpa u turare buuru saka nɔm kurenu yiru kpa u ka ye kpuro du dii te ta dɛɛre gem gem sɔɔ.

¹³ U koo turare ye doke dɔɔ gɛɛ yi sɔɔ Yinni Gusunɔn wuswaaɔ kpa yen wiisu su woodan kpakoro ten wukiritia wukiri kpa u ku raa ka gbin sɔ.

¹⁴ Yen biru kpa u ketɛ yen yem sua u deka ka win niki bia kpa u mu yɛka kpakoro ten wukiritia sɔɔ sɔɔ yari yeru gia. Kpa u maa ko mɛ kpakoro ten wuswaaɔ nɔn nɔɔba yiru.

¹⁵ Yen biruwa u koo maa boo ge ga sāa Yinni Gusunɔguu mi go Isireliba kpuron toranun sɔ kpa u gen yem sua u ka da dii te ta dɛɛre gem gem sɔɔ kpa u mu yɛka woodan kpakoro ten wukiritia wɔllɔ ka maa ten wuswaaɔ nge mɛ u kua ka ketɛ yen yem.

¹⁶ Kpa u dii te ta dɛɛre gem gem dɛɛrasiabun woruru koosi u ka ten disi wɔka yi ta duura Isireliban toranu ka ben mɛm nɔɔbu sarirun sɔ. Nge mɛya u koo ko u ka dii dɛɛra ten disi wɔka, domi ta wāa disigibun suunu sɔɔ.

¹⁷ Goo kun ko n wāa dii ten sɔɔwɔ sanam mɛ Aroni u koo du mi, u ka toranun yākuru ko sere u da u ka yarima. U koo win tii ka win yɛnugibun toranun yākuru ko. Yen biru kpa u maa Isireliba kpurogiru ko.

¹⁸ U n yariɔ, u koo dawa yāku yerɔ kpa u tu dɛɛrasiabun woruru koosi. Yen biru kpa u ketɛ ye, ka boo gen yem sua u tɛni yāku yerun kāanu nɛ yen baayere sɔɔ.

¹⁹ U koo yem mɛ dekawa ka win niki bia u yɛka nɔn nɔɔba yiru yāku yee ten wɔllɔ. Nge mɛya u koo ka tu dɛɛrasia Isireliban toranun di kpa u tu yi nenɛm Yinni Gusunɔn sɔ.

²⁰ Sanam me u dii te ta deere gem gem deerasia u kpa, ka dii deera te, ka yaku yeru, u koo de bu ka boo ge ga wasi mi nawa.

²¹ Aroni u koo win noma kpuro sɔndiwa boo gen wiru wallo kpa u Isireliban toranu kpuro tuuba ko ka mem nɔɔbu sari te ba kua kpuro. Kpa u boo ge tora ni kpuro sobi kpa u de goo u gu gira u ka da ghaburo.

²² Nge meya boo ge, ga koo ka Isireliba kpuron toranu sɔbe gu ka doona ghaburo mi goo kun waa.

²³ Yen biru u koo wura kuu ten mi, kpa u win saa ya ni u doke potiri u nu yi mi.

²⁴ Kpa u wobure yam deeramɔ kpa u win tiin yānu doke. Yen biru kpa u yari u na u yaku dɔɔ mwaararugiru ko win tiin sɔ ka sere maa Isireliban sɔ. Yen biru kpa u torarun yakuru ko win tiin sɔ ka sere Isireliban sɔ. Kpa u suuru kanabun woronu ko win tii ka Isireliban sɔ.

²⁵ Yen biru kpa u yaa yen gum dɔɔ doke yaku yerɔ ye ba ka torarun yakuru kua mi.

²⁶ Wi u boo ge gira u ka da ghaburo u koo win yānu teawa kpa u wobure u sere du sansaniɔ.

²⁷ Kete ye, ka boo gen yem me ba ka da dii te ta deere gem gem sɔɔ toranun sɔ, ba koo yen yaa ka yen goni ka yen bisu yarawa ben sansanin di bu dɔɔ doke.

²⁸ Wi u ye kpuro dɔɔ meni u koo win yānu teawa kpa u wobure u sere wurama sansaniɔ.

²⁹ Yeni ya ko n saawa wooda sere ka baadommaɔ. Suru nɔɔba yirusen sɔɔ wokuruse, i nɔɔ bakuo kpa i been sɔma deri sere ka sɔbɔ be ba waa been suunu sɔɔ.

³⁰ Domi tɔɔ te sɔra ba koo bee torarun yakuru kua bu ka bee deerasia. Nge meya i ko i ka deera been durum kpuron di Yinni Gusunɔn wuswaaɔ.

³¹ Tɔɔ te, ta koo kowa tɔɔ wɛrarugiru kpa i n da nɔɔ bɔke. Kpa ya n saa wooda sere ka baadommaɔ.

³² Amen biru yaku kowo wi ba gum tare ba gɔsa u ka ko yaku kowo tɔnwero win baaban kɔsire, wiya u koo saa ya ni doke ni ba kua ka wɛɛ dangii.

³³ Wiya u ko n da yakuru ko u ka dii te ta deere gem gem deerasia ka sere dii deera te, ka yaku yee te, ka yaku kowobu ka sere maa Isireliba kpuro.

³⁴ Yeni ya ko n saawa wooda sere ka baadommaɔ. Wɔɔ tia sɔɔ, ba ko n da yakuru kowa Isireliba kpuron toranun sɔ nɔn teeru.

Ma Aroni u kua kpuro ye Yinni Gusunɔ u Mɔwisi sɔɔwa.

NGE ME ISIRELIBA BA KO N KA DEERE

17

Gusunɔ u yina bu yem di

¹ Yinni Gusunɔ u Mɔwisi sɔɔwa u neɛ,

² a Aroni ka win bibu ka sere Isireliba kpuro sɔɔwɔ a neɛ, wooda wee ye ne, Yinni Gusunɔ na wɛɛmɔ.

³ Isireliba sɔɔ goo ù n kɔ u saberu garu saka sansaniɔ ñ kun me mi u waa kpuro, u koo gina ka tu nawa nen kuu bekurugirun kɔnnɔwɔ u ka tu yakuru ko ne, Yinni Gusunɔn wuswaaɔ.

⁴ Yɛro u kun kue me, ba koo nɔn sabe ten yem bikiawa domi u yem yariwa mi. Saa ye sɔɔ, ba koo yɛro yarawa Isireliban suunu sɔɔn di.

⁵ Wooda yeni ya koo dewa Isireliba bu ka ben yaa sabenu na yaku kowon mi nen kuu ten kɔnnɔwɔ bu go ne, Yinni Gusunɔn wuswaaɔ. Kpa bu ku raa tu go mi ba tura. Kpa ta n saa siarabun yakuru.

⁶ Yaku kowowa u koo ten yem me yɛka yaku yerɔ kuu ten kɔnnɔwɔ. Kpa u ten gum dɔɔ doke mɛn nuburu ta koo ne, Yinni Gusunɔ dore.

⁷ Nge meya Isireliba ba ñ maa ka būnu yākuru kuammɛ n̄n bwāarokunu nu ka bonu weene. Yeni ya ko n wāawa ben tiin s̄s̄ ka ben bibun bibun s̄s̄ sere ka baadomma.

⁸ N n m̄n na, Isireli goo, ñ kun m̄e s̄s̄ goo wi u wāa ben suunu s̄s̄, ù n yāku d̄s̄ mwaararugiru m̄, ñ kun m̄e yākunu ganu,

⁹ ma u ñ ka nu n̄e n̄e, Yinni Gusun̄n kurun k̄onn̄w̄o u ka nin yaa go, ba koo ȳro yarawa ben suunu s̄s̄n di.

¹⁰ Wee wooda ye n̄e, Yinni Gusun̄ na maa w̄ɛm̄. Isireli goo, ñ kun m̄e s̄s̄ goo wi u wāa ben suunu s̄s̄ ù n yem di, baa ñ n m̄eren na mu s̄āa, n̄e, Yinni Gusun̄wa kon ȳro w̄rima n n̄n yara win t̄ambun suunu s̄s̄n di.

¹¹ Domi yem s̄s̄ra hunde koni kpuro n wāara wāa. Na dera i yem dendimo yāku yer̄o i ka b̄ɛɛn toranun suuru wa. Yem meya mu ra de t̄onu u win torarun suuru wa.

¹² Yen s̄n̄a na n̄e, Isireliban goo ñ kun m̄e s̄s̄ goo b̄ɛɛn suunu s̄s̄ u ñ yem dim̄.

¹³ B̄ɛɛ Isireliban goo ñ kun m̄e s̄s̄ goo wi u wāa b̄ɛɛn suunu s̄s̄, ù n yaa gaa mwa taasoru s̄s̄ ñ kun m̄e gun̄o gagu ge ba ra di, u koo yaa ye, ñ kun m̄e gun̄o gen yem yariwa kpa u mu yanin wukiri.

¹⁴ Domi hunde koni ye ya wasi kpuro, yen wāara wāawa yen yem s̄s̄. Yen s̄n̄a na n̄e, i ku hunde koni gaan yem di. Domi yem s̄s̄ra wāara wāa. Wi u maa yina u mu di, ba koo ȳro wunawa wigibun suunu s̄s̄n di.

¹⁵ B̄ɛɛ Isireliban goo, ñ kun m̄e s̄s̄ goo wi u wāa b̄ɛɛn suunu s̄s̄, ù n yaa goru di ñ kun m̄e yaa ye gbeeku yaa ya go, ȳro u koo win yānu teawa kpa u wobure. Adama ka m̄e, u ko n s̄āawa disigii sere ka t̄s̄ ten yok̄o u sere d̄ɛɛra.

¹⁶ U kun win yāa ni teye, ma u ñ wobura, u koo win torarun are mwa.

18

K̄s̄o m̄enna bi bu ñ b̄ɛɛɛ m̄o

¹ Yinni Gusun̄ u M̄owisi s̄s̄wa u n̄e,

² a Isireliba s̄s̄w̄o a n̄e, n̄ena na Gusun̄ b̄ɛɛn Yinni.

³ I ku ra ko ye ba ra ko Egibitīo mi i raa sina. I ku maa ko ye Kananiba m̄o mi na ka b̄ɛɛ d̄s̄. I ku ben komanu sw̄i.

⁴ Adama i n̄en woodaba ka n̄en yiirebu m̄em n̄s̄w̄o kpa i ye sw̄i. Domi n̄ena na s̄āa Gusun̄ b̄ɛɛn Yinni.

⁵ N n m̄n na, i n̄en gere ka n̄en woodaba m̄em n̄s̄w̄o. Wi u ye m̄em n̄s̄wa u ko n wāawa yen s̄s̄. N̄e Yinni Gusun̄wa na yen gerum̄.

⁶ N̄ena na wooda yeniba w̄ɛm̄. Na n̄e, b̄ɛɛn goo u ku raa ka win dusi t̄on kur̄o k̄s̄o m̄enna.

⁷ I ku b̄ɛɛn tundo sekuru doke i ka b̄ɛɛn m̄ero k̄s̄o m̄enna. Domi u s̄āawa b̄ɛɛn m̄ero.

⁸ I ku ka b̄ɛɛn m̄eron nisi goo k̄s̄o m̄enna, domi ñ n kua m̄e, i b̄ɛɛn tundo sekuru dokewa mi.

⁹ I ku ka b̄ɛɛn sesu tundo turosi ñ kun m̄e m̄ero turosi k̄s̄o m̄enna baa b̄a kun b̄ɛɛ seeye ȳnu teu s̄s̄.

¹⁰ I ku ka b̄ɛɛn nikur̄o bu k̄s̄o m̄enna baa ù n s̄āan na t̄on dur̄on bii, ñ kun m̄e t̄on kur̄on bii. Domi wi u kua m̄e, u tii sekuru dokewa mi.

¹¹ I ku ka b̄ɛɛn tondon kur̄o goon bii k̄s̄o m̄enna domi u s̄āawa b̄ɛɛn sesu.

¹² I ku ka b̄ɛɛn tīo k̄s̄o m̄enna, domi u s̄āawa b̄ɛɛn tondon dusi.

¹³ I ku maa ka b̄ɛɛn m̄eron w̄n̄o ñ kun m̄e win m̄s̄o k̄s̄o m̄enna. Domi u s̄āawa b̄ɛɛn m̄eron dusi.

¹⁴ I ku maa b̄ɛɛn tondon w̄n̄o ñ kun m̄e win m̄s̄o sekuru doke i ka win kur̄o k̄s̄o m̄enna. Domi kur̄o wi, u s̄āawa nge b̄ɛɛn tiin m̄ero.

15 I ku ka beɛn bigii kurɔ kɔɔ menna, domi u s̄awa beɛn biin kurɔ.

16 I ku ka beɛn wɔnɔ n̄ kun me beɛn mɔɔn kurɔ kɔɔ menna. I n kua me, i n̄n sekuru dokewa.

17 I ku ka tɔn kurɔ kɔɔ menna kpa i maa ka win bii kɔɔ menna, n̄ kun me win nikurabu, domi ba s̄awa mi dusinu. I n kua me, ya s̄awa mi tora bakaru.

18 I ku beɛn kurɔn wɔnɔ n̄ kun me win mɔɔ sua kurɔ sanam me kurɔ win tii u wāa wāaru sɔɔ. Domi ya koo nisinu ma.

19 I ku ka tɔn kurɔ menna sanam me u yasa m̄, domi u s̄awa disigii.

20 I ku ka beɛn winsim kurɔ kɔɔ menna. I n kua me, i tii disi koosiwa mi.

21 I ku ka beɛn bii yākuru ko b̄u wi ba m̄ M̄lɔkun mi. Domi i n kua me, ne, Yinni Gusunɔ ȳsira i sanku mi. I n ȳ ma nena na s̄a Gusunɔ beɛn Yinni.

22 I ku ka beɛn tɔn durɔsi kɔɔ menna nge me i ra ka tɔn kurɔ ko. Domi ya s̄awa seku bakaru.

23 I ku ka yaa saberu kɔɔ menna nge tɔn kurɔ. Domi i n kua me, i tii disi dokewa. Nge m̄ya maa tɔn kurɔ goo u ku raa de yaa saberu tu ka n̄n menna. Ya s̄awa seku bakaru.

24 I ku de koma ninin bweseru nu beɛ ko disigibu. Domi niya bwese tuku nini nu ra ko ni kon gira beɛn suunu sɔɔn di.

25 Ba tem men tii disi doke, ma na mu seɣyasia ma mu men tambu yarinasia.

26 Beɛ Isireliba ka beɛ sɔbu beɛ be i wāa Isireliba sɔɔ, i nen gere ka nen wooda ye mem nɔɔwɔ. Kpa i bwese nin koma sekurugii ni deri.

27 Be ba raa sina tem me sɔɔ i sere na, ba koma ni kua ma tem me, mu disi duura.

28 N n men na, beɛn tii i ku mu disi doke kpa mu ku raa maa beɛ yarinasia nge yellugibu.

29 Domi be ba koma nin garu saara Isireliba kpuro sɔɔ, ba koo bu wunawa ben tɔmbun suunu sɔɔn di.

30 Nena Gusunɔ beɛn Yinni. I de i nen gere ka nen wooda ye mem nɔɔwa mam mam. Kpa i ku bwese tuku nin komanu sw̄i ni ba ra ko i sere tunuma mini. Kpa i ku ra tii disi doke.

19

Nge me n weene bu Gusunɔ s̄a

1 Yinni Gusunɔ u M̄wisi s̄ɔwa u neɛ,

2 a Isireliba kpuro s̄ɔwɔ a neɛ, i de i n deɛre, domi ne Gusunɔ beɛn Yinni na deɛre.

3 Yen s̄, beɛn baawure u win tundo ka win mero beɛre w̄ɛyɔ kpa u n da w̄re t̄ɔ w̄ɛrarugiru sɔɔ. Nena Gusunɔ beɛn Yinni.

4 I ku tii b̄nu w̄, i ku ra maa bw̄aroku gagu seku.

5 I n ne, Yinni Gusunɔ siarabun yākuru kuamme, i tu koowo nge me ta koo ka man w̄re.

6 I ko ten yaa diwa d̄oma te i ka ye yākuru kua n̄ kun me sisiru. Adama ye ya tiara s̄ɔ itase, i ko ye d̄ɔ meniwa.

7 I n ye di s̄ɔ itase, na n̄ yaku te mwaam̄. Domi yaa ye, ya disi duurawa mi.

8 Wi u ye di u koo win torarun are wa, domi u n̄ ye garisi negia. Ba koo ȳro wunawa beɛn suunu sɔɔn di.

9 I n beɛn d̄ianu ḡɛm̄, i ku ḡ ye ya wāa gbee gooro. I ku maa beɛn gberun d̄ianu kunɔnu ko.

10 M̄ya i ku maa resem gberu sɔɔ resem kunɔnu ko ka maa resem ye ya w̄ruma. I ko ye deriwa s̄arobu ka sɔbun s̄. Ne Gusunɔ beɛn Yinniwa na yeni gerua.

11 I ku gbeni, i ku maa beɛn winsim weesu kua n̄ kun me i n̄n n̄ni w̄ke.

12 I ku bōri weesugii ko ka nen yīsiru. Domi ì n kua mē, i nen yīsiru sankawa. Ne Gusunō bēen Yinniwa na yeni gerua.

13 I ku bēen winsim dam dāre. I ku maa nūn gāanu mwaari ka dam. I ku bēen som kowon kōsiaru nenē sere yam mu ka sāra.

14 I ku soso wōmē. I ku maa gāanu yi wōkon wuswaaō ni nu koo nūn sura. I de bēen daa yu sōōsi ma i man nasie ne Gusunō bēen Yinni.

15 I ku murāfitiru ko siribu sōō. I ku goon bwēebwēeru ñ kun mē win dam mēeri i ka nūn siri. Adama i ko i bu siriwa nge mē baawuren gem mu ne.

16 I ku gari weesugii kpara bēen tōnusin sō. I ku maa nūn gari mani yi yi koo nūn go.

17 I ku bēen winsim tusi gōruō. Adama i nūn gerusio kpa i ku ra tii durum sōbi win sō.

18 I ku bēen winsim mōru kōsie. I ku maa ka goo mōru nenē. I bēen tōnusi kōo nge bēen tii. Ne Yinni Gusunōwa na yeni gerua.

19 I de i nen wooda yeniba mēm nōōwa. I ku de yēē bwese bweseka yu yōōna. I ku dīa bwesenu yiru duure gbee teeru sōō. I ku yānu doke ni ba kua ka wēē bwesenu yiru.

20 Goo ù n ka yoo tōn kurō kōō mēnna wi ba durō kā, adama ba ñ gina nūn yakie win yorun di, yēro u koo yen gobi kōsiawa, adama ba ñ bu goomō. Domi kurō wi, u gina sāa yoo.

21 Durō win torarun sō, u koo ka yāa kineru na Yinni Gusunōn wuswaaō win kurun kōnnōwō u ka torarun sōmbun yākuru ko.

22 Kpa yāku kowo u nūn torarun suurun wororu koosi ne Yinni Gusunōn wuswaaō. Saa ye sōōra u koo win torarun suuru wa.

23 Sanam mē i dua Kananin temō i kpa, ma i dāa bwese bweseka duura, i ko yen marum garisiwa disigim, wōō ita. I ñ mu dimō.

24 Wōō nnesen marum mē ya koo ma, mu ko n sāawa ne Yinni Gusunōgim, i ka ma siara tōō bakarun saa.

25 Saa wōō nōōbusen diya bēen tii i ko i n da dāa marum mē sōri i di. Ne Gusunō bēen Yinniwa na yeni gerua.

26 I ku gāanu ganu di ka yem. I ku wēē ñ kun mē guru wiru mēeri i ka bikiaru ko.

27 I ku bēen wirun goo gookan seri kōni bwēereke. I ku maa bēen toburun beri berika kōni.

28 I ku bēen wasi muriri goon gōōn sō. I ku maa bēen wasi yore. Ne, Yinni Gusunōwa na yeni gerua.

29 I ku bēen bii wōndiaba sekuru doke i bu kurō tanaru kpēē sāaru garun sō, kpa sakararu ka sekuru sariru tu ku raa yibu tem ne sōō.

30 I n da tōō wērarugiru yaaye kpa i nen kuu bekurugiru bēere wē. Ne, Yinni Gusunōwa na yeni gerua.

31 I ku da be ba ra gōribu sokun mi ñ kun mē sōrobun mi kpa i ku ra ka tii disi doke. Domi nēna na sāa Gusunō bēen Yinni.

32 I wi u seri kpiki mō kpuro kpunō kpa i durō tōkō bēere wē. I maa ne, Yinni Gusunō nasio. Domi nēna na sāa bēen Yinni.

33 Sōō goo ù n wāa bēen tem sōō, i ku nūn dam dāre.

34 I ko i nūn kuawa nge kpaā yēro, kpa i nūn kīa nge bēen tii. Domi bēen tii i raa sōru di Egibitiō. Ne Gusunō bēen Yinniwa na yeni gerua.

35 I ku murāfitiru ko siribu sōō, ka gāa yīirubu sōō, ka kiloba sōō ka sakakunu sōō.

36 I de bēen kiloba ka bēen sakakunu ye kpuro ya n sāa dee dee. Ne Gusunō bēen Yinniwa na ye gerua, ne wi na bēē yara Egibitin di.

³⁷ I nen woodaba kpuro mem nɔwɔ kpa i ye swīi. Ne, Yinni Gusunɔwa na ye gerua.

20

Sāa ni Gusunɔ u yina

¹ Yinni Gusunɔ u Mɔwisi sɔwɔ u nɛɛ,

² a Isireliba sɔwɔ a nɛɛ, ben goo ñ kun me sɔw wi u wāa be sɔw ù n win bii sua u ka bñu wi ba mɔ Mɔlɔku yākuru kua, ba koo nùn kasukuwa bu go.

³ Ne, Yinni Gusunɔwa kon nùn wɔri kpa n nùn wuna nen tɔmbun suunu sɔɔn di yèn sɔ u ka win bii Mɔlɔku yākuru kua ma u nen kuru disi doke u nen yīsi dɛɛaru sankā.

⁴ Isireliba bā ñ yina bu durɔ win bweseru go, ma ba nùn mɛɛra u daa yen bweseru mɔ,

⁵ nen tiwa kon nùn wɔri wi ka win yenugibu kpuro kpa n nùn yara win tɔmbun suunu sɔɔn di ka sere be ba maa Mɔlɔku ye sāmɔ.

⁶ Goo ù n bikiaru da gɔri sokobun mi ñ kun me sɔrobun mi, kon nùn wɔriwa kpa n nùn wuna win tɔmbun suunu sɔɔn di.

⁷ I de i n dɛɛre, domi nen tii na dɛɛre. Ne Gusunɔ bɛɛn Yinniwa na ye gerua.

Kɔɔ menna bi Gusunɔ u yina

⁸ Nɛna Yinni Gusunɔ wī u bɛɛ gɔsa i n ka dɛɛre. I ko i nen woodaba mem nɔwɔwawa kpa i sī ye sɔw.

⁹ Goo ù n win tundo ñ kun me win mero bɔrusi, ba koo yɛro gowa kpa win yem mu wɔri win tii sɔw.

¹⁰ Goo ù n ka goon kurɔ kpuna, ba koo kurɔ wi ka durɔ wi gowa.

¹¹ Goo ù n ka win tondon kurɔ kpuna, u win tundo sekuru dokewa. Ba koo yɛro gowa ka kurɔ wi sannu kpa ben yem mu wɔri ben tii sɔw.

¹² Goo ù n ka win biin kurɔ kpuna, ba koo yɛro gowa ka kurɔ wi sannu. Domi seku bakara ba kua mi. Ben yem mu koo wɔriwa ben tii sɔw.

¹³ Tɔn durɔ ù n ka win tɔn durɔsi kpuna nge me ba ra ka tɔn kurɔ mɛnne, ba koo be yiru ye kpuro gowa. Domi gāa kɔsuna ba kua mi. Ben yem mu koo wɔriwa ben tii sɔw.

¹⁴ Goo ù n bii ka mero sua kurɔ, tora bakara mi. Ba koo be kpuro dɔɔ meniwa. Kpa yen bweseru ya kun wāa bɛɛn suunu sɔw.

¹⁵ Goo ù n maa ka yaa saberu menna nge me ba ra ka tɔn kurɔ mɛnne, ba koo yɛro gowa ka yaa sabe ten tii.

¹⁶ Tɔn kurɔ ù n maa ka yaa saberu menna nge me ba ra ka tɔn durɔ mɛnne, ba koo nùn gowa ka yaa sabe ten tii. Kpa ben yem mu wɔri ben tii sɔw.

¹⁷ Goo ù n win sesu tundo turosi ñ kun me mero turosi sua kurɔ u ka kpuna, ba tii sekuru dokewa mi. Ba koo bu wunawa ben tɔmbun suunu sɔɔn di. Durɔ wī, u koo win torarun are sɔbewa. Domi u ka win sesu kpuna.

¹⁸ Goo ù n ka tɔn kurɔ menna wī u yasa mɔ, ma yen yem me mu yara u mu wa, ba koo be yiru ye yarawa Isireliban suunu sɔɔn di.

¹⁹ I ku ka bɛɛn meron wɔnɔ ñ kun me win mɔw ñ kun me bɛɛn tɔɔ kɔɔ menna. Domi i sāawa dusinu. Wī u kua me, u koo yen are wa.

²⁰ Goo ù n ka win tondon wɔnɔ ñ kun me tondon mɔɔn kurɔ kpuna, u bu sekuru dokewa. Kurɔ wī, ka durɔ wī, ba koo ben toranun are wa. Ba ñ bii marumɔ sere bu ka gbi.

²¹ Goo ù n win wɔnɔ ñ kun me win mɔɔn kurɔ sua, u torawa mi. U win wɔnɔ ñ kun me win mɔw wī sekuru dokewa mi. Kurɔ wī, ka durɔ wī, ba ñ bibu marumɔ.

²² I de i nɛn woodaba ka nɛn yiirebu mɛm nɔɔwa kpa i ka ye sɔmburu ko, kpa tem mi na ka bɛɛ dɔɔ mu ku raa bɛɛ yarinasia.

²³ I ku bwese nin komanu swīi ni na kon bɛɛ gira. Domi koma niya ba kua na ka bu yina.

²⁴ Na bɛɛ sɔɔwa na nɛɛ, bɛɛya i ko i n ben tem mɛ mɔ.

Nɛna kon bɛɛ mu wɛ. Tem mɛ, mu tim ka bom yiba.

Nɛna Gusunɔ bɛɛn Yinni nɛ wi na bɛɛ wuna saa bwese ni nu tien di.

²⁵ Yɛn sɔna i ko i wunana yaa ye i ko i di ka ye i kun dimɔ ka sere maa gunɔ si i ko i di ka si i n dimɔ kpa i ku ra bɛɛn tɔmbu disi doke yɛɛ yi, ka gunɔ sin sɔ ye na gesi nɛɛ, i ku di mi.

²⁶ I de i n dɛɛre i n wāa nɛn sɔ, domi na dɛɛre. Nɛ, Yinni Gusunɔwa na bɛɛ wuna nɛnɛm bwese ni nu tien suunu sɔɔn di i n ka sāa nɛgibu.

²⁷ Goo ù n wāa bɛɛn suunu sɔɔ, tɔn kurɔ n kun mɛ tɔn durɔ ma u ra ɔribu soku n kun mɛ u ra sɔroru ko, ba koo yɛro kpenu kasukuwa kpa win yɛm mu wɔri win tii sɔɔ.

21

Yāku kowobun woodaba

1. Wooda ye ya ka

yāku kowon tii yā

¹ Yinni Gusunɔ u Mɔwisi sɔɔwa u nɛɛ, a Aroni ka win bibu sɔɔwɔ a nɛɛ, yāku kowo u ku raa tii disi doke u wigii goon goru baba

² ma n kun mɔ win mero ka win tondon goru ka win tiin biigiru ka win wɔnɔ ka win mɔɔgiru

³ ka sere win sesu wi u kun durɔ yɛgiru wi ba n gina sue.

⁴ Isireliban suunu sɔɔ, yāku kowo wi, u sāawa ben guro guro. Yɛn sɔ, u n koo tii disi doke ka ben goon goru.

⁵ Goo ù n gu, yāku kowobu bu ku raa ben wii suunun seri kɔni, bu ku raa maa ben toburun beri berika kɔni.

⁶ Mɛya bu ku raa maa tii muriri wasi sɔɔ. Ba ko n wāawa nɛ Gusunɔ ben Yinnin sɔ. Ba n nɛn yīsiru sankumɔ. Domi beya ba ko n da man yākunu kue ni nu sāa nɛn dīanu. Yɛn sɔ, ba ko n dɛɛrewa.

⁷ Ba n koo kurɔ tanɔ n kun mɛ wi ba gaba ba ka kpuna sua kurɔ. Ba n maa kurɔ wi u win durɔ yina suamɔ. Domi ba ko n dɛɛrewa ba n wāa nɛ, Yinni Gusunɔn sɔ.

⁸ Isireli baawurewa u koo yāku kowo garisi tɔn dɛɛro. Domi wiya u ra ka bɛɛn yākunu nɛ, nɛ, Yinni Gusunɔn mi. Yɛn sɔ, ba ko n dɛɛrewa, domi nɛ, Yinni Gusunɔ na dɛɛre. Nɛna na bɛɛ ɔsa i n ka maa dɛɛre.

⁹ Yāku kowo goon bii wɔndia ù n tii sekuru dokemɔ u kurɔ tanaru dimɔ, win tundo wa u sekuru dokemɔ. Ba koo bii wɔndia wi dɔɔ meniwa.

¹⁰ Yāku kowo wi ba gum tāre wirɔ u kua yāku kowo tɔnwerɔ, ma ba nɔn sāa yānu dokea, u ku maa win seri sanku goon ɔɔn sɔ. Mɛya u ku maa win yānu ɔɛku.

¹¹ U ku raa goru garu susi u tii disi doke, baa n n win tundo n kun mɛ win mɛron gorun na.

¹² U n maa yariɔ nɛn kurun di goon gorun sɔ, u ku ka kuu te disi doken sɔ. Domi ba nɔn gum tāre u n ka sāa nɛnɛm. Nɛ, Yinni Gusunɔwa na ye gerua.

¹³ Wɔndia wi u kun durɔ yɛwa yāku kowo tɔnwerɔ u koo sua kurɔ.

¹⁴ U n̄ koo ḡomini goo sua kur̄o n̄ kun m̄e kur̄o wi ba yina n̄ kun m̄e kur̄o wi ba gaba ba ka kpuna n̄ kun m̄e kur̄o tan̄o. Adama w̄ondia wi u kun dur̄o ȳewa u koo sua win dusibu s̄oo.

¹⁵ Kpa u ku raa bwese tukuru doke win bweseru s̄oo. Ne Yinni Gusun̄owa na n̄n ḡosa u n̄ ka d̄eere.

2. Wi u kun kp̄e

u ko ȳaku kowo

¹⁶ Yinni Gusun̄o u maa M̄owisi s̄ōwa u nee,

¹⁷ a Aroni ka win bibu s̄ōwa a nee, baa ka win bibun bweser̄o goo ù n alebu gaa m̄o win wasi s̄oo, ȳero kun kp̄e u da nen kuu te s̄oo u ne, Yinni Gusun̄o d̄ianu ganu ȳakuru kua.

¹⁸ Alebugii goo kun kp̄e u nen s̄ambu te ko, aa w̄okowa? Aa k̄ori bar̄owa? N kun m̄e ȳeron wuswaa ya k̄osikirewa?

¹⁹ N kun m̄e ȳeron naasu n̄ kun m̄e win ḡasera b̄orewa?

²⁰ N kun m̄e ȳero u kundu kp̄iawa? N kun m̄e u s̄awa t̄on k̄omiakubu? N kun m̄e ȳeron n̄ni kp̄iawa? N kun m̄e ȳero taataaru n̄ kun m̄e debu m̄owa? N kun m̄e win t̄ia bii k̄osikira?

²¹ Wi u alebu gaa m̄o wasi s̄oo gesi Aronin bweseru s̄oo, u n̄ kp̄e u ne, Yinni Gusun̄o ȳakuru kua. U n̄ maa kp̄e u ka d̄ianu ganu na u ka ȳakuru ko nen kuu te s̄oo.

²² Adama u koo kp̄i u ne, Yinni Gusun̄on d̄ia d̄eeranu di.

²³ Win alebun s̄ōna u n̄ kp̄e u susi ȳaku yer̄o ka kuu ten beku kare ten mi. Kpa u ku raa nen kuu te dis̄i doke. Ne, Yinni Gusun̄owa na ra ȳaku kowobu ḡosi ba n̄ ka d̄eere.

²⁴ Ma M̄owisi u Aroni ka win bibu ka Isireliba kpuro gari yi s̄ōwa.

22

3. Be ba koo ȳaku d̄ianu di

¹ Yinni Gusun̄o u M̄owisi s̄ōwa u nee,

² a Aroni ka win bibu s̄ōwa a nee, ba n̄ tii se d̄ia ni Isireliba ba ka man naawamme s̄oo, kpa bu ku raa nen ȳisi d̄era te sanku. Nena na s̄a Yinni Gusun̄o.

³ Ben bweseru s̄oo, goo ù n nu susi, ma u dis̄i ḡe m̄o, ba koo ȳero yarawa nen s̄amburun di.

⁴ Aronin bweseru s̄oo, goo ù n bara disigiru m̄o, n̄ kun m̄e ù n kentú kpika m̄o, u n̄ ȳaku d̄ia ni dim̄o sere ù n d̄era,

⁵ ka sere wi u goru baba n̄ kun m̄e win sen nim mu w̄ia n̄ kun m̄e wi u yaa gaa baba ye ya dis̄i m̄o n̄ kun m̄e wi u goo baba wi u dis̄i m̄o.

⁶ Wi u yen gaa baba gesi, u dis̄i duurawa mi sere ka yokaa. U n̄ kp̄e u ȳaku d̄ia ni di ma n̄ kun m̄o u wobura mam mam.

⁷ U n̄ wobura, yokan di u d̄era, u koo kp̄i u nen d̄ia ni di. Domi niya nu s̄a win d̄ianu.

⁸ M̄eya ȳaku kowo goo kun yaa goru temm̄o n̄ kun m̄e yaa ye gbeeku yaa gaa ya go u ku raa ka tii dis̄i doken s̄o. Ne, Yinni Gusun̄owa na yeni gerua.

⁹ Ba koo nen woodaba mem̄ n̄ōwawa domi b̄a n̄ nen d̄ianu dis̄i doke, ba koo ben torarun are s̄obe kpa bu gbi. Ne, Yinni Gusun̄owa na bu ḡosa ba n̄ ka d̄eere.

¹⁰ T̄on diro kun ȳaku d̄ia ni dim̄o baa ȳaku kowon s̄am kowo n̄ kun m̄e win s̄oo. Ȳero kun ȳaku d̄ia ni dim̄o.

¹¹ Adama yoo wi ȳaku kowo u dwa ka wi ba mara win ȳenūo, ba koo kp̄i bu d̄ia ni di.

¹² Ȳaku kowon bii t̄on kur̄o ù n t̄on diro sua dur̄o, ù ku raa ȳaku d̄ia ni di.

¹³ Adama bii wi, ù n sãa gòmìni òn kun mɛ win durɔ u nùn yina, ma u òn ka durɔ wi mara, ma u gòsira win tondon yenuɔ u sɔ nge sanam mɛ u òn durɔ sue, u koo kpī u dīa ni di. Ma n kun mɛ, tɔn diro u ku dīa ni di.

¹⁴ Tɔn tuko goo ù n nu di u òn ka baaru, u koo nin kəsire yāku kowo wēwa. Yen biru kpa u nùn nin bənu nɔɔbun tia sosia.

¹⁵ Yāku kowobu bu ku raa dīa ni disi doke òn Isireliba ba ka yāku kua Yinni Gusunɔn wuswaaɔ.

¹⁶ Bā n nu di sanam mɛ n òn weene bu nu di, ba Isireliba toranu sɔbimɔwa. Nɛna Yinni Gusunɔ, nɛ wi na ra yāku nu deerasie.

Sabe te ba koo ka yāku ko

¹⁷ Yinni Gusunɔ u Məwisi sɔɔwa u nɛɛ,

¹⁸ a Aroni ka win bibu ka Isireliba kpuro sɔɔwɔ a nɛɛ, goo be sɔɔ òn kun mɛ sɔɔ goo wi u wāa ben suunu sɔɔ, ù n kī u yāku dɔɔ mwaararugiru ko ka kīru, òn kun mɛ u ka nɔɔ mwɛɛru garu yibia,

¹⁹ nɛ, Yinni Gusunɔ n sere tu mwa, yaa sabe dɔɔ ge ga òn alebu mɔ gera u koo ka na, naa, òn kun mɛ yāaru, òn kun mɛ boo, ya n gesi sãa dwa.

²⁰ U òn koo ka yaa saberu na te ta alebu gaa mɔ. Domi ù n ka tu yāku kua, na òn mwaamɔ.

²¹ Goo ù n siarabun yāku mɔ ka kīru òn kun mɛ u ka nɔɔ mwɛɛru garu yibia, u koo tu kowa ka sabe te ta òn alebu gaa mɔ n sere win yāku te mwa.

²² N n mɛn na, bu ku ka sabe wɔko na, òn kun mɛ te ta kārī bɔɔre, òn kun mɛ te ba so ba kəsiki, òn kun mɛ te ta boo boosu òn kun mɛ taataaru mɔ gɔnaɔ. Bu ku ka yen gaa yāku dɔɔ mwaararugiru ko.

²³ Ba koo kpī bu ka yaa sabe tɛn wasin bee tia kpāaru bo kērun yāku ko. Adama bu ku ka tu nɔɔ mwɛɛrugiru ko.

²⁴ Bu ku raa ka yaa sabe tɛn tīara kɔra òn kun mɛ ba wīa nɛ, Yinni Gusunɔ yāku kua. Bu ku maa yen bweseru yaa saberu garu kua bā n dua ben temɔ.

²⁵ Bu ku ka nɛ, Yinni Gusunɔ sabe ten bweseru yāku kua te ba wa sɔbun mi. Domi sabe tɛn wasi ba mɛera kua, ta sãawa nge sabe te ta alebu mɔ. Nɛ, Yinni Gusunɔ, na òn yāku ten bweseru mwaamɔ.

²⁶ Yinni Gusunɔ u Məwisi sɔɔwa u nɛɛ,

²⁷ bā n kɛte buu mara òn kun mɛ yāaru òn kun mɛ boo, ga koo kowa sɔɔ nɔɔba yiru ka gen mɛro. Adama saa sɔɔ nɔɔba itasen di, ba koo kpī bu ka gu yāku dɔɔ mwaararugiru ko.

²⁸ Bu ku raa yaa saberu garu go ka ten buu sɔɔ teeru.

²⁹ Bā n nɛ, Yinni Gusunɔ siarabun yāku kuammɛ, bu tu koowo nge mɛ kon ka tu mwa.

³⁰ Yen dɔma tera ba koo ten yaa di. Ba òn yen gaa tiamɔ sere sisiru.

³¹ Ba koo nɛn wooda ye mɛm nɔɔwawa kpa bu ye swīi.

³² Bu ku raa nɛn yīsiru sanku kpa bu wa bu man bɛɛɛ wɛ ben suunu sɔɔ. Nɛna n Yinni Gusunɔ wi u bɛɛ gɔsa i n ka deere.

³³ Nɛna n bɛɛ yara saa Egibitin di na n ka sãa Gusunɔ bɛɛn Yinni.

23

Tɔɔ baka bwese bwese ka

¹⁻² Yinni Gusunɔ u Isireliba sɔɔwa saa Məwisin nɔɔn di u nɛɛ, tɔɔ baka òn sɔɔ i ko i n da mɛnɛ i man sã, ni wee.

Tɔɔ wɛrarugiru

³ Alusuma tia sɔɔ, sɔɔ nɔɔba tia i ko i n da sɔmburu ko, sɔɔ nɔɔba yiruse, i ko i wɛra kpa i mɛnna i ka man sã. Yen tɔɔ te, i ku ra samburu garu ko. I ko i tu diwa nɛn sɔ baa mi i wāa kpuro gesi.

4 Tōo baka ni nu maa tie, nì sōo i ko i menna i ka man sã, nin tōnu wee.

Goo sararibun tōo bakaru

5 Yinni Gusunoo u nee, wōon suru gbiikoon sōo wōkura nnesen yokan di, i Goo sararibun tōo bakaru dio ne, Yinni Gusunon sō.

6 Yen sōo wōkura nōobuse sōora i ko i pēe ye ba kun seeyatia doken tōo bakaru tore. I ko i kowa sōo nōoba yiru i n pēe dimo ye ba kun seeyatia doke.

7 Alusuma yen tōo gbiikiru sōora i ko i menna i man sã. Yen tōo te, i ku ra sōmburu garu ko.

8 Alusuma yen tōo baatere i ko i n da man yāku dōo mwaararugiru kuewa. Sōo nōoba yiruse, i ko i kpam menna i man sã. Yen tōo te, i ku sōmburu garu ko.

Gberun dīa gbiikinun

tōo bakaru

9-10 Yinni Gusunoo u maa Isireliba sōowa saa Mōwisin nōon di u nee, i n dua tem me kon bee wē sōo, ma i dīanu gā, i ko i ka dīa gbiikii ni i gā mi yāku kowo daawawa.

11 Kpa yāku kowon tii u man nu tusia tōo wērarugirun sisiru kpa n wa n ka bee nōnu geu mēeri.

12 Yen tōo te, i ko i man yāku dōo mwaararugiru kua ka yāuru wōo tiagiru te ta n alebu gaa mō.

13 I ko i maa som kilo nōoba tia me i ka gum burina sōndi kpa ye kpuron nuburu tu ne, Yinni Gusunoo dore. Yen biru kpa i tam litiri tia ka bōnu tāre som men wallo.

14 I n ko i dīa gbiikii nin pēe di n kun me nin bima ye ba sōnwa n kun me ye ba kasuka sere dōma te i ka ne, Yinni Gusunogia na. I ko wooda yeni mem nōowawa mi i wāa kpuro sere ka baadommao.

Gēebun tōo bakaru

15 Yinni Gusunoo u maa Isireliba sōowa saa Mōwisin nōon di u nee, i ko i maa alusuma gariwa nōoba yiru saa tōo wērarugirun sisiru di dōma tēn di i ka been dīa gbiikii ni, ne, Yinni Gusunoo naawa.

16 I ko i gariwa sōo weeraakuru sere n ka ko tōo wērarugiru nōoba yirusen sisiru. Kpa i maa ne, Yinni Gusunoo yākuru kua.

17 I ko i ka pēe yiru na saa been yenun di yēn baayere ba kua ka som kilo ita ka pēe seeyatia. Been gberun dīa gbiikii niya i ko i ka yen som me ko, kpa yāku kowo u ye sōosi beri berika.

18 Yen biru, i ko i ne, Yinni Gusunoo yāku dōo mwaararugiru kua ka yāanu nōoba yiru ni nu wōo tia tia mō kpa nu kun alebu gaa mō ka maa kete kinē kpem teeru ka yāa kinēnu yiru ka sere tam. Kpa ye kpuron nuburu tu ne, Yinni Gusunoo dore.

19 I ko i maa booo go been toranun yākurun sō ka maa yāanu yiru ni nu wōo tia tia mō siarabun yākurun sō

20 ka pēe ye sannu. Yāku kowo u koo ka ye kpuro Yinni Gusunoo daawawa u nu tusiarun wororu koosi. Kpa ye kpuro ya n sãa ne, Yinni Gusunogia. Ye kpuron biru, yaa ye kpuro ya koo kowa yāku kowogia.

21 Yen tōo te, i ko mēnnawa bee kpuro i man sã. I n maa sōmburu mō dōma te. Mi i wāa kpuro, i ko i wooda yeni mem nōowawa sere ka baadommao.

22 I n been gberun dīanu gēemō, i ku ni nu wāa been gbee gooro gē. Yen biru i ku maa nu kunōnu ko. I ko i nu sārōbu ka sōbu deriawa. Ne Gusunoo been Yinniwa na ye gerua.

Tōo baka tē sōo

ba ra kōbi wure

23-24 Yinni Gusunə u Isireliba sḵəwa saa Məwisin nəən di u nee, wḵən suru nəəba yirusen tḵə gbiikuru sḵə, i ko i wḛrawa kpa i kəbi so Gusunə u ka bee yaaya. Tḵə te, i ko i mennawa kpa i man sḵə.

25 I ku ra sḵmburu garu ko. Kpa i man yḵku dḵə mwaararuginu kua.

Torarun suurun tḵə bakaru

26 Yinni Gusunə u Məwisi sḵəwa u nee,

27 wḵən suru nəəba yirusen sḵə wḵkursewa i ko i yḵkuru ko been toranun suurun sḵə. I ko i mennawa kpa i nəə bḵke kpa i man sḵə. Kpa i man yḵku dḵə mwaararuginu kua.

28 I ku ra sḵmburu garu ko tḵə te sḵə. Domi tḵə te sḵəra ba koo bee toranun suuru kobun woronu koosi Gusunə been Yinnin wuswaaə.

29 Wi u kun nəə bḵkue yen tḵə te, ba koo nḵn wunawa win tḵmbun suunu sḵən di.

30 Wi u maa sḵmburu kua tḵə te sḵə, kon de bu yḛro gowa.

31 I ku ra sḵmburu garu ko tḵə te. Ya ko n sḵawa wooda ka baadommaə ka been bibun bweserə. Mi i wḵa kpuro, i ko ye mem nəəwawa.

32 Ya ko n sḵawa nge tḵə wḛrarugiru kpa i nəə bḵke. I ko i wḛrawa saa surun sḵə nəəba nneḵ yokan di sere ka yen sisirun yokaa.

Kunun tḵə bakaru

33-34 Yinni Gusunə u Isireliba sḵəwa saa Məwisin nəən di u nee, saa wḵən suru nəəba yirusen sḵə wḵkura nəəbun di, i ko i Kunun tḵə bakaru diwa sḵə nəəba yiru i ka ne, Yinni Gusunə sḵə.

35 Yen tḵə gbiikuru, i ko i menna i man sḵə. I ku ra sḵmburu garu ko tḵə te.

36 Tḵə baatere i ko i n da man yḵku dḵə mwaararugiru kuewa sere n ka ko sḵə nəəba yiru ye. Yen sḵə nəəba itase, i ko i kpam mennawa i man sḵə kpa i man yḵku dḵə mwaararuginu kua. Tḵə te, i ku ra sḵmburu garu ko. Ta sḵawa gḵa girinu.

37 Yeniba kpuro ya sḵawa tḵə baka ni i ko i di ne Yinni Gusunən sḵə. Kpa i man yḵku dḵə mwaararuginu kua ka been gberun dḵanu ka siarabun yḵkunu ka tam. Yḵkuru baatere ka ten tḵru.

38 Meya i ku maa tḵə wḛrarugiru duari ka yḵku ni i ra man kue ka sere maa kḛe ni i ra ka ne ka maa nəə mwḛerun yḵkuru.

39 Suru nəəba yirusen sḵə wḵkura nəəbuse sḵə, i n been gberun dḵanu gḵa, i ko i tḵə bakaru diwa sḵə nəəba yiru i ka man beere wḛ. Yen tḵə gbiikuru ka yen tḵru nəəba itase, i ko i wḛrawa i ku sḵmburu garu ko.

40 Yen tḵə gbiikii te, i ko i dḵa marum buram sua ka kpakpa wurusu ka dḵa wuru bakasu si su ra n wḵa daarə kpa i n nuku dobu mḵə nen wuswaaə sḵə nəəba yiru ye.

41 Wḵə baagere i ko i n da tḵə baka te diwa i ka man beere wḛ suru nəəba yiruse ye sḵə. Ya ko n sḵawa wooda sere ka baadommaə.

42 Bee Isireliba kpurowa i ko i n wḵa kunu sḵə sere sḵə nəəba yiru.

43 Kpa been bibun bweseru tu ka gia ma na ben sikadoba sinasia kunu sḵə sanam me na bu yarama Egibitin di. Ne Gusunə been Yinniwa na ye gerua.

44 Nge meya Məwisi u Isireliba tḵə baka ni sḵəwa ni ba ko n da di bu ka Yinni Gusunə beere wḛ.

24

Gusunən kuu bekurugirun

dabu

1 Yinni Gusunə u Məwisi sḵəwa u nee,

² a Isireliba sɔɔwɔ a nɛɛ, bu nùn olifin gum kasuo mɛ mu gea bo kpa fitilanu nu n ka sɔre yoka baayere.

³ Aroni u koo ka gum mɛ dawa nɛ, Yinni Gusunɔn kuu bekurugii ten mi, beku kare ten wuswaaɔ te ta woodan kpakoro te ganua. Kpa u de fitila ni, nu n sɔre yokan di sere yam mu ka sára. Yɛni ya ko n sáawa wooda sere ka ben bibun bweserɔ.

⁴ Aroni u koo fitila ni sɔndiwa dabu wuraguun wɔllo kpa nu n sɔre wɔkuru baatere sere yam mu ka sára.

Pɛɛ ye ba ra Yinni Gusunɔ wɛ

⁵ Yinni Gusunɔ u Mɔwisi sɔɔwa u nɛɛ, a pɛɛ wɔkura yiru wɔɔwɔ yen baayere ya n sáa kilo nɔɔba tia.

⁶ Kaa ye yorewa nɛn wuswaaɔ tabulu wuragia yen wɔllo sáa yiru, yen baayere sɔɔ pɛɛ nɔɔba tia.

⁷ Sía baayeren wɔllo kaa turare gea sɔndi kpa bu ye dɔɔ menɛ nɛn sɔ pɛɛ yen ayerɔ kpa n bɛɛ yaaya.

⁸ Tɔɔ wɛrarugiru baatere, ba ko n da man pɛɛ yen bweseru yiyewa kpa ya n yii mi baadomma. Ya ko n sáawa wooda bɛɛn bibun bweseru sɔɔ sere ka baadommaɔ.

⁹ Pɛɛ ye ba kɔsire kua mi, ya ko n sáawa Aroni ka win bibugia. Ba koo ye diwa yam dɛɛramɔ. Pɛɛ ye, ya sáawa nɛnem domi nɛna ba ye wɛ sanam mɛ ba yáku dɔɔ mwaararugiru mɔ. Aronin bwesera ta ko n da ye di sere ka baadommaɔ.

Wi u Gusunɔ gari kam

gerusin sɛɛyasiabu

¹⁰⁻¹¹ Sɔɔ teeru Isireliban goo ka Egibitigii goon bii wì u ka Isireli tɔn kuro mara ba sanna. Kuro Isireli win yísira Selomiti, Debirin bii, Danun bweseru sɔɔ. Selomitin bii wi, u Gusunɔn yísiru gari kam gerusimɔ u bɔrusimɔ. Yera yande ba ka nùn da Mɔwisin mi.

¹² Ma ba nùn yii ba ka mara bu wa ye Yinni Gusunɔ u koo gere.

¹³ Yera Yinni Gusunɔ u Mɔwisi sɔɔwa u nɛɛ,

¹⁴ i ka durɔ wi yario sansanin di. Be ba maa nua u nɛ Yinni Gusunɔ gari kam gerusi mi, kpa bu ben nɔma sɔndi win wirɔ bu ka seeda di kpa Isireliba kpuro bu nùn kpenu kasuku bu go.

¹⁵ Yen biru wooda yeníwa kaa Isireliba wɛ a nɛɛ, wi u nɛ, Yinni Gusunɔ gari kam gerusi, yɛro u koo yen are wa.

¹⁶ Wi u gesi nɛ, Yinni Gusunɔ gari kam gerusi, ba koo yɛro gowa. Isireliba kpurowa ba koo nùn kpenu kasuku bu go. Baa ù n sáan na sɔɔ, ba koo nùn gowa yèn sɔ u nɛ, Yinni Gusunɔ gari kam gerusi.

¹⁷ Goo ù n win winsim go, ba koo maa yɛro gowa.

¹⁸ Goo ù n win winsim yaa saberu go, u koo ten kɔsire wɛwa wasiru. Hundewa ya hunden kɔsire.

¹⁹ Goo ù n maa win winsim mɛɛra kua, mɛɛra yen bwesera ba koo yɛro ko.

²⁰ Wi u goo bua, ba koo maa yɛro buawa. Wi u goon nɔni wíá, ba koo maa yɛron nɔni wíáwa. Wí u goon dondu bua, ba koo maa yɛrogiru buawa. Kɔsa ye tɔnu u win tɔnusi kua kpuro, yera ba koo maa nùn kɔsie.

²¹ Wi u yaa saberu go, u koo ten kɔsire wɛwa. Wi u maa tɔnu go, ba koo maa yɛro gowa.

²² Wooda tia yera ba koo ka bɛɛ ka bɛɛn sɔbu siri. Nɛ Gusunɔ bɛɛn Yinniwa na ye gerua.

²³ Ma Məwisi u Isireliba kpuro ye sɔɔwa. Ma ba durɔ wi u Yinni Gusunɔ gari kam gerusi mi yara sansanin di ba nɔn kpenu kasuka ba go. Nge meya ba ka kua ye Yinni Gusunɔ u Məwisi sɔɔwa.

25

Tem wɛrasiabu

¹⁻² Yinni Gusunɔ u ka Məwisi gari kua guu te ba mɔ Sinain wɔlɔ u nɛɛ, bɛɛ Isireliba i n dua tem mɛ sɔɔ, mɛ kon bɛɛ wɛ mi, i ko i dewa bɛɛn gbean tem mu wɛra nɛn sɔ.

³ Wɔɔ nɔɔba tia sɔɔra i ko i bɛɛn gbea duure kpa i bɛɛn resɛm gbaanu sɔmɛ i nin dānu kɔni. Kpa i yen marum sɔri.

⁴ Adama wɔɔ nɔɔba yiruse, ya ko n sāawa wɔɔ wɛraruguu Yinni Gusunɔn sɔ. Bɛɛn gbenu nu koo wɛrawa mam mam. I ku ra nu dīanu duure, i n ko i maa bɛɛn resɛm kɔni.

⁵ Baa dīa ni nu wɔruma sanam mɛ i gɛɛmɔ ma nu kpia ka tii, i n nu gɛɛmɔ. I n maa resɛm sɔrimɔ ye ya ka tii mara. Domi bɛɛn gbea ya koo wɛrawa mam mam wɔɔ ge sɔɔ.

⁶ Adama wɔɔ wɛraruguu ge sɔɔ, ye ya kpia ka tii, yera i ko i di bɛɛ ka bɛɛn sɔm kowobu ka bɛɛn yobu ka sere maa sɔɔ bɛ ba wāa bɛɛn suunu sɔɔ

⁷ ka bɛɛn yaa sabenu ka gbeku yɛɛ. Ye tem mɛ, mu koo kpi yera i ko i di.

Yakiabun wɔɔ

⁸ Iko i wɔɔ nɔɔba yirun suba nɔɔba yiru deriwa yu doona. Ye kpuro ya sāawa mi, wɔɔ weeraakuru tia sari.

⁹ Yen wɔɔ dāakun suru nɔɔba yirusen sɔɔ wəkuru, tɔɔ te ba torarun yākuru kua mi, i ko i kɔbi wurawa ka kuuki tem mɛ kpuro sɔɔ.

¹⁰ Wɔɔ weeraakurusen wɔɔ ge, ga ko n sāawa nɛnɛm nɛ, Yinni Gusunɔn sɔ. Kpa i kpara ma baawure u tii mɔ. Wɔɔ ge sɔɔ, ba koo gbee te goo u raa dɔra n kun mɛ te ba nɔn mwaari wesiawa tu ko wigiru. Wi u raa maa yoru dimɔ, u koo yakiaara u wura win yɛnuɔ.

¹¹ Nge meya i ko n da wɔɔ weeraakuru baateren yakiabun tɔɔ bakaru di. I ko i wɛrawa wɔɔ ge sɔɔ. I n dīanu ganu duurumɔ. I n maa dīanu ganu gɛɛmɔ ni nu ka tii kpia. Meya i n maa resɛm sɔrimɔ ye ya mara resɛm gbaarɔ te ba n sɔnwa.

¹² Domi nuku dobun wɔɔwa ge i ko i wuna nɛnɛm nɛ Yinni Gusunɔn sɔ. Adama bɛɛn gbean dīana i ko i di.

¹³ Wɔɔ ge sɔɔ, baawure u koo win tem mwawa mɛ ba raa nɔn mwaari.

¹⁴ I n tem dɔramɔ, n kun mɛ i n dwemɔ, bɛɛn goo u ku raa win winsim nɔni wɔke.

¹⁵ Wi u kī u win gberu dɔra, u koo gina lasabu kowa u wa mɛn nɔɔ ta koo dīanu ma sere wɔɔ weeraaku te, tu ka yibu tɛ sɔɔ ba ra yakiabun tɔɔ bakaru ko tɛ sɔɔ yɛro u koo tu wesia.

¹⁶ Nge mɛ wɔsu su dabiru nɛ, nge meya gbee ten gobi yi ko n kpāaru nɛ. Wɔsun sukum mɛ mu tie mù kun dabi sere wɔɔ weeraaku te, tu ka yibu, ten gobi yi n ko yi n kpā. Domi ye ba koo gɛ gbee te sɔɔ, yera u dɔramɔ.

¹⁷ Bɛɛn goo u ku raa win winsim nɔni wɔke. I ko i man nasiawa domi nɛna na sāa Gusunɔ bɛɛn Yinni.

¹⁸ I nɛn woodaba mɛm nɔɔwɔ kpa i sī ye sɔɔ. Saa ye sɔɔra i ko i sina tem mɛ sɔɔ ka bɔri yɛndu.

¹⁹ Tem mɛ, mu koo dīanu ko ni nu koo bɛɛ turi kpa i n ka wāa bɔri yɛndu sɔɔ.

²⁰ Sɔrɔkudo i ko i tii bikia i nɛɛ, mba i ko i di wɔɔ nɔɔba yiruse te. Domi i n wɔɔ ge sɔɔ dīanu duurumɔ, i n maa gɛɛmɔ.

21 Kon bæen domaru kua wɔɔ nɔɔba tiase kpa bæen gbea yu wɔɔ itan dīanu ma.

22 Wɔɔ nɔɔba itase sɔɔ, i ko i dīanu duure kpa bæen dīa gurunu nu n tie sere i ka wɔɔ nɔɔba nnesen dīanu gɛ.

Tem ka dian yakiabu

23 Goo kun tɔnu tem dɔremɔ kpa yɛro u n mu mɔ sere ka baadommaɔ, domi ne, Yinni Gusunɔwa na tem mɔ, i maa wɔawa nen mi nge sɔbu.

24 Yen sɔna mi i sina kpuro, i ko i tem yakiabun wooda ye mem nɔɔwawa.

25 Bæen sɔɔ, goo ù n kua sãaro, ma u win tem sukum dɔra, win dusi goo ù n gobi mɔ, u koo kpī u mu yakia.

26 Yɛro ù kun maa dusi goo mɔ wi u koo mu yakia, win tii u koo kookari kowa u ka mu yakia.

27 U koo wɔsu gariwa si su tie wɔɔ weeraaku te, tu ka sere yibu kpa u si kpuron gobi kɔsia kpa tem mɛ, mu ko wigim.

28 U kun gobi wa u ka mu yakia, u koo mu wi u tem mɛ dwa deria sere yakiabun tɔɔ bakaru tu ka turi. Yen biru u koo kpī u wura tem mɛ sɔɔ.

29 Yinni Gusunɔ u nɛɛ, goo ù n win diru dɔra te ta wãa wuu gb̄araruguu sɔɔ, wɔɔ tia u mɔ u ka tu yakia.

30 Yɛro ù n kpana u dii te yakia wɔɔ tia yen baa sɔɔ, ta koo kowa wi u tu dwagiru sere ka baadommaɔ. U ñ maa tu wesiamɔ baa yakiabun tɔɔ bakaru tà n tunuma.

31 Adama dii te ta wãa wuu ge ga ñ gb̄araru mɔ sɔɔ, ba koo tu yakiawa nge mɛ ba ra tem yakie. Baa ñ n mɛren na, wi u raa dii te mɔ, ba koo nùn tu wesiawa yakiabun tɔɔ bakaru sɔɔ.

32 Adama Lefiban wusu ka ben dia, ba ko n da kpī bu ye yakie saa kpuro.

33 Wi u Lefiban goon diru dwa, yakiabun tɔɔ bakaru tà n tunuma, u koo yariwa dii ten min di ka wuu gen min di. Lefiban dia ya sãawa ben tiiginu Isirelibaginun suunu sɔɔ.

34 Gbee ni nu maa ka ben wusu sikerene, ben goo kun kpɛ u nu dɔra. Domi bera ba nu mɔ sere ka baadommaɔ.

Bɔkurabun wooda

35 Yinni Gusunɔ u nɛɛ, wunen Isirelisi ù n sãaru duura, ma u ñ kpɛ u tii nɔari, a de a nùn somi u ka win wãaru di. Nge meya kaa maa sɔɔ kua kpa u wa u sina tem mɛ sɔɔ wunen bɔkuɔ.

36 A n nùn gãanu bɔkura, a ku nùn are kasusi. A de a nɛ Gusunɔ wunen Yinni nasia, kpa wunen winsim u wa u n wãa wunen bɔkuɔ.

37 A n nùn gobi bɔkura ñ kun mɛ dīanu, a ku nim doke.

38 Nɛ Gusunɔ bæen Yinniwa na ye gerua. Nena na bæen yara saa Egibitin di n ka bæen Kananin tem wɛ kpa na n sãa bæen Yinni.

Yorun wooda

39 Yinni Gusunɔ u maa nɛɛ, wunen Isirelisi ù n sãaru duura ma u nun tii dɔre, a ku nùn yoo sɔma koosia.

40 U ko n sãawa wunen sɔm kowo, u n wãa wunen yenɔɔ sere yakiabun tɔɔ bakaru tu ka na.

41 Yakiabun tɔɔ baka te, tà n tunuma, kaa nùn yakiawa wi ka win bibu kpa u wura u win yenugibu deema, u win sikadoban gbea tubi di.

42 Domi ba sãawa nen yobu be na yarama Egibitin di. Ba ñ koo bu dɔra nge mɛ ba ra yobu dɔre.

43 A ku nùn dam dɔre. A sɔsio ma a nɛ Gusunɔ wunen Yinni nasie.

44 A n yobu kī, bwese tuku ni nu ka nun sikereneɔwa kaa yoru mwɛeri ba n sãa wunegibu.

45 Kaa kpī a sɔbun bibu dwe be ba wāa wunen yenuo ka sere be ba mara been tem sɔɔ. A n bu dwa, ba ko n sāawa wunegibu.

46 Wunen bibun bweseru ta koo kpī tu bu tubi di sere ka baadommaɔ. Adama goo u ku raa win Isirelisi dam dɔre.

47 Sɔɔ goo ù n wāa wunen yenuo, ma u kua gobigii, ma Isireli goo u sāaru duura, ma u tii sɔɔ wi dɔre, n̄ kun me sɔɔ win dusi goo,

48 Isireli wi, u koo kpī u tii yakia n̄ kun me win dusi goo u n̄n yakia

49 n̄ kun me win baan mɔɔ n̄ kun me win baan wɔnɔ n̄ kun me ben bii goo n̄ kun me win dusi goo gesi. Wi u maa tii dɔra mi, ù n dam wa u ka tii yakia, u koo kpī u tii yakia.

50 Ba koo wɔsun geeru gariwa wi ka wi u n̄n dwa saa m̄n di u tii dɔra sere yakiabun tɔɔ bakaru tu ka turi. Win yakiabun gobin geeru ta ko n sāawa nge gobi yi ba koo sɔm kowo kɔsia wɔɔ si sɔɔ.

51 Wɔsu sù n maa tie su kpā yakiabun tɔɔ bakaru tu sere turi, u koo win yakiabun gobi kɔsiawa nge me wɔɔ sin geera ne.

52 Wɔsu sù kun maa dabi sere yakiabun tɔɔ bakaru tu ka turi, u koo win yakiabun gobi kɔsiawa nge me wɔɔ sin geera ne.

53 U n wāa win yinnin mi, yinni wi, u koo n̄n kowa nge me ba ra sɔm kowo kue. U n̄ koo n̄n dam dɔre.

54 U kun kpīa u tii yakie ka swaa yen gaa, u koo yakiara wi ka win bibu yakiabun tɔɔ bakaru sɔɔ.

Nena Gusunɔ been Yinni

55 Isireliba ba sāawa ne, Yinni Gusunɔn yobu be na yara Egibitin di. Ne Gusunɔ na sāawa ben Yinni.

26

1 Na nee, i ku bwāaroku gagu sã. I ku ra maa gāanu ganun weenasinu ko. I ku maa kperu garu gira te ba gāanu ganun weenasinu koosi kpa i yiira i sã. Domi nena na Gusunɔ been Yinni.

2 I tɔɔ wɛrarugiru yaayo kpa i nen kuu bekurugiru beere wɛ. Ne, Yinni Gusunɔwa na ye gerua.

Domanu

3 I n nen woodaba mem nɔɔwa ma i ye swīi,

4 kon de gura yu ne yen saa sɔɔ kpa tem mu dīanu wɛ kpa dānu nu binu ma.

5 I ko n dīanu gɛemɔwa sere been resem yu ka sɔribu turi. Kpa resem ye, ya n maa wāa duurubun saa. I ko i di i debu kpa i n wāa ka bɔri yendu been tem sɔɔ.

6 Kon de alafia ya n wāa tem me sɔɔ. Goo kun bee baasimɔ ì n dɔ. Kon de yee gɔbi yi doona. Meya tabu kun maa duɔ tem me sɔɔ.

7 I ko i been yiberɛba naa girawa kpa i bu takobi sɔkiri i kamia.

8 Been nɔɔbu ba koo kpī bu tɔmbu wunɔbu (100) naa swīi bu go. Kpa been wunɔbu bu tɔmbu nɔɔɔbun suba wɔkuru (10.000) naa swīi bu go ka takobi.

9 Kon ka bee nɔnu geu mɛeri kpa n de i marura i kɔwara kpa n de nen arukawani ya n wāa sere ka been bibun bibo.

10 I ko i been dīa gurunu di sere nu tiara kpa i kpaanu kɔsire ko been biranɔ.

11 Kon de bu nen wāa yeru gira been suunu sɔɔ. Na ñ maa bee biru kisimɔ.

12 Na kon s̄imɔwa been suunu sɔɔ kpa na n s̄a been Yinni kpa i n maa s̄a nen tɔmbu.

13 Nena Gusunɔ been Yinni, ne wi na bee yara saa yorun di Egibitiɔ. Nena na Egibitigibun dam dɔrebu kpeerasia. Tē i ko i kpī i s̄i n kun ka sekuru.

Bōri

14 Yinni Gusunō u nee, i kun nen woodaba mem nōowe, ma i n sīimō ye sōo,
 15 ma i nen arukawani yina, i nen woodaba biru kisi, i n ka bu sōmburu kue,
 16 wee ye kon beε kua.

Kon beε berum tia kpa n de wasi sun bakaru tu beε wōri i woora sere beεn nani yi tonda kpa i n wahala mō. Kam sōora i ko i beεn dīanu duure. Domi beεn yiberεbara ba koo nu di.

17 Kon beε biru kisi kpa beεn yiberεba bu beε kamia. Kpa be ba beε tusa bu beε dam dōre. I ko i duki yakikirawa baa bā kun beε naa gire.

18 Yeniba kpuron biru, i kun man mem nōowe, kon beε seeyasia too too beεn torarun sō.

19 Kon beεn dam bua mēn sō i tii sue. Kon de wōllu tu bōbia nge sisu kpa gura yu ku ne. Kpa tem mu bōbia nge sii gandu.

20 I ko i beεn dam dōrawa kam sōo. Domi tem mu n dīanu mō. Meya dānu nu n maa marumō.

21 I n man seesimō, kon beε seeyasia too too beεn toranun sō.

22 Kon beε gbeeku yeε surema yi beεn bibu go sere ka beεn yaa sabenō kpa i kun maa dabi kpa beεn sweε yi gbi.

23 Seeyasia bini bū kun maa dere i gōru gōsie, ma i man seesimō,

24 nen tii kon beε seesi kpa n maa beε seeyasia too too n kere yellu beεn toranun sō.

25 Kon de tabu bu beε wōri yēn sō i nen arukawani kusia. I n menna i kukua beεn wusō, kon de bararu tu beε wōri kpa yiberεba bu beε nōma turi.

26 Kon de gōoru tu na. Saa ye sōo, tōn kurōbu wōkuru ba koo pēε wōwa doo teu sōo kpa bu ka beε naawa ye ya n beε debumō.

27 Yeniban biru i kun man mem nōowe, ma i man seesimō,

28 nen tii kon beε seesi ka mōru kpa n beε seeyasia nōn nōōba yiru n kere yellu beεn toranun sō.

29 I ko i gōoru wa sere i beεn bibu tem.

30 Kon beε tusi sere n beε gunguu nīn mi i ra yākuru ko kōsuku ka bwāarokunu ni i ra ka sōo sā. Kon beεn gonu sōndi bwāaroku nīn kēkin wōllō.

31 Kon beεn wusu gōsia bansu kpa n beεn sāa yenu kōsuku. Na n maa beεn yākunu mwaamō.

32 Kon beεn tem kam koosia. Beεn yiberε be, ba koo na bu sina mi, kpa biti yu bu mwa.

33 Kon de bu beε tabu wōri kpa i yarina i da tem tukumō. Kpa beεn wusu su ko bansu.

34-35 Saa ye sōo i ko i n wāa tem tukum mi, beεn tem mē, mu koo wēra, wēra bi i n daa mu wēere.

36 Be ba koo tiara ba n wāa yiberεban temō, kon de bu nuki sankira. Baa wuru kokosun damu, ga koo de bu duka yakurawa. Ba koo yakurawa nge be ba yiberεba wa ba tabu yānu neni ba ka bu naa gire. Ba koo wōrukuwa baa goo ù kun bu naa swīi.

37 Ba koo wōrikinawa nge be ba goonamō tabu sōo ka takobi. Ba n kpē bu yōra bu ben yiberεba ma.

38 Ba koo gbiwa bwese tukunun suunu sōo. Kpa yiberεba bu bu kam koosia.

39 Be ba koo tiara yiberεban tem mi, ba koo woorawa ka nuku sankiranu ben toranun sō ka ben baababaginun sō.

Gusunō u koo win arukawani

yaaya

⁴⁰ Isireli be ba tiara, ba koo ben toranu tuuba ko ka ben baababaginu ni ba kua ne, Yinni Gusunon wuswaa ka sere seesi bi ba man seesi.

⁴¹ Ba koo gia ma nena na bu seesi ma na ka bu da tem tukumɔ ben yiberɛban mi. Saa ye sɔra ba koo tii kawa ben naane sarirun sɔ kpa bu gia ma nena na bu seeyasiamɔ ben toranun sɔ.

⁴² Saa ye sɔ, kon nen arukawaniba yaaya ye na bɔkua ka ben baababa. Bera Aburhamu ka Isaki ka Yakɔbu. Kon maa nen nɔ mwɛeru yaaya te na kua ben tem sɔ.

⁴³ Ben biru, tem me, mu koo wɛra. Saa ye sɔra ba koo seeyasiabu wa yɛn sɔ ba nen woodaba deri.

⁴⁴ Adama baa bɔn waa tem tukumɔ ben yiberɛban mi, na n bu derimɔ mam mam. Na n bu biru kisimɔ, na n maa bu kpeerasiamɔ. Na n nen arukawani ye kusiamɔ. Domi na saawa Gusunɔ ben Yinni.

⁴⁵ Ben arufaanin sɔ kon arukawani ye yaaya ye na ka ben baababa bɔkua mi, ye ya dera na bu yara Egibitin di bwesenu kpuron noni biru, ma na kua ben Yinni. Nena Yinni Gusunɔ.

⁴⁶ Wooda ka sɔsi niniwa Yinni Gusunɔ u Mɔwisi wɛ Sinain guurɔ u ka Isireliba sɔ.

27

Nɔ mwɛenun yibiabu

¹ Yinni Gusunɔ u Mɔwisi sɔwa u nee,

² a Isireliba wooda yeni sɔwɔ a nee, goo ù n nɔ mwɛeru kua u nee, u koo ne, Yinni Gusunɔ tɔnu kɛ, u koo kpɛ u gobi kɔsia tɔnu win ayerɔ nge menɛ u ka win nɔ mwɛeru yibia.

³ Saa tɔn durɔ wi u wɔ yendu mɔn di n ka da wɔ watagii, sii geesun gobi weeraakura u koo kɔsia nge me ba ra saa yerun gobi kɔsi.

⁴ N n tɔn kurɔn na, sii geesun gobi tɛna.

⁵ Tɔn durɔ wi u mɔ wɔ nɔɔbu n ka da wɔ yendugii, sii geesun gobi yɛnda u koo kɔsia. N n maa tɔn kurɔn na, sii geesun gobi wɔkuru.

⁶ Saa tɔn durɔ suru tiagii sere n ka da wɔ nɔɔbugii, sii geesun gobi nɔɔbuwa u koo kɔsia. N n maa tɔn kurɔn na, sii geesun gobi itawa u koo kɔsia.

⁷ Goo ù n maa wɔ wata mɔ n kun me ù n kere me, sii geesun gobi wɔkura nɔɔbuwa u koo kɔsia. N n maa tɔn kurɔn na, sii geesun gobi wɔkura u koo kɔsia.

⁸ Goo ù n saa sɔaro too, ma u n kpɛ u kɔsia me ba gerua, ba koo ka yɛro dawa yaku kowon mi, kpa yaku kowo wi, u nɔn sɔ mɛn nɔ u koo kɔsia nge me win waara ne.

⁹ Goo ù n ne, Yinni Gusunɔ nɔ mwɛeru kua ma u koo man yaa saberu kɛ te ba ra ka yakuru ko, yaa sabe te, ta ko n saawa negiru.

¹⁰ Ba n ka tu garu kɔsinamɔ te ta kun wɔ. Baa ta kun maa wɔ, ba n ka tu garu kɔsinamɔ te ta wɔ. Ka me, bɔn maa ka tu kɔsina, ni yiru kpuro nu ko n saawa neginu.

¹¹ Goo ù n ka yaa saberu na te ba ku ra ka yakuru ko, ba koo ka tu dawa yaku kowon mi.

¹² Kpa yaku kowo u tu mɛeri u ten geeru bura.

¹³ Wi u ka yaa sabe te na, ma u kɛ u tu yakia, gee te yaku kowo u nɔn bure, tera u koo kɔsia. Kpa u maa gee ten bɔnu nɔɔbun tia sɔsi.

¹⁴ Goo ù n win diru Yinni Gusunɔ kɔ, yaku kowowa u koo da u tu mɛeri kpa u ten geerun saka gere. Gee te u gerua mi, tera ba koo ka sɔmburu ko.

¹⁵ Adama ù n kɛ u win dii te yakia, u koo gina gee te yaku kowo u bura mi kɔsiawa kpa u ten wɔllo bɔnu nɔɔbusen tia sɔsi dii te, tu sere maa ko wigiru.

16 Goo ù n maa win gberu Yinni Gusunɔ wɛ, ba koo ten geeru burawa. Dīa ni ba koo duuren kpāara ba koo mɛeri. Nge tē bā n dīa ni ba mɔ ɔsu duura, ma nu kilo gooba wunɔbu (300) kua, sii geesun gobi weeraakura ba koo kɔsia.

17 N n sāan na yakiabun tɔɔ bakarun diya u gbee te wɛ, ten gobi kpurowa u koo kɔsia.

18 U n gbee te Yinni Gusunɔ wɛ yakiabun tɔɔ bakarun biru, yāku kowo u koo ten gobi kawawa. U koo wɔɔ si su tie sere yakiabun tɔɔ bakaru tu ka turin gobi kɔsiawa.

19 Yɛro ù n kī u win gbee te yakia, u koo kɔsiawa ye ba bura mi, kpa u yen bɔnu nɔɔbun tia sosi gbee te, tu sere maa ko wigiru.

20 U kun tu yakie, ma ba tu goo dɔre, u n maa kpɛ u tu yakia win tii.

21 Yakiabun tɔɔ bakaru tà n tunuma, ta koo kowa Yinni Gusunɔgiru. Yāku kowoba ba ko n tu mɔ sere ka baadommaɔ.

22 Goo ù n Yinni Gusunɔ gberu wɛ te u dwa, n n mɔ te u tubi di,

23 yāku kowowa u koo tu mɛeri kpa u ten geeru bura. U koo wɔsu gariwa si su tie yakiabun tɔɔ bakaru tu ka turi. Wɔɔ si kpuron gobiya u koo gere kpa gobi yi, yi ko Yinni Gusunɔgii.

24 Adama yakiabun tɔɔ bakaru tà n tunuma, gbee te, ta ko n sāawa wi u raa nùn tu dɛregiru.

25 Ba koo gāanu kpuron geeru burawa nge mɛ ba ra sāa yerun gobi kɔsi. N deema gobi yin tian bunum mu ra n sāawa garamu wɔkuru.

Kɛɛ bwese bweseka

26 Goo u ku raa win yaa saberun buu gbiikuu Yinni Gusunɔ kɛ. Domi ga sāawa Yinni Gusunɔguu kɔ yèn sɔ ga sāa buu gbiikuu. Baa n n yāarun na n̄ kun mɛ ketɛ, ga sāawa Yinni Gusunɔguu.

27 Gā n maa sāan na sabe te ba ku ra ka yākuru kon buu gbiikuu, wi u ka tu na u koo kpī u tu yakia ù n gee te yāku kowo u nùn bure kɔsia kpa u maa ten bɔnu nɔɔbun tia sosi. U n kpāna u tu yakia, yāku kowo u koo kpī u tu goo dɔre nge mɛ u ten geeru bure.

28 Gāa ni ba Yinni Gusunɔ kā sere ka baadommaɔ, aa tɔnuwa? N kun mɛ yaa sabera? N kun mɛ gbee te u tubi diwa? Gāa ni ba gɔsa ba yi Yinni Gusunɔn sɔ gesi, n n maa koorɔ u nu yakia n̄ kun mɛ u nu dɔra. Nu ko n sāawa Yinni Gusunɔginu sere ka baadommaɔ.

29 Baa n n tɔnun na n n̄ koorɔ u nùn yakia. Ba koo yɛro gowa.

30 I ko i n da Yinni Gusunɔ bɛɛn gberun dīanun suba wɔkuru sɔɔ tia yiyewa sere ka dāa marumo.

31 Goo ù n kī u ye yakia, u koo yen gee te kɔsiawa kpa u maa yen bɔnu nɔɔbun tia sosi.

32 Mɛya maa yaa sabenu sɔɔ. Yāara? Ketɛwa? Boowa? Sabe ni ba kpare gesi, wɔkuru baateren wɔllɔ Yinni Gusunɔ u teeru mɔ.

33 Wi u sabe ni mɔ, u n̄ koo gɔsi te ta wā n̄ kun mɛ te ta kun wā. U n̄ maa ka tu garu kɔsinamɔ. Baa ù n ka tu garu kɔsina, ni yiru kpuro nu ko n sāawa Yinni Gusunɔginu. N n̄ koorɔ bu nu yakia.

34 Wooda yenibara Yinni Gusunɔ u Mɔwisi wɛ Isireliban sɔ Sinain guurɔ.

NARONAA

Musa takada siikōde

Isarailanɔ kunna gbáranan 9:1-14:45, 20:1-21:35

Balamu 22:1-24:25

9

Vĩnla dikpekenaa

¹ Dikiri yā ò Musanɛ Sinai gbáranan Isarailanɔ bona Misila wè plade mo káaku gūn à pì:

² Isarailanɔ gō Vĩnla dikpe ke a gɔɔa.

³ À dikpe pì ke mo díkĩna gɔɔ gēro donsariden ɔkɔsi. À ke lákū ma dàáre nà pínki kú a dokayā kú ma dàárenɔ.

⁴ Musa ò Isarailanɔne ò Vĩnla dikpe ke,

⁵ akū ò dikpe pì kè Sinai gbáranan mo káaku gɔɔ gēro donsariden ɔkɔsi. Ò kè lákū Dikiri ò Musanɛ nà pínki.

⁶ Gbēkenɔ kú gwe ò gbāsĩ vĩ kú ò ɔ nà gēea yāi, akū odi le ò Vĩnla dikpe kè zĩ birearo. Akū ò gēe ò Musa kú Harunao lè zĩ birea gōnɔ

⁷ ò pì Musanɛ: Gè yā musu o gbàa lè. Bóyāi ò gìwɛre ò su kú gbanɔ Dikirine kú ó gbēnɔ a gɔɔaa?

⁸ Musa wèmma à pì: À ze ari mà ma lákū Dikiri ni o á yā musu nà.

⁹ Akū Dikiri pì Musanɛ:

¹⁰ Ñ o Isarailanɔne, tó ñ gbēkenɔ ke ñ burinɔ kpé gbāsĩ vĩ gè yā musu, ke ò gēe wēte zāzā ken, oni fō ò Vĩnla dikpe kemene kpekpe.

¹¹ Mo plade gɔɔ gēro donsaride ɔkɔsin oni dikpe pì ke. Oni sã nòbɔ só kú burodi futenasario kú lá kyàkyāao.

¹² Òsun a ke tó gu d̄baro akūs̄ òsun sã pì wá ke éro. Oni Vĩnla dikpe pì ke lákū ma d̄teáre nà pínki.

¹³ Gbē kú adi gbà léro akūs̄ adi gé wēte kearo, tó à gì Vĩnla dikpe pì kei, ò ade bo a gbēnɔ té, zaakū adi sumenɛ kú gbao a gɔɔaro. A taari ni wí a musu.

¹⁴ Bòasu kú à kú á té akūs̄ à ye à Vĩnla dikpe kemene, séde à ke lákū ma a doka d̄teáre nà. Bòasu kú bedeo ñ pínki yā dokōnɔme.

Téluku dana bizakutala

(Bon 40:34-38)

¹⁵ Zĩ kú ò bizakuta kú d̄, téluku pìi dà sèeda kuta pìla. Naana zaa ɔkɔsi ari gu gēe à d̄o téluku pì kú kuta pìi musu lán té bà.

¹⁶ Lɛn àdigō kun le gɔɔ s̄inda pínki, àdigō kú kuta pìla fānantē, gwāani s̄o lán té bà.

¹⁷ Tó à gò kuta pìia, akū Isarailanɔ di fute kú táo. Gu kú téluku pìi zèn, gwen òdi bùra káten.

¹⁸ Tó Dikiri m̄ñne le, òdi bùra fute. Tó à m̄ñne d̄o, òdi era ò bùra káte. Tó téluku pìi dà kuta pìla s̄o, ñ bùraa digō katenamɛ.

¹⁹ Tó téluku pì ten gɔɔ pla ke kuta pìla, òdigō Dikiri yā ma, òdi bùra futero.

²⁰ Zĩkenɔa téluku pìi di gɔɔ pla ke kutalaro. Tó Dikiri m̄ñne, òdi bùra káte, tó Dikiri era à m̄ñne d̄o, akū òdi bùra fute.

²¹ Zikenɔa sɔ tɛluku pɛi di ze gu dokɔnɔ fiti zaa ɔkɔsi ari kɔnkɔ. Tɔ à gòa kɔnkɔ, akū òdi bùra futɛ. Fānantɛ ke gwāanin yá, tó tɛluku pɛi gòa, òdi bùra futɛmɛ.

²² Tó tɛluku pɛi gɔ zɛna kuta pila gɔrɔ do ke mɔ do ke wɛ don yá, òdigɔ katena bùran, òdi futero. Tó à gòa, akū òdi bùra futɛ.

²³ Òdi bùra kátɛ ke ò bùra futɛ Dikiri lé sariro. Òdigɔ Dikiri yá ma lákū à dà Musanɛ à òrine nà.

10

Andurufu kākaki mèn planɔ

¹ Dikiri yá ò Musanɛ à pì:

² N kākaki pi mèn pla kū andurufu kū ò gbɛgbɛ manamanao gbɛnɔ kakarabɔ ũ de ò bùra futɛ.

³ Tó ò kākaki pìnɔ pɛ, gbɛnɔ ni su ò kakaranyĩ ní pínki dakareki kpéleleá.

⁴ Tó kākaki mèn don ò pɛ, Isaraila buri don'arɛde kū ò de kína ũnɔ mé oni su ò kakaranyĩ.

⁵ Tó ò kākaki pìnɔ pɛ kū yīsāmpanaao, gbɛ kú n bùra kú ifāboki kpanɔ mé oni bùra futɛ káaku.

⁶ Tó ò a gɛn plade pɛ kū yīsāmpanaao, gbɛ kú n bùra kú gɛnɔmidɔki kpanɔ mé oni bùra futɛ. Kākakipena kū yīsāmpanaao pɛime gbɛnɔ dana zén sèeda ũ.

⁷ Tó ò ye ò gbɛnɔ kakara, ògɔ pé yīsāmpanaa sari.

⁸ Haruna né sa'orinɔ mé oni kākaki pìnɔ pé. Anigɔ deáre doka ũ gɔrɔ sinda pínki, ákɔnɔ kū á burinɔ.

⁹ Gɔrɔ kú a ka á búsun, tó áten gé zɛ ká kú á ibɛɛ kú oni sù ò futɛ kááonɔ, àgɔ kākaki pìnɔ pé kú yīsāmpanaao, de á yá le à dɔ makū Dikiri á Ludagu, maní á bo á ibɛɛɛ pìnɔ ɔĩ.

¹⁰ Gɔrɔ kú áten pɔnna ke sɔ, dikpɛn yá, mɔ dufu gɔrɔ káaku zín yá, àgɔ kākaki pìnɔ pé á sa'opɔ kú òdi ká tén à té kúnɔa kú á sáabukpana sa'opɔnɔ, á yá ni dɔmagu. Makūmɛ Dikiri á Luda ũ.

Isarailanɔ futena Sinai

¹¹ Wɛ plade mɔ plade gɔrɔ barode zĩ, tɛluku gò sèeda kutala,

¹² akū Isarailanɔ bùraa futɛ Sinai gbárannan, òten bùra sɔsɔ ari tɛluku gɛɛ à zè Parani gbárannan.

¹³ N bùra futena káakun gwe. Ò kè lákū Dikiri dà Musanɛ à òrine nà.

¹⁴ Yuda zìkarinɔ mé ò bùraa futɛ gà kú gáao káaku kú n tutaa. Aminadabu né Nasɔmɛ ní don'arɛde ũ.

¹⁵ Zua né Netanelimɛ Isaka zìkarinɔ don'arɛde ũ.

¹⁶ Eloni né Eliabume Zebulunì zìkarinɔ don'arɛde ũ.

¹⁷ Gesɔmu burinɔ kú Merari burinɔ kuta pɛi gbòro, akū ò sè ò dào zén.

¹⁸ Akū Rubeni zìkarinɔ bùraa futɛ gà kú gáao kú n tutaa. Sedeu né Elizume ní don'arɛde ũ.

¹⁹ Zurisadai né Selumielimɛ Simɛɔ zìkarinɔ don'arɛde ũ.

²⁰ Deweli né Eliasafame Gada zìkarinɔ don'arɛde ũ.

²¹ Akū Koa burinɔ Luda pónɔ sè ò dào zén. Ò kuta pɛi dɔ ari ògɔ ká.

²² Akū Eflaimu zìkarinɔ bùraa futɛ gà kú gáao kú n tutaa. Amiudu né Elisamame ní don'arɛde ũ.

²³ Pedazu né Gamalielimɛ Manase zìkarinɔ don'arɛde ũ.

²⁴ Gideoni né Abidámɛ Biliaminu zìkarinɔ don'arɛde ũ.

25 Akū Dā žikarinɔ bura fute gā kū gāao kū n tutaa. Mókōnɔ mé òdigō té kpekpe. Amisadai né Ayezame n don'arede ũ.

26 Ɔkorana né Pagielime Asa žikarinɔ don'arede ũ.

27 Enana né Airame Nafatali žikarinɔ don'arede ũ.

28 Lākū Isarailanɔ di bura futefute ògō tétékōi nān gwe gā kū gāao.

29 Obabume Musa anzure Rueli né ũ, Midia burime. Musa pine: Óten da zén ò gé būsū kū Dikiri pī āni ó gban. N mō n gé kūoo, óni yā mana kenne, zaakū Dikiri nmanana gwe lé sèwεε.

30 Akū à pine: Mani géro, mani era ma būsūn ma bedeno kīnaame.

31 Musa pī: N yā nna. Nsun ó tónlo, zaakū n bŭrakateki mana dō akūsō mōkōn mé ĩni ke ó wéde ũ.

32 Tó n ge kūoo, óni yā mana kū Dikiri ni kewεε kenne se.

33 Isarailanɔ bura fute Dikiri kpi sare ò taa ò goro aakō. Ó dò are kū Dikiri baka konna kŭrwo ākpatiio de à bŭrakūki mōfne.

34 Tó ò fute ò dà zén, Dikiri tēluku pī digō kŭnla fānantē.

35 Tó ò dà zén kū ākpatiio, Musa di pi:

N fute Dikiri, de n ibereɔ fākōa,

n zāngurino baa lēnne.

36 Tó ò dite, Musa di pi:

Dikiri, n era n su Isaraila dŭbu ũgbangbanɔa.

11

Dikiri té futenaa

1 Isarailanɔ zuka kà Dikiri n warikena yāi. Kū Dikiri mà, à pō fē, akū a té fute n té, n bura kpado té kŭ.

2 Akū gbēnɔ wiki lè Musaa. Kū à wé kè Dikiria, akū té pī zè.

3 Akū ò tó kpà gu piine Tabera, kū Dikiri té fute n té gwe yāi.

Dikiri kpekperewinɔ gbarɛnaa

4 Buri pāndenɔn kŭ Isarailanɔ té, òten pōble pānde ni de, akū Isarailanɔ ten sō dō se ò pī: Mān óni nōbō len ò sōo?

5 Óten kpò kŭ o sò Misila ó poyeinaaa bege ke kŭ plēnɔ kŭ gbεzenɔ kŭ efɔnɔ kŭ arubasanɔ kŭ arubasa gizonɔ.

6 Tera sà ó lé gā, zaakū òdi pōke lero, séde mana dí baasiro.

7 Manaa pī wé kete, à de lán lí'ɔ bàme.

8 Isarailanɔ di sète ò ló gbèn ke òdi zō gón. Òdi disa ò kàra keo. A nna lán kàra asānaa bà.

9 Tó plí kpà bŭran gwāani, akū manaa pī di kóte se.

10 Musa mà òten sō dō onle kŭ onleo. Dikiri pō fē manamana, akū à kè Musane ĩni

11 à pine: Bóyāin nten wé tāmāi? Ma yā kpate mé à kenne vāni, akū n gbē pinɔ gwana aso dimenεε?

12 Makū mé ma gbē pinɔ nō sī yā? Makū mé ma n í yā? Bóyāi n pimenε mà n kŭ kpε lán nérande bà mà gé kŭrwo būsū kŭ n la dà n dizinɔnenn?

13 Mākpan mani nōbō len mà kpà gbē pinɔa n pínkii? Zaakū òten sō dōmenε òten pī mà n gba nōbō ò sō.

14 Mani fō mà gbē pinɔ aso sé n pínki madoro, zaakū n aso demala.

¹⁵ Tó len ìni kemene le, ò tó ma n ponna le ò ma de gònò. Ñsun tó mà wari pì ke doro.

¹⁶ Akù Dikiri pìne: Ñ Isaraila gbē zōkō kù ñ ñ dō don'arede ùnò kakara gbēnò baaakō akuri ñ su kúnwo dakareki kuta kia ògō kù kúnwo gwe.

¹⁷ Mani kipa mà yá onne gwe mà a Nini kù à kúmma kpado go mà diñne, oni gbēnò gwana aso sé kúnwo de ñsungō ñ sena ndo doro yá.

¹⁸ Ñ o gbēnòne ò gbà bo ñ zidane zia yá, oni nòbo le ò só. Zaakù ò sò dòmene ò pì, mán óni nòbo len la ò sóo? Ò pì ò sàna Misila. Abire yáin mani ñ gba nòbo ò só.

¹⁹ Oni só adi ke goro donlo, goro planlo, goro saronlo, goro kurinlo, goro baronlo.

²⁰ Oni só mọ do gbāngbān ari à bo ñ yín a ni bo ñ pón. Zaakù makù Dikiri má kù ñ té, akù ò pā kpàmai. Ò zuka dōma ò pì, bóyá ò bò Misilai?

²¹ Akù Musa pì: Gōgbēnò kù kúmao tá gūn gbēnò dúbu wàa aakō, akù n pì ñi nòbo kpárima ò só ari mọ do gbāngbān yá?

²² Bee tó ò sàno kù zùnò dèdè dasidasi, ani mórúma yá? Tó ò ísira kpòno sète pínki, ani mórúma yá?

²³ Dikiri wèa à pì: Ma gbāna ni kánloo? Ñni e tera, tó yá kù ma ònne ni ke ke ani kero.

²⁴ Musa bò à Dikiri yá pìno òñne. À Isaraila gbē zōkōnò kàkara gbēnò baaakō akuri à ñ zé ò lika kuta pìi.

²⁵ Akù Dikiri kipa téluku gūn à yá ò káao. À a Nini kù à kúa kpado gò à di gbē zōkō gbēnò baaakō akurii pìnòne. Kù à a Nini pì diñne le, ò annabikéyá ò, abire gbera odi era ò kè doro.

²⁶ Gbē kù Musa ñ sé gbēnò planò gò búràn, gbē do tón Elédada, gbē do sō Medada. Odi gé kuta kīnaaro, ama Nini pìi sùrúma se, akù ò annabikéyá ò búràn.

²⁷ Kefenna ke bàa lè à gèe à pì Musane: Elédada kù Medadao ten annabikéyá ò búràn.

²⁸ Nuni né Yosuame Musa kpàasi ù zaa a kefennakegoro, akù à pì: Baa Musa, ñ gríne.

²⁹ Akù Musa pìne: Nten nèségòba ke kúnwo ma yá musun yá? Tó Dikiri a Nini di a gbēnòne ò gò annabino ù ñ pínki, à manaroo?

³⁰ Akù Musa èra búràn kù Isarailanò gbē zōkō pìnòno.

³¹ Dikiri tò ìa bò ísira kpa à sù kù kpekperewino, ò dà búralla. Ò lika buraai gu sīnda pínki à kà tágoro do ù, akūs ñ vurana lei kà gāsakuru pla.

³² Fānantē birea kù gwāanio kù a gu làa dōnaao ò fùte ò gèe ò kpekperewino kùkù. Gbē kù adi kùkù daširo kùkù búruma baro. Akù ò fāte à kori kè.

³³ Kù ò a nòbo dà ñ lén gònò, odi le ò só daširo, akù Dikiri pò fēnyí à gagagyá kàngu.

³⁴ Akù ò tó kpà gu piine L'idenò Mira, zaakù gwen ò gbē kù nòbo l'é'i ñ kúnò vìn.

³⁵ Akù Isarailanò fùte gwe ò gèe Azero ò goro pla kè gwe.

12

Miriamu kù Harunao Musa taari'ena

¹ Miriamu kù Harunao Musa taari è Etiopia nò kù à sè yá musu, zaakù à Etiopia nò sè.

² Ò pì: Musa adon Dikiri dite à yā ò a gāi yá? Adi o ó gāi seroo? Dikiri yā pìi mà.

³ Musa bi gbē buseeme, a sára kú andunia gūnlo.

⁴ Gwe gǔnɔ Dikiri pì Musa kú Harunao kú Miriamuone: À bote à gé dakarɛki kuta kia á gbēnɔn aakɔ. Akú ò gēɛ n gbēnɔn aakɔ n pínki.

⁵ Dikiri kipa téluku gūn à zē kuta pì kpélelea. À Haruna kú Miriamuo sisi, akú ò nài n pla n pínki.

⁶ À pìrɛ: À ma yā ma. Tó ma annabi ke kú á té, madì bo mà sua wégupu gūn madì yā onɛ nana gūmme.

⁷ Ama à de ɛ kú ma zǔbleri Musaoro. Zíkɛri náanideme ma ɔn gbēnɔ té n pínki.

⁸ Odi yā bo kɔ lén. Madì yā onɛ mà a ke utenero. Àdi wé si ma takale. À kè dera ádi ma zǔbleri Musa taari'ena vīna keroo?

⁹ Akú Dikiri pɔ fēnyī à a tá o.

¹⁰ Kú téluku pìi gò kuta pila, kusu dà Miriamula gǔnɔ, à pura kú lán buu bà. Kú Haruna lite à a gwà, à è kusu dàala,

¹¹ akú à pì Musane: N yā nna Baa! Nsun tó ò yǔnkoyā taarikenaa gbè lero.

¹² Nsun tó àgɔ de lán né kú ò ò gè ũ a mè kpado yàkanaa bàro.

¹³ Musa ɔɔ dɔ Dikirɛ à pì: Luda, n yā nna! N a werekɔa.

¹⁴ Akú Dikiri pìrɛ: Tó a de mé à lé'i fà a ànnwa, ani kene wé'iyā ũ ari gɔɔɔ supplaroo? Ò bo káao bùra kpɛ gɔɔɔ suppla gā, gbaso ò a sí.

¹⁵ Miriamu kú bùra kpɛ ari gɔɔɔ suppla. Isarailanɔ dí da zénlo sé kú ò èra ò a sì.

¹⁶ Abire gbera ò fùte Azero ò gēɛ ò bùraa kàte Parani gbárannan.

13

Gu'asirigwari gbēnɔn kuri aweɛplanɔ zīnaa

¹ Dikiri pì Musane:

² N gbēnɔ zī ò gé Kanaanɔ bùsu kú matɛn kpá Isarailanɔa yake. N n dizino buri gbē kú ò de don'arɛde ũnɔ sé mèn dodo n n zī.

³ Akú à n gbáɛ ɛ bona Parani gbárannan lákú Dikiri ò nà. Gbē pìnɔ bi Isaraila don'arɛdenɔmɛ n pínki.

⁴ N tɔnɔn dí:

Rubeni burinɔ gūn Zaku né Samua,

⁵ Simeɔ burinɔ gūn Ori né Safata,

⁶ Yuda burinɔ gūn Yefunɛ né Kalɛbu,

⁷ Isaka burinɔ gūn Yusufu né Igali,

⁸ Eflaimu burinɔ gūn Nuni né Osea,

⁹ Biliaminu burinɔ gūn Rafu né Paliti,

¹⁰ Zɛbuluni burinɔ gūn Sodi né Gadieli,

¹¹ Yusufu né Manase burinɔ gūn Susi né Gadi,

¹² Dá burinɔ gūn Gɛmali né Amieli,

¹³ Asa burinɔ gūn Mukaila né Setu,

¹⁴ Nafatali burinɔ gūn Vofosi né Nabi,

¹⁵ Gada burinɔ gūn Maki né Gueli.

¹⁶ Gbē kú Musa n zī bùsu yakenɔn gwe. Musa tó kpà Nuni né Oseane Yɔsua.

17 Kū Musa teni ní zĩ Kanaanɔ̀ b̀usu yakɛ, à piĩne: À b̀ote kū Nɛgevi gbárannaɔ̀ à dí b̀usu gusĩsĩdea.

18 À gwa lákū b̀usuu pì de nà, tó a gbɛnɔ̀n gbàna kesɔ̀ ò buse, tó ò dasi kesɔ̀ ò dasiro,

19 tó ní b̀usu mana kesɔ̀ à v̀ani, tó ní wɛtenɔ̀n b̀ini v̄i kesɔ̀ à v̄iro,

20 tó a zĩte gbàna kesɔ̀ à b̀usa, tó à líno v̄i kesɔ̀ à v̄iro. À kokari ke à b̀usuu pì línenɔ̀ sɛte à suo. Zaakū geeppi né káakunɔ̀ mana gɔ̀ron dí.

21 Akū ò g̀eè ò b̀usuu p̄i yakè zaa Zini gbárannan ari Reobo, Lebo Amata kpa.

22 Kū ò b̀ote kū Nɛgevi gbárannaɔ̀, ò kà Eblonu, gu kū Anaki burinɔ̀ Aima kū Sesaio kū Talamaio kún. Eblonu katena Zoã kū à kú Misila ā w̄e supplame.

23 Kū ò kà Esekolu guvuten, ò geeppi líneyɔ̀ do z̄ò gwe ò l̀oko lía, akū gbɛnɔ̀n planɔ̀n sɛna. Ò b̀isi kū kakapuraoo sè do.

24 Ò t́ kpà gu piĩne Esekolu guvute, geeppi líneyɔ̀ kú Isarailanɔ̀ z̄ò gwe yāi.

25 Kū ò b̀usuu p̄i yakè gɔ̀ro bupla, akū ò era ò sù.

Gu'asirigwarinɔ̀ baarukpanaa

26 Kū ò sù Kadesi, Parani gbárannan, ò g̀eè Musa kú Harunao kú Isarailanɔ̀ k̄inaa p̄inki. Ò sù kú baaruoo Isarailanɔ̀ne ní p̄inki, akū ò b̀usuu pì línenɔ̀ m̀d̄ĩne.

27 Ò yā p̄i gbà Musane ò p̄i: O ge b̀usu kú n ò z̄in. V̄i kú z̄'io di gwe. A línenɔ̀n dí.

28 Ama b̀usupidenɔ̀ gbàna. Ní wɛtenɔ̀n b̀ini v̄i akūs̄ ní w̄ete p̄inɔ̀n z̄òk̄s manamana. O Anaki burinɔ̀ è gwe se.

29 Amalekinɔ̀n kú Nɛgevi gbárannan. Itinɔ̀ kú Yebusinɔ̀ kú Amɔ̀rinɔ̀n kú b̀usu gusĩsĩden, akūs̄ Kanaanɔ̀n kú ísira sare kú Yoda sareo.

30 Kalebu gbɛnɔ̀ lé ȳite Musa are, akū à p̄i: Ò gé ò b̀usu p̄i sí, zaakū óni f̄s ò z̄i blem̄ma.

31 Akū gbɛ kú ò g̀eè káaonɔ̀ p̄i: Óni f̄s ò lét̄e gbɛ p̄inɔ̀aro, zaakū ní gbàna deóla.

32 Akū ò b̀usu kú ò yakèe p̄i gya b̀ò Isarailanɔ̀ne ò p̄i: B̀usu kú o yakèe p̄i bi b̀usu kú àdi a gbɛnɔ̀ m̀óm̄ome. Gbɛ kú o ní é gwenɔ̀ ní p̄inki bi gbɛ gbànanɔ̀me.

33 O gbɛ gbà nagbànanɔ̀ è gwe Anaki burinɔ̀ ũ. O ó z̄ida è lán babanenɔ̀ bà, len ó de le ní wén se.

14

Isarailanɔ̀ bona Dikiri kpe

1 Isarailanɔ̀ ten wiki gbàna lé ní p̄inki, òten ɔ̀ do gwàani p̄ia.

2 Ò zuka d̀ò Musaa kú Harunao ní p̄inki ò piĩne: Tó o gaga Misila kesɔ̀ gbárannan la, de à kè mana.

3 B́oyáin Dikiri ten tá k̄oo b̀usuu p̄inn? Oni ó d̄ede kú f̄en̄edaome, oni ó nɔ̀gbɛnɔ̀ kú ó n̄én̄o k̄uk̄u. Ó erana Misila s̄anaroo?

4 Akū ò pik̄one: Ò don'arede bo ò era ò tá Misila.

5 Musa kú Harunao w̄ute ní n̄es̄e kutena par̄i are.

6 Akū b̀usuyakerinɔ̀ gbɛnɔ̀n pla Nuni né Ȳosua kú Yefune né Kalebuo ní utano ḡaga ò k̄èk̄e

7 ò p̄i gbɛnɔ̀ne: B̀usu kú o b̀oten o yakèe p̄i mana manamana.

8 Tó ó yā kà Dikirigu, ani gé k̄oo b̀usuu p̄in, b̀usu kú v̄i kú z̄'io din p̄ia, à ó gba.

9 Àsun bo Dikiri kperoo. Àsun v̄ina ke b̀usupidenɔ̀nero, zaakū ó p̄s̄blenɔ̀me, ò uteki v̄i doro. Dikiri kú k̄oo, àsun v̄ina kero.

¹⁰ Gbē sīnda pínki teni pi ò ñ pápa kù gbèeo, akù Dikiri gakuri bò à sù Isarailanɔ dakareki kuta kia.

¹¹ Dikiri pi Musanɛ: Gbē pìnɔ nigɔ ma gya bo ɔɔɔ sīnda pínkin yá? Bee kù daboyá dasi kù ma kè ñ ténɔ, onigɔ gí ma náani kei ɔɔɔ sīnda pínkin yá?

¹² Mani gagagyá kányí mà ñ kakate, mani n burinɔ ke dasi, ñ gbāna nigɔ de gbē pìnɔla.

¹³ Akù Musa pi Dikirine: Mòkɔn mé n gbē pìnɔ bòte Misila kù n gbānao. Tó Misilanɔ mà,

¹⁴ oní gí o bùsu dí denɔneiro. Zaakù ò dɔ kù ñ kù kúoo, ndi bo ñ suwá tētētē. Ò dɔ kù n téluku ògɔ kù ó musu, ndi dowere are a gūn fānantē, gwāani sɔ té gūn.

¹⁵ Tó n gbē pìnɔ dè kánto ɔ̀nɔ, buri kù ò yá pìi màno ni pi:

¹⁶ Dikiri fūa à gé kù gbē pìnɔ bùsu kù à la dànnen, abire yāin à ñ dede gbārannan.

¹⁷ Dikiri, ñ n gbāna zɔkɔ mɔ́nne sà, lákù n ò nà n pi

¹⁸ ndi pɔ fē likalikaro, ñ gbēke ví zɔkɔ, ndi gbēnɔ yā vāninɔ kù ñ taarinɔ kḗmma, ama ndi tó taaride bò pāro. Ndi denɔ yā vāninɔ wí ñ burinɔ musu ari à gé à pé ñ sákpenɔa kù ñ nasionɔ.

¹⁹ Lákù n sūruu kè kù gbē pìnɔ nà zaa Misila ari ò gèe ò kào la, ñ ñ durunna kḗmma n gbēke zɔkɔ gūn.

Zukakarínɔ wétámmaanaa

²⁰ Akù Dikiri pi: Lákù n wé kèma nà, mani sūru ke kúńwo.

²¹ Ama lákù madigɔ kun nà akúsɔ ma gakuri dà anduniala pínki,

²² gbē kù ò ma gakuri è kù daboyá kù ma kè Misila kù gbāranna gūnwo kù ò ma le ò ma gwa gēn kuri ò gi ma yā mainɔ,

²³ ñ gbēke ni wé sí bùsu kù ma la dà ñ dizinɔne pilero. Gbē kù ò ma gya bònɔ ke ni wé sialero.

²⁴ Lákù ma z̀bleri Kalebu nèseè bò ado nà, à témai kù nèse doo, mani tó à gē bùsu kù à gēen pìi gūn, a burinɔ ni le túbi ũ.

²⁵ Zaakù Amalekinɔ kù Kanaanɔn kù guvuten gwe, à era à da gbāranna zén zia Isira Tēra kpa.

²⁶ Dikiri pi Musanɛ kù Harunao:

²⁷ Gbē vāni dínɔ ni zuka kámai ɔɔɔ sīnda pínkin yá? Ma zuka kù òten kámai mà.

²⁸ Ñ pińne makù Dikiri ma pi má kun. Lákù ò wé kèma nà, len mani keńne le.

²⁹ Ñ gēnɔ ni gɔ káte gbārannan la, ñ gbē kù ò kà wè baro ke à dealanɔ pínki. Ñ gbē kù ò ñ náro akúsɔ ò zuka kāmainɔ

³⁰ ni gē bùsu kù ma a la dànnenlo, séde Yefune né Kalebu kù Nuni né Yɔsuao baasiro.

³¹ Ñ né kù ò pi oni ñ kúkúnɔn mani gē kúńwo, de ò bùsu kù ñ denɔ gii pi nna ma.

³² Mòkɔn sɔ, ñ gēnɔ ni gɔ katena gbārannan lameɛ.

³³ Ñ néɔnɔ ni pɔnɔ dàdà gbārannan la ari wè bupla, ò ñ denɔ náani sari gbè le. Ñ denɔ gēnɔ ni gɔ gbārannan la ñ pínki.

³⁴ Lákù ò bùsuu pii yakè ɔɔɔ bupla nà, len onigɔ ñ yā vāni gbè le le ari wè bupla, wè dodo ɔɔɔ dodo, onigɔ dɔ lán iberesena kúmao de nà.

³⁵ Makù Dikiri makù mé ma yā pìi ò, leme sɔ mani ke gbē vāni kù ò kàkaramai pìnɔne le. Oni gaga gbārannan la ñ pínki.

³⁶ Gbē kū Musa n zī ò būsuu yakè kū ò sù ò būsuu pì gya bò ò tò ò zuka d̀anɔ,

³⁷ Dikiri gagagyā kà gbē pìnɔgu, akū ò g̀aga.

³⁸ Gbē kū ò g̀eè ò būsuu yakèe pìnɔ té, Nuni né Yɔsua kū Yefune né Kalebuo mé ò g̀ò kū ẁendiiio.

³⁹ Musa yā pìnɔ gbā Isarailanɔne pínki, akū ò ɔ̀ d̀ò manamana.

⁴⁰ Ò fùte kɔ̀nkɔ káakukaaku, ò mii pè kpìnɔa ò pi: À gwa, óten gé gu kū Dikiri òn. O ó durunna d̀ò sà.

⁴¹ Musa pì: B̀yāi áten pā Dikiri yāneè? Abire ni sí kero.

⁴² Àsun géro, zaakū Dikiri kú kááoro. Á ibereɔni ní á ble kú z̀iio.

⁴³ Amalekinɔ kú Kanaanɔn kú á are gwe. Oni á dede kú f̀enɛdao. Dikiri nig̀ò kú kááoro, kú a g̀i téii yāi.

⁴⁴ Akū ò s̀agbāna kè ò mii pè kpìnɔa, bee kú Dikiri bàka kunna kúf̀wo àkpatii g̀ò b̀uran kú Musao.

⁴⁵ Akū Amalekinɔ kú Kanaa kú ò kú gusiside pìnɔ lèterma ò ní blé kú z̀iio ò pèrma ari ɔ̀ma.

20

Í bona gbèn

(Bon 17:1-7)

¹ Isarailanɔ kà Zini gbárannan ní pínki mɔ káaku g̀un, akū ò vùte Kadesi. Gwen Miriamu g̀an, ò a v̀l.

² Í kun ò miro, akū ò kàkara Musa kú Harunaoi.

³ Ò zuka kà Musai ò pì: Tó o gaga yā kú gbē kú ò g̀aga Dikiri areɔ, de abire s̀ana.

⁴ B̀yāi a su kúoo gbáranna d̀ikīnan de ò gaga la kú ó p̀okádenɔoo?

⁵ B̀yāi a b̀ote kúoo Misila a su kúoo gu vāni d̀ikīna g̀unn? P̀oblewe ke kaka lí ke geepi né ke b́isi kú laro, akūs̀ó í kú la ò miro.

⁶ Musa kú Harunao g̀ò paria ò g̀eè dakareki kpéleleá ò wùte ní nèsele kutena, akū Dikiri gakuri bò à s̀urma.

⁷ Dikiri yā ò Musane à pì:

⁸ Ǹ gò sé, m̀kɔ̀n kú n v̀ni Harunao à gbē pìnɔ kakara à yā o gbèsi direne ní wára, í ni bon. Len ini í bofne gbè pin ò mi le kú ní p̀okádenɔ.

⁹ Musa g̀ò sè Dikiri are lákū à òne nà.

¹⁰ Musa kú Harunao ní kákara gbèsi pì are, akū à piinne: À ma á s̀agbānadeno! Á ye ò í boare gbè dínn yá?

¹¹ Akū Musa ɔ̀ sè musu à gbèe pii lè kú a g̀òoo g̀en pla. Í bò manamana, akū ò m̀i kú ní p̀okádenɔ.

¹² Akū Dikiri pì Musane kú Harunao: Zaakū ádi ma náani ke a ma t́ò bò Isarailanɔnero, áni g̀e kúf̀wo b̀usu kú maten kpámmanlo.

¹³ Meriba ísèbokin gwe, gu kú Isarailanɔ zuka kàn Dikirii, akū à a ludakena m̀òné.

Edɔmunɔ gina Isarailanɔne ò g̀eè ní b̀usula

¹⁴ Musa gbèɔ z̀l ò bò Kadesi ò g̀eè Edɔmunɔ kína kīnaa ò pì: Ókɔ̀n n dane Isarailanɔ pì, ní wari kú à ó léɔ d̀ò pínki.

¹⁵ Ó dizinɔ g̀eè Misila, akū o g̀i kè gwe. Misilanɔ wari d̀wá kú ó dizinɔ.

¹⁶ O wiki lè Dikiria, akū à yā sì kūoo. À a Malaikaa zì à bò kūoo Misila. Tera sà ó kú Kadesi, n būsū lézekin.

¹⁷ Ñ ó gba zé ò gēte n būsuaa. Óni gēte buranɔ ke geepe búnɔaro, óni á lɔgɔ'i miro. Ónigɔ té kína zéda gūmmɛ. Óni lite ɔplai ke ɔzeiro ari ò gé gēteo n būsula.

¹⁸ Akū Edɔmunɔ piñne: Áni le à gēte ó būsuaaro. Tó a gi, óni bo ò daále kú fēnedao.

¹⁹ Isarailanɔ piñne: Óni gēte zédaame. Tó ókɔnɔ ke ó pókadenɔ á í mì, óni a fīna bo. Gētenaan óten wete ado.

²⁰ Edɔmunɔ pi: Áni le à gētero. Akū n zikarinɔ bôte dasidasi ò sù danle kú gbānao.

²¹ Zaakū Edɔmunɔ gi Isarailanɔne ò gēte n būsuaa, akū Isarailanɔ pāñne.

Haruna ganaa

²² Isarailanɔ bò Kadesi n pínki ò kà Oru kpia

²³ Edɔmu būsū lézekin. Gwen Dikiri yā òn Musane kú Harunao à pi:

²⁴ Haruna ni ká a dizinla tera, ani gē būsū kú maten Isarailanɔ gba gūnlo, kú á gbēnɔn pla a gi ma yā ma zaa Meriba yāi.

²⁵ Ñ Haruna kú a né Eleazao sé ñ didi kúnwo Oru kpia

²⁶ ñ Haruna pókasanɔ bôtea ñ da a né Eleazane gwe. Gwen Haruna ni gan à ká a dizinla.

²⁷ Musa kè lākū Dikiri òne nà. À didi Oru kpia gbē sīnda pínki wára

²⁸ à Haruna pókasanɔ bôtea à dà a né Eleazane, akū Haruna gà kpi piñ musu gwe. Kú Musa kú Eleazao kupa kpi piñ

²⁹ akūs Isarailanɔ mà kú Haruna gà, akū ò a gē wēnda kè gɔɔ baraakuri.

21

Zìblena Kanaanɔa Negevi būsun

¹ Aradi kú à kú Negevi būsun kína bi Kanaa gbēme. Kú à mà Isarailanɔn té Atarimu zén òten su, akū à bò à dàñle kú zìio à n gbēkenɔ kùkù.

² Akū Isarailanɔ lé sè Dikirine ò pi: Tó n gbē pinɔ nàwete ó ɔi, óni n wēteno kakate mámmam.

³ Dikiri Isarailanɔ yā mà, akū à Kanaa pinɔ kpām̄ma. Ò n kákate kú n wēteno pínki, akū ò tó kpà gu piñne ɔma.

M̀gotē mlèe

⁴ Kú ò fùte Oru kpi pi kīnaa, ò Isira Tēra zé sè de ò pā Edɔmunɔ būsuaune. Akū ò fù menaa zén

⁵ ò Luda kú Musao taari ò pi: Bóyāi a ó bôte Misila de ò gaga gbárannann? Póble kunlo, í kunlo, o zā póble gina dín.

⁶ Akū Dikiri mlèe pāsīno zīm̄ma ò n lele, akū ò gaga dasidasi.

⁷ Gbēnɔ sù Musa kīnaa ò pi: O durunna kè, zaakū ò Dikiri kú mɔkɔnwo taari è. Ñ kúte kēnēwete de à ó kékɔa kú mlèe dínɔ. Akū ò kúte kēnērine.

⁸ Dikiri piñne: Ñ mlèe pi ñ loko lía ñ péte. Tó mlèe gbē lè, tó à wé sè à a gwà, ani aafia le.

⁹ Akū à m̀gotē pi mlèe ũ à lòko lía à pète. Tó mlèe gbē lè akūs à wé sè à m̀gotē mlèe pi gwà, àdi aafia le.

Isarailanɔ pāna Edɔmunɔ kú M̀abunɔ būsunɔne

¹⁰ Isarailanɔ dà zén, akū ò bura kàte Obo.

11 Bona Obo ò gèè ò bùraa kàte Iye'abarimu gbárannan Mɔabunɔ̀ bùsu ifāboki kpa.

12 Bona gwe ò gèè ò bùraa kàte Zeredi guvuten.

13 Bona gwe ò bùraa kàte Anɔ̀ bara dire, gbáranna kù à kù Amɔ̀rinɔ̀ bùsu lézekin. Anɔ̀ pime Mɔabunɔ̀ kù Amɔ̀rinɔ̀ bùsunɔ̀ lézeki ũ.

14 Abire yāin ò pi Dikiri zìkatakada gūn:

Waebu kù à kù Sufa bùsun kù Anɔ̀ swa'ɔ̀nenɔ̀

15 kù n̄ guvute kù ò tà ari Aranɔ̀

Mɔabunɔ̀ bùsu lézekin.

16 Bona gwe dɔ̀ ò gèè Lògɔ̀, gu kù Dikiri pìn Musane: N̄ gbēnɔ̀ kakara mà í kpámma.

17 Gwen Isarailanɔ̀ lè díkína sìn:

Í bo lògɔ̀n, gbasá ò lè síne,

18 lògɔ̀ kù ó don'aredenɔ̀ yò kù línɔ̀,

lògɔ̀ kù kínenɔ̀ pà kù n̄ gònɔ̀.

Bona gbárannan ò gèè Matana.

19 Matana gbera Nalieli, Nalieli gbera Bamɔ̀.

20 Bamɔ̀ gbera guvute kù à kù Mɔabunɔ̀ bùsun, gu kù Pisiga mìsɔ̀nte are dɔ̀ gbárannaa.

Zìblena Sīs kù Oguooa

21 Isarailanɔ̀ gbēnɔ̀ zì Amɔ̀rinɔ̀ kína Sīsa ò pi:

22 N̄ ó gba zé ò gēte n̄ bùsuua. Óni pā buranɔ̀ ke geepe líkpelaro, óni á lògɔ̀'í miro. Ónigò té kína zéda gūmme ari ò gé gēteo n̄ bùsula.

23 Sīs dí n̄ gba zé ò gēte a bùsuuaro. À a zìkarinɔ̀ kàkara n̄ pínki, ò bòte òten gényí gbárannan. Kù ò kà Yaza, ò zìi kà kù Isarailanɔ̀,

24 akù Isarailanɔ̀ n̄ dede kù fēnedao ò n̄ bùsuu sīmma zaa Anɔ̀ ari Yabokui Amɔ̀rinɔ̀ bùsun, zaakù Amɔ̀rinɔ̀ bùsu lézeki pì pásì, ádi sí gēnlo.

25 Isarailanɔ̀ Amɔ̀ri wētenɔ̀ sì pínki kù Esebɔ̀ kù a lakutunɔ̀ pínki, akù ò vùten.

26 Esebɔ̀me Amɔ̀rinɔ̀ kína Sīs wéra ũ. Sīs zìi kà yā kù Mɔabunɔ̀ kína káakuo, akù à a bùsuu sia ari Anɔ̀ swai.

27 Abire yāin kerenò dì pi:

À mɔ̀ Esebɔ̀,

ò Sīs wéra pì keke ò kàte!

28 Té bò Esebɔ̀ yā,

zìkarinɔ̀ bò Sīs wēte pii gūn,

ò Mɔabunɔ̀ bùsu wéra Ara kàkate

Anɔ̀ mùi sísí gbē pínɔ̀.

29 Waiyoo Mɔabunɔ̀!

Kemɔ̀si gbàgbarinɔ̀, a kakateme!

Kemɔ̀si tò á gōgbēnɔ̀ fākōa,

à á n̄gbēnɔ̀ kpà Amɔ̀rinɔ̀ kína Sīsa zìzɔ̀nɔ̀ ũ.

30 Akù o n̄ fú,

o n̄ dede zaa Esebɔ̀ ari Dibɔ̀.

O n̄ kàkate ari Nɔ̀fa kù Medebao.

31 Len Isarailanɔ̀ vùte Amɔ̀rinɔ̀ bùsun le.

32 Musa gbēnɔ̀ zì Yaza asiri gwa, akù Isarailanɔ̀ gwe sì kù a lakutunɔ̀ pínki, ò pè Amɔ̀ri kù ò kù gwenɔ̀a.

33 Akū Isarailanɔ litɛ ò Basā zé sè. Akū Basā kína Ogu gèɛnyĩ kū a z̄ikarinɔ n̄ pínki ò z̄li kà kūnwo Ederɛi.

34 Dikiri pì Musanɛ: Ñsun v̄ina kenɛro, zaakū ma a n̄anne n̄ oĩ kū a gb̄ɛnɔ kū a b̄usuu pínki. Ñ kenɛ lákū n̄ kè Am̄orinɔ kína Siṣ kū à kí blè Esebōne n̄a.

35 Akū ò Ogu dè kū a n̄énɔ kū a z̄ikarinɔ n̄ pínki, bee gb̄ɛ mèn do dí boro, akū ò a b̄usuu pìi s̄i.

22

M̄ɔabunɔ kína Balaki Balamu s̄isinaa

1 Isarailanɔ dà z̄én, akū ò b̄uraa kàtɛ M̄ɔabunɔ b̄usu s̄èn Yoda bara dire kū à arɛ do Yerikoa.

2 Zipo né Balaki M̄ɔabunɔ kína è lákū Isarailanɔ kè Am̄orinɔnɛ n̄a,

3 akū sw̄ɛɛ kè M̄ɔabunɔgu, v̄ina n̄ kū Isarailanɔ dasike yáí.

4 Akū M̄ɔabunɔ pì Midiā gb̄ɛ z̄ōk̄ōnɔnɛ: Pari d̄ik̄ina ni p̄ó kū à likawáinɔ ble pínki lán z̄iù d̄i s̄è só n̄a.

5 Akū Balaki gb̄ɛnɔ z̄l̄ Bɛɔ né Balamua ari Peto, Yuflat̄i sarɛ a bɛ b̄usun. À p̄in̄ɛ ò a s̄isi à su, ò p̄inɛ: Gb̄ɛ kenɔ b̄ò Misila ò dàgula ò kàtɛ ma sarɛ.

6 N yā nna! Ñ m̄ó ñ l̄é k̄eñnɛmɛnɛ, zaakū n̄ gb̄ana demala. Òdiḡō d̄ōro ke mani le mà z̄l̄ b̄ler̄n̄ma mà p̄ér̄n̄ma b̄usu d̄in̄ gw̄ɛɛ. Má d̄ō kū gb̄ɛ kū n̄ sa mana ònɛ niḡō de arubarikade ùmɛ. Gb̄ɛ kū n̄ sa v̄ani ònɛ s̄ō, aniḡō de láaribona p̄ó ùmɛ.

7 M̄ɔabu kū Midiā gb̄ɛ z̄ōk̄ōnɔ dà z̄én, ò m̄àsokɛna gba kū oni da Balamunɛ k̄una. Kū ò kà a k̄inaa, ò yā kū Balaki n̄ z̄iō ònɛ.

8 À p̄in̄ɛ: À i la, mani yā kū Dikiri ni omɛnɛ oáɛ. Akū M̄ɔabu k̄inanɛ p̄inɔ ì Balamu bea.

9 Akū Luda b̄ò à s̄u Balamua à a là à p̄i: D̄in̄on gb̄ɛ kū ò kú k̄unwo d̄ik̄inanɔ ùu?

10 À wèa à p̄i: Zipo né Balaki, M̄ɔabunɔ kína mé à n̄ z̄ima. Ò p̄i

11 gb̄ɛ kenɔ b̄ò Misila ò dàgula. Akū à p̄i mà su mà l̄é k̄eñnɛarɛ de à le à z̄l̄ b̄ler̄n̄ma à p̄ér̄n̄ma.

12 Akū Luda p̄inɛ: Ñsun t̄éñȳiro. Ñsun sa v̄ani òn̄ɛro, zaakū ma arubarikaa dàngu k̄ò.

13 Kū Balamu f̄utɛ k̄on̄k̄o, à p̄i Balaki k̄inanɛnɔnɛ: À tá á b̄usun, zaakū Dikiri ḡi mà t̄éai.

14 Akū M̄ɔabu k̄inanɛ p̄inɔ f̄utɛ ò tà Balaki k̄inaa ò p̄i: Balamu ḡi su k̄uooi.

15 Balaki èra à k̄inanɛ p̄āndɛnɔ z̄l̄ do, n̄ dasi kū n̄ gakurio de gb̄ɛ k̄áakunɔ p̄óla.

16 Kū ò kà Balamu k̄inaa, ò p̄i: Zipo né Balaki p̄i ñsun tó p̄óke kp̄ánne kū suna a k̄inaaoro,

17 zaakū áni gba kenne manamana. P̄ó kū n̄ òarɛ pínki, áni kɛ. N yā nna! Ñ m̄ó ñ l̄é k̄earɛ gb̄ɛ p̄inɔa.

18 Akū Balamu p̄i Balaki z̄ir̄ii p̄inɔnɛ: Bee tó Balaki andurufu kū wura kū à kú a beaoo kp̄ama pínki, mani f̄ō mà bo Dikiri ma Luda yā kp̄ero, bee f̄iti.

19 À i la gw̄āniala lákū gb̄ɛ k̄áakunɔ kè n̄ ari mà ma do yā kū Dikiri ni karamɛnɛ.

20 Luda b̄ò à s̄ua gw̄āani à p̄inɛ: Zaakū gb̄ɛ d̄ik̄inanɔ s̄u n̄ s̄isi, ñ f̄utɛ ñ gé k̄un̄wo, ama yā kū mani on ñ kɛ.

Balamu zaaki ya'onaa

21 Balamu f̄utɛ k̄on̄k̄o à ḡāarii ȳl̄ a zaakine, akū à ḡɛ kū M̄ɔabu k̄inanɛ p̄inɔo.

²² Luda pɔ fɛ̃ kũ à gɛ̃e yāi, akũ Dikiri Malaikaa gɛ̃e à zè à zé z̃ɔ̃ne. Balamu di a zaaki kpe, a z̃ikeri gb̃eñon plañon té k̃aao.

²³ Kũ zaaki pii è Dikiri Malaika zena zé gũn à f̃eñeda wòto à kũna, akũ à lite s̃eñ. Balamu a lè, akũ à era à dà zén.

²⁴ Dikiri Malaikaa gɛ̃e à zè zé tererennan geepi líkpe kũ gbè karaa likaiño dagura.

²⁵ Kũ zaaki pì Dikiri Malaikaa è, à nà gb̃lià à Balamu gbá l̃a. Akũ Balamu era à a lè dɔ.

²⁶ Dikiri Malaikaa era à gɛ̃e are dɔ à zé gu kpakoto kũ à lit̃eki ṽiron.

²⁷ Kũ zaaki pì Dikiri Malaikaa pii è, à kũte kũ Balamuo. Akũ Balamu pɔ fɛ̃ à a lè kũ gòoo.

²⁸ Akũ Dikiri zaaki pii gbà lé à yā ò Balamune à pì: Bón ma kènne n ma le ari g̃eñ aak̃ɔ?

²⁹ Balamu wèa à pì: Kũ n ỹnk̃oyá kèmeñe yāime. Tó má f̃ene kũna, de ma n de g̃ño.

³⁰ Akũ zaaki pii p̃ine: N zaaki kũ ndìg̃ɔ dia g̃ɔɔ s̃inda p̃inkia ari suna gb̃arame ma ũroo? Ma kènne le yā yá? À pì: Oì.

³¹ Akũ Dikiri Balamu wé kènne, à a Malaikaa è zena zén à f̃eñeda wòto à kũna. Akũ à kũte à mi p̃ete.

³² Dikiri Malaika a là à pì: Bóyain n n zaaki lè ari g̃eñ aak̃ɔ? Ma su zé z̃nñeme, zaakũ n w̃am̃ene.

³³ Kũ zaaki pì ma e, akũ à lit̃em̃ene ari g̃eñ aak̃ɔ. Tó adi lit̃em̃ene yāro, de ma n de ma à tò.

³⁴ Balamu pì Dikiri Malaikaa p̃ine: Ma durunna kè, zaakũ má d̃ɔ kũ n zé z̃m̃enero. Zaakũ ma genaa kènne ïni, mani era mà tá.

³⁵ Akũ Dikiri Malaikaa pì Balamune: Ñ gé kũ gb̃e p̃iño, yā kũ mani danñen ñ o. Akũ Balamu gɛ̃e kũ Balaki k̃inane p̃iño.

³⁶ Kũ Balaki mà Balamu ten su, akũ à gɛ̃e à dàale w̃ete kũ à kú Año bara, M̃abuño bùsu lézekin.

³⁷ Akũ à pì Balamune: Kũ ma gb̃eño z̃l̃ ò n s̃isi yā, à kè dera ñdi suroo? Mani f̃ɔ mà gba kenñeñloo?

³⁸ Balamu wèa à pì: Ma su sà, ama má yā s̃inda p̃inki ona zé ṽiro. Yā kũ Luda ni dam̃eneñ mani o.

³⁹ Akũ Balaki gɛ̃e kũ Balamuo Kiria'uzo.

⁴⁰ À sa ò kũ z̃uño kũ s̃año à a ñb̃ɔɔ kpà Balamua kũ k̃inane kũ ò kú k̃aao l̃ẽleño.

⁴¹ Kũ gu d̃ɔ, à Balamu sè à gɛ̃e k̃aao Bam̃obaali. Gwen Balamu Isarailaño bùra kpado èn.

23

Balamu ya káaku kũ à è onaa

¹ Balamu pì Balakine: Ñ gbagbaki bom̃ene la m̃eñ suppla, ñ sum̃ene kũ z̃usaño m̃eñ suppla kũ s̃akar̃oño m̃eñ suppla.

² Balaki kè l̃ákũ Balamu òne nà, akũ ò sa ò kũ z̃usaa kũ s̃akar̃ooo gbagbaki p̃iño p̃inki.

³ Akũ Balamu p̃ine: Ñ ze n sa'op̃oi. Mani gé mà gwa tó Dikiri ni su yā om̃ene, mani yā kũ ani om̃ene oñne. Akũ à gɛ̃e à zé gulei gb̃aagbaaa.

4 Luda sù à a lè, akū Balamu pìne: Ma gbagbaki bò mèn suppla, akū ma sa òmma pínki kù zùsaaò kù sàkarooò.

5 Dikiri yā dāne a lén, akū à pì: Ñ era ñ gé ñ Balaki le ñ oné lākū ma dānne nà.

6 Akū à èra à gèè à a lè zena a sa'opoi kù Mɔabu kínanenɔ ñ pínki,

7 akū à yā kù à èè ò à pì:

Mɔabunɔ kína Balaki ma sisi Siria busun,
akū ma bo ifáboki kpa kpínɔ kínaa ma su.

À pì mà boare Isarailanɔ kpe,
mà su mà sa vāni oare Yakubu buri pìnoné.

8 Mani ke dera mà gbē kù Luda dí ñ káronɔ káa?

Mani ke dera mà bo gbē kù Dikiri dí bo ñ kperonɔ kpeè?

9 Zaa kpi mìsɔntea mateni ñ e,
zaa gu lei musu maten wé sinle.

Gbē pìnɔn kù ndona,
ò ñ zīda dite ndona kù buri pāndenɔ.

10 Yakubu burinɔn dasi lán bùsu'atē bà,
oni fɔ ò Isarailanɔ nara ò ñ lé d̄sro.

Luda tó ma ga gō de lán a gbēnɔ pò bà,
ma lakana gō de lán ñ pò bà.

11 Akū Balaki pìne: N kèmené deran gwee? Ma su kúnwo de ñ ma iberenɔ kámene, akū sa manan n òrine yá?

12 À wèa à pì: Yā kù Dikiri dāmene ma lénn mani oroo?

Balamu ya plade kù à è onaa

13 Balaki pìne: Ñ mós ò gé gu pāndea, gu kù ñni ñ en. Ñ ñ kámene gwe, zaakū ñ kpadome ñni e, ñni ñ e ñ pínkíro.

14 Akū à gèè káaò gudákpārinɔ buran Pisiga kpi mìsɔntea. À gbagbaki bò gwe mèn suppla, akū à sa òmma pínki kù zùsaaò kù sàkarooò.

15 Akū Balamu pìne: Ñ ze n sa'opoi la, mani gé mà a le gwe.

16 Akū Dikiri sù à yā dāne a lén, akū à pìne: Ñ era ñ gé ñ Balaki le ñ oné lākū ma dānne nà.

17 Akū à èra à gèè à a lè zena a sa'opoi kù Mɔabu kínanenɔ. Balaki a là à pì: Dikiri pì deraméè?

18 Akū à yā kù à èè ò à pì:
Zipo né Balaki,

ñ sá kpá ñ ma yā ma!

19 Luda bi bisásirinlo kù à gbasà à éke to,
àdi nèse lite lán bisásiri bàro.

Ani gí yā kù à ò kei yá?

Ani gí lé kù à gbèñne papai yá?

20 À pìmené mà sa mana ónneme.

À arubarikaa dàngu, mani fɔ mà gíro.

21 Mádi yā vāni ke e Yakubu burinɔaro,

mádi yā'ummana ke e Isarailanɔaro.

Dikiri ñ Luda kù kúnwo,

òdi a kíkè tó sé lei ñ té.

22 Luda ñ bóte Misila,
ò gbāna vī lán zùsente bà.

23 Oni fɔ ò pò da Yakubu burinɔaro,

oni fɔ̀ ò àlesi bè̃ne kpá Isarailanɔ̀nero.

Zaa gbára onigɔ̀ o n̄ yá musu,
yá kú Luda kèn gwe.

²⁴ Buri pìi dì fute lán músuda bà,

àdì a zīda bi lán músusaa bà.

Adi wútero ari à gé pó kú à só,

ari à gé pó kú à dènɔ̀ aru mi.

²⁵ Balaki pìne: Ñsun n̄ káro. Ñsun sa mana oñne sero.

²⁶ Balamu pìne: Mádi onne kú yá kú Dikiri dàmenen mani oroo?

Balamu yá aakɔ̀de kú à è onaa

²⁷ Balaki pì Balamune: Ñ mɔ̀ sà, mani gé kúnwo gu pānden. Òdigɔ̀ dōro tó ani ke Ludane n̄ gbē pìno kāmene gwe sà.

²⁸ Akū Balaki gēe káao Peo kpi musu kú à are dɔ̀ gbárannaa.

²⁹ Balamu pìne: Ñ gbagbaki bomẽne la mèn suppla, n̄ mɔ̀mene kú zùsano mèn suppla kú sákaronɔ̀ mèn suppla.

³⁰ Balaki kè lákú à òne nà à sa òm̃ma kú zùsaa pìno kú sákaroo pìno.

24

¹ Kú Balamu è sa mana ona Isarailanɔ̀ne kà Dikirigu, adi gé m̀aso ke lán yá b̄a doru, akū à are dɔ̀ gbárannaa.

² Kú à wé zù, akū à Isarailanɔ̀ è katena n̄ buria. Luda Nini k̄ipaa,

³ akū à yá kú à èe ò à pì:

B̄eɔ̀ né Balamu yān dí,

makū kú ma wé kēna yān dí.

⁴ Makū kú madi Luda yá ma yān dí.

Ma Gbānas̄indapinkide wégupu è,
ma wute n̄es̄ele kutena, ma wé wēna.

⁵ Yakubu burinɔ̀ b̄urakatena mana fá!

Isaraila bizakutanɔ̀ mana!

⁶ Ò katena lán guvute dākono bà,

lán swa d̄oro kara búno bà.

Ò de lán zà lí kú Dikiri b̄ano bà,

lán sida lí kú ò kú í sareno bà.

⁷ I ni n̄ oroz̄ano pa yéere,

n̄ pót̄nanɔ̀ ni í le manamana.

Ñ kína gbāna nigɔ̀ de Agaga póla,

n̄ kpata ni tó bo.

⁸ Luda n̄ bóte Mísila,

ò gbāna vī lán zùsente bà.

Òdi z̄i ble buri kú ò iberẽe kpà kúnwonɔ̀a,

òdi n̄ wāno wíwi òdi n̄ pápa kú káao.

⁹ Òdi s̄p̄ete ò wúte lán músuu bà,

dí mé ani fɔ̀ à n̄ futee?

Luda arubarika da gbē kú oni sa mana oñnenɔ̀gu,

à gbē kú oni sa vāni oñnenɔ̀ ká.

¹⁰ Balaki pɔ̀ f̄e Balamui à ɔ̀ne d̄oà à pì: Ma iberẽno kana yāin ma n̄ sisi, akū n̄ sa mana oñne ḡen aakɔ̀ yá?

¹¹ Ñ tá n̄ bea ḡonɔ̀. Ma pì mani gba kenneme yá, akūs̄ Dikiri ginne n̄ láada le.

¹² Balamu pìne: Mádi ò gbē kú n̄ n̄ zīmanɔ̀neroo!

13 Ma pì bee tó n ma gba n be kú à pana kú andurufuuo kú wuraa, mani bo Dikiri yá kpe mà yá ke kú ma zīda poyeinaaoro, a mana ke a vāni. Yá kú Dikiri pì mà on mani o.

14 Maten tá ma gbēnō kīnaa sà. Ñ mós mà onne lākū gbē pìnō ni ke n gbēnōne nà zia.

Balamu yá siikōde kú à è onaa

15 Akū Balamu yá kú à èe ò à pì:

Beō né Balamu yān dí,
makū kú ma wé kēna yān dí.

16 Makū kú madi Luda yā ma yān dí.

Má Luda Musude nēεgūnyā dō.
Ma Gbānasīndapinkide wégupu è,
ma wute nēsele kutena, ma wé wēna.

17 Maten Isarailanō e, adi ke teranlo,
mateni ní gwa, a gōrō dí ká gīaro.
Susune ní bo Yakubu burinō té,
kpatableri ni bo Isarailanō té,

ani Mōabunō mi wíwí,
ani zukakari pìnō mītoko fōfō.

18 Eōmu būsū ni gō a pō ũ,
a ibeε Sei būsū ni gō a pō ũ,
Isarailanō gbāna nīgō karamε.

19 Yakubu buri ke ni kí bleríma,
ani gbē kpara kú ò gōnō kakate.

20 Balamu Amaleki burinō è, akū à yá kú à èe ò à pì:
Amaleki burinō bi burinō mīdemε,
ama oni kakate zā.

21 Kū Balamu Keninō è, akū à yá kú à èe ò à pì:

Á kúki gbāna gīngin,
á sà kú gbè musu.

22 Bee kú abireo oni á kakatεmε,
Asirianō ni á kúkū zīzōnō ũ.

23 Balamu yá kú à èe ò dō à pì:
O'o, tó Luda kè le, dí mé ani boo?

24 Gó'itenō ni bo Sipiru būsūn,
oni zī ble Asirianō kú Eberunōa,
ama mókōnō ni kakatεmε se.

25 Balamu fūte à tà a bea, akū Balaki dà zén se.

DOKAGBĒSISINAA

Musa takada sɔɔrode

30

Dikiri Isarailanɔ ɛrana ń gwena zĩn

¹ Tó arubarika kú láari yá kú ma diteáre dínɔ á lé pínki, àgɔ dɔn buri kú Dikiri á Luda ni péáwa à á fákɔa ń ténɔ gūn.

² Tó ákɔnɔ kú á nénɔ ɛra ò are dɔ Dikiri á Ludaa, tó a a yá kú maten diteáre gbára mà pínki kú nèse doo kú pɔyeinaao,

³ Dikiri á Luda ni á wènda gwa, ani era à á kakara zaa buri kú à á fákɔa ń ténɔ gūn à su kááo á gwena zĩn.

⁴ Bee tó à péáwa à á fákɔa búsú kú ò kú ari andunia léanɔ gūn, ani á burinɔ kakara gwe à su kúńwo.

⁵ Ani era kúńwo búsú kú à de ń dizinɔ pɔ ũ gūn. Tó ò búsú pì kú, ani arubarikaa dańgu, ani tó ò dasi kú de ń dizinɔla.

⁶ Dikiri á Luda ni á swè pípiáre kú á burinɔ, á nini nigɔ yei kú nèse doo de àgɔ kú kú wèndiio.

⁷ Dikiri á Luda ni láari dínɔ bo á ibere kú ò zàágu òten wé tááwanɔa,

⁸ áni era à Dikiri yá ma àgɔ zĩ ke kú a yáditena kú maten oáre gbáranɔo.

⁹ Dikiri á Luda ni arubarika daágu kú á zĩ sinda pínki, ani tó á nénɔ kɔ kú á pɔkádénɔ kú á burapɔnɔ. A pɔ ni era à keáwa nna, ani yá mana keáre lákú a pɔ kè nna á dizinɔa nà.

¹⁰ Tó a Dikiri á Luda yá mà a a ɔɔkɔ gwà akúsɔ á a yáditena kú ò kú doka takada díkĩna gūnɔ kúna, tó a are dɔ Dikiri á Ludaa kú nèse doo kú pɔyeinaao, ani abirenɔ keáre pínki.

Wèndi ke ga

¹¹ Yá kú maten diteáre gbára pì zĩ'ũ de á gbána lélaro. À zà kááoro.

¹² À kú ludambero, gbasa à pi, dí mé ani gé ludambe à kipao de à ma à zĩ kea.

¹³ À kú ísira bara direro, gbasa à pi, dí mé ani bikú ísira bara à suo de à ma àgɔ kúna.

¹⁴ Yá pì kú kááo kánikáni, à kú á lén kú á nèseɛo de à le à zĩ kea.

¹⁵ À ma! Maten wèndi kú yá manao dite á are gbára kú gao kú yá vānio.

¹⁶ Maten diteáre gbára, àgɔ ye Dikiri á Ludai àgɔ té a gèsegbèi, à a ɔɔkɔ gwa àgɔ a yáditenanɔ kú a dokayánɔ kúna, de àgɔ kun à kè dasi, Dikiri á Luda ni arubarika daágu búsú kú áten gé sí gūn.

¹⁷ Ama tó a kpe line akúsɔ ádi a yá maro, tó a kèa akúsɔ a tãnanɔ gbàgba a donyĩ kèńne,

¹⁸ maten oáre gbára, a kakaten gwe! Áni gí ke búsú kú áten bikú Yodaa áten gé sí gūnlo.

¹⁹ Ludambe kú zĩteome ma sèedadénɔ ũ gbára á yá musu. Ma wèndi kú gao dite á are, arubarika yánɔ kú láaribona yánɔ. À wèndi sé de ákɔnɔ kú á nénɔ le àgɔ kun.

²⁰ Àg̃ɔ yɛ Dikiri á Ludai àg̃ɔ a yá ma à naa, zaakú àkũmɛ á wɛ̀ndi ũ. Ani tó à g̃i kɛ̀ bùsu kũ à la dà á dizi Ibrahĩ kũ Isaakuo kũ Yakubuonɔnɛ, à p̃i áni kpám̃ma gũn.

31

Yɔsua ditena Musa g̃ɛnɛ ũ

¹ Kũ Musa yá dínɔ ò Isarailanɔnɛ à làka,

² à p̃i: Tera dí bà ma ka wɛ̀ basuddo, mani f̃ɔ mà doáre are doro. Dikiri p̃imɛnɛ mani bikú Yodaaro.

³ Dikiri á Luda mé ani doáre are à bikú. Ani buri kũ ò kú gwɛnɔ kakatɛ́are de à ñ bùsu sí. Yɔsua mé anig̃ɔ doáre are sà lákũ Dikiri ò nà.

⁴ Dikiri ni kɛ̀ buri p̃inɔnɛ lákũ à kɛ̀ Am̃orinɔ k̃inanɔnɛ nà Sis kũ Oguo kũ ñ bùsuuo kũ à ñ kákate.

⁵ Dikiri ni ñ naáre á ɔĩ áni kɛ́nɛ lákũ ma ditɛ́are nà p̃ínki.

⁶ À á laakari kpátɛ àg̃ɔ w̃ɔrɔg̃ɔ ṽĩ! Àsun tó ṽina á kũro, àsun tó swɛ̀ kɛ́águ ñ yáiro, zaakú Dikiri á Luda mé àten gé kááo. Ani á tónlo ani p̃á kpááiro.

⁷ Akú Musa Yɔsua sisi Isarailanɔ wára ñ p̃ínki à p̃inɛ: Ñ ze gb̃ana ñg̃ɔ w̃ɔrɔg̃ɔ ṽĩ, zaakú m̃ɔk̃ɔn mé ñni gé kũ gb̃ɛ́ dínɔ bùsu kũ Dikiri la dà ñ dizi káakunɔnɛ à p̃i áni kpám̃ma gũn. M̃ɔk̃ɔn mé ñni bùsuu p̃ii kpaatɛ́tɛ́nɛ.

⁸ Dikiri mé ani donne are. Àkũ mé anig̃ɔ kú kũnwɔ, ani n tónlo ani p̃á kpányĩ zikiro. Ñsun tó ṽina n kũro ñsun bídi kero.

⁹ Musa doka p̃ii kɛ̀ takada gũn à kpá sa'ori Levi buri kũ òdig̃ɔ Dikiri bàka kunna kũnwɔ àkpati senanɔa kũ Isaraila gb̃ɛ́ z̃k̃ɔnɔ ñ p̃ínki.

¹⁰ Musa yá ditɛ́nɛ à p̃i: Wɛ̀ supplapla gb̃ɛra, wɛ̀ kũ òdi f̃inadenɔ kɛ̀ Kutadɔna dikpɛg̃ɔɔa,

¹¹ tó Isarailanɔ sù ò ñ z̃ida m̃ò Dikiri ñ Ludanɛ ñ p̃ínki gu kũ ani sé gũn, àg̃ɔ doka takada dík̃ina kyó kɛ́nɛ ò ma.

¹² Àg̃ɔ ñ kakara, g̃ɔgb̃ɛnɔ kũ nɔgb̃ɛnɔ kũ né fitinɔ kũ b̃òasu kũ ò kú á wɛ̀tɛnnɔ, de ò ma ò dada, ò le òg̃ɔ Dikiri á Luda ṽina ṽĩ, òg̃ɔ dokayá p̃inɔ kũna p̃ínki òg̃ɔ z̃i kɛ́a.

¹³ Ñ né kũ ò yá p̃i d̃ɔronɔ ni ma, onig̃ɔ ṽinakena Dikiri á Ludanɛ dada g̃ɔɔ kũ á kú bùsu kũ àten bikú Yodaa à gé sí p̃ii gũn.

Dikiri g̃ɛnake à Isarailanɔ bona a kpɛ́yá ò

¹⁴ Dikiri p̃i Musanɛ: N gag̃ɔɔ kà k̃ini. Ñ Yɔsua sisi à gé ze dakarekia, mani z̃i nane a ɔĩ. Akú Musa kũ Yɔsuao g̃ɛ̀ ò zɛ̀ dakarekia.

¹⁵ Dikiri b̃ò à sṹma gwe tɛ́luku kũ à zɛna kuta p̃i kpéleleaa gũn.

¹⁶ Akú Dikiri p̃i Musanɛ: Tó n ka n dizinɔla, gb̃ɛ́ p̃inɔ ni fute ò p̃ápá kɛ̀ ò do bùsu kũ òten gɛ̀n t̃ananɔi. Oni p̃á kpámai ò ma bàka kunna kũnwɔ yá gboro.

¹⁷ Z̃i p̃iia mani p̃o f̃ɛ́nyĩ mà p̃á kpányĩ, mani kpɛ́ línɛ ò ñ kakate. Kisianɔ ni wí ñ musu dasi ò wari kɛ̀. Z̃i p̃iia oni p̃i: Kisira p̃inɔ wí ó musu kũ ó Luda kú kũooro yáinloo?

¹⁸ Z̃i p̃iian mani kpɛ́ línɛ yá ṽani kũ ò kɛ̀ yá, ò are d̃ò t̃ananɔa.

¹⁹ Ñ lè dík̃ina kɛ̀ takadan sà ñ dada Isarailanɔnɛ ò sí, de àg̃ɔ demɛnɛ ñ bona ma kpɛ́ sèeda ũ.

²⁰ Tó ma ge kũnwɔ bùsu kũ ma la dà ñ dizi káakunɔnɛ gũn, bùsu kũ ṽi kũ z̃'io din p̃ii, tó ò kà ò mèe kpà, oni are d̃ò t̃ananɔame ò ñ gbagba. Oni p̃á kpámai ò ma bàka kunna kũnwɔ yá gboro.

21 Tó kisira pìnó n̄ lé dasi òten wari ke, lèe pì mé ani n̄ yá vāni káinne n̄ ɔ̄, zaakū a yá ni sá n̄ burinoguro. Má yá kú à kú n̄ n̄esen gbāra d̄s ari m̄aḡs gé kúnwo búsu kú ma la dàinne gūn.

22 Musa lèe pìi kè takadan zī pia, akū à dà Isarailan̄e.

23 Dikiri yá dite Nuni né Yɔsuan̄e à pì: N̄ laakari kpáte nḡs w̄oroḡo vī! M̄ok̄on mé ĩni gé kú Isarailan̄o búsu kú ma la dàinne gūn, akūs̄s makū maniḡs kú kúnwo.

24 Kú Musa dokayā pìnó kè takadan à làka pínki,

25 à yá dite Levi buri kú òdiḡs Dikiri bàka kunna kúnwo àkpati senan̄e à pì:

26 À doka takada d̄ik̄ina sí à dite Dikiri á Luda bàka kunna k̄ááo àkpatii sare, aḡs kú gwe á bona Dikiri kpe s̄eda ũ.

27 Zaakū má á s̄agbāna d̄s, lákū adi gí yāi nà. Zaa ḡor̄o kú má kú k̄ááo adiḡs bo Dikiri yā kpe me ari kú a terao. Oni ma ga gbera p̄o ó d̄o yá?

28 À á buri gb̄e z̄ok̄on̄o kú á don'ar̄eden̄o kakaram̄ene, de mà yá d̄in̄o dañne n̄ s̄an, ludambe kú z̄iteo niḡs de ma s̄edad̄en̄o ũ á yá musu.

29 Zaakū má d̄s kú áni á z̄ida yaka ma ga gbera, áni k̄e z̄é kú ma m̄óárea. Abire gbera kisira ni á le, zaakū áni yá kú à vāni Dikirine ke, ani p̄o f̄eái t̄ana kú a k̄en̄o yāi.

30 Akū Musa lèe pì yá dà Isaraila kú ò kakaranan̄e n̄ s̄an m̄ammam.

34

Musa ganaa

1 Musa b̄o M̄abun̄o búsu s̄ente à d̄idi Nebo kpia ari Pisiga kpi m̄is̄onte kú à are d̄o Yerikoa, akū Dikiri búsuu p̄ii m̄one pínki zaa Giliada búsun ari Danin̄o búsun

2 kú Nafatalin̄o búsuuo pínki kú Eflaimun̄o búsuuo kú Manasen̄o búsuuo kú Yudan̄o búsuuo pínki ari ísira kú à kú if̄alete kpa

3 kú Negevio kú Yeriko w̄ete dominalide guvuteo ari Zoa.

4 Akū Dikiri p̄ine: Búsu kú ma la dà Ibrahim̄e kú Isaakuo kú Yakubuo ma p̄i mani kpá n̄ burin̄oaa p̄iin gwe. Ma tò n w̄é s̄iale, ama ĩni bikū Yodaa n̄ ḡenlo.

5 Akū Dikiri z̄obleri Musa ḡa M̄abun̄o búsun gwe lákū Dikiri ò nà.

6 Akū Dikiri a v̄i guvuten gwe Betepeo kpa. Gb̄eke a mira ki d̄oro ari kú a gb̄arao.

7 Musa ḡa a w̄e basuddode ḡumme. A w̄é nna akūs̄s a gb̄ana dí lagoro.

8 Isarailan̄o a ḡe k̄e ḡor̄o baraakuri M̄abun̄o búsu s̄ente, akū a ḡekena kú ɔ̄d̄o láka.

9 Ɔ̄nd̄s p̄apa Nuni né Yɔsuua kú Musa ɔ̄ n̄a yāi. Isarailan̄o a yá mà, ò kè lákū Dikiri dà Musan̄e nà.

10 Annabi ke dí bo Isarailan̄o gūn lán Musa bà doro. Àdi yá o kú Dikirio t̄ēt̄ent̄ē

11 akūs̄s à s̄edan̄o kú daboyā kú Dikiri à z̄lon̄o kè Misila, Firi'auna kú a ìban̄o kú a gb̄en̄o are n̄ pínki.

12 Gb̄eke dí yá naasi z̄ok̄e ke kú iko gb̄anao lán Musa bà Isarailan̄o w̄é s̄iale doro.

YOSUA

Zìblena Kanaanò bùsuaa 1:1-11:23

Yosua lézammaa kú a ganaao 23:1-24:33

Dikiri yaditena Yosua

¹ Dikiri zòbleri Musa ga gbera Dikiri yá ò Musa kpàasi Yosua, Nuni néne à pì:

² Ma zòbleri Musa gà. Ñ fute ñ bikū Yodaa la sà, məkɔn kū Isarailanò ñ pínki, à gē bùsu kū ma kpàáwan.

³ Gu kū á gbá pèten pínki, ma kpàáwa lákū ma ò Musane nà.

⁴ Sena zaa gbárannan ari gena Lebana bùsun, sena zaa swa zəkɔ kū òdi pi Yuflati ari gena ísira kū à kú ifálete kpa, Itinò bùsuu pì ni gɔ á búsu ũ pínki.

⁵ Ari ñ gé gao gbēke ni le à n gá fíro. Lákū má kú kú Musao nà, len manigɔ kú kúnwo le. Mani n tónlo, mani pā kpányī zikiro.

⁶ Ñ ze gbāna ñgɔ wórɔgɔ vī, zaakū məkɔn mé Ìni bùsu kū ma a la dà á dizi káakunone ma pì mani kpámma sí ñ kpá gbē dínɔa.

⁷ Ñ ze gbāna ñgɔ wórɔgɔ vī dé! Ñ laakari dɔ doka kū ma zòbleri Musa dānnea ñgɔ kūna pínki. Ñsun kēa ñ na ɔplai ke ɔzeiro, n tá ni ke nna.

⁸ Ñ tó Musa doka takada pì yá gɔ da n lén, ñgɔ laasun léa fānantē kū gwāanio. Ñ laakari dɔ yá kú à kú a gūnnɔa pínki ñ zī kēa, n tá nigɔ nna n yá ni bo mana.

⁹ Makū mé ma yá ditenneroo? Ñ ze gbāna ñgɔ wórɔgɔ vī. Ñsun tó vīna n kúro, ñsun bídi kero, zaakū makū Dikiri n Luda, manigɔ kú kúnwo gu kú nten gén pínki.

¹⁰ Akū Yosua pì Isaraila don'are denone:

¹¹ À gēte búrān à o gbēnone ò zāna soru ke, zaakū gɔɔ aakɔ gbera oni bikū Yodaa la, oni gé bùsu kú Dikiri ñ Luda kpámma ògɔ vī sí.

¹² Yosua pì Rubeninone kú Gadanò kú Manaseno kpadoo:

¹³ À dɔ yá kú Dikiri zòbleri Musa dīteáre dín, à pì Dikiri á Luda ni tó à kámmaboki le à bùsu díkīna kpàáwa.

¹⁴ Abire yāi á nɔgbēno kú á né fitino kú á pɔkadenɔ gɔ bùsu kú Musa kpàáwan Yoda bara la, á zīkarino do ñ gbēnone are ò bikū ñ pínki, ògɔ ñ gōkēbɔno kūna ò kpányī

¹⁵ ari Dikiri gɔ tó á gbēno kámmaboki le lákū à kēáre nà, mókɔno sɔ onigɔ bùsu kú Dikiri á Luda ten kpámma vī. Abire gbera áni su bùsu kú à gɔ á pɔ ũ díkīna gūn, áni vute bùsu kú Dikiri zòbleri Musa kpàáwa Yoda bara la ifāboki kpa pìn.

¹⁶ Akū ò wèa ò pì: Yá kú n dītewere pínki óni ke. Gu kú n ó zīn pínki óni gé.

¹⁷ Lákū ò zī kē Musa yá nà pínki, len óni zī ke n yāa le se. Dikiri n Luda gɔ kú kúnwo, lákū à kú kú Musao nà.

¹⁸ Gbē kú à bò n yá kpe à gi yá kú n dītene kei, ade gāme. Ñ ze gbāna ñgɔ wórɔgɔ vī dé!

2

1 Zaa Sitimu Nuni né Yosua gu'asirigwarinɔ zì gbɛ̀nɔn pla asiri gūn à pì: À gé à wé kpáte būsuu pìii, atɛnsa Yeriko. Akū ò gèe gwe, ò gèe ò kipa karua kū òdi pinɛ Rahabu ben.

2 Akū ò pì Yeriko kɔnane: Isaraila kenɔ gè la okɔsiala de ò ó būsuu asiri gwa.

3 Akū kɔna pì gbɛ̀nɔ zì Rahabua ò pì: N̄ bo kū gōgbɛ̀ kū ò sùn n Kɔnaa, zaakū ò būsuu pínki asiri gwana yáin ò sù.

4 Àkū s̄ nɔgbɛ̀ pì gɔnake à gbɛ̀nɔn pla pìnɔ ùte kò, akū à pì: Gbɛ̀ pìnɔ sù ma kɔnaa la yāpurame. Má d̄s gu kū ò bònlo.

5 Kū gu si b̄nizetatarɔa, ò bòte. Má d̄s tó gu kū ò tànlo. À n̄ gbese likalika, áni n̄ le.

6 Àkū s̄ à gɔnake à n̄ sé à gèe kúnwo kpé musu à n̄ ùte bàwisi lí kū à katena gwen kò.

7 Z̄irinɔ pèteyĩ zén ari Yoda bikúkia, akū ò b̄nize tàta n̄ kpe ḡnɔ.

8 Ari gu'asirigwarii pìnɔ gō wúte, Rahabu didi n̄ kɔnaa kpé musu

9 à p̄inɛ: Má d̄s kū Dikiri būsuu díkɔna kpàáwa. Á v̄ina ó kū, akū būsuu dí deno ká gá n̄ pínki á yáí.

10 O mà lákū Dikiri Isira T̄era z̄èk̄sreáre nà ḡrɔ kū a b̄ote Misila kū yá kū a kè Sīs kū Oguone, a Am̄orinɔ kɔna gbɛ̀nɔn pla pìnɔ kè dúgudugu Yoda bara dire.

11 Kū o mà, swèe kèògu, ó nini kòko á yáí, zaakū Dikiri á Ludame musu kū z̄it̄eo Luda ũ.

12 Zaakū ma gb̄eke kèáre, ák̄nɔ s̄ à la damene sà kū Dikiri t̄so kū áni gb̄eke ke ma de bedenɔne. À s̄eeta kemene de màḡs̄ d̄s s̄ans̄an

13 kū áni ma de kū ma dao kū ma v̄inɔn kū ma dakūnanɔ kū ò gbɛ̀nɔ m̄i sí n̄ pínki à ó bo ga léí.

14 Akū gōgbɛ̀ pìnɔ w̄ea ò pì: M̄ok̄s̄mme ó w̄endi ũ, ók̄nɔm̄e n̄ w̄endi ũ se. Tó ndi ó yá ò gb̄eke màro, tó Dikiri būsuu díkɔna kpàwá, óni gb̄eke kenne yāpura.

15 Akū à n̄ b̄ote wondoo gūn à n̄ kipa b̄ini kpe kū bàao, zaakū a be kū à kun kū w̄ete b̄ini musume.

16 Á p̄inɛ: À m̄i pé kpinɔa de á gb̄eserinɔ sún dakare kááoro yáí. Àḡs̄ utena gwe ḡrɔ aak̄s̄ ari á gb̄eserinɔ su, gbasa à da zén.

17-18 Akū gōgbɛ̀ pìnɔ pinɛ: Tó o era o ḡé á b̄usun, n̄ w̄nɔn t̄era díkɔna d̄o wondo kū nteni ó b̄oten dia, n̄ n de kū n dao kū n v̄inɔn kū n dakūnanɔ kū n de bedenɔ kakaranyĩ n̄ pínki n kpé díkɔnan. Tó ndi ke lero, ó bàka niḡs̄ kú ladana kū n tò o la d̄annen doro.

19 Tó n̄ gb̄eke b̄o n kpén à gèe ḡanulea, à a z̄ida d̄en gwe, ó yān doro. Tó n̄ gb̄eke kú kúnwo kpén, akū ò a d̄e, ók̄nɔn a gana yá ni wí ó musu.

20 Tó n̄ ó k̄rɔm̄ɔt̄ɔ kè gbɛ̀nɔne s̄s, ó bàka niḡs̄ kú ladana kū n tò o la d̄anne p̄in doro.

21 Akū Rahabu pì: Àḡs̄ de lákū a ò nà. Akū à n̄ gb̄are ò tà. Akū à w̄nɔn t̄era p̄ii d̄b̄ a wondooa.

22 Kū ò kipa b̄ina le, ò m̄i pè kpinɔa, akū ò ì gwe ḡrɔ aak̄s̄ ari n̄ gb̄eserinɔ ḡe s̄uò. N̄ gb̄eserii pìnɔ n̄ w̄ete zé sare pínki odi n̄ lero.

23 Akū gbɛ̀nɔn pla pìnɔ dà zén ò kipa kpi pìnɔa ò bikú swaa. Kū ò kà Nuni né Yosua kɔnaa, ò yá kū à n̄ lé gb̄ane pínki

24 ò pì: Dikiri būsuu p̄ii n̄awere ò w̄i pínki. B̄usupidenɔ ká gá n̄ pínki ó yáí.

3

Isarailanɔ bikuna Yodaa

1 Yosua fùte kɔnkɔnkɔnɔ kù Isarailanɔ n̄ pínki. Bona Sitimu ò gèe Yodai, akù ò bùraa kàte gwe ari ògɔ gé bikù.

2 Gɔrɔ aakɔ gbera Isaraila gbē zɔkɔnɔ kurèkure bùraai

3 ò yā dite gbēnɔne ò pì: Tó a è Levi buri sa'orinɔ Dikiri á Luda bàka kunna kùoo àkpati sɛna, à da zén àgɔ té n̄ kpɛ,

4 de à le à dɔ zé kù áni sé, zaakù ádi zé pì sè zikiro. Àgɔ té zàzā lán kiloo do taka bà yɔɔ! Àsun na àkpatii pìiuro.

5 Akù Yosua pì gbēnɔne: À gbà bo á zidane, zaakù Dikiri ni yābonsare ke á té zia.

6 Akù à èra à pì sa'orinɔne: À Dikiri bàka kunna kùoo àkpati sé à do gbēnɔne are à bikùo. Akù ò àkpatii pìi sè ò dòo gbēnɔne are.

7 Dikiri pì Yosuanɛ: Mani na n sɛna leia Isarailanɔne gbāra, onigɔ dɔ kù má kù kúnwo lákù má kù kù Musao nà.

8 N ò sa'ori kù ò ma bàka kunna kááo àkpati sɛnanɔne, tò ò kà Yodai, ò gè ò ze a ín.

9 Akù Yosua pì Isarailanɔne: À mólá à Dikiri á Luda yā ma.

10 Akù à èra à pì: Lɛn áni gɔ dɔ kù Luda Wèndide kù kááo le, akusɔ ani péare Kanaanɔa kù Itinɔ kù Ivinɔ kù Perizinɔ kù Gigasinɔ kù Amorinɔ kù Yebusinɔo.

11 À gwa! Andunia sɛnda pínki Dikiri bàka kunna kùoo àkpati ni doáre are ari Yoda ín.

12 À gbēnɔn kuri awɛɛplanɔ sé á té, buri kù burio gbē mèn dodo.

13 Tó sa'ori kù ò andunia sɛnda pínki Dikiri àkpati sɛnanɔ gbá pète Yoda ín, í pì n̄ zɔkɔre, í kù àten bo swa musu ni ke bīni ũ à gɔ zena a gbèn.

14 Kù gbēnɔ bùra fùte ò dà zén, òten gé bikù Yodaa, sa'ori kù ò Dikiri bàka kunna kúnwo àkpati sɛnanɔ té n̄ are le.

15 Burapɔnɔ keke gɔrɔ sɛnda pínki swa pìi d̄i pa ari à dà s̄s̄ila, ama gɔrɔ kù àkpatiserii pìnɔ kà swa pìi, kù ò gbá pète ín,

16 akù í kù àten bo swa pìi musu zɔkɔre à bīni kè à gɔ zena a gbèn zaa zàzā wēte kù òdi pì Adamu sare Zaretá b̄usun. Í kù àten ta sèbe wisiden zɔkɔre m̄m̄m̄o, akù gbēnɔ bikù are d̄ok̄šana kù Yerikoo.

17 Sa'ori kù ò Dikiri bàka kunna kúnwo àkpati sɛnanɔ gɔ zena Yoda wèen z̄ite koria ḡinḡin, akù Isaraila buri sɛnda pínki té gukori pìn ari ò gèe ò bikù n̄ pínki ò làka.

4

Gbè mèn kuri awɛɛplanɔ didikšana sèeda ũ

1 Kù Isaraila buri sɛnda pínki bikù Yodaa ò làka, akù Dikiri pì Yosuanɛ:

2 Á buri mèn kuri awɛɛplanɔ té à gbēnɔ sɛn dodo

3 ò òfne ò gbè sète swawèen mèn kuri awɛɛpla gu kù sa'orinɔn zen s̄usu, ò bikùo ò kàte gu kù áni in gwāaniala.

4 Akù Yosua gbēnɔn kuri awɛɛplanɔ dite Isaraila burinɔ té dodo, akù à n̄ s̄isi

5 à p̄inne: À gé Yoda wèen Dikiri á Luda àkpati are, á baadi gbè sé à di a ḡan á Isaraila burinɔ dasi lén.

6 Gbè d̄inɔ ni gɔáre sèeda ũ. Tó á n̄enɔ á lá zia, b̄on gbè d̄inɔ deáre a ũ,

⁷ à piínne, kú ò ye ò bikù kú Dikiri bàka kunna kúoo àkpatiio, akú a í zòkòre, akú gbèe pìno gò Isarailanone a dɔngu pò ũ ari gɔɔ sɪnda pínki.

⁸ Len Isarailanò kè le lákù Yosua óhne nà. Ò gbèe sète Yoda wèen mèn kuri awèepla Isaraila burinò dasi len lákù Dikiri ò Yosuanè nà. Ò bikùò ò kàte gu kù ò in.

⁹ Gbè mèn kuri awèepla kù ò sète swawèen sa'ori kù ò àkpati senaa pìno zekian Yosua didikò, ò kú gwe ari kù a gbàrao.

¹⁰ Sa'ori kù ò àkpatii pì senano gò zena swawèen ari yā kù Dikiri dìte Yosuanè à ò gbènonèe gèe à làkao pínki lákù Musa dìtene nà. Gbèno kè likalika ò bikù.

¹¹ Kù ò bikù n pínki ò làka, gbasaa sa'orino bikù kù Dikiri àkpatiio gbèno wára.

¹² Rubeni buri gògbèno kù Gada buri gògbèno kù Manasenò kpado gògbèno mé ò dò Isaraila buri kparanone are ò bikù lákù Musa óhne yā nà. Ò n zìkabono kùna.

¹³ N zìkarino kà gbènon dúbu bupla taka. Ò bikù Dikiri are ò gèe Yeriko gbàrannan kù zì soruo.

¹⁴ Zì birean Dikiri Yosua sè lei Isarailanone n pínki, akú ò a yā mà ari à gèe à gào lákù ò Musa yā mà nà.

¹⁵ Akú Dikiri pì Yosuanè:

¹⁶ N o sa'ori kù ò doka àkpati senanone ò bo swawèen.

¹⁷ Akú Yosua óhne ò bo swawèen,

¹⁸ akú ò bòn. Kù ò gbá pète sísìia, akú swa'ì era à sù a gbèn gònò. À pà à dàgula ari à dà sísìla lán káakuro bà.

¹⁹ Mò káaku gɔɔ kuride zin Isarailanò bò Yoda swawèen ò gèe ò bùraa kàte Giligala, Yeriko ifàboki kpa.

²⁰ Yosua gbè mèn kuri awèepla kù ò sète Yoda wèen pìno didikò Giligala gwe.

²¹ À pì gbènonè: Tó á néno sù ò n denò là zia ò pì, gbè dínò yáasi de deramee?

²² À piínne, á bikùna Yodaa gukoria sèedaame,

²³ zaakù Dikiri á Luda a í bàbaáre á zén, akú a bikù lákù a bikù Isira Tèra kù à a í bàbaárea nà.

²⁴ Dikiri kè le, de andunia buri sɪnda pínki gò dɔ kù à gbàna vī, ákòno sò àgò Dikiri á Luda vīna vī gɔɔ sɪnda pínki.

5

¹ Kù Amorino kína kù ò kú Yoda ifàlete kpanò kù Kanaanò kína kù ò kú ísira sareno mà lákù Dikiri Yoda í zòkòre Isarailanone ò bikù nà, akú swèe kèngu n ká gá n pínki Isarailanò yái.

Tɔzɔna Isarailanone Giligala

² Gɔɔ birea Dikiri pì Yosuanè: N gbè fènenò ke n era n tɔ zɔ Isarailanone.

³ Akú Yosua pì ò gbè fènenò ke, akú ò tɔ zɔ Isarailanone gu kù òdi pì tera gyofɔɔ Sísìi.

⁴ Yā kù à tò à tɔ zɔnɛn dí. Isarailanò botena Misila gbera, n tá gūn, gò gbàna kù ò tɔ zɔnò gàga gbàrannan n pínki.

⁵ Gbè kù ò bòte Misilanò tɔzɔna n pínki. Gbè kù ò n í gbàrannan zé gūn bona Misila gberano, mòkòno mé òdi tɔ zɔro.

⁶ Isarailano té gbáranann wè bupla ari gbē kū ò de gō gbānanō ũ goro kū ò bôte Misilano gèe ò gāgao n pínki, zaakū odi Dikiri yā maro. Dikiri piñne oni wé sí būsū kū a a lé sè ñ dizinōne à pì áni kpámmlero, būsū kū ví kū z'io din pìi.

⁷ Ñ né kū Dikiri tò ò fùte ñ gberanōn Yosua tō z'ñne, zaakū gyoforōdenōme, odi tō z'ñne zénlo.

⁸ Kū Isarailano tō z' ñ pínki ò làka, ò gō gu kū ò bùraa kàten gwe ari ñ bōò gèe à làkao.

⁹ Akū Dikiri pì Yosuanē: Ma wé'i kū Misilano dááwa bòare gbāran gwe. Akū ò tó kpà gu piñne Giligala ari kū a gbārao.

¹⁰ Isarailano bùra katēna Giligala akū ò Vīnla dikpe kē Yeriko gbáranann gwe mo pì goro gēro donsaride zī okosi.

¹¹ Kū ò dikpe pìi kē gu dō ò būsū pì burapōnō blè, burodi futenasari kū pòblewe kpatanaao.

¹² Ñ būsū pì burapōnō blēnaa gbera, kū gu dō, manakōtenaa zè, adi kóteñne doro, akū ò Kanaanō būsū pò blè wè birea sà.

Dikiri zìkarinō don'arede

¹³ Kū Yosua kà káni kū Yerikoo, à wé sè à gu gwà, akū à gōgbē ke è zēna a are kū fēnedao na a òi. Akū Yosua nài à a là à pì: Ñ kú ò kpen yá, ke ó iberēnō kpe?

¹⁴ À wèa à pì: Lenlo. Dikiri zìkarinō don'arede n ma u, ma kanan dí. Akū Yosua kùtene à mii pète, akū à a là à pì: Yā kpaten ma Dikiri ni o makū a zòbleriñne?

¹⁵ Dikiri zìkarinō don'arede pìi wèa à pì: Ñ n kyate bobo, zaakū gu kū ñ zén kú adona. Akū Yosua kè lé.

6

Yeriko bīni letēnaa

¹ Ò Yeriko bīnize gbàno tàta gíngin Isarailano yāi. Gbēke dí boro, gbēke dí gēro.

² Akū Dikiri pì Yosuanē: Ñ gwa, ma Yeriko nānne n òi kū a kínao kū a zìkarinō.

³ Mòkōn kū n zìkarinō à gé à lika wēte pìi gèn do á pínki à su. Àgō likai gèn dodo lé ari goro suddo.

⁴ Sa'ori gbēnōn supplanō do àkpatiñne are ògō kuru kūna. A goro supplade zī à lika wēte pìi gèn suppla goro kū sa'orii pìnō teni ñ kuru pé.

⁵ Tó ò kuru pè òteni a yīsām pá, akū a a ũ mà, gbē sīnda pínki wiki lé gbānagbāna, wēte bīni ni sikūn, á baadi ni sin.

⁶ Akū Nuni né Yosua sa'orinō sisi à piñne: À Dikiri bàka kunna kūoo àkpati sé, a gbēnōn supplanō ni done are, á baadi nigō kuru kūna.

⁷ Akū à pì gbēnōne: À fute à gé à lika wēte gèn do. Zìkarinō mé ò do Dikiri àkpatiñne are.

⁸ Kū Yosua yā ò gbēnōne, akū sa'ori gbēnōn suppla kū ò kuru kūnaa pìnō fùte ò dō Dikiri bàka kunna kúnwo àkpatiñne are, òteni ñ kuru pé.

⁹ Zìkarinō té sa'orii pìnō are, pari té àkpati kpe, akūsō kurunō ũ dō.

¹⁰ À sù à lè Yosua ò gbēnōne à pì: Àsun wiki léro. Àsun tó ò á kīni maro. Àsun tó yake bo á lénlo ari goro kū mani oáre à wiki lé, gbasa à lé.

¹¹ Ò gèe ò lika wēte pìi kū àkpatiio gèn do lé, akū ò èra ò tà ñ bùran ò ì gwe.

¹² Yosua fùte kōnkōkōnkō, akū sa'orinō Dikiri àkpatii sè.

13 Sa'ori gbēnɔn suppla kù ò kuru kùnaa pìnɔ dò Dikiri àkpatiine arɛ, òten pé. Zikarinɔ dòhne arɛ, pari té àkpatii pì kpe, akúsɔ kurunɔ ù dɔ.

14 Ò lika wēte pìii gèn do a gɔɔ plade zī, akù ò èra ò tà n bùran. Ò kè le ari gɔɔ suddo.

15 A gɔɔ supplade zī ò fùte kɔnkɔ gudɔnaao, akù ò èra ò gèè ò lika wēte pìii lákù òdi ke nà. Ama zī birea ò likai gèn supplame.

16 A gèn supplade pìia gɔɔ kù sa'orinɔ ten gé n kuru yīsám pá, akù Yosua pì gbēnɔnɛ: À wiki lé, zaakù Dikiri wēte pìi kpàáwame.

17 Dikiri wēte pì kù pɔ kù ò kunno dìte a pɔ ùmɛ. Ò n kakate n pínki. Karua Rahabu kù gbē kù ò kù káao a beanɔ mé oni bo ntēne, zaakù akù mé à gu'asirigwari kù ò n zīnɔ ùte.

18 À laakari ke! Àsun pɔ kù Dikiri dìte a pɔ ù ke séro, de àsun kakatero yāi. Tó a sè, áni yā gáte á bùraane à gɔ kakatena pɔ ù.

19 Andurufu kù wurao kù mɔgotē pɔnɔ kù m̀si pɔnɔ pínki bi Dikiri pɔmɛ. Séde ò ká Dikiri aruzekɛ utekin.

20 Kù ò kuru pè, akúsɔ Isarailanɔ wiki lè gbānagbāna le, wēte bīninɔ sikhun. Akù n baadi sìn sùsu, akù ò wēte pìi s̀.

21 Ò pɔ kù ò kunno dìte Dikiri pɔ ù, akù ò gbēnɔ kàkate n pínki kù fēnedao, gɔgbēnɔ kù nɔgbēnɔ, né fítinɔ gbē zɔkɔnɔ kù zùnɔ kù sánɔ kù zaakinɔ.

22 Yosua pì gbēnɔn pla kù ò gèè ò b̀suu pìi asiri gwànɔnɛ: À gē karuaa pì kpén à bo káao kù a gbēnɔ, lákù a a la dànɛ nà.

23 Akù kefenna pìnɔ gèè ò bò kù Rahabuo kù a deo kù a dao kù a v̀ninɔ kù a dakùnanɔ kù a gbēnɔ n pínki. Ò sù káao kù a danɔnɔ n pínki, akù ò n káte Isarailanɔ bùraa sare.

24 Akù ò té s̀ wēte pìia kù pɔ kù ò kunno pínki, tó adi ke andurufu kù wurao kù mɔgotē pɔnɔ kù m̀si pɔ kù ò sète ò káte Dikiri bizakuta aruzekɛ utekin baasiro.

25 Yosua tò karua Rahabu bò aafia kù a de bedenɔ kù a gbēnɔ n pínki, kù à gu'asirigwari kù Yosua n zī Yeriko asiri gwanɔ ùte yāi, akù ò g̀ Isarailanɔ té ari kù a gbārao.

26 Gɔɔ birea Yosua lé kè à pì: Dikiri láari bo gbē kù ani fute à Yeriko wēte dí kekɛ à kátea.

Tó à a bīni ē pète, a daudu ni ga.

Tó à a gbànɔ pète s̀, a né kpède ni ga.

27 Dikiri kù kù Yosua, akù a t̀ dà b̀suu pìla pínki.

7

Aká durunna yá

1 Isarailanɔ t̀ pɔ kè. Kaami né Aká, Zimiri daikore, Zera sákpe, Yuda buri mé à t̀ pɔ kenɔ sè, akù Dikiri pɔ f̀ Isarailanɔi.

2 Yosua gbēnɔ z̀ à pì, ò bo Yeriko ò gé Ai kù à kù Betavē sare Beteli ifáboki kpa de ò b̀suu pì asiri gwa. Akù ò gèè ò Ai asiri gwa.

3 Kù ò sù Yosua kīnaa, ò pine: Aidenɔn dasiro, adi ká ò gé gwe ó pínkiro. Tó gbēnɔn wàa kuri ke gēro gèè, oni wēte pì sí. Nsun wari dɔ gbēnɔa n pínkiro.

4 Kù gbēnɔn wàa gēronɔ gèè gwe, akù Aidenɔ n fú

5 ò pèmma bona zaa n wēte bīnilea ari gbèwìkia, ò n dede s̀sigerēei gbēnɔn baraakuri awēesuddo. Akù swēè kè Isarailanɔgu n nini kòko.

6 Yosua a uta gá à kè à wùte a nèsele kutena Dikiri àkpati are ari akosi. Àpi kù Isaraila gbè zòkòno bùsuu kùku ñ mìa.

7 Akù Yosua pì: É'e! Dikiri Luda! À kè dera n ó bikù Yodaa n ó ná Amòrinone ñ ò ó kakatée? Tó ó vutena Yoda bara dire yá dé!

8 N yá nna Dikiri! Zaakù Isarailano bòru kpe ñ ibereone, mani pi dera sàa?

9 Kanaanò kù bùsu dí denò ni yá pì ma ñ pínki, ò likawáì ò ó kakatè andunian. N tó zòkòke sò bi? Ìni keo deramee?

10 Akù Dikiri pì Yosua: Ñ fute ñ ze! À kè dera n wute n nèsele kutenaa?

11 Isarailano durunna kè, ò ma bàka kunna kúnwo yá gbòro. Ò tè pò kenò sè, ò kpáni ò, ò manafiki kè, ò pò pì dà ñ pónò gùn.

12 Abire yáì odi fò ò ñ ibereño gá firo. Ò bòru kpeíne, kù ò gò kakatena pò ú yáì. Manigò kù kááo doro, séto a tè pò kù à kù á ténò kakate.

13 Ñ fute ñ gé gbà bo n gbèone. Ñ piíne ò gbà bo ñ zídane ari gu gò do, zaakù makù Dikiri Isarailano Luda ma pì, tè pò kù á téme. Áni fò à ze á ibereño arero séto à pò pì bò á té.

14 Tó gu dò, à namai buri kù burio. Buri kù ma sè ni namai danedanè, dane kù ma sèno ñi namai on kù onnwo, on kù ma sè sò, a gògbèno ñi namai dodo.

15 Gbè kù ò sù ò tè pò pì làa, oni ade kpata kù pò kù à vño pínki, zaakù à ma bàka kunna kááo yá gbòro, à wé'i dà Isarailano.

16 Yosua fùte kònkò káakukaaku, à tò Isarailano nà Dikirii buri kù burio, akù gbè Yuda buri sè.

17 Akù à tò Yudano nài danedanè, akù gbè Zera daneno sè. À tò Zera daneno nài on kù onnwo, akù gbè Zimiri onn sè.

18 Akù à tò a on gògbèno nài dodo, akù gbè Kaami né Aká, Zimiri daikore, Zera sákpe, Yuda buri sè.

19 Akù Yosua pì Akáne: Né, ñ yápura o ñ bèere lí Dikiri Isarailano Ludané. Ñ yá kù n kè omene. Ñsun a ke utemenero.

20 Akù à wèa à pì: Yápurame, ma durunna kè Dikiri Isarailano Ludané. Yá kù ma kèn dí.

21 Ma Babilonia arukimba mana è ñ pónò té kù andurufuuo kiloo pla kù wura kiloo kusuo, akù ma a ni dè ma sè. À utena wèen ma kpén, andurufu kù zíte.

22 Akù Yosua gbèno zì gwe. Ò kè likalika ò gèe ò gèe a kpén, akù ò è utena gwe, andurufu kù zíte.

23 Akù ò sète ò sùo Yosua kù Isarailano ñ pínki, ò kàte Dikiri are.

24 Akù Yosua kù Isarailano Zera sákpe Aká sè kù andurufuuo kù arukimbaao kù wuraa pìio kù a négògbèno kù a néngbèno kù a zùnò kù a zaakinò kù a sàno kù a bizakutao kù a pónò pínki, ò gèe kúnwo Ako guvuten.

25 Akù Yosua pì: N yá gàtewere fá! Dikiri ni yá mone gbàra sò. Akù Isarailano a pàpa kù gbèe ñ pínki, ò a dè kù a gbèno ñ pínki, akù ò ñ kpáta.

26 Ò gbè kàkara a musu, gbèdidikòana zòkò pì kù gwe ari kù a gbàrao. Akù Dikiri pofè kpàte. Abire yáin òdi pì gu piíne Akoo guvute.

8

Ai kakatena

1 Dikiri pì Yosua: Ñsun tó vña n kùro, ñsun bídi kero. Ñ zìkarino sète ñ gé kúnwo ñ pínki à léte Aia, zaakù ma Ai kína nànnè n ò kù a gbèno kù a wèteo kù a bùsuuo.

² Ñ ke Aine kú a kínao lákú n kè Yerikone nà kú a kínao. Áni f̄ à ñ póno kú ñ p̄skādeno s̄ete á p̄ó ū s̄à. Ñ nateíne ñ w̄ete kpe.

³ Akú Yosua kú a z̄ikarin̄o ḡēe ò léte Aia ñ pínki. À ḡosa gb̄anan̄o s̄e gb̄en̄on d̄ubu baraakuri, akú à ñ gb̄áre gw̄āani

⁴ à p̄inne: À s̄á kpá! À nateíne ñ w̄ete kpe. Àsun ke z̄à kú w̄ete p̄iioro. Àḡo kú soru ḡun á pínki.

⁵ Makú kú gb̄e kú ò kú kúmaon̄o óni na w̄ete p̄iii. Tó ò b̄ò daóle, óniḡ b̄àa l̄éíne lán káaku b̄à.

⁶ Oni p̄éwá ari oni k̄e ñ w̄etea z̄à, zaakú oniḡo da óten b̄àa l̄éíne lán káaku b̄āme. Tó óten b̄àa l̄éíne le,

⁷ à fute á utekia à w̄ete pi sí. Dikiri á Luda n̄āare á oíme.

⁸ Tó a w̄ete p̄ii si, à té s̄sa lákú Dikiri ò nà. À laakari ke, à ke lákú ma d̄iteáre nà.

⁹ Akú Yosua ñ gb̄áre, ò ḡēe gu kú oni le ò ñ z̄amba ken. Ò n̄ate Beteli kú Aio dagura Ai if̄álete kpa. Gw̄āani b̄irea Yosua ì b̄uran gwe kú a gb̄en̄o.

¹⁰ À f̄ute k̄onk̄onk̄o à gb̄en̄o k̄ākara, akú àp̄ii kú Isaraila gb̄e z̄ōk̄ōn̄o d̄òríne are ari ò ḡēe ò k̄ào Ai.

¹¹ Z̄ikari kú ò kú k̄āon̄o nà w̄ete p̄iii ñ pínki. Kú ò k̄ào k̄āni, ò b̄uraa k̄āte a are ḡugb̄ānduru kpa. Guvute kú ñ dagura kú Aio.

¹² Yosua gb̄en̄o s̄e d̄ubu sooro. À ḡínake à ñ úte Beteli kú Aio dagura kò Ai if̄álete kpa.

¹³ Isarailan̄o b̄uraa k̄āte w̄ete ḡugb̄ānduru kpa, akús̄o gb̄e kú ò natena p̄in̄on kú w̄ete if̄álete kpa. Gw̄āani b̄irea Yosua ì guvutemme.

¹⁴ Kú Ai kína Isarailan̄o è le, àkú kú a w̄eteden̄o f̄ute ò k̄e líkalika ò ḡēeíȳi kú z̄liio gu kú à are d̄ò Araba gb̄árannaa. À d̄o kú gb̄en̄o natena a w̄ete kper̄o.

¹⁵ Yosua kú Isarailan̄o ten ke lákú Aiden̄o teni ñ fu b̄à, óten b̄àa l̄éíne ò m̄i p̄e gb̄árannaa.

¹⁶ Aiden̄o k̄o sisi ñ pínki ò b̄ote ò pé Yosuan̄o, akú ò p̄er̄uma ari ò ḡēe ò k̄e ñ w̄etea z̄āz̄ā.

¹⁷ Ḡōgb̄e ke dí ḡō w̄ete ḡunlo, ò b̄ote ò p̄e Isarailan̄o ñ pínki, akú ò ñ w̄ete b̄inile tò w̄ēna, óten p̄e Isarailan̄o.

¹⁸ Dikiri p̄i Yosuan̄e: Ñ s̄ári kú ñ k̄ūna d̄o Aia, zaakú ma n̄anne n oíme. Akú Yosua a s̄ári p̄ii d̄ò Aia.

¹⁹ Kú à o p̄oro le, akú gb̄e kú ò natenan̄o f̄ute ò si w̄eten̄o ḡōn̄o ò si, akú ò k̄e líkalika ò té s̄sa.

²⁰ Kú Aiden̄o lite ò ñ kpe gw̄à, akú ò è túsukpe f̄ute à dà ñ w̄etela, akú odi géki le doro, zaakú Isaraila kú ò b̄àa l̄è ò m̄i p̄e gb̄árannaa lite ò are d̄ò ñ pemmarii p̄in̄o.

²¹ Kú Yosua kú Isarailan̄o è ñ gb̄e kú ò natenan̄o w̄ete si akús̄o ò è túsukpe f̄ute à dà w̄etela, akú ò era ò léte Aide p̄in̄o.

²² Isaraila kparan̄o b̄ote w̄ete p̄in ò ḡēe Aiden̄o kú z̄liio, akú ò likaíȳi. Ò l̄eteíma, akú ñ gb̄eke dí le à b̄oro, ñ gb̄eke dí le à b̄àa l̄ero.

²³ Ama ò Ai kína kú b̄ēne ò ḡēe k̄āao Yosuan̄e.

²⁴ Isarailan̄o Aiden̄o d̄ède m̄iōm̄io bura kú s̄ent̄eo gu kú ò ñ lén. Kú ò Aiden̄o d̄ède kú f̄ēn̄e dao le, akú ò era ò ḡēe w̄ete p̄in, ò gb̄e kú ò ḡō gwen̄o d̄ède d̄o.

²⁵ Gb̄e kú ò ḡāga z̄i p̄ian̄o ḡōgb̄en̄o kú n̄ogb̄en̄o ñ pínki gb̄en̄on d̄ubu kuri aw̄eēplame. Aiden̄o l̄en gwe.

26 Yosua ɔ kú à sári kúnaoo pìi kpé dɔna ari ò gèè ò Aidenɔ dúgu z̄so.

27 Isarailanɔ wēte pì pòkadenɔ kú a pónɔ nàk̄sa ò tào lákū Dikiri ò Yosuanɛ nà.

28 Len Yosua té s̄ò Aia le, à tò à ḡò bezī ū, akū à ḡò dana kori ari kú a gbárao.

29 Akū à Ai kína loko lía ari ɔk̄osi. Kú ifántē ten gē kpén, à pì ò a gè kipa lía ò zu wēte b̄nilea gwe. Akū ò gb̄è kàkaraa dasidasi, gb̄èdidik̄sanaa pì kú gwe ari kú a gbárao.

Dikiri bàka kunna kú Isarailanɔ k̄ekena Ebalá kpi musu

30 Yosua Dikiri Isarailanɔ Luda gbagbaki bò Ebalá kpi musu

31 lákū Dikiri z̄bbleri Musa dite Isarailanɔne nà. À bò lákū Musa k̄è a doka takada gūn nà, à pì ò bo kú gb̄è kú odi gá pétea ò aronɔ. Akū ò sa'opɔ kú òdi ká tén à té kú ò Dikiri gwe kú sáabukpana sa'opɔnɔ.

32 Akū Yosua dokayá kú Musa k̄èè pìi k̄è gb̄èè pìnɔa gwe Isarailanɔ wára.

33 Isaraila s̄inda pínki, bedenɔ kú b̄oasunɔ kú n̄ gb̄è z̄k̄nɔn kú n̄ don'arɛdenɔ kú n̄ yákpatekerinɔn zena àkpatii sare ɔplai kú ɔzeo. N̄ arɛ dɔna Levi buri sa'ori kú òdiḡ Dikiri bàka kunna kú n̄wo àkpati senanɔa. Gb̄è kpadonɔ arɛ dɔna Gerizimu kpia, gb̄è kpadonɔ s̄ò Ebalá kpia, lákū Dikiri z̄bbleri Musa ḡinake à dite nà ò sa mana ò Isarailanɔne.

34 Abire gb̄era Yosua dokayá pìnɔ kyó k̄èñne pínki, arubarika kú Dikiri di daŋgunɔ kú láari kú àdi bor̄manɔn lákū à kú Musa doka takada gūn nà.

35 Yá kú Musa ditɛnɔ té pínki, a ke dí ḡò kú Yosua gi a kyó kei parinero. Bee n̄gb̄enɔ kú né fitinɔ kú b̄oasu kú ò kú n̄ ténɔn kú gwe n̄ pínki.

9

Gibiɔdenɔ ɔnd̄s̄k̄ena Isarailanɔne

1 Buri kú ò kú Yoda ifálete kpanɔ, s̄l̄s̄idenɔ kú gusaradenɔ kú ísiraledenɔ ari à gèè pé Lebana b̄usua, Itinɔ kú Am̄rinɔ kú Kanaanɔ kú Perizinɔ kú Ivinɔ kú Yebusinɔ, kú n̄ kínanɔ Ai yá pli baaruu mà,

2 akū ò k̄ò kàkara n̄ pínki de ò gé ò z̄l̄ ká kú Yosua kú a gb̄è Isarailanɔ.

3 Kú Gibiɔdenɔ yá kú Yosua k̄è Yerikonɛ kú Aio baaruu mà,

4 ò ɔnd̄s̄ kp̄ateñyī. Ò kusuna kàka asasa z̄ik̄unanɔ gūn ò d̄idi zaakinɔne kú s̄ewē t̄uru z̄l̄ parana nabinabinanɔ.

5 Ò kyate nambata nanananɔ kpákpana, ò uta kasanɔ dadana. N̄ burodi kusuna korik̄una akūs̄ à pukpana.

6 Ò f̄ute ò gèè ò Yosua lè kú a gb̄èno Giligala b̄uran, akū ò p̄in̄ne: B̄usu kú o bon z̄à. Ó ye à lédok̄nɔ ke k̄oo.

7 Akū Isarailanɔ pì Ivi p̄in̄ne: Tó á be kú la k̄animɛ, óni lédok̄nɔ ke k̄áaro yoo!

8 Akū ò pì Yosuanɛ: N z̄bblerinɔn ó ū. Akū Yosua n̄ lá à pì: Dínɔme á ūu? A bo m̄am̄e?

9 Ò w̄ea ò pì: Ók̄nɔ n z̄bblerinɔ, o bo b̄usu z̄àz̄amme Dikiri n Luda t̄ó kú à dàgula yái. O a baaruu mà kú yá kú à k̄è Misilanɔ pínki

10 kú yá kú à k̄è Am̄rinɔ kína gb̄èñɔn pla kú ò kú Yoda bara direnɔne, Eseb̄ kína Sīs̄ kú Basá kína Ogu kú à kú Asataroo.

11 Ó gb̄è z̄k̄nɔn kú ó b̄usudenɔ pì ò kusuna sé ò su ò á le, ò piáre á z̄bblerinɔme ó ū. Abire yái à lédok̄nɔ ke k̄oo.

12 Ó kusunan dí. O boo be burodi wána ùme gɔɔ kú o da zén óten su á kīnaa. À gwa deran à kori kú nà à pùu kpà.

13 Ó wē tūrunɔn dí. O wē kàn tūru dufu ùme. À gwa deran ò pàrapara nà. À ò utano kú ó kyatenɔ gwa. Ò yàkayaka tá gbàna kú o ò yāi.

14 Akū Isarailano ñ kusuna blè kúwo Dikiri lé sari.

15 Yosua lédokɔnɔ kè kúwo à pì àni ñ dèdèro, akū Isaraila don'arèdenɔ la dà a yā musu.

16 Ñ lédokɔnɔkena kúwooo gbera a gɔɔ aakɔde zī, akū ò mà kú ñ be zà kúwooro, ò kú kɔ sareme.

17 Akū Isarailano dà zén, a gɔɔ aakɔde zī ò kà ñ wētenɔ kīnaa, Gibiɔ kú Kefirao kú Beroo kú Kiriayarimuo.

18 Odi léteṛmamaro, zaakū ñ don'arèdenɔ la dàñne kú Dikiri ñ Luda tóome. Gbē sīnda pínki ten yàkete ká ñ don'arèdenɔi,

19 akū don'arède pìnɔ pìñne: Ókɔnɔ mé o la dàñne kú Dikiri ó Luda tóo. Adi kú ò ɔ naṛma doroo.

20 Yā kú òni kéñnen dí. Òni ñ tó gwe ladana kú o kèñne yāi, de Dikiri sún pɔ fē kúooro.

21 Akū ò èra ò pì: Ò ñ tó, onigɔ de ó yàkawerino ũ kú ò íttɔrino. Akū Isarailano zè kú ñ don'arèdenɔ yā pio.

22 Akū Yosua Gibiɔdenɔ sisi à pìñne: Bóyāi a éke tòwèrè lèe? Ase ó katena kɔ gbálame, akū a pì á kúki zà kúoo yá?

23 Ma Luda láari bôáwa sà. Ánigɔ de a kpé yàkawerino ũ kú a íttɔrino gɔɔ sīnda pínki.

24 Akū ò pìne: Ò pì ókɔnɔ n zòblerinoe súsú lákú Dikiri n Luda ò a zòbleri Musane nà. À pì àni bùsu pì kpááwa pínki à gbē kú ò kunno kakateáre ñ pínki. Abire yāi vīna ó kú manamana ó wèndi yā musu, akū o yā pìi kè.

25 Ó kú n ɔīme sà. Yā kú à kèñne mana akūsɔ à zé vīn kewere.

26 Len Yosua kè lè à ñ bó Isarailano ɔī, odi ñ dèdèro.

27 Zī birean à ñ díte Isarailano yàkawerino kú ñ íttɔrino ũ, òdigɔ yàka wè òdigɔ í tɔtɔ Dikiri gbagbakine gu kú Dikiri ni ditèn. Akū ò kun lè ari kú a gbáaro.

10

Ifantē zena a gbèn

1 Yurusalemu kína Adonizèdeki mà kú Yosua Ai si à kène dúgudugu, à kè Aine kú a kínao lákú à kè Yeriko kú a kínaoone nà. À mà do kú Gibiɔdenɔ kɔ yā mà kú Isarailano akūsɔ ò kú kɔ sare.

2 Akū vīna Yurusalemudenɔ kú manamana, zaakū Gibiɔ bi wérame lákú kína wēte ke bà. A zɔkɔ de Aila akūsɔ a gɔgbēno bi zìkari gbānanome.

3 Akū Yurusalemu kína Adonizèdeki légbázá kè Eblonu kína Oamune kú Yamu kína Piramuo kú Lakisi kína Yafiao kú Egeloni kína Debio à pì:

4 À mós à kpámai ò gé léte Gibiɔdenɔa, zaakū ò kɔ yā mà kú Yosuaoo kú Isarailano.

5 Akū Amɔrino kína gbēnoɔn sɔɔro pìnɔ, Yurusalemu kína kú Eblonu kínaoo kú Yamu kínaoo kú Lakisi kínaoo kú Egeloni kínaoo kú ñ zìkarino kɔ kàkara. Ò gèe ò bùraa kàte Gibiɔ sare, akū ò géényī kú zìio.

6 Akū Gibiḡdenḡ gbēnḡ zī Yosuaa Giligala b̄uran ò pì: Ñsun p̄a kpá ók̄nḡ n z̄b̄lerinḡiro. Ñ ke likalika ñ m̄s ñ ó sura ba. Ñ m̄s ñ kpáwái, zaakū Am̄orino kína kū ò kú gusīḡidenḡ k̄s k̄akarawái n̄ pínki.

7 Akū Yosua kū a ḡsa gb̄ananḡ kū a z̄ikarinḡ b̄ote Giligala, òten su n̄ pínki.

8 Akū Dikiri pì Yosua: Ñsun v̄ina keñnero. Ma n̄ n̄anne n̄ oī, n̄ gb̄eke ni f̄s à n ḡa f̄iro.

9 Bona Giligala Yosua t̄aa ò gw̄ani ari gu ḡe à d̄bo à s̄umma k̄anto z̄enaa sari.

10 Akū Dikiri tò ò k̄e giri ò l̄ek̄sa Isarailanḡ are, akū Isarailanḡ l̄eter̄ma ò n̄ dede manamana Gibiḡ gwe, akū ò p̄em̄ma Betoroni z̄en d̄o. Ò n̄ dede ari à ḡe pé Azeka kū Mak̄edaooa.

11 Kū òten b̄aa lé Isarailanḡne z̄é kū à b̄o Betoroni kū à ḡe Azeka ḡun, Dikiri leḡugbe gb̄ent̄e s̄ingu. Gb̄e kū leḡugbe pì n̄ dedenḡn dasi de gb̄e kū Isarailanḡ n̄ dede kū f̄enedaoonla.

12 Ḡorḡ kū Dikiri Am̄ori p̄inḡ n̄ Isarailanḡne n̄ oī, akū Yosua ȳa ò kú Dikiri Isarailanḡ w̄ara à pì:

Ñ tó ifant̄e ze a gb̄en Gibiḡla!

Ñ tó m̄o ze t̄ene Ayal̄oni guvutela!

13 Akū ifant̄e z̄e a gb̄en le, akū m̄o z̄e d̄o ari Isarailanḡ ḡe ò f̄inaa b̄o n̄ iberenḡa. Ȳa pì kú Yasa takadan. Ifant̄e ḡs̄ z̄ena midangura, adi go a gb̄enlo ari ḡorḡ do gb̄angb̄an.

14 Odi ḡorḡ dí taka e zikiro, akus̄odi e a gberaro. Dikiri bis̄asiri ȳa mà, zaakū àten z̄i k̄a Isarailanḡneme.

15 Akū Yosua tà Giligala b̄uran kū a gb̄enḡ n̄ pínki.

Yosua Am̄ori k̄inanḡ dedenaa

16 Kú kína gb̄enḡn s̄orḡo p̄inḡ b̄aa l̄e, ò ḡe ò ùte gb̄ew̄een zaa Mak̄eda,

17 akū ò pì Yosua: Ò b̄o kína gb̄enḡn s̄orḡo k̄unḡa gb̄ew̄een zaa Mak̄eda.

18 Akū Yosua pì: À gb̄e gb̄ent̄enḡ ȳipa à ta gb̄ew̄ee pile, à gb̄enḡ dite gwe òḡs̄ d̄akpa.

19 Àsun zero. À péte á iberenḡi à l̄eter̄ma kpe kpa. Àsun tó ò n̄ w̄etenḡ lero, zaakū Dikiri á Luda n̄ nááre á oīme.

20 Yosua kū a gb̄enḡ n̄ dede ari ò ye ò láka, n̄ gb̄e kū ò b̄onḡ kà n̄ w̄ete b̄inidenḡ ḡun.

21 Akū Isarailanḡ s̄u Yosuaa b̄uran Mak̄eda aafia n̄ pínki. Gb̄eke dí f̄s̄ à ȳake ò Isarailanḡ ȳa musu doro.

22 Akū Yosua pì: À gb̄e go gb̄ew̄ee p̄ia à b̄otemene kú kína gb̄enḡn s̄orḡo p̄inḡo.

23 Akū ò k̄e le, ò b̄tene kú kína gb̄enḡn s̄orḡo p̄inḡ, Yurusalemu kína kú Ebl̄onu kinao kú Yamu kinao kú Lakisi kinao kú Egel̄oni kinao.

24 Kū ò n̄ b̄ote le, akū à Isaraila z̄ikarinḡ sisi n̄ pínki à pì n̄ don'arede kū ò ḡe k̄aonḡne: À na k̄ani à gbá z̄eze kína dík̄inanḡ wakaaa. Akū ò s̄u ò gbá z̄eze n̄ wakaaa.

25 Yosua p̄inne: Àsun tó v̄ina á k̄uro, àsun bídi kero. À ze gb̄ana àḡs̄ w̄orḡo v̄i, zaakū len Dikiri ni ke le kú á ibere kú áni z̄i k̄a k̄un̄wonḡ n̄ pínki.

26 Abire gbera Yosua n̄ dede à n̄ lóko lía, baadi kú a lío, akū ò ḡs̄ lokolokona gwe ari ok̄si.

27 Kú ifant̄e ten ḡe kp̄en, à pì ò n̄ genḡ kipa lí p̄inḡa ò n̄ zu gb̄ew̄ee kú ò ùten p̄in. Akū ò k̄e le, ò gb̄e gb̄ent̄enḡ t̄ata w̄ee pile, à kú gwe ari kú a gb̄aroo.

²⁸ Zi birean Yosua Makeda si. À a kina kù a gbēno dède ní pínki kù fēnedao à ní kákate. Bee gbē mèn do dí boro. Akù à kè Makeda kínane lákù à kè Yeriko kínane nà.

Yosua zìblena Amòrinò būsua

²⁹ Yosua kù Isarailanò bòte Makeda ní pínki, akù ò gèe Libina ò lètea.

³⁰ Dikiri wēte pì kù a kinao nàinne ní òí, akù ò ní dede kù fēnedao ní pínki, ní gbēke dí boro. Akù ò kè a kínane lákù ò kè Yeriko kínane nà.

³¹ Akù Yosua kù a gbēno bòte Libina ò gèe Lakisi. Ò likai ò lètea.

³² Dikiri Lakisi nàinne ní òí, a goro plade zì ò si. Ò gbē kù ò kunno dède kù fēnedao ní pínki lákù ò kè Libinane nà.

³³ Kù Geza kina Oramu sù à kpá Lakisidenò, akù Yosua zì blèa kù a zìkarino, ní gbēke dí boro.

³⁴ Ò bò Lakisi, akù ò gèe ò lika Egelonii ò lètea.

³⁵ Ò wēte pì si zì birea gòno, akù ò gbē kù ò kunno dède kù fēnedao ò ní kákate lákù ò kè Lakisine nà.

³⁶ Kù ò bòte Egeloni, akù ò gèe Eblonu ò lètea.

³⁷ Ò wēte pì si ò a gbēno kù a kinao dède kù fēnedao kù a lakutudenò. Ò gbē kù ò kunno kákate, ní gbēke dí boro, lákù ò kè Egelonine nà.

³⁸ Akù ò gèe Debi ò lètea.

³⁹ Ò wēte pì si kù a kinao kù a lakutuno pínki. Akù ò ní dede kù fēnedao ò gbē kù ò kunno kákate lákù ò kè Eblonune nà, ní gbēke dí boro. Ò kè Debine kù a kinao lákù ò kè Libinane kù a kinao nà.

⁴⁰ Yosua būsupideno kù a kinao dède ní pínki, gusisidenò kù Negēvideno kù gusaradenò kù sīsigeredenò ní pínki. Adi gbēke tó bēnero, à gbē kù ò kù gweno kákate lákù Dikiri Isarailanò Luda òne nà.

⁴¹ A ní dede sena zaa Kadesi Banèa ari à gèe pé Gaza, zaa Gosē būsun pínki ari à gèe pé Gibiṣa.

⁴² Yosua zì blè kina pìnoa kù ní būsuno gèn do gòno, kù Dikiri Isarailanò Luda ten zì káinne yāi.

⁴³ Akù à èra kù a gbēno bùran zaa Giligala.

11

Yosua zì ble à lakana Kanaano būsua

¹ Kù Azo kina Yabí a baaruu mà, à gbēno zì Madṣ kina Yobabua kù Simirònu kinao kù Akasafa kinao

² kù kina kù ò kù gughanduru kpanò ní pínki, kina kù ò kù gukpideno kù sèntepòto kù à kù Galili gènomidòki kpao kù gusarao kù Dòru gusiside kù à kù ifálete kpao.

³ Akù à èra à gbēno zì do Kanaa kù ò kù ifáboki kpanò kù ifálete kpanò ní pínki, Amòrinò kù Itinò kù Perizinò kù Yebusi kù ò kù gukpideno kù Ivi kù ò kù Mizipa būsun Emò gbè sareno.

⁴ Ò bòte kù ní zìkarino ní pínki dasidasi lán ísirale būsua'tē bà. Ní sòno kù ní sògono dasi.

⁵ Akù kina pìno kò kàkara ò sù ò bùraa kàte leelee Meromu íno sare, de ò zì ká kù Isarailanò.

⁶ Akù Dikiri pì Yosua: Nsun vīna keñnero. Zia mandara'i mani ní na Isarailanone ní òí ò ní dede. Ní ní sòno gbátino zṣzṣ ò ní sògono kpata.

7 Akū Yosua kū a žikarinō gēēnyī kū žlio kānto n pínki ò dàfila Meromu ino sare gwe.

8 Dikiri n nánne n cī, akū ò n dede ò pè n gbēkeno ari Sidō wéran kū Misirefomaimuo kū Mizipa guvute kū à kú ifaboki kpao. Ò n dede, n gbēke dí boro.

9 Yosua kēinne lākū Dikiri òne nà, à n sōno gbátīno zōzō à n sōgono kpàta.

10 Zī piia Yosua lite à gēe à Azo si, akū à a kina dē kū fēnedao. Azo pime kina pino wēte mīde ū goro birea.

11 Isarailano gbē kū ò kunno dēde kū fēnedao ò n kákate, n gbēke dí goro, akū ò té sša.

12 Yosua wēte pino si pínki kū n kīnāno, à n dede kū fēnedao à n kákate lākū Dikiri zōbleri Musa ò nà.

13 Ama Isarailano dí té sō wēte kū ò era ò kàte n bezī gbennoro, séde Azo kū Yosua té sša pii baasiro.

14 Isarailano wēte pino pōno nākōa n pō ū kū n pōkadeno ò tào. Ò n gbēno dēde kū fēnedao n pínki ari ò n kákate, odi gbēke tó bēnero.

15 Yā kū Dikiri ò a zōbleri Musane, Musa yā pii ò Yosuanē, akū Yosua kē le pínki, adi yā kū Dikiri ò Musanē ke tó kpero.

16 Len Yosua būsuo pii si le pínki, a gukpide kū Negevio pínki kū Gosē būsuo pínki kū gusarao kū sēnteporo tuo pínki. À Isaraila gukpide kū gusarao si

17 sena zaa Alaki gbē kū à kú Sei būsun ari à gēe pé Baali Gada kū à kú Lebana būsuo guvuten Emo gbēe sare. À n kīnāno kùkū n pínki à n dede.

18 À žikanaa gii kē kū kina pino n pínki.

19 Ivi kū ò kú Gibiōno baasiro wēte ke dí kō yā mà kū Isarailano, ò n blé kū žlio pínki.

20 Dikiri mé à tò n sā gbāgbā, akū ò žli kà kū Isarailano, de Isarailano le ò n kakate n wēndagwanaa sari, à láka kūrīwo mámmam lākū à ò Musanē nà.

21 Goro pian Yosua gēe à Anakinō dēde gukpiden kū Eblōnuo kū Debio kū Anabuo. À n kákate à n wētēno kē dūgudugu Yuda gukpiden kū Isaraila gukpideo pínki.

22 Anaki buri ke dí gō Isarailano būsun dorō, séde Gaza kū Gatao kū Asadōdio.

23 Yosua būsuo pii si pínki lākū Dikiri ò Musanē nà, akū à kpà Isarailano à kpāteteinne danedane túbi ū. Akū būsuo pii gō katena aafia žli sari.

23

Yosua lézana Isarailano

1 À goro pla kē kū Dikiri tò Isarailano kámma bō n ibere kū ò likańyīno yā musu, akūsō Yosua zī kū yúkuyuku.

2 Akū à Isarailano sisi, n gbē zōkōno kū n mīdeno kū n yākpatekerino kū n don'aredeno n pínki, à piinne: Ma zī kū yúkuyuku.

3 Á wé è yā kū Dikiri á Luda kē buri dīnoe á yāi. Dikiri á Luda mé à žli kàáre.

4 Ma buri kū ò gō Yoda dagura kū ifálete kpa ísira zōkōono būsuo kpàate á burinoe túbi ū kū buri kū ma n kákatenō pōo.

5 Dikiri á Luda ni n yīpaáre ani pérmááre, áni n būsuno símma de àgō vī lākū à a lé séare nà.

⁶ À zε gbāna manamana. À laakari ke àgō zī ke yā kū à kú Musa doka takada gūnwa. Àsun pāne ɔplai ke ɔzeiro.

⁷ Á bàka súnḡ kú kú buri kú ò ḡḡ á té pìnḡoro, àsun n̄ t̄anan̄o tó sísiro, àsun la da kúnworo. Àsun donyī à kúteńero.

⁸ Àḡḡ na Dikiri á Ludai ado lākū áten ke nà ari kú a gbārao.

⁹ Dikiri buri zōkō gbānadeno yīpaáre, gbēke dí f̄ḡ à á ḡà fīro ari kú a gbārao.

¹⁰ Á gbē mèn do ò gbēn̄on wāa s̄oron̄o fu, kú Dikiri á Luda ten zī kááre lākū à a lé s̄éare nà yāi.

¹¹ À laakari ke manamana àḡḡ ye Dikiri á Ludai.

¹² Tó a kpe line, akū a na buri kú ò ḡḡ á té pìn̄oa, tó a n̄ n̄ogbēn̄o s̄è akūs̄o a kakara kúnwo,

¹³ àḡḡ d̄s̄ s̄ans̄an kú Dikiri á Luda ni péáre buri pìn̄oa dorō. Oni ḡḡáre tankute ke m̄ò ū ke fl̄an̄o ū á kpedagura kes̄ò k̄ok̄on̄o ū á wén ari a ḡe lākao b̄usu mana kú Dikiri á Luda kp̄ááwa dí ḡun.

¹⁴ Á gwa! Ma ka ḡena gbē s̄inda pínki ḡékia tera s̄à. Á d̄s̄ á n̄esen kú á laasunn̄wo pínki kú sa mana kú Dikiri á Luda óareno ḡun, bee mèn do dí ke páro. À pápa pínki, n̄ ke dí lét̄e páro.

¹⁵⁻¹⁶ Lākū sa mana kú Dikiri á Luda óare pápa a musu nà pínki, tó a Dikiri á Luda bàka kunna kááo yā kú à òt̄eáre gb̄oro, a ḡe a do t̄anan̄o a kuteńe, Dikiri ni tó sa wāni kú à òo pìn̄o pínki á le ari à ḡé à á kakateo b̄usu mana kú à kp̄ááwa dí n̄. Dikiri ni p̄of̄e kipaáwa, áni lāka ḡ̄n̄o b̄usu mana kú à kp̄ááwa dí p̄in.

24

Yosua gbēn̄o gbana laakari zaa Sekemu

¹ Yosua Isaraila burin̄o kākara Sekemu. À Isaraila gbē zōk̄on̄o kú n̄ m̄iden̄o kú n̄ yákpatekerin̄o kú n̄ don'areden̄o sisi, akū ò s̄ù ò z̄è Luda are.

² Akū Yosua p̄inn̄e: Yā kú Dikiri Isarailan̄o Luda òon dí: Á dizin̄o kú Yuflati bara dire yā, ò òò t̄anan̄o. Ibrahim̄ kú Naon̄o de Tera kú n̄ té.

³ Akū ma á dizi káaku Ibrahim̄ s̄è zaa Yuflati bara dire, ma ḡēte káao Kanaan̄o b̄usun pínki, akū ma tò a buri k̄ò. Ma a gb̄a Isaaku,

⁴ akū ma Isaaku gb̄a Yakubu kú Isauo. Ma Isau gb̄a Sei ḡus̄is̄ide. Yakubu kú a n̄én̄o s̄ò ò tà Misila.

⁵ Ma Musa kú Harunao z̄l, akū ma wé tà Misilan̄oa kú yā kú ma k̄è n̄ t̄én̄o, akū ma á b̄óten.

⁶ Kú ma á dizin̄o b̄òte Misila, kú a ka ísirai, akū Misilan̄o p̄eteái kú s̄ogon̄o kú s̄s̄den̄o ari Isira T̄erai.

⁷ Kú a s̄ò òm̄ene, akū ma ḡusira dà á dagura kú Misila pìn̄o, akū ma tò ísira dàńla m̄óm̄o. Á wé yā kú ma k̄è Misilan̄one è. Abire ḡbera a ḡor̄o pla k̄è ḡb̄arannan.

⁸ Ma su kááo Am̄ori kú ò kú Yoda if̄aboki kpan̄o b̄usun. Kú ò f̄uteái kú z̄lio, akū ma n̄ nááre á ɔ. Ma n̄ kákate, akū n̄ b̄usuu ḡḡ á p̄ó ū.

⁹ Kú Zipo né Balaki, M̄obun̄o kina f̄uteái kú z̄lio, à Beo né Balamu sisi à láari boáwa.

¹⁰ Akū ma ḡi Balamu yā mai ma tò à sa mana óare, ma á bó Balaki ɔ.

11 Abire gbera a bikú Yodaa a ka Yeriko. Akú Yerikodeno zli kà kááó. Amorino kú Perizino kú Kanaanó kú Itino kú Gigasino kú Ivino kú Yebusino zli kà kááó do, akú ma ní nááre á zí.

12 Ma zúmanténo gbàre á are, ò pèáre Amorino kína gbènon plano. Adi ke á fènedá ke á kà mè à pènúmaro.

13 Ma zíte kú ákóno mé a a zí kèro kpàáwa kú wète kú ákóno mé a kàterono, akú á kú wète pino gún. Áten geepi lí kú lí kú lí kú ákóno mé a bàrono be ble.

14 Akú Yosua pì: Agó Dikiri vīna vī agó doi yápura kú nèseeo mèn do. À tana kú á dizino dònyí Yuflati bara dire kú Misilaono bo á té à do Dikirii.

15 Tó zòblena Dikirine dí kéáero, à ze kú tana kú á ye à doio gbàra, tana kú á dizino dònyí Yuflati bara direnon, Amori kú á kú ní búsunno pón yá. Makú kú ma bedeno s̄s, Dikirin óniḡs doi.

16 Akú gbèno wèa ò pì: Gyam! Óni f̄s ò p̄a kpá Dikirii ò do tãnanoro.

17 Dikiri ó Luda mé à ó bó zòblen Misila búsun kú ó deno. Ákú mé à daboyá zók̄s̄o pino kè ó wára, à ó dákpa ó táa'ona gún pínki à ó bó buri kú ó ḡte ní gūnno oí ní pínki.

18 Dikiri mé à pèwère Amorino kú buri kú ò kú búsu díkinnano. Abire yáí óniḡs̄ do Dikirii se, zaakú ákúme ó Luda ũ.

19 Akú Yosua pì gbènon: Áni f̄s à do Dikiro. Zaakú à kú adona, Luda nèseḡbademe. Ani á taarino kú á durunnano kéáwaro.

20 Bee kú à yá mana kèáre yá, tó a p̄a kpà à do buri z̄t̄ono tãnanoi, ani era à kisira z̄áwa à á kakate.

21 Akú gbèno pì Yosua: Lenlo! Dikirin óniḡs̄ doi.

22 Akú Yosua píne: Ákónome á zída sèedadeno ũ, kú a zeo agó do Dikirii. Akú ò pì: Ee! A sèedadenome ó ũ.

23 Akú Yosua pì: Tó leme, à buri z̄t̄ono tana kú ò kú kááono bo á té à á swè kpá Dikiri Isarailano Ludaa.

24 Akú gbèno píne: Dikiri ó Ludan óniḡs̄ doi òḡs̄ a yá ma.

25 Zí birean Yosua èra à Dikiri bàka kunna kúnwo yá kèke gbènon. Zaa Sekemu gwe à dokayano kú yáditenano zé kpàtène,

26 akú à yá pino kè Luda doka takadan. Akú à gbè gbèntèe sè à pète gbiri lí gbáru Dikiri gbagbakia gwe.

27 Akú à pì gbènon: Á gwa! Gbè díkína mé aniḡs̄ dewère sèedade ũ. Gbè pì yá kú Dikiri òwère mà pínki. Aniḡs̄ deáre sèedade ũ de àsun manafiki ke á Ludanero.

28 Yosua gbèno gbàre, akú baadi tà a búsu kú ò kpàa túbi ũ gún.

29 Yá bireno gbera Dikiri zòbleri Yosua, Nuni né gá. À kè wè basoro akuri.

30 Ó a v̄l gu kú à de a túbi ũ gún Timina Sera, Eflaimuno gukpiden Gaasi kpi gubánduru kpa.

31 Isarailano zòo blè Dikirine Yosua goroa pínki kú gbè zók̄s̄ kú ò kun a gberano gorooa do. Gbè zók̄s̄o pino wé s̄i yá kú Dikiri kè Isarailanonele pínki.

32 Yusufu wáno kú Isarailano boo Misila s̄s, ò v̄l Sekemu zíte gún, kú Yakubu lù Sekemu de Amò nénoa andurufu mèn basoro. Zíte pì kú Yusufuno túbi gúmmè.

33 Kú Haruna né Eleaza gá, akú ò a v̄l zaa Gibeá, wète kú ò kpà a né Fineasia túbi ũ Eflaimuno gukpiden.

YĀGŌGŌRINŌ

Isarailanŋ pākpana Dikirii 1:1-3:6

Yāgŋgŋri kākunŋ 3:7-3:31

Deborā 4:1-4:24

Gīdīn 6:1-8:35

Samusi 13:1-16:31

Isarailanŋ zīkana kū Kanaa buri kū ò gŋnŋ

¹ Yŋsua ga gbera Isarailanŋ Dikiri gbèka ò pì: Dínŋ mé oni gé zì káwèrè kú Kanaanŋ kākaku?

² Akū Dikiri pì: Yudanŋ mé oni gé. À ma! Ma būsuu pìi nàńńe ní ɔńmè.

³ Akū Yudanŋ pì ní danè Simeonŋ: À mŋ à gé zewèrè gu kú Luda kpàwá túbì ū gūn, ò zì ká kú Kanaanŋ gbasā ò gé zéárè gu kú à kpàáwan. Akū Simeonŋ gèè kúnwo.

⁴ Kū Yudanŋ gèè lè, Dikiri Kanaanŋ kú Perizinŋ nàńńe ní ɔń, akū ò ní dèdè zaa Bezeki dúbu kuri.

⁵ Gwen ò Adonibezeki lèn ò zìi kà káao, akū ò Kanaanŋ kú Perizi pìnŋ dèdè.

⁶ Kū kína pì ten bàā lé, akū ò pèa. Ó a kú, akū ò a ɔnemidanŋ kú a gbánemidanŋ zŋzŋ.

⁷ Akū Adonibezeki pì: Ma kína gbènon baaakŋ akurino ɔnemidanŋ kú ní gbánemidanŋ zŋzŋ, akū ò pŋble kú à lète ma teburu gèi kŋnŋ wè. Lákū ma kè gbè pìnŋ nà, a finan Luda bŋmène. Akū ò gèè káao Yurusalemu, gwen à gàn.

⁸ Kū Yudanŋ lète Yurusalemu, ò si, akū ò a gbènon dèdè kú fènedao ò té sŋa.

⁹ Abire gbera Yudanŋ gèè ò zì ká kú Kanaa kú ò kú gusŋsīdenŋ kú Negevio kú gusarao.

¹⁰ Ó gèè ò lète Kanaa kú ò kú Eblonunŋa. Eblonu tŋn Kiriataba yā. Gwen ò zìi blèn Sesai kú Aimaŋ kú Talamaiooa.

¹¹ Bona gwe ò gèè lète Debidenŋa. Debi tŋn Kiriasefa yā.

¹² Akū Kalebu pì: Gbè kú à lète Kiriasefa piia à sin, mani ma nénŋgbè Akasa kpāa nŋ ū.

¹³ Kalebu dakūna Kenazi né ɔtonieli mé à si, akū Kalebu a nénŋgbè pi kpāa.

¹⁴ Kū à a sè, akū à nàkaraa à gé zīte wé ke a dea. Kū nŋgbè pi kīpa a zaakia, akū Kalebu a là à pì: Bŋn ní yeii?

¹⁵ Akū à wèa à pì: N gbèke kemene. Zaakū gu kú n ma gba kú Negevi gbārannan, n ma gba a ísèbokide dŋ. Akū Kalebu a gbà gu kú a ísèboki kú sŋsī musu kú gu kú a ísèboki kú guvute gūnwo.

¹⁶ Musa anzure buri kú òdi pi Keninŋ bŋ wète dominaliden kú Yudanŋ, ò gèè ò vūte kúnwo ní būsun Aradi sare Negevi gbārannan.

¹⁷ Akū Yudanŋ kú ní danè Simeonŋ gèè ò lète Kanaa kú ò kú Zefanŋa. Ó wète pìi kàkate mámmam, akū ò tŋ kpāne ɔma.

¹⁸ Yudanŋ Gaza kú Asakelŋnio kú Ekerŋnuo kú ní gunŋ si.

¹⁹ Dikiri kú kúnwo, akū ò ní gukpide si, ama odi fŋ ò pè gusaradenŋaro, kú gbè pìnŋn sŋgo mŋpŋnŋ vī yāi.

²⁰ Ó Eblonu kpà Kalebua lákū Musa a lé sè nà, akū à pè Anaki buri gbènon aakŋnŋa gwe.

²¹ Biliaminunŋ sŋ odi pŋ Yebusi kŋ ò kŋ Yurusalemunŋaro, akŋ Yebusinŋn kŋ kŋnwŋ Yurusalemu ari kŋ a gbārao.

²² Yusufunŋ sŋ ò lète Betelia akŋsŋ Dikiri kŋ kŋnwŋ.

²³ Beteli tŋn Luzu yā. Kŋ ò gbēnŋ zŋ Beteli asiri gwa,

²⁴ gu'asirigwarii pinŋ gŋgbē ke è àten bo wēte pin, akŋ ò pine: N owere deran ōni ke nà ò gē wēte gŋn ōni gbēke kenne.

²⁵ Kŋ à zē mŋnne, akŋ ò wētepidenŋ dēde kŋ fēnedao, akŋ ò gŋgbē pŋi tò kŋ a danenŋ n pŋnki.

²⁶ Gŋgbē pŋi gēe Iti bŋsun à wēte kàte gwe, akŋ à tŋ kpāne Luzu. Tŋ bire mé à gŋne ari kŋ a gbārao.

²⁷ Manasenŋ dí pé Kanaa kŋ ò kŋ Betesā kŋ Tanakio kŋ Dŋruo kŋ Ibleamuo kŋ Megidoo kŋ n lakutunŋaro, zaakŋ ò gŋ ò kpé vute bŋsuu pŋmme.

²⁸ Kŋ Isarailanŋ gbāna lè, akŋ ò Kanaanŋ dà zŋzŋn, odi pérnma n pŋnkiro.

²⁹ Leme se Eflaimunŋ dí pé Kanaa kŋ ò kŋ Gezanŋaro, akŋ ò kŋ gwe lele.

³⁰ Leme dŋ Zebuluninŋ dí pé Kanaa kŋ ò kŋ Kitironu kŋ Naloluonŋaro, akŋ ò n dá zŋzŋn.

³¹ Leme dŋ Asanŋ dí pé gbē kŋ ò kŋ Ako kŋ Sidŋo kŋ Alabuo kŋ Akazibuo kŋ Elebao kŋ Afekio kŋ Reobuooaro,

³² akŋ ò vute lele kŋ Kanaanŋ bŋsude pinŋo.

³³ Leme dŋ Nafatalinŋ dí pé Besemesidenŋ kŋ Betanadenŋaro, akŋ ò vute lele kŋ Kanaanŋ bŋsude pinŋ ò n dá zŋzŋn.

³⁴ Amŋrinŋ Dānŋ yŋpa ò n kpá gukpiden, odi weŋne ò su vute gusaranlo.

³⁵ Amŋri pinŋ gŋ ò kpé vute Eresi kpia kŋ Ayalŋnio kŋ Salabimuo. Kŋ Yusufunŋ gbāna kàra, akŋ ò n dá zŋzŋn.

³⁶ Amŋrinŋ bŋsu lézeki nà zaa Fŋ Gbèkpakotozen ari à gēe pé Sela ari à gēe o are kpa.

2

Dikiri Malaika bo à suna Isarailanŋa zaa Bokimu

¹ Dikiri Malaikaa bŋ Giligala à gēe Bokimu à pŋ: Ma à bŋte Misila, ma gē kááo bŋsu kŋ ma la dà á dizinŋne dí gŋn. Ma pŋi manŋ ma bàka konna kááo yā gboro zikiro.

² Ma óáre á yā sŋn kakara kŋ bŋsu dí denŋoro. Ma óáre à n sa'okinŋ gboro, akŋ ádi ma yā maro. À kè dera a kè lee?

³ Tŋ! Maten óáre, manŋ pérnmaáre doro. Onigŋ deáre lè ŋ á gbàntereea akŋsŋ n tãnanŋ nigŋ deáre tankute ŋ.

⁴ Kŋ Dikiri Malaika yā pŋi ò Isarailanŋne, ò sŋ dŋ gbānagbāna.

⁵ Akŋ ò tŋ kpā gu pine Bokimu, akŋ ò sa ò Dikiria gwe.

Isarailanŋ kpelina Ludane

⁶ Yŋsua gbēnŋ gbarena gbera baadi gēe à gu kŋ ò kpāa tŋbi ŋ kŋ.

⁷ Ò dŋ Dikiri Yŋsua gŋra pŋnki kŋ gbē zŋkŋ kŋ ò kun a gberanŋ gŋroo dŋ. Gbē zŋkŋ pinŋ wé sŋ yā zŋkŋ kŋ Dikiri kè Isarailanŋnele pŋnki.

⁸ Kŋ Dikiri zŋbleri Nuni né Yŋsua kè wè basŋoro akuri, akŋ à gā.

⁹ Ò a vŋ gu kŋ à de a tŋbi ŋ gŋn zaa Timina Eresi, Eflaimunŋ gukpiden, Gaasi kpŋ gŋbānduru kpa.

¹⁰ Kŋ Yŋsua gŋra gbēnŋ gāga n pŋnki, né kŋ ò fŋte n gberanŋ Dikiri dŋro, akŋsŋ ò yā kŋ à kè n dizinŋne dŋro.

¹¹ Akŋ ò yā kŋ à vāni Dikirinēe kè ò dŋ tãnanŋi.

12 Ò pā kpà Dikiri n̄ dizinŋ Luda kù à n̄ b́tε Misilai, ò tè buri kù ò likañyĩnŋ t́ananŋ ò donyĩ k̀n̄nε, akù ò Dikiri pŋ f̄ε.

13 Ò pā kpài ò dò Baalii kù Asatorεo.

14 Akù Dikiri pŋ f̄nyĩ à n̄ ná n̄ wétámmarinŋne n̄ ɔĩ ò n̄ wára. À n̄ kpá n̄ ibere kù ò likañyĩnŋa, akù odi f̄ ò gi kù n̄ zĩdao n̄ ibereε pinŋ ɔĩro.

15 Gŋŋ kù ò ḡε zĩ ká pínki, Dikiri di bo n̄ kpe de yá sún bo kúnwo nnaro yái, lákù à dànnε n̄ sán nà, akù ò ḡ wétámma z̄k̄ŋŋ gún.

16 Akù Dikiri yágŋgŋrinŋ b́bo n̄ té de ò n̄ sí n̄ wétámmarinŋa.

17 Ama òdi n̄ yágŋgŋrii pinŋ yá maro, ò pāpā kè ò donyĩ k̀ t́ananŋne. Ò k̀ zé kù n̄ dizinŋ s̄εεa likalika, òdiḡ yá kù Dikiri diteñnenŋ kùna lán n̄ dizi pinŋ bàro.

18 Tó Dikiri yágŋgŋrii b́ ò n̄ té, àdiḡ kù kù yágŋgŋrii piio, akù àdiḡ n̄ sí n̄ ibere ɔ ari yágŋgŋrii piì wèndi lén, zaaku tò ò n̄ dà gb̄ε kù òten ɔ t̄ñma òten wari d̄ñmanŋ yái, Dikiri di n̄ wènda gwame.

19 Tó yágŋgŋrii g̀à s̄, òdi era ò yaka de n̄ denŋla. Òdi do t́ananŋi, òdi n̄ gbagba, òdi donyĩ k̀n̄nε. Òdi n̄ yāvānikenaa pinŋ kù n̄ s̄gbānao t́oro.

20 Akù Dikiri pŋ f̄nyĩ à pi: Zaakù buri dí ma bàka kunna kù n̄ dizinŋ yá gb̀oro odi ma yá maro,

21 mani p̄ñnε buri kù Ȳsua g̀à à n̄ tó n̄ bùsunŋ kea dorō.

22 Mani n̄ suu ke Isarailanŋa de mà n̄ ȳ mà gwa, tó oni ma zé sé òḡŋ ma yá kùna lákù n̄ dizinŋ kù nà, ke tó oni ke lero.

23 Abire yáin Dikiri buri pinŋ tò gwe. Adi n̄ na Ȳsuanε a ɔĩ à p̄ñma ḡñŋro.

3

1 Dikiri buri pinŋ tò gwe de à Isaraila kù odi Kanaanŋ bùsu z̄ ká n̄ wáranŋ ȳ à gwao

2 de d̄ à z̄kana dada gb̄ε kù ò z̄kana d̄ yáro pinŋne. Buri pinŋn̄ dí:

3 Filisitini kína gb̄ēnŋ s̄ɔɔronŋ kù Kanaanŋ pínki kù Sid̄denŋ kù Ivi kù ò kù Lebana gukpidennŋ zaa Baali Emŋ kpia ari à ḡε p̄ε Lebo Amata.

4 À n̄ tó de à Isarailanŋ ȳ à gwao, tó oniḡŋ yá kù à dite n̄ dizinŋne Musa ḡainŋ kùna.

5 Abire yáin Isarailanŋ v̄tε Kanaanŋ té kù Itinŋ kù Am̄rinŋ kù Perizinŋ kù Ivinŋ kù Yebusinŋ.

6 Ò n̄ n̄n̄gb̄ēnŋ s̄ε nŋ ū ak̄s̄ ò n̄ n̄n̄gb̄ēnŋ kp̄z̄á buri pinŋ néḡgb̄ēnŋa, akù ò dò n̄ t́ananŋi.

Ōt̄nieli

7 Isarailanŋ yá kù Dikiri yeiro kè. Dikiri n̄ Luda yá s̄āngu, akù ò dò Baalii kù Asatorεo.

8 Akù Dikiri pŋ f̄nyĩ à n̄ yía Mes̄opotamia bùsu kína Kus̄arisataimua, akù ò z̄ŋ bl̄ēnε ari w̄ε s̄raak̄ŋ.

9 Kù ò s̄ŋ d̄ Dikirinε, akù à surabarii b̀n̄nε, àk̄mε Kalebu dak̄ūna Kenazi né Ōt̄nieli ū. Àkù mé à n̄ bó.

10 Dikiri Nini s̄ua, akù à yá ḡŋḡŋ Isarailanŋne à d̀n̄nε arε z̄li gún. Dikiri Mes̄opotamia bùsu kína Kus̄arisataimu n̄n̄ε a ɔĩ, akù à gb̄āna m̀n̄nε.

11 Akù n̄ bùsuu ḡŋ katena aafia w̄ε bupla ari Kenazi né Ōt̄nieli ḡε à g̀ao.

Eudu

12 Isarailanŋ èra ò yá kù Dikiri yeiro kè d̄, akù Dikiri tò M̄abu kína Egel̄oni gb̄āna m̀ñnε yá v̄ni kù ò k̄ε pi yái.

¹³ Egelōni Amōninō kŭ Amalekinō nàawa, akŭ ò sù ò lète Isarailanō ò wēte dominalide sī.

¹⁴ Isarailanō zōò blè Mōabu kína Egelōninē ari wè baro plansari.

¹⁵ Akŭ ò ƿò dō Dikirinē, akŭ à surabarii bōrīne, àkŭme Gera né Eudu, Biliaminu buri ũ. Ōzedeme. Isarailanō a zī táfe bo Mōabu kína Egelōninē.

¹⁶ Eudu fēne lékplade pì a gbàna kà gāsákuru do. À nà a gbáda ƿplaa a uta zīte,

¹⁷ akŭ à gèe à táfe bō Egelōninē. Egelōni sō bi gbē mēdemē manamana.

¹⁸ Kŭ Eudu kŭ gbē kŭ ò táfe sè ò gēeonō táfe bōne ò làka, akŭ Eudu a gbē pīno gbàre zén.

¹⁹ Akŭ à èra tāna kŭ à kŭ Giligala sare à sù kína pì kīnaa dō à pì: Má asiriyā vī mà onne. Akŭ kína pì pì: À tó mà yā ma, akŭ a ìba kŭ ò kŭ kāaonō bōte.

²⁰ Egelōni vutena ado kpé musu ìampakia, akŭ Eudu nài à pì: Má yā kŭ à bō Luda kīnaa vī mà onne. Kŭ kína pì fūte a gbàaa,

²¹ akŭ Eudu a fēne gā à wōto a ƿpla gbádaa kŭ ƿzeo, akŭ à a zōo a gbērea.

²² Akŭ fēne pì gè a gberen kŭ a páo pínki ari à bō a kpe. Eudu dí fēne pì wotoro ari a gbere nísi dàala.

²³ Eudu bō kpélelea à kpé ìampaki pì zé tàta à mōda kà.

²⁴ A bona gbera Egelōni zīrinō sù ò è ìampaki pì zé tatana ò kà, akŭ ò pì: Ke àten bīnikpe ke kpé ìampakian yá?

²⁵ Ōteni a dá ari ò bídi kè. Kŭ ò è adi zé wēñnero, akŭ ò mōne sè ò wè ò gè ò ní dikiri è wutena zīte gè ũ.

²⁶ Gōrō kŭ òten kína dá le, Eudu bàa lè à dō tāna pīno à tà Seira.

²⁷ Kŭ à kà gwe, à tò ò kuru pè Eflaimu gukpiden, akŭ Isarailanō kīpa kāao kpinō, Eudu dōñne are.

²⁸ À pīñne: À témai, zaakŭ Dikiri á ibere Mōabunō nàáre á ƿí. Ò tèi, akŭ ò Yoda bikŭki kŭ ádi gé Mōabunō bŭsun sī, odi we gbēke bikŭ doro.

²⁹ Zī birea ò Mōabu gō gbānanō dède dúbu kuri taka bà, ní gbēke dí boro.

³⁰ Zī kŭa Isarailanō gbāna mō Mōabunōne, akŭ ní bŭsŭu gō katena aafia ari wè basiikō.

Samaga

³¹ Eudu gbera Anata né Samaga Filisitininō dède gbēnōn wàa aakō kŭ zùdāgōoo. À Isarailanō sura bà se.

4

Debora kŭ Barakio

¹ Kŭ Eudu gā, Isarailanō èra ò yā kŭ Dikiri yeiro kè dō.

² Akŭ Dikiri ní yía Kanaa kína Yabī kŭ à vutena Azoa. A zīkarinō gbē zōkō tón Siser. A ben Arose Goyimu.

³ À sōgo mōpōnō vī mēn wàa siikō kŭ basōroo. À gbāna mō Isarailanōne pāsīpāsī ari wè baro, akŭ Isarailanō ƿò dō Dikirinē.

⁴ Gōrō birea nōgbē annabi kŭ òdi pinē Debora, Lapido nanō de Isarailanō yāgōgōri ũ.

⁵ Àdi yā gōgōñne a domina lí gbáru Rama kŭ Betelio dagura Eflaimunō gukpiden. Isarailanō digō gé a kīnaa gwe.

⁶ Akū à Abinɔamu né Baraki kū à kú Kedesi, Nafatalinɔ b̀usun s̀isi à p̀ine: Dikiri Isarailanɔ Luda p̀i ñ fute ñ gé Nafatalinɔ k̀u Zebuluninɔ sé gb̀enɔn d̀ubu kuri ñ gé k̀unwo Tabo kpia.

⁷ Dikiri ni Yab̀i z̀ikarinɔ gb̀e z̀ok̀ Sisera gáte à su káao Kis̀ swai k̀u a s̀ogonɔ k̀u a z̀ikarinɔ dasidasi, gwen ani a nanne n ɔĩ.

⁸ Akū Baraki p̀ine: Tó ñni gé k̀umao dé, mani gé. Tó ñni gé k̀umao s̀oro, mani géro.

⁹ Akū Debora p̀i: Mani gé k̀unwo, ama k̀u n ò le, adi ke n tó mé ani boro. Nɔgb̀en Dikiri ni Sisera nane a ɔĩ sà. Akū Debora f̀ute à g̀e káao Kedesi.

¹⁰ Akū Baraki Zebuluninɔ k̀u Nafatalinɔ k̀akara Kedesi, akū à dà zén g̀ese k̀u gb̀enɔn d̀ubu kurii pinɔ. Debora k̀u ñ té.

¹¹ Keni buri Eberu b̀o Keninɔ b̀usun yá, à s̀u à bùraa káte gbiri lí k̀u à k̀u Zananimu gbáru Kedesi sare. Keninɔ bi Musa anzure Obabu burinɔ dome.

¹² Ò p̀i Siserane Abinɔamu né Baraki g̀e Tabo kpia,

¹³ akū à a s̀ogo m̀pɔnɔ k̀akara m̀en wáa siik̀ k̀u basɔroo k̀u z̀ikari k̀u ò k̀u káanon. Bona zaa Arose Goyimu, ò g̀e Kis̀ swai.

¹⁴ Akū Debora p̀i Barakine: Ñ gé, zaakū gbáran Dikiri ni Sisera nanne n ɔĩ. À de Dikiri d̀onne are k̀ò fá. Akū Baraki k̀ipa Tabo kpia k̀u z̀ikari gb̀enɔn d̀ubu kurii pinɔ.

¹⁵ Dikiri tò Sisera k̀u a s̀ogonɔ k̀u a z̀ikarinɔ f̀ak̀a Baraki f̀enedane, akū Sisera b̀o a s̀ogon à bàa lè.

¹⁶ Baraki p̀ete Sisera z̀ikarinɔ k̀u ñ s̀ogonɔ ari Arose Goyimu. Gwen à ñ deden k̀u f̀enedao ñ pinki, bee gb̀e m̀en do adi g̀oro.

¹⁷ Akū Sisera bàa lè g̀ese à g̀e Keni buri Eberu nanɔ Yaeli kuta k̀inaa, zaakū Azo k̀ina Yab̀i k̀u Eberu bedenɔ k̀ò yá mà yá.

¹⁸ Yaeli b̀o à dàale à p̀i: Ñ m̀ó ñ g̀e kpén, Baa. Ñ gé! Ñsun tó v̀ina n k̀uro. K̀u à g̀e, akū nɔgb̀e p̀ii b̀orɔg̀o dàala,

¹⁹ akū Sisera p̀ine: Ìmi teni ma de. Ñ ma gba í mà mi. Akū à v̀i t̀uruu s̀e à d̀ane à mi, akū à era à b̀orɔg̀o dàala.

²⁰ Sisera p̀ine: Ñ ze kpélele. Tó gb̀eke s̀u à n la à pi, gb̀eke k̀u la yá, ñ pine, oi.

²¹ K̀pasa'í a s̀e, a gbána làka, akū Eberu nanɔ Yaeli kuta káro s̀e k̀u éreo à nàò Siserai tene, akū à káro p̀i p̀e a mi'are kpadoa à pà ari à g̀e à g̀e à z̀ite k̀u, akū à g̀a.

²² Baraki s̀ò àten p̀ete Siserai, akū Yaeli b̀o à g̀e à dàale à p̀i: Ñ m̀ó mà gb̀e k̀u nteni wete m̀onne. K̀u à g̀e kpén, akū à Sisera è wutena, à g̀a k̀u károo pena a mi'are kpadoa.

²³ Zi birea Luda Kanaa k̀ina Yab̀i bùsa Isarailanɔne.

²⁴ Akū Isarailanɔ pásike ten kara ari ò g̀e ò Kanaa k̀ina Yab̀i d̀eò.

Akū ñ bùsuu g̀ò a laakariia ari wè bupla.

6

Midiánɔ t̀ona Isarailanɔ

¹ Isarailanɔ era ò yá k̀u Dikiri yeiro k̀e d̀o, akū Dikiri ñ ná Midiánɔne ñ ɔĩ ari wè suppla.

² K̀u Midiánɔ ten ɔ t̀ómma, akū Isarailanɔ utekinɔ k̀eke gukpidenɔn k̀u gb̀eweneɔn k̀u s̀entepɔrtuo.

3 Tó ò pò t̄, Midiān̄o k̄u Amalekin̄o k̄u ifáboki kpa buri pānden̄o dì su ò léteṛmame.

4 Òdi su ò bùra káte n̄ b̄usun, akū òdi n̄ burap̄on̄o yakañne ari à gé péo Gazaa. Òdi p̄ke tó Isarailan̄onero ke sá ke zù ke zaaki.

5 Òdi su k̄u n̄ p̄skaden̄o k̄u n̄ bizakutan̄o dasidasi lán sutēn̄o bà. Gbēke digō m̄sk̄on̄o k̄u n̄ lakumin̄o lé d̄s̄ro. Òdi su ò b̄usuu yakame.

6 Midiān̄o Isarailan̄o dà takasi gūn, akū ò wiki lè Dikiria.

7 Kū ò wiki lè Dikiria Midiān̄o yā musu le,

8 akū Dikiri annabii bōñne à pì: Makū Dikiri Isarailan̄o Luda ma pì ma á bó z̄òblen ma á b̄óte Misila.

9 Ma á bó Misilan̄o ɔ̄i k̄u gbē k̄u ò ɔ̄ t̄s̄áwan̄o n̄ pinki ma péṛmaáre, akū ma n̄ b̄usuu kpááwa.

10 Kū ma piáre makūme Dikiri á Luda ũ, àsun Am̄ori k̄u á kú n̄ b̄usunno t̄anan̄o gbagbaro, akū a gi ma yā mai.

Dikiri Malaika bo à suna Gidiṛnwa

11 Dikiri Malaikaa sù à vùte gbiri lí gbáru zaa Ɔfla, Abieza buri Yoasi be wēte. A né Gidiṛn ten p̄we gbē geepi'ifēki wēen de Midiān̄o sún a ero yái.

12 Kū Dikiri Malaikaa bò à sù, à p̄ine: Gō gbāna, Dikiri kú k̄unwo.

13 Akū Gidiṛn p̄ine: Baa, tó Dikiri kú k̄uoo, b̄oyái yā d̄in̄o ó lé pinkii? Daboyá k̄u ó den̄o a yā b̄abaweren̄on kú máme? Ò pì Dikiri ó b̄óte Misila, ama tera à p̄a kp̄awái, akū à ó ná Midiān̄one n̄ ɔ̄i.

14 Akū Dikiri are d̄ba à pì: Ñ gé kú gbāna k̄u n̄ v̄io ñ Isarailan̄o bo Midiān̄o ɔ̄i. À de makū mé ma n̄ z̄í fá.

15 Akū Gidiṛn a là à pì: Baa, mani f̄s̄ mà Isarailan̄o bo derame? Ma ɔ̄n mé à k̄iana Manasen̄o té akūs̄s̄ makūme fiti deñla ma de bedeno té.

16 Dikiri wèa à pì: Manigō kú k̄unwo, ñni Midiān̄o ne lán gbē mèn do bà.

17 Akū Gidiṛn p̄ine: Tó ma n̄ p̄onna lè, ñ s̄eeda m̄omene de màgō d̄s̄ k̄u m̄ok̄n mé nten yā o k̄umao.

18 Ñsun go laro ari mà su. Mani sunne k̄u gbao mà ditenne. Akū à wèa à pì: Manigō kú la ari ñ su.

19 Gidiṛn ḡe à bl̄ene d̄e à k̄èke, à burodi futenasari k̄e k̄u w̄isiti kiloo kuriio. À n̄òb̄o kà t̄ankon à d̄òo kà d̄ò'oron à s̄ùo gbiri lí p̄i gbáru gwe, akū à ditene.

20 Luda Malaikaa p̄ine: Ñ n̄òb̄o k̄u burodiiio sé ñ káte gbè dík̄inaa ñ d̄ò k̄ua. Akū à k̄è le.

21 Akū Dikiri Malaikaa gò k̄u à k̄unaa z̄ò n̄òb̄o k̄u burodiiio p̄iioa, akū té b̄ò gbèe p̄iio gūn à k̄u n̄òb̄o k̄u burodiiio p̄iiooa, akū Dikiri Malaikaa p̄i dibi lè.

22 Kū Gidiṛn d̄s̄ Dikiri Malaikaame, à pì: É'e! Dikiri Luda, ase n̄ Z̄irin ma wé s̄iale t̄ēt̄ēt̄e yá?

23 Akū Dikiri p̄ine: Ñgō kú aafia! Ñsun tó v̄ina n̄ k̄uro. Ñni garo.

24 Gidiṛn Dikiri gbagbaki b̄ò gwe, akū à t̄s̄ kp̄a gu p̄iine Dikiri Aafiade. À kú Ɔfla Abieza gwe ari kú a gbárao.

Tana gbagbaki gboronaa

25 Z̄i birea gwāani Dikiri p̄ine: Ñ n̄ de z̄usa k̄u à kà wè suppla k̄u ñ Baali gbagbaki k̄u n̄ de v̄i gboro ñ Asera lí k̄u à ze a sare z̄s̄ ñ ne.

26 Ñ makū Dikiri n̄ Luda gbagbaki bo a z̄éa s̄is̄i dík̄ina musu. Ñ Asera lí k̄u n̄ z̄s̄ s̄ete yàka ũ ñ sa'op̄o k̄u òdi ká t̄én à té k̄u oma k̄u z̄uu p̄iio.

²⁷ Akū Gidion a zikerino sè gbēnon kuri à kè lākū Dikiri òne nà. Kū àten vīna ke a de bedenone kū wētedenō yāi, adi we à kè fānantēro, sé gwāani.

²⁸ Kū wētedenō fūte kōnkō, ò è ò Baali gbagbaki gbòro ò Asera lí kū à ze a sare zò ò nè ò sa ò kū zūuo sa'oki dufu kū ò bòoa.

²⁹ Akū ò kō lāla: Dí mé à kè lē? Kū ò dōnyī ò gbèkagbeka, akū ò mà ò pì: Yoasi né Gidion mé à kè.

³⁰ Akū wētedenō gèè ò pì Yoasine: Ñ bo kū n néo ò a de, zaakū à Baali gbagbaki gbòro akūsō à Asera lí kū à ze a sare zò à nè.

³¹ Akū Yoasi pì gbē kū ò likaainone: Ákōnō mé áni yā sí Baaline yá? Ákōnō mé áni a bo yá? Oni gbē kū à yā sine de ari gu gō gé dō. Tó tñnan a ũ, à gí kū a zīdao a gbagbaki kū ò gbòro yāi.

³² Zī birean ò tó kpà Gidionne Yerubaali ò pì: Ò à tó kū Baalio, zaakū a gbagbakin à gbòro.

Gidion sèedagbekana Dikiria

³³ Midiānō kū Amalekinō kū ifāboki kpa gbē pāndenō kō kākara n pínki ò bikū Yodaa, akū ò būraa kàte Yezerili guvuten.

³⁴ Dikiri Nini gē Gidion gūn, akū à Abiezano sisi kū kuruo de ò su ò téai.

³⁵ À gbēnō zī Manasenō būsū gu sīnda pínkia ò n sisi se ò su ò téai. Akū à gbēnō zī Asanō būsūn kū Zebuluninō būsūuo kū Nafatalinō būsūuo. Akū ò sù ò kākara kūŵo.

³⁶ Gidion pì Ludane: Tó ñni Isarailanō bo ma gāi lākū n a lé sēmene nà,

³⁷ ñ gwa, maten sākā kàte pōwegbēkia. Tó plí kpà sākā piia ado akūsō zīte gō kori, maní dō sà kū ñni Isarailanō bo ma gāi lākū n ò nà.

³⁸ Akū à kè lē. Kū gu dō, akū à fūte kōnkōkōnkō à sākā pì fē, a í ta pà.

³⁹ Akū Gidion pì Ludane: Ñsun pō fē kūmaoro. Má ye mà yā gbekamma gēn do dō. Ñ tó mà gwa sākāa gēn do dō. Adikīna sà, ñ tó plí kpà zītea ado, sākā gō kori.

⁴⁰ Gwāani birea Luda kè lē. Plí kpà zītea gu sīnda pínkia, sākā mé à gō kori ado.

7

Gidion kú a gbēnō zīblena Midiānō

¹ Gidion kú gbē kú ò kú káaonō fūte kōnkō káakukaaku ò gèè ò būraa kàte Arodi ísēbokia. Midiānō būra kú guvuten gubānduru kpa Mōre sīsigerēēi.

² Akū Dikiri pì Gidionne: Gbē kú ò kú kūnwonō kè dasi, maní Midiānō nañne n ōiro. Tó ma n nāñne n ōi, oni ña dā ò pi n zīda gbāna mé à n bó.

³ Ñ kpākpa ke gīa n piñne, gbē kú swēē kēagu àten lukaluka, ade era. Akū gbēnon dūbu baro awēēpla èra, gbēnon dūbu kuri mé ò gō.

⁴ Akū Dikiri pì Gidionne: Ò kpé dasi ari tera. Ñ gé kūñwo í kīnaa, maní n plēplēnne gwe. Gbē kú ma ònne oni gé kūnwonō mé oni gé, gbē kú ma ònne oni gé kūnworonō sō mé oni gō.

⁵ Kū à gēē kūñwo í kīnaa, Dikiri pine: Ñ gbē kú n è ò lé pēte ía lán gbē bānō sé kpado kú gbē kú ò kùte n kosoā ò í dā kú ō òten minō.

⁶ Gbē kú ò lé pēte íanō gbēnon wāa do kpé basōrome. Gbē kparanō sō ò kùte n kosoā ò í mí.

⁷ Akū Dikiri pì Gidionne: Maní Midiānō naāre á ōi kú gbēnon wāa do kpé basōro kú ò lé pēte íanō sà mà á bo. Ñ gbē kparanō gbare, n baadi tá a bea.

8 Akū Gidiŋ gbēnŋ wàa do kpé basŋoro pìŋ sè, ò gbē kū òten tá benŋ zànanŋ kū ñ kurunŋ sirmma, akū à ñ gbàre.

Gidiŋ kú sísí musu, Midiānŋ bura kú guvuten a gēi.

9 Gwāani birea Dikiri yā òne à pi: Ñ fute ñ gényī ñ bŋran, zaakū ma ñ nánne n ŋ.

10 Tó vīna teni n kú ñ gényīme, ñ kipa ñ gé lele kú n zīkeri Purao

11 ñ sá kpá yā kú òten oi. Yā pì ni n gba swē de ñ gényī ñ bŋran. Akū à kipa kú a zīkeri Purao ò nà ñ bura léi.

12 Midiānŋ kú Amalekinŋ kú ifāboki kpa gbē pāndenŋ katena guvuten ñ pínki, ò kpá lán sutēnŋ bà. Odi fŋ ò ñ lakuminŋ nāroro, ò dasi lán ísirale bŋsu'atē bà.

13 Kú Gidiŋ kà gwe, à gbēke lè, àteni a nana baba a gbēndone à pi: Ñ nana kú ma ò ma. Ma è burodi bundurunna ten gbigiri ke, akū à lète ó bŋran à si bizakutaa, akū kuta pì lète kpedangara à gŋ katena.

14 Akū a gbēndo pì pìne: Yoasi né Gidiŋ, Isaraila buri fēnedan n è gwe, adi ke pŋ pāndenlo. Luda Midiānŋ kú ó buraao nāne a ŋ pínki.

15 Kú Gidiŋ nana pì yā mà kú a bokotenaao, à donyī kè Dikirine. Akū à èra Isarailanŋ bŋran à pi: À fute! Dikiri Midiānŋ nàwēre ó ŋ.

16 À gbēnŋ wàa do kú basŋoro pìŋ kpàate gā aakŋ, akū à kuru kú lo korio kpà ñ baadia. Akū ò sēte sŋsŋto lo pìŋ gŋn.

17 À pìŋne: Maten gé ari ñ bura léa. Àgŋ ma gwa. Lákū a è ma kè nà, à ke le se.

18 À lika ñ buraai pínki. Tó makū kú gbē kú ò kú kŋmaonŋ ó kuru pè, à á pŋ pé se à wiki lé à pi: Dikiri pŋme kú Gidiŋwo.

19 Gidiŋ kú gbēnŋ basŋoro kú ò kú kāaonŋ kà bura léa lizāndo gudākpārinŋ kŋ lilinkēnaa gbera gŋnŋ. Akū ò ñ kuru pè ñ pínki, ò lo kú ò kŋnanŋ wiwi.

20 Akū gā aakŋ pìŋ baadi a kuru pè ò ñ lonŋ wiwi. Ò sētenŋ kŋna ŋzen, ò kuru kú òten pēnŋ kŋna ŋplan. Akū ò wiki lè ò pi: Dikiri kú Gidiŋwo fēnedame.

21 Baadi ze a gbēn likana buraai, akū bŋradenŋ fŋte ò lèkŋa kú wikio ò bàa lè.

22 Kú ò kuru mēn wàa do kú basŋoronŋ pè le, Dikiri tò buraai pì denŋ kŋ dède kŋ tēne kú fēnedao. Zīkarii pìŋ bàa lè ò tà Betesita kú Zererao ari Abeli Meŋla léa Taba kpa.

23 Ò Nafatalinŋ kú Asanŋ sisi kú Manasenŋ ñ pínki, akū ò pēte Midiānŋi.

24 Akū Gidiŋ gbēnŋ zī ò gēe Eflaimunŋ gukpiden pínki, ò pìŋne: À kipa à gé Midiānŋi. À zé zŋŋne Yoda bikŋkinŋa ari Betebara. Akū ò Eflaimunŋ sisi ñ pínki ò gēe ò zé zŋŋne Yoda bikŋkinŋa ari Betebara.

25 Akū Eflaimunŋ Midiā kīnanŋ kú gbēnŋ pla, Orebu kú Zebuo. Ò Orebu dè gbèe sare, kú òdi pi tera Orebu gbèe. Ò Zebu dè dŋ, gu pìŋ òdi pi tera Zebu geepi'ifēki. Akū ò èra ò pè Midiānŋa. Akū ò kīna pìŋ mŋ zŋzŋ ò gēe Gidiŋne Yoda bara òdi.

8

1 Eflaimunŋ Gidiŋ là ò pi: Bŋ yā mé à tò n kèwēre lee? Kú nten gé zī ká kú Midiānŋ, akū ñdi ó sísiroo? Akū ò yākete kài le manamana,

2 akū à pìŋne: Bŋn ma kè kú à kà á pŋ ŋu? Ákŋnŋ Eflaimunŋ geepi kŋnŋwēna mana de ókŋnŋ Abieznanŋ geepikekenala.

3 Luda Midiā kīnanŋ Orebu kú Zebuoo nààre á ŋ. Bŋn ma fŋ ma kè kú à kà á pŋ ŋu? Kú à òŋne le, gbasà ñ pŋfē kpàte sà.

Zēba kū Zalamunao dedēnaa

⁴ Gidiŋn kū a gbē gbēnŋn wàa do kū basŋŋronŋ kpé òten péte Midiānŋi, bee kū n gbāna būsā. Kū ò kà Yodai, akū ò bikū.

⁵ Akū à pì Sukodenŋne: À ma gbēnŋ gba póbble. N gbāna būsā akūsŋ má kpé maten péte Midiā kīnanŋ Zēba kū Zalamunaoi.

⁶ Akū Suko gbē zŋkŋnŋ pì: Zēba kū Zalamunao gē n ŋi kŋn yā? Bŋn tò óni n zīkarinŋ gba póbble?

⁷ Gidiŋn wēmŋma à pì: Zaakū a ò le, tó Dikiri Zēba kū Zalamunao nàmenŋ ma ŋi, mani á ke yákiyaki kū gbáranna lēŋŋ.

⁸ Zaa gwe à gēŋ Penieli, akū à wé kēmŋma le dŋ. Penielidenŋ wēa lākū Sukodenŋ wēa nà dŋ,

⁹ akū à pīnŋne se: Tó ma ge ma su aafia, mani gudákpáki lei díkīna gboro.

¹⁰ Zēba kū Zalamunao kú Kako kū n zīkarinŋ gbēnŋn dúbu gēro. Ifáboki kpa zīkari kū ò gŋnŋn gwe. N fēnedadenŋ gāga gbēnŋn dúbu basuddo.

¹¹ Gidiŋn lagatarinŋ zé sē Nŋba kū Yŋgbēao ifáboki kpa, akū à sī zīkarii pīnŋ tē gŋŋŋ kū ò sá n zīda yān.

¹² Midiā kīna pīnŋ Zēba kū Zalamunao bàa lè, akū à pēteŋyī à n kūkū, akū à tò n zīkarinŋ lēkŋa n pīnki.

¹³ Kū Yoasi né Gidiŋn bŋ zīlan àten su, à bŋte Eresi Gbèkpakotozen,

¹⁴ akū à Suko kefenna ke kū à a lāla yāi, akū kefenna pì Suko gbē zŋkŋnŋ tŋ kēŋŋ takadan gbēnŋn baaakŋ akuri awēesuppla.

¹⁵ Akū Gidiŋn gēŋ à Sukodenŋ lè à pì: Zēba kū Zalamunao n dí. A ma lalandii kē yā a pì, Zēba kū Zalamunao dí gē ma ŋi kŋro. Áni fŋ à ma gbē kū n gbāna būsānŋ gba póbblero.

¹⁶ Akū à wēte pì gbē zŋkŋŋ pīnŋ kūkū à n ké yákiyaki kū gbáranna lēŋŋ, ò dŋ.

¹⁷ Akū à gēŋ à Penieli gudákpáki lei gbŋro à wēte gŋgbēnŋ dēde.

¹⁸ Akū à Zēba kū Zalamunao là à pì: Gbē kū a n dede Tabonŋn de derameŋŋ? Ò wēa ò pì: Ò de lán n bāme, n bona de lán kīnanŋn bā.

¹⁹ Akū Gidiŋn pīnŋne: Ma vīni dadokŋnŋdenŋn gwe. Tó a n tó yā, kū Dikirio mani á dedero.

²⁰ Akū à pì a daudu Yetane: N fute n n dede. Né pì dí a fēneda wotoro, vīna a kū, zaakū né fītinname.

²¹ Akū Zēba kū Zalamunao pì: N fute n ò dede n zīda. Baadi kū a gbānaome. Akū Gidiŋn fūte à n dede à mŋzā kū ò dada n lakuminŋ wakaanŋ bŋte.

²² Isarailanŋ pì Gidiŋnne: N gŋ ó mīde ū kū n burinŋ. Zaakū mŋkŋn mé n ó bó Midiānŋ ŋi.

²³ Akū Gidiŋn pīnŋne: Mani gŋ á mīde ūro, bee ma né. Dikirime á kīna ū.

²⁴ Akū à èra à pīnŋne: Maten wé keáwa: Á baadi pŋsā kū à sīmŋma kpāma mēn dodo. Midiānŋ dīgŋ wura pŋsā dana, zaakū Sumaila burinŋme.

²⁵ Ò pīnŋ: Óni kpāmma kū nēsēŋŋ do. Ò biza kpàte, akū baadi pŋsā kū à sīmŋmanŋ dān mēn dodo.

²⁶ Wura pŋsā kū à gbèkarūma pīnŋ tikisii kà kiloo baro, mŋzānŋ kū pŋsānŋ kū arukimba tēra kū Midiā kīnanŋ dananŋ kū mŋzā kū ò dada n lakuminŋ wakaanŋ baasi.

²⁷ Akū à pì māsokēbŋ ū à pēte a be wēten zaa ŋfla. Akū Isarailanŋ pāpā kē ò dŋi n pīnki, akū à gŋ tankute ū Gidiŋnne kū a bedenŋ.

28 Len Isarailanŋ Midiānŋ gbāna būsā le. Midiānŋ dí le ò mù bò dorō. Akū Isarailanŋ būsū gò katēna aafia Gidiŋ gŋŋ ari wè bupla.

Gidiŋ ganaa

29 Yoasi né Gidiŋ gèè à vùte a bea.

30 A négŋgbè kū à ñ íŋŋ gbēnŋn baaakŋ akurime, zaakū a nŋnŋn dasi.

31 À nŋpose vī dŋ zaa Sekemu kū à négŋgbè ì kāao, akū ò tŋ kpāne Abimeleki.

32 Yoasi né Gidiŋ gā a wèmanagŋŋŋ, akū ò a mira kpākūsū kū a de pŋŋ zaa Jfla Abieza.

33 Kū Gidiŋ gā gŋŋŋ, akū Isarailanŋ èra ò pāpā kè ò dò Baalii. Akū ò tāna kū òdi pi Baalibakakukūŋŋ pète ñ dikiri ū,

34 akū Dikiri ñ Luda kū à ñ bó ñ ibere kū ò likaŋyī kpa sīnda pīnkianŋ ŋī yā sàŋgu.

35 Odi gbèke ke Gidiŋ kū òdi pine dŋ Yerubaali bedenŋne yā mana kū à kèŋne pīnki musuro.

13

Samusi inaa

1 Isarailanŋ èra ò yā kū Dikiri yeiro kè dŋ, akū Dikiri ñ ná Filisitininŋne ñ ŋī ari wè bupla.

2 Gŋgbè ke kú Zŋra, Dā burime, a tŋn Manŋa. A nanŋ bi paramē, adi né iro.

3 Dikiri Malaikaa bò à sù nŋgbè piia à pi: Ñ ma! Paramē n ū, ñdi né iro, ama ñni nò sí ñ né i gŋgbè ū.

4 Ñ laakari ke! Ñsun wē ke í gbāna ke miro. Ñsun tē ke blero.

5 Ñni nò sí ñ né i gŋgbè ū. Gē sún na né pli mũiaro, zaakū anigŋ de Luda pŋ ūme zaa a igŋŋŋ. Àkū mé ani na Isarailanŋ bonaaa Filisitininŋ ŋī.

6 Akū nŋgbè pi gèè à ò a zāne à pi: Luda gbèke sù ma kīnaa. Tó n a è, à de lán Luda Malaikaa bà à naasi vī manamana. Mádi a la tó máme à bŋnlo, akūsŋ adi a tŋ omēnero.

7 À pimeŋe mani nò sí mà né i gŋgbè ū. À pimeŋe màsun wē ke í gbāna ke miro, akū dŋ màsun tē ke blero, zaakū né pi nigŋ de Luda pŋ ūme zaa a ina gŋŋ ari a wèndi lén.

8 Akū Manŋa wé kè Dikiria à pi: N yā nna Dikiri! Ñ tŋ gbè kŋ n zī era à su dŋ à yā kū ŋni ke kŋ né piio a inaa gbera dawere.

9 Luda Manŋa yā mà, akū Luda Malaikaa pi èra à sù nŋgbè piia gŋŋ kŋ à kú bura. A zā Manŋa kú kāao gwero,

10 akū à kè likalika à bàa lè à gèè à òne à pi: Gŋgbè kŋ à bò à sùma zī kŋa kŋ dí dŋee!

11 Manŋa fùte à tē a nanŋi. Kŋ à kà gŋgbè pi kīnaa, à a là à pi: Mŋkŋn mé n yā ò kŋ ma nanŋŋ yā? À wèa à pi: Makŋme!

12 Akū Manŋa a là à pi: Tó n yā pi pāpa, né pi nigŋ de deramee? Bŋ zīn anigŋ kee?

13 Dikiri Malaikaa wèa à pi: N nanŋ gŋ yā kŋ ma òne kŋna pīnki.

14 Àsun geepi lí pŋke blero. Àsun wē ke í gbāna ke miro. Àsun tē ke blero. Àgŋ yā kŋ ma diteŋe kŋna pīnki.

15 Akū Manŋa pine: N yā nna, ñ ze gīa ari ò blēne bŋŋŋ kekenne.

16 Dikiri Malaikaa wèa à pi: Bee tŋ ma gŋ la, mani n pŋke blero. Tó n sa'opŋ kŋ òdi ká tén à té kŋ soru kè, ñ ò Dikiria. Manŋa dí dŋ kŋ Dikiri Malaikaamerō,

17 akū à a là à pì: N tón deramεε? Tó yā kū n òo pìi kè, óni sáabu kenne.

18 Dikiri Malaikaa wèa à pì: Bóyáin nteni ma tó gbεkaa? Tó bonsarεmε.

19 Akū Manᵒa blène bᵒrᵒᵒ kù à flawaa sè à Dikiri gbàgbao gbè ke musu. Kū Manᵒa kù a nanᵒo ten gwa, akū Dikiri yābonsarε kè

20 à tò tè bᵒ sa'oki pìn à fùtε musu, akū Dikiri Malaikaa fùtε tévuraa pìi gūn à tà musu. Kū Manᵒa kù a nanᵒo è le, akū ò wùtε nèsele kutena.

21 Dikiri Malaika dí era à sù Manᵒa kù a nanᵒoᵒa doro, akū Manᵒa dᵒ sà kù Dikiri Malaikaame.

22 Manᵒa pì a nanᵒnε: O gan yee! Zaakū o Luda è kù wéo.

23 Akū a nanᵒ pìne: Tó Dikiri ye à ó demε, de adi sa kù o òa kù flawaao síro, de adi yā dínᵒ owerεro, akūsᵒ adi yā pì mᵒwerεro.

24 Nᵒgbè pì né ì gᵒgbè ũ, akū à tó kpāne Samusi. Né pì zᵒkᵒ kù, akūsᵒ Dikiri arubarikaa dāne.

25 Dikiri Nini nà zikenāaa a gūn gᵒrᵒ kù à kú Dānᵒ buran, Zᵒra dagura kù Esetaoluo.

14

Samusi nᵒsena Filisitininᵒ té

1 Samusi gèε Timina, akū à Filisitini nénᵒkpare ke è gwe.

2 Kù à sù, akū à pì a de kù a daone: Ma Filisitini nénᵒkpare ke è zaa Timina. À gé à a wetemene mà sé nᵒ ũ.

3 Akū a de kù a dao pìne: Nᵒ kú n danεnᵒ ke n burinᵒ ténloo? Akū ìni gé ò nᵒ sé Filisitini gyᵒfᵒrᵒdenᵒ té yá? Akū Samusi pì a denε: Ñ gé ò a wetemene dé, zaakū nᵒkpare pìn má yei.

4 A de kù a dao dí dᵒ kù yā pìi bᵒ Dikiri kīnaanlo, zaakū Dikiri ten zé wete à yā mᵒ Filisitininᵒnemε. Gᵒrᵒ bīrea Filisitininᵒ mé òten kí ble Isarailanᵒa.

5 Akū Samusi ten gé Timina kù a deo kù a dao. Kù ò kà Timina geepe bura, músunε bᵒrᵒᵒ bᵒ Samusii àten pᵒtā.

6 Dikiri Nini sù, akū à músuu pìi kù à kèkᵒre lākū blène bᵒrᵒᵒn à kèkᵒre bà. À pᵒke kūna a ᵒi sᵒro. Adi yā kù à kèε pì o a de ke a danero.

7 Akū à gèε à yā ò kù nᵒkpare pìio, nᵒkpare pì sᵒ à kène mana.

8 Kù à gᵒrᵒ pla kè, à fùtε àten gé nᵒ pì sé, akū à lite à gèε músu gèε pìi gwa. Akū à è zᵒnᵒ sàa dᵒ a gèεa ari ò í kè.

9 Akū à ᵒ dān à a sàa gā à wòto àten ble, akū àten táo. Kù à kà a de kù a dao kīnaa, à liínε ò blè, ama adi oñne kù a bᵒ músu gèε gūmmεro.

Samusi gara kutu dana Filisitininᵒne

10 A de gèε nᵒkpare pìi kīnaa, akū Samusi pᵒnna pᵒble kèñne lākū nᵒserii di ke nā.

11 Kù à sù, ò kefennanᵒ sᵒsi gbēnᵒn baraakuri ògᵒ kú kāao.

12 Akū Samusi pìinne: Má gara kutu ke vī mà daáre. Ari pᵒblena gᵒrᵒ suppla dí gé papao, tó a fᵒ à gara pìi bᵒmεne, mani biza kpááwa pìi baraakuri kù utao waka baraakuri.

13 Tó ádi fᵒ à bᵒmεne sᵒro, ákᵒnᵒ mé áni biza pìi baraakuri kù uta waka baraakuriio kpáma. Akū ò pìne: Ñ ò gara pìi dawεre ò ma.

14 À pìinne:

Pᵒble bᵒ pᵒsorii gūn,
pᵒ nna bᵒ pᵒ gbāna gūn.

Akū odi fᵒ ò gara pìi bᵒro ari gᵒrᵒ aakᵒ.

15 A gɔɔ siikɔdea ò pì Samusi nanɔnɛ: Ñ ɔndɔ ke n zānɛ à gara pì bowere. Tó lenlo, óni n kpata kú n de bedenɔ. Ase a ó sísi de à ó pɔnɔ síwámɛɛ?

16 Akú Samusi nanɔ ten ɔɔ dɔnɛ à pì: N zāmagu! Ñ yemairo! N gara ke dà ma gbɛnɔnɛ, akúsɔ́ ñdi a bona omenero. Akú à pine: Mádi o ma de ke ma danero. Bó mé à tò mani onnɛɛ?

17 A ten ɔɔ dɔnɛ ari gɔɔ suppla pìi gɛɛ à pàpao. A gɔɔ supplade pìn akú Samusi gara pìi bònɛ kú à nàkaraa yāi, akú a nɔ pìi gɛɛ à ò a gbɛnɔnɛ.

18 A gɔɔ suppladea ari ifántɛ gɔ́ gɛ́ kpén wɛtɛ pìi kefennanɔ pine: Bó nna mé à de zólaa?

Bó gbāna mé à de músulaa?

Akú Samusi pìine: Tó adi ke a bú wì kú ma zùnunuoro, de ádi fɔ a ma gara pì boro.

19 Dikiri Nini súa, akú à gɛɛ Asakɛbni à gɔ́gbɛnɔ dɛde gbɛnɔn baraakuri à ñ pɔkasanɔ bòbomma, akú à gɛɛ à kpà gbɛ kú ò a gara pì bònɛnɔa. Akú à pɔ fɛ à tà a de bea.

20 Akú ò Samusi nɔ pìi kú ò kpà a gbɛnna kú à zè a sarea nɔ pìi ségɔɔa.

15

Samusi tésna Filisitininɔ buraa

1 Kú à kè gɔɔ pla, burapɔnɔ kekɛgɔɔ kà, akú Samusi blènɛ bɔrɔɔ kú à gɛɛ a nɔ pì gwao. À pì: Má ye mà gɛ ma nanɔi kpén. Akú a nɔ pì de dí a gba zéro

2 à pì: Maten da n yeimero, akú ma a kpà n gbɛnnaa. A dakūna mana deala. Ñ a sé a gɛnɛ ũ.

3 Samusi pìine: Tó ma yā vāni kè á Filisitininɔnɛ sà, manigɔ taari vī doro.

4 Samusi gɛɛ à gbɛgbonnɔ kùkú wāa do kú basɔroo, akú à sɛɛ yīyī téréreterere. À gbɛgbon pìnɔ vlā yīyīkɔa plapla, akú à sɛɛ pìi yīyī ñ vlā pìnɔa.

5 À té nà sɛɛ pìnɔa, akú à gbɛgbon pìnɔ gbàre Filisitininɔ bura. Ñ pówenɔ té kú pínki kú ñ pówɛ gbànɔ kú ñ geepi búɔnɔ kú ñ kùkpenɔ pínki.

6 Akú Filisitininɔ pì: Dí mé à yā dí taka kɛwɛɛɛ? Akú ò pì: Samusime, Timina gbɛ anzuree. A anzuree pì a nɔ siame, akú à kpà a gbɛnnaa. Akú Filisitininɔ gɛɛ ò té sɔ nɔ pìia kú a deo.

7 Samusi pìine: Zaakú a kè le, mani kámma boro ari ma ge fīna booáwa.

8 À sí ñ tì à ñ ké dúgudugu, ñ dedenaa pì gɛ onala, akú à gɛɛ à vùtɛ Etamu gbèwɛɛn.

Filisitininɔ dedena kú zaaki gerewao

9 Filisitininɔ gɛɛ ò búraa kàtɛ Yudanɔ busun, ò dàgula ari Gerewa sare.

10 Akú Yudanɔ ñ lá ò pì: Bóyāi a suwái kú zīioo? Akú ò pì: O su ò Samusi kúme, de ò kenɛ lākú à kɛwɛɛ nà.

11 Akú Yudanɔ gbɛnɔn dúbu aakɔnɔ gɛɛ Etamu gbèwɛɛ kīnaa ò pì Samusine: Ñ dɔ́ kú Filisitininɔ mé òten kí blewároo? Bó yān n kɛwɛɛ gwɛɛ? À wèímma à pì: Pó kú ò kɛmɛnen ma kɛíne.

12 Akú ò pì: O su ò n yī ò n kpámma. Akú Samusi pì: À la damɛnɛ kú áni ma de á zīdaro.

13 Akú ò pine: Oi! Óni n dero. Óni n yī kú bàaome ò n naíne ñ ɔí. Akú ò a yī kú bà dufuo mèn pla ò bò káao gbèwɛɛ pìi gūn.

14 Kú ò kà káao Gerewa, akú Filisitininɔ sù ò daale, òten wiki léa. Dikiri Nini sù Samusia, akú bà kú ò a yīlo a ɔnɔa muna kú, akú bàa pìnɔ zɔ́zɔ́kɔre a ɔa.

15 À zaaki gè dufu gerewa è, akū à nàte à sè à gbēnōn wàa sōronō dèdèo.

16 Samusi pì:

Zaaki gerewan ma gbēnōn wàa sōronō dèdèo,

zaaki gerewan ma n̄ t̄t̄k̄k̄āo.

17 Kū à yā p̄i ò à làka, akū à gerewa p̄i zùkūna. Akū ò t̄ó kpà gu p̄ine Gerewa S̄is̄i.

18 Ími a kù gbāna, akū à s̄o d̄ò Dikirine à p̄i: N t̄ò makū n z̄òbleri ma z̄i blè manamana, akū n̄ ye mà ga kù ímio mà l̄éte Filisitini gȳf̄or̄deno ɔ̄ yá?

19 Luda Gerewa guw̄e l̄okotoo p̄ara, akū í b̄on. Samusi mì, akū a w̄endii sù à gbāna lè. Abire yāin òdi gu p̄i s̄isi Enakore. À kù Gerewa ari kù a gbārao.

20 Samusi yā ḡòḡò Isarailan̄e ari w̄è baro Filisitinin̄o k̄iblemmanaḡo.

16

Samusi Gaza ḡēki gbà gboronaa

1 Samusi ḡē Gaza à karua ke è gwe, akū à ḡē à wute k̄āo.

2 Ò p̄i Gazaden̄e: Samusi kù la. Akū ò lika z̄ò gu p̄iii, òteni a dá w̄ēte ḡēkia gwāani. Ò ȳl̄te gwāani p̄iia ò p̄i: Tó gu d̄ò, óni a dem̄e.

3 Samusi w̄ūte gwe ari liz̄ando, akū à f̄ùte à ḡē à w̄ēte ḡēki gbàa kù kù a lípetena m̄en plan̄o à ḡà à wò kù a gbāngao lele. À dà a ḡan à ḡē à zùkūna s̄is̄i kù à are d̄ò Ebl̄nua musu.

Samusi kù Delilao

4 Abire ḡera Samusi yè n̄gb̄ē kei zaa S̄oreki guvuten, a t̄ón Delila.

5 Akū Filisitini k̄inan̄o ḡē ò n̄gb̄ē p̄ii lè ò p̄ine: N̄ ɔ̄nd̄ò kp̄atei de n̄ le n̄ a gbāna z̄k̄ō p̄i asiri d̄ò kù l̄ákū óni ke n̄ à ò gbāna m̄n̄e. Tó o a ȳl̄ b̄āao o a gbāna b̄usa, ó baadi ni n̄ gba andurufu ɔ̄ḡo m̄en wàa s̄oro kù bas̄oro.

6 Akū Delila p̄i Samusine: N̄ n̄ gbāna z̄k̄ō asiri om̄ene kù deran oni ke n̄ à ò n̄ ȳl̄ kù b̄āao ò n̄ gbāna busao.

7 À w̄e à p̄i: Tó ò ma ȳl̄ kù kyā ȳl̄da m̄en supplao, abire mé ani ma busa m̄aḡō de lán baadi bà.

8 Filisitini k̄inan̄o sù Delilane kù kyā ȳl̄da kù adi kori keroo m̄en suppla, akū à a ȳl̄o.

9 A k̄urin̄on utena kp̄enen, akū Delila p̄i Samusine: Samusi! Filisitinin̄on ze la díee! Akū à kyā p̄in̄o k̄ēk̄ē lán bà mùkumukuu bà, odi a gbāna asiri d̄oro.

10 Akū Delila p̄ine: N̄teni ma lalandi ke, n̄ten éke tomeneme. N̄ om̄ene sà l̄ákū oni n̄ ȳl̄ n̄a.

11 Akū à p̄ine: Tó ò ma ȳl̄ kù bà gb̄igiri dufu kù odi z̄i keo k̄oro, ani ma busa m̄aḡō de lán baadi bà.

12 Akū Delila bàa p̄i sè à a ȳl̄o. A k̄urin̄on utena kp̄enen, akū à p̄i: Samusi! Filisitinin̄on ze la díee! Akū Samusi bà kù à d̄o a ɔ̄aa p̄ii k̄ēk̄ē lán buu bàa bà.

13 Delila p̄ine: N̄teni ma lalandi ke ari tera. N̄ten éke tomeneme. N̄ om̄ene sà l̄ákū oni n̄ ȳl̄ n̄a? Akū à p̄ine: Tó n̄ ma mikā gbāna m̄en supplan̄o kù n̄ dà àsan n̄ t̄à lán gòdoo bà, tó n̄ káro p̄ea, mani busa m̄aḡō de lán baadi bà. Delila t̄ò i a sè, akū à a mikā gbāna m̄en suppla p̄in̄o kù à t̄à lán gòdoo bà

14 à káro p̄ea. Akū à p̄i: Samusi! Filisitinin̄on ze la díee! Akū à vù à àsaa p̄i ḡà à wò kù a mikāo.

¹⁵ Delila ɛra à pìne do: Ndìgɔ̄ pi n̄ yemai, akūs̄5 ndi ma náani keroo? N ma lalandii kè à kà gèn aak̄5. N̄di n gbāna z̄5k̄5 asiri omeneero.

¹⁶ Len àdìgɔ̄ nakaraa le k̄u yā pii takao lakanaa sari. Àteni a z̄ida yóyone ari à gèe à fù menaa à ye à ga.

¹⁷ Akū à yā k̄u à k̄u a swèn òne pínki sà à pì: Gē dí na ma miia zikiro, zaakū ò ma ke Luda p̄ ùme. Tó ò ma miì bò, ma gbāna ni bo ma gūn, mani busa màḡɔ̄ de lán baadi bà.

¹⁸ Kū Delila è à yā k̄u à k̄u a swèn òare pínki, akū à légbāzā kè Filisitini k̄inan̄ne à pì: À era à su gèn do do, zaakū à a s̄inda pínki òmene sà. Akū ò èra ò sù a k̄inaa, ò andurufuu pì k̄ūna.

¹⁹ Delila tò i Samusi sè a gbāla, akū à ḡ5gbē ke sisi. À a mìkā gbāna mèn suppla p̄n̄o bò, akū à nà busanaaa a gbāna pii bò.

²⁰ Delila pì: Samusi! Filisitinin̄n ze la díee! Akū à vù àten da áni ke lán yā bà à a z̄ida bome. À d̄5 k̄u Dikiri a tonlo.

²¹ Akū Filisitinin̄o a k̄u, ò a w̄en̄o b̄obo, akū ò ḡee k̄āao Gaza. Ò m̄ogotē kp̄at̄ii kp̄āne, akū ò a dà àten w̄isi l̄5 kp̄ésiran.

²² A mìkā p̄ii ɛra à nà kunaa d̄o a bonaa gbera.

Samusi ganaa

²³ Filisitini k̄inan̄o k̄5 k̄akara de ò n̄ t̄āna Daḡoni gbagba, akū òten p̄onna ke ò pì: Ó t̄āna ó ibere Samusi n̄awere ó ɔ̄.

²⁴ Kū Filisitinin̄o a è, ò n̄ t̄āna s̄áabu kp̄à ò pì:

Ó ibere ó b̄usuu d̄e,
à ó gb̄ēn̄o d̄ēde dúgudugu,
akū ó t̄āna a n̄awere ó ɔ̄.

²⁵ L̄ákū n̄ p̄o k̄e nna nà, ò pì: À Samusi sisi à f̄āai p̄o kewere. Akū ò a bò kp̄ésiran à yáadyā k̄ēn̄e.

Kū ò a z̄e kp̄é gb̄ēban̄o dagura,

²⁶ à pì kefenna k̄u à a ɔ̄ k̄ūnaane: N̄ gé k̄ūmao gb̄ēgba k̄u ò kp̄é k̄ūnan̄o sare de mà ɔ̄ nanaa mà gbāna lea.

²⁷ T̄anakpe pii p̄a, ḡ5gb̄ēn̄o k̄u n̄ogb̄ēn̄on k̄u gwe k̄u Filisitini k̄inan̄o n̄ pínki. Gb̄ē k̄u ò k̄u kp̄é pii musu kà gb̄ēn̄on w̄āa ḡēro, k̄u ò sù Samusi f̄āai gwa.

²⁸ Samusi w̄e k̄e Dikiria à pì: Dikiri Luda, n̄ tó ma yā d̄ongu. Luda, n̄ ma gba gbāna gèn do do de mà f̄ina boo Filisitinin̄o ma w̄e mèn pla yā musu.

²⁹ À ɔ̄ n̄āna gb̄ēgba mèn pla k̄u ò kp̄é pì k̄ūna guraguran̄o, a ɔ̄pla k̄u a doa a ɔ̄ze k̄u a doa do.

³⁰ À pì: N̄ tó mà ga k̄u Filisitinin̄o! À kutuu k̄e, akū à ɔ̄ ȳipaa k̄u gbānao, akū kp̄é pii gb̄oro à si Filisitini k̄inan̄o a k̄u gb̄ē k̄u ò k̄u a gūnn̄o n̄ pínki. Gb̄ē k̄u Samusi n̄ dede a gaḡɔ̄n̄on dasi de gb̄ē k̄u à n̄ dede ḡɔ̄ɔ̄ k̄u à k̄u k̄u w̄ēndiioola.

³¹ A dakūnan̄o k̄u a de beden̄o sù n̄ pínki ò a ḡee s̄è ò t̄āo, akū ò a mira kp̄ākūs̄u k̄u a de Man̄o p̄o, Z̄ora k̄u Esetaoluo dagura. À yā ḡ5ḡ5 Isarailan̄one ari w̄e baro.

RUTU

Naomi kù Rutuo

¹ Gɔɔ kù yágɔɔrino ten kí ble Isarailano b̀sun, nàa gè, akù g̀gbè ke bò Betilihamu, Yudanò b̀sun, à gèe à gɔɔ pla kè M̀abunò b̀sun kù a nanò kù a nэг̀gbè gbènon plano.

² G̀gbè pì t̀n Elimelèki. A nanò t̀n Naomi. A néno t̀n Malonu kù Kilišo. Eflata b̀su gbènoṃe. Ò gèe M̀abunò b̀sun, akù ò kù gwe.

³ Gwen Naomi zà Elimelèki g̀n, akù à g̀ gwe kù a né gbènon pla p̀no.

⁴ Ò M̀abu ǹgbèno sè ǹno ù, a do t̀n Opa, a do s̀ Rutu. Ò kù gwe lán wè kuri taka bà, a gberan

⁵ Malonu kù Kilišo gà ñ pla ñ p̀nki, akù Naomi g̀ g̀ sari néno sari.

⁶ Kù à kù M̀abunò b̀sun gwe, à mà kù Dikiri a gbèno wènda gwà à ñ gbà p̀ble, akù à soru kè à ta kù a né nanò p̀no.

⁷ Akù à fùte gu kù à kunwa à dà zén kù a né nanò p̀no, òten tá Yudanò b̀sun.

⁸ Akù à p̀ a né nanò p̀noṃe: À era à tá á danò k̀naa. Dikiri gbèke keáre lákù a kè à g̀ kù ò g̀noṃe nà kù makùo.

⁹ Dikiri tò á baadi era à zà ke à vuteki le. Kù à lé zàmma, akù ò s̀ d̀ manamana.

¹⁰ Ò p̀ne: Òni gé k̀nwo n gbèno k̀naame.

¹¹ Akù à p̀ a né gyaano p̀noṃe: À era! B̀yáí áni gé k̀mao? Mani era mà nэг̀gbèno ì de à le à zà kemma don yá?

¹² À era à tá! Ma z̀ k̀, mani le mà zà ke doru. Bee tò ma p̀ mani wé d̀ zàkenaai, akù ma lè ok̀siala ma nэг̀gbèno ì k̀ao,

¹³ áni f̀ à ñ dá ari ò ke z̀k̀ yá? Áni f̀ àg̀ kun pose ñ yá yá? Oi, ma néno! Dikiri kpe limeneme. Yá kù à á lé p̀ dí kemene nnaro fá!

¹⁴ Ò era ò nà s̀ d̀a, akù Opa lé zà a zà daa, ama Rutu gi à nàa.

¹⁵ Akù Naomi p̀ne: Ñ gwa, n gbèndo ten tá a gbèno kù a t̀nanci. Ñ era ñ tá k̀ao.

¹⁶ Akù Rutu p̀ne: Ñsun nakarama mà n tó mà táro. Gu kù n gèsee p̀eten, ónig̀ lèleme. Gu kù n kipan, gwen mani kipan. N gbèno ni g̀ ma gbèno ù, n Luda ni g̀ ma Luda ù.

¹⁷ Gu kù n gan, gwen mani gan ò ma v̀ gwe. Ga baasiro p̀ke ni ó k̀k̀aro. Tò ma kemma, Dikiri yá kemene pásipási.

¹⁸ Kù Naomi è à zèo kù à tá k̀áome, adi yáke one doru.

¹⁹ Akù ñ pla ñ p̀nki ò gèe are ari ò kà Betilihamu. Kù ò kà gwe, wète wà ñ yá musu. Gbèno p̀: Naomin gwe s̀ yá?

²⁰ Akù à p̀ne: Àsung̀ ma sísi Naomi doru, séde Mara, zaakù Gb̀nas̀ndapinkide p̀sirayá k̀emene.

²¹ Ma ge wèta kù p̀no, akù Dikiri s̀ k̀mao ok̀ori. B́ yá mé à tò áni ma sísi Naomii? Dikiri bò ma kpeṃe, Gb̀nas̀ndapinkide p̀ yá'ummanaa kp̀mai.

²² Lákù Naomi s̀ kù M̀abunò b̀suuo ǹn gwe kù a né nanò Rutu, M̀abu burio. Ò kà Betilihamu gɔɔ kù ò nà nagakènaaame.

2

1 Naomi zā Elimeleki be gōgbē ke kun, gbē zōk̄s aruzekedeme, a tón Bōaza.

2 Mōabu nōgbē Rutu pì Naomine: Ñ tó mà gé bura nagā k̄nō wē màgō té gbē kū à ma wēnda gwà kpē. Akū à pì a né gyaano p̄ine: Ñ gé!

3 Akū à fùtē à gèè nagā k̄nō wē bura, àdigō té p̄k̄erino kpē. Akūsō bura kū à gèen pì bi Elimeleki dane Bōaza buramē.

4 Akū Bōaza bō Betilihamu. Kū à kà gwe, à fō kpà p̄k̄erino a pì: Dikiri gō kú kááo! Akū ò p̄ine: Dikiri arubarika dangui!

5 Bōaza pì a z̄ikeri kū à de a p̄k̄erino gwàri ùne: Dí mé à nōkpare direkū vī?

6 Akū à wèa à pì: Nōkpare pì bi Mōabu nōgbē kú Naomi bō káao Mōabuno bùsun à sù káaome.

7 À pì mà tó à nagā k̄nō wē p̄k̄erino kpē, akū àten zī ke zaa k̄nō. Teran à sù kámma bo fíti kuta gūn.

8 Akū Bōaza gèè à pì Rutune: Ñ ma yā ma. Ñsun gé nagā k̄nō wē bura pānden doro. Ñsun gētewálaro. Ñ gō la kú ma nōgbē z̄ikerino.

9 Ñ wé dō zī kú òten kea ñgō té í kpē. Ma ò ma kefennanone ò su wari dōmmaro. Tó ími teni n de, ñ gé ñ í kú ò kà orozānō mi.

10 À kùtene à miì nàte à pì: À kè dera makū kú buri pānde nōgbēn ma ū, n laakarii dōma, akū n yā mana kèmene?

11 Akū Bōaza wèa à pì: Ò yā kú n kè n zā dane n zā ga gbera òmene pínki, lákū n n de kú n dao tò nà kú n bùsuuo, akū n su n vute gbē kú ñ í dō yāronō té.

12 Dikiri fina bonne yā kú n kèe musu. Lákū n su n soto Dikiri Isarailano Luda oruu gūn nà, à a fina bonne manamana.

13 Rutu pì: Baa, n yā mana kèmene fá! N ma laakarii kpàtemene, n yā nna ò makū n z̄ikeriine, bee kú n z̄ikerino doken ma ūro.

14 P̄oblegrō Bōaza p̄ine: Ñ mō ñ p̄ ble la ñgō burodi zō dōoa. Akū à vute p̄k̄erino sare. Bōaza p̄blewe kpatanaa kpàa, akū à p̄ blè à kà ari a kpara gō.

15 Kū à fùtē àten gé p̄ k̄nō wē, akū Bōaza ò kefennanone à pì: Bee tó àten p̄ k̄nō wē nagā kū à katena té, àsun wé'i daaro.

16 À a sà kenō bobone nagā gūn à tó à a k̄nō wē. Àsun pataaro.

17 Akū à p̄ k̄nō wè ari ok̄osi. Kū à zō à a wé bō, à kà toko lé do taka bà.

18 Kū à sè à tào be, akū à p̄ k̄ à a k̄nō wè p̄i mō a zā dane. À p̄ble kpara kū à gō p̄i kpàa dō.

19 Akū a zā da a là à pì: Mákpan n p̄ k̄nō wèn gbāraa? N zī kè máa? Luda arubarika da gbē kú à laakarii dōmman. Akū à gbē kú à zī kè a bura yā òne à pì: Gbē kú ma zī kè a bura gbāra tón Bōaza.

20 Akū Naomi pì: Ma Dikiri sáabu kè! À kpé àten gbēke ke ók̄nō kú ó bēnenone kú ó gbē kú ò gānō. Akū à èra à pì: Gbē pì bi ó dane káni buri mèn dome.

21 Akū Mōabu nōgbē Rutu pì: À p̄imene mà na a z̄ikerino a ari ò gé p̄ kē ò lákao.

22 Akū Naomi pì a né gyaano p̄ine: À mana ñ gé kú a nōgbē z̄ikerino de òsun wari dōmma bura pānde gūnlo yái.

23 Akū à nà Bōaza nōgbē z̄ikerino. Àdigō p̄ k̄nō wē ñ kpē ari ò gèè ò nagā kú gbadoo kè ò làka. À kú a zā da beame.

3

1 Naomi pì a né gyaanɔ pìne: À mana mà be wɛtenne, gu kù ìni le ñgɔ kunwa aafia.

2 Bɔaza kù ñ kù kù a zikerino bi ó danenloo? Àkū mé àten pɔwe gbɛ ɔkɔsiala.

3 Ñ zú o ñ nísi dɔko. Ñ n aso mana da ñ gé pɔwegbɛkia. Ñsun tó à dɔ ñ kù gwero ari à pɔ blè à í mì à làkao.

4 Tó à wùte, ñ gu kù à wùten gwa, ñ gé ñ a biza lé sé ñ wùte a gbá sare. Ani yá kù ìni ke onne.

5 Akū à pìne: Yá kù n ò pínki, mani keme.

6 Akū à gɛɛ pɔwegbɛkia à yá kù a zā da ònɛɛ pìi kè pínki.

7 Bɔaza pɔ blè à í mì, a pɔ kè nna. À gɛɛ à wùte pɔwe tuku sare dire kpa, akū Rutu ɔɔtɛi tɛɛne, à biza gò a gbáa à wùte gwe.

8 Lizāndo kù Bɔaza kè giri, à vù kù io à lite, akū à lè nɔgbɛ mé à wutena a gbá sare.

9 Kù à pì, dímeɛ, akū Rutu wèa à pì: N zikeri Rutume. Ñ n biza lé kúmala, zaakū mà danɛ káni kù ani ma bome n ũ.

10 À pìne: Dikiri arubarika dangu! Gbɛke kù n kè kpɛkpɛ díkīna de a káakupɔla. Ñdi gé kefenna wetero, takaside kesɔ aruzekede.

11 Ñsun tó vīna n kūro. Pɔ kù n wé kè pínki, mani kenne, zaakū wɛtedenɔn dɔ kù nɔ maname n ũ ñ pínki.

12 Yápurame! N danen ma ũ, ama danɛ káni pānde kun à káni demala.

13 Ñ i la gwāaniala, zia kɔnkɔ tó à ye à n bome, à mana, à n bo. Ama tó adi wero, ma si kù Dikirio mani n bo. Ñ i la ari gu dɔ.

14 À wutena a gbá sare gwe ari gudɔ, akū à fùte ari gu gɔ gé kè, zaakū Bɔaza pìne àsun tó gbɛke dɔ kù à sù pɔwegbɛkiaro.

15 À pìne dɔ: Ñ n pɔdangāa poro ñgɔ kūna. Kù à kūna, akū Bɔaza nagā kàne zaka lé suddo à dìne, akū à tào be.

16 Kù à kà be, à zā da a là à pì: Yá kè deraa? Akū à yá kù gɔgbɛ pìi kèneɛ òne pínki,

17 à pì: À ma gba nagā zaka lé suddo díkīname. À pì à mana mà tá ma zā da kia ɔkōriro.

18 Akū Naomi pì: Ñ vute tɛɛne ari ñ yá pì lakana dɔ, zaakū gɔgbɛ pì ni kámma bo gbāra yá pì lakanaa sariro.

4

Rutu zakɛna kù Bɔazao

1 Bɔaza gɛɛ à vùte wɛte bīnilea, akū à è danɛ káni bòri kù à a yá òo pì ten su. Akū à pì: Ma gbɛ, ñ mɔ ñ vute.

2 Akū à wɛte gbɛ zɔkɔnɔ sisi gbɛnɔn kuri à pì ò vute.

3 Akū à pì danɛ káni kù ani a sura ba pìne: Naomi kù à sù kù Mɔabunɔ būsuo teni ó vīni Elimeleki bura kpado yía.

4 Akū ma è à mana mà a yá onne, de ñ lú ó gbɛ zɔkɔ kù ò vutena lanɔ wára. Tó ñ ye ñ lúme, ñ lú. Tó ñ ye ñ lú sɔro, ñ omene mà ma, zaakū mɔkɔn mé ñ a luna zé vī. Tó n bakanlo, séde makū mà lú. Akū gɔgbɛ pìi pì: Mani lú.

5 Akū Bɔaza pì: Tó n bura pìi lù Naomi kù Mɔabu nɔgbɛ Rutuoa, ìni gbɛ kù à gá gyaanɔ le dɔ, de a tó le à gɔ a túbia.

6 Akū danɛ káni bòrii pìi pì: Tó len à de le, mani lúro, de màsun ma zīda túbii yakaro yái. Ñ n pɔ lú, zaakū mani fɔ mà lúro.

⁷ Isarailanɔ̀ b̀usun yá tó gbē ten bura lú ke tó àteni a lilin ke, tó àten yá mì láka, àdi a kyate gbá do bo à kpá gbēame yá pì lakana sèeda ũ Isarailanɔ̀ne.

⁸ Kū dane káni b̀orri pii pi Bɔazanɛ à lú, akū à a kyate b̀ò à kpà Bɔazaa.

⁹ Akū Baza pì gbē z̀skɔ̀ pìnɔ̀ne kū gbē kparanɔ̀ ǹ pínki: Ákɔ̀nɔ̀me sèedadano ũ gbára, kū ma Elimeleki kū Malonuo kū Kiliɔ̀o p̀ɔ̀nɔ̀ lù Naomia pínki.

¹⁰ Akū ma Malonu gyaanɔ̀ Rutu, Mɔabu nɔ̀gbē lè nɔ̀ ũ do, de gbē kū à gàa pì t̀s le àg̀ó kú a túbia, de a t̀s sún ga a gbēnɔ̀ té ke a wēte díkĩna g̀unlo. Ákɔ̀nɔ̀me yá pii sèedadano ũ gbára.

¹¹ Akū gbē z̀skɔ̀ pìnɔ̀ kū gbē kū ò kú gānu g̀unnɔ̀ pì ǹ pínki: Ókɔ̀nɔ̀me sèedadano ũ. Díkiri tó nɔ̀gbē kū àten gē ǹ onn pì g̀ɔ̀ lán Rahila kū Leao bà, kū ò Isarailanɔ̀ buri kè. Ani tó ǹ gbána kū Eflata b̀usun ǹ t̀s bo Betilihamu.

¹² Díkiri tó buri kū ani kpámma kū nɔ̀gbē p̀ionɔ̀ g̀ɔ̀ lán Pɛɛzi kū Tama ì Yudanɛɛ burinɔ̀ bà.

Dauda buri bozire

¹³ Akū Bɔaza Rutu sè nɔ̀ ũ. À wùte káao, akū Díkiri tò à ǹò si, akū à né ì g̀ɔ̀gbē ũ.

¹⁴ Akū nɔ̀gbēnɔ̀ pì Naomine: O Díkiri sáabu kè, adi ǹ tó buri sari gbāraro. Luda tó né pì t̀s bo Isarailanɔ̀ té.

¹⁵ Ani ǹ laakari kpátenne, ani ǹ gwa ǹ z̀kúnaa g̀un, zaakū ǹ né gyaanɔ̀ kú à yenyī mé à a ìnne, akús̀ à mananne de nég̀gbē gbēnɔ̀n supplanɔ̀la.

¹⁶ Akū Naomi né pii sè à kpà a kùla à g̀ɔ̀ a gwàri ũ.

¹⁷ Akū nɔ̀gbē kū ò kú gwenɔ̀ pì: Ó nég̀gbē ì Naomine. Akū ò t̀s kpàne Ɔbedi. Ákūme Yesɛ de, Dauda dizi ũ.

¹⁸ Pɛɛzi burinɔ̀ t̀n dí:

Pɛɛzi mé à Ezerɔ̀nu ì,

¹⁹ Ezerɔ̀nu Ramu ì, Ramu Aminadabu ì,

²⁰ Aminadabu Nas̀ ì, Nas̀ Salamɔ̀ ì,

²¹ Salamɔ̀ Bɔaza ì, Bɔaza Ɔbedi ì,

²² Ɔbedi Yesɛ ì, akū Yesɛ Dauda ì.

SAMUELI TAKADA KAAKU

Samueli 1:1-7:17

Solu 8:1-15:35

Solu kù Daudao 16:1-31:13

Elekana kù a gbēno

¹ Gōgbē ke kù Rama, Eflaimu bùsu gusīsīden. Zufu burime, a tón Elekana, Yeroamu néme. Eflaimu buri kù òdi pi Zufu pi mé à Tohu ì, akù Tohu Eliu ì, akù Eliu Yeroamu pì ì.

² Elekana nɔnɔ vī mèn pla, a káaku tón Ana, a plade tón Penina. Penina mé à néno vī, Ana sō à né vīro.

³ Wē kù wēeo gōgbē pì òdi bo a wēte gūn à gé donyī ke Dikiri Žikaridene zaa Silo à sa oa. Eli négōgbē mèn planɔ Ōfini kù Fineasio kù gwe Dikiri gbàgbarino ũ.

⁴ Gɔrɔ kù Elekana sa ò, àdi a nòbɔ kpá a nanɔ Peninaa kù a négōgbēno kù a néngbēno n pínki,

⁵ akù àdi a leu pla kpá Ana kù à yei yāi, bee kù Dikiri à kè para ũ.

⁶ A gōba pì sō, àdigō a fobo a parakena yāi, de à a nèse futene.

⁷ Len àdigō kene le wē kù wēeo. Tó Ana gēe Dikiri kpé gūn, a gōba pì òdi a fobo, akù àdi sɔ dɔ ari à fua à pò ble.

⁸ Akù a zā òdi a lá: Ana, bɔ mé à n le, nten sɔ dɔ, ndi pò bleroo? À kè dera n nèsee yàkaa? Má denne négōgbē mèn kurilaroo?

⁹ Žikea kù ò kù Silo, ò pò blè ò làka, sa'ori Eli vutena gbàaa Dikiri kpé kpélelea, akù Ana fùte

¹⁰ kù nèseyakana zōkɔɔ, à wé kè Dikiria kù sɔdɔo manamana.

¹¹ Akù à lé kè Dikiria à pì: Dikiri Žikaride, n tó makù n zòbleri yā dɔngu! N ma wēnda gwa! Tó ma yā dí sânguro, akūsɔ n ma gba négōgbē, manì a kpámma n pò ũ ari a wēndi lén, gē ni na a mìa zikiro.

¹² Kù a wékena Dikiriaa pì ten lákaro, akù Eli teni a lé gwa tii.

¹³ Ana ten adua pì ke a swēe gūn, a lé mé àten ke zúkizuki, adi yā ò à bò a lén gbēke mào. Eli ten da wē teni a deme,

¹⁴ akù à pine: Wē nigō n de ari bɔremee? N mi kē wēa.

¹⁵ Akù Ana wēa à pì: Adi ke lenlo Baa! Nōgbē pɔsiraden ma ũ, mádi wē ke í gbàna ke miro. Mateni ma yā'ummanano ò Dikirineme.

¹⁶ Nsun makù n zòbleri dite nōgbē pā ũro. Ma nèse yakana kù ma kunna bídi gūnwɔ mé à tò maten wé ke la ari tera.

¹⁷ Akù Eli pine: N tá aafia. Isarailano Luda n gba pò kù n wé kèaa.

¹⁸ Akù Ana pì: N tó makù n zòbleri yā kángu. Akù à tà à pò blè a ànn wère.

Samueli inaa

¹⁹ Kù gu dɔ, ò fùte kɔnkɔkɔnkɔ ò gēe ò donyī kè Dikirine. Akù ò èra ò tà ò wētea Rama. Kù Elekana wùte kù a nanɔ Anao, a yā dɔ Dikirigu.

²⁰ Gɔrɔ birean à nò si à né ì gōgbē ũ, akù à tó kpáne Samueli, zaakù à pì: Ma a wé kè Dikiriame.

²¹ Akù Elekana fùte kù a bedeno n pínki, ò èra ò gēe sa kù òdi ò wē kù wēeo ò Dikiria, ò lé kù ò gbēne fīna bo.

²² Ama Ana dí géro. À pì a zāne: Tó né pìi kè, akū mani gé a mɔ Dikirine, anigɔ kú gwe gɔɔ sīnda pínki.

²³ Akū a zā pīne: Lákū à kènne mana nà ñ ke. Ñ mena ari à kē. Dikiri tó yā pì ke. Akū nɔgbē pì a né gwà ari à gèe à kèò.

²⁴ Kū à kē, akū à a sè à gèe káao Dikiri kpén Silo kú zùsa wè aakɔo kú wísitio konko do kú sèwèo tùru do. Né pìi kè kefenna ù.

²⁵ Kū ò zùsaa pìi kùtu kpà, akū ò gèe kū né pìio Eli kīnaa.

²⁶ Akū Ana pīne: Baa, ñ gaafara kemene! Kū n kunnaao makūme nɔgbē kú à zε la maten wé ke Dikiria n wára ù.

²⁷ Né díkīnan ma wé kè Dikiria, akū à ma gba pɔ kú ma gbèkaaa pìi.

²⁸ Abire yāin ma su a kpá Dikiria, de àgɔ kun a pɔ ù ari a wèndi lén. Akū ò donyī kè Dikirine gwe.

2

Ana aduakēnaa

(Luk 1:46-55)

¹ Akū Ana aduaa kè à pì:

Ma nèε ten yáa dɔ Dikiria,

ma mù dana ía Dikiri yāi.

Maten woo ke ma íberena,

ma pɔ kè nna, kú à ma sura bà.

² Gbēke kú adona lán Dikiri bàro,

gbēke kun lán a bàro,

gbèsi ke kun lán ó Luda bàro.

³ Àsun yā bɔte kú yɔnkɔoro,

àsun tó zīda bina yā bo á lénlo,

zaakū Dikiri Ludame yádɔri ù,

àkū mé àdi ó yākenanɔ yɔ à gwa.

⁴ Gɔsa gbānanɔ sá è'ε,

ama gbē funanɔ gbāna asa dò ñ pì.

⁵ Gbē kāna ten a zīda aya ke pɔble yāi,

ama nà ten gbē kú àteni a de yā de doro.

Para né ì mèn supplá,

ama nédasi'iríi gɔ wēnda.

⁶ Dikiri mé àdi tó gbē ga,

akūsɔ àdi tó gbē gɔ kun.

Àkū mé àdi tó gbē gē bùsuu gūn,

akūsɔ àdi gè vu.

⁷ Dikiri mé àdi su kú takasio kú kunna nnao,

àdi ɔ tɔ gbēkenɔa, àdi gbēkenɔ sé lei.

⁸ Àdi wēndadenɔ bo bùsutitin,

àdi takasidenɔ bo tuburan.

Àdi ñ vute gu dokɔnɔ kú kīnenɔ,

àdi tó ò kpata ble kú gakurio.

Zaakū zíte pétékinɔ bí Dikiri pómé,

akū à andunia kàtea.

⁹ Àdi a gbēnɔ gbápéteki dākpāñne,

àdi yāvānikerinɔ dúgu zɔ gusiran.

Gbēke ni fɔ à ɔsi ne kú a zīda gbānaoro.

10 Dikiri ni a ibereṅo ú ló,
ani pata a ibereṅoṣa zaa musu,
ani yákpate ke kúńwo ari andunia lézekia.

Ani kína kú à kàa gba gbàna,
ani gbē kú à sèe pìi mì da ía.

11 Akú Elekana tà a be wētea Rama, akú nēgōgbē pìi gò, àten zī ke Dikirine kú sa'ori Elio.

Eli nēgōgbēno

12 Eli nēgōgbēno bi né pāsīnoṃe, òdi Dikiri daro.

13 Yá kú sa'orii pìno dì keńnen dí. Tó gbē sa ò, goro kú àten nòbò pì fufu ke, sa'ori iba ke dì su kú saka gāne aakōdeo kúna.

14 Akú àdi sí ta gūn ke oro ke m'oro, akú sa'ori dì pó kú saka pìi bòò sé a pó ù pínki. Len òdi ke Isaraila kú ò sù Silonone lé n' pínki.

15 Bee ari ògō gé nòbò kpá téa a nísí láka, sa'ori iba ke dì su à pìi gbē kú à sa òò pìine: Ñ nòbò kpá sa'oria à kpá téa, zaakú ani we à nòbò fufukena símmaro, sé a búsu.

16 Tó gbē pìi pìne áni nòbò kpá téa gīa a nísí láka, gbasá pó kú à yei à sé sà, akú íbaa pìi dì pì: Oi! Ñ kpáma gōno! Tó n gi, mani bo kú gbānao.

17 Kefenna pìno durunna zōkō Dikirine manamana, zaakú òteni a sa'onòbò gya home.

18 Nēgōgbē Samueli sō àdigō zī ke Dikirine kú uta lokommao dana.

19 A da dì uta gyaba fítinna zōne. Tó àten su sa o kú a zāo wē kú wēeo, akú àdi suone.

20 Eli dì sa mana o Elekanane kú a no pìio à pì: Dikiri n gba né do kú n no pìio, né kú à a wé kè akú à kpá Dikiriaa pìi gēne ũ. Akú òdi tá n bea.

21 Akú Dikiri arubarikaa dà Anane, à era à né ì mèn soro, gōgbē aakō, nōgbē pla. Nēgōgbē Samueli sō àten zōkō kú Dikiri ōi.

22 Eli zī kú yúkuyuku, à yá kú a nēno ten ke Isarailanone mà pínki kú lákú òdi wúte kú nōgbē kú òdigō zī ke dakareki kuta kpéleleano nà.

23 Akú à n' lá à pì: Bó mé à tò àten yá ke lee? Ma mà gbē sinda pínki teni á yávanikena o.

24 Àsun ke lero ma nēno! Baaru kú ma mà kú àten dagula Dikiri gbēno té pì manaro.

25 Tó gbē durunna kè a gbēdakene, Luda ni a yá gōgō, ama tó gbē durunna kè Dikirine, dí mé ani kúte kenee? Akú ò gi n' de yá mai, zaakú Dikiri zè kú n' dedena yāome.

26 Nēgōgbē Samueli sō, àten zōkō kú àten kara. Àdigō nna kú Dikirio kú gbē sīnda pínki.

Àlesi bēne dōna Eli bedeno

27 Akú Luda gbēke sù à pì Eline: Dikiri pì, goro kú n dizi Haruna bedeno ten zò ble Firi'aunane zaa Mísila, a bo a surūma tētētē,

28 Isaraila burino té pínki n dizi Harunan a sè a gbàgbari ũ. Akú à a gbagba, à turaretiti kàare tén kú sa'outao dana. Dikiri pì, a sa'opo kú Isarailano dì kpáta kpá a burinò pínki.

29 Dikiri pì, bó mé à tò adì a sa'ona nòbò zō kú gbáo kú gba kú a dìte ò suoare a kpé gūnwoo? À pì, bóyáì ndì n nēno dìte deala, akú àten mè kpá kú a gbē Isarailano sa'ona nòbò manaoo?

³⁰ Abire yá Dikiri Isarailano Luda pí, a díte yá n burino kú n dizi burino mé ògō a gbagba ari goro sinda pínki, ama tera adi we abirekú doro. À pí, gbē kú à a kpe tãn áni bēere líne, gbē kú à a gya bō áni ke pō úro.

³¹ Ñ ma! À pí, goro ke ni su, áni n be gbãna símma kú n de be pō. Mare zī ke nigō kú n onn doro.

³² Ñni wari e a bea. Bee tó a arubarikaa pisi Isarailano á pínki, mare zī ke nigō kú n onnlo ari goro sinda pínki.

³³ N ondeno ni gaga zégbãn n pínki. N gbē kú adi a bo a gbagbazī gūnlo ni tó n wé bobo kú òdòò, n pō ni sira kú.

³⁴ N né gbēnon pla Ofini kú Finasio ni gaga goro dokōno zī n pínki. Abirekú nigō denne sēeda ũ kú yá kú a ò ni ke pínki.

³⁵ Dikiri pí, áni gbē sé sa'ori náanide ũ, ani a poyenyina ke lákú á yei ná. Áni a burino gba gbãna gíngin, anigō zī ke kína kú áni káne ari goro sinda pínki.

³⁶ N buri kú ò gōno ni su ò kúte kene ogo ke burodi yá ò pí: Ñ sa'ori zī ke dawere ò ke, de ò pō fitinna le ògō ble.

3

Dikiri lézuna Samueli

¹ Négo gbē Samueli ten zī ke Dikirine Eli oí. Goro birea Dikiri yá ò su gbēa likalikaro, akú wégupu'ena kun dasiro.

² Zíkea Eli wutena a wútekia. A wé búsa, àten gu e manamana doro.

³ Samueli wutena Dikiri kpén, gu kú Luda àkpati kunwa. Luda fitila dí ga koro.

⁴ Akú Dikiri lé zù Samueli. À wèa à pí: Makú dí!

⁵ Akú à bàa lè à gèe Eli kínaa à pí: N lé zùmain yá? Ma su. Akú à pìne: Mádi lé zunyíro. Ñ gé wúte. Akú à èra à gèe à wúte.

⁶ Dikiri èra à lé zùì dō, akú à èra à gèe Eli kínaa à pí: N lé zùmain yá? Ma su. Akú à pí: Ma né, mádi lé zunyíro. Ñ gé wúte.

⁷ Samueli sō à Dikiri dō gāro, Dikiri yá dí sua yá koro.

⁸ Dikiri èra à lé zùì a gèen aakōde, akú à fùte à gèe Eli kínaa dō à pí: N lé zùmain yá? Ma su. Akú Eli dō sà kú Dikiri mé àten lé zu kefenna pii.

⁹ Akú à pìne: Ñ gé wúte. Tó à lé zunyí sà, n pí: Ñ yá o Dikiri, n zòbleri sã dō. Akú Samueli gèe à wúte a wútekia.

¹⁰ Dikiri sù à zè gwe, à lé zùì lákú à kè yá ná à pí: Samueli! Samueli! Akú Samueli pí: Ñ yá o Dikiri, makú n zòbleri ma sã dō.

¹¹ Akú Dikiri pìne: Ñ ma! Mani yá ke Isarailano té, gbē kú à a baaruu mà ni kèke à sã wème.

¹² Goro birea mani àlesi kú ma dō Eli bedeno ke pínki zaa a naanaa ari a mīdenaaa.

¹³ Ma pìne mani tó yá gō wí a bedeno musu ari goro sinda pínki yá vāni kú à a yá dō yá. A nēno n zīda kpe bō, akú adi gínnero.

¹⁴ Abire yá ma la dà Eli bedeno yá musu ma pí: Sa'ona ke gbadana ni Eli bedeno taari kēmama zikiro.

¹⁵ Samueli wúte ari gu dō, akú à Dikiri kpé gbano wèwē. À wégupu kú à è ona Eline vīna vī.

¹⁶ Akú Eli a sīsì à pí: Samueli ma né! À wèa à pí: Makú dí!

¹⁷ Akú à a là à pí: À pìnne deraa? Ñsun yá pí utemenero. Tó n yá kú à ònne ke utemene, Luda yá kenne pásipāsī.

¹⁸ Akū Samuēli yā pīi bābane pínki, adi a ke utenero. Akū Eli pī: Dikirime a ũ. Lákū à kēne mana nā à ke.

¹⁹ Samuēli ten zókō kū, akūsō Dikiri kú káao. Adi tó yā kú à òo lète páro.

²⁰ Akū Isaraila kú ò kú zaa Dā ari Besebano dš́ ń pínki sà kú Samuēli bi Dikiri annabiime yápura.

²¹ Dikiri ògō bo àgō su Samuēlia Silo, gu kú à a zīda m̀nen káaku. Àdi yā one, akū Isarailanō teni a yā ma ń pínki.

4

Filisitininō Dikiri àkpai sinaa

¹ Isarailanō b̀te ò g̀e Filisitininōa kú z̄lio. Ò b̀raa kàte Ebeneza, Filisitininō s̄s, Afeki.

² Filisitininō z̄l'ò p̀oro ò g̀eo Isarailanōa. Kú z̄l' gbāna kù, akū Filisitininō Isarailanō blè ò ń dede z̄lan gwe lán gbēnōn wāa baro taka bà.

³ Kú Isarailanō sù ń b̀uran, ń gbē zókōnō pī: B́yāi Dikiri tò Filisitininō ó blé kú z̄lio gbāraa? Ò gé ò Dikiri bàka kunna k̄oo àkpai sé Silo ò suo àgō kú k̄oo, de àgō ó bo ó iberenō ũ.

⁴ Akū ò gbēnō z̄l' Silo ò g̀e ò Dikiri bàka kunna k̄nwo àkpai sè ò s̄uo. Àkūme Dikiri Z̄karide kíblegba ũ kerubunō dagura. Eli né gbēnōn planō Őfini kú Fineasio kú kú àkpai p̄lio gwe.

⁵ Kú ò kao Isarailanō b̀uran, ò f̄ute kú p̄onna wikio ń pínki ari z̄ite ȳlgā.

⁶ Kú Filisitininō wiki p̄i mà, ò pī: B́ wiki gbāna mé à d̄o Eberunō b̀uran l̄e? Kú ò dš́ Dikiri àkpai mé à k̄pa ń b̀uran,

⁷ v̄ina ń kú ò pī: Tāna ke k̄pa ń b̀uramme. Yā ḡi k̄oo sà! Yā dí taka dí ke z̄ik̄iro.

⁸ Yā ḡi k̄oo! Dí mé ani ò bo tāna gbānade p̄nō ũi? Tāna p̄nō mé ò yā ḡate Misilanōne gbārannan.

⁹ Ókōnō Filisitininō ò swè dite ò ḡgbēke ke. Tó ódi ke l̄ero, óni zò ble Eberunōne lákū òten blewere nà. Ò ḡgbēke ke ò z̄l' ká k̄nwo.

¹⁰ Akū Filisitininō f̄ute Isarailanōa kú z̄lio ò ń fu, akū ń baadi bàa lè ò tà be, zaakū ń dedenaa kè dasi. Filisitininō ń gbē kú ò té g̀senō dede gbēnōn d̄ubu baraakuri.

¹¹ Ò Luda àkpai s̄i, akū ò Eli né gbēnōn planō Őfini kú Fineasio d̄ede.

¹² Biliaminu buri gbēke b̀o z̄lan à bàa lè à g̀e Silo z̄i p̄ia. À a p̄okasanō ḡà à k̄k̄ē à b̀usu kú a m̄ia.

¹³ Kú à kà, à Eli lè vutena gbāaa zé sare, àten gu d̄akpā, zaakū a laakari kpatenaro Luda àkpai yāi. Kú gbē p̄i g̀e w̄eten, à baaruu k̄pà w̄etenone, akū òten ūo d̄o ń pínki.

¹⁴ Kú Eli wiki p̄i mà à pī: Zuka dí b̀o máa? Akū gbē p̄i kè likalika à gé one.

¹⁵ Eli z̄i kú à kà w̄e bas̄oro plansari, a w̄e ḡō d̄aadāa, adi gu e doro.

¹⁶ Akū gbē p̄i p̄ine: Teran ma bo z̄lan, ma bo zaa gwe kú bàao gbārame. Akū Eli a là à pī: B́ mé à kè gwee, ma gbē?

¹⁷ Baarukparii p̄i w̄e à pī: Isarailanō bàa lè Filisitininōne, akū Filisitininō ń dede dasidasi. N né gbēnōn planō Őfini kú Fineasio ḡà d̄o. Ò Luda àkpai s̄i m̄ma d̄o.

¹⁸ Kù à Luda àkpàti yā ò, Eli bò a gbàaa à lète kpedangara wēte bīnile sare, akù a wakaa è à gà, zaakù à zī kù, akùs̄ gbē kāname. À dò Isarailan̄ne are ari wè bupla.

¹⁹ Eli né Fineasi nan̄ n̄sina, à kà né'ina. Kù à Luda àkpàti sina baaruu mà kù a zā de ganaao kù a zā ganaao, akù à kùte à né ì, zaakù n̄wāwā fūtea.

²⁰ Kù àten gbāsī lé, gbē kù ò a kùkūnan̄ pine: N̄sun tò vīna n kūro, zaakù n né ì ḡsgbē ū. Ama adi weñmaro, adi n̄ yā daro.

²¹ Akù à t̄s̄ kpà né pine Ikabodu à pi: Isarailan̄o gakuri k̄ò è. Zaakù ò Luda àkpàtii s̄ir̄ma, akùs̄ a zā de kù a zāo gāga d̄o.

²² À pi: Isarailan̄o gakuri k̄ò è, zaakù ò Luda àkpàtii s̄ir̄ma.

5

Luda àkpàti kunna Filisitinin̄o kīnaa

¹ Kù Filisitinin̄o Luda àkpàtii s̄i, ò bòo Ebeneza ò tào Asad̄odi.

² Akù ò ḡèò n̄ t̄ana Daḡs̄ kpén ò dìte a sare.

³ Kù gu d̄s̄, Asad̄odiden̄o fūte k̄nk̄ok̄nk̄o, akù ò è Daḡs̄ lète zīte a gber̄ea Dikiri àkpàti are. Akù ò Daḡs̄ s̄è ò vùte a gbèn.

⁴ Kù gu d̄s̄ d̄o, ò fūte k̄nk̄ok̄nk̄o, akù ò è Daḡs̄ lète zīte a gber̄ea d̄o Dikiri àkpàti are. A mi kù a òno wòwok̄sa katena kpélele gb̄liá. A gb̄an mé à ḡs̄ ditena ado.

⁵ Abire yāi Daḡs̄ gbàgbarin̄o kù gbē kù òten gē a kpén Asad̄odin̄o d̄i ḡèse p̄ete a kpé kpélele gb̄liaro ari kù a gb̄rao.

⁶ Dikiri ò t̄s̄ Asad̄odiden̄o à n̄ ásar̄u k̄è à gb̄enna kàngu, Asad̄odi kù a lakutun̄o p̄ínki.

⁷ Kù Asad̄odiden̄o è le, ò pi: Isarailan̄o t̄ana àkpàti ni le àḡs̄ kù k̄uo la dor̄o, zaakù àten ò t̄wá kù ó t̄ana Daḡs̄o p̄ās̄ip̄ās̄i.

⁸ Akù ò gb̄èn̄o z̄l̄ ò n̄ k̄inan̄o kàkara n̄ p̄ínki, akù ò n̄ lá ò pi: Deran̄ óni ke nà kù Isarailan̄o t̄ana àkpàtiioo? Akù ò pi: Ó géo Gata. Akù ò ḡèeo.

⁹ Kù ò k̄ào gwe, Dikiri ò t̄s̄ w̄ete gwe den̄o d̄o, akù w̄ete p̄ii w̄á. Dikiri gagagyá kàngu, gb̄enna d̄án̄la n̄ p̄ínki né f̄iti gbē z̄sk̄s̄.

¹⁰ Akù ò ḡèe kù Luda àkpàtii p̄iio Eker̄onu. Kù òten ḡèo, w̄etepiden̄o wiki l̄è ò pi: Ó ḡèwái kù Isarailan̄o t̄ana àkpàtiio, de ò ó dede ó buriame.

¹¹ Akù ò gb̄èn̄o z̄l̄ ò n̄ k̄inan̄o kàkara n̄ p̄ínki ò p̄ir̄ne: À Isarailan̄o t̄ana àkpàti sé à t̄áo a gb̄èn̄, de àsun̄ ó dede ó buriaro. Zaakù gaga tò w̄ete p̄ii w̄á, Luda ò t̄s̄ir̄ma gwe manamana.

¹² Gb̄enna kà gbē kù odi garon̄gu, akù w̄etepiden̄o wiki kà ludambe.

6

Erana kù àkpàtiio Isarailan̄o b̄usun

¹ Dikiri àkpàti kù Filisitinin̄o b̄usun ari m̄o suppla,

² akù ò sa'orin̄o kù m̄asokerin̄o kàkara ò n̄ lá ò pi: Deran̄ óni ke nà kù Dikiri àkpàtiioo? À owēe lákù óni ke nà ò t̄áo a gbèn.

³ Akù ò weñma ò pi: Tó àten tá kù Isarailan̄o t̄ana àkpàtiio, àsun̄ t̄áo koriro. À a gba p̄s̄ á taari yāi, áni aafia le, áni yā kù à tò adi ò goáwaro d̄s̄.

⁴ Akù ò n̄ lá ò pi: B̄ón óni a gba ò t̄áo ó taari yāii? Ó weñma ò pi: À wura pi lán gb̄enna bà m̄èn̄ s̄ōro kù ēn̄en̄o d̄o m̄èn̄ s̄ōro á k̄inan̄o dasi lén, zaakù gyá dok̄on̄o pi á lé kù á k̄inan̄o á p̄ínki.

⁵ À á gbènnanɔ taka pi kù ēne kù òteni ó bùsu yaka takanɔ, à Isarailanɔ tãna kpe tao. Ke ani ɔ gowá kù ó tãnanɔ kù ó bùsuuo gwεε?

⁶ Býyáí á ye à ságbãna ke lákù Misilanɔ kù Firi'aunao kè nàa? Kù à n wé tá ari ò Isarailanɔ gbàre ò tà, a yá dí dɔáguroo?

⁷ Tera sà à gé à zùgo dufu ke, à su kù zù nérande mèn pla kù òdi gbãngo dañne yãronɔ. À gó pì dɔm̄ma, à n nē kù ò tēnyĩnɔ kēm̄ma à tá kũnwɔ n̄ karaa gũn.

⁸ À Dikiri àkpatii sé à da gó pìi gũn, à wura pó kù áten kpázá á taari yãinɔ ká batan à dite àkpatii pìi sare, à zùnɔ ká zén ò géo

⁹ àḡs̄ gwa. Tó àkpatii pìi a bùsu zé sè àten gé Besemesi kpa, àkù mé à kisira zók̄s̄ pìi zìwá. Tó adi sète gwe s̄s̄ro, óniḡs̄ d̄s̄ kù àkù mé à ɔ t̄w̄áro, yá mé à sù le.

¹⁰ Akù ò kè le, ò gó d̄s̄ zù nérande mèn planɔa ò n̄ nénɔ kà kara gũn,

¹¹ akù ò Dikiri àkpatii dà gó pìi gũn kù bata kù wura ēnenɔ kù gbènna takanɔn kù a gũnwɔ.

¹² Akù zùu pìnɔ zé sè s̄s̄u ò are dɔ Besemesi zéa, òten gé òten ɔɔ dɔ, odi lite ɔplai ke ɔzeiro. Filisitini kɔnanɔ té n̄ kpe ari Besemesi bùsu lén.

¹³ Besemesidenɔ ten pówε keke guvuten. Kù ò wé sè musu, ò àkpatii pìi è, akù n̄ pɔ kè nna kù a enaao.

¹⁴⁻¹⁵ Kù gó pìi kà Besemesi gbē Yɔsua búgbεεa, akù à zè gbè gbènt̄ε sare gwe. Akù Levinɔ Dikiri àkpatii pìi bò kù bata kù wura pónɔn kù a gũnwɔ, ò kàte gbè gbènt̄ε p̄ia. Akù Besemesidenɔ gó pìi lí z̄z̄ók̄r̄e yàka ũ, ò sa'opɔ kù òdi ká tén à té kù ò Dikiria kù zùu pìnɔ. Zì p̄ia ò sa'opɔ kù òdi ká tén à té kũnɔ ò Dikiria kù sa'opɔ pãndenɔ.

¹⁶ Filisitini kína gbēnɔn s̄ɔronɔ yá p̄ia è, akù ò èra ò tà Ekerɔnu zì p̄ia.

¹⁷ Wura gbènna kù Filisitininɔ kpázá Dikirine n̄ taari yãinɔn dí: Asad̄di p̄s̄ do, Gaza p̄s̄ do, Asakelbni p̄s̄ do, Gata p̄s̄ do, Ekerɔnu p̄s̄ do.

¹⁸ Wura ēnenɔ kun dɔ Filisitini wéra pìnɔ dasi lén, n̄ kína gbēnɔn s̄ɔronɔ p̄s̄ ũ. N̄ wéra b̄n̄ide pìnɔ baadi kù a lakutunɔ. Gbè gbènt̄ε kù ò Dikiri àkpatii d̄itea Besemesi gbē Yɔsua búgbεεaa p̄ime s̄eeda ũ ari kù a gbãrao.

¹⁹ Akù Dikiri Besemeside kenɔ d̄ede, kù ò a àkpatii gũn gwá yáí. À n̄ dede gbēnɔn baaak̄s̄ akurime, akù ò w̄enda ɔɔ d̄b̄, kù Dikiri kakate zók̄s̄ kp̄añyí yáí.

²⁰ Akù Besemesidenɔ p̄i: Dí mé ani f̄s̄ à ze Dikiri Luda kù à kù adona p̄i areε? Óni àkpatii p̄i kpázá d̄inɔ k̄inaa s̄aa?

²¹ Akù ò gbēnɔ z̄l̄ Kiriayarimudenɔa ò p̄i: Filisitininɔ sù kù Dikiri àkpatiio. À mó à sé à táo á k̄inaa.

7

Samueli dona Isarailanɔne are

¹ Akù Kiriayarimudenɔ sù ò Dikiri àkpatii p̄i sè ò tàò Abinadabu bea s̄s̄s̄i musu. Akù ò a né Eleaza dite a d̄akp̄ari ũ.

² Àkpatii p̄i kù Kiriayarimu à ḡi kè, à kè gwe wè baro.

Isarailanɔ ten wiki lé Dikiria n̄ p̄inki, òteni a ki wete.

³ Akù Samueli p̄i Isarailanɔne n̄ p̄inki: Tó a are d̄s̄ Dikiria kù nèse mèn doo, à buri z̄t̄nɔ tãnanɔ kù Asatorenɔn b̄te á té, à á z̄ida kpá Dikiria àḡs̄ doi ado, ani á bo Filisitininɔ ōi.

⁴ Akù Isarailanɔ Baalinɔ kù Asatorenɔn b̄te n̄ té, òten do Dikirii ado.

5 Akū Samuēli pì: Ákɔ̀nɔ Isarailanɔ à kɔ̀ kakara Mizipa á pínki, mani kúte kéáre Dikirine.

6 Kū ò kɔ̀ kàkara gwe, akū ò í tò ò kòte Dikiri are. Zì birea ò lé yì ò pì: O durunna kè Dikirine. Akū Samuēli yā gɔ̀gɔ̀ Isarailanɔne Mizipa gwe.

7 Kū Filisitininɔ mà Isarailanɔ kɔ̀ kàkara Mizipa, akū ñ kɔ̀nɔ gèe léteřma. Kū Isarailanɔ mà, vīna ñ kū,

8 akū ò ò Samuēline: Ñsungɔ̀ yītenaro! Ñ wiki lé Dikiri ó Ludaa de à ó sí Filisitininɔa.

9 Akū Samuēli sãne yōmiri sè à sa'opɔ̀ kū òdi ká tén à té kū ò Dikiria, akū à wiki lèa Isarailanɔne. Akū Dikiri si káao.

10 Kū Samuēli ten sa pì o, Filisitininɔ ten su Isarailanɔa kū z̄lio. Zì birea Dikiri tò legū gbāna pàta Filisitininɔa. Swèe kèngu ò lèkɔ̀a, akū Isarailanɔ ñ ásarukè.

11 Kū Isarailanɔ bòte Mizipa ò pè Filisitininɔa, ò ñ dede ò ñ kpá ari Beteka.

12 Akū Samuēli gbèe pète Mizipa kū Senio dagura à tó kpàne Ebeneza, zaakū à pì: Dikiri mé à kpàwá ari o ka la.

13 Len ò Filisitininɔ fū le, akū odi fɔ̀ ò era ò sùřma kū z̄lio ñ b̄usun doro. Dikiri ò t̄ Filisitininɔa ari Samuēli konna gɔ̀ɔ̀ zakan.

14 Wète kū Filisitininɔ si Isarailanɔa yānɔ era à gɔ̀ ñ pó ũ zaa Ekerɔ̀nɔ ari à gèe pé Gataa. Isarailanɔ wète p̄nɔ kū ñ b̄usunɔ si Filisitininɔa pínki. Isarailanɔ kū Amɔ̀rinɔ s̄ ò kú kú k̄o yáketé sari.

15 Samuēli bi Isarailanɔ don'arede me ari a konna gɔ̀ɔ̀ zakan.

16 Wè kū wèe ò adigɔ̀ gé Beteli kū Giligalao kū Mizipao, àdi yā gɔ̀gɔ̀ Isarailanɔne wète p̄nɔ gūn.

17 Akū àdi era à tá Rama, zaakū a ben gwe. Àdi yā gɔ̀gɔ̀ Isarailanɔne gwe d̄. Gwen à Dikiri gbagbaki bòn.

8

Isarailanɔ kína gbekanaa

1 Kū Samuēli zì kú, à a né nɔ dìte Isarailanɔne don'arede nɔ ũ.

2 A daudu t̄n Yoeli, a plade Abia. Mókɔ̀nɔ mé òdi yā gɔ̀gɔ̀nne Beɛɛba.

3 Ama a né p̄nɔ dí té a ágbairo. Ɔgɔ̀yá ñ swèe blè, òdi gusaregba sí, òdi yā gɔ̀gɔ̀ a zéaro.

4 Akū Isaraila gbè z̄kɔ̀nɔ kɔ̀ kàkara, ò gèe ò Samuēli lè Rama

5 ò pì: Ñ gwa, n z̄i kú, akū n nénɔn té n ágbairo. Ñ kína ditewere sà de àgɔ̀ de ó don'arede ũ, lán buri s̄inda pínki a pó vī nà.

6 Kū ò pì à kína káñne àgɔ̀ de ñ don'arede ũ, yā pì dí ke Samuēline nnaro, akū à wé kè Dikiria.

7 Akū Dikiri pì Samuēline: Ñ gbè p̄nɔ yā ma, zaakū m̄okɔ̀mme ò ḡnyĩro. Makūme ò ḡimai de m̄asun kí b̄ler̄maro yāi.

8 Lákū òten ke nà zaa gɔ̀ɔ̀ kú ma ñ b̄ote Misila ari gbāra, ò pā kpàmai ò dò t̄ananɔi, len òten kenne le d̄.

9 Ñ ñ yā ma sà, ñ lé dar̄ma ñ tó ògɔ̀ d̄ lákū gbè kú ani kí b̄ler̄ma yānɔ nigɔ̀ de nà.

10 Akū Samuēli Dikiri yā p̄i bàba gbè kú òten kína gbekaanɔne pínki

11 à pì: Lákū gbè kú ani kí bleáwa yānɔ nigɔ̀ de n̄n dí. Ani á n̄égɔ̀gb̄enɔ sí à ñ dìte a s̄godeno kú a s̄deno ũme. Onigɔ̀ táa o a s̄go are kú bàao.

12 Ani n̄ dite gb̄en̄n w̄a s̄s̄ōro ke gb̄en̄n bupla akurikurin̄o gb̄e z̄sk̄n̄n ũ. Oniḡs̄ a bú w̄ine, oniḡs̄ a p̄ón̄o kekene, oniḡs̄ a z̄lkab̄n̄o pine k̄u a s̄go p̄ón̄o.

13 Ani á n̄en̄ogb̄en̄o sí à n̄ dite n̄isigb̄innakerin̄o k̄u p̄óblekerin̄o k̄u burodikerin̄o ũ.

14 Ani á buran̄o k̄u á geepi búno k̄u á k̄ukpe manan̄o síáwa à kpá a íban̄o.

15 Ani á p̄ow̄en̄o k̄u á geepi n̄en̄o leu kuride síáwa à kpá a begwarin̄o k̄u a íban̄o.

16 Ani á z̄oḡgb̄en̄o k̄u n̄ogb̄en̄o sí k̄u á z̄u manan̄o k̄u á zaakin̄o àḡs̄ a z̄ída z̄í keo.

17 Ani á p̄sk̄aden̄o leu kuride síáwa, ák̄n̄o áni ḡs̄ a z̄n̄o ũ.

18 Ḡō b̄irea s̄a áni wiki lé Dikiria gb̄e k̄u a s̄e á k̄ína ũ p̄i ȳai, ama ani weáwa ḡō b̄irea doru.

19 Ak̄u ò ḡi Samueli ȳa mai ò p̄i: Oi! Ó ye òḡs̄ k̄ína v̄ime,

20 Óniḡs̄ ò lán buri kparan̄o bà se. Ó k̄ína mé aniḡs̄ ȳa ḡs̄ḡw̄ere, aniḡs̄ dowere are z̄li ḡun.

21 K̄u Samueli n̄ ȳa mà p̄ínki, à ḡèe à dà Dikirine a s̄an.

22 Ak̄u Dikiri pine: Ñ n̄ ȳa ma, ñ k̄ína k̄áinne. Ak̄u Samueli p̄i Isaraila p̄in̄one: Á baadi tá a w̄ètea.

9

Samueli k̄s'ena k̄u Soluo

1 Biliaminu buri ke kun, a tón Kisi. Aruzekedeme. Biliaminu buri mé à Afia ì, Afia Bekora ì, Bekora Zero ì, Zero Abieli ì, ak̄u Abieli Kisi p̄i ì.

2 À n̄éḡgb̄e v̄i, a tón Solu. Kefenna maname. A mana s̄ara k̄u Isarailan̄o t̄ero, ñ gb̄eke gb̄ana dí v̄i a ḡánlaro.

3 K̄u Kisi p̄i zaakin̄o s̄ate, ak̄u à p̄i a né p̄ine: Ñ fute ñ z̄ikerin̄o doke sé à gé zaaki p̄in̄o w̄ete.

4 Ak̄u ò Eflaimu b̄usu gus̄is̄ide p̄ara k̄u Salisa b̄usuuo, odi n̄ lero. Ak̄u ò Salimu b̄usuu p̄ara, ama ò k̄u gwero. Ak̄u ò Biliaminu b̄usuu p̄ara, odi zaaki p̄in̄o lero.

5 K̄u ò k̄a Zufu b̄usun, Solu p̄i z̄ikeri k̄u ò lelele p̄ine: Ñ m̄s̄ ò era. Tó ódi táro, ma mare ni damu ke ó ȳa musu, ani zaakin̄o ȳa da doru.

6 Ak̄u à w̄ea: Ñ ma! Luda gb̄eke k̄u w̄ete dí ḡun. À bèere v̄i, ȳa k̄u à p̄i ani ke, àdi keme. Ó gé gwe. Ke ani z̄é k̄u óni sé ò ó zaaki p̄in̄o leo owere gw̄e.

7 Ak̄u Solu w̄ea à p̄i: Tó óten gé, b̄ón óni géonee? P̄óble ke dí ḡs̄ ó b̄òk̄n doru. Ó p̄óke v̄i ò Luda gb̄e p̄i gbaro. Ke b̄ón ó v̄i?

8 Ak̄u z̄ikerii p̄i èra à p̄i Solune: Ñ gwa! Má ogo v̄i f̄itinle la. Mani a gba, ani ó da z̄é k̄u à de ò séa.

9 Isarailan̄o b̄usun ȳa, tó gb̄e ten gé ȳa gb̄eka Luda a ò pi: Ñ m̄s̄ ò gé w̄égupu'eri k̄inaa. Zaak̄u gb̄e k̄u òdi pi gb̄ara annabi ũ gb̄ara, àk̄ume òdi sísi ȳa w̄égupu'eri ũ.

10 Ak̄u Solu p̄i a z̄ikeriine: N ȳa mana ò. Ó gé. Ak̄u òten gé w̄ete k̄u Luda gb̄e p̄i kunwa.

11 K̄u òten w̄ete pii s̄is̄i k̄u, ò dàkare k̄u n̄okpareno, òten gé í t̄s̄. Ak̄u ò n̄ lá ò p̄i: W̄égupu'eri k̄u b̄e ȳa?

12 Ó w̄èmma ò p̄i: Ee, à k̄u are gwe. À ke likalika. Gb̄aran à s̄u, zaak̄u ò ye ò sa o ḡagbakiam̄e.

¹³ Tó a gē wēten, áni a e ari àgō gē pō ble gbagbaki p̄ia. Zaakū oni pō ble ḡiaro ari à su, àkū mé ani arubarika da sa'op̄blen ḡia, gbasà gbē kū ò n̄ s̄is̄in̄o pō ble. Àgō wāna, zaakū a lenaḡr̄on dí.

¹⁴ Kū ò gē wēte pii gūn, akū ò dàkare kū Samuelio ḡōn̄o, à bò àten gé gbagbaki p̄ia.

¹⁵ Ari Solu gō gé su, Dikiri ḡīnake à yā dí dà Samueline a s̄ān à p̄i:

¹⁶ Zia mandara'i mani Biliaminu b̄usu gbē z̄imma. N̄ n̄s̄i k̄ua n̄ a dite ma gbē Isarailan̄o don'arede ū. Ani ma gbē p̄in̄o bo Filisitinin̄o ɔ̄i. Ma a gbē p̄in̄o wiki mà, akū mà n̄ wēnda gwà.

¹⁷ Kū Samueli Solu è, Dikiri p̄ine: Gbē kū ma a yā ònne p̄iin gwe. Àkū mé ani kí ble ma gbēn̄o.

¹⁸ Akū Solu nà Samuelii wēte b̄in̄ilea à a là à p̄i: Wégupu'eri be kú m̄amee? N̄ m̄omene.

¹⁹ Akū Samueli wèa à p̄i: Makūme ade p̄i ū. N̄ domene are ò gé gbagbakia, ìni pō ble kūmao gbāra. Zia k̄onk̄o mani n̄ n̄es̄egūnyā onne p̄inki, gbasà mà n̄ gbare.

²⁰ N̄sun n̄ zaaki kū ò s̄àte zaa ḡr̄o aakō damu kero, zaakū ò n̄ lé. Dín Isarailan̄on yei n̄ p̄inkii, tó adi ke m̄ok̄on kū n̄ de bedeno baasiro?

²¹ Akū Solu p̄i: Biliaminu burin ma ūroo? Ma buri mé à fiti de Isaraila burin̄o là n̄ p̄inki, akū ma danen̄o mé ò k̄lañȳi Biliaminu burin̄o té. Bóyāi nten yā dí taka omenee?

²² Akū Samueli Solu kū a z̄ikeriioo sè à gē k̄uñwo pōblekpen, à vuteki mana kp̄amma gbē kū ò n̄ s̄is̄in̄o té. Gbē p̄in̄o kà gbēn̄on baraaakuri taka bà.

²³ Akū Samueli p̄i pōblekeriine: N̄ n̄b̄o kū ma kp̄amma ma p̄i n̄ a diteki ke p̄i sé n̄ m̄o.

²⁴ Akū pōblekerii p̄i sù kū n̄b̄o gbá p̄iio à dite Solu are. Akū Samueli p̄i: Pō kū ò ditennen dí. N̄ só, zaakū ò ditenne ari mandara'i kū gbē kū ma n̄ s̄is̄in̄o. Akū Solu pō blè kū Samuelio z̄i b̄irea.

²⁵ Kū ò k̄ipa gbagbaki p̄ia, ò gē wēte gūn, akū Samueli gēe à yā ò kū Soluo a kpé musu.

²⁶ Akū ò ì gwe. Kū gu ye à d̄o, akū Samueli lé zù Solui kpé musu gwe à p̄i: N̄ fute, mà gé zenne. Kū Solu fute, àkū kū Samuelio ò bò bàai n̄ pla.

²⁷ Kū ò kà wēte kpe, akū Samueli p̄i Solune: N̄ o n̄ z̄ikeriine àgō gé, m̄ok̄on n̄ ze ḡia de mà yā kū Dikiri ò onne.

10

Samueli n̄s̄ikuna Solu m̄ia

¹ Akū Samueli n̄s̄i t̄uruu sè à n̄s̄i kū Solune a m̄ia, akū à lé p̄ea à p̄i: Dikiri mé à n̄ dite don'arede ū a gbē Isarailan̄one. Ìni kí ble Dikiri gbēn̄o n̄ n̄ bo n̄ ìbere kū ò likañȳin̄o ɔ̄i. Sèeda kū ani tó n̄ d̄s̄ kū Dikiri mé à n̄ dite a gbēn̄o don'arede ūn dí.

² Tó o k̄ēk̄a la tera, ìni da gbēn̄on plan̄ole Zeleza, Rahila mira sare, Biliaminu b̄usu léi. Oni pinne: Ò zaaki kū n̄ ge weten̄o lè. N̄ yā n̄ de k̄una gbāna doru, n̄ yān àteni a damu kei sà, àten pi deran áni ke a né yā musu n̄aa?

³ Bona gwe, tó n̄ te are, tó n̄ ka gbiri lí k̄u k̄inaa zaa Tabo, gbēn̄on aakō ni danle gwe d̄o, òten gé Luda gbagba zaa Beteli. N̄ gbē do bl̄enen̄o k̄una m̄en aakō, n̄ gbē do burodi k̄una m̄en aakō, akū n̄ gbē do s̄ewē k̄una t̄uru do.

⁴ Oni n aafia gbeka, oni burodi mèn pla kpámma, ní sí.

⁵ Abire gbera tó n ka Luda sísí kú à kú Gibea, gu kú Filisitininɔ gudákpáki kún, tó n ka káni kú wēte pìio, ìni dakare kú annabinɔ ò tétékǎi, òten kipa gbagbakia. Òten doñne are kú mɔrɔnɔ kú gágánɔ kú gidigbonɔ kú kutenɔ, òten annabikeyá o.

⁶ Dikiri Nini ni summa, ìni annabikeyá o kúnwo, ìni li gbē dufu ũ.

⁷ Tó sèeda birenɔ kè le, ñ yá kú n a kena zé è ke, zaakú Luda kú kúnwo.

⁸ Ñ domene are gena Giligala, mani n le gwe, mani sa'opɔ kú òdi ká tén à té kú o kú kennakúkɔso sa'opɔ. Ñ ma dá gwe ari gɔrɔ suppla, mani su mà n le gwe, mani yá kú ìni ke onne.

⁹ Kú Solu kpe li Samueline, àten tá, Luda a nèsee litene, akú sèedaa pìnɔ kè zī birea pínki.

¹⁰ Kú ò kà Gibea, annabinɔ dàale ò tétékǎi, akú Luda Nini súa, àten annabikeyá o kúnwo.

¹¹ Kú gbē kú ò a dɔnɔ a è, àten annabikeyá o kú annabinɔ, ò kɔ là ò pì: Bó mé à Kisi né lèe? Solu kú annabinɔ té see?

¹² Akú Gibea gbēke yá wèrɔmma à pì: Gbē kparanɔ denɔme díno ũ sɔɔ? Akú à gɔ baaru pɔ ũ òdi pì: Solu kú annabinɔ té see?

¹³ Kú Solu annabikeyá ò à làka, akú à gèe gbagbaki pìia.

¹⁴ Kú Solu tà be kú a zikeriio, a disē ní lá à pì: A ge mámee? Solu wèa à pì: O ge zaakinɔ weteme. Kú òdi ñ ero, akú o ge Samueli kīnaa.

¹⁵ Akú Solu disē pìne: Yá kú Samueli óare babamene.

¹⁶ Akú Solu pì: À pìwere ò zaaki pìnɔ lè. Ama adi kpata yá kú Samueli òare babanero.

Samueli Solu kana kín gupuraa

¹⁷ Akú Samueli Isarailanɔ kàkara Dikiri are Mizipa.

¹⁸ À pìñne: Dikiri á Luda pì, a á bóte Misila, a á sí Misilanɔ kú buri kú ò ɔ tɔ́awanɔ ɔ́í ní pínki.

¹⁹ Luda á bó á yá ùmmananɔ kú á warikenanɔ gún pínki, akú a gii gbāra, a pìne à kína kááre. Tò, à mó à ze Dikiri are sà buri kú burio, ɔn kú ɔnnwo.

²⁰ Kú Samueli sù kú Isaraila burinɔ ní pínki, akú gbè Biliaminu burinɔ sè.

²¹ Akú à sù kú Biliaminu burinɔ ɔn kú ɔnnwo. Akú Matari ɔnnn ò zèo. Onde pìnɔ té Kisi né Solu mé à blè. Kú ò a wète, òdi a lero.

²² Akú ò èra ò Dikiri là dɔ ò pì: Gɔgbē pìi sù la kò yá? Akú Dikiri pì: À utena asonɔ dagura.

²³ Akú ò bàa lè ò gèe ò a bò ò sù kāao ní té. Kú à zè ní té, ní pínki ní gbàna zè a gá lén.

²⁴ Akú Samueli pìñne ní pínki: A gbē kú Dikiri sèe è yá? Gbēke kun lán a bà á téro. Akú gbē sinda pínki wiki lè ò pì: Luda ó kína dɔ kú aafiao!

²⁵ Akú Samueli kíblena zé bòkoteñne, akú à kè takadan à dìte Dikiri kpén. Akú à ñ gbāre, baadi tà a bea.

²⁶ Solu sɔ à tà a bea Gibea. Gɔ wórɔgɔde kú Luda zī kè ní swèe gūnnɔ tèi.

²⁷ Akú gbē pà kenɔ pì: Gbē bire mé ani ó sura ba yá? Akú ò a gya bò, odi sune kú pòkeoro, ama Solu a yītena o.

¹ Amõni buri Naasa sù kù a zìkarinõ, ò bùraa kàte Yabesi Giliada sare, akù Yabesidenõ pì Naasane: Ñ lédokõnõ ke kùoo, óni mì natenne.

² Akù Naasa píinne: Tó ma á baadi òpla wé bòbò, akù wé'i Isarailanõ kù ñ pínki, gbasà mà lédokõnõ ke kááo.

³ Akù Yabesi gbè zòkõnõ píne: Ñ ó gba gòrò suppla de ò gbèno zì Isarailanõ bùsuu gùn pínki. Tó gbèke kun à ó sura baro, óni ó zìda kpámma.

⁴ Kù zìrii pìnõ kà Solu bea Gibea, ò yá pìi òrine, akù ò wènda ò dò.

⁵ Gòrò birea Solu ten su kù burao, à té a zùnõi, akù à pì: Bó yá mé à sù, akù òten ò dò? Akù ò Yabeside pìnõ yá bàbane.

⁶ Kù Solu yá pìi mà, Luda Nini sù, akù a pò fè manamana.

⁷ À zùu sè mèn pla à dè à zòzòkòre, akù à gbèno zìo Isarailanõ bùsuu gùn pínki ò pì: Len oni ke gbè kù adi té Solu kù Samuélioro zùnõne le. Akù vîna ñ kù Dikiri yá musu, ò bò ò tènýi leele ñ pínki.

⁸ Solu ñ náro zaa Bezeki. Isarailanõ kà gbènon dúbù wàa do kpé basòro. Yudanõn kù ñ té gbènon dúbù baraakuri.

⁹ Akù ò pì zìri kù ò sùu pìnõne: À gé à o á gbènonne, zia ari ifantè gò gé gbá, óni ñ sura ba. Kù zìrinõ tà, ò yá pì baaruu kpá Yabesidenõne, akù ñ pò kè nna.

¹⁰ Ò pì Amõninõne: Óni ó zìda kpááwa zia, áni á pòyeina kewá.

¹¹ Solu a gbèno kpàate gá aakò. Gudõon ò si Amõninõngu ñ bùran ò ñ dede ari ifantè gèe à gbáo. Akù gbè kù ò gòno fákòsa dodo.

¹² Akù ò pì Samueline: Díno mé ò pì Solu ni kí blewároo? À bote kùrwo ò ñ dede.

¹³ Akù Solu pì: Oni gbèke de gbàraro, zaakù Dikiri Isarailanõ sura bà gbàrame.

¹⁴ Akù Samuéli pì parine: À mós ò gé Giligala ò era ò Solu ká kpatan gwe dò.

¹⁵ Akù ò gèe Giligala ñ pínki, ò era ò Solu kà kpatan Dikiri are gwe dò, ò kennakùkò sa ò Dikiria, akù Solu kù Isarailanõ ponna kè gwe ñ pínki manamana.

12

Samuéli mìbona kìn

¹ Samuéli pì Isarailanõne ñ pínki: Ma yá kù a òmene mà pínki, ma kína kàáre kpatan.

² Akù mé ani doáre are sà. Makù sò ma zì kù, ma miká pura kù akù ma nènõn kù kááo. Ma doáre are zaa ma kefennakegòrò ari kù a gbàrao.

³ Makùn dí! À ke ma sèedadenõ ù Dikiri kù kína kù à kào are. Ma zù ke zaaki sì á gbèkea yá? Ma á gbèke blè yá? Ma wé tà á gbèkea yá? Gusaregba ma wé blè ari ma bo á gbèke kpe yá? Tó ma kè le, mani a fîna bonè.

⁴ Akù ò wèa ò pì: Ñdi ó blero, ñdi wé tawáro, ñdi pòke sí ó gbèkearo.

⁵ Samuéli píinne dò: Dikiri kù kína kù à kàaome á sèedadenõ ù gbàra, kù ádi taari emaro. Ò pì: Dikiri mé à ó sèedade ù.

⁶ Akù Samuéli píinne: Dikiri mé à Musa kù Harunaoo dìte, akù ò bò kù á dizinõ Misila.

⁷ À ze kyáu Dikiri are, mani yá mana kù à kèáre kù á dizinõ babaáre.

⁸ Yakubunõ gena Misila gbera á dizinõ wiki lè Dikiria, akù à Musa kù Harunaoo dìte, ò ñ bôte Misila, akù ò ñ káte bùsu dín.

⁹ Kū Dikiri n Luda yā sàngu yāi, akū à n kpá Azo z̀karinɔ gbē z̄k̄s̄ Siseraa kū Filisitininɔ kū Mɔabunɔ kinao, òten z̀l ká kũnwo.

¹⁰ Akū ò wiki lè Dikiria ò pi: O durunna kè o pà kpànyĩ o dò Baalinɔ kū Asatorenɔ. N̄ ó bo ó iberenɔ ɔi sà, óniḡs̄ donyĩ.

¹¹ Akū Dikiri Gidion d̄te kū Barakio kū Yefetao kū Samusio ò á bó á ibere pinɔ ɔi gu s̄inda pínkia, akū a ḡs̄ katena aafia.

¹² Kū a è Am̄oni kina Naasa ten su léteáwa, bee kū Dikiri á Ludame á kina ũ, a p̄imene: Oi! Kínan á yei!

¹³ Tera sà kina kū a gbèka a sèn dí, àkūme Dikiri d̄teáre.

¹⁴ Tó á Dikiri v̄ina v̄i akū áten doi, tó áteni a yā ma akū ádi bo a yā kperɔ, tó ák̄s̄nɔ kū gbē kū áten kí bleáwao té Dikiri á Ludai, ániḡs̄ aafia.

¹⁵ Tó ádi Dikiri yā ma s̄oro, akū a bo a yā kpe, ani ɔ t̄s̄áwa lákū à kè á dizinone nà.

¹⁶ À ze à yā z̄k̄s̄ kū Dikiri ni keáre e.

¹⁷ Ések̄ḡɔɔn ó kun loo? Mani Dikiri sisi, ani tó legū pata à ma, ániḡs̄ d̄s̄ kū á kina gbekanaa kè Dikirine ìni manamana.

¹⁸ Akū Samueli Dikiri sisi, akū Dikiri tò legū pàta à mà z̄i birea. Akū gbē s̄inda pínki v̄ina kè Dikirine kū Samuelio manamana.

¹⁹ Akū ò p̄ine: N̄ wé kewere Dikiri n Ludaa de ók̄s̄nɔ n z̄òblerinɔ sún gagaro. O yā v̄ani kàra ó durunnaola, kū o kina gbèka.

²⁰ Samueli p̄ine: Àsun tó v̄ina á kũro. A yā v̄ani pii kè pínki, ama àsun kē Dikiriaro. Àḡs̄ doi kū nèse mèn doo.

²¹ Àsun kēa à té p̄s̄ ginanɔiro. Ò àre v̄iro, oni f̄s̄ ò gbē boro, zaakū p̄s̄ p̄anome.

²² Dikiri ni a gbēnɔ zukũnaro a t̄s̄ z̄k̄s̄ yāi, zaakū à k̄agu à á ké a gbēnɔ ũ.

²³ Makū s̄s̄, Dikiri sún tò mà durunna keare mà aduakenaáre tóro. Mani zé mana kū à de à sé m̄áre.

²⁴ À v̄ina ke Dikirine, àḡs̄ doi kū náanio kū nèse mèn doo. À laasun lé yā z̄k̄s̄ kū à kèárenɔa.

²⁵ Tó a gi a te yā v̄anii, ák̄s̄nɔ kū á kinao, oni á kakate á pínki.

13

Samueli kpak̄ena Solui

¹ Kū Solu kí blè Isarailanɔa w̄e pla,

² à n̄ z̀karinɔ s̄e gbēnɔn w̄aa ḡero. Gbēnɔn w̄aa kuri kú k̄aa Mikimasa kū Beteli gus̄ĩs̄ideo. Gbēnɔn w̄aa s̄oro kú kú a né Yonat̄ao Gibea, Biliaminu b̄usun. Akū à gbē kparanɔ gb̄are, baadi tà a bea.

³ Yonat̄a lète Filisitini gud̄akp̄aki kū à kú Gebaa, akū Filisitininɔ a baaruu mà. Akū Solu z̀l kuru p̄e Isarailanɔ b̄usu gu s̄inda pínkia à p̄i Eberunɔ ma!

⁴ Akū Isarailanɔ mà n̄ pínki ò pi, Solu lète Filisitini gud̄akp̄akia, akū Filisitininɔ z̄a Isarailanɔ gb̄in. Akū ò Isarailanɔ sisi, ò sù ò n̄a Solua Giligala.

⁵ Akū Filisitininɔ k̄s̄ k̄akara ò z̀l ká kū Isarailanɔ. N̄ s̄ḡonɔ kà d̄ubu baraakuri, n̄ s̄ḡodenɔ kà d̄ubu suddo, akū n̄ ḡesedenɔ dasi lán ísiralè b̄usu'atè bà. Akū ò f̄ute ò ḡe ò b̄uraa k̄ate Mikimasa, Betav̄e if̄aboki kpa.

⁶ Kū Isarailanɔ è ò kú wari ḡun òten nakara kũnwo, akū ò ùte gbèw̄eenɔ ḡun kū dàkonɔ kū gbè s̄k̄onɔ kū t̄s̄n̄w̄eenɔ kū l̄ḡonɔnɔ.

⁷ N̄ gbēkenɔ gu lè ò bikū Yodaa ari Gada b̄usun kū Giliada b̄usuuo. Solu kpé kú Giligala, v̄ina ten gbē kū ò kú k̄aaonɔ kū manamana.

8 À Samueli dà gɔɔɔ suppla lákū à dìteare nà. Kū adi suro, akū a gbēnɔ ten fakɔa.

9 Akū Solu pì: À mómene kū sa'opɔ kū òdi ká tén à té kúo kū sáabukpa sa'opɔnɔ. Akū à sa'opɔ kū òdi ká tén à té kú pìi ò.

10 Kū à làka, Samueli ten ká, akū Solu pìi gèe à dàale à gbānake kpai.

11 Akū Samueli pìne: Bó yān n kè gwee? Solu wèa à pì: Kū ma è ma gbēnɔ ten fakɔa, akūsɔ ŋdi su gɔɔɔ kū n dìtearo yāime. Filisitiniɔ ten kɔ kakara Mikimasa,

12 akū ma pì, òsun létema Giligala la ari mà Dikiri gbeka. Akū ma sa pìi ò tilasi.

13 Akū Samueli pìne: N fayasariyá kè! N yā kū Dikiri n Luda dìtenne kūnaro. Tó ŋ kūna yāme, de Dikiri ni tó n burinɔ gɔ kpata ble Isarailanɔa gɔɔɔ sīnda pínki.

14 Tera sà ŋni gí ke kpataa gūnlo. Lákū ŋ yā kū Dikiri ditenne kūnaro nà, à gīnake à gbē kū a pɔ kèare wète, à a dìte a gbēnɔ don'arede ū.

15 Akū Samueli fùte Giligala à gèe Gibea, Biliaminu būsun. Akū Solu a z̄ikari kū ò kú káaonɔ nàro, ò kà gbēnɔ wàa aakɔ taka bà.

16 Solu kū a né Yonatāo kū a z̄ikari kū ò kú kúnwonɔn kú Gibea, Filisitiniɔ sɔ ò bùraa kàte Mikimasa.

17 Z̄ikari gá aakɔnɔ bôte Filisitiniɔ bùran ò gèe léte Isarailanɔa. Gà do gèe Ofia kpa Suala būsun,

18 gá do gèe Betoroni kpa, akū a aakɔde gèe Isarailanɔ būsun lén, s̄is̄i kū à areɔna maninɔ guvutea kū gbāranna.

19 Sia kū Isarailanɔ būsunlo, zaakū Filisitiniɔ pì, Eberunɔ sún fēneda ke sári piro.

20 Filisitiniɔ kīnaan Isarailanɔ dì gé swakurenɔ kū z̄uswanɔ kū kpásanɔ kū kòmanɔ lé keken pínki.

21 Swakure kū z̄uswa lékekenaa kà andurufu plapla, sakanɔ kū kpásanɔ sɔ andurufu dodo.

22 A yā mé à tò z̄i pìi kágɔɔɔ Solu kū Yonatāo z̄ikarinɔ fēneda ke sári kūnaro, sé Solu kū Yonatāo baasiro.

23 Filisitini gudákpárinɔ gèe Mikimasa gbèsɔkɔn.

14

Yonata z̄iblena Filisitiniɔa

1 Z̄ikea Solu né Yonatā pì kefenna kū à a z̄ikapɔnɔ kūnaane: N mɔ ò gé Filisitini gudáki kpa z̄a dire. Adi o a denɔ s̄ɔro.

2 Solu kū b̄isi lí gbáru Migirɔnu, Gibea sare kū z̄ikarinɔ gbēnɔn wàa aakɔ.

3 Sa'ori Ahia kú ŋ t́, à a uta lokomma dana. Ikabodu v̄ini Aitubu néme. Aitubu pì bi Fineasi néme, Eli kū à de Luda gbàgbari ū Silo daikoremɔ. N gbēke d̄s̄ Yonatā gèe gukearo.

4 Gbèsɔkɔ kū Yonatā ye à gēn à Filisitini gudákpárinɔ le, gbè s̄ontenɔ petepetenan ɔplai kū ɔzeo. A do t̄n Bozezi, a do s̄s̄ Senɔ.

5 A do kú gūgbāndurun Mikimasa kpa, a do s̄s̄ gēnɔmid̄oki Gēba kpa.

6 Akū Yonatā pì kefenna pìne: N mɔ ò gé gyɔfɔɔɔde gudákpárii p̄inɔ kīnaa. Ke Dikiri ni kpáwái gwee? Zaakū yāke ni f̄s̄ à kpá Dikirinɔ à tó ò gí z̄i bleiro, bee tó ò dasi kēs̄ ò dasiro.

7 Akū a z̄ikapɔnɔseri pìi pìne: Lákū à n pɔ gbà nà pínki dé, n ke. Lákū n sè nà, má kú kúnwo kū nèse mèn doome.

⁸ Akū Yonatā pì: Tò, ò gényĩ ò ó zīda mójhne.

⁹ Tó ò pìwèrè ò ze ò n̄ dāme, óni ze ó gbèn, óni gényĩ doró.

¹⁰ Tó ò pì ò sume s̄s̄, óni gényĩ, zaakū abirekū mé aniḡs̄ de s̄eèda ũ kū Dikiri n̄ náwèrè ó ɔ̄i.

¹¹ Akū ò n̄ zīda m̄s̄ Filisitini gudákp̄arii p̄in̄ɔne. Akū Filisitini p̄in̄ɔ pì: À gwa! Eberun̄ ten bo w̄èrè kū ò ùtenn̄ɔ gūn.

¹² Akū gudákp̄arii p̄in̄ɔ lé zù Yonatāi kū a z̄ikap̄ɔn̄ɔserii ò pì: À m̄s̄ ò yáke oáre la. Akū Yonatā pì a z̄ikap̄ɔn̄ɔseriine: N̄ḡs̄ té ma kpe, zaakū Dikiri n̄ ná Isarailan̄ɔne n̄ ɔ̄i.

¹³ Akū Yonatā ten ɔ̄ɔte kutena, akū a z̄ikap̄ɔn̄ɔseri té a kpe. Kū Yonatā n̄ né, akū a z̄ikap̄ɔn̄ɔserii p̄i n̄ dede a kpe.

¹⁴ Letemmana káaku p̄ii gūn Yonatā kū a z̄ikap̄ɔn̄ɔserii n̄ dede gb̄en̄ɔn̄ baro taka bà. Gu p̄i yàasaa kà bú d̄ɔr̄ɔ bas̄ɔro taka bà.

¹⁵ Akū sw̄èè k̄è Filisitinin̄ɔgu n̄ bùran kū z̄lao p̄ínki. V̄ina n̄ z̄ikarin̄ɔ kū, gudákp̄arin̄ɔ kū gb̄è kū òdi gé léte Isarailan̄ɔn̄ɔ n̄ p̄ínki. Akū z̄ite ȳiḡȳiḡã. Luda mé à tò sw̄èè k̄èngu le.

¹⁶ Kū Solu gudákp̄ari kū ò kú k̄āao Gibean̄ɔ è Filisitini z̄ikarin̄ɔ bàa lè òten fāk̄ɔa gu s̄inda p̄ínkia,

¹⁷ akū Solu p̄i gb̄è kū ò kú k̄āan̄ɔne: À w̄é pá ó gb̄en̄ɔi à gwa, óni d̄s̄ gb̄è kū ò bò ó té. Kū ò gwà, ò è Yonatā kū a z̄ikap̄ɔn̄ɔserii mé ò kú n̄ téro.

¹⁸ Akū Solu p̄i Ahiane: N̄ m̄s̄ kū n̄ sa'o'utao ò Dikiri gb̄eka. Zaakū z̄i birea à uta lokomma p̄i dana Isarailan̄ɔ té gwe.

¹⁹ Ḡɔr̄ɔ kū Solu ten yā ò sa'orii p̄iine, zuka kū à d̄ɔ Filisitinin̄ɔ bùran k̄èke àten kara, akū Solu p̄ine à tó gwe.

²⁰ Solu a z̄ikarin̄ɔ kākara n̄ p̄ínki, ò ḡè z̄l̄n̄, akū ò è sw̄èè k̄è Filisitinin̄ɔgu manamana, òten f̄ene kāk̄ɔne.

²¹ Eberu kū ò v̄ute Filisitinin̄ɔ té yā ò sù k̄uñwo n̄ bùraa gūnn̄ɔ èra ò nà n̄ gb̄è kū ò kú kū Soluo kū Yonatāooa.

²² Kū Isaraila kū ò utena Eflaimu bùsu gus̄is̄iden gwen̄ɔ mà Filisitinin̄ɔ ten bàa lé, ò nà n̄ gb̄en̄ɔa d̄ɔ ò p̄et̄enȳi z̄l̄i gūn.

²³ Len Dikiri Isarailan̄ɔ bò le z̄i birea, akū ò z̄l̄i bl̄è ari Betav̄è.

Yonatā z̄s̄blenaa

²⁴ Isarailan̄ɔ wari k̄è z̄i birea, zaakū Solu yā s̄è kū Luda t̄so a z̄ikarin̄ɔne à pì: Ari ɔ̄k̄osi gé keo, gb̄è kū à p̄s̄ bl̄è ari màḡs̄ gé f̄ina bo ma ib̄eren̄ɔa, ade ḡs̄ láarip̄o ùme. Akū n̄ gb̄èke dí p̄s̄ blero.

²⁵ Z̄ikarin̄ɔ si lākpen n̄ p̄ínki, akū ò z̄s̄'i è di gu p̄in̄.

²⁶ Kū ò si lākpen le, ò è z̄s̄'i ten bàa lé, ama n̄ gb̄èke dí ɔ̄ z̄s̄a à dà a l̄enlo, kū òten v̄ina ke ladana kū Solu dà yāi.

²⁷ Yonatā s̄s̄, adi yā kū a de d̄ite a z̄ikarin̄ɔne maro, akū à a gò kū à k̄ūnaa z̄è z̄s̄saa p̄iia. À ɔ̄ n̄aa à dà a l̄én, akū a w̄é k̄è.

²⁸ Akū z̄ikari ke p̄ine: N̄ de yā s̄è a z̄ikarin̄ɔne kū Luda t̄so à pì, gb̄è kū à p̄s̄ bl̄è gb̄āra, ade ḡs̄ láarip̄o ùme. Abire yāin n̄ gb̄è s̄inda p̄ínki gb̄āna l̄āka.

²⁹ Akū Yonatā p̄i: Ma de ten wari d̄ɔr̄m̄ame. N̄ gwa lākū ma w̄é k̄è nà, kū ma z̄s̄ p̄ii m̄òs̄o f̄iti yāi.

³⁰ Tó gb̄en̄ɔ p̄s̄ kū ò si n̄ ib̄eren̄ɔaa bl̄è gb̄āra yā dé, de ò Filisitinin̄ɔ d̄ede de abirela.

31 Zī birean Isarailanɔ Filisitininɔ dɛdɛ sena zaa Mikimasa ari Ayalɔni. Ò kpàsa búgubugu,

32 akū ò si n̄ pókādenɔ té, ò sãnɔ kū zùnɔ kū zùnenɔ kùkù ò dɛdɛ gwe g̃nɔ, òten só kū a aruo.

33 Akū ò a baaruu kpà Solunɛ ò pi: Ñ gwa! Òten durunna ke Dikirine, òten nɔbɔ só kū a aruo. Akū Solu pi: A bo Dikiri yā kpe. À gbè gbèntɛ gbigiri ke à suo ma arɛ la likalika.

34 Akū à pi: À fākōa n̄ té, à piñne n̄ baadi mɔ ma kīnaa kū a zùuo ke a sã, ò a kùtu kpá la ò só. Àsun durunna ke Dikirine à nɔbɔ só kū a aruoro. Akū baadi sù kū a zùuo gwāani birea, à a kùtu kpàkpa gwe.

35 Solu Dikiri gbagbaki bò gwe. Sa'oki kū à bò káakun gwe.

36 Akū Solu pi: Ò péte Filisitininɔi gwāaniala ògɔ n̄ dɛdɛ ari gu gé dɔ. Òsun n̄ gbèke tóro. Akū ò pìne: Ñ ke lākū à kènne mana nà. Akū sa'orii pi: À tò ò gbeka Ludaa la gĩa.

37 Akū Solu gbèka Ludaa: Ò péte Filisitininɔi, Ìni n̄ nawere ó ɔ̄ yá? Akū adi wea zī birearo.

38 Akū Solu pi: Ákōnɔ zīkari gbè zōkōnɔ á pínki, à namai la, de ò le ò d̄s durunna kū ò kè gbāra.

39 Kū Dikiri Isarailanɔ Surabari t̄so, bee tó ma né Yonatá mé à durunna kè, séde à ga. Akū gbèke dí lé síro.

40 Akū à piñne: À ze kpado gwe, makū kū ma néo ónigɔ kú kpado la. Akū ò pìne: Ñ ke lākū à kènne mana nà.

41 Solu pi Dikiri Isarailanɔ Ludane: Ñ tò ò yāpura d̄s. Akū yā Yonatá kū Soluoo blè, akū baadi m̄i bò bàn.

42 Solu pi: À gbè la makū kū ma néo musu. Kū yā Yonatá blè,

43 akū Solu pìne: Ñ yā kū n kè omene. Akū Yonatá pìne: Ma gò lé s̄nten ma z̄ z̄sa, fiti ma m̄sɔ. Makūn dí! M̄a ga.

44 Akū Solu pi: Yonatá, tó ndi garo, Luda yā kemene pāsīpāsī.

45 Akū ò pi Solunɛ: Yonatá ga yá! Àkū kū à tò ò z̄i blè yá? Oi! Kū Ludao ódi we kū bee a mikā m̄en do à léte z̄itero, zaakū Luda kpányīn à yā p̄i k̄eo gbāra. Len ò Yonatá m̄i si le, adi garo.

46 Akū Solu kámma bò kū petena Filisitininɔiio, akū Filisitininɔ t̄a n̄ b̄usun.

47 Kū Solu v̄ute Isarailanɔ kpatan à làka, à z̄i k̄a kū a iberenɔ gu s̄inda p̄inkia: M̄abunɔ kū Am̄oninɔ kū Ed̄munɔ kū Zoba k̄inanɔ kū Filisitininɔo. Kpa kū à liten p̄inki, àdi z̄i b̄ler̄m̄ame.

48 A w̄r̄oḡke t̄ó bò à z̄i blè Amalekinɔa, à Isarailanɔ si n̄ w̄et̄am̄marinɔa.

49 Yonatá kū Isiboseo kū Malakisuaooe Solu n̄éḡgb̄enɔ ũ. À n̄enɔgb̄enɔ v̄i gb̄enɔn pla. A káaku t̄ón Meraba, a plade Mikala.

50 A nanɔ t̄ón Ainɔama, Aimaza néme. A z̄ikarinɔ gbè z̄ók̄ t̄ón Abana. Solu pi dakūname, a dis̄e Ner̄e néme.

51 Solu de Kisi kū Abana de Ner̄eooe Abieli n̄enɔ ũ.

52 Solu ḡr̄o àdiḡ p̄asī kū Filisitininɔo ḡr̄o s̄inda p̄inki. Tó Solu ḡsa gbāna ke w̄r̄oḡde è, àdi a sí à na a z̄ikarinɔa.

1 Samueli pì Solune: Makūme Dikiri ma zī, akū ma nīsi kùmma n kana kīn a gbē Isarailanɔ sèda ũ. Tɔ! Ñ sã kpá Dikiri yáì sà.

2 Dikiri Zìkaride pì, áni fīna bo Amalekinɔne yá kú ò kè Isarailanɔne, kú ò zé zòñne ñ bɔtena Misila gbera yáì.

3 Ñ gé ñ léteñma sà, ñ ñ kakate ñ pínki. Ñsun ñ gbēke tóro. Ñ ñ dede ñ pínki, gōgbēñ kú nōgbēñ kú néñ kú nékpántēñ kú zùñ kú sãñ kú lakumīñ kú zaakinɔ.

4 Akū Solu a gbēñ sīsì à ñ kakara Telaimu. A zìkari gēsedenɔ gbēñ dúbu wàa dome. Yudanɔ kun dɔ gbēñ dúbu kuri.

5 Akū Solu gēe Amalekinɔ wētēn, àteni ñ kpákpa swaween.

6 Solu légbázá kè Keninɔne à píñne: À bɔte Amalekinɔ té de māsun á dede kūrīworo yáì, zaakū ákōñ mé a yá mana kè Isarailanɔne ñ bɔtena Misila gbera. Kū Keninɔ bɔte Amalekinɔ té,

7 akū Solu gēe à lète Amaleki pìnɔa sena zaa Avila ari à gēe pé Suru kú à kú Misila ifáboki kpaá.

8 À Amaleki kīna Agaga kú bēne, akū à a gbēñ dède kú fēnedao ñ pínki.

9 Solu kú a zìkarinɔ dí Agaga dero, akūsɔ ò sã mananɔ sète kú zùñ kú zùne mèkpananɔ kú sãne bōrɔñ kú pɔ mananɔ pínki, odi we ò ñ dederɔ. Pɔ ginanɔ kú pɔ yáyānanɔn ò dède pínki.

10 Akū Dikiri yá sù Samuelia à pì:

11 Ma Solu kana kpatan tò ma pɔ yàka, zaakū à kpe limene. Lákū ma dànè nà, àdi ke lero. Yá pì Samueli bídi kè, akū à wiki lè Dikiria ari gu gēe à dɔo.

12 Kū Samueli fūte kōnkōkōñ, à gēe da Solule, akū ò píne: Solu gēe Kameli. À sèdaa pète gwe a zīda yādōngu yáì, akū à era à gēe Giligala.

13 Kū Samueli Solu lè, akū Solu píne: Dikiri arubarika dangu! Ma kè lákū Dikiri òmene nà.

14 Akū Samueli a là à pì: Sã wiki kú ma sã ten ma deramēe? Zù sɔ dɔ kú maten ma bò māmēe?

15 Akū Solu wèa à pì: Amalekinɔ pónome, zaakū ò ñ sãñ kú ñ zù mananɔ sète ò sùo ò sa oo Dikiri n Ludaame. O ñ kparanɔ dède.

16 Akū Samueli píne: Ñ yīte le, mani yá kú Dikiri òmene gwāaniala onne. Akū Solu pì: Ñ o.

17 Akū Samueli pì: Kū n n zīda fiti bò yá, ñdi gō Isaraila burinɔ don'arede ũroo? Dikiri n ka Isarailanɔ kīna ũ,

18 akū à n zī ñ a bɔkote keare kú à pì: Ñ gé ñ Amalekinɔ dede, zaakū durunnakerinome. Ñ gé ñ zī ká kūrīwo ari ñ ñ kakate.

19 À kè dera n gi Dikiri yá mai, n lete ñ pónɔa, n yá kú Dikiri yeiro kèe?

20 Akū Solu píne: Ma Dikiri yá mà, ma bɔkote kú à ma zī mà ke kè. Ma Amalekinɔ dède ñ pínki, akū ma su kú ñ kīna Agagao.

21 Akū zìkarinɔ sã mananɔ kú zù mananɔoo bò pɔ kú ò sète pìnɔ té, de ò sa oo Dikiri n Ludaa Giligala la.

22 Akū Samueli pì:

Dikiri yá kūna manane de sa'opɔ kú òdi ká tén à té kūla.

Mīnatēnane de sa'onala.

A yāmana de

sa'ona kú sākaro mèkpanaaola.

23 Gina a yá mai durunna lēle kú māsokenaaoome.

Dɔkɛna káao vāni lɛlɛ kú tǎnagbagbanaaomɛ.

Lákú n gi Dikiri yā mai nà,

àpii gí n kínakɛi se.

²⁴ Akú Solu pìne: Ma durunna kè. Ma pā Dikiri yā kú n òmenene, zaakú ma vīna kè gbɛ̀nɔ̀nɛ, akú ma n yā mà.

²⁵ Ñ sùru kɛ kúmao kú ma durunna pìio sà. Ñ ɛra n gé kúmao de mà le mà donyī kɛ Dikirinɛ.

²⁶ Akú Samuɛli pìne: Mani gé kúnworo. N gi Dikiri yāi, akú à gínne ñgɔ̀ de Isarailanɔ̀ kína ũ.

²⁷ Kú Samuɛli kpɛ̀ lì, àtɛn ta, akú Solu a kù a uta léa, à kè a ɔ̀i.

²⁸ Akú Samuɛli pìne: Dikiri n bo Isarailanɔ̀ kpattan gbāra, akú à n gbɛ̀dake kú à mana denla kàn.

²⁹ Isarailanɔ̀ Luda Gakuride dī ékɛ toro, àdi a laasun litero, zaakú bisāsirinlo, gbasa à a laasun litɛ.

³⁰ Akú Solu pìne: Ma durunna kè. Bee kú abireo n yā nna, n ma kpɛ̀ ta Isaraila gbɛ̀ zɔ̀kɔ̀nɔ̀ kú gbɛ̀ sīnda pínkio arɛ. Ñ gé zɛmɛnɛ de mà le mà donyī kɛ Dikiri n Ludanɛ.

³¹ Akú Samuɛli ɛra à gɛ̀ɛ à zɛ̀nɛ, akú Solu donyī kè Dikirinɛ.

³² Akú Samuɛli pì: À mɔ̀ kú Amalɛki kína Agagao. Kú kína pì ten su, àtɛn kpákpa kú yáke kunlo, zaakú àtɛn da a bo ga léimɛ.

³³ Akú Samuɛli pì: Lákú n fɛ̀nɛda tò nɔ̀gbɛ̀ dasinɔ̀ kùra n níi nà, len n da ni kura a níi le se. Akú à Agaga zɔ̀zɔ̀kɔ̀rɛ Dikiri arɛ Giligala gwe.

³⁴ Akú à tà Rama. Solu sɔ̀ à tà a bɛa Gibɛa.

³⁵ Bee kú Solu kè Samuɛlinɛ wɛ̀nda, Samuɛli dí gé a gwa doro ari à gɛ̀ɛ gao, zaakú Dikiri pɔ̀ yàka kú à Solu kà Isarailanɔ̀ kína ũ yāi.

16

Samuɛli nísikuna Dauda mīia

¹ Dikiri pì Samuɛlinɛ: Ìnigɔ̀ ɔ̀ ɔ̀ Solu yā musu ari bɔ̀rɛmɛɛ? Ma ginɛ à kí ble Isarailanɔ̀a. Ñ nísi ká bɛ̀nɛn à pa n da zɛ̀n. Ma n zī Betilihamu gbɛ̀ Yɛsɛ kīnaa, zaakú a nɛ̀nɔ̀ doken ma sɛ̀ à gɔ̀ kína ũ.

² Akú Samuɛli pì: Deran mani kɛ̀ mà gé gwee? Tó Solu mà, ani ma dɛ. Akú Dikiri pìne: Ñ zùnunu sɛ̀ n géo n pì n su ma gbagbame.

³ Ñ Yɛsɛ sísi sa pì onaa gūn, mani yā kú ñni kɛ̀ onne, ñni nísi kúmɛnɛ gbɛ̀ kú mani mɔ̀nne mīia.

⁴ Samuɛli yā kú Dikiri òarɛ kè. Kú àtɛn ká Betilihamu, lakutu pì gbɛ̀ zɔ̀kɔ̀nɔ̀ gɛ̀ɛ ò dàalɛ. Vīna n kú, akú ò a là ò pì: Aafiaamɛ n su la yá?

⁵ À pì: Aafiaamɛ. Ma su Dikiri gbagbame. À gbà bo á zīdanɛ à gé kúmao sa o. Akú à gbà bò Yɛsɛnɛ kú a nɛ̀gɔ̀gbɛ̀nɔ̀ à n sísi sa'onaa.

⁶ Kú ò kà, Samuɛli Eliabu è, akú à laasun lè à pì: Gbɛ̀ kú Dikiri sɛ̀ mé à zɛna a arɛ gwe.

⁷ Akú Dikiri pìne: Ñsun a zɛna kɛ̀ a gbànakɛ gwaro, ma giimɛ. Madì gbɛ̀ gwa lákú bisāsiri dī gwa nàro. Bisāsiri dī gbɛ̀ gwa a mɛ̀ɛamɛ, makú sɔ̀, swɛ̀n madì gwa.

⁸ Akú Yɛsɛ Abinadabu sísi, à sù Samuɛli arɛ, akú à pì: Dikiri dí gbɛ̀ dīkīna séro.

⁹ Akú Yɛsɛ Sama sísi, à sù Samuɛli arɛ ɔ̀, akú à pì: Dikiri dí gbɛ̀ dīkīna séro.

10 Akū Yese a nэгōgbē gbēnɔn supplanɔ sisi, ò sù Samueli are, akū à pì: Dikiri dí nì gbēke séro.

11 Akū à Yese là à pì: N kefennanɔ lén dí nì pínki yá? À wèa à pì: Nì gbē kpede mé à kú laro, àten sã dãmē. Akū Samueli pìne: Nì gbē zĩ ò a sísi. Óni pòke kero séto à sù.

12 Akū à gbē zĩa, à sù. Né pì bi gbē tērame, a petena mana akūsɔ a ãn kēkōana. Akū Dikiri pì: Nì fute nì nísí kú a mīia, zaakū àpiin gwe.

13 Akū Samueli bēne pì sè à nísí kú a mīia a vīninɔ wára. Zaa zĩ birean Dikiri Nini sù Daudaa. Abire gbera Samueli èra à tà Rama.

Dauda zīkena Solue

14 Dikiri Nini gò Solua, akū Dikiri tò tãna pãsí súa.

15 A ìbanɔ pìne: Luda tò tãna pãsí ten wé tãmma.

16 Kĩna, nì tò ókōnɔ n ìbanɔ ò gbē kú à mɔɔlɛna dō wete. Tó Luda tò tãna pãsí pì sùmma, anigō mɔɔ lénne, nì le nì ke sãna.

17 Akū à pì a ìbanɔne. À gbē kú à mɔɔlɛna dō manamana wete à su kãaomene.

18 Akū a ìbanɔ doke pìne: Ma Betilihamu gbē Yese né ke è, à mɔɔlɛna dō. Zikari wórɔgɔdeme, akūsɔ à yá'ona dō. Gō maname, akūsɔ Dikiri kú kãao.

19 Akū Solu gbēnɔ zĩ Yesea, ò gèè ò pìne: Solu pì nì nì né Dauda kú àdi sãnɔ dã gbarere.

20 Akū Yese burodii di zaakine kú sèwēo tūru do kú blēkofīnine bɔɔɔɔ, à a né Dauda gbàreɔ Solua.

21 Kú à kà Solu kīnaa, à gō a zīkeri ũ. Solu yei manamana, akū à a dite a zīkapɔnɔserinɔ doke ũ.

22 Akū Solu gbē zĩ Yesea à pì: Nì tò Dauda gō ma zīkeri ũ, zaakū a yã di kemene nna.

23 Tó Luda tò tãna pì sù Solua, akū Dauda di a mɔɔɔ sé àgō léne. Tó tãna pì gò, akū àdi ke sãna, à su a laakariia.

17

Dauda kú Gɔlayao

1 Filisitininɔ nì zīkarinɔ kākara, òten zĩ soru ke Soko, Yudanɔ bùsun, akū ò bùraa kãte Efesi Damimu, Soko kú Azekao dagura.

2 Solu kú Isarailanɔ sō ò kō kākara ò bùraa kãte Ela gusaran, òten soru ke ò gé Filisitininɔi kú zīio.

3 Filisitininɔn kú sīsīia dire kpa, Isarailanɔn kú sīsīia la, guvute kú nì dagura.

4 Akū Gata gōsa gbãna kú òdi pìne Gɔlaya bò Filisitininɔ bùran. A gbãna kã gãsakuru suddo.

5 À m̀gotē fūra kuna, à m̀gotē uta kú à de lán kpòtekeke bà dana kú a tikisii kã kiloo baaakō.

6 À m̀gotē sòkoto yīna dɔ, akūsɔ à m̀gotē sári lèkete lokona a kpe kpa.

7 À sári sōnte kũna, a pá de lán bizatãri gòdo lí bà. A wé tikisii kã kiloo suppla. A sēgbakoseri té a are.

8 Gɔlaya zè à lé zù Isaraila zīkarinɔi à pì: Bó yã mé à tò a bote kú zīioo? Á dō kú Filisitininime ma ũroo? Ákōnɔ sō, Solu zònɔn á ũ. À gbēke bo á té à kipa à su ma kīnaa.

9 Tó ani fō à zĩ kã kũmao à ma de, ma gbēnɔ ni gō á zònɔ ũ. Tó makū mé ma a dè sō, áni gō ó zònɔ ũ, áni gō zò blewere.

10 Akū Filisitini pìi èra à pì: Maten kùsee biri Isaraila zìkarinɔa gbàra. À gbè wetemene de ò zì ká kù kɔo.

11 Kù Solu kù Isarailanɔ a yá pìi mà ń pínki, ò bídi kè, swèe kèngu.

12 Dauda bi Eflata gbè Yesè néme. Yesè bi Betilihamu kù à kù Yudanɔ b̀sun gbème. À négɔgbèno ì gbènon soraakɔ. Solu gɔɔa à zɔkɔ kù à zì kù manamana.

13 A né gbàna gbènon aakɔnon kù zìlan kù Soluo. A daudu tɔn Eliabu, a plade tɔn Abinadabu, a aakɔde tɔn Sama.

14 Daudame Yesè né kpède ũ. A v̀ni pìno té Solui,

15 ama Dauda di gé Solu kinaa à era à su Betilihamu a de sãno dà.

16 Filisitini pìi di bo à a zida mɔ́nne kɔnkɔ kù ɔkɔsio ari gɔɔ bupla.

17 Zìkea Yesè pì a né Daudane: Ǹ ése kpatana kpène do di kù burodi mèn kuri dínɔ sé ǹ géo ǹ v̀ninɔne likalika ǹ búran.

18 Ǹ gási mèn kuri dínɔ sé ǹ kpá ǹ gà gbè zɔkɔa. Ǹ gé ǹ ǹ gwa, tó ò aafia, ǹ su kù sèdaao kù ò kun aafia.

19 Ó kù kù Soluo kù Isarailanɔ pínki Ela guvuten, òten zì ká kù Filisitininɔ.

20 Dauda fùte kɔnkɔkɔnkɔ, à a sãno tò kù sãdãri pãndeo. À a aso sè, akū à dà zén lákū Yesè òare nà. Kù à kà zìkarinɔ búran, à sù à lè òten gé zìlan, òten wiki gbàna lé.

21 Isarailanɔ kù Filisitininɔ ten soru ke ò are dɔkɔa.

22 Akū Dauda a aso nà pɔdãkpãriine a ɔí, akū à bàa lè à gèe zìlan. À a v̀ninɔ le gwe, akū à fɔ kpãmãma.

23 Kù àten yá ò kúńwo, Filisitininɔ gɔsa gbàna Gɔlaya, Gata gbè bò Filisitini zìkarinɔ té, à era à fùte kù a yá pìio. Dauda yá pìi mà.

24 Kù Isarailanɔ a è, swèe kèngu, ò lèkɔa ǹ pínki.

25 Òten okɔne òten pi: Ádi gɔgbè pì e à boro? Tó à bò, àdi kùsee biriwáme. Gbè kù à a dè, kína ni ade gba aruzeke zɔkɔ, ani a gba a néngɔbè dɔ no ũ, akūsɔ a bedenɔ ni be'ɔgɔ kpá doró.

26 Akū Dauda gbè kù ò zena a sareno là à pì: Bón oni ke gbè kù à Filisitini pìi dè à Isarailanɔ bò wé'i gúnne? Dín Filisitini gyɔfɔɔde pì ũ, gbasã àten kùsee biribiri Luda Wèndide zìkarinɔaa?

27 Akū ò pìne lákū gbèno ten ò nà: Len oni ke gbè kù à a dène le.

28 Kù a v̀ni zɔkɔde Eliabu mà Dauda ten yá ò kù gbèno, a pɔ fèi à pi: À kè dera n su laa? Dín n sã fiti nɔ tòne gbárannan? Má n karambaani kù n nèse vãnio dɔ. N su zì gwame.

29 Dauda pì: Bón ma kèe? Bee yá mani oroo?

30 Akū à kpe d̀ne, à gèe à yá dokɔno pìi là gbè pãndea. Lákū gbè káaku òne nà, len ò òne le dɔ.

31 Ó yá kù Dauda ò pìi gbà Solune, akū à a sisi.

32 Kù Dauda sù, à pì Solune: Gbèke sún tó swè kèagu Filisitini pì yá musuro. Makū n zòblerii, mani gé zì ká kãao.

33 Akū Solu pine: Ini fɔ ǹ gé zì ká kù Filisitini p̀ioro. Né f̀time n ũ. Gɔgbè pì sɔ bi zìkariime zaa a kefennakegɔɔa.

34 Akū Dauda pìne: Makū n zòblerii, makū mé madigɔ ma de sãno dà. Tó músu ke mani sù à sã kù kpàsan,

35 madì a gbese mà a gbè mà sã pì bo a léi. Tó à era kúmao, akū madì a kù a lèkásãa mà gbè mà de.

36 Makū n zòblerii, ma músuu dè, ma mani dè. Filisitini gyɔfɔrɔde pì ni gɔ lán pɔ pìnɔ bà, zaakū àten kùsɛɛ biribiri Luda Wèndide zìkarinɔame.

37 Dauda èra à pì: Lákū Dikiri ma bo músu kū manio léi nà, len ani ma bo Filisitini pì ɔ̄lɛ. Akū Solu pine: Ñ gé! Dikiri gɔ kú kúnwo.

38 Solu a zìka'uta dàne à a mògotē fùraa kùne, akū à a mò uta dàne.

39 Dauda Solu fènedà lòko zìka'uta piia. Kū à nà táa, akū à fùa, zaakū adi dónɛ keoro. Akū à pì Solune: Mani fɔ mà gé kú pɔ pìnɔro, zaakū mádi dónɛ keoro. Akū à pɔ pìnɔ bòte pínki à kàte.

40 À a gòo sè, akū à gèè à gbè pɔrɔpɔrɔ sète swawɛɛn mèn sɔɔro à kà a sàdàbòkɔn. Akū àten na Filisitini pii, à a gbèmba kùna.

41 Akū Filisitini pì ten na Daudai, a sɛgbakoseri ten táa o a are.

42 Kū à Dauda gwà, à è né fiti tēra maname, akū à dɔkè káao

43 à pine: Gbèdan ma ũ, akū n gbasana nten sumai kú gòoo yá? Akū à a kà kú a tána tóo.

44 Akū à èra à pì: Ñ namai ñ gwa, bānɔ ni n ble, nòbɔ pāsīnɔ ni n só.

45 Dauda pine: Fènedà kú sári lèketɛɛo kú sári sɔntɛon nten suomai. Makū sɔ, Dikiri Zìkaride Isarailanɔ Luda kú n kùsɛɛ biribiria tón maten suomma.

46 Dikiri ni n namene ma ɔ̄ gbāra. Mani n de mà n mì zɔ, mani Filisitini zìkarinɔ gèno kpá bānɔa kú nòbɔ pāsīnɔo gbāra ò só, andunia ni dɔ kú Luda kú kú Isarailanɔ.

47 Gbè kú ò kakarana lanɔ ni dɔ kú Dikiri di zì ble kú fènedao ke kú sárioro. Dikiri mé a zì gbāna ví, ani á nawere ó ɔ̄.

48 Gɔrɔ kú Filisitini pì ten na Daudai àten su, akū Dauda bàa lè àten su gu kú oni zì kán.

49 Akū à ɔ̄ dà a bòkɔn à gbèè bò à dà a gbèmban. Kú à Filisitini pì gbào, akū à a pà a are. Gbèè pì vlè a are pì gūn, akū à lète a gbɛɛa.

50 Gbèmbaan Dauda zì blèo Filisitini piia. À a pào à nè, bee fènedà à kúnaro.

51 Akū à bàa lè à gèè à zèala, à a fènedà wòto a kpén à a dè à a mì zòo. Kú Filisitininɔ è n gɔsa gbāna pìi gà, akū ò lèkɔa.

52 Akū Isarailanɔ kú Yudanɔ pèteñyí kú wikio, ò pèñma ari Gata bīnileá kú Ekerɔnu bīnileo. Gbè kú ò n dedenɔ gèno gɔ katena sena zaa Saraimu zén ari Gata kú Ekerɔnuo.

53 Kú ò sù kú pena Filisitininɔaao, akū ò n bùra pónɔ nàkɔa ò tàò.

54 Dauda Filisitini pìi mùi sè à gèeo Yurusalemu, à a gɔkebɔno kàte a kpén.

55 Gɔrɔ kú Dauda ten na Filisitini pii, Solu teni a gwa, akū à a zìkarinɔ gbè zɔkɔ Abana là à pì: Dí néme négɔgbè pì ũu? À wèa à pì: Kína, kú n kunnao, má dɔro.

56 Akū kína pì: Ñ gbeka ñ ma dí nén kefenna pì ũ.

57 Kú Dauda sù kú Filisitini pì denaao, Abana a sè à gèeo Solu kīnaa, à Filisitini pìi mì kùna.

58 Akū Solu a là à pì: Kefenna, dí néme n ũu? À wèa à pì: N zòbleri Yese, Betilihamu gbè néme ma ũ.

18

Solu gɔbakpana kú Daudao

1 Kú Dauda yá ò kú Soluo à làka, akū Yonatá gbèñna kpá káao à yei lán a zīda wèndii bà.

2 Zaa zì birean Solu a dīte a bea, adi we à tá a de bea doro.

3 Yonata yā yī káao kú à yei lán a zīda wèndii bà yāi.

4 Akú à a arukĩmba kú à dana bò à a gbà kú a zĩka'utao kú a fēnedao kú a sáo kú a asaao.

5 Gu kú Solu Dauda gbàren zĩ ká pínki, àdi sa'a keme, akú à a dite zĩkarinɔ gbē zōkō ũ. A yā dì ke gbē sīnda pínkine nname kú Solu ibanɔ n pínki.

6 Kú zĩkarinɔ ten su Dauda Filisitini pì denaa gbera, nɔgbēnɔ bò Isaraila wētenɔ gūn pínki, ò gēe da n kína Solule, òten lè sí òten ũ wā, òten gāgā lé òten ponna ke òten sēkere pá.

7 Òten lè sí òten dɔkōne, òten ũ wā òten pi:

Solu gbēnɔ dède wàa sɔsɔro,

Dauda sō dúbu leu ũgbangba.

8 Yā pìi kè Solune ĩni manamana, akú a pɔ fē à pì: Ò dúbu leu ũgbangba kpà Daudaa, makú sō wàa sɔsɔro. Kpata mé à gō à sí sà.

9 Zaa zī birean à nèsegōbaa kpà káao.

10 Kú gu dō, akú Luda tò Solu tána pāsī pìi dia, àten yā ya a kpén, akú Dauda a mɔwɔ sē, àten lé lákú àdi lé nà. Solu a sári kúna,

11 akú à a gbào, àten da áni Dauda páo de à nakōa kú gbliio. Akú Dauda a zīda gbàtene gēn pla.

12 Solu ten vīna ke Daudane kú Dikiri kú káao akūs à pā kpàai yāi.

13 Akú à pè Daudaa a kia, à a dite zĩkari gbēnɔn wàa sɔronɔ gbē zōkō ũ. Àkú mé àdigō téíne are zĩlan.

14 Gu kú à gēen pínki àdi sa'a keme, kú Dikiri kú káao yāi.

15 Kú Solu è àdigō sa'a le, akú à vīna kène de yāla.

16 Isarailanɔ kú Yudanɔ sō ò ye Daudai n pínki, kú àdigō téíne are zĩlan yāi.

17 Akú Solu pìne: Mani ma nénɔgbē káaku Meraba kpámma nɔ ũ. Ñ wórɔgo ke n Dikiri zĩ kámene. Zaakú Solu laasun lè à pì: Mani ɔ kearo, Filisitininɔ mé oní a de.

18 Akú Dauda pìne: Dín ma ũu? Dín ma bedenɔ kú ma de burinɔ ũ kú mani gbasa mà gō n anzure ũu?

19 Kú Meraba kà ò a kpà Daudaa, akú Solu a kpà Meola gbē Adarielia.

20 Solu nénɔgbē Mikala ye Daudai. Kú ò yā pìi ò Solune, à kène nna

21 à pì: Mani a kpáame, ani gōne tankute ũ, Filisitininɔ ni a de. Akú à pì Daudane: ĩni ma né pānde e n sé sà.

22 Akú à pì a ibanɔne: À yā o Daudane asiri gūn, à one a yā kàmagu akūs ma ibanɔ yei n pínki. À ma nénɔgbē sé.

23 A ibanɔ yā pìi dà Daudane a sán, akú à piíne: Gōna kína né zā ũ bi yā aragan yá? Takasideme ma ũ, dí mé à ma dō?

24 Kú Solu ibanɔ sù, ò Dauda yā pìi bàbane.

25 Akú Solu pì: À one má ye anzure pōkeiro, séto à fīna bomene ma ibere Filisitininɔa, à sumene kú n gyɔfɔrɔnɔ mèn basɔro. Àten da Filisitininɔ ni a deme.

26 Kú ibaa pìnɔ yā pìi bàba Daudane, gōna kína né zā ũ kène nna sà. Ari nɔ pì ségɔrɔ gō gé ká,

27 Dauda kú a zĩkarinɔ fúte ò gēe ò Filisitininɔ dède gbēnɔn wàa do, akú à sù kú n gyɔfɔrɔnɔ à kpà kínaa pínki, de à le à gō a né zā ũ yāi. Akú Solu a né Mikala kpàa nɔ ũ.

28 Kú Solu è le, à dō kú Dikiri kú kú Daudao akūs a né Mikala yei,

²⁹ akū a vīnakenanēē kàra, à gò a ibere ũ ari à gèe gào.

³⁰ Gɔɔ kū Filisitini kīnanɔ ten bɔte ò gé zì ká, Dauda dì sa'a le de Solu iba kparanɔla, akū à tó bò manamana.

19

Solu wɛtɛna à Dauda de

¹ Solu ò a né Yonatāne kū a ibanɔ ní pínki ò Dauda de. Ama Yonatā yei manamana,

² akū à a gbà laakarīi à pì: Ma de ten wɛte à n de. Ñgò n zīda kūna dō zia kɔkɔ. Ñ uteki wéte ñgò kun.

³ Mani bo wéte kpe kū ma deo, óni ze gu kū n uten. Mani n yā one. Lákū à òmɛne nà, mani onne.

⁴ Akū Yonatā gèe à Dauda mana bò a dene à pì: Baa, ñsun yā vāni ke n zòbleri Daudanero, zaakū adi vāni ke kennero. A yākenanɔ àre vīnne manamana.

⁵ Kū à Filisitini pīi dè, à gī a wèndiime, akū Dikiri tò o zì zōkō blè ó pínki. N è, akū n pò kè nna. Bó yā mé à tò ñ ye ñ yā vāni ke taarisaride piine ñ a de pāa?

⁶ Solu a yā mà, akū à yā sè à pì: Kū Dikirio oni a dero.

⁷ A gbera Yonatā Dauda sisi, à yā pīi bàbane pínki, akū à gèe kū Daudao Solu kīnaa, akū àten zī kene lán a zī bà.

⁸ Zīi èra à fùte, akū Dauda gèe zì ká kū Filisitininɔ. À sīngu à zīi blèmma búgubugu, akū ò bàa lène.

⁹ Dikiri tò Solu tana pásī pīi èra à dia gɔɔ kū à vutena a kpén. À a sári kūna, akū Dauda teni a mɔɔ lène.

¹⁰ Solu wéte à Dauda páo de à a nakōa kū gbīio. Kū à gbàtene, akū sári pīi gèe à gbīi pà. Gwāani birean Dauda bàa lè à tà.

¹¹ Akū Solu gbēnɔ zī Dauda bea, de ò a dādā ò a de kɔkɔ, akū a nanɔ Mikala a gbà laakarīi à pì: Tó ñdi bàa sí gwāanialaro, oni n de zia.

¹² Akū Dauda bò wondoo gūn, Mikala a gbàre kū bàao zīte, akū à bàa lè à gèe zéla.

¹³ Akū Mikala tana sè à wùte gádoa, à blè bára sè à kù tana pīi mīla, akū à biza kùala.

¹⁴ Kū Solu gbēnɔ zī ò Dauda kū, Mikala pīi à gbānaro.

¹⁵ Akū Solu èra à gbēnɔ zī Dauda gwa à piíne: À a sé kū a gádoò lèlè, à su káaomene de mà a de.

¹⁶ Kū ò gèe kpén, tana piin ò è gádoa, blè bára kú a mīla.

¹⁷ Akū Solu Mikala là à pì: Býyái n bo ma kpe n ma ibere gbàre à pítima lèe? Mikala wèa à pì: À pīmene mà tó à gèe zéla. Tó ma gī, áni ma de.

¹⁸ Kū Dauda bàa lè à gèe zéla, à gèe Samuéli gwa zaa Rama. À yā kū Solu kèare bàbane pínki, akū ò gèe ò vùte Nayo lèlè.

¹⁹ Kū ò ò Solune Dauda kú Nayo zaa Rama,

²⁰ akū Solu gbēnɔ zī ò a kū. Kū ò kà gwe, ò lè annabi gá ten dede, Samuéli kú ñ té ñ don'arede ũ. Akū Luda Nini sù zīrii pinɔa, òten dede se.

²¹ Kū ò ò Solune, akū à gbē pandenɔ zī, akū ò dède le se. Solu èra à gbēnɔ zī a gèen aakōde, akū ò dède le se do.

²² Akū Solu pīi fùte àten gé Rama a zīda sà. Kū à kà lògɔ zōkō kū à kú Seku sare, à gbēnɔ là à pì: Samuéli kū Daudao kú máme? Akū ò pīne: Ò kú Nayo zaa Rama.

23 Kū àten gé gwe, akū Luda Nini sù bee àpiia se, àten gé àten dèdè, ari à gèe à kao Nayo zaa Rama.

24 À a pòkasanò pitiawa, à dèdè Samuéli wára. Zì birea fánantē kū gwáanio píngi àdigò wutena punsimè. À yá mé à tò òdi pí: Solu kú annabinò té dò see?

20

Dauda kū Yonatāo

1 Dauda bò Nayo zaa Rama, à bàa lè à gèe à Yonatā lè, akū à a là à pì: Bón ma kèe? Dà kpaten ma kèe? Yá vāni kpaten ma kè n denè kū àten wete à ma dèe?

2 À wèa à pì: Gyam! Ìni garo. Ñ gwa, ma de digò yāke kè à gí damenè ma sanyĩro, yá zókò ke a fitinnan yá. Ma de nigò yá dí taka kè à gí omenei yá? Lenlo!

3 Akū Dauda pì dò: N de dō sãnsãn kū ma n ponna è. Abire yāin adi tó n yá pìi màro, de n pò sún yakaro yāi. Kū Dikiri kunnao kū n kunnao má kú ga léime.

4 Akū Yonatā pìne: Pó kú n yei píngi mani kenne.

5 Akū Dauda pìne: Ñ gwa, mò dufu dikpeme zia. À kú mà vute mà pó ble kú kínaome. Ñ tó mà gé mà ute sènte ari ziando òkòsi.

6 Tó n de ma gbeka, ñ pìne ma zé gbèkamma mà gé ma be wètea Betilhamu likalika, kū ma bedenò píngi ten sa kú òdi o wè kú wèeo o gwe yāi.

7 Tó à pì à mana, manigò aafia, ama tó a pò fè manamana, ñgò dō kú yá vānin à zèo à kemene gwe.

8 Ñ gbèke ke makū n zòbleriine, zaakū n yá yì kúmao kū Dikiri dōnaome. Tó má taari vī, ñ ma de n zīda. Ñsun ma kpá n dearo.

9 Akū Yonatā pì: Gyam! Tó má dō kú ma de zèo à vāni kenne, de mani oneroo?

10 Akū Dauda a là à pì: Tó n de sù à yá pāsī ònne, dí mé ani omenee?

11 Akū Yonatā pìne: Ñ mós ò gé sènte. Akū ò bòte ò gèe sènte ní pla.

12 Akū Yonatā pì: Ma sì kú Dikiri Isarailanò Ludao, ari ziando mandara'i mani ma de yò mà gwa. Tó n yá kène, mani légbázā kenne.

13 Tó ma de ye à vāni kenneme sò, akū mádi légbázā kenne ma n gbare n ta aafiaro, Dikiri yá kemene pāsīpāsī. Dikiri gò kú kúnwo lākū à kú kú ma deo yá nà.

14 Lākū má kú kú wèndiio nà ñ gbèke kemene lākū Dikiri di kéinne nà, kú òsun ma dero yāi.

15 Ñ gbèke sún laka kú ma bedenò zikiro, bee tó Dikiri tò n iberenò laka andunia gūn.

16 Len Yonatā yá yì kú Daudao le, akū à pì: Dikiri fīna bonne n iberenò.

17 Akū Yonatā tò Dauda èra a la dàare dò a yeina yāi, zaakū à yei lán a zīda wèndii bàme.

18 Akū Yonatā pìne: Mò dufu dikpe kun zia. Tó odi gbèke e n vutekinlo, oni n gbekame.

19 Ziando ñ gé ñ ute gu kú n uten yá pì naana gòrò, ñnigò kú gbè kú à de zīte lé sèeda ũ sare gwe.

20 Mani kà zu gbèe pìi sare wén aakò lándò maten pó gbā bà,

21 mani négògbè ke zī à gé kàa pìno wete. Tó ma pìne, kànòn kú a kpe, à sète à mós, ñ mós, ma sì kú Dikiriò ñnigò aafiame, kari yá kunlo.

22 Tó ma pìne kànòn kú a are sò, ñ gé, zaakū Dikiri mé à n gbare.

23 Yá kú o yì kú kòo sò, Dikiri mé anigò de yá pìi sèedade ũ gòrò sīnda píngi.

24 Akū Dauda gɛɛ à ɔ̀te sɛ̀n. Kū mɔ̀ dufu bò, kína vùte de à pɔ̀ ble.

25 À vùte a vutɛkia gb̃i sare. Yonatā vùte a are, Abana kú a sare. Dauda vutɛki sɔ̀, gb̃ɛke kú gwero.

26 Solu dí yáke o zĩ birearo, zaakū àten da yáke mé à a lè, gbāsĩ nàame, abirekū mé à gĩne.

27 Kū gu dɔ̀ mɔ̀ gɔ̀ɔ̀ plade zĩ, Dauda vutɛki da korime, akū Solu a né là à pì: Bóyái Yese né dí su pɔ̀ ble gĩa kú gbāraoro?

28 Akū à pìne: À zé gbèkama à pì áni gé Betilihamu.

29 À pì mà tó à gé, zaakū a bedeno ten sa o wɛte pìi gũmme, akū a ṽni pìare à mɔ̀. À pì tó à kɛmɛne, mà a gbare à gé a ṽninɔ̀ gwa. À yá mé à tò adi su pɔ̀ ble kúnworo.

30 Akū Solu pɔ̀ fɛ̀ Yonatāi à pì: Né fayasari ságbānade! Má dɔ̀ kú n ze kú Yese néome. N wé'i dà n zĩdaa kú n dao.

31 Tó Yese né pì gɔ̀ kú kú wɛndiio, ìni le ò kpta blero. Ñ gbɛno zĩ ò a kú ò su kaaomene tera. À gàn gwe.

32 Akū Yonatā a là à pì: Bó yá mé à tò ani gaa? Bón à kèɛ?

33 Akū Solu Yonatā gbà kú sario de à le à a de, akū Yonatā dɔ̀ sà kú a de zè kú Dauda denaomɛ.

34 Yonatā fùte à gò pɔ̀blea kú pɔ̀fɛo, adi pɔ̀ ble mɔ̀ gɔ̀ɔ̀ plade pì zĩro, zaakū a nɛsɛ yàka Dauda yá musu, kú a de a dìte gb̃ɛ futa ũ yái.

35 Kū gu dɔ̀, Yonatā bò à gɛɛ Dauda le gu pìn. Négɔ̀gb̃ɛ ke téi.

36 Akū à pì né piine. Ñ bàa lé ñ gé zà dire. Tó ma kà zù, ñ wete. Kū né pìi bàa lè àten gé, akū Yonatā kàa zù a mìla.

37 Kū né pìi kà gu kú Yonatā kàa pèten, akū à lé zù né pìi à pì: Kàa pìnɔ̀n kú n are dire.

38 Akū Yonatā èra à lé zù dɔ̀ à pì: Ñ gé likalika, ñsun zero. Akū né pìi kàa pìnɔ̀ sɛ̀te à sùo a dikiriine.

39 Né pì dí yá pì dɔ̀ro, sé Yonatā kú Daudao.

40 Akū Yonatā a gɔ̀kɛbɔ̀nɔ̀ kpà né piia à pì: Ñ sí ñ táo be.

41 Kū né pìi tà, Dauda fùte gb̃ɛ kpe à sù à kùte Yonatāne gèn aakɔ̀ à wùte a gbɛrea. Akū ò lé pèkɔ̀a ò sɔ̀ dɔ̀ ñ pla ñ pínki, Dauda pɔ̀ mé à kè zɔ̀kɔ̀.

42 Akū Yonatā pìne: Ñ tá aafia, zaakū o yá sè kú Dikiri tɔ̀o o pì, Dikirime ó sèedade ũ ma burinɔ̀ kú n burinɔ̀ dagura ari gɔ̀ɔ̀ sinda pínki. Dauda bò gwe, akū Yonatā èra à tà be.

21

Dauda kunna Nɔ̀bu

1 Kū Dauda ten gé sa'oriki Aimeleki kīnaa Nɔ̀bu, Aimeleki pìi bò à gɛɛ à daale. Vīna a kù, akū à a là à pì: Bó mé à tò nten kure ndo, gb̃ɛke kú kúnworo?

2 Dauda wèa à pì: Kína mé à zĩ dāmenɛ, à pì māsun tó gb̃ɛke yá kú a dītɛmenɛ à ma zĩ mà ke dɔ̀ro. Akū o gu dākɔ̀ne kú mā ibanɔ̀ ò domɛne are.

3 Pɔ̀ble kpaten ñ vīla teraa? Ñ ma gba burodi mèn sɔ̀ɔ̀ro kesɔ̀ pɔ̀ kú ñ vī pínki.

4 Akū sa'oriki pìi pì: Burodi pá kunlo, séde pɔ̀ kú ò kàte Ludane baasiro. Tó n gbɛno dí kakara kú nɔ̀gb̃ɛoro, mani kpámma.

5 Akū Dauda pìne: À de le kò, ó ó zĩda kūna nɔ̀gb̃ɛno yá musu, lākū odì ke na gbasa ò da zìkazen. Ma gb̃ɛno mènɔ̀n gbāsīro. Bee gɔ̀ɔ̀ kú óten pɔ̀yeina taa o, òdigɔ̀ gbāsīro, atɛnsa tá kú óten o gbāra.

⁶ Akū sa'oriki pìi Luda burodii sè à kpàa, zaakū burodi ke kú gwero, sé pò kú ò kàte Ludane. Òdi burodii pì sé Dikiri arème, akū òdi a lilin ke kú burodi dufuo.

⁷ Solu ibanò doke kú gwe gɔɔɔ piia, a tón Doegi. Edomu burime, akū mé à Solu sàdàrikina ũ.

⁸ Akū Dauda Aimeleki là à pì: Ní sári ke fɛneda vī la yá? Mádi le ma a fɛneda ke gòkebo ke sèro, zaakū kína zī pìi dàmenɛ likalikamɛ.

⁹ Sa'oriki pìi wèa à pì: Filisitini kú n dè Ela guvuten Gɔlaya fɛneda kú la. À kú uta lokomma kpe, biza fifia. Tó n yei, n sé, zaakū a pànde kú la doro, séde abirekū. Akū Dauda pì: N kpàma, a sàra kunlo.

Dauda ìadeyānò kekɛnaa

¹⁰ Dauda bàa lè Solunɛ zī birea, à tà Gata kína Akisi kīnaa.

¹¹ Akū Akisi ibanò pìnɛ: Isarailanò bùsu kína Daudan díroo? Àkūmɛ òdi ũ wá ò lè sí a yá musuroo? Òdi pì:

Solu gbɛnò dèdɛ wàa sɔsɔɔro,

Dauda sɔ dúbu lɛu ũgbangba.

¹² Yá pì Dauda kú gbàna, àtɛn vīna ke Akisinɛ manamana.

¹³ Akū à a zīda litɛ, àtɛn ìadeyānò kekɛ ní wára. À gbe gbɛgate bīni zé gbànɔa, à tò lɛ'í dà a lɛkásaa.

¹⁴ Akū Akisi pì a ibanòɛ: À gwa! Gbɛ pì bi ìademe. Bóyain a a sè a su káao ma kīnaaa?

¹⁵ Ìadenò k̀amamɛɛ, akū a gbɛ pìi sè a su káao ma kīnaa de a ìadeyānò kekɛmenɛ yá? Ani le à gɛ ma onno.

22

Solu Nɔbu sa'orinò dɛdɛnaa

¹ Dauda bò gwe à bàa lè, à gɛɛ à gɛ Adulamu gbɛwɛɛn. Kú a v̀ninò kú a de bedenò a baaruu mà, ò gɛɛ ò a lè gwe.

² Yá'ummadenò kú finadenò kú gbɛ kú yá di kɛ̀nɛronò kàkarai ní pínki, akū à gò ní gbɛ zòkɔ ũ. Ò kà gbɛnɔn wàa pla taka bà.

³ Bona zaa gwe Dauda gɛɛ Mizipa, Mɔabunò bùsun, à pì Mɔabu kīnane: Ní ma de kú ma dao gba zé ògɔ kú kúnwo ari mà dɔ lákū Luda ni kemene nà.

⁴ Akū à ní tó kú Mɔabu kīnao gwe. Ò kú káao gɔɔ kú Dauda kú sɛ̀ntɛpɔɔtu.

⁵ Abire gbera annabi Gada sù à yá ò Daudane à pì: Nsungɔ kú sɛ̀ntɛpɔɔtu doro. Ní era n tá Yudanò bùsun. Akū à fùtɛ à gɛɛ Eretì líkpen.

⁶ Zikea Solu vutena sàma lí gbáru Gibea s̀s̀s̀ia. À a sári kūna, a ibanò likai ní pínki. Akū à mà ò Dauda kú gbɛ kú ò kú káanonò kúki dɔ.

⁷ Akū à pì a ibaa pìnɔɛ: Àkɔnò Biliaminu burinò, à ma yá ma á pínki. Yɛsɛ né ni buranò kú geepi búno kpáawa yá? Ani á dite z̀kari gbɛnɔn wàa sɔsɔɔro ke gbɛnɔn basɔsɔɔronò gbɛ zòkɔnò ũ yá?

⁸ Á pínki a lɛ kpàkúsúmame. Kú ma né yá ỳl kú Yɛsɛ néo, á gbɛke dí omɛnero. Á gbɛke dí ma wɛnda gwaro. Ádi damene ma sán kú ma né ma ibaa pìi nèsɛ fùtɛ àgɔ ma wɛtɛ à ma dɛ, lákū àtɛn ke nà teraro.

⁹ Edomu buri Doegi kú kú Solu ibanò gwe, akū à pì: Ma Yɛsɛ né è, à sù Aitubu né Aimeleki kīnaa Nɔbu.

¹⁰ Á yá gbèkane Dikiria, akū à zànaa kpàa kú Filisitini buri Gɔlaya fɛnedao.

11 Akū kína gbēno zì ò sa'oriki Aimeleki sísi kú a de bede kú ò de sa'orino ũ Nɔbuno ń pínki. Akū ò sù kína kínaa ń pínki.

12 Akū Solu pìne: Ñ sá kpá n̄ ma, Aitubu né. À wèa à pì: Ma sá wè, Baa.

13 Akū Solu a là à pì: Bóyáin mɔkɔn kú Yesé néo a lé kpákúsúmai? Bóyáin n pɔble kpàa kú fènedao? N yá gbèkane Ludaa, de à futemai àgɔ ma wete à ma de, lákū àten ke nà tera.

14 Aimeleki wèa à pì: N íbanɔ té pínki, dí mé à náani ví à kà Dauda úu? N né zāme, n zīda dogarinɔ kíname. À tɔ̀ bò n bea.

15 Mádí gbekane Ludaa yároo? Kai! Baa, ñsun yá dí makú n zɔ̀bleriario ke ma de bedeno, zaakú má yáke dɔ̀ yá pìi musuro, bee fíti.

16 Akū kína pìne: Ìni game, mɔkɔn kú n de bedeno ń pínki.

17 Akū à ò dogari kú ò kú gwenɔne à pì: À fute à Dikiri gbàgbarino dède, zaakú n̄ kú Dauda yāmmé. Ò a bàasina yá dɔ̀, akú odi omenero. Ama a íbaa pino dí we ò sè ò Dikiri gbàgbarii pino dèdero.

18 Akū kína pì Doegine: Ñ fute n̄ sa'ori pino dède. Akū à fute à n̄ dède gɔ̀no. À sa'o'utadarii pino dède gbēnon basiikɔ̀ awesɔ̀oro.

19 Akū Solu èra à sa'orii pino wete Nɔbudeno dède dɔ̀, gɔ̀gbēno kú nɔgbēno kú né gbānano kú nékpantēno kú zuno kú zaakinɔ kú sáno. Ò n̄ dède kú fènedao ń pínki.

20 Akū Aimeleki né ke pítíríma, a tón Abiata. À bàa lè à gèe à nà Daudai.

21 À pì Daudane, Solu Dikiri gbàgbarino dède ń pínki.

22 Akū Dauda pìne: Kú ma Edomu buri Doegi è gwe zì birea, má dɔ̀ sánsán kú ani o Solune. Ma yáin ò n de bedeno dède ń pínki.

23 Ñgɔ̀ kú kúmao. Ñsun tó vīna n kúro. Gbè kú àteni n wete à n de teni ma wete à ma de se. Yáke ni n le ma ɔ̀iro.

23

Dauda Keiladeno surabanaa

1 Ò ò Daudane ò pì: Ñ gwa, Filisitininɔ ten zì ká kú Keiladeno, òteni n̄ póweno nakɔ̀a.

2 Akū Dauda gbèka Dikiria à pì: Mà gé mà léte Filisitini pinoan yá? Akū Dikiri pìne: Ñ gé n̄ léteíríma n̄ Keiladeno sura ba.

3 Akū Dauda gbēno pìne: Lákū vīna teni ó kú Yudano búsun la nà, óni fɔ̀ ò gé ò zì ká kú Filisitininɔ Keila yá?

4 Dauda èra à gbèka Dikiria dɔ̀, akú Dikiri pìne: Ñ fute n̄ gé Keila, zaakú mani Filisitininɔ nanné n ɔ̀i.

5 Akū Dauda gèe Keila kú a gbēno, à zìi kà kú Filisitininɔ, akú à n̄ pɔ̀kādēno sírma. À Filisitininɔ dède dasidasi, akú à Keiladeno sura bà.

6 Kú Aimeleki né Abiata bàa lè àten gé Dauda kínaa yá, à a sa'o'uta kúna, akú à gèe Keila.

Solu pɛtena Daudai

7 Kú Solu mà Dauda gèe Keila, à pì: Luda gíime, akú à a nàmene ma ɔ̀i, zaakú à a zīda tàta wete bīnide gūmmé.

8 Solu a zìkarino kàkara ń pínki, de ò gé Dauda kagura ke kú a gbēno zaa Keila.

9 Kú Dauda mà Solu teni a vāni kpákúsú káao, akú à pì sa'ori Abiatane à mɔ̀ kú sa'o'utao.

10 Akū Dauda pì: Dikiri Isarailanɔ Luda, makū n zòbleri ma mà Solu ten zé wéte à su Keila à wéte díkína kakate ma yáí.

11 Keiladenɔ ni ma kpáan yá? Solu ni su la lákū ma mà nà n yá? Dikiri Isarailanɔ Luda, ñ o makū n zòbleriine. Akū Dikiri pìne: Ani su.

12 Akū Dauda a là dɔ: Keiladenɔ ni ma kpáa kú ma gbēnɔn yá? Akū Dikiri pì: Oni á kpáame.

13 Akū Dauda kú a gbēnɔ fùte, ò kà gbēnɔn wàa aakɔ taka bà. Kū ò bò Keila, akū òten gé gu kú guo. Kū Solu mà Dauda bò Keila, adi gé gwe doró.

14 Dauda kú zeki gbānan gbārannan Zifi būsú s̀s̀s̀iden. Lákū gu dìgɔ dɔ nà Solu dìgɔ a wete à de, ama Luda dí Dauda nanɛ a ɔ̀ro.

15 Gɔ̀rɔ kú Dauda kú Zifi būsú líkpen, à mà Solu kú a gbēnɔ ten su a de.

16 Akū Solu né Yonata fùte à gèe à Dauda lè zaa líkpe pìn, à a gbà swèe kú Luda tso.

17 Á pìne: Ñsun tó vīna n kuro, zaakū ma de ni le à ɔ nammaro. Mɔkɔn mé ñni kí ble Isarailanɔa, makū sɔ manigɔ de n plade ũ. Ma de pì abirekū dɔ se.

18 Akū ò yá yì kú kɔo ñ pla Dikiri arɛ. Dauda g̀ líkpen gwe, akū Yonata tà be.

19 Abire gbera Zifidenɔ gèe ò Solu lè Gibea ò pì: Dauda utena ó būsun s̀ntɛpɔrɔtu. Á kú líkpen Akila s̀s̀s̀igerɛɛi Yesimɔ g̀nɔmidɔki kpa.

20 Kína, gɔ̀rɔ kú ñ yei pínki, ñ su gwe, óni a kpámma.

21 Akū Solu pì: Dikiri arubarika daágu kú a ma wēnda gwà yáí.

22 Á tá à era à soru ke. Á gu kú adi gén gbekagbeka kú gbè kú ò a ènɔ, zaakū ma mà ò pì, a ɔ̀ndɔ bi ɔ̀ndɔnlo.

23 Á gbekagbeka de à le à a utekinɔ dɔ pínki, à era à su à ma le, de mà a yá ma s̀ns̀n, maní gé kááo. Tó à kú á būsun gweme, maní pétei Yuda burinɔ té pínki.

24 Akū ò dà zén, ò dò Solunɛ arɛ gena Zifi. Dauda kú a gbēnɔ sɔ ò kú Maɔni gbārannan s̀ntɛ Yesimɔ g̀nɔmidɔki kpa.

25 Kū Solu kú a gbēnɔ ten su pétei, à a baaruu mà, akū à kipa kpi piia à gèe à kú Maɔni gbārannan. Kū Solu mà, akū à pétei Maɔni gbārannan gwe.

26 Solunɔ ten taa o kpi kpe dire kpa, Daudanɔ ten taa o a kpe la kpa, òten wá òten bàa lé Solunɛ. Gɔ̀rɔ kú Solu kú a gbēnɔ ten lika Daudanɔ ò ñ kú,

27 akū gbèke sù à baaruu kpà Solunɛ à pì: Ñ ke likalika, Filisitininɔ sù ò lète ó būsuaa.

28 Akū Solu petena Daudai tò, à gèe Filisitininɔ le. Abire yáí òdi gu pì sísi Kɔkpaatekpi.

29 Abire gbera Dauda bò gwe à gèe à vùte s̀ntɛpɔrɔtu, gu kú òdi pi Engedi.

24

Dauda gina Solu denaai gbèwɛɛn

1 Kū Solu sù kú petena Filisitininɔiio, ò pìne Dauda kú Engedi gbārannan.

2 Akū à Isaraila ž̀lkarinɔ s̀te gbēnɔn wàa gèro à dà kúwo zén, de ò Daudanɔ wete gu kú òdi pi Zɔnɔ Gbèɛa.

3 Kū à kà s̀nɔ kara kú à kú zé sare kínaa, à gbèwɛɛɛ è gwe, akū à g̀n à b̀nisare ke. Dauda kú a gbēnɔ sɔ, ò kú gbèwɛɛɛ pìn zaa a lézekia.

4 Akū Dauda gbēnɔ pìne: Ñ gwa, a gɔ̀rɔn gbàra kú Dikiri pì áni n ibere nanne n ɔ̀ ñ yá kene lán ñ yei nà. Akū Dauda fùte tɛɛne, à Solu arukimba lé zɔ à sare.

5 Á gbera Dauda laasun ten wari dɔa Solu uta lé kú à zɔ̀ pì yáí,

⁶ à pì a gbènc̄nc̄: Kai! Dikiri sún tó mà yá dí taka ke ma dikiri kú à a kàanero. Mani ɔ kearo, zaakú Dikiri mé à a kà kín.

⁷ Dauda kpákē a gbènc̄i kú yá pìio, adi tó ò Solu dèro. Kú Solu bò gbèwēen, àtèn gē zéla,

⁸ akú Dauda bò gbèwēee pìn, à lé zùì à pì: Ma dikiri kína! Kú Solu litè à a kpe gwà, akú Dauda kùtè à wùtè a gbèrea.

⁹ Akú à pì Solunè: Tó ò pì mà yá vāni kpákpa n musu, bó yá mé à tò ndì síi?

¹⁰ Ñ gwa! N wé è gbāra lākū Dikiri n namēne ma ɔñ nà gbèwēen. Ò pìmenè mà n dē, akú mà n wēnda gwà, mà pì mani ɔ ke ma dikiriario, zaakú Dikiri mé à a kà kín.

¹¹ Ñ gwa dí Baa! Ñ gwa, má n uta lé kūna dí! Ma n uta lé zò, ama mádi n dero. N dṣ̄ sà kú má n kūna kú nèse vānioro. Mádi taari kennero, akú nteni ma wete ñ ma dē.

¹² Dikiri yá gṣṣwēre à fīna bommamēne, ama makú mani ɔ nammaro.

¹³ Lākū ò yási zù zaa zī nà ò pì, yá vāni di bo yāvānikerin̄o kīnaame, mani ɔ nammaro.

¹⁴ Mòkṣ̄n Isarailan̄o kína, dí yāin n boo? Dín nten péteii? Gbēda gēen yá? Ke kòkò fitinna?

¹⁵ Dikiri mà yá gwa à yá gṣṣwēre. À yá nna kpáma à ze kūmao à ma bo n ɔñ.

¹⁶ Kú Dauda yá dí ò Solunè à làka, Solu pì: Ma né Dauda, n kòtoon gwe yá?

Akú Solu pùtā kú wikio

¹⁷ à pì Daudanè: N yá nna demala, zaakú yá vānin ma kēnne, akú n fīna bōmēne kú a manao.

¹⁸ N yá mana kú n kēmēne ò tera. Kú Dikiri ma nannè n ɔñ, rídi ma dero.

¹⁹ Tó gbē bò a ibereea, àdi tó à tá aafia yá? Dikiri yá mana kú n kēmēne gbāra fīna bonnè.

²⁰ Má dṣ̄ sà kú ñni gṣ̄ kína ũ, ñnigṣ̄ kí ble Isarailan̄o.

²¹ Ñ símenè kú Dikiri tṣ̄o, kú ñni ma buri kakatero, ñni mà tṣ̄ dē mà de bedeno téro.

²² Akú Dauda la dà Solunè. Kú Solu tà bē, akú Dauda kú a gbènc̄ èra ò tà sèntepɔɔtu.

25

Dauda kú Nabalao kú Abigailio

¹ Samuéli gà, akú Isarailan̄o kàkara ñ pínki, òtèn ɔɔ dɔ a ganaa musu, akú ò a v̄i a bēa zaa Rama. Abire gbera Dauda gēe Parani sèntè.

² Mañni gbēke kun, à bókote v̄i Kameli gwe. Aruzekede zṣ̄kṣ̄ome, à s̄an̄o v̄i waa gèro kú blènc̄ waa s̄oɔro. Akú à sù Kameli de à a s̄an̄o ká zṣ̄zṣ̄.

³ A t̄ón Nabala, a nan̄o t̄ón Abigaili. Nṣ̄gbē p̄i laakari v̄i akṣ̄ṣ̄ a kakana mana, ama a gṣ̄ p̄i gbēke wé'i v̄iro, a yákenan̄on d̄ɔɔ v̄iro. Kalebu burime.

⁴ Gɔɔ kú Dauda kú sèntè, à mà Nabala sù a s̄an̄o ká zṣ̄zṣ̄.

⁵ Akú à a iban̄o z̄i gbènc̄on kuri, à p̄inne: À fute à gé Nabala k̄inaa zaa Kameli, à f̄o kpámēne

⁶ à onè à pì: Luda n dṣ̄ kú aafiaao kú n ɔnnwo kú n gbènc̄ ñ pínki.

⁷ Ma mà n su kú sákākēerin̄o. Kú n sādārin̄on kú k̄oo, odi wari darūmaro, ñ konna Kameli gūn, p̄oke dí k̄iañmaro.

⁸ Ñ n z̄ikerii p̄in̄o la, oni onnè. Ñ tó mà iban̄o n p̄onna e, zaakú dikpe z̄ime. N z̄òblerii p̄in̄o kú makú n néo ñ ó gba p̄ó kú n è.

⁹ Kú Dauda ìbaa p̄in̄o kà, ò yá p̄ii bàba Nabalane kú Dauda tṣ̄o, akú ò zèi.

10 Akū Nabala pìinne: Dín Dauda tūu? Dín Yese né pì tūu? Zò kù ò kè n dikirinɔa gbāranɔn dasi.

11 Á ye mà a burodi kù ma ío kù nòbɔ kù ma dè ma sákákērerinɔneo sète mà kpá gbē kù má n boki dšronɔan yá?

12 Akū Dauda gbēnɔ ɛra ò dà zén ò tà. Kù ò kà, ò yā pìno gbàne pínki.

13 Akū Dauda pì a gbē pìnɔne: Á baadi a fēneda loko. Akū n baadi a fēneda lòko kù Daudao se. Gbē kù ò gēe kù Daudaonɔ kà wàa pla taka, akū gbēnɔn wàa do gò kù asonɔ.

14 À sù à lè zikerii pìno doke gēe à ò Nabala nano Abigailine à pì: Dauda gbēnɔ zì ò bò sènte, ò sù ò fɔ kpá ó dikiria, akū à pàtamma.

15 Gbē pìno sṣ ò yā mana kèwɛɛ manamana, odi wari dawáro. Ó konna kúnwo sènte, póke dì sātewáro.

16 Gɔɔ kù óten sá dá n sare fānantē kù gwāanio pínki, òdigṣ likawái lán bīni bà.

17 N laasun lé yā kù ĩni kea, zaakū ò zèo ò yā vāni ke ó dikiriine kù a ondeno n pínki. Àpi manaro, àdi gbē lédamma maro.

18 Akū Abigaili burodii kākara likalika mèn wàa do kù sèwēo tūru pla kù sá kù ò kèkenɔ mèn sɔɔro kù póblewē kpatanaao kpēne sɔɔro kù geepi kàranɔ mèn basɔɔro kù kaka né kori kàranɔ mèn wàa do, ò yl zaakinɔne.

19 Akū à pì a zikerinɔne: Àgṣ do are, manigṣ té á kpɛ. Adi yáke o a zá Nabalanero.

20 Akū à di a zaakia, àten kipa s̀s̀sia. Kù à bò s̀s̀si kpe, ò dàkarɛ kù Daudao, àten kipa s̀s̀sia se kù a gbēnɔ, óten su.

21 Dauda ten o a gbēnɔne: Ma gbē pì pónɔ dàkpāne sènte pāme. Ódi a póke séro, akū à yā mana kù ma kène fīna bōmene kù a vānio.

22 Tó ma a gṣgbē ke tò bēne ari gu gṣ gṣ de, Luda yā kemene pásìpásì.

23 Kù Abigaili a è, akū à kipa a zaakia likalika, à kùte Daudane à are pète.

24 Akū à kùte a gbá sare à pì: Baa, taari pìi gṣ ma mèn do musu. N makū n zòbleri gba zé mà yā onne. N sá do makū n zòbleri yāi.

25 Baa, Nabala manaro. Nsun a yā daro. À de lán a tó bàme. A tón Yónko, akūsṣ yónkoyán àdigṣ ke. Makū n zòbleri sṣ, mádi gbē kù n n zīnɔ ero.

26 Baa, lākū Dikiri kun akūsṣ n kun nà, Dikiri ginne n gbē de n mɔra káríma n zīda. Dikiri tó n iberenɔ kù gbē kù óteni n kpákpa kù a vānionɔ gṣ lán Nabala bà.

27 Tera sà Baa, n gba kù makū n zòbleri ma suonne dí sí n kpá n ibanɔa.

28 N sùru ke kù makū n zòbleriio kù ma taario do. Dikiri ní tó n burinɔ gṣ kí ble gɔɔ sīnda pínki, zaakū ndi zì ká Dikirineme, oni a vāni ke emma zikiro.

29 Bee tó gbēke fūte àten pétenyī à n de, Dikiri n Luda ni n wèndiba do kù m̀k̀k̀ak̀anaame, ani n iberenɔ wèndi da gbēmban à zu.

30 Baa, tó Dikiri yā mana kène lākū à lé sènne nà pínki, tó à n dite Isarailano gbē zṣkṣ ũ,

31 n laasun sún wari doɔmma à n da yán gbēdena pá ke fīnabona n zīdane yā musuro. Baa, tó Dikiri yā mana kène, n tó makū n zòbleri ma yā gṣ doɔngu.

32 Akū Dauda pì Abigailine: Ò Dikiri Isarailano Luda sáabu kpá, zaakū à n zì n damalɛ gbāra.

³³ Ma n sáabu kpà se kú lédamma kú n ma gbao, zaakú mɔ̀kɔ̀mmɛ n kpamɛne gbàra, akú mádi gbɛ̀ de ma mɔ̀ra káímma ma zīdanero.

³⁴ Tó abirekúnlo, kú Dikiri Isarailanɔ̀ Luda kú à gímenɛ mà yā vāni kɛnnɛo, tó ndi wā n su n damale yāro, de gu ni dɔ̀ Nabala nɛ̀gɔ̀gbɛ̀ kearo.

³⁵ Akú Dauda pɔ̀ kú Abigaili sùoare sì à pì: Ñ ká be aafia. Ma n yā mà, ma yodaado kɛnnɛ.

³⁶ Kú Abigaili kà Nabala kīnaa, à è àten pɔ̀ ble lán kīna bà. A pɔ̀ kè nna, à wɛ̀ gbɛ̀ à kà. Akú a nanɔ̀ pì dí lé bo à yáke òne, bee fítiro, ari gu gɛ̀e à dɔ̀o.

³⁷ Kú gu dɔ̀, wɛ̀ wère Nabalaa, akú a nanɔ̀ yā kú à kɛ̀e pìi òne. Akú swɛ̀e kɛ̀agu, à gɔ̀ lán gbɛ̀e bà.

³⁸ Kú à kè lán gɔ̀rɔ̀ kuri taka bà, akú Dikiri gò tɔ̀a, à ga.

³⁹ Kú Dauda Nabala gana baaruu mà, à pì: Ò Dikiri kú à zè kúmao sáabu kpá, à wé'i kú Nabala dāma bòmɛne. À gímenɛ mà yā vāni kɛ, akú à tò Nabala vānikɛnaa wì a zīda musu. Abire gbera Dauda gbɛ̀nɔ̀ zì Abigailia ò onɛ á ye à a sé nɔ̀ ù.

⁴⁰ Kú Dauda íbaa pìnɔ̀ kà Abigaili kīnaa Kameli, ò pìne: Dauda mé à ó zīmma, à ye à n sé nɔ̀ ù.

⁴¹ Akú à fùtè à kùtè à a mii pètè à pì: A zòbleriin ma ù, ma soru kè mà a dikiri ìbanɔ̀ gbá pípiñne.

⁴² Akú à fùtè à dì zaakia gònɔ̀. A nɔ̀gbɛ̀ zikerinɔ̀ gɛ̀e káao gbɛ̀nɔ̀n sɔ̀oro. Ò dà zén kú Dauda zìrinɔ̀, akú à gɔ̀ a nɔ̀ ù.

⁴³ Dauda Yezɛrili gbɛ̀ Ainɔ̀ama kúna nɔ̀ ù dɔ̀. Ní pla ní pínki a nɔ̀nɔ̀mɛ.

⁴⁴ Solu a né Mikala kú à de Dauda nɔ̀ ù yā kpà Laisi né Palatieli, Galimu gbɛ̀a.

26

Dauda gina Solu denaai gɛ̀n plade

¹ Zifidenɔ̀ gɛ̀e ò Solu lè Gibea ò pìne: Dauda utena Akila s̀s̀s̀igerɛ̀ei kú areɔ̀ɔ̀na Yesimɔ̀a.

² Akú Solu gɛ̀e Zifi s̀ntɛ̀ kú Isaraila z̀karinɔ̀ gbɛ̀nɔ̀n wàa gɛ̀ro, òten Dauda wete ò a de s̀e pìn.

³ Solu bùraa kàtè zé sare Akila s̀s̀s̀igerɛ̀ kú à areɔ̀ɔ̀na Yesimɔ̀a, akú Dauda kú s̀en. Kú à mà Solu ten p̀tɛ̀ai,

⁴ akú à gu'asirigwarinɔ̀ z̀, akú à dɔ̀ sà kú Solu kà.

⁵ Akú Dauda fùtè à gɛ̀e gu kú Solu bùraa kàten. À Solu kú a z̀karinɔ̀ gbɛ̀ z̀kɔ̀ Nɛ̀rɛ̀ né Abanao wuteki è. Solu wutena bùraan, a gbɛ̀nɔ̀ kàtè ò likai.

⁶ Akú Dauda Iti buri Aimeleki kú Zeruya né Abisaio là à pì: Dí mé ani gé kúmao bùraa pìn Solu kīnaa? Akú Abisai pìne: Makú mé mani gé kúnwo.

⁷ Kú Dauda kú Abisaio lɔ̀tè gbɛ̀ pìnɔ̀i gwāani, akú ò Solu è wutena, àten i o bùran, a sári petena a mii. Abana kú a gbɛ̀nɔ̀n wutena ò likai ní pínki.

⁸ Akú Abisai pì Daudane: Luda n ibere nàmmɛ n ɔ̀i gbàra. Ñ tó mà a z̀ kú sário mà a nakɔ̀a kú z̀tɛ̀o. Mani a z̀ gɛ̀n dome, adi kɛ̀ gɛ̀n planlo.

⁹ Akú Dauda pìne: Ñsun a dero. Dí mé ani f̀ à ɔ̀ na kīna kú Dikiri kàa à bo pāa?

¹⁰ Akú Dauda èra à pì: Dikiri kun! Dikiri mé ani gò tɔ̀a à ga, tó a gɔ̀rɔ̀ pàpa kesɔ̀ à gà z̀lan.

11 Kai! Dikiri sún tó mà ɔ na kína kú à kàaro. Ò gé ò sári kú à kú a m̀ii sé kú a í loo ò táo.

12 Dauda sári kú í lo kú à kú Solu m̀iiioo sè, akú ò tàò. Ń gbēke dí ń ero, ò ń yā d̄sro, òten i ò ń pinki. Ń gbēke dí vuro, zaakū Dikiri mé à tò i z̄k̄ɔ d̄ańla.

13 Kú Dauda bikū guvute bara dire kpa, akū à zè s̄s̄i musu z̄z̄ā, gu yàasa dana ń dagura.

14 Akū à lé zù Abanai kú a gbēno à pì: Abana yooo! Ń ȳitenan yá? Abana wèa à pì: Dí mé àten lé zu k̄inaii?

15 Dauda p̄ne: Ḡsa gbāname n̄ ūroo? Gbēke kà lán n̄ bà Isarailano b̄sun yá? Gbēke sùn n̄ dikiri kina de. Bó yā mé à tò n̄di a d̄akp̄aroo?

16 N̄di yā ke a z̄éaro. Ma si kú Dikirio a ka ganame, zaakū ádi á dikiri kína kú Dikiri kà d̄akp̄aro. N̄ gwa! Kína sári kú a í lo kú à kú a m̀iiio kú máme?

17 Solu Dauda k̄otoo d̄s̄, akū à pì: Dauda ma né, n̄ k̄otoon gwe yá? À wèa à pì: Ma dikiri kína, ma k̄otoome.

18 Dauda èra à pì: Bó yā mé à tò ma dikiri ten péte makū a z̄b̄leri? Bón ma k̄e? Bó taarin ma k̄e?

19 Ma dikiri kína, n̄ s̄á kpá makū n̄ z̄b̄leri yāi sà. Tó Dikiri mé à n̄ suu k̄ema, à ma sa'ona gb̄i ma. Tó bis̄s̄irinome s̄s̄, Dikiri láari k̄eńma, zaakū ò p̄ema ò ma bo Dikiri gbēno té, ò pi mà gé do t̄anan̄ime.

20 N̄sun tó ò ma de z̄á kú Dikiriōro. Isarailano kína b̄o, àten k̄oko f̄itinna wete à de, l̄ákū òdiḡo pé d̄sa s̄s̄ino musu n̄a.

21 Akū Solu pì: Ma durunna kè. Ma né Dauda, n̄ era n̄ su. Mani wari d̄omma doro, zaakū n̄ ma w̄endii b̄ere d̄s̄ gb̄ara. Ȳapurame, ma ȳonk̄oyá k̄e, ma z̄á yā manamana.

22 Akū Dauda p̄ne: N s̄arin dí. N̄ tó n̄ iban̄o doke bikū à mó à sí.

23 Dikiri di f̄ina bo baadine a manakena kú a n̄anio musu. Dikiri n̄ namene ma ɔ gb̄ara, ama mádi we mà ɔ n̄ammaro kú Dikiri mé à n̄ ka k̄in yāi.

24 L̄ákū ma n̄ w̄endii b̄ere d̄s̄ gb̄ara n̄a, Dikiri ma w̄endii b̄ere d̄s̄ le, à ma sí yā v̄ani s̄inda p̄inkia.

25 Akū Solu p̄ne: Luda arubarika dangu ma né Dauda. Īni yā z̄k̄o ke, n̄ mi niḡo dana íla. Kú Dauda tà, akū Solu tà be.

27

Dauda kunna Filisitinin̄o b̄usun

1 Dauda laasun lè à pì: Solu ni ma de z̄ikea. Tó mádi bàa lé ma ta Filisitinin̄o b̄usunlo, ani bo k̄ūmao nnaro. Tó ma bàa lè, Solu ni ma wetena tó, mani bo a ɔi.

2 Akū Dauda f̄ute à ḡe Gata kína Akisi, Maɔku né k̄inaa. Gbēno w̄aa aak̄ono ḡe k̄āao.

3 Akū Dauda kú a gbēno v̄ute Gata kú Akisio, baadi kú a bedeno. Dauda kú gwe kú a n̄ono gbēno pla, Yezerili gb̄e Ain̄ama kú Kameli gb̄e Abigaili kú à de Nabala n̄ ū yāo.

4 Kú ò ò Solune Dauda bàa lè à tà Gata, adi péte doro.

5 Dauda p̄i Akisine: Tó ma n̄ p̄onna è, n̄ ma gba z̄é mà vute gukea n̄ lakutuno doke ḡun. Makū n̄ z̄b̄leri má ye màḡo kú k̄unwo n̄ w̄eranlo.

6 Z̄i birean Akisi Zikilaga kp̄aa, akū à ḡs̄ Yudan̄o k̄inan̄o p̄o ū ari kú a gb̄arao.

7 Dauda kunna Filisitinin̄o b̄usun kà w̄e do kú m̄o siik̄o.

⁸ Akū Dauda kū a gbēnɔ gèè ò lètɛ Gesurunɔa kū Gizinɔ kū Amalekinɔ. Gbē pinɔn kú būsuu pìn zaa zīme bona zaa Suru ari à gèè pé Misilaa.

⁹ Tó Dauda zī blè būsuu pì lakutunɔa, àdi gōgbē ke nōgbē ke tó bēnero, sánɔ kú zúnɔ kú zaakinɔ kú lakuminɔ kú pókasanɔ àdi nakōa. Tó à tà, àdi gé Akisi kīnaa.

¹⁰ Tó Akisi a là gu kú à lètɛn gbēnɔa gbāra, Dauda di pinɛ a gɛ Negɛvi būsun, Yudanɔ ke Yerameeli burinɔ ke Keninɔ kīnaame.

¹¹ Dauda di gōgbē ke nōgbē ke tó bēnɛ ò su káao Gataro, zaakū àtɛn pi: Gbēke ni ó kɔrɔmɔtɔ ke à pi dera ma kè nàndí. Lɛn àdigō ke lɛ gɔrɔ kú à kú Filisitininɔ būsun.

¹² Akisi Dauda náani kè à pì a zīdane: Isarailanɔ ye a káiro. Anigō de ma zòbleri úme gɔrɔ sīnda pínki.

28

Solu kú nōgbē wedekunnade gèsisirii

¹ Gɔrɔ birenɔa Filisitininɔ n zīkarinɔ kākara, ò ye ò gé ò zī ká kú Isarailanɔ. Akū Akisi pì Daudane: Asa n dō kú mɔkɔn kú n gbēnɔ áni gé kúmao zī ká kó?

² Akū Dauda pinɛ: Tò, Ìni e sà lákū makū n zòbleri mani ke nà. Akū Akisi pinɛ: Tó lɛme, mani n ke ma dákpari ũ ari gɔrɔ sīnda pínki.

³ À sù à lè Samuéli gà, Isarailanɔ kākara n pínki, ò sò dō a ga yā musu, akū ò a vī a bɛ wētɛn Rama. Solu pè wedekunnadenɔa kú gèsisirinɔ Isarailanɔ būsun.

⁴ Kú Filisitininɔ kō kākara, ò sù ò bùraa kàte Sunemu. Akū Solu Isarailanɔ kākara n pínki, ò bùraa kàte Giliboa.

⁵ Kú Solu Filisitini zīkarinɔ è, vīna a kù, swèè kèagu manamana.

⁶ À gbēka Dikiria, akū Dikiri dí wea nana gūn ke kú Urimuo ke annabinɔ gáiro.

⁷ Akū Solu pì a ibanɔne: À nōgbē wedekunnade gèsisiri ke wɛtemɛne, de mà gé mà yā gbekaa. Akū ò pinɛ: Nōgbē wedekunnade gèsisiri ke kú Endo.

⁸ Akū Solu a zīda líte à pókasa pāndenɔ dà, akū à gèè à nōgbē pìi lè gwāani, a gbēnɔn planɔ tēi. À pinɛ: N tó n tāna su n gè kú mani a tó onne sísimeɛne.

⁹ Akū nōgbē pìi pinɛ: N dō sánsán yā kú Solu kè. À a būsú zé zò wedekunnadenɔne kú gèsisirinɔ. Bó yā mé à tò nten tankute kpákpamene de ò ma dɛɛ?

¹⁰ Akū Solu la dànɛ kú Dikirio à pì: Ma sì kú Dikirio oni wari dɔmma yā dí musuro.

¹¹ Akū nōgbē pìi pì: Gè kpaten mà sísinnɛ? À pì: Samuéli gèeme.

¹² Kú nōgbē pì Samuéli è, à wiki pùtā à pì Solune: Mòkɔmme Solu ũu? Bóyáin n òndō kèmenɛɛ?

¹³ Akū kína pinɛ: Nsun tó vīna n kúro. Bón n èe? À pinɛ: Gyāwānden ma è, àtɛn bo zītɛn.

¹⁴ Solu a là à pì: À kè deramɛɛ? À pinɛ: Mare zī ke mé àtɛn su, à arukimba dana. Akū Solu dō kú Samuélime, akū à kùte à wùte a gbɛrea.

¹⁵ Akū Samuéli a là à pì: Bóyáin n wari dɔma, kú n ma sisi? À wèa à pì: Ma warikena zòkōò ème. Filisitininɔ mé ò sù zī ká kúmao, akū Luda kpe limɛne. Àdi wema annabi gāi ke nana gūn doro. Abire yáin ma n sisi. N omene lákū mani ke nà.

¹⁶ Samuéli pinɛ: Dikiri kpe linne à gō n ibere ũ, akū n su nten yā gbekama sō bi?

¹⁷ Dikiri kènne lákū à dàmenε ma ònne nà. À n bo kpatan à n gbēdake Dauda kàn.

¹⁸ Dikiri abirekū kènne gbāra, kū ndi a yā maro yāime. Ndi pɔfē pāsī kipane Amalekinɔaro.

¹⁹ Dikiri ni Isarailanɔ kū mɔkɔnwɔ kpá Filisitininɔame. Mɔkɔn kū n nēgɔgbēnɔ nigɔ kú kúmao la zia. Dikiri ni Isaraila zɔkarinɔ kpá Filisitininɔa.

²⁰ Samuēli yā pìi tò vīna Solu kú manamana, akū à lète a gbere a sɔrɔrɔ gɔnɔ. A gbāna làka, zaakū adi pɔke ble gɔrɔ birea ke gwāani kùaro.

²¹ Kū nɔgbē pìi sù Solu kīnaa, à è swēε kēagu manamana, akū à pìne: Makū n zɔbleri ma n yā mà, ma a zīda kari kè, ma yā kū n òmenε kè.

²² N n zɔbleri yā ma sà. N tó mà pɔble ditenne n ble, de n gbāna kū n da zén.

²³ Akū Solu gí à pì: Mani pɔ blero. Kū a ibanɔ nàkaraa lεεε kū nɔgbē pìio, akū à n yā mà. Akū à fùte zīte à vùte gádo.

²⁴ Nɔgbē pìi zù bɔrɔ mèkpana vī bàdɔna a bea. À gēε à dè gɔnɔ, akū à flawa sè à dè, à burodi futenasari kèo.

²⁵ À dite Solunε kū a ibanɔ. Ó blè, akū ò fùte ò tà gwāani birea gɔnɔ.

29

Filisitini kīnanɔ Dauda gbarεna Zikilaga

¹ Filisitininɔ n zɔkarinɔ kàkara Afeki, akūsɔ Isarailanɔ bùra kú Yezèrili ísēbokia.

² Filisitini kīnanɔ ten gēte kú n zɔkari gānɔ, n kenɔ gbēnɔn basɔsɔrɔ, n gā kenɔ wāa sɔsɔrɔ. Dauda kú a gbēnɔ té n kpe kú Akisio.

³ Akū Filisitini kīna pìnɔ Akisi là ò pì: Eberu dínɔ sɔ bi? À wèmma à pì: Daudan dí. Isarailanɔ kīna Solu iba kemε yā. À gɔrɔ pla kè kúmao. À kú kúmao de wè dola. Naana zaa gɔrɔ kú à sù ma kīnaa ari gbāra, mádi yāke earo.

⁴ Akū kīna pìnɔ pɔ fè kāao ò pì: N gɔgbē pì gbarε à tá gu kú n kpàawan. Ani le à gé kúoo zɔllanlo, de àsun bo ó kpe gwero yāi. Deran ani le à ke nna kú a dikiriio nà, tó adi ke à tà kú ó gbēkenɔ miio baasiroo?

⁵ Dauda kú ò lèε si ò ũ wā a yā musun gweroo? Kú ò pì:

Solu gbēnɔ dède wāa sɔsɔrɔ,

Dauda sɔ mèn dúbu lεu ũgbangba.

⁶ Akū Akisi Dauda sisi à pìne: Ma si kú Dikiri n kemεne gbē mana ũme, n gēna kúmao zɔllan kēmene nna, zaakū naana zaa gɔrɔ kú n su ma kīnaa ari gbāra, mádi yāke emmaro. Ama n yā dí ke ó kīnanɔero.

⁷ N era n tá kú aafiao de n̄sun yāke ke à keŋne ĩnro.

⁸ Akū Dauda Akisi là à pì: Bón ma kèε? Naana zaa gɔrɔ kú ma su n kīnaa ari gbāra, bón n èmaa? Bóyāin mani gí gé mà zì ká kú ma dikiri kīna ibereɔroo?

⁹ Akū Akisi pìne: Má dɔ kú n manamεne lán Luda malaika bà, ama ó kīnanɔ pì n̄sun gé kúoo zɔllanlo.

¹⁰ Tó gu dè, n fute kɔnkɔkɔnkɔ kú n dikiri Solu zɔbleri kú ò sù kúnwonɔ, à tá.

¹¹ Akū Dauda fùte kɔnkɔkɔnkɔ kú a gbēnɔ, òten tá Filisitininɔ bùsun. Filisitininɔ sɔ ò gēε Yezèrili.

30

Dauda Amalekinɔ kakatεnaa

1 Dauda kù a gbēnɔ kà Zikilaga a gɔɔ aakɔde zĩ. À sù à lè Amalekinɔ sù ò lète Negēvi bùsuua kù Zikilagao n kpe. Ò lète Zikilagaa ò té sɔa.

2 Ò nɔgbē kù ò kù gwenɔ kùkù, nénɔgbēnɔ kù nɔgbē zɔkɔn n pínki. Odi n gbēke dero, ò n sète ò tà kùnwɔ.

3 Kù Dauda kù a gbēnɔ kà n be wēten, ò è ò té sɔa ò n nɔgbēnɔ kù n négɔgbēnɔ kù n nénɔgbēnɔ kùkù ò tà kùnwɔ.

4 Akù Dauda kù gbē kù ò kù káaonɔ wiki lè ò sɔ dɔ ari n gbāna làka, ari odi fɔ ò sɔ dɔ doro.

5 Ò Dauda nɔnɔ kùkù ò tà kùnwɔ n pla Ainɔama kù Abigailio.

6 Dauda wétamma è manamana, zaakù òten pi ò a pápa kù gbēeo ò de. N gbē sɔnda pínki nèsee yàka n négɔgbēnɔ kù n nénɔgbēnɔ yá musu. Ama Dauda gbāna è Dikiri a Ludaa,

7 akù à pi sa'ori Abiatane: N mɔ kù n uta lokommao. Kù à gèeone,

8 akù Dauda yá gbèkao Dikiria, à là à pi: Mà péte gbānamonnerii pìnɔ mani n le yá? À pine: N péteńyĩ, ĩni n le n n gbēnɔ mɔ sí.

9 Akù Dauda dà zén kù gbēnɔn wàa aakɔnɔ. Kù ò kà Beso swai, gbēkenɔ gɔ gwe.

10 Gbēnɔn wàa donɔ gbāna làka, odi fɔ ò bikù swa piaro, akù Dauda bikù, à té n gbēi kù gbēnɔn wàa planɔ.

11 Ò Misila gbēke è sènte, akù ò gèe káao Dauda kīnaa. Ò pɔble kpàa à blè, ò í kpàa à mɔ.

12 Akù ò kaka né kori kpàa kù geepi kàraao mèn pla à sò. Akù a mèe sù, zaakù à kè fānantē aakɔ gwāani aakɔ pɔblesari ímisari.

13 Akù Dauda a là à pi: Dí gbēme n ũu? N bo máme? Akù Misila gbē pi pi: Amaleki zɔn ma ũ. A gɔɔ aakɔden dí, ma dikiri pā kpāmai kù maten gyā ke yāi.

14 Ò lète Negēvi bùsuuame, gu kù Keretinɔn kun kù Yudanɔ kù Kalebu burinɔ, akù ò té sɔ Zikilagaa.

15 Akù Dauda a là à pi: ĩni fɔ n gé kūmao gbē pìnɔ kīnaa yá? À wèa à pi: Tó n simeńe kù Ludao kù ĩni ma dero, tó ĩni ma kpá ma dikiriaro, mani gé kúnwo n kīnaa.

16 Akù à gèe káao. Kù ò kà, ò n lé, ò fākɔana gu sɔnda pínkia, òten pɔ ble òten í mi, òten pɔnna ke pɔ zɔkɔ kù ò sète Filisitini bùsunno kù Yudanɔ bùsuuo yāi.

17 Akù Dauda si n té à n dede naana zaa ɔkɔsi ari gu gèe à dɔo ɔkɔsi. N gbēke dí boki lero, séde kefenna gbēnɔn wàa pla kù ò di lakumia ò bà lenɔ baasiro.

18 Dauda gbē kù Amalekinɔ n kùkúnɔ mɔ si n pínki kù a nɔnɔ n pla.

19 N gbēke dí sāsáro, né fíti gbē zɔkɔ, négɔgbēnɔ kù nénɔgbēnɔ n pínki. Bee pɔ kù ò sètenɔ, Dauda èra à pɔ pìnɔ si pínki.

20 À sánɔ kù zúnɔ nākɔa, akù a gbēnɔ pɔkade pìnɔ kpán'are kè ò pi: Dauda pɔnɔn dí.

21 Akù Dauda kà gbēnɔn wàa do kù n gbāna làka odi fɔ ò gèe káaoro ò gɔ Beso swainɔ kīnaa. Ò bɔte ò dàale kù gbē kù ò kù káaonɔ. Kù Dauda nāńyĩ, à fɔ kpámma,

22 akù gbē pāsĩ gaavude kù ò té Daudainɔ pi: Lákù odi gé kúooro nà, óni pɔ kù o sɔnɔ ke kpámmaro, tó adi ke n baadi nanɔ kù a nénɔ baasiro. Ò n sé ò tà kùnwɔ.

²³ Akū Dauda pì: Oi! Ma gbēnɔ, àsun ke le kú pɔ kú Dikiri kpàwánɔro, zaakú à ó dákpá à gbānamɔnneri kú ò lètewánɔ nàwɛrɛ ó ɔí.

²⁴ Gbēke ni yá kú a ò díkína síro fá. Gbē kú ò g̃s̃ òten pónɔ dákpanɔ baka nig̃s̃ dokɔnɔ kú gbē kú ò g̃ɛ zllannɔmɛ. Óni kpaatetek̃s̃nɛ lɛlɛlɛlɛlɛ.

²⁵ Kú Dauda yá pii díte, akú à g̃s̃ doka ũ Isarailanɔne zaa zí birea ari kú a gbārao.

²⁶ Kú Dauda kà Zikilaga, à pɔ kú à sì kenɔ kpàz̃á Yudanɔ bùsu gbē z̃ɔk̃s̃ kú ò de a gbēna ũnɔne à pi: Gba kú a è pɔ kú o sì Dikiri iberenɔaa gūnnɔn gwe.

²⁷ À kpàz̃áñnɛ Beteli kú Ramɔ Negevio kú Yatio

²⁸ kú Aroao kú Sifimɔ kú Esetemɔao

²⁹ kú Rakalao kú Yeramɛeli buri wētɛnɔ kú Keni wētɛnɔ

³⁰ kú ɔɔmao kú Borasáo kú Atakao

³¹ kú Eblɔnuo kú gu kú Dauda kurèn kú a gbēnɔ pínki.

31

Solu gana kú a nég̃s̃gbēnɔ

¹ Filisitininɔ z̃lì kà kú Isarailanɔ, akú Isarailanɔ bàa lèñnɛ ari ñ daside g̃aga Giliboa s̃l̃s̃igerɛɛi.

² Filisitininɔ p̃ɛte Solu kú a nég̃s̃gbēnɔi, akú ò a né p̃inɔ Yonatá kú Abinadabuɔ kú Malakisuaoo d̃ɛdɛ.

³ Z̃lì kú òten ká Solu sare pás̃i kú, akú kàzurinɔ a pà, à k̃l̃nna manamana.

⁴ Akú à pì a z̃lìkapɔnɔseriine: Ñ n fēnɛda woto ñ ma z̃s̃ ñ ma deo. Tó lenlo, gyɔfɔrɔde d̃inɔ ni ma z̃s̃ ò f̃aai bo kúmao. Akú ṽina a z̃lìkapɔnɔserii kú, adi weiro, akú Solu a fēnɛda s̃ɛ, à a z̃ida ò'oala.

⁵ Kú a z̃lìkapɔnɔserii è à g̃à, akú à a z̃ida ò'o a fēnɛdaa se à g̃à.

⁶ Len Solu kú a nég̃s̃gbē gbēnɔn aak̃s̃ kú a z̃lìkapɔnɔseriio kú a gbēnɔ g̃aga lɛlɛ le z̃i dokɔnɔ pia ñ pínki.

⁷ Kú Isaraila kú ò kú guvuten gwɛnɔ kú ñ gbē kú ò kú Yoda bara direnɔ è ñ z̃lìkarinɔ bàa lè, akús̃ Solu kú a nénɔ g̃aga, ò bàa lè ò ñ wētɛnɔ tò gwe, akú Filisitininɔ sù ò vùten.

⁸ Kú gu d̃s̃, akú Filisitininɔ sù òten pónɔ b̃ɛte gbē kú ò g̃aganɔa, akú ò Solu kú a né mèn aak̃s̃ p̃inɔ g̃ɛnɔ è katena Giliboa s̃l̃s̃igerɛɛi.

⁹ Akú ò Solu mùi z̃s̃ ò a g̃s̃keɔnɔ b̃ɛtea, akú ò gbēnɔ z̃lì ò a baaruu kpàkpa Filisitininɔ bùsu gu s̃inda p̃inkia kú ñ t̃anakpenɔ.

¹⁰ Ò a g̃s̃keɔnɔ k̃àte t̃ana kú òdi pi Asatorɛ kpén, akú ò a g̃ɛ l̃oko Betesá b̃inia.

¹¹ Kú Yabesi Giliadadɛnɔ yá kú Filisitininɔ k̃ɛ Solunɛ pii mà,

¹² akú ñ g̃s̃a gbānanɔ f̃ute ñ pínki ò tá g̃wāani ò z̃i birea, ò Solu kú a nénɔ g̃ɛnɔ kipa Betesá b̃inia, akú ò t̃ao Yabesi ò t̃ɛ s̃òm̃ma gwe.

¹³ Ò ñ wánɔ s̃ɛte ò ṽl̃ s̃ama lí gbáruu Yabesi gwe, akú ò lé ỹl̃ g̃ɔrɔ suppla.

SAMUELI TAKADA PLADE

Dauda kíblena Yudanɔa 1:1-4:12

Dauda kíblena Isaraila buri sɪnda pínkinɔa 5:1-12:31

Abusalomu bona Dauda kpɛ 13:1-20:26

Dauda kíblena kpekpe 21:1-24:25

Dauda Solu ga baarumanaa

¹ Solu gana gbera Dauda sù kù zìblena Amalekinɔaao, akù à gò Zikilaga gɔɔ pla.

² A gɔɔ aakɔde zì gògbɛ ke bò Solu bùran à sù. A pɔkasanɔ kèkèna, bùsu ká a mìn. Kù à kà Dauda kínaa, à kùtɛnɛ à wùtɛ a gberɛa.

³ Dauda a là à pì: N bo máa? À wèa à pì: Ma bo Isarailanɔ bùramme.

⁴ Akù Dauda a là dɔ: À kè dera gwee? Ñ omɛnɛ. Akù à wèa à pì: Isarailanɔ bò zìlan ò bàa lè. Ñ daside lètɛ ò gàga. Solu kù a né Yonatáo gà dɔ.

⁵ Akù Dauda kefenna kù àtɛn baaruu pì kpàare là à pì: N ke deran ní dɔ kù Solu kù a né Yonatáo gàa?

⁶ À wèa à pì: À sù à lè má kù Giliboa kpi gerɛei gwemɛ, akù ma Solu è, àtɛn gbána e a sária. Sògodonɔ kù sòdenɔ tɛn ká káao kíni.

⁷ Kù à litɛ ma kpa, à ma e, akù à ma sisi. Ma pì: Makù dí!

⁸ Akù à ma la, makúmɛ dí úu? Akù ma wea ma pì Amaleki burin ma ú.

⁹ Akù à pìmɛnɛ mà naai mà a dɛ, zaakù á kù ga léimɛ, bee kù a wé kpé kèna ffiti.

¹⁰ Akù ma nai ma a dè, zaakù má dɔ ani fɔ à ble a letɛnaa gbera doro. Akù ma a kífura kù à kunaa sè kù zà kù à danaao, akù ma suonɛe la ma dikiri.

¹¹ Akù Dauda a pɔkasanɔ gà à kè, akù gbɛ kù ò kù káaonɔ ní pónɔ kèkè se.

¹² Ó Solu kù a né Yonatáo gana sɔ dɔ kù Dikiri gbɛ Isarailanɔ, zaakù zì ní blé. Wé'i bòmɛma, akù ò lé yí ari ɔkɔsi.

¹³ Dauda kefenna kù à baaruu pì kpàare là à pì: N bɛ kù máa? Akù à pìnɛ: Bòasu nén ma ú, Amaleki buri.

¹⁴ Akù Dauda a là à pì: À kè dera kína kù Dikiri kà dena vína dí n kúroo?

¹⁵ Akù Dauda a kefenna ke sisi à pì: Ñ a lé ò dɛ se. Akù à a lè à dè.

¹⁶ Zaakù Dauda gínake à pìnɛ: N n zída dɛmɛ. N zída lé mé à n da yán, n pì n kína kù Dikiri kàa dè.

Wèndalɛ kù Dauda sù Solu kù Yonatáo ga yá musu

¹⁷ Dauda wènda lè díkína sù Solu kù a né Yonatáo ga yá musu.

¹⁸ À pì ò lèɛ pì dada Yudanɔnɛ. À kù Yasa takadan.

¹⁹ Isarailanɔ gakuridenɔ gàga sùsùgerɛei, gòsa gbánanɔ i òmɛ fá!

²⁰ Àsun a baaru kpá Gata zédanlo, de Filisitini nɔgbɛnɔ sún a ponna kero yáí.

Àsun a kpàkpa ke Asakelɔniro, de gyɔfɔɔde nénɔgbɛnɔ sún ayuwii kero.

²¹ Plí sún kpá Giliboa gbèea doro, legù sún ma bura kù ò kù gwenɔn doro, gwen ò ɔ sò gòsa gbánanɔ sègbakonɔi,

nísi dɔkɔna Solu sɛgbakoa lé zè!

22 Kú òtɛn gɔsa gbána aru fá gua,
òtɛnì nì gbɛrɛ para,
kàzuri pásì Yonatá dì kpɛ gwaro,
fɛnɛdade pásì Solu dì su koriro.

23 Solu kú Yonatá,
gbɛ mana yenyídenɔme!

Odi kɛkɔa wɛ̀ndi ke ganaa gúnlo.

Í wána de vāunɔla,
nì gbána de músunɔla.

24 Isaraila nɔgbɛnɔ,
à wé'ì bo Solu ga yā musu.

À biza tɛra yláre kú nɔmanablebɔnɔ,
à á pɔkasanɔ kèkéare kú záblebɔ kú ò pì kú wuraaonɔ.

25 Gɔsa gbánanɔ i ò zìlan fá!
Yonatá wutena gè ù s̀s̀s̀gɛrɛɛi.

26 Ma gbɛ Yonatá,
ma gɔ warikɛnaa gún n yāi,
nì manamɛne swáswa.
Yenyí kú nì vī kúmao sára vīro,
à de nɔ yenyíla.

27 Gɔsa gbánanɔ i ò fá!
Nì z̀kábɔnɔ kàkate.

2

Dauda kana Yudanɔ kpatan

¹ Abire gbera Dauda Dikiri gbɛka à pì: Mà gé Yuda wɛ̀tɛ ke gún yá? Dikiri pìne à gé, akú Dauda ɛra à a là à pì: Mákpan mà génn? Dikiri wɛ̀a à pì: Eblɔnu kpa.

² Akú Dauda gɛ̀e gwe kú a nɔ mèn planɔ, Yɛzɛrili gbɛ Ainɔama kú Nabala gyaanɔ Abigaili, Kaameli gbɛo.

³ Dauda gɛ̀e kú gbɛ kú ò kú káaonɔ dɔ, baadi kú a bedenɔ, akú ò vùtɛ Eblɔnu kú a lakutunɔ.

⁴ Akú Yudanɔ gbɛ zɔkɔnɔ sù ò nísi kú Dauda m̀ia gwe, ò a kà Yudanɔ kína ù.
Kú Dauda mà Yabesi Giliadadenɔ mé ò Solu v̀l,

⁵ à gbɛnɔ z̀m̀ma, ò gɛ̀e ò ònne: Dauda pì, Dikiri arubarika daágu, kú a gbɛke kè Solu á dikiriine a a v̀l.

⁶ Dikiri gbɛke yā kú náani yāo kéare. Makú s̀s̀ mani yā mana kéare kú a yā pì kè yāi.

⁷ Tera sà à gɔ gbána à kú gbána ke. Á dikiri Solu gà, akú Yudanɔ ma ka nì kína ù.

⁸ À sù à lè Nɛrɛ né Abana, Solu z̀kariɔnɔ gbɛ zɔkɔ g̀inake à gɛ̀e se kú Solu né Isiboseo Manaimu.

⁹ Akú à a kà kína ù Giliada b̀sun kú Asa burinɔ b̀suuo kú Yɛzɛrili kú Eflaimu burinɔ b̀suuo kú Biliaminu burinɔ b̀suuo kú Isarailanɔ b̀suu kparanɔ p̀nki.

¹⁰ Solu né Isibose wɛ̀e buplade g̀unn à g̀o Isarailanɔ kína ù. À kí blè wɛ̀e pla. Yudanɔ s̀s̀, Daudan ò zèo.

¹¹ Dauda kí blè Yudanɔa zaa Eblɔnu ari wɛ̀e suppla kú mɔ suddoo.

Isarailanɔ zɔkara kɔ Yudaɔ

12 Nere ne Abana ku Solu ne Isibose zɔkarinɔ bo Manaimu o gee Gibiɔ.

13 Zeruya ne Yoabu ku Dauda zɔkarinɔ fute o gee danle Gibiɔ ikaki sare. N ga do ku i bara la, n ga do ku i bara dire.

14 Akɔ Abana pi Yoabune: N to kefenna keno futekɔi o gwa. Akɔ Yoabu pi: O ge.

15 Akɔ Biliaminu zɔkarinɔ fute gbɛnɔn kuri aweɛpla Isibose pɔ u, akɔ Dauda zɔkarinɔ fute gbɛnɔn kuri aweɛpla se.

16 Baadi o ka a osikari dake kɔkɔɔi, akɔ o kɔ zɔzɔ kɔ gbantereɛa ku feneo o lete lele. Akɔ o tɔ kpɔ Gibiɔ gu pine Feneleennabura.

17 Zi ku o ka zi birea pasɔ manamana, akɔ Dauda zɔkarinɔ zi ble Abana ku Isarailanɔa.

18 Zeruya negɔgbɛ gbɛnɔn aakɔnɔn ku gwe, Yoabu ku Abisaio ku Asahelio. Asaheli sɔ a ba nna lan zɔ ba.

19 Akɔ a pete Abanai, adi lite oplai ke ozeiro.

20 Ku Abana a kpe gwa a a e, akɔ a pi: Asaheli, mo kɔmme gwe ya? A wea a pi: Makume.

21 Akɔ Abana pine: N lite n oplai ke n ze, n kefennanɔ doke ku n a pɔnɔ sia. Ama Asaheli di zenero.

22 Abana era a pine do: Nsun namairo. N ye ma n den ya? To ma n de, mani we o we ke siikɔ ku n vɔni Yoabuo do ya?

23 Ama Asaheli gi, adi zenero, akɔ Abana a zɔ a gbereɛa ku a sari pao ari a bo a kpe kpa. Gwen a leten a ga gonɔ. Ku gbɛ sinda pinki ka gu ku a lete a ga pin, o ze oten gwa.

24 Akɔ Yoabu ku Abisaio pe Abanaa ari ifantɛ gee a ge kpen. O ka Ama sisi ku a ku Gia ifaboki kpa Gibiɔ gbarana zen.

25 Biliaminu burinɔ kakara Abanai ga do, akɔ o gee oten gi ku n zidao sisi musu.

26 Akɔ Abana le zu Yoabui a pi: Oni ze kɔdedenaaneroo? N do ku ya pi ni mi de ku pasiraaroo? Ini o n gbɛnɔne o zeweɛ o era o taroo?

27 Akɔ Yoabu wea a pi: Luda kun! To ndi le si yaro, ma gbɛnɔ ni zearero ari gu ge do.

28 Ku Yoabu kuru pe, akɔ a gbɛnɔ kamma bo, odi ge Isarailanɔa ku zio doro.

29 Gwani birea Abana ku a gbɛnɔ ta a o sen o bikɔ Yodaa, akɔ o te swadɔɔi ari o gee o ka Manaimu.

30 Ku Yoabu su ku pena Abanaa, akɔ a a zɔkarinɔ kakara n pinki. Dauda gbɛnɔ te gbɛnɔn baro donsari me o kunlo, Asaheli baasi.

31 O Biliaminu ku o ku ku Abanaonɔ dede gbɛnɔn wa do ku basɔraakɔ.

32 O Asaheli gee se o va a de miran Betilihamu. Akɔ Yoabu ku a gbɛnɔ ta a o gwani o ka Eblɔnu gudɔnao.

3

1 Zi ku Solu bedenɔ ka ku Dauda bedenɔ gi ke. Dauda gbana ten kara, Solu bedenɔ sɔ, n gbana ten lago.

Dauda negɔgbɛnɔ

2 Negɔgbɛ ku Dauda i Eblɔnunɔ tɔn di. A kaaku tɔn Aminɔ. A da tɔn Ainɔama, Yezirili gbeme.

³ A plade tón Kiliabu. A da tón Abigaili, Nabala gyaanɔ Kaameli gbɛmɛ. A aakɔde tón Abusalomu. A da tón Maaka, Gesuru kína Talamai néme.

⁴ A siikɔde tón Adonia. A da tón Agi. A sɔɔrode tón Sefatia. A da tón Abitali.

⁵ A suddode tón Itiriamu. A da tón Egela. Dauda nɔnɔ né pìno ì Eblɔnumɛ.

Abana nana Daudaa

⁶ Gɔɔɔ kù Solu bedenɔ ten zì ká kù Dauda bedenɔ, Abana ten gbãna kù Solu bedenɔ gùn.

⁷ Solu nɔ yìgisaride vī yā, a tón Rizipa, Aya néme. Isibose pì Abanane: À kè dera n wute kù ma de nɔɔɔ?

⁸ Abana pɔ fɛ manamana Isibose yā pì yāi à pì: Gbēdan ma ũ Yudanɔ kpa yā? Maten gbēke ke n de Solu bedenɔne kù a dakūnanɔ kù a gbēnnanɔ ari kù a gbārao. Mádi n na Daudane a òro, akū nteni ma taari e nɔgbē pì yā musu sàa?

⁹ Tó mádi lé kù Dikiri sè Daudane kenero, Luda yā kemene pásìpāsì.

¹⁰ Mani kpata sí Solu bedenɔa mà tó Dauda gɔ Isarailanɔ kù Yudanɔ kína ũ sena zaa Dani ari à gé péo Besebaa.

¹¹ Isibose dí we à wé Abanaa doro, kù àten vīna kene yāi.

¹² Abana gbēnɔ zì Daudaa kù a tso à pìne: Dí mé à bùsu vīi? Ò lédokɔnɔ ke, mani kpányī de Isarailanɔ bàka le àgɔ kù kúnwo ní pínki.

¹³ Akū Dauda pì: À mana, mani lédokɔnɔ ke kúnwo, ama yā mèn don maten gbekamma. Tó nten su ma gwa, tó ndi sumene kù Solu nénɔgbē Mikalaoro, ñsun tó ó wé sikòlero.

¹⁴ Dauda légbāzā kè Solu né Isibosene à pì: Ñ ma nanɔ Mikala sukpamene. Ma anzure blè kù Filisitininɔ gyɔfɔɔ mèn basɔɔro.

¹⁵ Akū Isibose gbēnɔ zì, ò nɔgbē pìi sà a zā Palatieli, Laisi néa.

¹⁶ Akū a zā pì ten gé káao à téi ari Bahurimu, àten ɔɔ dɔ. Akū Abana òne à era à tá, akū à èra.

¹⁷ Abana yā ò kù Isaraila gbē zɔkɔnɔ à pì: Zaa zì áten wete Dauda gɔ de á kína ũ.

¹⁸ À a ká sà, zaakū Dikiri lé sene à pì, áni a gbē Isarailanɔ bo Filisitininɔ kù ní iberenɔ ɔí ní pínki a zòbleri Dauda pìi gáime.

¹⁹ Abana yā pìi dà Biliaminu burinɔne ní sán dɔ. Akū à gèe Eblɔnu, de à yā kù à kè Biliaminu burinɔne kù Isarailanɔɔ pì ò Daudane.

²⁰ Kù à kà Dauda kīnaa zaa Eblɔnu kù gbēnɔn baro kù ò kù káaonɔ, akū Dauda pɔnna pòble kèñne.

²¹ Akū Abana pì Daudane: Ma dikiri kína, ñ tó mà fute mà gé mà Isarailanɔ kakaranne ní pínki, de ò lédokɔnɔ ke kúnwo, ñigɔ de bùsu kù n pɔ yei pínki kína ũ. Akū Dauda Abana gbàre, à tá aafia.

Abana denaa

²² Zì birea Yoabu kù Dauda gbēnɔ sù kù létemmaanao. Ò pónɔ sù gbēnɔa manamana ò sùo. Abana kù kù Daudao gwe doro, zaakū à a gbàre, à tá aafia.

²³ Kù Yoabu kù zìkari kù ò kù káaonɔ kà, ò òne Nere né Abana sù kína gwa, akū à a gbàre à tá aafia.

²⁴ Akū Yoabu gèe à kína lè à pì: Bó yán n kè gwee? Kù Abana sù n kīnaa, bóyāi n tò à tàa?

²⁵ Ñ Nere né Abana dōroo? À sù ɔndɔ kenne, de à le àgɔ n gégɔɔ kù n sugɔɔɔ dɔ kù n yákenanɔ pínki.

²⁶ Kù Yoabu bò Dauda kīnaa, akū à gbēnɔ zì, ò pète Abanai. Ò a lè Sira lɔgɔ kīnaa, akū òten su káao, ama Dauda a yā dōro.

²⁷ Kū ò kà kù Abanao Eblonu wēte bīnilea, akū Yoabu a sìsi lándõ à ye à asiriyá oné bà, akū à a z̄s̄ a gberɛa à a dè. A dakūna Asaheli dena fīnaan à bòa gwe.

²⁸ Abire gbera kù Dauda mà, à pì: Makū kù ma kíkɛo, maniḡs̄ taari vī Dikirinɛ Nɛrɛ né Abana dena yá musuro.

²⁹ Yá pì ni wí Yoabu musumɛ kù a de bedenɔ́ n̄ pínki. Yoabu bedenɔ́ niḡs̄ kun kentude ke kusu ke ɛrɛ ke gb̄ɛ kù z̄l̄ a blè ke nàderii sarìro.

³⁰ Yoabu kù Abisaio Abana dè, kù àkū mé à n̄ dakūna Asaheli dè z̄llan zaa Gibīs̄ yáì.

³¹ Akū Dauda pì Yoabunɛ kù gb̄ɛ kù ò kù káaonɔ́ n̄ pínki: À á pókasanɔ́ gága à kéké, à uta kasanɔ́ daála, àḡs̄ té arɛ kù Abana ḡɛɛo kù ɔ́dɔo. Kína Dauda s̄s̄ à té n̄ kpɛ.

³² Akū ò a vī Eblonu gwe. Kína wēnda ɔ́ d̄ò gbānagbāna Abana miraa, akū gb̄ɛ s̄inda pínki ɔ́ d̄ò se.

³³ Akū kína wēndalɛ díkīna sì Abana yá musu à pì: Abana gana lán m̄saride bà manan gwe yá?

³⁴ Òdi n̄ gá yīnne n̄ kpɛ kparo, òdi m̄kak̄s̄ana kánnero, n̄ ga lán gb̄ɛ kù à ḡɛ yāvānikerinɔ́ ɔ́l̄ bà. Akū gb̄ɛ s̄inda pínki ɛra ò ɔ́ d̄ò d̄o.

³⁵ Gb̄ɛ s̄inda pínki sù ò ò Daudanɛ à p̄ble ari gu ḡs̄ gé si, ama à la dà à pì: Tó ma burodi ke p̄ble ke dà ma lén ifant̄ɛ gēna kpén sari, Luda yá kemene pás̄ipās̄i.

³⁶ Gb̄ɛ s̄inda pínki wɛ tè yá pii, akū à kēñne mana. Yá kù kína ten ke pínki d̄i ke gb̄ɛnɔ́ne manamɛ.

³⁷ Z̄i birea Dauda gb̄ɛnɔ́ kù Isarailanɔ́ pínki d̄s̄ sà kù kína lé kù Nɛrɛ né Abana dena yánlo.

³⁸ Akū à pì a gb̄ɛ p̄inɔ́ne: Á d̄s̄ kù Isaraila don'arɛde z̄s̄k̄s̄ gá gbāraroo?

³⁹ Makū s̄s̄, bee kù Luda ma ka kína ũ, ma busa gbāra. Zeruya né p̄inɔ́ yākɛna pás̄i de ma p̄s̄la. Dikiri mé ani fīna bo vānikeriinɛ a vāni lén.

4

Isibose denaa

¹ Kù Solu né Isibose mà Abana gà Eblonu, a ká gà, akū Isarailanɔ́ ḡs̄ bídi gūn n̄ pínki.

² Solu né pii z̄lkari gb̄ɛ z̄s̄k̄nɔ́ vī gb̄ɛnɔ́n pla, a do t̄ón Baana, a do s̄s̄ Rekabu. Bero gb̄ɛ Rimɔ́, Biliaminu buri n̄nɔ́mɛ. Ò Bero dite Biliaminu bùsu p̄s̄ ũ yámɛ,

³ zaakū Berodenɔ́ bàa lè ò tà Gitaimu ò kù gwe ari kù a gbārao.

⁴ Solu né Yonatā s̄s̄ à né vī ɛrɛ ũ. Ḡɔrɔ́ kù né pii kà w̄ɛ s̄ɔrɔrɔ, akū Solu kù Yonatāo gana Yezɛrili baaruu sù. Kù a gwàri a s̄è àten bàa lé káao, a wānaa gūnn né pii pitia à lètɛ. Abire mé à tò à ɛrɛ kù. A t̄ón Mɛf̄ibose.

⁵ Bero gb̄ɛ Rimɔ́ né p̄inɔ́ Rekabu kù Baanao f̄ute, ifant̄ɛ gbānai ò kà Isibose bea, ḡɔrɔ́ kù àten i fānant̄ɛ o.

⁶ Akū Rekabu kù a dakūna Baanao ḡɛ kpén ò kè lándõ òten gé p̄blewɛ dā bà.

⁷ Kù ò ḡɛ kpén, Isibose wutɛna a gádoa, akū ò ḡɛi kpéne gūn ò a z̄s̄ ò dè. Akū ò a m̄i z̄s̄ ò s̄è ò tàò. Ò p̄tɛ Yoda s̄ɛn, akū ò t̄áa ò ari gu ḡɛ à d̄bo.

⁸ Ò sù Dauda kīnaa Eblonu kù Isibose m̄iio ò p̄ine: N̄ gwa, n̄ ibɛrɛ Solu kù à w̄tɛ à n̄ dɛ né Isibose m̄in dí. Ó dikiri kína, Dikiri fīnaa b̄onne Solu kù a burinɔ́a gbāra.

⁹ Dauda wèmma à pì: Dikiri kun! À ma bo ma warikènaa gūn pínki.

¹⁰ Kū gbēke sù ma kínaa Zikilaga yá à pì Solu gà, àtèn da baaru nnan átèn kpá, akū ma a kù ma dè. A baaru àreen gwe.

¹¹ Dí deńla lákū ákōnō gbē vāninō a taarisaride dè a gádoa a kpén nà. Mani a deńa fína boáwa mà á wēndi bo se.

¹² Akū Dauda yá ò a gbēnōne, akū ò n̄ dede. Ò n̄ ọla kū n̄ gbálanō zòzò, akū ò n̄ gēnō lōko Eblōnu itōki sare. Akū ò Isibose mi sè ò v̄ Abana miran zaa Eblōnu.

5

Dauda kana Isarailanō kpatan

¹ Isarailanō sù n̄ buria n̄ pínki Dauda kínaa zaa Eblōnu ò pì: Ó aru dokōnōme.

² Zaa zī gōrō kū Solu de ó kína ū, mōkōmmē ndi dowere are zllan, gena kū sunaao. Akū Dikiri pìnne, mōkōmmē ìnigō de a gbē Isarailanō don'arēde ū, n̄ kína ū.

³ Kū Isaraila gbē zōkōnō sù kína Dauda kínaa zaa Eblōnu n̄ pínki, gwen à lédokōnō kèn kúnwo Dikiri are, akū ò n̄isi kù a m̄ia ò a kà Isarailanō kpatan.

⁴ Dauda wē baraakuri vī gōrō kū à nà kíblenaaa, à vùte k̄n wē bupla.

⁵ À de Yudanō kína ū zaa Eblōnu wē suppla kù mō suddoo, akū à de Yudanō kū Isarailanō pínki kína ū zaa Yurusalemu wē baraakuri awē'e'aakō.

⁶ Kína kū a gbēnō gēe Yurusalemu de à z̄l ká kū Yebusi kū ò kú gwenō. Akū ò ò Daudane: Ìni gē laro, bee v̄nanō kū erenō oni pémma. Òtèn da Dauda ni le à gē gwero.

⁷ Bee kū abireo Dauda wēte b̄nide kū òdi pi dō Zaiō p̄i s̄i, akū à ḡò a wéra ū.

⁸ Zī b̄irea Dauda pì: Tó gbē ye à Yebusinō dede, séde à gē ize kū ò ȳò gbèn gūn, ani erenō kū v̄naa p̄inō le. Dauda iberenōme. Abire yāi òdi pi, v̄nanō kū erenō oni gē kínbearo.

⁹ Akū Dauda b̄e kū wēte b̄nide p̄i gūn, à a z̄ida t̄s kpāne, Dauda Wēte. À kpénō bōbo à likai ari gu kū ò wēe t̄atan, òdi pi Milo.

¹⁰ Dauda gbāna ten kara, zaakū Dikiri Luda Z̄ikaride kú k̄aao.

¹¹ Taya kína Hiramū gbēnō z̄l Daudaa kū sida l̄inō kū lí'arinō kū gbē'arinō, akū ò b̄e b̄one.

¹² Akū Dauda d̄s̄ sà kū Dikiri a ka Isarailanō kína ūme, akūs̄ ò a kpataa k̄araare kū Isarailanōn de Dikiri gbēnō ū yāi.

¹³ Dauda bona Eblōnu gbera à era à nō pāndenō sè à k̄ara Yurusalemu dō kū nō ȳigisaridenō, akū à n̄égōgbēnō kū n̄énōgbēnō i kúnwo.

¹⁴ N̄égōgbē kū à n̄ í Yurusalemu p̄inō t̄ón dí: Samua, Sobabu, Natā, Sulemanu,

¹⁵ Iba, Elisua, Nefegi, Yafia,

¹⁶ Elisama, Eliada kū Elifletio.

¹⁷ Kū Filisitininō mà ò Dauda kà Isarailanō kína ū, akū ò gēe òtēni a wete ò a de n̄ pínki. Kū à n̄ baaru mà, akū à gēe s̄ēntep̄ōrōtu.

¹⁸ Filisitininō z̄l'ō p̄oro Refaimu guvuten,

¹⁹ akū Dauda gbēka Dikiria à pì: Mà gé mà léte Filisitininōa, Ìni n̄ namene ma ōi yá? Akū Dikiri w̄eà à pì: Ìn̄ gé, mani n̄ nanne n̄ ọi.

²⁰ Akū Dauda gēe Baali Perazimu, à z̄lì bl̄emma gwe. Akū à pì: Dikiri d̄omene are, à b̄ò à sù ma iberenōa bùi lákū í d̄i gu f̄s̄ nà. Akū à t̄s̄ kpá gu p̄ine Baali Perazimu.

21 Filisitininɔ́ n̄ t̄ananɔ́ tò gwe, akū Dauda kū a gb̄enɔ́ s̄t̄e ò t̄ào.

22 Filisitininɔ́ èra ò sù dɔ, ò z̄l'ɔ̀ p̄òro Refaimu guvuten.

23 Akū Dauda èra à gb̄eka Dikiria dɔ. Akū Dikiri w̄eà à p̄i: N̄sun géhyĩ s̄úsure. N̄likañyĩ kp̄e kpa ò l̄ét̄em̄ma kp̄è líkp̄e sare.

24 Tó a ḡèse k̄ini mà lí p̄inɔ́ musu, à ke likalika, zaakū makūme ma bo ma doáre are gwe, de mà z̄l̄ bleáre Filisitini z̄ikarinɔ́a ȳai.

25 Dauda k̄e l̄ákū Dikiri òne n̄a, akū à z̄li bl̄e Filisitininɔ́a s̄ena zaa Gibiɔ́ ari à ḡèe pé Gezaa.

6

Suna kū Dikiri àkpatii Yurusalemu

1 Dauda èra à Isaraila kū à n̄ s̄ét̄enɔ́ k̄àkara gb̄enɔ́n d̄ubu baraakuri.

2 Akū à f̄ute à dà k̄únwo z̄én, ò ḡèe Baala kū à kú Yudanɔ́ b̄usun, de ò Luda àkpati sé ò suo. Dikiri Z̄ikaride diḡɔ́ vutena k̄in àkpatii p̄i malaika d̄emb̄eredeno dagura, abire ȳain òdi pí a t̄ó k̄úa.

3 Ò àkpatii p̄ii dà z̄ùgo dufu ḡun Abinadabu be s̄l̄s̄i musu, akū ò dào z̄én. Abinadabu n̄enɔ́ Uza kū Ahioo mé òten do z̄ùgo p̄iui,

4 Luda àkpati k̄ún. Ahio mé à t̄e are,

5 akū Dauda kū Isarailanɔ́ ten ũ w̄a n̄ p̄ínki Dikiri are n̄ gb̄ana zaka lén kū l̄ésinaao. Òten m̄orɔ́ lé kū gidigboo kū s̄éḡes̄éḡeo kū fakao kū s̄éḡeɛo.

6 Kū ò kà Nak̄ó ésegb̄ekia, z̄unɔ́ ḡèe s̄i, akū Uza ɔ̀ b̄ò à n̄a Luda àkpatiia.

7 Akū Dikiri p̄o f̄èi, à a l̄e a d̄e àkpatii sare gwe dà kū à k̄e ȳai.

8 Dauda n̄es̄ee ȳaka, kū Dikiri p̄o f̄è Uzai ȳai, akū òdi gu p̄i s̄isi P̄of̄e'uzai ari kū a gb̄arao.

9 Z̄i b̄irea v̄ina Dauda k̄e Dikiri ȳa musu à p̄i: Deran mani ke n̄a mà Dikiri àkpati sé mà t̄áo?

10 Akū adi we à t̄áo a w̄ete ḡun dorɔ́, à l̄ite à t̄ào Gata gb̄e Ɔbedi Edomu bea.

11 Dikiri àkpati kú a bea ari m̄o aakɔ́, akū Dikiri arubarikaa d̄an kú a bedenɔ́ n̄ p̄ínki.

12 Ò p̄i k̄ina Daudane: Dikiri arubarikaa dà Ɔbedi Edomu bedenɔ́gu kū p̄ó kú à v̄inɔ́ p̄ínki a àkpati ȳai. Akū Dauda ḡèe gwe, à Luda àkpatii s̄e àten suo a w̄ete ḡun kú p̄onnao.

13 Kū gb̄e kū ò Dikiri àkpati senanɔ́ gb̄a s̄e ḡèn suddo, akū Dauda sa ò kú z̄usaao kú z̄une b̄orɔ́ m̄ekpanaao.

14 Dauda sa'o'uta dana, àten ũ w̄a Dikiri are a gb̄ana zaka lén.

15 Àpii kū Isarailanɔ́ p̄ínki òten su kú Dikiri àkpatii, òten p̄onna wiki lé òten kuru pé.

16 Kū Dikiri àkpati ten ḡe Dauda w̄ete ḡun, akū Solu né Mikala ten z̄ite gwa wondoo ḡun. Kū à è k̄ina Dauda ten v̄iv̄i àten ũ w̄a Dikiri are, à a gya b̄ò a sw̄èe ḡun.

17 Kū ò sù kū Dikiri àkpatii, ò d̄ite a gb̄èn bizakuta kū Dauda d̄on̄ee ḡun. Akū à sa'op̄o kú òdi ká t̄én à t̄e kú ò Dikiri are kú kennak̄uk̄ɔ́ sa'op̄o.

18 Kū à sa ò à l̄àka, à sa mana ò gb̄enɔ́ne kú Dikiri Z̄ikaride t̄o.

19 Akū à burodii kp̄àtete Isaraila kū ò kakarana gwenɔ́ne k̄onɔ́ dodo ḡgb̄enɔ́ kú n̄gb̄enɔ́ n̄ p̄ínki kú domina k̄arao m̄èn dodo kú geepi k̄arao m̄èn dodo.

²⁰ Kū Dauda ten su be de à sa mana o a bedenone, akū Solu né Mikala bò à gèè à dàale à pi: Mòkòn Isarailano kína, gbē bēere de yán n kè gwe gbàra yá? N n zída mēe mò n ìba nɔgbē zikerinone, lán wé'isaride dì a zída mēe mounne nà.

²¹ Akū Dauda pì Mikalane: Dikirin ma ũ wàne. Dikiri mé à ma se n de kú a bedenɔ gēne ũ, à ma ke a gbē Isarailano don'arede ũ.

²² Mani futa kú de abirela, mani ma zída kīa n enaa gūn, ama nɔgbē zikeri kú n tēmuma pinɔ mé oni ma bēere dš.

²³ Akū Solu né Mikala dí né iro ari à gèè à gào.

7

Luda lékena Daudane

¹ Kū kína vùte a bea, Dikiri a bò ibere kú ò likaino ɔĩ à a gbà ìampaki,

² akū kína pì annabi Natāne: É'e! Kpé kú ò dš kú sida líon manigš vuten, Luda àkpati gš ditena bizakutan yá?

³ Natā wèa à pi: Lákū à kènne nà ñ ke, zaakū Dikiri kú kúnwo.

⁴ Gwāani birea Dikiri yā sù Natāa à pi:

⁵ Ń gé ñ o ma zòbleri Daudane kú ma pì, àkū mé ani kpé kú manigš kun bomenero.

⁶ Zaa gɔɔ kú ma Isarailano bôte Misila ari gbàra mádi be kúro. Madigš sššššššme, bizakutame ma kúki ũ.

⁷ Gu kú ma sšššn kú ma gbē Isarailano n pínki madi don'aredeno dite ò doñne are, ama mádi o n gbēkene, bóyái adi kpé bomene kú sida líoro.

⁸ Ń gé ñ o ma zòbleri Daudane, ma Dikiri Zikaride ma pì, ma a sè sádákia de àgš de ma gbē Isarailano don'arede ũ.

⁹ Má kú káao gu kú à gēen pínki, akū ma a ibereɔ dèdene. Mani a tš bo manamana sà, anigš kú andunia tódeno té.

¹⁰ Mani bùsu kpá ma gbē Isarailano, mani n káten, oni vuten n pš ũ. Ń laakari ni fute doro. Gbē vāninɔ ni le ò wé tāmma lákū ò wé tāmma káaku

¹¹ gɔɔ kú ma don'aredeno dìteñne nà doro. Mani a bo a ibere pinɔ ɔĩ n pínki. Makū Dikiri maten one, makū mé mani be kene a burinɔ gbānaleki ũ.

¹² Tó a gɔɔ pàpa à gà, mani a buri kú à bò a mēen ke sé lei, mani a ká kpatan.

¹³ Àpi mé ani kpé bo kú ma tš nigš kúa, mani a kpatablana gbá péte, anigš kí ble ari gɔɔ sinda pínki.

¹⁴ Manigš denɔ De ũ, anigš de ma né ũ. Tó à taari kè, mani wé taa kú gòoome, lákū bisásiri dì gbē gbē nà.

¹⁵ Ama ma gbēke ni kékša káao lákū ma kékša kú Solu kú ma a bò Dauda are nàro.

¹⁶ A burinɔ nigš kpata ble gɔɔ sinda pínki. A kpata pì nigš lakana vīro.

¹⁷ Akū Natā yā pìi gbà Daudane lákū Dikiri òare nà pínki.

Dauda wékena Dikiria

¹⁸ Akū kína Dauda gè à vùte Dikiri are à pi: Dikiri Luda, bón ma ũu? Dínɔn ma bedenɔ ũ kú n ma ka gwena dí takaaa?

¹⁹ Dikiri Luda, abirekú bi yā fitime n kīnaa, akū n makū n zòbleri buri kú onigš kú zianɔ yà ò dš yá? Len ndì keñne le yá, Dikiri Luda?

²⁰ Dikiri Luda, mani pinne derame dɔɔ? Makū n zòbleri n ma dš.

²¹ N yā zškɔ pìi kè lákū n pɔ yei nà yā kú n ò yái, akū n tò makū n zòbleri ma dš.

²² Dikiri Luda, ní z̄sk̄ fá! Oni gb̄eke lek̄sa k̄unworo. N baasiro dikiri ke kunlo, lákū o mà k̄ú ó s̄ao n̄a.

²³ Dín oni lek̄sa k̄ú n gb̄ē Isarailan̄o? Andunia burin̄o té buri m̄en do piin bo n ge n bò, de òḡs̄ de n gb̄ēn̄o ū. N n z̄ida t̄s̄ bò, n yā z̄sk̄ bonsaren̄o k̄è n gb̄ē pin̄one, n p̄e buri ken̄o k̄ú n̄ t̄anan̄o n gb̄ē k̄ú n̄ n̄ bó Misilan̄o are.

²⁴ N Isarailan̄o dite òḡs̄ de n gb̄ēn̄o ū ari ḡoro s̄inda p̄ínki. Dikiri, n ḡs̄ n̄ Luda ū.

²⁵ Dikiri Luda, lé k̄ú n s̄è mak̄ú n z̄òbleriine k̄ú ma burin̄o yā musu, òḡs̄ z̄i kea ḡoro s̄inda p̄ínki. N̄ ke lákū n ò n̄a

²⁶ de ò t̄s̄ bo manamana ari ḡoro s̄inda p̄ínki. Gb̄ēn̄o ni pi Dikiri Z̄ikarideme Isarailan̄o Luda ū. Mak̄ú n z̄òbleri Dauda, ìni ma burin̄o z̄ini p̄éte,

²⁷ zaak̄ú Dikiri Z̄ikaride Isarailan̄o Luda, n òmene n pi, ìni ma be kemene ma burin̄o gb̄analeki ū. Abire yāi mak̄ú n z̄òbleri ma k̄ùgb̄ana k̄è ma w̄eke dík̄ina k̄emma.

²⁸ Dikiri Luda, m̄ok̄s̄mme Luda ū, n yā náani v̄i, ak̄ú n yā mana d̄in̄o lé s̄è mak̄ú n z̄òbleriine.

²⁹ N̄ arubarika da mak̄ú n z̄òbleri burin̄ogu s̄a, n w̄é niḡs̄ ténȳi ḡoro s̄inda p̄ínki. Dikiri Luda, n yā ò n arubarikaa dà mak̄ú n z̄òbleri burin̄ogu, oniḡs̄ arubarika v̄i ari ḡoro s̄inda p̄ínki.

8

Dauda z̄ìblena buri ken̄o

¹ Abire gbera Dauda z̄ì bl̄è Filisitinin̄o à n̄ búsa à n̄ w̄era Gata s̄im̄ma.

² À z̄ì bl̄è M̄oabun̄o, ak̄ú à tò ò w̄ute k̄s̄ sare z̄ite. À bàa ȳòm̄ma. Tó à bà pla daguraa d̄ede, àdi bà do dagura tó b̄ene. Ak̄ú M̄oabun̄o ḡs̄ Dauda z̄òblerin̄o ū, ak̄ú òdiḡs̄ táfe bone.

³ Dauda z̄ì bl̄è Reobo né Adadeza, Zoba k̄inaa, ḡoro k̄ú k̄ina piì era àten gé o t̄s̄ Yuflati swasaredeño.

⁴ Ak̄ú à a s̄ogon̄o k̄ùk̄ú m̄en w̄aa s̄oro k̄ú s̄ogoden̄o gb̄ēn̄on d̄ubu suppla k̄ú gb̄ē k̄ú ò té ḡēsen̄o gb̄ēn̄on d̄ubu baro. Ak̄ú à n̄ s̄on̄o gb̄át̄in̄o z̄z̄s̄ p̄ínki, m̄en bas̄oro mé ò bò.

⁵ Siria k̄ú ò k̄ú Damasukun̄o s̄u Adadeza leo, ak̄ú Dauda n̄ gb̄ēn̄o d̄ede d̄ubu baro aw̄epla.

⁶ À gudakp̄arin̄o ditedite Siria bùsun, ak̄ú ò ḡs̄ à z̄òblerin̄o ū, òdiḡs̄ táfe bone. Dikiri tò Dauda z̄ì bl̄è gu k̄ú à ḡēn̄ p̄ínki.

⁷ Dauda Adadeza ìban̄o wura s̄ēgbakon̄o s̄ete à t̄ao Yurusalemu.

⁸ À m̄ògot̄e s̄ete dasidasi Adadeza w̄ete k̄ú òdi pi Teba k̄ú Berotaioo ḡun.

⁹ K̄ú Amata k̄ina Tohu mà Dauda z̄ì bl̄è Adadeza z̄ikarin̄o à n̄ p̄ínki,

¹⁰ ak̄ú à a né Adoram̄u z̄ì f̄o kp̄aa. À a s̄áabu kp̄a z̄ì k̄ú à bl̄è Adadezaa yāi, zaak̄ú Tohu z̄ì k̄à k̄áo yā. Adoram̄u s̄u k̄ú wura p̄ón̄o k̄ú andurufu p̄ón̄o k̄ú m̄ògot̄e p̄ón̄o,

¹¹ ak̄ú k̄ina Dauda k̄àte Dikiri p̄ó ū lákū à k̄è k̄ú buri k̄ú à gb̄ana bl̄ér̄im̄ano andurufu p̄ón̄o k̄ú wura p̄ón̄o n̄a p̄ínki,

¹² Ed̄omun̄o k̄ú M̄oabun̄o k̄ú Am̄on̄in̄o k̄ú Filisitinin̄o k̄ú Amalekin̄o. Len à k̄è le k̄ú p̄ó k̄ú à s̄i Zoba k̄ina Adadeza, Reobo néaa.

¹³ Len Dauda t̄s̄ bò le. K̄ú à z̄ì bl̄è Sirian̄o à s̄u, à Ed̄omun̄o d̄ede Guvute Wisiden gb̄ēn̄on d̄ubu baro plansari.

14 Akù à gudàkpàrinò dìtèdite Edòmu bùsun dò, akù Edòmu pìnò gò à zòblerinò ù. Gu kù Dauda gèen pínki Dikiri dì tó à zì bleme.

15 Daudame Isaraila buri sìnna pínki kína ù, à yà mana kè a gbènnè a zéa.

16 Zeruya né Yoabume zìkarinò gbè zòkò ù. Ailudi né Yosafatame baarukpari ù.

17 Aitubu né Zadòki kù Abiata né Aimelekiòome sa'orikinò ù. Serayame takadakèri ù.

18 Yoyada né Benayame dogarinò gbè zòkò ù. Dauda zìda négògbènnè a kpàasinò ù.

9

Dauda gbèkèkena Mefibose

1 Dauda gbènnò là: Solu buri ke dí gòroo? Má ye mà gbèke kene Yonatà yài.

2 Solu be zìkeri ke kun, a tón Ziba, akù ò a sisi kína Daudane. À a là à pì: Mòkòmmè Ziba ù yá? À wèa à pì: Ee, n zòbleriin ma ù.

3 Akù kína pì a là à pì: Solu buri ke kun ari tera yá? Má ye mà gbèke kù Luda ví keneme. Akù Ziba wèa à pì: Yonatà né ke kun ari tera. Ereeme.

4 Akù kína a là à pì: À kù mámeè? Ziba wèa à pì: À kù Amieli né Maki bea zaa Lodeba.

5 Kína Dauda gbènnò zì, akù ò sù káao.

6 Kù Yonatà né Mefibose, Solu daikore kà Dauda kínaa, à kùtene à wùte zíte. Akù Dauda pì: Mefibose! À wèa à pì: N zòbleriime ma ù.

7 Akù Dauda pìne: Ñsun tó vīna n kùro, zaakù mani gbèke kenne n de Yonatà yài. Mani n dizi Solu buranò sukpanne pínki, ìngò su pò ble kúmao gòro sìnna pínki.

8 Mefibose kùtene à pì: Bón makù n zòbleri ù kù ìni ma wènda gwaa? Má de lán gbènda gèe bàroo?

9 Akù kína Dauda Solu zìkeri Ziba sisi à pìne: Pó kù à de Solu pò ù kù a bedennò pòso pínki, ma kpà n dikiri daikorea.

10 Mòkòn kù n nènò kù n zìkerinò, àgò a zíte zì kene, à a pónò keke, de à le àgò zàna vī. N dikiri daikore Mefibose ìngò pò ble kúmao gòro sìnna pínki. Ziba sò à négògbènnò ví gbènnò gèro kù zìkerinò gbènnò baro.

11 Akù Ziba pì kínane: Yà kù ma dikiri kína ò makù a zòbleriine, mani ke pínkime. Akù Mefibose ìngò pò ble kù kínao, à gò lán kína nènò doke bà.

12 Mefibose négògbè vī, a tón Mika, akùsò Ziba bedennò gò Mefibose zìkerinò ù ñ pínki.

13 À kù Yurusalemu, zaakù àdigò pò ble kù kínao gòro sìnna pínkime. Àkùsò ereeme.

10

Dauda zìblena Amòninò

1 Abire gbera Amòni kína gà, akù a né Anuni wùte a gène ù.

2 Dauda pì: Mani gbèke ke Naasa né Anunine lákù a de gbèke kèmmene yà nà. Akù Dauda a ìba kenò zìla, de ò gé Amòninò bùsun ò a laakari kpátene a de gana yà musu. Kù Dauda ìbaa pìnò kà gwe,

3 Amòni kínennò pì ñ dikiri Anunine: Nten da Dauda gbènnò zìmma n de gè kpetana yài de à n laakari kpátennèn yá? À ñ zì de ò su ó wète asiri gwame, de ò era ò su ò wète ble kù zìio.

⁴ Akū Anuni Dauda ibaa pìno kùkù à n' lékásá kpadono bò, à n' pòkasanò z'z'z' n' pòr'onò dagura, akū à n' gbáre.

⁵ Kū ò ò Daudane, akū à gbēno zì ò gé danle, zaakū wé'i n' kú manamana. Ò pínne: Kína pì, à vute Yeriko ari á lékásá ká kú gbasà à su.

⁶ Kū Amōninò è Dauda ye n' kái doro, akū ò fina bò gbēnōne de ò zì káinne: Siria kú ò kú Betereobu kú Zobao kú ò té gēsēno gbēnon dúbu baro kú kína Maaka zìkarino gbēnon wàa sōoro kú Tobudeno gbēnon dúbu kuri awēēpla.

⁷ Kū Dauda a baaruu mà, akū à Yoabu gbàremma kú zìkarino n' pínki.

⁸ Amōninò bò ò zì'ò pòro n' wēte bīnilea, akū Zoba kú Betereobuo Siriano kú Tobudeno kú Maaka gbēnon kú sēn n'tēne.

⁹ Kū Yoabu è ò zì'ò pòro a are kú a kp̄eo, akū à Isaraila zìkari manano sè à n' kpaatete ò gé léte Siriano.

¹⁰ Akū à zìkari kparano nà a dakūna Abisaine a ɔĩ, akū à n' gbáre ò gé léte Amōninò.

¹¹ À pì: Tó Siriano gbàna teni ma fu, n' m'ò n' ò dama. Tó Amōninò gbàna teni n' fume s̄s̄, mani su mà ò damma.

¹² Nḡo gbàna, ò ḡḡbēke ke ò gbēno kú ó Dikiri wētēno yā musu. Dikiri ni yā kú à kēare mana ke.

¹³ Akū Yoabu kú zìkari kú ò kú káaono ḡē Siriano kú zìio, akū Siria pino bàa lèñne.

¹⁴ Kū Amōninò è Siriano bàa lè, akū ò bàa lè Abisaine se ò si wēte gūn, akū Yoabu n' tó gwe à tà Yurusalemu.

¹⁵ Kū Siriano è Isarailano zìi blēm̄ma, akū ò era ò k̄s̄ kākara.

¹⁶ Akū Adadeza gbēno zì, ò sù kú Siria kú ò kú Yuflati bara direno, akū ò ḡē Elamu. Sobakime Adadeza zìkarini pino gbē z̄k̄s̄ ũ.

¹⁷ Kū Dauda a baaruu mà, akū à Isarailano kākara n' pínki, à bikù kúñwo Yodaa à ḡē Elamu. Akū Siriano zì'ò pòroi, akū ò si k̄s̄ té.

¹⁸ Kū òten bàa lé Isarailano, akū Dauda n' dede s̄s̄godeno gbēnon wàa aak̄s̄ kp̄é basōoro kú gbē kú ò té gēsēno gbēnon dúbu bupla. Gwen ò n' zìkarino gbē z̄k̄s̄ Sobaki dēn.

¹⁹ Kū kína kú ò de Adadeza z̄b̄blerino ũ è Isarailano zìi blēm̄ma le, akū ò lédok̄s̄no k̄e kú Isarailano ò ḡs̄ n' z̄b̄blerino ũ. Vīna Siriano kù, odi gé ò ò da Amōninò doro.

11

Dauda yena Basebai

¹ Kū í bò wēen, ḡoro kú kínano dì gé zì ká, akū Dauda Yoabu zì kú a ìbano kú Isarailano n' pínki. Ò Amōninò ásarú k̄e, akū ò líka Rabai. Dauda s̄s̄ à kú Yurusalemu.

² Kū ɔk̄osi k̄e, akū Dauda fūte a gádo, àten lika a kp̄é musu. Zaa kp̄é musu gwe akū à n̄gb̄e ke è, àten zú o. N̄gb̄e pì bi n̄o maname manamana,

³ akū à gbē zì ò n̄gb̄e pì yā gbeka. Akū ò p̄ine: Eliamu né Baseban gwe, Iti burí Uria nanome.

⁴ Akū Dauda gbēno zì ò a sísi. Kū à sù, akū Dauda wùte káao, akū n̄gb̄e pì tà be. Àkū s̄s̄, a okūna gbàa bò dufume.

⁵ Kū à n̄o sí, akū à légbázá k̄e Daudane à pì a n̄o sí.

⁶ Akū Dauda gbē zī Yoabua à pì: Ñ Iti buri Uria gbaremeṅ. Akū Yoabu a gbàreṅ.

⁷ Kū Uria pìi sù, akū Dauda Yoabu aafia gbèka kú zìkarinᵒ kú zì kú òten káo.

⁸ Akū Dauda pìne: Ñ tá be ñ zú o. Kū Uria bò kínabea, akū kína gbē zīa kú pòbleo.

⁹ Ama Uria dí tá a bearo, kínabe gānu gūnn à ìn kú kínabe zìkerinᵒ.

¹⁰ Kū ò ò Daudanᵒ ò pì, Uria dí tá a bearo, akū à Uria là à pì: À de n bo tái n sume gwεε? À kè dera ndi tá beeroo?

¹¹ Uria wèa à pì: Àkpati kú Isarailanᵒ kú Yudanᵒn kú bizakutanᵒ gūn. Ma dikiri Yoabu kú a gbēnᵒn kú zīlan. Mani fᵒ mà tá be mà pò ble mà í mi, mà wúte kú ma nanᵒro. Kú n kunnao mani yā pii taka kero.

¹² Akū Dauda pìne: Ñ gᵒ là gbāra dᵒ, zian mani n gbare. Akū Uria gᵒ Yurusalemu zī birea kú a gu làa dᵒnaao dᵒ.

¹³ Dauda a sisi à pò blè à í mi káao, akū Dauda í kàkanε. Ama kú à bò ɔkᵒsi, à gēε à ì kú a dikiri kína zìkerinᵒome, adi tá a bearo.

¹⁴ Kū gu dᵒ Dauda takada kè Yoabune, akū à Uria gbàreᵒ.

¹⁵ Takada pii gūn à pì: À Uria doñne are gu kú zì pāsīn, à bo a kpε de ò le ò a de.

¹⁶ Gᵒrᵒ kú Yoabu ten lika wēte pii, akū à Uria dà gu kú à dᵒ gᵒsa gbānanᵒn kún.

¹⁷ Kū wētedenᵒ bᵒte òten zì ká kú Yoabuo, ò Dauda zìkari kenᵒ dède. Iti buri Uria kú ñ té.

¹⁸ Akū Yoabu gbē zī Daudaa de à zī yā gbāne pínki.

¹⁹ À pì zīrii pìine: Tó n zī yā gbà kínane pínki n laka,

²⁰ tó a nèsee fùte à n la à pì: Bó mé à tò a na wēte kánikāni kú zīioo? Á dᵒ kú bīnimusudenᵒ dì kà gbareñyī zīteroo?

²¹ Dí mé à Gidion né Abimeleki dèε? Nᵒgbē mé à ɔ sᵒ wísilᵒgbεei zaa bīni musu, akū à a dᵒ Tebeziroo? À kè dera a na bīnii kánikāni lεε? Tó à ònne le, ñ one a zᵒbleri Uria, Iti buri gá dᵒ.

²² Akū zīrii pii dà zén. Kú à kà Dauda kīnaa, à yā kú Yoabu dàare òne pínki.

²³ À pì: Gbēnᵒ bᵒte wēte gūn òten gbāna mᵒwεre bīni kpεme, akū o peñma ari ñ wēte bīnilea.

²⁴ Ñ kàzurinᵒn kú zaa bīni musu, akū ò kà fà n gbēnᵒ té zīte ò n gbēkenᵒ dède. N zᵒbleri Uria, Iti buri gá dᵒ.

²⁵ Akū Dauda ò zīrii pìine: Ñ o Yoabune àsun tó yā pì kene ñiro. Òdigᵒ dᵒ gbē kú zī ñ ñ blero. À zī ká kú wētepidenᵒ kú gbānao à wēte pì kakate. Ñ a gba swē le.

²⁶ Kū Uria nanᵒ mà a zā gá, à ɔ dᵒ.

²⁷ Kū ò gēε kè ò làka, Dauda gbēnᵒ zī ò sù káao a bea, akū à gᵒ a nᵒ ũ. À né ñ káao gᵒgbē ũ, akū yā kú Dauda kèε pii kè Dikirine ñi.

12

Annabi Natá kpakēna Daudai

¹ Dikiri Natá zī Daudaa. Kú à kà, à pìne: Gᵒgbē gbēnᵒn pla kenᵒ mé ò kú wēte ke gūn, gbē do bi aruzekedeme, gbē do sᵒ takasidemε.

² Aruzekede pì sánᵒ kú zùnᵒ vī dasidasi,

³ takaside pì sǝ à pòke vīro, sǝ nūnu fitinna mèn doken à lù. Akū à dàto ari à zǝkǝ kù à bea kù a nénǝ. Òdigǝ pǝ dokǝnǝ ble òdigǝ í mi ta dokǝnǝ, àdi wùte a pǝte, akū àteni a gwa lán a zǝda nénǝkpare bà.

⁴ Kū nibǝǝ kipa aruzekede piia, akū adi we à sǝ ke zùu kù a kpàsaa gūn à nibǝǝ pìi yàri keoro. Takaside sǝ nūnu fitinna piin à sia à a nibǝǝ pìi yàrii kèò.

⁵ Akū Dauda pǝ fè aruzekede pì yǎ musu manamana, à pì Natǎne: Dikiri kun! À kù ò gbè kù à yǎ pìi kè demè.

⁶ Lákū à kè le nà, adi a wènda gwaro, ani sǝ pì fīna bo leu siikǝ.

⁷ Akū Natǎ pì Daudane: Mǝkǝmmè ade pì ũ. Dikiri Isarailanǝ Luda mé à yǎ dí ò à pì: Ma n ka Isarailanǝ kína ũ, ma n bo Solu ǝi,

⁸ akū ma n dikirii pì be kpàmma, ma a nǝnǝ nǎnne n ǝi. Ma Isarailanǝ kù Yudanǝ kpàmma n gbèǝn ũ. Tó adinǝ kèmma fiti yǎ, de mà a pǎndenǝ karanne dǝ.

⁹ Bóyái n ma yǎ gya bòò? N yǎ kù má yeiro kè, n Iti buri Uria dè kù fènedao, n a nǝ sia n sè. N tò Amǝninǝ a dè zǝi gūn.

¹⁰ Zaa gbàra yǎ pǎsi ni kè n bea ziki doro, zaakū n ma gya bò, n Iti buri Uria nǝ sia n sè.

¹¹ Akū Dikiri èra à yǎ dí ò dǝ à pì: Ñ ma! Mani tó n zǝda bedenǝ sunyǐ kenne. Mani n nǝnǝ símma mà n kpá n gbèdake kea n wára, ani wùte kúruwo gupuraa.

¹² N yǎ pìi kè asiri gūmmè. Makū sǝ mani yǎ pì kenne gupuraa Isarailanǝ wára n pinki.

¹³ Akū Dauda pì Natǎne: Ma durunna kè Dikirine. Akū Natǎ pine: Dikiri n durunna kèmma, ñni garo.

¹⁴ Ama lákū n dǝke kù Dikirio manamana nà yǎ pì kenna musu, négǝgbè kù nǝgbè pìi ì kúnwo ni game.

¹⁵ Kū Natǎ tà be, akū Dikiri tò né kù Uria nanǝ ì kù Daudao pì gya kù.

¹⁶ Akū Dauda ten Luda wé ke né pì yǎ musu kù léyīnao, gwāani àdigǝ wùte zǝtemè.

¹⁷ A be gbè zǝkǝnǝ digǝ zèala de ò a fute zǝte, ama àdi wero, àdi pǝ ble kúruwo.

¹⁸ A gǝrǝ supplade zǝn né pìi gà. Vīna Dauda ìbanǝ kù, odi fǝ ò òne kù né pìi gǎro. Ò pì: Gǝrǝ kù né pìi kun, o yǎ òne, adi ó yǎ maro. Deran óni one nà sǝ kù né pìi gǎa? Ani yǎ vāni ke.

¹⁹ Dauda è a ìbanǝ ten yǎ kpāni okǝne, akū à dǝ kù né pìi game. À n lǎ à pì: Né pìi gǎn yǎ? Akū ò wèa ò pì: Ee! À game.

²⁰ Dauda fute zǝte à zú ò, à nǝsi dǝkǝ à a pǝkasanǝ lite, akū à gèe à kùte Dikirine a kpén. Kū à èra à tà be, à pǝble gbèka, akū ò kpàa à blè.

²¹ A ìbanǝ a là ò pì: À kè dera nten yǎ ke lèe? Gǝrǝ kù né pìi kun, n lé yǐ n sǝ dǝ. Kū à gà sà, n fute n pǝ blè.

²² À wèmma à pì: Gǝrǝ kù né pìi kun, ma lé yǐ ma sǝ dǝ, zaakū ma pì, ke Dikiri ni ma wènda gwa à tó né pì gǝ kun gwèe, dí mé à dǝo?

²³ Lán à gà nà sà, bóyāin manigǝ léyīna dǝo? Mani fǝ mà a vun yǎ? Mani gé a kīnaa, ama ani era à su ma kīnaaro.

²⁴ Dauda a nanǝ Baseba laakarīi kpàtene, akū à gèe à wùte kǎao. À né ì gǝgbè ũ, akū à tǝ kpàne Sulemanu. Dikiri yei,

²⁵ akū à annabi Natǎ zǝla à tǝ kpà né pine Yèdidaya Dikiri yenyǐ pì yǎi.

Raba sina Amǝninǝ

²⁶ Ari tera Yoabu kpé àten zǝ ká kù Amǝninǝ zaa Raba, akū à kǝnabe si.

²⁷ Akū à gbēnɔ zĩ Daudaa à pì: Ma zĩi kà kù Rabadenɔ, akū ma ñ ítoki sì.

²⁸ Ñ zĩkari kparanɔ kakara sà, ñ mɔ ñ lika wēte pìii ñ sí. Tó lenlo, mani sí, oni ma tó kpáne.

²⁹ Akū Dauda zĩkarinɔ kàkara ñ pínki, à gēe à lēte Rabaa à sì.

³⁰ Ò ñ kína wura fūraa gò a mìa ò kù Daudane. A tikisi kà kiloo baraakuri, akūsɔ gbè bèereede kúa. À wēte pì pónɔ nàkɔa manamana,

³¹ akū à gbē kù ò kù gwenɔ kùkù à bòte kùñwo, à ñ dá sàkasaka zĩn kù diga zĩo kù kpása zĩo, akūsɔ à tò ò kúnku bò. Len à kè Amóni wētənɔne le pínki, akū à èra à tà Yurusalemu kù a zĩkarinɔ ñ pínki.

13

Aminɔ yena a dare Tamai

¹ Abire gbera Dauda né Abusalomu dare mana ví, a tón Tama, akū Dauda né Aminɔ yei.

² Yā pì ten wari dɔ Aminɔ pìia ari à kà gyákèna a dare Tama pì yāi, zaakū à gōgbē dōro, ani f̄s à yāke kenero.

³ Aminɔ gbēnna ke ví, a tón Yonadabu, Dauda v̄ñi Simea néme. Yonadabu ɔndɔ gbāna,

⁴ akū à Aminɔ là à pì: À kè dera n kine'ina n mēe digɔ yona lākū gu digɔ dɔ nà lēe? Ìni omeneroo? Akū Aminɔ wèa à pì: Má ye ma dakūna Abusalomu dare Tamai.

⁵ Akū Yonadabu pìne: Ñ gé ñ wúte n gádoa lākū gyāren n ũ bà. Tó n de sù n gwa, ñ onɛ ñ ye n dare Tama su à pòble kpámma. À su à keke n wára de ñgɔ e, gbasa à nanne n ɔi.

⁶ Akū Aminɔ wúte lán gyāre bà. Kù kína sù a gwa, akū à pìne: Ñ tó ma dare Tama su à kàra kemene ma wára, à namene ma ɔi.

⁷ Akū Dauda gbē zĩ Tamaa a bea à pì: Ñ gé n v̄ñi Aminɔ kpén ñ pòble kene.

⁸ Kù Tama gè a kpén, à a lè wutena, akū à wísiti yā à kàraa kàsao a wára.

⁹ Akū à ta sè à kàraa pìi kànnè. Aminɔ gì sói à pì: Ñ pé gbēnɔa ò bote ñ pínki. Kù gbē kù ò kù káaonɔ bòte ñ pínki,

¹⁰ akū à pì Tamane: Ñ su kù pòble pìio kpéne gūn la ñ namene ma ɔi. Akū Tama kàra kù à kèe sè à gèò a v̄ñi Aminɔ pì kínaa kpéne gūn.

¹¹ Kù à nài, àten su kpáa à só, akū à a dare pìi kù à pì: Ñ tó mà wúte kùñwo.

¹² Akū à pì a v̄ñi pìine: Oi! Ñsun gbāna mōmenero. Zaakū ó Isarailanɔ odi yā dí taka kero. Ñsun yā dōrosari bire taka kemenero.

¹³ Makū, mán mani gēn kù wé'iyá díoo? Mòkɔn sɔ, Isarailanɔ ni n dite gbē pā ũ. Ñ sùru ke! Ñ a yā o kínane, ani gí ma kpámmairo.

¹⁴ Adi we à a yā mào. À gbāna mōne, akū à kùsia à wúte káao.

¹⁵ Akū Aminɔ zàagu pāsīpāsī. Zāngu kù à sè kù Tama pìio de yenyī kù à v̄i káao yāla. Akū à pìne: Ñ fute ñ bo.

¹⁶ Akū nɔgbē pìi pì a v̄ñi pìine: Oi! N pēnama taari zōkɔ de pó kù n kēmenela. Kù abireo adi we à a yā mào.

¹⁷ Akū Aminɔ a zĩkeri kefenna sisi à pì: Ñ pé nɔgbē díkīnaa à bomene ma kpén, ñ gbà ta ñ a mōne dan.

18 Akū a zīkerii pì a sè à bò k̄āao bàai, à gbàa tà à a m̀̀n̄e dàn. Nɔgb̄ē p̄ii uta gb̄àna dana, zaakū uta bire takan k̄ina n̄́n̄ɔkpare l̄́s̄in̄ɔ d̄iḡɔ dana.

19 Akū Tama túbu gb̄è a m̀̀ia, à a uta gb̄àna k̄u à danaa p̄ii gà à k̄è à ɔ d̄i a musu, àt̄en ɔ́ɔ d̄ɔ àt̄en tá.

20 A d̄aḡɔ dadok̄ɔn̄ɔde Abusalomu p̄in̄e: N d̄aḡɔ Amin̄ɔ w̄ute k̄unw̄on yá? N̄sun o gb̄ēke maro, zaakū n d̄aḡɔm̄e. N̄sunḡɔ yá p̄i k̄una n sw̄èe ḡunlo. Akū Tama w̄ute a d̄aḡɔ Abusalomu bea k̄u p̄ɔyakao.

21 Kū k̄ina Dauda yá p̄ii mà, a p̄ɔ f̄è manamana.

22 Abusalomu dí yáke o Amin̄ɔn̄ero, yá v̄ani ke a mana. A z̄aagu, k̄u à k̄usi a d̄are Tamaa yáí.

Abusalomu Amin̄ɔ denaa

23 W̄è pla ḡbera Abusalomu k̄u Baali Azo, Eflaimu bùsu l̄́n̄ k̄u a s̄ak̄ak̄̄er̄̄in̄ɔ, akū à k̄ina n̄́n̄ɔ s̄isi p̄ɔn̄na p̄óblea n̄ p̄ínki.

24 Akū à ḡèe à k̄ina l̄è à p̄i: K̄ina, òt̄eni mak̄u n z̄òbleri s̄ān̄ɔ k̄ā z̄ɔz̄ɔ. M̄ɔk̄ɔn̄ k̄u n ìban̄ɔ àni gé k̄ūmaoro?

25 Akū k̄ina w̄è a né p̄ia à p̄i: Oi! Óni f̄ɔ ò gé ó p̄ínkiro. Óni k̄enne aso ū. À n̄akara k̄āao, ama adi géro, akū à sa mana òn̄e.

26 Akū Abusalomu p̄i: Tó ìni géro, n̄ tó ma v̄ini Amin̄ɔ gé k̄ūoo. K̄ina a là à p̄i: B̄yáí n̄ ye à gé k̄unwoo?

27 Abusalomu n̄akara k̄āao, akū k̄ina tò Amin̄ɔ ḡèe k̄āao k̄u a né k̄paran̄ɔ n̄ p̄ínki.

28 Abusalomu yá d̄ite a gb̄ēn̄ɔn̄e à p̄i: À s̄á kp̄á! Tó í Amin̄ɔ k̄u, tó ma òare à a z̄ɔ, à a d̄e. Àsun tó v̄ina á k̄ūro. Mak̄u mé ma á dán! À ze gb̄àna à ḡɔgb̄ēke ke.

29 Abusalomu gb̄ēn̄ɔ k̄è l̄ákū à òr̄ine n̄à ò a d̄è, akū k̄ina né k̄paran̄ɔ f̄ute ò d̄i n̄ baragb̄ās̄n̄ɔ k̄p̄e ò bàa l̄è.

30 Ḡɔɔ k̄u ò k̄u z̄én, Dauda a baaruu mà ò p̄i: Abusalomu k̄ina n̄́n̄ɔ d̄èd̄e n̄ p̄ínki, n̄ gb̄ēke dí ḡɔro.

31 Dauda f̄ute à a p̄ókasan̄ɔ gà à k̄è, akū à w̄ute z̄īte. A ìban̄ɔ z̄ei k̄u n̄ p̄ókasan̄ɔ k̄èk̄ēna.

32 Akū Dauda v̄ini Simēa né Yonadabu p̄i: Baa, n̄sunḡɔ da ò n̄ né kefennan̄ɔ d̄èd̄e n̄ p̄ínkiro, Amin̄ɔ mé à gà ado. Ò yá p̄ii d̄è Abusalomu w̄éa zaa ḡɔɔ k̄u Amin̄ɔ k̄usi a d̄are Tamaame.

33 Ma dik̄iri k̄ina, n̄sunḡɔ yá p̄i k̄una n̄ n̄èsēe ḡunlo. N̄ néḡɔgb̄ēn̄ɔ dí gaga n̄ p̄ínkiro, séde Amin̄ɔ ado.

34 Abusalomu s̄ɔ à bàa l̄è.

Kū kefenna gud̄ákp̄ari w̄é z̄ù, à è ò té Oronaimu z̄én s̄is̄iḡer̄̄ei dasidasi. À ḡèe à p̄i k̄inane: Ma gb̄ēn̄ɔ è té s̄is̄iḡer̄̄ei Oronaimu k̄pa.

35 Akū Yonadabu p̄i k̄inane: N è yá? N̄ n̄́n̄ɔ mé òt̄en su ḡwe l̄ákū ma òn̄ne n̄à.

36 Kū à yá p̄ii ò à l̄àka, akū k̄ina né p̄in̄ɔ k̄ā ḡñ̄ɔ, òt̄en w̄ēnda ɔ́ɔ d̄ɔ. K̄ina k̄u a ìban̄ɔ ɔ́ɔ d̄ɔ n̄ p̄ínki manamana d̄ɔ.

37 Abusalomu bàa l̄è à tà Amiudu né Talamai, Gesuru k̄ina k̄inaa. K̄ina Dauda s̄ɔ àd̄iḡɔ a né gana ɔ́ɔ d̄ɔ ḡɔɔ s̄inda p̄ínki.

38 Kū Abusalomu bàa l̄è à tà Gesuru, à k̄u ḡwe ari w̄è aak̄ɔ.

39 Kū k̄ina Dauda n̄èsēe kp̄àte Amin̄ɔ gana yá musu, akū àt̄en Abusalomu bege ke s̄à.

14

Abusalomu suna Yurusalemu

¹ Zeruya né Yoabu dɔ́ kú kína pɔ́ kpé kú Abusalomua,

² akú à gbɛ̀nɔ́ zì Tekoa, ò nɔ́gbɛ̀ ɔ̀ndɔ́de ke sè ò sù káao. Akú à pìne: Ñ ke lándɔ́ nten wɛ̀nda ke bà. Ñ gyaanɔ́ pɔ́kasanɔ́ da. Ñsun nísí dɔ́kɔ́ro. Ñ ke lákú nɔ́gbɛ̀ kú a gbɛ̀ gá àteni a ɔ́ dɔ́ à gii kè bà.

³ Ñ gé kína kínaa le, ñ yá díkína onɛ. Akú Yoabu yá kàka nɔ́gbɛ̀ pìine.

⁴ Kú Tekoa nɔ́gbɛ̀ pìi gɛ̀ɛ̀ à kína lè, à kùtene kú à m̀io zìte à pì: Kína, ñ ma mì sí!

⁵ Akú kína pì à là à pì: Bón n̄ yeii? À wèa à pì: Gyaanɔ́n ma ũ, ma zā gá.

⁶ Makú n zòbleri, má nɛ́gɔ́gbɛ̀nɔ́ vī gbɛ̀nɔ́n pla. Kú òten fiti ke n̄ kɔ́ tɛ̀ne bura, gbɛ̀ke kun à n̄ kpaatero. Akú gbɛ̀ do a gbɛ̀ do lè à dè.

⁷ Akú ma bedenɔ́ fùte n̄ pínki, ò pì makú n zòbleriine mà a né kú à a gbɛ̀ndo dɛ̀ɛ̀ pì kpámma ò de, kú à a gbɛ̀ndo dè yáí. Ò ye ò yáka mì'oro tédè kú à gòmene túbibleri ũ pì té demɛ, de ma zā súnɔ́ tɔ́ ke buri vī andunia gūn doroyáí.

⁸ Akú kína pì nɔ́gbɛ̀ pìine: Ñ tá be, mani yá gwa n yá pìi musu.

⁹ Akú Tekoa nɔ́gbɛ̀ pìi pì: Ma dikiri kína, taari pì wí ma musu kú ma de bedenɔ́, mɔ́kɔ́n ñgɔ́ kun taari sari kú n kíkɛo.

¹⁰ Akú kína pì: Tó gbɛ̀ke lé pà yá pìia, ñ mɔ́ káao ma kínaa la, ani le à wari dɔ́mma doroyáí.

¹¹ Akú nɔ́gbɛ̀ pìi pì: Kína, ñ si kú Dikiri n Ludao, de mɔ́rakari sún ma né mèn do kú à gɔ́ lakiti kero yáí. Akú kína pìi pì: Kú Dikiriio n né pìi miká ke ni léte zítèro.

¹² Akú nɔ́gbɛ̀ pìi pì: Ma dikiri kína, makú n zòbleri ñ ma gba zé mà era mà yá onne. À wèa à pì: Ñ o!

¹³ Akú à pìne: Bóyáí n yá dí taka kpákúsú kú Luda gbɛ̀nɔ́? Yá kú n òmene mé à n da yán, zaakú n̄di gbɛ̀ kú n peaa gbɛ̀ɛ̀ n su káaoro.

¹⁴ Ó pínki óni ga, óniɔ́ de lán í kú à kòte zìte gbɛ̀ke dí le à sète doroyáí. Luda dí gbɛ̀ kú ò pèaa wèndi boro, àdi zé wete ade era à suawame.

¹⁵ Ma su yá pì o ma dikiri kínanemɛ, zaakú gbɛ̀nɔ́ tò vīna ma kú. Akú makú n zòbleri ma pì mani yá pì onne. Òdigɔ́ dɔ́ro ke ñni ma wékèna sí

¹⁶ ñ ma bo gbɛ̀ kú à ye à makú kú ma néo zìte kú Luda tòwɛ̀ɛ̀ sí ó ɔ́í.

¹⁷ Ma dikiri kína, makú n zòbleri ma pì n yá ni tó ma laakari kpáte, zaakú ñ de lán Luda malaikaa bàme, ndi sá kpá yá mana kú a vāniioi pínki. Dikiri n Luda gɔ́ kú kúnwo.

¹⁸ Akú kína pìne: Ñsun gí yá kú mateni n la onaaíro. Akú nɔ́gbɛ̀ pìi pì: Ñ o ma dikiri kína!

¹⁹ Akú kína a là à pì: Yoabu lé kú yá pìi gūn yá? Nɔ́gbɛ̀ pìi wèa à pì: Ma dikiri kína, kú n kunnao yá kú n òo pì gèna are kú kpeo vīro. Ee, n zòbleri Yoabu mé à yá pìi kàkamene pínki.

²⁰ N zòbleri Yoabu kè le, de à le à yá kú à lokona tera díkú kèke yáime. Ma dikiri, ñ ɔ̀ndɔ́ lán Luda malaikaa bàme, n̄ yá kú à kè andunia gūn dɔ́ pínki.

²¹ Akú kína gɛ̀ɛ̀ à ò Yoabunɛ: Tò, mani yá pì ke sà. Ñ gé ñ ke fenna Abusalomu gbɛ̀ɛ̀ ñ su káao.

²² Akú Yoabu kùte kínane kú à m̀io, à a sáabu kpà à pì: Ma dikiri kína, makú n zòbleri, ma dɔ́ gbàra sà kú ma yá kàngu, zaakú n ma yá mà.

23 Akū Yoabu fūte à gèe à Abusalomu gbèse zaa Gesuru à sù káao Yurusalemu.

24 Akū kína pì: Ñ onè à gé vute a zīda bea, ó wé ni ke siikōro. Akū Abusalomu gèe à vūte a bea, odi wé sikōle kú kínaoro.

25 Gō mana ke kú Isarailano té lán Abusalomu bàro. Òdigō a manake yā o manamana. Sena zaa a gèseea ari à gèe pé a midangura mamberu ke kúaro.

26 Àdigō a mì bo wè kú wèome. Àdi kea tikisi. Tó à bò, àdi yō kilooa, a tikisii digō de kiloo plala.

27 À négōgbēno ì gbēnon aakō kú néngōgbēo mèn do. Néngōgbē pì tón Tama. No maname.

28 Abusalomu kú Yurusalemu ari wè pla wésina kínale sari.

29 Akū à Yoabu sisi à géare kína kīnaa, ama Yoabu dí we à sù a kīnaaro. Akū à era à a sisi do, adi we à sùro.

30 Akū à pì a zīkerinone: À Yoabu bura kú à kú ma pō sare gwa, a nagā mà. À gé à té sōa. Akū Abusalomu zīkerino gèe ò té sō Yoabu bura plia.

31 Akū Yoabu fūte à gèe Abusalomu bea, à a là à pì: Bóyái n zīkerino té sō ma buraaa?

32 Akū Abusalomu wèa à pì: Ñ gwa, ma gbē zīmma ma pì ñ mó mà n zī kīnaa, de ñ a la bó mé à tò à ma gbèse zaa Gesuru à sù kúmao? Ma kunna gwe sànamene de gu díla! Má ye mà kō e kú kīnao tera. Tó má taari ke ví, à ma de.

33 Akū Yoabu gèe à yā pì ò kīnane. Akū kína Abusalomu sisi. Kú à sù, à kùtene kú a mìio zīte. Akū kína lé pèa.

15

Abusalomu bona Dauda kpe

1 Abire gbera Abusalomu sōgo lè a zīdane kú sōno kú gōgbēno gbēnon bupla akuri kú onigō bàa lé a areno.

2 Àdi fute kōnkōkōnkō àgō zena bīnile sare. Tó gbē yā ví kú a gbēdakeo àten géo kína kīnaa à kekene, Abusalomu di ade sisi à pine: Wēte kpaten n bonn? Tó à wèa à pì: Makū n zōbleri ma bo Isaraila buri dí gūmme,

3 akū Abusalomu di pine: N yā nname, à zé ví, ama kína gbēke kun à sà kpá n yāiro.

4 Abusalomu di era à pì: Tó ò ma ke yākpatekeri ū ó būsun, gbē kú à yā ví ke gbē kú àten gbē gbeka yākpatekēkia ñ pínki anigō su ma kīnaa, manigō a yā kekene a zéa.

5 Tó gbē sù à kùte a are, àdi do bo à ade kú à lé péa.

6 Len àdigō ke le Isaraila kú òten su yākpate ke kína kīnaanone ñ pínki, akū ñ swèè tà a kpa.

7 Wè siikō gbera à pì kīnane: Ñ ma gba zé mà gé la kú ma dà Dikirine sa o zaa Eblōnu.

8 Makū n zōbleri ma lé pì gbēne goro kú má kú Gesuru, Siria būsun ma pì: Tó Dikiri tò ma su Yurusalemu, mani sa oa Eblōnume.

9 Kína pine: Ñ gé ñ su aafia! Akū à fūte à gèe Eblōnu.

10 À gbēno zī Isaraila burino kīnaa pínki à pì: Tó a kuru'ū mà do, à pì Abusalomu mé à kí blè Eblōnu.

11 Goro kú àten fute Yurusalemu à gbēno sisi gbēnon wàa do ò gé káao, akū ò gèe kú nèse mèn doo, ò yā pì asiri dōro.

12 Goro kú àten sa o, à Gilo gbē Aitofeli, Dauda lédammarii sisi zaa a be wēten, akú lékpakūsūna Daudai ten kara. Gbē kú ò kú kú Abusalomuonɔ dasi ten kara.

Dauda bàasinaa

13 Baarukparii sù à pì Daudanɛ: Isarailanɔ swēɛ tà Abusalomua.

14 Akú Dauda pì a ìba kú ò kú káao Yurusalemunɔnɛ: À fute ò bàa lé. Tó ódi ke lero, óni le ò bo Abusalomu ɔiro. Ò ke likalika. Tó ódi ke likalikaro, ani ó le la, ani ó ásarú ke, ani wētedenɔ dede kú fēnɛdao.

15 Kína ìbanɔ pìne: Ó dikiri kína, yá kú n zɛo pínki, ókɔnɔ n zòblerinɔ o lakame.

16 Akú kína dà zén. A bedenɔ bò ò tēi n pínki, ama à a nɔ yigisaride mèn kurinɔ tò gwe ògɔ be gwa.

17 Kína dà zén le kú a gbēnɔ. Kú ò kà wēte kpe, à lite à zè.

18 Akú a ìbanɔ pínki kú a dogarinɔ kú Gatadenɔ gbēnɔn wàa aakɔ kú ò tēi zaa Gatano gēte n pínki.

19 Akú kína pì Gata gbē Itaine: Bóyái nten gé kúoomɛɛ? Ñ era n tá ñgɔ kú kú kína dufuo, zaakú gbē zítɔome n ù, n bo n bűsumme.

20 N suna dí goro pla kero, akú n ye ñgɔ likara zɔ kúoo yá? Má dɔ gu kú maten génlo. Ñ n gbēnɔ kakara n tá kúnwo. Dikiri gbēke kú náani yáo kenne.

21 Akú Itai wèa à pì: Ma dikiri kína, kú Dikiri kunnaao kú n kunnaao, gu kú n kun pínki, makú n zòbleri manigɔ kú gweme, mani ga yá kesɔ manigɔ kun yá.

22 Akú Dauda pìne: Ñ domene are ò gé! Akú Gata gbē Itai èra à dà zén kú a gbēnɔ kú a dane kú ò kú káaonɔ n pínki.

23 Kú òten gē zéla n pínki, akú bűsudenɔ wiki lè. Kú kína bikú Kidironua, akú n pínki ò gbáranna zé sè.

24 Zadɔki kú gwe dɔ kú Levinɔ n pínki. Ó Luda bàka kunna kúnwo àkpati sena. Ó àkpatii pìi dìte Abiata sare ari gbēnɔ bòte wēten ò làka n pínki.

25 Akú kína pì Zadɔkine: Ñ Luda àkpati sé n gēo wēte gún. Tó ma Dikiri ponna lè, ani tó mà su mà wé siale kú a kúkió.

26 Tó à pì ma yá dí káguro sɔ, ma laka. À kemene lákú à kèare mana nà.

27 Akú kína èra à pì sa'ori Zadɔkine: Wégupu'eriime n úroo? Ñ era n tá wēte gún aafia kú n né Aimazao kú Abiata né Yonatao. À tá kú á né gbēnɔn pla pìnɔ.

28 Manigɔ zena swabikúkia sēnte ari mà baaru maáwa.

29 Akú Zadɔki kú Abiatao Luda àkpatii sè ò tao Yurusalemu, akú ò gɔ gwe.

30 Dauda ten Kùkpe sísi kú àten ɔɔ dɔ. À pɔ kú a mìa, à kyate kpanaro. Gbē kú ò kú káaonɔ pɔ kú n mìa n pínki, òten ɔɔ dɔdɔ òten géo.

31 Kú ò pì Daudanɛ Aitofeli kú gbē kú ò zè kú Abusalomuonɔ té, akú Dauda adua kè à pì: Dikiri, n tó a lédamma gɔ de yá fayasaride ù.

32 Kú Dauda kà sísi mìsɔntea, gu kú donyíkiki kún, Aki gbē Usai sù à dàale, a uta kēna akúsɔ bűsu kú a mìa.

33 Dauda pìne: Tó n gɛ kúmao, ñigɔ demene aso ùme.

34 Tó n era n ta wēten, akú n ò Abusalomune a zòbleriime n ù sɔ, ñni Aitofeli lédamma gboromeneme. Ñ pìne a de zòbleriime n ù yá, ama tera n gɔ a zòbleri ùme sà.

35 Sa'orinɔ Zadɔki kú Abiatao gɔ kú kúnwo gwe. Ñ yá kú n mà kínabea babañne pínki.

³⁶ Ní né gbèṅṅṅ planṅṅ kú kúnwo gwe, Zadokí né Aimaza kú Abiata né Yonatao. Tó n yáke mà, ò né pínṅ zī ò su ò omene.

³⁷ Akú Dauda gbèṅṅ Usai pìi tà, à kà Yurusalemu gṛṛṛ kú Abusalomu ten gē.

16

Dauda kú Zibao kú Simeio

¹ Kú Dauda vī sīsī midangurala fiti, à è Mefibose begwari Ziba gàarii yī zaakinṅṅ mèn pla, àten su daale. Ò burodi sèna mèn wàa do kú geepi kàraao mèn basṛṛṛṛ kú kaka né kàraao mèn basṛṛṛṛ kú sèwēo tūru do.

² Akú Dauda Ziba là à pì: Bó mé à tò n su kú abireoo? Ziba wèa à pì: Kína, zaakinṅṅ bi n bedenṅ pómé ò dia. Burodi kú kàranṅṅ bi n gbèṅṅ póbleme. Wē sṛ, gbē kú ò kpàsa gbàranna gūnnṅ pómínaame.

³ Kína a là à pì: N dikiri kú à kè sari daikore kú máme? Ziba wèa à pì: À gṛṛ Yurusalemu, zaakú àten da Isarailanṅ a ká a dizi kpatan gbàrame.

⁴ Akú Kína pìne: Pó kú Mefibose vī pínki gṛṛ n pó ù. Akú Ziba pì: Má kúte dí! Ma dikiri kína, ò tó màgṛṛ n pṛṛṛṛ le le.

⁵ Kú kína Dauda nà Bahurimui, à è gṛṛgbē ke bò. A tón Simeí, Gera néme. Àkúme buri dokṅṅṅ kú Solu bedenṅ. À bò wēte gūn, àten Dauda ká.

⁶ Àten gbè zuzu kína Daudai kú a gbèṅṅ, bee kú a zīkarinṅṅ kú a dogarinṅṅ kú a ṛplai kú a ṛzeio n pínki.

⁷ Àteni a sṛsṛ àten pì: N gē! N gē! Gbēderi! Pó pā!

⁸ Dikiri fīna bònne Solu kú n kí blè a gēne ù bedenṅ dèdèna yā yāi. Dikiri n bo kpatan à n né Abusalomu kàn. Ásaru kèmma sà, zaakú gbēderiime n ù.

⁹ Akú Zeruya né Abisai pì kínane: Ma dikiri kína, à mana gbēda gè dí gṛṛ n sṛsṛo. N tó mà gé mà a mì zṛ.

¹⁰ Akú kína pì: Zeruya néno, bó mé à ó kakaraa? Tó Dikiri mé à òne à ma sṛsṛ, akú àteni ma sṛsṛ, dí mé ani fṛ à a la à pì, bóyāi àten ke lee?

¹¹ Akú Dauda ò Abisaine kú a ìbanṅṅ n pínki à pì: À gwa, ma zīda né'ina mé àten wete à ma de. Oni Biliaminu buri díkína pṛ o dṛ yá? À a tó gwe. Tó Dikiri mé à pìne à ma sṛsṛ, à maname.

¹² Òdigṛṛ dṛro ke Dikiri ni ma wari dṛ à fīna bomene kú yā manao sṛsṛ kú òten kemene gbàra yāi.

¹³ Kú Dauda té zén kú a gbèṅṅ, Simeí té sṛsṛ pànde kpadoi, àteni a sṛsṛ àteni gbè zuzui àten bùsu fā.

¹⁴ Kú kína kú a gbē kú ò kú káaonṅṅ kà swai, ò kpàsa, akú ò kámma bò gwe.

Abusalomu kana Yurusalemu

¹⁵ Abusalomu kà Yurusalemu kú Isarailanṅ n pínki. Aitofeli kú káao.

¹⁶ Akú Dauda gbèṅṅ Usai, Aki gbē gēe à Abusalomu lè à pìne: Luda n dṛ kú aafiaao Zaaki! Luda n dṛ kú aafiaao Zaaki!

¹⁷ Abusalomu a là à pì: Gbēke kú n vī kú n gbèṅṅnaon gwe yá? Bóyāi nídi gé kú n gbèṅṅnaoroo?

¹⁸ Usai wèa à pì: Lenlo! Gbē kú Dikiri kú gbē díkínanṅṅ sè pón ma ù. Ma ze kú kína kú Isarailanṅṅ kàa pìio.

¹⁹ Abire gbera dṛ, dí mé à mana mà zṛ blene, n baasii? Lákú ma zṛṛ blè n dene nà, len mà blenne le.

²⁰ Abusalomu pì Aitofeline: À lé dawá. Bón óni kee?

²¹ Akū Aitofeli wèa à pì: Ñ gé ò wúte kú n de nò yìgisaride kú à ñ tó la òten be gwanò, de Isarailanò le ò dṣ ñ pínki kú n tò n de ye n káiro, gbē kú ò kú kúnwonò gbàna ni kara.

²² Akū ò bizakuta dṣ Abusalomunè kpé musu, akū à gèè à wùte kú a de nò pìno gwe Isarailanò pínki wára.

²³ Gɔrɔ birenɔa lé kú Aitofeli di dàmma de lán gbē kú à yá gbēka Ludaa yá bàme. Len Aitofeli lédamma de le Daudanè kú Abusalomuo ñ pínki.

17

Usai ɔndɔkena Abusalomunè

¹ Aitofeli pì Abusalomunè: Tó makūme, mani zìkarinò sé gbēnɔn dúbu kuri awɛɛpla mà péte Daudai kúnwo gwāaniala.

² Mani létea gɔrɔ kú à kpása a ɔ bɔsa, mani a fu. A gbēnɔ ni bàa lé ñ pínki, mani a de ado,

³ mani sunnè kú gbē pìno ñ pínki. Gbē kú nten wete ñ de ganan gbē pìno suna ù ñ pínki. Tó à gà, gbē kparanò ni gṣ aafia ñ pínki.

⁴ Yá pìi kè Abusalomunè nna kú Isaraila gbē zṣkɔnò ñ pínki.

⁵ Akū Abusalomu pì: Ò Aki gbē Usai sísì dṣ ò ma lákū ani o nà se.

⁶ Kú Usai kà, Abusalomu pìne: Lákū Aitofeli ò nàndí. Ò ke lákū à ò nàndí yá? Ke òsun ke lɛro. N è deramɛɛ?

⁷ Usai wèa à pì: Lé kú Aitofeli dàáwa gbàra manaro.

⁸ Ñ n de dṣ kú a gbēnɔ. Zìkari mananòme ñ ù, ò pásì lán músu nérande kú ò a néno siaa bàme. N de bi zìkariime, ani we à i gu dokɔnò kú a gbēnɔoro.

⁹ Gu kú à kun tera, anigṣ utena gbèwɛɛɛ gūn ke gukea. Tó à sù à létè ò gbēnɔa káaku sṣ, gbē kú à a baaruu mà ni pì, ò zìi blè Abusalomu zìkarinòame.

¹⁰ Bee gṣsa gbàna kú à wɔrɔgɔ vī lán músuu bànò swè ñ kèngume, zaakú Isarailanò dṣ ñ pínki kú n de bi zìkari maname, akúsṣ gṣsa gbānanɔn kú káao.

¹¹ Abire yáì lédamma yá kú má vīn dí. Ñ Isarailanò kakaranyí ñ pínki zaa Dani ari gena Besèba, ògṣ dasi lán ísirale bɔsu'atè bà, ñ doñne are zìlan.

¹² Óni a le gu kú à kun pínki, óni létea lán plí di kóte zítea nà. Àpì kú gbē kú ò kú káanonò ñ pínki, ñ gbēke ni boro.

¹³ Tó à sù à gè wète ke gūmmè sṣ, Isaraila gbē sīnda pínki ni bà sé à géo gwe, oni wète pì kátèbɔnò gátè ò táo guvuten. Bee a gbè kaso ke, oni e gwe doro.

¹⁴ Akū Abusalomu kú Isarailanò pì ñ pínki: Usai lédamma mana de Aitofeli pṣla. Dikiri mé à zèò à Aitofeli lédamma mana pìi gboro, de à le à Abusalomu ásarú ke yáì.

¹⁵ Akū Usai ò sa'ori Zadòkine kú sa'ori Abiatao à pì: Aitofeli lé dà Abusalomua kú Isaraila gbē zṣkɔnò à pì à ke lán dí bà, akū ma lé dàmma ma pì ò ke lán dí bà.

¹⁶ À gbēnɔ zì likalika ò gé ò o Daudanè ásun i swabikúkiaro, à bikú likalika, de òsun àpìi kú gbē kú ò kú káanonò dúgu zṣro yáì.

¹⁷ Yonatá kú Aimazao kú Enlogeli, zaakú oni fṣ ò bo gupuraa Yurusalemuro. Akū nòkpare zìkeri ke gèè à òñne ò gé baaruu pìi kpá kína Daudanè.

¹⁸ Akúsṣ kefenna ke ñ é, akū à gèè à ò Abusalomunè. Gbēnɔn pla pìno dà zén gṣnò, ò gèè gbēke bea Bahurimu. Lògɔ kú ɔnn gwe, akū ò gèen.

¹⁹ Akū bede pì nanò lògɔ pì né kpàale à pṣblewe fàtea, gbēke a yá dṣro.

²⁰ Kū Abusalomu gbēnɔ sù nɔgbē pì bea ò pì: Aimaza kū Yonatáo kú mámeɛ? À wēmá à pì: Ò bikù swa'onea. Ò n̄ wēte, odi n̄ ero, akú ò èra ò tà Yurusalemu.

²¹ Kū ò tà, akú gbēnɔn pla pìnɔ bôte lògɔɔ pìi gūn, ò gèè ò pì kína Daudane: N̄ bikū swaa likalika, zaakū Aitofeli n̄ kpakpa kū yā vāniome.

²² Dauda dà zén kū gbē kū ò kú káaonɔ n̄ pínki, ò bikū Yodaa. Kū gu dò, n̄ gbēke dí g̃ro, ò bikū n̄ pínki.

²³ Kū Aitofeli è òdi zì ke a lédamma yāaro, à fùte à gàarii yì a zaakine à tà a be wēten. À a be pónɔ nàkōa, akú à a zīda lòko à gà, akú ò a vī a de miraween.

²⁴ Dauda gèè Manaimu, akú Abusalomu bikū Yodaa kū Isarailanɔ n̄ pínki.

²⁵ Abusalomu Amasa dìte zìkarinɔ gbē zōk̃ ù Yoabu gēn̄ ù. Amasa bi Sumaila buri Yeta néme. A dan Naasa né Abigaili ù, Yoabu da Zeruya dakūname.

²⁶ Isarailanɔ kū Abusalomuo bùraa kè Giliada bùsun.

²⁷ Kū Dauda kà Manaimu, Naasa né Sobi, Raba wēte kū à kú Amōninɔ bùsun gbē sù kú Lodēba gbē Amieli né Makio kū Rogelimu kū à kú Giliada bùsun gbē Bazilaio.

²⁸ Ò sù kū wutebɔnɔ kū tanɔ kū oronɔ kū éseo kū nagáo kū wísitio kū pòblewe kpatanaao kū bláo kū dò pónɔ

²⁹ kū zōo kū vífaaniio kū sá n̄bɔɔɔo kū gàsiio, ò kpà Daudaa kū gbē kū ò kú káaonɔ ò ble, zaakū ò pì: Nà kú ímio gbē pìnɔ dè gbárannan, ò kpàsa.

18

Abusalomu ganaa

¹ Dauda gbē kū ò kú káaonɔ kàkara, akú à gbē zōk̃nɔ dìtedite gbēnɔn wàa sɔsɔɔronɔne kū gbēnɔn basɔsɔɔronɔ.

² Akú à a zìkarii pìnɔ kpàatete gà aak̃. À gà do nà Zeruya né Yoabune a ɔì, a do s̃s̃ Yoabu dakūna Abisai ɔì, a do s̃s̃ Gata gbē Itai ɔì. Akú kína pì a zìkarinɔne: Makūme mani doáre are.

³ Akú gbēnɔ pì: Nsun géro. Tó o sù o bàa lè, oni ó yā daro. Bee tó ó gbē kpadonɔ gága, oni ó yā daro. Mɔk̃n̄ òteni n̄ gwa de gbēnɔn dúbu kurinɔla. N̄ kpanawái wēte gūn mé à mana.

⁴ Akú kína pínne: Lákū à kèáre mana n̄an mani ke. Kína gèè à zè b̄n̄ile sare, akú zìkarinɔ bôte gà kū gáao gbēnɔn basɔsɔɔronɔ kū gbēnɔn wàa sɔsɔɔronɔo.

⁵ Akú kína yā dìte Yoabune kū Abisaio kū Itai ò pì: À ke kefenna Abusalomune busebuse ma yái. Zìkarinɔ yā kū kína dìte gbē zōk̃nɔne Abusalomu yā musu mà n̄ pínki.

⁶ Zìkarinɔ bôte ò gèè lákpen, de ò zì ká kū Isarailanɔ, akú ò s̃i k̃s̃ té Eflaimu dāk̃on.

⁷ Dauda zìkarinɔ z̄li blè Isarailan̄a. Gbē kū ò gága zì bireanɔn dasi, gbēnɔn dúbu barome.

⁸ Z̄li p̄i dà bùsuu p̄ila p̄ínki, akú z̄i b̄irea s̄ente gbēnɔ blè dasi de f̄enedala.

⁹ Kū Abusalomu kpákū kū Dauda gbēnɔ, à dina baragbās̄ kpe. Akú baragbās̄ p̄ii ḡè gbiri lí z̄ók̃ ḡànɔ gbáru, akú a wakaa kpà lígān ḡinḡin, akú a s̄s̄ p̄ii ḡè z̄éla, à ḡò lokona lígān gwe.

¹⁰ Kū gbēke a è, à gèè à pì Yoabune: Ma Abusalomu è lokona lígān.

¹¹ Akú Yoabu pì gbē kū à baaru p̄ii kpàarene: B̄ɔɔ? N a è yá? B̄óyāin̄ n̄di a lé n̄ d̄eroo? De yā ma n̄ gba andurufu kuri kū z̄lka'asaa.

12 Akū gbē pìi wè Yoabua à pì: Bee tó ò andurufu wàa sɔɔro ȳ ò kà ma ɔn, mani f̄ m̄ ò pá kína né p̄iario, zaakū kína yā ditenne kū Abisaio kū Itαιο ó sá mà, à pì ò ke kefenna Abusalomune busebuse.

13 Tó ma a dè, de ma ásarú kè ma z̄idaneme. A ke utena kinanero, mɔkɔn s̄ ìni ze k̄maoro.

14 Yoabu pì: Mani n dā doro. Akū à sári s̄onte sè mèn aakɔ, à ḡe à Abusalomu z̄ò a swèn ḡɔɔ kū à lokona lígān bēne.

15 Akū Yoabu z̄ikapɔnɔseri gbēnɔn kurinɔ likai ò a dè.

16 Akū Yoabu kuru pè à a z̄ikarinɔ dàdā, akū ò kámma bò kū petena Isarailanɔio.

17 Ó Abusalomu ḡe sè ò zù wèe z̄ɔkɔ gūn lákpen gwe, akū ò gbèe kàkaraa, à ḡò gbèdidik̄sana z̄ɔk̄ ũ. Isarailanɔ s̄ ò bàa lè, n̄ baadi tà a bea.

18 Ḡɔɔ kū Abusalomu kun, à gbèe pète a z̄idane Kína guvuten, zaakū à pì á néḡgbē v̄iro, akū á ye a t̄ garo. À a z̄ida t̄ kpà gbè kū à pète piine, akū òdiḡò gwe sísi Abusalomu D̄ngup̄ ari kū a gbārao.

Dauda Abusalomu ga baarumana

19 Zad̄oki né Aimaza pì: N̄ tó mà bàa lé mà gé baaru kpá kinané, lákū Dikiri yā nna kpàa nà à a bò a iberenɔ ɔ̄.

20 Akū Yoabu p̄ine: Ìni le n̄ baaru kpá gbāraro, sé ḡɔɔ pānde z̄i. Gbāra p̄ó d̄in ìni kpáro, kū kína né gā yāi.

21 Akū Yoabu pì Etiopia burine: N̄ gé n̄ yā kū n è o kinané. Akū Etiopia buri p̄i kùte Yoabune à fùte kū bàao.

22 Zad̄oki né Aimaza èra à pì Yoabune: Bee deramee, n̄ tó mà bàa lé màḡò té Etiopia buri pì kpe. Akū Yoabu p̄ine: Né, b̄oyāi n̄ ye n̄ ḡee? Baaru p̄i niḡò àre v̄innero.

23 Akū Aimaza pì: Bee deramee, má ye mà géme. Akū Yoabu p̄ine: N̄ gé! Akū à bàa lè à ḡe à b̄òte kū swa sare zéo, à Etiopia buri p̄i kè.

24 Dauda vutena w̄ete b̄inile gbà mèn planɔ dagura. Gudákp̄arii didi b̄inia ari gānu p̄i musu. Kū à wé zù, à gbēke è à té kū bàao.

25 À lé zù k̄inai à òne. Akū kína pì: Lákū à té ado nà, àten su kū baaru nnaome. Kū àten su, à kà káni.

26 Akū gudákp̄arii p̄i gbē pānde è d̄o, àten bàa lé. À lé zù zédákp̄arii à pì: Gbē pānde té a kpe dire kū bàao, àten su d̄o. Akū kína pì: Àten su kū baaru nnaome d̄o se.

27 Akū gudákp̄arii p̄i pì: Ma è gbē káaku bàasina de lán Zad̄oki né Aimaza bàasinaa bà. Akū kína pì: Gbē maname, baaru nnan àten suo.

28 Aimaza lé zù k̄inai à pì: Aafia kun! Akū à kùte kinané à mù pète z̄ite à pì: Ó Dikiri n Luda sáabu kpá, à gbē kū ò kùsee b̄irimmanɔ kpamma, ma dikiri kína.

29 Akū kína a là à pì: Kefenna Abusalomu kun kū aafiaaó yá? Aimaza wèa à pì: Kū Yoabu teni n z̄b̄leri z̄i kū makū n z̄b̄leriio, ma mà zuka fùte manamana, ama má d̄s tó b̄ó mé à s̄uro.

30 Kína pì: N̄ ze kpado la ḡia. Akū à zè gwe.

31 Kū Etiopia buri sù, à pì: Ma dikiri kína, ma sunne kū baaru nnaome. Dikiri yā nna kpamma gbāra, à n bo gbē kū ò bò n kpenɔ ɔ̄.

32 Akū kína a là à pì: Kefenna Abusalomu kun kū aafiaaó yá? Etiopia buri p̄i wèa à pì: Ma dikiri kína, Luda tó n iberenɔ kū gbē kū ò fùte òten wari d̄ommanɔ ḡs lán kefenna p̄i bà.

³³ Swèe kè kínagu, à didi à gè kpé kú à kú gānu pìi musu, akú à sò dò gwe. Goro kú àten didi gwe à pi: O'o ma né Abusalomu! Ma né Abusalomu! Ma gana n gēne ũ sàna yá! Abusalomu ma né! Ma né!

19

Yoabu kpakēna Daudai

¹ Ò pì Yoabune: Kína ten sò do, àten wēnda ke Abusalomu yā musu.

² Zì birea zìkarinò zìblena ponna li wēndakena ũ, zaakú ò mà ò pì, kína nèsee yàka a né yā musu.

³ Zì birea zìkarinò gè wēten soro soro lán gbē kú ò bàa lè zìlan, wé'i n kúnò bà.

⁴ Kína pò kú a ānla, àten wēnda sò do àten pi: O'o ma né Abusalomu! Abusalomu ma né! Ma né!

⁵ Akú Yoabu gèe à kína lè kpén à pi: N wé'i dà n gbēna gbāra. Ò n bo gbāra kú n nēgōgbēnò kú n nēngbēnò kú n nōnò kú n nò yìgisaridenò.

⁶ N zāngurinò n yēnyī, akú n zā n yenyīdenogu. N mōwewe gbāra, ókōnò n zìkari gbē zōkōnò kú ò gbēnò ódi kánne pòke ũro. Ma dō sà, tó Abusalomu kun gbāra, akú ókōnò o gaga ó pínki, abirekú mé ani kenne nna.

⁷ N fute n bo sà. N gé n n gbēnò nèse kpátēnne. Ma sinne kú Dikirio, tó nídi géro, n gbēke ni i kúnwo la gwāanialaro. Abirekú ni kenne vāni de yā vāni kú à n le zaa n kefennakegoro ari suna gbārara.

⁸ Akú kína fute à gèe à vùte bīnilea. Kú ò ò gbēnōne kína vutena gānun, akú ò sù ò zè a arē n pínki.

Dauda gbēsenaa

Isarailanò bàa lè, baadi tà a bea.

⁹ Isaraila burinò té pínki gbēnò ten lékpakōana ke ò pì: Kína ó sí ó iberenò a ò bó Filisitininò ũ, akú à bàa lè à bò ó būsun Abusalomu yāi.

¹⁰ O Abusalomu kà kpatan, akú à gà zìlan. Bón àten dā kú kína gbēsenaaoo?

¹¹ Kína Dauda gbēnò zì sa'ori Zadokia kú sa'ori Abiatao à pi: Yā kú Isarailanò ten ò pínki gè ma sán zaa ma kúkia la. À yā dikína gbeka Yuda gbē zōkōnò à pi: Bóyāi a gō kpe kú ma gbēsenaaoo?

¹² Ma gbēnò, pò dokōnōnò ó ũ, ó aru dokōnōme. À kè dera a gii kè kú ma gbēsenaaoo?

¹³ N o Amasane pò dokōnōnò ó ũ, ó aru dokōnōme. Tó mádi tó à gō ma zìkarinò gbē zōkō ũ Yoabu gēne ũ zaa gbāraro, Luda yā kemene pāsīpāsī.

¹⁴ A yā Yudanò swèe blè, n lé kè dokōnò, akú ò légbāzà kēne ò pi: N su kú n gbēnò n pínki.

¹⁵ Kína ten su, à kà Yodai, akú Yudanò gèe daale zaa Giligala, de ò bikú káao swa piia.

¹⁶ Gera né Simeí, Biliaminu buri kú à kú Bahurimu wà à gé da kína Daudale kú Yudanò.

¹⁷ Biliaminu burinò kú káao gbēnò wàa soro. Solu begwari Ziba gèe do kú a nēgōgbē gbēnò gēronò kú a zìkeri gbēnò baronò. Ò wà ò kà Yoda léa kína ā,

¹⁸ de ò le ò bikú kú kínabedenò, ò yā kú ani ke kínane nna ke yāi. Akú Gera né Simeí wùte kína arē ari àgō gé bikú Yodaa.

19 À pìnc: Ma dikiri, òsun ma taari yá daro. Yá vání kú makú n zòbleri ma kènnè gɔɔ kú n bo Yurusalemu sún dɔnguro. Ma dikiri kína, òsungɔ yá pì kúna n swèè gúnlo.

20 Makú n zòbleri, má dɔ kú ma durunna kè. Yusufu burinɔ té n pínki, makúme ma doñne are ma su danle gbāra ma dikiri kína.

21 Akú Zeruya né Abisai pì: Simeí kína kú Dikiri kàa kàme. Adi ká ò a deroo?

22 Akú Dauda pì: Zeruya nénɔ, bón ó vī kɔoo? Á ye à zé zòmene gbāran yá? Óni gbèke de Isarailanɔ busun gbāraro, zaakú má dɔ gbāra kú makúme Isarailanɔ kína ũ.

23 Akú kína pì Simeine: Īni garo. Akú kína la dàne.

24 Solu daikore Mefibose gèe da kínale. Zaa gɔɔ kú kína bò wèten ari gɔɔ kú à sù aafia, Mefibose dí a gbá pípiro, adi a yíká zɔzɔro, adi a pónɔ pípiro.

25 Kú à bò Yurusalemu à sù à dà kínale nà, akú kína a là à pì: Mefibose, À kè dera ní gé kúmaoroo?

26 À wèa à pì: Ma dikiri kína, ma zíkèri mé à òndɔ kèmene. Ma òne à gàari yímene ma zaakine mà dia mà gé kúnwo, zaakú ereren ma ũ.

27 Ma dikiri kína, akú à gèe à makú n zòblerii yàka n Kínaa. Ma dikiri kína n

de lán Luda malaika bàme. N ke lákú à kènnè mana nà.

28 Ma dikiri kína, à de yá n ma de bedenɔ dàde n pínki, akú n makú n zòbleri baka kàkara kú n gbè kú òdi pɔ ble leelenɔ. Má zé vī mà kúte ke kènnè doro.

29 Akú kína pìnc: Yá kpaten ĩni o dɔɔ? Ma dite mɔkɔn kú Zibao, à zíte kpaatekɔneme.

30 Akú Mefibose pì kínane: Ma dikiri kína, lákú n su be aafia nà, n tó à sé pínki.

31 Giliada búsú gbè Bazilai bò Rogelimu à gèe ze kínane ari Yoda bara dire.

32 Bazilai zì kú manamana à kà wè basiikɔ. Á kína yàrii kè gɔɔ kú à kú Manaimu, zaakú aruzekede zɔkɔme.

33 Akú kína pìnc: N bikú kúmao, mani n gwa ma bea zaa Yurusalemu.

34 Bazilai wèa à pì: Wè ùgba mé à gòmene andunia gún kú mà tá kúnwo Yurusalemuu?

35 Ma ka wè basiikɔ kò. Má pɔ mana kú a vānio dɔkɔne dɔ yá? Makú n zòbleri mani fɔ mà pɔ kú ma blè ke í kú ma mī nna ma dɔ yá? Mani gɔgbè ke nɔgbè lèsirinɔ kòto ma dɔ yá? Ma dikiri kína, n tó mà aso lagonne.

36 Makú n zòbleri óni Yoda bikú leele, mà zenne kánikāni gwe. À kè dera ní ye n fīna bomene lee?

37 Makú n zòbleri, n tó mà era mà tá ma be wèten, de māsun ga ma de kú ma da mirao zāro yāi. N ma né n zòbleri Kimamu gwa la. Ma dikiri kína, n tó à bikú kúnwo. N ke n lákú à kènnè mana nà.

38 Akú kína pì: Kimamu ni bikú kúmao. Mani yá kú à kènnè mana kene, yá kú n gbèkama sɔ pínki mani kenne.

39 Gbè sīnda pínki bikú Yodaa, akú kína bikú. Kína lé pè Bazilaia à sa mana òne, akú Bazilai èra à tà be.

40 Kú kína bikú à gèe Giligala, Kimamu bikú káao.

Yuda zīkarinɔ n pínki kú Isaraila zīkari kpadonɔ kína bikú.

41 Akú Isaraila buri pínki sù ò kína lè ò pìnc: Bóyāi ó gbè Yudanɔ bikú káao kpāni, mɔkɔn kú n bedenɔ kú n gbēnɔ pínkii?

42 Akú Yudanɔ wèrma ò pì: Kú kína de ó dane ũ yāime. Bóyāi yá bire kèare ĩnii? Ódi kína zāna blero, ódi a pɔke sí ó pɔ ũro.

43 Akū Isarailanɔ pi Yudanɔne: Zaakū ó buri leu kurime, ó ɔ kú kú kína Daudao de á pɔla. Bɔyáí a ó díte futaa? Ókɔnɔme o kína gbesena yá ò káakuroo? Ama Yudanɔ wena pásí de Isarailanɔ pɔla.

20

Seba bona Dauda kpe

1 Gaavude ke mé à kú gwe, a tɔn Seba, Bikiri né, Biliaminu burime. Akū à kuru pè à pi:

Ó baka kú kú Daudaoro,
ó bàka kú kú Yesé néoro,
ákɔnɔ Isarailanɔ, á baadi tá a bea.

2 Akū Isarailanɔ kè Daudaa ń pínki ò gèè ò nà Bikiri né Sebaa, ama Yudanɔ zè kú ń kínao bona zaa Yodai ari Yurusalemu.

3 Kú Dauda sù a bea Yurusalemu, à a nɔ yìgíсарide gbènon kuri kú à tò òten be gwano sè à ń ká be ken ògɔ ń dákpa. Dauda ń gwá, ama adi wúte kúwo doró. Ó ń káka kpén gyaanɔnɔ ume ari ò gèè ò gágao.

4 Akū kína pi Amasane: Ń Yuda zikarinɔ sísi ò kakaramai gɔɔ aakɔ dagura. Mɔkɔn sɔ, ñigɔ kú lame.

5 Amasa gèè à Yudanɔ sísi, ama à gii kè de gɔɔ kú kína ditenela.

6 Akū Dauda pi Abisaine: Bikiri né Seba ni wari dɔwá tera de wari kú Abusalomu dɔwála. Ń ma gbèno sète à pétei, de àsun sí wète bñiden à piti ó ɔiro yáí.

7 Akū Yoabu gbèno kú kína dákparinɔ kú zikarinɔ ń pínki ò bòte Yurusalemu ò pète Bikiri né Sebai.

8 Gɔɔ kú ò kú gbè gbèntè kú à kú Gibiɔ sare, akū Amasa sù danle. Yoabu zika'uta dana, a fène dɔna a pi. Kú à nà Amasai, à fène pii wòto a plen

9 à pìne: Ma gbè, ń aafia yá? Akū à Amasa kú a lékásáa kú a ɔ plao lákú à ye à lé péaa bà.

10 Amasa dí fène kú à kú Yoabu ɔn tàasi káro, akū Yoabu a zòo a gberen, a nukáninɔ bòte à kàte zíte. Yoabu dí era à a plade zò doró, zaakū à gà kò. Akū Yoabu kú a dakúna Abisaio pète Bikiri né Sebai.

11 Yoabu ibanɔ do gò zena Amasala à pi: Gbè kú à zè kú Yoabuo kú Daudao, à do Yoabui.

12 Aru dana Amasa gèla zédan, akū zikari kú òten sunɔ zè òten gwa ń pínki. Kú Yoabu ibaa pii è gbè kú òten su gweno ń pínki ò zè òten gwa, akū à Amasa gèè gàte à gòo zén à díte sèn, akū à uta kùala.

13 Kú à gàte à gòo zén le, gbè sinda pínki bò à tè Yoabui, akū ò Bikiri né Seba gbèse.

14 Seba lika Isaraila burinɔ bùsuui pínki ari Abeli Betemaka, akū Beri burinɔ sù ò kákara ò tèi gwe.

15 Yoabunɔ sù ò likai zaa Abeli Betemaka. Ó bùsuu kàtekatè wète bñi sare, akū òten wete ò bñi pii gboro.

16 Akū nɔgbè ɔndɔde ke lé zù zaa wète gún à pi: À sá kpá! À sá kpá! Ń o Yoabune à su la, mà yá one.

17 Kú Yoabu nà nɔgbè pii, akū à a là à pi: Mɔkɔmme Yoabu u yá? À wèa à pi: Makúme! Akū à pìne: Ń sá kpá makú n zòbleri yáí. À pi: Ma sá kpá.

18 Akū nɔgbè pii pi: Ódi pi yá, ń yá gbeka Abelidenɔa, yá le à mì de.

19 Ó kun yámete sari Isaraila gbē nánanidenɔ ũ, akū nten wete ñ Isaraila wēte tóde dí kakate yá? Bóyáí n̄ ye ñ Dikiri wēte dee?

20 Yoabu wèa à pi: Gyam! Oi! Má ye mà á dedero. Má ye mà á wēte kakatero.

21 Lenlo! Gbē kū òdi pine Bikiri né Seba, Eflaimu burinɔ bùsu s̄s̄ide gbē mé à fùte kína Daudai. À gbē mèn do pi kpáma, mani go á wētela. Akū nɔgbē pii pine: Ñ ma! Oni a mì zunne zaa b̄ni musu.

22 Nɔgbē pii gèe à a gbēnɔ lè kū a ɔnd̄okeo, akū ò Bikiri né Seba mì z̄ò ò zù Yoabun̄e. Yoabu kuru pè, akū ò fák̄ōa, ò wēte pii tò gwe. Baadi tà a bea, akū Yoabu pii tà kína k̄inaa Yurusalemu.

Dauda ibanɔ

23 Yoabun̄e Isaraila z̄ikarinɔ p̄inki gbē z̄ōk̄ō ũ. Yoyada né Benayame dogarinɔ gbē z̄ōk̄ō ũ.

24 Adoniramume z̄ōnɔ gbē z̄ōk̄ō ũ. Ailudi né Yosafatame baarukpari ũ.

25 Sevame takadak̄eri ũ. Zad̄oki kū Abiataoome sa'orikinɔ ũ.

26 Yairi gbē Irame Dauda kp̄asi ũ.

21

F̄nabona Gibiɔdenɔne

1 Nà kun Dauda ḡɔɔa, à ḡi k̄e ari w̄e aak̄ō. Dauda Dikiri are w̄ete, akū Dikiri pi: Solu yāime. Gbēdeyā w̄i a be musu, kū à Gibiɔdenɔ d̄ede yāi.

2 Akū kína Gibiɔdenɔ sisi à yā ón̄ne. Gibiɔdenɔn de Isarailanɔ ũro, Am̄ori buri kū ò ḡn̄ome. Isarailanɔ la d̄ān̄ne yā ò pi oni n̄ dedero, akū Solu w̄ete à n̄ lakiti ke a aniak̄ena Isarailanɔne kū Yudanɔ yāi.

3 Akū Dauda Gibiɔdenɔ là à pi: Bón á ye mà keáree? Deran mani kúte keáre, de à le à Dikiri gbēnɔ s̄ábu kp̄aa?

4 Ò w̄e à ò pi: Ó z̄é v̄i ò andurufu ke wura gb̄eka Solua ke a bedeanɔro, akūs̄ò ó z̄é v̄i ò Isaraila gb̄eke dero. Akū Dauda n̄ lá à pi: Áten pi deramee? Bón mani keáree?

5 Ò w̄e à ò pi: Gbē kū à ó d̄ede à lé kp̄ak̄ūs̄uwái à ó láka de à le à ó buri bo Isarailanɔ ḡn̄ yāi,

6 tó ò a buri ḡōgbē mèn supplanɔ kp̄awá, óni n̄ loko lía Dikiri are Gibea, kína Solu kū Dikiri k̄aa pi be w̄eten. Akū kína pi: Mani n̄ kp̄áawame.

7 Kína dí Yonatā né Mefibose, Solu daikore kp̄ám̄maro, lé kū ò k̄e Dikiria leele kū Yonatāo yāi.

8 À négōgbē gbēnɔn pla kū Aya n̄nɔgbē Rizipa i kū Soluoo s̄e. N̄ t̄n̄ dí: Am̄oni kū Mefiboseo. À négōgbē gbēnɔn s̄ɔɔro kū Solu n̄nɔgbē Meraba i kū Meola gbē Bazilai né Adielionɔ s̄e d̄o.

9 Á n̄ ná Gibiɔdenɔne n̄ ɔ̄i, akū ò n̄ loko lía s̄̄s̄i musu Dikiri are. Gbēnɔn suppla p̄inɔ ḡa leeleme, ò n̄ d̄ede p̄ó dúfu kekeḡɔɔa.

10 Aya né Rizipa uta kasanɔ s̄e à kp̄ate a z̄idane gb̄eaa gwe. Zaa p̄ó dúfu kekeḡɔɔa ari legū ḡe à ḡe p̄inɔ gb̄e, àdiḡó ḡi b̄ān̄ne ò diin̄ma f̄anant̄e, àdiḡó ḡi s̄ente n̄b̄n̄ne ò nañȳi gw̄āni.

11 Ò yā kū Solu n̄ ȳiḡisaride pii k̄e ò Daudane,

12 akū à ḡe à Solu kū a né Yonatāo wánɔ s̄ete Yabesi Giliadadenɔ kia. À sù à lè ò n̄ ḡenɔ s̄ete kp̄ani Betesá ḡānulea, gu kū Filisitininɔ n̄ loko b̄inia Solu dena Giliboa ḡbera.

13 Dauda tò ò n̄ ḡewa p̄inɔ s̄ete ò t̄ào, ò k̄akara kū gbē kū ò n̄ loko p̄inɔ ḡewanɔ,

14 akū ò v̄l Solu de Kisi miran Zela, Biliaminu burinò b̀̀sun. Ò yá k̀́ kína d̀̀te k̀̀e p̀́nki, akū Luda adua k̀́ ò k̀̀e Isarailanò b̀̀su yá musu s̀̀i k̀́nwo.

Gb̄e gb̀̀anagbananò d̀̀ed̄ena

15 Filisitininò era ò z̀̀li kà k̀́ Isarailanò d̀̀. Dauda k̀́ a gb̄enò g̀̀e ò z̀̀li kà k̀́nwo. K̀́ Dauda gb̀̀ana làka,

16 akū gb̄e gb̀̀anano buri Isibi Benòbu p̀̀i áni Dauda dem̄e. A m̀̀got̄e s̀̀ari tikisi de kiloo aak̀̀la, à f̀̀eneda dufu lokona.

17 Akū Zeruya né Abisai kp̀̀ai à Filisitini p̀̀i d̀̀. Akū Dauda gb̄enò la d̀̀ane ò p̀̀i: Ìni gé k̀́oo z̀̀lan doro, de ó Isarailanò fitila s̀̀un garo yá.

18 Abire gbera òten z̀̀li kà k̀́ Filisitininò Gobu, akū Usa gb̄e Sibekai gb̄e gb̀̀ana buri k̀́ òdi pine Safa d̀̀.

19 Z̀̀li era à f̀̀ute k̀́ Filisitininò Gobu d̀̀, akū Betilihamu gb̄e Yairi né Elana Gata gb̄e Golaya dak̀̀na Lami d̀̀. Lami s̀̀ari pá de lán bizat̀̀ari g̀̀do lí bàme.

20 K̀́ òten z̀̀li kà k̀́nwo Gata d̀̀, gb̄e tikisi ke k̀́ gwe, a ɔnenò k̀́ a gb̀̀anano m̀̀en suddodome, à k̀̀e p̀́nki baraas̀̀oro donsari. Gb̄e gb̀̀anano burime d̀̀.

21 À k̀̀usee b̀̀iri Isarailanò, akū Dauda v̄̀ni Sim̄e né Yonatá a d̀̀.

22 Gb̄enon siik̀̀ p̀̀ino bi Gata gb̄e gb̀̀anano burinòme. Dauda k̀́ a gb̄enò mé ò ní d̀̀de.

22

Dauda Dikiri sáabukpana a z̀̀blena yá musu

(Zab 18)

1 K̀́ Dikiri kína Dauda bò Solu k̀́ a ibere kparanò ɔ̄, à l̀̀e dà k̀́ Dikiri t̀̀o

2 à p̀̀i:

Dikirime ma gb̄esi k̀́ ma zeki gb̀̀anao ù,
ma surabariime.

3 Ma Ludame ma gb̄esi ù, madi nai.

Àkume ma s̄gbako ù
ma surabari gb̀̀ana k̀́ ma guleio,
ma uteki k̀́ ma bokio,
àdi ma sí gb̄e p̄s̄ina.

4 Dikiri kà ò a sáabu kpá.

Madi a sísi, àdi ma bo ma iberenò ɔ̄.

5 Gó'ite vl̀̀e k̀́mao,
ís̄̄ k̀́ àdi ní kakate teni ma ble.

6 Mira bànò likamai,
ga tankute kp̀̀akpamene ma are.

7 K̀́ má k̀́ wari g̀̀n le, ma Dikiri sísi,
ma wiki l̀̀e ma Ludaa,
akū à ma k̀̀otoo mà zaa a bea,
ma wiki kà a k̄naa, à g̀̀e a s̄n.

8 Z̄ite l̀̀kaluka à ỳ̀ḡaỳ̀ḡa,
kp̄ino d̀̀gedege ari ní z̀̀nin.
Ò l̀̀kaluka k̀́ a p̀̀o f̀̀e yá.

9 T̀̀usukpe bò a ỳ̀n,
té k̀́ àdi ní kpata bò a l̀̀n,

a ȳnɔ tɛn tɛ kɛ a arɛ.

10 À musu wɛ̀ à k̄ipa,
legū sisi a gbá gbáru.

11 Àtɛn vura dina kerubu kpɛ,
àtɛn yàa kɛ ìala.

12 À gusira dà a z̄idala,

ludambe sira k̄u a k̄ukila.

13 Zaa a gakuri tɛkɛnaa gūn
legū tɛn pí pásipāsī.

14 Dikiri pàta zaa musu,
Luda Musude kòto dɔ legūpūtana ũ.

15 À kàa fà ma ibɛrɛnɔa à n̄ fàk̄ɔa,
à tò legū p̄imma à p̄èimma.

16 Kū Dikiri pàtaruma,
kū à p̄ò bò a ȳin,
ísira z̄itɛ bò gupuraa,
andunia z̄ini ḡò katɛna pótompo.

17 À ɔ̀ bò zaa musu à ma kū,
à ma bo swada gūn.

18 À ma si ma ibɛrɛ gbāna ɔ̄i
kū ma zānguri kū n̄ gbāna demalanɔ.

19 Ò l̄ɛtɛma ma sunyikɛgɔɔa,
ama Dikiri z̄ɛ k̄umao.

20 À ma bo à ma gba m̄ɛporoki,
à ma sura bà kū à yemai yāi.

21 Dikiri yā k̄ɛmɛnɛ ma n̄ɛsɛmana l̄ɛn,
à f̄ina b̄ɛmɛnɛ ma gbās̄isarikɛ l̄ɛn.

22 Zaakū má Luda yāditenanɔ kūna,
mádi yā vāni kɛ ma a Luda tònlo.

23 A dokayānɔ d̄iḡɔ domɛnɛ arɛ p̄inki,
mádi kpɛ li yā kū à d̄itɛnɔnɛro.

24 Má konna taari v̄i Dikirinero,
má a z̄ida kūna durunna sari.

25 Dikiri f̄ina b̄ɛmɛnɛ ma n̄ɛsɛmana l̄ɛn,
zaakū à è má kun gbās̄i sari.

26 Náanidɛmɛ n ũ náanidenɔnɛ,
taarisaridɛmɛ n ũ taarisaridenɔnɛ.

27 N̄ swás̄wa gb̄ɛ swás̄wanɔnɛ,
ama ndi ibɛrɛ kpá kū gb̄ɛ d̄òɔsaridenɔo.

28 Ndì z̄idabusarinɔ sura ba,
ndì z̄idabirinɔ lago.

29 Dikiri, m̄ok̄ɔmmɛ ma fitila ũ,
Dikiri, ndì ma gusira litɛ gupura ũ.

30 Kū n gbānao mani f̄ɔ mà kusi karaaa,
ma Luda ḡai mani f̄ɔ mà v̄i gb̄lla.

31 Luda díkína s̄s̄ a yáƙena papana,
Dikiri yá mamberu v̄íro, à swáswa,
à de s̄s̄gbako ũ gbē kū ò nàin̄on̄e.

32 Dikiri baasiro, dín Luda ũu?
Ó Luda baasiro, dín gb̄esi ũu?

33 Luda mé àdi ma gba gbāna,
àkū àdi zé poromene súsu.

34 Àdi tó ma gbá kái ḡs̄ nna lán z̄s̄ p̄s̄ bà,
àdi tó màḡs̄ t̄aa ò gulein̄o musu.

35 Àdi z̄lkanaa dadamene,
ari ma ḡàs̄a ni f̄s̄ à m̄ògotē s̄á ḡá.

36 Ndi n z̄lblena s̄s̄gbako kpáma,
ndi nate ñ ma t̄s̄ bo.

37 Ndi ma zé yàasa k̄umene,
de ma gbá s̄ún sataro.

38 Ma pete ma iber̄en̄o ma n̄ dúgu z̄s̄,
mádi era mà suro, sé ma ge ma n̄ dede.

39 Ma n̄ wiwi dúgudugu, odi f̄s̄ ò f̄ute doro,
ò l̄ete ò ḡs̄ katena ma gbá ḡēi.

40 N ma gba gbāna ma z̄l̄i k̄ào,
n tò ma iber̄en̄o m̄i n̄atemene.

41 N tò ma z̄angurin̄o kpe li,
akū ma a iber̄e pin̄o k̄akate.

42 Ò wiki l̄e, gb̄eke dí n̄ sura baro,
ò lé z̄ù Dikirii, adi weñmaro.

43 Ma n̄ ké nékun̄eku lán b̄usutiti bà,
ma t̄aa òr̄ma lán zé ḡūn b̄ok̄o bà.

44 N ma bo ma gbē kū ò f̄ut̄emain̄o ɔ̄l̄,
n ma ke burin̄o m̄ide ũ.

Buri kū má n̄ d̄s̄ron̄o di z̄ò blemene,

45 buri z̄l̄t̄on̄o di k̄á n̄atemene.

Tó ò ma yá mà, òdi m̄i n̄atemene.

46 N̄ k̄á di ga,

òdi bo n̄ k̄úki gb̄anan̄on̄ k̄ú lukanaao.

47 Dikiri kun! Arubarikademe ma gb̄esi ũ!

Ò Luda ma gb̄esi ma surabari t̄s̄ bo!

48 Luda mé àdi m̄ora k̄ámmamene,

àdi tó burin̄o m̄i n̄atemene,

49 àdi tó mà piti ma iber̄en̄o.

N ma gba gbāna de ma z̄angurin̄ola,
n ma bo gbē pás̄in̄o ɔ̄l̄.

50 Abire yáí mani n̄ s̄áabu kpá burin̄o té,
mani n̄ t̄s̄ kpá, Dikiri.

51 Dikiri di z̄l̄ z̄s̄k̄s̄ ble k̄ina kū á s̄ene,
àdi gb̄eke ke k̄ina kū á k̄aane,
makū Dauda kū ma burin̄o

ari gɔɔ sɪnda pɪnki.

23

Yā kpɛde kū Dauda òo

¹ Yā kpɛde kū Dauda òon dí.

Yɛsɛ né Dauda yān dí,
gbē kū Luda a gbà gbāna yā'onaame.

Yakubu Luda a kà kína ũ,
àkūmɛ Isarailanɔ lɛdari mana ũ.

² Dikiri Nini yā dàmene,
a yā da ma lén.

³ Isarailanɔ Luda yā ò,
Isarailanɔ Gbēsi pìmene:

Tó gbē kí blè gbēnɔa a zéa,
tó à kí blè vɪnakena Ludane gūn,

⁴ àdigɔ de lán ifántɛ bɔtena gupura bàme,
lán gudɔna gukɛkɛanaa bà,
lán legū kū àdi tó sè butɛ bà.

⁵ Ma bedenɔn nna kū Ludaoroo?
A bàka nigɔ kú kūmao ari gɔɔ sɪnda pɪnki.

À a yā gɔgɔ pɪnki, à sika vīro.

Ani bo kū ma surabanaaoroo?

Ani pɔ kū má a ni vī kpáma pɪnkiroo?

⁶ Gbē pānɔn de lán lɛɛ bàme,
òdi zɔ ò zukūname, òdi kū kyáuro.

⁷ Gbē kū à ye à ɔ kea,
séto àgɔ gɔkɛbɔ ke gò kūna,
àdi té naa gu kū à kún.

Dauda gɔsa gbānanɔ

⁸ Dauda gɔsa gbānanɔ tɔn dí. Takemɔ gbē Yasɔbeamumɛ zɪkari tóde gbēnɔn aakɔnɔ gbē zɔkɔ ũ. Àkū mé à sári sè gbēnɔn wàa siikɔnɔi à n zɔzɔo n pɪnki gɔɔ dokɔnɔ zī.

⁹ Gbē bire gbera Dodai né Elɛaza, Ahoa gbē kú zɪkari gbēnɔn aakɔ pɪnɔ té dɔ. À kú kú Daudao gɔɔ kú Isarailanɔ kàkara ò zɪi kà kú Filisitininɔ zaa Pasadamimu. Isarailanɔ bɔru kpe kpa,

¹⁰ àkū mé à fùte à Filisitininɔ dɛdɛ ari a ɔ wà à gò fɛnɛda pá kūna. Dikiri tò à zɪi blè manamana zī birea. Zɪkari kparanɔ èra ò sù ò a lè, ama pɔnɔ porona gɛnɔa yāime.

¹¹ Gbē dí gbera Age né Sama gusísìde gbē kun. Kū Filisitininɔ gāa kàkara gu kú blá bú kún, Isarailanɔ bà lɛnɛ,

¹² àkū mé à zè à gí bú pì dagura. À bú pìi sɪmma à Filisitininɔ dɛdɛ. Dikiri tò à zɪi blè manamana.

¹³ Pɔkɛgɔɔ wɔɔgɔde gbēnɔn baraakurinɔ té, gbēnɔn aakɔnɔ bò ò gɛɛ Dauda kīnaa zaa Adulamu gbɛwɛɛn. Filisitininɔ gāa bùra katena Refaimu guvuten.

¹⁴ Gɔɔ birea Dauda kú sɛntɛpɔɔtu, Filisitini gudàkparinɔ sɔ ò kú Betilihamu.

¹⁵ Dauda teni a bɛ í ni dɛ à pì: Dí mé ani gé à Betilihamu bīnile lɔgɔ'i tɔmɛnɛɛ?

16 Wórɔ̀gɔ̀de gbɛ̀nɔ̀n aakɔ̀ pìnɔ̀ mé ò gèè ò gè̀ Filisitininɔ̀ bùran, ò Betilihamu bìnile lɔ̀gɔ̀'ì tò ò sùo Daudane. Akū adi we à miro, à kòte Dikiri are sa'o'ì ù.

17 À pì: Haba Dikiri, mani fɔ̀ mà í díkū miro. Gbē kū ò gi ñ wèndiiniɔ̀ arume. Adi we à miro. Wórɔ̀gɔ̀de gbɛ̀nɔ̀n aakɔ̀ pìnɔ̀ yákenaan gwe.

18 Zeruya né Abisai, Yoabu dakūna mé à wórɔ̀gɔ̀de gbɛ̀nɔ̀n baraaKurinɔ̀ gbē zɔ̀kɔ̀ ù. Àkū mé à sári sè gbɛ̀nɔ̀n wàa do kpé basɔ̀ronɔ̀ à ñ dede, akū à tɔ̀ bò gbɛ̀nɔ̀n baraaKurii pìnɔ̀ té.

19 À tɔ̀ bò de wórɔ̀gɔ̀de gbɛ̀nɔ̀n aakɔ̀ pìnɔ̀la, akū à gò ñ gbē zɔ̀kɔ̀ ù, ama à kú wórɔ̀gɔ̀de tóde gbɛ̀nɔ̀n aakɔ̀ pìnɔ̀ téro.

20 Yoyada né Benaya, Kabazeli gbēme zìkari wórɔ̀gɔ̀de ù. A yákenanɔ̀n dasi. À Mɔ̀abu zìkari tɔ̀denɔ̀ dede gbɛ̀nɔ̀n pla. À gè̀ wèèe gūn gɔ̀ɔ̀ kú legúgbèe kòte, à músuu dè.

21 À Misila gɔ̀sa gbāna kú à sári kūnaa dè. À nài kú gòoo à a sári sia à a dèo.

22 Yoyada né Benaya mé à yá pìnɔ̀ kè, akū à tɔ̀ bò wórɔ̀gɔ̀de gbɛ̀nɔ̀n baraaKurii pìnɔ̀ té.

23 À tɔ̀ bò de wórɔ̀gɔ̀de gbɛ̀nɔ̀n baraaKurii pìnɔ̀la, ama à kú wórɔ̀gɔ̀ tóde gbɛ̀nɔ̀n aakɔ̀ pìnɔ̀ téro. Akū Dauda a dite a dákpárinɔ̀ gbē zɔ̀kɔ̀ ù.

24 Gbɛ̀nɔ̀n baraaKurii pìnɔ̀ tón dí:

Yoabu dakūna Asaheli,

Dodo né Elana Betilihamu gbē,

25 Arodi gbē Sama kú Elikao,

26 Paliti gbē Elezi,

Tekoa gbē Ikesi né Ira,

27 Anato gbē Abieza,

Usa gbē Mebunai,

28 Ahoa gbē Salamo,

Netofa gbē Marai,

29 Netofa gbē Baana né Elebu,

Gibea kú à kú Biliaminu busun gbē Ribai né Itai,

30 Piratɔ̀ gbē Benaya,

Gaasi guvute gbē Idai,

31 Araba gbē Abialabɔ̀,

Bahurimu gbē Azamave,

32 Salaboni gbē Eliabu,

Yasē nénɔ̀,

33 gusísíde gbē Sama né Yonatá,

gusísíde gbē Saraa né Ahiamu,

34 Maaka gbē Asabai né Elifeleti,

Gilo gbē Aitofeli né Eliamu,

35 Kaameli gbē Ezero,

Larubu buri Parai,

36 Zoba gbē Natá né Igali,

Gada buri Bani,

37 Amóni buri Zeleki,

Bero gbē Narai, Zeruya né Yoabu zìkapɔ̀nɔ̀serii,

38 Yeta gbē Ira kú Garebuo

39 kú Iti buri Uriao.

Ñ pínki ò gbɛ̀nɔ̀n baraaKuri awèesuplame.

24

Dauda a z̄lkarinɔ naronaa

¹ Dikiri ɛra à pɔ fɛ Isarailanɔi, akū à Dauda dà à ɔ kà yáì à pì: Ñ gé ñ Isarailanɔ kú Yudanɔ naro.

² Akū kína pì Yoabunɛ kú z̄lkarì gbɛ z̄ɔk̄ kú ò kú k̄aaonɔ à pì: À Isaraila burinɔ bùsu para sena zaa Dani ari à gé pé Besɛbaa, à z̄lkarinɔ naro de mà le mà ñ dasi lé d̄s.

³ Akū Yoabu pì kínanɛ: Ma dikiri kína, Dikiri n Luda n gbɛnɔ karannɛ leu basɔɔro ñ wé siale, ama ma dikiri kína, À kè dera ñ ye ñ kɛ lɛɛ?

⁴ Bee kú abireo kína yá Yoabu kú z̄lkarì gbɛ z̄ɔk̄onɔ blè, akū ò b̄ɔte kína k̄inaa ò gɛɛ Isarailanɔ naro.

⁵ Kú ò bikù Yodaa, akū ò bùraa kàte Aroa sare. Wɛte pì kú guvutemme. Akū ò kurè Gada bùsun ari Yaza.

⁶ Ò kurè Giliada bùsun ò gɛɛ Kadesi, Iti bùsun ari Daniyani, akū ò gɛɛ Sid̄s kpa.

⁷ Ò gɛɛ Taya wɛte b̄iniden kú Ivi wɛtenɔ kú Kanaa wɛtenɔ pínki, akū ò gɛɛ Yudanɔ bùsu gènomid̄kì kpa ari Besɛba.

⁸ Ò kurè bùsu pì gūn pínki. Mɔ k̄endo kú gɔɔ baroo gbera ò ɛra ò sù Yurusalemu.

⁹ Akū Yoabu gbɛ kú à ñ naronɔ lé ò kínanɛ. Isaraila ḡɔgbɛ kú ò fɛneda d̄ɔnɔ gbɛnɔn dúbu w̄aa siik̄. Yudanɔ s̄ɔ gbɛnɔn dúbu w̄aa pla kpé basɔɔro.

¹⁰ Gbɛ p̄inɔ naronaa gbera Dauda kú tómad̄yá gūn, akū à pì Dikirine: Ma durunna kè yá pì kenaa gūn manamana. Dikiri, makū n z̄ɔbleri, ñ ma taari k̄ema sà, zaakū ma ȳonk̄o yá kè.

¹¹ Ari Dauda ḡɔ gé fute konkɔ, Dikiri yá didi annabi Gada, Dauda wɛgupu'eriia à pì:

¹² Ñ gé ñ ò Daudanɛ ma pì, mani yá mèn aak̄ kátɛnɛ. À yá p̄inɔ do gwa à sé, mani kɛnɛ.

¹³ Akū Gada gɛɛ à Dauda lè à p̄inɛ: Nà kana n bùsun wɛ suppla ke n iberenɔ petenanȳ ñ bà lérine mɔ aak̄ ke gagagyá ḡɛna n bùsun gɔɔ aak̄, a kpaten n s̄ɛɛ? Ñ laasun léa ñ gwa, mani gé mà ò Luda kú à ma z̄inɛ.

¹⁴ Akū Dauda pì Gadane: Má kú warikena z̄ɔk̄ɔ gūn. Ma si ò léte ò da Dikiri ɔ̄i, zaakū à wɛnda ví manamana. Ásun tó mà léte mà da bis̄siri ɔ̄iro.

¹⁵ Akū Dikiri tó gagagyá gɛ Isarailanɔgu zaa konkɔ birea ari gɔɔ kú à z̄ɛɔ. Sena zaa Dani ari à gɛɛ pé Besɛbaa Isarailanɔ ḡaga gbɛnɔn dúbu baaak̄ akuri.

¹⁶ Kú malaika ɔ b̄ò à Yurusalemudenɔ kakate, Dikiri a n̄ɛɛɛ l̄ite yá pii musu, akū à pì malaika kú àteni ñ kakate p̄inɛ: Ñ ze le! Ñ n ɔ era sà. Yebusi buri Arauna p̄ɔwɛgb̄ɛkin Dikiri malaikaa pì kún.

¹⁷ Gɔɔ kú Dauda malaika pii è àteni ñ dede, à pì Dikirine: Makū mé ma durunna kè ma taari kè. Gbɛ p̄inɔ bi ma kp̄asa s̄anome, odi yáke kero. Ñ tó n ɔ su makū kú ma de bedenɔa.

¹⁸ Z̄i birea Gada gɛɛ à Dauda lè à p̄inɛ: Ñ gé Dikiri gbagbaki bo Yebusi buri Arauna p̄ɔwɛgb̄ɛkia.

¹⁹ Akū Dauda gɛɛ lákū Dikiri a yá ò Gadane nà.

²⁰ Kú Arauna wé z̄ù, à è kína kú a gbɛnɔ ten su a k̄inaa, akū à gɛɛ à kùtenɛ à w̄ute a gberɛa

²¹ à pì: Ma dikiri kína, À kè dera nten su makū n zòbleri kīnaa lée? Dauda wèa à pì: Ma su mà n pówēgbēki lúmma mà Dikiri gbagbaki bon, de gagagyā pì le à go gbēnɔa yāi.

²² Akū Arauna pì Daudane: Ma dikiri kína, n pó kū à kènne mana sé n sa oo. N zùnɔ gwa sa'opɔ ũ. N pówēgbēgonɔ kū gbāngonɔ sété yàka ũ.

²³ Kína, ma n gba pínki. Arauna èra à pìne dɔ: Dikiri n Luda sí kúnwo.

²⁴ Akū kína pìne: Oi! Mani lúmma, mani a fīna bonne. Mani sa o Dikiri ma Ludaa pá fīnabonaa sarīro. Akū à pówēgbēki pì kū zùnɔ lùà andurufu bupla akuri.

²⁵ Akū à Dikiri gbagbaki bò gwe à sa'opɔ kū òdi ká tén à té kū òa kú kennakūkɔ sa'opɔnɔ. Dikiri sì kāao a bùsu yā musu, akū gagagyā pì zè.

KINANŌ TAKADA KAAKU

Sulemanu kíblena 1:1-2:46

Kína Sulemanu yā 3:1-11:43

Yudanŋ kú Isarailanŋ kŋkpaatena 12:1-16:34

Iliasu yā 17:1-22:54

Adonia a zīda kana kína ũ

¹ Kú kína Dauda zī kú yúkuyuku, bee tó ò bizanŋ kùala, ĩa dì gí àgŋ a demē.

² Akú a ibanŋ pīne: Ó dikiri kí, ñ tó ò nŋkpare wetenne, àgŋ zī kenne àgŋ n gwa, àgŋ wute n sare de ĩa sún n de doro.

³ Akú ò gēē ò kpátē kè nŋkpare manai Isarailanŋ bŋsun pínki, akú ò hò Sunemu nŋgbē Abisagaa, ò a sè ò sù káao kínane.

⁴ Nŋkpare pì bi nŋ maname. Àdigŋ kína gwa àgŋ zī kene, ama kína dí a dŋ nŋgbē ũro.

⁵ Dauda nanŋ Agi né Adonia a zīda dīte kú a ka, akú à pì ákāa mé áni kí ble sà. Akú à sŋgonŋ sè kú sŋdenŋ kú gŋgbē gbēnŋn bupla akuri kú onigŋ bàa lé ògŋ tēne arenŋ.

⁶ A de dí kpákēi ziki à pi, à kè dera nten ke læero. Àpi sŋ bi kefenna maname. Abusalomu mé à yŋ mì à kpāa.

⁷ Akú à lédokŋnŋ kè kú Zeruya né Yoabuo kú sa'ori Abiatao, akú ò zè káao.

⁸ Ama sa'ori Zadŋki kú Yoyada né Benayao kú annabi Natāo kú Simeio kú Dauda gbēnnanŋ kú a dogarinŋ dí ze káaoro.

⁹ Adonia sa ò kú sánŋ kú zùnŋ kú zūne mēkpananŋ Gbēmlē kú à kú Enlogeli saraē. À a dakūna kínaneŋ sīsi n pínki kú Yuda kú ò de kína ĩba ũnŋ n pínki.

¹⁰ Adi annabi Natā sísiro ke Benaya ke Dauda dogarinŋ ke a zīda dakūna Sulemanu.

¹¹ Akú Natā gēē à Sulemanu da Baseba là à pì: Ndi ma kú Agi né Adonia kí blè ò dikiri kína Dauda dŋnaa sariroo?

¹² Tŋ, ñ tó mà lé damma sà lākū ĩni ke nà, ñ n zīda mì sí kú n né Sulemanu pŋo.

¹³ N fute ñ gé kína Dauda le ñ pīne, kú à la dānne yā à pì n né Sulemanu mé ani kí ble a gēne ũ à vute a gbàn sŋ bi? À kè dera Adonia gŋ kína ũu?

¹⁴ Gŋrŋ kú n kpé nten yā one, mani gē mà yā'i kara se.

¹⁵ Akú Baseba gēē à kína là a kpéne gŋn, gu kú Sunemu nŋgbē Abisaga tēni a gwan. Kína sŋ à zī kú.

¹⁶ Baseba kúte à mii pētene, akú kína a là à pì: Bŋn n yeii?

¹⁷ À wèa à pì: Baa, mŋkŋn mé n la dà makū n zŋbleriine kú Dikiri n Luda tŋo, n pì ma né Sulemanu mé ani kí ble n gēne ũ à vute n gbàn.

¹⁸ Tera sŋ ma dikiri kí, Adonia mé à kè kína ũ, akúsŋ n a yā dŋro.

¹⁹ À sa ò kú zùnŋ kú zūne mēkpananŋ kú sánŋ dasidasi, à n nēnŋ sīsi n pínki kú sa'ori Abiatao kú zīkari don'arede Yoabuo, ama adi n zŋbleri Sulemanu sísiro.

²⁰ Ma dikiri kí, mŋkŋmme Isarailanŋ sā dŋnyī n pínki ò ma tó dí mé ani ke kína ũ n gēne ũ.

²¹ Ma dikiri kí, tó n ka n dizinŋla, makú kú ma né Sulemanuo, onigŋ ó gwa taaridenŋ ũme.

²² Kú à kpé àten yā ò kú kínao, akú annabi Natā sù.

23 Ò ò kínane kù annabi Natā kù la. Akù Natā gè à kùte kínane à wùte a nèsele kutena

24 à pì: Ma dikiri kí, m̀okōn mé n pì Adonia ke kína ù à vute kín n gēne ù yá?

25 Zaakù à gēe à sa ò gbāra kù zùnɔ kù zùne m̀ekpananɔ kù sánɔ dasidasì. À n nénɔ s̀sì ní pínki kù n z̀kari don'aredeo kù sa'ori Abiatao. Òten p̀ó ble káao, òten í mi tera, òten pì: Luda kína Adonia d̀ó kù aafiaao!

26 Ama adì makù n z̀b̀leri sísiro ke sa'ori Zad̀oki ke Yoyada né Benaya ke n z̀b̀leri Sulemanu.

27 Ma dikiri kí, ase m̀okōn mé n kè le, akù n gi gbē kù ani vute kín n gēne ù oi ókōn n z̀b̀lerinone yá?

Sulemanu kana kína ù

28 Akù kína Dauda pì: À Baseba sísimene. Kù Baseba sù à gè, à sù à zè kína are.

29 Akù kína la dàne à pì: Kù Dikiri kunnaao! Akù mé à ma bo wari s̀inda pínki gùn.

30 Ladana kù ma kènne kù Dikiri Isarailanɔ Luda t̀so, ma pì n né Sulemanu mé ani kí ble ma gbèn à vute kín ma gēne ù, mani papa gbāra s̀ansámme.

31 Akù Baseba kùte à m̀i pète z̀ite kínane à pì: Ma dikiri kína Dauda, Luda n d̀ó kù aafiaao g̀oɔ s̀inda pínki!

32 Akù kína Dauda pì: À sa'ori Zad̀oki sísimene kù annabi Natāo kù Yoyada né Benayao. Kù ò sù kína k̀inaa,

33 à p̀inne: À ma ìbanɔ kakara á ma né Sulemanu sé à a di ma baragbāsā, á gé káao Gīs.

34 Gwen sa'ori Zad̀oki kù annabi Natāo ni ǹisi kúa ò a ká Isarailanɔ kína ù, á kuru pé à wiki lé à pì: Luda kína Sulemanu d̀ó kù aafiaao!

35 Abire gbera á su káao, a vute gbàn àḡó kí ble ma gēne ù. Àkùme ma dìte Isarailanɔ kù Yudanɔ don'arede ù.

36 Akù Yoyada né Benaya pì kínane: À ke le! Dikiri n Luda n légbé sí ma dikiri kí!

37 Lákù Dikiri kù kùnwo nà ma dikiri kí, àḡó kù kù Sulemanuo le, à a k̀ike sé lei de n p̀ola se.

38 Akù sa'ori Zad̀oki kù annabi Natāo kù Yoyada né Benayao kù dogarinɔ gèe ò Sulemanu dì kína Dauda baragbāsā, ò gèe zene Gīs.

39 Akù sa'ori Zad̀oki ǹisi t̀uruu s̀è Dikiri kp̀én, à ǹisi p̀ii kù Sulemanua. Akù ò kuru pè, gbē s̀inda pínki wiki lè ò pì: Luda kína Sulemanu d̀ó kù aafiaao!

40 Akù gbē s̀inda pínki bò ò t̀è, òten su òten úra pé, òten p̀onna ke manamana ari z̀ite ỳlgā k̀ini kù òten ke pì yáì.

41 Kù Adonia kù gbē kù à ní sisinɔ p̀ó blè ò làka, òten su fute, akù ò k̀inii p̀ii mà. Kù Yoabu kuru ù p̀ii mà, akù à pì: B́ó zuka mé à d̀o wète gùn lee?

42 Adì yá p̀i ò à làkaro, akù sa'ori Abiata né Yonatā kà g̀onɔ. Akù Adonia pì: N̄ gē. B̀eere demene n ù, maten sí baaru nnan n suo.

43 Akù Yonatā pì Adoniane: Lenlo! Ó dikiri kína Dauda Sulemanu kà kín.

44 À sa'ori Zad̀oki kù annabi Natāo kù Yoyada né Benayao kù a dogarinɔ gbàre ò gé káao, akù ò gèe ò a di kína baragbāsā.

45 Akù sa'ori Zad̀oki kù annabi Natāo ǹisi kúa ò a kà kína ù zaa Gīs. Kù ò bò gwe, ò sù kù p̀onnakenaao, akù wète lòko. K̀ini kù a màn gwe.

46 Bee derame Sulemanu vùte kín kò.

47 Akū ó dikiri kína Dauda ìbanƆ sù ò fɔ kpàa se, ò pì Luda tó Sulemanu tó bo de a pòla! Luda a kíkè gba gbàna de a pòla! Akū Dauda mì nàtè à donyī kè Dikirinè a gádo a

48 à pì: Ò Dikiri IsarailanƆ Luda sáabu kpá, kú à tò ma wé sì ma gēnele kana kína ũ gbàra.

49 Kū gbē kū Adonia n̄ sisinƆn mà lè, akū n̄ laakarīi fùtè, baadi a zé kù.

50 Kū Adonia ten vīna ke Sulemanunè yái, akū à fùtè à gèè à nà Dikiri gbagbakii à a bēne kù.

51 Akū ò pì Sulemanunè: Adonia ten vīna kenneme, à gèè à nà Dikiri gbagbakii à a bēne kúna, àten pi n̄ la da akáa n zòbleriine gbàra, kú ìni a dero.

52 Akū Sulemanu pì: Tó à a zīda kúna dō gbē mana ũ, bee a mikā wén do ni létè zītero. Tó ò sù ò yā vāni ke lèa sō, à gāme.

53 Akū kína Sulemanu gbēnƆ zī, ò Adonia gò Dikiri gbagbakia. Kū Adonia pì sù à kùtenè, akū Sulemanu pìnè: N̄ tá n̄ bea.

2

Dauda léditena Sulemanunè

1 Kū Dauda gagƆƆ kà káni, à lé dītè a né Sulemanunè à pì:

2 Maten gé andunia gbē sīnda pínki gékia. N̄ ze gbàna, n̄ n zīda mƆ kú négōgbēmè n ũ!

3 Ngō Dikiri n Luda yānƆ kúna, n̄gō té a zéi, n̄gō a ɔdɔki gwa, n̄gō a yāditenanƆ kúna kú a dokayānƆ kú a yā'onnenanƆ, lákū à kú Musa doka takadan nà, yā kú nten ke sīnda pínki nigō bo mana, n tá pínki nigō nna.

4 Len Dikiri ni yā kú à òmenè papa lè à pì, tó ma nénƆ n̄ zīda kúna dō akūsō ò té ma zéi kú n̄sè mèn doo kú n̄ poyeinaao pínki, ma burinƆ nigō vutena IsarailanƆ kìn gƆƆ sīnda pínki.

5 N̄ yā kú Zeruya né Yoabu kèmenè dō, lákū à Isaraila zīkari don'arede gbēnƆn planƆ dède nà, Nerè né Abana kú Yeta né Amasao. À gbē pinƆ dède, adi ke sō zī gƆƆnlo. N̄ aru gō a musu, à kú a asaaa kú a kyatenƆ.

6 N̄ yā kenè n̄ ɔndōna lén. N̄sun tó a mikā pura kú gbaso à ta miran yīdaro.

7 N̄ gbēke ke Giliada gbē Bazilai négōgbēnƆnè. N̄ n̄ dite gbē kú ánigō pò ble lèlèno té, zaakū mókōnƆ mé ò zè kúmao gƆƆ kú maten bàa sí n̄ vīni Abusalomunè.

8 Biliaminu buri Gera né Simeí, Bahurimu gbē kú kúnwo dō. À ma ka pāsīpāsī gƆƆ kú maten gé Manaimu. Kú à sù à ma le Yodai, ma la dàne ma pì kú Dikirio mani a dero.

9 Bee kú abireo ñsun a tó gwe wétammanaa sariro. N̄ ɔndō, n̄ dō deran ìni kenè nà à ga kpàm à gē miran.

10 Akū Dauda gà. Yurusalemu fàrandi kú ò a vīn òdi pi Dauda wētè.

11 À kè IsarailanƆ kína ũ ari wè bupla, EblonƆ wè suppla, Yurusalemu wè baraaakuri awèè'aakō.

12 Sulemanu vùtè a de gbàn akūsō à kpata zīni petena.

Adonia ganaa

13 Agi né Adonia gèè à Sulemanu da Baseba lè, akū Baseba a là à pì: Aafian n̄ su yá? À wèa à pì: Aafiamè!

14 Adonia èra à pì: Má yā vī mà onnè. Baseba pì: N̄ o!

15 Akū Adonia pì: Ñ d̄s kū kpata de ma p̄s ū yā. Isarailan̄ wé kúma n̄ pínki mà ke n̄ kína ū, akū yā l̄ite, ma dak̄tina mé à kpataa bl̄e, zaakū Dikiri mé à a kà.

16 Tera sà yā m̄en don maten wé kemma, ñsun gí kemeneiro. Baseba pì: Ñ o!

17 Akū à pì: Ñ wé kemene kína Sulemanua à Sunemu ñgb̄e Abisaga kpáma n̄ ū, zaakū ani ḡinne k̄aoro.

18 Baseba p̄ine: T̄ò, mani onenne.

19 Kū Baseba ḡeè à kína Sulemanu lè Adonia yā p̄ii musu, akū kína p̄ii f̄ute à ḡeè à dàale à k̄utene, akū à èra à sù à v̄ute a k̄iblegban. Akū ò sù Baseban̄e k̄i k̄iblegba p̄andeo, akū à v̄ute kína òplai.

20 Baseba pì: P̄oken má yei mà wé kemma, ñsun ma t̄ero. Akū kína pì: Ñ wé ke Naa, mani n̄ t̄ero.

21 Akū Baseba pì: Ñ t̄ó ò Sunemu ñgb̄e Abisaga kpá n̄ v̄ñi Adoniaa à a sé n̄ ū.

22 Akū kína Sulemanu a da là à pì: B̄óyāin n̄ten Sunemu ñgb̄e Abisaga wé ke Adonian̄e? Ñ kpata wé kene ḡōn̄o s̄aee! Zaakū ma v̄ñime. N̄ten kpata wé kene k̄i sa'ori Abiatao k̄i Zeruya né Yoabuome.

23 Akū kína Sulemanu la dà à pì: Ma s̄i k̄i Dikirio, t̄ó Adonia dí kura a w̄end̄iii yā k̄i à wé k̄e dí yāiro, Luda yā kemene p̄ās̄ip̄ās̄i.

24 Zaakū Dikiri ma ka k̄in, à ma dite ma de Dauda ḡene ū, à ma buri gbà gb̄ana lākū à a lé s̄e nà, ma s̄i k̄i Dikirio Adonia ni ga gb̄arame.

25 Akū kína Sulemanu Yoyada né Benaya dà, à ḡeè à Adonia lè à d̄e.

Sulemanu p̄ena Abiataa k̄i Yoabu ganaao

26 Kína pì sa'ori Abiatan̄e: Ñ era n̄ tá n̄ gun Anato. À k̄i n̄ game, ama mani n̄ de teraro, zaakū m̄ok̄n̄ mé n̄ Dikiri Luda àkpatii s̄e n̄ doo ma de Daudan̄e are, akūs̄ n̄ ze k̄aao a wari s̄inda p̄ínki ḡun.

27 Len Sulemanu p̄e Abiataa le, à a b̄ò Dikiri gb̄agbana z̄in, de yā k̄i Dikiri ò Eli beden̄o musu zaa Silo le à papa yāi.

28 Kū Yoabu a baaruu mà, akū à bàa s̄i à ḡeè Dikiri bizakuta k̄inaa, à nà Dikiri gb̄agbakii à a b̄en̄en̄o k̄i. Yoabu z̄e k̄i Adoniaome yā, ama adi ze k̄i Abusalomuoro.

29 Ò ò kína Sulemanun̄e k̄i Yoabu bàa lè à ḡeè Dikiri bizakuta k̄inaa, à k̄i sa'oki p̄ii sare, akū Sulemanu p̄i Yoyada né Benayan̄e à gé à láka k̄aao gwe.

30 Kū Benaya kà Dikiri bizakuta k̄inaa, à p̄ine: Kína pì n̄ bo gwe! Akū Yoabu pì: Oi! Gu d̄in̄ mani gan. Akū Benaya gb̄en̄o z̄i k̄inaa à pì: Lākū Yoabu yā w̄ema n̄an̄ d̄i.

31 Akū kína p̄ine: Ñ kene lākū à ò nà. Ñ a de, n̄ a v̄i, de a gb̄ed̄ena p̄a yā s̄un̄ wí makū k̄i ma de beden̄o musuro.

32 Dikiri ni t̄ó a gb̄ed̄ena yā wí a musu, zaakū à l̄ete taarisaride gb̄en̄on̄ pla k̄i n̄ mana dealan̄a. À Ner̄e né Abana, Isaraila z̄ikarin̄o don'arede k̄i Yeta né Amasa, Yuda z̄ikarin̄o don'aredeoo d̄ede ma de lé sari.

33 Ñ dena yā niḡs̄ wí Yoabu k̄i a burin̄o musu ḡr̄o s̄inda p̄ínki, ama Dikiri niḡs̄ Dauda k̄i a burin̄o k̄i a ònnwo k̄i a kpataao gba aafia ḡr̄o s̄inda p̄ínki.

34 Akū Yoyada né Benaya ḡeè à Yoabu lè à d̄e, akū ò a v̄i a bea zaa gb̄arannan.

35 Akū kína Yoyada né Benaya dite z̄ikarin̄o don'arede ū Yoabu ḡene ū, sa'ori Zad̄ki s̄s̄, Abiata ḡene ū.

³⁶ Kína gbēnŋ z̄l ò Simeì s̄isi, akū à p̄ine: Ñ b̄e bo Yurusalemu la ñḡŋ kún. Ñsun bo bera la ñ gé gukearo.

³⁷ Ñḡŋ d̄ŋ s̄ans̄an ḡorŋ kú n bikù Kidironua, n gan gwe. Ama n n z̄ida d̄e.

³⁸ Akū Simeì p̄i k̄inan̄e: Yá maname ma dikiri kí. Makū n z̄òbleri mani ke lákū n ò nà. Akū à kú Yurusalemu le ari à ḡi k̄e.

³⁹ W̄è aak̄ŋ gbera Simeì z̄ò gbēnŋn planŋ bàà s̄i ò tà Maaka né Akisi, Gata k̄ina k̄inaa, akū ò p̄i Simeine: N z̄ònŋn kú Gata.

⁴⁰ Akū Simeì f̄ute à ḡaariì ȳl a zaakin̄e, à ḡèe Akisi k̄inaa Gata a z̄ò p̄inŋ wete. Kū à ñ lé, akū à ñ s̄éte Gata à sù k̄uñwo.

⁴¹ Akū ò ò Sulemanune, Simeì b̄ò Yurusalemu à ḡèe Gata à èra à sù.

⁴² Akū k̄ina gbēnŋ z̄l ò Simeì s̄isiare, akū à p̄ine: Ma tò n la dà n p̄i n s̄i kú Dikiriŋ, akū ma lé dàmma ma p̄i, z̄i kú n bo la n ge gukea, ñḡŋ d̄ŋ kú n game. Akū n p̄imene, yá maname, n mà.

⁴³ B̄óyāin n bo ladana kú n s̄i kú Dikiri t̄so kpe kú yá kú ma dànn̄eoŋ?

⁴⁴ Akū k̄ina èra à p̄ine d̄o: Yá v̄ani kú n k̄e ma de Daudan̄e d̄ongu p̄inki. Dikiri mé ani tó a v̄ani p̄i wí n musu sà,

⁴⁵ ama ani arubarika damagu à tó Dauda kpata z̄ini ḡŋ p̄etena ari ḡorŋ s̄inda p̄inki.

⁴⁶ Kína Yoyada né Benaya dà, akū à ḡèe à Simeì l̄è à d̄e. Len Sulemanu kpata z̄ini p̄ete le.

3

Sulemanu ònd̄ŋ w̄ek̄ena

¹ Sulemanu l̄edok̄onŋ k̄e kú Misila k̄ina Firi'aunao, à a n̄enŋgb̄e s̄e nŋ ū à sù k̄aao Dauda w̄eten ari ñḡŋ a b̄e kú Dikiri onnwo kú Yurusalemu b̄inio bo à láka.

² Ḡorŋ b̄irea odi kp̄é bo Dikirin̄e k̄oro, akū òdiḡŋ sa o kpi musu t̄anagbagbakina.

³ Sulemanu ye Dikiri, à a de Dauda ȳaditenanŋ k̄una, ama àdi sa o gbagbaki p̄inŋ, akū àdiḡŋ turaretiti kpata gwe.

⁴ Akū à ḡèe sa o zaa Gibiŋ, zaakū gbagbaki p̄i mé à de a kparanŋla. À sa'opo kú òdi ká t̄én à t̄é kú ò gwe m̄èn w̄aa s̄oro.

⁵ Gwen Dikiri b̄ò à s̄ua nana ḡun gw̄aani à p̄i: Ñ p̄ó kú ñ yei w̄e kema.

⁶ Akū Sulemanu p̄i: N gb̄eke k̄e n z̄òbleri ma de Daudan̄e manamana, kú à denne gb̄e mana n̄anide n̄esepurade ū ȳai. N gb̄eke z̄sk̄ŋ k̄ene, n tò makū a né ten kí ble a ḡēne ū gb̄ara dí.

⁷ Tera sà Dikiri ma Luda, n makū n z̄òblerii kà k̄ina ū ma de Dauda ḡēne ū. Né f̄itin ma ū, má ȳake gbá d̄oro.

⁸ Makū n z̄òblerii, má kú n gb̄e kú n s̄enŋ t̄e. Ó dasi, oni f̄ŋ ò ñ n̄aro ò ñ lé d̄oro.

⁹ Ñ makū n z̄òbleri gba ònd̄ŋ, de màḡŋ yá ḡŋḡŋ n gbēnŋne a z̄éa, màḡŋ a mana d̄sk̄ŋne kú a v̄anio. Tó lenlo, deran mani ke nà mà yá ḡŋḡŋ n gb̄e dasi p̄inŋne?

¹⁰ Yá kú Sulemanu w̄e k̄e p̄ii k̄e Dikirin̄e,

¹¹ akū à p̄ine: Zaakū yá kú n w̄e k̄en gwe, ñdi w̄endi gb̄ana w̄e kero ke aruzeke ke n iberenŋ ga, séde yáḡŋḡŋna a z̄éa d̄onan n w̄e k̄e,

¹² mani ke lákū n w̄e k̄e nà, mani n gba ònd̄ŋ kú w̄ez̄eo. Gb̄e ke kun n a ke n gbera kú aniḡŋ ònd̄ŋ lán n bàro.

¹³ Mani p̄ó kú ñdi w̄e kero kp̄amma d̄o. Mani n gba aruzeke kú gakurio p̄inki ari n w̄endi l̄en. Kína ke ni ká n ūro.

14 Tó ní tēmai, akūs5 ní ma yā'onnenano kū ma yāditenano kūna lākū n de Dauda kūna nà, mani n wēndi dōnne kū mōkakōanaao.

15 Akū Sulemanu vū, à è kū nanan a ò. Akū à tà Yurusalemu, à gēe à zè Dikiri bàka kunnā kū Isarailano àkpati are, à sa'opō kū òdi ká tén à té kúnō kū kennakūkōo sa'opōno ò gwe, akū à pōnna pōble kē à ibanōne.

Sulemanu yāgōgōna karuanōne

16 Zīkea karua gbēnon pla kenō sū Sulemanu kīnaa, ò zè a are.

17 Ní gbē do pì: Ní gaafara kemene kīna. Makū kū nōgbē díó ó kú kpé dokōnōme. Akū ma né ì ókōnōme ó pla kpé pìi gūn.

18 A gōro aakōde zī nōgbē pì né ì se. Ókōnōme ó pla kpé pìi gūn, gbēke kú kúoo gwero.

19 Kū nōgbē pìi wūte a négōgbē pìia gwāani, akū à gà.

20 Akū à fūte gwāani lizādo, à ma négōgbē sè ma sare gōro kū makū n zōbleri maten ì o, à wūte a sare, akū à a né gēe pìi sè à wūtemene ma sare.

21 Kū ma vu kōnkō mà yō kpá ma néa, akū ma è gē ū. Kū ma gwā tīii, akū ma è ma nēno.

22 Akū nōgbē pìi gbē do pì: Ekeme! Ma né mé à bēne, n pō mé à gà. Akū nōgbē káaku pì: Ekeme! N né mé à gà, ma pō mé à bēne. Akū òten lékpakōana ke kīna are.

23 Akū kīna pì: Gbē díkīna ten pì a né mé à bēne, n pō mé à gà, akūs5 gbē dire ten pì, ekeme, n né mé à gà, a pō mé à bēne.

24 Akū kīna pì: À mōmene kū fēnedao. Akū ò sūone.

25 Akū kīna pì: À né kū à bēne zōkōre pla, à kpado kpá gbē doa, á kpado kpá gbē doa.

26 Nōgbē kú a né bēne s5, né pìi kēne wēnda, akū à pì kīnane: Kí, n né kú à bēne pì kpáa, òsun a dero. Akū a gbē do pì: Ò a zōkōre pla, ó pínki ò kurai.

27 Akū kīna yā mùi z5 à pì: À né kú à bēne pì kpá nōgbē káakua. Àsun a dero. A dan gwe.

28 Kū Isarailano yākpate kú kīna kēe pìi mà, ò vīna kēne, zaakū ò è Luda a gbà ònd5 à yā gōgō a zéa.

4

Sulemanu ibanō

1 Kīna Sulemanume Isaraila buri sīnda pínki kīna ū.

2 A būsū don'aredeno tón dí: Zadōki né Azariame sa'oriki ū.

3 Sisa nēno Eliōrefi kú Ahiaoomē a takadakērinō ū. Ailudi né Yosafatame yāzībaarakēri ū.

4 Yoyada né Benayame a zīkari don'arede ū. Zadōki kú Abiataoomē sa'orino ū.

5 Natā né Azariame a gu don'aredeno gbē zōk5 ū. Sa'ori Zabudu, Natā néme a kpāasi ū.

6 Aisame a be azia ū. Abada né Adoniramume zōzī gbē zōk5 ū.

7 Kīna Sulemanu Isarailano būsū gbē zōkōno ditedite gunōa gbēnon kuri awēepla. Wē kú wēo ní baadi di su kīna kú a ondenōne kú pōbleo ní baadi kú a mōo.

8 Ní tón dí: Uru né mé à Eflaimu burino gu sīsīde vī.

9 Deka né mé à Makaza kú Salabimuo kú Besemesio kú Elobni Betanao vī.

10 Esēdi né mé à Arubo kú Sokoo vī kú Efa guo pínki dō.

11 Abinadabu né mé à Dōru gusīsīde vī. Sulemanu nēnōgbē Tafame a nō ū.

12 Ailudi né Baana mé à Tanaki vī kū Megidoo kū Betesā gu kū à kāni kū Zaretāo Yezerili gēi kpa pínki zaa Betesā ari Abeli Meola ari Yokemeamu dire kpa.

13 Geba né mé à Ramo Giliada vī kū Manase né Yairi lakutu kū ò kú Giliada gūno kú Agobu gu kú à kú Basāo kú a wéra bīnide mèn baaakōno. Ò n zé gùrukpanano kè kú mōgotōme.

14 Ido né Ainadabu mé à Manaimu gu vī.

15 Aimaza mé à Nafatali gu vī. Àkū mé à Sulemanu nénogbē Basema sè no ũ.

16 Usai né Baana mé à Asa gu vī kú Alotio.

17 Parua né Yosafata mé à Isaka gu vī.

18 Ela né Simēi mé à Biliaminu gu vī.

19 Uri né Geba mé à Giliada gu vī. Amorino kína Siō kú Basā kína Oguo mé ò kú gwe yā. Gebame gu pì don'arede ũ ado.

20 Yudano kú Isarailano dasi lán ísirale būsua'tē bà. Òdigō pō ble ò í mi ò pōnna ke.

Sulemanu nmanana kú a 5ndō

21 Zaa Yuflati ari Filisitino būsun kú Misila būsua léo, Sulemanu mé à kí blē būsua pīnoa pínki. Būsua pīno gbēno digō táfe bonē ari a wēndi lén.

22 Sulemanu on goro do pōblen dí: Flawa asasa bupla akuri, wísiti asasa basoro.

23 Zù mēkpana kú ò gwà be mèn kuri, kpāsa zù baro, sá basoro kú gāno kú zōno kú bŭgano kú ko manano do.

24 Zaakū à kí blē būsua kú à kú Yuflati ifaleta kpano pínki sēna zaa Tifisa ari Gaza, akūsō yākete kú gukearo.

25 Sulemanu goroa Yudano kú Isaraila kú ò kú zaa Dā ari Besebano katena n būsun n laakarīame, baadi kú a geepe lino kú a kakapura lino.

26 Sulemanu sō kú òdi gō gātēno kōso dūbu siikōme. A sō kú òdi dirūmano sō, dūbu kuri aweepla.

27 Gu gbē zōkō pino sō, n baadi digō sunē kú pōbleo a moa kína Sulemanu kú gbē kú òdi su pō ble kāaono pō ũ. Pōke di kīamūmaro.

28 Òdigō su sō pīnoe kú éseo kú sēso do gu kú ò kún, lākū ò dìte n baadine nà.

29 Luda Sulemanu gbà 5ndō kú wézēo manamana. Oni fō ò a dōna lé dōro, lākū oni fō ò ísirale būsua'tē lé dōro nà.

30 Sulemanu 5ndō de ifabokikpadeno kú Misilano pōla n pínki.

31 À 5ndō de gbē sīnda pínkila. À de Ezera buri Etani pōla kú Maoli nēno Emani kú Kalakolio kú Daadao. À tō bō būsua kú ò likaino gūn pínki.

32 À yāsi zù dūbu aakō akūsō lē kú à dāno kà dūbu do kú mèn sororo.

33 À lino kú lano yā bokotēnaa kē, naana zaa sida lí kú à kú Lebana būsun ari à gēe pé sēsōvlā kú adi bute bīnianoa. À nōbōno yā dānne do kú bāno kú pō kú òdi taa o kú kuaono kú kpōno.

34 Kína kú ò kú andunia gūno a 5ndō baaruu mà n pínki. Būsua kú būsua pínki n gbēno zì ò gé a 5ndōyā ma.

5

Dikiri on katena soru

1 Kū Taya kína Hiramū mà kú ò Sulemanu kà kína ũ a de gēne ũ, à a iba keno zā, zaakū Dauda gbēnname yā.

2 Akū Sulemanu légbāzā kè Hiramunè à pì:

3 N̄ d̄s k̄u ma de Dauda dí le à ònn kàte Dikiri a Ludanero, k̄u buri k̄u ò likaino ten z̄l ká k̄āao yāi, ari Dikiri gèè à n̄ kéné tintin ū.

4 Tera sà Dikiri ma Luda tò ma Ìampaki lè. Iberè ke kú gukearo, áсар ke kunlo.

5 Abire yāin má ye mà kpé bo Dikiri ma Ludanè, lákū Dikiri ò ma de Daudanè nà, à pì a né k̄u áni ká kpatan a gēne ū mé ani kpé boare.

6 N̄ gbēno da ò Lebana sida líno z̄z̄z̄mēne. Ma z̄ikerino ni z̄i p̄i ke k̄u n z̄ikerino lēle, mani n z̄ikeri p̄ino f̄ina bonne lákū n ò nà p̄ínki. N̄ d̄s k̄u ó gbēke v̄i à líz̄na d̄s lán ák̄no Sidōdeno bāro.

7 Kū Hiramū Sulemanu yā p̄i mà, a p̄o kè nna manamana à p̄i: Ò Dikiri tó kpá gbāra, zaakū à Dauda gbà né ònd̄de, àten do a gbē dasinōne are.

8 Akū Hiramū gbēno z̄l Sulemanua à p̄i: Ma légbāzā k̄u n kēmene mà. Mani ke lákū n̄ yei nà sida líno k̄u p̄ini líno yā musu.

9 Ma z̄ikerino ni lí p̄ino sé zaa Lebana kp̄ino musu, oni kipao ísira léa, mani ȳiȳi mà gbēno z̄ionne ísira musu. Gu k̄u n òmēnen, gwen mani tó ò kátēnnne, gbasa n̄ táo. M̄k̄n s̄s, yā k̄u má ye n̄ kemēnen dí: N̄ p̄oble kpá ma ònden̄a.

10 Len Hiramū d̄iḡs sida líno k̄u p̄ini líno kpá Sulemanua le lákū à yei nà.

11 Sulemanu s̄s àd̄iḡs p̄oblewe kpáa w̄è k̄u w̄ēo t̄n w̄aa pla k̄u n̄isio lita d̄ubu w̄aa pla.

12 Dikiri Sulemanu gbà ònd̄s lákū à a lé s̄ene nà. Hiramū k̄u Sulemanuo nna k̄u k̄o, akū ò lédok̄no v̄i.

13 K̄ina Sulemanu gbēno s̄ese Isaraila burino té p̄ínki à n̄ dá z̄i p̄i ḡun gbēno d̄ubu baraakuri.

14 Àd̄iḡs n̄ z̄i Lebana b̄usun m̄o k̄u m̄o gbēno d̄ubu kuri. Gbē p̄ino di ke Lebana m̄o do, akū òdi su ò ke be m̄o plapla. Adoniramunè z̄z̄i p̄i gbē z̄k̄s ū.

15 Sulemanu gbē'arin̄o v̄i gukp̄iden gbēno d̄ubu basiik̄s, a s̄eserino s̄s gbēno d̄ubu baaak̄s akuri.

16 Gbē p̄ino baasi, Sulemanu gbēno d̄itēd̄ite gbēno d̄ubu aak̄s k̄u w̄aa aak̄o, òḡs w̄é pá z̄i p̄ia.

17 K̄ina yā d̄ite, akū ò gbè gb̄entē manano ȳȳs ò à, ò s̄ete ò s̄uo kpé p̄i ēpetēgbēno ū.

18 Len Sulemanu z̄ikerino k̄u Hiramū z̄ikerino k̄u Gebaliden̄o lí z̄z̄s le ò k̄eke, ò gb̄e k̄eke kpé p̄i bob̄o ū.

6

Dikiri on katēnaa

1 Isarailano bona Misila w̄è w̄aa pla k̄u basiik̄soo gb̄era, Sulemanu k̄iblena w̄è siik̄sden, a m̄o plade k̄u òdi pi Zivi ḡun, akū à nà Dikiri on katēnaaa.

2 Kpé k̄u à bò Dikirinē p̄i gb̄ana kà ḡàsakuru baaak̄s, a yàasa baro, a lei baraakuri.

3 Kpé p̄i èda v̄i a are, a gb̄ana lēle k̄u kpé p̄iio ḡàsakuru baro, a yàasa s̄s ḡàsakuru kuri.

4 À a wondono b̄obo, a lēno de yàasa, a ḡun kpa kpakoto.

5 À kp̄ēno b̄obo à lika kpé p̄ii k̄u a Ludakukio kpa plapla k̄u a kp̄eo.

6 À didik̄sana aak̄k̄s, kp̄ēne k̄u ò k̄u z̄iteno yàasaa kà ḡàsakuru s̄os̄oro, a k̄u ò k̄u guraguran̄o suddodo, a k̄u ò k̄u musuno suplapla. Dikiri kpé gbè k̄u ò

kú musunŋ yàasa k̄la zīte p̄sī, de ò e ò kpéne p̄i lík̄k̄unŋ didia kpé p̄i gb̄f̄ōnaa sari yāi.

⁷ Kú òten kpé p̄i bo, ò bò kú gbè kú ò à zaa a yōkiaome. Odi ére ke gā ke zīkebo ke k̄ini ma kpé p̄i bokiario.

⁸ Kpéne kú ò kú zītenŋ p̄inki gēki kú a gēn̄mid̄ōki kpame. Didiki gēe kpéne kú ò kú guraguranŋ kú kpéne kú ò di a musunŋ k̄inaa.

⁹ Kú à kpé p̄i bò à làka, à d̄ō kú zà l̄inŋ kú sida lí l̄ēketenŋ.

¹⁰ À kpéne p̄inŋ bò kpé p̄i gb̄ana lémme. A p̄inki lei gāsákuru s̄os̄oro, akūs̄ ò n̄ pépe kpé p̄ia kú sida lío.

¹¹ Akú Dikiri yā ò Sulemanunē à p̄i:

¹² Kpé kú n̄ten bo d̄ik̄ina yā musu, tó n̄teni ma òb̄oki gwa, tó n̄ ma yādannenano kè, tó n̄ yā kú ma d̄itēn̄nenŋ k̄una n̄ten zī kea, mani lé kú ma sè n̄ de Daudane papanne.

¹³ Maniḡ kú ma gb̄e Isarilanŋ té, mani n̄ tónlo.

¹⁴ Kú Sulemanu kpé p̄i bò à làka,

¹⁵ à sida lí l̄ēketenŋ n̄ana a gb̄lia a gūn kpémkpem zaa zīte ari a sakaa, akú à p̄ini lí l̄ēketenŋ kp̄ate a zīte p̄inki.

¹⁶ À kpéne kè kpé p̄i gūn Ludakuki ū, a gb̄ana kà gāsákuru baro, akú à sida lí l̄ēketenŋ n̄ana a gb̄lia kpémkpem zaa zīte ari a sakaa.

¹⁷ Kpé p̄i kpéda gb̄ana kà gāsákuru bupla.

¹⁸ Sida lí kú ò n̄ana kpé p̄i gūn, ò òzī k̄ea lán t̄uru kú l̄ávu pianaaò bà. A p̄inki bi sida líme, a gbè ke dí bo gukea ò èro.

¹⁹ À kpé p̄i né k̄eke Dikiri bàka kunna kú Isarilanŋ àkpati d̄iteki ū.

²⁰ Kpéne p̄i gb̄ana kà gāsákuru baro, a yàasa d̄o baro, a lei s̄o baro. À wura atēne n̄ana kpéne p̄i gb̄lia p̄inki. À turaretitikpataki kú ò kè kú sida lío n̄ana kú wuraaò d̄o.

²¹ À wura atēne n̄ana kpéda gb̄lia d̄o, akú à m̄òkak̄ōana kú ò p̄i kú wuraaonŋ l̄òkòlòkò kpéne gb̄l kú à wuraa n̄anaa p̄ia kpélele kpa.

²² À wuraa n̄ana kpé p̄i gūngūn kpémkpem kú turaretitikpataki kú à kú kpéne p̄i sareo.

²³ À kú lí à kerubunŋ ū m̄en pla, à d̄ite kpéne gūn. Kerubuu p̄inŋ lei kà gāsákuru kuri.

²⁴ N̄ d̄emberenŋ gb̄ana kà gāsákuru s̄os̄oro. Zaa d̄emberē do léa la ari a do léa dire a gb̄ana kà gāsákuru kuri.

²⁵ Kerubu m̄en pla p̄inŋ bòk̄ōa, ò l̄eēleme.

²⁶ N̄ pla n̄ p̄inki lei kà gāsákuru kurikuri.

²⁷ Akú à n̄ k̄ate kpé p̄i né gūn. N̄ d̄emberenŋn̄ poroporona, a do d̄emberē gēe à p̄e gb̄lia dire, a do p̄o p̄e gb̄lia la, akú n̄ d̄emberē kú ò ḡōnŋ p̄ek̄ōa kpéne p̄i guraura.

²⁸ À wuraa n̄ana kerubuu p̄inŋa d̄o.

²⁹ À òzī kè kpé p̄i gb̄l̄n̄a kpéda kú a néo p̄inki, à kerubunŋ wānzān kè kú domina l̄inŋ kú l̄ávu piananŋ.

³⁰ À wuraa kp̄ate kpé p̄i zīte d̄o, kpéda kú a néo p̄inki.

³¹ À kpéne p̄i gb̄anŋ kú a lípetenŋ kè kú kú lío. A musu kè s̄onte.

³² À òzī kè kú lí gb̄a m̄en pla p̄inŋa, à kerubunŋ wānzān kè kú domina l̄inŋ kú l̄ávu piananŋ, akú à wuraa n̄anaa.

33 À kpéda gbà lí kè kusuru siikō kù kù lío dō.

34 À a gbàno kè kù pini lío né pla. Gbàa pino né pínki dì nakōa guragura.

35 Akū à ɔzī kè gbàa pino, à kerubunō wānzān kè kù domina lío kù lávu pianaao, akū à wuraa nānaa.

36 À bīni bō à lika a ɔnyī. Bīni pīi gbè kù ò àno vī didikōana leu aakōkō, akū sida lí kù ò zōno kpákpa a musu.

37 Ò Dikiri kpé pī ē pète Sulemanu kíblena wè siikōden, a mō kù òdi pi Zivi gūmme,

38 akū ò a lakiti kè a wè kuri awēedoden, a mō sōraakōde kù òdi pi Bulu gūn lākū à kpé zī dite nà. A bona kù a kēkenāao kà wè suppla.

7

Sulemanu bē bona

1 Sulemanu a bē bona zī kè pínki wè kuri awē'aakōme.

2 À kpé kù òdi pi Lebana líkpe bō, a gbàna kà gāsákuru basōoro, a yàasa kà gāsákuru bupla akuri, a lei sō baraakuri. A sida líno pètepete dōro siikō, akū à sida lí kù ò àno dàdańla

3 mèn bupla awēesōoro, dōro kù dōroo gērogēro leu aakō, akū à sida líno kpákpa lí kù ò kpàa pino.

4 À a wondonō bōbo didikōana dōro aakōkō, n̄ are dōdōkōana.

5 Kpé pī lēno lei kù a yàasāo pínki lēleme. A lēno mèn aakōkō dire kpa kù la kpao, n̄ are dōdōkōana.

6 À lígbano pètepete kpé pī kpélelea. Kpélele pīi gbàna kà gāsákuru bupla akuri, a yàasa sō baraakuri. À gānu bō lígba pino are, akū à lígbano pètepete à èda dō gānu pī léa.

7 À a kíblegbaa dite gānu pīn. Gwen àdi yā gōgōn, akū òdi pi Yákpatekekpe. À sida lí lēketeno nāna a gbāia zaa zīte ari a sakaa.

8 A kpé kù àdi in kú are. À bōkōa kù gānu pīno. Len kpé kù à dō Firi'auna nēngbē kù à sē no ūne de le dō.

9 Kpé pino bona, gbè mananon ò pèteo ari à gèe pé a sakaa. Ò gbèe pino yō gbasā ò zōzōkōre kù sākāsakaao kpa plapla pínki. Leme ɔn kpa de le kù bāai kpao.

10 Ò kpé pino ē pète kù gbè gbèntē manano, a kenō gbàna kà gāsákuru kuri, a kenō sō sōraakō,

11 gbasā ò bō kù gbè mana kù ò yō ò àno kù sida lío.

12 À bīni bō à lika ɔn zōkō pīi, à gbè kù ò àno vī didikōana dōro aakō, akū sida lí kù ò àno kpákpa a musu, lākū Dikiri kpé kù a èdaao ɔn bīni de nà.

Dikiri ɔn pōno

13 Kína Sulemanu gbēno zī ò Huramu sísi zaa Taya, akū ò sù kāao.

14 Huramu pī ò bi Nafatali burime, akūsō gyaanōme. A de bi Taya gbēme, akūsō mōgotē ɔzikeriime. Huramu pī ɔndō kù asānsīnio kù dōnaao vī mōgotē zī sīnda pínki gūn. Kù à sù kína Sulemanu kínaa, akū à zī kù à dàare kè pínki.

15 À mōgba pī mèn pla kù mōgotēo. A pínki lei kà gāsákuru baro plansari, a lé yàasa kà kuri awēepla.

16 À a fūraa pī kù mōgotēo mèn pla à kùte mōgba pino musu. Fūraa pino lei kà gāsákuru sōsōoro.

17 À mòkakɔananƆ pì, akū à fífí a fùraa pìnƆa lán mòwakarɛ bà, ò lokolokona mèn suppla.

18 À pónƆ pì lán bísí nénƆ bà à dòdò mògba fùraa pìnƆa à likai dòrƆ pla, mòkakɔanaa pìnƆ gēi kū a musuo. A fùraa pìnƆn lɛlɛmɛ pínki.

19 À Dikiri kpé èdaa mògba fùraa pìnƆ pì kū dōnaao lán tafetira vú bà. Tafetira vú pìnƆ lei kà gāsākuru siisiikɔ.

20 Bísí né pìnƆn dòdò mògba fùraa pìnƆ kùdòki musu mèn wàa dodo likana mòkakɔanaa pìnƆi dòrƆdòrƆ.

21 Akū à mògba pìnƆ pèpɛtɛ kū ò Dikiri kpé èda kūna. À tó kpà ɔpla pónɛ Ani Kátɛ, ɔzɛ pɔ sɔ Gbàna Kúa.

22 Mògba pìnƆ fùranƆ bò lán tafetira vú bà. Len à mògba pìnƆ pì lɛ pínki.

23 À mòò kàsa íkaki ũ bükutu. A lɛ la kpa ari a lɛ dire kpa kà gāsākuru kuri, a lei kà gāsākuru sɔɔro, a lɛ yàasa sɔ baraakuri.

24 À ɔzɛ kè íkaki piia lán tũrunƆ bà, à lika a léi gēi dòrƆ pla, gāsākuru do pínki tũru mèn kuri. À íkaki pii kàsa lɛlɛ kū tũru wānzānde pìnƆ.

25 Íkaki pì di zùsa mèn kuri awɛɛplanƆa. Zù mèn aakɔnƆ mì dɔ gugbānduru kpa, mèn aakɔnƆ ifáletɛ kpa, mèn aakɔnƆ gènƆmidòki kpa, mèn aakɔnƆ sɔ ifáboki kpa. Íkaki pì di n̄ musu, akūs̄ n̄ pòrƆnƆ dòdò guragura.

26 Íkaki pii gègetee kà ɔla yàasa ũ. A sá de lán oro sá bà, lán tafetira sá bà. DirƆm lɛ wàa do ín àdi sí.

27 À tadibƆnƆ pì kū mògotɛo mèn kuri. N̄ pínki gbàna kà gāsākuru siikɔ, a yàasa dɔ siikɔ, a lei sɔ aakɔ.

28 Kū ò tadibƆnƆ pìnƆ pì, ò mò lèketɛnƆ kpà à gbánƆ dagura.

29 Akū ò músu wānzānnƆ kè mò lèketɛɛ pìnƆa pínki kū zùsa wānzānnƆ kū kerubu wānzānnƆ. Ò lāvutāna wānzān kè músuu pìnƆ kū zùsa pìnƆ musu kū a gēio.

30 TadibƆnƆ pìnƆ mògotɛ gère kū gòoo vī mèn siisiikɔ. Ò gbá vī mèn siisiikɔ dɔ. Gbá pìnƆ musun òdi ta din. Ò gbá pìnƆ kàsa, ò lāvutāna wānzān kè a kpa siikɔa.

31 TadibƆnƆ pìnƆ lɛ wēna bükutu, a lɛ kpa bona gāsākuru do, akūs̄ à lòkotoo kà ɔtá do. Ò wānzān kè a lɛ kū à bò musua dɔ. TadibƆnƆ pìnƆ mò lèketɛ kusurudeno vī, ò de bükuturo.

32 Gère pìnƆn kú mò lèketɛɛ pìnƆ gēi. A gònƆ pépena tadibƆnƆ pìnƆ gbánƆa. Gère pìnƆ lei kà gāsākuru do kú a kusuo.

33 Ò gère pìnƆ pì lán s̄go pɔ bàme. Ò a gònƆ kú a gérenƆ kú a mòtererenƆ kú a oronƆ kàsa kú mògotɛo pínki.

34 TadibƆnƆ pìnƆ kúki vī mèn siisiikɔ a kusurunƆa.

35 TadibƆnƆ pìnƆ musu de bükutu, a lei kà ɔtá do. A gbánƆ kú a mò lèketɛnƆn na tadibƆnƆ pìnƆ musu.

36 À kerubu wānzān kè a gbánƆ kú a mò lèketɛnƆa kú músu wānzānnƆ kú domina línƆ wānzānnƆ, gu kú à lè pínki. À lāvutāna wānzān kè à likai dɔ.

37 Len à tadibƆnƆ pìnƆ pì lɛ. À kàsa pɔ dokɔnƆ gümme, n̄ z̄sk̄k̄e kú n̄ bonaao lɛlɛmɛ.

38 Akū à dàгаа pì kú mògotɛo mèn kuri. A pínki di í sí dirƆm lɛ siisiikɔ. Dàгаа pìnƆ yàasa kà gāsākuru siisiikɔ. Kū à dàгаа pìnƆ didi tadibƆ mèn kurii pìnƆa,

39 akū à kàtɛ Dikiri kpé are, mèn sɔɔro ɔplai, mèn sɔɔro ɔzɛi. À íkaki pii dite ɔzɛ kpa Dikiri kpé kusuru kú à kú ifáboki gènƆmidòki kpa sare.

40 Akū Huramu oro túbukabɔnɔ kú a sétebɔnɔ kú ta arusibɔnɔ pì dɔ. Len à Dikiri ɔn zī kú kína Sulemanu dàare kè lɛ, à a lakíti kè pínki.

41 Zī kú à kèe pinɔn dí: Mògba mèn pla, a fúra kú à bò lán lo bà kú à kú mògba pìnɔ musu mèn pla, mòkakɔana kú à zā blèo a fúraa pìnɔa mèn pla,

42 b́isi né kú à d̀d̀b̀ m̀òkakɔanaa pìnɔa musu mèn wàa pla. À kè ari d̀r̀o pla z̀ableb̀o ũ m̀ògba fúraa pìnɔa.

43 Tadibɔɔ pìnɔ mèn kuri kú a dàgano mèn kuri.

44 Íkaki mèn do kú zùsa kú à kú a zítɛnɔ mèn kuri awɛɛpla.

45 Túbukabɔɔ pìnɔ kú a sétebɔnɔ kú ta arusibɔnɔ. Pó kú Huramu pì kína Sulemanunɛ Dikiri ɔn pó ũnɔ pínki, à n pí kú m̀ogotē kú ò l̀b̀ɔomɛ.

46 Kína tò ò pó pìnɔ kàsa kú Yoda gb̀l̀io zaa Suko kú Zarɛt̃ao dagura.

47 Sulemanu dí tó ò pó kú ò pì kú m̀ogot̃oo pìnɔ ỹo kilooa à a tikisi d̀r̀o, kú à kè dasi ỳai.

48 Sulemanu pó kú à kú Dikiri kpé g̀nnɔ pì dɔ, turaretitikpataki kú ò kè kú wuraa kú wura teburu kú òdi Dikiri burodi kátɛaao

49 kú fitiladibɔ kú ò kátɛ kpéda g̀n kpéne arɛ ɔplai kú ɔzɛo mèn ɔɔɔɔro. Ò pì kú wuraa at̃ɛne kú a fitilano kú a kpàkonɔ pínki, ò lávu wánzán k̃m̃ma.

50 À wura tokonɔ pì dɔ kú fitiladebɔnɔ kú tano kú g̀mbɔnɔ kú tésibɔnɔ kú kpéne kú òdi pì Ludakuki gbà asigbenɔ kú kpéda pónɔ.

51 Kú kína Sulemanu Dikiri ɔn zī p̀i kè à làka pínki, akú à sù kú wuraa kú andurufuuo kú pó kú a de Dauda d̃ite Dikiri pó ũnɔ, akú à kà Dikiri ɔn aruzek̃ekatekin.

8

Tana kú Dikiri àkpatii a kpén

1 Akú kína Sulemanu Isaraila gb̃ɛ z̃ɔk̃ɔnɔ sìsi Yurusalemu, n buri don'arɛdenɔ kú n ɔmbedenɔ n pínki, de ò su ò Dikiri bàka kunna kúńwo àkpati sé Dauda w̃ɛte kú òdi pì Zaĩs ò suo.

2 Akú Isarailanɔ kàkara a arɛ n pínki mɔ supplade Etanimu dikpɛgɔɔ zī.

3 Kú Isaraila gb̃ɛ z̃ɔk̃ɔnɔ kàkara n pínki, akú sa'orinɔ Dikiri àkpatii p̀i sè

4 kú dakar̃eki kutao kú Dikiri pó kú ò kú a g̀nnɔ. Sa'orinɔ kú Levi burinɔ mé ò pó pìnɔ sè ò sùo,

5 akú kína Sulemanu kú Isaraila kú ò kàkaraainɔ sa ò kú sãno kú zùnɔ àkpatii p̀i arɛ. Pó kú ò sa òoo pìnɔ dasi kè z̃ɔk̃ɔ, adi sí naroro.

6 Akú sa'orinɔ g̃ɛ kú Dikiri bàka kunna kúńwo àkpatii a kpén ari kpéne kú òdi pì Ludakukin. Ò d̃ite a d̃itekia gwe kerubunɔ g̃ɛi.

7 Kerubuu pìnɔ d̃ember�ɛnɔn poroporona àkpatii p̀i kú a s̃élinɔla.

8 A s̃éli pìnɔ gb̃àna ari òdi n l̃é e Dikiri kpé kpéda g̀n, ama òdi e ɔnnlo. Lí p̀inɔn kú gwe ari kú a gb̃arao.

9 Póke kú àkpatii p̀i g̀nlo, tó adi ke gb̃ɛ anlo mèn pla kú Musa dàn zaa Orebu, gu kú Dikiri p̀i a bàka nig̃ó kú kú Isarailanɔ n bona Misila gbera baasiro.

10 Kú sa'orinɔ b̀te Dikiri kpén, túsukpe kpé p̀i pà,

11 odi f̃o ò g̃ɛ ò n zī ke gwero túsukpe p̀i ỳai, zaakú Dikiri gakuri a kpé pà.

12 Akú Sulemanu p̀i: Dikiri p̀i ánig̃ó kú túsukpe sira g̀m̃mɛ.

13 Akú à p̀i Dikirine: Ma kpé naasi d̃ík̃ina b̀onne, ñg̃ó kú a g̀n gɔɔ s̃inda pínki.

14 Akú à lite à arɛ d̀ò paria à sa mana òńɛ.

15 Akū à pì: Ò Dikiri IsarailanƆ Luda sáabu kpá! À lé sè ma de Daudanɛ, akū à pàpa. Zaakū à pì,

16 zaa ɔɔɔ kú a a gbɛ IsarailanƆ b̀tɛ Misila, ádi Isaraila wɛtɛ ke dite ò kpé bon arero. Daudan a sè a gbɛ IsarailanƆ don'arède ú.

17 Kú ma de Dauda ye à kpé bo Dikiri IsarailanƆ Ludanɛ,

18 akū Dikiri pine kpébonaarɛ de a tó gō kúa laasun kú à kɛɛ pì mana,

19 ama adi ke àkū mé ani boarero, a zida né ke mé ani boarɛ.

20 Akū Dikiri kè lákū à a lé sɛnɛ nà. Ma gō ma de Dauda gɛnɛ ú, ma vute Isaraila kpatan lákū Dikiri IsarailanƆ Luda a lé sè nà, akū ma kpé dí b̀nɛ de a tó gō kúa yái.

21 Gwen ma Dikiri àkpati diteki kèken. Dikiri bàka kunna kú ó dizinƆ n̄ bona Misila gbera yá kú a gūn.

Sulemanu aduakɛna a gbɛnɔnɛ

22 Sulemanu arɛ d̀ Dikiri gbagbakia Isaraila kú ò kakarana gwɛnƆ wára n̄ pínki, akū à a ɔnƆ sè musu

23 à pì: Dikiri IsarailanƆ Luda, gbɛke di sí lekɔa kúnwo musu ke zítɛro. N gbɛkɛ gūn n̄ bàka kú kú n z̀b̀leri kú ò té n zén kú n̄sɛdoon.

24 N yá kú n a lé sè n z̀b̀leri ma de Daudanɛ pàpa. N ò kú léomɛ yá, gbára sà n pàpa.

25 Tera sà Dikiri IsarailanƆ Luda, n lé sè n z̀b̀leri ma de Daudanɛ n pì, tó a burinƆ n̄ zida kúna d̀ akús̄ ò té n zén lákū à téi nà, oniḡ kú Isaraila kpatan ɔɔɔ s̄inda pínki.

26 IsarailanƆ Luda, n̄ tó yá kú n ò n z̀b̀leri ma de Daudanɛ ke yápara ú sà.

27 Ama Luda, ñiḡ kú zítɛ la yápuran yá? Musu kú a leikɛo ni f̄ à n síro, bele kpé kú ma b̀n̄nɛ dík̄ina sàa?

28 Dikiri ma Luda, n̄ laakari d̀ makū n z̀b̀leriia, n̄ ma aduakɛna kú ma kutɛkenao sí. N̄ sà kpá ó kú makū n z̀b̀leri maten d̄nȳi kú adua kú maten kemmao gbára.

29 N̄ tó n wé gō pena kpé dík̄inaa gwāani kú f̄anant̄o, gu kú n pì n tó niḡ kúa dík̄ina pii. N̄ adua kú makū n z̀b̀leri madi ke arɛd̄na gu día ma.

30 Tó makū n z̀b̀leri ke n gbɛ IsarailanƆ arɛ d̀ gu día, tó ó wé kemma, ñḡ ó wé kɛna sí zaa n kúkia musu n̄ sùru ke kúoo.

31 Tó gbɛ taari kè a gbɛdakɛnɛ, akū ò pine à yá sí kú n tóo, tó à sù à yá sí kú n tóo n gbagbaki dí arɛ,

32 ñḡ ze kúnwo zaa n kúkia musu n̄ m̄n̄nɛ. Ñḡ yá gōḡ n z̀b̀lerinɔnɛ n̄ yá da taaridela, de a yá kɛna wí a musu n̄ yá nna kpá taarisaridea, de ò le ò d̀ kú à yáke víro.

33 Tó n gbɛ IsarailanƆ ibɛrɛnƆ z̄li bl̄m̄ma durunna kú ò kɛnne yái, ò tà kúnwo, tó ò ɛra ò arɛ d̀mma ò n sisi, tó ò wé kemma ò kúte kɛnne kpé dík̄inaa,

34 zaa n kúkia musu ñḡ ze kúnwo n̄ sùru ke kúnwo kú n̄ durunnanƆ, n̄ su kúnwo b̀su kú n kpá n̄ dizinƆa dík̄ina pii gūn.

35 Tó ludambɛ ḡs̄ da wárawara, legū di maro kú ò durunna kɛnne yái, tó ò arɛ d̀ gu dík̄inaa ò wé kemma ò n sisi, akús̄ ò kpɛ li n̄ durunnane kú n wé t̄m̄ma yái,

36 zaa n kúkia musu ñḡ ze kúnwo n̄ sùru ke kúnwo kú n̄ durunnanƆ. Ñḡ n̄ da zé manan, n̄ tó legū ma n b̀su kú n kpá n gbɛnƆa n̄ p̄ ú dí gūn.

37 Tó nà ke gagagyá kà b̀su dín, ke p̄wesirakú ke p̄pukpana ke kwanƆ ke kwa'eseblerinƆ ke tó ibɛrɛnƆ lika n̄ wɛtɛ kei ke tó kisira ke gyá ḡ n̄ té,

³⁸ tó ñ gbēke yā kū à a le dṣ, tó à a ɔ dṣ kpé díkīna kpa, tó à wé kemma à kúte kenne,

³⁹ zaa n kúkia musu ñgṣ ze káao ñ sùru ke káao, ñ kpái. Ñgṣ fina bone a yákenaaa, zaakū ñ a nèse dṣ. Mòkṣn mé ñ gbē sīnda pínki nèse dṣ.

⁴⁰ Len onigṣ vīna kenne le ari ñ wēndi lén bùsu kū n kpà ñ dizinɔa díkīna gūn.

⁴¹⁻⁴² Zaakū oni n tṣ zṣkṣ kū n gāsā gbānao kū n ɔ kū à poronaa baaru ma, tó gbē žīto kū à de n gbē Isaraila buri ūro bò bùsu zāzān à sù n tṣ yāi, tó à are dṣ kpé día à wé kemma,

⁴³ zaa n kúkia musu ñgṣ ze káao ñ yā kū à wé kemma kene, de andunia buri sīnda pínki le à n tṣ dṣ, ò vīna kenne lākū n gbē Isarailanɔ di kenne nà, onigṣ dṣ kū n tṣ kú kpé kū ma bò día.

⁴⁴ Tó n gbēnɔ bṛte ò gèe žī ká kū ñ iberenɔ, bee gu kū n ñ zīn pínki, tó ò are dṣ wēte kū n sè día kū kpé kū ma bōnne dío, tó ò wé kemma,

⁴⁵ zaa n kúkia musu ñgṣ ze kúñwo kúte kū ò kenne yāi, ñ yā nna kpáíma.

⁴⁶ Zaakū gbēke di gí durunna keiro, tó ò durunna kenne, tó n pṣ fēnyī n ñ ná ñ iberenone ñ ɔi, tó ò tà kúñwo ñ búsun žīzɔnɔ ū bùsu zāzā ke a kánin yá,

⁴⁷ tó ò nèse lite bùsu kū òten zṣ blen pīi gūn, tó ò èra ò kúte kenne gwe ò pī: O durunna kè, o taari kè, o yā vāni kè,

⁴⁸ tó ò are dōmma kū nèse mēn doo kū ñ poyeinaao pínki zaa bùsu kū òten zṣ blen ñ iberenone pīi gūn, tó ò are dṣ bùsu kū n kpà ñ dizinɔa kū wēte kū n sēeo kū kpé kū ma bōnne díooa, tó ò wé kemma,

⁴⁹ zaa n kúkia musu ñgṣ ze kúñwo kúte kū ò kenne yāi, ñ yā nna kpáíma.

⁵⁰ Ñgṣ sùru ke kú n gbē kū ò durunna kēnenɔ kū taari kū ò kēeo, ñ tó gbē kū òten zṣ blēnenɔ ñ wēnda gwa,

⁵¹ zaakū n pṣvīnanɔme, n gbē kū n ñ bṛte Misilanɔ wētamma pāsī gūnnɔme.

⁵² Ñ tó n wé gṣ kú makū n zṣbleriia, ñ sá kpá kúte kū ma kennei kū kúte kū n gbē Isarailanɔ kēnenɔ. Ñ sá kpányī gɔɔ kū ò wiki lēmma pínki.

⁵³ Dikiri Luda, zaakū andunia buri sīnda pínki gūn mòkṣnɔn n ñ sé n gbēnɔ ū, lākū n ò n zṣbleri Musa gāi nà gɔɔ kū n ó dizinɔ bṛte Misila.

⁵⁴ Gɔɔ kū Sulemanu ten wé ke Dikiria, à kutena a kosoame kū a ɔnɔ porona musu. Kū à adua kè à lāka, akū à fūte à zē Dikiri gbagbakia gwe,

⁵⁵ akū à sa mana ò Isaraila kū ò kú gwenone ñ pínki, à ò gbānagbāna à pī:

⁵⁶ Ò Dikiri sáabu kpá, zaakū à ókṣnɔ a gbē Isarailanɔ gbā iampaki lākū à ò nà. Yā mana kū à a lé sè a zṣbleri Musa gāinɔ pàpa pínki, a ke dí léte páro.

⁵⁷ Dikiri ó Luda gṣ kú kúoo, lākū à kú kū ó dizinɔ nà. Àsun ó tónlo, àsun pā kpáwairo.

⁵⁸ À tó ò swē kpáawa ògṣ té a zén, ògṣ a yāditenanɔ kúna kū yā kū à dà ò dizinɔnenɔ, ògṣ a ɔɔki gwa.

⁵⁹ Adua kū ma kè Dikiri ó Ludaa gṣ dɔn fānantē kū gwāanio. Àgṣ yā nna kpá makū a zṣbleriia kū a gbē Isarailanɔ lākū gu dīgṣ dṣ nà,

⁶⁰ de andunia buri sīnda pínki le à dṣ kū Dikiri bi Ludame, a pānde kunlo.

⁶¹ À kú à á swē kpá Dikiri ó Ludaa mámmam, àgṣ a ɔɔki gwa, àgṣ a yāditenanɔ kúna lākū à kúna gbāra nà.

Dikiri ɔn sakenea

⁶² Akū kīna kū Isarailanɔ ñ pínki sa ò Dikiria.

⁶³ Sulemanu kennakūkṣo sa ò Dikiria kū zùnɔ dúbu baro awēēpla kū sánɔ dúbu basuddo. Len kīna kū Isarailanɔ ñ pínki Dikiri ɔn sa kè le.

64 Zī pīia kína gbà bò ɔn kú à kú Dikiri kpé kpéleleaaane, akú à sa'opɔ kú òdi ká tén à té kú ò gwe kú pɔblewe gbao kú kennakúkɔo sa nísio, zaakú sa'oki kú à kè kú mɔgotɛo kú à kú Dikiri kpé kpélele zɔkɔro, adi fɔ à sɪ pínkiro.

65 Zī birea Sulemanu kú Isarailano n pínki dikpe kè Dikiri n Ludane ari gɔɔ supplá, akú ò Kutadɔna dikpe kè gɔɔ supplá dɔ. A pínki kè gɔɔ gɛro donsari. Ò dasi manamana, ò bò zaa Lebo Amata ari à gɛe pé Misila bùsu lézeki swaa.

66 A gɔɔ sɔraakɔde zī à n gbáre, akú ò lé zàa ò tà n bea kú ɔnnao. N pɔ kè nna yá mana kú Dikiri kè a zòbleri Dauda kú a gbè Isarailanone pínki yáí.

9

Dikiri bo à suna Sulemanua

1 Kú Sulemanu Dikiri ɔnn kàte à làka kú a ɔnnwo kú zī kú a pɔ kúano pínki,

2 akú Dikiri èra à bò à súa a gɛn pladeo lákú à bò à súa Gibiɔ ná

3 à pìne: Ma adua kú n kè kú kúte kú n kèmenɛoo mà. Ma kpé kú n bòo pìi dìte ma pɔ ù, ma tɔ nigɔ kúa lakanaa sari. Ma wé nigɔ kúa, ma pɔ nigɔ kúa.

4 Mɔkɔn sɔ, tó n té ma zén súsu kú nèse purao lákú n de Dauda bà, tó n yá kú ma ditennɔ kúna kú ma yá'onnenanɔ, tó nteni ma ɔɔɔki gwa,

5 mani n kpata zīni péte Isarailano té, anigɔ lakana víro, lákú ma a lé sè n de Daudane ná, ma pì a burinɔ nigɔ kú Isaraila kpatan gɔɔ sīnda pínki.

6 Tó mɔkɔn ke n nɛnɔ kpe limene sɔ, tó á ma dokayánɔ kú yá kú ma dìteárenɔ kúnaro, tó a ge do tánanɔi ari áteni n gbagba,

7 mani Isarailano bɔte bùsu kú ma kpámman, mani gí kpé kú ma dìte ma pɔ ù pìi, oni gɔ lalandi pɔ ù, pina pɔ ù buri sīnda pínki.

8 Bee kú kpé pì naasikɛo, a yá ni bo gbè kú òten gɛte a sareɔ sare. Oni suru gá ò pi: À kè dera Dikiri kè bùsu dí kú kpé díoone lee?

9 Oni piinne: Kú ò pà kpà Dikiri n Luda kú à n dizinɔ bɔte Misilai yáime. Ò zè kú tánanɔ, òteni n gbagba òten kúteinne. Abire yáin Dikiri kisira dí zīmma pínki.

Sulemanu yakena kparanɔ

10 Sulemanu ɔn mèn pla pinɔ kàe wè barome, Dikiri ɔn kú a zīda beo. Abire gberan

11 à Galilì bùsu wète kpà Taya kína Hiramua mèn baro, zaakú Hiramua sida lí kú pini lío kú wurao kpàa lákú à yei ná.

12 Kú Hiramua bò Taya à gɛe à wète kú Sulemanu kpàawanɔ gwà, adi kenɛro,

13 akú à pì: Ma gbè, wète kpate takanɔn n kpàma gwee? Akú ò tɔ kpà gu pìine Kabulu ari kú a gbàrao.

14 Hiramua gínake à wuraa kpàzà Sulemanune yá tɔn siikɔ.

15 Gbè kú Sulemanu n dá zòzīnɔ yán dí. Gbè pinɔ mé ò Dikiri ɔn kú Sulemanu ɔnnwo zī kè. Ò Milo wèe tàta kú bùsuuo, ò Yurusalemu bīni bò, ò èra ò Azo kú Megidoo kú Gezao kèke ò kàte.

16 Misila kína Firi'auna lète Geza pīia yá, akú à sɪ à té sɔa à Kanaa kú ò kú a gūnnɔ dède, akú à kpà a nɛnɔgbèa zàkena gba ù gɔɔ kú à a kpàzà Sulemanua.

17 Akú Sulemanu èra à Geza pìi kèke à kàte kú Betoroni gɛi pɔo

18 kú Baalao kú Tadamɔ kú à kú a bùsu gbàrannanwo

19 kú wète kú à kusuna kàtennɔ kú wète kú a sɔgonɔ kú a sɔnɔn kunnɔ kú kpé kú à ye à dɔ Yurusalemunɔ kú Lebanao kú bùsu kú àten kí bleanɔ pínki.

20 Buri kũ ò de Isaraila ũronƆ: AmɔrinƆ, ItinƆ, PɛrizinƆ, IvinƆ kũ Yebusi kũ ò g̃nƆ n̄ pínki,

21 gbɛ̄ kũ IsarailanƆ dí f̃s̄ ò n̄ dederonƆ, n̄ buri kũ ò g̃s̄ n̄ b̄usu p̄innƆn Sulemanu n̄ dá z̄z̄inlo, akũ òdig̃s̄ z̄i p̄i ke le ari kũ a gb̄arao.

22 Adi IsarailanƆ da z̄z̄inlo. M̄ók̄nƆn à n̄ díte a z̄ikarinƆ ũ, a ìbanƆ, a k̄ina dakenƆ, a gb̄enƆ don'arēdenƆ, a s̄sgodenƆ, a s̄sdenƆ.

23 M̄ók̄nƆn me z̄i kũ òten ke p̄i gb̄ɛ̄ z̄ók̄nƆ ũ d̄o, ò gb̄enƆn w̄aa pla kũ basuppla akurio.

24 Kũ Firi'auna n̄énogb̄ɛ̄ bò Dauda w̄ɛten à tà a kp̄é kũ Sulemanu b̄òaren, a gberan Sulemanu Milo w̄ɛɛ t̄ata.

25 W̄ɛ̄ kũ w̄ɛ̄o Sulemanu dig̃s̄ sa o ḡèn aak̄ók̄s̄. Àdi sa'op̄o kũ òdi ká t̄én à t̄é kũ kũ kennak̄úk̄s̄o sa'op̄o o sa'oki kũ à b̄ò Dikirin̄ɛɛa, àdi turaretiti kpata Dikiri ar̄e gwe d̄o. Len à Dikiri ɔn z̄inƆ k̄è le mámmam.

26 K̄ina Sulemanu gó'it̄enƆ k̄è Eziš Geba Elata sar̄e Ed̄omu b̄usun Isira T̄era léa.

27 Hiram̄u a góde kũ ò ísira d̄nƆ z̄l, akũ ò di ísira musu lele kũ Sulemanu gb̄enƆ.

28 Ò ḡɛ̄ Ofi, ò wuraa s̄ɛte gwe t̄on ḡero ò s̄uò k̄ina Sulemanu.

10

Seba b̄usu saraunia suna Sulemanu k̄inaa

1 Kũ Seba b̄usu saraunia mà l̄ákũ Sulemanu t̄ó b̄ò nà Dikiri ȳa musu, akũ à s̄u à ȳò à gwa kũ ȳa z̄i'ũ gbekanaao.

2 À kà Yurusalemu kũ a ìbanƆ dasidasi kũ p̄ó gb̄i nnanƆo kũ wura sà z̄ók̄s̄o kũ gb̄ɛ̄ b̄ɛ̄ɛde kũ lakuminƆ senanƆ, akũ à ḡɛ̄ Sulemanu k̄inaa à ȳa kũ à kú a n̄ɛɛ ḡun f̄aai b̄ò k̄aao p̄ínki.

3 Akũ Sulemanu ȳa kũ à l̄alaawanƆ b̄òk̄otene p̄ínki. A ke b̄òk̄otena dí a furo.

4 Kũ saraunia p̄i Sulemanu ɔnd̄ȳanƆ mà p̄ínki, ak̄us̄ à a be kũ à b̄ò ò

5 kũ p̄óble kũ àdi blenƆ kũ a ìbanƆ gwenaao kũ a be z̄ikerinƆ kunnaao kũ n̄ p̄ókas̄anƆ kũ a w̄ekpaaterinƆ kũ sa'op̄o kũ òdi ká t̄én à t̄é kũ kũ à ò Dikiri ɔnnƆ, ȳa p̄i a kũ gb̄ana, akũ a lé w̄ɛ̄.

6 Akũ à p̄i k̄inane: N ȳakenanƆ kũ n̄ ɔnd̄s̄ baaru kũ ma mà zaa ma b̄usunwo bi ȳapurame.

7 M̄adi ȳa p̄inƆ s̄iro ari ma ge ma kao la, akũ ma w̄é siale s̄a. Odi om̄ene p̄ínki sero fá! N̄ ɔnd̄s̄ kũ n̄ aruz̄ekenƆn de l̄ákũ ma a baaru mà n̄ala z̄a.

8 Minnaden̄me n̄ gb̄enƆ ũ kũ n̄ ìba kũ òdig̃s̄ kũ k̄unwo ḡoro s̄inda p̄ínki, òg̃s̄ n̄ ɔnd̄ȳa manƆ!

9 Ò Dikiri n̄ Luda s̄áabu kp̄á, zaakũ n̄ ȳa k̄aagu, akũ à n̄ ka IsarailanƆ kpatan. Yenyi kũ Dikiri vi kũ IsarailanƆ ḡoro s̄inda p̄ínki mé à tò à n̄ ka k̄ina ũ, de ñg̃s̄ ȳa g̃s̄g̃in̄e a z̄éa.

10 Akũ saraunia p̄i k̄ina gb̄a wura t̄on siik̄s̄ kũ p̄ó gb̄i nnanƆo dasidasi manamana kũ gb̄ɛ̄ b̄ɛ̄ɛdenƆ. P̄ó gb̄i nna kũ à k̄ina Sulemanu gb̄aa p̄inƆ z̄ók̄s̄, gb̄ɛ̄ke dí suone à kà le ziki doro.

11 Hiram̄u gó'ite kũ ò s̄u kũ Ofio kũ wuraaonƆ s̄u kũ lí b̄ɛ̄ɛdenƆ manamana kũ gb̄ɛ̄ b̄ɛ̄ɛdenƆ d̄o.

12 Akũ k̄ina Dikiri ɔn p̄ónƆ k̄èo kũ a z̄ida be p̄ónƆ, à m̄or̄onƆ kũ gidigbonƆ k̄èo l̄èsirin̄e d̄o. Odi su kũ lí p̄i burio à kà le ziki doro, odi w̄é si a takale doro ari kũ a gb̄arao.

13 PƆ kƳ Seba bƳsu saraunia pƳ yei pƳnki à gbèka kína Sulemanua, akƳ à a gbà, gba kƳ à kène yƳnkoyƳnkɔnɔ baasi. AkƳ à era à tà a bƳsun kƳ a ìbanɔ.

Sulemanu gakurike

14 Wura kƳ àdi su Sulemanua wè kƳ wèeo di ká tɔn baro awɛɛ'aakɔ,

15 táfe kƳ táa'orinɔ kƳ lagatarinɔ kƳ Larubu kínanɔ kƳ a bƳsu gbè zɔkɔnɔ di suɔne baasi.

16 À sègbako zɔkɔnɔ kè kƳ wura kƳ ò gbègbèeo mèn wàa do, n̄ baadi tikisii kà kiloo aakɔkɔ kƳ a kusuo.

17 À sègbako fitinnanɔ kèo do, n̄ baadi tikisii ye à ká kiloo plapla. À sègbako pinɔ kàte kpé kƳ òdi pi Lebana Líkpen.

18 Kína kíblegba zɔkɔnɔ kè kƳ wisa sakaao, akƳ à wura atène kùtea.

19 Gbàa pƳ didiki v̄i, a gbápeki mèn suddo. A kpenaki musu de mɔɔ kusuru sari. À gásadikinɔ v̄i, músu taka kƳ ò kènɔn zezena gásadiki pinɔ sare.

20 Músuu pinɔn zezena gbápeki pinɔa kpa pla, a pinki kà kuri awɛɛpla. Odi gbàa pii taka ke bƳsu ken zikiro.

21 Kína Sulemanu tokonɔ bi wuraaame pƳnki. Kpé kƳ òdi pi Lebana Líkpe pónɔ pƳnki bi wuraaame atène. Andurufu póke kƳ gwero, zaakƳ òdi andurufu dite póke ũ Sulemanu gɔɔaro.

22 Kína gó'itenɔ digɔ dina ísiralá kƳ Hiramú gónɔ. Wè aakɔ pƳnki òdigɔ su kƳ wuraaoo kƳ andurufuuoo kƳ wisa sakaao kƳ gbakũnɔ kƳ zãnɔ.

23 Kína Sulemanu aruzeké kƳ a ɔndɔo zɔkɔ de andunia kínanɔ póla n̄ pƳnki.

24 Baadi pƳnki ten zé wete à wé si Sulemanule à a ɔndɔyá kƳ Luda dànɛ a swèn ma.

25 Wè s̄inda pƳnki baadi digɔ sunɛ kƳ a gbaoo: Andurufu pónɔ, wura pónɔ, utanɔ, zikabonɔ, pƳ gb̄i nnanɔ, s̄onɔ kƳ baragbās̄onɔ.

26 Sulemanu s̄ogonɔ kƳ s̄onɔ kàkara. A s̄ogo pinɔ kà wàa suppla, a s̄onɔ s̄ó dúbu kuri awɛɛpla. Òdi a s̄ó pinɔ gwa a s̄ogo wètenɔ gũn kƳ a be Yurusalemuo.

27 Kína tò andurufu ḡɔ di Yurusalemu lán gbèe bà, akƳs̄ó sida lí kƳ òdi kpé boo dasi lán bète lí bà s̄en.

28 Òdi bo kƳ Sulemanu s̄ó pinɔ zaa Misila kƳ Silisia bƳsuuome. Kína lagatarinɔ mé òdi gé lúlu gwe.

29 Òdi s̄ogonɔ lúlu Misila andurufu ɔgɔ mèn wàa aakɔme, s̄onɔ s̄ó mèn basuppla akuri, akƳ àdi era à s̄ó pinɔ yía lí kínanɔa kƳ Siria kínanɔ.

11

Sulemanu nɔnɔ

1 Kína Sulemanu ye buri pãnde nɔgbɛnɔi dasi. Firi'auna nɛnɔgbɛ baasi, akƳ à Mɔabunɔ kƳ Amɔninɔ kƳ Edɔmunɔ kƳ Sidɔdenɔ kƳ Itinɔ sɛsɛ nɔnɔ ũ.

2 Dikiri pƳ Isarailanɔne òsun buri pinɔ séro, zaakƳ oni n̄ s̄ateme, de ò té n̄ tãnanɔi. Bee kƳ abireo n̄ yenyĩ Sulemanu kƳ gbãna.

3 À kínanɛnɔ sɛsɛ nɔnɔ ũ gbɛnɔn wàa aakɔ kƳ basɔroo, akƳs̄ó à nɔ yìgisaridenɔ v̄i do wàa do kƳ basɔroo. AkƳ a nɔ pinɔ a s̄ate.

4 KƳ z̄ikũ ten ḡɛn, a nɔnɔ tò à t̄ɛ tãnanɔi, adi a swè kpá Dikiri a Ludaa mámmam lán a de Dauda bàro.

5 À t̄ɛ Sidɔdenɔ tãna Asatorei kƳ Amɔninɔ tãna Mɔleki kƳ Luda zãaguo.

6 À yá kƳ Dikiri yeiro kè, adi t̄éi kƳ n̄ɛsɛdoo lán a de Dauda bàro.

7 AkƳ à ḡɛ à tãnagbagbaki bò s̄is̄i kƳ à kƳ Yurusalemu ifáboki kpa musu Mɔabunɔ tãna gina Kemɔsine kƳ Amɔninɔ tãna gina Mɔleki.

⁸ Len à kè le a buri pānde nōnōne n pīnki, akū ò turaretiti kpāta n tānanōne ò sa òmma.

⁹ Akū Dikiri Isarailanō Luda pō fē Sulemanui kū à kpe līne a swē kúa dorō yāi, zaakū Dikiri bō à sūa yā gēn pla.

¹⁰ Bee kū Dikiri pīne àsun té tānanōiro, adi yā kū Dikiri dīte pī maro.

¹¹ Akū Dikiri pīne: Zaakū n kè le, n dī ze kū ma bāka kunna kúnwo yā kū ma dītenneoro, mani kpata sīmma mà n zōblerinō doke ká n gēne ū.

¹² Ama n de Dauda yāi mani ke le n gōroaro, n nēn mani kene.

¹³ Bee kū abireo mani kpata sīa pīnkiro. Buri leu don mani tó n né pīne ma zōbleri Dauda kū Yurusalemu kū ma sē ma pō ūo yāi.

Sulemanu ibereŋo

¹⁴ Akū Dikiri tò Edōmu gbē Adada kū à de kīne ū ibereε sē kū Sulemanuo.

¹⁵ Gōro kū Dauda ten zī ká kū Edōmunō yā, a zīkarinō don'arede Yoabu gēε à Isarailanō gēnō vī, akū à Edōmu būsū gōgbēnō dēde gwe n pīnki.

¹⁶ Akū kū a gbēnōn kú gwe ari mō suddo ari ò gēε ò Edōmu būsū gōgbē pīnō dēde ò n pīnki.

¹⁷ Kū Adada bàa sī, àten tá Misila kū a de ìba kenō. Gōro bīrea sō Adada bi kefenname.

¹⁸ Ò bō Midia ò gēε Parani, akū ò Paranide kenō sē ò gēε kúnwo Misila kīna Firi'auna kīnaa. Firi'auna kpé kpāa kū pōbleo kū zīteo.

¹⁹ Adada yā kà Firi'aunane manamana, akū à a nanō Tapenesi dakūna kpāa nō ū.

²⁰ Akū Tapenesi dakūna pī nē ò gōgbē ū, òdi pīne Genuba, akū Tapenesi né pīi gwà Firi'auna onn kū Firi'auna nēnōo lele.

²¹ Gōro kū Adada kú Misila, à mà kū Dauda gà akūsō a zīkarinō don'arede Yoabu gà dō. Akū à pī Firi'aunane: N ma gba zé mà tá ma būsun.

²² Akū Firi'auna a là à pī: Bó mé àten kīamma ma kīnaa, gbasā n ye ò tá n būsunn? À wēa à pī: Póke ten kīamaro, ò ma gba zé dé!

²³ Akū Luda tò dō Eliada né Rezō kū à bàa sī a dikiri Zoba kīna Adadezane yā fūte Sulemanui.

²⁴ Kū Dauda Adadeza gbēnō dēde, akū Rezō gbēnō kākaraai ò kē gbānamōnnerinō gā ū, akū à gō n don'arede ū. Ò gēε ò vūte Damasuku, akū à gwe sī.

²⁵ Rezōme Isarailanō ibere ū ari Sulemanu wēndi lēn, yākete kū Adada fūteo baasi. À kpata blē Siria būsun, à gī Isarailanō kái.

Yeroboamu bona Sulemanu kpe

²⁶ Nebati né Yeroboamu bi Sulemanu ìba keme. Eflaimu burime, kū à bō Zeređa, akū à bō Sulemanu kpe. A da bi gyaanōme, a tōn Zerua.

²⁷ Lākū à kè nà à bō kīna kpen dí. Sulemanu wēε kū òdi pī Milo tātā kū būsuo, akū à a de Dauda wēte bīni bō à pēkere.

²⁸ Yeroboamu bi négōgbē laakarideme. Kū Sulemanu è kefenne pī kokari vī, akū à a dīte zī gbāna kū Yusufu burinō ten ke pī gbē zōkō ū.

²⁹ Gōro bīrean Yeroboamu bō Yurusalemu, akū à dākare kū annabi Ahia, Silo gbēo zén, à uta dufu dana. Ò kú sēn gwe n pla.

³⁰ Akū Ahia a uta dufu pīi gà à kē à pārapara leu kuri awēεpla.

³¹ Akū à pì Yeroboamunε à a paranaa pì sète mèn kuri, zaakū Dikiri IsarailanƆ Luda pì: Mani Sulemanu bo kpatamme mà Isaraila buri leu kuri kpámma.

³² Mani buri leu do tónε ma zòbleri Dauda kú Yurusalemu kú ma sè Isaraila buri sīnda pínki wētεnƆ téo yāi.

³³ Mani keñε le, kú à ma zukúna à gèε àtεn SidōdenƆ tāna Asatorε kú MɔabunƆ tāna Kemōsio kú AmōninƆ tāna Mɔlekio gbagba yāi. Adi témairo, adi yā kú à manamεne kero, adi ma ɔɔki gwaro, à ma dokayānƆ kúna lán a de Dauda bàro.

³⁴ Bee kú abireo mani kpata bo a ɔĩ sãnsánlo, zaakū ma gīnake ma a kè kína ũ ari a wëndi lémmε ma zòbleri Dauda kú ma sè yāi, kú à ma yāditenanƆ kúna akūsƆ à ma ɔɔki gwà.

³⁵ A nén mani kpata sí a ɔĩ mà Isaraila buri leu kurinƆ kpámma.

³⁶ Isaraila buri leu don mani tó a né piine, de ma zòbleri Dauda buri gō kí blemεne Yurusalemu gɔrƆ sīnda pínki, wēte kú ma sè ma tó gō kúaa pii.

³⁷ Mɔkōn sƆ, ma n se IsarailanƆ kína ũ, de ñgō kí ble pó kú n pɔ yeiia pínki.

³⁸ Tó nten yā kú ma ditenne ke pínki, tó n témai, nten yā kú à manamεne ke, tó nteni ma ɔɔki gwa akūsƆ n ma yāditenanƆ kúna lán ma zòbleri Dauda bà, manigō kú kúnwo, manigō n burinƆ ká Isaraila kpatan gɔrƆ sīnda pínki, lākú ma Dauda burinƆ kàn nà.

³⁹ Mani Dauda burinƆ era kpe yā kú ò kèε pi yāi, ama adi ke gɔrƆ sīnda pínkinlo.

⁴⁰ Sulemanu zé wète à Yeroboamu de, akū à fùte à bàa sī à tà Misila kína Sisaki kīnaa, à gō gwe ari Sulemanu gèε à gào.

⁴¹ Sulemanu yā kparanƆ kú òndōyā kú à kènƆ pínki kú Sulemanu yānƆ takadan.

⁴² Sulemanu kè Isaraila buri sīnda pínki kína ũ Yurusalemu wè buplame.

⁴³ Kú à gā, ò a vī a de Dauda wētεn, akū a né Reoboamu vùte a gēne ũ.

12

IsarailanƆ bona Reoboamu kpe

¹ Reoboamu gèε Sekemu, zaakū gwen Isaraila buri sīnda pínki gèen de ò a ká kína ũ.

² Kú Nεbati né Yeroboamu a baaruu mà, akū à bò Misila à sù, zaakū gwen à kun zaa gɔrƆ kú à bàa sī Sulemanunε.

³ Akū Isaraila kú ò kō kākara pìnƆ a sisi, akū ò gèε ò yā ò lele kú Reoboamuo ò pì:

⁴ N de zī gbāna dàwere pāsīpāsī. Mɔkōn sƆ, ñ zī gbāna pi kú aso tikisi kú à dīwεro lago, òni mì natenne.

⁵ Akū à wèrīmma à pi: À tá gīa ari gɔrƆ aakō, gbasa à era à su. Akū ò tà.

⁶ Kína Reoboamu yā pii gbā gbē zōkō kú ò de a de Sulemanu iba ũnƆne à pi: Yā kpaten a è à mana mà we gbē pínƆaa?

⁷ Akū ò wèa ò pì: Tó n mì nāteñne gbāra, akū n yā mana wèrīmma, onigō de n zòblerinƆ ũ gɔrƆ sīnda pínki.

⁸ Akū Reoboamu gi gbē zōkō pìnƆ lédammai, à gèε à yā pii gbā a iba kefenna kú ò né blè lelenεne.

⁹ À n lá à pi: Gbē kú ò pīmεne mà zī gbāna kú ma de dàrīne lagoñne pìnƆ, yā kpaten a è à mana ò sílīaa?

10 Akū keƒenna pìnƆ wèa ò pì: Gbē kū ò pìnne n de aso tikisii ònne ò lagooné pìnƆ, ò onne n onkpare gbígiri de n de pila.

11 N de aso tikisii ònne, məkɔn sɔ, òni aso pì karañne. N de wé tårnma kū flàaome, ama flà lèden òni wé tåonma.

12 A gɔɔ aakɔde zī Yeroboamu kū IsarailanƆ era ò sù ò Reoboamu lè ò pínki, lákú à ònne nà à pì, ò era ò su gɔɔ aakɔ gbera.

13 Akū kína gì gbē zɔkɔn lédammai à yā wèmma pásípāsī.

14 À tè keƒennanƆ lédammai à pì: Aso tikisin ma de diare, makū sɔ mani aso pì karaareme. Flàan ma de wé tåoáwa, makū sɔ, flà lèden mani wé tåoáwa.

15 Akū kína gì IsarailanƆ yā mai, zaakū yā pìi bò Dikiri kínaame, de yā kū à ò Nebati né Yeroboamune annabi Ahia, Silo gbē gāi le à ke yāi.

16 Kū IsarailanƆ è kína gì ò yā mai, ò pìnne:

Ó bàka kú kú Daudaoro,
ó lé kú Yese né yānlo.

IsarailanƆ, á baadi tá a bea!

Dauda buri, ò n zīda be kū!

Akū IsarailanƆ tà ò bea.

17 Isaraila kū ò kú Yuda burinƆ wēte gūnnɔn Reoboamu gò ò kína ū ado.

18 Kína Reoboamu a zòzì gbē zɔkɔ Adoniramu zī IsarailanƆa, akū ò a pàpa kū gbēo ò a dè. Akū kína Reoboamu fūte kū wānao à sà a sgo gūn à bàa sà à tà Yurusalemu.

19 Len IsarailanƆ gì Dauda burinƆi le ari kú a gbāro.

20 Kū IsarailanƆ mà ò pínki kú Yeroboamu sù, akū ò a sisi kɔkakaranaa gūn, akū ò a kà Isaraila burinƆ kína ū. Isaraila buri ke dí ze kú Dauda burinƆo doro, tò adi ke Yuda burinƆ baasiro.

21 Kū Reoboamu kà Yurusalemu, à YudanƆ kàkara ò pínki kú Biliaminu burinƆ. Zikarii pìnƆ gbēnɔn dúbu bakēndome. Akū òten gé zī ká kú IsarailanƆ, de ò le ò Sulemanu né Reoboamu kpata síne ò kpáa dɔ.

22 Akū Luda yā sù Luda gbē kú òdi pì Semayaa à pì:

23 Ò o YudanƆ kína Sulemanu né Reoboamune kú YudanƆ ò pínki kú Biliaminu burinƆ kú gbē kparanƆ,

24 makū Dikiri ma pì, àsun gé zī ká kú á Isaraila dakenoro. Á baadi tá a bea, zaakū yā kú à kēe pìi bò ma kínaame. Akū ò yā kú Dikiri ònne mà ò tà.

25 Yeroboamu Sekemu kú à kú Eflaimu gu kpiden bīni bò, akū à vūten. Zaa gwen à gēe à Penieli kēke à kàte.

26 Akū à laasun lè à pì: Oni Dauda buri era kpatamme fá!

27 Tó IsarailanƆ ten gé sa o Dikiri onn Yurusalemu, oni era ò ze kú ò dikiri YudanƆ kína Reoboamuome, oni ma de ò ze káao.

28 Kū kína yā pìi gwà, akū à wura zūsane pì mèn pla, akū à pì gbēnne: IsarailanƆ, á gena Yurusalemu mɔ le. Á dikiri kú ò á bôte MisilanƆn dí!

29 Akū à a do dite Beteli, a do sɔ ari Dā.

30 Akū yā pì gòñne durunna ū, òdi gé donyī ke a done Beteli, a do sɔ ari Dā.

31 Yeroboamu kpé bò zùu pìnne tånagbagbakina, akū à gbē dite sa'orinƆ ū, bee kú gbē kú ò de Levi buri ūronƆ.

32 Akū à mɔ sɔraakɔde gɔɔ gērode dite dikpe ū lán YudanƆ pɔ bà se, akū à sa ò tånagbagbaki kú à kú Beteli pìia. À sa ò zūsane kú à pìi pìnƆa, akū à sa'orinƆ dite gwe.

33 Akū à sa ò sa'oki kū à kè Beteli p̄ia m̄o s̄oɾaak̄s̄de ḡoɾo ḡeɾode z̄i. Ḡoɾo p̄iin à d̄ite a z̄ida p̄oyeinaaa dikp̄e ũ Isarailan̄ne.

13

Luda gb̄e l̄ekena Beteli sa'okine

1 Luda gb̄eke b̄o Yudan̄o b̄usun à s̄u Beteli l̄ákū Dikiri d̄ane n̄a ḡoɾo k̄u Yeroboamu z̄ena sa'oki p̄ii sare de a sa o.

2 Akū à l̄é k̄e sa'oki p̄iine à p̄i: Sa'oki, sa'oki, Dikiri p̄i oni né i Dauda bea, oni t̄s̄ kp̄áne Yosia. Àkū mé ani sa omma k̄u t̄anagbagbaki sa'ori k̄u òten z̄i ke lan̄o, ani bis̄āsiri w̄án̄o kp̄átamma.

3 Gwe ḡõn̄o Luda gb̄e p̄i ȳa p̄i k̄ena s̄eɾeadaa òn̄ne à p̄i: S̄eɾeada k̄u Dikiri òn d̄í. Sa'oki p̄i n̄i parak̄õre a t̄úbu n̄i k̄õte.

4 Kū k̄ína Yeroboamu l̄é k̄u Luda gb̄e p̄ii k̄e Beteli sa'oki p̄iineε mà, akū à o d̄ba zaa sa'okia gwe à p̄i: À a k̄u! Akū o k̄u à d̄baa p̄ii gb̄àgb̄a, ani f̄s̄ à k̄òko dororo.

5 Akū sa'oki p̄ii p̄arak̄õre a t̄úbu k̄õte l̄ákū Dikiri dà Luda gb̄e p̄iine à ò n̄a.

6 Akū k̄ína p̄i Luda gb̄e p̄iine: Ñ k̄úte kemene Dikiri n̄ Ludane. Ñ w̄é kemene de ma o le à su a gb̄èn. Akū Luda gb̄e p̄i k̄úte k̄e Dikirine, akū a o s̄u a gb̄èn l̄án ȳa bà.

7 Akū k̄ína p̄i Luda gb̄e p̄iine: Ñ m̄s̄ ò gé ma bea ò p̄ó ble mà gba kenne.

8 Akū à p̄i k̄ína p̄iine: Bee t̄ó n̄ n̄ aruz̄eke kpado kp̄ama, mani gé k̄unworo. Mani p̄ó ble ke mà í mi gu d̄ínlo,

9 zaakū Dikiri p̄imene màsun p̄ó ble laro, màsun í mi laro, akūs̄ màsun era k̄u z̄é k̄u ma suooro.

10 Akū à z̄é p̄ande s̄e, adi z̄é k̄u à s̄uò Beteli sé dororo.

11 Annabi z̄i ke k̄u Beteli gwe. Kū a n̄én̄o s̄u, ò ȳa k̄u Luda gb̄e p̄ii k̄e gwe z̄i birea bàba ñ dene k̄u ȳa k̄u à ò k̄inan̄e o p̄ínki.

12 Akū ñ de ñ l̄á à p̄i: Z̄é kpaten à s̄eε? Akū a n̄én̄o z̄é k̄u Luda gb̄e k̄u à b̄o Yudan̄o b̄usun p̄ii s̄eε òne.

13 Akū à p̄iine: À ḡaari ȳimene zaakine. Akū ò ȳñe ò a di a kp̄e.

14 Kū à p̄ete Luda gb̄e p̄i, akū à a l̄e vutena gbiri lí gb̄áru. Akū à a l̄a à p̄i: Luda gb̄e k̄u à b̄o Yudan̄o b̄usum̄ne n̄ ũ ȳa? À w̄eà à p̄i: Makūme!

15 Akū annabi z̄i p̄ii p̄iine: Ñ m̄s̄ ò gé ma bea, ñ p̄ó ble.

16 À w̄eà à p̄i: Mani f̄s̄ mà era mà tá k̄unworo. Mani f̄s̄ mà p̄ó ble ke mà í mi k̄unwo gu d̄ínlo,

17 zaakū Dikiri p̄imene màsun p̄ó ble ke mà í mi laro, akūs̄ màsun tá k̄u z̄é k̄u ma suooro.

18 Akū annabi z̄i p̄ii p̄iine: Annabiin ma ũ l̄án n̄ bà. Malaika ke mé à Dikiri ȳa òmene à p̄i mà p̄étenȳi mà su k̄unwo ma bea, de ñ p̄ó ble ñ í mi. Ama éken annabii p̄i ten to.

19 Akū Luda gb̄e p̄ii èra k̄āao, à p̄ó bl̄e a bea à í mi.

20 Ḡoɾo k̄u ò vutena p̄óblei, Dikiri ȳa s̄u annabi z̄i k̄u à s̄u k̄āao p̄ia,

21 akū à wiki l̄e Luda gb̄e k̄u à b̄o Yudan̄o b̄usun p̄ia à p̄i: Dikiri n̄ Luda p̄i, l̄ákū n̄ gi a ȳa mai n̄a, ñdi ȳa k̄u à ònne maro,

22 n̄ era n̄ su n̄ p̄ó bl̄e n̄ í mi gu k̄u à ònne ñsun p̄ó blenlo ñsun í minlo p̄ii, oni n̄ v̄i k̄u n̄ dizin̄oro.

23 A p̄óblena k̄u à íminaao gbera, annabi k̄u à s̄u k̄āao p̄ii ḡaarii ȳñe zaakia.

24 Kū à dà z̄én, akū à kp̄ákū k̄u m̄úsuo, akū m̄úsuo p̄i a d̄e. A ḡeε ḡs̄ ditena z̄én, akū zaakí k̄u m̄úsuo ḡs̄ z̄ena a ḡeε p̄ii.

²⁵ Kū gbē kū òten gēteno a gēε è wutena zén gwe kū músu kū à zena a sareo, akū ò gēε ò a baaruu kpà wēte kū annabi zī pì kún.

²⁶ Kū annabi kū à sù káaoo pì a baaruu mà, à pì: Luda gbē kū à gì Dikiri yá main gwe. Akū Dikiri a kpà músuua, à a è'ε à dē lákū Dikiri òne nà.

²⁷ Akū à pì a nénone: À gàari yīmene zaakine. Akū ò yīne.

²⁸ À dà zén, akū à gēε à a gēε lè wutena, zaaki kū músuuo zεi. Músuu pì dí gēε pì sóro akūsò adi zaaki pì é'ero.

²⁹ Akū annabii pii Luda gbē pii gēε sè à dì zaaki musu à sùo a bε wēten, de à gēε ò ò à a vī.

³⁰ Akū à a vī a zīda miraween, à ò ò ò à pì: Waiyoo ma gbē!

³¹ Kū à a vī à lāka, à pì a nénone: Tó ma ga, à ma vī mirawee kū ma Luda gbē pii vīn à ó gē kpákūsū.

³² Zaakū yá kū Dikiri dāne à ò Beteli sa'oki musu kū tñakpe kū ò kú Samaria būsū wēte tñagbagbakianò ni ke yāpura.

³³ Bee kū abireo Yeroboamu dí kpe li a yāvānikenaanero, à èra à Isaraila buri sīnda pínki dīte tñagbagbaki sa'orinò ū ò. Gbē kū ò ye ò gō tñagbagbaki sa'orinò ūn à ñ ké a ū.

³⁴ Durunna kū à tò ò Yeroboamu burinò dúgu zò ò lāka andunia gūnn gwe.

14

Annabi Ahia yá kú ani Yeroboamu le onaa

¹ Goro birea gyá Yeroboamu négōgbē Abia kù.

² Akū Yeroboamu pì a nanone: Ñ fute ñ n zīda lite, de òsun n ò ma nò ūro, ñ gé Silo. Annabi Ahia kú gwe. Àkū mé à pīmene manigō de Isarailanò kína ū.

³ Ñ burodi sé mēn kuri kū kàranò kū zó tūruuo, ñ géone. Ani yá kú ani né pì le onne.

⁴ Akū Yeroboamu nanò kè le, à fute à gēε Silo à gēε Ahia bea. Ahia wé dí gu e dorò, zaakū à zī kù a wé gō dāadāa.

⁵ Dikiri gīnake à ò Ahiane kū Yeroboamu nanò né ten gyá ke, akū àten su à yá gbekamma. Ñ one lán dí bà lán dí bà, zaakū tó à sù, ani a zīda litenne gbē pānde ūme.

⁶ Kū Ahia a gēε kīnii mà, àten gē kpén, à pì: Ñ gē Yeroboamu nanò! Bóyáin n n zīda lite lee? Yá pásīn Luda pì mà onne.

⁷ Ñ gé ñ ò Yeroboamune, Dikiri Isarailanò Luda pì, akāame a n se n gbēno té, a n ke a gbē Isarailanò don'arade ū.

⁸ A kpataa bò Dauda burinò òī, akū a n kan, ama ní de lán a zòbleri Dauda bàro, kú à a yāditenanò kūna, à téi kú nēsēdoo à yá kú á yeii kè.

⁹ N yá vāni kè de gbē kū ò ò ò ò arenoa, n ge n tñananò kè n zīdane, mò kú n kāsano, akū n kpe liare, n a pò fē.

¹⁰ Abire yāin ani ásarū zī n burinò, ani n gōgbēno kakate Isarailanò gūn zōno kū zīdadenò ní pínki, ani té na n bea, lákū òdi té na zūgbōa nà ari à té kú à lāka pínki.

¹¹ Gbēdanò ni n buri kú oni gaga wētēnnò só, bāno ni n gbē kú oni gaga sēnno ble. Dikiri mé à ò le.

¹² Mòkōn sō nōgbē, ñ fute ñ tá be. Tó n gēsēε pēte wēte gūn gōno, né pì ni ga.

¹³ Isarailanò ni a gē ò ò ò ò a vī. Yeroboamu burinò té ñ pínki, àpiin oni vī ado, zaakū àkūme ado Dikiri Isarailanò Luda yá mana lēa Yeroboamu onn.

14 Dikiri ni kína pānde dite a gbē IsarailanƆne. Àkū mé ani Yeroboamu burinƆ dede. Gbāra dí! BóƆƆ? Leme, tera dí!

15 Dikiri ni gò t̄s IsarailanƆa, oní ḡs lán leba kú àten yīgā í gūn bà. Ani IsarailanƆ b̄ote b̄usu mana kú à kpà n̄ dizinƆa dín à n̄ fāk̄sa Yuflati bara dire, kú ò Asatorē lí p̄etepete ò Dikiri p̄o f̄eone yāi.

16 Ani IsarailanƆ kpárímma durunna kú Yeroboamu kè à IsarailanƆ dà a kenan yāi.

17 Akū Yeroboamu nanƆ f̄ute àten tá. Kú à kà Tiza, kú à ḡesee zè kp̄elelea ḡɔnƆ, akū n̄éḡgbē p̄ii gā.

18 Ò a v̄i, akū IsarailanƆ ƆƆ d̄ò n̄ p̄ínki lākū Dikiri ò a z̄òbleri annabi Ahia gāi nà.

19 Yeroboamu yā kparanƆn kú IsarailanƆ kínanƆ ḡīayāk̄ena takadan, z̄i kú à kànƆ kú a kík̄eyānƆ p̄ínki.

20 Yeroboamu kí blè w̄è baro aw̄eeplame. Kú à gā, akū a né Nadabu v̄ute a ḡēne ū.

YudanƆ kína Reoboamu

21 Sulemanu né Reoboamume YudanƆ kína ū. À kí blè a w̄è bupla aw̄eedodemme, akū à kí blè Yurusalemu w̄è ḡero aw̄eepla, w̄ete kú Dikiri s̄e Isaraila buri s̄inda p̄ínki w̄etenƆ té de a t̄ó ḡs kúa. A da t̄ón Naama, Am̄oni burime.

22 YudanƆ yā kú Dikiri yeiro kè, ò a p̄o f̄ēne de n̄ dizinƆa n̄ p̄ínki n̄ durunna kú ò kè yāi.

23 Ò t̄anagbagbakinƆ b̄ò n̄ z̄idane s̄is̄i lei s̄inda p̄ínki musu kú lí z̄k̄s̄ s̄inda p̄ínki gbáruo, ò gb̄enƆ kú línƆ p̄etepeten.

24 Bee se t̄anagbagbaki karuanƆn kú IsarailanƆ b̄usun ḡōgb̄enƆ kú n̄gb̄enƆ. Leme IsarailanƆ buri kú Dikiri p̄em̄mafinenƆ dà v̄ānino s̄ete le p̄ínki.

25 Kína Reoboamu kíblena w̄è s̄oƆrode gūnn Misila kína Sisaki sù à l̄ete Yurusalemu.

26 A Dikiri Ɔn aruzek̄enƆ kú k̄inabe p̄ónƆ nāk̄sa à wura s̄ēgbako kú Sulemanu p̄inƆ s̄ete p̄ínki.

27 Akū kína Reoboamu s̄ēgbako p̄inƆ ḡēne p̄i kú m̄ogot̄eo à nà a be dogari don'aradenƆne n̄ Ɔi a be kp̄elelea.

28 Tó kína ten gé Dikiri Ɔnn, dogarii p̄inƆ diḡs̄ s̄ēgbako p̄inƆ kūna. Tó ò era ò sù, òdi era ò káte n̄ kp̄én.

29 Reoboamu yā kparanƆ kú yā kú à k̄enƆ p̄ínki kú YudanƆ kínanƆ ḡīayāk̄ena takadan.

30 Reoboamu kú Yeroboamu diḡs̄ z̄i ká kú k̄s̄o ḡoƆ s̄inda p̄ínki.

31 Kú Reoboamu gā, ò a mira kp̄āk̄us̄i kú a dizinƆo Dauda w̄eten. A da t̄ón Naama, Am̄oni burime. Akū a né Abia v̄ute a ḡēne ū.

15

YudanƆ kína Abia

1 Nebati né Yeroboamu kíblena w̄è baro plansaride gūnn Abia ḡs̄ YudanƆ kína ū

2 à kí blè Yurusalemu w̄è aak̄s̄me. A da t̄ón Maaka, Abusalomu burime.

3 À durunna kú a de k̄enƆ kè p̄ínki, adi a z̄ida kpá Dikiri a Ludaa lán a dizi Dauda bàro.

4 Ama Dauda yāin Dikiri a Luda tò a buri kí blè Yurusalemu, à a buri p̄ii dite a ḡēne ū à tò Yurusalemu gbāna lè.

⁵ Zaakū Dauda yā kū Dikiri yeii kè, adi gí yā kū Dikiri ditenε mairo ari a wèndi lén, tó adi ke yā kū à kè Iti buri Uriane baasiro.

⁶ Abia kū Yeroboamu digō zì ká kū kōo ari Abia wèndi lén.

⁷ Abia yā kparanō kū yā kū à kènō pínki kú Yudanō kínanō gīayākēna takadan.

⁸ Kū à gā, ò a vī Dauda wēten, akū a né Asa vūte a gēne ũ.

Yudanō kína Asa

⁹ Isarailanō kína Yeroboamu kíblena wè barode gūnn Asa gō Yudanō kína ũ,

¹⁰ akū à kí blè Yurusalemu wè bupla aweedo. A dai tón Maaka, Abusalomu burime.

¹¹ Kína Asa yā kū Dikiri yeii kè lán a dizi Dauda bà.

¹² À pè tánagbagbaki karuanōa a būsun, akū à tana kū a dizinō kènō kòte pínki.

¹³ Bee se à a dai Maaka bò kpatan, kū à Asatorε lí ginaa pète yāi. Kína Asa lí pìi zō à té nàa Kidironu guvuten.

¹⁴ À a zīda kpà Dikiria ari a wèndi lén, ama adi tánagbagbaki kū ò bònō gbororo.

¹⁵ À wura kū andurufuuo kū pō pānde kū akāa kū a deo dīte Dikiri pō ũnō sète à kàte Dikiri ònn.

¹⁶ Asa kū Isarailanō kína Baasao digō zì ká kū kōo ari n kíblena lén.

¹⁷ Baasa mé à gèe à lète Yudanō būsuaa, akū àten bīni bo à lika Ramai, de gbēke sún bo ke à gē Yudanō kína Asa būsuno yāi.

¹⁸ Akū Asa andurufu kū wura kū à gō Dikiri òn laasinō sète kū pō kū ò kú a be laasinō, à nà à ibanōne n ō, akū à n zī Damasuku, Siria būsua kína Benadada, Tabirimō né, Eziō daikore kína à pì:

¹⁹ Ò lédokōnō ke lākū ma de kū n deo kè nà yā. A andurufu kū wuraon dí. N lédokōnō kū n vī kū Isarailanō kína Baasao gboro, de à gomala kū a zīkarinō.

²⁰ Akū Benadada lédokōnō kè kú Asao à a zīkarinō gbāre ò gèe ò lète Isaraila wētenōa. Ò Iyon sī kú Dāo kú Abeli Betemakao kú Genesaretī guo kú Nafatali burinō guo ò pínki.

²¹ Kū Baasa a baaruu mà, akū à bīnibona Ramaī tō à tà Tiza.

²² Akū kína Asa kpākpa kè Yudanōne n pínki, adi gbēke tē boro à pì, ò Rama gbènō kū lí kú Baasa ten bīni boonō sète. Akū à bīni bòo à lika Gēba kū à kú Biliaminu burinō gui kú Mizipao.

²³ Kína Asa yā kparanōn kú Yudanō kínanō gīayākēna takadan, a négōgbēkeyānō kū yā kū à kènō pínki kū wēte bīni kū à bònō. Kū à zī kù, gyā a kú a gbálanōa.

²⁴ Kū à gā, ò a mira kpākūsū kú a dizinō a dizi Dauda wēten, akū a né Yosafata vūte a gēne ũ.

Isarailanō kína Nadabu

²⁵ Yudanō kína Asa kíblena wè plade gūnn Yeroboamu né Nadabu kè Isarailanō kína ũ à kí blè wè plame.

²⁶ À yā kū Dikiri yeiro kè à zè kū yā kū a de kè à Isarailanō dà durunna gūnwō.

²⁷ Ahia né Baasa, Isaka buri lé kpākūsū gōrō kú àkū kú Isarailanō ten lika Filisitini wēte Gibetōi, akū à a dè gwe.

²⁸ À a dè Yudanō kína Asa kíblena wè aakōde gūmme, akū à vūte a gēne ũ.

²⁹ Kū à nà kíblena, akū à Yeroboamu burinƆ dèdè ní pínki, adi ní gbēke tóro, à ní kàkate lán Dikiri ò a zòbleri Ahia, Silo gbē gāi nà.

³⁰ Yā pīi kè lɛ durunna kū Yeroboamu kè yāi, kū à IsarailanƆ dà a kenan à Dikiri IsarailanƆ Luda pɔ fɛ̃ne.

³¹ Nadabu yā kparanƆ kū yā kū à kènƆ pínki kú IsarailanƆ kínanƆ gīayākenanƆ takadan.

³² Kína Asa kū IsarailanƆ kína Baasao zīi kà kū kōo ari ní kíblena lémme.

IsarailanƆ kína Baasa

³³ YudanƆ kína Asa kíblena wè aakɔde gūnn Ahia né Baasa kè IsarailanƆ kína ũ. À kí blè Tiza wè baro awɛɛsiikɔ.

³⁴ À yā kū Dikiri yeiro kè à zè kū Yeroboamu yākenaaƆ kū durunna kū à IsarailanƆ dà a kenanwo.

16

¹ Dikiri yā sù Anani né Yehua, akū à yā ò Baasanɛ à pīi:

² Ma n bo būsutitin, ma n ke ma gbē IsarailanƆ don'arede ũ, akū n ze kū Yeroboamu yākenaaƆ n ma gbē IsarailanƆ dà durunnakenan, akū ní durunna pínƆ ma pɔ fɛ̃.

³ Mɔkɔn kū n burinƆ, mani á dúgu zɔme sà. Mani ke n ɔnnne lákū ma kè Nebati né Yeroboamu ɔnnne nà.

⁴ GbèdanƆ ní n gbē kū oni gaga wète gūnnƆ só, bānƆ ni n gbē kū oni gaga sènnƆ ble.

⁵ Baasa yā kparanƆ, yā kū à kènƆ kū a négɔgbèkɛyānƆn kú IsarailanƆ kínanƆ gīayākenanƆ takadan.

⁶ Kū Baasa gà, ò a vɛ̃ Tiza, akū a né Ela vùte a gēne ũ.

⁷ Dikiri yā pīi ò Baasanɛ kū a burinƆ annabi Yehu, Anani né gāi, yā vāni kū à kè à Dikiri pɔ fɛ̃ne lákū Yeroboamu burinƆ kè nà yāi kū Yeroboamu buri kū à ní kakatenƆ yāo dɔ.

IsarailanƆ kína Ela

⁸ YudanƆ kína Asa kíblena wè baraasɔro awɛedode gūnn Baasa né Ela kè IsarailanƆ kína ũ à vùte Tiza wè pla.

⁹ A ìbanƆ do Zimirime a sɔgonƆ kpado gbē zɔkɔ ũ, akū à lé kpākūsūi kúŋwo. GɔrƆ kū í Ela kù a begwari Aza kpén zaa Tiza,

¹⁰ akū Zimiri gè à a dè Asa kíblena wè baraasɔro awɛεplade gūn, akū à vùte a gēne ũ.

¹¹ Kū à kí blè gɔnƆ, akū à Baasa burinƆ dèdè ní pínki, adi gɔgbē ke tó a danenƆ ke a gbènnanƆ tɛro.

¹² À Baasa buri pínƆ kàkate ní pínki, lákū Dikiri ò annabi Yehu gāi nà.

¹³ Baasa kū a né Elao Dikiri IsarailanƆ Luda pɔ fɛ̃ne durunna kū ò kè tāna pāpānƆ yā musu, akū dɔ ò IsarailanƆ dà a kenan yāi.

¹⁴ Ela yā kparanƆ kū yā kū à kènƆ pínki kú IsarailanƆ kínanƆ gīayākena takadan.

IsarailanƆ kína Zimiri

¹⁵ YudanƆ kína Asa kíblena wè baraasɔro awɛεplade gūnn Zimiri kí blè Tiza gɔrƆ suppla. GɔrƆ birea Isaraila zɔkarinƆ bùra kú Filisitini wète Gibetɔ sare.

¹⁶ Kū zɔkarii pínƆ mà Zimiri lé kpākūsū kū gbèŋƆ kínai à a dè, akū ò ní don'arede Ɔmiri kà IsarailanƆ kína ũ ní bùran gwe gɔnƆ.

17 Akū Ōmiri kū Isaraila z̄ikarinŋ fūte Gibetŋ ò gèe ò lika Tizai.

18 Kū Zimiri è ò a wēte siawa, akū à didi à gèe a be kpédididikōana musu gūn à té nàa, akū à té kù à gā

19 durunna kū à kèe yāi. À yā kū Dikiri yeiro kè à zè kū Yeroboamu yākenaao. À durunna kè, akū dŋ à Isarailanŋ dà a kenan.

20 Zimiri yā kparanŋ kū lé kū à kpākūsū kúnwo Elaiio kū Isarailanŋ kīnanŋ gīayākēna takadan.

Isarailanŋ kīna Ōmiri

21 Isarailanŋ kpàate leu pla. N̄ kpadonŋ ye ò Ginati né Tibini ká kīna ū, n̄ kpadonŋ sŋ, Ōmiri.

22 Kū gbē kū ò zè kū Ōmirionŋ gbāna de gbē kū ò zè kū Ginati né Tibinionŋla, akū ò Tibini dē, Ōmiri kī blè.

23 Yudanŋ kīna Asa kīblena wè baraakuri awēedode gūnn Ōmiri kè Isarailanŋ kīna ū, à kī blè wè kuri awēepla. À kè Tiza wè suddo,

24 akū à Samaria s̄is̄i lù Sema kū andurufuuo kiloo baaakŋ akuri, akū à wēte kàtea à tŋ kpāne Samaria kū Sema mé à s̄is̄i pī vī yā yāi.

25 Ōmiri yā kū Dikiri yeiro kè à durunna kè de gbē kū ò dōne arenŋ pŋla n̄ pīnki.

26 À zè kū Nebati né Yeroboamu yākenaao pīnki. À Dikiri Isarailanŋ Luda pŋ fēne kū durunna kū à kè tana pāpānŋ yā musuo à Isarailanŋ dà a kenan dŋ.

27 Ōmiri yā kparanŋ kū yā kū à kēnŋ kū a nēgŋgbēkēyānŋn kū Isarailanŋ kīnanŋ gīayākēna takadan.

28 Kū à gā, ò a v̄l Samaria, akū a né Ahabu vūte a gēne ū.

Isarailanŋ kīna Ahabu

29 Yudanŋ kīna Asa kīblena wè bupla plansaride gūnn Ōmiri né Ahabu kè Isarailanŋ kīna ū à kī blè Samaria wè baro awēeplame.

30 À yā kū Dikiri yeiro kè de gbē kū ò dōne arenŋ pŋla n̄ pīnki.

31 A zēna kū Nebati né Yeroboamu durunnakenaao dí kēne yāke ūro, akū à Sidōdenŋ kīna Etabaali nēnŋgbē Yezebeli sè nŋ ū, akū à nā Baali t̄anagbagbanaaa, àdigŋ kūtene.

32 À kpé bō Baaline Samaria, akū à a gbagbaki pète kpé pīi gūn.

33 À Asera lí pēten dŋ à èra à Dikiri Isarailanŋ Luda pŋ fēne de Isarailanŋ kīna kū ò dōne arenŋ pŋla n̄ pīnki.

34 Ahabu gŋrŋan Beteli gbē Iyeli Yeriko kèkè à kàte. Kū à a bīni ē pète, akū a daudu Abiramu gā. Kū à a zé gbānŋ pète, akū a né kpēde Segubu gā lākū Dikiri ò Nuni né Yosua gāi nā.

17

Kaakāannanŋ annabi Iliasu gwanaa

1 Tisibe gbē Iliasu bō a bea Giliada b̄usun à gèe à Ahabu lè à pī: Kū Dikiri Isarailanŋ Luda kū maten doi kunnaao, zaa wēnla plī ni kpáro, legū ni maro, séde gŋrŋ kū ma ò baasiro.

2 Akū Dikiri yā sū Iliasua à pī:

3 N̄ fute n̄ gé ifāboki kpa, n̄ ute Keriti swawēen Yoda bara dire kpa.

4 Inigŋ swa pī í mi. Ma dite kaakāannanŋne ògŋ n̄ gwa gwe.

5 Akū à gèe à kè lākū Dikiri òare nā, à vūte Keriti swawēen Yoda bara dire kpa.

⁶ Kāakāannanŋ digŋ sunŋ kŋ burodiio kŋ n̄b̄b̄o k̄nk̄o kŋ ok̄sio, akŋ àdigŋ swa pì í mi.

Zarefa gyaanŋ Iliasu gwanaa

⁷ Ḡoŋ pla gbera swa pì í bàba kŋ legŋ dí ma bùsuu p̄nlo yāi.

⁸ Akŋ Dikiri yā sùà à pì:

⁹ Ñ fute ñ gè Zarefa Sidŋ bùsun, ñgŋ kŋ gwe. Ma gyaanŋ ke dìte àgŋ ñ gwa gwe.

¹⁰ Akŋ à fùte àten gè Zarefa. Kŋ à kà wēte p̄i sare, à gyaanŋ ke lè, àten yàka wē gwe. Akŋ Iliasu lé zù gyaanŋ p̄i à pì: Ñ gè ñ sumene kŋ ío, bee f̄iti, mà mi.

¹¹ Kŋ àten gè tŋ, Iliasu èra à lé zù à pì: Ñ sumene kŋ burodi kusuo d̄o.

¹² Akŋ n̄gbē p̄i pine: Kŋ Dikiri n Luda kunnao, bee burodi má v̄ro, séde w̄isiti okŋ do kŋ à gŋ gbaka gŋn kŋ n̄isio f̄iti tŋruu gŋn baasiro. A yàkaan maten wē la, de mà tá be mà p̄oble k̄eo, ò ble kŋ ma néo ògŋ ga d̄a.

¹³ Akŋ Iliasu pine: Ñsun tó v̄ina n kŋro. Ñ gè ñ ke lākŋ ñ ò nà, ama ñ burodi keo f̄iti ñ suмене ḡia, gbasa ñ n p̄o ke kŋ n néo.

¹⁴ Zaakŋ Dikiri Isarailanŋ Luda p̄i, w̄isiti ñ lāka gbaka p̄i gŋnlo, akŋs̄o n̄isi ñ lāka tŋruu p̄i gŋnlo ari ḡoŋ kŋ ani tó legŋ ma bùsuu p̄in.

¹⁵ Gyaanŋ p̄i ḡe à kè lākŋ Iliasu òare nà, akŋ p̄oble m̄m̄ma ari ḡoŋ ūgbangba, àp̄i kŋ a bedenŋ kŋ Iliasuo.

¹⁶ W̄isiti dí lāka gbaka p̄nlo, akŋs̄o n̄isi dí lāka tŋruu p̄nlo, lākŋ Dikiri ò Iliasu ḡai nà.

¹⁷ Abire gbera n̄gbē bede p̄i né ten gyā ke. Kŋ gyā gbāna kpà manamana, akŋ a w̄endii b̄o.

¹⁸ Akŋ n̄gbē p̄i p̄i Iliasune: Luda gbē, b̄o mé à ó ká kŋ n su ma k̄inaa? N su ma durunna d̄o Ludagu de à ma né de yāin yā?

¹⁹ Akŋ Iliasu pine: Ñ n né p̄i kp̄ama. Akŋ à né p̄i s̄i n̄gbē p̄i ò à d̄idi k̄ao kp̄e musu gu kŋ à k̄ipan. À a w̄ute a ḡadoa gwe,

²⁰ akŋ à ò d̄o Dikirine à p̄i: Dikiri ma Luda, m̄k̄n mé n tò gyaanŋ kŋ ma k̄ipa a bea né ḡa ñ p̄sira kp̄ai yā?

²¹ Akŋ à w̄ute à a z̄ida p̄oro négŋgbē p̄ila ḡen aakŋ à ò d̄o Dikirine à p̄i: Dikiri ma Luda, ñ tó a w̄endi era à su a m̄e gŋn.

²² Dikiri Iliasu ò d̄o mà, akŋ w̄endii èra à sù né p̄ia à fùte.

²³ Kŋ Iliasu négŋgbē p̄i s̄e à k̄ipa k̄ao, à ḡe k̄ao kp̄en, akŋ à a kp̄a a daa à p̄i: Ñ gwa, n né p̄i w̄endii sù!

²⁴ Akŋ n̄gbē p̄i p̄i Iliasune: Má d̄s sà kŋ Luda gbēme n ū. Dikiri yā kŋ à b̄o n lén bi yāpurame.

18

Iliasu kŋ Obadio

¹ À ḡoŋ pla kè, akŋ Dikiri yā sù Iliasua legūmanasari w̄e aakŋde gŋn à p̄i: Ñ gè ñ n z̄ida m̄o Ahabune, mani tó legŋ ma a bùsun.

² Akŋ Iliasu fùte àten gè a z̄ida m̄o Ahabune.

Kŋ nàa kè gbāna Samaria,

³ akŋ Ahabu a begwari Obadia sisi. Obadia p̄i s̄o à Dikiri v̄ina v̄i manamana.

⁴ Ḡoŋ kŋ Yezebeli ten Dikiri annabinŋ dede yā, akŋ Obadia ñ gbē kenŋ s̄ete gbēnŋ bas̄oro à ñ úte gbēw̄enŋ gŋn gbēnŋn bupla akurikuri, akŋ à ñ gwá kŋ p̄oble kŋ ío.

⁵ Akū Ahabu pì Obadiane: Ò dodo gunɔi ò gé ísèbokinɔ kù swaweeɛnɔn pínki. Òdigɔ̄ d̄sɔro ke óni sè̄ le ò kpá ó s̄nɔa kù ó baragbās̄nɔ.

⁶ Akū ò gu kpàate, ní baadi a zé sè.

⁷ Kù Obadia tena, akū ò kpàkù kù Iliasuo. À a d̄s̄, akū à wùte a nèsele kutena à pì: Ma dikiri Iliasu, mòkòm̄men gwe yá?

⁸ Iliasu wèa à pì: Makùme! Ñ gé ò n dikiriine má kù la.

⁹ Akū Obadia pì: Bó taarin ma kè, kù nten makū n zòbleri na Ahabune a ɔ̄ à ma d̄e?

¹⁰ Ma sì kù Dikiri n Ludao buri ke bùsu ke kun kù ma dikiri gì gb̄enɔ z̄ímma ò n w̄etenȳiɔ. Tó ò pì ní kù gwero, àdi tó ò la dame.

¹¹ Akū nten omene d̄o mà gé mà ò ma dikiri Ahabune kù ní kù la yá?

¹² Tó ma da zén, maniḡɔ̄ d̄s̄ gu kù Dikiri Nini ni n sé à tá kúnworo. Tó ma ge ma ò Ahabune, tó à sù adi n ero, ani ma deme. Makū n zòbleri s̄ó má Dikiri v̄ina v̄i zaa ma kefennakeḡɔ̄a.

¹³ Ma dikiri Iliasu, kù Yez̄ebeli ten Dikiri annabinɔ dede, nídi yā kù ma kè maroo? Makū mé ma ní gb̄ekenɔ s̄ete gb̄enɔn bas̄ɔɔro, ma ní úte gb̄eweeɛnɔ gūn gb̄enɔn bupla akurikuri, ma ní gwá kù p̄obleo kù ío.

¹⁴ Akū n p̄imene d̄o mà gé mà ò ma dikiri Ahabune ní kù la yá? Ani ma deme.

¹⁵ Akū Iliasu pì: Ma sì kù Dikiri Z̄ikaride kù maten doiiio, mani ma z̄ida m̄one gb̄ara sà.

Iliasu kù Baali tánagbagbarinɔ Kaameli kpi musu

¹⁶ Akū Obadia ḡe à dà Ahabule à yā p̄ii òne, akū Ahabu ḡe da Iliasule.

¹⁷ Kù Ahabu Iliasu è, à p̄ine: Isarailanɔ bùsuderì, mòkòm̄men gwe yá?

¹⁸ Akū Iliasu pì: Adi ke makū mé ma Isarailanɔ bùsuu d̄ero, mòk̄n kù n de beden òk̄nɔ mé á d̄e, zaakū a p̄a kpá Dikiri yáditenanɔi a te Baalii.

¹⁹ Ñ Isarailanɔ s̄isi ní pínki, ò dakare Kaameli kpi musu lele kù Baali tánagbagbari gb̄enɔn wàa pla kù bupla akurio kù Asera tánade gb̄enɔn wàa pla kù òdi p̄ó ble kù Yez̄ebelionɔ.

²⁰ Ahabu Isarailanɔ s̄isi ní pínki, akū à tánade p̄inɔ kàkara Kaameli kpi musu.

²¹ Akū Iliasu nà gb̄enɔi à ní lá à pì: À laasun niḡɔ̄ kpaatena ari b̄oremēe? Tó Dikiri bi Ludame, à téi. Tó Baalime s̄ó, à téi. Odi yáke wearo,

²² akū Iliasu p̄ir̄ine: Dikiri annabinɔ té makū mé ma ḡó mado. Baali tánagbagbarinɔ s̄ó, gb̄enɔn wàa pla kù bupla akuriome.

²³ À z̄usanɔ kpáwá m̄en pla, tánade p̄inɔ à m̄en do sé ò z̄s̄z̄k̄s̄e ò ká yàkala, òsun té naaro. Makū se mani a do keke mà ká yàkala, mani té naa sero.

²⁴ M̄ók̄nɔ s̄ó ò Baali s̄isi, makū s̄ó mani Dikiri s̄isi. Ñ gb̄e kù à mà, akū à sù kù téo, àkùme Luda ū. Akū gb̄e s̄inda pínki pì: Yā maname!

²⁵ Akū Iliasu pì tánade p̄inɔne: À z̄usa m̄en do sé à keke káaku, zaakū òk̄nɔ mé á dasi. À á t̄ana s̄isi, ama àsun té naaro.

²⁶ Akū ò z̄usa kù ò kp̄ar̄nma sì ò k̄eke, akū òten Baali s̄isi zaa konkɔ ari if̄ant̄e ḡe káo midangura. Òten ū wā, òten lika sa'oki kù ò b̄oioi, òten pi: Baali, n̄ yā mawá! Bee kù abireo odi yáke maro, adi yā mar̄m̄aro.

²⁷ Kù if̄ant̄e ká midangura, akū Iliasu teni ñ lalandi ke à pì: À wiki lé gb̄ana à kara, àkùme dikiri ūroo? Ke a laasun tà kpadome. Ke à ḡe b̄inik̄pe keme. Ke à ḡe w̄eteame. Ke àten i ome, akū ádi a vuroo?

²⁸ Akū òten wiki lé kù k̄oto gb̄anao, òteni ní z̄ida líli kù f̄enedao kù s̄ario lákū òdi ke nà, ari aru ten pla ní mèea.

29 Kū ifántē gò m̄ia, akū òten yá ya ari sa ɔkɔsi ogɔɔ ḡe à kào. Bee kū abireo adi yáke werúmaro, adi yá marúmaro, adi sá kpányíro.

30 Akū Iliasu pì parine: À namai la! Kū ò nài n̄ pínki, akū à Dikiri gbagbaki kú à gbòroo k̄eke àten bo.

31 À gb̄e s̄se m̄en kuri aw̄epla Yakubu burinɔ dasi lén. Yakubun Dikiri yá òne yá à pì òḡɔ pine sà Isaraila.

32 Kū à Dikiri gbagbaki pìi bò, akū à w̄eɛ ȳò à likai. W̄eɛ pìi kà à í sí lita ḡero.

33 À yàkaa kà sa'oki pìla, à zùu pìi z̄òz̄ok̄ɔre à kà yàkaa pìia à pì: À í t̄ lo siik̄ɔ, à ká sa'op̄o pìia kú yàkaa pìio.

34 Kū ò t̄, akū à pì: À era à t̄ do. Kū ò t̄, akū à pì: À era à t̄ à ke ḡen aak̄ɔ. Akū ò t̄ ari ḡen aak̄ɔ.

35 Í pìi bàa l̄ è à lika sa'oki pìii ari w̄eɛ pìi pà.

36 Sa ɔkɔsi ogɔɔ akū annabi Iliasu nài à pì: Dikiri, Ibrahim̄ kú Isaakuo kú Isarailao Luda, n̄ tó ò d̄s gb̄ara kú m̄ok̄ɔm̄me Isarailanɔ Luda ū akūs̄ n̄ z̄b̄leriime ma ū, maten yá dí ke kú m̄ok̄ɔn̄ mé n̄ ma dan yáí.

37 N̄ yá mama Dikiri! N̄ yá mama, de gb̄e d̄inɔ le ò d̄s kú Dikiri, m̄ok̄ɔm̄me n̄ Luda ū akūs̄ n̄ teni n̄ n̄se l̄itef̄ine de ò era ò summa.

38 Akū Dikiri t̄e sù sa'ob̄ɔ pìia kú yàkaa kú gb̄enɔ kú b̄usuuo, ò t̄e kú, akū í kú à kú w̄eɛ p̄in bàba.

39 Kú gb̄enɔ è, akū ò w̄ute n̄ n̄sele kutena ò pì: Dikirime Luda ū! Dikirime Luda ū!

40 Akū Iliasu dàinne à pì: À Baali t̄anagbagbarii p̄inɔ kúkū, n̄ gb̄eke sún p̄itiawaro. Kū ò n̄ kúkū, akū Iliasu ḡe kúnwo Kis̄ɔ guvuten à n̄ dede gwe.

41 Iliasu pì Ahabune: N̄ gé p̄ ble n̄ í mi, zaakū ma legū k̄inii mà do.

42 Akū Ahabu ḡe p̄ ble à í mi. Akū Iliasu didi à ḡe Kaameli m̄is̄ɔntea à v̄ute à m̄i kà t̄un.

43 À pì à z̄ikeriine: N̄ gé gu gwa ísira kpa. Akū à ḡe à gwà. Kū à sù à pì: P̄oke kú gwero. Akū Iliasu p̄ine à era à gé gwa do, akū à ḡe le ari ḡen suppla.

44 A ḡen suppladeo z̄ikerii p̄ii pì: Ma legū è lokona serere lán ɔla bà, àten fute ísira musu. Akū Iliasu p̄ine: N̄ gé n̄ ò Ahabune à s̄go do s̄nɔa à ḡen à kipa kpia ari legū ḡó gé a d̄ad̄a.

45 Legū ten sísi busebuse, z̄aga'ia f̄ute, akū legū mà manamana. Ahabu kú s̄gon, àten tá Yezerili.

46 Dikiri gb̄ana sù Iliasua, akū à a uta z̄ok̄ɔ kàkara à kú, à bàa l̄ è à Ahabu k̄e ari à ḡe káo Yezerili.

19

Dikiri yá'ona kú Iliasuo Orebu

1 Akū Ahabu yá kú Iliasu k̄e bàba Yezebeline p̄inki, lákū à t̄anade p̄inɔ d̄ede nà kú f̄enedao n̄ p̄inki.

2 Akū Yezebeli légb̄az̄à k̄e Iliasune à pì: Ari zia mandara'i, tó mádi kenne lákū n̄ k̄e t̄anadenɔne n̄aro, t̄ananɔ yá kemene p̄ás̄ip̄ás̄í!

3 Akū v̄ina Iliasu kú, akū à f̄ute à bàa si à a z̄ida m̄iboki w̄ete. Kū à kà Beseba, Yudan̄ b̄usun, gwen à a z̄ikerii t̄on,

4 akū à t̄aa ò gb̄arannan gɔɔ do. À ḡe à v̄ute s̄e lí gb̄aru, akū à adua k̄e à le à ga à pì: Dikiri, yá dík̄ina m̄oma le. N̄ ma w̄endi sé ḡonɔ, zaakū má de ma dizinɔlaro.

⁵ Akū à wùte àten i o sē lí pì gbáru.

Kánton malaikaa sù à ɔ kèa à pì: Ñ fute ñ pò ble.

⁶ Kū Iliasu gu gwà, akū à kàra asàna è kú í tùruuo katena a mìii. Akū à pò blè à í mì à èra à wùte.

⁷ Dikiri Malaikaa èra à sù a gèn pladeo, à ɔ kèa à pì: Ñ fute ñ pò ble, zaakū tá gbànan nten su o.

⁸ Akū à fùte à pò blè à í mì. Pòble pìi tò à gbàna lè, akū à táa ò gɔɔɔ bupla fànantè kú gwàanio ari à gèe à kà Luda kpi kú òdi pi Oredua.

⁹ Akū à gè gbèwèen à ì gwe, akū Dikiri yà sùà à pì: Iliasu, bón nten ke laa?

¹⁰ À wèa à pì: Dikiri Luda Zìkaride, ma laakarìi fùte manamana, zaakū Isarailanɔ pā kpà n bàka kunna kúnwo yāi, akū ò n gbagbakinɔ gbòro ò n annabinɔ dède kú fènedao. Makū mé ma gò mado, akū òteni ma we se.

¹¹ Akū Dikiri pì: Ñ bo ñ gé ze ma are kpi musu, manì gète n are.

Zàgà'ia gbàna fùte, àten kpi pìnɔ para àten gbènɔ wíwi Dikiri are, ama Dikiri kú ìa pìi gúnlo. Ìa pìi gbera zíte yīgāyīgā, ama Dikiri kú zíte yīgāyīgānaa pìi gúnlo.

¹² Zíte yīgānaa pìi gbera akū té bò, ama Dikiri kú té pìi gúnlo. Té pìi gbera akū kòto busèe bò teene.

¹³ Kū Iliasu kòtoo pìi mà, à a uta zòkòò kú a wéa. Akū à bò à gèe à zè gbèwèee pì léa, à mà ò piare: Iliasu, bón nten ke laa?

¹⁴ À wèa à pì: Dikiri Luda Zìkaride, ma laakarìi fùte manamana, zaakū Isarailanɔ pā kpà n bàka kunna kúnwo yāi, akū ò n gbagbakinɔ gbòro ò n annabinɔ dède kú fènedao. Makū mé ma gò mado, akū òteni ma we se.

¹⁵ Akū Dikiri pìne: Ñ era ñ tá Damasuku gbàrannan. Tó n ka gwe, ñ Azaili ká Siria kína ũ,

¹⁶ ñ Nimisi daikore Yehu ká Isarailanɔ kína ũ, ñ Abeli Mèɔla gbè Safata né Elisa ke n gène ũ annabi ũ.

¹⁷ Gbè kú bò Azaili fènedà léi, Yehu mé ani a de. Tó à bò Yehu fènedà léi sò, Elisa mé ani a de.

¹⁸ Bee kú abireo má Isarailanɔ kúna gbènɔn dúbu suppla, kú ñ gbèke dí kúte Baaline à lé pèaro.

Elisa sisinaa

¹⁹ Akū Iliasu fùte à bò gwe à gèe à Safata né Elisa lè, àten bú wí kú zùnɔ swa kuri awèepla. Akū mé à té zù swa kpèdei. Akū Iliasu nài à a gyabaa gò à dàala.

²⁰ Akū Elisa a zùnɔ tò gwe à bàa lè à bò à té Iliasu kpe, akū à pìne: Ñ tò mà gé lé za ma de kú ma daooa gĩa, gbasa mà su mà tényĩ sà. Akū Iliasu pìne: Ñ gé ñ era ñ su. Ñ dō yā kú ma kènne.

²¹ Akū Elisa èra à gèe à a zùnɔ kùtu kpà à té kà kú a zù swa gbāngoo, akū à zùu pìnɔ nòbɔɔ fùfuu kè à kpà gbènɔa ò sò. Akū à bò à tè Iliasui, à gò a plade ũ.

20

Benadada kú a zìkarinɔ likana Samariai

¹ Siria kína Benadada a zìkarinɔ kàkara ñ pínki. Kína gbènɔn baraakuri awèeplanɔn kú káao kú ñ sònɔ kú ñ sògonɔ. Akū ò gèe ò lika Samariai ò lètea.

² Akū à gbènɔ zì Ahabua wète gūn à pì: Makū Benadada ma pì,

³ n andurufu kú n wurao gò ma pò ũ. N nɔ mananɔ kú n né mananɔ gò ma pò ũ dɔ.

4 Akū Isarailanŋ kína pì: Ma dikiri kína, makū kū pò kū má vīnŋ gò n pò ū pínki lākū n ò nà.

5 Akū Benadada èra à gbēnŋ zīa dŋ à pì: Makū Benadada ma gbēnŋ zī ma n andurufu kū n wuraaŋ kū n nŋnŋ kū n nēnŋ lām̄ma.

6 Zia mandara'i mani ma gbēnŋ zīmma ò n bē kpukē kū n gbēnŋ bēnŋ, oni á pò bēerēdenŋ sētē ò suomene pínki.

7 Akū Isarailanŋ kína a būsū gbē zōkōnŋ sisi n pínki à pìrīne: A è lākū àteni ó lé wete nà yá? Kū à gbēnŋ zīma, à ma nŋnŋ kū ma nēnŋ kū ma andurufuuo kū ma wuraaŋ lām̄ma, mádi gionero.

8 Akū gbē zōkōnŋ pīnŋ kū gbē kparanŋ pīne: Ñsun a yā maro, ñsun wenero.

9 Akū à pì Benadada zīrinŋne: Á gé à o ma dikiri kīnane, pò kū à là makū a zōbleriia káakun manī ke. Pò kū à lām̄ma kpēkpe dīn manī kero. Akū zīrii pīnŋ èra Benadadanē kū légbázá pīio.

10 Akū à èra à gbēnŋ zī Ahabua dŋ à pì: Tó Samaria būsutiti gò à kà kū ma gbēnŋ le à dādā okū dodo, tānanŋ yā kemene pāsīpāsī!

11 Akū Isarailanŋ kína pì: Á gé à one, gbē kū àten zīka'uta da sún ĩa dā lākū gbē kū à uta pīi bō à kàte bāro.

12 Kū Benadada yā pīi mà gōrŋ kū àten í mi kū a kína dakenŋ n bizakutanŋ gūn, akū à pì a gbēnŋne ò soru ke. Akū ò gēe soru ke.

Ahabu zīblena Benadadaa

13 Annabi ke sù à Isarailanŋ kína Ahabu lè à pīne: Dikiri pì, n zīkari dasinŋ è gwe yá? Áni n nanne n ōī gbāra, ĩnigŋ dŋ kū akāame Dikiri ū.

14 Akū Ahabu a là à pì: Dí mé ani abire kee? Á wèa à pì: Dikiri pì, n būsū gu gbē zōkōnŋ kefenna zīkarinŋ mé oni ke. Akū Ahabu a là dŋ: Dí mé ani na zīia káakuu? Á wèa à pì: Mōkōmme!

15 Akū Ahabu gu gbē zōkōnŋ kefenna zīkarīi pīnŋ kākara gbēnŋn wāa do kū baraaŋkuri aweeplao. Akū à a zīkarinŋ kākara n pínki, ò kē gbēnŋn dúbū suppla.

16 Ò fūte wētēn ifantē kà midangura, gōrŋ kū í ten Benadada kū a kína dake pīnŋ de n bizakutanŋ gūn.

17 Akū gu gbē zōkōnŋ kefenna zīkarīi pīnŋ bōte káaku. Akū Benadada zīrinŋ gēe ò òne, gbēnŋ ten bo Samaria.

18 Akū Benadada pì: Tó aafian òten sun yoo ke kū zīio, à n kuku bēne.

19 Kū gu gbē zōkōnŋ kefenna pīnŋ bō wētēn, zīkarinŋn té n kpé,

20 akū n baadi a iberee dè. Kū Sirianŋ lēkōa, akū Isarailanŋ pērīma, akū Siria kína Benadada kū a sōde kenŋ bàa si ò n kē sŋ musu.

21 Akū Isarailanŋ kína bō à gēe à sōdenŋ kū sōgodenŋ dēde à Sirianŋ ásarū kē manamana.

22 Annabi pīi èra à sù à Isarailanŋ kína lè à pì: Ñ n zīkarinŋ kara ñgŋ kú soru gūn, zaakū tó Sētāgōrŋ kà, Siria kína ni era à su létemma dŋ.

23 Akū Siria kína ibanŋ pīne: Isaraila tānanŋ bi sīsī tānanŋme. Abire yāin n gbāna deóla. Tó óten zī ká kúnwo gusaran, ó gbāna nigŋ deñla.

24 Ñ n kína dakenŋ lilin ke, n don'arede pāndenŋ ditedite n gbēn.

25 Séde n zīkarinŋ kū n sōnŋ kū n sōgonŋ gŋ dasi lán káakupŋ kū n kurainŋ bà, ó zī ká kúnwo gusaran, ó gbāna ni deñla. Kína n yā mà, akū à kē le.

26 Kū Sētāgōrŋ kà, Benadada Sirianŋ kākara, akū à gēe zī ká kú Isarailanŋ zaa Afeki.

²⁷ Ò Isarailanŋ kàkara ò kusuna kèhne, akū ò gèenyī. Sirianŋ dàgula gu sīnda pīnki, akū Isarailanŋ bùraa kàte lán blè kpàsa fitinna leu planŋ bà, ò are dòkša.

²⁸ Akū Luda gbē pii sù à pi Isarailanŋ kīnane: Dikiri pi, zaakū Sirianŋ ten da sīsinŋ dikirin a ū, guvute dikirin a ūro, áni a zīkari dasi dīkīnanŋ nanne n ɔī, īnigō dō kū akāame Dikiri ū.

²⁹ N̄ b̄uranŋ are dɔɔɔkōana le ari gɔɔɔ suppla, a gɔɔɔ supplade p̄in ò nà zīia. Akū Isarailanŋ Siria gèsedeno dède gbēnŋn dúbu basɔɔro zī piia.

³⁰ Kū gbē kparanŋ lèkša ò si Afeki wēten, akū a bīni lète à sirīma. Gbē p̄inŋ kà gbēnŋn dúbu baraasɔɔro awesuppla. Benadada sō à bàa s̄i à s̄i wēte p̄in se, à gēe à ūte kpéne gūn.

³¹ Akū a ibanŋ p̄ine: O mà Isarailanŋ kīnanŋn gbēke vī. Ò uta kasanŋ dō ó pi, ò bà dō ó wakale, ò bo ò gé ò a le. Òdigō dōro ke ani n tó kū wēndiio.

³² Akū ò uta kasanŋ dō ní pi, ò bàa dō ní wakale, ò gēe ò Isarailanŋ kīna lè ò pi: N z̄b̄leri Benadada pi ò tó kū wēndiio. Akū Isarailanŋ kīna pi: Ase à kpé kun yá? Ma gbēme.

³³ Yā pii kē gbē p̄inŋne àlesi mana ū, akū ò yā pii dà ò kù ò pi: Ee, Benadada bi n gbēme. Akū kīna pi: À gé à a sé à su káao. Kū Benadada sū, akū Ahabu p̄ine à gē káao a sōgon.

³⁴ Akū Benadada p̄ine: Wēte kū ma de s̄i n deanŋ mani era mà kpámma, īnigō laga yía Damasuku lákū ma de kē nà Samaria. Akū Ahabu pi: Ò lédokōnŋ ke abire musu, má n gbare. Akū à lédokōnŋ kē káao à a gbare.

Annabi yadana kīna Ahabula

³⁵ Dikiri pi annabi gā gbēkene à o a gbēdakene à a lé. Kū annabii p̄i òne, akū à gi.

³⁶ Akū à p̄ine: Zaakū nídi Dikiri yā maro, tó o kēkōa gōnŋ, músu ni n demē. Kū ò kēkōa, akū músu a è à dē.

³⁷ Annabii pi gbēke lè dō, akū à p̄ine à a lé. Akū à a lè à kīnna.

³⁸ Akū annabii pi biza kù a wéa à a zīda līte, akū à gēe àten kīna dá zé léa.

³⁹ Kū kīna ten gēte, akū annabii pi lé zūi à pi: Makū n z̄b̄leri, kū ma ge zīlan, akū gbēke sū ma kīnaa kū gōgbē keo, à pi màgō a dākpá. Tó ma tò à p̄itima, ma wēndi lén gwe, kesō mani fīna bo kū andurufuuo kiloo bupla sɔɔrosari.

⁴⁰ Kū ma laakarīi tà gu pāndea, akū gōgbē pii gēte. Akū Isarailanŋ kīna p̄ine: Lákū oni wé tām̄ma n̄an n ò gwe.

⁴¹ À biza pii gò a wéa likalika, akū Isarailanŋ kīna a dō annabi ū.

⁴² Akū annabii pi p̄ine: Dikiri pi, zaakū n gōgbē kū a dīte à ga gbàre, īni ga a gēne ū, n gbēnŋ ní gaga a gbēnŋ gēne ū.

⁴³ Akū Isarailanŋ kīna dà zén à tà a bea zaa Samaria. A nēsēe yàka à ànn s̄isi.

21

Nabōti geepi líkpe

¹ Abire gbera Yezerili gbēke kun, a tón Nabōti. À geepi líkpe vī gwe Samaria kīna Ahabu be sare.

² Akū Ahabu p̄ine: N̄ n geepi líkpe kpáma mà ke dò kara ū, zaakū à kú ma be sare. Mani geepi líkpe kū à mana de abirela kpámma a gēne ū. Tó ní yei, mani fīna bonne kū andurufuuo láku à kù nà.

3 Akū Naboti pì Ahabune: Kai, ani sí kero! Mani f̄s mà túbi kū ma dizino tòmene kpámmaro.

4 Akū Ahabu n̄ese yàka, à tà be kū p̄sirao kū Yezerili gb̄e Naboti p̄ine áni túbi kū à dizino t̄oare kpáaro yáí. Akū à wùte a gádoa à are d̄ò gb̄l̄ia à ḡi p̄ò blei.

5 A n̄ano Yezebeli sù à à là à p̄i: Bó mé à n le n̄ ann̄ sisi, ndi p̄ò bleroo?

6 Akū à wèa à p̄i: Ma p̄i Yezerili gb̄e Nabot̄ine à a geepi líkpe kpáma, mani f̄ina bon̄e kū andurufuuo. Tó geepi líkpe p̄anden à yei s̄s, mani kpáa a ḡene ū. Akū à p̄i áni kpám̄aro.

7 Akū a n̄ano Yezebeli p̄ine: M̄ok̄ōn Isarailan̄o k'ina yákenan dí yá? N̄ fute ò p̄ò ble kū p̄onnao, mani Yezerili gb̄e Naboti geepi líkpe sínne.

8 Akū à takadan̄o k̄èk̄e kū Ahabu t̄so à a tambari làa, à kp̄àzákp̄azā gb̄e z̄ók̄ōn̄o kū k̄ine kū ò kú Naboti w̄ete ḡunn̄one.

9 Takada p̄ino ḡun̄ à p̄i: À léȳiḡoro dite à a kp̄akpa ke. À vuteki mana kp̄a Nabot̄ia gb̄ēno té

10 à gb̄e ginano wete gb̄ēnon̄ pla à n̄ káte a are, de ò yá dia ò pi à Luda kū k̄inao t̄s v̄ani si. À a kū à bo k̄aao w̄ete kpe, á a pápa kū gb̄ēno à de.

11 Akū Naboti w̄ete gb̄e z̄ók̄ōn̄o kū k̄in̄eno k̄e lákū Yezebeli ò takada kū à kp̄àzāñnen̄o ḡun̄ nà.

12 Ò léȳiḡoro dite, akū ò vuteki mana kp̄a Nabot̄ia gb̄ēno té.

13 Akū gb̄e gina gb̄ēnon̄ pla p̄ino sù ò vùte a are, ò yá dia gb̄ēno wára ò pi à Luda kū k̄inao t̄s v̄ani si. Akū ò a kū ò b̄ò k̄aao w̄ete kpe ò a pápa kū gb̄ēno ò d̄e.

14 Akū ò légb̄azā k̄e Yezebeline ò pi, ò Naboti pápa kū gb̄ēno ò d̄e.

15 Kū Yezebeli mà ò Naboti pápa kū gb̄ēno ò d̄e, akū à ḡe à p̄i Ahabune: N̄ fute ò gé Naboti geepi líkpe kū à gionne p̄i sí n̄ p̄ò ū, zaakū à kun dorò à ḡa.

16 Kū Ahabu mà Naboti ḡa, akū à fute àten gé de à a geepi líkpe sí a p̄ò ū.

17 Akū Dikiri yá sù Tisibe gb̄e Iliasua à p̄i:

18 N̄ fute ò gé Samaria k̄ina Ahabu le. À ḡe Naboti geepi líkpe sí, à kú gwe.

19 N̄ on̄e makū Dikiri ma p̄i, à gb̄e d̄e à sù a túbi sín̄ gweroo? N̄ on̄e d̄o, gu kū gb̄edan̄o Naboti aru s̄āsān, gwen oni àp̄ii p̄ò s̄āsān se.

20 Kū Ahabu Iliasu è à p̄i: Ma ibere, ari tera ndi ma t̄oro? Akū Iliasu p̄ine: Ee, mádi n̄ t̄oro, zaakū n̄ n̄ z̄ida dà yá kū à v̄ani Dikirine kenan.

21 Akū Dikiri p̄i áni sunȳi z̄imma áni n̄ burin̄o kakate, n̄ ḡōgb̄e ke ni ḡō Isarailan̄o b̄usunlo, bee z̄idade kes̄ z̄ò.

22 Áni ke n̄ on̄ne lákū à k̄e Nebati né Yeroboamu on̄ne nà, lákū à k̄e Ahia né Baasa on̄ne nà, zaakū n̄ Isarailan̄o dà durunnakenan n̄ a p̄ò f̄ene.

23 Yezebeli s̄s, Dikiri p̄i gb̄edan̄o ni a só Yezerili b̄ini sare.

24 Gb̄edan̄o ni n̄ gb̄e kū oni gaga w̄ete ḡunn̄o só, b̄ān̄o ni n̄ gb̄e kū oni gaga s̄enn̄o ble.

25 Gb̄eke kun ziki kū à a z̄ida dà yá kū Dikiri yeiro kenan lán Ahabu b̄aro, akūs̄s a n̄ano Yezebeli d̄i té káagu.

26 À yá kū ò a t̄enn̄o k̄e manamana, à t̄e t̄ānan̄o lán Am̄orin̄o k̄e nà, kū Dikiri p̄em̄ma Isarailan̄one.

27 Kū Ahabu mà le, akū à a uta ḡa à k̄e à uta kasan̄o dà ari à io, akū à lé ȳi à ḡò té kū p̄sirao.

28 Akū Dikiri yá sù Iliasua:

²⁹ N è deran Ahabu a zīda nàtemene nà yá? Zaakū à a zīda nàtemene, mani yá vāni pì ke a onne a goroaro. A négōgbēn mani yá vāni pì ke a onne.

22

Mikaya annabikēyā vāni ona Ahabune

¹ À kà wè aakō kū Siriano kū Isarailano dí zì ká kū kōoro.

² A wè aakōde pìi gūnn Yudano kína Yosafata gēe à Isarailano kína lè.

³ Isarailano kína pì a gbēnone: Á dō kū Ramō Giliada bi ó pómē yāroo? Ama ódi a sina Siria kinaa yá kekero.

⁴ Akū à Yosafata là à pì: Īni gé kūmao zì ká kū Ramō Giliadadenoro? Akū Yosafata wèa à pì: Pó dokōnōmē ó ū, ma gbēno bi n gbēnōmē. Ma sōno bi n sōnōmē.

⁵ Akū à èra à pìne: Ñ Dikiri gbeka ñ ma gĩa.

⁶ Akū Isarailano kína annabino kākara lán gbēnon wàa pla bà, akū à ní lá à pì: Mà gé zì ká kū Ramō Giliadadenon yá, ke māsun géro? Akū ò wèa ò pì: Ñ gé! Dikiri ni ñ nanne n oī.

⁷ Akū Yosafata pì: Dikiri annabi ke kú la ò a laroo?

⁸ Akū Isarailano kína wèa à pì: Gōgbē ke kun dō, a tōn Mikaya, Imlā néme. Ani fō à yá gbekawere Dikiria, ama má yeiro, zaakū àdi yá mana omene zikiro, séde a vāni. Akū Yosafata pì: Ñsun o lero kína!

⁹ Akū Isarailano kína a ibanō doke sīsì à pìne: Ñ gé ñ Imlā né Mikaya sīsì à su likalika.

¹⁰ Isarailano kína kū Yudano kína Yosafatao baadi a kible'uta dana, ò vutena ñ kiblegbaa pōwegbēki kú à kú Samaria bīnilea, akū annabii pìnōn ten annabikēyā o ñ are ñ pínki.

¹¹ Kenana né Zedekia mōsi pì lán bēne bà à pì: Dikiri pì bēne dínōn ĩni Siriano zōzōo ñ ñ dede ñ pínki.

¹² Akū annabii pìnōn ten yá dokōno o ñ pínki òten pì: Ñ gé léte Ramō Giliadaa, ĩni fuaro. Dikiri ni ñ nánne n oī.

¹³ Gbē kú à gēe Mikaya sīsì pìne: N annabi dakenō lé kè dokōno yee! Yá nnan òten o kīnane. Ñ yá dokōno pì o se ñ yá nna one.

¹⁴ Akū Mikaya pì: Ma sī kú Dikiri kunnaao, yá kú Dikiri òmenen mani o kīnane.

¹⁵ Kū à kà, akū kína a là à pì: Mikaya, ò gé zì ká kū Ramō Giliadadenon yá, ke òsun géro? Akū à wèa à pì: Ñ gé léteřma! Īni fuaro. Dikiri ni ñ nánne n oī.

¹⁶ Akū kína pìne: Gēn ūgban mani n da ñ sí kú Dikirio kú yāpuran ĩni omene?

¹⁷ Akū Mikaya pì: Ma Isarailano è fākōana sīsino kpadoa lán sã kú ò dàri vīronō bà. Akū Dikiri pīmene, gbē pìnōn don'arede vīro. Ñ baadi tá a bea aafia.

¹⁸ Akū Isarailano kína pì Yosafatane: Ñdi ma gweroo? Mádi onne kú àdi yá nna omene zikiro, séde a vāni?

¹⁹ Akū Mikaya èra à pì: Ñ Dikiri yá ma! Ma Dikiri è vutena a kpatan, ludambe zīkarino zēze a sare ñ pínki oplai kú ozeo.

²⁰ Akū Dikiri pì: Dí mé ani òndō kemenē Ahabune à gé léte Ramō Giliadaa de à ga gwee? Akū gbēke pì la, gbēke pì la dō.

²¹ Akū nini ke bō à sù à zè Dikiri are à pì: Makū mé mani gé òndō kene. Akū Dikiri a là à pì: Īni ke deramee?

²² Akū à wèa à pì: Mani gé mà ke nini ékede ū mà yá sòso mà ká a annabinone í lén. Akū Dikiri pì: Īni ɔndɔ kene, ĩni fuaro. N̄ gé ke le.

²³ Len Dikiri tò nini ékede pì yá sòso à kà n annabi dínone í lén le í pínki. Sunyín Dikiri kpànyí.

²⁴ Akū Kenana né Zedekia gèe à Mikaya sán kè à pì: Bɔren Dikiri Nini bòma à gèe à yá ònnèe?

²⁵ Akū Mikaya wèa à pì: Īni dɔ zī kū n bàa lè n ge ute kpénen.

²⁶ Akū Isarailanŋ kína pì: À Mikaya kū à tá káao wète kína Amŋ kū ma né Yoasio kínaa,

²⁷ á oñne ma pì ò a da kpésiran, ògɔ burodi kpáa kū ío fítifiti ari mà gé suo aafia.

²⁸ Akū Mikaya pì: Tó n ge n su aafia, séde adi ke Dikiri mé à yá ò ma gáiro. Akū Mikaya era à pì: Asa á baadi pínki ma yá pii màa?

Ahabu gana zaa Ramŋ Giliada

²⁹ Isarailanŋ kína kū Yudanŋ kína Yosafatao gèe Ramŋ Giliada.

³⁰ Akū Isarailanŋ kína pì Yosafatane: Mani ma zīda lite mà si zīn. Mɔkɔn sɔ, ñgɔ kú la kū n kible'utao dana. Akū Isarailanŋ kína a zīda lite à si zīn.

³¹ Siria kína gīnake sɔ à ò a sɔgo don'arede gbēnŋn baraakuri awɛɛplanone à pì: Asun are dɔ gbēkea zīnlo, bee díme, séde Isarailanŋ kína ado.

³² Kū sɔgo don'arede pīnŋ Yosafata è, òten da Isarailanŋ kiname. Kū ò sɔ dàa, akū Yosafata wiki lè.

³³ Kū ò è Isarailanŋ kīnanlo, akū ò a tò gwe.

³⁴ Kū gbēke káa gbàre, akū à gèe à Isarailanŋ kína pà, à gèe a mò'uta pèkerekí dagura. Akū à pì a sɔgodene: N̄ sɔ lé lite ò bo zīn, ò ma kīnname gwe.

³⁵ Zī pì gbána kpá zī birea, akū ò kína pì kúkúna a sɔgo gūn, ò are dɔ Sirianŋa. Gu kū ò a kīnnan pì ten aru bo àten kóte sɔgo gūn. Zī plia ɔkɔsin à gà.

³⁶ Kū ifántē ten gē kpén, zīkarinŋ wiki kàkara ò pì, baadi tá a bùsun ari a be wēten.

³⁷ Len kína pii gà le, akū ò a gèe sè ò sùo Samaria ò a vl̄.

³⁸ Ò a sɔgo pìpi Samaria íkakia, gu kū karuanŋ di zú on, akū gbédanŋ sù ò a aru sàsá lákū Dikiri ò nà.

³⁹ Ahabu yá kparanŋn kú Isarailanŋ kīnanŋ gīayākēna takadan, yá kū à kèno pínki kú kpé kú à bò kú wisa sakaaŋ kú wète kú à kèkè à kàtenŋ.

⁴⁰ Kū Ahabu gà, akū a né Azia vùte a gēne ū.

Yudanŋ kína Yosafata

⁴¹ Isarailanŋ kína Ahabu kīblena wè siikɔde gūnn Asa né Yosafata kè Yudanŋ kína ū.

⁴² A wè baraakuri awɛɛsɔrode gūnn à kè kína ū, akū à kí blè Yurusalemu wè baraasɔro. A da tón Azuba, Sili néme.

⁴³ À zè kú a de Asa yākenanŋ zé sīnda pínki gūn, adi pānero, à yá kū Dikiri yeii kè. Bee kū abireo adi tñagbagbaki kú ò bònŋ gbororo. Ò kpé òten sa oa òten turaretii kpáta gwe.

⁴⁴ Yosafata kú Isarailanŋ kīnaŋ kú kú kɔo aafia.

⁴⁵ A yá kparanŋn kú Yudanŋ kīnanŋ gīayākēna takadan, a négɔgbēkēyānŋ kú zī kú à kànŋ pínki.

⁴⁶ Tānagbagbaki karua kpara kū ò gò a bùsun zaa a de Asa gɔɔanɔ, à pèrúma gògbēnɔ kū nɔgbēnɔ ñ pínki.

⁴⁷ Edɔmu bùsu kína vī gɔɔɔ birearo, séde gbē zòkò kū Yudanɔ kína òtē.

⁴⁸ À gó'itē lagatabɔnɔ kè de ò gé wura sé Ofi, ama odi le ò bo kū táo ísiralaro, zaakū gó pìnɔ wìwi zaa Eziò Gēba.

⁴⁹ Gɔɔ birean Ahabu né Azia pì Yosafatanē à tó a gbēnɔ da ísira musu kū a gbēnɔ lēlē, ama Yosafata dí wero.

⁵⁰ Kū Yosafata gà, ò a mira kpàkūsù kū a dizinɔ a dizi Dauda wētēn, akū a né Yoramū vùtē a gēnē ũ.

Isarailanɔ kína Azia

⁵¹ Yudanɔ kína Yosafata kíblena wè gēro awēεplade gūnn Ahabu né Azia kè Isarailanɔ kína ũ Samaria, à kí blè wè pla.

⁵² À yā kū Dikiri yeiro kè à zè kū a de kū a dao yāo kū dɔ Nēbati né Yeroboamu kū à Isarailanɔ dà durunnakēnan yāo.

⁵³ À dò Baalii, à a gbàgba, akū à Dikiri Isarailanɔ Luda pɔ fēnē lākū a de kè nà.

KINANŌ TAKADA PLADE

Iliasu yā 1:1-2:18

Elisa yā 2:19-8:15

Yudanŋ kinanŋ kŋ Isarailanŋ kinanŋ 8:16-16:20

Isarailanŋ gōna zīzōnŋ ū 17:1-17:41

Yudanŋ kinanŋ 18:1-24:20

Yudanŋ gōna zīzōnŋ ū 25:1-25:30

Iliasu kŋ kīna Ahaziao

¹ Ahabu gana gbera Mɔabunŋ n̄ zīda sī Isarailanŋa.

² Gɔɔ kŋ Ahazia bākē zaa a kpé musu wondoo gŋn Samaria, à kīnna manamana. Akŋ à gbēnŋ zī à pì: À gé à Èkerŋnŋ tāna Baalizebubu gbekamene, tó mani aafia le.

³ Akŋ Dikiri Malaikaa pì Tisibe gbē Iliasune: N̄ fute n̄ gé da Samaria kīna zīrinŋle n̄ n̄ la, Luda kŋ Isarailanŋ bŋsunlo, gbasaa òten gé yā gbeka Èkerŋnŋ tāna Baalizebubua yá?

⁴ Abire yāin ma pì, Ahazia ni fute a gyāpe kŋ à wutenaaro, ani game. Akŋ Iliasu gēè à ò le.

⁵ Kŋ zīrii pìnŋ èra ò tà kīna kīnaa, akŋ à n̄ lá à pì: À kè dera a era a su likalika le?

⁶ Akŋ ò wèa ò pì: Gōgbē ke mé à sù à dàóle à pìwèrè ò era ò su ò onne, Dikiri pì á kŋ Isarailanŋ bŋsunlo, akŋ n̄ gbēnŋ zī ò yā gbeka Èkerŋnŋ tāna Baalizebubua yá? Abire yāin ìni fute n̄ gyāpe kŋ n̄ wutenaaro, ìni game.

⁷ Akŋ kīna n̄ lá à pì: Gōgbē kŋ à sù à dàále à yā óare pì de deramee?

⁸ Ò wèa ò pì: Pókā utan gōgbē pì dana, akŋs̄ à bára asa dōna a pi. Akŋ kīna pì: Tisibe gbē Iliasun gwe.

⁹ Kīna a zīkari gbēnŋn̄ bupla akuri kŋ n̄ don'aredeo zī ò Iliasu kŋ, akŋ ò gēè ò a lè vutena sīsīi musu. Don'arede pìi pine: Luda gbē, kīna pì n̄ kīpa n̄ mól!

¹⁰ Iliasu wèa à pì: Tó Luda gbēn̄ ma ū, té bo ludambe à a dede kŋ n̄ zīkari gbēnŋn̄ bupla akurinŋ. Akŋ té bò ludambe à n̄ dede n̄ pinki.

¹¹ Akŋ kīna èra à zīkari gbēnŋn̄ bupla akuri pāndenŋ zī dŋ kŋ n̄ don'aredeo. Don'arede pìi pì: Luda gbē, kīna pì n̄ kīpa n̄ su likalika!

¹² Iliasu pine: Tó Luda gbēn̄ ma ū, té bo ludambe à a dede kŋ n̄ zīkari gbēnŋn̄ bupla akurinŋ. Akŋ Luda té bò zaa musu, à n̄ dede n̄ pinki.

¹³ Akŋ kīna èra à zīkari gbēnŋn̄ bupla akuri pāndenŋ zī kŋ n̄ don'aredeo a gèn aakōdei. Don'arede pìi gēè à kùte Iliasune à kùte kēne à pì: Luda gbē, makŋ kŋ n̄ zōbleri gbēnŋn̄ bupla akuri dīnŋ, n̄ ó wēndi bēere gwa.

¹⁴ Té bò ludambe à don'arede gbēnŋn̄ pla káakunŋ dēde kŋ n̄ zīkarinŋ n̄ pinki. Tera sà n̄ ma wēndi bēere gwa.

¹⁵ Akŋ Dikiri Malaikaa pì Iliasune: N̄ kīpa n̄ téi, n̄sun vīna kēnero. Akŋ à kīpa, ò gēè kīna kīnaa lele.

¹⁶ Akŋ Iliasu pì kīnane: Dikiri pì á kŋ Isarailanŋ bŋsunlo, gbasaa n̄ gbēnŋ zī ò yā gbeka Èkerŋnŋ tāna Baalizebubua yá? Abire yāin ìni fute gyāpe kŋ n̄ wutenaaro, ìni game.

¹⁷ Akŋ kīna Ahazia gā lākŋ Dikiri ò Iliasu gāi nà.

Yudanŋ kĭna Yehoramū, Yosafata nĕ kĭblena wĕ plade gŭnn Yoramū vŭte Ahazia gĕne ũ, kŭ Ahazia nĕgŏgbĕ vĭro yāi.

¹⁸ Ahazia yā kparanŋn kŭ Isarailanŋ kĭnanŋ gĭayākenanŋ takadan kŭ yā kŭ à kĕnŋ.

2

Iliasu tana Dikiri kĭnaa

¹ Gŏrŋ kŭ Dikiri ye à Iliasu sĕ kŭ zāga'ĭao à tá kĕao a kĭnaa, Iliasu kŭ Elisao bŏ Giligala ò té zĕn.

² Akŭ Iliasu pĭ Elisane: Ñ ze la! Dikiri ma zĭ Beteli. Akŭ Elisa pĭ: Kŭ Dikiri kunnaao kŭ n kunnaao mani kĕmmaro. Kŭ òten gé Beteli,

³ akŭ annabinŋ gā gbĕ kŭ ò kŭ Betelinŋ bŏ ò sŭ ò Elisa là ò pĭ: Asa nĕ dŏ kŭ Dikiri ye à n dikiri sĭmma gbāraa? À wĕmma à pĭ: Má dŏ bi. À abire tŏ!

⁴ Akŭ Iliasu pĭ Elisane: Ñ ze la! Dikiri ma zĭ Yeriko. À wĕa à pĭ: Kŭ Dikiri kunnaao kŭ n kunnaao mani kĕmmaro. Akŭ ò gĕe Yeriko lĕele.

⁵ Annabinŋ gā gbĕ kŭ ò kŭ Yerikonŋ bŏ ò sŭ ò Elisa là ò pĭ: Asa nĕ dŏ kŭ Dikiri ye à n dikiri sĭmma gbāraa? À wĕmma à pĭ: Má dŏ bi! À abire tŏ!

⁶ Akŭ Iliasu pĭne: Ñ ze la! Dikiri ma zĭ Yodan. Akŭ à wĕa à pĭ: Kŭ Dikiri kunnaao kŭ n kunnaao mani kĕmmaro.

Akŭ ò tékŏi,

⁷ annabi gbĕnŋn bupla akurinŋn tĕnyĭ. Kŭ gbĕnŋn pla pĭnŋ zĕ Yoda bara, akŭ annabii pĭnŋ zĕ zāzā òteni nĕ gwa.

⁸ Akŭ Iliasu a utagyabaa bŏ à ĩ à í lĕo, akŭ í pĭi zĕkŏre zaa bara la ari bara dire. Gukori bŏ, akŭ gbĕnŋn pla pĭnŋ bikŭ.

⁹ Kŭ ò bikŭ, akŭ Iliasu pla là à pĭ: Bŏn nĕ ye mà kenne ari Luda gŏ gé ma sĭmmaa? Elisa wĕa à pĭ: Ñ tŏ n annabikegbāna kŭ n vĭ gŏmene tŭbi ũ lĕu pla.

¹⁰ Akŭ Iliasu pĭne: Yā kŭ n gbĕkama pĭ zĭ'ŭ. Gŏrŋ kŭ Luda teni ma sĭmma, tŏ n ma e, ani gŏnne. Tŏ nĕdi ma e sŏro, ĩni lero.

¹¹ Kŭ ò tena, òten yā ò lĕele, akŭ sŏgo tĕde kŭ sŏ tĕdenŋ nĕ kĕkŏa, akŭ Iliasu tà musu kŭ zāga'ĭao.

¹² Kŭ Elisa è lĕ, à wiki lĕ à pĭ: Baa! Baa! Mŏkŏmme Isaraila sŏgonŋ kŭ a sŏdenŋ ũ. Adi a e doro, akŭ à a pŏkasanŋ gā à kĕkŏre.

¹³ À Iliasu utagyaba kŭ à bŏ à lĕteaa sĕ, akŭ à ĕra à gĕe à zĕ Yoda bara.

¹⁴ À í lĕ kŭ Iliasu utagyaba kŭ à kŭnaa pĭo à pĭ: Dikiri Iliasu Luda kŭ mámeĕ? Kŭ à í lĕo, akŭ à zĕkŏre zaa bara la ari bara dire, akŭ à bikŭ.

¹⁵ Annabinŋ gā gbĕ kŭ ò bŏ Yerikonŋ teni a gwa, akŭ ò pĭ: Iliasu annabikegbāna gŏ Elisane. Akŭ ò sŭ ò dàale ò kŭtene

¹⁶ ò pĭ: Okŏnŋ n zŏblierinŋ, ó gŏsa gbāna gbĕnŋn bupla akurinŋn vĭ. Ñ tŏ ò gé n dikiri wete. Òdigŏ dŏro tŏ Dikiri Nini a sĕ à zŭ kpi ke musu ke guvute ken gwĕe. Akŭ Elisa pĭ: Àsun nĕ zĭro.

¹⁷ Ò nàkaraa, akŭ à n wé'i kŭ à pĭ: À n zĭ. Akŭ ò gbĕnŋn bupla akurii pĭnŋ gbāre, ò kpáte kĕ Iliasui gŏrŋ aakŏ, odi boaro.

¹⁸ Kŭ ò ĕra ò sŭ, ò Elisa lĕ Yeriko, akŭ à pĭine: Asa má òāre àsun gé à a weteroo?

Elisa daboyā káakunŋ

¹⁹ Wĕtepidenŋ pĭ Elisane: Ñ gwa dikiri! Ó wĕte katena mana lākŭ n ĕ nà. A í mé à nnaro, a zĭte dì pŏ ke manaro.

20 Akū à pì: À wisi ká ta dufun à m̀sómene. Akū ò s̀one.

21 À g̀e isēbokia, akū à wisi p̀i k̀an à p̀i: Dikiri p̀i à í p̀i ỳrò k̀e. Í p̀i ni su k̀u gaga ke z̀te p̀́kenamanasario doro.

22 Akū í p̀i k̀e nna ari k̀u a gb̀arao l̀k̀u Elisa ò nà.

23 K̀u Elisa b̀ò gwe, àten g̀e Beteli. G̀rò k̀u à té z̀en, akū kefenna kenò b̀òte ẁete g̀un ò a k̀e p̀ap̀a ò p̀ine: M̀gbarasude, ñg̀ g̀e! M̀gbarasude, ñg̀ g̀e!

24 À lite à ñ gwá, akū à ñ ká k̀u Dikiri t̀so. Akū ò̀bò p̀ásinò b̀ò líkpen m̀en pla, ò né gb̀enòn bupla awēēpla p̀inò k̀èk̀èk̀ore.

25 K̀u Elisa b̀ò gwe, à g̀e Kaameli kpi musu, akū à era à tà Samaria.

3

M̀abunò ñ z̀ida sina Isarailanò

1 Yudanò k̀ina Yosafata k̀iblena ẁe baro plansaride g̀unn Ahabu né Yoramu k̀e Isarailanò k̀ina ũ Samaria, à k̀i blè ẁe kuri awēēpla.

2 À yá k̀u Dikiri yeiro k̀e, ama adi ká a de k̀u a dao p̀ó ũro. À Baali gb̀e k̀u a de p̀ete ẁò,

3 ama à z̀e k̀u durunna k̀u Nebati né Yeroboamu Isarailanò dà a kenanwo, adi p̀anero.

4 M̀abu k̀ina Mesa sá kp̀asanò v̀i, àdigò s̀ane b̀òronò táfe bo Isarailanò k̀inane d̀ubu basòoro k̀u sákarò d̀ubu basòoronò k̀ao.

5 K̀u Ahabu g̀a, akū M̀abu k̀ina a z̀ida si Isarailanò k̀inaa.

6 Gwe g̀onò k̀ina Yoramu b̀ò Samaria à Isarailanò k̀akara ñ p̀inki.

7 À gb̀enò z̀l Yudanò k̀ina Yosafataa à p̀i: M̀abu k̀ina a z̀ida sima. Īni g̀e k̀umao z̀l ká k̀u M̀abunòroo? À wèa à p̀i: Mani g̀e, zaak̀u p̀ó dokònòme ó ũ. Ma z̀karinò bi n z̀karinòme, ma s̀onò bi n s̀onòme.

8 K̀u Yosafata s̀u, akū à Yoramu là à p̀i: M̀akpan óni séten ò léteím̄aa? Yoramu wèa à p̀i: Óni séte Edomu gb̀aranna kpame.

9 Akū Isarailanò k̀ina dà z̀en k̀u Yudanò k̀inao k̀u Edomu k̀inao. K̀u ò lika gui g̀rò suppla, akū í làka z̀karinò k̀u ñ p̀ókadènò.

10 Akū Isarailanò k̀ina p̀i: Yá g̀i! Dikiri ókònò k̀ina gb̀enòn aakònò k̀akara à ó ná M̀abunòne ñ òi yá?

11 Akū Yosafata p̀i: Dikiri annabi ke k̀u la à Dikiri gb̀ekawereroo? Akū Isarailanò k̀ina ibanò doke p̀i: Safata né Elisa kun. Àk̀u mé adi í k̀u Iliasune a òa yá.

12 Akū Yosafata p̀i: Dikiri k̀u k̀aao. Akū Isarailanò k̀ina k̀u Yosafatao k̀u Edomu k̀inao g̀e Elisa k̀inaa.

13 Akū Elisa p̀i Isarailanò k̀inane: Ó bàka k̀u k̀u k̀so máme? Ñ g̀e n de k̀u n dao t̀anagbagbarinò k̀inaa. Akū Isarailanò k̀ina wèa à p̀i: Oi! Ókònò k̀ina gb̀enòn aakònò, Dikiri mé à ó k̀akara à ó ná M̀abunòne ñ òi.

14 Akū Elisa p̀ine: K̀u Dikiri Z̀karide k̀u maten z̀i keke kunnao, tó adi ke Yudanò k̀ina Yosafata yáinlo, mani wé sé mà n gwa sero.

15 À sumene k̀u m̀òleriiò. K̀u m̀òlerii p̀i nà a lenaaa, akū Dikiri gb̀ana s̀u Elisaa

16 à p̀i: Dikiri p̀i à wèe ỳoỳ swawēē d̀ik̀inan.

17 Dikiri p̀i áni z̀aga'ia k̀u leg̀uo ero, ama í ni guvute d̀ik̀ina pa, áni mi k̀u á p̀ókadènò.

18 Dikiri k̀inaan yá p̀i z̀i'uro. Ani M̀abunò naaré á òime d̀o.

19 Áni léte ní wēte mana bīnidenɔa pínki. Áni lí kú òdi a né blenɔ zɔzɔ pínki. Áni ísēbokinɔ tata pínki. Áni búgbɛ mananɔ yaka kú gbèeɔ pínki.

20 Kú gu dò sa kɔnkɔ ogɔɔ, akú í bò Edomu bùsu kpa à dà zītela pínki.

21 Kú Mɔabunɔ mà kína pìnɔ sù zì ká kúñwo, ò gbɛ kú ò kà ò zì kánɔ sìsi n pínki né fíti gbɛ zɔkɔ, akú ò n kákara n bùsu lézekia.

22 Kú ò fùte kɔnkɔ, ifántɛ dò í piia ní are, à deñne tɛe lán aru bà.

23 Akú ò pì: Arun gwe fá! Kína pìnɔ are dɔkɔa ò kɔ dède! Mɔabunɔ, ò gé ò ní pónɔ sète!

24 Kú ò kà Isarailanɔ bùran, akú Isarailanɔ fùte ò lètemuma, akú Mɔabu pìnɔ fàkɔa. Akú Isarailanɔ si ní bùsun ò n dede.

25 Ò n wētenɔ wíwi. Baadi gbèe sète ò zùzu búgbɛ mananɔn, ò dà búgbɛe pìnɔla pínki. Ò ísēbokinɔ tata pínki. Ò lí kú òdi a né blenɔ zɔzɔ pínki. N wéra Kirarese mé à gò lési ado, akú gbèzurinɔ likai, òten wēte pì bīni pápa kú gbɛ zɔkɔn.

26 Kú Mɔabu kína è ò ye ò zì bleawa, akú à fēnedadenɔ sè gbēnɔn wàa aakɔ kú basɔroo, de ò gbēnɔ kē kùo gena Edomu kína kīnaa, ama ò fūa.

27 Akú à a daudu kú ani kí ble a gēne ũ sè à sa ò káao bīnia. Akú vīna Isarailanɔ kù, ò gò Mɔabunɔla ò tà ní bùsun.

4

Gyaanɔ nísí tūruu yá

1 Annabinɔ gá gbèke nanɔ sò dò Elisaa à pì: Ma zā kú à de n gbɛ ũ gà. N dɔ kú n gbɛ pì Dikiri vīna vī. A fīnade ten su à ma négɔgbɛ gbēnɔn planɔ sète a zònɔ ũ.

2 Akú Elisa pìne: Bón ní ye mà kenne? N omene, bón ní vī n kpén? À pì: Makú n zɔbleri, nísí kú à kú tūruu gūn baasiro má pòke vīro.

3 Akú Elisa pì: N gé bàai n ta korinɔ gbekagbeka n gbédakenɔa ní pínki, àgɔ dasi.

4 N gē kpén n zé tatanle kú n nénɔ, n̄gɔ nísí káka ta pìnɔ gūn, ta kú à pà n̄gɔ dite kpado.

5 Akú nɔgbɛ pìi fùte à bò a kīnaa à gèe ke le. À gèe kpén kú a nénɔ à zé tàta, òten ta dɔne, akú àten nísí kákan.

6 Kú ta pìnɔ pà pínki, à pì a nénɔ dokene à ta pānde dɔare, akú à pìne ta ke kun doro, akú nísí pìi yonaa zè.

7 À gèe à ò Luda gbɛ pìine, akú Luda gbɛ pìi pì: N gé n nísí pì yía n fīna boo, mɔkɔn kú n nénɔ anigɔ pò ble kú a kpara kú à gɔɔo.

Elisa Sunemu nɔgbɛ né futena gan

8 Zikea Elisa gèe Sunemu. Nɔgbɛ tóde ke kú gwe, à nàkaraa à pì, à pò ble a bea, akú à pò blè. Zaa gɔɔ birea tó àten gète, àdi bote à pò ble gwe.

9 Akú nɔgbɛ tóde pìi pì a zāne: Má dɔ kú gbɛ kú àdigɔ gète la gēn baaakɔ pì bi Luda gbème súsú.

10 Ò kpéne bo ó kpé musu ò gádo ditene gwe kú teburuuo kú gbàao kú fitilaa. Tó à sù ó gwa, anigɔ kipa gwe.

11 Zikea kú Elisa sù gwe, à gèe a kpé pìn à wùte.

12 Akú à pì a zikeri Geazine. N Sunemu nɔgbɛ pì sísi. Kú à a sìsi, akú à sù à zè Elisa are.

13 Akū Elisa pì Geazine: Ñ one à nibɔkenaa kèwɛɛ manamana. Bón à ye ò keare sɔɔ? À ye ò yake oare kɪnanɛ ke zɪkari don'aredene yá? Akū nɔgbɛ pì pì: Póke ten kɪama ma gbɛnɔ tɛro.

14 Akū Elisa Geazi là à pì: Bón à de ò kenɛɛ? Akū Geazi wèa à pì: Too, à nɛgɔgbɛ ke vɪro, akūsɔ a zā zī kù.

15 Akū Elisa pì: Ñ a sɪsɪ. Kū à a sɪsɪ, akū à sù à zè kpéleleɛ.

16 Akū Elisa pɪnc: Ziki mandara' i ñigɔ nɛgɔgbɛ kūna n ɔɪ. Akū nɔgbɛ pì pì: Oi ma dikiri Luda gbɛ, ñsun makū n zɔbleri kekero.

17 Akū nɔgbɛ pì nɔɔ sɪ. Kū wɛɛ pì kà, à né ì gɔgbɛ ũ lákū Elisa òne nà.

18 Kū né pì kè zɔkɔ, akū zɪke à gɛɛ à a de lè bura kū pókérinɔ.

19 Akū à pì a de pɪnc: Ma mi! Ma mi! Akū a de pì pì a zikériine: Ñ né pì sé ñ tá káao a danɛ.

20 Kū à a sè à tà káao a danɛ, akū a da pì a sè à dì a gbála. Kū ifantɛ kà midangura, akū à gá.

21 Akū à a sè à dɪdɪ káao Luda gbɛ pì kpén à a wùte a gádoɛ, akū à bò à zé tãtaale.

22 Akū à a zā sɪsɪ à pɪnc: Ñ zɪkerinɔ doke gbaremenɛ kū zaakio. Má ye mà gé Luda gbɛ kɪnaa likalika.

23 Akū à a lá à pì: À kè dera nten gé a kɪnaa gbáara? Mɔ dufu ke kámmbogɔɔ zɪn gbáaro. Akū nɔgbɛ pì pì: Yáke kunlo.

24 À gáarii yɪ zaakine à dia, akū à pì a zikériine: Ñ a kpaɛ ò gé. Ñsun zero, séto ma ònne.

25 Ó dà zén ò gɛɛ Luda gbɛ pì kɪnaa zaa Kaameli kpi musu. Kū Luda gbɛ pì a è té zaa zā, à pì a zikéri Geazine: Ñ Sunɛmu nɔgbɛ gwa, à té dire!

26 Ñ bàà lé ñ gé daale, n a la, tó à aafia kū a zāo kū a néo. Akū nɔgbɛ pì wèa à pì: Aafiaame!

27 Kū à kà Luda gbɛ kɪnaa kpi pì musu, akū à a kù a gbáa. Kū Geazi sù à ɔ sɪ, akū Luda gbɛ pì pì: Ñ a tó. A nɛsɛ yàka, ama Dikiri abire ùtemɛne, adi omɛnero.

28 Akū nɔgbɛ pì pì: Ma dikiri, ma nɛgɔgbɛ wé kɛmmann yá? Mádi pi ñsun ma kekeroo?

29 Akū Elisa pì Geazine: Ñ n asa dɔmma ñ ma gò sé ñ gé. Tó n dakare kú gbɛkeo, ñsun fɔ kpáaro. Tó gbɛke fɔ kpámma sɔ, ñsun wero. Ñ gé ñ ma gòo pì na né pì arɛa.

30 Akū né pì da pì: Kū Dikiri kunnao kū n kunnao mani tá n sariro. Akū Elisa bò à tɛí.

31 Geazi dò arɛ à gɛɛ à gòo pì nà né pì arɛa, ama adi kɪni ke kero, adi yīgáro. Akū Geazi èra à gɛɛ à dà Elisalɛ à pɪnc: Né pì dí futero.

32 Kū Elisa kà be pɪn, à né pì è wutena a gádoɛ gè ũ.

33 Akū à gɛ̀ né pìii ado, à zé tãta à wé kè Dikiria.

34 Akū à wùte né pìia. À lé pè a léa à wé pè a wén à ɔ dàda a ɔnɔn. Lákū à wùte né pìia nà, akū a mɛɛ kè lɔgɔlɔgɔ.

35 Elisa fùtɛ à zè à tãa ò kpé pɪn à gɛɛ à sù, akū à èra à wùte né pìia dɔ. Akū né pì yɪ sà gɛ̀n suppla à wé wè.

36 Akū Elisa Geazi sɪsɪ à pɪnc: Ñ Sunɛmu nɔgbɛ pì sɪsɪ. Kū à à sɪsɪ à sù, akū Elisa pɪnc: N nén dí.

37 Akū à kùtɛ à miì pètɛ a gbá sarɛ à a né pì sè à bò káao.

Sewe kana do'oron

³⁸ Elisa tà Giligala. Goro birea nà kú búsuu pìn. Annabinon káte a are, akú à pì a zikeriine: Ñ daga di téa, ní dò kuku annabi dínone.

³⁹ Kú ní gbēke gēe dò póno wete bura, akú à bò sènte boboa. À a né bòbo à kà a uta lébaran à pà. Kú à sùo, akú ò pàrapara ò kà dòn, gbēke dō lākū à de nàro.

⁴⁰ Kú ò dòo pìi dà gbē pìnone ò pò bleo, kú ò lé kè, ò wiki lè ò pì: Luda gbē, ga kú do'oro pìn. Akú odi fō ò blèro.

⁴¹ Akú Elisa pì: À flawa sé à suo. Akú à dà à kà do'oro pìn à pì: Ñ kpaateíne ò ble. Akú sewe pìi lāka do'oron.

Pōblekpana gbēnon basoroa

⁴² Gbēke bò Baali Salisa à sù Luda gbē pìine kú burodi kú ò kè kú pówē káakuo mèn baro kú gbado dufuo. Akú Elisa pì: Ñ kpá gbēnoa ò só.

⁴³ Akú a zikeri a là à pì: Gbē pìnò kà gbēnon basoro, deran mani abire kpaateíne nàa? À wèa à pì: Ñ kpámma ò só, zaakú Dikiri pì oni só, a kpara ni gō.

⁴⁴ Akú à kpámma, ò sò, a kpara gō lākū Dikiri ò nà.

5*Naama werekšana kú a kusuo*

¹ Naamame Siria kína zikarinò don'arede ũ. À bèere vī a dikiri oī akúsō a tō bò, zaakú a gáin Dikiri tò Siriano zìi blè. Néggōgbēme zìi gūn, ama à kusuo kú.

² Goro kú Siria zikari gbānamonnerino gēe Isarailano būsuno yā, ò nēnokpare ke kú, akú à gō Naama nanò zikeri ũ.

³ Akú nēnokpare pìi pì a dikiriine: Tó ó bede ni fō à gé annabi kú à kú Samaria kínaa yā, de à a wèkōsa kú a kusuo.

⁴ Akú Naama gēe kína kínaa à pì: Yā kú nokpare kú à bò Isarailano būsuno òn dí.

⁵ Akú Siria kína pì: Ñ gé, má takada kē Isarailano kínane. Akú Naama andurufuu sēte kiloo wāa do kú basupplao kú wurao kiloo baaakō akuri kú utaŋ waka kuri.

⁶ À gēe kú takada kú kína kē Isarailano kínaneŋo do. Takada pìi gūn kína pì: Ma takada dí kpāzanne kú ma iba Naamao, de ñ a werekšamene kú a kusuo.

⁷ Kú Isarailano kína takada pì kyó kè, à a uta zōkōŋo gā à kè à pì: Ludame ma ũ kú mani gbē wēndi bo mà eraone do yá? Bóyāin à gbē díkina gbārema mà a werekōsa kú a kusuoŋo? À gwa lākū àteni ma lé wete nà fá!

⁸ Luda gbē Elisa mà kú Isarailano kína a uta zōkōŋo gā à kè, akú à légbāzā kēne à pì: Bóyāin n n uta zōkōŋo gā n kēe? Ñ tó ade pì su ma kínaa, ani dō kú annabi kú Isarailano būsuno.

⁹ Akú Naama gē a sōgon à gēe à zè Elisa be gānulea.

¹⁰ Akú Elisa gbē zla à pì: Ñ gé ñ zú o Yoda swan gēn suppla, n mē ni era à su a gbēn, ñni werekōsa swáswa.

¹¹ Akú Naama pētē kè, àten tá à pì: Maten da ani bo a kpén à su à zē ma are à Dikiri a Luda sísi à o lika ma bōōi, de ma kusuo pì lākame.

¹² Damasuku swano Abana kú Faapao í mana de Isaraila swano ñlaroo? Mani fō mà zú o gwe mà gō swáswaroo? Akú à èra kú pōfēo, àten tá.

¹³ Akú a ñbano tēi ò pì: Baa, tó yā zī'ūn annabii pìi dāne yā, ñni keroo? Kú à pìnne ñ gé zú o, ní gō swáswa, abire ni n fu yá?

¹⁴ Akū à gèè à a zīda kpàtè Yoda ín gèñ suppla lákū Luda gbē pìi òare nà. Akū a mèè èra à sù a gbèn swáswa lán né fíti pò bà.

¹⁵ Akū Naama kū a ìbanò èra ò gèè Luda gbē kīnaa n pínki. À zè a are à pì: Má dǝ sà kū Luda kú gukea andunia gūnlo, séde Isarailanò bùsun. Ñ gba kū makū n zǝbleri ma suonne dí sí.

¹⁶ Akū Elisa pì: Kū Dikiri kū madi zī kene kunnaao mani síro. Naama nàkaraa à sí, bee kū abireo à gì sí.

¹⁷ Akū Naama pì: Tó ndi síro, ñ makū n zǝbleri gba zé mà bùsu sé baragbàsò aso pla, zaakū mani sa o tānaa doro, séde Dikiri.

¹⁸ Dikiri sùru kemene kū yā dikīnao. Tó ma kīna gèè Rimò gbagba a kpén, tó ma ge zene, tó ma kute Rimò kpé pin, Dikiri sùru kemene kū yā pìio.

¹⁹ Akū Elisa pìne: Ñ ká be aafia!

Kū à dà zén, à taa ò fíti,

²⁰ akū Luda gbē Elisa zīkeri Geazi laasun lè à pì: Ma dikiri tò Siria gbē Naama ten tá pá, adi pò kú à sùoare síro. Kū Dikiri kunnaao mani pétei mà pòke sía.

²¹ Akū Geazi pète Naamai. Kū Naama è à té n kpe kú bàao, akū à bò a sǝgon, àteni a dā. Kū à kà, akū Naama a là à pì: Aafiaan yá?

²² À wèa à pì: Aafiaame. Ma dikiri mé à ma zīmma, à pì annabinò gā kefenna gbēñon pla kenò mé ò bò Eflaimu gusīsīden ò sù a kīnaa tera. Ñ n gba andurufu kiloo bupla kú utao waka pla.

²³ Akū Naama pì: Tó lemè, ñ andurufu kiloo basiikò sí gǝñò. À kàne asasan mèn pla kú utao waka pla. À kpà a ìba gbēñon planoa, akū ò sè ò dò Geazine are.

²⁴ Kū ò kà Elisa bea sīsīi musu, akū Geazi pò pìno sīmma à kàte a kpén, akū à gbē pìno gbàre ò tà.

²⁵ Kū à gèè a dikiri Elisa kīnaa, akū Elisa à là à pì: Geazi, mán n genn? À wèa à pì: Makū n zǝbleri, mádi gé gukearo.

²⁶ Akū Elisa pìne: Kū gǝgbē pìi bò a sǝgon, àteni n dā, n dǝ kū ma nini kú kúnwo gweroo? Andurufu ke utano sīmmana gǝrǝn díro, ke kùkpenò ke geepi búnò ke sánò ke zùnò ke gǝgbē kú nǝgbē zīkerinò.

²⁷ Naama kusu ni gǝnne kú n burinò ari gǝrǝ sīnda pínki. Kū à bò Elisa kīnaa, akū kusu pìi líi púu lán buu bà.

6

Kpásawe funa íla

¹ Annabi gā gbēñò pì Elisane: Ñ gwa, gu kú òten kǝkakarana ken kèwère fíti.

² Ò gé Yodai, ó baadi ni lí zǝ ò kpé boo gwe, gu kú ónigò kun. Akū Elisa pì: À gé.

³ Akū n gbēke pì: Ìni sùru ke ñ gé kúooroo? Akū à pì: Mani gé.

⁴ Akū à gèè kúnwo. Kū ò kà Yodai, òten lí zǝzǝ.

⁵ Kū n gbēke ten lí zǝ, akū a kpásawe wò a pán à zù ín bùdum, akū à wiki lè Elisaa à pì: O'o dikiri, ma kpása pìi sèrnmame fá!

⁶ Akū Luda gbē pì: Mákpan à zùn súsuu? Kū à mǝne, akū Elisa lí zǝ à zù ín gwe, à tò kpásawe pìi fù íla.

⁷ Elisa pì: Ñ sé ñ boo! Akū gbē pì ò bò à kú.

Siria zīkarinò vñakūnaa

8 Siria kína fùte Isarailanŋi kù z̄lio. À lé kpàkùsù kù a ìbanŋ, akù à pìr̄ne gukean oni bùra kátén.

9 Akù Luda gbē légbazá kè Isarailanŋ kínane à pì, àḡs gu pì dàkpā àsun gēalaro, zaakù Sirianŋ ten su gweme.

10 Akù Isarailanŋ kína gbēnŋ z̄l gu kù Luda gbē a yá òare pìi gūn. Len Elisa diḡs lé daa gèn baaak̄s le, akù àdi tó òḡs gu pìnŋ dàkpā.

11 Akù Siria kína laakar̄ii fùte yā pìi yāi. À a ìbanŋ kàkara, akù à n̄ lá à pì: Ó dí mé à de Isarailanŋ kína gbē ùu? À omene.

12 A ìbaa pìnŋ doke wèa à pì: Ma dikiri kí, adi ke ó gbēke bi a gbēnlo. Isarailanŋ bùsu annabi Elisa mé àdi yā kù ndi o zaa n kpéne gūn gbā Isarailanŋ kínane.

13 Akù kína pì: À gé à a wete gu kù à kún, mani gbēnŋ z̄l ò a kù. Akù ò pìnne: À kù Dotámé.

14 Akù kína z̄lkarinŋ gbàre gwe dasidasi kù s̄denŋ kù s̄gonŋ. Ò gèe gwe gwaani ò lika wēte pii.

15 Kù Luda gbē z̄ker̄ii fùte k̄n̄k̄o káaku, à b̄o, akù à z̄kar̄ii pìnŋ è likana wētei kù s̄denŋ kù s̄gonŋ. Akù à pì Elisane: O'o dikiri, óni ke deramee?

16 À wèa à pì: N̄sun tó v̄ina n kùro. Gbē kù ò kù kùoonŋn dasi de gbē kù ò kù kùrwonla.

17 Akù Elisa wé kè à pì: Dikiri, n̄ a wé kēne. Akù Dikiri z̄ker̄ii pì wé kēne. Kù à gu gwà d̄o, akù à s̄denŋ kù s̄go tēdenŋ è likana Elisai, ò dà s̄s̄i p̄ila.

18 Kù Sirianŋ ten su Elisa kù, akù à wé kè Dikiria à pì: N̄ tó gbē pìnŋ v̄ina kù. Akù Dikiri tò ò v̄inaa kù lákù Elisa wé kèawa nà.

19 Akù Elisa pì Siria z̄kar̄ii pìnŋne: Zé dik̄inanlo! Wēte dik̄inanlo! À témai mà gé kááa gbē kù átén wete k̄inaa. Akù à gèe kùr̄wo Samaria.

20 Kù ò gèe wēte pìi gūn, akù Elisa pì: Dikiri, n̄ n̄ wé wēr̄ne sà. Kù Dikiri n̄ wé wēr̄ne, ò gu gwà ò è Samarian ò kún.

21 Kù Isarailanŋ kína n̄ é, à Elisa là à pì: Mà n̄ deden yá? Baa, mà n̄ deden yá?

22 Akù Elisa wèa à pì: N̄sun n̄ dederò. Ndi gbē kù n̄ n̄ kùkù z̄lannŋ deden yá? N̄ p̄oble kpár̄mma ò ble. N̄ í kpár̄mma ò mi, gbasa ò ta n̄ dikiri k̄inaa.

23 Akù kína p̄onna p̄oble kēr̄ne, ò blè ò í mi, akù ò n̄ gbàre, ò ta n̄ dikiri k̄inaa. Abire gbera Siria gbānam̄ner̄inŋ dí era ò sù léte Isarailanŋ bùsuua doro.

Sirianŋ Samaria kagurakēnaa

24 Ḡōo pla gbera Siria kína Benadada a z̄kar̄inŋ kàkara n̄ p̄ínki, akù ò sù ò Samaria kaguraa kè.

25 Akù nà gbāna kù wēte pìn, ò a kaguraa kè à giì kè ari òten zaaki mì yía andurufu kiloo do, lukuluku gb̄s zaka fitinna lé do s̄s̄ andurufu ɔ̄ḡo mèn s̄ōo.

26 Kù Isarailanŋ kína té b̄ini musu, akù n̄gbē ke s̄ō d̄ne à pì: Ma dikiri kí, n̄ ma sura ba.

27 Akù kína pìnne: Tó Dikiri dí n̄ sura baro, mani le mà n̄ sura ba deramee? Má p̄owe ke wē v̄in yá?

28 Akù à èra à a là à pì: Bó mé à n̄ lee? Akù n̄gbē pìi wèa à pì: N̄gbē ke mé à p̄imene mà su kù ma néḡgbēo ò só gbàra, zia s̄s̄ ó a p̄ó só.

29 Akù o ma né kùku o sò. Kù gu d̄s̄, akù ma pìnne à su kù a p̄ó se ò só, akù à a p̄ó kí ùte.

30 Kù kína mà yā kù n̄gbē pìi ò, akù à a uta z̄sk̄ōo ḡà à kè. Kù ò wé sè ò a gwà lákù à té b̄ini musu nà, ò a è kù uta kasanŋ dana a uta z̄sk̄ōo gēi.

31 Akū kína pì: Tó mádi Safata né Elisa mì z̄s gbāraro, Luda yā kemene pāsipāsī.

32 Elisa vutena a kpén kú gbē z̄skōnō. Akū kína gbē z̄l à doare are à gé Elisa kú ari aḡs ká. Ari z̄lrii pì ḡs ká gwe, akū Elisa pì gbē z̄skō pìnōne: Gbēderi pì gbē z̄l, àten su à ma mì z̄s. À laakari ke! Tó z̄lrii pì kà, à zé tatanē, àsun tó à gēro. Àdi a dikiri gēse kīni ma dō a kperoo?

33 Kū à kpé àten yā oñne, akū z̄lrii pì kà. Akū kína pì kà à pì: Sunyī dí bō Dikiri kīnaame, bō mani wé dōi dōo?

7

1 Akū Elisa pì: À Dikiri yā ma! À pì zia mandara'i oni flawa yía Samaria bīnilea zaka lé do andurufu ɔgō mèn do, p̄oblewe zaka lé pla s̄s, andurufu ɔgō mèn do.

2 Akū kína kpāasi yā s̄i Luda gbē p̄ila à pì: Bee tó Dikiri legū foro f̄s, yā pì ni s̄i ke yá? Akū Elisa pine: Ìni wé siale, ama ìni le ñ blero.

Kusunō baaru nna kpanaa

3 Kusu gbēnōn siikōnōn kú bīnilea. Akū ò pikōne: Bóyāin óniḡs vutena la ari ò gé gagaa?

4 Tó o pì óni gē wēte gūn, nà kú gwe, óni gagame. Tó o ḡs la s̄s, ga dokōnō p̄ime. Ò fute ò gé na Siriano b̄uraai. Tó ò ó tó b̄ēne, óniḡs kun. Tó ò ó dedeme s̄s, o gagan gwe.

5 Akū ò fute ɔkōsi, òten gé Siriano b̄uran. Kū ò kà b̄ura léa, ò è gbēke kú gwero.

6 Dikiri tò Siria b̄uradenō s̄sgonō kú s̄nō kú z̄lkari dasinō kīni mà, akū ò pikōne, Isarailanō kína fīna bō Ìti kīnanōa kú Misila kīnanō ò su ò létewá.

7 Akū ò bàa s̄i ɔkōsii p̄iia ḡnō ò ñ bizakutanō tò gwe kú ñ s̄nō kú ñ zaakinō. Ò ñ b̄uraa tò gwe lākū à de nà, ò lēkōa ò ñ z̄ida miboki wēte.

8 Kū kusu p̄inō kà b̄uraa p̄in gwe, ò gē bizakuta p̄inō doke gūn, ò p̄ó blè ò í mì, akū ò andurufu kú wuraaō kú p̄okasanō s̄ete ò gē ò úte. Kū ò èra ò sù, ò gē bizakuta p̄anden dō, ò p̄ónō kākara ò gē ò úte.

9 Akū ò pikōne: Yā kú óten ke dí manaro. Gbāra mé à de ò baaru nna kpá, akū ó yītena yá? Tó o yīte le ari gu gē ò dōo, a gò ni ó lé. Ò fute ḡnō ò gé o kīnabedenōne.

10 Kū ò kà gwe, ò lé zù wēte zédákp̄arinōi ò pì: O ge Siriano b̄uran, ódi gbēke e gwero, ódi gbēke kīni maro. Ñ s̄nō kú ñ zaakinō mé ò bādōdōna gwe, akūs̄ ñ bizakutanōn kú ñ gbèn gboronaa sari.

11 Kū zédákp̄arii p̄inō lé zù ò óñne wēten, akū ò a baaru kpà kīnabe ɔnn.

12 Akū kína f̄ute gwāani, à pì a ibanōne: Mani yā kú Siriano kēwēre oáre. Kū ò d̄s kú nà ó kú gbāna, abire yāin ò b̄te ñ b̄uran ò gē ò úte s̄ēn. Óten da óni b̄ote wētēme, gbasā ò ó kúkú b̄ēne ò ó wēte sí.

13 Akū a ibanō doke pine: Zaakū ókōnō kú o ḡnō ó kú ga léi, ñ tó ò s̄s mèn s̄ooro kú ò ḡnō sé ò gbēnō z̄io, de ò yā kú à kè gwa.

14 Akū ò s̄sgonō s̄è mèn pla kú s̄nō, akū kína ñ gbāre à pì: À gé à Siria z̄lkarinō gbese à gwa!

15 Akū ò ñ gbese ari Yodai. Ò è kú Siriano bàa sime, ò ñ p̄okasanō kú ñ ḡskēbōnō fākōa zé gūn gwe. Akū z̄lrii p̄inō èra ò sù ò yā pì gbā kīnane.

¹⁶ Akū ò bòtè ò gèe Siriano bùran ò póno sète, akū òten flawa yía zaka lé do andurufu ɔɔ mèn do, pòblewe zaka lé pla andurufu ɔɔ mèn do lákū Dikiri ò nà.

¹⁷ Kína a kpàasii dìte bīnile dākpari ũ, akū gbēno gèsee zèzea bīnilea gwe à gà, lákū Luda gbē gīnake à ò nà ɔɔ kū Kína sù a bea.

¹⁸ À kè lákū Luda gbē pìi ò kīnane nà à pì: Oni flawa yía zia mandara'i Samaria bīnilea zaka lé do andurufu ɔɔ mèn do, pòblewe sɔ zaka lé pla andurufu ɔɔ mèn do.

¹⁹ Kína kpàasi yā wè Luda gbēa à pì: Bee tó Dikiri legū foro fɔ, yā pì ni ke yá? Akū Luda gbē pīnc: Īni wé siale, ama Īni le ò blero.

²⁰ Len à kè le, ò gèsee zèzea bīnilea à gà.

8

Kína Sunemu nɔgbē bura eranane

¹ Elisa pì nɔgbē kū à a né fùte pīnc à fute à tá bùsu pānden kū a bedeno à ɔɔ pla ke gwe, zaakū Dikiri dìte nà ni gē Isarailano bùsun ari wè supplame.

² Akū nɔgbē pìi kè lákū Luda gbē òare nà. Apìi kū a bedeno gèe ò vùte Filisitini bùsun ari wè suppla.

³ Wè suppla pìi gberan à bò Filisitini bùsun à sù, akū à gèe wé ke kīnaa a be kū a burao yā musu.

⁴ ɔɔ birea kīna ten fāai bo kū Luda gbē zīkeri Geazio à pì: N̄ yā zōkō kū Elisa kēno babamene.

⁵ ɔɔ kū àteni a gèfutena yā o kīnane, akū nɔgbē kū à a négōgbē fūtenee pìi sù wé ke kīna pīia, de à a be kū a burao eraare. Akū Geazi pì: Ma dikiri kí, nɔgbē kū Elisa a né fūtenee pīn dí kū a néo.

⁶ Kū kīna a làla yā pīi, akū nɔgbē pì yā pìi bābane. Akū kīna pì a ibano dokene: N̄ nɔgbē pì póno erane kū pòble kū à kè a buranwo zaa ɔɔ kū à fùte la ari kū a gbārao.

Azaili kīna Benadada denaa

⁷ Elisa gèe Damasuku ɔɔ kū Siria kīna Benadada ten gyā ke. Kū ò òne Luda gbē sù la,

⁸ akū kīna pì Azailine: N̄ gba sé ò gé dao Luda gbēle ò kpāa ò one à Dikiri gbekamene, tó mani fute kū gyā dīkīnao.

⁹ Akū Azaili Damasuku pò manano sète lakumi aso bupla, akū à gèe dao Elisale. Kū à kà a kīnaa à pì: N zòbleri Siria kīna Benadada mé à ma zīmma mà n gbeka, tó áni fute kū a gyāo.

¹⁰ Akū Elisa wèa à pì: N̄ gé ò one ani fute kū abireo, ama Dikiri mòmene kū ani game.

¹¹ Akū Luda gbē wé pè Azailia ari wé'i a kū, akū Luda gbē nà ɔɔɔnaaa.

¹² Akū Azaili a là à pì: Ma dikiri, bōyāin nten ɔɔ dɔi? À wèa à pì: Kū má yā vāni kū Īni ke Isarailano dō yāime. Īni té na n̄ zeki gbānana, Īni n̄ kefennano dede kū fēnēdao, Īni n̄ nēno yāmiyāmi, Īni n̄ n̄sindareno n̄ese fɔfɔ.

¹³ Akū Azaili pì: Makū n zòbleri, gbēdan ma ũ, deran mani yā zōkō bire taka kee? Akū Elisa pīnc: Dikiri mòmene kū Īni gō Siria kīna ũ.

¹⁴ Kū à bò Elisa kīnaa, à èra à tà a dikiriia. Kū kīna yā kū Elisa òo gbèkaa, akū à pì: À òmene Īni fute aafia.

15 Kū gu dè, Azaili biza gègetee sè à yàku, akū à kù kína ānla ari à gà, akū Azaili a gēne blè.

Yudanŋ kína Yehoramū

16 Isarailanŋ kína Ahabu né Yoramū kíblena wè sɔɔrode gūn, Yudanŋ kína Yosafata né Yehoramū nà kíblenaana.

17 A wè baraakuri awεεpladen à kí blè, à vùte kín Yurusalemu wè sɔɔraakɔ.

18 À zè kù Isarailanŋ kinanŋ yàkenaaŋ lán Ahabu bedenŋ bà, zaakū à Ahabu nēnŋgbē sè nŋ ū, akū à yā kù Dikiri yeiro kè.

19 Bee kù abireŋ Dikiri dí we à Yudanŋ dúgu zōro a zòbleri Dauda yāi, zaakū à lé sēne à pì, a buri nigɔ kí ble gɔɔ sīnda pínki.

20 Yehoramū kiblegɔɔan Edɔmunŋ n zīda si Yudanŋ a ò n zīda kína kà.

21 Abire yāi Yehoramū gèe Zai kù a sōgonŋ pínki, akū Edɔmunŋ likai kù a sōgodenŋ. À fùte à n kē kùo gwāani à tà, akū a zīkarinŋ bàa si ò tà be.

22 Edɔmunŋ n zīda si Yudanŋ ari kù a gbārao. Gɔɔ birean Libinadenŋ n zīda si Yudanŋ a se.

23 Yehoramū yā kparanŋ kù yā kù à kēnŋ pínki kù Yudanŋ kinanŋ gīayākenanŋ takadan.

24 Yehoramū gà, ò a mira kpākūsū kù a dizinŋ Dauda wēten, akū a né Ahazia a gēne blè.

Yudanŋ kína Ahazia

25 Isarailanŋ kína Ahabu né Yoramū kíblena wè kuri awεεplade gūn Yudanŋ kína Yehoramū né Ahazia nà kíblenaana.

26 A wè baro awεεplade gūn à kí blè, à kù kín Yurusalemu wè dome. A da tɔn Atalia, Isarailanŋ kína Ōmiri daikoreme.

27 Ahazia zè kù Ahabu bedenŋ yàkenaaŋ, à yā kù Dikiri yeiro kè lán Ahabu bedenŋ bà, zaakū a anzurenŋme.

28 À gèe à nà Ahabu né Yoramua, akū òten zì ká leele kù Siria kína Azailio zaa Ramŋ Giliada. Kù Sirianŋ Yoramū kīnna,

29 akū à èra à tà Yezerili ari a bōŋ pì gō lāka. Akū Ahazia gèe wé kpátei gwe.

9

Yehu kana Isarailanŋ kína ū

1 Annabi Elisa annabi gā gbēke sisi, akū à pīne: N asa dɔmma n kù, n nīsi tūru dí sí n gēo Ramŋ Giliada.

2 Tó n ka gwe, n kpáte ke Yosafata né Yehu, Nimisi daikorei n bo káaŋ a gbēnŋ té, n gē kpén ari kpénen.

3 N tūruu pì nīsi kù a mīa, n onε kù Dikiri pì a a kà Isarailanŋ kína ū. Abire gbera n zé wē, n bàa sí n su. Nsun gí ke gwero.

4 Akū annabi kefenna pì gèe Ramŋ Giliada.

5 Kù à kà gwe, à zīkari don'arēdenŋ è katena, akū à pì: Don'arēde, má yā vī mā onne. Akū Yehu a là à pì: Ó díme nten oo? À wèa à pì: Mɔkɔmmε don'arēde.

6 Kù Yehu fùte à gē kpén, akū kefenna pì nīsi kù a mīa à pì: Dikiri Isarailanŋ Luda pì a n ka a gbē Isarailanŋ kína ū.

7 N Ahabu bedenŋ dēde, Dikiri ni a zòbleri annabinŋ fīna borīma kù a zòbleri kù Yezebeli n dēnŋ n pínki.

8 N Ahabu bede pīnŋ dēde zōnŋ kù zīdadēnŋ n pínki. N gōgbē ke sún gō Isarailanŋ būsuno,

9 Ahabu ɔn ni gɔ́ lán Nɛbati né Yeroboamu ɔnn bà, lán Ahia né Baasa ɔnn bà.

10 Gbɛdanɔ ni Yezɛbeli gɛ́ só Yezɛrili bɛ́nikpɛmɛ, gbɛ́ke ni a vɛ́ro. Akū annabii pì zé wɛ̀ à bàa sì.

11 Kū Yehu bò à gɛ̀e a don'arɛde dakenɔ kɛ́naa, akū ò a là ò pì: À kè deran ìade pìi sù n kɛ́naaa? À wɛ̀máa à pì: Á a dɔ́ kú yáẏzɔ́riime.

12 Akū ò pì: Èkɛmɛ! Ñ owɛɛ. Akū à pì: Yá kú à òmɛnɛn dí. À pì Dikiri pì a ma ka Isarailanɔ kína ũ.

13 Akū n baadi kè likalika à a uta zɔ́kɔ́ sè à kàte a gbá sare didikia, akū ò kuru pè ò pì: Yehu kè kína ũ.

14 Akū Yehu lé kpákúsú kúńwo Yoramui. Gɔ́ɔ birea kína Yoramui pì kú Isarailanɔ n pínki ten gí kú Ramɔ́ Giliadao, òten zì ká kú Siria kína Azailio.

15 Kú Sirianɔ a kɛ́nna, akū à èra à tà Yezɛrili ari à aafia le. Akū Yehu pì a gbɛ́ pìnɔnɛ: Tó a ze kúmaome, àsun tó gbɛ́ke bo wɛ̀ten à gé yá dí baaru kpá Yezɛriliro.

16 Akū Yehu gɛ̀e a sɔ́gon, àten gé Yezɛrili. Yoramui wutena gwe kɛ́nna, Yudanɔ kína Ahazia kú gwe dɔ́, à gɛ̀e wé kpátei.

17 Kú gudákpári kú à kú Yezɛrili gudákpáki lei musu Yehu è kú a gbɛ́nɔ, òten su, akū à wiki lè à pì: Ma gbɛ́nɔ è, òten su. Akū Yoramui pì: Ñ sɔ́de gbare à gé dańle à n la tó aafiaan òten suo.

18 Akū sɔ́de bò à gɛ̀e à Yehu lè à pì: Kína pì, aafiaan nten suo yá? Yehu wèa à pì: N bàka ũgba kú aafiaaoo? Ñ mó ñgɔ́ témai. Akū gudákpárii pì: Zìrii pì n lé, ama adi era à sùro.

19 Akū kína sɔ́de plade gbare dɔ́. Kú à n lé, à pì: Kína pì, aafiaan nten suo yá? Akū Yehu wèa à pì: N bàka ũgba kú aafiaaoo? Ñ mó ñgɔ́ témai.

20 Akū gudákpárii pì pì: Á n lé, ama akū sɔ́ adi era à sùro. Gbɛ́ pì gófina de lán Nimisi daikore Yehu bà, àdi gó baka lán ìade bàme.

21 Akū kína Yoramui pì: Ñ gó dɔ́mɛne sɔ́nɔ! Kú ò dɔ́a, akū à bò wɛ̀ten kú Yudanɔ kína Ahaziao, baadi kú a sɔ́go, òten gé da Yehule. Akū ò dàkare Yezɛrili gbɛ́ Nabɔ́ti kú ò a dè yá bura.

22 Kú Yoramui wé si Yehule, akū à a là ò pì: Yehu, aafiaan nten suo yá? À wèa à pì: Aafia kú mámeɛ? Zaakú n da Yezɛbeli tánagbagbana kú a pódammanaao dàgula.

23 Kú Yoramui lite àten bàa sí, akū à lé zù Ahaziai à pì: Bonkpeyámɛ Ahazia!

24 Akū Yehu a sá gà à Yoramui pà a ɔ́ple dagura. Kàa pìi a swɛ̀e kú, akū à kè yòkɔ́ a sɔ́gon.

25 Akū Yehu pì a zìkari gbɛ́ zɔ́kɔ́ Bidikanɛ: Ñ a gè sé ñ zu Yezɛrili gbɛ́ Nabɔ́ti buran gwe. Ma don kú ó kú sɔ́go gūn lɛ́lele yá ó pla, ó té a de Ahabu kpe, gɔ́ɔ kú Dikiri gɛ́nake à lé kè a yá musu à pì

26 a è lán ò Nabɔ́ti dè nà kú a nɛ́nɔ. Bura dín áni Nabɔ́ti pò fína bone Ahabua. Abire yáin ñ a gè sé ñ zukúna buran gwe lákú Dikiri ò nà.

27 Kú Yudanɔ kína Ahazia è le, akū à dà Betagá zén kú bàao. Akū Yehu pètei àten pì: Á a de se. Akū ò a pà a sɔ́go gūn gɔ́ɔ kú àten Guru sɛ́sɛ́ kú Ibleamu sare. Akū à n kè à tà Megido, gwe à gɛ̀e à gán.

28 A íbanɔ a gɛ̀e sè ò dà sɔ́go gūn ò tàò Yurusalemu, akū ò a mira kpákúsú kú a dizinɔ Dauda wɛ̀ten.

29 Ahabu né Yoramui kíblena wè kúri awɛ́edode gūnn Ahazia kè Yudanɔ kína ũ.

Yezebeli ganaa

³⁰ Kū Yehu sù Yezerili, Yezebeli a baaruu mà, akū à kiro kà à a mìkà kèkè. Zaa bīni kpé musu wondoo gūn àten wé kpáte.

³¹ Kū Yehu gè bīnilea, akū Yezebeli pì: N ke læle kú Zimirio, n n dikirii dè. Aafiaan n suo la yá?

³² Kū Yehu wé sè musu, à wondoo gwà, akū à pì: Dí mé à zè kúmaoo? Dí mé à kú ma kpaá? Kū kínabe zíkèri gbēnɔn pla ke aakɔn sù ò wé kpáte wondoo gūn,

³³ akū Yehu pìnne: À ɔ sɔi à létè. Kū ò ɔ sɔi à létè, akū Yehu gèse pèterpetea kú s̄goo ari a aru fà gb̄lia kú a s̄nɔ.

³⁴ Kū Yehu gè kínabea, à pó blè à í mì, akū à pì: Bee kú ò láari bò nɔgbē plia, ò a vī, zaakū kína burime.

³⁵ Kū ò gèè ò a gè sé ò vī, akū odi pòke lero, tó adi ke a mítoko kú a gbálanɔ kú a ɔlanɔ baasiro.

³⁶ Akū ò èra ò gèè ò ò Yehune, akū à pì: Yá kú Dikiri ò a zòbleri Tisibe gbē Iliasu gáin gwe, à pì: Gbēdanɔ ni Yezebeli nòbɔ só Yezerili bīni kpé.

³⁷ Yezebeli gè ni ḡs káte z̄ite lán pókade gb̄sɔ bà Yezerili bīni kpé. Gbēke ni le à pì Yezebelin díro.

10

Ahabu burinɔ dedenaa

¹ Ahabu burinɔ kú Samaria ḡsɔgbēnɔ ũ gbēnɔn baaakɔ akuri. Akū Yehu takada kè à kpázá Samaria gbānadenɔne kú gbē z̄s̄kɔnɔ kú gbē kú òten Ahabu né gwanɔ à pì:

² Tó takada díkina gè á ɔi, zaakū á dikiri Ahabu burinɔn kú kááo akúsɔ á s̄gonɔ vī kú s̄nɔn kú wēte bīnideo kú z̄ikabɔnɔ,

³ à á dikiri né kú à kèáre mana de gbē kparanɔla ká a de gēne ũ à z̄l ká á dikiri pì bedenɔne.

⁴ Akū vīna n kú manamana ò pì: Zaakū kína gbēnɔn planɔ dí f̄s ò ḡnero, ókɔnɔ óni f̄s ò ḡine yá?

⁵ Akū kínabe dákpári kú wēte don'aredeoo kú gbē z̄s̄kɔnɔ kú négwarii p̄inɔ gbēnɔ z̄l Yehua ò pì: N zòblerinɔme ó ũ. Yá kú n òwɛre p̄inki óni ke. Óni gbēke ká kína ũro. N ke lákū à kenne mana ná.

⁶ Akū Yehu takada pānde kēf̄ne à pì: Tó a ze kúmao, áteni ma yá ma, à á dikiri Ahabu néḡsɔgbē p̄inɔ mì z̄z̄s̄ à suomenɛ Yezerili zia mandara'í.

Kínane p̄inɔ s̄s̄ ò kà gbēnɔn baaakɔ akuri, ò kú kú wēte gbē z̄s̄kɔ kú òteni n̄ t̄utu kenɔ.

⁷ Kú takada p̄ii kà, akū ò kínane gbēnɔn baaakɔ akurii p̄inɔ kùkù ò n̄ dede n̄ p̄inki, akū ò n̄ m̄inɔ z̄z̄s̄ ò kàka t̄ankon ò kpázáne zaa Yezerili.

⁸ Kú z̄rii p̄ii kà, akū à pì Yehune: Ò sù kú kínane p̄inɔ m̄inɔo. Akū Yehu pì ò káte bīnilea leu pla ari gu d̄s̄.

⁹ Kú gu d̄s̄, akū Yehu bò à gèè à zè gbēnɔ are à pì: Ákɔnɔ á yáke vīro, makū mé ma bo ma dikiri kpé ma a d̄e, ama dí mé à gbē d̄inɔ d̄èd̄e.

¹⁰ Àḡs̄ d̄s̄ sà kú yá kú Dikiri ḡinake à ò Ahabu bedenɔ yá musu, a ke ni létè p̄áro. Dikiri kè lákū à ò a zòbleri Iliasu gáin ná.

¹¹ Akū Yehu Ahabu bede kú ò ḡs̄ Yezerilinɔ d̄èd̄e n̄ p̄inki kú a ìba gbē z̄s̄kɔnɔ kú a gbēnannɔ kú a sa'orinɔ. Adi a gbēke tó kú wēndiuro.

12 Akū à fùtè à dà Samaria zén. Kū à kà sādārinŋ b̀urakūkia,

13 akū à dàkare k̀u Yudanŋ k̀ina Ahazia danenŋ à ǹ lá à p̀i: Dínŋme á ũu? Ò wèa ò p̀i: Ahazia danenŋme ó ũ, o su f̀ kpá k̀ina Yoramū bedenŋame k̀u a da Yezēbeli bedenŋ.

14 Akū Yehu p̀i à gbēnŋne: À ǹ k̀ukū bēne! Akū ò ǹ k̀ukū ò ǹ dede b̀uraa p̀in l̀gɔɔ sare. Ǹ gbēnŋn bupla awēplame, ǹ gbēke dí boro.

15 Kū à b̀ò gwe, à dàkare k̀u Rekabu né Yonadabuo, àten su daale. Akū Yehu a là à p̀i: N swè k̀uma l̀akū ma swè k̀umma nà yá? Yonadabu wèa à p̀i: Ee! Akū Yehu p̀i: Zaakū lēme, ǹ ǹ ɔ̀ dmenē. Kū à ɔ̀ d̀ Yehui, akū Yehu a k̀ù à gè k̀āao a s̀go g̀n.

16 Yehu p̀i: Ò gé lēle, ĩni kokari k̀u má v̀i k̀u Dikiri yāo e. Akū à tò à gèe k̀āao lēle a s̀go g̀n.

17 Kū Yehu kà Samaria, à Ahabu buri k̀u ò g̀ gweno dede ǹ p̀inki. À ǹ dúgu z̀ l̀akū Dikiri ò Iliasu g̀ai ǹ.

Baali t̀anagbagbarinŋ dedēnaa

18 Yehu gbēnŋ k̀akara ǹ p̀inki, akū à p̀inne: Ahabu dò Baalii f̀itinleme, makū Yehu, manì doi manamana.

19 Ǹ Baali t̀anadenŋ s̀isimene ǹ p̀inki k̀u a gb̀agbarinŋ k̀u a don'aredenŋ ǹ p̀inki. Ǹ gbēke s̀un g̀i suiro, má ye mà sa z̀k̀o o Baaliamē. Gbē k̀u à g̀i sui, à g̀ame. Yehu ten ɔ̀ndɔ̀ kéne de à le à Baali gb̀agbarii p̀inŋ kakateme.

20 Akū à p̀i: À dikpe dite Baali p̀o ũ. Akū ò a kp̀akpaa k̀è.

21 À l̀égbazā k̀è Isarailanŋ b̀usun p̀inki, akū Baali gb̀agbarinŋ s̀u ǹ p̀inki, ǹ gbēke dí g̀oro. Kū ò gè Baali kpén, ò kpé p̀i pà g̀ingin, gb̀apeteki kunlo.

22 Akū Yehu p̀i kpé p̀i utakateki dàkp̀ariine: Ǹ b̀ote k̀u utanŋ Baali gb̀agbarinŋne ǹ p̀inki. Akū à b̀oteine k̀u uta p̀inŋ.

23 Yehu k̀u Rekabu né Yonadabuo gè Baali kpén, akū Yehu p̀i Baali gb̀agbarii p̀inŋne: À wé pá gbēnaa à ǹ gwagwa manamana, de Dikiri gb̀agbarinŋ s̀ungŋ k̀u k̀āao laro, sé ák̀onŋ Baali gb̀agbarinŋ átēne baasiro.

24 Akū Yehu k̀u Yonadabuo gè de ò sa o. À s̀u à lè Yehu g̀inake à gbēnŋ k̀atekate bàai gbēnŋn basiikŋ. À kp̀akēnỳi à p̀i tò ǹ gbēke tò gbē k̀u àteni ǹ naïne ǹ ɔ̀nŋ doke p̀itiawa, à wèndii musume.

25 Kū Yehu sa'opŋ k̀u òdi ká tén à té k̀u ò à làka, akū à p̀i dogarinŋ k̀u z̀k̀ari gbē z̀k̀o p̀inŋne: À gè à ǹ dede! Àsun tò ǹ gbēke p̀itiawaro. Kū ò ǹ dede k̀u f̀enedao ò ǹ gèno k̀ote bàai, akū ò gè Baali k̀ukia.

26 Ò Baali t̀anakpe gbēe sè ò b̀ò ò té s̀a,

27 akū ò ẁiwi ò a kpé gb̀oro, akū ò gu p̀i k̀è b̀inikpekēki ũ ari k̀u a gb̀arao.

28 Len Yehu Baali t̀anagbagbanaa m̀i dè le Isarailanŋ b̀usun.

29 Bee k̀u abireo adi kpé li durunna k̀u Nebati né Yeroboamu Isarailanŋ dà a kenannero, à té wura z̀usanē b̀oro k̀u ò k̀u Beteli k̀u Dāonŋi.

30 Dikiri p̀ine: Zaakū ǹ yá k̀è mana, ǹ yá k̀u má yeii k̀è, ǹ k̀è Ahabu bedenŋne l̀akū ma zèo nà, ǹ buri nigŋ kana Isarailanŋ k̀in ari ǹ nasionŋa.

31 Ama Yehu dí ze k̀u Dikiri Isarailanŋ Luda dokayāoro, adi laakari d̀o k̀u ǹese mèn dooro. Adi kpé li durunna k̀u Yeroboamu Isarailanŋ dà a kenannero.

32 Goro k̀ua Dikiri tò Isarailanŋ b̀usu nà lagonaa. Azaili gb̀ana blè Isarailanŋ b̀usu

³³ kŭ à kŭ Yoda ifāboki kpaā pīnki sēna zaa Aroa kŭ à kŭ Anŏ swadŏrŏi ari Giliada kŭ Basā bŭsuuo. Gada burinŏ kŭ Rubeni burinŏ kŭ Manase burinŏn kŭ gwe.

³⁴ Yehu yā kpara kŭ à kēnŏn kŭ Isarailanŏ kīnanŏ gīayākenanŏ takadan kŭ a nēgŏgbēkeyānŏ pīnki.

³⁵ Yehu gā, ò a vī Samaria, akŭ a né Yoaza kè a gēne ũ.

³⁶ Yehu vŭte Samaria à kí blè Isarailanŏne wē baraakuri plansari.

11

Yoasi kŭ a dai Ataliao

¹ Kŭ Ahazia da Atalia è a né gā, akŭ à fŭte àten kīna burinŏ dede n pīnki.

² Akŭ kīna Yehoramŭ nēnŏgbē Yoseba, Ahazia dāre, Ahazia né Yoasi sè n sare kīnane kŭ òteni n dedenŏ té. À a ũte Ataliane kpé kŭ gádonŏn katēnan kŭ nŏgbē kŭ àten yŏ kpāaaŏ lēle, akŭ odi le ò a dèro.

³ Né pii gŏŏ utena Dikiri ōnn kŭ a gwārii piio ari wē suddo. Gŏrŏ birea Ataliame Yudanŏ bŭsu kīna ũ.

⁴ A wē supplade gŭnn sa'oriki Yoyada kīnabe dogari gbē zŏkŏnŏ kŭ zīkari gbē zŏkŏnŏ sisi, akŭ ò sŭ kŭnwo a kīnaa Dikiri ōnn. Akŭ à yā yī kŭnwo à tò ò la dà Dikiri ōnn gwe, akŭ à kīna nēgŏgbē pī mŏnne.

⁵ Akŭ à yā diteŭne à pi: Yā kŭ āni ken dí. Tó a su gu dākpā kāmmapogŏrŏ zī, á gā káaku nigŏ kīnabe dākpā,

⁶ á gā plade sŏ Suru gānu, á gā aakŏde nigŏ gānu kŭ à kŭ dogari kparanŏ kpe dākpā.

⁷ Á gā pla kŭ òten kāmmapogŏrŏ zīnŏ nigŏ kīna pi dākpā Dikiri ōnn.

⁸ Á likai, á baadi kŭ a gŏkebŏbŏ kŭna. Gbē kŭ à sŭ à nài sŏ, à a de. Ágŏ té kīna piio gu kŭ àten gén pīnki.

⁹ Zīkari gbē zŏkŏnŏ kè lākŭ sa'oriki Yoyada ònne nà. N baadi a gbēnŏ sè à gèe kŭnwo Yoyada kīnaa, gbē kŭ òten kāmmapogŏrŏ kŭ gbē kŭ òten su n lilin kenŏ n pīnki.

¹⁰ Akŭ Yoyada kīna Dauda sárinŏ kŭ a sēgbako kŭ ò kŭ Dikiri ōnnŏn kpā zīkari gbē zŏkŏnŏ pīnŏa.

¹¹ Akŭ dogarii pīnŏ sŭ ò kàte Dikiri kpé kŭ sa'okio kpélelele sēna zaa Dikiri ōn ōplai ari a ōzei, baadi kŭ a gŏkebŏbŏ kŭna, de ògŏ kīna pi dākpāo.

¹² Akŭ Yoyada bŏ kŭ kīna nēgŏgbē piio à kífuraa kŭne à doka takada kpāa. Kŭ ò nīsi kŭ a mŭia ò a kà kīna ũ, akŭ ò ōkpa lè ò wiki lè ò pi: Luda kīna dŏ kŭ aafiao!

¹³ Kŭ Atalia dogarinŏ kŭ gbē kparanŏ kīni pii mà, akŭ à fŭte à gèe n kīnaa Dikiri ōnn.

¹⁴ Kŭ à wé sè, à kīna pii è zena gbègba sare lākŭ òdi ke nà. Zīkari gbē zŏkŏnŏ kŭ kākākipērinŏn zena a sare, akŭsŏ gbē sīnda pīnki ten pŏnna ke òten kākāki pé. Akŭ Atalia a pŏkasanŏ gā à kè à pŭtā kŭ wikio à pi: Ò bŏ ma kpe! Ò bŏ ma kpe!

¹⁵ Akŭ sa'oriki Yoyada pi zīkari gbē zŏkŏnŏ pīnŏne: À nŏgbē pi sé à bo kāao bàai, á gbē kŭ ò bŏ ò téino dede kŭ fēnedao. Zaakŭ à pi òsun a de Dikiri ōnnlo.

¹⁶ Gŏrŏ kŭ nŏgbē pii kà kīnabe gānu lé kŭ sŏnŏ di gēn zén, akŭ ò ŏ pètea gwe ò a dè.

¹⁷ Yoyada tò kīna kŭ a gbēnŏ Dikiri bàka kunna kŭnwo yā kèke, de ò le ògŏ de Dikiri gbēnŏ ũ yāi. À tò kīna kŭ a gbēnŏ lédokŏnŏ kè kŭ kŏo dŏ.

¹⁸ Akū ò gèè ò Baali kpé gbòro, ò a gbagbakinò kù a tãnanò wìwi dúgudugu, akū ò Baali gbàgbari Matá dè gbagbaki pìnò sare.

Yoyada Dikiri ònn nà gudàkpárinòne ñ òí,

¹⁹ akū à zìkari gbē zòkòno sète kù dogarinò kù gbē kparano ñ pínki, ò bò Dikiri ònn kù kína piio, ò kínabe gānu lé kù dogarinò di gēn zé sè. Kù ò kà kínabea, akū kína pìi vùte kpatan,

²⁰ akū būsuu pì gbē sīnda pínki pò kè nna, akūsò wēte gò yáketete sari, kù ò Atalia dè kù fēnēdao kínabea yāi.

²¹ Yoasi kí blè a wè supplade gūn.

12

Dikiri òn kēkenaa

¹ À kè kína ũ Yehu kíblena wè supplade gūn, akū à kí blè Yurusalemu wè bupla. A da bi Beseba gbēme, a tñ Zibia.

² Goro kù sa'oriki Yoyada lé dà Yoasia, akū à yā kù à mana Dikirinee kè.

³ Ama adi tãnagbagbaki kù ò bònò gbororo, ò kpé òten sa o gwe, òten turaretiti kpáta.

⁴ Yoasi pì sa'orinòne: À ògo kù ò sùò Dikiri ònn kakara, ògo kù ò lili baadine kù légbēna ògo kù poyeina gbanò pínki.

⁵ Sa'orinò gò ògo pì sí ògòsirinòa ò Dikiri òn gu kù à yàkanò kēkero.

⁶ Akū Yoasi kí blè ari wè baro awe'e'aakò, ama sa'orinò dí Dikiri òn gu kù à yàkanò kēkero,

⁷ akū kína Yoasi sa'oriki Yoyada sìsi kù sa'orinò ñ pínki à ñ lá à pì: À kè dera adi Dikiri òn gu kù à yàkanò kēkero? Àsun ògo sí ògòsirinòa dorò. À tó ògò Dikiri òn gu kù à yàkanò kēkero.

⁸ Akū sa'orinò wè kù oni ògo ke sí gbēnòa dorò, oni sò Dikiri òn gu kù à yàkanò kēkero.

⁹ Akū sa'oriki Yoyada àkpatii sè à a né fò, akū à dìte sa'oki sare tó òten gē Dikiri òn oplai. Akū sa'ori kù òten kpé zé dākpānò di ògo kù ò sùò Dikiri ònn kán pínki.

¹⁰ Tó ò è àkpatii pìi ògo kè dasi, akū kína takadakēri kù sa'orikio di nara ò káka asasanò gūn.

¹¹ Òdi ògo pì dedebaru ke ò na gbē kù ò Dikiri òn zì dàrinòne ñ òí, akū òdi fīna boo lí'arinòne kù kpéborinò

¹² kù gbìborinò kù gbè'arinò. Akū ò lí kù gbè ananò lùluo dò, de ò Dikiri òn gu kù à yàkanò kēkero yāi kù kpé kēkena zì pāndenò pínki.

¹³ Odi Dikiri òn andurufu tanò pì kù ògo kù ò sùò Dikiri ònn pìoro, ke fitila tédèbòno ke arusibòno ke kākākinò ke wura pónò ke andurufu pò kparano.

¹⁴ Dikiri òn kēkerinò òdi fīna booñe.

¹⁵ Gbē kù ò ògo pìi kpārīma ò fīna boo zikerinòne, òdi ñ gbeka ògo pì yairo, zaakū gbē pìnò bi nāanidenòme.

¹⁶ Ògo kù ò kpà taari finabobo ke durunna kútekebo ũno, òdi gēo Dikiri ònnlo, sa'orinò pómē.

¹⁷ Goro kùa Siria kína Azaili gèè à lète Gataa à sì, akū à èra àten su lète Yurusalema dò.

¹⁸ Akū Yudanò kína Yoasi pò kù a dizi Yudanò kínano Yosafata kù Yoramuo kù Ahaziao kpà Dikiriano sète kù pò kù à kpà Dikiriano dò kù wura kù à kù Dikiri òn laasii gūnwo kù a bē laasii gūnwo pínki, à kpázá Azailine, akū Azaili gò Yurusalemula.

¹⁹ Yoasi yá kparano kú yá kú à kèno pínki kú Yudano kínano gīayākenano takadan.

²⁰ A ibanó lé kpákūsū, akú ò a dè zaa Betemilo Sila zén.

²¹ Gbē kú ò a dèe pìno tón dí: Simēata né Yozabada kú Soma né Yozabadao. Kú Yoasi gà, ò a mira kpákūsū kú a dizinno Dauda wēten, akú a né Amazia a gēne blè.

13

Isarailano kína Yoaza

¹ Yudanó kína Ahazia né Yoasi kíblena wè baro awē'aakōde gūnn Yehu né Yoaza kè Isarailano kína ũ, akú à kí blè Samaria wè gēro awēepa.

² À yá kú Dikiri yeiro kè à zè kú durunna kú Nebati né Yeroboamu Isarailano dà a kenanwo, adi pānero.

³ Akú Dikiri pō fē Isarailano à n ná Siria kína Azailine a oī kú a né Benadadao ari Yoaza kíblena lén.

⁴ Yoaza kúte kè Dikirine, akú Dikiri si, zaakū à è deran Siria kína pì ten wé tã Isarailano nà.

⁵ Dikiri tò ò surabarii lè, akú ò bò Siriano oī, akú baadi kú a onn lán zī bà.

⁶ Ama odi kpe li durunna kú Nebati né Yeroboamu n dá a kenannero, ò zèo. Asera lí sō à kpé petena Samaria.

⁷ Yoaza zīkarino kà lakana, séde sōde gbēnon bupla akurino kú sōgo mèn kurino kú zīkari gēsede gbēnon dúbu kurino baasiro, zaakū Siria kína n ké búgubugu, ò gō lán būsutiti bà.

⁸ Yoaza yá kparano, yá kú à kèno kú a négōgbēkeyāno kú Isarailano kínano gīayākenano takadan.

⁹ Kú Yoaza gà, akú ò a vī Samaria, akú a né Yehoasi a gēne blè.

Isarailano kína Yehoasi

¹⁰ Yudanó kína Yoasi kíblena wè barakuri awēesupplade gūnn Yoaza né Yehoasi kè Isarailano kína ũ, akú à kí blè wè gēro awēedo.

¹¹ À yá kú Dikiri yeiro kè, adi kpe li durunna kú Nebati né Yeroboamu Isarailano dà a kenannero, à kpé àten ke.

¹² Yehoasi yá kpara kú à kèno kú a négōgbēkeyāno kú zī kú à kà kú Yudano kína Amaziao kú Isarailano kínano gīayākenano takadan.

¹³ Kú à gà, ò a mira kpákūsū kú Isarailano kínano Samaria, akú Yeroboamu a gēne blè.

Elisa ganaa

¹⁴ Elisa ten gyā ke, ani fō à ble doro, akú Isarailano kína Yehoasi gēe à à lè, àten ó do à pìne: Baa! Baa! Mókōmmē Isarailano sōgono ũ kú n sōdeno.

¹⁵ Akú Elisa pìne: Ñ sá sé kú kàno. Kú à sè,

¹⁶ akú Elisa pìne: Ñ kà kpá sála. Kú à kpà sála, akú Elisa a onno didi kína pì onno

¹⁷ à pì: Ñ ifāboki kpa wondo wē. Kú à wē, akú Elisa pì: Ñ kàa pì zu. Kú à zù, akú Elisa pì: Dikiri zīblena kàan gwe. Zīblena Siriano kàame. Ñni Siriano kakate māmman zaa Afeki.

¹⁸ Akú Elisa pì: Ñ kàa pìno sète. Kú à sète, akú Elisa pìne: Ñ zīte léo. À lèo gēn aakō, akú à zè.

¹⁹ Akú Luda gbē pì pō fēi à pì: Tó n zīte lèo yá gēn sōoro ke suddome, de n zī blè Siriano māmman. Tera sà ñni zī blerūma gēn aakōmē.

²⁰ Elisa gà, akū ò a vī. Tó Sètǎgɔɔ kà, akū Mɔabu gbānamɔnnerinɔ dì su lête Isarailanɔ būsuaa.

²¹ Gɔɔ kúa gbēnɔ ten gè vī. Kū ò gbānamɔnnerinɔ gāa è, akū ò gèe pii sè ò zù Elisa miran. Kū gèe pii lête à nà Elisa wánɔa, akū à vù à fùte à zè.

²² Siria kína Azaili gbāna mò Isarailanɔne ari Yoaza kíblena lén.

²³ Akū Dikiri sùruu kè kúnwo à wēnda dǎnne, à n wé gwà à bàka kū à kú kú Ibrahim kú Isaakuo kú Yakubuo yai. Adi we à n dúgu zǎro, adi n zúkúnaro ari kú a gbārao.

²⁴ Kū Siria kína Azaili gà, akū a né Benadada a gēne blè.

²⁵ Kū Yoaza né Yehoasi zli kà kú Azaili né Benadada pii, à era à wēte kú Azaili sà a de Yoazaanɔ sia. Yehoasi zli blèa gēn aakɔme, akū à Isaraila wēte pinɔ sia.

14

Yudanɔ kína Amazia

¹ Isarailanɔ kína Yoaza né Yehoasi kíblena wè plade gūnn Yoasi né Amazia kè Yudanɔ kína ũ.

² A wè baraasɔrode gūnn à kí blè, à vùte kín Yurusalemu wè barakuri donsari. A da bi Yurusalemu gbēme, a tón Yoadī.

³ À yā kú Dikiri yeii kè, ama adi ká a dizi Dauda pɔ ũro. À a de Yoasi ágba sè súsú.

⁴ Adi tánagbagbaki kú ò hònɔ gbororo, ò kpé òten sa o gwe òten turaretiti kpátan.

⁵ Kū à kpata zīni pète à làka, akū à a iba kú ò a de dēnɔ dède se.

⁶ Lákū à kú Musa doka takadan nà, adi gbēderii pinɔ nénɔ dēdero. Takada pii gūn Dikiri pì òsun dēdè n nénɔ durunna yairo, akūs òsun nénɔ dēdè n dēnɔ durunna yairo. Baadi nì ga a zida durunna yáime.

⁷ Amazia mé à zli blè Edɔmunɔa gbēnɔn dúbu kuri zaa Guvute Wisiden. Zli pii gūnn à Sela sì, akū à tɔ kpāne Yɔkɔteli, tɔ pi kpé kúa ari kú a gbārao.

⁸ Abire gbera Amazia gbēnɔ zli Isarailanɔ kína Yoaza né Yehoasi, Yehu daikorea, à pine: N mɔ ò kɔ le wédewe zlan.

⁹ Isarailanɔ kína Yoasi wèa à pi: Lebana būsú lèkara légbázá kè Lebana būsú sida líne à pi à a néngbē kpázá a néa, akū Lebana būsú nòbɔ pásí sù à kitii pà lèkaraa pia.

¹⁰ N zli blè Edɔmunɔa, akū n n zida bi. N ze kú n tɔmanakɛo n vute teene. À kè dera nten ɔ ká yā pásii? Abire nì sunne kú kisirao kú Yudanɔ se.

¹¹ Ama Amazia yā pii kpà sákoto, akū Yehoasi sù lètea. Ò dàkare zaa Besemesi Yudanɔ būsun.

¹² Isarailanɔ zli blè Yudanɔa, akū Yudanɔ bàa si ò tà n bea.

¹³ Besemesi gwen Yehoasi Amazia kún à gèe káao Yurusalemu. À a bīni gbòro lán mita wàa do bà zaa Eflaimu gānu léa ari gena Kusuru gānu léa.

¹⁴ À wura kú andurufuuo kú pɔ kú ò kú Dikiri ɔnnɔ kú pɔ kú ò kú kínabe laasinɔ sète pinki, akū à gbēkeno kùkú à tà kúnwo Samaria zlzɔn ũ.

¹⁵ Yehoasi yā kpara kú à kēnɔ kú a négɔgbēkēyānɔn kú Isarailanɔ kínanɔ gāyākenanɔ takadan. Lákū à zli kà kú Yudanɔ kína Amaziao nà kú gwe do.

¹⁶ Kū Yehoasi gà, ò a mira kpàkūsú kú Isarailanɔ kínanɔ Samaria, akū a né Yeroboamu vùte a gēne ũ.

¹⁷ Yudanɔ kína Amazia kè wè gēro Yehoasi ganaa gbera.

18 Amazia yā kparanƆn kú YudanƆ kɪnanƆ gɪayākenanƆ takadan.

19 Ò lé kpàkūsūi Yurusalemu, akū à bàa sī à tà Lakisi. Akū ò gbēnƆ gbàre ò pètei ò a dè gwe.

20 Akū ò a gēe sè kú sƆo ò sùo Yurusalemu, ò a mira kpàkūsū kú a dizinƆ Dauda wēten.

21 Akū YudanƆ Uzia kú à kà wè gēro awēedo kà kina ū a de Amazia gēne ū.

22 Àkū mé à Elata sī à kèke à kàte YudanƆne a de ganaa gbera.

IsarailanƆ kina Yeroboamu plade

23 YudanƆ kina Yoasi né Amazia kɪblena wè gērode gūnn IsarailanƆ kina Yoasi né Yeroboamu kè kina ū Samaria, à kú kɪn wè bupla awēedo.

24 À yā kú Dikiri yeiro kè, adi kpe li durunna kú Nebati né Yeroboamu IsarailanƆ dà a kenannero.

25 Àkū mé à èra à IsarailanƆ būsuu sɪrɪne zaa Lebo Amata ari gena Ísira Wisidei, lákū Dikiri IsarailanƆ Luda ò a zòbleri Amitai né Inusa, Gatefa gbè gāi nà.

26 Zaakū Dikiri è IsarailanƆ ten wari ke manamana, zòƆnƆ kú zɪdadənƆ ní pínki, akūsƆ ò gbèke vī à kpáryĩro.

27 Dikiri dí pí áni Isaraila tƆ dede andunia gūnlo, akū à ní sura bà Yehoasi né Yeroboamu gāi.

28 Yeroboamu yā kpara kú à kènƆ kú zɪ kú à kànƆn kú IsarailanƆ kɪnanƆ gɪayākenanƆ takadan. Lákū à èra à Damasuku kú Amatao si IsarailanƆne nà kú gwe dƆ.

29 Kú à gà, ò a mira kpàkūsū kú a dizi IsarailanƆ kɪnanƆ, akū a né Zakari vùte a gēne ū.

15

YudanƆ kina Uzia

1 IsarailanƆ kina Yeroboamu kɪblena wè baraasƆoro awēeplade gūn Amazia né Uzia kè YudanƆ kina ū.

2 A wè gēro awēedode gūnn à kí blè, akū à kú kɪn Yurusalemu wè bupla akuri awēeppla. A da bi Yurusalemu gbème, a tón Yekolia.

3 À yā kú Dikiri yeii kè lákū a de Amazia kè nà.

4 Ama adi tánagbagbaki kú ò bònƆ gbororo, ò kpé òten sa o gwe òten turaretiti kpátan.

5 Dikiri tƆ a kusu kú, à kúo ari à gèe à gào. À kpé kúki ado. A né Yotamu mé à kɪnabe Ɔn kúna, àkūme YudanƆ don'arède ū.

6 Uzia yā kparanƆn kú YudanƆ kɪnanƆ gɪayākenanƆ takadan kú yā kú à kènƆ pínki.

7 Kú à gà, ò a vī kú a dizinƆ Dauda wēten, akū a né Yotamu vùte a gēne ū.

IsarailanƆ kina Zakari

8 YudanƆ kina Uzia kɪblena wè bupla plansaride gūnn Yeroboamu né Zakari kè IsarailanƆ kina ū Samaria, à kí blè mƆ suddo.

9 À yā kú Dikiri yeiro kè lákū a dizinƆ kè nà. Adi kpe li durunna kú Nebati né Yeroboamu IsarailanƆ dà a kenannero.

10 Akū Yabesi né Salumu lé kpàkūsūi kú gbēnƆ à a dè zaa Ibleamu, akū à a gēne blè.

11 Zakari yā kparanƆn kú IsarailanƆ kɪnanƆ gɪayākenanƆ takadan.

12 Len yá kú Dikiri ò Yehunεε kè lé, à pì a burinƆ mé onigƆ IsarailanƆ kí ble ari à gé pé a nasionƆa.

IsarailanƆ kína Salumu

13 Yabesi né Salumu kè kína ũ YudanƆ kína Uzia kíblena wè bupla donsaride gūn, à kí blè Samaria mƆ do.

14 Akū Gadi né Menahemu bò Tiza à gèε Samaria, akū à Yabesi né Salumu lè à dè gwe, akū à a gēne blè.

15 Salumu yá kparanƆ kú lé kú à kpàkūsū kú gbēnƆ Zakariiii kú IsarailanƆ kinanƆ gīayākenanƆ takadan.

16 GƆƆ birean Menahemu bò Tiza à gèε à lète Tifisaa kú gbē kú ò kú a gūnnƆ kú gu kú à likainƆ pínki, zaakū ò gí zé wēnei. À nòsindarenƆ nèseε pàrapara n̄ pínki dƆ.

IsarailanƆ kína Menahemu

17 YudanƆ kína Uzia kíblena wè bupla donsaride gūnn Gadi né Menahemu kè IsarailanƆ kína ũ, akū à kí blè Samaria wè kuri.

18 À yá kú Dikiri yeiro kè ari a wēndi lén. Adi kpε li durunna kú Nebati né Yeroboamu IsarailanƆ dà a kenannero.

19 Kú Asiria kína Tigila Pilesa lète IsarailanƆ būsuaa, akū Menahemu a gbà andurufu tƆn baraakuri awεsiikƆ, de Tigila Pilesa le à Ɔ daawa, à kpata zīni le à péte yāi.

20 Menahemu tò IsarailanƆ andurufuu pì fīnaa bò, akū ƆgdenƆ andurufu ƆgƆ kpà n̄ mīamīia mēn bupla akurikuri Asiria kína pƆ ũ. Akū Asiria kína pīi èra à tà, adi ze n̄ būsun doro.

21 Menahemu yá kparanƆn kú IsarailanƆ kinanƆ gīayākenanƆ takadan kú yá kú à kēnƆ pínki.

22 Kú à gà, akū a né Pekaya a gēne blè.

IsarailanƆ kína Pekaya

23 YudanƆ kína Uzia kíblena wè bupla akuride gūnn Menahemu né Pekaya kè IsarailanƆ kína ũ, à kí blè Samaria wè pla.

24 À yá kú Dikiri yeiro kè, adi kpε li durunna kú Nebati né Yeroboamu IsarailanƆ dà a kenannero.

25 A zikari gbē zókƆ Remalia né Peka lé kpàkūsūi kú gbēnƆ. Akū à Giliada būsudenƆ sè gbēnƆn bupla akuri à si kūńwo kína pīii a zeki gbānan Samaria, à a dè kú Agobuo kú Ariεo, akū à a gēne blè.

26 Pekaya yá kparanƆn kú IsarailanƆ kinanƆ gīayākenanƆ takadan kú yá kú à kēnƆ pínki.

IsarailanƆ kína Peka

27 YudanƆ kína Uzia kíblena wè bupla akuri awεεplade gūnn Remalia né Peka kè IsarailanƆ kína ũ, à kí blè Samaria wè baro.

28 À yá kú Dikiri yeiro kè, adi kpε li durunna kú Nebati né Yeroboamu IsarailanƆ dà a kenannero.

29 Peka gƆƆan Asiria kína Tigila Pilesa sù à Iyon si kú Abeli Betemakao kú YanƆao kú Kedesio kú Azoo. À Nafatali burinƆ gu si dƆ, Giliada kú Galilio pínki, akū à gupidenƆ kùkù à tà kūńwo Asiria.

30 Ela né Osea lé kpàkūsū kú gbēnƆ Pekai, akū à a dè à a gēne blè Uzia né Yotamu kíblena wè barode gūn.

31 Peka yā kparanƆn kú IsarailanƆ kíananƆ gīayākenanƆ takadan kú yā kú à kènƆ pínki.

YudanƆ kína Yotamu

32 IsarailanƆ kína Remalia né Peka kíblena wè plade gūnn Uzia né Yotamu kè YudanƆ kína ũ.

33 A wè baraasƆrode gūnn à kí blè, akú à kú kín Yurusalemu wè gēro awεεdo. A da tón Yerusa, Zadóki néme.

34 À yā kú Dikiri yeii kè lākū a de Uzia kè nà.

35 Ama adi tǎnagbagbaki kú ò bònƆ gbororo, ò kpé òten sa o gwe òten turaretiti kpátan. Àkú mé à Dikiri Ɔn gānu kú à kú musu kèkè.

36 Yotamu yā kparanƆn kú YudanƆ kíananƆ gīayākenanƆ takadan kú yā kú à kènƆ pínki.

37 Gɔɔ birean Dikiri tò Siria kína Rezī kú Remalia né Pekao nà letena YudanƆaaa.

38 Kú Yotamu gà, ò a mira kpàkūsū kú a dizinƆ Dauda wēten, akú a né Aza vùte a gēne ũ.

16

YudanƆ kína Aza

1 Remalia né Peka kíblena wè gēro awεεplade gūnn Yotamu né Aza kè YudanƆ kína ũ.

2 A wè barode gūnn à kí blè, akú à kú kín Yurusalemu wè gēro awεεdo. Adi yā kú Dikiri a Luda yei ke lán a dizi Dauda bàro.

3 À zè kú IsarailanƆ kíananƆ yākenaa ari sé à sa'opƆ kú òdi ká tén à té kú ò kú a négƆgbēo. À yā vāni kè lākū buri kú Dikiri pèmma IsarailanƆnenƆ di ke nà yā.

4 À sa ò à turaretiti kpàta tǎnagbagbaki kú ò bònƆa kú sīsi musunƆ kú lí zókƆ sinda pínki gbáruo.

5 Abire gbera Siria kína Rezī kú IsarailanƆ kína Remalia né Pekao sù zī ká Yurusalemu. Gwen ò lika Azai, ama odi f̄s ò a blè kú zlioro.

6 Gɔɔ birean Rezī pè YudanƆa à n̄ bóte Elata à èra à gwe sīmma, akú EdomunƆ sù ò vùte gwe ari kú a gbáruo.

7 Akú Aza gbēnƆ zī Asiria kína Tigila Pilesaa à pi: N zòbleriime ma ũ, n néme ma ũ. N m̄ ò n̄ ma bo Siria kína kú IsarailanƆ kína kú ò fùtemainƆ ɔ̄.

8 Aza andurufu kú wura kú à kú Dikiri Ɔnn kú a be laasii gūnwoo sète à Asiria kína gbà à kpàzāne.

9 Akú Asiria kína a yā m̄, à gèè à lète Damasukua à si. À Rezī dè, akú à tà kú DamasukudenƆ ari Kiri.

10 Kína Aza gèè à dà Asiria kína Tigila Pilesale zaa Damasuku. À sa'oki è gwe, akú à a taka gà takada gūn à kpàzā sa'ori Uriane kú a kena takao pínki.

11 Sa'ori Uria sa'oki p̄ii kè lākū kína Aza kpàzāare nà kyáu, à a m̄i dè ari kína p̄i ḡs kú Damasuku.

12 Kú à sù, à sa'oki p̄ii è, akú à nài.

13 À sa'opƆ kú òdi ká tén à té kú òa à wísiti kàn à í t̄a à kennakūk̄s̄o sa'o'aru kùa.

14 Dikiri gbagbaki kú ò pi kú mògotēo kú sa'oki dufu pi kú Dikiri kpéo dagura, akú Aza sè à dite sa'oki dufu pi ɔplai.

15 Akú à yā dite sa'ori Uriane à pi: Ìnḡs̄ sa'o k̄n̄k̄p̄o kú òdi ká tén à té kú o sa'oki zók̄s̄o p̄ia kú ɔk̄osi p̄oblewe gbao kú kína sa'opƆ kú òdi ká tén à té kuo kú

a pɔblewe gbao kù gbēnɔ sa'opɔ kù òdi ká tén à té kùo kù n pɔblewe gbao kù n sa'o'io. Inigɔ sa'opɔ kù òdi ká tén à té kù kúa kù kennakukɔso sa'o'aruo. Sa'oki kù ò pi kù m̀ogotɛo sɔ, anigɔ de ma m̀asokeki ũ.

¹⁶ Akù sa'ori Uria kè lákù kína Aza òare nà.

¹⁷ Kína Aza m̀ lèketenɔ gògo tadibɔnɔa à n tanɔ gò à dìte. À íkaki gò m̀ogotɛ zùsa kù ò kù a zítɛnɔa à dìte ḱini gbèea.

¹⁸ À kína tintin kù ò b̀ò Dikiri ɔnn kù a gánu kù à kù gweoo gb̀oro m̀inatena Asiria ḱinane yáí.

¹⁹ Aza yá kparanɔn kù Yudanɔ ḱinanɔ ǵayákenanɔ takadan kù yá kù à k̀enɔ pínki.

²⁰ Aza gà, akù ò a mira kpákùsù kù a dizinɔ Dauda ẁeten, akù a né Ezekaya vùte a g̀ene ũ.

17

Isarailanɔ kína kpɛde Osea

¹ Yudanɔ kína Aza ḱiblena ẁè kuri awɛɛplade g̀unn Ela né Osea kè Isarailanɔ kína ũ Samaria, à ḱi blè ẁè k̀endo.

² À yá kù Dikiri yeiro kè, ama adi ke lákù Isarailanɔ kína kù ò òàre arenɔ kè nàro.

³ Asiria kína Samanesa sù à lètea, akù Osea kè a z̀òbleri ũ, àten táfe bonɛ.

⁴ Osea gb̀enɔ z̀í Misila kína Soa, akù adi táfe kù àdi bo Samanesane ẁè kù ẁèo bonɛ doro. Kù Samanesa è Osea b̀ò a kpɛ, akù à a kù à a dà kpésiran.

⁵ Akù Samanesa lète Isarailanɔ bùsuua pínki. A gb̀enɔ sù ò Samaria kaguraa kè ari ẁè aakɔ.

⁶ Osea ḱiblena ẁè k̀endode g̀unn Samanesa Samaria s̀i à tà kù Isarailanɔ a bùsun, à n kátekate Ala kù Gozã kù à kù Abo barao kù Midiã bùsu ẁetenɔ g̀unwo.

Isarailanɔ g̀sna z̀ìz̀nɔ ũ n durunna yáí

⁷ Yá p̀i kè le, kù Isarailanɔ durunna kè Dikiri n Ludane kù à n b̀ote Misila kína Firi'auna ɔí yáí. Ò donyí kè t́ananɔne

⁸ ò buri kù Dikiri p̀ènmánnenɔ ágba sè ò zè kù yá kù Isarailanɔ ḱinanɔ dànnɛnɔ.

⁹ Ò yá d̀rɔsari dìte Dikiri n Luda yá gb̀en ò tánagbagbakinɔ b̀ò n z̀ìdane n ẁetenɔ g̀un pínki zaa gudákpákia gena ari ẁete b́inidea.

¹⁰ Ò gb̀enɔ kù línɔ p̀etepete s̀l̀s̀i leinɔa pínki kù lí z̀kɔ s̀inda pínki gbáruo.

¹¹ Ò turaretiti kpàta tánagbagbaki kù ò b̀oo pínɔa pínki lákù buri kù Dikiri p̀ènmánnenɔ kè nà. Yá v́ani kù ò k̀ee pínɔ mé à Dikiri p̀ò f̀ene.

¹² Ò kùte t́ananɔne, bee kù Dikiri p̀ínne òsun kero.

¹³ Dikiri Isarailanɔ kù Yudanɔ sã gà a annabinɔ kù wégupu'erinɔ gáí n pínki à pi, ò kpɛ li n yá v́aninɔne, ògɔ Dikiri yáditenano kù a yádannenaao kúna, lákù à kù doka takada kù à dìte n dizinɔne g̀un nà, akù à èra à ò a z̀òbleri annabinɔ gáí.

¹⁴ Bee kù abireo Isarailanɔ g̀imai, n sã gbána lán n dizi kù odi Dikiri n Luda náani keronɔ p̀ò bàme.

¹⁵ Ò g̀i a ɔ̀ɔki gwai, ò a bàka kunna kù n dizinɔ yá gb̀oro, odi laakari kù à dàinne yá daro. Ò t̀è p̀ò p̀ápánɔ, akù m̀ókɔnɔ kè pã. Ò buri kù ò likańyínɔ ágba sè, buri kù Dikiri pi òsun n dà séro pínɔ.

16 Ò pà kpà Dikiri ní Luda yáditenanɔ, ò m̀ò kàsa m̀en pla lán z̀usane b̀òr̀onɔ b̀à ní t̀ananɔ ũ, ò Asera lí p̀ete, ò susunenɔ gbàgba, ò k̀ute Baaline.

17 Ò sa'opɔ k̀u òdi ká t̀en à té k̀u ò k̀u ní ǹenɔ, g̀s̀gb̀enɔ k̀u nɔgb̀enɔ, ò màsoo k̀e ò eze v̀ani k̀e, ò ní z̀ida kpà yá k̀u Dikiri yeiroa, ò a p̀ò f̀ene.

18 Ak̀u Dikiri p̀ò f̀eńyí manamana à p̀eńma. Yudanɔ mé ò g̀ò ńt̀ene.

19 Bee se Yudanɔ dí Dikiri ní Luda yáditenanɔ maro, ò Isarailanɔ ágba s̀e.

20 Ak̀u Dikiri g̀i Isaraila buri p̀inɔ ní p̀inki. À wé t̀ámma à ní ná gb̀e k̀u òten gb̀ana m̀onnenɔne ní ɔ́ ari à g̀e p̀eńma.

21 K̀u Dikiri Isarailanɔ k̀e Dauda burinɔa, ak̀u ò Nəbati né Yeroboamu d̀ite ní k̀ina ũ. Yeroboamu mé à Isarailanɔ sá gb̀ágbá Dikirine, à tò ò durunna z̀s̀k̀o k̀e.

22 Isarailanɔn kpé òten durunna k̀u Yeroboamu k̀enɔ ke, odi kpé linero,

23 ak̀u Dikiri p̀eńma lák̀u à ò a z̀òbleri annabinɔ gáí nà. Asirianɔ Isarailanɔ s̀ete ní b̀usun ò tà k̀uríwo z̀izɔnɔ ũ, ak̀u ò k̀u gwe ari k̀u a gb̀arao.

Samariadenɔ yá

24 Asiria k̀ina tò gb̀enɔ b̀òte Babilonu k̀u Kutao k̀u Avaò k̀u Amatao k̀u Sefavaimuo, ak̀u à ní kátekate Samaria ẁetenɔ g̀un Isarailanɔ gb̀en. Len ò Samaria b̀usu k̀e ní p̀ò ũ le, ò v̀utevute a ẁetenɔ g̀un.

25 K̀u ò ká gwe káaku, odi donyí ke Dikirinero, ak̀u à m̀usunɔ gb̀areńma, òteni ní gb̀ekenɔ dede.

26 Ak̀u ò g̀e ò ò Asiria k̀inane ò p̀i: Gb̀e k̀u n ní sé n ní kátekate Samaria ẁetenɔ g̀unɔ, ò b̀usu p̀i t̀anakekena d̀oro, ak̀u à m̀usunɔ gb̀areńma, òteni ní dede.

27 Ak̀u Asiria k̀ina p̀i: Ò Samaria sa'ori k̀u o su k̀uríwonɔ doke gbare, à tá gwe à b̀usu p̀i t̀anakekena dadańe.

28 Ak̀u Samaria sa'orinɔ doke èra à tà gwe à v̀ute Beteli. À dàda gb̀enɔne deran oni ke nà ò donyí ke Dikirine.

29 Goro birea gb̀e k̀u ò s̀u ò v̀ute ẁete p̀inɔ g̀unɔ, buri s̀inda p̀inki k̀u a t̀anao, ak̀u ò ní t̀ana p̀inɔ taka k̀e ò p̀etepete t̀anagbagbaki k̀u Isarailanɔ b̀onɔ kpéno g̀un.

30 Babilonudenɔ Sukobenɔti t̀ana k̀e, Kutadenɔ Nəgali t̀ana k̀e, Amatadenɔ Asima t̀ana k̀e,

31 Avadenɔ Nibazi k̀u Tatakio t̀ana k̀e, Sefavaimudenɔ sa'opɔ k̀u òdi ká t̀en à té k̀u ò k̀u ní ǹenɔ ní t̀ana Adaramelekia k̀u Anamelekio.

32 Ak̀u ò era ò donyí k̀e Dikirine d̀o. Gb̀enɔ ditena t̀anagbagbaki p̀inɔ sa'orinɔ ũ t̀e v̀inero, ak̀u òdigɔ sa ońne t̀anagbagbaki p̀inɔ kpéno g̀un.

33 Ò donyí k̀e Dikirine, ak̀u òteni ní t̀ananɔ gbagba lák̀u b̀usu k̀u ò b̀on futeokarayá de nà.

34 Len ò ní futeokarayá k̀una le ari k̀u a gb̀arao. Odi v̀ina ke Dikirinero, zaak̀u òdi a ɔ̀ɔki gwaro, òdigɔ a yádannena k̀unaro ke a doka ke yá k̀u à d̀ite Yakubu k̀u à era à t̀s̀ kpáne Isaraila burinɔnenɔ.

35 K̀u Dikiri p̀i a bàka nigɔ k̀u k̀u Isaraila p̀inɔ yá, à p̀i òsun do t̀ananɔiro òsun k̀uteńne, òsun ní gbagbaro òsun sa om̄maro,

36 séde akáa k̀u a ní b̀ote Misila k̀u a gb̀ana z̀s̀k̀o k̀u a g̀asá gb̀anao. Akáame ògɔ donyí keare, ògɔ k̀uteare, ògɔ sa oawa.

37 À p̀i ògɔ a ɔ̀ɔki gwa, ògɔ a yádannenano k̀una k̀u a dokayánɔ k̀u yáditena k̀u a k̀eńne takada g̀unɔ ari goro s̀inda p̀inki. Òsun donyí ke t̀ananɔnero.

38 Òsun tó a bàka konna k̀uríwo yá sańguro. Òsun t̀ananɔ sísiro.

³⁹ Ògɔ donyĩ ke akāa Dikiri n̄ Ludane ado. Akāa mé áni n̄ bo n̄ ibereɛɛɔ ɔĩ n̄ pínki.

⁴⁰ Bee kú abireo ò gĩ mai, akū ò zè kú n̄ futɛokarayāo.

⁴¹ Buri pìnɔ donyĩ kè Dikirine, ama ò kpé òteni n̄ tãnanɔ gbagba dɔ, akū n̄ n̄nɔ kú n̄ daikorenɔn̄ ten ke lākū n̄ dizinɔ kè nà ari kú a gbārao.

18

Yudanɔ kína Ezekaya

¹ Isarailanɔ kína Ela né Osea kíblena wè aakɔde gūnn Aza né Ezekaya kè Yudanɔ kína ũ.

² A wè baraasɔɔrode gūnn à kí blè, à kú kpatan Yurusalemu wè baraakuri donsari. A da tɔn Abia, Zakari néme.

³ À yā kú Dikiri yeii kè lākū a dizi Dauda kè nà pínki.

⁴ À tãnagbagbaki kú ò bònɔ gbòro à tãna gbènɔ wìwi à Asera lípetenɔ zòzɔ. À m̀gotè mlè kú Musa pìi gbègbè à è'ε, zaakū ari gɔɔ birea Isarailanɔn̄ kpé òten turaretiti kpátaa. Mlèε pìn ò tɔ kpàne Neusutá.

⁵ Ezekaya Dikiri Isarailanɔ Luda náani kè. Yudanɔ kína ke dí sí lekɔa káaoro, gbè kú ò kí blè a áno kesɔ gbè kú ò kí blè a kpɛno.

⁶ À nà Dikirii, adi kpe linero. À yā kú Dikiri dà Musanenɔ kúna.

⁷ Dikiri kú káao, akū yā kú à kènɔ sa'a kè pínki. À bò Asiria kína yā kpe, adi zò blenɛ doro.

⁸ À z̄li blè Filisitininɔa ari Gaza kú gu kú ò likainɔ sena zaa gudákpákia ari wète b̄nidea.

⁹ Kína Ezekaya kíblena wè aakɔde gūn, Isarailanɔ kína Ela né Osea kíblena wè supplade gūnn Asiria kína Samanɛsa sù ò Samaria kaguraa kè. Ò katena gwe

¹⁰ ari wè aakɔ, ò wète pìi si Ezekaya kíblena wè suddode gūn. Isarailanɔ kína Osea kíblena wè kèndoden gwe.

¹¹ Asiria kína Isarailanɔ sète à tà kúnwo a b̄sun à n̄ kátekate Ala kú Gozā kú à kú Abo bara kú Midiā b̄usu wètenɔ gūnwɔ.

¹² Yā pìi kè le kú odi Dikiri n̄ Luda yā maro yáime. Ò a bàka kunna kúnwo yāno kúnaro, odi yā kú Dikiri zòbleri Musa dite ma ò z̄i kèaro.

Asiria kína v̄n nadana Yurusalemudenɔ

¹³ Kína Ezekaya kíblena wè ḡero donsaride gūnn Asiria kína Senakeribi sù à lète Yuda wète b̄nidenɔa à si pínki.

¹⁴ Akū Yudanɔ kína Ezekaya gbènɔ z̄l Asiria kínaa zaa Lakisi à pì: Ma taari kè. N̄ gomala, manigɔ f̄ina bonne lākū ñni límene nà. Akū Asiria kína andurufuu li Ezekayane t̄n kuri kú wuraa t̄n do.

¹⁵ Akū Ezekaya andurufu kú à lè Dikiri onn kú a be laasii gūnwɔ kpàa pínki.

¹⁶ Gɔɔ birea à wuraa gò Dikiri kpé gbànɔa kú pò kú à kùte gbàa pìnɔ lípetenɔaao à kpà Asiria kínaa.

¹⁷ Akū Asiria kína a kpàasi kú a ibanɔ gbè z̄kɔɔo kú a z̄lkari gbè z̄kɔɔo z̄l, ò bò Lakisi ò sù Yurusalemu kína Ezekaya kínaa kú z̄lkarinɔ dasidasi. Kú ò kà Yurusalemu, ò sù ò zè musu kpa íkaki sare òsiweera zén.

¹⁸ Ò kína s̄isi, akū k̄nabegwari Ilikia né Eliakimu kú a takadak̄eri Sebenao kú a yāz̄ibaaruk̄eri Asafa né Yoao bò ò gèè n̄ kínaa.

¹⁹ Akū z̄lkarinɔ gbè z̄kɔɔo pìi p̄inne: À gé o Ezekayane, Asiria kína z̄kɔ mé àteni a la à pì: B̄n à ḡesεε p̄etae lee?

20 À pì á z̀kana gbá d̄s akūs̄ á gbāna, ama yá pá korime. Dín àtèn náani ke, akū à bò ma yá kp̄e?

21 À Misila kína kū àtèni a náani ke pì gwa. À de lán leba gò enaa bàme. Gbē kū à gbāna lèa, àdi a lí a ɔame.

22 Tó a p̄imene Dikiri á Ludame á náanikena, à de a t̄anagbagbakino kū a sa'okin̄n Ezekaya gb̄oro fá! Akū à pì Yurusalemu deno kū Yudan̄ne n̄ p̄inkì ò su ò donyì ke sa'oki día Yurusalemu.

23 À ḡḡ à d̄k̄si kū ma dikiri Asiria kínao, mani a gba s̄s̄ d̄ubu pla, tó á gb̄eno v̄i kū oni dir̄ma dé!

24 Zaakū àtèn Misila s̄sgono kū s̄s̄deno náani ke, deran ani f̄s̄ à kpá bee ma dikiri z̀kari gbē z̄sk̄ kū à k̄l̄nȳino dokene?

25 Àtèn da ma dikiri s̄s̄ léte gu día à a kakate Dikiri lé sarin yá? Dikiri mé à p̄ine à léte b̄usu dí p̄ia à a kakate.

26 Akū Eliakimu kū Sebenao kū Yoao pì z̀karino gbē z̄sk̄ p̄ine: N̄ yá o ók̄no n z̄b̄lerin̄ne kū Siria yáo, zaakū odi ma. N̄sun yá owere kū Eberu yāoro, de gbē kū ò kū b̄ini musuno s̄un maro yāi.

27 Akū gbē z̄sk̄ p̄i w̄emma à p̄i: Ma dikiri dí ma z̄i mà yá p̄i óare kū á dikirio át̄en̄ero, kú gbē kū ò vutena b̄ini musunome d̄s, zaakū oni n̄ z̄ida b̄oto ble, oni n̄ z̄ida osoro mi lán á bà.

28 Akū gbē z̄sk̄ p̄i f̄ute à p̄ut̄a kū Eberu yáo à p̄i: À Asiria kína z̄sk̄ yá ma!

29 Kína p̄i p̄i, àsun tó Ezekaya á kekero, zaakū ani f̄s̄ à á bo a ɔ̄iro.

30 Ezekaya p̄i Dikiri ni á bo ani á w̄ete dí kpá Asiria kínaaro. Àsun Ezekaya yá ma à Dikiri náani ke yá dí musuro.

31 Àsun Ezekaya yá maro. Asiria kína p̄i, à a yá ma à su a kpa, á baadi ni a z̄ida geepi né kū a z̄ida kaka néo ble, ani a z̄ida orozá í mi

32 ari áḡs̄ u á s̄ete à tá k̄áo b̄usu kū à de lán á p̄s̄ b̄aa ḡun. P̄s̄blewe kū s̄ew̄e nnao dimme, burodi kū geepi búo kū kú lino kú z̄'io dimme. À ze kú w̄endiio. Àsun ze kú gaoro. Ezekaya p̄i Dikiri ni á bo, ama àsun weiro, àsun tó à á kekero.

33 Burino t̄ana ke f̄s̄ à ḡi Asiria kinae kú n̄ b̄usuo de àsun s̄in̄maro yá?

34 Amata kú Apadao t̄anan̄n kú máme? Sefavaimu ke Ena ke Iva t̄anan̄n kú máme? Samaria t̄anan̄n f̄s̄ ò ḡine kú n̄ w̄eteo yá?

35 B̄usuu p̄ino kpate t̄ana mé à f̄s̄ à ḡine kú a b̄usuuoo? Gbasa ò p̄i Dikiri ni f̄s̄ à ḡine kú Yurusalemuoo?

36 Gb̄eno ȳitena k̄itikiti, odi yá wearo, zaakū n̄ kína p̄inne òsun yá wearo.

37 Akū k̄inabegwari Ilikia né Eliakimu kú a takadak̄eri Sebenao kú Asafa né Yoa a ȳz̄ibaaruk̄er̄iio n̄ p̄okasan̄o k̄ek̄e ò era ò s̄u Ezekayaa ò z̀karino gbē z̄sk̄ yá p̄i gb̄ane.

19

Ezekaya w̄ekena Dikiri

1 Kú kína Ezekaya yá p̄i mà, à a uta ḡà à k̄e, akū à uta kasa dàala à ḡēo Dikiri onn,

2 À a begwari Eliakimu kú a takadak̄eri Sebenao kú sa'orikino z̄i annabi Isaya, Am̄zu néa kú uta kasan̄o dadana.

3 Ò p̄ine: Ezekaya p̄i yá ḡi gb̄ara, ò kp̄ak̄ewái ò w̄e'í dàdawá. O ḡs̄ lán no gb̄e kú a né kà bona à gb̄ana v̄i à f̄s̄ à iro bà.

4 Asiria kína a z̀lkari gb̄e z̀sk̄o z̀l, à sù à Luda Wèndide lalandii kè. Dikiri n Luda yā p̄i mà, ani kp̄ak̄ei yā p̄i ona yāin yá, ó d̄s̄ro. Ñ adua ke ók̄o gb̄e kpara k̄u o ḡoñe.

5 Kú kína Ezekaya z̀rii p̄ino ḡe ò Isaya lè le,

6 à p̄in̄e: Á gé o á dikiriine, Dikiri p̄i àsun tó v̄ina a kú Asiria kína ibano d̄kena k̄aao yá kú à màa p̄i yāiro.

7 À ma! Tó Asiria kína baaru ke mà, Dikiri ni tó laasun ḡeagu à tá a b̄usun, Dikiri ni tó ò a de kú f̄enedao gwe.

8 Kú z̀lkari gb̄e z̀sk̄o mà Asiria kína f̄ute Lakisi, akú à èra à ḡe à a lè, àten z̀l ká kú Libinadeno.

9 Kú Asiria kína mà Etiopia kína Tiraka ten su z̀l ká k̄aao, akú à èra à z̀rin̄o gb̄are Ezekayaa kú takadao à p̄i:

10 À o Yudan̄o kína Ezekayane, t̄ana kú àteni a náani ke gbasa à p̄i áni Yurusalemu namene ma ōiro, àsun tó t̄ana p̄i a kekero.

11 Adi ma lákú Asiria k̄inano kè b̄usun̄e nà à ñ ké búgubugu p̄inkiroo? Àkú mé ani bo ado s̄aa?

12 Buri kú ma dizin̄o ñ kákate Gozá kú Aranao kú Rezeffio kú Edeni kú à kú Telasaon̄o, ñ t̄anan̄o ñ bó yá?

13 Amata kína kú máa? Apada kína kú máa? Sefavaimu ke Ena ke Iva k̄inan̄on kú máa?

14 Ezekaya Asiriano takada si z̀rii p̄inoa. Kú à a kyó kè, akú à ḡe Dikiri on̄n à p̄oro a are

15 à wé k̄ea à p̄i: Dikiri Isarailano Luda, ñ kú kerubun̄o dagura, m̄ok̄omme b̄usu kú à kú andunia ḡun p̄inki Luda ũ. M̄ok̄on mé n musu kú z̄iteoo kè.

16 Ñ s̄a kp̄á ñ yā ma, Dikiri. Ñ wé sé ñ gu gwa, Dikiri. Ñ d̄kena kú m̄ok̄on Luda Wèndideo légbaz̄a kú Senakeribi kè ma fá!

17 Yapurame Dikiri, Asiria k̄inano buri p̄ino kákate ñ p̄inki, ñ b̄usun̄o ḡs̄ bezi ũ.

18 Ò ñ t̄anan̄o kà tén ò ñ kp̄ata, zaakú p̄o p̄in̄on kú p̄oke léiro, p̄o kú bisāsiri kè kú lío kú gb̄eonōme.

19 Dikiri ó Luda, ñ ó bo a ōi, de b̄usu kú à kú andunia ḡun s̄inda p̄inki ḡs̄ d̄s̄ kú m̄ok̄on Dikiri, m̄ok̄omme Luda ũ ndo.

Senakeribi ganaa

20 Akú Amozu né Isaya légbaz̄a kè Ezekayane à p̄i: Dikiri Isarailano Luda p̄i a wékena kú n kè Asiria kína Senakeribi yā musu mà,

21 akú à lé k̄ene a p̄i:

Zaīs̄ nokpare b̄unu teni n gya bo,

àteni n lalandi ke n kpe.

Yurusalemu nōgb̄e ten ère ke,

àteni a mì dada a ḡan.

22 Dín n d̄oke k̄aao n s̄s̄o?

Dín n pataa n n m̄i d̄ane íaa?

Isarailano Luda kú à kú adonan n abire k̄ene.

23 N dà n z̀rin̄one, akú ò Dikiri s̄s̄o,

n p̄i n didi kp̄ino musu

kú n s̄gon̄o dasidasi

ari Lebana b̄usu kpi m̄is̄ntea.

N sida lí gb̄anan̄o z̄z̄s̄,

n pini lí z̀sk̄on̄o nè,

n ka a léa musu ari a líkpe sisinan.

²⁴ N lǒgɔɔ yǒ buri pāndenɔ būsun,
n a í mì,
n gēsɛɛ pètɛpɛtɛ Misila swanɔa ari ní í bàba.

²⁵ Kū makū mé ma dīte le zaa zī,
ńdi maroo?

Ma zɛo à gii kè, akū ma tò à kè.
Ma tò n ń wētɛ bīnidenɔ gbòro gbìrim,
a gbènɔ gǒ katena.

²⁶ Wētɛpidenɔ gbāna kīa,
ò gǒ sùum, wé'i ní kū,
ò de lán sèè bà, lán sèla bòtɔɔ bà,
lán sè kū à bò kpé musu à kori kè gǒnɔ bà.

²⁷ Má n kúki dǒ,
má n gɛna kū n sunaao dǒ,
má n futɛnamai dǒ.

²⁸ Zaakū n futɛmai,
n wékáká kū ní ví yá gèè ma sán,
mani bà kánne n yīn,
mani sǒmɔ kánne n lén,
mani tó ò era ò tá kū zé kū n suooo.

²⁹ Èzɛkaya, yá dīkīna nigǒ dennɛ sèeda ũ:
Áni pǒ zǎ ble wènla,
ziki dǒ áni ble gwe.

Ziki dire sà á pǒ tǒ áni pǒ kɛkɛ,
á geepi lí pépɛ áni a né ble.

³⁰ Yuda kpara kū ò gǒnɔ
ni zīni péte zīte gbaso ò né i musu.

³¹ Zaakū gbē kparanɔ ni bo Yurusalemume,
gbē kū ò gǒ pìnɔ ni ɔ tá zaa Zaiǒ kpia.
Dikiri Zīkaride kokari mé ani abire kɛ.

³² Abire yāin ma yā dí ò Asiria kīna musu:
Ani gē wētɛ dínlo,
ani kà zunlo,
ani a sēgbako dɔnɛro,
ani likai à gbà lei dairo.

³³ Ani era à tá kū zé kū à sùooo,
ani gē wētɛ dínlo.

Makū Dikiri makū mé ma ò.

³⁴ Mani gí kū wētɛ díome,
mani a sura ba ma zīda yāi
kū ma zǒbleri Dauda yāo dɔ.

³⁵ Gwāani kūa Dikiri Malaikaa bò à gèè Asirianɔ bŭran à gbēnɔ dèdɛ dúbu
bakēndo awɛɛsɔɔro. Kū ò fùte kɔnkɔ, akū ò gènɔ è katena gu sīnda pínkia.

³⁶ Akū Asiria kīna Senakeribi fùte a bŭraa pìn à èra à tà Nineva à gǒ gwe.

³⁷ Zīkea kū à kutena a tāna Nisiroku kpén, akū a nénɔ Adaramɛleki kū Sarezaao
a dè kū fēnɛdao. Ò bàa si ò tà Ararata bŭsun, akū a né Esaradǒ a gēnɛ blè.

20

Ezekaya gyakɛnaa

1 Gɔɔ birea Ezekaya gyá kɛ̀ à kà gana, akū annabi Isaya, Amozu né gɛ̀ɛ̀ à a lè à pìnc: Dikiri pì ò lé dite n gbɛ̀nɔ̀nɛ̀, zaakū nten su game, ìni fute doro.

2 Akū Ezekaya arè dò gblià à wé kè Dikiria

3 à pì: Dikiri, n yā nna! Zaakū ma donyī kū yāpuraò, akūsò ma yā kū ñ yeii kè kū nɛ̀ɛ̀ mèn doo, ñ tó à dɔ̀ngu. Akū à wɛ̀nda ɔ̀ do.

4 De Isaya gɔ̀ gé bo onn, akū Dikiri yā sūa à pì:

5 Ñ gé ñ o ma gbɛ̀nɔ̀ don'arede Ezekayane, kū makū Dikiri a dizi Dauda Luda, ma pì ma a aduakɛnaa mà, ma a wé'í è. Mani a gba aafiaa, a gɔɔ aakòde zī ani gé ma kpén.

6 Ma a gɔɔ kàranɛ̀ wè gèro. Mani a sí Asiria kínaa kū wète dío. Mani gí kū wète dío ma zida yāi kū ma zòbleri Dauda yāo.

7 Isaya pì ò kaka né ló. Kū ò b, ò dòkò a bòbùnua, akū à aafiaa lè.

8 Akū Ezekaya Isaya là à pì: Zaakū Dikiri pì áni ma gba aafiaa mani gé a kpén a gɔɔ aakòde zī, bó mé anigò de a sèeda ũu?

9 Akū Isaya wèa à pì: Sèeda kū Dikiri ni kenne lé kū à sɛ̀nne yā musun dí. Ura kū ifántɛ̀ ten suo Aza didikinɔ̀a, ñ ye à gé ari a gbápeki mèn kuriian yá, ke à era à su kpe kpa mèn kuriiane?

10 Akū Ezekaya wèa à pì: Ura kípána gbápeki mèn kuriia zī'uro. À tó à era kpe kpa gbápeki mèn kuriia.

11 Kū annabi Isaya Dikiri wé kè, akū ura kū ifántɛ̀ ten suo èra à didi gbápeki mèn kuri kú à kípaa yānɔ̀a.

Babilnu bùsu z̄r̄inɔ̀ suna Yurusalemu

12 Gɔɔ birea Baladā né Merodaki Baladā, Babilnu kína takada kpàzā Ezekayane kú gbao, kú à a gyákɛna baaruu mà yāi.

13 Ezekaya gbánake kpà z̄r̄ii p̄inɔ̀ à gèɛ̀ kúñwo a laasin, à a andurufu pónò mɔ̀ñne kú wura pónò kú pò gb̄i nnanɔ̀ kú nísí manao. À gèɛ̀ kúñwo a gòkɛ̀bòkatekin dɔ̀ à a aruzekɛ̀nɔ̀ mɔ̀ñne mámmam. Póke kú a bea ke a bùsun kú à gí mɔ̀ñneiro.

14 Akū annabi Isaya gèɛ̀ à a lè à a là à pì: Yā kpaten gbè p̄inɔ̀ ònne? Zaa mákpan ò bòn ò sù n kínaaa? Akū Ezekaya wèa à pì: Ní boki zà, Babilnun ò bòn.

15 Akū Isaya a là à pì: Bón ò è n beaa? À wèa à pì: Ò ma be pò s̄inda p̄inki è. Ma aruzekɛ̀ ke kun kú ma gí mɔ̀ñneiro.

16 Akū Isaya p̄inc: Ñ yā kú Dikiri ò ma:

17 Gɔɔ ten su, oni n be pò s̄inda p̄inki kú aruzekɛ̀ kú n dizinɔ̀ tònne ñ kúna ari gbàranɔ̀ sète ò táo Babilnu. Dikiri pì a ke ni ḡro.

18 Oni né kú ñni ñ i kenɔ̀ sète ò tá kúñwo, oni ḡo Babilnu kína be z̄ikerinɔ̀ ũ.

19 Akū Ezekaya pì Isayane: Dikiri yā kú n òmɛ̀nɛ̀ pì mana. Zaakū àten da vutena aafia yáketɛ̀ sari áni ḡo kun ari a wèndi lémmɛ̀.

20 Ezekaya yā kparanɔ̀ kú a né ḡo gbèkeyānɔ̀n kú Yudanɔ̀ kínanɔ̀ ḡiayákɛnanɔ̀ takadan kú lákū à íkaki kè nà kú íbaze kú à sò gbèn àdi su kú ío wète ḡunwo.

21 Kú à gà, akū a né Manase a gène blè.

21

Yudanɔ̀ kína Manase

1 Manase wè kuri awεεplade gūnn à kí blè, akū à kú kín Yurusalemu wè baaakɔ asɔɔrosari. A da tɔn Efeziba.

2 A yā kú Dikiri yeiro kè à zè kú buri kú Dikiri pèrɔma Isarailanɔnenɔ yāvānikenanɔ.

3 À tǎnagbagbaki kú a de Ezekaya gbòronɔ kèkè à bò kú Baali sa'okinɔ. À Asera lí pète lākú Isarailanɔ kína Ahabu kè nà yā. À kùte susunenɔne à n̄ gbagba.

4 À sa'okinɔ bò Dikiri ɔnn Yurusalemu, gu kú Dikiri pì a tó nigɔ kúaa pìi.

5 À sa'okinɔ bò Dikiri ɔn mèn planɔ gūn susunenɔne pínki.

6 À sa'opɔ kú òdi ká tén à té kú ò kú a n̄gɔgbɛɔ, à pɔ dàmma à màsonɔ kè, à yā gbèka gèsisirinɔa kú wedekunnadenɔ, à yā kú Dikiri yeiro kè manamana, akū à a pɔ fène.

7 À Asera tǎna kú à kèe pìi dite Dikiri ɔnn kú Dikiri pì Daudane kú a né Sulemanuo a tó nigɔ kúaa gɔɔ s̄inda pínki, zaakū Isaraila wètenɔ té pínki Yurusalemun à sè.

8 À pì, tó Isarailanɔ yā kú a ditèrnenɔ kúna pínki, tó ò zè kú doka kú a zòbleri Musa kpàrɔmao pínki, áni era à n̄ bote bùsu kú a kpà n̄ dizinɔanlo, áni tó ò likara zɔ dorɔ.

9 Bee kú abireo ò gi a yā mai. Manase n̄ s̄ate, akū ò yā vāni kè de buri kú Dikiri n̄ kakate n̄ dizinɔnenɔ pɔla.

10 Akū Dikiri yā ò a zòbleri annabinɔ gāi à pì:

11 Zaakū Yudanɔ kína Manase yā kú à de t̄e unɔ kè à yā vāni kè de Amɔri kú ò kú a ānɔla, à Yudanɔ dà durunnakenan tǎna kú à kènɔ yā musu,

12 abire yāin makū Dikiri Isarailanɔ Luda ma pì, mani ásarua zī Yurusalemu kú Yudanɔ bùsuuo pínki. Gb̄e kú ò a baaruu m̄anɔ ni ke giri.

13 Zaka kú ma ȳo Samarianen mani ȳo Yurusalemu se. Mani kenε lākú ma kè Ahabu b̄ene nà. Mani Yurusalemu wawa lākú òdi ta wawa ò a lé kùte nà.

14 Mani pā kpá ma gb̄e kpara p̄inɔi mà n̄ na n̄ iberenɔne n̄ ɔ̄i. Oni n̄ pónɔ nakɔa ò n̄ s̄ete,

15 zaakū ò yā kú má yeiro kè, òdigɔ ma pɔ f̄emenε zaa gɔɔ kú n̄ dizinɔ bò Misila ari kú a gb̄arao.

16 Manase taarisaridenɔ d̄ede dasidasi ari n̄ ḡenɔ Yurusalemu pà zaa a léa la ari a léa dire, durunna kú à kè à Yudanɔ dà yā kú Dikiri yeiro kenan baasi.

17 Manase yā kparanɔ kú durunna kú à kènɔ pínki kú Yudanɔ kínanɔ ḡiayākenanɔ takadan.

18 Kú à gā, ò a v̄i a b̄ea, Uza karan, akū a né Amɔ a ḡene blè.

Yudanɔ kína Amɔ

19 Amɔ wè baro awεεplade gūnn à kí blè, akū à kú kín Yurusalemu wè pla. A da tɔn Mesuleme, Aruzu né, Yotoba gb̄eme.

20 À yā kú Dikiri yeiro kè lākú a de Manase kè nà.

21 À a de ágba s̄e pínki. À dò tǎna kú a de d̄on̄ȳinɔi à kùtèr̄ne.

22 À Dikiri a dizinɔ Luda tòn, adi a zé séro.

23 Akū a ibanɔ lé kpākūsūi ò a d̄e a b̄ea.

24 Kú Yudanɔ gb̄e kú ò lé kpākūsūii p̄inɔ d̄ede n̄ pínki, akū ò a né Yosia kà kína ū a gb̄en.

25 Amɔ yā kparanɔn kú Yudanɔ kínanɔ ḡiayākenanɔ takadan kú yā kú à kènɔ pínki.

26 Kū ò a vī Uza karan, akū a né Yosia vùte a gēne ũ.

22

Yudanŋ kīna Yosia

1 Yosia wē sɔraakōde gūnn à kí blè, akū à kú kín Yurusalemu wē baraakuri aweedo. A da tón Yedida, Adaya né, Bɔzoka gbēme.

2 À yā kú Dikiri yeii kè à a dizi Dauda ágba sè pínki, adi pāne ɔplai ke ɔzeiro.

3 A kīblena wē baro plansaride gūnn à a takadakēri Safana, Azalia né, Məsulamu daikore zī Dikiri ɔnn à pì:

4 Ñ gé sa'oriki Ilikia kīnaa ñ one à ɔgo kū ò sùo Dikiri ɔnn kú zédakpārinŋ sī n ɔī naro

5 à na gbē kū ò ñ dīte Dikiri ɔn zīkerinŋ gbē zōkō ũnɔne n ɔī, ò fīna boo gbē kū òten kpé pì gu kū à yàkanŋ kekenɔne,

6 lí'arinŋ kū kpéborinŋ kū gbè'arinŋ. Ò lí lúo dɔ kū gbè ananŋ ò kpé pì kekeo.

7 Òsun gbeka lākū ò ɔgo kū ò nānne n ɔī pīi dè nāro, zaakū gbē náanidenɔme.

8 Sa'oriki Ilikia pì takadakēri Safananɛ a bo Musa doka takadaa Dikiri ɔnn, akū à kpāa. Kū à a kyó kè,

9 akū à gēe kīna kīnaa à a yā gbāne à pì: N ibanŋ ɔgo kū à kú Dikiri ɔnn bōte ò nà ɔn zīkerinŋ gbē zōkōnɔne n ɔī.

10 À èra à pīne sa'ori Ilikia takada kpāawa, akū à a kyó kè kīnanɛ.

11 Kū kīna Musa doka takada pì yā mà, akū à a uta zōkō gā à kè.

12 Akū à pì sa'ori Ilikiane kū Safana né Aikamuo kū Mikaya né Akaboo kū takadakēri Safanao kū a iba Asayao à pì:

13 À gé gbekamene Dikiria Yudanɔne n pínki takada kū ò bōa dí yā musu. Dikiri pɔ fēwái à kè zōkō, zaakū ó dizinŋ dí ó yā kū à kú takada dí gūn ma ò zī kēaro.

14 Akū sa'ori Ilikia kū Aikamuo kū Akaboo kū Safanao kū Asayao gēe ò yā pīi ò nɔgbē annabi Uludanɛ. Nɔgbē pì kú Yurusalemu fārandi plade gūmme, a zā tón Salumu, Tikiva né, Arasa daikoreme. Arasan Dikiri ɔn utakateki dākpāri ũ.

15 Dikiri Isarailanŋ Luda yā sù nɔgbē pīia à pì: À gé à o gbē kū à á zīmanɛ,

16 makū Dikiri ma pì mani kisira kpá gu dīkīnai kū gbē kū ò kunnŋ lākū à kú takada kū Yudanŋ kīna a kyó kèe pīi gūn nà.

17 Mani pɔfē kipa gu dīkīnaa, ma pɔfē pì ni kpátero, zaakū ò ma ton ò turaretiti kpāta tānanŋa ò ma pɔ fēmenɛ tāna kū ò kèe pīnŋ yāi.

18 À o Yudanŋ kīna kū à á zī à gbekamanɛ, yā kū à maa pīi musu, makū Dikiri Isarailanŋ Luda ma pì

19 yā kū ma ò gu dīkīnaa kū gbē kū ò kunnŋ, ma pì ani gō bēzī ũ kana pō ũme, zaakū à swēe kpà yā pīia à a zīda bùsa à a uta zōkō gā à kè à ɔɔ dɔ, abire yāi ma a yā mà. Makū Dikiri makū mé ma ò.

20 Abire yāin mani tó à ga, ò a vī yīda gūn. A wé ni sí ásarua kū mani zī gu díalero. Akū zīrii pīnŋ èra ò tà kīna kīnaa kū yā pīio.

23

Yosia zena kū Dikiri bàka kunna kū Isarailanŋ yao

1 Kīna Yurusalemu gbē zōkōnŋ kū Yuda gbē zōkōnŋ sisi, akū ò kākaraí n pínki.

2 À gèe kũńwo Dikiri ɔnn kũ sa'orinɔ kũ annabinɔ kũ Yurusalemudenɔ kũ Yudanɔ ń pínki, né fiti gbē z̄sk̄s, akū à tò ò Dikiri bàka kunna kũńwo takada kũ ò lè a ɔnn pì kyó kè ń wára pínki.

3 Kína zena kpé gbègba sare, akū à èra à zè kũ Dikiri bàka kunna kũńwo yānɔ. À pì á té Dikirii, ángĩ a yāditenanɔ kũ a yādannenanɔ kũna, ángĩ a ɔɔki gwa kũ nèse mèn doo kũ a pɔyeinaao pínki, lākū à kũ takada pìi gũn nà. Akū baadi pínki zè kũ Dikiri bàka kunna kũńwo yāo ɔ.

4 Kína pì sa'oriki Ilikiane kũ a kpāasii kũ Dikiri ɔn zédákpārinɔ ò pó kũ ò kè Baaline kũ Aserao kũ susunenɔ sète ò boo Dikiri kpén. Akū à gèe à té nàa Yurusalemu bīni kpe Kidironu guvute búgben, akū ò a túbu sète ò tao Beteli.

5 Akū kína pè tāna sa'orinɔa kũ Yudanɔ kinanɔ ń díte ò sa o Yuda wēte tānagbagbakinɔa kũ pó kũ ò lika Yurusalemuinɔ ń pínki kũ sa'ori kũ ò sa ò Baalianɔ kũ ifāntēo kũ mɔvuraao kũ susune tódenɔ kũ susune kparanɔ pínki.

6 À Asera lípete sè à bòo Dikiri ɔnn à gèe à té nàa Yurusalemu bīni kpe zaa Kidironu guvuten, akū à a tí bò à a fāfā talakanɔ miranɔa.

7 À gōgbē karuanɔ kpé kũ à kũ Dikiri ɔnnnɔ gbòro ɔ. Kpé pinɔ gūnn nɔgbēnɔ ò Asera kuta bizanɔ tān.

8 À tò sa'ori kũ ò kũ Yuda wētennɔ sù Yurusalemu, akū à tānagbagbaki kũ ò bò kũ sa'orinɔ sa òanɔ gbāa lè sena zaa Gēba ari Beseba. À tānagbagbaki kũ ò kũ wēte don'arede Yosua gānu léa wēte pì bīnile ɔzēinɔ gbòro.

9 Bee kũ tānagbagbaki sa'orii pinɔ ò sa ò Dikiria Yurusalemuro, òdi burodi futenasari só kũ ń sa'ori dakenɔ.

10 À tò sa'oki kũ à kũ Tofeti, Beninɔmu guvuten gbāa lè, de gbēke sún sa'opo kũ òdi ká tén à té kũ o Molekia kũ a nēgōgbē ke a nēnōgbēo doru.

11 À s̄s̄ kũ Yudanɔ kinanɔ sa kè ifāntē pó ūnɔ Dikiri kpé kpélelea gò, akū à s̄s̄ pinɔ gónɔ kpāta. S̄s̄ pinɔn kũ gbānade Natāmeleki kpé sare.

12 À sa'oki kũ Yudanɔ kinanɔ bò Aza kpé musuanɔ gbòro kũ a kũ Manase bò Dikiri ɔn mèn pla gūnnɔ. À wīwi búgubugu, akū à a búruu sète à k̄te Kidironu guvuten.

13 Isarailanɔ kína Sulemanu tānagbagbakinɔ bò yā Sidōdenɔ tāna Asatorene kũ Mɔabunɔ tāna Kemasio kũ Amn̄inɔ tāna Molekio Yurusalemu ifāboki kpa zaa Kùkpe s̄s̄igereei gēn̄mid̄ki kpa, akū Yosia tānagbagbaki pinɔ gbāa lè.

14 À a gbēpetenɔ wīwi à a lípetenɔ z̄z̄s̄, akū à bisāsiri gèwanɔ fāk̄sa gu pinola.

15 Bee tānagbagbaki kũ Nebati né Yeroboamu bò Beteli kũ a sa'okio à Isarailanɔ dào durunnakenan pìi, Yosia gbagbaki pì kũ a sa'okio gbòro. À gbagbaki pìi gbēnɔ wīwi à a tí bò à té nà Asera lípetea ɔ.

16 Kũ à wé zù, à miranɔ è s̄s̄iia gwe, akū à gèwanɔ bōten à kpāta sa'oki piia à a gbāa lè, lán Dikiri gīnake à ò nà Luda gbē gāi.

17 Akū kína pì: Dí miran ò sēedaa kēa zā diree? Akū wētēpidenɔ pì: Luda gbē kũ à bò Yudanɔ bùsumme. Akū mé à gīnake à yā kũ n kè Beteli sa'oki dikīnanee pì ò.

18 Akū kína pì: À a tó gwe. Gbēke sún a wá sé à s̄s̄s̄oro. Akū ò a wānɔ tò gwe kũ annabi kũ à bò Samaria wáo.

19 Tānagbagbaki kpé kũ Isarailanɔ kinanɔ bò Samaria bùsu wētēnɔ gūn ò Dikiri pɔ fēonenɔn Yosia wīwi pínki lākū à kè Beteli pónē nà.

20 Akū à gbagbaki pinɔ sa'orinɔ kũtu kpākpa sa'oki kũ òdi sa oanɔa ń pínki à bisāsiri gèwanɔ kpātaa, akū à èra à tà Yurusalemu.

²¹ Kína pì gbē sīnda pínkine: À Vīnla dikpe ke Dikiri á Ludanē lākū à kú Dikiri bàka kunna kūoo takada dí gūn nà.

²² Zaa gɔɔ kú yágɔgɔrinɔ dò Isarailanɔne are kú gɔɔ kú Isarailanɔ kīnanɔ kú Yudanɔ kīnanɔ ten kí bleo pínki, òdi Vīnla dikpe pì ke à kà lero.

²³ Kína Yosia kīblena wè baro plansaride gūnn ò Vīnla dikpe pìi kè Yu-rusalemu.

²⁴ Abire gbera à gèsisirinɔ kú wedekūnnadenɔ mīi dè kú kpé gūn tānanɔ kú ɔn tānanɔ kú tē pó kú ò è Yurusalemu kú Yudanɔ būsūuonɔ pínki, de à zī ke dokayā kú ò kú takada kú sa'oriki Ilikia bōa Dikiri ɔnn pīnɔa.

²⁵ Kína kú ò kú a ānɔ kú kína kú ò kú a gberanɔ té, í gbēke dí are dɔ Dikiria kú nēse mēn doo kú a pɔyeinao pínki lākū a bāro. À Musa doka kūna pínki a gbāna lén.

²⁶ Bee kú abireo Dikiri pɔfēna Yudanɔi kú pētē pāsīo yā vāni kú Manase kè yāi dí kpātero.

²⁷ Dikiri pì: Mani pé Yudanɔa mà í gomala lākū ma pe Isarailanɔa ma í gómala nà. Mani gí Yurusalemu kú ma sèi kú kpé kú ma pì ma tó nigō kúaa.

²⁸ Yosia yā kparanɔn kú Yudanɔ kīnanɔ gīayākenanɔ takadan kú yā kú à kēnɔ pínki.

²⁹ Kína Yosia gɔɔa kú Misila kína Firi'auna Neko ten gé Asiria kína le Yuflati, akú Yosia gēe zī ká kāao Megido. Kú ò kō lè, akú Neko a dè.

³⁰ A ìbanɔ a gēe sè ò dà sōgo gūn ò sūo Yurusalemu ò vī. Akú Yudanɔ a né Yoaza kà kína ũ a gēne ũ.

Yudanɔ kína Yoaza

³¹ Yoaza wè baro awēe'aakōde gūnn à kí blè, akú à kú kīn Yurusalemu mɔ aakō. A da tōn Amutali, Ilimia né, Libina gbēme.

³² À yā kú Dikiri yeiro kè lākū a dizinɔ kè nà.

³³ Akú Firi'auna Neko mōò kàa Ribla, Amata būsun, de àsungō de kína ũ Yurusalemuro yāi, akú à pì Yudanɔ fīna boare andurufu tɔn aakō kú a kusuo kú wurao kiloo baraakuri awēeɔɔɔɔ.

³⁴ Akú à Yosia né Eliakimu dite kína ũ a de gēne ũ, akú à a tó litene Yoyakimu. Akú à Yoaza sè à tà kāao Misila, gwen à gān.

³⁵ Yoyakimu andurufu kú wura kú Firi'auna Neko gbēkaawa sī a būsudenɔa baadi gbāna lén, akú à kpāa.

Yudanɔ kína Yoyakimu

³⁶ Yoyakimu wè baraasɔɔɔɔrode gūnn à kí blè, akú à kú kīn Yurusalemu wè kuri awēedo. A da tōn Zebida, Pedaya né, Ruma gbēme.

³⁷ À yā kú Dikiri yeiro kè lākū a dizinɔ kè nà.

24

¹ Yoyakimu kīblegɔɔɔan Babilɔnu kína Nēbukaneza sù à lète Yudanɔ būsua, akú Yoyakimu gò a zòbleri ũ ari wè aakō. Abire gbera Yoyakimu nēse lite, akú à bò a kpe.

² Dikiri Babilɔnia gbānamɔnnerinɔ gbàrea kú Sirianɔ kú Mɔabunɔ kú Amɔninɔ. À í gbàre ò Yudanɔ būsua kakate lākū à ò a zòbleri annabinɔ gāi nà.

³ Yā pì Yudanɔ lè kú Dikiri mé à ò yāi, de à périma à í goala durunna kú Manase kēnɔ yāi kú yā kú à kēnɔ pínki

⁴ kú taarisaride kú à ñ dēdeno yāo. Manase tò Yurusalemu pà kú taarisaride kú à ñ dēdeno aruo. Abire yāi Dikiri dí we à sùru kè káaoro.

⁵ Yoyakimu yā kparanƆn kú YudanƆ kínaƆ gīayākenanƆ takadan kú yā kú à kènƆ pínki.

⁶ Kú à gà, akú a né Yoyakini a gēne blè.

⁷ Misila kína dí era à bò a busun doro, zaakú Babilonu kína būsu kú à de Misila pò ũ yā sía pínki sena zaa Misila būsu lézeki swai ari Yuflatii.

YudanƆ kína Yoyakini

⁸ Yoyakini wē baro plansaride gūnn à kí blè, akú à kú kín Yurusalemu mo aakō. A da tón Neusuta, Elenatá né, Yurusalemu gbēme.

⁹ À yā kú Dikiri yeiro kè lākū a de kè nà.

¹⁰ Goro birean Babilonu kína Nebukaneza zikarinƆ sù Yurusalemu ò a kaguraa kè.

¹¹ Akú Nebukaneza sù gwe goro kú a zikarii pínƆn likai.

¹² Akú YudanƆ kína Yoyakini bò à gēe à a zīda kpāa, àpii kú a dao kú a ibanƆ kú a sakpanƆ kú a kpāasinƆ. Babilonu kína Yoyakini kú a kíblena wē soraakōde gūn.

¹³ Akú à Dikiri Ɔn aruzekeno kākara à bòo gwe kú kínabe aruzekeno pínki. À wura pò kú IsarailanƆ kína Sulemanu kè Dikiri kpé pò ũnƆ zōzōkōre pínki lākū Dikiri gīnake à ò nà.

¹⁴ À Yurusalemu gbē zōkōnƆ kú zikarinƆ kùkū à tà kúnwo zìzōnƆ ũ ñ pínki. Ò kà gbēnƆn dúbu kuri. À tà kú lí'arinƆ kú sianƆ dƆ. Gbēke dí goro, séde talakanƆ baasiro.

¹⁵ Len à Yoyakini kú Yurusalemu le kú a dao kú a nƆnƆ kú a kpāasinƆ kú būsu gbē zōkōnƆ à tà kúnwo Babilonu zìzōnƆ ũ.

¹⁶ À tà Babilonu kú gō gbānanƆ gbēnƆn dúbu suppla kú zikerinƆ kú sianƆ gbēnƆn wāa soro. Ñ pínki zikari gbānanome.

¹⁷ À Yoyakini disē Matania dite kína ũ a gēne ũ, akú à a tó litene Zedekia.

YudanƆ kína Zedekia

¹⁸ Zedekia wē baro aweedode gūnn à kí blè, akú à kú kín Yurusalemu wē kuri aweedo. A da tón Amutali, Ilimia né, Libina gbēme.

¹⁹ À yā kú Dikiri yeiro kè lākū Yoyakimu kè nà.

²⁰ Dikiri pofē mé à tò yā pì Yurusalemu kú YudanƆ būsuoƆo lè pínki ari à gēe pémma à ñ goala. Akú Zedekia bò Babilonu kína kpe.

25

Yurusalemu kakatēnaa

¹ Zedekia kíblena wē kēndode gūn, a mo kuri goro kuriden Babilonu kína Nebukaneza sù léte Yurusalemu, àpii kú a zikarinƆ ñ pínki. Ò búraa pète a bīni sare, akú ò gbà leino dō ò likai.

² Ò wēte pì kaguraa kè le ari kína Zedekia kíblena wē kuri aweedode gūn.

³ A mo siikō goro kēndoden nà gbāna kpà wēte pìn, gbēke pòble vī doro.

⁴ Kú ò bīni fī, bee kú BabilonianƆn likana wēte pii, akú Yuda zikarinƆ bàa si ñ pínki, ò bōte kú kínabe karaao ò bōte wēte gēkia gwāani, akú ò pète Yoda sèn.

⁵ Akú Babilonia zikarinƆ pète kína pii ò a lè sèn Yeriko kpa. Kú Zedekia zikarinƆ lèkōa ò a tòn,

⁶ akū ò a kù ò tà káao Babilonu kínane zaa Ribla, akū ò yā dàala.

⁷ Ò a nénò dède a wára, akū ò a wé bòbo ò mògotē kpàtii kpàne ò tà káao Babilonu.

⁸ Babilonu kína kíblena wè baro donsaride gūn, a mɔ sɔɔro gɔɔro supplade zī a iba Nɛbuzaradā sù Yurusalemu. Àkūme Nɛbukaneza dogarinɔ gbē zōkō ũ.

⁹ À té nà Dikiri onnwa kù kínabeo kù Yurusalemu kpéno pínki. Kpé kù à de kpé zōkō ũ pínki, à té nàa.

¹⁰ Akū à tò Babilonia zīkarinɔ n pínki Yurusalemu bíni gbòro.

¹¹ À gbē kù ò gò wēte pìi gūnnɔ kàkara à tà kúńwo Babilonu kù gbē kù ò gēe ò nà Babilonu kínaano kù gbē kparano.

¹² Talakanɔ à tòn de ògō geepi búno kù búgbeno sē wa.

¹³ Babilonianɔ Dikiri onn mògotē gbáno kù tadibɔno kù íkaki zōkōno wíwi ò tào Babilonu.

¹⁴ Ò túbukabɔno kù a sètebɔno kù fitiladebɔno kù gōmbɔno kù mògotē pò pānde kù òdi Dikiri zī keono kàkara ò tào dɔ.

¹⁵ Akū dogarinɔ gbē zōkō pì takasonɔ kù arusibɔno kù pò kù ò pì kù wuraa ke kù andurufuono sète pínki.

¹⁶ Mògba mèn pla kù íkaki pìio kù tadibɔ kù Sulemanu pì Dikiri on pò ũno, òdi fò ò a mògotē yò kiloaro, a tikisii kè zōkō.

¹⁷ Mògba pino lei kà gāsákuru baro plansari, akūsɔ a fùra kù ò kú musuno lei kà gāsákuru sɔɔro. Mòkakōana tána kù ɔzī kù ò kè lán bísi né bāno likana fùraa pino pínki. Mògba mèn pla pino leleme.

¹⁸ Dogari gbē zōkō pì sa'oriki Seraya kù kù a plade Zefanayao kù zédákpári gbēno aakōno.

¹⁹ À gbē zōkō kù à de zīkari don'arede ũ kù wēte gūn kù kína iba gbēno sɔɔro kù à bòmma wēte gūnnɔ dɔ kù zīkari gbē zōkō takadakēri kù àdi gbēno tó da sozanwo kù a gbēno gbēno baaakō kù ò bòmma wēte gūnnɔ.

²⁰ Nɛbuzaradā n kàkara à tà kúńwo Babilonu kínane zaa Ribla,

²¹ akū Babilonu kína n de de Ribla gwe Amata busun. Len ò Yudanɔ kàkara n busun ò tà kúńwo le.

Gedalia ditena Yudanɔ busu gbē zōkō ũ

²² Babilonu kína Nɛbukaneza Aikamu né Gedalia, Safana daikore dite gbē kù ò gò Yudanɔ busunno gbē zōkō ũ.

²³ Kù zīkari don'arede kù n gbēno mà Babilonu kína Gedalia dite gbē zōkō ũ, akū ò sù a kína Mizipa. Netania né Sumaila kù n té kù Karea né Yoananao kù Tanume né Seraya, Netofa gbēo kù Maaka gbē né Yazaniao kù n gbēno.

²⁴ Akū Gedalia la dàne kù n gbē pino à pì: Àsun vīna ke Babilonia gbānadenɔero. À vute ó busun la à zò ble Babilonu kínane, ángō aafia.

²⁵ Ama a mɔ supplade gūnn Netania né Sumaila, Elisama daikore kù à de kine ũ sù kù gbēno kurino à Gedalia de kù Yuda kù ò kú káao Mizipano kù Babilonia kù ò kú káao gwen.

²⁶ Akū Yudanɔ fute, né fiti gbē zōkō n pínki kù zīkari don'arede pino, ò bàa si ò tà Misila, kù òten vīna ke Babilonianone yāi.

²⁷ YudanƆ kína Yoyakini tana BabilƆnu wè baraakuri awεεsupplade, a mƆ kuri awεεpla gƆƆ baraasƆƆro awεεpladen BabilƆnu kína Evili Merodaki a bƆ kpésiran a kíblena wè káaku gŭn.

²⁸ À yā mana òne, akŭ à vuteki kpàa kŭ à de a kína dake kŭ ò kú kāao BabilƆnunƆ pƆla.

²⁹ Akŭ Yoyakini a kpésira uta bƆ à kàte, à digƆ pƆ ble kŭ kínao lele ari a wèndi lén.

³⁰ Lákŭ gu dìgƆ dƆ nà kína dìgƆ pƆble kŭ à yei kpàa ari à gèe à gà.

ISIRELIBAN BANDUN GARI GBIIKII

À n gina Isireliban bandun garin tire gbiikiru gara kaa nɛɛ, Samuelin tirera yɛro u kɛ u ka tu yorua. Dafidin bandun gariya u m̀ te Gusunɔn tii u sw̃ii. Yɛro u s̃i u sun s̃ɔsi ma Gusunɔ turowa u s̃a Isireliban sina boko. Ma ben sinam be u ra sw̃ii mi, ba s̃a win s̃ɔm kowobu.

Ta maa sun s̃ɔmɔ ma Dafidiwa u s̃a yerun banan himba ka ten s̃ɔma kpuron s̃ɔru kua. Ma u Lefiba b̃onu kua wuu wuuka s̃aarun s̃ɔ. Adama Salomɔwa u tu bana.

Tire ten kpunaa

1. Bwese t̃ki ka yin t̃mbun ỹsa, wiru 1n di sere wiru 9.
2. S̃ɔlun g̃ɔɔ, wiru 10.
3. Dafidin bandun gari, wiru 11n di sere wiru 29.

ISIRELIBAN BWESE T̃KI

Adamun bweserun t̃kan di

n ka girari Esaun bibun

bwesero

- 1 Adamuwa u s̃a Setin tundo. Ma Seti u maa Eñsi mara.
- 2 Ma Eñsi u Kenani mara. Ma Kenani u Mahalalɛli mara. Ma Mahalalɛli u maa Yerɛdi mara.
- 3 Yerɛdiwa u Eñku Mara. Ma Eñku u Metusela mara. Ma Metusela u Lemeki mara.
- 4 Ma Lemeki u maa Ñwɛ mara. Ñwɛ wiya u s̃a S̃ɛmu ka Kamu ka Yafetin tundo.
- 5 Be ba s̃a Yafetin bibu, bera Gomeɛ, ka Magɔgu, ka Madai, ka Yafani, ka Tubali, ka Mɛsɛki, ka sere maa Tirasi.
- 6 Be ba s̃a Gomeɛn bibu, bera Asikenasi, ka Rifati, ka Togaama.
- 7 Be ba s̃a Yafanin bibu, bera Elisa, ka Taasisa, ka Kitimu, ka sere Dodanimu.
- 8 Kamun biba, Kusi, ka Misiraimu, ka Puti, ka sere Kanani.
- 9 Kusin biba maa, Saba, ka Hafila, ka Sabuta, ka Raema, ka sere Sabuteka. Be ba s̃a Raeman bibu, bera Seba ka Dedani.
- 10 Kusi u maa bii mara wi ba sokumɔ Nimurodu. Wiya u gbia u kua w̃rugɔ dangii handunia s̃ɔɔ.
- 11 Misiraimuwa u Ludiba mara ka Ananiba, ka Lehabuba, ka Nafituba,
- 12 ka Paturusigibu, ka Kasulugibu, m̃in di Filisitiban bwesera yarima, ka sere Kafitorigibu.
- 13 Kananiwa u Sidoni ka Heti mara. Sidoni wiya u s̃a win bii gbiikoo.
- 14 Kanani win bibu gaba ba kua Yebusiba, ka Am̃reba, ka Girigasiba,
- 15 ka Hefiba, ka Aakiba, ka Siniba,
- 16 ka maa Aafadiba, ka Semarigibu, ka Hamatiba.
- 17 Be ba s̃a Semun bibun bweseru, bera Elamu, ka Asuri, ka Aapasadi, ka Ludi, ka Aramu, ka Usi, ka Uli, ka Getɛɛ, ka sere Mɛsɛki.
- 18 Aapasadiwa u Sela mara. Ma Sela u maa Heberu mara.
- 19 Bii t̃n dur̃ɔbu yirua Heberu u mara. Gbiikoon ỹsira Pelɛgi. Ỹsi ten tubusiana, ba b̃onu kua, ỹn s̃ɔ win waati s̃ɔra duniagiba tem b̃onu kua. Win w̃ɔñ ỹsira maa Yokutani.
- 20 Yokutaniwa u Alimɔdadi mara, ka Selɛfu, ka Hasamafeti, ka Yeraa,
- 21 ka Hadoramu, ka Usali, ka Dikila,

²² ka Ebali ka Abimaeli, ka Seba, ka Ofiri, ka Hafila, ka Yobabu.

²³ Beni kpurowa ba sāa Yokutanin bibu.

²⁴ Σεμουwa u Aapasadi mara. Ma Aapasadi u maa Sela mara.

²⁵ Selawa u Heberu mara. Ma Heberu u Pelegi mara. Ma Pelegi u maa Rehu mara.

²⁶ Rehuwa u Serugu mara. Ma Serugu u Nakori mara. Ma Nakori u maa Tera mara.

²⁷ Terawa u Aburamu mara wi ba maa sokumə Aburahamu.

²⁸ Aburahamun biba, Isaki ka Isimeeli.

²⁹ Ben bibun bweseru wee.

Isimeelin bii gbiikoowa Nebayotu. Win wənoba Kedaa, ka Adibeli, ka Mibusamu,

³⁰ ka Mikima, ka Duma, ka Masa, ka Hadadi, ka Tema,

³¹ ka Yeturi, ka Nafisi, ka sere Kedima. Beniwa ba sāa Isimeelin bibu.

³² Aburahamun kurə wi ba mə Ketura, win biba Simurani, ka Yokusani, ka Medani, ka Madiani, ka Yisibaku, ka sere Sua. Yokusanin biba maa Seba ka Dedani.

³³ Madianin biba Efa, ka Efee, ka Enaku, ka Abida, ka Elida. Beni kpurowa ba sāa Keturan bibu ka win nikurəminu.

³⁴ Aburamuwa u Isaki mara. Isakin biba Esau ka Isireli.

³⁵ Be ba sāa Esaun bibu, bera Elifasi, ka Reweli, ka Yeusi, ka Yalamu, ka sere Kore.

³⁶ Be ba sāa Elifasin bibu, bera Temani, ka Omaa, ka Sefi, ka Gatamu, ka Kenasi, ka Tinna, ka sere Amaleki.

³⁷ Be ba sāa Rewelin bibu, bera Nahati, ka Seraki, ka Sama, ka sere Misa.

³⁸ Seirin biba Lotani, ka Sobali, ka Sibeoni, ka Ana, ka Disoni, ka Esee, ka sere Disani.

³⁹ Be ba sāa Lotanin bibu, bera Hori, ka Homamu. Lotanin sesuwa Tinna.

⁴⁰ Be ba sāa Sobalin bibu, bera Aliani, ka Manahati, ka Ebali, ka Sefi, ka sere Onamu. Sibeonin biba maa Aya ka Ana.

⁴¹ Anan biiwa Disoni. Disonin biba maa Hamurani, ka Esibani, ka Yitirani, ka sere Kerani.

⁴² Be ba sāa Eseen bibu, bera Bilani, ka Safani, ka Yakani. Be ba maa sāa Disanin bibu, bera Usi ka Arani.

Edmun sinambu

(I maa meerio Torubu 36:31-43)

⁴³ Sinam be ba bandu di Edmuə, Isireliba bu sere maa bandu swii ben temə, bera Bela, Beorin bii. Win wuun yisira Dinaba.

⁴⁴ Ye Bela u gu, ma Yobabu, Serakin bii, Botisiragii u gəna kəsire kua.

⁴⁵ Ye Yobabu u gu, ma Husamu, Temanigii u gəna kəsire kua.

⁴⁶ Ye Husamu u gu, ma Hadadi, Bedadin bii u gəna kəsire kua. Wiya u Madianiba go Məabun baru kpaanə. Win wuuwa Afiti.

⁴⁷ Ye Hadadi u gu, ma Samula, Masirekagii u gəna kəsire kua.

⁴⁸ Ye Samula u gu, ma Səəlu, Rehobotugii u gəna kəsire kua. Rehobotu ye, ya wāawa daa bakarun bera gia.

⁴⁹ Ye Səəlu u gu, ma Baali Hanani, Akaborin bii, u gəna kəsire kua.

⁵⁰ Ye Baali Hanani u gu, ma Hadari, Paigii, u gəna kəsire kua. Win kurən yisira Mehətabeli, Matiredin bii, Məsaabun debubu.

⁵¹ Hadarin gəən biru, Edmuba ba bandu bənu kuawa bwese kera ka bwese kera. Be ba kua wirugibu bwese keru yə səə, bera Tinna, ka Alifa, ka Yeteti,

⁵² ka Oholibama, ka Ela, ka Pinəni,

⁵³ ka Kenasi, ka Temani, ka Mibisaa,

⁵⁴ka Madieli, ka Iramu. Be ba kua ben bwese kerin wirugibu Edomu, bera mi.

2

Yudan bibun bweseru

¹Yakabu wi ba maa sokumō Isireli, win bibun yīsa wee. Rubeni, ka Simēo, ka Lefi, ka Yuda, ka Isakari, ka Sabuloni,

²ka Danu, ka Yosefu, ka Benyamēe, ka Nefitali, ka Gadi, ka Asee.

³Be ba maa sāa Yudan bibu, bera Eri ka Onani, ka Sela. Ben merowa Sua, Kananigii. Eri, Yudan bii gbiikoo wi, u kōsa kua Yinni Gusunōn nōni sōo, ma Yinni Gusunō u dera u gu.

⁴Tamaa Yudan biigii kurōwa u nūn Peresi ka Seraki marua. Ma Yudan bibu kpuro ba kua tumbu nōobu.

⁵Be ba sāa Peresin bibu, bera Hesironi, ka Hamulu.

⁶Serakin biba maa Simiri, ka Etani, ka Hemani, ka Kalikoli, ka sere Dara. Be kpuro ba kuawa mi tumbu nōobu.

⁷Kaamiwa u Akani mara. Akani wiya u Isireliba nōni swāaru kpēe kōsa ye u kuan sō. U yānu sua ni Gusunō u nēe bu kpeerasia mam mam.

⁸Etanin biiwa Asaria.

⁹Be ba maa sāa Hesironin bibu, bera Yeramēeli, ka Ramu, ka Kalebu, wi ba maa sokumō Kelubai.

¹⁰Ramuwa u Aminadabu mara. Ma Aminadabu u maa Nasoni mara, wi u kua Yudaban wirugii.

¹¹Nasoni wiya u Saluma mara. Ma Saluma u maa Boasi mara.

¹²Boasiwa u Yobedi mara. Ma Yobedi u maa Isai mara.

¹³Eliabuwa u sāa Isain bii gbiikoo. Ma Abinadabu u sāa yiruse. Ma Sama u sāa itase.

¹⁴Ma Netanēeli u sāa nneese. Ma Radai u sāa nōobuse.

¹⁵Ma Osemu u sāa nōoba tiase. Ma Dafidi u sāa nōoba yiruse.

¹⁶Ben sesuba Seruya ka Abigali. Be ba sāa Seruyan bibu, bera Abisai ka Yoabu ka Asaeli. Ba sāawa mi, be ita.

¹⁷Amasan merowa Abigali. Win tundowa maa Yetēe, Isimēeli.

¹⁸Kalebu, Hesironin bii u tōn durōbu ita mara ka win kurō Asuba. Bera Yesēe ka Sobabu ka Aadoni. U maa ka Yeriōtu mara.

¹⁹Ye Asuba u gu, ma Kalebu u Efarata sua kurō. Ma Efarata wi, u nūn Huri marua.

²⁰Huri wiya u Uri mara. Ma Uri u maa Besalēli mara.

²¹Yen biru, ye Hesironi u kua wōo wata, yera u Makiri, Galadin tondon bii sua kurō. Ma u nūn Segubu marua.

²²Segubu wiya u Yairi mara. Yairi wi, u wusu wawa yenda ita Galadin temō.

²³Adama Gesuriba ka Sirigibu ba Yairin wuu si wōri ba mwa ka Kenatin wusu ka sin baru kpaanu kpuro. Su sāawa wusu wata. Be ba wāa wuu si sōo kpuro, ba sāawa Makiri Galadin tondon debuminu.

²⁴Hesironi, Abian durōn gōon biru, Kalebu u maa ka Efarata menna ma u nūn bii tōn durō marua wi ba sokumō Asuri. Asuri wiya u sāa Tekoagibun sikado.

²⁵Yeramēeli, Hesironin bii gbiikoon biba, Ramu, ka Buna, ka Oreni, ka Osemu, ka Akiya. Ramuwa u sāa ben gbiikoo.

²⁶Yeramēeli wi, u maa kurō goo sua wi ba sokumō Atara, Onamun mero.

²⁷Ramu, Yeramēelin bii gbiikoon biba Maasi, ka Yamini, ka Ekēe.

²⁸Be ba sāa Onamun bibu, bera Samai, ka Yada. Be ba maa sāa Samain bibu, bera Nadabu ka Abisuri.

²⁹Abisurin kurōn yīsira Abihaili. Wiya u nūn Akubani ka Mōlidi marua.

30 Be ba sãa Nadabun bibu, bera Selɛdi ka Apaimu. Selɛdi wi, u n̄ bii mara u ka gu.

31 Apaimuwa u Yisei mara. Ma Yisei u Sesani mara. Ma Sesani u maa Alai mara.

32 Be ba sãa Yada, Samain wɔnɔn bibu, bera Yetɛɛ ka Yonatam. Yetɛɛ wi, u n̄ bii mara u ka gu.

33 Be ba sãa Yonatam bibu, bera Pelɛti ka Sasa. Beni kpurowa ba sãa Yerameɛlin bibun bweseru.

34 Sesani u n̄ bii tɔn durɔbu mara. Bii tɔn kurɔbu tɔnawa u mara. Sesani wi, u Egibitigii goo mɔ yoo, wi ba ra soku Yara.

35 Ma Sesani u win bii tɔn kurɔ sua u Yara win yoo Egibitigii wi wɛ u sua kurɔ. Ma u n̄n Atai marua.

36 Ataiwa u Natani mara. Ma Natani u maa Sabadi mara.

37 Sabadiwa u Efilali mara. Ma Efilali u Obɛdi mara.

38 Obɛdiwa u Yehu mara. Ma Yehu u maa Asaria mara.

39 Asariawa u Halesi mara. Ma Halesi u maa Elasa mara.

40 Elasa wa u Sisimai mara. Ma Sisimai u maa Salumu mara.

41 Salumuwa u Yekamia mara. Ma Yekamia u Elisama mara.

42 Kalebu, Yerameɛlin mɔn bii gbiikoowa Mɛsa, wi u sãa Sifun tundo ka Maresa wi u sãa Heboronin tundo.

43 Be ba sãa Heboronin bibu, bera Kore, ka Tapua ka Reke mu, ka Sema.

44 Semawa u Rakamu, Yɔɔkamun tundo mara. Reke muwa u maa Sammai mara.

45 Sammaiwa u Maoni mara. Ma Maoni u Bɛti Suri mara.

46 Efa, Kalebun kurɔ goo, wiya u Harani, ka Mɔsa, ka Gasesi mara. Harani wi, u maa bii mara ma u n̄n yĩsiru kã Gasesi.

47 Be ba sãa Yadain bibu, bera Regɛmu ka Yotamu, ka Gesani, ka Pelɛti, ka Efa, ka Saafu.

48 Maaka, Kalebun kurɔ goowa u Sebɛɛ ka Tirana mara.

49 Yen biru u maa Saafu, Madimanan tundo mara, ka Sefa, Makibena ka Gibeon tundo. Kalebu u bii tɔn kurɔ mara. Wiya ba mɔ Akusa.

50 Win kurɔ Efaratan bii gbiikoowa Huri. Bibu itawa Huri u mara. Bera Sobali wi u sãa Kiriati Yarimun kaba wuko,

51 ka Saluma, Betelehɛmun kaba wuko, ka Harɛfu, Bɛti Gedɛɛn kaba wuko.

52 Be ba sãa Sobali, Kiriati Yarimun kaba wukon bweseru, bera Haroegibu, ka Menuhɔtugibun sukum,

53 ka bwese keri yi yi wãa Kiriati Yarimuɔ. Yiya Yetɛɛba, ka Putiba, ka Sumatiba, ka Misiraiba. Bwese keri yin min diya Soreagibu ka Esitaoligibu ba yara.

54 Saluman min diya Betelehɛmugibu ba yara ka Netofagibu, ka Atarɔtu Bɛti Yoabugibu, ka Manhatigibun sukum, ka Soreagibu,

55 ka be ba ra tirenu yore ba ka wãa Yabɛsiɔ. Bera Tireatigibu ka Simeatigibu ka Sukatigibu. Ba sãawa Keniba be ba yara Hamatin bweserun di wi u sãa Rekabun bweserun sikado.

3

Dafidin bibun bweserun tãka

1 Bii be Dafidi u mara Heboroniɔ ben yĩsa wee. Amɔɔ, Akinɔamu Yisireligiin biiwa u sãa gbiikoo. Ma Daniɛli, Abigali, Kaameligiin bii u sãa yiruse.

2 Ma Abusalumu, Maakan bii u sãa itase. Maaka wi, u sãawa Talimai, Gesurin sina bokon bii. Ma Adoniya, Hagitin bii u sãa nnese.

³Ma Sefatia, Abitalin bii u sãa nõõbuse. Ma Yitireamu, Egilan bii u sãa nõõba tiase. Egila wi, u maa sãawa Dafidin kurõbun turo.

⁴Be nõõba tia yera ba nõn marua Heboronia. Dafidi u bandu diwa Heboroni mi wõõ nõõba yiru ka suru nõõba tia. Yen biruwa u maa bandu di Yerusalemu wõõ tena ka ita.

⁵Bii be u maa mara Yerusalemu, bera Simeã, ka Sobabu, ka Natani ka Salomõ. Bibu nne ye, ya sãawa Bati Seba, Amielin biin bibu.

⁶Dafidi u maa bibu gabu mara. Bera Yibaa, ka Elisua, ka Elifeleti,

⁷ka Nõga, ka Nefegi, ka Yafia, ka Elisama,

⁸ka Eliada, ka Elifeleti. Ba sãawa mi be nõõba nne.

⁹Be ba sãa Dafidin bibu bera mi, win kurõbu gabun bibu baasi. Ben sesuwa Tamaa.

¹⁰Salomõwa u Roboamu mara. Ma Roboamu u Abiya mara. Ma Abia u Asa mara. Ma Asa u Yosafati mara.

¹¹Ma Yosafati u Yoram mara. Ma Yoram u Akasia mara. Ma Akasia u Yoasi mara.

¹²Ma Yoasi u Amasia mara. Ma Amasia u Asaria mara. Ma Asaria u Yotamu mara.

¹³Ma Yotamu u Akasi mara. Ma Akasi u Esekiasi mara. Ma Esekiasi u Manase mara.

¹⁴Ma Manase u Amõ mara. Ma Amõ u Yosiasi mara.

¹⁵Be ba sãa Yosiasin bibu, be wee. Yohananiwa u sãa gbiikoo. Ma Yoyakimu u sãa yiruse. Ma Sedesiasi u sãa itase. Ma Salumu u sãa nne.

¹⁶Be ba sãa Yoyakimun bibu, bera Yekonia ka Sedesiasi.

¹⁷Be ba maa sãa Yekonian bibu, bera Asiri wi u Sealitieli mara,

¹⁸ka Maakiram, ka Pedaya, ka Senasaa, ka Yekamia, ka Hosama, ka Nedabia.

¹⁹Be ba sãa Pedayan bibu, bera Sorobabeli ka Simei. Be ba maa sãa Sorobabelin bibu, bera Mesulamu ka Hanania. Selomitiwa u sãa ben sesu.

²⁰Pedaya wi, u maa bibu nõõbu gabu mara. Bera Hasuba, ka Oheli, ka Berekia, ka Hasadia, ka Yusabu Hesedi.

²¹Be ba sãa Hananian bibun bweseru, bera Pelatia, ka Esai, ka Refayan bibu, ka Ananin bibu, ka Abudiasin bibu, ka Sekanian bibu.

²²Bibu nõõba tia Sekania u mara. Bera Semaya, ka Hatusi, ka Yigeali, ka Bariaki, ka Nearia, ka Safati.

²³Bibu itawa Nearia u mara. Bera Elionai, ka Esekiasi, ka Asirikamu.

²⁴Be ba maa sãa Elionain bibu, bera Hodafia, ka Eliasibu, ka Pelaya, ka Akubu, ka Yokanani, ka Delaya, ka Anani. Ba maa sãawa mi be nõõba yiru.

4

Yudan bibun bweseru

¹Be ba sãa Yudan bibu, bera Peresi, ka Hesironi, ka Kaami, ka Huri, ka Sobali.

²Reaya, Sobalin biiwa u Yasati mara. Ma Yasati u Akumai ka Lahadi mara. Bera ba sãa Sorean bweseru tõka.

³⁻⁴Huri, Efaratan bii gbiikoo, Betelehemun kaba wuko, u bibu mara. Bera Etamu, ka Yisireeli, ka Yisima, ka Yidibasi, ka ben sesu Heseleponi, ka Penueli, Gedorin kaba wuko, ka Esee, Husan kaba wuko.

⁵Kurõbu yiruwa Asuri, Tekoan kaba wuko u mõ. Bera Helea ka Naara.

⁶Be Naara u nõn marua, bera Akusamu, ka Hefee, ka Temeni, ka Akasitari.

⁷Be ba sãa Helean bibu, bera Sereti, ka Soka, ka Etinani.

⁸Kõsiwa u Anubu ka Sobeba mara. Hosi win min diya Akaakeli, Harumun biin bwese tõka ya yara.

⁹ Yabesi u beere mo n kere win wɔnɔbu. Win mero u nɔn yi si te kɔwa yɛn sɔ u wahala kua win marubu sɔɔ.

¹⁰ Yabesi wi, u kanaru kua u nee, Gusuno, Isireliban Yinni, a de wunen domaru ta n man wɔasi. A nen tem kpɔaru sosio. A wunen nɔmu demio a man kɔsu. Kpa a de nɔni swɔaru ka wahala yu ka man tonda.

Ma Gusuno u nɔn kua ye u bikia.

¹¹ Kelubu, Sukan mɔɔwa u Mekiri, Esitonin tundo mara.

¹² Esitoniwa u sɔa Rafa ka Paseaki ka Tekinan yenugibun sikado. Tekina wiya u wuu ge ba mɔ Nakasi swii. Ben bibun bwesera ta sina Rekaɔ.

¹³ Be ba sɔa Kenasin bibu, bera Otinieli ka Seraya. Otinielin biiwa maa Hatati.

¹⁴ Menɔtaiwa u Ofara mara. Ma Seraya u maa Yoabu mara. Yoabu wiya u sɔa sɔm kowobun sikado be ba wɔa wɔwɔa ye ba mɔ Noman sɔm kowobun wɔwa.

¹⁵ Kalebu, Yefunen biiwa u Iru ka Ela ka Naamu mara. Elawa u maa Kenasi mara.

¹⁶ Be ba sɔa Yehaleelin bibu, bera Sifu, ka Sifa, ka Tiria, ka Asareli.

¹⁷⁻¹⁸ Esidasasin biba Yetee, ka Meredi, ka Efee, ka Yaloni. Meredi u Bitiya Egibiti sunɔn bii wɔndia sua kurɔ, ma u nɔn Mariamu ka Samai ka Yisiba marua. Yisiba wiya u wuu ge ba mɔ Esitemɔa swii. Ma Meredi wi, u maa kurɔ Yuda goo sua. Wiya u Yeredi mara, ka Hebee, ka Yekutieli. Yerediwa u wuu ge ba mɔ Gedori swii, ma Hebee u maa Soko swii, ma Yekutieli u maa Sanɔa swii.

¹⁹ Hodiya wa u Nakamun sesu sua kurɔ. Win bibun bwesera Gaamiba be ba wɔa Keilaɔ ka sere Maakagibu be ba wɔa Esitemɔaɔ.

²⁰ Be ba sɔa Simɔn bibu, bera Amɔɔ, ka Rina, ka Beni Hanani, ka Tiloni. Be ba maa sɔa Yisein bibun bweseru, bera Soketi ka win bii.

²¹ Be ba sɔa Sela, Yudan biin bweseru, bera Eri, wi u wuu ge ba mɔ Leka swii, ka Lada, wi u maa Maresa swii, ka sere maa bwese te ta ra beka wesi ka wɛɛ dangii Beti Asibeaa,

²² ka Yokimu ka tɔn be ba wɔa Kosebaɔ ka Yoasi ka Sarafu be ba Mɔabuba sua kurɔbu, ba sere na ba sina Lesemuɔ. Yeni ya koorawa yee yellun di.

²³ Ben bibun bwesera ta ra wekenu mɔm. Ba ra n wɔa dɔa gbaanɔ ka kpara yenɔ ba n sina boko sɔmburu kuammɛ.

Simɔn bibun bweseru

²⁴ Be ba sɔa Simɔn bibun bweseru, bera Nemueli, ka Yamini, ka Yaribu, ka Seraki, ka Sɔɔlu.

²⁵ Ye Sɔɔlu u seewa, yera u Salumu mara. Ma Salumu u maa seewa u Mibusamu mara. Ma Mibusamu u maa Misama mara.

²⁶ Ye Misama u seewa, yera u Hamueli mara. Ma Hamueli u maa seewa u Sakuri mara. Ma Sakuri u maa Simeɪ mara.

²⁷ Bii tɔn durɔbu wɔkura nɔɔbu ka tia Simeɪ u mara ka sere bii tɔn kurɔbu nɔɔba tia. Ben bweseru ta n mara n dabi. Yen sɔna ta n kuure too nge Yudan bweseru.

²⁸⁻³¹ Wuu si sɔɔ ba wɔa sere n ka girari Dafidin bandun waati sɔɔ, si ka sin baru kpaanu, siya Beri Seba, ka Mɔlada, ka Hasaa Suali, ka Bila, ka Etisemu, ka Toladi, ka Betueli, ka Hɔɔma, ka Sikilagi, ka Beti Maakaboti, ka Hasaa Susimu, ka Beti Bire, ka Saaramu,

³² ka maa wusu nɔɔbu yeni, Etamu, ka Aini, ka Rimɔɔ, ka Tokeni, ka Asani,

³³ ka sere maa wuu si su ka bu sikerene ka sin baru kpaanu n ka girari sere Balatio. Ye ba yorua ben wɔa yenu ka ben bwese tɔkan sɔ, yera mi.

³⁴ Be ba sɔa Simɔn bwese keran wirugibu, bera Mesobabu, ka Yamuleki, ka Yosa, Amasian bii,

³⁵ ka Yoeli ka Yehu, Yosibian bii, Serayan debubu, Asielin sikadobu,

³⁶ ka Elionai, ka Yaakoba, ka Yesosaya, ka Asaya, ka Adieli, ka Yesimieli, ka Benaya,

³⁷ ka Sisa, Sifein bii, Alonin debubu, Yedaya ka Simuri ka Semayan sikadobu.

³⁸ Beniwa ba sāa wirugibu ben bwese kerī sōō. Ma ben bwesera marura ba dabia.

³⁹ Ma ba da Gedorin bera gia n ka da wəwan sōō yari yeru gia bu ka yakasu kasu ben yaa sabenun sō.

⁴⁰ Ba yaka geesu wa mi. Ben tem mε, mu kpā. Ma mu wāa bəri yendu sōō. Domi be ba raa wāa mi yellu ba sāawa Kamun bweseru.

⁴¹ Esekiasi, Yudaban sina bokon waati sōōra tən be, ba na tem mε sōō, ma ba Maoniba kpeerasia mam mam. Ma ba ben kunu wəri ba kəsuka. Ma ba sina tem mε sōō. Domi yakasu wāa mi, ben yāanun sō.

⁴² Simεən bwese keran tumbu gabu ba da Seirin guurō. Ben geera sāawa tumbu nεera wunəbu (500). Be ba maa sāa ben wirugibu, bera Pelatia, ka Nεaria, ka Refaya, ka Usieli, Yisein bii.

⁴³ Ma ba Amaleki be ba tie mi go. Ma ba sina mi, sere ka gisən gisō.

5

Rubenin bwese keran tumbu

¹ Rubeni u sāawa Isirelin bii gbiikoo. N deema Rubeni wi, u ka win tundon kurō kpuna. Ma ba win yerumaru mwa ba win wənə Yosefun bibu wē. Yen sōna ba n win bwese keran tumbun yīsa tireru doke yerumarun swaa sōō.

² Isirelin bii be sōō, Yudawa u dam bo. Win bwese keran diya kparo u yara. Adama Yosefun biba ba yerumaru wē.

³ Be ba sāa Rubeni, Isirelin bii gbiikoon bibu, bera Enōku, ka Paalu, ka Hesironi, ka Kaami.

⁴ Yoeliwa u Semaya mara. Ma Semaya u seewa u Gōgu mara. Ma Gōgu u maa seewa u Simēi mara.

⁵ Ye Simēi u seewa, ma u Misee mara, ma Misee u seewa u Reaya mara.

⁶ Ma Reaya u seewa u Baali mara. Ma Baali u seewa u Beera mara. Wiya u sāa Rubeniban wirugii. Wiya Tigilati Pilesee, Asirin sina boko u yoru mwa.

⁷ Beeran tumbun yīsa wee nge mε ba ka bu tireru doke yenu ka yenu, bwese kera ka bwese kera, ka nge mε ba ka kerane. Yeyeliwa u sāa ben gbiikoo. Ma Sakari u swī,

⁸ ka Bela, Asasin bii, Seman debubu, Yoelin sikadobu.

Belan tema Aroεen di, n ka da guu te ba mō Nεboō, sere ka Baali Mεonio.

⁹ Sōō yari yeru gia, win tem mu wāawa saa Efaratin daarun di sere n ka da ghaburun duu yerō. Domi ben yaa sabenu nu dabia Galadin tem mε sōō.

¹⁰ Sōōlu, sina bokon waati sōō, ba ka Hagareniba tabu kua ba kamia. Ma ba sina ben wāa yenə Galadin sōō yari yerun bera gia kpuro.

Gadin bwese keran tumbu

¹¹ Gadin bwese keran tumbu ba sina Rubeniban deedeeru sōō yēsan nōm geu gia, Basanin temō sere n ka girari Salikaō sōō yari yeru gia.

¹² Yoelin bwese kera ya kpāaru bo. Ma Safamugia ya sāa yiruse. Ma Yanaigia ka Safatigia ya wāa Basanio.

¹³ Bwese kerī nōba yiru gεε maa wāa. Yīya Mikaelin bwese kera, ka Mesulamugia, ka Sebagia, ka Yoraigia, ka Yakanigia, ka Siagia, ka sere Ebeεgia.

¹⁴ Be ba sāa Abihailin bibun bweseru, bera Huri, ka Yaroasi, ka Galadi, ka Mikaeli, ka Yesisai, ka Yado, ka sere Busi.

¹⁵ Aki, Abudielin bii, Gunin debubuwa u sāa ben wirugii.

16 Gadin bwese kerin tøn be, ba wāawa Galadiō ka Basaniō ka yen baru kpaanō ka yen kpara yenō saa Saronin di n ka da yen nōō bura yenō.

17 Ba ben bwese kerī yi kpuro tīreru dokewa nge mē yi ka swīne, Yotamu Yudaban sina boko ka Yeroboamu Isireliban sina bokon waati sōō.

18 Rubenin bwese kera ka Gadigia ka sere Manasen bwese keran bōnu ba tabu durō damgibu mō be ba koo kpī bu tēreru ka takobi nēne kpa bu tēndu to. Ba maa tabu tobu yē gem gem. Ben geera sāawa tōmbu nōōbun suba weeru ka nne ka tōmbu nata ka wunōbu ka wata (44.760). Ba maa sōōru sāa bu ka tabu to.

19 Ma ba Hagareniba ka Yeturigibu, ka Nafisigibu, ka Nōdabugibu tabu wōri.

20 Sanam mē ba taa bi mō, ba Yinni Gusunō somiru kana domi ba ben naane doke wi sōō. Ma ba Hagarenigii be, ka be ba bu somiru na kamia.

21 Ma ba ben yaa sabenu mwēera. Niya yoōyoosu nōōbun suba weeraakuru (50.000) ka yā ninu nōōbun suba goobu ka weeraakuru (250.000) ka kētekunu nōōbun suba yiru (2.000) ka sere tōmbu nōōbun suba wunōbu (100.000).

22 Tøn be ba go taa bi sōō, ba dabi. Domi Yinni Gusunōwa u dera n koorā mē. Ma ba sina tem mi sere n ka tura saa ye ba bu yoru mwa ba ka doona.

Manasen bwese kera

23 Manasen bwese keran sukum mu na mu sinawa tem mē mu wāa Basaniō, n ka da Baali Hēemōwō ka Seniriō, sere ka guu te ba mō Hēemō. Tøn be, ba dabi.

24 Ben wirugibun yīsa wee. Efēē, ka Yisei, ka Elieli, ka Asirieli, ka Yeremi, ka Hodafia, ka Yadieli. Ba sāawa tøn durō wōrugōba, ma ba yīsiru yara.

25 Adama ba Gusunō ben baababan Yinni torari. Ba bwese tukunun būnu sāwa ni u raa kam koosia.

26 Yen sōna wi, Gusunō Isireliban Yinni u dera Asirin sinam beni, Pulu ka Tigilati Pileseē ba Rubeniba, ka Gadiba, ka Manasen bwese keran sukum yoru mwēera ba ka da Salasiō, ka Saboriō, ka Harā, ka sere Gosanin daaru n bōkuō. Miya ba wāa sere ka gisō.

Lefi be ba sāa yāku kowo

tōnwerobu

27 Be ba sāa Lefin bibu, bera Gēēsōni, ka Kehati, ka Mērari.

28 Ye Kehati u seewa, ma u Amuramu ka Yisehari ka Heboroni ka Usieli mara.

29 Ye Amuramu u seewa, ma u Aroni ka Mōwisi ka Mariamu mara. Ma Aroni u maa seewa u Nadabu ka Abihu ka Eleasaa ka Itamaa mara.

30 Ye Eleasaa u seewa, ma u Finēesi mara. Ma Finēesi u seewa u Abisua mara.

31 Ye Abisua u seewa ma u Buki mara. Ma Buki u seewa u Usi mara.

32 Ye Usi u seewa, ma u Seraya mara. Ma Seraya u seewa u Mērayōtu mara.

33 Ye Mērayōtu u seewa, ma u Amaria mara. Ma Amaria u seewa u Akitubu mara.

34 Ye Akitubu u seewa, ma u Sadōku mara. Ma Sadōku u seewa u Akimasi mara.

35 Ye Akimasi u seewa, ma u Asaria mara. Ma Asaria u seewa u Yokanani mara.

36 Ye Yokanani u seewa, ma u Asaria mara. Asaria wiya u ra yākunu ko Yinni Gusunōn sāa yero te Salomō u bana Yerusalēmu.

37 Ye Asaria wi, u seewa, ma u Amaria mara. Ma Amaria u seewa u Akitubu mara.

38 Ye Akitubu u seewa ma u Sadōku mara. Ma Sadōku u seewa u Salumu mara.

³⁹ Ye Salumu u seewa, ma u Hilikiya mara. Ma Hilikiya u seewa u Asaria mara.

⁴⁰ Ye Asaria u seewa ma u Seraya mara. Ma Seraya u seewa u Yosadaki mara.

⁴¹ Sanam me Yinni Gusunɔ u dera Nebukanɛsaa u Yudaba ka Yerusalemugibu yoru mwɛɛra u ka doona, ka Yosadaki wi sanna mi.

6

Lefin bwese keran

tɔmbu gabu

¹ Lefiwa u Geɛsɔni ka Kehati ka Merari mara.

² Ye Geɛsɔni u seewa, ma u Libini ka Simɛi mara.

³ Be ba s̄aa Kehatin bibu, bera Amuramu, ka Yisehari, ka Heboroni, ka Usieli.

⁴ Be ba maa s̄aa Merarin bibu, bera Makili ka Musi. Beni kpurowa ba kua wirugibu Lefin bwese kerɛi s̄oo.

⁵ Ma Geɛsɔni u seewa u Libini mara. Ma Libini u seewa u Yasati mara. Ma Yasati u seewa u Simma mara.

⁶ Ma Simma u seewa u Yoasi mara. Ma Yoasi u seewa u Ido mara. Ma Ido u seewa u Seraki mara. Ma Seraki u seewa u Yatarai mara.

⁷ Kehatiba s̄oo, Kehati u seewa u Aminadabu mara. Ma Aminadabu u seewa u Kore mara. Ma Kore u seewa u Asiri mara.

⁸ Ma Asiri u seewa u Elikana mara. Ma Elikana u seewa u Abiasafu mara. Ma Abiasafu u seewa u Asiri mara.

⁹ Ma Asiri u seewa u Tahati mara. Ma Tahati u seewa u Urieli mara. Ma Urieli u seewa u Osiasi mara. Ma Osiasi u seewa u Soolu mara.

¹⁰ Be ba s̄aa Elikanan bibu gabu, bera Amasai ka Akimoti.

¹¹ Ahimotin bweseru s̄oo, Akimoti u seewa u Elikana mara. Ma Elikana u seewa u Sofai mara. Ma Sofai u seewa u Nahati mara.

¹² Ma Nahati u seewa u Eliabu mara. Ma Eliabu u seewa u Yeroamu mara. Ma Yeroamu u seewa u Elikana goo mara.

¹³ Samuelin biba maa s̄aa Yoeli ka Abiya.

¹⁴ Merarin bwese kera s̄oo, Merari u seewa u Makili mara. Ma Makili u seewa u Libini mara. Ma Libini u seewa u Simɛi mara. Ma Simɛi u seewa u Usa mara.

¹⁵ Ma Usa u seewa u Simɛa mara. Ma Simɛa u seewa u Hagiya mara. Ma Hagiya u seewa u Asaya mara.

¹⁶ Sanam me ba Yinni Gusunɔn woodan kpakororu yii yeru waawa, sanam meya Dafidi u Lefi ben gabu kua wom kowobun wirugibu Yinni Gusunɔn s̄aa yero.

¹⁷ Bera ba ra wom kowobu kpare Yinni Gusunɔn kuu bekurugirun wuswaaɔ sere Salomɔɔ u ra ka Yinni Gusunɔn s̄aa yeru bana Yerusalemɔ. Ba ben s̄amburu kuawa dee dee nge me ba bu ten wooda wɛ.

¹⁸ Be ba kua wom kowobun wirugibu ka ben bibun bweseru wee.

Kehatin bweseru s̄oo, Hemanıwa u s̄aa wom kowobun wirugii. Win sikadobara Yoeli ka Samueli,

¹⁹ ka Elikana, ka Yeroamu, ka Elieli, ka Toa,

²⁰ ka Sufu, ka Elikana, ka Mahati, ka Amasai,

²¹ ka maa Elikana goo, ka Yoeli goo ka Asaria, ka Sofoni,

²² ka Tahati, ka Asiri, ka Abiasafu, ka Kore,

²³ ka Yisehari, ka Kehati, ka Lefi, ka Isireli.

²⁴ Asafu u maa s̄awa wom kowobun wirugii turo. Wiya u ra n w̄aa Hemanin n̄om geuɔ u n n̄un somimɔ. Win sikadobara Berekia, ka Simɛa,

²⁵ ka Mikaeli, ka Baaseya, ka Maakiya,

²⁶ ka Etini, ka Seraki, ka Adaya,

²⁷ ka Etani, ka Simma, ka Simeï,

²⁸ ka Yasati, ka Geesoni, ka Lefi.

²⁹ Merarin bweseru sɔɔ, be ba ra womusu ko, ba ra n wāawa Hemanin nɔm dwaru gia. Ben wirugiiwa Etani. Etani win sikadobara Kisi, ka Abudi, ka Maluku,

³⁰ ka Hasabia, ka Amasia, ka Hilikiya,

³¹ ka Amusi, ka Sani, ka Semεε,

³² ka Makili, ka Musi, ka Merari, ka Lefi.

³³ Ben mero bisi be ba tie, bera ba ra sɔma ko ye ya wāa Yinni Gusunɔn sāa yerɔ kpuro.

³⁴ Aroni ka win bibun bwesera ba ra yāku dɔɔ mwaararuginu ko yāku yeru wɔllɔ kpa bu maa turare dɔɔ doke mi. Bera ba ra sɔma kpuro ko dii te ta dεεre gem gem sɔɔ kpa bu torarun yāku nu ko Isireliban sɔ nge mε Mɔwisi, Gusunɔn sɔm kowo u bu yiire.

³⁵ Aronin bweserun tōka wee. Aroni u seewa u Eleasaa mara. Ma Eleasaa u seewa u Finεεsi mara. Ma Finεεsi u seewa u Abisua mara.

³⁶ Ma Abisua u seewa u Buki mara. Ma Buki u seewa u Usi mara. Ma Usi u seewa u Seraya mara.

³⁷ Ma Seraya u seewa u Merayɔtu mara. Ma Merayɔtu u seewa u Amaria mara. Ma Amaria u seewa u Akitubu mara.

³⁸ Ma Akitubu u seewa u Sadɔku mara. Ma Sadɔku u seewa u Akimasi mara.

Wuu si ba Lefin bibun

bweseru wē

³⁹ Ye ba tete toba, be ba gbia ba tem wē bera Kehatin bwese keragibu, Aronin bweseru sɔɔ. Ben wāa yenu ka ben kpara yenu ka ben tem nɔɔ bura yenu wee.

⁴⁰ Niya Heboroni ye ya wāa Yudan temɔ ka yen kpara yenu ni nu ka ye sikerene.

⁴¹ Adama yen baru kpaanu, Kalɛbu, Yεfunɛn biiwa ba mi wē.

⁴² Wuu si ba Aronin bibun bweseru wē, siya Heboroni mi ba ko n da kpikiru de, ka Libina ka yen kpara yenu, ka Yatiri, ka Esitemɔa ka yen kpara yenu,

⁴³ ka Hileni ka yen kpara yenu, ka Debiri ka yen kpara yenu,

⁴⁴ ka Asani ka yen kpara yenu, ka Beti Semesi ka yen kpara yenu,

⁴⁵ ka Benyamεen tem wuu sini, Gibeaa ka yen kpara yenu, ka Alemeti ka yen kpara yenu, ka Anatotu ka yen kpara yenu. Wuu si kpuro su kuawa mi wɔkura ita nge mε bwese keru yi, yi geeru nε.

⁴⁶ Ye ba maa tete toba, Kehatin bibun bwese te ta tie, ta wusu wɔkuru wa Efaraimun bwese keran tem sɔɔ ka Danun bwese keragim sɔɔ, ka Manasen bwese keran sukungim sɔɔ.

⁴⁷ Geesɔnin bibun bweseru ta wusu wawa wɔkura ita nge mε ben bwese kerin geera nε. Wuu si, su wāawa Isakarin bwese keran tem sɔɔ ka Aseεn bwese keragim sɔɔ, ka Nefitalin bwese keragim sɔɔ ka Manasen bwese keragim sɔɔ Basanio.

⁴⁸ Ye ba maa wure ba tete toba, wusu wɔkura yiruwa Merarin bibun bwesera wa Rubenin bwese keran tem sɔɔ, ka Gadigian tem sɔɔ, ka Sabulonigian tem sɔɔ nge mε ben bwese kerin geera nε.

⁴⁹ Isireliba ba maa Lefiba wusu gasu wē ka sin kpara yenu.

⁵⁰ Ba wuu si gɔsawa ka tete Yudan bwese keran temɔ, ka Simeon bwese keragim sɔɔ, ka Benyamεen bwese keragim sɔɔ.

⁵¹ Kehatin bibun bwese te ta maa tie, ta wusu wawa Efaraimun bwese keran tem sɔɔ.

⁵² Wuu si ba bu wē, siya Sikemu ye ya wāa Efaraimun guurɔ, ka yen kpara yenu. Miya ba ko n da kpikiru de. Ka Gesεε ka yen kpara yenu,

⁵³ ka Yokumeamu ka yen kpara yenu, ka Beti Horoni ka yen kpara yenu,

⁵⁴ ka Ayaloni ka yen kpara yenu, ka sere maa Gati Rimoo ka yen kpara yenu.

⁵⁵ Wuu si Manasen bwese keran sukum mu maa wa, siya Anee ka yen kpara yenu, ka Bileamu ka yen kpara yenu. Siya ba Kehatin bwese keragii be ba tie we.

⁵⁶ Ba maa Geesnin bwese keran tambu wusu we. Wuu si ba wa Manasen bwese keran sukum min di, siya Golani ye ya waa Basanio ka yen kpara yenu, ka Asitarotu ka yen kpara yenu.

⁵⁷ Wuu si ba wa Isakarin bwese keran min di, siya Kedesi ka yen kpara yenu, ka Dabarati ka yen kpara yenu,

⁵⁸ ka Ramoti ka yen kpara yenu, ka sere Anemu ka yen kpara yenu.

⁵⁹ Wuu si ba wa Aseen bwese keran min di, siya Masikali ka yen kpara yenu, ka Abudoni ka yen kpara yenu,

⁶⁰ ka Hukoku ka yen kpara yenu, ka sere Rehabu ka yen kpara yenu.

⁶¹ Wuu si ba wa Nefitalin bwese keran min di, siya Kedesi ye ya waa Galilen temo ka yen kpara yenu, ka Hamoo ka yen kpara yenu, ka sere Kiriataimu ka yen kpara yenu.

⁶² Ba Lefi be ba tie Merarin bweseru soo wusu we. Wuu si ba wa Sabulonin bwese keran min di, siya Rimono ka yen kpara yenu, ka Tabori ka yen kpara yenu.

⁶³ Wuu si ba wa Rubenin bwese keran min di Yuudenin guru gio, Yerikon deedeeru soo yari yeru gia, siya Beseri ye ya waa tem saarao ka yen kpara yenu, ka Yasa ka yen kpara yenu,

⁶⁴ ka Kedemoti ka yen kpara yenu, ka sere Mefati ka yen kpara yenu.

⁶⁵ Wuu si ba maa wa Gadin bwese keran min di, siya Ramoti, Galadin temo ka yen kpara yenu, ka Mahanaimu ka yen kpara yenu,

⁶⁶ ka Hesiboni ka yen kpara yenu, ka sere Yasee ka yen kpara yenu.

7

Isakarin bibun bweseru

¹ Bibu nnewa Isakari u mara. Bera Tola, ka Pua, ka Yasubu, ka Simuroni.

² Tolan biba Usi, ka Refaya, ka Yerieli ka Yamai, ka Yibisamu, ka sere Samueli. Bera ba saa wirugibu ben yenuso, Tolan bwese kera soo. Ba saawa worugoba ben waati ye soo. Dafidin waati soo, ben geera saawa norobun suba yenda yiru ka tambu nata (22.600).

³ Usin biiwa Yisiraya. Yisiraya ka win bibu ba saawa be wirugibu noobu. Win bii bera Mikaeli, ka Abudiasi, ka Yoeli, ka Yisiya.

⁴ Be ba waa ka be sannu, ton kurabu ka bibu ba dabi sere ba koo kpi bu ton durabu norobun suba tena ka nooba tia (36.000) wa be soo be ba koo kpi bu tabu ko.

⁵ Isakarin bwese kera soo, be ba tireru doke, ben geera saawa norobun suba wene ka nooba yiru (87.000). Be kpuro ba saawa worugoba.

Benyamee ka Nefitalin

bibun bweseru

⁶ Bibu itawa Benyamee u mara. Bera Bela, ka Bekee, ka Yedieli.

⁷ Bibu noobuwa Bela u mara. Bera Esiboni, ka Usi, ka Usieli, ka Yerimoti, ka maa Iri. Ben baawure u saawa win bwese keran wirugii. Be kpuro maa worugobara. Ba bu tireru doke ma ben geera kua norobun suba yenda yiru ka tambu tena ka nne (22.034).

⁸ Bekeen biba Semira, ka Yoasi, ka Eliesee, ka Elionai, ka Omiri, ka Yeremoti, ka Abiya, ka Anatotu, ka Alameti. Beni kpurowa ba saa Bekeen bibu.

⁹ Ma ba bu tireru doke nge me ba ka swīne bwese kera ye sō. Be kpuro ba sāawa yenu yēro wōrugōba. Ma ben geera sāa tōnu nōrōbun suba yendu ka goobu (20.200).

¹⁰ Yediēlin biiwa Bilihani. Bilihanin biba maa Yeusi, ka Benyamē, ka Ehudu, ka Kenaana, ka Setani, ka Taasisi, ka sere Akisasaa.

¹¹ Be kpuro ba sāawa Yediēlin bibun bweseru. Be kpuro maa wōrugōbara. Ma ben baawure u sāa wirugii win bwese kera sō. Ben geera sāawa nōrōbun suba wākura nōbu ka yiru, ka tambu goobu (17.200) be ba koo kpī bu tabu ko.

¹² Supimu ka Hupimu ba sāawa Irin bibu. Ma Husimu u maa sāa Akēen bii.

¹³ Nefitalin biba Yasieli, ka Guni, ka Yesē, ka sere Salumu. Beni kpuro ba sāawa Bilihan nikurōminu.

Manasen bibun bweseru

¹⁴ Bii be Manase u ka win kurō Sirigii mara, bera Asirieli ka Makiri wi u sāa Galadin tundo.

¹⁵ Makiri wiya u Hupimu ka Supimu kurōbu sua. Win sesun yīsira Maaka. Win bii yirusen yīsira Selofadi. Bii tōn kurōba Selofadi wi, u mara.

¹⁶ Maaka, Makirin kurō u bii tōn durō mara ma ba nūn yīsiru kā Peresi. U maa wure u bii tōn durō mara ma ba nūn yīsiru kā Seresi. Seresi wiya u Ulamu ka Reke mu mara.

¹⁷ Ulamun biiwa Bedani.

Beniwa ba sāa Galadi, Makirin bii, Manasen debubun bibun bweseru.

¹⁸ Hamaleketi, Galadin sesuwa u Isodu ka Abiesē ka Mala mara.

¹⁹ Be ba sāa Semidan bibu, bera Akiyani ka Sikemu ka Likisi ka sere Aniamu.

Efaraimun bibun bweseru

²⁰ Efaraimun bibun bweseru wee. Efaraimu u Sutelaki mara. Ma Sutelaki u Beredi mara. Ma Beredi u Tahati mara. Ma Tahati u Eleada mara. Ma Eleada u Tahati mara.

²¹ Ma Tahati u Sabadi mara. Ma Sabadi u Sutelaki mara. Efaraimu u maa bibu yiru mara, Sutelaki baasi, beya Esē ka Eleadi. Bera ba Gatigibu wari bu ka sibun yaa sabenu mwa. Adama Gatigii be, siba bu go.

²² Ma Efaraimu u gō wooru sina n ka te. Ma win mero bisibu ba na ba nūn nukuru yemiasia.

²³ Yen biruwa u ka win kurō menna, ma u gura sua u bii tōn durō mara. Ma ba nūn yīsiru kā Beria yēn sō u nuku sankiranu wa win yenu.

²⁴ U maa bii tōn kurō mara wi ba mō Seraki. Wiya u Bēti Horoni bana ye ya wā wōwā, ka ye ya wā gunguru wōlō, ka maa Ūseni Seera.

²⁵ Ma Beria wi, u seewa u Refa mara. Ma Refa u seewa u Resefu mara. Ma Resefu u seewa u Telaki mara. Ma Telaki u seewa u Takani mara.

²⁶ Ma Takani u seewa u Ladani mara. Ma Ladani u seewa u Amihudu mara. Ma Amihudu u seewa u Elisama mara.

²⁷ Ma Elisama u seewa u Nuni mara. Ma Nuni u seewa u Yosue mara.

²⁸ Tem me ba wa ba sina meya Beteli ka yen wuu si su ka ye sikerene. Siya Naarani ye ya wā sō yari yeru gia ka Gesē ye ya wā sō duu yeru gia ka yen baru kpaanu, ka Sikemu ka yen baru kpaanu, n ka girari Gasāo ka yen baru kpaano.

²⁹ Tem me Manasen bibun bwesera wa, meya Bēti Seani ka yen baru kpaanu, ka Taanaki ka yen baru kpaanu, ka Megido ka yen baru kpaanu, ka sere Dori ka yen baru kpaanu.

Wuu si sōra Yosēfu, Isirelin biin bibun bwesera sina.

Asēn bibun bweseru

³⁰ Be ba sāa Aseēn bibu, bera Yimina ka Yisifa ka Yisifi ka Beria ka sere ben sesu Seraki.

³¹ Be ba sāa Berian bibu, bera Hebeē ka Maakieli. Maakieli wiya u wuu ge ba mō Biisafiti swī.

³² Hebeēwa u Yafleti mara ka Someē ka Hotamu ka sere ben sesu Sua.

³³ Be ba sāa Yafletin bibu, bera Pasaki ka Bimali ka sere Asifati. Be ba sāa Yafletin bibu, bera mi.

³⁴ Be ba sāa Sameēn bibu, bera Aki ka Roga ka Huba ka sere Aramu.

³⁵ Be ba sāa win wōnō Helemun bibu, bera Sofaki ka Yimina ka Selesi ka sere Amali.

³⁶ Be ba sāa Sofakin bibu, bera Sua ka Haanefee ka Suali ka Beri ka Yimura,

³⁷ ka Beseri ka Hōdu ka Samma ka Silisa ka Yitirani ka sere Beera.

³⁸ Be ba sāa Yetēn bibu, bera Yefune ka Pisipa ka sere Ara.

³⁹ Be ba sāa Ulan bibu, bera Ara ka Hanieli ka sere Risia.

⁴⁰ Be ba sāa Aseēn bibun bweseru, bera mi. Ben baawure u sāawa wirugii win beraō. Be kpuro ba sāawa wōrugōba. Be ba tireru doke, ben geera sāawa nōrōbun suba yenda nōbu ka tia (26.000) be, be ba koo kpi bu tabu ko.

8

Benyameēn bwese keragii

be ba wāa Yerusalemu

¹ Bibu nōbuwa Benyameē u mara. Wee nge me ba ka swīine, Bela ka Asibeli

² ka Ara ka Nōka ka sere Rafa.

³ Be ba sāa Belan bibu, bera Adari ka Gera ka Abihudu

⁴ ka Abisua ka Naama ka Akoasi

⁵ ka Gera ka Sefufani ka sere Huramu.

⁶ Ehudun bii be ba sāa wirugibu Gebagibun suunu sō, ma ba ka bu da Manahati,

⁷ bera Namani ka Akiya ka sere Gera. Gera wi u ka bu da mi, wiya u Usa ka Ahihudu mara.

⁸ Saaraimu u win kurōbu yiru beni gira. Bera Husimu ka Baara. Yen biruwa u bibu gabu mara Mōabuban temō.

⁹ Bii be u ka win kurō Hodesi mara, bera Yobabu ka Sibiya ka Mēsa ka Malikamu,

¹⁰ ka Yeusi ka Sokia ka sere Mirima. Be kpuro ba sāawa yenu yērobu.

¹¹ Be u ka win kurō Husimu mara, bera Abitubu ka Elipali.

¹² Be ba sāa Elipalin bibu, bera Ebeē ka Miseamu ka sere Semē wi u wuu ge ba mō Onō bāna ka sere maa Lodu ka yen baru kpaanu.

¹³ Beria ka Sema be ba sāa wirugibu Ayalonigibun suunu sō, bera ba Gatigibu gira.

¹⁴⁻¹⁶ Be ba sāa Berian bibu, bera Akiyo ka Sasaki ka Yeremōti ka Sebadia ka Aradi ka Edeē ka Mikaeli ka Yisifa ka sere Yoasi.

¹⁷⁻¹⁸ Be ba sāa Elipalin bibu, bera Sebadia ka Mesulamu ka Hisiki ka Hebeē ka Yisimerai ka Yisilia ka sere Yobabu.

¹⁹⁻²¹ Be ba sāa Simein bibu, bera Yakimu ka Sikiri ka Sabidi ka Elienai, ka Silitai ka Elieli ka Adaya ka Beraya ka Simurati.

²²⁻²⁵ Be ba sāa Sasakin bibu, bera Yisipani ka Ebeē ka Elieli ka Abudoni ka Sikiri ka Hananu ka Hanania ka Elamu ka Antotia ka Yifideya ka sere Penueli.

²⁶⁻²⁷ Be ba sāa Yerohamun bibu, bera Sanserai ka Seharai ka Atalia ka Yaaresia ka Eliya ka sere Sikiri.

²⁸ Be ba sāa wirugibu nge me ba ka swīine, bera mi. Ba wāawa Yerusalemu.

²⁹ Wi u Gabaoni swīi, u wāa Gabaoni mi. Win kurōn yīsira Maaka.

³⁰ Win bii gbiikoowa Abudoni. Be ba maa tie, bera Suri ka Kisi ka Baali ka Nadabu,

³¹ ka Gedori ka Akiyo ka Sekεε,

³² ka sere Mikoloti, Simean tundo. Ben tii ba wāawa Yerusalemu, ben mero bisibun boku.

*Sɔɔlun bibun bweseru
(I maa mεerio 9:39-44)*

³³ Neriwa u Kisi mara. Ma Kisi u Sɔɔlu mara. Ma Sɔɔlu u Yonatam mara ka Maakisua ka Abinadabu ka sere Esibaali.

³⁴ Yonatamwa u Meribu Baali mara. Ma Meribu Baali u maa Miseen mara.

³⁵ Be ba sāa Miseen bibu, bera Pitoni ka Meleki ka Tarea ka sere Akasi.

³⁶ Akasiwa u Yehoyada mara. Ma Yehoyada u Alemeti mara ka Asimafeti ka sere Simiri. Simiriwa u Mōsa mara.

³⁷ Ma Mōsa u Binεa mara. Ma Binεa u Rafa mara. Ma Rafa u Eleasaa mara. Ma Eleasaa u Aseli mara.

³⁸ Bibu nɔɔba tia Aseli u mara. Bera Asirikamu ka Bokuru ka Isimeeli ka Searia ka Abudiasi ka sere Hananu. Beni kpurowa ba sāa Aselin bibu.

³⁹ Aseli wi, u wɔnɔ mɔ wi ba sokumε Eseki. Bibu itawa Eseki wi, u mara. Bera Ulamu ka Yeusi ka Elifeleti.

⁴⁰ Ulaminu bibu ba kuawa wɔrugɔba ka ten towobu. Ben bibu ka ben debuminu dabi. Ba tura nge tumbu wunaa weeru ka wɔkuru (150).

Be kpuro ba sāawa Benyamεen bibun bweseru.

9

¹ Ba Isireliba kpuron yīsa yorua ben gari garin tireru sɔɔ nge mε ba ka swīine, bwese kεra ka bwese kεra.

Isireli be ba wurama yorun di

N deema ba Yudaba kpuro yoru mwa ba ka da Babiloniɔ kōsa ye ba kuan sɔ.

² Be ba gbia ba sina ben tem wusu sɔɔ, bera Isireliba ka yāku kowobu ka Lefiba ka sere Netiniba.

³ Be ba na ba sina Yerusalemu, bera Yudan bweseru ka Benyamεen bweseru ka Efaraimuguru ka Manaseguru.

⁴ Ka sere Utai wi u wāa Yudan bwese kεra sɔɔ. U sāawa Amihudun bii. Amihudu wi, u sāawa Omirin bii, Imirin debubu, Banin sikadobu, Perεsin bwese kεra sɔɔ.

⁵ Silonigibun bwese kεra sɔɔra Asaya u wāa ka win bibu. Asaya wiya u sāa win bii gbiikoo.

⁶ Serakin bwese kεra sɔɔra Yeweli ka wigibu ba wāa. Ben geera sāawa nata ka wεnε ka wɔkuru (690).

⁷ Be ba wāa Benyamεen bwese kεra sɔɔ, bera Salu, Mesulamun bii, Hodafian debubu, Asenuan sikadobu,

⁸ ka Yibinεa, Yoramun bii, ka Ela, Usin bii, Mikirin debubu ka Mesulamu, Sefatian bii, Rewelin debubu, Yibinian sikadobu, ka sere ben tumbu gabu.

⁹ Tɔn be kpurowa ba sāa wirugibu ben yenusɔ nge mε ba ka swīine. Ben geera sāawa nenε ka wunɔbu ka weerakuru ka nɔɔba tia (956).

¹⁰ Be ba sāa yāku kowobu, bera Yedaya ka Yoyaribu ka Yakini,

¹¹ ka Asaria. Win sikadobara Hilikiya ka Mesulamu ka Sadoku ka Merayɔtu ka sere Akitubu wi u sāa Yinni Gusunɔn sāa yerun wirugii.

¹² Adaya u maa sāa yāku kowo. Win sikadobara Yerohamu ka Pasuri ka Maakiya ka Masai ka Adieli ka Yasisia ka Mesulamu ka Mesilemiti ka Imeri.

13 Be ka begii be ba sāa wirugibu ben yenuso, ben geera sāawa tambu nōrōbu ka nata ka wunōbu ka wata (1.760). Be kpuro ba sāawa wōrugōba. Bera ba ra sōmburu ko Yinni Gusunōn sāa yerō.

14 Semaya u sāawa Lefi. Win sikadoba wee, nge me ba ka swīine. Bera Hasubu ka Asirikamu ka sere Hasabia, Merarin bwese kera sōo.

15 Be ba maa sāa Lefiba, bera Bakibakaa ka Heresi ka Galali ka Matania. Matania win sikadobara Miseen ka Sikiri ka Asafu.

16 Abudiasin tii u sāa wa Lefi. Win sikadobara Semaya ka Galali ka Yedutum. Berekia, Asan bii, Elikanan debubu wi u wāa Netofagibun temo, u maa sāawa Lefi.

17 Be ba sāa kōnnō kōsobu, bera Salumu ka Akubu ka Talumo, ka Ahimani ka begibu. Salumuwa u sāa ben wirugii.

18 Wiya u ra n wāa sina bokon kōnnōwō ge ga wāa sōo yari yeru gia sere ka giso. Be ba sāa kōnnō kōsobu Lefin bweseru sōo, bera mi.

19 Salumu, Koren bii, Abiasafun debubu, Koren sikadoba ka wigii be ba tie, bera ba ra Yinni Gusunōn kuu bekurugirun kōnnō kōsu. Ben sikadobara ba ra raa sōmbu te ko.

20 Finēsi, Eleasaan biiwa u sāa ben wirugii. Ma Yinni Gusunō u wāa ka wi.

21 Sakari, Meselemian biiwa u ra kuu bekurugii ten kōnnō kōsu.

22 Be kpuron geera sāawa mi goobu ka wōkura yiru (212). Bera ba ra kōnnōsu kōsu. Ben yīsa ba maa doke tireru sōo ka ben wusu. Dafidi ka Gusunōn sōmō Samuēliwa ba bu sōmbu te nōmu sōndia.

23 Be ka ben bibun bwesera ba ra Yinni Gusunōn sāa yee ten kōnnō si kōsu.

24 Be ba sāa yerun kōnnō si kōsu mi, ba ra n wāawa bera ka bera, sōo yari yerō ka sōo duu yerō, ka sōo yēsan nōm geuō ka yen nōm dwarō.

25 Begibu gabu ba ra ne ben mi saa ben wusun di bu ka bu sina mi alusuma tia.

26 Kōnnō kōsobun wirugibu nne be, ba sāawa Lefiba. Ba ra n wāawa ben sōmburu sōo baadomma. Bera ba ra maa sāa yerun dii sōsu ka sāa yee ten arumani kōsu.

27 Ba ra kpunewa bu ka sāa yee te sikerena. Yam mū n sāra, kpa bu ten kōnnōsu wukia.

28 Kōnnō kōso ben gaba ba ra yākurun dendi yānu kōsu. Ba ra nu gariwa bā n nu yaramō. Kpa bu maa nu gari bā n nu duusiamō.

29 Ben gaba ba ra maa sāa yerun dendi yāa ni nu tie kōsu ka sere maa som ka tam ka gum ka turare ye ba ra dōo doke ka maa turare nubu durorugia.

30 Yāku kowoba ba ra turare nubu durorugia ye ko.

31 Lefi ben turo, Matitia, Salumun bii gbiikoo, Koren bweseru sōo, wiya u ra kiranun wō.

32 Wigibu gabu Kehatin bweseru sōo, bera ba ra tōo wērarugiru baateren pēe ko, ye ba ra Yinni Gusunō yīiye.

33 Bera ba sāa Lefiban yenu yērobu. Bera ba ra maa wom kowobu kpare. Ba ra n wāawa sāa yerun dinu ganu sōo. Ba ku ra maa sōma gaa ko, yēn sō ba ra n sōmburu mō sōo sōo ka wōkuru.

34 Bera ba sāa Lefiban yenu yērobu nge me ba ka swīine. Be, ba wāawa Yerusalemuō.

Sōolun bibun bweseru

(I maa mēerio 8:29-38)

35 Yeyeli wi u Gabaoni swīi, u wāawa Gabaoniō. Win kurōn yīsira Maaka.

36 Win bii gbiikoowa Abudoni. Be ba maa tie, bera Suri ka Kisi ka Baali ka Neri ka Nadabu,

37 ka Gedori ka Akiyo ka Sakari ka sere Mikoloti.

³⁸ Mikoloti wiya u Simeamu mara. Be kpuro ba wāawa Yerusalemuo begibun bəkuo.

³⁹ Neriwa u Kisi mara. Ma Kisi u Səolu mara. Ma Səolu u Yonatam mara ka Maakisua ka Abinadabu ka sere Esibaali.

⁴⁰ Yonatamwa u Meribu Baali mara. Ma Meribu Baali u maa Misee mara.

⁴¹ Miseen biba Pitoni ka Mələki ka sere Tarea.

⁴² Akasiwa u Yara mara. Ma Yara u Alemeti mara ka Asimafeti ka sere Simiri. Simiriwa u Mosa mara. Ma Mosa u maa Bineə mara.

⁴³ Bineəwa u Refaya mara. Ma Refaya u Eleasaa mara. Ma Eleasaa u Aseli mara.

⁴⁴ Bibu nəəba tia Aseli u mara. Ben yīsa wee, Asirikamu ka Bokuru ka Isimeeli ka Searia ka Abudiasi ka sere Hananu. Be ba sāa Aselin bibu, bera mi.

DAFIDI, ISIRELIBAN SINA BOKON GARI

Səolu ka win bibun gəə

(I maa mēerio Samuēli I, 31:1-13)

10

¹ Filisitiba ba Isireliba tabu wəri. Ma Isireliban tabu kowobu ba duki sua. Filisiti be, ba bu naa gira ba go go Giliboan guuro.

² Ba maa Səolun tii ka win bibu ita Yonatam ka Abinadabu ka Maakisua naamwē. Ma ba bii be go.

³ Sannə ge, ga Səolu swīc. Ten towobu ba nūn sēenu twee ba mēera kua gem gem.

⁴ Yera u win tabu yāa səəwo səəwa u nēc, u win takobi womo u nūn ye soku kpa bango sarirugii be, bu ku raa nūn soku bu yaa kasiki.

Adama durə wi, u yina u ko mē, domi berum nūn mwa gem gem. Ma Səolu u takobi ye mwa u ka tii saka u kibarisi u taare.

⁵ Ye win tabu yāa səəwo wi, u wa ma u gu, yera u maa win takobi sua u tii soka nge mē Səolu u kua. Ma ba gu yam tem mi.

⁶ Nge mēya Səolu u ka gu ka win bibu ita be, ka win tabu yāa səəwo ka sere maa win tabu kowobu kpuro sannu.

⁷ Ye Isireli be ba wāa Yisireelin wəwəə ba nua ma ben tabu kowoba duki sua, Səolu ka win bii tən durəbu ba maa gu, yera ba ben wusu deri ba duki sua. Ma Filisitiba ba na ba sina wuu si səə.

⁸ Ye n kua sisiru Filisitiba ba na ba goo nin yānu potirimə. Yera ba Səolu ka win bibu itan gonu wa Giliboan guuro.

⁹ Ma ba Səolun wiru bura ba win tabu yānu kpuro potira. Yera ba səməbu gəra bu yen labaari kpara ben būu diaə ka ben təmbun mi, ben tem səə kpuro.

¹⁰ Yera ba win tabu yānu sua ba doke ben būu dirə. Ma ba win wiru sua ba bwē ben būu wi ba mō Dagonin dirə.

¹¹ Sanam mē Yabesi ye ya wāa Galadin temə, yen təmbu ba nua ye Filisitiba ba Səolu kua,

¹² yera be ba sāa tabu durə wərugəba ba seewa ba Səolu ka win bibun goo ni sua ba ka da Yabesiə. Ma ba ben kukunu sikua dāru garun nuurə Yabesi mi. Ma ba nəə bəkuə səə nəəba yiru.

¹³ Səolu u guwa yən sō u Yinni Gusunə tənū kam kom kua, u n win woodaba mem nəəwē. U bikiaru dawa be ba ra gəribu sokun mi.

¹⁴ U n Yinni Gusunə bikie. Ma Yinni Gusunə u dera u gu. Ma u win bandu sua u Isain bii, Dafidi wē.

*Dafidi u kua Isireliban suno
(I maa meerio Samueli II, 5:1-3)*

11

¹ Isireliba kpuro ba menna ba na Dafidin mi Heboroni. Ma ba nun sɔwa ba nee, beɛe ka wune, sa sɔawa yeɛm tem.

² Baa yellun di, saa ye Sɔlu u sɔa beɛen suno, wuna a ra sun menna a sun kpura a ka tabu da, kpa a ka maa sun wurama. Gusuno wunen Yinni u maa nun sɔwa u nee, wuna kaa ko beɛen wirugii kpa a beɛe win tɔmbu kpura.

³ Yera Isireliban guro gurobu kpuro ba na Dafidi sina bokon mi Heboroni. Ma u ka bu arukawani bokua Yinni Gusunon wuswaa Heboroni mi. Yera ba nun gum tare wirɔ, ba nun kua be, Isireliban suno nge me Yinni Gusuno u gerua saa Samuelin non di.

Dafidi u Yerusalemu wɔri

u mwa

(I maa meerio Samueli II, 5:6-10)

⁴ Sɔo teeru, Dafidi ka Isireliba kpuro ba Yerusalemu wɔri. Yerusalemu yera ba maa sokumo Yebusi. Miya Yebusiba ba wa.

⁵ Yera ba Dafidi sɔwa ba beɛ, n n kooro u duuma wuu ge sɔo.

Adama Dafidi u bu wɔri u ben wuu gb̄araruguu ge mwa. N deema gera ba maa sokumo Sion. Yen biru ba gu soka Dafidin wuu.

⁶ N deema Dafidi u raa win tabu kowobu sɔwa u nee, wi u gb̄ia u Yebusiba wɔri u kamia, yɛrowa u koo ko tabu kowobun wirugii. Ma Yoabu, Seruyan bii u gb̄ia u bu wɔri u kamia. Ma u kua wirugii.

⁷ Dafidi u da u sina wuu gb̄araruguu gen mi. Yen sɔna ba gu soka Dafidin wuu.

⁸ Ma u bani kua u ka gu sikerena. U banawa saa Milon di u ka sikerena. Ma Yoabu u maa gen mi n tie sɔnwa.

⁹ Ma Dafidin dam mu sosimo. Domi Gusuno wɔllu ka tem Yinni u wa ka wi.

Dafidin tabu kowobu

(I maa meerio Samueli II, 23:8-39)

¹⁰ Wee be ba sɔa Dafidin tabu kowobun wirugibu. Be ka Isireliba kpurowa ba nun kua sina boko nge me Yinni Gusuno u gerua win tɔmbun sɔ. Ba nun mem nɔwawa mam mam win bandun waati ye kpuro sɔo.

¹¹ Yasobeamu, Hakumanin bii u sɔa tabu kowobun wirugii ben turo. Wiya u tɔmbu gooba wunɔbu (300) go ka yaasa non teerun tabu sɔo.

¹² Yen biru Eleasaa, Dodon bii, Akosigii, u sɔawa tabu kowobu ita yen turo.

¹³ U wa ka Dafidi Pasi Damimu, sanam me Filisitiba ba menna bu ka bu tabu wɔri. Ma Isireliba ba duki Filisitiban wuswaan di. N deema gberu gara wa mi, tɛ sɔo ba ɔsu duura.

¹⁴ Yera Eleasaa ka win tɔmbu ba yɔra gbee ten suunu sɔo ba ka tu yina. Ma ba ka Filisitiba tabu kua ba bu go. Yinni Gusuno u bu nasara baka wɛ dɔma te.

¹⁵ Sɔo teeru Dafidin tabu sinambu tena ye sɔo, ben ita ba da ba nun deema Adulamun kpee wɔru, sanam me Filisitiban tabu kowobun wuuru garu ta na ta ten sansani gira Refaban wɔwa.

¹⁶ Saa ye sɔo, Dafidi u wa kpee wɔru ge sɔo, ma Filisitiban sansani ya maa gire Betelehɛmu.

¹⁷ Ma Dafidi u Betelehɛmun beke kua u nee, wara u koo ka man Betelehɛmun gb̄ara kɔnnon dɔkɔn nim naawa n nɔ.

¹⁸ Yer_a win tabu dur_obu ita be, ba da ba Filisitiban sansani ye w_ori ka dam ba Dafidi nim me takama ba ka na. Adama u n mu n_ora. U ka mu y_akuru kuawa, u Yinni Gusun_o yaria.

¹⁹ U nee, Gusun_o u man gbara bu nee, nena na nim me n_ora. Domi men s_ona ton beni ba ben w_aaru kari b_orie. Nim me, mu s_aawa nge ben yem me mu koo raa yari.

Yen s_ona u yina u mu n_o.

Yeniba kpurowa Dafidin tabu kowobu ita be, ba kua.

²⁰ Abisai, Yoabun w_on_owa u s_aa tabu sinambu tena yen wirugii. T_ombu gooba wun_obuwa (300) u go ka win yaasa. Ma u y_isiru yara wigibun suunu s_oo.

²¹ Ba n_un beere we too. Adama u n tabu dur_obu ita be tura.

²² Benaya, Kabiseeligii, Yehoyadan bii, u s_aawa tabu dur_o w_orug_o. Ma u y_isiru yara nasara dabi te u wan s_o. Wiya u M_oabuban t_ombu yiru gabu go, be ba s_e nge gbee sinansu. Wiya u maa dua d_ok_o kpiriru s_oo u gbee sun_o k_aasi mi, u go puran saa s_oo.

²³ Ma u Egibitin tabu dur_o dangii goo go. Win gunum mu s_aawa g_om soonu n_obu. Ma u yaasa neni. Yen buru ta s_aawa nge weson deka ye u ra beku yasa teke. Saa ye s_oo u n_un w_orim d_oo, bokura u neni. Ye u tura mi, ma u dur_o win yaasa ye u neni mi w_ora u ka n_un s_oka u go.

²⁴ Yeniba kpurowa Benaya Yehoyadan bii u kua. Ma u y_isiru yara tabu kowobu tena ye s_oo.

²⁵ U beere baka wa Dafidin tabu dur_obu tena ye s_oo. Adama ya n tabu dur_o gbiikobu ita begia tura. Ma Dafidi u n_un kua win tiin k_osobun wirugii.

²⁶ Dafidin tabu kowo ben gabun y_isa wee, Asaeli, Yoabun w_on_o, ka Elikanani, Dodon bii, Betelehemugii,

²⁷ ka Sam_oti, Harorigii, ka Helesi, Palonigii,

²⁸ ka Ira, Ikesin bii, Tekoagii, ka Abiesee, Anatotugii,

²⁹ ka Sibekai, Husagii, ka Ilai, Akoasigii,

³⁰ ka Maharai, Netofagii, ka Hel_edi, Baanan bii, wi u maa s_aa Netofagii,

³¹ ka Itai, Ribain bii, Gibeagii, ye ya w_aa Benyam_een tem_o, ka Benaya, Piratonigii,

³² ka Hurai, Nasale Gaasigii, ka Abieli, Arabagii,

³³ ka Asimafeti, Basarumugii, ka Eliaba, Saabonigii,

³⁴ ka Bene Hasemu, Gisonigii, ka Yonatam, Sagen bii, Hararigii,

³⁵ ka Akiamu, Sakaan bii, Hararigii, ka Elifali, Urun bii,

³⁶ ka Hefee, Mekeragii, ka Akiya, Palonigii,

³⁷ ka Hesiro, Kaameligii, ka Naarai, Esibain bii,

³⁸ ka Yoeli, Natanin m_oo, ka Mibisaa, Hagirin bii,

³⁹ ka Seleki, Am_onigii, ka Nakarai, Ber_otugii wi u ra Yoabu, Seruyan biin tabu yanu s_obe,

⁴⁰ ka Ira, ka Garebu be ba s_aa Yeteeba,

⁴¹ ka Uri, Heti, ka Sabadi, Alaigii,

⁴² ka Adina, Sisan bii, Rubenin bwese keran wirugii turo, wi u tabu kowobu tena m_o,

⁴³ ka Hanani, Maakan bii, ka Yosafati, Mitinigi,

⁴⁴ ka Osiasi, Asitar_otugii, ka Sama, ka Yeyeli be ba s_aa Hotamun bibu, Aroegibu,

⁴⁵ ka Yedieli, Simurin bii, ka win w_on_o Yoka, Tisigii,

⁴⁶ ka Elieli, Makafimugii, ka Yeribai, ka Yosafia, Elinamun bibu, ka Yitima, Moabu,

47 ka Elieli, ka Obedi, ka Yasieli, Sobagii.

12

Tabu kowo be ba ka Dafidi

nɔɔ tia kua Sɔɔlun waati

1 Sanam me Dafidi u kpikiru sua u da Sikilagiɔ u ka Sɔɔlu Kisin bii tonda, yera gaba seewa ba da win mi. Ba sɔɔawa tabu durɔ wɔrugɔba be ba sɔɔru sɔa bu ka nɔn tabu somi.

2 Ma ba tennu ka kpurantɛenu neni. Ba maa ye kpuron tobu yɛwa nɔm geu ka nɔm dware.

Be ba sɔa Benyamɛɛba, Sɔɔlun bwese kɛra sɔɔ,

3 bera tabu sunɔ Akiesɛɛ ka Yoasi be ba sɔa Sema, Gibeagiin bibu, ka Yesieli, ka Peleti be ba sɔa Asimafetin bibu, ka Beraka ka Yehu be ba sɔa Anatɔtugibu,

4 ka Yisimaya, Gabaonigii, wi u sɔa tabu sinambu tɛna yen wirugii turo,

5 ka Yeremi ka Yasieli, ka Yokanani ka Yosabadi, Gederagii,

6 ka Elusai ka Yerimati ka Bealia ka Semaria ka Sefatia, Harɔfugii,

7 ka Elikana ka Yisiya ka Asareli, ka Yoesɛɛ ka Yasobeamu, be ba sɔa Koren bwese kɛragibu,

8 ka Yoela ka Sebadia be ba sɔa Yerohamun bibu, Gedorigibu.

9 Gadiba sɔɔ, tabu durɔ wɔrugɔba ba na Dafidin mi kpee wɔru gen mi, ghaburo. Ba sɔɔawa be ba tabu tobu yɛ. Ma ba tɛrɛnu ka yaasi neni. Ba dam mɔwa nge gbee sinansu. Ma ba sɔu nge nɛm ni nu wɔa guunu wɔlɔ.

10-14 Ba sɔɔawa tɔnu wɔkura tia. Bera tabu sunɔ Eɛɛ ka Abudiasi ka Eliabu ka Misimana ka Yeremi ka Atai ka Elieli ka Yokanani ka Elisabadi ka Yeremi ka Makibanai.

15 Be ba sɔa Gadigibu ba ka sɔa tabu sinambu, bera mi. Wi u piiburu bo be sɔɔ, wiya u koo tɔmbu wunɔbu (100) tabu wɔri. Wi u maa bo, kpa u tɔmbu narɔbu (1.000) tabu wɔri.

16 Bera ba Yuudeni tɔbura wɔɔn suru gbiikoo sɔɔ, sanam me ya nim yiba sere bɔɔwɔ. Bera ba maa tɔn be ba wɔa wɔwi sɔɔ gira yen sɔɔ yari yeru gia ka yen sɔɔ duu yeru gia.

17 Benyamɛɛba ka Yudaba ben tii ba maa na Dafidin mi kpee wɔru mi.

18 Dafidi u bu sennɔ da, ma u bu sɔɔwa u nɛɛ, i n ween na nɛn mi ka bwisiku geenu, i ka man somi, kon ka bɛɛ nɔɔ tia ko. Adama i n ween na i ka man samba ko, kpa nɛn yiberɛba bu ka man go sanam me na n taarɛ gaa kue, Gusunɔ besɛn baababan Yinni u ye waawo, kpa u sun siria.

19 Yera Yinni Gusunɔn Hunde u dua Amasai, tabu sinambu tɛna yen turo sɔɔ, ma u gerua u nɛɛ, wuna sa ka yɔra, wunɛ Dafidi, Isain bii.

Wunɛ ka be ba nun somimɔn bwɛra yu kpunɔ.

Domi Gusunɔ wunen Yinni u nun faaba kua.

Ma Dafidi u bu mwa ka nuku dobu. Ma u dera ba dua win tabu sinambun wuuru sɔɔ.

20 Manasen bwese kɛran tɔmbu ba Dafidi swi sanam me wi ka Filisitiba ba dɔɔ bu ka Sɔɔlu tabu ko. Adama ba n Filisiti be somi. Domi ye Filisiti ben wirugibu ba wesiana, ba Dafidi girawa ba nɛɛ, u ko n wɔawa Sɔɔlu win yinnin biruɔ kpa u ra bu wiru bɔari.

21 Manasen bwese kɛragii be ba Dafidi swiima sanam me u gɔsirama Sikilagiɔ, bera Adina ka Yosabadi ka Yedieli ka Mikaeli ka Yosabadi goo ka

Elihu ka Silitai. Be kpuro ba sāawa Manasen bwese keran tabu kowo wuunun wirugibu.

²² Bera ba Dafidi somi domi be kpuro ba sāawa tabu durɔ wɔrugɔba ka maa tabu sinambu.

²³ Tɔɔ baatere, tɔmbu ba ra n naamɔwa Dafidin mi bu ka nɔn somi sere win tabu kowobu ba dabia ba dam kua nge Gusunɔn tabu kowobu.

Tabu sinam be ba Dafidi kua

Isireliba kpuron sunɔ

²⁴ Tabu kowo be ba na Dafidin mi Heboroniɔ bu ka nɔn Sɔɔlun bandu wesia nge mɛ Yinni Gusunɔ u gerua, ben geeru wee.

²⁵ Yudan bwese kera sɔɔ, tabu kowo be ba tɛrenu ka yaasi nɛni, ba sāawa tɔnu nɔrɔbun suba nɔɔba tia ka nɛnɛ (6.800).

²⁶ Simɛɔn bwese kera sɔɔ, be ba sāa tabu durɔ wɔrugɔba ben geera sāawa nɔrɔbun suba nɔɔba yiru ka wunɔbu (7.100).

²⁷ Lefiban bwese kera sɔɔ, tɔmbu nɔrɔbun suba nɛnɛ ka nata (4.600) ba wāa,

²⁸ ka Yehoyada, Aronin yɛnun wirugii ka win tɔmbu nɔrɔbun suba ita ka nata ka wunɔbu (3.700),

²⁹ ka Sadaku, aluwaasi kpɛmbu wi u sāa tabu durɔ wɔrugɔ ka wirugibu yɛnda yiru be ba sāa win tundon yɛnugibu.

³⁰ Benyamɛn bwese kera sɔɔ, be ba sāa Sɔɔlun mɛro bisibu, ba sāawa tɔmbu nɔrɔbun suba ita (3.000) domi ben dabira ba ka Sɔɔlu yɔra n ka saa ye girari.

³¹ Efaraimun bwese kera sɔɔ ba sāawa nɔrɔbun suba yɛndu ka nɛnɛ (20.800). Ba bu gara yenu ka yenu. Ba sāawa tabu durɔ wɔrugɔba be ba yīsiru yara.

³² Manasen bwese keran sukumgibu ba sāawa nɔrɔbun suba wɔkura nɔɔbu ka ita (18.000). Bera ba soka ka ben yīsa bu ka da bu Dafidi ko sunɔ.

³³ Isakarin bwese kera sɔɔ, ba sāawa tabu sinambu goobu (200) ka sere maa ben tɔn be ba kpare. Isakarin bwese keragii be, ba ben waatin asansi yē bu ka tubu ye Isireliba ba koo ko.

³⁴ Sabulonin bwese kera sɔɔ, ba sāawa tɔmbu nɔrɔbun suba weeraakuru (50.000) be ba tabu yē, ba maa tabu yāa bwese bweseka nɛni, ba sɔɔru kpeere bu ka tabu ko ka gɔru tia.

³⁵ Nɛfitalin bwese kera sɔɔ, ba sāawa tabu sinambu nɔrɔbu (1.000) ka sere maa tabu kowobu nɔrɔbun suba tɛna ka nɔɔba yiru (37.000) be ba tɛrenu ka yaasi nɛni.

³⁶ Danun bwese kera sɔɔ, be ba tabun sɔɔru kpeere, ba sāawa tɔmbu nɔrɔbun suba yɛnda nɔɔbu ka ita ka tɔnu nata (28.600).

³⁷ Aseɛn bwese kera sɔɔ, be ba tabu yē ma ba sɔɔru sāa bu ka tabu ko, ba sāawa tɔmbu nɔrɔbun suba weeru (40.000).

³⁸ Be ba wāa Yuudenin sɔɔ yari yeru gia, Rubeniba ka Gadigibu ka Manasen bwese keran sukumgibu ba sāawa tɔmbu nɔrɔbun suba wunaa teeru (120.000). Ba maa tabu yāa bwese bweseka mɔ.

³⁹ Tɔn be ba tabun sɔɔru sāa mi, be kpurowa ba na Heboroniɔ ka gɔru tia, kpa bu ka Dafidi ko Isireliba kpuron sunɔ. Ma Isireli be ba tie ba ka bu nɔɔ tia kua.

⁴⁰ Ma ba kua sɔɔ ita Dafidin mi, ba dimɔ ba nɔrumɔ. Domi begibu ba dīanun sɔɔru kua ben sɔ.

⁴¹ Yen biru be ba wāa ben bɔkuɔ n ka girari Isakariba, ka Sabuloniba ka sere Nɛfitaliba, ba ra ben ketekunu ka ben yooyoosu ka ben birakɔsu ka sere maa ben ketɛba dīanu sɔbimɛwa bu ka na, ka maa som ka figi gbebi, ka reseɛm gbebi, ka tam ka gūn, ka ketɛba ka yāanu dabi dabinu, domi be kpuro ba wāa nuku dobu sɔɔ.

Dafidi u Yinni Gusunən

woodan kpakororu yi

Obedi Edəmun yenuə

(I maa mɛerio Samuəli II, 6:1-11)

13

¹ Səə teeru Dafidi u tabu kowobu nərəm nərəm ka wunəm wunəm wirugibu menna ka sere maa wirugii be ba tie.

² Ma u be kpuro səəwa u nɛɛ, yeni yà n ween na Gusunə bəsən Yinnin min di, ma ya bɛɛ wɛrɛ, i de su səməbu gəri bəsɛgibun mi Isirelin tem kpuro səə, yāku kowobu ka Lefiban mi be ba wāa wuu marosə ka kpəra yənə kpə bu mɛnnama.

³ Kpə su ka Gusunə bəsən Yinnin woodan kpakoro te wurama. Domi sa n̄ ten gari kue Səəlun waati səə.

⁴ Ma tən be kpuro ba wurə bu ko mɛ. Domi gari yi, yi ka bu naəwa.

⁵ Ma Dafidi u Isireliba kpuro menna saa Sikorin di ye ya wāa Egibitiə sere ka Hamatin duu yerə kpə bu da bu Yinni Gusunən woodan kpakoro te suama Kiriati Yarimun di.

⁶ Yerə Dafidi u seewa ka Isireli be kpuro ba da Baalaə ye ba maa mə Kiriati Yarimu, Yudan temə, bu ka Yinni Gusunən woodan kpakoro te tama, tən wuswaaə ba ra Yinni Gusunən yīsiru soku, wi u ra n s̄ ten wəllə wəllun k̄səobun suunu səə.

⁷ Ma ba tu sua ba doke naa kɛkɛ kpaa gaa səə ba ka doona Aminadabun yɛnun di. Usa ka Akiyowa ba naa kɛkɛ ye kpəre.

⁸ Ma Dafidi ka Isireliba kpuro ba bu swī ba mərəkunu soomə ka ḡəgenu, ka bara kpānu, ka sekətirɛnu, ka yankokonu. Ma ba womusu mə ba yaamə ka ben dam kpuro ba ka Gusunə sāamə.

⁹ Saa yè səə ba tura Kidonin doo soo yerə, yerə kpakoro te, ta wərūmaa dəə, ma Usa u nəma demia u tu gaba.

¹⁰ Mii mii, Yinni Gusunə u ka n̄n mərəu kua. Ma u dera u wərūma kpakoro ten bəkuə u gu, yèn s̄ u tu baba.

¹¹ Dafidi u mərəu kua too yèn s̄ Yinni Gusunə u ka Usa sɛɛyasia mɛ. Ma u yam mi yīsiru k̄a Peresi Usa. Yen tubusiana Usan goo yeru. Yīsi tera ba ka mu sokumə sere ka gisən gisə.

¹² Ma Dafidi u Yinni Gusunə nasia dəma te. Yerə n dera u ka nɛɛ, aməna u koo ko u ka Yinni Gusunən woodan kpakoro te turi win yenuə.

¹³ U n̄ dere bu gina ka tu da win yenuə Yerusalemuə. U dera ba ka tu dawa Obedi Edəmu Gatigiin yenuə.

¹⁴ Ma ta kua mi suru ita. Ma Yinni Gusunə u durə wi ka win yenugibu ka maa ye u m̄ kpuro domaru kua.

Dafidi u wāa Yerusalemuə

(I maa mɛerio 3:5-9; Samuəli II, 5:11-16)

14

¹ Səə teeru, Hiram, Tirin sunə u Dafidi səməbu gəri ka dāa gea ye ba sokumə sɛduru ka dāa dākobu ka be ba ra kpenu dāku, kpə bu n̄n sina kpaaru bania.

² Dafidi u tuba ma Gusunəwa u win bandun dam siremə. Wiya u maa ban te wəllə suamə win təmbu Isireliban s̄.

³ Yen biru Dafidi u maa kurəbu gabu sua Yerusalemuə. Ma ba n̄n bii tən durəbu ka tən kurəbu marua.

⁴ Bera Samua ka Sobabu ka Natani ka Saloməə

⁵ ka Yibaa ka Elisua ka Elifeleti

⁶ ka Noga ka Nefegi ka Yafia

⁷ ka Elisama ka Beliada ka sere Elifeleti goo.

Dafidi u Filisitiba kamia

(Imaa mæerio Samuëli II, 5:17-25)

⁸ Ye Filisitiba ba nua ba Dafidi gum täre wirö u kua Isireliba kpuron sunö, yera be kpuro ba seewa ba nün wörim wee. Ye u nua me, yera u sara u da u ka bu yinna.

⁹ Saa ye söra Filisiti be, ba tunuma ba teria Refan wöwaa.

¹⁰ Ma Dafidi u Yinni Gusunö bikia u nee, n doo n Filisiti be wöri? Kaa man bu nömu beria?

Ma Yinni Gusunö u nün wisa u nee, a doo, kon nun bu nömu beria.

¹¹ Ma ba seewa ba da Baali Perasimuö. Miya Dafidi u Filisiti be go go. Ma u gerua u nee, Yinni Gusunö u nen yibereban wuuru gïa nge me nim tora ya ra guna gïe.

Yen söna ba yam mi yï siru kã Baali Perasimu.

¹² Yera Filisiti be, ba duki sua ba ben bwäarokunu deri mi. Ma Dafidi u win tömbu söwa bu nu guro bu dö menï.

¹³ Amen biru, Filisiti be, ba kpm na ba teria Refan wöwa mi.

¹⁴ Ma Dafidi u Yinni Gusunö bikia u nee, n maa doo n bu wöri? Ma Yinni Gusunö u nün wisa u nee, oo. Adama a ku da söru sörum me. A besiro kpa a da a n waa döa ye ba mö miren söwö.

¹⁵ Sanam me a naa damu damusu gasu nöömö döa wöllö, a yarima. Domi ne, Yinni Gusunöwa na nun gbiye n ka ben sansani ye wöri.

¹⁶ Ma Dafidi u kua nge me Yinni Gusunö u nün söwa. U da u Filisiti be go go saa Gabaonin di n ka da Geseeö.

¹⁷ Ma Dafidi u yï siru yara tem baama kpuro söö. Ma Yinni Gusunö u nün dam wë bwesenu kpuro söö.

15

Dafidi u Yinni Gusunön

woodan kpakororu waa yeru

söoru kua

¹ Yeniban biru, Dafidi u tii dia bania Yerusalemö. U maa Yinni Gusunön woodan kpakororu waa yeru kua mi.

² Ma u nee, Lefiba tönawa n weene bu tu söbe. Domi bera Yinni Gusunö u gösa bu ka tu söbe, kpa bu maa ten sömburu ko saa kpuro söö.

³ Ma Dafidi u Isireliba kpuro menna Yerusalemö bu ka Yinni Gusunön woodan kpakoro te da ten ayerö mi u söoru kua ten sö.

⁴ U maa yäku kowobu Aronin bweserugibu ka Lefiba menna.

⁵ Kehatin bweseru söö, Urieliwa u säa wirugii ka wigibu tönu wunaa teeru (120).

⁶ Merarin bwese kera söö, Asayawa u säa wirugii, ka wigibu tömbu goobu ka yendu (220).

⁷ Geesonin bwese kera söö, Yoeliwa u säa wirugii ka wigibu tömbu wunaa teeru ka wökuru (130).

⁸ Elisafanin bwese kera söö, Semayawa u säa wirugii ka wigibu tönu goobu (200).

⁹ Heboronin bwese kera söö, Elieliwa u säa wirugii ka wigibu tönu wene (80).

10 Usielin bwese kera sɔɔ, Aminadabuwa u sãa wirugii ka wigibu tɔnu wunɔbu ka wɔkura yiru (112).

11 Ma Dafidi u yaku kowobu Sadaku ka Abiataa soka, ka sere maa Lefi beni, Urieli ka Asaya ka Yoeli ka Semaya ka Elieli ka sere Aminadabu.

12 Ma u bu sɔɔwa u nɛɛ, bɛɛya i sãa wirugibu Isireliban bwese keri sɔɔ. Yen sɔ, i tii dɛɛrasio bɛɛ ka bɛɛn yenugibu, kpa i da i ka Gusuno bɛɛ Isireliban Yinnin woodan kpakororu suama i ka na yam mi na tu wãa yeru kua sɔɔ.

13 Yellu, Gusuno bɛɛn Yinni u sun sɛɛyasia ka gɔɔ yɛn sɔ i n̄ daa wãa mi, ma sa n̄ win wooda mem nɔɔwɛ.

14 Yera yaku kowo be, ka Lefi be, ba tii dɛɛrasia bu wa bu ka Gusuno be Isireliban Yinnin woodan kpakoro te suama.

15 Ma Lefi be, ba kpakoro te sua ba seru sɔndi ka ten dãa pɔɔsi yi ba ra ka tu sue nge me Yinni Gusuno u raa yiire bu ko saa Mɔwisin nɔɔn di.

16 Ma Dafidi u maa Lefiban wirugii be sɔɔwa u nɛɛ, bu begibu sɔɔru koosio be ba koo womusu ko ba n̄ guunu ka mɔrɔkunu ka seketirenu soomɔ ka dam bu ka nuku dobu sɔɔsi.

17 Be Lefiba ba sɔɔru koosia, bera Hemani, Yoelin bii ka win sɔm kowosii beni, Asafu, Berekian bii ka sere maa Etani, Kusayan bii, Mɛrarin bwese keragii.

18 Be ba maa swii, bera Sakari ka Bɛni ka Yaasieli ka Semiramotu ka Yehieli ka Uni ka Eliabu ka Bɛnaya ka Maaseya ka Matitia ka Elifele ka Mikineya ka Obɛdi Edamu ka sere Yeyeli. N deema beni kpuro ba sãawa kɔnnɔ kɔsobu.

19 Wom kowo be ba seketirenu soomɔ ni ba kua ka sii gandu, bera Hemani ka Asafu ka sere Etani.

20 Be ba maa guunu soomɔ ni nu gɔru yãka mɔ, bera Sakari ka Asieli ka Semiramotu ka Yehieli ka Uni ka Eliabu ka Maaseya ka sere maa Bɛnaya.

21 Matitia ka Elifele ka Mikineya ka Obɛdi Edamu ka Yeyeli ka sere Asasia, bera ba mɔrɔku serum nɔɔba itaginu soomɔ ba ka womusu swii.

22 Lefi be sɔɔ, Kenaniawa u sãa wom kowo ben wirugii. Wiya u bu womusu koosiamɔ domi u yɛru mɔ.

23 Be ba ra Yinni Gusunɔn woodan kpakoro te sɔbe, bera Berekia ka Elikana

24 ka Obɛdi Edamu ka Yehia. Yaku kowo be ba ra kɔbi so Yinni Gusunɔn woodan kpakoro ten wuswaa, bera Sebania ka Yosafati ka Nɛtanɛeli ka Amasai ka Sakari ka Bɛnaya ka sere Eliesɛɛ.

Yinni Gusunɔn

woodan kpakororu

ta tura Yerusalemu

(I maa mɛɛrio Samuɛli II, 6:12-19)

25 Dafidi ka Isireliban guro gurobu ka tabu kowobu nɔrɔm nɔrɔm wirugibu ba swaa wɔri ba ka Yinni Gusunɔn woodan kpakoro te wee Obɛdi Edamun yenun di ka nuku dobu.

26 Yinni Gusunɔ u wãa ka Lefi be ba win woodan kpakoro te sɔɔwa. Ma ba ketɛ nɔɔba yiru ka yãa kinenu nɔɔba yiru go ba ka yãkuru kua.

27 Dafidi ka Lefi be ba woodan kpakoro te sɔɔwa ka wom kowobu, ka sere Kenania wi u wom kowo be kpare, be kpuro ba yabenu sebua ni ba kua ka wɛɛ dangii. Yen biru, Dafidi u maa yaku kowon yabe tarakpe doke.

28 Isireliba kpuro ba ka Yinni Gusunɔn woodan kpakoro te na Yerusalemu. Ba kuuki mɔ nuku dobu sɔ, ma ba kɔbi ka seketirenu ka guunu ka mɔrɔkunu soomɔ.

²⁹ Ye ba ka Yinni Gusunən woodan kpakoro te duɔ Dafidin wuuɔ, yera Mikali Sɔɔlun bii tən kurɔ u mɛɛrima saa fɛnɛntin di. Ye u wa sina boko Dafidi u yɔɔkumɔ u yaamɔ, yera u nùn gema.

16

¹ Ye ba ka kpakoro te tunuma, yera ba tu doke ten ayerɔ kuu bekurugiru sɔɔ te Dafidi u kua ten sɔ. Yen biruwa u Yinni Gusunɔ yāku dɔɔ mwaararuginu ka siarabun yākunu kua.

² Ye Dafidi u yāku ni kua u kpa, yera u win tɔmbu Isireliba domaru kua ka Yinni Gusunən yīsiru.

³ Ma u be kpuro dīanu bɔnu kua, tən kurɔbu ka tən durɔbu. U baawure pɛɛ ka yaa wɔɔra wɛ ka sere maa kira te ba kua ka resɛm gbeba.

Lefiba ba Yinni Gusunɔ

siaramɔ ka womusu

(I maa mɛɛrio Womu 105:1-15; 96; 106:1,47-48)

⁴ Ma Dafidi u Lefi ben gabu sɔma wɛ woodan kpakoro ten sɔ, kpa bu ka Gusunɔ be Isireliban Yinni sɔ. Kpa bu nùn siara, kpa bu nùn bɛɛɛ wɛ.

⁵ Asafuwa u sɔa ben wirugii. Ma Sakari u sɔa win yiruse. Ma Yeyeli ka Semiramɔtu ka Yehieli ka Matitia ka Eliabu ka Benaya ka Obɛdi Edɔmu ka sere Yeyeli ba guunu ka mɔrɔkunu soomɔ. Ma Asafu u maa seketirenu soomɔ.

⁶ Ma yāku kowo beni, Benaya ka Yasieli ba kɔbi soomɔ tɔa tɔa Yinni Gusunən woodan kpakoro ten wuswaaɔ.

⁷ Tɔɔ tera Dafidi u dera Asafu ka wigibu ba Yinni Gusunɔ tɔmam torua. Ba nɛɛ,

⁸ i Yinni Gusunɔ siaro, kpa i nùn sɔ,
kpa i bwesenu nɔɔsia sɔm baka ni u kua.

⁹ I nùn tɔmɔ.

I nùn siaro ka womusu,
kpa i win sɔm maamaakiginun gari kpara.

¹⁰ I yɛɛrio win yīsi dɛɛrarun sɔ,
kpa i nuku dobu ko

bɛɛ bɛn gɔru ga nùn kasu.

¹¹ I gɔsiro Yinni Gusunɔ Dam kpurogiin mi,
kpa i nùn kasu baadomma.

¹²⁻¹³ Bɛɛ Isireliba, Yakɔbu Gusunən sɔm kowon bweseru,
bɛɛ be u gɔsa,

i yaayo sɔm maamaakigii ni u kua
ka gari yi u bɛɛ sɔɔwa.

¹⁴ Gusunɔwa u sɔa bɛsɛn Yinni.

Wiya u koo handunia kpuro siri.

¹⁵⁻¹⁶ I arukawani ye yaayo baadomma

ye u ka Aburahamu bɔkua
ka maa nɔɔ mwɛɛ te u Isaki kua.

¹⁷ U ka ye Isireliba, Yakɔbun bweseru bɔkuawa
ya n sɔa wooda sere ka baadommaɔ.

¹⁸ U nɛɛ, u koo bu Kananin tem wɛ
bu tubi di.

¹⁹ N deema sanam mɛ,

Isireliba ba n dabi,
ma ba sɔa sɔbu tem mɛ sɔɔ.

²⁰ Ba ra n daamɔwa bwese tukunun mi

ka wuu tukusə.

²¹ Adama u ñ dere goo u bu dam dɔre.
U maa sinambu sɛɛyasia ben sɔ.

²² U nɛɛ, i ku nɛn tɔn be na gɔsa baba.
I ku maa nɛn sɔmbu kɔsa kua.

²³ Yen sɔ, bɛɛ handuniagibu,
i Yinni Gusunə tɔmɔ.
I win faaban gari kpɔro tɔɔ baatere.

²⁴ I win yiikon girima ka win sɔm maamaakiginu kpɔro
bwesenu suunu sɔɔ.

²⁵ Domi Yinni Gusunə u kpā.

Wiya n weene bu siara.
U būnu kpuro nanum kere.

²⁶ Bwese tukunun būnu nu sāawa kam dirum.

Adama Yinni Gusunəwa u wɔllu kua.

²⁷ Yiiko ka girima ya wāa win wuswaaɔ.
Ma dam ka nuku dobu wāa win wāa yerɔ.

²⁸ Bɛɛ bwesenu kpuro,
i Yinni Gusunə yiiko ka bɛɛɛ wɛɛyɔ.

²⁹ I Yinni Gusunən yisuru yiiko wɛɛyɔ.

I ka nùn kɛnu daawo win sāa yerɔ.

Kpa i yiira win wuswaaɔ

i nùn sā win dɛɛrarun sɔ.

³⁰ Bɛɛ handuniagibu kpuro,

i diirio win wuswaaɔ.

Tem mu dam mɔ,

mu ñ bāarimɔ.

³¹ Wɔllu, a yɛɛrio,

kpa tem mu nuku dobu ko.

I bwesenu kpuro sɔwɔ

ma Yinni Gusunə u bandu dii.

³² Nim wɔku gu kuuki koowo,

ka ye ya wāa ge sɔɔ.

Ye ya wāa gen bera mi gia kpuro,

yu nuku dobu koowo.

³³ Dānu, i nuku doɓun kuuki koowo

Yinni Gusunən wuswaaɔ.

Domi u wee u handuniagibu siri.

³⁴ I Yinni Gusunə siaro win tɔn geerun sɔ.

Win kīru ta ñ nɔru mɔ.

³⁵ I nùn nɔɔguru sueyo i nɛɛ,

Gusunə bɛsɛn Faaba kowo, a sun faaba koowo.

A sun wɔro bwese tukunun nɔman di,

kpa a sun menna.

Saa yera sa ko nun tɔma

sa n wunen yisi dɛɛraru soku,

kpa sa n yɛɛrimɔ, sa n mɔ,

³⁶ Gusunə, Isireliban Yinni,

wuna ba ko n siaramɔ sere ka baadommaɔ.

Ma tambu kpuro ba nɛɛ, ami! I Yinni Gusunə siaro.

³⁷ Yen biru Dafidi u Asafu ka wigibu yiire ba n wāa Yinni Gusunən woodan
kpakoro ten mi, ba n sɔmburu mɔ baadomma.

³⁸ Ma u Obedi Edomu ka Hosa ka begibu gosa. Ben geera saawa tambu wata ka naba ita (68). Obedi Edomu, Yedutum bii, ka Hosa ba saawa kanno ksobu.

³⁹ Ma Dafidi u yaku kowo Sadoku ka wigibu yiire bu samburu ko gunguru wollo Gabaonio, mi ba ra Yinni Gusuno yakuru kue,

⁴⁰ ba n da nun yaku dso mwaafaruginu kue baadomma yaku yera, bururu ka yoka, kpa bu maa ko kpuro ye ya wa wooda soo ye u Isireliba we.

⁴¹ Be sora Hemani ka Yedutum ka sere be ba gosa ba ben yisa sia sia mi, bu ka Yinni Gusuno sa ba wa. Domi wi, Yinni Gusunan ton geeru ta ra n waawa sere ka baadomma.

⁴² Hemani ka Yedutum, bera ba ra kabi ka sekertirenu ka sere maa ya ni nu tien wunanosu ko, ni ba ra ka womusu ko ba n Yinni Gusuno saama. Yedutum biba ba maa saa kannon ksobu.

⁴³ Yen biru, tambu kpuro ba gasira ba wura ben yenuso. Ma Dafidi u maa da win yenuo u ka win yenugibu domaru kua.

Noo mwee te Gusuno u Dafidi

*ka win bibun bweseru kua
(I maa merio Samueli II, 7:1-17)*

17

¹ Ye Dafidi u da u sina win yenuo, yera u Gusunan somo Natani sowa u nee, n weene na n wa diru soo te ba kua ka daa gea ye ba mo seduru, kpa Gusunan woodan kpakororu ta n wa kuu bekurugiru soo?

² Ma Natani u nun wisa u nee, a doo a ko nge me a goru doke kpuro. Domi Yinni Gusuno u wa ka wune.

³ Ye n kua wakuru, yera Yinni Gusuno u Natani sowa kasiru soo u nee,

⁴ a doo a nen som kowo Dafidi sa a nee, ne, Yinni Gusuno na nun somo ma n n wi u koo man diru bania mi na ko n wa.

⁵ Domi na n sinare diru garu soo saa min di na ka Isireliba yama Egibitin di sere n ka kua giso. Adama na ra n waawa kuu bekurugiru kpa ba n ka man bosu.

⁶ Baama mi sa da ne ka Isireliba, na ra kparobu gosiwa ba n be ba tie kpare. Adama na n ben goo taare weere n nee, mban sana u n man diru banie ka daa ye ba mo seduru.

⁷ Yen sa, a doo a Dafidi nen som kowo sa a nee, ne, Gusuno wallo ka tem Yinni, na nee, ya kparabun diya na nun wunama u n ka saa nen tambu Isireliban kparo.

⁸ Na wa ka wi, baama kpuro mi u da. Meya na nun win yiberaba dera. Ma na dera u yisuru yara nge ton boko dunia soo.

⁹ Na nen tambu Isireliba ayeru kua na bu sinasia ba n ka wa mi ka bari yendu, kpa ton ksobu bu ku raa maa se bu bu noni sa

¹⁰ nge me ba bu kua yellu kparobun waati soo. Na win yiberaba kpuro sekuru doke. Ne, Yinni Gusonawa na nun somo ma kon nun ko bwese bakarun nuuru.

¹¹ Win saa ya n tura u gu, ba nun sika win baababan sika, kon win bii turo wuna u bandu di, kpa n ban ten dam sire.

¹² Bii wiya u koo man diru bania, kpa n win sina gona swi ya n dam mo sere ka baadomma.

¹³ Na kon saa nge win tundo, kpa u n maa saa nge nen bii. Na n nun nen durom wunarin nge me na mu suno wi u nun gbiye wunari.

¹⁴ Kon nun ko nen tambun suno, kpa n win ban ten dam sire sere ka baadomma.

¹⁵ Ye Natani u gari yi kpuro nua u kpa, yera u da u yi Dafidi sɔɔwa nge me Yinni Gusunɔ u nùn sɔɔsi kási te sɔɔ.

Dafidi u kanaru kua

(I maa meerio Samueli II, 7:18-29)

¹⁶ Ma Dafidi u seewa u da Yinni Gusunɔn sãa yera. U gerua u nee, Yinni Gusunɔ, na yẽ ma na ñ sãa gãanu. Nen bwesera kun maa gãanu tura. Ka me, a man kua sunɔ Yerusalemu mini.

¹⁷ Ma a ye garisi gãa piiminu wunen mi. Domi a kparam gerumɔ nge me nen bweseru ta ko n sãa sia. Ma wune wi a kpã, a man ye sɔɔmɔ ne wi na sãa tɔn diro.

¹⁸ Mba kon maa gere beere ye a man doke min sɔ. Domi a man yẽ kɔ.

¹⁹ Yinni Gusunɔ, wunen gari ka maa wunen gɔrun kɔrun saabuwa a ka man gãa baka nini kpuro kua. Ma a man nu sɔɔsi.

²⁰ Gãanu kpuro ye sa nua a kua, ya sɔɔsi ma a kpã. Goo sari wi u sãa nge wune. Wune turowa a sãa Gusunɔ.

²¹ Bweseru garu maa sari nge bese Isireliba te ta koo nee, ten bũu u tu yakama yorun di, ma u tu yĩsiru kã ta n ka sãa wigiru. Ka geema, gãa bakana a sara kua. A maa gãa maamaakiginu kua besen wuswaaɔ ye a ka bwese tukunu gira besen wuswaan di, ma a sun yakama Egibitigibun min di.

²² A wunen tɔmbu Isireliba swĩ ba n ka sãa wunegibu mam mam sere ka baadommaɔ. Ma wune Gusunɔ, a kua ben Yinni.

²³ N n men na, gari yi a gerua ne ka nen bweserun sɔ a de yi koorã sere ka baadommaɔ.

²⁴ A de wunen yĩsiru tu walle suara sere ka baadommaɔ. Kpa bu nee, wune Gusunɔ wɔllu ka tem Yinniwa a sãa Isireliban Yinni. Kpa a de nen bwese kera ya n bandu dii wunen wuswaaɔ.

²⁵ Yinni Gusunɔ, wunen tiwa a man sɔɔwa a nee, kaa de nen bibun bweseru tu bandu di nen biru. Yen sɔna na ka kãka na kana teni mɔ.

²⁶ Yinni, wuna a sãa Gusunɔ. Wuna a maa ne wunen sɔm kowo durom menin naɔ mwɛɛru kua.

²⁷ N n men na, a nen bweseru domaru kuo, kpa ta n bandu dii sere ka baadommaɔ wunen wuswaaɔ. Ye a domaru kua, ya ko n maa domaru mɔwa sere ka baadommaɔ.

Dafidi u bwese tukunu kamia

(I maa meerio Samueli II, 8:1-14)

18

¹ Yeniban biru, Dafidi u Filisitiba kamia, u bu sekuru doke. Ma u Gati ka yen baru kpaanu mwa.

² Ma u Mɔabuba kamia ba kua win yobu. Ma ba nùn wɔɔ gobi kɔsiamɔ.

³ Yen biru u Hadadesee, Soban sina boko kamia Hamatin bera gia, sanam me wi, Hadadesee u dɔɔ u win tem yasiaasia daa te ba mɔ Efaratiɔ.

⁴ Ma Dafidi u nùn tabu keke nɔrɔbu (1.000) mwaari ye dumi gawe, ka maasɔbu nɔrɔbun suba nɔɔba yiru (7.000), ka naanaakobu nɔrɔbun suba yendu (20.000). Ma u ben dumi kpuron naa sĩinu bɔɔra ma n kun mɔ wunɔbu (100) yi u tii deria.

⁵ Sirigii be ba wãa Damasio ba na bu ka Hadadesee, Soban sina boko somi. Ma Dafidi u ben tɔmbu nɔrɔbun suba yenda yiru (22.000) go.

⁶ Ma u bu kparobu yiya. Ma Sirigii be, ba kua win yobu, ba nùn wɔɔ gobi kɔsiamɔ. Yinni Gusunɔ u ra n Dafidi kɔsuwa baama kpuro mi u da.

⁷ Ma u Hadadeseen sɔm kowobun terenu mwɛɛra ni ba kua ka wura. Ma u ka nu na Yerusalemuɔ.

⁸ U maa sii gandu gurama ta kpā Tibusati ka Kunun di. Wusu yiru ye, ya sāawa Hadadesεεgisu. Sii gan teya Saloməə u ka boo kua ka gen yōratii ka maa sāa yerun dendi yānu.

⁹ Ye Tohu, Hamatin sina boko u nua ma Dafidi u Hadadesεε, Soban sina boko ka win tabu kowobu kamia,

¹⁰ yera u win bii Hadoramu gōra Dafidin mi u nūn tōbiri kpa u nūn siara yēn sō u Hadadesεε tabu wōri u kamia. Domi Tohu u raa ka Hadadesεε tabu mōwa. Ma u Dafidi gbēa mōrisia bwese bweseka ye ba kua ka wura ka sii geesu ka maa sii gandu.

¹¹ Ma Dafidi u ye kpuro yi Yinni Gusunən sō, ka maa sii geesu, ka wura ye u mwεera bwese tuku ninin min di. Niya, Edəmuba ka Məabuba ka Aməniba ka Filisitiba ka sere Amalekiba.

¹² Abisai, Seruyan bii, u Edəmuba kamia wōwəə ye ba mō Bōru. Ma u ben nōrəbun suba yəndu yiru sari (18.000) go.

¹³ Ma u kparobu yi yi Edəmu mi. Ma Edəmu be kpuro ba kua Dafidin yobu. Yinni Gusunə u ra n Dafidi kōsuwa baama kpuro mi u da.

*Dafidin səm kowobun yīsa
(I maa mεerio Samuēli II, 8:15-18)*

¹⁴ Dafidi u bandu di Isireliba kpuro səə. Ma u gea mō, u bu siriammε dee.

¹⁵ Yoabu, Seruyan biiwa u tabu kowobu kpare. Ma Yosafati, Ahiludun bii u sāa tirenun bero.

¹⁶ Sadəku, Akitubun bii, ka Abimeleki, Abiataan biiwa ba sāa yāku kowobu. Ma Safusa u sāa tire yoro.

¹⁷ Bənaya, Yehoyadan biiwa u sāa Keretiba ka Peletiban kparo. Ma Dafidin bibu ba sāa win gerunasibu.

*Ba Dafidin sina asakpəbu
sekuru doke
(I maa mεerio Samuēli II, 10:1-5)*

19

¹ Yeniban biru Nakasi, Aməniban sina boko u gu. Ma win bii u bandu kəsire kua.

² Ma Dafidi u nεε, kon Hanuni, Nakasin bii wi tən geeru kua. Domi mεya win tundo u man kua. Yera Dafidi u səmōbu gōra bu nūn nukuru yemiasia win tondon gōən sō. Ye Dafidin səmō be, ba tura Hanuni win mi, Aməniban temō bu ka nūn nukuru yemiasia,

³ yera Aməniban wirugibu ba Hanuni sōwəa ba nεε, a tamaa Dafidi u ka wunen tundo beεre wēn sōna u səmōbu gōrima bu nun nukuru yemiasia? A n yē bu ka wuu ge bukiana bu gen saria gia kpa bu gu wōrima bu kam koosian sōna səmō beni ba na wunen mi?

⁴ Yera Hanuni u Dafidin səmō be mwa u ben toba kōna ma u ben yabenu karana saa suunun di sere taanə. Ma u bu yōsu ba doona.

⁵ Ye Dafidi u nua ye n tən be deema ma u wa ba wāa seku bakaru səə, yera u gabu gōra bu ka bu yinna kpa bu bu sō bu gina doo bu sina Yerikōə sere ben toba ye, yà n kpia bu sere wurama.

*Dafidi u ka Aməniba
ka Sirigibu tabu kua
(I maa mεerio Samuēli II, 10:6-19)*

⁶ Ye Amōni be, ba wa ma ba Dafidin mōru seeyawa, yera Hanuni ka Amōni be, ba sii geesun gobi nōrōbu (1.000) mōrisia Sirigibun mi be ba wāa Mesopotamiō ka Maakaō ka sere Sobaō bu ka bu tabu kekeba ka maasōbu wēema.

⁷ Ma ba bu tabu keke nōrōbun suba tēna ka yiru (32.000) wēema, ka maa Maakan sunō ka win tabu kowobu. Ma ba na ba ben sansani gira Medebaō. Ma Amōniba ba maa yarima ben wusun di ba mēna ka tabun sōōru.

⁸ Ye Dafidi u nua mē, yera u bu Yoabu ka win tabu kowo dangibu sure.

⁹ Ma Amōniba ba yarima ba wāa wuun duu yerō. Sinam be ba maa bu somiru na, ma ba da ba yōra nēnēnka.

¹⁰ Ma Yoabu u deema u koo tabu kowa biruō ka wuswaaō. Ma u Isireliban tabu kowo dangibu sōō tabu kowo wuuru sua u Sirigibu kpare.

¹¹ Ma u maa win wōnō Abisai tabu kowo be ba tie wē bu ka Amōniba wōri.

¹² Ma u nēē, Sirigibu bā n man kamiāmō, a man somiru na. Amōniba bā n maa nun kamiāmō, kon nun somiru na.

¹³ A de a n wōrugōru mō, kpa su taa bi ko ka wōrugōru bēsen tōmbun sō ka maa Gusunō bēsen Yinnin wusun sō. Kpa Yinni Gusunō u ko ye n ko n nūn wēre.

¹⁴ Ma Yoabu ka win tōmbu ba Sirigibu tabu wōri. Ma Sirigii be, ba duki sua Yoabun wuswaan di.

¹⁵ Ye Amōniba ba wa ma Sirigibu ba duki sua, yera ben tii ba maa duki yarina Abisai, Yoabun wōnōn wuswaan di ba dua wuuō. Ma Yoabu u gōsirama Yerusalemuō.

¹⁶ Ye Sirigibu ba wa ma Isireliba ba bu kamiawa, yera ba sōmōbu gōra bu Sirigii be ba wāa daarun guru giō sokuma. Sofaki, Hadadesēen tabu kowobun wirugii u bu gbiye.

¹⁷ Ma ba ye Dafidi nōōsia. Yera u Isireliban tabu kowobu kpuro mēna, u ka bu Yuudeni tōbura, ma ba sīa ba da Sirigii ben bera giō ba bu tabu wōri ba kamiā.

¹⁸ Dafidi u ben tabu keke be dumi gawe nōrōbun suba nōōba yiru (7.000) kōsuka ka be ba wāa be sōō, ka naanaakobu nōrōbun suba weeru (40.000), ka sere maa ben tabu sunō Sofaki.

¹⁹ Ye Hadadesēen sōm kowobu ba wa ma Isireliba ba bu kamiawa, yera ba ka Dafidi nōō tia kua ba nūn tii wē. Saa dōma ten di, Sirigibu ba ku ra maa kā bu Amōniba somiru da.

Yoabu u Raba tabu wōri

u mwa

(I maa mēerio Samuēli II, 11:1; 12:26-31)

20

¹ Wōō kpōōn saa yē sōō sinambu ba ra tabu yari, yera Yoabu ka win tabu kowo dangii be u kpare ba da ba Amōniban tem wōri ba kōsuka. Ma ba Raba tarusi ba mwa. N deema saa ye sōō, Dafidi u wāawa win yēnuō Yerusalemuō.

² Yen biruwa Dafidi u wuu gen sunōn furō wuraguu mwa. Gen bunum mu sāawa kilo tēna ka nēē. Ma ba gu kpee gobiginu gore. Ma ba gu sua ba Dafidi dokea wirō. Yen dōma te, dukia baka Dafidi u gura wuu gen min di u ka doona.

³ Ma u gen tōmbu yoo sōma koosia. Ben gaba dāa bōōrimō ka sii, gabu ka gbēē, gaba kpenu dākumō, ma gaba tem gbemō ka dākunu. Nge mēya u maa Amōniban wusu kpuron tōmbu yoo sōma koosia. Yen biru, Dafidi u gōsirama Yerusalemuō ka win tabu kowobu.

*Ba Filisitiba kamia**(I maa mæerio Samueli II, 21:18-22)*

4 Yeniban biru Isireliba ba ka Filisitiba tabu kua Geseeo. Saa ye soora Sibekai, Husagii u Sipai, Rafan bweserun turo go. Ma u Filisiti be sekuru doke.

5 Yen biru tabu maa seewa Isireliba ka Filisitiban suunu soo. Yera Elikanani Yairin bii, u Lasimi, Goliati, Gatigiin wono go. Lasimi win yaasan buru ta booruwa nge weson beku teketiru.

6 Isireliba ba maa ka Filisitiba tabu kua Gati mi. Miya tabu kowo goo waa u gunu too. Niki binu nooba tia tiawa u ma nomao ka naaso. Ma ni kpuro nu kua yenda nne. Win tii u saawa Rafan bweserugii.

7 U Isireliba noo kuura, ma Yonatham, Dafidin mao, Simean bii, u nun go.

8 Ton be kpuro ba saawa Rafan bweseru. Dafidi ka win tabu kowoba ba bu go Gati.

*Dafidi u dera ba Isireliba gara**(I maa mæerio Samueli II, 24:1-9)***21**

1 So teeru Setam u Isireliba seesi, ma u Dafidi borie u ka bu gari.

2 Ma Dafidi u Yoabu ka tabu kowobun wirugii be ba tie soowa u nee, bu doo bu Isireliba gari saa ben tem soo yesan nam geu gian di sere men soo yesan nam dware, kpa bu na bu nun gora tusia. Nge meya u koo ka ben geeru gia.

3 Yoabu u wisa u nee, Yinni Gusuno u de win tambu bu dabia wunam wunam subenu. Nen yinni sina boko, ton beni kpurowa ba saa wunen som kowobu. Mban sōna a maa yeni bikiamo. Mban sōna kaa bu torasia.

4 Adama sina boko u yarariwa win wooda ye soo dim dim, ye u Yoabu we mi. Ma Yoabu u da u Isireliban tem kpuro bukiana. Ma u wurama Yerusalemu.

5 U Dafidi gari yari tusia. Isireli be ba koo kpi bu tabu ko, ben geera saawa yako tia ka tambu narabun suba wunabu (1.100.000). Yudaban geera saawa narabun suba neru ka wata ka wakuru (470.000).

6 Yoabu u n Lefin bwese keragibu ka Benyamen bwese keragibu gara. Domi sina bokon wooda ye, ya n ka nun naawe.

*Yinni Gusuno u Dafidi**taafe we**(I maa mæerio Samueli II, 24:10-17)*

7 Dafidin wooda ye, ya n Yinni Gusuno dore. Ma u Isireliba seeyasia.

8 Ma Dafidi u Yinni Gusuno soowa u nee, ye na kua mi, tora bakara. A de a ne wunen som kowo suuru kua, domi wiira kookoosa na kua mi.

9 Ma Yinni Gusuno u win somo Gadi soowa u nee,

10 a doo a Dafidi so a nee, ameniwa ne, Yinni Gusuno na gerua. Na nee, wee, na nun noni swaanu ita yiye. U gosio te u ki n ka nun seeyasia.

11 Yera Gadi u da Dafidin mi, ma u nun soowa u nee, ameniwa Yinni Gusuno u gerua.

12 U nee, gooru tu wunen tem wari wo ita, n kun me wunen yibereba bu ka nun tabu ko suru ita bu kamia, n kun me Yinni Gusuno u de gon grado u kesi kesi bararu pusi Isireliban tem kpuro soo u mu kpeerasia. Noni swaanu ita ye soo, a gosio ye a ki kpa n da n ye Yinni Gusuno so, wi u man gorima.

13 Dafidi u Gadi wisa u nee, na waa nuku sankira bakanu soo. Adama n buram bo n wari Yinni Gusunan nomuo ye kon ka wari tambun nomao. Domi win wonwanda kpa.

14 Ma Yinni Gusuno u kesi kesi bararu sure Isireliba soo. Ma tambu narabun suba wata ka wakuru (70.000) ba gu.

15 Yinni Gusunə u win gərado gəra Yerusalemə u ye kpeerasia. Sanam me gərado wi, u ye kpeerasiamə, Yinni Gusunə u mɛɛra, ma u gəru gəsia kəsa yen di. Ma u win gərado wi u wuu ge kpeerasiamə mi, səwə u nɛɛ, n den tura me, a wunɛn nəmu wunə.

N deema gərado wi, u wāawa Ɔnani, Yebusin doo soo yerə.

16 Dafidi u nəni seeya u gərado wi wa u wāa wəllu ka tem baa səə, u win takobi sue Yerusalemun bera gia. Yera Dafidi ka win təmbun guro gurobu ba saaki dewa ma ba yiira ba wuswaa tem girari nuku sankiranun sə.

17 Yera Dafidi u Yinni Gusunə səwə u nɛɛ, nɛna na wooda wɛ bu tən be gari. N n mən na, nɛna na tora. Tən beni ba n gəanu kue. Yen sə, a nɛ ka nɛn yɛnugibu nəma dokeo kpa a wunɛn təmbu Isireliba deri.

Dafidi u Yinni Gusunə

yāku yeru bania

(I maa mɛɛrio Samuɛli II, 24:18-25)

18 Yinni Gusunən gərado u Gadi səwə u nɛɛ, a Dafidi səwə a nɛɛ, u doo Ɔnani, Yebusin doo soo yeru mi, u Yinni Gusunə yāku yeru bania.

19 Ma Dafidi u seewa u da nge mɛ Yinni Gusunə u Gadi səwə.

20 N deema Ɔnani u wāa win doo soo yerə ka win bibu nne ba alikama soomə. Ye u siira yera u Gusunən gərado wa ma ba da ba kukua.

21 Ma Dafidi u da Ɔnanin mi. Ye Ɔnani u Dafidi wa, yera u yarima doo soo yee ten min di u yiira win wuswaaə u siriru tem girari.

22 Ma Dafidi u nən səwə u nɛɛ, a man wunɛn doo soo yee te derio n Yinni Gusunə yāku yeru bania mi. Kpa wahala ye ya nɛn təmbu deema mi, yu kpe. Kon tu dwe ka sii geesun gobi nge mɛ kaa ten gobin geeru bure.

23 Ma u Dafidi səwə u nɛɛ, nɛn yinni sina boko, a tu suo a ka ko ye a kī. Kɛtɛba wee, a ka yāku dəə mwaararugiru ko. Naa kɛkɛba wee yi ko yāku dāa. Alikama wee a ka kɛrun yākuru ko. Ye kpuro na nun kāwa.

24 Ma Dafidi sina boko u nən wisa u nɛɛ, aawo, kon tu dwewa nge mɛ kaa ten gobin geeru bura. Na n Yinni Gusunə gəanu wɛmə ni nu sāa wunɛginu n ka nən yāku dəə mwaararugiru kua te ta n man gəanu diiri.

25 Ma Dafidi u nən wuran gobi nata (600) wɛ yam min sə.

26 Dafidi u Yinni Gusunə yāku yeru bania mi. Ma u yāku dəə mwaararuginu ka siarabun yākunu kua. Yen biru u Yinni Gusunə kana. Ma Yinni Gusunə u win kanaru mwa, u dera dəə u sarama wəllun di yāku yeru wəllu mi, u yāku ni mwa.

27 Yinni Gusunə u ka win gərado wi gari kua, ma u win takobi wesia yen karəə.

28 Saa yera Dafidi u tuba ma Yinni Gusunə u win kanaru mwa Ɔnani Yebusin doo soo yeru mi. Saa dəma ten diya u ra nən yākuru kue mi.

29 Saa ye səə, Yinni Gusunən kuu bekurugii te Məwisi u kua ghaburə, ta wāawa Gabaonin gungurə ka yāku yeru sannu mi ba ra yāku dəə mwaararuginu ko.

30 Dafidi kun kpɛ u da kuu bekurugii ten mi, u ka bikiaru ko Yinni Gusunən mi, yən sə berum nən mwa gərado win sə.

22

1 Ma Dafidi u nɛɛ, yam miniwa ba koo Yinni Gusunən sāa yeru bani. Miya yāku yera ko n maa wāa mi Isireliba ba ko n da yāku dəə mwaararuginu ko.

Dafidi u Yinni Gusunən

sāa yerun səəru mə

² Dafidi u dera ba sɔbu kpuro menna be ba wāa Isireliɔ. Ma u bu yiire bu kpee bakanu dāku bu ka Yinni Gusunɔn sāa yeru bani.

³ U maa sisu sɔuru kua siki siki bu ka kulumba seku gamboban kadiriban sɔ ka maa sɔretii. Sii gan te u menna, ta kpā sere n n̄ koorɔ bu tu yīire.

⁴ Meya u maa dāa gea ye ba m̄ sɛduruba menna siki siki sere ba n̄ kpē bu ye gari. Sidonigibu ka Tirigiba ba ka n̄n ye naawa.

⁵ Domi Dafidi u tii sɔɔwa u n̄e, win bii Salomɔɔ u sāawa bii piibu. U n̄ gina bwisi m̄. Wee sāa yee te ba koo Yinni Gusunɔ bania mi, ta ko n̄ yīiru yarawa tem kpuro sɔɔ ten giriman kpāarun s̄. Yen s̄na u kī u n̄n ten sɔɔru kua. Ma Dafidi u sɔɔru dabinu kua u sere gu.

Dafidi u Salomɔɔ yiire

u Yinni Gusunɔn sāa yee te

bani

⁶ Dafidi u win bii Salomɔɔ soka ma u n̄n yiire u n̄e, a Gusunɔ Isireliban Yinni sāa yeru bania.

⁷ Nen bii, nen tiiwa na raa ḡru doke n̄ n̄n tu bania.

⁸ Adama u man sɔɔwa u n̄e, na tɔmbun yem yari too win wuswaaɔ taa baka bi na kuan s̄. Yen s̄ n̄ n̄ ne kon n̄n sāa yeru bania mi ba ko n̄ da n̄n s̄.

⁹ Adama kon bii ma. Bii wi, u ko n̄ wāawa b̄ri yendu sɔɔ. U koo maa n̄n w̄ra win yiberɛ be ba ka n̄n sikerenen̄ n̄man di. Ba koo n̄n sokuwa Salomɔɔ. Yen tubusiana b̄ri yendu. Domi win bandun saa sɔɔ, u koo de Isireliba ba n̄ wāa b̄ri yendu sɔɔ.

¹⁰ Wiya u koo n̄n sāa yeru bania. U ko n̄ sāawa win bii, kpa wi, u n̄ maa sāa win tundo. Kpa u win bandun dam sire Isireliban suunu sɔɔ sere ka baadommaɔ.

¹¹ Tē, nen bii, Gusunɔ wunen Yinni u ko n̄ ka nun wāa. Kpa wunen wāaru tu dakaɔ da. Kpa a kpī a n̄n sāa yee te bania nge m̄e u nun yīire.

¹² U de a n̄ bwisi ka ȳru m̄ sanam m̄e u koo de a bandu di Isireliba sɔɔ, kpa a wiñ woodaba m̄em n̄ɔwa.

¹³ A n̄ Yinni Gusunɔn wooda ka win yiirebu m̄em n̄ɔwa bi u M̄wisi w̄ Isireliban s̄, saa yera ye a m̄ kpuro ya koo nun koorɔ. A n̄ gesi dam ka w̄ruḡru m̄. A ku nanda, a ku maa berum ko.

¹⁴ Wee na kookari kua na wura sɔɔru kua ya t̄nnu n̄rɔbun suba ita (3.000) kere Yinni Gusunɔn sāa yee ten s̄. Ma na sii geesu sɔɔru kua su t̄nnu n̄rɔbun suba tena (30.000) kere. Na sii gandu ka sii w̄kusu sɔɔru kua siki siki sere ba n̄ kpē bu su yīire. Meya na maa dāa ka kpenu sɔɔru kua. Adama wunen tii kaa kpī a maa sosi mi sɔɔ.

¹⁵ S̄m kowoba ko n̄ wāa wunen b̄kuɔ dabi dabinu. Bera be ba ra kpenu dāku ka be ba ra dāa dāku ka sere be ba s̄m bwese bwese kan k̄bu yē.

¹⁶ Wee a wura ka sii geesu ka sii gandu ka sii w̄kusu m̄ su n̄ geeru m̄. Tē, a seewo, kpa a s̄mbu te ko. Kpa Yinni Gusunɔ u n̄ ka nun wāa.

¹⁷ Yen biru Dafidi u Isireliban guro gurobu kpuro yiire bu win bii Salomɔɔ somi s̄mbu te sɔɔ.

¹⁸ U maa bu sɔɔwa u n̄e, Gusunɔ b̄en Yinni u wāa ka b̄e. Wiya u dera i wāa b̄ri yendu sɔɔ beri berika. Domi u man tem m̄e n̄mu beria. Ma mu kua wi ka win t̄mbugim.

¹⁹ Tē i Gusunɔ b̄en Yinni kasuo ka b̄en ḡru kpuro ka b̄en bw̄era kpuro. I seewo i win sāa yeru bani, kpa i ka win woodan̄ kpakororu ka win s̄aarun dendi yānu kpuro da mi.

23

Dafidi u dera ba Lefiba gara

1 Ye Dafidi u tãkõ kua, yera u win bii Salomõõ kua Isireliban sunõ.

2 Ma u Isireliban guro gurobu ka yãku kowobu ka Lefiba menna.

3 Ma ba Lefiba gara tia tia be ba wõõ tena mõ, ka be ba kere mε. Ma ben geera kua nãrõbun suba tena ka nãõba ita (38.000).

4 Ma Dafidi u tãmbu nãrõbun suba yenda nne (24.000) gõsa be sãõ, be ba ko n da Yinni Gusunõn sãa yee ten bana nãni doke, ka tãmbu nãrõbun suba nãõba tia (6.000) be ba koo tãmbu kpara, kpa ba n da bu sirie.

5 U maa tãmbu nãrõbun suba nne (4.000) gõsa be ba tie sãõ, ba n da sãa yee ten kãnnõsu kõsu, kpa tãmbu nãrõbun suba nne (4.000) be ba tie ba n da Yinni Gusunõ tãmε ka dwee yãa ni wi, Dafidi u dera ba kua bu ka Yinni Gusunõ siara.

6 Ma u bu bõnu kua wuu wuuka nge mε ba ka wãa Geesõni ka Kehati ka Merari, Lefin bibun bwese kerõ sãõ.

7 Geesõnin biba Ladani ka Simeĩ.

8 Bibu itawa Ladani u mara. Bera Yehieli ka Setamu ka Yoeli. Yehieliwa u sãa ben gbiikoo.

9 Bibu itawa Simeĩ u mara. Bera Selomiti ka Hasieli ka Harani. Bera ba sãa Ladani bwese keran wirugibu.

10 Simeĩ u maa bibu nne gabu mara. Bera Yasati ka Sina ka Yeusi ka Beria.

11 Yasatiwa u sãa ben gbiikoo. Ma Sina u sãa yiruse. Yeusi ka Beria ba ñ bibu mara n dabi. Ma ba bu garisi bwese kerõ tia.

12 Bibu nnewa Kehati u mara. Bera Amuramu ka Yisehari ka Heboroni ka Usieli.

13 Amuramun biba Aroni ka Mõwisi. Ma ba Aroni ka win bibun bweseru gõsa ba yi nenem sere ka baadommaõ ba n da ka Yinni Gusunõ turare dõõ dokeye, kpa ba n da maa sãarun sãmburu ko, kpa ba n da maa tãmbu domaru kue ka Yinni Gusunõn yĩsiru.

14 Adama ba Mõwisi Gusunõn sãm kowon bibu garisawa Lefin bwese kera sãõ.

15 Mõwisin biba, Geesõmu ka Eliesεε.

16 Geesõmun bii gbiikoowa Sebueli.

17 Eliesεεn biiwa Rehabia. Bii turo win biru u ñ maa goo mara. Adama Rehabia u bibu mara ba dabi.

18 Yiseharin bii gbiikoowa Selomiti.

19 Bibu nnewa Heboroni u mara. Bera Yeriya ka Amaria ka Yasieli ka Yekameamu.

20 Bibu yiruwa Usieli u mara. Bera Misee ka Yisiya.

21 Merarin biba Makili ka Musi. Makilin biba maa Eleasaa ka Kisi.

22 Eleasaa u ñ bii tãn durõbu mara u ka gu. Bii tãn kurõba u mara. Bera ben mero bisibu Kisin bibu ba sua kurõbu.

23 Bibu itawa Musi u mara. Bera Makili ka Edεε ka Yeremõti.

24 Be ba sãa ben yennun wirugibu Lefin bibun bweseru sãõ nge mε ba ka bu tireru doke tia tia, bera mi. Bera ba ko n da sãmburu ko Yinni Gusunõn sãa yerõ saa be ba wõõ yendu mõn di n ka da be ba mε kere.

25 Domi Dafidi u raã nεε, Gusunõ Isireliban Yinni u win tãmbu bõri yendu wε. Yen biru u ko n wãawa Yerusalemuõ sere ka baadommaõ.

26 Saa ye sãõ, Lefiba ba ñ maa Yinni Gusunõn kuu bekurugiru ka ten dendi yãnu sãõmõ.

27 Dafidin yiire dãaki bin biruwa ba Lefiba gara saa be ba wõõ yendu mõn di n ka girari be ba kere mε.

²⁸ Ba bu dokewa Aronin bibun bweserun wuuru sɔɔ bu ka sɔmburu ko Yinni Gusunɔn s̄a yerun yaaraɔ ka ten dii s̄ɔsɔ. Bera ba ko n da s̄a yee ten dendi yānu kpuro d̄erasie kpa bu maa s̄oma gaa ko mi.

²⁹ Bera ba ko n da p̄ɛ ye ba ko n da Yinni Gusunɔ yiiye ko, ka sere maa som m̄e ba ko n da ka k̄ɛn̄un yākunu ko, ka p̄ɛ ye ba ku ra seeyatia doke, ka p̄ɛ ye ba ra w̄ɔ p̄erenti sɔɔ, ka kira ni ba ra s̄ome. Beya ba ko n da yeba kpuron kp̄aaru ka yen d̄ɛɛbun saria m̄ɛri.

³⁰ Ba ko n da n̄ewa s̄a yeru mi bururu ka yoka bu ka Yinni Gusunɔ t̄oma, kpa bu n̄un b̄ɛɛɛ w̄ɛ.

³¹ M̄eya ba ko n da maa n̄un yāku d̄ɔ m̄waararuginu kue baadomma t̄ɔ w̄ɛrarugiru sɔɔ, ka suru kpao ù n yara, ka t̄ɔ baka ni nu tia sɔɔ nge m̄e nin geera n̄e ka nge m̄e ba nin wooda yī.

³² Bera ba ko n da Yinni Gusunɔn kuu bekurugirun sɔmburu ko, kpa Aronin bibun bweseru tu maa win s̄a yerun sɔmburu ko.

24

Yāku kowobun wuunu

¹ Ba Aronin bibun bweseru b̄onu kua wuuru ka wuuru. Bibu nn̄ewa Aroni wi, u mara. Bera Nadabu ka Abihu ka Eleasaa ka Itamaa.

² Nadabu ka Abihu ba ḡhia ba guwa ben tundo u sere gu. Be, ba ñ bibu mara. Eleasaa ka Itamaa, be t̄ɔnawa ba yāku s̄oma kua.

³ Dafidi u Aronin bibun bweseru b̄onu kuawa nge m̄e ben baawuren sɔmbura s̄a. Sad̄oku u w̄awa Eleasaan bibun bweseru sɔɔ. Ma Akim̄ɛleki u maa w̄a Itamaan bibun bweseru sɔɔ.

⁴ N deema t̄omba dabiru bo Eleasaan bibun bweseru sɔɔ n kere Itamaan bibugiru sɔɔ. Yen s̄na ba Eleasaan bibun bweseru b̄onu kua wuuru w̄okura n̄ɔɔbu ka tia, nin baatere ka ten wirugii. Ma ba maa Itamaan bibugiru b̄onu kua wuuru n̄ɔɔba ita, nin baatere ka ten wirugii.

⁵ Ba bu b̄onu kuawa ka tete. Domi be ba s̄a s̄a yerun wirugibu ka Yinni Gusunɔn s̄aarun wirugibu, be kpuro ba s̄awa Eleasaa ka Itamaan bibun bweseru.

⁶ Tire yoro Semaya, N̄etan̄ɛlin bii, Lefin bwese kera sɔɔ, wiya u ben yīsa tireru doke sina boko ka wirugibu ka yāku kowo Sad̄oku ka Akim̄ɛleki, Abiataan bii ka yāku kowobun wirugibu ka Lefiban wirugibun wuswaaɔ. Ba Eleasaa ka Itamaan bibun bwese nin yīsa tireru dokewa ka tete. Ba ra gina Eleasaagibu ḡsiwa, yen biru kpa bu maa Itamaagibu ḡsi.

⁷⁻¹⁸ Wuuru ka wuurun wirugii be ba ḡsa ka tete, ben yīsa wee.

Yehoyaribuwa u s̄a ḡbiikoo.

Ma Yedaya u s̄a yiruse.

Ma Harimu u s̄a itase.

Ma Seorimu u s̄a nn̄ese.

Ma Maakiya u s̄a n̄ɔɔbuse.

Ma Miyamini u s̄a n̄ɔɔba tiase.

Ma Hak̄otu u s̄a n̄ɔɔba yiruse.

Ma Abiya u s̄a n̄ɔɔba itase.

Ma Yosue u s̄a n̄ɔɔba nn̄ese.

Ma Sekania u s̄a w̄okuruse.

Ma Eliasibu u s̄a w̄okura tiase.

Ma Yakimu u s̄a w̄okura yiruse.

Ma Hupa u s̄a w̄okura itase.

Ma Yesebabu u s̄a w̄okura nn̄ese.

Ma Biliga u s̄a w̄okura n̄ɔɔbuse.

Ma Imeri u s̄a w̄okura n̄ɔɔbu ka tiase.

Ma Hesiri u sāa wəkura nǎabu ka yiruse.
 Ma Hapisesi u sāa wəkura nǎabu ka itase.
 Ma Petahia u sāa wəkura nǎabu ka nnese.
 Ma Esekieli u sāa yenduse.
 Ma Yakini u sāa yenda tiase.
 Ma Gamulu u sāa yenda yiruse.
 Ma Delaya u sāa yenda itase.
 Ma Maasia u sāa yenda nnese.

¹⁹ Nge meya ba ka bu yi yi bu ka sǎmburu ko Yinni Gusunǎn sāa yerǎ. Ba ra ben sǎmburu kowa nge mε ben sikado Aroni u bu yiire bu ko. N deema Gusunǎ Isireliban Yinnin tiywa u Aroni wooda ye wε.

Lefi be ba tien yīsa

²⁰ Lefin bibun bweserun wirugii be ba tien yīsa wee.

Amuramun bibun bweseru sǎǎ, Subǎeliwa. Subǎelin bibun bweseru sǎǎ, Yesidiawa.

²¹ Rekabian bibun bweseru sǎǎ, Yisiyawa u sāa gbiikoo.

²² Yiseharin bibun bweseru sǎǎ, Selomǎtuwa. Selomǎtun bibun bweseru sǎǎ maa, Yasatiwa.

²³ Heboronin bibun bweseru sǎǎ, Yeriyaawa u sāa gbiikoo. Ma Amaria u sāa yiruse. Ma Yasieli u sāa itase. Ma Yekameamu u sāa nnese.

²⁴ Usielin bibun bweseru sǎǎ, Miseewa. Miseen bibun bweseru sǎǎ, Samiriwa.

²⁵ Yisiya, Miseen mǎǎn bibun bweseru sǎǎ, Sakariwa.

²⁶ Merarin bibun bweseru sǎǎ, Makili ka Musi ka Musin bii Yasian biba.

²⁷ Yaasiya, Merarin biin bibun bweseru sǎǎ, Sohamu ka Sakuri ka Ibiriwa.

²⁸⁻²⁹ Makilin bibun bweseru sǎǎ, Eleasaawa, wi u kun bibu mara. Kisin bibun bweseru sǎǎ, Yerameeliwa.

³⁰ Musin bibun bweseru sǎǎ, Makili ka Edeε ka Yerimǎtiwa.

Be ba sāa Lefin bibun bweserun kerǎ, bera mi.

³¹ Ben tii ba tete tobawa nge mε begibu Aronin bibun bweserugibu ba kua sina boko Dafidi ka Sadǎku ka Akimeleki ka yǎku kowobun wirugibu ka Lefiban wirugibun wuswaaǎ. Ka woro tee teya ba ka ben baawuren yīsiru tireru doke, ba n ben keranaa mεεra.

25

Wom kowobun wuunu

¹ Dafidi ka tabu sinambu ba Asafun bibun bweseru ka Hemanin bibugiru ka Yedutum bibugiru gǎsa ba yi nenem sāarun sǎ. Gari yi Gusunǎ u bu sǎǎwa, yiya ba ra ka womusu ko ka mǎrǎkunu ka guunu ka seketirenu. Be ba sǎma ye mǎ, ben yīsa wee.

² Asafun bibun bweseru sǎǎ, Sakuri ka Yosefu ka Netania ka Asarela. Ben tundo Asafuwa u ra n bu kpare. Gari yi Gusunǎ u nǎn sǎǎwa yiya u ra n ka womu mǎ nge mε sina boko u nǎn yiire.

³ Yedutum bibun bweseru sǎǎ, Gedalia ka Seri ka Esai ka Hasabia ka Matitia ka Simeīwa. Ben tundo Yedutumwa u ra n bu kpare. Gari yi Gusunǎ u nǎn sǎǎwa, yiya u ra n ka womu mǎ ka mǎrǎku, u n ka Gusunǎ siaramǎ kpa u n nǎn beεre wεεmǎ.

⁴ Hemanin bibun bweseru sǎǎ maa, Bukia ka Matania ka Usieli ka Sebueli ka Yerimǎti ka Hanania ka Hanani ka Eleata ka Gidaliti ka Romanti Esee ka Yosibekasa ka Malǎti ka Hotiri ka Makasioti.

⁵ Beni kpurowa ba sāa Hemanin bibun bweseru. Hemani wiya u ra Yinni Gusunən dam walle sue kpa u sina boko sō ye Yinni Gusunə u gerua. Hemani wi, u bii tən durəbu mara wəkura nne, bii tən kurəbu maa ita.

⁶ Tən be kpurowa ba ra womusu ko Yinni Gusunən sāa yerə ka seketirənu ka guunu ka mərəkunu kpa ben tundobu ba n bu kpare. Ba ra ben samburu kowa ka sina bokon wooda. Kpa Asafu ka Yedutum ka Hemani ba n bu gbiye.

⁷ Be ba womusu yē ka be ba bu swīi, be kpuron geera sāawa goobu ka wene ka nəɔba ita (288).

⁸ Ba tete tobawa bu ka səmburun kpunaa yi. Ba n nɛɛ, bukurowa gee, n kun mɛ biiwa gee. Meya ba n maa nɛɛ, be ba womusu yēwa gee, n kun mɛ be ba toruməwa gee.

⁹⁻³¹ Wuuru ka wuurun wirugii be ba gəsa ka tete, be wee.

Yosefu, Asafun bweseru sɔɔ, wiya u sāa gbiikoo.

Ma Gedalia u sāa yiruse.

Ma Sakuri u sāa itase.

Ma Yiseri u sāa nneɛse.

Ma Netania u sāa nəɔbuse.

Ma Bukia u sāa nəɔba tiase.

Ma Yesarela u sāa nəɔba yiruse.

Ma Esai u sāa nəɔba itase.

Ma Matania u sāa nəɔba nneɛse.

Ma Simeï u sāa wəkuruse.

Ma Asareli u sāa wəkura tiase.

Ma Hasabia u sāa wəkura yiruse.

Ma Subæli u sāa wəkura itase.

Ma Matitia u sāa wəkura nneɛse.

Ma Yereməti u sāa wəkura nəɔbuse.

Ma Hanania u sāa wəkura nəɔbu ka tiase.

Ma Yosibekasa u sāa wəkura nəɔbu ka yiruse.

Ma Hanani u sāa wəkura nəɔbu ka itase.

Ma Maləti u sāa wəkura nəɔbu ka nneɛse.

Ma Eliata u sāa yenduse.

Ma Hotiri u sāa yenda tiase.

Ma Gidaliti u sāa yenda yiruse.

Ma Makasiəti u sāa yenda itase.

Ma Romanti Eɛɛ u sāa yenda nneɛse.

Wuuru baateren wirugii ka win yɛnugibu ba ra n sāawa wəkura yiru.

26

Be ba ra sāa yerun kənnəsɔ

kəsu

¹ Ba be ba ra sāa yerun kənnəsɔ kəsu bənu kua wuu wuuka. Koren bweseru sɔɔ, Meselemia, Koren bii, Asafun debubuwa ba gəsa.

² Bibu nəɔba yiruwa u mara. Wee nge mɛ ba ka swīine. Sakari ka Yedieli ka Sebadia ka Yatinieli,

³ ka Elamu ka Yokanani ka sere Elionai.

⁴ Ba maa Obədi Edəmu gəsa. Ma Yinni Gusunə u nən domaru kua, u bibu nəɔba ita mara. Wee nge mɛ ba ka swīine. Semaya ka Yosabadi ka Yoasi ka Saka ka Netanæli,

⁵ ka Amieli ka Isakari ka sere Pelitai.

⁶ Semaya, Obədi Edəmun bii gbiikoo u bibu mara be ba kua dangibu, begibun suunu sɔɔ. Domi ba sāawa wərugəba.

⁷ Bii bera, Otini ka Refaeli ka Obedi ka Elisabadi ka sere ben wənəbu yiru beni, Elihu ka Semaya be ba sāa wərugəba.

⁸ Tən be kpurowa ba sāa Obedi Edəmun bibun bweseru. Be ka ben bibu ka ben dusibu ba sāawa wərugəba ma ba hania mə səmburu səə. Ba sāawa təmbu wata ka yiru.

⁹ Meselemian bibu ka win wənəbu ba sāawa təmbu wəkura nəəbu ka ita. Be kpuro ba sāawa wərugəba.

¹⁰⁻¹¹ Merarin bweseru səə, Hosawa ba gəsa. Bibu nnewa u mara. Bera Simiri ka Hilikiya ka Tebalia ka Sakari. Ma u Simuri kua ben wirugii bəa mē n n wi u sāa bii gbiikoo. Hosan bibu ka win wənəbu ba sāawa təmbu wəkura ita.

¹² Kənnə kəsobun wuu ni, ka nin wirugibu ka ben mero bisibu, bera ba ko n da kənnəsə kəsə Yinni Gusunən sāa yerə.

¹³ Ba kənnəsə bənu kuawa ka tete, yenu ka yenu, bibu ka bukurobu, baawure u n ka yē mi u koo kəsə.

¹⁴ Ye ba tete toba, səə yari yeru giara Selemia u wa. Ma win bii Sakari wi u sāa bwisi kəə u maa səə yəsən nəm geu gia tete di.

¹⁵ Obedi Edəmuwa u səə yəsən nəm dwardgia tete di. Ma win bii u maa yenusu tete di mi ba ra dīanu bere.

¹⁶ Supimu ka Hosawa ba kənnə ge ga wāa səə duu yeru gia tete di, ka ge ba mə Saləkəti, ga mēera swaaə ye ya dəə gunguru gia. Kəsə be, ba mēerinəwa.

¹⁷ Təə baatere Lefiba nəəba tia ba ra n wāa səə yari yeru gia, kpa təmbu nne ba n wāa səə yəsən nəm geu gia, kpa nne ba n wāa səə yəsən nəm dward kpa nne ba n maa wāa diaə mi ba ra dīanu bere. Adama ba diagii be bənu sāawa wuunu yiru, wuu teerə təmbu yiru.

¹⁸ Səə duu yeru gia, dia ye ba gəri gəri səə, təmbu yiru, swaan bera gia, maa təmbu yiru.

¹⁹ Kənnə kəsobun wuu ni ba kua Kore ka Merarin bwese kəri səə, niya mi.

Səma ye ba Lefti gabu wē

²⁰ Lefiba səə, Akiyawa u ra Yinni Gusunən sāa yerun arumani bere ka sere maa kēē ni ba ka Yinni Gusunə naawa.

²¹ Gēsənin bweseru səə, Ladanin bibun bwesera ba sāa yenu yērobu. Wee nge mē ba ka swīine.

²² Yeyeli ka win bibu Setamu ka win wənə Yoeli bera ba ra Yinni Gusunən sāa yerun arumani bere.

²³ Amuramun bweseru səə ka Yiseharin bweseru səə, ka Heboronin bweseru səə ka Usielin bweseru səə,

²⁴ Sebueli, Gēsəmun bii, Məwisin debubuwa u sāa arumanin berobun wirugii.

²⁵ Win bweseru səəra Eliesee, Gēsəmun wənən bibun bwesera wāa. Rehabia, Elieseen bii u Esai mara. Ma Esai u Yoramu mara. Ma Yoramu u Sikiri mara. Ma Sikiri u Selomiti mara.

²⁶ Arumani ye sina boko Dafidi ka yenu yērobu ka tabu kowobu nərəm nərəm ka wunən wunən wirugibu ka tabu sinambu ba ka Yinni Gusunə naawa, yera Selomiti ka wigibu ba kəsə.

²⁷ N deema arumani ye ba tabu di, yen sukuma ba ka Yinni Gusunə naawa bu ka win sāa yeru səme.

²⁸ Arumani ye Gusunən səmə Samueli ka Səəlu, Kisin bii ka Abinee, Nərin bii ka Yoabu, Seruyan bii, ba ka Yinni Gusunə naawa, Selomiti ka wigii bera ba maa ye kpuro berua.

²⁹ Kenania ka win bibu be ba wāa Yiseharin bweseru səə, bera ba ra təmbun wunanəsə ka siribu ko Isirelin temə.

³⁰ Hasabia ka tumbu nɔɔbu ka nata ka wunɔbu (1.700) gabu be ba sāa wɔrugɔba Yiseharin bweseru sɔɔ, bera ba Isireliban tem kpare mɛ mu wāa Yuudenin sɔɔ duu yeru gia. Bera ba ra maa Yinni Gusunɔn sāa yerun sɔmburu ko ka maa sina bokogiru.

³¹ Yeriya u sāa wirugii Heboronin bweseru sɔɔ. Dafidin bandun wɔɔ weeruse sɔɔra ba bwese ten tɔkan kaso kua. Ma ba wɔrugɔba wa be sɔɔ Yasɛɛ Galadin temɔ.

³² Yerian mero bisi be, ba sāawa wɔrugɔba. Be kpuro maa yenu yɛroba. Ben geera sāawa nɔɔbun suba yiru ka tumbu nata ka wunɔbu (2.700). Bera ba Yinni Gusunɔn sāa yerun sɔmburu ka maa sina bokogiru nɔmu beria bera mi Rubeniba ka Gadigibu ka Manasen bwese keran sukungiba wāa sɔɔ yari yeru gia.

27

Tabu kowobun sɔma

¹ Wee Isireli be ba sina bokon sɔmburu mɔ. Ba sāawa yenu yɛrobu ka tabu kowobu nɔɔm nɔɔm ka wunɔm wunɔm wirugibu. Bera ba ra tabu kowobun wuunu kpare be ba ra n sɔmburu naamɔ suru ka suru, wɔɔ sɔɔ. Wuuru baatere ta sāawa tumbu nɔɔbun suba yɛnda nne (24.000).

²⁻¹⁵ Wuu nin baatere ta ten wirugii mɔ.

Suru gbiikoo sɔɔ, Yasobeamu, Sabudielin bii, Perɛsin bweseru sɔɔ, wiya u wuu gbiikii ten tabu sinambu kpara.

Suru yiruse sɔɔ, Dodai, Akosigiwa u wuuru yiruse kpara. Ma Mikoloti u sāa win yiruse.

Suru itase sɔɔ, Benaya, yaku kowo Yehoyadan biiwa u wuuru itase kpara. U sāawa tabu durɔ wɔrugɔba tenan turo. Wiya u maa sāa ben wirugii. Win bii Amisabadiwa u nɔn kɔsire kua u wuu te kpara.

Suru nneɛ sɔɔ, Asaeli, Yoabun mɔɔwa u wuuru nneɛ kpara. Yen biruwa win bii Sebadia u nɔn kɔsire kua.

Suru nɔɔbuse sɔɔ, Samchutu Yisiragiwa u wuuru nɔɔbuse kpara.

Suru nɔɔba tiase sɔɔ, Yira, Ikesin bii, Tekoagiwa u wuuru nɔɔba tiase kpara.

Suru nɔɔba yiruse sɔɔ, Hlesi Palonigii, Efaraimun bwese kera sɔɔ, wiya u wuuru nɔɔba yiruse kpara.

Suru nɔɔba itase sɔɔ, Sibekai Husagii, Serakin bwese kera sɔɔ, wiya u wuuru nɔɔba itase kpara.

Suru nɔɔba nneɛ sɔɔ, Abiesɛ Anatɔtugii, Benyameɛn bwese kera sɔɔ, wiya u wuuru nɔɔba nneɛ kpara.

Suru wɔkuruse sɔɔ, Marai Netofagii, Serakin bwese kera sɔɔ, wiya u wuuru wɔkuruse kpara.

Suru wɔkura tiase sɔɔ, Benaya Piratonigii, Efaraimun bwese kera sɔɔ, wiya u wuuru wɔkura tiase kpara.

Suru wɔkura yiruse sɔɔ, Helidai Netofagii, Otiniɛlin bwese kera sɔɔ, wiya u wuuru wɔkura yiruse kpara.

Bwese kerin wirugibu

¹⁶ Wee be ba sāa Isireliban bwese kerin wirugibu.

Rubenin bwese kera sɔɔ, Eliesɛ, Sikirin biiwa u sāa wirugii.

Simeɔn bwese kera sɔɔ, Sefatia, Maakan biiwa u sāa wirugii.

¹⁷ Lefin bwese kera sɔɔ, Hasabia, Kemuelin biiwa u sāa wirugii.

Aronin bibun bweseru sɔɔ, Sadokuwa u sāa wirugii.

¹⁸ Yudan bwese kera sɔɔ, Elihu, Dafidin mero bisibu sɔɔ, wiya u sāa wirugii.

Isakaran bwese kera sɔɔ, Omiri, Mikaelin biiwa u sāa wirugii.

¹⁹ Sabulonin bwese kera sɔɔ, Yisimaya, Abudiasin biiwa u sāa wirugii.

Nefitalin bwese kera sɔɔ, Yerimɔti, Asiriɛlin biiwa u s̄aa wirugii.

²⁰ Efaraimun bibun bweseru sɔɔ, Hosee, Asasian biiwa u s̄aa wirugii.

Manasan bwese keran sukumgibu sɔɔ, be ba w̄aa s̄ɔɔ duu yeru gia, Yoeli, Pedayan biiwa u s̄aa wirugii.

²¹ Manasan bwese keran sukumgibu sɔɔ, be ba maa w̄aa s̄ɔɔ yari yeru gia, Galadin temɔ, Ido, Sakarin biiwa u s̄aa wirugii.

Benyamɛɛn bwese kera sɔɔ, Yaasiɛli, Abunɛɛn biiwa u s̄aa wirugii.

²² Danun bwese kera sɔɔ, Asarɛli, Yerohamun biiwa u s̄aa wirugii.

Tɔn beni kpurowa ba s̄aa Isireliban bwese kerin wirugibu.

²³ Dafidi u n̄ Isireliba gara be ba w̄ɔɔ yɛndu mɔ ka be ba n̄ tura mɛ, yɛn s̄ɔ Yinni Gusunɔ u n̄ɔ mwɛɛru kua ma u koo Isireliba dabiasia nge w̄ollun kperi.

²⁴ Yoabu, Seruyan biiwa u raa Isireliba garibu torua, ma ya Yinni Gusunɔ m̄ru kua. Yen s̄na u n̄ ye kurasie. Adama ba n̄ tɔn be ba gara min geeru yorua sina boko Dafidin w̄aarun faagin tireru sɔɔ.

Dafidin s̄am kowobu gabu

²⁵ Asimafeti, Abudiɛlin biiwa u ra sina bokon arumani bere.

Yonatam, Osiasin biiwa u ra maa gbean d̄ianu bere, wuu marosuginu ka baru kpaanuginu, ka sere k̄osu yenuginu.

²⁶ Esiri, Kelubun bii wiya u s̄aa be ba gbean s̄ama m̄n wirugii.

²⁷ Simeɛi, Ramagii, wiya u s̄aa resem gbaa s̄am kowobun wirugii.

Sabidi Sefamugii, wiya u s̄aa mi ba ra tam bere kpuron wirugii.

²⁸ Baali Hanani, Gedɛgii, wiya u ra d̄aa ye ba m̄ olifi ka sikam̄ore ye ya w̄aa w̄a ye ba m̄ Sefalaɔn wunanɔsu ko.

Yoasi, wiya u maa s̄aa gum beru yenun wirugii.

²⁹ Sitarai Saronigii, wiya u ra ketɛ yi ba kparam̄ Saroniɔn wunanɔsu ko.

Safati, Adilain bii, wiya u ra maa ketɛ yi ba kparam̄ w̄wi s̄ɔn wunanɔsu ko.

³⁰ Obili, Isimeɛli, wiya u ra yooyo si ba m̄n wunanɔsu ko.

Yesidia Meronɔtugii, wiya u ra maa keteku ninu ni ba m̄n wunanɔsu ko.

³¹ Yasisi Hagarenigii, wiya u ra ȳaa ni ba m̄n wunanɔsu ko.

Beni kpurowa ba sina boko Dafidin arumanin wunanɔsu m̄.

Sina bokon gerunasibu

³² Yonatam, Dafidin dusiwa u s̄aa win bwisi k̄ɛɔ. Yonatam wi, u bwisi ka ȳru m̄ too. Yehiɛli, Hakum̄nin bii wiya u s̄aa sina bokon bibun keu koosio.

³³ Ahitofeli u maa s̄aawa sina bokon bwisi k̄ɛɔ. Usai Aakigii, wiya u s̄aa sina bokon b̄ɔ kpaasi.

³⁴ Ahitofelin biru, Yehoyada, Benayan bii ka Abiataa, beya ba maa kua win bwisi k̄ɛɔbu. Ma Yoabu u s̄aa win tabu sunɔ.

28

Dafidi u Salom̄ɔ yiire

u Yinni Gusunɔn s̄aa yeru bani

¹ Dafidi u Isireliban guro gurobu kpurowa menna Yerusalem̄u ka ben bwese kerin wirugibu ka tabu kowo wuunun wirugibu ka tabu sinam be ba tabu kowobu n̄r̄ɔm n̄r̄ɔm ka wun̄ɔm wun̄ɔm kpare ka be ba sina bokon arumani ka win sabenun wunanɔsu m̄n wirugibu, ka win bibun keu koosiobu ka win sina kpaarun s̄am kowobu ka win tabu dur̄ɔ w̄ruḡɔba ka ben dangibu kpurowa gesi.

² Yera sina boko Dafidi u seewa u ȳra u n̄ɛɛ, b̄ɛɛ nen m̄ro bisibu, b̄ɛɛ nen t̄mbu kpurowa, i man swaa dakio i n̄. Wee na raa ḡru doke n Gusunɔ

bēsen Yinni diru bania mi ba koo win woodan kpakororu yi te ta sāa win naa sōnditiru, ma na sōru sāa n ka tu bani.

³ Adama u man sōwa u nēē, n n nē kon tu bani. Domi na sāawa tōnu wi u tabu kua ma u yem yari.

⁴ Wī, Gusunō bēse Isireliban Yinni u man gōsa nen tundon yēnu di n ka ko bēē Isireliban sunō sere ka baadommaa. Yellun di, Yudan bwesera u kua wirugii. Yudan bwese te sōo, ma u nen tundon yēnu gōsa. Nen tundon yēnu ge sōo, ma u man gōsa n ka bandu di bēē Isireliba sōo.

⁵ Yinni Gusunō u man bii dabiru kā. Be sōra u Salomōo gōsa u swīi bēē Isireliban sina gōna sōo, ye ya sāa wī, Yinni Gusunōgia.

⁶ U man sōwa u nēē, nen bii Salomōowa u koo nūn diru bania ka ten yaari mi ba ko n da nūn sā. Domi wiya u gōsa u n ka sāa nge win bii kpa wī, Yinni Gusunō u n maa sāa nge win tundo.

⁷ U koo win bandun dam sire sere ka baadommaa ù n win woodaba ka win yiirebu mēm nōowammē nge mē u mō gīsō.

⁸ Tē, nēgibu, na bēē yiiremō Isireliba, Gusunōn tōmbun wuswaaā ka Gusunō bēsen Yinnin tii wi u sun swaa dakin wuswaaā, i de i win wooda mēm nōowa, i ye nēnē bēēn gōrusō kpa i wa i n tem mē mō, kpa i maa bēēn bibu mu deria bu tubi di sere ka baadommaa.

⁹ Ma u maa nēē, wunē maa Salomōo nen bii, a Gusunō, nē wunen tundon Yinni gio kpa a nūn sā ka wunen gōru kpuro ka wunen bwēra kpuro. Domi wiya u ra tōmbun gōrusu ka ben bwisikunu wēeri. A n nūn kasu, u koo de a nūn wa. Adama à n nūn deri, u koo maa nun deriwa sere ka baadommaa.

¹⁰ Tē, a n yē ma Yinni Gusunō u nun gōsawa a ka nūn diru bania mi ba ko n da nūn sā. Yen sō a de a n wōrugōru mō kpa a se a sōmburu ko.

Dafidi u Salomōo

sāa yee ten kpunaa wē

¹¹ Yen biru Dafidi u win bii Salomōo sāa yee ten kpunaa wē ka ten dia ye ba gōri gorigia, ka ten arumani beru yerugia, ka dii wōrukinugia, ka dii sōokinugia, ka dii tēn mi ba koo Yinni Gusunōn woodan kpakororu yigia.

¹² Dii ten kpunaa kpurowa u nūn wē ye u raa himba sāa u ko kpuro. Yera sāa yerun yaarin kpunaa ka dia ye ya ka yi sikerenēgia ka dia yēn mi ba ko n da sāa yee ten arumani beregia, ka yēn mi ba ko n da kēnu beregia ni ba Gusunō wē,

¹³ ka nge mē ba yāku kowobu ka Lefiba bōnu kua wuu wuukagia, ka nge mē ba ko n da ben sōmburu koosinē Yinni Gusunōn sāa yerōgia, ka sere maa dendi yāa ni ba ko n da ka sōmburu kogia.

¹⁴ U nūn wura sōosi ye u koo ka dendi yāa wuraginu ko, nge mē nin baaniren bunum nē. Ma u nūn sii geesu sōosi si u koo ka dendi yāa sii geesuginu ko, nge mē nin baaniren bunum nē. Ba koo dendi yāa ni kowa nin baanire ka nin sōmburu.

¹⁵ Meya u maa bu wura ka sii geesun bunum saka wē ye ba koo ka dabu wuraginu ka sii geesuginu ko, ni kpuro ka nin fitilaba.

¹⁶ U maa nūn wura wē mēn saka ba koo ka tabulu wuragii ko mi ba ko n da Yinni Gusunō pēē yiye, ma u maa nūn sii geesu wē u ka tabulu gēē ko.

¹⁷ Yen biru u maa nūn sōosi nge mē ba koo kaato donnuginu koosina ka gbēa ka nōri yi ba kua ka wura gea ka sii geesugii, ka yin baayeren bunum,

¹⁸ ka yāku yee wuragiru mi ba ko n da turare dōo doke ka ten bunum. U maa nūn sōosi nge mē ba koo naa kēkē ka wōllun kōsobun weenasibu koosina ka wura. Yin kasi yi ko n deriwa yi n Yinni Gusunōn woodan kpakororu wukiri.

¹⁹ Ma Dafidi u nεε, Yinni Gusunən tiwa u yeniba kpuron kpunaa yorua u man wē. Ma u man yen bwisi wē n ka ye tubu.

²⁰ Yen biru, Dafidi u win bii Saloməə səwa u nεε, a tii dam kēə, kpa a n wərugəru mə, kpa a se a səmburu ko. A ku bεrum ko, a ku maa nanda. Domi Gusunə nən Yinni u ko n ka nun wāa. U n nun derimə, u n maa nun biru kisimə sere win sāa yee ten səmburu kpuro tu ka wiru goora.

²¹ Yaku kowobu ka Lefiba wee ba bənu sāa wuu wuuka bu ka Yinni Gusunən sāarun səma ko. N n sāa yee ten banan sən na, təmbu wee be ba səm bwese bwesekan kobu yē ba maa tii wē ka kīru. Be ka wirugibu ka Isireliba kpuro ba koo nun wiru kpīya.

29

Kēε ni ba wē

sāa yee ten banan sə

¹ Sina boko Dafidi u tən be ba mənne mi kpuro səwa u nεε, nən bii Saloməə wi Yinni Gusunə u gəsa, u sāawa bii piibu. U n gina təmbun kparabun bwisi mə. Səmbu te u koo maa ko ta kpā, domi sāa yee te, ta n ko n sāa tənugiru. Ta ko n sāawa Yinni Gusunəgiru.

² Na nən dam kpuro doke n ka Gusunə nən Yinni sāa yee ten banan səru ko. Dendi yāa ni ba koo ko ka wura, na nin wura yii. Ni ba koo maa ko ka sii geesu, na nin sii geesu yii. Ni ba koo maa ko ka sii gandu, na nin sii gandu yii. Ni ba koo maa ka sii wəkusu ko, na nin sii wəkusu yii. Ni ba koo maa ko ka dāa, na nin dāa yii. Ni ba koo maa ko ka kpee gobigii nən bwese bwesekaginu, na nin kpee gobiginu yii. Ma maa kpee kpiki buranu yii nu kpā.

³ Gusunə nən Yinnin sāa yee ten kīrun sə, wura ye na mə ka sii gee si na mə, ye kpurowa na wē sāa yee ten sə ye na raa səru kua yellu baasi.

⁴ Yera wura ye ya na Ofirin di tənnu wunəbu (100), ka sii geesu tənnu goobu ka weeru (240) bu ka sāa yee ten gani pote,

⁵ ka sere maa dendi yāa ni ba koo ka wura ko ka ni ba koo ka sii geesu ko, dendi yāa ni səm kowo be, ba koo gesi ko kpuro. Tē, bεε səə, wara kī u Yinni Gusunə kēru wē ka nuku tia, kpa səm kowobu bu ka ye gāa wuraginu ka sii geesuginu seku.

⁶ Yera yenu yērobu ka Isireliban bwese kerin wirugibu ka tabu kowobu nərəm nərəm ka wunəəm wunəəm wirugibu ka sina bokon səm kowobun wirugibu ba kēnu wē ka nuku tia.

⁷ Ye ba wē Yinni Gusunən sāa yee ten sə, yera wuran tənnu wunaa wata ka wəkuru ka wuran gobi nərəbun suba wəkuru (10.000) ka sii geesun tənnu gooba wunəbu (300) ka sii gandun tənnu nata (600) ka sii wəkusun tənnu nərəbun suba ita (3.000).

⁸ Be ba kpee gobiginu mə, ba nu Yeyeli, Gεεsənin bweserugii wē u doke Yinni Gusunən sāa yerun arumanin beru yero.

⁹ Tən be kpuro ba nuku dobu kua kēε ni ba Yinni Gusunə wēn sə, domi ba nu wēwa ka nuku tia. Ma sina boko Dafidin tii u nuku doo bakabu kua.

Dafidin kanaru

¹⁰ Dafidi u Yinni Gusunə siara tən be ba mənne mi kpuron wuswaaə. U nεε, i Gusunə bεsen sikado Yakəbun Yinni siaro sere ka baadommaə.

¹¹ Yinni Gusunə, wuna a kpā, a dam mə, a maa yiiko mə. A n nəru mə. Domi wuna a mə kpuro ye ya wāa wəllə ka ye ya wāa temə. Wuna a bandu dii, wuna a kpuro kere.

12 Wunen min diya dukia ka beere ya ra ne. Wuna a bandu dii kpuron walle. Wunen namuara dam kpuro mu waa. Wuna kaa kpi a gaanu kpuro walle sua kpa a nu tasisia.

13 Te, Gusuno besen Yinni, sa nun siaramo, sa maa wunen yisirun kpaaru beere weemo.

14 Ne ka nen tambu sa n gaanu tura su ka nun kenu we. Gaanu kpuro naamowa wunen min di. Ye sa maa nun weemo kpuro, wunen min diya sa ye waamo.

15 Sa besen waaaru dimowa wunen wuswaa nge sobu nge me besen sikadoba ba kua. Besen waaaru tōru kpuro koo doonawa nge saaru, yiyoɔbu sari.

16 Gusuno besen Yinni, wuna a kpuro mo. Wunen min diya arumani yeni kpuro ya wee ye sa sooru kua su ka nun diru bania te ta ko n wunen yisi deeraru soowa.

17 Gusuno nen Yinni, na ye ma wuna a ra tonun goɔru weeri, a ra maa gem ka. Wee na ka nun kee nini naawa ka goɔru deer. Na maa wa wunen ton be ba waa mini, ba nun kenu weemo ka nuku dobu.

18 Gusuno, besen sikadoba Aburahamu ka Isaki ka Yakobun Yinni, a de wunen tambun goɔrusu ka ben bwisikunu nu n saa meni baadomma, kpa ben goɔrusu su n tasa wune so.

19 Kpa a de nen bii Salomoon goɔru ga n so, u ka wunen yiirebu ka wunen soosinu ka wunen woodaba mem noowa, u ka ye kpuro samburu ko, kpa u saa yee te bani ten so na sooru yeni kpuro kua.

20 Dafidi u maa ton be ba menne mi kpuro soowa u nee, i Gusuno besen Yinni siaro.

Ma be kpuro ba Gusuno ben sikadoban Yinni siara, ba yiira win wuswaa ka maa sina bokon wuswaa.

Ba Salomoo kua sina boko

21 Yen sisiru, ba Yinni Gusuno siarabun yakunu ka yaku dso mwaararuginu kua ka kee nabo (1.000) ka ya kinenu nabo (1.000) ka ya kpeminu nabo (1.000), yaku nin baatere ka ten tam. Ma ba maa yaku dabinu ganu kua Isireliba kpuron so.

22 Yen to te, ba di ba nara Yinni Gusunan wuswaa ka nuku doo bakabu. Ma ba maa Salomoo Dafidin bii bandu dam sire ba nun gum tare wiru non yiruse Yinni Gusunan wuswaa, u ka ko kparo. Yen biru, ba maa Sadoku gum tare wiru ba nun kua yaku kowo.

23 Salomoo u sina Isireliban sina gonoo ye ya maa saa Yinni Gusungia. U kua suno win tundo Dafidin ayer. U kuura, ma Isireliba kpuro ba nun wiru kpiya.

24 Wirugibu ka tabu kowo dangibu ka mam sina boko Dafidin bii be ba tie kpuro, ba nun wiru kpiyawa.

25 Yinni Gusuno u Salomoo walle sua Isireliba kpuron suunu so. Ma u win bandu girima doke n kere sinam be ba nun gbiiye Isirelio.

Dafidin go

26 Dafidi Isain bii u bandu di Isireliba kpuro so.

27 U bandu diwa wo weeru Isireliba so. Heboronio wo naba yiru, Yerusalemoo maa wo tena ka ita.

28 Dafidi u dukia ka girima wa. U taku kuawa ko ko. Ma u gu bari yendu so. Ma win bii Salomoo u bandu kosire kua.

29 Ye sina boko Dafidi u gbia u kua, ka ye u kua daku te, ye kpuron gari yi yoru ya maa Samuelin tireru so ka Gusunan samo Natanin tireru so, ka sere maa yam wao Gadin tireru so.

³⁰ Tīre nī sōōra bā maa win bandun gari yorua ka win wōrugōru, ka ye n kōōra Isireliban temō ka tem tukumō win waati ye sōō.

ISIRELIBAN BANDUN GARI YIRUSE

Saloməon bandun faagiwa tire te, ta m̀ ka nge mē Isireliban bwese keri wəkuru ta win bii Roboamu seesi ma ta Yeroboamu kua ten sina boko. Ma Roboamu u kua Yudaba tōnan sina boko ma win bibun bwesera ban te wēenamō sere Babilonigibu ba ra ka na ba Yerusalemu wəri ba kamia.

Tire ten kpunaa

1. Saloməon bandun gari, wiru 1n di sere wiru 9.
2. Isireliban banda bōnu kua yiru, wiru 10:1n di sere wiru 11:4.
3. Yudaban bandun gari, wiru 11:5n di sere wiru 36:23.

SALOMƏO, ISIRELIBAN SINA BOKON GARI

¹ Saloməo, Dafidin biin banda dam kua domi Gusunō win Yinni u wāa ka wi, ma u nūn wolle sua.

Saloməo u bwisi kana

(Imaa mēerio Sinambu I, 3:4-15)

² Sōo teeru Saloməo u ka Isireliba kpuro gari kua ka ben tabu kowobu nōrəm nōrəm (1.000) ka wunəm wunəm sinambu ka ben siri kowobu ka ben yenu yērobu, ben wirugibu kpuro gesi.

³ U ka tōn be kpuro da Gabaoniō gungurō. N deema miya Yinni Gusunən kuu bekurugiru ta wāa te Mōwisi Gusunən sōm kowo u kua sanam mē Isireliba ba wāa gbaburō.

⁴ Adama ba Yinni Gusunən woodan kpakororu sua saa Kiriati Yarimun di ba ka da Yerusalemuō ba yi kuu bekurugirō.

⁵ N deema kuu ten wuswaaara yāku yee te Besaleli, Urin bii, Hurin debubu u kua ka sii gandu ta wāa.

Miya Saloməo ka tōn be kpuro ba bikiaru kua Yinni Gusunən mi.

⁶ Yera Saloməo u da u yākuru kua yāku yee ten mi, te ta wāa kuu bekurugii ten wuswaaō. Yāanu nōrōbuwa (1.000) u ka yāku dōō mwaararuginu kua.

⁷ Ye n kua wōkuru, yera Yinni Gusunō u Saloməo kure. Ma u nūn sōowa u nēē, a man bikio ye a kī n nun kē.

⁸ Ma Saloməo u nēē, wee a nen tundo Dafidi durom kua. Ma a man kōsire kua win ayerō.

⁹ Tē, a de wunen nōō mweeru tu yibiara te a nen tundo Dafidi kua. Domi a dera na bandu di tōn wuurun suunu sōo te ta dabi nge yani seeri.

¹⁰ Yen sō tē, a man bwisi ka laakari kēeyō, kpa n kpī n ka tōn be kpara. Ma n kun mē, wara u koo kpī u wunen tōn dabi te kpara.

¹¹ Gusunō u Saloməo sōowa u nēē, na nua ye ya wāa wunen gōruō. Wee, a n dukia ka arumani bikie, n kun mē beere, n kun mē be ba nun tusan gōō. Meya a n maa bikie wunen wāaru tu dakaa da. Adama bwisi ka laakariwa a bikia a ka nen tambu kpara bèn wōllō na dera a bandu dii.

¹² Tē, kon nun bwisi ka laakari ye wē. Ye baasi, kon maa nun dukia ka arumani ka beere wē ye sinam be ba nun gbiye ba n waare a sere bandu di. Meya wunen biru, goo kun maa ye wasi.

¹³ Yeniban biru, Saloməo u sarama gunguu ten min di, mi Yinni Gusunən kuu bekurugira wāa. Ma u wurama Yerusalemuō u bandu dii Isireliba kpuron wōllō.

Yiiko ka arumani

ye Saloməo u mō

(Imaa mēerio 9:25-28, Sinambu I, 10:26-29)

¹⁴ Saloməo u tabu keke yi dumi gawe menna nərəbu ka neeru (1.400). Ma u maa maasəbu menna nərəbun suba wəkura yiru (12.000). Ma u be kpuro yi yi wusu gasu səo ka sere maa Yerusaleməo mi win tii u wāa.

¹⁵ U dera wura ka sii geesu dabia Yerusaleməo nge kpenu. Ma u dera dāa ye ba mə sɛduru ya maa dabia baama nge dāa ye ba mə sikaməre ye ya ra n wāa Sefalan wəwəo.

¹⁶ Egibitin diya ba ra ka nùn dumi naawe. Tenkubara ba ra yi dwem de.

¹⁷ Ba ra nùn tabu keke yi dumi gawen tia dərəwa sii geesun gobi nata (600). Kpa bu maa nùn duma dərə sii geesun gobi wunaa weeru ka wəkuru. Bera ba ra maa ka Hetiban sinambu ka Sirigibun sinambu dumi daawe.

Saloməo u s̄aa yerun banan

səoru mə

(I maa mɛerio Sinambu I, 5:15-32, 7:13-14)

¹⁸ Saloməo u wooda wē bu Yinni Gusunəo diru bania, kpa bu maa win tii sina kpaaru bania.

2

¹ Yera u təmbu nərəbun suba wata ka wəkuru (70.000) gəsa be ba ko n da səmunu sue, ka təmbu nərəbun suba wene (80.000) be ba ko n da kpenu daku guunəo. Ma u maa təmbu nərəbun suba ita ka nata (3.600) gəsa be ba ko n səmbu te nən doke.

² Saloməo u Hiram, Tirin sunəo gəria u nee, nge me a raa nen tundo Dafidi dāa ye ba mə sɛduru k̄a u ka win sina kpaaru baana, nge meya nen tii na maa k̄i a man k̄ema.

³ Wee na Gusunəo nen Yinni diru baniamme ta n s̄aa wigiru. Miya ba ko n da nùn turare nubu durorugia d̄əo dokeye, kpa bu win p̄ee yi mi baadomma. Miya ba ko n da maa yaku d̄əo mwaararuginu ko bururu ka yoka, t̄əo baatere, ka t̄əo w̄erarugiru s̄əo, ka suru kpaoo baawure s̄əo, ka Yinni Gusunən t̄əo bakaru baatere s̄əo nge me ba Isireliba yen wooda wē sere ka baadommao.

⁴ Dii te, ta ko n kp̄a. Domi Gusunəo beseñ Yinni u b̄unu kpuro kp̄aaru kere.

⁵ N n men na, goo kun kp̄e u nùn diru bania. Domi baa w̄llu ka ten kp̄aaru ta n kp̄e tu nùn mwa. Yen s̄ə, wara ra n ne, Saloməo n sere ka nùn diru bania. Negia n ko mi ko na n da nùn turare d̄əo dokeye.

⁶ Yen s̄ə t̄e, wunə Hiram, a man goo m̄orisiamā wi u wura ka sii geesu ka sii gandu ka sii w̄kusun s̄əmburu ȳe ka sere beka ye ba w̄kua ka wunəm ka maa gaadura kpa u n maa ḡaanun weenasinun koku ȳe gana s̄əo, kpa bu s̄əmburu ko sannu ka nen t̄ən be ba maa ȳeru mə ba ka wāa Yerusalemu mini ka Yudan tem kpuro s̄əo. T̄ən be, ba s̄awa be nen tundo Dafidi u gəsa.

⁷ A de a man dāa ye ba mə sɛduru ka sipere ka santali m̄orisiamā Libanin di. Domi na ȳe ma wunen s̄əm kowobu ba yen burabu ȳe. Nen s̄əm kowobu ba koo bu somi s̄əmbu te s̄əo.

⁸ A de bu man dāa ye kasuama ya n kp̄a. Domi dii te na k̄i n bani mi, ta kp̄a. Ta ko n maa wā.

⁹ Saa ye s̄əo, kon wunen s̄əm kowobu alikaman som t̄ənnu nərəbun suba n̄əba tia (6.000) wē ka d̄ia bimi yi ba mə əsun som t̄ənnu nərəbun suba n̄əba tia ka tam ditiri nərəbun suba n̄ene (800.000) ka sere maa gum ditiri nərəbun suba n̄ene.

¹⁰ Ma Hiram, Tirin sunəo, u Saloməo wisa tireru s̄əo u nee, geema, ȳen s̄ə Yinni Gusunəo u win t̄əmbu k̄i, yen s̄əna u nun kua ben sunəo.

¹¹ I ka man Gusunəo Isireliban Yinni siaro wi u w̄llu ka tem taka kua. Wee u Dafidi bii bwisigii ka laakarigii k̄a wi u koo wi, Yinni Gusunəo s̄aa yeru bania ka sere maa win tiin sina kpaaru.

¹² Tē, wunε Salomə, kon səm yēro goo mərisiama. Yēro u bwisi mə too. Win yīsira Huramabi.

¹³ U sāawa kurə goon bii. Kurə wi, u sāawa Danun bweserugii. Ma win tundo u sāa Tirigii. Huramabi wi, u wura ka sii geesu ka sii gandu ka sii wəkusu ka kpenu ka dāan səmburu yē. U maa bekan səmburu yē, ye ba kua ka wēε wunəngii ka gaaduragii, ka wēε swēε ka sere maa wēε damgii. Məya u maa gāanun weenasinun kobu gani səon səmburu yē. Səmbu te ba gesi nūn nəmu səndia kpuro, u koo kpī u tu kowa. U koo səmbu te kowa ka wunen səm kowobu sannu ka sere be nen Yinni Dafidi wunen tundo u gəsa.

¹⁴ Tē, wunε maa, a sun alikama ka əsu ka gum ka tam mε mərisiama yən gari a gerua mi.

¹⁵ Bεε sa ko maa nun dāa bəoria nge mən nə a kī, kpa su ye mərisiama ka goo nimkusu sere Yafoə. Kpa wunεgibu bu maa na bu ka ye da Yerusalemuə.

¹⁶ Salomə u səbu gara be ba wāa Isireliba sə. N deema win tundo Dafidi u raa bu gara. Sə ben geera kuawa tən nərəbun suba wunaa weeru ka wəkura ita ka nata (153.600).

¹⁷ Ma u ben nərəbun suba wata ka wəkuru (70.000) gəsa ba n da səmunu sue, kpa ben nərəbun suba wεnε (80.000) ba n da kpenu dāku guunə. Ben nərəbun suba ita ka nata (3.600) ye ya tie, ba n da səm kowo be ba tie nəni doke.

Sāa yerun bana

(I maa mεerio Sinambu I, 6:1-38)

3

¹ Salomə u sāa yee ten bana torua Yerusalemuə guu te ba mə Məriyan wəllə mi ba win tundo Dafidi səsi. N deema yam mi n daa sāawa Jənani, Yebusin doo soo yeru.

² U sāa yee ten bana toruawa win bandun wə nnesen suru yirusen sə yiruse sə.

³ Ba dii te yīrawa ka yellun yīrutia ye ba ra ka gāanu yīire. Ten dēεbu bu sāawa gəm soonu wata. Ten yasum maa sāa gəm soonu yendu.

⁴ Dii ten yasum ka ten duu yee gbiikirun dēεbu n nεwa. N sāawa gəm soonu yendu. Ma ten gunum mu sāa gəm soonu wunaa teeru. Ma Salomə u ten səwə wura gea pote.

⁵ Ma u dii ten tiin gani dāa ye ba mə sipεε wukiri. Yen biru, u maa ye wura ye ya gea sāa pote. Ma u dera ba kpakpa wurusu ka yənin weenasii kua kua gani yī sə.

⁶ Ma u tu buraru kua ka kpee gobiginu. N deema wura ye u ka səma ye kpuro kua mi, ya weewa saa Paafaimun di.

⁷ U dii te wura potewa ka ten gbereba sə, ka ten kənnə suukusə ka ten ganiə, ka ten gamboba sə, ma u wəllun kəsobun weenasibu kua ten gani sə.

⁸ Ma u dii te ta dεere gem gem bana mi. Ten dēεbu ka dii ten tiin yasum mu nεwa. Mu sāawa gəm soonu yendu. Ma ten yasum maa sāa gəm soonu yendu. Ma u tu wura gea pote. Wura yen geera sāawa tənnu yendu.

⁹ Wura ye ba ka kulumba kuan geera sāawa kilon bənu. Baa ka dia ye ya wāa wəllə kpuro ba ye wura potewa.

¹⁰ U maa kəsobun weenasibu yiru kua dii te ta dεere gem gem mi sə. Ma u ye wura pote.

¹¹ Wəllun kəso ben kasa nne ye kpuron dēεbu bu sāawa gəm soonu yendu. Kasa yen tian dēεbu bu sāawa gəm soonu nəbu. Ma ben turon kase teeru ta gana girari. Ma tee teni ta ka kəso yirusegirun teeru girarinε.

¹² Ma kōso yiruse win kase teeru ta maa dii ten goo teonō girari. N deema ten yirusewa ta ka gbiikoo wigiru girarinē.

¹³ Kōso be kpuron kasa ya deriarewa. Ma yen dēebu kua gōm soonu yendu. Ma ba yō ba wuswaa tii dii ten kōnnō gia.

¹⁴ Ma u dii ten beku kareru kua ka wēē damgii yi ba wōkua ka gaadura ka wunōm ka sere maa tom. Ma ba maa kōsobun weenasibu kua beku te sō.

Dii ten ghere be ba kua

ka sii gandu

(I maa mēerio Sinambu I, 7:15-22)

¹⁵ U dii ten wuswaa ghere yiru kua. Yen baayeren gunum mu sāawa gōm soonu tena ka nōbu. Ma ba ye furōsu sōndia wōllō. Sin gunum mu sāawa gōm soonu nōbu.

¹⁶ U maa yōnin weenasii buraru garu kua nge te u raa kua sāa yeru mi. Ma u bura te doke furō sin wōllō. Ma u dāa marum gam weenasim kua wunōbu (100) u doke yōni yi sō.

¹⁷ Ma u ghere yiru ye gira sāa yee ten wuswaa. Tia nōm geuō, tia maa nōm dwarō. Ma u nōm geugia ye yīsiru kā Yakini. Ma u maa nōm dwarugia ye yīsiru kā Boasi.

4

¹ U maa yāku yeru kua ka sii gandu. Ten dēebu bu sāawa gōm soonu yendu. Ma ten yasum maa sāa gōm soonu yendu. Ma ten gunum mu sāa gōm soonu wōkuru.

Boo sii ganduguu

(I maa mēerio Sinambu I, 7:23-26)

² U boo sii ganduguu kua. Gen nōn yasum mu sāawa gōm soonu wōkuru. Gen gunum maa gōm soonu nōbu. Ma gen kekera sāa gōm soonu tena. Ga sāawa bwēereke mam mam.

³ Ba gen nō bōkan temō ketēban weenasii kua ba ka sikerena. Gōm soo teerun baa sō, ketē wōkura ba kua. Ba ketēn weenasii yi kuawa sāa yiru. Ma ye kpuro ya sāa sii bari tia ka boo sii ganduguu ge.

⁴ Ba boo ge sōndiwa ketēn weenasii wōkura yirun wōllō. Yen ita ya wuswaa kisi sō yēsān nōm geu gia, ita maa sō duu yeru gia, ita yeni maa sō yēsān nōm dwaru gia, ita ye ya maa tie, sō yari yeru gia. Ma boo ge, ga sōndi ketēn weenasii yin wōllō. Ma ketē ben biru ga wura sōwō.

⁵ Boo gen sinum mu ka nōm tararu nē. Ma ba gen nō bōka kua nge nōragia. Ma ga maa nō deriare nge biibii. Ga koo kpī gu nim mwa ditiri nōrbun suba wunaa teeru (120.000).

⁶ U wekenu wōkuru kua ma u nin nōbu yi sāa yee ten nōm geuō. Nōbu yeni maa ten nōm dwarō bu wa bu ka tii sārasia, kpa bu maa ka yāku yaa kpakia bā n yāku dō mwaararuginu mō. Boo sii ganduguu gen nima yāku kowobu ba ra ka ben nōma ka naasu kpakie.

Dendi yā ni ba kua ka sisu

(I maa mēerio Sinambu I, 7:40-51)

⁷ U maa dabu wuraginu kua wasi wōkuru. U nu kuawa nge mē ba nin wooda yi. Ma u nin nōbu yi sāa yee ten nōm geuō. Nōbu yeni maa nōm dwarō.

⁸ U tabulu wōkuru kua u yi sāa yeru mi. U nōbu yi nōm dwarō, ma u maa nōbu yi nōm geuō.

Ma u maa gbēē wuraginu kua wunōbu (100) nì sō ba ko n da yāku yaa yem doke bu ka yēka.

⁹ U yaara gaa kua yāku kowobun sō. Yen biru, u maa yaara baka gaa kua ka yen gamboba. Ma u gambo be sii gandu pote.

¹⁰ U boo sii ganduguu ge yiwa yaara yen nōm geuō sōō yari yerun nōm dwaru gia.

¹¹ Huramu u torom guratii kua ka kaatonu ka gbēa yè sōō ba ko n da yāku yaa yem doke bu ka yēka. Nge mēya u ka sōmbu te kua u kpa te sina boko Salomōō u nūn yiire u ko Yinni Gusunōn sāa yee ten sō.

¹² Wee ye u maa kua. Yera gbere yiru ka furōsu yiru si ba koo doke gbere ben wōllō ka kākōsō bwesenu yiru ye ba koo sōndi furō sin wōllō.

¹³ U maa dāa marum weenasim kua nēeru (400) kākōsō yiru yen sō. Kākōsō yiru yen baayeren sōō, dāa marum weenasim mēn sīa yiru yiruwa u kua u ka sōndi furō sin wōllō.

¹⁴ U wekenu kua wākuru ka nin sōwaritii wākuru.

¹⁵ U boo sii ganduguu kua, ka ketēn weenasii wākura yiru yi yi boo ge sōōwa.

¹⁶ U maa torom guratii kua, ka kaatonu, ka kaato donnuginu.

Dendi yāa ni sina boko Salomōō u dera Huramabi u kua mi, u nu kuawa ka sii gan te ba wōriasia.

¹⁷ U dera ba yāa ni kpuro kua ka sii gandu Yuudenin wōwaa mi sōnda wāa Sukōtu ka Seredan baa sōō.

¹⁸ Salomōō u dera ba dendi yāa ni kua nu dabi sere ba ñ maa sii gan ten bunum yīira.

¹⁹ Salomōō u maa dera ba dendi yāa ni nu tie kua. Niya yāku yee wuragii te,

ka tabulu yè sōō ba ra pēē sōndi,

²⁰ ka dabunu ka nin fitilanu ni ba kua ka wura gea. Ba koo nu sōrawa nge me sāa yerun wooda ya gerua.

²¹ U maa biibiin weenasii kua ka fitilanu ka nin bakusu. U ye kpuro kuawa ka wura gea.

²² U maa woba kua, ka nōri, ka gbēa, ka dōō guratii. Ba ye kpuro kuawa ka wura gea.

U maa dii te ta dēere gem gem gamboba ka sāa yee ten tiin kōnnōn gamboba kua ka wura.

5

¹ Ye Salomōō u sāa yee ten sōmburu kua u kpa, yera u sii geesu ka wura ka gāa ni win tundo u raa yi sāa yee ten sō kpuro gurama u doke Yinni Gusunōn arumanin beru yerō.

Ba woodan kpakororu yi

Yinni Gusunōn sāa yerō

(I maa mēerio Sinambu I, 8:1-13)

² Yen biru, Salomōō u Isireliban guro gurobu ka ben yenu yērobu ka bwese kēra baayeren wirugibu sokusia Yerusalemōō bu ka Yinni Gusunōn woodan kpakororu suama saa Dafidin sina kpaarun di te ba maa mō Siani, kpa bu tu doke sāa yeru mi.

³ Yera Isireliba kpuro ba mēna Salomōōn mi wōōn suru nōōba yiruse wi sōō ba ra tōō bakaru garu ko.

⁴ Ye ben guro guro be kpuro ba tunuma, yera Lefiba ba Yinni Gusunōn woodan kpaoro te sua,

⁵ ka win kuu bekurugii te, ka sere sāarun dendi yāa ni nu wāa te sōō kpuro. Yāku kowobu ka Lefibara ba ye kpuro suama.

⁶ Sina boko Saloməə ka Isireliba kpuro be ba mēne mi, ba na ba yōra Yinni Gusunən woodan kpakoro ten wuswaaə. Ma ba yāanu ka keṭe dabinu go ba ka yākunu kua. Sabe ni ba go mi, nu n garirə.

⁷ Ma yāku kowobu ba ka Yinni Gusunən woodan kpakoro te da ten ayerə dii te ta dēere gem gem səə. Ba tu yiwa wəllun kəsobun weenasibu yirun kasin kəkəṛə.

⁸ Kəsə be, ba kasa dēriewa ba woodan kpakoro te ka ten nenutii wukiri.

⁹ Ba koo kpī bu nenutii yi wa yi tere saa dii te ta dēere gem gem kənnən di. Domi ba yi kuawa yi dēu. Adama ba n kpē bu yi wa saa təən di. Miya kpakoro te, ta wāa sere ka gisən gisə.

¹⁰ Gāanu sari kpakoro te səə, ma n kun mə wooda wəkurun kpee bəsi yiru ye Məwisi u doke mi. Yinni Gusunəwa u nūn yi wē Horebun guurə sanam mē u ka Isireliba arukawani bəkua ye ba yarima Egibitin di.

¹¹ Yāku kowobu ba tii dēerasia. Adama ba n kue nge mē wooda ya nēe bu ko wuuru ka wuuru. Ma be kpuro ba yara sāa yee ten min di.

¹² Ma Lefiba kpuro be ba sāa wom kowobu, Asafu ka Hemani ka Yedutum ka ben bibu ka begibu kpuro ba yabenu sebua ni ba kua ka wēe damgii ba ka yā yāku yerun səə yari yeru gia ba seketirenu neni ka guunu ka mərəkunu. Ma yāku kowobu wunaa teeru ba wāa ben bəkua ba kəbi soomə.

¹³ Be ba kəbi soomə ka be ba womusu mə ba Yinni Gusunə siaramə ba mə, i Yinni Gusunə siaro, domi u sāawa tən geo, win durom mu ko n wāawa sere ka baadommaə.

Ye ba mə mē, saa yera guru wii wurora Yinni Gusunən sāa yee te wukiri.

¹⁴ Ma yāku kowobu ba kpana bu yōra bu ben səmburu ko guru wii ten sə. Domi Yinni Gusunən yiikon girima ya dii te yiba.

6

¹ Yera Saloməə u nəəguru sua u nēe, Yinni Gusunə, a bwisika a n wāa guru wii sinumguru səə.

² Adama nē, na nun wāa yee geeru bania mi kaa n wāa sere ka baadommaə.

Gari yi Saloməə

u Isireliba səəwa

(I maa mēerio Sinambu I, 8:14-21)

³ Yera sina boko Saloməə u siira Isireliba kpuron mi gia, mi ba yə. Ma u bu domaru kua.

⁴ U gerua u nēe, na Gusunə Isireliban Yinni siara. Domi u win nəə mwēeru yibia te u Dafidi nən tundo kua u nēe,

⁵ saa min di u win tambu Isireliba yarama Egibitin di, u n wuu gagu gəsa ben wusu gasu səə bu ka diru bani mi ba koo nūn sā. U n maa goo gəsa u n ka sāa win təmbun kparo.

⁶ Adama Yerusalemuwa u gəsa bu ka nūn sāa yeru bania mi. Meya u maa Dafidi gəsa u n ka sāa ben kparo.

⁷ Nən tundo Dafidi wi, u raa gōru doke u Gusunə beseən Yinni diru bania.

⁸ Ma Yinni Gusunə u nūn səəwa u nēe, ya wā ye u gōru doke u ka nūn diru bania.

⁹ Adama n n wi, u koo nūn tu bania. Win bii wi u koo ma, wiya u koo tu bani.

¹⁰ Tē, Yinni Gusunə u win nəə mwēe te yibia. Wee nē, Saloməə, na sina bese Isireliban sina gəna wəllə na kua nən tundo Dafidin kəsire. Yen biru, na Gusunə beseən Yinni dii te bania mi ba ko n da nūn sā.

11 Dii te sɔɔra na win woodan kpakororu wāa yeru kua. Kpee besi yiruwa yi wāa kpakoro te sɔɔ, yi sɔɔ ba win woodaba yorua be u besen baababa wē.

Salomɔn kanaru

(I maa mɛɛrio Sinambu I, 8:22-53)

12 Yera Salomɔɔ u yɔra Yinni Gusunɔn yāku yerun wuswaaɔ Isireliban nɔni biru, ma u nɔma yiya wɔllo u kanaru kua.

13 N deema Salomɔɔ u raa turaru garu kua ka sii gandu. Ma u tu doke sāa yerun yaara yen suunu sɔɔ. Tura ten dɛɛbu bu sāawa gɔm soonu nɔɔbu. Ten yasum maa gɔm soonu nɔɔbu. Ma ten gunum maa sāa gɔm soonu ita. Miya u yɔɔwa u yiira Isireliba kpuron wuswaaɔ. Ma u nɔma yiya wɔllo u nɛɛ,

14 Gusunɔ, besɛ Isireliban Yinni, goo maa sari nge wunɛ wɔllo ka temɔ. Wunɛn bwāa be ba nun mɛm nɔɔwammɛ ka gɔru tia, a ra arukawani ye a ka bu bɔku yibia, kpa a bu wunɛn wɔnwɔndu sɔɔsi.

15 Wee a wunɛn nɔɔ mwɛɛru yibia te a wunɛn bɔɔ Dafidi nɛn tundo kua. Ye a nùn sɔɔwa kpuro, a ye kua gisɔ ka wunɛn dam.

16 Yen sɔ, Gusunɔ besɛn Yinni, a nɔɔ mwɛɛ te yibia te a nùn kua mi. A nɛɛ, u n̄ kɔsire biamɔ win bibun bweseru sɔɔ wi u koo win bandu di, bii be, b̄a n̄ tii nɛni dee dee ben wāaru sɔɔ, ma ba nun mɛm nɔɔwammɛ nge mɛ wi, Dafidi u kua.

17 N n mɛn na, Gusunɔ besɛn Yinni, a de wunɛn gari yi a nùn sɔɔwa mi kpuro yi kooru.

18 Adama kaa sere kpī a sina tem mɛ sɔɔ ka gem? Domi wɔllo kun nun tura. Kaa sere gere dii te na nun bania mini?

19 Ka mɛ, Gusunɔ nɛn Yinni, a nɛn gere swaa dakio, kpa a nɛn kanaru nɔ te na m̄d gisɔ.

20 A de wunɛn nɔni yi n wāa dii te sɔɔ wɔkuru ka sɔɔ sɔɔ. A nɛn kanaru swaa dakio te na m̄d yam mini. Domi miya a nɛɛ, kaa tii sɔɔsi.

21 Nɛ ka wunɛn tɔmbu, s̄a n mɛnna yam mini, sa kanaru m̄d, a sun swaa dakio saa wɔllun di mi a wāa kpa a sun suuru kua.

22 Goo ù n win winsim torari, ma ba yēro tilasi kua u ka na mini u b̄ɔre yāku yero,

23 na nun kanamɔ a yēro swaa dakio wɔllun di kpa a bu siria. A tɔn k̄ɔso nùn win k̄ɔsa k̄ɔsieyo, kpa a maa gemgii nùn win gem wē.

24 Yibereba b̄a n wunɛn tɔmbu Isireliba kamia yèn s̄ɔ ba nun torari, ma ba ḡɔru ḡɔsia ba na ba nun suuru kanamɔ dii teni sɔɔ,

25 a bu swaa dakio saa wɔllun di, kpa a bu ben durum suuru kua. Kpa a de be ba yoru mwɛɛra bu wurama tem mɛ sɔɔ mɛ a raa ben baababa wē.

26 À n dera gura ya yōra yèn s̄ɔ ba nun torari, ma ba ḡɔru ḡɔsia yèn s̄ɔ a bu sekuru doke, ma ba mɛɛrima yam mini ba nun s̄aamɔ ba kanaru m̄d,

27 a bu swaa dakio saa wɔllun di, kpa a bu ben durum suuru kua. A bu swaa gea s̄ɔsio yè sɔɔ ba koo s̄i, kpa a de gura yu nɛ tem mɛ sɔɔ, mɛ besɛ wunɛn tɔmbu sa tubi di mi.

28 Ḡɔɔru tà n dua tem mɛ sɔɔ, n̄ kun mɛ k̄ɛsi k̄ɛsi bararu, n̄ kun mɛ d̄ianun ḡɔɔ, n̄ kun mɛ twee, n̄ kun mɛ k̄ɔkonu ganu ni nu ra d̄ianu sanku, n̄ kun mɛ yibereba b̄a n tem mɛn wusu tarusi, n̄ kun mɛ bara bwese bweseka yà n wunɛn tɔmbu deema, n̄ kun mɛ wahala gaa,

29 b̄a n seewa ba kanaru m̄d ma ben baawure u win toraru wura win ḡɔruɔ, ma u win nɔma suema dii tenin bera gia,

30 a bu swaa dakio saa wɔllun di mi a wāa kpa a bu suuru kua a baawure kua nge mɛ u s̄a. Domi wunɛ turowa a tɔnun ḡɔru yē.

³¹ Kpa bu nun nasia ba n sīimō wunen swēē sōō ben wāaru kpuro sōō tem me sōō, mē a ben baababa wē.

³² Ton tuko goo ù n na u ka nun sã yèn sō u nua wunen yīsira kpā, ma a dam bakam mō, ma yēro u kanaru mō dii te sōō,

³³ a nùn swaa dakio saa wöllun di mi a wāa, kpa a nùn kua ye u nun bikiamō. Kpa handunian tambu kpuro bu nun gia, kpa bu nun nasia nge me wunen tambu Isireliba ba nun nasie, kpa ba n yē ma wuna ba ra sã dii te sōō, te na bana mini.

³⁴ A n wunen tambu Isireliba wooda wē bu da bu ben yibereba tabu wōri, ma ba kanaru koosima wunen mi, ba mēerima wunen gee a gōsa, ka dii te na nun banian bera gia,

³⁵ a ben kanaru swaa dakio wöllun di kpa a bu kua dee dee.

³⁶ Bā n daa maa nun torari domi goo sari wi u ku ra tore, ma wunen mōru ya seewa, a bu yibereba nōmu sōndia, ma ba bu mwēera ba ka da ba yoru dimō turukuō ñ kun mē mi n toma,

³⁷⁻³⁸ bā n bwisika tem mi ba yoru dimō mi ma ba gōru gōsia mam mam ba nun ti wē, ma ba tem meni mēerima mē a ben baaba wē, ka wuu geni ge a gōsa ka sãa yee te na nun bania mini, bā n kanaru mō ba mō, ba nun torari, ba durum kua,

³⁹ a bu swaa dakio saa wöllun di mi a wāa kpa a bu kua dee dee, kpa a bu ben toranu kpuron suuru kua.

⁴⁰ Tē, Gusunō nen Yinni, a de a nōni wukia kpa a swaa daki kana te na mō.

⁴¹ Yinni Gusunō,

a seewo a na mi a ra wēre,
wunε ka wunen woodan kpakororu,
mi wunen dam mu ra sōōsire.
A de wunen yāku kowobu ba n faaba mō.
Kpa be ba nun mem nōwamme
ba n nuku dobu mō doo nōru sō.

⁴² Yinni Gusunō,

a ku wi a gōsa biru kisi.
A wunen durom yaayo
mē a Dafidi wunen sam kowo kua.

Sāa yee ten wukiabu

(I maa mēerio Sinambu I, 8:62-66)

7

¹ Sanam mē Salomō u kanaru kua u kpa, yera dōō u sarama wöllun di u yāku dōō mwaararugii ni ka yāku ni nu tie mwa. Ma Yinni Gusunōn yikon girima ya dii te wukiri.

² Yāku kowobu ba ñ kpā bu du Yinni Gusunōn sãa yerō, domi win yikon girima ya yiba ten mi.

³ Ye Isireliba kpuro ba dōō wi ka Yinni Gusunōn yikon girima ye wa ya sarama ya wāa sãa yee ten wöllō, yera ba yiira ba siriru tem girari turarun wöllō te ba kua ka kpenu. Ma ba Yinni Gusunō siaramō ba mō, Yinni Gusunō u sãawa tōn geo. Win durom mu ra n wāawa sere ka baadommaa.

⁴ Isireliba kpuro ka sina boko ba yākunu kua Yinni Gusunōn wuswaaō.

⁵ Yen dōma te, Salomō u naa kinenu nōrōbun suba yenda yiru (22.000) go ka yāanu nōrōbun suba wunaa teeru (120.000). Nge mēya ba ka sãa yee te wukia.

⁶ Yāku kowobu ba yō ben ayenō, ma Lefiba ba dwee yānu soomō, ni sina boko Dafidi u dera ba kua bu ka Yinni Gusunō sã. N deema u raa bu yiire bu

womu geni ko bu neε, Gusunon durom mu ko n wāawa sere ka baadommoa. Ma yāku kowobu ba kabi soomō Isireliba kpuron wuswaa mi ba yō.

⁷ Salomō u sāa yee ten yaaran suunu deerasia ye ya wāa sāa yee ten tii tiin wuswaa. Domi miya u yāku dōo mwaararuginu ka siarabun yāku kua yēn sō yāku yee te ba kua ka sii gandū ten ayera kun tura bu ka yāku ni kpuro ko mi.

⁸ Salomō ka Isireliba kpuro ba tōo baka te diwa sere sōo nōba yiru. Ma tōn dabiru ta na saa Hamatin tem kpuron di, n ka girari Egibitin daaru gian di.

⁹ Sōo nōba itase, ba maa menna be kpuro ba yāku yee te deerasia ba yi nenem. Ba ye kuawa sōo nōba yiru. Yen biruwa ba maa tōo bakarun tii di sere sōo nōba yiru.

¹⁰ Wōon suru nōba yirusen sōo yenda itase sōora Salomō u dera tamba wura ben yenusō. Ma ba nuku dobu mō durom me Gusunō u Dafidi ka Salomō ka sere win tambu Isireliba kuan sō.

Yinni Gusunō

u kpaam Salomō kure

(Imaa mēerio 1:7-12, Sinambu I, 9:1-9)

¹¹ Sanam me Salomō u Yinni Gusunon sāa yeru ka win tiin sina kpaaru bana u kpa, ma ye kpuro ya koorā, ye u gōru doke u ko Yinni Gusunon sāa yerō ka sere maa win tiin sina kpaarō,

¹² yera Yinni Gusunō u nūn kure wōkuru. Ma u nūn sōowa u neε, na wunen kanaru nua. Na yam mi gōsa. Miya ba ko n da man yāku kua.

¹³ Nā n wōllu kenua, ma gura kun maa nemō, n kun me na dera twee yi tem me wukiri yi men dīanu di, n kun me nā n men tambu kēsi kēsi baranu sure,

¹⁴ sāa ye sōo, beε be i sāa nen tambu, i nen yīsiru sōowa, ma i tii kawa i beεn daa kōsa deri, ma i man soka, kon beε wurari wōllun di kpa n beε beεn toranu suuru kua, kpa n beεn tem arumani wesia.

¹⁵ Saa ye sōo, kon beε mēeri kpa n kana ni i man koosima sāa yeru mini swaa daki.

¹⁶ Tē, na tu gōsa na yi nenem nen sō, ta n ka nen yīsiru sōowa. Ten miya nen nōni ka nen gōru kpuro ko n woo.

¹⁷ Wunε maa Salomō, ā n sīimō nge me wunen tundo Dafidi u sīa, ma a mō ye na nun yiire kpuro, ma a nen woodaba mem nōowamme,

¹⁸ kon wunen bandun dam sire nge me na wunen tundo Dafidi nōo mwεeru kua na neε, u n kōsire biamō wi u koo bandu di Isirelio.

¹⁹ Adama i n gōsira i nen woodaba deri be na beε wē, ma i maa da i būnu sāwa,

²⁰ kon beε wunawa nen tem di me na beε wē. Kpa n dii te yina te na gōsa na yi nenem nen yīsirin sō mi. Kpa n de bwesenu kpuro nu tu yēε.

²¹ Be ba raa ten kpāaru yē yellu, bā n sarō mi, biti koo bu mwa kpa bu bikia bu neε, mban sōna Yinni Gusunō u wuu geni ka dii teni kua me.

²² Kpa bu wisi bu neε, ba Gusunō ben baababan Yinni deriwa, wi, wi u bu yarama Egibitin di ma ba da ba būnu yiiramme ba sāmō. Yen sōna u dera wahala yeni kpuro ya bu deema.

Ye Salomō u maa kua

(Imaa mēerio Sinambu I, 9:10-28)

8

¹ Wōo yendun baa sōora Salomō u Yinni Gusunon sāa yeru ka sere maa win tiin sina kpaaru bana u kpa.

² U maa wuu si Huramu u nūn kā sōnwa. Ma u dera Isireliba ba sina mi.

³ Salomō u Hamati wōri ye ya wāa Soban bera gia, ma u ye mwa.

4 U tem mi gāanu ku ra kpin wuu ge ba mō Tadimōri bana ka sere maa Hamatin wuu sin mi ba ko n da win dīanu bere.

5 U Bēti Horoni ye ya wāa gunguru wōllō ka ye ya wāa wōwāō bana. Wuu si, su gbāranu ka gamboba mō, ka maa yen sēretinu.

6 U maa wuu ge ba mō Balati bana ka wuu sin mi u ko n da win dīanu bere. Ma u sin gasu sōō win tabu kēkē yi dumi gawe berua ka maasōbu. Ye Salomōōn gōru ga kī, yera u bana Yerusalemuō ka Libaniō, ka sere wuu si u mō sōō.

7 Tōn be ba tie Hētiba sōō, ka Amāreba sōō, ka Feresiba sōō, ka Hefiba sōō, ka Yebusiba sōō, be, be ba ñ sāa Isireliba,

8 ben bibun bwese te ta seewa ben biru, tera Salomōō u yoo sōma koosia sere ka gisōn gisō.

9 Salomōō u ñ Isireliban goo yoo sōmburu koosie. Be, ba sāawa win tabu kowobu ka wirugibu, ka tabu sinambu, ka tabu kēkē yi dumi gawen kparobu.

10 Wirugii be Salomōō u gōsa bu ka win tōmbu kpara sōmbu te sōō, ben geera sāawa goobu ka weeraakuru (250).

11 Salomōō u dera win kurō wi u sāa Egibiti sunōn bii u yara Dafidin yenun di ge u bana. U nē, win kurō kun sinamō Dafidi Isireliban sina bokon yenuo. Domi mi ba woodan kpakororu doke, yam mi, mu kuawa mi yam dēeram.

12 Yera Salomōō u yāku dōō mwaararuginu kua yāku yee ten wōllō te u bana Yinni Gusunōn sāa yerun wuswāāō.

13 U ra yākunu ko nge mē Mōwisin wooda ya gerua tōō baateren sō, ka suru kpaon sō, ka tōō wēerarugiru sōō ka tōō bakanu ita yenin sō ñi ba ra ko wōō tia sōō. Niya pēē ye ba ku ra seeyatia doken tōō bakaru, ka duurubun tōō bakaru, ka sere maa Kunun tōō bakaru.

14 U yāku kowobu yi wuu wuuka nge mē win tundo Dafidi u raa kua. Yāku kowo ben baawure ka win sōmburu. Lefiba ka maa ben sōmburu. Bera ba ra ñ Yinni Gusunō siaramō tōō baatere kpa bu maa yāku kowobu somi ben sōma sōō. Ma ba kōnnōsun kōsobu yi yi wuu wuuka.

15 Ba ñ sina bokon wooda sare ye u yi yāku kowobu ka Lefiban sō ka sere maa arumani beru yerun sō.

16 Nge mēya ba ka sāa yee ten sōmbu te kpuro kpara saa ten torubun di sere ba da ba ka tu wiru go. Nge mēya ba ka dii te bana ba kpa.

17 Yen biru Salomōō u da Esioni Gebēō ka Elotūō. Wuu si, su wāawa nim wōkun bōkuō Edōmun temō.

18 Huramu u dera win sōm kowo be ba nim yē ba ka Salomōō goo nimkusu daawa. Ma ba da Ofiriō ka Salomōōn sōm kowobu sannu. Min diya ba ka sina boko Salomōō wuran tōnnu wōkura ita naawa.

Seban sunō tōn kurō

*u Salomōō mērim da
(I maa mērio Sinambu I, 10:1-13)*

9

1 Saa yē sōō Seban sunō tōn kurō u nua ma Yinni Gusunō u dera Salomōō u yīsiru yara, yera u da u ka Salomōōn bwisi yin saka mēeri kpa u nūn gāa dabinu bikia. U tura Yerusalemuō, ka win sina bwāa dabinu be ba nūn swī, ka yooyoo si su turare ka wura dabinu sōōwa, ka kpee gobiginu. Ye u tura Salomōōn mi, ma u gerua kpuro ye ya wāa win gōruō.

2 Ma Salomōō u nūn wisa kpuro ye u bikia. Yen gaa kun nūn wisibu sēsie.

3 Ye kurō wi, u Salomōōn bwisi yi kpuro wa, ka dii te u bana

4 ka dāa ni u ra di, ka win bwāabun wāa yeru, ka win səm kowobun yāa ni ba ra doke bu ka nūn nōori, ka sere be ba ra nūn tam dokeye nōraəginu, ka yāku ni u ra ko diru mi u ra Yinni Gusunō sā,

5 ye kpuro ya nūn bitu mwa sere u wom mwε. Ma u sina boko Salomō sōwa u nεε, wunen dam ka wunen bwisin baaru ye na nua saa nεn tem di, ye kpuro geema.

6 Adama na n̄ daa gari yi naane kue sere na ka tunuma mini. Wee nεn nōni yi ye kpuro wa. Ka gem, ye na wa mini, ba n̄ daa man yen bōnu sōwa. Wunen bwisi ka wunen dukia ya kpā n̄ kere nge mε wunen yīsira yara.

7 Doo nōrugiba wunen tōmbu ka wunen səm kowo be ba nun nōrimō saa baayere. Ma ba wunen bwisi yin gari swaa daki.

8 Na Gusunō wunen Yinni siara wi u nun durom kua u nun swī Isireliban sina gōna wōllo. U bu kīwa sere ka baadommao. Yen sōna u nun kua ben suno a n̄ da ka bu sirie dee dee.

9 Ma u sina boko wura kā tōnnu ita ka bōnu, ka maa turare ka kpee gobiginu. Salomō kun maa turare waare gam gum di ya n̄ kpāaru nε mε.

10 Huramun səm kowobu ka Salomōgii be ba ka wura naamo Ofirin di, beya ba maa ka dāa gea ye ba m̄ santali ka kpee gobiginu naamo.

11 Ma sina boko u ka dāa ye yōtīi kua sāa yerō ka sere maa win tiin dirō. Dāa yera u maa ka wom kowobun mōrōkunu ka ben guunu kua. Dāa yen bwesera kun saara mō. Mεya ba n̄ maa yen bweseru waare Yudan temō.

12 Salomō u sunō tōn kurō wi wē kpuro ye u bikia. U nūn kēru kāwa n̄ kere ye u ka na. Yen biru, ma kurō wi, u gōsira u wura win temō ka win bwāabu.

Salomōn dukia

(I maa mεrio Sinambu I, 10:14-29)

13 Wura ye Salomō u ra wa wōō ka wōō ya sāawa tōnnu yendu.

14 Ye baasi, u ra maa wura ka sii geesu mwε tenkuban mi ka maa sinam be u ka arukawani bōkuan mi, ka sere maa win tem beri berikan wirugibun mi.

15-16 U dera ba tere bakanu goobu (200) ka tere piiminu gooba wunōbu (300) kua ka wura. Tere baka nin teerun bunum mu sāawa kilo nōoba tia. Ma piimii nin teerun bunum mu maa sāa kilo ita. Ma u tere ni doke diru garu sō te ba sokumō Libanin dāa sōō, win sina kpaarō.

17 Yera u maa sina kitaru kua ka suunu donnu, ma u tu wura gean tii pote.

18 Sina kita te, ta yōtia mōwa naa dabusanu nōoba tia. Ma ba ten naa sōnditia kua ka wura. Ma ta nōm sōnditia mō yēsi yēsika. Yen baayeren bōkuōra ba gbee sunōn weenasia kua ya yō, tia nōm dwarō, tia maa nōm geuo.

19 Ma ba maa gbee sinan sin weenasisu kua wōkura yiru ba doke tia tia yōtia yen naa dabusaru baateren yēsi yēsikaō. Nōoba tia ya wāa nōm dwarō, nōoba tia maa wāa nōm geuo. Sunō goo maa sari wi ba maa kita ten bweseru kuare.

20 Salomōn nōri kpuro yi sāawa wura gea ka sere maa win gbēa ye u ra ka di win sina kpaarō te ba sokumō Libanin dāa sōō. Gāanu ganu sari mi ni ba kua ka sii geesu, domi win waati ye sōō, ba n̄ sii geesu garisi gāanu.

21 Yēn sō Huramun səm kowobu ba ka Salomōn goo nimkusū tenkuru mō su ra n̄ naamo wōō ita ka wōō ita saa tontonden di, su n̄ wuraba ka sii geesu sōwa ka suunu donnu, ka wōnnu ka gunō burasu.

22 Salomō u sinam be ba wāa dunia sōō kpuro bwisi ka dukia kere.

23 Sinambu kpuro ba ra n̄ kasuwa bu win gari nō win bwisi yi Yinni Gusunō u nūn kān sō.

24 Wōō baagere, ben baawure u ra ka nūn kēru naawewa. Gabu sii geesu, gabu wura, gabu yabenu, gabu tabu yānu, gabu turare, gabu maa dumi ka kεtekunu.

²⁵ Ma Saloməu u tabu kekeba kasu yi dumi gawe ka maasəbu. U dum gənu kua nərəbun suba nne (4.000). Maasə be, ba maa sāa nərəbun suba wəkura yiru (12.000). Ma u bu yi yi wuu marosə, mi win tabu kekeba ba wāa ka sere maa Yerusalemu mi win tii u wāa.

²⁶ Sinam be ba wāa saa daa te ba m̄ Efaratin di sere n ka girari Filisitiban temə, n ka da Egibitin daarə, Saloməwa u be kpuro m̄.

²⁷ Ma u dera sii geesu koorə Yerusalemu mi nge kpenu. Meya u maa dera dāa gea ye ba m̄ sɛduru ya dabia nge yakasun dāa ye ba m̄ sikaməre ye ya ra n wāa Sefalan wəwaa.

²⁸ Saloməu u tenkuba m̄ be ba ra n̄n dumi dwem daawe Egibitiə ka sere maa tem baamaə.

Saloməon gəu

(I maa mɛerio Sinambu I, 11:41-43)

²⁹ Saloməon kookoo si u kua, gbiikisu ka dāakisu, si kpuron garin sukum yorua Gusunən səmə Natanin tireru səu, ka Gusunən səmə Akiya, Silogiin tireru səu, ka sere maa Gusunən səmə Yedon kāsınun tireru səu. Yedo wiya u Yeroboamu, Nebatin bii, Isireliban sina bokon wāarun faagi yorua.

³⁰ Saloməu u bandu diwa wəu weeru Isireliba kpuron wəllə Yerusalemu.

³¹ Yen biruwa u kpuna u gu. Ma ba n̄n sikua win tundo Dafidin wuuə. Ma win bii Roboamu u bandu kəsire kua.

YUDAN SINAMBUN GARI

Isireliban banda

bənu kua yiru

(I maa mɛerio Sinambu I, 12:1-15)

10

¹ Roboamu u da Sikemuə. Domi Isireliba kpurowa ba da mi bu ka n̄n ko sunə.

² N deema Yeroboamu, Nebatin bii, u raa kpikiru sua Saloməon s̄u da u wāa Egibitiə. Sanam mɛ u nua Roboamu u bandu di, yera u gəsirama Egibiti min di.

³ Yera ba n̄n səmə gəria ba nɛɛ, u na. Ye u tunuma, yera wi ka Isireliban bwese kəri wəkuru ba menna ba da ba Roboamu s̄əwa ba nɛɛ,

⁴ wunen tundo u sun yoo səma koosia, ma ya sun bunie nge keten sugu. Adama wunə a sun tu kawo kpa su nun swii.

⁵ Ma u bu s̄əwa u nɛɛ, i gina doo. N n kua s̄əu ita kpa i wurama.

Ma tən be, ba doona.

⁶ Yera Roboamu u Isireliban bukurobu menna win mi, be ba ra raa win tundo Saloməu bwisi kɛ. Ma u bu bikia u nɛɛ, bwisi yirə i man kəm̄n n tən be s̄u.

⁷ Ma ba n̄n wisa ba nɛɛ, à n wura saa gisən di, a tən be n̄əri kpa a ko ye ba nun bikia, kpa a bu wisi ka k̄iru, ba ko n s̄əwa wunen tambu sere ka baadommaə.

⁸ Adama Roboamu wi, u n bukuro ben gari wure. Win saarasi ka be u biru di sannu, bera u bwisi bikia.

⁹ U bu s̄əwa u nɛɛ, bwisi yirə i man kəm̄n n ka tən be wisi be ba nɛɛ, n bu yoo səma kawo ye n̄n tundo u raa bu koosia.

¹⁰ Yera ba n̄n wisa ba nɛɛ, a bu s̄əwa a nɛɛ, wunen niki bii piibu ga wunen tondon p̄ra b̄ərum kere.

¹¹ Wunen tundo u raa bu yoo səma koosia. Meya kaa maa tu sosi. Wunen tundo u raa bu s̄eyasia ka yii sennu. Meya kaa maa bu s̄eyasia ka som kpaki.

¹² Yera Yeroboamu ka tɔn be kpuro ba na Roboamun mi sɔɔ itase te, nge me u raa gerua.

¹³ Roboamu u tɔn be wisa ka dam. U n̄ bukuro ben gari yi garisi gāanu.

¹⁴ Adama win saarasi ben bwisiya u ka sɔmburu kua, ma u n̄e, n̄en tundo u raa beɛ yoo sɔma koosia. Adama t̄e, n̄egira ta koo kera. U raa beɛ s̄eɛyasia ka yii sennu. Adama n̄e, som kpakiya kon ka beɛ s̄eɛyasia.

¹⁵ Nge m̄eya Roboamu u yina u tɔn begii swaa daki, domi Yinni Gusun̄wa u dera n̄ kooro m̄e, kpa win gari yi ka kooro yi u raa Yeroboamu, Nebatin bii s̄ɔwa saa Akiya, Silogiin n̄ɔn di.

Roboamu

u kua Yudaban suno

(Imaa m̄eɛrio Sinambu I, 12:16-25)

¹⁶ Ye Isireliba kpuro ba wa ma sina boko u n̄ ben gere swaa daki, yera ba n̄n̄ s̄ɔwa ba n̄e,

m̄ba n̄ sun m̄ɔsine beɛ ka Dafidi, Isain bii.

Sa n̄ maa b̄onu gaa m̄o ka wi.

Beɛ Isireliba i de su ḡsira

su wura beɛen ȳenus̄o.

Wun̄e Roboamu,

a wun̄en bweserun wunan̄o koowo.

Ma Isireli be, ba ḡsira ba wura ben ȳenus̄o.

¹⁷ Ma Roboamu u kua Yudaba t̄onan suno.

¹⁸ Saa ye s̄ɔra u Hadoramu ḡɔra Isireliban mi, wi u ra bu kpare bu ka w̄ɔ gobi mwa. Ma ba n̄n̄ kpenu kasuka ba go. Yera n̄ dera Roboamun tii u win tabu keke w̄ori fuuku fuuku u da Yerusalem̄u.

¹⁹ Nge m̄eya Isireliban bwese k̄eri w̄aku te, ta ka Dafidin ȳenugibu karana sere ka gis̄o.

11

¹ Saa ȳe s̄ɔ Roboamu u tunuma Yerusalem̄u, yera u Yudaba ka Benyam̄eɛba kpuro m̄enna, ma u be s̄ɔ tabu dur̄o dangibu n̄ɔɔbun suba wun̄ɔbu ka w̄ene (180.000) ḡɔsa bu da bu Isireliban bwese k̄eri w̄aku te w̄ori kpa bu ban te w̄ɔrama bu n̄n̄ wesia.

² Adama Gusun̄o u ka win s̄ɔm̄o Semaya gari kua u n̄e,

³ a Roboamu, Salom̄ɔn bii, Yudaban suno ka Yudaba ka Benyam̄eɛba kpuro s̄ɔw̄o a n̄e,

⁴ wee ye n̄e, Yinni Gusun̄o na gerua. Na n̄e, bu ku raa da bu ka ben m̄ero bisibu Isireliba tabu ko. Ben baawure u ḡsiro win ȳenūo. Domi yeni ya nawa saa n̄en min di.

Ma ba Yinni Gusun̄on gere wura, ba ḡsira ba wura ben ȳenus̄o.

Roboamu

u wusu gb̄aranu banisi

⁵ Roboamu u da u sina Yerusalem̄u. Ma u Yudan wusu gb̄aranu banisi.

⁶ U Beteleh̄emu bana, ka Etamu ka Tekoa

⁷ ka B̄eti Suri ka Soko ka Adulamu

⁸ ka Gati ka Maresa ka Sifu

⁹ ka Adoraimu ka Lakisi ka Aseka

¹⁰ ka Sorea ka Ayaloni ka Heboroni. Wuu si, su w̄awa Yudan tem̄o ka Benyam̄eɛn tem̄o. Ma u su t̄asisia.

¹¹ U su gb̄aranu toosi, ma u tabu sinambu yi yi mi. Ma u dia kua mi ba ko n̄ da d̄ianu ka gum ka tam bere.

12 U wuu sin baagere sɔɔ tɛrɛnu ka yaasi yi. Ma u su tāsisia. Ma Yudaba ka Benyameɛba ba ka nùn yōra.

Yāku kowobu ka Lefiba

ba wura Roboamun mi gia

13 Yāku kowobu ka Lefi be ba wāa Isireliban tem sɔɔ kpuro, ba seewa ben wāa yerun di ba na Roboamun mi.

14 Lefiba ba ben wāa yenu deri ma ba na Yudaɔ ka Yerusalemuɔ yèn sō Yeroboamu ka win bibu ba bu yinari bu ben yāku kowo sɔma ko.

15 Yeroboamu u yāku kowobu yi yi win bwāarokunun sō, ni u kua nu ka boo kinɛnu ka ketɛba weenɛ.

16 Isireli be ba tie ba Yinni Gusunɔn sāarun kīru mɔ, ba Lefiba swī Yerusalemuɔ bu ka Gusunɔ ben baababan Yinni yākuru kua.

17 Ma ba Yudan bandun dam sire, ba Roboamu, Salomɔn bii tāsisia wōo ita. Wōo ita ye sɔra ba sīa Dafidi ka Salomɔn yira sɔɔ.

Roboamun bweseru

18 Roboamu u Mahalati sua kurɔ. Mahalatin tundon yīsira Yerimɔti, Dafidin bii. Win mɛron yīsira Abihaili, Eliabun bii, Isain debubu.

19 Mahalati wi, u bii tɔn durɔbu mara. Bera Yeusi ka Semaria ka Sahamu.

20 Mahalatin biru, u Maaka sua kurɔ. Maaka wi, u sāawa Abusalɔmun bii. Ma u Roboamu Abia ka Atai marua ka maa Sisa ka Selomiti.

21 Roboamu u Maaka kī too n kere win kurɔ be ba tie. Domi kurɔbu yendu yiru sariwa u sue yenuɔ ma u maa kurɔ tanɔbu mɔ wata tɔwɔ. Bii tɔn durɔbu tɛna yiru sariwa u mara. Bii tɔn kurɔbu maa wata.

22 Roboamu u Abia, Maakan bii yerumaru wɛ. Ma u nùn kua win maabu ka win wɔnɔnɔn guro guro. Domi u kī u nùn ko sunɔ.

23 Yen biru, u win bii be ba tie yarinasia ka bwisi. U dera ba da ba wāa Yudaba ka Benyameɛn wuu gbāranugisu sɔɔ. U bu dīanu wɛ nū kpā. Ma u maa bu kurɔ dabinu sua.

Egibitin sunɔ Sisaki

u Yudaba wɔri

(I maa mɛerio Sinambu I, 14:25-28)

12

1 Ye Roboamu u wa ma win banda dam kua, u tāsia, yera u Yinni Gusunɔn woodaba deri. Ma Isireliba kpuro ba maa win yira swī.

2 Roboamun bandun wōo nɔɔbuse sɔra Sisaki, Egibitin sunɔ u Yerusalemu wɔri. Domi Roboamu ka wigibu ba Yinni Gusunɔ torari.

3 Sisaki wi, u tabu kekɛba mɔwa nɔɔɔbu ka goobu (1.200), maasɔbu maa nɔɔɔn suba wata (60.000). Ma u na saa Egibitin di ka tɔn dabi dabinu. Bera Libigibu ka Sukigibu ka Etiopigibu.

4 Ma u Yudan wuu gbāranugisu mwɛera sere n ka girari Yerusalemuɔ.

5 Yera Gusunɔn sɔmɔ Semaya u da u Roboamu deema ka Yudaban tabu sinambu be ba duki sua sanam mɛ Sisaki u wee. Ma u bu sōwa u nɛɛ, wee ye Yinni Gusunɔ u gerua. U nɛɛ, i nùn deri. Wee u koo maa bɛɛn tii deri, kpa u bɛɛ beri Sisakin nɔmuɔ.

6 Isireliban tabu sinambu ka ben sina bokon tii, ba ben toranu wura ba nɛɛ, Yinni Gusunɔ u sāawa gemgii.

7 Ye Yinni Gusunɔ u wa ba tii kawa, yera u Semaya sōwa u nɛɛ, wee ba tii kawa. Yen sō, na n maa bu kpeerasiamɔ. Na n tɛɛmɔ n ka bu somiru na. Na n derimɔ Sisaki u maa Yerusalemu wɔri nɛn mɔrun sō.

⁸ Adama ba koo ko Sisakin yobu kpa bu gia ma nen yinniru ka handunian sinambun yinniru nu ñ tia.

⁹ Sisaki, Egibitin sina boko u da u Yerusalemu wəri ma u Yinni Gusunən sāa yeru ka sina bokon dirun arumani gura. Ye kpurowa u sua. U maa tereɲu gura ni Saloməɔ u kua ka wura.

¹⁰ Ma Roboamu u tere nin kəsire kua ka sii gandu. Ma u nu sina kpaarun kənnən kəsobun wirugibu nōmu səndia.

¹¹ Mən nəɔ sina boko u gesi dəɔ Yinni Gusunən sāa yerə, kənnə kəsə be, ba ra nɛwa bu nu sua. Yen biru, kpa bu maa ka nu wura bu yi ben dirə.

¹² Maru ye Yinni Gusunə u raa ka Roboamu sāa ya sure yən sɔ u tii kawa. Ma u ñ dere bu nùn kam koosia mam mam. Ma u dera gāa geenu tiara Yudaə.

Roboamun bandun kpeeru

(Imaa mɛɛrio Sinambu I, 14:21-24,29-31)

¹³ Roboamu u mɔwa wɔɔ weeru ka tia sanam mɛ u bandu di Yerusalemuə. Ma u win bandun dam sire. U kuawa wɔɔ wəkura nɔɔbu ka yiru bandu sɔɔ Yerusalemu mi. N deema wuu gera Yinni Gusunə u gosa Isireliba kpuron sɔ g a n ka win yīsiru sɔɔwa. Roboamu win mɛron yīsira Naama, wi u sāa Aməni.

¹⁴ Kɔsa u kua, domi u ñ Yinni Gusunə kasu ka win gɔru kpuro.

¹⁵ Roboamun kookoo si u kua, gbiikisu ka daakis, ye kpuron gari yi yorua Gusunən sɔmɔbu Semaya ka Idon tirenu sɔɔ. Tire ni sɔɔra ba ben yisa yorua nge mɛ ba ka swiine. Roboamu ka Yeroboamu ba ra n tabu mɔwa baadomma.

¹⁶ Roboamu u kpuna u gu, ma ba nùn sikua win baababan sikaɔ Dafidin wuu. Ma win bii Abia u bandu kəsire kua.

Abia u bandu di Yudaə

(Imaa mɛɛrio Sinambu I, 15:1-8)

13

¹ Yeroboamun bandun wɔɔ wəkura nɔɔbu ka itase sɔɔra Abia u bandu di Yudaə.

² U bandu diwa wɔɔ ita Yerusalemuə. Win mɛron yīsira Maaka, Urieli, Gibegiin bii.

Abia ka Yeroboamu ba tabu kuawa ben wāaru kpuro sɔɔ.

³ Abia u tabu kowo damgibu sua nɔɔɔbun suba nɛɛru (400.000) u ka Yeroboamu wəri. Ma Yeroboamu u maa tabu durə damgibu sua nɔɔɔbun suba nɛnɛ (800.000) u bu sure.

⁴ Yera Abia u seewa u nɔɔgiri sua saa guu te ba mɔ Semaraimun di. Guu te, ta sāawa Efaraimun guurun bee tia. U nɛɛ, Yeroboamu, wunɛ ka Isireliba, i maɲ swaa dakio i nɔ.

⁵ I ñ yɛ ma Dafidi ka win bibun bwesera Gusunə Isireliban Yinni u bandu wɛ Isireliba kpuro sɔɔ? U maa nɛɛ, u ñ arukawani ye kusiamə.

⁶ Adama Yeroboamu, Nɛbatin bii, Saloməɔ, Dafidin biin sɔm kowo u win yinni seesi.

⁷ N deema garu koo saribara ba menna ba na wi Yeroboamun mi. Ma ba Roboamu kamia. Roboamu u sāawa aluwaasi. U ku ra gāanu ko ka toro sindu. Ma u kpuna u yɔra dim dim ben wuswaaɔ.

⁸ Tɛ, i tamaa i ko i ka ban te yina te Yinni Gusunə u Dafidin bibun bweseru nɔɔ mwɛɛru kua. Geema i dabi too. Ma i ketɛn bwāarokunu mɔ ni Yeroboamu u bɛɛ kua ka wura nu n sāa bɛɛn yinnibu.

⁹ Ma i Yinni Gusunən yāku kowobu Aronin bibu ka sere Lefiba yina. Ma i tii yāku kowo kpaobu kua nge bwese tukunu. Wi u gesi seewa u ka naa kpɛma ka yāa kinɛnu nɔɔba yiru na, wiya ba ra ko bwāaroku nin yāku kowo, ni, ni nu ñ sāa Gusunə.

¹⁰ Adama beɛ Yudaba, Gusunɔwa u sãa beɛn Yinni. Sa n̄ maa n̄n deri. Yãku kowobu Aronin bweseru ka Lefiba, bera ba win sɔma m̄.

¹¹ Sa ra Yinni Gusunɔ t̄ɔ baateren yãku d̄ɔ mwaararuginu kue bururu ka yoka. Sa ra n̄n turare d̄ɔ dokeye kpa su n̄n p̄ɛ yiya tabulu deera yen w̄ll̄. Meya sa ra maa fitilanu s̄re yoka baayere dabu wuraguu gen w̄ll̄. Beɛ, sa n̄n mem n̄ɔwamme. Adama beɛ i n̄n deri.

¹² Meya Gusunɔ ka win yãku kowobu ba wãa ka beɛ. Ba sun swaa gbiiye. Meya sa kabi m̄ yin swi yi dam m̄. Sa ko beɛ yi swee. Beɛ Isireliba, i ku ka Gusunɔ beɛn baababan Yinni tabu ko. Domi i n̄ kamiam̄.

¹³ Yera Yeroboamu u dera win t̄n be ba kuku Yudaban biruɔ ba yarima ba Yuda be w̄ri. N deema Yeroboamun tabu kowobu gabu ba wãa Yudaban wuswaaɔ. Nge meya n kua ba ka bu suunu doke.

¹⁴ Ye Yudaba ba s̄ira, yera ba wa ma ba koo tabu kowa biruɔ ka wuswaaɔ. Ma ba n̄ɔguru sua ba Yinni Gusunɔ somiru kana. Sanam me, yãku kowobu ba kabi soom̄,

¹⁵ yera Yudaba kpuro ba tabun kuuki wura. Ma Yinni Gusunɔ u Yeroboamu ka wigibu w̄ri Abia ka Yudaban wuswaaɔ.

¹⁶ Isireliba ba duki yakikira adama Gusunɔ u bu b̄ri Yudaban n̄maaɔ.

¹⁷ Ma Abia ka win t̄mbu ba Isireliba kamia. Isireli be s̄ɔ, t̄mbu n̄ɔɔbun suba neera wunɔbuwa (500.000) ba w̄ruka ba gu.

¹⁸ Isireliba ba sekuru wa d̄ma te. Ma Yudaba ba nasara sua. Domi Gusunɔ ben baababan Yinniwa ba t̄sa.

¹⁹ Abia u Yeroboamu naa gira, ma u n̄n wuu sini mwaari, Beteli ka yen baru kpaanu ka Yesana ka yen baru kpaanu ka Eforoni ka yen baru kpaanu.

²⁰ Yeroboamun dam kpuro mu kpa Abian waati ye s̄ɔ. Ma Yinni Gusunɔ u dera u gu.

²¹ Yen biru, Abia u win bandun dam sire. U kur̄bu sua w̄kura nne. Ma u bii t̄n dur̄bu yenda yiru mara ka bii t̄n kur̄bu w̄kura n̄ɔbu ka tia.

²² Ye Abia u kuan sukum ka ye u gerua, ya yorua Gusunɔn s̄m̄ Idon tireru s̄ɔ.

²³ Abia u kpuna u gu, ma ba n̄n sikua win baababan sikaɔ, Dafidin wuuɔ. Ma win bii Asa u bandu k̄sire kua.

Asa u bandu di Yudaɔ

(I maa m̄erio Sinambu I, 15:9-11)

Ma b̄ri yenda dua tem me s̄ɔ sere w̄ɔ w̄kuru.

14

¹ Asa u s̄ia dee dee Gusunɔ win Yinnin wuswaaɔ.

² U b̄nu yãku yenu ka gungunu ka bw̄arokunu k̄suka.

³ U Yudaba s̄ɔwa u neɛ, bu Gusunɔ ben baababan Yinni kasuo, kpa bu win yiirebu ka win woodaba mem n̄ɔwa.

⁴ U bw̄aroku ka gungunu mi ba ra b̄nu sã kpuro k̄suka. Ma win banda wãa b̄ri yendu s̄ɔ.

⁵ U dera ba wuu gb̄aranugisu seeya. Win bandu s̄ɔ, tabu sari. B̄ri yenda ta wãa, domi Yinni Gusunɔ u dera u w̄ra.

⁶ Asa u maa Yudaba s̄ɔwa u neɛ, su wuu si s̄me su si gb̄aranu ka k̄su yenu toosi kpa su sin k̄nn̄sun gamboba k̄k̄r̄ba doke, domi tem me, mu sãawa beɛgim̄. Meya sa Gusunɔ beɛn Yinni kasu ma u sun w̄rabu w̄ b̄ri berika kpuro.

Ma ba kp̄ia ba wuu si s̄nwa.

⁷ Asa u tabu kowobu n̄ɔɔbun suba gooba wun̄bu (300.000) m̄ Yudaba s̄ɔ be ba terenu ka yaasi m̄. Benyam̄eba s̄ɔ maa, t̄mbu n̄ɔɔbun suba goobu ka

wενε (280.000) be ba tereṇu neni ma ba ten toobu yē. Be kpuro ba sāawa tabu durō damgibu.

⁸ Yera Seraki, Etiopigii u Yudaba wərim wee. Ma u tunuma Maresaō ka win tabu kowobu nərəbun suba nərəbu (1.000.000), ka tabu keke yi dumi gawe gooba wunəbu (300).

⁹ Ma Asa u seema u ka nūn yinna wəwa ye ba mō Sefataō, Maresan bəkuō.

¹⁰ Ma Asa u Gusunō win Yinni kana u nee, Yinni Gusunō, wunε turowa kaa kpī a dangii n̄ kun mε dam sarirugii somiru na. Yen sō, a na a sun somi. Domi wunε sōra sa tāsā. Meya ka wunen yīsira sa ka tən dabi teni wərim na. Gusunō be sən Yinni, a ku de tōnu u nasara wa wunen wallo.

¹¹ Ma Yinni Gusunō u dera Asa ka Yudaba ba Etiopigibu kamia, ba duki yarina Yudaban wuswaan di.

¹² Ma Asa ka wigibu ba bu naa gira sere Geraō. Ma Etiopigii be, ba wəruka ba gu. Domi Yinni Gusunō ka win tabu kowoba ba Etiopigii be kam koosia. Yen dāma te, Yudaba ba yānu gurawa too.

¹³ Asa ka win tōmbu ba wuu si su wāa Geraō wəri ba kəsuka. Ma ba dukia baka gura. Domi sin tōmba Yinni Gusunōn bεrum kua ba nanda.

¹⁴ Ba be ba yaa sabenu kōsun kuu bekunuginu kasuka. Ma ba yāanu ka yooyoosu mwεera dabi dabinu. Yen biru, ba gōsira ba wura Yerusalemuō.

Asa u būu sāaru yina

(I maa mεerio Sinambu I, 15:12-15)

15

¹ Yinni Gusunō u dera win Hunde u Asaria, Odeḍin bii yōowa.

² Ma u da Asan wuswaaō u nūn sōōwa u nee, Asa, wunε ka Yudaba, ka Benyamεeba, i swaa dakio i nō. Yinni Gusunō u wāa ka beε, i n ka nūn yōra. I n nūn kasu, i ko i nūn wa. Adama i n nūn deri, u koo maa beε deri.

³ N deema saa ye sōō, Isireliba ba Yinni Gusunō deri. Ba n̄ yāku kowobu mō be ba koo bu Yinni Gusunōn woodaba sōōsi. Meya ba n̄ maa Gusunōn wooda gaa mō.

⁴ Adama ben nuku sankiranu sōō, ba gōsirama Gusunō ben Yinnin mi ba nūn kasu. Ma u tii bu sōōsi.

⁵ Waati ye sōō, be ba dumō ka be ba yarimō ba n̄ bəri yendu mō. Domi tabu wāawa tem kpuro sōō.

⁶ Tabu wāa bwesenu sōō ka wusu sōō. Domi Gusunōwa u bu wahala dabi ni suremō.

⁷ Yen sō tē, i yōro dim dim, kpa i ku mwia kpana. Domi i ko i bεen kookoosun are wa i mwa.

⁸ Ye Asa u Gusunōn sōmō Asaria, Odeḍin biin gari yi nua, yera u dam wa ma u būu ni nu wāa Yudan tem sōō ka Benyamεen tem sōō kpuro kpeerasia ka sere maa ni nu wāa wuu si ba mwεera sōō Efaraimun guurō. Ma u Yinni Gusunōn yāku yeru seeya te ta ra n̄ wāa sāa yerun wuswaaō.

⁹ Ma u Yudaba kpuro menna ka Benyamεeba ka Efaraimuba ka Manaseba ka sere Simεeba, be, be ba wurama win mi Yudaō. Domi Isireliba dabira ta wurama Yudaō yèn sō ba wa ma Gusunō, Asan Yinni u ka nūn wāa.

¹⁰ Ma ba menna Yerusalemuō wōōn suru itase sōō. N deema Asan bandun wōō wəkura nōobuse sōōra mi.

¹¹ Yen tō te, arumani ye ba gura sōō, keke nata ka wunōbu (700) ka yāanu nərəbun suba nōoba yirawa (7.000) ba ka Yinni Gusunō yākunu kua.

¹² Ba nōō mwεeru kua ma ba koo Gusunō ben baababan Yinni kasuwa ka ben gōru kpuro, ka ben bwēra kpuro.

¹³ Ben wi u yina u Gusunə Isireliban Yinni kasu, ba koo yēro gowa, baa ù n sāan na bukuro ñ kun mē bii, tən durə ñ kun mē tən kurə.

¹⁴ Ma ba bōri yi wuramə ka dam Yinni Gusunən wuswaaə, ma ba nuku dobnun kuuki mə ba kəbi ka guunu soosimə.

¹⁵ Ma Yudaba kpuro ba nuku dobu kua ben nəə mwεε te ba kuan s̄. Domi ba tu kuawa ka ben ḡoru kpuro. Ma ba Yinni Gusunə kasu ka ben ḡoru kpuro. Ma u bu tii s̄osi, u bu w̄rabu w̄ē beri berika.

¹⁶ Asa u mam Maaka win mero yara bandun di. Domi u bwāaroku kua Asitaaten s̄. Ma Asa u gu kəsuka muku muku u d̄əə meni w̄wəə ye ba m̄ Sedoroni.

¹⁷ Adama Asa u ñ kp̄ia u gungunu mi ba ra būnu s̄a kpuro kpeerasie baa mē u tii Gusunə w̄ē mam mam win wāaru kpuro s̄ə.

¹⁸ Wi ka win tundo ba sii geesu ka wura ka gāa bwese bweseka yi Yinni Gusunən s̄. Ma u ye kpuro sua u ka da Yinni Gusunən sāa yerə.

¹⁹ Ma tabu ȳra saa ye s̄ə, sere n ka kua Asan bandun w̄ə tēna ka n̄əbuse s̄ə.

Asa u ka Basa,

*Isireliban sina boko tabu kua
(I maa m̄erio Sinambu I, 15:16-22)*

16

¹ Asan bandun w̄ə tēna ka n̄əba tiase s̄ə, yera Basa, Isireliban sina boko u Yudaba tabu w̄rima. Ma u Rama gb̄araru toosi u ka Asan t̄ambu Yudaba yinari bu du bu yari.

² Yera Asa u sii geesu ka wura yarama Yinni Gusunən arumani beru yerun di ka maa sina bokon arumani beru yerun di. Ma u ka ye kpuro ḡora Sirin sina boko Beni Hadadin mi, wi u w̄āa Damasiə.

³ U n̄ε, u de bu arukawani b̄ke nge mē ben baababa ba raa b̄kua. Wee u n̄un sii geesu ka wura m̄orisiamme. Yen s̄, u de u win arukawani kusia ye wi ka Basa Isireliban sina boko ba b̄kua, kpa Basa u wa u wi, Asa deri.

⁴ Ma Beni Hadadi u Asan gari yi wura. Ma u win tabu mainambu ḡora bu Isireliban wusu w̄ri. Ma ba Iyon̄i w̄ri ka Danu ka Abeli Maimu ka sere maa Nefitalin wuu s̄in mi ba ra d̄ianu bere.

⁵ Sanam mē Basa u ye nua, yera u win s̄amburu ȳrasia u Raman bana ye deri.

⁶ Ma Asa u dera Yudaba ba kpenu ka d̄āa ye Basa u raa ka Rama banim̄ mi gura. Ma ba ka ye Geba ka Misipa bana.

Asa u Gusunən s̄əm̄ Hanani

piris̄əm̄ doke

⁷ Saa ye s̄əra, Gusunən s̄əm̄ Hanani u da u Asa Yudaban sina boko deema u n̄ε, ȳn s̄ a wunen naan̄ε doke Sirin sina boko s̄ə, n ñ m̄ Gusunə wunen Yinni s̄ə, yen s̄, Sirin sina bokon tabu kowobu ba koo nun kisirari.

⁸ Etiopigibu ka Libigibu ba tabu kowo dabi dabinu m̄ ka tabu k̄ke dabi dabinu yi dumi gawe, ka sere maa maas̄obu. Ka mē, Yinni Gusunə u nun bu n̄əm̄u beria ȳn s̄ a n̄un naan̄ε kua.

⁹ Domi Yinni Gusunə u kpuro m̄era handunia ye s̄ə u ka wa be ba n̄un k̄i ka ben ḡoru kpuro. Adama wun̄ε, a gari baka kookoosu kua gari yi s̄ə. Yen s̄, saa t̄n̄ di, ba koo ka nun tabu ko.

¹⁰ Ma Asa u ka Gusunən s̄əm̄ wi m̄oru kua gem gem. Ma u dera ba n̄un piris̄əm̄ doke. Saa ye s̄əra u maa Yudaban gabu dam d̄ərem̄.

*Asan bandun kpeeru**(Imaa mæerio Sinambu I, 15:23-24)*

¹¹ Asan bandun tore ka ten kpeerun gari yi yorua Yudaban sinambu ka Isireliban sinambun tireru sɔɔ.

¹² Asan bandun wɔɔ weeru tia sarise sɔɔ, u naasu bara sere u nɔni sɔɔra. Baa mɛ u barɔ, ka mɛ, u n̄ Yinni Gusunɔ kasu. Timgiba u kasu.

¹³ Ma Asa u kpuna u gu win bandun wɔɔ weeru ka tiase sɔɔ. U da u win baababa deema.

¹⁴ Ba n̄n sikuɔ siki ni u dera ba gban teerɔ Dafidin wuuɔ. Bu sere n̄n sike, ba n̄n kp̄wa kpin yeru garun mi t̄e sɔɔ ba turare bwese bweseka menn̄a ye ba kua nge mɛ turare kowobu ba ra ko. Ma ba n̄n ye d̄ɔ dokeɔ gem gem.

17*Yosafati u bandu di*

¹ Asan gɔɔn biru, win bii Yosafatiwa u bandu k̄sire kua.

² U win bandun dam sire Isireliban s̄. Ma u tabu kowobu yi yi Yudan wuu gb̄ranugisu kpuro sɔɔ. Ma u maa wirugibu yi yi Yudan tem mɛ sɔɔ ka sere maa Efaraimun wusu sɔɔ si win tundo Asa u raa mwɛɛra.

³ Yinni Gusunɔ u ka Yosafati w̄a. Domi u s̄ia Dafidi win sikadon yiri gbiikii sɔɔ. U n̄ b̄u wi ba m̄d Baali kasu u s̄awa.

⁴ Gusunɔ win sikadon Yinniwa u kasu. Ma u win woodaba m̄em n̄ɔwa. U n̄ Isireliban yira sw̄i.

⁵ Yinni Gusunɔ u Yosafatin bandu dam sire. Ma Yudaba kpuro ba ka n̄n k̄ɛnu naawammɛ. U dukia baka ka b̄ɛɛɛ baka wa.

⁶ Ma win ḡɔru ga t̄asa Yinni Gusunɔ sɔɔ. Ma u dera ba b̄unu ka nin s̄a yenu k̄ɔsuka Yudaɔ.

⁷ Win bandun wɔɔ itase sɔɔ, yera u win tabu sinam beni ḡɔsa bu da bu keu s̄ɔsi Yudan wusu sɔɔ. Bera Beni Haili ka Abudiasi ka Sakari ka Netan̄eli ka Misee.

⁸ Ma u dera Lefiba ba bu sw̄i. Lefi bera Semaya ka Netania ka Sebadia ka Asaeli ka Semiram̄tu ka Yonatam ka Adoniya ka Tobiya ka Tobi Adoniya ka sere ȳaku kowo beni, Elisama ka Yoram̄u.

⁹ Ba Yinni Gusunɔn woodan tireru n̄eni ba ka Yudaban wusu bukianɛ, ba bu wooda yen keu s̄ɔsimɔ.

Yosafatin bandun dam

¹⁰ Sinam be ba ka Yudaba sikerene ba b̄erum duura Yinni Gusunɔn s̄. Ba n̄ maa ka Yosafati tabu kue.

¹¹ Filisitiba ba ka Yosafati k̄ɛnu naawa, ka sere maa wɔɔ gobi yi ba ra n̄n k̄ɔsie ka sii geesun gobi. Ma Daarububa ba ka n̄n yaa sabenu naawa. Niya ȳaanu n̄r̄ɔbun suba n̄ɔba yiru ka nata ka wun̄ɔbu (7.700) ka bonu n̄r̄ɔbun suba n̄ɔba yiru ka nata ka wun̄ɔbu.

¹² Ma Yosafatin yiiko ya sosim̄ɔ ya d̄ɔ. Ma u dii damginu ka maa wusu bana Yudaɔ mi ba ra d̄ianu bere.

¹³ U s̄am dabi dabinu kua Yudan wusu sɔɔ. Ma u tabu kowo w̄ruḡaba m̄o Yerusalem̄u.

¹⁴ Tabu kowo ben geeru wee ȳenu ka ȳenu. Yudaba sɔɔ, be ba s̄a tabu kowobu n̄r̄ɔm n̄r̄ɔm (1.000) wirugibu, be wee. Adina ka win tabu kowo w̄ruḡaba n̄r̄ɔbun suba gooba wun̄ɔbu (300.000).

¹⁵ Yen biru, Yokanani ka win tabu kowobu n̄r̄ɔbun suba goobu ka w̄ɛnɛ (280.000).

¹⁶ Ma Amasia, Sikirin bii wi u tii Yinni Gusunɔ w̄ɛ ka k̄iru, u maa tabu kowobu n̄r̄ɔbun suba goobu (200.000) kpare.

¹⁷ Benyamēn bweseru sɔɔ, Eliada tabu kowo wɔrugɔwa u tabu kowobu nɔrɔbun suba goobu (200.000) kpare be ba tennu ka tereɛnu mɔ.

¹⁸ Ma Sosabadi u maa tɔmbu nɔrɔbun suba wunɔbu ka wɛnɛ (180.000) kpare be ba tabu yānu neni.

¹⁹ Tabu kowo beniwa ba sina bokon sɔma mɔ, be ba wāa Yudan wuu gbāranugisu sɔɔ baasi.

Yosafati u ka Akabu

arukawani bɔkua

(I maa mɛɛrio Sinambu I, 22:1-4)

18

¹ Yosafati u dukia baka ka bɛɛɛ baka wa. Ma u ka Akabu arukawani bɔkua kurɔ kɛɛnaa sɔɔ.

² Amɛn biru, u da u Akabu deema Samariɔ. Ma Akabu u dera ba ka yānu ka kɛtɛ dabi dabinu go Yosafati ka win tɔmbun sɔ. Ma Akabu u Yosafati kana bu da bu Ramɔti wɔri ye ya wāa Galadin temɔ.

³ U nɛɛ, Yosafati, kaa ka man da Ramɔtiɔ, Galadin temɔ?

Ma Yosafati u nūn wisa u nɛɛ, oo. A n sɔru kpa, na maa kpawa mi. Wunen tɔmbu bā n seewa, nɛgiba maa seewawa mi. Sa ko ka nun taa bi da kpa su wuu ge wɔri sannu.

Sɔmɔ weesugiba nɛɛ,

Akabu koo tabu di

(I maa mɛɛrio Sinambu I, 22:5-12)

⁴ Ma Yosafati u Isireliban sina boko sɔɔwa u nɛɛ, adama a gina Yinni Gusunɔ bikia a nɔ mɛ u koo nun sɔ.

⁵ Ma Isireliban sina boko u sɔmɔbu mɛnna tɔmbu nɛɛru (400). Ma u bu bikia u nɛɛ, su tabu doo Ramɔtiɔ Galadin temɔ? Nge su ku da.

Ma ba wisa ba nɛɛ, a doo, Gusunɔ u koo nun ge nɔmu bɛria.

⁶ Adama Yosafati u maa bikia u nɛɛ, Yinni Gusunɔn sɔmɔ goo maa sari mini win min di sa ko win gere nɔ?

⁷ Isireliban sina boko u wisa u nɛɛ, Gusunɔn sɔmɔ turowa u wāa mini win min di sa ko kpī su Gusunɔn gere nɔ. Adama na nūn tusa domi u ku ra man gāa geenu sɔ ma n kun mɔ gāa kɔsunu. Win yīsira Misee Yimilan bii.

Ma Yosafati u nūn sɔɔwa u nɛɛ, sina boko, a ku gere mɛ.

⁸ Yera Isireliban sina boko u win sɔm kowo gɔra u da u Misee Yimilan bii sokuma fuuku.

⁹ Ma Isireliban sina boko wi, ka Yosafati Yudaban sina boko ba ben sina yānu doke, ben baawure u sɔ win sina kitarɔ Samarin gbāra kɔnnɔwɔ. Ma Gusunɔn sɔmɔ be kpuro ba wāa ben wuswaaɔ ba gari mɔ.

¹⁰ Yera Sedesiasi, Kenaanan bii u sisun kɔbunu seka. U nɛɛ, ameniwa Yinni Gusunɔ u gerua. U nɛɛ, kɔbi yini yi sāawa yīru te ta wunen dam sɔsɔsimɔ mɛ kaa ka Sirigibu go mam mam.

¹¹ Ma Gusunɔn sɔmɔ be kpuro ba gari tee yi gerua. Ba mɔ, a doo Ramɔtiɔ Galadin temɔ. Kaa nasara wa. Yinni Gusunɔ u koo nun wuu ge nɔmu bɛria.

Misee u nɛɛ,

ba koo Akabu kamia

(I maa mɛɛrio Sinambu I, 22:13-28)

¹² Sɔmɔ wi ba gɔra u bu Misee sokua u Misee sɔɔwa u nɛɛ, wee Gusunɔn sɔmɔ be ba wāa mi kpuro ba sina boko gari dori gerua. Yen sɔ, a de wunɛ ka ben gari yi ko tee.

¹³ Ma Misee u wisa u nɛɛ, sere ka Yinni Gusunɔn wɔ̄aru, ye wi, Gusunɔ nɛn Yinni u man sɔ̄wa, yera kon gere.

¹⁴ Ye Misee u tunuma sina bokon mi, yera sina boko u nùn bikia u nɛɛ, Misee, sa ko kp̄i su tabu da Ramɔtiɔ Galadin temɔ? Nge su ku da.

Ma Misee u wisa u nɛɛ, i doo mɛ. I ko i nasara wa. Yinni Gusunɔ u koo nun bu nɔmu beria.

¹⁵ Adama sina boko u nɛɛ, nɔn nyewa kon nun bɔrusia a sere man gem sɔ̄ me Yinni Gusunɔ u nun sɔ̄wa a gere.

¹⁶ Misee u nɛɛ,
na Isireliba wa ba yarine guunu wɔ̄lɔ,
ba s̄a nge ȳa ni nu kun kparo mɔ.

Ma Yinni Gusunɔ u nɛɛ,

tɔn beni ba ñ kparo mɔ.

Ben baawure u gɔsiro u wura yɛnuɔ ka alafia.

¹⁷ Yera Isireliban sina boko u Yosafati sɔ̄wa u nɛɛ, na ñ daa nun sɔ̄wa ma u ku ra man ḡa geenu sɔ̄, ma n kun mɔ ḡa kɔ̄sunu?

¹⁸ Yera Misee u Akabu sɔ̄wa u nɛɛ, a Yinni Gusunɔn gari swaa dakio. Na nùn wa u sɔ̄ win sina kitarɔ. Ma win tabu kowobu ba yɔ̄ win nɔm geuɔ ka win nɔm dwaɔ.

¹⁹ Ma u nɛɛ, wara koo Akabu nɔni wɔ̄ke u ka taa bi da Ramɔtiɔ Galadin temɔ, kpa u gbi mi. Ma ba yen wesianɔ mɔ. Wini ù n gerua mɛni, wianɔ u gere mɛ.

²⁰ Yera hunde gaa ya yarima ya yɔ̄ra Yinni Gusunɔn wuswaaɔ ya nɛɛ, kon Akabu wi nɔni wɔ̄ke. Ma Yinni Gusunɔ u ye bikia u nɛɛ, amɔna kaa koosina.

²¹ Hunde ye, ya nɛɛ, kon yari kpa n du Gusunɔn sɔ̄mɔ be sɔ̄, kpa n de bu weesu ko bu ka sina boko nɔni wɔ̄ke. Ma Yinni Gusunɔ u ye wisa u nɛɛ, ya w̄a. Swaa gea. Kaa maa kp̄i a bu nɔni wɔ̄ke. N n mɛn na, a yariɔ a da a ko mɛ.

²² Wee t̄ɛ, Yinni Gusunɔ u dera hunde ye, ya dua win sɔ̄mɔ be sɔ̄ bu ka nun weesu kua. Yen sɔ̄, a n ȳ ma kɔ̄sa Yinni Gusunɔ u koo de yu nun deema.

²³ Yera Sedesiasi, Kenaanan bii u susi Miseen bokuɔ, u nùn baara so. Ma u nɛɛ, swaa yerà Yinni Gusunɔn hunde u ka yara nɛn min di u ka sere nun gari kua.

²⁴ Misee u nùn wisa u nɛɛ, kaa ye gia dɔma te kaa n duku dukubu mɔ a n kuku yeru kasu diaɔ.

²⁵ Yera Isireliban sina boko u nɛɛ, i Misee mɔɔ i ka da Amɔɔ wi u s̄a wuun wirugii ka maa Yoasi sina bokon biin mi.

²⁶ Kpa i bu sɔ̄ i nɛɛ, ameniwa nɛ sina boko na gerua. Na nɛɛ, bu nùn mɔɔ bu kp̄ɛ pirisɔm sɔ̄ kpa ba n nùn d̄ianu ka nim w̄ɛmɔ saka sɔ̄ sere n ka wurama tabu gberun di ka alafia.

²⁷ Misee u nùn sɔ̄wa u nɛɛ, à n wurama ka alafia, n ñ Yinni Gusunɔ u ka man gari kua. Bɛɛ be i w̄a mini, bɛɛn baawure u gari yi swaa suo.

Akabun gɔ̄

(I maa mɛɛrio Sinambu I, 22:29-40)

²⁸ Yeniban biru, Isireliban sina boko ka Yosafati, Yudaban sina boko ba sewea ba taa bi da Ramɔtiɔ Galadin temɔ.

²⁹ Yera Isireliban sina boko u Yosafati sɔ̄wa u nɛɛ, kon ȳanu ganu kɔ̄si ni ba ñ ka man tubu. Adama wunɛ, a n wunen sina ȳanu doke.

Mɛsuma Isireliban sina boko u kua u ka taa bi da.

³⁰ N deema Sirin sina boko u win tabu kɛkɛban tabu sinambu sɔ̄wa u nɛɛ, i ku goo go ma n kun mɔ Isireliban sina boko tɔna.

³¹ Ye tabu sinam be, ba Yosafati wɛndɛ kua, yera ba nɛɛ, Isireliban sunɔwa. Ma ba nùn kooro bure bu ka nùn wɔ̄ri. Adama u nɔɔgiru sua u somiru kana. Ma Yinni Gusunɔ u nùn somi, u bu gira ba ka nùn tonda.

³² Ye tabu sinam be, ba wa ma n n Isireliban sina boko mi, yera ba nùn deri ba doona.

³³ Yera goo u sēu tooma Isireliban mi gia. U n goo yīsi. Adama ga na ga Akabu wōri deedeeru mi win tarakpe ga yōra. Yera u win tabu kēke swaa sōsio sōwa u nēe, a tabu kēke ye šiyo biruō, kpa a man yara tabu sian di. Domi ba man mēra kua.

³⁴ Tabu swīa yen dōma te, sere ba sina boko nēni u ka yō win tabu kēke sōo u mēra Sirigibun sansani gia sere n ka kua yoka. Ye sōo u dua, ma u gu.

19

Yosafati u wirugibu gōsa

¹ Yeniban biru, Yosafati u wurama Yerusalemō ka bōri yendu.

² Ma Yehu, Gusunōn sōmō Hananin bii u nùn sennō da. Ma u Yosafati sōwa u nēe, ba ra tōn kōso somi? A be ba Gusunō tusa kī? Yeniban sō, Yinni Gusunō u ka nun mōru sāa.

³ Adama u gāa geenu wa ni a kua. Yera a būu wi ba mō Asitaaten bwāarokunu kpuro kōsuka mam mam tem mē kpuro sōo. Ma a wunen tii wē a ka wi, Yinni Gusunō kasu.

⁴ Yen biru Yosafati u maa sina Yerusalemō. Ma u win tōmbu bera saa Beri Seban di n ka da Efaraimun guunō. Ma u ben gōrusu wesia Gusunō ben baababan Yinnin mi.

⁵ Ma u siri kowobu yi Yudan wuu gbāraruguu baagere sōo.

⁶ Ma u siri kowo be sōwa u nēe, i de i n tii se ye i sirimō sōo. Domi n n tōmbun sō i siribu mō. Yinni Gusunōn sōna i sirimō. U ko n maa wāa bēen bōkuō.

⁷ Yen sō, i de i nùn nasia kpa i n tii se. Domi Yinni Gusunōn mi, weesu sari. U ku ra maa goo garisi tuko. Mēya u ku ra maa nōm biram kēnu mwe.

⁸ Sanam mē ba wurama Yerusalemō, Yosafati u Lefiba ka yāku kowobu yi, ka sere maa Isireliban guro gurobu, bu ka tōmbu siria bā n gari gēe mō.

⁹⁻¹⁰ Wee wooda ye u bu wē. U nēe, goo ù n ka siribu na bēen mi saa wuu gagun di yèn sō ba goo go, n kun mē goo u wooda sara, n kun mē u Yinni Gusunōn yirebu gabu yina, i ko i nùn siriawa dee dee Gusunōn nasiaru sōo, ka murafitiru sariru sōo, ka gōru dēerō. I de i bu swaa gea sōosi kpa bu ku raa Yinni Gusunō torari kpa u ku bēe ka bēegibu mōru ko. Nge mēya i ko i n da ka bu sirie kpa i ku ka taare wa.

¹¹ Wee yāku kowo tōnwero Amaria u ko n sāa wirugii sāarun swaa sōo, kpa Sebadia, Isimēlin bii Yudaban yenu yēro u n sāa wi u ra sina bokon yēnun wunanōsu ko, kpa Lefiba ba n maa sāa siri kowobu. Yen sō, i tii dam kēyō kpa i se i sōma ko, kpa Yinni Gusunō u n wāa ka wi u koo gea ko.

20

Yosafati u ka Edōmuba

tabu kua

¹ Yeniban biru, Mōabuba ka Amōniba ba seewa ba Yosafati tabu wōrim wee.

² Ma ba na ba ye Yosafati sōwa. Ba nēe, wee tōn dabiru ta nun wōrim wee saa nim wōku bōruguun guru giōn di, Edōmun temō. Ba wāa Hasasōn Tamaaō ye ya wāa Engēdiō.

³ Yera Yosafati u nanda. Ma u Gusunō kasu. U dera ba nōo bōkuwa Yudan tem kpuro sōo.

⁴ Ma Yudaba kpuro ba mēnna bu ka Yinni Gusunō kana. Tōmbu kpurowa ba na saa Yudan wusu kpuron di bu ka Yinni Gusunō kasu.

⁵ Yosafati u seewa u yōra Yudaba ka Yerusalemugii ben suunu sōo Yinni Gusunōn sāa yerun yaara kpaan wuswaa.

⁶ Ma u nεε, Gusunō bεsen baababan Yinni, wuna a sāa Yinni wallō. Wuna a bwesenu kpuron bandu neni. Wuna a maa dam kpuro neni wunen nōmaa. Goo sari wi u koo ka nun tabu ko.

⁷ Yinni Gusunō, wuna a tem min tōmbu gira bεε, wunen tōmbu Isireliban wuswaan di. Ma a mu bεε, Aburhamu wi u nun kian bibun bweseru wē.

⁸ Sa sina tem mε sōo. Ma sa sāa yeru bana te ta wunen yīsiru sōowa.

⁹ Sa nεε, wahala gaa yà n sun deema, aa, taba? Wunen siribu bu sun wōriwa? Aa, barara? Aa, gōōra? Ma sa seema sa na diru mini wunen wuswaa sa nun kana bεsen wahala sōo, kaa sun wurari kpa a sun faaba ko.

¹⁰⁻¹¹ Wee tē, Mōabuba ka Amōniba ka Edōmuba be ba wāa Seirin guurō ba na bu bεε Isireliba gira tem mε a sun wēn di. N deema a raa bεsen baababa sōowa a nεε, bu ku du bwese ni sōo sanam mε ba wee Egibitin di. Ma ba bu deri, ba n bu kam koosie. Wee, ba wee bu sun kōsa kua.

¹² Yera wunε Yinni Gusunō, a n kaa bwese ni siri? Domi bεε, sa n dam gam ma. Wee tōn dabira sun wōrim wee, sa n yē ye sa ko ko. Adama wuna sa mεεra.

¹³ Ma Yudaba kpuro ba yō Yinni Gusunōn wuswaa ka ben kurōbu ka bibu kpuro.

Gusunō u dera

Yudaba ba tabu di

¹⁴ Yera Yinni Gusunōn Hunde u Yaasieli, Sakarin bii yōowa tōmbun suunu sōo. Yaasieli wi, u sāawa Asafun bweseru, Lefiba sōo. Win sikadobara Benaya ka Yeyeli ka Matania.

¹⁵ Ma Yaasieli u nεε, bεε Yudaba kpuro, ka bεε Yerusalemugibu kpuro, ka sere wunε sina boko Yosafati, i swaa dakio i nō ye Yinni Gusunō u gerumō. U nεε, i ku nanda, i ku maa wurura tōn dabi ten wuswaa. Domi n n bεε i ko i tabu ko. Wi, Yinni Gusunōn tiīwa u koo taa bi ko.

¹⁶ Sia i doo i bu wōri. Ba koo kurana saa gunguu te ba mō Sisin di, kpa i bu deema wōwi piibu gagu sōo ghabu te ba mō Yeruelio.

¹⁷ Bεεn tii i n tabu mō. Adama i gesi doo i yōra mi. I ko i wa faaba ye Yinni Gusunō u koo bεε ko. Bεε Yudaba ka bεε Yerusalemugibu, i ku nanda, i ku maa wurura. Sia i yario i ka bu yinna. Wi, Yinni Gusunō u ko n ka bεε wāa.

¹⁸ Yera Yosafati ka Yudaba kpuro ka Yerusalemugibu ba yiira ba wuswaa tem girari Yinni Gusunōn wuswaa bu ka nūn bεεε wē.

¹⁹ Yera Lefiba sōo, Kehatiba ka Koreba ba seewa ba Gusunō Isireliban Yinni siaramō ka nōogiru.

²⁰ Yera ba yara buru buru yellu ba da ghaburu gia te ba mō Tekoa. Sanam mε ba yario, yera Yosafati u seewa u yōra. U nεε, bεε Yudaba ka bεε Yerusalemugibu, i man swaa dakio i nō. I Gusunō bεεn Yinni naane koowo, kpa i dam wa. I bεεn naane dokeo win sōmōbun gere sōo, kpa i nasara wa.

²¹ Ma ba nōsina ka tōn be. Yera Yosafati u wom kowobu gosa ba n sāa yānu sebuu, kpa ba n tabu kowobu gbiiye, ba n Yinni Gusunō siaramō ka womu geni, ba n mō, i Yinni Gusunō siaro. Domi win durom mu n nōru mō.

²² Sanam mε tōn be, ba taki seewa ba womu mō bu ka Yinni Gusunō siara, yera Yinni Gusunō u Amōniba ka Mōabuba ka Edōmu be ba wāa guu te ba mō Seirio burisina. Ma ba sēsukuna ben tii tiine.

²³ Amōniba ka Mōabuba ba Edōmuba wōri ba kam koosia mam mam. Ye ba bu go ba kpa, yera ba wōrina ben tii tiine ba goona.

²⁴ Sanam me Yudaba ba tunuma min di ba ra n tem mi gāanu ku ra kpi wende sāa, yera ba mēera bera mi gia tən dabira raa wāa, ma ba deema gona nu kpī kpī. Goo kun kisire.

²⁵ Yera Yosafati ka wigibu ba na ba goo nin yānu potira. Ba dukia gurawa be sōo ka sere gāa gobiginu. Ba yāa ni gurawa nge mēn nōo ba koo kpī bu sua. Ba kuawa sōo ita ba yāa ni guramō. Domi nu kpā.

²⁶ Sōo nnese, ba mēna wōwao ye ba mō Beraka. Ma ba Yinni Gusunō siara. Yen sōna ba yam mi yīsiru kā Beraka. Tera ba ka mu sokumō sere ka giso. Yīsi ten tubusiana, mi ba Yinni Gusunō siara.

²⁷ Yosafati u Yudaba ka Yerusalemugibu kpuro kpara ka nuku dobu ba ka wura Yerusalemuō. Domi Yinni Gusunō u bu nuku dobu wē ben yiberε be u bu kamian sō.

²⁸ Ba dua Yerusalemuō ba womusu mō ka mōrōkunu ka gōōgenu ka kōbi ba ka dua sere Yinni Gusunōn sāa yera.

²⁹ Ma tem tukum sinambu kpuro ba Yinni Gusunō nasia sanam me ba nua ma u Isireliban yiberεba kpeerasia.

³⁰ Yosafati u win bandu diwa bōri yendu sōo. Ma Gusunō win Yinni u nūn wērabu wē beri berika kpuro.

Yosafatin bandun kpeeru

(I maa mēerio Sinambu I, 22:41-51)

³¹ Sanam me Yosafati u bandu di Yudaō, wōo tēna ka nōobuwa u mō. Win mēron yīsira Asuba, Silikin bii. Ma u kua wōo yenda nōobu bandu sōo Yerusalemuō.

³² Yosafati u win tundo Asan yira swīwa mam mam. Gea u kua Yinni Gusunōn wuswāaō.

³³ Adama u n gunguu nin mi ba ra būu yākunu ko kpuro kpeerasie. Domi win tōmbu Yudaba ba n ben gōru Gusunō ben baababan Yinni wē mam mam.

³⁴ Yosafatin kookoosun sukum, gbiikisu ka dāakisu, ye kpuro ya yorua Yehu, Hananin biin tireru sōo te ba doke Isireliban sinambun faagin tireru sōo.

³⁵ Yeniban biru, Yosafati u da u ka Akasia Isireliban sina boko arukawani bōkua. Akasia wi, u n Yinni Gusunōn bēεε yē.

³⁶ Durō wiya Yosafati u ka arukawani bōkua ma ba goo nimkusu kua si su ra de Taasisiō. Ba goo nimkuu si kuawa Esiōni Gebēεε.

³⁷ Yera Eliesēε, Dodafan bii, Maresagii u Gusunōn gari gerua Yosafatin sō u nēε, Yinni Gusunō u koo wunen sōmburu kam koosia yēn sō a ka Akasia arukawani bōkua.

Yen biruwa goo nimkuu si, su kōsikira. Su n maa kpīa su Taasisi de.

21

¹ Yeniban biru, Yosafati u kpuna u gu. Ma ba nūn sika win baababan sikaō, Dafidin wuuō. Ma win bii Yoramu u bandu kōsire kua.

Yoramu u bandu di

(I maa mēerio Sinambu II, 8:16-24)

² Yoramu u wōnōbu mōwa nōoba tia. Be kpuro ba sāawa Yosafatin bibu. Bera Asaria ka Yeyeli ka Sakari ka Asaria ka Mikaeli ka Sefatia.

³ Ben tundo u ben baawure kēru wē ta kpā. Tera sii geesu ka wura ka gāa gobiginu ka wuu si su gbāranu mō Yudan temō. Adama Yoramuwa u bandu wē domi wiya u sāa win bii gbiikoo.

⁴ Sanam me Yoramu u ban te di u kpa, ma u tu tāsisia, yera u win wōnō be kpuro ka Isireliban bukurobu gabu gō.

⁵ Sanam me Yoram u ban te di, u mowa wōo tena ka yiru. Ma u kua wōo nōba ita bandu sōo Yerusalemu.

⁶ Isireliban sinambun yira u swīi nge me Akabun yenugibu ba kua. Domi Akabun bii tōn kurōwa u sua kurō. Kōsa u kua Yinni Gusunōn wuswaa.

⁷ Adama Yinni Gusunō u n̄ wure u n̄n go, arukawani ye u ka Dafidi bōkuan sō ye u n̄e, Dafidi kun kāsire biamō bandu sōo win bweserō.

⁸ Yoramun waati ye sōo, Edōmuba ba ka tii yina, ma ba ben sunō kua.

⁹ Yera Yoram u seewa ka win tabu sinambu ka tabu keke yi dumi gawe, ma ba bu tarusi. Adama, ye n̄ kua wōkuru, ma ba duki yakura.

¹⁰ Saa yen dōma ten diya Edōmuba ba ka tii yine sere ka gisōn gisō.

Ma Libinagibu ba maa Yudaba seesi yēn sō ba Gusunō ben baababan Yinni deri.

¹¹ Yoram u mam būu yāku yenu kua Yudaban guunu wōllō. Ma u dera ba būu gasirinu wōri. U bu bōriewa ni sōo mam mam.

¹² Yera Gusunōn sōmō Eli u n̄n yorua u n̄e, amēniwa Gusunō wunen baaba Dafidin Yinni u gerua. U n̄e, wee, a n̄ sīa wunen baababa Yosafati ka Asa, Yudaban sinambun yira sōo.

¹³ Isireliban sinambun yira sōora a sīa. Ma a dera Yudaba ka Yerusalemugibu kpuro ba būu gasirinu wōri nge me Akabun yenugibu ba dera Isireliba ba kua. Yen biru, a maa wunen wōnōbu mwēera a go, be, be ba nun sanō kere wunen tundon yenu.

¹⁴ Yen sō, Yinni Gusunō u koo wunen tōmbu wahala baka doke, ka wunen kurōbu ka wunen bibu ka sere maa bēen arumani ye i mō.

¹⁵ Kpa u wunen tii bara bakaru kpēe nuki sōo. Kpa ta n̄ kpēamō tōo baatere sere tu ka wunen nuki yarama tōowō.

¹⁶ Yera Yinni Gusunō u Filisitiba seeya ka Daarububa be ba wāa Kusigibun bōku.

¹⁷ Yera ba Yudaba wōri ba ben dukiaba mwēera ye ya wāa sina bokon yenu ka maa win bibu ka win kurōbu ba ka doona. Win bii dāako Akasiawa ba deri, wi ba maa mō Yoakasi.

¹⁸ Yeniban biru, Yinni Gusunō u sina bokon tii bararu kpēe nukurō te u n̄ bekuramō.

¹⁹ Ma win bara te, ta sosimō tōo baatere. Bara ten wōo yiruse sōora win nuki yarima ten wahalan sō. Ma u gu nōni swāa bakaru sōo. Win tōmbu ba n̄ n̄n turare dōo dokeye nge me u win baababa kua.

²⁰ Yoram u mowa wōo tena ka yiru sanam me u bandu di. Ma u kua wōo nōba ita bandu sōo Yerusalemu. Ye u gu, goo kun n̄n wōnwōndu kue. Ma ba n̄n sikua Dafidin wuu. Adama n̄ n̄ mō sinambun sikaa.

Akasia u bandu di Yuda

(I maa mēerio Sinambu II, 8:25-29, 9:27-29)

22

¹ Yerusalemugibu ba dera Akasia, Yoramun bii dāako u bandu di win tundon ayerō. Domi yiberē be ba na ka Daarububa ba win maabu kpuro wōri ba go. Nge mēya Akasia u ka bandu wa u di.

² Sanam me u bandu di, u mowa wōo yēnda yiru. Wōo tia u kua bandu sōo Yerusalemu. Win meron yīsira Atali, Omirin bii.

³ U sīawa Akabun yenugibun yira sōo. Domi bwisi kōsiya win mero u n̄n kēmō u ka kōsa ko.

⁴ Kōsa u kua Yinni Gusunōn nōni sōo nge me Akabun yenugibu ba kua. Ben miya u bwisi kēōbu wa win tundon gōon biru. Ba n̄n bwisi kōsi kā, ma yi n̄n kam koosia.

⁵ Domi u ka Yoramu Akabun bii, Isireliban sina boko tabu da bu ka Hasaeli, Sirin sina boko tabu wōri Ramōtiō Galadin temō. Ma Sirigibu ba Yoramu mēera kua.

⁶ Ma u gōsira Yisireliō bu ka win mēera ye tim kua. Yera Akasia, Yoramun bii, Yudaban sina boko u na Yisireli mi u ka nūn wa mi ba nūn tim nēndu kuammē. Domi mēera ye, ya ñ sanō mō.

⁷ Yinni Gusunō u dera Akasia u Yoramu beram da kpa u ka kam ko mi. Ye Akasia u tura mi, yera wi ka Yoramu ba Yehu, Nimusin bii wōrim da. N deema Yinni Gusunōwa u Yehu wi gōsa u ka Akabun yēnugibu kpeerasia.

⁸ Sanam mē u Akabun yēnugii be kpeerasiamō, yera u ka Akasian sina bwāabu yinna ka win maabun bibu be ba nūn kōsu. Ma Yehu u be kpuro mwēera u go.

⁹ Ma ba Akasian tii kasu ba mwa Samariō, mi u kukua. Ba ka nūn na Yehun mi, ba go. Ma ba nūn siku ya yēn sō u sāa sina boko Yosafati wi u Gusunō kasu ka win gōru kpuron bii.

Akasian bwese te sōō, goo sari wi u sāa dee dee u ka bandu di.

Atali u bandu di

(I maa mēerio Sinambu II, 11:1-3)

¹⁰ Ye Atali u wa win bii Akasia u gu, yera u Yudaban sina bibu kpuro go.

¹¹ Sanam mē ba bii be goomō, yera Yoseba, sina boko Yoramun bii tōn kurō u Yoasi, Akasian bii sua u berua asiri sōō. Ma u nūn sua u ka da ka win nōōrio mi kpīn yenu wāa sāa yerō. Nge mēya Yoseba, yāku kowo Yehoyadan kurō u ka Yoasi wōra Atalin nōman di, u ñ ka nūn wa u go. Yoseba wi, u sāawa Akasian sesu.

¹² Ba nūn beruawa wōō nōōba tia Yinni Gusunōn sāa yerō. Domi Atali u bandu dii saa ye.

Ba Atali bandu yara

(I maa mēerio Sinambu II, 11:4-20)

23

¹ Wōō nōōba yiruse sōō, Yehoyada u wōrugōru kua u ka tabu kowobun wirugii be ba tabu kowobu wunōm wunōm kpāre arukawani bōkua. Bera Asaria, Yerohamun bii ka Isimeeli, Yokananin bii ka Asaria, Obēdin bii ka Maseya, Adayan bii ka Elisafati, Sikirin bii.

² Ba Yudan tem bukiana. Ma ba Lefiba mēna saa Yudan wusu kpuron di ka sere Isireliban yēnu yērobu. Be kpuro ba na Yerusalemuō.

³ Ma be kpuro ba ka sina bokon bii Yoasi arukawani bōkua Yinni Gusunōn sāa yerō. Yera Yehoyada u bu sōōwa u nēē, wee, sina bokon bii u koo bandu di Yerusalemuō nge mē Yinni Gusunō u gerua Dafidin bibun sō.

⁴ Wee ye ba koo ko. Be ba koo sōmburu ko tōō wērarugiru sōō, yāku kowobu ka Lefiba, ba koo tii bōnu kowa wuunu ita.

⁵ Wuu teeru ta n sāa yerun kōnnōsu kōsu, kpa wuu teeru ta n sina kpaaru kōsu, kpa itaseru ta n wāa kōnnōwō ge ba mō Kpēekpēeku, kpa tōn be ba tie kpuro ba n yō sāa yerun yaaraō.

⁶ Goo u ku raa du Yinni Gusunōn sāa yerō ma n kun mō yāku kowobu ka Lefiba be ba sōmburu mō dōma te. Beya ba koo kpī bu du mi, domi beya ba dēere. Tōmbu kpuro ba koo yōrawa tōwō bu kōnnō kōsu.

⁷ Lefiba ba koo sina boko sikerenawa, kpa ben baawure u n tabu yānu nēni, wi u dua mi, bu ka nūn go. I ko i n wāawa sina bokon bōkuō sanam mē u duo ka sanam mē u yariō.

⁸ Lefiba ka Yudaba kpuro ba kua kpuro ye yāku kowo Yehoyada u gerua. Ben baawure u win tambu sua be ba duə səmburu səə ka be ba yariə tōə wērarugii te səə. Domi yāku kowo Yehoyada u n̄ goo bure.

⁹ U tabu kowobu wunəm wunəm wirugibu yaasi ka tere bakanu ka piiminu wē. Tere ni, nu sāawa sina boko Dafidiginu ni nu wāa Yinni Gusunən sāa yerə.

¹⁰ Ma u tambu yi yi ba sina boko sikereŋe saa sāa yee ten nəm geu gian di n̄ ka da ten nəm dware yāku yerun bəkuə. Ben baawure u win tabu yānu neni.

¹¹ Yera ba ka Yoasi susima. Ma Yehoyada ka win bibu ba n̄n bandun gum tare u kua sina boko. Ma ba n̄n sina furə dokea. Ma ba n̄n woodan tireru wē ba nee, sina boko, wunen wāaru tu dakaə da.

¹² Ye Atali u nua tamba duki mə ba sina boko tāmamə,

¹³ yera u na ben mi, Yinni Gusunən sāa yerə. U meera u deema sina boko u yə turaru wəllə. Ma wirugibu ka be ba kəbi wuramə ba yə win bəkuə. Tambu kpuro ba nuku dobu mə, ba kəbi soomə. Yera wom kowobu ba womusu mə ka ben dwee yānu ba Yinni Gusunə siaramə. Yera Atali u win yānu nenua u gēeka nuku sankiranun s̄. U nee, ba man seesi! Ba man seesi!

¹⁴ Ma Yehoyada u tabu sinam be yera be ba sāa tabu kowobu wunəm wunəm wirugibu. U bu s̄əwa u nee, i Atali wi yaro. Wi u maa n̄n swi, kpa i yēro go ka takobi. N deema yāku kowo Yehoyada u raa bu s̄əwa u nee, bu ku n̄n go sāa yeru mi.

¹⁵ Ma ba n̄n deri u da sina bokon dirə saa dumin kənnən di. Miya ba n̄n s̄ere ba go.

¹⁶ Yeniban biru, Yehoyada ka tən be ba tie ka sina boko Yoasi ba arukawani bəkuə ba nee, ba ko n̄ sāawa Yinni Gusunən tambu.

¹⁷ Ma tən be kpuro ba dua būu wi ba mə Baalin dirə ba ye kəsuka ka yen turarə ka yen bwāarokunə. Ma ba yen yāku kowo Matani go yen yāku yenə.

¹⁸ Yehoyada u Yinni Gusunən sāa yeru Lefi be ba sāa yāku kowobu nəmu beria bu k̄su. N deema Dafidi u raa bu bənu kua wuu wuuka bu ka Yinni Gusunə yāku d̄ə mwaararuginu kua nge me Məwisin wooda ya gerua. Kpa ba n̄ da maa womusu ko ka nuku dobu bu ka Gusunə siara.

¹⁹ U kənnən k̄so be yiwa sāa yee ten kənnəwə kpa disigii goo u ku raa ka du mi.

²⁰ U tabu sinambu ka sina bibu ka wuun bukurobu ka sere tambu kpuro menna. Ma u dera ba ka sina boko yera Yinni Gusunən sāa yerun di, ma ba ka n̄n da sina kpaarə saa kənnə ge ga wāa gunguru gian di. Miya ba sina boko sinasia sina kitarə.

²¹ Ma tambu kpuro ba nuku dobu mə.

Wuu ga wāa bəri yendu səə yèn s̄ə ba Atali go.

Yoasi u dera ba Yinni Gusunən

sāa yeru sənwa

(I maa meerio Sinambu II, 12:1-17)

24

¹ W̄ə n̄əba yiruwa Yoasi u mə sanam me u bandu di. Ma u kua w̄ə weeru bandu səə Yerusalemuə. Win meron yīsira Sibia, Beri Sebagii.

² Yoasi u kuawa ye ya Yinni Gusunə wēre yāku kowo Yehoyadan wāaru kpuro səə.

³ Yera Yehoyada u Yoasi kurəbu yiru sua. Ma ba Yoasi bii tən durəbu ka tən kurəbu marua.

⁴ Yeniban biruwa Yoasi u ḡru doke u Yinni Gusunən sāa yeru səme.

⁵ Ma u yāku kowobu ka Lefiba menna u neε, i yario i da Yudaban wusu sɔɔ, ka Isirelibagisɔ i gobi mwεeri wɔɔ baagere i ka Gusunɔ besen Yinnin s̄a yeru sɔmε. I de i ye ko fuuku.

Adama Lefiba ba n̄ ye kue.

⁶ Yera sina boko u yāku kowo Yehoyada soka. U n̄n bikia u neε, mban s̄na a n̄ Lefiba gobi yi bikie yi Məwisi Yinni Gusunən s̄m kowo u Isireliba bure bu ka Yinni Gusunən s̄a yeru sɔmε.

⁷ Domi Atali tən k̄sɔ wi ka win bibu ba Yinni Gusunən s̄a yerun yānu gura ka ten dendi yānu ba ka būu wi ba m̄ Baali s̄awa.

⁸ Yera sina boko u neε, bu de bu kpakoro piibu gagu ko, kpa bu gu yi s̄a yerun k̄nn̄wɔ t̄ɔwɔ.

⁹ Ma ba kpara Yudaɔ ka Yerusalemɔ ba neε, bu ka gobi yi na yi Məwisi Gusunən s̄m kowo u Isireliba bure gbaburɔ mi ḡanu ku ra kpi.

¹⁰ Yenu ȳrobu ka tən be kpuro ba nuku dobu kua. Ma ba ka gobi na ba kp̄εm̄ɔ kpakoro te s̄ɔ sere ta ka yiba.

¹¹ T̄ɔ baatere Lefiba ba ra n̄wa bu kpakoro te sua bu ka da tən be sina boko u ḡsa ba n̄ da gina tu m̄εrim mi. B̄a n̄ deema kpakoro te, ta yiba, yera sina bokon tire yoro ka yāku kowo t̄nweron s̄m̄ɔ ba ra gobi yi wie kpa bu kpakoro te wesia ten ayerɔ. Nge m̄ya ba ra ko t̄ɔ baatere, kpa bu gobi wa yi n̄ kp̄a.

¹² Yen biru sina boko ka Yehoyada ba ra gobi yi tən be w̄ε be ba s̄mbu te n̄mu s̄ndia. Domi ba s̄m kowobu sua be ba koo gobi k̄sia. Ben gabu ba s̄awa kpee d̄akobu, gabu d̄a d̄akobu, gabu maa be ba ra sisu ka sii gandun s̄mburu ko. Tən beni kpurowa ba koo dii te s̄mε.

¹³ Be ba s̄mbu te n̄mu s̄ndia, ba s̄mburu kua. Ma ba dera ba s̄a yee te s̄mm̄ɔ. Ba dii te s̄nwa ta dam kua.

¹⁴ Sanam m̄ε ba s̄mbu te kua ba kpa yera ba ka gobi yi yi tie na sina boko ka Yehoyadan mi. Ba s̄a yee ten dendi yānu kua ka mi ba ra yāku d̄ɔ m̄waaruginu kon dendi yānu, ka n̄ri, ka dendi yānu ganu ni ba kua ka wura ka sii geesu. Ba ra yāku d̄ɔ m̄waarugii ni kowa Yehoyadan w̄arun t̄ru kpuro s̄ɔ Yinni Gusunən s̄a yerɔ.

Yoasi u Gusunɔ biru kisi

¹⁵ Yen biru, Yehoyada u t̄k̄ru kua k̄ɔ k̄ɔ. Ma u kpuna u gu. U m̄wa w̄ɔ wunaa teeru ka w̄kuru sanam m̄ε u gu.

¹⁶ Ma ba n̄n sikua Dafidin wuu, mi ba ra sinambu sike. Domi u gea kua Isireliɔ ka maa Yinni Gusunən wuswaaɔ ka sere s̄a yee ten mi.

¹⁷ Yehoyadan ḡɔn biru, Yudan wirugibu ba na ba sina boko kpuna ka beεε, ma u ben gari swaa daki.

¹⁸ Yera ba Gusunɔ ben baababan Yinnin s̄a yeru biru kisi. Ma ba da ba būu wi ba m̄ Asitaate s̄am̄ɔ ka sere bw̄arokunu ganu. Yera Yinni Gusunɔ u ka Yudaba ka Yerusalemugibu m̄ru kua. Domi ba tora.

¹⁹ Yinni Gusunɔ u bu win s̄m̄bu ḡria bu wa bu ka ḡru ḡsia bu wurama win mi. Ma s̄m̄ be, ba ka bu gari kua. Adama ba n̄ swaa daki.

²⁰ Yera Yinni Gusunən Hunde u Sakari, yāku kowo Yehoyadan bii ȳɔwa. Ma u ȳra t̄mbun wuswaaɔ u neε, ameniwa Yinni Gusunɔ u gerum̄ɔ. U neε, mban s̄na i win woodaba saram̄ɔ. I n̄ maa koorɔ. Domi i wi, Yinni Gusunɔ deri. Yen s̄na win tii u koo maa beε deri.

²¹ Yera ba n̄ɔ toosi kua ka sina boko. Ma u bu wooda w̄ε bu ka Sakari kpenu kasuku bu go Yinni Gusunən s̄a yerun yaaraɔ.

²² Sina boko Yoasi u duari gea ye Sakarin tundo Yehoyada u n̄n kua. Ye Sakari u ḡɔ d̄ɔ, yera u neε, Yinni Gusunɔ, a waawo kpa a baawure siria.

*Yoasin bandun kpeeru**(Imaa mɛɛrio Sinambu II, 12:18-22)*

²³ Wɔɔ tian biru, Sirigibun tabu kowobu ba Yoasi wɔrima. Ba Yudan tem kpuro wukiri, ba tunuma sere Yerusalemuɔ. Ma ba wirugibu go go ba ben yānu gura ba ka ben sina boko daawa Damasia.

²⁴ Tabu kowo be Sirigibu ba ka na mi, ba ñ dabi. Adama ka mɛ, Yinni Gusunɔ u dera ba Yudaban tabu kowo dabi dabinu kamia. Domi ba wi, Gusunɔ ben baababan Yinni deri. Nge meya Yinni Gusunɔ u Sirigibu denda u ka Yoasi seeyasia.

²⁵ Sanam mɛ Sirigii be, ba biru kisi, ba Yoasi deri wahala baka sɔɔ, ma win bwāaba nūn seesi ba go win kpın yerɔ yèn sɔ u yāku kowo Yehoyadan bibu go. Ma ba nūn sikua Dafidin wuuɔ. Adama ba ñ ka nūn de mi ba ra sinambu sike.

²⁶ Be ba nūn seesi, bera Sabadi ka Yosabadi. Sabadin mɛron yīsira Simeati, wi u sāa Amāni, Yosabadin mɛron yīsira maa Simeriti, wi u sāa Māabu.

²⁷ Yoasin bibun geeru ka gari yi ba gerua win sɔ ka sere Yinni Gusunɔn sāa yee te u sonwa, ye kpuron gari yi yorua sinambun faagin tireru sɔɔ. Win bii Amasiawa u bandu di win ayerɔ.

*Amasia**u kua Yudaban sina boko**(Imaa mɛɛrio Sinambu II, 14:1-7)***25**

¹ Amasia u mɔwa wɔɔ yenda nɔɔbu sanam mɛ u bandu di Yerusalemuɔ. Ma u kua wɔɔ yenda nɔɔbu ka nne bandu sɔɔ. Win mɛron yīsira Yoadani, Yerusalemugii.

² U kua dee dee Yinni Gusunɔn nɔni sɔɔ. Adama u ñ win gɔru kpuro Yinni Gusunɔ wɛ.

³ Sanam mɛ win banda dam kua, yerɔ u win bwāabu go be ba raa win tundo go.

⁴ Adama u ñ ben bibu go. U Yinni Gusunɔn wooda swīiwa ye u Mɔwisi sɔɔwa u yorua woodan tireru sɔɔ u nɛɛ, baababa ba ñ gbimɔ ben bibun toranun sɔ. Meyā maa bibu ba ñ gbimɔ ben baababan toranun sɔ. Baawure u koo gbiwa win tiin torarun sɔ.

⁵ Yerɔ Amasia u Yudaba ka Benyamɛɛba menna yenu ka yenu ka sere tabu sinam be ba tabu kowobu wunɔm wunɔm ka nɔrɔm nɔrɔm (1.000) kpare. Ma u bu gara saa be ba wɔɔ yendu mɔn di n ka girari be ba kere mɛ. Ma ba kua tɔmbu nɔrɔbun suba gooba wunɔbu (300.000). Ba sāawa be ba tabu yɛ sāa sāa. Ba koo kpī bu ka yaasi ka terɛnu sanna.

⁶ Ma u maa tabu durɔ wɔrugɔba kasu Isireliba sɔɔ, tɔmbu nɔrɔbun suba wunɔbu (100.000) bu ka nūn somi kpa u bu sii geesun gobi tɔnnu ita wɛ.

⁷ Yerɔ Gusunɔn sɔmɔ goo u na u nūn sɔɔwa u nɛɛ, Yinni, a ku de Isireliba bu ka nun da. Domi Yinni Gusunɔ u ñ ka bu wāa, be Efaraimu be.

⁸ Æ n ka bu da, baa mɛ a dam mɔ, Gusunɔ u koo nun sura yiberɛban wuswaaɔ. Domi wiya u ra somi kpa u kamia.

⁹ Ma Amasia u sɔmɔ wi sɔɔwa u nɛɛ, amɔna kon ko tɛ n ka nɛn sii geesun gobi tɔnnu ita ye mwa ye na Isireliban tabu kowo be wɛ mi.

Yera sɔmɔ wi, u nūn wisa u nɛɛ, Gusunɔ u koo kpī u nun wɛ n ye kpuro kere.

¹⁰ Yerɔ Amasia u tabu kowo be ba na saa Efaraimuban min di mi wuna, kpa bu ka gɔsira bu we. Adama tabu kowo be, ba ka Yudaba mɔru kua, ma ba gɔsira ben yenusɔ ka mɔru baka.

11 Ma Amasia u wərugəru seewa u win təmbu kpara ma u da u wāa wəwəa ye ba mə Bəru. Miya u təmbu nərəbun suba wəkuru (10.000) go Seirin bibun bweseru səə.

12 Ma ba maa tən ben nərəbun suba wəkuru (10.000) mwεera wasiru ba ka da guuru wallə. Min diya ba bu kasi kooma ba kasikira.

13 Adama Efaraimu be Amasia u yinari bu ka nùn tabu da mi, ba pusi Yudan wusu səə saa Samarin di n ka da Bəti Horoniə. Ma ba təmbu nərəbun suba ita (3.000) go, ba ben yānu gura.

Yoasi, Isireliban sina boko

u Amasia kamia

(I maa mεerio Sinambu II, 14:8-14)

14 Sanam mε Amasia u Edəmuba kamia u wurama, yera u dera ba Seirin bibun bweserun būnu gurama ba ka na win temə. Ma u nu kua win tiiginu. U nu yiramme u sāmə. Ma u nu turare dəə dokeamme.

15 Yera Yinni Gusunə u ka Amasia məru kua. Ma u nùn win səmə goo gəriama. U nùn bikia u nεε, mban sōna a Edəmuban būnu gurama, ni, ni nu n kpiā nu bu wəre wunən nəman di.

16 Sanam mε u gari yi mə u dəə, yera Amasia u nùn səwə u nεε, wara nun gəsa a n ka sāa nε sina bokon bwisi kēə. A doonə min di. Mban sōna a kī bu nun go.

Ye səmə wi, u doonə, yera u nùn səwə u nεε, na yē ma Gusunə u gəru doke u nun kpeerasia yèn sə a kua mε. Wee a n nən bwisi kēru wure.

17 Sanam mε Amasia ka wigibu ba nəəsina, yera u gəra bu Yoasi, Isireliban sina boko Yoakasin bii, Yehun debubu sə bu nεε, u na bu tabu yinna.

18 Yera Yoasi Isireliban sina boko u wisima u nεε, sākin kikiru garu ta wāa Libanin guurə. Tera ta dāa bakarar səməbu gəria Libaniə ta nεε, a man wunən bii wəndia kēema u ko nən biin kurə. Adama gbeeku yeε yi seewa yi da yi sākin kiki te taaka yi go.

19 Geema Amasia. Wee, a Edəmuba kamia. Ma a tii sue. Yen sə, a sinə sēε wunən yenuə. Mban sōna kaa tii tabu sure bi bu koo ka nun kōsa naawa. Domi wunε ka Yudaba, sa ko bεε kam koosia.

20 Adama Amasia kun nùn swaa daki. Domi ye kpuro ya weewa saa Yinni Gusunən min di u ka wa u nùn yiberεba nəmu beria. Domi Amasia wi, u Edəmuban būnu guramawa u sāmə.

21 Yera Yoasi, Isireliban sina boko u seewa u da u Amasia, Yudaban sina boko wəri Bəti Semesiə Yudaban temə.

22 Ma Isireliba ba Yudaba kamia. Ma Yuda ben baawure u duka sua u wura win yenuə.

23 Yoasi, Isireliban sina boko u Amasia, Yudaban sina boko Yoasin bii, Yoakasin debubu yoru mwā Bəti Semesiə. Ma u ka nùn da Yerusalemuə. Saa ye səra wi, Yoasi, u Yerusalemun gbāraru sura gəm soonu nεeru (400) saa kənnə ge ba mə Efaraimun di sere n ka da kənnəwə ge ba mə Gani gəmburu.

24 Ma Yoasi wi, u wura ka sii geesu gura ka sāa yerun gāa gee ni nu wāa Obədi Edəmun yenuə ka sere maa sina kpaarun arumani. Ma u gabu məru mwεera u ka gəsira win wuu Samariə.

Amasian gəə

(I maa mεerio Sinambu II, 14:15-20)

25 Isireliban sina boko Yoasi, Yoakasin biin gəən biru, Amasia, Yudaban sina boko Yoasin bii, u maa kua wəə wəkura nəəbu bandu səə.

26 Ye Amasia u gbia u kua ka ye u kua daku ten sukum, ye kpuro ya yorua Yudaba ka Isireliban sinambun faagin tireru səə.

²⁷ Ye Amasia u ka Yinni Gusunə tonda u kpa, yera ba nùn seesi Yerusalemuə. Ma u duka sua u da u wāa Lakisiə. Miya ba nùn naa swīi ba go.

²⁸ Ma ba win goru suama ka dumi ba ka na ba sikua win baababan sikao Dafidin wuuə.

Osiasi

u kua Yudaban sina boko

(I maa mεerio Sinambu II, 14:21-22, 15:1-3)

26

¹ Amasian gəən biru, Yudaba kpuro ba Osiasi sua ba swīi bandu səə win tundo Amasian ayerə. Saa ye səə, u məwa wəə wəkura nəəbu ka tia.

² Wiya u Elati bana u sənwa. Ma u dera ya kua Yudabagia win tundon gəən biru.

³ Osiasi u kuawa wəə weeraakuru ka yiru Yerusalemuə. Win meron yīsira Yekolia Yerusalemugii.

⁴ U siawa dee dee Yinni Gusunən wuswaaə nge mε win tundo Amasia u kua.

Osiasi u Gusunə biru kisi

⁵ Osiasi u kookari kua u ka Yinni Gusunə sāwa Sakarin wāaru kpuro səə. Sakari wī, u bwisi mə u ka kāsīnu tubusia ni nu wee Gusunən min di. Saa ye səə, ye Osiasi u mə kpuro ya ra nùn koorewa.

⁶ Səə teeru u yara u ka Filisitiba wəri. Ma u da u Gatin gbāraru yaba ka Yabinεgīru ka Asidədugiru. Ma u wusu bana Asidədugibun temə Filisitiban wusun suunu səə.

⁷ Yinni Gusunə u nùn somi u ka Filisitiba ka Daarububa tabu kua ka be ba wāa Guri Baaliə ka sere Maoniba.

⁸ Saa ye səə, Aməniba ba ka Osiasi kēnu naawammε ma u yīsiru yara sere Egibitin tem nəə bura yerə. Domi win dam mu nəəra baama kpuro.

⁹ Osiasi u kəsu yenu kua Yerusalemuə kənnəwə ge ba mə Gani gəmburu, ka ge ga wāa wəwa giə, ka gbāraran goo gəmkirə. Ma u dera nu dam ma.

¹⁰ U maa kəsu yenu bana ghaburə, ma u dəkə dabi dabinu gba, domi u sabe dabi dabinu mə ni nu wāa Sefalan wəwaə ka nim wəkun goorə. Meya u maa gbaa wukobu mə ka be ba ra resem səmburu ko guunə ka guu te ba mə Kaameliə. Domi u ra gbee səmburu kā.

¹¹ Osiasi u tabu durəbu mə be ba ra tabu de wuu wuuka nge mε win tire yoro Yeyeli ka win tabu sunə turo Maaseya ba ka bu gara. Win sina asakpə turo wi ba mə Hanania, wiya u bu kpare.

¹² Yenu yērobu ka tabu durə wərugəba, be kpuron geera sāawa nərəbun suba yiru ka nata (2.600).

¹³ Tən be, ba tabu durəbu nərəbun suba gooba wunəbu ka nəəba yiru ka nεera wunəbu mə ba kpare (307.500). Bera ba ra sina boko somi tabu səə.

¹⁴ Osiasi u tabu kowo be kpuro tεrɛnu ka yaasi wē ka sii furəsu ka yabe tarakpenu ka tennu ka kpurantεnu.

¹⁵ U dera bwisigii goo u tabu yānu ganu kua ni ba yi kəsu yenə ka gani gəmunə. Niya nu ra n sēnu toomə, n kun mε nu n kpenu kasukumə. Ma sina boko Osiasi u yīsiru yara n toma. Domi u somiru wa sere u ka win bandu tāsīsia.

¹⁶ Sanam mε Osiasi u win bandu tāsīsia u kpa, yera u tii sua sere bu nùn kam kua. U n Gusunə win Yinni mεm nəəwε. Ma u da Yinni Gusunən sāa yerə u ka turare dəə doke mi, ka tii.

¹⁷ Yen biru, yāku kowo Asaria u dua mi, ka yāku kowobu wεnε,

¹⁸ be ba wɔrɔgɔru mɔ. Ma ba sina boko Osiasi sɔɔwa ba neɛ, Osiasi, n n̄ wune kaa Yinni Gusunɔ turare dɔɔ dokea. Aronin bibun bwesera ba gɔsa yen sɔ. N n̄ mɛn na, a yario s̄a yeru min di. Domi a kua mɛm nɔɔ sari. A n̄ maa beɛɛɛ wasi Yinni Gusunɔn wuswaaɔ.

¹⁹ Yera sina boko Osiasi u mɔru seewa. N deema u ye ba ra ka turare dɔɔ doke nɛni. Yera bara disigira n̄n̄n wɔri win sirikanɔɔ ȳaku kowo ben nɔni biru Yinni Gusunɔn s̄a yeru mi, mi ba ra turare dɔɔ doken wuswaaɔ.

²⁰ Yera ȳaku kowo tɔnwerɔ Asaria ka ȳaku kowo be ba tie, ba n̄n̄n mɛɛra, ma ba deema wee, bara disigira win sirikanɔɔ. Yera ba yande neɛ, u yario tɔɔwɔ. Ma Osiasi u yara tɔɔwɔ fuuku fuuku, domi u wa ma Yinni Gusunɔ u n̄n̄n bara disigiru kp̄ɛɛ.

Osiasin bandun kpeeru

(I maa mɛɛrio Sinambu II, 15:5-7)

²¹ Ma bara disigii te, ta Osiasi w̄asi sere u da u ka gu. Ba n̄n̄n yara Isireliban suunu sɔɔn di, u da u w̄a wi turo. Win bii Yotamuwa u n̄n̄n kɔsire kua u tem mɛ kparamɔ.

²² Ye Osiasi u gb̄ia u kua, ka ye u kua win w̄a d̄aakiru sɔɔ, ye kpuron gari yi yorua Gusunɔn sɔmɔ Esai, Amɔtin biin tireru sɔɔ.

²³ Osiasi u kpuna u gu. Ma ba ka n̄n̄n da mi ba ra sinambu sike. Adama ba n̄n̄n sikua win baababan siki wɔruɔ, domi ba neɛ, u bara disigiru mɔ. Ma win bii Yotamu u bandu kɔsire kua.

Yotamu

u kua Yudaban sina boko

(I maa mɛɛrio Sinambu II, 15:32-38)

27

¹ W̄ɔɔ yenda n̄ɔɔbuwa Yotamu u mɔ sanam mɛ u bandu di. Ma u kua w̄ɔɔ w̄akura n̄ɔɔbu ka tia bandu sɔɔ Yerusalemɔ. Win meron ȳisira Yerusa, Sadakun bii.

² U s̄awa dee dee Yinni Gusunɔn wuswaaɔ. Win tundo Osiasin yira u sw̄ii mam mam. Adama u n̄n̄n due Yinni Gusunɔn s̄a yerɔ. Yen biru, u dera tɔmba sankiramɔ win tem mɛ sɔɔ.

³ Wiya u Yinni Gusunɔn s̄a yerun kɔnnɔ ge ga w̄a gunguru gia bana. Ma u maa bani dabinu kua Ofelin gb̄ararɔ.

⁴ U wusu bana Yudan guunɔ. Ma u maa k̄ɔsu maru yenu kua ka dii baka damginu yakasɔ.

⁵ U maa ka Amɔniba tabu kua, ma u bu kamia. W̄ɔɔ ge sɔɔ, Amɔniba ba n̄n̄n sii geesun gobi wunɔbu (100) w̄ɛ ka d̄ia bimi yi ba m̄ɔ ɔɔsun tɔnnu nɔrɔɔbun suba ita (3.000) ka alikaman tɔnnu nɔrɔɔbun suba ita. Nge mɛya ba m̄ɔ sere n ka girari w̄ɔɔ ita.

⁶ Yotamu u dam kua. Domi u win naane doke Yinni Gusunɔ sɔɔ.

⁷ Ye Yotamu u kuan sukum, win tabu ka win sɔma ye u kua, ye kpuron gari yorua Isireliba ka Yudaban sinambun faagin tireru sɔɔ.

⁸ Yotamu u m̄ɔwa w̄ɔɔ yenda n̄ɔɔbu sanam mɛ u kua sina boko. Ma u kua w̄ɔɔ w̄akura n̄ɔɔbu ka tia ban te sɔɔ Yerusalemɔ.

⁹ Yen biru, u kpuna u gu. Ma ba n̄n̄n sikua Dafidin wuuɔ. Ma win bii Akasi u bandu kɔsire kua.

Akasi u kua sina boko Yudaɔ

(I maa mɛɛrio Sinambu II, 16:1-6)

28

¹ Akasi u mowa wōo yendu sanam me u bandu di. U kuawa wōo wākura nōobu ka tia bandu sōo Yerusalemuō. U n̄ sīa dee dee Yinni Gusunōn wuswaaō. U n̄ win sikado Dafidin yira swīi.

² Isireliban sinambun yira u swīi. U mam būu wi ba mō Baalin bwāaroku sii ganduguu kua.

³ U turare dōo doke Hinōmun bibun bweserun wōwaaō. Ma u ka win tiin bibu yāku dōo mwaaararuginu kua nge me bwese tukunu nu ra ko ni Yinni Gusunō u gira Isireliban wuswaan di.

⁴ U ra būu yākunū ko kpa u nu turare dōo doke a gungunō ka guunō ka sere dāa kubenō.

⁵ Gusunō wi, Akasin Yinni u nūn Sirin sina boko nōmu beria. Ma ba nūn kamia ba win tōn dabinu mwēera ba ka da Damasio. Yen biru, Gusunō u maa nūn bēri Isireliban nōmaaō. Ma Isireli be, ba nūn kamia.

⁶ Peka, Remalian bii, u tōmbu nōrōbun suba wunaa teeru (120.000) go sōo teerun sōo, yēn sō ba Gusunō ben baababan Yinni deri. Tōn be ba go mi, be kpuro ba sāawa tabu durō wōrugōba.

⁷ Sikiri, Efaraimuban tabu durō u Maaseya, sina bokon bii go ka Asirikamu wi u sāa sina bokon yenun sōm kowobun wirugii ka sere Elikana sina bokon sina asakpō gbiikoo.

⁸ Isireliba ba ben mero bisibu Yudaba yoru mwa tōmbu nōrōbun suba goobu (200.000), kurōbu ka bibu. Ma ba ben yāa dabinu gura ba ka da Samario.

⁹ N deema Yinni Gusunōn sōmō goo u wāa mi. Win yīsira Odēdi. Yera u tabu kowo be sennō da. U nēē, wee Gusunō bēen baababan Yinni u ka Yudaba mōru kua, ma u bēē bu nōmu beria, ma i bu go ka wōnwōndu sariru sere ben wuri yi nūn girari.

¹⁰ Yera i kī tē, Yuda be, ka Yerusalemugii be, bu ko bēen yobu? I n̄ tamaa i Gusunō bēen Yinni torari?

¹¹ I swaa dakio i nō. I yoo be i mwēera bēen mero bisibu sōo mi yōsuo bu wura ben yenuso. Domi Yinni Gusunō u ka bēē mōru baka mō.

¹² Efaraimuban wirugibu gabu, Asaria, Yokananin bii ka Berekia, Mesilemōtun bii ka Esekias, Salumun bii ka Amasa, Adilain bii, bera ba tabu kowōbu seesi be ba wee tabu gberun di.

¹³ Ba bu sōowa ba nēē, i n̄ ka yoo be duō mini. I kī i bēsen taarē sosiwa Yinni Gusunōn mi. Domi sa tore kō. Ma Yinni Gusunō u ka sun mōru sāa.

¹⁴ Yera tabu kowo be, ba yoo be yōsu, ba bu ben yānu wesia Isireliba ka ben wirugibun wuswaaō.

¹⁵ Wirugii be ba soka ka ben yīsa ba yoo be sua, ba ben be ba wāa tereru yānu doke a ni tabu kowoba mwēerima. Ba bu yānu ka baranu wē. Ba dera ba di ma ba nōra. Ma ba ben mēeran bosu bōkua. Ma ba yoo be sōo be ba kun kpē bu sī ketekunu sōndi ba ka da Yerikoō mi kpakpa bēē wāa. Yen biru, Isireli be ba ka bu da ba wurama Samario.

Akasi u somiru kasu

Asirigibun mi

(I maa mēerio Sinambu II, 16:7-20)

¹⁶ Saa ye sōōra sina boko Akasi u gōra Asirin sinambun mi, u bu somiru kana.

¹⁷ Edōmuba ba na ba kpam Yudaba wōri ba kamia, ma ba Yuda be, yoru mwēera ba ka doona.

¹⁸ Filisitiba ba wōraa na wuu si su wāa Sefalan wōwaaō ka si su wāa Yudan tem sōo yēsan nōm dwaru gia. Ma ba Bēti Semēsi ka Ayaloni mwa ka Gederōtu ka Soko ka yen baru kpaanu ka Tinna ka yen baru kpaanu ka Gimuso ka yen baru kpaanu. Ma ba sina wuu si sōo.

¹⁹ Domi Yinni Gusunə u Yudaba sekuru doke ben sina boko Akasin s̄. Akasi wi, u kom bereteke kuawa Yudaa, u Yinni Gusunə mem nəbu sariru koosiwa mam mam.

²⁰ Ma Asirin sina boko Tigilati Pilesee u na u n̄n wəri nge yiberε. U n̄ n̄n somi.

²¹ Domi Akasi u Yinni Gusunən s̄a yeru ka sina kpaaru ka win tem wirugibun arumani gura u Asirin sina boko w̄. Adama ka me, yen gaa kun n̄n yare.

²² Sanam mε u w̄a nuku sankiranu s̄ə, ka mε, u Yinni Gusunə mem nəbu sariru koosiməwa u d̄ə.

²³ U Damasın būnu yākuru kua ni nu n̄n kamia mi. Domi u n̄ε, wee Sirin sina bokon būnu nu ra bu somi. T̄, win tii u koo maa nu yākuru kua kpa nu wa nu n̄n somi. Adama nu n̄ n̄n somi. Nu n̄n kam kuawa wi ka Isireliba kpuro.

²⁴ Akasi u Yinni Gusunən s̄a yerun dendi yānu kpaasina u kəsuka. Ma u dera ba tu kenua. Ma u būu yāku yenu kua beri berika kpuro Yerusalemə.

²⁵ Yera u gungunu kua Yudan wusu kpuro s̄ə bu ka būnu yākuru kua kpa bu maa nu turare d̄ə dokea mi. Nge m̄ya u kua u ka Gusunə win baababan Yinnin m̄ru seeya.

²⁶ Akasin kookoosun sukum gbiikisu ka d̄akisu si kpuro su yorua Yudaba ka Isireliban sinambun faagin tireru s̄ə.

²⁷ Yen biru, Akasi u kpuna u gu, ma ba n̄n sikua Yerusalemə. Adama ba n̄ n̄n sikua Isireliban sinambun sikə. Yen biru, win bii Esekiasi u bandu kəsire kua.

*Esekiasi u bandu di Yudaa
(I maa m̄erio Sinambu II, 18:1-4)*

29

¹ Esekiasi u m̄wa w̄ə yenda nəbu sanam mε u bandu di. Win meron ȳsira Abiya, Sakarin bii. U kuawa w̄ə yenda nəbu ka n̄ε bandu s̄ə Yerusalemə.

² U kua ye ya Yinni Gusunə w̄re. Win sikado Dafidin yira u sw̄i mam mam.

³ Win bandun w̄ə gbiikuun suru gbiikoo s̄ə, u Yinni Gusunən s̄a yeru kenia. Ma u ten gamboba s̄nwa.

⁴ U dera yāku kowobu ka Lefiba ba na. Ma u bu m̄nna s̄a yerun batuməə ye ya w̄a s̄ə yari yeru gia.

⁵ Ma u bu s̄əwa u n̄ε, b̄ε Lefiba i swaa dakio i n̄. I tii d̄erasio, kpa i maa Gusunə b̄en baababan Yinnin s̄a yeru d̄erasia. I ye ya disi m̄ kpuro yaro s̄a yee ten min di.

⁶ B̄en baababa ba kua m̄m n̄ə sariba. Ba k̄sa kua Gusunə b̄en Yinnin n̄ni s̄ə. Ba wi ka win s̄a yeru biru kisi.

⁷ Ma ba s̄a yee te kenua, ba ten fitilaba go. Ba ku ra n̄n turare d̄ə dokeye. Ba ku ra maa n̄n yāku d̄ə m̄waruginu kue.

⁸ Yera Yinni Gusunə u Yuda ka Yerusalemə m̄ru seesi. Ma u dera ye kpuro ya kua bansu ba ye ȳem̄ nge mε i waam̄ gis̄.

⁹ B̄en baababa ba ghisuka tabu s̄ə ma b̄en bii t̄n dur̄bu ka t̄n kur̄bu ka b̄en kur̄bu ba yoru da tem tukum̄ Yinni Gusunən m̄ru yen s̄.

¹⁰ T̄, na k̄i n̄ ka Gusunə b̄ε Isireliban Yinni arukawani b̄ke, kpa win m̄ru ye, yu wa yu sure u sun deri.

¹¹ Yen s̄, n̄n bibu, i ku maa Gusunə atafiiru ko. Domi u b̄ε ḡsawa i ka n̄n s̄mburu kua, i n̄ n̄n s̄am̄, kpa i n̄ n̄n turare d̄ə dokeamm̄.

¹² Lefiba be ba seewa ba na, bera Mahati, Amasain bii ka Yoeli, Asarian bii Kehatin bibun bweseru sɔɔ ka Kisi, Abudin bii ka Asaria, Yehaleelin bii Merarin bibun bweseru sɔɔ ka Yoasi, Simman bii ka Edeni, Yoan bii Geesɔnin bibun bweseru sɔɔ

¹³ ka Simuri ka Yeyeli Elisafanin bibun bweseru sɔɔ ka Sakari ka Matania Asafun bibun bweseru sɔɔ

¹⁴ ka Yeyeli ka Simɛi Hemanin bibun bweseru sɔɔ ka Semaya ka Usieli Yedutum bibun bweseru sɔɔ.

¹⁵ Ba ben mero bisibu menna ye ba tii deerasia ba kpa. Yen biru, ba Yinni Gusunɔn sãa yeru deerasia nge me sina boko u gerua ka nge me Yinni Gusunɔ u wooda wɛ.

¹⁶ Yãku kowobu ba dua Yinni Gusunɔn sãa yerɔ bu ka tu deerasia. Ma ba disinu kpuro yara ni nu wãa sãa yeru mi, ka ten yaaraɔ. Min diya Lefiba ba disi ni gura ba ka da ba kube wɔwɔa ye ba mɔ Sedoroni.

¹⁷ Ba sãa yee ten deerasiabɔ toruawa wɔɔn suru gbiikoon tɔɔ gbiikirun di. Yen sɔɔ nɔɔba itase, ma ba tura ten adɛɔwɔ. Yen biruwa ba maa kua sɔɔ nɔɔba ita ba ka tu deerasia ba kpa. Sɔɔ wɔkura nɔɔbu ka tia ba kua ba ka te kpuro deerasia ba kpa.

¹⁸ Ma ba da sina boko Esekiasin mi ba nɛɛ, wee sa sãa yee te deerasia sa kpa ka yãku yee te, ka ten dendi yãnu ka tabulu mi ba ra pɛɛ yi ka yen dendi yãnu.

¹⁹ Yãa ni kpurowa sa sɔnwa, ma sa nu deerasia ni Akasi u raa disi doke win mem nɔɔbu sarirun sɔ sanam me u bandu dii. Ni kpurowa sa yi Yinni Gusunɔn yãku yerun wuswaaɔ.

Esekiasi u maa

Yinni Gusunɔn sãaru seeya

²⁰ Yera sɔɔ teeru, Esekiasi u seewa buru buru yellu u wuun wirugibu menna, ma ba da Yinni Gusunɔn sãa yerɔ.

²¹ Ma ba ka naa kinenu nɔɔba yiru na ka yãa kinenu nɔɔba yiru ka yãa kpɛmmɛnu nɔɔba yiru ka boɔ kinenu nɔɔba yiru bu ka toranun yãkunu ko bandun sɔ ka yãku yee ten sɔ ka sere Yudaban sɔ. Yera sina boko u yãku kowobu Aronin bibun bweseru sɔɔwa u nɛɛ, bu ye kpuro goowo Yinni Gusunɔn yãku yerɔ.

²² Ma ba ketɛ kinɛ ni sakira ba nin yem sua ba yɛka yãku yerɔ. Yen biru, ba yãa kinɛ ni sakira ma ba nin yem yɛka yãku yerɔ. Meya ba maa yãa kpɛmmɛni ni sakira ba nin yem yɛka yãku yerɔ.

²³ Yen biru, ba maa ka boɔ kinɛ ni na sina bokon wuswaaɔ ka tɔmbu kpuron wuswaaɔ bu ka toranun yãkunu ko. Ma be kpuro ba ben nɔma sɔndi boɔ nin wiru wɔllɔ.

²⁴ Ma yãku kowobu ba boɔ ni sakira ba nin yem yari yãku yerun temɔ. Ba yãku te kuawa Isireliba kpuron toranun sɔ. Domi sina boko u nɛɛ, yãku dɔɔ mwaararugii ni, ka torarun yãku ni, ba koo nu kowa Isireliba kpuron sɔ.

²⁵ U Lefiba doke Yinni Gusunɔn sãa yerɔ ba sekɛtirɛnu neni ka guunu ka mɔɔkunu nge me Dafidi ka Gusunɔn sɔmɔbu Gadi ka maa Natani ba wooda wɛ bu ko. Yinni Gusunɔwa u bu wooda ye wɛ.

²⁶ Ma Lefiba ba na ba sina Yinni Gusunɔn sãa yerɔ ka dwee yãa ni Dafidi u dera ba kua. Ma yãku kowobu ba maa dua ka ben kɔbi.

²⁷ Ma Esekiasi u nɛɛ, bu yãku dɔɔ mwaararugiru koowo yãku yeru wɔllɔ. Ye ba yãku dɔɔ mwaararugii te torua, yera ba maa womusu torua. Ma ba kɔbi so ka sere Dafidi Isireliban sina bokon dwee yãa ni.

²⁸ Ma tɔn be kpuro ba yiira bu ka Yinni Gusunɔ bɛɛɛɛ wɛ. Ba kɔbi soomɔ, ba womusu mɔ sere ba ka yãku dɔɔ mwaararugii te wiru go.

²⁹ Sanam me ba yāku ni kua ba kpa, yera sina boko ka win tɔn be kpuro ba yiira ba Yinni Gusunɔ beere wē.

³⁰ Yera Esekiasi ka Yudaban wirugibu ba Lefiba sɔwa ba nee, bu Yinni Gusunɔ siaro ka Dafidin womusu ka maa Asafun womusu. Ma ba Yinni Gusunɔ kpuna ba nùn sāwa ka nuku doo bakabu.

³¹ Esekiasi u nee, tē, wee i tii deerasia, i kua Yinni Gusunɔgibu. Yen sɔ, i susima i nùn siarabun yāku ni kua win sāa yero.

Yera tɔn be, ba maa ka yaa sabenu na ba ka nùn siarabun yāku ni kua. Ma gaba maa nùn yāku dɔɔ mwaararuginu kua ka nuku tia.

³² Yaa sabe ni ba ka yāku dɔɔ mwaararugii ni kua mi, nu dabi. Kete ban geera sāawa wata ka wɔkuru, yāa kinenu maa wunɔbu (100) ka sere yāa kpeminu goobu (200). Ye kpurowa ba ka yāku dɔɔ mwaararugii ni kua.

³³ Yen biru, ba maa kete nata (600) go ka yāanu nɔrɔbun suba ita (3.000).

³⁴ Adama yāku kowobu ba n̄ dabi dɔma te. Yen sōna ba n̄ kpā bu yāku yāa ni koku. Ben mero bisibu Lefibara ba bu somi ba ka sɔmbu te kua sere saa ye yāku kowobu be ba tie ba tii deerasia. Domi Lefiba ba tii wē ka kīru n kere yāku kowobu.

³⁵ Dɔma te, ba yāku dɔɔ mwaararuginu kua nu dabi ka siarabun yāku ni ba kua ka yaa gum ka sere tam me ba ka yāku dɔɔ mwaararuginu kua.

Nge meya ba ka sāaru seeya Yinni Gusunɔn sāa yero.

³⁶ Esekiasi ka tɔn be kpuro ba nuku dobu kua yèn sɔ Gusunɔ u doke tɔmbun gɔrusɔ ba ka win sāaru seeya mesum fuuku.

30

Gɔɔ sararibun tɔɔ bakarun

Sɔɔru

¹ Esekiasi u sɔmɔbu gɔra Isireliɔ ka Yudaɔ. N deema u raa Efaraimuba ka Manaseba tireru yorua bu ka na bu Gɔɔ sararibun tɔɔ bakaru di Gusunɔ, be Isireliban Yinnin sāa yero, Yerusalemuɔ.

² Sina boko Esekiasi ka win sina asakpɔbu ka Yudaba ba nɔɔsina ma ba koo Gɔɔ sararibun tɔɔ baka te di wɔɔn suru yiruse sɔɔ.

³ Domi ba n̄ kpē bu tu di ten saa sɔɔ yèn sɔ yāku kowo dabiru ta n̄ tii deerasie. Meya tɔn dabira kun maa menne Yerusalemuɔ.

⁴ Sina boko ka tɔn be kpuro ba tɔɔ te wura.

⁵ Ma ba dera ba kpara Isirelin tem kpuro sɔɔ saa Beri Seban di n ka da sere Danuɔ, tɔmbu bu ka na Yerusalemuɔ bu Gusunɔ Isireliban Yinni Gɔɔ sararibun tɔɔ baka te diiya. Domi tɔn dabiru ta ku ra raa maa tu di nge me ba yorua bu ko.

⁶ Ma gɔro be, ba sina boko ka win sina asakpɔbun tire ni sua ba ka da Isireliɔ ka Yudaɔ. Ma ba bu sɔwa ka sina bokon yīsiru ba nee, be Isireliba, i wurama Gusunɔ Aburhamu ka Isaki ka Yakɔbun Yinnin mi, kpa win tii u maa wurama beɛn mi. I de i wurama beɛ be i kisira Asirin sina bokon nɔman di.

⁷ I ku beɛn baababa ka beɛn maabu saari be ba n̄ Gusunɔ ben baababan Yinni men nɔwɛ, ma u bu kam koosia nge me i waamɔ giso.

⁸ I ku swaa taaya nge beɛn baababa. I wurama Yinni Gusunɔn mi. I na i nùn sā win sāa yero te u tii yiye sere ka baadomma. I na i Gusunɔ beɛn Yinni sā kpa win mɔru baka ye, yu beɛ doonari.

⁹ I n wurama Yinni Gusunɔn mi, beɛn tɔmbu ka beɛn bii be ba mwɛera ba ka yoru da, ba koo bu wɔnwɔndu kua kpa bu den de bu wurama tem me sɔɔ. Domi Gusunɔ beɛn Yinni u ra suuru ko. Win wɔnwɔnda kpā. U n̄ maa beɛ biru kisimɔ i n wurama win mi.

¹⁰ Nge meya goro be, ba gerumo ba ka wusu gasirimō saa Efaraimun tem di ka Manasen temō n ka girari Sabulonin temō. Ma ba bu yēmō ba yaakoru koosimō.

¹¹ Adama gaba tii kawa Aseēn temō ka Manasen temō ka Sabulonin temō, ma ba seema ba na Yerusalemū.

¹² Meyā maa Yinni Gusunō u ka Yudaba wāa. Ma u dera ben gōru ga kua tia bu ka sina boko ka win sina asakpōbun gari mem nōwa nge me wī, Yinni Gusunō u gerua.

Gō sararibun tōo bakaru

¹³ Tōn dabiru ta mēna wōn suru yiruse sōo Yerusalemū bu ka pēē ye ba kun seeyatia doken tōo bakaru ko. Dōma te, tōn be, ba dābia.

¹⁴ Yera ba seewa ba būu yāku yee ni nu wāa Yerusalemū kōsuka ka sere mi ba ra nu turare dōo dokeye. Ma ba ye kpuro gura ba sure wōwāo ye ba mō Sedoroni.

¹⁵ Yen biru, ba Gōo sararibun tōo bakaron yāku yaa sakira wōn suru yirusen sōo wōkura nneese sōo. Sekura yāku kowobu ka Lefiba mwa, ma ba tii dēerasia. Ba yāku dōo mwaararuginu kua Yinni Gusunōn sāa yerō.

¹⁶ Ben baawure u da u wāa win ayerō nge me Mōwisi Yinni Gusunōn tōnu u yoru woodan tireru sōo. Ma yāku kowobu ba yem yēkamō me Lefiba ba bu wēēmō.

¹⁷ Nge me tōn dabira wāa be ba n tii dēerasie dōma te, yera n dera Lefiba ba bu yāku yee yi sakiriamme, kpa bu ka yi dēerasia bu yi nēnem Yinni Gusunōn sō.

¹⁸⁻¹⁹ Tōn dabiru ta wāa te ta n tii dēerasie, n mam neere Efaraimuba sōo ka Manaseba sōo ka Isakariba sōo ka sere Sabuloniba sōo. Ba Gōo sararibun tōo bakaru di. Adama ba n ten wooda swī. Yen sōna Esekiasi u bu kanaru kua u nēē, Yinni Gusunō, wunē tōn geowa. Be ba tii wē ka ben gōru kpuro ba ka wunē Gusunō ben baababan Yinni kasu, baa me ba n tii dēerasie, a bu suuru kuo.

²⁰ Yinni Gusunō u Esekiasin kana te mwa ma u tōn be suuru kua.

²¹ Nge meya Isireli be ba mēna Yerusalemū, ba ka pēē ye ba kun seeyatia doken tōo bakaru di sōo nōba yiru ka nuku dobu. Tōo baatere yāku kowobu ka Lefiba ba ra n Yinni Gusunō siaramōwa ka dwee yānu.

²² Esekiasi u Lefi baawure siara sōmbu te u kuan sō Yinni Gusunōn sō. Ba yāku yaa ye tema sōo nōba yiru. Ma ba siarabun yākunu kua ba ka Gusunō ben baababan Yinni siara.

²³ Yen biru, tōn be, ba maa wura bu tōo bakaru di sōo nōba yiru. Ma ba maa sina sōo nōba yiru ba tōo bakaru di ka nuku dobu.

²⁴ Domi Esekiasi u ketē kinenu nōrōbu (1.000) gōsa ka yāanu nōrōbun suba nōba yiru (7.000). Ma win sina asakpōbu ba maa ketē kinenu nōrōbu gōsa ka yāanu nōrōbun suba wōkuru (10.000). Ma yāku kowobu dabinu ba tii dēerasia.

²⁵ Yudaba kpuro ka yāku kowobu ka Lefiba ka sere be ba na Isirelin di ka sōbu be ba wāa Isireliō ka Yudaō, be kpurowa ba nuku dobu kua dōma te.

²⁶ Nuku dōo bakabu bu wāa Yerusalemū. Saa Salomōo Dafidi Isireliban sina bokon biin waatin di, ba n tōo baka ten bweseru koore Yerusalemū.

²⁷ Yera yāku kowobu ka Lefiba ba seewa ba tōn be domaru kua. Yinni Gusunō u ben nōo nua domi ben kana te, ta nūn girari sere win wāa yee dēerarō wōllo.

31

Esekiasi

u Yinni Gusunōn sāaru seeya

1 Yeniba kpuron biru, Isireli be ba wāa mi, ba seewa ba da Yudan wusu kpuro sɔɔ ba bwāarokunu kasuka ma ba gungunu ka būu yāku yenu kpuro kasuka Yudan temɔ ka Benyamēn temɔ ka Efaraimun temɔ ka Manasen temɔ. Yen biru, be kpuro ba wurama ben temɔ, ben baawure u da u wāa win wāa yero.

2 Esekiasi u wure u yāku kowobu ka Lefiba wesia ben sɔmburu sɔɔ nge mē ba ka bɔnu sāa ka sɔmbu te baawure u ra ko. Bera ba ko n da yāku dɔɔ mwaararuginu ka siarabun yāku nu ko ka sere womusu bu ka Yinni Gusunɔ siara win sāa yerun kɔnnɔwɔ.

3 Sina boko Esekiasi u win dukian sukum wē bu ka yāku dɔɔ mwaararuginu ko ni ba ra ko bururu ka yoka ka ni ba ra ko tɔɔ wērarugiru sɔɔ ka suru kpaon tɔɔ bakaru sɔɔ ka sere tɔɔ baka ni nu tie sɔɔ nge mē ba yorua woodan tireru sɔɔ.

4 Yera u Yerusalemugibu sɔɔwa u nēē, bu yāku kowobu ka Lefiba ben baa wēeyɔ, kpa bu kpī bu Yinni Gusunɔn woodaba mēm nɔɔwa sāa sāa.

5 Sanam mē gari yi, yi nɔɔra baama, yera Isireliba ba ben alikama ye ya gbia ya ye wē ka tam kpa m ka gum ka tim ka sere ben dīanu ganu. Mēya ba maa ka gāanu kpuron wɔkuru baateren wɔllɔn tia tia na.

6 Mēya Isireliba ka Yudaba be ba wāa Yudan wuu marosɔ ba ben yaa sabenun wɔkuru baateren wɔllɔn tia tia wē ka sere gāa ni ba gɔsa ba yi nēnem Yinni Gusunɔn sɔ. Ma ba nu suba suba.

7 Ba nin subenu toruawa saa wɔɔn suru itasen di n ka da wɔɔ gen suru nɔɔba yiruse sɔɔ.

8 Esekiasi ka win sina bwāabu ba na ba subu ni wa, yera ba Yinni Gusunɔ ka win tɔmbu siara.

9 Ma Esekiasi u yāku kowobu ka Lefi be bikia u nēē, subu nirà mini.

10 Yera yāku kowo tɔnwero Asaria, Sadokun bweseru sɔɔ, u nùn wisa u nēē, saa mìn di ba ka kēnu naamɔ Yinni Gusunɔn sāa yero, dīanu ra n wāawa sa n dimɔ, sa n debumɔ. Ni nu tiara nu kpā niya mini. Domi Yinni Gusunɔ u sun domaru kua.

11 Ma Esekiasi u wooda wē bu dinu sɔmē mi ba koo nu yi. Ma ba dinu sɔnwa.

12 Ma ba ka kēnu ka wɔkuru baateren wɔllɔn tia tia na ka yāku dīa ni nu sāa Yinni Gusunɔginu. Lefi wi ba mɔ Konania wiya ba dīa ni nɔmu sɔndia, ma win mero bisi Simēi u sāa win yiruse.

13 Yeyeli ka Asasia ka Nakati ka Asaeli ka Yerimoti ka Yosabadi ka Elieli ka Yisimakia ka Makati ka Benaya be kpurowa Konania ka win mero bisi Simēi ba kpare nge mē sina boko Esekiasi ka yāku kowo Asaria Yinni Gusunɔn sāa yerun wirugii ba wooda wē.

14 Kore wi u sāa Lefi Yiminan bii, u sāawa kɔnnɔ ge ga wāa sɔɔ yari yeru gian kɔso. Wiya ba kēē ni nɔmu sɔndia ni ba ka Yinni Gusunɔ naawa ka nuku tia ka sere ni ba ra wunē Yinni Gusunɔn sɔ. Beya ba ko n da kēē ni bɔnu ko.

15 Yāku kowobun wusu sɔɔ, Edeni ka Miyamini ka Yosue ka Semaya ka Amaria ka Sekaniawa ba gɔsa bu Kore wi somi ba n da ka kēē ni begibu bɔnu kue dee dee bibu ka bukurobu kpuro nge mē ba ka bu bɔnu sāa wuu wuuka.

16 Beya tɔn durɔ bii be ba gara saa wɔɔ itan di n ka da be ba kere mē, ka be ba gesi dumɔ Yinni Gusunɔn sāa yero tɔɔ baatere bu ka ben sɔma ko wuu wuuka,

17 ka yāku kowo be ba gara yenu ka yenu ka Lefiba be ba gara saa be ba wɔɔ yendu mɔn di nge mē ben sɔmbura sāa wuu wuuka,

18 ka sere maa tɔn be ba tie kpuro ka ben debuminu ka ben kurɔbu ka bii tɔn durɔbu ka tɔn kurɔbu, domi ba tii wēwa mam mam Yinni Gusunɔn sāa yerun sɔmburu sɔɔ.

¹⁹ Aronin bibun bweseru te ta sãa yãku kowobu baru kpaanɔ wuu marosun bokua, ba tambu gɔsa wuu baagere sɔɔ be ba ko n da bu dïanu bonu kue ben suunu sɔɔ, ka sere Lefi be ba gara garan suunu sɔɔ.

²⁰ Wee ye Esekiasi u kua Yuda kpuro sɔɔ. U sãawa dee dee gem sɔɔ Gusunɔ win Yinnin wuswaaɔ.

²¹ Sɔma ye u kua bu ka sãaru ko Yinni Gusunɔn sãa yerɔ ka sere win woodan mem nɔɔbu, u ye kpuro kuawa ka gɔru tia. Ma u koorã.

Asirin sina boko Sankeribu

u Yudan tem wɔri

(I maa mɛɛrio Sinambu II, 18:13, Esai 36:1)

32

¹ Esekiasi u sãa dee dee Yinni Gusunɔn wuswaaɔ. Yeniban biruwa Sankeribu, Asirin sina boko u na Yudaɔ, ma u dera ba wuu gb̄ararugisu tarusi. U nɛɛ, u koo su wɔriwa ka dam.

² Ye Esekiasi u wa Sankeribu u na u ka Yerusalemu tarusi, yera u wirugibu ka tabu kowo dangibu soka,

³ bu wesiana bu ka bwii yi kɛnɛ yi yi wãa wuun biruɔ.

⁴ Tɔn dabira ta nùn somi ba ka bwii yi kɛrua ka nim tora ye ya kokumɔ bera yen suunu sɔɔ. Domi Esekiasi u nɛɛ, u ñ kī Asirigibu bà n tunuma bu nim deema n kpã.

⁵ Ma u win bandun dam tãsisia. U Yerusalemun gb̄ararun mi n wɔruma seeya ka maa wuun kãsu yenu. Ma u gb̄araru garu bana wuun biruɔ u ka sikerena. Ma u kari ye sɔnwa ye ba mɔ Milo Dafidin wuuɔ. U tabu yãa dabi dabinu kasu ka maa tɛɛnu.

⁶ U tabu sinambu kua ma u bu menna wuun gb̄ararun kɔnnɔwɔ. Ma u bu kirɔ kua u nɛɛ,

⁷ bu tii dam kɛɛyɔ kpa bu wɔrugɔru sɔɔsi. Bu ku berum ko bu diiri Asirin sina boko ka win tɔn dabi ten wuswaaɔ. Domi be ba ka bu wãa ba dabi n kere be ba ka nùn wãa.

⁸ Tamba ba ka nùn wãa. Adama be, Gusunɔ ben Yinniwa u koo bu somi. Wiya u koo bu dam wɛ tabu sɔɔ.

Ma tɔn be, ba Esekiasi Yudan sina bokon gari yi naanɛ kua.

Sankeribu u gɔra

Yerusalemu

(I maa mɛɛrio Sinambu II, 18:17-37, Esai 36:2-22)

⁹ Yeniban biru, Sankeribu, Asirin sina boko u win sɔm kowobu gɔra Yerusalemuɔ sanam mɛ u wãa Lakisio ka win tabu kowobu kpuro. U sɔm kowo be gɔrawa Esekiasi ka Yuda be ba wãa Yerusalemuɔ kpuron mi,

¹⁰ bu nɛɛ, amɛniwa wi, Sankeribu, Asirin sina boko u gerua. U nɛɛ, ma sɔɔra ba ben naanɛ doke ba ka wãa Yerusalemuɔ ka nuku sankiranu.

¹¹ Bu ku de Esekiasi u bu nɔni wɔke kpa u de bu gb̄i gɔru ka nim nɔrun sɔ ye u nɛɛ, Gusunɔ ben Yinni u koo bu wɔra wi, Asirin sina bokon nɔman di.

¹² Ba ñ yɛ ma wi, Esekiasiwa u gungunu kɔsuka ka Yinni Gusunɔn yãku yee te? Ma u bu sɔɔwa u nɛɛ, yãku yee teeru tɔnan miya ba ko n da de bu yiira bu Yinni Gusunɔ sã kpa bu nùn turare dɔɔ dokea.

¹³ Adama be, ba ñ yaaye ye wi, Sankeribu ka win baababa ba bwesenu kpuro kua? Nin bũnu nu kpã nu bu yara saa win nɔman di?

¹⁴ Bwese ni win baababa ba kam koosia sɔɔ, nin niren bũna nu kpã nu bu yakia win nɔman di ben tii bu ka sere nɛɛ, Gusunɔ ben Yinni u koo bu yakia.

15 Yen sō, bu ku de Esekiasi u bu nōni wōke kpa u n bu gārī seeyamō mēsum. Bu ku nūn naanē ko. Domi bweseru garun būnu kun kpīa nu tu wōre win nōman di, n̄ kun mē win baababan nōman di. Kaa sere gere Yudaban būnu?

16 Nge mēya Sankeribun sōmō be, ba Yinni Gusunō ka win sōm kowo Esekiasi wōmmō.

Sankeribun sōmōbu

ba Yinni Gusunō wōmmō

(I maa mēerio Sinambu II, 19:14-19, Esai 37:14-20)

17 Sankeribu u tireru yorua u ka Gusunō Isireliban Yinni wōmē. U nēē, nge mē bwese ni nu tien būnu nu n̄ kpīa nu nin tōmbu wōre win nōman di, nge mēya Gusunō, Esekiasin Yinni u n̄ maa kpē u bu wōra win nōman di.

18 Ma Sankeribun sōmō be, ba gbāramō ka dam ka Yudan barum bu ka tōmbu nandasia be ba wāa gbāra ten sōwō kpa bu wa bu wuu ge mwā.

19 Ba Gusunō Yerusalemugibun Yinnin gari mō nge bwese ni nu tien būu ni ba ka tii seka.

Asirigibu ba duki yakikira

(I maa mēerio Sinambu II, 19:15,35-37, Esai 37:15,36-38)

20 Yera Esekiasi ka Gusunōn sōmō Esai, Amōtin bii ba kanaru wōri gari yin sō ba Yinni Gusunō nōogiru sue wōllō.

21 Yera Yinni Gusunō u garado goō gōra u Asirigibun sansani wōri u ben tabu durō wōrugōba ka ben tabu sinambu ka ben wirugibu go. Yera Asirin sina boko u gōsira u wura win temō ka sekuru. Ma u da win būu dirō. Miya win tiin bibu ba na ba nūn kāasi ba go ka takobi.

22 Nge mēya Yinni Gusunō u ka Esekiasi ka Yerusalemugibu faaba kua saa Sankeribun nōman di ka sere be ba tie kpuron nōman di. Ma u bu kōsu be ba ka bu sikerenen sō.

23 Tōn dabira ta ra ka Yinni Gusunō kēnu naawē Yerusalemō kpa tu maa ka Esekiasin tii kēē gobiginu naawa. Saa yen dōma ten di, u yīsiru yarawa bwesenu kpuro sō.

Esekiasin bandun kpeeru

(I maa mēerio Sinambu II, 20:1-21, Esai 38:1-8, 39)

24 Saa ye sō, Esekiasi u bara sere u gō turuku kua. Ma u Yinni Gusunō kana. Ma Yinni Gusunō u nūn wisa, ma u nūn sōm maamaakiginu kua.

25 Adama Esekiasi kun kue nge u durom wa Yinni Gusunōn min di. Ma u tii sua. Yera Yinni Gusunō u bu mōru seesi wi ka Yudaba ka Yerusalemugibu.

26 Ye u wa mē, yera wi ka Yerusalemugibu ba tii kawa. Ma Yinni Gusunōn mōru ya doona ben min di Esekiasin waati ye sō.

27 Esekiasi u dukia baka ka bēere baka wa. U sii geesu ka wura ka kpee gobiginu ka turareba kasu ka terenu ka gāa bwese bweseka ye ya wā.

28 U alikaman biranu kua, ma u tam kpm ka gum beru yenu kua ma u yaa sabenu baaniren gōru kua ka sere nin dii yenu.

29 Ma u tii wusu bania. U yaa sabenu wa dabi dabinu, ketēba ka yāanu ka bonu. Domi Yinni Gusunō u nūn dukia baka wē.

30 Wiya u maa Gihonin yeru gēn nō ga wāa gungurun bera gia kōrua, ma u nō kpōw yaba Dafidin wuun sōw duu yeru gia.

Ye Esekiasi u gōru doke u ko kpuro, ya nūn koorawa.

31 Adama sanam mē Babilonin sina boko u sōmōbu mōrisia u ka wa sōm maamaaki ye Yinni Gusunō u mō Isireliō, yera Gusunō u Esekiasi deri u ka wa ye ya wā win gōruō.

³² Ye Esekiasi u kuan sukum ka nge me u Gusunə sāwa ka naane, ye kpuron gari yi yorua Gusunən sōmə Esai, Amatin biin kāsınun tıreru sōo ka maa Isireliba ka Yudaban sinambun faagin tıreru sōo.

³³ Esekiasi u kpuna u gu. Ma ba nūn sikua Dafidin bibun bweserun siku yerə bera gee n gunum bo. Yerusalemugibu ka Yudaba ba nūn gōo swīiya. Yen biru, win bii Manase u bandu kəsire kua.

Manase

u kua Yudaban sina boko

(I maa mēerio Sinambu II, 21:1-18)

33

¹ Manase u mōwa wōo wəkura yiru sanam me u bandu di Yudaə. Ma u kua wōo weeraakuru ka nōbu ban te sōo Yerusalemuə.

² Kōsa u kua Yinni Gusunən nōni sōo. Bwese ni Yinni Gusunə u gira Isireliban wuswaan di nin kom kōsum mēya u swīi.

³ U wure u gungunu seeya ni win tundo Esekiasi u kəsuka. Ma u būu wi ba mō Baalin yāku yenu kua ka būu wi ba mō Asitaaten bwāarokunu ni win tundo u raa kəsuka. Ma u kperi ka sōo ka surun sāaru wəri.

⁴ U būu turanu bana Yinni Gusunən sāa yerə tēn mi Yinni Gusunə u win yīsiru doke sere ka baadommaə.

⁵ U maa suru ka sōo ka kperin yāku yenu kua sāa yee ten yaari yiru ye sōo.

⁶ U dera ba ka win bii tən durəbu yākuru kua Hinəmun wōwaə. U ra ka wee ka guru winu sōroru ko kpa u dobo doboba ko. U gəri sokobu yii be ba ra nūn sian gari sō. Ma u kōsa mō u dōo ye ya Yinni Gusunən mōru seeya.

⁷ U win būun bwāaroku kua u yi Yinni Gusunən sāa yerə. N deema Yinni Gusunə u raa Dafidi ka win bii Saloməo sōowa u nēe, sāa yee teni ka Yerusalemu yeniwa na gōsa Isireliban suunu sōo ya n ka nēn yīsiru sōowa sere ka baadommaə.

⁸ Na n maa Isireliba yaramə saa ben tem di me na ben baababa wē bā n gesi nēn woodaba ka nēn gere mēm nōwammē ye na Mōwisi wē u yorua.

⁹ Adama Manase u dera Yudaba ka Yerusalemugibu ba ka Yinni Gusunə tonda, ma ba kōsa kua n kere bwese ni Yinni Gusunən tii u gira be Isireliban wuswaan di.

¹⁰ Yinni Gusunə u ka Manase ka win tambu gari kua. Adama ba n nūn swaa daki.

¹¹ Yera Yinni Gusunə u Asirin sina bokon tabu sinambu gōra ba Manase mwa ba yōni doke, ma ba nūn bōkua ka sii gandun yōni ba ka da Babiloniə.

¹² Sanam me u wāa nuku sankıranu sōo, yera u tii kawa Gusunə win baababan Yinnin wuswaə. Ma u nūn kana.

¹³ Ma Yinni Gusunə u gōru gōsia u win kanaru mwa, u ka nūn wura Yerusalemuə win bandu sōo. Saa ye sōora Manase u gia ma Gusunəwa u sāa Yinni.

¹⁴ Yeniban biru, u gana bana Yerusalemun tōwō Gihonin sōo duu yeru gia wōwaə. Gana ye, ya dawa sere kōnəwō ge ba mō Swē. Ma ya ka Yerusalemun wōo bera ye ba mō Ofeli sikerena. U dera gana ye, ya gunia too. Ma u tabu sinambu doke Yudan wuu si su gbāranu mō kpuro sōo.

¹⁵ Ma u tən tukobun būnno bwāarokunu ka win tiiguu ge, ni u raa doke Yinni Gusunən sāa yerə kpuro wuna ka sere būu yāku yee ni u bana Yinni Gusunən sāa yerun guurə Yerusalemuə. Ma u nu kasi kua wuun biru.

¹⁶ Yera u Yinni Gusunən yāku yeru wesia sāa yerə. Ma u siarabun yākunu kua. U Yudaba wooda wē bu Gusunə Isireliban Yinni wi turo sā.

¹⁷ Saa ye sɔɔ, tɔmba yākuṇu mɔ gungunɔ, adama Gusunɔ ben Yinniwa ba nu kuammɛ.

¹⁸ Ye Manase u kuan sukum ka kana te u kua ka Yinni Gusunɔn gari yi win sɔmɔbu ba nɔn sɔɔwa, ye kpuro ya yorua Isireliban sinambun faagin tireru sɔɔ.

¹⁹ Win kanaru ka nge mɛ Yinni Gusunɔ u nɔn wurari ka win toranu ka gunguu ni u kua ka mɛm nɔɔbu sari te u kua ka sere bwāaroku ni u seka ma u nu gira u sāwa u sere tii kawa, ye kpuron gari yi yorua Hosain tireru sɔɔ.

²⁰ Yen biruwa Manase u kpuna u gu. Ma ba nɔn sikua win tiin dirɔ. Ma win bii Amɔɔ u bandu kɔsire kua.

Amɔɔ u kua sina boko Yudaɔ

(I maa mɛerio Sinambu II, 21:19-26)

²¹ Wɔɔ yɛnda yiruwa Amɔɔ u mɔ sanam mɛ u bandu di. Ma u kua wɔɔ yiru ban te sɔɔ Yerusalemuɔ.

²² Kɔsa u kua Yinni Gusunɔn nɔni sɔɔ nge win tundo Manase. U bwāaroku ni Manase u kua kpuro yākuṇu kua u sāwa.

²³ U n̄ tii kawe Yinni Gusunɔn wuswaaɔ nge mɛ win tundo u tii kawa. Adama u win toranu sosimɔwa u dɔɔ.

²⁴ Win sɔm kowobu ba nɔn seesi ma ba nɔn go win dirɔ.

²⁵ Adama be ba nɔn seesi ba go mi, tɔmba maa ben tii so ba go. Ma ba win bii Yosiasi kɔsire kua bandu sɔɔ.

Yosiasi

u kua Yudaban sina boko

(I maa mɛerio Sinambu II, 22:1-2, 23:4-20)

34

¹ Wɔɔ nɔɔba itawa Yosiasi u mɔ sanam mɛ u bandu di. Ma u kua wɔɔ tena ka tia bandu sɔɔ Yerusalemuɔ.

² Gea u kua Yinni Gusunɔn nɔni sɔɔ. Win sikado Dafidin yira sɔɔra u s̄a mam mam. U n̄ yen gam gere.

³ Win bandun wɔɔ nɔɔba itase sɔɔ, sanam mɛ u s̄a aluwaasi, u Gusunɔ win sikado Dafidin Yinni kasum wari. Win bandun wɔɔ wākura yiruse sɔɔ, u Yerusalemu ka Yuda dɛerasiabu torua. U gunguu n̄n mi ba ra būnu s̄a kɔsuka ka n̄n bwāaroku bwese bweseka.

⁴ Ba būu wi ba mɔ Baalin yāku yenu kɔsuka win wuswaaɔ. Ma u bwāaroku ni ba kua sɔɔn s̄s̄ ka ni ba kua ka sii gandu kɔsuka. U dera ba nu munkawa ma ba n̄n k̄eki gura ba wisi be ba nu s̄amɔn sikan wɔlɔ.

⁵ Ma u būu yāku kowobun kukunu sikia u d̄ɔ doke ben yāku yenɔ. Nge mɛya u ka Yuda ka Yerusalemu dɛerasia.

⁶ Manasen wusu sɔɔ ka Efaraimugisɔ ka Simeɔgisɔ ka Nefitaligisɔ si su kua bansu, u būu yāku yenu kɔsukawa

⁷ ma u bwāarokunu surura ma ba nu kɔsuka muku muku nu kua tua. Mɛya u maa bwāaroku ni ba kua sɔɔn s̄s̄ kɔsuka Isireliban tem kpuro sɔɔ. Ma u gɔsira u wuru Yerusalemuɔ.

Yāku kowo tɔnwerɔ

u woodan tireru wa

(I maa mɛerio Sinambu II, 22:3-10)

⁸ Yosiasin bandun wɔɔ yendu yiru sarise sɔɔ, sanam mɛ u tem mɛ, ka Yinni Gusunɔn s̄a yee te dɛerasia u kpa, yera u Safani, Asalian bii gɔra ka Maaseya wi u s̄a wuun guro guro ka Yoasi, Yoakasin bii wi u s̄a tire bero bu ka Gusunɔ win Yinnin s̄a yeru sɔme.

⁹ Tɔn be kpuro ba da yāku kowo tɔnwero Hilikiyan mi. Ma ba nùn gobi wē yi Lefiba ba raa mwεεra Yinni Gusunɔn sāa yerun sō saa Manasen tem di ka Efaraimun tem di ka Yudaban min di ka Isireliba kpuron min di ka Benyamεεn tem di ka sere Yerusalemugibun min di.

¹⁰ Be ba sɔmbu te kpare bera ba gobi yi nɔmu sɔndia ma ba yi sɔm kowobu wē be ba sāa yee te sɔmmɔ.

¹¹ Bera dāa dākobu ka banɔbu. Gobi yiya ba koo ka kpee bakanu dwe ka dāa ye ba koo ka dia kpε ye Yudaban sinamba sankā.

¹² Tɔn be, ba sɔmburu kuawa ka naanε. Yasati ka Abudiasi be ba sāa Lefiba, Mεarin bweseru sɔɔ ka Sakari ka Mεsulamu, Kehatin bweseru sɔɔ, bera ba bu kpare.

¹³ Lefi be ba womusu ka dweebu yē, bera ba ra maa be ba ra sɔmunu sue nɔni doke ka sere maa sāa yee ten sɔm bwese bwesekan kowobu. Ma Lefiba gabu ba sāa tire yorobu ka sɔman guro gurobu. Gaba maa sāa kɔnnɔn kɔsobu.

¹⁴ Sanam mε ba da bu ka gobi yi sua yi ba wē Yinni Gusunɔn sāa yerun sō, yera yāku kowo Hilikiya u woodan tireru wa tē Yinni Gusunɔ u raa Mɔwisi wē.

¹⁵ Yera Hilikiya u Safani, tire yoro sōɔwa u nεε, na woodan tireru wa Yinni Gusunɔn sāa yerɔ. Ma Hilikiya u tu suama u Safani wē.

¹⁶ Ma Safani u tire te sua u ka sina boko daawa. Ma u nùn sōɔwa u nεε, wunen sɔm kowobu ba kua kpuro ye a bu yiire.

¹⁷ Ba tɔn be a sāa yee ten sɔmburu nɔmu sɔndia ka tɔn be ba sɔma mɔ mi, gobi yi wē.

¹⁸ Yen biru, yāku kowo Hilikiya u maa man tireru garu wē.

Ma Safani u tu gara sina bokon wuswaaɔ.

Yosiasi u tɔmbu gɔra

bu bikiaru ko Huludan mi

(I maa mεerio Sinambu II, 22:11-20a)

¹⁹ Sanam mε sina boko u wooda yen gari nua, yera u win yānu nɛnua u karana nuku sankiranun sō.

²⁰ Yera sina boko u Hilikiya ka Akikamu, Safanin bii ka Abudoni, Miseen bii ka tire yoro Safani ka Asaya win sɔm kowo sōɔwa u nεε,

²¹ i doo i bikiaru ko Yinni Gusunɔn mi Isireliba ka Yuda be ba tien sō tire te sa wa minin garin sō. Domi Yinni Gusunɔ u ka sun mɔru mɔ ya kpā yèn sō besen baababa ba ñ win gari mεm nɔɔwε. Ba ñ kue nge mε ya yorua woodan tire te sɔɔ.

²² Hilikiya ka tɔn be sina boko u gɔsa mi, ba da Gusunɔn sɔmɔ tɔn kurɔ Huludan mi. Huluda wi, u sāawa Salumun kurɔ, Tokehatin bii, Hasira wi u ra sāa yānu kɔsun debubu. Huluda wi, u wāawa Yerusalemun wɔɔ beri kpaaɔ. Sanam mε ba nùn sōɔwa ye ba kī,

²³ yera u bu wisa u nεε, ameniwa Gusunɔ Isireliban Yinni u gerua. U nεε, i durɔ wi u bεε gɔrima sōɔwɔ i nεε,

²⁴ u koo de kɔsa ka bōri yi tem mɛn tɔmbu deema yi yi yorua tireru sɔɔ tē i gara Yudaban sina bokon wuswaaɔ.

²⁵ Domi ba nùn biru kisi ba da ba būnu turare dɔɔ dokeammε. Ma ba win mɔru seeya ka bwāaroku ni ba tii kua ba sāmɔ. Yen sō, u ko n ka tem mɛn tɔmbu mɔru sāawa, ya ñ suremɔ.

²⁶⁻²⁷ Adama i ko i Yudaban sina boko wi u bεε gɔrima i ka bikiaru ko Yinni Gusunɔn mi sō i nεε, Gusunɔ Isireliban Yinni u nεε, u win kanaru mwa. Domi ye u win woodan gari yi nua, yi win gɔru taare wē, ma u tii kawa Gusunɔn

wuswaa, ma u win yaberu nenua u karana nuku sankiranun sō, ma u swī wi, Gusunən wuswaa.

²⁸ Tē, Gusunō wi, u koo de u gbi bəri yendu sōo kpa bu nūn sike win sikirō. Win nōni kun wahala ye wasi ye u koo de yu Yerusalemu ka yen tambu deema.

Yosiasi u wure u ka Gusunō

arukawani bōkua

(I maa mēerio Sinambu II, 22:20b-23:3)

Yera Hilikiya ka wigibu ba ka sina boko gari yi daawa.

²⁹ Ma sina boko u gōra bu Yudaba ka Yerusalemun guro gurobu kpuro mēna.

³⁰ Yen biru, u da Yinni Gusunən sāa yerō ka Yudaba ka Yerusalemugibu kpuro ka yāku kowobu ka Lefiba tambu kpuro gesi, saa bukurobun di n ka da bibō. Ma u be kpuro Yinni Gusunən woodan tire te garia te ba wa sāa yee ten mi.

³¹ Yera sina boko u yōra win turaru wōllō, ma u ka Yinni Gusunō arukawani bōkua u nēe, u koo wi, Yinni Gusunən woodaba ka win gere swīwi ka win gōru kpuro ka win bwēra kpuro kpa u ka gari yi mēm nōwa yi ba yorua woodan tire te sōo.

³² Ma u dera tōn be ba wāa Yerusalemō ka Bēnyamēen temō ba dua arukawani ye sōo. Ma ba kua nge mē Gusunō ben baababan Yinnin arukawani ye, ya gerumō.

³³ Yosiasi u būnun bwāarokunu kōsuka ni Isireliba ba waama tem tukum di. Ma u be ba wāa Isireliō kpuro tilasi kua bu ka Gusunō ben Yinni sā. Win wāaran tōru kpuro sōo, ba n gēre Yinni Gusunən yiran di.

Yosiasi

u Gōo sararibun tōo bakaru di

(I maa mēerio Sinambu II, 23:21-23)

35

¹ Yosiasi u Gōo sararibun tōo bakaru di Yerusalemō Yinni Gusunən sō. Ba ten yāku yēe sakirawa wōon suru gbiikoon sōo wōkura nnese sōo.

² U yāku kowobu doke ben sōmburu sōo. Ma u bu dam kā bu ka Yinni Gusunən sāa yerun sōmburu ko.

³ U Lefi be ba gōsa nēnem Yinni Gusunən sō ba Isireliba keu sōosimō sōōwa u nēe, i Yinni Gusunən woodan kpakoro dēera te dokeo sāa yerō tē Salomōo Dafidi Isireliban sina bokon bii u bana. I n maa tu suamō senō. I de bēe ka bēen tōmbu i Gusunō bēen Yinni sā.

⁴ I de i n sōuru sāa yēnu ka yēnu ka nge mē Dafidi Isireliban sina boko ka win bii Salomōo ba bēe bōnu kua ba yorua.

⁵ I de i bēen ayeru mwa sāa yerō yēnu ka yēnu nge mē ba bēen mero bisibu Lefiba bōnu sāa.

⁶ Bēeya i ko i Gōo sararibun yāku yēe sakiri. Yen sō, i de i tii dēerasia, kpa i ten sōuru ko bēen mero bisibun sō nge mē Yinni Gusunō u Mōwisi wooda wē.

⁷ Yosiasi u tōn be ba wāa mi yāanu ka bonu wē nōrōbun suba tēna (30.000) ka sere ketēba nōrōbun suba ita (3.000) bu ka ye kpuro Gōo sararibun tōo bakaru ko. Yaa sabe ni kpuro nu weewa sina bokon arumanin di.

⁸ Win sina bwāabu ba tōmbu ka yāku kowobu ka Lefiba kēnu kā ka nuku tia. Ma sāa yerun wirugibu, Hilikiya ka Sakari ka Yehieli ba yāku kowobu yāanu nōrōbun suba yiru ka nata (2.600) ka sere ketēba gooba wunōbu (300) wē.

⁹ Konania ka Semaya ka Netanæli ka ben mero bisibu Lefiban wirugibu, Hasabia ka Yeyeli ka Yosabadi ba Lefiba yāanu nərəbun suba nəəbu (5.000) ka ketēba nēera wunəbu (500) wē.

¹⁰ Wee nge mē ba tōo baka ten kpunaa koosina. Yāku kowobu ka Lefiba ba ben ayeru sua wuu wuuka nge mē sina boko u gerua.

¹¹ Ba Goo sararibun yee go. Ma yāku kowobu ba yem yēkamə mē Lefiba ba bu tīimə. Yen biru, ma Lefi be, ba yee yi kokumə.

¹² Ba yāku dōo mwaararuginun yee yi nenem bu ka ye tumbu wē yenu ka yenu kpa bu ka ye Yinni Gusunə yāku kua nge mē ba yoru woodan tireru sōo te Yinni Gusunə u Mōwisi wē. Nge mēya ba maa kua ka ketēba.

¹³ Ba Goo sararibun yāku yaa ye wōowa nge mē wooda ya gerua. Yen biru, ba yaa ye ba wīa nenem Yinni Gusunən sōo yikua. Ma ba yande ye tumbu kpuro bōnu kua.

¹⁴ Yen biruwa ba ben tiigia ka yāku kowobugia yikua. Domi yāku kowo Aronin bibu ba səmburu kua sere ka wōkuro. Ba yāku dōo mwaararuginu ka yaa gum yākunu mə. Yen sōna Lefiba ba bu yaa yikuamme.

¹⁵ Wom kowo Asafun bibu ba wāa ben ayerə nge mē Dafidi ka Asafu ka Hemani ka Yedutum, sina bokon bwisi kēo ba wooda yi. Ma kənnən kōsobu ba yō kənnə baageren mi. Ba n doone ben ayerun di, domi Lefiba ba bu ben dīanu kuamme.

¹⁶ Nge mēya ba kpunaa yi dōma te, bu ka Goo sararibun tōo bakaru di, kpa bu yāku dōo mwaararuginu ko Yinni Gusunən yāku yerə nge mē sina boko u wooda yi.

¹⁷ Isireli be ba wāa mi kpuro ba Goo sararibun tōo bakaru di dōma te, ma ba pēe ye ba kun seeyatia doken tōo bakaru di sōo nəəba yiru.

¹⁸ Saa Gusunən sōmə Samuelin waatin di sere n ka gisə girari, ba n Goo sararibun tōo bakaru garu diire mē Isireliə. Mēya sina boko goo maa sari Isireliə wi u Goo sararibun tōo bakaru diire nge Yosiasa ka yāku kowobu ka Lefiba ka Yudaba ka Isireliba be ba wāa Yerusalemə dōma te.

¹⁹ Yosiasin bandun wōo yendu yiru sarise sōora ba Goo sararibun tōo baka te di.

Yosiasin bandun kpeeru

(I maa mēerio Sinambu II, 23:28-30)

²⁰ Ye Yosiasa u Yinni Gusunən sāa yee te sənwa u kpa, yen biruwa Egibitin sunə Neko u seewa u tabu dōo Kaakemišə, daa te ba mə Efaratiə. Yera Yosiasa u seewa u nūn wərim da mi.

²¹ Yera Neko u nūn sōməbu gəria u nēe, mba n sun mōosine nē ka wunə Yudaban sina boko. Domi n n wunə na tabu wərim wee gisə. Yenu ge ga ka man tabu mə, gera na wərim dōo. Yinni Gusunəwa u man sōowa u nēe, n doo fuuku. Yen sō, a ku ka Gusunə gabirina wi u ka man wāa, kpa u ku raa nun kam koosia.

²² Adama Yosiasa u yina u nūn deri. U n Nekon gari yi wure yi yi wee Yinni Gusunən min di. Ma u tii kōsa bu ku ka nūn tubu. U da u Neko tabu wəri wəwaa ye ba mə Megido.

²³ Yera ten towobu ba Yosiasa twee. Ma u win sōm kowobu sōowa u nēe, i ka man doonə minin di, domi ba man mēera kua ya kpā.

²⁴ Win sōm kowobu ba nūn sua saa win tabu kēken di ma ba nūn doke win tabu kēke gaa sōo ba ka da Yerusalemə. Ma u kpuna u gu. Ma ba nūn sikua win baababan sikaa. Ma Yudaba ka Yerusalemugibu ba win gōo swī.

²⁵ Yere mi u gōo swī Yosiasin sō. Ma wom kowobu, tən durəbu ka tən kurəbu ba Yosiasa doke gōo swīin womusu sōo sere ka gisə. Su kua wororu Isireliə. Womu si, su wāa ben gōo swīin womusun tireru sōo.

26-27 Ye Yosiasia u kuan sukum, ye u gbia u kua ka ye u kua dāku te, ka nge me u Gusunō sāwa ka naaŋe nge me Yinni Gusunōn woodan tirera gerua, ye kpuron gari yi yorua Isireliba ka Yudaban sinambun faagin tireru sōō.

Yoakasi ka Yoyakimu

ka Yoyakini ba bandu di

ba wēɛna

(I maa mɛerio Sinambu II, 23:30-24:17)

36

¹ Tamba Yoakasi, Yosiasin bii sua ma ba nūn kua sunō win tundon ayero Yerusalemuō.

² Yoakasi u mōwa wōō yenda ita sanam me u bandu di Yudaō. Ma u kua suru ita ban te sōō Yerusalemuō.

³ Egibitin sunōwa u nūn bandu yara. Ma u win tambu sii geesun tōnnu ita ka wuran kilo tena bure bu kōsia wōō ka wōō.

⁴ Yen biruwa u Yoakasi win wōnō, Eliakimu sua u kōsire kua bandu sōō. Ma u nūn yīsi kpaaru kā Yoyakimu. Ma u Yoakasi sua u ka da Egibitiō.

Yoyakimu

u kua Yudaban sina boko

⁵ Yoyakimu u mōwa wōō yenda nōōbu sanam me u bandu di Yudaō, ma u kua wōō wōkura tia bandu sōō. Kōsa u kua Gusunō win Yinnin nōni sōō.

⁶ Yera sōō teeru Babilonin sina boko, Nebukanēsaa u na u Yoyakimu tabu wōri. Ma u nūn mwa u bōkua ka sii gandun yōni u ka da Babiloniō.

⁷ Nebukanēsaa u Yinni Gusunōn sāa yerun dendi yānu gura u ka da u yi win sina kpaaro.

⁸ Ye Yoyakimu u kuan sukum ka kōsa ye u kua, ye kpuron gari yi yorua Isireliba ka Yudaban sinambun faagin tireru sōō. Yen biru, win bii Yoyakiniwa u bandu kōsire kua.

Yoyakini

u kua Yudaban sina boko

⁹ Wōō nōōba itawa * Yoyakini u mō saa ye u bandu di. Ma u kua suru ita ka sōō wōkuru ban te sōō Yerusalemuō. Kōsa u kua Yinni Gusunōn nōni sōō.

¹⁰ Ye n kua wōō kpōō, yera Nebukanēsaa Babilonin sina boko u na u Yoyakini mwa u ka da Babiloniō. Ma u Yinni Gusunōn sāa yerun dendi yānu ganu gura. Ma u Yoyakinin baa yākabu Sedesiasia kua sunō Yudaban suunu sōō Yerusalemuō.

Sedesiasia u bandu di Yudaō

(I maa mɛerio Sinambu II, 24:18-25:21, Yeremi 39:1-10, 52:1-27)

¹¹ Sedesiasia u mōwa wōō yenda tia sanam me u bandu di Yudaō. Ma u kua wōō wōkura tia ban te sōō Yerusalemuō.

¹² Kōsa u kua Gusunō win Yinnin wuswaaō. U n tii kawē Gusunōn sōmō Yereḡin wuswaaō wi u ra nūn Yinni Gusunōn gari sō.

¹³ U swaa taaya, ma u gōru bōbia. U n win gōru wesie Gusunō Isireliban Yinnin mi gia. U mam Nebukanēsaa seesiwa wi u nūn bōrusia ka Yinni Gusunōn yīsiru sanam me ba arukawani bōkumō.

* 36:9 wōō nōōba itawa - Sinambu II, 24:8 ya nɛɛ, Yoyakini u mōwa wōō wōkura nōōbu ka ita sanam me u bandu di.

14 Yāku kowobun wirugibu ka Yuda be ba tie kpuro ba kōsa kua ya kpā. Domi ba tən tukobun komanu swīi. Ma ba Yinni Gusunən sāa yeru disi doke te u gōsa Yerusalemū.

15 N deema Gusunə ben baababan Yinni wi, u bu kirə kua yee yellun di saa win səməbun min di. Domi u kī u win təmbu ka win sāa yee te faaba ko.

16 Adama ba Yinni Gusunən səmə be yēε ba yaakoru koosi. Ba ben gari atafiiru kua sere Yinni Gusunən tii u ka bu mərə kua ye ba n̄ kpē bu suresia.

17 Yera Yinni Gusunə u dera Nəbukanesaa, Babilonin sina boko u bu tabu wəri, ma u ben aluwaasiba takobinu səkura u go ben sāa yerə. U n̄ goo deri, aluwaasiba ka wəndiaba ka durə təkənu. Be kpurowa Yinni Gusunə u bəri win nəmā.

18 Nəbukanesaa u Yinni Gusunən sāa yerun arumani gura baka ka piibu ka ben sina kpaarun arumani ka sina bokon tiigia ka sere maa win sina bwāabugia.

19 Ma ba Yinni Gusunən sāa yeru ka Yerusalemun dii geenu dō səkā. Ma ba yen gāa geenu kəsuka. Ma ba yen gbāraru sura.

20 Nəbukanesaa u be ba n̄ go tabu sō gura u ka da Babiloniə. Ma ba kua wi ka win bibun yobu sere Peesiba ba ka bandu di.

21 Nge mεya Yinni Gusunən gari yi ka koorə yi win səmə Yeremi u raa gerua u nεε, ba koo Yudaba yoru mwa kpa tem mε, mu wa mu sanam wēragim di kpa mu wēra sere wō wata ka wəkuru, wahala ye mu raa wan sō.

Sirusi u Yudaba wooda wē

bu wura ben temə

22 Sirusi, Peesin sina bokon bandun wō gbiikuu sō, yera Yinni Gusunə u gōru doke u win gari yibia yi u raa gerua saa win gəro Yeremin nən di. Ma u doke Sirusin gōruə bu ka gari yini yore. Ma ba yi kpara win tem kpuro sō.

23 Yi nεε, amēniwa Sirusi, Peesin sina boko u gerua. U nεε, Gusunə Wərukoo u man handunian bannu kpuro wē. Ma u man yiire n nūn sāa yeru bania Yerusalemū Yudaban temə. Yen sō, be ba sāa Isireliba kpuro bu wuro Yerusalemū kpa Gusunə ben Yinni u n ka bu wā.

EZĚRA

Sirusu Isarailanɔ gbarɛnaa

¹ Pɛsianɔ kina Sirusu kɩblena wɛ káaku gūn Dikiri tɛ kàagu de yā kū à dà Ilimiane à ò kɛ yāi. Akū Sirusu kpàkpaa kɛ a būsun pínki, gbasaa à kɛ takadan à pì:

² Yā kū makū Sirusu, Pɛsianɔ kina ma òon dí. Dikiri Luda Musude tò andunia kpata sɩnda pínki gɔ̃ ma pɔ̃ ũ, akū à ma dite mà kpɛ boare Yurusalemu, Yudanɔ būsun.

³ Gbɛ kū à de a gbɛ ũ à tɛ, Luda gɔ̃ kú káao à tá Yurusalemu, Yudanɔ būsun, à kpɛ bo Dikiri Isarailanɔ Luda kú à de Dikiri ũ Yurusalemune gwe.

⁴ N̄ gbɛ kū ò gɔ̃ pìnɔ gbɛdakenɔ kpányí kú andurufuuo kú wuraa kú aruzekɛnɔ kú pɔkádɛnɔ kú Luda kpɛ kú òtɛn gé bo Yurusalemu gbanɔ.

⁵ Akū Yudanɔ kú Biliaminunɔ ɔmbedɛnɔ kú sa'orinɔ kú Levinɔ kú gbɛ kú Luda tɛ kàngunɔ fùtɛ, òtɛn gé Dikiri kpɛ bo Yurusalemu.

⁶ N̄ gbɛdakenɔ ɔ dànmá ò n̄ gbá andurufu pónɔ kú wura pónɔ kú aruzekɛnɔ kú pɔkádɛnɔ kú pɔ ɔgɔdɛnɔ kú Dikiri kpɛ gbanɔ pínki.

⁷ Akū Pɛsianɔ kina Sirusu bò kú Dikiri kpɛ pɔ kú Nɛbukaneza sètɛ yā zaa Yurusalemu à kàtɛ a tãna kpɛ gūnnɔ.

⁸ À pì a ɔgɔ'uteri Mitiredane à pɔ pìnɔ nara ò kpá Yudanɔ kina Sesebazaa, akū à kɛ lɛ.

⁹ Pɔ pìnɔ dasi lén dí:

Wura ta baraakuri,

andurufu ta wàa ɔɔro,

tire baraakuri donsari,

¹⁰ wura toko baraakuri,

andurufu toko wàa pla kú kuriio,

ta buri pãndenɔ wàa ɔɔro.

¹¹ Wura kú andurufu tanɔ fùtɛ pínki mèn dúbu ɔɔro kpɛ wàa pla. Kú zìzɔ pìnɔ bòtɛ Babilɔnɔ ò sù Yurusalemu, akū Sesebaza sù kú pɔ pìnɔ pínki.

2

Zìzɔ kú ò sùnɔ

¹ Babilɔnɔ kina Nɛbukaneza Isarailanɔ kùkú zìzɔ ũ à tà kúnwo Babilɔnɔ yā, akū n̄ gbɛkenɔ bò zìzɔkɛ pìn ò sù Yurusalemu, Yudanɔ būsun sà, akū n̄ baadi tà wɛtɛa.

² N̄ don'arɛdenɔn dí: Zerubabeli, Yesua, Nɛemaya, Seraya, Relaya, Mɔdekai, Bilisā, Misipa, Bigivai, Reumu kú Baanao. Isaraila gɔgbɛ kú ò sùnɔ dasi lén dí.

³ Parɔsu burinɔ gbɛnɔn dúbu pla kú mèn basɔraakɔ akuri awɛɛplao.

⁴ Sefatia burinɔ gbɛnɔn wàa do kú mèn basɔraakɔ akuri awɛɛplao.

⁵ Ara burinɔ gbɛnɔn wàa aakɔ kú mèn bakɛndo ɔɔrosario.

⁶ Pamɔabu buri kú ò de Yesua kú Yoabuo burinɔ ũnɔ gbɛnɔn wàa gɛro donsari kú kuri awɛɛplao.

⁷ Elamu burinɔ gbɛnɔn wàa suddo kú mèn bupla akuri awɛɛsiikɔ.

⁸ Zatu burinɔ gbɛnɔn wàa siikɔ kú mèn basuppla awɛɛɔɔroo.

⁹ Zakai burinɔ gbɛnɔn wàa aakɔ kú mèn basɔraakɔ.

¹⁰ Bani burinɔ gbɛnɔn wàa aakɔ kú mèn bupla awɛɛplao.

- 11 Bēbai burinɔ gbēnɔn wàa aakɔ kù mèn baro awēē'aakɔ.
 12 Azagada burinɔ gbēnɔn wàa suddo kù mèn baro awēēplao.
 13 Adonikamu burinɔ gbēnɔn wàa aakɔ kù mèn baaakɔ awēēsuddoo.
 14 Bigivai burinɔ gbēnɔn wàa kuri kù mèn bupla akuri awēēsuddoo.
 15 Adini burinɔ gbēnɔn wàa pla kù mèn bupla akuri awēēsiikɔ.
 16 Ata burinɔ gbēnɔn basɔɔro plansari.
 17 Bezai burinɔ gbēnɔn wàa do kù mèn basuddo awēē'aakɔ.
 18 Yora burinɔ gbēnɔn basɔɔro akuri awēēpla.
 19 Asumu burinɔ gbēnɔn wàa do kù mèn baro awēē'aakɔ.
 20 Giba burinɔ gbēnɔn basiikɔ akuri awēēɔɔro.
 21 Bētiliamudeno gbēnɔn basuddo awēē'aakɔ.
 22 Nētofadeno gbēnɔn bupla akuri awēēsuddoo.
 23 Anatodeno gbēnɔn basuddo akuri plansari.
 24 Azamavēdeno gbēnɔn bupla awēēpla.
 25 Kiriyarimudeno kù Kēfiradeno kù Berodeno gbēnɔn wàa aakɔ kù mèn basuppla awēē'aakɔ.
 26 Ramadeno kù Gēbadeno gbēnɔn wàa aakɔ kù mèn baro awēēdoo.
 27 Mikimasadeno gbēnɔn basuddo awēēpla.
 28 Bētelideno kù Aideno gbēnɔn wàa do kù mèn baro awēē'aakɔ.
 29 Nēbodeno gbēnɔn bupla akuri awēēpla.
 30 Magbisideno gbēnɔn basuppla akuri awēēsuddoo.
 31 Elamu pānde burinɔ gbēnɔn wàa suddo kù mèn bupla akuri awēēsiikɔ.
 32 Arimu burinɔ gbēnɔn wàa do kù mèn basuddoo.
 33 Lodudeno kù Adidideno kù Onodeno gbēnɔn wàa aakɔ kù mèn basuddo awēēɔɔro.
 34 Yerikodeno gbēnɔn wàa do kù mèn basuppla awēēɔɔro.
 35 Senadeno gbēnɔn wàa baro plansari kù mèn baraakurio.
 36 Sa'ori buri kù ò sùnɔn dí:
 Yesua buri Yedaya burinɔ gbēnɔn wàa siikɔ kù mèn basɔraakɔ akuri awēē'aakɔ.
 37 Ima burinɔ gbēnɔn wàa ɔɔro kù mèn bupla akuri awēēplao.
 38 Pasu burinɔ gbēnɔn wàa suddo kù mèn bupla awēēsupplao.
 39 Arimu burinɔ gbēnɔn wàa ɔɔro kù mèn gēro awēēplao.
 40 Levi kù ò sùnɔn dí:
 Odavia buri Yesua kù Kadamielio burinɔ gbēnɔn baaakɔ akuri awēēsiikɔ.
 41 Asafa buri lēsirinɔ gbēnɔn basuddo akuri plansari.
 42 Zédākpāri kù ò de Salumu kù Atao kù Talamo kù Akubuo kù Atitao kù Sobaio buri ũnɔ gbēnɔn basuppla donsari.
 43 Gbē dínɔ burinɔ mé ò Luda ɔn zikerinɔ ũ:
 Zia, Asufa, Tabao,
 44 Kerosu, Sia, Padɔ,
 45 Lebana, Agaba, Akubu,
 46 Agabu, Salamai, Anana,
 47 Gideli, Gaa, Raya,
 48 Rezī, Nēkoda, Gazamu,
 49 Uza, Pasea, Besai,
 50 Asana, Mēnimu, Nēfusimu,
 51 Bakabuku, Akufa, Aru,
 52 Bazalu, Mēida, Asa,
 53 Bakosi, Sisera, Tema,

54 Nezia kũ Atifao.

55 Sulemanu zòbleri díno burino mé ò bò zìzòken ò sù:

Sotai, Asofere, Peruda,

56 Yala, Daakò, Gideli,

57 Sefatia, Atili, Pòkere Azebaimu kũ Amio.

58 Luda on zikerii pino kũ Sulemanu zòblerii buri pino kà gbēnon wàa do kũ mèn bakēndo akuri awēplao.

59 Gbēkeno bò Telemela kũ Telasao kũ Kerubuo kũ Adō kũ Imao, akũ odi le ò n buri bozire ònne kũ Isarailanome n ũro.

60 Delaya kũ Tobiao kũ Nekodao burinome, ò kà gbēnon wàa aakò kũ mèn bupla akuri awēplao.

61 Sa'ori buri kũ ò de Obaya kũ Akozuo kũ Bazilaio burino ũ sù do. Bazilai pi Giliada bũsu gbē Bazilai né sè yà, akũ à a anzure pi tó sè.

62 Gbē pino n tó wēte buri bozire takadan, ama odi boaro, akũ ò gĩne kũ sa'orikēo.

63 Bũsu don'arede piñne, tó adi ke sa'ori n yà gwà kũ Urimuo kũ Tumimuo baasiro, òsun sa'opo blero.

64 Gbē pino n pínki gbēnon dũbu bupla awēpla kpé wàa do kũ basoraakōome.

65 N zòbleri gōgbēno kũ nōgbēno kun do gbēnon dũbu suppla kpé wàa do kũ basuddo akuri awēsupplao. Lēsirino gōgbē kũ nōgbēo kũ kũwo do gbēnon wàa do.

66 O sō vī mèn wàa aakò kũ mèn basuddo akuri awēesuddoo, baragbāsō wàa do kũ mèn bupla awēesōoro,

67 lakumi wàa pla kũ mèn baraakuri awēesōoro, zaaki dũbu suddo kpé wàa aakò kũ basuddo.

68 Kũ ò kà Dikiri kpé bokia Yurusalemu, n ombedenō gba dà, de ò le ò Luda kpé keke ò boo a gbēn.

69 O gba dà kpé zīzōditeki gũn n gbāna lén, wura kiloo wàa pla kpé basoro, andurufu ton aakò kũ sa'ori gyabanō basoro.

70 Sa'orino kũ Levinō kũ lēsirino kũ zédākpārino kũ Luda on zikerino kũ gbē kpara kenō vùtevute lakutu kũ ò kēkēnenō gũn, akũ Isaraila kparanō vùte n wētenō gũn.

3

Dikiri gbagbaki bonaa

1 Kũ wè mō supplade kà, Isarailanōn vutena n wētenō gũn, akũ ò kō kākara Yurusalemu gbē dokōnōn ũ.

2 Yozadaka né Yesua kũ a sa'ori dakenō kũ Sealatieli né Zerubabelio kũ a gbēno Isarailanō Luda gbagbaki bò, de ò sa'opo kũ òdi ká tén à té kũ oa lākũ Luda gbē Musa ò a doka gũn nà.

3 Bee kũ òten vīna ke gbē kũ ò kũ bũsuu pii gũnnōne, ò gbagbaki pii bò a gbēn, akũ ò sa'opo kũ òdi ká tén à té kũ ò Dikiria konkō kũ okosio.

4 O Kutadōna dikpe kè lākũ à kũ takada gũn nà, òdigō sa'opo kũ òdi ká tén à té kũ ò lākũ gu digō do nà lākũ ò a lé dite nà.

5 Abire gbera ò sa'opo kũ òdigō ká tén à té kũ goro sīnda pínki ò kũ mō dufu pōo kũ dikpe kũ Dikiri diteno pōo kũ gba kũ òdi suoneno.

6 Mō supplade goro káaku zīn ò nà Dikiri gbagbanaa le, bee kũ odi a kpé bo kōro.

7 Ò ɔɔɔ kpà gbè'arinɔ kù lí'arinɔ, akù ò pòsble kù pómínaao kù nísio kpà Sidòdenɔ kù Tayadenɔ, de ò sida lí zṣzṣ Lebana bùsun ò yīyī ò géo ari Yɔpa funa ísirala, lákù Pesiano kína Sirusu n̄ gbá zé nà.

8 N̄ kana Luda kpé bokia Yurusalemu wè plade mɔ plade gùn, Sealatieli né Zerubabeli kù Yozadaka né Yesuao nà zīa kù n̄ gbē kparanɔ, sa'orinɔ kù Levinɔ kù gbē kù ò bò zìzòken ò sù Yurusalemunɔ n̄ pínki. Ò Levi kù ò kà wè baro ke kù ò dealanɔ dìte Dikiri kpé zī pì gbē zṣkṣnɔ ù.

9 Yesua kù a burinɔ nàkṣa kù Kadamielio kù a né Odavia burinɔ, akù ò gṣ zī pì gbē zṣkṣnɔ ù kù Enadadao kù a burinɔ. Levinɔme n̄ pínki.

10 Kù Dikiri kpéborinɔ ten kpé pì ē pète, sa'orinɔn zεze gwe sa'ori pókasanɔ dadana, ò n̄ kákákinɔ kùkùna, akùs̄ Levi né Asafa burinɔn kù gwe dɔ kù sègēnɔ de ò Dikiri táaki léo lákù Isarailanɔ kína Dauda dìte yā nà.

11 Ò lè si ò Dikiri táaki lè ò a sáabu kpà ò pì:

Dikiri mana,

a gbēke kena ókṣnɔ Isarailanɔne lakana vīro.

Akù gbē sinda pínki wiki gbāna lè ò Dikiri táaki lè, kù ò Dikiri kpé ē pète yāi.

12 Ama sa'ori paride kù Levinɔ kù bede kù ò zī kù ò wé si kpé káakulenɔ, kù ò kpé pì ēbonaa è, ò wēnda ɔɔ dṣ. Gbē kparanɔ s̄, òten ponna wiki lé dasi.

13 Gbēke dí ponna wiki dṣkṣne kù wēnda ɔ kù òten dṣo doro, kù baadi ten wiki gbāna lé yāi, akùs̄ ò wiki pìi mà zà.

4

Iberesena kù Dikiri kpéborinɔ

1 Kù Yudanɔ kù Biliaminunɔ iberenɔ mà zìzɔ kù ò sùnɔ ten kpé bo Dikiri Isarailanɔ Ludane,

2 ò sù ò Zerubabeli kù ɔmbedenɔ lè ò pìinne: À tó ò kpé bo kááo, zaakù odì á Luda ki wete lán á bàme se. Odìgṣ a gbagbame zaa gɔɔ kù Asirianɔ kína Esaradṣ sù kúoo la.

3 Akù Zerubabeli kù Yesuao kù Isaraila bede kparanɔ pìinne: Ó Luda kpébona de á yā ũro. Óni ó pṣ bo Dikiri Isarailanɔ Ludane ò tēne lákù Pesiano kína Sirusu dìtewere nà.

4 Akù bùsupidenɔ ten wete ò Yudanɔ nèsee yaka, òten wé tāmuma de òsun kpé pì boro yāi.

5 Ò fīna bò kína lédammarinɔne zaa Sirusu gɔɔ ari à gèe pé Pesiano kína Dariusu kiblegɔɔa, akù ò gínne kù yā kù òten péaa.

6 Ò takada kè Asuerune kù à kí blè gṣnɔ ò gbē kù ò kù Yurusalemunɔ kù Yudanɔ bùsuuo pínki káara kè a kia.

7 Bisilamu kù Mitiredao kù Tabelio kù n̄ gbē kparanɔ takada kè Pesiano kína Atasesene dɔ a kiblegɔɔa. Ò kēne kù Siria yáo, akù ò bòkotene.

8 Bùsu gbē zṣkṣ Reumu kù a takadakēri Simisaio takada kè kína Atasesene Yurusalemu yā musu dɔ ò pì:

9 Bùsu gbē zṣkṣ Reumu kù a takadakēri Simisaio kù n̄ gbē kpara yákpatekerinɔ kù gbānadenɔ kù Tiriplidenɔ kù Pesiano kù Erekidnenɔ kù Babilɔnudenɔ kù Susade kù ò bôte Elamu bùsuu gūnnɔ

10 kù gbē kù kína zṣkṣ bèereɔe Asubanipali n̄ bóte n̄ bùsun à n̄ vútevute Samaria wēten kù Yuflati bara la gu pāndenɔ,

11 Ókɔ̃nɔ Yuflati baraladenɔ n zɔ̃blerinɔ mé o takada dí kɛ̃nne kína Atasese, o pì:

12 Kína, ñgɔ̃ dɔ̃ kú Yuda kú ò bò n kínaa ò sù lanɔ̃ gɛ̃e òten Yurusalemu wɛ̃te vāni pāsī pì kàte, ò ɛ̀ra òteni a bīni bo dɔ̃, òteni a bezī fute.

13 Kína, ñgɔ̃ dɔ̃ dɔ̃, tó ò ɛ̀ra ò wɛ̃te pīi kàte ò a bīni bò ò làka, oni táfe bonne doro ke ɛ̀te'ɔ̃gɔ̃ ke be'ɔ̃gɔ̃, n ɔ̃gɔ̃ kú ndi sí ni lago.

14 Tera lán dí bà kína, lákū n be wisin odi ble nà, adi kú ò n kpe ero. A yā mé à tò o takada díkina kpázanne de ò yā pi onne.

15 Ñ wete n dizinɔ̃ takadanɔ̃ gūn ñ gwa, ñni dɔ̃ dera wɛ̃tepidenɔ̃ sá gbāna, ò wari dɔ̃ kínanɔ̃a kú būsū gbānadənɔ̃. Zaa zī wɛ̃tepidenɔ̃ yáketè kè zɔ̃kɔ̃. Abire yāin ò wɛ̃te pīi gbòro.

16 Kína, óten onne, tó ò ɛ̀ra ò wɛ̃te pīi fùte ò ɛ̀ra ò a bīni bò ò làka, ñigɔ̃ póke vī Yuflati bara la doro.

17 Abire gbɛ̀ra kína takada kpázáñne à pì: Būsū gbɛ̃ zɔ̃kɔ̃ Reumu kú a takadakēri Simisaio kú á gbɛ̃ kpara kú ò kú Samaria kú Yuflati bara direnɔ̃, ma fɔ̃ kpàáwa.

18 Takada kú a kpázámene, ò a kyó kè ò bɔ̃kɔ̃temene.

19 Ma pì ò wete takada zīnɔ̃ gūn, akū ò lè yápurame, wɛ̃tepidenɔ̃ digɔ̃ bo kínanɔ̃ kpẽme. Zaa zī yáketedenɔ̃me.

20 Kína zɔ̃kɔ̃nɔ̃ kpata blè Yurusalemu gwe, ò gbāna blè Yuflati baradirendenɔ̃a ñ pinki, akū ò táfe bōñne kú ɛ̀te'ɔ̃gɔ̃o kú be'ɔ̃gɔ̃o.

21 À yā dite gbɛ̃ pinɔ̃ne ò kámma bo sà. Òsun era ò wɛ̃te pì futero ari mà ñ gba lé.

22 À laakari ke! Àsun nigāzī kpá yā pīiaro, de yā vāni pì súnɔ̃ tá à ó ásarū kero yāi.

23 Kú ò kína Atasese takada pì kyó kè ò bɔ̃kɔ̃te Reumune kú a takadakēri Simisaio kú ñ gbɛ̃ kparanɔ̃, akū ò fùte ò gɛ̃e ò Yudanɔ̃ lè Yurusalemu gɔ̃nɔ̃. Ò gīñne pāsīpāsī ò pì ò kámma bo.

24 Len ò kámma bò le kú Luda kpé zī kú òten ke Yurusalemuo ari Pesianɔ̃ kína Dariusu kíblena wè plade gūn.

5

Tatenai takadakēna kína Dariusune

1 Annabi Agai kú annabi Zakari, Ido néo annabikeyā ò Yuda kú ò kú Yurusalemunɔ̃ kú Yudanɔ̃ būsūuo kú Isarailanɔ̃ Luda tso.

2 Akū Sealatieli né Zerubabeli kú Yozadaka né Yesuao fùte ò nà Luda kpé bonaa Yurusalemu. Luda annabii pinɔ̃n kú kūrwo òten kpáyī.

3 Gwe gɔ̃nɔ̃ Yuflati bara la don'arede Tatenai kú Seta Bozenaio kú ñ gbēnɔ̃ sù ò ñ lé ò ñ lá ò pì: Dí mé à á gbá zé à kpé dí keke à boo?

4 Ò gbɛ̃ kú òten kpé pì bonɔ̃ tɔ̃ gbèka dɔ̃.

5 Ama Luda wé té Yuda gbɛ̃ zɔ̃kɔ̃ pinɔ̃i, akū odi oñne ò kámma boro. Ò pì oni légbázá ke Dariusune gīa, oni takada kú ani kē a yā musu le.

6 Yuflati bara la don'arede Tatenai kú Seta Bozenaio kú ñ gbɛ̃ Pesianɔ̃ takada kè, akū ò kpázá kína Dariusune.

7 Légbázá kú ò kèneen dí, ò pì:

Kína Dariusu, o fɔ̃ kpàmma manamana.

⁸ Kína, ñgõ dõ kũ o ge Yudanõ bũsun ari Luda kũ à zõkõ kpén. Òten kpé pì bo kũ gbè gbèntēno òten lí lèkete kpáte kpé pìi gbĩnõn. Òten zĩ pì ke kũ laakarìio àten táa o.

⁹ O yá làla ñ gbè zõkõno o pì: Dí mé à á gbá zé à kpé díkĩna keke à boo?

¹⁰ O ñ tó gbèka de ò le ò onne, akũ o ñ don'arede pìno tó dà takadan.

¹¹ Lákũ ò yá wèwá nàndí. Ò pì, musu kũ zĩteo Luda zõblerinõme ñ ù. Kpé kũ ò bò yá à wèe kè ò kèke òten bo do. Isarailanõ kína zõkõ mé à bò yá.

¹² Ò pì ñ dizinõ Luda Musude pò fè, akũ à ñ ná Kaladia buri Nebukanèza, Babilõnu kínane a õĩ, akũ à kpé pìi wìwì à gbè pìno sète à tà kũnwo Babilõnu.

¹³ Ama Babilõnu kína Sirusu kíblena wè káaku gũn à yá dìte à pì ò era ò Luda kpé pì bo do.

¹⁴ Bee wura kũ andurufu pó kũ Nebukanèza sète Luda kpén zaa Yurusalemu à kàte a tána kpén Babilõnunõ, kína Sirusu bõte à kpà Sesebaza kũ à dìte bũsu don'arede ùa.

¹⁵ À pine à pò pìno sé à gé à kàte Luda kpén zaa Yurusalemu, tó ò kpé pìi kèke ò bò.

¹⁶ Akũ Sesebaza sù Luda kpé è pète. Òten kpé pì bo zaa goro kũa ari kũ a gbàrao, ama adi láka koro.

¹⁷ Kína, tó à kènne mana, ñ takada wete kínano takadakatekia zaa Babilõnu ñ gwa tó kína Sirusu yá dìte ò Luda kpé bo Yurusalemu. Lákũ n è nà, ñ légbázá kèwete.

6

Dariusu yaditena Luda kpé bona ya musu

¹ Kína Dariusu yá dìte, akũ ò takada pìi wète takada kũ ò kàte Babilõnu takadakatekianõ tẽ.

² Akũ ò bò takada kokonaa Ekebatana wète bĩniden Midiã bũsun. Yá díkĩna kũ a gũn de òsun sásairo yáì:

³ Kína Sirusu kíblena wè káaku gũn à yá dìte Luda kpé kũ à kũ Yurusalemu musu, à pì ò kpé pì bo sa'oki ù. Ò a è kpáte, kpé pì lei ká gàsákuru baaakõ, a yàasa gàsákuru baaakõ.

⁴ Ò gbè gbèntē mèn aakõ didikõa, lí lèkete mèn do, gbè gbèntē aakõ, lí lèkete mèn do. Oni a fina bo kũ kínabe ɔgo.

⁵ Wura kũ andurufu pó kũ Nebukanèza sète Luda kpén Yurusalemu à sùo Babilõnunõ sõ, oni era ò gé kàte a gbèn Luda kpén Yurusalemu.

⁶ Akũ kína Dariusu légbázá kè à pì: Tera sà Yuflati bara dire gbè zõkõ Tatenai kũ Seta Bozenaio kũ á gbè kũ ò kũ Yuflati bara gwenõ, à á zida gá gwe.

⁷ À Luda kpé bõrinõ tó teene. À tó Yuda don'aredenõ kũ ñ gbè zõkõno Luda kpé pì keke ò bo.

⁸ Maten yá kũ àsun ke Yuda gbè zõkõnonne Luda kpé pì bonaa musu dìteáre. À pò kũ ò yeinõ sète ma aruzekatekin gwe kũ Yuflati bara dire táfe kũ ò bòo, à kpámma pínki de zĩ pì sún ze dorõ yáì.

⁹ Pó kũ ò yei pínki, zúsaa, sákaroo, sáne bõro kũ òdi Luda Musude gbagbaoo, pòblewe, wisi, sèwè, nìsi, àgõ kpá Yurusalemu sa'orinõa lákũ gu dīgõ do nà lákũ ò gbèka nà funaa sari,

¹⁰ de ò le ò sa kũ à kà Luda Musudegu oa, ò wé keamene kũ ma négõgbēno.

¹¹ Tó gbèke yá kũ ma dìte díkĩna lítè, oni ade kpé lí wo ò a páa ò pète ò a be ke tubura ù.

12 Tó kína ke buri ke ten wete yā pì lite ke àten wete Luda kpé kú à kú Yurusalemu pì wí, Luda kú à tò a tó kúaa pì a kakate. Makú Dariusu makú mé ma yā pìi dite. Ó zī kea manamana.

Luda kpé sakénaa

13 Kú kína Dariusu légbāzā pìi kè le, Yuflati bara la gbē zōkō Tatenai kú Seta Bozenaio kú n̄ gbēno yā pìi kè kú laakarriio.

14 Akú Yuda gbē zōkōno kpébona ten gé aré lākū annabi Agai kú annabi Zakari Ido néo annabikéyā ò nà. Ó kpé pìi bò ò lāka lākū Isarailano Luda ò nà, lākū Pesiano kínano Sirusu kú Dariusuo kú Ataseseo a yā dite nà.

15 Ó Luda kpé lāka Ada goro aakōde zī kína Dariusu kíblena wè suddode gūn.

16 Akú Isarailano Luda kpé sa kè kú ponnao, sa'orino kú Levino kú gbē kpara kú ò sù kú zīzōkeono n̄ pínki.

17 Luda kpé sakénaa pì yāi ò sa ò kú zūsano mèn basoro kú sákarono mèn wāa do kú sáne bōrono mèn wāa pla, akú ò sa ò kú blèkofinino mèn kuri awēepila Isaraila dasi lén n̄ pínki durunna kútekebo ũ.

18 Ó sa'orino ditedite gā kú gāao, akú ò Levino ditedite gā kú gāao do de ò zī ke Ludané Yurusalemu lākū à kú Musa takada gūn nà.

19 Mō káaku goro kuri awēesiikōde zī, zīzō kú ò sùu pino Vínla dikpe kè.

20 Sa'orino kú Levino gbā bò n̄ zīdane ò gō gbāsī sari n̄ pínki, akú ò Vínla sā kútu kpákpa zīzō kú ò sūnōne kú n̄ sa'ori dakeno pōo kú n̄ zīda pōo.

21 Isaraila zīzō kú ò sùu pino mé ò sò kú gbē kú ò n̄ zīda kè buri pāndeno yābēnekenano òten Dikiri Isarailano Luda kú wetenō.

22 Akú ò Burodi Futenasari dikpe kè kú ponnao ari goro suppla. Dikiri tò n̄ po kè nna, zaakū à tò Asiriano kína nèsee lite n̄ yā musu, akú à kpányī a kpé bona zī gūn, Isarailano Luda pìi.

7

Ezera su à Yurusalemu sorukenaa

1-5 Yā bireno gbera Pesiano kína Atasese kiblegoroza Ezera bò Babilonu à sù. Sa'oriki zōkō Haruna mé à Eleaza i, Eleaza Fineasi i, Fineasi Abisua i, Abisua Buki i, Buki Uzi i, Uzi Zeraya i, Zeraya Merayo i, Merayo Azaria i, Azaria Amaria i, Amaria Aitubu i, Aitubu Zadōki i, Zadōki Salumu i, Salumu Ilikia i, Ilikia Azaria i, Azaria Seraya i, akú Seraya Ezera pìi i.

6 Ezera bi yādanneriime, à Musa doka kú Dikiri Isarailano Luda dite dō sánsán. Lākū Dikiri a Luda o kúa nà, kína pō kú à wé kéaa kpāa pínki.

7 Kína Atasese kíblena wè supplade gūn Isaraila keno sù Yurusalemu do. Sa'orinon kú n̄ té kú Levino kú lèsirino kú zédākpārinō kú Luda on zīkerino.

8 Ezera kà Yurusalemu kína kíblena wè supplade mō soroode gūn.

9 À fùte Babilonu mō káaku goro káaku zī, akú à kà Yurusalemu mō soro goro káaku zī. A Luda o kúa,

10 zaakū Ezera mèe kpà Dikiri doka wàaripanaaa kú a kenaa, de à le à a yāditenano kú a dokayāno dada Isarailano.

Takada kú kína Atasese kpà Ezeraa

11 Takada kú kína Atasese kpà sa'ori Ezeraa yān dí, kú àdi Dikiri yāditenano kú a dokayāno da Isarailano.

12 Atasese, kínano kína mé à takada díkīna kè Luda Musude dokadanneri sa'ori Ezera. Ma fō kpamma.

13 Ma yā dīte ma pì Isaraila ke sa'ori ke Levi kù à kù ma bùsun kù à ye à gé kúnwo Yurusalemu à gé.

14 Makù kù ma ìba gbēn̄n supplan̄n mé o n gbarē de ñ gé Yurusalemu kù Yudan̄n bùsuuo pínki yā gwagwa n Luda doka kù ñ kùna musu.

15 Ñ andurufu kù wura kù makù kù ma ìban̄n o Isarailan̄n Luda kù a bē kù Yurusalemu gbà sēte ñ géo

16 kù andurufuuo kù wura kù n lè Babilōnu bùsunwo pínki kù pò kù gbēn̄n kù sa'orin̄n kpà ñ Luda kpé pò ũ Yurusalemuo.

17 Ñ zūsano kù sákaron̄n kù sáne b̄r̄n̄n lúlu kù ɔɔ p̄iio n laakarīia ñ sa'op̄o kù òdi ká tén à té kù o n Luda kpé gbagbakia Yurusalemu kù flawa gbao kù p̄m̄ina gbao.

18 M̄k̄ōn kù n gbēn̄n à ke kù andurufuuo kù wura kù à ḡōo lākū à kēáre mana nà, lākū á Luda yei nà.

19 Ñ pò kù ò n̄anne n ɔ̄i n Luda kpé donyīkebo ũn̄o kpá Luda kù à kù Yurusalemu p̄ia.

20 Tó ñ ye Luda kpé pò kparan̄o, tó a kekēnaa ḡò n yā ũme, ñ sé ma laasin gwe.

21 Makù kína Atasese, ma yā dīte Yuflati bara dire ɔɔ'uterin̄ne ñ pínki. À wéke kù Luda Musude dokadanneri sa'ori Ezera kēáwa kpáa ḡōn̄o pínki.

22 Andurufu sún de t̄on aak̄l̄aro. P̄óblewe sún de t̄on baraakuril̄aro. Sēwē kù n̄ísio sún de lita w̄aa bas̄ɔ̄ɔrol̄aro. Wisi s̄o, lākū à yei nà lén.

23 Lākū Luda Musude dīte pínki nà, à kpá ḡōn̄o a kpé pò ũ, de àsun pētē ke kù ma k̄ikeo ke kù ma n̄n̄oro.

24 Aḡō d̄s̄ s̄o kù á zé v̄i à táfe ke ete'ɔɔ ke be'ɔɔ sí Luda ɔnn̄ p̄i z̄ikerin̄aro ke sa'orin̄o ke Levin̄o ke l̄esirin̄o ke zédákp̄arin̄o ke z̄ikeri p̄anden̄o.

25 M̄k̄ōn s̄o Ezera, ñ yákpatekerin̄o kù yáḡōḡōrin̄o d̄itedite ɔ̄nd̄o kù n Luda kp̄amma lén, de òḡō yā keke a zéa gbē kù ò kù Yuflati bara diren̄ne ñ pínki. Oniḡō de gbē kù ò n Luda doka d̄ōn̄o ũ. Gbē kù ò d̄ōron̄o s̄o, ñ dadañe.

26 Gbē kù n Luda doka kù bùsu dokao kùna ɔplapl̄aro, on̄i yā daala, a d̄ēnaa ke a bona bùsun ke a aruz̄eke sin̄aa ke a dana kp̄ésirann̄ yá.

27 Akū Ezera p̄i: Ò Dikiri ó dizin̄o Luda sáabu kpá! À laasun mana dà k̄inane a sw̄èn, akū kína p̄i gb̄ana kpà a kpé kù à kù Yurusalemu le.

28 À tò ma yā kà kína kù a ìban̄ngu kù a kína gb̄anade daken̄o ñ pínki. Lākū Dikiri ma Luda ɔ kúma nà, ma kùu kē gb̄ana, akū ma Isaraila don'arēden̄o kàkara ò gé kúmao.

NEEMAYA

Neemaya Yurusalemu damukena

¹ Akalia né Neemaya yān dí. Atasese kíblena wè barode mo kú òdi pi Kisilevi gūn má kú kínabea Susa wéran.

² Akū ma dakūna Anani bò Yudanò būsun à sù kú gbèkenò. Ma yā làlarūma Yuda gbē kpara kú ò bò zìzòkenannò musu kú Yurusalemuo.

³ Ò wèma ò pì, gbē kú ò bò zìzòken ò tà Yudanò būsuu gūnnòn ten wari ke manamana, òteni ñ lalandi ke, zaakū Yurusalemu bīni gborona akūsò a bīnile gbàno tékūna.

⁴ Kū ma yā pìi mà, ma vute, akū wé'i bòma. Ma ɔ̀ dò gɔ̀ɔ̀ pla, maten lé yī maten wé ke Luda Musudea

⁵ ma pì: N yā nna Dikiri Luda Musude! Ñ zòkò akūsò ñ naasi vī. Gbēke gūn n bàka digò kú kú gbē kú ò yenyī ò n yāditenanò kūnanò.

⁶ Ñ wé té makū n zòbleriìi ñ sà kpá adua kú maten ke fānantē kú gwāanio n zòbleri Isarailanòneea. Maten durunna kú o kènne yā o. Bee makū kú ma de bedenò o durunna kè se.

⁷ O yā vāni kènne manamana, ódi n yāditenanò daro, ódi n ɔ̀ɔ̀ki gwaro, ó n doka kú n dite n zòbleri Musane yā kūnaro.

⁸ Ñ tó yā kú n dite n zòbleri Musane díkina dɔ̀ngu. N pì tó o bo n kpe, ñni ó fakòsa burinò té.

⁹ N pì dɔ̀ tó o era o are dòmma akūsò ó n yāditenanò kūna óten zī kea, bee kú n pèwá ari andunia léa, ñni ó kakara ñ su kúoo gu kú n sè n tó kúaa kūn.

¹⁰ Gbē pinò bi n zòblerinòme, n gbē kú n ñ bó kú n iko zòkòo kú n gàsà gbànaonòme.

¹¹ N yā nna Dikiri, ñ sà kpá makū n zòbleri aduakenaai kú n zòbleri kú n yā di kéñne nna akūsò ò n vīna vīnò aduakenaao. Ñ tó makū n zòbleri sa'a kú gbàra de kína ma wēnda gwa.

Gɔ̀ɔ̀ birea sò, kína pì wēkpaateriime ma ũ.

2

Kína Atasese Neemaya zīna Yurusalemu

¹ Kína Atasese kíblena wè barode mo kú òdi pi Nisā gūn kína ye à wē mi, akū ma sè ma kpàa. Adi ma e kú ānsisinaao zikiro,

² akū à ma la à pì: Bó yā mé à tò n ān sisinaa? Nten gyā kero. N nèse mé à yàkaa? Vīna ma kú manamana,

³ akū ma pìne: Luda n dɔ̀ kú aafiaao, Zaaki! Ma ān sisina, zaakū wēte kú ma dizinò mira kun gò bezī ũ. A bīnile gbàno tékūna.

⁴ Akū à pìmene: Ñ ye mà ke deramee? Ma wé kè Luda Musudea gā,

⁵ akū ma wea ma pì: Kí, tó à kènne mana akūsò makū n zòbleri yā kàngu, ñ ma zī Yudanò būsuu wēte kú ma dizinò mira kun pin, de mà le mà keke mà káte.

⁶ Kína pì nanò vutena a sare, akū à ma la à pì: Ñigò kú gwe ari bɔ̀reme? Bɔ̀ren ñni suu? Kú kína wè ma genaai, akū ma gɔ̀ɔ̀ ditene.

⁷ Ma pìne: Tó à kènne, ñ takada kē Yuflati bara dire don'aredenòne ñ kpáma. Ñ onne ò tó mà gē ñ būsun ari mà gé káo Yudanò būsun.

8 Ñ takada kē n líkpe dākpāri Asafane do. Ñ one à ma gba lí mà zeki gbāna kú à kú Luda kpé sare lénò keo kú bīnilenò kú kpé kú manigò kun pòo. Akú kína pò kú ma gbèkaawa kpàma, zaakú ma Luda ò kúma.

9 Kína soza bàdenò kú sòdenò dàmenè ò gé kúmao. Akú ma ge ma Yuflati bara dire don'aredenò lè ma kína takadanò kpàfma.

10 Kú Oronu gbē Sambala kú a iba Tobia, Amōni burio mà gbēke sù Isarailanò gwena kara, à kēfne ñni manamana.

11 Kú ma ka Yurusalemu, ma kamma bò gīa gɔɔ aakò.

12 Akú ma fute gwāani kú gbēkenò, mádi yā kú ma Luda dà ma swèn mà ke Yurusalemu o gbēkenero. Má di zaaki kpe, gbē kparanò té gèse.

13 Ma bo Guvute bīnilen gwāani ma mii pè Gbēgbon lɔgɔa kú Tubura bīnileo. Maten Yurusalemu bīni kú ò gbòro gwagwa kú a bīnile tékunanò.

14 Akú ma ge are ari Ísēboki bīnilea kú Kína íkakio. Gu ke kú gwe, ma zaaki dí fò à gènlo,

15 akú má té swaween gwāani, maten bīni gwagwa. Akú ma era ma su ma gē Guvute bīnilen.

16 Gbānadenon gu kú ma gen ke yā kú ma kè dōro, zaakú mádi yāke o Yudanone gīaro, bee sa'orinò ke kinenò ke gbānadenò ke gbē kpara kú oni zī pì kenò.

17 Akú ma piñne: A wari kú à ó lé è yá? Yurusalemu gò bezí ù, a bīnilenò tékuna. À tó ò era ò bīni bo do de òsungò de lalandi pò ù dorò yāi.

18 Ma piñne do lākú ma Luda ò kúma nà kú yā kú kína òmeneo. Akú ò pì: Ò fute ò na a bonaaa. Akú ò nà zī mana piia òplapla.

19 Kú Oronu gbē Sambala kú a iba Tobia, Amōni burio kú Larubu buri Gesemuo a baaruu mà, ò ó fobò ò ó gya bò ò pì: Bón áten ke gwee? Áten bo kína yā kpen yá?

20 Akú ma yā sírila ma pì: Luda Musude ni tó ò sa'a kú. Ókōnò a zòblerinò, Yurusalemu bīnibonaan óten naa dí. Ákōnò sò á baka kunlo. Á yā kú la dorò, á tó nigò do gbēkegu wēte dí gūn dorò.

4

Iberesena kú Yurusalemu bīniborinò

1 Kú Sambala mà ókōnò Yudanò óten Yurusalemu bīni bo, a pò fè a laakarrii fùte manamana, akú àteni ó lalandi ke.

2 À pì a gbēnò kú Samaria zīkarinò wára: Bón Yuda ginaa pìnò ten kee? oni fò ò era ò bīni pì bo yá? Oni sa o ò zī pì né gɔɔ do yá? Oni fò ò wēte pì vu kú gbè kú à té kú à katena pìnò yá?

3 Amōni buri Tobia kú a sare, akú à pì: Bīni kú óten bo pìi, tó gbēgbon didia, a gbènò gboro fá!

4 Akú ma pì: Ó Luda, ñ ó yā ma, zaakú ò dɔkè kúoo. Ñ tó ó lalandi kú óten ke wí ñ musu. Ñ tó ò ñ kúkú ò tá kúñwo zìzɔnò ù.

5 Ñsun lá kú ñ taarinòlaro. Ñsun ñ durunnanò wararo, zaakú ò bīniborinò sòsò.

6 Len o bīni pìi bò le ari à pèkōa, akú a lei kà guragura, zaakú gbēnò ten zī pì ke kú nēse mèn doome.

7 Kú Sambala kú Tobiao kú Larubunò kú Amōninò kú Asadòdidenò mà Yurusalemu bīnikekena ten gé are guforonò ten tata, ñ pò fè manamana.

8 Akū ò lé kpàkūsū ń pínki ò pì oni su léte Yurusalemua ò yàkete likaríyí.

9 Akū ò wé kè ó Ludaa akūsò ò gudákpárinò dìtèdìtè fánantē kū gwáanio ń yáí.

10 Akū Yudaño pì: Asoserinò gbàna ten láka. Gbè kú ò gbòro ò wùte dasi, óni f̄s ò b̄ni pì bo ò a láraro.

11 Ó ibereno pì, ari òḡs gé ń yá d̄s, oni siógu ò ó dede, z̄i pì ni ḡs kpana zén.

12 Ó gbè kú ò kú ń sareno sù ò pìwèrè à kà gèn kuri ò pì: òten bo gu s̄inda pínkia, ò ye ò su ò létewá.

13 Akū ma gbēno dìtèdìtè b̄ni forono gūn kú a gu kú ò kè etenleno. Ma ń dìtèdìtè danedane, baadi kú a fēnedao kú a sário kú a sáo.

14 Kú ma wé pè guno, ma futè ma pì kinenone kú gbánadeno kú gbè kparano: Àsun v̄ina kéf̄nero. Àḡs d̄s kú Dikiri z̄ók̄s à naasi v̄i. À z̄i ká á gbēno kú á néḡs gbēno kú á nénogbēno kú á n̄ono kú á beno.

15 Kú ó ibereno mà Luda ń fú à tò ò ń lékpakūsuna asiri mà, akū ó pínki ò era ò na b̄nibonaaa, baadi kú a z̄io.

16 Zaa ḡoro birea ma gbēno kpàatete leu pla. Gbēkeno ten z̄i ke, gbēkeno sári kúna kú ségbakoo kú sáo kú m̄s̄'utao dana. Gbè z̄ók̄non zena gbè kú òten b̄ni bono kpe.

17 Gbè kú ò aso senano aso kúna odo, ḡs̄kebo odo.

18 B̄niborino fēneda d̄ona ń pì ń pínki. Kuruperi òḡs kú ma sare.

19 Akū ma pì kinenone kú gbánadeno kú gbè kparano: Z̄i dasi akūsò b̄ni pìi gbàna, akū ò k̄s̄ kpàatete a lén.

20 Gu kú a mà òten kuru pén, à k̄s̄ kakarawái gwe, ó Luda ni z̄i káwèrè.

21 Akū ò era ò na z̄ia, gbēkeno sári kúna zaa gugurugurua ari susuneno ḡèè ò b̄t̄eo.

22 Z̄i kúna ma pì gbēno: Á baadi ḡs̄ i Yurusalemu la kú a ibanò, de àḡs̄ le à gu dàkpá gwáani àḡs̄ z̄i ke fánantē.

23 Makū kú ma dakūnana kú ma ibanò kú gudákpári kú ò kú kúmaono, odì ò pókasa boro, baadi òḡs̄ a ḡs̄kebo kúna a oplamme.

5

Neemaya zena kú takasidenò

1 Ḡoro kúna ó Yuda kenò kú ń nanono ten wiki lé ń gbēnoa manamana.

2 Ń gbēkeno pì: Ók̄no kú ó n̄eno ó dasi. Ó ye p̄oblewèi ò p̄s̄ ble ò le òḡs̄ aafia.

3 Ń gbēkeno pì do: Nà kun, akū ò ó burano kú ò geepi búno kú ò kp̄eno t̄oro ma kè p̄oblewèe yáí.

4 Ń gbēkeno pì: O ḡo s̄ak̄a de ò ó burano kú ò geepi búno táfe bo k̄inane yáí.

5 Bee tó ó buri dok̄no me, akūsò ó n̄eno dok̄no kú ń n̄eno, óteni ó n̄eno yárúma z̄ono ū tilasi. Ó n̄enogbè kenò ten z̄i ble k̄s̄ akūsò ó gbàna dí ká ò p̄s̄ke k̄ero, zaakú ò burano kú ò geepi búno ḡs̄ ń p̄s̄ ūme.

6 Kú ma ń wiki pii mà kú gbēno káara kú ò k̄èeo, ma p̄o f̄è manamana.

7 Ma yá pii laasun lè ma sw̄èe gūn, akū ma zuka d̄s̄ kinenò kú gbánadeno ma piñne: Á baadi ten ḡo'í ká a gbèdakene. Akū ma pì ò pari kakara ń yá pì yáí.

8 Ma piñne: O ó gbè Yuda kú ò ḡs̄ buri p̄andeno p̄s̄ ūno b̄o ó gbàna lén, akū a tò á gbēno teni ń z̄ida yíawá d̄o yá? Akū ò ȳite kp̄en, òdi yáke le ò òro.

⁹ Akū ma era ma pì: Yā kū átèn ke pì manaro. Àgō ó Luda vīna vī de ó ibere buri pānden sún ó sōsōro yāi.

¹⁰ Makū kū ma danenō kū ma ibanō, o ɔgō kū pówewo sākāñne dō. À ɔgō ikannena tó sà,

¹¹ à ní buranō kū ní geepe búnō kū ní kùkpenō kū ní kpénō sukpañne kū pó basɔrode kū átèn símma ɔgō'í ũo, ɔgō kū pówewo kū wēo kū nísio pínki.

¹² Akū ò pì: Óni sukpañne, óni póke weterímma doro. Óni ke lákū n ò nà. Akū ma sa'orinō sīsì ma tò gbē pinō la dàń wára lákū ò a lé sè nà.

¹³ Ma a uta zókō kpùke ma pì: Luda gbē kū adi zī ke lé kū à gbèè pìaro kpuke le à a be kū a aruzekenō sía. Luda a kpuke de à gō kori le. Pari pì: Aami! Akū ò Dikiri sáabu kpà. Akū gbēnō kè lákū ò a lé sè nà.

¹⁴ Abire gbera zaa goro kū kína Atasese ma dite Yudanō būsū don'arede ũ a kíblena wē baroden ari a wē baraakuri awēeplade gūn, à kà wē kuri awēepla, makū kū ma danenō ódi don'aredeke pó blero.

¹⁵ Don'arede káaku kū à dòmene arenō aso tikisii tō gbēnō, ò póbble kū sèwēo sī baadia kū andurufu ɔgō mèn buplabuplao. Ní banō gbāna blémma dō. Makū sō, mádi ke lero, zaakū má Luda vīna vī.

¹⁶ Ma mēe kpà bīni pì bonaaa, mádi zīte sé ma pó ũro. Ma ibanō kakarana gwe zī pì yāi.

¹⁷ Yudanō digō pó ble ma bea gbēnōn basuppla akurikuri, gbānadeno kū gbē kū ò bō buri kū ò likanawáino kīnaanō.

¹⁸ Lákū gu digō dō nà òdigō zū kekemene mèn dodo kū sá mēkpananō mèn suddodo kū konō, akūsō òdigō sèwē ba zókōzókō goro kuri kū goro kuriio. Bee kū abireo mádi don'aredeke póbble gbekarūmaro, zaakū zī kū gbē abirenō ten ke zókō.

¹⁹ Ma Luda, yā mana kū ma kè gbē dínōne pínki gō dōngu.

6

Nēemaya iberenō zéwetena ò ɔndō kene

¹ Ma bīni bō ma lāka a foro kú gukea doro, ama mádi a bīnile gbànō pétepete gīaro. Kū Sambala kū Tobiao kū Larubu buri Gesemu kū ma ibere kparanō a baaru mā,

² Sambala kū Gesemu pìio légbázā kēmene ò pì mà mó mà dañle Onō guvute lakutu ke gūn. Yā vānin òten wete kūmao.

³ Ma gbēnō zīmma ma pì: Maten zī zókō keme, mani le mà suro. Mani le mà zī pì tón mà su á kīnaaro.

⁴ Ò légbázā pìi kēmene gēn siikō, akū ma yā mèn do pìi sírila.

⁵ A gēn ɔɔrode Sambala a iba ke zīma. À takada kū òdi káni'ō naaro kūna.

⁶ Ò kè takada pìi gūn ò pì: O yāke mà burinō kīnaa, akū Gesemu pì yāpurame. À pì məkōn kū Yuda kparanō a zeo à bo kína yā kpeme. Abire yāin átèn bīni pì bo. Ò pì dō ní ye ñ gō Yudanō kína ũme,

⁷ akū n annabinō dite ò o Yurusalemu, məkōmme ní kína ũ. Kína ni yā pì ma. A yā mé à tò ñ mó ò lé kpákūsū.

⁸ Akū ma légbázā kēne ma pì: Yā kū nten o kunlo. Məkōmme n yā pì ò n zīdaa.

⁹ Ní pínki ò ye vīna ma kū ò pì, ó ò ni gō dōwáime, óni le ò zī pì lākaro. Ma Luda, ñ ma ɔ gba gbāna.

10 Ma ge Delaya né Semaya, Metabeli daikore bea, zaakū à a zīda yī a kpén. À pì: Ò dakare Luda kpén ò a gbà taóle, zaakū gbēno ten su n demε. Oni su ò n de gwāanime.

11 Akū ma pì: Ma taka di bàa sí yá? Ma taka ni fō à gé ute Luda kpén ma zīda surabana yāi yá? Mani géro.

12 Má dō ma zīdaa a yā pì dí bo Luda kīnaaro. À annabikeyā pìi ò ma yā musu kū Tobia kū Sambalao fīnaa bōne yāime.

13 À fīnaa bōne de vīna le à ma kū mà durunna ke mà gé gwe, gbasa ò ma tó yaka ò ma sōsō.

14 Ma Luda, Tobia kū Sambalao yākenaa pì gō dōngu. Nōgbē annabi Nōadia yā gō dōngu dō kū annabi kpara kū ò ye vīna ma kūno.

Yurusalemu bīni lakanaa

15 Goro bupla akuri awεεpla gbera ò bīni pìi làka Elulu mo goro baraasoroodea.

16 Kū ó ibereno a baaruu mà akūsō buri kū ò likanawáino wé siále, n ká gá ò dō sà kū ò zī pìi kè kū ó Luda gbānao.

17 Goro bīrea Yudano kīnenō ten takada kpázā Tobiane dasi, akūsō Tobia pì ten kpázāfīne.

18 Yudano yā yī káao dasi, zaakū Ara né Sekaniame a anzure ū akūsō Berekia né Mesulamu mé à Tobia né Yoanana anzure ū.

19 Òdi a sáabu kpá ma wára dō, akū òdi era ò ma yā babane. Tobia pì takadano kpázāmenε dō de vīna le à ma kū.

7

1 Kū o bīni bō akūsō ma a lé gbāno pètepete, ò zédákparino kū lèsirino kū Levinō dite.

2 Akū ma a dakūna Anani dite Yurusalemu gbē zōkō ū kū zeki gbāna gbē zōkō Ananiao, zaakū gbē náanideme. À Luda vīna vī de gbē dasinola.

3 Ma pīrine: Òsungō Yurusalemu bīnile gbāno wēro ari ifántē gé gbāna kū. Ògō zé tata ò lígurukpano dan ari zédákparino tá. Ò Yurusalemudeno ditédite gudákparino ū dō, n gbēkeno gō kú dákpákia, n gbēkeno n be sare.

8

Ezera Musa doka kyókēnaa

1 Baadi pínki kākara kū lédokōno batu kū à kú í bīnile sare, akū ò pì danneri Ezerae à bo kū Musa doka kū Dikiri dite Isarailanone takadao.

2 Mo suppla goro káakun sa'ori Ezera bō kū Musa dokao pari are. Gōgbēno kū nōgbēno kū gbē kū oni fō ò yā manō n pínki kú gwe.

3 À are dō batu kū à kú í bīnile pìi sare, akū àten takada pì kyó ke zaa konkōkonkō ari ifántē kà midangura gōgbēno kū nōgbēno kū gbē kū oni fō ò manō wára. Gbē sīnda pínki sá dō Musa doka takada pì kyókēnaai.

4 Danneri Ezera zena tintin lei kū ò kè kú lío musu takada pì kyókēna yāi. Matitia kū Semao kū Anayao kū Uriao kū Ilikiao kū Masiao kú a oplai. Pedaya kú Misailio kú Malakiao kú Asumuo kú Asabadanao kú Zakario kú Mesulamuo kú a ozei.

5 Kū Ezera takada wē, gbē sīnda pínki è, zaakū a zeki lei deñla. Kū à wē, gbē sīnda pínki fūte ò zè.

6 Ezera Dikiri Luda zōkōde sáabu kpà, akū gbē sīnda pínki o sè musu ò pì: Aami! Aami! Akū ò mii pète zīte ò donyī kè Dikirine.

7 Gɔɔ kũ gbẽno zena gwe, Levi kenɔ Musa doka dàdaáñe. Levi pĩno tɔn dí: Yesua, Bani, Serebia, Yami, Akubu, Sabetai, Odia, Masia, Kelita, Azaria, Yozabada, Anana kũ Pelayao.

8 Ò Luda doka takada pì kyó kè, akũ ò bòkɔte ò a wé wèññe, de ò le ò kyó pì ma.

9 Akũ bùsu gbánade Neemaya kũ danneri sa'ori Ezerao kũ Levi kũ òten yá dada gbẽnoñeno pĩñe: Gɔɔ díkĩna bi Dikiri á Luda pómé. Àsun wènda kero àsun ɔɔ dɔro. Zaakũ kũ òten Musa doka yá ma, òten ɔɔ dɔ ñ pínki.

10 Neemaya pì: À gé à pó nísíde ble à í nnanna mi. À li gbè kũ ò pòke víronoñe. Gɔɔ díkĩna bi ó Dikiri pómé. Àsun wènda ɔɔ dɔro, zaakũ pɔnna kũ Dikiri ò kpáwá de á gbánaleki ù.

11 Levinɔ gèè ò gbẽno nèsese kpàteñne ò pì: À yíte! Gɔɔ díkĩna bi Luda pómé, àsun wènda ɔɔ dɔro.

12 Akũ ò fùte ò gèè ò pó blè ò í mì, ò likɔne ò pɔnna kè manamana, zaakũ ò yá kũ ò òrĩne mà sà.

13 Mɔ pì gɔɔ pladea ɔndenɔ kũ sa'orino kũ Levinɔ kàkara danneri Ezerai, de ò le ò wé té Musa dokai.

14 Akũ ò yá kũ Dikiri ò dite Musanɛe lè gwe à pì, Isarailano gɔ kũ lá kutano gũn mɔ supplade dikpeɔɔa,

15 ò yá díkĩna kpàkpa ke ñ lakutano gũn kũ Yurusalemuo ò pì: À bɔte à gé sèn à kù lánɔ kè à suo kũ sáma lánɔ kũ gbètè lánɔ kũ domina lánɔ kũ lí urade lánɔ, de à lá kutano dɔo lákũ à kù takadan nà.

16 Akũ gbẽno gèè ò kèkè ò sùo, baadi kuta dɔo a kpé musu ke ɔnn ke Luda ɔnn ke í bĩnile batun ke Eflaimu bĩnile batun.

17 Gbè kũ ò bò zizɔken pĩno lá kutano dɔdɔ ñ pínki, akũ ò kù a gũn. Zaa Nuni né Yɔsua gɔɔ ari gɔɔ birea Isarailano dí dikpe pì ke lero. Akũ ò pɔnna kè manamana.

18 Ezerai digɔ Luda doka takada kyó ke lákũ gu digɔ dɔ nà naana zaa dikpeɔɔ káakua ari à gèè à làkao. Ò dikpe pì kè gɔɔ supplame. A gɔɔ sɔraakɔdea ò kɔkakaranaa kè lákũ ò dite nà.

9

Isarailano ñ durunnano ona Ludane

1 Mɔ dokɔno pì gɔɔ baro awesɛsiikɔdea Isarailano kɔ kàkara kũ léyĩnao kũ uta kasanɔ dadana, bùsu ká ñ mìn.

2 Ò ñ zída kè buri pàndenɔa akũ ò zena, òteni ñ durunnano kũ ñ dizino yávanikenano o.

3 Ò gɔ zena gu kũ ò kún, akũ ò Dikiri ñ Luda doka takada kyó kèñne awa aakɔ, akũ ò ñ durunnano ò ò donyí kè Dikiri ñ Ludane awa aakɔ.

4 Levi kenɔ zena tintin kũ ò kèñne musu, ò lé zù Dikiri ñ Luda gbàngbàn. Ñ tɔnoñ dí: Yesua, Bani, Kadamieli, Sebania, Buni, Serebia, Bani kũ Kenanio.

5 Levinɔ Yesua kũ Kadamielio kũ Banio kũ Asabaniao kũ Serebiao kũ Odiao kũ Sebaniao kũ Petayao pì:

À fute à Dikiri á Luda táaki lé!

À kun zaa káaku ari gɔɔ sɛnda pínki.

Ò n tɔ gakuride bo,

à de gbè tɔkpana kũ táakiola pínki.

6 Mɔkɔmmɛ Dikiri ù ndo.

N sarapura kè kũ n bɛ kũ à kù musuo

kũ pɔ́ kũ ò kú gwenɔ́ pínki.
 N andunia kè kũ pɔ́ kũ ò kúnno.
 N ísira kè kũ pɔ́ kũ ò kú a gúnno.
 Ndi wèndi kpá ní pínkia,
 n be malaika dasinɔ́ dì donyĩ kenne.
 7 Mòkɔ́mmɛ Dikiri Luda kũ à Abramú sè ù,
 n bo káao Uru, Kaladia búsun,
 n a tɔ́ litene Ibrahĩ.
 8 N è à n náani ví a swèè gūn,
 akũ n pì n bàka nigɔ́ kú káao,
 ĩni Kanaanɔ́ búsú kpáa kú a burinɔ́,
 búsú kú Itinɔ́ kú Amɔ́rinɔ́n kún
 kú Perizinɔ́ kú Yebusinɔ́ kú Gigasinɔ́.
 Akũ n lé kũ ní gbènne pìi pàpa,
 kũ ní mana yáí.
 9 N wari kũ ó dizinɔ́ kè Misila è,
 n wiki kũ ò lè Isira Tèraii mà.
 10 N sèedanɔ́ kũ daboyánɔ́ kè Firi'aunanɛ,
 n sunyĩ kpàii kũ a ibanɔ́
 kũ a búsudenɔ́ ní pínki,
 zaakũ ní dɔ́ lákú ò ania pásí kè kũ ó dizinɔ́ nà.
 N tɔ́ bò lákú à kun ari kũ a gbáaro nà.
 11 N ísira zòkɔ́reńne,
 akũ ò táa ò gukoria ò bikú.
 N gbè kũ ò pèteńyínɔ́ zú í lòkoton,
 n ní zú lán gbèè bà í zòkɔ́ pìi gūn.
 12 N do n gbènɔ́ne are téluku gūn fánantè,
 gwáani sɔ́ tɛ gūn.
 N zé kũ à de ò sé pùńne.
 13 N kipa Sinai kpi musu,
 n yá òńne zaa musu.
 N doka zéde yápurade kpámma
 kũ yá mana kũ n ditenɔ́.
 14 N tò ò kámmabogɔ́ dɔ́ n pɔ́ ù.
 N n yáditenanɔ́ kũ n ɔ́ɔ́kio
 kũ n dokao dà n zòbleri Musane
 akũ à kpámma.
 15 Kú ná ní dé, n pɔ́ble gbàreńne zaa musu.
 Kú ími ní dé, n í bòńne gbèsin.
 Búsú kũ n a la dáńne n pì ĩni kpámman
 n píńne ò gé ò sí ní pɔ́ ù.
 16 Bee kũ abireo ó dizi pìnɔ́ karambaani ví,
 ní sá gbána kù,
 òdigɔ́ n yáditenanɔ́ kúnaro.
 17 Ó gí n yá mai,
 daboyá kũ n kèńnenɔ́ yá sáńgu.
 Ní sá gbána kù ò bò n yá kpe
 ò don'arede dìte à era à tá kúńwo zòblen.
 Luda, ndi gbènɔ́ durunna kèńma,

ń sùru vī kù wēndao,
n pɔ̀ dì fē likaro, ń gbēke vī zōkō,
akū ńdi pā kpányīro.

¹⁸ Bee kù ò m̀ɔ̀ kàsa lán zùsane b̀ɔ̀ɔ̀ bà,
ò pì ń dikiri kù à ń bóte Misilan gwe,
akūsò ò òkè kùnwo manamana,

¹⁹ ńdi pā kpányī gbárananlo
n wēnda zōkō yāi.

Téluku pìi d̀ɔ̀nne arɛ à zé m̀ɔ̀nne fānantē,
té pì zé kù à de ò sé p̀ɔ̀nne gwāani,
adi ń tón zikiro.

²⁰ N n Nini kpàmma à yā dàinne.

ńdi ń tē manaro,
kù ími teni ń de, n ń gbá í.

²¹ N ń gwá gbáranan wē bupla,
p̀ɔ̀ke dí kīammaro.

ń p̀ɔ̀kasano dí yakaro,
ń gbá dí sésero.

²² N burino kpàmma kù ń b̀suno,
n ń b̀suu pino kpàteteinne míomio.

Ò Esebò kína Sīs b̀suu sì ń p̀ɔ̀ ù
kù Basā kína Ogu p̀ɔ̀o.

²³ N tò ń burino dasi kù lán susuneno bà,
n gē kúnwo b̀suo kù n ò ń denone ò gé ò sí ń p̀ɔ̀ ù gùn.

²⁴ Kù ń neno gē ò b̀suu pìi sì ń p̀ɔ̀ ù,
akū n Kanaa kù ò kú gwenò ká d̀ɔ̀nne,
n ń náinne ń ɔ̀i kù ń kinanò ń pínki,
n b̀suu pìi burino kpàmma,
ò ń p̀ɔ̀yeinaa kèmma.

²⁵ Ò wēte b̀ɔ̀nideno sì kù zīte manao,
ò kpéno sì kù p̀ɔ̀ mana kù ò kunno

kù l̀ɔ̀ɔ̀ kù ò ỳɔ̀no
kù geepi búno kù k̀kpeno
kù lí kù òdi a né bleno à kè zōkō.
Ò p̀ɔ̀ blè ò ká ò m̀ɛɛ kpà,
ò nnamanaa mà n arubarika zōkō yāi.

²⁶ Bee kù abireo ń sá gbāna kù,
akū ò b̀ò n yā kpe ò kpe li n dokane.

Ò annabi kù ò lé dàmma
de ò summano d̀ɛɛ,
ò òkè kùnwo manamana.

²⁷ N ń ná ń iberenone ń ɔ̀i,
ò gbāna s̀ɔ̀nne,
akū ò wiki l̀emma ń warikena gùn.

Zaa musu n ń wéke sì
n wēnda zōkō yāi,
n surabarino d̀ɛɛnne,
akū ò ń bó ń ibereɛ pino ɔ̀i.

²⁸ Tó ò a yīda lè,

òdi era ò yā kū à vāninnε κεμε,
akū n ń kpá ń ibερεnα,
ò gbāna blēm̄ma.

Ò era ò wiki lēm̄ma,
akū zaa musu n ń wéke sì,
n ń bó gèn ūgbangba n wēnda yāi.

²⁹ N lé dàmm̄ma ò arε dα n dokaa,
ama ò dαkè kūnwo òdigō n yāditenanα kūnaro,
yā kū tó gbē kūna anigō kun a gāi.

O zā n yā p̄nα ò kpe linne,
ń sá gbāna kū ò gi n yā mai.

³⁰ N mena kūnwo a wè dasi,
n Nini yā dà n annabinαne,
akū ò lé dàmm̄ma, ama odi sá dαiro,
akū n ń ná buri pāndenαne ń òĩ.

³¹ N wēnda zōkō gūn n̄di ń lākaro,
Luda sūrude wēndadōnnerime n ū,
n̄di pā kpānyīro.

³² A yā mé à tò ó Luda,
ń zōkō, ń gbāna akūsō ń naasi vī,
lākū n bàka digō kú kūoo n gbēke gūn nà,
wari kū à ó lé

kū ó k̄inanα kū ó don'arēdenα
kū ó sa'orinα kū ó annabinα
kū ó dizinα kū n gbēnα ń pinki
zaa Asiria k̄inanα gαrα ari kū a gbārao,
n̄sun tó à kenne fitiro.

³³ Yā kū à ó léno p̄inki musu ń mana,
bee kū o yā vāni kè, ń náani vī.

³⁴ Ó k̄inanα kū ó don'arēdenα
kū ó sa'orinα kū ó dizinα
odi zī ke n dokaaaro,
odi laakari dα n yāditenanαaro
ke lé kū n dàmm̄mao.

³⁵ Bee gαrα kū ò ń zida vī
akūsō ò p̄s mana dasi kū n ń gbānα vī
kū b̄usu yāasa tαkαtede kū n kpām̄mao,
odi donyīro odi kpe li ń yā vāninαnero.

³⁶ N̄ gwa! Z̄nαn ó ū gbāra.
B̄usu kū n kpā ò dizinα
ò a l̄inαnα kū a p̄s mananα ble,
z̄nαn ó ū a gūn.

³⁷ K̄ina kū n tò ò k̄i blewánα
ó búgbe yāasanα gō ń p̄s ū ó durunnαnα yāi.
Òdi k̄i blewá kū ó p̄kadenα
lākū ò yei nà.

Ó kú wētāmma zōkō gūn.

³⁸ Yā birenα yāi p̄inki óten lédokōnα ke kūnwo kū yāpurao óten kē takada gūn.
Ó don'arēdenα kū Levinα kū ó sa'orinα teni ń sēeda kea.

ESITA

Kína Asueru nanɔ Vasati bona kpatan

¹ Kína Asueru ɔɔɔɔ à kí blè bùsu mèn basuddo awéesupplanɔ sɛna zaɔ India bùsun ari à gèe pé Etiopia bùsuua.

² Vutena a bea Susa wéran

³ a kíblena wè aakɔde gūn à gbānadenɔ kú a ibanɔ kākara n̄ pínki dikpe pɔblea. Pesia kú Midião bùsu z̄lkari bādenɔn kú gwe kú gbè bèeredenɔ kú bùsu gbānadenɔ.

⁴ À a kpatá aruzekɛ z̄skɔnɔ kú a z̄skɔkɛ gakurio m̄n̄ne ari m̄o suddo.

⁵ Kú ɔɔɔɔ birenɔ p̄apa, à dikpe pɔble kè gbè kú ò kú Susanɔne, kínenɔ kú talakanɔ n̄ pínki. Ò dikpe pɔ blè ari ɔɔɔɔ suppla a be ɔn líkpen.

⁶ Ò biza pura kú a búguo d̄d̄o andurufu t̄ankanɔa kú bà puranɔ kú bà gaaruradenɔ, akú ò loko kpé gbègba kú ò bò kú gbèpunɔa. Wura kú andurufu wutebɔnɔ katena gusara kú ò kè kú gbèpuo kú gbèt̄eɔ kú gbèsirao kú gbè búguo.

⁷ Ò wè kpàkpar̄ma gwe kú wura tokonɔ. Toko p̄inɔ buri donadona k̄one pínki. Kína wè p̄i kp̄ar̄ma à gè ɔla.

⁸ Kína dite kú ɔsun gí w̄emirinɔnero. À p̄i a begwarinɔne ò wè kpá baadia l̄akú à yei n̄a.

⁹ Kína Asueru nanɔ Vasati dikpe pɔble kè nɔgb̄enɔne k̄inabea d̄o.

¹⁰ A ɔɔɔɔ supplade z̄i kína p̄o kè nna w̄ea, akú à p̄i a dogari gb̄enɔn suppla kú ò n̄ f̄ereɛ k̄enɔne: Meuma, Bizita, Abona, Bigita, Abagata, Zeta kú Kakasao,

¹¹ ò suare kú a nanɔ Vasatio kú a kí nanɔ f̄uraa kuna, de à a manakɛ m̄o gb̄enɔne kú gbānadenɔ, zaakú nɔgb̄e p̄i bi n̄ome.

¹² Kú kína dogari p̄inɔ ȳa p̄i ò a nanɔne, à gí sui, akú kína p̄et̄e kè a p̄o f̄ēi manamana.

¹³ Kína ȳa p̄i ò w̄ez̄eri susune t̄aasikarinɔne, zaakú àdiḡo ȳa s̄inda pínki gbeka gbè kú ò bùsu doka d̄n̄ame.

¹⁴ Pesia kú Midião gbānade kú òdiḡo kú a sare gb̄enɔn supplanɔ t̄on dí: Kasena, Seta, Adamata, Tasisi, Meresi, Masena kú Memuk̄ao. M̄ók̄n̄ome a kp̄aasin̄o ũ. A kpatá gbānadenɔn gwe.

¹⁵ À p̄in̄ne: Ma a dogarinɔ z̄l ma nanɔ Vasatia kú ȳao, akú à gí mai. Óni ke k̄aao derameɛ? Doka p̄i derameɛ?

¹⁶ Akú Memuk̄a p̄i k̄inane kú gbānade p̄inɔ: Kí, m̄ok̄m̄me n nanɔ Vasati taari k̄enne ndoro, à taari kè gbānadenɔne kú n bùsu gbè s̄inda pínki.

¹⁷ Ȳa kú n nanɔ p̄i kè n̄i dagula, nɔgb̄e s̄inda pínki n̄i ma ò n̄ z̄anɔ gya bo ò pi: Kína Asueru p̄i ò a nanɔ Vasati s̄isiare, akú à gí sui.

¹⁸ Pesia kú Midião bùsu gbānadenɔ nɔgb̄e kú ò n nanɔ ȳa p̄i m̄anɔ niḡo ȳa v̄ani we n̄ z̄anɔa tera. Lé'ena k̄sa kú zukao n̄i ke dasi.

¹⁹ Kí, tó à k̄angu, n̄ ȳa dite Vasatine àsun wé ke pla k̄unwo dororo, n̄ nɔgb̄e kú à deala ká kpatan a ḡene ũ. Oni ȳa p̄i kè Pesia kú Midião doka kú òdi gbororo takada gūn.

²⁰ Tó ò ȳa kú n dite kp̄akpaa kè n bùsu z̄k̄ɔ gūn pínki, nɔgb̄enɔ n̄i bèere lí n̄ z̄anɔne, nɔ gbānadenɔ kú n̄o f̄itinnanɔ n̄ pínki.

²¹ Ȳa p̄i ká k̄inagu kú gbānadenɔ n̄ pínki, akú à kè l̄akú Memuk̄a òne n̄a.

²² Akū à légbāzà kè bùsu kū à vīnɔnɛ pínki, bùsu kū bùsuuo kū a takadakēna burio, buri kū burio baadi kū a buriyāo. À pì gōgbē mé anigō gbāna ble ɔnn, a buriyān ògō ɔ nn pii gūn.

2

Esita gōna kína nanɔ ũ

¹ Yā bireno gbera kū kína Asueru pɔ kpàte, yā kū Vasati kènɛ kū yā kū à dìte a yā musuo dí sáaguro.

² Akū kína ìbanɔ pìnɛ: Kí, ò tó ò nɔkpare mananɔ wetɛnnɛ.

³ Ñ gbē zōkōnɔ dìte n bùsunɔ gūn pínki ò nɔkpare mananɔ kakara ò su ò n ká n nɔgbēnɔ té Susa la. N nɔgbēnɔ gwàri Egai kū ò a fɛrɛɛ kè n n gwa kū n nɔnɔ, oni n keke kū nísidɔkɔnanɔ swáswa.

⁴ Nɔgbē kū à kàngu ni gō n nanɔ ũ Vasati gēnɛ ũ. Yā pii kè kínanɛ nna, akū à zèo le.

⁵ Yuda ke kú Susa Biliaminu burime, a tón Mɔdekai, Yairi néme. Simeí kú Kisió kú a dízino té.

⁶ À kú zīzɔnɔ té kú Babilɔnu kína Nebukanɛza n kúkú Yurusalemu kú Yudanɔ kína Yekɔniao à tà kúnwo.

⁷ Àteni a disē né Adasa kū òdi pìnɛ dɔ Esita gwa, zaakū a de kū a dao kunlo. Nɔkpare pì kakana mana akúsō à mana. Kū a de kū a dao gá, Mɔdekai a sè a né ũ.

⁸ Kū ò yā kū kína dìte pii mà, akū ò gèɛ kú nɔkparenɔ dasidasi Susa ò n ná Egaine a ō. Akū ò Esita sè ò gèɛ káao kínabea kína nɔgbēnɔ gwàrii piine.

⁹ Nɔkpare pii kènɛ mana, akū à gbēke kènɛ à pì ò a keke kú nísidɔkɔnanɔ swáswa gōnɔ, ò póble mana kpáa. À kínabea nɔkpare kū a sè gbēnɔn supplanɔ kpáa, akū à kpé mana kpáa kína nɔgbēnɔ bea.

¹⁰ Esita dí a buri ke a bɛ bùsu o gbēkenɛro, zaakū Mɔdekai pìnɛ àsun tó gbēke dōro.

¹¹ Lákú gu digō dɔ nà Mɔdekai digō kína nɔgbēnɔ bɛ gānule zé sɔ, de à le àgō Esita kunna dō kú yā kū àteni a leo.

¹² Ari nɔkparenɔ zé e ògō gé i kú kína Asueruo, séto ò yā kū ò dìtɛrɛnɛ ke gīa ari mɔ kuri awɛɛpla. Òdigō nísi kú ò kè kú lí'ɔ gbī nnao dɔkɔrúmma ari mɔ suddo, akū òdigō n keke kú nísi gbī nnanɔ kú nɔgbē mèkɛkɛbɔnɔ ari mɔ suddo.

¹³ Nɔkpare kú kína pì ina kàa, kína nɔnɔ bɛ pɔ kú à gbèka pínki òdi kpáa à géome.

¹⁴ Àdi gé ɔkɔsì à su kína nɔnɔ bea kɔnkɔ gwàri kú òdi pìnɛ Sasagaza kú ò a fɛrɛɛ kè fàrandi. Akū mé àdi ɔ lika kína nɔ yigisaride pìnɔi. Àdi le à era à gé kína kínaa doro, séto a yā kà kína pìn à a sìsì dɔ baasiro.

¹⁵ Kū inaa kà Abihaili né Esita kú a disē Mɔdekai a sè né ũ piia, adi pókɛ gbekaro, séde pɔ kú kína nɔgbēnɔ gwàri Egai pii ònɛ baasiro. Esita yā kà gbē kú ò a ènɔgu n pínki.

¹⁶ Kína kíblena wè supplade gūn ò gèɛ káao a bea mɔ kuride Tebe gūn.

¹⁷ Kína ye Esitai de a nɔ kparanɔla n pínki. A yā kàagu, à kènɛ mana de nɔkpare kparanɔla n pínki, akū à kína nanɔ fūraa kùne à a dìte a nɔ Vasati gēnɛ ũ.

¹⁸ Akū kína pì dikpɛ póble kàkara gbānadɛnɔnɛ kú a ìbanɔ Esita sena yā musu. À dìte kú ò dikpɛ zókō ke, akū ò a kpàkpa kè bùsu kú bùsuuo, akū à gba dà gbēnɔnɛ à gè ɔla.

Mɔdekai kɔ Amanao

¹⁹ Nɔkparenɔ kakarana gɛn pladen Mɔdekai vutena kɔnabe gɔnu gɔn.

²⁰ Esita dɔ a be bɔsu ke a buriyɔ o gbɛke mɔro lɔkɔ Mɔdekai ɔne nɔ. A tɛ Mɔdekai yɔi lɔkɔ adigɔ ke nɔ zaa gɔɔ kɔ ateni a gwa.

²¹ Kɔ Mɔdekai vutena kɔnabe gɔnu gɔn le, kɔna Asueru dogari zɛdɔkpɔri gbɛnɔn planɔ pɔ fɛ kɔnai, akɔ ɔ le kpɔkɔsɔi ɔ a de. N tɔn dɔ: Bigitana kɔ Teresio.

²² Kɔ Mɔdekai yɔ pii mɔ kpɔni, ɔ ɔ kɔna nanɔ Esitanɛ, akɔ Esita ɔ kɔnanɛ kɔ Mɔdekai tɔo.

²³ ɔ yɔ pii gwɔgwa ɔ ɛ yɔpuramɛ, akɔ ɔ gbɛnɔn pla pinɔ lɔko lɔa ɔ gɔ. ɔ yɔ pii kɛ bɔsu gɔiyɔkena takadan kɔna wɔra.

3

¹ Yɔ bireɔn gbera kɔna Asueru Amedata nɛ Amana, Agaga buri gwena kɔra ɔ a gbɔ gbɔna, ɔ vuteki kɔ ɔ de a gbɔnade dakenɔ pɔla nɔ pinki kpɔa.

² Kɔna iba kɔ ɔ kɔ a be gɔnu gɔnɔ di kɔtɛ ɔ mɔ natɛ Amananɛ lɔkɔ kɔna dite nɔ, ama Mɔdekai di kɔtɛ ɔ mɔ natɛnɛro.

³ Akɔ kɔna iba pinɔ Mɔdekai lɔ ɔ pi: A kɛ dera nɔdi kɔna yɔ maroo?

⁴ Lɔkɔ gu digɔ dɔ nɔ ɔdigɔ onɛ le, ama adi nɔ yɔ daro, ɔ pi Yudan a u. Akɔ ɔ ɔ Amananɛ de ɔ le ɔ dɔ tɔ ani Mɔdekai yɔkenaa pi fɔ.

⁵ Kɔ Amana ɛ Mɔdekai di kɔtɛ ɔ mɔ natɛarero, akɔ a pɔ fɛ.

⁶ Kɔ ɔ Mɔdekai buri ɔne, akɔ a dena ado kɛnɛ fiti, akɔ atɛn zɛ wetɛ ɔ Mɔdekai buri Yuda kɔ ɔ kɔ Asueru bɔsuu gɔnɔ dedɛ nɔ pinki.

Amana lɛkpakɔsɔna Yudanɔi

⁷ Kɔna Asueru kɔblena wɛ kuri awɛɛpladen a mɔ kɔaku Nisɔ gɔn, Amana gbɛ kɔ ɔdi pi purimu zɔ a gu gwɔ, de a mɔ kɔ ani yɔ pi kea dɔ kɔ a gɔɔo. Akɔ gwugwanaa pii bɔ mɔ kuri awɛɛpla kɔ ɔdi pi Ada gɔn.

⁸ Akɔ Amana pi kɔna Asuerunɛ: Buri ke kun a gbɛnɔ fɔkɔa buri pɔndenɔ tɛ n bɔsu dasinɔ gɔn pinki. N futeokarayɔnɔ donadona kɔ buri kparanɔ pɔo, ɔdi n doka daro. Adi kɔ sɔ nɔ n tɔ tɛnɛro.

⁹ Kɔ, tɔ ɔ kɛnɛ nna, n yɔ dite de ɔ lɔka kɔnɔwo, mani andurufu tɔn wɔa pla kpɔ n ɔgɔ'uterinɔa ɔ kɔ n aruzekɛkɛtekin.

¹⁰ Kɔna a tɔnka sɛedakɛbɔo bɔ ɔ kpɔ Amedata nɛ Amana, Agaga buri Yudanɔ zangurii pii

¹¹ ɔ pi: N ke buri pine lɔkɔ ɔ kɛnɛ mana nɔ, ngɔ andurufu pi kɔna n pɔ u.

¹² Mɔ kɔaku gɔɔo kuri awɛɛ'aakɔde zɔ Amana kɔna takadakɛrinɔ sisi. ɔ yɔ kɔ Amana dite kɔna ibanɔ kɔ kɔna kɔ ɔ kɔ bɔsu kɔ bɔsuuonɛ, buri kɔ buri gbɔnadenɔne dɔ takadan. ɔ kɛ buri kɔ burioone, baadi kɔ a yɔ takao, bɔsu kɔ bɔsuu kɔ a takadakɛna burio. ɔ kɛ kɔ kɔna Asueru tɔo, akɔ ɔ a sɛedaa kɛ takada pii kɔ a tɔnka.

¹³ ɔ takada pinɔ nɔ zɔrinɔne nɔ ɔi ɔ n gbɔrɛ kɔna bɔsu dasinɔ gɔn. Takada pii gɔn ɔ pi ɔ Yudanɔ dedɛ ɔ lɔka kɔnɔwo ɔ n buri bo, nɛ fiti gbɛ zɔkɔ, gɔgbɛnɔ kɔ nɔgbɛnɔ gɔɔ do gɔn, mɔ kuri awɛɛplade Ada gɔɔo kuri awɛɛ'aakɔde zɔ, ɔ n pɔnɔ kakara.

¹⁴ Oni yɔ kɔ ɔ dite pi takada kpɔzɔ bɔsu kɔ bɔsuuonɛ pinki de agɔ de doka u, oni a kpɔkpa ke buri sɔnda pinkine de ɔgɔ kɔ soru gɔn gɔɔo pi zɔ.

¹⁵ Zɔrinɔ wɔ ɔ gɛ gɔnɔ yɔ kɔ kɔna dite pi yɔi, akɔ ɔ a kpɔkpa kɛ Susa wɛran. Kɔna kɔ Amanao vute ɔten i gbɛ. Susadenɔ sɔ ɔ bɔdi kɛ yɔ pii.

4

Mɔdekai wékɛna Esitaa de à lé da yan

1 Kú Mɔdekai yá kú ò kèè pìi mà, à a pókasanɔ gà à kè, akú à uta kasanɔ kùala à túbu gbè a m̀ia, akú àten kure wète gūn àten wēnda ́ gbàna dɔ.

2 À gèè ari kínabe gánulea, zaakú gbèke dì f̄ à gē kínabe gānu gūn kú uta kasanɔ danaro.

3 Ó yá kú kína dite doka ũ pìi kpàkpaa kè bùsu kú bùsuuooone pínki, akú Yudano nà ́ dɔ dɔnaaa manamana gu s̄inda pínki kú léyinaao. Òten wétè kóte òten wēnda ́ dɔ. N̄ gbēnɔ uta kasanɔ dàda dasi ò túbu gbè n̄ m̀ia.

4 Kú Esita ìba nɔgbēnɔ kú gɔgbēnɔ sù ò òne, a n̄esee yàka manamana. À pókasanɔ kpàz̄a Mɔdekaine à da uta kasanɔ gbèn, ama adi we à siro.

5 Ataka kú ò a fèrèe kèeme dogari kú kína dite àḡo kú Esita sare ũ. Esita a s̄isi à a z̄l Mɔdekaia à gé à a lá: Bó yá mé à sùu? Bó yá mé à tò àten ke lèe?

6 Ataka bò kínabe gánulea à Mɔdekai lè.

7 Mɔdekai yá kú à a le bàbane pínki, akú à andurufu kú Amana pì ani ká kína aruzekatekin Yudano dedena yáì lé òne papana.

8 À yá kú ò dite Yudano dedena yá musu kú ò a kpàkpaa kè Susa takada kpàa dɔ de à m̀o Esitane à a bɔkotene. À pì à o Esitane à gé kína kínaa à kúte kene à wé kea a gbēnɔ yá musu.

9 Ataka tà à yá kú Mɔdekai ò bàba Esitane.

10 Akú Esita p̄ine à gé à yá dí o Mɔdekaine:

11 Kía ìbanɔ kú a bùsu gbēnɔ d̄s̄ n̄ pínki kú tó gɔgbē ke nɔgbē nà kinaì a kpé gūn, tó adi a s̄isiro, doka kun mèn dome. Òdi ade dem̄e, tó adi ke kína a wura gòo d̄s̄ adea de à le àḡo kun baasiro. Makú s̄s̄, à kà gɔrɔ baraakuri kú odi ma s̄isi mà gé kína kínaaro.

12 Kú à gèè à Esita yá pì bàba Mɔdekaine,

13 akú Mɔdekai èra à légbaz̄a kène à pì: N̄sunḡo da m̀k̄n̄ mé ìni bo ndo Yudano té n̄ kunna kínabea yáiro.

14 Tó n̄ yitena gɔrɔ díkina taka gūn, kpányĩ ni bo gukea à Yudano m̀i sí à n̄ bo. M̀k̄n̄ kú n̄ de bedeno s̄s̄ àni gaga. Tó gɔrɔ díkina taka yáime n̄ ḡo kína n̄ano ũ, dí mé à d̄s̄o?

15 Akú Esita légbaz̄a kè Mɔdekaine à pì:

16 N̄ gé n̄ Yuda kú ò kú Susano kakara n̄ pínki, à lé yĩ ma yá musu. Àsun p̄ blero àsun í miro gɔrɔ aak̄s̄ f̄anant̄e kú gwáanio. Makú kú ma ìbanɔ òni lé yĩ le se. Abire gbera mani gé kína kínaa, bee tó má gena zé víro. Tó s̄s̄ ma ga, ma gan gwe.

17 Akú Mɔdekai tà à yá kú Esita ònee kè pínki.

5

Esita wékɛna kínaa

1 A gɔrɔ aak̄s̄ de z̄l Esita a kína n̄ano bizano ȳl, akú à gèè à zè kínabe ɔnn kpé kú à kun kpélelea. Kína vutena kiblegbaaa kpé gūn gwe, a are d̄na kpélelea.

2 Kú à a n̄ano Esita è zena kpélelea, a p̄o kèa nna, akú à a wura gò kú a kúna d̄ba. Esita nài à ɔ kè a gòo p̄l léa.

3 Kína a là à pì: Esita, bómee? Bón nten gbekamaa? Bee tó ma kpata kpadome mani kpámma.

4 À wèa à pì: Kí, tó à kènne mana, n̄ Amana s̄isi p̄oble kú maten kennea gbàra.

⁵ Akū kína pì ò su kū Amanao gòno, de ò gé ò yá kū Esita gbèkaa pì ke. Akū kína kū Amanao gèe de ò pòble kū Esita kèrìne pì ble.

⁶ Kū òten sèwē mi, kína Esita là à pì: Bón nten wé ke maa? Mani kenne. Yá kpaten nten gbekamaa? Bee tó ma kpata kpadome mani kpámma.

⁷ Esita wèa à pì: Yá kū maten wé kemman dí.

⁸ Kína, tó ma n ponna lè, tó à kenne, n yá kū maten wé kemma kemene, à mó à pòble kū mani keare zia ble, mani yá kū n ma lai onne.

⁹ Kū Amana bò zī birea, a pò kè nna àten yáa do. Ama kū à Mòdekai è kínabe gānu gūn adi fute à zèarero adi vīna kearero, akū à pò fēi.

¹⁰ À a zīda kù à tà be. Kū à a gbennano sisi kū a nano Zerēsio,

¹¹ akū àten ĩa dā a aruzeke zōkō kū a nēgōgbē dasino yá musu. À pì a karanaa lè kína kínaa à a gba gbāna de a iba kparanola kū gbānadenoo n pínki.

¹² À pì do: Madon kína nano Esita ma sisi à pòble kemene kú kínao. À èra à ma sisi mà pò ble kú kínao zia do.

¹³ Bee kú abireo tó ma Yuda buri Mòdekai è vutena kínabe gānu gūn, yá birenno pínki di kemene pòke ūro.

¹⁴ Akū a nano Zerēsio kú a gbennano pine: N tó gbēno lí pétenne a lei kà gāsakuru bupla akuri, n wé ke kínaa zia konko à n gba zé n Mòdekai lokoa, gbaa n gé kú kínao n pò ble kú ponnao. Yá pì kà Amanagu manamana, akū à lí pì pète.

6

Bèerekarana Mòdekaine

¹ Gwāani birea kína dí fō à i òro. Akū à pì ò mó kú a bùsu gīayākēna takadao. Ò a kyó kēne,

² akū ò Mòdekai yá è gwe, lākū kína dogari zédákpāri gbēnon plano Bigitana kū Terēsio lé kpākūstūi nà, akū Mòdekai bòo.

³ Kína a ibanò là à pì: Ò Mòdekai bèere kàra ò a gbà gbāna yá pì yāi deramee? Ò wèa ò pì: Odi yāke kenero.

⁴ Akū kína pì: Dí mé à kú onn gwee? Goro kua Amana gè kínabe onn gōno de à Mòdekai lokona lí kú à pète piia yá onē.

⁵ Akū kína ibanò wèa ò pì: Amana mé à kú onn gwe. Akū kína pì à gē.

⁶ Kū à gè, kína a là à pì: Bón oni ke gōgbē kú má ye mà a karane? Amana laasunn lè à pì: Dín kína ye à bèere karane de makūlaa?

⁷ Akū à wèa à pì: Tó n ye n gbē bèere kara,

⁸ oni kína arukimba kú n dà yá sé ò mó kú n sō kú ò kífuraa kuaa.

⁹ N arukimaa pì kú sō piio kpá n gbānade bèeredeno dokea, à arukimaa pì da gbē kú n ye n a bèere karane à a di sōa àgō té a are wēte zédano gūn àgō pūtā àgō pì: Len kína di ke le gbē kú à ye à a bèere karane.

¹⁰ Akū kína pine: N gé n arukimaa pì sé gōno kú sōo lākū n ò nà, n yá pì ke Yuda buri Mòdekai kú àdigō vutena ma be gānu gūnne. Nsun yá kú n pì ò kene pì ke tóro.

¹¹ Amana gèe à arukimaa pì sè kú sō piio à sùo. Akū à arukimaa pì dà Mòdekaine à a di sōa, à té a are wēte zédano gūn, àten pūtā à pì: Len kína di ke le gbē kú à ye à a bèere karane.

¹² Kū ò sù, Mòdekai gèe à vùte kínabe gānu gūn, akū Amana o kú a wèa à tà be kú sōdo.

13 À yā kū à a le bàba a nanɔ Zerēsine kū a gbēnnanɔ n pínki. Akū a lédammarii pìnɔ kū Zerēsio pìne: Zaakū Mɔdekai kū n gɔ̄ kpe a yāi pì bi Yuda burime, ìni a f̄s doro, Ìniḡo kíai ñḡo géme.

14 Gɔ̄ɔ̄ kū òten yā pì one, kína dogari kū ò n f̄ere kènɔ kà, akū ò a sè likalika ò gèe k̄aao pòble kū Esita k̄eaa.

7

Amana lokona lía

1 Akū kína kū Amanao gèe pò ble kū Esitao.

2 Gɔ̄ɔ̄ kū òten wē mi a gɔ̄ɔ̄ plade pì zì, akū kína Esita là à pì: Esita, b̄on ìni wé kema? Mani kenne. Yā kpaten nten gbekamaa? Bee ma kpata kpadome mani kpámma.

3 À wèa à pì: Tó ma n pɔ̄nna lè akūs̄ yā pìi kènne, ñ tó màḡo kú wèndiio. Wéke kū ma kèmmann gwe. Ñ tó ma gbēnɔ ḡo wèndi v̄i. Yā kū ma gbèkan gwe.

4 Zaakū makū kū ma gbēnɔ, ò dite kū ò ó d̄ede ò láka kúw̄no ò ó buri bome. Tó òteni ó yía z̄nɔ ū yāme, de má ȳitena. Wari dí taka dí ká mà wari d̄ommaro.

5 Akū kína a là à pì: Díme? Dí mé ani f̄s à ze kū yā bire taka buri kenaaoo?

6 À wèa à pì: Amana v̄ani dík̄inan ibere kū à z̄āoḡu pì ū. Sw̄e k̄e Amanaa kína kū a nanɔ pìio yā musu.

7 Kína f̄ute a w̄ela p̄of̄e ḡun à gèe líkpen a ɔ̄nn. Amanaa s̄o à ḡò gwe kū Esitao, akū Amanaa ten kúte kene a wèndi yā musu, zaakū à è kū kína z̄eo à v̄ani keareme.

8 Kū kína b̄o líkpen à s̄u pòblekia ḡn̄ɔ, Amanaa lèle gbà wuteb̄o kū Esita gengesekenaaaa, akū à pì: À ye à kusi ma nanɔa ma wára kpé ḡun lan yá? Kū yā pìi b̄o kína lén ḡn̄ɔ, ò s̄u ò p̄o ȳi Amanaa ànnwa.

9 Kína dogarinɔ doke Abona pìne: Lí petena Amanaa pì be sare à kà ḡasákuru bupla akuri. Àkū mé à lí pìi p̄ete de à le à Mɔdekai kū à yā mana kènne lokoaa. Akū kína pì: À a lokoaa.

10 Kū ò Amanaa lòko lí kū à p̄ete Mɔdekaine p̄iia, akū kína p̄o kp̄ate.

8

Kína yā p̄ande ditena Yudanɔ yā musu

1 Zì p̄iian kína Asueru Yudanɔ z̄anguri Amanaa be kp̄a a nanɔ Esitaa. Esita pì kinan̄e Mɔdekaine a dane ū, akū Mɔdekai nà k̄inai.

2 Kína a t̄anka kū à s̄i Amanaa b̄o à dà Mɔdekaine, akū Esita Amanaa be n̄ane a ɔ̄i.

3 Esita èra à gèe yā ò k̄inan̄e d̄o. À w̄ute a gb̄a are àten w̄et̄e k̄ote, à kúte kènne de à yā v̄ani kū Agaga buri Amanaa a lé kp̄akūs̄u Yudanɔii gboro.

4 Kína wura gò òa, akū à f̄ute à z̄e a are

5 à pì: Tó ma yā k̄angu akūs̄ ma n pɔ̄nna lè, tó yā dík̄ina z̄é v̄i akūs̄ ma yā k̄anne, zaakū Am̄edata né Amanaa, Agaga buri z̄eo à Yuda kū ò kú n b̄usu ḡun̄no d̄ede n̄ p̄inki, ñ ò n takadaker̄in̄one ò takada k̄e ò Amanaa yā pì lite kp̄edangara.

6 Mani ke daran mà kisira kū ani su ma gbēnɔ le gwaa? Mani ke dera mà wé ke pla kū ma burinɔ d̄edenaoo?

7 Akū kína Asueru pì a nanɔ Esitan̄e kū Mɔdekaio: À gwa, ma Amanaa be kp̄a Esitaa, akū ma Amanaa p̄iio lòko lía kū à yā v̄ani kp̄akūs̄u Yudanɔi yāi.

⁸ À takada kē Yudanɔ yā musu lākū à kèáre mana nà. À kē kū ma tso à ma tǎnka sèeda kea, zaakū takada kū ò kē kū ma tso ò ma tǎnka sèedaa kèa litena vīro.

⁹ Gwe gònɔ ò kína takadakērinɔ sisi. Mɔ aakōde Sivā gɔɔ baro awē' aakōde zīn ò yā kū Mōdekai dite Yudanone kū kína ibanɔ kū kinanɔ kū būsū gbānadeno kē pínki būsū mèn basuddo awēsupplanone sena zaa India būsūn ari à gēe pé Etiopia būsūua. Ò takada kē būsū kū būsūuo kū n takadakēna burio, buri kū burio kū n yāo. Ò takada kē Yudanone kū n takadakēna takao kū n buriyāo dɔ.

¹⁰ Mōdekai takada kē kū kína Asueru tso à kína tǎnka sèedaa kèa à takada pinɔ nà zīrinone n ɔī, akū ò di sō bàaleri kū ò hò kína sōyikianɔa ò gēe.

¹¹ Yā kū kína dite pì Yuda kū ò kú wēte kū wēteonɔ gbà zé ò kō kakara ò gí kū n zīda. Tó buri ke būsū zīkari ke lèteríma kū n nénɔ kū n nɔgbēnɔ, ò n dede ò láka kúńwo ò n mī de ò n pónɔ sēte.

¹² À n gbá zé ò abire ke kína Asueru būsūnɔ gūn pínki mɔ kuri awēplade Ada gɔɔ kuri awē' aakōde zīn.

¹³ Ò yā kū à dite pì takada kpázā būsū kū būsūuo pínki doka ũ. Ò a kpàkpa kē buri sīnda pínkine de Yudanɔ gō kú soru gūn ò yā yā n iberenɔa zī birea.

¹⁴ Kína yādítēna pì yāin zīrii pinɔ kē likalika dina kína sō bàalerinɔa ò gēe. Akūsɔ ò yā pìi kpàkpa kē Susa wéran.

¹⁵ Mōdekai hò kínabea à kike pō pura kū pō búguo dana, à kífura zōkō kū ò pì kū wurao kuna. À táaru biza arukimba tēra dana dɔ, akū Susadenɔ ayuwii kē kū pónnao.

¹⁶ Gu pù Yudanone zī birea, òten pónna ke kū yáa dɔo, zaakū ò n gbá gbāna.

¹⁷ Būsū kū būsūuo wēte kū wēteo, gu kū kína yā ditēnaa pìi kàn pínki Yudanɔ pónna kē kū yáa dɔo ò dikpe kē kū pōblegbēnaao. Buri pāndenɔ gō Yudanɔ ũ dasi, kū vīna n kū Yudanɔ yā musu yāi.

9

Yudanɔ zīblēna n iberenɔa

¹ Mɔ kuri awēplade Ada gɔɔ kuri awē' aakōde zīn yā kū kína dite kegɔɔ ũ. Zī kúa Yudanɔ iberenɔ wé dɔi yā kū ò gbāna mɔ Yudanone, ama yā pìi lite kpedangara, akū Yudanɔ gbāna mò n iberenone.

² Kína Asueru būsūnɔ gūn pínki Yudanɔ kō kākara fārandi kū ò kun de ò lēte gbē kū ò yā vāni kpākūsūńyīnɔa. Gbēke dí fō à n furo, zaakū buri pāndenɔ ten vīna kēine n pínki.

³ Būsū gbānadeno, kína ibanɔ kū kinenɔ kū a zīkerinɔ n pínki zē Yudanɔ kpe, kū òten vīna ke Mōdekaine yāi.

⁴ Mōdekai bèere vī kínabea, akū a tó dà būsū sīnda pínkila, zaakū a gbāna ten karamē.

⁵ Yudanɔ n iberenɔ dēde kū fēnedao ò láka kúńwo n pínki ò n poyeināa kē n zāngurii pinɔa.

⁶ Ò gōgbēnɔ dēde Susa wéran gbēnɔn wāa pla kpé basɔɔro.

⁷ Ò Pasandata kū Dalafō kū Asapatao

⁸ kū Poratao kū Adaliao kū Aridatao

⁹ kū Pamasatao kū Arisaio kū Aridaio kū Vaizatao dēde dɔ.

¹⁰ Gbē pinɔ bi Amadata né Amana, Yudanɔ zānguri nēgōgbē gbēnɔn kurinome. Bee kū abireo odi ɔ ke n pōkearo.

11 Zī dokōnɔ piian ò gbē kū ò n̄ dēde Susano dasi lé gbà kínane.

12 Akū à pi a nano Esitane: Yudano gōgbēno dēde Susa la gbēnon wàa pla kpé basɔro kū Amana négōgbē gbēnon kurino. Bón ò kè ma bùsu kparano gūn sée! Yá kpaten nten wé kema dɔɔ? Mani kenne. Bó yān nten gbekamaa? Mani kpámma.

13 Esita wèa à pi: Kína, tó à kēnne mana, n̄ Yuda kū ò kú Susa lano gba zé ò yá kū n̄ dite ò ke gbāra ke zia dɔ, ò Amana négōgbē gbēnon kurii pino loko lía.

14 Kína pi, ò ke le. Ò a kpákpa kè Susa, akū ò Amana né pino gèe lòkoloko.

15 Yuda kū ò kú Susano kō kākara Ada goro gēro donsaride zī, akū ò gōgbēno dēde dɔ gbēnon wàa do kpé basɔro. Bee kū abireo odi ɔ ke n̄ pōkearo.

16 Yuda kpara kū ò kú kína búsunɔ gūnno n̄ pinki kō kākara de ò gí kū n̄ zīdao ò bo n̄ ibereno yān, akū ò n̄ zāngurii pino dēde gbēnon dúbu basiikō sɔro sari. Bee kū abireo odi ɔ ke n̄ pōkearo.

17 Ò yá pii kè Ada goro kuri awé'aakōde zīme, a goro gēro donsaride zīn ò kámma bò. Ò goro pii dite dikpe ũ de ò dikpe pòble ke ò ponna ke goro pia.

18 Yuda kū ò kú Susano kō kākara a goro kuri awé'aakōde zī kū a goro gēro donsaride zīo, akū ò kámma bò a goro gērode zī. Ò goro pii dite dikpe ũ de ò dikpe pòble ke ò ponna ke goro piif.

19 Abire yāin Yuda búbari kū ò kú lakutu gūnno di dikpe pi ke Ada goro gēro donsaride zī ò dikpe pòble ke ò ponna ke òdi pòble dakōne.

Purimu dikpe ditena

20 Mòdekai yá pino kè takada gūn, akū à kpázá Yuda kū ò kú kína Asueru búsuu gūnnon̄e n̄ pinki, gbē kū ò kú kánino kū gbē kū ò kú zāno n̄ pinki.

21 À diteñne kū ògō dikpe pi ke wè kū wèo Ada goro gēro donsaride zī kū a goro gērode zīo.

22 Goro pinome Yudano bona n̄ ibereno ɔi dikpe ũ. Mò pii gūn n̄ pōsira lite ponna ũ, n̄ wēndakena lite dikpekena ũ. Ògō dikpe pi ke goro pino zī, ògō dikpe pòble ke ògō ponna ke, ògō pòble dakōne, ògō gba da takasidenone.

23 Yudano zè kū yá kū Mòdekai kēñne, akū dikpe kū ò kè pii gēñne futeokarayá ũ.

24 Amédata né Amana, Agaga buri Yudano pinki zānguri yá vāni kpākūsūnyī kū à n̄ dēde, akū à gbē kū òdi pi purimu zù à a gu gwà de à le à n̄ fu à n̄ dēde.

25 Ama kū kína yá pii mà kpāni, à yá dite takada gūn, de yá vāni kū à a lé kpākūsū Yudanooi pi era a musu. Akū ò a lòko lía kū a négōgbēno lele.

26 A yá mé à tò òdi goro pino sisi Purimu, zaakū gbē kū à zù à a gu gwà tón gwe. Yá kū Mòdekai kè takada pii gūn kū yá kū à n̄ léno yāin

27 ò si kū ò dikpe ke goro pla pino gūn wè kū wèo. Ò pi mōkōno kū n̄ néno kū gbē kū ò nārimano ni gí dikpe pi kei, ògō ke a goro lākū ò kè takadan nà.

28 Wè kū wèo goro pino yá gō dōngu, ògō a dikpe ke on kū onnwo wète kū wèteo búsu kū búsuuo, de Purimu dikpe pi sún láka Yudano kīnaaro yāi, a kegoro sún mi de n̄ burinɔro.

29 Kína nano Esita, Abihaili né takada plade kè kū a ikooo pinki Purimu yá musu, à gbāna kpào takada kū Yuda buri Mòdekai kèa.

30 Mòdekai takada pii kpázá Yuda kū ò kú kína Asueru búsu mēn basuddo awésuppla gūnnon̄e. À kunna aafia kū laakarikipatenaao yá òñne,

³¹ akū à Purimu dikpe pìi dìte a gɔɔa, lákū àpii kū kína nanɔ Esitao dìteíne nà, lákū mɔkɔnɔ sɔ ò sɔ ò ke nà kū n burinɔ n kpe kú léyĩnaao kú ɔɔɔɔ.

³² Yā kú Esita dìte pì gbāna kpà Purimu doka pinɔa, akū ò kè takadan.

10

Kína Asueru kú Mɔdekaio yā

¹ Kína Asueru tò gbē kú ò kú a būsuu gūnnɔ pínki kú ísira luannɔ táfe boare.

² Yā zɔkɔ kú à kènɔ kú a ikokéyānɔ kēna Midianɔ kú Pesianɔ kinanɔ gīayākena takadan. Lákū kína Mɔdekai gbà gbāna à gɔ gbē zɔkɔ ũ nà, a yā kú takada pìi gūn dɔ.

³ Yuda buri Mɔdekaimε kína Asueru kpàasi ũ. À tɔ bò Yudanɔ té akūsɔ a yā kàngu dasi, zaakū à a gbēnɔ aafiaa wète, akū à kunna nna zé kèke a buri pinɔne.

AYUBA

Setan Ayuba yōnaa 1:1-2:13

Ayuba a igarɔ gyabonaa 3:1-3:26

Ayuba gbēnnanɔ yāweanaa 4:1-5:22

Ayuba wena a gbēnnanɔa 14, 19, 31

Dikiri wena Ayubaa 38:1-41:34

Ayuba yā mīdenaa 42:1-42:17

Setan Ayuba yōna káaku

¹ G5gbē ke kú Uzu bùsun yā, a tón Ayuba. Gbē maname, àdig5 taari vīro. À Luda vīna vī akūs5 à gī yāvānikenaai.

² À nēg5gbēnɔ vī gbēnɔn suppla, nēnɔgbēnɔ gbēnɔn aak5.

³ À sánɔ vī dúbu suppla, lakuminɔ dúbu aak5, zúnɔ wàa sɔɔro, zaakinɔ wàa pla kpé basɔro, akūs5 a zikerinɔn dasi manamana. À aruzekε z5k5 de gbē sīnda pínki p5la ifāboki kpa.

⁴ A nēg5gbēnɔ dīg5 pɔnna p5ble kek5ne be kú beo, òdi n̄ dāre pìnɔ sīsī ò mó ò p5 ble ò í mī kúnwo leεε.

⁵ Gɔɔ kú ò pɔnna p5 blè ò làka pínki, Ayuba dī gbē zīm̄ma ò gbà boīne. Tó gu d5, àdi fute kɔnkɔkɔnkɔ à sa'opɔ kú òdi ká tén à té kú o n̄ baadine à pi: Òdig5 d5ro ma nēnɔ durunna kè ò d5kè kú Ludao n̄ swēn gwεε. Len Ayuba dīg5 ke le gɔɔ sīnda pínki.

⁶ Zīkea malaikanɔ sù ò zè Dikiri arε, akūs5 Setan kú n̄ té.

⁷ Akū Dikiri pī Setanne: N bo mámeε? À wèa à pī: Maten gé maten su maten likara andunia gūmme.

⁸ Akū Dikiri pīne: N ma z5bleri Ayuba è yá? A sára kú andunia gūnlo. Gbē maname, à taari vīro. À ma vīna vī akūs5 à gī yāvānikenaai.

⁹ Akū Setan pī Dikirine: Ayuba n vīna vī pān yá?

¹⁰ Mɔk5mme n karaa kpà n likai kú a beo kú p5 kú à vīnɔ pínki. N arubarikaa dà a zīn, akū a p5nɔ kàra à dāgula.

¹¹ N̄ ɔ bo n̄ pá a p5nɔa pínki n̄ gwa, tó adi yā vāni onnero.

¹² Akū Dikiri pīne: T5! Ma a p5 sīnda pínki nānne n ɔ, ama n̄sun ɔ pá a mēεaro. Akū Setan gò Dikiri arε.

¹³ Zīkea Ayuba nēg5gbēnɔ kú a nēnɔgbēnɔ ten p5 ble òten sēwē mi n̄ vīni bea.

¹⁴ Akū gbēke sù Ayuba kīnaa à pī: Zúnɔ ten bú wí akūs5 zaakinɔ ten sè ble n̄ sare,

¹⁵ akū Sebanɔ lètēm̄ma ò n̄ sète ò tà kúnwo, ò n̄ dārinɔ dèdε kú fēnedao. Makū mé ma bo mado ma su a baaru kpánne.

¹⁶ Adi yā o à làkaro, akū gbē pānde sù à pī: Sura pète n sā kpāsana ò té kú, p5dārinɔ gāga. Makū mé ma bo mado ma su a baaru kpánne.

¹⁷ Adi yā o à làkaro, akū gbē pānde sù à pī: Kaladianɔ k5 kpàatεte gā aak5 ò sù ò lète n lakuminɔa ò n̄ sète ò tà kúnwo, ò n̄ dārinɔ dèdε kú fēnedao. Makū mé ma bo mado ma su a baaru kpánne.

¹⁸ Adi yā o à làkaro, akū gbē pānde sù à pī: N nēg5gbēnɔ kú n nēnɔgbēnɔ ten p5 ble òten sēwē mi n̄ vīni bea,

¹⁹ akū zàgāṭa gbāna kàka à bò gbàrannan à sù ní kpé kusuru siikɔnɔa, akū à lète à si né pìnɔa ò gāga. Makū mé ma bo mado ma su a baaru kpánne.

²⁰ Akū Ayuba fùte à a uta gā à kè à a m̀i bò. Akū à wùte a gberɛa à donyī kè Ludanɛ

²¹ à pì:

Ma bo ma da gberɛn ɔkori
akūsɔ mani era mà tá ɔkori.
Dikiri kpàma akū à èra à sìma.

Ò Dikiri sáabu kpá.

²² Yā pìnɔ gūn pínki Ayuba dí durunna ke à Luda taari èro.

2

Setan Ayuba yɔna a gèn plade

¹ Zīkea malaikanɔ èra ò sù ò zè Dikiri arɛ, akūsɔ Setan kú ní té. À zè Dikiri arɛ,

² akū Dikiri a là à pì: N bo mámeɛ? À wèa à pì: Maten gé maten su maten likara andunia gūmme.

³ Akū Dikiri pìne: N ma zòbleri Ayuba è yá? A sára kú andunia gūnlo. Gbè maname, à taari víro. À ma vīna vī akūsɔ à gī yāvānikenaai. Bee kū n ma sá vùne, ma kīsira kpàì pà, à kpé kun taari sari ari tera.

⁴ Akū Setan pìne: N kemene mà kenne. Pó kū gbè vī sīnda pínki ani kpá a surabana yāi.

⁵ N n ɔ bo ñ pá a mèɛa ñ gwa. Ani yā vāni onne.

⁶ Akū Dikiri pìne: Tò! Ma a nānne n ɔì, ama ñ a wèndi tó.

⁷ Setan gò Dikiri arɛ, akū à b̀b̀b̀unu zī Ayubaa sena zaa a gèseɛa ari à gèe pé a midangura.

⁸ Akū Ayuba takaso sè à gèe à wùte tubura, àteni a zīda wao.

⁹ A nanɔ pìne: Ìnigɔ kpé kun taari sari ari teran yá? N yā vāni o Ludanɛ ñ ga.

¹⁰ Akū à pìne: Nten yā o lán nɔgbè yōnkɔ bà. Ónigɔ yā mana le Luda ɔì ò gī a vāni lei yá? Yā pìnɔ gūn pínki Ayuba dí durunna ke a yá'onaa gūnlo.

Ayuba gbènnanɔ suna a kīnaa

¹¹ Kū Ayuba gbènnan gbènnan aakɔnɔ kīsira kú à a lèno baaru mà, ní baadi bò a bea ò kɔ kākara, akū ò gèe ò wènda ke káao ò a laakari kpátene. Ní tónɔn dí: Temana gbè Elifaza, Sua gbè Bilidada kú Naamati gbè Zofao.

¹² Kū ò a wīna kè zāzā, odi a d̄sro, akū ò ɔɔ d̀, ní baadi a uta gā à kè, akū ò bùsuu dā ò fā musu ñ mīla.

¹³ Akū ò wùte káao zīte gɔɔ suppla fānanté kū gwāanio. Ní gbèke dí yāke o káaoro, zaakū ò è lākū a warikɛnaa kè zòkɔ manamana nà.

3

Ayuba a igɔɔ gyabonaa

¹ Abire gbera Ayuba lé wè à yā vāni ò a igɔɔ musu

² à pì:

³ Luda ma igɔɔ ke pā
atēnsa gwāani kū ò ma ǹɔ̀ s̀i p̀i.

⁴ Gɔɔ pì li gusira ũ,
zaa musu Luda sún a yā daro,
àsun tó gu puaro.

⁵ Gusira kù níkiniki gɔɔ p̄ia,
ludambɛ sira kútɛa,
gusira bitim daala.

⁶ Gwāani p̄i s̄ à sira kù níkiniki,
òsun a da wè gɔɔnɔ té doro,
òsun a naro mɔ gɔɔnɔ gūnlo.

⁷ Gwāani p̄i kɛ gwāani fin̄i ũ,
ayuwii s̄unḡɔ dɔ gɔɔ k̄aro.

⁸ P̄ɔdamhari kù òdi tó ifánt̄ɛ gu puronɔ láari kɛ gɔɔ p̄ia,
gb̄ɛ kù ò d̄s̄ lákū òdi ɔ ká kwásaaii p̄inɔ.

⁹ A gudɔnao susunenɔ sira kù,
on̄i a gudɔna dā pā, gu ni k̄ero.

¹⁰ Zaakū gɔɔ p̄i dí ma da né'isɔ zé tatamalero,
à tò ma wé wari è.

¹¹ À kè dera òdi ma i gè ũroo?
B̄yāi mádi bo gberɛn ma era ḡnɔroo?

¹² À kè dera ò ma kpa gbálaa?
B̄yāin ò ȳɔ kp̄ama ma mi?

¹³ Tó ma ga yā, de ma ḡɔ kítikiti,
de ma i ò ma kámma b̄o

¹⁴ kù k̄inanɔ kù andunia gūn lédammari
kù ò k̄inabe z̄inɔ kèkɛ ò b̄o n̄ z̄idanenɔ,

¹⁵ k̄ine kù ò wuraa kākarañȳinɔ
akūs̄ ò andurufuu kà n̄ kp̄én à pà.

¹⁶ À mana yā ò ma v̄i lán n̄b̄otene bà,
lán né kù à sù gè ũ adi andunia ero bà.

¹⁷ Gwen yāvānikerinɔ di n̄ vānikena tón
akūs̄ gb̄ɛ busananɔ di kámma bon.

¹⁸ Z̄iz̄onɔ di ìampaki le gwe,
òdi n̄ wétāmmarinɔ koto ma doro.

¹⁹ Gbānadenn̄ kù talakan̄n kú gwe n̄ pinki,
akūs̄ z̄ɔɔ diḡɔ de a dikiri p̄o ũ gwe doro.

²⁰ B̄yāi Luda di gu pu wēndaden̄nɛɛ?
À kè dera àdi wēndi kpá gb̄ɛ kù n̄ p̄o siran̄aa?

²¹ N̄ wé diḡɔ dɔ gai òdi lero,
òdi kp̄ate k̄ei de aruzekɛ kù à utenala.

²² Tó ò gà ò n̄ v̄i, òdi p̄onna kɛ,
n̄ nèɛɛ di kɛ nna.

²³ Luda n̄ zia yā ùt̄éine,
à karaa likañȳi kpa s̄inda p̄inkia.

²⁴ Wesakakara à bona mé à ḡɔ ma p̄oble ũ,
ma ndanaa di láraro.

²⁵ Yā kù ma v̄ina kènɛɛ p̄i mé à ma le,
yā kù ma ká ḡi p̄i mé à s̄uma.

²⁶ Má ìampana v̄iro, ma laakari kp̄átenaro.
Má kámmabona v̄iro, ma wari di láraro.

4

Elifaza yāwena Ayubaa

- 1 Akū Temana gbē Elifaza yā wèa à pì:
 2 Asa tó gbē yā ònne, ìni pò fēroo?
 Zaakū mani fṣ màgṣ yītenaro.
 3 N̄ dɔn lākū n lé dà gbēnao dasi nà,
 n gbē kū n gbāna lākano gbà swèè.
 4 N yā gbē kū òten funo sè lei,
 n gbē kū ò busananṣ gbà gbāna.
 5 Kū yā n le sà, akū nten fu,
 kū à sùmma, n bídi kè.
 6 N vīnakena Ludanè dí n laakari kpáteroo?
 N kunna taari sari di tó ògṣ támaa vīroo?
 7 N̄ laasun lé n̄ gwa!
 Kisira taarisaride lè ziki ari à gà yá?
 Mán ò gbē manano kàkaten zikii?
 8 Gbē kū à yā vāni bú wì à yākete tṣa,
 ma è abire mé àdi butenè.
 9 Luda lé ʼa mé àdi a kakate,
 a pṣ bona a yīn mé àdi a dūgu zṣ.
 10 A pūtāna kū kòto gbānao lán músuu bà di lāka,
 Luda di a saka woronè.
 11 Àdi ga lán músu kū à nòbṣṣ wète à kùraii bà,
 a nénṣ ni gbasa ò fākṣa.
 12 Yā sùma kpāni asiri gūn,
 a ʼa gè ma sán.
 13 Gṣṣ kū maten nana bènè o gwāani,
 gṣṣ kū gbēno i ò ò kà zā,
 14 vīna ma kū maten lukaluka,
 ma mègu sīnda pínki ten luka.
 15 ʼa ke buri ma pa ma ānnwa,
 ma mèkāsese fùte à zè.
 16 Kū à zè, mádi a taka dṣro,
 pṣ pì kú ma arè,
 akū ma a kòto kpāni mà à pì,
 17 bisāsiri ni fṣ àgṣ de yānnade ũ Ludanè yá?
 Gbē ni fṣ àgṣ zēna a Kèri arè yá?
 18 Zaakū Luda di a malaikanṣ náani kero,
 akūsṣ àdi a zikerii pino taari le,
 19 ókṣno kū ó mè de lán ē kpé bà,
 ó kasana de bùsu kori ũ
 akūsṣ òdi ó dúgu zṣ lán dāmboroo bà,
 oni ó pṣ o dṣ yá?
 20 Zaa kṣnkṣ ari ṣkṣi gbēno di gaga,
 òdi kakate ari gṣṣ sīnda pínki,
 òdi n̄ tàasi káro.
 21 Luda di n̄ kuta lí gboronè,
 akū òdi ga ʼndṣ sari.

5

- 1 Ñ lé zú sà ò ma tó gbēke ni wemma.
Malaika kpaten ñni are d̄baa?
- 2 Ìbetesena d̄i ȳn̄k̄o de,
n̄eseḡs̄baa d̄i m̄saride kakate.
- 3 Ma è ȳn̄k̄o z̄ini p̄ete,
akū z̄ini p̄i ȳ k̄anto.
- 4 A n̄éno z̄à k̄u aafia k̄inaao,
òdi ñ ȳn̄o m̄atemateñne ȳakpatek̄ekia,
gbēke d̄i z̄e k̄ur̄woro.
- 5 N̄aderino d̄i a burap̄ono ble,
bee p̄s̄ k̄u à l̄e likaino,
imiderino d̄i luka a aruzek̄ei.
- 6 Kisira d̄i fute b̄usunlo,
wari d̄i bute z̄itero.
- 7 L̄akū t̄ep̄utana gena musu sika v̄iro n̄a,
len gb̄e k̄u ò ò p̄inki d̄i wari le le.
- 8 Tó makūme s̄o, Ludan mani gbeka,
mani ma ȳa kp̄ate a are.
- 9 Àdi ȳa z̄ok̄o ke k̄u oni f̄o ò a gbá d̄oro,
oni f̄o ò a ȳabonsarekenano lé d̄oro.
- 10 Àdi tó legū ma z̄ite,
àdi tó a í dagula s̄ente.
- 11 Àdi gb̄e busanano sé lei,
àdi w̄endadeno da p̄n̄nan.
- 12 Àdi ȳa k̄u manafikiden̄o ten p̄ea gboro,
de ñ z̄i s̄unḡo arubarika v̄iro ȳai.
- 13 Àdi ònd̄orino k̄u ñ w̄ez̄e ḡun,
àdi tó ȳalekp̄ere'orino ȳaḡḡona ke p̄a.
- 14 Gu d̄i sira k̄ur̄ma f̄anant̄e,
òdi ò m̄atemate f̄anant̄e l̄an gw̄ani bà.
- 15 Àdi takasiden̄o bo ga léi,
àdi p̄osariden̄o bo gb̄anam̄n̄nerino oĩ.
- 16 A ȳa mé à tò gb̄anasariden̄on t̄amaa v̄i,
ȳazedesariden̄o d̄i ȳite kyáu.
- 17 Arubarikaden gb̄e k̄u Luda d̄i a toto ũ.
Tó àt̄eni n̄ s̄a gaga, ñsun ȳavunu k̄aro.
- 18 Zaakū àdi gb̄e k̄inna akū àdi a b̄o gwa,
àdi gb̄e w̄íwí akū àdi a werek̄sa.
- 19 Ani n̄ bo ȳan̄ ḡèn suddo,
bee tó à k̄a ḡèn supla, kisira ni n̄ lero.
- 20 Ani n̄ sí gaa n̄aḡoro,
ani n̄ bo f̄eneda léi z̄lan.
- 21 Dikiri ni n̄ bo gb̄eyakarino oĩ,
tó yakanaa s̄u, v̄ina ni n̄ k̄uro.
- 22 Ìni yakana k̄u n̄aao ȳaa d̄o,

Īni vīna ke nòbò pāsīnònero.

²³ Zaakū ĩnigō kun aafia kū gbènò,

ĩnigō nna kū nòbòsēntenò,

²⁴ ĩnigō dō kū n ɔn nigō nna,

tó n ge n kpàsan, p'oke ni kíaro.

²⁵ ĩnigō dō kū n nènò ni ke dasi,

n burinò ni dagula lán sɛɛ bà.

²⁶ Īni zī kū yúkuyuku gbasà n ga

lán ése kū à mà ò kè a gɔɔaa bà.

²⁷ Kū o yā pìi asiri gbèka, lɛn à de lɛ.

N̄ yā pì sí n̄gō dō kū n zīda yāme.

14

Ayuba yá'ona Ludanɛ

¹ Bisāsiri dì bo nɔgbɛ kínaame,
a wèndii kusu, àdigō kun yáketɛ sariri.

² Àdi pia lán lávu bà àdi kori ke,
àdi gɛɛ lán uraa bà àdi gí kero.

³ Gbɛ dí takan ĩni wé dɔa
n̄ yákpate ke káao yá?

⁴ Pó gbāsī ni fō à pó gbāsīsari i yá?
Ani sí kero.

⁵ N̄ bisāsiri gɔɔ dītene,
a mɔ lé kú n ɔī,

n a wè lé dàne, ani fō à vīalaro.

⁶ N̄ wé goa n̄ a tó gwe
ari a gɔɔ lé papa lán zamalingakerii bà.

⁷ Lí dīgō tāmaa vīme,
zaakū tó ò zō, àdi era à bòtò pá,
akūsō a bòtò dufu pìi dì furo.

⁸ Bee tó a zīni zī kù zīte gūn,

akūsō a mukutu gà būsun,

⁹ tó à í gbī mà, ani bòtò pá,
ani gà bo lán lí kù ò pèɛ bà.

¹⁰ Tó gbɛ gà sō, àdigō wutena sɔɔɔɔ,
àdi tá àdigō kun doro.

¹¹ Lákū sèbɛ'ì dì lago nà,
akūsō swa'ì dì baba à láka,

¹² lɛn bisāsiri dì wúte lɛ àdi futɛ doro,
ari ludambe gé gɛtɛo, ani vuro,
ani vu kū i pìiɔro.

¹³ Tó ĩni ma ute gyāwānn
n̄ ɔ kúma ari n pɔ gòma dé!
Tó ĩni gɔɔ lé ditemene gwe
gbasà n̄ dɔ ma yān dé!

¹⁴ Tó gbɛ gà, ani era àgō kun yá?

Tó lɛmɛ, manigɔ wé dɔ ma vunaai
ma ɔsikanaa gūn gɔɔ sīnda pínki.

15 Īni lé zumai mani wemma,
īni makū kū má de n ɔzī ũ bege ke.

16 Gɔɔ birea n wé nigɔ té ma yákenanɔi,
ama Īni ma durunna yá da doro.

17 Īni ma taarinɔ ká bòkɔn ñ yī ñ dite,
īni lá kú ma yāvānikenaa pìnɔa.

18 Lákū kpi di gboro à fákɔa nà,
akūsɔ sīsī musu gbè gbèntɛɛ di sɔsɔ,

19 lákū swa'i di gbè lɔlɔ nà,
akūsɔ í di būsɔ sɛtɛ à táo,
lɛn ndi bisásiri támaa nɛnɛ lɛ.

20 Ndi gbāna mɔnɛ à tá, àdi su doro,
ndi tó a an litɛ à andunia tó.

21 Tó a nénɔ gɔ gbè bèɛɛdenɔ ũ, ani dɔro,
tó ò kè gbè fitinɔ ũmɛ sɔ, ani ero.

22 Wāwān anigɔ ma ado,
a zīda pɔsiran àdigɔ ke.

19

Ayuba wena a gbènnanɔa

1 Akū Ayuba wè a gbènnanɔa à pì:

2 Ari bɔɛn anigɔ wari dɔma,
àgɔ ma nèɛ yakamɛnɛ kú yázɔzɔnaaoo?

3 A ma sɔsɔ à kè gèñ kuri sà,
átɛni ma fobo, wé'i di á kuro.

4 Tó ma sātɛmɛ yāpura,
ma taari de ma zīda yá ũmɛ.

5 Tó a gi átɛni á zīda sé lei demala,
akūsɔ átɛni ma taari e yā kú à ma le musu,

6 àgɔ dɔ kú Luda mé à yá di kèmɛnɛ kpedangara,
à tankutɛ kpàkpamɛnɛ à ma kú.

7 Madi faaba wiki lé, gbèke di wemaro,
madi surabana ɔɔ dɔ, yáɛde kunlo.

8 Luda zé zòmɛnɛ, gèki kunlo,
à gusira dà ma zéla.

9 À ma kpe bò,
à ma fūraa gò.

10 Àdi ma wíwi kpa sīnda pínkia ari ma laka,
àdi ma támaa nɛ lákū òdi lí né nà.

11 Àdi a pɔfɛ kipama,
àdi ma dite a ibɛɛ ũ.

12 A zīkarinɔ di futɛmai lɛlɛ,
òdi ma kagura ke,
òdi bùra káte ò lika ma kpéi.

13 À tò ma gbèñɔ di kakara kúmao doro,

gbē kū ò ma dōnɔ lèè z̄ ò tātamale.

¹⁴ Ma danɛnɔ p̄ā kp̄āmai,
ma gbēnnanɔ s̄ā ma yān.

¹⁵ Ma ḡō nibɔ ũ ma bē z̄ikerinɔne,
ma ḡōñne lán buri z̄l̄tɔ bà.

¹⁶ Tó ma a bēgwarii sisi, àdi wema doro,
bee tó ma kúte kènè kū ma z̄ida léo.

¹⁷ Ma lé'ya dì ke ma nanɔne léf̄otɔ ũme,
ma v̄ininɔ kū ma dakūnanɔ yemai doro.

¹⁸ Bee né ketenɔ dì ma gya bo se,
tó ma fute ma ze, òdiḡō ma lalandi kemè.

¹⁹ Ma kp̄āasinɔn ye ma yāiro,
ma gbē yenyīdenɔ bò ma kp̄e.

²⁰ Ma mè yitoro kù,
à ḡō f̄iti mà ga.

²¹ À ma wēnda gwa ma gbēnnanɔ,
à ma wēnda gwa, zaakū Luda ɔ t̄òmame.

²² À kè dera adì wé d̄oma lán Luda dì wé d̄oma nà?
Ma n̄òbɔ sona dí m̄s̄áwa leroo?

²³ De ò ma yānɔ k̄è
ò kà takadan.

²⁴ De ò k̄è gbēea kū ḡāo,
ò daruma kp̄àten àḡō kun ari ḡɔɔ s̄inda p̄inki.

²⁵ Zaakū má d̄ō kū ma Zekūnwode kun,
ani fute à ze ma s̄eedade ũ kpekpe.

²⁶ Tó ma mēbara dik̄ina kàkate,
mani wé si Ludale m̄èè sari.

²⁷ Mani wé siale ma z̄ida,
ani kemene gbē z̄l̄tɔ ũro.

Yā p̄i ma kūna gbāna ma sw̄èè gūn.

²⁸ À kè dera a wé d̄òmenè,
a p̄i makū ma a z̄ida lèoo?

²⁹ À v̄ina ke Luda f̄ēnedane,
zaakū ani p̄f̄ē kipao yāvānikerinɔa,
de àḡō d̄ō kū yākpate teni á dā.

31

Ayuba zena kū a taarisariko

¹ Ma la dà kū ma wé niḡō kú n̄okparearo.

² Bó mé ani ḡō bisāsiri baka ũ Luda k̄inaa zaa musuu?
Bó túb̄in ani le Gbānas̄indapinkide k̄inaa zaa ludambèè?

³ Gbē vāninɔn kisira dì n̄ leroo?
Vānikerinɔn kakatēnaa dì ḡēñyīroo?

⁴ À de Luda teni ma yākenanɔ e
à ma ḡèèèèena lé d̄ōroo?

⁵ Madiḡō t̄aa o kū manafikion yá?

Madì wā mà gbē sàten yá?

⁶ Luda ma yō a zéa à gwa,
ani dō kū má taari vīro.

⁷ Tó ma pā zéne,

akūsō pō kū ma wé ènō mé àteni ma swè ble,
ke tó ma ɔ kú yā vāni ke gūn,

⁸ tó lemē, mà pō tō gbē pāndenō ble,
ò pō kū ma hànō wowo.

⁹ Tó gbēke nō ni gè ma swèn,

tó ma nagui ma gbēdake nō yāi,

¹⁰ tó lemē, gbē pānde gbá di ma nanōa,
àgō kīni ke dakenōne.

¹¹ Zaakū tó ma yā pì kè, dà vānime,
durunna kū à kà ò a yā gōgōmē.

¹² Yā pì bi té pōkakateriime,
kū à de à dō ma burapōnōa à té kū kororo.

¹³ Tó ma gōgbē ke nōgbē zikeri yā vī kūmao,
tó mádi gōgō a zéaro,

¹⁴ manì ke deramē, tó Luda fùtemaii?
Tó à sūmai, manì pine deramēe?

¹⁵ Luda kū à ma í kàsa né'isōn mé à ade í kàsa seroo?
Luda mèn do pì mé à ó baadi kè a da gberenloo?

¹⁶ Tó ma takaside tē pō kū àteni a ni de,
tó ma gi gyaanō wēnda gwai,

¹⁷ tó ma pō blè,

ma tone kū à gwàri vīro tē sō, tō!

¹⁸ Lēnlo! Zaa ma kefennakegōra
tonenō demē ma ũ.

Zaa lākū ma bo ma da né'isōn nà
gyaanōnō kpānyīriime ma ũ.

¹⁹ Tó ma gbēke è kū ãa teni a de,
ke tó ma takaside è kū à biza vī à kúaloro,

²⁰ tó adi ma sáabu kpá

kū ma a sākā biza kùala a mēe kè lógolōgōro,

²¹ tó ma gbāna mō tonene,

kū má dō kū oni ze kūmao yākpatekenan yāi,

²² ma gā bokūn,

ma gāsā wó a pékia.

²³ Má Luda wétámmanaa vīna vī,
a zōkōke yāi manì fō mà yā dí taka kero.

²⁴ Tó wuraan ma gbāna lèa,

tó ma pì wura atēne má nánikena,

²⁵ tó ma aruzekē zōkōn ma pō dōa,

ɔgōda kū à gè ma ɔ pì,

²⁶ tó ifāntē tékenaan má téi,

ke mɔvura táa'ona kú a manakεo,
 27 akú n̄ yā teni ma swè ble busebuse,
 ari ma lé pè ma ɔa ma fɔ kpàoríma,
 28 abirekú bi durunna kú à kà ò a yā g̃g̃g̃mε,
 manafikikεna Luda Musudenεn gwe.

29 Mádi pɔnna ke ma zānguri kú kisira a lè yā musuro,
 mádi a yáa dɔ kú yā a lè yáiro.

30 Mádi we ma durunna kè ma a kàro.

31 Dí mé à kípama kú adi pó ble à kàroo?

Ma bedenɔmε ma sèedadenɔ ũ.

32 Ma bε zé dig̃ wēna nibɔnɔne,

madi we nibɔ gèzela ì batunlo.

33 Ma a taarinɔ ùte gbēnɔne yá?

Ma lá kú ma durunnanɔan yá?

34 Pari vīna ma kú ari ma fua mà yā o yá?

Kú oni ma gya bo yāin ma gi bo kpényī yá?

35 O'o! Dí mé ani ma yā díkīna mamaa?

Ma zεo. Gbānasīndapinkide wema sà.

Luda kú à yā vī kūmao pì kē takadan.

36 Mani takada pì sé mà da ma gān,

mani kú fūra ũ,

37 mani gé mà yā kú ma kènɔ babanε pínki,

mani nai lán kíne bà.

38 Tó ma bura ten gímai,

akūs̄s̄ a dɔrɔnɔn ten wiki léma,

39 tó ma burapɔ blè akūs̄s̄ mádi zīte pii fina boro,

ke tó ma gbē kú ò vī yānɔ dèdε,

40 tó lemε, lèkara butε gbado gēne ũ,

pampara s̄s̄ à butε ése gbèn.

Ayuba yā lén gwe.

38

Dikiri a kike mɔna Ayubane

¹ Akú Dikiri yā wè Ayubaa zāga'īa gūn à pì:

² Dí mé àten fayasariyā ká ma ɔndɔlaa?

³ N̄ fute n̄ ze lán nég̃gbē bà,

mani n̄ la yāi, īni wema.

⁴ Kú ma andunia kàte, n̄ kú mámeε?

Tó n̄ d̄s̄na vī, n̄ omene.

⁵ Dí mé à a zīte lé sèedaa lèε?

Dí mé à bàa ȳs̄a à gwāa? A de n̄ d̄s̄ɔ?

⁶ Bó mé à zīte kúnaa?

Dí mé à a ē pète

⁷ gɔrɔ kú gudɔna susunenɔn ten ayuwii ke,

malaikanɔ pɔnna wiki dɔ n̄ pínkii?

⁸ Kú ísira gu f̄s̄ à bò,

dí mé à zé tàtaalee?

⁹ Ma ludambe luku dāne pókasa ũ,
ma gusira yīne biza ũ.

¹⁰ Ma a lézeki dāne,
ma zénò tàta ma gùrukpanò dàdan.

¹¹ Ma pine: Ìnigò ká la ñsun vīalaro,
n isòkena gbānanò ni ze la.

¹² Zaa lākū ò n i nà n yā dìte kònkòne yá?
N boki mò gudónaane ziki yá?

¹³ Gudónaa di andunia kū a léa
de à gbāke lán biza bà a yāvānikerinò kóte.

¹⁴ Àdi andunia lite kokùkokū lán kwā kpé bà,
kpino di bo gupuraa lán uta yīyīkòanaa bà.

¹⁵ Àdi gí yāvānikerinòne ò ñ gusira yā ke,
àdi ñ ò sena musu é'e.

¹⁶ N ge ari zaa ísira ísébokinò yá?
N táa ò í lókotoo pii gānun ziki yá?

¹⁷ Ò ga bīnile gbàno mōnne yá?
N gyāwān gānuleno è yá?

¹⁸ N andunia yàasa lé tàasii kà yá?
Tó ñ yā birenò dō pinki, ñ omene.

¹⁹ Gupura be zén máa?
N gusirakuki dō yá?

²⁰ Ìni fō ñ gé kũñwo ñ būsun yá?
N ñ be zé dōroo?

²¹ N dō sàee! À de ò n i gòro birea!
À de n wè lé vīroo?

²² N gē laasi kū ma gu yīda kàten yá?
N ma legūgbé dō è yá?

²³ Madì ute ari warikégòroa,
madì gbare zìkagòro zì.

²⁴ Gupura di bo máme à dagulaa?
Ifāboki kpa ña di bo à da zītela deramee?

²⁵ Dí mé àdi zé bo legū dasinee?
Dí mé àdi gu para surapūtānaanee?

²⁶ Àdi mōto pisi zīte kū gbēke kunloa,
bee gbāranna kū bisāsiri kunlo.

²⁷ Àdi bezī kū tàragao yīda kū,
àdi tó sè bute gwe.

²⁸ Legū de vī yá?
Dí mé à plí ñi?

²⁹ Dí né'isōn legūgbé di bonn?
Dí mé àdi suka i gbasa à kpáa?

³⁰ Dí mé àdi tó í li à ke gbè ũ

à tó ísira musu ke kpakparakpaa?

31 Īni f̄s̄ ñ susunε mèn supplanɔ yī ñ kakara yá?

Īni f̄s̄ ñ susunε azianɔ fákɔa yá?

32 Īni f̄s̄ ñ mɔ'azia bo a gɔɔa yá?

Īni f̄s̄ ñ gu mɔ susunε ko nérande kũ a nénɔnε yá?

33 N̄ musu p̄ɔnɔ doka d̄ɔ yá?

Īni f̄s̄ ñ ñ ká kpatan zītela yá?

34 Īni f̄s̄ ñ lé zu legūi

de à sisi à í bo à n yaku yá?

35 Īni f̄s̄ ñ legūpinanɔ gbare ò da zén yá?

Òdi su ò onne ókɔnɔ dí yá?

36 Dí mé à ɔnd̄ɔ dà ludambε lukunɔnε à legū maa?

Dí mé à d̄ɔnaa kpà sukaa à kpáa?

37 Dí ɔnd̄ɔ mé à kà à ludambε lukunɔ naroo?

Dí mé ani f̄s̄ à musu orozánɔ kpákasia kεε?

38 Tó a í b̄ɔte, b̄usu kori dì ḡɔ b̄ɔkɔtɔ ũ,

l̄akpakɔnɔnɔ dì nanak̄ɔa.

39-40 M̄ɔk̄ɔmmε ndi tofe ká músudanε,

tó àten n̄ɔbɔ dádá d̄akoo ḡun yá?

M̄ɔk̄ɔmmε ndi p̄ɔble kpá a nénɔa ò k̄a

gɔɔ kũ ò kú ñ tòn yá?

41 Tó k̄aak̄aanna nénɔ ten likara gui,

òten lé zu Ludai kũ p̄ɔble kl̄ar̄ma yāi,

dí mé àdi p̄ɔble kp̄ám̄maa?

39

1 N̄ z̄ɔ né'iḡɔɔ d̄ɔ yá?

N̄ ḡasi è gɔɔ kũ àten né i yá?

2 N̄di ñ n̄ mɔ d̄ɔd̄ɔ yá?

N̄di ñ né'iḡɔɔ d̄ɔ yá?

3 Òdi kúte ò né ime,

akū ñ né'iwāwā dì kp̄áte.

4 N̄ nénɔ dì gb̄ana kũ s̄èn òdi péte,

òdi ḡε z̄éla òdi su ñ danɔ doro.

5 Dí mé à tò zaakis̄ente ḡò a z̄idanεε?

Dí mé à a p̄oro à a gb̄areεε?

6 Ma s̄ente d̄itene a be ũme,

ma z̄ite wiside k̄ene a kúki ũ.

7 Àdi p̄á kpá w̄ete k̄inii,

àdi a kp̄akerii zuka maro.

8 Àdiḡɔ kure s̄l̄s̄inɔa àḡɔ s̄è wete,

àdiḡɔ kp̄áte ke p̄ó ísin̄i pinki.

9 Z̄us̄ente ni we à z̄i kenne yá?

Ani we à i n z̄unɔ karan yá?

10 Īni bà dɔa de à bú wínne yá?
 Īni gbāngo danɛ de à kpase kēnne yá?

11 Īni náani dɔa a gbāna zōkō yāii?
 Īni n zī tónɛ yá?

12 Īni a náani kɛ à n pówɛ sése
 à suonne pówɛgbēkia yá?

13 Sōbā dì a dɛmberɛnɔ poro kù pɔnnao,
 aṃa ani sí lekōa kù tokù dɛmberɛoro.

14 Àdi négbīni da zīte,
 àdi tó būsua'tɛ négbīnii pìnɔ wā à pipi.

15 À sāsān kù oni su ò gèse pétea à wīwi,
 kešō nòbòsēntenɔ ni taa oa.

16 Àdigō pásí kù a nénɔ,
 ĩnigō dō se a zīda nénɔnlo,
 zī pā kenaa dì kenɛ yāke ũro.

17 Zaakū mádi a gba òndōro,
 mádi a baka da fayadenɔ téro.

18 Ama tó à fùte à bò kù bàao,
 àdi gē sōla à a òiri yaa dɔ.

19 Mòkōn mé ndi tó sō gō gbāna vī yá?
 Mòkōn mé n sèrekā pèpɛ a wakaaa yá?

20 Mòkōn mé ndi tó àgō vīvī lán kwa bà yá?
 A pò bona a yīn kīni gbāna dì tó vīna n kù.

21 Àdi a gbá gátegate guvuten,
 àdi pɔnna kɛ a gbāna yāi,
 akū àdi gé da zīkarinɔle.

22 Àdi pò kù òdi vīna kenɛ yaa dɔ,
 swèè dì kēaguro, àdi boru kpɛ fēnedanero.

23 Kàa òdigō kīni kɛ gbàtan a musu,
 sári lèkete kù sári gésedeo dì pí.

24 Tó ò zī kuru pè, àdigō a zīda daki dōro,
 àdigō zīte léle àdigō vīvī àdigō kɛ kèrekere.

25 Tó ò kuru yīsām pà,
 àdi pò bo a yīn à pi, ēhē!

Àdigō zī ĩa sése zaa zāzā
 kù gbè zōkōnɔ wiki gbānao kù kùwikikenaao.

26 N òndō mé à tò boro dì yaa kɛ,
 à a dɛmberɛ poro à gé gènɔmidōki kpa yá?

27 Mòkōn mé n dite vāune
 àgō vura zāzā à a sà da zaa musu yá?

28 Àdigō kù gbèe musu, gwen àdi in,
 àdi dì gbè mīsōntɛa a aafialeki ũ.

29 Zaa gwen àdigō kpáte kɛ pòblei,
 àdi wé pá pónɔa zaa zā.

30 Arun a nénɔ pòble ũ,

gu kú pɔ̀ gè kún, gwen àdigɔ̀ kún.

40

Bisasiri di fɔ̀ à Luda vɔ̀ni boro

¹ Akú Dikiri èra à pì Ayubanɛ:

² Makú Gbānasīndapinkide,
ĩni ma taari e ò ma gba laakari yá?
Ludavānibori, ò yā wema sà.

³ Akú Ayuba wèa à pì:

⁴ Pɔ̀ken ma ũro fá! Deran mani wemmaa?

Séde mà ɔ̀ kú ma léa baasiro.

⁵ Ma yā ò gèn do, mani era mà o doro,
ma ò gèn pla se, mani yā wemma doro.

⁶ Akú Dikiri èra à yā ò Ayubanɛ zàga'īa gūn à pì:

⁷ Ñ fute ñ ze lán négɔ̀gbē bà,
mani n lala yāi, ĩni wema.

⁸ ĩni lá kú ma yákena a zéalan yá?

Ñ ye ò ma taari e de n yā bo nnan yá?

⁹ N gāsā gbāna kà ma pɔ̀ ũ yá?

N koto ni fɔ̀ à gu yīgā lán ma pɔ̀ bà yá?

¹⁰ Ñ zɔ̀kɔ̀ke kú kíkɛo da pɔ̀kasa mananɔ̀ ũ,
ò gākuri kú bèereeo da uta zɔ̀kɔ̀ ũ.

¹¹ Ñ n pɔ̀fɛ kipańma,
ò zīdabirinɔ̀ gwa kú wé pásīo ò wé'ī darńma.

¹² Ñ zīdabirinɔ̀ gwa kú wé pásīo ò n busa,

ò n dúgu zɔ̀ gu kú ò kún,

¹³ ò n vī zīte n pínki,

ò n yīyī ò n ká gyāwānn,

¹⁴ gbasa mà n sáabu kpá,

kú n zīi blè kú n gāsā gbānao yāi.

Ūma ya

¹⁵ Ñ ūma gwa,

kú ma a kè lākū ma n ke nà.

Adi sèè ble lán zūu bàme.

¹⁶ A gbāna kú a wógbaame,

a iko kú a gberɛ báasiame.

¹⁷ A vlā porona lán sida lí bà,

a gbáda tī de lán bà tánaa bà.

¹⁸ A wáno gbāna lán m̀ogotē bà,

a gbánɔ̀ de lán m̀ò gòo bà.

¹⁹ A zɔ̀kɔ̀ mé à de pɔ̀ bēne kú ma kènola pínki,

a Kèri ado mé aní a fɔ̀.

²⁰ Sīsīno musun àdi pɔ̀ blen,

gwen nòbɔ̀sɛntenɔ̀ di fāai bon n pínki.

²¹ Adi wúte lè'ite gbáru,

àdigõ sɔɔ vɔn dàdāa gūn.

²² Lè'ite uraa di daala,
swa sare lubanɔ di likai.

²³ Bee tó ísɔ ten vīvī, àdi bídi kero,
tó Yoda ísɔkena teni a lé pá,
a laakaríi digõ kpátename.

²⁴ Oni fɔ ò a wé wíwi ò a kū yá?
Oni fɔ ò ɔndɔ kene ò a yī fɔ yá?

41

Kwā kāsaraa

¹ Īni fɔ ñ kwā kāsara kū kū daburuu
ñ gáte ñ boo yá?

Īni fɔ ñ bà dɔ a nénea yá?

² Īni fɔ ñ bà ká a yīn yá?

Īni fɔ ñ a légbako fɔ kū kúrao yá?

³ Ani kúte kenne ñ a gbarɛ yá?

Ani pinne ñ sùru ke yá?

⁴ Ani wenne ñ a sé n zò ũ
ari a wēndi lén yá?

⁵ Īni a dato lákū òdi bā dato nà yá?

Īni bà dɔa ñ kpá n nénɔgbēnɔa yá?

⁶ Sɔɔkɔnɔ ni kwā kāsaraa pì tɔkɛm̄ma yá?
Oni a líli lagatarinɔne yá?

⁷ Īni fɔ ñ a pápa kū sakao ñ a bára fɔ yá?

Īni fɔ ñ a mù ke yákiyaki kū sário yá?

⁸ Ñ wete ñ ɔ naa ñ gwa!

Ɔsi pì yá ni sānguro,

īni we ñ a buri ke doro.

⁹ Tó nten da Īni a fɔ, nteni n zīda kekeme,
tó n wé siale, ndigõ sùumme.

¹⁰ Zaakū gbēke wɔɔgɔ dí ká à a go a gbènlo,
dí mé ani fɔ à ze ma are sɔɔ?

¹¹ Dí fina mé à dɔma kū mani bonɛɛ?

Pó kú à kú andunia gūn sīnda pínki bi ma póme.

¹² Mani gí kwā kāsaraa pì gbánɔ yá oiro
ke a gɔsagbānake ke a manake.

¹³ Dí mé ani fɔ à a tɛkɛɛ gogoo?

Dí mé ani we à sɔmɔ kánɛɛ?

¹⁴ Dí mé ani we à a lé wɛkɔaa?

A saka ká à gbē naasi kú.

¹⁵ A tɛkɛ de lán sēgbakonɔ bà a kpe,
à didikɔana sarapura sari dɔɔɔdɔɔ.

¹⁶ A tɛkɛɛ pìnɔ nanakɔame,
bee ĩa di gēki lero.

¹⁷ Ò pépɛkerena gíngin,
oni sí gokɔaro.

¹⁸ Tó à yī sá, gu di pume,

a wé de lán ifántē bina kɔnkɔ bà.

¹⁹ Ténene dì bɔte a lén,
sīsī tédé dì bon dɔ.

²⁰ Túsukpe digɔ bɔte a yīn
lán í kù ò dì téa àten pípi puusu bà.

²¹ A lé'íà dì tó sīsī té sé,
ténene dì bo a lén.

²² A gbāna kú a wakaaame,
gbē kú à bòa mēe dì ke kpām.

²³ A báasi digɔ sɔsɔkɔsana gíngin,
à naa gbāngbān, àdi yīgáro.

²⁴ A kù gbāna lán gbēe bà,
lán wísilɔgbē da bà.

²⁵ Tó à fùte, swēe dì kē gɔsa gbānanɔgu,
òdi kɔ kē kùò ò kura gékii.

²⁶ Fēneda kù ò a lèò pinki dì pòke kenero
ke sári ke kà ke saka.

²⁷ Àdi m̀̀si gwa lán leba bàme,
m̀̀gotē digɔ dene lán lí mùkumukuu bàme.

²⁸ Àdi bàa lé kàanero,
gbèmba gbēe digɔ dene lán ése ùkà bàme.

²⁹ Àdigɔ gò gwa lán sè kori bàme,
sári kīni digɔ dene yáadɔyá ùme.

³⁰ A gbere tēke de lán takaso bà,
a gbēe digɔ té bɔkɔtɔn
lán zùswa guwibɔɔ bà.

³¹ Àdi í lòkoto ya lán í kù àten pípi oron bà,
àdì ísira de lán nísidenaa bà.

³² Íwisi digɔ té a kpe,
ísira p̀̀i dì ya a kpe púu.

³³ A sára kú andunia gúnlo,
ma p̀̀nɔ té àkù mé à vīna vīro.

³⁴ Àdi ǹ̀bɔ kù òdi ní zīda binɔ da p̀̀ke ùro,
àkūme ǹ̀bɔ kù ò dìte ò kàno kína ù.

42

Ayuba minatena Ludane

¹ Akù Ayuba p̀̀i Dikirine:

² Má dɔ kù ìni f̀̀s ò yá sīnda píni ke,
gbēke ni f̀̀s à kpá n p̀̀yeinaanero.

³ N p̀̀i, dí mé àten kpá ɔndɔne dɔnaa sarii?
Yāpurame, ma yá kù má a gbá d̄sro ò,
yābonsare kù à de ma d̄nala.

⁴ N p̀̀i mà sá kpá, ìni yá o,
ìni yá lalama, mani wemma.

⁵ Ma n yá mà kù saome yá,
tera sà ma wé sínle.

⁶ Abire yáì ma a zīda gya bò,

ma a nèsee lite ma vute būsutitin tubura.

Dikiri era à Ayuba zīni petenaa

⁷ Dikiri yā bireno onaa gbera à yā ò Temana gbē Elifazane à pì: Ma pò fènyī kù n gbēnna gbēnon planò, zaakū ádi ma yā o a zéa lán ma zòbleri Ayuba bàro.

⁸ À zūsane bōro sé mèn suppla kù sákarooo mèn suppla, à géo ma zòbleri Ayuba kīnaa à sa'opò kù òdi ká tén à té kù oo, ma zòbleri Ayuba ni adua keáre. Mani a aduakena sí mani keáre á yōnkòkenaaaro. Ádi ma yā o a zéa lán ma zòbleri Ayuba bàro.

⁹ Akū Temana gbē Elifaza kù Sua gbē Bilidadao kù Naamati gbē Zofao gèe ò kè lákū Dikiri ònnè nà, akū Dikiri Ayuba aduakennènaa sì.

¹⁰ Ayuba aduakena a gbēnnanōnēe gbera Dikiri tò à sù a gwena zīn. À era à pò kù à vī yā kàranē leu pla.

¹¹ A vīni kù a dakūnanò sù a kīnaa n pínki kù a gbē dōnanò n pínki. Ò pò blè káao a bea ò wēnda kè káao, ò a laakarīi kpàtēne yā kù Dikiri tò à a lè pínki yāi. Akū n baadi a gbà andurufu ògò kù wura tánkao mèn dodo.

¹² Dikiri arubarikaa dà Ayubagu kpekpe de káakupòla. À sánò vī dúbu gēro donsari, lakumino dúbu suddo, zūno wàa kuri kù zaakinò wàa sòoro.

¹³ À négōgbēno ì gbēnon suppla kù néngbēno mèn aakò dò.

¹⁴ A néngbē káakude tón Yemima, a plade tón Kezia, a aakòde tón Kerēnapuku.

¹⁵ Būsuu pìi gūn pínki nōgbē ke kun a mana kà Ayuba néngbē pìno ūro. Ní de n túbì dìtēnne kù n dāgōno.

¹⁶ Ayuba warikēnaa gbera à kè wè basuppla dò, à wé sì a daikorenò kù a sákpēno kù a nasionò lé.

¹⁷ À zī kù yúkuyuku, àkū à gà.

ZABURA TAKADA KAAKU

1

Zabura 1-41

Arubarikade

¹ Arubarikaden gbē kū àdi gbē vāninɔ lédamma maro ũ,
àdi kifirinɔ zé séro,
àdi vute kū gbē foborinɔoro.

² Dikiri doka mé àdi káagu,
àdigō laasun léa fānantē kū gwāanio.

³ À de lán lí kū ò pète swa sare bà,
a lá dì kori kero,
àdigō né i a gɔɔa,
yā kū àdi ke pínki karana vī.

⁴ À de lele kū gbē vāninɔoro,
ò de lán ése ũkà kū ïa dì sète bà.

⁵ Gbē vāninɔ ni bo mana yákpatekegɔɔ zīro,
kifirinɔ ni ze gbē mananɔ sarero.

⁶ Dikiri di gbē mananɔ zé dākpáñne,
gbē vāninɔ zé sō à mì pé kakatenaana.

2

Kína kù Luda kà

¹ Býai burinɔ ten zuka káa?

À kè dera òten lé pā kpákùstù?

² Andunia kinanɔ ten zī soru ke,
kpatablerinɔ ten kakara Dikiri
kū Kína kū à kào.

³ Òten pi: Ò n m̀kakɔananɔ kēkē,
ò n bàa porowá.

⁴ Dikiri teni n fobo,
à vutena musu, àteni n yáa do.

⁵ Àten patámma kū pɔfēo,
a pētē dì n gba vīna.

⁶ À pì a a Kína kà a kpi Zaiō musu.

⁷ Mani yā kū Dikiri ditemene o kū à pì:
Ma Néme n ũ, gbāran ma n i.

⁸ N wé kema,
mani buri sīnda pínki kpámma n pó ũ,
mani n gba andunia kusuru siikō.

⁹ Ìni kí blerímma kū m̀ gòoo,
Ìni n wíwi lákū òdi oro wíwi nà.

¹⁰ Kínanɔ, à lédamma díkína ma,
andunia kpatablerinɔ, à ɔndɔ kú sà.

¹¹ À do Dikirii kú vīnao,
à pɔnna keo kú lukanaao.

¹² À lé pé a Néa
de a pɔ sún fēáí à gaga zénlo,
zaakū a pɔ dì fē kántome.

Arubarikaden gbē kú à nài ũ.

3

Lézuna Ludai iberenɔ yá musu (2Sa 15:13-17)

Lè kú Dauda dà gɔɔ kú à bàa lè a né Abusalomune.

¹ Dikiri, ma weterinɔn dimme fá,
gbē kú ò iberεε sè kúmaonɔn dasi.

² Òteni ma yā o dasidasi,
òten pi Luda ni ma sura baro.

³ Mɔkɔn sɔ Dikiri,
ndi ɔ likamai sēgbako ũ,
ma gakurime n ũ,
ndi tó ma mì gɔ́ dana íla.

⁴ Madì wiki lé Dikiria,
àdi wema zaa a kúkia kpi musu.

⁵ Madì wúte mà i o mà vu,
zaakū Dikirime ma kúna ũ.

⁶ Gbēnɔn dúbu kurinɔ teni ma we kpa sīnda pínkia,
ama madì vīna keńnero.

⁷ Ñ fute, Dikiri,
ñ ma sura ba, ma Luda,
ñ ma iberenɔ sán keke,
ñ gbē vāninɔ saka é'ε.

⁸ Dikiri mé àdi gbē sura ba.
Ñ arubarika da n gbēnɔgu.

4

Ɔkɔsi aduakεnaa

Dauda lèε. Ódi sí kú mɔɔlɛnaaome.

¹ Tó ma n sisi, ñ wema Luda ma zekúnwode,
tó má kakúnna, ñ ma gba íampaki,
ñ ma wēnda gwa ñ ma aduakεna sí.

² Gbēnɔ, áni gí àgɔ́ wé'i da ma Luda gakuridea ari bɔremεε?
Ánigɔ́ ye pɔ́ pānɔi àgɔ́ té tānanɔin yá?

³ Àgɔ́ dɔ́ kú Dikiri a gbēnɔ dìte adona,
tó ma a sisi, ani ma yā ma.

4 Tó a pɔ fɛ̀, àsun durunna kero,
à laasun lé á wutebɔ musu à yĩte.

5 À sa kú à de à o o,
à Dikiri náani ke.

6 Parinɔ̀ dì pi: Dì mé ani yá mana kewereεε?

Ñ ãn werewá, Dikiri, ñ arubarika daógu.

7 Bee tó pɔblewe kú sɛ̀wɛ̀o dińyĩ,
pɔnna kú ñ dàmenε ma swɛ̀n de ñ pɔ́la.

8 Madì wúte mà i o nnanna,
zaakú Dikiri, mɔ̀kɔ̀mmε ndì tó màgɔ̀ kú ma laakariia.

5

Kɔ̀nkɔ̀ aduakεnaa

Dauda lɛ̀ε. Odi sí kú kutεpenaaomε.

1 Ñ sá kpá ma yá, Dikiri,
ñ laakari ɔ̀ ma ndanaaa.

2 Ma Kína, ñ ma ɔ̀ɔ̀ɔ̀na ma,
ma Luda, maten wé kemma.

3 Dikiri, ndì ma kòto ma gudɔ̀,
madì ma yáñɔ̀ ɔ̀ɔ̀ɔ̀nne kɔ̀nkɔ̀,
ma wé digɔ̀ ɔ̀nyĩ.

4 Mɔ̀kɔ̀n Luda ñ ye yá váníiro,
ndìgɔ̀ kú lὲle kú gbɛ̀ váníoro.

5 Ìadārii dì le à zε n arero,
n zá yávanikerinɔ̀ ñ pínki.

6 Dikiri, ndì ɛ̀kedεnɔ̀ mù de,
ñ ye gbɛ̀derinɔ̀ kú gbɛ̀blerinɔ̀ káiro.

7 Makú sɔ̀, mani gɛ̀ n ɔ̀nn n gbɛ̀ke zɔ̀kɔ̀ yá,
mani kúte mà are ɔ̀ n kpéa mà mì natenne.

8 Dikiri, ñ ma da zén n náanikεna yá,
ñ zé poromene ma weterinɔ̀ yá.

9 Zaakú ñ yáke náani víro,
ñ nɛ̀ε de lán kaka be bàme,
ñ kòto de lán mira wɛ̀naa bàme,
òdì lénna keńne.

10 Ñ tó yá vutέmma Luda,
ñ tó yá vání kú òten kpákpanɔ̀ wí ñ musu.
Ñ pémma n are ñ taari dasinɔ̀ yá,
zaakú ò gí n yá mai.

11 Ñ tó gbɛ̀ kú ò utena n kínaanɔ̀ yáa ɔ̀,
ògɔ̀ lè sí kú pɔ̀nnao gɔ̀ɔ̀ sɛ̀nda pínki.

Ñ ɔ̀ kú gbɛ̀ kú ò yenyĩnɔ̀,
de ò pɔ̀nna ke n yá musu.

12 Dikiri, ndì arubarika da gbɛ̀ mananɔ̀gu,
ndì likányĩ kú yenyíio lán sɛ̀gbako bà.

6

Faaba wikilena Luda

Dauda lè. Odi sí kú mɔɔɔlɛnaaomɛ.

¹ Dikiri, ñsun patama kú pɛtɛoro,
ñsun ma toto kú pɔfɛoro.

² Ñ ma wɛnda gwa, Dikiri,
zaakú ma gɔ fɛfɛna,
ñ ma gba aafiaa, Dikiri,
zaakú ma wáno ten wíme.

³ Ma pɔ yàka manamana,
Dikiri, ñni kpámai bɔɛmɛɛ?

⁴ Ñ era ñ ma mì sí, Dikiri,
ñ ma sura ba n gbɛke yáí.

⁵ Zaa kú gè ni le à n tó kpáro,
oni n sáabu kpá mira gúnlo.

⁶ Ma ndana ma kpasa,
ma mibokɔɔ di yaku kú wé'io,
ma wutebo di yída kú ari gu gé dɔo.

⁷ Ma wé kakana kú pɔsira sɔdɔnaao,
àten ga kú ma ibeɛɛnɔn dasi yáí.

⁸ À go ma kínaa yáwánikerinɔ,
zaakú Dikiri ma sɔ dɔ mà.

⁹ Dikiri ma wikilɛnaa mà,
Dikiri ma aduakɛnaa sí.

¹⁰ Wé'i ni ma ibeɛɛnɔ kú ò gɔ bídi gún,
oni fua kánto ò kpɛ li n pínki.

7

Ñya nna kpáma, Dikiri!

Lè kú Dauda sí Dikirinɛ Biliaminu buri Kusu yá musu.

¹ Dikiri ma Luda, ma nanyí,
ñ ma mì sí ñ ma sura ba
gbɛ kú ò pɛtemainɔ ɔí.

² Tó lenlo, oni ma ke yákiyaki
lán músuu di keñne nàme,
oni ma kɛkɛkɔɔɔɔɔ,
gbɛke ni ma mì síro.

³ Dikiri ma Luda, tó ma taari ke kè,
tó ma ɔ kú yá vānin,

⁴ tó ma a vāni kè ma gbɛdakɛɛ,
ke tó ma gbāna mò ma ibeɛɛɛɛ pā,

⁵ ñ tó ma ibeɛ pì pɛtemai à ma kú,
à gèse pétepetema zíte,
à ma vī bùsu'atɛn.

⁶ Ñ fute ñ ze kú pɔfɛo, Dikiri,

ñ fute ma ibereñci ní nèse kpàkpá yāi.

Ñ vu, ma Luda,
 ñ yā gōgō a zéa.

⁷ Ñ tó gbēñɔ kakaranyī,
 ñ kí bleríma zaa musu.

⁸ Dikiri, ñdì yákpate ke kù gbēñɔ.
 Dikiri, ñ tó yā bo kúmao nna ma yāzedeke lén.
 Luda Musude, ñ yā kemené ma nèsèpura lén.

⁹ Luda, mɔkōmmé mana,
 ñdì nèse kù laasunnwo kpáte ke.

Ñ gbē vāninɔ pásikénaa mì de,
 ñ gbē mananɔ gba zeki.

¹⁰ Luda Musudemé ma sēgbako ũ,
 àdi gbē kù ní nèse mananɔ sura ba.

¹¹ Luda ñdì yákpate ke a zéa,
 àdi tó yā gō vuteríma gɔɔ sīnda pínki.

¹² Tó gbē dí a nèse litero,
 Luda ñdì a fēñeda lé keke
 àdi a sá kù à ká.

¹³ Àdi a gōkebo kù àdi ga íñnenɔ keke,
 àdi a ká tédenɔ kpá sála.

¹⁴ Ñ gwa, yā vāni ñdì nò dɔ gbēñ,
 akù àdi wari nò sí à né í éke ũ.

¹⁵ Àdi wèé yō gbēñɔne zázá tankute ũ,
 akù àdi zu wèé kù à yṑ̀ pìi gūn.

¹⁶ A àlesi pásī ñdì doi,
 a wétāna gbēñɔa ñdì wí a mīa.

¹⁷ Mani Dikiri sáabu kpá a manake yāi,
 mani Dikiri Musude tó bo kù lèsinaao.

8

Luda gakuri ya'onaa

Dauda lèé.

¹ Dikiri ó Dikiri, n tó bò andunia gūn pínki,
 n gakuri bò gupuraa musu.

² N dà né fitinɔne kù nékpántēñɔ ò n sáabu kpá
 de n ibereñɔ kù n zānguri mɔrakarinɔ yīte.

³ Kù ma n zī gwà musu,
 mɔvura kù susune kù n pàpè gwenɔ,

⁴ ma pì bón bisásiri ũ kù a yā ñigō ñonguu?
 Bóme a ũ kù n laakari ñaa?

⁵ N a kè kīana malaikanɔi fīti,
 n a ká kpatan kù gakurio kù bèereeo.

⁶ N tò à kí blè pó kù n kènɔa,
 n tò pó sīnda pínki mì nàtēne,

⁷ sānɔ kù zūnɔ kù nòbɔsēntenɔ pínki,

8 bānɔ kũ kpɔnɔ kũ pɔ kũ ò kũ ísira gũnnɔ.

9 Dikiri ó Dikiri, n tɔ bò andunia gũn pínki.

9

Luda sáabukpana kũ àdi ya kɛkɛ gbɛnɔne yáí

Dauda lɛɛ.

1 Dikiri, mani n sáabu kpá kũ nɛsɛdoo,
mani n yābonsarekenanɔ kpàkpa kɛíne.

2 Mani pɔnna kɛ mà ía dá n yā musu,
Luda Musude, mani n tɔ kpá kũ lɛsinaao.

3 Ma iberɛnɔ dì kpɛ li,
òdi léte ò gaga n arɛ.

4 Zaakũ n zɛ kũmao n yā nna kpàma,
vutɛna n tintinnwa n yā gògɔ a zéa.

5 N kpàkɛ burinɔi,
n gbɛ vāninɔ kàkate n ní tɔ dɛde míɔmíɔ.

6 N kisira kũ àdi lākaro kpà ma zāngurinɔi,
n ní wɛtɛnɔ gbòro, ní yā dɔ gbɛkegu dorɔ.

7 Dikiri dì kí ble gɔrɔ sīnda pínki,
à a kpata dìte yākpatekena yáí.

8 Ani yākpate kɛ kũ andunia gbɛnɔ súsu,
ani kí ble burinɔa a zéa.

9 Dikirime uteki ũ gbɛ kũ òtɛn gbāna mɔ́nnɛnɛnɛ,
à deíne aafialeki ũ warikɛgɔrɔa.

10 Dikiri, gbɛ kũ ò n tɔ dɔɔnɔn n náani vī,
ndi n ki weterinɔ zukúnaro.

11 À lè sí Dikirine, àtɛn kí ble zaa Zaiɔ,
à a yākenanɔ kpàkpa kɛ buri sīnda pínkine.

12 Zaakũ àdi mɔraa ká gbɛderiia, yā dì sánlo,
àdi takasidenɔ wikilena yā da.

13 Dikiri, ò gwa lākũ ma iberɛnɔ ten wari dɔma nà,
n ma wɛnda gwa n ma bo ga léi,

14 de mà n tɔ kpá Zaiɔ bínilea,
mà pɔnna kɛ kũ n ma sura bà yáí.

15 Burinɔ sì wɛɛ kũ ò yɔ́n,
ní gbá zù bà kũ ò kpàkpan.

16 Ò Dikiri dɔ kũ yākpatekena a zéaao,
àdi tó gbɛ vāni yākena era a musu.

17 Gbɛ vāninɔ dì tá gyāwān,
buri kũ òdi Luda yā daro pínɔ.

18 Wɛndadenɔ yā ni sáagu zikiro,
takaside sɔ à wédɔina lakana vīro.

19 N fute Dikiri, òsun tó bisāsiri n gá fīro,

ñ buri sīnda pínki kakara ñ yákpate ke kúñwo.

²⁰ Dikiri, ñ tó vīna burinɔ kú,
de ò le ò dō kú bisásirinɔme ñ ú.

10

Wékena Luda a yakpate ke bisasirinɔne

¹ Dikiri, b́yáí ñ zena zázáa?

À kè dera ndi n zīda utɛ warikɛgɔɔaa?

² Gbē vāni di gbānasaride wete à de zīdabi gūn,
àdi manafiki kene à a kú.

³ Gbē vāni di a pónidenanɔ ïa dá,
àdi sankarade sáabu kpá àdi Dikiri tó yaka.

⁴ Gbē vāni zīdabi mé à tò àdi Dikiri ki wetero,
à Luda laasun vīro.

⁵ Yá kú àdi ke pínki di bone maname,
àdi a zīda kara, àdi n doka daro,
àdi lézuki ke a ibereɔa.

⁶ Àdi pi áni kpáguaro,
ánigō kú kú pɔnnao warikɛnaa sari.

⁷ Èke kú gbēkanao kú yá pásīo a lé pà,
àlesi pásī kú yá vānio mé àdigō da a lén.

⁸ Àdi nate taarisaridene lakutu kpe
de à le à a de asiri gūn,
àdi àleside kpákpa gukpado.

⁹ Àdi nate gbēɔne asiri gūn lán músu bà,
àdi nate lákpen de à le à gbānasaride kú.
Tó à a kú, àdi a gáte kú a bàao.

¹⁰ Gbē kú à a lè à kú digō wutena sùum,
gbāna mé à a nè.

¹¹ Gbē vāni di pi Luda di yá tàasi káro,
àdi ɔ kú a wéame àdi gu ero.

¹² Dikiri, ñ fute ñ su kú n gbānao,
Luda, ngō takasidenɔ tàasi ká.

¹³ Luda, b́yáin gbē vāni di dɔke kúnwo leɛ?

Àdi pi a swēɛ gūn ïni wari dɔáwaro.

¹⁴ Bee kú abireo ndi gbēɔ yá'ummana e sánsán,
ndi ñ pɔsira yá da de ñ le ñ ɔ daríma.

Gbānasaride di a zīda kpámma,
tone kú à gwàri vīro kpányĩriime n ú.

¹⁵ Ñ gbē vāninɔ kú gbē pásīnɔ gāsá éñne,
ñ ñ yá vāni kú òten da ò dōro erañma.

¹⁶ Dikiri digō kí ble gɔɔ sīnda pínki,
a yádarisarinɔ ni kakate a bùsun.

¹⁷ Dikiri di takasidenɔ wékena sí,
àdi ñ gba swēɛ, àdi sá kpá ñ ɔ dɔi.

¹⁸ Àdi ze kú tone kú à gwàri vīronɔ

kū gbē kū òten wé tāmmanɔ,
de bisāsiri kū à de būsutiti ũ
sún tó swē kē gbēngu doró yāi.

11

Laakarikipatenaa

Dauda lèe.

¹ Ma na Dikirii.

Bó yá mé à tò áten pimene mà vura
mà tá kpi musu lán bã bàa?

² À yāvānikerinɔ gwa, ò kàa kpà sála,
ò nàte gusare ò ní sá gà,
ò kàa dódò nèsēmanadenɔa.

³ Tó futeokarayá ten kakate,
gbē mananɔ ní kē deramee?

⁴ Dikiri kú a kpé kú à kú adonaa gūn,
à vutena kpatan musu gwe.

Àdi wé pé bisāsirinɔla à ní tàasi ká.

⁵ Dikiri di gbē mananɔ gwagwa,
ama à zà yāvānikerinɔgu
kū gbē kū yá pásí di kēñne nnanɔ.

⁶ Aní tégó kú ifántēgbóo kú yāvānikerinɔa,
ĩa wāna mé anigó de ní baka ũ.

⁷ Zaakū Dikiri di yá ke a zéa,
yāmanakenaa di kēne nna,
gbē mananɔ ní wé ke káao pla.

12

Bisāsiri vanike

Dauda lèe. Òdi sí kú mɔɔɔlɛnaaome.

¹ N ma sura ba, Dikiri,
zaakū gbē mana ke kun doró,
náanide lāka bisāsirinɔ té.

² Baadi di éke to a gbēdakene,
àdi lénna kásañne kú nèsēplao.

³ Dikiri, ò lénnade lé kò é
kū zidabiri píñki póo.

⁴ Òdi pí ní lé mé aní tó ò zì ble,
ò ní lé ví, dí mé aní kí blerúmaa?

⁵ Wétana gbē busenɔa
kū wēndadenɔ ndanaao yāi
Dikiri pí áni fute sà
à ní gba zéboke kū òteni a ní de.

⁶ Dikiri yá mamberu vīro,
à de lán andurufu kú ò yò tévuraa gūn
ò bàasa gēn suppla bà.

⁷ Mɔkɔn Dikiri, ñinigɔ́ ó dákpā gɔrɔ sɪnda pínki,
 ñ ó sí gbē bire takanɔa.

⁸ Tó gbēnɔ yá bènɛ kù ɔplapla,
 gbē vāninɔ digɔ́ kure kù zɪdabio gu sɪnda pínkia.

13

Wikilena Ludaa

Dauda lèɛ.

¹ Ari bɔrɛɛ, Dikiri?

Ma yá nigɔ́ sāngu gɔrɔ sɪnda pínkin yá?

Ɔni kpɛ limɛnɛ ari bɔrɛmɛɛ?

² Manigɔ́ ɔsi ká kù ma laasunnɔ ari bɔrɛmɛɛ?

Ma pɔ digɔ́ sira lákù gu digɔ́ dɔ nà,
 ma ibɛrɛ nigɔ́ gbāna blema ari bɔrɛmɛɛ?

³ Dikiri ma Luda, ñ ma gwa ñ ma yá ma,

ñ ma ǎn weremɛnɛ de māsun garo yāi,

⁴ de ma ibɛrɛ sún pi a ma nɛro yāi,
 de ma zāngurinɔ sún pɔnna kɛ ma fuana yá musuro.

⁵ Mateni n gbēkɛ náani kɛ,
 ma pɔ kè nna kù n ma sura bà.

⁶ Mani lè sí Dikirinɛ,
 zaakù à yá mana kèmɛnɛ.

14

Yɔnkɔ ya'onaa

Dauda lèɛ.

¹ Yɔnkɔ ò o a swèn Luda kunlo.

Gbēnɔ yáku kpà, ñ yákɛna vāni,
 yāmanakeri ke kú ñ téro.

² Zaa musu Dikiri ò bisāsirinɔ tāsasi ká
 à gwa tó gbēke ɔndɔ́ kà à a ki wɛtɛ.

³ Ò sàtɛ ñ pínki ò gɔ́ dɔrɔ sari mómio,
 yāmanakeri ke kú ñ téro, bee mèn do.

⁴ Vānikerinɔn dōna vīnloo?
 Òdi ma gbēnɔ mómio lán ú bà,
 òdi Dikiri sísiro.

⁵ Gwen vīna ñ kūn manamana,
 zaakù Luda kú kù gbē mananɔ.

⁶ Òdi kpá takasidɛnɛ a pɔyeinakɛnaa,
 ama Dikirimɛ a uteki ú.

⁷ Luda, ñ bo Zaiɔ́ ñ mɔ́ ñ Isarailanɔ sura ba!
 Tó Dikiri sù kù a gbēnɔ ñ gwena zīn,
 Yakubu burinɔ ni pɔnna kɛ,
 Isarailanɔ ni yáa dɔ.

15

Ludayamari ya'onaa

Dauda lèè.

¹ Dikiri, dí mé à zé ví à gē n bε ɔnnn?
Dí mé ani f̄s àḡs kú n kpi musuu?

² Gbē kú àdiḡs kun taari sari,
àdi yā ke a zéa,
àdi yāpura o zaa a nēsɛn.

³ Àdi yā di gbēkearo,
àdi taari ke a gbēdakenero,
àdi a gbē do s̄s̄s̄ro.

⁴ Àdi ludayādarisarinɔ gya bo,
àdi bèεε li ludayāmarinɔε.

Àdi a légbēna papa, bee tó à kènε zī'ū.

⁵ Àdi ɔgɔ sākāñne kú a íoro,
àdi bo taarisaride kpε gusarεgba yāiro.

Gbē kú àdi ke le ni kpágula zikiro.

16

Nana Ludai aduaa

Dauda lèè.

¹ N ma dákpā Luda, m̄ɔk̄s̄n ma nanyī.

² Ma pì Dikirine: M̄ɔk̄s̄m̄m̄ε ma Dikiri ū,
n baasiro má p̄ mana ke vīro.

³ N gbē kú ò kú bùsu dí gūnnɔ,
m̄ɔk̄s̄nɔm̄ε gakuride kú ò kāmaganɔ ū.

⁴ Gbē kú òdi wā ò gé tāna kīnaanɔ
dì yā'umm̄ana kpá n̄ zidaimε.
Mani sa'o'aru k̄s̄tε kūrīworo,
oni n̄ t̄ananɔ t̄s̄ ma ma lénlo.

⁵ Dikiri, m̄ɔk̄s̄m̄m̄ε má n vī ndo,
n ma ka ma bakaaa,
ma w̄ɛndi kú n ɔīmε.

⁶ N zīte lézεkinɔ dām̄εnε gu mana gūn,
gba kú n dām̄εnε kām̄agu.

⁷ Mani Dikiri sáabu kpá kú àdi lé dama yāi,
bee gwāani àdi tó ma sw̄è ma gba laakarīi.

⁸ Madiḡs̄ Dikiri e ma w̄én baala'i,
lákū à kú ma ɔplai nà, péke ni ma lukaro.

⁹ Abire yāi ma p̄ diḡs̄ nna,
ma nēs̄εgūn p̄.

Má t̄amaa vī kú ma m̄è niḡs̄ kun,

¹⁰ zaakū ìni ma tó mira gūnlo,
ìni we n gbē kú à kú adona yagi kūro.

11 N ma da wèndi zéa,
ma pɔnna nigɔ pana n kīnaa,
pɔ mananɔ nigɔ kú n ɔĩ ɔrɔ sīnda pínki.

17

Taarisaride aduakɛnaa

Dauda aduakɛnaa

1 Dikiri, ñ ma yāzede ma,
ñ sã kpá ma wikilɛnaai,
ñ ma wékeɛna sí,
zaakū maten ke kú manafikioro.

2 N kīnaan mani yá nna len,
n wé ten yá kú à zé vī e sãnsán.

3 N ma swèe gwà, n wé témai gwāani,
n ma tàasii kà, ñdi yáke emaro,
zaakū ma zeo kú ma lé ni ma kari boro.

4 Madì té bisásiri yákenanɔiro,
madì gbē pāsīnɔ turuba séro.

5 Ma kure n zén súsu,
mádi pã n yānɛro.

6 Maten lé zunyĩ, zaakū ñni wema.
Luda, ñ sã kpá ma aduakɛnaai.

7 Ñ n gbēke yābonsare kemene,
ñ gbē kú ò nànyīnɔ bo ñ ibɛɛnɔ ɔĩ.

8 Ñ laakari dɔma lán n wéne bà,
ñ ma sɔɔ n orun.

9 Ñ ma sí gbē pásī kú òdi wari dɔmanɔa,
ma ibɛɛ kú ò likanamai pìnɔ.

10 Òdi gbēke wé gwaro,
ñ lé dì zīda sena lei yá o.

11 Ò pètɛmai ò likamai,
ò wé pitima de ò le ò ma pãte zīte.

12 Ò ye ò ma ke yákiyaki
lákū músu nàderi dì ke nà,
lán músu kú à natena gukpado bà.

13 Dikiri, ñ fute ñ dañle ñ ñ ne,
ñ ma sí gbē pāsīnɔa kú n fēnɛdao.

14 Ñ ma bo ñ ɔĩ kú n gbānao.
Ñ baka kú andunia díkīna gūn,
ñ aruzekɛ dìgɔ dínyĩ, ñ néno dì kã,
òdi pɔ kú à dínyīnɔ káte ñ nénoɛ.

15 Makū sɔ, mani wé ke pla kúnwo ma nèsɛmana yāi,
tó ma n e ma vugɔrɔa, abirekū ni ma kã.

18

Zìble sáabukpanaa
(2Sa 22:1-51)

Lè kú Dikiri zòbleri Dauda sìne ɔɔɔ kú à a bò Solu kú a ibere kparanɔ ɔ̃.

¹ Má yenyi Dikiri, mɔkɔmmɛ ma gbána ũ.

² Dikirime ma gbèsi ũ kú ma zeki gbánao, ma surabariime.

Ma Ludame ma zeki gbána ũ, madi nai.

Àkúme ma sɛgbako ũ, ma surabari gbána kú ma guleio.

³ Dikiri kà ò a sáabu kpá.

Madì a sísi, àdi ma bo ma iberenɔ ɔ̃.

⁴ Gó'ite vlè kúmao, ípaka kú àdi ní kakate teni ma ble.

⁵ Mira bàno líkamai, ga tankute kpàkpamene ma are.

⁶ Kú má kakúnna, ma Dikiri sísi, ma wiki lè ma Ludaa, akú à ma kòtoo mà zaa a bea, ma wiki kà à kínaa, à gè a sán.

⁷ Zíte lùkaluka à yìgâyìgâ, kpino dègedege ari ní zínin.

Ò lùkaluka kú à pɔ fè yâi.

⁸ Túsukpe bò a yîn, té kú àdi ní kpata bò a lén, a yòno ten té ke a are.

⁹ À musu wè à kipa, legū sísi a gèse gbáru.

¹⁰ Àten vura dina kerubu kpe, àten yàa ke ãala.

¹¹ À gusira dà a zĩdala, ludambe sira kú a kúkila.

¹² Zaa a gakuri tékenaa gūn legū ten sísi, legūgbɛ ten kote, legū ten pi pásĩpásĩ.

¹³ Dikiri pàta zaa musu, Luda Musude kòto do legūpútana ũ.

¹⁴ À kàa fà ma iberenɔa à ní fákɔa, à tò legū pìmma à pèrĩma.

¹⁵ Kú n patarĩma Dikiri, kú n pɔ bò n yîn, ísira zíte bò gupuraa, andunia zĩni gò katena punsi.

¹⁶ À ɔ bò zaa musu à ma kú, à ma bo swada gūn.

¹⁷ À ma si ma ibere gbána ɔ̃i

kū ma zānguri kū n gbāna demalanɔ.

18 Ò lètema ma sunyīkεgɔɔa,
ama Dikiri zè kūmao.

19 À ma bo à ma gba mèporoki,
à ma sura bà kū à yemai yái.

20 Dikiri yā kèmenε ma nèsemana lén,
à fīna bōmenε ma gbāsīsarikena lén.

21 Zaakū má Luda yāditenanɔ kūna,
mádi yā vāni ke ma a Luda tònlo.

22 A dokayānɔ dìgɔ domεne are pínki,
mádi kpe li yā kū à ditenɔnero.

23 Ma konna taari vī Dikirinero,
má a zīda kūna durunna sari.

24 Dikiri fīna bōmenε ma nèsemana lén,
zaakū à è má kun gbāsī sari.

25 Náanidemε n ũ náanidenɔne,
taarisaridemε n ũ taarisaridenɔne.

26 N swáswa gbē swáswanɔne,
ama ndi kisira li gbē dɔɔsaridenɔi.

27 Ndi zīdabusarinɔ sura ba,
ndi zīdabirinɔ lago.

28 Dikiri, ndi ma fitila té tó nana,
ma Luda, ndi ma gusira lite gupura ũ.

29 Kū n gbānao mani fɔ mà kùε kpá karaa,
ma Luda gāi mani fɔ mà vī gblla.

30 Luda díkīna sɔ a yākena bɔtena.
Dikiri yā mamberu vīro, à swáswa.

À de sēgbako ũ gbē kū ò nàinɔne.

31 Dikiri baasiro, díme Luda ũu?

Ó Luda baasiro, dín gbèsi ũu?

32 Luda mé àdi ma gba gbāna,
àkū mé àdi zé poromene sūsu.

33 Àdi tó ma gbá kai gɔ nna lán zɔ pɔ bà,
àdi tó màgɔ taa o guleinɔ musu.

34 Àdi zīkanaa dadamεne
ari ma gāsá ni fɔ à m̀gotē sá gá.

35 Ndi n zīblesēgbako kpāma,
n ma kūna n ɔplaa,
ndi nate n ma tɔ bo.

36 Ndi ma zé yāasa kūmenε
de ma gbá sún sataro.

37 Ma pεte ma iberenɔi ma n kùkù,
mádi era ma suro, sé ma gε ma n dedε.

38 Ma n zɔzɔ, odi fɔ ò fùte doro,
ò lète ò gɔ katena ma gbá léi.

39 N ma gba gbāna ma z̄i kào,
n tò ma ibereṅṅò m̄i nàtemene.

40 N tò ma z̄angurinṅò kp̄e l̄i,
akū ma a ibere p̄inṅò k̄akate.

41 Ò wiki l̄e, gb̄eke dí n̄ sura baro,
ò lé zù Dikirii, adi weṅmaro.

42 Ma n̄ ké n̄kuneku lán búsutiti kū ãa s̄ete bà,
ma táa òr̄ma lán zé gūn b̄ok̄ot̄o bà.

43 N ma bo gb̄e kū ò f̄ute kūmaonṅò ɔ̄i,
n ma ke buri kū burio m̄ide ū.

Buri kū má n̄ d̄oronṅò dì z̄ò blemene,
44 buri z̄it̄onṅò dì k̄a natemene.

Tó ò ma yá mà, òdi m̄i natemene.

45 N̄ k̄a di busa,
òdi bo kū lukanaao n̄ zeki gbānanṅon.

46 Dikiri kun! Arubarikademe ma gb̄esi ū!
Ò Luda ma surabari t̄ó bo.

47 Luda mé àdi m̄ora kár̄mamen̄e,
àdi t̄ó burinṅò m̄i natemene,

48 àdi t̄ó mà piti ma ibereṅṅò.
N ma gba gbāna de ma z̄angurinṅòla,
n ma bo gb̄e p̄as̄inṅò ɔ̄i.

49 Abire yáì mani n̄ sáabu kpá burinṅò t̄é,
mani n̄ t̄ó kpá, Dikiri.

50 Dikiri dì z̄i z̄ók̄ò ble k̄ina kū à a s̄ene,
àdi gb̄eke ke k̄ina kū à a k̄aane,
makū Dauda kū ma burinṅò
ari ḡor̄ò s̄inda p̄inki.

19

Ludambe gakuri kū Luda yá gakurio

Dauda l̄e.

1 Musu di Luda gakuri bo gupuraa,
sarapurap̄onṅò dì a ɔ̄z̄i m̄ón̄e.

2 Àdiḡò yá o'or̄ne lán gu diḡò d̄ò nà,
àdi d̄ona kpáñ̄e gwāani kū gwāanio.

3 Àdi yá oro, a yá'ona buri ke kunlo,
òdi a k̄ini maro.

4 A k̄otoo dì da anduniala p̄inki,
a yá'ona di gé ari z̄ite léa.

Luda kp̄é b̄ò ifānt̄ene gwe,

5 àdi bo kp̄én à fute lán n̄oserii bà,
àdi fute t̄áo kū p̄on̄nao lán ḡosa gbāna bà.

6 Àdi fute ludambelea la,
àdi bikū à gé ari a léa dire,
p̄óke diḡò utena a puusuiro.

⁷ Dikiri doka papana,
 àdi n̄ kunna keke à keñne dɔ.

Dikiri yā nāani vī,
 àdi lé da ɔndɔsaridenɔa.

⁸ Dikiri di ɔɔɔki dɔñne súsu,
 àdi n̄ pɔ ke nna.

Dikiri yáditenanɔn gbāsī vīro,
 àdi n̄ an wereñne.

⁹ Minatena Dikirine zé pì wébona,
 onigɔ téi gɔrɔ sīnda pínki,

Dikiri yákpatekena yápura vī,
 àdigɔ mana swáswa.

¹⁰ A mana de wurala, bee wura mana,
 a nna de zɔ'ila, bee zɔ búsu.

¹¹ Abire musu ndi lé da makū n zòbleriia,
 gbē kū à n yā kúnaa àree digɔ zɔkɔ.

¹² Dí mé ani fɔ à yā kū à zàanɔ dɔɔ?

N̄ sùru ke kúmao kū ma taari kū ò utenanɔ.

¹³ N̄sun tó makū n zòbleri taari kenne gbīnigbīniro,
 n̄sun tó durunnanɔ kí blemaro,
 manigɔ kun swáswa taari zɔkɔ sari.

¹⁴ N̄ tó yā kū àten bo ma lén kángu
 kū laasun kū à kú ma swéé gūnwo,
 Dikiri, ma gbèsi, ma surabarii.

20

Zìble wékenaa

Dauda lèe.

¹ Dikiri sí kúnwo n warikegɔrɔa,

Yakubu Luda ɔ kúmma.

² A n sura ba bona a kúkia,
 à kpányī bona zaa Zaiɔ.

³ À n sa'ona sí pínki,
 n sa'opɔ kū òdi ká tén à té kúnɔ dɔn.

⁴ À pɔ kū n pɔ yei kpámma,
 à tó n̄ pɔ kū nten péa le.

⁵ Óni ayuwii ke zì kū n blè yā musu,
 óni tuta dɔ musu kū ó Luda tóo.
 Dikiri wéke kū n kè sí pínki.

⁶ Má dɔ sà kū Dikiri di kína kū à à kà sura ba,
 àdi yā sí kāao zaa a bē kū à kú adona,
 àdi tó à zì ble kū a gāsā gbānao.

⁷ Gbēkenɔ di s̄gonɔ náani ke,
 gbēkenɔ di s̄nɔ náani ke,
 ók̄nɔ s̄, Dikiri ó Ludan odì náani ke.

⁸ Oni sata ò léte,

ókɔ̀nɔ sɔ́ ónigɔ́ zena gínɡin.

⁹ Dikiri, ò tó kína zì ble.
Tó o n sisi, ò wewá.

21

Zìble sáabukpana

Dauda lèe.

¹ Dikiri, kína ten pɔ̀nna ke kú n gbānao,
a pɔ̀ nna manamana kú n tò à zìi blè.

² N pɔ́ kú a pɔ́ yeii kpàa,
ńdi gí a wékeɛna síiro.

³ N daale kú arubarika zɔ́kɔ́o,
n wuru fúraa kùɛ.

⁴ A wèndii gbèkamma, akú n kpàa,
n tò àgɔ́ kun ari gɔ̀rɔ́ sɛnda pínki.

⁵ A gakuri zɔ́kɔ́ kú n tò à zìi blè,
n bèere kú zɔ́kɔ́keo kpàa.

⁶ Ndigɔ́ arubarika daagu gɔ̀rɔ́ sɛnda pínki,
n kunna káao tò a pɔ́ kè nna.

⁷ Zaakú kína Dikiri náani kè,
kunna Luda Musude gbèken ani yīgáro.

⁸ N ɔ́ ni n ibereɛnɔ́ kú ń pínki,
ĩni n zāngurinɔ́ kú kú n ɔ́plao.

⁹ Ĩni ń ke tāmáte yàka ũ n sugɔ̀rɔ́a.
Dikiri ni ń kakate a pɔ́fegɔ̀rɔ́a,
ani tó té ń ble.

¹⁰ Ĩni ń nènɔ́ dede andunia gūn,
ĩni ń burinɔ́ kè bisāsirinɔ́a.

¹¹ Bee tó ò lé kpákúsúnyĩ,
ń pɔ́yeinayá ni zĩ kero.

¹² Ĩni kà dɔ́dɔ́ ń wéa,
ĩni tó ò kpe li.

¹³ N gbānake gūn, Dikiri, ò n zīda sé lei,
óni lè sí ò n zɔ́kɔ́ke sáabu kpá.

22

Ɔ̀dɔ́na Luda

Dauda lèe.

¹ Ma Luda, ma Luda,
à kè dera n ma tonn?

Ma wiki lè,
à kè dera ńdi su ma sura baroo?

² Ma Luda,
ma lé zùnyĩ fānantē, ama ńdi wemaro,
ma wiki lèmma gwāani dɔ́, mádi yītero.

³ ń kú adona ń vutena kpatan,

mɔkɔn kũ Isarailanɔ dì n sáabu kpá.

⁴ Mɔkɔmmɛ ó dizinɔ náani kè,
ò n náani kè, akũ n ñ mi si.

⁵ Ò lé zùnyĩ, akũ ò boki lè,
ò n náani kè, akũ wé'i dí ñ kũro.

⁶ Kòkò fítinnan ma ũ, bisásirime ma ũro,
òteni ma sɔsɔ, òteni ma gya bo.

⁷ Gbē kũ òteni ma gwanɔ teni ma fobo,
òten lézuki kema,
òteni ñ mi ke dékũdekũ òten pi:

⁸ Lákũ àten Dikiri náani ke nà, à a sura ba,
tó a yã kàagume, à a mì sí.

⁹ Mɔkɔmmɛ n ma bo ma da nèsen,
n ma gwa aafia ma yòmigɔrɔ.

¹⁰ Má na n òĩ zaa né'isɔmmɛ,
ma Ludame n ũ zaade má kũ ma da nèsen.

¹¹ Nsungɔ kũ kũmao zàro,
zaakũ wari kè kãni kũmao,
gbēke kun à kpámairo.

¹² Ò likamai dasidasi lán zùsanɔ bà,
ò ma kaguraa kè lán Basá búsu zùsa gbānanɔ bà.

¹³ Òten lé atēma lán músu ɔɔɔrɔ
kũ òten pɔ ke yákiyakinɔ bà.

¹⁴ Ma gbāna tà lán í kɔtenaa bà,
ma mè gupekinɔ bókũn pínki,
ma mēe yò lán zósa ba.

¹⁵ Ma kòto kori kè lán kpēne kaso bà,
ma néne nà ma lé musu,
ò ma wute lán gèe bà lukutēn.

¹⁶ Lewannanɔ gà likanamai,
gbē vāni pìnɔ nàkarama,
ò ma ɔnɔ kũ ma gbánɔ zòzò.

¹⁷ Mani fɔ mà a wánɔ narɔ pínki,
ò wé bɪribiri, òteni ma gwa.

¹⁸ Ò ma pɔkasanɔ kpàatekɔne,
ò kàpaa kpà ma uta yã musu.

¹⁹ Dikiri, ñsungɔ kũ kũmao zàro,
mɔkɔmmɛ ma gbāna ũ,
n mɔ ñ kpámai likalika.

²⁰ Ñ ma bo ñ fēneda léi,
n ma wēndi sí lewanna pìnɔa.

²¹ Ñ ma bo músu pìnɔ léi,
n ma si zùsēnte pìnɔ bēnea.

²² Mani n tó bo ma gbēnɔ té,
mani n sáabu kpá kòkakaranaa gũn.

23 Ákòṅṅ Dikiri vīnakerinṅ, à a sáabu kpá,
 ákòṅṅ Yakubu burinṅ, à a tó bo,
 ákòṅṅ Isarailanṅ, à mì natene.
 24 Zaakū adi takaside gya boro,
 adi a wëndake foboro,
 adi mīkperε zunero,
 à sá kpá a wikilenaai.

25 Mani n sáabu kpá pari kōkakaranaa gūn,
 mani lé kū ma gbēnne papa n vīnakerinṅ wára.

26 Takasidenṅ ni pó ble ò kā,
 Dikiri kí weterinṅ ni a sáabu kpá,
 onigō kú kú wēndiio goro sīnda pínki.

27 Andunia lézekidenṅ nigō Dikiri dō ò are dā,
 buri kú ò kunnṅ ni kútene ní pínki,

28 zaakū kīblena bi Dikiri pómε,
 àdi kí ble buri sīnda pínkia.

29 Andunia aruzekedenṅ ni donyī kenε ní pínki,
 kú gbē kú ò kú ga léinṅ,
 gbē kú ò gēε gékianṅ ni mì natene ní pínki.

30 Zia gbēnṅ ni donyī,
 oni Dikiri yā baba gbē kú oni sunṅne.

31 Ò surabana yā o gbē kú òdi ní i kòronṅne,
 zaakū à gīnake à kè.

23

Dikirimε ma dāri ũ

Dauda lèε.

1 Dikirimε ma dāri ũ,
 póke ni kīamaro.

2 Àdi ma wúte sēla bōtṅṅn,
 àdi gé kūmao í katena kítikiti sare.

3 Àdi ma kunna keke dō,
 àdi domene are zé mananṅ gūn a tóbona yāi.

4 Bee tó ma táa ò guvute sira pásīn,
 mani yā vāni vīna kero, zaakū ní kú kūmao,
 n sári kú n gòo dì ma laakari kpátεmεne.

5 Ndi póble káte ma are ma ibereṅṅ wára,
 ndi nísi gbīnnade kú ma mīa,
 ndi í ká ma tokon ari à pa yéereε.

6 Yāpura Dikiri gbēke kú a yenyīo nigō kú kūmao goro sīnda pínki,
 manigō kú a ṅnn ari ma wēndi lén.

24

Dikiri gēna a kpé gūn

Dauda lèε.

1 Zīte kú pó kú ò kúnṅṅ bi Dikiri pómε,

andunia kũ gbē kũ ò kúnò ní pínki.

² À zĩte zĩni pète ísiran,
à andunia kàte kũ swanò.

³ Dí mé à zé vī à didi Dikiri kpiaa?
Dí mé ani f̄s̄ à gē a ɔnn̄n?

⁴ Gbē kũ à taari vīro akūs̄s̄ a n̄ɛɛ mana,
gbē kũ a laakari ò tá t̄anan̄n̄ kparò
akūs̄s̄ àdi sí kũ t̄ana t̄s̄oro.

⁵ Dikiri n̄i arubarika da adeḡu,
Luda a surabari n̄i tó yā bo k̄āao nna.

⁶ L̄en à de l̄e kũ a ki weterin̄n̄,
Yakubu burin̄n̄ Luda ar̄e weterin̄n̄.

⁷ À b̄īnilen̄n̄ w̄ēw̄ē,
à gbà z̄īn̄n̄ w̄ēw̄ē,
à tó Kína ḡakuride gē.

⁸ Díme Kína ḡakuride p̄i ūu?
Dikiri gb̄anaz̄k̄ɔdem̄e,
àkūm̄e Dikiri z̄īkari gb̄anade p̄i ū.

⁹ À b̄īnilen̄n̄ w̄ēw̄ē,
à gbà z̄īn̄n̄ w̄ēw̄ē,
à tó Kína ḡakuride gē.

¹⁰ Dí n̄ Kína ḡakuride p̄i ūu?
Dikiri Z̄īkaridem̄e Kína ḡakuride p̄i ū.

25

Luda ó dakparii

Dauda l̄ēɛ.

¹ Dikiri, ma a sw̄èɛ kp̄amma,

² Ma Luda, mateni n̄ náani ke,
n̄sun tó wé'í ma k̄ūro,
n̄sun tó ma ib̄er̄en̄n̄ ma nero.

³ Wé'í n̄i gbē kũ ò wé ònȳīn̄n̄ kũ zikiro,
sé gbē kũ ò b̄ò n̄ kp̄e s̄eɛda ke sarin̄n̄.

⁴ Dikiri, n̄ n̄ zé m̄ɔm̄en̄e,
n̄ n̄ yā dadam̄en̄e.

⁵ N̄ ma da n̄ yāpura z̄én,
n̄ a yā dadam̄en̄e,
zaakũ Luda ma surabariim̄e n̄ ū,
ma wé òḡs̄ ònȳīm̄e ḡɔr̄ɔ s̄īnda p̄ínki.

⁶ N̄ w̄ēnda kũ n̄ yenȳīo ḡs̄ ònḡu,
zaakũ abirek̄ūn̄n̄ kũ k̄ūnwo zaa z̄ī, Dikiri.

⁷ N̄sun taari kũ ma k̄èn̄n̄ yā daro
ke durunna kũ ma k̄è ma k̄ef̄enn̄ak̄e ḡɔr̄ɔan̄n̄.
N̄ tó ma yā ḡs̄ ònḡu yenȳī ḡūn,
kũ ní mana yāi, Dikiri.

⁸ Dikiri mana, àdi yā ke a z̄éa,

abire yāi àdi a yā dada durunnakerinɔɛ.

⁹ Àdi zīdabusarinɔ da a zéa,
àdi yā mana dadañne.

¹⁰ Dikiri digɔ yenyī kú náanio vī
kú gbē kú ò a bàka kunna kúńwo yā kúnano.

¹¹ Bee kú ma durunna zókɔ Dikiri,
n̄ kēma n̄ tšbona yāi.

¹² Dí mé à Dikiri vīna vīi?
Dikiri di ade da zé kú à de à séa.

¹³ Ade nigɔ kú nnamanaa gūn,
a burinɔ mé onigɔ n̄ b̄usu vī.

¹⁴ Dikiri nna kú a vīnakerinɔ,
àdi tó ògɔ a bàka kunna kúńwo yā d̄ɔ.

¹⁵ Ma wé digɔ d̄ɔ Dikiria baala'i,
àkú mé àdi ma gbá bo b̄an.

¹⁶ N̄ arɛ d̄ɔma, n̄ ma wēnda gwa,
zaakū má kú mado wétamma gūn.

¹⁷ Ma yā'ummananɔ kàra ma n̄sɛɛ gūn,
n̄ ma bo ma wari p̄in.

¹⁸ N̄ ma wétamma kú ma p̄ɔsirao gwa,
n̄ ma durunnanɔ kēma p̄ínki.

¹⁹ N̄ gwa lákū ma ibeɛnɔ d̄agula n̄a,
ò z̄amagu pásip̄āsī.

²⁰ N̄ ma wēndi d̄akp̄a, n̄ ma sura ba,
n̄sun tó wé'i ma kuro, zaakū ma nanyī.

²¹ N̄ tó yāpura kú kunna manao gɔ ma d̄akp̄a,
zaakū ma wé digɔ d̄onyī.

²² Luda, n̄ Isarailanɔ bo n̄ warikenanɔn p̄ínki.

26

Gbē mana aduakēnaa

D̄aуда l̄ɛɛ.

¹ N̄ yā nna kp̄ama Dikiri,
zaakū ma yā kè a zéa,
ma n̄ náani kè sikaa sari.

² N̄ ma ȳɔ n̄ ma gwa Dikiri,
n̄ ma n̄sɛ kú ma laasunnɔ gwa,

³ zaakū n̄ yenyī digɔ domɛnɛ arɛ,
madì zī kɛ n̄ yāpuraa.

⁴ Madì vutɛ kú ékɛdenɔoro,
madì gē manafikidenɔ t̄éro.

⁵ Ma z̄a durunnakerinɔ k̄ɔkakaranan,
madì vutɛ kú gbē v̄aninɔoro.

⁶ Ma ɔ p̄ipi ma taarisarike s̄eɛda ū,
matɛn̄ lika n̄ gbagbakii, Dikiri,

⁷ de mà le mà n̄ s̄áabu kp̄a l̄èsinaa gūn,
mà n̄ yābonsarɛnɔ kp̄akpa kɛ.

⁸ Dikiri, má ye n kpé kú ndigō kunyī,
gu kú n gakuri di kipan.

⁹ Ñsun ma kakara kú durunnakerinōoro,
ñsun ma baka kakara kú gbēderinō pōoro.

¹⁰ Laasun vāni mé àdigō doñne are,
ń ɔ digō pa kú ɔɔnkpegbano.

¹¹ Makū sō, madi yā ke a zéa,
ñ ma wēnda gwa, í ma sura ba.

¹² Ma zeki è gu manan,
mani Dikiri sáabu kpá pari kōkakaranaa gūn.

27

Dikirime ma gupura ũ

Dauda lèe.

¹ Dikirime ma gupura ũ kú ma surabariio,

dín mani vīna keñe?

Dikirime ma uteki ũ,

dí vīnan mani kee?

² Tó gbē vāninō simagu de ò ma ke yákiyaki

ke tó ma iberenō kú ma zāngurinō lētema,

ò gè sí ò léte.

³ Bee tó zīkarinō likamai,

ma kú ni vīro,

bee tó gbēnō fùtema kú zīio,

ma laakari nigō kpatena.

⁴ Yā mèn don maten gbeka Dikiria,

yā pìn maten wete manamana.

Má ye màgō kú Dikiri ɔnn ari ma wēndi lén,

de mà le màgō a are wete a kpén gwe,

má wé dɔ a manakenaai.

⁵ Ani ma ute a kpén warikegɔɔa,

ani ma gwa a bizakutan,

ani ma ze gbēe musu aafia.

⁶ Ma mi ni bo ma ibere kú ò likamainō pōla,

má sa o Dikiri ɔnn kú ayuwiikenaao,

má lè sí mà a sáabu kpá.

⁷ Tó ma n sisi Dikiri, ñ wema,

ñ ma wēnda gwa, í ma yā ma.

⁸ Ma nēse ten lé dama mà n are wete,

Dikiri, mateni n are wete.

⁹ Ñsun n mikpere zu makū n zòbleriinero,

ñsun kpe dɔmene kú pɔfēoro.

Ma kpanyīriime n ũ, ñsun ma zukūnaro,

Luda ma surabarii, ñsun ma tónlo.

¹⁰ Tó ma de kú ma dao pá kpàmai,

Dikiri ni ɔ likamai.

11 Dikiri, ò ma da n zéa,
 ò domene are zé súsu gūn ma wétāmmarinò yāi.

12 Ñsun tó ma iberenò poyeina kemenero,
 zaakū sèeda ékedenò ten yā dima,
 gbē pāsīnò ten yī fēma.

13 Má yā dīkīna nāanikena,
 kū Dikiri ni yā mana kemene andunia dīkīna gūn.

14 Ñ wé dō Dikirii,
 ò ze gbāna, ò laakari kpáte,
 ò wé dō Dikirii.

28

Wékena kū sáabukpanaao

Dauda lèe.

1 Dikiri, mākōmme ma gbèsi ũ, mateni n sísí,
 òsun n sã tatamenero.
 Tó n yītema dé,

maní gō lán gbē kū ò sì gyāwānnnò bàme.

2 Maten kpányī sò dōnne,
 ò sã kpámai,
 mateni ma sè n kúkia.

3 Ñsun ma gáte lèlè kū gbē bēnenò ke vānikerinòoro.
 Òdi yā nna o ò gbēdakenòne,
 ama zāngu mé à kú ò swèn.

4 Ñ keñne ò yākenaaa kū ò vānikenaao,
 ò fīna boñne ò dàaa
 de a gbè wí ò musu.

5 Òdi Dikiri yākena kū à zīkenaao yā daro,
 ani ò lite kpēdangara, ani ò fute doro.

6 Arubarikademe Dikiri ũ,
 zaakū à sã kpà ma wēnda wikilenaai.

7 Dikirime ma gbāna ũ kū ma sēgbakoo,
 má a nāani vī ma swèn.
 Àdi kpámai, ma pò di ke nna,
 madì a sáabu kpá kū lēsinaao.

8 Dikirime a gbēnò gbāna ũ,
 à de uteki ũ kína kū à kàane, àdi a sura ba.

9 Ñ n gbēnò sura ba ò arubarika dañgu,
 ò ò dākpā òngò ò kūna gōrò sīnda pínki.

29

Dikiri ya'ona zàga'ra gūn

Dauda lèe.

1 Àkōnò malaikanò, à Dikiri tó kpá,
 à gakuri kū gbānao dō Dikirine.

² À Dikiri tó kpá,
à kúte Dikirine a kúadona gupuran.

³ Dikiri kòto kú ínɔ musu,
Luda Gakuride di tó legū pūta,
Dikiri kòto kīni dɔ ínɔ musu.

⁴ Dikiri kòto gbāna dɔ,
Dikiri kòto gakuri vī.

⁵ Dikiri kòtoo di sida línɔ para,
Dikiri di Lɛbana būsū sida línɔ para.

⁶ Àdi tó Lɛbana kpínɔ vīvī lán zùne bà,
Èmɔ gbè sɔ lán zùsane b̄rɔɔ bà.

⁷ Dikiri kòtoo di bo kú legūpinanɔ,

⁸ Dikiri kòtoo di gbáranna yīgāyīgā,
Dikiri di Kadɛsi gbáranna yīgāyīgā.

⁹ Dikiri kòtoo di línɔ yīgāyīgā,
àdi líkpenɔ pura kú,
gbē kú ò kú à ɔnnɔ ten pine,
Gakuridemɛ a ũ.

¹⁰ Dikiri kú í kú à da anduniala musu,
Dikiri vutena Kína ũ gɔrɔ sīnda pínki.

¹¹ Dikiri di a gbēnɔ gba gbāna,
Dikiri di arubarika daŋgu ògɔ aafia.

30

Dikiri sáabukpanaa

Lè kú Dauda dà Luda ɔn sakena yāi.

¹ Mani n tó sé lei Dikiri,
zaakū n ma kara,
ńdi tó ma ibereɔ ma nero.

² Dikiri ma Luda, ma sɔ d̄nnɛ,
akū n ma gba aafia.

³ Dikiri, n ma si miraa,
ńdi tó ma si gyāwānnlo.

⁴ Dikiri gbēnɔ, à a tó kpá,
à a tó kú à kú adona sáabu kpá.

⁵ Zaakū a pɔfēnaa di la kú lao lero,
à arubarika mé àdigɔ kun ari gbē wēndi lén.
Ɔɔdɔnaa digɔ kun gwāani,
akū gu di dɔ kú p̄nnao.

⁶ Kú má kú nnamanaa gūn ma pì:
Mani kpágula zikiro.

⁷ Dikiri, kú n arubarikaa dàmagu,
n ma ze gíngin lán kpi bà.
Ama kú n kpe limene,
ma gɔ bídi gūn.

⁸ Mɔkɔn Dikiri, ma n sisi,
ma kúte kè ma dikiriine ma pì:

⁹ Bó àreen ma gana ke ma sina gyāwān vīi?

Ma mira ni n t́ kpán yá?

Ani n náani kpàkpa ken yá?

¹⁰ Ñ ma yá ma Dikiri ñ ma wēnda gwa,
Dikiri, ñgō de ma kpányiri ũ.

¹¹ N ma ɔɔɔnaa lite ũwāna ũ,
n ma uta kasanɔ b̀tēma,
n pɔnna dāmenε p̀kasa ũ.

¹² Manigō yītēnaro, manigō n t́ kpáme,
Dikiri ma Luda,
manigō n sáabu kpá gɔɔ sīnda pínki.

31

Zīdakpana Dikiria

Dauda lèε.

¹ Dikiri, m̀kōnn ma nanyĩ,
ñsun tó wé'i ma kũ zikiro.

Ñ ma sura ba n manakena yái.

² Ñ sá kpámai ñ ma faaba ke likalika,
ñ gō ma uteki gbè ũ,
zεki gbāna kũ ani ma faaba ke ũ.

³ Ma gbèsi kũ ma zεki gbānaoome n ũ,
ñ domεne arε ñ ma da zéa n t́ yái.

⁴ Ñsun tó mà zu bà kũ ò kpàkpamēnenlo,
zaakũ ma surabariime n ũ.

⁵ Ma a nini nānne n ɔĩ,
ñ ma sura ba Dikiri Luda yápurade.

⁶ Ma zā gbē kũ òdi na t́nanɔinɔn,
Dikirin ma náani kè.

⁷ Mani yáa dɔ mà pɔnna ke kũ n yenyĩo,
zaakũ n ma yá'úmmanaa è,
n ma warikēnaa d̀mēne.

⁸ Ñdi ma na ma ibεrēnɔne ñ ɔĩro,
n ma gba m̀εporoki.

⁹ Ñ ma wēnda gwa Dikiri,
zaakũ má kú wari gūmmε,
pɔsira tò ma wé gō sūkusuku,
ma pɔ sira kũ ma nèseε yàka.

¹⁰ Pɔsira teni ma swè ble,
ndana teni ma wè lago,
laasun tò má gbāna ví doro,
ma wánɔ bùsa.

¹¹ Ma gbēdakenɔ di ma gya bo ma ibεrēnɔ yái,
ma yá di ma gbēnɔ gba vīna manamana,
gbē kũ odì dakarε batunɔ di pāmēne.

¹² Ma yá dí dɔ gbēkegu doro,
ma gō lán gèε bà,

ma gṓíne lán oro kaso bà.

13 Madì ma kù gbēnɔ teni ma pi dasi,
vīnapɔnɔn likamai.

Òdi kakara ò lé kpákūsūmai,
òdi lédokɔnɔ ke ma wēndibona yāi.

14 Ama ma n náani kè Dikiri,
madi pi ma Ludame n ũ.

15 Ma wēndii digō kù n ɔ́i gɔɔ sīnda pínki,
n̄ ma sí ma ibere kù òteni ma wete
ò ma denɔ ɔ́i.

16 N̄ an were makù n zòbleriia,
n̄ ma sura ba n yenyĩ gūn.

17 Dikiri, n̄sun tó wé'i ma kùro,
zaakù ma wiki lèmma.

N̄ tó wé'i yāvānikerinɔ kù,
n̄ tó n̄ lé gō nakōana gyāwānn,

18 n̄ tó éketorii pìnɔ néne nate.

Òdi dɔke kù gbē mananɔ,
òdi n̄ gya bo kù Ìadānaao.

19 Aruzeke kù n kàkara n vīnakerinɔne zōkō,
ndi arubarika da gbē kù ò nanyīnɔgu
gbē sīnda pínki wāra.

20 Tó gbēnɔ lé kpákūsūnyĩ, ndi n̄ ute n kuru,
tó òten lékpakōa ke kúńwo, ndi n̄ dākpā n kukia.

21 Arubarikademe Dikiri ũ,
zaakù à yenyĩ zōkō m̄m̄mene
wēte kù ò likaii gūn.

22 Swēē kèmagu gwe,
akù ma dà, n ma zukūname.
Kù ma faaba lé zùnyĩ,
n ma wēnda ɔ́ɔɔnaa mà.

23 Àgō ye Dikirii, ákōnɔ á gbēnɔ.
Dikiri ò a náanikerinɔ dākpā,
àdi fīna bo zīdabirinɔne pāsīpāsī.

24 Ákōnɔ kù á wé dɔ Dikiriinɔ,
àgō gbāna à á swēē kpáte.

32

Durunna'ona Ludane

Dauda lèē.

1 Arubarikademe gbē kù Luda a taarinɔ tònè
à a durunna kēne ũ.

2 Arubarikademe gbē kù Dikiri ò a durunna yā daro ũ,
akūsō manafiki kù à nèseē gūnlo.

3 Kù ma yīte kù ma durunnao, ma fēfē,

ma wiki digõ ðo zaa kɔnkɔ ari ɔkɔsi.

⁴ Nɔ digõ tɔnama fãnantɛ kũ gwãanio,
ma gbãna lãka lãkũ guwãnagɔɔ ifãntɛ ma le bà.

⁵ Akũ ma wennɛ ma durunnai,
mãdi ma yã vãni utenne doro.
Ma pì, mani ma taarinɔ o Dikirine,
akũ a ma durunna kɛmɛnɛ.

⁶ Abire yãi n nãanikeri wé kemma a gɔɔa,
tó kisira ten su, ani a lero.

⁷ Ma utekimɛ n ũ,
ndi ma bo wétãmmaanaa gũn,
ndi likamai ñ ma sura ba.

⁸ Mani yã danne mà n da zé kũ à de ñ séa,
mani lé damma, ma wé gõ tényĩ.

⁹ Ñsungõ kun laasunn sari
lán sõ ke baragbãssõ bàro,
tó ndi sɔmɔ kãnnɛ kũ a bàaoro,
òdi da n ðɔɔaro.

¹⁰ Yã'ummanaa di da gbɛ vãninɔla,
Dikiri yenyĩ di lika a nãanikerinɔa.

¹¹ Gbɛ mananɔ, à pɔnna ke Dikiri yãi,
nɛɛpuradenɔ, à ayuwii ke à yãa ðo.

33

Luda sáabukpanaa

¹ À ayuwii ke Dikirine gbɛ mananɔ,
à kũ nɛɛpuradenɔ a sáabu kpá.

² À Dikiri tɔ kpá kũ gidigboo,
à le sínɛ kũ mɔɔo.

³ À le dufu sínɛ,
à p'uborinɔ lé kũ dɔnaao kũ pɔnna wikio.

⁴ Zaakũ yã kũ Dikiri ò bi yãpurame,
à náani vĩ a yãɛnaa gũn pinki.

⁵ À ye yã manai kũ yãzedeo,
Dikiri yenyĩ andunia pà.

⁶ Dikiri yã'ona mé à musu kè,
a lé'ia mé à musupɔnɔ pɛpɛ.

⁷ À í kãte gu dokɔnɔ, à gõ í Isira ũ,
à inɔ kãkara, à gõ í lòkoto ũ.

⁸ Andunia gbɛ sɔnda pinki, à vãna ke Dikirine,
gbɛ bɛnɛnɔ pinki, à mì natɛnɛ.

⁹ Zaakũ à yã ò, akũ andunia gõ katɛna,
à yã dite, akũ pɔ sɔnda pinki gõ kun.

¹⁰ Dikiri di lé kũ burinɔ kpãkũsũ ke pã,

àdi kpá bùsudenɔne kù pɔ kù òten péaaɔ.

¹¹ Yá kù Dikiri zèò digɔ zɛna gíngin,
yá kù à a pɔ gbà digɔ kun gɔɔ sɪnda pínki.

¹² Arubarikaden buri kù Dikiri de a Luda ù ù,
gbē kù à ñ sé a pɔ ùnɔ.

¹³ Zaa musu Dikiri ò gu gwa zĩte,
àdi bisásirinɔ e ñ pínki.

¹⁴ Zaa gu kù à kun àdi wé pã
gbē kù ò kù andunia gūnnɔla ñ pínki.

¹⁵ Àkù mé à gbē sɪnda pínki swèè kè,
àdi ñ yákenanɔ dɔ pínki.

¹⁶ Kína ke ò zĩ ble a zĩkari gbānanɔ yáiro,
zĩkari ke ò bo a gɔsagbānake yáiro.

¹⁷ Sɔ náanikena à n m̀ sí bi ékeme,
bee kù a gbānakenaɔ ani fɔ à gbē sura baro.

¹⁸ Dikiri wé kù a vīnakerinɔa,
gbē kù ñ wé dɔ a yenyīanɔ.

¹⁹ Ani ñ bo ga léi,
ani ñ gwa nàgɔɔ.

²⁰ Ó wé digɔ dɔ Dikirii,
àkūme ó kpanyīri ù kù ó sēgbakoo.

²¹ Zaakù Dikirin ó pɔ digɔ nna kāao,
ó a tɔ kù à kù adona náani vī.

²² Dikiri, ñ tó n yenyī gɔ kù kúto
lákù ó wé dɔnyī nà.

34

Dikiri manakēnaa

Lè kù Dauda dà gɔɔ kù à a zĩda òtè ãde ù Abimeleki are, ari Abimeleki pèa à tã.

¹ Manigɔ Dikiri tɔ sé lei lakanaa sari,
manigɔ a tɔ kpá lákù gu digɔ dɔ nà.

² Manigɔ ãa dá Dikiri yá musu,
takasidenɔ ni ma ò pɔnna ke.

³ À zɔkɔke dɔ Dikirine kúmao,
ò a tɔ bo lele.

⁴ Ma Dikiri ki wète, akù à wèma,
à ma bo ma vīnanɔ gūn.

⁵ Gbē kù ñ wé dɔinɔ ãn nigɔ werena,
wé'i ni ñ kù zikiro.

⁶ Gbē takaside dí Dikiri sɔsi, akù à wèa,
à a bò a warinɔ gūn pínki.

⁷ Dikiri Malaika digɔ kù a vīnakerinɔ sare,
àdi ñ m̀ sí.

⁸ À lé ke à gwa, áni dɔ kù Dikiri nna,
arubarikaden gbē kù à nài ù.

⁹ Dikiri gbēno, à vīna kenε,
póke di kīa à vīnakerinoro.

¹⁰ Nà di músuno de, póbble di kīam̄ma,
ama pó mana ke di kīa Dikiri ki weterinoro.

¹¹ Gbēno, à mós à ma yā ma,
mà vīnakena Dikiriεε dadaáre.

¹² Akōno kū á ye á wēndi gō mana
akūsō á ye á kunna gō nna,

¹³ à á lé kū kū yāvāni'onaaο,
àsun tó éke bo á lénlo.

¹⁴ A kpe li yā vānine à yā mana ke,
à aafia zé wete àgō téi.

¹⁵ Dikiri digō wé té gbē mananoι,
àdi sá kpá n̄ s̄odonaai.

¹⁶ Dikiri di kpe li yāvānikerinone,
de n̄ yā sún d̄o gbēkeguro yāi.

¹⁷ Tó gbē manano lé zù Dikiriι, àdi ma,
àdi n̄ bo n̄ warino gūn pínki.

¹⁸ Dikiri káni kū gbē kū n̄ p̄o yàkano,
àdi kpá gbē kū n̄ ān sisananoι.

¹⁹ Wari digō gbē mana le gēn baaakō,
ama Dikiri di a bo a gūn pínki.

²⁰ Àdi a wáno dākpā pínki,
a ke di éro, bee mèn do.

²¹ Kisira ni gbē vānino dede,
yā ni vute gbē mana iberenoa.

²² Dikiri di a zòblerino mì sí,
yā ni vute gbē kū à naiaro.

35

Gbē mana s̄odona Dikirine

Dauda lèε.

¹ Dikiri, n̄ ibere sé kū ma iberenoo,
n̄ z̄l ká kū gbē kū òten z̄l ká kūmaono.

² N̄ n sēgbako kū n z̄l kabono sète,
n̄ fute n̄ kpāmai.

³ N̄ n sári kū n fenedao sé d̄o,
n̄ gé n̄ da gbē kū òten pētemainole.

N̄ omene ma surabariime n ū.

⁴ Gbē kū òteni ma wete ò ma deno,
n̄ tó ò kpe li, wé'i n̄ kū.

Gbē kū òten kisira gōgōmaino,
n̄ tó ò fua, mà n̄ kpe e.

⁵ Ógō de lán ése uká kū ĩa sète bà,

Dikiri Malaika périma.

⁶ Ní zé gō gusira ū kū guzāreεo,
Dikiri Malaika ɔ sōnyī.

⁷ Zaakū ò wēεε yōmenε pā,
mádi yáke kéñnero, akū ò bàa kpàkpamεne.

⁸ N̄n tó kisira n̄ le kánto,
n̄ tó bà kū ò kpàkpamεne n̄ kū
de ò léte wēε kū ò yō p̄i gūn.

⁹ Ma p̄o ni gbasa à ke Dikiria nna,
mani p̄onna ke kū à ma sura bà yāi.

¹⁰ Mani pi kū n̄sēdo, o,
Dikiri, dí mé à de lán n̄ bàa?
N̄di takasiden̄o sí gbānam̄n̄nerin̄o,
n̄di wēndaden̄o bo n̄ wētāmmarin̄o ɔī.

¹¹ Sēeda ékeden̄o di futemai,
òdi yā kū má a yā d̄oro lalama.

¹² Òdi yā mana fīna bomenε kū yā vānio,
akū ma gō boado ū.

¹³ Tó ò gyā kē sō, ma uta kasa dà,
ma ma zīda bùsa kū léyīnaao,
ma adua kéñne lakanaa sari,

¹⁴ lākū ò de ma gbēnna ke ma danε ū bà.
Ma kure má m̄petena kū p̄sirao,
lākū ma dan maten wēnda kenεε bà.

¹⁵ Ama kū ma ḡεε s̄i,
ò likamai kū p̄onnao,
ò ma ke pā ò l̄etema,
ò ma yaka lakanaa sari.

¹⁶ Ò ma fobò pāsīpāsī,
ò saka p̄itima.

¹⁷ Dikiri, ñinigō ma gwa le ari b̄oreε?
M̄usu p̄in̄o teni ma ke yákiyaki,
n̄ ma sírima m̄agō kú wēndiio.

¹⁸ Mani n̄ sáabu kpá pari k̄ōkakarana gūn,
mani n̄ tó kpá gbēn̄o wára.

¹⁹ N̄sun tó ma iberεn̄o ma yáa d̄oro,
n̄sun tó gbē kū ò zāmagu p̄an̄o
ma gwa kū wé vānioro.

²⁰ Yā nna di bo n̄ lénlo,
òdi yā di yáketesariden̄o.

²¹ Òdi lé atē ò pi:
Éhē, éhē, ó wé è.

²² Dikiri, n̄ wé è, n̄sungō yītenaro,
ma Dikiri, n̄sungō zā kūmaoro.

²³ Ma Luda, n̄ fute n̄ ze kūmao,
ma Dikiri, n̄ tó yā bo kūmao nna.

24 Ndì yā ke a zéa,
Dikiri ma Luda, ñ yā nna kpáma,
ñsun tó ò ma yáa d̄oro.

25 Ñsun tó ò o ñ swèn ò ma n̄ero,
ñsun tó ò pi ò ma m̄o b̄n̄ero.

26 Lákū òten p̄onna ke ma wétāmmanaa musu nà,
ñ tó wé'i ñ kū, mà ñ kpe e.
Lákū òten z̄sk̄oke m̄omen̄e nà,
ñ wé'i dañma ñ ñ kpe bo.

27 Gbē kū ma bona mana di keñne nnano
ñ tó ò p̄onna ke ò ayuwii ke.
Gbē kū ma bona aafiaa di káríguno
ñ tó òḡo pi baala'i, Dikiri mé à z̄sk̄o.

28 Makū s̄o, mani n náani yā o,
maniḡo n sáabu kpá ḡoro s̄inda pínki.

36

Bisasiri v̄ani

Dikiri z̄òbleri Dauda l̄èe.

1 Gbē v̄ani durunna yā d̄o ma sw̄èea,
à wé d̄iḡo Luda wé'i v̄iro.

2 Zaakū àdiḡo a z̄ida e gbē mana ūme,
àdi a durunna d̄o gbas̄a à z̄anlo.

3 Èke kū manafikio kú a lén,
à ònd̄o kū manakenaao to.

4 Àdi yā v̄ani laasun lé a wútekiea,
àdi gi yā pás̄īro,
àdi a z̄ida da zé fayasariden.

5 Dikiri, n yenyī z̄sk̄o kà ludambea,
ñ náani v̄i manamana, à z̄ò susunen̄o.

6 N manak̄ena z̄sk̄o lán kp̄ino bà,
n yāz̄ed̄eke lé v̄iro lán ísira l̄òkotoo bà.
Dikiri, ndi bisásirino kú n̄òb̄ono bo pínki.

7 Luda, n yenyī bèere v̄i fá,
bisásirino di ute n orun.

8 Òdi n on p̄oble n̄iside ble ò k̄a,
ndi n sw̄a i p̄onnade kpáríma ò mi.

9 Zaakū m̄ok̄ōm̄me w̄èndiboki ū,
ó konna n gupuran mé à ó wé k̄è.

10 Ñḡo yenyī m̄o gbē kū ò n d̄on̄one,
ñḡo n̄èsepuraden̄o sura ba ñḡo gé.

11 Ñsun tó z̄idabirino ḡèse pétepetemaro,
ñsun tó yāv̄anikerino o s̄ōmairo.

12 Ñ gwa, manafikide p̄ino l̄ete,
ò ḡo wutena s̄oro, oni f̄o ò futero.

37

Gbē mananɔ kũ gbē vāninɔ ziaƙƙe zĩ

Dauda lèè.

¹ Ñsun tó gbē vāninɔ yā n kũ gbānaro,

ñsun yāvānikerinɔ gwena ni dero,

² zaakũ ò kori ke tera lán sèè bàme,

ń manakena ni láka lán sè̀la ísi bà.

³ Ñ Dikiri náani ke, ñgõ yā mana ke,
ñgõ kũ bùsu dín, ñgõ nna ma.

⁴ Ñ tó n pɔ gõ nna kũ Dikirio,
ani pó kũ n nèse yei kpámma.

⁵ Ñ zε kũ Dikirio ò a náani ke,
ani yā dínɔ kennε.

⁶ Ani tó yā bo kũwo nna lán gudɔnaa bà,
ani tó ò bo mana lán fānantε gupurakũnaa bà.

⁷ Ñ zε kũ menao Dikiri arε ò a dā,
ñsun tó aruzekede yā n kũ gbāna
gɔɔ kũ à bò kũ a wézε vānioro.

⁸ Ñ pɔfē tó ò mì kē pētēa.

Ñsun tó yā bireno n kũ gbānaro,
àdi su kũ yāvānikenaaoeme.

⁹ Zaakũ gbē vāninɔ ni kakate,
gbē kũ ń wé dɔ Dikiriinɔ mé ògõ bùsu vĩ.

¹⁰ À gõ fiti kũ gbē vāninɔ nigõ kun doro,
bee tó n ń wéte, ìni ń lero.

¹¹ Zĩdabusarinɔ mé onigõ bùsu vĩ,
onigõ pɔnna ke kũ aafia zókɔɔo.

¹² Gbē vāni dì yā vāni kpákpa gbē manane,
àdi sakaa pítia.

¹³ Ama Dikiri dīgõ a yáa dɔ,
zaakũ à dõ kũ a gɔɔ ni papa.

¹⁴ Gbē vāninɔ dì fēneda woto,
òdi ń kà kpá sála,
de ò le ò takasidenɔ kũ wēndadenɔ dedeo,
ò gbē kũ ń yákena mananɔ kakate.

¹⁵ Ñ zĩda fēneda ni ń zõ ń swèn,
oni ń sánɔ é'έñne.

¹⁶ Pó fiti kũ gbē mana vĩ
de gbē vāni dasinɔ aruzekela,

¹⁷ zaakũ gbē vāninɔ gbāna ni mì de,
ama Dikirime gbē mananɔ kũna ũ.

18 Dikiri taarisaridenɔ yā dō,
ń bakaa digō de ń pō ũ ɔrɔ sīnda pínki.

19 Wé'i ni ń kú yā pásí ɔrɔ zīro,
bee tó nàa kà, onigō kána.

20 Gbē vāninɔ sō oni kakate,
Dikiri ibereɔ ni láka lán sèla bòtɔ bà,
ò gbete lán túsukpe bà.

21 Gbē vāni di pō sākāńma à a fīna boro,
gbē mana sō àdi gba da yōnkoyōnko.

22 Gbē kú Dikiri arubarikaa dàńgunɔ mé ògō bùsu vī,
gbē kú à lé kèńnenɔ sō oni kakate.

23 Dikiri mé àdi zémile kú gbēne,
a pō digō nna a kunnaaa.

24 Bee tó à gèè sì, ani léte ɔrɔrɔrɔ,
kú Dikiri a kúna yái.

25 Kefennan ma ũ yā, akú ma zī kú,
mádi e Luda gbē mana zùkúna zikiro,
mádi e à nénɔ ten bara kero.

26 Adigō gba da ɔrɔ sīnda pínki
àdigō pō sākāńne,
a nénɔ nigō de arubarikadenɔ ũ.

27 ń kpè li yā vānine ñgō yā mana ke,
ĩngō kú bùsu dín ɔrɔ sīnda pínki.

28 Zaakú Dikiri ye yāzedei,
ani a náanikerinɔ zukúnaro.

Onigō kun aafia ɔrɔ sīnda pínki,
gbē vāninɔ sō oni kakate.

29 Gbē mananɔ mé ògō bùsu vī,
onigō kun ɔrɔ sīnda pínki.

30 Ɔndōyā di bo gbē mana lén,
a lé di yāzede o.

31 A Luda doka kú a swèn,
a gbá di sata pòkearo.

32 Gbē vāni di gbē mana kpákpa
de à le à a de,

33 ama Dikiri ni a tó a ɔĩro,
ani we yákpate a blero.

34 ń Dikiri dā ñgō a yā kúna,
ani n kara de ñgō bùsu vī,
ĩni gbē vāninɔ midena e.

35 Ma gbē pásí gbānade ke è yā,

àtɛn ɔ tá lán lí kú zíte kènɛ nna bà.
³⁶ Kú tá kà kúmao gwe, à kú gwe doro,
 ma a wètɛ, mádi a lero.

³⁷ Ñ taarisaride yá gwa,
 ñ wé pé gbē mana yāi,
 zaakū nēsɛyídade burinɔ ni gō buri ũ.
³⁸ Durunnakerinɔ sō oni kakatɛ lɛlɛlɛlɛlɛ,
 gbē vāninɔ buri ni mī dɛ.

³⁹ Dikiri mé ani gbē mananɔ sura ba,
 anigō deñne uteki ũ warikegɔɔa.
⁴⁰ Dikiri ni kpáyí à ñ bo,
 ani ñ sí gbē vāninɔ à ñ sura ba
 kú ò nài yāi.

38

Takaside aduakɛnaa

Dauda lɛɛ.
¹ Dikiri, ñsun ma toto kú pɔfɛoro,
 ñsun ma sã fi kú pētɛoro.
² N kànɔ ma papa,
 n ɔ tōma.
³ Ma mē gbāna làka n pētɛ yāi,
 ma wá aafiaro ma durunna yāi.
⁴ Ma taarinɔ dāmala,
 ò tōma lán aso tikisii bà.
⁵ Ma bònɔ li fōnna ũ,
 ò yagi kè ma yōnkòkɛ yāi.
⁶ Má kuna, ma gō zòlɔlɔ,
 madigō té ānsisinamɛ gɔɔ sīnda pínki.
⁷ Ma kpɛwa ten wí yāpura,
 ma mē gbāna vīro.
⁸ Má gbāna vīro, ma mē kè búgubugu,
 matɛn wiki lé ma pɔyakana yāi.
⁹ Dikiri, ñ pó kú má yei dō pínki,
 ndi ma ndana ma sãnsã.
¹⁰ Ma kú ten vī gbì gbì, ma gbāna làka,
 ma wé ten té kɛ doro.
¹¹ Ma gbēnnanɔ kú ma gbēnɔ di gbātɛmɛnɛ,
 ma danɛnɔ di bàa lémɛnɛ ma bònɔ yāi.
¹² Gbē kú ò wɛtɛ ò ma dɛnɔ di bà kpákɛmɛnɛ,
 ma wɛtɛrinɔ di yá vāni kpákúsū kúmao,
 òdigō manafikiyá gwa kú kōo gɔɔ sīnda pínki.
¹³ Ma gō lán sãto bà, madi yā maro,
 lán gbē kú a néné nàtɛ bà, madi lé wékōaro.
¹⁴ Má de lán gbē kú àdi yā maro bà,

madì weṁmaro.

¹⁵ Dikiri, mɔkɔmmɛ ma wé donyĩ,
ĩni ma yá ma, Dikiri ma Luda.

¹⁶ Ma pì, ñsun tó ò yògɔ kemaro,
ñsun tó ò ìa dá ma satana yáiro.

¹⁷ Ma ka letena,
madigɔ kú yá'úmmanaa gūn.

¹⁸ Mani ma yá vānino onne sà,
zaakū ma durunna yāin ma pɔ yakana.

¹⁹ Ma ibere pásinɔn lé vīro,
gbē kú ò zāmagu pāpānɔn dasi.

²⁰ Òdi yá mana fīna bomene kú yá vānio,
yá manan má téi, akú ò ibere sè kūmao.

²¹ Dikiri, ñsun ma zukūnaro,
ma Luda, ñsungɔ kú kūmao zāro.

²² Ñ mɔ ñ kpámai likalika,
ma Dikiri, ma surabarii.

39

Takaside ɔɔɔna Ludane

Dauda lèe.

¹ Ma pì, manigɔ ma zīda kūna dɔ,
mani tó ma lé ma da durunnakenaa gūnlo.
Tó gbē vāni kú kūmao, mani ma lé kú.

² Ma lé nakɔana, ma yīte kítikiti,
mádi yáke oro, bee yá mana se,
akú ma yá'úmmanaa èra à kàra.

³ Ma swèe puusu bò ma gūn,
kú ma laasunn lè, ma nèsee wà,
akú ma lé bò ma pì:

⁴ Dikiri, ñ tó mà a wèndigɔrɔ lé dɔ
kú ma gɔrɔ dasi léo.
Ñ tó màgɔ dɔ lākū ma wèndii ni láka nà araga.

⁵ N ma wèndi lé yɔ n ɔla lén,
ma kunna de wé kú yīola n kīnaaro.
Gbē sīnda pínki dì gēte lán ìa bàme,

⁶ bisásiri tena digɔ de lán uraa bàme.
Àdi ke gàragara à aruzeke kakara,
ama à dɔ ke dín ani gɔnero.

⁷ Tó leme, bó támaan manigɔ vīi?
Mɔkɔmmɛ ma wé donyĩ, Dikiri.

⁸ Ñ ma taarinɔ kēma,
ñsun tó yɔnkɔnɔ ma foboro.

⁹ Ma lé nakɔana, mádi ma lé wēkɔaro,
zaakū mɔkɔn mé n yá bire kè.

10 Ñsun ma lé doro,
n okū tēni ma ká gaa.
11 Ndi gbē toto ndi wé tãa a durunna yāi,
ndi a aruzεke ble lán blé bà.
Gbē sīnda pínki ò gēte lán ia bàme.

12 Ñ ma aduakεna sí Dikiri,
ñ sã kpá ma wikilεnaaa.
Ñsun sã tata ma ɔ̀dɔ̀naanero,
zaakū n nibɔ̀ɔ̀n ma ũ,
má de gbē z̄l̄t̄ ũ lán ma dizinɔ̀ bà.

13 Ñ wé goma de ma pɔ̀ le àgɔ̀ nna dɔ̀,
ari màgɔ̀ gé andunia tó.

40

Dikiri sáabukpanaa

Dauda lēε.

1 Ma wé dɔ̀ Dikirii manamana,
akū à arε dɔ̀ma à ma ɔ̀dɔ̀naa mà.

2 À ma bo t̄n̄ɔ̀wεεε gūn,
à ma bo fokon.
À ma gbá pète gbèsi musu,
à ma ze gwe gíngin.

3 À lè dufu dàmenε ma lén
ó Luda sáabukpana pɔ̀ ũ.
Gbēnɔ̀ ni e dasi, vīna ni n̄ kū,
ò Dikiri náani ke.

4 Arubarikaden gbē kū à Dikiri náani vī ũ,
akūs̄ àdi arε dɔ̀ z̄idabirinɔ̀ kū t̄n̄agbagbarinɔ̀aro.

5 Dikiri ma Luda, n yābonsarεkenanɔ̀n dasi,
oni f̄s̄ ò yá kū nten péawεεε dɔ̀dɔ̀ro.
Tó maten babannε, à lé vīro,
mani f̄s̄ mà o pínkiro.

6 Ñ ye sa'opɔ̀ ke gbairo,
akū n ma gba sã mà yá mao.
Ñdi sa'opɔ̀ kū òdi ká tén à té kū
ke durunna kútekebo gbekaro.

7 Akū ma pì: Makūme la,
ma su lákū à kēna takadan ma yá musu nà.

8 Má ye n pɔ̀yenyīna kεmε, ma Luda,
n doka kú ma swēε gūn.

9 Mani yāzede baaru kpá pari k̄kakaranaa gūn,
mani ma lé nak̄s̄aro, lákū n̄ d̄s̄ nà Dikiri.

10 Mádi n yāzedeke uteñnero,
ma n náani kū n surabanaao yá ò.
Mádi gí n yenyī kū n yápurao oi
pari k̄kakaranaa gūnlo.

¹¹ Dikiri, òsun gí ma wēnda gwairo,
n yenyī kū n yāpurao gō ma dākpā.

¹² Zaakū yā vāni kū à likanamai lé vīro,
ma taarinɔ dāmala, maten gu ero,
à dasi de ma mikāla, swēē kēmāgu.

¹³ Dikiri, ò sùru ke ò ma sura ba,
Dikiri, ò ke likalika ò mós ò kpámai.

¹⁴ Wé'i gbē kū òten wete ò ma denɔ kū,
ò ní mī pētē.

Gbē kū ò ye mà kisira enɔ kpē li,
ní ān gō sisina.

¹⁵ Gbē kū òdi pimene, taare, taarenɔ,
wé'i ní kū ò gō gīri.

¹⁶ Gbē kū òteni n ki wetenɔ,
ò tò ní pɔ kemma nna ò yāa dɔ.

Gbē kū ò ye n surabanainɔ
gō pi Dikiri zōkō.

¹⁷ Takaside wēndademe ma ũ,
ò laasun lé ma yāa, Dikiri.
Mokōmme ma kpanyīri ũ kū ma mīsirio,
ma Luda, òsun gī kero.

41

Gyare aduakēnaa

Dauda lēe.

¹ Arubarikaden gbē kū àdi gbānasaride yā da ũ,
Dikiri di a bo warikenagɔɔa.

² Dikiri ni à dākpā à a gba wēndi gbāna,
ani arubarika daagu a būsun,
ani a kpá a iberenɔa ò ní poyeina kearo.

³ Dikiri ni ze káao tó à wutena gyān,
ani tó à fute gyā pìn aafia.

⁴ Ma pì: Dikiri, ma durunna kēne,
ò ma wēnda gwa, ní ma gba aafiaa.

⁵ Ma iberenɔ teni ma wete kū gao ò pì:
Boren ani ga de a tósātē?

⁶ Tó ò sù ma gwa, yā pān òdi omene,
òdi baaru vāni wete ma yā musu,
gbasa òdi fute ò gé ò yā pì fā bàai.

⁷ Ma zāngurinɔ di ma kpákpa kū yā vānio,
ní pínki òdi àlesi vāni dɔma ò pì:

⁸ Gagagyā mé à a lè,
ani fute a wutena bire gūn doro.

⁹ Bee ma gbēnna kū ma a náani kē,
kū òdi ɔ kakara ta dokōnɔ gūn bò ma kpē.

¹⁰ Mɔkɔn sɔ Dikiri, ñ ma wɛnda gwa,
 ñ ma gba aafiaa de mà fīna boñne.

¹¹ Tó ma ibereɛnɔ dí ma yɔ̀gɔ kemaro,
 manigɔ dɔ sà kú ma yā kàngu.

¹² Ní ma kúna ma nɛsmana yái,
 ñ tò màgɔ kú n arɛ gɔrɔ sīnda pínki.

¹³ Arubarikade Dikiri, Isarailanɔ Luda
 zaa káaku ari gɔrɔ sīnda pínki!
 Aami! Aami!

TAKADA PLADE

Zabura 42-72

42

Zìzɔ ɔ̀dɔnaa

Kora burinɔ lɛɛ.

¹ Lákú zɔ̀ dí swa sare ni de nà,
 len n ni dí ma de le, Luda.

² Ma nini ten Luda ni de, Luda Wɛndide pìi.
 Bɔren mani le mà gé daalɛɛ?

³ Wétɛ mé à gɔ̀ ma pɔ̀ble ũ
 fánantɛ kú gwāanio,
 òdigɔ̀ pimeɛne gɔrɔ sīnda pínki:
 N Luda kú máa?

⁴ Ma nɛsɛɛ wɛnnɛ, akú yā díkīnanɔ dɔ̀magu,
 lákú madì gé pari gūn nà ari Luda ɔnn,
 gbɛnɔ̀ digɔ̀ tétɛ ma kpe kú ayuwiiɔ,
 dikpɛkerinɔ̀ dí dodomai kú sáabukpanaaɔ.

⁵ Bóyáin ma nɛsɛɛ yàkaa?

À kɛ dera ma laakarìi fùtɛɛ?
 Séde màgɔ̀ wé dɔ̀ Ludai,
 zaakú mani era màgɔ̀ à sáabu kpá,
 ma Surabari, ma Luda.

⁶ Ma nɛsɛɛ yàka, akú n yā dɔ̀magu
 zaa Miza kpigerɛɛi ari Yoda mīia,
 zaa Emɔ̀ kpínɔ̀ musu.

⁷ Ndi tó isòkena kīni gɔ̀ dɔ̀,
 í lòkotonɔ ten lé zúkɔ̀i.
 N tò í ten damala,
 a sɔ̀ ten tá kúmao.

⁸ Dikiri dí yenyí mɔ̀mɛne fánantɛ,
 a lɛɛ digɔ̀ dɔ̀ ma lén gwāani,
 maten wé ke Luda kú à de ma wɛndi ũa.

⁹ Madì pi Luda ma gbɛsine:
 Bóyáin ma yā sânguu?
 À kɛ dera n tò màgɔ̀ té kú pɔ̀sirao

ma ibere wétámmána yáii?

¹⁰ Ma waridómmarinó dì ma sṣṣṣ,
akū ma wánó ògṣ wí,
òdigṣ pimeṣe gṛó sīnda pínki:
N Luda kú máa?

¹¹ Bóyáin ma nèṣeṣe yàkaa?

À kè dera ma laakaríi fùtṣṣ?
Séde màgṣ wé dṣ Ludai,
zaakū mani era màgṣ a sáabu kpá,
ma Surabari, ma Luda.

43

¹ Ñ ma yá nna kpáma Luda,
ñ ze kúmao buri ludadṣrisarinó yá musu,
ñ ma bo gbṣ vání manafikidenó òí.

² Luda, mṣkṣmme ma uteki ũ,
bóyáin n gimaii?

À kè dera n tò ma gṣ té kú pṣsirao
ma ibere wétámmána yáii?

³ Ñ n gupura kú n yápuraó zīma,
à domṣe arṣ n kpi musu,
à gé kúmao ari n kúkia gwe.

⁴ Gbasa mà gé n gbagbakia Luda,
ma pṣ ni kemma nna, Luda ma pṣnna,
mani n tṣ kpá kú mṣrṣṣṣ,
Luda ma Luda.

⁵ Bóyáin ma nèṣeṣe yàkaa?

À kè dera ma laakaríi fùtṣṣ?
Manigṣ wé dṣ Ludai,
zaakū mani era màgṣ a sáabu kpá,
ma Surabari, ma Luda.

44

Isarailanṣ faaba wékenaa

Kora burinó lṣṣ.

¹ Luda, yá kú n kè zaa gikṣna ó dizinó gṛṣṣṣ,
ò òweṣe ó sá mà.

² N ṣ sṣ burinó n wari dṣrúma,
n ó dizinó káte n gbèn,
n n kara ò dàgula.

³ Adi ke n fṣneda mé à n ká bùsu díaro,
n gáṣá gbānan ò zīi blèoro.
N zīda gáṣá gbāna mé à tò,
n arṣ dṣrúma kú n yeñyī yái.

⁴ Mṣkṣmme ma Kína ũ ma Luda,
ndi tó Yakubu burinó zī ble.

⁵ N gāin odì ṣ sṣ ó ibereṣṣṣ,

kū n tson odì gbá pétepete ó zāngurinᵒa.

⁶ Adi ke ma sá náanikenanlo,
adi ke ma fēneda mé adi ma boro.

⁷ Zaakū mɔkɔn mé ndì ó sí ó ibereᵒa,
ndì wé'i da ó zāngurinᵒa.

⁸ Luda, odìgɔ n sáabu kpá gɔɔ sīnda pínki,
odìgɔ n tó kpá lakanaa sari.

⁹ Bee kū abireo n giwái n tò wé'i ó kū,
ndì bo kū ó zīkarinᵒ doro.

¹⁰ N tò o boru kpe ó ibereᵒne,
n tò ó zāngurinᵒ ó pɔnᵒ nàkɔa.

¹¹ N n gbá zé ò ó dede lán sánᵒ bà,
n ó fákɔa burinᵒ té.

¹² N n gbēnᵒ yia araga,
ndi àre le a gūnlo.

¹³ N tò ó gbēdakenᵒ ó sɔsɔ,
gbē kū ò kú ó sareᵒ ó lalandii kè.

¹⁴ N tò o gɔ baaru pɔ ũ burinᵒne,
gbēnᵒ di n m̀i yīgāwɛɛ.

¹⁵ Madìgɔ kú kū wé'io gɔɔ sīnda pínki,
ma gasuu gɔ kpá ma wéi

¹⁶ ma lalandikerinᵒ kū ma sɔsɔrinᵒ yāi
kū ma ibere kū ò ye ò fīna bomanᵒ yāo.

¹⁷ Abirekū ó lé pínki,
bee kū n yā dí sãóguro,
ódi n bàka kunna kūoo yā gbororo.

¹⁸ Ó laasun dí kēmmaro,
ódi kē n zéaro.

¹⁹ N ó ké dúgudugu,
n ó bùsu kè gbēgbonno kureki ũ,
n gusira níkiniki dàóla.

²⁰ Tó ó Dikiri tó sàógu yā,
ke tó ó wé dɔ buri zītᵒnᵒ tānanᵒi,

²¹ Luda ni gí ei yá?
Zaakū àkú mé à ó nèsegūnyānᵒ dɔ pínki.

²² N yāi ó kú ga léi zaa kɔnkᵒ ari ɔkɔsi,
òdi ó dite lán sá kū oni n kùtu kpánᵒ bà.

²³ N̄ vu Dikiri! À kè dera nten i oo?
N̄ fute! N̄sun giwái gɔɔ sīnda pínkiro.

²⁴ À kè dera n kòkɔtɔ dɔwɛɛɛ?
Ó wēndake kū ó wétāmmānaao sàngun yá?

²⁵ O gɔ yīna lukutēn,
o gɔ wutena zīte.

²⁶ N̄ fute n̄ kpáwái,

̀̀n ḿs ̀̀n ́o bo n yenyı́ yáı.

45

Kína nɔsɛna lɛɛ

Yenyı́ lè kú Kora burinɔ dà.

¹ Yá nna ten pípi ma swèɛ gūn,
lákú maten lè díkína da kínane nà.
Ma lé nna lán takadakɛri mana takadakɛbɔɔ bà.

² N manakɛ de gbɛ sında pínkila,
n légbɛɛ dígɔ nna,
arubarika kú Luda dāngu lakana vıro.

³ Mɔkɔn zıkari pásı, ̀̀n n fɛnɛda sé
̀̀n loko n kíkɛgakuri sèeda ũ.

⁴ ̀̀n di sɔa ̀̀n gé zı ble n gakurikɛ gūn
yápara kú nɛsɛdoo kú yázɛdeɔ yáı,
̀̀n yá náasidenɔ kɛ kú n ɔpla gbánao.

⁵ Kí, n kánɔ lé sɔnte,
àdi gɛ à n iberɛnɔ swè zɔ,
burinɔ di léte n gbá sare.

⁶ Luda, ınigɔ vutena kpatan gɔɔ sında pínki,
ınigɔ n kíkɛgo kúna yázɛde ũ.

⁷ N ye yámanakenaai, n zá a yávanikɛnagu.
À yá mé à tò Luda, n Luda, n ka kın,
à pɔnna pısımma de n gbɛnɔla.

⁸ Lí'ɔ gbı nnanna pısi n pókasanɔa,
mɔɔ'ũ di n pɔ kɛ nna
n kpé kú ̀̀n kèkɛ kú wisa sakaao gūn.

⁹ Kína nénɔgbɛnɔn kú n nɔ yenyı́denɔ té,
n nɔ dufu kú n ɔplai,
à Ofi búsu wurapɔnɔ dana.

¹⁰ Nénɔkpare, ̀̀n sá kpá ̀̀n ma!
N de be kú n gbɛnɔ yá sún donne arero.

¹¹ N nɔmanakɛ ten kína mèe luka,
̀̀n mi natɛnɛ, zaakú n dikirime a ũ.

¹² Tayadenɔ ni su ̀̀n gba danne,
aruzekɛdenɔ ni n wé wete.

¹³ Kína nénɔkpare vutena kpéne gūn kú gakurio,
̀̀n ɔzı kè a pókasanɔa kú wura bàao.

¹⁴ ̀̀n su káao kínane
kú a pókasa wānzāndenɔɔ dana.
Nénɔkpare zennɛrinɔ téı,

̀̀n su káao a kínaa.

¹⁵ ̀̀n gɛ kúríwo kínabea,
̀̀n pɔnna kɛ kú ayuwiikɛnaao.

¹⁶ N négɔgbɛnɔ ni gɔ n denɔ gɛne ũ,
ıni ı́n diteđite kınanɔ ũ andunia gūn pínki.

17 Mani tó n tó gɔ̃ dɔ gbɛ̃nɔ̃gu lakanaa sari,
burinɔ̃ nigɔ̃ n sáabu kpá gɔ̃rɔ̃ sɪnda pínki.

46

Luda kú kúoo

Kora burinɔ̃ lɛɛ.

¹ Ludan ó uteki ũ kú ó gbánao,
àdigɔ̃ kpáwái gɔ̃rɔ̃ sɪnda pínki ó warikenaa gūn.

²⁻³ A yá mé à tò bee tó andunia yàka

akūsɔ̃ kpínɔ̃ lɛ̃tɛ ò sɪ isiran,

bee tó í pì kīni kà à fūtaa bò

akūsɔ̃ kpínɔ̃ dège kú kīnio,

swè̃ ni kēóguro.

⁴ Swa ke kun kú a í ò su kú pɔ̃nnao Luda wē̃tɛ gūn,

Luda Musude kúki kú à kú adonaa pii.

⁵ Luda kú wē̃tɛ pìi gūn, ani gɔ̃ bezĩ ũro,

Luda ni kpái gudɔ̃o.

⁶ Burinɔ̃ ten wiki lé, kpatanɔ̃ ten yīgā,

Luda pūtā, akū andunia yò.

⁷ Dikiri Zìkaride kú kúoo,

Yakubu Ludan ó uteki ũ.

⁸ À mós à Dikiri yákenanɔ̃ gwa,

lákū à yá yia anduniaa nà.

⁹ Àkū mé àdi zīi m̀i de ari andunia lén,

àdi sánɔ̃ é'è àdi sárinɔ̃ dúgu zɔ̃,

àdi té sɔ̃ sēgbakonɔ̃a.

¹⁰ À ze tɛnɛ àgɔ̃ dɔ̃ kú makūmɛ Luda ũ.

Burinɔ̃ ni ma tó sé lei,

oni ma tó kpá andunia gūn pínki.

¹¹ Dikiri Zìkaride kú kúoo,

Yakubu Ludan ó uteki ũ.

47

Ludamɛ andunia pínki kína ũ

Kora burinɔ̃ lɛɛ.

¹ Buri sɪnda pínki, à ɔ̃kpa lé,
à pɔ̃nna wiki lé Ludanɛ kú ayuwiiio.

² Zaakū Dikiri Musude naasi vī,
andunia pínki Kína zɔ̃kɔ̃omɛ a ũ.

³ À tò o zīi blè burinɔ̃a,

à tò o gè̃sɛɛ pè̃tɛ gbɛ̃nɔ̃a.

⁴ À ó zī̃tɛ bakaa kpàwá,

a yenyī̃de Yakubu burinɔ̃ ìadābɔ̃ ũ.

⁵ Luda fū̃tɛ, ò̃tɛn ayuwii ke,

Dikiri zena, ò̃tɛn kuru pé.

6 À lè sí Ludanɛ, à lè síne,
à lè sí ó Kínane, à lè síne.

7 Zaakū andunia pínki Kínane a ũ,
à lè síne kú dōnaao.

8 Luda ten kí ble burinɔa,
à vutena a kpata kú à kú adonaa.

9 Burinɔ kpatablerinɔ ten kɔ kakara
gbē kú ò de Ibrahī Luda gbēnɔ ũ,
zaakū andunia kínanɔ bi Luda pómɛ.

À deñla n pínki.

48

Zaiš bi Luda wēte me

Kora burinɔ lēɛ.

1 Dikiri zōkɔ, à kà ò a sáabu kpá manamana
ó Luda wēte gūn a kpi kú à kú adonaa musu.

2 Zaiš gbē katena mana,
à de andunia gbē sīnda pínkine ponna ũ.
Kína zōkɔ wēte pi kú kpi gugbānduru kpa.

3 Luda kú a gudákpákinɔ gūn,
à tò ò a dō aafialeki ũ.

4 Kú kínanɔ lédokōnɔ kè
de ò su ò létea lele,

5 kú ò wēte pii è le, akū à bò n sare,
vīna n kú, akū ò bàa lè.

6 Ò gō kú lukanaao
lán nɔgbē nōwāwakerii bà.

7 N n kē dúgudugu
lákū ifāboki ña di lagatarinɔ gó'itenɔ kakate nà.

8 Yā kú o mään ó wé è
Dikiri Zikaride ó Luda wēte gūn.
Luda wēte pii kate àgō kun gōrɔ sīnda pínki.

9 Luda, ó kú n kpé onn,
óten laasun lé n yenyíkēnaaa.

10 Luda, lākū n tó dāgula ari andunia lén nà,
lén n sáabukpanaa dāgula le dɔ.

Ndi yā gōgō n gbēnɔne a zéa.

11 Zaiš kpidenɔ ten ponna ke,
Yudano būsū wētedenɔ pɔ kē nna,
yākpate kú n kēnɔ yāi.

12 À dɔdɔkōa à lika Zaiš,
à a bīni dākpāki lei dasinɔ naro.

13 À a bīninɔ tàasi ká kú a zeki gbānanɔ
de à le à baba zadenɔne.

14 Zaakū Luda díme ó Luda ũ gōrɔ sīnda pínki,

àdi dowerε arε ari ò gé gao.

49

Aruzeke náanikena bi yǝnkɔyame

Kora burinɔ lεε.

¹ Buri sǝnda pínki, à yǎ díkǝna ma,
andunia pínki, à sǎ kpá,

² kǝnanɔ kǝ talakanɔ,
aruzεkεdenɔ kǝ takasidenɔ á pínki.

³ Ɔndɔyǎ kǝ ma lén,
dǝna kǝ ma swǝn.

⁴ Mani sǎ dɔ yǎasi yǎi
mǎ à bɔkɔtε kε kǝ mɔrɔlɛnaao.

⁵ Mani vǝna kε yǎ pásǝ gɔrɔnɛro,
bee tó ma zǎngurinɔ likanamai.

⁶ Ɔ ní aruzεkε náani vǝ,
òdi ní gɔda ǝa dá.

⁷ Gbǝke ni fǝ à gǝ a gbǝdakenε ga kǝ ani gairo,
ani le à pǝke kpá Ludaa à a wǝndi booro.

⁸ Zaakǝ gbǝ wǝndi bona zǝ'ǝ,
aruzεkε ni fǝ à bo zikiro.

⁹ Ani fǝ à tó àgɔ kun gɔrɔ sǝnda pínkiro,
ani fǝ à gǝne àsun wé kε pla kǝ gyǎwǎnworɔ.

¹⁰ Zaakǝ ò dǝ kǝ bee ɔndɔrinɔ di ga,
mǝsaridenɔ kǝ yǝnkɔnɔ di mi dε lε se,
òdi ní aruzεkε tó gbǝ pǝndenɔne.

¹¹ Bee kǝ ò ní tónɔ kpà bǝsunɔne yǎ,
ní mira nigɔ de ní be ǝme gɔrɔ sǝnda pínki,
anigɔ ní kǝki ǝ ari ní buria.

¹² Bisǝsiri kǝ a bǝεrεkεo
dǝgɔ kun gɔrɔ sǝnda pínkiro,
ani kakate lán nɔbɔnɔ bàme.

¹³ Mǝsaridenɔ lakanaan gwe,
lεme à de lε dɔ kǝ gbǝ kǝ ò tǝ ní àgbainɔ.

¹⁴ Oni si gyǎwǎnn lán sǎnɔ bà,
ga mé anigɔ de ní dàri ǝ,
gbǝ mananɔ ni kí blerǝmma gudɔo.

Nǝ mènɔ ni yagi kǝ miran,
gyǎwǎn mé anigɔ de ní be ǝ.

¹⁵ Ama Luda ni ma wǝndi sí gyǎwǎnnwa
à gbǎnake kpámai.

¹⁶ Tó gbǝ ten gɔ aruzεkεde ǝ
akǝsɔ a be tǝ ten bo nna,
nǝsun tó à kenne yǎke ǝro,

¹⁷ zaakǝ ani le à pǝke sé à tǎo a gagɔrɔro,
a aruzεkenɔ ni bǝ téiro.

18 Bee tó à a zīda dṣ̄ arubarikade ũ a wèndi gɔɔ
akūsṣ̄ ò a sáabu kpà a nnamana yáí,

19 ani ká a dizinlame,
ani wé ke pla kú gupurao ziki doro.

20 Bisásiri kú a bèerekeo,
tó a wé dí kéro,
ani gēte lán nṓbṓnṓ bàme.

50

Donyikena yapura

Asafa lèe.

1 Dikiri Luda Gbānasīndapinkide ten yā o,
àten lé zu andunia gbēnṓi
zaa ifáboki kpa ari a léte kpa.

2 Luda gakuri ten bi Zaiṣ̄,
wēte kú a manake papana.

3 Ó Luda ten su, anigṣ̄ yītenaro.
Té kú àdi ní ble kú a are,
zàga'ia pásī likai.

4 Àten musudenṓ sísi kú zītedenṓ
de à le à yákpate ke kú a gbēnṓ.

5 À pì: À ma yāmarinṓ kakaramene,
gbē kú ma bàka kú kúnwo sa'onaa gāinṓ.

6 Ludame yákpatekeri ũ,
musudenṓ di a yákena a zéa kpàkpa ke.

7 À ma, ma gbēnṓ, má yā vī mà oáre,
Isarailanṓ, mani á dà bobo,
makúme Luda á Luda ũ.

8 Maten zuka káái á sa'ona yáiro,
ke sa'opṓ kú adigṣ̄ ká tén à té kú.

9 Má zùsa kú à kú á kpàsan ni vīro,
kesṣ̄ blè kú à kú á karaa gūn,

10 zaakú nṓbṓsēntenṓ bi ma pónṓme
kú pókade kpàsa kú ò kú sísi dasinṓ musuo.

11 Má kpi musu bānṓ dṣ̄ pínki,
sēnte pṓ ketenṓ kun ma pṓ ũme.

12 Tó nà teni ma de, mani oáero,
zaakú makúme má andunia vī
kú pṓ kú ò kunnṓ pínki.

13 Madì zùsa nṓbṓ sṓn yá?
Madì blèkofīnii aru mín yá?

14 À sa oma kennakūkṓ pṓ ũ,
à lé kú a gbè makú Luda Musudea fīna bo.

15 À ma sísi warikegɔɔa,
mani á bo, áni bèere límene.

16 Akú Luda pì yāvānikerinṓe:

À kè dera átèni ma yáditenano dɔdɔ?
Bóyáí ma bàka konna kúńwo yá da á lénn?

¹⁷ Á ye ma yádannenaairo,
a ma yáno kpà kpè.

¹⁸ Tó a kpáni è, adi a ke á gbènnà úme,
á bàkaa dígɔ kú kú zinakerino.

¹⁹ Á légbèè vāni,
adi lénnà kèńne.

²⁰ Adígɔ á gbèndo pi,
adi á da né éke bo.

²¹ A yá birenɔ kè, akú má yĩtena.

Áten da má de lán á bàme,
ama mani kpákéáí mà á dà bobo.

²² Ákɔno kú ma yá sááguno, à yá pì ma.
Tó len sɔro, mani á ke yákiyaki,
gbèke ni fɔ à á símaro.

²³ Gbè kú à kennakúkɔso sa òma zɔkɔke dɔ́mene,
àten ma gba zé mà mɔ́áre
lákú madi gbèno sura ba nà.

51

Sùrukpana Luda

Lè kú Dauda dà gɔro kú annabi Natá gèè a kīnaa a zinakena kú Basebao gbera

¹ Luda, ò ma wènda gwa n yenyí gūn,
ò ma taarinɔ gogo n mana zɔkɔ yáí.

² Ì ma durunna kēma mà gɔ swáswa,
ò ma durunna kēma míomio.

³ Má a taarinɔ dɔ sà,
ma durunna dígɔ sámaguro.

⁴ Mɔkɔmmè ma durunna kènne,
ma yá kú ñ yeyiro kè.

Tó n yá ò, n yá nigɔ zé vī,
tó n yákpate kè kúmao, n yá nigɔ nna.

⁵ Zaa ma da nèsen má vāni,
má durunna vī zaa ma ina gɔromè.

⁶ Nèsemana mé àdi kángu,
ò òndɔ damene ma swèè gūn.

⁷ Ì ma zú o kú sakoo mà pu swáswa,
ò ma nèse pípimene mà gɔ píu táítai.

⁸ Ì tó mà pɔnna ke kú yáadonnao,
ò tó ma wá kú n búsanɔ were.

⁹ Ìsun ma durunnano yá daro,
ò ma yá vāninɔ bo ò zukúna píńki.

¹⁰ Luda, ò nèsepura damene,
ò era ò tó ma laakari gɔ kpatena.

11 Ñsun ma zukūnaro,
ñsun n Nini símaro.

12 Ñ era ñ tó ma pọ ke nna
kū n ma sura bà yái.

Ñ ma nini gba màgõ n yá ma,
13 gbasà mà n yá dada yāvānikerinone,
durunnakerino ni era ò are ðmma.

14 Ñ ma bo gbēdena yān,
Luda, Luda ma surabarii,
mani lè sí n yākēna a zéa musu.

15 Dikiri, ñ ma gba lé
mà n sáabu kpá.

16 Sa'onaa di kenne nnaro,
tó lenlo de ma ò.
Sa'opọ kū òdi ká tén à té kū di kánguro.

17 Sa kū maten ommame ma nēsēyīda ũ,
ndi wēndade sūrude gya boro.

18 Luda, ñ arubarika da Zaiōgu
n pọyeina mana gūn,

ñ Yurusalemu bīni gba gbāna,
19 gbasà sa'ona a zéa ni kángu

kū sa'opọ kū òdi ká tén à té kūo,
oni sa o kū zūsānenō n gbagbakia.

52

Aruzekede ñadānaa

Lè kū Dauda dà gọrọ kū à gèè Aimeleki bea, akú Edomu gbē Doegi gèè à ò Solunee

1 Gōsa gbāna, Luda gbēke kun gọrọ sīnda pínki,
à kè dera nten ña dā kū yā vānioo?

2 Ndigõ léfọtọ ke kū gbēno gọrọ sīnda pínki,
n lé nna lán gē mibobọ bà,
ndi gbēno gbákí zōo.

3 Ñ ye yā vānii de a manala,
éketonaa di kenne nna de yāpurala.

4 Ñ ye gbēkakatena yái,
manafikiyā mé à da n lén.

5 Luda ni n gbāna kò é ari gọrọ sīnda pínki,
ani n kū à bo kúnwo n kpén,
ani n bo gbē bēnenō té.

6 Tó gbē manano è, vīna ni n kú,
oni n lalandi ke ò pi:

7 Gbē kū adi Luda ke a uteki ũron dí!
À náani kpà a aruzeke zōkōa,
à gō gbānade ũ gbēkakatēnaa gūn.

8 Má de lán kū lāsirade kū à kú Luda onn bà,
manigõ ze kū Luda yenyīo gọrọ sīnda pínkime.

⁹ Manigɔ̄ n sáabu kpá gɔɔ sɪnda pínki
yá kú n kè yáí,
mani n tɔ́ sé lei n yámarinɔ́ wára,
kú n mana yáí.

53

Yɔ́nkɔ́ yá'onaá

Dauda lɛɛ.

¹ Yɔ́nkɔ́ dì pi a swɛ̀n Luda kunlo.
Gbɛ̀nɔ́ yàka, n̄ yákenaa vāni,
yámanakeri ke kú n̄ téro.

² Zaa musu Luda dì bisásirinɔ́ tàasi ká
à gwa tó gbɛ̀ke ɔ̀ndɔ́ kà à a kīnaa wete.

³ Ó sáte n̄ pínki ò gɔ́ ðɔ̀rɔ́ sari míomi,
yámanakeri ke kú n̄ téro, bee mèn do.

⁴ Yāvānikerinɔ́ ðɔ̀na víroo?
Òdi ma gbɛ̀nɔ́ mómɔ́ lán ú bà,
òdi Luda sísiro.

⁵ Gwen vīna n̄ kūn manamana,
vīnapɔ̀nɔ̀n kú gwe s̄ro.

Luda tò gbɛ̀ kú ò lɛ̀tɛ́awanɔ́ gɔ́ katena gè̀nɔ́ ũ,
a wé'í ðámma kú Luda gínyí yáí.

⁶ Luda, n̄ bo Zaiɔ́ n̄ mɔ́ n̄ Isarailanɔ́ sura ba!
Tó Luda ɛ̀ra à sù kú a gbɛ̀nɔ́ n̄ gwena zín,
Yakubu burinɔ́ ni pɔ̀nna ke,
Isarailanɔ́ ni yáa ðɔ́.

54

Gbɛ̀ kú òtɛn wé taa aduakɛnaa

Lɛ̀ kú Dauda dà gɔɔ kú Zifidenɔ́ gɛ̀ɛ ò pì Solune, Dauda utena n̄ bùsun.

¹ Luda, n̄ ma sura ba n tɔ́ yáí,
n̄ yá símɛ̀nɛ kú n gbānao.

² Luda, n̄ ma aduakɛna ma,
n̄ sá kpá ma yá'onaai.

³ Zaakū buri pāndenɔ́ fūtemai,
gbɛ̀ pásinɔ́ teni ma wɛ̀ ò ma ðɛ,
òdi Luda yá daro.

⁴ Ludame ma kpanyīri ũ,
Dikiri mé à ma kūna.

⁵ N̄ ma zāngurinɔ́ vāni erańma,
n̄ n̄ dúgu z̄s n̄ náani yáí.

⁶ Mani sa omma kú ma poyeinaao,
mani n tɔ́ bo Dikiri, zaakū n̄ mana.

⁷ À ma bo ma warinɔ́ gūn pínki,

à tò ma yògò kè ma ibereṅṅa.

55

Aduakena kunna wétammaanaa gūn

Dauda lèe. Òdi sí kú guruminṅme.

¹ Luda, ñ ma aduakena ma,
ñsun lá kú ma yálaro.

² Ñ sá wē ma yāi ñ wema,
ma laasun ma likara ma gō bídi gūn,

³ ma ibereṅṅ yá'ona yāi
kū gbē vāninṅ wēbirimanaao,
zaakū òten wari dṅmame,
ò ma kúna kū pṅfēo.

⁴ Swèè kèmagu,
ga vīna gèmagu.

⁵ Vīna ma kū, maten lukaluka,
ma nini vūra.

⁶ Tó má dèmbere vī lán potēne bà,
de mani vura mà gé kámma bo,

⁷ mani bàa lé mà gé zàzā,
mani gé mà vute gbárannan.

⁸ Mani wā mà gé mà uteki wete,
de zàgā'ia gbāna sún ma lero yāi.

⁹ Ñ ñ yā gboro, Dikiri, ñ ñ yā yákatēne,
zaakū ma è zuka kū fitiio kú wēte gūn.

¹⁰ Òdi kpáte ke bīni musu fānantē kū gwāanio,
yā vāni kū yā gbānao di wēte gūn.

¹¹ Gbēdedeyā mé à wēte pii pà,
gbānamṅṅena kū manafikio di kē a batunlo.

¹² Tó ma ibere mé àteni ma sṅsṅ yā, mani mena,
tó ma zānguri mé à fùtemai, mani utene.

¹³ Ama mṅkṅn, mṅkṅn kū ó sára léle,
ma gbēndo, ma gbēnna!

¹⁴ Odi fāai bo kū kṅo yā nnanna,
odigṅ tékṅi pari té Luda ṅnn.

¹⁵ Ga ni zāmba ke ma ibereṅṅe,
ò si gyāwān ñ gbānagṅṅ,
zaakū vāni vuteki è ñ gūn.

¹⁶ Makū sṅ, madì Luda sísi,
akū Dikiri di ma sura ba.

¹⁷ Kṅnkṅ, fānantē kū ṅkṅsio
madigṅ ma yā'ummananṅ botene kū ndanaao,
akū àdi ma yā ma.

¹⁸ Bee kū ma ibereṅṅn dasi,
àdi ma sí à ma bo fitin aafia.

19 Luda digō vutena kpatan goro sinda pinki,
ani ma ya ma, ani we'i daruma,
zaaku odi ni da litero, o Luda vina viro.

20 Ma gbē piti fiti kē kū a gbēnoo,
à bō lédokōno kū ò kē kū kōo kpe.

21 Àdi yā nna o lán zó bà,
ama fiti laasun kú a swēn.
Àdi lénna kēne páipai,
ama yáadōmma bà da a bōkōmma.

22 Ñ n yā'ummanano tó Dikirine,
anigō n kūna,
àdi tó gbē mana fu zikiro.

23 Gbēderi náanisaridenō ni ní goro dagura lero,
Luda, ñni tó ò si gyāwān tōnwēen.

Makū sō, manigō n náani vī.

56

Zidakpana Ludaa

Lè kū Dauda dà goro kū Filisitininō a kù zaa Gata.

1 Ñ ma wēnda gwa Luda, òten péma,
òdigō zì ká kūmao ògō wé tāma goro sinda pinki.

2 Ma kpàkparinō digō péma goro sinda pinki,
ní karambaani yāin òten zì ká kūmao.

3 Tó vina teni ma kū, mani n náani ke.

4 Mani Luda tó kpá yá kú à ò yāi,
má Luda náani vī, mani vina kero.
Bón bisāsiri ni fō à kemenee?

5 Òdigō ma yā lite kpedangara goro sinda pinki,
òdigō ma kpákpa kú yā vānio.

6 Òdi kō kakaramai ò natemene,
òdi ma kpákpa ògō ye ò ma de.

7 Luda, ñsun tó ní gbēke boro,
ñ burinō ne kū pōfēo.

8 Ñ ma warikena yā da,
ñ ma wētēkōtena ká n tūruu gūn.
À kú n takada gūnloo?

9 Tó ma lé zù Ludai,
ma iberenō ni boru kú kpeo,
manigō dō kú à yā simene.

10 Mani Luda tó kpá yá kú à ò yāi,
ee, mani Dikiri tó kpá yá pì ona yāi.

11 Má Luda náani vī, mani vina kero.

Bón bisāsiri ni f̄s à kemeneε?

¹² Luda, mani lé k̄u ma gb̄enn̄n̄o f̄ina bo,
mani kennakúk̄o sa omma.

¹³ Zaakū n ma si ga léi,
ndi tó ma ḡēε s̄iro,
de m̄aḡo kure k̄unwo
gupura k̄u àdi w̄ēndi kp̄ám̄ma ḡūn.

57

Wikilena Luda Musudei

Lè k̄u Dauda dà ḡōo k̄u à bàa lè Solunε à ùte gb̄ew̄een.

¹ Ñ ma w̄ēnda gwa Luda, ñ ma w̄ēnda gwa,
zaakū m̄ok̄m̄m̄ε ma nanyī.

Ñ ma s̄ōo n orun ari ma bo ga léi.

² Mat̄en wiki lé Luda Musudei,
Luda k̄u àdi yā k̄u à ò papam̄enε p̄ii.

³ Ani tó kp̄ányī bo zaa musu à ma sura ba,
ani w̄é'i da gb̄ē k̄u òten p̄éman̄o,
ani a gb̄ēke k̄u a náaniyāo kemene.

⁴ Má kú m̄usun̄o té,
ma ḡo wutena n̄b̄o p̄ās̄in̄o dagura.
Gb̄ē p̄in̄o néne nna lán f̄ēn̄eda bà,
ñ saka bi sárime k̄u k̄āao.

⁵ Luda, ñ n z̄ida t̄ó sé lei ari musumusu,
ñ tó n gakuri da anduniala p̄inki.

⁶ Ò tankute kp̄àkpam̄enε ma z̄én,
akū ma ḡo wari ḡūn,
ò w̄ēεε ȳo ma arε, akū ò z̄ù w̄ēεε p̄in.

⁷ Ma laakari kpatena Luda, ma laakari kpatena,
man̄i lè sí mà n táaki lé.

⁸ Ñ vu, ma sw̄ē!
Ma m̄ōo k̄u ma gidigboo kú máa?
Mani gud̄o pá m̄io.

⁹ Dikiri, mani n sáabu kp̄á burin̄o té,
mani n táaki lé gb̄ēn̄one.

¹⁰ Zaakū n gb̄ēke z̄ōk̄ōo kà n k̄inaa,
n náani ludambε luku lè.

¹¹ Luda, ñ n z̄ida t̄ó sé lei ari musumusu,
ñ tó n gakuri da anduniala p̄inki.

58

Gb̄ē vanin̄o tona k̄u Luda

Dauda lèε.

¹ Gb̄ānad̄o, ad̄i yā o a z̄éa s̄ō yā?

Adì yākpate ke kù gbēnɔ sùsu yá?

² Adì yā vāni laasun lé á swèe gūn,
adì gbāna mɔ gbēnɔne á būsun.

³ Gbē vāninɔn sātēna zaa n̄ ina gɔɔme,
ékedenɔn yakana zaa n̄ da n̄sēn.

⁴ N̄ légbē de lán mlè sēwe bà,
ò de lán káre kù à a sá tātāa bà,

⁵ de mlèe pi sún a kókó'ori úra ū maro,
de àsun a dabukeri gonike ero.

⁶ Luda, n̄ n̄ saka é'ēñe n̄ lén,
Dikiri, n̄ músuu pìnɔ saka sōntēnɔ é'ēñe.

⁷ N̄ tó ò gēte lán í bàasinaa bà.
Tó ò sá gà, n̄ n̄ kànɔ é'ēñe.

⁸ N̄ tó ò kori ke zén lán kɔntɔ lé'i bà,
ògɔ de lán nòbɔtēne kù adi ifántē ero bà.

⁹ Ari yāka té gɔ oro wá,
gbē vāninɔ n̄i gēte kù íao.

¹⁰ Gbē mananɔ n̄i pɔnna ke
zī kù Luda fīna bōñne gbē vāninɔa,
kù ò n̄ gbá pipi n̄ aru gūn.

¹¹ Gbēnɔ n̄i pi: Gbē mananɔn láada vī fá!
Luda kun, àdi yākpate ke andunia gūn.

59

N̄ ma sí ma iberenɔa

Lè kù Dauda dà gɔɔ kù Solu gbēnɔ zī ò a dādā a bea ò a de.

¹ Ma Luda, n̄ ma sí ma iberenɔa,
n̄ ma bo gbē kù ò fùtemainɔ oĩ.

² N̄ ma sí yāvānikerinɔa,
n̄ ma bo gbēderinɔ oĩ.

³ N̄ gwa, òtēni ma kpákpa,
gbē pásinɔ ten fiti ke kúmao.
Dikiri, mádi taari ke durunna keñnero,

⁴ mádi zāñne yākearo,
akù ò kù kù soruo ò nakarama.
N̄ ma wēnda gwa n̄ fute n̄ mós n̄ kpámai!

⁵ Mɔkɔn Dikiri Luda Zīkaride, Isarailanɔ Luda,
n̄ fute n̄ wé tā buri kúnɔa n̄ pínki.

N̄sun bonkpede vāni kúnɔ wēnda gwaro.

⁶ Òdi era ò su ɔkosi dɔ,
òdi likara zō wēten,
òdi hùu kema lán gbēnɔ bà.

⁷ N̄ gwa, n̄ lé'i ten tɔ,
fēne kpá n̄ lén,
òdi pi gbēke teni n̄ maro.

⁸ Mòkɔ̀n sɔ̀ Dikiri, ndì ñ yáa dɔ̀,
ndì buri pìnɔ̀ lalandi ke ñ pínki.

⁹ Luda ma gbāna, ma wé dɔ̀nyĩ,
mòkɔ̀mmɛ ma aafialedi ũ.

¹⁰ Luda ni domɛnɛ arɛ a gbɛ̀ke gūn,
ani tó mà yògɔ̀ ke ma zāngurinɔ̀a.

¹¹ Dikiri ó sɛ̀gbako, ñsun ñ dɛ̀dɛ̀ro,
de ñ yā sún sá ma gbɛ̀nɔ̀guro yāi.

Ñ tó ò likara zɔ̀ ñ ñ kóte kū n gbānao.

¹² Yā kū àdi bo ñ lén bi durunna yāme.

Ñ tó ñ karambaanikena ñ kū,
zaakū òdi éke to òdi gbɛ̀ ká.

¹³ Ñ ñ kakate kū pɔ̀fɛ̀o,
ñ ñ dúgu zɔ̀, òsungɔ̀ kun doro,
gbasa ògɔ̀ dɔ̀ ari andunia léa
kū Luda tɛ̀n kí ble Yakubu burinɔ̀a.

¹⁴ Òdi era ò su ɔ̀kɔ̀si dɔ̀,
òdi likara zɔ̀ wɛ̀te gūn,
òdi hùu ke lán gbɛ̀nɔ̀ bà.

¹⁵ Òdi likara ògɔ̀ pɔ̀ble wɛ̀te,
tó odi káro, òdi wiki lé.

¹⁶ Makū sɔ̀, mani lè sí n gbāna yā musu,
mà ayuwii ke kɔ̀nkɔ̀ n gbɛ̀ke yāi,
zaakū mòkɔ̀mmɛ ma aafialedi ũ,
mòkɔ̀mmɛ ma uteki ũ warikɛgɔ̀rɔ̀a.

¹⁷ Luda ma gbāna, mani n táaki lé,
zaakū mòkɔ̀mmɛ ma aafialedi ũ,
Luda kū àdi gbɛ̀ke kemɛnɛ.

60

Óni zì ble kù Luda gbānao

Lè kū Dauda dà gɔ̀rɔ̀ kū à zìi kà kū Siria kū ò kú Mesɔ̀pɔ̀tamia bùsun kū Zoba
bùsuu gūnnɔ̀, akū Yoabu sù à Èdòmunnɔ̀ dèdè Guvvute Wisiden gbɛ̀nɔ̀n dúbu kuri
awɛ̀ɛ̀pla.

¹ Luda, n pɔ̀ fɛ̀wáí,
n ɔ̀ gbàrɛwáí n ó zukūna.

Ñ era ñ arɛ dɔ̀wá sà.

² N tó ó bùsuu yìgá ari à pàra.

Ñ era ñ tata a gbèn,
zaakū à gɔ̀ kpámme.

³ N tó yā zì'ù sù n gbɛ̀nɔ̀a,
n ó káka kū í gbānao,
akū ótɛ̀n tātantatan ke.

⁴ Ama n tuta dɔ̀ n vīnakerinɔ̀nɛ,
de ò le ò bo gbɛ̀nɔ̀ ságana léi.

⁵ Ñ wewá ñ ó sura ba kú n gàsá gbānao
de ókɔnɔ n gbɛ yenyɪdenɔ le ò bo.

⁶ Luda yā ò zaa a kúkia à pì:
Mani Sekemu kpaate kú kùwikio,
mani gba da kú Suko guvuteo.

⁷ Giliada bùsu bi ma pómɛ,
Manase burinɔ bùsu bi ma pómɛ,
Eflaimu burinɔ bùsu bi ma mɔfuraame,
Yudanɔ bùsu bi ma góome.

⁸ Mɔabunɔ bùsu bi ma ɔpipibɔɔmɛ,
madi ma kyate kátɛ Eɔɔmunɔ bùsun,
madi kùwiki dɔ Filisitininɔ bùsuua.

⁹ Dí mé ani gɛ kúmao wɛtɛ bīnide gūnn?
Dí mé ani domene are ari Eɔɔmunɔ bùsunn?

¹⁰ Luda, à de mɔkɔn mé n ɔ gbàrɛwái,
ndì bo kú ó zìkarinɔ doroo?

¹¹ Ñ ɔ dawá ó iberenɔ yái,
zaakú bisásiri kpányī bi yā pāmɛ.

¹² Óni zì ble kú Luda gbānao,
àkú mé ani gɛsɛ pétépete ó iberenɔa.

61

Kína aduakɛnaa

Dauda lɛɛ.

¹ Luda, ñ sá kpá ma wikilɛnaai,
ñ ma aduakɛna ma.

² Kunna zaa andunialɛa ma wiki lɛmma,
kú ma wɛndii gò lɛkɛkɛ, akú ma n sisi.

Ñ gɛ kúmao gbɛsi kú à lei demala kínaa.

³ Zaakú mɔkɔmmɛ ma aafialekɪ ù,
ma uteki gbāna ù ma iberenɔ are.

⁴ Má ye màgɔ kú n ɔnn gɔrɔ sīnda pínki,
màgɔ sɔtɔna n orun.

⁵ Luda, zaakú n lé kú ma gbɛnne mà,
n n vīakerinɔ bakaa kpàma.

⁶ Ñ kína dɔ kú aafiaao,
ñ tó à ká a gɔrɔa.

⁷ Àgɔ kpata ble n dɔnaa gūn gɔrɔ sīnda pínki,
ñ a dákpa n gbɛkɛ kú n nánikɛnaao yái,

⁸ gbasa màgɔ n táaki lé lákú gu ògɔ dɔ nà,
manigɔ lé kú ma gbɛnne fīna bo gɔrɔ sīnda pínki.

62

Ludame uteki ù

Dauda lɛɛ.

¹ Luda ado mé à tò ma laakari kpátɛna,

àkū mé àdi ma sura ba.

² Akūme ma gbèsi ũ ma surabari ũ,
madi gbàna lea, mani yīgā zikiro.

³ Gèn ũgban ániḡ fute gbēaa?

Áni a n̄ lán gbì kú à è à kpán
ke kara zī b̄n yá?

⁴ A gona a tía lén áten kpákūsū,
ék̄etona mé àdi k̄éáre nna.
Adi sa mana o gb̄ēne kú léome,
akū adi n̄ ká á sw̄èe gūn.

⁵ Luda ado mé à tò ma laakari kpátēna,
zaakū àkūme ma wé doi.

⁶ Akūme ma gbèsi ũ ma surabari ũ,
madi gbàna lea, mani yīgā zikiro.

⁷ Ma aafia kú ma b̄ereeo di bo a k̄inaame,
àkūme ma gbèsi gbàna ũ, ma uteki ũ.

⁸ Gb̄ēn̄, àḡ a náani vī ḡḡḡ s̄inda pínki,
à á sw̄è w̄ēne, àkūme ó uteki ũ.

⁹ Talakan̄n de lán lé'īa bàme,
gb̄anaden̄n kú póke léiro.
Tó ò n̄ ȳs kilooa,
n̄ pínki niḡs de fáuunle.

¹⁰ Àsun gb̄ēble'ḡḡ náani kero,
àsun īa dá kú kp̄áni p̄oro.
Tó á aruz̄eke ten k̄s,
àsun tó à á sw̄è b̄lero.

¹¹ Yā m̄en don Luda ò,
yā m̄en pla d̄in̄n ma mà:

Luda, m̄ok̄ōn mé n̄ gb̄ana vī,
¹² Dikiri, m̄ok̄ōn mé n̄ gb̄ēke vī,
akū ndi fina bo baadine a yākenaaa.

63

Luda nidēnaa

Lè kú Dauda dà ḡḡḡ kú à kú Yuda gb̄arannan.

¹ Luda, ma Ludame n ũ,
mateni n are wete,
ma nini yenyī, mateni lukanyī
lán z̄ite kori kú à ye íi bà.

² Ma n e n kúkia,
ma wé s̄i n gb̄ana kú n gakuriol̄e.

³ Zaakū n gb̄ēke manamene de w̄ëndila,
n s̄aabukpana niḡs da ma lén.

⁴ Maniḡs n tó kpá ari ma w̄ëndi lén,
mani ḡ sé musu mà n s̄isi.

⁵ Ma nèε ni kā lākū òdi pò nna ble ò kā nà,
n táakilena nigò da ma lén kù ayuwiikεnaao.

⁶ N yá dì òmagu ma wútekia,
madi laasun lémma gwáani.

⁷ Ma sòtóna n orun, maten lè sí,
zaakū mòkòmme ma kpanyĩri ũ.

⁸ Ma nini namma,
ń ma kūna n ɔplan.

⁹ Gbē kù òteni ma weno ni kakate,
ò gē zíte.

¹⁰ Luda ni tó ò ń dede kù fēnedaome,
ò gò gbēgbonno pòble ũ.

¹¹ Kína sò ani pónna ke kù Ludaο.
Gbē kù òdi la da kù Ludaοni a sáabu kpá,
ékedenò sò, ń lé nigò nakòana.

64

Ñ ma sí gbē vāninò ɔĩ

Dauda lēε.

¹ Luda, ñ ma ndana ma,
ñ ma bo ma ibere kù òteni vīna damainò ɔĩ.

² Ñ ma ute gbē vāni kù ò lé kpàkūsūmainòne,
yāvānikeri zukade pinò.

³ Òdi ń lé keke lán fēneda bà,
yā pāsínò dì bo ń lén lán kà sewede bà.

⁴ Òdi taarisaride dādā ò a pá,
òdi a pá kánto, vīna dì ń kũro.

⁵ Òdi té kákògu ń vānikena gūn,
òdi bàkpakpanna gusare yā gògò
òdi pi: Gbēke ni ó ero.

⁶ Òdi vānikena yā gògò ò pi,
yā kù o a lé kpàkūsū papana.
Bisāsiri nèεgūnyāno asiri zòkò.

⁷ Ama Luda ni ń pá kù kàao,
ani ń kīna kánto.

⁸ Ani tó yā kù ò ò wí ń musu,
gbē kù à ń é pínki nigò mì ke dékūdekū
ò pi taare.

⁹ Vīna ni gbē sīnda pínki kù,
oní Luda yākenano baba,
onigò yā kù à kènò laasun lé.

¹⁰ Gbē manano, àgò pónna ke Dikiri gūn ò nai,
nèsepuradenò, àgò a táaki lé ń pínki.

65

Buri sīnda pínki wé dɔ Ludai

Dauda lèe.

¹ Luda, à kù ò n táaki lé Zaiō

ò lé kù ò gbènnenɔ fīna bo.

² Mɔkɔn kù ndi aduakena ma,
n kīnaan buri sīnda pínki ní sun.

³ Ó yā vāninɔ ó fú,

akū n ó taarinɔ kèwá.

⁴ Arubarikademε gbē kù n sè
n gē kāao n ɔnn ũ.

N kpé pɔ mananɔ m̀wá,

n kpé kù à kú adona pìi.

⁵ Ndi wewá kù yā mana naasidenɔ,

Luda ó Surabari.

Andunia lézεkidenɔ kù ísirabaradenɔ

wé dɔnyī n pínki.

⁶ N gbāna dānla,
n kpínɔ kè kù n ikoo.

⁷ Ndi ísira kù a sōnɔ kīni kpáte,

ndi burinɔ zuka lákaíne.

⁸ N daboyānɔ dì swè kē
gbē kù ò kú zíteleanɔn,
òdi ayuwii dɔmma zaa ifāboki kpa
kù a léte kpao.

⁹ Ndi laakari dɔ anduniaa, ndi a gba í,
ndi taaki ká zítene, n swanɔn pana kù ío,
ndi tó pówenɔ ke, zaakū len n dìte le.

¹⁰ Ndi í dagula ari búgbanɔ pa,

ndi gunɔ foko f̄ kù legūo,

ndi arubarika da pɔ kù à b̀tenɔgu.

¹¹ Ndi arubarika da burazīn wè kù wèεo,
p̀ble níside dì kóte n ágban.

¹² P̀dádákinɔ sèla b̀tɔɔ kù sènte,
s̀sīnɔ p̀nna dà uta ũ.

¹³ P̀ókādenɔ dàgula n dádákinɔa,

p̀wε dàgula s̀sigerεei.

Òten p̀nna wiki lé, òten lè sí.

66

Luda sáabukpanaa

¹ Andunia gbē sīnda pínki,

à ayuwii ke Dikiria.

² À lè sí a t́ gakurike musu,

à a táaki lé à a t́ bo.

³ À o Ludane: N yákenanɔn naasi vī,
n gbāna z̄kɔɔ dì tó n íberenɔ kā nate.

⁴ Andunia pínki dì kútenne,
òdi n táaki lé ò n tó bo.

⁵ À mọ́ à Luda yákenanọ gwa,
yá kú àdi ke bisásirinọne naasi vī.

⁶ À ísira lì gukori ũ,
ò swa bikù gèse.

Ò ponna ke a yá musu.

⁷ Àdigō kí ble kú a gbānao goro sīnda pínki,
a wé digō kú burinọa.
Sāgbānadenọ sún dọke kāaoro.

⁸ Burinọ, à ó Luda sáabu kpá,
a táakilena gō dọ á lén.

⁹ À ó wèndi dàkpawere,
adi tó ó gbá sataro.

¹⁰ Luda, zaakū n ó lé n ó gwá,
n ó baasa lán andurufuu bà.

¹¹ N ó ká kpésiran,
n aso tikisii diwere ó kpe.

¹² N tò ò dìwá lán sō bà,
ó wé té mà, í dàóla,
akū n su kúoo nnamana kīnaa.

¹³ Mani su n onn mà sa'opọ kú òdi ká tén à té kú o,
mani lé kú ma kèmmnanọ fīna bo,

¹⁴ yá kú à bọ ma lén ma warikegoro.

¹⁵ Mani sa omma kú pọ mèkpananọ,
mani sākaronọ kpátanne,
mani n gbagba kú zùsanọ kú blèkofininọ.

¹⁶ Àkōnọ kú á Luda vīna vīnọ,
à mọ́ à ma á pínki,
mani yá kú à kèmene oáre.

¹⁷ Ma wiki lèa,
a táakilena da ma lén.

¹⁸ Tó ma yá vāni dà ma swèn,
de Dikiri gi ma yá mai.

¹⁹ Ama à ma yá mà,
akū à ma aduakena si.

²⁰ Arubarikademé Dikiri ũ,
adi gi ma aduakena mairo,
adi gi gbēke kèmenéiro.

67

Arubarika gbekana Luda

Lè kú òdi sí kú guruminọ.

¹ Luda, ò ó wēnda gwa,
n ān werewá n arubarika daógu,

² de andunia pínki gō n zé dō,

buri sīnda pínki dō lākū ndi gbē sura ba nà.

³ Ò n táaki lé Luda,
gbē sīnda pínki n táaki lé.

⁴ Burinɔ pɔnna ke à ayuwii ke,
zaakū ndi yákpate ke kú gbēnɔ a zéa,
ndi do andunia burinɔne are.

⁵ Ò n táaki lé Luda,
gbē sīnda pínki n táaki lé,
⁶ gbasá zīte póbile ke,
Luda ó Luda ni arubarika daógu.

⁷ Luda ni arubarika daógu,
andunia lézekidenɔ ni vīna ke ne ní pínki.

68

Luda zōkōke

Dauda lèe.

¹ Luda fute, a ibereɔ fákɔa,
a zāngurinɔ bàa léne.

² Lākū túsukpe di gēte kú ĩao nà,
ñ tó ò gēte le.

Lākū zōsaa di yó té sare nà,
yāvānikerinɔ ni kakate Luda are le.

³ Gbē mananɔ sō ò pɔnna ke,
ò yáa dɔ Luda are,
ò vīvī kú pɔnna zōkōo.

⁴ À lè sí Ludane à lé maa,
à di ludambɛ lukua, à a tó bo,
a tón Dikiri, à pɔnna wiki lé a are.

⁵ Kunna a kpé kú à kú adonaa gūn,
Luda bi tonenɔ demɛ,
gyaanɔnɔ zekūnwodemɛ.

⁶ Luda di be ke gbē kú à gbē vīrone,
àdi purusunanɔ bote à ñ da nmanan,
sāgbānadenɔ sō onigō kú gu kori gūmmɛ.

⁷ Luda, kú n do n gbēnɔne are,
gɔɔ kú n táa ò kúñwo gbārannan,

⁸ zīte yīgāyīgā, ludambɛ legū gbāre n are,
mɔkōn Luda kú n yā ò Sinai kpi musu,
Luda, Isarailanɔ Luda.

⁹ Luda, n mùsɛɛ pisi ní būsua baala'i,
n n gbē busananɔ gbà gbāna.

¹⁰ N gbēnɔ vùte a gūn Luda,
akū n wēndadenɔ gbà pó n manake yāi.

¹¹ Dikiri yā ò,
akū nɔgbēnɔ gō a baarukparinɔ ũ dasi.

12 Kínanɔ kũ n̄ z̄ikarinɔ ten bàa lé likalika,
nɔgbē kũ ò ḡɔ̄ benɔ teni n̄ p̄onɔ kpaatete.

13 Bee kũ a wute a kp̄asa guragura,
andurufu í kú ma potēne d̄emberenɔa,
a k̄anɔ ten té ke lán wuraa bà.

14 Kũ Gb̄anas̄indapinkide k̄inanɔ f̄ak̄ɔa,
ò k̄ote Zalamɔ kpia lán legūgb̄ee bà.

15 Basā kpi gakuri vī,
Basā kpi m̄is̄ontenɔn dasi.

16 Ák̄onɔ kpi m̄is̄ontenɔ,
b̄oyāi át̄en kpi kũ Luda s̄e
a k̄ibleki ū gwa kũ n̄es̄eḡɔ̄baao?
Gwen Dikiri niḡɔ̄ kun ḡɔ̄r̄o s̄inda p̄inki.

17 Luda s̄ogonɔ lé v̄iro,
à kà dúbu leu ūgbangba,
Dikiri b̄oo zaa Sinai,
à s̄u à k̄ipa a gu kũ à kú adonan.

18 N fute n ta musu dona z̄iz̄on̄one are,
n gba s̄i gb̄enɔa ari kũ s̄agb̄anadeno,
akũ n vute gwe, Dikiri Luda.

19 Arubarikademe Dikiri Luda ó surabari ū,
àkūme àdiḡɔ̄ ó asonɔ sena lākū gu diḡɔ̄ d̄o nà.

20 Ó Luda bi Luda kũ àdi n̄ sura bame,
Dikiri Luda mé àdi ó bo ga léi.

21 Luda ni a iberenɔ m̄i w̄iw̄iñne,
b̄is̄as̄iri mikā d̄ore kũ ò té n̄ durunnaano.

22 Dikiri pi: Mani n̄ b̄ote Basā b̄usun,
mani n̄ b̄ote ísira l̄on,

23 de à á gbá ya á iberenɔ arun,
á gb̄edanɔ ni néne mat̄en ò n̄ baka ble.

24 Luda, o n gb̄eno è ò t̄etek̄oi,
ma Luda ma Kína, òten su n kúkia.

25 L̄es̄irinɔn té are, batanɔn té n̄ kpe,
nɔkpare s̄eḡes̄eḡeparinɔn té n̄ guragura.

26 À Luda t̄ɔ bo pari k̄okakaranaa ḡun,
à Dikiri s̄áabu kpá ák̄onɔ Isaraila burinɔ.

27 Né kpede Biliaminu burinɔn té are gwe,
abire gbera Yudanɔ k̄inenɔ kũ n̄ gb̄eno
kũ Z̄ebuluni buri k̄inenɔ
kũ Nafatali buri k̄inenɔ.

28 Luda, n̄ n gb̄ana m̄owere,
Luda, n̄ bo kũ n gb̄ana kũ n m̄owere yāo.

29 Kínanɔ ni sunne kũ n̄ gbanɔ
n kpé kũ à kú Yurusalemu yāi.

30 N̄ kpākē Misila ítenɔb̄ōi,

ò pata burinò zùsanò a kù ò gbènò.
 Ò andurufu gò tórma,
 ò gbè kù zìkanaa di kènnè nnanò fàkò.

³¹ Misilanò ni zìrinò gbaremma,
 Etiopianò ni ò òmma, Luda.

³² Andunia kpatablerinò, à lè sí Ludanè,
 à Dikiri táaki lé,
³³ àkù kù à di ludambè kù à kun zaa zìzì.

À ma, àtèn pùtá gbánagbána.
³⁴ À Luda gbána kpàkpa kè,
 ò a zòkòkè dò Isarailanò,
 a gbána kù ludambè.

³⁵ Luda, ò naasi ví n kúkia,
 Isarailanò Luda di gbána kù ikooò kpá a gbènò.

Arubarikademè Luda ù!

69

Wétamma gùn aduakènaa

Dauda lè.

¹ Luda, ò ma sura ba,
 zaakù í ma kù ma wakalè.

² Foko teni ma mó ma ka zà,
 gèsepèteki kunlo,
 ma kpatè í lòkoton,
 ísò tèn damala.

³ Ma wiki lè ma kpasa,
 ma kòtoo nà,
 ma wé dò ma Ludai
 ari ma wé tèn sira kù.

⁴ Gbè kù ò zámagu pánòn
 dasi de ma mikála.
 Ma iberenòn lé víro,
 ò ye ò ma de pòke wínnè sari.
 Pó kù mádi a kpáni oron
 ò pì mà kpámma.

⁵ Luda, ò ma yònkòyànò dò,
 ma taarinòn utenannero.

⁶ Dikiri Luda Zìkaride,
 gbè kù ò wé ònyĩnò
 òsun tó wé'í ò kù ma yáiro.
 Isarailanò Luda,
 gbè kù òdi n ki wetenò
 òsun tó ò tó yaka ma yáiro.

⁷ Zaakù n yáin matèn sòsòna fò,
 akù ma gasuu gò kpá ma wéi.

⁸ Ma gò zítò ù ma gbènò té,
 ma gò boado ù ma da bedenò té.

9 N ɔn yá ma kú gbána manamana,
gbēnɔ dɔkɛna kúnwo gòmɛnɛ.

10 Tó ma lé yí pɔsira gūn,
òdigɔ ma sɔsɔ.

11 Tó ma uta kasanɔ ñfīma,
òdigɔ ma lalandi kɛ.

12 Gbē kú ò vutena gānuleanɔ di ma pi,
ígbānamirinɔ di lè da ma yāi.

13 Ama tó à gɔ̄ ma yāi, Dikiri,
mɔkɔn manigɔ wé kemma a gɔɔa.

Ñ wema Luda n gbēke zɔkɔ yāi,
n̄ ma sura ba yāpura.

14 Ñ ma bo fokon,
ñsun tó mà vl̄nlo.
Ñ ma bo í lòkoton,
n̄ ma sí ma zāngurinɔa.

15 Ñsun tó ísɔ damalaro,
ñsun tó mà kpátɛ í lòkotonlo,
ñsun tó wɛɛ tatamalaro.

16 Ñ wema Dikiri, zaakū n gbēke mana,
n̄ arɛ dɔma n sùru zɔkɔ̄ gūn.

17 Ñsun mikpɛɛ zu n zòbleriinero,
n̄ wema likalika,
zaakū ma gɔ̄ kagura gūmme.

18 Ñ namai n̄ ma mì sí,
n̄ ma sura ba ma íberɛnɔa.

19 Ñ ma sɔsɔna dɔ̄
kū ma wé'idammanaao kū ma kpebonaao,
nten gbē kú ò ma kúna kú yāonɔ e.

20 Sɔsɔnaa ma swèɛ zò, ma gɔ̄ gbána sari,
gbē kú ani ma wēnda gwan ma wèɛɛ,
mádi lero,
gbē kú ani ma nèɛɛ kpátɛmɛnɛn ma wé d̄i,
à kunlo.

21 Ò ɛzɛ vāni kāmɛnɛ pób̄len,
kú ími ma kú, ò sèwē kpàkpāa kpàma mà mi.

22 Ñ dikpɛkɛna gɔ̄ñnɛ tankute ũ
à n̄ kú à yā lúrinɛ.

23 Ñ wé sira kú de òsun gu ero,
n̄ wó gɔ̄ kokona.

24 Ñ n pētē kipańma,
n̄ n pɔfē pāsī pisińma.

25 Ñ bɛ gɔ̄ bezī ũmɛ,
n̄ gbēke súngɔ̄ kun de à vute n̄ kpén doro.

26 Zaakū òdi wé t̄a gbē kú n n̄ lénɔa,
òdi gbē kú n n̄ kīnnanɔ wāwā yā o.

27 Ñ ñ yā sīnda pínki taari diñne,
 ñ baka súnḡḡ kú n surabanaa gūnlo.

28 Ñ ñ tó gogo wēndi takada gūn,
 ñ tó súnḡḡ kú kú gbē manano tóoro.

29 Luda, má kú wāwā kú yā'ummanaao gūn,
 ñ ma sé lei de mà bo aafia.

30 Mani Luda tó bo lèsinaa gūn,
 mani a sáabu ke mà a tó sé lei.

31 Abirekū ni ká Dikirigu de sa'ona kú zùuola,
 bee zùsane kú à bēne vī.

32 Takasidenḡ ni e ò ponna ke,
 ákōnḡ Luda ki weterinḡ nigḡ wēndi vī.

33 Zaakū Dikiri dì wēndadenḡ yā ma,
 àdi a gbē kú ò de zìzḡ ùnḡ gya boro.

34 À a táaki lé musu kú zītēo,
 ísira kú pó kú ò kú a gūnnḡ pínki.

35 Zaakū Luda ni Zaiḡ sura ba,
 ani era à Yuda wētēnḡ káte,
 a gbēnḡ ni vuten ñ pó ũ.

36 A zòbleri nēnḡ mé ḡḡḡ vī,
 gbē kú ò ye a tó nnainḡ nigḡ kún.

70

Wikilena surabarii *(Zab 40:14-18)*

Dauda lēe.

1 N yā nna Luda, ñ ma mì sí,
 Dikiri, ñ ke likalika ñ mós ñ kpámai.

2 Ñ tó wé'i gbē kú òteni ma we ò ma denḡ kú,
 ò ñ mì pétē.

Ñ tó gbē kú ò ye mà sunyī lenḡ kpe li,
 ñ ān ḡḡ sisina.

3 Gbē kú òdi omene, taare, taarenḡ,
 ñ tó ò era kú wé'iyáo.

4 Gbē kú òteni n ki wetenḡ pḡ kemma nna ò yáa dḡ,
 gbē kú ò ye ñ surabanaainḡ ḡḡ pi Luda zḡkḡ.

5 Takaside wēndademe ma ũ,
 Luda, ñ ke likalika.
 Mḡkḡmme ma kpanyīri ũ kú ma surabarii,
 Dikiri, ñsun gi kero.

71

Mare zḡkḡ aduakēnaa

1 Dikiri, mḡkḡnn ma nanyī,
 ñsun tó wé'i ma kú zikiro.

2 Ñ ma bo ñ ma mì sí n manakena yāi,

̀̀n s̄́a kp̄́amai ̀̀n ma sura ba.

³ ̀̀nḡs̄ de ma uteki gb̄̀e k̄́u maniḡs̄ ḡ́e uten ũ.

N dite ̀̀n ma sura ba,
ma gb̄̀esi k̄́u ma zeki gb̄̀anaoome n ũ fá!

⁴ Ma Luda, ̀̀n ma bo yāv̄nikerin̄o ɔ̄i,
̀̀n ma sí gb̄̀e v̄ani pás̄in̄o.

⁵ M̄ok̄onn ma wé d̄onyī, Dikiri Luda,
m̄ok̄onn má n náani v̄i zaa ma kefen̄nakeḡoɔa.

⁶ Ma gb̄̀ana l̄emma zaa ma iḡoɔo,
m̄ok̄n mé n ma bo ma da n̄esen.
N táakin madiḡs̄ lé.

⁷ Ma kunna de ȳabonsare ũ gb̄̀en̄one dasi,
zaak̄u m̄ok̄omm̄e ma uteki gb̄̀ana ũ.

⁸ N táakilena diḡs̄ da ma l̄én,
madiḡs̄ n manake bo k̄onk̄o k̄́u ɔ̄k̄osio.

⁹ ̀̀nsun p̄́a kp̄́amai ma z̄ik̄uk̄ena ȳairo,
̀̀nsun ma zuk̄una ma gb̄̀ana lakana ȳairo.

¹⁰ Zaak̄u ma iberen̄o teni ma pi,
ma weterin̄o ten lé kp̄́ak̄us̄umai ma w̄endi bona ȳai.

¹¹ Ò pi: Luda ḡime, ò péa ò k̄́u,
gb̄̀eke kun k̄́u à a sura baro.

¹² Luda, ̀̀nsunḡs̄ k̄́u k̄́umao z̄àro,
ma Luda, ̀̀n ke likalika ̀̀n m̄ó ̀̀n kp̄́amai.

¹³ ̀̀N tó wé'i gb̄̀e k̄́u òten ȳa diman̄o k̄́u
de ò kakate,
̀̀n tó s̄s̄s̄na da gb̄̀e k̄́u òten wé t̄aman̄o la
de ̀̀n tó yaka.

¹⁴ Mak̄u s̄s̄, ma wé niḡs̄ d̄onyī,
maniḡs̄ n táaki lé màḡs̄ ḡ́e.

¹⁵ N manak̄ena niḡs̄ da ma l̄én ḡoɔo s̄inda p̄́inki
k̄́u n surabana k̄́u má a lé d̄oro.

¹⁶ Mani su mà n z̄ok̄eȳan̄o o Dikiri Luda
n m̄èn do manak̄en mani da gb̄̀en̄one.

¹⁷ N ȳa d̄amene zaa ma kefen̄nakeḡoɔa,
Luda, ari tera mateni n ȳabonsaren̄o o'o.

¹⁸ Bee k̄́u ma z̄i k̄́u, ma mìk̄a pura,
̀̀nsun ma tónlo, Luda,
de mà le mà n gb̄̀ana baba teraden̄one,
mà n gb̄̀anak̄eȳa da gb̄̀e k̄́u òten futen̄one ̀̀n p̄́inki.

¹⁹ Luda, n manak̄enaa z̄s̄ susunen̄o,
n ȳa z̄k̄o k̄́e, d̄in oni lek̄sa k̄́unwoo?

²⁰ N tò wari pás̄i ma le dasidasi,
ama ̀̀ni era ̀̀n ma gba w̄endii do,
̀̀ni era ̀̀n ma bo z̄ite.

²¹ ̀̀ni ma bèere karamene,

ĩni era ñ ma laakari kpátemene dɔ.

²² Ma Luda, mani n sáabu kpá
kū mɔɔɔɔ n náani yáí.
Isarailanɔ Luda kū ñ kú adona,
mani n táaki lé kú gidigboo.

²³ Ayuwii nigɔ dɔ ma lén,
makū kū n ma miì sɪ mani n táaki lé.

²⁴ Manigɔ n manakena o gɔɔ sɪnda pínki,
zaakū wé'i gbē kū ò ma wete kū vānionɔ kù,
ò gɔ́ bídi gūn.

72

Aduakena kɪnane

Sulemanu lèe.

¹ Luda, ñ dada kɪnane à yákpate ke kū yápurao,
ñ tó kína yā mana ke lākū ndì ke nà,

² de à do n gbēnɔne are a zéa,
à yā gɔ́gɔ́ talakanɔne súsu,

³ gbasa kpínɔ ni su gbēnɔne kū aafiaao,
sɪsɪnɔ ni tó ògɔ́ kú nnamanaa gūn.

⁴ Kína ni tó yā bo kū talakanɔ nna,
ani takaside néɔnɔ sura ba,
ani gbānamɔnnerinɔ dúgu zɔ.

⁵ Anigɔ kun lākū ifantē dīgɔ kun nà,
lán mɔvura dīgɔ kun nà wé kú wéeo.

⁶ Anigɔ de lán kabura legū bà,
lán mɔɔ kú àdi pisi zíteaa bà.

⁷ Gbē mananɔ ni ɔ tá a gɔɔa,
nnamana nigɔ zɔkɔ ari mɔ súnigɔ kun doro.

⁸ Ani kí ble zaa ísira bara la kū bara direo,
sena zaa Yuflati ari gena andunia léa.

⁹ Buri kū ò kú gbáranna gūnnɔ ni su ò kútene,
a ibereɔni wúte kū kùaa a are.

¹⁰ Tasisi kína kū ísira bara kɪnanɔ ni táfe bone,
Seba kū Seba kɪnanɔ ni su ò gba dane.

¹¹ Kɪnanɔ ni su ò kúte a are ñ pínki,
buri sɪnda pínki ni donyí.

¹² Zaakū ani wēndade kū ñ wiki dɔnɔ bome,
ani takaside kū ò kpanyíri víronɔ sura ba.

¹³ Ani gbānasaridenɔ wēnda gwa,
ani takasidenɔ bo ga léi.

¹⁴ Ani ñ bo gbānamɔnnerinɔ kū gbē pásinɔ ɔí,
zaakū à ye ñ arukɔtenaairo.

¹⁵ Luda kína dɔ kú aafiaao!
Ògɔ́ a gba Seba búsú wuraa,

ògõ wé kenε Ludaa lakanaa sari,
ògõ sa mana one gɔɔ sɪnda pínki.

16 Ñ tó burapɔɔ ke a bùsun manamana,
a lán gõ da sɪsɪnɔ musu sí,
ò né i ò pia lán Lɛbana lákpe bà,
ò gbā lán kàsapli bà sɛnte.

17 Ñ tó a tó gõ kun gɔɔ sɪnda pínki
lán ifántɛ bà,
buri sɪnda pínki ni arubarika le a gāi,
oni a tó nna sí.

18 Arubarikaden Dikiri Luda, Isarailanɔ Luda!
Àkū mé àdi yābonsarenɔ ke ado.

19 Ògõ a tó gakuride bo gɔɔ sɪnda pínki!
À tó a gakuri da anduniala pínki!
Aami! Aami!

20 Yεε né Dauda aduakena lén gwe.

TAKADA AAKɔDE

Zabura 73-89

73

Yāvānikerinɔ nmananaa

Asafa lèε.

1 Luda di yā mana ke Isarailanɔne yāpuramε,
atɛnsa nèsepuradenɔ.

2 Makū sɔ, ma ka kāni lɛtena,
ma gbá ye à satamε yā.

3 Kū ma yāvānikerinɔ kunna mana è,
ma ìadārii pìnɔ gwenā ni dè.

4 Yake di kpáñnerɔ,
aafia m̀d̀m̀ma akūsɔ ò mèkpana.

5 Òdi wari ke lán dakenɔ bàro,
òdi gyā ke lán dakenɔ bàro.

6 Òdi ìadāna da ñ wakan lán m̀wəkarε bà,
òdi pāsīke da p̀kasa ũ.

7 Ñ swèε kè gbāna kū yāvānikenaa,
yā bène ñ nèseε pà.

8 Òdi gbē lalandi ke òdi yā vāni lir̀ma,
òdi gbāna m̀r̀ne ñ z̀k̀k̀ke yāi.

9 Òdi pi: Luda kipa ò ɔsi ká,
akūsɔ ñ yā mé àdi ble andunia gūn.

10 Abire yāi òdi era ñ kpa,
òdi yā kū ò ò pínki sí yāpura ũ.

11 Òdi pi: Luda d̄s m̀amεε?
Luda Musude d̄sna kà le yá?

12 Ñ yāvānikerinɔ gwa, òdi yāke damu kerɔ,
 n gwenaa digɔ kara gɔɔ sīnda pínki.

13 Ase ma nèse pura pān yá?
 Ma a ɔ bòte taarin swáswa páme yá?

14 Ndigɔ ma gbē gɔɔ sīnda pínki,
 ndigɔ ma sã gágamene lákū gu digɔ dɔ nà.

15 Tó ma ze kú yā dí taka onaaɔ,
 abirekū nigɔ de bona n gbēnɔ kpɛ yā ũme.

16 Kū ma laasunn lè yā pīia de mà dɔ,
 à kèmene zī'ū.

17 Sé kú ma gē Luda kúkia,
 gbasaa ma wé kè lákū oni láka nà.

18 N n dá guzāre kpa yāpura,
 ndi ɔ sōnyī ò léte ò kakate.

19 Òdi gɔ kakatena pɔ ũ kánto,
 vīnapɔnɔ di n le ò láka.

20 Lákū nana di gēte kú ũao nà tó gbē vù,
 tó n fute Dikiri, ñ tó ò gēte le.

21 Kū ma nèsee yàka,
 akūsɔ ma pɔ sira kù,

22 ma ke yōnkɔ, má yāke dōro,
 ma gōnne lán nòbɔsēnte bà.

23 Bee kú abireo madigɔ kú kúnwo,
 n ma kūna ma ɔplaa.

24 Ndì domene are kú n lédammao,
 ñni láka ñ ma sí n gakuri gūn.

25 Dín ma wé dɔi musu n baasii?
 N baasiro póke ni teni ma de andunia gūnlo.

26 Bee tó ma mē kú ma swēɛo ten láka,
 Ludame ma swē gbānaleki ũ,
 àkūme ma baka ũ gɔɔ sīnda pínki.

27 Gbē kú ò kēmmanɔ ni láka,
 ñni gbē kú ò bò n kpenɔ kakate.

28 Luda, ma nanyīna mé à kèmene nna,
 Dikiri Luda, ma n ke ma uteki ũ,
 mani n yākenanɔ babañne.

74

Wikilena Ludai a kpé kú ò wì yai

Asafa lèe.

1 Luda, bóyái n giwái ari gɔɔ sīnda pínkii?

À kè dera n pētē ten fute n kpàsa sánɔii?

2 Ñ tó gbē kú n n sí zaa zīnɔ yā dɔngu,
 buri kú n bò ò gɔ n pɔ ũnɔ

kū Zai5 kpi kū n kè n kúki ũo.

3 N iberenɔ n kúki wì ò dàte mámmam,
 ñ dɔdɔi ñ gwa, à gbòro pínki.

4 N zāngurinɔ zuka kàkara gu kū odi danlen,
 ò ní zīda tutanɔ pète gwe sèeda ũ.

5 O è, ní kpása dɔ musu,
 òten ke lākū òdigɔ dako gbē nà.

6 Lí ana mana kū ò nàna n kpé kpataaa,
 ò gbè ò gbòro kū kpásao kū adao.

7 Ó tē sɔ̄ n kúkia à kòte,
 ò tò kpé kū n tɔ kúaa pii gbàa lè.

8 Ò ò ní nēsen: Ó ɔ tōrūma mámmam.
 Ò tē sɔ̄ ó bùsu aduakekpɛnɔa.

9 N kpé sèedanɔ kun doro,
 annabi ke kun doro.
 Ónigɔ kun le ari bɔremɛɛ?

Ó gbēke dōro.

10 Luda, ñni tó n iberenɔ gɔ̄ n yáa dɔ ari bɔremɛɛ?
 N zāngurinɔ nigɔ̄ n gya bo lakanaa sarin yá?

11 Bóyain n ɔ kakūnnaa?

Ñ ɔ go n kúaaa ñ ní dede.

12 Ludame ma kína ũ zaa káaku,
 àkū mé àdi gbē sura ba andunia gūn.

13 Mɔkɔ̄n mé n ísira zòkɔ̄re kū n gbānao,
 n kwá kàsaraa mìnɔ wìwi í gūn.

14 N Misilanɔ kàkate gwe,
 n ní gèɔ̄ kpà gbáranna nòbɔnɔa pòble ũ.

15 N swanɔ bò n zé wè ìsèbokinɔ̄ne,
 n swa kū a í babana vīro zòkɔ̄re.

16 Fānantē kū gwāanio de n pɔ̄ ũ,
 n mɔvura kū ifāntēo kúki kèñne.

17 Mɔkɔ̄n mé n andunia lézekinɔ̄ dà pínki,
 n sakare kū bunsirɛɛo gɔ̄ɔ̄ dìte.

18 N yá kū n iberenɔ dò yā dɔngu Dikiri,
 yɔ̄nkɔ̄nɔ̄ n tɔ gya bò.

19 Ñsun n potēne kpá nòbɔ pāsīnɔaro,
 n gbē wēndadenɔ yā sún sānguro.

20 Ñ laakari dɔ n bàka kunna kūoōoa,
 zaakū ó bùsu gusarenɔ pāsī kù pínki.

21 Ñsun tó ó gɔ̄nawēndadenɔ boru kpɛ kū wé'ioro,
 ñ tó wēndadenɔ kū takasidenɔ n táaki lé.

22 Luda, ñ fute ñ ní gí kū n zīdao,
 ñ n yá kū yɔ̄nkɔ̄nɔ̄ ten dɔ zɛnaa sari ma dé!

23 Ñsun zuka kū n iberenɔ ten kányī kpá sàkotoro,

n zāngurinɔ kīni dīgɔ dɔ lakanaa sari.

75

Ludame yākpatekeri ũ

Asafa lɛɛ.

¹ O n sáabu kè Luda, o n sáabu kè.

Tó ò n yābonsarɛnɔ bàba, ndīgɔ kú káni.

² Luda pì: Ma gɔrɔ dìtɛ
kū mani yākpate ke a zéa.

³ Tó andunia ylgā kū gbɛ kū ò kunnɔ n pínki,
makū mé madì a gbègbanɔ kū gíngin.

⁴ Madì o zídabirinɔne òsun ìa dāro,
madì o yāvānikerinɔne òsun kùa biriro.

⁵ Àsun kùa biri ludambɛaro,
àsun waka nɔnɔmairo.

⁶ Zaakū gbāna dì bo ifáboki kpa ke a lété kparɔ,
àdi bo gbárannanlo,

⁷ Ludame yākpatekeri ũ,
àkū mé àdi gbɛ do lago à gbɛ do kara.

⁸ Toko kú Dikiri ɔì, í gbāna kán à pà,
àtɛn sɛn a pɔfɛ ũ fùuu.

Àdi atɛ andunia yāvānikerinɔa n pínki,
òdi mi à láka láí kú a gbɔɔo.

⁹ Makū sɔ, manigɔ yá pì o gɔrɔ sīnda pínki,
mani Yakubu Luda táaki lɛ.

¹⁰ Mani yāvānikerinɔ bɛnɛ é'ɛ,
gbɛ mananɔ bɛnɛ sɔ, mani sé musu.

76

Ludame zìblena gbāna ũ

Asafa lɛɛ. Òdi sí kú guruminɔo.

¹ Ò Luda dɔ Yudanɔ bùsumɛ,
a tɔ zɔkɔ Isarailanɔ té.

² A bizakuta kú Salemu,
a kúki kú Zaiɔ.

³ Zaa gwen à kà wānanɔ è'en
kú sɛgbakonɔ kú fɛnedanɔ kú zìkabɔnɔo.

⁴ Ndi gu pu ndīgɔ té ke,
n zɔkɔke de kpi kū ò kun gɔrɔ sīnda pínkinɔla.

⁵ N kùgbānadɛnɔ gɔkeɔnɔ sīmma,
ò wutena kú ga'io,
gɔ gbāna pìnɔ doke dí fɔ à a ɔ sèro.

⁶ Yakubu Luda, n kpākɛnyī,
akū sɔdenɔ kú n sɔnɔ gɔ katena gɛnɔ ũ.

⁷ Mɔkɔn mé n naasi vī ndo,

tó n pɔ̀ bòn yīn,
 dí mé ani fɔ̀ à zε n arεε?
 8 Zaa musu n yákpate kè,
 akū vīna andunia kù, à yīte kítikiti,
 9 zī kū Luda, n fute ñ yā gɔ̀gɔ̀ anduniane
 de ñ gbānasaridenɔ̀ sura ba.

10 N pɔ̀fēna gbēnɔ̀i dì n tɔ̀ bo,
 n pɔ̀fē kpara digɔ̀ dɔ̀ n pi.

11 À lé ke Dikiri á Ludaa à a fīna bo.
 Ákɔ̀nɔ̀ kú á likanawáinɔ̀, à mɔ̀
 à Luda kú à de ògɔ̀ a vīna vī gba pɔ̀.

12 Àdi kpatablerinɔ̀ ká kpáte,
 àdi tó vīna andunia kīnanɔ̀ kú.

77

Luda kpányī begekēna wari gūn

Asafa lēε.

1 Ma lé zù Ludai ma a sisi,
 ma wiki lè Ludaa de à ma yā ma.

2 Kū má kú wari gūn ma Dikiri ki wète,
 ma ɔ̀ sè musu gwāani kámmabonaa sari,
 ma laakari gi kpátei.

3 Kū ma laasun tà Luda kīnaa, akū ma á'á,
 kú ma dɔ̀ a yān, ma gɔ̀ kpam lεεkεε.

4 N tò ma wé tē i'onaa,
 ma gɔ̀ bídi gūn má dɔ̀ deran ma ò nàro.

5 Ma dɔ̀ yā zīnɔ̀n
 kú wè kú ò gètenɔ̀.

6 Ma laasunn lè ma swèε gūn gwāani,
 ma a zīda là mà wete mà dɔ̀.

7 Ma pi: Dikiri giwai sánsánn yá?
 A pɔ̀ ñi ke nna kúoo doroo?

8 A gbēke làka mámmann yá?
 A yā nigɔ̀ futena gɔ̀rɔ̀ sīnda pínkin yá?

9 Ó wēndagwana yā sà Ludagun yá?
 A pɔ̀ fēwái, ani wēnda kεwεε doroo?

10 Akū ma pi: Yā kú à ùman dí.
 Luda Musude ɔ̀ būsawεε.

11 Mani laasun lé Dikiri yābonsarenɔ̀a,
 mani dɔ̀ yā kú à kè yānɔ̀n.

12 Mani n daboyákenanɔ̀ laasun lé pínki,
 mani n yázɔ̀kɔ̀kenanɔ̀ da ma swèn.

13 Luda, n zé kú adona.
 Dikiri kpate zɔ̀kɔ̀ mé à kà lán ó Luda bàa?

14 Mɔ̀kɔ̀mmε Luda yābonsarekεri ũ,
 n n gbāna mò burinɔ̀ε.

15 N n gbɛnɔ sura bà kù n gàsá gbānao,
ókɔnɔ Yakubu kù Yusufu burinɔ.

16 Kù ísira wé sinle Luda,
kù ísira wé sinle, akù à kótɔ kpá,
à yìgáyìgā ari a lòkoton.

17 Ludambɛ í kòtɛ,
surapatana kīni dɔ musu,
n kànɔ tɛn fā legūpina ũ.

18 N pūtāna kīni dɔ zàgá'īa gūn,
n legūpinaa andunia pù pinki,
zītɛ kè giri à yìgáyìgā.

19 N zé dà ísiran,
n gēki kè í zókɔnɔ dagura,
odi n gèsegbɛ ero.

20 N do n gbɛnɔnɛ arɛ lán sá kpāsaa bà
Musa kù Harunao gāi.

78

Lè kù Isarailanɔ yā ó gbáo laakarīi

Asafa lèɛ.

1 Ma gbɛnɔ, à ma yādannɛna ma,
à sá kpá ma yāi.

2 Mani yā oáre kù yáasio,
mani yā kù à utɛna zaa zī bɔkɔtɛáre,

3 yā kù o mà akūsɔ ó dɔ,
yā kù ó denɔ bàbawɛɛ.

4 Ōni yā pì utɛ ó nénɔnɛro,
óni Dikiri táakilɛna da ó daikorenɔnɛ,
a gbāna kù yābonsarɛ kù à kènɔ.

5 À yā dītɛ Yakubu burinɔnɛ,

à a doka dà Isarailanɔnɛ,
à dītɛ ó dizinɔnɛ ò tó n nénɔ dɔ,

6 de à gɔ n buri kù ò kpénɔnɛ futeokarayā ũ,
ghasa ò fute ò dada n nénɔnɛ se,

7 de ò le ò Luda náani kɛ,
a yákenanɔ sún sáñguro,
ama onigɔ a yāditenanɔ kùna.

8 Ògɔ de lán n dizinɔ bàro,
zaakū ò ságbāna kè ò gi Luda yāi,
n swè kú Ludaaro, ò yāpura vīnɛro.

9 Eflaimu burinɔ bi kàzurinɔmɛ,
akū ò bòru kpɛ zli gūn.

10 Odi ze kù Luda bàka kunna kúńwo yāoro,
ò gi té a dokaiii.

11 A yákenanɔ sáñgu
kù yābonsarɛ kù à mòńnɛnɔ.

12 À daboyānɔ kè n dizinɔ wára

Zoã wēte gūn, Misila būsun.

13 À ísira zòkõre à bikù kúńwo,
à tò í gò zena lán bīni bà.

14 À dònne are tɛluku gūn fānantɛ,
gwāani sɔ̄ kù tɛ gupurao.

15 À gbèsi pàra gbárannan,
à í kpámma zòkõ lán ísira'í bà.

16 À tò í bòrɛne gbèn,
à tò í bàa lè lán sèbɛɛ bà.

17 Akū ò kpé òten durunna kɛɛ,
ò gí Luda Musude yā mai gbárannan.

18 Ò Luda lè ò gwà kù nɛsɛ plao,
ò ní poyeina pòble gbèkaa.

19 Ò Luda vāni bò ò pi:
Luda ni fɔ̄ à ó gbá pòble gbárannan la yá?

20 Bee kù à gbɛɛ lè, í bò à dàgula,
ani fɔ̄ à pòble ke nòbɔ kpáwá dɔ̄ yá?

21 Kù Dikiri yā pìi mà, à pɔ̄ fɛ̄,
akū tɛ fùte à dà Yakubu burinɔla,
à pɔ̄fɛ̄ kipa Isarailanɔa.

22 Zaakū odi Luda yā síro,
odi a surabana gbāna náani kero.

23 Bee kù abireo à yā òtɛ ilukune,
à musu zé wè,

24 akū à mana kòtɛrɛne ò blè,
à pòble kù à bò musu kpámma.

25 Ò malaikanɔ pòble blè,
à zānaa kèrɛne, à gè ɔla.

26 À tò ìa gbāna bò ifáboki kpa,
à pè gènnmidɔki kpa ìaa dɔ̄ kù a gbānao,

27 akū à nòbɔ kòtɛrɛne dasi lán lukutɛ bà,
bānɔ dàńila lán ísiralɛ būsua'tɛ bà.

28 À tò ò kípakipa ní búrɛn,
ò gò kátɛ likana ní kpéno.

29 Luda pò kù òtɛni a ni dɛnɔ kpámma,
akū ò blè ò kà gíngin.

30 De a ni kpé à borúma,
gɔ̄rɔ̄ kù pòble pi kpé da ní lén,

31 Luda pɔ̄fɛ̄ fùtɛrɛyĩ,
à Isaraila gɔ̄ gbānanɔ dèdɛ,
à ní kɛfennanɔ lè à nè.

32 Bee kù abireo ò kpé òten durunna kɛ,
bee kù a yābonsarɛkenanɔ, odi a náani kero.

33 Akū à ní wèndii kèrɛne pā lán lé'íà bà,
à tò sunyĩ ní lé.

34 Tó à ní gbèkenɔ dèdɛ, òdi a ki wɛtɛ,

òdi era ò are dɔa kũ wánao.

35 Akũ ò òn sà kũ Ludame n̄ gbèsi ũ,

ò d̄s̄ kũ Luda Musudeme n̄ surabari ũ.

36 Gɔɔ kũa sà òdi lé maa,

òdi éke tone,

37 n̄ swè kúaro,

ò a bàka kunna kũńwo yá gbòro.

38 Àpi s̄s̄ à n̄ wènda gwà,

à n̄ durunnano kèńma, adi n̄ kakatero.

Àdiḡs̄ a z̄ida m̄le ble baala'i,

àdi a pɔfèkipamma ɔ lago.

39 À n̄ bisāsirike d̄ńma,

kũ òdi ḡete sunaa sari lán ĩa bà.

40 Ò ságbána kène gbárannan ḡen ũgbangbaa!

Ò a pɔ yàkane s̄ente gwe à kè dasi.

41 Ò Luda lè ò gwà, ò Luda lè ò gwà,

ò Isarailano Luda kũ à kũ adonaa f̄e.

42 A iko gbána s̄ńgu,

lákũ à n̄ sí n̄ iberenɔa nà,

43 lákũ à daboyano kè Misila nà,

akũs̄ ò yābonsarenɔ kè Zoã b̄usun.

44 À n̄ swa ínɔ lì aru ũ,

akũ odi f̄s̄ ò a í m̄i doro.

45 À ífinino k̄ńgu, ò n̄ soso,

kũ kaso kũ ò kisira kp̄ányĩno.

46 À tò kwanɔ n̄ bú p̄bleweno blè,

à sut̄eno kà n̄ burap̄non.

47 À tò legũgbe n̄ geepi líkpenɔ kè búgubugu,

zàga'ia n̄ kaka lino è'ε.

48 À n̄ p̄kadenɔ k̄akate kũ legũgbeo,

sura p̄ete n̄ kp̄asano.

49 À a pɔf̄e z̄k̄s̄o b̄obońma,

à kè ĩni kũńwo kũ pɔf̄eo kũ p̄et̄eo,

à malaika kisiradenɔ gb̄areńma.

50 À a pɔf̄e z̄é w̄e, adi gí ganɔ doro,

à gagagyá k̄ńgu.

51 À Misila dauduno d̄ede n̄ p̄inki,

Hamu buri néḡs̄gb̄e káakuno ḡaga.

52 Ama à b̄o kũ a gb̄eno lán s̄ano bà,

à d̄ońne are gbárannan lán s̄a kp̄asano bà.

53 À té kũńwo kũ laakariio kp̄at̄ena v̄ina sari,

n̄ iberenɔ s̄s̄, ísira d̄ánla.

54 À kà kũńwo a b̄usu lén,

gus̄ís̄ide kũ à si kũ a gbánaoo p̄i.

55 À p̄eńne burino,

akũ à n̄ b̄usuu kp̄at̄eteńne n̄ p̄o ũ,

à onn kp̄akpa Isaraila burino.

56 Akù ò Luda yò ò gwà ò gí a yá mai,
ò Luda Musude yáditenanò kúnaro.

57 Ò èra ò bò a kpe lán n denò bà,
ò nàani víro lán sá kotinaa bà.

58 Ò a pò fè kù n sa'okinò,
ò a nèsegòba fùte kù n tãnanò.

59 Kù Luda dò lè, akù a pò fè,
à gí Isarailanò pásípási.

60 À a bizakuta tò zaa Silo gwe,
a be kù à dò bisásirinò té pìi.

61 À tò n weterinò sù ò a àkpatii sè,
àkùme a gbàna kù a gakuribokio ù.

62 À tò ò a gbèno dèdè kù fènedao,
a pò fè buri kù n séi.

63 N kèfennanò té kù zìi gùn,
n nòkparenò dí le ò zàkèlè sè doro.

64 Ò n sa'orinò dèdè kù fènedao,
n gyaanò dí fò ò dò dòro.

65 Akù Dikiri fùte sà lán i'orii bà,
lán gòsa kù à vù kù wé'io bà.

66 À n weterinò gbè, ò bòru kpe,
à tò ò gò kù wé'io gòrò sinda pínki.

67 À gí Eflaimu burinò,
adi Yusufu buri pì sé doro.

68 Yuda burin à sè sà
kù Zaiò kpi kù à yeiio.

69 À a kúki bò musumusu gwe,
anigò kun gòrò sinda pínki lán andunia katènaa bà.

70 Akù à a zòbleri Dauda sè,
à a bò sàkpasan.

71 À a bò sàdànan, à dò Isarailanòne arè,
Luda gbè Yakubu burinò kiname.

72 Dauda n kpá a kpe kù nèsedoo,
à dónne arè kù a arubarikadeo.

79

Ɔdɔna Yurusalemu wina yá musu

Asafa lè.

1 Luda, burinò sè n bùsun,
ò n kpé kù à kú adona yàka,
ò Yurusalemu wíwí ò dâte.

2 Ò n zòblerinò gèe kpà bãnò,
ò n yámarinò mèe tò nòbò pásínòne pòble ù.

3 Ò n aru kòte lán í bà Yurusalemu bínikpe,
gbèke kun à n víro.

4 O gò sòsòna pò ù ó sarèdenòne,
o gò lalandi pò ù gbè kù ò likawáinòne.

5 Dikiri, ìnigō pō fē kūoo ari bɔremεε?
N pētē té nigō kū gɔrɔ sīnda pínkin yá?

6 Ñ pɔfē kipa buri kū ò n dōronɔa,
gbē kū òdi n sísironɔ būsunɔa.

7 Zaakū ò Yakubu burinɔ blè,
ò ñ būsuu yàka.

8 Ñsun ó denɔ durunnanɔ wí ó musuro.
Ñ wēnda dōwεε likalika,
zaakū o busa o gō búgubugu.

9 Ñ kpáwái, Luda ó surabari,
ñ ó sura ba de ñ tó bo,
ñ ó durunnanɔ kēwá n tó yái.

10 Bóyái ìni tó burinɔ ó lá ò pi:

Ó Luda kú máme sée?
Ñ tó burinɔ gō dō ó wára
kū ndi ñ zǒblerinɔ dēdēna fīna borúma.

11 Ñ tó zǐzɔnɔ bɔdɔna gē n sán,
ñ gbē kū ò kú ga léinɔ bo
kū n gāsá gbánao.

12 Ñ lalandi kū buri kū ò likawáinɔ kènne
fīna borúma gēn suppla, Dikiri.

13 Ókɔnɔ n gbēnɔ, n kpása sánɔ,
ónigō n sáabu kpá gɔrɔ sīnda pínki,
ónigō n tó babañne ari ó buria.

80

Isarailanɔ suna ní gwena zīn aduakεnaa

Aşafa lēε.

1 Ñ sá kpá, Isarailanɔ Don'arεde,
mɔkɔn kū ndi Yusufu burinɔ dā lán sá bà.
N bo ñ mō, mɔkɔn kū ñ vutεna kerubunɔ dagura,

2 ñ do Eflaimu burinɔne arε
kū Biliaminu burinɔ kū Manase burinɔ.
Ñ fute kū n gbánao, ñ mō ñ ó sura ba!

3 Luda, ñ tó ò era ò su ó gwena zīn,
ñ ãn werewá, ñ ó sura ba.

4 Dikiri Luda Zìkaride,
ìni fē ñ gí n gbēnɔ aduakεna síi ari bɔremεε?

5 N wé'i dōñne ñ pómína ũ,
n ñ wé'i yōñne a pó pà, ò mì.

6 N tò o gō fobona pó ũ ó saredenɔne,
ò ibεεεnɔ teni ó lalandi ke.

7 Luda Zìkaride, ñ tó ò su ó gwena zīn,
ñ ãn werewá ñ ò sura ba.

⁸ N geepi lí wò Misila,
n pɛ burinɔ, akū n lí pì pè n gbèn.

⁹ N gu kèkɛnɛ à zīni pète,
akū à ɔ tà à gu sì.

¹⁰ A uraa dà kpínɔla,
a gǎnɔ de sida lí zōkōnɔla.

¹¹ À ɔ tà à gèɛ ari ísira léa,
a ɔnɛnɔ kà ari Yuflati.

¹² Bóyáin n a karaa gbòro
de gbē kū òten gētɛnɔ gō ɔ mǎte a néii?

¹³ Sàkpanɔ dì lé kái ò bì,
nòbɔsɛntɛnɔ dì su ò a lá ble.

¹⁴ N yá nna! Luda Žikaride, n ɛra n ɛre dɔwá!
Zaa musu n wé kpáte n gwa!

N laakari dɔ geepi lí día,

¹⁵ pó kū n pè kū n ɔplao,
né kū n tūtuu kè n zīdanɛ.

¹⁶ Ò n geepi lí pì zò ò té sòa,
n wé tɛra pitińma de ò kakate.

¹⁷ N ɔ kú gbē kū à kú n ɔplaiia,
bisásiri né kū n sè n pó ũ pìi,

¹⁸ óni kēm̄ma doró.

N ó kunna keke n kewere, óni n sísi.

¹⁹ Dikiri Luda Žikaride,
n tó ò su ó gwena zīn,
n ǎn werewá n ó sura ba.

81

Isarailanɔ dikpe lè

Aşafa lè.

¹ À ayuwii ke Luda ó gbánaa,
à pɔnna wiki lé Yakubu burinɔ Ludaa.

² À lè dɔ à bata lé
kū mɔɔ'ũ nnao kū gidigboo.

³ À kuru pé mɔ dufu bonaao,
à pé tó mɔ kè papana ó dikpɛgɔɔ,

⁴ zaakū à de doka ũ Isarailanɔnɛmɛ,
yá kú Yakubu burinɔ Luda diten gwe.

⁵ À yá pìi dà Yusufu burinɔne
gɔɔ kú à v̄ Misila būsula.

Ò kòto kú ò dōro mà à pì:

⁶ Ma aso gò á gǎaa,
ma á ɔ bò ēbona zīn.

⁷ A sɔ dòmɛnɛ warikɛgɔɔa, akū ma á bó,
ma weáwa zaa legūvīnaa gūn,

ma á lé ma á gwá zaa Meriba í kīnaa.

⁸ À sá kpá ma gbēnɔ, mani lé daáwa,
ákɔnɔ Isarailanɔ, tó áni ma yá ma dé!

⁹ Àsungɔ buri zítɔnɔ tāna vī á téro,
àsun kúte dikiri pādenɛro.

¹⁰ Makúme Dikiri á Luda ũ,
ma á bótɛ Misila.
Á á lé wē, mani tó à ká.

¹¹ Ama Isarailanɔ gí ma yá mai,
ma gbē pìnɔ dí mī natemɛnɛro.

¹² Akū ma ní tó kū ní sāgbānakɛo,
ò té ní zīda pɔyeinaai.

¹³ Tó ò pí Isarailanɔ ni ma yá ma,
tó ma gbēnɔn té ma yái,

¹⁴ de mani ní ibɛrɛnɔ sɔpetɛ gɔnɔgɔnɔ,
mani ɔ sɔ ní zāngurinɔi.

¹⁵ Ma zāngurinɔ ni ká natɛ ma arɛ,
ní wétāmmaana nigɔ lakana vīro.

¹⁶ Gbasa mà á gwa kū pɔblewɛ manao,
mà era mà gbè z'í kpááwa à mɔawa.

82

Yakpatekena kú gbanadenɔ

Asafa lèɛ.

¹ Luda vutena pari kɔkakaranaa gūn,
àtɛn yákpate kɛ kú Ludanɔ à pí:

² Ari bɔrɛn áni gɔ yákpate kɛɛ a kpɛdangara
à yá sí yāvānikerinɔnɛɛ?

³ Á yá nna kpá gbānasaridenɔa kú tonɛnɔo,
à zɛ kú takasidenɔ kú gbē kú òtɛn wé tāmmanɔo.

⁴ À gbānasaridenɔ kú wēndadenɔ sura ba,
à ní bo yāvānikerinɔ ɔí.

⁵ Ò yáke dɔro, ò a ke gbá dɔro,
ò kú gusira gūmme,
akū andunia yīgā ari a gēi.

⁶ Ma pí Ludanɔmɛ á ũ,
Luda Musude nɛnɔn á ũ á pínki.

⁷ Bee kú abireo áni ga bisāsiri gana ũmɛ,
áni kpágula lán gbānade kparanɔ bàme.

⁸ Luda, ñ fute ñ yákpate kɛ kú andunia,
zaakū buri sīnda pínki bi n pómɛ.

83

Ibɛrɛnɔ kpana Ludaa

Asafa lèɛ.

¹ Luda, ñsungõ yĩtenaro,
 n lé súnḡõ nakõanaro,
 ñsungõ kun kítikitiro, Luda.
² Ñ n ibereṅṅ gwa lákū ò fùte ò zè nà,
 n zāngurino teni ní mì zuzu.
³ Òten ɔndõ ke n gbēṅṅone,
 òten lé kpákūsū n gbē yenyīdeni.
⁴ Òten pi: À mō ò ní buri bo,
 de ní t̄s Isaraila súnḡõ d̄o gbēken dorō.

⁵ Ò lé kpákūsū, ní yā kō sè,
 ò lédokōṅṅ kè kū kōo ò futenyī.
⁶ Edomunō kū Sumaila burinō
 kū M̄abunō kū Hazara burinō
⁷ kū Gebalidenō kū Am̄ninō
 kū Amalekinō kū Filisitininō kū Tayadenō.
⁸ Bee se Asirianō nām̄ma d̄o,
 de ò d̄o da Lutu burinōa.

⁹ Ñ keíne lákū n kè Midianōne nà,
 lákū n kè Sisera kū Yabione nà Kis̄i.
¹⁰ N ní kè búgubugu Endō,
 akū ò ḡõ katena zíte lán bisaa bà.
¹¹ Ñ ke ní wēṅṅone
 lákū ò kè Orebu kū Zebuone nà.
 Ñ ke ní kīnanēṅṅone
 lákū ò kè Zēba kū Zalamunaone nà.
¹² M̄ókōṅṅ mé ò pi yā,
 ò Luda sādāki sé ní p̄o ū.

¹³ Ma Luda, ñ tó ò ḡõ lán s̄ē ̄ampuruu bà,
 lán ése ūk̄a kū ĩa ten sé bà.
¹⁴ Lákū dākoo ñi té kū nà,
 kes̄õ lákū té ñi kp̄inō ble nà,
¹⁵ ñ péteńyī kū n zāga ĩao,
 ñ tó n ĩa p̄āsī sw̄ē keńgu.
¹⁶ Ñ tó ní gasu ḡõ kp̄á ní wéi,
 de ò n gbāna d̄õ Dikiri.

¹⁷ Wé'i nigõ ní kū ḡōṅ s̄inda p̄ínki kū bídio,
 ò boru kpe ò mì de.
¹⁸ Ñ tó òḡõ d̄õ kū n t̄ón Dikiri,
 m̄okōmm̄e Luda Musude ū andunia ḡūn p̄ínki.

84

Luda ɔn beḡekena

Kora burinō l̄e.

¹ N kúki mana fá, Dikiri Žikaride!

² Maten Dikiri ɔn beḡe ke ari gu ten lima,
 ma nini kú ma m̄ēo ten luka Luda W̄endidei.

3 Dikiri Zikaride ma Kína ma Luda,
 bee bántoro sàa dà n gbagbaki sare,
 Ludakibebá kpé bò gwe à a éno kàn.
 4 Arubarikadenome gbē kū ò kú n onno ũ,
 òdigō n táaki lé goro sinda pinki.
 5 Arubarikadenome gbē kū n gbānan n ũno ũ,
 n on gena yá kú n swēe gūn.
 6 Tó òten gēte Baka guvutea,
 àdi gō lán gu kū à isēbokino vī bà,
 pótōgoro legū di tó arubarika dagula.
 7 N genaa gūn n gbāna digō karame
 ari ò gé káo n kīnaa Zaiš.

8 Dikiri Luda Zikaride, n ma aduakena sí,
 n sá kpá ma yái, Yakubu Luda.

9 Luda, n kína kū à de ó sēgbako ũ gwa,
 n wé pé kína kū n kàai.

10 Kunna n on goro do manamene
 de kunna gu pāndea goro wàa soorola.
 Ma Luda on zédákpārike si
 de kunna on dokōno kū yāvānikerinoola.

11 Dikiri Luda deñne ifantē kū sēgbako ũ,
 Dikiri di gbēke keñne kū bèereeo,
 àdi gí pō mana kpá taarisaridenairo.

12 Dikiri Zikaride,
 arubarikademe gbē kū àteni n náani ke ũ.

85

Aafia wēkena Ludaa

Kora burino lēe.

1 N arubarikaa dà n būsun, Dikiri,
 n su kū Yakubu burino n gwena zīn.

2 N n gbēno taarino gòrma,
 n n durunnao kèrma pinki.

3 N n pō kpàkpāa tò pinki,
 n n pōfē pāsī tò.

4 N su kūoo ó gwena zīn, Luda ó Surabari,
 n pētē kū n kè kūoo lago.

5 N pō nigō fēnawái goro sinda pinkin yá?
 Inigō n pōfēgoro gága wè kū wēeon yá?

6 Ini era n n gbēno kunna keke n keñne do,
 de n pō le à kemma nnaroo?

7 Dikiri, n n gbēke mōwēe,
 n ó sura ba kū n gbānao.

8 Ma sá do Dikiri Luda yá'onaaa,

zaakū àdi aafia lé sé a yāmarinɔne,
tó odi era ò sù n̄ yǎnkɔyānɔaro.

⁹ A vīnakerinɔ surabanaa ɔɔɔ zāro,
de a gakuri le àgɔ kú ó būsun yāi.

¹⁰ Gbēke kū náanio dì dakare,
yāzede kū aafiao dì ɔ kpákɔa.

¹¹ Náani dì ɔ poro musu,
yāzede dì ɔ nɔnɔ zīte.

¹² Dikiri ni yā mana keweɛɛ,
ó zīte ni póble ke.

¹³ Yāzede ñgɔ té a are,
àdi zé kekene.

86

Kpányī wékena Luda

Dauda lèɛ.

¹ Dikiri, ñ sá kpá ma yāi ñ wema,
zaakū takaside wēndaden ma ũ.

² Ñ ma wēndi dākpa,
zaakū má a zīda kpàmma.

Ñ makū n zòbleri sura ba,
zaakū mateni n náani ke,
mɔkɔmme ma Luda ũ.

³ Ñ sùru ke kúmao, Dikiri,
zaakū madìgɔ n sísi kɔnkɔ kū ɔkɔsio.

⁴ Ñ makū n zòbleri pɔ ke nna,
zaakū ma laakarii tà n kīnaa, Dikiri.

⁵ Ñ mana akūsɔ ñ sùru vī, Dikiri,
n gbēke zókɔ n sìsirinɔne.

⁶ Dikiri, ñ sá kpá ma wékenaai,
ñ laakari dɔ ma wēnda wikia.

⁷ Mani n sísi ma warikegɔɔ zī,
zaakū ndi wema.

⁸ Tana ke ni sí lekɔa kúnworo, Dikiri,
gbēke dì fɔ à n kena kero.

⁹ Buri kū n kènɔ ni su ò kútenne,
ò n tó bo ñ pínki.

¹⁰ Zaa kú ñ zókɔ akūsɔ ndi daboyānɔ ke,
mɔkɔmme Luda ũ ndo.

¹¹ Ñ n zé mɔmene, Dikiri, manigɔ táa o n yāpura gūn,
ñ ma laasun kemene do, de mägɔ n vīna vī.

¹² Mani n sáabu kpá kū ñesedoo,
Dikiri ma Luda, manigɔ n tó bo ɔɔɔ sīnda pínki.

¹³ Zaa kú gbēke kū n kèmene zókɔ,
n ma wēndii sì gyāwán lòn.

¹⁴ Luda, karambaanidenɔ ten futemai,

gbē pāsīnɔ teni ma we, òdi n yā daro.

¹⁵ Mòkɔn Dikiri, Luda wëndadɔnnerime n ũ,
ń sũru vĩ akusɔ n pɔ dì fē likalikaro,
n gbēke kũ n náanio zɔkɔ.

¹⁶ Ẹ arɛ dɔma ñ ma wēnda gwa,
ñ n zòbleri gba gbāna,
ñ makũ n zònkpare né sura ba.

¹⁷ Ẹ yāmanakena sèeda kemene
de ma zāngurinɔ e, wé'i ń kũ,
zaakũ Dikiri, n kpamai,
n ma laakarĩi kpàtemene.

87

Zaiš bi Luda wēteme

Kora burinɔ lēɛ.

¹ Luda a wēte kàte
kpi kũ à kũ adona musu,

² Dikiri ye Zaiš bīnilenɔ
de Yakubu burinɔ wēte kparanɔla pínki.

³ Luda wēte,
Luda gakuriyā ò n musu à pi:

⁴ Mani Misilanɔ kũ Babilɔnudenɔ da
gbē kũ ò ma dɔnɔ té.

Filisitininɔn kũ a gũn dɔ
kũ Tayadenɔ kũ Etiopianɔ.

Oni pi, ò gbē bireno ì gweme.

⁵ Zaiš yā musu oni pi:

Ò wāane kũ wāaneo ì gweme,
Luda Musude mé àdi a zīni pété gíngin.

⁶ Tó Dikiri ten gbēnɔ tɔ da takadan,
ani pi: Ò gbē dí ì gweme.

⁷ Lèsirinɔ kũ ũwárinɔ ń pínki ò pi:
Ó manake pínki dì bo Zaišme.

88

Kunna ga léi aduakēnaa

Ẹzera buri Emani lēɛ.

¹ Dikiri Luda ma Surabari,
maten wiki lémma fānantē kũ gwāanio.

² Ẹ tó ma aduakēna kámma,
ñ sá kpá ma ɔdɔnaai.

³ Zaakũ yā'ummana ma nēsɛɛ pà,
ma wëndii kũ ga léi.

⁴ Ò ma da gbē kũ òten si gyāwánnnɔ té,
ma gɔ gbānasaride ũ.

⁵ Ò pā kpàmai ò ma da gènɔ té
lán gbē kũ ò wutena miran sòrɔrɔnɔ bà,

lán gbē kū n̄ yā dɔngu doro
n̄ bàka kú kúnworonɔ bà.

⁶ N ma zu wɛɛ lɔkoton
ari zĩte tú tɔnɔwɛɛ gusiran.

⁷ N pɔfɛ tɔma,
a ísɔ dàmala.

⁸ N tò ma gbɛnɔ ma zukūna,
n tò ò ye ma káiro.

Ò ma tata, boki kunlo,

⁹ warikena ma wé sira kú.

Mateni n sísí zaa kɔnkɔ ari ɔkɔsi,
ma ɔnɔ dɔnanyĩ.

¹⁰ Gɛnɔn ndi yábonsare keĩne yá?
Gyāwāndenɔ mé òdi fute ò n sáabu kpá yá?

¹¹ Òdi n gbēke baba mira gūnn yá?

Òdi n náanikena yá o gyāwānn yá?

¹² Ò n daboyānɔ dɔ gusira gūnn yá?

N yāmanakenanɔ dɔna kú yāsānguki gūnn yá?

¹³ Dikiri, maten ɔɔ dɔnne,
ma aduakena kɔnkɔ di ká n kīnaa.

¹⁴ Bɔyāi nten gímaii, Dikiri?

À kè dera n mikperɛ zùmenɛɛ?

¹⁵ Má kú ga léi wēndawēnda zaa ma kefennakegɔɔɔ,
n yā pásīnɔ tɔma, ma gɔ sáii.

¹⁶ N pɔfɛnamai dàmala,
n vīnapɔnɔ ma kakate.

¹⁷ Ò dàmala lán í bà zaa kɔnkɔ ari ɔkɔsi,
ò líkamai mámmam.

¹⁸ N tò ma gbɛnɔ kú ma gbɛnnanɔ ma zukūna,
gusira mé à gɔ ma kpàasi ũ.

89

Luda lésena Daudane

Ɛzɛra buri Etani lèɛ.

¹ Dikiri, manigɔ lè sí n gbēke yā musu lakanaa sari,
manigɔ n náanikena kpàkpa ke wè kú wèɛo.

² Mani o kú n gbēke lakana vīro,
n náanikena zīni pɛtena n bea zaa musu.

³ N pì: Ma bàka kú kú gbē kú ma sèɛo,
ma lé sè ma zɔbleri Daudane.

⁴ Mani tó a buri gɔ kí ble gɔɔ sīnda pínki,
mani a kpata gba gbàna ari a buria.

⁵ Musudenɔ di n daboyānɔ sáabu kpá, Dikiri,
malaikanɔ di n náanikena yá o n̄ kɔkakaranaa gūn.

⁶ Zaakú gbēke kú musu kú à kà Dikiri ũro,

malaika ke ni sí lek̄sa k̄aaoro.

⁷ Luda vīna di malaikan̄o k̄u n̄ k̄ōkakaranan,
à naasi vī de gb̄e k̄u ò likain̄ola.

⁸ Dikiri Luda Z̄ikaride, dí mé à l̄ēl̄e k̄unwoo?
N̄ gb̄ana k̄u náanio vī yā s̄inda p̄inki ḡun.

⁹ Ndi gb̄ana m̄o ísirane,
tó à s̄o f̄ute k̄u v̄iv̄inaao, ndi a gb̄ana f̄o.

¹⁰ N Misilan̄o dúgu z̄ō, ò ḡō ḡèn̄o ũ,
n n z̄angurin̄o f̄āk̄ōa k̄u n ḡāsā gb̄anao.

¹¹ Musu bi n p̄óm̄e, z̄ite d̄o bi n p̄óm̄e,
n andunia k̄ate k̄u p̄ó k̄u ò k̄u a ḡunn̄o p̄inki.

¹² N gugb̄anduru k̄u ḡèn̄o mid̄okio k̄e,
Tabo k̄u Em̄o gb̄èn̄o di ayuwii ke k̄u n t̄oo.

¹³ N ḡāsā bi gb̄ana p̄óm̄e,
n o gb̄ana ak̄ūs̄o n opla d̄o musu.

¹⁴ Yāmanake k̄u yāz̄edek̄eoom̄e n kpata z̄ini ũ,
gb̄ēke k̄u náanio mé à donne are.

¹⁵ Arubarikaden̄om̄e gb̄e k̄u ò ayuwiik̄emman̄o ũ,
k̄u òdiḡō t̄aa o gupura k̄u à k̄u n kurunyī, Dikiri.

¹⁶ Òdiḡō p̄onna ke k̄u n t̄oo ḡo s̄inda p̄inki,
òdi ía d̄a k̄u n manakeo.

¹⁷ Zaakū n̄ ḡakuri k̄u n̄ gb̄anaom̄e n ũ,
n z̄ena k̄oo di ó sé lei.

¹⁸ Ó k̄ina bi Dikiri p̄óm̄e,
ó s̄ēgbako p̄i bi Isarailan̄o Luda p̄óm̄e.

¹⁹ N yā ò n yāmarin̄one yā w̄égupu'ena a ḡun
n p̄i: Ma kpányī k̄e ḡōsaane,
ma k̄efenna s̄e musu a gb̄èn̄o t̄e.

²⁰ Ma a z̄ōbleri Dauda l̄e,
ma a n̄isi k̄ua ma a d̄ite.

²¹ Maniḡō a k̄una ma oī,
ma ḡāsā gb̄ana niḡō k̄u k̄āao.

²² Iber̄e ke ni f̄o à t̄afe síaro,
gb̄ē v̄ani ke ni le à gb̄ana m̄onero.

²³ Mani a weterin̄o m̄i de a are,
mani a z̄angurin̄o ne.

²⁴ Mani gb̄ēke k̄ene k̄u náanio,
oni a sé lei k̄u ma t̄oo.

²⁵ Mani ísira nan̄e a oī,
aniḡō iko vī swan̄a.

²⁶ Ani ma sísi à p̄i,
m̄a de a De ũ k̄u a Ludao,
a gb̄esi ũ k̄u a surabariio.

²⁷ Mani a ke ma daudu ũ,
aniḡō de andunia k̄inan̄o m̄ide ũ.

²⁸ Maniḡō gb̄ēke vī k̄āao ḡo s̄inda p̄inki,
ma bàka k̄u à k̄u k̄āao gborona v̄iro.

29 Mani tó a buri gō kí ble gɔɔ sɪnda pínki,
a kpata nigō kun lákū ludambe digō kun nà.

30 Tó a burinɔ pā kpà ma dokai,
akūsō odi té ma yáditenanɔiro,

31 tó ò bò ma yā kpe,
akūsō ò ma yádannenano kūnaro,

32 mani gò tòm̄ma n̄ taarinɔ yāi,
mani n̄ ke búgubugu n̄ vānikenaa musu.

33 Ama gbēke kū má vī k̄āao ni lākaro,
mani f̄ō mà nāanisariyā kero.

34 Mani ma bàka kunna k̄āao yā gbororo,
mani yā kū à bò ma lén litero.

35 Ma sì kū ma kunnaao ḡèn do,
mani éke to Daudanero, kū ma pi,

36 a buri nigō kun gɔɔ sɪnda pínki,
a kpata nigō kun ma wára lán ifāntē bà.

37 Lákū m̄ovura de sèeda nāanide ū musu nà,
len a kpata nigō kun gɔɔ sɪnda pínki le.

38 Bee kū abireo n gi kína kū n kài,
n ɔ gbàrei n pɔ f̄è k̄āao manamana.

39 N n bàka kunna kū n z̄òbleriio yā gbòro,
n a kífura gya bò n p̄àte z̄iṭe.

40 N a w̄ēte b̄ininɔ gbòro,
n a zeki gbānanɔ k̄òte n d̄àte.

41 Gbē kū òten ḡetenɔ n̄ baka bòn n̄ pínki,
à ḡò lalandi p̄ó ū a buri dakenone.

42 N a weterinɔ ḡàa sè lei,
n tò a iberenɔ p̄onna k̄è.

43 N a f̄ēnda gbāna è,
n̄di ze k̄āao z̄li ḡūnlo.

44 N a kíkēgoo sia,
n a kpataa n̄è.

45 N tò à z̄i k̄ù a gbānan,
n w̄é'i d̄āa aruk̄imba ū.

46 Dikiri, ìnigō utenawere ari b̄oremee?
N p̄of̄è té nigō kū gɔɔ sɪnda pínkin yá?

47 N̄ laasun lé ma w̄èndi kutuk̄ea.
N bisāsiri k̄è p̄ān yá?

48 Dí mé anigō kun à gí gaii?
Dí mé ani f̄ō à a z̄ida sí mira gbānaaa?

49 Dikiri, gbēke kū n̄ vī yā ḡèe máa?
N yenyī kū n a lé sè Daudane kū nāanio s̄ō bi?

50 N̄ tó n z̄òbleri fobona yā d̄ongu,
burinɔ ma s̄ōs̄ō ò ma n̄s̄ee yāka.

51 N iberenɔ kína kū n kà lalandii k̄è
ari gu kū a ḡèsee p̄eten, Dikiri.

52 Arubarikaden Dikiri ũ ari ɔɔɔ sɛnda pɛnki!
Aami! Aami!

TAKADA SIIKODE

Zabura 90-106

90

Luda kũ bisasirio

Luda gbɛ Musa aduakɛnaa.

¹ Dikiri, ó utekimɛ n ũ wɛ̃ kũ wɛ̃ɛo.

² De ñ kpé ñ kpínɔ kɛ,
de ñ kpé ñ zíte kũ anduniaio kátɛ,
Ludamɛ n ũ zaa káaku ari ɔɔɔ sɛnda pɛnki.

³ N dìtɛ kũ bisásiri era zíte,
ndi piñne ò era busun.

⁴ Wɛ̃ wàa sɔɔɔo denne lán ɔɔɔ do bà,
à denne lán gĩa ke gwáani zaka bà.

⁵ Ndi bisásiri sé kũ ga'io,
ò de lán sɛ̃ yĩda bà kɔnkɔ.

⁶ Àdi butɛ kɔnkɔ à gbã,
àdi yitoro kũ ɔkɔsi à kori kɛ.

⁷ N pɔfɛ dì ó kakatɛ,
n patammanaa dì swɛ̃ kɛ̃ógu.

⁸ Ó yã vāninɔn katena n are,
ó asiriyānɔ bò gupuran n kuru.

⁹ Ó ɔɔɔ dì gɛ̃tɛ n pɛ̃tɛ yāi,
ó wɛ̃ndii dì láka kũ ndanaao.

¹⁰ Ó wɛ̃ɛ dì ká baaakɔ akuri,
tó ó gbāna sɔ, basiikɔ.

Wari kũ pɔsiraoon wɛ̃ɛ pínɔ dì suowɛɛ,
òdi gɛ̃tɛ likalika, akũ odì kpágui.

¹¹ Dí mé à n pɔfɛ gbāna lé dɔɔ?
n pɛ̃tɛ zɔkɔɔ kà vīna kũ à de ò kenne ũ.

¹² Ñ dadawɛɛ ògɔ̃ ó wɛ̃ndi kutukɛ lé dɔ,
de ò òndɔ le ó swɛ̃ɛ gūn.

¹³ Dikiri, bɔɔɔn ñni n pɔfɛ kpátɛɛ?
Ñ n zɔblerinɔ wɛ̃nda gwa.

¹⁴ Ñ tó n gbɛ̃kɛ suwá lākũ gu dìgɔ̃ dɔ nà,
de ògɔ̃ pɔnna kɛ kũ ayuwiikɛnaao ari ó ɔɔɔ lén.

¹⁵ Ñ ó pɔ kɛ nna ɔ kũ n tɔwá ɔɔɔ lén,
wari kũ o kɛ wɛ̃ lén.

¹⁶ Ñ n yākenanɔ mɔ ókɔnɔ n zɔblerinɔnɛ,
ñ tó ó nɛnɔ n gbāna gakuri dɔ.

¹⁷ Dikiri ó Luda, ñ tó ò n pɔnna le,
ñ tó ó zĩ àre le,

ee, ò tó ó zĩ àrè le.

91

Ludame ó dakpari u

¹ Gbē kū à utena Luda Musude ɔĩ
nigō kú Gbānasīndapinkide uraai.

² Anì pi Dikirimē a zeki gbāna ũ,
a Ludamē a uteki ũ, á a náani vī.

³ Àkū mé ani n sí kariia,
ani n sura ba kú gagagyāo.

⁴ Anì n sɔɔ a pɔten, ìnigō utena a orun,
a náanikena mé ani n dākpá lán sēgbako bà.

⁵ Gwāani karinɔ kú fānantē kà vīnlanɔ
ń ke vīna ni n kũro,

⁶ ke gagagyā kú àdigō té gusiran
ke gyāgēwēte kú àdi ń le fānantē gbāna.

⁷ Bee tó gbēnɔn wàa sɔɔro ten léte n sare,
ke gbēnɔn dúbu kuri ten ga n ɔplai,
póke ni n lero.

⁸ Īni wé sé ñ gwa,
ĩni e lākū òdi wé tã yāvānikerinɔa nà.

⁹ Tó n Luda Musude kè n uteki ũ,
tó n Dikiri kè n kúki ũ,

¹⁰ yā vāni ke ni n lero,
kísira ni gē n ɔnnlo.

¹¹ Zaakū ani n yā o a malaikanɔne,
de ò n dākpá gu kú nten gén pínki.

¹² Oni n sé ń ɔĩ
de ñsun gē sí gbèaro yāi.

¹³ Īni gèse ze músuua kú káreo,
ĩni gèse pétepete sàbooa kú pitikoo.

¹⁴ Dikiri pì: Zaakū à nàmai, mani a bo,
zaakū à ma dō, mani ɔ kúa.

¹⁵ Anì ma sísi, mani wea,
tó yā nàkaraa, manigō kú káao,
mani a sura ba mà a kpe ta.

¹⁶ Mani a pɔ ke nna kú wèndi gbànao,
mani tó à e lākū madì gbē sura ba nà.

92

Luda sáabukpanaa

Kámmabogɔɔ lèe.

¹ À mana ò n sáabu kpá, Dikiri,
ò lè sí ò n tó bo, Luda Musude,

² ò n gbēke baba kɔnkɔ,
ò n náanikēyā o gwāani,

³ ò n táaki lé kú mɔɔɔɔ

kū gidigboo kū kontigiio.

⁴ N yākenanɔ̀ dì ma pɔ̀ ke nna, Dikiri,
madì ayuwii ke n ɔ̀zīkenanɔ̀a.

⁵ Dikiri, n yākenanɔ̀n zɔ̀kɔ̀ manamana,
n laasunnɔ̀n zà à kè zɔ̀kɔ̀.

⁶ Yɔ̀nkɔ̀ yā pì dɔ̀ro,
mìsaride ní fɔ̀ à dɔ̀rɔ̀ dɔ̀ro.

⁷ Bee tó gbē vāninò fùte ò gbà lán sèè bà
akūsɔ̀ yāvānikerinɔ̀ karana lè ñ pínki,
ñ zia bi kakatena lakanasarime.

⁸ Mɔ̀kɔ̀n sɔ̀ Dikiri,
ndigɔ̀ kú musu gɔ̀rɔ̀ sīnda pínki.

⁹ Ñ̃ gwa, n ibereɔ̀ ten láka,
vānikerinɔ̀ ten fákɔ̀a ñ pínki.

¹⁰ N ma gba gbāna lán zùsènte bà,
n nìsi mana kú ma mìa.

¹¹ Ma wé sì ma weterinɔ̀ letenale,
ma sà ma ibere vāninò wikilenaà mà dɔ̀.

¹² Gbē mananɔ̀ ni gbā lán domina línò bà,
onj ke zɔ̀kɔ̀ lán Lebana sida línò bà.

¹³ Ò pena Dikiri be gūn,
oni gbā ó Luda ɔ̀nn.

¹⁴ Bee kū ñ zīkūkɛo onigɔ̀ né ime,
ñ lá nigɔ̀ té ke sí plèple.

¹⁵ Ò pi, Dikirin mana,
akūme ó gbèsi ù, vāni ke kú a gūnlo.

93

Dikirime Kína ù

¹ Dikiri mé àten kí ble,
à zɔ̀kɔ̀ke dana uta ù.
Dikiri zɔ̀kɔ̀ke dana,
à gbāna dɔ̀ a pi,
à andunia kàte gíngin,
ani yīgāro.

² N kpata petena zaa zīzī,
ñ kun zaa káaku.

³ Í zɔ̀kɔ̀ dāgula Dikiri,
í zɔ̀kɔ̀ kīni dɔ̀,
í zɔ̀kɔ̀ ten gāgā lé.

⁴ Dikirin kú musu, à zɔ̀kɔ̀,
a zɔ̀kɔ̀ de í dasi kīnila,
a gbāna de ísira sɔ̀ vīvīnala.

⁵ Dikiri, n yāditenanɔ̀n gborona vīro,
à kù n kpé gɔ̀ kú adona ari gɔ̀rɔ̀ sīnda pínki.

94

Ludame yákpatekeri ũ

¹ Dikiri Luda Mɔrakari,
Luda Mɔrakari, ñ bo gupuran!

² Andunia yákpatekeri, ñ fute,
ñ fīna bo zīdabirinɔa ní yákenaaa.

³ Gbē vāninɔ nigō ponna ke ari bɔremee?
Ari bɔremee, Dikiri?

⁴ Yāvānikerinɔ di gōsa yā o,
òdi yā bɔte òdi Ìa dá ní pínki.

⁵ Dikiri, òdi n gbēnɔ dúgu zō,
òdi gbāna mɔ gbē kú n ní sēnne.

⁶ Òdi gyaanɔnɔ kú bɔasunɔ dede,
òdi tonenɔ kakate.

⁷ Òdi pi Dikiri dí ní ero,
Yakubu burinɔ Luda laakari kúrúmaro.

⁸ Ákōnɔ yōnkōnɔ, à laakari ke!
Ákōnɔ m̀saridenɔ, áni ōndō kú bɔremee?

⁹ Luda mé à sá pè, ani gí yā mai yá?
À wé kè, ani gí gu ei yá?

¹⁰ Àdi burinɔ toto, ani ní sá gágaro yá?
Àdi yā dañne, à dōna vīro yá?

¹¹ Dikiri bisásiri laasun dō,
kú yā páme.

¹² Arubarikademe gbē kú ndi toto
ñ n doka dadane ũ, Dikiri.

¹³ Ndi a laakari kpátene warikegɔɔa
ari ò gé wèe yō vānikeriine.

¹⁴ Dikiri ni pá kpá a gbēnɔiro,
ani gbē kú à ní sé a pó ũnɔ zukúnaro.

¹⁵ Oni era ò yákpate ke a zéa,
nèsepuradenɔ ni zeo.

¹⁶ Dí mé ani futemene gbē vāninɔaa?
Dí mé ani ze kúmao yāvānikerinɔ yā musuu?

¹⁷ Tó adi ke Dikiri kpányī kèmenenlo,
de má kú miran kítikiti kò.

¹⁸ Kú ma pi guzāre teni ma sète,
n ma kú n gbēke gūn, Dikiri.

¹⁹ Kú laasun pà ma swèn,
n ma laakarií kpàtemene n ma pò kè nna.

²⁰ N bàka nigō kú kú yálekpereregōrinɔ kpataao yá?
Ní yāditenanɔ di suñne kú wario.

²¹ Òdi lé kpákūsū gbē manai,
òdi yā da taarisaridela ò a de.

22 Dikirime ma zeki gbāna ũ,
ma Ludame gbèsi kũ madì uten ũ.

23 Anì ní vānikena erarūma,
anì ní buri bo ní taarinɔ yāi.
Dikiri ó Luda ni ní buri bo.

95

Luda táakilenaa

1 À mós ò ponna lè sí Dikirine,
ò ayuwii dɔ Gbèsi kũ àdì ó sura baa.

2 Ò su a are ò a sáabu kpá,
ò lè sí ò a táaki lé.

3 Zaakũ Dikiri bi Luda kũ à zṣkṣme.
Kína zṣkṣome, à de dikiri sīnda pínkila.

4 Zíte lòkoto kú a ɔĩ,
kpi mīsɔntenɔ bi a pómé.

5 Ísira bi a pómé, zaakũ à kè,
àkũ mé à zíte í kàsa kũ a ɔo.

6 À mós ò kúte ò donyī ke
ò wúte Dikiri ó Kèri are.

7 Zaakũ àkũme ó Luda ũ,
a kpása gbēnɔme ó ũ,
a sã kũ àteni ní dānɔ ũ.

Tó a a kòtoo mà gbāra,

8 àsun sãgbāna ke lākũ á dizinɔ kè nà zaa Meribaro
ke Masa gɔɔ kũ ò kú gbárannan.

9 Bee kũ ò ma yákenanɔ è,
ò ma le ò ma gwa gwe.

10 Akũ ma pɔ fē gbē pìnɔi ari wè bupla,
ma pì gbē sāsānanɔme ní ũ,
ò ma zénɔ dšro.

11 Akũ ma la dà ma pɔfē gūn ma pì,
onì gē ma kámmabokinlo.

96

Dikirime Kína zṣkṣ ũ

1 À lè dufu sí Dikirine,
andunia gbē sīnda pínki, à lè sí Dikirine.

2 À lè sí Dikirine à a tó bo,
àgṣ a surabana baaru kpá lākũ gu dīgṣ dɔ nà.

3 À a gakurikeyā o burinɔne,
à a yābonsarenɔ baba gbē sīnda pínkine.

4 Dikirin zṣkṣ, à kà ò a táaki lé,
à kũ ò vīna kene de tānanɔla ní pínki.

5 Burinɔ tānanɔ bi pṣ ginanɔme,
ama Dikiri mé à musu kè.

⁶ Z̄sk̄k̄e k̄u b̄èèr̄ēo k̄úa,
gb̄āna k̄u ḡakurio k̄u a k̄úk̄iame.

⁷ À ḡakuri k̄u gb̄ānao d̄s̄ D̄ikirine,
b̄usu s̄inda p̄ínki gb̄ēn̄o, à d̄s̄ D̄ikirine.

⁸ À D̄ikiri t̄ó ḡakuri d̄ōne,
à m̄ó k̄u gb̄ao à ḡēo a ɔnn̄.

⁹ À donyī ke D̄ikirine a k̄úadona manaken,
z̄ītēden̄o, àḡō luka a ar̄e á p̄ínki.

¹⁰ À o burin̄one, D̄ikiri ten k̄í ble.
Andunia katena ḡinḡin, à ȳīgāna v̄īro,
ani ȳákpate ke k̄u gb̄ē s̄inda p̄ínkio a z̄éa.

¹¹ Musuden̄o, à p̄onna ke,
z̄ītēden̄o, à v̄i k̄u p̄onnao,
ísira k̄u p̄ó k̄u ò kunn̄o, à k̄īni ke.

¹² S̄ēnte k̄u p̄ó k̄u ò kunn̄o, à p̄onna wiki lé,
lí k̄u ò k̄u d̄àkoo ḡūnn̄o, à ayuwii ke á p̄ínki.

¹³ Oni p̄onna ke D̄ikiri ar̄e, zaak̄ū àten su,
àten su ȳákpate ke k̄u anduniaio.
Ani ȳákpate ke k̄u anduniaio a z̄éa,
à ȳá ḡōḡō gb̄ēn̄one k̄u ȳápura.

97

Dikiri sunaa

¹ D̄ikiri mé àten k̄í ble,
z̄ītēden̄o p̄onna ke,
ísirabaraden̄o ḡō k̄u p̄onna ḡūn.

² Leḡū luku k̄u gusira n̄úkinikio likai,
manake k̄u ȳázedeome a kpata z̄īni ū.

³ T̄é diḡō k̄u a ar̄e,
àdi ib̄ere k̄u ò likain̄o kpata.

⁴ A leḡūpinaa di z̄īte pu,
tó andunia è, àdi luka.

⁵ K̄pin̄o di ȳó lán z̄ósa a bà D̄ikiri ar̄e,
andunia p̄ínki D̄ikiri ar̄e.

⁶ Musuden̄o di a manake kp̄àkpa ke,
buri s̄inda p̄ínki di a ḡakuri e.

⁷ W̄é'i di t̄anagbagbarin̄o k̄u n̄ p̄ínki,
gb̄ē k̄u òdi ãa d̄á k̄u p̄ó ginan̄o.
T̄anan̄o ni donyī k̄ene n̄ p̄ínki.

⁸ Zaīs̄den̄o mà ò p̄onna k̄è,
Yuda w̄ētēden̄on̄ k̄u p̄onna ḡūn
n̄ ȳákpatekenan̄o ȳái, D̄ikiri.

⁹ Zaak̄ū n̄ k̄u musu de andunia p̄ínkila,
D̄ikiri, n̄ de t̄anan̄ola n̄ p̄ínki.

¹⁰ D̄ikiri ye gb̄ē k̄u ò z̄á ȳá v̄āninn̄o,

àdigõ a yāmarinõ wèndi dākpā,
 àdi n̄ bo yāvānikerinõ òĩ.

¹¹ Gu di dõ gbē mananõ,
 nèsepuradenõn ponna vī.

¹² Gbē mananõ, à ponna ke Dikiri gūn,
 à a tó kú à kú adona bo.

98

Dikiri suna táakilenaa

¹ À lè dufu sí Dikirine,
 zaakū à yābonsarenõ kè,
 à zī blè kú a òpla kú à kú adona gbānao.

² Dikiri tò ò a surabanaa dõ,
 à a manakenaa mò burinõne.

³ Gbēke kú náani kú à vī kú Isarailanõ dòn,
 andunia lézekidenõ ó Luda surabanaa è n̄ pínki.

⁴ Andunia pínki, à ponna wiki lé Dikiria,
 à kakūn kú ayuwiikenaao.

⁵ À m̄or̄l̄ena ū dõ Dikirine,
 à m̄or̄ l̄éne kú l̄ésinaao

⁶ kú kākākipenaao kú kuru yīsāmpanaao.
 À ponna wiki lé Dikiri ó Kínane.

⁷ Ísira kú pó kú ò kunnõ kīni ke,
 andunia kú gbē kú ò kunnõ n̄ pínki.

⁸ Swanõ òkpa lé Dikiri are,
 kp̄inõ ayuwii ke l̄éle,

⁹ zaakū àt̄en su yākpate ke z̄it̄eme,
 an̄i yākpate ke kú anduniaõ a z̄éa,
 an̄i yā ḡõḡõ gb̄enõne kú yāpuraõ.

99

Luda kú à kú adonaa

¹ Dikiri t̄en kí ble, burinõ luka,
 à vutena kerubunõ dagura,
 andunia yīgā

² Dikirin z̄õk̄õ Zaiõ,
 à de buri s̄inda pínkila.

³ Ó a tó z̄õk̄õ à naaside bo,
 à kú adona.

⁴ Kína pì gbāna vī, à ye yāzedei,
 àkū mé à yākpatekena a z̄éaa dà,
 à yā ḡõḡõ Yakubu burinõne a z̄éa.

⁵ À Dikiri ó Luda tó sé lei,
 à kúte a tintin are,
 à kú adona.

⁶ Musa kú Harunao kú a gbàgbarinõ t̄é,

Samuelime a sìsirinɔ doke ũ,
 ò a sìsi, akũ à wèrma.
 7 Zaa tɛluku gũnn à yā òñne,
 ò a doka kũ a yādannenano kũna.

8 Dikiri ó Luda, n weríma,
 mɔkɔmme Luda kũ àdi n taari kɛrma ũ,
 bee kũ abireo n n yā vāninɔ wī n musu.
 9 À Dikiri ó Luda tɔ sɛ lei,
 à donyī kene a kpi kũ à kú adona musu,
 zaakũ Dikiri ó Luda kú adona.

100

Dikiri sáabukena

Sáabukena lɛɛ.
 1 Andunia pínki, à ponna wiki lé Dikiria.
 2 À donyī ke Dikirine kũ ponnao,
 à mɔ a kīnaa kũ ayuwiikenaao.
 3 À dɔ kũ Dikirime Luda ũ,
 àkũ mé à ó kɛ, ó de a pɔ ũ,
 ó de a gbɛno ũ, a kpasa sáno ũ.
 4 À gɛ a onlen kũ sáabukenaao,
 à gɛ a onn kũ a táakilenaao,
 à a sáabu ke à a tɔ sɛ lei.
 5 Zaakũ Dikiri mana, a gbɛke lakana vīro,
 àdigɔ náani vī gɔɔ sīnda pínki.

101

Kína lésena Ludane

Dauda lɛɛ.
 1 Mani lɛ da gbɛke kũ yázedeo musu,
 mani lɛ sinnɛ, Dikiri.
 2 Mani laakari ke màgɔ kun taari sari,
 bɔren ĩni sumaa?
 Manigɔ kú ma onn kũ nɛɛpura.
 3 Ma wé nigɔ kú pɔ ginaaaro,
 mani zā yādɔsarikenan, ani namaro.
 4 Ma nɛɛ nigɔ manafiki vīro,
 ma bàka nigɔ kú kũ yā vāniro.
 5 Mani gbɛ kũ àdi a gbɛdake yaka a kpe kakate,
 mani sùru fɔ kũ karambaanidenɔ kũ zīdabirinɔoro.
 6 Ma wé nigɔ kú ma bùsu náanidenɔ,
 de ògɔ kú kũmao,
 gbɛ kũ àdigɔ kú taari sari nigɔ de ma zīkeri ũ.
 7 Mani we gbɛsateri gɔ kú ma bearo,
 mani tó manafikide ze ma arero.
 8 Manigɔ ma bùsu gbɛ vāninɔ láka lákũ gu digɔ dɔ nà,
 manigɔ yāvānikerinɔ buri bo Dikiri wɛte gũn.

102

Gbanasaride aduakɛnaa

Wɛ̀ndade gbanasaride kũ àtɛni a yá'ummananɔ̀ bɔtɛ Dikirinɛɛ aduakɛnaa.

¹ Dikiri, ñ ma aduakɛna ma,
ñ tó ma wiki n ki le.

² Nsun wé utemɛnɛ ma warikɛgɔ̀ɔ̀arɔ̀,
ñ sá kpámai,
tó ma n sisi, ñ wema likalika.

³ Zaakũ ma gɔ̀ɔ̀ ten gɛ̀tɛ lán túsukpɛ̀ bà,
ma mɛ̀ ten puusu bo lán tɛ̀yɔ̀̀ bà.

⁴ Ma nɛ̀sɛɛ̀ yàka, ma gɔ̀ lán sɛ̀ kori bà,
ma sá pɔ̀bleyã̀n.

⁵ Ma ndana gbãna mé à tò
ma gɔ̀ wàakuu ù.

⁶ Ma gɔ̀ lán gbáranna tiongo bà,
lán bɛ̀zĩ kóro bà.

⁷ I dì gɛ̀ ma wɛ̀nlo,
ma gɔ̀ lán bá kũ à di kpé musu ado bà.

⁸ Ma ibɛ̀rɛ̀nɔ̀ digɔ̀ ma sɔ̀sɔ̀ gɔ̀ɔ̀ sɛ̀nda pínki,
ma foborinɔ̀ dì gbɛ̀ ká kũ ma tóo.

⁹ Túbumɛ̀ ma pɔ̀blee ù,
ma wé'í dì ká ma ímibɔ̀n

¹⁰ n pɔ̀fɛ̀ kũ n pɛ̀tɛ̀o yáí,
zaakũ n ma sɛ̀ n ma zukũna.

¹¹ Ma gɔ̀ɔ̀ ten gɛ̀tɛ̀ lán uraa bà,
akũ maten kori kɛ̀ lán sɛ̀ɛ̀ bà.

¹² Mɔ̀kɔ̀n sɔ̀ Dikiri,
ndigɔ̀ kú kpatan gɔ̀ɔ̀ sɛ̀nda pínki,
n tɔ̀ ni garo ari ó buria.

¹³ Ìni fute ñ Zaiɔ̀ wɛ̀nda gwa, zaakũ gɔ̀ɔ̀ kà,
gɔ̀ɔ̀ kũ n dìtɛ̀ kà, kũ ìni a pɔ̀nna wete.

¹⁴ A gbɛ̀nɔ̀ kɛ̀ n zɔ̀blerinɔ̀nɛ̀ mana,
a gborona búsuu dì kɛ̀ñnɛ̀ wɛ̀nda.

¹⁵ Buri sɛ̀nda pínki ni vĩna kennɛ̀, Dikiri,
andunia kɛ̀nanɔ̀ ni n kíkɛ̀ dɔ̀ ñ pínki.

¹⁶ Zaakũ Dikiri ni Zaiɔ̀ kɛ̀kɛ̀ à bo dɔ̀,
ani bo à suńma kũ gakuurio.

¹⁷ Ani takasidenɔ̀ aduakɛna sí,
ani ñ wékena kpá sákotoro.

¹⁸ Ò yá dí kɛ̀ kpɛ̀denɔ̀ yáí
de gbɛ̀ kũ ò kpɛ̀nɔ̀ Dikiri táaki lé.

¹⁹ Dikiri zĩtɛ̀ gwà zaa a kúkia,
zaa musu à wé kpàtɛ̀ zĩtɛ̀,

²⁰ de à gbɛ̀nɔ̀ zɔ̀ble ɔ̀ dɔ̀ ma
à ñ bo ga léí yáí.

²¹ Oni Dikiri tɔ̀ bo Zaiɔ̀,
oni a táaki lé Yurusalemu,

22 zī kū būsū sīnda pínki gbēno ni k5 kakara gwe,
kū kpatablerinɔ ò donyī keɛ.

23 À ma gbāna būsā zégbān,

à ma wēndi kē kutu,

24 akū ma pì: Ma Luda,

ñsun ma wēndi bo gugbānlo,

mɔkɔn kū n̄ kun ari ó buria.

25 N andunia zīni pète zaa káaku,
mɔsu bi n̄ z̄ime.

26 N pínki ni gēte, ama ñinigō kun,

oni zī kū lán pókasa bà,

ñni n̄ lite lán uta bà n̄ n̄ zukūna.

27 Mɔkɔn s̄s̄ n̄ kunnaa digō dokɔnɔ,

n̄ gɔrɔ lakana vīro.

28 N zòblerinɔ néno nigō kun aafia,

n̄ burinɔ ni zīni pète n̄ kuru.

103

Luda gbēke

Dauda lēɛ.

1 Ma swē, n̄ Dikiri sáabu kpá,
ma gu sīnda pínki, n̄ a tó kū à kú adona bo.

2 Ma swē, n̄ Dikiri sáabu kpá,
ñsun sá a yāmanakena kenlo.

3 Àdi ma taarinɔ kēma pínki,
àdi ma werekōa kū ma gyānɔ pínki.

4 Àdi ma wēndi bo gyāwān,
àdi a nna diramene a gbēke kū a wēndao gūn.

5 Àdi tó p̄s̄ mana kū má yeinɔ móma,
de ma kefennake le àgō dufu lán vāu p̄s̄ bà.

6 Dikiri di yā ke a zéa,
àdi tó yā bo gōnawēndadenɔ nna.

7 À tò Musa a p̄yeina yā d̄s̄,
à a yābonsarenɔ m̄ Isarailanɔne.

8 Dikiri s̄uru vī kū wēndao,
a p̄ di fē likaro, a gbēke dasi manamana.

9 Ani n̄ taari le gēn̄ baaakōro,
ani p̄fē da a n̄sen̄ gɔrɔ sīnda pínkiro.

10 Àdi yā kewɛɛ lán ó durunnanɔn de n̄aro,
àdi fīna bowá lán ó s̄atenanɔn de n̄aro.

11 Lákū ludambe lei de nà kū z̄iteo,
len à gbēke z̄k̄ō kū a vīnakerinɔ le.

12 Lákū ifáboki z̄ákōne kū a lēte kpao nà,
len àdi ó taarinɔ kēwá le.

13 Lákū de di a néno wēnda gwa nà,
len Dikiri di wēnda d̄s̄ a vīnakerinɔne le.

14 Zaakū à dō pō kū à ó kéó,
à dòn kū bùsuume ó ũ.

15 Bisásiri wēndi kutu lán sèè bà,
àdigō gakuri vī gōrō pla lán lávu bà.

16 Tó ĩa pàa, àdi gēte,
gu kū à kunn pīi di dō a yān dorō.

17 Dikiri digō gbēke vī kū a vīnakerinō
zaa káaku ari gōrō sīnda pínki,
àdi yā mana ke n nēnōne kū n daikorenō,

18 gbē kū ò zè kū a bàka kunna kūhwo yāo
akūsō ò yā kū à ditenō kūnanō.

19 Dikiri a kpataa dìte musu,
à gbāna vī gbē sīnda pínkia.

20 À Dikiri sáabu kpá, ákōnō a malaikanō,
ákōnō gbānade kū adì a yā ma à zī keanō.

21 À Dikiri sáabu kpá, ákōnō ludambe zīkarinō á pínki,
ákōnō a zīkeri kū adì a pōyenyīna yā kenō.

22 À Dikiri sáabu kpá, ákōnō a pōkenanō á pínki
gu kū àten kí blennō pínki.

Ma swè, n̄ Dikiri sáabu kpá.

104

Dikiri Pōsīndapinkikeri táakilenaa

1 Ma swè, n̄ Dikiri sáabu kpá.

Dikiri ma Luda, n̄ zōkō manamana,
n̄ gakuri dana pōkasa ũ, àten té ke,

2 n̄ gupura kúnla lán biza bà,
n̄ musu kpàte lán pèè bà,

3 n̄ be bò ínōla musu.
N̄ ludambe luku kè n̄ sōgo ũ,
ndi di ĩa ɔa.

4 N̄di ĩa ke n̄ zīrinō ũ,
ndi tévura ke n̄ zīkerinō ũ.

5 N̄ andunia kàte, n̄ a zīni pète,
à yīgāna vī zikiro.

6 N̄ isira kua arukīmba ũ,
í pīi dà kpínola.

7 N̄ kpākē í pīii, akū à bàa lè,
n̄ pataa, akū à nàgui.

8 Kpínō bò gupuran, guvutenō sikūn,
akū í tà gu kū n̄ ditenen.

9 N̄ lézeki kè í piine, ani fō à vīalaro,
ani era à da zītela ziki dorō.

10 N̄di tó ísēbokinō í pisi swa'onenōa,
akū a í digō bàa lé kpínō dagura.

11 Sēnte pɔ sīnda pínki ðìgɔ̄ a í mi,
 a í ði saginɔ̄ ími kērn̄ma.
 12 Bānɔ̄ ði sà da swanɔ̄ sare,
 òðìgɔ̄ kú a ðàkoo gūn, n̄ wiki ðìgɔ̄ ðɔ.
 13 Zaa n be musu ndi legū gbarɛ kpina,̄
 n zī gb̄ɛɛ ði andunia ká.
 14 Ndi tó sè bute pɔkadenɔ̄ne,
 ndi tó burapɔ̄nɔ̄ bute bisāsirinɔ̄ne,
 ndi pɔble buteíne zītea,
 15 sēwē kū àdi n̄ pɔ ke nna
 kū n̄isi kū àdi n̄ an té keo
 kū pɔble kū àdi n̄ gba gbānao.
 16 Dikiri línɔ̄ ði mɔ̄tɔ̄ le manamana,
 Sida lí kū à bà Lebananɔ̄.
 17 Gwen bānɔ̄ ði sà dadan,
 zùbaananɔ̄ ði be ke pini lí musu.
 18 Kpi leinɔ̄ de kpasaranɔ̄ kúki ũ,
 gb̄ɛ̄sɔ̄kɔ̄nɔ̄ de gb̄ɛ̄'ɛ̄nɛnɔ̄ uteki ũ.

19 N mɔ̄vura kè gɔ̄rɔ̄ tāsikabɔ̄ ũ
 kū ifantē kū à a gēna kpén gɔ̄rɔ̄ ðɔo.
 20 Ndi tó gu si, akū gwāani ði ke,
 lákpe pónɔ̄ ði fute kū táo n̄ pínki.
 21 Músunɔ̄ ði nàdena ɔ̄ ðɔ,
 òdi pɔble wete Ludaa.
 22 Tó ifantē bò, òdi lɔ̄te
 ò tá wúte n̄ tòn.
 23 Bisāsiri ði bo à gé zī ke,
 àdigɔ̄ a zīda yā ma ari ɔ̄kɔ̄si.

24 Dikiri, n yākenanɔ̄n dasi fá!
 A sīnda pínki bò n ɔ̄ndɔ̄ gūmme,
 andunia pà kū pɔ kū n kènɔ̄.
 25 Ísira kun, à z̄k̄ɔ̄ akūs̄ à yàasa,
 pɔ bēne kū ò kú a gūnnɔ̄n lé vīro,
 a fíti kū a z̄k̄ɔ̄o pínki.
 26 Gó'itenɔ̄ ðìgɔ̄ táa on
 kū kwā z̄k̄ɔ̄ kū n kè à k̄k̄ɔ̄ o a gūnwɔ̄.

27 Pɔ pínɔ̄ ði wé ðonyī n̄ pínki
 de n̄ pɔble kpáríma a gɔ̄rɔ̄a.
 28 Ndi kpáríma, òdi séte,
 ndi ɔ̄ poroíne, akū pɔ mananɔ̄ ði móríma.
 29 Tó n mikpɛre zùríne, òdi bídi keme,
 tó n wèndii s̄íríma, òdi ga ò era ò tá b̄usutitin.
 30 Tó n n Nini gb̄are, pónɔ̄ ði wèndi le,
 ndi tó zīte era à ke dufu.

31 Ò tó Dikiri gakuri gɔ̄ kun gɔ̄rɔ̄ sīnda pínki,
 ò tó Dikiri pɔ ke nna a yākenanɔ̄a.

32 Àkū m'é àdi zīte gwa, akū àdi yīgā,
àdi ɔ na kpina, akū túsukpe dì bo.

33 Mani lè sí Dikirine ari ma wèndi lén,
mani ma Luda táaki lé ari ma ɔɔɔ lén.

34 N̄ tó ma laasun kánne, Dikiri,
lákū maten ponna ke kúnwo nà.

35 Durunnakerino mi de andunia gūn,
yāvānikerino súnḡo kun doro.

Ma swè, ñ Dikiri sáabu kpá.
Aleluya!

105

Luda a gbēno surabanaa

1 À Dikiri sáabu ke à a tó kpá,
à tó burino a yákenano dō.

2 À lè sí à a táaki lé,
à a yābonsarekenano baba pínki.

3 À ìa dā kú Dikiri tó kú à kú adonao,
ákōno Dikiri kiweterino à ponna ke.

4 À Dikiri ki wete à gbāna wé kea,
àḡo a are wete lakanaa sari.

5 À tó yābonsare kú à kēno dōágu,
a daboyákenano kú a yákpatekenano,

6 ákōno Dikiri zòbleri Ibrahim burino,
ákōno Yakubu buri kú à á sēno.

7 Akūme Dikiri ó Luda ũ,
a yákpatekena kú andunia gūn pínki.

8 A bàka kunna kūoo yā dì sāagu zikiro,
yā kú à dìte nigō kun ari ó buria.

9 A bàka kú kú Ibrahim,
à èra à sì kú a kunnao Isaakune dō.

10 A yā pii pápa Yakubune dokayā ũ,
akū à kú kú Isarailano ari ɔɔɔ sīnda pínki.

11 À pì áni Kanaanò būsú kpámma,
anigō de ñ baka ũ kú òḡō vī.

12 ɔɔɔ birea ò dasiro, òdi ñ yā daro,
ò kú Kanaanò būsun bōasunò ũme.

13 Òdigō likara zō buri kú buriono té,
òdigō kure būsú kú būsuo.

14 Adi we ò gbāna mōñero,
à kpākē kīnani ñ yā musu à pì,

15 òsun ɔ na gbē kú a ñ sēnoaro,
òsun wé tá a annabinaro.

16 Akū à tò nàa gè būsú pìn,

à tò n zànaa làka pínki.

17 Akū à Yusufu gbàre à dònne n are,
ò a yia zò ũ.

18 Ò mòkpatii kpà a gbáa,
ò mòkakōanaa kà a wakale

19 ari yā kū à gīnake à òo gēe à pàpao,
akū yā kū Dikiri dànne tò yā bò kāao nna.

20 Kū kína gbē zì, akū ò a gbàre,
bùsu gbē zōkō pì a kē.

21 À a dìte a bùsu don'arede ũ,
à tò à iko vī a aruzekenōa pínki.

22 Yusufu a kīnanenō tòto a poyeinaaa,
à òndō dàda a ibanōne.

23 Akū Yakubu sù Misila,
Isarailanōn kun nibōnō ũ Hamu burinō bùsun.

24 Dikiri tò a gbēnō kō gwe manamana,
à tò ò dasi kù de n iberenōla.

25 À n ibereen pinō sà vūnne, akū ò zà a gbēnōgu,
de ò òndō ke a zòblerinōne.

26 À a zòbleri Musa zīmma
kū Haruna kū à a sēeo.

27 Ò dabodabonō kē Misilanōne,
ò yābonsarenō kē Hamu burinō bùsun.

28 À gusira gbàremma, gu sī n bùsun,
kū ò gi a yā mai yāi.

29 À n inō li aru ũ,
akū n kpōnō gāga.

30 Kasonō dà n bùsula
kū n gbānadenō wutēkinō pínki.

31 À yā ò, akū ifininō dàńla,
sàanō sī n té ari n bùsu lén pínki.

32 À legūgbēe kōteńne legū gēne ũ,
surapatanaa dà n bùsula pínki.

33 À n geepi línō è'e kū n kakapura línō,
à n bùsu línō kē búgubugu.

34 À yā ò, akū kwano dàńla,
kwa zēkōnō kà ò lé vīro.

35 Ò n bùsu sē kū láo blē ò nè,
ò n burapōnō blē pínki.

36 À n bùsu daudunō dēde n pínki,
n né daudu kū ò i n kefennakegōwanō.

37 À bò kū Isarailanō,
ò andurufu kū wuraaō sēna,
n buri gbēke dí gē sí zénlo.

38 Kū ò bōte, Misilanō pō kē nna,
kū vīna n kū Isarailanō yā musu.

39 À tēluku dà a gbēnōla,

à kè té ũ gwāani à gu pùńne.

40 Ò wé kèa, akū à sùńne kú kpekperewinɔ,
à musu pɔble kpàńma, ò mòmńma.

41 À gbèsi pàra, akū í bòn,
í bàa lè gbàrannan gwe lán swa'í bà.

42 Zaakū à dò lé kú à sè
a zòbleri Ibrahĩne yān.

43 À bò kú a gbēnɔ, òten pɔnna ke,
gbē kú à n sēnɔ ten ayuwii dɔ.

44 À burinɔ būsuu kpàńma,
ò zí kú dakenɔ kēe àree blè.

45 de ò le ògɔ a yāditenanɔ kūna,
ò a dokayānɔ da.
Aleluya!

106

Isarailanɔ n durunnaɔ ona Ludanɔ

1 Aleluya!

À Dikiri sáabu ke, zaakū à mana,
a gbēke lakana vīro.

2 Dí mé ani fɔ à Dikiri yāzɔkɔkenanɔ oo?

Dí mé ani fɔ à a táaki lé pínki?

3 Arubarikadenɔn gbē kú òdi yā ke a zéanɔ ũ,
kú òdi yā mana ke gɔrɔ sīnda pínki.

4 Tó ntení a nna ke n gbēnɔne,

n tó ma yā gɔ dɔngu, Dikiri,
tó ntení n sura ba, n ma wé gwa,

5 de ma baka le àgɔ kú n gbēnɔ nnamanan,
mà pɔnna ke kú buri kú n n sēnɔo,
de mani n táaki lé n gbē pìnɔ té.

6 O durunna kè lán ó dizinɔ bà,
o taari kè o yā vāni kè.

7 Kú ó dizinɔ kú Misila,
odi Dikiri daboyākenanɔ yā daro,

gbēkeyā dasi kú à kèńnenɔ sǎńgu,
akū ò sǎgbāna kè Isira Tēra sare.

8 Bee kú abireo à n sura bà a tó yāi,
de à a gbāna zɔkɔ mɔńne.

9 À kpàkē Isira Tērai, akū gukori bò,
à gē kúńwo a wēen, ò bikú lán ò pi gbàrannan bà.

10 À n bó n íberenɔ ɔĩ,
à n sí n zāngurinɔ gbānaa.

11 Í dà n weterinɔla,
bee n gbē mèn do adi boro.

12 Akū ò a yā kú à òo sì,
ò a táaki lè.

13 Ama a yákenanɔ sǎngu gǎnɔ,
akū odi ze de à lé darímaro.

14 Ó pǒble pǎnde ní dè gbárannan,
akū ò Dikiri lè ò gwà sɛnte gwe.

15 À pǒ kú ò wé kɛawa kpámma,
akū à mè'ibabagyá zímma.

16 Ó gǒba kpà kú Musao búràn
kú Haruna kú à kú adona Dikirinɛɛo.

17 Zíte pàra à Datani m̀,
à nàkǒa Abiramua kú a gbɛnɔo.

18 Té fùte ní ibanɔ té,
tévuraa kùte gbɛ vǎninɔa à ní blé.

19 Ó m̀ò pì zaa Orɛbu lán zùsane b̀rɔ̀ bà,
ò donyí kè ní tǎna kú ò piine.

20 Ó Luda gakuride lilin kè
kú zù s̀esorii takao.

21 Ó sǎsǎ Luda ní surabari yǎn,
kú à yá zǒkǒnɔ kè'íne zaa Misila,

22 kú à daboyǎnɔ kè Hamu burinɔ b̀sun,
kú à naasiyǎnɔ kè Isira Tɛra léa.

23 Abire yǎin à pì áni a gbɛnɔ kakate,
akū Musa kú à a s̀ɛɛ kpàne,
à tò a p̀ kpàte, adi ní kakatero.

24 Ó b̀usu nide kú gya bò,
ò gí Dikiri yǎ náani kɛi.

25 Ó yǎvunu kà ní bizakutanɔ g̀n,
odí do Dikiri yǎiro.

26 Akū à ɔ̀ pàte à la dà'íne à pì,
áni tó ò gaga gbárannan,

27 áni tó ní burinɔ gaga burinɔ té
áni ní fǎkǒa b̀sunɔ g̀n.

28 Ó dò Peo tǎnai,
ò pǒ kú ò sa òo pǒgenɔaa blé.

29 Ní yákenanɔ Dikiri p̀ f̀ɛ,
akū gagagyá gè'íngu.

30 Fineasi fùte à yá pì té dè,
akū gyá pì zè.

31 Akū Dikiri tò yá bò kǎao nna,
a bàka kú kǎao ari a buria.

32 Ó Dikiri p̀ f̀ɛ Mɛriba í kǎnaa,
akū yá bò kú Musao vǎni ní yái.

33 Zaakū ò a ǹɛɛɛ yàka,
akū à yá ò laasunn sari.

34 Odi bùsupidenɔ kakate
lákū Dikiri dìteńne nàro.
35 Ò kè kɔ gbēnɔ ũ kū buri pìnɔ,
ò n̄ futeokara ágba sè.
36 Ò dò n̄ tãnanɔ,
akū yā pi gǔńne tankute ũ.
37 Ò n̄ négɔgbēnɔ kè sa'opɔ ũ,
ò sa ò tãnanɔa kū n̄ nénɔgbēnɔo.
38 Ò taarisaridenɔ kùtu kpàkpa,
n̄ négɔgbēnɔ kū n̄ nénɔgbē pìnɔ.
Ò sa ò kúnwo Kanaanɔ bùsu tãnanɔa,
akū n̄ bùsuu pìi gbàa lè.
39 Ò gbàa lè n̄ yākenanɔ yāi,
ò gɔ n̄aanisaridenɔ ũ n̄ yākenanɔa.

40 Akū Dikiri pɔfē kpańma,
à ye gbē kū à n̄ sɛnɔ kái dorɔ.
41 À n̄ kpá burinɔa,
akū n̄ zāngurinɔ kí blè n̄ musu.
42 N̄ ibereɛnɔ gbāna mòńne,
ò ɔ tǔńma.
43 Ádigɔ n̄ bo gèn baaakɔ,
ama ò zè kū n̄ sãgbānakɛnaao,
akū ò vlè n̄ durunna gūn.

44 Bee kū abireo tó à n̄ wiki mà,
àdi n̄ warikɛna yā da.
45 N̄ yāi àdi dɔ a bàka kunna kúnwo yān,
àdi a nèse lite a gbēke zɔkɔ yāi.
46 À tò gbē kū ò n̄ kùkū zìzɔ ũnɔ
n̄ wēnda gwà.

47 Dikiri ó Luda, n̄ ó sura ba,
n̄ ó bɔte burinɔ té n̄ ó kakara,
de ò n̄ tɔ kū à kú adona bo
ò ìa dā kū n̄ táakilenaa.

48 Arubarikade Dikiri, Isarailanɔ Luda
zaa káaku ari gɔrɔ sīnda pínki!
Gbē sīnda pínki pi aami!
Aleluya!

TAKADA SƆRODE

Zabura 107-150

107

Dikiri sáabukɛnaa

¹ À Dikiri sáabu kɛ, zaakū à mana,
a gbēke lakana vīro.

² Gbē kū Dikiri n̄ bóno o le,

gbē kū à ñ bó ñ íberenɔ ɔĩnɔ.

³ Gbē kū à ñ bó b̀usu kū b̀usuuo à ñ kakara
bona ifáboki kpa kū a l̀ete kpao
kū gugb̀anduru kpao kū g̀enɔmidɔki kpaonɔ.

⁴ Ñ gbēkenɔ likara z̀ò gbárannan,
odi ẁete kū oni gé vuten zé d̄oro.

⁵ Nà ñ dé, ími ñ kū,
ñ ẁendii ḡɔ l̀ekekεε.

⁶ Akū ò wiki l̀e Dikiria ñ warikenan,
akū à ñ bó ñ ẁet̄era ḡun.

⁷ À ñ dá zé s̀usun
ar̄i ò kà ẁete kū oni vuten.

⁸ Ò Dikiri sáabu ke a gbēke yāi
kū yābonsarε kū àdi ke gbēn̄nεεo.

⁹ Zaakū àdi ímiderinɔ k̀oto ȳida k̀úf̄ne,
àdi p̀ó mana kpá nàderinɔ ò k̄ā.

¹⁰ Ñ gbēkenɔ kú ga gusiran,
òten wari ke ȳina kū m̀òkak̄ɔanaao.

¹¹ Zaakū ò ḡi Luda yā mai,
ò Luda Musude l̀edamma gya bò.

¹² À tò ò ñ búsa kū z̄i gbānao,
ò g̀εε si ò l̀ete, kpanyiri kunlo.

¹³ Akū ò wiki l̀e Dikiria ñ warikenan,
akū à ñ bó ñ ẁet̄era ḡun.

¹⁴ À ñ bó ga gusiran,
à ñ m̀òkak̄ɔananɔ ḡà à k̀èk̄ε.

¹⁵ Ò Dikiri sáabu ke a gbēke yāi
kū yābonsarε kū àdi ke gbēn̄nεεo.

¹⁶ Zaakū àdi b̄inile gbà kū ò p̄i kū m̀ògot̄εoo gboro,
àdi m̀osi gbāngo zétatabɔnɔ é'ε.

¹⁷ Ñ gbēkenɔ likara ñ s̄agbāna yāi,
ò ẁet̄amma l̀e ñ taarinɔ yāi.

¹⁸ P̀óble ni bò ñ p̄on,
ò kà gana.

¹⁹ Akū ò wiki l̀e Dikiria ñ warikenan,
akū à ñ bó ñ ẁet̄era ḡun.

²⁰ À a yā z̄l̄m̄ma, akū ò ẁerek̄ɔa,
à ñ bó ga léi.

²¹ Ò Dikiri sáabu ke a gbēke yāi
kū yābonsarε kū àdi ke gbēn̄nεεo.

²² Ò kennak̄uk̄ɔo sa oa,
ò a yākenanɔ baba kū ayuwiikenaao.

²³ Ñ gbēkenɔ di ísira musu gó ḡun,
òten laga tá í z̄k̄ɔla.

- 24 Ò Dikiri yākenanɔ è,
kū yābonsarɛ kū àdi ke í daguranɔ.
- 25 À yā ò, akū zàgà'īa gbāna kàka,
ísira sɔ à fùte musumusu.
- 26 Òten fute musu, òten su zīte,
ò kú kari léi, akū swèè kèngu.
- 27 Gó yǎyǎgā kúnwo,
ò tàtantatan kè lán wēderii bà,
íte'òndɔ sīnda pínki làkaríma.
- 28 Akū ò wiki lè Dikiria n warikenan,
akū à n bó n wētēra gūn.
- 29 À īa gbāna zè, à gō īa fēēē ũ,
à ísɔ kpàte, akū í zè kítikiti.
- 30 Kū gu yǎ, n pɔ kè nna,
akū à gèe kúnwo gódɔki kú òten wete kpa.
- 31 Ò Dikiri sáabu ke a gbēke yāi
kū yābonsarɛ kū àdi ke gbēnɔnɛɛo.
- 32 Ò a tɔ bo dasi kōkakaranaa gūn,
ò a táaki lé don'arɛdenɔ kakaranan.
- 33 À swa ídenɔ kè gbáranna ũ,
à tò ísēbokinɔ gō gūkori ũ.
- 34 À zīte arubarikade lì guwiside ũ
gbē kú ò vutɛnɔ yāvānikena yāi.
- 35 À gbáranna lì sēbe ũ,
à tò gūkori gō ísēbokinɔ ũ.
- 36 À nàderinɔ kàte gwe,
akū ò wēte kàte ò vùten.
- 37 Ò burapɔnɔ tɔ, ò geepi línɔ bà,
akū à né línɛ manamana.
- 38 À arubarikaa dàngu, ò kè dasi manamana,
adi tó n pókādenɔ làgoro.
- 39 Akū à n lago dɔ, ò bùsa
gbānamɔnnɛna kū kisirao kū pɔsirao yāi.
- 40 À wé'i dà kínenɔa,
à tò ò likara zō gūkori zésaride gūn.
- 41 Ama à wēndadenɔ bò takasikɛn à n sè lei,
à tò n ɔndenɔ kè dasi lán kpāsapɔnɔ bà.
- 42 Tó gbē mananɔ è, òdi pɔnna ke,
gbē vāninɔ sɔ òdi n lé nakɔa.
- 43 ɔndɔde laakari dɔ yā pínɔa,
à Dikiri gbēke gwa lākū à de nà.

108

Luda mé àdi tó ò zì ble
Dauda lèe.

¹ Ma laakari kpatena, Luda,
mani lè sí mà n táaki lé kù nèsedoo.

² Ma mɔɔ kù ma gidigboo kù máa?
Mani gudɔ pá m̀io.

³ Dikiri, mani n sáabu kpá burinɔ té,
mani n táaki lé gbɛnɔnɛ.

⁴ Zaakū n gbēke zɔkɔ̀ kà n kīnaa,
n náanikenaa ludambɛ luku lè.

⁵ Luda, ò n tɔ́ sɛ̀ lei ari n kukia,
̀n tó n gakuri da anduniala píinki.

⁶ ̀N wewá ̀n ó sura ba kù n gàsá gbānao,
de ókɔ̀nɔ n gbɛ yenyidɛnɔ le ò bo.

⁷ Luda yá ò zaa a kúkia à pi:
Mani Sekemu kpaatete kù kùwikio,
mani Suko guvute kpámma.

⁸ Giliada b̀usu bi ma pómɛ,
Manase burinɔ b̀usu bi ma pómɛ,
Eflaimu burinɔ b̀usu bi ma m̀ofuraame,
Yuda b̀usu bi ma gòomɛ.

⁹ Mɔ̀abunɔ b̀usu bi ma ɔ̀pipibɔ̀omɛ,
madi ma kyate kátɛ Edɔmunɔ b̀usuaa,
madi kùwiki dɔ Filisitininɔ b̀usuaa.

¹⁰ Dí mé ani gɛ kúmao wɛ̀te b̄nide ḡunn?
Dí mé ani domɛnɛ arɛ ari Edɔmunɔ b̀usunn?

¹¹ Luda, à de mɔ̀kɔ̀n mé n ɔ̀ gbàrɛwái,
nd̄i bo kù ó z̄ikarinɔ doroo?

¹² ̀N ɔ̀ dawá ó ibɛrɛnɔ yái,
zaakū bisásiri kpányi bi yá pámɛ.

¹³ Óni z̄i ble kù Luda gbānao,
àkū mé ani gɛ̀sɛ pɛ̀tɛpete ó ibɛrɛnɔa.

109

Sa v̄ani ona ibɛrɛnɛ

Dauda lɛɛ.

¹ Luda, mɔ̀kɔ̀nn madi n táaki lé,
̀nsungɔ̀ yitenaro.

² Zaakū gbɛ v̄ani bonkpedɛnɔ di ma yaka,
òdi lé bo ò ékɛyá dima.

³ Òdi likamai kù zānguyáɔ,
òdi fiti ke kúmao póke wíwinnɛnaa sari.

⁴ Òdi yenyi ɛramɛnɛ kù yádimmanaao,
bɛɛ kù madi adua kɛ́nɛ.

⁵ Òdi yá mana f̄ina bomɛnɛ kù a v̄anio,
yenyi s̄5, kù zānguo.

⁶ ̀N Setan s̀u kɛa,
̀n a kpakū kù Ibilisio.

⁷ ̀N tó yákpate a nɛ,

̀n t3 a aduakεna yā ine.

⁸ A wēndi g5 kutu,
gbē pānde g5 a gēne ũ.

⁹ ̀N t3 a nēn3 g5 de sari,
a nan3 g5 gyaan3 ũ.

¹⁰ A nēn3 g5 likaraz3rin3 ũ 3g5 bara ke,
3g5 ̀n kpake ̀n be zīn3 gūn.

¹¹ A finade a p3n3 nak3a pīnki,
buri zīt3n3 a zī 3re sīa.

¹² Gbēke sūn gbēke kenero,
3sun wēnda d5 a né kū 3 t3n3nero.

¹³ ̀N t3 a burin3 lāka,
̀n t3 sūng5 kū buri kū oni futen3 t3ro.

¹⁴ A dizin3 vānikεna yā g5 d3ngu, Dikiri,
̀nsun t3 a da durunna kēa zikiro.

¹⁵ ̀N durunna g5 d3ngu, Dikiri,
̀n yā sā gbēn3gu andunia gūn.

¹⁶ Zaakū adi d3n 3 gbēke ke gbēkenero,
3di wé t3 takasiden3a kū wēndadeno
kū p3siraden3o ari gyāwān.

¹⁷ 3 ye sa vāni onnenaai,
̀n t3 3 wī a musu.

Sa mana onnenaai di kānero,
̀n t3 arubarika ke kāao zā.

¹⁸ A lékennenaai dā lán uta bà,
3 a mēe yāku lán í bà,
3 gē a wān3n lán nīsi bà.

¹⁹ Kanaa pì g5 daala lán uta bà,
3g5 d3 a pì lán asa bà.

²⁰ Dikiri fina bo ma yādimmarin3a le
kū gbē kū 3di yā vāni o ma musun3o.

²¹ Dikiri Gbānasīndapinkide,
̀n ma wēnda gwa n t3 yāi,

̀n ma bo n manake kū n gbēkeo yāi.

²² Zaakū takaside wēndademe ma ũ,
ma p3 yāka búgubugu.

²³ Maten gēte lán 3k3si uraa bà,
má de lán kwa kū 3a ten sé bà.

²⁴ Léyīnaa t3 ma gbá dī sí sé doro,
ma fēfē ma g5 wāakuu.

²⁵ Ma g5 yāad3nap3 ũ ma yādimmarin3ne,
3di ma gwa 3 mī gbāke.

²⁶ ̀N kpāmai, Dikiri ma Luda,

̀n ma sura ba n gbēke yāi,

²⁷ de 3 d5 kū n 3 mé 3 kē,
m3k3n Dikiri, n kenaame.

²⁸ Bee t3 3 ma ka, 3ni arubarika damagu,

tó ò fùtɛmai, wé'i ni ní kù,
 makù n zòbleri mani pɔnna ke.
 29 Tó vání ni gɔ ma yádimmarinɔne uta ú,
 oni wé'i damma lán arukĩmbaa bà.
 30 Mani Dikiri sáabu kpá kù kòto gbánao,
 mani a táaki lé dasi kòkakaranaa gūn.
 31 Zaakù àdi ze kù wēndadeno,
 àdi ní sí gbē kù òdi yá vùtérímanɔa.

110

Arumasihu k̄ke

Dauda lèe.

1 Dikiri pì ma dikiriine à vute a ɔplai
 ari àgɔ a ibereɔ keɛ a tintin ú.
 2 Dikiri ni tó n iko dagula,
 ìni kí ble n ibereɔ zaa Zaiɔ,
 3 N gbēɔ ni ñ zida kpámma z̄lkagɔɔ
 kpi kù à kù adona musu,
 n kefennanɔ ni su n k̄naa lán gudɔ plíkpanaa bà.
 4 Dikiri la dà, ani lé sukparo à pì:
 Ìnigɔ de sa'ori ú ari gɔɔ s̄inda p̄ínki
 lán Melekizedeke bàme.
 5 Dikiri kù n ɔplai,
 ani k̄inanɔ dúgu z̄ɔ a pɔfēgɔɔ.
 6 Ani yákpate ke kù burinɔ,
 ñ gèɔ nigɔ kpá,
 ani andunia p̄ínki k̄inanɔ dúgu z̄ɔ.
 7 Ani í mi swai zé léa,
 abire yáin a mì nigɔ dana íla.

111

Dikiri t̄sbonaa

1 Aleluya!

Mani Dikiri sáabu kpá kù nèsedoo
 gbē mananɔ kòkakaranaa gūn.
 2 Dikiri yákenanɔn z̄ɔkɔ,
 gbē kù a yá kèñne nnanɔ dì a laasun lé.
 3 A yákenanɔn bèere v̄i kù gakurio,
 a yámanakena lakana v̄iro.
 4 Dikiri tò a yábonsarekenanɔ d̄òógu,
 à s̄uru v̄i kù wēndao.
 5 Adi p̄òble kpá a v̄inakerinɔa,
 àdigɔ dɔ a bàka kunna kúñwo yán.
 6 À a yákenanɔ gbána mò a gbēɔne,
 à buri p̄andenɔ bùsunɔ s̄i à kpàríma.

7 A yākenanən náani vī akūsō à zé vī,
a yādannenanən yāpura vī pínki.

8 Yā pinō zīni petena gɔɔ sīnda pínki,
àdi yā ke a zéa kú náanio.

9 À surabarii zī à a gbēnō bō,
a bàka kú kúńwo gɔɔ sīnda pínki.
A tó kú adona, à naasi vī.

10 Vīnakena Dikirineeme ɔndō zīni ũ,
gbē kú ò a vīna vīnōme asānsīnideno ũ.
A táakilena nigō lakana vīro.

112

Gbē kú à Dikiri vīna vī

1 Aleluya!

Arubarikademe gbē kú à Dikiri vīna vī ũ,
akūsō Dikiri yāditenanō di káne manamana.

2 A nénō nigō gbānadeno ũ n būsun,
nèsepurade burinō nigō de arubarikadeno ũ.

3 Ɔgō kú aruzekēo di a bea,
a yāmanakena lakana vīro.

4 Bee gusiran gu di pu gbē manane,
nèsepurade kú à sùru kú wēndao vī.

5 Gbē kú àdi ɔ poro, kú àdi pō sākáńne,
akūsō àdi yā ke a zéa, yā di bo káao nna.

6 Póke ni gbē mana lá ble zikiro,
a yā nigō dōńgu gɔɔ sīnda pínki.

7 Baaru vāni di a vīna kūro,
a laakarīi digō kpatena, àdigō Dikiri náani vī.

8 A kùu di vīro, vīna di a kūro
ari à gé à yōgō ke a iberenōa.

9 Àdi pō fá takasidenone,
a yāmanakena lakana vīro,
a gbāna digō kara kú bèereeo.

10 Gbē vāni di a e à pō fē,
àdi saka kakūn à nagui,
gbē vāni poyeinaa di ke pā.

113

Dikiri táakilena

1 Aleluya!

Dikiri z̀̀blerinō, à a táaki lé,
à Dikiri tó bo!

2 Ò Dikiri sáabu kpá
zaa tera ari gɔɔ sīnda pínki.

3 Ò Dikiri tó bo
zaa ifáboki kpa ari a léte kpa.

⁴ Dikiri z̄sk̄ de buri s̄inda p̄ínkila,
a gakuri dana musula.

⁵ Dí mé à kà Dikiri ó Luda ùu?
À vutena kpatan zaa musu,

⁶ àdi wé zu z̄íte
à musu k̄u z̄íteo gwa.

⁷ Àdi gb̄anasariden̄ bo b̄usu té à ñ fute,
àdi w̄éndaden̄ bo tuburan̄ à ñ sé lei.

⁸ Àdi ñ da k̄inanen̄ té,
buri k̄u à s̄é k̄inanen̄.

⁹ Àdi para kara a ben,
àdi a k̄e nérande p̄onnade ù.
Aleluya!

114

V̄nla dikpe l̄e

¹ K̄u Isarailan̄ b̄ò Misila,
k̄u Yakubu burin̄ b̄ò gb̄é z̄l̄ton̄ té,

² Yudan̄ b̄usu ḡò Dikiri k̄úki ù,
Isarailan̄ b̄usu ḡò a k̄ibleki ù.

³ Isira T̄era wé s̄ir̄le à bàa lè,
Yoda í èra kpe.

⁴ K̄pin̄ v̄iv̄i lán s̄akaron̄ bà,
s̄is̄in̄ k̄or̄ lè lán s̄anen̄ bà.

⁵ Ísira, b̄ó mé à n le n bàa l̄e?
Yoda, à k̄è dera n èra kpe?

⁶ K̄pin̄, b̄óȳain a v̄iv̄i lán s̄akaron̄ bà?
S̄is̄in̄, à k̄è dera a k̄or̄ lè lán s̄anen̄ bà?

⁷ Andunia, ñ ȳiḡaȳiḡa Dikiri are,
Yakubu Luda are.

⁸ À gb̄èsi k̄è ikateki ù,
à gb̄èpu li ís̄eboki ù.

115

Dikiri mé àdi arubarika daígu

¹ Àdi k̄e ók̄on̄nlo Dikiri,
adi k̄e ók̄on̄nlo,
m̄ok̄m̄m̄e ñ de ò n t̄o bo
n gb̄èke k̄u n náanio ȳai.

² À k̄è dera burin̄ dì ó la
ò pi ó Luda k̄u máa?

³ Ó Luda k̄u musu,
p̄ó k̄u à yein àdi k̄e.

⁴ Ò ñ t̄anan̄ p̄i k̄u andurufuuo k̄u wuraa,
bis̄ásiri òz̄ime.

⁵ Ò lé vī, ama òdi yā oro,
ò wé vī, ama òdi gu ero.

⁶ Ò sá vī, ama òdi yā maro,
ò yī vī, ama òdi pó gbī maro.

⁷ Ò ɔ vī, ama òdi pó kũro,
ò gbá vī, ama òdi táa oro,
òdi kòto kekero.

⁸ N̄ pirinɔn̄ leele kũnwome
kũ gbē kũ òteni n̄ náani kenɔ n̄ pínki.

⁹ Isarailanɔ, à Dikiri náani ke!
Àkũme á kpányĩri ũ kũ á sēgbakoo.

¹⁰ Haruna burinɔ, à Dikiri náani ke!
Àkũme á kpányĩri ũ kũ á sēgbakoo.

¹¹ Dikiri vīnakerinɔ, à Dikiri náani ke!
Àkũme á kpányĩri ũ kũ á sēgbakoo.

¹² Dikiri d̄ó ó yān,
ani arubarika daógu.

Ani arubarika da Isaraila burinɔgu,
ani arubarika da Haruna burinɔgu,

¹³ ani arubarika da a vīnakerinɔgu,
né f̄iti gbē z̄sk̄o.

¹⁴ Dikiri á buri kara,
ák̄nɔ kũ á n̄nɔ.

¹⁵ Dikiri arubarika daágu,
musu kũ z̄iteo K̄èrii.

¹⁶ Musu bi Dikiri p̄óme,
ama à z̄ite nà bisásirinɔne n̄ ɔ̄i.

¹⁷ Adi ke ḡenɔ mé òdi Dikiri táaki léro,
kes̄o gbē kũ n̄ lé ȳitenɔ.

¹⁸ Ók̄nɔ, óniḡo Dikiri sáabu kpá
zaa tera ari ḡoɔ s̄inda pínki.
Aleluya!

116

Gbē kũ à bò ga léi Dikiri sáabukpanaa

¹ Má ye Dikirii, zaakũ à ma yā mà,
à ma wikilenaawa mà.

² Maniḡo a sísi ari ma w̄endi lén,
kũ à sá kp̄amai yāi.

³ Ga bàa f̄ik̄amai yā,
mira wāwā t̄òma,
w̄ét̄ammana kũ p̄osirao dàkala.

⁴ Akũ ma Dikiri sísi ma p̄i:
Dikiri, n̄ yā nna, n̄ ma mì sí.

⁵ Dikirin s̄uru vī ak̄us̄o à mana,

ó Luda wěnda vī.

⁶ Dikiri di gbānasaridenɔ dākpā,
kū ma busa, à ma sura bà.

⁷ Ma swè, ò kēke ò kpáte,
zaakū Dikiri yā mana kēnne.

⁸ Dikiri, n ma bo ga léi,

n wé'i wāramene, ndi tó ma gè síro,

⁹ de màgō té n arē gbē bēnenɔ kukia la.

¹⁰ Bee kū wari tōma ma gō búgubugu,
má kpé a náanikena, akū ma yā ò.

¹¹ Bidi ma kū ma pi:

Gbē sinda pínki bi ékedenɔme.

¹² Bón mani fina boo Dikirine
yā mana kū à kēmene pínki musuu?

¹³ Mani Dikiri surabana toko sé musu,
mani a sísió.

¹⁴ Mani lé kū ma kè Dikirianɔ papa
a gbēnɔ wára n pínki.

¹⁵ Dikiri yāmarinɔ gana bèere vīne.

¹⁶ Dikiri, n yā nna, n zòbleriime ma ũ,
nɔgbē kū à zò blenne néme ma ũ,
n ma bo bàn.

¹⁷ Mani kennakūkō sa omma,
mani n sísió, Dikiri.

¹⁸ Mani lé kū ma kè Dikirianɔ papa
a gbēnɔ wára n pínki

¹⁹ a kpé onn Yurusalemu gūn.
Aleluya!

117

Dikiri táakilenaa

¹ Ákōnɔ buri sīnda pínkinɔ à Dikiri tó kpá,
ákōnɔ būsú sīnda pínki gbēnɔ à a táaki lé.

² Zaakū gbēke kū à vī kúto kè zókō,
Dikiri náani vī gɔrɔ sīnda pínki.
Aleluya!

118

Gená Dikiri onn kū sáabukenaao

¹ À Dikiri sáabu ke, zaakū à mana,
a gbēke lakana vīro.

² Isarailanɔ o:
A gbēke lakana vīro.

³ Haruna burinɔ o:
A gbēke lakana vīro.

⁴ A vīnakerinɔ o:

A gbēke lakana vīro.

⁵ Ma lé zù Dikirii ma warikēnaa gūn,
akū à wèma à ma gba mēporoki.

⁶ Dikiri kú kūmao, vīna ni ma kūro.
Bōn bisāsiri ni fō à kemēne?

⁷ Dikiri kú kūmao ma kpanyīri ũ,
mani yōgō ke ma ibereṅṅa.

⁸ Nana Dikirii mana de
bisāsiri náanikenala.

⁹ Nana Dikirii mana de
gbānadenṅ náanikenala.

¹⁰ Buri sīnda pínki likamai,
akū ma ní kakate kú Dikiri tóo.

¹¹ Ó likamai kpa sīnda pínki,
akū ma ní kakate kú Dikiri tóo.

¹² Ó fīma lán zōnṅ bà,
akū ó lāka lán káni tékūnaa bà,
ma ní kakate kú Dikiri tóo.

¹³ Ó ṅ sōmai kpe, má ye mà léte,
akū Dikiri kpāmai.

¹⁴ Dikiri mé à ma gbāna ũ, a táakin madì lé,
akū mé à gō ma surabari ũ.

¹⁵ À ma, pōnna wiki dṅ gbē mananṅ bùran,
Dikiri ṅpla zī zōkō kè.

¹⁶ Dikiri ṅpla kú musu,
Dikiri ṅpla zī zōkō kè.

¹⁷ Mani garo, manigō kun,
manigō Dikiri yākenanṅ baba.

¹⁸ Dikiri ma toto manamana,
ama adi tó ga ma sero.

¹⁹ À zé mana gbànṅ wēmene,
de mà gē mà Dikiri sáabu kpá.

²⁰ Dikiri ṅn zén dí,
gbē mananṅ mé òdi gēn.

²¹ Ma n sáabu kè Dikiri, zaakū n wema,
n gō ma surabari ũ.

²² Gbè kú kpéborinṅ pā kpài
mé à gō kpé kusuru gbè mīde ũ.

²³ Dikiri mé à abirekū kè,
akū à kèwēre yābonsare ũ.

²⁴ Gōrṅ kú Dikiri dīten dí,
ò pōnna ken ó nèse ke nna.

25 N yā nna Dikiri! Ñ ó sura ba!

Ñ sùru ke Dikiri! Ñ tó ò sa'a le!

26 Arubarikademε gbē kū àtèn su kū Dikiri tso ũ,
zaa Dikiri ɔnn ótèn gbānakε kpányĩ.

27 Dikirimε Luda ũ, à gu pùwεε.

À zà lá kpákpa àgō téo dikpekεrinɔi
ari sa'oki bēñenɔ kūnaa.

28 Ma Ludamε n ũ, mani n sáabu ke,
ma Luda, mani n tó sé lei.

29 À Dikiri sáabu ke, zaakū à mana,
a gbēke lakana víro.

119

Luda yā sɛna lei

1 Arubarikadenɔmε gbē kū ò kun taari sari
ò Dikiri doka kūnanɔ ũ.

2 Arubarikadenɔmε gbē kū ò Dikiri yā kūna
ò a ki wεtε kū nèsedoonɔ ũ.

3 Òdi yā kpédangara kero,
òdi taa o a zé gūn.

4 N n ɔɔki m̀wεεε,
de ògō téi kū laakaríio.

5 Má ye màgō kú ma d̀brɔɔa
m̀gō n yádannenanɔ kūna.

6 Tó má n yáditenanɔ kūna pínki,
abirekū ni tó wé'i ma kuro.

7 Gɔrɔ kū mateni n dokayá mananɔ dada,
mani n sáabu kpá kū ǹsɛpurao.

8 Manigō n yádannenanɔ kūna,
ñsun ma tón sánsánlo.

9 Deran kefenna ni f̄s àgō kun gbāsī sari ǹaa?
Séde a yáken a kō sé kú n yāo.

10 Mateni n ki wεtε kū ǹsɛdoo,
ñsun tó mà zā n yáditenanɔaro.

11 Ma n yā dà ma sẁèε gūn
de màsun durunna kennεro yāi.

12 Arubarikademε m̀kōñ Dikiri ũ,
ñ n yáditenanɔ damεne.

13 Dokayá kū ò b̀ò n lénno pínki,
mani babañne kū ma léo.

14 Madì pɔnna ke kú n yānɔ
lákū òdi ke kú aruzεke z̄sk̄ɔɔo nà.

15 Madì laasun lé n ɔɔkia,
ma wé kú n zénɔa.

16 Ma p̄ò k̀è nna n yáditenanɔa,
n yā ni sámaguro.

17 Ñ yá mana ke makū n zòbleriine
de màgō kun kū wèndiio, mágō n yá kūna.

18 Ñ ma wé kēmene
de mà wé si yābonsarenōle n dokan.

19 Nibōme ma ū andunia gūn,
ñsun n yāditenanō utemenero.

20 N dokayānō nidena baala'i
ma swēe blè.

21 Ndì kpākē karambaanide kū lé ní kūnōi,
gbē kū ò zà n yāditenanōanō.

22 Ñ ma bo sōsōnan kū gyabonaa,
zaakū má n yānō kūna.

23 Bee kū kīnanenō vùte ò lé kpākūsūmai,
ma laasun nigō kú n yādannenana.

24 N yānō dì ma pō ke nna,
n yā pì dì lé dama.

25 Ma gō wutena zīte,
ñ ma wèndi dākpā lākū n ò nà.

26 Ma a yākenanō dōdōnne, akū n wema,
ñ n yādannenanaō damene.

27 Ñ tó mà n òdōkinō dō,
ma laasun nigō kú n yābonsarenōa.

28 Ma pō sira à kè zōkō,
ñ ma gba gbāna lākū n ò nà.

29 Ñ ma bo manafiki zéa,
ñ ma gba zé mà ze kú n dokao.

30 Ma yāpura zé sè,
ma swēe digō kú n dokaa.

31 Má n yānō kūna òplapla,
ñsun tó wé'i ma kūro, Dikiri.

32 Madì wá n yāditenanō zéi,
zaakū n ma laakarīi kpātemene.

33 Dikiri, ñ n yādannenanaō zé mōmene
de màgō kūna ari ma wèndi lén.

34 Ñ ma gba òndō màgō n doka kūna,
màgō zī kea kū nèsedoo.

35 Ñ ma da n yāditenanō zén,
zaakū abirekū mé àdi kámagu.

36 Ñ tó ma swè tá n yānōa,
àsūn tá bīni zénlo.

37 Ñ ma wé go pō pānōa,
ñ ma wèndi dākpā lākū n ò nà.

38 Ñ yá kū n ò papa makū n zòbleriine,
lé kú n sè n vīnakerinōne.

39 Ñ tó sōsōna kū madì a vīna ke goma,
zaakū n dokayānōn mana.

40 Má ye n ɔ̀ɔ̀kii fá,
 ò ma wèndi dākpa n manake gūn.

41 Dikiri, ò mɔ̀ ò gbēke kemene,
 ò ma sura ba lākū n ò nà,
 42 gbasà mà yā we ma s̄s̄orinɔ̀,
 zaakū mateni n yā nāani ke.

43 Ñsun yāpura yā sí ma lénlo,
 zaakū n dokayānɔ̀n ma wé d̄i.

44 Maniḡɔ̀ n doka kūna
 ari ḡɔ̀ɔ̀ s̄inda p̄inki.

45 Maniḡɔ̀ té aafia,
 zaakū ma n ɔ̀ɔ̀ki wète.

46 Mani n yānɔ̀ o k̄inanɔ̀ are,
 wé'i ni ma k̄uro.

47 N yāditenanɔ̀ dì ma pɔ̀ gba,
 zaakū má yei.

48 Ma ḡā sè n yāditenā kū má yeinɔ̀ne,
 madì laasun lé n yādannenā.

49 Ñ dɔ̀ yā kū n ò n z̀ɔ̀bleriinen,
 zaakū n tò ma wé d̄i.

50 Yā kū àdi ma laakari kpáte ma warikēnan dí,
 n lésena mé àdi ma wèndi dākpa.

51 Karambaanidenɔ̀ teni ma fobo lakanaa sari,
 bee kū abireo madì zā n dokaaro.

52 Madì dɔ̀ n dokayā kū à kú zaa z̄inɔ̀n,
 akū òdi ma nèse yīda k̄umene, Dikiri.

53 Madì pɔ̀ fē manamana,
 kū yāvānikerinɔ̀ dì pā kpá n dokai yāi.

54 Madì lè sí n yādannenānɔ̀ musu
 ma kunna andunia d̄ik̄ina gūn.

55 N yā d̄iḡɔ̀ dɔ̀magu gwāani, Dikiri,
 mad̄iḡɔ̀ n dokayānɔ̀ kūna.

56 Ma d̄one kè kū yā birenɔ̀,
 zaakū mad̄iḡɔ̀ n ɔ̀ɔ̀ki gwa.

57 Dikiri, m̄ok̄omme ma baka ũ,
 ma lé sè kū mani n yā ma.

58 Madì kúte kenne kū nèsedoo,
 ò s̄uru ke k̄umao lākū n ò nà.

59 Ma a yākenānɔ̀ laasunn lè,
 akū ma era n dokayānɔ̀.

60 Mani wā, mani z̄ez̄ero,
 de mà n yāditenānɔ̀ da.

61 Bee kū gbē vāninɔ̀ bàa f̄ik̄amai,
 n dokayānɔ̀ ni s̄amaguro.

62 Madì fute mà s̄āabu kenne lizāndo
 n dokayā manānɔ̀ musu.

63 N v̄inakeri p̄inki gbēnname ma ũ,

gbē kū òdi n ɔ̀ɔ̀ki gwano.

⁶⁴ Dikiri, n gbēke andunia pà,
 ò n yáditenanɔ̀ damene.

⁶⁵ N a mana kè makū n z̀b̀leriine,
 lákū n ò nà, Dikiri.

⁶⁶ Ñ wéze kū dōnao damene,
 zaakū ma n yáditenanɔ̀ si.

⁶⁷ De ní kpé ò ɔ̀ t̄ma, má sátename,
 ama tera sà má n yā kūna.

⁶⁸ Ñ mana, akūsɔ̀ n yákenanɔ̀n mana,
 ò n yáditenanɔ̀ damene.

⁶⁹ Bee kū karambaanidenɔ̀ yāsira nàma,
 madiḡɔ̀ n ɔ̀ɔ̀ki gwa kū nèsedoo.

⁷⁰ Ñ sá di, àdi yā maro,
 makū s̄ ma p̄ nna n dokaa.

⁷¹ N ɔ̀t̄manaa kèmene mana,
 de mà le mà n yádannenanɔ̀ dada.

⁷² Doka kū à b̄ n lén manamene
 de wura kū andurufu mèn d̄ubu ũgbangbanɔ̀la.

⁷³ N ɔ̀ ma í kàsa à ma ke,
 ò ma gba ònd̄ɔ̀ mà n yáditenanɔ̀ dada.

⁷⁴ N v̄inakerinḡɔ̀ ni ma e ò p̄nna ke,
 zaakū n yān ma wé d̄i.

⁷⁵ Dikiri, má d̄s̄ kū n dokayānɔ̀n mana,
 kū ní náani v̄i yāin n ɔ̀ t̄ma.

⁷⁶ Ñ gbēke kemene de ma nèse le à yīda kū,
 lákū n ò makū n z̀b̀leriine nà.

⁷⁷ Ñ mó ò wēnda d̄mene de màḡɔ̀ kun,
 zaakū n dokayānɔ̀me ma p̄nna ũ.

⁷⁸ Ñ tó wé'i karambaanide kū ò taari kèmene p̄nɔ̀ kū,
 makū s̄ mani laasun lé n ɔ̀ɔ̀kia.

⁷⁹ Ñ tó n v̄inakerinḡɔ̀ su ma kīnaa,
 gbē kū ò n yānɔ̀ d̄nɔ̀.

⁸⁰ Ñ tó ma nèse ḡɔ̀ yāke v̄iro n yānɔ̀ musu
 de wé'i s̄un ma k̄uro yāi.

⁸¹ N surabana yā teni ma swè ble,
 n yān ma wé d̄i.

⁸² Ma wé d̄ɔ̀ɔ̀na n lésenaai ari ma wé wò,
 b̄ren ïni ma nèse yīda k̄umene?

⁸³ Má de lán bára b̄k̄ɔ̀ kū à t̄usukpe màa bà,
 bee kū abireo n yáditenanɔ̀ dì s̄amaguro.

⁸⁴ Makū n z̀b̀leri maniḡɔ̀ n d̄a ari b̄re?

⁸⁵ B̄ren ïni wari d̄ɔ̀ ma wét̄ammarinɔ̀aa?
 ní yā dì k̄s̄é kū n dokaoro.

⁸⁶ N yáditenanɔ̀ p̄inki náani v̄i,
 ò kp̄amai, zaakū òten wé t̄ama p̄ame.

87 À gò fíti kú oni láka kúmao andunian,
makú sò mádi pà kpá n ɔ̀dɔ́kinero.

88 Ñ ma wèndi dákpa n gbêke yâi,
mani n yã̀nɔ̀ da.

89 Dikiri, n yâ digò kun gɔ̀ɔ̀ sînda pínki,
a zîni petena zaa musu.

90 Ñ náani ví wè kú wè̀eɔ̀,
n andunia kâte, akú à kpé kun.

91 Pó sînda pínki kpé kun gbára n doka yâi,
zaakú pò sînda pínki di donyî.

92 Tó n dokame ma pɔ̀nna ú yáro,
de ma laka ma warikenaa gûn.

93 N ɔ̀dɔ́ki ni sámagu zikiro,
zaakú a gâin n ma wèndii dákpa.

94 N pómɛ ma ú, ñ ma sura ba,
zaakú ma n ɔ̀dɔ́ki wète.

95 Gbê vâninɔ̀ teni ma dá ò ma de,
ama ma laakari kú n yã̀nɔ̀a.

96 Ma è kú pò mana sînda pínki zaka lé kumme,
ama n yáditenanɔ̀ zòkò lé víro.

97 Má ye n dokai à kè zòkò fá,
madigò laasun léa zaa kɔ̀nkɔ̀ ari ɔ̀kɔ̀si.

98 N yáditenanɔ̀ di tó ma ɔ̀ndò gò de ma iberenɔ̀ pòla,
zaakú à kú ma swèn gɔ̀ɔ̀ sînda pínki.

99 Ma wézè de ma yádannerinɔ̀ pòla ní pínki,
zaakú ma laasun digò kú n yã̀nɔ̀ame.

100 Ma ɔ̀ndò de marenɔ̀ pòla,
zaakú madigò n ɔ̀dɔ́kinɔ̀ gwa.

101 Madi mi kè zé vâni sînda pínkia
de mà le màgò n yâ kûna yâi.

102 Mádi kè n dokayã̀nɔ̀aro,
zaakú mɔ̀kɔ̀n mé n dàmenɛ.

103 N yã̀nɔ̀n nnameɛ à kè zòkò,
à nna de zòla ma lén.

104 N ɔ̀dɔ́ki di ma gba laakarîi,
abire yâi ma zâ sâtena zé sînda pínkin.

105 N yãme fitila ú ma gbáne,
àdi gu pumene zén.

106 Ma la dà ma zεo
kú manigò té n dokayã̀ mananɔ̀i.

107 Ma wétãmmánaa kè zòkò, Dikiri,
ñ ma wèndi dákpa lákú n ò nà.

108 Ñ ma sáabukpana sí,
gbasa ñ n dokayã̀nɔ̀ damene, Dikiri.

109 Madigò ma zîda da kariî gûn,
bee kú abireo n dokayã̀nɔ̀ di sámaguro.

110 Yãvãnikerinɔ̀ tankute kpàkpamene,

ama mádi zā n ɔɔkiaro.

111 N yānɔmɛ ma túbi ũ ari ɔɔɔ sīnda pínki,
mókɔnɔmɛ ma pɔnna ũ.

112 Ma swè kú n yādannenanaɔ
ari ma wèndi lén.

113 Ma zā nèsepladenɔn,
má ye n dokai.

114 Mókɔmmɛ ma uteki kú ma sēgbakoo ũ,
n yān ma wé dɔi.

115 À gomala ákɔnɔ yāvānikerinɔ
de mágɔ ma Luda yāditenanaɔ kúna.

116 Nègɔ ma kúna lákú n ò nà, manigɔ kun,
n̄sun tó támaa ma n̄ero.

117 N̄ ma sé musu de mà bo aafia,
ma wé nigɔ pé n yādannenanaɔ.

118 Ndi gí gbē kú ò zā n yādannenanaaɔi,
ní manafikikena bi páme.

119 Ndi andunia yāvānikerinɔ kóte lán m̀ògbɔɔ bà,
abire yāin má ye n yānɔi.

120 Ma m̀èè dì fute n vīna yāi,
n dokayānɔn naasi vīme.

121 Ma yā kè a zéa súsú,
n̄sun ma tó ma wétāmmarinɔn̄ero.

122 N̄ zenkpɛke sé makū n z̀bleriine de mà bo mana,
n̄sun tó karambaanidenɔ ma wé t̄aro.

123 Ma wé dɔ n surabanaai ari ma kpasa,
mateni n lésena mana dá.

124 N̄ yā kemene n gbēke gūn,
n̄ n yādannenanaɔ da makū n z̀bleriine.

125 N z̀bleriime ma ũ, n̄ ma gba laakar̄ii
de mà n yānɔ d̀ɔɔ d̄ɔ.

126 Yākena ɔɔɔ kà, Dikiri,
zaakū òten bo n doka kpɛ.

127 Má ye n yāditenanaɔi de wurala,
bee wura baasanaa.

128 Ma è n ɔɔki mana,
abire yāi sāt̄ena zé pínki dì kem̄en̄ero.

129 N yānɔn demene yābonsar̄e ũ,
abire yāi má kúna ma swè̄n.

130 N yā b̀okɔtenaa dì gu puñe,
àdi nèsedodenɔ gba laakar̄ii.

131 Ma lé wēna, maten wesa bo f̄eeku, u,
zaakū n dokayānɔ ni teni ma de.

132 N̄ are d̄oma n̄ s̀uru ke kúmao,
lákú ndi ke gbē kú ò ye n t̄ɔinɔne nà.

133 N̄ ma da zéa lákú n ò nà,
n̄sun tó yā vāni ke kí blemaro.

134 Ñ ma bo gbē takikerinɔ ɔĩ
de mà n ɔdɔki gwa.

135 Ñ ɔn were makū n zɔbleriia,
n̄ tó mà n yádannɛnanɔ d̄s.

136 Wé'i ten pla ma wén
kū ò n doka kūnaro yāi.

137 Dikiri, n̄ mana,
n dokayānɔn zé vī.

138 N n yānɔ dite a zéa,
ò náani vī manamana.

139 Ma ibereɔn s̄a n yān,
akū n̄ yā ma kū gbāna manamana.

140 Ò n yā yò ò gwà à sánkara ke vīro,
makū n zɔbleri, má yei manamana.

141 Póken ma úro, òdi ma gya bo,
bee kū abireo n ɔdɔki di s̄amaguro.

142 N yāmanakɛna lakana vīro,
n doka yāpura vī.

143 Wari kū yā'úmmanaao ma le,
ama n yāditenanɔmɛ ma p̄nna ũ.

144 N yānɔn mana gɔɔ s̄inda pínki,
n̄ ma gba laakari de màḡɔ kun.

145 Madi n s̄isi kū n̄s̄edoo Dikiri,
n̄ wema, maniḡɔ n yāditenanɔ kūna.

146 Madi lé zunȳi n̄ ma sura ba,
maniḡɔ n yānɔ kūna.

147 Madi fute gudɔbo mà wiki lémma,
n yān ma wé d̄i.

148 I di na ma wéa gwāan̄iro
de mà le mà laasun lé n yāa yāi.

149 Ñ ma yā ma n gbēke yāi, Dikiri,
n̄ ma w̄endi d̄ákpá lákū n yāzedeke de nà.

150 Gbē kū òdi lé kpákūsūmainɔ k̄ani kūmao,
ama ò z̄a kū n dokao.

151 Ñ kú kūmao k̄ani Dikiri,
n yāditenanɔ pínki yāpura vī.

152 Zaa gikɛna ma d̄s̄ n yānɔa
kū n dite àḡɔ kun gɔɔ s̄inda pínki.

153 Ñ ma warikena gwa n̄ ma sura ba,
zaakū n doka dí s̄amaguro.

154 Ñ zɛ kūmao n̄ ma bo,
n̄ ma w̄endi d̄ákpá lákū n a lé s̄è nà.

155 N surabanaa z̄a kū yāvānikerinɔ,
zaakū òdi n yádannɛnanɔ wetero.

156 N w̄enda z̄ɔk̄ɔ, Dikiri,
n̄ ma w̄endi d̄ákpá lákū n yāzedeke de nà.

157 Ma ibere kú òdi wé tãmanɔn dasi,
ama mádi zã n yãnarò.

158 Má ye n náanisaridenɔ kãiro,
kú ò n yã kũnarò yãí.

159 Ñ gwa lákú má ye n ɔɔkii ná.
Dikiri, ñ ma wèndi dákpa n gbèke yãí.

160 N yã sında pínki bi yápurame,
n dokayãnɔn mana ò lakana víro.

161 Gbãnadennɔ di wé tãma pã,
ama n yã vĩna di ma kú.

162 Madì pɔnna ke kú n lésenaao,
lákú ma aruzeke zókò sète z̄i gũn bà.

163 Ma zã manafikin, má ye a yãiro,
n dokan má yei.

164 Madìgɔ n táaki lé gɔrɔ do gènn supplapla
kú n dokayãnɔn mana yãí.

165 Gbè kú ò ye n dokainɔ aafia zókò,
yãke di tó ò furo.

166 Ma wé ɔi ñ ma sura ba, Dikiri,
madì té n yáditenannɔ.

167 Má n yãnɔ kũna,
zaakú má yei manamana.

168 Madì n ɔɔki gwa madì n yãnɔ ma,
zaakú ma yãkena sında pínki kú n ɔĩme.

169 Ñ tó ma wikilena n kĩnaa le, Dikiri,
ñ ma gba laakari lákú n ò nã.

170 Ñ tó ma aduakena n ki le,
ñ ma sura ba lákú n lé sè nã.

171 N táakilena gɔ da ma lén,
zaakú ndi n yádannennannɔ damene.

172 Mani lè sí n lésena musu,
zaakú n yáditenannɔn mana pínki.

173 Ñgɔ kú kú soruo ñ ɔ dama,
zaakú ma ze kú n ɔɔkio.

174 Mateni a ni de ñ ma sura ba, Dikiri,
n dokame ma pɔnna ũ.

175 Ñ tó màgɔ kun, manigɔ n táaki lé,
ñ tó n dokayãnɔ gɔ ma kũna.

176 Ma zã zéa lán sã kú à sãte bà,
ñ makú n zòbleri wete,
zaakú n yádannennannɔ dí sãmaguro.

120

Kunna yaketedennɔ té

Gena Yurusalemu lèe.

1 Ma warikena gũn ma Dikiri sisi,
akú à wèma.

² Ñ ma sí yāsiradenɔ ɔĩ
kū manafikidenɔ léo.

³ Manafikide, deran Luda ni ke nà kūnwoo?
Ke bɔn ani kennεε?

⁴ Ani wé tãma kū gɔsa kà lé nnanɔ
kū sē lí sīsī wãnao.

⁵ Waiyoo makū kū má kú Mεsekinɔ té,
má vutena Kedanɔ bizakutan.

⁶ Ma vutε à gi kè manamana
kū gbē kū ò zà aafianɔ.

⁷ Vutena aafiaan má yei,
ama tó ma yã ò, fitiin òdi futeɔmai.

121

Dikiri ó Dakparii

Gená Yurusalemu léε.

¹ Ma wé do sísínɔ kpa,
gu kū ma kpányĩ dì bon.

² Ma kpányĩ dì bo Dikiri kínaame,
àkū mé à musu kū zíteoo kè.

³ Ani tó n gbá sataro,
n dákpari ni idekú dero.

⁴ Isarailanɔ dákpari ni idekú dero fá,
ani i o sero.

⁵ Dikirime n dákpari ũ,
Dikiri denne ura ũ n ɔplai.

⁶ Ifantē ni n lé fãnantēro,
kesɔ mɔvura gwãani.

⁷ Dikiri ni n sí kisira sīnda pínkia,
ani n wëndi dákpanne.

⁸ Dikiri ni n dákpa n genaa gūn kū n sunaaɔ
zaa tera ari gɔrɔ sīnda pínki.

122

Dauda aduakena Yurusalemune

Gená Yurusalemu léε.

¹ Kū ò pimenε ò gé Dikiri ɔnn,
ma pɔ kè nna.

² Ó zena n bīnilea sà Yurusalemu.

³ Ò Yurusalemu kàte nanakɔana gíngin.

⁴ Gwen Isaraila burinɔ dì gēn,
buri kū Dikiri sēε pinɔ.

Òdi gé Dikiri sáabu kpá
lákū à dìtēñne nà.

⁵ Gwen yágɔgɔrinɔ gbànɔn káten,

Dauda burinɔ kpata gbàɔ ũ.

⁶ À aafia wé ke Yurusalemunε à pi:
Luda tó gbē kū ò yenyĩɔ arubarika le!

⁷ Aafia g̃s kú n bīninɔ dagura,
n gudákpákinɔ g̃s katena nna.

⁸ Ma gbēɔ kú ma gbēnnanɔ yāi mani pi,
Luda n gba aafia.

⁹ Dikiri ó Luda kpé yāi
mani yā mana wé kenne.

123

Wédɔna Ludai

Gena Yurusalemu lèε.

¹ Ma wé sè, mateni n ki gwa,
mɔkɔn kū n kpata kú zaa musu.

² Lákū zò wé ñig̃s ðɔ pói a bede ɔĩ nà
akús̃ z̃ɔnɔgbē wé ñig̃s ðɔ a dai,
len ó wé ñig̃s ðɔ Dikiri ó Ludai le
ari à gé ó wēnda gwao.

³ Ñ̃ ó wé gwa, Dikiri, ñ̃ ó wé gwa,
zaakū gbēɔ ó gyabona ó kpasa manamana.

⁴ O z̃ɔdabirinɔ laɔlandikena a f̃s manamana
kú karambaanidenɔ gyabonaao.

124

Dikiri ó zekunwode

Gena Yurusalemu lè kú Dauda dàa.

¹ Tó Dikiri kú kúoo yāro,
Isarailanɔ o:

² Tó Dikiri kú kúoo yāro
gɔɔ kú ò f̃tewái,

³ de ò ó mɔmɔ bēne kú ò pɔ f̃wái,

⁴ de ò dàóla lán í z̃k̃s̃ bà,
de ò ó s̃te ò tà kúoo lán swa panaa bà,

⁵ de ò ó wára lán swa'i kú à f̃ε bà.

⁶ Arubarikademε Dikiri ũ,
kú adi tó ò ó ke yákiyakiro.

⁷ O bo tankuten lán bā bà,
bàa k̃è, o pitir̃ma.

⁸ Ó kpányĩ dì bo Dikiri k̃inaame,
àkū mé à musu kú z̃iteoo k̃è.

125

Luda gbēɔ kunna aafia

Gena Yurusalemu lèε.

¹ Dikiri náanikerinɔn de lán Zaĩs̃ kpi bà,
à yīg̃yīg̃ana ṽiro, à ñig̃s̃ kun gɔɔ s̃inda pinki.

² Lákū kpínɔn likana Yurusalemui nà,
len Dikiri likana a gbɛnɔi le
zaa tera ari ɔrɔ sɪnda pínki.

³ Gbɛ vāninɔ ni le ògɔ́ kí ble
gbɛ mananɔ̀ bùsun ògɔ́ géro,
de gbɛ mananɔ̀ sún ɔ da vānikɛnanlo yāi.

⁴ Dikiri, ò yā mana ke gbɛ mananɔ̀nɛ,
gbɛ kū ò nɛse puranɔ̀.

⁵ Gbɛ kū ò zé kotinaa sɛnɔ̀ sɔ́,
Dikiri ni ò wara kū vānikɛrinɔ̀mɛ.

Luda Isarailanɔ̀ gba aafia!

126

Isarailanɔ̀ suna ò gwena zīn

Genā Yurusalemu lɛɛ.

¹ Kū Dikiri ó bó zòblen à sù kūoo Zaiɔ́,
à dewere lán nana bàme.

² O vī kū yáadoo o ayuwii kè,
akū burinɔ̀ pikɔ́nɛ,
Dikiri yā zɔ́kɔ̀ kèwɛrɛ.

³ Dikiri yā zɔ́kɔ̀ kèwɛrɛ,
akū óten pɔ̀nna ke.

⁴ Dikiri, ò su kūoo ó gwena zīn,
lákū ndi su kū ío gbárannan nà.

⁵ Gbɛ kū ò pɔ́ tò kū wé'ionɔ̀,
adenɔ̀ ni kɛkɛ kū ayuwiikɛnaaomɛ.

⁶ Gbɛ kū à bò kú ɔ̀doo kú pówe burio kūna,
ade ni era à su kú ayuwiikɛnaao
kū ése bàkaao sena.

127

Pɔ́ sɪnda pínki bi Luda gbame

Genā Yurusalemu lè kú Sulemanu dàa.

¹ Tó adi ke Dikiri mé à kpé boro,
a bòrinɔ̀ ten zī pā keme.

Tó adi ke Dikiri mé à wete dàkpáro,
a dàkpárinɔ̀ ten ibɛne ke páme.

² Futɛna kɔ̀nkɔ̀nkɔ̀, wutɛna lizāndo,
zíkɛna bāmbām pɔ́ble yāi bi páme,
zaakū Dikiri ò a gbɛ yenyīdenɔ̀ gba ĩampanaa.

³ Néɔ́gbɛnɔ̀ bi Dikiri gbame,
nénɔ̀ bi a láadame.

⁴ Lákū kánɔ̀n de nà zíkari ɔ́i,
len kɛfennakeɔ́rɔ̀ néɔ́gbɛnɔ̀n de le.

⁵ Arubarikaden gbɛ kú a gbàta pana kúíwo ũ,
tó a iberɛnɔ̀ a lè gānulea, wé'i ni a kúro.

128

Ya mana kù Dikiri vīnakerii di le

Gena Yurusalemu lèè.

¹ Arubarikademε gbē kù à Dikiri vīna vī
akūsō à té a zén ũ.

² Īni n zī àre ble,
īnigō arubarika vī, īnigō kun aafia.

³ N nō nigō kù n ɔnn
lán geepi lí né'irii bà,
n négōgbēnō nigō lika n teburuui
lán kù lí ketenō bà.

⁴ Len gbē kù à Dikiri vīna vī
digō arubarika vī lè.

⁵ Zaa Zaiō Dikiri arubarika dangu

ari n wèndi lén.

A tó n wé sí Yurusalemu nmananale,

⁶ à tó n n daikorenō e kù wéó.

Dikiri Isarailanō gba aafia!

129

Isarailanō sa vāni ona ní ibereenōne

Gena Yurusalemu lèè.

¹ Zaa ó néfitikegōō ò wé tàwá a lé vīro.
Isarailanō o:

² Zaa ó néfitikegōō ò wé tàwá a lé vīro,
ama òdi fō ò ó fūro.

³ Ó ó kpe dagura bú kpàte,
ò a dōrō kè gbānagbāna.

⁴ Dikirin mana,
à gbē vāninō bàa zōwεε.

⁵ Gbē kù ò zà Zaiōnnō
era kpe kù wé'iyāo.

⁶ Ógō de lán sē kù à bùte kpé musu bà,
ari ágō gbā à kori kè.

⁷ Ani sēkēri okú paro,
ani bàka ke à sí yī ò da gānlo.

⁸ Gbē kù òten gētenō sún pi,
Dikiri arubarika daŋguro,
ke ò arubarika daŋgu kù Dikiri tóo.

130

Wédōna Dikirii

Gena Yurusalemu lèè.

¹ Zaa í lòkoton ma wiki lè Dikiria ma pì,

² Dikiri, ò ma yā ma,
ò sá kpá ma wikilēnaai ò ma wé gwa.

³ Dikiri, tó ndi ó durunnaᵋ kē ñ diteᵋ,
Dikiri, dí mé ani boo?

⁴ Mòkōn mé ñ durunnakēmmana zé vī,
abire yāin òdi vīna kenne.

⁵ Ma wé ògō dō Dikirii, mateni a dā,
a yā náanin má vī.

⁶ Lákū gudākpārinᵋ wé ògō dō gudōnaai nà,
ma wé ògō dō Dikirii deńla,
ee, à de gudākpārinᵋ wédōna gudōnaaila.

⁷ Ákōnᵋ Isarailanᵋ, à wé dō Dikirii,
zaakū Dikiri gbēke vī,
à surabana gbāna vī papana.

⁸ Àkū mé ani Isarailanᵋ bo
ń durunnaᵋ gūn pínki.

131

Nana Dikirii

Gená Yurusalemu lē kū Dauda dàa.

¹ Dikiri, madí ma zída biro,
madí wé mateńyīro,
madí ᵋ ká yā kú à demalairo
kesō yā kú à zī'ūmenē.

² Lenlo! Ma a nēsēē dà dokōnᵋ,
ma a laakaríi kpāte
lán né yōmiri kú à kú a da 5i bà,
ma nēsē de lán né yōmiri pō bà.

³ Ákōnᵋ Isarailanᵋ, á wé gō dō Dikirii
zaa tera ari gōrᵋ sīnda pínki.

132

Dauda burinᵋ vutena kpatan Zaiᵋ

Gená Yurusalemu lēe.

¹ Dikiri, ñ tó Dauda yā gō dōngu
kū wari kú à kēnᵋ pínki.

² À la dà Dikirine,
à lé sē Yakubu Luda gbānadene à pì,

³ áni gē kpénlo,
áni wúte a gádoaro,

⁴ áni we à idekū dero,

áni tó i na a wéaro,

⁵ ari à gé gu leo Dikirine
à kpé bo Yakubu Luda gbānadene.

⁶ O a baaruu mà Eflata būsun,
o boa Yarimu bura.

⁷ Ó gé a kúkia,
ò kúte a tintin arē.

⁸ Dikiri, ò fute ò su n kipakia,
mòkòn kù n gbànaƙe àkpatiio.

⁹ N gbàgbarinò manake da uta ù,
n yàmarinò ayuwii gō dō.

¹⁰ Ñsun m̀kperε zu kina kù n kàanero
n zòbleri Dauda yài.

¹¹ Dikiri sì kù a kunnaao Daudane,
à náani vī, ani lé litero, à pì:
Mani n burinò doke ká n kpatan.

¹² Tó n burinò ma bàka kunna kùríwo yá dà,
tó ò yá kù ma dànnenò kùna,
ní burinò nigō vute n kpatan gōrò sinda pínki.

¹³ Zaakù Dikiri Zaiō sè,
à ye àgō de a vuteki ù, à pì:

¹⁴ Gu dín manigō kun gōrò sinda pínki,
lan manigō vutεna, zaakù à ma pò gbàmε.

¹⁵ Mani arubarika dan manamana,
mani pòble kpá a takasidenò a mómma.

¹⁶ Mani surabana da a sa'orinòne uta ù,
ma yàmarinò ayuwii nigō dō.

¹⁷ Gwen mani Dauda buri kina gbànade bon,
gwen kina kù ma kà té nigō kún.

¹⁸ Mani wé'i da a ìberenò, a
a kífura nigō pí a m̀ia.

133

Kunna kù kōo kù lédokōnò

Gεna Yurusalemu lè kù Dauda dàa.

¹ A gwa lákù à mana nà akūsō à nna,
tó Luda gbēnò kun kù kōo kù lédokōnò.

² À de lán sakena nísì
kù ò kù Haruna m̀iaa bà,
kù à plà a lékásái ari à kà a uta léa.

³ À de lákù ò pi
εmò plí mé àten kpá Zaiō kpinò a bà.
Gwen Dikiri a arubarikadangunaa òten
wèndi lakanasari ù.

134

Dikiri sáabukpana gwāani

Gεna Yurusalemu lèε.

¹ Àkōnò Dikiri zīkerinò,
à Dikiri sáabu kpá á pínki,
ákōnò kù àten zī ke Dikiri ònn gwāaninò.

² À á ó sé musu Dikiri kúki kpa,
à a sáabu kpá.

³ Zaa Zaiṣ Dikiri arubarika daágu,
àkū mé à musu kū zītεoo kè.

135

Dikiri táakilēnaa

¹ Aleluya!

À Dikiri tṣ bo!

À Dikiri sáabu kpá, ákōnᵋ a zīkerinᵋ!

² Ákōnᵋ kū adì zī ke Dikiri beaᵋ,
á gbē kū adigṣ zεna ó Luda ɔnnᵋ.

³ À Dikiri tṣ bo, zaakū à mana,
à a táaki lé, zaakū abirekū mé à nna.

⁴ Dikiri Yakubu burinᵋ sè a pᵋ ũ,
à Isarailanᵋ ðite a gbē yenyīdenᵋ ũ.

⁵ Má ḁṣ kū Dikirin zṣkṣ,
ó Luda mé à de tǎnanᵋla ń pínki.

⁶ Dikiri ði yā kū à yei ke
musu kū zītεo,
ísira gūn kū a lᵋnᵋo.

⁷ Àdi tó legū sisi ari andunia lézekia,
àdi tó legū ma kū a pinaao,
àdi bo kū zàga'iao a pṣkatēkin.

⁸ À Misila daudunᵋ ðèḁ
kū pṣkáde né káakunᵋ pínki.

⁹ À sèedanᵋ kū daboyānᵋ kè Misila,
à wé tǎ Firi'auna kū a ìbanᵋa ń pínki.

¹⁰ À burinᵋ làka dasi,
à kína gbánadenᵋ ðèḁ,

¹¹ Amᵋrinᵋ kína Siṣ
kū Basā kína Oguo
kū Kanaanᵋ bùsu kínanᵋ ń pínki.

¹² À ń bùsu si à kpà
a gbē Isarailanᵋa túbi ũ.

¹³ Dikiri, n tṣ ðigṣ kun gᵋrᵋ sīnda pínki,
Dikiri, n yā nigṣ ḁṣ gbēngu ari ó buria.

¹⁴ Zaakū Dikiri ni tó a gbēnᵋ bo mana,
ani a zṣblerinᵋ wēnda gwa.

¹⁵ Burinᵋ ń tǎnanᵋ pì kū andurufuuo kū wuraa,
biśāsiri ɔzīnᵋmε.

¹⁶ Ó lé vī, ama òdi yā oro,
ò wé vī, ama òdi gu ero,

¹⁷ ò sá vī, ama òdi yā maro,
òdi wesa boro.

¹⁸ Ń pìrinᵋn lεεε kūñwome
kū gbē kū òteni ń náani kenᵋ ń pínki.

19 Isarailanɔ, à Dikiri sáabu kpá!
 Haruna burinɔ, à Dikiri sáabu kpá!
 20 Levi burinɔ, à Dikiri sáabu kpá!
 Dikiri vīnakerinɔ, à Dikiri sáabu kpá!
 21 Arubarikademe Dikiri ũ zaa Zaiṣ,
 àkū kū à kú Yurusalemu.
 Aleluya!

136

Dikiri sáabukena

1 À Dikiri sáabu ke, zaakū à mana,
 a gbēke lakana vīro.
 2 À Luda kū à de tānanɔla sáabu ke,
 a gbēke lakana vīro.
 3 À Dikiri kū à de dikirinɔla sáabu ke,
 a gbēke lakana vīro.
 4 Àkū mé àdi daboyā zōkōnɔ ke ado,
 a gbēke lakana vīro.
 5 À musu kè kū a ɔndōo,
 a gbēke lakana vīro.
 6 À zīte kpàte í musu,
 a gbēke lakana vīro.
 7 À pógupuri zōkōnɔ kè,
 a gbēke lakana vīro.
 8 À ifantē kè à kí ble fānantē,
 a gbēke lakana vīro.
 9 À mɔvura kū susunenɔ kè ò kí ble gwāani,
 a gbēke lakana vīro.
 10 À Misila daudunɔ dède,
 a gbēke lakana vīro,
 11 À Isarailanɔ b̀te ní té,
 a gbēke lakana vīro.
 12 À a gāa pòro kū a iko gbānao,
 a gbēke lakana vīro.
 13 À Isira Tēra zōkōre pla,
 a gbēke lakana vīro.
 14 À tò Isarailanɔ g̀ete a dagura,
 a gbēke lakana vīro.
 15 À Firi'auna kū a zīkarinɔ kà Isira Tēran,
 a gbēke lakana vīro.
 16 À dò a gbēnɔne are gbárannan,
 a gbēke lakana vīro.
 17 À kína zōkōnɔ lè à nè,
 a gbēke lakana vīro.
 18 À kína gbānadeno dède,
 a gbēke lakana vīro.
 19 Amrinɔ kína Siṣ,
 a gbēke lakana vīro.
 20 Kū Basā kína Oguo,

a gbēke lakana vīro.

²¹ À ǹ b̀susu s̀i à g̀ba d̀ào,
a gbēke lakana vīro.

²² À kp̀à a z̀òbleri Isarailaǹo t̀ubi ù,
a gbēke lakana vīro.

²³ À d̀ò ó ỳān ó gwena v̀ānin,
a gbēke lakana vīro.

²⁴ À ó bó ó iberēeǹo òí,
a gbēke lakana vīro.

²⁵ Àdi p̀óble kp̀á p̀ó s̀inda p̀inkia,
a gbēke lakana vīro.

²⁶ À Luda Musude s̀áabu ke,
a gbēke lakana vīro.

137

Zìz̀òǹo wikilēnaa

¹ Kù o vute Babil̀onu swaǹo sare,
Zaiš ỳā d̀ò̀gu, akù o s̀ò d̀ò.

² O ó m̀òr̀òǹo t̀ò lokona luba líǹo gwe.

³ Gwen gbē kù ò ó k̀ūnaǹo p̀ì ò lè sííne,
ó wétāmmariǹo ye ò k̀òk̀ò oíne,
ò Zaiš lèǹo doke sííne.

⁴ Deran óni Dikiri lèǹo sí nà
buri p̀āndeǹo b̀usuu g̀ūnn?

⁵ Tó n ỳā s̀āmagu Yurusalemu,
ma òpla ga.

⁶ Tó Yurusalemu ỳā dí d̀omaguro,
tó mádi a dite ma p̀ōnnakena m̀ide ūro,
ma néné nate.

⁷ Dikiri, ǹ d̀o ỳā kù Edomuǹo kèn
z̀ī kù ò ỳā m̀ò Yurusalemunē

ò p̀ì: À wíwi,
à wíwi à date manamana.

⁸ Babil̀onudeǹo bi p̀ó kakatenaǹo m̀e!

Arubarikademe gbē kù ani ỳā kù a k̀èwēre fina boáre ù,

⁹ kù ani á néǹo k̀úku à ǹ pápa gb̀èea.

138

Dikiri s̀áabukpana a gbēke ỳai

Dauda lèe.

¹ Mani n s̀áabu kp̀á kù ǹesēdo,
mani n táaki lé gb̀ānadēǹo are.

² Mani k̀ute mà are d̀o
n kp̀é kù à kù adona kpa,
mani n t̀ó bo n gbēke kù n náanio ỳai,
zaakù n n t̀ó kù n ỳáoo s̀è lei de p̀ó s̀inda p̀inkila.

³ Kù ma n sisi, n wema,

̀n ma kù ke gbàna, ̀n ma swè kpáte.

⁴ Tó andunia ḱnanɔ yá kú n òo mà,
oni n sáabu kpá ń pínki, Dikiri.

⁵ Oni lè sí Dikiri yákenanɔ musu,
zaakú Dikiri gakuri zòkò.

⁶ Bee kú Dikiri kunnamusukεo,
àdi gbè ḱananɔ wènda gwa,
àdi wé tá zídabirinɔla.

⁷ Bee tó wétámmanaa likamai,
ndi ma wèndi dákpá,
ndi ma iberenɔ pɔfè kpáte,
ndi ma sura ba kú n gà gbànao.

⁸ Dikiri ni yá kú à ò papamene.
Dikiri, n gbèke lakana víro,
̀nsun makú kú n ma ke tóro.

139

Dikiri yá śnda pínki d̄s

Dauda lèe.

¹ Dikiri, n ma yá gwàgwa n d̄s,

² ń ma vutena kú ma futenaao d̄s,
zaa zázá ń ma laasunnɔ d̄s.

³ Ndi ma t́aa'ona kú ma wutenaao tàasi ká,
n kò d̄s kú ma yánɔ pínki.

⁴ Ari yá ḡs bo ma lén,
Dikiri, ń d̄s sánsán.

⁵ ń likamai kpe kú areo,
n ɔ kúmala.

⁶ D̄sna bire demene daboyá ùme,
à demala, ma ɔnd̄s dí káaro.

⁷ Mán mani gén mà kè n Niniaa?
Mán mani bàa sí mà gén mà kuranyíi?

⁸ Tó ma fute ma ge musu, ń kú gwe!
Tó ma wuteki kè gyáwán, m̀kòmm̄e gwe!

⁹ Tó ma fute ma ge ifáboki kpa,
tó ma ge vute ísira bara ifálete kpa,

¹⁰ bee gweme má na n ɔí,
ĩniḡs ma kúna kú n ɔplao.

¹¹ Tó ma pì gusira damala,
ke gupura kú à likamai li gwáani ù,

¹² gu òiḡs siranneo,
gwáani òiḡs denne lán fánantè bàme,
gupura kú gusirao òiḡs leelenneme.

¹³ M̀kòñ mé n ma gún kè,
n ma í kása ma da nèsen.

14 Ma n sáabu kè kú ma kena naasi ví
akúsò à yábonsare ví.

N yákenano di bo n sare,
má dō sánsán ma nèsen.

15 Goro kú n ma í kása né'isoo gūn,
ma wá ke utenannero.

Kú ma mē ten li asiri gūn gwe,

16 n wé sù ma négbínile.

Lákú n ma goro dite ná pínki,
a lé kú n takadan
zaade a ke dí naaro.

17 Luda, n laasunn bèere vímēne manamana,
a lé víro fá!

18 Tó má ye mà naro,

ń dasi de búsu'atēla,

tó ma vu,

madigō kú kúnwo ari tera.

19 Luda, tó ìni gbē vāninō dede dé?

À gomala, ákōnō gbēderinō!

20 N iberenō di n yá o kú nèse vānio,
n tó bèere ví n lénlo.

21 Dikiri, madi zā gbē kú ò zàngunōguroo?

Madi gí gbē kú ò fūtenyīnō kái.

22 Má yáke víñnero, se zāngu,
madi ń dite ma iberenō ūme.

23 Luda, n ma gwagwa n ma nèse dō,

n ma yō n ma gwa n ma laasun dō.

24 N gwa tó má laasun vāni ke ví,

n ma da zé kú àdigō kun goro sīnda pínkiaa gūn.

140

Aduakena gbē vāninō musu

Dauda lèe.

1 Dikiri, n ma sí gbē vāninōa,

n ma dákpā gbē pásīnō yāi.

2 Òdi yā vāni laasun lé ń swèe gūn,

fitiin òdigō wete goro sīnda pínki.

3 Òdi ń lé kēke lán mlèe bà,

ń légbē bi pitiko sēweme.

4 Dikiri, ñsun tó gbē vāninōo namaro,

n ma sí gbē pásīnōa,

òdi lé kpákúsū de ò ma pāte.

5 Zīdabirinō wèee yōmēne,

ò tankute kpàkpamēne,

ò bàa kpàmēne zén.

⁶ Dikiri, ma pìnne: Ma Ludame n ũ,
 ñ sá kpá ma wēnda wikii, Dikiri.

⁷ Dikiri Luda, ma surabari gbāna,
 mɔkɔn kũ ndi ɔ kúmala žlan,

⁸ ñsun tó gbē vāninɔ ní pɔyeina zé lero,
 Dikiri, ñsun tó ní lékpakūsuna kɔ séro.

⁹ Gbē kũ ò likamainɔ,
 ñ tó yā vāni kũ òteni ma kpákpaó wí ní musu.

¹⁰ Ñ tó téyɔ wāna kúrma, ñ tó ò ní zu tén,
 ñ tó ò si wèe kũ oni bonlo gūn.

¹¹ Ñsun tó gbēyakarinnɔ zeki le andunia gūnlo,
 ñ tó kisira gɔ gbē pásinnɔ wε zεnaa sari.

¹² Má dɔ kũ Dikiri di yā nna kpá wēndadenɔa,
 àdi yā keke takasidenɔne a zéa.

¹³ Yápura, gbē mananɔ ni n tó bo,
 nèsepuradenɔ nigɔ kú n are.

141

Surabana aduakεnaa

Dauda lèe.

¹ Dikiri, maten wiki lényĩ, ñ ke likalika,
 tó ma n sisi, ñ sá kpá ma yāi.

² Ñ tó ma aduakεna ká n kínaa
 lán turaretiti túsukpe bà.

Ñ tó ma ɔ dɔna musu gɔ denne
 sa ɔkɔsi ona ũ.

³ Dikiri, ñ lésɔ damene ma léne,
 ñ tó má a lé fɔ.

⁴ Ñsun tó yā vāni ma swè gátero,
 de māsun kakara kũ yāvānikerinɔ
 ní yāvānikεnaa gūnlo,
 de māsun ní pɔ nnanɔ ble kũńworo.

⁵ Tó gbē mana ma le, à gbēke kèmeneme!
 Tó à kpákεmai, mani gíiro,
 nísí kũ a kpèoomε.

Madigɔ adua ke baala'i
 de gbē vāninɔ yákeɔna gboro.

⁶ Tó ò ní gbānadenɔ kà ššigororo wèen,
 yāvānikerinɔ ni sí kũ ma yā mé à nna.

⁷ Lákũ òdi yákaa para a bùru fákɔa nà,
 len ní wá nigɔ fákɔana ní mira léa le.

⁸ Dikiri Luda, mɔkɔmme ma wé dɔnyĩ,
 ma nanyĩ, ñsun ma kpá gairo.

⁹ Ñ ma bo tankute kú ò kpàkpamenenon,
bà kú yávanikerino kpàkpameneno.

¹⁰ Ñ tó gbē vāninɔ si n̄ zīda bàa gūn,
makū s̄s̄ mani gēte aafia.

142

Aduakena gbèwēen

Dauda aduakena ɔɔɔ kú à kú gbèwēen.

¹ Maten ɔ gbāna dɔ Dikirine,
maten wēnda wiki lé Dikiria.

² Mateni ma yá'ummāna bōtene,
mateni ma warikena gbāne.

³ Tó ma nēsese yàka manamana,
mɔkɔn, ndiḡs̄ ma gēseseena d̄s̄.

Ò tankute kpàkpamene ma zén.

⁴ Ñ wé sé ñ ma ɔpla gwa,
gbēke di ma yá daro.

Má naki vī doro,
gbēke di ma aafiaa gbekaro.

⁵ Dikiri, maten wiki lémma ma pì:

Mɔkɔmme ma uteki ū,
mɔkɔmme ma baka ū andunian.

⁶ Ñ sá kpá ma wikilēnaai,
zaakū ma ḡs̄ múkumukume.

Ñ ma sí gbē kú òten pémanɔa,
zaakū n̄ gbāna demala.

⁷ Ñ ma bo kagura díkīnan,
de mà n tó bo,
gbasa gbē mananɔ likamai
kú n yá mana kēmene yái.

143

Kunna ibereɔ ɔ aduakēnaa

Dauda lēe.

¹ Dikiri, ñ ma aduakena sí,
ñ sá kpá ma wēnda wiki,
ñ wema n náani kú n manao yái.

² Ñsun yákpate ke kú makū n zòbleriioro,
zaakū gbēke taari sari n kīnaaro.

³ Ma ibere pètemai à ma ne,
à tò má kú gusiran
lán gbē kú à gà zaa gikēnaa bà.

⁴ Akū ma nēsese yàka manamana,
ma s̄s̄pète vāni.

⁵ Yá zīzīnɔ d̄magu,
madi laasun lé n zikēnanɔa,
madi n yákenanɔ da.

6 Ma a ɔ dɔnyĩ,
madì n ni de lán gukori dì í ni de nà.

7 Ñ wema likalika Dikiri,
ma gbāna làka.
Ñsun mikpere zumenero,
de māsun gō lán gbē kū ò si gyāwānnɔ bàro.

8 Ñ n gbēke mɔmɛne kɔnkɔ,
zaakū mɔkɔmme má n náani vī.
Ñ ma da zé kū à de mà séa,
zaakū mɔkɔmme ma a swēē kpamma.

9 Ñ ma sí ma iberenɔa, Dikiri,
mɔkɔmme ma nanyĩ.

10 Mɔkɔmme ma Luda ũ,
n n pɔyenyĩna yā damene.
Ñ tó n Nini mana domene are gusaran.

11 Ñ ma wèndi dākpá n tó yāi, Dikiri,
n ma bo yā'ummanaa gūn n mana yāi.

12 Ñ ma iberenɔ láka n gbēke yāi,
n ma zāngurinɔ dede n pínki,
zaakū n zòbleriime ma ũ.

144

Aduakena surabana yā musu

Dauda lèe.

1 Arubarikademe Dikiri ma gbèsi ũ,
àdi zlkana dadamene,
àdi ma ɔ tùtu ke zlkana yāi.

2 Akūme ma uteki ũ, àdi gbēke kemene,
à de ma zeki gbāna ũ, àdi ma sura ba.
À de ma sēngbako ũ kū madì nai,
àdi tó burinɔ mì natemene.

3 Dikiri, bón bisāsiri ũ
kū a yā digō dɔnguu?

Bón a ũ kū ndì laakari dɔaa?
4 Bisāsiri de lán kàsa plí bàme,
a wèndii dì gēte lán uraa bà.

5 Dikiri, n musu nate n kipa,
n ɔ na kpina de ò túsukpe bo.

6 Ñ tó legū pí n gbēnɔ fākɔa,
n kà fā n té ò lekɔa.

7 Ñ ɔ bo zaa musu n ma kū,
n ma bo í zókɔ gūn,
n ma sí buri zltɔna.

8 Eketona n lé pà,
òdi ɔ pāte kū lépāgbēnaao.

⁹ Luda, mani lè dufu sínne,
mani n táaki lé kú mɔɔɔ bà mèn kurideo,
¹⁰ mɔkɔn kú ndi tó kínano z̄l ble,
ndi n zòbleri Dauda bo fēneda pāsī léi.

¹¹ N̄ ma sí n̄ ma bo buri z̄lɔɔɔ ɔĩ,
éketona n̄ lé pà,
òdi ɔ pāte kú lépāgbēnaao.

¹² Ó nэг̄gbēno ni fute n̄ kefennakegɔɔɔ
lán lí kú à nna màa bà,
ó nénogbēno ḡɔ de
lán kínabe gbègba kú ò zā blèaa bà.

¹³ Ó d̄nno ni pa kú p̄ɔ buri s̄inda p̄inkio.

Ó s̄ano ni k̄ɔ leu wàa do,
oni ká ũgbangba ó kp̄asan.

¹⁴ Ó z̄unno niḡɔ de nérandenno ũ,
nòbɔtena niḡɔ kunlo,
lagona niḡɔ kunlo,
wēnda'ɔɔɔna niḡɔ kú ḡanulearo.

¹⁵ Arubarikadenno me gbē kú n̄ kunna de lenno ũ,
arubarikadenno me gbē kú Dikiri de n̄ Luda ũno ũ.

145

Dikiri táakilena a manakena yaí

Dikiri táaki kú Dauda lèe.

¹ Mani n táaki lé, ma Luda ma Kína,
maniḡɔ n t̄ɔ bo gɔɔɔ s̄inda p̄inki.

² Maniḡɔ n sáabu kpá lákú gu òiḡɔ d̄o nà,
maniḡɔ n táaki lé lakanaa sari.

³ Dikiri z̄ɔk̄ɔ, à kà ò a táaki lé,
a z̄ɔk̄ɔke lé víro.

⁴ Kp̄ainno ni n yákenano sáabu kpá Wurenno me,
oni n yáz̄ɔk̄ɔkenano kp̄akpa ke.

⁵ Oni n manake z̄ɔk̄ɔ gakuride yā o,
mani n yábonsarekenano laasun lé.

⁶ Oni n yákena naasi gb̄ana yā o,
mani n z̄ɔk̄ɔke gadi keñne.

⁷ Oni n manake z̄ɔk̄ɔ baaru kpá,
oni ayuwii ke n yāzedekenano yāi.

⁸ Dikiri s̄uru v̄i kú wēndao,
àdi p̄ɔ fē likaro, à gbēke v̄i z̄ɔk̄ɔ.

⁹ Dikiri di yā mana ke gbē s̄inda p̄inkine,
àdi a p̄ɔ kú à k̄eno wēnda gwa n̄ p̄inki.

¹⁰ P̄ɔ kú n k̄eno ni n sáabu kpá n̄ p̄inki,
n yámarino ni n t̄ɔ sé lei, Dikiri.

¹¹ Oni n kpata gakuri gadi ke,

oni n iko gbāna yā o,

¹² de gbē sīnda pínki n yāzōkōkenanō dō
kū n kpata mana gakuride yāo.

¹³ N kpata bi kpata lakanasarime,
īnigō de kīna ū ari ó buria.

Dikirin náani vī yā kū à ò musu pínki,
à sùru vī kū pó kū à kēnō n pínki.

¹⁴ Dikiri di gbē kū òten létēnō kū,
àdi gbē kū wari tòmmanō fute.

¹⁵ Pó sīnda pínki wé dōnyī,
ndi póbble kpámma a gōrōa.

¹⁶ Ndi ò poroíne pó mómma,
ndi pó sīnda pínki poyeina bōkōtene.

¹⁷ Dikiri yākenanōn mana pínki,
à gbēke vī a yā sīnda pínki kenaa gūn.

¹⁸ Dikiri kāni kū a sīsirinō n pínki,
gbē kū òdi a sísi kū yāpuraonō.

¹⁹ Àdi a vīnakerinō poyeina bōkōteíne,
àdi n wikilena ma à n sura ba.

²⁰ Dikiri di gbē kū ò yeainō dākpā n pínki,
ama ani yāvānikerinō kakate.

²¹ Dikiri táakilēna nigō da ma lén,
pó sīnda pínki gō a tó kū à kú adona bo
gōrō sīnda pínki.

146

Dikiri laakaridōna wēndadenōa

¹ Aleluya!

Ma swē, n Dikiri táaki lé.

² Manigō Dikiri táaki lé ari ma wēndi léa,
manigō lè sí ma Ludane ari ma kunna léa.

³ Àsun náani kpá gbānadēnōaro,
surabaṅa kū bisāsiri kīnaaro.

⁴ Tó n wēndii tà, òdi era ò gē būsun,
zī birean yā kū òten péa di láka.

⁵ Arubarikademe gbē kū Yakubu Luda de a kpányīri ū ū,
kū à wé dō Dikiri a Ludai.

⁶ Akū mé à musu kū zīteo kè,
ísira kū pó kū ò kú a gūnnō pínki.

Dikirin náani vī gōrō sīnda pínki,
⁷ àdi yā sí kū gbē kū òten gbāna mómnenōo,
àdi póbble kpá nàderinōa.

Dikiri di bāa poro gbē kū ò yīnanōa,

⁸ Dikiri di vīnanō wé wēíne,

Dikiri di gbē kū wari t̄m̄manɔ fute,
Dikiri digō ye gbē mananɔi.

⁹ Dikiri di b̄oasunɔ gwa,
àdi ɔ da gyaanɔnɔa kū tonenɔɔ,
ama àdi zé yákatε gbē vāninɔne.

¹⁰ Dikiri digō kí ble gɔrɔ s̄inda p̄ínki,
Zaīsdenɔ, á Luda digō kun ari á buria.
Aleluya!

147

P̄s̄ s̄inda p̄ínki kú Luda ɔ̄

¹ Aleluya!

L̄esina ó Ludane mana,
à nna akūsɔ à kù ò a táaki lé.

² Dikiri ten Yurusalemu fute dɔ,
à Isaraila z̄lɔnɔ kàkara àten era à su kúńwo.

³ Àdi gbē kū n̄ n̄esεe yákanɔ laakari kpáteńne,
àdi n̄ b̄ò pípińne.

⁴ À susunenɔ lé d̄s̄,
àdi n̄ baadi sísi a t̄s̄a.

⁵ Ó Dikiri z̄ók̄s̄, à iko v̄i manamana,
a ɔ̄nd̄s̄ lé v̄iɔ.

⁶ Dikiri di z̄idabusarinɔ gba gbāna,
ama àdi ɔ t̄s̄ yāvānikerinɔa ari z̄ite.

⁷ À l̄è sí Dikirinε kū a s̄aabukenaao,
à ó Luda táaki lé kū m̄ɔrɔɔɔ.

⁸ Àdi tó legū sisi,
àdi z̄ite gba legū,
àdi tó s̄ε butε s̄l̄s̄inɔa.

⁹ Àdi p̄óble kpá n̄b̄ɔnɔa
kū k̄aakāanna n̄enɔ, tó òten wiki pé.

¹⁰ Àdi ke s̄s̄ gbānake mé àdi k̄anero,
adi ke ḡs̄sagbānake mé àdi kenero.

¹¹ Gbē kū ò a v̄ina v̄inɔ mé àdi k̄ane,
gbē kū n̄ wé dɔ a gbēkeino.

¹² Yurusalemudenɔ, à Dikiri tó bo,
Zaīsdenɔ, à á Luda táaki lé.

¹³ Zaakū àdi arubarika daágu,
àdi á w̄ete b̄inilenɔ gbāna karaáre.

¹⁴ Àdi á gba aafia ari á b̄usule l̄en,
àdi p̄óburi mana kpááwa à k̄a.

¹⁵ Àdi yā o à kp̄ázā z̄itene,
a yā di ká ḡs̄n̄ḡs̄n̄ɔ.

¹⁶ Àdi tó legūgbe k̄óte púu lán buu bà,

àdi tó plí kpá lán túbu bà,
 17 àdi legùgbε fā lán gbèkòsòò bà.

Dí mé ani f̄s̄ à zε a ĩa yīdaii?

18 Àdi yā o à kpāzā, legùgbεε dì yó,
 àdi ĩa gbare, a í dì bàa lé.

19 Àdi tó Yakubu burinò gō a yā dō,
 àdi doka kù à ditenò da Isarailanòne.

20 Adi abirekū ke buri pānde kenero,
 ò a yāditenanò dōro.
 Aleluya!

148

Dikiri pó kù à kènò a táakilēnaa

1 Aleluya!

À Dikiri táaki lé, a bedenò!

À a táaki lé zaa musu!

2 À a táaki lé, a malaikanò á pínki!

À a táaki lé, a ibanò á pínki!

3 À a táaki lé, ifāntē kù m̀ovuraaò!

À a táaki lé, susune ĩnnanò pínki!

4 À a táaki lé, sarapura musumusu pónò
 kù í kù à kù ludambelanò.

5 Ò Dikiri tó bo,
 zaakū à yā ò, akū ò kun.

6 À n̄ pεε n̄ pépekia
 de ògō kù gwe g̀o s̄inda pínki,
 à doka òtēf̄ne, oni f̄s̄ ò v̄ialaro.

7 À Dikiri táaki lé, pó kù ò kù z̄itenò,
 kpò gb̀ent̄enò kù ĩsira l̀nò

8 kù legùpinaao kù legùgbεεo kù legùsisinaao
 kù z̀aga'ĩa kù àdi m̀i nate a yāneeo,

9 kù kpino kù s̄s̄ĩnò pínki
 kù lí né'irinò kù sida lino pínki,

10 kù ǹb̀s̄ent̄enò kù pókádenò pínki
 kù pó kù òdi t́aa o kù k̀uaonò kù b̄anò,

11 kù andunia ḱinanò kù burinò pínki
 kù ḱinan̄enò kù b̄usu gb̄anadenò n̄ pínki,

12 kù kefennanò kù ǹokparenò n̄ pínki
 kù gb̄ē z̄sk̄nò kù né f̄itinò.

13 Ò Dikiri tó bo,
 zaakū a m̀en do tó mé à z̄k̄s̄,
 a gakuri de musu kù z̄t̄eola.

14 À ḱina kà a gb̄ēn̄ne,
 kù a yāmarinò dì a táaki lé,
 Isaraila kù ò k̄ani k̄aonò.

Aleluya!

149

Dikiri gbēno yakpatekena kù burinɔ

¹ Aleluya!

À lè dufu sí Dikirine,
à a táaki lé a gbēno kɔkakaranaa gūn.

² Isarailanɔ pɔ ke nna ní Kèriia,
Zaiɔdenɔ pɔnna ke kù ní kínao.

³ Ò ũ wá ò a tɔ bo,
ò a táaki lé kù mɔrɔɔo kù sɛgɛsɛgɛo.

⁴ Zaakù Dikiri gbēno yá di káagu,
àdi surabana fura kù zídabusarinɔnɛ.

⁵ Dikiri yámarinɔ pɔnna wiki lé ní ziblena yáí,
ò ayuwii ke ní wutebɔɔ musu.

⁶ Luda táakilena gɔ da ní lén,
fēneda lékpaplade gɔ na ní ɔí,

⁷ de ò mɔra káo burinɔa,
ò bùsu sinda pínki gbēno wé tão,

⁸ de ò ní kínanɔ yíyí kù m̀kákɔananɔ,
ò m̀ ká ní kínenɔa,

⁹ de ò yá danla lákù à kēna takada gūn à.
Gakuri kù Dikiri yámarinɔ ni len gwe.
Aleluya!

150

Dikiri táakilena

¹ Aleluya!

À Luda táaki lé a kúkia,
à a táaki lé sarapura zɔkɔɔ gūn.

² À a táaki lé a gbānake yáí,
à a táaki lé kù a zɔkɔ deñla yáí.

³ À a táaki lé kù kurupenaaɔ,
à a táaki lé kù mɔrɔɔo kù gidigboo.

⁴ À a táaki lé kù gágáao kù úwánaao,
à a táaki lé kù gugeo kù úrao.

⁵ À a táaki lé kù sɛgɛpanaaɔ,
à a táaki lé kù sɛgɛ ũ gbānao.

⁶ Pɔ bēne sinda pínki, à Dikiri táaki lé!
Aleluya!

YAASINŌ

Ya kū à tò òdi yáasi zu

- 1 Yáasi kū Dauda né Sulemanu, Isarailanŋ kína zù,
 2 de gbēnŋ le ò ɔ̀ndɔ́ kù ògɔ́ laakarí vī,
 ò dɔ́na yá dada,
 3 ò gɔ́ wéẓēri laakaridenŋ ũ
 manakena kū yáze deo kū náanio yá gūn.
 4 Yáasi díno di nèsedode gba laakarii,
 àdi tó kefenna gɔ́ kú a dɔ́rɔɔa kù dɔ́naao.
 5 Laakaride ni ma, a yádadana le à kara,
 nèsede ni lédamma le a gūn,
 6 ani yáasi kū yálekɔ́anaao mì dɔ́
 kù ɔ̀ndɔ́rinŋ yá'onaao kù n̄ gara kutu yánŋ.
 7 Vīnakena Dikirineme dɔ́na naana ũ,
 ama yōnkŋ di ɔ̀ndɔ́ kù lédammao gya bo.

Laakarikena gbē vāni manafikii

- 8 Ma né, n̄ n de yá'onnena ma,
 n̄sun p̄á kpá n da lédammairo.
 9 Anigɔ́ de fūra mana ũ n mīia,
 anigɔ́ de m̄wakare ũ n wakaaa.
 10 Tó durunnakerinŋ teni n laakari gáte,
 n̄sun wero, ma né.
 11 Òdi pi: N̄ m̄ó ò gé gbēnŋ dádá ò n̄ dede,
 ò taarisaridenŋ kpákpa ò n̄ kùkù.
 12 Ò n̄ m̄ómŋ bēne lākū mira di ke nà,
 ò n̄ m̄ó vāni lākū gyāwān di ke nà,
 13 óni p̄ó ɔ́gɔ́de buri s̄inda p̄ínki le,
 ó kpéno ni pa kù p̄ó kù o nākōanŋ.
 14 N̄ m̄ó ò ó baka kakara,
 ó p̄ínki ó ɔ́gɔ́s̄ōnŋ nigɔ́ dokōnŋ.
 15 Ma né, n̄sun gé kūr̄woro,
 n̄sun zé sé kūr̄woro.
 16 Zaakū òdigɔ́ lika kù yāvānikenaao,
 ò wāna kù gbēdenaao.
 17 Bàkpakpana bānŋ wára bi yá pāme.
 18 Òten tankute kpákpa n̄ zīdaneme,
 n̄ toke mé à n̄ para.
 19 Ɔ́gɔ́vāniweterinŋ zian gwe n̄ p̄ínki,
 n̄ lukana p̄óí mé àdi n̄ wēndi bo.

Ɔ̀ndɔ́ teni ó sisi

- 20 Ɔ̀ndɔ́ ten wiki lé gānulea,
 a kòto dɔ́ zédan.
 21 Àten lé zu zé kù òdi kɔ́ kakaran léa,
 àten kpákpa ke wēte b̄īnilenŋ gūn à pí:
 22 Ɔ̀ndɔ́saridenŋ, áinigɔ́ kun kù ɔ̀ndɔ́sarikēo ari b̄ore?

Lalandikerinŋ, áni ma fobona tó b̄oree?
Yŋnkŋnŋ, ániḡ zā dŋnan ari b̄oree?

²³ Tó a ma lédamma mà yā,
de ma a dŋnaa p̄isiáwa,
mani tó àḡ ma laasun vī.

²⁴ Lákū ma á sisi a gi sá kpái nà,
ma ŋ p̄oroáre á gbēke dí laakari kero,

²⁵ lákū a ma lédamma kpà sākoto nà p̄inki,
ádi we laakari kū ma á gbáiro,

²⁶ tó kisira á lé, mani á yáa d̄ome,
tó yā á lé, mani á lalandi keme,

²⁷ bee tó yā á lé lán zàga'ia bà,
ke tó kisira á lé lán tūtuu bà,
ke tó takasi kū yā'ummanaao gèái.

²⁸ Zī birea áni lé zumai, mani we s̄oro,
áni ma ki wete, áni ma e s̄oro.

²⁹ Zaakū a zā dŋnan,
ádi zē kū vīnakena Dikirineero.

³⁰ Ádi we ma lédammairo,
a laakari kū ma á gbá gya bò.

³¹ Áni á dāa gbè le,
yā vāni kū a zeo ni wí á musu.

³² Kpelina ŋndŋne ni ŋndŋsaridenŋ dede,
laasunsari ni yŋnkŋnŋ dúgu z̄s.

³³ Gbē kū à ma yā kūna s̄s aniḡs kun aafia,
aniḡs kun kū laakariio kpatena vīnakena vāninee sari.

2

Tena ŋndŋ àree

¹ Ma né, tó n ma yā sì,

tó ní ma yāditenanŋ kūna n swèn,

² tó nten sá kpá ŋndŋyāi,

tó n swèe kpà yā asānsia,

³ tó n lé zù wézei,

tó n wiki lè yā d̄ro dŋnaaa,

⁴ tó n kpatē kèi lán andurufuu bà,
tó n wete lán aruzeke kū à utenaa bà,

⁵ Iniḡs vīnakena Dikirine d̄s sà,
īni bo Luda dŋnaaa.

⁶ Zaakū Dikiri mé ádi ní gba ŋndŋ,
dŋna kū yā d̄ro dŋnaao di bo a Kīnaame.

⁷ À z̄iblena kūna gbē mananŋe,
à de sēgbako ū taarisaridenŋe.

⁸ Ádi ŋ lika gbē mananŋi ní zé gūn,
ádi a yāmarinŋ dākpá ní táa'onaa gūn.

⁹ Iniḡs yāze de d̄s sà kū yā sūsuo
kū yā manao kū zé manao p̄inki.

¹⁰ Zaakū ŋndŋ ni gē n swèn,

dɔ̄na ni n pɔ̄ ke nna.

¹¹ N laakari ni n dākpā,
asānsi ni ɔ̄ likanyĩ.

¹² Ani n bo gbē vānino zén
ani n sí yābēne'orino ɔ̄ĩ.

¹³ Gbē pino pà zé súsunε,
ò gusira zé sè.

¹⁴ Òdi ponna ke vānikenaa gūn,
òdi yā vāni fayasari nna ma.

¹⁵ N̄ yākena súsuro,
òdigō yā ke kũ manafikiome.

¹⁶ Ɔndɔ̄ pì ni n sí zinakeri ɔ̄ĩ,
ani n bɔ̄ karua yānnanna'onnenan.

¹⁷ Nɔ̄gbē pì pà kpà a nēnɔ̄kparekegɔ̄ɔ̄ gōi,
à Luda bàka kunna kāao yā gbòro.

¹⁸ A be di mi pé kũwo gaame,
a kpé zé di tá kũwo gyāwān.

¹⁹ Gbē kũ à gèii di nèse litero,
àdi wèndi zé le doro.

²⁰ Ɔndɔ̄ pì ni n da gbē manano zéa,
ĩnigō dɔ̄ɔ̄deno zé kũna.

²¹ Zaakũ nèsepuradeno mé oni gō bũsu vĩ,
taarisarideno mé onigō kú a gūn.

²² Yāvānikerino sō, oni pémma ò n̄ bote bũsun,
oni náanisarideno kpake a gūn.

3

Dikiri náanikenaa di ní gba ɔ̄ndɔ̄

¹ Ma né, òsun tó ma yādannena sānguro,
n̄gō yā kũ ma ditenneno kũna n swè̄n.

² Zaakũ ani n ká wèndi gbānaa,
ani aafia karanne.

³ Gbēke kũ náanio sún kēm̄maro,
n̄gō dana m̄ɔ̄wakare ũ,

n̄ kē n swē̄ea lākũ òdi yā kē anloa nà,

⁴ n tó n̄igō nna,
ĩnigō mana Luda kīnaa kũ bisāsirino.

⁵ N̄ Dikiri náani ke kũ nèse mèn doo,
òsun gbāna kpá n zīda dōnaaaro.

⁶ N̄gō a dō n yā sīnda pínki kenaa gūn,
ani zé poronne súsu.

⁷ N̄sun n zīda gwa ɔ̄ndɔ̄de ũro,
n̄gō Dikiri vīna vī n̄ kē yā vānia.

⁸ Abirekũ nigō de n mè aafia εze ũ,
ani n wánɔ̄ gba gbāna.

̀nsun té a yáƙena keiro.

³² Zaakú Dikiri t̄̀em̄e manafikidenɔ ũ,
n̄̀eɛpuradenɔn àdi ke a kp̄aasinɔ ũ.

³³ Dikiri di láari bo gb̄ē v̄aninɔ ɔnnwa,
àdi arubarika da gb̄ē mananɔ ben.

³⁴ Àdi lalandidenɔ lalandi ke,
ama à gb̄ēke v̄i kú z̄idabusarinɔ.

³⁵ Ɔnd̄ɔde di b̄̀ere le,
ȳɔnkɔ s̄ɔ àdi wé'i da a z̄idaa.

4

Gb̄ē z̄ɔk̄ɔ lédamma

¹ Ma n̄̀nɔ, à gb̄ē z̄ɔk̄ɔ lédamma ma,
à laakarɔ d̄ɔa de à as̄ansi le.

² D̄ɔna s̄usun maten daáre,
àsun p̄á kp̄á ma yádannenaairo.

³ Kú má kun né ũ ma de ɔ̄i,
má busana ma da né m̄en do légelege ũ.

⁴ Ma de yá d̄amene à p̄i:
N̄ḡɔ ma yá k̄una n sw̄̀e ḡun,
n̄ ma yáditenanɔ da ìniḡɔ kun.

⁵ N̄ ɔnd̄ɔ kú n̄ḡɔ d̄ɔna v̄i,
̀nsun s̄as̄ai n̄ p̄á ma ȳanero.

⁶ ̀Nsun p̄á kp̄á ɔnd̄ɔiro, ani n d̄ákp̄á,
n̄ḡɔ yei, ani ɔ kúmma.

⁷ N̄ ɔnd̄ɔ kú, àk̄ume yá s̄inda p̄ínki mì ũ,
n̄ d̄ɔna wete kú aruz̄eke kú n̄ v̄io p̄ínki.

⁸ N̄ a kú gb̄angb̄an, ani n kara,
n̄ a kú ɔplapla, ani b̄̀ere l̄inne.

⁹ Aniḡɔ de f̄ura mana ũ n̄ m̄ia,
aniḡɔ denne kífura gakuride ũ.

¹⁰ Ma né, n̄ s̄á kp̄á ma ȳai,
n̄ yá p̄i da, n w̄endi niḡɔ gb̄ana.

¹¹ Ma ɔnd̄ɔ z̄é m̄onne,
ma n da yá mana z̄én.

¹² Tó nten táa on, p̄oke ni kp̄annero,
tó nten bàa l̄én, ìni ḡé síro.

¹³ N̄ḡɔ ma lédamma k̄una, ̀nsun gbarero,
n̄ a kú gb̄ana, zaakú àk̄ume n w̄endi ũ.

¹⁴ ̀Nsun yāv̄anikerinɔ z̄é séro,
̀nsun té gb̄ē v̄aninɔ z̄éiro.

¹⁵ N̄ p̄ar̄ne, ̀nsun nar̄maro,
n̄ k̄éma n̄ n gena ke.

¹⁶ Tó odi v̄ani le ò k̄ero, òdi i oro,
tó odi gb̄ē le ò kari boro, i di ḡé n̄ w̄enlo.

¹⁷ Zaakú v̄anikenaame n̄ p̄oble ũ,
w̄étana gb̄ēnaame n̄ p̄omina ũ.

- 18 Gbē mananɔ zé de lán gudɔnaa bàme,
a gupura digɔ bo lán ifántē bonaa bà.
- 19 Yāvānikerinɔ zé de lán gusira níkiniki bàme,
òdi pɔ kú à tò òdi gē sí d̄oro.
- 20 Ma né, ò laakari dɔ yā pìnɔa,
ò sá kpá ma yá'onnenaana.
- 21 Òsun kpá sákotoro,
ngɔ kúna n swèe gūn.
- 22 Zaakú à de wèndi ù gbē kú à lè à kúnaane,
à de mè pínki aafia ù.
- 23 A kú à denla ò laakari dɔ n swè yāa,
zaakú wèndi zīni bò swè kīnaame.
- 24 Ò bo yāvāni'onan,
ò mi kē yálekper'e'onaaa.
- 25 Ò wé dɔ n arɛ,
ò gu gwa n kuru súsu.
- 26 Ò zé sé súsu,
n yákenanɔ pínki ni bo mana.
- 27 Òsun na ɔplai ke ɔzeiro,
òsun gbá péte yā vāni zénlo.

5

Laakarikena karuaai

- 1 Ma né, ò laakari dɔ ma d̄onnaa,
ò sá kpá ò ma ɔndɔ yā ma,
- 2 de ngɔ kú n laakarīia,
d̄ona yā nigɔ kú n lén.
- 3 Karua yá'onaa digɔ nna lán zó bàme,
àdi ò gáte kú lénnao,
- 4 ama kpekpe àdi kēne kyàkyā lán sɛwe bà,
àdi ò zɔ lán fēneda lénna kpa plade bà.
- 5 A zé di mi pé kūnwo gaa,
àdi si kú gbē kú ò tēinɔ gyāwān.
- 6 Àdi laasun lé wèndi zéaro,
à d̄o a zā zé piaro.
- 7 Ma né, ò sá kpá ma yāi sà,
òsun kpe li ma lédammanero.
- 8 Ò pā nɔgbē dí takane zāzā,
òsun na a be gānuleiro,
- 9 de n bèere sún gɔ gbē pāndenɔnero,
de òsun n wèndi kpá gbē pásinɔaro,
- 10 de n aruzekeno sún gɔ dakenɔnero,
de n zī àre sún gɔ ɔn pānde bedenɔnero.
- 11 Ìnigɔ nda n gɔrɔ lakanaana,
ìni fēfē n gbāna ni láka.

12 Īni pi: Ma gi lédammai fá!
 Ma dɔkɛna kũ foruo mé à tò.
 13 Mádi arufannanɔ yá'onnɛna maro,
 mádi sã kpá ma yádannɛrinɔiro.
 14 À g̃̀ fíti kũ mà kpe bo
 andunia dagura.

15 Ñ n zída orozá í mi,
 ñ zɛ kũ n zída lɔg̃̀'io.
 16 N í kɔtɛna bàai manaro.
 N í bona g̃̀nulea zé vīro.
 17 Ñ tó àg̃̀ de n nanɔ p̃́ ú ado,
 àsung̃̀ de gb̃̀ p̃́nde p̃́ úro.
 18 Luda arubarika da n íboki p̃́n,
 ñ p̃́nna ke kũ n kefennakeg̃̀ɔɔ nɔo.
 19 N g̃̀a yenyīde! N bikyao mana!
 Ñ tó a b̃́andaragana g̃̀ kenne nna,
 ñ a yenyī ni de lákũ gu dīg̃̀ dɔ nà.
 20 Ma né, b̃́yáin ĩni karua ni deɛ?
 B̃́yáin ĩni b̃́andara g̃̀ kũ gb̃̀ p̃́nde nɔoo?
 21 Bisásiri yákená ke utena Dikirinero,
 àdig̃̀ zé kũ à sè d̃́ p̃́nki.
 22 Yáṽ́anikeri taari di bà kpákpane,
 a durunna di a kũ.
 23 Lédammamanasari ni a kpá gai,
 a ỹ̀nk̃̀ke z̃̀k̃̀ ni a s̃́ate.

6

Fīna kũ ma'áo kũ bisasiri p̃́ao yá

1 Ma né, tó n n gb̃̀ɛdake fīna di n musu,
 tó n zenkpeke sè gb̃̀ɛɛ,
 2 tó n lé n ásarú kè,
 tó n yá'ona n da yán,
 3 ñ ke dí bà, ma né, ñ lé bo yá p̃́n,
 zaakũ n na n gb̃̀ɛdake ɔ̃́.
 Ñ gé ñg̃̀ zɛzɛ n gb̃̀ɛdake p̃́ii,
 ñ kúte kɛɛ.
 4 Nsun tó í g̃̀ n wé g̃̀nlo,
 ñsun tó n wébara t̃́kisi kũro,
 5 ñ n zída sia lákũ g̃̀ di ñ k̃̀ nà,
 lákũ b̃́ di bo gb̃̀gidikpakpari ɔ̃́n nà.
 6 Ma'áde, ñ gé bl̃̀nɔ gwa,
 ñ a yákená t̃́asi ká ĩni ɔ̃́nd̃́ kũ.
 7 À don'arɛde vīro,
 à gb̃̀ z̃̀k̃̀ ke dikiri vīro.
 8 Àdi zàna z̃́ di sakarɛɛ,
 àdi a p̃́ble kakara p̃́k̃̀g̃̀ɔɔa.
 9 Ma'áde, ĩnig̃̀ wutɛna ari b̃́ɛɛ?

Boren ĩni vu inn?

¹⁰ Ndi kamma bo fĭti ndi i o fĭti,
ndi wute fĭti okpana n kuseea.

¹¹ Takasi ni gēnyī lán kpāni wēdewe bà,
pókiammana ni summa
lán gbē kū à gōkebo kūna bà.

¹² Bisāsiri pā bi gbē vānime,
àdigō kure kū ékeo da a lén.

¹³ Ādi yā o kū wéo kū ɔo,
àdi sēeda kéñne kū gbáo.

¹⁴ Manafiki mé à a nèe pana,
yā vāni laasunnn àdigō lé gɔɔ sĭnda pĭnki.

¹⁵ Abire yāi kisira ni sua lézammana sari,
kakatena ni gēi kanto, anigō futena vĭro.

¹⁶ Yā mèn suddo kun kū Dikiri zāagu,
à kà se suppla kū à denē tē ũ.

¹⁷ Zidabinaa, éketonaa, taarisaride denaa,

¹⁸ yā pásī laasunlanaa, wāna vānii,

¹⁹ sēeda éketona kū danenɔ dɔkōanaao.

Laakarikena zinakenaai

²⁰ Ma né, ñgō n de yāditenanɔ kūna,
ñsun pā kpá n da yādannenaaairo.

²¹ Ñgō kūna n swēe gūn,
ñgō dana mōwakare ũ.

²² Ani donne are n taa'onaa gūn,
ani n dākpā n wutena gūn.

Tó n vu, ani lé damma.

²³ Zaakū yāditenaa pino bi fitilame,
yādannenaa pì bi gupurame,

lédamma kū foruo bi zé wèndideme.

²⁴ Ani n sí nɔgbē vāni ɔī,
ani n bo gbē pānde nɔ yānnanna'onnenan.

²⁵ Ñsun a manake ni dero,
ñsun tó a wékpāntē n kuro.

²⁶ Karuaa di n ke kori,
gbē pānde nɔ sō àdi n wèndi bèereede kakate.

²⁷ Tó gbē té sè à dà a pōten,
a pókasa ni gí té kūi yá?

²⁸ Tó gbē gèsee pète tégōa,
ani gí a kpátai yá?

²⁹ Len à de le kū gbē kū à gē a gbēdake nɔiio,
zaakū tó à ɔ kēa, ani bo páro.

³⁰ Tó nà ten gbē de, tó à kpāni ò,
òdi a yā da pā yá?

³¹ Tó ò a kū, ani a fĭna bo leu suppla,
ani pó kū à vī a ɔnn kpá pĭnki.

³² Zinakeri laasun vĭro,

gbē kū àdi abirekū ke di a zīda kakateme.

³³ Gbēna mana kū kpebonaaoomē a baka ū, a tó vāni ni kēaro.

³⁴ Zaakū gōgbē nēsēgōba mé ani su kū pōfēo, tó àten fīna borūma, ani ní wēnda dōro.

³⁵ Ani kútekebo ke síro, bee tó à gba zōkō dāne, ani weiro.

7

Laakarikena karuaai

¹ Ma né, ñgō ma yāno kūna, ñ ma yāditenano da n nēsen.

² Ñgō ma yāditenano kūna ñnigō kun kū wēndiio, ñ laakari do ma yādannenanaa lán n wéne bà.

³ Ñ da n ɔne a tánka ū, ñ kē n swēa lākū òdi kē anloa nà.

⁴ Ñ o ɔndōne n dāren a ū, ñ asānsi sísi n gbē ū.

⁵ Ani n sí bona karua ōi, ani n bo gbē pānde no yānnanna'onnenan.

⁶ Má zena ma kpé wondoo gūn, maten bàai gwa.

⁷ Akū ma gō gbāna kenɔ è, ɔndō klāmuma, kefenna ke kú ní té, à laasun vīro.

⁸ Àten likara karua gānulea, àten wakalokū kekei a be kpa

⁹ zaa ifāntē letenao ari gwāani, ari gu gèe à sira kù manamana.

¹⁰ Akū no gbē pii bò à sù daale ɔndō'ɔndō, àten ɔ má a zīdaa lán karuaa bà.

¹¹ Kūgbānademe, à wé'isari vī, a pòro di péte bero.

¹² Zīkeno àdigō kú zédan, zīkeno gānulea, àdigō kpāte ke zérankpakōa.

¹³ Akū à kefenna pii kú à lé pèa, à wékpāntē mātēi à pì:

¹⁴ Sáabukpa sa'ona kúma yā, akū ma lé kú ma gbèe pi fīnaa bò gbāra.

¹⁵ Ó kō'ena yāin ma boi, mateni n wete ma n e la sō.

¹⁶ Ma borogō kpāte ma gádoa kú Misila būsū biza wé manao.

¹⁷ Ma turare'i fāke ma wútekiea kú ò kē kú lí'ɔ gbī nnao kú lítēkeo.

¹⁸ Ñ mó ò yenyī ke ari gu gé doo, ò ó poyeina ke ari à mówā.

¹⁹ Zaakū ma zā kú bero, wēte kú à gēen zā.

20 À ɔ̀gɔ̀sɔ̀nɔ̀ yì à gèèo,
ari àgɔ̀ gé su mɔ̀ ni ke papana.

21 À a swèè blè kù yá dasi fánaao,
à gā nàa kù yánnanna'onaao.

22 Akù kefenna pii bò à tèi gɔ̀nɔ̀,
lán zù kù àten gé a kùtu kpá bà,
lán gā kù àten gbá péte goron bà,

23 lán bā kù àten wā à sì gbèsaan bà.
Adi dɔ̀ kù a a zīda kpà gairo,
ari kàa gèè à a swèè kù.

24 Tera sà, ma néno, à ma yā ma,
à laakari dɔ̀ yā kù àten bo ma lénwa.

25 Àsun tó á laasun tá a kīnaaro,
àsun sàte à gē a zénlo.

26 Gbē kù à ñ né à ñ kakatenɔ̀n dasi,
gbē kù à ñ dede pìno lé vīro.

27 A be bi mira zédame,
àdi gē kúnwo gyāwān kpénen.

8

Ɔ̀ndɔ̀ teni ó sisi

1 Ɔ̀ndɔ̀ mé àten lé zuwáiroo?

Wézē mé àteni ó sísiroo?

2 À kù sísi mu su zé kpado,
à zena zérankpakɔ̀a.

3 À kù wēte bīnile sare,
a kòto dɔ̀ bīnile pii gbāno kīnaa.

4 Gbēno, ákɔ̀nɔ̀ mateni á sisi,
bisásirino, maten lé zuái.

5 Nigázikerino, à laakari wete àgɔ̀ vī,
yɔ̀nkɔ̀nɔ̀, à tó àgɔ̀ laasun vī.

6 À sá kpá, zaakù yā tikisiin mani oáre,
yā dɔ̀rɔ̀de mé ani bo ma lén.

7 Zaakù ma lé dī yāpura o,
ma zā yā vānigu.

8 Yā kù ò da ma lénno mana,
ñ ke manafiki ke sātēna vīro.

9 À sūsu asānsinidenɔ̀ne pínki,
à zé vī gbē kù ò dōna vīno.

10 À ma lédamma sé de andurufula,
à dōna sé de wura manala.

11 Zaakù ɔ̀ndɔ̀ bèere vī de gbè bèere denɔ̀la,
póke ni kúmma kù à kà a ūro.

12 Makù ɔ̀ndɔ̀ má laakari vī,
má yākena a zéa dōna vī.

13 Vīnakēna Dikirinēeme zāna yā vānigu ū.
Ma zā zīdabinan kù íadānaao

kū kunna vānio kū yālekperε'onaao.

¹⁴ Lédamma kū fayayākenaaō bi ma pómε,
ma kīnaan gbāna di bon kū asāsīnio.

¹⁵ Kīnaō di kpata ble ma gāime,
kpatablerinō di yāzεde dite kū ma gbānao.

¹⁶ Gbānadenō di iko ke ma gāime
kū andunia kpatadenō n̄ pīnki.

¹⁷ Má ye gbē kū ò yemainōi,
gbē kū òdi ma wetenō mé òdi ma e.

¹⁸ Aruzεke kū gakurio kú ma ōi
kū ɔgɔda karanaao kū kunna nnao.

¹⁹ Né kū madi iinne sàna de wura manala,
karana kū madi keñne de andurufu swáswala.

²⁰ Má té yā mana zén,
madi táa o zé sūsu gūn.

²¹ Madi gbē kū ò yemainō gba pó,
madi n̄ aruzεkekatekinō pañne.

²² Dikiri ma ke a zī naanagɔrɔa,
ari àgɔ gé yā kū à kè zaa káakunō ke.

²³ À ma dite zaa káakume,
zaa a naana gɔrɔa, de adí andunia ke kòro.

²⁴ À ma i zaade ísira kunlo,
ísēboki ke kun gɔrɔ kùaro.

²⁵ À ma i kpinō ā,
ari àgɔ gé sīsīnō zīni péte,

²⁶ ari àgɔ gé andunia káte,
ke sēnte ke būsu wén do.

²⁷ Kú àten pó kū ò kú musunō ke,
kū àten sarapura da ísirala,

²⁸ kū àten legū na musu,
kū àten zīte í zé f̄s,

²⁹ kū àten ísira lézεki ke
de a í sún vīalaro,
kū àten andunia káte, má kú gwe.

³⁰ Má kú a sare ɔzikeri mana ū,
ma pɔ digɔ nna a arε lākū gu digɔ dɔ nà,
madigɔ pɔnna ke káao gɔrɔ sīnda pīnki.

³¹ Ma pɔ digɔ nna Dikiri anduniaa,
bisāsirinō de ma pɔnnakebō ū.

³² Tera sà, ma néno, à ma yā ma,
arubarikaden gbē kū à ma zé kūna ū.

³³ À ma lédamma ma à ɔndɔ kū,
àsun pā kpáiro.

³⁴ Arubarikaden gbē kū àten sá kpá ma yāi ū
kū àdigɔ ma wete ma kpéleleε,
kū àdigɔ ma dā gɔrɔ sīnda pīnki.

³⁵ Zaakū gbē kū à ma e wēndii è,

anigō nna kù Dikirio.

³⁶ Gbē kù à kùramai yā vāni ì a zīdaneme,
gbē kù à zāmagunon ye gaimē.

9

Ōndō kù yōnkōkeo

¹ Ōndō a kpé bō,
à a gbègbano à mèn suppla à pètepete,
² à nòbòò dē à sèwē bà,
à pòblenò soru kē à kàte.
³ À a nòkpare zīkerinò zī,
àten lé zu wēte sīsī mīsōntea à pì:
⁴ Àkōnò fayasaridenò à era à mó la!
Àkōnò laasunsaridenò maten oáre,
⁵ à mó à ma pòble ble,
à wē kù ma bà mi.
⁶ À á yōnkōke tó, anigō kun wèndiio,
à táa o wékēna zén.

⁷ Gbē kù àten lalandide da zéa ten sōsō weteme,
gbē kù àten kpākē yāvānikerii ten taari wete a zīdaneme.
⁸ Ōsun kpākē lalandideiro, ani ke kúnwo ìni,
n òndōde da zéa, anigō yenyi.
⁹ Ì yā da òndōdenē, a òndō nigō din,
n yā o gbē mananē, a dōna ni kara.

¹⁰ Vīnakēna Dikirineme òndō naana ũ,
Luda kù à kù adona dōnaame wékēna zé ũ.
¹¹ Zaakū ìni gí ke ma gāi,
n wèndi gbàna ni kara.
¹² Tó n òndō, n zīdaneme,
tó lalandideme n ũ, n mii musu.

¹³ Yōnkōke de lán nōgbē léde bàme,
à òndō vīro akūsō à yāke dōro.
¹⁴ Àdi vute gbàaa a kpélelea,
a kpé kù wēte sīsīia,
¹⁵ àten lé zu gbē kù òten gētenò,
àten pì gbē kù ò té zén sūsunone:
¹⁶ Àkōnò fayasaridenò à era à mó la!
Àkōnò laasunsaridenò, maten oáre,
¹⁷ í kpāni minaa digō nna,
pòblenaa asiri gūn bi zōme.
¹⁸ Gbē pìnōn dō kù abire bi gyāwān zénlo,
gbē kù yōnkōke n sisinò sì gyāwān tōnōwēen.

10

- 1 Né ʒndõde dì tó a de pɔ ke nna,
 né yʒnkɔ dì a da nèsee yakanε.
 2 Ɔgɔ vāni dì àre kero,
 yākεna a zéa dì ní sí ga ɔĩ.
 3 Dikiri dì tó nà gbē mana dero,
 àdi yāvānikerinɔ tē pɔ kũ ò yeii.
 4 Ɔ ma'ade dì su kũ takasio,
 zīkenā ɔplapla mé àdi su kũ aruzekεo.
 5 Né kũ àdi pówε kakara sakare bi laakarideme,
 né kũ àdi i o pókégɔrɔ wé'i vīro.
 6 Gbē mana mù digɔ arubarika vī,
 yā pāsī dì yāvānikeri lé pa.
 7 Gbē mana dì ga kũ a t̄oro,
 yāvānikeri t̄ɔ dì kakateme.
 8 Ɔndõde dì zī ke yāditenanɔa,
 yābɔteri dì a zīda nε.
 9 Gbē kũ àdi yā ke a zéa kũ a laakariia,
 yāvānikeri yā ni bo gupuraa.
 10 Gbēgwana kũ wédoo dì su kũ yāo,
 gbē kũ àdi yā ute a nèsee gūnlo mé àdi ibere mì de.
 11 Gbē mana lé bi ísēboki wèndideme,
 yā pāsī dì yāvānikeri lé pa.
 12 Zāngu dì fiti da,
 yenyī dì lá kúte taari sīnda pínkila.
 13 Ɔndõ yā digɔ kũ laakaride lén,
 flāan fayasaride pɔ ũ a kpεa.
 14 Ɔndõrinɔ dì d̄ona zī dì,
 laakarisaride lé dì a kakate araga.
 15 Ɔgɔde aruzekε digɔ denε lán wēte bīnide bà,
 takaside takasi s̄ɔ àdi a kakate.
 16 Gbē mana láada dì sunε kũ wèndiio,
 yāvānikerii àree dì wétamma inε.
 17 Gbē kũ àdi lédamma ma dì wèndi zé móńne,
 gbē kũ àdi pā kpá foruii dì ní s̄ate.
 18 Gbē kũ àdi zāngu ute bi ékedeme,
 guderi bi yʒnkɔme.
 19 Yā dasi bɔtenaa digɔ durunna sariro,
 gbē kũ àdi a lé kũ bi laakarideme.
 20 Gbē mana néne de lán andurufu swáswa bà,
 yāvānikerii nèsee bèere vīro.
 21 Gbē mana yā'onaa dì gbē dasinɔ da zéa,
 laakarisaride dì ga fayasarike gūmmε.
 22 Dikiri arubarikaa dì ní ke aruzekede ũ,
 zīkenā kũ wario dì p̄oke kararo.
 23 Vānikena de yʒnkɔne k̄ók̄yā ũ,
 ʒndõ dì ke laakaridene nna.
 24 Yā kũ yāvānikeri ten vīna kenε mé ani a le,
 Luda ni pɔ kũ gbē mana yei kpáa.
 25 Tó zàga'fa kàka à gē, yāvānikerinɔ digɔ kun doro,

gbē mana zīni dīgō pētēna gɔɔ sīnda pínki.

²⁶ Lákū lemu kpàkpāa di ke sakaane nà,
lákū túsukpe di ke wéne nà,

len ma'ade de le gbē kū ò a zīnōne.

²⁷ Vīnakena Dikirine di wēndi gbāna kara,

yāvānikerinō sō, nī wēndi nigō kutume.

²⁸ Gbē mananō wé dīgō dō pōnnai,

yāvānikerinō sō, wédōina ni nī ne.

²⁹ Dikiri zé de uteki ū gbē mananōne,

yāvānikerinō sō, àdi nī kakateme.

³⁰ Oni gbē mana fute a gbèn zikiro,

gbē vāni sō ani vuteki e būsunlo.

³¹ Ōndō yā di bo gbē mana lén,

lévānide sō, oni a néne zōkōreme.

³² Gbē mana yā kū à kō sio ò oñne dō,

yākpédangara'onaa dīgō da gbē vāni lén.

11

¹ Dikiri zà pōyōna kū manafikion,
kilooyōna sūsun à yei.

² Zīdabina di su kū wé'io,
zīdabusanaame ōndōyā ū.

³ Gbē mana nēsepura di a da zéa,
nāanisaride nēse vāni di a yaka.

⁴ Aruzeke àre vī yākpatekegɔɔ zīro,
yākena a zéa sō àdi nī sí gaa.

⁵ Taarisaride manakenaa di zé porone,
yāvānikeri yāvānikena di a ne.

⁶ Nēsepurade manakenaa di a bo,
nāanisaride pōnidēna sō àdi a kū.

⁷ Tó gbē vāni gà, a wédōinaa di mì de,
pō kū à nāanikena a gbānagɔɔ di lāka pínki.

⁸ Gbē mana di bo wétāmma,
akū gbē vāni di gēn a gēne ū.

⁹ Ludayādarisari lé di a gbēdake yaka,
ama dōnaa di gbē mana bon.

¹⁰ Tó gbē mananōn kū nmanan, wēte digō nna,
tó gbē vāninō gāga, òdi ayuwii ke.

¹¹ Wēte di kara nēsepuradenō gāi,
gbē vāninō lé di wēte de.

¹² Fayasaride di a gbēdake fobo,
laakaride di a lé kū.

¹³ Kōɔmōtode di bo kū asiriyāo gupuraa,
gbē nāanide di nī asiri ta.

¹⁴ Don'arēdesarike di tó gbēnō fu,
yākekeri dasinō di tó ò zī ble.

¹⁵ Tó n gbē pānde fīna di n musu,
wétāmma n leme,
gbē kū a bōten di gō a laakariia.

- 16 Gbānamōnnerii digō aruzeke vī,
ama nōgbē nēsemanade digō bēere vīnē.
17 Sūruḍe di mana i a zīdane,
gbē pāsī di a zīda kpá waria.
18 Gbē vāni láada digō arubarika vīro,
yāmanatōrii di āre e yāpura.
19 Kunna mana yāpura di n̄ ká wēndiia,
tēna yā vāniī di su kū gao.
20 Dikiri tēeme nēsevānidenō ū,
a pō di ke nna taarisaridenōa.
21 Yāpura, gbē vāninō ni bo pāro,
ama gbē mananō ni bo aafia.
22 Lákū wura tánka de nà alēde yīn,
lēn nō mana ōndōsaride de le.
23 Gbē mananō pōyeina di n̄ ká nmananaaa,
gbē vāninō wēdōinaa di n̄ nē.
24 Gbē kū àdi o poro di karana le,
gbē kū à gī pō kū à de à kpá kpáii di gō takasimme.
25 Bisāsiri arubarikade ni nna ma,
gbē kū àdi n̄ pōyīda kū ni pōyīda le se.
26 Òdi gbē kū àdi pōblewe utē láari bo,
òdi sa mana o gbē kū àdi yíammane.
27 Gbē kū àdi yā mana wete nigō nna kū gbēnō,
gbē kū àdi yā vāni wete, yā vāni ni a le.
28 Gbē kū àdi a aruzeke náani ke ni léte,
gbē mana ni o tá lán lí láde bà.
29 Gbē kū à yā i a onne ni gō kori,
yōnkō ni gō ōndōde zō ū.
30 Gbē mana yākennena bi lí wēndideme,
gbē kū àdi gbēnō le ōndō vī.
31 Zaakū Luda di fīna bo gbē mananē andunian,
oni ludayādarisariri kū durunnakeriio pō o dō yá?

12

- 1 Gbē kū lédamma di kenē nna ye dōnaai,
gbē kū foru di kenē vāni mī vīro.
2 Gbē mana di Dikiri pōnna le,
ama Dikiri di yā da manafikidela.
3 Vānikenaa di gbēke zīni pétero,
gbē mana zīni yīgāyīgāna vīro.
4 Nō mana de a zāne lán fūraa bà,
nō wē'idammari denē lán mèkemunaa bà.
5 Gbē mananō di pé yāzēdea,
gbē vāninō lédamma manafiki vī.
6 Gbē vāninō yā bi gbēdena yāme,
gbē mananō lé sō àdi n̄ bo.
7 Òdi gbē vāninō lite n̄ kpēdangara ò mī de,
ama gbē mananō onn digō kun.
8 Òdi gbē tō bo a ōndō lémmē,

òdi fayasaride gya bo.

⁹ Gbē futa kū à zìri vī sàna de
gbē kū àdi a zīda dìte pòke ũ akūsō à pòble vīrola.

¹⁰ Gbē mana a pòkādēnō gwana dō,
gbē vāninō dà pāsī kū nī pónō.

¹¹ Búbari aniade digō kána,
laasun kīa gbē kū àdi pé gukorīaaa.

¹² Gbē vāni dì ɔgō vāni nī dē,
ama gbē mana zīni digō mōtō vī.

¹³ Gbē vāni lé vāni dì a kū,
ama gbē mana dì bo yāketen.

¹⁴ Lé mana dì nī ká pò manaa,
zī kū gbē kē, a àree dì sua.

¹⁵ Yōnkō yākenaa dì kenē mana,
ōndōde sō àdi lédamma ma.

¹⁶ Yōnkō dì tó ò a pòfē dō gōnō,
laakaride sō àdi sōsō daro.

¹⁷ Yāpura'orii dì yāzede o,
sèeda'ekede yā digō manafiki vīme.

¹⁸ Laasunsariyā dì nī swē zō lán fēnēda bà,
ōndōde légbēe dì su kū aafiaao.

¹⁹ Yāpura kū ò òo digō gikēna,
éke sō àdi gē zéla lán wé'ipakenaa bà.

²⁰ Manafiki kú vānilēkpakūsūrinō swēn,
gbē'aafiaweterinō mé ò pōnna vī.

²¹ Vāni ke dì gbē mana lero,
gbē vāninō sō, yā dì dafla.

²² Dikiri tēeme ékede ũ,
a pō digō nna yāpuradea.

²³ Laakaride digō a dōna kūna a swēn,
yōnkō dì yā fayasari kpàkpa kē.

²⁴ Zikēna ɔplapla dì tó gbē kí ble,
ma'a dì gbē da zòblen.

²⁵ Kunna bídi gūn dì gbē sōpete,
yānna'onnenaa dì nī pō kē nna.

²⁶ Gbē mana dì a gbēdake da zéa,
gbē vāninō yākenaa dì nī sātē.

²⁷ Ma'ade dì a nòbō kā wawaro,
aniade dì laakari dō a pónōa.

²⁸ Kunna yāzede zén wēndi vī,
zé pì senaa dì nī kpá gairo.

13

¹ Né ōndōde dì a de lédamma ma,
lalandide dì gī kpákēnaai.

² Légbē nna dì gbē ká pò manaa,
nánanisaride dì ble a pāsī gūmme.

³ Gbē kū àdi a lé kū dì a wēndi dākpá,
gbē kū a lé dì kúro dì a zīda yaka.

- 4 Ma'ade di pŏ kŭ à yei lero,
aniade sŏ àdi nna ma.
- 5 Gbē mana zā manafikiyān,
gbē vāni di wé'io darŭma àdi n̄ kpe bo.
- 6 Manakēnaa di taarisaride sura ba,
vānikēnaa di durunnakeri lite kpedangara.
- 7 Gbēkenŏ di n̄ zīda dite aruzekede ũ,
ama òdigŏ pŏke vīro.
Gbēkenŏ di n̄ zīda dite takaside ũ,
ama òdigŏ pŏ vī zŏkŏ.
- 8 Aruzekede di a zīda bo kŭ a aruzekede,
takaside sŏ àdi wétāmma lero.
- 9 Gbē mananŏ gupura digŏ puna,
gbē vāninŏ fitilaa di garŭma.
- 10 Zīdabinaa di fiti da,
lédammana di tó ò ɔndŏ kŭ.
- 11 ɔgŏ vāni di gé arero,
ɔgŏ kŭ ò lè ísimma gŭn sŏ àdi kŏ.
- 12 Wédōinaa gikēnaa di n̄ nēsee yaka,
pŏ kŭ ò yei lenaa di su kŭ wēndi dufuo.
- 13 Gbē kŭ àdi yā daro ni yā le,
gbē kŭ àdi yā ma ni àre le.
- 14 ɔndŏde yādannaame ísēboki wēndide ũ,
àdi n̄ bo ga bàn.
- 15 Wézē mana di tó gbē dakare mìnnao,
ama náanisaridenŏ zé pāsī.
- 16 Laakaridenŏ di yā ke kŭ dōnaao,
yŏnkŏ di a fayasarike mŏhne.
- 17 Zīri vāni di gē yān,
iba náanide di su aafia.
- 18 Gina foruii di su kŭ takasio kŭ wé'io,
lédammana di bèere lííne.
- 19 Pŏnidēna lenaa di n̄ pŏ ke nna,
ama yŏnkŏ ye kēna yāvānikēnaairo.
- 20 Gbē kŭ à té ɔndŏrinŏii di ɔndŏ kŭ,
gbē kŭ à kakarana kŭ yŏnkŏnŏ di yā le.
- 21 Kisira digŏ té durunnakerinŏi,
nmaname gbē mananŏ àre ũ.
- 22 Gbē mana di túbi tó a daikorenŏe,
durunnakeri aruzeke ni gŏ gbē manane.
- 23 Takaside bura di pŏble ke manamana,
ama yākēna lékpeŏe di tó à kurai.
- 24 Gbē kŭ àdi a né gbēro zān,
gbē kŭ à ye a néi di a toto káaku.
- 25 Gbē mana di pŏble à ká,
gbē vāninŏ nēsee digŏ da kori.

14

1 Nŏgbē ɔndŏde di ɔn káte,
a fayasaride sŏ àdi ɔn fākŏa.

² Gbē kū àdi yā ke a zéa Dikiri vīna vī,
gbē kū àdi zé sé súsuru sō àdi a gya bo.

³ Fayasaride léme a gbēbo ũ,
ōndōde yā'onaa di a bo.

⁴ Tó zù kunlo, pòble gbàa digō da korime,
òdi àre zōkō le kū zùnō gbānao.

⁵ Sèeda yāpurade di éke toro,
sèeda ékede yā digō manafiki vī.

⁶ Lalandide di kpáte ke ōndōi à kurai,
yādōnaa araga laakaridene.

⁷ Ñ kē yōnkōa zāzā,
zaakū ñni dōna learo.

⁸ Ōndō di tó laakaride laasun lé a zéa,
yōnkō fayasarike di a sâte.

⁹ Fayasaridenō di taari kutekena gya bo,
gbē mananō digō nna kū kōo.

¹⁰ Baadi a zīda yā'ūmma dō,
gbē pōnna digō de gbē pānde pō ũro.

¹¹ Gbē vāninō òn ni mī de,
gbē mananō be ni ò tá.

¹² Zé ke kun àdi ke gbēnōne mana,
ama a mīdeki bi game.

¹³ Bee yāadōnaa gūn nēsēē di yaka,
pōnna kun kū àdi mī de kū pōsiraō.

¹⁴ Borukpede yākenaa di wī a musu,
gbē mana di a yākenaa gbè le.

¹⁵ Laasunsaride di yā sīnda pīnki sīme,
laakaride di yā náani ke laasunlēnaa sariro.

¹⁶ Ōndōde digō vānikēnaa vīna vī àdi pāne,
yōnkō di náani kpá a zīdaa àdigō wāna.

¹⁷ Pōfērii di yā futa ke,
manafikide di zāngu i a zīdane.

¹⁸ Ōndōsaridenō di gō faya sari,
laakaridenō di dōna kú fūra ũ.

¹⁹ Gbē vāninō ni mī nate gbē mananōne,
yāvānikerinō ni kúte nēsēpuradenō kpélelea.

²⁰ Takaside, bee a gbēdake di zān,
ama aruzekede gbēnnanō digō dasi.

²¹ N gbēdake gyabona bi durunname.
Arubarikaden gbē kū àdi wēnda dō takasidenōne ũ.

²² Yā vāni lékpakūsūrinō ñ sātenaroo?
Yā mana laasunlerinōn sūru vī kū náanio.

²³ Mēkpana zīa digō àre vī,
yābōtena pā di su kīanaao.

²⁴ Ōndōdenō aruzekeme ñ fūra ũ,
yōnkōnō fayasarike di su kū fayasariyāo.

²⁵ Sèeda yāpurade di gbē sura ba,
ama sèeda ékede yā manafiki vī.

²⁶ Vīnakēna Dikirine bi gbānaleki náanideme,

15 Gɔɔ sɪnda pɪnki digɔ pɔsɪ wɛndadenɛmɛ,
pɔnnade digɔ kú dikpɛ gūn.

16 Pɔ vɪna fiti vɪnakena Dikirinɛɛ gūn
mana de aruzekɛ zɔkɔ kūna wari gūnla.

17 Dò pɔ blena yenyɪ gūn
mana de nɔbɔ nɪsɪde sona kú zānguola.

18 Pɔfɛrii di fiti da,
nɛsɛyɪdade di zuka mi de.

19 Ma'ade zɛ digɔ denɛ lɛkara ũmɛ,
gbɛ mana zɛ bi zɛdamɛ.

20 Nɛ ɔndɔde di tó a de pɔ kɛ nna,
bisásiri yɔnkɔ di a da gya bo.

21 Yáfayasarii di kɛ laasunsaridenɛ nna,
laasunde di zɛ sɛ súsú.

22 Lɛkpakúsunasari di yá gboro,
lédammari dasinɔ di tó yá kɛ.

23 Yáwemmanaa di a òri pɔ kɛ nna,
yá'ona a gɔɔaa digɔ nna fá!

24 Wɛndi zɛ di gé kú laakaridenɔ musu
de ɔsun sí gyáwánno yáí.

25 Dikiri di zɪdabiri ɔn wí,
àdi gyaanɔ gulezeki dákpa.

26 Dikiri zà laasun vānin,
yānna'onaa di kɛnɛ gbāsīro.

27 ɔgɔvāniweterii di wari dɔ a ɔnnwa,
gbɛ kú à zà gusaregban nigɔ kun aafia.

28 Gbɛ mana di laasun lé yá kú ani werɪmaa,
yá vāni di bo gbɛ vāninɔ lén gɔnɔ.

29 Dikiri zà kú gbɛ vāninɔ,
àdi sá kpá gbɛ mananɔ aduakɛnaai.

30 Ānwerenaa di n pɔ kɛ nna,
baaru nna di n wá were.

31 Gbɛ kú àdi sá dɔ aafia lédammai
nigɔ bede ũ ɔndɔrinɔ tɛ.

32 Gbɛ kú à gɪ foruii zà a zɪdan,
lédammamari sɔ àdi gɔ laakaride ũ.

33 Vɪnakena Dikirinɛɛ di ɔndɔ dañɛ,
zɪdabusanaa di bèɛɛ líñɛ.

16

1 Bisásiri di yá dite a swɛn,
ama a midɛnaa di bo Dikiri lɛmmɛ.

2 Baadi di a yákena e manamɛ,
ama Dikiri di n nɛsɛgūnyānɔ yɔ à gwa.

3 N yá kú nten kɛ na Dikiri ɔɪ,
n pɔyeina ni bo mana.

4 Dikiri pɔ sɪnda pɪnki kè a pɔyeina yáime,
yāvānikerinɔ pɔn wétāmmagɔɔ ũ.

5 Dikiri tɛɛmɛ zɪdabirinɔ ũ,

yāpura, oni bo pāro.

⁶ Gbēke kū náanio dì lá ká taarila,
vīnakena Dikirinēe dì tó ò pá yā vānīne.

⁷ Tó gbē yākenanŋ kē Dikirinē nna,
àdì tó a iberenŋ ke kāao nna se.

⁸ Pó fiti lena manakenaa gūn
mana de àre vāni zōkō lenala.

⁹ Bisāsiri dì zé kū àten sé laasun lé,
ama Dikiri dì a gēse da zéa.

¹⁰ Lákū kína dì yā dite Luda gēne ū nà,
à mana a yā bo yāzede kperō.

¹¹ Zaka mana kū kiloo sūsuo bi Dikiri póme,
pótikisigwabŋ sīnda pínki bi a pōkenanŋme.

¹² Adi kō sío kína yā vāni kero,
òdì kpata zīni péte yāzede musume.

¹³ Yāzede'orii dì ke kīnane nna,
àdigō ye yāpura'orii.

¹⁴ Kína pofē de lán ga zīrii bàme,
ama òndōde dì a té de.

¹⁵ Kína àn werenaà digō aafia vī,
a manakennena de lán pótōgŋŋ legū bàme.

¹⁶ Òndōkūna mana de wurala zà,
gōna laakaride ū bēere vī de andurufu manala.

¹⁷ Gbē mana zé kū àdì sé pà zé vānīne,
gbē kū à a zīda kūna dō dì a wēndi dākpa.

¹⁸ Īadānaa dì su kū letenaao,
zīdabinaa dì su kū kakatenaao.

¹⁹ Zīdabusana talakanŋ té mana
de baka kunna kū zīdabirinŋla.

²⁰ Gbē kū àdì yā'onnenena ma dì yā mana le,
Dikiri náanikeri digō pōnna vī.

²¹ Gbē kū a nēse panan òdì sísi laakaride,
gbē kū a lé nnan òdì a yādōna zé e.

²² Laakariime wēndi mì ū gbē kū ò vīnŋne,
fayasaridenŋ yāfayasari dì wé tām̄ma.

²³ Òndōde laasun dì a lé da zén,
a lé dì tó ò a yādōna zé e.

²⁴ Yānna'ona bi zōme,
à nna nēsen akūsō àdì mē gba aafia.

²⁵ Zé ke kun àdì ke gbēnŋne mana,
ama a mīdeki bi game.

²⁶ Búbarii nēseēe dì a da zīn,
zaakū nàa dì té káime.

²⁷ Gbē pá dì yā vāni gōgō,
a légbē de lán té kū àten kū bàme.

²⁸ Gbē dōrŋsaride dì fiti da,
kōrŋmōtōde dì gbēnnanŋ kékōa.

²⁹ Gbē pásī dì manafiki ke a gbēdakene,
gbasa à a da zé vānin.

³⁰ Gbē kū àten wé lé laasun digō kpēdangara,

gbē kū àtèn lészuki ke zè kū yā vāniome.

³¹ Mikā pura bi fūra gakurideme,
manakɛnaa di n̄ káa.

³² Nèseyĩdade mana de zĩkarila,
gbē kū à a zĩda kūna d̄s mana de wētɛsirila.

³³ Ōdi yā gbeka kū ɔgɔ purao,
ama a bɔkɔtɛnaa di bo Dikiri kĩnaame.

17

¹ Burodi kusu kori sona yáketɛ sari
mana de n̄bɔgbēna ɔn fitidenla.

² Z̄s̄ laakaride niḡs̄ gbāna v̄i né wé'idammarii musu,
aniḡs̄ baka v̄i ɔn túbi gūn.

³ Ōdi andurufu kū wuraaɔ baasa,
ama Dikiri di n̄ swēɛ t̄aasi ká.

⁴ Gbē vāni s̄a diḡs̄ nna kū yádɔrsario,
ékeɛde laakarii diḡs̄ kú gbēpiriia.

⁵ Gbē kū àdi takaside fobo di a K̄eri gya bo,
gbē kū àdi gbē yáa d̄o kisiraa ni bo p̄aro.

⁶ Daikorenɔme n̄ dizinɔ gakuri ū,
denɔme n̄ n̄n̄ɔ ìad̄abɔ ū.

⁷ Yázede'onaa di k̄s̄ sí kú ȳn̄kɔoro,
éke di k̄s̄ sí kú bèɛɛdeoro.

⁸ Gusaregba de yɔbande ū a dàriine,
gu kū à l̄itɛn p̄ínki a t̄a diḡs̄ nname.

⁹ Gbē kū à lá kú taarila t̄en yenyĩ wetɛme,
yázífuteri s̄s̄, àdi gbēna k̄ék̄s̄a.

¹⁰ ɔnd̄s̄de di kpák̄enyĩna ma,
ama ȳn̄kɔ di gbēna ḡèn baaak̄s̄ daro.

¹¹ Yā vāni di do s̄āgbānadene arɛ,
oni z̄ĩri w̄endad̄ɔrisaride gbarɛa.

¹² Dakarɛna kū músu kū ò a n̄n̄ɔ s̄èt̄eɔ
s̄āna de dakarɛna kū ȳn̄kɔɔ a ȳn̄kɔke gūnla.

¹³ Tó gbē yā mana f̄inaa bò kū yā vānio,
yā vāni ni k̄e a ɔnnwaro.

¹⁴ L̄ékpak̄s̄ana naana de lán íze w̄ɛnaa bàme,
n̄ bo gwe ari fiti ḡs̄ gé fute.

¹⁵ Yā nna kpana taaridea kū yādana taarisaridelao,
Dikiri z̄à yā birenɔn p̄ínki.

¹⁶ B̄s̄ àreen ȳn̄kɔ v̄i ɔgɔblena kyód̄s̄naa musuu?
Zaakū à nèse v̄ĩro.

¹⁷ Gbēna yenyĩ diḡs̄ kun gɔɔ s̄inda p̄ínki,
v̄ĩni kū dakūnanɔ kun n̄ yā d̄s̄k̄n̄ena yāime.

¹⁸ Ȳn̄kɔ di gbē f̄ina di a musu,
àdi zenkpeke sé a gb̄edakene.

¹⁹ Gbē kū à ye fitiii ye durunnaimɛ,
gbē kū à a ḡānule bò yàasa di kisira wetɛ a z̄idanc.

²⁰ Laasunkp̄edangarade di yā mana lero,
l̄éft̄ɔde di l̄éte à da yān.

21 Yōnkō da pō digō sirame,
fayasaride de pō digō nnaro.

22 Nēse nname eze mana ũ,
pōsira di n fēfē.

23 Yāvānikerii di gusaregba soto a utan,
de à yāzede mi deo yāi.

24 Laakaride wé digō kú ōndōa,
ama yōnkō wépeki digō zāme.

25 Né yōnkō di tó a de pō gō sira,
àdi a da'ina nēsee yaka.

26 À mana ò wé tā taarisaridearo,
bēere de gbēna a nēsemana yāi zé vīro.

27 Gbē kú àdi a lé kú dōna vī,
nēseyidade digō laakari vī.

28 Bee yōnkō, tó à yītēna, òdi a dite ōndōde ũme,
gbē kú àdi a lé kú bi laakarideme.

18

1 Zīda pōyeina di do gbē kú àdi kēřūmane are,
àdi gī lédamma sīnda pīnkii.

2 Yōnkō di pōnna ke laakari yā musuro,
yā kú à bō a lén àdi o.

3 Vānikēnaa di su kú gbē gyabonaaome,
kpeboyā di su kú wé'io.

4 Bisāsiri légbē bi í lōkotoome,
swa'í bàasinaame, isēboki wēndideme.

5 Kēna vānikēriine kērekere
ke yākena taarisaridene lékperē manaro.

6 Yōnkō lé di a da fitin,
a yā'ona di a kpá gbēnaai.

7 Yōnkō lé di a yaka,
a yā'ona di a kú lán tankute bà.

8 Gbēpiri yā di kēřine lán zó bà,
àdi gē lén dōō ari nēsee gūn.

9 Gbē kú àdi pā kpá a zīi bi
ásarude dakūname.

10 Dikiri tó bi uteki leime,
gbē mana di bàa lé à gēn à aafia le.

11 Ōgde aruzeke denē lán wēte kú ò lēkara likai bà,
lán bīni kú oni fō ò didiario bà.

12 Zīdabinaa di su gbēne kú letēnaao,
zīdabusanaa di su kú bēereeo.

13 Gbē kú àdi wēřma sākpanaa sari,
yōnkōke kú kpebonaao gōne.

14 Kāgbānake di gbē gba gbāna gyāpēea,
ama dí mé ani pōsira fōō?

15 Laakaride di yā dada a swēn,
ōndōde sā digō dō dōnaai.

16 Gba kú gbē dàa di zé kekene,

àdi zé wēne gena gbē zōkōnō kīnaa.

¹⁷ Gbē kū à yā ò káakun òdi a gwa yānnade ũ,
ari a ibere gō gé a éke bo.

¹⁸ Líkpanaa dì fiti mù de,
àdi gōsa gbānanō kpaate.

¹⁹ Dane kū ò taari kēne yā digō gbāna lán bīni bà,
ń fiti de lán zékakana kú lèeò bà.

²⁰ Yá'ona dō dì su gbēne kú kánaao,
a légbēe dì tó pómá.

²¹ Ga kú wēndiio kú lémmē,
gbē kú à ye yá'onai ni a gbè le.

²² Gbē kú à nō lè à sè pómá le,
arubarika dí bō Dikiri kīnaame.

²³ Takaside dì yā o wēndawēnda,
aruzekede dì werúma gbānagbāna.

²⁴ Gbēna berekete dì yā vāni íneme,
gbēna kenō kun òdi na gbēi de on gbēla.

19

¹ Kunna takaside taarisaride ũ mana
de kunna yōnkō yāvāni'ori ũla.

² Kokari vīna dōnaa sari manaro,
wāna zōkōo dì ń kē zéame.

³ Bisāsiri fayasarike dì zé yakanē,
akū àdi Dikiri taari e.

⁴ Aruzekē dì tó ò gbēna le dasi,
takaside gbēna dì kēame.

⁵ Sèeda ékede ni bo pāro,
ékede ni gí wétamma leiro.

⁶ Gbē daside dì kpatableri tó nna sí,
gbē sīnda pínki digō ye gbadari gō de a gbē ũme.

⁷ Takaside danenō dì pā kpáime,
oní a gbēnnanō kēnaa o doro.

Tó àten wete à yā o kúnwo,
òdigō kú bero.

⁸ Gbē kú àten òndō kú ye a zīdaime,
gbē kú à ye laakarii dì yā mana le.

⁹ Sèeda ékede ni bo pāro,
éketori ni kakate.

¹⁰ Lákū nnamanaa dí kō sí kú yōnkōoro nà,
len zò kīblena zīdadenōa dí kō síoro le.

¹¹ Laakaride pō dì fē líkaro,
lákana taarilame a íadābō ũ.

¹² Kína pōfēna de lán músu pūtānaa bà,
a manakēnēna de lán mōtōpisina sēea bàme.

¹³ Né yōnkōme a de yakana ũ,
nō fitide de lán ítōtōna zēnaa sari bàme.

¹⁴ Òdi bē kú a aruzekēo le túbí ũme,
ama nō laakaride lenaa dì bo Dikiri kīnaame.

¹⁵ Ma'akēnaa dì ń da izōkō'onan,

nàa dì gbē gina de.

¹⁶ Gbē kū àdi yá'onnena da dì a wèndi dākpā,
gbē kū àdi a zīda yākena daro ni ga.

¹⁷ Gbē kū à wènda dṣ takasidene pṣ sākā Dikirineme,
ākū mé ani a yākenanṣ fīna bone.

¹⁸ Ñ n né toto a gṛṛṛa,
ama ñsun tó à gē ṛla ari à garo.

¹⁹ Pṛfēri ni fīna bome,
tó n a bò, a bona nigṣ lé vīro.

²⁰ Ñ lédamma ma ñ totona da,
de ñ ṣndṣ kū are yāi.

²¹ Laasun kū bisāsiri nēsen dasi,
ama yā kū Dikiri zèo mé àdi ke.

²² Gbēken òdi wete bisāsiria,
takaside mana de ékēdela.

²³ Vīnakena Dikirine di su kū wèndiio,
gbē kū à vī di i o laakariio kpatena,
yā vāni di a lero.

²⁴ Ma'āde di a ṛ da tan
à fu pṣblelinaa à da a lén.

²⁵ Ñ lalandide gbē, yṣnkṛ ni gṣ laakari vī,
ñ kpākē laakaridei, ani yā dada.

²⁶ Né kū àdi a de gbē à pé a daa né
né gina kū àdi wé'i darūmame.

²⁷ Ma né, tó n kámma bò kū lédammamanaao,
n pá yādṣnaanēn gwe.

²⁸ Sèeda vānide di yāzede fobo,
yāvānikerii di yā vāni mṣmṛ vāni.

²⁹ Gòo lokona lalandikerinṛla,
gbēnan yṣnkṛṛṛ pṣ ṫ ñ kṛea.

20

¹ Wē di lalandi zīm̄ma,
í gbāna di ñ da yābṛten,
gbē kū à tò à a de ṣndṣ vīro.

² Kína pṛfēna de lán músu pūtānaa bà,
gbē kū à tò à pṛ fē a zīda kpā gaimē.

³ Bàalena ledikpanaane bèere vī,
fayasaridenṛ di kasa fiti kero.

⁴ Ma'āde di bú wí a gṛṛaro,
tó à gēe bura pṣkēgṛṛ, àdi pṣke lero.

⁵ Bisāsiri nēsegūnyā bi í lòkotoome,
ama laakaride mé à yā pinṛ tṛna dṣ.

⁶ Gbē daside di a manakena yā o,
ama bona gbē nánidea zī'ū.

⁷ Gbē mana digṣ kun taari sari,
arubarikadenṛn né kū à ñ tṛnṛ ṫ.

⁸ Kína kū à vutena a yākpatēkēkia
di yā vāni sīnda pinki dṣ a wé gūn à ple dodo.

⁹ Dí mé ani f̄s à o k̄u a n̄es̄e yáke v̄iro,
á kun durunna sari swáswaa?

¹⁰ Kilooȳna v̄ani k̄u manafiki zakaao,
Dikiri z̄á abiren̄on p̄ínki.

¹¹ Bee k̄ók̄s'onaai ḡun òdi d̄s néa,
tó a yákena mana ke à zé v̄i.

¹² Sá k̄u òdi yá mao k̄u wé k̄u òdi gu eooo,
Dikiri mé à n̄ k̄é n̄ p̄ínki.

¹³ Tó n̄ ye i'onaai, ìni ḡs takaside ūme,
n̄ ib̄ene ke, p̄óble ni m̄ómma.

¹⁴ P̄ólurii ò pi: À manaro! À manaro!
Tó à k̄ào are, àdi a z̄ída sáabu kpá.

¹⁵ Wura kun, ak̄ús̄ òso din,
ama d̄na kunna lémm̄e gb̄è b̄èere ù.

¹⁶ Tó gb̄è nib̄o f̄inaa òi a musu,
n̄ a uta sí n̄ḡs k̄una t̄or̄oma ū ade ḡene ū.

¹⁷ Dibidibi p̄óble òiḡs nna gb̄en̄eme,
àdi láka à ḡs n̄ lén lán gb̄ewa bà.

¹⁸ N̄ ze k̄u yāo lédamma musu,
n̄ yá gwa manamana gbasa n̄ z̄l ká.

¹⁹ K̄or̄om̄ot̄ode òiḡs kure k̄u daken̄o asiriyāome,
n̄sun kakara k̄u yāb̄oterīoro.

²⁰ Gb̄è k̄u à lé k̄è a de ke a dan̄e,
a fitila ni ga gusira níkinikimme.

²¹ Túbiblena káaku warikesari
òiḡs arubarika v̄i saoro.

²² N̄sun yá v̄ani f̄inabonaa laasun léro.

N̄ Dikiri d̄á à n̄ sura ba.

²³ Dikiri z̄á kilooȳna v̄anin,
manafiki zakaai òi káaguro.

²⁴ Dikiri mé àdi bisāsiri ḡes̄e da zéa.
Deran gb̄è ni yá k̄u ani ke zé d̄s?

²⁵ Gba léseña Ludane wánawána kari v̄i,
ìni láka n̄ laasun lé lé k̄u n̄ k̄en̄e piia.

²⁶ Kína ònd̄ode òi gb̄è v̄anin̄o pl̄epl̄e
à n̄ ká gb̄èn à n̄ akara ke.

²⁷ Dikiri fitilaa òi bisāsiri laasun pu,
àdi n̄es̄eḡunyā t̄aasi ká p̄ínki.

²⁸ Gb̄èke k̄u náaniome kína d̄ákp̄arin̄o ū,
manakenaa òi a kpata z̄ini péte.

²⁹ Kefennan̄o gb̄anam̄e n̄ ìad̄ab̄o ū,
mare z̄ók̄on̄o mikā purame n̄ gakuri ū.

³⁰ Wét̄ammanaa òi yá v̄ani k̄ém̄ma,
fl̄à ummanaa òi yá b̄ene bo n̄esen.

21

¹ Kína n̄es̄e k̄u Dikiri òi lán íze bàme,
àdi a lit̄e gu k̄u à yeiia.

² Baadi òiḡs e a yákena mana,

ama Dikiri mé àdigō ñ nèse dō.

³ Manakena kū yákēna a zéaaō
dì ke Dikirine de sa'onala.

⁴ Zidabina kū ìadāō
dì yāvānikerinō durunna bo gupuraa.

⁵ Kokaride laasun dì a ká nmananaa,
nēsēwānade dì gē takasin.

⁶ Aruzēke kū gbē lè éketonaa gūn
nì gēte kū ìao à ñ kpá gai.

⁷ Yāvānikerinō pāsīkena nì tá kūñwo,
zaakū òdi we ò yāzede kero.

⁸ Taaride yákēnaa digō òrō vīro,
taarisaride yákēnaa digō swáswa.

⁹ Ina kpé laasin mana
de kunna kpén lēle kū nō fitideola.

¹⁰ Yāvānikerii swēē digō kú yā vāniame,
àdi a gbēdake wēnda gwaro.

¹¹ Tó ò wé tà lalandidea, yōnkō dì òndō kūmē,
tó ò kpākē òndōdei, a dōnaa dì karamē.

¹² Luda mana, àdi yāvānikeri be tàasi ká,
àdi yāvānikerinō ká kakatenan.

¹³ Gbē kū adi sá kpá wēndade wikiaro,
àpii nì wiki lé se, gbēke nì wearo.

¹⁴ Gbadana asiri gūn dì pōfē kpáte,
gusaregba sōtōna utan dì pōfē mī dē.

¹⁵ Yāgōgōna a zéaa dì gbē mana pō ke nna,
ama àdi vīna dada yāvānikeriine.

¹⁶ Gbē kū à pà laakari zéne
nì sī gyāwāndenō tēme.

¹⁷ Gbē kū à nēsēē kpà pōnnakēnaaa nì gō takasin,
gbē kū à ye wēi kū nísio nì ke aruzekede ūro.

¹⁸ Yāvānikerinōme gbē mananō tōrōmakpabō ū,
Luda dì wé tà nāanisaridenōa nēsēpuradenō gēne ū.

¹⁹ Kunna gbárannan mana
de vutēna kū nō fitideola.

²⁰ Póble mana kū nísio digō katēna òndōde bea,
ama yōnkō dì a pō mómō gōñōmē.

²¹ Gbē kū àdi yāzede kū gbēkeo wete
dì wēndi kū yā nnao kū bēereeo le.

²² Òndōde dì sī gōsa gbānanō wētea,
àdi zeki gbāna kū òtēni a náani ke gboro.

²³ Gbē kū à a lé fō akūsō à a néne kù,
àkū mé àdi a zīda bo yān.

²⁴ Gbē kū à zīda bina vī kū ìadānaao tón fobori,
àdi yā ke kū zāzā zōkōōmē.

²⁵ Ma'āde poyeinaa dì a kpá gai,
kū à ò gbāre zīi yāi.

²⁶ Àdigō kú pónidenan gōrō sīnda pínki,

gbē mana sō, àdi gba da kù nèsè mèn doo.

²⁷ Gbē vāni sa'ona Dikiria bi tēeme,
atēnsa tó àtēn o kù manafikio.

²⁸ Sēeda ékede ni m̀ de,
gbē kù à t̀e a yāi ni kakate.

²⁹ Gbē vāni wé digō pásīme,
nèsēpurade wé digō t̀e a yākēnaai.

³⁰ Ōndō ke wézé ke lédamma,
ń ke ni fō à Dikiri furo.

³¹ Odi sō soru ke zī yāime,
ama Dikiri mé à zīblena yā dō.

22

¹ Tō nna de aruzekela,
nna kù gbēnō de wura kù andurufuuola.

² Aruzekede kù takasideo zīni dokōnōme,
Dikiri mé à ń ké ń pínki.

³ Laakaride di gīnake à yā vāni e à utene,
ōndōsaride digō gé ari à wétamma le.

⁴ Zīdabusana kù vīnakea Dikirinēo gbēeme
aruzeke kù bèereeo kù wèndiio ū.

⁵ Lēe kù tankuteo kù gbē dōrosaride zēn,
gbē kù à ye aafiai di kēm̄ma.

⁶ Ñ né fīti da zé kù à de à séa,
tó à zōkō kù, ani kēaro.

⁷ Aruzekede di gbāna mō takasidene,
pōsakarīi di zō ble pōdene.

⁸ Gbē kù à yā vāni tō, ade ni yā le a kēgōra,
a pásīkego ni a gbē.

⁹ Luda ni arubarika da gbē kù à gbēke vīne
kù àdi pōble kpaate takasidenōne yāi.

¹⁰ Ñ pé lalandikeriia, fīti ni m̀ de,
yāketē kù wé'io ni láka.

¹¹ Nèsēpurade kù a légbē nna
mé anigō de kīna gbēnna ū.

¹² Dikiri wé digō pé dōnaai,
àdi m̀kperē zu nāanisaride yāne.

¹³ Ma'ade di pi músu kù bàai,
tó ma bo, ani ma de gānulea.

¹⁴ Karua lé bi wēe lōkotoome,
gbē kù Dikiri pō fē kāao di léte à sin.

¹⁵ Fayasariyā digō kù nēnō swèn,
foru kù flāao ni tó ò kēa.

¹⁶ Gbē kù àdi wé tā takasidea de à a aruzeke kara
kù gbē kù àdi gba da ogōdenēo, ń pínki ni kīa.

Ōndōdenō lédamma

¹⁷ Ñ sá kpá ñ ōndōrinō yā'onnenā ma,
ñ n nèsē wē ma yādannēnaane,

¹⁸ zaakū à nna ñgō kūna n swēe gūn,

àg̃ kú n lén.

¹⁹ Bee mɔkɔn, maten yá danne gbára,
de ñg̃ Dikiri náani ví yáime.

²⁰ Ma yá'onnenaa kenne mèn baraaakuri,
yá pino lédamma kú dōnaao ví.

²¹ Maten yāpura kú à náani ví danne,
de ñ le ñ yá weñma a zéame.

²² Ñsun gbānasaride ble a gbānasarike yairo,
ñsun gbāna mɔ wēndadene yákpatekikiaro,

²³ zaakū Dikiri ni yá sí kúñwo,
ani wé tá gbē kú òten wé tārñmanɔa.

²⁴ Ñsun gbēnna kpá kú pɔfēriioro,
ñsun kure kú nēsēwānadeoro,

²⁵ de ñsun a dà sēte
ñ n zīda da yānlo yāi.

²⁶ Ñsun gbēke fīna di n musuro,
ñsun zenkpēke sēnero.

²⁷ Tó ñ póke ví ñ fīna booro,
oni n wutɛɔ sé n zītea.

²⁸ Ñsun zīte lé sēeda zī woro,
n dizinɔ mé ò a pēte.

²⁹ N gbē kú à a zī dō manamana è yá?
Ade ni zī ke kīnanɔne,
adi ke talakanɔme ani keñnero.

23

¹ Tó n su pó ble kú gbānadeo,
ñg̃ dō gbē kú à kú n are.

² Tó sánkarademε n ū,
ñ fēne da n kòtooa.

³ Ñsun wākū ke a póble nísideo,
zaakū póble pì de lán daburuzunnenaa bàme.

⁴ Ñsun wari dɔ n zīdaa ɔgɔdasiwetena yairo,
ñ òndō kú ñg̃ n zīdakūna dō.

⁵ Ōdi wé lé ɔgɔa, akú àdi gē zéla,
àdi dèmbere bobo à vura lán vāu bà.

⁶ Ñsun aniapāsīde pó blero,
ñsun wākū ke a póble nísideo,

⁷ zaakū àdigō a ɔgɔ naro a nēsemme.
Ani pinne ñ pó ble ñ í mi,
ama adi keñe a nēsēnlo.

⁸ Ìni a fīti kú n blèe pisime,
sáabu kú n kè ni ke pā.

9 Ñsun yā o yōnkɔ sānlo,
 zaakū ani pā kpá n ɔndōyāime.

10 Ñsun zīte lé sèeda zī woro,
 ñsun tonenɔ bú lé ñ ká n pólaro,

11 zaakū ñ Dákpári gbána,
 ani bo n kpε à yā sí kúńwo.

12 Ñ lédamma yā da n swèn,
 ñ laakari dɔ dōna yāa.

13 Ñsun gí n né foruiro,
 tó n a gbè kū fláao, ani garo.

14 Ñ a gbè kū fláao,
 de ñ a bo ga ɔí.

15 Ma né, tó n ɔndō vī n swèn,
 ma pɔ ní ke nna.

16 Tó yāzede ten bo n lén,
 ma pɔ ní ke nna.

17 Ñsun durunnakerinɔ gwena ni dero,
 ñgō Dikiri vīna vī gɔrɔ sīnda pínki,

18 zaakū ñigō zia vīme,
 tāmaa ni n nɛro.

19 Ma né, ñ ma yā ma, ñni ɔndō kū,
 ñ tó n swè gō té zé manai.

20 Ñsun kakara kū wēmiringoro,
 ñsungō kú lé'idenɔ téro,

21 zaakū wēderi kú lé'ideo di gō takasidenɔ ũ,
 ñ mèkpetε di ñ da utakasadanamme.

22 Ñ n de'ina yā ma,
 tó n da zī kù, ñsun a gya boro.

23 Ñgō yápura wete, ñsun ɔ gbareiro,
 ñ ɔndō kū kú yádadanaao kú wézεo.

24 Gbè mana de pɔ dìgō nna manamana,
 gbè kú à né ɔndōde ì pɔ dìgō nnaame.

25 Ñ tó n de kú n dao pɔ kemma nna,
 ñ tó n da'ina ayuwii kemma.

26 Ma né, ñ n nèse wēmeɛɛ,
 n wé gō té ma yákenaaí,

27 zaakū karua bi wèè lòkotoome,
 nɔ pāpākeri bi lògɔ sɔrɔrɔme.

28 Àdi gbè kpákpa lán kpáni wédewe bà,
 àdi tó gōgbènɔ gō náani sari dasi.

29 Dín òdi waiyoo kenεε?

Dín òdi o'o kenεε?

Dí mé à lékpakōana vīi?

Dí mé à zuka vīi?

Dí mé àdi kīna pāa?

Dí wé mé à tēraa?

30 Gbē kū òdi gī ke wēmikianō,

kū òdi gé kpáte ke sēwē yākatenanōime.

31 Ñsun wé biri sēwēa

de a tērake n ni dero,

zaakū àdigō pīpi zaa tūruu gūn,

akūsō a gēna lén dīgō nna.

32 Ani láka saka tōmma lán mlēε bà,

ani n gbā à n kū lán pitiko bà.

33 Ìni wé ke pla kū pō kū ndi e yāroo,

ìni laasun kpedangara lé n swèn.

34 Ìnigō de lán gbē kū à wutēna gón ísira musu bà,

lán gbē kū à kú gó'ite biza mīsōntea bà.

35 Ìni pi: Ò ma gbē, adi úmaro,

ò ma ke búgubugu, mádi a wari maro.

Borēn ma wé ni were de mà í wete mà mi dōō?

24

1 Ñsun luka gbē vāninō gwenaairo,

ñsun kakara kūñwo ni de sero,

2 zaakū yā pásí laasun mé àdigō kú n swèn,

yākete dīgō kú n lén.

3 Ɔndōn òdi be péteo,

laakarīi dì tó àgō arubarika vī.

4 Dōnaan òdi pō káo kpénō pa

kū aruzεke mana bēεεde.

5 Ɔndōde gbāna dīgō karamε,

dōri ikoo dīgō gé areme.

6 Baaruu dì tó ò zī asānsīni dō,

tó yākekerinōn dasi, àdi tó ò zī ble.

7 Ɔndō lei de fayasaridela,

lakutu kōkakaranaa gūn a lé dīgō nakōaname.

8 Gbē kū àdigō vānikennena laasun vīn

òdi a sísi manafikide.

9 Yāfayasari wāaripana bi durunname,

gbēke dīgō ye lalandikeriīiro.

10 Tó n mēbusεε kē warikegōrōa,

n gbāna zōkōro.

11 Ñ gbē kū ò mīi pē gaanō sura ba,

̀n gí gbē kū ò sòro òten si kakatennannone.

¹² Tó n pì: O'ò, ó dṣ yāro fá,
Luda kū à nṣegūnyā dṣ ni eroo?
N wèndi Gwàri a yā dṣ,
ani fīna bo baadine a yākenaaame.

¹³ Ma né, ò zó ble, zaakū à mana,
zósá dì ke léne nna.
¹⁴ Len ̀ndṣ dì ke gbēne nna a nṣen le.
Tó n ̀ndṣ kù, ìnigṣ zia vī,
tāmaa ni n nero.

¹⁵ Dàde, òsun gbē mana ̀n kpákparo,
̀sun a be póno wararo.

¹⁶ Bee tó gbē mana lète gè̀n suppla,
àdi era à futeme,
yāvānikerinṣ sṣ, kisira dì n fu.

¹⁷ Tó n ibere lète, òsun ponna kero,
tó à fù, òsun à yáa dro.

¹⁸ Tó Dikiri è le, ani kene nnaro,
a pṣfè ni were n ibereeliame.

¹⁹ ̀Sun tó gbē vāninṣ yā n kū gbānaro,
̀sun yāvānikerinṣ gwena ni dero,
²⁰ zaakū gbē vāni nigṣ zia vīro,
Luda ni yāvānikerinṣ fitila té de.

²¹ Ma né, ò vīna ke Dikirine kū kínao,
̀sun gbēnna kpá kū gbē kū ò bò n kpenoro,

²² zaakū yā ni n le kantomé.
Dí mé à dṣ lākū oni n ásarú ke nàa?

̀ndṣdenṣ yān dí dṣ

²³ ̀ndṣdenṣ yān dí dṣ:
Gbēwegwana yákpate gūn manaro.

²⁴ Gbē kū àdi yā nna kpá taaridea,
gbēnṣ ni sa vāni one, burinṣ ni a ká.

²⁵ Gbē kū àdi yā da taaridela nigṣ yā mana le,
Luda ni arubarika daagu manamana.

²⁶ Yāwemmana súsu
de lán lépena léaa bà.

²⁷ ̀N n bàai zī ke ò n bura soru ke,
gbasa ò kpé bo sà.

²⁸ ̀Sun n gbēdake bobo a dàn pāpāro,
̀sun tó n lé gbēnṣ sātero.

²⁹ ̀Sun pi: Mani kene lākū à kèmene nàro,
kesṣ mani fīna bone a yākenaaa.

30 Ma pā ma'ade búne,
 ma do fayasaride geepi búi,
 31 akū ma è lèe bùte à dàgula pínki,
 à sèe kù, gbì kù à bò kù gbèeò lète.
 32 Ma yā dí gwà ma laasun lèa,
 akū pó kù ma è yā dàdamene.
 33 Tó n pì: Mani i o fíti, mani kámma bo fíti,
 mani wúte fíti okpana ma kúua,
 34 takasi ni bo n á lán kpáni bà,
 pókíammana ni summa
 lán gbē kù à gōkebo kúnaa bà.

25

Sulemanu yáasi pāndenɔ

1 Sulemanu yáasi kù Yudanɔ kína Ezekaya gbēnɔ kē takada gūnnɔn dí.
 2 Luda gakuri vī à yā ute,
 kínanɔ gakuri vī ò yā tàasi ká.
 3 Lán óni fō ò ludambe lei kù zíte lòkotooo dōro nà,
 len óni fō ò kína laasun dōro le.
 4 N andurufu gbāsī bote,
 a piri ni pó mana pio,
 5 ñ yāvānikerinɔ bote kína are,
 a kpata ni gbāna kù yāzede musu.
 6 Ñsun n zīda sé lei kína areero,
 ñsun vute gbē zōkōnɔ vutekiario.
 7 Zaakū à sàna à pinne ñ su are la
 de à n dite kīana gbē bèereɛdenɔ arela.
 8 Yā kù n wé è,
 ñsungō wāna kù a gōgōnaaoro,
 zaakū tó ò n yā éke bō,
 bōn ñni láka ñ kee?
 9 Tó nten yā gōgō kù n gbēdakeo,
 ñsun bo kù gbē pānde asirioro.
 10 Tó à mà, ani wé'i dammame,
 n tó vāni ni láka doró.
 11 Yāmana'ona a gōra nna
 lán mangoro tēra kù à da andurufu tan bà.
 12 Ɔndōde lédamma mana gbē kù à nèse vīne
 à de lán wura nomanableboò bàme.
 13 Lákū í yīda digō de nà pókērinɔne,
 len zīri náanide de le gbē kù ò a zīnɔne,
 àdi ñ nèse yīda kūrīne.
 14 Gbē kù àdi gbadana lé sé akū àdi daro
 de lán legū kù à sisi a ña kàka adi maro bàme.
 15 Menana di tó kína a yāze e,
 kpatena yāii di tó a yā ble.
 16 Tó n zó lè, ñ ble n nèse lén,
 de ñsun ble dasi ñ lé sukparo yāi.

17 Ñsun n gbēdake be zé soro,
de àsun kpasa kúnwo à zànguro yái.
18 Gbē kù à yà dì a gbēdakea
de lán gò ke fēneda ke kàle sǒntε bàme.
19 Nana náanisaridea warikegɔɔa
de lán saka gyāre ke gbá eree bàme.
20 Ponna lēsina pɔsiradene
de lán utasimmana Ìampurugɔɔ
ke yūku kana bɔɔa bàme.

21 Tó nà teni n ibere de, ñ pòble kpáa,
tó ìmimε sɔ, ñ a gba í.
22 Tó n kè le, nteni a ɔ kúne a léame,
Dikiri ni fīna bonne.

23 Lákū gugbānduru kpa Ìa dì su kù legūo nà,
len gbēpinaa dì su ànsisinaao le.
24 Ina kpé laasin mana
de kunna kpén lele kù nɔ fitideola.
25 Baaru nna bonaa bùsu zāzān
de lán íyīdakpana gbē kù a gbāna làkaaa bàme.
26 Gbē mana kù àdi we vānikeriine
de lán isēboki kù a í yanaa bàme,
lán lɔgɔ kù a í yàkaa bà.
27 Zóblena dasi manaro,
gbē bèerelina a zīdane gakuri vīro.
28 Gbē kù à a zīda kūna dōro
de lán wēte kù a bīni gboronaa bàme.

26

1 Lán legūsisina de nà sakare
kesɔ lán legūmana de nà pókεgɔɔa,
len gakuri dí kɔ sí kù yōnkɔoro le.
2 Lákū bāntoro kù ludakibebāoo
dīgɔ vuravura à gé la à su gwe nà,
len gbēkana pā dì pòke bonūmaro le.
3 Gése bi sɔ pómε,
bà bi zaaki pómε,
yōnkɔ pón gò ũ a kpea.
4 Ñsun we yōnkɔa a fayasarikεaro,
de ñsun gɔ lán a bàro yái.
5 Ñ yā we yōnkɔa a fayasarike lén,
de àsun a zīda gwa ɔndɔde ũro yái.
6 Tó n légbázā kè yōnkɔ gāi,
n n zīda yākame, n yā wēte n zīdane.
7 Yáasi kù à kù yōnkɔ lén
de lán ere gbá kù àten gbāke bàme.
8 Bèerelina yōnkɔne
de lán gbēdana gbēmban bà.
9 Yáasi kù à kù yōnkɔ lén

de lán lè kú à dana wēderi ɔ̄ bàmɛ.

¹⁰ Gbē kú à yōnkɔ ke gbē kú àtɛn gēte dà zīn
de lán tofekarì kú àdi nòbɔ sīnda pīnki gbā bàmɛ.

¹¹ Yōnkɔ ɛrana a yāfayasarikɛnaaa
de lán gbēda kú à ɛra à a pisi blèe bàmɛ.

¹² N gbē kú à a zīda dìte ɔ̄ndɔde ũ è yá?

Yōnkɔ sàna deala.

¹³ Ma'āde dì pi: Músu kú zémme,
nòbɔ pásì té batun.

¹⁴ Lákú gbàa dìgɔ yīgā a asigbeaa nà,
lɛn ma'āde dìgɔ litɛlitɛ a wútekia lɛ.

¹⁵ Ma'āde dì ɔ da tan
à fu pòblelinaa à da a lén.

¹⁶ Ma'āde dìgɔ da a ɔ̄ndɔ
de yāwemmaddōri gbēnɔn supplanɔla.

¹⁷ Gbē kú à vī à pète dakenɔ ledikpanan
de lán gbē kú à gbēda kú a sāaa bà.

¹⁸⁻¹⁹ Gbē kú à a gbēdake sàte
gbasa à pìne: Matɛn fāai bome
de lán bānde kú àtɛn kà téde
kú kàgbao zuŕyī bàmɛ.

²⁰ Tó yàka kunlo, té dì game,
tó kɔrɔmɔtɔde kunlo, fitii dì lákame.

²¹ Lákú sīsì dì ke tɛyɔɔne nà,
lákú yàkaa dì ke ténɛ nà,
lɛn lékpakɔade dì fiti da lɛ.

²² Kɔrɔmɔtɔde yā dì keínɛ lán zó bà,
àdi gē lén dō ari nèsee gūn.

²³ Nèsepāsìde kú àdi yā nnanna oíne
de lán lo kú ò andurufu í lèaa bàmɛ.

²⁴ Zāngurii dì a zīda keke kú léome,
ama manafiki mé à kú a swèn.

²⁵ Tó yā nnanna bò a lén, ñsun síro,
zaakū yā vāni mèn suppla mé à kú a swèn.

²⁶ Bee tó à a zāngu ùte manafiki gūn,
a vāni dì bo gupuraa pari wára.

²⁷ Gbē kú àtɛn wèe yōíne ni zu a gūmme,
gbē kú àtɛn gbè gbigiri ke, gbèe pì ni si adea.

²⁸ Èkede dì zā gbē kú àdi n yakan,
manafikide dì gbē kpá letenaai.

27

¹ Ñsun n zīda sáabu kpá zia yā musuro,
zaakū n dō yā kú ani su ziaro.

² Ñ tó ò n sáabu kpá,

̀nsun n zĩda sáabu kpáro.

̀N tó à bo gbēnɔ lén,

̀nsun tó à bo n lénlo.

³ Gbēe tikisi, búsu'atē bi asome,
ama yōnkɔ pɔfē tikisi de abirekūnɔla pínki.

⁴ Pētē pásí, pɔfē di dańla,
ama dí mé ani nēsēgbá fɔɔ?

⁵ Kpákēna gbēi pari wára mana
de yena gbēi asiri gūnla.

⁶ Gbēnna yá'ummana kpányĩ náani vĩ,
iberē lépemma mana afiki vĩ.

⁷ Gbē kú à kána dì zàzà kú kú zóome,
ama nàderi pɔ kyàkyà dōro.

⁸ Gbē kú à kē a ɔnnwa àten likara
de lán bā kú à sàte a sàaa bàme.

⁹ Nísi gbí nnanna kú turaretitio dì n pɔ ke nna,
lédakōana kú nēsē mèn doo dì gbēnnanɔ ke nna.

¹⁰ ̀Nsun pá kpá n gbēnnairo ke n de gbēnna.
Tó yá n le, ̀nsun gé n v̀ni ke n dakúna bearo.
N gbēdake kú à kú káni kúńwo mana
de n be gbē kú à kú zàla.

¹¹ Ma né, ñgō ɔndō, ma pɔ ni kemma nna,
mani we ma sōsōrinɔa sà.

¹² Laakaride dì yá pásí e káaku, akú àdi utene,
laasunsaride dì gí àgō gé, akú àdi yá le.

¹³ Tó gbē nibɔ fĩnaa dì a musu,
̀n a uta sí ñgō kúna tɔɔma ũ ade gēne ũ.

¹⁴ Tó n yá ò gbānagbāna
n sa mana ò n gbēdakene kɔnkɔkɔnkɔ,
onígō da sa vānime.

¹⁵ Nɔ fitide de lán legū'i
kú àten tótɔ zēnaa sari bàme,

¹⁶ a dādána de lán ĩa dādānaa bàme,
ade ten nísi'iwa kú kú ɔome.

¹⁷ Lákú mōnɔ dì kō lé kēke nà,
len bisāsiri dì a gbēdake kēke le.

¹⁸ Tó gbē laakarīi dō kaka lía, ani a né ble,
tó gbē a dikiri yá mà, ani a kpe ta.

¹⁹ Lákú gbē dì a nini e ín nà,
len bisāsirinɔ digō kō laasun dō le.

²⁰ Lákú gēnɔ dì mós gaaro nà kú gyāwānnwo,
len gbē wé yena pói dì mósaro le.

²¹ Lákú òdi andurufuu kú wurao mana dō a baasanaa gūn nà,
len òdi bēere lí gbēne a tōbonaa gūn le.

²² Bee tó n fayasaride dà gón
n a sabò lán póbwe bà,
a fayasarike ni kéaro.

23 Ñg̃ō n pókādenƆ kunna d̃s manamana,
 ñ laakari d̃o n kp̃asa p̃ónƆa,
 24 zaakū aruzek̃e dig̃ō kun g̃oƆ s̃inda p̃inkiro,
 beekpata di g̃ō gb̃ē p̃ó ũ ai a buriario.
 25 S̃ēē di l̃áka, a dufu di bute,
 ndi a t̃aragaa kp̃á p̃ónƆa,
 26 ndi p̃ókasa k̃e k̃ū n s̃ánƆ k̃āo,
 ndi bú lú k̃ū n bl̃ēe ɔg̃oƆ,
 27 n bl̃ēnƆ ṽi dig̃ō dinyĩ n p̃óble ũ,
 ndi n ɔndenƆ k̃ū n nɔgb̃ē z̃ikerinƆ gwao.

28

1 Yāvānikerii di bàa lé, bee tó ɔten p̃éaro,
 gb̃ē mana dig̃ō w̃oƆg̃oƆ ṽi lán músu bà.
 2 Tó b̃usu taari k̃ē z̃ók̃ō, a k̃inanƆ dig̃ō dasime,
 ama laakaride yād̃ōri ni tó aafia g̃ō kun.
 3 K̃ína k̃ū àdi w̃é t̃á takasidenƆa
 de lán leg̃u k̃ū à mà à p̃óble yàkaa bàme.
 4 DokadarisarinƆ di yāvānikerinƆ s̃áabu kp̃á,
 dokadarinƆ s̃ō òdi fiti k̃e k̃ūñwo.
 5 Gb̃ē vāninƆ yáz̃ede mì d̃ōro,
 ama gb̃ē k̃ū òdi Dikiri are wetenƆ d̃s swáswa.
 6 Takaside taarisaride mana
 de aruzek̃ede yálekper̃ek̃erila.
 7 Né dokadari asāns̃ini ṽi,
 p̃ápādenƆ gb̃ēnna di w̃é'i da a deame.
 8 Gb̃ē k̃ū àdi a aruzek̃e kara ɔg̃o'i z̃ók̃ō g̃ūn
 ten p̃ó kakara gb̃ē k̃ū àdi takasidenƆ w̃ēnda gwaneme.
 9 Gb̃ē k̃ū àdi doka kp̃á sákoto,
 Luda di z̃á a aduak̃enan.
 10 Gb̃ē k̃ū àdi gb̃ē mananƆ da z̃é ṽania
 ni lét̃e à da a z̃ida tankutemme,
 taarisaridenƆ s̃ō oni bo mana.
 11 Ɔg̃ode di a z̃ida dite ɔnd̃ode ũme,
 ama takaside asāns̃inide di a ɔnd̃ō d̃ōame.
 12 Tó gb̃ē mananƆ z̃li bl̃ē,
 gb̃ē s̃inda p̃inki di ña d̃āme,
 tó yāvānikerinƆ kpata bl̃ē,
 baadi dig̃ō mì kp̃águime.
 13 Tó n n taarinƆ ùte, ñni gé arero,
 tó n ò akūs̃ n tò, Luda ni n w̃ēnda gwa.
 14 Arubarikademe gb̃ē k̃ū àdig̃ō Dikiri ṽina ṽi ũ,
 s̃ág̃b̃ānade s̃ō àdi lét̃e à da yān.
 15 Gb̃ē p̃ās̃i k̃ū àdi kí ble takasidenƆa
 de lán músu k̃ū àten p̃ūt̃á bàme,
 lán s̃ábo k̃ū àten kusim̃ma bà.
 16 Don'arede k̃ū àdi w̃é t̃á a gb̃ēnƆa faya ṽiƆo,
 gb̃ē k̃ū à z̃à ɔg̃vānilenan w̃ēndii dig̃ō gb̃àna.
 17 Gb̃ēderi k̃ū a laasun ten wari d̃oƆa
 nig̃ō bàa lé ari à gé gaome.

Gbēke sún kpánero.

¹⁸ Gbē kú àdi yā ke a zéa nigō aafiame,
yádɔsarikeri sō ani léte kánto.

¹⁹ Gbē kú àdi laakari dɔ a bú zīa dìgō kāna,
gbē kú àdi pé gukoria sō àdigō kú takasi gūmme.

²⁰ Luda ni arubarika da nániden manamana,
gbē kú àten wā à ke ɔgɔde ũ ni bo páro.

²¹ Gbēwēgwana manaro,
bee kú abireo gbē ni taari ke burodi kusu yāi.

²² Sānkarade dì wā kú aruzekelenaao,
àdigō dō kú takasi ni a lero.

²³ Gbē kú àdi kpākē gbēi nigō nna kāao
de gbē kú à a tō nna sila.

²⁴ Gbē kú à kpāni ò a de ke a daa,
akū àten pi, taarinlo,
ade léle kú kpāni wédewēome.

²⁵ Gbē kú à wākū vī dì fiti dame,
gbē kú à Dikiri náani vī mé ani karana le.

²⁶ Gbē kú àteni a zīda náani ke bi yōnkome,
gbē kú à té ɔndōi mé ani bo mana.

²⁷ Pō dì kīa gbē kú àdi takasidenɔ gba pōaro,
òdi gbē kú àdi n wé gwaro káme.

²⁸ Tó yāvānikerinɔ kpata blè,
baadi digō mì kpáguime.

Tó ò gāga, gbē mananɔ dì dagula.

29

¹ Gbē kú ò kpākēi manamana, akū à gī mai,
ade ni kakate kánto yɔɔ sari.

² Tó gbē mananɔ dàgula, gbēnɔ pɔ dìgō nname,
tó gbē pásī kú kpatan, òdigō n dame.

³ Gbē kú à ye ɔndōii dì a de pɔ ke nna,
karuanɔ be zéserii dì a ɔgɔ yaka.

⁴ Kína dì tó a būsu gbāna kú yáede musu,
gusaregbasiri sō àdi a būsu deme.

⁵ Gbē kú àten lénaa ke a gbēdakene
ten bà kpákpa a zīdane.

⁶ Gbē vāni taarikena a dì a kú tankute ũme,
gbē mana dì ayuwii ke kú pɔnnao.

⁷ Gbē mana dì laakari dɔ takaside yāgōgnāaa,
yāvānikeri sō àdi a yā daro.

⁸ Lalandikerinɔ dì wēte wā,
ɔndōrinɔ dì gbēnɔ laakari kpátéine.

⁹ Tó ɔndōde gēe yākpate ke kú yōnkɔo,
yōnkɔ pui dì pɔ fē àdi yāa dɔ, a lé dì nakšaro.

¹⁰ Gbēderinɔ dì zā taarisaridegume,
òdigō gbē mananɔ wete ò n de.

¹¹ Yōnkɔ pɔfē dì pisi a wéame,
ɔndōde sō, àdi mena fōme.

¹² Tó gbānade ten sá kpá ékeyāi,

a ibanŋ di gŋ yāvānikerinŋ ū n pīnkime.
¹³ Takaside kŋ gbānamŋnneriio yā mèn do dí vī,
 Dikiri mé à tò n wé ten gu e n pīnki.
¹⁴ Kína kŋ àdi yākpate ke takasidenŋne kŋ yāpuraŋ,
 a kpata zīnipetena nigŋ gbāna gŋrŋ sīnda pīnki.
¹⁵ Totona kŋ flāao di tŋ gbē ōndŋ kŋ,
 né kŋ ò tŋ a zīdanee di wé'i da a daame.
¹⁶ Tŋ yāvānikerinŋ dàgula, taarikēnaa di kŋme,
 ama gbē mananŋ ni n kpē e.
¹⁷ N n né toto, ani n laakari kpátēnne,
 ani tŋ n pŋ ke nna.
¹⁸ Gu kŋ Luda yā kunlo, òdigŋ n zīdakūna dŋro.
 Arubarikaden gbē kŋ à a doka kūna ū.
¹⁹ Ōdi zŋ toto kŋ léoro,
 bee tŋ à mà, ani zī kēaro.
²⁰ N gbē kŋ àdi wā à yā o è yá?
 Yŋnkŋ sāna de adela.
²¹ Zŋ kŋ ò a vā zaa a fīti gŋrŋ,
 ani lāka à gŋ guturu ūme.
²² Pŋfērii di fīti da,
 nēsefutade di durunna ke manamana.
²³ Īadānaa di n busame,
 zīdabusana mé àdi n kara.
²⁴ Gbē kŋ àdi ble kŋ kpānio zā a zīdagume,
 àdi si kŋ Ludaŋ, ama àdi we à yāpura oro.
²⁵ Vīnakena bisāsirine bi tankuteme,
 gbē kŋ àdi Dikiri náani ke mi nigŋ da ĩla.
²⁶ Gbēnŋ di gbānade arē wete dasi,
 ama yākpatekena bi Dikiri yāme.
²⁷ Gbē mana ye ékédeiro,
 gbē vāni di zā zésususerigume.

30

Agu yā'onaa

¹ Yake né Agu yā'oname.
 Ma kpasa Luda, ma kpasa manamana,
² zaakŋ ma yŋnkŋke de dakenŋ póla,
 má bisāsiri asānsīni vīro.
³ Mádi ōndŋ dadaro,
 má Luda dŋna vīro.
⁴ Dí mé à gēe ludambe yā à sùu?
 Dí mé à ĩa kākara à kŋ a ōi?
 Dí mé à legŋ'i kŋko a pókasann?
 Dí mé à zīte lézekinŋ kēe?
 A tŋn deraa? A Né tŋn deraa?
 Tŋ n dŋ.
⁵ Luda yānŋ pīnki à mamberu vīro,
 àdigŋ de sēgbako ū gbē kŋ à nāaiine.
⁶ Nsun yāke kara a yā gŋnlo,

de àsun n éke kánne n ɔ̄ro yáí.

⁷ Yá mèn plan maten gbekamma Dikiri,
 ñsun giomenero ari màgō gé ga.

⁸ N ma kē yāp'onaaa kū éketonaa,
 ñgō ma gba pòble mākōana.

Ñsun ma ke takaside kesō ɔgɔdaside ūro,

⁹ de pō súnḡō dimai mà ledi kpányī
 mà pi díme Dikiri ū yáí,
 de takasi sún ma kū mà kpāni o
 mà n tó yakaro yáí.

¹⁰ Ñsun yā dí zɔɔa a dikiri kīnaaro,
 de àsun n ká à wí n musuro yáí.

¹¹ Gbēkeno kun òdi n deno tó bène sí,
 òdi n danō sōsō.

¹² Gbēkeno kun òdigō da ò gbāsīro,
 ama n vānike dí kēm̄maro.

¹³ Gbēkeno kun òdi n zīda bi,
 òdi gbēno gwa ò mì zu.

¹⁴ Gbēkeno kun n saka de lán fēneda bà,
 n saka sōntenon de lán fēnenō bà,
 òdi andunia takasidenō kū bisāsiri wēndadenō keo yákiyaki.

¹⁵ Toro nēno gbēno vī mèn pla,
 òdi pi: N ó gba, n ó gba.

Pó mèn aakō kun kū òdi káro,
 à kà siikō se, òdi pi pō mōm̄maro:

¹⁶ Gyāwān kū para né'isoo
 kū zīte kū í dī mōaroo
 kū té kū àdi pi a károo.

¹⁷ Wé kū né dì a de foboo
 akūsō àdi a da gya boo,
 swawee kākāannano ni a wé pì bo,
 yumburukunō ni a gè ble.

¹⁸ Yá mèn aakō kun kū ò de ma dōnala,
 à kà mèn siikō se má n mì dōro:

¹⁹ Zé kū vāu digō téo musu,
 zé kū mlēe digō táa on gbè sàraaa,
 zé kū gó'ite digō tén ísira dagura
 kū zé kū gōgbē digō ye nokpareiio.

²⁰ No zinakeri yākenaan dí:

Àdi pō ble à ɔ má a léa
 à pi ádi yā vāni kero.

²¹ Yá mèn aakō mé àdi tó zīte lukaluka,
 à kà siikō se, zīte ni yā pino fōro:

22 Zò kù à kpata blè,
 yōnkò kù à pò blè à kà,
 23 nògbè kù ò zàagu akù à zā kè
 kù zò nòkpare kù à gò a dikiri zā nò ūo.

24 Pò fitinò n kù zīte mèn siikò,
 ama ò òndò vī manamana:
 25 Babarenò n kun pò gbānanò ūro,
 ama òdi pòble zāna ke sakareme.
 26 Gbè'enenò n kun pò zòkò nò ūro,
 ama òdi be bo gbè dagurame.
 27 Kwanò dìgò kīna vīro,
 ama òdi bote ò zeze gā kù gāaome.
 28 Īni fò ò zukupata kù kù o,
 ama àdi gé na kīna kpé sakaaimé.

29 Pò mèn aakò kun kù ò tēna mana,
 à kà siikò se, ò táa'ona nna:
 30 Músu kù à de gòsa ū nòbò nò té,
 àdi boru kpe pòkenero
 31 kù kosa kù à tuke bòoo kù blèkofiniio
 kù kīna kù à kù a zīkarinò areo.

32 Tó n yōnkòyā kè zīdabinaa gūn
 ke tó n yā vāni laasun lè,
 ò kù n léa,
 33 zaakù lākū òdi vī fakam pá à nīsi bo nà,
 ke lākū òdi yī kù ò fī à aru bo nà,
 len gbè pòfēnaa di fiti da le.

31

Kīna Lemueli yā

1 Kīna Lemueli da lé dāa à pì:
 2 Deramee, ma né? Bóme, ma né'ina?
 À kè deramee, né kù ma a lé sè Ludane?
 3 Ñsun n wó de nògbēnò kīnaaro,
 òsun zé kù àdi kīnanò yaka séro.
 4 Lemueli, sèwē de kīnanò pòmina ūro,
 í gbāna de kpatablerinò pòmina ūro,
 5 de òsun mi, dokayānò sāngu,
 ò yā gōgō takasidenòne faya sariri yāi.
 6 À í gbāna kpá gbè kù òten ganò,
 à sèwē kpá pòsiradenò
 7 ò mi, ò takasi sāngu,
 ò yā'ummana sūngò dōngu dorò.
 8 Ñ yā o gbè kù oni fò ò yā oronò gēne ū,
 ò yā sí gbè kù ò kpányīri vīronòne.
 9 Ñsungò yītenaro, ò yākpaté ke a zéa.

Ō takasidenŋ kŋ wēndadenŋ yā nna kpámma.

Nŋ laakaride

- 10 Dí mé ani nŋ laakaride lee?
A bēere vī de gbē bēeredenŋla zā.
- 11 A zā digŋ a náani ke kŋ nēsedomē,
pŋ mana ke di kīaaro.
- 12 Yā manan àdigŋ ke a zāne,
adi ke yā vāninlo ari a wēndi lén.
- 13 Àdi sākā kŋ bàwisio wete
à a zī ke kŋ pŋnnao.
- 14 Àdi gé pŋble sé zā
lān gŋ'ite lagatarii bà.
- 15 Àdi fute gukēkŋana à pŋble ke a ŋndenŋe,
àdi zī kpaatete a nŋkparenŋe.
- 16 Àdi zīte mana wete à lú,
àdi geepi līnŋ pépen kŋ a zīda bŋkŋŋ ŋgŋŋ.
- 17 Àdi gbāna dŋ a pia asa ŋ
à gāsāwa bobo a zīa.
- 18 Àdigŋ dŋ kŋ áni ete le,
a fitilaa digŋ nana gwāanime.
- 19 A ŋ digŋ porona àgŋ buutābŋ kŋna,
àdigŋ keke ŋ wā kŋ a ŋneŋ.
- 20 Àdi ŋ poro wēndadenŋe,
àdi ŋ lika takasidenŋi.
- 21 Àdi ĩampurugŋŋ vīna ke a bedenŋ yā musuro,
zaakŋ a ŋndenŋ di uta didikŋame.
- 22 Àdi wutebŋ bizanŋ tā a zīda,
a pŋkasanaŋ bi tāaru biza kŋ biza gaaruradenŋe.
- 23 A zā di tŋ bo fāaibokia,
àdigŋ vutena gu dokŋŋ kŋ bŋsu gbē zŋkŋŋ.
- 24 Nŋgbē pīi di pŋdangān ke àgŋ yīa,
àdi gēre tā à kpá a lagatarinŋa.
- 25 Àdigŋ gbāna kŋ gakurio dana pŋkasa ŋ,
a kunna zia yā di swē kēaguro.
- 26 Ōndŋyā digŋ da a lén,
àdi yā daŋne kŋ yenyīo.
- 27 A wé digŋ pé a ŋn yākenaai,
àdi pŋ ble ma'ānlo.
- 28 A néŋŋ di fute ò sa mana one,
a zā di a sáabu kpá à pi:
- 29 Nŋgbēŋŋ kokari vī dasi fá,
ama mŋkŋŋ mé ní deŋla ní pínki.
- 30 Kākana mana digŋ náani vīro,
nŋmanake di gē zélamē,
nŋgbē kŋ à Dikiri vīna vīn òdi sáabu kpá.
- 31 Nŋ zī kŋ à kē àre kpáa,
nŋ a tŋ kpá a yākenaai musu batun.

LAASUNDE

A pínki páme

¹ Laasunde Dauda né, Yurusalemu kína yān dí.

² Makū laasunde ma pì:

Yā pā búgubugu,
yā pā búgubugu,
a pínki páme.

³ Bó àreen bisāsiri dì le andunia gūn
wari kū àten ke a zī sīnda pínki gūnwaa?

⁴ Kpàinɔ̀ dì gēte, wurenɔ̀ dì su,
ama andunia dìgō kun gɔ̀ɔ̀ sīnda pínkime.

⁵ Ifāntē dì bo àdi gē,
àdi wā à era à gé gu kū àdi bon.

⁶ Īa dì káka gènɔ̀midɔ̀ki kpa,
àdi era à su gugbānduru kpa,
àdigō likara àgō gé àgō su.

⁷ Swa sīnda pínki í digō ká ísira gūmme,
ama ísira dì paro,
í pìnɔ̀ dì era ò su swa pìnɔ̀ mīame.

⁸ Pó sīnda pínki dì n̄ kpasa,
kpasa pì yā gè onala.
Gugwana dì mó wéaro,
yāmana dì sá paro.

⁹ Yā kū à kun yā mé ani era àgō kun dɔ̀,
yā kū ò kè yān oni era ò ke dɔ̀.
A dufu ke kú andunia gūnlo.

¹⁰ Póke kun kū oni pì:
N̄ pó dufu ke gwa yá?

Oi! À gīnake à kun ó à zaa zī kò.

¹¹ Gbē káakunɔ̀ yā digō dɔ̀ gbēken doro.
Bee gbē kū onigō kun zianɔ̀,
n̄ yā n̄ dɔ̀ gbēken ziakpeziro.

¹² Makū laasunde ma kí blè Isarailanɔ̀a Yurusalemu.

¹³ Ma mēe kpà yā kū òten ke andunia gūn pínki tàasikanaaa, ma gwàgwa
ɔ̀ndɔ̀'ɔ̀ndɔ̀ ma è Luda zī pásí dà bisásirinɔ̀ne ò ke.

¹⁴ Ma yā kū òten ke andunia gūn è pínki, a pínki bi páme, pena gukoriaime.

¹⁵ Pó fikarana porona víro,
òdi le ò pó kú à kunlo naroro.

¹⁶ Akū ma ò ma swèe gūn ma pì: N̄ gwa! Ma ɔ̀ndɔ̀ zɔ̀kɔ̀ de gbē kū ò kpata blè
Yurusalemu ma ānola n̄ pínki, ma ɔ̀ndɔ̀ kū ma dɔ̀naao wé bò manamana.

¹⁷ Akū ma mēe kpà ɔ̀ndɔ̀ asiri dɔ̀naao de mà yɔ̀nkòke kū misariyāo asiri dɔ̀,
akū ma è abirekú bi pena gukoriaime dɔ̀.

¹⁸ ɔ̀ndɔ̀ zɔ̀kɔ̀ dì su kū nèseyakana zɔ̀kɔ̀ome,
òdi yā'ummana le n̄ dɔ̀na lémmē.

2

Pɔnnakena pame

1 Ma ò ma zɔdanɛ: N̄ fute n̄ pɔnnakena yɔ n̄ gwa n̄ nnamana d̄s, akū ma è abirekū pame d̄s.

2 Ma è kū yáadɔna bi yɔnkɔyame. Pɔnnakena s̄s, bɔn̄ òdi leaa?

3 Ma pɔnna wete weminaa gūn ma ɔ lika yɔnkɔyái, ama ma swè ten domene are ɔnd̄s gūn de mà d̄s yá kū à mana bisásirine à ke andunia gūn a wèndi zaka lén.

4 Ma zī zɔkɔnɔ ɔ kpà, ma kpéno bò ma zɔdanɛ ma geepe lino pèpe dasidasi.

5 Ma karanɔ kpàkpa ma swa dàkonɔ kèke ma lí kū òdi a né ble buri s̄inda pínki bàban.

6 Ma íkakinɔ kèke ògɔ mɔɔ pisi líkpe p̄nɔa.

7 Ma zòno lùlu gɔgb̄enɔ kū nɔgb̄enɔ, ò a kenɔ ì ma bea. Má zùnɔ kū pókade ketenɔ ví dasidasi de gb̄e kū ò kú Yurusalemu ma ànɔla n̄ pínki.

8 Ma andurufu kū wuraaò kàkaramai kū k̄inanɔ aruzekenɔ kū n̄ bùsu p̄nɔ. Ma lèsirinɔ sè gɔgb̄e kū nɔgb̄enɔ, ma nɔgb̄e kū gɔgb̄e di lukaíȳinɔ sè dasi.

9 Ma t̄s bò, má z̄sk̄ de gb̄e kū ò kú Yurusalemu ma ànɔla n̄ pínki, akū má kpé ɔnd̄s ví a pínki gūn.

10 Madi gí ma zɔdanɛ

kū pó kū à ma wé blèeoro.

Madi pó kū à ma pɔ gbà ke tóro.

Ma pɔ kè nna ma zíkɛna s̄inda pínkia, àkūme ma ísimmawarana pínki láada ũ.

11 Kū ma wé pè yá kū ma k̄enoi pínki kū ísimma kū ma wàraao a musu, ma è a pínki bi pame, pena gukoriamɛ, à àre ví andunia gūnlo.

12 Akū ma laasun lè gena ɔnd̄s

kū yɔnkɔkeo kū misarikɛo kpa.

Yá kū ò kè zaa zī baasiro, a kpaten kina ḡene ni ke d̄ɔ?

13 Ma è ɔnd̄s àre ví de yɔnkɔkela

lákū gupura diḡs àre ví de gusirala nà.

14 ɔnd̄sri wé diḡs kú a are,

yɔnkɔ diḡs kure gusiran.

Akū ma è gó dokɔnɔ mé ani n̄ bikū n̄ pínki.

15 Akū ma laasun lè ma swèn ma pì, zaakū gó dokɔnɔ mé ani ó bikū kū yɔnkɔnɔ nà, bó àreen mani le ma ɔnd̄saa?

Akū ma pì, abirekū pame d̄s.

16 ɔnd̄sri yá ni d̄s gb̄eken de yɔnkɔlaro,

n̄ pínki n̄ yá ni s̄a gb̄enɔn zia.

ɔnd̄sri di ga lán yɔnkɔ bàme.

Ísimmawarana pame

17 Akū ma a kunna gya bò, zaakū yá kū òten ke andunia gūn pínki di kemene nèseyakayá umɛ. A pínki bi pame, pena gukoriamɛ.

18 Akū ma zī kū ma kè andunia gūnnɔ gya bò pínki kū mani tó ma ḡenene yái.

19 Dí mé à dṣ tó ɔ̀ndṣri ke yṣnkṣn a ʉu? Bee kṹ abireo zī kṹ ma kè andunia gṹn kṹ ɔ̀ndṣo ni gṹneme. Abirekṹ pāme dṣ.

20 Akṹ ma pṣ yāka ísimma kṹ ma wāra andunia gṹn pínki yā musu.

21 Zaakṹ gbē dì zī ke kṹ ɔ̀ndṣo kṹ dṣnaao kṹ gonikeo, akṹ àdi tó gbē kṹ adi a ke kerone à gṣ a pṣ ũ. Abirekṹ pāme dṣ, nèseyakayāme manamana.

22 Bṣn gbē dì le ísimma kṹ à wāra andunia gṹn kṹ ɔ̀si kṹ à kàao pínki yā musuu?

23 A kunna andunia gṹn gṣrṣ sīnda pínki a zī digṣ sunē kṹ yā'ummanaao kṹ pṣyakanaaome. Bee gwāani a laakarīi digṣ kpatenaro. Abirekṹ pāme dṣ.

24 Yā kṹ à mana kṹ bisāsirio mé à de à pṣ ble à í mi à a zī sáabu kpá. Ma è abirekṹ bṣ Luda ɔ̀ime dṣ.

25 Luda kpányī sari dí mé ani fṣ à pṣ ble à pṣnna kee?

26 Luda dì ɔ̀ndṣ kṹ dṣnaao kṹ pṣnnao kpá gbē kṹ à kèneea, ama àdi aruzeke kakarana zī da durunnakeriine de à sí à kpá gbē kṹ à kèneea. Abirekṹ pāme dṣ, pena gukoriamē.

3

Ya sīnda pínki kṹ a gṣrṣome

1 Yā sīnda pínki kṹ a gṣrṣome,
bṣkṣte sīnda pínki kṹ a kegṣrṣo.

2 Né'igṣrṣ kun, gagṣrṣ kun,
pṣtṣgṣrṣ kun, a wotogṣrṣ kun.

3 Deṣrṣ kun, gbana aafia gṣrṣ kun,
gborogṣrṣ kun, a dṣgṣrṣ kun.

4 ʉṣdṣgṣrṣ kun, yáadṣgṣrṣ kun,
wēndakegṣrṣ kun, kṣkṣ'ogṣrṣ kun.

5 Gbèkṣtena gṣrṣ kun, gbèkakarana gṣrṣ kun,
bāndaragagṣrṣ kun, a kēna gṣrṣ kun.

6 Pṣwetenā gṣrṣ kun, a ɔ̀gbarenā gṣrṣ kun,
pṣkṹna gṣrṣ kun, a gbarēna gṣrṣ kun.

7 Pṣgaokēna gṣrṣ kun, a nabigṣrṣ kun,
lékṹna gṣrṣ kun, yā'ona gṣrṣ kun.

8 Yenyī gṣrṣ kun, zāngu gṣrṣ kun,
zīkana gṣrṣ kun, vutena aafia gṣrṣ kun.

9 Bṣ àreen zīkeri dì le wari kṹ à kèaa?

10 Ma zī kṹ Luda dà bisāsirinṣne ò ke è.

11 Luda tò pṣ sīnda pínki mana a gṣrṣa. À kunna gṣrṣ sīnda pínki laasun dà bisāsiri swēn dṣ, bee kṹ abireo ani fṣ à yā kṹ Luda ten ke zaa andunia naana ari a lakanaa dṣro dṣro.

12 Má dṣ kṹ pṣke mana kṹ bisāsirio de kunna pṣnna gṹn kṹ manakenaao a wēndi lénlaro.

13 Tó gbē ten pṣ ble àten í mi àteni a zī sīnda pínki sáabu kpá, Luda mé à a gbá.

14 Má dṣ kṹ yā kṹ Luda dì ke nigṣ kun gṣrṣ sīnda pínki. Oni fṣ ò pṣke karanlo, oni fṣ ò pṣke lagonlo. Luda kè le de ògṣ a vīna vī yāime.

15 Pṣ kṹ à kun tera gīnake à kun zaa zī kṹ. Pṣ kṹ anigṣ kun zia kun yā kṹ. Luda dì yā kṹ ò kè yānṣ gbē sísi.

16 Ma yā è andunia gṹn dṣ,
gu kṹ à de yāzede gṣ kṹn,
yāzesaride mé à kṹ gwe,

gu kũ à de yā mana gō kun sō,
yā vāni mé à kú gwe.

¹⁷ Ma ò ma swèè gūn,
Luda ni yākpate ke kũ gbē mananō
kũ gbē vāninō n̄ pínki,
zaakũ yākena sīnda pínki kũ a gɔɔome,
bɔkote sīnda pínki kũ a keɔɔo.

¹⁸ Ma ò ma swèè gūn dɔ, bisāsirinō sō, Luda di n̄ yā wé wēñe de ò dō n̄ zīdaa
kũ ò de lán n̄bɔnɔ bāme.

¹⁹ Bee zaa zī bisāsirinō kũ n̄bɔnɔ, gó dokōnō mé àteni n̄ bikũ. Lákũ n̄bɔɔ di ga
nà len bisāsiri di ga le se, n̄ we'ona dokōnōme. Bisāsiri de n̄bɔlaro, zaakũ a
pínki pāme.

²⁰ N̄ pínki di gé gu dokōnōme, zaakũ n̄ pínki bò būsutiti gūmme, n̄ pínki ni era
à gō būsutiti ūme.

²¹ Tó bisāsiri nini di tá musu, n̄bɔ pó sō àdi tá zīteme, dí mé à dōɔ?

²² A yā mé à tò ma è yāke mana kũ bisāsiri de à a zī sáabu kpálaro, zaakũ a
bakaan gwe. Dí mé ani tó à dō yā kũ ani ke a gberaa?

4

Kunna kũ kōo

¹ Akũ ma gbāna kũ òten mɔ gbēnōne andunia gūn yā gwà dɔ pínki. Ma gbē
kũ òten wé tārmanō wētē è, ò laakarikipateri vīro. Ò laakarikipateri vīro, zaakũ
n̄ wētāmmarii pinō mé ò gbāna vī.

² Akũ ma pì, gbē kũ ò gānɔn sáabu vī de gbē kũ ò kunnɔla,

³ ama gbē kũ odi i kòro akūsō adi wé ke pla kũ a vāni kũ òdi ke andunia
gūnworo sānarūma n̄ pínki.

⁴ Ma è kũ pó kũ à tò gbē di zī ke à mè kpáa, de àgō de a gbēdakela yāime.
Abirekũ pāme dɔ, pena gukoriamē.

⁵ Yōnkɔ di ɔ kpa a kùla ari à fēfē.

⁶ Kunna kũ pó okũ doo kũ laakarikipatenaao
mana de kunna kũ pó okũ plao
kũ ísimmawaranaao kũ pena gukoriaola.

⁷ Akũ ma era ma yā pā pānde è andunia gūn dɔ.

⁸ Gbēke mé à kun à né vīro, à v̄ni kesō dakūna vīro. A ísimma di lákaro, bee kũ
abireo a aruzekē di m̄áro. Dí yāin àten zī ke? Bóyái à nmananaa tē a zīdane?
Abirekũ pāme dɔ, yābɔkote pásime.

⁹ Pla de dola,
zaakũ n̄ zīkena àre nigō mana.

¹⁰ Tó gbē mèn do lète, a gbēndo ni a sé.
Waiyoo gbē mèn do!

Tó à lète, anigō sèri vīro.

¹¹ Tó gbēnɔn planɔn wutena gu dokōnɔn,
oni kō puusu ma.

Deran gbē mèn do ni ke nà à bo ïann?

¹² Òdi gbāna mɔ gbēmendone,
gbēnɔn planɔ sō òdi ze ò gíme.
Bà né mèn aakō di kē likaro.

¹³ Kefenna òndõri takaside mana de kína zíkũna yõnkɔ kũ àdi lédamma ma dorola,

¹⁴ bee tó kefenna pìi bò kpésira gũn, akũ à gò kína ù, ke tó ò a ì búsuu pìn takaside ù.

¹⁵ Ma è andunia tè kína gēne kũ à de kefenna ù pìiime.

¹⁶ Gɔɔ birea à gbēnɔ dasi lé vīro, à de n̄ don'arēde ù. Ama gbē kũ ò sù zānɔ d̄i a sáabu kpáro. Abirekũ pāme d̄o, pena gukoriame.

5

Lékèna Ludaa laasunlènaa sari

¹ Tó n gē Luda ɔnn, ñgõ kũ kũ laakarriio. Ñ nai ñ a yā ma mana de yõnkɔnɔ sa'ona gwela, zaakũ n̄ yādõnasari mé àdi tó ò yā vāni ke.

² N lé sùngõ wānaro, ñsun wā ñ yā o Ludanero. Lákũ à kũ musu n̄ kũ zīte nà, ñsun yā o dasiro.

³ Lákũ yābɔkɔte dasi d̄i su kũ nana'onaa nà, len yā dasi b̄tenaa d̄i su kũ yõnkoyāo le.

⁴ Tó n lé kè Ludaa, ñsun a fīnabona gɔɔ gágaro. Ñ a fīna bo, zaakũ yõnkɔnɔ yā d̄i kánero.

⁵ Lékèna Ludaa sari mana de n lé kèa papanaa sarila.

⁶ Ñsun tó n lé n da yānlo. Ñsun o sa'oriine n p̄i n sã lékèna yānlo. N̄ ye Luda p̄o fēnyī n yā p̄i yāi à zī kũ nten ke kakaten yá?

⁷ Nana dasi ona kũ yā dasi b̄tenaa d̄i su kũ yā pāome. Abire yāi ñgõ Luda vīna vī.

Aruzeke pāme

⁸ Tó n è òten gbāna m̄o takasidenɔne gukea, òten gínne kũ yāzedeo òten yā gōgõrñe a zéaro, ñsun tó yā p̄i bo n sarero, zaakũ búsuu p̄i gbānadeno ten wé d̄ok̄si, akũ n̄ gbē z̄k̄õnɔ ten wé d̄onyī d̄o.

⁹ Ñ p̄inki d̄i búsuu p̄i baka bleme, zaakũ kína mé à burano vī.

¹⁰ Gbē kũ à ye ɔgɔɔ d̄i kíaa, gbē kũ à ye aruzekeii àree d̄i m̄óaro. Abirekũ pāme d̄o.

¹¹ Tó aruzeke ten kara, a bl̄erino digõ karamē. B̄ó àreen à vī a dikiriinee? À wé p̄itia baasiro.

¹² Zīgbanakerii d̄i i nna o à p̄o bl̄e fitin yā ke dasin yā. Aruzekede s̄o a p̄o dasi d̄i tó à i oro.

¹³ Ma n̄seyakana yā p̄āsī è andunia gũn, gbēke zé t̄ata a ɔgɔdale à a zīda kariii b̄o,

¹⁴ akũ à b̄ɔkɔte vāni k̄èo, a aruzeke làka p̄inki. Kũ à n̄égõgbē ì, à p̄oke vī kũ à tónero.

¹⁵ Bisásiri d̄i bo a da gberen p̄ótompome. Lákũ à sù nà len àdi era à tá le d̄o, àdi a zī àre ke le à sé à na a ɔī à táoro.

¹⁶ Abirekũ bi n̄seyakayá p̄āsīme d̄o. Lákũ gbē sù nà len àdi era à tá le d̄o.

À ísimma wàra à pè gukoria pã,
bó mé à gònɛɛ?

¹⁷ Abire gbera à a gɔɔ dè gusiran
kū nèsɛyakana zókɔɔ
kū gyão kū pɔfɛo.

¹⁸ Akū ma è à mana kū bisásirio à pó ble à í mi à zī kū à kè kū wario andunia
gūn sáabu kpá a wèndi zaka kū Luda a gbà lén, zaakū a bakaan gwe.

¹⁹ Abire gbera tó Luda gbɛ gbà ɔgɔda kū aruzekɛo, akū à a gbà zé à anfáni kɛo,
à zɛ kū a bakaaò à a zī sáabu kpá. Luda mé à a gbà.

²⁰ Àdigɔ laasun lé a wèndi zakaaa dasi doro, zaakū Luda mé à yã màa kū
pɔnnao.

6

¹ Ma nèsɛyakana yã è andunia gūn dɔ kū à tɔ bisásirinɔa.

² Luda gbɛ gbà ɔgɔda kū aruzekɛo kū bèɛɛɛo, a pó kū à de àgɔ a ni de pínki
vĩ, akū Luda dí a gba zé à anfáni kèoro, gbɛ pãnde mé à gò vĩ. Abirekū pãme,
nèsɛyakayã pásĩme dɔ.

³ Tó gbɛ né ì mèn basɔɔro, akū à zī kū yúkuyuku, bee kū a gikenakɛo, tó adi
pɔnna keoro, tó à gà, tó a gèvĩ kpetanaro, ma pì né kū ò ì gè ũ sãna deala.

⁴ Zaakū né pìi sù pãme, akū à tà gusiran, a tó gò tatana.

⁵ Bee kū adi ifantɛ ero akúsɔ à yãke dɔro, à nna mà de aruzekɛde pìla.

⁶ À de gbɛ kū à kun wè wàa kuri pɔnnakɛsarila. Gu dokɔnɔn òdi gén nĩ
pínkinloo?

⁷ Bisásiri ísimma kū à wàra,
de à pó le à da lén yãime,
ama a gberɛ dì kãro.

⁸ Bón òndòri deo yònkɔlaa?
Bó àreen yãkena a zéaa dì i takasidenɛɛ?

⁹ Pɔnnakɛna kū pó kū nĩ vĩo
mana de a pãnde nidɛnala.
Abirekū pãme dɔ, pɛna gukoriamɛ.

¹⁰ Pó kū à kè yã tó vĩ kò,
pó kū bisásiri de a ũ sɔ, ò dɔ kò.
Bisásiri ni fɔ à lékpakɔa ke
kū gbɛ kū a gbãna dealaoro.

¹¹ Yãbɔtɛna dasi dì yã yaka.
Bó àreen abire vĩ gbɛnɛɛ?

¹² Dí mé à dɔ pó kū à mana kū bisásirio a wèndi kori zaka kū àdi gètɛ lán uraa
bà gūnn? Dí mé ani fɔ à yã kū ani kɛ a kpɛ andunia gūn onɛɛ?

7

Òndɔdannɛnaa

¹ Tó nna mana de nĩsi gbĩ nna bèɛɛɛdela,
gagɔɔ mana de igɔɔla.

² Gèna ɔn kū òtɛn gè ɔɔ dɔn mana
de gèna ɔn kū òtɛn dikpɛ kenla,
zaakū gbɛ sīnda pínki lakanaan gwe,

à mana gbē kū ò kunnɔ yā pì da.

³ Wëndakena mana de yáadɔnala,
pɔsirakena gbɛra nɛsɛ di were.

⁴ Ɔndɔri laakarɪi dīgɔ kú ɔn kú òten ɔɔ dɔnwa,
yɔnkɔ laakarɪi dīgɔ kú ɔn kú òten pɔnna kenwa.

⁵ À mana ò ɔndɔri kpākēnyīna da
de ò sá kpá yɔnkɔ n tɔkpanala,

⁶ zaakū yɔnkɔnɔ yáadɔna de
lán sàkpa lí tɛpūtana kīnii gūn bàme.
Abirekū pāme dɔ.

⁷ Gbāna mɔna gbēnɔnɛɛ di tó ɔndɔri yɔnkɔ kūme,
gusaregba di gbē yakame.

⁸ Yā mīdena mana de a naanala,
mɛna mana de ò zīda binala.

⁹ Nsun tó n pɔ fɛ likalikaro,
zaakū yɔnkɔ mé àdigɔ pɔfɛ vī.

¹⁰ Nsun pi, bɔyāin yāgɔɔ mana de tera pɔlaro,
zaakū yālana dí taka bi ɔndɔyanlo.

¹¹ Ɔndɔ bi pɔ maname lán túbì bà,
à àre vī gbē kū òten ifántɛ enɔnɛ.

¹² Ɔndɔ bi utekime,
lákū ɔgɔ de uteki ũ nà,
ama dɔna àreen dí:
Ɔndɔ di gbē kū ò vīnɔ sura ba.

¹³ N laasun lé Luda yākenanɔa.
Dí mé ani fɔ à pɔ kú à kè kotinaa dɔdɔɔ?

¹⁴ Tó gɔɔ nna sùmma, ò pɔnna keo.
Tó gɔɔ vānime sɔ, ò laasun lé.

Luda mé à a pínki kè,
de gbēke sùngɔ a zia dɔro yāi.

¹⁵ Ma wèndi kori dí gūn
ma yā díkīnanɔ è pínki.

Ma gbē mana è,
à gà a manakena gūn,
ma gbē vāni è,
àten gi ke a yāvānikena gūn.

¹⁶ Nsun tó n manakena gē ɔlaro,
n̄sun tó n ɔndɔ gē ɔlaro.

À kè dera ĩni n zīda kakatɛɛ?

¹⁷ N vāni sún gē ɔlaro,
n̄sungɔ yɔnkɔ ũro.

À kè dera ĩni ga n gɔɔ āa?

¹⁸ À mana ògɔ yā mèn pla pìnɔ kūname,
n̄sun ɔ gbarɛiro,
zaakū gbē kū à Luda vīna vī
dì a pla pìnɔ zé le pínkime.

¹⁹ Ɔndɔ di tó ɔndɔri gbāna gɔ de
wéte gbānade gbēnɔn kurinɔla.

20 Gbē mana kũ àdigō yā mana ke
kũ àdi durunna kero kú andunia gūnlo.

21 N̄sun s̄a kpá yā kũ gbēnō ten oi pínkiro,
de n̄sun ma n zíkəri teni n s̄s̄oro.

22 Zaakũ ní d̄s̄ n zídane,
kũ m̄k̄s̄n se n gbēnō s̄s̄s̄o dasi.

23 Ma yā birenō gwà kũ ̄nd̄so pínki,
ma z̄eo kũ mà ̄nd̄s̄ kũ,
akũ à z̄à kũmao.

24 Bee tó ̄nd̄s̄ f̄s̄ àgō dera, a kúki z̄à,
a asiri z̄k̄s̄ manamana,
dí mé ani f̄s̄ à boaa?

25 Ma ̄nd̄s̄ kũ yā s̄inda pínkiō m̄i tàasii kà,
ma gwàgwa de mà le mà d̄s̄,
de mà yāvānikena d̄s̄ ȳn̄k̄ke ū,
de mà ȳn̄k̄ke d̄s̄ m̄isarik̄e ū.

26 N̄gbē kũ à de tankut̄e ū
a sw̄ē bi gbàgidiime
a ɔn̄ bi m̄k̄k̄s̄anaame,
a yā d̄i ma p̄o yaka de gala.
Gbē kũ a yā kà Ludan̄e d̄i wotoa,
ama n̄gbē p̄ii d̄i durunnakeri kũme.

27 Makũ laasunde ma p̄i,
n̄ yā kũ ma boa gwa.
Kũ maten yā gwa z̄éazea
de mà le mà a m̄i d̄s̄,

28 ḡo kũ maten wete lenaa sari,
ma ḡgbē mana lè m̄en do
gbēn̄on wàa s̄oɔron̄o t̄é,
ama bee n̄gbē mana m̄en do
m̄ádi le ní t̄éro.

29 Yā kũ ma boaan dí.
Luda bisāsirin̄o k̄è n̄s̄epuraden̄o ūme,
akũ ò ḡē manafiki z̄én.

8

1 Dí mé à de lán ̄nd̄s̄rii bàa?
Dí mé à yān̄o b̄ok̄tena d̄s̄o?
̄nd̄s̄ d̄i bisāsiri ān werene,
àdi a wé p̄ās̄i lite wé mana ū.

2 N̄ m̄i nate k̄ina yāne,
z̄aakũ n lé k̄èa kũ Luda t̄ome.

3 N̄sun wā n̄ go a arero,
n̄sun z̄e yā kũ àdi ken̄e vāni kpero,
zaakũ yā kũ à k̄èn̄e n̄nan àdi ke pínki.

4 Zaakũ k̄ina yā mé à z̄é v̄i,
dí mé ani f̄s̄ à pine: B̄on n̄ten ke gwee?

5 Gbē kũ à m̄i n̄atene ni ḡē yānlo,
gbē kũ à ̄nd̄s̄ ni a ḡo kũ a ken̄nao d̄s̄.

6 Yā s̄inda pínki a ḡo kũ a ken̄nao v̄ime,

bee tó yá'úmmana ten t̄s gbēa manamana.

⁷ Zaakū gbēke zia d̄s̄ro,
dí mé ani f̄s̄ à yā kū ani su onεε?

⁸ Gbēke a wēndi kūna gbāna vīro,
lεmε se gbēke ni f̄s̄ à a gaḡr̄o s̄s̄s̄ arero.
Òdi le ò bò sozan z̄li gūnlo,
lεmε d̄o yā vāni di a k̄er̄in̄o gbarero.

⁹ Kū ma yā kū òten ke andunia gūn laasun lè pínki, ma è bisāsiri di gbāna bleím̄ma à wari kpányī.

¹⁰ Akū ma yāvānikeri kū òteni n̄ vīn̄o è. Gbēn̄o bò Luda on̄n ò sù n̄ tó nna sí wéte kū ò n̄ yā vāni kèn gūn. Abirekū pāmε d̄o.

¹¹ Tó odi wari d̄o dāk̄eriia likalikaro, a yā di tó gbēn̄o zεo n̄ swēn̄ ò a vāni kεmε se.

¹² Bee tó durunnakerii dāa kè gèn̄ baaak̄s̄, akū à gi kè, má d̄s̄ kū gbē kū ò Luda vīna vī akūs̄ òten mi natenen̄o s̄ana deala.

¹³ Yā ni bo kū gbē vānin̄o nnaro, kū ò Luda vīna vīro yāi, n̄ ḡr̄o ni gi kero lán uraa bāmε.

¹⁴ Yā pā pānde kun àten ke andunia gūn. Yā di gbē mana le lākū yāvānikeriin̄ a ū bà, yā di yāvānikeri le lākū gbē manan a ū bà. Ma pi abirekū pāmε d̄o.

¹⁵ Madì p̄nnakena s̄áabu kpá, zaakū à mana kū bisāsirio andunia gūn à pó ble à í mi à p̄nna ke, p̄nna pì ni donε are a z̄ikenaa gūn lākū Luda a gbà a wēndi lén̄ nà andunia gūn.

¹⁶ Ma m̄εε kpà ònd̄s̄kūnaaa, akū bok̄te kū òten ke andunia gūn kū i di na n̄ wénlo fānantē kū gwāanio, ma a laasun lè

¹⁷ ma è Luda tó gbēke ni f̄s̄ à yā kū àten ke andunia gūn d̄s̄ro. Bee tó gbē kpátε k̄ei manamana, ani a mi d̄s̄ro. Bee tó ònd̄s̄rii pi á d̄s̄, ani f̄s̄ à boaro.

9

Yā dok̄n̄o mé àten gbē s̄inda pínki da

¹ Ma abiren̄o laasun lè pínki, akū ma zεo kū gbē manan̄o kū ònd̄s̄rin̄o kū n̄ yākenan̄on̄ kú Luda s̄ime. Gbēke diğ̄s̄ d̄s̄ tó yenyī ke zāngu teni a dāro.

² Yā dok̄n̄o mé àten gbē s̄inda pínki dā, yāpuraden̄o kū n̄s̄epāsiden̄o, gbē manan̄o kū gbē vānin̄o, gbās̄isariden̄o kú gbās̄iden̄o, ludagbagbarin̄o kú ludagbagbarisarin̄o. Lākū à de kú gbē manan̄o nà, len̄ à de le kú durunnakerin̄o. Lākū à de nà kú gbē kú òdi la da kú Ludaon̄o, len̄ à de le kú gbē kú òdi la da k̄aaron̄o.

³ Yā kū àdi ke andunia gūn pínki n̄s̄eyakayāmε, kú yā dok̄n̄o mé àdi gbē s̄inda pínki le. Yā vāni k̄s̄ bisāsirin̄o swēn̄, ȳnk̄oyā mé àdi doñne are, a gbera òdi tá gyāwānn.

⁴ Ḡr̄o kú gbē kú kú wēndiio àdiḡs̄ t̄amaa vī. Bee gbēda b̄ēne à s̄ana de músu ḡela.

⁵ Gbē b̄ēnen̄o d̄s̄ kú oni ga, ḡen̄o s̄s̄ ò p̄s̄ke d̄s̄ro. Ò láada ke vī doro, n̄ yā ni d̄o gbēken doro.

⁶ N̄ yena gbēi kú n̄ zāna gbēnwo kú n̄ n̄s̄εḡbak̄enaao ḡè z̄élan gwe kò. N̄ bàka niḡs̄ kú kú yā kú àdi ke andunia gūnwo ziki doro.

⁷ N̄ gé n̄ n̄ pó ble kú p̄nnao, n̄ n̄ s̄ewē mi kú yáad̄naao, zaakū Luda n̄ yākenaa pin̄o s̄áabu kpá kò.

⁸ Ñgõ uta pura dana gɔɔ sɪnda pɪnki. Ñsungõ kun nɪsɪ dɔkɔna n mɪa sariro.

⁹ Ñ pɔnna ke kũ n nanɔ yenyɪdeo n wɛndi kori kũ Luda kpamma andunia gũn lɛn, zaakũ n bakaan gwe gɔɔ kũ nten ɪsimma wara andunia gũn.

¹⁰ Zɪ kũ n ɔ nà a kenaa, ñ ke n gbãna lɛn, zaakũ zɪ ke yãgõgõna ke dõna ke ɔndõ kũ gyãwãn kũ nten tánlo.

¹¹ Ma è andunia gũn dɔ kũ
 bàkpakùsùblenaa di ke bà nna yãnlo,
 zɪblenaa di ke gbãna yãnlo,
 pɔblelenaa di ke ɔndõ yãnlo,
 aruzekelenaa di ke wézɛ yãnlo,
 nna kũ gbɛnɔ di ke kyódõna yãnlo,
 zaakũ gɔɔ vãni kũ kisirao di ñ lé ñ pɪnki,
¹² gbɛke gɔɔ kũ yã vãni ni a le dõro.
 Lán kpò kũ à sɪ táaru gũn bà,
 lán bà kũ bà a kũu bà,
 len gu di dɔ gbɛne vãnivãni à a kũ bùrum le.

Ɔndõ de gbanala

¹³ Ma ɔndõ ke taka è andunia gũn, a yã ma kũ gbãna.

¹⁴ Lakutu ke kun yã, a gbɛnɔn dasiro, akũ kɪna gbãnade sù à lɛtea à lika a bɪni.

¹⁵ Gõgbɛ takaside ɔndõri ke kũ lakutu pɪi gũn, à lakutu sura bà kũ a ɔndõ, akũ takaside pɪ yã dí dɔ gbɛkenlo.

¹⁶ Akũ ma pɪ ɔndõ de gbãnala, ama òdi takaside ɔndõ gya bo, òdi a yã daro.

¹⁷ Ɔndõri yã yɪdayɪda kũ ò sã kpai
 mana de yõnkɔnɔ kɪna patammanala.

¹⁸ Ɔndõ mana de gõkebɔnɔla,
 ama durunnakeri mèn do di yã mana zõkɔ yakame.

10

Yõnkɔke kari

¹ Lákũ ífɪni gɛnɔ di tó turarekeri nɪsɪ gbɪ vãni kũ nà,
 len yõnkɔke fiti di gbɛ kũ à ɔndõ vɪ kũ bèereɛo tó yaka le.

² Ɔndõri laasun di tá ɔplai,
 yõnkɔ pɔ di ta ɔzei.

³ Bee tó yõnkɔ ten tãa o zɛn,
 a ɔndõ digõ kɪaname,
 àdi tó gbɛ sɪnda pɪnki a mɪsarike dõ.

⁴ Tó gbãnade pɔ fɛnyɪ,
 ñsun go n tíaro,
 kunna n laakariia di lá ká taari zõkɔa.

⁵ Ma nɛseyakayã ke è andunia gũn,
 à de gbãnade sãtena yãa ùme.

⁶ Òdi yõnkɔnɔ ká kpata zõkõn dasi,
 aruzekedenɔ sɔ òdigõ kũ kpata fitin.

⁷ Ma zɔnɔ è di sã,
 zɪdadɛnɔ sɔ òten tãa o gɛse lán zɔnɔ bà.

⁸ Gbɛ kũ àten wɛe yõ ni zu a gũn,
 gbɛ kũ àten bɪni gboro, mlɛ ni a só.

⁹ Gbē kū àten gbè wí, gbè ni a kíinna,
gbē kū àten yaka para, yaka ni a kari bo.

¹⁰ Tó kpása lénnaro,
akū odi a lé kekero,

sé ñ gāsāwa boboi kū gbānao,
ama ɔ̀ndɔ̀ dì tó ò zé leme.

¹¹ Tó mlè bon'á kè a kòkò'oriine à a sò,
à àre vī a gūn doro.

¹² Ɔ̀ndɔ̀ri légbɛ nna,
ama yɔ̀nkɔ̀ lé dì a kakateme.

¹³ Àdi na ya'onaaa yɔ̀nkɔ̀yɔ̀nkɔ̀,
àdi a mì de kū mìsariyā vānio,

¹⁴ zaakū yɔ̀nkɔ̀ dì yā bɔteme.

Lákū gbēke yā kū ani su dōro nà,
dí mé ani f̄s à yā kū ani ke a kpe onee?

¹⁵ Yɔ̀nkɔ̀ zī dì a kpasame,
ari se àdi zé dō gena wēte gūnlo.

¹⁶ Waiyoo būsu kū a kína de kefenna ũ,
a ibanɔ̀ digɔ̀ pɔ̀ble gbē zaa kɔ̀nkɔ̀.

¹⁷ Minnaden būsu kū a kína de kīnane ũ,
a ibanɔ̀ dì pɔ̀ ble a gɔ̀ɔ̀a gbānakarana yāi,
adi ke wēdena yāinlo.

¹⁸ Tó gbē ma'á vī,
a kpé líkòkūnɔ̀ digɔ̀ sikūname,
tó àten gwa kū wéó,
a kpé ní í bo.

¹⁹ Ódi pɔ̀ble zók̄s ke pɔ̀nnakena yāime,
wēmīna dì su kū yáadɔ̀,
ama ɔ̀gɔ̀ mé àdi su kū a pínkio.

²⁰ Ñsun kína sɔ̀sɔ̀ro, bee n nèsese gūn,
ñsun aruzekede káro, bee n kpé gūn,
zaakū bā ni yā pì sète à gé à oñne.

11

¹ Ñ gba da kū pɔ̀bleo gbēnɔ̀ne,
zīkea ñni le dɔ̀.

² Ñ kpaatete gbēnɔ̀n supplanɔ̀ne ke sɔ̀raakɔ̀,
zaakū ñ kisira kū ani būsu le dōro.

³ Tó ludambe sira kū kú ío,
àdi ma zīte legū ũme,
tó lí lète ifáboki kpa ke ifálete kpa,
gu kú à lèten, gwen àdigɔ̀ wúten.

⁴ Gbē kū à wé dɔ̀ ñai dì pɔ̀ tōro,
gbē kū àten ludambe sira gwa dì pɔ̀ kēro.

⁵ Lákū ñ wēndiboki dōro nà
ke né kasana a da gberen,
ñni f̄s ñ Luda Póšindapinkikeri zī dōro.

⁶ Ñ pɔ̀ t̄s kɔ̀nkɔ̀,
ñsun ma'á kū ɔ̀kosiwo,

zaakū n̄ d̄s a kpate mé ani arubarika kero.
Adíkīnan yá ke adirekūn yá,
ke oniḡs mana n̄ pínkin yá, n̄ d̄sro.

⁷ Gupura nna,
ifántē'ena di kángu.

⁸ Bee tó gbē wēndi gbàna f̄s àḡs dera,
à p̄nna k̄en pínki.
Bee k̄u abireo à laasun lé gusira ḡw̄ra,
zaakū oniḡs dasime.
Yá k̄u àten su pínki p̄ame.

Lédana kefennan̄a

⁹ Kefenna, n̄ p̄nna k̄e n̄ kefennakeḡw̄ra,
n̄ tó n̄ p̄ k̄e nna n̄ n̄ḡs̄gbēkeḡw̄ra zī.

N̄ yá k̄u à n̄ p̄ gbà k̄e
n̄ té p̄s̄ k̄u à kàngui,
ama a pínki ḡūn n̄ḡs̄ d̄s k̄u
Luda n̄i yákpate k̄e k̄ūnwō.

¹⁰ N̄sun tó n̄ p̄ yakaro,
n̄ n̄ m̄'umman̄a gonla,
zaakū kefennake k̄u mikā sirao di ḡē zélame.

12

¹ N̄ tó n̄ K̄eri yá ḡs̄ d̄w̄ngu n̄ kefennakeḡw̄ra zī
ari ḡw̄ra v̄āni gé ká,
ari w̄è k̄u īni pi n̄teni a nna ma dorōa.

² N̄ tó a yá ḡs̄ d̄w̄ngu
ari ifántē k̄u gupurao ḡs̄ lago,
ari m̄wura k̄u susun̄e ḡs̄ sira k̄u,
ari legūmanaa gbera guweresari ḡs̄ gé su.

³ Ḡw̄ra birea n̄ w̄n̄o niḡs̄ lukaluka,
n̄ gb̄ān̄o ni koko,
n̄ p̄s̄sob̄w̄n̄o ni kamma bo k̄u ò dasi dorō yāi,
n̄ gugwab̄w̄n̄o ni gu e n̄ wondoo ḡūn dāadāa.

⁴ N̄ lé niḡs̄ nak̄āna gānulea,
w̄isil̄gb̄e k̄īni ni buse k̄ūnne.
Bān̄o wiki ni n̄ vu in,
n̄kp̄aren̄o l̄è ni k̄enne buse.

⁵ Īni v̄īna k̄e guleine k̄u kurena zé ḡūnwō,
n̄ mikā ni pura k̄u lán desu v̄u bà.
Īni n̄ zīda gāte lán kwa t̄āa'ona ba,
p̄s̄ke ni n̄ m̄è fute dorō,
zaakū bisāsiri di gé a gékiam̄e,
akū s̄w̄d̄rin̄o di ḡs̄ kure gānulea.

⁶ N̄ tó n̄ K̄eri yá ḡs̄ d̄w̄ngu
ari n̄ andurufu bà ḡs̄ gé k̄ē,
ari n̄ wura ta ḡs̄ gé kpakoto k̄u,
ari n̄ í lo ḡs̄ gé w̄íw̄i,
ari n̄ l̄òḡ wuga ḡs̄ gé w̄í,

7 ari n būsutiti g5 era à gé gē zītēn,
 gu kū à bòn,
 ari n nini g5 gé tá
 Luda kū à kpàmma kīnaa.

8 Makū laasunde ma pì:
 Yā pā búgubugu,
 a pínki pāme.

Yā pì lakanaa

9 Abire gbera lākū laasunde pì ɔndɔ nà, à dɔnaa dàdañne. À laasun lè à kpátē kè yāi, akū à yáasinɔ lè dasi.

10 À kpátē kè yā manai, akū a yā pìnɔ kè a zéa, akūsɔ yāpurame.

11 ɔndɔri yānɔn de
 lākū gò kū òdi pókadenɔ léo bàme,
 ní yā'onanɔn de
 lán koosa kū ò pà gínginnɔ bà.
 Sádāri mèn do mé à yā pìnɔ dà.

12 Ma né, ò laakari ke, òsun yāke karanlo. Òdi takadanɔ kē dasidasi, à lé vīro. Kyókēna zókɔ sɔ àdi mēe kpasame.

13 Ò a pínki mà, a midenaan dí:

Ò vīna ke Ludane,
 ògɔ a yāditenanɔ kūna,
 zaakū gbē sīnda pínki yān gwe.

14 Luda ni yākpate ke ó yā sīnda pínki musu,
 kū yā kū utēnaao pínki,
 bee a mana ke a vāni.

WOMU GE GA DOBU BO

Ka Heberum ba tire te sokawa Womu ge ga dobu bo. Kurɔ ka durɔn k̄irun gariya ta mɔ.

Yuuba ba tire ten gari weesinawa ka k̄i te Gusunɔ u win tɔmbu Isireliba k̄i. Ma naanɛ dokeobu ba maa tu weesina ka k̄i te Yesu Kiri si u win yigberu k̄i.

Tire ten kpunaa

1. Womu 1, wiru 1.1n di sere wiru 2.7.
2. Womu 2, wiru 2.8-17.
3. Womu 3, wiru 3.1n di sere wiru 5.1.
4. Womu 4, wiru 5.2n di sere wiru 6.3.
5. Womu 5, wiru 6.4n di sere wiru 7.11.
6. Womu 6, wiru 7.12n di sere wiru 8.5a.
7. Womu 7, wiru 8.5b-14.

¹ Womu ge ga dobu bo wee. Salomɔwa ga ka ya.

Kurɔ ka durɔn faagi

Kurɔ u nɛɛ,

² a man s̄suo ka wunɛn tiin nɔɔ.

Domɛ wunɛn k̄irun kookoosu su tam dobu kere.

³ Wunɛn wani yi nuburu do.

A s̄awa nge turare ye ya pusa.

Yen s̄na wɔndiaba ba nun k̄i.

⁴ A man tii gawema kpa su nun naa sw̄i ka duka.

A s̄awa nɛn sunɔ, a ka man doo wunɛn w̄a yerɔ.

Wunɛn saabuwa sa nuku dobu mɔ.

Wunɛn k̄iru ta tam dobu kere.

Ba gem mɔ be ba nun k̄i.

⁵ Yerusalemun wɔndiaba, i swaa dakio i nɔ.

Na t̄iri, adama na s̄a kurɔ burɔ.

Na t̄iri nge Kedaan kuu bekuruginu,

adama na w̄awa nge beku karenu ni nu w̄a Salomɔn sina kpaarɔ.

⁶ I ku man gem ȳen s̄ na t̄iri.

S̄ɔwa u man kua mɛ.

Nɛn sesubu ba ka man m̄ru kua.

Ba man kua ben reseem d̄aa gbaarun k̄so.

Adama na n̄ nɛn tiigiru k̄su.

⁷ A man s̄ɔwɔ nɛn k̄nasi mi a ra wunɛn sabenu kpare,

ka mi a ra de nu s̄ɔ sure.

Kpa na kun maa sireɛ wunɛn berusebun sabenun suunu s̄ɔ.

Ȳaa kparoba nɛɛ,

⁸ wunɛ wi a t̄ɔn kurɔbu kpuro buram kere,

à kun yam mi ȳɛ, a doo a ȳa ḡɔn yira sw̄i.

Kpa a wunɛn bonu kpara kparobun w̄a yerun b̄akuɔ.

Durɔ u nɛɛ,

⁹ nɛn k̄nasi, a ka dum nia weene

ye ya Egibitin sunɔn tabu keke gawamɔ.

¹⁰ Wunɛn bura ȳanu nu ra de wunɛn baanu nu man w̄ɛre.

Wunɛn w̄ira ka goonu w̄a.

Ȳaa kparoba nɛɛ,

¹¹ sa ko nun saba kua ye ya wura ka sii geesu mɛnɛ.

Kurɔ u nɛɛ,

¹² sanam me sina boko u sã ka wigibu,
nen turaren nubura pusa.

¹³ Nen kɩnasi u nuburu dowa nge turare ye ba m̀ miru,
ye ya sure nen tororɔ.

¹⁴ Nen kɩnasi u sãawa nge d̄a w̄e burasu.
Su ra kpiwa resem d̄a gbaarɔ Engɛdiɔ.

Durɔ u n̄e,

¹⁵ nen kɩnasi, a sãawa kurɔ burɔ.

Wunen n̄oni yi ballimɔ nge waa bakagii.

Kurɔ u n̄e,

¹⁶ nen kɩnasi, a sãawa durɔ burɔ,
wuna a man w̄ere.

Besen kpin yeru ta ko n n̄ɔ ne nge yaka bekusu.

¹⁷ D̄a ye ba m̀ seduru, yera ba ka besen dirun d̄a mwaanatia kua.
Ma ba ten yari kua ka d̄a ye ba m̀ sipere.

2

¹ Nena na s̄a nge gunarun biibii ye ya kpia tem t̄eɾaɔ.

Na maa s̄a nge yakasun biibii ye ya w̄a w̄awaɔ.

Durɔ u n̄e,

² à n nen kɩnasi wa win w̄andia kpaasibun wuurɔ,
u ra n sãawa nge biibii ye ya w̄a s̄akin suunu s̄ɔ.

Kurɔ u n̄e,

³ à n nen kɩnasi wa aluwaasiban suunu s̄ɔ,
u sãawa nge d̄a te ba m̀ p̄mie d̄anun suunu s̄ɔ t̄en marum mu dibu do.
Na ra k̄a na n s̄ win saarɔ.

⁴ U ka man da mi ba ra t̄ɔ baka d̄ianu di.

Ma u man nenua ka k̄iru.

⁵ Wee k̄ira man barɔ kua.

A man dam k̄e ka kira duronu, ka p̄mien marum.

⁶ Na k̄i na n nen wiru s̄andi win n̄am d̄warɔ,
kpa win n̄am geu gu man b̄kasi.

Durɔ u n̄e,

⁷ b̄e Yerusalemun w̄andiaba, na b̄e s̄ɔm̄ɔ
ka ȳe kpiki ka n̄nun ȳisinu,
i ku nen kɩnasi yamia saa ye u n̄ k̄i u se.

Durɔ u wee

Kurɔ u n̄e,

⁸ na nen kɩnasin n̄ɔ n̄ɔm̄ɔ.

W̄ɔ u guunu sarikiram̄ɔ u wee.

⁹ U sãawa nge yaa kpiku n̄ kun me nge gini kp̄ema.

Wi wee dirun biruɔ,
u man meɾima f̄enentin di.

¹⁰ Ma u ka man gari kua u n̄e,
a seewo nen kɩnasi, kurɔ burɔ, a na.

¹¹ Wee puran saa ya doona,

ma gura ya ȳra.*

¹² Biibii ya kpia yam kpuro.

Sa gunɔ bwese bwesekan sw̄i n̄ɔm̄ɔ.

Kparukonun sw̄i yi n̄ɔra besen tem s̄ɔ.

¹³ D̄a te ba m̀ figie ta marum torum̄ɔ,

* **2:11 gura ya ȳra** - Isireliban tem, puran saa gura ra ne.

ma resem tãkan wẽsun nubura pusa.

A seewo, a na nen kĩnasi, kurɔ burɔ,

¹⁴ wunɛ wi a sãa nge sãkusã ye ya wãa kpee baa sɔɔ ya kukua.

A man wunen wuswaa sɔsio.

A de n wunen nɔɔ na.

Domi wunen dɔkɔra nɔɔbu do.

Mɛya maa wunen wuswaa ra man wẽre.

Kurɔn mero u nɛɛ,

¹⁵ i sun demaku binu mwɛɛrio

ni nu besen resem gbaaru sankumɔ saa ye ya wẽsu sãa.

Kurɔ u nɛɛ,

¹⁶ nen kĩnasi u sãawa negii,

na maa sãa wigii.

U win sabenu kparamɔ yakasun biibiin suunu sɔɔ.

¹⁷ A de a gɔsira, nen kĩnasi, a n wãa guunu wɔllo

a n sãa nge yaa kpiku n kun mɛ nge gini kpɛma,

sere sɔɔ u ka du saaru tu kpɛa.

Kurɔ u ka win kĩnasi dosimɔ

Kurɔ u nɛɛ,

3

¹ wɔku girira na kpĩ nen kpin yeru wɔllo.

Na kasu wi nen gɔru ga kã.

Adama na n nũn wa.

² N n men na, kon sewa n bɔsu wuu sɔɔ,

gen swɛɛɔ ka gen yaburɔ na n kasu wi nen gɔru ga kã.

Na nũn kasu kasu, adama na n nũn wa.

³ Ye wuu gen kɔsoba bɔsu ba wuu mɛɛrimɔ, ba man wa,

ma na bu bikia na nɛɛ, i nen kĩnasi wa?

⁴ Ye na bu deri kese, yera na nen kĩnasi wi wa.

Na nũn sɛre, na n nũn yɔsu

sere na ka nũn da nen mero wi u man maran dirɔ.

⁵ Bɛɛ Yerusalemun wɔndiaba,

na bɛɛ sɔmɔ ka yɛɛ kpiki ka nennun yĩsinu,

i ku nen kĩnasi yamia saa ye u n kĩ u se.

Kurɔ u nɛɛ,

⁶ wara u saram wee gbaburun di meni nge wii tãa.

U turare ye ba mɔ miru ka turare dekagia bwesekan nuburu mɔ.

⁷ Salomɔn kpin yera ba sɔwa ba ka wee,

Isireliban tabu durɔ dangibu wata ba nũn swĩ ba wãa gɔn ganka.

⁸ Be kpuro ba ka takobi sannɔ yɛ.

Ba sãawa tabu durɔbu.

Ben baawure u win takobi beki win yɛsɔɔ

u ka sɔru sãa baa yiberɛba b̃a n kurama wɔkuru.

⁹ Sina boko Salomɔɔ u dera ba nũn amakɛɛn kitaru kua ka dãa ye ba ka na Libanin di.

¹⁰ Ma ba ten suatian dɛki kua ka sii geesu.

Ba maa ten gballitia kua ka wura.

Ba ten sin yerun leferi beku wunɔmgiru wukiri

te Yerusalemun wɔndiaba ba buraru kua kĩrun s̃ɔ.

¹¹ I yarima bɛɛ Siɔnin wɔndiaba, i sina boko Salomɔɔ wa.

U win furɔ doke ge win mero nũn dokea saa ye u kurɔ kpaaru kua.

Doma te, u wāa nuku dobu sōo.

Durō u nēē,

4

¹ a sāawa kurō burō, nēn kīnasi.

Wunen nōni yi ballimō nge waa bakagii wunen sōnditian wērin di.

Wunen seri yi sāa nge boo wuuru te ta saramamō Galadin guuru wōllun di.

² Wunen donnu nu buriri nge yāa nīn sansu ba bōora nu nim nōrum wee.

Nu maa nōo nēwa swēē swēē, nīn gara kun kande.

³ Wunen nōo ga swēriwa nge tom,

ma ga waabu wā.

Wunen baanu nu ballimōwa nge dire sōnsōm bia wunen sōnditian wērin di.

⁴ Wunen wīira wāwa nge Dafidin dii bwereku gagu

mi ba ra tabu yānu bere.

Wunen saban bataniba ba sāa nge tabu yāa ni ba bwē mi.

⁵ Wunen bwāsu sāa nge yaa kpikun binu yiru ni nu yakasu dimō biibiin suunu sōo.

⁶ Sere sōo u ka du saaru tu kpēa,

kon da guuru wōllō mi turare ye ba mō miru ka turare dēkagia ya wāa.

⁷ A sāawa kurō burō, nēn kīnasi.

A n̄ bau gagu mō.

⁸ A na su doona saa Libanin guunun di

ka Seniri ka Hēemōn guurun di

mi gbee sinansu ka musuku yambarōsu ra n wāa.

⁹ Besen nōni yi n yinna, n̄ kun mē n̄ n wunen saban batani tia wa,

wunen kīra ra nēn gōru kpuro mwēwa, nēn sesu, nēn kurō.

¹⁰ Wunen kīru ta nuku dobu mō nēn sesu, nēn kurō.

Wunen kīru ta tam dobu kere.

Mēya maa wunen turaren nuburu ta do ta turare kpuro kere.

¹¹ Wunen nōo ga sōsubu do nge tim bau.

Tim ka bom mu wāa wunen nōo sōo.

Wunen yānu nu nuburu dowa nge dāa te ba mō seduru Libania.

¹² A sāawa nge dāa gbaaru te ba kara koosi, nēn sesu, nēn kurō.

A sāawa nge dōkō ye ba kēnua, n̄ kun mē nge bwia ye ba mara.

¹³ Wunen nim mu dāa gbaarun dānu yēkamō.

Nin binu ni ba sokumō gerenadi nu do too.

Mēya lalle ka naadi ya maa kpia mi,

¹⁴ ka safarani, ka yaka si su nuburu do, ka kanēli,

ka dāa ni ba ra ka turare dēkagia ko, ka miru, ka aloesi,

ka sere yaka si su nuburu dobu bo kpuro.

¹⁵ Wunē a sāawa nge dāa gbaarun dōkō

n̄ kun mē nge bwia ye ya nim sumō

mē mu wee saa Libanin guunun di.

Kurō u nēē,

¹⁶ sōo yēsi yēsikan wosu,

i seewo i nēn dāa gbaarun dānu kō,

kpa nin nubu duroru tu yari kpuro.

I dē nēn kīnasi u du win dāa gbaaru sōo

kpa u yen dāa bii geenu di.

Durō u wee

Durō u nēē,

5

1 na dua nen dāa gbaaru sɔɔ,
nen sesu, nen kurɔ.

Na nen turare ye ba mɔ mirun dāa yorimɔ ka kiki si su nuburu do.

Na nen tim baun tim dimɔ.

Na nen tam ka nen bom nɔrumɔ.

Yerusalemun wɔndiaba ba nɛɛ,

i dio, bɛɛ be i kīanɛ.

I nɔruo kpa i n kīru barɔ.

Kurɔ u gambo wukia

adama n dākuru kua

Kurɔ u nɛɛ,

2 na dɔ adama nen bwɛra ya n̄ kpī.

Na ka nen kīnasi dosimɔ u gambo soomɔ.

Durɔ u nɛɛ,

a man kenɔ, nen sesu, nen kīnasi.

Wunɛ wi a sāa nge sākusā, a yiba.

Nen wira nikerera.

Ma nen seri nim sɛɛra.

Kurɔ u nɛɛ,

3 wee na nen yaberu pota.

Kon maa kpī n se n tu sebe?

Na nen kōri kpakia kɔ, yera kon maa se n yi disinu ko?

4 Yera nen kīnasi wi, u win nɔmu kpɛɛma gambon wem di,

ma nen bwɛra wura win mi.

5 Na seewa n ka n̄n kenɔ.

Turare ye ba mɔ miru ya dāakumɔ nen nɔman di gambon nenutia sɔɔ.

6 Na nen kīnasi kenɔ,

adama na deema u doona.

Nen bwɛra raa wura win mi, sanam mɛ na win nɔɔ nua.

Na n̄n kasu kasu, na n̄ n̄n wa.

Na n̄n soka, u n̄ wure.

7 Wuu gen kōsobu ba ka man yinna.

Ba man so ba mɛɛra kua.

Be ba gbāraru kōsu, ba nen sɔnditia mwa.

8 Bɛɛ Yerusalemun wɔndiaba, na bɛɛ kanamɔ,

i n nen kīnasi wa, i n̄n sōwɔ win kīra man barɔ kua.

Yerusalemun wɔndiaba ba nɛɛ,

9 wunɛ wi a kurɔbu kpuro buram kere,

m̄ba wunen kīnasi wī, u mɔ ye goo kun mɔ a ka sun sōmɔ mɛ.

Kurɔ u nɛɛ,

10 nen kīnasi, tɔn swāwɔ, win wuswaa ballimɔ.

Tɔmbu nɔrɔbun suba wɔkuru (10.000) sɔɔ, wiya kaa waabu gbi.

11 Win wuswaa ya ballimɔ nge wura gea.

Win seri yi tiriwa nge gunɔ mɔran sansu.

12 Win nɔni yi sāawa nge waa bakagii ye ya wāa daarɔ.

Win nɔni kpiki yi sāawa nge bom bekum.

Nɔni yi, yi ka kpee gobiginu weenɛ ni ba doke taabu sɔɔ.

13 Win baanu nu wāwa nge turare bii yi yi kpiibu wee.

Win nɔɔ ga sāawa nge biibii yɛn min di turare ya dāakumɔ.

14 Win nɔma ya ka wuran suma weenɛ ye ba kpee gobiginu dokea.

Win wasi yi wɔru nge suunu don te ba wɔriasia

ba buraru koosi ka kpee buranu ni nu nɔni boogu mɔ.

¹⁵ Win k̄ari yi s̄awa nge gbere yiru ye ba kua ka kpee kpikuru.
Ma ba ye gira wura gean w̄ollo.

À n n̄un m̄era, u s̄awa nge Libanin d̄aa ni ba mò seduru.

¹⁶ Win n̄aon gari do.

Wi s̄ara nen bw̄era ra n w̄aa mam mam.

B̄e Yerusalemun w̄ondiaba, m̄e nen b̄ar̄o k̄inasi wi, u s̄awa mi.
Yerusalemun w̄ondiaba ba n̄e,

6

¹ mana wunen k̄inasi wi, u da,
wun̄e wi a kur̄abu kpuro buram kere.
Bera mana u gere, kpa su ka nun wi kasu.

Kur̄o u n̄e,

² nen k̄inasi u dawa win d̄aa gbaar̄o,
mi turare bii w̄aa yi yi kpiibu wee,
u ka win sabenu kpara kpa u biibii b̄ari.

³ Na s̄awa nen k̄inasigii, ma u maa s̄aa n̄egii.
U win sabenu kparam̄o biibiin suunu s̄o.

Nge m̄e kur̄o win wasi s̄a

Dur̄o u n̄e,

⁴ a girima m̄o nge wuu ge ba mò Tiris̄a.
Nen k̄inasi, a w̄a nge Yerusalemu.
A nanum m̄o nge tabu s̄ia ka yen gidi b̄ara.

⁵ A ku maa man m̄eri.

Domi wunen n̄oni yi nen k̄iru seeyam̄o.
Wunen seri yi s̄aa nge boo wuuru
te ta saramam̄o Galadin guurun w̄ollun di.

⁶ Wunen donnu nu buriri nge ȳaa n̄in sansu ba b̄ara
nu nim n̄orum wee, nu maa n̄oo n̄ewa sw̄e sw̄e, n̄in gara kun kande.

⁷ Wunen baanu nu ballim̄owa nge dire s̄ans̄om bia wunen s̄onditian w̄erin di.

⁸ Sinanibun geera s̄awa wata,
sina kur̄abu maa wen̄e.

W̄ondiaban geera kun n̄oru m̄o be.

⁹ Adama nen k̄inasi wi, u n̄ bau m̄o,
u s̄awa nenem be s̄o.

U s̄awa win m̄eron bii w̄andia teereru te u k̄i too.

W̄andia be ba n̄un wa, ba n̄e,
u s̄awa domarugii.

Sinanibu ka ban sina kur̄abu ba maa n̄un siara ba n̄e,

¹⁰ wara u yarimam wee nge buruku s̄o.

Wara u w̄a m̄e nge suru.

Wara u ballim̄o nge s̄o.

U nanum m̄o nge tabu s̄ia ka yen gidi b̄ara.

¹¹ Na da d̄aa gbaar̄o mi d̄aa marum w̄aa,

n ka wa yakasu s̄u n kpīa w̄owāo,

kpa n wa res̄em t̄oka ȳa n kpara,

kpa n maa wa d̄aa te ba mò gerenadi t̄a n w̄esu s̄aa.

¹² Na n̄ ka baaru nen bw̄era man sua,

ya man doke nen t̄ambun tabu kek̄eban suunu s̄o yi dumi gawe.

Kur̄abu ka w̄ondiaba ba n̄e,

7

1 a gəsirama, a gəsirama, Sunemun bii,
a gəsirama su nun mɛɛri.
Mban sōna i ne Sunemun bii mɛɛra
nge wi u yaamə tən wuunu yirun baa sɔɔ.

Durɔ u nɛɛ,

2 wɔndia bɛɛregii, wunen naasu su wā salubata sɔɔ.
Wunen pəra ya wāwa nge saba.
Wi u ye kua məmən tiwa.

3 Wunen bwīirun gira yera sāawa bwereɛ nge nɔran nɔɔ
ye ya ku ra tam kpe.
Wunen bəsɔ ga swēri nge alikama ye ba ka biibii sikerene.

4 Wunen bwāsu sāawa nge yaa kpikun binu yiru.

5 Wunen wīiru ta buririwa nge suunu donnu.

Wunen nɔni yi dɛɛrewa nge Hesibonin yeru
si su wāa wuu bəkɔ gen kənnən bəkua.

Wunen wēru ta dɛndewa mam mam nge Libanin kōsu yeru
te ta Damasi mɛɛra.

6 Wunen wira suarewa nge guu te ba mɔ Kaameli.
Ma wunen tara ya ballimɔ nge beku gobigiru
sere ya sina bokon bwēra kpuro mwa.

7 Wunen buram banda, a man wēre too.

Wune sɔɔra nɛn kīru kpuro wāa.

8 Wunen wasi yi dɛndewa nge kpakpa bāa.

Wunen bwāsu su sāawa nge dāa marum swaaru.

9 Na nɛɛ, kon kpakpa yɔwa kpa n yen marum nɛnɛ.

Wunen bwāsu su sāawa nge resɛm swaaru.

Wunen wēsiaru ta nuburu do nge dāa marum mɛ ba mɔ pɔmu.

10 Nà n nun s̄su, na ra n nuku dobu mɔ nge wi u tam durom nɔra.

Kurɔ u nɛɛ,

tam mɛ, mu kokuo nɛn kīnasin s̄s̄
mu du win nɔɔ sɔɔ ù n dweeyamɔ.

11 Na sāawa nɛn kīnasingii,
ma win kīru kpuro wāa nɛ sɔɔ.

Kīana sɔɔra nuku doba wāa

Kurɔ u nɛɛ,

12 nɛn kīnasi, a yarima su da baru kpaanɔ kpa sa n wāa mi.

13 Bururu sa ko se su da dāa gbaarɔ,
su wa resɛm t̄ka ka dāa te ba mɔ
gerenadi yà n kpere ya wēsū s̄a.

Miya kon nun kīru s̄s̄si.

14 Dāa te ba mɔ mandaragore ta ten turare yēkamɔ.

Bɛsɛn yɛnu kənnɔwɔ, sa dāa marum kpuro mɔ mɛ mu dobu bo,
ginakugim ka gisɔku gegim.

Na mɛ kpuro yii wunen s̄s̄ nɛn kīnasi.

8

1 À n daa s̄a nɛn sesu mero turosi, kon ka nun yinna tɔwɔ,
kpa n nun bəkasi, goo kun maa man gemmɔ.

2 Kon ka nun da nɛn meron yɛnuɔ
kpa a man bwisi kē.

Kon nun tam nubu durorugim wē
mɛ na kua ka dāa bii ni ba mɔ gerenadi.

³ Na kī na n nen wiru sɔndi win nɔm dware,
kpa win nɔm geu gu man bɔkasi.

⁴ Bɛɛ Yerusalemun wɔndiaba, na bɛɛ sɔɔmɔ,
i ku nen kīnasi yamia saa ye u n kī u se.

Wɔndiaba ba nɛɛ,

⁵ wara u wee gbaburun di u win kīnasi gballi.

Kīrun dam

Kurɔ u nɛɛ,

na nun yamia dāa saarɔ wunen yɛnun bɔkuɔ,
mi wunen mero u wunen gura sua u nun mara.

⁶ A de nɛ turon gari yi n wāa wunen gōruɔ.

A de a n nɛ turo bɔkasi.

Domī kīru ta dam mɔwa nge gɔɔ.

Nisinu nu maa sāawa gāa gɔbunu nge gɔribun wāa yeru.

Nin dam mu sāawa nge dɔɔ yari.

Yinni Gusunɔn min diya yi wee.

⁷ Nim wɔkun nim ka mɛn kpāaru mu n kpɛ mu kīrun dɔɔ go.

Mɛya maa daanun nim yiburu ta n kpɛ tu kī te wukiri.

Tɔnu wi u win dukia kpuro wɛ bu ka nūn kīan sɔ,

u n kī te wasi.

Yen kɔkɔrɔ, ba koo nūn gemwa.

Kurɔn sesubu ba nɛɛ,

⁸ sa sesu piibu mɔ wi u kun gina bwāa kpia.

Amɔna sa ko nūn kua sanam mɛ ba nūn kīan na.

⁹ U n sāa nge gbāraru,

sa ko tu tāsisiawa ka sii geesu.

U n maa sāa nge kɔnnɔ,

sa ko ge kɔrewa ka dāa ye ba mɔ sedurun gambo.

Kurɔ u nɛɛ,

¹⁰ na sāawa nge gbāraru,

ma nen bwāa ya sāa nge wuu kɔsobun wāa yeru.

Nen kīnasi u yɛ ma na bɔri yendu mɔ win mi.

Durɔ u nɛɛ,

¹¹ Salomɔɔ u resɛm tɔkan gbaaru mɔ Baali Hamɔɔwɔ.

Ma u gbaa te kɔsobu nɔmu sɔndia.

Ben baawure u ra ka sii geesun gobi nɔrɔbu (1.000) nɛwa

bu sere gbaa ten marum sɔri.

¹² Salomɔɔ u win sii geesun gobi nɔrɔbu (1.000) suo u n mɔ,

kpa u win gbaa kɔsobu yen goobu (200) wɛ.

Nɛna na nen tiin resɛm gbaaru mɔ,

ma na tu kɔsu.

¹³ A de n wunen nɔɔ nɔ nen kīnasi,

wune wi a ra n wāa dāa gbaaru sɔɔ.

Kpaasiba kī bu gu nɔ.

Kurɔ u nɛɛ,

¹⁴ a wasi suo nen kīnasi,

kpa a n sāa nge yaa kpiku n kun mɛ nge gini kpɛma

ye ya wāa guuru wɔllɔ mi yaka nubu durorugisu wāa.

YEREMI

Gusunɔn sɔmɔ Yeremi u sɔawa yaku kowon bweseru. U nɔni swaaru wa win tɔmbun suunu sɔɔ. Ba nɔn tusa win garin sɔ. Gusunɔn sɔmɔ Esain biru, n kuawa nge wɔɔ wunɔbu (100) u sere win sɔmburu torua. Win waaaru sɔɔ, u Yinni Gusunɔn tɔmbu Yudaba kirɔ kua bu ka ben buu sɔanu ka ben toranu deri. Ma n kun mɛ, bwese tukunu nu koo na nu bu wari. Win gari yi kooa win nɔni biru. Babilonin sina boko u Yerusalemu ka Yinni Gusunɔn sɔa yeru wari. Ma u Yudaban sina boko ka tɔn dabinu yoru mwɛɛra u ka da win temɔ. Mɛya Yeremi u maa tɔmbu Gusunɔn gari sɔɔwa u nɛɛ, sɔɔ teeru ben sukum koo wurama yoo ten di.

Tire ten kpunaa

1. Yeremin sokuru u ka ko Gusunɔn sɔmɔ, wiru 1.
2. Gari yi Yeremi u gerua Yosias ka Yoyakimu ka Yoyakini ka sere Sedesiasin waati sɔɔ, wiru 2n di sere wiru 25.
3. Ye ya kooa Yeremin waaaru sɔɔ, wiru 26n di sere wiru 45.
4. Ye Gusunɔ u gerua bwese tukunun sɔ, wiru 46n di sere wiru 51.
5. Yerusalemu ya wɔruma, wiru 52.

¹ Tire ten gari yi sun sɔmɔ ye Yeremi Hilikiyan bii u kua ka gari yi Yinni Gusunɔ u nɔn sɔɔwa. Hilikiya wi, u sɔawa yaku kowo goo Anatɔtuɔ, Benyamɛɛn temɔ.

² Yudaban sina boko Yosias Amɔɔn biin bandun wɔɔ wɔkura itase sɔɔra Yinni Gusunɔ u ka Yeremi wi gari kua.

³ U maa ka nɔn gari kua Yoyakimu wi u sɔa Yosiasin bii Yudaban sina bokon waati sɔɔ, ka maa Sedesias Yosiasin biin waati sɔɔ sere n ka girari win bandun wɔɔ wɔkura tiasen suru nɔɔbuse. Saa ye sɔɔra ba Yerusalemu gibu yoru mwɛɛra ba ka da Babiloniɔ.

Gusunɔ u Yeremi soka

u ka ko win gɔro

⁴ Sɔɔ teeru Yinni Gusunɔ u ka nɛ, Yeremi gari kua u nɛɛ,

⁵ u sere man mɔmɛ
nɛn mɛron nukurɔ,
u man yɛ saa ba n man marubu kpa.
U man gɔsa u yi nɛnɛm
n ka ko win gɔro handunian bwesenun mi
bu sere man ma.

⁶ Ma na nɔn wisa na nɛɛ, Yinni Gusunɔ, wee na n kpɛ n gari gere tɔn dabinun wuswaaɔ, domi nɛ biiwa.

⁷ Adama Yinni Gusunɔ u man sɔɔwa u nɛɛ,
n ku gere mɛ.

Domɔ bɛn mi u man gɔriɔ kpuro kon dawa.
Ye u maa man sɔɔwa kpuro kon ye gerewa.

⁸ N ku ben bɛrum ko.
Domɔ u ko n ka man waa,
kpa u man wɔra karin di.

Wi, Yinni Gusunɔwa u yeni gerua.

⁹ Ma u win nɔmu demia u nɛn nɔɔ baba u nɛɛ, wee u win gari doke nɛn nɔɔwɔ.

¹⁰ Yen biruwa u maa nɛɛ,
wee gisɔ, u man yiiko wɛ
bwesenu ka nin sinambu kpuron wɔllo

n ka nu wukiri n sura,
 kpa n maa wure n nu gira nge dāa.
 Meya n maa ka nu kōsuku n kam koosia,
 kpa n maa wure n nu seeya.

Kāsinu yiru

11 Yinni Gusunō u nēē, mba na waamō mi.

Ma na nūn wisa na nēē, dāru garun kāasa na waamō.

12 Ma u nēē, na wawa dee dee, domi u ko n tii sē u ka win nōō mwēeru yibia.

13 Ma u kpam man bikia u nēē, mba na maa waamō mi.

Na nūn wisa na nēē, wekera na wa sōō yēsan nōm geu gia ta man nōō sike ta swēē ta gbisimō.

14 Ma Yinni Gusunō u nēē,
 geema saa sōō yēsan nōm geu gian diya
 wahala ya koo na yu tem men tōmbu kpuro wōri.

15 U koo sinam be ba wāa sōō yēsan nōm geu gia seeyama
 bu na bu Yerusalemu ka Yudan wuu si su tie tabu wōri
 kpa bu Yerusalemu ye tarusi
 bu sina yen gbāra kōnnōsō nge siri kowobu.

16 U koo win tōmbu seeyasia ben kōsa yen sō
 ye ba ka nūn deri,
 ba būnu turare dōō dokea,
 ma ba bwāaroku ni ben nōmu ga kua yiira ba sāwa.

17 Adama nē, n be sōōru koowo,
 n kpaka sēka
 kpa n se n bu sō kpuro
 ye u koo man yiire.

U nēē, n ku de nen tororu tu kara ben suunu sōō,
 kpa u ku raa man berum sosia n diiri ben wuswaaō.

18-19 Wee tē, Yudaban sinambu ka ben wirugibu ka ben yāku kowobu
 ka sere tōn be ba tie kpuro
 ba koo ka man tabu kō.

Adama ba n kpē bu man kamia.
 Domi saa ye sōō, u koo man dam wē nge wuu ge ba gbāraru toosi,
 n kun mē nge gbere ye ba kua ka sisu,
 n kun mē nge gbāra te ba kua ka sii gandu.

U ko n wāawa ka nē u ka man wōra ben nōman di.
 Wī, Yinni Gusunōwa u yeni gerua.

2

Isireliban sikadoban durum

1 Yinni Gusunō u man sōōwa u nēē,

2 n doo n bēē Yerusalemugibu sō n nēē,

u yaaye nge mē i nūn kīa yellu nge kurō kpaō,
 i ka nūn swīi gbbabu tēn mi gāanu ku ra kpi.

3 Bēē Isireliba, i raa wāawa wī turon sō.

I sāawa win arumani ye u tii gōsia.

Wī u na u bēē gura, wahala ya ra yēro deemewa.

Wī, Yinni Gusunōwa u yeni gerua.

4 Tē, bēē Isireliba,
 bēē be i sāa Yakōbun bweseru,
 i swaa dakio i nō.

5 Yinni Gusunō u nēē,

tora terà bɛɛn sikadoba ba nùn waasi ba ka nùn deri,
ba da ba kam swī,
ma ben tii ba kam kua.

⁶ Ba n̄ tii bikie bu nɛɛ,
mana wi, Yinni Gusunɔ u wāa, wi, wi u bu yarama Egibitin di.
Mana u wāa, wi, wi u ka bu da gbaburɔ mi gāanu ku ra kpi.
Gbabu te sɔɔ, n̄im sari,
dɔkɔ kpirina nu yiba,
wāara maa sē mi.
Yen sōna goo kun wāa mi,
goo ku ra maa sī mi.

⁷ Yen biru, u ka bu da mi tem gem wāa,
kpa bu ka mɛn dāa bii duronu ka mɛn dīa geenu di.
Adama ye ba tura mi,
ba tem mɛ sanka,
ba mu disi doke.

⁸ Ben yāku kowobu ba n̄ bikie bu nɛɛ,
mana Yinni Gusunɔ u wāa.
Mɛya maa wooda yērobu ba n̄ nùn gie.
Ben wirugibu ba nùn seesi.

Būu wi ba m̄ Baali, win gariya Gusunɔn sɔmɔbu ba swī ba ka gari m̄.
Ma ba da ba būnu sāwa ni nu n̄ bu arufaani gaa wēɛmɔ.

⁹ Yen sōna u koo bɛɛ ka bɛɛn bibun bweseru siribu soku.

¹⁰ I be ba wāa n̄im wōkun tem bure te ba sokum̄o Sipu mɛɛrio.
I goo gɔrio Kedaɔ
u mɛɛri sāa sāa u ka wa
bà n̄ m̄ nge bɛɛ,

¹¹ u ka wa bweseru garu tà n̄ ten būnu kɔsire
baa mɛ nu n̄ sāa gem,
nge mɛ bɛɛ, i Gusunɔ deri
wi u sāa bɛɛn bɛɛɛ.

Ma i wura yè sɔɔ i n̄ arufaani gaa wasi.

¹² Yinni Gusunɔ u nɛɛ,
bɛɛ wəllugibu, i biti sooro yenin sɔ,
kpa i wēnu wura.

¹³ Wee win tɔmbu ba durum yiru kua.

Ba nùn deri, wi, wi u sāa nge n̄im gem mɛ mu koo n̄rura,
ma ba da ba būnu swī ni nu sāa nge dɔkɔ kpiri ni nu n̄ n̄im n̄enum̄o.

Isireliban naane sarirun are

¹⁴ Isireliba, i n̄ sāa yobu.

Ba n̄ bɛɛ mara yoru sɔɔ.

N̄ n̄ mɛn na, mban sōna bɛɛn yibereba ba bɛɛ naa swī nge gbeeku yɛɛ.

¹⁵ Wee ba bɛɛ kukirisi nge gbee sinansu.

Ba bɛɛn tem yānu gura,
ma ba bɛɛn wusu d̄sɔ mɛniki,
goo maa sari mi.

¹⁶ Nɔfu ka Tapanesigibun tii
ba koo bɛɛ kōni bu p̄ɔru woka
bu ka bɛɛ yoru mwɛɛri.

¹⁷ Yeni ya koo bɛɛ deema,
domi i Gusunɔ bɛɛn Yinni deri sanam mɛ u bɛɛ kpare swaa gea sɔɔ.

¹⁸ I n̄ da i tii Asirigibu
n̄ kun mɛ Egibitigibu wē,

i ben daaruṅ nim n̄rum,ᵌ
mba i ko wa.

¹⁹ I n yē ma bēen nuku k̄suru ka bēen naane sariru ta koo bēe n̄ni s̄.

Saa ye s̄ra i ko wa,
kpa i ḡa ma ḡa k̄suna i kua mi,
ye i ka man deri,
i n̄ maa man nasie.

Ne, Gusunᵌ w̄llu ka tem Yinniwa na yeni gerua.

Isireliba ba s̄awa nge kurᵌ

wi u kun naane mᵌ

²⁰ Yinni Gusunᵌ u nee,

saa yellun di, i tii yoru yara,
i sugu ka ȳni yi ba raa bēe doke kasuka.
Ma i nee, i n̄ maa k̄i i man yoru diiya.
Ma i da gungunu w̄llᵌ ka d̄a kubeno
i b̄nu gasirimᵌ i s̄amᵌ.

²¹ Yellu, na bēen bweseru duurawa
nge reseṃ d̄a geeru te ta kpuro kere,
adama t̄e, i k̄sa i kua
nge reseṃ d̄a te ta yina.

²² Baa i n wobura ka werem me mu gem durom mᵌ,
ka me, ko na n bēen disi yi waamᵌwa.
Ne, Yinni Gusunᵌwa na yeni gerua.

²³ Am̄na i ko kp̄i i siki i nee,
i n̄ tii disi koosi,
i n̄ b̄u wi ba m̄ Baali s̄awa.
I bēen naasun yira meerio w̄wa s̄ᵌ.
I de i wura ye i kua,
bēe be i s̄a nge yooyoo niu
ge ga b̄su ga dur̄bu kasu.

²⁴ Bēe be i s̄a nge gbeeku keteku niu
ge ga gbaburun d̄one mᵌ.
Gen ȳᵌbun saa s̄ᵌ,
ga ra n ȳᵌkumᵌwa,
goo kun kp̄e u gu ȳrasia.
Keteku d̄waa ye ya gu kasu kpuro,
ya ku ra wasire yu ka gu wa.
Domi ya ra gu deemᵌwa gen ȳᵌbun saa s̄ᵌ.

²⁵ Bēe Isireliba, na nee,
i ku b̄nu gasiri sere bēen baranu nu diira,
kpa nim n̄ru gu bēe go.
Adama i n̄ wure.
Ma i nee, n̄ n̄ koorᵌ,
domi niya i k̄i,
i ko maa nu sw̄i i s̄awa.

Ba koo Isireliba seeyasia

²⁶ Nge me sekuru ta ra gb̄nᵌ mwe
b̄a n n̄n mwa subaru s̄ᵌ,
nge meya bēe Isireliba ka bēen sinambu
ka bēen wirugibu ka bēen ȳaku kowobu
ka Gusunᵌn s̄am̄bu i ko i sekuru wa.

²⁷ Domi i b̄u d̄aru sokumᵌ bēen baaba,

ma i maa kperu sokumɔ beɛn mero.
 Wee beɛ Isireliba kpuro i man biru kisi,
 i n̄ maa man mɛɛrimɔ.
 Adama i n̄ wāa wahala sɔɔ,
 i ra nɛɛwa, n̄ seema n̄ beɛ faaba ko.
 28 Beɛ Yudaba, beɛn bwāaroku ni i tii sekua
 nu ka beɛn wusu geeru nɛ mi,
 mana nu wāa.
 Nu seewo nu beɛ faaba ko wahaɔan saa sɔɔ
 n̄ n̄ koo kpī.

29 Mban sōna i ka man sikirinamɔ.

Wee beɛ kpuro i n̄ ka man yōre.

30 Kam sɔɔra na beɛ sɛɛyasia.

I n̄ nɛn sɛɛyasia bi garisi gāanu.

I Gusunɔn sɔmɔbu wari i go

nge mɛ gbee sunɔ ga ra yaa wari gu go.

31 Beɛ Isireliba, beɛ be i tie, i nɛ, Yinni Gusunɔn gari swaa dakio i n̄ɔ.

Na beɛ s̄aawewa nge tem mi gāanu ku ra kpi?

Na beɛ s̄aawewa nge yam wōku nanumgiru?

Mban sōna beɛ nɛn tɔmbu i gerumɔ i mɔ,

i tii mɔ,

i n̄ gɔsiramamɔ nɛn mi.

32 Wɔndia u ra win bura yānu duari ro?

Kurɔ kpɔɔ u ra win sɔnditia duari?

Amɔna beɛ nɛn tɔmbu i ka man duari n̄ ka tɛ mɛ,

na n̄ mam yen tɔnun geeru yē.

33 I durɔ dama bwisi mɔ sere kurɔ tanɔbu ba yi giamɔ beɛn min di.

34 Wee tɔn be ba n̄ toren yem mu yiba beɛn yabeno

be, be i n̄ ka gāa kɔsunu ganu mwɛ.

35 Ka mɛ, i tii sokumɔ be ba dɛere.

Ma i mɔ, nɛ, Yinni Gusunɔn mɔru yu beɛ doonari.

Adama kon beɛ siribu soku yèn sō i mɔ, i n̄ durum mɔ.

36 Mban sōna i sirene i ka swaa kɔsi.

Egibitigiba koo beɛ sekuru doke

nge mɛ Asirigiba beɛ kua.

37 Kpa i yari min di i n̄ tuke.

Domɛ nɛ, Yinni Gusunɔ na be i naane s̄a mi yina.

I n̄ maa somiru garu wasi ben min di.

3

Isireliba

ba s̄aawa naane sarirugibu

1 Yinni Gusunɔ u maa nɛɛ,

goo ù n̄ win kurɔ yina,

ma kurɔ wi, u da u durɔ goo sua,

durɔ guro wi, u ra maa kurɔ wi naa de?

Aawo. U n̄ kua mɛ, ya koo win tem disi doke.

Adama beɛ Isireliba, i kua mɛ.

I da i b̄u dabiru s̄amɔ,

ma i kī n̄ maa beɛ mwaama.

Nε, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

² I seewo i mεeri guunu gia,
kpa i wa nge guuru gara wāa tèn mi i ñ būnu sāwa.

Wee, i ra būnu kasu

nge mε kurɔ tanɔ u ra win kīnasibu kasu.

I sāa nge Daarubu swaa dio be ba ra n tumbu mara swεε sɔɔ.

Ma i tem mε disi doke bεen būu gasiribu ka bεen nuku kɔsurun sɔ.

³ Yen sɔna gura kun taramɔ

bu sere nεε, ya koo nε.

Adama ka mε,

i būnu gasirimɔ i dɔɔwa.

Sekura kun bεε mɔ.

⁴ Wee tε, i man nɔɔgiru suemɔ i mɔ,

i man nɔɔgiru mɔ i gerumɔ

nɛna na sāa bεen baaba,

i maa man kīwa saa bεen piiburun di.

⁵ Ma i bikiamɔ,

ko na n ka bεε mɔru sɔawa sere ka baadommɔ?

Bεε Isireliba, yeniwa i ra n gerumɔ,

adama i kɔsa mɔ i dɔɔ

nge mèn nɔɔ i kī.

Yudaba ka Isireliba,

i de i gɔru gɔsia

⁶ Yudaban sina boko Yosiasin waati sɔɔ, Yinni Gusunɔ u Yeremi sɔɔwa u nεε, a wa ye Isireliba ba mɔ? Ba sɔawa mεm nɔɔ sariba. Wee, ba da mi gungunu ka dāa kubenu wāa kpuro, ba būnu sāamɔ.

⁷ Ma nε, Yinni Gusunɔ na tii sɔɔwa na nεε, bà n yeniba kpuro kua, ba koo wurama nɛn mi. Adama ba ñ wuramε. Ben mero bisibu, Yudan bweseru te ta sāa nge kurɔ naane sarirugii, ben tii ba wa mε.

⁸⁻¹⁰ Isireliba ba tem mε disi doke ben būu gasiribun sɔ ka ben sekuru sarirun sɔ te baawure u gerumɔ. Ma ba būu sāamɔ kpenu ka dānun nuurɔ. Yen sɔna na bu yina ma na bu yinabun tireru wε. Ka mε, na wa Yudaba ba ñ berum kue. Ba dawa ba būnu gasira ben tii. Ba ñ wuramε nɛn mi ka ben gɔru kpuro. Weesu sɔɔra ba yɔ.

¹¹ Yinni Gusunɔ u maa Yeremi sɔɔwa u nεε, baa mε Isireliba ba sāa mεm nɔɔ sariba, ba sanɔ bo ka sere Yudaba.

¹² Yen sɔ, a doo sɔɔ yεsan nɔm geu gia a Isireliba gari yini sɔ a nεε,

bu wurama, na ñ ka bu nɔnu kɔsu mεirimɔ.

Domi na sɔawa wɔnwɔndugii.

Na ku ra mɔru ko n ka tε.

¹³ Bu gesi ben durum wuro.

Bu wuro ma ba ñ ka man yɔre,

nε, Gusunɔ ben Yinni.

Domi ba da ba būnu gasira dāa kubenɔ.

Ba yina bu nɛn gari swaa daki.

Nε, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

Yinni Gusunɔn tumbu

ba koo wurama win mi

¹⁴ Bu wurama nɛn mi, be, bii mεm nɔɔ sariba. Domi na sɔawa ben Yinni. Kon be ba tie yarama wuu sɔn mi ba wāa kpuron di, baa ñ n tɔn turon na, ñ kun mε yiru. Kpa n ka bu wurama nɛn mi Sɔnɔ.

¹⁵ Saa ye sɔɔ, kon bu kparobu wē be nen gōru ga kī. Kpa bu bu kpara ka bwisi, ka laakari.

¹⁶ Ba koo marura bu dabia tem me sɔɔ. Sanam me sɔɔ, ba koo man gia. Ba ñ maa nen woodan kpakororun gari m̀. Goo kun maa ten bwisikunu m̀. Goo kun maa tu yaayamɔ u nee, mana ta wāa. Goo kun maa ten kəsire m̀.

¹⁷ Saa ye sɔɔ, nen sina gɔna ya ko n wāawa Yerusalemuɔ. Kpa bwese ni nu tie kpuro nu maa menna mi, nen yīsirun sɔ. Ba ñ maa ben bwisi kəsi swīimɔ.

¹⁸ Saa ye sɔɔ, Yudaba ka Isireliba ba koo menna bu ko tia. Domi ba koo wurama sannu saa sɔɔ yēsan nɔm geu gian di. Kpa bu sina tem me sɔɔ me na ben baababa wē ba tubi di.

¹⁹ Ne, Yinni Gusunɔ na gerua na nee, kon daa bēe Isireliba kowa nen bii kīnasibu, kpa n bēe tem gem wē me mu buram bo handunia yeni sɔɔ. Na raa tamaa i ko man sokuwa bēen Baaba, kpa i ku maa man deri.

²⁰ Adama i man tɔnu kam kom kua nge me kurɔ naane sarirugii u ra win durɔ kue. Ne, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

²¹ Wee, nɔɔ gagu ga nɔra guuru wɔllɔ. Ase Isirelibara ba kuuki m̀ ba būnu kanamɔ, domi ben sanu sanusu kpuro su sankira, ba ne, Gusunɔ ben Yinni duari.

²² Bēe, bii mem nɔɔ sariba, i wurama nen mi. Kon bēe bēen mem nɔɔbu sariru suuru kua. Ma Isireliba ba nee, Gusunɔ, wuna a sāa beseɛn Yinni. Beseɛn wee, wunen miya sa wee.

²³ Geema bū ni sa raa sāamɔ guunu wɔllɔ sa kuuki m̀, nu sāawa weesu.

Adama Gusunɔ beseɛn Yinni, wuna a sāa beseɛn Isireliban faaba kowo.

²⁴ Wee, saa beseɛn birun di sa waamɔ bū wi ba m̀ Baali, wiya u beseɛn baababan gbean dīanu di kpuro, ka maa ben yāanu ka ben keteba ka sere ben bibu. Ma ba sekuru wa.

²⁵ Su kpuna sekuru sɔɔ kpa su beseɛn bēere sariru wukiri nge bekuru. Domi beseɛn ka beseɛn baababa sa wune Gusunɔ beseɛn Yinni torari. Saa beseɛn birun di n ka gisɔ girari sa ñ wunen gere wure.

4

¹ Yinni Gusunɔ u nee, bēe Isireliba,

ì n kī i wurama nen mi, i ko kpī i wurama. I n bēen būu sáaru deri, i ñ maa yaayaare m̀,

² ñ n da bōre gem sɔɔ ka gōru deero, i nee, ka Yinni Gusunɔn wāaru, saa yera bwese tukunu nu koo domaru wa nen min di, kpa bu woo kana nen sɔ.

³ Ne, Yinni Gusunɔwa na bēe Yudaba ka Yerusalemugibu sɔmɔ na m̀, i gbee kpaanu kasirio, i dāa dɔɔ go. I ku ra maa bēen dīanu duure sáki sɔɔ.

4 Geema, i bango sãa wasi são.
 Adama n tiewa i man tii wẽ,
 kpa nen m̄oru yu ku raa yabura nge d̄ão,
 wi goo kun kp̄ẽ u go,
 domi b̄een nuku k̄osuru ta kp̄ã.

Ba Yudaba w̄erima

5 Yeremi u n̄e,
 i Yudaba s̄ãwã kpa i gb̄ara Yerusalem̄u.
 I k̄aba soowo tem m̄e kpuro s̄ão.
 I n̄ãogiru suo ka dam i n̄e,
 bu mennama bu da wuu si su gb̄aranu m̄o s̄ão.
 6 Bu gidi b̄ara sueyo Sīni gia
 bu duki yakuro bu ku ȳra.
 Domi Gusun̄o u koo de k̄õsa yu na
 saa s̄ão ȳsan n̄am geu gian di.
 7 Yib̄ēe be ba ra bwesenu kam koosie
 ba seewa ben w̄ãa yerun di nge gbee suno
 ge ga tii d̄emiam̄o gen bweun di,
 ba wee bu ka tem m̄e kam koosia.
 B̄ēe Yudaba, ba koo b̄een wusu k̄osuku
 kpa su ko bansu.
 8 I saaki sebuo nuku sankiranun s̄õ
 kpa i sw̄i i weeweenu ko,
 domi Yinni Gusun̄on m̄oru kun sun doonarim̄o.
 9 Ma Yinni Gusun̄o u n̄e,
 yen t̄õ te s̄ão,
 sina boko ka win sina asakp̄abu ba koo mwia kpana
 kpa ȳaku kowobu bu biti soora,
 kpa Gusun̄on s̄ãm̄abu bu n̄osu nen̄e,
 10 bu n̄e, n̄e, Yinni Gusun̄o
 na be, Yudaba ka Yerusalem̄ugibu n̄ani w̄õkua
 ye na n̄e, ba koo b̄ari ȳendu wa.
 Wee t̄ẽ ba woburu s̄andi ben w̄in̄o.

Yib̄ēeba ba Yudaba s̄ikerene

11 Saa ye s̄ão, kon bu s̄õ n̄ n̄e,
 wee, woo ga wee saa gbaburun guunun di,
 gu ka nen t̄ombu Yudaba swee.
 Woo ge, ga ñ s̄ãa f̄ēe f̄ēe
 nge ge ba koo ka dobi sara.
 12 Ga ko n̄ dam m̄owa.
 Ne, Yinni Gusun̄owa na gu sokusiam̄o.
 T̄ẽwa kon bu siri.
 13 Ma Yudaba ba n̄e,
 gbera sun di, domi sa kam kua.
 Wee, wi u koo sun kam koosia u s̄im̄o nge guru wiru.
 Win tabu k̄ēe yi s̄ãa nge guru woo.
 Ma win dumi yi guno bakeru s̄ãabu kere.
 14 Yinni Gusun̄o u n̄e,
 b̄ēe Yerusalem̄ugibu,
 sere saa yer̄a i k̄i i n̄ k̄õsa bwisikum̄o.
 I b̄een ḡõrusu d̄ēerasio, kpa i faaba wa.
 15 I swaa dakio gari yi ba ka na Danun tem di

ka Efaraimun guunun di
ba nee, kōsa wee.

¹⁶ I ye bwesenu kpuro nōasio.
Kpa i ye Yerusalemgibu sō i nee,
yiberēba ba wee saa tontonden di.
Ba koo Yudaban wusu tabun kuuki koosi.

¹⁷ Kpa bu Yerusalemu sikerena
nge be ba gberu kōsu.

Domu yen tōmbu ba man seesi.

Ne, Yinni Gusunōwa na yeni gerua.

¹⁸ Bēe Yudaba, geema wahala ya bēe nōni sōowa sere bēen woo sōndō.
Adama ya sāawa bēen kom kōsum ka bēen nuku kōsurun are.

Yeremi u wasikiramō

win tōmbun wahalan sō

¹⁹ Yeremi u nee,

nen nuki man wuririmō ma nen torora kara.

Na n̄ kpē n nōo mari wahala yenin sō.

Na tabun kōba nōomō. Bu wee.

²⁰ Ba sun nōosiamō ma ba wuu dabinu kāsuka.

Tem me kpuro mu kam kobu dōowa.

Subaru sōora ba na ba bēsen tabu kowobun kuu bekuruginu wukura.

Ma ba nu gura ba ka doona.

²¹ Sere domma na kon yiberēban gidi bōra waamō,

kpa na n kōban swīi nōomō tāa tāa.

²² Ma Yinni Gusunō u nee,

wee, nen tōmbu ba n̄ bwisi mō.

Meɣa ba n̄ man yē.

Ba sāawa gari bakasu.

Ba kōsan kobun bwisi mō,

adama ba n̄ gean kobu yē.

Kam kobu wee

²³ Na tem mēera ma mu sāa bitam,

gāanu sari men wōllō.

Na maa wōllu mēera,

na deema yam bururam sari mi.

²⁴ Na guunu mēera, na wa wee,
nu wōruma. Ma gungunu nu bāarimō.

²⁵ Na maa mēera na wa wee,

tōnu sari tem sōo.

Ma gunōsu su yarina kpuro.

²⁶ Na tem mēera me mu raa sāa tem gem.

Na deema wee, mu kua tem saaram.

Ma wuu si su wāa mi, su wōruka.

Yinni Gusunōwa u ye kua win mōrun saabu.

²⁷ Yinni Gusunō u nee,

u koo tem me gōsia tem saaram,

adama u maa nee,

u n̄ derimō mu n̄ sāa me ka baadommao.

²⁸ Yen sō, tem mu ko n̄ gōo wooru sō,

kpa wōllu tu yam tīra.

Domu u himba yi kō, u n̄ maa biru wurō.

²⁹ Ye wusu kpuron tōmbu ba maasōbu ka ten towobun wōkinu nua,

yera ba duki yakikira kpuro.
 Gaba w̄ariki d̄aa s̄s̄o ma gaba dua kpee baaba s̄o.
 Ba wuu si deri su kua bansu.
 30 Wunε Yerusalemu, buraru mba kaa maa tii kua.
 Kaa tii beku wunomgiru kasuawa a dewe,
 kpa a wuran saba sebe, kpa a kiro doke?
 Kam s̄ara kaa til buraru kua.
 Wee wunen k̄nasibu ba nun tusa
 ba kasu bu nun go.
 31 Na wuri ka weeweenu n̄om̄o
 nge t̄n kuro wi u yiire u k̄i u win bii gbiikoo ma.
 Ase Yerusalemun n̄owa ga n̄oram̄o mi.
 Ya wom gabam̄o, ya n̄oma demie ya m̄o,
 ya kam kuawa.
 Wee yen yibereba ba ye s̄ere, ya ḡo d̄o.

5

Yerusalemugibun toraru

1 Yinni Gusun̄o u n̄εε,
 b̄εε Yerusalemugibu, i b̄εεn sw̄εε kpuro sw̄īiȳo.
 I doo ka mi t̄mba ra m̄enne i kasu
 i n ko i goo wa wi u ra ko dee dee
 ma u ra gem gere.
 I n ȳero wa,
 saa ye s̄ara n̄ε, Yinni Gusun̄o, kon b̄εεn durum w̄ka.
 2 Ma Yeremi u n̄εε,
 wee, ba ra n b̄orum̄o ba n m̄o,
 ka Yinni Gusun̄on w̄aru,
 adama weesu s̄ara ba b̄ri yi m̄o.
 3 Yinni, n n̄ wi u gem sw̄īi, wiya a kasu?
 Wee, a bu sura adama ba nun atafiiru kua.
 A bu n̄ni s̄owa, adama ka m̄ε, ba n̄ ḡanu gie.
 Ben ḡoru ga b̄biawa nge kperu.
 Ba yina bu wurama wunen mi.
 4 Ma na n̄εε, ba s̄awa nge bibu,
 ba m̄wa nge gari bakasu.
 Domi ba n̄ wunen sw̄εε ȳε,
 ba n̄ maa wunen woodaba ȳε.
 5 Kon ḡsira n da be ba bukuren mi,
 kpa n̄ ka bu gari ko.
 Domi be, ba wunen sw̄εε ȳε,
 ba maa wunen woodaba ȳε.
 Wee, ben tii ba nun yina
 nge ȳa te ta w̄εε yina
 ma ta yi kasuka.
 6 Yen s̄na b̄a n dua d̄aa s̄ow̄o,
 gbee sinansu su ra bu go.
 B̄a n dua yakaso,
 gbeeku b̄nu nu ra bu go.
 Ma musuku gbeeku ga ra bu ȳoru bw̄εεye
 ben wun ḡbarun k̄nn̄ow̄o,
 be ba yara min di,
 gu ka bu s̄ere gu kasuku.

Domi ben toranu nu dabia.

Ben naane sariru ta kpā.

⁷ Yinni Gusunō u nēē,
mban sōna kon nēn tōmbun durum wōka.

Domi wee, ba man deri
ma ba bōrumō ka būnun yīsinu.

Na bu debia,
adama būna ba ka arukawani bōkua
ba nu gasirimō.

⁸ Ba sāawa nge dum dwēē yi yi deba
yi wuri mō yi kurōbu gire.
Nge mēya ba ra n ben berusebun kurōbu naa gire,
ba n kpēeki mō.

⁹ Mban sōna na n ko n bwese teni mōru kōsie,
kpa n tu sēyasia yenin sō.

¹⁰ Nē, Yinni Gusunō,
kon bu yiberēba surema,
be, be ba sāa nge nēn resēm gbaaru.
Ba koo ten kara sura
kpa bu ten dāa kāasi bōri yi yi n sāa nēgii.

Adama ba n gbaa te kam koosiamō kpuro.
¹¹ Mēya kon ko domi Isireliba ka Yudaba
ba n ka nē turo yōre.
Nē, Yinni Gusunōwa na yeni gerua.

Ye ya koo Isireliba deema

¹² Yinni Gusunō u nēē,
Isireliba ba man siki
ba nēē, na n dam gam mō.
Kōsa kun maa bu deemamō.
Ba n tabu wasi,
ba n maa gōru wasi.

¹³ Nēn sōmōbun gari yi maa sāawa nge wom dirum.
Ben goo ku ra bu gari gee sō.
Ba maa gerumō ba mō,
sōmō ben gari yi wōri ben tii sō.

¹⁴ Yen sō, nē, Gusunō, wōllu ka tem Yinni,
na nēē, ye ba ka gerua mē,
wee, nēn gari yi ko n sāa nge dōo wunē Yeremin nōo sōo,
kpa nēn tōn be, ba n sāa nge dāa ye dōo wi, u koo mwa.

¹⁵ Tē bēē nēn tōmbu, Isireliba,
kon bēē bweseru garu surema tontonden di.
Bwese te, ta dam mō
ta raa maa wāawa saa yellun di.
I n maa ten barum nōomō.

¹⁶ Ba sāawa tabu durōbu be kpuro.
Ben sēēnun saabu,
gonu ra n yibawa sikaō.

¹⁷ Bwese te, ta koo bēēn dīanu kam koosia,
ka bēēn bibu, ka bēēn yaa sabenu, ka bēēn dāa marum,
kpa bu bēēn wuu si su gbāranu mō tabu wōri,
bu kōsuku,
sì sōo bēēn yīyōbu wāa.

¹⁸ Adama yen tōo te, n n bēē kpuro kon kam koosia.

19 Tɛ Yeremi, bā n nɛɛ, mban sōna nɛ, Gusunɔ ben Yinni na bu yenin bweseru kuammɛ, kaa bu wisiwa a nɛɛ, ba man deri ba ka tɔn tukobun būnu na ben temɔ ba sāmɔ. Nge meya ben tii ba koo da bu tɔn tukobu sã tem tukumo.

Gusunɔ u win tumbu kirɔ mɔ

20 Yinni Gusunɔ u nɛɛ,

i Yakɔbun bweseru sōwɔ,
be, be ba sãa Yudaba, i nɛɛ,

21 bu swaa dakio ye na bu sōwɔ.

Ba sãawa nge wɔkɔbu, ba ñ bwisi mɔ.

Ba nɔni mɔ, adama ba ñ yam waamɔ.

Ba swasu mɔ, adama ba ñ gari nɔwɔ.

22 Ba ñ koo man nasia?

Ba ñ koo diiri nen wuswaaɔ?

Nɛna na dera yani sɛeri yi nim wɔkun nim gunua.

Ma na nɛɛ, mu ñ maa saramɔ

mi na mɛn nɔɔ bura yeru yi mi.

Miya mu ko n wãa sere ka baadomɔ.

Baa mɛ nim kurenu nu ra se, nu ñ dam mɔ.

Baa mɛ nu ra wɔki, mu ku ra gam de.

23 Adama be, nen tumbu, ba sãawa mɛm nɔɔ sariba.

Ba ra ka man mɔru ko kpa bu man deri.

24 Ba ku ra tii sɔ bu nɛɛ,

bu nɛ, Yinni Gusunɔ nasia,

nɛ wi na ra bu gura wɛ

wɔɔ ka wɔɔ yen saa sɔɔ,

kpa n maa saa yi bu ka dīanu gɛ.

25 Ba n yɛ ma ben durum ka ben toranun sōna

ba ku ra maa doma ten bweseru wa.

26 Domi ben suunu sɔɔ tɔn kɔsobɔ wãa.

Ba ra tumbu yɛri beriewa bu ka bu mwɛeri

nge be ba ra gunɔsu taa yinɛ.

27 Takiwa ya ra n yiba ben yenusɔ,

nge mɛ gunɔ taason gunɔ diru

ta ra n gunɔsu yiba.

Nge meya ba kuura ma ba dam kua.

28 Ba dīa geenu di ma ba bɔria.

Ba ra kɔsa kowa yu banda.

Ba ku ra ka gobeku yinɛ, ñ kun mɛ sãaro.

Ba ku ra bu ben gem wɛ.

Kpa ben tii ba n kuuramɔ.

29 Mban sōna na ñ kon bwese teni mɔru kɔsie,

kpa n bu sɛyasia yenin sɔ.

30 Wee, nen tumba gãa kɔsunu mɔ tem mɛ sɔɔ.

31 Ben sɔmɔbu ba gari weesugii mɔ.

Ma yãku kowobu ba ben tiin arufaani kasu.

Ma nen tumbu ba bu yen dam kɛmɔ.

Sanam mɛ kpuro ya koo nɔru ko, amɔna ba koo ko.

6

Yiberɛba ba Yerusalemu tarusi

1 Bɛɛ Benyamɛba,

i duki yakuro Yerusalemun di.

I kɔba soowo Tekoaa.

I yīreru koowo Beti Hakeremu.

Domɪ nɔni swāa bakaru ka kam kobu sisi,
saa sɔɔ yēsɔn nɔm geu gian di.

² Ba koo Yerusalemu, wuu burɔ ge kɔsuku.

³ Wee, tɔmba ye wɔrim wee
nge kparɔbu ka ben yaa sabenu.

Ba ben sansani gira ba ka ye sikerena.

Ben baawure u win bweu mwa, wi ka win tabu kowobu.

⁴ Ba kuuki mɔ ba mɔ,

i de su se sɔɔ sɔɔ gbāara su wuu ge wɔri.

Adama tē sɔɔ kpa, yam maa tīramɔ.

⁵ N n mɛn na, i de su se wɔkuru

su da su gen dii geenu kɔsuku.

⁶ Ma Yinni Gusunɔ u bu sɔɔwa u nɛɛ,

bu dāa bɔɔrio kpa bu ka ye sasanu gira

bu ka Yerusalemu sikerena, bu ye sɛɛyasia

yɛn sɔ yɛn tɔmba dam dɔrenamɔ.

⁷ Nge mɛ dɔkɔ ya ra nim swī mu n kokumɔ,

nge mɛya Yerusalemugibun nuku kɔsuru

ta ra n sɔɔsiramɔ.

Daa bɔɔbɔya ka kam kobun kookoosun gariya

yi ra n nɔɔramɔ mɪ.

Na ra n waamɔ baadomma

ba tɔmbu nɔni sɔɔmɔ ba bu mɛɛra mɔ.

⁸ N n mɛn na, bɛɛ Yerusalemugibu,

i nɛn sɔɔsiru laakari koowo,

kpa n ku ra nɛn tii gawa saa bɛɛn min di

n bɛɛn tem kam koosia.

Isireliba

ba kua mɛm nɔɔbu sariba

⁹ Gusunɔ, wɔllu ka tem Yinni, u Yeremi sɔɔwa u nɛɛ,

ba koo Isireli be ba tie gura mam mam

nge mɛ ba ra dāa binu sɔri

ba kun gāanu deri.

¹⁰ Ma Yeremi u wisa u nɛɛ,

wara kon gari sɔ, kpa n nɔn kirɔ ko.

Wara koo man swaa daki.

Wee, ba swaa tau. Ba ñ kpɛ bu laakari ko.

Ben mi, wunɛ Yinni Gusunɔn gari

yi ra bu sekuru kowa.

Ba ku ra kā bu yi nɔ.

¹¹ Yinni Gusunɔ,

wee, na ka tɔn be mɔru mɔ wunen sɔ.

Na kpana n tii nɛnɛ.

Ma Yinni Gusunɔ u nɛɛ,

a de mɔru ye a man kuammɛ mi,

yu wɔri bibu sɔɔ be ba dweemɔ dāa saanɔ,

ka sere maa aluwaasiban wuunu sɔɔ.

Domɪ kurɔbu ka durɔbu ka tɔkɔnu,

kpurowa ba koo gura bu ka doona.

¹² Kpa ben yenusu su ko gabugisu

ka ben gbea ka ben kurɔbu.

Domi kon tem me kpuron tumbu nen dam sɔsi.
Ne, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

¹³ Domi saa bwɛɛbwɛɛbun di sere ka dangibu,
ben tii tiin arufaanɔwa ba ra n naa gire.
Nen sɔmɔbu ka yaku kowobun tii,
ba ra n weesu mɔwa.

¹⁴ Ba ra n nen tɔmbun wahala atafiiru sɔawa,
ba n mɔ, alafia wɔa,
adama alafia gaa sari.

¹⁵ N weenɛwa sekuru ta n bu mɔ,
kɔsa ye ba mɔn sɔ,
adama ba n sekuru mɔ.
Ba n mam wure ma ba tore.

Yen sɔna ba koo wɔruma bu gbi.
Ba koo fukura bu wɔruku
dam te kon bu seeyasia.

Ne, Yinni Gusunɔwa na yeni kpuro gerua.

¹⁶ Yinni Gusunɔ u win tumbu sɔɔwa u nɛɛ,
i seewo i swɛɛ mɛɛri
i beɛn yellun swaa bura ye kasu i swi,
kpa i wa i n waa bɔri yendu sɔɔ.
Adama ba wisa ba nɛɛ,
sa n ye swiimɔ.

¹⁷ Gusunɔ u nɛɛ,
na beɛ kɔsobu wɛ
i ka ben kɔban swi swaa daki.
Adama ba wisa ba nɛɛ,
sa n swaa dakimɔ.

¹⁸ Yen sɔ, u nɛɛ, beɛ bwese ni nu tie,
i swaa dakio i nɔ ye ya koo nen tumbu deema.

¹⁹ Beɛ temgibu, i waawo.
Wee kon nen tumbu kɔsa sure.
Yera ya ko n saa ben bwisikunun are.
Domi ba n nen gari swaa daki,
ma ba nen woodaba gema.

²⁰ Na n ben turare ye ya wee Seban di
n kun me daa kiku nubu duroruguu
ge ba ka na saa tontonden din bukata mɔ saarun sɔ.
Na n ben yaku dɔɔ mwaararuginu ki.
Meya ben yaku ni nu tie, nu n maa man wɛremɔ.

²¹ Yen sɔna kon bu sokuratia dokea,
kpa baababa ka ben bibu,
tɔnu maa ka win bɔrɔ
bu sokura mi bu gbi.

Ba koo Isireliba wɔrima

²² Yinni Gusunɔ u nɛɛ,
wee bweseru gara sisi
saa sɔɔ yɛsan nɔm geu gian di
mi n toma.

Bwese ten tumbu ba dam mɔ.

²³ Ba tennu ka yaasi neni.
Ba nuki sosu, ba n wɔnwɔndu mɔ.
Ma ba kukirimɔ nge nim wɔkun nim.

Ba yɔɔwa dumi wɔllɔ,
ma ba yɔ swɛɛ swɛɛ, ba tabun sɔɔru s̄a
bu ka wunɛ Yerusalemu wɔri, wunɛ wi a s̄a Siɔni.

²⁴ Yerusalemugiba nɛɛ,
ye sa ben labaari nua,
yera bɛsɛn gɔma dwiia.
Sa wurura nge tɔn kuro
wi u yiire u k̄i u ma.

²⁵ Goo u ku raa yari u da swɛɛɔ.
Goo ku raa maa yari u da yakasɔ.
Domi yibereba ba w̄a mi,
ba ben takobiba neni.
Tɔmba bɛrum soore baama.

²⁶ Yinni Gusunɔ u nɛɛ,
bɛɛ nɛn tɔmbu, i saaki p̄ra s̄keo
kpa i tii torom wisi nuku sankiranun s̄o.
Bɛɛn baawure u gɔɔ sw̄iyo
nge wi u win bii teereru bia.
I wuri koowo ka nɔni ȳiresu.
Domi wi u koo bɛɛ kpeerasia
u koo bɛɛ w̄oriwa subaru s̄o.

Isireliba ba swaa tau

²⁷ Yinni Gusunɔ u nɛɛ,
wunɛ Yeremi, na nun yi a ka nɛn tɔmbu sɔwa
nge mɛ seko u ra sii geesu sɔwe,
kpa a ka ben daa gia.

²⁸ Ma Yeremi u nɛɛ,
tɔn be, ba s̄awa wee kowobu ka mɛm nɔ sariba.
Ba b̄obuwa nge sisu. Be kpuro ba sankirewa.

²⁹ B̄a n sisu ka p̄ɛrum d̄ɔ doke ba wure,
ye kpuro ya ra yandewa,
kpa p̄ɛrum mɛ, mu sii si sɔwa.
Adama kam s̄ɔra ba Isireliba sɔwa.

Ben tɔn k̄sɔbu ba n̄ wunaramɔ,
³⁰ ma ba bu sokumɔ sii si su n̄ gea s̄a.
Domi Yinni Gusunɔ u bu biru kisi.

Yeremi u waasu m̄

Yinni Gusunɔn s̄a yerɔ (I maa mɛɛrio 26:1-19)

7

¹ Yinni Gusunɔ u Yeremi s̄ɔwa u nɛɛ,

² a doo a ȳra nɛn s̄a yerun k̄annwɔ a nɛɛ, yeniwa nɛ, Yinni Gusunɔ na gerua. Na nɛɛ, be Yudaba, be, be ba ra gesi du saa k̄annɔ minin di bu ka man s̄a, bu swaa dakio bu nɔ.

³ Nɛ, Gusunɔ Isireliban Yinni, nɛ wi na wɔllu ka tem m̄, na gerua na nɛɛ, bu ben sanu sanusu ka ben daa k̄asio. Saa yera kon de ba n w̄a tem mɛ s̄o.

⁴ Bu ku ben naanɛ doke dii teni s̄o ba n m̄, nɛ, Yinni Gusunɔn s̄a yera mi!

⁵ B̄a n ben sanu sanusu ka ben daa k̄asa, ma ba gea kuanammɛ,

⁶ ma ba kun s̄ɔbu ka ḡominibu ka gobekuba dam d̄aremɔ, ma ba kun maa tɔnu wi u kun ḡaanu kuen yem yarimɔ, ma ba kun b̄nu s̄aamɔ ni nu koo de bu kam ko,

⁷ Saa yera kon de ba n wāa tem me sɔɔ me na ben baababa wē, ba n mɔ sere ka baadommaɔ.

⁸ Adama wee gari weesugiiya ba naane sāa yi yi ñ arufaani gaa mɔ.

⁹ Ba ra n gbenimɔ, ba ra n tɔmbu goomɔ, ba ra n sakararu mɔ, kpa ba n nɔɔ mwɛɛ weesuginu mɔ, kpa ba n būu wi ba mɔ Baali turare dɔɔ dokeamme, kpa ba n maa būu sǎaru mɔ te ba ku ra raa ko.

¹⁰ Kōsi yiniwa ba ra n mɔ, kpa bu sere na bu yōra dii tèn mi ba ra man sā ba n mɔ, sa yakiaara yiberɛban nɔman di.

¹¹ Ba tamaa dii tèn mi ba ra man sā ta sǎawa gbenɔbun wāa yeru? Domi mesuma na waama.

¹² N n mɛn na, bu doo Siloɔ bu yam mi na raa gɔsa bu ka man sā mɛeri. Kpa bu wa nge me na mu kua nen tɔmbu Isireliban daa kōsan sɔ.

¹³ Tɛ, yèn sɔ ba kookoo sinin bweseru kua, ma na bu gerusi kpeetim sari adama ba ñ man swaa daki, na bu soka ma ba ñ man wurari,

¹⁴ yen sōna kon nen sāa yee tɛ sɔɔ ba ben naane doke ka tem me na be ka ben baababa wē kam koosia nge me na Silo kua.

¹⁵ Kon bu gira bu tonda nen wuswaan di nge me na ben mero bisibu Isireliba gira.

Gusunɔ u Yeremin

kanaru yina Yudaban sɔ

¹⁶ Wunɛ Yeremi, a ku man suuru kana Yudaban sɔ. A ku bu kanaru garu kua. Domi na ñ nun swaa dakimɔ.

¹⁷ A ñ waamɔwa ye ba mɔ Yudaban wuu marosɔ ka sere Yerusalemun swɛɛ sɔɔ?

¹⁸ Bibu ba dǎa guramɔ būu yākunun sɔ. Ma ben baababa ba ka ye dɔɔ sōrumɔ būu sāa yeno. Tɔn kurɔba pɛɛ som burimɔ bu ka kiranu ko ni ba koo ka būu wi ba mɔ Asitaate ka sere maa būnu ganu sā, kpa bu ka man torari.

¹⁹ Adama ka gem, n ñ nɛ ba torarimɔ, beya ba tii sekuru dokemɔ.

²⁰ Yen sōna na nɛɛ, kon de nen mɔru yu wari nen sāa yee te sɔɔ, ka tɔmbu sɔɔ, ka yaa sabenu sɔɔ, ka dǎaɔ ka sere maa dǎanu sɔɔ. Nen mɔru ye, ya ko n gbisimɔwa, ya ñ suremɔ.

Yudaban mem nɔɔbu sariru

²¹ Wee ye nɛ, Gusunɔ Isireliban Yinni, nɛ wi na wollu ka tem mɔ na gerua na nɛɛ, i ra yākunu ko ñn sukum i ra di, ka yāku dɔɔ mwaararuginu, adama n buram bo i ni kpuro menna i bɛɛyam di.

²² Domi na ñ bɛɛn baababa yākuru garu yiire dɔma te na bu yara saa Egibitin di.

²³ Ye na bu yiire yera, bu nen gari nɔɔwɔ, kpa na n sǎa ben Yinni, kpa be, ba n maa sǎa nen tɔmbu. Bu nen wooda kpuro swīiyɔ ye na bu wē, kpa ben wǎaru tu wēra.

²⁴ Adama ba ñ swaa tem kpī bu nen gari nɔ. Ben tiin gōru kīra ba swīi, ma ben daa kōsa ya sosi.

²⁵ Saa dɔma tèn di bɛɛn baababa ba yara Egibitin di sere n ka gisɔ girari, na ra n bɛɛ nen sɔmɔbu goriammɛwa saa baayere.

²⁶ Adama i swaa taaya i ñ man swaa daki. Ma i kōsa kua n kere ye bɛɛn baababa ba kua.

²⁷ Wunɛ Yeremi, à n yeniba kpuro gerua, ba ñ nun swaa dakimɔ. À n maa bu soka, ba ñ nun wurarimɔ.

²⁸ Ka mɛ, a bu sōwɔ a nɛɛ, ba sǎawa bwese te ta ku ra Gusunɔ ten Yinnin gari nɔ. Tora tee teya ba ra n mɔ baa ù n bu seɛyasia. Gem ku ra n maa wāa ben nɔɔ.

*Durum ye Yudaba ba kua**Beni Hinamun wɔwaa*

²⁹ Yinni Gusunɔ u nɛɛ,
 Yudaba bu ben seri buro bu kɔ
 yi yi sɔɔsimɔ ma ba sãa nɛgibu.
 Bu yɔɔwo guuru wɔllɔ,
 kpa bu gɔɔ swĩ.
 Wee ba nɛn mɔru seeya,
 ma na bu biru kisi.

³⁰ Domi be, Yudaba ba kɔsa kua nɛn nɔni sɔɔ. Ba ka bũnu dua diru mi ba ra man sã, ba tu disidi doke.

³¹ Ma ba bũnu turanu bana Tofetiɔ, Beni Hinamun wɔwaa bu ka ben bibu yãku dɔɔ mwaararuginu ko mi, yãku nin bweseru na ñ mam gɔru doke n bu sɔ bu ko.

³² Yen sɔna tɔnu ganu sisi ni sɔɔ ba ñ maa wɔwa ye sokumɔ Tofeti ñ kun me Beni Hinamu. Ba koo ye sokuwa tɔn goo yeru. Miya ba koo tɔmbu sike yèn sɔ ayeru maa sari gam.

³³ Gunɔsu ka yeɛ yi koo tɔn gonu di. Goo sari wi u koo yi yinari.

³⁴ Kon de Yerusalemu ka Yudaban wusu su mari sɔɔ sɔɔ, ba ñ maa nuku dobun kuuki mɔ wuu si sɔɔ. Mɛya ba ñ maa kurɔ kpaarun womusu nɔmɔ mi. Domi tem mɛ, mu koo kowa bansu.

8

¹ Yinni Gusunɔ u nɛɛ, yen tɔɔ te, ba koo Yudaban sinambu ka ben asakpɔbun kukunu sikia sikirun di ka ben yãku kowobuginu ka ben sɔmɔbuginu ka sere maa Yerusalemun tɔmbuginu.

² Sɔɔ sɔɔ, nu ko n sɔɔ soore. Wɔkuru kpa nu n wãa suru ka kperin tarum sɔɔ. Ba ñ maa nu guramɔ bu sike. Nu koo kɔwa taaki tem sɔɔ. Domi sɔɔ ka suru ka kperi yiya ba raa kãa ma ba yiira ba yi sãwa.

³ Be ba koo tiara be, Yuda daa kɔsagii be sɔɔ, mi na bu yarinasia kpuro, gɔɔwa ba ko n kĩ n kere wãaru. Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

*Yudaban bwisikunu**kun asansi mɔ*

⁴ Yinni Gusunɔ u Yeremi sɔɔwa u nɛɛ, a nɛn tɔmbu bikio a nɛɛ, tɔnu ù n wɔruma, u ku ra se?

Goo ù n gera win swaan di, u ku ra wurame?

⁵ N n mɛn na, mban sɔna nɛn tɔmbu Yudaba ba swaa kɔsa swĩi ba dɔɔ.

Ba yɔrariwa dim dim ben weesu sɔɔ
 ba n bũnu sãamɔ.

Ba ñ kĩ bu gɔsɔramama nɛn mi.

⁶ Na yɔ sɛɛ na bu swaa daki ka laakari.

Ba gari gerumɔ yi yi ñ asansi gaa mɔ.

Ben goo kun gɔru gɔsiamɔ win nuku kɔsurun di,
 u nɛɛ, mban sɔna u yeni mɔ.

Be kpuro ba ben tiin swaa swĩiwa
 nge duma ye ya wãa tabu sɔɔ.

⁷ Baa tionko ka kpurabu ka kpaaru baniku

nu yɛ saa ye n weene nu sĩ

ka saa ye n weene nu wurama nin wãa yerɔ.

Adama nɛn tɔmbu ba ñ nɛn wooda yɛ
 ye na ka bu kpare.

Be ba tii garisi bwisigibu

⁸ Yinni Gusunɔ u maa neɛ,
amona ba koo ka kpī bu neɛ ba bwisi mɔ.
Beya ba ne Gusunɔn wooda mɔ.
Domi be ba wooda ye yorua, ba ye gosiawa.
⁹ Wee bwisigiba ne, Yinni Gusunɔn gari gema.
Ma ba yibereban yina mwaara
ba wāa biti ka sekuru sɔɔ.
N n mɛn na, bwisi yirà ba maa mɔ.

¹⁰ Yen sōna ne, Yinni Gusunɔ,
kon de yibereba bu ben kurɔbu ka ben gbea mweeri.
Domi saa ben bwēɛbwēɛbun di
n ka girari ben dangibɔ,
ben tii tiin arufaaniwa ba ra n naa gire ka taki.
Nɛn sɔmɔbu ka yāku kowobu, weesa ba ra n mɔ.

¹¹ Ba ra n nɛn tɔmbun wahala atafiiru sāawa,
ba n mɔ, alafia wāa,
adama alafia gaa sari.

¹² N weenɛwa sekuru tu bu mwa kōsa ye ba mɔn sɔ.
Adama sekura ku ra bu mwe bu tuka.
Ba ku ra maa ben toranu tubu.
Yen sōna ba koo wɔruma bu gbi
dama te kon bu sɛɛyasia.
Ne, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

Yinni Gusunɔ ka win tɔmbu

¹³ Yinni Gusunɔ u neɛ,
gbaa wuko u ra win dīanu gēwa u mɛnna.
Adama wee, na kī n nɛn dīanu mɛnna Isireliban mi,
ma na deema ba sāawa nge resɛm
n kun mɛ nge figie ye ya wurusu dɛlla
ya n binu mɔ.
Yen sōna kon bu deri swaa sarobun sɔ.

¹⁴ Yudaba ba neɛ,
mban sōna sa sɔ mini.
I de su mɛnna
kpa su da wuu si su gbāranu mɔn mi,
sa n gɔɔ mara.
Domi Gusunɔ besɛn Yinni u yiwa su gbi.
U koo sun nim dɛɛgim nɔrusia,
yɛn sɔ sa nɔn torari.

¹⁵ Wee, sa tamaa wāara koo kōsi,
adama ya n koore.
Sa tamaa saa gaa wee yɛ sɔɔ besɛn nɔni swāaru
ta koo kpe,
adama nandaba bu sun deema.

¹⁶ Wee sa yibereban dumin wɔkinu nɔɔmɔ Danun bera gia.
Ma yi wuri mɔ, yi tem kpuro nɛni mu diirimɔ.
Yibere be, ba dīanu guramɔ ba gbea mwaamɔ,
ka sere Yerusalemu ka yen tɔmbu.

¹⁷ Adama Yinni Gusunɔ u wisa u neɛ,
na n daa beɛ sɔɔwa mɛ ro?
Wee kon beɛ weɛ dɛɛgii kparema
yi yi n dobo dobogibun gari nɔɔmɔ.

Yi koo beεε dwεεwa.

Yeremin nuki sankira

¹⁸ Yeremi u neε,

neN nuki sankira neN tɔmbun wahalan sɔ.

Na kī n tii nukuru yemiasia,

adama ya n̄ koorɔ.

¹⁹ Wee, na neN tɔmbun weeweenu nɔɔmɔ baaman di.

Ba mɔ, Yinni Gusunɔ u sariwa Siɔniɔ?

Yen sunɔ u n̄ maa wāawa mi?

Ma Yinni Gusunɔ u wisa u neε,

mɔban sōna ba neN mɔru seeya

ba bũnu sāamɔ n̄n bwāarokunu

ba waama tɔn tukobun min di.

²⁰ Ma Yeremi u neε,

saa ye sa raa yīiyɔ su faaba wa,

ya doona nge gēεbun saa.

Wee, sa n̄ faaba wa.

²¹ NeN tɔmbu ba n̄ni sōre.

Ben n̄ni swāa te, ta man bɔkana.

Na nande, na nuki sankire.

²² Tibu sariwa Galadiɔ?

Dokotoro goo sariwa mi?

Nge mɔban sōna Isireliban bosu kun kpeemɔ.

²³ NeN wiru t̄a n daa nim yiba

ma neN n̄ni yi s̄a nge bwii,

kon daa wuri kowa s̄ɔ s̄ɔ ka wōkuru

neN tɔn be ba gun s̄ɔ.

9

Bwese weesugiru

¹ Yeremi u neε,

n̄a n daa kuru mɔ gɔburɔ, kon daa dawa ten mi,

n neN tɔmbu deri na n ka bu tondine.

Dom̄i be kpuro ba s̄awa nge sakara kowobu.

Ma ba kua naane sarirugibu.

² Yinni Gusunɔ u gerua u neε,

ba ra n nɔɔ dēerawa bu ka weesu ko.

Ba ku ra tem m̄ε kpare dee dee gem s̄ɔ,

sere ka weesu.

Wee siya su kua ben dam.

Ba ra n nuku k̄suru m̄wa bu n d̄ɔ.

M̄ya ba ku ra ne, Yinni Gusunɔ wure.

³ Baawure u ra n win kpaasi taki dimɔwa.

Ba n̄ naane m̄ɔsine.

Ba ra n k̄rum̄ɔt̄onu kuanamm̄wa,

kpa ba n weesu s̄ɔnamɔ.

⁴ Kpa ba n n̄ni wōkunamɔ.

Ba ku ra gem s̄ɔne,

kpa ba n ben nɔɔ dēerimɔ bu ka weesu ko.

M̄ya ba ra n m̄erimɔ nge m̄ε ba koo ka k̄sa ko.

⁵ Ba ra tii w̄ε k̄san kobu ka weesu s̄ɔ

sere ba yina bu man wura.

6 Ne, Gusunɔ, wɔllu ka tem Yinni, na nee,
wee, kon bu sɔwa n ben laakari meeɾi.
Domi na n̄ yē ye kon ka nen tɔn beni ko
ben nuku kɔsurun sɔ.

7 Wee, tɔn ben yara ya sɔawa nge sēe dēeguu
ge ga ra go.

Weesa ba ra n mɔ,
kpa ba n ben berusebu bɔri yendun gari sɔmɔ.
Adama ben gɔruɔ, yina ba ra n bu berie.

8 Yeniban sɔ, kon bu seeyasia
kpa n bu mɔru kɔsie.
Ne, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

Wuri ka swīn sanam

9 Yeremi u nee,
kon guunu ka mi ba ra raa yaa sabenu kpare swīiya.
Domi nu gbera, goo ku ra maa sare mi,
ba ku ra maa yaa sabenu wuri nɔ mi.
Ma gunɔsu ka gbeeku yeɾi yi duki yakikira min di.
Gaanu kun maa wāa mi.

10 Yinni Gusunɔ u nee,
u koo de Yerusalemu yu ko bansu,
kpa yu ko gbeeku bɔnnun wāa yeru.
Meya u koo maa de Yudaban wusu su ko bansu.

11 Wara u bwisi mɔ u ka ye tubusia.
Yinni Gusunɔ ù n ka yēro gari kua,
u geruo yèn sɔ tem me, mu kua bansu
mi goo ku ra maa sare.

12 Yinni Gusunɔ u maa nee, yeni ya koorawa yèn sɔ nen tɔmbu ba nen
woodaba deri ye na bu wē, ma ba n̄ nen gere wure, ba n̄ ka ye sɔmburu kue.

13 Ma ba ben tiin kīru swīi ba būu wi ba mɔ Baali sɔwa nge me ben baababa
ba bu sɔsɔsi.

14 Yen sɔna ne, Gusunɔ Isireliban Yinni, ne wi na wɔllu ka tem mɔ, na nee,
wee, kon bu dāa kiku gagu* ge ga sosu diisia, kpa n bu nim me mu dēe mɔ
nɔrusia.

15 Kpa n de bu yarina bu da bwese tukunun suunu sɔɔ, mi be ka ben baababa
ba n̄ dāa yē. Kon de bu bu go ka takobi, kpa bu bu kam koosia mam mam.

16 Ne, Gusunɔ wɔllu ka tem Yinniwa na yeni gerua.

Yeremi u nee,
i doo i tɔn kurɔ be ba ra gɔɔ swī kasuma.
I doo i yen goniba sokuma

17 bu na fuuku bu sun gɔɔ wuri kua,
kpa beɛn nɔni yīresu su koku.

18 Domi wuri nɔɔra Sianio.
Ba mɔ, wee, ba sun gura,
seku bakara sun deema.

N kua tilasi su ka beɛn tem deri.
Wee ba beɛn yenusu kɔsuka.

19 Beɛ kurɔbu, i Yinni Gusunɔn gari nɔɔwɔ.
Kpa i swaa daki i nɔ ye u gerumɔ.
I beɛn wɔndiaba wuri sɔsɔsio,
i gɔɔ wuri sɔsɔsino.

* 9:14 *dāa kiku gagu* - Dāa kiku gera ba ra soku abusenti.

20 Domi gɔɔ u sun kãasi saa fɛnɛntin di,
 ma u dua sere sina kpaarɔ.
 Meya u maa bii be ba bɔsu swɛɛ sɔɔ goomɔ,
 ka sere maa aluwaasiba mi ba ra gesi menne kpuro.

21 Yinni Gusunɔ u nɛɛ,
 tɔmba koo wɔruku bu gbisuku,
 kpa ben gonu nu n tɛrie yakasɔ nge naa bisu,
 n̄ kun mɛ nge dobi yi yi gea yina ba deri gberɔ.
 Ba n̄ maa yi suamɔ.

À n kī a n bwisi gee mɔ,

a Gusunɔ gio

22 Yen s̄, bwisigii u ku woo kana win bwisin s̄.
 Damgii u ku maa woo kana win dam s̄.
 Meya dukiagii u ku woo kana win dukian s̄.

23 Adama wi u kī u woo kana,
 u woo kanɔ yɛn s̄ u bwisi mɔ u ka man tubu,
 ma u yɛ ma nɛna na s̄aa Yinni Gusunɔ.
 Na s̄awa naanɛgii wi u ra siri dee dee,
 kpa u de durom mu n w̄aa tem s̄ɔɔ.
 Tɔn benin bwesera ba ra man w̄ere.
 Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

Kirɔ

Yuu be ba n̄ Gusunɔ yɛn s̄

24 Wee t̄ru gara sisi t̄ɛ s̄ɔɔ kon bu kam koosia be ba bango mɔ wasi s̄ɔɔ ma
 ba ku ra nɛn arukawani yibie.

25 Beya Egibitigibu, ka Yudaba, ka Edɔmuba, ka Amɔniba, ka Mɔabuba, ka
 be ba ra ben wii baarun seri kɔni, ka sere be ba w̄aa ghaburɔ. Domi bwese
 tuku ni kpuro ka mam Isireliban tii, ba s̄awa bango sariba ben ḡrusɔ.

10

B̄nu ka Yinni Gusunɔ

1 Bɛɛ Isireliba, i swaa dakio i nɔ ye Yinni Gusunɔ u bɛɛ s̄ɔɔmɔ. U nɛɛ,

2 i ku bwese tukunun yira sw̄ii.
 I ku wurura w̄allun yire nin s̄ɔ,
 ni bwese tukunu n̄ n wa,
 nu ra nande.

3 Domi bwese nin s̄aru ta s̄awa kam dirum.
 Nu ra sewa nu da d̄aa s̄ɔwɔ nu d̄aa bura.
 Kpa d̄aa d̄ako u ka ye bw̄aaroku ko.

4 Kpa bu gu buraru kua,
 bu gu sii geesu ka wura pote.
 Kpa bu gira bu kulumba kpare ka matalaka,
 gu ku ka w̄orman s̄ɔ.

5 Bw̄aarokunu nu ra n̄ s̄awa
 nge nare ye ba ra ko gberɔ.
 Nu n̄ gari m̄ɔ, ba ra n̄ nu s̄ɔwawa,
 domi nu n̄ kp̄ɛ nu ka tii s̄i.
 Yen s̄ɔ, i ku nin berum ko.
 Nu n̄ kp̄ɛ nu bɛɛ k̄ɔsa n̄ kun mɛ gea kua.

6 Ma Yeremi u Gusunɔ siara u nɛɛ,

Yinni Gusunɔ, a kpā.

Goo sari wi u ka nun weene.

Ma a yīsiru yara wunen dam saabu.

7 Wuna a sāa bwesenu kpuron sina boko.

Wara u n̄ koo nun nasia.

Wuna a yiiko kpuro mɔ.

Bwesenu kpuron bwisigibu sɔɔ,

goo sari wi u ka nun weene.

8 Be kpuro ba n̄ bwisi mɔ.

Ben yēru ta sāawa kam.

Domi dāra ba ra dāku ba n̄ sāamɔ.

9 Kpa bu tu sii geesu pote, si ba ka na Taasisin di,

n̄ kun mε wura ye ya wee Ufasin di,

kpa bu tu yabe gaaduragiru ka wunɔmgiru sebusia.

Yeba kpuro ya sāawa tɔnun nɔman sɔmburu.

10 Adama wunε Yinni Gusunɔ,

a sāawa Yinni, wuna n̄ weene bu sā.

A wāawa. Kaa n̄ maa bandu diiwa sere ka baadommaɔ.

Wunen mɔru yà n̄ seewa,

tem mu ra yīriwa,

kpa bwesenu kpuro nu kpana nu yōra wunen wuswaaɔ.

11 Bεε bwese tukunu, i swaa dakio i nɔ, bεen būu ni, nu n̄ wɔllu ka tem taka kue. Nin tii nu koo kam kowa mam mam.

12 Yinni Gusunɔwa u tem taka kua

ka win dam, ka win yēru,

ma u wɔllu tɛria ka win bwisi.

13 Wiya u ra de bukɔ gu se wɔllɔ,

kpa u woo seeyama saa gen wāa yerun di,

kpa guru winu nu nim kpaasina,

kpa guru maakinu nu kooa, kpa gura yu nε.

14 Tɔnu ù n̄ ye kpuro mεera, u ra biti soorewa.

Sekuru ta ra maa sekɔbu mwewa

bā n̄ ben bwāaroku ni wa.

Domi nu n̄ kpē nu ko mε, nu n̄ wēsiaru mɔ.

15 Ba nu kuawa bu ka tɔmbu nɔni wōke.

Nu n̄ sāa gāanu. Nu koo kam ko sɔɔ teeru,

dama te Yinni Gusunɔ u koo nu siri.

16 Gusunɔ, Isireliban Yinni u n̄ sāa nge ni.

Domi wiya u kpuro taka kua.

Wiya u sāa win tɔmbun arumani.

Win yīsira Gusunɔ, wɔllu ka tem Yinni.

Yerusalemun wɔrumaa

ya turuku kua

17 Yeremi u nεε,

bεε Yerusalemugibu, wee, yiberε ba bεε tarusi.

I seewo i bεen yānu kpaasina.

18 Domi Yinni Gusunɔ u nεε,

u koo de yiberε be, bu bεε wɔri,

kpa bu bεε gura bu ka bεε da mi n̄ toma.

19 Yerusalemugibu ba wuri wɔri ba mɔ,

sa kam kua. Wee, bεen bosu kpēa,

bεen nɔni swāara banda.

Sa raa neɛ, kɔsa yà n sun deema,
sa ko kpĩ su ye ma.

²⁰ Adama beɛn dia ya wɔruka.

Yen wɛɛ kpuro kasikira.

Ma ba beɛn bibu gura kpuro.

Goo sari wi u koo maa beɛn wuu seeya.

²¹ Yera Yeremi u neɛ,

beɛn kparobu ba kua gari bakasu.

Ba ñ Yinni Gusunɔ kasu.

Yen sɔna ba ñ kuure,

ma beɛ kpuro i yarina.

²² Wee damu gagu ga nɔɔramɔ.

Tɔn dabira wee saa sɔɔ yɛsan nɔm geu gian di,

bu ka Yudaban wusu kpeerasia,

kpa su ko gbeeku bɔnɔn waa yeru.

Yeremi u kanaru mɔ

ka win tɔmbun yĩsiru

²³ Yinni Gusunɔ, na yɛ

ma tɔnu kun kpɛ u win tii kpara

nge mɛ n weene.

Goo sari wi u koo kpĩ u win tii swaa gea sure.

²⁴ Yinni Gusunɔ, a man seɛyasio saka sɔɔ,

n kun ka mɔru, kpa a ku ra man kam koosia.

²⁵ A wunen mɔru sureo

bwese ni nu ñ nun mɛm nɔɔwammen mi,

ni, ni nu ñ nun sɔamɔ.

Domu nu wunen tɔmbu Yakɔbun bweseru kpeerasiamɔ,

nu ben tem bansu koosiamɔ.

11

Isireliba ba Yinni Gusunɔn

arukawani kusia

¹ Gari yiniwa Yinni Gusunɔ u Yeremi sɔɔwa. U neɛ,

² a nen arukawanin gari nɔɔwɔ, kpa a Yudaba ka Yerusalemugibu sɔ a neɛ,

³ ne, Yinni Gusunɔ, na gerua na neɛ, bɔrurowa wi u yina u nen arukawani yenin gari nɔ,

⁴ ye na raa ka beɛn baababa bɔkua sanam mɛ na bu yara Egibitin di mi ba raa nɔni sɔɔre too. Miya na bu sɔɔwa na neɛ, bu nen gari swaa dakio, kpa bu ko ye na bu sɔɔwa. Saa ye sɔɔra ba ko n saa nen tɔmbu, kpa na n maa saa ben Yinni.

⁵ Nge meya kon ka nen nɔɔ mwɛɛru yibia te na beɛn baababa kua na neɛ, kon bu tem wɛ mɛ sɔɔ tim ka bom mu kokumɔ. Tem meya i waamɔ gisɔ.

Ma Yeremi u Yinni Gusunɔ wisa u neɛ, ami.

⁶ Yinni Gusunɔ u maa Yeremi sɔɔwa u neɛ, a gari yini geruo Yudaban wusu kpuro sɔɔ ka Yerusalemun nukurun swɛɛ kpuro sɔɔ, a neɛ, bu nen arukawanin gari swaa dakio kpa bu yi mɛm nɔɔwa.

⁷ Saa dɔma tɛn di na ben baababa yarama Egibitin di sere ka gisɔ, na ra n bu sɔɔmɔwa bu de bu man mɛm nɔɔwa.

⁸ Adama ba ñ nen gari yi swaa daki, bu sere yi mɛm nɔɔwa. Ben baawure u win tiin gɔru kĩru swiwa. Ma na dera bɔri yin gari yi waa arukawani ye sɔɔ, yi bu di.

⁹ Yinni Gusunɔ u maa Yeremi sɔɔwa u nɛɛ, wee Yudaba ka Yerusalemugibu ba naɔ tia kua.

¹⁰ Ba wurɔ ben baababan yira sɔɔ, be, be ba yina bu nɛn gari swaa daki. Ma ba ka bɔnu arukawani bakua ba nu sɔamɔ. Isireliba ka Yudaba ba nɛn arukawani ye kusia ye na ka ben baababa bakua.

¹¹ Yen sɔna nɛ, Yinni Gusunɔ, kon de kɔsa yu bu wɔri. Ba n̄ yariɔ kɔsa yen min di. Ba koo man nɔɔgiru sue adama na n̄ bu swaa dakimɔ.

¹² Yudaba ka Yerusalemugibu ba koo da bu bɔnu soku ni ba yɔkunu koosimɔ. Adama bɔu ni, nu n̄ bu faaba mɔ wahalan saa sɔɔ.

¹³ Bɛɛ Yudaba, nge mɛ bɛɛn wusu su geeru nɛ, nge mɛya bɛɛn bɔnu nu geeru nɛ. Nge mɛ Yerusalemun swɛɛ yi geeru nɛ, nge mɛya yen sɔa yenu nu geeru nɛ, mi i ra bɔu wi ba mɔ Baali sɔa.

¹⁴ Adama wunɛ Yeremi, a ku kanaru ko tɔn ben sɔ. Domi baa b̄a n man soka ben wahalan saa sɔɔ, na n̄ bu wurarimɔ.

Isireliba ba sɔa nge dɔa

te ta n̄ maa arufaani mɔ

¹⁵ Yinni Gusunɔ u maa nɛɛ,
bɛɛ nɛn tɔn be na kɔ,
mba i kasu nɛn sɔa yerɔ.

Domi murafitira i ra n mɔ.
I tamaa kon maa bɛɛn yɔkunu mwa,
kpa i kun maa nɔni sɔɔre?
I tamaa kon de i yari wahalan di?

¹⁶ Yellu i sɔa nge nɛn dɔa geeru,
te ta kpare ta maa bii geenu marumɔ.

Adama t̄ɛ kon dɔa te ka ten kɔasi kpuro dɔɔ mɛni subaru sɔɔ.

¹⁷ Nɛ, Gusunɔ wɔllu ka tem Yinniwa na raɔ bɛɛ gira nge dɔa. Nɛna kon de kɔsa yu bɛɛ deema bɛɛ Isireliba ka bɛɛ Yudaba, kɔsa ye i kua i ka nɛn mɔru seeyan sɔ. Domi i bɔu wi ba mɔ Baali yɔkunu koosimɔ.

Yeremin yɛnugibu

ba n̄n seesi

¹⁸ Yinni Gusunɔ u man sɔɔsi ye nɛn tɔmbu ba man bakuammɛ. U man ben sanu sanusu sɔɔsi.

¹⁹ Na raɔ bu naanɛ sɔawa nge yɔa te ba ka dɔɔ bu go. Na n̄ yɛ kɔsa ba man bwisikusimɔ, ba mɔ, bu de bu dɔa te sura ka ten marum. Bu tu wuna wasobun suunu sɔɔn di kpa bu ku maa ten yɔsiru nɔ.

²⁰ Adama wunɛ Gusunɔ, wɔllu ka tem Yinni,
a sɔawa wi u ra siri dee dee.

Wuna a tɔnun gɔru ka win bwisikunu yɛ.
Wuna na nɛn weeweenu nɔmu sɔndia.
Na marawa n wa mɔru ye kaa bu kɔsia.

²¹ Ma Yinni Gusunɔ u nɛɛ, wee ye u koo Anatɔtugibu kua, be, be ba kasu bu nɛn wɔaru wuna ba mɔ, n ku Gusunɔn gari gere ka win yɔsiru. N̄a n maa yina, ba koo man go.

²² Yen sɔna wi, Gusunɔ wɔllu ka tem Yinni u koo bu mɔru kɔsia. Ben aluwaasiba ba koo gbi tabu sɔɔ, kpa ben bii tɔn durɔbu ka tɔn kurɔbu bu gbi gɔɔrun sɔ.

²³ Domi u koo Anatɔtugibu nɔni swɔaru kpɛɛwa wɔɔ gɛ sɔɔ u koo bu mɔru kɔsia kpa goo kun tiare be sɔɔ.

12

*Yeremi**u Yinni Gusunə gari bikiamə*

¹ Yinni Gusunə, a sāawa gemgii baadomma,
na n̄ kp̄ē n̄ nun siribu soku.

Adama ka mē, na kī n̄ nun gāanu bikia
wunen gem mē sō.

Ye na bikiamə wee.

Mban sōna durumgiin wāaru ta ra n̄ kuuramə.

Mban sōna a ra de be ba n̄ nun naane sā

ba n̄ wāa b̄ori yendu sō.

² Wuna a bu duura nge d̄aru, ma ba nuuru kua,
ba kp̄ēa ba binu marumə.

Meyā wunen gari ra n̄ wāa ben n̄əwə.

Adama yi n̄ wāa ben ḡoru.

³ Yinni Gusunə, a man yē.

A man waamə ma a n̄n̄ ḡoru w̄ēra,

a wa ma ga wāa ka wunē.

A t̄an k̄ōso be wunə nge yāa ni ba ra mwe bu sake.

A bu s̄oru koowo a yi

t̄ō te ba koo t̄ambu gon s̄.

⁴ Sere saa yerà kaa n̄ dera b̄esen tem mu n̄ wāa nuku sankiranu sō. Wee
yakasu kpuro gberamə, ma gbeeku yēē ka gunəsu gbimə b̄esen tem m̄en t̄an
k̄ōsobun s̄. Domi ba gerumə ba m̄, a n̄ ben sanu sanusu waamə.

⁵ Yinni Gusunə u n̄ē,

Yeremi,

à n̄ ka naasugibu duka m̄,

ma a bu kpana, a wasira,

am̄na kaa ka kp̄i a ka dumigibu duka da.

À n̄ b̄ori yendu m̄ sanam m̄e tem mu alafia m̄ t̄ona,

am̄na kaa ko Yuudenin daaru t̄a n̄ nim yiba ta yarimə.

⁶ Domi wunen m̄ero bisibu ka wunen yenugibu ba nun naane sarirun kom
kuammē. Wee ba nun n̄əgiri suemə biruə. A ku bu naane ko, baa b̄a n̄ nun
gari dori s̄ōm̄.

*Yinni Gusunə**u win t̄ambu deri*

⁷ Yinni Gusunə u n̄ē,

na n̄n̄ sāa yeru deri. Na n̄n̄ t̄ambu biru kisi,

be, be ba sāa n̄n̄ arumani.

Wee be, be na kī mi, na bu yiberēba n̄omu s̄ondia.

⁸ Domi ba man seesi nge gbee sunə

ge ga kukirimə d̄aa s̄ōwə.

Yen sōna na n̄ maa bu kī nge yellu.

⁹ Ba kua nge gunə ge gunəsu gasu su kasu su di.

Kon gbeeku yēē kpuro soku yi na yi di.

¹⁰ Yiberē dabiru ba na n̄n̄ t̄ambun temə ba mu sanku,

nge mē yaa sabenu nu ra gberun d̄ianu sanku.

Tem mē, mu raa wā,

adama ba n̄ gāanu deri mi.

¹¹ Ba tem mē ḡōsia nge tem saaram.

Wee mu sāare nge t̄onu wi u ḡō sumə u nuki sankire.

Tem me kpuro mu kam kua.
 Goo sari wi u men weeweenu kua.
 12 Ka guunun wii kpiiro kpuro yiberɛba ba yɔɔwawa.
 Na dera tabu bu tem me kpuro wukiri.
 Goo sari wi u wāa bəri yendu sɔɔ.
 13 Wee ba dīanu duura, ma sāki kpia.
 Ba tii wahala kua kam.
 Sekura ba gā ne, Yinni Gusunɔn mɔrun sɔ.

Nɔɔ mwɛɛ te Yinni Gusunɔ

u bwese ni nu ka Isireliba sikerene kua

14 Yinni Gusunɔ u neɛ, bwese ni nu ka Isireliba sikerene, nu sāawa tɔn kɔsobu. Nu tem me mwa me ne, Yinni Gusunɔ na Isireliba wɛ mu n sāa ben tubi. Wee ye na gerumɔ bwese nin sɔ. Na neɛ, kon nu wuka saa nin tem di, kpa n Yudaba wuna nin suunu sɔɔn di.
 15 Adama sanam me na nu wuka na kpa, kon maa nin wɔnwɔndu ko kpa n de nin baatere tu wura ten temɔ me ta tubi di.
 16 Geema ba raa nen tɔmbu sɔɔsi bu bɔre ka bũu wi ba mɔ Baalin yĩsiru, adama ba n gɔru gɔsia, ba mɔ nge me n weene nen tɔmbu bu ko, kpa ba n bɔrumɔ ba n mɔ, ka ne, Yinni Gusunɔn wāaru. Saa yera kon de bu sina ka nuku dobu nen tɔmbun suunu sɔɔ.
 17 Adama bwese te ta yina tu man mem nɔɔwa, kon tu wukawa kpa n tu kpeerasia. Ne, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

13

Kpaka ye ba kua

ka wɛɛ damgii

1 Yinni Gusunɔ u neɛ, ne, Yeremi, n doo n kpaka dwe kpa n ye sɛka pɔraɔ, adama n ku ye doke nim sɔɔ.
 2 Ma na kpaka ye dwa na sɛka pɔraɔ nge me u man sɔɔwa.
 3 Ma Yinni Gusunɔ u kpam neɛ,
 4 n kpaka ye suo kpa n se n da daa te ba mɔ Efaratiɔ kpa n ye bere mi, kpee wɔru gagu sɔɔ.
 5 Ma na seewa na da na ye berua mi, nge me u gerua.
 6 Ye n te, u maa neɛ, n wuro Efarati mi, kpa n kpaka ye suama ye u raa neɛ, n bere mi.
 7 Ma na seewa na da na kpaka ye sua mi ya raa beruan di. Adama na deema wee, ya sankira ya n maa garu koorɔ.
 8 Yera Yinni Gusunɔ u man sɔɔwa u neɛ,
 9 nge meya u koo Yudaba ka Yerusalemugibun tii suabu kpeerasia.
 10 U neɛ, ba sāawa tɔn kɔsobu, ba ku ra wure bu win gari nɔ. Ben gɔru kĩrun gariya ba ra n yɔrari, kpa ba n bũnu yiiramme ba n sāmɔ. Ba koo kowa nge kpaka ye, ye ya n maa garu koorɔ mi.
 11 Nge me ba ra kpaka sɛke pɔraɔ, nge meya u raa Isireliba ka Yudaba kpuro sua u tii sɛke ba n ka sāa win tɔmbu, ba n win yĩsiru sɔɔwa, ba n sāa win buraru, kpa tɔmba n nùn siaramɔ ben sɔ. Adama ba n win gari wure. Wi, Yinni Gusunɔwa u yeni gerua.

Yinni Gusunɔn mɔru

12 Yinni Gusunɔ u ne, Yeremi sɔɔwa u neɛ, n doo n nen tɔmbu Isireliba sɔ ma wi, ben Yinni, u gerua u neɛ, tam bwāara wāawa tam sɔ. Adama ba n wisa ba neɛ, ba yɛ me,

¹³ saa yera kon bu sō n nεε, mεsuma wi, Yinni Gusunō u gerua. U nεε, u koo de win mōru yu ko nge tam mε mu koo Yerusalemun tōmbu kpuro go, ka sinam be ba sō Dafidin sina gōna sōō, ka yāku kowobu, ka win sōmōbu, tem men tōmbu kpuro gesi.

¹⁴ Kpa bu soona bu kosukuna, baaba ka bii, u n̄ ben goon wōnwōndu m̄. Gāanu maa sari ni nu koo n̄n yōrasia sere u ka be kpuro go.

Yinni Gusunō u tōmbu

kirō m̄ ben tii suabun sō

¹⁵ Bεε, Isireliba,
i swaa dakio i nō, ye na gerumō.
I ku maa tii sua,
domi Yinni Gusunō u ka bεε gari m̄.

¹⁶ I Gusunō bεεn Yinni bεεre wēeyō
u sere ka yam wōkuru na
te ta koo de i sokukira guunu wōllō.
Mεya i yam bururam mara,
adama u koo de mu tīra mam mam
kpa mu gōsia yam wōku bakaru
nge te ta wāa gōribun wāa yerō.

¹⁷ I kun gari yi swaa daki,
kon da n swī bōkuō bεεn tii sua bin sō.
Kon nōni yīresu yari n banda.
Domi ba koo bεε Yinni Gusunōn tōmbu yoru mwεeri
bu ka da tem tukumō.

¹⁸ Yinni Gusunō u man sōōwa u nεε,
n sina boko ka win mεro sōōwō n nεε,
bu sinō temō domi ben sina furōsu wōruka
si su sāa ben buraru.

¹⁹ Wee, wuu si su wāa sōō yēsan n̄m dwardu gia Nεgεbuo,
sin tōmba doona kpuro,
ma wuu si, su kenūa.
Goo sari wi u koo maa su kenia,
domi ba sin tōmbu Yūdaba gura kpuro sem
ba ka doona tem tukumō.

Ba Yerusalemun bεεre wuna

²⁰ Wunε Yerusalemu, a nōni seeyo a wa,
wee, wunen yiberεba ba wee sōō yēsan n̄m geu gian di.
Mana tōn be na raa nun n̄mu sōndia ba wāa,
bēn sō a raa bεεre m̄.

²¹ Be ba raa nun sokumō yinni,
bā n nun sēyasiabu na, mba kaa gere.
Saa ye sōōra wuriribu bu koo nun deema
nge tōn kurō wi u yiire u kī u ma.

²² Kaa tii bikia gōruō a nεε, mban sōna yeni ya nun deema.
Wunen tora dabinun sōna ba wunen bekuru pota ka dam
ba nun sekuru doke.

²³ Etiopigii u koo kpī u win wasin gōna kōsi?
Musuku gbεeku ga koo maa kpī gu gen sansun bausu kōsi?
Aawo.

Nge mεya bεε be i kōsan dōōne m̄,
i n̄ kpē i gea ko.

²⁴ Yen sō, kon bεε yarinasiawa

nge me woo ga ra yakasu yarinasio gbaburo.

²⁵ Wune, Yerusalemu,
yèn sã a ne, Yinni Gusunõ duari,
ma a wunen naane doke weesu sã,
wee ye na nun yiiye.

²⁶ Kon wunen bekuru ghabia
kpa bu wunen tereru wa.

²⁷ Na waama sakararu ka kuuki yi a mð,
sanam me a bũnu gasirimã a sãamã guunu wõllo ka yakaso.
Ya sãawa gãa kõsunu nen nãni sã.
Yen sã, wune Yerusalemu, kaa kam ko à kun tii deerasie.
Saa yerà a mara, a ka tii deerasia.

14

Nim gão bakaru

¹ Sanam me nim gãora wãa, Yinni Gusunõ u Yeremi sãowa u nee,

² Yudaba ba gão wooru sã.

Goo maa sari ben wuu marosun kãnnãso.
Wee ba wõruka temõ ba nuki sankire.
Ma Yerusalemugibu ba nãogiru sue ba faaba kanamõ.

³ Damgibu ba bwẽebwẽebu gõrimõ bu nim kasuma.

Adama bà n dãko da ba ku ra nim wa.
Ba ra gõsiramewa ka koto gbebusu,
kpa seku bakaru ta n bu mð, ba n wuswaa gãanu wukiri.

⁴ Tem mu besikira yèn sã gura kun nemõ.
Ma sekura gbee wukobu mð ba wuswaa gãanu wukiri.

⁵ Yaka bekusu sari.

Batuma sãora nennu ra ma
kpa nu doona nu binu deri.

⁶ Wee gbeeku ketekunu nu wãa guunu wõllo,
nu wom gabirimõ nge gbeeku bõnu.

Nin nãni tonda yèn sã yakasu sari.

⁷ Yudaba ba gerumõ ba mð,
baa me sa taare mð besen durum sã,
Yinni Gusunõ, a sun somiõ wunen yĩsirun beseren sã.

Wee sa kua mem nã sariba, ma sa nun torari.

⁸ Wune wi besẽ Isireliba sa naane sãa,
wuna a ra sun faaba ko wahalan saa sã.

Mban sãna kaa n sãa nge sã wi u sarõ besen temõ
u kpuna wõku teeru tãna.

⁹ Mban sãna kaa n sãa nge wi ba wõri subaru sã,
n kun me nge tabu durõ wi u kpãna u sun faaba ko,
a sere wãa besen suunu sã.

Yinni Gusunõ, ma sa wunen yĩsiru sãowa,
a ku sun deri.

¹⁰ Wee ye Yinni Gusunõ u gerua win tãmbun sã. U nee, ba ra kã ba n yaayaare
mð. Ba ku ra kpĩ bu sina bu tii nee. Ba n maa nũn wẽremõ. U ben durum
yaaye. Yen sãna u bu seeyasiamõ.

¹¹ Ma Yinni Gusunõ u Yeremi sãowa u nee, a ku tøn be kanaru kua n ka bu
gea kua.

¹² Domi baa bà n nɔɔ bɔkua, na ñ ben kanaru nɔɔmɔ. Bà n maa yāku dɔɔ mwaararuginu ka kēnu ganu kua, na ñ nu mwaamɔ. Kon de bu gbiwa gɔɔrun sɔ ka kēsi kēsi bararun sɔ ka maa tabu sɔɔ.

¹³ Ma Yeremi u wisa u nɛɛ, Yinni Gusunɔ, wee wunen sɔmɔbu ba wunen tɔmbu sɔmɔ ba mɔ, ba ñ tabu wasi. Gɔɔra kun maa duɔ ben temɔ. Kaa de ba n wāawa bəri yendu sɔɔ ka toro sindu.

¹⁴ Yinni Gusunɔ u maa nūn sɔɔwa u nɛɛ, weesa ba gerumɔ ka nen yīsiru. Na ñ bu gɔre, na ñ bu wooda gaa wē. Mɛya na ñ maa bu gari gɛɛ sɔɔwa. Kāsinu ka sian gari ka ben gōrusun gari yi ba gerumɔ, ye kpuro weesa.

¹⁵ Yen sɔ, sɔmɔ be na ñ gɔre mi, ba ka tɔmbu sɔmɔ ba mɔ, ba ñ tabu wasi ben temɔ, gɔɔra kun duɔ mi, kon de bu gbi tabu sɔɔ, ka gɔɔrun sɔ.

¹⁶ Kpa tɔn be ba maa weesun gari sɔmɔ mi, ba n wɔruka Yerusalemun swɛɛ sɔɔ gɔɔ te, ka taa bin sɔ. Ba ñ goo wasi wi u koo bu sike, be ka ben kurɔbu ka bibu. Kon de ben nuku kōsuru tu wɔriwa ben tii sɔɔ.

¹⁷ Yeremi u nɛɛ, Gusunɔ u man sɔɔwa n tɔn be sɔ n nɛɛ, nen nɔni yīresu su kokumɔ bururu ka yoka, su ñ yōre.

Domɔ wahala baka ya nen tɔmbu deema.
Ba bu so ba mɛɛra kua.

¹⁸ Nà n yara na da yakasɔ,
na ra tɔn be ba go tabu sɔɔn gonu wawa nu kpī.

Nà n maa wurama wuuɔ,
kpa n deema tɔmba barɔ gɔɔrun saabu.

Gusunɔn sɔmɔbu ka yāku kowobu
ba ra n den sirenɛwa tem mɛ sɔɔ.

Ba ñ yē ye ba mɔ.

Isireliba ba Yinni Gusunɔ

suuru kanamɔ

¹⁹ Yinni Gusunɔ,
a bɛɛ Yudaba biru kisiwa mam mam?

A sun bwēra yarawa?

Mban sōna a sun sɛɛyasiaɔmɔ a mɛɛra mɔ
ye ya ñ bekuramɔ.

Sa bəri yendu mara, adama sa ñ tu wa.

Sa mara a sun beki, adama nɔni swāaru sɔra sa wāa.

²⁰ Yinni Gusunɔ, sa durum kua wunen mi.

Sa tuba ma nuku kōsura sa kua, bɛɛ ka bɛɛn baababa.

²¹ A wunen arukawani yaayo ye a ka sun bɔkua.

Wunen yīsirun sɔ, a ku sun gem.

A ku maa Yerusalemu funɛ wīa
mi a wunen sina gɔna yīkogia yii.

²² Būu goo sari wi u koo kpī u gura nɛɛsia,

wallun tii, ta ñ kpē tu gura nɛɛsia.

Gusunɔ bɛɛn Yinni, wuna a ra de gura yu nɛ.

Wuna sa maa naanɛ sāa. Domɔ wuna a ra ye kpuro ko.

15

¹ Yinni Gusunɔ u Yeremi sɔɔwa u nɛɛ, na ñ nen tɔmbu Yudaba wɔnwɔndu kuamme, baa Mɔwisi ka Samuɛli bà n na nen mi, bu ka man suuru kana ben sɔ. Kon bu sɔwa n nɛɛ, bu doonɔ nen wuswaan di.

² Bà n maa wunɛ Yeremi bikia ba nɛɛ, mana ba koo da, kpa a bu wisi a nɛɛ, ba koo gbiwa.

Gaba koo ben yaron gɔɔ gbi, gɔɔ wiya koo bu sua.

Gaba koo gbi tabu sɔɔ, gɔɔ wiya koo bu sua.

Gaba koo gbi gɔɔrun sɔ, gɔɔ wiya koo bu sua.

Kpa bu maa gabu yoru mwɛɛri, yoo tera ba koo di.

³ Kon de kɛsinu nne yu bu deema. Ba koo gbi tabu sɔɔ, kpa bɔnu nu ben gonu gɛɛri, kpa gbeeku yeɛ ka gunɔsu bu di mam mam.

⁴ Biti ka berum koo bwese tukunu mwa bɔ n wa ye ya bu deema, ye Yudan sina boko Manase Esekiasin bii u kuan sɔ kpuro Yerusalemuɔ.

Yinni Gusunɔ

u koo Yudaba sɛɛyasia

⁵ Saa ye sɔɔ, Yerusalemu,
wara u koo wunen wɔnwɔndu wa.

Wara u koo nun wanyo kua.

Wara u koo na u bikia ye n nun mɔ.

⁶ Wee a man deri, ma a biru wura.

Yen sɔ, kon nun nɔma doke n nun kpeerasia.

Domi na wasira ka baadomman wɔnwɔn te na nun kuamme.

⁷ Kon nen tɔn be sarawa nge dobi

wusun gb̄ara kɔnnɔsɔ.

Kon de bu ben bibu bia, kpa n bu kam koosia.

Domi ba yina bu ben swɛɛ kɔsi deri.

⁸ Kon de ben gaminibu bu yani sɛɛri dabiru kera

yi yi w̄a nim w̄ɔkun goorɔ.

Kon de yiberɛba bu na

bu ben aluwaasiban merobu w̄ari sɔɔ sɔɔ gb̄ara.

Kpa nuku sankiraru ka berum ben mero be deema subaru sɔɔ.

⁹ Wi ba raa bɛɛɛ wɛɛmɔ

yɛn sɔ u bii tɔn durɔbu nɔɔba yiru mara

u wasikiramɔ.

U koo mam gbiwa sekum ka seku bakaru.

Be ba tie, kon de yiberɛba bu bu gowa tabu sɔɔ.

Ne, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

Yeremi u Yinni Gusunɔ

weeweenu koosimɔ

¹⁰ Yeremi u nɛɛ,

nen mero, mban sɔna a man mara.

Wee na kua bɔruro.

Domi nen sɔna tem men tɔmbu kpuro

ba sikirinamɔ ba sannamɔ.

Na n goon mi ḡaanu b̄akure,

na n maa goo ḡaanu b̄akure.

Adama ka mɛ, ba man b̄orusimɔwa kpuro.

¹¹ Ma Yinni Gusunɔ u nɛɛ,

kon nun yakia wunen gean sɔ,

kpa n nun wunen yiberɛba kamia

wahala ka nuku sankiranun saa.

¹² Goo kun kpɛ u sisu bɔɔku,

si su wee sɔɔ yɛsan nɔm geu gian di

ka sere maa sii gandu.

¹³ Kon de yiberɛba bu na

bu tem men arumani kpuro gura

nen tɔmbun durum sɔ ye ba kua tem mɛ kpuro sɔɔ.

14 Kon de bu ben yiberɛba sã tem tukumɔ mi ba ñ yē.
 Domi nɛn mɔru seewawa be sɔɔ nge dɔɔ.

15 Yera Yeremi u Yinni Gusunɔ wisa u nɛɛ,
 a kpuro yē.

A man yaayo. A ku man duari.
 A be ba man nɔni sɔɔmɔ mɔru kɔsio.
 A ku man go, wunɛ wi a suuru mɔ.
 A yē ma wunɛn sɔna na sekuru sɔɔwa.

16 Wunɛn gari kpurowa na swaa daki.
 Ma na yi doke gɔruɔ.

Yiya yi man nuku dobu wē.
 Gusunɔ wɔllu ka tem Yinni,
 a n yē ma wunɛn yīsira na sɔɔwa.

17 Mɛya na ñ wure n sina ka tɔn yaa kasikiobu
 su ka nuku dobu ko sannu.

Na tii gɔwawa na sɔ nɛ turo,
 domi a dera nɛn mɔru seewa.

18 Yinni Gusunɔ,

mban sɔna na wahala mɔ sere ka tē.
 Mban sɔna ya sãa nge boo wi u ku ra kpe.
 Yinni, kaa n man sãawɛwa nge bwia ye ya ñ naane mɔ,
 ñ kun mɛ nge daa te ta ra nim kpe?

19 Ma Yinni Gusunɔ u Yeremi wisa u nɛɛ,
 à n gɔsirama nɛn mi,

kon de a maa ko nɛn sɔm kowo.
 À n wura a mɛm saarinu deri
 kpa a gari arufaanigii gere,
 kon maa nɛn gari doke wunɛn nɔɔwɔ.
 N ñ mɔ wuna kaa gɔsira ben mi,
 beya n weenɛ bu wurama wunɛn mi.

20 Kon de a n dam mɔ
 nge gbãra te ba kua ka sii gandu.

Ba koo ka nun tabu ko,
 adama ba ñ nun kamiamɔ.
 Domi ko na n ka nun wãa n nun faaba ko.

21 Kon nun yakia tɔn kɔsobun nɔman di.
 Kpa n nun wɔra be ba nuki sosun nɔman di.
 Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

16

Gusunɔ u yina

Yeremi u kurɔ sua

1 Yinni Gusunɔ u Yeremi sɔɔwa u nɛɛ,

2 a ku kurɔ sua, kpa a ku bibu ma tem mini.

3 Wee ye ya koo bii be ba koo marura tem mɛ sɔɔ deema, ka ben mɛrobu ka
 ben tundobu.

4 Barara ta koo bu go. Ba ñ bu gɔɔ swīiyammɛ. Ba ñ maa bu sikumɔ. Ba koo
 kowa taaki tem sɔɔ. Be ba tia kpa bu bu go tabu sɔɔ, ñ kun mɛ, gɔɔru tu bu go,
 kpa gbeeku yɛɛ ka gunɔsu ben gonu di.

5 Yinni Gusunɔ u maa nɛɛ, a ku du diru mi ba gɔɔ wooru sɔ a ka bu duura.
 Domi na nɛn bɔri yendu wuna tɔn ben min di. Na ñ ben kīru mɔ, mɛya na ñ
 maa ben wɔnwɔndu mɔ.

⁶ Damgibu ka bwēebwēebu ba koo gbiwa. Ba ñ bu sikumə, ba ñ maa ben gəw wooru sinamə. Goo kun tii muririmə, goo kun maa kənimə ben gəon nuku sankiranun sə.

⁷ Bən tamba gu mi, ba ñ goo wasi wi u koo ka bu dīanu naawa u ka bu nukuru yemiasia. Goo maa sari wi u koo ka bu tam naawa u ka bu dam kē, baa ñ n ben meron na u gu, ñ kun mē, ben tundo.

⁸ Yinni Gusunə u maa Yeremi səwa u nē, yenu mi ba təw baka dim mə, a ku du mi, i di i nə ka be sannu.

⁹ Domi nē, Gusunə Isireliban Yinni, nē wi na wəllu ka tem mə, na kon yam min nuku dobu kpeerasia beən nəni biru. Ba ñ maa nuku dobutun womusu ka be ba suanamən nəogiru nəomə mi.

¹⁰ Sanam mē kaa tən be gari yi nəasia, ba koo nun bikia bu nē, mban sənə nē, Yinni Gusunə na bu nəni swāa tenin bweserun gari səomə. Mba ba nē, Gusunə ben Yinni torari.

¹¹ Saa ye səra kaa bu wisi a nē, ben baababa ba man deri, ma ba da ba būnu sāwa ba yiira nin nuurə, ma ba man biru kisi, ba ñ nən woodaba mēm nəwē.

¹² Ma ben tii ba kōsa kua n kere ben baaba be. Wee ben baawure u yārari u win gərūn kīru kankam swīi. Ba ñ nən gari swaa dakimə.

¹³ Yen sə, kon bu yara tem minin di, kpa bu da tem mi ben baababa ka ben tii ba ñ yē. Miya ba koo būnu sā səw səw ka wəkuru. Domi na ñ maa bu durom gam kuammē.

Isireliba ba koo wurama

¹⁴ Yinni Gusunə u nē, yen sənə tənu ganu sisi nì səw ba ñ maa bōrumə bu nē, ka Yinni Gusunən wāaru wi u Isireliba yarama Egibitin di.

¹⁵ Adama ba koo bōrewa bu nē, ka Yinni Gusunən wāaru wi u Isireliba yarama saa səw yēsən nəm geu gian di ka sere tem mi u raa bu yarinasian di. Domi kon de bu wurama ben temə mē na raa ben baababa wē.

Seyasia bi bu wee

¹⁶ Yinni Gusunə u nē, wee, kon yiberēba seeya bu Isireliba mwēeri nge mē susure kowobu ba ra swēē mwēeri. Yeniban biru, kon maa yiberē gabu seeya bu bu wəri bu go gungunu wəllə ka guuno, ka sere maa kpee baaba səw nge mē taasobu ba ra yē wəri bu go.

¹⁷ Domi nən nəni yi ben sanu sanusu mēra, sin gasu kun berua nən nəni səw. Meya na maa ben toranu kpuro waamə.

¹⁸ Kon bu ben durum are wē mam mam. Domi ba nən tem disi doke mē mu sāa nən arumani, ma ba dera mu ben būun bwāarokunu yiba ni nu ñ wāaru mə.

Tambu kpuro

ba koo Gusunə tubu

¹⁹ Yeremi u nē,

Yinni Gusunə, a sāawa nən dam

ka nən kuku yee damguru, nəni swāarun saa.

Wunen miya handunian goonu nne kpuron tambu ba koo na,

kpa bu nē, weesa ben baababa ba swīi.

Ben būnu nu ñ gāanu sosi, nu sāawa kam dirum.

²⁰ Tənu u koo kpī u tii kua ye u koo sā.

Adama ka gem, nu ñ sāa Gusunə.

²¹ Yen sənə, wunē Yinni Gusunə a nē,

kaa bu wunen dam səosi,

kpa bu gia ma wuna a sāa Yinni Gusunə.

17

*Yudaban durum**ka ben seeyasiabu*

¹Yudaban durum ya yorua ben gōruso.

Ya maa sōsire ben yāku yenun kāanu sōo.

Ma n sāare ba ye yorua mi,
ka yorutii sisugia ka kpee te ta bōbunu bo.

²Ya sāawa seeda ye ya bu taare wēemō.

Nge meya ben būu turanu ka ben bwāarokunu
ka ben dāa kubenu ka ben gungunu mi ba ra būu wi ba mō Asitaate sā,
ya maa bu taare wēemō.

³Yen sōna ne, Yinni Gusunō,

kon nen guu tēn mi ba ra man sā,

ka ben dukia ka ben gbea

ka gungunu mi ba ra būnu sā
yibereba nōmu beria, ben durum yen saabu
ye ba kua ben tem me kpuro sōo.

⁴Ben toranun sōna ba koo ben tem bia
me mu sāa ben tubi.

Kon bu ko ben yibereban yobu,

kpa bu da tem mi ba n yē.

Domi ba dera nen mōru ya yabura nge dōo.

Ya ko n maa yaburewa sere ka baadommao.

A kun tōnu naane sāa

⁵Ne, Yinni Gusunōwa na nee,

bōrigiwa wi u win gōru sīya nen min di,

ma u tōnu naane sāa, u tāsā wi sōo.

⁶U ko n wōnwōndu soorewa

nge dāa kiki si su wāa mi gāanu ku ra kpi.

U n nuku dobu wasi.

U ko n wāawa tem saaramō mi goo sari.

⁷Adama domarugiiwa wi u win naane doke ne, Yinni Gusunō sōo,

ma win toro sindu ta wāa ne sōo.

⁸Yēro ko n sāawa nge dāa te ta yō daarun gooro,

tēn gbini yi ku ra nim bie.

Dāa ten bweseru ta ku ra n yam susuru gara.

Ten wurusu ra n bekusu sāawa saa kpuro.

Sōo sāreren saa yā n na,

ta ku ra ghere, baa wōo ge gbebura yōra.

Meya ta ku ra maa marubu yōre.

⁹Tōnun gōru ga ra kōsa berewa.

Meya gen barara ku ra bekure.

Goo u wāa wi u koo kpī u gen bwisikunu gia?

¹⁰Ne, Yinni Gusunōwa

na ra tōnun gōru ka win bwisikunu wēeri,

n ka nūn ye u kuan are wē.

¹¹Wi u dukia guramō ka swaa kōsa,

u sāawa nge kusu ge ga sīa tuka wee ye ga n ka.

Dukia ye, ya koo nūn deriwa

win wāarun suunu suunuka sōo,

kpa u n sāa nge gari bōko win wāa dāakiru sōo.

*Yinni Gusunɔ turowa**u s̄aa w̄aarun bwia*

¹² Bɛsɛn s̄aa yee dɛɛraru
ta s̄awa nge sina kita yiikogiru
te ta w̄alle suare yellun di.

¹³ Yinni Gusunɔ, wuna bɛsɛ Isireliba sa ȳiyɔ.
Be ba nun biru kisi, ba koo sekuru wa.
Be ba ka nun tondine, ba koo bu duari.
Ba ko n s̄awa nge b̄en ȳisa ba yorua tua s̄ɔɔ.
Domi ba wunɛ Yinni Gusunɔ deri,
wunɛ wi a s̄aa nge bwia ȳen nim mu w̄aarun w̄ɛɛmɔ.

*Yeremi u Yinni Gusunɔ**somiru kanamɔ*

¹⁴ Yinni Gusunɔ, a man bekio,
kpa n wa n bɛkura mam mam.
A man faaba koowo kpa n faaba wa.
Domi wunɛ turowa na ra n siaramɔ.

¹⁵ Yinni Gusunɔ, wee, t̄omba man bikiamɔ ba m̄ɔ,
mana n̄oni sw̄aarun gari yi a bu s̄ɔɔwa mi, yi woo.
I den bu w̄arima.

¹⁶ Adama na n̄ yine n wunen t̄ambu kpara.
N n̄ nɛ, na sende n̄oni sw̄aa ten t̄oru tu ka na.
Wunen tii, a ȳɛ mɛ.

A maa ȳɛ gari yi na yara nen n̄on di kpuro.
¹⁷ Yen s̄ɔ, a ku de na n maa b̄erun soore wunen s̄ɔ,
wunɛ wi a s̄aa nen kuku yeru n̄oni sw̄aarun saa.

¹⁸ A de be ba man n̄oni s̄ɔmɔ bu sekuru wa.
Kpa nɛ, na kun tu wa.
A de bu diiri, kpa nɛ, na n w̄aa ka toro sindu.
A de n̄oni sw̄aarun tu bu deema,
kpa a bu s̄ɛyasia n kp̄a.

T̄ɔɔ w̄ɛrarugirun b̄ɛɛɛ w̄ɛɛbu

¹⁹ Yinni Gusunɔ u nɛɛ, Yeremi, a seewo a da a ȳɔra k̄annɔwɔ ge ba m̄ɔ t̄ambun
k̄annɔ mi Yudaban sinambu ba ra ka du kpa bu ka yari, kpa a maa da a ȳɔra
k̄annɔ si su tien mi.

²⁰ Kpa a bu s̄ɔ a nɛɛ, be, Yudaba ka ben sunɔ ka be, Yerusalemugibu, be kpuro
be ba dumɔ k̄annɔ sin min di, bu nɛ Yinni Gusunɔgia swaa dakiɔ bu n̄ɔ.

²¹ Na nɛɛ, ba n tii s̄ɛ kpa bu ku raa s̄omunu s̄obe t̄ɔɔ w̄ɛrarugiru s̄ɔɔ. Bu ku
raa maa nu duusia Yerusalemun gb̄ara k̄annɔsun di.

²² Bu ku raa mam nu yara ben yenusun di. Bu ku s̄omburu garu ko. Adama
bu sanam mɛ yiyyi ne, Yinni Gusunɔn s̄ɔ nge mɛ na ben baababa yiire.

²³ Geema, ben baaba be, ba swaa taaya. Ba n̄ man swaa daki. Ba nen s̄ɔɔsinu
yina.

²⁴ Adama be, b̄a n man swaa daki ka gem, ma ba n̄ s̄omunu ganu duusie
Yerusalemun k̄annɔsun di t̄ɔɔ w̄ɛrarugiru s̄ɔɔ, ma ba t̄ɔɔ te yi nɛ, Yinni Gusunɔn
s̄ɔ, ma ba n̄ s̄omburu garu kue te s̄ɔɔ,

²⁵ Saa yera sinam be ba s̄ɔ Dafidin sina ḡonɔɔ ka ben sina asakp̄ɔbu ba koo du
saa Yerusalemun k̄annɔ sin min di, ba n tabu k̄ɛkɛba dua, be dumi gawe, kpa
gabɔ ba n dumi s̄oni. M̄ɛya Yudaba kpuro ka Yerusalemugibu kpuro ba koo
maa du mi, kpa Yerusalemu ya n t̄ambu yiba sere ka baadommaa.

26 Tamba koo na nen saa yero Yudan wusu ka Yerusalemun baru kpaanu kpuron di ka Benyamæn tem di, ka sere maa guunun di ka wawin di, ka são yësan nãm dwaru gian di, tem me kpuron di gesi, bu yãku dão mwaaruginu ko ka siarabun yãkunu, kpa bu ka kãnu na, kpa bu turare dão doke mi.

27 Adama ba kun nen gari swaa daki, yi na nee, bu man tão wërarugii te yiyi, ma ba dumã Yerusalemun kãnnãsun di, ba n sãmunu sãwa, tão wërarugii te são, saa yera kon wuu ge dão doke wi u n gbimã kpa be kpuro bu dão mwaara.

18

Yeremi u da mãmøn yenuo

1 Yinni Gusunã u Yeremi sãwa u nee,

2 a seewo kpa a da mãmøn yenuo. Miya kon nun gari sã.

3 Ma u seewa u da mãmøn yenu mi. U deema wee u wekeru mð.

4 Weke te u mð mi, ta n gea kue. Ma u ten sãn te sua u ka weke kpaaru kua te ta nũn wëre.

5 Yera Yinni Gusunã u nee,

6 mban sãna na n kpẽ n ka bee Isireliba ko nge me. Wee nge me mãmø wi, u sãndu sua u neni win nãmũ, nge meya i maa wãa nen nãmũ.

7 Gaso, na ra gere bweseru garun sã n nee, kon tu wuka n sura nge dãa, kpa n tu kam koosia.

8 Adama bwese te, ta n ten daa kãsa ta nuku kãsuru deri, na ra tu deriwa na kun maa tu kãsa kue.

9 Meya gaso, na ra maa gere bweseru garun sã n nee, kon tu seeya.

10 Adama bwese te, ta n kãsa mð ma ta n nen gere swaa sue, na ku ra maa tu gea ye kue ye na raa gõru doke mi.

11 Yen sã, a Yudaba ka Yerusalemugibu sãwã a nee, ne, Yinni Gusunã na sãoru mð n ka bu kãsa kua. Na yen kpunaa yi. N n men na, ben baawure u win daa kãsa derio u wurama nen mi.

12 Adama ba koo gere bu nee, mban sãna ba koo kãsi. Ben baawure u koo win bwisiku kãsunu swiwa u ko ye u ki.

Isireliba ba Gusunã yina

13 Yinni Gusunã u nee,

Isireliba ba gãa kãsunu kua n sara.

I bwesenu kpuro bikio,

wara u yenin bweseru nãore.

14 Nim mu ra kokubu kpe Libanin guunu wøllun di?

Daa te ta kokumø,

ta ra nim gem kpe?

15 Adama nen tambu ba man duari

ba da ba bũnu turare dão dokeammẽ.

Ya dera ba n yẽ ye ba mð ben swëe são.

Ba ben yellun swaa dosu derimø,

ma ba swaa kisi swi.

16 Ba dera ben tem mu sankira.

Ma tambu ba bu yëemø baadomma.

Wi u sarø mi gesi, u n mu wa,

u ra wiru kparewa.

17 Yen sãna kon de bu yarina yiberëban wuswaaø

nge tua ye são yari yerun woo ga yarinasia.

Kon bu biru kisi.

Na n bu mërimø sanam me ba nãni sãore.

Ba nɔɔ tia kua

bu ka Yeremi mwa

¹⁸ Yera tɔn be, ba nɛɛ, su Yeremi nɔɔ tia kua su nùn mwa. Domi wooda kun gbimɔ baa yāku kowobu bà kun wāa. Bwisi kun kpeemɔ baa bwisigibu bà kun wāa. Gusunɔn gari kun gbimɔ yèn sɔ win sɔmɔba sari. N n mɛn na, i na su nùn wɔri su yaa kasiki, kpa su ku maa win gari nɔ su sere yi laakari ko.

¹⁹ Saa yera Yeremi u Yinni Gusunɔ kana u nɛɛ,

Yinni Gusunɔ,

a man swaa dakio.

A nɛn yiberɛban gari yi nɔɔwɔ.

²⁰ Kaa de gea yu gɔsira kɔsa?

Wee ba dɔkɔ kpiriru gba

bu ka man kpɛɛ sɔɔ.

A yaayo ma na yɔra wunen wuswaaɔ ben sɔ,

na ka nun gari kua

kpa a ku maa ka bu mɔru ko.

²¹ Yen sɔ, a de gɔɔru tu ben bibu go.

A de bu gbisuku tabu sɔɔ,

kpa kurɔbu bu durɔbu ka bibu bia,

kpa bu ko gaminibu.

A de baranu nu durɔ be go,

kpa bu ben aluwaasiba go tabu sɔɔ.

²² A de tabu kowo wuunu nu bu wɔri.

Kpa wuri yi nɔɔra ben yenusɔ.

Domi ba dɔkɔ kpiriru gba

bu ka man kpɛɛ te sɔɔ.

Ba man yina beria nɛn swaa sɔɔ.

²³ Adama wunɛ, Yinni Gusunɔ,

a ben nɔɔsinaa kpuro yɛ,

ye ba kua bu ka man go.

Yen sɔ, a ku bu ben toranu wɔka.

A ku ben durum ye duari.

A de bu fukura wunen wuswaaɔ.

A bu sɛeyasio wunen mɔrun saa sɔɔ.

19

Weke te ta kɔsira

¹ Yinni Gusunɔ u Yeremi sɔɔwa u nɛɛ, a doo mɔmɔn mi a boo dwe ge ba kua ka sɔndu. Kpa a yāku kowo be ba bukure ka wuun guro gurobu mɛnna,

² kpa i da wɔwa ye ba mɔ Beni Hinɔmuɔ ye ya wāa kɔnnɔ gen mi gia, mi ba ra wekenu mɔm. Miya kaa nɔɔguru sua a gari gere yi kon nun sɔ.

³ Kaa Yudaban sinambu ka Yerusalemugibu sɔ bu swaa dakio bu nɔ ye nɛ Gusunɔ, Isireliban Yinni, nɛ wi na wɔllu ka tem mɔ na gerua. Kon de nɔni swāaru tu na Yerusalemɔ sere wi u ten gari nua kpuro, win swasu su sikari.

⁴ Domi ba man deri, ma ba yam mi disi doke. Ba bũnu turare dɔɔ dokea mi, ni be ka ben sikadoba ka ben sinambu ba ñ yɛ. Ma ba tɔn dabinu go mi, be ba ñ gāanu kue.

⁵ Ba bũu wi ba mɔ Baali yāku yeru bania gunguru wɔllɔ. Miya ba ra ka ben bibu yāku dɔɔ mwaararuguru ko, yāku tɛn bweseru na ñ bu yiire, na ñ mam ten bwisikunu koore.

⁶ Yen sɔna nɛ, Yinni Gusunɔ na nɛɛ, tɔnu ganu sisi ñ sɔɔ ba ñ maa wɔwa ye sokumɔ Tofeti ñ kun mɛ Beni Hinɔmu. Ba koo ye sokuwa tɔn goo yeru.

⁷ Wɔwɔa yen miya kon Yudaba ka Yerusalemugibun nɔɔ tia ye ba kua kam koosia, kpa n de yiberɛba bu bu go tabu sɔɔ. Kon de gbeeku yeɛ ka gunɔsu ben gɔnu di.

⁸ Kpa n de Yerusalemu yu ko bansu si ba koo yɛɛ. Wi u sarɔ mi kpuro, ù n ye wa, u biti soora u wia ko nɔni swāa ten sɔ.

⁹ Kon de yiberɛ be, bu bu nɔni sɔ sere bu ben berusebu ka ben bibun gɔnun yaa di.

¹⁰ Yen biruwa wunɛ Yeremi kaa boo ge kɔra tɔn be ba ka nun da min wuswaaɔ.

¹¹ Kpa a nɛɛ, nɛ Gusunɔ, wɔllu ka tem Yinni na nɛɛ, kon bu yarinasia kpa n wuu ge kɔsuku nge boo ge, ge ba ñ kpɛ bu maa sɔmɛ. Tofɛtin wɔwɔa miya ba koo tambu sike yɛn sɔ ba ñ maa ayeru wasi gam.

¹² Mɛya kon tem mɛ ka mɛn tambu kua, kpa Yerusalemu yu ko nge Tofɛti.

¹³ Yerusalemugibun yɛnusu ka Yudaban sinambun yɛnusu, yɛnusu kpuro gesi mi ba ra bɔnu turare dɔɔ dokeye ka mi ba ra suru ka kperi ka sɔɔ sã, ka sere mi ba ra maa bɔnu ganu sã, si kpuro su koo disi duurawa nge Tofɛti.

¹⁴ Yen biru, Yeremi u gɔsirama Tofɛtin di mi Yinni Gusunɔ u nɔn gɔra u win gari gere. Ma u na u yɔra Yinni Gusunɔn sãa yerun yaaraɔ u tambu kpuro sɔɔwa u nɛɛ,

¹⁵ Gusunɔ Isireliban Yinni wi u wɔllu ka tem mɔ u nɛɛ, wee u koo de kɔsa ye u raa gerua kpuro yu Yerusalemu ka yen wuu si su tie deema. Domi sin tamba swaa taaya, ba ñ win gere nua.

20

Ba Yeremi dāa doke

¹ Yera sɔɔ teeru, Pasuri Imerin bii wi u sãa yãku kowo u ka maa sãa Yinni Gusunɔn sãa yerun kɔsobun tɔnwero u nua ma Yeremi u yeniban gari gerua.

² Yera u dera ba nɔn so, ma ba nɔn dāa doke nge wiiru Yinni Gusunɔn sãa yera, kɔnnɔ ge ba sokumɔ Bɛnyamɛn kɔnnɔn bera gia.

³ Adama yen sisiru bururu, Pasuri u Yeremi dāa ye wuna. Ma Yeremi u nɔn sɔɔwa u nɛɛ, Yinni Gusunɔ kun maa nun sokumɔ Pasuri. Yisi ten tubusiana bɔri yɛnda ka nun sikerɛnɛ. Adama tɛ, u nun sokumɔ Magɔɔ Misabibu. Yen tubusiana nandabu ka nun sikerɛnɛ.

⁴ Domi Yinni Gusunɔ u gerua u nɛɛ, u koo wunɛ ka wunɛn bɔrɔba nandabu kpɛɛ. U koo de bɛn yiberɛba bu bɛn gabu go tabu sɔɔ, kpa a ye wa ka wunɛn nɔni. Kpa Babilonin sina boko u Yudaba go kpa u gabu yoru mwɛɛri u ka da Babiloniɔ.

⁵ U koo de yiberɛba bu Yerusalemun arumani gura, ka sɔma ye tamba kuan are kpuro, ka sere gāa gee ni nu wāa ye sɔɔ. U koo de bu Yudaban sinambun arumani gura, kpa bu ka ye kpuro da Babiloni mi.

⁶ Pasuri, wunɛ ka wunɛn yɛnugibu, ba koo bɛɛ yoru mwa bu ka da Babiloniɔ. Miya i ko i gbi, wunɛ ka be a gari weesugii kua, kpa bu bɛɛ sike mi.

Yeremi u Yinni Gusunɔ

weeweenu koosimɔ

⁷ Yinni Gusunɔ, a man kɔkura,

ma na wunɛn gari wura.

A man sɛre a kamia.

Wee tɔru baatere

tambu kpuro ba ra n man yɛɛmɔwa,

kpa ba n man gari bɔkɔ mɔ.

⁸ Nà n kɔn gari gere,

sere n nɔɔgɪru sua ka dam n nɛɛ,
 yibɛrɛba ba wee bu sun dam dɔrɛ,
 kpɔ bu sun kam koosia.
 Yinni Gusunɔ,
 tɔmba ra n man yɛmɔwa wunen garin sɔ baadomma.

⁹ Nà n nɛɛ, kon nun deriwa,
 na ñ maa wunen gari kparamɔ,
 n da n sãawa nge dɔɔ u wãa nɛn wasi sɔɔ
 u nɛn kukunu mɛnimɔ.
 Kpɔ n kookari ko n ka tii marisi,
 adama na ku ra kpɪ.

¹⁰ Na nɔɔmɔ tɔn dabɪnu nu man kɔsa bwisikusimɔ.
 Ba mɔ, nandabu wãa baama.
 Su ka win gari da wirugibun mi.
 Be ba raa ka man nɔɔ tia sãa
 ba mɛɛrimɔ nà n kon sokura.
 Ba mɔ, sɔrɔkudo kon de bu man samba ko.
 Kpɔ bu wa bu man mwa bu mɔru kɔsie.

¹¹ Adama na yɛ ma wunɛ Yinni Gusunɔ, a wãa ka nɛ
 nge tabu durɔ damgii.
 Yɛn sɔna be ba man nɔni sɔɔmɔ ba koo sokura.
 Ba ñ kpɛ bu man kamia.
 Yɛn sɔna ba koo sekuru wa
 kpɔ ba n tu yaaye sere ka baadommaɔ.

¹² Wunɛ Gusunɔ wãllu ka tem Yinni,
 wunɛ wi a ra tɔnu wɛɛri,
 a ka wa ù n sãa gemgii,
 kpɔ a n win bwisikunu ka win gɔrun gari yɛ,
 wuna kon de a nɛn yibɛrɛba mɔru kɔsie.
 Domi wuna na tii nɔmu sɔndia.

¹³ I Yinni Gusunɔ siarɔ ka womusu.
 Domi u ra wɔnwɔndo wɔre
 saa tɔn kɔson nɔman di.

¹⁴ Tɔɔ bɔrigira tɔɔ tɛ sɔɔ ba man mara.
 Tɔɔ te, tu ku domaru wa.

¹⁵ Bɔrurowa wi u da u nɛn tundo sɔɔwa u nɛɛ,
 wee, ba nùn bii tɔn durɔ marua.
 Ma labaari ye, ya nùn nuku doo bakabu wɛ.

¹⁶ Durɔ wi, u kam koowo
 nge wuu si Yinni Gusunɔ u kam koosia
 u ñ sin wɔnwɔndu kue.
 Kpɔ u wuri nɔ bururu,
 kpɔ u tabun wurenu nɔ sɔɔ sɔɔ gbãara.

¹⁷ Mban sɔna Gusunɔ u ñ yande dere n gbi
 sanam mɛ na wãa nɛn mɛron nukurɔ,
 kpɔ nuku te, tu yande ko nɛn sikiru,
 kpɔ na n wãa mi sere ka tɛ.

¹⁸ Mban sɔna na yara nɛn mɛron nukurun di,
 na ka sere wahala yeni ka wasi wuriri bini waamɔ,
 ma nɛn wãara wiru gooramɔ ka sekuru.

1-2 Sina boko Sedesiasi u Pasuri, Maakiyan bii, ka Sofoni, yāku kowo Maseyan bii gōra Yeremin mi, bu nūn sō bu nēε, u bu bikiaru kuo Yinni Gusunon mi, domi Nebukanεsaa, Babilonin sina boko, u ka bu tabu mō. Sōrākudo Yinni Gusunō u koo nūn maamaaki gaa kpare ben sō, kpa u wa u bu deri. Yera Yinni Gusunō u ka Yeremi gari kua.

3 Ma Yeremi u tōn be wisa u nēε, bu doo sina boko Sedesiasin mi bu nēε,

4 ameniwa Gusunō Isireliban Yinni u gerua. U nēε, wee, u koo de ben tabu kowo be ba ka Babilonin sina boko ka win tōmbu sannamō wuun biruō bu duki su bu wura wuu ge sōō.

5 Kpa wi, Gusunon tii u ka be Yudaba sanna ka mōru u bu win dam sōōsi,

6 u de bara kōsuru tu hunde koniba kpuro wōri tu go wuu ge sōō, tōmbu ka yaa sabenu.

7 Yen biruwa u koo sina boko Sedesiasi, Nebukanεsaa nōmu beria, wi ka win sōm kowobu ka win tōn be ba wāa wuu ge sōō, be ba gesi yara bararun di, ka tabun di, ka gōōrun di. Be kpurowa Nebukanεsaa u koo go. U n̄ ben wōnwōndu mō. U n̄ maa goo derimō.

8 Wee ye Yinni Gusunō u maa Yeremi sōōwa win tōmbun sō. U nēε, wee, u bu swaa yiru yiyammε, swaa yèn mi wāara wāa, ka yèn mi gōō u wāa.

9 Wi u koo gesi yōra wuu ge sōō, u koo gbiwa tabu sōō, n̄ kun mε ka gōōru, n̄ kun mε ka bararu. Adama wi u yara u tii Babilonigibu wε be ba bu tarusi, yēro koo win wāaru wōra. Teya ta ko n̄ sāa win arumani ye u kpīa u yara.

10 Domi u yōrariwa u wuu ge kōsa kua, n̄ n̄ mō gea. U koo gu Babilonin sina boko nōmu sōndiawa u gu dōō meni.

Gari yi Yinni Gusunō

u Dafidin bweseru sōōwa

11 Yinni Gusunō u nēε, ameniwa wunε Yeremi kaa Yudaban sina bokon bweseru sō. A nēε,
bu nε, Yinni Gusunon gari nōōwō.

12 Be, Dafidin bweseru,
ba n̄ da gem swīi baadomma.
Kpa bu be ba dam dōre yakia
be ba bu dam dōremōn nōman di.
Bà kun kue mε,

nεn mōru ya koo bu yabure
ben kom kōsum sō.
Ba n̄ maa kpē bu ye go.

13 Kon Yerusalemugibu wōri.
Be, be ba wāa wōwa sōō kperun wōllo,
baa bà n̄ gerumō ba mō,
wara u koo kpī u du ben wāa yerō,
u ben kuku yeru turi.

14 Kon bu seeyasia nge mε ben kookoosu nε.
Kon ben sina kpaaru dōō meni
te ba bana ka dāa ye ba mō seduru,
kpa ye ya ka tu sikerene kpuro yu dōō mwaara.

22

1 Yinni Gusunō u maa Yeremi sōōwa u nēε, a doo Yudan sina bokon yenuō kpa a bu gari yini sō.

2 A nēε, wi, Yudaban sina boko, wi, wi u sō Dafidin sina gōnao, ka win bwāabu ka win tōmbu ka be ba gesi wāa sina kpaaru mi,

³ Bu ne, Yinni Gusunɔn gari yini swaa dakio bu nɔ. Bu gem swīiyɔ. Bu be ba dam dɔremɔ wɔro be ba bu dam dɔremɔn nɔman di. Bu ku sɔbu ka gɔminibu ka gobekuban gāanu mwa ka dam. Bu ku maa taare sarirugibu go yam mini.

⁴ Bā n wooda yeni mɛm nɔɔwa, gabu ben bweseru sɔɔ, ba ko n bandu diiwa ba n sɔ Dafidin sina gɔna yeni sɔɔ. Ba koo du saa kɔnnɔ minin di ba n dua tabu keke sɔɔ ye dumi gawe, n̄ kun mɛ, ba n dumi sɔni, be ka ben bwāabu ka ben tɔmbu.

⁵ Adama bā n yina bu ye mɛn nɔɔwa, sere ka ne, Yinni Gusunɔn wāaru, sina kpaɔ te, ta koo kowa bansu.

⁶ Wee ye na maa gerua Yudaban sina kpaarun sɔ. Na neɛ,
baa mɛ na sina kpaɔ te wa ta wā
nge dāa sɔɔ ge ga wā Galadiɔ,
n̄ kun mɛ, nge Libanin guurun wii kpiiru,
ka gem kon tu bansu koosia.
Goo kun maa sinamɔ mi.

⁷ Kon tabu kowobu tabu yānu sebusia bu tu wɔri.

Kpa bu ten gbere yi ba kua ka dāa ye ba mɔ sɛduru wukiri bu dɔɔ doke.

⁸ Tɔn tuko dabibu ba koo sara wuu gen mi, kpa bu sɔɔna bu neɛ, mban sɔna Yinni Gusunɔ u wuu bɔkɔ geni kua mɛsum.

⁹ Kpa bu bu wisi bu neɛ, gen tɔmbu ba wi, ben Yinnin arukawani kusiawa, ma ba da ba būnu sāmɔ.

Ye Yinni Gusunɔ u gerua

Salumun sɔ

¹⁰ Bɛɛ Yudaba,
i ku wuri ko Yosiasi wi u gun sɔ.
I ku maa win ario ko.
Adama i wuri koowo Salumun sɔ,
wi ba yoru mwa ba ka da tem tukumɔ.
Domi u n̄ maa wee.
Mɛya u n̄ maa tem mɛ wasi
mi ba n̄n mara mini.

¹¹ Wee ye Yinni Gusunɔ u gerua Salumu, Yosiasi Yudaban sina bokon biin sɔ, wi u bandu dii win baan ayerɔ. U neɛ, u doona, u n̄ maa wee.

¹² U koo gbiwa dɛsiru sɔɔ mi ba ka n̄n da mi, u n̄ maa tem mɛ wasi.

Yinni Gusunɔ

u Yoyakimu gerusi

¹³ Yeremi u Yoyakimu sɔɔwa u neɛ, wee ye Yinni Gusunɔ u gerua. U neɛ, wunɛ Yoyakimu, b̄ururowa a s̄a.

Wee a wunen sina kpaaru bana,
adama a n̄ gem swīi.
A tu gidambisaba sosia
adama ye n̄ weene a tɔmbu kua,
a n̄ bu kuamme.

A ra gabu sɔmburu koosie kam.
A ku ra bu ben kɔsiaru wɛ.

¹⁴ Ma a neɛ, kaa tii sina kpaɔ bakaru baniawa
kpa ta n̄ gidambisa baka mɔ.

Ma a fɛnɛntiba doke,
a ten gani dāa gea ye ba mɔ sɛduru wukiri.
Ma a tu swɛrasia kom kom a ka sɔasi ma sina kpaara.

¹⁵⁻¹⁶ Yɛn sɔ a ka sina kpaɔ te sɛduruba bana,

²⁶ Kon bu kō, wi ka win mero wi u nùn mara. Kpa bu ka bu da tem tukumo mi ba ñ bu mara. Miya ba koo gbi.

²⁷ Saa gaa sɔɔ, ba ko ba n kī bu gɔsirama ben temɔ adama ya ñ koorɔ.

²⁸ Gaba koo bikia bu nɛɛ, Yoyakini wi, u sãawa nge weke te ta kɔsire, ñ kun mɛ, nge gãa ni goo kun maa kī? Aawo. N n mɛn na, mban sɔna ba wi ka win bweseru tem yara ma ba ka bu da sere mi ba ñ yɛ.

²⁹ Ma Yeremi u nɛɛ, nɛn temgibu, i nɔɔwɔ ye Yinni Gusunɔ u gerua.

³⁰ U nɛɛ, i durɔ wi garisio wi u ñ kooramɔ win wãaru sɔɔ. U ko n sãawa nge wi u bibu bia, domi win bweseru sɔɔ, goo kun maa sinamɔ sina gɔna sɔɔ u Yudaba kpara.

23

Kparo k̄sobu

¹⁻² Gusunɔ Isireliban Yinni u nɛɛ, b̄rurɔba kparo be ba nɛn tɔmbu goomɔ, ma ba bu yarinasiama nge yãa kparo k̄sobu. Na maa nɛɛ, wee ba nɛn tɔmbu gira, ba bu yarinasia ba yina bu bu nɔɔri. Yen sɔ, kon bu sɛyasia ben nuku k̄sɔ ten saabu.

³ Kpa n nɛn tɔn be ba tie mwɛɛrima tem kpuron di, mi na raa dera ba yarine, n ka bu wurama ben temɔ, kpa bu marura bu dabia.

⁴ Nɛ, Yinni Gusunɔ kon bu kparo kpaobu wɛ be ba koo bu kpara. Ba ñ maa nandamɔ b̄erum sɔ. Baa ben turo kun maa biaramɔ.

⁵ Wee saa ya sisi

yɛ sɔɔ kon gemgii goo seeya Dafidin bweserun di

nge d̄aa kp̄ii p̄tura,

kpa u n bandu dii ka baadommaɔ.

U koo tɔn be kparawa ka bwisi gee.

Kpa u gem s̄ɔsi tem mɛ sɔɔ.

⁶ Win waati ye sɔɔ,

Yudaba ba koo faaba wa.

Kpa u de Isireliba ba n wãa b̄ari yendu sɔɔ.

Kpa ba n nùn sokumɔ ba n m̄ɔ,

Yinni Gusunɔwa u sãa ben faaba kowo.

⁷ Yen sɔna na nɛɛ, wee saa ya maa sisi yɛ sɔɔ ba ñ maa b̄rumɔ bu nɛɛ, ka Yinni Gusunɔn wãaru wi u bu yarama saa Egibitin tem di.

⁸ Adama ba ko n da gerewa bu nɛɛ, ka Yinni Gusunɔn wãaru wi u bu yarinasia s̄ɔ yɛsan n̄m geu gia ka wusu gasu sɔɔ, ma u maa ka bu wurama min di, bu ka sina ben temɔ.

Gari yi Yeremi

u s̄amɔ weesugibu s̄ɔwa

⁹ N n s̄amɔbun s̄n na, nɛn ḡru ga sankira too, ma na diirimɔ sere ka nɛn kukunɔ.

Na sãa nge wi tam mu goomɔ

Yinni Gusunɔ ka win gari d̄ɛrin sɔ,

yí u man s̄ɔwa u nɛɛ,

¹⁰ t̄mba yiba tem mɛ sɔɔ,

be ba sakararu m̄ɔ.

K̄sa ba naa gire.

Miya ben dam mu wãa.

Yen sɔna tem mɛ, mu sankire,

ma mɛn kpara yee ni nu wãa gbaburun bera gia nu gbera.

Domi u mu bōrusi.

¹¹ Gusunən səmōbu ka yāku kowobu ba sankire,
u wa ma ba nuku kōsu kom mō
sere ka win sāa yerō.

¹² Yen sōna ben swaa ya koo wōria,
kpa yu bu yam tīre.
U koo de bu bu bōria,
kpa bu wōruku saa ye u koo bu seeyasia
u de wahala yu bu deema.
Wi, Yinni Gusunōwa u yeni gerua.

Yudan Gusunən səmōbun

kōsan kpāaru

¹³ Yinni Gusunō u nēē,
kōsa ye na wa nen səmōbu ba mō Samario,
ya n̄ ka nōo geruro.
Domi būu wi ba mō Baalin yīsira ba ka gari mō.
Ma ba nen tōmbu Isireliba gerasia nen swaan di.

¹⁴ Adama kom kōsum mē na wa Gusunən səmōbun suunu sōo Yerusalemō,
mu beōngim kere.

Ba sāawa sakara kowobu,
ma ba weesu mō,
ba tōn kōsobu dam kēmō bu ku ka ben kom kōsum deri,
ma na be kpuro garisi nge Sodomu ka Gomōran tōmbu.

¹⁵ Yen sōna nē Gusunō, wōllu ka tem Yinni,
na nen səmōbu Yerusalemō sōmō
ma wee kon de bu dāa kiku gagu* ge ga sosu di,
kpa bu nim mē mu dēē mō nō.

Domi beya ba dera tem men tōmbu kpuro ba n̄ maa man beēē wēēmō.

Sōmō weesugibu

¹⁶ Ameniwa nē Gusunō, wōllu ka tem Yinni na gerua. Na nēē,
i ku maa nen sōmō ben gari swaa daki.
Domi ba dera i yīiyō ye i n̄ wasi.
Ben tiin gōrun bwisikuna ba gerumō,
n n̄ mō yi yi wee nen nōon di.

¹⁷ Ba ra mam be ba man gema sō bu nēē,
na be gerua na nēē,
ba koo bōri yendu wa.
Kpa ba n̄ be ba ben tii tiin gōru kīru mō sōmō ba n̄ mō,
ba n̄ kōsa gaa wasi.

¹⁸ Yeremi u nēē,
ben wara u ka Yinni Gusunō wesiana.
Nge ben wara u win gari nua u yi laakari kua.

¹⁹ Wee Yinni Gusunən mōru ya koo na nge guru woo bōkō
kpa yu tōn kōsobu wōri.

²⁰ Win mōru ye, ya n̄ suremō,
ma n̄ kun mō u win himba yibia.
Amen biru, ya koo beē nen tōmbu yeeri.

²¹ Yinni Gusunō u nēē,
sōmō be, ba duki da, baa mē na n̄ bu gōre.
Ba maa gari gerua, baa mē na n̄ ka bu gari kue.

* 23:15 dāa kiku gagu - A meerio 9:14.

22 Bà n daa nɛn gari swaa daki,
nɛn gariya ba koo raa kp̄ara nɛn tɔmbun suunu sɔɔ.
Kpa bu wa bu ḡoru ḡasia bu ben kom k̄osum deri.

Yinni Gusunɔ

u wāawam kpuro

23 Nɛ Gusunɔ, na wāawa yam kpuro,
turuku ka tontondɔ.

24 Goo u koo kp̄i u kuke na kun n̄n wa?
Na wāawa yam kpuro, w̄ollɔ ka temɔ.

Mba yakasu ka dobi

yi m̄osine

25 Na n̄omɔ ye s̄omɔbu ba gerumɔ. Be ba gari weesugii m̄ɔ ka nɛn ȳisiru ba
m̄ɔ, na ka bu gari kua dosu sɔɔ,

26 sere saa yerà s̄omɔ beni ba ko n gari weesugii m̄ɔ, kpa ba n nɛn tɔmbu n̄ni
w̄okumɔ ka ben ḡrun gari.

27 Ba k̄iwa ben dosu weesugisun gari yi de nɛn tɔmbu bu nɛn ȳisiru duari
nge mɛ ben baababa ba raa man duari b̄uu wi ba m̄ɔ Baalin s̄ɔ.

28 S̄omɔ wi u dosa u geruo ma u dosa. Wi na maa ka gari kua u yi tusio dee
dee.

Nɛ, Yinni Gusunɔ na nɛɛ,
mba yakasu ka dobi yi m̄osine.

29 Nɛn gari kun s̄aa nge d̄ɔɔ ro?

Yi n̄ s̄aa nge matalaka ye ya ra kperu k̄ore ro?

30 Yen s̄ona nɛ, Yinni Gusunɔ, kon s̄omɔ be s̄eeyasia, be, be ba ben winsim
gari suamɔ ba ka gari weesugii m̄ɔ.

31 Kon bu s̄eeyasia be ba ben tii tiin gari suamɔ ba gerumɔ ka nɛn ȳisiru.

32 Kon bu s̄eeyasia be ba ben dosu weesugisu tɔmbu s̄omɔ. Ma ba dera nɛn
tɔmba k̄ɔramɔ ben wee si ka ben tɔn biarun s̄ɔ. Na n̄ bu ḡore, na n̄ maa bu
wooda w̄ɛ. Meya ba n̄ maa arufaani gaa m̄ɔ tɔn ben suunu sɔɔ.

Yinni Gusunɔn gari

yi s̄awa s̄omunu

33 Yinni Gusunɔ u Yeremi s̄ɔɔwa u nɛɛ, tɔn ben goo, n̄ kun mɛ nɛn s̄omɔ goo,
n̄ kun mɛ ȳaku kowo goo ù n̄ nun bikia u nɛɛ, mba nɛ, Yinni Gusunɔ na gerua,
s̄omu nirà na bu s̄abi, kaa n̄n wisiwa a nɛɛ, bera ba s̄aa nɛn s̄omunu. Adama
kon bu biru kisi.

34 Ben wi u gesi n̄ɔɔ wukia u nɛɛ, nɛ, Yinni Gusunɔ na bu s̄omunu s̄abi, kon
ȳero s̄eeyasiawa wi ka win yenugibu.

35 Ye baawure u koo kp̄i u win winsim bikia, yerɔ, u nɛɛ, mba Yinni Gusunɔ
u gerua, mba u wisa.

36 Adama bu ku raa maa gere bu nɛɛ, na bu s̄omunu s̄abi. Wi u ye gerua, win
gari koo w̄ari win tii sɔɔ. Domi ba nɛn gari temam̄owa nɛ wi na s̄aa ben Yinni
wi u r̄n wāa, u dam kpuro m̄ɔ.

37 Kaa maa s̄omɔ be bikia a nɛɛ, mba nɛ, Yinni Gusunɔ na bu s̄ɔɔwa. Mba na
bu wisa.

38 Bà n maa nun wisa ba nɛɛ, nɛ, Yinni Gusunɔ na bu s̄omunu s̄abi, baa mɛ
na nɛɛ, bu ku maa yen gari ko, a bu wisio a nɛɛ, ameniwa nɛ, Yinni Gusunɔ na
gerua. Na nɛɛ,

39 kon bu biru kisi kpa n̄ bu duari, be ka ben wuu ge na raa be ka ben
baababa w̄ɛ.

⁴⁰ Kon maa bu seku bakaru doke te ta ñ duarirɔ sere ka baadommaɔ. Kpa ba kun maa beɛɛ mɔ tɔmbun nɔni sɔɔ.

24

Figie bii

ni nu wāa birenu yiru sɔɔn gari

¹ Ye Nebukanɛsaa, Babilonin sina boko u Yoyakini, Yoyakimun bii, Yudaban sina boko mwa ka win sina asakpɔbu ka ben dāa dākobu ka ben sekobu, u ka bu da Babiloniɔ, saa ye sɔɔra Yinni Gusunɔ u Yeremi figie bii ni ba doke birenu yiru sɔɔ sɔɔsi sāa yerun kɔnnɔwɔ.

² Bire nin teeru ta figie bii geenu yiba ni nu sāa nge yen marum gbiikum. Ma teera ma bii kɔsunu yiba ni nu ñ diirɔ.

³ Ma Yinni Gusunɔ u Yeremi bikia u nɛɛ, Yeremi, mba a waamɔ mi. Ma u wisa u nɛɛ, birenu yiruwā na waamɔ, ni nu figie binu yiba. Ganu gea sāa, ma ganu kɔsunu sāa, nu ñ diirɔ.

⁴ Yera Yinni Gusunɔ u nùn sɔɔwa u nɛɛ,

⁵ wee ye na gerua, nɛ, Gusunɔ Isireliban Yinni. Na nɛɛ, nge mɛ figie bii gee ni, nu ra tɔmbu wēre, nge mɛya kon Isireli be ba yoru mwɛɛra ba ka da Babiloniɔ mɛɛri ka nɔnu geu.

⁶ Kon de bu wurama ben tem mini. Na ñ maa bu suramɔ, kon bu tāsisiawa. Na ñ maa bu wukamɔ, kon bu girawa n sire.

⁷ Kon bu gɔru kpɔɔ wē, kpa bu gia ma nena na sāa kpuron Yinni. Ba koo wurama nen mi kpa ba n sāa nen tɔmbu ba n man sāmɔ.

⁸ Adama Sedesiasi, Yudaban sina boko ka win sina asakpɔbu ka tɔn be ba tie Yerusalemɔ ka be kpuro be ba sɔ tem mɛ sɔɔ, ka sere be ba kpikuru da Egibitiɔ, kon dewa ba n sāa nge figie bii kɔsu ni nu ñ diirɔ mi.

⁹ Tɔmbu bā n bu wa ba koo biti soora. Gee kon bu yarinasia kpuro, ba koo bu yɛɛwa bu bu yaakoru koosi kpa ba n wāa sekuru sɔɔ kpa ba n da ka ben yisiru tɔmbu bɔrusi.

¹⁰ Kon bu tabu surema ka gɔɔru ka baranu sere bu ka gbi tem mɛ kpuro sɔɔ, mɛ na be ka ben baababa wē.

25

Yudaban mem nɔɔ sarirun are

¹ Yoyakimu, Yosiasin bii, Yudaban sina bokon bandun wɔɔ nnese sɔɔra Yinni Gusunɔ u ka Yeremi gari kua Yudaban sɔ. Ya sāawa Nebukanɛsaa, Babilonin sina bokon bandun wɔɔ gbiikuu.

² Ma Yeremi u Yudaba ka Yerusalemugibu kpuro sɔɔwa u nɛɛ,

³ saa Yosias, Amɔɔn biin bandun wɔɔ wɔkura itasen di, n ka gisɔ girari, yen wɔɔ yenda itawa mi. Saa min diya na ra n beɛ Gusunɔn gari sɔɔmɔ adama i ku ra man swaa daki.

⁴ Yinni Gusunɔ u ra n beɛ win sɔm kowobu gariamme, bera win sɔmɔbu. U dera ba na na saa yee yellun di. Adama i ñ bu swaa daki, i ñ ben gari wure.

⁵ Sɔmɔ be, ba ra n gerumɔ ba n mɔ, i gɔru gɔsio kpa i beɛn daa kɔsa deri, kpa i wa i n wāa beɛn tem sɔɔ, mɛ Yinni Gusunɔ u beɛ ka beɛn baababa wē sere ka baadommaɔ.

⁶ Iku maa bɔu goɔ yiira i nùn sā. Iku Gusunɔn mɔru seeya ka beɛn bwāaroku ni i kua ka beɛn tii, kpa u ku maa beɛ kɔsa gaa kua.

⁷ Adama Yinni Gusunɔn tii u nɛɛ, i ñ nùn swaa daki. I win mɔru seeyawa beɛn bwāaroku ni i kuan sɔ. Ma ya ka beɛ kɔsa naawa.

⁸ Yen sɔna wi, Gusunɔ wɔllu ka tem Yinni u nɛɛ, yɛn sɔ i ñ nùn swaa daki,

⁹ yen sɔna u koo maa sɔɔ yɛsan nɔm geun tɔmbu kpuro gurama ka win sɔm kowo Nebukanesa, Babilonin sina boko. Kpa bu bɛɛn tem mɛn tɔmbu wɔri bu kam koosia, ka be ba bɛɛ sikerene kpuro. Tem mɛ, mu koo kowa bansu sere ka baadommaɔ. Wi u sarɔ mi, kpa biti yu nɔn mwa, sere u wia ko.

¹⁰ Ba n maa tɔɔ bakanun womusu nɔɔmɔ mi, ka sere kurɔ kpaanun womusu. Mɛya ba n maa nambun wɔkinu nɔɔmɔ. Ba n maa fitlanu wasi mi.

¹¹ Tem mɛ kpuro mu koo kowa bansu, kpa bɛɛ, win tɔmbu, i Babilonin sina boko yoru diiya wɔɔ wata ka wɔkuru.

¹² Adama wɔɔ wata ka wɔku ten biru, Yinni Gusunɔ u koo Babilonin sina boko ka win tɔmbu seesima ben tora ni ba kuan sɔ, kpa u ben tem kam koosia mu ko bansu sere ka baadommaɔ.

¹³ Bɔri yi u gerua tem mɛn sɔ, ka sere yɛn gari nɛ, Yeremi na gerua na yorua tire te sɔɔ, bwesenu kpuron sɔ, yi koo koorawa.

¹⁴ Domi bwese danginu ka sinam dangiba koo bu yoru mwɛɛri. Nge mɛya Gusunɔ u koo ka bu ben kɔsa kɔsie ye ba raa kua.

Gusunɔ

u koo bwesenu kpuro sɛyasia

¹⁵ Yinni Gusunɔ u win mɔru weesina ka tam mɛ u doke nɔra sɔɔ u nɛ, Yeremi tɔi u nɛɛ, n ye mɔɔ kpa n de bwese nɔn mi u man gɔriɔ nu ye nɔ.

¹⁶ Bɔ n wa ma u dera yiberɛba ba bu wɔri ba goomɔ, ba ko n bɔarimɔwa kpa ba n burisine nge wiirɔbu.

¹⁷ Yera na nɔra ye mwa Yinni Gusunɔn nɔman di. Ma na dera bwese nɔn mi u man gɔra nu win mɔru ye nɔra.

¹⁸ Na torua na ye Yerusalemugibu nɔrusia, ka Yudan wusu kpuron tɔmbu ka ben sinambu ka ben sina asakpɔbu, kpa Gusunɔ u wa u ben tem kam koosia kpa wi u sarɔ mi, u biti soora sere u wia ko. Kpa ba n da ka ye tɔmbu bɔrusi nge mɛ ya kooraa tɛ.

¹⁹ Yen biru, na bwese ni nu tiegibu ye nɔrusia. Beya Egibitin sunɔ ka win sina asakpɔbu, ka win tɔmbu kpuro,

²⁰ ka bwese tuku ni nu wɔa Egibitiɔ, ka Usan sinambu, ka Filisitiban sinambu, beya Asikalonigii, ka Gasagii, ka Ekoronigii, ka sere be ba maa tie Asidɔduɔ, ben sunɔ,

²¹ ka Edɔmuba, ka Mɔabuba, ka Amɔnigibu,

²² ka Tirin sinambu ka Sidonin sinambu, ka sere sinam be ba wɔa nim wɔkun bera giɔ,

²³ ka sere maa Dedanigibu, ka Temagibu, ka Busigibu, ka be ba ra wii baanun seri kɔni,

²⁴ ka maa Daarububan sinambu, ka bwesenu kpuron sinambu be ba wɔa gɔburɔ mi yani sɛɛri wɔa,

²⁵ ka Simirin sinambu ka Elamun sinambu ka sere Mediban sinambu,

²⁶ ka sinam be ba wɔa sɔɔ yɛsan nɔm geu gia kpuro, be ba wɔa turuku ka be ba toma.

Bwese ni nu gesi wɔa handunia sɔɔ, ni ka nin sinambu ba mɔru ye nɔra ma Babiloni ye ba maa mɔ Sesaki, yen sina boko u ye dakura.

²⁷ Yinni Gusunɔ u maa man sɔɔwa n Isireliba sɔɔwɔ n nɛɛ, amɛniwa wi, ben Yinni, wi u maa sɔa wɔllu ka tem Yinni u gerua. U nɛɛ, bu nɔruo sere yu bu go, bu siruku kpa bu wɔruku sere bu kpana bu se yɛn sɔ u dera yiberɛba ba bu wɔri ba goomɔ.

²⁸ U maa nɛɛ, bwese nin garu tɔ n yina tu nɔ ye na tu tɔi, n tu sɔɔwɔ n nɛɛ, tu nɔruo baa n n mɛren na. Wi, Gusunɔ wɔllu ka tem Yinnin woodawa.

²⁹ Domi u n̄ win wuu Yerusalemu deri. N n̄ m̄en na, u koo bweseru garu deri? Aawo, u n̄ derim̄o. Bwesenu kpuro s̄oora u koo win m̄aru sure. Wi, Gusun̄o w̄ollu ka tem Yinniwa u yeni gerua.

³⁰ U maa man s̄oowa u n̄e, n̄ bu s̄oowa n̄ n̄e, wi, Yinni Gusun̄o u koo kukiri w̄ollun di. Win n̄oo ga koo n̄oora saa win w̄aa yee d̄eerarun di. U koo win tem kukirisi.

U koo handuniagibu kpuro kukirisi nge t̄an dabi te ta d̄ianu ḡeem̄o gber̄o.

³¹ Win kukiribu koo n̄oora handunia kpuro s̄oo. Domi u t̄ambu kpuro sokum̄o win siri ḡbaburo. Wi siribu di, u koo ȳero gowa ka takobi.

³² Wi Gusun̄o, w̄ollu ka tem Yinni, u maa n̄e, win siribu bu ko n̄ s̄aawa nge woo b̄ok̄o ge ga bwesenu kpuro gasirim̄o, ga handunian goonu n̄n̄e kpuro bukian̄e.

³³ Be Yinni Gusun̄o u koo de bu gbi siri bi s̄oo, ba ko n̄ teriewa baama handuniāo. Goo sari wi u koo ben gonu m̄enna u sike, kpa bu ben ḡoo sw̄i. Nu koo kowa taaki tem s̄oo.

³⁴ B̄e, win t̄ambun kparobu, i wuri koowo, i bindio temo. Domi t̄ora tunuma t̄e s̄oo ba koo b̄ee sakiri. I ko i w̄oruma i k̄osikira nge tem m̄an weke buraru.

³⁵ I n̄ kisiram̄o domi i n̄ kuku yeru wasi.

³⁶ Wee, kparo ben wuri yi koo n̄oora domi Yinni Gusun̄o u koo ben tem kam koosia

³⁷ ka win m̄aru baka. Tem m̄e, mu w̄aa b̄ari ȳendu s̄oo, adama mu koo ko bansu.

³⁸ Nge m̄e gbee sun̄o ga ra yari gen w̄aa yerun di gu ka d̄ianu kasu, nge m̄eya Yinni Gusun̄o u koo yari win w̄aa yerun di, u de bwesenu nu goona kpa tem mu t̄ambu bia win m̄aru bakan s̄o.

26

Yeremi u w̄aa Yudaban

wirugibun wuswaa

¹ Ye Yoyakimu, Yosiasin bii Yudan sina boko u bandu di, yen s̄oo m̄e tera Yinni Gusun̄o u ka Yeremi gari yini kua u n̄e,

² ameniwa n̄e, Yinni Gusun̄o na gerua na n̄e, a ȳero s̄aa yerun yaara mini. T̄an be ba koo na saa Yudan wusu kpuron di bu ka man s̄a, kpa a bu gari yi kpuro s̄o yi na n̄e, a bu s̄o. Baa yin tia a ku ra bure.

³ B̄a n̄ wura ba nun swaa daki, ma ba wura ben d̄oo s̄oo, ba ben kom k̄osum deri, k̄osa ye na raa ḡoru doke n̄ bu kua, kon ye deri.

⁴ A bu s̄oowa n̄e, ameniwa n̄e, Yinni Gusun̄o na gerua. Na n̄e, bu man swaa dakio bu n̄en woodaba sw̄i ye na bu w̄e,

⁵ kpa bu ku n̄en ḡarobun gari atafiuru ko. Na ra be bu ḡorie saa yellun di, adama ba n̄ bu swaa daki.

⁶Yen sã, kon sãa yee te kam koosia nge mɛ na Silogiru kua, kpa n de bwesenu kpuro nu wuu gen yĩsiru sia nù n bõrumõ.

⁷Yãku kowobu ka Gusunõn sãmõbu ka wuun tãmbu ba Yeremin gari yi nua yi u gerumõ Yinni Gusunõn sãa yero.

⁸Ye u gari yi gerua u kpa yi Yinni Gusunõ u nùn yiire u tòn be kpuro sã mi, yera yãku kowo be, ka Gusunõn sãmõ be, ka sere wuun tòn be ba tie kpuro ba na ba nùn sãre. Ba gbãsumõ ba m̀, kaa gbiwa.

⁹Tãmbu kpuro ba na ba Yeremi mɛnnɛ Yinni Gusunõn sãa yeru mi, ba m̀, mban sãna a gerumõ ka Yinni Gusunõ yĩsiru a m̀, sãa yee teni ta koo kam kowa nge Silogiru, kpa Yerusalemu yu ko bansu.

¹⁰Ye Yudan wirugibu ba nua mɛ, yera ba seewa sina kpaarun di ba da Yinni Gusunõn sãa yero, ma ba sina sãa yee ten kãnnõwõ ge ba sokumõ kãnnõ kpõõ.

¹¹Ma yãku kowo be, ka Gusunõn sãmõ be, ba wirugibu ka tòn be ba tie kpuro sãõwa ba nɛɛ, n weenɛwa bu durõ wini go. Domi gari kamwa u wuu geni gerusimõ. Bɛɛn tii i maa yi nua ka bɛɛn swaa.

¹²Ma Yeremi u wirugii be ka tòn be kpuro sãõwa u nɛɛ, Yinni Gusunõwa u man gõrima n ka gari ko sãa yee teni ka wuu genin sã, nge mɛ i nua kpuro.

¹³I gõru gõsio kpa i kom kãsum deri. I Gusunõ bɛɛn Yinnin gari swaa dakio, kpa u kãsa ye deri ye u raa kĩ u bɛɛ kua.

¹⁴Adama nɛ wee bɛɛn nãmãõ, i ka man koowo nge mɛ n bɛɛ dɛnde.

¹⁵I yẽ ma na ñ taare gaa mõ. Yen sã, ñ n man go, nɛn yem mu kua bɛɛ ka bɛɛn wuu gen sãmunu. Domi ka gem Yinni Gusunõwa u man gõrima n ka bɛɛ gari yini kpuro sã.

¹⁶Yera wirugii be, ka tòn be ba tie ba yãku kowo be, ka sãmõ be sãõwa ba nɛɛ, n ñ weenɛ su durõ wi go domi ka Gusunõ bɛɛn Yinnin yĩsira u gari yini gerua.

¹⁷Ma wuu gen guro gurobu gabu ba seewa ba tòn wõru ge sãõwa ba nɛɛ,

¹⁸Misee Moresetigii u raa Gusunõn gari gerua Yudan sina boko Esekiasin waati u nɛɛ, ameniwa Gusunõ, wõllu ka tem Yinni u gerua. U nɛɛ, ba koo Yerusalemu bwiiya nge gberu,

kpa yu ko nge kpɛɛ ni ba suba,

kpa guu tèn wõllõ ba Yinni Gusunõn sãa yee te bana,

tu dānu kpi n ko dāa sãõ bõkõ.

¹⁹Yudaba ka ben sina boko Esekiasi wi, ba Misee wi go? Esekiasi wi, u ñ Yinni Gusunõ nasie? Nge u ñ Yinni Gusunõ suuru kanɛ rõ? Ma Yinni Gusunõ u kãsa ye deri ye u raa kĩ u bu kua. Yera i ko de bese, su tii durum baka yeni sãbi?

Yoyakimu

u Gusunõn sãmõ Uri go

²⁰⁻²¹N deema Yoyakimun waati ye sãõ, durõ goo maa wãa wi ba m̀ Uri, Semaya Kiriati Yarimugiin bii. Durõ wi, u ra gari gere ka Yinni Gusunõn yĩsiru. Ma u gari tee yi gerua win tii, wuu genin sã nge mɛ Yeremi u gerua mi. Ma Yoyakimu ka win tabu durõbu ka maa win sina asakpõbu ba gari yi nua. Yera sina boko wi, u kasu u Uri go. Ye Uri u nua mɛ, u bɛrum soora, ma u kpikuru sua u da Egibitio.

²²Yera Yoyakimu u Elinatani Akaborin bii gõra Egibitio ka tãmbu gabu sannu bu ka Uri mwaama.

²³Ma ba Uri wi mwaama ba ka nùn na sina bokon mi. Ma u dera ba nùn go ka takobi. Yera ba win goru kare mi ba ra tòn dirobu sike.

²⁴Adama Akikamu Safanin bii u yõrawa ka Yeremi ma u yina bu tòn be Yeremi nõmu beria bu go.

27

Yeremi

u sugu sɔndi win seru wɔllɔ

¹ Ye Sedesiasi Yosiasin bii, Yudaban sina boko u bandu di u kpa, n te fiiko, yera Yinni Gusunɔ u ka Yeremi gari kua u neɛ,

² Yeremi, a tii suguba kuo ka maa wɛɛ a ye sɔbe,

³ kpa a ye sɔmɔbu wɛ be sinam beni, Edɔmuban sunɔ, ka Mɔabuban sunɔ, ka Amɔniban sunɔ, ka Tirin sunɔ, ka Sidonin sunɔ ba gɔra Yerusalemuɔ Sedesiasi, Yudaban sina bokon mi, kpa ben baawure u ka ye win yinni daawa.

⁴ Kpa a maa bu sɔ bu ben yinnibu sɔ bu neɛ, ne, Gusunɔ, wɔllu ka tem Yinni, wi Isireliba ba sɔamɔ, na neɛ,

⁵ nɛna na tem taka kua ka tɔmbu ka yeɛ yi yi wɔa me sɔɔ, ka nen dam bakam. Wi na kɪ, wiya na ra mu wɛ.

⁶ Wee tɛ kon beɛn tem me kpuro nen sɔm kowo Nebukanɛsaa, Babilonin sina boko wɛ. Kpa n de sere ka gbeku yeɛyɔ yi nɔn sɔmburu kua.

⁷ Bwesenu kpuro nu koo wi ka win bibu, ka win debuminu sɔ. Adama saa gaa koo na ye sɔɔ bwese damginu ni nu sinam damgibu mɔ, nu koo ra win tii ka win temgibu yoru mwa.

⁸ Bweseru garu tɔ n yina tu Nebukanɛsaa sɔ tu nɔn yoru diiya, ne, Yinni Gusunɔ, kon de u bwese te tabu wɔri. Kon maa tu bararu ka gɔaru kpɛɛ, u ka kpɪ u tu kpeerasia.

⁹ N n men na, beɛ, i ku maa beɛn sɔmɔbu swaa daki, ka beɛn sɔrobu ka beɛn tiin dosusu, ka beɛn gɔri sokobu, be, be ba ra beɛ sɔ bu neɛ, i n ko Babilonin sina boko sɔ.

¹⁰ Domi weesa ba gerumɔ, ye ya koo de n beɛ tondasia beɛn tem di kpa n beɛ kpeerasia.

¹¹ Adama bwese te ta wura tu Babilonin sina bokon sugu sɔbe, tu nɔn yoru diiya, kon bwese te deri ten tem sɔɔ kpa tu gbea ko mi, ta n wɔa. Ne, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

¹² Ma Yeremi u maa gari tee yi Sedesiasi sɔɔwa. U neɛ, Sedesiasi, wunɛ ka wunen tɔmbu, i Babilonin sina bokon sugu dokeo, i nɔn yoru diiya, wi ka win tɔmbu, kpa i wa i n wɔa.

¹³ Mban sɔna kaa de bu wunɛ ka wunen tɔmbu go tabu sɔɔ, n kun me i gbi gɔɔru ka baranun sɔ nge me Yinni Gusunɔ u gerua. U neɛ, bwese te ta yina tu Babilonin sina boko wiru kpɪiya ta koo gbiwa nge me.

¹⁴ U maa neɛ, i ku sɔmɔ ben gari swaa daki, be, be ba beɛ sɔmɔ ba mɔ, i n Babilonin sina boko yoru diiyamme. Domi gari weesugiya ba mɔ.

¹⁵ N n ne, Yinni Gusunɔ na bu gɔra. Ba gari mɔwa ka nen yɪsiru adama weesa ba mɔ. I n bu swaa daki, kon beɛ girawa, kpa i gbi, beɛ ka be sannu.

¹⁶ Ma Yeremi u maa yaku kowobu ka tɔn be ba mɛnɛ mi, gari yi sɔɔwa. U neɛ, wee ye Yinni Gusunɔ u gerua. U neɛ, i ku beɛn sɔmɔbun gari swaa daki, be ba gerumɔ ba mɔ, ba koo ka Yinni Gusunɔn sɔa yerun dendi yɔnu wurama sɔa Babilonin di n n tɛmɔ. Domi gari weesugiya ba mɔ mi.

¹⁷ I ku bu swaa daki. I Babilonin sina boko wiru kpɪiyɔ, kpa i wa i n wɔa. Mban sɔna i ko i de besen wuu geni gu ko bansu.

¹⁸ Yeremi u maa neɛ, sɔmɔ be, bɔ n sɔan na Gusunɔn sɔmɔbu ka gem ma win gariya ba kparamɔ, bu nɔn kanɔ, wi, wɔllu ka tem Yinni, u ku de bu yɔa ni gura ni nu tie win sɔa yerɔ ka Yudaban sina kpaarɔ ka Yerusalemu sɔɔ kpuro, bu ka da Babiloniɔ.

¹⁹⁻²⁰ Domi sanam me Babilonin sina boko u Yoyakini, Yoyakimun bii, Yudaban sina boko yoru mwa ka win sina asakpɔbu, u n gina dendi yɔa nini

gure, gbereba, ka boo sii ganduguu, ka gen sɔwaritii, ka dendi yāa ni nu tie Yerusalemua.

²¹ Wee ye Yinni Gusunɔ u gerua dendi yāa nin sɔ.

²² U nɛɛ, ni kpurowa ba koo gura bu ka da Babiloniɔ. Miya nu ko n wāa sere win tii u ra ka de bu ka nu wurama min di.

28

Yeremi

ka Gusunɔn sɔmɔ Hanania

¹ Sedesiasin bandun wɔɔ nnese te sɔɔ, yen suru nɔɔbuse sɔɔ, Hanania, Asurin bii, wi u sāa Gusunɔn sɔmɔ Gabaoniɔ, u ka Yeremi gari kua yāku kowobu ka tɔmbu kpuron wuswaaɔ, Yinni Gusunɔn sāa yero.

² U nɛɛ, ameniwa Gusunɔ, Isireliban Yinni wi u wɔllu ka tem mɔ u gerua. U nɛɛ, u koo wigibu yara Babilonigibun yorun di, te ta sāa nge sugu ben wīnɔ.

³ N ka ko wɔɔ yiru u koo de Nɛbukanesaa u ka wi, Yinni Gusunɔn sāa yerun dendi yāa ni wurama, ni u raa gura u ka da Babiloniɔ.

⁴ U koo maa de Yoyakini, Yoyakimun bii, Yudaban sina boko u wurama, ka sere Yudaban tɔn be ba ka da Babiloniɔ. Domi u koo bu yara Babilonin yorun di.

⁵ Yera Yeremi u Gusunɔn sɔmɔ Hanania wisa yāku kowobu ka tɔn be ba wāa Yinni Gusunɔn sāa yeru mi kpuron wuswaaɔ,

⁶ u nɛɛ, ami. Gusunɔ u de yu kooru nge mɛ a gerua. Kpa u de tɔn be kpuro bu wurama Babilonin di ka Yinni Gusunɔn sāa yerun dendi yāa ni.

⁷ Adama Hanania, a gari yini swaa dakio a nɔ, yi na gerumɔ wunɛn wuswaaɔ ka tɔn ben wuswaaɔ.

⁸ Gusunɔn sɔmɔ be ba gbia ba na yellun di, sa sere na, nɔni swāaru ka tabu ka baranun gariya ba bwese bakanu ka sina bokobu sɔɔwa.

⁹ Tɛ Gusunɔn sɔmɔ goo ù n seewa u bɔri yendun gari mɔ, amɔna tɔmba koo ka tubu ma Gusunɔwa u yɛro gɔrima, ma n kun mɔ ye u gerua mi, ya kooru.

¹⁰ Yera Gusunɔn sɔmɔ Hanania u Yeremi sugu ye wuna ma u ye bɔɔka.

¹¹ Ma u tɔmbu kpuro sɔɔwa u nɛɛ, ameniwa Yinni Gusunɔ u gerua. U nɛɛ, n ka ko wɔɔ yiru u koo Babilonigibun dam mɛ bua nge mɛ na sugu ye bɔɔka.

Ma Yeremi u win swaa mwa u n doonɔ.

¹² Sanam mɛ Hanania u sugu dāa ye wuna Yeremin wīirun di u bɔɔka u kpa, yera Yinni Gusunɔ u Yeremi sɔɔwa u nɛɛ,

¹³ a doo a Hanania sɔ a nɛɛ, u kpīa u sugu dāagia ye bɔɔka, adama u koo yen kɔsire wa ye ya sāa sisugia.

¹⁴ Nɛ Gusunɔ, Isireliban Yinni, nɛ wi na wɔllu ka tem mɔ, na nɛɛ, wee na sugu sisugia dokemɔ bwese ni kpuron wīnɔ, kpa nu ka Nɛbukanesaa, Babilonin sina boko yoru diiya. Baa ka gbeku yeeyɔ, kon nɔn ye nɔmu beriawa.

¹⁵ Yera Yeremi u Hanania sɔɔwa u nɛɛ, a swaa dakio a nɔ, Yinni Gusunɔ kun nun gɔre. Ka mɛ, a da a tɔmbu gari weesugii sɔɔwa, ma ba yi naane kua.

¹⁶ Yen sɔ, tɛ, wee ye Yinni Gusunɔ u gerua. U nɛɛ, u koo nun wuna tem minin di, domi wunɛn gari yi dera tɔmba nɔn seesi. Kaa gbi gisɔku ge.

¹⁷ Ma Gusunɔn sɔmɔ Hanania wi, u gu wɔɔ gen suru nɔɔba yiruse sɔɔ.

29

Yeremi u Yuda be ba wāa

Babiloniɔ tireru kua

¹ Saa Yerusalemun diya Yeremi u bukurobu ka yāku kowobu ka Gusunon sōmōbu tireru kua, tōmbu kpuro gesi be Nebukanesa, Babilonin sina boko u yoru mwεεra u ka da Babiloniō.

² N deema saa ye sō, ba sina boko Yoyakini mwa kō ka win mero ka win sōm kowo be ba maatam kua, ka wirugibu be ba wāa Yerusalemuō ka Yudan wuu si su tie sō, ka dāa dākobu ka sekobu.

³ Wee saa ye sō, Sedesiāsi, Yudaban sina boko u Eleasaa Safanin bii, ka Gemaria, Hilikiyan bii gōriō Nebukanesaan mi, Babiloniō. Ma Yeremi u bu win tire te wē. Wee ye tire te, ta gerumō.

⁴ Ta nεε, Gusunō, wōllu ka tem Yinni, u maa sāa bεε Isireliban Yinni. Wiya u ka bεε gari mō, bεε be u dera ba yoru mwεεra ba ka da Babilonin temō.

⁵ U nεε, i dia banio kpa i n wāa ye sō. I gbea koowo kpa i yen dīanu di.

⁶ I kurōbu suo kpa i bibu ma. I de bεεn bii tōn durōbu bu kurōbu sua bu bibu ma, kpa i bεεn bii tōn kurōbu durōbu kē kpa ben tii bu maa kōwara. I dabio mi i wāa mi, i ku kaara.

⁷ I kasuo nge mε tem mε, mu koo ka kuura mi Yinni Gusunō u dera i yoru dimō. Kpa i nūn kana tem mēn sō, domi mū n kuura, bεεn tii i ko i kuurawa.

⁸ Gusunō, bεεn Yinni wi, u maa nεε, i ku de nēn sōmō be ba wāa bεεn suunu sō, bu bεε nōni wōke. I ku sōrobu ka be ba bεε bεεn dosusu tubusiamō naane ko.

⁹ Domi ba gerumō ba mō, wiya u bu gōra, bu ka bεε gari sō. Adama weesa ba mō, n n wi.

¹⁰ U maa nεε, wōwata ka wōkurun baa yā n doona, u koo na u bεε yara u ka wurama bεεn temō. Nge mēya u koo ka win nōw mwεεru yibia.

¹¹ Yinni Gusunō u maa nεε, u yē himba ye u yii bεεn sō. Himba gea, n n mō himba kōsa. U koo de ye i yīiyō yu bεε kōora sia.

¹² Saa ye sō, i n nūn soka bεεn kanaru sō, u koo bεε swaa daki kpa u bεε wurari.

¹³ I n nūn kasu ka bεεn gōru kpuro, u koo de i nūn wa,

¹⁴ kpa u bεε be ba raa yoru mwεεra mi, mennama saa tem kpuron di ka bwesenu kpuro sōon di mi u dera i yarine, kpa u bεε gōsiamā i wurama bεεn temō, mīn dī u dera ba bεε gura. Wi, Yinni Gusunōwa u yeni gerua.

¹⁵ U bεε yeni sōmōwa, domi i gerumō i mō, wiya u bεε sōmōbu wē Babiloniō.

¹⁶ Tē, wee ye u gerumō sunō wi u sō Dafidin sina gōnaon sō, ka sere tōn be ba wāa Yerusalemuō be ba n yoru mwεε ba ka de Babiloniōn sō.

¹⁷ U nεε, wee, u koo de bu bu tabu wōrima kpa gōru ka bararu tu bu wōri. U koo bu wahala kpēē kpa ba n sāa nge dāa marum mε mu kōsa ba yina bu di.

¹⁸ Bā n duki yakura, u koo bu naa girawa ka tabu, kpa u de gōru ka bararu tu bu wōri sere bwesenu kpuro nu nanda nū n bu wa. Kpa u bu yarinasia bwesenu kpuro sō kpa ba n da ka ben yīsiru tōmbu bōrusi, n kun mε, bu ka goo gāa kōsunu sie, n kun mε gāa nanumginu, n kun mε, gāa sekuruginu.

¹⁹ Domi ba n wi, Yinni Gusunon gari swaa sue baa mε u ra n bu yi sōmō saa win sōmōbun nōn di. Wi, Yinni Gusunōwa u yeni gerua.

²⁰ Adama bεε be u dera ba gura ba ka da Babiloniō, i swaa dakio i nō ye u gerumō.

²¹ U nεε, Akabu, Kolayan bii ka Sedesiāsi, Maseyan bii, be, be ba bεε gari weesugii sōmō ka win yīsiru, u koo bu Nebukanesa, Babilonin sina boko nōmu bēria kpa u bu so u go, bεεn nōni biru.

²² Kpa bεε Yudaba, bεε be i wāa Babiloniō, i tōmbu yiru yen yīsiru sua i n da ka tōmbu bōrusi, i nεε, Gusunō u nun kua nge Sedesiāsi ka Akabu be Babilonin sina boko u sēewa dō sō.

²³ Domi tɔn be, ba gāa kōsunu kua, ba sakararu kua ka ben berusebun kurɔbu. Ma ba weesu kua ka wi, Yinni Gusunɔn yīsiru, baa mɛ u n bu yiire. Adama u yē ye ba kua kpuro, u s̄aa yen seedagii.

Semayan tireru

²⁴⁻²⁵ Gusunɔ Isireliban Yinni wi u wɔllu ka tem taka kua, u Yeremi gɔra Semaya, Nɛɛlamugiin mi. N deema Semaya wi, u raa yāku kowo Sofoni, Maseyan bii tireru m̄arisia ka sere yāku kowo be ba tie, ka Yerusalemgibu kpuro.

²⁶ Ye u gerua tire te s̄ɔɔ wee. U nɛɛ, Sofoni, Yinni Gusunɔwa u nun gɔsa a ka ko yāku kowo Yehoyadan ayerɔ, kpa a Yinni Gusunɔn s̄aa yeru kōsu. Goo ù n seewa u tii kua nge wiiru ma u tii sokumɔ Gusunɔn s̄ɔmɔ, kpa a n̄un mwa a bɔke ka wēɛ damgii ka yɔni.

²⁷ N n mɛn na, mban s̄ɔna a n̄ Yeremi, Anatɔtugii mwe a s̄ɛɛyasie, wi u tii kua Gusunɔn s̄ɔmɔ b̄ɛɛn suunu s̄ɔɔ.

²⁸ Wee, u mam sun goo ḡɔriama Babiloni mini u sun s̄ɔ ma sa ko yoru di mini n ka tɛ. Yen s̄ɔ, su be dia baniɔ kpa sa n wāa ye s̄ɔɔ, kpa su be gbea ko kpa su yen d̄ianu di.

²⁹ Ma Sofoni u Yeremi tire te garia.

³⁰ Saa yera Yinni Gusunɔ u Yeremi s̄ɔɔwa u nɛɛ,

³¹ a be ba yoru mwɛɛra ba ka da Babiloni mi ḡɔrio a nɛɛ,

³² wee ye nɛ, Yinni Gusunɔ na gerua Semaya, Nɛɛlamugiin s̄ɔ. Semaya wi, u b̄ɛɛ gari s̄ɔɔwa, adama na n̄ n̄un gari ḡɛɛ s̄ɔɔwa b̄ɛɛn s̄ɔ. Wee t̄ɛ u dera i weesu naanɛ kua. Yen s̄ɔ, nɛ, Yinni Gusunɔ kon n̄un w̄ari wi ka win bweseru kpuro. Ben goo kun maa wāaru dimɔ b̄ɛɛn suunu s̄ɔɔ. U n̄ maa durom mɛ wasi mɛ kon n̄n t̄ambu kua. Domi u dera ba man seesi.

30

Nɔɔ mwɛɛ ni Yinni Gusunɔ

u Isireliba kua

¹ Gusunɔ, Isireliban Yinni, u Yeremi s̄ɔɔwa u nɛɛ,

² a gari yi kpuro yoruo tireru s̄ɔɔ yi na nun s̄ɔɔwa.

³ Na nɛɛ, t̄ɔru gara sisi t̄ɛ s̄ɔɔ kon n̄n t̄ambu Isireliba ka Yudaba yakama yorun di, n ka bu wurama ben temɔ. Kon de bu wurama tem mɛ na ben baababa wē s̄ɔɔ, kpa mu ko begim.

⁴ Wee ye Yinni Gusunɔ u Yeremi s̄ɔɔwa Isireliba ka Yudaban s̄ɔ.

⁵ U nɛɛ,

na nandabun kuuki n̄ɔmɔ.

T̄amba berun soore,

ba n̄ b̄ari yendu mɔ.

⁶ I bikio kpa i n̄ɔ t̄ɔn durɔ ù n da yiire u ma.

N n mɛn na, mban s̄ɔna na t̄ambu wa

ba ben ḡāanu n̄eni

nge t̄ɔn kurɔ wi u yiire u k̄i u ma.

Mban s̄ɔna be kpuron wuswaa burisine.

⁷ Anna a wahala baka wa ya wee.

T̄ɔɔ te, t̄ɔɔ k̄sura.

Ta n̄ ka t̄ɔru garu weenɛ.

Te s̄ɔɔra Isireliba ba koo n̄ni swāa bakaru wa.

Adama ka mɛ, kon bu faaba ko.

⁸ Yen t̄s̄o te, ne, Yinni Gusun̄o, ne wi na w̄ollu ka tem taka kua, kon ben sugu wuna saa ben w̄inun di n b̄ōoku kpa n w̄ēe yi ba raa ka bu s̄ori kasuku, n ben yoru kpeesia. Ba ñ maa t̄n tukobu s̄aam̄o.

⁹ Ne, Gusun̄o ben Yinniwa ba koo s̄a, ka sere maa Dafidin kasire wi kon sw̄i ben sina ḡnaa.

¹⁰ B̄ēe Isireliba, Yak̄abun bweseru,
b̄ēe be i s̄a nen s̄am kowobu,
i ku nanda, i ku diiri.

Wee, kon b̄ēe yakiam̄a saa tem tukum di mi i yoru dii,
b̄ēe ka b̄een bibun bweseru.

I ko i wurama kpa i w̄ēra i n w̄a b̄ori yendu s̄o.

Goo kun maa b̄ēe t̄ya m̄o.

¹¹ Domi ko na n ka b̄ēe w̄a kpa n b̄ēe faaba ko.

Kon bwesenu kpuro kpeerasia ñn mi i raa yarine i w̄a.

Adama b̄ēe, na ñ b̄ēe kpeerasiam̄o.

Kon b̄ēe seeyasiawa nge me n weene.

Domi na ñ kp̄e n b̄ēe deri n nee, i ñ ḡanu kue.

¹² Wee ye ne, Yinni Gusun̄o na maa b̄ēe Yerusalemugibu s̄oam̄o.

Na nee, b̄een barara kp̄a,

b̄een m̄eera ya ñ bekuram̄o.

¹³ Goo kun b̄een w̄onw̄ondu m̄o u b̄een m̄eera ye tim doke.

Tim gam sari me mu koo b̄een m̄eera ye bekia.

¹⁴ Be ba raa ka b̄ēe arukawani b̄akua, ba ñ maa b̄ēe kasu,

domi na b̄ēe sowa nge me ba ra yiber̄e so.

Na b̄ēe seeyasia ka dam b̄een durum dab̄inun s̄o.

¹⁵ M̄ban s̄na i m̄eeran weew̄enu m̄o ye i wa b̄een toranun s̄o.

I n ȳe ma b̄een durum bakan s̄na na b̄ēe yeni kua.

¹⁶ Adama be ba b̄ēe w̄ori ba di, kon ben tii w̄oriwa n di.

Be ba s̄a b̄een yiber̄eba kpuro

ba koo bu yoru mw̄eeriwa.

Be ba b̄een ȳanu guram̄o,

kon de bu maa ben tiin ȳanu gura.

¹⁷ Adama b̄ēe, be ba raa m̄o i kam kua,

ma goo kun b̄een laakari m̄o,

kon b̄een m̄eeran bosu bekia.

Ne, Yinni Gusun̄owa na yeni gerua.

¹⁸ Na wure na nee,

wee, kon b̄ēe Isireliba Yak̄abun bweseru yara yorun di,

kpa i wura b̄een yenus̄o.

Kon b̄een yenusun w̄onw̄ondu ko,

kpa n b̄een wuu bani gen bans̄o

n b̄een sina kpaaru seeya n sw̄i mi ta raa w̄a.

¹⁹ I ko i siarabun womusu ko ka nuku dobun kuuki.

Kon b̄ēe dabiasia, i ñ maa kaaram̄o.

Kon de bu b̄ēe b̄eere w̄e, kpa bu ku b̄ēe gem.

²⁰ I ko i n s̄awa nge yellu,

kpa i n da b̄een menn̄asu ko nen wusw̄aam̄o.

Kpa n be ba b̄ēe dam d̄arem̄o kpuro seeyasia.

²¹ B̄een turowa koo ko b̄een sun̄o.

Kpa n de u man susima,

domi goo kun kākō u man susi,
ma n kun mō na nūn soka.
Nε, Yinni Gusunōwa na yeni gerua.

²² Saa ye sōōra i ko i n maa sāa nēn tambu,
kpa n ko bεεn Yinni.

²³ Wee, nε, Yinni Gusunōn mōru ya wee nge guru woo bōkō,
kpa yu tōn kōsobu wōri.

²⁴ Nēn mōru ye, ya n suremō
ma n kun mō ya nēn himbā yibia.
Amēn biru kpa yu bεε yeeri.

31

Isireliba

ba koo gōsirama yenuo

¹ Yinni Gusunō u nεε, saa gaa sisi yē sōō kon maa ko Isireliban bwesenu
kpuron Yinni, kpa be, ba n maa sāa nēn tambu.

² Sanam mε ba wāa gbaburō,
na bu nēn durom sōōsi,
ben be ba yara tabun di,
ba wee bu wēra sere ka baadommao.

³ Bεε Isireliba, na bεε nēn tii sōōsi saa yellun di.
Na bεε kīwa sere ka baadommao.
Yen sōna na bεε nēn durom derie.

⁴ Bεε Isireliba, kon maa wure n bεε swī,
kpa i yōra.
Kon de i bεεn baranu so,
kpa i yari i n yaamō be ba nuku dobu mōn suunu sōō,
⁵ i ko i maa resamba duure Samarin guunō,
kpa i yen binu wa i sōri.

⁶ Saa ya sisi yē sōō wuun kōsobu ba koo nōogiru sua
Efaraimun guuru wōllun di
bu nεε, i seewo su da Siōniō
mi Gusunō bεεn Yinni u wāa.

⁷ Yinni Gusunō u maa nεε,
i Yakōbun bweseru taki kuo ka nuku dobu.
I yēerio ten sō te ta sāa bwesenun wiru.
I nōogiru suo kpa i siarabun womusu ko.
I nεε, Yinni Gusunō u win tambu Isireli be ba tie faaba mō.

⁸ Wee na ka bu wee saa sōō yēsan nōm geu gian di.
Na bu mennamō handunian goonu nēn di.
Tōn be, ba dabi.

Be sōō, wōkoba wāa ka yemōbu ka gurigibu,
ka be ba yiire ba kī bu ma.

⁹ Be wee ba wee ka swī, ba man kanamō.
Ma na bu kpare na ka dōō nim bwerō
ka swaa ye ya nōō nε sōō,
mi ba n sokuramō.
Domi na sāawa Isirelin bweserun Baaba.
Ma ta maa sāa nēn bii yeruma.

10 Bɛɛ bwese tukunu, i nɛ, Yinni Gusunɔn gari swaa dakio,
kpa i yi kpara
i ka da sere mi n toma.

I nɛɛ, nɛ wi na Isireliban bweseru yarinasia,
na kon maa tu menna,
kpa n tu kɔsu nge mɛ yāa kparo u ra win yāanu kɔsu.

11 Domi nɛ, Yinni Gusunɔ na Yakɔbun bweseru yakia,
na tu wɔra saa wi u tu dam keren nɔmun di.

12 Ba koo na Siɔnin guuru wɔllɔ,
ba n nuku dobu mɔ ka kuuki.

Ba koo duki na arumani ye nɛ, Yinni Gusunɔ na bu wɛn sɔ.
Yeya, dobi ka resɛm ka olifi ye ba ra ka gum ko, ka yāanu ka nɛɛ.
Ben bwɛra koo yemiawa nge dāa gbaaru te ta nim waamɔ.
Ba n koo maa wahala ko.

13 Wɔndiaba ba koo nuku dobu ko, ba n yaamɔ.
Mɛya maa aluwaasiba ka durɔ tɔkɔnu ko n yɛɛrimɔ.
Domi kon ben nuku sankiranu gɔsia nuku dobu,
n bu nukuru yemiasia.

Kpa n maa ben nɔni swāaru gɔsia bɔri yendu.

14 Kon de nɛn yāku kowobu bu dīa geenu di bu debu,
kpa nɛn tɔmbu bu debu nɛn arumanin sɔ.
Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

15 Amɛniwa Yinni Gusunɔ u gerua. U nɛɛ,
ba swīi gɛɛ nɔɔmɔ Ramaɔ.

Yɛro u sumɔ u weeweenu mɔ.
Ase, Raseliwa u sumɔ win bibun sɔ.
Ma u yinamɔ bu nɔn suuru kana
domi bii be kpurowa ba gu.

16 Adama na nɛɛ,
u mario,

u win nɔni yīresu woko.
Domi u koo are wa ye u win bibu kuan sɔ.
Ba koo wurama yibereban tem di.

17 Nɛ, Yinni Gusunɔ na nɛɛ, win sia ya koo wɛra,
domi win biba koo wurama ben temɔ.

18 Na Isireliban nɔɔ nɔɔmɔ ba weeweenu mɔ, ba mɔ,
n de bu wurama nɛn mi ka gem.
Ba sāawa nge naa buu ge ga gen tii kpare,
ma na bu sɛɛyasia.

Domi nɛna na sāa Gusunɔ ben Yinni.

19 Ye ben laakari ya wurama, ma ba tuuba kua.

Ye ba ben toranu gia,
ma ba tuka ka sekuru
ye ba kua saa ben aluwaasirun din sɔ.

20 Isirelin bweseru ta sāawa nge nɛn bii kīnasi.
Mɛya na maa tu kīru sɔasi.

Domi nge mɛn naru na ten gari mɔ,
nge mɛya ten kīru ta ra n wāa nɛn gōruɔ.

Nɛn bwɛra kun kpune ten sɔ.

Kon tu wɔnwɔn bakaru kua.

Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

21 Bɛɛ Isireliba, i yīreru koowo bɛɛn swaa sɔɔ

ƙƙa i dāa gira.

I swaa ye laakari koowo ye i raa swī.

Bɛɛ Isireliba, i wurama bɛɛn wusɔ.

22 Sere saa yerà i ko i n kɔɔre i n yaayaare mɔ, bɛɛ naane sariba.

Wee nɛ Yinni Gusunɔ, na gāa kpaanu kua temɔ.

Tɔn kurɔwa u koo durɔ kasu.

Arumani ye Yinni Gusunɔ

u koo win tɔmbu wɛ

23 Gusunɔ Isireliban Yinni wi u wɔllu ka tem mɔ u gerua u nɛɛ, nà n ka Isireliba wurama saa yorun di, ameniwa ba koo gere Yudan tem kpuro sɔɔ bu nɛɛ,

Yinni Gusunɔ u guu te u gɔsa Yerusalemuɔ domaru kuo, mi gem mu wāa.

24 Yudaba kpuro, ka ben gbāa wukobu, ka be ba ra yaa sabenu kpare ba koo wura bu sina ben tem wuu marosɔ ka mɛn baru kpaanɔ.

25 Domi kon wi nim nɔru ga mɔ nim wɛ, kpa win g̃ru gu yemia. Kpa n de wi u wɔkɔnu wɔrimɔ g̃ɔrun sɔ u di u debu.

26 Saa ye sɔɔ, Yeremi u dom yanda, ma u mɛera u deema win dosu ge, ga dora.

27 Ma Yinni Gusunɔ u nɛɛ, wee saa ya sisi yɛ sɔɔ kon de yaa sabenu ka tɔmbu bu yibu Isireliɔ ka Yudaɔ.

28 Nge mɛ na raa bu wukura na surura nge dānu, na bu kɔsuka na kam koosia nge dia, nge mɛya kon maa wure n bu seeya n gira. Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

29 Saa ye sɔɔ, ba ñ maa gerumuɔ bu nɛɛ, baababara ba resɛm gɔma di, ma ben bibun nasu yaaya.

30 Adama wi u win resɛm gɔma di, win nɔɔwa ga koo yaaya. Wi u maa durum kua, wiya u koo gbi.

31 Nɛ, Yinni Gusunɔ na nɛɛ, tɔnu ganu sisi ñ sɔɔ kon ka Isireliba ka Yudaba arukawani kpaɔ bɔke.

32 Adama ya ñ ko n s̃a yɛn bweseru na raa ka ben baababa bɔkua sanam mɛ na bu nɔmu nenu na yarama Egibitin di. Ba ñ ye mɛm nɔɔwɛ, baa mɛ nɛ, Yinni Gusunɔ na s̃a ben Yinni.

33 Tɛ, arukawani kpaɔ ye wee, ye kon ka Isireliba bɔke. Nɛ, Yinni Gusunɔ, kon de nen woodaba ba n wāa ben bwisikunu sɔɔ, kpa n ye yorusi ben g̃rusɔ. Kpa na n s̃a ben Yinni, kpa be, ba n maa s̃a nen tɔmbu.

34 Domi tɔmbu kpurowa ba ko n man yɛ saa bibun di sere ka bukurobɔ. Goo kun maa win winsim ñ kun mɛ win mero bisi goo keu mɔ u ka Gusunɔ gia. Kon bu ben durum wɔka, kpa n ku maa ye yaaya.

35 Yinni Gusunɔwa u s̃ɔ kua u ka yam dɛɛrasia s̃ɔ s̃ɔ.

Ma u suru ka kperi yi yi, yi ka yam dɛɛrasia wɔkuru.

U ra maa de nim kurenu nu se nim wɔkun di, kpa nu wɔki.

Win ỹsira Yinni Gusunɔ wi u wɔllu ka tem mɔ.

Wiya u gerua u nɛɛ,

36 taka koorɔ yeniba kpuro yà n koo kpe,

Isireliban bwesera koo maa kpe,

kpa ta kun maa wāa.

37 U maa gerua u nɛɛ,

ma ba kpiɔ ba wɔllun kp̃aru ỹira ba gia,

ma ba dua temɔ ba mɛn kp̃ɛkp̃ɛkun asansi gia,

saa yera u koo maa Isirelin bweseru kpuro yina kōsa ye ba kuan sō.

³⁸ Wee saa ya sisi yè sōo ba koo man bæεε wē bu Yerusalemu bani saa Hananæelin di sere n ka da wuun gbārurun kōnnōwō ge ba mō gani gōmburun kōnnō.

³⁹ Kpa bu maa wēε demiamama min di bu yīire bu ka da Garεbun gungurō, kpa bu besira bu da sere Goatō.

⁴⁰ Wōwa ye kpuro mi ba ra gonu sike kpa bu kubanu yari mi, ka gbea ye ya wāa bera mi sere n ka da Sedoronin daarō, ka kōnnō ge ga wāa sōo yari yeru gia, mìn di dumi yi ra ka du, yeba kpurowa ya ko n sāa nε, Yinni Gusunōgia. Ba ñ maa ye kōsukumō sere ka baadōmmaō.

32

Yeremi u gberu garu dwa

¹ Yudaban sina boko Sedesiasin bandun wōo wokuruse sōo, Yinni Gusunō u ka Yeremi gari kua. N deema Babilonin sina boko Nebukanεsaan bandun wōo yendu yiru sarisewa mi.

² Saa ye sōora win tabu kowobu ba Yerusalemu tarusi, ma Yeremi u wāa pirisōm sōo Yudaban sina kpaarō.

³ Sedesiasi wiya u nūn pirisōm ye kpēε yèn sō u Gusunōn gari gerua u nεε, wee Yinni Gusunō u Babilonin sina boko wuu geni nōmu beria kpa u gu kamia.

⁴ Sedesiasi kun maa kisiramō tabu kowobun nōman di. Babilonin sina boko u koo nūn nōma turi, kpa bu waana nōni ka nōni bu gari ko.

⁵ Babilonin sina boko wi, u koo ka nūn da Babiloniō. Miya u ko n wāa sere Gusunō u ka win gari ko. Yen sō, baa ñ n ka Babilonigibu tabu mō tē, i ñ bu kamiamō.

⁶ Yeremi u nεε, Yinni Gusunō u maa man sōowa u nεε,

⁷ wee, Hanamæeli, Salumun bii, nen baan tundo turosin bii, u koo na u nεε, n na n win gberu dwe Anatōtuō, Benyamεen temō. Domi nena n weene n tem me yakia n tubi di.

⁸ Yera n kooro nge me Yinni Gusunō u gerua. Hanamæeli wi, u na nen mi pirisōm dirō u nεε, n win tem me dweeyo me mu wāa Anatōtuō Benyamεen temō domi nena n weene n mu yakia n tubi di.

Saa ye sōora na tuba ma Gusunōwa u kī me.

⁹ Ma na gbee te yakia ka sii geesun gobi wōkura nōbu ka yiru.

¹⁰⁻¹¹ Ma na seedagibu sua na tem mēn dwee tirenu yorua yiru na nen yīreru doke ten teeru wōllo na wukiri nge me wooda ya gerua ma na sii gee si sua na kilo sōndi seedagii ben wuswaaō. Ma na tire ni sua

¹² na Baruku, Nεriyan bii, Maseyan debubu wē Hanamæeli ka seedagii be ba ben yīrenu doke tire te sōo ka sere maa Yudaba be ba wāa pirisōm dii yaara min nōni biru.

¹³ Be kpuron nōni bira na maa Baruku sōowa

¹⁴ na nεε, Isireliban Yinni wi u wōllu ka tem mō, wiya u gerua u nεε, u dwee tirenu yiru ye suo, te ba yīreru koosi, u da u nu doke wekeru sōo kpa nu ku raa sankira.

¹⁵ Domi sōo teeru tambu ba koo maa dia ka gbea dwe tem me sōo.

Yeremin kanaru

¹⁶ Sanam me na tem mēn dwee tire ni Baruku, Nεriyan bii wē na kpa, na Yinni Gusunō kana na nεε,

¹⁷ Yinni Gusunō, a wōllu ka tem kua wunen dam bakam ka wunen yiikon saabu. Gāanu sari ni a kpaε.

18 A ra bwesenu durom kue sere ka nin bibun bibo. Adama baababa ba n tora, a ra ben bibu seeyasie tora nin so. Gusuno, a saawa Yinni boko, ma a dam mo. Wunen yisira wollu ka tem Yinni.

19 Wunen himba ya kpa, a maa dam mo a ka ye yibia. A ra n meara ye tomba mo kpa a baawure kua nge me win kookoosu ne.

20 A som maamaakiginu kua sanam me besen sikadoba ba wa Egitio. Meya giso a maa mo besen suunu so Isirelio ka bwese ni nu tien suunu so. Ma a yisuru yara nge me sa noomo giso.

21 A wunen dam soosi, a som maamaakiginu kua. Ma tomba nanda. Yera ya dera a wunen tambu yara saa Egitin di.

22 Ma a bu tem me we me a ben baababa no mweeru kua ka bori, me mu tim ka bom yiba.

23 Meya ba maa na ba tem me mwa mu kua begim. Adama ba n wunen gere mem noowe. Ba n maa wunen woodaba swi. Meya ba n maa kue ye a bu yiire. Saa yera a dera kosa yeni kpuro ya bu deema.

24 Wee te Babilonigibu ba gungunu bana bu ka wa bu wuu ge wari. Ba koo maa gu mwa, domi a bu gu nomu beria. Kaa de bu gu kamia ka tabu ka gooru ka bararu. Meya ye a gerua kpuro ya kooa, Yinni Gusuno, a maa ye waamo.

25 Wee wuu ge, ga wa Babilonigibun noma so. Adama ka me, a man soowa a nee, n tem dweeyo ka gobi kpa n yi kosa seedagibun wuswaa.

Yinni Gusuno u Yeremi wisa

26 Yera Yinni Gusuno u Yeremi wisa u nee,

27 wee, ne Gusuno, na saawa handuniagibu kpuron Yinni. Gaanu sari ni na kpane.

28 Yen sōna na nee, kon de Babilonin sina boko Nebukanesa a ka win tabu kowobu bu Yerusalemu noma turi. U koo maa ye mwa.

29 Ba koo ye wari kpa bu ye doo meni kpa bu dia yen wollo Yudaba ba ra bu wi ba ma Baali yakuru kue doo soku, ka sere mi ba ra ten tukobun bu sa bu tam tara. Domi yeba kpurowa ba ka nen maru seeya.

30 Wee kosa Isireliba ka Yudaba ba ra n mo saa ben toren di. Ben ye ba mo kpuro ya ra nen maru seeyewa. Ne, Yinni Gusunowa na yeni gerua.

31 Saa min di ba wuu ge swi, n ka girari giso, gen tambu ba ra nen maru seeyewa. Yen sōna na n ki n gu wa nen wuswaa.

32 Domi Yudaba ka Yerusalemugibu ka Isireliba, be ka ben sinambu ka ben sina asakpobu ka ben yaku kowobu ka Gusunan somobu, ba kosa kua. Yera ya nen maru seeya.

33 Ba yina bu man meari. Biruwa ba man kisi. Na bu keu kua saa yee yellun di. Adama ba yina bu nen soosiru na.

34 N n mam ye tona, ba maa ben bwarokunu duusiawa nen saa yero ba tu disi doke.

35 Ba bu wi ba mo Baali saa yeru bania Beni Hinomun wowa. Miya ba ra ka ben bibu yaku doo mwaaruginu ko Malokun so. N deema na n bu yen gaa yiire. Na n mam bwisika bu kosa yenin bweseru ko ye ya dera Yudaba kpuro ba man torari.

36 Ne Gusuno, Isireliban Yinni, na nee, Yeremi, Yerusalemu ye i nee, ba koo Babilonin sina boko nomu beria mi, kpa u ye wari u kamia ka tabu ka gooru ka bararu,

37 wee, kon yen tambu mena bu wura ye so. Domi na raa ka bu maru kua gem gem, ma na bu yarinasia baama, adama kon de bu wurama mini kpa ba n wa bori yendu so.

38 Ba koo wure bu ko nen tambu kpa na n maa saa ben Yinni.

³⁹ Kon de ba n wāa nɔɔ tia sɔɔ ba n kookoo teesu mɔ̀, kpa ba n man nasie baadomma. Yera ya koo de ba n nuku dobu mɔ̀ sere ka ben bibun bibɔ.

⁴⁰ Kon ka bu arukawani bɔke ye ya kun kpeemɔ. Na n̄ bu biru kisimɔ, kon bu gea kuawa, kpa n de ba n man nasie ben ḡɔruɔ kpa bu ku raa maa gera nen swaan di.

⁴¹ Ka nuku doba kon bu gea kua kpa n bu swīi mam mam tem me sɔɔ ka ḡɔru tia.

⁴² Ne, Yinni Gusunɔ na neɛ, nge me na dera k̄ɔsa baka ya tɔn be deema, nge meya kon maa de durom bakam mu na be sɔɔ m̄en nɔɔ mwɛru na kua.

⁴³ Yeremi, a gerua a neɛ, ba tem me Babilonigibu nɔmu beria. Wee, mu kua bansu. Tɔmbu ka yaa sabenu maa sari me sɔɔ. Adama miya tɔmbu ba koo wura kpa bu gbea dwe.

⁴⁴ Ka gem ba koo gbea dwe baama kpuro ka gobi, kpa bu yen dwee tirenu ko, bu nu yirenu koosi seedagibun wuswaaɔ. Ba koo gbea dwe Benyamɛen temɔ ka Yerusalemun baru kpaanɔ, ka Yudan wusɔ, ka wuu si su wāa guunun bera gia, ka si su wāa wɔwi sɔɔ, ka si su wāa s̄ɔɔ yɛsan nɔm dwaru gia. Domi sin tɔn be ba raa yoru mwɛra mi, kon de bu wurama. Ne, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

33

Nɔɔ mwɛɛ ni Yinni Gusunɔ

u kua Yerusalemun s̄ɔ

¹ Yinni Gusunɔ u kpaam ka Yeremi gari kua sanam me u wāa pirisɔm sɔɔ.

² U neɛ, ne wi na ra n wāa, ne wi na tem taka kua ma na mu neni, nena na neɛ,

³ a man sokuo, kon nun wurari. Kon nun gāa baka asiriginu s̄ɔsi ni a n̄ yɛ.

⁴ Ne Gusunɔ, Isireliban Yinni, na gāanu mɔ̀ ni na k̄i a nɔ, Yerusalemun dia ka sere Yudaban sina kpaanun s̄ɔ, ni Babilonigiba w̄ri ba surura.

⁵ Ma be ba ka Babilonigii be tabu kua, ben gonu yiba wuu ge sɔɔ, nen m̄oru bakan s̄ɔ, domi Yerusalemugibu ba k̄ɔsa kua sere na n̄ maa k̄i n wuu ge wa.

⁶ Wee, saa gaa sisi yè sɔɔ kon gu n̄ari nge barɔ. Kon gu bekia n bwāa dorasia, kpa n de gen tɔmbu ba n wāa b̄ri yendu sɔɔ.

⁷ Kon de be ba yoru mwɛra Yudan di, ben wāaru tu k̄osi, kpa n bu swīi nge yellu.

⁸ Kon bu ben durum kpuro w̄ka ye ba man koosi. Kon ben tora ni ba man torari sanam me ba man seesi suuru kua.

⁹ Saa ye sɔɔ, na kon nuku dobu mɔ̀ Yerusalemun s̄ɔ, kpa ya n nen ȳisiru beɛre w̄ɛmɔ, kpa bwese tukunu nu n man siaramɔ. Bwese ni, n̄ n wa durom bakam me kon ye kua ka doo nɔɔ te kon ye w̄ɛ, nu koo biti ko sere nu diiri.

¹⁰ Yinni Gusunɔ u neɛ,

beɛ Yudaba, i neɛ, beɛn tem mu kua bansu. Tɔmbu ka yeɛ maa sari mi. Ma Yerusalemu ka Yudaban wusun swɛɛ yi kua swɛɛ gonu yi goo ku ra maa s̄i.

¹¹ Adama ba koo wure bu nuku dobun kuuki nɔ ka t̄ɔɔ bakarugii. Ba koo kuro kpaanun womusu nɔ. Ba koo maa wure bu womu geni nɔ, ge ga neɛ, i Gusunɔ, w̄llu ka tem Yinni siaro.

Domu u s̄aa tɔn geo.

Win k̄iru ta n̄ n̄ru mɔ.

Meya ba koo maa tɔn be ba ka ȳakunu na s̄aa yerɔn womusu nɔ. Domi kon de tɔn be ba raa yoru mwɛra mi, bu wurama tem me sɔɔ, kpa n bu wesia nge yellu. Ne, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

¹² Yinni Gusunɔ u maa Yeremi s̄ɔwa u neɛ,

tem me, mu raa kua bansu mi goo sari, yaa sabenu sari men wusu kpuro sɔɔ. Adama tɛ, yaa kparobu ba koo waa yeru wa mi, kpa ben yaa sabenu nu wɛra.

¹³ Yaa kparobu ba koo maa yaanu kpara baama kpuro wuu si su waa guunun bera gia ka si su waa wɔwi sɔɔ, ka si su waa sɔɔ yɛsan nɔm dware gia, ka Benyamɛn tem ka Yerusalemun baru kpaano ka Yudaban wuso. Ne, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

Gusunɔ

ku ra win nɔɔ mwɛɛru kɔbie

¹⁴ Yinni Gusunɔ u nɛɛ, tɔra sisi tɛ sɔɔ kon nen nɔɔ mwɛɛ gee ni yibia ni na Isireliba ka Yudaba kua.

¹⁵ Saa ye, ya n tunuma, kon goo seeya nge daa kpɛi pɔtura Dafidin bweseru sɔɔ u n saa gemgii, kpa u tumbu kpara gem sɔɔ.

¹⁶ Yen tɔɔ te, Yuuba ba koo faaba wa kpa Yerusalemu ya n waa bɔri yendu sɔɔ, kpa bu ye yɛsiru kɛ, Yinni Gusunɔn miya besen gem waa.

¹⁷ Yinni Gusunɔ u maa nɛɛ, Dafidi sina boko u n goo biamɔ wi u koo sina win bweserun sina gɔnaɔ Isireliɔ sere ka baadommaɔ.

¹⁸ Mɛya maa Lefiba be ba saa yaku kowobu, ba n kasire biamɔ ben bweseru sɔɔ bu ka man yaku dɔɔ mwaararuginu kua, kpa bu man turare dɔɔ dokea kpa ba n da yakunu ko tɔɔ baatere.

¹⁹ Yinni Gusunɔ u maa Yeremi sɔɔwa u nɛɛ,

²⁰ nɛna na ka sɔɔ sɔɔ ka wɔkuru arukawani bakua. In ko ikpɛi yen gaa yɔrasia yu ku maa sɔmburu ko yen saa sɔɔ, kpa yu nen arukawani ye kusia,

²¹ saa yera nen tii, kon maa nen arukawani kusia ye na ka Dafidi nen sɔm kowo bakua, kpa u kasire bia win bweseru sɔɔ wi u koo bandu di. Kon maa nen arukawani kusia ye na ka yaku kowobu Lefin bweseru bakua be ba ra sɔmburu ko nen saa yera.

²² Adama n n koorɔ me. Kon Dafidin bweseru ka yaku kowobun bweseru dabiasawa nge kperi, n kun me nge yani sɛeri yi yi waa daaruun goorɔ yi ba n kpɛ bu gari.

²³ Yinni Gusunɔ u maa Yeremi sɔɔwa u nɛɛ,

²⁴ a n nɔɔmɔ ye tamba gerumɔ? Ba mɔ, na Isireliban bweseru ka Yudaban bweseru ni na gɔsa biru kisi. Yen sɔna ba bu gema, ba n bu garisi bweseru.

²⁵ Adama wee ye na gerumɔ, ne wi na ka sɔɔ sɔɔ ka wɔkuru arukawani bakua, ma na wɔllu ka tem wooda yiya,

²⁶ nɛna kon Isireliban bweseru ka Dafidi nen sɔm kowon bweseru biru kisi? Kpa na kun win bweseru sɔɔ goo gɔsa u bandu di Aburahamu ka Isaki ka Yakɔbun bweserun suunu sɔɔ?

Aawo. Kon ben wɔnwɔndu ko be ba yoru mwɛɛra mi, kpa n de bu wurama.

34

Gari yi Yinni Gusunɔ

u Sedesiasi sɔɔwa

¹ Nebukanɛsaa, Babilonin sina boko, u Yerusalemu ka Yudan wusu tabu wɔri. Saa ye sɔɔ, win tabu kowobu kpuro ba waa mi, ka handunian sinambun tabu kowobu kpuro ka sere maa be u tabu di. Saa yera Yinni Gusunɔ u Yeremi sɔɔwa

² u neε, ne Gusunε, Isireliban Yinni, na nun sεεmε, a doo a Sedesiasi, Yudaban sina boko deema kpa a nùn sε, wee ye ne, Yinni Gusunε na nùn sεεmε. Kon Yerusalemu Babilonin sina boko nεmu beria u ye kam koosia u dεε meni.

³ Meya wi, Sedesiasi u n nùn kisirarimε. U koo nùn mwa kpa bu waana nεni ka nεni bu gari gerua u sere ka nùn da Babiloniε.

⁴ Yen sε, u nen gari swaa dakio yi na gerumε. Na neε, u n gbmε tabu sεε,

⁵ u koo gbiwa bεri yendu sεε kpa bu win gεε ko nge me ba win sikado sinam be ba nùn gbiyegii kua. Ba koo nùn turare dεε dokea kpa bu nùn gεε wuri yini kua bu neε, wanyo! Sina boko u gu! Ne, Yinni Gusunεwa na yeni gerua.

⁶ Ma Yeremi u da u gari yi Sedesiasi, Yudaban sina boko sεεwa Yerusalemu mi.

⁷ N deema saa ye sεε, Babilonin sina bokon tabu kowobu ba Yerusalemu ka Yudaban wusu kpuro wεri. Wuu gbārugii si su raa tie, siya Lakisi ka Aseka.

Yoo be ba raa yakia,

ba wure ba maa mwεεra

⁸ Yinni Gusunε u maa ka Yeremi gari kua sanam me Sedesiasi u ka Yerusalemugibu nεε tia kua bu ben yobu kpuro yakia.

⁹ Saa ye sεε, baawure wi u win Heberusi mε yoo, tεn kurεwa? A, tεn durεwa? U koo yεro karawa u yari yorun di. Goo u ku maa win winsim yoru mwa u sεmburu koosia.

¹⁰ Ma Yerusalemun wirugibu ka tεn be ba tie kpuro ba wura batuma sεε bu ku maa ben yobu sεmburu koosia. Ba koo bu karawa ba n tii mε. Ma ben baawure u win yobu kara ba doona.

¹¹ Adama amεn biru tεn be, ba gari yi yina. Ba ben yoo be naa swi ba mwaama ba yoo sεma koosia ka tilasi.

¹² Saa yera Yinni Gusunε u Yeremi sεεwa u neε, a tεn be sεεwε a neε,

¹³ wee, ne Gusunε ben Yinni, na ka ben sikadoba arukawani bεkua sanam me na bu yarama Egibitin di, mi ba raa yoru dimε.

¹⁴ Na neε, baawure wi u win Heberusi dwa yoo, ma yoo wi, u nùn sεmburu kua wεε nεεba tia, yen nεεba yiruse u koo nùn karawa yoo ten di, u n tii mε. Adama ben sikado be, ba n man swaa daki bu sere nen gere nε.

¹⁵ Wee tε ba wurama ben dεε sεε ma ba gea kua nen nεni sεε. Domi ba nεε tia kua ba neε, baawure wi u yoo mε u nùn karo u n tii mε. N deema nen sεa yerεwa ba nεε tia kua.

¹⁶ Yen biruwa ba gari yi yina ma ba nen yisuru sankε. Ben baawure u win yoo naa da. Ba maa wure ba bu kua ben yobu ka tilasi.

¹⁷ Yen sε, wee ye ne, Yinni Gusunε na gerumε. N daa weenεwa ben baawure u win yobu kara ba n tii mε. Adama ba yina, ba n man mem nεεwe. Yen sεna kon bu yεsu tabu sεε kpa n bu baranu ka gεεru kpεε kpa bwese ni nu tie nùn n bu wa nu biti ko.

¹⁸⁻²⁰ Wee tε, Yudaban wirugibu ka Yerusalemun wirugibu ka yaku kowobu ka sunεn sεm kowobu ka sere tεn be ba tie, be, be ba raa ka man arukawani bεkua batuma sεε sere ba naa buu go ba berana, ma ba dua gen bεsi yin suunu sεε bu ka ben arukawani ye sire, ba n ye mem nεεwe, ba n ben nεε mwεε te yibie. Yen sε, kon bu ben yiberε be ba kasu bu bu go nεmu beria, kpa yaberekunu ka gbeeku yeε yi ben gonu di.

²¹ Meya kon Sedesiasi Yudaban sina boko ka win sina asakpεbu kua. Kon bu yiberεba nεmu beria be ba kasu bu bu go. Kon bu Babilonin tabu kowobu nεmu beria baa bεn ka bu tonde.

²² Kon de bu na bu wuu ge wori bu dεε meni kpa Yudan wusu su ko bansu. Ne, Yinni Gusunεwa na yeni gerua.

35

Yeremi ka Rekabun bweseru

1 Yoyakimu, Yosiasin bii, Yudaban sina bokon waati sɔɔ, Yinni Gusunɔ u Yeremi sɔɔwa u neɛ,

2 a doo a Rekabun bweseru deema kpa a ka tu na nen sãa yerɔ dia ye ya wãa ten yēsi yēsibun teerɔ kpa a bu tam wē mi, bu nɔ.

3 Ma Yeremi u da u Yaasania Yeremin bii, Habasinian debubu soka ka win dusibu ka win bibu kpuro, Rekabun bweseru kpuro gesi.

4 Ma u ka bu da Yinni Gusunɔn sãa yerun dii teeru mi, tèn mi Hananu, Yigidalian bii, Gusunɔn sɔm kowo u wãa. Dii te, ta wãawa sina asakpɔbun dirun bɔkuɔ, gbãra kɔso, Maaseya, Salumun biin dirun wɔllo.

5 Ma Yeremi u bu tam bwãanu wē ka nɔri u neɛ, bu nɔruo.

6 Adama ba nùn wisa ba neɛ, sa ñ tam nɔrumɔ. Domi besen sikado Yonadabu, Rekabun bii, u sun wooda wē u neɛ,

su ku ra tam nɔ sere ka besen bibun bibɔ,

7 su ku ra dia bani,

su ku ra gbenu ko,

su ku ra maa resɛm gbaanu ko,

sa ñ kpē sa n mam ye mɔ.

Adama sa ko n wãawa kuu bekunuginu sɔɔ besen wãaru kpuro sɔɔ.

Nge mɛya sa ko ka tɛ tem mɛ sɔɔ,

mi sa wãa sa sɔru dimɔ mini.

8 Yen sɔ, bese ka besen bibu sa Yonadabu, Rekabun biin gere ye mem nɔɔwammɛ. Sa ñ tam nɔrumɔ besen wãarun tɔnu kpuro sɔɔ, bese ka besen kurɔbu ka besen bibu.

9 Sa ñ maa dia banimɔ yè sɔɔ sa ko n wãa. Mɛya sa ñ gbea mɔ, sa ñ maa resɛm gbaanu mɔ.

10 Sa wãa kuu bekuruginu sɔɔ. Mesuma sa ka besen sikado Yonadabun gere ye mem nɔɔwammɛ.

11 Adama sanam mɛ Nebukanesa, Babilonin sina boko u tem mɛ wɔrima, yera sa neɛ, su se su da Yerusalemɔ, kpa su Babilonin tabu kowobu ka Sirigibu duka suuri. Yen sɔna sa wãa Yerusalemu mini gisɔ.

12 Yera Yinni Gusunɔ u Yeremi sɔɔwa u neɛ,

13 ne Gusunɔ, wɔllu ka tem Yinni, ne wi na maa sãa Isireliban Yinni, na neɛ, a doo a Yudaba ka Yerusalemugibu sɔ a neɛ, ba ñ nen kirɔba swaa dakimɔ kpa bu man mem nɔɔwa?

14 Wee Rekabun bweseru ta Yonadabu, Rekabun biin gere mem nɔɔwa ye u neɛ, win bibu bu ku raa tam nɔ. Mɛya ba ñ maa tam mɛ nɔra sere ka gisɔn gisɔ. Ba ben sikado mem nɔɔwa. Adama ne, na ka be, Yudaba gari kua saa yee yellun di, ma ba ñ man swaa daki.

15 Na bu nen sɔmɔbu gɔriama saa yellun di, bu ka ben baawure sɔ u win daa kɔsa deri. Bu ku maa bũnu sã kpa bu wa ba n wãa tem mɛ sɔɔ, mɛ na ben baababa wē. Adama ba ñ sɔmɔ be swaa daki, bu sere man mem nɔɔwa.

16 Yonadabu, Rekabun biin bweseru ta ten sikadon gere mem nɔɔwa. Adama be, nen tɔmbu, ba ku ra man mem nɔɔwɛ.

17 Yen sɔna ne Gusunɔ, wɔllu ka tem Yinni, ne wi na maa sãa Isireliban Yinni, na neɛ, wee kon de kɔsa kpuro ye na raa gerua mi yu Yudaba ka Yerusalemugibu deema. Domi na ka bu gari kua, ba ñ man swaa daki. Na bu soka, ba ñ man wurari.

18 Yera Yeremi u Rekabun bwese te sɔɔwa u neɛ, ameniwa Gusunɔ, wɔllu ka tem Yinni wi u maa sãa Isireliban Yinni u gerua. U neɛ, wee i besen sikado Yonadabun gere ka win yiirebu kpuro mem nɔɔwa.

¹⁹ Yen sɔ, Yonadabu, Rekabun bii wi, u n̄ kəsireba biamɔ win bweseru sɔɔ be ba ko n n̄n sɔmburu m̄ɔ.

36

Baruku u tireru kusia u gara

Yinni Gusunɔn s̄aa yerɔ

¹ Yudaban sina boko Yoyakimu Yosiasin biin bandun w̄ɔɔ nnese sɔɔra Yinni Gusunɔ u ka Yeremi gari kua u n̄n̄,

² a tireru suo, kpa a gari yi yore yi na raa nun s̄ɔwa Yudaba ka Isireliba ka bwese tukunu kpuron s̄ɔ saa d̄ama t̄ɛn di na ka nun gari torua Yosiasin waati sɔɔ n ka gisɔ girafi.

³ Yudaba b̄a n nua k̄ɔsa ye kon bu kua s̄ɔɔkudo ba koo ḡɔru ḡɔsia bu ben kom k̄ɔsum deri. Saa yera kon bu ben durum w̄aka.

⁴ Yen biru Yeremi u Baruku Neriyan bii soka ma u n̄n̄ s̄ɔwa kpuro ye Yinni Gusunɔ u n̄n̄ s̄ɔwa. Ma Baruku u ye yorua tire te sɔɔ.

⁵ Yera Yeremi u maa n̄n̄ s̄ɔwa u n̄n̄, wee ba man m̄wa ba n̄ni, na n̄ kp̄e n da Yinni Gusunɔn s̄aa yerɔ.

⁶ Yen sɔ, d̄ama te ba koo n̄ɔɔ b̄ake, a doo wun̄n̄ tii, kpa a Yinni Gusunɔn gari yi na nun s̄ɔwa a yore mi gari s̄aa yeru mi. Kpa Yuda be ba koo na saa ben wusun di ka sere maa t̄ɛn be ba ko n w̄aa mi kpuro bu yi n̄ɔ.

⁷ S̄ɔɔkudo ba koo ḡɔru ḡɔsia bu ben daa k̄ɔsa deri, kpa bu Yinni Gusunɔn suuru kana. Domi win m̄ru ya kp̄a ye u ka bu m̄ɔ.

⁸ Yera Baruku Neriyan bii wi, u kua kpuro ye Yeremi u n̄n̄ s̄ɔwa. U Yinni Gusunɔn gari yi gara s̄aa yee ten mi.

⁹ Yoyakimun ban ten w̄ɔɔ n̄ɔɔbuse sɔɔ, yen suru n̄ɔɔba nnese sɔɔ, yera ba n̄ɔɔ b̄okurun t̄ɔru yi t̄e sɔɔ Yerusalemugibu ka Yudaba kpuro ba koo na bu n̄ɔɔ b̄ake Yinni Gusunɔn s̄aa yerɔ.

¹⁰ Yen t̄ɔɔ te sɔɔra Baruku u Yeremin gari yi gara t̄ɛn ben wuswaaɔ Yinni Gusunɔn s̄aa yerɔ, saa Gemaria, Safanin biin dirun di, wi u s̄aa tire yoro. Dii te, ta w̄awa k̄onn̄ɔ ge ba m̄ɔ k̄onn̄ɔ kp̄ɔɔn bera gia, gunguru w̄oll̄ɔ.

Misee u wirugibu

tire ten gari s̄ɔwa

¹¹ Ye Misee Gemarian bii, Safanin debubu u Yinni Gusunɔn gari yi nua yi ba yorua tire te sɔɔ,

¹² yera u da sina bokon yenuɔ sere win tire yoron dirɔ. Ma u deema wirugii beni ba m̄n̄n̄e mi. Beya, tire yoro Elisama ka Delaya Semayan bii, ka Elinatani, Akaborin bii, ka Gemaria Safanin bii, ka Sedesiasi Hananian bii ka sere wirugii be ba tie.

¹³ Ma Misee u bu s̄ɔwa kpuro gari yi u nua Baruku u t̄ɛn be garia.

¹⁴ Yeniban biru, wirugii be, ba Baruku Yehudi Netanian bii, Selemian debubu, Kusin sikadobu ḡria ba n̄n̄, u ka tire te na te u Yudaba garia mi. Ma Baruku u tire te sua u ka da.

¹⁵ Ye u tura mi, yera ba n̄n̄ s̄ɔwa ba n̄n̄, a sin̄ɔ kpa a sun tire te garia.

Ma Baruku u sina u bu tu garia.

¹⁶ Ye ba gari yi nua, yera ba m̄erina ka nandabu ma ba Baruku bikia ba n̄n̄, ¹⁷ a sun s̄ɔw̄ɔ nge m̄e a koosina a ka gari yi yorua. Sa ko ka yi sina boko daawawa.

¹⁸ Yera Baruku u bu wisa u n̄n̄, Yeremiwa u man gari yi s̄ɔm̄ɔ ma na yoruma tireru sɔɔ ka ankiri.

¹⁹ Ma wirugii be, ba nùn wisa ba neɛ, i doo i kuke wunɛ ka Yeremi, kpa goo u ku raa beɛ wa.

Sina boko u tire te dɔɔ mɛni

²⁰ Yeniban biru, wirugiba tire te mwa ba berua Elisama tire yoron dirɔ. Ma ba da sina bokon mi, ba nùn gari yi sɔɔwa.

²¹ Yera sina boko u Yehudi gɔra u neɛ, u doo u tire te suama. Ma u da Elisaman dirɔ u tu suama u gara sina boko ka wirugii ben wuswaaɔ.

²² N deema saa ye, puran saawa. Wɔɔn suru nɔɔba nnese sɔɔra mɛ. Ma u deema sina boko u sɔ u dɔɔ wɔsu win diru mi u ra sine puran saa.

²³ Yehudi ù n tire ten kabura ita, ñ kun mɛ nne gara u kpa, yera sina boko u ra tire yoron kɔɔ piibu gagu sue u ka mi ba gara bura u kpɛɛ dɔɔ sɔɔ, sere te kpuro ta ka dɔɔ mwaara muku muku.

²⁴ Ye sina boko ka win bwāabu ba ye kpuro nua ba ñ nande, ba ñ maa ben yānu gɛɛka nge mɛ ba ra ko nuku sankiranun sɔ.

²⁵ Sina boko u sere tire te dɔɔ mɛni, Elinatani ka Delaya ka Gemaria ba nùn suuru kana gem gem u ku ka tu dɔɔ mɛni. Adama u ñ bu swaa daki.

²⁶ Yera sina boko u Yerameeli wi u sāa sunɔn bii, ka Seraya Asirielin bii, ka Selemia Abudelin bii wooda wɛ u neɛ, bu tire yoro Baruku ka Gusunɔn sɔmɔ Yeremi mwaama, adama Gusunɔ u bu berua, ba ñ bu wa.

Yeremi

u tire ten kpaaru yorua

²⁷ Sanam mɛ sina boko u tire te dɔɔ mɛni, te Yeremi u Baruku sɔɔwa u yore mi, yera Yinni Gusunɔ u Yeremi sɔɔwa u neɛ,

²⁸ a maa tire kpaaru suo kpa a gari yi yore yi yi raa wāa tire te sɔɔ, te sina boko Yoyakimu u dɔɔ mɛni mi.

²⁹ Kpa a maa nùn sɔ a neɛ, wee ye ne, Yinni Gusunɔ na gerua.

Wee u tire te dɔɔ mɛni, ma u neɛ, mban sɔna wunɛ Yeremi a yorua ma Babilonin sina boko u koo na kpa u tem mɛ kam koosia, kpa u mɛn tumbu ka mɛn yaa sabenu gura.

³⁰ Yen sɔna, ne, Yinni Gusunɔ na wi sina boko Yoyakimu sɔɔmɔ, ma win goo kun maa sinamɔ Dafidin sina gɔna sɔɔ. Mɛya ba koo maa win tiin goru deri tɔɔwɔ sɔɔ sɔɔ ka wɔkuru ta n sɔɔ ka pura sooramɔ.

³¹ Kon bu seɛyasia ben durum sɔ wi ka win bibun bweseru, ka win bwāabu. Kon de kɔsa yu Yerusalemugibu ka Yudaba deema, ye na raa bu sɔɔwa, yèn sɔ ba ñ wure bu man swaa daki.

³² Ma Yeremi u tireru garu sua u Baruku, Neriyan bii, wi u sāa tire yoro wɛ. Yera u maa nùn tire te Yoyakimu u dɔɔ mɛni min gari sɔɔwa kpuro. Ma u yi yorua u maa gari gɛɛ yorua yi yi ka yi weeneɛ.

37

Sedesiasi

u Yeremi gɔra u bu Gusunɔ kana

¹ Babilonin sina boko Nebukanɛsaa u Sedesiasi Yosiasin bii kua sina boko Yudaɔ, Yekonia Yoyakimun biin ayero.

² Sedesiasi wi, ka win bwāabu, ka win tumbu ba ñ Yinni Gusunɔn gari yi swaa daki yi Gusunɔn sɔmɔ Yeremi u bu sɔɔwa mi.

³⁻⁴ N deema saa ye sɔɔ, ba ñ gina Yeremi piriɔm doke. U ra dewa mi u kī, win tɔmbun suunu sɔɔ. Yera sina boko Sedesiasi u Yukali Selemian bii ka Sofoni Maaseyan bii wi u sāa yāku kowo gɔra win mi, bu ka nùn sɔ u bu Gusunɔ ben Yinni kana u ka bu nɔnu geu mɛɛri.

⁵ Saa yera Babilonigibu ba Yerusalemu tarusi. Ye ba nua ma Egibiti sunɔn tabu kowobu ba Yerusalemugii be somiru sisi, yera ba yarina ba doona min di.

⁶⁻⁷ Saa yera Gusunɔ Isireliban Yinni u Yeremi sɔɔwa u neɛ, a Yudaban sina boko wi u nun gɔrima nen mi sɔɔwa a neɛ, wee, Egibiti sunɔn tabu kowo be ba raa wee bu ka nɔn somi ba gɔsirɔ ben temɔ.

⁸ Tɛ, Babilonigii be, ba koo maa wurama bu Yerusalemu wɔri bu ye mwa, bu dɔɔ sɔku.

⁹ Yen sɔ, ameniwa ne, Yinni Gusunɔ na gerua. Na neɛ, bu ku tii nɔni wɔke bu neɛ, Babilonigii be, ba tonda. Adama ba n ye ma ba n gam de.

¹⁰ Baa ba n Babilonin tabu kowo be kamia, kpa n tie be ba mɛera kua, ka mɛ, ba koo se saa ben kuu bekuruginun di bu wuu ge dɔɔ meni.

Ba Yeremi kpɛɛ piriɔm dirɔ

¹¹ Sanam mɛ Babilonigibun tabu kowo be, ba yarina ba Yerusalemu deri Egibiti sunɔn tabu kowo ben sɔ,

¹² yera Yeremi u ki u yari Yerusalemun di u da Benyamɛɛn temɔ u ka win baa sua tubi ye ba bonu mɔ sɔɔ.

¹³ Sanam mɛ u yariɔ u kɔnnɔ tura ge ba mɔ Benyamɛɛ, ma u deema ben kɔsobun tɔnwero wi ba mɔ Yireya Selemian bii, Hananian debubu u yɔ mi. Ma u nɔn yɔrasia u neɛ, a tii Babilonigibu wɛ.

¹⁴ Yera u neɛ, aawo, na n nen tii Babilonigibu wɛ.

Adama durɔ wi, u n win gari yi wure. Ma u nɔn mwa u ka da wirugibun mi.

¹⁵ Yera wirugii ben mɔru ya seewa ba nɔn mwa ba so ba piriɔm doke Yonatam dirɔ wi u sɔa tire yoro. N deema ba win dui te gɔsiawa piriɔm diru.

¹⁶ Nge mɛya ba ka nɔn piriɔm doke dirɔ wɔru sɔɔ sere n ka tɛ.

¹⁷ Sɔɔ teeru, sina boko Sedesiasi u gɔra u neɛ, bu Yeremi sokuma. Ye u na, ma u nɔn gari bikia asiri sɔɔ u neɛ, Yeremi, a gari gɛɛ mɔ yi yi wee Yinni Gusunɔn min di a man sɔɔ?

Ma u nɔn wisa u neɛ, oo. Yinni Gusunɔ u koo de Babilonin sina boko u nun nɔma turi.

¹⁸ Ma Yeremi u maa nɔn bikia u neɛ, tora terɔ na bɛɛ tora wunɛ ka wunen bwɔabu ka sere wunen tɔmbu kpuro i ka man mwa i piriɔm kpɛɛ.

¹⁹ Mana bɛɛn sɔmɔ be, ba wɔa be ba bɛɛ gari sɔɔwa ba neɛ, Babilonin sina boko kun nun wɔrim wee u sere tem mɛ mwa.

²⁰ Tɛ, nen yinni sina boko, a man swaa dakio kpa a nen kanaru nɔ, kpa a man kua ye na ki. A ku maa de n wura Yonatam tire yoron diru mi, kpa n ku ra ka gbi.

²¹ Yera sina boko Sedesiasi u wooda wɛ u neɛ, bu nɔn yiyo piriɔm dirun yaaraɔ kpa ba n da nɔn pɛɛ kuse teeru wɛ baadomma ye wuun pɛɛ kowoba ra ko sere wuu nukurun pɛɛ yu ka kpe. Nge mɛya u ka sina piriɔm dirun yaara mi.

38

Ba Yeremi kpɛɛ

dɔkɔ kpiriru sɔɔ

¹ Sefatia Matanin bii, ka Gedalia Pasurin bii, ka Yukali Selemian bii, ka Pasuri Maakiyan bii ba nua ye Yeremi u tɔn be sɔɔwa. U neɛ,

² ameniwa Yinni Gusunɔ u gerua. U neɛ, wi u sina Yerusalemu ye sɔɔ, yiberɛba ba koo nɔn gowa tabu sɔɔ, n kun mɛ u gbi gɔɔrun saabu, n kun mɛ ka bararu garu. Adama wi u tii Babilonigibu nɔmu sɔndia, wiya ko n wɔa. Win wɔa tera ta ko n sɔa win dukia ye u wa u ka yara wahala yen min di.

³ Yinni Gusunɔ u maa nɛɛ, u koo de Babilonin tabu kowobu bu Yerusalemu mwa.

⁴ Yera wirugibu ba na ba sina boko sɔɔwa ba nɛɛ, durɔ wini u tabu kowobu ka tɔn be ba waa wuu ge sɔɔ berum tiamɔwa ka win gari. U n̄ besen gea kasu sere besen kɔsa. N n̄ mɛn na, n weene bu n̄n go.

⁵ Ma sina boko Sedesiasi u wisa u nɛɛ, wi wee u waa bɛɛn nɔmuɔ. Na n̄ kpɛ n bɛɛ gaaɲu yinari.

⁶ Yera ba n̄n sua ba kpɛɛ sina bii wi ba mɔ, Maakiyan dɔkɔ kpiriru garu sɔɔ. Dɔkɔ kpiri te, ta waaɲa pirisɔm dirun yaaraɔ. Te sɔɔra ba n̄n kpɛɛ ka wɛɛ. Adama ta n̄ nim mɔ. Pɔtɔkɔwa ta mɔ, ma u numa pɔtɔkɔ ye sɔɔ.

⁷ Etiopiigii goo wi ba mɔ, Ebɛdi Meleki u waa u samburu mɔ sina kpaaru mi. Yera u nua ma ba Yeremi kpɛɛ dɔkɔ kpiriru sɔɔ. Saa ye sɔɔ, sina boko u waa u sɔ gb̄ara kɔnnɔwɔ ge ba sokumɔ Benyamɛɛ, u sirimɔ.

⁸ Yera Ebɛdi Meleki wi, u yara sina kpaarun di u da u sina boko deema u nɛɛ,

⁹ nɛn yinni sina boko, ye tɔn be, ba kua mi, ya n̄ wā, ye ba ka Yeremi kpɛɛ dɔkɔ kpiriru sɔɔ. U koo gbi mi, gɔɔrun sɔ, domi dianu kun maa waa wuuɔ.

¹⁰ Ma sina boko u Ebɛdi Meleki wooda wɛ u nɛɛ, a tɔmbu tena suo kpa i da i Yeremi yara saa dɔkɔ kpiri ten min di u sere gbi.

¹¹ Yera Ebɛdi Meleki wi, u tɔn be sua. Ma u da sina kpaarun arumani beru yerɔ u yaa tɔkɔnu yarama. U nu Yeremi kpɛɛya dɔkɔ ye sɔɔ ka wɛɛ.

¹² Ma u Yeremi sɔɔwa u nɛɛ, a yaa tɔkɔ ni dokeo wunen b̄uu bakusɔ a sere wɛɛ yi doke.

Ma Yeremi u kua mɛ.

¹³ Ma ba n̄n yarama ka wɛɛ yi, saa dɔkɔ kpiri ten min di, ba dera u waa pirisɔm dirun yaaraɔ.

Sedesiasi

u Yeremi bwisi bikiamɔ

¹⁴ Sɔɔ teeru Sedesiasi u maa gɔra u nɛɛ, bu Yeremi sokuma kpa u na u n̄n deema Yinni Gusunɔn s̄aa yerun kɔnnɔ itaserɔ. Ye u tunuma, yera sina boko u nɛɛ, na gari gɛɛ mɔ kon nun bikia. A ku man gaaɲu berua.

¹⁵ Ma u n̄n wisa u nɛɛ, n̄a n̄ nun ye sɔɔwa, a n̄ man goomɔ? Na yɛ ma n̄a n̄ nun bwisi kɛmɔ a n̄ man swaa dakimɔ.

¹⁶ Yera sina boko Sedesiasi u b̄rua asiri sɔɔ u nɛɛ, sere ka Yinni Gusunɔn waaɲu wi u sun waaɲu wɛ, na n̄ nun goomɔ. Na n̄ maa nun tɔn be n̄mu beriammɛ be ba kasu bu nun go mi.

¹⁷ Yera u sina boko Sedesiasi sɔɔwa u nɛɛ, ameniwa Gusunɔ Isireliban Yinni wi u wallu ka tem mɔ u gerua. U nɛɛ, à n̄ wunen tii Babilonin sunɔn tabu sinambu wɛ kaa n̄ waaɲa wunɛ ka wunen yenugibu. Mɛya u n̄ maa wuu ge d̄ɔ mɛnimɔ.

¹⁸ Adama à kun bu tii wɛ, u koo bu wuu ge n̄mu beria kpa bu gu d̄ɔ mɛni. A n̄ maa kisiramɔ ben n̄man di.

¹⁹ Yera Sedesiasi u n̄n sɔɔwa u nɛɛ, na wurure Yuu be ba tii Babilonigibu wɛn s̄. Na berum mɔ bu ku raa man bu n̄mu sɔndia kpa bu man n̄ni s̄.

²⁰ Ma Yeremi u n̄n wisa u nɛɛ, ba n̄ nun bu n̄mu sɔndiammɛ. A n̄ɔwɔ ye Yinni Gusunɔ u gerumɔ saa nɛn min di, kpa a faaba wa, a n̄ waa.

²¹ Adama à n̄ yina a bu tii wɛ, wee ye Yinni Gusunɔ u man s̄ɔsi k̄asiru sɔɔ.

²² Na wa ba wunɛ Yudan sina bokon kurɔ be ba tie mwɛera ba ka da Babilonin sunɔn tabu sinambun mi. Ma kurɔ be, ba mɔ, wee, be ba raa nun gari sɔɔwa ba nɛɛ, kaa n̄ b̄ri yendu mɔ mi, ba nun n̄ni wɔkua

ma ba nun kamia.

Ye ba deema a nummɔ pɔtɔkɔ sɔɔ,

ma ba yarina ba nun deri.

²³ Wee ba koo wunen kurɔbu ka wunen bibu kpuro mwɛɛri bu ka da Babilonigibun mi. Wunen tii a n̄ maa kisiramɔ ben naman di. Ben sina bokowa koo nun mwa kpa u wuu ge dɔɔ meni.

²⁴ Yera Sedesiasi u Yeremi sɔɔwa u n̄ɛɛ, a ku ra de goo u gari yi nɔ kpa bu ku raa nun go.

²⁵ Wirugibu b̄a n̄ nua ma na ka nun gari kua, ma ba na ba nun bikia ba n̄ɛɛ, a ku bu ḡaanu berua ye a man sɔɔwa ka ye na nun sɔɔwa sɔɔ, kpa bu ku raa nun go,

²⁶ saa ye sɔɔ, a bu wisio a n̄ɛɛ, a man suuru kanam nawa n ku ka nun da Yonatan ȳenuɔ kpa a ku ra ka gbi.

²⁷ Yera wirugii be kpuro ba na Yeremin mi, ba n̄un gari yi bikia. Ma u bu wisa nge m̄ɛ sina boko u n̄un sɔɔwa mam mam, ma ba n̄ɔɔ mari ba yara. Domi gari yi u n̄un sɔɔwa mi, yi n̄ gina yara tɔɔwɔ.

²⁸ Pirisɔm dirun yaara miya u w̄aa sere ba ka Yerusalemu mwa.

Babilonigibu

ba Yerusalemu mwa

(I maa m̄ɛɛrio 52:4-16, Sinambu II, 25:1-12)

Wee ye n kooraa sanam m̄ɛ Babilonigiba Yerusalemu mwa.

39

¹ Sedesiasi Yudaban sina bokon bandun w̄ɔɔ nɔɔba n̄n̄ɛɛ, yen suru w̄ɔkuruse s̄ɔɔra N̄ebukan̄ɛsaa, Babilonin sina boko u Yerusalemu w̄arima ka win tabu kowobu kpuro. Ma ba sansani gira yen b̄okuɔ, ma ba kuku yenu kua ba ka sikerena.

² Sedesiasin bandun w̄ɔɔ w̄ɔkura tiasen suru n̄n̄ɛɛ, yen s̄ɔɔ nɔɔba n̄n̄ɛɛ s̄ɔɔra ba gb̄araru yaba.

³ Saa yera Babilonin tabu sinambu ba dua ba wuu ge tarusi gen k̄onnɔ wuu suunuguu gian di. Tabu sinam ben ȳisa wee, N̄ɛɛgali S̄ar̄ɛɛɛ, ka Sangaa N̄ebu, ka Saasekimu, sina bokon s̄ɔm kowobun wirugii, ka maa N̄ɛɛgali S̄ar̄ɛɛɛ wi u s̄aa dobo dobogibun wirugii, ka sere sina bokon tabu sinam be ba tie.

⁴ Ye Sedesiasi, Yudaban sina boko ka win tabu kowobu ba bu wa, yera ba duki yarina w̄ɔkuru ba yara ka k̄onnɔ ge ga w̄aa gb̄aranu yirun baa s̄ɔɔ sina bokon d̄aa gbaarun b̄okuɔ w̄awan bera gia.

⁵ Adama Babilonin tabu kowo be, ba sina boko Sedesiasi naa sw̄i ma ba n̄un naamw̄ɛ Yerikon w̄ɔwɔɔ. Yera ba n̄un mwa ba ka da Babilonin sina bokon mi, Ribilaɔ, Hamatin temɔ. Miya u n̄un siri.

⁶ Ma u dera ba Sedesiasin bibu ka win sina asakp̄ɔbu sakira Ribila mi, win n̄oni biru.

⁷ Yen biru u Sedesiasin tiin n̄oni w̄ɔwa ma u n̄un b̄okua ka sii gandun ȳoni ba ka da Babiloniɔ.

⁸ Babilonigii be, ba Yerusalemun sina kpaaru ka yen ȳenusu d̄ɔɔ meni, ma ba yen gb̄araru surua.

⁹ Yen biru N̄ebusarada, k̄ɔsobun wirugii, u t̄ɔn be ba tie Yerusalemuɔ ka be ba n̄un tii w̄ɛ ka sere maa be ba tie tem m̄ɛ s̄ɔɔ gura u ka doona Babiloniɔ.

¹⁰ Adama u ben bw̄ɛɛbw̄ɛɛ be ba n̄ ḡaanu m̄ɔ deri tem m̄ɛ s̄ɔɔ ma u bu gbea w̄ɛ.

Ba Yeremi yara pirisɔm di

¹¹ Ma Nebukanesa, Babilonin sina boko u Nebusarada, kōsobun wirugii wooda wē Yeremin sō u nēē,

¹² a nūn mēerio kpa a nūn kōsu. A ku nūn kōsa gaa kua. Ye u nun sōwa kpuro, a koowo.

¹³ Ma Nebusarada, kōsobun wirugii, ka Nebusasibani, sina bokon sōm kowobun wirugii, ka Nēgali Saresēē, dobo dobogibun wirugii, ka sere sina bokon tabu sinambu kpuro,

¹⁴ ba gōra bu Yeremi yarama piri sōm dirun di, kpa bu ka nūn da bu Gedalia, Akikamun bii, Safanin debubu nōmu sōndia. Wiya u ka nūn da win yenuō. Nge mēya Yeremi u ka yara u wāa ka Yuda be ba tie.

Gari yi Yinni Gusunō

u Ebēdi Mēleki sōwa

¹⁵ Saa yē sōo Yeremi u wāa piri sōm sōo, Yinni Gusunō u nūn sōwa u nēē,

¹⁶ a doo a Ebēdi Mēleki, Etiopigii wi sō a nēē, nē, Gusunō Isireliban Yinni, nē wi na wōllu ka tem mō, na raa gerua na nēē, kōsa ya koo wuu ge deema, n n mō gea. Tē, kon de kōsa ye, yu tunuma. Ye kpurowa ya koo kōora win nōni biru.

¹⁷ Adama yen tōo te, kon nūn yakia. Bēn bērum u mō mi, ba n nūn nōma turi.

¹⁸ Na n derimō bu nūn go. Kon win wāaru yakia, domi u man naanē kua. Nē, Yinni Gusunōwa na yeni gerua.

40

Yeremi u da Gedalian mi,

Misipao

¹ Yinni Gusunō u ka Yeremi gari kua sanam mē Nebusarada u dera u wurama saa Raman di.

N deema ba raa nūn bōkuawa wi ka Yerusalemugibu gabu ba ka dōo Babiloniō. Min diya Nebusarada u nūn yara.

² Ma Nebusarada wi, u nūn soka u ka da bee tia u nēē, Gusunō wunen Yinni u raa gerua u nēē, kōsa ya koo wuu geni deema.

³ Wee, tē, ye u gerua mi, ya kōora yēn sō i nūn torari, i n win gere mēm nōowē.

⁴ Tē, kon nun yakia n nun yōni yi pota. Adama à n kī a ka man da Babiloniō, a na su da. Kon nun nōori. À kun maa kī, a sinō. A doo a sina mi n nun wēre.

⁵ Sanam mē Nebusarada u wa ma Yeremi kun fuuku wisa, yera u nēē, n n mēn na, a doo a Gedalia, Akikamun bii, Safanin debubu deema. Wiya sina boko Nebukanesa u kua sunō Yudaban wusu sōo. Kaa n ka nūn wāa ka tōn be ba tie sannu, n kun mē, a doo mi a kī.

Ma Nebusarada wi, u nūn dīanu kusenu kua ka sere maa kēnu ganu. Ma u dera u doona.

⁶ Yera Yeremi u da Gedalian mi, Misipao, u sina mi ka tōn be ba tie tem mē sōo sannu.

Gedalia u Yudan tem kpare

(I maa mēerio Sinambu II, 25:23-24)

⁷ Saa yē sōo tabu sinam be ba raa woo tabu gberō ka ben tabu kowobu ba nua ma Babilonin sina boko u Gedalia, Akikamun bii kua Yudaban sunō, ma u nūn tōn be ba tie Yudao kpuro nōmu bēria, ka sere bwēbwēē be ba n yoru mwē ba ka de Babiloniō,

⁸ yera ba da Gedalian mi, Misipao. Be ba da mi, bera, Isimēeli, Netanian bii, ka Yokanani ka Yonatam, Karean bibu, ka Seraya, Tanumetin bii, ka Efai Netofagiin bibu, ka Yesania, Maakagiin bii, be kpuro ka ben tōmbu.

⁹ Yera Gedalia u bu sɔɔwa ka bɔri u nɛɛ, i ku berum ko i ka Babilonigibu sã. I gesi sinɔ besen tem me sɔɔ kpa i Babilonin sina boko sã. Saa yera i ko i n wãa bɔri yendu sɔɔ.

¹⁰ Wee, na wãa Misipa mini na n ka sãa beɛn nɔni Babilonigii ben mi. Adama beɛ, i doo i gberun dãa marum sɔri me ba ra di ka me ba ra ka maa gum ka tam ko. Kpa i mu bere beɛn wekenɔ, kpa i sina i n wãa wuu si i mwa sɔɔ.

¹¹ Ma Yuda be ba wãa Mɔabun temɔ ka Amɔniban temɔ ka Edamuban temɔ, ba nua ma Babilonin sunɔ u gabu deri Yudaban temɔ, ma u Gedalia kua ben kparo.

¹² Yera be kpuro ba wurama ben temɔ. Ma ba da ba Gedalia deema Misipɔɔ. Wɔɔ ge sɔɔ, ba resem wa too, ka maa dãa marum gam.

Ba Gedalia go

(I maa mɛɛrio Sinambu II, 25:25-26)

¹³ Sɔɔ teeru Yokanani, Karean bii, ka sere tabu sinam be ba wurama tabu gberun di mi, ba na Gedalian mi Misipɔɔ.

¹⁴ Ma ba nùn sɔɔwa ba nɛɛ, a yɛ ma Baalisi, Amɔniban sina boko u Isimɛeli, Nɛtanian bii gɔra u nun go?

Adama Gedalia u n̄ ye wure.

¹⁵ Ma Yokanani u da Misipɔɔ u Gedalia sɔɔwa asiri sɔɔ u nɛɛ, a de n da n Isimɛeli, Nɛtanian bii wi go, kpa goo u kun yɛ. Nge mban sɔna kaa de u nun go, kpa Yuda be ba mɛnɛ mini bu maa yarina kpa ben gabu bu gbi.

¹⁶ Ma Gedalia u Yokanani wisa u nɛɛ, a ku Isimɛeli go, domi ye a gerua win sɔ mi, weesa.

41

¹ Adama wɔɔ gen suru nɔɔba yiruse sɔɔ, yera Isimɛeli u na Misipɔɔ Gedalian mi. Isimɛeli wi, u sãawa sina bii ka maa sina asakpɔ. Tɔmbu wɔkura ba nùn swĩma ba ka na mi. Sanam me ba sɔ ba dimɔ ka Gedalia,

² yera Isimɛeli ka tɔn be ba nùn yɔsirima mi, ba seewa sannu sannu ba Gedalia takobi sɔkura ba go, wi, wi Babilonin sina boko u gɔsa u ka Yudan tem kpara mi.

³ Isimɛeli wi, u maa Yudaba kpuro ka Babilonin tabu kowo be ba wãa mi go.

Isimɛeli u tɔmbu wɛnɛ go

⁴ N deema goo kun yɛ ma Gedalia u gu. Ye n kua sɔɔ yiru, win gɔɔn biru,

⁵ yera tɔmbu wɛnɛ gabu ba seema saa Sikɛmu ka Silo ka Samarin di. Tɔn be, ba ben toba kɔna, ben yãnu nu gɛɛkire ma ba tii murura baama nuku sankirarun sɔ. Mɛya ba maa alikama sɔɔwa ka turare bu ka Yinni Gusunɔ yãkuru kua Yerusalemɔ win sãa yero.

⁶ Yera Isimɛeli u seewa Misipan di u da u ka bu yinna swaaɔ, u sumɔ. Ye u tura ben mi, ma u nɛɛ, i na su da Gedalian mi.

⁷ Adama ye ba dua wuuɔ, yera wi ka win tɔmbu ba tɔn be mwa ba sakira. Ma ba ben gonu kpɛɛ dɔkɔ kpiriru garu sɔɔ.

⁸ N deema be sɔɔ, u n̄ tɔmbu wɔkuru go yèn sɔ ba raa nùn sɔɔwa ba nɛɛ, u ku bu go, be, ba alikama ka gbɛɛ, ka gum ka tim berua yakasɔ.

⁹ Dɔkɔ kpiri tɛ sɔɔ u tɔn ben gonu doke mi, ta sãawa te Asa u dera ba gba sanam me wi ka Basa Isireliban sina boko ba tabu m̀. Te sɔra u tɔn goo ni yibia.

¹⁰ Yen biru, u be ba tiara mi yoru mwɛɛra u ka doona ka sina bokon bii wɔndiaba ka sere tɔn be Nɛbusarada, kɔsobun wirugii u Gedalia deria. Be kpurowa u yoru mwɛɛra u ka da Amɔniban mi.

Ba yoo be Isimɛeli u mwɛɛra

yakia

¹¹Yokanani, Karean bii, ka Yudaban tabu sinam be ba wāa ka wi, ba nua kōsa ye Isimēeli u kua.

¹²Yera ba tabu durābu sua ba da bu ka Isimēeli wōri. Ma ba nūn deema yeru bōkōwō ge ga wāa Gabaoniō.

¹³Tōn be Isimēeli u mwēera mi, ye ba Yokanani wa ka win tabu sinambu, yera ben nuki dora.

¹⁴Ma be kpuro ba Isimēeli deri, ba da ba Yokanani deema.

¹⁵Adama Isimēeli wi, u duka yakura Yokananin min di ka tōmbu nōōba ita gabu, ma u da u wāa Amōniban mi.

¹⁶Yokanani ka win tabu sinam be, ba tōn be ba tie mwēera Isimēelin nōman di, be u raa mwēera sanam mē u Gedalia go. Bera tabu kowobu ka tōn kurābu ka bibu ka sina bokon sōm kowobu. Be kpurowa u mwēerima saa Gabaonin di.

¹⁷Ma ba da ba wāa sōbun sōbia yeru garun mi, te ba ra soku Kimuhamu Betelehemun bōkuō. Yen biru, ba kpikuru da Egibitiō.

¹⁸Domi ba Babilonigibun berum mō yēn sō Isimēeli u Gedalia go wi Babilonin sina boko u kua Yudaban kparo.

42

Yudaba ba Yeremi bikia

u bu Gusunō kana

¹Yera tabu sinam be ba raa kpikuru sua, ka Yokanani, Karean bii, ka Yesania, Hoseen bii, ka tōn be ba tie kpuro, saa wirugibun di sere ka bwēēbwēēba, ba na ba Yeremi sōōwa ba nēē,

²a de a nō ye sa nun bikiamō. A sun Gusunō kanō, bēse be sa tien sō, domi sa raa dabi, adama tē sa kaara, nge mē a waamō.

³A Gusunō wunen Yinni kanō u sun sōsi mi sa ko da ka ye sa ko ko.

⁴Ma Yeremi u bu wisa u nēē, na nua. Kon Gusunō bēsen Yinni kana nge mē i man bikia kpa n wurama n bēē sō ye u man sōōwa. Na n bēē gāanu beruamme.

⁵Ma ba Yeremi wisa ba nēē, sa wura su ko mam mam ye Yinni Gusunō u koo nun sō su ko. Wiya u koo ko bēsen seeda dio gemgii ka naanegii sà kun bēsen nōō mwēeru yibie.

⁶Wee bēsera sa nun gōra a sun Gusunō bēsen Yinni bikia. Yen sō, sa ko ko ye u sun sōōwa su ko, baa yà kun sun wēre. Ka mē, sa ko n nuku dobu mō yēn sō sa nūn mēm nōōwamme.

Yinni Gusunō u Yeremi wisa

⁷Sō wōkurun biru, Yinni Gusunō u Yeremi wisa.

⁸Ma Yeremi u Yokanani, Karean bii sokusia ka tabu sinam be ba nūn swīi ka sere ben tambu kpuro be ba wāa mi, wirugibu ka bwēēbwēēba.

⁹Ma u bu sōōwa u nēē, wee bēeya i man gōra n Gusunō bēē Isireliban Yinni bikia. Ye u man sōōwa wee. U nēē,

¹⁰i n sina tem mē sōō,
u koo de bēēn tōmbu bu tāsī.

U n maa bu goomō.

U koo bēē swīiwa i n nuuru mō.

U n bēē wukamō,

u n maa derimō kōsa yu bēē deema

ye u raa bwisika u bēē kua.

¹¹N n mēn na, i ku maa Babilonin sina bokon berum ko.

Domi wi, Yinni Gusunō u ko n ka bēē wāa kpa u bēē faaba ko.

12 Wi, Gusunɔ u koo de u beɛn wɔnwɔndu wa.

Kpa u de i wurama beɛn temɔ.

13 Adama i n neɛ, i n wi, Yinni Gusunɔ mem nɔɔwamme, i n sinamɔ tem meni sɔɔ,

14 i ko i dawa Egibitiɔ mi i n tabu wasi, baa bin kɔban swi i n nɔɔmɔ, i n maa dɛanu biamɔ, yen sɔ, miya i ko sina,

15 tɛ i swaa dakio ye Gusunɔ, beɛ Isireliban Yinni wi u wɔllu ka tem mɔ, u gerumɔ. U neɛ,

beɛ Yuda be i tie, i n gɔru doke i ka da Egibitiɔ ka gem,

kpa i n waa mi,

16 sanam meya taa bin berum i mɔ,

bu koo beɛ deema Egibiti mi.

Gɔɔ tɛn weeweenu i maa mɔ mi,

ta koo beɛ deema,

kpa i gbisuku mi gia.

17 Be ba gesi nia kua

bu ka da Egibitiɔ bu kuke,

ba koo gbiwa tabu sɔɔ,

ka gɔru sɔɔ, ka baranu sɔɔ.

Ben goo kun kisiramɔ kɔsa yen di

ye u koo bu surema mi.

18 Yeremi u neɛ, wee ye Gusunɔ, Isireliban Yinni wi u wɔllu ka tem mɔ u gerua. U neɛ, nge me u Yerusalemugibu win mɔru seesi, nge meya u koo maa beɛ ye seesi, i n da Egibitiɔ. Saa ye sɔra ba ko n da ka beɛn yi siru tɔmbu bɔrusi, n kun me, bu ka goo gaa kɔsunu sie, kpa bu beɛ gem i seku bakararua wa kpa i kun maa sine tem me sɔɔ.

19 U maa neɛ, i ku Egibiti da, beɛ be i tie Yudaban bweseru sɔɔ. I de i n ye ma u beɛ ye yinariwa gisɔ.

20 Sanam me i man gɔra n beɛ Yinni Gusunɔ kana, ye na wurama, i gerua i neɛ, n beɛ sɔwɔ mam mam ye Gusunɔ beɛn Yinni u man sɔwa kpa i ye ko. Adama weesa i tii kua.

21 Domi gisɔ, na ka win wisibu na adama i n bin gabu swaa daki bi u neɛ, n beɛ sɔ.

22 Tɛ, mi i dɔɔ i sina mi, i n ye ma tabu sɔra i ko i gbi, n kun me gɔru sɔɔ, n kun me baranu sɔɔ.

43

Ba ka Yeremi da Egibitiɔ

ka dam

1 Sanam me Yeremi u gari yi tɔn be ba waa mi kpuro sɔwa, yi Gusunɔ ben Yinni u neɛ, u bu sɔ,

2 yera Asaria, Hoseen bii, ka Yokanani, Karean bii, be kpuro ba Yeremi wisa ka tɔn piiburu ba neɛ, ye a gerua mi, weesa. Gusunɔ beɛn Yinni kun nun sɔwa a sun sɔ, su ku Egibiti da.

3 Adama Baruku, Neriyan biiwa u nun bɔriemɔ a ka sun sɔ su ku da mi, domi u kiwa Babilonigibu bu sun mwɛeri bu go, n kun me bu sun yoru mwa bu ka da ben temɔ.

4 Nge meya Yokanani, Karean bii, ka tabu sinambu kpuro ka ben tɔmbu kpuro ba yina bu Yinni Gusunɔn gari nɔ ye u neɛ, bu de bu sina ben tem mi.

5 Yera Yokanani ka tabu sinam be, ba ka Yuda be ba tie da Egibitiɔ, be, be ba raa kpikiru da tem tukumɔ ba wurama,

⁶ tɔn durɔbu ka tɔn kurɔbu ka bibu ka sina bokon bii wɔndiaba, be kpuro gesi be Nebusarada, kɔsobun wirugii, u Gedalia, Akikamun bii, Safanin debubu deria. Ma ba ka Yeremin tii da ka maa Baruku Neriyān bii.

⁷ Ba da ba wāa Egibitin wuu ge ba mɔ Tapanesio. Nge meya ba n ka Gusunɔn gere mem nɔɔwe.

Ba koo Egibiti tabu wɔri

⁸ Sɔɔ teeru Yinni Gusunɔ u Yeremi sɔɔwa Tapanesio u nee,

⁹ a kpee bakanu suo kpa a da a nu sike Yudaba kpuron wuswaaɔ mi ba ra birikiba wɔ ye ya wāa Egibitin sina kpaarun kɔnnɔwɔ Tapanesio.

¹⁰ Kpa a Yudaba sɔ a nee, ameniwa ne, Gusunɔ Isireliban Yinni, ne wi na wɔllu ka tem mɔ, na gerua. Na nee, wee, kon de bu Nebukanesaa, nen sɔm kowo kasum da kpa n win bandu swii kpee ni a sikuan wɔllu kpa u win sina gɔna teria mi,

¹¹ kpa u Egibitigibu seeyasia. Be u koo go, u go, be u koo mwɛeri u ko yobu kpa u mwɛeri, be u koo maa sakiri ka takobi, kpa u sakiri.

¹² Kpa u ben bɔu dia dɔɔ meni, kpa u bɔu nin tii gura kpa u maa ben yānu gura ya kun nɔn sɛsie kpa u yari min di ka bɔri yendu, nge me naa kparɔ u ra win kpara yaberu sebe u n doonɔ.

¹³ U koo Beti Semesin bwāarokunu kɔsuku, kpa u bɔu dia ye ya tie dɔɔ meni Egibiti mi.

44

Gari yi Yinni Gusunɔ u Yuda

be ba kpikiru da Egibiti

Sɔɔwa

¹ Yinni Gusunɔ u Yuda be ba wāa Migidolio ka Tapanesio ka Menfisio ka Paturasio Egibitin temɔ sɔɔwa saa Yeremin min di u nee,

² wee, ye ne Gusunɔ, wɔllu ka tem Yinni na gerua. Na nee, i kɔsa ye kpuro wa ye na Yerusalemu kua ka Yudan wuu si su tie. Wee, su kua bansu. Goo maa sari mi.

³ Domi ba kɔsa kua ba nen mɔru seeya ye ba ka da ba bɔnu yākunuu kuamme ni beɛ ka beɛn baababa i n daa yɛ.

⁴ Na beɛ nen sɔmɔbu gɔria saa yellun di bu ka beɛ sɔ, i ku sāa kɔsu nini ko, ni nen tii na tusa.

⁵ Adama i n man swaa daki. I n beɛn kom kɔsum deri. I n maa bɔu yāku kobu deri.

⁶ Ma na ka beɛ mɔru kua gem gem. Na Yudan wusu ka Yerusalemun swɛɛ kpeerasia ma ye kpuro ya kua bansu, nge me i waamɔ gisɔ.

⁷ Yen sɔ tɛ, ameniwa ne, Gusunɔ Isireliban Yinni, ne wi na wɔllu ka tem mɔ, na gerua. Na nee, mban sɔna i tii durum baka yeni sɔbimɔ ye i ka dera ba kurɔbu ka durɔbu ka bibu ka bii wɛɛnu go sere goo kun maa tie.

⁸ I kīwa i nen mɔru seeya ka beɛn bɔu yāku kookoo si i mɔ Egibiti mi i wāa? I kīwa i tii kam ko, kpa i ko bɔrigibu ka sekurugibu handunia ye sɔɔ?

⁹ I duariwa kɔsa ye beɛn baababa ka beɛn sinambu ka ben kurɔbu ka beɛn tii ka beɛn kurɔbu i kua Yudaɔ ka Yerusalemuɔ?

¹⁰ Wee, sere ka tɛ i n tii kawe i gɔru gɔsie. I n man nasie, i n maa nen woodaba swii ye na beɛ ka beɛn baababa wɛ.

¹¹ Yen sɔna ne, Gusunɔ Isireliban Yinni, ne wi na wɔllu ka tem mɔ na beɛ biru kisi ma na beɛ kɔsa kua n ka beɛ Yudaba kpuro kam koosia.

12 Kon Yuda be ba kpikuru da Egibitiɔ kam koosia. Egibiti miya ba koo gbi kpuro. Ba n̄ goo buremɔ. Ba koo gbiwa tabu sɔɔ, ka gɔɔru sɔɔ kpa bu bu gem bu sekuru wa, kpa ba n̄ da ben yisiru sie bu ka goo b̄rusi, n̄ kun me bu n̄n ḡa k̄sunu gerusi.

13 Kon bu s̄eeyasiawa nge me na Yerusalemugibu s̄eeyasia ka tabu, ka gɔɔru, ka maa baranu.

14 Kon de ben fiiko bu kpikuru su. Be baasi, goo kun kisiramɔ. Goo kun maa wee Yudan temɔ baa me ba ko n̄ k̄i bu wurama amen biru.

Ba Asitaate yākuru kuamme

15 Yera be kpuro be ba ȳe ma ben kurɔbu ba ra b̄nu turare d̄ɔ dokeye ka t̄n kurɔ dabinu kpuro be ba w̄a mi, ka t̄n dabi te ta tie Paturɔsɔ, Egibitin tem mi, ba Yeremi s̄ɔwa ba nee,

16 sa n̄ gari yi m̄m n̄ɔwamme yi a gerua a nee, yi weewa Yinni Gusunɔn min di.

17 Sa ko kowa nge me sa gerua, su b̄u wi ba m̄ Asitaate turare d̄ɔ dokea, kpa su maa n̄n tam t̄ra nge me sa ra raa ko, b̄eɛ ka b̄eɛn baababa, ka b̄eɛn sinambu ka b̄eɛn wirugibu Yudan wusu sɔɔ ka Yerusalemun sw̄e sɔɔ. Domi saa ye s̄ɔra sa ra wa su di su debu, sa n̄ nuku dobu m̄ kpa sa kun wahala gaa wa.

18 Adama saa d̄ma t̄n di sa n̄ maa b̄u wi turare d̄ɔ dokeare, sa n̄ maa n̄n tam t̄rare, saa min diya sa kpuro bia. Tabu sun di, ma ḡɔra sun go.

19 Ma t̄n kurɔ be, ba gerua ba nee, sanam me sa b̄u wi yākunu kuamme, ka b̄eɛn durɔbun ȳra. Ba ȳe ma sa ra b̄u wi kiraru kue su ka n̄n b̄eɛɛ w̄e, kpa su n̄n tam t̄ra temɔ.

20 Ma Yeremi u t̄n be kpuro wisa, kurɔbu ka durɔbu, u nee,

21 b̄eɛ ka b̄eɛn baababa ka b̄eɛn sinambu ka b̄eɛn wirugibu, i ra b̄u yākunu kue Yudan wusu sɔɔ ka Yerusalemun sw̄e sɔɔ. Nge weesa? I tamaa Yinni Gusunɔ kun ye ȳe? Nge i tamaa u ye duariwa.

22 Aawo, u n̄ ye duari. U ka b̄eɛ wasirawa b̄eɛn kom k̄sum s̄ɔ ka daa k̄sa ye i kuan s̄ɔ. Yen s̄na b̄eɛn tem mu kua bansu. Goo maa sari me sɔɔ. Ma mu kua tem b̄ruram nge me sa waamɔ gisɔ.

23 Wahala ye, ya b̄eɛ deemam̄wa gisɔ ȳn s̄ɔ i b̄nu yākuru kua ma i Yinni Gusunɔ torari i n̄ win gere wure, i n̄ maa win s̄ɔsinu ka win woodaba ka win kirɔba sw̄i.

24 Yeremi u maa t̄n be kpuro, kurɔbu ka durɔbu, s̄ɔwa u nee, b̄eɛ Yudaba, b̄eɛ be i w̄a Egibitiɔ, i swaa dakio i n̄ ye Yinni Gusunɔ u gerua.

25 Wee ye Gusunɔ Isireliban Yinni wi u w̄llu ka tem m̄ u gerua. U nee, b̄eɛ ka b̄eɛn kurɔbu, i nee, i ko i b̄eɛn n̄ɔ mw̄enu yibia ni i b̄u t̄n kurɔ wi ba m̄ Asitaate kua. Wiya i ko i turare d̄ɔ dokea, kpa i maa n̄n tam t̄ra temɔ. Wee, i maa ye kua.

26 Yen s̄ɔ t̄e, i swaa dakio i n̄ ye wi, Yinni Gusunɔ u b̄eɛ s̄ɔm̄. U b̄rumɔ ka win ȳi bakaru ma Egibitin tem kpuro sɔɔ, Yuda goo kun maa b̄rumɔ ka win yisiru u nee, sere ka Yinni Gusunɔn w̄aru.

27 U koo dewa k̄sa yu b̄eɛ deema, n̄ n̄ m̄ gea. Yuda be ba w̄a Egibitiɔ kpuro, ba koo gbiwa tabu sɔɔ ka ḡɔru sɔɔ.

28 Ka me, b̄eɛn fiiko ba koo kisira tabun di, kpa bu wurama Yudaɔ. Saa yera, b̄eɛ be i da mi kpuro i ko i gia n̄ n̄n garin na yi koorɔ, n̄ n̄ maa b̄eɛgiin na yi koorɔ.

29 U koo b̄eɛ deema Egibiti mi, kpa u b̄eɛ ȳireru w̄e te ta koo b̄eɛ s̄ɔsi ma k̄sa ye u raa gerua ya koo nawa ka gem. Ȳre tera,

³⁰ u koo Egibitin suno Hofara win yiberɛba nɔmu beria be ba kasu bu nɔn go, nge mɛ u Yudaban sina boko Sedesiasi Nɛbukanesaa nɔmu beria, wi, wi u kasu u nɔn go. Yinni Gusunɔwa u yeni gerua.

45

Gari yi Yeremi u Baruku

Sɔɔwa

¹ Sanam mɛ Baruku Neriyan bii u gari yi yorua tireru sɔɔ yi Yeremi u nɔn sɔɔwa Yoyakimu, Yosiasin bii, Yudaban sina bokon bandun wɔɔ nnese sɔɔra mi. Yen biru Yeremi u Baruku sɔɔwa u nɛɛ,

² wee ye Gusunɔ Isireliban Yinni, u gerua wunen sɔ.

³ U nɛɛ, a gerumɔ a mɔ, a kam kuawa domi wi, Yinni Gusunɔ u wunen wahala sosimo. Ma a weeweenu mɔ sere a wasira. Adama a bia mi kaa wɛra.

⁴ Wee, ye Yinni Gusunɔ u nɛɛ n nun sɔ. U nɛɛ, u koo ye u raa bana kɔsukuwa, kpa u ye u raa duura wukiri.

Yen tubusiana, u koo tem mɛ kpuro sanku.

⁵ U ma nɛɛ, gɛa bakana a kasu wunen tiin sɔ? A ku be nu kasu.

Domi u koo de kɔsa yu na yu tɔmbu kpuro wari.

Adama wunen u koo wunen wɛaru yara mi a da kpuro.

Tera ta ko n sɛa nge wunen arumani ye a gura tabu sɔɔ.

46

¹ Gari yiniwa Yinni Gusunɔ u Yeremi sɔɔwa bwese tukunun sɔ.

Ba Egibitigibu kamia

Kaakemisio

² Babilonin sina boko u Egibitin suno Neko ka win tabu kowobu kamia Kaakemisio, Efaratin daarun bɔkuɔ. N deema saa ye sɔɔ, Yoyakimu, Yosiasin bii, Yudaban sina bokon bandun wɔɔ nnese sɔɔra mi. Saa ye sɔɔra Yinni Gusunɔ u gari yini gerua Egibitin sina boko ka win tabu kowobun sɔ u nɛɛ,

³ wee Egibitin tabu sinambu ba kuuki mɔ ba mɔ,

i tɛɛnu sɔɔru koowo,

bakanu ka piiminu,

kpa i se i tabu da.

⁴ I bɛɛn tabu kɛkɛ be dumi gawe sɔɔru koowo.

Bɛɛ maasɔbu, i bɛɛn dumi yɔɔwo,

kpa i bɛɛn tabu furɔsu doke.

I bɛɛn yaasi sunkuo yi balli,

kpa i bɛɛn tarakpenu sebe.

⁵ Adama mba Yinni Gusunɔ u sere waamɔ ya kooramɔ ben suunu sɔɔ.

U nɛɛ, be wee ba mwia kpana ba biruku yira wuramɔ.

Ba ben tabu durɔbu kamia.

Ma ba duki mɔ, ba n mam biru mɛɛrimɔ.

Tem mɛ kpuro mu berum duura.

⁶ Kam sɔɔra be ba sɛu ba duki mɔ.

Baa tabu durɔ dangibu ba n duki sua kama.

Domi sɔɔ yɛsan nɔm geu gia, Efaratin daarun bɔkuɔ,

dabiru ta sokuramɔ ta wɔrukumɔ.

⁷ Wara u ka daa te ba mɔ Nilu weene ta n yiba.

Wara u ka tu weene sanam me ten tora bo.

⁸ Egibitigiba ba ka tu weene.

Domi ba nee, nge me Nilun nim mu ra terie ka dam tem soo,
nge meya ben tabu kowobu ba koo maa teria tem soo,
kpa bu wusu ka sin tambu kam koosia.

⁹ Wee ba mo, ben maasobu bu seewo fuuku.

Be ba tabu keke be dumi gawe dua,
bu duki doo.

Ben tabu durabu bu seewo.

Puti ka Kusin tabu durabu be ba tere piiminu neni,
ka sere Ludiba be ba saa ten towobu,
bu seewo.

¹⁰ Adama to teni, ta ko n sawa Gusuno, wallo ka tem Yinnigiru.

Ta ko n sawa te soo u win yiberiba maru kosiemo.

Takobi ya koo tambu di,
kpa yu yem debu.

Ton dabi te ya koo go,
Gusuno wallo ka tem Yinnin so,
ta ko n kpi nge yaku yaa

Efaratin daarun gooro,
soo yesan nam geu gia.

¹¹ Bee Egibitigibun tabu kowobu,
baa i n seewa i da Galadio i tim kasu, kama.
Bee n meera ya n kpeemo.

¹² Bwesenu kpuro nu koo no
nge me ba bee sekuru doke.

Domi ba koo been desirun kuuki no baama.
Bee n tabu durabu ba ko n baarimawa.
Ba n yinna, ba koo worukuwa sannu.

Nebukanesa u Egibiti wari

¹³ Gari yiniwa Yinni Gusuno u Yeremi soowa sanam me Babilonin sina boko,
Nebukanesa u na u Egibiti wari. U nee,

¹⁴ a Egibitigibu noosio

ka be ba wa yen wuu si ba mo Migidoli, ka Menfisi, ka Tapanesi soo,
a nee, ben baawure u seewo u sooru ko.

Domi ba bu tabu worima baaman di.

¹⁵ Ben tabu duru dangibu ba woruka.
Ba n kpi ba ka tii yine.

Ne, Yinni Gusunowa na bu fuka.

¹⁶ Na dera ben tabu kowo dabiru ta sokura ta woruka.

Ma ba mo, bu seewo bu wura ben temo
mi ba bu mara, mi tabu sari.

¹⁷ Ne, Yinni Gusuno na nee,
bu Egibitin suno yisi kpaaru keeyo
bu nee, woo kana.

U dera saa gea nun doonari.

¹⁸ Ne Gusuno, wallo ka tem Yinni,
ne wi na saa sina boko,

sere ka nen wauru,

nge me ba ye ma guu te ba mo Tabori

ta guu ni nu tie gunum kere,

ka nge me ba ye ma guu te ba mo Kaameli
ta wa nim wokun bokuo,

nge meya ba n yē kam kam
ma yiberēba ba koo na bu bu wōri.

¹⁹ Bēē Egibitigibu, i sōaru koowo i bēēn yānu gura,
ba koo bēē yoru mwēeri.

Domi wee, Mēnfisi ya koo ko bansu.

Goo kun maa sinamō ye sōo.

²⁰ Bēē Egibitigibu, i sāawa nge naa gbiiba ye ya wā.

Adama wee, daru swāa gaa ya wee

saa sōo yēsan nām geu gian di,

yu ye wōri.

²¹ Bēēn tabu kowo be ba ra bēē somi gobin sō,

ba bōoru nge naa gumgia.

Ka mē, ben tii ba koo biruku yira wura

bu duki yakikira.

Domi nōni swāara koo bu wōri.

Ben sēyasiabun saa ya tura.

²² Egibitigiba duki mō

nge wēē yi yi doonō wōkinu sari.

Domi yiberēba ba bu wōrimō ba suririmō,

nge dāa buro wi u dāa suririmō ka gbāa, dāa sōowō.

²³ Baa mē ben dāa sōo ga kpā

sere goo kun kpē u du mi,

ka mē, ba koo gu bōoriwa.

Domi yiberē be, ba twee dabiru kere.

Goo kun kpē u ben geeru gia.

Nē, Yinni Gusunōwa na yeni gerua.

²⁴ Egibitigiba wāa sekuru sōo.

Domi wee, ba bu sōo yēsan nām geugibu nōmu sōndia.

²⁵ Nē, Gusunō Isireliban Yinni, nē wi na wōllu ka tem mō, na maa nēē, kon
būu wi ba mō Amōō sēyasia wi u wāa Tebesiō, ka Egibitin sunō, ka Egibitigibu
kpuro ka ben būnu ka ben sinambu, ka sere maa be ba Egibitin sunō wi naane
sāa.

²⁶ Kon bu Nebukanēsaa, Babilonin sina boko ka win sōm kowobu nōmu
beria, be ba kasu bu bu go.

Adama yeniban biru, Egibiti ya koo wurama nge yellu. Yeniwa nē, Yinni
Gusunō na gerua.

Yinni Gusunō

u koo Isireliba yakia

(I maa mēerio 30:10-11)

²⁷ Yinni Gusunō u nēē,

bēē Isireliba, Yakōbun bweseru,

bēē, nēn sōm kowobu,

i ku berum ko, i ku maa nanda.

Domi kon bēē wōrama saa tontonden di.

Kon bēēn bweseru yakiaama saa yorun di.

I ko i wurama i wēra,

i n wāa bōri yēndu sōo.

Goo kun maa bēē nōni sōomō.

²⁸ I ku berum ko.

Domi na wāa ka bēē.

Kon bwese ni kpuro kpeerasia,

nin suunu sōo na raa bēē yarinasia mi.

Adama beε, na ñ beε kpeerasiamō.
Kon beε seeyasiawa nge me n weene,
domi na ñ kpē na kun beε seeyasie.

47

Gari yi Yinni Gusunō u gerua

Filisitiban sō

¹ Egibitin sina boko u sere Gasa tabu wōri, wee ye Yinni Gusunō u Yeremi sōwa Filisitiban sō. U neε,

² wee, yiberεba ba wee saa sō yēsan nām geu gian di,
ba teriamō tem sō nge daa te ta nim yibumō ta bōō saramō.

Ma ba tem ka ye ya wāa me sō wukiri
ka men wusu ka tōn be ba wāa si kpuro sō.
Tōn be kpuro ba kuuki mō, ba weeweenu mō.

³ Dumin naa damu damusu ka tabu kekeban uruuban wōkinu nōoramō.

Baababa ba ben bibu derimō,
domi ben gōma kpuro dwiyya.

⁴ Saa ya tunuma yē sō ba koo Filisitiba kpuro go,
ka tōn be ba koo kpī bu Tirigibu, ka Sidonigibu somi,
ka tōn be ba tie ba wāa tem bure te ba mō Kafitorio.

⁵ Gasagibu ba wāawa nuku sankiranu sō
ba wii pōnu pote.

Asikalonigibu ka be ba wāa wōwaō ba nō maari.

Beε be i tie, sere saa yerà i ko i n wāa
i n tii muririmō i ka gōō swī.

⁶ Wee, i gerumō i mō,
Yinni Gusunōn takobi, domma kaa wēra.

A wuro wunen kararō,
kpa a n wāa mi sēε.

⁷ Amōna ya koo ka wēra.

Domu Yinni Gusunōn tiywa u ye wooda wē,
yu ka Asikalonigibu ka nim wōkun goonugibu wōri.

48

Gari yi Yinni Gusunō u gerua

Mōabuban sō

¹ Wee ye Gusunō Isireliban Yinni wi u wōllu ka tem mō, u gerua Mōabuban sō. U neε,

Nebo ya kam kua
domi wee ba yen yānu gura.

Kiriataimu ya wāa sekuru sō
domi ba ye mwa.

Misigabu ya wāa sekuru sō,
domi ba ye kōsuka.

² Mōabun beεre ya kpa.

Ma ba bwisikumō bu Hēsiboni kam koosia.

Ba mō, su da su ye kam koosia
kpa ya kun maa wāa handunia sō.

Wunε Madimeni, kaa ko bansu,
domi wee ba nun tabu wōrimam wee.

³ Ba faaba kanamō saa Koronaimun di, ba mō,
wee ba besen yānu guramō.

Wee ba kpuro kɔsukumɔ.

⁴ Ba Mɔabu kam koosia.

Ma bibun nɔɔ ga nɔɔramɔ.

⁵ Ba wuri wenne guu te ba mɔ Lusitɔ,
ma nuku sankiranun kuuki yi saramamɔ saa Koronaimun guurun di.

⁶ Ba mɔ, i duki yakuro, i bɛɛn wāaru wɔra,
kpa i da i n wāa nge gbeeku ketekunu gbaburu.

⁷ Domi i bɛɛn naane dokewa bɛɛn nɔman sɔmburu ka bɛɛn arumaniba sɔɔ.

Wee, tɛ ba koo bɛɛn tii mwɛɛri
kpa bu bɛɛn b̄uu wi ba mɔ Kemɔsi
ka win yāku kowobu ka win wirugibu
yɔru mwa bu ka doona.

⁸ Be ba koo bu kam koosia mi.

Ba koo duwa wuu baagere sɔɔ.

Gen gaga kun kisiramɔ ben nɔman di.

Ba koo kpuro kam koosiawa wɔwi sɔɔ ka tem tɛɛri sɔɔ.

Yinni Gusunɔwa u yeni gerua.

⁹ U maa nɛɛ,

i Mɔabuban sika sɔɔru koowo,

domi ben gɔɔ turuku kua.

Ben wusu su koo ko bansu.

Goo kun ko n maa wāa si sɔɔ.

¹⁰ Be ba Gusunɔn sɔmburu mɔ ka atafiiru, u bu b̄rusio.

Be ba yinamɔ bu tɔmbu go ka takobi,

Gusunɔ u bu b̄rusio.

¹¹ Wee, saa yellun di, Mɔabuba ba wāa b̄ri yendu sɔɔ.

Ba n̄ yoru diire gam.

Ba s̄wa kpɛtɛɛ nge tam kɔrɔru.

Ba n̄ bu gɔsiare gam sɔɔ nge tam.

Ben dobu ka ben wani kun kɔsa.

¹² Yen s̄na nɛ, Yinni Gusunɔ na nɛɛ, t̄ru gara sisi tɛ sɔɔ kon bu tɔmbu surema bu bu gɔsie wekenu ganu sɔɔ, kpa bu weke ni kɔsuku.

¹³ Mɔabu be, ba koo sekuru wa ben b̄uu wi ba mɔ Kemɔsin s̄, nge me Isireliba ba sekuru wa b̄uu wi u wāa Betelɔn s̄, domi wi sɔɔra ba ben naane doke.

¹⁴ Bɛɛ Mɔabuba, amɔna i ko i ka kp̄i i gere i nɛɛ,

i s̄awa tabu durɔbu be ba wāa tabun s̄.

¹⁵ Domi wee, i kam kua.

Bɛɛn wusu su d̄ɔɔ mwaara.

Ma yibereba ba bɛɛn aluwaasi damgibu mwɛɛra ba sakira.

Yeniwa sina boko u gerua. Win yisira Gusunɔ, wollu ka tem Yinni. U nɛɛ,

¹⁶ Mɔabun kam kobu turuku kua.

Nɔni swāa te ba koo wa, ta wee fuuku fuuku.

¹⁷ Bɛɛ be i wāa ben turuku, i ka bu gɔɔ sino.

Bɛɛ be i bu yɛ, i bu bikio i nɛɛ,

amɔna n koosina ba ka ban tenin dam bakam me kpeerasia me.

¹⁸ Bɛɛ maa Dibonigibu, i bɛɛn sin yee bɛɛɛginu derio,

kpa i na i sina temɔ.

Domi be ba Mɔabuba kam koosia,

ba wee bu bɛɛ w̄ri,

kpa bu bɛɛn gbāra damginu kɔsuku.

19 BEE AROEEgibu, i doo swaaɔ i mEEri,
kpa i Mɔabu be ba kpikiru sua bikia i nEE,
m̄ba n kooɔa.

20 Ba koo bEE wisi bu nEE,
ba w̄aawa sekuru sɔɔ ba diirimɔ.
I kuuki koowo, i gb̄ara,
kpa i baawure nɔɔsia Aanɔwɔ
ma ba Mɔabuba gura.

21 Yinni Gusunɔwa u bu sEEyasiamɔ be ba w̄a wɔwa sɔɔ ka yen wuu sini sɔɔ,
si ba m̄ɔ, Holoni ka Yahasi ka Mefati,

22 ka Diboni ka Nɛbo ka Bɛti Dibilataimu,

23 ka Kiriataimu ka Bɛti Gamulu ka Bɛti MEEɔni,

24 ka Kerioɔtu ka Botisira, Mɔabuban wusu kpuro gesi, si su w̄a turuku ka
tontondeɔ.

25 Ba Mɔabuban dam bua,
ma ben yiiko ya kpa.

Yinni Gusunɔwa u yeni gerua.

26 Mɔabuba ba tii sua Gusunɔn wuswaaɔ. Yen s̄ɔ, bu bu tam taasio sere bu
mu siruku kpa bu bu yEE.

27 BEE Mɔabuba, i yaayo ma i raa Isireliba yEE. I raa bu wii gimanu koosi nge
be i gbena mwa.

28 TEE, i yario bEEen wusun di
kpa i da i n w̄a kpee baaba sɔɔ,
kpa i kpee goominu saari,
i bEEen w̄a yenu ko kpee baaba sɔɔ.

29 Sa Mɔabuban tii suabun gari nua, ka ben tɔn biaru,
ka sere maa ben woo kanabu,
ka ben degangam, ka ben nɔni yɔnnu.

30 Yinni Gusunɔ u nEE, nen tii, na yEE ma ba ra tii sue ben gari gerubu sɔɔ.
Adama ye ba m̄ɔ kpuro, ya ku ra n arufaaɔni gaa mɔ.

31 Yen s̄ɔna na Mɔabuba kpuro gɔɔ sw̄iyammE.

Ma na Kiri Heresigibu weeweenu kuammE.

32 Sibiman resEM gbaaru, na wuri m̄ɔ wunen s̄ɔ.

Nen wuri yi, yi YasEEgibugii kere.

Yellu, wunen d̄aa k̄aasi yi nim w̄oku saramɔ.

Yi mam YasEEen daaruɔn nim dekamɔ.

Adama wee, kam koosio u yin marum w̄ari u kam koosia.

33 Nuku dobun womusu kun maa w̄a Mɔabuban gbeaɔ.

Goo ku ra maa tam game mi.

Tam sari wekenu sɔɔ.

Nuku dobun kuuki kun maa nɔɔgamɔ mi,
ma n kun m̄ɔ tabugii.

34 Hesibonigibu ba nɔɔguru sue ba somiru kanamɔ. Ba ben nɔɔ nɔɔmɔ
Elealeɔ, ka Yahasiɔ, ka Soariɔ, ka Koronaimuɔ, ka Egalati Selasiɔ. Domi baa
Nimurimun daaru ta kam kua.

35 Yinni Gusunɔ u nEE, kon den Mɔabuba kpeerasia, be, be ba yɔɔmɔ ben b̄uu
turanɔ ba nu turare d̄ɔɔ dokeammE.

36 Yen s̄ɔna nen ḡuru ga sumɔ nge guuru Mɔabuba ka Kiri Heresigibun s̄ɔ.
Domi ben dukia ye ba gura kpuro ya kam kua.

37 Tɔmbu kpuro ba ben seri ka ben toba kɔna, ba tii murura nɔma yiru
kpuro, ba saaki deewa ben nuku sankiranun s̄ɔ.

³⁸ Ba gɔɔ wuri mɔ yenu baagere sɔɔ ka sere mi ba ra mɛnnɛ kpuro gesi domi na Mɔabuban tem kɔsuka nge weke te goɔ kun maa kɪ. Ne, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

³⁹ I gɔɔ swɪiyɔ, Mɔabuba ba wɔruma. Ba biruku yira wura. Anna a sekuru wa. Be ba ka bu sikerenɛ kpuro, ba bu yɛɛmɔ.

⁴⁰ Yinni Gusunɔ u nɛɛ, wee, yiberɛba ba koo na nge yaberekunu ni nu bellimɔ wɔllo.

⁴¹ Kpa bu wuu ge ba mɔ Keriatu mwa, bu gen gbáranu kɔsuku.

Mɔabun tabu durɔ dangibu ba koo nanda nge tɔn kurɔ wi u yiire u kɪ u ma.

⁴² Ba koo Mɔabuba kpeerasia.

Ben bwesera koo nɔru ko, domi ba nɛ, Yinni Gusunɔ seesi.

⁴³ Wee, ba bu yina ka taa ka suura berie.

⁴⁴ Wi u duká mɔ berum sɔ, u koo wɔriwa suura ye sɔɔ.

Wi u maa yara suura yen di, kpa u taa mwaara.

Domi kon de Mɔabun seeyasiabun tɔru tu na.

Ne, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

⁴⁵ Be ba kpikuru sua ba ñ maa dam tie,

ba wɛra yeru kasu Hesibonɔ.

Adama dɔɔ yari yi koo yari yen sina boko Sihonin dirun di, yi da yi Mɔabuban tem nɔɔ bura yenu ka mɛn guunu di.

⁴⁶ Bɛɛ, Mɔabuba, i kam kuawa.

Bɛɛ Kemɔsigibu, i kpeerawa.

Wee, ba koo bɛɛn bibu yoru mwɛeri bu ka doona.

⁴⁷ Adama saa gaa sisi

yɛ sɔɔ kon ka Mɔabu be ba yoru mwɛera mi wurama ben temɔ.

Ne, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

Nge mɛya kon ka Mɔabuba seeyasia.

49

Gari yi Yinni Gusunɔ u gerua

Amɔniban sɔ

¹ Wee ye Yinni Gusunɔ u gerua Amɔniban sɔ. U nɛɛ, mban sɔna bũu wi ba mɔ Malikɔmu u Gadin tem mwa. Mban sɔna win tɔmbu Amɔniba ba Isireliban wusu wɔra.

Isireliba ba ñ bibu mɔwa be ba koo mu tubi di?

² Yen sɔ tɛ, kon de tabun wurenu nu nɔɔra ben wuu marɔɔ ge ba mɔ Raba.

Raba ye, ya koo bansu ko,

kpa yen baru kraanu nu dɔɔ mwaakira.

Nge mɛya Isireliba ba koo bu gira be, be ba raa bu gira.

Ne, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

³ Bɛɛ, Hesibonigibu, i gɔɔ swɪiyɔ.

Domi ba koo Ayi kam koosia.

Raban baru kraanugibu, i nɔɔgiru suo i somiru kana.

I saaki deewo nuku sankiranun sɔ,

kpa i n sirene i n gɔɔ sumɔ.

Domi ba koo bɛɛn bũu wi ba mɔ Malikɔmu sua,

ka win yaku kowobu ka win wirugibu bu ka doona.

4 BEE Rabagibu, bee be i ku ra mem no,
wee i tii sue been wowa ye ya tem gem man so.
Ma i been dukia naane saa.

Ma i mo, wara u koo kpi u bee worima.

5 Gusuno, wollu ka tem Yinni u nee,
wee kon bee noni swaaru surema.
Ta koo nawa saa baaman di,
kpa i yarina.

Goo maa sari wi u koo bee mena.

6 Adama amen biru kon de be ba yarine mi, bu wurama.
Ne, Yinni Gusunowa na yeni gerua.

Gari yi Yinni Gusuno u gerua

Edomuban so

7 Wee ye Gusuno, wollu ka tem Yinni u gerua Edomuban so. U nee,
bwisi yi kpawa Temani?

Ben bwisigibun bwisi yi kpawa?

Mana yi kpuro yi doona.

8 BEE Dedanigibu, i gosi,ro,
i duki yakuro i da i kuke kpee baaba so.

Domi kon Esaugibu noni swaaru kpee
sanam me kon bu seeyasia.

9 Be ba ra resem sari ba n na been mi,
ba ra fiiko deri.

Gbenabu ba n tambu wari,
ba ra suewa ye ba koo kpi.

10 Adama ne, Yinni Gusuno,
kon Esaun bweseru kpuro yanu gurawa.
Kon bu sikiana ben kuku yenun di.

Ba n kpe bu kuke.

Ben bibu ka ben dusibu ka be ba ka bu sikerene kpuro ba koo gbiwa.
Goo kun tiaramo.

11 Baa ba n ben bibu deri ba kua gobekuba,
nena kon de ba n wa,

kpa ben gominibu bu man naane ko.

12 Na maa nee, be na n daa seeyasiamo, kon bu seeyasia. Yera bee, Edomuba, i
tamaa i yara min di? Aawo, kon bee seeyasiawa.

13 Na borumo sere ka nen waa ru ma been wuu maro Batisira ga koo bansu
ko kpa n saa sekuru, kpa tambu ba n da gu sie ba n goo borusimo. Meya maa
been wuu si su tie su koo ko bansu sere ka baadomma. Ne, Yinni Gusunowa
na yeni gerua.

14 Yinni Gusuno u Yeremi labaari yeni sowa u nee,
ba samo goo gara bwesenun suunu so u nu so u nee,
nu menama nu Edomuba wari,
nu seewo nu bu tabu wari.

15 Domi ne, Yinni Gusuno, kon bu ko daakobu bwesenu kpuro so,
be tamba ko n gama.

16 Ben tii suabu ka ben nonigiru ta dera ba kora.
Be ba wa kpee baaba so, ka sere gungunun wii kpiino,
baa ba n wa yenu kua sere wollun so sowo, nge guno bakeru,
kon bu surama min di.
Ne, Yinni Gusunowa na yeni gerua.

17 Edamu ya koo kowa bansu. Be ba sarɔ mi, bà n ye wa, biti ya koo bu mwa kpa bu wia ko asɔrɔ yen sɔ.

18 Dami ya ko n sáawa nge me ba Sodomu ka Gomɔra kpeerasia ka yen baru kpaano. Goo kun maa sinamɔ mi.

19 Ko na n sáawa nge gbee sunɔ ge ga yarima Yuudenin gbee surorun di ga dɔɔ gu nim nɔ. Kpa n tumbu kpuro yarinasia subaru sɔɔ. Saa ye sɔra kon Edamuba sunɔ kpaɔ wɛ wi nen tii na gɔsa. Nge wara u ka man nɛ.

Wara u koo kpɪ u man wooda wɛ. Sina boko wara u koo kpɪ u yɔra nen wuswaaɔ.

20 Yen sɔ, i swaa dakio i nɔ himba ye na kua Edamuban sɔ, ka sere kpunaa ye na yi Temanigibun sɔ.

Na nɛ, kam kam, kon de bu be kpuro mwɛeriwa nge yāanu bu ka da tem tukumɔ.

Ba koo ben tem kpuro kam koosiawa.

21 Kam koo bin wurenu sɔɔ, tem mu koo yiri.

Tamba koo nɔɔguru sua bu somiru kana, kpa ben nasu su nɔra sere nim wɔkuɔ, ge ba mɔ Sɔɔ.

22 Wee, yiberɛba ba koo Botisira wukiri nge me yaberekunu nu ra yaa gonu kunisi. Yen dɔma te, Edamun tabu durɔ dangibu ba ko n kpaɔ wɔri mɔwa nge tɔn kurɔ wi u yiire u kɪ u ma.

Gari yi Yinni Gusunɔ u gerua

Damasin sɔ

23 Wee ye Yinni Gusunɔ u gerua Damasin sɔ. U nɛ, yen wuu sini, Hamati ka Aapadi, sin tamba waa sekuru sɔɔ.

Ba labaari kɔsa nua, ma ba diirimɔ. Ben laakari ya burisina nge nim wɔkun nim, sere ya ñ kpia ya wurame.

24 Damasigibu ba mwia kpana ba gɔsira bu ka duki su, adama ba berum soore.

Ma nuku sankiranu ka wuriribu bu neni nge tɔn kurɔ wi u yiire u kɪ u ma.

25 Wuu gen sɔ na ra n nuku dobu mɔ, mban sɔna gen tambu ba ñ kpikuru sua.

Wuu bɔkɔ ge, ge ga yisuru yara mi, mban sɔna gen tambu ba ñ gu deri.

26-27 Sɔɔ teeru ba koo gen aluwaasiba go gen swɛɛ sɔɔ. Ba koo maa gen tabu kowobu kpuro kpeerasia, kpa n de bu gu dɔɔ meni ka Beni Hadadin sina kpaaru. Nɛ, Gusunɔ, wɔllu ka tem Yinniwa na yeni gerua.

Gari yi Yinni Gusunɔ

u gerua Kedaagibu

ka Hasorigibun sɔ

28 Wee ye Yinni Gusunɔ u gerua Kedaagibun sɔ ka bwese ni nu waa Hasoriɔn sɔ, ni Babilonin sina boko Nebukanɛsaa u kamia. U nɛ, i seewo i Kedaagibu wɔri.

I be, sɔɔ yari yerugii be kpuro goowo.

29 I ben kuu bekunuginu ka ben yaa sabenu kpuro guro, ka ben beka ka ben sɔmunu ka ben yooyoosu,

kpa i kuuki ko baama i bu berum tia.

³⁰ Bee Hasorigibu i seewo i duki su fuuku,

kpa i da i kuke worusu soa.

Domi Babilonin sina boko Nebukanesa u kpunaa kua u ka bee wari.

Ne, Yinni Gusunowa na yeni gerua.

³¹ U maa nee,

i doo i bu wari be, be ba waa bari yendu soa, ba so see ben yenuso.

Ben wusu su n gamboba ka kakoroba mo,

ma ba ka tambu desire.

³² Yibereba ba koo ben yooyoosu mweeri

ka sere maa ben yaa sabenu ya n dabi.

Kon bu yarinasia baama,

be, be ba ra ben wii baanu kani beri berika.

Kon de yibereba bu na baaman di bu bu kam koosia.

Ne, Yinni Gusunowa na yeni gerua.

³³ Hasorin wuu ga koo ko bansu,

kpa ga n saa gbeeku bonun waa yeru sere ka baadommao.

Goo kun maa sinamo mi.

Gari yi Yinni Gusunowa u gerua

Elamun so

³⁴ Wee ye Yinni Gusunowa u win somo Yeremi soowa Elamun so. Saa ye soa, Sedesiasi, Yudaban sina bokon bandun torewa mi.

³⁵ Gusunowa, wallo ka tem Yinni u nee,

wee, kon Elamugibun tennu booku

ni nu saa ben dam nuuru.

³⁶ Kon bu handunian goonu nee kpuron woo kparema, kpa n bu yarinasia baama. Tem gam sari mi ba n ko n waa.

³⁷ Kon de Elamugibu bu diiri

ben yibereba ka be ba kasu bu bu gon wuswaa.

Nen marun saabu kon bu noni swaa bakaru kpee.

Taba kon ka bu go n kpe,

³⁸ kpa n ben sinambu ka ben wirugibu go

kpa n nen tiin bandu swii.

Ne, Yinni Gusunowa na yeni gerua.

³⁹ Adama taru gara wee te soa kon de

be ba raa yarina mi, bu wurama.

50

Babiloni ya kam kua

¹ Wee gari yi Yinni Gusunowa u gerua Babilonin so ka yen tem kpuron so, saa Yeremin min di. U nee,

² i bwesenu labaari yeni noosio.

I yirenu koowo nu ka ye gia.

I ye kparo i nee,

Babiloni ya woruma.

Yen bunu nu sekuru sua.

Buu ni ba mo Beli ka Merodaki

nu waa sekuru soa.

Nin bwarokunu nu berum soora.

³ Bweseru gara ye worim wee

saa soa yesan nom geu gian di.

Ta koo tem me gosiawa bansu.

Goo kun ko n maa wāa mi.
Tambu ka yee kpuro koo yarina min di.

⁴ Yinni Gusunə u nee,
yen tso te, Isireliba ka Yudaba ba koo wurama ben temə sannu,
ba n sumə, ba n ne Gusunə, ben Yinni kasu.

⁵ Ba koo Siənin swaa bikia,
bu wərima yen mi,
kpa bu na
bu ka man arukawani bəke
ye ba n duarimə sere ka baadommə.

⁶ Be, nen tambu, wee ba sāa nge yāa gso
ge ga raa kore.

Ben kparoba raa bu kō
ba dea ba sirene guunu wollo
ba gasirimə gee ka gio,
sere ba ben wāa yeru duari.

⁷ Yiberε be ba bu wəri gesi,
ba ra bu gurewa.
Kpa yiberε be, bu nee,
ba n kōsa kue.

Be, Isireli ben tiwa ba Yinni Gusunə torari,
wi, wi u sāa gemgii
ka wi ben sikadoba ba naane sāa.

⁸ Bee Isireliba, i yario i duki su Babilonin di,
nge boo ni nu gso gbiiye.

⁹ Domi wee, kon bwesenu seeya wuu wuuka
kpa n de nu Babiloni wəri.

Ba koo nawa saa so yesan nəm geu gian di,
kpa bu ye tarusi bu mwa.
Ben seenu nu n kam wərimə.

Baa ben tabu durə turo kun gosirə nəm dira.

¹⁰ Babilonigibu ba n kisiramə kam koo bin di.
Be ba koo ben yānu gura kpuro,
ba koo nu gurawa ka nuku tia.

Ne, Yinni Gusunəwa na yeni gerua.

¹¹ Bee Babilonigibu, bee be i nen arumani gura,
i nuki doro.

I n yōkumə nge naa kpemi yakaso.
I n sumə nge dum dwee.

¹² Adama i been tem merio.
Wee, mu wāa sekuru so.

Wee, mu kua bansu, nge tem mi gāanu ku ra kpi.
Ma mu biru wura tem kpuro so.

¹³ Yinni Gusunən mərən saabu, mu kua bansu.
Be ba koo sara Babilonin tem mi, biti koo bu mwa
kpa bu wia ko.

¹⁴ Bee be i ra tendu to,
i na i Babiloni tarusi.

I ye seenu tweeyo.
I ku yen wənwəndu ko.
Domi ya ne, Yinni Gusunə torari.

¹⁵ I tabun kuuki koowo baama
domi Babilonin gani yi wəruka,

yen gbārara suba.

Wee yen tamba nōma yīiye
ba tii yiberēba wē.

Nē, Yinni Gusunōwa na ye mōru kōsiemō,
na mō, i ye mōru kōsieyo.

I ye kuo nge mē ya raa gabu kua.

¹⁶ Tabu wee ka kam kobu sannu.

I bu goowo be ba duurumō

ka be ba gēemō.

Baawure u seewo u da win temō mi win bwesera wāa.

¹⁷ Yinni Gusunō u nē,

Isireliba ba sāawa nge yāa ni nu kōra

ma gbee sinansu su nu naa swīi.

Asirin sina bokowa u gbīa u nu wōri u gura, ma Babilonin sina boko u maa
na u nu wōri u kōsuka.

¹⁸ Yen sōna, nē Gusunō Isireliban Yinni, wi u wōllu ka tem mō, na nē, kon
Babilonin sina boko ka win temgibu sēyasia nge mē na Asirin sunō sēyasia.

¹⁹ Adama kon de Isireliba bu wurama ben wāa yerō,

kpa bu ben dīanu yewe guu te ba mō Kaamelio

ka Basanio ka guu te ba mō Efaraimuō,

ka sere maa Galadin temō.

Ba ñ maa gāanun yāaru mō.

²⁰ Yen doma te, ba koo Isireliba ka Yudaban durum kasu ba kun wa,
domi be, be ba tie mi, kon bu ben durum wōka.

²¹ Yinni Gusunō u nē,

i Meratimugibu ka Pekodigibu wōriō.

I bu goowo i kam koosia mam mam.

I nēn woodaba kpuro yibio.

²² Wee, tabun wurenu nōramō tem mē kpuro sō.

Asōrō baka ya tunuma.

²³ Babiloni ye ya handunia kpuro kōsuka, nge matalaka,

yen tii wee, ya kōsikira,

ya kua bansu bwesenu kpuron suunu sō.

²⁴ Babiloni, na nun yina beria,

ma ya nun mwa a ñ ka baaru.

Wee, tē, a kua pirisōm,

domi a nē, Yinni Gusunō wōri.

²⁵ Ma na nēn tabu yānun beru yeru wukia.

Ma na nēn mōru sōsi ka tabu yāa ni.

Domi nē Gusunō, wōllu ka tem Yinni,

na sōmburu mō te kon ko Babiloniō.

²⁶ Bēe handuniagibu kpuro,

i na i Babilonigibun biranu suriri,

kpa i ben yānu gura i subu subu nge yakasu,

i ye kam koosia.

Gāanu nu ku maa tiara mi.

²⁷ I ben tabu durō damgibu goowo.

I bu sakirio nge yaa sabenu.

Ba kam kua, domi ben tōra tunuma,

tē sō ba koo bu sēyasia.

²⁸ Yera Isireliba be ba kpikuru suuma

ba na Yerusalemuō ba mō,

Yerusalemu, Yinni Gusunō u nun mōru kōsia.

U win sāa yee dēeraru mōru kōsia.

29 I ten towobu mennɔ bu Babiloni wɔri,
 kpa bu ben sansani gira bu ka ye sikerena,
 kpa bu ku raa de goo u kisira min di.
 Bu bu kɔsieyo nge mɛ ben daa ya nɛ.
 Bu bu kuo nge mɛ ba raa gabu kua.
 Domi ba tii wɔlle sua nɛ, Yinni Gusunɔn wuswaaɔ,
 nɛ wi na sɔa Isireliban Yinni Dɛɛro.

30 Yen sɔ, mi ben aluwaasiba ba wɔa kpuro, ba koo gbisukuwa, kpa ben tabu
 kowobun tii bu gbisuku tɔɔ te.

31 Nɛ, Gusunɔ, wɔllu ka tem Yinni, na nɛɛ,
 wunɛ Babiloni, wunɛ wi a tii sue,
 na ka nun mɔru sɔa.

Wunen tɔra tunuma tɛ sɔɔ kon nun seeyasia.

32 Wunɛ wi a tii sue mi, kaa fukura a wɔruma.
 Goo sari wi u koo nun seeya.
 Kon wuu si su ka nun sikerenɛ dɔɔ doke
 kpa u sin tem kpuro di.

33 Nɛ, Gusunɔ, Isireliban Yinni, nɛ wi na wɔllu ka tem mɔ, na maa nɛɛ,
 wee ba Isireliba ka Yudaba dam dɔre
 ba bu yoru nɛnusi,
 ma ba yinamɔ bu bu yɔsu.

34 Adama nɛ, ben yakio, na dam mɔ.
 Nɛn yisira Gusunɔ, wɔllu ka tem Yinni.
 Kon ka bu yina kpa n ben tem bɔri yendu wɛ,
 kpa n Babilonigibu burisina.

Himba ye Yinni Gusunɔ u yi

Babilonin sɔ

35 Yinni Gusunɔ u maa nɛɛ,
 i Babilonigibu tabu wɔrio
 ka sere ben wuu bɔkɔ gen tɔmbu
 ka ben sina asakpɔbu ka ben bwisigibu.

36 I ben sɔmɔ tii suo be tabu wɔrio
 kpa bu gɔsira wiirɔbu.
 I ben tabu durɔ damgibu wɔrio
 kpa bu nanda.

37 I ben dumi ka ben tabu kɛkɛ yi dumi gawe tabu wɔrio.
 I tɔn be ba kana ba bu somimɔ tabu sɔɔ, tabu wɔrio,
 kpa bu berum soora nge tɔn kurɔbu.
 I ben dukia wɔrio i gura.

38 Ben daanun nim mu gbero.
 Domi tem mi, bɔna ba ra sɔ,
 ma nu dera ba wiru bie.

39 Yen sɔna kon de Babiloni yu ko bansu sere ka baadommaɔ,
 kpa purukanu ka taataanu nu na nu n wɔa mi.

40 Kon Babiloni ye kɔsukuwa nge Sodomu ka Gomɔra
 ka sin wuu si nɛ, Yinni Gusunɔ na kam koosia.
 Goo kun maa sinamɔ mi.

Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

41 Wee, bweseru gara wee saa sɔɔ yɛsan nɔm geu gian di.
 Bwese tɛ, ta kpɔ.
 Ten sinambu ba dam mɔ.
 Be wee, ba swaa mɔ ba wee saa tontonden di.

42 Ben tabu kowobu ba takobi ka tema neni.

Ba ñ wɔnwɔndu ma, ba bɔɔbu.

Ba wɔki nge nim wɔkun nim.

Ba dumi yɔɔwa ba swiine swɛɛ swɛɛ.

Ba tabun sɔɔru sɔa bu ka Babilonigibu wɔri.

43 Ye Babilonin sina boko u labaari ye nua,

yera win gɔma dwiyya.

Berum ka wuriribu nɔn mwa

nge tɔn kurɔ wi u yiire u ki u ma.

44 Ne, Yinni Gusunɔ, kon wuu gb̄araruguu wɔri

nge gbee sunɔ ge ga yarima

saa Yuudenin gbee surorun di,

kpa n gen tɔmbu kpuro yarinasia subaru sɔɔ.

Saa ye sɔɔ, kon bu sunɔ kpao wɛ

wi nen tii na gɔsa.

Nge wara u ka man ne.

Wara u koo kp̄i u man wooda wɛ.

Sina boko wara u koo kp̄i u yɔra nen wuswaaɔ.

45 Yen sɔ, i swaa dakio i nɔ himba ye na yi

Babiloni ka yen tɔmbun sɔ.

Na neɛ, kam kam kon de bu be kpuro gura

nge yãanu bu ka da tem tukumɔ.

Ba koo ben wãa yeru kpuro kam koosiawa.

46 Babilonin kam koo bin wurenu sɔɔ,

tem mu koo yiiri,

kpa wɔki bakanu nu se saa handunian baama kpuron di.

51

1 Wee ye Yinni Gusunɔ u gerua Babilonin sɔ. U neɛ,

kon de woo gu Babiloni swee,

ye ka yen tɔmbu,

kpa gu bu kam koosia.

2 Kon de tɔmbu bu bu yarinasia

nge mɛ woo ga ra yakasu yarinasiɛ.

Tɔɔ kɔsu te sɔɔ, ba koo ye wɔrima baaman di.

3 Ten towobu bu wuu gen tɔmbu tweeyo.

Bu yɛro tweeyo wi u win tarakpe naane sãa.

Bu ku gen aluwaasiba deri.

Bu gen tabu kowobu kpuro goowo.

4 Kpa bu ben gonu deri

nu n kp̄i kp̄i ben tem kpuro sɔɔ ka Babilonin swɛɛyɔ.

5 Domi ba Gusunɔ Isireliban Yinni Dɛɛro torari n kp̄a.

Adama wi, Gusunɔ, wɔllu ka tem Yinni,

u ka win tɔmbu Isireliba ka Yudaba wãa.

6 I duki yario Babilonin di.

Baawure u win wãaru wɔro,

kpa u ku raa gbi Babiloni ye sɔɔ,

yɛ, ye ya koo ko bansu mi.

Domɔ Yinni Gusunɔn mɔrun tɔra tunuma.

U koo Babilonigibu ben kookoosun are wɛ.

7 Babiloni ya raa sãawa nge nɔra wuragia Yinni Gusunɔn nɔma sɔɔ.

Yera u ka handuniagibu tam wɛ ba nɔra

sere mu bu go ba wiru bia.

8 Wee subaru sɔɔ, Babiloni ya wɔruma ya kɔsikira.

I gɔɔ swīiyɔ yen sɔ,
kpa i ka tim na i doke mi ya bosu wa.
Sɔrɔkudo ya koo bɛkura.

9 Sɔɔ be ba wāa mi, ba nɛɛ,
sa Babiloni tim kā,
adama ya ñ bɛkure.
Su ye deri su gɔsira bɛsɛn temɔ,
domi yen sɛɛyasia bi, bu kpā
sere bu nɔɔra handunia kpuro sɔɔ.

10 Gusunɔ bɛsɛn Yinni u sun siria.
Su da Siɔniɔ su kpara ye u sun kua.

11 Yinni Gusunɔ u kī u Babiloni kam koosia, kpa u win sāa yee dɛɛraru mɔru
kɔsia. Yen sōna u Mɛdiban sinambu dam kɛmɔ bu ka ye wɔri.
I bɛɛn sɛɛnun nɔsu sɔnwɔ,
kpa i bɛɛn tɛrɛnu sua.

12 I yīreru koowo kpa i Babiloni wɔri.
Wuun kɔsobu, bu wureo bu yɔrɔ sɔmɛ ben kɔsu yerɔ.
I Babiloni yɔɔru bwɛɛyɔ.
Domi ye Yinni Gusunɔ u yɔrari u ko ye sɔɔ,
u koo ye kowa.

13 Wunɛ Babiloni, wunɛ wi a sɔ daa bakanun bɔkuɔ,
wunɛ wi a dukia yiba,
wee wunen kpeerun tɔru ta tura.
Wunen bine ya koo kpe.

14 Domi Gusunɔ, wɔllu ka tem Yinni,
u bɔrua u nɛɛ, sere ka win wāaru,
u koo nun tumbu kparema nge twee
kpa bu nun nasarañ kuuki koosi.

Yinni Gusunɔn yiko

15 Yinni Gusunɔwa u tem taka kua ka win dam.
Wiya u maa handunia swīi ka win yɛru,
ma u wɔllu tɛria ka win bwisi.

16 U n nɔɔguru sua u wooda wɛ,
nim mu ra kpaasinɛwa wɔllo,
kpa guru winu nu n sīimɔ,
kpa guru maakinu nu de gura yu nɛ,
kpa woo gu seema gen wāa yerun di.

17 Tumbu bā n ye kpuro mɛera,
ba ra biti soorewa,
kpa sekuru tu bwāarokunun sekobu mwa,
domi nu sāawa weesu, nu ñ wāaru mɔ.
18 Nu sāawa kam dirum mɛ mu tumbu nɔni wɔkumɔ.
Ni kpuro nu koo doonawa
sanam mɛ Yinni Gusunɔ u koo nu sɛɛyasia.

19 Adama Gusunɔ u ñ sāa nge bwāaroku ni.
U sāawa Isireliban arumani.
Wiya u kpuro taka kua,
wiya u maa Isireliba mɔ.
Win yīsira Gusunɔ, wɔllu ka tem Yinni.

Babilonin kpeeru

20 Yinni Gusunɔ u nɛɛ,

Babiloni, a raa s̄awa nge n̄n matalaka baka tabu s̄o.
Wuna na denda na ka bwese dabinu k̄osuka,
ma na n̄n bannu surura.

²¹ Wuna na maa denda na ka maas̄obu
ka ben dumi k̄osuka,
ka tabu k̄eke yi dumi gawe ka yin kparobu,

²² ka dur̄obu ka kur̄obu,
t̄ok̄onu ka bibu, aluwaasiba ka w̄ondiaba.

²³ Wuna na maa denda na ka ȳa kparobu ka ben ȳanu k̄osuka
ka gb̄aa wukobu ka ben naa wukuba
ka sinambu ka ben sina asakp̄obu.

²⁴ Adama n̄e, Yinni Gusun̄o na n̄e,
kon wun̄e Babiloni ka wun̄en tem t̄ambu k̄osie
wun̄en n̄oni biru k̄osa ye i kua Sion̄o.

²⁵ Kon nun w̄arima, wun̄e wi a s̄a
nge guu te ta handuniagibu kpuro kam koosia.
Kon nun n̄oma dem̄ie,
kpa a binda a w̄oruma tem̄o.

Kaa kowa nge guu te ta d̄o mwaara.

²⁶ Baa wun̄en kperu garu,
ba ñ maa suam̄o bu ka dirun koru sw̄i.
Kaa kowa bansu sere ka baadommao.
N̄e, Yinni Gusun̄owa na yeni gerua.

²⁷ I tabun gidi b̄ora ȳrasio i Babiloni w̄ari.
I k̄oba soowo kpa bwesenu nu m̄enna.
I nu s̄oru koosio.

I sinam be ba w̄a Araratio ka Minio
ka Asikenasio m̄ennama bu Babiloni tabu w̄ari.
I tabu sinambu ḡasio
kpa i de dumi yi se nge twee
yi bu w̄ari.

²⁸ I bwesenu kpuro s̄oru koosio
n mam n̄ere Mediban sinambu
ka ben bera ka beran wirugibu
ka sere t̄on be ba w̄a ben tem s̄o kpuro.

²⁹ Wee tem mu ȳirim̄o.
Yinni Gusun̄on himba ya koo kora Babiloni s̄o.
U koo de yu ko bansu.

³⁰ Yen tabu dur̄obu ba koo kpana bu maa tabu ko.
Ba koo da bu kuke kuku yee damginu s̄o.
Ben dam mu koo kpe,
kpa bu ko nge t̄on kur̄obu.
Ben gb̄ara k̄ann̄osu ko n wukiare,
kpa bu ben ȳenusu d̄o doke.

³¹ Sam̄abu ba ko n daam̄o ba n wuramam̄o
bu ka Babilonin sina boko s̄o
ma ba win wuu mwa beri berika.

³² Ba sw̄ee kpuro b̄ora.
Ba maa kuku yenu kpuro d̄o m̄eni.
Ma tabu dur̄obu ba wurure.

³³ Amen̄iwa Gusun̄o, Isireliban Yinni wi u w̄ollu ka tem m̄o u gerua. U n̄e,
wee yiber̄eba ba koo na bu Babilonigibu suriri
kpa bu bu taaku nge dobi

yi yi wāa doo soo yerɔ.

Yinni Gusunɔ

u koo Isireliba somi

³⁴ Yerusalemu ya nɛɛ,

Babilonin sinɔ boko Nɛbukanesaa u raa man gura,
ma u man deri nge weke diiru.

U man sɛre nge yaa gɔba,
ma u sua ye ya gea s̄aa kpuro ne s̄ɔɔ.

Yen biru u nɛn tɔmbu gira.

³⁵ Yen s̄ɔ, Babilonigii be, bu n̄oni s̄ɔro dam mɛ ba man d̄oren s̄ɔ,
kpa yem mɛ ba yari mi, mu w̄ori ben wiru w̄allɔ.

³⁶ Wee ye Yinni Gusunɔ u gerua Yerusalemugibun s̄ɔ. U nɛɛ,
wee, kon b̄ɛɛ sanna.

Kon Babilonin daanu ka yen bwii kpuro gberasia.

³⁷ Babiloni koo kowa bansu

mi gbeeku b̄onu nu ko n w̄aa.

T̄onu kun ko n maa w̄aa mi,
kpa bu ye ȳɛɛ.

³⁸ Wee yen t̄amba gina s̄aa nge gbee sinansu si su kukirimɔ.

³⁹ Adama sanam mɛ ba ḡari seewa,

kon de bu tam n̄o sere n banda,

kpa ba n nuku dobu m̄ɔ,

kpa mu bu go, bu dweeya sere ka baadommaɔ.

Ba n̄ maa seemɔ.

Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

⁴⁰ Kon bu sakiriwa nge ȳaanu ka bonu yaa goo yerɔ.

Ba Babiloni ḡɔɔ sw̄iyamme

⁴¹ Wee ye Yinni Gusunɔ u gerua Babilonin s̄ɔ. U nɛɛ,

anna a wa ma Babiloni,

wuu b̄okɔ ge t̄amba raa siaramɔ,

ya w̄oruma.

Wee, ya kua bansu bwesenu kpuron suunu s̄ɔɔ.

⁴² Nim kurenu nu ye swee,

ma nu ye wukiri.

⁴³ Yen baru kpaanu nu kua bansu,

ma tem mu gbera mu kua tem saaram.

Goo kun maa w̄aa mi.

Goo ku ra maa sare mi.

⁴⁴ Yinni Gusunɔ u maa nɛɛ,

kon Babilonin b̄uu wi ba m̄ɔ B̄eli seesi.

Kon n̄un siasia ye u raa mwe,

kpa t̄ambu bu ku maa na win mi.

Wee Babilonin gb̄arara w̄oruma.

⁴⁵ B̄ɛɛ, nɛn t̄ambu Isireliba, i yario min di.

Baawure u win w̄aru w̄oro nɛn m̄aru baka ye ya ween di.

⁴⁶ I ku nanda. I ku maa diiri labaari ye ya n̄oramɔ tem mɛ kpuro s̄ɔn s̄ɔ.
W̄ɔɔ baagere ka gen labaariwa. T̄ambu ba ko n dam diinamɔ, kpa sinambu ba
n seesinamɔ.

⁴⁷ Adama s̄ɔɔ teeru kon Babilonin b̄unu seesi,

kpa yen tem kpuron t̄ambu bu sekuru wa.

Gonu nu ko n t̄eriewa baama kpuro.

48 Wəllə ka temə ka yam kpuro,
nuku dobun kuuki koo nəra Babilonin sə.
Domi yiberəba ba koo na saa sə yēsən nəm geu gian di,
bu ye kpeerasia.

49 Yen tamba tən dabinu go handunia kpuro sə.
Tē yen tiin saa ya tunuma yu ka wəruma.
Domi ba Isireliba dabinu go.

50 Bēē Isireliba, bēē be i kisira ben noman di,
i ku maa yōra mini.
I doonə n toma Babilonin di.
Saa min di, i Yinni Gusunə yaayo
ka bēēn wuu Yerusalemu.

51 Ma Isireliba ba nēē,
sanam mē sa nua ba sun wəmmə,
sekura ra sun mwewa.
Sanam mē yiberəba ba Yinni Gusunən sāa yeru wəri ba kəsuka,
sekura sun mwawa.

52 Adama wi, Yinni Gusunə u nēē,
wee, tōnu sisi nì sə u koo Babilonin būnu seesi,
kpa be ba mēera wan wuri yi nəra tem kpuro sə.

53 Baa Babilonigibu bə n seewa ba da wəllə,
baa bə n ben gbāranun dam sosi
sere goo kun kpē u da mi,
ka mē, u koo de yiberəba bu bu wəri bu kam koosia.

54 Kam kəbu Babilonin tem deema,
ma kuuki nəramə yen wusu sə.

55 Yinni Gusunəwa u ben wusu kam koosia.
U koo de ben kuuki yi kpe.
Yiberəba ba wee ba wəki nge nim wəku.

56 Ba wee bu Babilonigii be wəri,
kpa bu ben tabu kowo dangibu mwēeri bu ben tennu bəku.
Domi Gusunə u sāawa Yinni
wi u ra baawure kəsie ye u kua.

57 U sāawa sunə. Win yīsira wəllu ka tem Yinni. U nēē, u koo de tam mu
Babilonin sinambu go, ka ben bwisigibu ka ben tem yērobu ka ben wirugibu
ka ben tabu durə dangibu kpa bu dweeya sere ka baadommaə ba kun maa
seewe.

58 Babilonin gbāra baka ni, nu koo wəruma.
Nin kənnə baka si, su koo dəə mwaara.
Nge mēya səmbu te ba kua gbāra ten sə, ta koo kam ko.
Ben hania kpuro ya koo kam kowa dəə sə.

Ba Yeremin tireru kpēē

daa te ba mə Efaratiə

59 Seraya, Neriyan bii, Maseyan debubu, u sāawa Sedesiasi, Yudaban sina
bokon səm kowobun wirugii. Sedesiasin bandun wəə nnese səra ba da
Babiloniə wi ka sina boko.

60 Yera Yeremi u yorua tireru sə kəsə ye ya koo Babiloni deema ka sere maa
gari kpuro yi Yinni Gusunə u gerua Babilonin sə.

61 Ma u Seraya yiire u nēē, sanam mē a tura Babiloniə, a kookari koowo a gari
yini gari ka dam tumbu bu no.

62 Kpa a kanaru ko a nēē, Yinni Gusunə, wuna a gerua a nēē, goo kun maa
sinamə Babiloniə sere ka yēeyə. Ya koo kowa bansu sere ka baadommaə.

⁶³ Ì n tire te gara a kpa, a tu kperu gbinisio kpa a tu kpèe daa te ba m̀ Efaratiò, ⁶⁴ kpa a nɛɛ, nge me tire te, ta numa mi, nge meya Babiloni ya koo kam ko. Ya ñ maa seemò, kòsa ye Yinni Gusunò u ye surem̀n s̄. Ya koo w̄rumawa kpa ya kun maa dam m̀. Yeremin garin kpurowa mi.

Yerusalemu ya w̄ruma

(I maa m̄erio 39:4-7, Sinambu II, 24:18-25:7)

52

¹ W̄ò yenda tia Sedesiasi u m̀ sanam me u bandu di Yudaò. Ma u kua w̄ò w̄kura tia bandu s̄ò Yerusalemuò. Win meron ȳsira Hamutali, Yeremi, Libinagiin bii.

² Sedesiasi wi, kòsa u kua Yinni Gusuǹn ǹni s̄ò. U kua mam mam nge me Yoyakimu u raa kua.

³ Yinni Gusuǹn u ka Yerusalemugibu ka Yudaba m̀ru kua, ma u bu gira win wuswaan di.

Ma Sedesiasi u Nebukanesa Babilonin sina boko seesi.

⁴ Sedesiasin bandun w̄ò n̄òba nn̄esen suru w̄kurusen s̄ò w̄kuruse, yera Nebukanesa u na ka win tabu kowobu kpuro bu ka Yerusalemu w̄ri. Ma ba ben sansani gira gb̄ararun ḡarò. Miya ba kuku yenu gba gba ba ka gb̄ara te sikerena.

⁵ Ma ba Yerusalemu ye tarusi sere n ka kua Sedesiasin bandun w̄ò w̄kura tiase.

⁶ W̄ò gen suru nn̄esen s̄ò n̄òba nn̄ese s̄ò, yera ḡòra wuu ge n̄enua. Domi òanu maa sari tem me s̄ò ni tamba koo di.

⁷ Yera ba gb̄araru yaba, ma Yerusalemun tabu kowobu kpuro ba duki yakikira w̄kuru. Ba yara saa k̄nn̄n di ge ga w̄a gb̄araru yirun baa s̄ò sina bokon d̄a gbaarun b̄kuò. N deema saa ye s̄ò, Babilonigiba wuu ge sikerene. Be ba duki yakikira mi, ba kpawa ka swaa ye ya d̄ò Yuudenin w̄wa gia.

⁸ Ma Babilonin tabu kowobu ba sina boko Sedesiasi naa gira, ba n̄n mwa Yerikon w̄waa. Yera win tabu kowobu kpuro ba yarina ba n̄n deri.

⁹ Babilonigii be, ba sina boko Sedesiasi mwa ba ka da ben sina bokon mi Ribilaò, Hamatin temò. Ma u n̄n siri.

¹⁰ U dera ba Sedesiasin bibu ka Yudan wirugibu kpuro sakira wi, Sedesiasin tiin n̄ni biru Ribila mi.

¹¹ Ma u Sedesiasin tiin n̄ni w̄wa u n̄n b̄kua ka sii gandun ỳni. Yen biru, u n̄n sua u ka da Babiloniò u n̄n doke piris̄m s̄ò sere u ka gu.

Ba Yinni Gusuǹn s̄a yeru

d̄ò meni

(I maa m̄erio 39:8-10, Sinambu II, 25:8-21)

¹² Yeniban biru, Nebukanesaan bandun w̄ò yendu tia sarise s̄ò, yen suru n̄òbusen s̄ò w̄kuruse, yera Nebusarada wi u s̄a sina bokon k̄s̄obun guro guro u na Yerusalemuò.

¹³ Ma u Yinni Gusuǹn s̄a yeru d̄ò meni, ka sina kpaaru, ka yenu si su tie Yerusalemu mi kpuro, kaa sere gere dangibun yenusu?

¹⁴ Ma Nebusarada wi, ka win tabu kowobu ba Yerusalemun gb̄araru k̄suka ba surura.

¹⁵ Ma ba bw̄ɛbw̄ɛbu gabu yoru mw̄era ka be ba tie wuu ge s̄ò ka be ba tii w̄ ka sere n̄man s̄m kowobu.

¹⁶ Adama Nebusarada u bw̄ɛbw̄ɛ ben gabu deri bu ka res̄m gbaanu ka gbea wuku.

17-18 Yen biru, Babilonigii be, ba s̄aa yee ten torom ḡaritii sua ka kaatonu ka woba ka n̄ari ka gb̄ēa yē s̄o ba ra yāku yem doke ka sere s̄aa yee ten dendi yāa ni ba kua ka sii gandu. Ma ba s̄aa yee ten gbereba surura yi ba kua ka sii gandu, ma ba boo sii ganduguu ge k̄asuka ka gen ȳoratii. Yen biru, ba sii gan ni kpuro gura ba ka da Babilonia.

19 Ma k̄sobun guro guro wi, u maa gb̄ēe yorukunu sua ka d̄ōo guratii ka n̄ari ka torom ḡaritii ka gb̄ēa yē s̄o ba ra yāku yem doke, ka dabunu. Ye kpurowa ba gura ye ba gesi kua mi ka wura ka sii geesu.

20 Gbere yiru ye, ka boo sii ganduguu ge, ka sere keten weenasii w̄akura yiru ye ya boo ge s̄o wa, ye sina boko Salom̄o u kua ka sii gandu Yinni Gusun̄an s̄aa yee ten s̄o, goo kun yen bunum geeru yē.

21 Gbere yiru ye, ya gunum n̄ewa. Yen baayeren gunum mu s̄āawa ḡom soonu yendu yiru sari. Ma yen b̄orum mu s̄aa ḡom soonu w̄akura yiru. Yen baayere ya wem m̄awa. Ma sii si ba ka ye kuan sinum mu s̄aa n̄am tararun saka.

22 Ba yen baayere fur̄o dokea ge ba kua ka sii gandu. Fur̄o gen baageren d̄ēbu s̄āawa ḡom soonu n̄oɓu, ma ba gen baagere sii ȳoni ka d̄aa marum weenasii gore ba ka sikerena. Ba ye kpuro kuawa ka sii gandu.

23 D̄aa marum weenasii wun̄oɓuwa (100) ba gen baagere gorea ba ka sikerena. Adama wun̄oɓu n̄ne sariwa ba koo kp̄i bu wa saa tem di.

Ba ka Yudaba da Babilonia

24 N̄ebusarada sina bokon k̄sobun guro guro wi, u Seraya yāku kowo t̄n̄wero mwa ka Sofoni wi u s̄aa yāku kowo Serayan yiruse ka s̄aa yerun k̄n̄n̄an k̄sobu ita,

25 ka sina k̄paarun tabu kowobun wirugii goo, ka t̄mbu n̄oɓa yiru gabu be ba ra ka sina boko wesiane ka tabu kowobun wirugiin tire yoro wi u ra tabu kowobun ȳisa yore tireru s̄o ka sere maa tambu wata be ba s̄aa wuugibu.

26 Be kpurowa u m̄w̄era, ma u bu kpara u ka da Babilonin sina bokon mi Ribila.

27 Ma sina boko u bu so so. Ma u dera ba bu go Ribila mi, Hamatin tem̄o. Nge m̄eya ba ka Yudaba yoru m̄w̄era ba ka doona n toma ben tem di.

28 Yuda be N̄ebukan̄s̄aa u yoru m̄w̄era u ka da win tem̄o win bandun w̄o n̄oɓa yiruse s̄o, ben geera s̄āawa t̄mbu n̄r̄oɓun suba ita ka yenda ita (3.023).

29 Be u maa yoru m̄w̄era Yerusalem̄o win bandun w̄o yendu yiru sarise s̄o, ben geera s̄āawa t̄mbu n̄ene ka t̄na ka yiru (832).

30 Win bandun w̄o yenda itase s̄o, yera N̄ebusarada wi, u t̄mbu nata ka wun̄aa weeru ka n̄oɓu (745) m̄w̄era Yerusalem̄o u ka da. Yuda be ba m̄w̄era mi kpuro, ben geera kuawa t̄mbu n̄r̄oɓun suba n̄ne ka nata (4.600).

Babilonin sina boko

u Yoyakini yakia

(Imaa m̄erio Sinambu II, 25:27-30)

31 Efil̄i M̄erodaki Babilonin sina boko, win bandun w̄o ḡbiikuu s̄o, yera u Yoyakini Yudaban sina boko w̄alle sua ma u n̄un yara piris̄am di win yoru dibun w̄o weeru ita sarise s̄o, yen suru w̄akura yirusen s̄o yenda n̄oɓuse s̄o.

32 U ka n̄un gari kua ka k̄iru ma u win bandu w̄alle sua n kere sinam be ba yoru m̄w̄era ba ka w̄aa Babiloni mi, ka wi sannu.

33 Ma u win piris̄am yānu k̄osa, u dera u ra di ka wi, sina boko sannu sere ka win w̄aarun n̄r̄o.

34 Babilonin sina boko wiya u ra n̄un n̄ari baadomma kpa u n̄un w̄e ȳen bukata u m̄o kpuro sere u da u ka gu.

YEREMIN SWII

Yeremi u swi Yerusalemu ye ba w̄ori ba k̄osukan s̄o ka sere Yudaban toranun s̄o. U wigibu tubusia yèn s̄o Gusun̄o u dera yiber̄eba ba kua m̄e. Adama u n̄e, Yudaba b̄a n̄ ḡoru ḡosi, Gusun̄o u koo bu win w̄onw̄ondu s̄osi.

Tire ten kpunaa

1. Yerusalemu ya s̄aa nge kur̄o ḡomini, wiru 1.
2. Yinni Gusun̄o u Yerusalemu s̄eeyasia, wiru 2.
3. N̄oni sw̄aar̄u s̄oo, ȳiȳobu w̄aa, wiru 3.
4. Yerusalemugibun wahala tabun s̄o, wiru 4.
5. Yinni Gusun̄o, a de su wurama wunen mi, wiru 5.

Yerusalemu ya s̄aa nge kur̄o ḡomini

¹ Yerusalemu yè s̄oo t̄omba raa dabi,
wee ya w̄aa ye t̄ona,
ya kua nge ḡomini.

Ya raa ȳisuru yara bwesenun suunu s̄oo.
Wee t̄e ba ye yoru diisiam̄o.

² Ya wuri m̄ò w̄oku giriru
ma yen n̄oni ȳiresu kokum̄o.
Be ba raa s̄aa yen k̄inasibu,
ben goo sari wi u ye nukuru yemiasiam̄o.
Be kpuro ba kuawa naane sariba,
ma b̄a kua yen yiber̄eba.

³ Ba Yudaba gura ba ka doona tem tukum̄o.
M̄eya, ba bu dam d̄orem̄o ba yoru diisiam̄o.
Ba ku ra n̄ w̄erabu m̄o.

Ben yiber̄eba ba bu w̄ori subaru s̄oo
ba deema ba w̄aa n̄oni sw̄aar̄u garu s̄oo.
⁴ Yerusalemu ya w̄aa nuku sankiranu s̄oo,
domi ba ku ra maa yen sw̄e s̄i bu t̄ò bakar̄u na.
Goo kun maa w̄aa yen gb̄ara k̄onn̄ow̄o.
Yen ȳaku kowobu ba weeweenu m̄ò.
Yen w̄ondiaban nuki sankira.

Yen tii ya w̄aa nuku sankira bakar̄u s̄oo.

⁵ Yen yiber̄eba ba ye tabu di,
ma ba w̄aa b̄ori ȳendu s̄oo.
Yinni Gusun̄owa u ye nuku sankira ni kp̄e
yen tora dabinun s̄o.
Wee yiber̄eba ba yen bibu kpara
ba ka da ba yoru diisiam̄o.

⁶ Yerusalemun b̄eere ya kpa.
Ma yen wirugibu ba ka gini weene
yi yi ñ yakasu wa yi di.
Yi ñ maa dam m̄o
ma yi duki m̄ò taason wuswaan di.

⁷ Saa yeni s̄oo, Yerusalemu ya w̄aa ȳaar̄u s̄oo,
yen t̄omba yaayaare m̄ò.
Yera ya yaaya ḡaa gee ni ya raa m̄o yellu.
Sanam m̄e yen yiber̄eba ba ye kamia,
ya goo bia u na u ye somi,
ma n̄ yiber̄e be dore, ba ye yaakoru koosim̄o.

⁸ Yerusalemu ya tora too.

Yen sōna ba ye tusa.

Be ba raa ye doke,

bà n yen bansu wa ba ra ye gemwa.

Wee, yen tii, ya weeweenu m̀,

ya wāa sekuru s̄o.

⁹ Wee, yen durum yīreru ta wāa yen yaber̄.

Adama ya ñ daa yen kpeeru bwisika.

Ya w̄aruma subaru s̄o

goo kun ye nukuru yemiasie.

Ma ya n̄ogiru sua ya n̄e,

Yinni Gusun̄, a n̄en n̄oni swāaru m̄erio.

A m̄erio nge m̄e yiber̄e u tii sue.

¹⁰ Wee, ba n̄en gāa gee ni na m̄o gura.

Wee, bwese tuku ni a yina nu n wāa ka wunen t̄ambu sannu,

nu dua wunen s̄aa yer̄.

¹¹ Wee, Yerusalemgibu kpuro ba wasire

ba dīanu kasu ni ba koo dī.

Ma ba ka ben gāa geenu dīa ni k̄osina

bu wa ba n ka wāa.

Yerusalemu ya n̄e,

Yinni Gusun̄, a m̄erio nge m̄e na w̄n̄w̄ndu soore.

¹² B̄ēya na ka yā, b̄ēe be i sar̄o mini kpuro.

I m̄erio n̄oni swāaru garu tà n maa negii teni kere,

te Yinni Gusun̄ u man kp̄̄e win m̄orun saa s̄o.

¹³ Saa w̄ollun di n s̄aare u d̄̄o surema n̄en wasi s̄o,

ma u man di.

U n̄en naasu yina ber̄ia.

Ma u man sura gbaru gbara

u man kp̄̄e nuku sankiranu s̄o sere ka baadommā.

¹⁴ U n̄en toranu kpuro m̄enna

nge w̄̄e yi ba tara.

Ma u nu gbinisi n̄en w̄̄ir̄o.

U n̄en dam bua.

Ma u man yiber̄e n̄omu ber̄ia

m̄i na ñ kp̄̄e n ka tii yina.

¹⁵ Yinni Gusun̄ u n̄en tabu kowobu surura.

U tabu dur̄ubu m̄enna

bu ka n̄en aluw̄aasiba kam koosia.

U n̄e, Yerusalemu taaka

nge m̄e ba ra res̄em taaku.

¹⁶ Yen s̄ōna na wura m̀,

na n̄oni yīresu kokum̄o.

Wi u koo man nukuru yemiasia u man wāaru wesia,

u man deri.

N̄en biba nuki sankire,

domi yiber̄e u man kamia.

¹⁷ Na n̄oma yīya na kanaru kua.

Adama goo kun n̄e u man nukuru yemiasia.

Yinni Gusun̄ u dera be ba ka n̄en t̄ambu Isireliba sikerene

ba kua n̄en yiber̄eba,

ma ba man garisi disi.

18 Yinni Gusunɔ u gem mɔ ye u ka kua mɛ.

Domi na ñ win gere mɛm nɔwɛ.

Bɛɛ bwesenu kpuro, i swaa dakio i nɔ,

kpɔ i nɛn nuku sankiranu wa.

Nɛn wɔndiaba ka nɛn aluwaasiba ba yoru da tem tukumɔ.

19 Na nɛn kɛnasibu somiru kana,

adama ba man bɔrɔ kɔɔru kua.

Nɛn yaku kowobu ka wuun guro gurobu ba gu nɛn swɛɛ sɔɔ

sanam mɛ ba dianu kasu ni ba koo di ba n ka waa.

20 Yinni Gusunɔ, a nɛn nɔni swaarun mɛɛrio,

nɛn bwɛra kun kpɛ.

Na nuki sankire too,

domi na ñ nun mɛm nɔwɛ.

Tɔwɔ tabu sun dimɔ.

Ma wuun sɔwɔ gɔɔ waa.

21 Ba nɛn weeweenu nua.

Adama goo kun man nukuru yemiasie.

Yibɛɛban nukura dɔra, yɛn sɔ a man kua mɛ.

N n mɛn na, a de tɔɔ te, tu na te a gerua mi,

kpɔ bu ko nge nɛ.

22 A ben nuku kɔsuru mɛɛrio,

kpɔ a bu kua nge mɛ a man kua nɛn durum kpɛarun sɔ.

A mɛɛrio nge mɛ na weeweenu mɔ, nɛn nuki sankire.

2

Yinni Gusunɔ u Yerusalemu sɛɛyasia

1 Yinni Gusunɔn mɔru baka ya seewa.

Ma ya Yerusalemu wukiri nge guru wii bakaru.

Yɛn bɛɛɛ ye ya raa girari sere guru winɔ,

u ye kara u kɔ temɔ.

Win mɔru yɛn saa sɔɔ,

u ñ yaaye ma Yerusalemu ya sãa win naa sɔnditia.

2 U Isireliban waa yenu

ka ben wusun gbɛranu kpuro surura ka mɔru wɔnwɔndu sari.

Ni wee nu wɔruka temɔ.

U ben bandu ka ten wirugibun dam bua.

3 U Isireliban dam kpuro bua win mɔru bakan sɔ.

U tii bakua sanam mɛ yibɛɛba ba bu wɔrim na.

Ma u Isireli be dɔɔ kare,

ma dɔɔ wi, u bu di beri berika.

4 U bu win tendu gawe ka win nɔm geu.

Ma u bu yɛisi nge yibɛɛ,

u kpuro go ye ya gea sãa ben nɔni sɔɔ.

U dera win mɔru yabura nge dɔɔ

ben waa yɛnɔ Yerusalemuɔ.

5 Yinni Gusunɔ u Isireliba wɔri nge yibɛɛ.

U bu mwa nge dɔɔ u ben dii geenu di.

U ben gbɛranu kɔsuka,

ma u dera wuri yi nɔɔramɔ baama ben suunu sɔɔ.

6 U win sãa yeru kɔsuka.

U dera ba ku ra maa sãarun tɔɔ bakanu ka tɔɔ wɛrarugiru di.

Win mɔru seewa ka dam.

Ma u sina boko ka yaku kowobu yina.

7 U win sãa yeru mi ba ra nùn yākuru kue biru kisi.
 U yiberēba Yerusalemun dii geenu nōmu beria.
 Ma wākinu nōora win sãa yeru mi, nge tōo bakanun saa.
 8 Yinni Gusunō u gōru doke u Yerusalemun gbāranu kōsuku.
 Wee u nu kōsuka kpuro mam mam.
 Ya kua wōnwōndu baama kpuro.
 Gbāranu yiru ye kpuro ya kua bansu.
 9 Yen kōnnōsu su numa temō.
 Sin dāa ye ba ra ka su sēsuku ya bōokira.
 Ma ba yen sina boko ka yen wirugibu gura
 ba ka da tem tukumō.
 Wooda maa sari.
 Baa Gusunōn sōmōbu ba ñ maa kāsīnu waamō win min di.
 10 Wee, yen guro gurobu ba sō temō ba nōsu maari.
 Ba tii torom wisi winō,
 ba saaki deewa nuku sankiranun sō.
 Ma yen wōndiaba ba sō ba take.

11 Nēn nōni yandamō wurin sō.
 Nēn wasi gbisimō ma nēn torora kare.
 Domi nēn tōmba kam kua.
 Wee, bii wēēnu ka bibu ba wāa Yerusalemun swēē sōo,
 ba ñ maa dam mō.
 12 Ba ben mērobu sōomō ba mō,
 mana sa ko dīanu wa.
 Ma ba wōrukumō swēē sōo nge be ba mēera kua.
 Gaba gbisukumō ben mēron tororu wōllō.

13 Yerusalemu, mba kon nun sō.
 Mba kon ka nun weesina.
 Wara u maa nōni sōore nge wunē,
 n ka kpī n nun nukuru yemiasia.
 Domi wunen nōni swāara kpā nge nim wōkun nim.
 Goo sari wi u koo kpī u tu kpeesia.
 14 Wunen sōmōbu ba nun gari weesugii sōōwa.
 Ba ñ nun wunen toranu sōōsi
 bu ka nun gbara yorun di.
 Gari weesugiiya ba nun sōōwa yi yi nun nōni wōkua.
 15 Wee, tē wi u sarō u ra nun taka koosiwa u yēē,
 kpa u wia ko u nēē,
 wuu geniwa ba ra raa soku wuu burō,
 gēn sō handunian tōmbu kpuro ba ra n nuku dobu mō?

16 Kpa yiberēba ba n nōo tēndu berī
 ba ñ nun yēēmō ba n mō,
 sa nun mwe nge dīa dōka.
 Wee, tōo te sa mara ta tunuma,
 sa tu wa.

17 Yinni Gusunō u kua ye u gōru doke.
 U yibia ye u gerua saa yellun di u nēē,
 u koo kō.
 Wee u wunē Yerusalemu kam kua.
 U ñ wunen wōnwōndu wa.
 U dera yiberēban nukura dora wunen sō,
 domi u bu dam kā.

18 Yerusalemu, a Yinni Gusunɔ nɔɔgiru sueyo,
a de u wunen wuri nɔ.

A nɔni yĩresu kokuo nge daaru.

A ku wɛra, a ku wuri mari.

19 A seewo a wuri ko wɔkuru,
a wunen gɔru kpuro kusia Yinni Gusunɔn wuswaaɔ.

A nɔma yiyyo a nɔn kana wunen bibun sɔ

be ba gbimɔ swɛɛ sɔɔ gɔɔrun sɔ.

20 Yinni Gusunɔ, a mɛɛrio a wa.

Wara a kuare nge mɛ.

Mban sɔna a dera tɔn kurɔba ben bibu tema be ba kɔ mi.

Mban sɔna a dera yiberɛba ba maa wunen sɔmɔbu ka yɔku kowobu go wunen
sɔa yero.

21 Wee bukurobu ka bibun gonu nu kpɔ swɛɛ sɔɔ.

Ba nɛn wɔndiaba ka aluwaasiba go tabu sɔɔ.

A dera ba bu sakira wɔnwɔndu sari, wunen mɔrun saa.

22 A nɛn yiberɛ be na nasie sokusia baaman di
ba mɛnna nge tɔɔ bakarun saa.

Yen dama te, goo kun kisire.

Goo kun maa seewe bii be na kɔ na seeya sɔɔ.

A dera nɛn yiberɛ u bu go kpuro.

3

Nɔni swāaru sɔɔ, yĩyabu wā

1 Na sɔawa tɔnu wi u nɔni swāaru yɛ
te ta na Yinni Gusunɔn mɔrun sɔ.

2 U dera na da yam wɔkuru sɔɔ, mi yam bururam sari.

3 Nɛ turowa u nɔma doke bururu ka yoka.

4 U dera na wooro saa nɛn wirun di sere ka nɛn naasɔ.

N sɔare u nɛn kukunu kɔsuka,

5 u ka man nuku sankiranu ka nɔni swāaru bunana nge gbāraru.

6 U dera na da yam wɔkuru sɔɔ

nge gɔri be ba gu n tɛ.

7 U man gbāraru bunana n ku ka yari,

ma u man bɔkua ka yɔni damgii.

8 Ma na nɔɔgiru sua na somiru kana.

Adama u n man swaa daki u sere nɛn kanaru mwa.

9 U nɛn swaa kenua ka kpee bakanu,

u ye go.

10 U kukua u man mara

nge gbeeku bɔɔ ge ga yaa mara.

U man mara nge gbee sunɔ

ge ga yaa yɔɔru bwɛɛye.

11 U nɛn swɛɛ bɔɔra,

ma u man mwa u gɛɛka.

U man deri biti sɔɔ.

12 U win tɛndu beri

ma u man kua nge yaa ye u koo to.

13 U nɛn yɛsa yabura ka sɛɛnu.

14 Ma tɔmbu kpuro ba man yɛɛmɔ

ba womusu dokemɔ tɔɔ baatere.

15 U dera na nɔni swāaru wa
ma nuku sankirara man goomɔ nge tam.

16 U dera na kpenu tema
ma nen donnu bɔɔkɪra.
Ma u man torom wisi.

17 U dera na n̄ maa wāa bəri yendu sɔɔ,
na n̄ maa nuku dobu mɔ.

18 Ma na gerua na n̄eɛ,
na n̄ maa dam mɔ,
na n̄ maa gāanu yīiyɔ wi, Yinni Gusunɔn mi.

19 N̄a n̄ nen nɔni swāaru yaaya,
n̄ da n̄ s̄arewa nge d̄aa sosurarun nima na n̄ora ka d̄ɛɛ.

20 N̄a n̄ yeniba kpuro yaaya, na ra wururewa.

21 Adama wee ye ya man yīiyɔbu w̄ɛɛmɔ.
Na k̄i n̄ tii ye yaayasia n̄ gere.

22 Yera, Yinni Gusunɔn durom kun kra,
win wɔnwɔnda kun maa n̄oru kue.
23 Ta ra n̄ wuramamɔwa bururu baatere.
Win b̄orɔkiniru ta kp̄a.

24 Na n̄eɛ, Yinni Gusunɔ u s̄awa negii.
Yen s̄ɔna na yīiyɔbu mɔ wi sɔɔ.

25 U ra wi u n̄un naane s̄aa k̄iru s̄ɔsi,
kra u wi u n̄un kasu durom kua.

26 Ya wā tɔnu ù n̄ Gusunɔn somiru mara ka temanabu.

27 Ya wā tɔnu u Gusunɔn yoru wura win aluwaaasiru sɔɔ.

28 U n̄ laakari m̄ɛribu gabu wa,
u tii gawo s̄ɛɛ u da u n̄ wāa wi turo,
domi Yinni Gusunɔwa u n̄un bu kp̄ɛɛ.

29 U n̄ n̄un wiru kp̄iye win nuku sankiranu sɔɔ,
kra u n̄ yīiyɔ ma u koo n̄un somi.

30 U wi u n̄un baara soomɔ baaru t̄iyyɔ u s̄ame,
kra u wura bu n̄un w̄ame.

31 Domi Yinni Gusunɔ u ku ra tɔnu biru kisi ka baadommaɔ.

32 Baa ù n̄ dera ȳero u n̄oni swāaru wa,
ka m̄e, u n̄un k̄i too,
domi win wɔnwɔnda kp̄a.

33 N̄ n̄ win k̄iru u ka tɔnu n̄oni s̄ɔ,
kra u n̄un nuki sanku.

34-36 Yinni Gusunɔ u ȳɛ
sanam m̄e ba yobu n̄oni s̄ɔmɔ ba taakumɔ.

U ȳɛ sanam m̄e ba n̄ t̄ambu kuamm̄e nge m̄e n̄ weene.

U ȳɛ sanam m̄e ba n̄ bu siriamm̄e dee dee.

37 Goo kun kp̄ɛ u n̄eɛ, gāanu nu kooro,
Yinni Gusunɔ ù kun nin wooda w̄ɛ.

38 Wi, Gusunɔ W̄orukoo
wiya u ra de gea ka k̄ɔsa yu na.

39 N̄ n̄ m̄en na, mban s̄ɔna tɔnu u ko n̄ weeweenu m̄ɔ.

U de u weeweenu ko win durum s̄ɔ.

40 Yen s̄ɔ, i de su b̄esen daa m̄ɛɛri
kra su ye w̄ɛɛri

su wa su ka gəsirama Yinni Gusunən mi.

⁴¹ Gusunə u wāa wəllə.

I de su noma yiya su nən kana.

⁴² Su nee, Yinni, sa durum kua,
sa nun seesi.

A n sun suuru kue.

⁴³ A tii berua wunen məru bakan sə,
ma a sun naa gira a go wənwəndu sari.

⁴⁴ A dua guru wiru səə a ku ka bešen kanaru nən sə.

⁴⁵ A dera ba sun garisi nge kubanu bwesenun suunu səə.

⁴⁶ Bešen yiberəba kpuro ba sun nəə kuurimə.

⁴⁷ Ye ya sun tie, yera nandabu ka berum,
domi ba bešen yānu gura,
bešen tem mu kua bansu.

⁴⁸ Wee na nəni yiresu kokumə

yən sə nən tamba kam kua.

⁴⁹ Nən nəni yiresu kokumə, su n yəre,

⁵⁰ na ka mara Yinni Gusunə u nən laakari kooma wəllun di,

⁵¹ kpa u wa ma ye ya Yerusalemugibu deemamə,
ya nən nuki sanka.

⁵² Be ba man tusa kam səə

ba man naa gira nge gunə.

⁵³ Ba kī bu nən wāaru kpeesia wəru səə.

Ba man kpenu kasuka.

⁵⁴ Nim mu man mwεεmə,
ma na nee, na kam kuawa.

⁵⁵ Saa ye səə, na kanaru kua na nee,

Yinni Gusunə, na nun soka saa wəru ge səən di,

⁵⁶ ma a nən nəə nua.

A ku wunen swaa kəre.

A nən wuri ka nən weweenu nəəwə.

⁵⁷ Dəma te, a man susi,
a man səəwa a nee, n ku berum ko.

⁵⁸ Yinni a man siria
ma a nən wāaru yakia.

⁵⁹ A wa kəsa ye ba man kua,
a man sirio.

⁶⁰ A wa məru ye ba man kəsiemə
ka nəə tia ye ba mə bu ka man seesi.

⁶¹ Yinni Gusunə, a ben wəma nua ye ba man koosimə.

⁶² A ben nəə tia wa ye ba man koosi
ba ka man gerusimə təə baatere.

⁶³ Ye ba mə kpuro səə gesi,
nəna ba ra n womu dokemə.

⁶⁴ Yinni Gusunə, na yē ma kaa bu kəsie
nge mε ben kookoosu ne.

⁶⁵ Kaa ben gərun nəni wəke
kpa a de wunen bəri yi n sāa ben baa.

⁶⁶ Kaa bu naa gira ka məru baka
kpa a bu kpeerasia
ba kun maa wāa tem mε səə.

4

Yerusalemugibun wahala tabun s̄

- 1 Yinni Gusunən s̄a yerun wura gea ye, ya t̄ira.
Ten kpenu nu yari sw̄εε kpuro s̄o.
- 2 Yerusalemun t̄on be ba raa garisi nge wura gea,
ba gis̄o bu garisiwa nge tem m̄onnu.
- 3 Baa ka gbeeku b̄ōn̄o, nu ra nin binu bom k̄ē.
Adama n̄en t̄ambu ba n̄ ben bibun w̄onw̄ondu m̄o.
Ba s̄āawa nge taataa niru te ta w̄āa gbabur̄o.
- 4 Ba dera ben bii w̄ēnun yari mani nin darosu s̄o nim n̄arun s̄o.
Bibu ba d̄ianu kasu, adama goo sari wi u koo bu w̄ē.
- 5 Be ba ra raa d̄ia geenu di,
ba gbisukum̄o sw̄εε s̄o.
Be ba seeya doo n̄aru s̄o,
ba kubanu būurim̄o.
- 6 N̄en t̄ambun s̄eyasiabu bu kp̄ā, bu Sodomugibu kere,
wuu ge Yinni Gusun̄o u kpeerasia n̄ni kpaki teeru
goon n̄oma sari mi s̄o.
- 7 Ben sina bibu ba raa w̄esu bururam kere.
Ba mam bom bekum bururam kere.
Ben wasin ḡona ra n s̄oriwa
kpa ben wuswaa ya n ballim̄o nge kpee gobiginu.
- 8 Adama t̄ē ba d̄ōo durom t̄iram kere.
Ba ku ra maa bu tubu sw̄εε s̄o.
Ba woorewa sere ben ḡona ya kukunu mani.
Ma ben wasi gbere nge d̄āa gbeba.
- 9 Be ba gbim̄o tabu s̄o, ben ḡoo buram bo
n kere be ba ra n̄ni s̄ōre
bu woora ḡōrun s̄o bu sere ghi.
- 10 Baa m̄e bii m̄erobu ba ben bibu k̄i too,
ka m̄e, ba bu yikum̄o ba dim̄o
wahala ye ya be, n̄en t̄ambu deem̄an s̄o.
- 11 Yinni Gusun̄o u win m̄aru kpuro s̄ōsi,
u Yerusalemu d̄ōo s̄ōre
ma ya d̄ōo mwaara sere ka yen kp̄εekp̄εekūo.
- 12 Sina boko goo n̄ kun m̄e t̄on diro goo sari handunia s̄o
wi u raa tamaa yiber̄e u koo kp̄i u du Yerusalemun gb̄ararun k̄onn̄on di.
- 13 Wahala baka yeni ya nawa
Gusun̄on s̄am̄bu ka ȳaku kowobun toranun s̄o.
Domi bera ba be ba n̄ toranu ganu kuen yem yari Yerusalemun sw̄εε s̄o.
- 14 Ba ra n siren̄ewa sw̄εε s̄o ba n babi nge w̄ōkobu
ba n dis̄i s̄ōwa t̄ambun yem s̄o.
Goo kun k̄āk̄o u mam ben ȳanu baba.
- 15 B̄a n da t̄ambun b̄okūo, ba ra bu girewa bu n̄e,
i doon̄o minin di, b̄εε dis̄igibu.
I ku susima i sun baba.
Yera ba ra doon̄e min di ba kun ȳē mi ba d̄ōo.
B̄a n maa w̄āa bwese tukunun suunu s̄o,
nu ra bu s̄ōwa nu n̄e,
i ku sina besen suunu s̄o mini n ka t̄e.
- 16 Yinni Gusun̄on tii u bu yarinasia ka m̄aru.

U ñ kī u bu wa.
 U ñ ben yāku kowo goo doke gāanu.
 U ñ maa ben durɔ təkɔnun wɔnwɔndu kue.

17 Sa swaa mɛɛɛra sa wasira
 su ka wa min di somira koo sun naawa.
 Sa raa bweseru garu mɛɛɛra
 te sa yīiyɔ ta koo sun faaba ko.

Wee, ta ñ sun faaba kue.

18 Yiberɛba ba bɛsɛn sanu sanusu mɛɛɛra,
 bu ka sun yinari su da wuun batuma sɔɔ.
 Bɛsɛn gɔɔ turuku kua.

Bɛsɛn wāarun tōra kpawa mi.

19 Bɛsɛn yiberɛ be, ba gunɔ bakeru sāabu kere.

Ba sun yɔɔru bwɛɛyɛ gbaburɔ.

Ba sun naa gire sere guunu wallo.

20 Bɛsɛn sina boko wi u dera sa wāa,

wi, wi Yinni Gusunɔ u gɔsa,

wee, ba nūn yina mwa.

N deema sa raa nɛɛ,

win saabuwa sa ka tii mɔ bwesenun suunu sɔɔ.

21 Bɛɛ maa Edɔmuba, bɛɛ be i wāa Usiɔ,

i ko kpī i nuku doɔu ko tɛ,

adama i n yɛ ma siribu bɛɛ mara.

I ko i ko nge be tam mu goomɔ kpa i tereru yōra.

22 Bɛɛ Yerusalemugibu, bɛɛn sɛɛyasiabu kpa.

Ba ñ maa bɛɛ yoru mwaaamɔ bu ka doona.

Adama bɛɛ Edɔmuba, Yinni Gusunɔ u koo bɛɛ mɔru kɔsia,

kpa u bɛɛn toranu terasia.

5

Yinni Gusunɔ, a de su wurama wunen mi

1 Yinni Gusunɔ, a yaayo ye n sun deema.

A mɛɛriɔ a wa nge me sa wāa sekuru sɔɔ.

2 Bɛsɛn tem mɛ a sun wɛ mu kua gabugim.

Tɔn tukoba ba wāa bɛsɛn diaɔ.

3 Bɛsɛn baababa ba gu,

ma bɛsɛn merobu ba gɔminiru sɔ.

Sa wāa tundobu sari.

4 Gobiya sa ra kɔsie su sere bɛsɛn tiin dɔkɔn nim nɔ.

Gobiya sa ra maa ka bɛsɛn tem dāa dwe.

5 Wee, bɛsɛn yiberɛba ba sun yoru diisiamɔ.

Sa wasire, ba ñ maa sun wɛrabu wɛɛmɔ.

6 Sa Asirigibu ka Egibitigibu dīanu kana.

7 Wee, bɛsɛn baababa ba kōsa kua,

adama ba ñ maa ka sun wāa.

Bɛsɛra sa yen wahala sɔɔwa.

8 Yoba ba kua bɛsɛn yinnibu.

Goo maa sari wi u koo sun wɔra ben nɔman di.

9 Sa ra bɛsɛn wāaru kari bɔriewa,

domi sa ra ka yiberɛba tabu kowa gbaburɔ

su sere wa su di.

- 10 Gõõrun sõ besen wasi swĩa nge pẽẽ wõõ yeru.
 11 Ba tøn kurõbu ka wõndiaba gabirimõ
 Yudan tem kpuro sõõ ka sere Yerusalemuõ.
 12 Ba besen wirugibu mwẽera ba soora doke.
 Ba ñ durõ tãkõnu bẽẽrẽ wẽ.
 13 Ba besen aluwaasiba mwẽera nge yobu bu ka som nam.
 Ma biba dãa guramõ ba wõrukumõ yen bunum sõ.
 14 Besen bukurobu ba ku ra maa sine
 bu siribu ko siri yerõ.
 Meya besen aluwaasiba ba ku ra maa womusu ko.
 15 Besen nuku dobu bu kpa.
 Besen nuku dobun yaabu gõsira nuku sankiranu.
 16 Besen bẽẽrẽ ya kpa.
 Anna a wahala baka wa tora ni sa kuan sõ.
 17 Gisõ sa nuki sankire,
 ma sa nõi yĩresu kokumõ,
 18 yèn sõ guu te ba mð Siani ta kua bansu,
 ma ta kua gbeeku bõnun wãa yeru.
 19 Adama wunẽ Yinni Gusunõ, a sãawa sunõ.
 Kaa n bandu diiwa sere ka baadommaõ.
 20 Kaa n sun deriwa n ka tẽ?
 Mban sõna kaa n sun duari sere ka baadommaõ.
 21 Yinni Gusunõ, à n nẽẽ, su wurama wunen mi,
 sa ko wurama.
 A de besen wãaru tu wurama nge yellu.
 22 Kaa n ka sun mõru baka sãawa?
 Kaa n sun deriwa mam mam?

ESEKIELI

Sanam me Esekieli u Gusunon gari yini gerua u wāawa Babiloniō u yoru dimō ka win mero bisibu Yuda gabu. U wāawa yoo te sō, Babilonigibu ba sere Yerusalemu kōsuka.

Gbiikaa, u Yudaba sōmō ma Gusunō u koo bu siri kpa u de yiberēba bu Yerusalemu wōri bu kamia. Yiruse, Gusunō u koo maa bwese tukunu siri yēn sō nu win tōmbu dam dāre. Itase, u Yudaba nukuru yemiasiamō, domi Gusunō u nō mweeru kua ma u koo de bu wurama Yerusalemu kpa ben sia yu wēra. Nnēse, u wa win kāsiru sō nge me Yinni Gusunon sāa yeru ta koo kpam wurama.

Tire ten kpunaa

1. Esekielin sokuru, wiru 1n di sere wiru 3.
2. Gari yi u gerua Yudaban sō yiberēba bu sere Yerusalemu wōri, wiru 4n di sere wiru 24.
3. Gari yi u gerua bwese tukunun sō, wiru 25n di sere wiru 32.
4. Ba koo Yerusalemu seeya, wiru 33n di sere wiru 39.
5. Sāa yee kpaaru kāsiru sō, wiru 40n di sere wiru 48.

Yinni Gusunō

u tii Esekieli sōsi

¹⁻³ Wō tenasen suru nnēsen sō nōbuse sōra Esekieli, yāku kowo Busin bii u wāa daa te ba mō Kebarin goorō ka Yuu be ba yoru mwēerima sannu. Miya u wa wōlla keniana ma Gusunō u dera u kāsiru wa. U ka nūn gari kua ma win dam nūn nēnu. N deema sina boko Yoyakimun wō nōbusewa mi, ye u ka wāa yoru sō Babiloniō.

⁴ Wee ye u wa kāsī te sō. U woo bōkō wa ga seema saa sō yēsan nōm geu gian di ga guru wiru sōwa ka guru maakinu. Ma yam bururam mu guru wii te sikerēnē. Ma ten suunu sō n ballimō nge sii gan te ba wōriasia.

⁵ Guru wii te sō, hunde koniba nnē ba wāa mi be ba ka tōmbu weenē.

⁶ Ben baawure wuswaa nnē ka kasenu nnēwa u mō.

⁷ Ben kōri yi dende. Ma ben naasu su ka naa buun naa kaburosu weenē, ma su ballimō nge sii gan te ba wōriasia.

⁸ Kasa yen baayeren temō, tōnun nōmuwa ga wāa mi. Nōma yen baayere ya demīewa mi wuswaa ka kasa ye, ya mēera.

⁹ Kasa ye kpuro ya nōsu girarinēwa. Hunde koni be, bā n sīimō, ba ku ra sīire. Mi ba dō, miya ba ra n mēera.

¹⁰ Hunde koni ben baawure u wuswaa mōwa nnē. Tia ya sāa tōnun wuswaa. Yen nōm geu gia, gbee sunon wuswaa. Yen nōm dwaru gia ketēn wuswaa. Yen biru gia maa gunō bakerun wuswaa.

¹¹ Ben baawuren kasa yiru ya demiarewa wōllō ma ya girarinē mi gia. Ma yiru ye ya maa tie ya ben wasi wukiri.

¹² Mi wuswaa yen baayere ya wāa, mi giawa ya mēera. Yen sōna mi ba kī bu da kpuro, ba ra dewa ba kun sīire.

¹³ Hunde koni ben baa sō, dō gēeya yi wāa mi, yi fiamō nge wīi bōnnu. Dō win yam bururam me kpā. Min diya dō buri yi yarimō nge guru maakinu.

¹⁴ Hunde koni be, ba ra n sāuwa nge guru maakinu, ba n dō, ba n wee.

¹⁵ Ye u bu mēera mesun, yera u uruu wa ya tem girari ben baawuren bōkuo.

¹⁶ Uruu be, ba ballimōwa nge kpee gobiginu. Ma ba weenē. Ma n sāare uruu baayere ya wāa uruu gaa sō.

¹⁷ Ba koo kpī bu da bera nne kpuro sɔɔ ba kun tii sīye.

¹⁸ Ben gunum mu nanum mɔ. Ma ben nɔsu sɔɔ n s̄are gāanu mani mani ni nu ballimɔ.

¹⁹ Hunde koni be, b̄n sanum seewa, uruu be, ba ra n wāawa ben b̄kuɔ. B̄n n maa yɔɔwa, ka be sanna.

²⁰ Hunde koni be, ba ra dewa mi ba kī, adama ka uruu be sanna. Domi beya ba uruu be gawe.

²¹ Yen s̄na b̄n n s̄imɔ, uruu be, ba ra n maa s̄imɔ. B̄n n yōra kpa uruu be, bu yōra. B̄n n maa seewa, kpa uruu be, bu maa se. Domi hunde koni ben hunde ya wāawa uruu be sɔɔ.

²² Ma gāanu terie hunde koni ben w̄llɔ nu ballimɔ nge kpee gobiginu.

²³ Ma ba ben kasa yiru yiru demie ya girarinε gāa nin temɔ. Ma yiru yiru ye ya bu tie ya ben wasi wukiri.

²⁴ Sanam mε ba s̄imɔ, yera na ben kasan w̄kinu nɔɔmɔ nge nim w̄kun w̄kinu, ñ kun mε nge Gusunɔ Dam kpurogiin nɔɔ, ñ kun mε nge tabu kowo wuurun w̄kinu. Adama ye ba yōra, ba ben kasa ye kuruawa.

²⁵ Ma na maa w̄kinu nɔɔmɔ gāa nin w̄llun di.

²⁶ Ma na gāanu wa mi, nu ka sina kitaru weenε, nu ballimɔ nge kpee gobiginu. Ma na maa gāanu wa nu s̄o sina kita ten w̄llɔ nu ka tɔnu weenε.

²⁷ Ma n s̄are tɔnu wi, u ballimɔ nge sii gan te ba w̄riasia d̄ɔn suunu sɔɔ. Ma yam bururam ka n̄n sikerene.

²⁸ Yam bururam mε, mu ka guru waa weenε ye ya ballimɔ sanam mε gura nεmɔ. Yeniba kpuro ya s̄awa Yinni Gusunɔn yikon girima.

Gusunɔ u Esekieli ḡra

Isireliban mi

Ye u ye kpuro wa mε, yera u yiira u wuswaa tem girari. Ma u nua goo u ka n̄n gari kua.

2

¹ U nεε, tɔnun bii, a seewo a yōra, kpa n nun gari s̄o.

² Sanam mε u ka n̄n gari yi m̄ɔ, yera Yinni Gusunɔn Hunde u n̄n yɔɔwa ma u n̄n yōrasia. Ma u yēro swaa daki wi u ka n̄n gari m̄ɔ mi.

³ U nεε, tɔnun bii, na nun gariɔ Isireliban mi, be ba man seesimɔ. Wee be, ka ben baababa ba man tora sere ka gisɔ.

⁴ Tɔn be, ba swaa tau, ba maa ḡru b̄ɔɔbu. Ben miya na nun gariɔ kpa a bu s̄o a nεε, ameniwa nε, Yinni Gusunɔ na gerua.

⁵ Na nεε, wee ba s̄aa mem nɔɔ sariba. Ba nun swaa daki? Ba ñ nun swaa daki? Ka mε, ba koo gia ma Gusunɔn s̄amɔ u wāa ben suunu sɔɔ.

⁶ Wunε Esekieli, a ku bu nasia, a ku maa ben garin berum ko, baa mε n ko n s̄are a wāa s̄aki ka n̄n suunu sɔɔ. Domi ba s̄awa mem nɔɔ sariba.

⁷ Ba nun swaa daki? Ba ñ nun swaa daki? A gesi bu s̄ɔwɔ ye na gerua, baa mε ba s̄aa mem nɔɔ sariba.

⁸ Adama wunε, tɔnun bii, a nɔɔwɔ ye kon nun s̄o. A ku ko mem nɔɔ sari nge bwese te. A wunεn nɔɔ wukio kpa a tem ye kon nun w̄.

⁹ Saa yera Esekieli u n̄mu gagu wa ga demie win mi gia, ga tireru neni te ba kurua.

¹⁰ N̄mu ge, ga tire te kusia win wuswaaɔ. Ba tu yoruawa bera yiru kpuro. Gari yi yi yoruwa tire te sɔɔ, yiya weeweenu ka wuri ka nuku sankiranun gari.

3

¹ U maa nεε, tɔnun bii, a tire teni temwɔ kpa a da a ka Isireliba gari ko.

² Ye u nɔɔ wukia, yera Gusunɔ u tire te kpɛ mi, u dera u tu tema.

³ Ma u nɛɛ, tɔnun bii, a wunen nukuru yibio kpa a wunen wasi diisia ka tire te na nun wɛ mi.

Ye u tire te tema, ma ta nɔn dore nge tim.

⁴ Yera u maa nɛɛ, Esekieli, a seewo a da Isireliban mi kpa a bu nen gari sɔ.

⁵⁻⁶ N n mɔ na nun gɔriɔ bwese tuku dabinun mi, nɔn barum mu nɔɔbu sɛ, a n maa kpɛ a ben gari tubu. Adama Isireliban miya na nun gɔriɔ. Nà n daa nun gɔra bwese tuku nin mi, nu koo nun swaa daki,

⁷ adama wee, Isireliba ba n nun swaa dakimɔ. Domi ba n kɔ bu nen gere nɔ yɛn sɔ be kpuro ba swaa tau ma ben gɔru ga bɔɔbu.

⁸ Yen sɔ, kon maa wunen tii bɔbiasia kpa a swaa taaya nge be,

⁹ a n gɔru bɔ nge kperu. A ku berum ko ben swaa taa bin sɔ. Domi ba sɔawa bwese te ta ku ra mɛm nɔ.

¹⁰ Ma u maa kparam nɛɛ, Esekieli, a swaa dakio a nɔ kpa a gari yi kon nun sɔ nɛnɛ wunen gɔrɔ.

¹¹ Yen biru, kpa a da a wunen mɛro bisibu deema mi ba yoru dimɔ. Ba nun swaa daki? Ba n nun swaa daki? A gesi bu sɔɔwɔ ma nɛna na ka bu gari mɔ.

¹² Yera Gusunɔn Hunde u Esekieli sua ma u nɔɔgiri nua win biruɔ ta gerumɔ ka dam ta mɔ, bu Yinni Gusunɔ siaro mi u waa u win yiiko baka sɔɔsimɔ.

¹³ Ma u hunde koni ben kasan wɔkinu nɔɔmɔ ya soonamɔ ka sere maa ben uruuban wɔkinu. Wɔki ni, nu kpɛa n banda.

¹⁴ Gusunɔn Hunde wi u nɔn sua mi, u ka nɔn doona, ma win dam nɔn nɛnua. Ma Esekielin mɔru seewa u burisina.

¹⁵ U tura Teli Abibuɔ, Kebarin daarun bɔkuɔ mi yoo be, ba waa. Ma u sina ka biti baka ben suunu sɔɔ sɔɔ nɔɔba yiru.

Esekieli koo Isireliba kirɔ ko

¹⁶ Sɔɔ nɔɔba yiru yen biru, Yinni Gusunɔ u Esekieli sɔɔwa u nɛɛ,

¹⁷ wunɛ tɔnun bii, kon de a Isireliba nɔni doke. Kaa n da nɛn gari swaa daki kpa a ka bu kirɔ ko.

¹⁸ Nɛ, Yinni Gusunɔ, nà n tɛ nɛɛ, tɔn kɔso goo u koo gbi, ma a n nɔn kirɔ kue u win daa kɔsa ye deri u ka win wɔaru wɔra, tɔn kɔso wi, u koo gbiwa win daa yen sɔ. Wuna kon maa win yem bikia.

¹⁹ Adama à n nɔn kirɔ kua, ma u n win daa kɔsa ye deri, u koo gbiwa win daa kɔsa yen sɔ kpa wunɛ a wunen wɔaru wɔra.

²⁰ Gemgii ù n gem deri u kɔsa kua ma a n nɔn kirɔ kue, ma na nɔn yina beria, u koo gbiwa kɔsa yen sɔ. Na n win yellun daa gea garisimɔ, adama wuna kon win yem bikia.

²¹ À n maa nɔn kirɔ kua u ku ka durum ko, ma u n durum ye kue, u n gbimɔ. Wunen tii a maa wunen wɔaru wɔrawa mi, domi a nɔn kirɔ kua.

Esekieli

kun maa kpɛ u gari ko

²² Yinni Gusunɔn dam mu Esekieli yɔɔwa ma u nɔn sɔɔwa u nɛɛ, a seewo a da wɔwaa. Miya kon nun gari sɔ.

²³ Ma u seewa u da wɔwa mi. Ma u Gusunɔn yikon girima wa nge sanam mɛ u raa waa Kebarin daarun bɔku mi. Ma u yiira ka dam u siriru tem girari.

²⁴ Yera Gusunɔn Hunde u maa nɔn yɔɔwa. Ma u nɔn seeya u yɔrasia. Saa ye sɔɔra Yinni Gusunɔ u nɛɛ, a doo a tii kenusi wunen dirɔ.

²⁵ Mɛya ba koo nun bɔke kpa a kpana a yari tɔɔwɔ, tɔmbu bu nun wa.

²⁶ Kon de wunen yara yu wunen daro mani kpa a kpana a gari ko. Mɛya a n kaa kpɔ a maa bu gerusi be, be ba ku ra mɛm nɔ mi.

²⁷ Adama nà n ka nun gari kua, kon wunen nɔɔ wukia. Saa ye sɔɔra kaa tɔn be sɔ a nɛɛ, ameniwa nɛ, Yinni Gusunɔ na gerua. Adama ben gaba ba koo nun swaa daki, gaba kun maa nun swaa dakimɔ. Domi ba sɔawa bwese te ta ku ra mem nɔ.

4

Gusunɔn sɔmɔ u nɛɛ,

ba koo Yerusalemu tarusi

¹ Yinni Gusunɔ u nɛɛ, wunɛ Esekieli tɔnun bii, a biriki suo kpa a ye doke wunen wuswaaɔ a Yerusalemun weenasia ko ka yora biriki yen wɔllo.

² A ye koowo nge wuu ge ba tarusi, a kuku yenu doke kpa a gungunu bani a sansani gira kpa a tabu sinambu yi yi a ka sikerena.

³ A sii si su yasu suo kpa a su doke wunɛ ka ganɔn baa sɔɔ, kpa a su wuswaa kisi. Ba koo gu tarusi, wunen tii kaa n gu yɔre, kpa ye kpuro ya n sɔa yireru Isireliban sɔ.

⁴ Yen biru kpa a kpuna ka wunen yɛsi nɔm dɔwarugia kpa a n Isireliban toranu sɔɔwa sere tɔɔ te kaa se.

⁵ Tɔɔ nin geeru ta kon sɔawa wɔɔ sin geeru, si sɔɔ Isireliba ba man torari. Nu sɔawa sɔɔ gooba wunɔbu ka wene ka wɔkuru (390). Tɔɔ ni kpuro sɔɔra kaa n ben tora ni sɔɔwa.

⁶ Yen biru kpa a gɔsia a ka wunen yɛsi nɔm geugia kpuna sɔɔ weeru kpa a wahala ko Yudaban toranun sɔ. Sɔɔ teeru ta ko n sɔawa wɔɔ tia.

⁷ Kpa a wunen wuswaa kisi Yerusalemu gia ye ba tarusi, kpa a ye gaseru kpare kpa a yen gari gere.

⁸ Meya nɛ, Yinni Gusunɔ kon ka nun wɛɛ bɔke kpa a ku ra sɔira. Meya kaa n kpɔ ka yɛsi tia ye, sere tɔɔ te na nun bura mi, tu ka yibu.

⁹ Kpa a alikama ka swii ka gbɛɛ ka dɔsi ka dobi sua a ye menna gbɛɛ teeru sɔɔ a burina a ka pɛɛ ko. Yera kaa n da di sere sɔɔ gooba wunɔbu ka wene ka wɔku te, tu ka yibu, kpa a n kpɔ ka yɛsi tia ye.

¹⁰ Pɛɛ kure piibuwa kaa n da di nge garamu goobun (200) saka sɔɔ teeru. Nge meya kaa n dimɔ mi sere tɔɔ te, tu ka yibu.

¹¹ Meya nim mɛ kaa maa nɔ mu ko n saka mɔwa, ditiri tian sakawa kaa n da nɔ sɔɔ teeru.

¹² Tɔmbun bii gbebusa kaa ka pɛɛ wɔ. Kaa n da ye wɔwa ben nɔni biru.

¹³ Nge meya Isireliba ba ko n da ben dɔanu di ka disɔ tɔn tukobun suunu sɔɔ mi kon bu yarinasia.

¹⁴ Esekieli u Yinni Gusunɔ wisa u nɛɛ, na tii nenua disɔ kpuron di. Na n̄ yaa goru garu diire saa nen piiburun di. Na n̄ maa yaa disigia gaa tende.

¹⁵ Yinni Gusunɔ u wisa u nɛɛ, a naa bisu suo a ka wunen doo ko kpa a tɔmbun bisu deri.

¹⁶ Kon dɔanu fiiko ye ya tie Yerusalemuɔ kpeesia kpa bu bu dɔanu ka nim saka kua kpa bu di bu nɔ ka nuku sankiranu ka wururabu.

¹⁷ Nge meya ba koo dɔanu ka nim bia kpa ba n nuki sankire be kpuro. Ba koo woorawa ben toranun sɔ.

5

Gusunɔ u koo Isireli sɛyasia

¹ Yinni Gusunɔ u nɛɛ, wunɛ tɔnun bii, a kɔɔ suo ge ga nɔɔ do kpa a ka wunen seri ka wunen toburu kɔni. Yen biru kpa a kilo sua a seri yi yirɛ kpa a yi bɔnu ko suba ita.

² Kpa a sube teeru sua a dɔɔ doke Yerusalemun suunu sɔɔ sanam mɛ yen tarusibun tɔra yiba. Yen biru kpa a maa sube teeru sua a n ka tu kɔɔ ge soomɔ

a ka wuu ge sikerena. Yeniban biru kpa a maa suberu itase sua a pusi yam kpuro, yen biruwa kon bu takobi suesi.

³ Kpa a seri yin fiko kure wunen yaberun swaa buaa.

⁴ Kpa yi soo, a gee sua a ddo doke kpa ddo wi, u Isireliba kpuro seesi.

⁵ Yinni Gusuno u nee, yi re ni, Yerusalemuwa nu ka ya. Wee na ye kua handunian suunu. Ton tukobun tem mu ye sikerene.

⁶ Ma yen tambu ba man seesi n kere bwese tuku ni nu ka bu sikerene. Domi ba nen woodaba yina. Ba n nen gere swi.

⁷ Yen sna ne, Yinni Gusuno na nee, wee ba man seesi n kere bwese tuku ni nu ka bu sikerene, ma ba n nen woodaba mem noowe. Ba n maa nen gere swi ye na bu sowa. Ben daa kosa ya mam bwese ni nu ka bu sikerene gia kere.

⁸ Yen so, nen tii kon bu seesi. Kon bu siriwa handuniagibun wuswaa.

⁹ Kpa n bu seeyasia bi na n daa bu koore ben buu saanun so. Meya na n maa bin bweseru mo kpa.

¹⁰ Yen sna tundoba koo ben bibu tem, kpa bibu bu maa ben tundobu tem. Kon bu siriwa n go, kpa n be ba tie yarinasia handunian goonu nne soo.

¹¹ Wee ba nen saa yeru disi doke ka ben bunu kpuro. Yen so, sere ka nen waa ru nen tii kon bu biru kisi, na n maa bu merimo ka wonwundu.

¹² Ba n bu bonu kua subenu ita, sube teeru ta koo gbiwa Yerusalemun nukura, bararu ka goorun so, kpa suberu yiruseru tu maa gbi tabu soo Yerusalemun biru. Kpa n maa sube te ta tie mini yarinasia handunian goonu nne kpuro soo. Kon bu takobi suesiwa.

¹³ Ne, Yinni Gusuno kon bu nen maru seesiwa mam mam sere nen bwera ya ka kpuna. Na n bu maru kosie, saa yera ba koo gia ma na n ki ba n saa mem noo sariba.

¹⁴ Ben tem mu koo ko bansu, kpa mu bere bia bwese ni nu bu sikerene wuswaa.

¹⁵ Kon bu siriwa ka nen maru baka n bu seeyasia ka dam. Kpa bwese ni nu ka bu sikerene mi, nu bu ye. Adama yeni ya ko n sawa nge kiru ye ya koo de ben tii bu berum duura. Ne Yinni Gusonawa na yeni gerua.

¹⁶ Kon de bu gbisuku goorun so. Goo te, ta koo bu noni sawa nge be ba senu twee. Kon ben dia ni nu tie kpeerasia kpa bu gbisuku goorun so.

¹⁷ Kon bu gooru ka gbeeku ye sure kpa yi ben bibu go. Bararu ka ton goberu ka tabu, ye kpurowa ya koo bu kpeerasia. Ne Yinni Gusonawa na yeni gerua.

6

Be ba bunu saamu

¹ Yinni Gusuno u nee,

² wune tonun bii, a wunen wuswaa seeyo Isireliban guunun bera gia, kpa a nen gari gere be ba wa min so.

³ A nee, ne, Yinni Gusuno kon be ba wa Isireliban guuno ka gunguno ka nin wawi soo worima ka takobi, kpa n ben gunguu nin mi ba ra bu yakuru ko kosuku.

⁴ Kon ben buu yaku yenu kosuku ka mi ba ra nu turare ddo dokeye, kpa ben gonu nu n wuruka ben bunun nuuro.

⁵ Kon Isireliban gonu kpi ben bwarakonun wuswaa. Kpa n ben kukunu yaruku ben buu yaku yeno.

⁶ Wuu sin mi ba wa kpuro, su koo kowa bansu. Kpa n ben yaku yenu kosuku ni ba kua gungunu wallo. Kon ben bwaroku ni gura n kosuku, kpa nu kun maa wa mi. Meya kon bwaroku ni ba ra ka soo sa suriri. Ye ba gesi seka ka noma ya koo kam kowa mam mam.

⁷ Ben suunu sɔɔ gaba koo wɔruku bu gbisuku. Saa ye sɔɔ, ba koo gia ma nena na s̄a Yinni Gusunɔ.

⁸ Adama kon de bu kisira tabun di, kpa ba n yarine tem tukumɔ.

⁹ Saa ye sɔɔ, be, be ba kisira ba koo man yaaya mi ba yoru dimɔ. Domi kon ben ḡoru ge w̄a ge ga ñ ka ne turo ȳ. Kon ben sakara noni w̄a yi ba ka būnu m̄era. Ben tii ba koo tii tusi, k̄sa kpuro ye ba kuan s̄.

¹⁰ Saa ye s̄ara ba koo gia ma nena Yinni Gusunɔ. N ñ kam sɔɔ na ka bu gerusi, ye na nee, kon bu wahala yeni kp̄e.

¹¹ Wee ye ne, Yinni Gusunɔ na nun s̄omɔ. A noma suo kpa a ka naasu tem so a nee, wanyo. Wee Isireliba ba k̄sa kua ya kp̄a. Yen s̄, ba koo gbi tabu sɔɔ, ka ḡoru sɔɔ, ka bararu sɔɔ.

¹² Wi u toma, barara ta koo n̄n go. Wi u maa w̄a turuku, tabu s̄ara ba koo n̄n go. Wi u koo sina yen̄u, ba koo n̄n tarusiwa kpa u gbi ḡorun s̄. Kon bu m̄ru seesiwa mam mam.

¹³ Saa ye sɔɔ, ba koo gia ma nena na s̄a Yinni Gusunɔ b̄a n wa gonu kp̄i ben būnun b̄okuɔ ka sere ben ȳku yen̄o ka gungunɔ ka guunɔ ka d̄a kuben̄o ka d̄a koo bakan̄o mi ba ra raa būnu turare d̄o dokeye, ya n nubu duroru m̄.

¹⁴ Kon bu nen n̄mu demie kpa n de tem me, mu ko bansu saa s̄o ȳsan n̄m d̄warun di n ka girari Dibilaɔ s̄o ȳsan n̄m geu gia. Mi ba w̄a kpuro kpa bu gia ma nena na s̄a Yinni Gusunɔ.

7

Isireliban seeyasiabu

bu turuku kua

¹ Yinni Gusunɔ u Esekieli s̄owa u nee,

² wune t̄onun bii, a swaa dakio a n̄o ye na gerumɔ be Isireliban s̄. Na nee, kpeera wee. Ta pusi been tem goonu nne kpuro sɔɔ.

³ T̄e ta koo be deema. Kon de nen m̄ru yu be w̄ari. Kon be siriwa nge me been sanu sanusu s̄a. Kpa n be k̄sa ye i kua kpuron are k̄sie.

⁴ Na ñ be m̄erimɔ ka w̄onw̄ondu. N̄a ñ be seeyasiamɔ, na ñ tii nenumɔ. K̄sa ye i kua yera kon be k̄sia. Kpa i gia ma nena na s̄a Yinni Gusunɔ.

⁵ Amen̄iwa ne, Yinni Gusunɔ na gerua. Na nee, k̄sa wee, ya ñ maa ka gaa weene.

⁶ Kpeera wee, kpeera wee. Wee ta seemɔ ta wee been mi. Wee ta s̄i.

⁷ Be Isireliba, be be i w̄a tem me sɔɔ, saa ya turuku kua. T̄o te, ta turuku kua, ta ko n s̄awa wahan t̄ru. T̄o te sɔɔ, nuku dobn kuuki kun maa n̄oram̄o guunu w̄all̄.

⁸ T̄e kon de nen m̄ru yu se. Na ñ ye ȳrasiamɔ ma n kun m̄o ya ka tii sara. Kon be siriwa nge me been daa ya ne.

⁹ Na ñ be m̄erimɔ ka w̄onw̄ondu. N̄a ñ be seeyasiamɔ, na ñ maa tii nenumɔ. K̄sa ye i kua yera kon be k̄sie kpa i gia ma ne, Yinni Gusunɔwa na be seeyasia.

¹⁰ T̄o te wee ta tunuma, ta turuku kua. B̄obunu ka tii suabu bu sosimɔ.

¹¹ B̄obunu nu kua nge d̄ka ye ba ra ka t̄ambu so. Ḡānu kun maa be tiamme. T̄on dabiru ta koo gbi. Baa w̄okinu kun maa n̄oram̄o. Goo kun maa weeweenu m̄ been s̄.

¹² Saa ya turuku m̄. T̄o te, ta wee. Wi u dwemɔ u ku ȳeri. Wi u maa d̄oram̄o u ku sw̄i. Domi ne, Yinni Gusunɔn m̄ru sisi t̄n be ba w̄a tem me sɔɔ kpuron s̄.

¹³ Wi u d̄ara u ñ maa ye u d̄ara wasi u mwa baa ù n w̄a w̄aru sɔɔ. Domi gari yi ba gerua t̄n be kpuron s̄, yi koo koor̄a. Goo sari wi u koo yakiara ȳn s̄ baawure u w̄a kom bereteke sɔɔ.

14 Wee ba kɔba so ba sɔɔru kpa. Adama ben goo kun tabu seemɔ, domi ne, Yinni Gusunɔn mɔru seewa be tɔn dabi ten sɔ.

Goo sari

wi u koo seeyasiabu kisirari

15 Yinni Gusunɔ u maa Esekieli sɔɔwa u nee, tabu ko n wāawa swee sɔɔ kpa baranu ka gɔnu nu n wāa yenusa. Tɔmbu ba koo gbi tabu sɔɔ yakasa. Be ba maa wāa wuu sɔɔ ba koo gbiwa gɔɔru ka baranun sɔ.

16 Be ba maa kisira ba koo kpikiru dawa guunu wollɔ nge kparukonu kpa bu weeweenu ko ben toranun sɔ.

17 Ben nɔma ko n sɔare dam sarirun sɔ.

Kpa ben dūa yu diiri.

18 Ba koo saaki sebewa kpa bu ben seri kɔni nuku sankiranun sɔ.
Ba koo nanda kpa sekuru bu mwa.

19 Ba koo gobi kɔ swee sɔɔ,
kpa bu ben wuraba garisi nge kubanu,
domi sii geesu n kun me wura
yen gaa kun kpɛ yu bu faaba ko Gusunɔn mɔrun tɔru sɔɔ.
Ba n gāanu wasi ye ya koo bu debu,
n kun me ye ya koo ben bine kpunasia,
domi sii geesu ka wura yera ya dera ba tora.

20 Ba tii sua ben wuran sɔ.
Ma ba ka ye bwāaroku bakanu kua ni nu nanum mɔ.
Yen sɔna ne, Yinni Gusunɔ kon de bu ye tusi.

21 Kon de tɔn tukobu bu ben dukia ye gura,
kpa be ba n Gusunɔn beere yɛ bu ye tubi di bu ye kpuro disi doke.

22 Na n ka bee yinamɔ
sanam me ghenɔbu ba koo nen sɔa yerun dukia disi doke bu gura.

23 A yɔni sɔɔru koowo domi tem me, mu tɔn gowobu yibawa.
Meya been wuu ge, ga tɔmbu yiba be ba daa bɔɔbɔya mɔ.

24 Kon bwesenu sokuma ni nu nuku kɔsuru bo,
kpa nu been yenusu mwɛeri.

Kon been dangibun tii suabu kpeesia.
Kpa n de bu been sɔa yenu disi doke.

25 Kam kobu wee.
I ko i faaba kasu, adama i n wasi.

26 Kɔsa ya koo sosi kɔsa sɔɔ.
Meya labari kɔsi yi ko yi n nɔɔramɔ yi n dɔɔ.
I ko i Gusunɔn sɔmɔbu bikia bu kāsiru kasu kpa bu bee sɔ ye ya koo na.
Adama yaku kowobu ba n ko n Yinni Gusunɔn wooda yɛ.
Been guro gurobu ba n maa bwisi gee mɔ bu tɔnu kɛ.

27 Been sina boko u koo gɔɔ sina
kpa sina bibu ba n wurure.
Tɔmbu kpuro ba ko n diirimɔ.
Kon bu kuawa nge me ben kookoosu ne.
Saa ye sɔra ba koo gia ma nena na sɔa Yinni Gusunɔ.

8

Ba būnu sāmɔ

Yinni Gusunɔn sɔa yera

1 Wɔɔ nɔɔba tiasen suru nɔɔba tiasen sɔɔ nɔɔbuse sɔɔ, Esekieli u sɔ win dirɔ ka Yudan guro gurobu. Yera Yinni Gusunɔn dam nūn yɔɔwa.

² Yera u mɛɛra u wa gāanu kurama nu ka tōnu weene. Win pōran tem gia ya s̄a nge d̄o ma win w̄ollu gia ya ballim̄o nge sii gan te ba w̄ariasia.

³ Ma u gāanu d̄emia nge nōma u ka wi, Esekielin seri n̄enua. K̄asi te s̄o, Gusun̄on Hunde n̄un sua w̄oll̄o ma u ka n̄un da Yerusalem̄u. U deema yen k̄onn̄o ge ga w̄āa s̄o ȳēsan n̄om geu gia ba bw̄aroku gagu ȳōrasie ge ga Gusun̄on n̄isinu seeye.

⁴ Ma Gusun̄o Isireliban Yinnin yiikon yam bururam n̄un kure mi nge m̄e u raa mu wa w̄w̄a.

⁵ U n̄eɛ, t̄onun bii, a m̄eɛrio s̄o ȳēsan n̄om geu gia.

Ma u m̄eɛra. U wa ȳāku yerun duu yer̄o bw̄aroku gaga ȳō ge ga Gusun̄on n̄isinu seeye.

⁶ Ma Yinni Gusun̄o u n̄eɛ, t̄onun bii, a wa ye ya kooram̄o mi? Wee Isireliba ba b̄ūnu s̄āam̄o bu ka man gira n̄en s̄āa yerun di. N̄ n̄ maa ye t̄ona, kon k̄pam nun gam s̄ōsi.

⁷ Ma u maa n̄un sua u ka da t̄ōw̄o s̄āa yerun yaaran k̄onn̄ow̄o. Ma u w̄oru gagu wa gana.

⁸ Gusun̄o u n̄eɛ, t̄onun bii, a gana ye yabo.

Ma u ye yaba u deema k̄onn̄o gaga w̄āa mi.

⁹ U n̄eɛ, a duo k̄pa a wa kom k̄osum m̄e t̄on be, ba m̄ò mini.

¹⁰ U dua mi. Ye u wa wee, ȳe yi yi ra kabiri ka ȳe k̄ōsi ḡeen weenasii ba kua gani s̄o ba ka sikerena ka sere maa b̄ūnu k̄puro ni ba ra s̄ā.

¹¹ Ma u Isireliban guro gurobu wa t̄onu wata ka w̄okuru ȳeen weenasii yi k̄puron wusw̄a. Ma Yaasania Safanin bii u w̄āa be s̄o. Bukuro ben baawure u turare ka gāanu n̄eni ȳe s̄o ba ra turare d̄ō doke. Ma turaren wiisu b̄okua w̄oll̄o tuku tuku.

¹² Yinni Gusun̄o u bikia u n̄eɛ, t̄onun bii, a wa ye Isireliban guro gurobu ba m̄ò asiri s̄o? Ben baawure u win b̄ūu yeru m̄o. Ma ba tii gafara kuamm̄e ba m̄ò, n̄e, Yinni Gusun̄o na n̄ bu waam̄o. Domi na ben tem deri.

¹³ U n̄eɛ, a na a maa wa ye ba m̄ò ye ya yeni kere.

¹⁴ Ma u ka n̄un da win s̄āa yerun k̄onn̄ow̄o ge ga s̄o ȳēsan n̄om geu gia m̄eɛra. U deema t̄on kur̄ōba s̄ō ba b̄ūu wi ba m̄ò Tamusi sw̄iyamm̄e.

¹⁵ Yera u maa n̄eɛ, a wa nge m̄e mi n̄ s̄āa? T̄ē, a na a maa gam wa ye ya yeni kere.

¹⁶ Ma u n̄un sua u ka da s̄āa yerun yaara ȳāku yeru ka dii d̄eɛrarun k̄onn̄on baa s̄o. Miya u tambu yenda n̄ōbu wa ba s̄āa yeru biru kisi ba yiire s̄o yari yeru gia ba s̄ō s̄āam̄o.

¹⁷ Gusun̄o u maa n̄eɛ, wunen tii a wa ye ba m̄ò. Yeniba k̄puron kobu ya n̄ Yudaba tura, ma ba maa k̄ōsa m̄ò ba goonam̄o tem m̄e s̄o bu ka n̄en m̄oru seeya. Adama beya ba tii w̄eru deka s̄okum̄o.

¹⁸ N̄en tii kon bu ye ba kua k̄ōsie ka n̄en m̄oru baka. Na n̄ bu m̄eɛrim̄o ka w̄n̄w̄endu. Ba koo wuri kowa ka dam bu ka man somiru kana. Adama na n̄ bu sw̄aa dakim̄o.

9

Yerusalemun seeyasiabu

¹ Yen biru Esekieli u Yinni Gusun̄on n̄ōo nua. U n̄eɛ, i susima b̄eɛ be i ko i Yerusalem̄ugibu seeyasia. Baawure u n̄ win tabu ȳānu n̄eni ni u koo ka bu kam koosia.

² Yera u wa wee tambu n̄ōba tia ba yarima saa s̄āa yerun k̄onn̄o ge ga w̄āa gungunu w̄ollu gian di, s̄ō ȳēsan n̄om geu. Ma ben baawure u win tabu ȳānu n̄eni ni u koo ka tambu kam koosia. Ma ben suunu s̄ō goo u w̄āa u ȳāku kowon

yaberu doke ba gāanu säre win kpaka sɔɔ ni sɔɔ u koo yore. Yera u na u yāra yāku yerun bokuɔ te ba kua ka sii gandɔ.

³ Ma Gusunɔn yiiko ye ya raa wāa wəllun kəsobun weenasibu sɔɔ, ya seewa ya da sāa yerun kənnɔ gia. Ma Yinni Gusunɔ u durɔ wi soka wi u yāku kowon yānu doke mi, ka gāa ni sɔɔ u koo yore.

⁴ U nūn sɔɔwa u nɛɛ, a doo wuu suunu sɔɔ a tambu yīreru koosi sirikanɔɔ be ba weeweenu mɔ kōsa ye tamba mɔ Yerusalemun sɔ.

⁵ Ma Esekieli u nua durɔ wi, u be ba tie sɔmɔ u mɔ, i durɔ wi swīiyɔ wuu ge sɔɔ kpa i tambu so i go. I ku bu mɛɛri ka wɔnwɔndu. I ku tii nɛnɛ.

⁶ I bu goowo mam mam təkɔnu ka aluwaasiba ka wəndiaba ka tɔn kurɔbu ka bibu. Adama i ku be ba yīreru koosi mi baba. I toruo saa nɛn sāa yerun di.

Ma ba torua ka Isireliban guro gurobu be ba wāa dii ten kənnɔwɔ.

⁷ U nɛɛ, i sāa yee te disi dokeo i ten yaari tɔn gonu yibie. Yen biru kpa i da tɔwɔ i tambu go.

Ma ba yara tɔwɔ ba tambu səsuka ba go.

⁸ Sanam mɛ tamba tɔn be goomɔ, Esekieli u yɔ mi. Yera u yiira u siriru tem girari, u nɔɔguru sua wəllɔ u nɛɛ, Yinni Gusunɔ kaa Isireli be ba tie kpuro gowa wunen mɔru yen sɔ?

⁹ Yinni Gusunɔ u nɛɛ, be Isireliba ka Yudaban torana nu kpɛa. Wee ben tem mɛ sɔɔ, tɔn gobera ta wāa, gem sari. Domi ba mɔ, nɛ, Yinni Gusunɔ na ben tem deri. Na n maa waamɔ ye ba mɔ.

¹⁰ Yen sɔna nɛn tii nà n bu sɛɛyasiamɔ, na n bu mɛɛrimɔ ka wɔnwɔndu. Na n maa tii nenumɔ. Kon bu ben daa kəsiewa ye ba kua.

¹¹ Durɔ wi u yāku kowon yānu doke mi, u Yinni Gusunɔ sɔɔwa u nɛɛ, wee, na kua kpuro ye a man sɔɔwa.

Yinni Gusunɔ

*u maa Esekieli tii sɔɔsi
(I maa mɛɛrio 1:1-28)*

10

¹ Esekieli u mɛɛra wəllun kəsobun weenasii ben wəllɔ. Ma u kpee gobiguru wa ta ka sina kituru weenɛ.

² Ma Gusunɔ u durɔ wi u yāku kowon yānu doke mi sɔɔwa u nɛɛ, a duo uruu ben baa sɔɔ, be ba wāa wəllun kəsɔ ben temɔ. Kpa a dɔɔ gɛɛ gure wunen nɔmɔ wəllun kəsɔ ben suunu sɔɔn di kpa a da a dɔɔ gɛɛ yi wisi wuu ge sɔɔ.

Yera Esekieli u wa durɔ wi, u da u dɔɔ gɛɛ yi sua.

³ Sanam mɛ u tura sāa yee ten mi, wəllun kəsɔ be, ba yɔ ten nɔm geu gia. Ma guru wiru ta dii te yiba.

⁴ Ma Yinni Gusunɔn yiikon girima ya seewa wəllun kəsɔ ben wəllun di ya da sāa yee ten kənnɔwɔ. Ma sāa yee te, ta wiisu yiba. Yera Yinni Gusunɔn yiikon giriman yam bururam sɔɔsira sere ka ten yaaraɔ.

⁵ Ma wəllun kəsobun kasenun wəkinu nu nɔɔra sere sāa yee ten yaaraɔ. Ma n sāare nge Gusunɔ Dam kpurogiin nɔɔwa ga gari mɔ.

⁶ Yera Yinni Gusunɔ u wi u yāku kowon yānu sebua mi sɔɔwa u nɛɛ, a doo a dɔɔ sua uruu be sɔɔ, wəllun kəsɔ ben baa sɔɔ. Ma durɔ wi, u da uruu ben bokuɔ.

⁷ Ma kəsɔ ben turo u nɔma demie dɔɔ gia, wi u wāa ben suunu sɔɔ. Ma u ka ye dɔɔ gura u durɔ wi wɛ. Ma durɔ wi, u ka doona.

⁸ Ma n sāare tɔnun nɔma yarima saa kəsɔ ben kasan tem di.

⁹ Ma Esekieli u maa uruu nɛɛ wa, yen baayere ya wāa wəllun kəsɔ ben turon bokuɔ. Uruu yen baayere ya ballimɔwa nge kpee gobiguru.

¹⁰ Ye kpuro ya weenɛwa ma n sāare tia wāa tian sɔɔwɔ.

11 Ya koo kpī yu sī beri nne kpuro ya kun tii sīiye. Ma ya dɔɔ mī gia wəllun kōsobun wira wāa.

12 Kōso ben wasi ka biru ka noma ka kasenu, ye kpuro ya noni mowa. Nge meya maa uruu nne ye kpuro ya mɔ.

13 Ma Esekieli u nua ba uruu be sokomɔ woo guna.

14 Wuswaa nnewa wəllun kōso ben baawure u mɔ. Wuswaa gbiika ya ka Gusunən gɔradogia weene. Yiruse ya ka tɔnugia weene. Itase ya ka gbee sunogia weene. Nnese maa ya ka gunɔ bakerugia weene.

15 Ma wəllun kōso be, ba yōwa wəllɔ. Ba sāare nge hunde koni ye u wa Kebarin daurun bokuo.

16 Bā n swaa wəri, uruu be, ba ra n maa swaa wəriwa. Bā n seewa bu ka yō, uruu be, ba ku ra bu deri.

17 Bā n yōra, uruu ben tii ba ra yōrewa. Bā n yōwa ba ra ka bu yōwa. Domi hunde koni beya, ba uruu be gawe.

Yinni Gusunən yiiko

ya sāa yee te derimɔ

18 Yera Yinni Gusunən yiikon girima ya doona dii kənnɔ gen min di ma ya na ya sina wəllun kōso be sɔɔ.

19 Yera Esekieli u wa kōso be, ba ben kasi deria ba seewa ba yōwa ka uruu be. Ma ba da ba yōra sāa yerun kənnɔwɔ ge ga wāa sɔɔ yari yeru gia. Ma Gusunɔ Isireliban Yinnin yiikon girima ya ballimɔ ben wəllɔ.

20 Hunde koni ben bwesera Gusunɔ u dera u raa wa Kebariɔ. Ma u gia ma wəllun kōsoba.

21 Ben baawure u wuswaa nne mɔ ka kasenu nne. Ma ba noma mɔ nge tɔnugia ya wāa ben kasan temɔ.

22 Ben wuswee yi, yi ka hunde koni ye u wa Kebariɔ migii weene. Ben baawure u dɔɔwa deedeeru mi u wuswaa kisi.

11

Yinni Gusunɔ

u koo Yerusalemugibu siri

ben toranun sɔ

1 Yinni Gusunən Hunde u Esekieli sua ma u ka nūn da sāa yerun kənnɔwɔ ge ga wāa sɔɔ yari yeru gia. Kənnɔ gen miya u tɔmbu yenda nɔɔbu wa. Be sɔɔ, u Yaasania Asurin bii tuba ka Pelatia Benayan bii. Be kpuro ba sāawa Isireliban wirugibu.

2 Yinni Gusunɔ u nee, tɔnun bii, tɔn be a wa mi, ba sāawa be ba kōsa bwisikumɔ ma ba tɔmbu bwisi kōsi kēmɔ Yerusalemuo.

3 Ba mɔ, n n̄ mɔ tē sa ko dinu bani. Domi Yerusalemu ya sāawa nge wekeru. Ma bese yen tɔmbu sa sāa nge yaa ye ya wāa te sɔɔ.

4 Yen sɔ, tē tɔnun bii, a bu gerusio.

5 Ma Yinni Gusunən Hunde u nūn yōwa u nee, a bu sɔɔwɔ a nee, ne, Yinni Gusunɔ na yē ye be Isireliba ba bwisikumɔ ka ye ba gerumɔ.

6 Wee ba begibu goomɔ dabi dabinu wuu ge sɔɔ. Ma gonu yiba ben swee sɔɔ.

7 Yen sɔ, begii be ba go mi, ba sāawa nge yaa. Ma wuu gen tii ga sāa nge wekeru. Adama be ba tie ba wasi, ba koo bu yarawa bu ka doona.

8 Wee ba tabun berum mɔ. Adama kon de taa bi, bu bu deema. Ne, Yinni Gusunɔwa na ye gerua.

9 Kon de bu yari wuu gen di. Kpa n bu tɔn tukobu nomu beria. Nge meya kon ka bu sirisina.

¹⁰ Tabu sɔɔra ba koo gbi. Kon bu siri be Isireliba, ben tem nɔɔ bura yerɔ. Saa ye sɔɔra ba koo gia ma nɛna na s̄a Yinni Gusunɔ.

¹¹ Wuu ge, ga ñ bu nɛnumɔ nge wekeru. Ba ñ ko n maa s̄a nge yaa te sɔɔ. Ben tem nɔɔ bura yerɔwa kon bu siri.

¹² Saa ye sɔɔ, ba koo gia ma nɛna na s̄a Yinni Gusunɔ win gere ba ñ mem nɔɔwɛ, ka win woodaba ba ñ sw̄i. Ma ba sere bwese tuku ni nu ka bu sikerenen gari sw̄i.

¹³ Sanam mɛ Esekieli u Yinni Gusunɔn gari yi gerumɔ, yera Pelatia Benayan bii u kpuna u gu. Saa ye sɔɔra Esekieli u wuswaa tem girari u nɔɔgiru sua u nɛɛ, Yinni Gusunɔ, kaa dewa Isireli be ba tie bu gbisuku?

Yinni Gusunɔ u koo win tɔn

be ba yarinɛ mɛnna

¹⁴ Yinni Gusunɔ u nɛɛ,

¹⁵ tɔnun bii, wee, be ba w̄a Yerusalemɔ ba Isireliba, wunen mero bisibu, ka be ba tie bwisi kɛmɔ ba m̄ɔ, bu ȳro mi ba yoru dimɔ mi, ba n ka Yinni Gusunɔ tonde, domi be, be ba w̄a Yerusalemɔ mi, beya ba tem mɛ wɛ.

¹⁶ Adama a bu sɔɔwɔ a nɛɛ, baa mɛ na dera ba yarinɛ mi, ba w̄a tem tukumɔ, sɔɔ teeru ko na n ka bu w̄a nge mɛ na ra n w̄a s̄a yerɔ.

¹⁷ Kpa n bu mɛnna n yara bwese nin suunu sɔɔn di mi ba yarinɛ mi, n bu Isireliban tem wɛ.

¹⁸ Mɛya ba koo na kpa bu b̄u ni kpuro wuna ni ba ra raa s̄a mi, ni nɛ, Yinni Gusunɔ na ñ k̄i.

¹⁹ Kon bu ḡoru teu wɛ kpa n bu bwisiku kpaanu wɛ. Kon ben ḡoru ge ga raa bɔɔbu nge kperu mi wuna, kpa n bu ḡoru kpɔɔ wɛ ge ga du.

²⁰ Kpa bu ka nɛn gere mem nɔɔwa, bu nɛn woodaba sw̄i. Ba ko n s̄awa nɛn tɔmbu, kpa na n maa s̄a Gusunɔ ben Yinni.

²¹ Adama be ba ȳrari ba ben k̄iru sw̄i ba da ba b̄unu s̄amɔ ni nɛ, Yinni Gusunɔ na ñ k̄i mi, kon bu ben kookoosun are k̄asia. Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

Yinni Gusunɔn yikon girima

ya yara Yerusalemun di

²² Yen biruwa wɔllun k̄iso be, ba kasi dɛria ba seewa ka ben uruu be sannu. Ma Yinni Gusunɔn yikon girima ya s̄ɔsire ben wɔllɔ.

²³ Ma win yikon girima ye, ya seewa wuu suunun di ya da ya w̄a guuru garun wɔllɔ, wuun s̄ɔ yari yeru gia.

²⁴ Ma Gusunɔn Hunde u Esekieli sua k̄asi te sɔɔ, u ka wurama Babiloniɔ mi Isireliba ba yoru dimɔ. Saa yera k̄asi te u waamɔ mi, ta kpa.

²⁵ Ma u Isireli be ba yoru dimɔ mi, s̄ɔwa kpuro ye Yinni Gusunɔ u dera u wa.

12

Ba koo Isireliba yoru mwɛɛri

¹ Yinni Gusunɔ u Esekieli s̄ɔwa u nɛɛ,

² tɔnun bii, wee a w̄a mem nɔɔ sariban suunu sɔɔ. Ba nɔni mɔ adama ba ñ k̄i bu ka yam wa. Ba swasu mɔ, adama ba ñ k̄i bu ka gari nɔ yɛn s̄ɔ ba bɔ.

³ Yen s̄ɔ, a sɔɔru koo wo kpa a se a doona s̄ɔ sɔɔ ben baawuren nɔni biru a da a n w̄a gam. Sɔɔkudo ba koo gia ma ba s̄a bwese mem nɔɔ sariba.

⁴ Yen biru Yinni Gusunɔ u nɛɛ, a wunen ȳanu mɛnɔ a yara wunen dirun di s̄ɔ sɔɔ gb̄ara. Kpa a yari wuu gen min di yoka ben baawuren nɔni biru nge wi ba yoru mwa.

⁵ Kpa a gana yaba ben nɔni biru a wunen yānu yara min di.

⁶ U maa nɛɛ, a yāa ni sɔɔwo ben nɔni biru kpa a ka nu yari wɔkuru. Kpa a tii wɔke ka yasa a ku ka tem mɛ mɛɛri. Domi na kīwa a n sāa yīreru Isireliban sɔ.

⁷ Ma u kua ye Yinni Gusunɔ u nùn sɔɔwa. U yara sɔɔ sɔɔ gbāara ka win sɔɔru nge wi ba yoru mwa. Yoka u da u gbāraru yaba ka nɔma u win yāa ni sua u yara wɔkuru tɔmbun nɔni biru.

⁸ Buru buru Yinni Gusunɔ u ka nùn gari kua u nɛɛ,

⁹ Isireliba, mɛm nɔɔ sari be, bā n nun bikia ba nɛɛ, mba a mɔ mi,

¹⁰ a bu wisio a nɛɛ, Isireliban sunɔ wi u wāa Yerusalemuɔ mi, wiya ye a mɔ ya ka yā, ka sere maa Isireliba kpuro be ba wāa mi.

¹¹ A sāawa yīreru te ta sɔɔsimɔ ma ba koo yoru da tem gam. Ya koo maa kooraa.

¹² Sunɔ wi u wāa ben suunu sɔɔ u koo win yānu gura wɔkuru kpa u yari. Ba koo gbāraru yabawa bu ka yari min di. Kpa u tii wɔke u ku ka win tem wa.

¹³ Nɛ, Yinni Gusunɔ kon nùn yina beria kpa u wari ye sɔɔ. Kon ka nùn da Babilonin temɔ. Adama u n̄ tem mɛ wasi. Mīya u koo gbi.

¹⁴ Win sina asakpɔbu ka win kɔsobu ka win tabu kowobu be kpurowa kon yarinasia kpa n de bu bu takobi sɔkiri.

¹⁵ Saa ye sɔɔra ba koo gia ma nɛna na sāa Yinni Gusunɔ, nā n bu yarinasia bwese tukunun suunu sɔɔ.

¹⁶ Adama kon de gabu bu kisira tabun di ka gɔɔrun di ka bararun di kpa bu wa bu ka gere kɔsa ye ba nɛ, Yinni Gusunɔ kua. Saa ye sɔɔ, ba koo gia ma nɛna na sāa Yinni Gusunɔ.

¹⁷ Yinni Gusunɔ u maa nɛɛ,

¹⁸ tɔnun bii, ka nandaba kaa wunen pɛɛ di kpa a n diirimɔ a n ka nim nɔrumɔ.

¹⁹ Kpa a Isireliba sɔ a nɛɛ, amɛniwa nɛ, Yinni Gusunɔ na gerua. Na nɛɛ, be, Yerusalemugibu ba koo ben dīanu diwa ka berum kpa bu nim nɔ ka nuku sankiranu. Domi ben tem mu kua bansu. Gāa ni nu wāa mi kpuro, nu koo kam kowa ben tɔn dam dɔrebun sɔ.

²⁰ Wuu si su tɔmbu dabi su koo kowa bansu, kpa tem mɛ kpuro mu kam ko. Saa ye sɔɔra Isireliba ba koo gia ma nɛna na sāa Yinni Gusunɔ.

Yinni Gusunɔn gari

yi koo kooraa

²¹ Yinni Gusunɔ u maa Esekieli sɔɔwa u nɛɛ,

²² mban sāna Isireliba ba ra n mɔndu mɔ ba n mɔ, wee tɔra denyamɔ, adama kāsī nin gara kun kooramɔ.

²³ Yen sɔ, a bu sɔɔwɔ a nɛɛ, nɛ, Yinni Gusunɔ kon de mɔn te, tu kpe. Ba n̄ maa tu gerumu Isireliɔ. Adama a bu sɔɔwɔ a nɛɛ, tɔra turuku mɔ. Kāsī nin baatere ta koo koorawa.

²⁴ Domi nin garu sari te ta koo kam ko. Nɛn gari gɛɛ maa sari yi ba gerua bu ka bu nɔni wɔke Isireliɔ.

²⁵ Nɛ, Yinni Gusunɔ, ye na gerua kon ye ko. Ya koo koorawa ya n̄ tɛmɔ. Be, mɛm nɔɔ sariba, ka gem ben nɔni bira kon de gari yi, yi kooraa.

²⁶ Yinni Gusunɔ u maa nɛɛ,

²⁷ tɔnun bii, wee Isireliba ba nɛɛ, kāsī ni a wa mi, nu n̄ kooramɔ tɛ. Nu koo koorawa sere saa gaa. Yen sɔ, a bu sɔɔwɔ a nɛɛ,

²⁸ nɛ, Yinni Gusunɔ na nɛɛ, gari yi na gerua kpuro yi koo koorawa tɛ, ya n̄ tɛmɔ.

13

Sɔmɔ weesugibu

¹ Yinni Gusunɔ u maa nɛɛ,

² tɔnɔn bii, a tɔn be gerusio be ba tii kua nɛn sɔmɔbu. A de bu swaa daki ye kon bu sɔ.

³ Wee ye nɛ, Yinni Gusunɔ na bu sɔmɔ. Na nɛɛ, kɔsa koo bu deema be, be ba sɔa gari bakasu. Domi ben tiin bwisikuna ba swii ba ka gari gerumɔ, ba n̄ gāanu ganu waamɔ.

⁴ Bɛɛ Isireliba bɛɛn sɔmɔbu ba sɔawa nge gbɛeku bɔnu ni nu bɔsu bansɔ.

⁵ Wee ba n̄ dere bu gbāraru kuunu kɔre. Ba n̄ maa gbāraru banɛ tu ka bu ganɛ nɛ, Gusunɔn mɔrun saa sɔɔ.

⁶ Wee ba kāsii weesuginu saarimɔ, ma ba gari gerumɔ yi yi n̄ sɔa gem. Ba mɔ, wee nɛ, Yinni Gusunɔwa na bu ye kpuro wɛ. Adama na n̄ bu gore. Ma ba tamaa kon ben garin dam sirewa.

⁷ Adama na nɛn sɔmɔ be sɔmɔ ma ben kāsini nu sɔawa ni ben tii ba seka. Ben gari yi maa sɔawa weesu. Ba tamaa nɛn gariya ba tɔmbu sɔmɔ. N deema na n̄ mam ka bu gari kɔore.

⁸ Yen sɔ tɛ, kon bu wɔrima domi ba kāsini seka ma ba weesu kparamɔ. Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerumɔ.

⁹ Kon bu nɛn dam sɔasi be, be ba weesu kparamɔ mi. Ba n̄ ayeru wasi nɛn tɔmbun suunu sɔɔ. Ba koo ben yisa go mi nɛn tɔmbun yisa yorua. Ba n̄ maa wurɔ ben temɔ. Nge mɛya ba koo ka gia ma nɛna na sɔa Yinni Gusunɔ.

¹⁰ Wee ba nɛn tɔmbu nɔni wɔkumɔ ba mɔ, bɔri yɛnda wāa. Adama bɔri yɛndu garu sari. Nɛn tɔmba gani seeyamɔ. Ma sɔmɔ be, ba ye soo tɛɛnimɔ.

¹¹ Adama a be ba soo tɛɛnimɔ mi sɔwɔ a nɛɛ, gana ye, ya koo wɔruma. Guru baka ya koo nɛ ka kpenu sannu kpa woo bɔkɔ gu se.

¹² Gana ye, yà n wɔruma saa yera tɔmba koo bikia bu nɛɛ, mba soo yen arufaani ye ba tɛɛni mi.

¹³ Yen sɔ, wee ye nɛ, Yinni Gusunɔ na gerumɔ. Na nɛɛ, kon de nɛn mɔru yu woo bɔkɔ seeya, kpa guru baka yu nɛ. Kpa guru kpenu nu nɛ ka dam nu gāanu kpuro go.

¹⁴ Kon gana ye sura yu wɔruma temɔ, kpa yen kpɛekpɛɛku gu sɔsira. Ya koo bɛɛ wɔri kpa i gbisuku. Saa yera ba koo gia ma nɛna na sɔa Yinni Gusunɔ.

¹⁵ Nɛ, Yinni Gusunɔ kon nɛn mɔru yɔsuwa mam mam gana yen sɔ ka be ba ye soo doken sɔ. Saa ye sɔɔ, ba koo gere bu nɛɛ, gana ye, ya wɔruma. Be ba raa ye soo doke, ben goo kun maa wāa!

¹⁶ Sɔmɔ weesugii be, ba kpa be, be ba raa gari gerumɔ Yerusalemun sɔ, be, be ba ra n waamɔ kāsiru sɔɔ ma bɔri yɛnda wāa, adama bɔri yɛndu garu sari. Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

Sɔmɔ tɔn kurɔ weesugibu

¹⁷ Yinni Gusunɔ u maa nɛɛ, tɔnɔn bii, a Isireliban tɔn kurɔ be ba tii kua nɛn sɔmɔbu sɔwɔ a nɛɛ,

¹⁸ b̄ruroba ba sɔa. Domi ba kāsii gbinumɔ tɔmbun nɔm wīnu sɔɔ nge baki ma ba tɔmbu kpuro yasi sɛkemɔ wirɔ bukurobu ka bibɔ kpa bu wa ba n̄ ka tɔn be taare. Ba kīwa bu nɛn tɔmbun wāaru kpeesia kpa na n̄ begiru berua.

¹⁹ Wee ba n̄ man bɛɛɛ wɛɛmɔ nɛn tɔmbun wuswaaɔ dia nɔm wɔnɔn sɔ. Ma ba tɔmbu goomɔ be n̄ n̄ weenɛ bu go. Ma ba gabu deri be n̄ weenɛ bu go. Mɛya ba ra nɛn tɔmbu weesu kue kpa ba n̄ ben wee si swaa daki.

²⁰ Yen sɔna nɛ, Yinni Gusunɔ na nɛɛ, kon bu wɔri ben kīa sin sɔ, si ba ka tɔmbun wāaru mwɛɛrimɔ mi. Kon bu si mwaariwa n̄ gɛɛku kpa n̄ be ba raa mwa yakia.

²¹ Kon ben yasi yi gɛɛku kpa n̄ nɛn tɔmbu yakia ben nɔman di. Ba n̄ maa kpɛ ba n̄ bu mɔ. Ba koo gia ma nɛna na sɔa Yinni Gusunɔ.

²² Ben weesun sō, ba gemgibu nukuru sankā, be, be na ñ daa kī n kōsa kua. Ba yina bu tən kōsobu kirō ko bu ka ben kom kōsum deri kpa bu ben wāaru yakia.

²³ Yen sō, ba ñ maa kāsinu ka gari weesugii m̄. Kon nen t̄mbu yakia ben n̄man di. Nge m̄ya ba koo ka gia ma n̄na na s̄a Yinni Gusunō.

14

Gusunō u būu s̄aru yina

¹ Sō teeru Isireliban guro gurobu gabu ba na ba Esekieli deema u ka bu bikiaru kua Gusunōn mi.

² Yera Yinni Gusunō u n̄e,

³ t̄nun bii, t̄n be, ba būu s̄amōwa ben ḡruō, ma ba tii nu wē, ma nu dera ba wāa durum sō. Yera ba tamaa kon ben bikiaru wura?

⁴ A bu s̄ōwō a n̄e, ameniwa n̄e, Yinni Gusunō na gerua. Na n̄e, Isireli goo ù n tii wē būu s̄aru sō, ma ta dera u toramō, ma u na nen s̄mō goon mi u ka n̄n bikiaru kua n̄e, Yinni Gusunōn mi, nen tiwa kon ȳero wisi nge m̄n n̄o win būnu dabiru n̄e.

⁵ Nen wisi biya bu koo de Isireliba bu bwisiku ben ḡruō be, be ba man yina ben būu s̄arun sō.

⁶ Yen sō, a bu s̄ōwō a n̄e, n̄na na n̄e, bu ḡru ḡsio kpa bu ben būnu deri ka maa kom kōsum m̄e ba m̄, m̄e mu ñ n̄e, Yinni Gusunō w̄remō.

⁷ Isireliban goo ñ kun m̄e sōo goo ben suunu sō ù n man deri u būnu s̄amō ma ta dera u toramō ma u na nen s̄m̄n mi u ka bikiaru ko nen mi, n̄e, Yinni Gusunōn tiwa kon n̄n wisi.

⁸ Kon ȳero w̄riwa n̄ seyasia kpa u n s̄a seeda ye ba ko n da ka m̄ndu ko. Kon n̄n wunawa nen t̄mbun suunu s̄ōn di, kpa i gia ma n̄na na s̄a Yinni Gusunō.

⁹ Nen s̄mō goo ù n wura durō wi, u n̄n n̄ni wōkua, ma u n̄n bikiaru kua, n̄e, Yinni Gusunōwa na dera u kua m̄e. Nen tiwa kon s̄mō wi wuna nen t̄mbun suunu s̄ōn di.

¹⁰ S̄mō wi ka durō wi u bikiaru na mi, be kpurowa ba ko n s̄a torobu. Ba koo maa ben tora nin are s̄be.

¹¹ Nge m̄ya be Isireliba ba ñ maa tondamō nen swaan di. Ba ñ maa ben tii disi dokemō ka ben tora dabi ni. Ba ko n s̄awa nen t̄mbu kpa na n s̄a ben Yinni. N̄e, Yinni Gusunōwa na yeni gerua.

Gāanu sari ni nu koo Gusunōn siribu ȳrasia

¹² Yinni Gusunō u maa gerua u n̄e,

¹³ t̄nun bii, su t̄ n̄e, tem gam t̄mbu ba man m̄m n̄ōbu sariru kua. Ma na bu nen dam s̄ōsi na ben d̄anu kam koosia na bu ḡōru kp̄e ba ḡbisukumō be ka ben yaa sabeno kpuro,

¹⁴ baa t̄mbu ita beni N̄w̄e ka Danieli ka Yoobu b̄a n wāa mi, ba ñ kp̄e bu tem men t̄mbu kpuro faaba ko ben gem sō. Ben tii t̄nawa ben gem mu koo de bu faaba wa. N̄e, Yinni Gusunōwa na yeni gerua.

¹⁵ N kun m̄e n̄a n dera gbeeku ȳe yi tem m̄e w̄ri yi bu go kpuro kpa tem m̄e, mu ko bansu sere goo kun maa sarō mi, gbeeku ȳe yin sō,

¹⁶ sere ka nen wāaru, baa t̄mbu ita be, b̄a n wāa tem m̄e sō, tem m̄egibu ba ñ kp̄e bu faaba wa. T̄mbu ita be t̄nawa ba koo faaba wa, baa ben tiin bibu ba ñ kp̄e bu faaba wa. Ma tem m̄e, mu koo kowa bansu.

¹⁷ N kun m̄e n̄a n dera ba t̄n be tabu w̄rima, ma ba bu kam koosia sere ka ben yaa sabeno,

18 *baa tumbu ita be, bà n wāa mi, be tɔnawa ba koo faaba wa. Sere ka ne, Yinni Gusunɔn wāaru, ba ñ kpɛ bu mam ben tiin bibu faaba ko.*

19 *N kun me nà n dera barara dua tem me sɔɔ, ma ba gbisuka be ka ben yaa sabeno,*

20 *baa Nɔwe ka Danieli ka Yoobu bà n wāa tem me sɔɔ, tem men tumbu ba ñ kpɛ bu faaba wa ben sɔ. Be ita ye tɔnawa ba koo faaba wa ben gem sɔ. Baa mam ben tiin bibu ba ñ kpɛ bu faaba ko ben gem sɔ.*

21 *Yen biruwa Yinni Gusunɔ u nee, wee na Yerusalemu wahala baka nne yeni kpɛɛ n ka yen tumbu ka ben yaa sabenu go. Yera tabu ka gɔɔru ka gbeeku yee gɔbi ka baranu.*

22 *Adama gabu ba koo tiara kpa bu bu yara wuun di, kpa bu bee deema kpiki yeru mi. Saa ye sɔɔ, i n ben daa ka ben kookoosu wa, biti kun maa bee mɔ kɔsa ye na Yerusalemu kuan sɔ.*

23 *Ya koo beɛn nukuru yemiasia i n ben daa ka ben kookoosu wa. Saa ye sɔɔ, i ko i gia ma n ñ kam sɔɔ na bu wahala yeba kpɛɛ. Ne, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.*

15

Resem dāa te ba dɔɔ doke

1 *Yinni Gusunɔ u nee,*

2 *tɔnun bii, resem dāa ya dāa ye ya tie beere kere? Yen dāa kāasa ya dāa kāasi yi yi tie kere?*

3 *Ba koo kpɛ bu ye dendi bu ka sɔmburu garu ko? Ba koo kpɛ bu ka ye gabatia ko?*

4 *Geema ya wāawa bu ka ye dɔɔ sɔre adama yen nɔsu yiru kpuro ka yen suunu sɔɔ yà n dɔɔ mwaara sɔmbu terà ya koo maa kpɛ yu ko.*

5 *Sanam me ya ñ dɔɔ mwaare ba ñ ka ye gāanu kue. Kaa sere gere ye ya den dɔɔ mwaara, ya ñ maa garu koorɔ?*

6 *Wee ye ne, Yinni Gusunɔ na gerumɔ. Nge me dānu sɔɔ resem dāa ba ra dɔɔ doke, nge meya kon maa Yerusalemugibu seeyasia.*

7 *Kon bu warima. Ba tamaa ba yara dɔɔn di. Adama dɔɔ wi, u koo na u bu di, kpa bu gia ma nena na sāa Yinni Gusunɔ.*

8 *Kon de ben tem me, mu ko bansu, domi ba man mem nɔɔbu sariru koosi. Ne, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.*

16

Yerusalemu ya raa sāawa

nge bii wi ba kɔ

1-2 *Yinni Gusunɔ u Yerusalemu yen kɔsa sɔɔsi saa Esekielin nɔɔn di, u nee,*

3 *Yerusalemu, ba nun marawa Kananiin temɔ. Wunen tundo u sāawa Amɔreban bweseru. Ma wunen mero u sāa Hetiban bweseru.*

4 *Dɔma te ba nun mara ba ñ nun bwia bure. Ba ñ maa nun wobura a ka deera. Ba ñ nun sɔre ka bɔru. Ba ñ maa nun bekuru tɛkusi.*

5 *Goo kun wunen wɔnwɔndu kue u sere nun gāa nin ga a kua. Adama ba nun kɔwa yakasɔ dɔma te ba nun mara, domi ba nun tusa.*

6 *Saa ye ne, Yinni Gusunɔ na sarɔ wunen bɔkuɔ, na wa a wɔri mɔ wunen maru yānu sɔɔ. Ma na gerua na nee, bu de a ñ wāa baa me a yem wobura.*

7 *Ma na dera a kpɛa nge dāa yakasɔ. A kpɛa a kua kurɔ burɔ. Wunen bwāsu su ye. Ma wunen seri yi kpɛa. Adama terera a sɔimɔ mam mam.*

8 *Ma na sara wunen bɔkuɔ na nun meera ma na wa saa ya tura su ka kɔru ko. Ma na nen yaberun soo sua na ka wunen tereru wukiri. Ma na ka nun*

arukawani bøkua ka bōri na nεε, a kua nεgii. Nε, Yinni Gusunōwa na yeni gerua.

⁹ Ma na nun wobura ka nim, na yem mε a mwaare wuna, ma na nun gum sawa.

¹⁰ Ma na nun yabe te ba sōma kua dokea ka bara ni ba kua ka gōna ba buraru koosi, ka sēkatia ye ba kua ka wēε damgii, ka sere yabe geeru.

¹¹ Ma na nun bura yānu dokea ka sumi nōmao ka saba wīriō.

¹² Ma na taabu doke wunen wērō ka swaa tonkunu ka sere yasi beεregia wunen wirō.

¹³ Nge mεya na nun buraru kua ka wura ka sii geesu ka sere beku geeru te ba kua ka wēε damgii ka yabe te ba sōma dokea. Dīa ni a ra maa di, nu sāawa som gem ka tim ka olifin gum. Ma a buram sosimō a dōo nge sina kurō.

¹⁴ Ma a yīsiru yara bwesenun suunu sōo wunen buram sō. Wunen buram mε, mu yibawa nen bura yāa ni na nun kuan sō. Nε, Yinni Gusunōwa na yeni gerua.

Yerusalemu

ya tii kurō tanaru kpēε

¹⁵ Yinni Gusunō u maa nεε, Yerusalemu, a wunen naane doke wunen buram sōo. Ma a tii kua nge kurō tañō yīsi te a yaran sō. Tōnu baawure wi u sarō mi kpuro, a ra nūn tii wēwa.

¹⁶ Ma a wunen yāa nōniginu sua a ka da a wunen gungunu mi a ra būnu sā buraru kua. Miya a tii wē. Ye a kua mi, goo kun yen bweseru waare. Mεya yen bwesera kun maa kooramō.

¹⁷ Ma a wunen bura yāa ni ba kua ka wura ka sii geesu sua a ka būu tōn durōbu seka ma a nu sakararu koosi.

¹⁸ Ma a wunen yāa ni ba sōma doke sua a būu ni wukiri. Ma a maa nen gum ka nen turare sua a nu wē.

¹⁹ Ma a maa dīa ni na ra ka nun diisie sua a ka būu ni yākuru kua nge mε ba ra man yāku nubu durorugiru kue. Dīa niya som ka gum ka tim. Yeniwa ya koorā. Nε, Yinni Gusunōwa na yeni gerua.

²⁰ Adama sakara te, ta ñ nun tura. Ma a wunen bii be a man marua mwεera a ka būu ni yākuru kua.

²¹ Wee a nen bibu sakira a ka būnu yāku dōo mwaararugiru kua.

²² Yen kom kōsum mε sōo, a ñ maa wunen wōndiaru yaaye ka sanam mε a wāa tereru wunen maru yem sōo.

²³ Nε, Yinni Gusunō na gerumō ma a kua bōrura kōsa ye a kuan sō.

²⁴ Wee a tii sakara kunu gira ka maa būu turanu baama kpuro.

²⁵ Wee swaa keenanu baama a būu turanu kua, ma a kom kōsum kua a tii tambu kpuro wē. Be ba gesi sarō mi kpuro, ba ra ka nun dendiwa. Ma a wunen sakararu kpēasia.

²⁶ A ka wunen berusebu Egibitigibu be ba wasin dam mō mi, sakararu kua. Ma a wunen sakararu kpēasia a ka nen mōru seeya.

²⁷ Yera na nun nen dam sōosi na nun nōma demie. Ma na nun doke nen yibereban nōmu sōo. Yibere bera, Filisitiba be ba bitī soora wunen daa kōsan sō.

²⁸ Yen biru ma a da a ka Asirigibu sakararu kua, domi a ñ deba. A da a tii bu wē. Adama ka mε, a ñ deba.

²⁹ Ma a da a ka Kananiba sakararu kua ka Babilonigibu. Ka mε, a ñ deba.

³⁰ Anna a dam sariru wa mi. A tii kuawa nge sakara kowobun yinni.

³¹ Domi a sakara kunu gira swaa keenanō ma a būu turanu kua baama kpuro, a ku ra mam maa kurō tañō gobi mwε.

³² A sãawa nge kurɔ tanɔ sakara kowo wi u durɔ tukobu mwaamɔ win durɔn ayerɔ.

³³ Kurɔ tanɔ baawurewa ba ra gãanu kɛ. Adama wunɛ, a durɔ tanɔbu gãanu wɛɛmɔ kpa a ka bu gawama beri berika kpuron di.

³⁴ Ye kurɔ tanɔbu ba ku ra ko yera a kua sakararu sɔɔ, domi ye kaa ka durɔ tanɔbu kɛnu mwaari, wunen tiywa a ra bu wɛ.

³⁵ Tɛ, nɛ, Yinni Gusunɔ na nɛɛ, Yerusalemu, a man swaa dakio wunɛ wi a sãa nge kurɔ tanɔ.

³⁶ Wee a dera ba wunen dukia yarinasia baama, ma ba wunen tereru wa sanam mɛ a sakararu mɔ ka bũnu ni a kɪ, ni nu kun mam waabu wã. Ma a wunen bibun yem yari a ka bũu ni yãkuru kua.

³⁷ Yen sɔna kon wunen kɪnasi be menna ka sere maa be a tusa. Be kpurowa kon mennama baama kpuron di, kpa n nun yɔsu tereru ben wuswaaɔ.

³⁸ Kon nun sɛyasiaawa nge mɛ ba ra tɔn gowobu ka kurɔ tanɔbu sɛyaside. Yem mu koo nun wukiri nɛn mɔru ka nɛn nisinun saabu.

³⁹ Kon nun beri wunen kɪnasi ben nɔmaa. Ba koo wunen kunu ka wunen gunguu ni kɔsuku. Ba koo wunen bura yãa ni a doke potiri kpa bu nun yɔsu tereru.

⁴⁰ Saa ye sɔɔ, kon tɔmbu seeya bu nun seesi bu kpenu kasuku kpa bu nun takobiba sɔkiri.

⁴¹ Ba koo wunen dia dɔɔ mɛniki kpa bu nun sɛyasia kurɔ dabinun wuswaaɔ kpa n de wunen sakararu tu kpe. A n maa ben goo gãanu wɛɛmɔ.

⁴² Nɛn mɔru koo sure. Na n maa ka nun nisinu mɔ. Mɛya na n maa ka nun mɔru mɔ.

⁴³ Ka mɛ, yɛn sɔ a n yaaye nge mɛ na nun nɔɔri wunen birun di, ma a nɛn mɔru seeya ka wunen kookoosu, yen sɔ, kon de a yen are wa. Domi a sekuru sari kom kua ma a bũnu sãwa.

Yerusalemuwa ya daa kɔsa bo

⁴⁴ Wee be ba ra mɔn teni ko bu nɛɛ, nge mɛ mero u sãa, nge mɛya win bii wɔndiaba u ra n sãa, ba koo nɛɛ, wuna ta ka yã.

⁴⁵ A sãawa wunen mɛron bii wi u durɔ ka bibu yina. A sãawa nge wunen maabu be ba durɔ ka bibu yina. Bɛɛn mero u sãawa Hɛti. Ma bɛɛn tundo u sãa Amɔregii.

⁴⁶ Wunen mɔɔ wi u wãa sɔɔ yɛsan nɔm geu gia, wiya Samari ka yen bii wɔndiaba. Wunen wɔnɔ wi u maa wãa sɔɔ yɛsan nɔm dwaru gia wiya Sodomu ka yen bibu.

⁴⁷ N n mɔ ben yira a swii tɔna. Ye a kua ya kpã. Wee a sankira a bu kere wunen swɛɛ kpuro sɔɔ.

⁴⁸ Sere ka nɛn wãaru Sodomu ye ya sãa wunen wɔnɔ ya n kue nge mɛ a kua wunɛ ka wunen bibu.

⁴⁹ Tora ni ya kua wee. Ya tii sue ma ya wãa doo nɔɔru ka bɔri yɛndu sɔɔ. Ya ku ra wɔnwɔndobu ka sãarobu somi.

⁵⁰ Wunen mero bisi be, ba tɔnu bie ba kɔsa kua nɛn nɔni sɔɔ. Ye na wa mɛ, yera na bu gira.

⁵¹ Wunen mɔɔ Samari kun mam wunen torarun saka kue. Wunen kɔsa ya wigia dabinu kera. Ma wunen kom kɔsum mu dera ba nun sanɔ kera.

⁵² Wunɛ wi a ra raa bu taarɛ wɛ wee a sekuru wa. Domi wunen kom kɔsum mu begim kera. Bã n wunen daa ye mɛɛra ba ra deemɛwa be, ba mam dɛɛre. Tɛ a kua sekurugii yɛn sɔ bã n wunen daa mɛɛra ba ra wa ba sanɔ sãa.

Sodomu ka Samari

ya koo wurama nge yellu

⁵³ Yinni Gusunɔ u Yerusalemu sɔɔwa u nɛɛ, kon Sodomu ka Samari ka ben bii wɔndiaba seeya ka sere maa wunɛ Yerusalemugibu.

⁵⁴ Wunɛn mɔɔ Samari ye, ka wunɛn wɔnɔ Sodomu ben nukura koo yɛmia yɛn sɔ wunɛn tii a sekuru wa.

⁵⁵ Ba koo wurama nge yellu be, ka ben bibu. Mɛya maa wunɛn tii kaa wurama nge yellu wunɛ ka wunɛn bibu sannu.

⁵⁶ Sanam mɛ a tii sue, a ra ka Sodomu gari kowa ka tii suabu wunɛn kɔsa yu sere sɔɔsira batuma sɔɔ.

⁵⁷ Tɛ, wuna Edamuba ka Filisitiba ba koo yɛɛ. Wee ba nun gɛma yam kpuro.

⁵⁸ Ma a wunɛn sekuru sariru ka daa kɔsan are sɔɔwa. Nɛ Yinni Gusunɔwa na yenɛ gerua.

⁵⁹ Nɛ, Yinni Gusunɔ na nɛɛ, wee a man gɛma. A n̄ nɛn arukawani yibie. Yen sɔ, kon nun kɔsie ye a man kua.

⁶⁰ Adama ka mɛ, na n̄ nɛn arukawani ye duarimɔ ye na ka nun bɔkua wunɛn wɔndiarun di. Kon maa ka nun arukawani bɔke ya n̄ waa sere ka baadommaɔ.

⁶¹ Kaa bwisiku ye a kua kpa sekuru tu nun mwa n̄ n̄ nun wunɛn maabu ka wɔnɔbu nɔmu bɛria bu nun wiru kp̄iya nge wunɛn bibu. Adama na n̄ ye m̄ arukawani ye na ka nun bɔkuan sɔ.

⁶² Kon kpam ka nun nɛn arukawani bɔke kpa a gia ma nɛna na s̄aa Yinni Gusunɔ.

⁶³ Kpa a yaaya ye a kua gasɔ, kpa sekuru tu nun mwa sere a kpama a gari gere. Adama nɛ kon nun wunɛn toranu kpuro suuru kua. Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yenɛ gerua.

17

Gunɔ bakeru ka resɛm

¹ Yinni Gusunɔ u gerua u nɛɛ,

² tɔnun bii, a Isireliba mɔndu kuo.

³ A nɛɛ, amɛniwa nɛ, Yinni Gusunɔ na gerua. Na nɛɛ, gunɔ bakeru gara waa ta kasa dɛu ma ta san bakasu mɔ si su n̄ni bwese bweseka mɔ. Ma ta yɔɔwa ta da sere Libanin guurun wii kp̄iru. Ma ta da ta d̄aa ye ba m̄ sɛdurun wii kp̄iru wia.

⁴ Ma ta d̄aa ten k̄aasa ye ya gunum bo wia ta ka da ta yi tem mi ba ra tenkuru ko, wuu gɛ sɔɔ tenkuba ba waa.

⁵ Ma ta d̄aa kp̄ii p̄tura gaa sua ta da ta gira nge d̄aa ye ya ra n̄ waa nim bɔkuo mi tem gem mu waa, mi nim mu yiba.

⁶ Kp̄ii p̄tura ye, ya seewa ya kp̄ɛa nge resɛm koro te ta yasia adama ta n̄ gunu. Ma ten k̄aasi yi m̄ɛra gunɔ bake ten bera gia. Ma ten gbini yi dua tem mɛn sɔɔwɔ. Ma d̄aa ye, ya gɔsia resɛm, ya kp̄ara ya k̄aasi kua.

⁷ Yen biruwa gunɔ bakeru gara na ta kasa dɛu. Ten sansu taasine. Ma resɛm koo te, ta ten gbini ka ten k̄aasi gɔsie gunɔ bake ten mi gia, domi ta tamaa ta koo nim wa mi gia.

⁸ N deema ta raa girewa tem gem sɔɔ mi nim yiba kpa tu k̄aasi geenu ko tu bii geenu ma kpa ta n̄ s̄aa resɛm gea.

⁹ Wee ye nɛ, Yinni Gusunɔ na bikia. Na nɛɛ, resɛm yen bweseru ya koo kp̄i yu kuura? Gunɔ bake gbiikii te, ta koo wura tu ye deri ta kun yen gbini wukura? Ta koo wura ta kun yen marum go, kpa ten kp̄ara kp̄em mɛ, mu gbera? N n̄ mɛn na, n̄ n̄ maa tilasi tɔn dabinu bu na bu ka ye wuka.

¹⁰ Wee ta duura, adama ta koo kuura? Sɔɔ yari yerun woo ḡa n̄ tu baba, ta n̄ koo gbera? Geema ta koo gbera mi ta duura.

Mɔn ten tubusianu

11 Yinni Gusunɔ u maa nɛɛ,

12 a Yudan mem nɔɔ sari be bikio a nɛɛ, ba mɔn ten tubusianu yɛ? A bu sɔɔwɔ a nɛɛ, wee Babilonin sina boko u da Yerusalemuɔ. U ben sina boko mwa ka win sina asakpɔbu ma u ka bu da Babiloniɔ.

13 Ma u turo gɔsa wi u sɔa nge kpɛi pɔtura sina bibu sɔɔ, u ka nɔn arukawani bɔkua. U nɔn bɔrusia. Ma Babilonin sina boko wi, u ben bukurobu gura u ka da win temɔ.

14 Kpa Yudaban tem mu biru wurɔ, mu ku maa kuura. Kpa bu win arukawani ye mem nɔɔwa.

15 Adama be Yudaba ba Babilonin sina boko wi seesi ba sɔmɔbu gɔra Egibitiɔ bu ka dumi kasuma ka sere maa tɔn dabinu. Wi u yen bweseru kua, u koo kisira? Domi u arukawani kusia.

16 Nɛ, Yinni Gusunɔ na nɛɛ, sere ka nen wɔaru, sina boko wi, u koo gbiwa sunɔ wi u nɔn bandu wɛn temɔ. Domi u n win nɔɔ mwɛɛru yibie. Babiloni miya u koo gbi.

17 Ba a Egibitin sunɔ u n tabu kowo dabiru mɔ be ba dam mɔ, u n kpɛ u bu somi bu ka tii yina sanam mɛ Babilonin sina boko u koo na u wɔrusu gbe u tabu sɔa kpɛ u ka tɔn dabinu go.

18 Domi durɔ wi, u maa win nɔɔ mwɛɛru atafiiru kua, ma u arukawani kusia yɛ sɔɔ u raa win nɔɔ mwɛɛru doke. Yen sɔ, u n kisiramɔ.

19 Yen sɔna nɛ, Yinni Gusunɔ na nɛɛ, sere ka nen wɔaru, nen arukawaniwa Isireliban sina boko u atafiiru kua u kusia. Yen sɔ, u koo yen are wa.

20 Kon nɔn yina bɛria kpa u wɔri ye sɔɔ. Kon ka nɔn da Babiloniɔ. Miya kon nɔn siri win naane sari te u kuan sɔ.

21 Win tabu kowo be ba koo duki su, kon bu naa swiwa n go ka takobi. Be ba tiara kpa bu yarina nge woo. Saa ye sɔɔ, ba koo gia ma nɛna na yeni gerua.

Yinni Gusunɔn nɔɔ mwɛɛru

22 Ameniwa nɛ, Yinni Gusunɔ na gerua. Na nɛɛ, nen tiiwa kon dɔa kɔasa kpɛma mɛɛri seduru yen wii kpɛirɔ kpa n ye bura, kpa n da n ye gira guuru garun wɔllɔ te ta gunu.

23 Kon ye girawa guuru garun wɔllɔ te ta gunum bo Isireliɔ. Ten kɔasi yi koo kuurawa kpa tu binu ma ta n sɔa dɔa te ta waabu wɔ. Gunɔ bwese bweseka ya koo sokuru ko ten kɔasi sɔɔ. Kpa su n kukua ten saarɔ.

24 Saa yera dɔnu kpuro nu koo gia ma nɛna na sɔa Yinni Gusunɔ. Nɛna na ra dɔa ni nu gunu kawɛ, kpa n ni nu piiburu bo gunum sosi. Mɛya na ra ni nu wuru bekusu sɔa gberasie, kpa n ni nu gbere bɔrɔm dokea. Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua. Mɛya ya koo maa koora.

18

Gusunɔ u ra baawure siriwa

nge mɛ win daa ya nɛ

1 Yinni Gusunɔ u gerua u nɛɛ,

2 Esekieli, mban sɔna Isireliba ba ra mɔn teni ko bu nɛɛ, baababa ba resɛm birenu di, ma ben bibun nɔsu yaaya.

3 Adama nɛ, Yinni Gusunɔ, na bɛɛ sɔɔmɔ ma sere ka nen wɔaru, i n maa mɔn teni gerumu Isireliɔ.

4 Geema, nɛna na baawuren wɔaru neni, baaba ka bii. Yen sɔ, wi u tora wiya u koo gbi.

5 Su tɛ nɛɛ, goo u wɔa u gea mɔ, win daa ya wɔ.

6 U ku ra de gungunə u būu sã. U ku ra maa būu yākunu di. U ku ra ka goon kurə mənne. Meya u ku ra maa ka tən kurə mənne sanam me u yasa m̀.

7 U ku ra goo gbeni. U ku ra maa goo samburu koosie kam. U ra wi u win dibu neni win təruba wesie. U ra wi gōra m̀ dīanu wē. Kpa u wi u tereru sīimō yānu wē.

8 U ku ra tōnu gobi bəkure u nim doke. U ku ra n maa wāa weesun swaa sɔɔ. U ra siriwa dee dee, u baawure ǹn win gem wē.

9 U ra nən woodaba mem nɔwɛ mam mam. Tōnu win bwesera nɛ, Yinni Gusunə na ra soku gemgii. Win wāara ta koo dakaa da.

10 Su maa tē nɛɛ, durə wi, u bii mō wi u ra tambu wəri u go, u ben yānu gura, n̄ kun mɛ u ra daa kōsa gaa ko.

11 N deema win baaba ku ra yen bweseru ko. Bii wi, u ra būu yākuru de gungunə. U ra ka gabun kurəbu mənne.

12 U ra bwēbwē samburu koosie kam. U ra tambu gbeni. U ku ra be u təruba mwaari ye wesie. U ra būnu sã, kpa u n kom bereteke m̀.

13 U ra tambu gobi bəkure u nim doke. N weene tōnu win bweseru u n wāa? Aawo, u koo gbiwa. Domi u daa kōsa kua. Win yem mu koo wəriwa win tii sɔɔ.

14 Su tē nɛɛ, bii wi, u seewa u mara. Ma win bii u seewa u win tondon toranu kpuro wa. Adama u n̄ win tondon yira ye swi.

15 U ku ra būu yākunu de gungunə. U ku ra būnu sã ni Isireliba ba sāmō. U ku ra ka goon kurə mənne.

16 U ku ra goo samburu koosie kam. U ku ra be ba win dibu neni təruba mwaari. U ku ra gbeni. U ra wi gōra m̀ dīanu wē. Kpa u wi u tereru sīimō yānu wē.

17 U ku ra n wāa weesun swaa sɔɔ. U ku ra tōnu gobi bəkure u nim doke. U ra nən woodaba mem nɔwɛ. Bii wi, u n̄ gbimō win tondon toranun s̄. U ko n wāawa ka gem.

18 Adama tundo wiya u koo gbi win toranun s̄ domi u tambu tōya kua u gbena.

19 I bikiamō i m̀, mban sōna bii kun win tondon durum are sɔɔmō. Geema, bii kun ye sɔɔmō yèn s̄ u gea kua. Ma u s̄ia dee dee nən yira sɔɔ, u nən woodaba mem nɔwɛ mam mam. Yèn sōna u ko n wāa.

20 Wi u tora, wiya u koo gbi. Bibu ba n̄ ben baababan toranun are sɔɔmō. Meya baababa ba n̄ maa ben bibun toranun are sɔɔmō. Kon gemgii ǹn win are wē yèn s̄ u kom gem kua. Kpa n maa tən kōso seeyasia yèn s̄ u kōsa kua.

Kōsan kirɔ

21 Tən kōso ù n win daa kōsa deri, ma u gem swi nge mɛ nən wooda ya gerua kpuro, u n̄ maa gbimō.

22 Kon win toranu kpuro duari, kpa n de u n wāa gea ye u m̀n s̄.

23 I tamaa nɛ, Yinni Gusunə na kī tən kōso u gbi? Aawo. Ye na kī, yera u gōru gōsia kpa u n wāa.

24 Adama wi u gem deri, ma u daa kōsa m̀ nge tən kōso, i tamaa u ko n wāa? Aawo. Kon win yellun daa gea ye duariwa kpa n de u gbi win daa kōsa ka win mem nɔ sarirun s̄.

25 Bɛɛ Isireliba, i m̀, nən gere ye, ya n̄ s̄aa dee dee. I swaa dakio i n̄. Nən gerewa ya n̄ s̄aa dee dee? Nge bɛɛya i saka saramō.

26 Gemgii ù n gea deri, ma u kōsa m̀, u koo gbiwa kōsa yen s̄.

27 Tən kōso ù n maa win daa kōsa deri, ma u daa gea m̀, u win wāaru waramōwa.

28 U ko n wāa, domi u gia ma kōsa u raa m̀, ma u ye deri. N n mən na, u n̄ maa gbimō.

²⁹ Bɛɛ Isireliba i m̀, nɛn gere ya n̄ s̄a dee dee. Adama n̄ n̄ mɛ, bɛɛya i saka saramo.

³⁰ Yen s̄, kon baawure siriwa nge mɛ win daa ya s̄a. N n̄ mɛn na, i bɛɛn daa k̄sio i k̄sa deri. I ku de bɛɛn daa k̄sa yu bɛɛ kam koosia.

³¹ I bɛɛn daa k̄sa derio kpa i bɛɛn ḡrun bwisikunu ḡsia. Mban s̄na i ko i tii go.

³² I ȳ ma nɛ, Yinni Gusun̄, na n̄ goon ḡo k̄i. N n̄ mɛn na, i ḡru ḡsio kpa i wa i n̄ w̄a.

19

Ba Isireliban sinambu

ḡo wuri kuamme

¹ Yinni Gusun̄ u nɛɛ, a ḡo sw̄iȳo Isireliban sina bibun s̄, a nɛɛ,

² ben mero u s̄awa nge gbee sun̄ niu geu

ge ba ȳ gbee sinansun suunu s̄o.

Ga ra n̄ gen binu kpunɛwa

ga n̄ nu diisiam̄.

³ Ma ga gen buu teu seeya

ga kua kpɛmbu.

Ga gu yaa mwaabu s̄asi,

ma ga tumbu s̄sukum w̄ri.

⁴ Ye s̄ba gen gari nua,

ma ba gu yina beria.

Yera ba gu mwa ka k̄k̄aru

ba ka da Egibitī.

⁵ Ma gen mero ga mara gu wurama.

Adama ga temanabu kpana,

ga wa n̄ n̄ koor̄o.

Yen biruwa ga maa gen buu teu sua

ga seeya ga dam kua,

ga kua gbee sun̄ kpɛmbu.

⁶ Ma ga w̄ri gbee sinansun wuuru s̄o.

Ga yaa mwaabu mɛɛra.

Ma ga tumbu s̄sukum w̄ri.

⁷ Ga tem min sina kpaaru w̄ri ga sura.

Ma mɛn wusu kua bansu.

Ma tumbu ka ye ya w̄a tem mɛ s̄o kpuro

ya berum soora gen kukiribun s̄.

⁸ Ma bwesenu nu menna

nu ka gu tabu kua.

Bwese ni, nu nawa yam kpuron di.

Ba gu suura kua ga w̄ri.

⁹ Ma ba gen w̄ru yaba

ba taabu doke

ba gu s̄ri diru garu s̄o.

Yen biru ba ka gu da Babilonin sina bokon mi.

Ma ba gu kenusi

sere ba n̄ maa gen kukiribu n̄om̄o Isireliban guun̄o.

¹⁰ Yinni Gusun̄ u maa nɛɛ,

ben mero u s̄awa nge resɛm

ye ba duura daa toran b̄ku.

Resɛm ye, ya ra ma.

Ya maa kāasi yiba nim me ya waamən sō.

¹¹ Ya kāasi damgii mō yi ba koo kpī bu ka sina deki ko.

Ya waabu wā, yen gunum ka yen kāasi dabinun sō.

¹² Adama ba ye wuka ka mōru
ba sura temō.

Woo ge ga wee sōo yari yerun di,
ga yen marum gherasia.

Yen kāasi damgii yi, yi gbera yi dōo mwaara.

¹³ Tē ya gire tem ghebum sōo
mi gāanu ku ra kpi.

¹⁴ Ma dōo u yara saa yen kāasin di
u yen marum mwa.

Ya ñ maa kāasa damgia mō
ye ya koo ko sina deka.

Womu geni ga sāawa gōo wuri. Geya ba ko n da ko bà n gōo wuri mò.

20

Isireliba

ba Yinni Gusunō seesi

¹ Sanam me Isireliba ba wāa yoru sōo Babiloniō, yoo ten wōo nōōba yirusen suru nōōbusen sōo wākuruse sōōra ben guro gurobu gabu ba na Esekielin mi u ka bu bikiaru kua Yinni Gusunən mi. Ma ba na ba sina win wuswaaō.

² Yera Yinni Gusunō u nēē,

³ tōnun bii, a tōn beni sōōwō a nēē, ameniwa nē, Yinni Gusunō na gerumō. Na nēē, n ñ Isireliba ba nawa bu ka nen kīru bikia? Sere ka nen wāaru na ñ wuramō bu man gāanu bikia.

⁴ Tē a sōoru koowo a ka bu siri. A bu yaayasio kom kōsum me ben baababa ba man kua.

⁵ Ye nē, Yinni Gusunō na gerumō wee. Na nēē, sanam me na be, Isireliba gōsa be, be ba sāa Yakōbun bweseru na bu nōo mwēeru kua ka bōri. Ma na bu tii sōōsi Egibitiō, na bu sōōwa na nēē, nēna na ko n sāa ben Yinni.

⁶ Yen dōma tera na bu nōo mwēeru kua ka bōri na nēē, kon bu yara Egibitin di. Kpa n ka bu da tem me na bu gōsia sōo mi tim ka bom mu yiba. Tem me, mu sāawa me mu tem kpuro buram kere.

⁷ Na bu sōōwa na nēē, baawure u win būu ge u kōde sāa derio kpa u ku raa tii disi doke ka Egibitin būu ni. Domi nēna na sāa Gusunō ben Yinni.

⁸ Ka me, ba man seesi ba yina bu man swaa daki. Ben goo kun būu ni deri, ñ sōo ben kōde wāa. Ba ñ Egibitin būu ni deri. Ma na bwisika n bu mōru kpuro seesi n bu wōri Egibitiō.

⁹ Adama na bu deri, domi na ñ kī nen yīsiru tu sankira bwese tukunun suunu sōo yèn sō na tii bwese tuku ni sōōsi

¹⁰ sanam me na Isireliba yara Egibitin di na ka da ghaburō.

¹¹ Ma na bu sōōwa ye ba koo ko ka sere nen woodaba ye ba koo swīi ba n ka wāa.

¹² Na bu tōo wērarugiru wē ta n sāa yīreru te ta sōōsimō ma nē, Yinni Gusunōwa na bu wuna nēnem.

¹³ Adama be Isireliba ba man seesi ghaburō ba ñ nen woodaba ka nen gere mem nōōwe ye bà n swīi ba ko n wāaru mō. Mēya ba ñ maa nen tōo wērarugiru mem nōōwe sere na bwisika n ka bu mōru ko n bu kpeerasia ghaburō.

¹⁴ Adama nà n ye kua, bwese tukunu nu koo nen yīsiru gēm, nìn nōni biru na bu yara Egibitin di.

15 Yen sōna gɓaburɔ na nɔmu sua na bōrua na nɛɛ, na ñ maa ka bu dɔɔ tem buram mɛ sɔɔ, mi tim ka bom mu kokumɔ mɛ na bu nɔɔ mwɛɛru kua.

16 Domi ba ñ nɛn woodaba ka nɛn gere mɛm nɔɔwɛ. Mɛya ba maa nɛn tɔɔ wɛrarugii te disi doke yɛn sɔ ben gōru ga woo būnun mi gia.

17 Ka mɛ, na ben wɔn wɔndu wa na ñ bu go gɓaburɔ.

Isireliba ba ñ ben

mɛm nɔɔbu sariru deri

18 Na ben bibu sɔɔwa gɓaburɔ na nɛɛ, bu ku ben baababan yira swīi, bu ku ko ye ba bu sɔɔwa, bu ku maa tii disi koosi ka ben būnu.

19 Adama bu nɛ Gusunɔ ben Yinnin woodaba ka nɛn gere swīiyɔ kpa bu ka ye kpuro sɔmburu ko.

20 Bu nɛn tɔɔ wɛrarugiru wunɔ nɛnɛm kpa ta n s̄aa yīreru nɛ ka ben baa sɔɔ, te ba koo ka gia ma na s̄aawa Gusunɔ ben Yinni.

21 Adama ka mɛ, bii be, ba man seesi, ba ñ nɛn woodaba ka nɛn gere mɛm nɔɔwɛ ye b̄a n swīi ba ko n wāaru mɔ. Ba nɛn tɔɔ wɛrarugiru disi doke. Ma na bwisika n ka bu nɛn m̄aru seesi gɓaburu mi.

22 Adama bwese tukunu nu ku ka nɛn yīsiru gɛm sɔ, na ñ bu gāanu kue. Domi bwese nin wuswaaɔra na be, Isireliba yara Egibitin di.

23 Gɓaburu miya na nɔma sua wɔllɔ na bōrua na nɛɛ, kon bu yarinasia bwesenu sɔɔ ka tem tukumɔ.

24 Domi ba ñ nɛn woodaba ka nɛn gere mɛm nɔɔwɛ. Ma ba nɛn tɔɔ wɛrarugii te disi doke. Ma ba ben kɔdɛ doke ben baababan būnu sɔɔ.

25 Nɛna na maa bu wooda wɛ ye ya ñ bu gea maruamme ka ye ya ñ bu wāaru wɛɛmɔ.

26 Na dera ba disi duura ye ba ka ben bii gbiikobu yāku dɔɔ mwaararugiru m̄, kpa nanum bu mwa kpa bu gia ma nɛna na s̄aa Yinni Gusunɔ.

Gusunɔ u koo Isireliban

būu s̄aaru kpeesia

27 Yinni Gusunɔ u nɛɛ, tɔnun bii, a Isireliba sɔɔwɔ a nɛɛ, wee ye nɛ, Yinni Gusunɔ na gerumɔ. Na nɛɛ, ben baababan tii ba man tora, ba ñ nɛn arukawani yibie.

28 Na ka bu da tem mɛ sɔɔ mɛ na bu nɔɔ mwɛɛru kua na sire ka bōri. Miya ba ben bine doke gungunu gia ka d̄aa kubenu gia. Ma ye kpuro ya kua ben būu yāku yenu. Miya ba ra yāku dɔɔ mwaararuginu ko ka sere ni ba ra ko ka gberun d̄ianu ka tam kpa bu turare d̄ɔɔ doke. Ye kpuro ya dera nɛn m̄aru seewa.

29 Ma na bu bikia na nɛɛ, mba gunguu ni, n̄in mi i ra n naamɔ. Saa yen d̄oma ten di, ba ben yāku yenu sokumɔ gungunu.

30 Yen s̄, a bu sɔɔwɔ a nɛɛ, amɛniwa nɛ, Yinni Gusunɔ na gerua. Na nɛɛ, bu ku tii disi koosi nge ben baababa. Bu ku maa būnu gasiri bu s̄a.

31 Wee t̄ɛ, ba tii disi m̄ ba būnu gasirimɔ ba ka nu k̄enu daawamme ma ba ka nu ben bibu yāku kuamme. Yera ba tamaa ba koo bikiaru ko nɛn mi? Aawo, sere ka nɛn wāaru na ñ wuramɔ bu bikiaru ko nɛn mi. Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeri gerua.

32 Ba tamaa ba koo ko nge bwese ni nu tie, kpa ba n d̄anu ka kpenu s̄aamɔ. Adama n ñ koorɔ.

33 Sere ka nɛn wāaru ka dama kon bu w̄ari kpa n bu seesi, kpa na n bandu dii be sɔɔ.

34 Kon bu yara bwese tuku nin suunu s̄ɔn di mi ba yarine kpa n bu menna n bu nɛn dam ka nɛn m̄aru s̄ɔsi.

35 Kon ka bu da gɓaburɔ be t̄ona mi goo kun wāa. Miya kon bu siri.

³⁶ Kon bu siri nge me na ben sikadoba siri gbaburɔ sanam me ba wee Egibitin di. Ne, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

³⁷ Saa ye sɔɔ, kon bu tilasi ko ka sɛna ba n ka sɛa nge nen yaa gɔɔ kpa bu arukawani ye mem nɔɔwa ye na ka bu bɔkua.

³⁸ Kon bu wuna ben suunu sɔɔn di be ba man seesi ka be ba sɛa tɔn kɔsobu kpa n bu yara tem mi ba waaan di. Adama ba n dɔɔ Isirelio. Saa ye sɔɔra be, Isireliba ba koo gia ma nɛna na sɛa Yinni Gusunɔ.

³⁹ Tɛ, wee ye ne, Yinni Gusunɔ na maa gerua ben sɔ. Na nɛɛ, bu doo bu ben bɔnu sɛ. Adama amen biru, ba koo man mem nɔɔwa. Ba n maa nen yisuru sankumɔ ka ben bɔu sɛaru.

⁴⁰ Domi Isireliba kpurowa ba koo man sɛ Isirelin guurɔ te na gɔsa nen sɔ. Miya kon ka bu nɔnu geu mɛɛri. Kpa n bu yɔkunu bikia ka kɛɛ gee ni ba sɔɔru kua nen sɔ.

⁴¹ Na n bu yara bwese tukunun suunu sɔɔn di mi ba raa yarinɛ ma na bu mennama, saa yera kon bu mwa nge yaku nubu durorugiru. Bwese tuku ni, nu n wa me, kpa nu gia ma nɛna Yinni Gusunɔ Dɛɛro.

⁴² Mɛya ben tii ba koo gia ma nɛna na sɛa Yinni Gusunɔ na n bu kpara na ka da Isirelio mi na ben baababa nɔɔ mwɛɛru kua.

⁴³ Ba koo bwisiku daa kɔsa ye ba kua yellu, ye sɔɔ ba tii disi doke kpa bu tii tusi kɔsa ye ba kuan sɔ.

⁴⁴ Saa ye sɔɔ, ba koo gia ma nɛna na sɛa Yinni Gusunɔ na n bu sɛɛyasia nen yisurun bɛɛren sɔ. N n mɔ ben daa kɔsa ye ba kuan sɔ. Ne, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

21

Labaari kɔsa Isireliban sɔ

¹ Yinni Gusunɔ u gerua u nɛɛ,

² tɔnun bii, a mɛɛriɔ sɔɔ yɛsan nɔm dwarɔ, kpa a bu gerusi be ba waa daa sɔɔ mi.

³ A de bu nen gari swaa daki yi kon gere daa sɔɔ ge ga waa sɔɔ yɛsan nɔm dwaru gia mi. A nɛɛ, kon gu dɔɔ doke, kpa dɔɔ wi, u daa bekunu ka gbebonu mwa. Dɔɔ wi, kun gbimɔ. Tɔmbu kpurowa ba koo dɔɔ soora saa sɔɔ yɛsan nɔm dwarun di n ka da nɔm geuɔ.

⁴ Tɔmbu kpurowa ba koo wa ma ne, Yinni Gusunɔwa na dɔɔ wi sɔrua, u n maa gbimɔ.

⁵ Ma Esekieli u Yinni Gusunɔ sɔɔwa u nɛɛ, wee ba ra n ka man wɔki ba n mɔ, suka na ra n bu kuammɛ.

⁶ Ma Yinni Gusunɔ u nɔn sɔɔwa u nɛɛ,

⁷ wune, tɔnun bii, a mɛɛriɔ Yerusalemu gia kpa a Isirelin tem ka men sɛa yenu gerusi.

⁸ A Isireliba sɔɔwɔ a nɛɛ, wee ye na gerumɔ ben sɔ. Na nɛɛ, kon bu deema, kpa n nen takobi woma yen kararun di kpa n gemgii ka tɔn kɔso go.

⁹ Kon bɛɛ kpuro kpeerasia. Yen sɔna kon nen takobi woma saa yen kararun di, kpa n tɔmbu go saa sɔɔ yɛsan nɔm dwaru gian di n ka da nɔm geuɔ.

¹⁰ Tɔmbu kpuro ba koo gia ma na nen takobi woma saa yen kararun di, na n maa ye wesiamɔ mi.

¹¹ Yen sɔ, wune tɔnun bii, a yɛaro a weeweenu ko nge win gabu ga bɔɔra.

¹² Ba n nun bikia mban sɔna a weeweenu mɔ, kaa bu wisiwa a nɛɛ, labaaari kɔsa a nua. Ya koo maa tunuma. Kpa tɔmbun toronu nu kara. Ba koo gɔma dwiiya. Kpa ben wɔruguru tu kpe, bu dũumu soona. Wee, ya koo na ya mam tunuma. Ne, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

Takobi ya wee

13 Yinni Gusunɔ u maa neɛ,

14 wunɛ tɔnun bii, a tɔmbu gerusio. A bu sɔwɔ ye ne, Yinni Gusunɔ na gerua. Na neɛ,
takobi gaa wee ya wee,
ya nɔɔ dɛɛrawa mam mam.

15 Ya ballimɔ,
yera ba koo ka tɔmbu go.

I tamaa beɛn bandu ta n̄ kpeemɔ,*

16 adama ba takobi ye nɔɔ dɛɛrawa ba neni.
Ba ye tɔn gowo nɔmu berie.

17 A gb̄aro, kpa a weeweenu ko, wunɛ tɔnun bii.
Domi ba ye nen tɔmbu Isireliba ka ben sinambu suesi.

18 Wee ba be kpuro yibereba nɔmu beria.

A wunen nɔma bɔkuo,
nɔni swāa bakara wee.
Beɛn bandu t̄a n̄ wɔruma maa ni.
Ne, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.†

19 Tɛ wunɛ tɔnun bii, a bu gerusio.
A taka koowo nɔn teeru,
yen biru nɔn yiru, yen biru nɔn ita,
a ka takobi yen dam sɔɔsi.
Domi ya s̄awa takobi
ye ya ka gɔɔ wee.

Gɔɔ bokowa ya ka wee baaman di.
20 Ya baawuren wɔrugɔrun dam buamɔ.
Ya dera ba wɔrukumɔ.
Wee na dera ya wāa baawuren kɔnnɔwɔ.
Wee ya ballimɔ nge guru maakinu,
ya sɔɔru s̄a yu ka go.

21 Na maa ye sɔɔmɔ na m̄ɔ,
yu soowo nɔm geu gia, kpa yu wura nɔm dwardu gia.
Takobi nɔɔ durora wunɛ,
a doo mi ba nun t̄i.

22 Ne, Yinni Gusunɔn t̄i, kon taka ko kpa n̄ nen m̄aru kpuro sɔɔsi mam mam sere yu ka sara. Ne, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

Babilonin sina boko

u koo Yerusalemu w̄ari

23 Yinni Gusunɔ u kpam gerua u neɛ,

24 wunɛ tɔnun bii, a swaa yiru yabo ye ya koo sɔɔsi m̄in di Babilonin sina boko u koo ka tabu duuma. A de ye yiru ye, yu yari wuu teun di kpa a yen baayere ȳireru ko yu ka sɔɔsi wuu ḡen mi ya dɔɔ.

25 Kaa swaa yiru ye kowa, tia ya n̄ dɔɔ Raba gia, ye ba koo sw̄i bu ka Am̄oniba tabu w̄ari, tia maa Yerusalemu gia ye ba koo sw̄i bu ka Yudaba tabu w̄ari.

26 Domi wee Babilonin sina boko u wāa swaa yiru yen keɛnanɔ u bikiaru m̄ɔ b̄u ni ba m̄ɔ Terafimun mi, ka s̄ɛnu ka yaa woru.

27 Ma bikia te, ta Yerusalemu sɔɔsi win nɔm geu sɔɔ. Tɛ, u koo wooda w̄ɛ bu Yerusalemu w̄ari ba n̄ tabun kuuki m̄ɔ. U koɔ tabu ȳanu yi yi Yerusalemun kɔnnɔɔ. Kpa bu gungunu ka kuku yenu ko mi, bu ka ye w̄ari.

* 21:15 - Naa sin sukum Heberum sɔɔ mu n̄ dɛere. † 21:18 - Naa sin sukum ka Heberum mu n̄ dɛere.

28 Adama Yerusalemugibu ba tamaa win bikia ten gari yi ñ sãa gem. Domi ba tamaa u koo bu deri arukawani ye ba ka nùn bøkuan sō. Adama u ñ ben toranu duari. Yen sō, u koo bu wari.

29 Yen sōna ne, Yinni Gusunō na bu sōmō na mō, wee ben mem nōabu sari te ta sōsiramō ben daa sō, ta man ben toranu yaayasiāmō ma nu bu taare wēemō. Ba ñ maa nu deri. Yen sō, kon bu nōmu doke n mwa.

30 Wunε maa Isireliban kparo, wunen tōra turuku mō. Wunen toranu nu den tura mε.

31 Ba koo wunen sina furō pota. Gāanu koo kōsi. Be ba tii kawε ba koo wolle suara. Kpa be ba tii sue bu wōruma.

32 Kon de Yerusalemu yu ko bansu mam mam. Ya koo koorawa saa ye wi kon yen dam wē u tunuma.

Ba koo Amōniba tabu wari

33 Yinni Gusunō u maa nεε, wunε tōnun bii, a Amōniba gerusio ben kom kōsum mε ba Isireliba kuan sō. A bu sōwō a nεε, wee, ba takobi nō dēera ya ballimō ya bu mara yu go.

34 Ben kāsī weesugii ni ka gari weesugii yin sō, ba koo bu gowa nge tōn kōsobu be ba wiru bōra. Domi ben tōra turuku mō, ben toranu nu den tura mε.

35 Bu ben takobiba wesio ben karano. Kon bu siri mi ba bu mara.

36 Kon bu mōru seesi n bu wure nge dō kpa n bu tōmbu nōmu beria be ba koo bu wari ka dam bu kam kooisa.

37 Kon de dō u bu di, kpa ben yem mu yari ben tem suunu sō. Ba ñ maa bu yaayamō. Ne, Yinni Gusunōwa na yeni gerua.

22

Yerusalemugibun daa kōsa

1 Yinni Gusunō u gerua u nεε,

2 wunε tōnun bii, a sōru koowo a ka Yerusalemugibu siri be ba sãa tōn gowobu mi. A ku sika ko. A de bu bwisiku ben daa kōsa ye ba kuan sō.

3 A bu sōwō a nεε, ne, Yinni Gusunōwa na yeni gerua. Wee ba tōmbu goomō. Yera ya koo de ben wuu Yerusalemun tii yu kam ko. Wee ba bwāarokunu sekumō ma ba ben tem disi doke.

4 Tōn be ba go mi, ben taarewa. Ba tii disi doke ye ba ka tii bwāarokunu kua. Nge mēya ba ka ben wāarun tōnu kawa. Yen sōna kon de bwese tukunu nu bu yēε.

5 Be ba toma ka be ba wāa turuku ba koo bu yēε yēn sō ben wuu Yerusalemun yīsira bεεε bia, ma ya burisire.

6 Wee be, Isireliban sinambu ba tōmbu dam dōremō ba goomō Yerusalemu ye sō.

7 Ma yen tōmbu ba ben mērobu ka ben tundobu gema. Gaba sōbu dam dōremō. Gaba maa gobekuba ka gōminibu taki dimō.

8 Tōmbu ba ñ nεn sãa yeru daabu kī. Ba ñ maa kī bu nεn tō wērarugiru mem nōwa.

9 Gaba wāa ba ben winsim kōsa gerumō bu ka nùn go. Mēya maa tōmbu ba ra būnun dīanu di gungunun wōllō kpa ba n sekuru sari kookoosu mō.

10 Gabu ba wāa ba ra ka ben tundon kurōbu kpunε. Gabu ba ra mam tōn kurōbu gabe sanam mε ba yasa mō.

11 Gaba maa wāa ba sakararu mō ka ben bensim kurōbu, ñ kun mε ka ben biin kurō ñ kun mε ka ben sesu tundo turosibu.

12 Gaba maa wāa be ba ra wure bu gobi mwa bu ka tōmbu go. Gaba wāa ba ra are beke kasu bā n ben winsim gobi bōkura. Gaba wāa be ba ben winsim

taki dimo bu ka gobi ko. Ma ba ne, Yinni Gusuno duari mam mam. Ne, Yinni Gusunawa na yeni gerua.

13 Wee kon bu so be, Yerusalemugibu ben gbena ka ton be ba gon so.

14 Na n bu wari yen tao te, ba n ko n maa dam ka mwia mo. Ne, Yinni Gusunawa na yeni gerua. Ya koo maa koora.

15 Kon de bu yarina ba n waa bwese tukunu so. Kpa bu da baama. Nge meya kon ka ben disi yi wuna Yerusalemu ye soon di.

16 Bwese ni nu tie, nu koo bu gem. Saa ye so, ba koo gia ma nena na saa Yinni Gusuno.

17 Yen biru, Yinni Gusuno u maa nee,

18 tonun bii, wee nen noni so Isireliba ba saa nge sii bisu n kun me nge sii gandu n kun me nge sii kpikisu n kun me nge pperum n kun me nge sii wokusu si ba doke sawatia so bu ka su sawa. Ba sawa nge sii geesun bisu.

19 Yen sana ne, Yinni Gusuno na nee, kon bu menna Yerusalemu so.

20 Nge me ba ra sii geesu ka sii gandu ka sii wokusu ka sii kpikisu ka sii pperum menna ne doke sawatia so, kpa bu do doke su ka yanda, nge meya kon bu menna nen maru so, kpa n bu deri bu yanda.

21 Kon bu menna sube teeru so, kpa n bu kpe nen mrun sundu so kpa bu yanda nge sisu.

22 Nge me sii geesu su ra yande tao so, nge meya ben tii ba koo yanda Yerusalemun suunu so. Saa yera ba koo gia ma na ka bu maru seewa.

23 Yinni Gusuno u maa gerua u nee,

24 tonun bii, a Yerusalemugibu sawa a nee, ben tem mu sawa nge mi gura ku ra ne. Yen so, kon de mu kam ko nen mrun saa so.

25 Ben samabu ba sawa nge gbee sinan si su kukirimu sanam me su yaa wa su sere. Domi ba tambu goomo. Ma ba gabun gobi ka dukia waramo. Ma ba derimo kur gaminibu ba dabiamo.

26 Ben yaku kowobu ba ku ra nen woodaba mem noowe. Ba ku ra maa nen saa yeru bere we. Ba ku ra wunane ye ya saa negia ka ye ya n saa negia. Ba ku ra maa tambu soosi ye ya dere ka ye ya n dere. Ba ku ra mam nen tao werarugii te mem noowe. Ye kpuro sora ba ku ra man bere we.

27 Ben sinambu ba sawa nge gbeeku ye. Domi ba tambu goomo bu wa bu ka ben bine suresia.

28 Ben samabu ba ye kpuro wukirimu nge ga ni ba soo teni. Wee ba bu kasi weesuginu ka gari weesugii soomo. Ba gerumo ba mo, gari yi ba tambu soomo yi weewa nen min di. N deema ne, Yinni Gusuno na n bu ganu sawa.

29 Tem men tambu ba dam dorenama ba ghenimo ba saarobu ka be ba n dam mo taarem. Ma ba sobu taki dimo ba gem biramo.

30 Wee na goo kasu ben suunu so u gbarru bani u ka sikerena, n kun me u yora kururu mi, u ka tem me yina n ku ka mu kam koosia. Adama na n goo wa.

31 Kon bu maru seesiwa. Na n yaramo sere nen maru yu ka kpe. Kon de bu bu ben daan are kaside. Ne, Yinni Gusunawa na yeni gerua.

23

Samari ya saa nge kur tan

1 Yinni Gusuno u nee,

2 tonun bii, kurabu yirwa ba waa be kpuro mero turo.

3 Ma ba da ba kur tanaru di Egibiti ben wondiaru so. Miya ba ben bwasu sekura. Ba ben toronu bakasi.

4 Mɔɔn yĩsira Ohola. Wɔnɔgira maa Oholiba. Ohola u sãawa Samari. Oholiba u maa sãa Yerusalemu. Na bu sua kurɔbu ma ba man bii tɔn durɔbu ka tɔn kurɔbu marua.

5 Ohola wi, u kua naane sarirugii, u kurɔ tanaru wɔri. Ma u Asirigibu kĩa too too be ba wãa win bɔkuɔ.

6 Tɔn be, ba yãa wunɔmginu doke domi ba sãawa tem yẽrobu ka siri kowobu. Ba sãawa aluwaasi durɔ burabu. Ma ba maasɔru yẽ.

7 Beya Ohola u tii wẽ. Be ba sãa Asirin wirugibu mi, be kpurowa u ka sakararu kua. U bu kĩa too sere u ben bũnu sãwa.

8 U n win sakara te deri te u raa kua Egibitiɔ. Domi sanam me u sãa wɔndia, ba ra n ka nũn kpunamɔ ba n win bwãsu babirimɔ, ma ba nũn sakararu kpẽẽ.

9 Yen sãna na nũn deri win kĩnasi Asirigii ben nɔmuɔ.

10 Ma ba win yãnu potira ba nũn yõsu tereru. Ma ba win bibu gura ba ka doona. Yen biru ba win tii go ka takobi. U seeyasiabu wa bi bu kua seeda tɔn kurɔ be ba tien sɔ.

Yerusalemu ya sakararu kua

11 Yinni Gusunɔ u maa nee, Oholan wɔnɔ Oholiba u win mɔɔn sakara kookoo si wa. Ka me, wigira ta boya sere ta n ka nɔɔ gerurɔ.

12 Ma win tii u Asirin tem yẽrobu kĩa ka ben siri kowobu. Tɔn be, ba sãawa aluwaasi durɔ burabu. Ba yãa buranu doke, ba maa maasɔru yẽ.

13 Ne, Yinni Gusunɔ na wa ma Oholiban tii u disi mɔ. Be kpuro swaa tia yera ba swii mi.

14 Oholiba wi, u mam kua ye ya sakararu kere. Sɔɔ teeru u tɔmbun weenasibu wa ba yorusi gani sɔɔ. Ba bu kuawa ka gãa swãanu. Tɔn be, ba sãawa Babilonigibu.

15 Ba kpaki s̄eke p̄araɔ, ma ba dawani nɔni bwese bwesekagii bɔkua wirɔ. Be kpuro ba sãawa nge sinambu ba ka Babilonigibu weene.

16 Ye u bu wa me, yera u bu kĩa sere u sɔmɔbu gɔra Babiloni mi.

17 Ma ba na win mi ba ka nũn kpuna ba nũn sakararu kpẽẽ sere win bwẽra yɔɔwa ben min di.

18 U win sakara te sɔɔsi batuma sɔɔ. Ma nen gɔru ga doona win min di nge me ga raa doona win mɔɔn min di.

19 Ka me, u sakara te mɔ u dɔɔwa nge me u kua win wɔndiarun saa sɔɔ Egibitiɔ,

20 mi u tii kurɔ dama kowobu wẽ be ba ra n kurɔbu yɔɔmɔ nge ketekunu n kun me nge dumi.

Yerusalemun seeyasiabu

21 Yinni Gusunɔ u maa nee, Oholiba, wee a maa wure a wura sekuru sariru sɔɔ te a raa kua wunen wɔndiaru sɔɔ sanam me a dera Egibitigibu ba wunen bwãsu babura.

22 Wee ye ne, Yinni Gusunɔ na gerumɔ. Kon de wunen yellun kĩnasi be a tusa mi tẽ bu nun seesi kpa bu na baama kpuron di bu nun wɔri.

23 Beya Babilonigibu ka Pekodigibu ka Koagibu ka sere maa Asirigibu. Ben aluwaasi durɔ burɔ be ka ben tem yẽrobu ka ben sinambu ka ben tabu durɔbu be kpuro ba yɔɔwa dumin wɔllɔ.

24 Wee ba nun wɔrim wee ba tabu yãnu neni ka tabu kekeba yi dumi gawe. Ba menna ba dabi ba ka nun sikerene yam kpuro. Be kpuro ba sii furɔsu doke ma ba terenu neni. Kon bu siribu nɔmu sɔndia kpa bu nun siri ka ben wooda.

25 Kon nun mɔru seesi kpa n de bu nun wɔri ka dam. Ba koo wunen wẽru ka wunen swasu bɔori kpa bu nun dakura tabu sɔɔ, kpa bu wunen bibu gura. Be ba tiara kpa bu be dɔɔ meni.

26 Ba koo wunen yānu gura kpa bu wunen burā yānu wuna.

27 Kon wunen sekuru sariru kpeesia te a mò saa yee yellun di Egibitiā. Wunen nōni kun maa wurō ben mī gia. A ñ maa bu yaayama.

28 Ne, Yinni Gusunō na nee, wee na nun beri be a tusan nōmuō, bèn mi wunen bwēra kun maa wāa.

29 Ba koo nun nōni sō tusirun sō kpa bu wunen dukia gura bu nun deri ka nām dira basi mam mam. Wunen sekuru sariru ka wunen sakara te, ta koo sōsira.

30 Ye kpurowa ya koo nun deema domi a ka bwese tukunu sakararu kua ma a tii disi doke būu sāarun swaa sōo.

31 A wunen mōn yira swīi. Yen sōna kon de a nen mōrun nōra ye nō nge wi.

32 Ne, Yinni Gusunō na maa nee,

kaa ka nōra ye nō

ye wunen mōo u ka nōra.

Nōra ye, ya yasū, ya maa dēu.

Yera ya koo de bu nun yēe

bu yaakoru koosi.

Nōra ye, ya nen mōru yibawa sere ka nōwō.

33 Ya koo nun go nge tam

kpa yu nun nōni sō.

Nōra ye, ya ra ka nuku sankiranu ka kam kobu nēwa.

Yera wunen mōo Samari u nōra.

34 Kaa ye nōwa mam mam

sere a ye kōra ka donnu

kpa a wunen tororu mēera kō ka yen kēki.

Ne, Yinni Gusunōwa na yeni gerua.

35 Wee a man duari ma a man deri. Tē, a wunen sekuru sarirun are sōwō.

Gusunō u Yerusalemu

ka Samari taare wē

36 Yinni Gusunō u maa man sōwā u nee, tōnun bii, a Ohola ka Oholiba sirio. A bu sōwō kōsa ye ba kua.

37 Wee ba sāawa kurō sakara kowobu ma ben nōma yem yiba. Domi ba da ba būnu sāamō ma ba ka ben bibu yāku dōo mwaararuginu mō. N deema nēna ba raa bii be wē.

38 Wee ye ba maa man kua. Ba nen sāa yeru disi doke, ma ba ñ nen tōo wērarugirun wooda mem nōwē.

39 Domi dōma te ba dua nen sāa yerō ba ka ben bibu būu yākunu kua ma ba tu disi doke. Yenin bwesera ba kua nen sāa yerun sōwō.

40 Yen biru, ba maa samōbu gōra bu bu durōbu kasuama saa tontonden di. Ma durō be, ba seema ba na. Saa yera ba wobura ma ba kiro doke ma ba ben burā yānu doke durō ben sō.

41 Ma ba da ba sina kita buranu sōo. Tabulu ya yii ben wuswaaō yèn wōllō ba nen turare ye ba ra dōo doke ka gum nubu durorugim sōndi.

42 Ma tōn dabira bu naawa te ta ñ gāanun bwisikunu mō, ta wure. Tōn be, ba sāawa Sebagibu be ba na saa ghaburun di. Ma ba kurō be sumi dokeā nām wīnō, ma ba maa bu sina furō burasu dokeā winō.

43 Yera na nee, baa ka wi u tōkō kua sakara te sōo, u kō n tu mōwa u n dōo? Durōba kō n maa nūn naawamme?

44 Wee durōbu ba ra ne bu ka nūn dendi nge kurō tanō. Nge mēya ba Ohola ka Oholiba kua be, be ba sankire.

45 Adama gemgibu ba koo kurō be siri bu bu taare wē ben sakararun sō ka tōn be ba gon sō. Domi ben nōma ya yem yiba.

⁴⁶ Wee ye ne, Yinni Gusunɔ na gerumɔ. Na nee, kon de tɔn dabiru tu da tu bu wɔri kpa tu bu nɔni swāaru kpɛɛ, kpa tu ben dukia gura.

⁴⁷ Kpa tu bu kpenu kasuku tu go, kpa tu bu bɔtiri ka takobi. Kpa tu ben bibu go tu ben yenusu dɔɔ meniki.

⁴⁸ Nge meya kon ka sakararu kpeesia tem me sɔɔ. Kon tɔn kurɔ baawure sɔ u ku maa ben maabu yiru yen yira swii.

⁴⁹ Domi ba sakararu kua ba būnu sāwa. Yen sɔ, ba koo ben toranun are sɔbe. Nge meya ba koo ka gia ma nena na sāa Yinni Gusunɔ.

24

Yerusalemu ya sāa

nge weke te ta wuuru diira

¹ Isireliban yorun wɔɔ nɔɔba nnesen suru wokurusen sɔɔ wokuruse sɔɔra Yinni Gusunɔ u Esekieli sɔɔwa u nee,

² wune tɔnun bii, a gisɔn tɔɔ te yoruo. Domi gisɔra Babilonin sina boko u koo Yerusalemu tarusim tore.

³ A nen tɔmbu mem nɔɔ sari be mɔn teni sɔɔwɔ a ka bu kirɔ ko. A nee, nena na nun yiire na nee, a sii wekeru suo kpa a tu nim doke.

⁴ Kpa a yaa taarun yaa gea ka yaa nɔmun yaa gea sua a doke mi. Yen biru, kpa a yaa kuku bɔrɔkɔba sɔndi yen wɔllɔ.

⁵ A maa yāa geeru gɔsio wunen yāa gɔɔn di kpa a ten yaa doke weke te sɔɔ.

Kpa a doo dāa doke
a yaa ye kpuro yike yu ye
sere ka yen kukunɔ.

⁶ Kpa a yaa ye wuna tia tia.
Baa yen tia a ku ra deri mi.

Wee ye ne, Yinni Gusunɔ na gerua.
Na nee, Yerusalemu ya sāawa bɔrura yen tɔn goberun sɔ.
Ya sāawa nge sii weke te ta wuuru diire,
te ba n kpɛ bu tea bu naamwe.

⁷ Yem me Yerusalemu ya yari mi,
mu wāawa yen suunu sɔɔ.
Ya mu yariwa kperu wɔllɔ,
n n mɔ tem dira sɔɔ tua yu sere mu wukiri.

⁸ Tɛ kon yem me deri kpee ten wɔllu mi,
mi mu n berurɔ,
kpa nen mɔru yu ku ka se
n Yerusalemu ye mɔru kɔsie.

⁹ Ne, Yinni Gusunɔ na nee,
Yerusalemu ya sāawa bɔrura yen tɔn goberun sɔ.
Nen tii kon dāa sube bakaru ko.

¹⁰ A dāa taasio kpa a dɔɔ doke
kpa a de yaa ye, yu ye metɛ metɛ.
A ye kpee yānu dokeo
kpa a de yen kukunu nu dɔɔ mwaara mam mam.

¹¹ Yen biru, a weke dii te sɔndio dɔɔ gɛɛ sɔɔ
sere tu swia tu swɛra.
Kpa disi ni nu raa wāa te sɔɔ nu kpe
ta kun maa wuuru diire.

12 Ka me, kookari ye, ya koo kam kowa, domi dɔɔ kun kpɛ u wuu diiram mɛn bweseru kpeesia.

13 Nge meya Yerusalemu ya disi duura yen tora ni ya kuan sɔ. Wee na kɔa n ye deerasia adama ya n wure. Yen sɔ tɛ, ya n maa kpɛ yu deera sere nen mɔru yu ka sure.

14 Ne, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua. Kon ye siriwa nge me yen daa ya ne, na n yen wɔnwɔndu mɔ. Ya koo maa koorɔ. Kon ye kowa na n sika mɔ. Na n biru wuramɔ.

Esekielin kurɔn gɔɔ

15 Yinni Gusunɔ u Esekieli sɔɔwa u neɛ,

16 tɔnun bii, kon nun wi a kuru bo goori subaru sɔɔ. Adama a n yɛron gɔɔ yeru mɔ. A n win gɔɔ sinamɔ. A n maa gɔɔ sumɔ win sɔ.

17 A weeweenu koowo wunen tii sɔɔ a ku de goo u nɔ. A ku gɔɔ sina. A wunen dawani bakuo kpa a wunen baranu doke nge me a ra ko. A ku wunen wuswaa wukiri. A ku maa gɔɔ dɔanu di.

18 Yera Esekieli u ye tambu sɔɔwa bururu ma yen yoka win kurɔ u kpuna u gu. Yen sisiru bururu ma u kua nge me Yinni Gusunɔ u nɔn yiire.

19 Yera tambu ba nɔn bikiamɔ ba mɔ, u bu tubusio ye u mɔ mi.

20 Yera u bu wisa u neɛ, Yinni Gusunɔwa u nɔn sɔɔwa u neɛ,

21 u be Isireliba gari yini sɔɔwa u neɛ, wi, Yinni Gusunɔ u koo de bu win sɔa yeru kasuku tɛn sɔ ba tii sue ka te bɔ n meera ba ra n nuku dobu mɔ ka tɛ sɔɔ ba ben yiyɔbu doke. Ba koo ben bii be ba tie Yerusalemu mweeri bu go.

22 Ba koo kowa nge me Esekieli u kua. Ba n ben wuswaa wukirimɔ nuku sankiranun sɔ, ba n maa gɔɔ dɔanu dimɔ.

23 Ba koo ben dawani bakewa kpa bu ben baranu doke. Ba n koo gɔɔ yeru ko, ba n koo maa gɔɔ swi. Adama ba koo woorɔ ben toranun sɔ kpa ba n weeweenu mɔ.

24 Wi, Esekieli u ko n sɔawa yireru ben suunu sɔɔ. Ba koo kowa nge me u kua. Sanam me yeba kpuro ya koo bu deema, saa ye sɔɔra ba koo gia ma Gusunɔ u sɔawa Yinni.

25 Yen biruwa Yinni Gusunɔ u Esekieli sɔɔwa u neɛ, u koo de Isireliba bu win sɔa yeru bia te ta sɔa ben kuku yeru mi, te bɔ n meera ta ra bu nuku dobu wɛ mi, ka tɛn sɔ ba tii sue mi, ma ba ben yiyɔbu doke te sɔɔ. Yen biru kpa u de ben bibu bu gbisuku.

26 Sanam me kɛsi ni, nu koo bu deema, goo u koo nu kisirari kpa u na u nun sɔ.

27 Yen tɔɔ te, wunen nɔɔ ga koo wukiara kpa a ka yɛro gari ko. Wuna kaa n sɔa yireru wunen tambun sɔ. Saa ye sɔɔ, ba koo gia ma ne Gusunɔ na sɔawa Yinni.

25

Gari yi ba gerua Amɔniban sɔ

1 Yinni Gusunɔ u Esekieli sɔɔwa u neɛ,

2 tɔnun bii, a wuswaa siyɔ Amɔniban mi gia.

3 Kpa a bu sɔ a neɛ, bu ne, Yinni Gusunɔn gari swaa dakio bu nɔ. Yɛn sɔ ba yɛɛ sanam me nen sɔa yera disi duura ka yɛn sɔ Isireliba ba kam kua ma ba Yudaba yoru mwa ba ka doona,

4 yen sɔ tɛ, kon bu sɔɔ yari yerugibu namu beria, kpa bu ben karaba gira ben tem suunu sɔɔ, kpa bu ben wɔa yenu ko mi. Beya ba koo ben dɔa marum di kpa bu ben sabenun bom nɔ.

⁵ Kon de Raba yu ko yooyoosun kp̄ara yeru kpa ben tem kpuro mu n s̄a yāanun wāa yeru. Saa ye s̄ōra ba koo gia ma n̄ena na s̄a Yinni Gusun̄o.

⁶ Wee ye n̄e, Yinni Gusun̄o na maa gerua. Na n̄e, ȳen s̄ō ba taki kua, ba ȳōka ma ba nuku dobu kua sanam m̄e Isireliba ba n̄oni s̄ōre,

⁷ ȳen s̄ōna t̄ē, kon bu n̄omu d̄emīe, kpa n̄ bu bwesen̄u ganu n̄omu beria nge gb̄eeku ȳe. Kon bu kpeerasia bwesenun suunu s̄ōn di kpa bu kam ko mam mam. Saa ye s̄ō, ba koo gia ma n̄ena na s̄a Yinni Gusun̄o.

Gari yi ba gerua M̄abuban s̄ō

⁸ Wee ye Yinni Gusun̄o u gerua. U n̄e, ȳen s̄ō M̄abuba ka Ed̄muba ba n̄e, Isireliba ba s̄āawa tia ka bwese ni nu tie handunia ye s̄ō,

⁹ ȳen s̄ō t̄ē, u koo wuu si w̄ari si su dam m̄o mi, si su n̄ derim̄o bu M̄abuban tem du. Wuu si, su koo w̄orukuwa tia tia baa ka si su buram bo nge Beti Yesim̄oti ka Baali M̄oni ka Kiriataimu.

¹⁰ U koo d̄ewa s̄ō yari yerugibu bu bu w̄ari nge m̄e ba Am̄oniba kua sere ba n̄ maa bu yaayam̄o sere ka baadommāo.

¹¹ Ba koo win siribu wa. Saa ye s̄ōra ba koo gia ma wiya u s̄a Yinni Gusun̄o.

Gari yi ba gerua Ed̄muban s̄ō

¹² Wee ye Yinni Gusun̄o u gerua. U n̄e, ȳen s̄ō Ed̄muba ba tora ba Yudaba m̄oru k̄osie,

¹³ ȳen s̄ō t̄ē, u koo bu n̄omu d̄emīe kpa u t̄ambu ka sabenu go. U koo de ben tem mu ko bansu saa Temanin di n̄ ka da Dedan̄i, kpa m̄en t̄ambu bu gb̄isuku tabu s̄ō.

¹⁴ U koo de win t̄ambu Isireliba bu bu m̄oru k̄osie. Ba koo bu kua nge m̄e win m̄oru ya kp̄aru n̄e kpa bu gia ma ba ku ra n̄un tore kam. Wi, Yinni Gusun̄owa u yeni gerua.

Gari yi ba gerua Filisitiban s̄ō

¹⁵ Wee ye Yinni Gusun̄o u gerua. U n̄e, wee Filisitiba ba Isireliba m̄oru k̄osie ka dam domi ba s̄āawa ben yibereba saa yellun di.

¹⁶ Yen s̄ō t̄ē, u koo bu win n̄omu d̄emīe kpa u be kpuro kpeerasia be, be ba wee Keretin di ba ka wāa nim w̄okun goor̄o.

¹⁷ U koo bu seeyasia u m̄oru k̄osia ka dam. Saa ye s̄ōra ba koo gia ma wiya u s̄a Yinni Gusun̄o.

26

Gari yi ba gerua Tirin s̄ō

¹ Isireliban yorun w̄ō w̄okura tiasen surun t̄ō gbiikiru s̄ōra Yinni Gusun̄o u ka Esekieli gari kua. U n̄e,

² t̄onun bii, wee Tirigibu ba Yerusalem̄u ȳēm̄o ba m̄o, wee ya kam kua ȳen mi gia t̄ambu ba ra raa kpe b̄a n̄ gam d̄ō. T̄ē ben mi gia t̄amba koo wura kpa be, bu gobi ko. Domi Yerusalem̄u ya kua bansu.

³ Yen s̄ō t̄ē, Yinni Gusun̄o u koo Tiri ye m̄oru seesi u de bwese dabinu nu ye w̄ari nu t̄eria nge m̄e daara ra nim yibu.

⁴ Kpa nu yen gb̄aranu k̄osuku ka yen tabu dur̄obun kuku yenu. Nu koo ye kpuro kerawa mam mam kpa Tiri ye, ya n̄ s̄a nge kpee saara.

⁵ Ya koo kowa nge tem bureru te ta wāa nim w̄oku s̄ō mi sur̄ok̄aba ba ra ben ȳāakoronu kewe. Yinni Gusun̄owa u yeni gerua. Bwese tukunu nu koo na nu wuu ge w̄ari.

⁶ Kpa nu be ba wāa gen turuku go go. Saa ye s̄ō, ba koo gia ma wiya u s̄a Yinni Gusun̄o.

⁷ Wee ye Yinni Gusun̄o u maa gerua. U n̄e, u koo de Babilonin sina boko wi u sinambu kpuro dam kere u na saa s̄ō ȳesan n̄om geu gian di u Tiri ye w̄ari.

U koo na ka dumi ka tabu keke be dumi gawe ka sere maasabu ka tabu kowo dabi dabinu.

⁸U koo Tirin baru kpaanu kpuro kpeerasia. Tabu kowobu ba koo kuku yenu gbe kpa bu tabu sia kpi ba n terenu neni bu ka tii gane.

⁹Ba koo Tiri yen gbaranu kasuku bu suriri ka ben tabu yanu.

¹⁰Kpa ben dumi dabi dabi ten tua yu ye wukiri kpa yen gani yi n diirimu maasabun wakunun so ka tabu keke ben wakunun so. Domi ba koo Tiri ye wariwa nge wuu ge ba kamia ko.

¹¹Ba koo ka dumi sweε kpuro swiwa kpa ba n tambu goomu ka takobi kpa bu yen buu saa yenun gbereba suriri ben so ya woo kanamu.

¹²Ba koo yen dukia ka yen kia ni ya daramu gurawa nge ye ba tabu diima kpa bu yen gbaranu ka yen dii geenu kasuku bu suriri kpa bu yen kpenu ka yen daa ka yen keki gura bu sure nim waku so.

¹³U koo de ben womusu su nru ko. Ba n maa marakunun swi nomu mi.

¹⁴U koo de yu kowa nge kpee saara yen wallo surakaba ba ko n da ben yakarunu kewe. Ba n yen bansu seeyamu. Wi, Yinni Gusunawa u yeni gerua.

¹⁵Wee ye Yinni Gusun u gerumu Tiri yen so. U neε, be ba wa a n toma nim wakun gooro, ba n nua Tiri ya bansu kua ma ba be ba mεεra wan weeweenu nomu, ba koo diiri.

¹⁶Wee tem men kparo be ba wa a nim wakun bera gia kpuro ba koo se ben sina kitanun di bu ben yabe bakanu ka ben yabe ni ba sama doke potiri ba n wurure ba n so temu. Saa kpuro so, ba ko n berum soorewa kpa ba n nuki sankire Tirin so.

¹⁷Ba ko n goo wuri mo Tirin so ba n mo, wee ya kam kua ye, ye ya raa yisuru yara mi. Ye, yen tambu ba raa dabiru bo nim wakun bera mi gia. Beya ba raa maa dam bo, ma be ba ka bu sikerene ba bu nasie.

¹⁸Wee be ba wa a tem burenu ba diirimu Tiri yen kam kobun so. Be ba toma ba ka wa a nim wakun gooro ba nande yen kpeerun so.

¹⁹Wee ye Yinni Gusun u maa gerua. U neε, u koo de Tiri yu ko bansu kpa goo u kun maa wa a mi. Sanam meya u koo de nim wakun nim mu ye wukiri kpa ye kpuro yu num ya n wa a garibun wa a yeru mi yeruku tamba kpi.

²⁰U koo de yu da sere tem soowo mi yeruku tamba wa a kpa ya n kore mi. U koo de ya n wa a mi ka garibu. Goo kun maa sinamu ye so. Ya n maa ayeru wasi wasobun suunu so.

²¹Tamba koo nanda ye ya koo ye deeman so. Ya n ko ya n maa saa ganu. Domi ba koo ye kasukuwa mam mam kpa bu ye kasu bu bia. Yinni Gusunawa u yeni gerua.

27

Wuri yi ba kua Tirin bansun so

¹Esekieli u neε, Tiri, Yinni Gusun u man soowa u neε,

²n nun goo wuri kuo,

³n nun so n neε, wune Tiri a waawa nim wakun gooro ma a ka bwese dabinu tenkuru mo. Ye Yinni Gusun u gerua wee. U neε, wune Tiri, a ra raa neε, a saawa wuu buru.

⁴Wunen dam mu waawa sere nim waku.

Be ba nun bana, ba nun kuawa nge goo nimkuu buru.

⁵Ma ba wunen wasi kua ka daa ye ba mo sipere ye ya wee Senirin di.

Ma ba dāa ye ba m̀ s̀eduru ye ya wee Libanin di sua
ba ka wunen beku s̀oretiru kua.

⁶Ma ba wunen s̀esenu kua ka Basanin dāa gea ye ba m̀ s̀eni.
Ma ba wunen kitanu kua ka dāa ye ba m̀ buyi
ye ba ka na saa Kitimun di
ma ba nu suunu donnu mani.

⁷Ma ba beku ni ba koo nun karea kua Egibitiā ka wēε damgii
ba sōma doke.

Beku ni, nu sāawa nge wunen gidi b̄ra.
Ma ba beka ye ya ra wunen kianu wukiri kua ka wēε gaaduragii,
ka maa wēε wunεmgii yi yi wee saa tem bure te ba m̀ Sipun di.

⁸Sidonigibu ka Aafadiba ba ra wunen s̀esenu bwie
kpa wunεgii be ba yēru bo ba n bu kpare.

⁹Gebalin nōman s̄m kowo be ba sōma ye yē s̄a s̄a,
bera ba ra wunen w̄rusu k̄re.

Be ba tenkuru m̀ ka goo nimkusu kpuro,
ba ra ȳrewa wunen mi bu wunen kiaru dwe.

¹⁰P̄esiba ka Ludiba ka Putigibun tii ba raa s̄awa wunen tabu kowobu.
Ba s̄awa tabu dur̄bu ka gem.

Wunen miya ba ra ben t̄enu ka ben sii fur̄ k̄k̄onu bwē
kpa ye kpuro ya n nun b̄εεε doke.

¹¹Aafadiba ka wunen tiin tabu kowoba ba ra wunen gb̄araru k̄su bu ka
sikerena. Tabu kowo damgibu gaba ba ra maa wunen kuku yenu k̄su. Wunen
gb̄arar̄wa ba ra ben t̄enu bwē kpa nu n nun b̄εεε doke.

Tiri ya s̄awa wuu b̄k̄

ḡen mi ba ra tenkuru ko

¹²Tiri, wunen arumani bakan s̄na Taasisigibu ba ra tenkuru n̄ wunen mi.
Beya ba ra n ka kianu naam̄ wunen yabur̄. Niya sii geesu, ka sii w̄kusu, ka
sii kp̄ikisu, ka sii p̄erum.

¹³Wunε ka Ḡerekiba, ka Tubaligibu, ka Mesevigibun tii i ra tenkuru koosinε.
Ba ra ka nun yobu ka ḡā ni ba seka ka sii gandu kiaru dweeri.

¹⁴Togaamagibu ba ra maa dumi yi ba ra ka s̄mburu ko ka yi ba ra ka tabu
de ka k̄εk̄unu d̄oram n̄ wunen yabur̄.

¹⁵Wunε ka Dedanigibu ka be ba w̄a tem bureru gia kpuro i ra maa tenkuru
koosinε. Ba ra nun wunen dibu k̄sie ka suunu donnu ka dāa ye ba m̀ ebeni.

¹⁶Wunε maa ka Sirigibu i ra tenkuru koosinε. Ḡā dabina ba ra nun dweeri
kpa bu ka nun kpee gobiginu naawa ni nu s̄ā nge yaka bekusu, ka beku
gaaduraginu, ka beku ni ba sōma dokea, ka beku ni ba kua ka wēε damgii, ka
nim w̄kun kpee buranu,* ka kpee gobigii ni nu s̄ri.

¹⁷Wunε ka Yudaba ka Isireliba i ra tenkuru koosinε. Ba ra ka nun alikama ye
ya wee Minitin di ka p̄ε bwese bweseka ka tim ka gum ka sere gum sawaram
kiaru dweeri.

¹⁸Wunε ka Damasigibu i ra tenkuru koosinε wunen arumani bakan s̄. Ba
ra ka nun tam m̄ mu wee Helubonin di ka wēε kp̄iki yi ba kua ka ȳā sansu
kiaru dweeri.

¹⁹Saa Usalin di, Yafanigibu ka Ḡerekiba ba ra ka kianu n̄ wunen yabur̄.
Niya, sisu ka dāa gaa ka sere dāa kiki nubu durorugisu kpa bu ka nun ye kpuro
kiaru dweeri.

²⁰Wunε ka Dedanigibu i ra tenkuru koosinε kpa bu nun gaari beka d̄re.

* 27:16 - *nim w̄kun kpee buranu* Ya s̄awa yaa piibu gagun kukunu ni ba ra ka bura ȳanu ko.

²¹ Wunε ka Daarububa ka Kedaan wirugibu i tenkuru koosinamɔ. Ba ra nun kiaru dweeriwa ka yāa kpemminu ka yāa kinenu ka sere maa bonu.

²² Wunε ka Seban tenkuba ka Ramagibu i ra tenkuru koosinε. Ba ra ka turare ye ya gea bo nε wunen yaburɔ ka kpee gobiginu bwese bweseka ka sere maa wura.

²³ Wunε ka Haranigibu ka Kannegibu ka Eɗenigibu ka Seban tenkuba ka Asirigibu ka Kilimadigibu i ra tenkuru koosinε.

²⁴ Yāa gobigina ba ra ka nun kiaru dweeri. Yāa ni ba ra ka nε wunen yaburɔ niya, yabe gaaduraginu ka yabe ni ba sɔma doke ka beka ye ba sɔma doke ka sere maa wεε dangli yi ba tara.

Ba Tiri gɔɔ swīyamme

²⁵ Taasisin goo nimkusa su ra n wunen kianu sɔɔwa. Ma wunen dukia ka wunen beεεε ya kpēa nim wɔkun bera mi gia.

²⁶ Goo temɔbu ba ka nun bosu nim bakam sɔɔ.

Adama woo gaga koo na saa sɔɔ yari yerun di gu nun kɔsuku nim wɔku gen suunu sɔɔ.

²⁷ Wunen dukia ka wunen kianu

ka be ba ra wunen sɛsenu bwie ka be ba ra bu kpare

ka be ba ra wunen wɔrusu kɔre ka wunen kia dɔrɔbu

ka wunen tabu kowɔbu ka sere be kpuro be ba wāa wunen tii sɔɔ ba koo num nim wɔkun sɔɔwɔ dama te a wɔruma.

²⁸ Be ba ra nun kpare ba koo kuuki ko

kpa nim wɔkun goonu nu diiri.

²⁹ Be ba wunen sɛsenu bwiamɔ ka be ba bu kpare, be kpuro ba koo sarawa wunen min di bu na tem dirɔɔ.

³⁰ Ba koo nɔɔgiru sua

bu nun wuri kɔsi koosi

kpa bu tii tua wisi winɔ

bu bindi torom sɔɔ nuku sankiranun sɔ.

³¹ Ba koo ben winu kɔni wunen sɔ,

kpa bu saakiba dewe

bu nun gɔɔ swīiya nuku sankiranun sɔ.

³² Ben nuku sankira ni sɔɔ,

ba koo nun womu koosi bu nεε,

wunε Tiri, a n̄ ka wuu gagu weenε.

Wee a kam kua nim wɔkun suunu sɔɔ.

³³ Sanam mε a wunen tenkuru m̄ tɔn dabira a ra diisie.

Wunen dukia ka wunen kianun kpāarun sɔ,

a dera sinamba kua dukiagibu.

³⁴ Adama a kɔsikira a wɔri nim wɔkun sɔɔwɔ

ma wunε ka wunen kianu ka wunen tɔn dabi te kpuro i nim diira.

³⁵ Be ba wāa tem burenu sɔɔ ba nuki sankire wunen sɔ.

Ma ben sinambu ba berum soore ba wuswaa burisinε.

³⁶ Tem tukum tenku be ba koo sara mi, biti koo bu mwa

kpa bu nun wia koosi.

Domi a kam kua.

A n̄ kaa n maa wāa sere ka baadomma.

28

Gari yi ba gerua

Tirin sunɔn sɔ

¹ Yinni Gusunɔ u gerua u nεε,

² tɔnɔn bii, a Tirin sunɔ sɔwɔ a nɛɛ, amɛniwa nɛ, Yinni Gusunɔ na gerumɔ. Na nɛɛ, wee u tii sua sere u gerumɔ u mɔ, wiya u sɔa Gusunɔ. Ma u sɔ Gusunɔn sina kitaru wɔllɔ nim wɔkun suunu sɔɔ. Adama u n yɛ ma u sɔawa tɔnu, n n mɔ Gusunɔ, baa mɛ u tamaa win bwisikunu sɔawa teenu ka nɛ Gusunɔginu.

³ U tamaa u Daniɛli bwisi kere ma asiri gaa kun nɔn berue.

⁴ Win yɛru ka win bwisin sɔ u tii kua dukiagii. U wura ka sii geesu yibia win arumanin beru yero.

⁵ Win bwisi beke ka win tenkurun sɔ, win dukia ya kuura. Ma u tii sua dukia yen sɔ.

⁶ Yen sɔna nɛ, Yinni Gusunɔ na nɛɛ, yɛn sɔ u tamaa win bwisikunu nu sɔawa teenu ka nɛginu,

⁷ yen sɔna kon nɔn tɔn tukobu kparema be ba nuki sosum bwesenu kpuro kere. Ba koo nɔn takobi sɔkiri bwisi beke yin sɔ kpa bu win beere ye disi doke.

⁸ Ba koo nɔn surewa gɔribun wɔa yero, kpa u gbi nim wɔkun suunu sɔɔ nge wi ba sɔkura.

⁹ Saa ye sɔɔ, bɔ n nɔn goobu (200) na, u koo kpɔ u maa nɛɛ, u sɔawa Gusunɔ? Aawo, u ko n sɔawa tɔnu, n n mɔ Gusunɔ, wi u nɔn goomɔn nɔmaa.

¹⁰ U koo gbiwa nge wi u kun Gusunɔ yɛ. Tɔn tukoba ba koo nɔn go. Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yenɔ gerua.

¹¹ Yinni Gusunɔ u maa nɛɛ,

¹² tɔnɔn bii, a maa gɔɔ swɔiyo Tirin sunɔn sɔ. A nɔn sɔwɔ a nɛɛ, amɛniwa nɛ, Yinni Gusunɔ na gerumɔ. Na nɛɛ, wee u raa sɔa wi u yiban yireru bwisi sɔɔ ka buram sɔɔ.

¹³ U raa wɔawa Edɛniɔ, Yinni Gusunɔn gbaaro. Ma ba nɔn kpee gobigii bwese bweseka dokeye ni nu nɔni swɔaru mɔ ka dɔm buuru ka digi ka wuru beku ka swɔaru ka boogu ka swɔaru ka sere maa wuru beku ka wura. Ma ba nɔn gɔasu ka guunu soowammɛ ni ba ka wura. Ma ba nɔn gɔasu ka guunu soowammɛ ni ba sɔaru kua win marubun tɔrun sɔ.

¹⁴ U raa sɔawa nge wɔllun kɔso ma u kasa derie. Ma na dera u wɔa nen guu dɛerarɔ u sɔimɔ kpee ni nu ballimɔn wɔllɔ.

¹⁵ Saa min di ba nɔn taka kua, win daa ya wɔawa sere n ka girari tɔɔ te ba daa kɔsa gaa wa wi sɔɔ.

¹⁶ Win tenkurun kpɔaru ta dera u bɔbunu ka keeta wɔri. Yen sɔ, kon nɔn sura saa nen guu dɛera ten min di, wi, wi u sɔa nge wɔllun kɔso mi. Kon de u doona saa kpee ni nu ballimɔn min suunu sɔɔn di.

¹⁷ U tii sua win buram sɔ ma u win bwisi ka win beere ye kpuro sanku. Yen sɔ, kon nɔn kɔ temɔ kpa sinam be ba tie bu nɔn ka.

¹⁸ Win durum kpɔaru ka win keeta ye u mɔ tenkuru sɔɔn sɔ, u win wuun sɔa yenu disi doke. Yen sɔ, kon de dɔɔ u se win tiin min di kpa u nɔn gɔsia torom tɔn be ba nɔn mɛeran nɔni biru.

¹⁹ Saa ye sɔɔ, bwese ni nu nɔn yɛ kpuro nu koo biti kowa, domi u koo kam ko. U n ko n maa wɔa sere ka baadommaa.

Gari yi ba gerua Sidonin sɔ

²⁰ Yinni Gusunɔ u Esekieli sɔwɔa u nɛɛ,

²¹ tɔnɔn bii, a mɛerio Sidonin bera gia kpa a ye gerusi.

²² A nɛɛ, amɛniwa nɛ, Yinni Gusunɔ na gerua. Na nɛɛ, wee kon ye wɔri. Kon ye nen dam sɔsi kpa bu man beere wɛ yen suunu sɔɔ. Na n ye siri, ma na ye sɔsi ma na sɔawa Dɛero, saa yera ba koo gia ma nɛna na sɔa Yinni Gusunɔ.

²³ Kon de baranu nu ye wɔri. Kon de bu tambu go yen swɛɛ sɔɔ. Tamba koo wɔruku bu gbisuku taa bi ba koo ye wɔrima beri berikan din sɔ. Saa ye sɔɔra ba koo gia ma nɛna na sɔa Yinni Gusunɔ.

*Isireliba**ba ko n wāa bəri yendu sɔɔ*

²⁴ Bwese ni nu Isireliba sikerene nu bu gema nu ñ ko n maa sāa nge sāku ni nu bu mɛɛra mɔ̄ nu gɛɛkumɔ̄. Saa yera ba koo gia ma nɛna na sāa Yinni Gusunɔ̄.

²⁵ Amɛniwa nɛ, Yinni Gusunɔ̄ na maa gerua. Na nɛɛ, sanam mɛ kon Isireliba mɛnnama bwese tukunun suunu sɔɔn di mi ba yarinɛ, kon sɔ̄si bwese tuku nin nani biru ma na sāawa Dɛɛro. Saa ye sɔ̄ra Isireliba ba koo da bu sina ben temɔ̄ mɛ na ben baaba Yakɔbu wɛ.

²⁶ Ba koo sina bəri yendu sɔɔ. Ba koo dia bani kpa bu resɛmba duure. Ba ko n wāa bəri yendu sɔɔ domi kon be ba ka bu sikerene ba bu gema siri n seɛyasia. Saa ye sɔ̄ra ba koo gia ma nɛna na sāa Gusunɔ̄ ben Yinni.

29*Gari yi ba gerua Egibitin sɔ̄*

¹ Isireliban yorun wɔ̄ɔ wɔ̄kurusen suru wɔ̄kurusen sɔ̄ɔ wɔ̄kura yiruse sɔ̄ra Yinni Gusunɔ̄ u Esekicli sɔ̄wa u nɛɛ,

² tɔ̄nun bii, a wunen wuswaa kisio Egibiti sunɔ̄n mi gia kpa a wi, ka win temgibu kpuro sɔ̄

³ a nɛɛ, amɛniwa nɛ, Yinni Gusunɔ̄ na gerua. Na nɛɛ, wee kon nùn wɔ̄rima wi, wi u sāa nge karaku ge ga nanum mɔ̄ ga kpī daa te ba mɔ̄ Niluɔ̄. Ma u gerumɔ̄ u mɔ̄, daa te, ta sāawa wigiru domi wiya u tu kua.

⁴ Kon kɔ̄kɔnu sɔ̄re win baa saburosu sɔ̄ɔ kpa n de daa ten swɛɛ yi n sɔ̄re sɔ̄re win koko wɔ̄rukisɔ̄. Kpa n nùn gawa n yara daa ten min di ka swɛɛ yi sannu.

⁵ Kpa n nùn sua n kɔ̄ gbaburɔ̄ ka swɛɛ yi kpuro. U koo wɔ̄riwa yakasɔ̄. Goo kun nùn seeyamɔ̄, goo kun maa nùn dɔ̄bamɔ̄. Gbeeku yɛɛ ka gunɔ̄sa su koo win goru di.

⁶ Saa ye sɔ̄ra Egibitigibu kpuro ba koo gia ma nɛna na sāa Yinni Gusunɔ̄.

Domí somi te u Isireliba kua ta sāawa nge kabaru, ta ñ dam mɔ̄.

⁷ Ba nùn tāsisi ma u bɔ̄ra ben nɔ̄mɔ̄ u ben senu mɛɛra kua ma u dera ba suba.

⁸ Yen sɔ̄, wee ye nɛ, Yinni Gusunɔ̄ na gerumɔ̄. Na nɛɛ, kon de bu nùn wɔ̄rima ka takobi kpa n de bu win tɔ̄mbu ka yɛɛ kpuro go.

⁹ Egibitin tem mu koo ko bansu kpa bu gia ma nɛna na sāa Yinni Gusunɔ̄.

Domí yen sunɔ̄ u nɛɛ, wiya u daa te ba mɔ̄ Nilu mɔ̄. Wiya u maa be tu kua.

¹⁰ Yen sɔ̄, kon wi ka win daa te wɔ̄rima. Kpa win tem mu ko bansu saa Migidolin di n ka da Asuanɔ̄ ka Etiopin tem nɔ̄ɔ bura yenɔ̄.

¹¹ Tɔ̄nu kun maa sarɔ̄ mi, meya yaa gaa kun maa sarɔ̄ mi. Ya koo kowa wɔ̄ɔ weeru goo kun maa wāa mi.

¹² Wɔ̄ɔ weerun baa sɔ̄ɔ, kon de Egibitin tem ka yen wusu su ko bansu n kere bansu kpuro. Kon bu yarinasia n de ba n wāa bwese tukunun suunu sɔ̄ɔ.

¹³ Amɛniwa nɛ, Yinni Gusunɔ̄ na maa gerua. Na nɛɛ, wɔ̄ɔ wee ten biru, kon Egibitigibu mɛnnama bwese tukunun suunu sɔ̄n di mi ba yarinɛ.

¹⁴ Be, Egibitigii be ba raa yoru dimɔ̄ kon ka bu wurama ben temɔ̄ bera mi ba mɔ̄ Paturɔ̄si. Miya ba koo bandu swii te ta ñ dam mɔ̄.

¹⁵ Ta ko n sāawa ban te ta piiburu bo kpa ta kun dam mɔ̄ bwese ni nu tie sɔ̄ɔ. Kon tu kawawa kpa tu ku raa ka bwese ni nu tie taare.

¹⁶ Isireliba ba ñ maa tu naane mɔ̄. Ba ñ maa dɔ̄ ten mi, bu somiru kana ye ya ko n sāa ben durum. Saa ye sɔ̄ɔ, ba koo gia ma nɛna na Yinni Gusunɔ̄.

*NɛbukaneSaa u koo Egibiti**tabu wəri u mwa*

¹⁷ Isireliban yorun wɔɔ yenda nɔɔbu ka yirusen suru gbiikoon tɔɔ gbiikiru sɔɔra Yinni Gusunɔ na nɛɛ,

¹⁸ tɔnun bii, wee Nebukanesa Babilonin sina boko u dera win tabu kowobu ba sɔm sɛsɛginu kua bu ka Tiri kamia. Adama win tabu kowo be kpuro ba wii kpaki kua ma ben senu potikiru. Ka mɛ, Babilonin sina bokon tii ka win tabu kowo be, ba n arufaani gaa wa sɔmbu te sɔɔ, te ba kua.

¹⁹ Yen sɔna nɛ, Yinni Gusunɔ na nɛɛ, kon Babilonin sina boko Egibitin dukia kpuro wɛ. U koo ben yānu gura kpa nu n s̄aa win tabu kowobun kɔsiaru.

²⁰ Kon n̄n Egibiti wɛwa ya n s̄aa win sɔmbu te u kuan kɔsiaru. Domi nɛna, wi ka win sɔm kowobu ba sɔmburu kua.

²¹ Yen tɔɔ te, kon Isireliba dam kɛ kpa n maa wunɛ tɔnun biin nɔɔ wukia a ka bu gari ko kpa bu gia ma nɛna na s̄aa Yinni Gusunɔ.

30

Yinni Gusunɔ

u koo Egibiti sɛɛyasia

¹ Yinni Gusunɔ na nɛɛ,

² tɔnun bii, a Egibitigibu gerusio kpa a bu s̄a nɛɛ, ameniwa nɛ, Yinni Gusunɔ na gerua. Na nɛɛ, wee tɔɔ kɔsura wee. Bu weeweenu koowo.

³ Tɔɔ te, ta sisi tɛ sɔɔ nɛ, Yinni Gusunɔ kon bu wɔri. Wee ta mam turuku kua. Ta ko n s̄aawa yam wɔkuru.

⁴ Tabu koo na Egibitiɔ kpa bu tɔn dabiru go mi, bu ben dukia gura kpa tem mɛ, mu ko bansu, kpa nuku sankira bakanu nu n w̄aa Etiopia.

⁵ Etiopigibu ka Putigibu ka Ludiba ka Daarububa kpuro ka Libigibu ka sere maa nɛn tɔmbu Isireli be ba ka bu nɔɔ tia s̄aa ba koo wɔruku bu gbisuku taa bi sɔɔ.

⁶ Nɛ, Yinni Gusunɔ na maa gerua na nɛɛ, be ba ka Egibitigibu yinamɔ mi, ba koo bu go tabu sɔɔ saa Migidolin di n ka girari Asuanɔ kpa dam mɛ Egibitigibu ba raa ka tii sue mi, mu kpe. Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

⁷ Ben tem mɛ, mu koo ko bansu n kere tem mɛ n tie handunia sɔɔ. Ben wusu su koo kowa bansu mam mam n kere wuu si su tie.

⁸ N̄a n Egibitigibu dɔɔ sɔkuma ma na dera be ba ka bu yinamɔ min dam mu kpa, saa ye sɔɔra ba koo gia ma nɛna na s̄aa Yinni Gusunɔ.

⁹ Yen tɔɔ te sɔɔ, kon sɔmɔbu gari goo nimkusu sɔɔ bu Etiopigii be ba raa w̄aa b̄ari yendu sɔɔ nandasia kpa bu b̄erum soora Egibitigibun wahalan tɔɔ te sɔɔ, te ta sisi.

¹⁰ Nɛ, Yinni Gusunɔ na nɛɛ, kon sina boko Nebukanesa dendi n ka Egibitin tɔn dabi te kpuro kpeerasia.

¹¹ Wi, ka win tabu kowo wɔnwɔndu sarirugii be, ba koo na bu tem mɛ wɔri bu kpeerasia. Ba koo Egibitigibu go ka takobi kpa gonu nu yibu tem mɛ kpuro sɔɔ.

¹² Kon de daa te ba m̄ Nilun keri yi gbera kpa n Egibitin tem tɔn kɔsobu n̄mu beria. Tɔn tukobu ba koo na bu ye kpuro kam koosia. Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

¹³ Nɛ, Yinni Gusunɔ na maa gerua na nɛɛ, kon Nɔfun b̄uu turanun bw̄arokunu kpuro kɔsuku. Goo kun maa bandu dimɔ Egibitiɔ. Kon dewa tem mɛ, mu b̄erum duara.

¹⁴ Kon Paturɔsi kpeerasia kpa n Soani dɔɔ meni kpa n maa Tebesi siri.

¹⁵ Kon ka Sini m̄aru ko ye, ye ya s̄aa nge Egibitigibun gb̄ara bakaru kpa n Tebesin tɔn dabi dabi te go.

¹⁶ Kon Egibiti dɔɔ sɔku kpa Sini yu burisina. Ba koo Tebesin gb̄araru kɔra kpa yibereba bu Nɔfu kamia sɔɔ sɔɔ gb̄ara.

17 Ba koo Onin aluwaasiba ka Pibesetigibu go ka takobi. Wuu si kpuron tamba ba koo yoru mwa.

18 Nà n Egibitigibun dam bua me ba mɔ ba ka tumbu yoru diisie, ma dam me ba raa ka tii sue mi, mu nɔru kua, yam mu koo tira Tapanesio kpa bu yen tumbu yoru mwɛeri.

19 Kon Egibitigibu siri kpa bu gia ma nena na sãa Yinni Gusunɔ.

Babilonin sina boko

u sãawa Gusunɔn denditia

20 Isireliban yorun wɔɔ wɔkura tiasen suru gbiikoon sɔɔ nɔɔba yiruse sɔɔra Yinni Gusunɔ u gerua u neɛ,

21 tɔnun bii, na Egibitin sunɔn gãseru bua. Wee, ba n wa wi u koo nùn bekia. Domi ba n win mɛera ye bɔkue u sere neɛ, u koo kpɪ u takobi nenɛ.

22 Wee na Egibitin sunɔ wi wɔrim wee. Kon win gãsenu kpuro bɔɔku te ta gea sãa ka te ta n gea sãa. Kon de takobi yu wɔruma win nɔman di.

23 Kon Egibitigibu yarinasia bu da bwese tukunun suunu sɔɔ. Kon de bu da tem baamere sɔɔ.

24 Kon Babilonin sina boko dam wɛ kpa n nùn nen takobi nɔmu beria. Adama kon Egibitin sunɔn gãseru bua kpa u weeweenu ko Babilonin sina bokon wuswaaɔ nge u gɔɔ dɔɔ.

25 Kon Babilonin sina boko dam wɛ kpa Egibitin sina bokogim mu kpe. Nà n nen takobi Babilonin sina boko nɔmu beria, ma u ka ye Egibitigibu wɔri, saa ye sɔɔra ba koo gia ma nena na sãa Yinni Gusunɔ.

26 Kon Egibitigibu yarinasia bu da bwesenu kpuro sɔɔ. Kon dewa bu da tem baamere sɔɔ. Saa ye sɔɔra ba koo gia ma nena na sãa Yinni Gusunɔ.

31

Egibitin sina boko u sãawa

nge dãa ye ba mɔ sɛduru

1 Isireliban yorun wɔɔ wɔkura tiasen suru itasen tɔɔ gbiikiru sɔɔra Yinni Gusunɔ u neɛ,

2 tɔnun bii, a Egibitin sunɔ ka win tɔn dabi dabi te sɔɔwɔ a neɛ, wara ka nùn weene win kpãaru sɔɔ.

3 Wee u sãawa nge Libanin dãa ye ba mɔ sɛduru.

Yen kãasi yi wã

ma yen wurusu kubenu sãa.

Ma ya gunu ya guru winu girari.

4 Gura ya ye kpɛasia.

Nim me mu dua tem sɔɔ mu dera ya gunia.

Nim me kpuro mu kokumɔwa mi yen gbini yi wãa.

Min diya mu kokumɔ mu daamɔ dãa ni nu tien mi.

5 Yen sɔna ya kpɛa ya dãnu kpuro gunum kera.

Yen kãasi yi dabia ma yi teria.

Domi ya nim waamɔ too.

6 Gunɔsu na su sin sokunu kua yen kãasio.

Ma gbeeku yeɛ na yi maruramɔ yen kɔkɔrɔ.

Ma bwese dabira na ta sɔ yen saarɔ.

7 Ya sãawa dãa buraru

ma ya gunu ya kãasi dɛu.

Domi yen nuwi yi duawa sere tem sɔɔwɔ mi nim mu kpã.

8 Baa ne, Gusunɔn dãa gbãa te ba mɔ Edeni sɔɔ,

sɛduru gaa sari ye ya ka ye weene.

Meya dāa ye ba maa m̀ siperε yen gaa sari ye ya kāasi bure m̀ nge ye.
 Dāa wuru bakasu gasu maa sari si su ka yegisu weenε.
 Dāru garu sari te ta ka ye buram nε.

⁹ Kāasi bureya na ye wε sere dāa ni nu wāa nε, Gusunən dāa gbaa te ba m̀ Edeniō nu nisinu seewa.

Egibitin suno u koo bəra

nge dāa ye ba m̀ seduru

¹⁰ Wee ye nε, Yinni Gusunō na gerua. Na nεε, seduru ye, ya kpēa ya guru winu girari. Ma ya tii sua.

¹¹ Yen sōna kon ye gira kpa n ye sina boko wi u sinambu kpuro dam kere nōmu beria kpa u ye kua nge mε yen torara nε.

¹² Tən tuko be ba nuku kōsuru bo ba koo ye kii bu sura bu kō. Kpa yen kāasi yi wəri guunu ka wōwi sōo kpa yi bōokira tem mε kpuron wōwi sōo. Kpa tən be ba raa wāa yen saarō bu yarina bu ye deri.

¹³ Yen bīirun wōllōwa gunōsu su koo na su sina. Kpa gbeeku yεε yi yin wāa yeru ko yen kōkōrō.

¹⁴ Yeni ya koo koorawa kpa dāa ni nu nim waamō nu ku raa ka gunia nu guru winu girari nu sere tii sua nin gunum sō. Domi dānu ka tambu kpuro ba koo gbiwa bu da bu gōribu deema.

¹⁵ Wee ye nε, Yinni Gusunō na gerumō. Na nεε, dōma te seduru ye, ya koo du gōribun wāa yerō, kon de taka kōora ye ya wāa yam mi kpuro yu gōo wooru sina. Kon nim yōrasia yen sō, kpa n de daanu nu kokubu yōra. Kon maa de yam mu tira Libaniō, kpa n dānu gberasia yakasō.

¹⁶ Sanam mε kon de seduru ye, yu wōruma yu da gōriō ka tən be ba dōo mi sannu, be ba koo yen wōrumaan damu nō ba koo diiri berum sō. Gbaa te ba m̀ Edenin dāa ni nu buram bo ka ni nu gea sāa ni kpuro ni nu gesi nim waamo Libaniō nu ko n nuku dobu mōwa sere tem sōwō.

¹⁷ Nin tii nu koo sara nu da gōribun wāa yerō nu bu deema be ba go ka takobi. Ba raa sāawa yen dam ma ba wāa yen saarō tambun suunu sōo.

¹⁸ Edenin gbaa te sōo, dāa gaa kun ka Egibitin sina boko nε buram sōo ka kpāaru sōo. Ka mε, ba koo nūn surewa gōribun wāa yerō tem sōo sōwō ka dāa ni nu wāa Edeni mi sannu kpa u n kpī ka be ba go tabu sōo ka takobi, be ba n Gusunō yēn suunu sōo. Yeniwa ya koo Egibitin sina boko ka win tən dabi te kpuro deema. Nε, Yinni Gusunōwa na yeni kpuro gerua.

32

Ba koo Egibitigibu

ka ben sina boko gōo swīiya

¹ Isireliban yorun wōo wōkura yirusen suru wōkura yirusen tōo gbiikiru sōora Yinni Gusunō u nεε,

² tənun bii, a gōo swīiyō Egibitin sunən sō. A nūn sōwō a nεε, wee u sāawa nge gbee sunō kpεmbu bwesenun suunu sōo.

Ma u maa sāa nge karaku nim wōku sōo.

U ra tii kpāre dāa ten nim sōo

kpa u ten nim buri ka naasu

kpa ten kurenu nu soona.

³ Yen sō, ameniwa nε, Yinni Gusunō na gerumō. Na nεε, kon nūn nεn yāakororu surema sanam mε tən dabinu nu mēnne kpa bu nūn gawa bu yarama.

⁴ Kon nūn yarawa kasao kpa n nūn kō yakasō. Kon dewa gunōsu su na su sina win wōllō kpa gbeeku yεε yi nūn di.

⁵ Kon win yaa yariwa guunu wallo kpa n ye ya tie taasi wawi soo.

⁶ Kon de win yem mu n yari tem me soo u wa'a sere ka guuno kpa yem mu n yiba men wawi soo.

⁷ Sanam me u koo gbi, kon de wallu tu tira. Kon kperin yam bururam go kpa guru wiru tu so wukiri, kpa suru u ku maa yam bururasia.

⁸ Kon wallun fitilanu kpuro go win so. Kpa n de yam mu tira win tem soo. Ne, Yinni Gusunawa na yeni gerua.

⁹ Kon de bwese dabiru nu biti soora nu n win kpeerabun labaari nua, baa ka tem me u n ye.

¹⁰ Kon de bwese ni, nu n biti soore win so. Kpa nin sinambu ba n diirimoo berum so sanam me kon nen takobi fia ben wuswaa. Sanam me u koo kpeera mi, ba ko n diirimawa saa kpuro soo, ben baawure u n ka win wa'aru nande.

¹¹ Domi ameniwa ne, Yinni Gusunoo na gerumoo. Na nee, Babilonin sina bokon tabu kowobu ba koo nun wari ka takobi.

¹² Kon nun tabu kowo dangibu be ba nuku kosuru bo surema bu win ton dabi te go. Kpa Egibitin tii suabu bu kpe.

¹³ Kon win yaa sabenu go nim bakam bokoo kpa tambu n kun me yaa sabenun naasu su ku maa nim me buri.

¹⁴ Kon de mu kpunawa kpa mu n kokumoo nge gum yarum. Ne, Yinni Gusunawa na yeni gerua.

¹⁵ Na n dera Egibiti ya kua bansu ma na yen dukia gura mam mam, na yen tambu kam koosia, saa ye soora ba koo gia ma nena na saa Yinni Gusunoo.

¹⁶ Womu geniwa bwesenu kpuron ton kurabu ba koo ko Egibiti ka yen ton dabi ten so. Ne, Yinni Gusunawa na yeni gerua.

Ba koo bwese ni ba kamia

goo swi'ya

¹⁷ Isireliban yorun woo wakura yirusen suru wakura yirusen soo wakura noobuse soo, Yinni Gusunoo na nee,

¹⁸ tonun bii, a goo wuri koowo Egibitigibun so kpa a de wunen goo wuri yi, yi bu sure sere tem soowa goribun waa yero be ka bwese ni nu dam man tambu.

¹⁹ A bu soowa a nee, ba tamaa ba gabu beere kerewa? Aawo! Ba koo dawa goribun waa yero ba n kpi mi sannu ka be ba kun Gusunoo ye.

²⁰ Ba koo warukuwa bu kpuna ka be ba go tabu soo sannu. Wee, ba takobi woma kararun di bu ka be kpuro go.

²¹ Tabu duro dangii be ba waa goribun waa yero ka be, Egibitigibun somio be ba gu, ba koo noogiru sua bu bu dam koosia bu nee, be wee ba sarama be, be ba n Gusunoo ye. Wee ba kpi. Ba bu gowa ka takobi.

²² Me'ya Asirin sina boko ka win ton dabiru ba kpi ma ben sika ya nun sikerene. Be kpurowa ba gu tabu soo.

²³ Siki ni, nu wawa sere tem soo soowa, ma nu ka ben sina bokogiru sikerene. Tabu soora ba be kpuro go be, be ba raa nasie.

²⁴ Me'ya maa Elamun sina boko ka win tabu kowobu ba kpi. Ma win tabu kowobun sikanu wigiru sikerene. Be kpurowa ba go tabu soo be, be tamba raa nasie. Ba n Gusunoo ye. Wee ba waa sika sere tem soowa. Ba sekuru soowa goribun waa yero mi.

²⁵ Elamun sina boko ka win tabu kowobu ba kpi ka be ba go tabu soo. Win tabu kowobun sika ya wigiru sikerene. Be, be ba n Gusunoo ye ba gu tabu ghero. Beya tamba raa nasie. Be wee te ba kpi ba sekuru soowa ka be ba gu taa bii soo.

²⁶ Meseki ka Tubali ba kpi ka ben tabu kowobu kpuro. Ma tabu kowo ben sika begia sikerene. Be, be ba n Gusunoo ye mi, ba guwa tabu soo. Beya tamba raa nasie.

²⁷ Be, be ba ñ Gusunɔ yē mi, ba ñ ka bu yellun tabu durɔ damgibu mɛnne ba sikua. Ba duaɔa gɔribun wāa yerɔ ka ben tabu yānu ba kpuna ben toranun sɔ, ma ben takobiba ba kua ben leferi. N deema beya tɔmbu ba raa nasie.

²⁸ Nge meya Egibitigibu ba koo maa gbisuku kpa bu sike tɔn be ba ñ Gusunɔ yēn suunu sɔɔ be, be ba go tabu gberɔ.

²⁹ Edɔmuba ka ben sina asakpɔbu ben tii ba wāa gɔribun wāa yeru mi. Baa mɛ ba wɔrugɔru mɔ, ba bu gowa. Wee ba bu sikua ka be ba ñ Gusunɔ yē sannu.

³⁰ Sɔɔ yēsɔn nom geu gian sinambu ka sere Sidonigibu ba sara ba da gɔribun wāa yerɔ. Wee tɔn be, ba wāa sekuru sɔɔ baa mɛ ba raa bu nasie ben wɔrugɔrun sɔ. Adama tē, ba da ba kpī ka be ba go tabu sɔɔ sannu be, be ba ñ Gusunɔ yē mi. Ba sekuru sɔɔwa gɔribun wāa yeru mi.

³¹ Egibitin sina boko u koo bu wa kpa win laakari yu kpuna win tɔn dabi ten sɔ ka win tabu kowobun sɔ be ba go tabu sɔɔ. Ne, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

³² Na dera tɔmbu ba ra n bɛrum soore Egibitin sina boko win sɔ. Adama tē, wi ka win tabu kowo be ba gu tabu sɔɔ, ba koo bu sikewa be ba ñ Gusunɔ yēn suunu sɔɔ. Ne, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

Yinni Gusunɔ u Esekieli kua

Isireliban kirɔ kowo

(I maa mɛɛrio 3:16-21)

33

¹ Yinni Gusunɔ u Esekieli sɔɔwa u nɛɛ,

² wunɛ tɔnun bii, a wunɛgibu Isireliba sɔɔwɔ a nɛɛ, tabu bù n wāa ben tem sɔɔ, ba ra gɔmɔmba sowo gɔsiwa.

³ Saa ye sɔɔ, gɔmɔmba sowo wi, ù n yiberɛba wa kpa u gɔmɔmba so u ka wigibu nɔɔsia.

⁴ Wi u gɔmɔmba ye nua, ma u ye atafiiru kua, yiberɛ ù n nùn samba kua u go, saa ye sɔɔ, win yem mu koo wɔriwa win tii sɔɔ.

⁵ U koo gɔbiwa yèn sɔ u gɔmɔmba ye atafiiru kua. U kun daa ye atafiiru kue, u koo raa win wāaru wɔra.

⁶ Su nɛɛ, gɔmɔmba sowo wi, u yiberɛba waamɔ ba wee, ma u ñ gɔmɔmba so u ka wigibu nɔɔsia. Saa ye sɔɔ, bà n goo samba kua ba mwa ba go, u koo gɔbiwa win durum sɔɔ. Adama gɔmɔmba sowo win taarɛwa. Wiya ba koo wi ba go min yem bikia.

⁷ Tɔnun bii, wuna na gɔsa nge gɔmɔmba sowo Isireliban suunu sɔɔ a ka bu kirɔ ko. A de a nen gari ka nen kirɔba swaa daki kpa a bu ye nɔɔsia.

⁸ Nà n tē nɛɛ, tɔn kɔso goo u koo gɔbi, ma a ñ nùn kirɔ kue u ka win daa kɔsa ye deri, u koo gɔbiwa win durum sɔɔ kpa n nun win yem bikia.

⁹ Adama à n nùn kirɔ kua u ka win daa kɔsa deri, ma u yina u ye deri, yēro u koo gɔbiwa win durum sɔɔ. Kpa wunɛ a wunen wāaru wɔra.

Wi u win daa kɔsa deri,

u koo wāaru wa

¹⁰ Yinni Gusunɔ u Esekieli sɔɔwa u nɛɛ, tɔnun bii, a Isireliba yeni sɔɔwɔ a nɛɛ, wee ba ra gere bu nɛɛ, ben toranu ka ben durum ya bu wāasi. Yen sɔna ba nɔni sɔɔre. Amɔna ba koo ka kpī ba n wāa.

¹¹ Adama a bu wisio a nɛɛ, ameniwa nɛ, Yinni Gusunɔ na gerua. Na nɛɛ, sere ka nen wāaru, na ñ tɔn kɔson gɔɔ kī. Na kīwa u gɔru gɔsia kpa u wa u n wāa. Yen sɔ, be, Isireliba bu gɔru gɔsio. Mban sɔna ba koo tii go.

¹² Tɔnun bii, a maa wunɛgibu sɔɔwɔ a nɛɛ, gemgii ù n kɔsa mɔ, win gea ye u raa kua ya ñ win wāaru wɔramɔ. Tɔn kɔso ù n maa win daa kɔsa deri u gea mɔ,

win yellun daa kōsa ye, ya ñ derimō u kam ko. Yen sōna gemgii ù n kōsa mò, win yellun daa ya ñ win wāaru wōramō.

13 Nà n gemgii sōwa na nē, u ko n wāaru mō win daa gean sō, ma u tamaa win daa gea ye, ya tura, ma u seewa u daa kōsa wōri, u n yē ma kon win yellun daa gea ye duariwa. Kpa u gbi win daa kōsan sō.

14 Nà n maa tōn kōso sōwa na nē, u koo gbi, ma u gōru gōsia u win daa kōsa deri, ma u gea mò u gem swī,

15 ma u tōruba ye u raa goo mwaari ka sere maa gāa ni u raa gbēna wesia, ma u nēn woodaba mēm nōwammē be ba wāaru wēemō, u ñ gbimō. U ko n wāawa ka gem, domi u gea mò.

16 Kon win toranu kpuro duariwa kpa u n wāa domi u gea mò.

17 Tōnun bii, wunēgiba nē, nēn gere ye, ya ñ sāa dee dee. Adama bera ba saka saramō.

18 Gemgii ù n win daa gea deri, ma u kōsa mò, u koo gbiwa kōsa yen sō.

19 Tōn kōso ù n maa win daa kōsa deri, ma u gea mò, u ko n wāawa yen sō.

20 Be, Isireliba ba nē, nēn gari yi, yi ñ sāa dee dee. Ba n yē ma kon baawure siriwa nge mē win daa ya nē.

Ba koo Isireliban tem

kam koosia

21 Sanam mē Isireliba ba wāa yoru sō, ten wō wākura yirusen suru wākurusen sō nōobuse sō, yera goo u kisirama Yerusalemun di. Ma u na Esekielin mi u nē, ba Yerusalemu mwa.

22 N deema yoka durō wi, u sere tunuma, Yinni Gusunō u Esekieli win dam wē, ma win yara kusiarā. Ye durō wi, u na sisiru bururu win mi, yera u ka nùn gari kua.

23 Yinni Gusunō u Esekieli sōwa u nē,

24 tōnun bii, wee ye tōn be ba tiara Yerusalemun bansō ba gerumō. Ba mò, Aburahamu u wāawa wi turo. Ka mē, u tem mē mwa. Kaa sere gere bese be sa dabi, ma ba sun tem mē wē?

25 Yen sō, a bu sōwō a nē, wee ye nē, Yinni Gusunō na bu sōmō. Na nē, ba yaa temmō ka yen yēm sannu. Ba būnu sāmō, ma ba tumbu goomō. Yera ba tamaa tem mē, mu ko n sāa begim?

26 Ben tabu yāna ba ra n naane sāa. Ba ra n daa kōsa mòwa, baawure u ka win winsim kurō kpunamō. Yera ba tamaa tem mē, mu ko n sāa begim?

27 A maa bu sōwō a nē, ameniwa nē, Yinni Gusunō na gerua. Na nē, sere ka nēn wāaru, be ba wāa bansu sō mi, ba koo bu gowa ka takobi. Be ba wāa yakasu sō, gbeku yēya yi koo bu tem. Be ba maa kukua gbāra damgingu sō ka kpee baaba sō, barara ta koo bu go.

28 Kon tem mē gōsia bansu. Mēn dam mu koo kpe mēn sō ba tii sue. Ba koo mēn guunu deri. Goo kun maa sarō mi.

29 Nà n tem mē bansu koosia mam mam n ka be, Isireliba seeyasia ben daa kōsan sō, saa ye sōra ba koo gia ma nēna na sāa Yinni Gusunō.

30 Tōnun bii, wunēgibu Isireliba ba wunen faagi mò ganin bōkuō ka dii kōnōsō. Baawure u win winsim sōmō u mē, a na su da su Yinni Gusunōn gari nō.

31 Ma ba naamō dabi dabinu ba nun swaa daki. Adama ba ñ mò ye a bu sōmō. Ba wunen gari yaakorū sāa ma ba ben tii tiin arufaani naa gire.

32 Wee a sāawa nge ben barō wi u dākōru do. A maa bara soberu yē. Ba ra wunen kirōba swaa daki kpa ba kun be mēm nōwē.

33 Adama ye a bu sōwō mi kpuro yà n koorā, ba koo gia ma nēn sōmō u wāa ben suunu sō.

34

*Yinni Gusunɔ u Isireliban**kparobu gerusimɔ*

¹ Yinni Gusunɔ u Esekieli sɔɔwa u neɛ,

² wune tɔnun bii, a Isireliban kparobu gerusio. A bu nen kirɔba sɔɔwɔ. Wee ye na bu sɔɔmɔ. Na neɛ, be, Isireliban kparobu, ba kuawa bɔruruobu. Domi ben tiin gariya ba mɔ. Ba ñ yāa gɔɔ nɔɔrimɔ.

³ Wee ba yāa ni nu gum mɔ goomɔ ba temmɔ ma ba nin bom nɔrumɔ. Adama ba ñ nu kparamɔ.

⁴ Ba ñ ni nu kpanamɔ somi. Ba ñ ni nu barɔ nɔɔri. Ba ñ ni nu mɛera wan bosu tim doke. Ba ñ ni nu geramɔ sure swaa gea sɔɔ. Mɛya ba ñ ni nu kɔɔra kasu. Adama ba nu dam dɔremɔwa.

⁵ Ma nu yarina domi nu ñ kparo mɔ. Nu kua gbeeku yeɛn dīanu.

⁶ Ma nu sirene guunu ka gungunu wɔllɔ nu yarine tem kpuro sɔɔ. Goo kun nin bwisikunu kue u sere mam nu kasum da.

⁷ Yen sɔ, be, Isireliban kparobu bu swaa dakio bu nɔ ye na bu sɔɔmɔ.

⁸ Ne, Yinni Gusunɔ, sere ka nen wāaru, na wa ma ba nen yāanu wari ba goomɔ. Ma nu kua gbeeku yeɛn dīanu yèn sɔ nin kparobu kun nin bwisikunu kue bu nu nɔɔri. Ma ba sere ben ti nɔɔrimɔ.

⁹ Yen sɔ, bu swaa dakio bu nɔ ye na bu sɔɔmɔ.

¹⁰ Ne, Yinni Gusunɔ, na bu seesimɔ. Ba ñ ko n maa sāa nen yāanun kparobu bu sere nin arufaani di. Kon nu wɔra ben nɔman di, kpa nu kun maa sāa ben dīanu.

*Yinni Gusunɔ u ko n sāa**win yāanun kparo*

¹¹ Wee ye ne, Yinni Gusunɔ na gerumɔ saa tɛn di. Na neɛ, nen tiwa kon nen yāanu menna n nu nɔɔri.

¹² Kon nu mennawa nge me yāa kparo u ra win yāanu menne nù n yarina. Tɔɔ te nu yarina ta sāawa yam wāku bakararu. Kon da n nu kasuwa baama mi nu yarine.

¹³ Kon nu yarama tem tukum di. Kpa n nu menna n ka na nin temɔ Isireliɔ. Kon nu kpara guunɔ ka wɔwi sɔɔ ka sere mi tamba wāa kpuro.

¹⁴ Kon ka nu da kpara yee geeru sɔɔ. Kpa nu di nu wɛra. Nu koo yɔ Isireliban guunɔ kpa nu yaka geesu wa nu di.

¹⁵ Nen tiwa kon nu kpara kpa n de nu wɛra. Ne, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

¹⁶ Kon ni nu kɔɔra kasuma n ka na. Kpa n ni nu mɛera wan bosu tim doke. Kpa n maa ni nu barɔ nɔɔri nu dam ko. Adama kon ni nu bɔɔru go. Nen tiwa kon nen yāanu kpara gem sɔɔ.

*Gusunɔ**u win tambu somiru wee*

¹⁷ Wee ye ne, Yinni Gusunɔ na Isireliba be ba sāa nge yāanu sɔɔmɔ. Na neɛ, kon nin geenu ka kɔsunu wunana. Kon yāanu ka bonu wunana.

¹⁸ Domi yaka gee si nin ganu di su nu tura sere nu si nu ñ di taakumɔ. Nu nim gem nɔra n nu tura ma nu mɛ mu tie taaka nu burisi.

¹⁹ Yaka si nu taaka mi, siya nen yāa ni nu tie nu dimɔ. Nim me nu maa burisi mi, mɛya nu nɔrumɔ.

²⁰ Yen sɔna ne, Yinni Gusunɔ na nu sɔɔmɔ na mɔ, kon yāa ni nu bɔɔru ka ni nu woore wunana.

²¹ Domi ni nu bɔɔru nu ni nu woore ka kɔbi bɔrikia nu yarinasia.

22 Wee na nu somiru wee. Kpa goo u ku raa maa nu mwεeri. Kon nu siria.

23 Kon nu kparo turo wε wi u koo nu nɔɔri. U koo yariwa nen sɔm kowo Dafidin bweserun di. U koo nu nɔɔri kpa u n s̄aa nin kparo geo.

24 Ne Gusunɔ ko na n s̄aa nin Yinni. Kpa nen sɔm kowo Dafidi u n s̄aa nin kparo. Ne, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

25 Na nɔɔ mwεeri kua ma kon nu b̄ari yendu wε. Kon de gbeeku yeε kpuro yi doona tem minin di. Saa ye sɔɔ, nu koo kp̄i nu kpuna gbaburɔ ka d̄aa s̄ɔwo.

26 Kon de nu n w̄aa guu te na gɔsan b̄akuɔ. Kpa n nu domaru kua n de gura yu ne yen saa sɔɔ.

27 D̄anu nu koo binu ma. Tem mu koo de d̄ianu nu ma, kpa baawure u n w̄aa b̄ari yendu sɔɔ. Kon nen t̄ambu yorun ȳoni kasuku kpa n bu yakia be ba bu yoru mwεeran nɔman di. Kpa bu gia ma nena Yinni Gusunɔ.

28 T̄on tukobu ba n̄ maa bu dimɔ. Gbeeku yeε yi n̄ maa bu mwεerimɔ. Ba koo yariwa karin di. Goo kun maa bu narumɔ.

29 Kon bu gbea wε ye ya koo ȳisuru yari. Ba n̄ maa ḡɔrun wahala m̄ ben tem sɔɔ. T̄on tukobu ba n̄ maa bu sekuru dokemɔ.

30 Ba koo gia ma ne Gusunɔ na s̄awa ben Yinni. Nena na ka be, Isireliba w̄aa. Ba s̄awa nen t̄ambu. Nena na yeni gerua.

31 Be nen t̄ambu, beya ba s̄aa nen ȳaa ni na nɔɔrimɔ mi. Domi na s̄awa ben Yinni. Ne, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

35

Gari yi ba gerua Ed̄amuban s̄ɔ

1 Yinni Gusunɔ u Esekieli s̄ɔwa u neε,

2 t̄onun bii, a mεerio Seirin guurun bera gia, kpa a tu s̄ɔ a neε,

3 ameniwa ne, Yinni Gusunɔ na gerua. Na neε, wee kon tu w̄arima. Kon tu nen n̄amu demie kpa n tu ko bansu.

4 Kon ten wusu bansu koosia, kpa tu ȳɔra diiru. Saa ye s̄ɔra ta koo gia ma nena na s̄aa Yinni Gusunɔ.

5 Wee ta ka Isireliba yiberε teεru neni sere ka gisɔ. Isireliban wahalan saa sɔɔ, ta bu takobi sakura sanam mε ben durum ya yewa.

6 Yen s̄ɔ, ne, Yinni Gusunɔ na neε, sere ka nen w̄aru, kon ten ye m yari. Ye m mε ta raa yari mi, mu ko n tu sw̄ii. Domi ta n̄ t̄ambu ye m yaribu yine. Yen s̄ɔ, ba koo ten tiin ye m yari.

7 Kon de Seirin guu te, tu ko bansu. Kon be ba sarɔ mi kpuro go.

8 T̄on be ba gon gonu nu ko n teriewa baama guunɔ ka gungunɔ ka w̄awi sɔɔ ka sere maa w̄rusɔ.

9 Kon de tu kowa bansu sere ka baadom̄m̄aɔ. Goo kun maa sinamɔ ten wusu sɔɔ. Saa ye s̄ɔra ba koo gia ma nena na s̄aa Yinni Gusunɔ.

10 Seiri ya neε, Isireli ka Yudan temgibu ba koo ko yegibu. Ya koo be kpuro mwa baa mε na w̄aa mi.

11 Yen s̄ɔ, sere ka ne, Yinni Gusunɔn w̄aru, kon ye m̄aru ka nisinu ka tusiru kasie nge mε ya raa bu kua. Kon bu tii s̄ɔsi sanam mε kon ye sir̄i.

12 Saa ye sɔɔ, ya koo gia ma ne, Yinni Gusunɔ na nua w̄oma ye ya Isireliban guunu w̄anwa. Ya neε, wee nu kam kua. Wee ba ye nu n̄amu s̄andia nge gbeeku yeε.

13 Ya tii sua nen wuswaɔ ka yen gari gerubu. Ya man t̄on bia gari gerusi. Nen tiiwa na ye nua.

14 Ne, Yinni Gusunɔ na maa neε, sanam mε tem kpuro mu ko n w̄aa nuku dobu sɔɔ, yen tem mu koo ko bansu.

¹⁵ Domi ya nuku dobu kua sanam me ya Isireliban tem kam koosia. Nge meya kon Seirin guuru ka Edomun tem me kpuro kam koosia kpa n ko bansu. Saa ye sɔɔra ba koo gia ma nena na sãa Yinni Gusunɔ.

36

Isireliba

ba koo wurama ben temɔ

¹ Yinni Gusunɔ u Esekieli sɔɔwa u neɛ, tɔnun bii, a Isireliban guunu nen gari sɔɔwɔ kpa nu yi swaa daki. Ma Esekieli u ka guu ni gari kua u neɛ, i swaa dakio i nɔ ye Yinni Gusunɔ u gerua. U neɛ,

² wee yiberɛba ba gerumɔ ba mɔ, ehɛ, tɛ i kua beginu.

³ Yen sɔ, ameniwa wi, Yinni Gusunɔ u neɛ, n beɛ sɔ. U neɛ, u wa ma ba kɔa bu beɛ kpeerasia beri berika kpuro, bu beɛ mwe. Kpa bwese ni nu tie nu n beɛ ma. Meya nu ra n beɛ yɛemɔ nu n ka faagi mɔ yam kpuro.

⁴ Yen sɔ, u neɛ, beɛ guunu ka gungunu ka daanu ka wɔwi ka bansu ka wuu si ba deri si yiberɛba ba wɔri ba yɔnu gura ma bwese ni nu ka su sikerene nu su yɛemɔ, i swaa dakio i nɔ ye u gerumɔ beɛn sɔ.

⁵ Wi, Yinni Gusunɔ u gerua u neɛ, ka nisi bakana u ka Edomuba kpuro gari mɔ ka bwese ni nu tie, ni nu tii win tem wɛ ka nuku dobu ka win gɛndu ma nu ka mɛn yɔnu kpuro gura.

⁶ Beɛ Isireliban tem guunu ka gungunu ka daanu ka wɔwi, wee ye u neɛ, n beɛ sɔ. U neɛ, wi wee u gari gerumɔ mɔru ka nisinun sɔ. Domi bwese tukunu nu beɛ sekuru doke.

⁷ Yen sɔna u nɔma yiyya u bɔrua u neɛ, bwese ni nu ka beɛ sikerene mi, niya nu koo sekuru wa.

⁸ Saa ye sɔɔ, beɛ guunun dɔnu i ko kpara kpa i binu ma win tɔmbu Isireliban sɔ. Domi ben wuramaru ta turuku kua kɔ.

⁹ Wi wee u ka beɛ wãa. U koo beɛ wuswaa kisima. Ba koo maa wuku beɛn temɔ bu duure.

¹⁰ U koo de tɔmbu bu dabia. Isireliba kpuro ba koo wurama mi, kpa ba n wãa beɛn suunu sɔɔ. Kpa bu bansu sɔɔ dii kpaanu bani.

¹¹ U koo de tɔmbu ka yaa sabenu bu dabia bu kɔwara kpa bu sina mi nge yellu. Kpa u bu gea kua n kere ye u raa kua. Saa ye sɔɔ, ba koo gia ma wiya u sãa Yinni Gusunɔ.

¹² U koo de win tɔmbu Isireliba bu sɔ beɛn wɔllɔ kpa ba n beɛ mɔ. I ko n sãa ben tubi. Saa ye sɔɔ, i n maa derimɔ bu ben bibu bia.

¹³ Wee tɔmba gerumɔ ba mɔ, Isirelin tem mu sãa nge gbeeku yaa ye ya yen tiin binu temmɔ.

¹⁴ Yen sɔna i n maa tɔmbu temmɔ. I n beɛn tɔmbu kam koosiamɔ.

¹⁵ U n maa derimɔ i bwese tukunun wɔma nɔ. Ba n maa beɛ sekuru dokemɔ. Meya i n maa derimɔ beɛn tɔmbu bu kam ko. Wi, Yinni Gusunɔwa u yeni gerua.

Yinni Gusunɔ

u koo Isireliba menna

¹⁶ Yinni Gusunɔ u maa gerua u neɛ,

¹⁷ tɔnun bii, sanam me Isireliba ba wãa ben temɔ, ba mu disi doke ben daan sɔ ka ben kookoosun sɔ. Ma na ben kookoo si garisi disi nge tɔn kurɔ wi u yasa mɔ.

¹⁸ Yen sɔna na bu mɔru seesi yem me ba yari ben tem sɔɔn sɔ ka sere bũu ni ba ka mu disi doke.

19 Na bu siri ben daa ka ben kookoosun sɔ. Ma na bu yarinasia ba wāa wāa bwesenu ganu sɔɔ tem tukumɔ.

20 Ye ba wāa bwese nin mi, ni ba tii wē, miya ba nɛn yīsi dɛera te sank'a sere tɔmba mɔ, Yinni Gusunɔn tɔmba. Win tem diya ba yarima.

21 Yen sɔna na kɪ n nɛn yīsi dɛera te faaba ko te be, Isireliba ba sankumɔ bwesenun suunu sɔɔ mi ba wāa.

22 Yen sɔ, tɔnun bii, a kpam Isireliba sɔɔwɔ a nɛɛ, n n̄ ben sɔ na yeni mɔ. Nɛn yīsi dɛera ten sɔna te ba sank'a bwesenu sɔɔ.

23 Kon nɛn yīsi baka te bɛɛɛ wesia te ba sank'a bwesenun suunu sɔɔ mi. Bwese ni, n̄ n wa ba man bɛɛɛ wɛɛmɔ, nu koo gia ma nɛna na s̄a Yinni Gusunɔ.

24 Kon bu wuna bwese nin suunu sɔɔn di n bu mɛnna n ka wurama ben temɔ.

25 Kon bu nim dɛeram wisi kpa bu dɛera. Kon ben toranu kpuro wɔka kpa n ben b̄nu kpuro wuna n kɔ.

26 Kon bu bwisiku kpaanu ka ḡoru kpaasu wē. Kon ben ḡoru si su bɔɔbu nge kperu wuna kpa n bu ḡorusu wē si su du nge wasi.

27 Kon bu nɛn Hunde wē kpa n de bu nɛn woodaba mɛm nɔɔwa ba n ka ye sɔmburu mɔ.

28 Ba koo sina tem mɛ na ben baababa nɔɔ mwɛɛru kua sɔɔ, kpa bu ko nɛn tɔmbu kpa na n maa s̄a ben Yinni.

29 Kon bu toranu kpuro gbara. Kon de bu d̄ianu wa nu n kp̄a. Na n̄ maa bu ḡɔru kpamɔ.

30 Kon de d̄anu nu ma, kpa gbea yu d̄ianu ko kpa bu ku maa sekuru wa ḡɔrun sɔ bwesenu sɔɔ.

31 Saa ye sɔra ba koo tubu ma ben kookoosu ka ben daa ya n̄ wā kpa bu tii tusi yen sɔ.

32 Adama be, Isireliba ba n yē ma n n̄ ben sɔ na mɔ mɛ. Bu de sekuru tu bu mwa. Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

33 Nɛ, Yinni Gusunɔ na maa nɛɛ, dɔma te kon bu dɛerasia ben toranu kpuron di, kon de tɔmbu bu yibu wusu sɔɔ kpa bu ben bansu seeya.

34 Ba koo maa d̄ianu yewe tem mɛ sɔɔ, mɛ ba raa deri tɔmbu kpuro bu ka wa ma ḡaanu ku ra kpi mi.

35 Kpa bu nɛɛ, tem mi ḡaanu ku ra kpi mi, wee mu kua nge gbaa te ba mɔ Edeni. Mɛn wuu si su raa bansu s̄a su tē tɔmbu yiba ma ba su gb̄aranu toosi.

36 Kpa bwese ni nu ka bɛɛ sikerɛnɛ nu gia ma nɛna na ye ba raa sura seeya, ma na ye ba raa wuka gira. Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua. Kon maa ye ko.

37 Wee ye kon maa wure n Isireliba kua. Kon bu dabiasia nge yāa ḡɔ.

38 Wuu si su raa bansu s̄a, su koo tɔmbu yibu nge yāa ḡɔ si ba ḡɔsa yākurun s̄, si ba ra ka nɛ Yerusalemuɔ t̄ɔ bakurun s̄. Saa ye sɔɔ, ba koo gia ma nɛna na s̄a Yinni Gusunɔ. Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

37

Esekieli u kuku ghebunu wa

kāsiru sɔɔ

1 Yinni Gusunɔn dam mu Esekieli nɛnuɔ ma mu win bwēra sua mu ka da wɔwa gaan suunu sɔɔ. Wɔwa ye sɔɔ, kukuna nu yiba.

2 Ma dam mɛ, mu dera u s̄a kuku nin suunu sɔɔ. U deema nu dabi wɔwa ye sɔɔ, ma nu gbere woko woko.

3 Ma Yinni Gusunɔ u nɛɛ, tɔnun bii, kuku ni, nu koo kp̄i nu wāaru wa?

Ma u wisa u nɛɛ, wuna a yē mɛ, Yinni.

⁴ Ma u nùn sǎwá u nɛɛ, a gari geruo kuku gbebu nin sǎ a nu sǎ a nɛɛ, nu nɛ, Yinni Gusunǎn gari swaa dakio nu nǎ.

⁵ Na nɛɛ, kon nu hunde kpaá wē kpa nu maa se nu n wāa.

⁶ Kon nu sīi kpaanu wē kpa n de nu wasi kpara. Kon nu hunde kpaá wē kpa nu se nu n wāa. Saa yera ba koo gia ma nɛna na sǎa Yinni Gusunǎ.

⁷ Ma Esekieli u gari yi gerua nge mɛ Yinni Gusunǎ u nùn sǎwá. Sanam mɛ u gari yi mǎ, yera u damu gagu ka yīribu gabu nua ma kuku ni, nu susina.

⁸ Yera u wa nu sīinu kua ma nu wasi kpara, adama nu ñ gina hunde mǎ.

⁹ Yinni Gusunǎ u maa nɛɛ, tǎnun bii, a gari geruo a hunde sǎ a nɛɛ, ameniwa nɛ, Yinni Gusunǎ na gerua. Na nɛɛ, hunde yu na saa handunian goonu nɛn di kpa yu goo ni wom wure kpa nu se nu n wāa.

¹⁰ Ma u gari gerua nge mɛ Yinni Gusunǎ u nùn sǎwá. Ma hunde ya na ni sǎǎ, nu wǎaru wa ma nu seewa nu yǎra. Nu dabi nge tabu kowobu.

¹¹ Yinni Gusunǎ u maa nɛɛ, tǎnun bii, kuku ni, nu sǎawa Isireliba. Wee ba mǎ, ben kukunu nu gbera. Ben yīiyǎbu bu doona ma ba kǎra.

¹² Yen sǎ tē, a bu sǎwá a nɛɛ, wee kon be, nɛn tǎmbun sika wukia kpa n bu yara min di n ka bu wurama ben temǎ.

¹³ Nǎ n bu kua mɛ, ba koo gia ma nɛna na sǎa Yinni Gusunǎ.

¹⁴ Kon bu nɛn Hunde dokea kpa bu wa ba n wāa. Kon de bu wura bu sina ben temǎ. Saa ye sǎra ba koo gia ma nɛ, Yinni Gusunǎ na gari gerua na maa yi kua.

Yudaba ka Isireliban banda

koo ko teeru

¹⁵ Yinni Gusunǎ u maa nɛɛ,

¹⁶ wunɛ tǎnun bii, a dǎa kukuru garu suo kpa a Yudaban bandun yīsiru yore ten wǎllǎ. Kpa a maa dǎa kukuru garu sua a Isireliban bandun yīsiru yore ten wǎllǎ.

¹⁷ Kpa a dǎa kukunu yiru ye swɛɛna nu ko nge dǎa kuku teeru wunɛn nǎma sǎǎ.

¹⁸ Sanam mɛ tǎmba koo nun bikia bu nɛɛ, a ñ kaa sun dǎa yen tubusianu sǎ?

¹⁹ Saa ye sǎra kaa bu wisi a nɛɛ, ameniwa nɛ, Yinni Gusunǎ na gerua. Na nɛɛ, kon Isireliban bandun dǎa kuku te sua kpa n tu swɛɛna ka Yudaban bandugiru nu ko dǎa kuku teeru nɛn nǎmaǎ.

²⁰ Dǎa kuku ni, nu ko n wǎawa wunɛn nǎmaǎ ba n waamaǎ.

²¹ A maa bu sǎwá a nɛɛ, wee, kon Isireliba mɛnɛna beri berikan di mi ba yarine bwesenu sǎǎ, kpa n de bu wurama ben temǎ.

²² Ba koo ko bwese teeru sere ka be ba wǎa guunǎ kpa ba n sunǎ turo mǎ. Ba ñ ko n maa sǎa bwesenu yiru. Ba ñ ko n maa sinambu yiru mǎ.

²³ Ba ñ maa tii disi dokemǎ ben bīu sǎanun sǎ ka ben toranun sǎ. Kon bu yaramawa mi ba wǎa ba ka tora kpuron di. Kon bu dɛɛrasiawa mam mam. Ba ko n sǎawa nɛn tǎmbu kpa na n maa sǎa ben Yinni.

²⁴ Dafidi nɛn sǎm kowon bibun bweseru sǎra ba koo sunǎ wa. Kpara turowa ba ko n mǎ. Ba koo nɛn woodaba mɛm nǎwá kpa bu ka ye sǎmburu ko.

²⁵ Ba koo wure ba n wǎa tem mɛ sǎǎ mɛ na nɛn sǎm kowo Yakǎbu wē. Miya ben baababa ba sina. Ben tii ba koo maa sina mi sere ka ben bibun bibǎ ka baadommaǎ. Dafidin bibun bwesera ta ko n bandu dii mi sere ka baadommaǎ.

²⁶ Kon ka bu arukawani bǎri yendugia bǎke ye ya ko n wǎa sere ka baadommaǎ. Kon de bu sina tem mi, kpa bu dǎbia. Kpa n nɛn sǎa yeru gira ben suunu sǎǎ sere ka baadommaǎ.

²⁷ Nɛn wǎa yeru ta ko n wǎawa ben suunu sǎǎ. Ba ko n sǎawa nɛn tǎmbu kpa na n sǎa ben Yinni.

28 Nen sãa yeru tà n wãa ben suunu sãa sere ka baadommao, saa ye sãara bwesenu nu koo gia ma nena na sãa Yinni Gusunã wi u Isireliba gõsa nenem.

38

Gari yi ba gerua Gõgun sã

1 Yinni Gusunã u nee,

2 tãnun bii, a meerio Gõgun bera gia Magõgun temã wi, wi u sãa Meseke ka Tubalin kparo kpa a nũn gerusi a nee,

3 wee ye ne, Yinni Gusunã na gerumã. Na nee, kon Gõgu wãrima wi u sãa Meseke ka Tubalin kparo.

4 Kon nũn gãsiamã kpa n kãkãnu doke win baa saburosã, kpa n nũn gawama, wi ka win tabu kowobu ka dumi ka maasõbu, kpa win tãn dabi te, ta n tabu yãnu sebua ta n tere bakanu ka piiminu neni kpa ta n takobiba fiamã.

5 Peesiba ka Etiopigibu ka Putigibu be kpuro ba terenu ka sii furã kãkãnu doke, be kpurowa ba koo ka nũn da.

6 Gomẽen tabu kowobu ka Beti Togaamagii be ba wãa sãa yẽsan nãm geun sãa sãa gia, be ka ben tabu kowobu kpuro ka sere bwese dabi dabinun tãmbu, be kpurowa ba koo nũn swii.

7 U gesi win sãaru koowo wi ka tãn be ba koo nũn swii kpa u n sãaru kpeere. Wiya u koo bu kpara.

8 Amen biru kon de u ko ben wirugii, kpa u Isireliba wãri be ba kisira tabun di. N deema ba raa yarinewa tem tukumã ma ba seema tem kpuron di mi ba raa wãa. Ba wurama ba menna Isireliban guunã ni ba raa deri n te. Ma ba sina mi ka bõri yendu.

9 Adama wi ka win tãn be ba nũn swii ba koo tem me wukiriwa nge woo bãkã nã kun me nge guru wiru.

10 Ne, Yinni Gusunã na nee, saa ye, yã n tunuma, bwisiku kãsunu koo nũn deema kpa u kãsa himba ko.

11 U koo gõru doke u nee, u koo tem gam tãmbu wãri be ba wãa bõri yendu sãa, bẽn wusu su nã gbãranu ka gamboba mã.

12 U koo da u tãmbu wãri be ba ben wuun bansu seeya kpa u ben yãnu gura. Tãn be, ba wuramawa saa tãn tukobun suunu sãan di. Ba dukia ka yaa sabenu wa. Ma ben tem mu wãa handunian suunu sãa.

13 Saban tãmbu ka Dedanigibu ka Taasisin tenkuba ka sere be ba wãa turuku mi, ba koo nũn bikia bu nee, mban sãna u tãn dabi teni menna. U kãwa u tãmbu wãri u ben yãnu gura? U kãwa u tãmbun sii geesu ka ben wura gura? U kãwa u ben yaa sabenu nã kun me ben dukia baka gura?

14 Wunẽ tãnun bii, a Gõgu sãawã a nee, ameniwa ne Yinni Gusunã na gerumã. Na nee, dãma te nen tãmbu Isireliba ba koo sina bõri yendu sãa, u ko n yẽ.

15 Saa ye, u koo na saa win wãa yerun di sãa yẽsan nãm geuw wi ka bwese dabi dabinun tabu kowobu be kpuro ba n yãawa dumin wãlã.

16 Yen biru u koo sewa u nen tãmbu Isireliba seesi kpa win tabu kowo be, bu Isireliba wukiri nge me guru wiru ta ra tem wukiri. Amen biru kon de u na u nen tem wãri kpa n bwese ni nu tie sãasi saa wi, Gõgun min di ma nena na sãa deero.

17 Ameniwa ne, Yinni Gusunã na gerua. Na nee, Gõgu wi, u sãawa win gari na dera nen somõbu ba gerua gãson di Isireliã. Na nee, kon de u nen tãmbu wãri.

18 Tãã tẽ sãa Gõgu u koo Isireliban tem wãri, ne Yinni Gusunã kon wẽru wura ka mãru.

19 Nena na maa yeni gerua ka nisinu ka mãru baka. Na nee, tãã te, tem mu koo yĩri too too Isireliã.

²⁰ Swēe ka gunosu koo diiri berum sō nen wuswaa ka sere gbeeku yee ka yee yi yi ra kabiri ka tambu kpuro. Guunu nu koo woruku kpa kpenu nu kankira kpa gbāranu kpuro nu woruku.

²¹ Kon de tabu bu nūn wōri nen guunu kpuron wallo. Baawure u koo win winsim tabu wariwa.

²² Kon Gogu wi siri n nūn bararu kpēe kpa n de bu nūn go bu yem yari. Kon de guru baka yu ne ka kpenu kpa dōo ka sōo bisu yu wi ka win tabu kowobu wōri ka sere tōn dabi te ta wāa ka wi.

²³ Nge meya kon ka bwese dabinu sōosi ma na kpā na maa sāa deero kpa nu gia ma nena na sāa Yinni Gusunō.

39

Ba Gogu kamia

¹ Wune tōnun bii, a Gogu gerusio a nee, ameniwa ne, Yinni Gusunō na gerua. Na nee, ne wee na Gogu seesi wi, wi u sāa Meseki ka Tubalin kparo.

² Kon nūn yara win tem di me mu wāa sōo yēsan nōm geun sōo sōowō. Kpa n de u Isireliba wōri.

³ Adama kon win tendu wōra win nōm dwarun di kpa n win sēenu mwēeri win nōm geun di.

⁴ U koo wōruma Isireliban guunu wallo wi, ka win tabu kowobu ka tōn be ba nūn swiima. Kpa gunosu ka gbeeku yee yi ben yaa di.

⁵ U koo wōrumawa temō nge me ne, Yinni Gusunō na gerua.

⁶ Kon Magogu ye dōo doke ka sere be ba wāa tem burerō bōri yendu sōo. Saa ye sōo, ba koo gia ma nena na sāa Yinni Gusunō.

⁷ Kon de bu nen yisi deertaru gia Isireliban suunu sōo. Na n derimo bu tu sanku. Saa yera bwesenu kpuro nu koo gia ma nena na sāa Gusunō Isireliban Yinni Deero.

⁸ Wee ye kpuro ya kooramō ya wee. Ya koo koorawa tōo te nen tii na yi. Ne, Yinni Gusunōwa na yeni gerua.

⁹ Yen tōo te, Isireliba ba koo yari ben wusun di, kpa bu ben yiberēban tere bakanu ka piiminu mwēeri ka ben tema ka sēenu ka ben yaasi ka ben bōri kpa bu ka ye kpuro dōo sōre wōo nōoba yiru.

¹⁰ Ba n maa dāa kaso dōo yakaso. Meya ba n maa dāa buramō dāa sōowō bu ka doo ko. Domi tabu yāa niya ba koo ka dōo sōre. Ba koo ben yiberēba mwēeri be, be ba raa bu mwēera. Ba koo tōmbun yānu gura be ba raa ben yānu gura. Ne Yinni Gusunōwa na yeni gerua.

¹¹ Yen tōo te, Isireliba kon Gogu siku yeru wē nim wāku bōruguun sōo yari yeru gia, mi tōmba ra sare. Kpa tu bera min swaa go. Miya ba koo Gogu ka win tōn dabi te sike, kpa bu yam mi soku Gōgun tōn dabinun wōwa.

¹² Isirelibara ba koo bu sike kpa bu wa bu ka ben tem deerasia. Ba koo ye kowa suru nōoba yiru.

¹³ Isireliba kpurowa ba koo goo ni sike. Yen tōo te, ba koo man beere wē, kpa bu mōm. Ne, Yinni Gusunōwa na yeni gerua.

¹⁴ Suru nōoba yiru yen baa sōo, ba koo tambu gōsi be ba ko n sirene ba n goo ni nu tie kasu ba n sikumō. Be ba sarō mi kpuro, ba koo bu somi. Meya ba koo ka tem me kpuro deerasia.

¹⁵ Tōn be ba bōsu tem me sōo, bā n tōn kukunu wa, kpa bu yīreru ko mi. Be ba siku ten sōmburu mō bā n na kpa bu kuku ni gura bu sike Gōgun tōn dabi ten wōwa mi.

¹⁶ Ba koo mam wuu gagu yīsiru kē Hamōna. Yīsi ten tubusiana dabiru. Nge meya ba koo ka tem me deerasia.

17 Yinni Gusunɔ u nɛɛ, tɔnun bii, a gunɔ bwese bweseka ka gbeeku yɛɛ kpuro sɔwɔ a nɛɛ, yi mennama baama kpuron di nen yaku te kon kon sɔ. Kon yaku bakaru ko Isireliban guunɔ kpa yi yaa tem yi yem nɔ.

18 Yi koo tabu durɔbun gonu di kpa yi wirugibun yem nɔ be, be ba sɔa nge Basanin yaa kinenu ka yaa kpemmiɛn ka bonu ka keƐ kinɛ ni nu gum mɔ.

19 Yi koo yaa gum di yi debu kpa yi yem nɔ sere mu yi go nge tam nen yaku te kon yi kua min sɔ.

20 Ne, Yinni Gusunɔ na nɛɛ, yi koo dumi ka yin maasɔbun yaa di ka tabu durɔbu ka sere tabu kowobu be ba tie. Yi koo yaa ye diwa yi debu nen dii yero.

21 Kon bwesenu nen yiiko sɔsi kpa nu wa nge me na bu siri ka seɛyasia bi na bu kua.

22 Saa yen dɔma ten di sere ka baadommaɔ, nen tɔmbu Isireliba ba koo gia ma nɛna na sɔa Gusunɔ ben Yinni.

Esekielin garin wiru

23 Bwesenu nu koo gia ma Isireliban toranun sɔna nɛ, Yinni Gusunɔ na bu biru kisi ma na dera ba bu yoru mweera ba ka da tem tukumɔ. Na bu ben yibereba nɔmu sɔndia ba bu go tabu sɔɔ.

24 Na bu seɛyasia nge me ben toranu nu nɛ ni nu bu kua disigibu. Ma na bu nen wuswaa berua.

25 Adama tɛ nɛ, Yinni Gusunɔ na nɛɛ, kon de Isireliba be, Yakɔbun bweseru bu wurama yorun di. Kon be kpuron wɔnwɔndu ko. Saa ye sɔɔ, kon nisinu se nen yisi deera ten sɔ.

26 Sanam me ba koo sina ba n waa bɔri yendu sɔɔ, goo kun maa bu baasima ba koo ben sekuru duari ka ben naanɛ sari te ba man kua.

27 Tɔmbu ba koo man beere wɛ nà n Isireliba wunama ben yibereban suunu sɔɔn di na ka wurama.

28 Ba koo gia ma nɛna na sɔa Gusunɔ ben Yinni, nɛ wi na dera ba ka bu yoru da bwese tukunun suunu sɔɔ, ma na dera ba maa wurama ben temɔ. Baa ben turo na n derimɔ u sina tem tukumɔ.

29 Na n maa bu biru kisimɔ. Domi kon bu nen Hunde wɛ. Nɛ Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

ESEKIELI U UINNI GUSUNɔN SɔA YEE KPAARU WA KÁSIRU Sɔɔ

40

Esekieli u kásiru wa

1 Ye ba Isireliba yoru mwa yen wɔɔ yenda nɔɔbusen suru gbiikoon sɔɔ wɔkuruse sɔɔra Yinni Gusunɔn dam mu Esekieli nɛnua. N deema ye ba Yerusalemu wari ba kɔsuka yen wɔɔ wɔkura nɛse sɔɔra mi. Ma u nùn kpaa u ka da Isireliban temɔ

2 kásiru sɔɔ. U nùn sua u yi guuru wɔllɔ te ta gunu too. Ten sɔɔ yɛsan nɔm dwaru gia, u dia wa ya sɔa nge wuu.

3 Ma u ka nùn da mi gia. Ma u durɔ goo wa mi, u ka sii gandu weene u wɛɛ dangii ka deka neni ye ba ra ka yĩre. Ma u yɔ gambon bɔkuɔ kɔnnɔwɔ.

4 Durɔ wi, u nɛɛ, tɔnun bii, a mɛeri kpa a swaa daki a de a ye kpuro laakari ko ye kon nun sɔsi. Domi ba ka nun nawa mini a ka mɛeri kpa a ka wa a Isireliba tubusia ye a wa.

Yaara ka kɔnnɔ tɔkisu

5 Wee ye u wa. U gbāraru wa ta sɔa yee te sikerene. U deka wa durɔ win nɔma sɔɔ. Yen deebu bu ka gɔm soonu nɔɔba tia nɛ. Adama yen gɔm soo ten

baatere ta dēebu sosiwa ka nōm wīi teeru. Yen yasum maa kua dēka tia. Yen gunum maa kua dēka tia.

⁶ Ma u da kōnnōwō ge ga wāa sōo yari yeru gia ma u yōōwa gen yōōtiaō. Ma u kōnnō gen yasum yīira. Ma mu kua dēka tia. Adērō ga wāa dii ten suunu sōo ma kōsu yenu wāa gen yēsi yēsikaō.

⁷ Kōsu yee nin baatere dēebu ka ten yasum mu nēwa. Ye kpuro ya sāawa dēka tia. Batuma ye ya nu karanē ya sāawa gōm soonu nōōbu. Gambo ye ya wāa dii sōōn kōnnōwō a sere sāa yerun tii du, yen yasum mu sāawa dēka tia.

⁸⁻⁹ Ma durō wi, u dii sōo ge yīira. Gen ganan gunum mu sāawa dēka nōōba ita. Ma gen gani tōōkii yi maa sāa gōm soonu yiru kōnnō gen sōōwō. Diru gara wāa sāa yee ten bōkuō.

¹⁰ Kōsu yerun dii ni kpuro ni nu wāa sōo yari yeru gia nu nēwa. Dia ita itawa ya wāa adērō gen beri berikaō. Batuma ye ya bu karanē ya maa nēwa.

¹¹ Durō wi, u maa kōnnō gen yasum yīira ma ya kua gōm soonu wōkuru. Ma gen dēebu bu kua gōm soonu wōkuru ita.

¹² Kōsu yee nin baatere wuswaaō ba batuma gaa wāa gōm soo teeru. Kōsu yee ten baatere goonu nu sāawa gōm soonu nōōba tia tia.

¹³ Durō wi, u yīira saa kōsu yee teerun gana sōōn di n ka girari yirusen gana sōo te ta gbiikii te mēera. Ma n kua gōm soonu yenda nōōbu.

¹⁴ U maa dii sōo ge yīira ma ga kua gōm soonu yēndu. Dii ten bera gia, sāa yee ten yaara ya ka kōnnō ge sikerenēwa.

¹⁵ Batuma ye ya wāa kōnnō gēn min di ba ra ka du n ka da kōnnō ge ga wāa sōōwō, yen dēebu bu sāawa gōm soonu weeraakuru.

¹⁶ Ba kōsu yee nin fēnentiba kuawa nge kōkōsō nin gani tōōkiiō ka maa gani yi yi nu buranē sōo ka sere dii sōo gen gani sōo. Ma ba dii nin ganin sōōwō kpakpa wurusun weenasisu koosi ye ya kua yen buraru.

¹⁷ Yen biru durō wi, u ka nūn da sāa yee ten yaara tōōkaaō mi dia tena ya wāa. N deema ba gāanu tāwa nge simaa ba ka yaara ye sikerena.

¹⁸ Simaa ye ba tāwa mi, ya wāawa dia yen bōkuō. Ma ya ka dia yen gani dēebu nē. Adama ya ñ yaara sōōkaa gunum tura.

¹⁹ Ma u batuma yen dēebu yīira saa kōnnō gbiikuun sōōn di n ka girari yaara sōōkaan ganaō ma n kua gōm soonu wunōbu (100). U ye yīira sōo yari yeru gia ka sōo yēsān nōm geu gia.

²⁰ Ma u maa yaara tōōkaan kōnnō ge ga wāa sōo yēsān nōm geu gian dēebu ka yasum yīira.

²¹ Kōnnō ge, ga kōsu yenu nōōba tia mō, ita ita gen adērōn yēsi yēsikaō. Gen gani yi, ka gen dii sōo ya ka kōnnō ge ga wāa sōo yari yeru gia dēebu ka yasum nēwa.

²² Yen fēnentiba ka dii sōo ge, ka kpakpa wurusun bura ni ba kua mi, ye kpuro ya sāawa tia ka kōnnō ge ga wāa sōo yari yeru mi. A ka da yen kōnnō ge ga wāa sōo yēsān nōm geu gia, kaa yōōtia yōwa naa dabusanu nōōba yiru.

²³ Sōo yēsān nōm geun kōnnōn dee deeru, kōnnō gaga wāa sōōwō gēn min di ba ra ka du yaara sōōkaaō. Kōnnōsu yiru yen baa sōo ya sāawa gōm soonu wunōbu nge mē n sāa sōo yari yeru gia.

²⁴ Ma u ka mañ da sōo yēsān nōm dwardu gia mi kōnnō gaga wāa. Ma u gen kōsu yenu ka gen dii sōo ka gen gani yīira. Ye kpuro ya ka kōnnō siōnōgia nēwa.

²⁵ Kōnnō ge, ka gen dia ya fēnentiba mō ya ka sikerenē nge fēnenti beōnō. Gen dēebu bu sāawa gōm soonu weeraakuru. Gen yasum maa sāa gōm soonu yenda nōōbu.

²⁶ Gen yōōtia ya mōwa naa dabusanu nōōba yiru a ka da dii sōo gen mi. Ba dii ten gani sōōkii buraru kuawa ka kpakpa wurusun weenasisu.

²⁷ Yaara sɔɔkaa ya maa kɔnnɔ mɔ sɔɔ yɛsan nɔm dwaru gia. Kɔnnɔsu yiru ye, ya tondinɛwa ka gɔm soonu weeraakuru.

Yaara ka kɔnnɔ sɔɔkisu

²⁸ Durɔ wi, u ka maa man da yaara sɔɔkaa yen mi, sɔɔ yɛsan nɔm dwaru gian kɔnnɔn di. Ma u kɔnnɔ ge yɛira u deema ya nɛwa ka yaara tɔɔkaan kɔnnɔsu.

²⁹ Gen kɔsu yenu ka gen gani ka gen dii sɔɔ, ye kpuro ya nɛwa ka yaara tɔɔkaan kɔnnɔsu. Kɔnnɔ ge, ga fɛnɛntiba mɔ ba ka sikerenɛ. Gen dɛɛbu bu sɔɔwa gɔm soonu weeraakuru. Ma gen yasum maa sɔɔ gɔm soonu yɛnda nɔɔbu.

³⁰ Kɔnnɔ gen dɛɛbu bu sɔɔ gɔm soonu weeraakuru. Gen yasum maa sɔɔ gɔm soonu yɛnda nɔɔbu.

³¹ Dii sɔɔ gen kɔnnɔ ga mɛɛrawa yaara tɔɔkaaɔ. Ba gen gani sɔɔkii buraru koosiwa ka kpakpa wurusun weenasisu. Gen yɔɔtia ye, ya naa dabusanu mɔwa nɔɔba ita.

³² Yen biru, u maa ka man da yaara sɔɔkaa yen mi, saa kɔnnɔ ge ga wɔa sɔɔ yari yeru gian di. Ma u kɔnnɔ ge yɛira u deema ga ka si u raa yɛira mi nɛwa.

³³ Gen dii sɔɔ ka gen gani ka gen kɔsu yenu, ye kpuro ya nɛwa ka kɔnnɔ si u raa yɛira. Yen biru ga fɛnɛntiba mɔ ya ka sikerenɛ. Kɔnnɔ gen dɛɛbu bu sɔɔwa gɔm soonu weeraakuru. Gen yasum maa gɔm soonu yɛnda nɔɔbu.

³⁴ Gen dii sɔɔ ga yaara tɔɔkaa mɛɛrawa. Ma ba gen gani sɔɔkii buraru koosi ka kpakpa wurusun weenasisu. Ma gen yɔɔtia ya naa dabusanu mɔ nɔɔba ita.

³⁵ U ka maa man da kɔnnɔ ge ga wɔa sɔɔ yɛsan nɔm geu gia. Ma u gu yɛira. U deema kɔnnɔ ge, ka si u raa yɛira mi, su dɛɛbu ka yasum nɛwa.

³⁶ Kɔnnɔ ge, ga maa kɔsu yenu mɔ ka gani yi yi nu buranɛ ka sere dii sɔɔ. Ma ba fɛnɛntiba kua ba ka gu sikerena. Gen dɛɛbu bu sɔɔwa gɔm soonu weeraakuru, ma gen yasum maa sɔɔ gɔm soonu yɛnda nɔɔbu.

³⁷ Dii sɔɔ ge, ga yaara tɔɔkaa mɛɛrawa. Ma ba gen gani sɔɔkii buraru koosi ka kpakpa wurusun weenasisu. Gen yɔɔtian naa dabusanu sɔɔwa nɔɔba ita.

³⁸ Kɔnnɔ ge ga wɔa sɔɔ yɛsan nɔm geu gia ga diru garu mɔ te ta mɛɛra gen dii sɔɔ gia. Miya ba ra yɔku dɔɔ mwaararuginun yaa kpakie.

³⁹ Dii sɔɔ gen beri berikaa tɔɔwɔ, tabulu yiru yiruwa ya wɔa. Tabulu ben wɔllɔwa ba ra yɔku dɔɔ mwaararuginu ka toranun yɔkunu ka yɔku ni ba ra ka toranu sɔmɛn yaa sake.

⁴⁰ Dii sɔɔ gen tɔɔwɔ, tabulu nnɛwa ya wɔa. A n dɔɔ kɔnnɔ ge ga wɔa sɔɔ yɛsan nɔm geu gia, kaa kpɛ a ye wa bera ka bera yiru yiru.

⁴¹ Tabulu nɔɔba itawa ba mɔ yɛn wɔllɔ ba ra yɔku yaa go. Ba ye yiwa nne nne kɔnnɔ gen beri berikaa.

⁴² Tabulu yen nne sɔɔra ba ra yɔku dɔɔ mwaararuginu sɔɔru ko. Ba ye kua ka kpee ni ba dɔka. Yen dɛɛbu bu sɔɔwa gɔm soo teeru ka bɔnu, yen yasum maa sɔɔ gɔm soo teeru ka bɔnu, ma yen gunum mu sɔɔ gɔm soo teeru. Tabulu yen miya ba ra yɔku sɔm yɔnu yi.

⁴³ Ma ba tabulu ye nɔɔ bɔki kua nɔm tararun yasum saka. Tabulu yen wɔllɔwa ba ra yɔku yaa sɔndi.

⁴⁴ Yen biruwa durɔ wi, u ka man da yaara sɔɔkaaɔ. Ma na dia yiru wa mi. Teera wɔa kɔnnɔ ge ga wɔa sɔɔ yɛsan nɔm geu gia ma ta nɔɔ tɛi sɔɔ yɛsan nɔm dwaru gia. Teera maa wɔa kɔnnɔ ge ga wɔa sɔɔ yɛsan nɔm dwaru gia ma ten kɔnnɔ ga maa tɛi sɔɔ yɛsan nɔm geu gia.

⁴⁵ U man sɔɔwa u nɛɛ, dii tɛn kɔnnɔ ga tɛi sɔɔ yɛsan nɔm dwaru gia mi, ta sɔɔwa yɔku kowobun diru be ba ra sɔɔ yerun sɔmburu ko.

46 Dii tèn kǎnnǎ ga maa tīi sǎo yēsǎn nǎm geu gia mi, ta sǎawa yǎku kowobugiru be ba ra yǎkuru ko yǎku yerǎ. Ma u maa nɛɛ, Lefin bweseru sǎo, Sadǎkun bwese kɛra ya koo kpī yu du sǎa yerǎ yu Yinni Gusunǎ sǎ.

Yinni Gusunǎn sǎa yeru

47 Durǎ wi, u sǎa yee ten yaara sǎokaa kpuro yīira ma u deema yen goonu kpuro nu nɛwa. Yen dɛɛbu bu sǎa gǎm soonu wunǎbu (100) ma yen yasum maa sǎa gǎm soonu wunǎbu. Ma yǎku yera wǎa sǎa yee ten kǎnnǎwǎ.

48 Ma u maa ka man da sǎa yee ten adɛrǎwǎ min di ba ra ka du. Ma u adɛro gen gbereba yīira. Ma yen baayeren bǎorum mu sǎa gǎm soonu nǎabu. Kǎnnǎ gen yasum mu sǎawa gǎm soonu wǎkura nɛɛ. Gen yēsǎ baayeren dǎa ya maa sǎa gǎm soonu ita.

49 Adɛro gen tiin dɛɛbu bu sǎawa gǎm soonu yɛndu. Ma gen yasum maa sǎa gǎm soonu wǎkura tia. Ba ra gu duwa ka yǎotia ye ya naa dabusanu wǎkuru mǎ. Ma ga ghere mǎ bera ka bera tia tia.

41

1 Durǎ wi, u ka maa man da sǎa yerun suunu sǎo. Ma u ye kpuro yīira. Adɛro gen ganin sinum mu sǎawa gǎm soonu nǎaba tia.

2 Kǎnnǎ gen yasum maa sǎawa gǎm soonu wǎkuru, gen beri berika nǎabu nǎabu. Ma u sǎa yee ten tii yīira. Ten dɛɛbu sǎawa gǎm soonu weeru. Ma ten yasum maa sǎa gǎm soonu yɛndu.

3 Yen biru u dua dii ten sǎowǎ u ten kǎnnǎn dǎa yīira, ya kuawa gǎm soonu yiru. Ma kǎnnǎ gen tiin yasum sǎa gǎm soonu nǎaba tia. Ma gen ganin yasum beri berikaɔ mu sǎa gǎm soonu nǎaba yiru yiru.

4 Ma u dii sǎo gen tii yīira, gen dɛɛbu ka gen yasum mu nɛwa. Ya sǎawa gǎm soonu yɛndu. Ma u man sǎowa u nɛɛ, ga sǎawa dii te ta dɛere gem gem.

Dia ye ba gǎri gǎri

5 Sǎa yee te, ta gani yiru mǎ, tia sǎowǎ, tia maa tǎowǎ. Ma durǎ wi, u ten gana sǎokaa yīira ma yen sinum mu kua gǎm soonu nǎaba tia. Ma ba dinu gǎri gǎri gani yiru yen baa sǎo ba ka sikerena.

6 Dii ni, nu swɛɛnɛwa gidambisa ita ita beri berika. Gidambisa baayeren dian geera sǎawa tena. Dii nin gani yi ka tǎokaa ginu maninɛ adama yi ñ ka sǎokaa ginu maninɛ.

7 Gidambisa ye, ya yasum keranɛ wǎllu gia. Domi yen gana tǎokaa ya sinum kaara. Mɛya n sǎa ya ka sǎa yee te sikerena. Yen sǎna wǎllu gia batuma ya kpǎaru bo yen sǎowǎ. Saa gidambisa ye ya wǎa temǎn di, tǎnu koo kpī u yǎ u da sere ye ya wǎa wǎllu u kun kpa ka swaa gaa.

8 Ma na dia ye kpuron gunum mɛera na deema ye ba gǎri gǎri mi, saa yen kpɛɛkpɛɛkun di, yɛn gunum mu sǎawa dɛka nǎaba tia tia.

9 Dia yen gana tǎokaa sinum mu sǎawa gǎm soonu nǎabu. Dia ye ba gǎri gǎri sǎa yee ten yēsi yēsikaɔ,

10 ka yǎku kowobun dian baa sǎo, ba batuma deri yɛn yasum mu sǎa gǎm soonu yɛndu.

11 Dia ye ba gǎri gǎri mi, ya nǎo tīiwa batuma ye ba derin bera gia. Kǎnnǎsu yiruwa ya wǎa mi. Teu sǎo yēsǎn nǎm geu gia, teu maa sǎo yēsǎn nǎm dɛwaru gia. Gana ye ya batuma ye sikerenɛ, yen sinum mu sǎawa gǎm soonu nǎabu.

12 Sǎa yee ten sǎo duu yeru gia, diru gara wǎa ta batuma ye ba deri mi nǎo tīi. Dii ten dɛɛbu bu sǎawa gǎm soonu wɛnɛ ka wǎkuru. Ma ten yasum mu sǎa gǎm soonu wata ka wǎkuru. Ten ganan sinum maa sǎa gǎm soonu nǎabu.

13 Durɔ wi, u s̄aa yee te yīira ma ten d̄ēbu kua gɔm soonu wunɔbu (100). Batuma ye ba maa deri mi, ka dii te ba bana s̄ɔɔ duu yeru gia mi, ye kpuro ya maa kua gɔm soonu wunɔbu.

14 S̄ɔɔ yari yeru gia, s̄aa yee ten d̄ēbu ka batuma ye ba deri min yasum mu s̄aawa gɔm soonu wunɔbu.

15 Ma u maa dii te ta w̄aa s̄aa yerun biruɔ yīira ka batuma ye ba deri ma ye kpuro ya maa kua gɔm soonu wunɔbu.

S̄aa yee ten s̄ɔɔwɔ

S̄aa yee ten duu yeru ka dii d̄ēraru ka dii te ta d̄ēere gem gem mi,

16 ba ye kpuron gani ka f̄en̄tiban kadiriba d̄aa b̄esi maniwa. M̄eya ba maa kua gidambisa yeba s̄ɔɔ.

17 S̄aa yee ten t̄ɔwɔ ka ten s̄ɔwɔ saa ten k̄annɔn di sere ka dii te ta d̄ēere gem gem mi, ba ye kpuron gani buraru koosiwa

18 ka w̄allun k̄s̄obun weenasibu ka maa kpakpa wurusun weenasisu. Kpakpa wurusun weenasii si, ka w̄allun k̄s̄obun weenasii be, ba ȳowen̄ewa.

19 W̄allun k̄s̄obun weenasii ben baawure u wuswaa m̄ɔwa yiru. Wusw̄ee yin tia ya ka t̄nugia weene ya kpakpa wuru sin weenasi teu wuswaa kisi. Wuswaa tia ya maa ka gbee sun̄gia weene ma ya maa kpakpa wuru sin weenasi teu wuswaa kisi. Nge m̄eya ba ka dii te kpuron gani buraru kua.

20 Ba w̄allun k̄s̄obun weenasii be ka kpakpa wurusun weenasii si kuawa ten temɔ ka ten ganiɔ ka ten k̄nn̄asun w̄ollɔ.

21 S̄aa yee ten k̄ann̄ɔn kadirin d̄anu nu n̄ewa.

Dii te ta d̄ēere gem gem wuswaaɔ, ḡaanu w̄aa mi.

22 Nu s̄aare nge ȳaku yeru te ba kua ka d̄aa. Ten gunum mu s̄aa gɔm soonu ita. Ten d̄ēbu maa gɔm soonu yiru. Ba tu n̄ɔɔ b̄oka kuawa ka d̄aa. Yera durɔ wi, u man s̄ɔwa u n̄ēē, tabulu ye ba ra n̄ yii Yinni Gusun̄n wuswaaɔ yera mi.

23 Dii d̄ēraru ka dii te ta d̄ēere gem gem nu m̄ɔwa k̄nn̄ɔsu yiru.

24 Gambo sikane yirawa k̄nn̄ɔ si, su m̄ɔ. Ye kpuro ya ra n̄ keniarewa.

25 Ba gambo yen w̄ollɔ w̄allun k̄s̄obun weenasibu ka kpakpa wurusun weenasisu kua nge m̄e ba kua gani yi s̄ɔɔ. Ma ba k̄ɔbe kua ten t̄ɔwɔ dii d̄ēera ten k̄nn̄ɔwɔ.

26 Dii ten ȳēsi ȳēsikaa ka sere dii ni ba ḡari ḡari mi ka maa yen k̄ɔbeɔ, ba yen f̄en̄tiba k̄k̄ɔrɔ dokeawa ka kpakpa wurusun weenasisu.

42

Dinu ganu s̄aa yee ten b̄aku

1 Durɔ wi, u ka man da s̄aa yee ten yaara t̄ɔkkaaɔ s̄ɔɔ ȳēsan n̄ɔm geu gia, sere dia ye ya w̄aa batuma ye ba deri ka dii te ta w̄aa s̄aa yee ten biruɔn deedeeru.

2 Dia yen d̄ēbu bu s̄aawa gɔm soonu wunɔbu (100) ma yen yasum mu s̄aa gɔm soonu weeraakuru.

3 Yen bee tia ya batuma ye ba deri mi n̄ɔɔ kisi. Batuma yen d̄ēbu bu s̄aawa gɔm soonu ȳendu. Ma ya ka s̄aa yee te s̄ikerene. Bee tia, dia ye, ya maa yaara t̄ɔkaa ye ba simaa doke n̄ɔɔ kisi. Ya gidambisa ita m̄ɔ. Ma ba ye k̄ɔbe kua kua.

4 Dia yen wuswaaɔ, ba batuma deri gɔm soonu w̄akurun saka. Ma ba swaa w̄ia ye s̄ɔɔ gɔm soo teeru. Dia yen k̄nn̄ɔsu su n̄ɔɔ t̄iwa s̄ɔɔ ȳēsan n̄ɔm geu gia.

5 Dia ye ya w̄aa w̄ollɔ ya piiminu bo ya kere ye ya w̄aa temɔ ka ye ya w̄aa suunu s̄ɔɔ. Domi k̄ɔbe ye ba kua mi, ya yen sukum kawawa.

6 Adama yen k̄ɔbe ya ñ gbereba m̄ɔ nge yaara yen dinun gbereba. Yen s̄ɔna dia ye ya w̄aa w̄ollɔ ya ñ suunukinu ka temkinu kp̄aaru tura.

7 Dia yen gana ye ya yaara t̄ɔkaa m̄ēera, yen d̄ēbu bu s̄aawa gɔm soonu weeraakuru.

⁸ Domi dia yen tiin dēebu bu sāawa gōm soonu yenda nōobu. Adama sāa yee ten bera gia, yen dēebu bu sāawa gōm soonu wunōbu (100).

⁹ Bā n wee saa yaara tōkaan di, kōnnō gaga wāa dia yen temō sōo yari yeru gia gēn min di ba ra ka du.

¹⁰ Kōnnō ge, ga wāa mi yaara tōkaan gana ya torua.

Dia maa wāa yaara tōkaaō sōo yēsan nōm dwardu gia batuma ye ba deri ka dii te ta wāa sāa yee ten biruon deedeeru.

¹¹ Dia yen wuswaaō, swaa wāa. Dia ye, ya ka ye ya wāa sōo yēsan nōm geu gia weene. Yen dēebu ka yen yasum ka nge mē ba ye banisina ka yen kōnnōsu ye kpuro ya sāawa tia.

¹² Nge mēya dia ye ya wāa sōo yēsan nōm dwardu gian kōnnōsu su sāa. Kōnnō gaga wāa swaa yen duu yerō, yaara tōkaan ganaō sōo yari yeru gia. Min diya ba ra ka du.

¹³ Durō wi, u man sōowa u nēē, dia ye ya wāa sōo yēsan nōm geu gia mi, ka ye ya wāa sōo yēsan nōm dwardu gia mi, ya wāawa Yinni Gusunōn sō. Miya yāku kowo be ba ra du Yinni Gusunōn sāa yerō ba ko n da yāku dīa ni di. Dīa ye, ya dēerewa. Miya ba koo maa kēnu yi ka yāku yaa ye ba ka toranun yākunū kua ka ni ba ka toranu sōnwa.

¹⁴ Yāku kowobu bā n dua mi, ba n yariō tōwō ka ben yānu. Ba koo gina nu potiriwa. Domi yāa ni, nu sāawa sāa yānu. Ben tiin yāna ba ko n da doke bu ka da sāa yerun yaaraō mi tōn be ba tie ba yō.

Gani tōkiin dēebu

¹⁵ Sanam mē durō wi, u dii ten sōowō yīira u kpa, yera u dera na yara ka sōo yari yeru gian kōnnō. Ma u batuma ye ya ka sāa yee te sikerene yīirubu wōri.

¹⁶ Yera u sōo yari yeru gian bera yīira ka win dēka ma ya kua dēka yen nēera wunōbu (500).

¹⁷ Ma u maa sōo yēsan nōm geu gia yīira. Ma ya maa kua dēka yen nēera wunōbu.

¹⁸ U maa sōo yēsan nōm dwardu gia yīira ma ya kua dēka yen nēera wunōbu.

¹⁹ U maa yīira sōo duu yeru gia ma mi gian tii maa kua dēka nēera wunōbu.

²⁰ Nge mēya u gana yen goonu nne kpuro yīira u ka sikerena. Yen dēebu ka yen yasum mu nēwa. Yen baayere dēka nēera wunōbu. Gana ye, ya sāa yee te wuna nēnem Yinni Gusunōn sō.

43

Gusunō

u wurama win sāa yerō

¹ Durō wi, u ka Esekieli da kōnnō ge ga wāa sōo yari yeru gia.

² Yera Gusunō Isireliban Yinnin yīiko ya na saa sōo yari yeru gian di. Ma win nōo ga nōoramō nge nim bakam. Ma tem mu win yikon girima yiba.

³ Kāsi te u wa mi, ta ka te u wa sanam mē Gusunō u kī u Yerusalemu kam koosiagiru weenēwa. Mēya ta maa ka kāsi ni u wa Kebarin daarun bōkuōginu weene. Ma u yīira u wuswaa tem girari.

⁴ Ma Yinni Gusunōn yikon girima ye, ya dua sāa yee te sōo saa kōnnō ge ga wāa sōo yari yeru gian di.

⁵ Yera Hunde nūn sua saa sāa yee ten yaaran di ya ka nūn da sōowō. Saa ye sōōra Yinni Gusunōn yikon girima ya dii te yibumō.

⁶ Yera u nua goo u ka nūn gari mō saa dii ten min di. Ma durō wi u ka nūn wāa mi, u yō win bōkuo.

⁷ Ma u nūn sōowa u nēē, tōnun bii, yam miniwa nēn sina kitaru. Miya kon nēn naasu sōndi. Kon ka Isireliba sina sere ka baadommaō. Be ka ben sinambu ba

ñ maa nen yīsi deera te sankumə ba n būnu gasirimə ka sere sinambun gonu ni ba sikua gungunu wəllə mi ba ra yākuru ko.

⁸ Domi ben sinam be, ba ben sina kpaarun kənnəsə bakunasia nen sāa yerun kənnəsun bəkuə. Gana tia tənə ya nu karane. Meya ba maa nen yīsi deera te disi doke ka ben daa kōsa ye ba kua. Yen sōna na bu wari ka nen məru baka.

⁹ Tē ben būu gasiribu bu koo nəru ko kpa bu ben sinambun goo nin gari duari. Kpa na n wāa ben suunu səə sere ka baadommaə.

¹⁰ Wunε tənun bii, a Isireliba dii ten kpunaa sōsio kpa bu sekuru wa ben toranun sō, kpa bu wa bu yen kpunaa yen asansi mεeri.

¹¹ Sekuru tən bu mwa yən sō ba tuba ye ba kua, a bu dii ten kpunaa sōsio nge mε ba koo tu banisina, ten dεεbu ka ten yasum ka ten kənnəsə ka ten ganan buraru ka ten woodaba, a ye kpuro yoruə ben nənɪ biru. Ba koo wooda ye kpuro swīiwa ten bana səə. Yenɪ ya ko n sāawa ten banan wooda.

¹² Guuru wəllə batuma ye ya ka bu sikerene, ba koo ye garisiwa deera. Yenɪwa ya sāa dii ten wooda.

Yāku yeru ka yākunu

¹³ Durə wi, u yāku yeru yīira ka yīrutia ye ya ka gəm soo teeru ka nəm wīi teeru nε. Wəru ge ga ka yāku yee te sikerene gen yasum mu sāawa yīrutia tia. Ma yen dukum mu sāa yīrutia tia. Ma yen nəə bəkan biruə, ya sāa gəm soorun bənu.

¹⁴ Saa wəru gen tem di n ka girari sāa yee ten temə ya kua yīrutii yiru. Ma yen yasum mu maa sāa yīrutia tia. Saa yāku yee ten bəka piibun di n ka girari ten bəka bakaa, ya sāawa yīrutii nne. Ma yen yasum maa sāa yīrutia tia.

¹⁵ Yāku yee ten wəllə mi ba ra dəə sōre, ten gunum mu sāawa yīrutii nne, ma ba kāanu nne kua ba gira tia tia ten goonun yinna yenə.

¹⁶ Yāku yee ten goonu nne kpuro nu nɛwa. Nu sāawa yīrutii wəkura yiru yiru.

¹⁷ Ten bəka yirusen goonu nne kpuro nu nɛwa. Ni kpuro nu məwa yīrutii wəkura nne nne. Ma ba wəru kua ye səə ba ka ye sikerena yīrutia tian yasum saka. Bəka yen nəə bəka ya sāawa gəm soorun bənu. Ma yen yəətii yi mεera sōə yari yeru gi.

¹⁸ Durə wi, u maa nūn sōəwa u nεε, tənun bii, ameniwa Yinni Gusunə u gerua. U nεε, dōma te ba yāku yee te bana ba kpa, ma ba kī bu yāku dōə mwaararuginu ko kpa bu yem yēka, wooda ye ba koo swīi wee.

¹⁹ Lefiba səə, Sadəkun bweseru səəra kaa yāku kowobu wuna ba n da nūn yākuru kue kpa a bu naa kinε kpendu wē torarun yākurun sō.

²⁰ Kpa a ten yem sua a yēka yāku yee ten kāanu nne ye səə ka ten goonu nne ye səə ka sere maa yen bəka yiruse ye səə a ka sikerena. Nge meya kaa ka yāku yee te disi wəka kpa a tu sārasia.

²¹ Kpa a naa kinε ten yaa sua a doke dōə səə batuma gaa səə ye ba səəru kua təəwə.

²² Tōru yiruse səə, kaa ka boo kinεru nawa te ta n əlebu gaa mə kpa a ka tu yākuru ko torarun sō. Nge meya kaa ka sāa yee te sārasia nge mε a raa kua ka naa kinε te.

²³ A n torarun yāku te kua a kpa, kaa maa naa kinεru ka yāa kinεru sua ni nu kun əlebu gaa mə.

²⁴ Kpa a ka nu da wi, Yinni Gusunən mi a ka yākuru ko. Yāku kowobu ba koo nin yaa bəru yēkawa kpa bu ka nūn ye yāku dōə mwaararugiru kua.

²⁵ Səə nəəba yirun baa səə tōə baatere, kaa n da boo kinεru ka naa kinεru ka yāa kinεru gowa a ka torarun yākuru ko.

²⁶ Nge meya səə nəəba yiru yen baa səə ba koo ka yāku yee te sārasia kpa ta n wāa wi, Yinni Gusunən sō.

²⁷ Sɔɔ nɔɔba yiru yen biru, sɔɔ nɔɔba itase, yāku kowobu ba koo kpī bu den tambu yāku dɔɔ mwaaruginu ka siarabuginu kua wi, Yinni Gusunɔn mi. Kpa u ka bɛɛ nɔnu geu mɛɛri. Wi, Yinni Gusunɔwa u yeni gerua.

44

Sāa yerun kɔnnɔ

ge ga wāa sɔɔ yari yeru gia

¹ Durɔ wi, u maa ka Esekieli da tɔɔwɔ kɔnnɔ ge ga wāa sɔɔ yari yeru gia. N deema kɔnnɔ ge, ga kɛnuawa.

² Yera Yinni Gusunɔ u nɔn sɔɔwa u nɛɛ, kɔnnɔ ge, ga ko n kɛnuawa ba n gu kɛniamɔ. Goo kun maa sarɔ mi, domi nɛ, Gusunɔ Isireliban Yinniwa na dua min di. Yen sɔ, ga ko n kɛnuawa.

³ Adama bɛɛn kparɔ u koo kpī u sina mi, u ka di nɛ Yinni Gusunɔn wuswaaɔ. Wiya u koo maa kpī u du kɔnnɔ gen adɛɛn di kpa u yari min di.

Bango sariba ba n duɔ

Yinni Gusunɔn sāa yerɔ

⁴ Ma durɔ wi, u ka Esekieli da kɔnnɔwɔ ge ga wāa sɔɔ yɛsan nɔm geu gia sāa yee ten dee deeru. Ye Esekieli u mɛɛra yera u wa wee Yinni Gusunɔn yiikon girima ya win sāa yee te yiba. Ma u yiira u wiru ten girari.

⁵ Yera Yinni Gusunɔ u nɛɛ, tɔnun bii, a wunen laakari dokeo kpa a mɛɛri sāa sāa ka wunen tiin nɔni kpa a swaa daki a nɔ ye kon nun sɔ sāa yee ten woodaban sɔ. A yen dubu ka yen yaribun wooda nɔni dokeo.

⁶ A Isireliba sɔɔwɔ be, be ba sāa mɛm nɔɔ sariba a nɛɛ, ben daa kɔsa ye, ya den man nua.

⁷ Wee ba dera tɔn tuko bango sariba be ba n man sāamɔ ba dua nɛn sāa yerɔ ba tu disi doke. Sanam mɛ be, Isireliba ba man yākuru kuammɛ ka pɛɛ ka yaa gum ka yaa yɛm, ba ku ra nɛn arukawani mɛm nɔwɛ ben daa kɔsan sɔ.

⁸ Ben tii ba n nɛn sāa yerun sɔmburu nɔni doke. Adama sɔba ba tu nɔmu sɔndia.

⁹ Nɛ, Yinni Gusunɔ na nɛɛ, tɛ, sɔɔ goo ù n wāa ben suunu sɔɔ, ma u n man sāamɔ, ma u n maa bango kue, u n duɔ nɛn sāa yeru mi.

Wooda Lefiban sɔ

¹⁰ Yeniban biru, Yinni Gusunɔ u maa nɛɛ, Lefi be ba raa ka man tonda sanam mɛ Isireliba ba man deri ma ba da ba bũnu swii, ba koo ben toranun are mwa.

¹¹ Ba ko n sāawa nɛn sāa yerun sɔm kowobu. Bera ba ko n da n sāa yee ten kɔnnɔsu mara. Kpa ba n ten sɔma mɔ. Beya ba ko n da Isireliban yāku dɔɔ mwaarugirin yaa sake kpa ba n wāa nɛ Yinni Gusunɔn sɔ.

¹² Wee tɛ, ba sāa Isireliban yāku kowobu bũnun nuuru, ma ba dera Isireliba ba tora. Yen sɔ, kon nɔma sua n bu so kpa bu ben toranun are mwa.

¹³ Na n maa wuramɔ bu man susi bu Isireliba yākuru kua. Ba n maa duɔ nɛn sāa yerun dii dɛɛrarɔ ka dii te ta dɛɛre gem gem mi. Ba koo sekuru wa kpa bu ben daa kɔsan are mwa.

¹⁴ Sāa yerun nɛnubun sɔma kon bu wɛ bu ko.

Wooda

yāku kowo tɔnwerobun sɔ

¹⁵ Adama yāku kowobu Lefiba Sadɔkun bweseru sɔɔ, be ba sɔmburu kua nɛn sāa yerɔ sanam mɛ Isireliba ba tora ba man deri, beya ba ko n da man susi bu yākuru ko ka pɛɛ ka yaa gum ka yaa yɛm. Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

16 Beya ba ko n da du nen s̄aa yerɔ kpa bu susi nen tabuluɔ bu man s̄a. Kpa bu nen s̄aa yee ten s̄amburu n̄oni doke.

17 B̄a n duɔ s̄aa yee ten yaara s̄oɔkaaɔ, kon de ba n s̄aa ȳanu dokewa ni ba kua ka w̄ε damgii. B̄a n s̄amburu m̄ɔ s̄aa yee ten yaara mi ka sere ten tiin s̄oɔwɔ ba n ȳanu dokem̄ɔ ni ba kua ka ȳa sānsu.

18 Ba ko n dawani b̄okuawa kpa ba n sokoto kpirinu deewa, ye kpuro ya n s̄aa ye ba wesa ka w̄ε damgii. Kpa bu ku raa kpa ka s̄ike bu ku ka wenyān s̄ɔ.

19 Bu sere yari bu da yaara mi Isireliba ba m̄enne, ba koo gina ben ȳaku ȳa ni potiriwa bu yi s̄aa yeru mi. Kpa bu ku raa ka nu t̄ambu baban s̄ɔ nu disi duura. Saa ye, kpa bu ganu doke bu ka yarima.

20 Ȳaku kowobu ba n̄ wii p̄oɔru potam̄ɔ. Ba n̄ maa derim̄ɔ ben seri yi d̄enya.

21 Ȳaku kowo goo u ku raa tam n̄ɔ u sere da nen s̄aa yerun yaara s̄oɔkaaɔ.

22 Ben goo u ku raa maa ḡomini n̄ kun m̄ε kurɔ wi ba yina sua kurɔ. Isireliba s̄oɔra u koo w̄andia wi u kun durɔ ȳε sua. Adama u koo kp̄i u ȳaku kowo goon ḡomini sua.

23 Ba koo nen t̄ambu s̄oɔsiwa ye ya s̄aa n̄ε Gusunɔgia ka ye ya n̄ s̄aa n̄egia. Yeya, ye ya d̄εere ka ye ya n̄ d̄εere.

24 Bera ba koo nen t̄ambu siria nge m̄ε nen woodaba ba gerua. Kpa bu nen woodaba mem̄ n̄oɔwa ka nen t̄ɔɔ baka ni na bu w̄ε, kpa bu nen t̄ɔɔ w̄εrarugiru b̄εεε w̄ε.

25 Ȳaku kowo u ku goon goru baba kpa u ku raa tii disi doke. Adama u koo kp̄i u win tiin t̄undon goru baba ka win m̄εrogiru ka win bibuginu ka win m̄oogiru ka win w̄onogiru ka win sesu wi u kun durɔ ȳεgiru.

26 U n̄ tii d̄εerasia goo ten s̄ɔ, s̄ɔɔ n̄oɔba yiruwā u koo ko u sere win s̄amburu tore.

27 D̄oma te u koo du dii te ta d̄εere mi, u koo gina win tiin toranun ȳakuru ko. N̄ε, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

28 Wee ye ya ko n s̄aa ben tubi. Nena ba koo s̄amburu kua. Ba n̄ bu tem gam w̄εm̄ɔ ba n̄ m̄ɔ Isireliɔ. Nena ko na n s̄aa nge ben tem k̄osire.

29 Ye ba ka torarun ȳakunu ka ȳaku ni ba ra ka toranun s̄om̄ε kua ka k̄εε ni ba ka naam̄ɔ ka sere ye ba yi n̄ε, Yinni Gusunɔn s̄ɔ, ye kpuro ya ko n s̄aawa ben d̄fanu.

30 D̄ia ḡbiikii ni ba koo ka n̄ε, Yinni Gusunɔ naawa, nu koo kowa ȳaku kowobuginu. Isireliba ba ko n da ben d̄ia bimin som gem ȳaku kowobu w̄ewa kpa n bu domaru kua.

31 Adama ȳaku kowobu ba n̄ yaa goru n̄ kun m̄ε gunɔ goru dim̄ɔ n̄ kun m̄ε ye ḡaanu kasuka nu go.

45

Tem m̄ε ba koo wuna nenem

1 Yinni Gusunɔ u maa n̄εε, sanam m̄ε ba koo Isireliban b̄wese k̄eri yi tem b̄onu kua, ba koo tem gam wunawa mu n s̄aa k̄eru te ba Yinni Gusunɔ w̄ε. Tem m̄en d̄εebu ko n s̄aawa ḡom soonu n̄r̄ɔɔɔn suba yenda n̄oɔbu (25.000). M̄en yasum maa ḡom soonu n̄r̄ɔɔɔn suba w̄okuru (10.000). M̄ε kpuro mu ko n s̄aawa m̄ε ba wuna ba yi Yinni Gusunɔn s̄ɔ.

2 Tem m̄ε s̄oɔra ba koo batuma wuna s̄aa yerun s̄ɔ. Yen d̄εebu ka yen yasum mu ko n newa mu n s̄aa d̄eka n̄εera wunom̄ wunom̄ (500) kpa bu maa batuma gaa deri mi, bu ka sikerena ya n s̄aa ḡom soonu weeraakuru.

3 Ba koo maa batuma gaa wuna ḡbiikaa ye s̄oɔ mi ba koo Yinni Gusunɔn s̄aa yeru sw̄i. Ya ko n s̄aawa nenem Yinni Gusunɔn s̄ɔ tem m̄ε s̄oɔ.

4 Yera ya ko n s̄aa ȳaku kowobugia be, be ba ra Yinni Gusunɔ s̄amburu kue s̄aa yerɔ. Miya ben dia ko n w̄aa ka Yinni Gusunɔn s̄aa yeru.

⁵ Batuma mi Lefiba ba ko n wāa yen dēebu ko n sāawa gōm soonu nārōbun suba yenda nōōbu (25.000). Yen yasum maa gōm soonu nārōbun suba wākuru (10.000). Kpa bu dia yendu ko mi.

⁶ Yinni Gusunān batuma yen deedeeru, ba koo maa batuma gaa wuna mi Isireliba ba koo ben dia bani. Batuma yen dēebu bu ko n sāawa gōm soonu nārōbun suba yenda nōōbu (25.000) kpa yen yasum mu n sāa gōm soonu nārōbun suba nōōbu (5.000).

⁷ Ba koo maa batuma gaa wuna ben kparon sō. Ya ko n wāawa Isirelibagian nōōwō ka sere maa Yinni Gusunōgian nōōwō. Batuma ye, ya koo dawa saa sōo duu yerun di n ka girari nim wōkuō, saa maa sōo yari yerun di sere ka mi Isireliban tem mu yōra. Yen dēebu bu ko n ka Isireliban bwese kera tian tem newa.

⁸ Nge meya kparobu ba ko n ben tem mō Isireliō. Ba n maa nen tōmbu dam dōremō bu begim mwa. Ba koo bu mu deriawa.

Sina bokon saria ka tōmbugia

⁹ Wee ye ne, Yinni Gusunō na gerua. Na nee, bee Isireliban sina bibu ya den tura. I de wōraru ka dam darebu bu kpe. I gem ka wooda swiyo kpa i ku maa nen tōmbu wōrari ye ba mō. Ne, Yinni Gusunōwa na yeni gerua.

¹⁰ I de been kiloba ka been yirutinu nu n sāa dee dee.

¹¹ Sakaku ge ba ra ka dia bimi yire ba mō efa ka ge ba ra ka gāa yarum yire ba mō bati, i de ni kpuro nu n ne. Kpa ye kpuro ya n sāa sakaku ge ba mō homerin bōnu wōkuru tia.

¹² Sii geesun gobi sikili tia ya n maa sāa gobi yi ba mō gera yendu, kpa sikilin gobi wata ya n maa sāa minu tia.

¹³ Wee kēē ni i ko i n da wē. I n been alikama ka dia bima ye ba mō oosu gā, i ko efan bōnu nōōba tian sube teeru suawa homeri tia sōo.

¹⁴ I n maa gum wēmō, i ko i mu yirewa ka sakaku ge ba mō bati. Bati wōkuru ta sāawa homeri tia. Homeri ka kōri ya sāawa tia. Batin bōnu wōkuru tia i ko i wuna.

¹⁵ Isireliō, yāa gōo sōo, yāanu goobu (200) nū n wāa, yāa teera i ko i wē kērun sō n kun me yāku dōo mwaararuginu sō n kun me siarabun yākuru sō. Nge meya ne, Yinni Gusunō kon ka bee been toranu suuru kua. Ne Yinni Gusunōwa na yeni gerua.

¹⁶ Isireliba kpurowa ba ko n da ben kparo kēē te wē.

¹⁷ Domi wiya u ko n da yāku nin wunanōsu ko Isireliban sō suru kpaō baawure sōo ka tōo wēraruginu sōo, tōo bakaru baatere sōo gesi. Yāku ni ba ko n da ko mi, niya yāku dōo mwaararuginu ka kēnu ka yāku ni ba ra ko ka gberun dīanu ka torarun yākunu ka sere siarabun yākunu.

Yāku yerun deerasiabu

¹⁸ Amenīwa ne, Yinni Gusunō na gerua. Na nee, suru gbiikoon tōo gbiikiru, ba koo naa kineru sua te ta n alebu gaa mō. Kpa bu ka sāa yee te disi wōka.

¹⁹ Yāku kowo u koo naa yen yem sua kpa u yēka sāa yee ten kōnnōn kadiriba sōo ka sere yāku yerun goonu nnen nōo bōkan wōlō ka sere dii yaara ye ya wāa sōōwōn kōnnōwō kadiriba sōo.

²⁰ Suru win sōo nōōba yiruse sōo, ba koo maa yākuru ko be ba tora ba n ka baarun sō. Nge meya ba koo ka sāa yee te sārasia.

²¹ Suru gbiikoon sōo wōkura nneese sōōra ba koo Gōo sararibun tōo bakaru di. Ba koo tōo te diwa sōo nōōba yiru. Pēe ye ba kun seeyatia dokewa ba koo di tōo ni sōo.

²² Yen dōma te, Isireliban kparo u koo naa kineru gowa win toranu ka win tōmbuginun sō.

²³ Sõo nãoba yiru ye são, tão baatere keƙe kinenu nãoba yiru ka yãa kinenu nãoba yiruwa u koo go u ka yãku dõo mwaararuginu ko. Kpa u maa boo kinenu nãoba yiru go toranun yãkunun sã, yen gaa ya kun alebu gaa mã.

²⁴ Yen biru alikaman som kilo tena ka gum ditiri nãoba tia ba koo sãndi naa ka yãaru baateren wãllo.

²⁵ Suru nãoba yirusen são wãkura nãobuse são, tão bakarun sanam, yãku tee niya ba koo ko são nãoba yiru ye são ka yen som mɛ, ka gum mɛ.

46

Wooda

ye Isireliban kparo u koo swĩ

¹ Ne, Yinni Gusunã na neɛ, sãa yerun yaara sãokaan kãnnã ge ga wãa são yari yeru gia, ga ko n kenuawa são nãoba tia ye são ba ra sãmburu ko. Adama ba koo gu kenawa tão wẽrarugiru são ka sere maa suru kpaõ ù n yara.

² Isireliban kparo u koo duwa saa kãnnã ge ga wãa tãwãn di kpa u na u yãra kãnnã gen kadirin bãkuã sanam mɛ yãku kowobu ba nũn yãku dõo mwaararugiru ka siarabun yãkuru kuammɛ. Saa ye são, u ko n yiirewa kãnnã gen mi. Yen biru kpa u yari. Ba ñ kãnnã ge keɛnumã sere yoka.

³ Isireliba ba koo na bu kpunawa bu Yinni Gusunã beere wẽ kãnnã gen mi tão wẽrarugiru são ka sere maa suru kpaõ baawure são.

⁴ Tão wẽrarugii te são, sina boko u koo yãku dõo mwaararugiru ko ka yãa kpemminu nãoba tia ka sere maa yãa kinɛ teeru. Ni kpuro nu kun alebu gaa mã.

⁵ U koo maa alikaman som kilo tena sãndi yãa kinɛru baateren wãllo ka sere maa gum ditiri nãoba tia som mɛn wãllo. Som mɛ u kãwa u koo sãndi yãa kpemminu wãllo.

⁶ Suru kpaõ ù n yara, u koo naa kinɛ kpɛndu gowa te ta ñ alebu mã ka yãa kpemminu nãoba tia ka yãa kinɛ teeru, ni kpuro nu kun alebu mã.

⁷ Mɛya u koo maa alikaman som kilo tena sãndi naa kinɛru baateren wãllo ka yãa kinɛru baateren wãllo. U koo gum ditiri nãoba tia doke som mɛ são kpa u yãa kpemmii nin wãllo som sãndi mɛ u kã.

⁸ Ben kparo u koo duwa saa dii yaaran kãnnã di. Min diya u koo maa ka yari.

⁹ Adama Isireliba bã n man sãaru na tão bakaru garu são, be ba dua saa kãnnã ge ga wãa são yẽsan nãm geu gian di, ba koo yariwa ka kãnnã ge ga wãa são yẽsan nãm dwaru gian di. Be ba maa dua saa kãnnã ge ga wãa são yẽsan nãm dwaru gian di, ba koo yariwa ka kãnnã ge ga wãa são yẽsan nãm geu gia. Goo kun yariã kãnnã ge u ka duan di.

¹⁰ Ben kparo u koo du sanam mɛ ba duã kpa u yari sanam mɛ ba yariã.

Yãkunun wooda

¹¹ Tão bakanun sanam, bã n yãkuru mã ka naa kinɛru ka yãa kinɛru, alikaman som kilo tena ba ko n da sãndi sabe nin baateren wãllo ka gum ditiri nãoba tia. Adama ñ n yãa kinɛ kpɛndun na ba ka mã, som mɛn não bã kãwa ba koo ka na.

¹² Ben kparo ù n gõru doke u yãku dõo mwaararugiru ñ kun mɛ siarabun yãkuru ko, ba ko n da nũn kãnnã ge ga wãa são yari yeru gia kenawa. U koo tu kowa nge mɛ u ra ko tão wẽrarugiru são. U n yara u doona kpa ba kãnnã ge keɛ.

¹³ Tão baatere ba ko n da Yinni Gusunã yãku dõo mwaararugiru kuewa ka yãaru wão tiagiru te ta ñ alebu gaa mã. Ba ko n da tu kowa bururu baatere.

¹⁴ Bururu baatere, ba ko n da yākuru kowa ka som kilo nɔɔbu ye ba burina ka gum ditiri yiru. Meya ba ko n da tu ko tɔɔ baatere sere ka baadommaɔ.

¹⁵ Nge meya bururu baatere ba ko n da Yinni Gusunɔ yāku dɔɔ mwaararugiru kue ka yāa kinɛ kpɛndu ka som ka sere maa gum. Meya ba ko n da tu ko sere ka baadommaɔ.

Ye n sāa Isireliban kparon

bibugia

¹⁶ Amɛniwa nɛ, Yinni Gusunɔ na gerua. Na nɛɛ, Isireliban kparo ù n win bibun turo tem kā, tem mɛ, mu koo kowa bii win bibun bweserugim.

¹⁷ Adama ù n win yoo tem kā, yakiabun wɔɔ gà n tura yoo wi, u ñ ko n maa tem mɛ mɔ. Saa ye sɔɔ, mu koo kowa wi, kparo wigim. Win bibu tɔnawa ba koo kpī bu win tem tubi di.

¹⁸ Kparo wi, u ku raa win tumbu tem mwaari. Ye u koo win bibu wɛ kpuro u de ya n wee win mɛrun di. Kpa nɛn tumbu sɔɔ goo u ku raa ka win tem bia.

Sāa yerun doo koo yeru

¹⁹ Durɔ wi, u ka Esekieli da dirɔ te ta wāa yāku kowobun sɔ sāa yerɔ. U dua saa kɔnnɔ ge ga wāa sɔɔ yɛsan nɔm geu gian di. Yen sɔɔ mi, ayeru gara wāa sɔɔ duu yeru gia.

²⁰ Ma u nùn sɔɔwa u nɛɛ, aye te, ta sāawa mi yāku kowobu ba ko n da toranun yāku yaa yike kpa bu som mɛ ba ka yākuunu kua sɔmɛ. Nge meya ba ñ maa ka yi dɔɔ tɔɔwɔ Isireliba bu sere ye babiri. Domi ya sāawa Yinni Gusunɔgia.

²¹ Yen biru u maa ka nùn da yaara tɔkaaɔ. Ma ba da yen goonu nɛɛ ye kpuron mi. Ma u deema ba batuma gaa wīa goo ten baateren mi.

²² Batuma yen baayeren dɛɛbu bu sāawa gɔm soonu weeru ma yen yasum maa sāa gɔm soonu tena. Ye nɛɛ ye kpuro ya nɛwa.

²³ Ba gana kua ba ka ye nɛɛ ye kpuro sikerena. Ma ba dosu gira gana ye sɔɔ.

²⁴ Ma durɔ wi, u nùn sɔɔwa u nɛɛ, ya sāawa mi sāa yee ten sɔm kowobu ba ko n da yaa yike ye tamba ka yākuru na.

47

Daa te ta yarimɔ

Saa sāa yerun di

¹ Yen biru durɔ wi, u ka Esekieli gosira sāa yerun kɔnnɔwɔ. Yera nim mu kuramɔ dii ten kɔnnɔn tem di sɔɔ yari yeru gia. Domi dii ten kɔnnɔ ga mɛɛrawa sɔɔ yari yeru gia. Ma nim mɛ, mu kokumɔ mu dɔɔ sāa yerun nɔm geu gia yāku yerun sɔɔ yɛsan nɔm dwaru gia.

² Ma u maa ka nùn da kɔnnɔ, ge ga wāa sɔɔ yɛsan nɔm geu gia. Ma ba besira ba da tɔɔwɔ sere kɔnnɔwɔ ge ga wāa sɔɔ yari yeru gia. Ma Esekieli u wa nim mɛ, mu kokumɔwa nɔm geu gia.

³ Durɔ wi, u da sɔɔ yari yeru gia. N deema u wɛɛ nɛni win nɔmɔ. Nge mɛ u dɔɔ, u yam mi yīra gɔm soonu nɔrɔbu (1.000). Ma u Esekieli tɔburasia. Ma nim mɛ, mu na sere win naa wīino.

⁴ Yen biru u maa gɔm soonu nɔrɔbu yīra. Ma u dera Esekieli u nim mɛ tɔbura. Ma nim mɛ, mu na sere win dūu wīino. Ma u maa susi u yīra gɔm soonu nɔrɔbu. Ma mu na sere win pɔraɔ.

⁵ Ma u maa yīra gɔm soonu nɔrɔbu mi n sāa nim bwee bakaru te Esekieli u ñ kpɛ u tɔbura. Domi nim mɛ, mu duku. Goo kun kpɛ u mu tɔbura ma n kun mɔ ka kɛɛri.

⁶ Ma u Esekieli sɔɔwa u nɛɛ, tɔnun bii, a ye kpuro mɛɛra sāa sāa?

Ma u ka nùn wurama daa ten bɔɔwɔ.

⁷ Ye u ka nùn tura mi, yera u wa dānu nu dabi daa ten goo gookaa.

⁸ Ma u nùn sōwa u nee, nim me, mu koo kokuwa mu da waa bera ye ya waa sōo yari yeru giaa ka wawa ye ba mō Arabaa kpa mu sere da nim wōku. Meya mu koo nim wōkun nim deerasia.

⁹ Mi nim me, mu gesi dua kpuro, hunde koni ye ya waa mi ya ko n wāaru mōwa. Kpa swēe yi n dabi. Domi mi nim me, mu dua kpuro mu koo me mu tie deerasiawa.

¹⁰ Saa Engedin di n ka da Eni Egalaimu, surakaba ba ko n da n wāawa mi, ba n yāakoronu keewa daa ten gooro. Ta ko n swēe bwese bweseka mōwa nge nim wōku ge ba sokumō Mediterane. Swēe yi, yi ko n dabi.

¹¹ Adama ba koo ten daa burenu ka ten yerusu deriwa bōo te ta wāa min sō.

¹² Ten goonō dāa ko n kpiawa nìn wurusu kun deruramō, nìn marum kun maa kpeemō. Nu ko n da yewa suru baawure. Domi nu ko n nim waamōwa sāa yerun di. Ba ko n da dāa nìn marum diwa kpa bu ka nìn wurusu bararun tim ko.

Yinni Gusunō u Isireliban

tem nōo bura yenu yimō

¹³ Amenīwa ne, Yinni Gusunō na gerua. Na nee, bee Isireliba, tem me i ko i bonu ko, kon bee men nōo bura yenu sōosi. Yosefun bwese kera bonu yiruwa ya koo wa.

¹⁴ Bwese kerī yi yi tien bonu ya ko n newa. Domi ne, Yinni Gusunō na noma sua na bōrua na nee, been baababara kon mu wē. Yen sōna bee i ko i mu wa i tubi di.

¹⁵ Tem men nōo bura yeru wee. Sōo yēsan nōm geu gia, ta torua saa nim wōku ge ba mō Mediteranen di n ka da Hētilonin swaao sere ka Sedadin wuu duu yero,

¹⁶ ka Hamatiō ka Berōtaō ka Siburaimu. N deema wuu si, su wāawa Damasi ka Hamatin nōo bura yerun baa sōo ka Hasee Hatikonin temō Hafaranin tem nōo bura yeru gia.

¹⁷ Nge meya sōo yēsan nōm geun tem nōo bura yee te, ta ko n wāa saa nim wōku ge ba mō Mediteranen di n ka girari Hasaa Enōowō Damasīn tem nōo bura yero ka Safoniō Hamatin tem nōo bura yero.

¹⁸ Sōo yari yeru gia maa tem men nōo bura yeru ta koo daa te ba mō Yuudeni swiwa Hafaraniō ka Damasīō ka Galadiō ka Isireliban tem baa sōo. Ta ko n wāawa saa tem nōo bura yee te ta wāa sōo yēsan nōm geu gian di n ka na nim wōku bōruguuō sōo yari yeru gia.

¹⁹ Sōo yēsan nōm dwaru gian tem nōo bura yee te, ta koo dawa saa Tamaan di sere ka Meriban bwiaō Kadēsīō kpa tu Egibitin daaru swi sere n ka girari nim wōku ge ba mō Mediteraneō. Nōo bura yee te ta wāa sōo yēsan nōm dwaru gia, tera mi.

²⁰ Sōo duu yeru gian tem nōo bura yeru ta ko n sāawa nim wōku ge ba mō Mediterane ma ya yōra Hamatin deederu sōo yēsan nōm geu gia. Sōo duu yerugiara maa mi.

²¹ Bee Isireliban bwese kerī wākura yiru sōo

²² i ko i tem me bonu ko ka tete been tii tiine sōo ka sōo be ba wāa ka bee ba ka bibu mara been suunu sōo. I ko i bu garisiwa nge Isireliba. Kpa i tubi ye bonu ko ka be sannu ka tete.

²³ I ko i sōo nùn win baa wēwa bwese kera yē sōo u wāa. Ne, Yinni Gusunōwa na yeni gerua.

48

Ba tem me bonu kua

¹ Isireliban bwese kera baayeren yisuru wee ka bonu ye yen baayere ya wa. Danun bwese kera ya yen baa wa sɔɔ yɛsan nɔm geu gia, swaa ye ya dɔɔ Hɛtiloniɔ Hamatin di n ka da Hasaa Enɔɔ gia Damasi ka Hamatigibun tem bɔkuɔ. Tem me, mu wāawa saa sɔɔ yari yerun tem nɔɔ bura yerun di n ka da sɔɔ duu yeru gia.

² Danu ben bɔkuɔ, saa sɔɔ yari yerun di n ka da sɔɔ duu yerɔ Aseɛbagima mu wāa mi.

³ Aseɛbagim bɔkuɔ Nefitalibagima mu wāa mi, saa sɔɔ yari yerun di n ka da sɔɔ duu yerɔ.

⁴ Nefitalibagim bɔkuɔ, Manasebagima mu wāa mi, saa sɔɔ yari yerun di n ka da sɔɔ duu yerɔ.

⁵ Manasebagim bɔkuɔ Efaraimubagima mu wāa mi, saa sɔɔ yari yerun di n ka da sɔɔ duu yerɔ.

⁶ Efaraimubagim bɔkuɔ Rubenibagima mu wāa mi, saa sɔɔ yari yerun di n ka da sɔɔ duu yerɔ.

⁷ Rubenibagim bɔkuɔ Yudabagima mu wāa mi, saa sɔɔ yari yerun di n ka da sɔɔ duu yerɔ.

*Tem**me ba koo Yinni Gusunɔ wɛ*

⁸ Yudaban tem bɔkuɔ sɔɔ yari yeru gian tem nɔɔ bura yeru mi, n ka da nim wɔku ge ba mɔ Mɛditeranɔ sɔɔ duu yeru gia, bera miya ba koo Yinni Gusunɔn tem yilire. Men dɛɛbu bu ko n ka Isirelibagim nɛwa kpa men yasum mu n sāa gɔm soonu nɔɔɔɔ suba yenda nɔɔbu (25.000). Kpa bu Yinni Gusunɔn sāa yeru bani men suunu sɔɔ.

⁹ Batuma ye ba koo Yinni Gusunɔ deria mi, yen dɛɛbu bu ko n sāawa gɔm soonu nɔɔɔɔ suba yenda nɔɔbu (25.000). Kpa yen yasum mu n sāa gɔm soonu nɔɔɔɔ suba wɔkuru (10.000).

¹⁰ Yaku kowoba ba koo batuma yen sukum sua. Kpa ya n sāa gɔm soonu nɔɔɔɔ suba yenda nɔɔbu sɔɔ yɛsan nɔm geu gia. Sɔɔ duu yeru gia gɔm soonu nɔɔɔɔ suba wɔkuru. Sɔɔ yari yeru gia maa gɔm soonu nɔɔɔɔ suba wɔkuru kpa sɔɔ yɛsan nɔm dɛɛbu bu n sāa gɔm soonu nɔɔɔɔ suba yenda nɔɔbu. Kpa Yinni Gusunɔn sāa yeru ta n wāa yen suunu sɔɔ.

¹¹ Yaku kowo Sadokun bibun bwesera ta ko n tem me mɔ. Domi beya ba wāa nɛ, Yinni Gusunɔn sɔmburu sɔɔ sanam me Lefi yaku kowo be ba tie ka Isireliba ba man deri.

¹² Batuma ye, ya ko n sāawa nɛnɛm ye ba wuna Isireliban tem di Lefiban tem nɔɔ bura yerun bɔkuɔ.

¹³ Lefi ben tem mu ko n wāawa yaku kowobugim bɔkuɔ. Mu ko n sāawa gɔm soonu nɔɔɔɔ suba yenda nɔɔbu. Yen yasum maa gɔm soonu nɔɔɔɔ suba wɔkuru.

¹⁴ Ba n me sɔɔ gam gum dɔramɔ. Ba n maa kpɛ bu ka mu gam kɔsina n kun me bu mu goo wɛ. Domi mɛya mu kpuro kere yɛn sɔ mu sāa Yinni Gusunɔgim.

*Batuma ye ya ko n sāa**sina bokogia ka wuugibugia*

¹⁵ Tem me mu tie, men yasum mu sāawa gɔm soonu nɔɔɔɔ suba nɔɔbu (5.000). Ma men dɛɛbu bu sāa gam soonu nɔɔɔɔ suba yenda nɔɔbu (25.000). Ye kpuro ya ko n sāawa wuugibugia. Me sɔɔra ba koo ben dia bani ka sere ye ya tie. Wuun batuma yen goonu nne ye kpuro ya ko n nɛwa,

16 gooru baatere ta n sãa gãm soonu nãrãbun suba nne ka neera wunãbu (4.500).

17 Ba koo batuma gaa deriwa bu ka wuu ge sikerena ya n sãa gãm soonu goobu ka weeraakuru (250) yen goonu nne ye kpuro sãa.

18 Batuma ye ya tie wuugian yãsi yãsikãa ya ko n wãawa yãku kowobugian bãkuã. Yen dẽebu bu ko n sãawa gãm soonu nãrãbun suba wãkuru (10.000) sãa yari yeru gia ka maa sãa duu yeru gia. Batuma ye sãara ba koo dïanu duure ni ba ko n da ka be ba wuu gen sãmburu mã nãari.

19 Ba koo sãm kowo be gãsiwa bwese kera baayeren min di. Be kpurowa ba koo wuku tem me sãa.

20 Yinni Gusunãn tem me kpuron goonu nne kpuro nu ko n nẽwa, nu n sãa gãm soonu nãrãbun suba yenda nãbu nãbu (25.000). Me sãara ba koo wuun batuma wãa.

21 Batuma ye ya tie, ya ko n sãawa sina bokogia kpa ya n Yinni Gusunãgia ye suunu doke ka sere mi wuugibu ba koo sina. Yen yasum mu ko n sãawa gãm soonu nãrãbun suba yenda nãbu sãa yari yerun tem nãa bura yeru gia, yen dẽebu bu n maa sãa gãm soonu nãrãbun suba yenda nãbu sãa duu yeru gia nim wãku ge ba mã Mẽditeranẽ gia. Nge meya batuma ye ba wuna Yinni Gusunãn sã ka sãa yee ten sã, ye kpuro ya ko n wãawa tem men suunu sãa.

22 Lefiban batuma ka wuugia ye, ya ko n ben kparogia bonu sãawa yiru. Ya ko n wãawa Yudabagia ye ya wãa sãa yãsan nãm geu gia ka sere Benyamẽebagia ye ya wãa sãa yãsan nãm dwaru gian baa sãa.

Bwese keri yi yi wãa

sãa yãsan nãm dwaran tem

23 Bwese keri yi yi tien tem wee. Benyamẽebagim mu ko n wãawa saa Isireliban tem nãa bura yerun sãa yari yerun di n ka da nim wãku ge ba mã Mẽditeranẽ sãa duu yerã.

24 Benyamẽebagim bãkuã Simẽabagima mu ko n wãa mi, sãa yari yerun di n ka da sãa duu yerã.

25 Simẽabagim bãkuã Isakaribagima mu ko n maa wãa mi, saa sãa yari yerun di n ka da sãa duu yerã.

26 Isakaribagim bãkuã Sabulonibagima mu ko n maa wãa mi, sãa yari yerun di n ka da sãa duu yerã.

27 Sabulonibagim bãkuã Gadibagima mu ko n maa wãa mi, sãa yari yerun di n ka da sãa duu yerã.

28 Gadibagima mu ko n sãa Isireliban tem nãa bura yeru sãa yãsan nãm dwaru gia. Ta koo dawa saa Tamaan di sere Meriban bwiaã Kadesiã, kpa tu Egibitin daaru swii sere n ka da nim wãku ge ba mã Mẽditeranẽ.

29 Tem meya i ko i bonu ko ka tete beẽ Isireliban bwese keri sãa kpa beẽn baawure u win bonu wa. Ne, Yinni Gusunãwa na yeni gerua.

Yerusalemun kãnnãsu

wãkura yiru

30-31 Kãnnãsu wãkura yiruwã ba koo doke Yerusalemuã. Sin baagere ga koo bwese kera tian yĩsiru sãbewã. Sãa yãsan nãm geu gia, gana yen dẽebu sãawa gãm soonu nãrãbun suba nne ka neera wunãbu (4.500). Kãnnãsu itawã ba koo doke mi. Teu sãa, ba koo Rubenin yĩsiru doke, yiruse sãa Yudagiru, itase sãa maa Lefiguru.

32 Sãa yari yeru gia maa gana ya ko n wãa. Yen dẽebu bu ko n sãa gãm soonu nãrãbun suba nne ka neera wunãbu (4.500). Ba koo kãnnãsu ita yaba mi. Gbiikuu ga ko n Yosefun yĩsiru mã, yiruse Benyamẽegiru, itase maa Danuguru.

³³ Sō yēsān nām dwardu gian gana ya ko n ka yīōnō dēebu nēwa. Ba koo maa kōnnōsu ita yaba mi. Gbiikuu ga ko n Simēōn yīsiru mō, yiruse Isakarigiru, itase maa Sabulonigiru.

³⁴ Sō duu yeru gian gana ya ko n ka yi yi tie dēebu nēwa. Kpa bu yi kōnnōsu ita yaba nge mē ba yīōnō kua. Gbiikuu ga ko n Gadin yīsiru mō, yiruse Aseegiru, itase maa Nēfitaligiru.

³⁵ Gana ye ya koo wuu ge sikerena kpuron dēebu bu ko n sāawa gōm soonu nōrōbun suba yēndu yiru sari (18.000).

Saa dōma ten di, ba ko n da wuu ge sokuwa Yinni Gusunō u wāa mini.

DANIELI

Danielin tireru, Yudaban wahala ka ben nɔni swāara ta ka yā sanam me ba wāa yoru sɔɔ tɔn tukobun mi. U tu yorua u ka win tɔmbu dam kē bu ka temana baa bā n wāa nɔni swāaru sɔɔ. Domi Gusunɔ u koo bu nasara wē.

Tire te, ta Gusunɔn kpāaru ka win girima sɔɔsimɔ. Wiya u bannu kpuro neni. Wiya u handunia kpare.

Sa ko kpī su tire ten gari bɔnu ko yiru. Gbiikaa Danieli ka win bɔrɔba ba nasara wa ben yibereban wɔllɔ yèn sɔ ba ben naane doke Gusunɔ sɔɔ. Yiruse Danieli u kāsɔ dabinu wa ni nu sɔɔsimɔ nge me bannu ganu koo swīina kpa nu wɔruku. Adama Gusunɔn tɔmba koo nasara wa.

Tire ten kpunaa

1. Danieli ka win bɔrɔba, wiru 1n di sere wiru 6.
2. Danielin kāsɔnu, wiru 7n di sere wiru 12.

Danieli ka win kpaasibu

ba wāa Babiloniɔ

1 Yoyakimu, Yudaban sina bokon bandun wɔɔ itase sɔɔra Nebukanesaɔ Babilonin sunɔ u na ka win tabu kowobu ba Yerusalemu tarusi.

2 Yera Yinni Gusunɔ u dera u Yoyakimu ka win tɔmbu gabu mwa. Ma u dera u sāa yerun dendi yānu ganu gura u ka da Babiloniɔ u yi win būu dirun arumanin beru yero.

3 Yen biru, u Asipenasi win sɔm kowobun wirugii sɔɔwa u nɛɛ, u Isireliba sɔɔ sina bibu ka wirugibun bibu gabu gɔsio

4 ba n sāa durɔ burɔbu be ba n alebu gaa mɔ. Kpa ba n bwisi ka yēru ka laakari mɔ bu ka kpī bu Babilonin barum keu ko, kpa bu sɔmburu ko sina kpaarɔ.

5 Ma sina boko u win tiin dīa nɔn bweseru u ra di ka tam mɛn bweseru u ra nɔ bu wē ba n dimɔ kpa ba n nɔrumɔ baadomma ba n ka keu mɔ sere n ka ko wɔɔ ita bu sere sɔmburu tore sina kpaarɔ.

6 Be ba gɔsa mi sɔɔra Yuda beni ba wāa, Danieli ka Hanania ka Miseli ka Asaria.

7 Ma sina bokon sɔm kowobun wirugii wi, u bu yīsinu kɔsa. Danieligira Belitasaa. Hananiagira Sadaki. Miseligira Mɛsaki. Asariagira maa Abɛnego.

8 Danieli u gōru doke u sina bokon dīanu ka win tam mɛ yina, kpa u ku raa tii disɔ doke. Ma u sɔm kowobun wirugii wi, suuru kana u ku nūn tilasi ko u ka sese te di.

9 Ma Gusunɔ u dera wirugii wi, u ka Danieli nɔnu geu mɛera u nūn durom kua.

10 U nɛɛ, na nɛn yinni sina bokon berum mɔ. Domi wiya u yi ye i ko i di ka ye i ko i nɔ. U n da maa wa i n bɔɔru nge bɛɛgii be ba tie, saa ye sɔɔ, kari sɔɔra i man doke mi. Domi ba koo kpī bu man wiru bura.

11 Yera Danieli u be nne yen nɔɔrio wi wirugii wi, u bu nɔmu sɔndia sɔɔwa u nɛɛ,

12 a de su dīanu di yaa sari kpa su nim dirum nɔ sɔɔ wɔkurun saka.

13 Yen biru, kpa a bɛsen wuswaa mɛeri kpa a maa be ba sunɔn dīanu dimɔn wuswaa mɛeri. Yen mɛ a wa kpa a sun kua mɛ.

14 Ma u ben gari yi wura u bu deri sere sɔɔ wɔku te.

15 Ye sɔɔ wɔku te, ta tura, yera u ben wuswaa mɛera ma u wa ba bwāa do. Ba maa be ba sina bokon dīa duronu dimɔ bɔɔrum kere.

16 Ma Danieliban nɔɔrio wi, u n maa bu dīa duro ni, ka tam mɛ wē. U bu dīanu wēwa yaa sari.

¹⁷ Gusunɔ u aluwaasi nne ye yēru wē. Ma u bu bwisi kā ba Kaladen barum tireru gia s̄a s̄a. Ma u bu kua laakarigibu. U maa Danieli bwisi kā u ka dosusu ka k̄asinu kpuro tubusia.

¹⁸ Ye w̄ɔ ita ye, ya yiba, ye sina boko Nɛbukanesaa u bura mi, yera s̄m kowobun wirugii wi, u aluwaasi be kpuro yara u ka n̄n bu daawa.

¹⁹ Ma sina boko wi, u ka bu gari kua. Be kpuro s̄ɔ, goo sari wi u s̄a nge Danieli ka Hanania ka Miseli ka Asaria. Yen s̄na sina boko u bu wura ba n s̄a win s̄m kowobu.

²⁰ Gari yi sina boko u bu bikia kpuro, ba ra yi wisiwa ka bwisi, ka yēru. Ma u wa ba dobo dobogibu ka s̄robu bwisi kere sere mi n toma, be ba w̄a win tem s̄ɔ kpuro.

²¹ Ma Danieli u w̄a mi sere Sirusi u ka bandu di.

2

Nɛbukanesaan dosu

¹ Nɛbukanesaan bandun w̄ɔ yiruse s̄ɔ, u dosu gagu kua. Dosu ge, ga n̄n berum mwa sere u kp̄ana u dweeya.

² Yera u dobo dobogibu sokusia ka s̄robu ka b̄u sinambu ka bwisigibu bu ka n̄n win dosu ge s̄. Ma t̄n be kpuro ba na ba menna win wuswaa.

³ Ma u bu s̄ɔwa u n̄e, na dosawa. Ga maa man berum mwa. Na k̄iwa i man s̄ ye na dosa.

⁴ Ma bwisigii be, ba sina boko s̄ɔwa ka Aramugibun barum ba n̄e, yinni, wunen hunde yu daka da! A sun dosu ge s̄ɔw̄ɔ k̄a su nun gu tubusia.

⁵ Ma sina boko u maa bu s̄ɔwa u n̄e, wee ye na ḡru doke n b̄e kua. I kun man dosu gen tii s̄ɔwa ka gen tubusianu sannu, k̄on de bu b̄e b̄tiri b̄tiriwa k̄a b̄en yenusu su ko bansu.

⁶ Adama ì n man gu s̄ɔwa ka gen tubusianu sannu, k̄on b̄e k̄e dabinu w̄. K̄a i b̄ere baka wa. Yen s̄ t̄, i man dosu gen tii s̄ɔw̄ɔ ka gen tubusianu.

⁷ Ba kp̄am n̄n wisa ba n̄e, yinni, a sun wunen dosu ge s̄ɔw̄ɔ k̄a su nun gu tubusia.

⁸ Sina boko u bu wisa u n̄e, na yē s̄a s̄a ma i k̄i i gari gawawa. Domi i nua ye na ḡru doke n b̄e kua.

⁹ Ma i ñ man dosu ge s̄ɔwa, ye na ḡru doke n b̄e kua mi, ya koo b̄e kpuro deema. Domi i s̄oru k̄a i ka man weesu ka gari suninu naawawa k̄a n ka nen gere kosi. Yen s̄, i man dosu gen tii s̄ɔw̄ɔ k̄a n gia ma i ko i k̄p̄i i gu tubusia.

¹⁰ Yera ba n̄n s̄ɔwa ba n̄e, goo sari dunia s̄ɔ mini wi u koo k̄p̄i u wunen gari yini wisi baa be ba dam m̄ nge wune, ben goo sari wi u gari yinin bweseru bikiare s̄robu mi, ñ kun m̄ dobo dobogibun mi, ñ kun m̄ Babilonin bwisigibun mi.

¹¹ Ye wunɛ sina boko a bikia mini, goo sari wi u koo k̄p̄i u nun ye tubusia sere b̄nu baasi ya! Wee nu ku ra n maa w̄a t̄mbun suunu s̄ɔ.

¹² Ye sina boko u ben gari yi nua, yera u m̄ru besira. Ma u wooda w̄ bu Babilonin bwisigibu kpuro go.

¹³ Ma ba sina bokon gari yi kp̄ara ma ba koo Babilonin bwisigii be go. Ma ba Danieli ka win k̄paasibu kasu bu go.

Gusunɔ

u Danieli dosu ge s̄ɔwa

¹⁴ Sanam m̄ Ariɔku sina bokon kirukuban guro guro u yara u ka Babilonin bwisigii be go, Danieli u ka n̄n gari kua ka bwisi ka laakari.

¹⁵ U n̄e, am̄na sina bokon wooda yeni ya ka dam m̄ m̄. Yera Ariɔku u n̄n gari yin asansi tubusia.

16 Ma Danieli u da sina bokon mi u nùn kana u nùn deri saa fiiko, kpa u wa u nùn dosu ge tubusia.

17 Ma Danieli u wura dirɔ u win kpaasibu Hanania ka Miseli ka Asaria gari yi sɔ̀wa.

18 Ma u bu yiire bu Wɔrukoo kana u ben wɔnwɔndu wa kpa u bu dosu ge sɔ̀ kpa bu ku raa bu go ka bwisigii be sannu.

19 Yen biruwa Gusunɔ u Danieli dosu ge sɔ̀wa wɔ̀kuru, kāsiru sɔ̀. Ma Danieli u nùn siara. U nɛɛ,

20 Yinni Gusunɔ,
wuna ko na n siaramɔ ka baadommaɔ.

Wuna a bwisi ka dam mɔ.

21 Wuna a ra saaba gɔsie.

Wuna a ra sinambu bandu wɛ.

Wuna a ra maa bu bandu yare.

Wuna a ra laakarigibu laakari wɛ,

kpa a bwisigibu yɛru kɛ.

22 Wuna a ra tɔnu sɔ̀si ye ya berua,
ye u n̄ kpɛ u ka tii tubu.

A yɛ ye ya waa wɔ̀kuru sɔ̀.

Domi yam bururam mu ra n waaawa wunen mi.

23 Gusunɔ nɛn baababan Yinni, na nun siaramɔ.

Na takaru mɔ bwisi ka dam mɛ a man kɔn sɔ̀.

Domi a man sɔ̀si ye sa nun bikia.

A sun sina bokon dosu ge sɔ̀wa.

24 Yen biru, Danieli u da Ariokun mi, wi sina boko u wooda wɛ u ka Babilonin bwisigibu go. Ma u nùn sɔ̀wa u nɛɛ, a ku tɔn be go. A de a ka man da sina bokon mi. Kpa n nùn win dosu ge tubusia.

25 Ma Arioku u ka Danieli da fuuku sina bokon mi. Ye ba tura mi, yera u sina boko sɔ̀wa u nɛɛ, wee na durɔ goo wa Yuda be ba mwɛrima sɔ̀, wi u koo nun wunen dosu ge tubusia.

Danieli u sina boko dosu ge

sɔ̀wa ka gen tubusianu

26 Ma sina boko u Danieli wi ba maa yisuru kɔ Belitasaa bikia u nɛɛ, kaa kpɔ a man nɛn dosu gen tii sɔ̀ ka gen tubusianu?

27 Danieli u sina boko sɔ̀wa u nɛɛ, bwisigibu ka sɔrobu ka dobo dobogibu ka buu sinambu ba n̄ kpɛ bu nun asiri ye a bikia mini sɔ̀.

28 Adama Yinni goo waa wɔllɔ wi u ra tɔnu asiri sɔ̀si, wiya Gusunɔ. U maa nun sɔ̀si ye n koo kooru. Sanam mɛ a kpɔ, ye a dosa ka ye a wa kāsiru sɔ̀ wee.

29 Sian bwisikuna a mɔ. Yera wi u ra tɔnu asiri sɔ̀si u nun sɔ̀si ye n koo kooru.

30 Adama ba n̄ man asiri ye sɔ̀si yɛn sɔ̀ na tɔn be ba tie bwisi kere. Ba man ye sɔ̀siwa kpa n ka nun tubusia kpa a n ka yɛ ye a bwisika wunen gɔru.

31 Sina boko, ye a wa wee. Bwāaroku boko gaga gaga ga yɔ wunen wuswaaɔ. Bwāaroku ge, ga gunu, ga ballimɔ gem gem. Ma ga nanum mɔ n kpā.

32 Gen wiru ta sɔawa wura gean tii tii. Gen tororu ka gen gāsenu maa sɔa sii geesu. Gen nukuru ka gen taanu maa sɔa sii gandu.

33 Gen kōri yi maa sɔa sii wɔ̀kusu. Ma gen naasu sɔa sii wɔ̀ku si ba ka sɔndu mɛnna.

34 Sanam mɛ a gu mɛera, yera kperu garu ta mendama guurun di te goo kun karame. Ta na ta gen naasu so ta kɔsuka muku muku.

³⁵ Ma sii wōku si, ka sōn te, ka sii gan te, ka sii gee si, ka wura ye, ye kpuro ya sunkura muku muku. Ma ya kua nge doo diri yi ba sara sōo sāreron saa. Ma yi ka woo doona. Baa yin yira a n̄ maa kpē a wa. Adama kpee te ta bwāaroku ge so mi, ta gōsirawa guu bakaru. Ma ta handunian tem kpuro wukiri.

³⁶ Dosu geya mi. Tē, gen tubusianu wee.

³⁷⁻³⁸ Wunε sina boko, wuna a sāa sinambun suno. Wuna a sāa nge wii wuragii te. Wōrukoowa u nun bandu ka dam ka yiiko ka beere wē. Ma u nun tōmbu ka gbeeku yεε ka gunōsu nōma beria a n̄ ka sāa ye kpuron yinni.

³⁹ Wunεn biru, bandu garu ta koo se te ta n̄ wunεgiru dam tura. Yen biru, bandu itaseru gara koo maa se kpa ta n̄ dam mō handunia kpuro sōo. Tera ta sāa nge sii gandu.

⁴⁰ Ma bandu nnεseru gara koo maa se, kpa ta n̄ dam mō nge sii wōkusu si su ra gāanu kpuro kōsuku. Nge meya ban te, ta ko n̄ dam mō tu ka bannu kpuro kōsuku.

⁴¹ Meya a maa wa ma bwāaroku gen naasu ka gen niki binu sāawa sii wōkusu si ba menna ka sōndu. Yen tubusiana ban te, ta ko n̄ bōnu sāawa yiru. Ka mε, bōnu tia ya ko n̄ dam mō nge sii wōku si.

⁴² Kpa bōnu tia yu dam bia nge naa niki bii ni nu sāa sii wōku si ba ka sōndu menna.

⁴³ Sii wōkusu ka sōn te a wa ya mēnne mi sannu, ya maa sōosimō ma ban ten wirugibu ba ko n̄ kasu ben bibu bu suana kpa bwesenu nu ka ko tia. Adama ya n̄ kooro nge mε ya n̄ kooro sisu ka sōndu bu ko tia.

⁴⁴⁻⁴⁵ Kpee te a wa ta mēndama ka tii mi, ma ta sii wōku si, ka sii gan te, ka sōn te, ka sii gee si, ka wura ye kpuro kōsuka muku muku mi, ten tubusiana, ban ten sinambun waati sōo, Wōrukoo u koo bandu garu swīi. Goo sari wi u koo ban te fuka. Bweseru garu maa sari te ta koo tu yoru diisia. Ban te, ta koo ban ni nu tie kpeerasia kpa te tōna ta n̄ wāa sere ka baadommao. Gusunō Dam kpurogii wiya u nun sōosi ye n̄ koo kora. Ye a wa wunεn dosu ge sōo kpuro, ya weewa win min di. Yen tubusianu maa sāawa nge mε na nun sōowa.

⁴⁶ Yera sina boko Nebukanεsaa u yiira u wiru tem girari Danielin wuswaa. Ma u dera ba yākuru kua ka turare bu ka Danieli sira.

⁴⁷ Sina boko u Danieli sōowa u nεε, ka geema beεn Yinni wini u būnu kpuro kere, u maa sāawa sinambun Yinni. Wiya u ra tōnu gari asirigii sō. Domi u dera a kpīa a gari asirigii yini gerua.

⁴⁸ Yera sina boko u Danieli kua tōn boko win bandu sōo. Ma u n̄n kēε baka dabinu kā. Yen biru, u n̄n kua Babilonin beran wirugii ka maa yen bwisigibun tōnwerō.

⁴⁹ Ma Danieli u sina boko kana u Sadaki ka Mεsaki ka Abenεgo Babilonin bera ye nōmu beria. Ma win tii u kua sina bokon bwisi kēo.

3

Nεbukanεsaa u wooda wē

bu win bwāaroku wuraguu sā

¹ Sina boko Nεbukanεsaa u bwāaroku wuraguu kua. Gen gunum mu sāa gōm soonu wata. Gen yasum maa sāa gōm soonu nōoba tia. Ba gu yōrsia batuma gaa sōo ye ba mō Dura, Babilonin tem bera mi.

² Yera sina boko u dera ba tem mēn sinambu kpuro menna ka mēn beri berikan wirugibu ka mēn bwisi kēōbu ka mēn siri kowobu ka be ba ra mēn arumaniba bere ka sere maa mēn wirugii be ba tie bu ka bwāaroku gen sāaru tore.

³ Ma tōn be kpuro ba menna. Ben baawure u yōra bwāaroku gen wuswaa bu ka gen sāaru tore.

⁴ Saa yera sina bokon baro u kpara u nee, bee bwesenu kpuro i swaa dakio i no ye sina boko u bee yiiremoo.

⁵ Ma i nua ba koba so ka guunu ka mawokunu ka baranu ka gaasu ka bara bwese ni nu tie, i ko i yiirawa i bwawaroku wuraguu ge sa ge sina boko u kua mi.

⁶ Wi u kun yiire u gu sawa ba koo nun kpeeewa mii mii dso boko wi ba sruan suunu soo.

⁷ Yen sna saa ye ton be, ba nua ba kabi yi ka guu ni so ka mawoku ni, ka bara ni, ka ga si, ba yiira ba bwawaroku wuraguu ge sawa.

Danielin kpaasibu ita be,

ba yina bu bwawaroku ge sa

⁸ Yen doma te, Babilonigibu gabu ba seewa ba da ba Yuuba dome sina bokon mi.

⁹ Ba nun sowa ba nee, sina boko, wunen hunde yu daka da!

¹⁰ Wune sina boko, wuna a wooda we a nee, baawure wi u nua ba kabi so ka guunu ka mawokunu ka baranu ka gaasu ka bara bwese ni nu tie, u yiira u bwawaroku ge sa.

¹¹ Meya a maa nee, wi u kun yiire u gu sawa bu nun kpeeyo dso boko wi ba srua soo.

¹² Adama wee Sadaki ka Mesaki ka Abenego, Yuu be a kua Babilonin tem beran wirugibu mi, ba n wunen wooda ye garisi gaanu. Ba ku ra wunen bnu sa. Meya ba n maa yiire ba wunen bwawaroku ge sawa.

¹³ Ye sina boko u gari yi nua, yera win mawu ya seewa u nee, bu doo bu Sadaki ka Mesaki ka Abenego mwaama. Ma ba da ba bu mwaama ba ka na wi, sina bokon mi.

¹⁴ Ma sina boko Nebukanesa u bu bikia u nee, ka gem, i yinawa i nen bnu ka nen bwawaroku wuraguu ge na kua mi sa?

¹⁵ Te, i doo i n sawu saa. I n kram nua ba koba so ka guunu ka mawokunu ka baranu ka gaasu ka bara bwese ni nu tie, i yiira kpa i bwawaroku ge sa. I n yina, ba koo bee kpeeewa mii mii dso boko wi ba srua soo kpa n wa n n bu weren na u koo bee wra saa nen nmun di.

¹⁶ Sadaki ka Mesaki ka Abenego ba nun wisa ba nee, yinni, sa n ka tii yinamo.

¹⁷ A n sun kpee dso boko wi soo, Gusuno wi sa saamo u koo kpi u sun yara dso win min di kpa u sun wra wunen naman di.

¹⁸ Baa n n meren na, a n ye ma sa n wunen bnu saamo. Meya sa n maa wunen bwawaroku ge yiiramme.

¹⁹ Ye u ben gari yi nua, yera u ka bu mawu kua. Ma u gerua u nee, bu dso win kparu sosio gem gem.

²⁰ Ma u duru ghebunu gosa win tabu kowobu soo be ba dam bo u nee, bu Sadaki ka Mesaki ka Abenego bokuo bu kpee dso boko wi soo.

²¹ Yera ba ton be mwa ba bokua, ma ba bu kpee dso boko wi soo ka ben ya ni ba doke sannu. Niya ben yabenu ka ben sokoto ka sere maa ben furusu.

²² Ma ba dso win kparu sosi nge me sina bokon wooda dangia ye, ya gerua. Yera dso win yam susura tabu duru be go be ba Sadaki ka Mesaki ka Abenego kpeebu da mi.

²³ Ma Sadaki ka Mesaki ka Abenego ba wari dso boko wi soo nge me ba ka bu bokua.

Danielin kpaasibu ita be,

ba n dso mwaare

²⁴ Yera sina boko Nebukanesa u nanda ma u seewa fia u be ba ra nun bwisi ke bikia u nee, n n tambu itawa sa bokua sa kpee dso boko wi soo?

Ba nùn wisa ba nɛɛ, oo, mɛya.

²⁵ Ma u bu wisa u nɛɛ, wee tɔmbu nnɛwa na waamɔ ba sɪimɔ dɔɔ boko win suunu sɔɔ. Ba n̄ dɔɔ mwaare. Be kpuro ba maa kusiarewa ma ben nnɛse u ka wɔllun tɔnu weene.

²⁶ Saa ye sɔɔra Nɛbukanesaa u susi dɔɔ boko win bɔkuɔ u nɛɛ, Sadaki, Mɛsaki, Abɛnɛgo, bɛɛ Wɔrukoon sɔm kowobu, i yarima i na mini.

Ma ba yara dɔɔ boko win min di.

²⁷ Yera wirugii be sina boko u raa soka ba mɛnna mi, be kpuro ba wa ma dɔɔ kun dam mɔ durɔ be sɔɔ. Mɛya baa ben seri tia ya n̄ dɔɔ mwaare. Ben yāa ni ba sebua nu n̄ dɔɔ numiɛ.

²⁸ Ma Nɛbukanesaa u nɔɔgiri sua u nɛɛ, i Gusunɔ siaro wi u sāa Sadaki ka Mɛsaki ka Abɛnɛgon Yinni. Domi wiya u win gɔrado gɔrima u ka win bwāa be ba nùn naanɛ kua mi faaba ko. Ba nɛ sina bokon wooda yina, ba n̄ ben wasin wahala garisi gāanu. Ba yina bu bũu goo sã ma n̄ kun mɔ Gusunɔ.

²⁹ Tɛ wooda ye na wɛɛmɔ wee, tɔnu baawure baa n̄ n bwese teren na u sāa, ma u Gusunɔ, Sadaki ka Mɛsaki ka Abɛnɛgon Yinni gari kam gerusi, na kon de bu yɛro bɔtiriwa, kpa win yɛnu gu ko bansu. Domi goo maa sari wi u koo kpī u tɔnu faaba ko nge mɛ.

³⁰ Yeniban biru, sina boko Nɛbukanesaa u Sadaki ka Mɛsaki ka Abɛnɛgo aye bakanu wɛ Babilonin tem bera mi.

Nɛbukanesaan dosu yiruse

³¹ Sina boko Nɛbukanesaa u bwese ni nu wāa handunia sɔɔ kpuro tɔbura u nɛɛ, Gusunɔ u de i n̄ alafia mɔ.

³² N man wɛre n ka bɛɛ sɔ yĩrenu ka maamaaki be Wɔrukoo u man sɔɔsi.

³³ Win yĩre ni, nu kpā.

Maamaaki ye, win sinara.

Win banda kun kpeemɔ.

U ko n sāawa sunɔ sere ka baadommaɔ.

4

¹ Nɛ, Nɛbukanesaa, na wāa nɛn sina kpaarɔ ka bɔri yɛndu ka nuku dobu.

² Yera wɔkuru garu sɔɔ, na dosu gagu kua ge ga man bɛrum mwa. Kāsi ni na wa sanam mɛ na kpī, nu man nanum mwa.

³ Yen sāna na wooda yara na nɛɛ, Babilonin bwisigibu kpuro bu mɛnna nɛn mi kpa bu man dosu ge tubusia.

⁴ Yera dobo dobogibu ka sɔrobu ka bũu sinambu ka Babilonin bwisigibu ba na. Na bu dosu ge sɔɔwa, adama ba kpana bu man gu tubusia.

⁵ Yen biru, Danieli wi ba sokumɔ ka nɛn bũun yĩsiru Belitasaa u na. N deema bũu geeba* ka nùn wāa. Ma na nùn nɛn dosu ge sɔɔwa.

⁶ Na nɛɛ, wi, wi u sāa bwisigibu kpuron wirugii, na yɛ ma bũu geebun hunde ya nùn wāasi. Yen sɔ, asiri gaa sari ye ya ka nùn sɛ. Nɛn dosu ge wee. U man gu tubusio.

⁷ Sanam mɛ na kpī, ye na doɔa wee.

Dāru gara na wa ta yɔ handunian suunu sɔɔ.

Dāa te, ta gunu too.

⁸ Ma ta dam mɔ.

Ten gunum mu sosi sere mu wɔllu girari.

Handunian goonu nnɛgibu kpuro ba tu waamɔwa.

⁹ Ten wurusu wā

* **4:5 bũu geebu** - Nɛbukanesaa u n̄ gina tuba ma Yinni Gusunɔwa u wāa ka Danieli. Yen sāna u nɛɛ, bũu geeba ba Danieli somimɔ.

ma ta mara siki siki nge gandia.
 Te sɔɔra handuniagibu kpuro ba ra ben dīanu wa.
 Ten saarɔwa gbeeku yɛɛ yi ra sɔɔ sure.
 Ten kāasi wɔllɔwa gunɔsu su sokunu s̄a.
 Te sɔɔra hunde koni baayere ya ra yen dīanu wa.

¹⁰ Ma na Gusunɔn gɔrado goo wa u sarama wɔllun di.

¹¹ U nɔɔgiru sua u nɛɛ,
 i d̄aa te k̄iyo i sura
 kpa i ten kāasi bɔari bɔari.
 I ten wurusu wɔko
 kpa i ten marum s̄ari i yari.
 Kpa gbeeku yɛɛ yi duki su saa ten saarun di.
 Kpa gunɔsu su se saa ten kāasin di.

¹² Adama i ten koo kpiriru derio tem sɔɔ
 ka ten gbini yakasɔ
 ta n b̄akua ka sisu ka sii gandun yɔni.
 Kpa ta n dirum soore
 ta n yakasu dimɔ nge gbeeku yɛɛ.

¹³ Bu tu tɔnun bwisikunu wunario.
 Kpa bu tu gbeeku yaan bwisikunu dokea.
 Kpa ta n s̄aa mɛ w̄ɔɔ nɔɔba yiru.

¹⁴ Wooda ye, ya weewa saa Gusunɔn gɔradoban min di kpa t̄ambu kpuro bu
 ka gia ma W̄rukoowa u bannu kpuro neni. Wi u k̄iwa u ra nu w̄ɛ. U ra wi ba
 n mam garisi ḡaanu wolle sue.

¹⁵ Dosu gera mi, ge ne, Nɛbukanesaa na dosa. T̄ɛ, wunɛ Belitasaa, a man gu
 tubusio domi bwisigii be ba w̄aa nɛn tem mɛ sɔɔ kpuro ba kpana bu man gu
 tubusia. Adama wunɛ, kaa kp̄i ȳɛn s̄ɔ b̄uu geeba ka nun w̄aa.

Danieli u dosu ge tubusia

¹⁶ Yera Danieli wi ba maa sokumɔ Belitasaa u nanda. Ma u biti soora saa fiiko.
 Ma Nɛbukanesaa u nɛɛ, Belitasaa, a ku de dosu ge, ka gen tubusianu nu nun biti
 ko.

Danieli u wisa u nɛɛ, yinni, dosu gen tubusianu nu ka wunɛn yibereba nera.

¹⁷ A d̄aru wa ta kp̄a. Ma ta dam mɔ. Ten gunum mu girari wɔllɔ. Ma ba tu
 waamɔ handunia gira kpuro.

¹⁸ Ten wurusu w̄a. Ma ta binu mara siki siki. Ma handuniagibu kpuro ba
 ben dīanu waamɔ te sɔɔ. Gbeeku yɛɛ yi ra n w̄aa ten saarɔ. Gunɔsu su maa sin
 sokunu mɔ ten kāasi wɔllɔ.

¹⁹ D̄aa te, ta s̄awa wunɛ sina boko. Domi a kp̄ɛa a dam kua ma mu wɔllu
 girari. Ma wunɛn bandun dam mu s̄ɔsira handunian goonu nne sɔɔ.

²⁰ Yen biru, a Gusunɔn gɔrado goo wa u sarama wɔllun di ma u nɛɛ, i d̄aa te
 k̄iyo i sura tu kam ko. Adama i ten koo kpiriru derio tem sɔɔ mi, ka ten gbini
 ta n b̄akua ka sisu, ka sii gandun yɔni yakasu mi. Kpa ta n dirum soore ta n
 yakasu dimɔ nge gbeeku yɛɛ sere w̄ɔɔ nɔɔba yiru.

²¹ Nɛn yinni, dosu gen tubusianu wee. W̄rukoowa u nun win himba s̄ɔɔsi
 ye u kua wunɛn s̄ɔ.

²² Ba koo nun gira t̄ambun suunu s̄ɔɔn di. Kpa a n w̄aa ka gbeeku yɛɛ sannu.
 Kpa a yakasu di nge naa, a n dirum soore sere w̄ɔɔ nɔɔba yiru sere a ka gia ma
 W̄rukoowa u bannu kpuro neni. Wi u k̄iwa u ra maa nu w̄ɛ.

²³ Wooda ye ba w̄ɛ ba nɛɛ, bu d̄aa ten koo kpiriru ka ten gbini derio mi, yen
 tubusiana ba koo nun wunɛn bandu wesia saa ye a wura ma W̄rukoowa u
 bannu kpuro neni.

²⁴ Yen sō, sina boko, a de a nen gere wura. A de a gea ko a ka wunen durum wuna. A daa kōsa kpuro derio kpa a s̄arobu w̄nww̄ndu kua. Saa yera wunen alafia ya koo daka da.

Dosu gen gari yi koora

²⁵ Yeniba kpuro ya sina boko Nebukanēsaa deema.

²⁶ Ye n kua suru w̄kura yirun biru, s̄ō teeru yera u s̄imō win dii t̄era w̄llo Babiloniō.

²⁷ Ma u n̄ēē, Babiloni wee, wuu b̄kō ge na bana ka nen tiin dam ga n ka s̄āa nen sina kpaaru. Ga maa nen yiiko ka nen b̄ēēē s̄ōsimō.

²⁸ Sanam m̄e sina boko u gari yi gerumō u n̄ kpa, yera n̄ō gaga n̄ōra w̄llun di ga n̄ēē, sina boko Nebukanēsaa, a swaa dakio a n̄ō. Ba nun bandu yara.

²⁹ Ba koo nun gira t̄ambun suunu s̄ōn di. Kpa a n w̄āa ka gbeeku yēē sannu kpa a n yakasu dimō nge naa sere w̄ō n̄ōba yiru sere a ka wura ma W̄rukoōwa u bannu kpuro n̄eni. Wi u k̄iwa u ra maa nu w̄ē.

³⁰ Yande gari yi, yi Nebukanēsaa deema. Ba n̄n gira t̄ambun suunu s̄ōn di. Ma u yakasu dim w̄ri nge naa u dirum soore. Ma win seri d̄enya nge gunō bakerun sansu. Ma win nii k̄k̄osu su d̄enya nge gunōgisu.

Nebukanēsaa

u maa wure u kua t̄onu

³¹ Ma Nebukanēsaa u n̄ēē, ye saa ye, ya doona, yera na n̄ni seeya w̄llo. Ma nen bwisikunu wure nu kua t̄onuginu. Ma na W̄rukoo siara ka b̄ēēē wi u w̄āa sere ka baadommaō. Wiya u yiiko kpuro m̄ō. Win sinanda kun n̄ru m̄ō. Win bandu ta ko n w̄āawa sere ka baadommaō.

³² Baa handunian t̄ambu kpuro b̄a n m̄enna, ben dam kun s̄āa ḡāanu win n̄ni s̄ō. U ra ko nge m̄e u k̄i win ḡradoban suunu s̄ō ka t̄ambun suunu s̄ō. Goo sari wi u koo k̄p̄i u win n̄mu d̄eba n̄ kun m̄e u n̄n s̄ō u n̄ēē, m̄ba u m̄ō m̄e.

³³ Sanam m̄e nen laakari ya wurama, yera ba maa man nen b̄ēēē ka nen girima ka nen bandun yiiko kpuro wesia. Nen bwisi k̄ēōbu ka nen sina asakp̄bu kpuro ba na nen mi ba man nen bandu wesia. Ma ten dam mu sosi mu kera yellu.

³⁴ T̄ē, n̄ē Nebukanēsaa, na w̄llun sina boko siara ka b̄ēēē. Na n̄n w̄lle sua. Domi ye u m̄ō kpuro ya s̄āawa gea. Win sw̄ēē kpuro yi s̄āawa dee dee. U koo mam k̄p̄i u be ba tii suamō kawa.

5

B̄ēsasa u t̄ambu dim soka

¹ Nebukanēsaa n̄ biru, sina boko B̄ēsasa u bandu di. Yera s̄ō teeru u win sina asakp̄bu n̄r̄ōbu (1.000) dim soka. Ma ba tam n̄rumō wi ka be sannu.

² Ye tam m̄e, mu B̄ēsasa nuka, yera u ḡra u n̄ēē, bu win n̄ri wuragii ka sii geesugii yarama yi win baaba Nebukanēsaa u gurama saa Gusun̄n s̄āa yerun di te ta w̄āa Yerusalemō. Kpa wi ka win sina asakp̄bu ka win kur̄ōbu ka win sinanibu bu ka yi tam n̄ō.

³ Yera ba ka n̄ri wuragii yi na, ba ka yi tam n̄rumō wi ka win t̄n be kpuro.

⁴ Tam n̄ru bi s̄ō, ba ben b̄ūnu siaramō n̄n bw̄arokunu ba kua ka wura ka sii geesu ka sii gandu ka sii w̄kusu ka d̄āa ka kpenu.

⁵ Saa ye s̄ōra sina boko u n̄mu gagu wa ga yarima mi fitilan yam bururam mu s̄ōsire, ma ga yorumō sina kpaarun gana w̄llo mi ba soo kpika t̄ēni.

⁶ Yera u nanda, win wuswaa burisina. Win torora kara, u diirimō sere win d̄ū winu soonamō.

⁷ Yera u n̄ōgiru sua ka dam u n̄ēē, bu n̄n s̄orobu ka Babilonin bwisigibu ka b̄ū sinambu sokuama. Ye ba na, yera u n̄ēē, wi u k̄p̄i u yora yeni gara u ye

tubusia u koo yēro wuran saba dokea kpa u nùn gulumusuru sebusia u nùn win bandun dam sukum wē u n ka s̄a t̄onu itase win bandu s̄o.

⁸ Sina bokon bwisigii be kpuro ba dua mi yora ye, ya wāa. Adama ba kpana bu ye gari bu sere mam n̄e, ba koo ye tubusia.

⁹ Ma ya sina boko nanda too sere win wuswaa burisina. Ma win sina asakp̄obun tii ba bit̄i soora.

Danieli u yora ye gara

u tubusia

¹⁰ Sina bokon m̄ero u sun̄o ka win sina asakp̄obun gari yi nua. Yera u dua mi ba m̄enne ba t̄s̄o bakaru dim̄o. U n̄e, sina boko, wunen hunde yu dakaa da! A ku nanda sere wunen wuswaa ya n burisine.

¹¹ Domi goo u wāa wunen tem m̄e s̄o, wi u būu geebun* hunde m̄o. U bwisi ka laakari m̄o nge būnu. Yen s̄na wunen baaba Nebukan̄esaa waati s̄o, u nùn kua s̄arobu ka dobo dobogibu ka Babilonin bwisigibun wirugii.

¹² Dur̄o win ȳsira Danieli. Wiya sina boko Nebukan̄esaa u ȳsiru k̄a Belitasaa. Ba wa ma u bwisi ka ȳe bakaru m̄o, ma u suka ka dosusu ka ḡāa ni nu s̄en tubusianun k̄eru m̄o. N n men na, a nùn sokusio, u koo nun yora ye tubusia.

¹³ Yera ba ka Danieli da sina bokon wuswaa. Ma sina boko u nùn bikia u n̄e, wuna Danieli wi? A s̄awa Yuu ben turo be nen baaba sina boko u mw̄erima Yudan tem di?

¹⁴ Ba man wunen gari s̄ōwa ma būu geeba ka nun wāa. Yen biru, a bwisi ka laakari gea m̄o a ka t̄onu ḡāa s̄ēs̄oginu tubusia.

¹⁵ Wee ba ka man bwisigibu ka s̄arobu naawa bu ka man yora yeni garia kpa bu man yen tubusianu s̄o. Adama ba kpana.

¹⁶ Na maa nua ma a ra t̄ombu ḡāanu tubusie ni nu bu bitani m̄o kpa a dosu tubusia. T̄ē, à n kp̄ia a yora yeni gara ma a man yen tubusianu s̄ōwa, kon nun gulumusuru sebusia kpa n nun wuran saba dokea n nun nen bandun dam sukum wē. Kpa a ko t̄onu itase nen bandu s̄o.

¹⁷ Yera Danieli u nùn wisa u n̄e, yinni, a wunen k̄e ni tii yiyo, n̄ kun m̄e a goo wē. Adama kon nun yora ye garia kpa n nun yen gari tubusia.

¹⁸ N n men na, yinni, a swaa dakio a n̄o. W̄rukoo u wunen tundo Nebukan̄esaa bandu wē ka b̄ere ka girima ka yiiko.

¹⁹ Dam m̄e u nùn w̄en s̄o, bwesenu kpuro nu nùn nasie sere nu ra n diirim̄o win wuswaa. Ye u k̄i, yera u ra ka t̄onu ko. U koo kp̄i u nùn go, n̄ kun m̄e u nùn deri, n̄ kun m̄e u nùn wolle sua, n̄ kun m̄e u nùn taare.

²⁰ Adama saa ye s̄o, u tii sua u ḡōru b̄obia, yera Gusun̄o u nùn yara bandun di ma u gina nùn yiiko ye mwaari.

²¹ U nùn wuna t̄ombun suunu s̄on di. Ma win bwisikunu ḡosia nge gbeeku yaagin̄u. U da u wāa ka ket̄e gbeekin̄u sannu ma u yakasu dim̄o nḡe naa u dirum soore sere u ka wura ma W̄rukoowa u bannu kpuro neni. Wi u k̄iwa u ra maa nu wē.

²² Wee, wun̄e maa B̄esasa, wun̄e wi a s̄a win bii, baa m̄e a ye kpuro yē, a yina a tii kawa.

²³ Ma a tii sue Yinni W̄rukoon wuswaa. A dera ba ka win s̄a yerun n̄ri na i ka tam n̄ra wun̄e ka wunen sina asakp̄obu ka wunen kur̄obu ka wunen sinanibu. Ma a seewa a wunen būnu siaram̄o n̄in bw̄arokunu ba kua ka sii geesu ka wura ka sii gandu ka sii w̄okusu ka d̄āa ka kp̄enu, baa m̄e nu n̄ gari n̄om̄o, nu n̄ yam waam̄o, nu n̄ maa ḡāanu yē. Adama Gusun̄o wi u wunen w̄aru neni, a n̄ nùn b̄ere wē.

* 5:11 būu geebu - I wiru 4:5n tubusianu m̄erio.

24 Yen sōna u nōmu ge gōrima ge ga yora ye kua.

25 Ye ba yorua mi wee, ba gara, ba gara, ba yīira, ba bōnu kua.

26 Yen tubusianu wee. Ba gara, ya gerumōwa Gusunō u wunen bandun sanam gara ma u tu nōru koosia.

27 Ba yīira, ya gerumōwa ba wunen bunum yīira ba deema a ñ bunu.

28 Ba bōnu kua, ya maa gerumōwa ba wunen bandu bōnu kua. Ma ba tu Mediba ka Pēesiba wē.

29 Yande mi kō, Bēesasa u nē, bu Danieli gurumusuru sebusio kpa bu nūn wuran saba doke kpa bu kpara ma u kua tōnu itase win bandu sō.

30 Dōma ten wōkura ba Bēesasa Babilonin sina boko wi go.

6

1 Ma Darusi wi u sāa Medin bweseru u bandu di. Saa ye, u mōwa wōo wata ka yiru.

Danielin yiberēba

ba nūn yina beria

2 Darusi u tōmbu wunaa teeru gōsa ba n sāa win tem beri berikan wirugibu.

3 Ma u tōmbu ita gōsa u bu kua wirugii ben tōnwerobu. Ben miya wirugii be, ba ko n da nē bu ben sōma tusia. Kpa sunō u ku raa ka asara wa. Danieli u sāawa tōnwerō ben turo.

4 U beri berikan wirugii be, ka ben tōnwerobu bwisi kere. Yen sōna sina boko u bwisika u nūn ko tem mē kpuron wirugii.

5 Saa ye sōra Danielin tōnwerosii be, ka beri berikan wirugii be, ba nōo tia kua bu ka nūn toraru garu mani sina bokon bandun swaa sō. Adama ba ñ toraru garu wa wi sō. Domi u sāawa naanēgii, u ñ kōsa gaa koore. U ñ maa sōmburu garu atafiiru koore.

6 Yera tōn be, ba nē, sa ñ gāanu ganu wasi su Danieli mani ma n kun mō ye ya sāa win Gusunō sāarun gari baasi.

7 Ma ba nōo tia kua ba da sina bokon mi ba nē, yinni, wunen hunde yu daka da!

8 Bēse beri berikan wirugibu ka tōnwerobu ka siri kowobu ka wunen wesianōsibu, bēse kpurowa sa nōo tia kua a ka wooda yara ye ya gerumō baawure u nun sā sere sōo tena. Wī u ye yina ma u būu goo ñ kun mē tōnu goo sāwa sere n ka ko sōo tena ye, ba koo yēro kpēewa wōru mi sōo gbee sinansu wāa.

9 Tē yinni, a wooda ye sireo a nōma doke kpa yu ko nge Mediba ka Pēesiban wooda ye ba ku ra kōsi.

10 Ma sina boko u wooda ye nōma doke ba ye yara.

Ba Danieli kpēe

gbee sinansun wōruo

11 Saa ye Danieli u nua ma ba wooda ye nōma doke, yera u da win gidambisan wōllō u dua yen dii sōwō gēn fēnenti ya wukiare Yerusalemun bera gia. Miya u yiira u kanaru kua u Gusunō siara nge mē u ra ko tōru baatere nōn ita.

12 Yera sōo teeru tōn be, ba nūn duwi ba deema wee u Gusunō kanamō u somiru bikiamō.

13 Yen biru, tōn be, ba yara ba da sina bokon mi ba nūn wooda ye yaayasia ba nē, n ñ wuna a wooda yara ye ya gerumō bu nun sā? N ñ wuna a nē, ma goo ù n būu goo ñ kun mē tōnu goo sāwa sōo tenan baa sōo, ba koo yēro kpēewa wōru ge sōo, mi gbee sinansu wāa?

Ma sina boko u wura u nee, wooda ye, ya wāawa dim dim nge me Mediba ka Peesiban wooda ya sāa. N ñ koorɔ bu ye kɔsi.

14 Ma ba nee, too, wee, Danieli wi u sāa Isireliban turo be ba mwɛɛrima Yudan di, u ñ nun garisi gāanu, u ñ maa wunen wooda ye a nɔmu doke mi mem nɔwe. U ra win Gusunɔ kanɛwa tɔru baatere non ita.

15 Ye sina boko u gari yi nua, yera win nukura sankira gem gem. Ma u gɔru doke u Danieli yara wooda ye sɔɔn di. Ma u kookari kua sere sɔɔ u ka dua.

16 Adama tɔn be, ba kpam menna ba da sina bokon mi ba nee, a yaayo ma Mediba ka Peesiban wooda ya ku ra kɔsi sina boko ù n ye nɔma doke.

17 Yera sina boko u wooda wɛ u nee, bu Danieli yarama bu kpɛɛ wɔru ge sɔɔ, mi gbee sinansu wāa mi. Saa yera u nùn sɔɔwa u nee, Gusunɔ wunen Yinni wi a sāmɔ baadomma mi, u nun faaba koowo.

18 Ma ba kpee bakaru tama ba ka wɔru gen nɔɔ kɔrua. Yera sina boko u win taabu ka win sina asakpɔbun yĩreru doke kpee ten wɔllɔ, goo u ku raa ka Danieli faaba ko.

19 Yen biru, u wura win sina kpaarɔ. Wɔku te, u ñ di, u ñ nɔra, u ñ maa kpune sinani goon bɔkuɔ. Meya u ñ maa dweeye dɔma te.

Danieli u yara baani

20 Yera sina boko Darusi u seewa buru buru yellu u da wɔru gen mi fuuku fuuku.

21 Ye u yam mi turuku kua, yera u Danieli sokum wɔri ka nuku sankiranu u mɔ, Danieli Gusunɔn sɔm kowo, Gusunɔ wi a ra n sāmɔ wɛrabu sari mi, u kpia u nun wɔra gbee sinan sin nɔɔn di?

22 Saa yera Danieli u nùn wisa u nee, yinni, wunen hunde yu dakaa da!

23 Gusunɔ nen Yinni u win gɔrado gɔrima u gbee sinan sin nɔsu bɔkuɔ. Su ñ man mɛera gaa kue domi u wa ma na ñ toraru garu kue win wuswaaɔ ka maa wunen wuswaaɔ.

24 Yera sina bokon nukura dora ma u wooda wɛ u nee, bu Danieli yarama saa wɔru gen min di. Ye ba Danieli yarama, ba ñ mɛera gaa wa win wasi sɔɔ. Domi u Gusunɔ win Yinni naane sāa.

25 Ma sina boko u wooda wɛ u nee, bu tɔn be ba raa Danieli taare wɛ mi mwaama bu kpɛɛ wɔru ge sɔɔ, be ka ben bibu ka ben kurɔbu kpuro. Tɔn be, bu sere mam furi wɔru gen temɔ, gbee sinan si, su bu sɛsukawa su kukunu kasuka.

26 Yen biru, sina boko u bwesenu kpuro tirenu yorua u nee, alafia ya n sosimɔ beɛ sɔɔ ya n dɔɔ.

27 Wooda ye na wɛemɔ wee. Be ba wāa nen tem sɔɔ kpuro gesi, bu de bu Gusunɔ Danielin Yinni nasia kpa bu nùn beere wɛ.

Domi u sāawa waso.

U ko n wāawa sere ka baadommaɔ.

Win bandu ta ñ kpeemɔ.

Ten dam mu ko n wāawa sere ka baadommaɔ.

28 Wiya u ra tɔnu wɔre u faaba ko.

U ra maamaakiba ka yĩrenu ko wɔllɔ ka temɔ.

Wiya u Danieli wɔra gbee sinansun nɔsun di.

29 Darusin bandun waati ye sɔɔ, Danieli u kua tɔn boko sere n ka girari Sirusi Pɛsin bandu sɔɔ.

7

*Danieli u gbeeku yeɛ nne wa
dosu sɔɔ*

¹ Bɛɛsaa Babilonin sina bokon bandun wɔɔ gbiikuu sɔra Danieli u dosa. U kāsiru wa saa ye u kpɛ win kpɛn yerɔ. Yen biru, u yorua ye n weene tambu bu gia dosu ge sɔɔ.

² U gerua u nɛɛ, ye na wa kāsɛ te sɔɔ wɔkuru wee. Na woo gagu wa ga na wallun beri berika nnɛn di ga nim wɔku bɔkon nim so.

³ Yera gbeeku yɛɛ beke nɛɛ yi yarima nim wɔku gen min di, yen gaa kun ka gaa weene.

⁴ Ye na gbia na wa ya ka gbee sunɔ weene ma ya gunɔ bakerun kasa mɔ. Ye na maa mɛɛra, yera na wa ba kasa ye wuna. Ma ba yen tii seeya ba yɔrasia nge tɔnu. Ma ba ye tɔnun bwisikunu dokea.

⁵ Yen yiruse ya ka yaa gɔba weene ma ya ka yɛsi tia yɔ. Yɛsan kukunu itawa ya nɔɔ beri. Ma ba ye sɔɔwa ba nɛɛ, yu seewo yu yaa mwɛ.

⁶ Yen biru, na itase wa ya ka musuku gbeeku weene ma ya kasa nɛɛ mɔ yen biru wɔllɔ. Ma ya winu nɛɛ mɔ. Ba ye yiiko wɛ yu ka bandu di.

⁷ Yeniban biru, yera na yaa nnese wa nɛn kāsɛ te sɔɔ. Yaa ye, ya nanum mɔ. Ya maa dam mɔ too. Ma ya don sisugii bakanu mɔ. Yɔ n yaa mwa, ya ra yaa yen kukunu kɔsukuwa kpa yu di. Ye ya tiara kpa yu taaku taaku. Yaa ye, ya n ka yɛɛ gbiikii yi weene. Kɔbi wɔkura ya mɔ.

⁸ Ye na kɔbi yi mɛɛra sɔa sɔa, yera na kɔbu piibu gagu wa ga yarima yen wirun di ga waa yɔnɔn suunu sɔɔ. Kɔbu piibu ge, ga kɔbi wɔku ten ita wuka. Ga nɔni mɔ nge tɔnu, ga maa nɔɔ mɔ ga gari mɔ ka tii suabu.

Gusunɔn siribu

⁹ Ye na mɛɛra tii, yera na wa ba sina kitaru yiimɔ. Ma na goo wa nge durɔ tɔkɔ u na u sina win sina kitaru sɔɔ. Yaa kpikinu fara farawa u doke. Ma win seri yi buriri fem fem. Win sina kita te, ta ballimɔwa nge dɔɔ yari bakaru. Mɛya maa ten naasun tii.

¹⁰ Ma dɔɔ yari bakaru ta yarimɔ win sina kita ten min di ta kokumɔ nge nim. Gusunɔn gɔradoba nɔrɔm nɔrɔm ba na ba nɔn sɔamɔ. Ma ben gabu ba yɔ win wuswaaɔ. Siri kowobu ba na ba sina. Ma ba tirenu wukia.

¹¹ Ye na kɔbu piibu ge mɛɛra ga tii sua gari gerumɔ, yera ba na ba yaa ye go, ba ye sua ba kpɛɛ dɔɔ boko sɔɔ.

¹² Gbeeku yɛɛ yi yi tie, ba yin dam wɔra. Adama ba dera yi waa sere saa gaa.

¹³ Wɔku te, kāsɛ te sɔɔ, ye na maa wa wee. Na goo wa u sarama wallun di guru wii wururu sɔɔ. Ma u da durɔ tɔkɔ win mi gia. Ma ba nɔn susisia win wuswaaɔ.

¹⁴ Ba nɔn bandu ka bɛɛɛ ka yiiko wɛ. Ma ba nɔn gaaɔnu kpuro nɔmu sɔndia. Bwesenu kpuro nu nɔn sɔwa. Win banda kun nɔru mɔ. Ta ko n waaɔwa sere ka baadomɔaɔ.

Kasinun tubusianu

¹⁵ Nɛ Danieli nɛn bwɛra kun kpune domi kāsɛ ni na wa mi, nu man nanda.

¹⁶ Yera na gɔrado ben turo susi be ba waa mi. Ma na nɔn bikia na nɛɛ, mba gari yi kpuron tubusianu. U man sɔɔwa u nɛɛ,

¹⁷ gbeeku yɛɛ beke nɛɛ ye, ya sɔawa sinambu nɛɛ be ba koo bandu di di dunia sɔɔ.

¹⁸ Yen biru, Wɔrukoo u koo de win tɔn dɛɛrobu bu bandu mwa ba n dii sere ka baadomɔaɔ.

¹⁹ Ka mɛ, na kasu n gbeeku yaa nnese ye ya n ka ita yeɔnɔ weene min tubusianu gia dee dee. Domi yaa ye, ya nanum mɔ too. Yen donnu nu sɔawa sisu ma yen nikisu su sɔa sii gandu. Yɔ n yaa mwa ya ra yen kukunu kɔsukuwa kpa yu di. Yen ye ya tiara kpa yu taaku taaku.

²⁰ Na maa kasu n kɔbi wɔku ten tubusianu gia te ya mɔ yen wirɔ ka sere maa kɔbu piibu ge ga yarima yen wirun di ga waa yionɔn suunu sɔɔ. Kɔbi wɔku ten ita ya wɔruka yen wuswaaɔ. Ga nɔni mɔ, ga nɔɔ mɔ, ma ga gari mɔ ka tii suabu, ga maa nanum mɔ ga yionɔ kere.

²¹ Ma na kɔbu piibu ge wa ga ka Wɔrukoon tɔn dɛerobu tabu mɔ ga bu kamiamɔ.

²² Adama durɔ tɔkɔ wi, u na u Gusunɔn tɔn be gem wɛ. Sanam mɛ saa ya tura ma ba bandu di.

²³ Ma durɔ wi, u man tubusia u nɛɛ, yaa nnese ye, ya sɔawa bandu nnese te ba koo swii handunia yeni sɔɔ. Ban te, ta n ka garu weenɛ. Ta koo handunia kpuro go tu taaku tu munia muku muku.

²⁴ Kɔbi wɔku te, ta sɔawa sinambu wɔkuru be ba koo ban te di. Yen biru, sunɔ goo wi u n ka ben goo weenɛ u koo sinambu wɔku ten ita bandu yara kpa u bandu di.

²⁵ Sunɔ wi, u koo Wɔrukoo gari kam gerusi kpa u win tɔn dɛerobu nɔni sɔ. U ko n maa ki u saaba ka woodaba kɔsi. Ba koo nɔn tɔn dɛerobu nɔmu sɔndia sere saa ita ka bɔnu.

²⁶ Yen biru, Yinni Gusunɔ u koo sunɔ wi siri, kpa u nɔn bandu yara mam mam sere ka baadommaɔ.

²⁷ Yen biru, ba koo ban ni nu waa handunia sɔɔ kpuron dam ka nin yiiko Wɔrukoon tɔn dɛerobu nɔmu beria. Win bandu ta ko n waaawa sere ka baadommaɔ. Wiya sinambu kpuro ba koo sɔ kpa bu nɔn mem nɔɔwa.

²⁸ Ye nɛ Danieli na wa yera mi. Ye na ye bwisika, na nanda ma nen wuswaa burisina. Adama na ye kpuro berua nen gɔruo.

8

Danieli u yaa kineru

ka boo wa kāsiru sɔɔ

¹ Bɛɛsasaan bandun wɔɔ itase sɔɔ, nɛ Danieli na kāsiru wa te na raa wa baasi.

² Sanam mɛ na kāsɛ te mɛɛra n man sɔara na waa wuu bɔkɔ ge ba mɔ Susio Elamun temɔ. Ma n sɔara na waa daa te ba mɔ Ulain bɔkuo.

³ Ye na nɔni seeya na mɛɛra, yera na yaa kineru wa ta kɔbu bakanu yiru mɔ ta yɔ daa ten dee deeru. Kɔbu teeru ta teeru dɛɛbu kere. Te ta dɛɛbu bo mi, tera ta kpia dākuru.

⁴ Yera yaa kinɛ te, ta ten kɔbi soomɔ sɔɔ duu yeru gia ka sɔɔ yɛsan nɔm geu gia ka sɔɔ yɛsan nɔm dwaru gia. Yaa gaa sari ye ya koo ka tu gabirina. Goo maa sari wi u koo ten yiberɛ wɔra ten nɔman di. Ta mɔwa ye ta ki. Ma ta kpɛamɔ ta dam mɔ.

⁵ Sanam mɛ na laakari mɔ, yera na mɛɛra ma na boo wa ga yarima saa sɔɔ duu yeru gian di ka duki baka ga tem bɔsu ma n sɔara ga n tem dɛke. Boo ge, ga kɔba nanungia mɔ gen nɔnin baa sɔɔ.

⁶ Ma ga tura sere yaa kinɛ ten mi, te na raa wa ka kɔbi yiru mi, ta yɔ daa ten dee deeru. Ma ga yaa kinɛ te gure ka gen dam kpuro.

⁷ Na gu wa ga yaa te susi ka mɔru ga tu so ga kɔbi bɔɔka. Yaa te, ta kpana tu ka tii yina. Ma ga tu sura temɔ ga yasisimɔ. Goo sari wi u tu wɔra gen nɔman di.

⁸ Ma boo ge, ga kpɛa. Ye ga kpɛa ga kpa, yera kɔba baka ye, ya bɔɔra. Kɔba yen ayerɔwa kɔbi nne nanungii yi kpia. Ma yi mɛɛra handunian goonu nne kpuro sɔɔ, yen baayere goo teeru gia.

⁹ Saa kɔbi yin tian di, kɔbu piibu gaga yara ga kpɛa sɔɔ yɛsan nɔm dwaru gia ka sɔɔ yari yeru gia ka sere tem mɛ mu gea bɔ gia.

¹⁰ Ma ga seewa ga wöllun tabu kowobu girari ma ga ben sukum ka kperi surura temə ga taaka.

¹¹ Ma ga maa seewa ga tabu kowo ben guro guro seesi. Ma ga bururu baateren yāku te ba ra nūn kue yōrasia. Ma ga win sāa yeru kəsuka.

¹² Ga wöllun tabu kowobu ka baadomman yāku nu nəma doke ga kamia toranun s̄. Ma ga gem kasa kua temə. Ye ga bwisika gu ko kpuro, ya gu koorawa.

¹³ Ma na tən d̄ero goon gari nua. Yen biruwa tən d̄ero goo u gbiikoo wi bikia u n̄e, sere saa yerà ba ko n baadomman yāku ten kobu yōrasie. Sere saa yerà kam kobu ko n wāa gem sarirun s̄. Sere saa yerà s̄a yee te, ta ko n disi duure m̄esum. Sere saa yerà ba ko n wöllun tabu kowo be taakuma.

¹⁴ Ma gbiikoo wi, u wisa u n̄e, sere t̄nu n̄r̄əbun suba yiru ka gooba wun̄əbun (2.300) baa yà n doona. Yen biruwa yāku yee te, ta koo wurama ta n d̄ero nge yellu.

Kāsi ten tubusianu

¹⁵ Sanam m̄e n̄e Danieli na kāsi te waamə, ma na kasu tu man yeeri, yera na gāanu wa nu ka t̄nu weene nu ȳ n̄en wuswaa.

¹⁶ Ma na maa goon n̄ə nua daa te ba m̄ə Ulain suunun di. U n̄əgiri sua u n̄e, Gabirie, a dur̄ə wini kāsi te tubusio.

¹⁷ Ma u man susima. Ye u man turuku kooma, yera berum man mwa. Ma na waruma temə. U man s̄əwa u n̄e, t̄n̄un bii, a de yi nun yeeri. Kāsi te, ta wāawa sanam d̄aakim s̄.

¹⁸ Sanam m̄e u ka man gari m̄ə, yera biti baka man mwa. Ma na siriru tem girari. U man baba u seeya u yōrasia mi na raa wāa.

¹⁹ Yen biru, u maa man s̄əwa u n̄e, wee kon nun s̄ ye ya koo na Yinni Gusun̄ən m̄ərun t̄ru s̄ə sanam d̄aakim s̄ə.

²⁰ Yāa kin̄e te a wa ta k̄əbi yiru m̄ə mi, ta s̄āawa M̄ediba ka P̄esiban sinambu.

²¹ Boo ge, ga s̄āawa Ḡesin sun̄ə. K̄əba baka ye ya b̄əkir̄a mi, ya s̄āawa sun̄ə gbiikoo.

²² K̄əba n̄e ye ya k̄pia baka ye ya b̄əkir̄an min di, ya s̄āawa sinambu n̄e gabu be ba koo yari sun̄ə gbiikoo win min di. Adama ba n̄ dam wasi nge wi.

²³ Sinambu n̄e yen bandu t̄a n̄ k̄pa, ma ba durumgibu k̄peerasia, sun̄ə goo u koo yari u tii sua k̄pa u n̄ t̄mbu n̄ni w̄kubu ȳ.

²⁴ Win dam mu koo nuuru ko n̄ n̄ m̄ə ka win tiin dam. U koo gāa dabinu kam koosia ye ya n̄ ka n̄ə gerur̄ə. Win ye u m̄ə kpuro ya koo n̄n̄ koor̄a. U koo bwese damginu go ka maa Gusun̄ən t̄mbu.

²⁵ U koo tii sua win dukian s̄ ka win bwisin s̄. U koo t̄n̄ dabinu go be ba wāa b̄əri ȳndu s̄ə. U koo mam sina boko seesi. Adama u koo k̄sikira goo u kun n̄n̄ babe.

²⁶ Kāsi te a wa t̄nu n̄r̄əbun suba yiru ka gooba wun̄əbun (2.300) s̄, ta s̄āawa gem. A ye n̄nūə asiri s̄ə. Domi ya wāawa sanam d̄aakim s̄.

²⁷ Ma n̄e Danieli na kua s̄ə dabiru na bar̄ə. Na n̄ dam m̄ə. Yen biruwa na seewa na n̄en s̄əmburu m̄ə te sina boko u man w̄. Ma na wāa nandabu s̄ə kāsi ten s̄. Domi ta n̄ man yeeri.

9

Danieli u kanaru kua

win t̄mbun s̄

¹ Saa ye Darusi, Asuresin bii, M̄edin bweseru u bandu dii Babilonin temə,

² win bandun wɔɔ gbiikuu sɔɔ, Danieli u tirenu mɛɛrimɔ ma u girari mi Yinni Gusunɔ u win sɔmɔ Yeremi sɔɔwa u nɛɛ, wɔɔ wata ka wɔkura Yerusalemu ya ko n s̄a bansu.

³ Ma u nɔɔ bɔkua u saaki deewa u tii torom wisi nuku sankiranun s̄o. Ma u kanaru koosi Yinni Gusunɔn mi gia,

⁴ u win tɔmbun toranu tuuba m̄o.

U nɛɛ, Yinni Gusunɔ, a kp̄a ma sa nun nasie. A ra wunen nɔɔ mwɛɛru yibie kpa a wunɛgibu k̄iru s̄ɔsi be ba nun k̄i ba wunen woodaba mɛm nɔɔwammɛ.

⁵ Sa tora, sa daa k̄ɔsa kua, sa s̄a nuku k̄ɔsurugibu, sa wunen gari yina, sa maa wunen woodaba sara.

⁶ Sa ñ wunen sɔmɔbu swaa daki sanam mɛ ba besen sinambu ka besen wirugibu ka besen baababa ka besen tɔmbu kpuro wunen gari s̄ɔwa.

⁷ Yinni Gusunɔ, a s̄aawa gemgii. Besera sa tora. Ma sa w̄a sekuru s̄ɔ gisɔ besɛ Yudaba ka be ba w̄a Yerusalemuɔ ka Isireliba kpuro be a yarinasia tontondeɔ ka turukuɔ yèn s̄o sa ñ nun mɛm nɔɔwɛ.

⁸ Yinni, wee sa sekuru s̄ɔwa besɛ ka besen sinambu ka besen wirugibu ka besen baababa. Domi sa nun torari.

⁹ Gusunɔ besen Yinni, a sun suuru kuo wunen wɔnɔwɔndun saabu baa mɛ sa wunen gari yina.

¹⁰ Sa ñ maa wunen gere swaa daki su sere nɛɛ, sa ko wunen woodaba sw̄i ye wunen sɔmɔbu ba sun nɔɔsia.

¹¹ Mɛya besɛ Isireliba kpuro sa wunen woodaba sara, sa ñ wunen gere swaa daki. Sa tora. Yen s̄na b̄ori yi a dera wunen sɔm kowo M̄owisi u yorua woodan tireru s̄ɔ yi sun di.

¹² Nge mɛya a dera wunen gari yi kooro yi a nɛɛ, kaa besɛ ka besen wirugibu kua. A dera Yerusalemu ya n̄ni sw̄aaru wa tèn bweseru ba ñ waare gam.

¹³ Wahala ye kpuro, ya sun deema nge mɛ M̄owisi u yorua woodan tireru s̄ɔ. Ka mɛ, sa ñ besen daa k̄ɔsa deri su wunen gem sw̄i kpa su wunen k̄i geeru kasu.

¹⁴ Gusunɔ besen Yinni, wahala ye a nɛɛ, sa ko wa, yera ya sun deema. Ye a kua kpuro ya s̄aawa dee dee. Besera sa ñ nun mɛm nɔɔwɛ.

¹⁵ Gusunɔ besen Yinni, ye a sun yarama Egibitin tem di, wunen dam mu s̄ɔsira. A ȳsiru yara te ta w̄a sere ka gisɔ. Adama besɛ, sa durum ka daa k̄ɔsa kua gem gem.

¹⁶ T̄ɛ Yinni, na nun kanamɔ wunen durom s̄o, a de wunen m̄oru yu doona wunen wuu Yerusalemun min di, ge ga w̄a wunen guu te a gɔsan wollo. Domi be ba sun sikerene ba Yerusalemu ka besɛ wunen tumbu gema besen toranu ka besen baababan daa k̄ɔsan s̄o.

¹⁷ Gusunɔ, a nen nɔɔ swaa dakio kpa a nen kanaru nɔ. A wunen s̄a yee te ta bansu s̄a mi mɛɛrio wunen ȳsirun s̄o.

¹⁸ Gusunɔ nen Yinni, a swaa dakio a nɔ. A n̄ni seeyo a wuu ge ba ka wunen ȳsiru sokumɔ mɛɛri nge mɛ ga bansu kua. Sa ȳ ma besen deɛrara kun tura su ka nun ḡaanu ganu kana. Adama wunen wɔnɔwɔn bakarun s̄na sa nun yeni kanamɔ.

¹⁹ Yinni, a besen kanaru nɔɔwɔ kpa a sun suuru kua. A besen gere swaa dakio kpa a ko ye sa bikia. A ku de n tɛ wunen ȳsirun s̄o. Domi wuna a wuu ge ka t̄n be kpuro m̄o.

Gabiriɛ u k̄asiru tubusia

20-21 Sanam mɛ Danieli u kana te m̄o u gari gerumɔ u ñ kpa, u wi ka win tɔmbun toranu tuuba m̄o, ma u Gusunɔ win Yinni kanamɔ win s̄a yee deera ten s̄o, yera durɔ wi, Gabiriɛ wi u raa wa win k̄asi gbiikuru s̄ɔ, u n̄n ȳɔsima ka dam u sura win b̄okuɔ saa yè s̄ɔ ba ra yokan ȳakuru ko.

22 U ka nùn gari kua u nɛɛ, na nawa wunen mi, n ka nun kāsì te tubusia.

23 Saa yèn di a wunen kanaru torua, Gusunɔ u tu mwa. Yen sōna na nun win gari sōɔbu na, domi Gusunɔ u nun kī. N n mɛn na, a swaa dakio n nun kāsì te tubusia.

24 Saa nɔɔba yirun nɔn wata ka wɔkura Gusunɔ u himba kua yu doona u sere wunen tɔmbu ka wunen wuu dɛɛrɔ yakia toranu ka kōsa kpuron di. Yen biru, u koo bu ben toranu suuru kua kpa u bu gem wɛ sere ka baadommaɔ. Gusunɔn sɔmɔbun gari ka kāsìnun baa ya koo doona kpa tɔn dɛɛro goo u ko sunɔ.

25 N n mɛn na, a bwisikuo kpa a tubu. Saa mìn di ba wooda wɛ bu Yerusalemu sɔmɛ bu bani, sere wirugii wi Gusunɔ u gɔsa u ka na, ya koo kowa saa nɔɔba yirun nɔn nɔɔba yiru. Yen biru, ba koo yen swɛɛ sɔmɛ ka yen gbāraru saa nɔɔba yirun nɔn wata ka yiru sɔɔ. Saa ye, ya ko n sāawa wahalan saa.

26 Saa nɔɔba yirun nɔn wata ka yiru ye, yà n doona, ba koo wirugii wi Gusunɔ u gɔsa go. Goo sari wi u koo ka nùn yina. Kpa sunɔ kpao ka win tabu kowobu bu wuu ge, ka sãa yee te wisire bu kɔsuku kpa ba n asɔrɔ m̀ sere Gusunɔ u ra ka nùn kpeerasia nge mɛ u yi.

27 Wirugii wi, u ko n ka tɔn dabiru nɔɔ tia sãa sere saa nɔɔba yiru. Saa ita ka bɔnɔn biru, u koo de yākunuu ka abɔnu nu kpe kpa u gãa kōsunu ko sãa yero nìn bweseru goo kun koore sere kam koo bi Yinni Gusunɔ u yi win s̄ bu ka nùn deema.

10

Danieli u tɔnu wa

Tigirin daarɔ kāsiru sɔɔ

1 Sirusi, Pɛɛsin sina bokon bandun wɔɔ itase sɔɔ, Yinni Gusunɔ u ka Danieli gari kua wi, wi ba maa m̀ Belitasaa. Gari yi, yi sãawa gem. Yi ka nɔni swãa bakuru yã te ta koo na. Ma gari yi, yi nùn yeeri. Saa ye sɔɔra u kāsì te tuba.

2 N deema u wãa nuku sankiraru sɔɔ alusuma ita.

3 Alusuma ita ye sɔɔ, u n̄ dīa geenu ganu diire. U n̄ yaa tende. Tam kun maa win nɔɔ duure. Meya u n̄ maa tii gum saware.

4 Wɔɔn suru gbiikoon sɔɔ yɛnda nnɛse sɔɔ, u wãa u ȳɔ daa te ba m̀ Tigirin bɔkuɔ.

5 Yera u nɔni sua u durɔ goo wa u yānu doke ni ba kua ka wɛɛ dangii ma u kpaka s̄ke ye ba kua ka wura ye ya wee Ufasin di.

6 Win wasi yi ballimɔ nge kpee ni nu wuru beku nɔni m̀, ma win wuswaa ya ballimɔ nge guru maakinu. Ma win nɔni yi ballimɔ nge d̄ɔ yari, ma win gāsenu ka win naasu sãa nge sii gan te ba wɔriasia. Ma win nɔɔ ga nɔɔra nge tɔn dabinun nɔɔ.

7 Danieli turowa u kāsì te wa. Tɔn be ba ka nùn wãa mi, ba n̄ tu wa. Adama ba nanda ba duki sua bu ka kuke.

8 Wi turowa u ȳra ma u kāsì te wa. Win wuswaa ya burisina. Ma win goma dwiyya u dam bia.

9 U durɔ win nɔɔ nua ma u nanda u wiru tem girari.

10 Yera nɔmu gaga nùn baba ma u diira u d̄uu winu ka nɔm taranu soonamɔ.

11 Ma u nɛɛ, kīnasi Danieli, a de gari yi, yi kon nun s̄, yi nun yeeri, kpa a se a ȳra mi a wãa mi. Domi ba man gɔrimawa wunen mi. Ye u nùn gari yi s̄ɔwa u kpa, yera Danieli u seewa u ȳra ma u diira.

12 Durɔ wi, u gerua u nɛɛ, Danieli, a ku berum ko. Domi saa d̄oma tèn di gari yi, yi nun yeeri, ma a tii kawa Gusunɔ wunen Yinnin wuswaaɔ, saa d̄oma ten diya Gusunɔ u wunen kanaru nua. Yen sōna na na.

¹³ Pɛɛsiban sina boko u man seesi sɔɔ yɛnda tia ma na sina win bɔkuɔ. Adama wee Miseli wɔllun tabu kowobun sunɔ turo u na u man somi.

¹⁴ Tɛ, na nawa n ka nun tubusia ye n koo wunen tɔmbu deema sia. Domi sian gariya kɔsi te, ta ka yā.

¹⁵ Saa ye u nɔn gari yi sɔmɔ, yera wi, Danieli u tuka ma u mari.

¹⁶ Yera u gāanu wa nu ka tɔnu weene ma nu na nu win nɔɔ baba. Ma u nɔɔ wukia u nɛɛ, nɛn Yinni, nɛn wuswaa ya burisina, na n maa dam gam mɔ kɔsi te na wan sɔ.

¹⁷ Nɛ wi na sāa wunen sɔm kowo, amɔna kon ka kpī n ka nun gari ko. Domi na n dam gam mɔ.

¹⁸ Wi u ka tɔnu weene mi, u maa nɔn baba u dam kā.

¹⁹ Yera u nɔn sɔɔwa u nɛɛ, a ku bɛrum ko durɔ kīnasi, alafia ya n ka nun wāa. A tii dam kɛɛyɔ. Ye u ka nɔn gari mɔ, yera u dam wa u nɛɛ, Yinni, a de a ka man gari ko. Domi a man dam kā.

²⁰ Durɔ wi, u nɔn bikia u nɛɛ, a yɛ yɛn sɔ na na wunen mi? Tɛ, kon da n Pɛɛsiban sina boko tabu wɔri. Nā n doona, Gɛɛkiban sina boko u koo na.

²¹ Adama kon nun sɔ ye ya yorua gem tireru sɔɔ. Goo kun man somimɔ tɔn ben sɔ, ma n kun mɔ Miseli bɛɛ Isireliban kɔso,

11

¹ wi nɛn tii na somi na dam kā Darusi Mɛdiban sina bokon bandun wɔɔ gbiikuu sɔɔ.

² Wee tɛ, kon wunɛ Danieli gem sɔ.

Sinambu tabu

Wee sinambu ita ba koo bandu di di Pɛɛsiɔ. Yen biru, sina boko nnɛse u koo bandu di kpa u dukia gura n kere sina bokobu ita ye. U n dam kua win dukia yen sɔ, u koo Gɛɛkiban sina boko seesi.

³ Adama sina boko wɔrugɔ goo u koo se u dam bakam wa kpa u ko ye u kī.

⁴ Saa yɛ sɔɔ win banda dam kua, saa ye sɔɔra ta koo wɔruma kpa tu bɔnu ko handunian goonu nɛ kpuro sɔɔ. Win bibun bweseru ta n ban te dimɔ. Ban te, ta n maa dam mɔ nge mɛ ta raa sāa. Domi ta koo karana kpa tu wuru gabun nɔmuɔ.

⁵ Sina boko wi u wāa sɔɔ yɛsan nɔm dwaru gian banda ko n dam mɔ. Adama win sina asakpɔ turo u koo nɔn dam kera kpa u nɔn taare. Win dam mɛ, mu ko n kpā.

⁶ Wɔsu gasun biru, ba koo arukawani bɔkuna kpa sina boko wi u wāa sɔɔ yɛsan nɔm dwaru gian bii wɔndia u na sɔɔ yɛsan nɔm geu gian sunɔn mi bu ka arukawani bɔke, bu suana. Adama wɔndia win dam mu koo kpe. Durɔ win tii u koo gbi, wi ka win bibun bweseru. Ba koo mam wɔndia win tii go ka be ba nɔn yɔsirima ka win tundo ka tɔn be ba ka nɔn yɔra waati ye sɔɔ kpuro gesi.

⁷ Goo u koo se nge kpīi pɔtura kurɔ win bweserun di u win tondon bandu di. Kpa u na u sina boko wi u wāa sɔɔ yɛsan nɔm geu gia mi wɔri gbāranu sɔɔ u ko ye u kī. Yɛro u koo dam ko.

⁸ U koo ben bɔnun bwāarokunu gura ni ba kua ka sii gandu ka ben gāa gee ni ba ka wuru ka sii geesu kua u ka da Egibitiɔ. Kpa u ka sina boko wi u wāa sɔɔ yɛsan nɔm geu gia mi tonda saa fiiko.

⁹ Yen biru, sunɔ wi u wāa sɔɔ yɛsan nɔm geu gia u koo da u sɔɔ yɛsan nɔm dwarugii tabu wɔri kpa u gɔsirama win temɔ.

¹⁰ Saa ye sɔɔra win bibu ba koo tabun sɔɔru ko kpa bu tabu kowobu mɛnna ba n dabi too too. Bii ben turo u koo tabu se wi ka win tabu kowobu gabu, kpa u win tem nɔɔ buru yeru sara nge daa te ta nɔm yiba ta bɔɔ sarama. U koo sɔɔ yɛsan nɔm dwaru gian sunɔn gbāranu wɔri kpa u gɔsira u wurama.

11 Saa ye sɔɔ, sina boko wi u wāa sɔɔ yēsan nɔm dwaru gia mi, u koo mɔru se kpa u nɔm geugii wi, tabu wɔri. Nɔm geugii wi, u koo maa tabu kowo dabi dabinu menna bu wiɔnɔ wɔri. Adama ba koo nɔm geugii win tabu kowo be kamia.

12 Sɔɔ yēsan nɔm dwarugii wi, u koo tii sua win nasara yen sɔ. U koo tabu kowo dabinu go. Adama ka mɛ, u n̄ nasara wasi mam mam.

13 Yeniban biru, sina boko wi u wāa sɔɔ yēsan nɔm geu gia mi, u koo maa tabu kowo dabi dabinu menna n kere be u raa menna yellu. Wɔsu gasun biru, u koo wurama ka tabu kowo be, ka tabu yāa geenu u nɔm dwarugii wi wɔri.

14 Saa ye sɔɔ, tɔn dabinu nu koo sina boko wi u wāa sɔɔ yēsan nɔm dwaru gia seesi. Tɔn kɔsobu ba koo maa n̄n seesi wunɛ Danielin tɔmbun suunu sɔn di wunen kasi ten gari yi ka kooru. Adama ba koo ben tii kamia.

15 Sɔɔ yēsan nɔm geugii wi, u koo tem takanu ko kpa u wuu gb̄ararugisu mwɛeri. Saa ye sɔɔ, ba koo sɔɔ yēsan nɔm dwarugii wi, ka win tabu kowo dangibu kamia. Domi ba n̄ dam wasi bu ka tabu ko.

16 Wi u gesi seewa u nɔm geugii wi wɔri kpuro, yɛro u koo kowa ye u k̄i. Goo kun kp̄ɛ u n̄n yinari. Yɛro u koo mam da tem mɛn mi n buram bo sɔɔ, kpa u go ye u nɔma tura.

17 Yen biru, u koo ḡoru doke u na ka win tabu kowobu kpuro kpa u ka nɔm dwarugii wi b̄ori yendu arukawani b̄ake u n̄n win bii wɔndia w̄ɛ u sua kurɔ, kpa u ka swaa wa u win tem kam koosia. Adama win bwisi yi, yi n̄n yarama.

18 Yen biru, u koo s̄ira wuu si su wāa nim w̄kun b̄akuɔ kpa u sin dabinu mwɛeri. Adama tabu sunɔ goo u koo win dam mɛ bua sere u kp̄ana u mɔru k̄sia.

19 Saa ye sɔɔra u koo ḡsirama win temɔ u ka kuke win wuu gb̄ararugisu sɔɔ, adama u koo w̄ruma u gbi, ba n̄ maa win yira wasi.

20 Wi u koo n̄n k̄sire ko, u koo dam dio doke tem mɛn mi n buram bo sɔɔ. Adama amɛn biru, dam dio wi, u koo b̄ɔkira, n̄ n̄ m̄ m̄run s̄, n̄ n̄ maa m̄ tabu sɔɔ.

21 Wi ba gɛma, wiya ba koo bandu k̄sire ko. Ba n̄ n̄n sina yānu w̄ɛmɔ. B̄ori yendu sɔra u koo na u bandu di ka taki.

22 Tabu kowo be ba koo yari bu n̄n w̄rima nge nim, u koo bu k̄sukuwa u kpeerasia, baa ka mam be ba arukawani b̄akuan wirugii turo.

23 U koo tɔn be u ka arukawani b̄akua n̄ni w̄ke. U koo bandu di kpa u dam wa ka t̄mbu fiiko.

24 U koo da bera mi tem gem wāa ka b̄ori yendu kpa u ko ye win baababa ka win sikadoba ba n̄ daa koore. U koo tem mɛn dukia gura kpa u win b̄ɔɔba b̄onu kua. U koo mam bwisiku u gb̄aranu wɔri. Adama u n̄ yeni m̄ n̄ ka tɛ.

25 U koo win dam ka win w̄ruḡoru ka win tabu kowobu dendi u ka sɔɔ yēsan nɔm dwarugii wi wɔri. Nɔm dwarugii wi, u koo maa se ka tabu kowo dangii dabinu, adama u n̄ kamiamɔ. Domi ba koo n̄n murafitiru kuawa.

26 Be ba ka n̄n dimɔ, beya ba koo n̄n kam koosia. Ba koo win tabu kowobu yarinasia nge daa toran nim kpa bu gbisuku dabi dabinu.

27 Sinambu yiru ye, ba koo kasu bu k̄sa ko, kpa mi ba dimɔ mi, bu weesu kuana. Adama yen gaa kun dimɔ. Domi kam koo bi, bu koo nawa saa ye ba yi mi, yā n tura.

28 Sina boko wi u wāa sɔɔ yēsan nɔm geu gia, u koo ḡsira win temɔ ka dukia baka. Swaa sɔɔ, u koo Isireli be Gusunɔ u ka arukawani b̄akua seesi. Yen biru, u koo ḡsira u da win temɔ.

29 Saa ye ba yi yā n tunuma, nɔm geugii wi, u koo sɔɔ yēsan nɔm dwarugii wi seesi kpa. Adama u n̄ nasara wasi nge mɛ u raa wa yellu.

³⁰ Domi tɔmba koo na saa Kitimun di ka goo nimkusu bu nùn wɔri. Saa ye sɔɔ, win kabia ya koo bɔɔra, kpa u gɔsira u wura. U koo Isireli be Gusunɔ u ka arukawani bɔkua mi, mɔru seesi kpa u n ka be ba arukawani ye deri nɔɔ tia s̄a.

³¹ U koo tabu kowobu sure bu Yinni Gusunɔn s̄a yeru ka ten agbara disi doke. Kpa bu t̄ɔ baateren ȳakunu kpeesia. Kpa bu kam koosion b̄w̄aroku k̄su gira ȳaku yeru mi.

³² U koo tɔmbu nɔni w̄ke be ba Yinni Gusunɔn arukawani ye deri. Adama tɔn be ba Yinni Gusunɔ ȳɛ, ba ko n ȳɔwa dim dim ben daa gea sɔɔ.

³³ Be ba bwisi mɔ, ba koo dabinu keu ko. Saa fiiko sɔɔ, ba koo gabu go tabu sɔɔ, kpa bu gabu d̄ɔ mɛni, kpa bu gabu yoru mwɛeri, kpa bu gabun ȳanu gura.

³⁴ Saa ye sɔɔ, ba koo somiru fiiko wa. Tɔn dabira ba koo ka bu nɔɔ tia ko ka murafitiru.

³⁵ Bwisigii ben gaba koo gbi bu ka bu sɔwa bu dɛera mam mam sere kpeerun t̄ru tu ka tunuma. Domi yeni ya koo koorawa saa ye ba yii sɔɔ.

³⁶ Sina boko wi, u koo ko ye u k̄i. U koo tii sua u nɛɛ, wiya u b̄nu kpuro kere. Kpa u Gusunɔ wi u kpuro kere wɔmɛ. Wɔmbu te, ta ñ ka nɔɔ gerurɔ. Tɔmbu ba koo nùn naanɛ ko sere Gusunɔn mɔru yu ka s̄ɔsira. Domi ye wi, Gusunɔ u gerua, ya koo koorawa.

³⁷ U ñ win sikadoban b̄nu gasirimɔ, u ñ maa b̄nu wi tɔn kurɔba k̄i gasirimɔ, b̄nu kpuro gesi. Domi u koo tii sua n kpuro kere.

³⁸ Adama u koo b̄nu s̄a wi u ra n gb̄aranu k̄su wi win sikadoba ba ñ ȳɛ. U koo nùn s̄a ka wura ka sii geesu ka kpee gobiginu, ka sere ḡa ni nu gobi mɔ.

³⁹ U koo wuu si su gb̄araru mɔ tabu wɔri ka win b̄nu wi u wa tem tukum di. U koo be ba b̄nu wi wura bɛɛɛ w̄ɛ, kpa u de bu bandu di tɔn dabinun w̄llɔ, kpa u bu tem b̄nu kua mu n s̄a ben are.

⁴⁰ Kpeerun saa sɔɔ, sina boko wi u w̄a s̄ɔ ȳɛsan nɔm dwaru ḡia u koo ka maa nùn sanna. Adama s̄ɔ ȳɛsan nɔm geugii wi, u koo nɔm dwarugii wi wukiri nge woo b̄kɔ ka tabu k̄k̄e ye dumi gawe ka maasɔbu ka goo nimkuu dabiru. Kpa u win tem wɔri u sara nge mɛ nim mu ra daaru yibu mu sare.

⁴¹ Kpa u maa wɔri tem mɛn mi n buram bo sɔɔ. Adama Edɔmuba ka Mɔabuba ka sere Amɔniban wirugibu ba koo nùn kisirari.

⁴² U koo tem dabinu nɔma sikerena. Egibitigibu ba ñ mam kisiramɔ win nɔman di.

⁴³ Sunɔ wi, u koo Egibitigibun wuraba ka ben sii geesu ka ben ȳa gobiginu gura. Libigibu ka Etiopigibu ba koo nùn s̄a.

⁴⁴ Labaari ya koo na saa s̄ɔ yari yeru gian di ka s̄ɔ ȳɛsan nɔm geu gian di yu nùn nandasia. Saa ye s̄ɔra u koo mɔru baka se u tɔn dabinu go.

⁴⁵ U koo win sina kunu gira nim w̄ku ka Yinni Gusunɔn guu dɛera ten baa sɔɔ. Saa yera ḡɔ u koo nùn deema subaru ba kun nùn somi.

12

Sanam d̄aakim

¹ Sanam d̄aakim sɔɔ, Miseli, maleeka wi u s̄a tabu sunɔ, u koo seema, wi, wi u ka wunɛ Danielin tɔmbu ȳɔ. Saa ye, ya ko n s̄awa nɔni sw̄arun t̄ru tɛn bweseru ta ñ koore saa min di bwesenu nu torua sere n ka saa ye girari. Saa ye s̄ɔra wunen tɔmbu ba koo faaba wa b̄n ȳisa ya yorua w̄arun tireru sɔɔ.

² Dabiru be ba d̄ɔ sikirɔ, ba koo dom yanda. Ben gabu ba koo se bu ka w̄aru te ta ku ra kpe wa. Gabu ba koo maa se bu ka sekuru ka nɔni sw̄aru wa sere ka baadommaɔ.

³ Be ba bwisi mə, ba koo balliwa nge wəllun yam bururam. Be ba maa tən dabinu gem swaa sṣṣi, ba koo balliwa nge kperi sere ka baadommaṣ.

⁴ Wunε Danieli, a gari yi nenuṣ asiri sṣṣ kpa a yi yīreru koosi tire te sṣṣ bu ku ka tu wukia sere kpeerun saa. Sanam mε, tən dabinu nu koo yi gari kpa yēru tu sosi.

Kpeerun saa

ya ko n sṣṣawa asiri

⁵ Yen biru, Danieli u mεera ma u tṣmbu yiru wa ba yṣ turo daarun gooru gee, turo maa wṣa daarun gooru giṣ.

⁶ Ma turo u wi u yṣnu doke ni ba kua ka wṣε damgii u yṣ daa ten nim wṣṣṣ bikia u nεε, saa yerṣ maamaaki yen kpeera koo na.

⁷ Yera Danieli u wa gṣrado wi, u win nṣma yiru kpuro yiiya wṣṣṣ ma u bṣrua ka wi u ra n wṣa sere ka baadommaṣn yīsiru u nεε, nṣni swṣa te, ta ko n wṣawa sere saa ita ka bṣnu kpa tu kpe dṣma te ba Gusunṣn tṣmbun dam bua mam mam.

⁸ Danieli u gari yi nua adama yi n nṣn yeeri. Ma u nεε, nεn Yinni, amṣna gari yi, yi koo ka wiru goora.

⁹ Yera u nṣn wisa u nεε, Danieli, a wunen laakari kpīiyṣ. Gari yi, yi ko n sṣṣawa asiri sere kpeerun saa yu ka turi.

¹⁰ Ba koo dabinu sṣrasia bu dεera mam mam. Tṣn kṣsobu ba ko n kṣsa mṣ. Ben goo kun tubu ye ya kooramṣ. Adama be ba bwisi mə, beya ba koo tubu.

¹¹ Saa dṣma tṣn di ba koo tṣṣ baateren yṣku ni ba ra Yinni Gusunṣ kue yṣrasia ka saa ye kam koosion bwṣaroku kṣsu ga ko n wṣa yṣku yerṣ, ya ko n sṣṣawa sṣṣ nṣrṣbu ka gooba wunṣbu wṣkuru sari (1.290).

¹² Doo nṣrugiiwa wi u tṣmana sere sṣṣ nṣrṣbu ka gooba wunṣbu ka tṣna ka nṣṣbu (1.335).

¹³ Adama wunε Danieli, a de a tṣmana sere ka nṣrṣ. Saa ye sṣṣra kaa wṣera kpa a se a wunen are mwa kpeerun saa sṣṣ.

OSEE

Oseen tire teni, Isireliban bwese keri wɔkura ta gerusimɔ yèn sɔ̄ ba kua naane sariba Yinni Gusunɔn mi. Osee u tu yoruawa u ka wigibu kirɔ ko bu ka wa bu gɔ̄ru gɔ̄sia kpa bu wura Gusunɔn mi. U sɔ̄simɔ ma Yinni Gusunɔn kɪru ta kpā, ta ñ maa noru mɔ. Tire te, ta kɪi te ta wāa Gusunɔ̄ ka Isireliban baa sɔ̄ weesinamɔwa nge kɪi te ta wāa durɔ̄ ka win kurɔ̄ ka ben bibun baa sɔ̄.

Tire ten kpunaa

- 1 Oseen kurɔ̄ suabu, wiru 1n di sere wiru 3.
2. Osee u Isireliba gerusimɔ, wiru 4n di sere wiru 13.
3. U bu kirɔ̄ mɔ̄ bu gɔ̄ru gɔ̄sia, wiru 14.

¹ Sanam mɛ sinam beni Osiasi ka Yotamu ka Akasi ka Esekiasi ba bandu di di Yudan temɔ, ka saa ye Yeroboamu Yoasin bii u bandu dɪi Isirelin temɔ, sanam mɛya Yinni Gusunɔ̄ u ka Osee Berin bii gari kua.

Oseen kurɔ̄ ka win bibu

² Gari yi Yinni Gusunɔ̄ u gbɪa u Osee sɔ̄wa yi wee. U nɛɛ, Osee, a doo a kurɔ̄ sua wi u ra sakararu ko. Bɛɛn bibu ba koo maa win yira swi. Domi Isireliba ba bɪnu gasirimɔ̄ ba s̄amɔ̄ nge kurɔ̄ sakara wi u durɔ̄bu gasirimɔ̄. Ma ba nɛ, Yinni Gusunɔ̄ deri.

³ Ma Osee u seewa u Gomeɛ Dibilaimun bii sua kurɔ̄. Yera u ka nɪn mɛnna. Ma kurɔ̄ wi, u gura sua u nɪn bii tɔn durɔ̄ marua.

⁴ Ma Yinni Gusunɔ̄ u nɛɛ, i bii wi yisuru kɛɛyɔ̄ Yisireli. Domi saa fiiko sɔ̄ kon Yehun yenugibu wɔ̄ri yèn sɔ̄ ba tɔmbun yem yari Yisireliɔ̄, kpa n Isireliban bandu kpeerasia.

⁵ Tɔ̄ te sɔ̄, kon Isireliban tabu durɔ̄bun tɛnnu bɔ̄oku Yisirelin wɔ̄waɔ̄.

⁶ Yeniban biru, Gomeɛ u maa gura sua ma u bii tɔn kurɔ̄ mara. Ma Yinni Gusunɔ̄ u Osee sɔ̄wa u nɛɛ, a nɪn yisuru kɛɛyɔ̄ Lo Ruhama. Yen tubusiana bii wi ba yina. Domi na ñ maa Isireliba wɔn wɔ̄ndu kuammɛ. Na ñ bu suuru kuammɛ.

⁷ Adama kon Yudaba wɔn wɔ̄ndu kua, kpa nen tii n bu faaba ko nɛ wi na s̄a Gusunɔ̄ ben Yinni. Adama n ñ mɔ̄ kon ka ben yibereba tabu ko. Na ñ tendu dendimɔ̄ ñ kun mɛ takobi ñ kun mɛ dumi ka yin maasɔ̄bu.

⁸ Yeniban biru, Gomeɛ u bii wi bom kara. Ma u wure u gura sua u bii tɔn durɔ̄ mara.

⁹ Ma Yinni Gusunɔ̄ u nɛɛ, a nɪn yisuru kɛɛyɔ̄ Lo Ami. Yen tubusiana n ñ nen tɔmbu. Domi i ñ maa s̄a nen tɔmbu, na ñ maa s̄a bɛɛn Yinni.

2

Isireliba

ba koo wurama nge yellu

¹ Yinni Gusunɔ̄ u Osee sɔ̄wa u nɛɛ,

saa ya sisi yè sɔɔ Isireliba ba koo dabia
 nge nim wɔkun yani sɛeri.
 Ba n̄ kpɛ bu ben geeru gari.
 Mi ba ku ra raa bu soku nɛn tɔmbu,
 miya ba koo bu soku nɛ Gusunɔ, Yinni wason bibu.
²Yudaba ka Isireliba ba koo menna sannu
 kpa bu goo gɔsi u n s̄aa be kpuron sunɔ.
 Domi ba koo dabia bu tɛria tem mɛ kpuro sɔɔ.
 Yen dɔma te, tɔɔ bakara Yisireliɔ.
³Bɛɛ Yudaba ka Isireliba, i sɔɔnɔ ma i s̄awa nɛn tɔn be na k̄i.

Isireli u s̄awa naane sarirugii

⁴Nɛn bibu, i bɛɛn mɛro taarɛ wɛɛyɔ,
 domi u n̄ maa s̄aa nɛn kurɔ,
 mɛya na n̄ maa s̄aa win durɔ.
 I n̄n sɔɔwɔ u de u win durɔ dama nɔni yi wuna,
 kpa u sakara kookoosu wuna win gɔrun di.
⁵Ma n kun mɛ, kon win yānu potiri mam mam
 kpa n n̄n yɔsu tereru
 nge mɛ ba ka n̄n mara.
 Kon de u n s̄aa nge tem
 mi gāanu ku ra kpi,
 kpa n de nim n̄ru gu n̄n go.
⁶Na n̄ maa bɛɛ win bibun wɔnwɔndu mɔ,
 domi bɛɛn mɛro u s̄awa sakara kowo.
⁷U kurɔ tanaru ka sekuru sariru d̄ara.
 Domi u nɛɛ, u koo win durɔ tanɔbu sw̄iwa
 kpa bu n̄n nim ka d̄ianu ka tam ka gum ka yānu wɛ ni u koo doke.
⁸Yen s̄ɔ, kon win swaa kɛnɛ ka s̄aki,
 kpa n ye d̄aa s̄esuku kpa u kun maa win swaa ye sw̄i.
⁹Baa ù n daa yara u win durɔ tanɔ be naa gira,
 u n̄ maa bu naa turi.
 Baa ù n bu kasu,
 u n̄ maa bu wasi.
 Saa ye sɔɔra u koo nɛɛ,
 n̄ n mɛn na, a de n wura nɛn durɔ gbiikoon mi,
 domi na raa nuku dobu mɔ win mi n kere t̄ɛ.
¹⁰Mɛya u n̄ daa gie ma nɛna na n̄n dobi ka tam kpa m̄ ka gum wɛɛmɔ.
 Mɛya na maa n̄n sii geesu ka wura taasi.
 Adama u ka ye b̄uu wi ba mɔ Baali s̄awa.
¹¹Yen s̄ɔ, kon gosirama n nɛn dobi mwa yin ḡɛɛbun saa sɔɔ,
 ka tam mɛn saa sɔɔ ka sere yāa ni u sebu a u ka win tereru wukiri,
¹²kpa n n̄n sekuru doke win durɔ tanɔbun wuswaaɔ.
 Goo sari wi u koo n̄n wɔra nɛn n̄man di.
¹³Kon win nuku dobu kpuro kpeerasia
 ka t̄ɔɔ baka ni u ra ko suru ka suru
 ka t̄ɔɔ w̄ɛrarugiru ka sere mɛnnɔ si u ra ko s̄aarun swaa sɔɔ.
¹⁴Kon de win resɛm d̄anu ka win figieba bu kam ko
 be u nɛɛ, u wa durɔ tanɔbun min di.
 Kon de gbee ni, nu ko d̄aa s̄ɔɔ,
 kpa gbeeku yɛɛ yi d̄aa nin marum di.
¹⁵Kon n̄n sɛɛyasia yɛn s̄ɔ u man deri
 u b̄uu wi ba mɔ Baali turare d̄ɔɔ dokeammɛ.

Ma u win saba ka win taaminu doke u da u win durɔ tanɔbu sw̄i.
Ne, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

¹⁶ Adama saa ya sisi yɛ sɔɔ kon n̄n k̄kiri n ka da gɔbaburɔ
kpa n ka n̄n gari ko ka k̄ru.

¹⁷ Kon n̄n win resem gbaaru wesia
te ta w̄a Akɔɔn wɔwaa.

Ȳisi ten tubusiana n̄ni sw̄aarun wɔwa.

Yera ya ko n s̄a win ȳiyɔbun tore,

kpa u womu ko nge sanam mɛ u yarima saa Egibitin di win wɔndiaru.

Yinni Gusunɔ

u koo ka win tɔmbu dora

¹⁸ Yen t̄ɔ te, u koo man soku win durɔ.

U n̄ maa man sokumɔ Baali win yinni.

¹⁹ Kon de u b̄u wi ba m̄ Baalin ȳisuru duari

kpa u kun mam kp̄ia u tu sia.

²⁰ Saa yera kon ka gbeeku yɛɛ ka gunɔsu ka sere yɛɛ yi yi ra kabiri arukawani
bɔke

yi ku ka n̄n tɔmbu k̄sa gaa kua.

Kon de tabu bu kpe, kpa ba n w̄a b̄ori yɛndu sɔɔ.

²¹⁻²² Isireli, kon maa nun ko nge n̄n kurɔ sere ka baadommaɔ,

kpa n nun gem ka wɔnwɔndu ka durom s̄ɔsi.

B̄ɔr̄akiniru s̄ɔra kon ka nun arukawani bɔke.

Saa ye s̄ɔra kaa wura ma nena na s̄a Yinni Gusunɔ.

²³⁻²⁴ Ne, Yinni Gusunɔwa na yeni gerumɔ.

Saa gaa sisi yɛ sɔɔ kon w̄llun kananu nɔ,

kpa n tu n̄m k̄ɛ.

W̄lla koo tem kanaru nɔ kpa tu gura n̄ɛsia.

Kpa tem mu dobi ka resem ka olifin kanaru nɔ

kpa ye kpuro yu kpi.

Kpa yu Ȳisirelin bukata wunana.

²⁵ Kon de n̄n tɔmbu bu sina tem mɛ kpuro sɔɔ

kpa n bu wɔnwɔndu kua

be, be na raa ȳina n wɔnwɔndu kua.

Kpa be, be ba ku ra raa soku n̄n tɔmbu,

n bu soku n̄n tɔmbu.

Kpa be, bu maa man soku ben Yinni.

3

Osee u win kurɔn

laakari mɛɛra

¹ Ma Osee u n̄ɛ, Yinni Gusunɔ u man s̄ɔwa u n̄ɛ, n doo n kpam n̄n kurɔ wi
k̄ia wi goo u k̄ia ma u sekuru sariru m̄. N kurɔ wi k̄iɔ nge mɛ wi, Yinni Gusunɔ
u Isireliba k̄i, baa mɛ ba n̄n biru kisi ba da ba b̄unu s̄aamɔ ma ba resem kiranu
k̄i ni ba ra ka b̄u ni s̄a.

² Ma na da na kurɔ wi yakia ka sii geesun gobi wɔkura nɔɔbu ka sere ɔɔsu*
ditiri nata† (600).

³ Ma na n̄n s̄ɔwa na n̄ɛ, a de a n w̄a n̄n s̄ɔ n ka te. A ku maa sakararu ko.
A ku maa da durɔ goon mi. N̄n tii kon maa tii n̄ɛ.

* **3:2 ɔɔsu** - D̄ia bimi geen bwesera yi yi ka gbɛɛ weene. † **3:2 ditiri nata** - Ya s̄awa saaki nɔɔba yirun saka.

⁴ Nge meya Isireliba ba ko n wāa sunə sari n ka te. Meya ba n ko n maa wirugii mə. Ba n maa yāku nu mə. Ba n maa būnu ganu sāmə. Meya yāku kowo goo kun ko n maa wāa ben suunu səə u ka bu bikiaru kua.

⁵ Yeniban biru, ba koo wurama bu Gusunə ben Yinni kasu ka maa ben sikado Dafidin bandu wi u raa sāa ben sina boko. Ba koo nuku dobu ko ba n Yinni Gusunə wa ka win kīi te u koo bu sōsi saa ye səə.

4

Yinni Gusunə

u Isireliba taarə wē

¹ BEE Isireliba, i ne, Yinni Gusunə swaa dakio.

Domī na siribu mə ka bEE tem men tambu yèn sō wən wəndugii goo sari bEE səə, gemgii goo maa sari.

Meya bEEN goo kun maa man yē.

² I nəə mwEEnu mə ka bōri, adama weesa i mə.

Meya i maa tambu goomə, i gbenimə, i sakararu mə.

I dam darenamə, ma tən gobera sosimə ta dəə.

³ Yen sōna ne, Yinni Gusunə, kon de tem me, mu gbera.

BEE be i wāa mi kpuro, i ko woorawa

saa gbeku yEEN di n ka da gunəsə ka wEEyə,

ye kpurowa ya koo kam ko.

Yinni Gusunə

u yāku kowobu taarə wEEmə

⁴ Yinni Gusunə u neE, goo u ku raa ka tii yina

n kun me u goo gerusi.

Domī wunə yāku kowo tənwerowa na ka sannamə.

⁵ Sōə teeru kaa wərumawa sōə səə gbāara

kpa wunen beruse nen sōmə u maa wəruma wōkuru.

Kon maa Isirelin bweseru go te ta sāa nge wunen mero.

⁶ Wee nen tamba gbimə yèn sō ba n man yē.

Adama wunen tii, a yina a man wura.

Yen sō, kon nun yina kpa a kun maa sāa nen yāku kowo tənwero.

Nge me a ne, Yinni Gusunən woodaba duari,

nge meya kon maa wunen bibu duari.

⁷ Nge me ba dabiamə, nge meya ba man torarimə ba dəə.

Kon ben bEEre kpeesia kpa bu sekuru wa.

⁸ Wee ba kuuramə nen təmbun toranun sō.

Ma ba bu bōriemə ba n ka toramə ba n dəə.

⁹ Yen sō, seeyasia tee biya kon nen tambu ka ben yāku kowobu ko.

Kon bu seeyasiawa nge me ben daa ya ne.

Kon bu kəsiawa nge me ben kookoosu ne.

¹⁰ Ba koo di, adama ba n debumə.

Ba koo sakararu ko būu nuurə bu ka bibu wan sō.

Adama ba n marumə yèn sō ba ne, Yinni Gusunə biru kisi

ba n nen woodaba swii.

¹¹ Yinni Gusunə u neE, sakararu ka tama mu nen təmbun wiru gəsia.

¹² Dāa kukun miya ba ra bikiaru de gu ka bu gari sō.

Būu gasiribu dera ba kōra ma ba ka man tonda.

¹³ Ba ra de ba n yāku nu mə guunu wəllə,

kpa ba n turare dōə dokemə gungunu wəllə

ka dāa baka bwese bwese kan nuurɔ nɪn saara bu wēre.

Yen sōna ben bii wāndiaba ba sekuru sariru mɔ.

Ma ben biigii kurɔbu ba sakararu mɔ.

¹⁴ Na n̄ ben bii wāndia be, ka ben biigii kurɔ be sēyasia mɔ

ben sekuru sari te, ka ben sakara te ba m̄n sɔ.

Domi ben m̄wɔbun tii ba sakararu mɔ ka kurɔ be ba wāa būu sāarun sɔ.

Ma ba maa yākunu mɔ sannu ka be.

Adama ba n̄ yē nge mē m̄ndu gara gerua ta n̄e,

t̄n be ba n̄ laakari mɔ, ba kam kobu d̄ɔwa.

¹⁵ Isireliba ba būnu gasirimɔ,

adama Yudaba bu ku raa bu swī.

Bu ku da Giligaliɔ n̄ kun mē Beteli Afeniɔ* bu ka yākunu ko

kpa ba n̄ b̄orumɔ ba n̄ mɔ,

sere ka Yinni Gusunɔn wāaru.

¹⁶ Isireliba ba s̄awa nge naa gbiiba ye ba kpana bu kpapa. Adama tē, Yinni Gusunɔ u koo bu ȳsu batuma s̄ɔ nge yāanu.

¹⁷ Isireliba ba būnu s̄amɔ. A bu derio mi.

¹⁸ B̄a n̄ tam n̄ra ba kpa, ba ra n̄ yande d̄ɔwa bu sakararu ko. Wee ben wirugibu ba ra n̄ kīwa ba n̄ wāa sekuru sari kom s̄ɔ.

¹⁹ S̄ɔ teeru woo ga koo na gu bu sua gu ka doona kpa bu sekuru wa ben yāku nin sɔ.

5

Keu koosio k̄sobu

¹ Yinni Gusunɔ u n̄e,

b̄e yāku kowobu, i yeniba swaa dakio.

B̄e Isireliba, i swaa dakio i n̄.

B̄e sina kpaarugibu, i swaa tem kp̄iyɔ i n̄.

B̄eya siri bini bu ka yā.

Domi i kua t̄mbun yina Misipaɔ,

ma i kua ben taa Taboriɔ.

² Ma ba man biru kisi ba numa durum s̄ɔ.

Yen s̄ɔ, kon b̄e kpuro s̄eyasia.

³ Na Isireliba yēwa s̄a s̄a.

Ben goo kun man berue.

Wee ba da ba būnu gasira

ba tii disidi doke.

⁴ Osee u n̄e,

ba n̄ kp̄e bu maa wurama ben Yinnin mi ben kookoosun s̄ɔ.

Domi būu s̄aarun gasiribu gina wāa ben ḡru s̄ɔ.

M̄ya ba n̄ maa wi, Yinni Gusunɔ yē.

⁵ Isireliban tii suabu bu s̄osimɔ mē ba s̄a.

Ba koo w̄ruma ben durum s̄ɔ.

Yudaban tii ba koo w̄ruma ka be sannu.

⁶ Sanam gam sisi

m̄e s̄ɔ ba koo bikiaru da Yinni Gusunɔn mi,

kpa bu ka n̄n yāanu ka ket̄eba yākuru kua.

Adama ba n̄ n̄n wasi,

domi u bu deri.

⁷ Beya ba n̄n t̄nu kandu kua.

Domi ba da ba bii seegeba mara be ba n̄ n̄n yē.

* **4:15 Beteli Afeniɔ** - yen tubusiana d̄ɔn wāa yeru

Kpa bu maa beε sō ma kon beε go.

Nen siribu bu koo sōsira nge yam bururam.

⁶ Domi wənwənda na kī, n n̄ m̄ yākuru.

Meya na maa kī nen tōmbu bu man gia

n kere bu man yāku dō mwaararuginu kua.

⁷ Ba nen arukawani kusia nge me tōmbu ba ra n kuanamme.

Wee ba man tōnu kandu kua.

⁸ Galadigibu ba sāawa tən kōsobu

ma ba yem yari baama.

⁹ Nge me swaa diobu ba ra n swaa mara,

nge meya yāku kowobun wuuru ta wāa Sikemun swaa ta tōmbu goomō.

¹⁰ Na gāa kōsunu wa Isireliō,

niya ba būnu gasirimō,

ba tii disi dokemō nge sakara kowo.

¹¹ Saa ya sisi yē sōo kon maa beε Yudaba seeyasia.

Isireliba ka bwese tukunu

Yinni Gusunō u neε,

sanam me na kī nen tōmbu Isireliba bu wurama yorun di,

7

¹ kpa n bu bekiā,

saa yera ben durum maa sōsira Samariō.

Gbenōbu ba dumō diaō ba gbenimō.

Ma ben gaba yiba swεε sōo.

² Adama ben goo sari wi u ra tii sō u neε,

na yaaye kōsa ye ba mō.

Tē, wee ba mwaara ben kom kōsum me sōo.

Na ye kpuro waamō.

³ Ben nuku kōsu kookoosu ka ben weesu

u sina boko ka ben wirugibu nuku dobu wēemō.

⁴ Be kpuro ba sāawa sakara kowobu ba sum

nge pēε wōo yeru te pēε kowo u dōo doke u deri.

Ma u da u win pēε som bura u yi sere mu ka se.

⁵ Bā n ben sina bokon tōo bakaru mō,

ben sina asakpōbu ka sunōn tii ba ra tam nōwa

kpa ba n tōmbu yaa kasikimō.

⁶ Be ba ra nōo tia ko bu ka tōmbu seesi,

ba sāa nge pēε wōo yeru.

Wōkuru, ben wōruguru ta ra yemiεwa

kpa yam sāre bururu tu se nge ba gāanu dōo doke.

⁷ Be kpuro ba sumwa nge dōo.

Ba ra ben kparobu gowa

kpa ben sinambu ba n wōrukumō tia tia.

Adama ben goo ku ra maa man somiru kanε.

⁸ Yinni Gusunō u maa neε,

Isireliba ba ka bwese tukunu menna.

Ma ba kua nge kira te ba n̄ gōsie.

⁹ Bwese tuku ni, nu bu dam mwaarimō.

Adama ba n̄ yē me.

Tākōra bu deemamōwa,

adama ba n̄ tuba.

¹⁰ Ben tii suabu sōsiramō.

Domi ba ñ gōsirame ne Gusunō ben Yinnin mi.
Ka yen de kpuro, ba ñ man kasu.

¹¹ Ba sāawa nge totoberē
te ta ñ bwisi mō.

Ba Egibitigibu somiru kanamō,
ma ba daamō Asiriō.

¹² Adama bà n swaa wōri na ra bu taa beriewa
n bu mwēeri nge gunōsu.

Kpa n bu seeyasia nge me ba bu nōōsia.

¹³ Ba kam kuawa mi, domi ba man duka suurimō.

Ba man seesi, ba man weesu kua.

N deema nēna kon daa bu faaba ko.

¹⁴ Bà n man somiru kanamō, ba ku ra tu ko gōruō.

Adama ba ra sinewa ba n tii muririmō.

Kpa ba n yīyō yeya ya koo de ben gbea yu alikama ka resem gea ma.

Nge meya ba ra n mō bu ka man seesi.

¹⁵ N deema nēna na bu nōni doke na bu dam wē.

Adama ka me, ba man kōsa bwisikusimō.

¹⁶ Ba gōsira goon mi gia.

Ba sāa nge ten te ta ñ gea sāa.

Yen sō, ba koo ben wirugibu go tabu sōō

ben gari kam gerubun sō.

Yera ya koo de bu bu yēē Egibitiō.

8

Ye a duura yera kaa gē

¹ Yinni Gusunō u neē,
i kōba soowo.

Wee yiberēba ba nen sāa yeru wuusima nge kasi.

Domi Isireliba ba nen arukawani kusia.

Ma ba nen sōōsiru yina.

² Ba koo man nōōguru suema bu neē,
ba ne ben Yinni yē.

³ Adama ba gea deri,
ma yiberēba ba koo bu naa swīi.

⁴ Ba tii sinambu kua
ba ñ man saawara kue.

Ma ba būnu seka ka sii geesu ka wura.

Yen sōna ba koo kam kō.

⁵ Bēē Samarigibu, na bēēn naa wuragia ye tusa.

Na maa ka bēē mōru mō.

Saa yerà i ko i sina ba ku n bēē taare wē.

⁶ Wī u bwāarokunun sōmburu yē Isireliba sōō
wiya u naa wuragia ye kua.

Ya ñ sāa Gusunō.

Yen sōna ba koo ye kōsuku muku muku.

⁷ Wee i woo duura,
yen sōna i ko i woo bōkō gē.

Mōndu gara neē, dobi bēm sari ku ra n som mō.

I n maa yē ma bēēn gbean dīanu nù n daa gea kua,
sōba ba koo nu gura.

⁸ Isireliba ba dera ba bu mwe.

Be wee bwesenu sɔɔ nge weke te goo kun maa kī.

⁹ Domi ba da Asiriɔ nge gbeku keteku ge ga tii kpare.

Ba da ba somiru kasu mi.

¹⁰ Ba bwese tukunu gobi kɔsia ba n ka nɔɔ tia sāa.

Adama ka mɛ, kon bu mɛnna,
kpa Asirin sina boko u bu yoo sɔma koosia.

¹¹ Isireliba ba būu turanu kua nu dabi.

Niya nu dera ba durum mɔ.

¹² Baa nà n bu nɛn woodaba yorua sere ka yen gari piimina,
ba ra ye garisiwa nge ye ya wee tɔn tukon min di.

¹³ Ba ra yɛɛ go bu ka man yākuru kua,

kpa bu yin yaa tem.

Adama ben yāku ni, nu n man doremɔ.

Na n ben toranu duari.

Kon bu seeyasia.

Yen sɔna ba koo gɔsira bu da Egibitiɔ.

¹⁴ Isireliba ba tii sina kpaaru bania.

Ma ba nɛ ben taka kowo duari.

Yudaba ba maa ben wuu dabinu gbāraru toosi.

Adama kon ben wusu dɔɔ sɔkiri kpa u ben dii geenu di.

9

Yinni Gusunɔn tɔmbu

ba koo kpuro bia

¹ Bɛɛ Isireliba, i ku tɔɔ bakaru ko gɛɛbun saa sɔɔ
nge bwese ni nu tie.

Domi i Yinni Gusunɔ biru kisi.

Ma i da i būnu gasirimɔ

i nu siaramɔ mi ba alikama soomɔ kpuro.

² Adama alikama ye ba soomɔ ka gum mɛ ba gamamɔ,

yen gaa kun ko n sāa bɛɛgia.

Mɛya i n tam kpam wasi i wuna.

³ Isireliba ba n sinamɔ tem mɛ Yinni Gusunɔ u bu wɛ sɔɔ.

Ba koo wurama Egibitiɔ n kun mɛ Asiriɔ.

Kpa bu dīa sesenuginu di mi.

⁴ Saa ye sɔɔ, ba n maa kpɛ bu yākuru ko ka tam.

Baa bā n tu kua,

ta n Gusunɔ wɛremɔ.

Ben yāku dīanu nu ko n sāawa nge gɔɔ dīanu.

Wi u nu di, u koo disu duurawa.

Dīa ni, nu koo win gɔɔru kpeesia.

Adama ba n ka ye duɔ Yinni Gusunɔn sāa yerɔ.

⁵ Mba i ko ko Yinni Gusunɔn tɔɔ bakanu sɔɔ.

⁶ I n bɛɛn yenusu deri bansu,

Egibitigiba koo bɛɛ dam koosia ben mi.

Adama yen wuu ge ba mɔ Mɛnfisi ga ko n sāawa nge bɛɛn sikiru.

Awī yi koo bɛɛn arumani di.

Kpa sāki yi kpi bɛɛn kunɔ.

⁷ Saa ya tura yɛ sɔɔ Yinni Gusunɔ u koo siri.

Saa ya tunuma yɛ sɔɔ u koo baawure kɔsia ye u kua.

Bɛɛ Isireliba i ko ye wa.

Wee bɛɛn toranu ka bɛɛn tusirun kpāarun sɔ,

i ra n tamaa Gusunɔn sɔmɔ u wiirawa.
 Wi, wi Yinni Gusunɔ u ka gari kua u tam nɔrawa.
 N deema bɛɛ, i torewa n kpā, ma i nùn tusa.

⁸ Adama sɔmɔ wi u bɛɛ kirɔ mɔ,
 u wāa ka Gusunɔ.

Ka mɛ, i nùn yina bɛriamme mi u dɔɔ kpuro.
 I ra mam nùn seesiwa Gusunɔ win Yinnin sāa yerɔ.

⁹ Wee i da i kōsa kua nge mɛ i raa kua Gibeaa.
 Yinni Gusunɔ kun bɛɛn toranu duari.
 U koo bɛɛ sɛɛyasia nin sɔ.

Yinni Gusunɔ u nuki sankira

¹⁰ Yinni Gusunɔ u nɛɛ, sanam mɛ na gbia na Isireliba wa,
 nɛn nɔni sɔɔ, ba sāawa nge resɛm marum
 mɛ ba wa mi gāanu ku ra kpi.

Ma na maa ben baababa wa nge figie marum gbiikum.
 Adama ye ba tunuma Baali Peoriɔ,
 miya ba tii būu wi ba mɔ Baali wɛ.
 Ma na bu tusa nge būu wi.

¹¹ Tɛ Isireliban bɛɛɛɛ ya koo doona nge gunɔ mɔrin wuuru.
 Ben kurɔbu ba n maa guri suamɔ bu sere ma.

¹² Bā n maa bibu seeya, kon de bu gbiwa bu sere bukura.
 Ba koo wahala baka wa nā n bu biru kisi.

¹³ Nge mɛ na Isireliba waasinamɔ,
 ba sāawa nge dāa
 ni ba duura tem gem sɔɔ.

Adama ba koo ben bibu yibɛɛba nɔmu bɛria
 be ba koo bu go.

¹⁴ Osee u nɛɛ, Yinni Gusunɔ, bā n koo Isireliba sɛɛyasia,
 sɛɛyasia birà ba koo gɔsi.

A de ben kurɔbu bu nukuru yari,
 kpa ben bwāsu su gbera.

¹⁵ Yinni Gusunɔ u nɛɛ,
 geema ben nuku kōsuru kpuro ta sōsira Giligaliɔ.

Miya na bu wa ma na bu tusa.
 Kon bu gira nɛn wuswaan di ye ba kuan sɔ.
 Na n maa bu kī.

Domɛ ben sinambu kpurowa ba man seesimɔ.

¹⁶ Na be, Isireliba sɛɛyasia.

Ba sāa nge dāa te ta gbera nuurun di kpuro.
 Ta n maa binu marumɔ.

Baa bā n maa bibu mara, kon de bii be ba kī mi, bu gbiwa.

¹⁷ Osee u nɛɛ, Gusunɔ nɛn Yinni u bu yina

yèn sɔ ba n win gari swaa daki.

Ba koo kowa yaayaare kowobu bwesenun suunu sɔɔ.

10

Isireliban banda kpa

¹ Isirelin bweseru ta raa sāawa nge resɛm gea
 ye ya ra ma too.

Adama nge mɛ ba dabiamɔ,
 nge mɛya ba būu yenu dabiasiamɔ.
 Nge mɛ ben tem mu kuuramɔ,

nge meya ba būu yenu sōmmō ka kpee geenu.

² Tɔn be, ba sāawa gōrusu yirugibu.

Ba koo yen are sōbe.

Yinni Gusunō u koo ben būu yee ni ka nin kpee geenu kōsuku.

³ Ba koo tē nee, yèn sō sa ñ Gusunō nasie,

yen sōna sa ñ sina boko mō.

Adama tēn wāa te sa wāa mini,

m̄ba sina boko koo maa kp̄i u sun wunana.

⁴ Wee ba gari kam gerumō,

ma ba arukawani bōkumō ka bōri weesugii.

Yen sō, siribu dabiama nge yaka kōsusu

si su ra kpi gbee te ba wuka sō.

⁵ Kpa Samarigii be ba naa buu wuraguu sāmō

ge ge wāa Beteli Afenio bu nanda

kpa bu gōō sina gen sō.

Gen yāku kowobu ba koo diiri

bā n wa gen bēere ya kpa.

⁶ Domi ba koo ka gu da Asirio

bu gu ben sina boko wē.

Isireliba ba koo sekuru wa.

Ba koo nā n daa yē ko

ye ba ka būu kua ben suunu sō.

⁷ N n Samarin sōn na, ye kpuro ya kpawa mi.

Domi ba koo ka yen sina boko doona

nge deka ye nim mu ka doonō.

⁸ Ba koo ben būu yenu kpuro kōsuku mi ba tora.

Kpa yakasu ka sāki yi kpi mi.

Saa gaa sisi yē sō ba koo guunu ka gungunu sō bu nee,

i sun sēsikio i wukiri.

Isireliba

ba koo gē ye ba duura

⁹ Yinni Gusunō u nee,

saa dōma tēn di Isireliba ba durum kua Gibeao,

ba toramō ba dōōwa.

N ñ weene tabu bu tōn kōso be wōri mi?

¹⁰ Ne, Yinni Gusunō kon bu seeyasia nge me na kī,

kpa bwesenu nu nōō tia ko nu bu wōri ben tora bakanun sō.

¹¹ Isireliba ba sāawa nge naa kp̄emi yi yi ra dobi taaku.

Adama kon sugu doke ben wīi bura ni sō.

Kon de Yudaba bu kōrō ko,

kpa be, Yakabun bweseru bu tem kusanu kōsuku.

¹² Yen sō tē, bēe Isireliba i gbee kpaaru koowo i gem duure.

Kpa i durom gē.

Domi saa ya tura i ka gōsirama ne, Yinni Gusunōn mi,

kpa n bēe susi n bēe gea kua.

¹³ Adama bēe, i kōsa duura ma i kōsa gā.

Ma i bēen weesun are di.

I bēen naane doke bēen tiin dam

ka tabu kowo dabi dabiru sō.

¹⁴ Yen sōna tabun wurenu koo nōōra bēen suunu sō.

Kpa bu bēen gbāranu kpuro kōsuku

nge me Saluman sina boko u Beti Aribeli wōri,

ma u bii merobu ka ben bibu munka.

¹⁵ BEE Beteligibu, wee ye kon bee kua been nuku kōsurun sō.
Bururu yam sāruru yande,
tabu sōra ba koo been sina boko go.

11

Yinni Gusunō u win tambu kī

baa me ba nūn seesimō

¹ Yinni Gusunō u nEE,
saa Isirelin bweserun torubun diya na tu kīa.
Ma na tu yarama Egibitin di na tu soka nen bii.

² Adama nge me na bu sokumō
nge meya ba ka man tondamō.
Ba da ba būu ni ba mō Baali sāmō.
Ma ba nu turare dō dokeamme.

³ N deema nena na bu kpare,
na ben nōma neni.
Adama ba n tuba
ma nena na bu nōrimō.

⁴ Na bu gawama nen mi ka kīru
ma na bu dīanu wē
nge wī u yaa sabenun sugu yiyamō u ka nu nōri.

⁵ Adama ba yina bu na nen mi.
Yen sōna na nEE, ba koo da Egibitō
kpa Asirigii u ko ben sunō.

⁶ Ba koo ben wusu tabu wōri,
kpa bu ben dangibu kōsuku
yēn sō ba ben tiin kpunaa swī.

⁷ Wee nen tambu ba yōrari bu ka man tonda.
Ba bu soka bu gōru gōsia bu wurama ne, Wōrukoon mi.
Adama ben goo kun wure.

⁸ Ka me, bee Isireliba,
na n kpē n bee deri,
n bee tōnu kandu kua.
Na n kpē n bee kam koosia
nge me na wuu si ba mō Adima ka Seboimu kua.
Wee nen gōru ga sankire,
nen bwēra kun kpune.

⁹ Na n maa bee kpeerasiamō ka nen mōru baka ye.
Na n maa wee n bee kam koosia.
Domī na sāawa Gusunō n n mō tōnu.
Na sāawa Dēero been suunu sō.
Na n bee wōrim wee ka mōru.

¹⁰ BEE nen bibu, i ko ne, Yinni Gusunō swī
nā n kukura nge gbee sunō
kpa i duki na saa sōo duu yerun di.

¹¹ I ko duki na saa Egibitin di nge gunō mōri
kpa i na saa Asirin di nge totoberenu,
kpa n de i sina been yenuso.
Nē, Yinni Gusunōwa na yeni gerua.

12

*Saa yellun diya Isireliba**ba Gusunən nuki sankā*

1 Isireliba ba ra n man weesu kuammewa,
kpa ba n man nənī wōkumō.

Adama Yudaba ba ka ne, Yinni Gusunō Deero sīimō dee dee.

2 Isireliba ba Egibitigibu gum wēemō.

Ma ba ka Asirigibu arukawani bōkumō.

Nge meya ba ka kpaasibu kasu be ba n sāa gāanu.

N sāare ba woo naa gire.

Ba ben weesu dabiasiamō tōō baatere.

Ma ba daa bōōbōya mō ba dōō.

3 Ne, Yinni Gusunō na Yudaba siribu sokumō.

Kon be Yakōbun bweseru wōrima ben daa kōsan sō.

Kpa n bu ben kōsan are kōsia.

4 Ben baaba Yakōbu u win mōon naa tokuru nenua

saa win meron nukurun di.

Ye ba nūn mara u kpēa,

ma u ka ne Gusunō wōri kua ka win dam kpuro.

5 U ka nen gōrado wōri kua, ma u kamia.

U swī, ma u gōrado wi kana u nūn domaru kua.

Beteli miya u ka ne Gusunō yinna.

Ma na ka nūn gari kua.

6 Nena Gusunō wōllu ka tem Yinni.

Nen yīsira Wi u ra n wāa.

7 Bēe Isireliba, i de i wurama ne bēen Yinnin mi.

I de i gea ko kpa i n man naane sāa baadomma.

8 Bēe Isireliba i sāawa nge tenku be ba kilo weesugia neni.

Ba ra gbena kā.

9 Kpa i nee, ka gem i gobi wa, i dukia baka gura.

Kōsa gaa sari ye sōō. Bēen sōmburun areya.

10 Adama ne, Gusunō na sāawa bēen Yinni

saa mīn di i wāa Egibitō.

Kon maa de i wura i n wāa kuu bekuruginu sōō

nge sanam me na bēe yarama Egibitin di i wāa ghaburō.

11 Nen sōmōba na ka gari kua kāsīnu sōō,

kpa be, bu maa ka bēe gari ko.

Beya ba maa bēe nen himba sōōsi ya ka gisō girari.

12 Ka me, Galadigibu ba kua tōn kōsobu.

Ma ba koo kam ko.

Ba ra ketē kinē dabīnu go Giligaliō.

Adama ben yāku yenu nu koo ko kpee subenu gbaanun kpīi sōō.

13 Yakōbu u kpikiru da Aramuō.

Miya u sōmburu kua u yāanu kpāra u ka kurō wa.

14 Adama sōmō goowa Yinni Gusunō u gōra

u da u win bweseru Isireliba yarama Egibitin di.

Sōmō wiya u bu kpāra.

15 Adama yeniba kpuro sōō,

Isireliba ba Yinni Gusunō nuki sankā too too.

Yen sō, u koo de yem me ba yari mi, mu wōri ben wiru wōllo.

U koo de bu yen sekuru wa.

13

Siri dāaki bi ba Isireliba kua

1 Yellu Efaraimubara ba dam bo Isireliba sɔɔ.

Bà n bwese keri yi yi tie gari sɔɔwa,
ba ra nandewa.

Adama ba būu wi ba mò Baali sāwa,
ma ba gu.

2 Wee sere ka tē, ba durum mò ba dɔɔ.

Ba tii bwāaroku sii geesuginu kua.

Ben tiiwa ba bwisika
ma ba nu seka ka ben noma
nu ka naa binu weene.

Ma ba gerumɔ nin sɔ ba mò,
be ba yākuru na,
bu yiiru bu naa bii ni sɔsu.

3 Yen sɔna ba koo doona nge bururun kakoru
n̄ kun m̄ nge dirum.

Ba s̄a nge yaka si ba gura ba yari doo soo yerun di
su ka woo doona

n̄ kun m̄ nge wii si su yarimɔ gbaburun di.

4 Adama n̄, na s̄awa Gusunɔ ben Yinni

saa m̄n di na bu yarama Egibitin di.

Ba n̄ maa Yinni goo m̄ ma n̄ kun m̄ n̄.

Faaba kowo maa sari n̄ baasi.

5 Na bu kpara saa m̄n di ba w̄a gbaburɔ
m̄i ḡaanu ku ra kpi.

6 Sanam m̄ ba dua tem m̄ sɔɔ,

ba di ba deba nge yaa sabe ni ba kpare,
ma ba tii suabu torua ba man duari.

7 Tē, ko na n̄ s̄awa nge gbee sunɔ

na n̄ bu mara swaaɔ nge musuku gbeeku.

8 Kon bu w̄rimawa nge gbeeku yaa gɔba
yèn binu ba mwa.

Kpa n̄ ben toronu besuku.

M̄ya kon bu kasuku

nge m̄ gbeeku ȳe yi ra yaa kasuku,

kpa gbee sunɔ niu gu bu tem.

9 Isireliba, wee i kam kua

yèn s̄o i man seesi n̄ wi kon kp̄i n̄ b̄e somi.

10 Mana b̄e n̄ sina boko u w̄a.

I de u b̄e faaba ko b̄e n̄ wusu kpuro sɔɔ.

Mana b̄e n̄ kparoba w̄a be i bikia i n̄e,

bu b̄e sinambu kua.

11 Na raa b̄e n̄ sina boko w̄e ka m̄ru.

M̄ya kon maa b̄e n̄ n̄n̄ mwaari ka m̄ru.

12 Na Isireliban durum yorua na yii sere saa gaa.

13 Isirelin bweseru ta s̄awa nge bii w̄in marubun saa ya tura
ma u kpara w̄ari mò,

adama bii wi, u yina u yarima.

14 Kon bu wuna saa ḡaribun w̄a yerun dam di.

Kpa n̄ bu yakia ḡa n̄ n̄man di.

Ḡo, a na ka wunen bara te a ra ka t̄onu go.

Ḡaribun w̄a yeru, a na ka wunen kam kootia.

Domi na ñ maa ben wɔnwɔndu m̀.

¹⁵ Baa Isireliba bà n kuura am̀,

begibun suunu s̀,

yiberɛba ba koo na nge woo sum saa s̀ yari yerun di.

Ne, Yinni Gusuǹ na kon bu seeyamaɔwa ghaburun di,

kpa bu ðakɔba gberasia.

Kpa bwii yi nim kpe.

Gãa ni nu gea sãa kpurowa ba koo gura bu ka doona.

14

¹ Na kon de bu Samari seeyasia

yèn s̄ yen tɔmbu ba ne Gusuǹ ben Yinni seesi.

Ba koo bu gowa tabu s̀

kpa bu ben bii piiminu nam.

Kpa bu ben kur̀ be ba guri m̀n nukunu besuku.

Osee u Isireliba kɔkirim̀

² Osee u Isireliba s̀ɔwa u nee,

bu wurama Gusuǹ ben Yinnin mi,

domi ba wɔruma ben toranun s̀.

³ Bu wurama win mi bu kana teni ko

te ta nee, Yinni Gusuǹ,

a sun besen toranu kpuro suuru kuo.

Kpa a sun mɛeri ka nɔnu geu.

Ye sa ko ka nun yãkuru kua,

sa ko nun siara.

⁴ Asirigii wi, u ñ kpɛ u sun faaba ko.

Sa maa yɛ ma dumi kun sun faaba m̀ tabu s̀.

Sa ñ maa bwãaroku ni sa tii kua sokum̀ besen yinnibu pai.

Domi wuna a ra gobekuba wɔnwɔndu kue.

⁵ Yinni Gusuǹ u nee,

kon de nen tɔmbu bu ka den ne turo yɔra

kpa n bu kãa too.

Na ñ maa ka bu m̀ru m̀.

⁶ Ko na n sãawa nge kakoru be, Isireliban s̀.

Ba ko n wãwa nge dãa wɛsu,

kpa bu nuuru gira nge dãa ni nu wãa Libaniɔ.

⁷ Ben kãasi yi koo teriawa

kpa yi n wã nge dãa te ba m̀ olifi,

kpa yi n nuburu do nge dãa ni nu wãa Libaniɔ.

⁸ Ba koo gɔsirama bu sina nen kɔkɔr̀

kpa bu maa alikama duure.

Ba koo kparawa nge resɛm dãa

kpa bu yisuru yari nge Libanin tam.

⁹ Saa ye, Isireliba ba ñ maa bũnu sãam̀.

Domi kon ben kanaru ǹ,

kpa n bu nɔni doke.

Na kon sãawa nge dãa ye ya ku ra gbere ben s̀.

Nen min diya ba koo domaru wa.

¹⁰ Wi u laakari m̀, u de u n tii se gari yinin s̀.

Wi u maa bwisi m̀, u de yi nũn yeeri.

Domi Yinni Gusuǹn swɛɛ yi sãawa dee dee.

Gemgiba ba koo s̄ yi s̀.

Adama be ba nùn seesimɔ, ba koo wɔruma yi sɔɔ.

YOELI

Gusunən səmɔ Yoelin waasu ya s̄aa kirɔ ye u win tɔmbu kua. U nɛɛ, Yinni Gusunən siribu bu koo na bin saa s̄ɔɔ. Siri bin saawa u sokumɔ Yinni Gusunən t̄ru. Saa ye s̄ɔɔ, twee yi koo na yi tem wukiri yi arumaniba kam koosia. Nge mɛ twee yi, yi koo tem kam koosia, nge mɛya Gusunɔ u koo maa t̄n be ba ñ n̄n naanɛ doke kam koosia.

Yoeli u maa nɛɛ, sanam d̄aakim s̄ɔɔ, Yinni Gusunɔ u koo de win Hunde u na win t̄mbu s̄ɔɔ. Ya maa kooa nge mɛ sa garimɔ GK 2:16-21 s̄ɔɔ.

Yoeli, ȳisi ten tubusiana Gusunɔ u s̄aawa Yinni.

Tire ten kpunaa

1. Twee yi koo tem wukiri, wiru 1.
2. Yinni Gusunən t̄ru, wiru 2:1-17.
3. Ye ya koo Yinni Gusunən t̄mbu deema, wiru 2:18n di sere wiru 4:21.

¹ Gari wee yi Yinni Gusunɔ u Yoeli, Pɛtuelin bii s̄ɔɔwa u Yudaba s̄ɔ.

Twee wuuru ka gbeburu

² U nɛɛ, bɛɛ Yudaban guro gurobu,
i swaa dakio i nɔ.

Bɛɛ Yudaba kpuro kpuro
i swaa tem kp̄iyo i gari yi nɔ.

Ḡaa ninin bweseru nu koore bɛɛn waati s̄ɔɔ,
ñ kun mɛ bɛɛn sikadoban waati s̄ɔɔ?

³ I bɛɛn bibu yen gari s̄ɔɔwɔ.

Kpa bii be, bu maa ben bibu s̄ɔ,
kpa be, b̄a n seewa bu maa begibu s̄ɔ.

⁴ Wee d̄ia ni k̄k̄onu nu di n tiara,
twee yi na yi di.

Ye twee yi na yi di n tiara
ma sw̄ini yi na yi di.

Ye sw̄ini yi di n tiara,
ma gbaanu na nu ye di.

⁵ Bɛɛ be tam mu goomɔ, i dom yando kpa i sw̄i.
Bɛɛ tam n̄robɔ, i weeweenu koowo.

Domi tam mu koo kpe resɛm biarun s̄ɔ.

⁶ Domi twee wuura na nge tabu kowobu
ta bɛsɛn tem wukiri.

Yi dabi, yi maa dam mɔ.

Yin donnu dam m̄ɔwa nge gbee sinansuginu.

⁷ Yi bɛsɛn resɛm gbaanu kam koosiamɔ.

Yi bɛsɛn figie d̄anu dimɔ.

Yi yen kokosu w̄iamɔ.

Ma yi yen k̄aasi derimɔ kokosu sari.

⁸ I wuri koowo nge kurɔ kpao wi ḡaminira deema.

⁹ Ba ku ra maa ka k̄ɛnu de Yinni Gusunən s̄aa yerɔ
ni nu s̄aa alikama ka tam.

Yen s̄ana Yinni Gusunən s̄am kowo be ba s̄aa ȳaku kowobu ba s̄are ba ḡɔɔ s̄ɔ.

¹⁰ Gbea kpuro ya kam kua.

Ma yen tem mu saara.

Alikama sari, resɛm ka gum maa sari.

¹¹ Gbee wukobu ba s̄ɔ biti s̄ɔɔ.

Be ba ra resem yewe, weeweena ba m̀.
 Domi dīa bimi sari.
 Dīanu kpuro nu kam kua.
 12 Resem gbaanu nu gbera.
 Figie ya dēlla.
 Dāa gbaanu kpuro nu gea yina.
 Ya dera t̄mbu ba ñ maa nuku dobu m̀.

Yoeli u t̄mbu kanam̀

bu Yinni Gusuǹ suuru kana

13 Bē Yinni Gusuǹn s̄m kowobu, yāku kowobu,
 i saaki sebuo
 i ka kpuna w̄ku giriru nuku sankiranun s̄.
 Domi wee ba ku ra maa ka alikama ka tam k̄nu ne
 Gusuǹ bēsen Yinnin s̄a yer̄.
 14 I t̄ru garu wuǹ
 t̄e s̄o i ko i n̄o b̄ke.
 I t̄mbu kpuro m̄n̄o sere ka dur̄ t̄k̄n̄o
 Gusuǹ bēsen Yinnin s̄a yer̄,
 kpa i n̄n kana.

Yinni Gusuǹn m̄run t̄ru

15 Yinni Gusuǹn t̄ru ta turuku kua.
 T̄o te, ta s̄awa win t̄ru.
 Te s̄ora wi, Dam kpurogii u koo kpuro kam koosia.
 Anna a t̄o k̄suru wa te ta sisi mi.
 16 Wee sa m̄era ba ka bēsen dīanu doon̄.
 Ma nuku dobu kpa Gusuǹ bēsen Yinnin s̄a yer̄.
 17 Ye ba duura, ya gbera tem kusanu s̄o.
 Dīanu kpa biranu s̄o.
 Ma bira ni, nu w̄rukum̄.
 Domi nu ñ maa dīanu m̀.
 18 I swaa dakio i n̄o nge m̄e yēe yi wuri m̀,
 ma yi b̄su baama.
 Domi yi ñ yakasu wa kpara yer̄.
 Baa ka yāan̄ nu n̄ni s̄ore.

Yoeli u kanaru m̀

19 Yinni Gusuǹ, wuna na n̄ogiru suem̄.
 Domi wee, yakasu ka dāa d̄o m̄wara gber̄.
 20 Ma yēe yi n̄ogiru sue yi nun kanam̀.
 Domi daanu gbera, yakasu maa d̄o m̄waa kira gbabur̄.

2

Yinni Gusuǹn t̄ru

ta turuku kua

1 I k̄ba soowo Sīnī.
 I de bu ye n̄o Yinni Gusuǹn guu d̄eraru mi.
 Bēe be i w̄a tem m̄e s̄o kpuro, i diirio berum s̄.
 Domi Yinni Gusuǹn m̄run t̄ra wee.
 Wee ta mam turuku kua.
 2 T̄o te, ta t̄riwa.
 Ta guru wiru ka buk̄ s̄owa.
 Ma twee wuura wee yi dabi,

yi maa dam mɔ.

Yin wuu te, ta t̄iriwa
nge yam wɔkura guuru wukiri.

Sa n̄ yen bweseru waare.

Sa n̄ maa yen bweseru wasi.

³ Mi yi sara kpuro,

n da kowa nge d̄ɔɔ mwaara u doona.

Yi ku ra ḡaanu deri.

Yellu b̄es̄en tem mu gea s̄aa

nge gbaa te ba m̄d̄ Ed̄eni.

Adama t̄e yi mu kua nge mi ḡaanu ku ra kpi.

⁴ Twee yi, yi s̄aawa nge tabu maasɔbu

be ba dum̄i yakiamɔ.

⁵ Yi ȳɔkumɔ yi guunu gasirimɔ.

À n yen w̄akinu nua

a ra n tamaa nge tabu kek̄ebara,

n̄ kun m̄e yaka si su d̄ɔɔ mwaaram̄an w̄akinu.

Yi ra n weewa nge tabu dur̄ɔ be ba tabun s̄ɔru s̄aa.

⁶ T̄ambu kpuro ba ra n nandewa yi n tunuma.

Kpa ben wuswaa yu burisina.

⁷ Yi ra tii ȳɔsuwa nge tabu dur̄ɔbu,

yi n gb̄araru gasirimɔ,

yen baayere ya n yen swaa sw̄i.

Yi ku ra gam gere.

⁸ Yi ku ra maa baasine.

Yen baayere ya ra n yen s̄ia sw̄iwa.

Ḡaa ni nu koo ye ḡanḡere ko,

yi ra nu w̄ariwa sannu.

Nu ku ra maa ye ȳrasie.

⁹ Yi ra wuu wukiriwa

yi n gb̄araru ka yenusu gasirimɔ,

kpa yi n dum̄ɔ f̄en̄entiban di nge gb̄en̄ɔbu.

¹⁰ Mi yi dua, tem mu ra diiriwa,

kpa n s̄aare w̄alla koo w̄aruma,

kpa suru ka s̄ɔɔ yam t̄ira,

kpa kperin ballibu kpe.

¹¹ Nge m̄eya Yinni Gusunɔ ù n gari gerua win tabu kowobun wuswaaɔ,

ba ra n̄n̄ m̄em̄ n̄ɔw̄ewa.

Ba dabi, ba maa dam mɔ.

Yen s̄ɔna win t̄ɔɔ te, ta nanum mɔ.

Wara u koo ȳɔra u tu ma.

I ḡru ḡsio

¹²⁻¹³ Yinni Gusunɔ u n̄eɛ,

na s̄aawa w̄anw̄andugii.

N̄en̄ k̄iru ta kp̄a.

N̄en̄ m̄aru ya ku ra fuuku se.

Na ra maa t̄onu suuru kue

k̄ɔsa ye na ra k̄i n̄ n̄n̄ kua s̄ɔɔ.

T̄e, i wurama ka b̄een̄ ḡru kpuro n̄en̄ mi,

i n̄ɔɔ b̄ɔke, kpa i wuri ko.

B̄een̄ ḡruwa i ko i ḡs̄ia,

n̄ n̄ m̄ɔ i ȳanu ḡēeku t̄ona.

I wurama ne, Gusuno been Yinnin mi.

¹⁴ Sɔrɔkudo kon gɔru gɔsia,
kpa n beɛ durom kua.

Saa ye sɔra i ko i kpɪ i ka man alikama ka tam kɛnu naawa.

I kanaru koowo

ka nɔɔ bɔkuru

¹⁵ I kɔba soowo Siɔniɔ.

I tɔmbu mennɔ,
kpa i nɔɔ bɔkurun tɔru yi.

¹⁶ I tɔmbu mennɔ bu man sã,
guro gurobu ka bibu, ka bii wɛɛnɔ.

Baa ka be ba wãa kurɔ kpaɔa dirɔ,
bu yario ben kurɔ kpaɔa dirun di.

¹⁷ Kpa yaku kowo be ba man sãamɔ
bu du nen sãa yerɔ ka swi,

yaku yeru ka kɔnnɔn baa sɔɔ,
bu ne ben Yinni kana bu neɛ,

n ben wɔnwɔndu waawo, be, nen tɔmbu.
N ku bu sekuru doke.

N ku de tɔn tukobu bu bu yɛɛ bu neɛ,
mana ne, ben Yinni na wãa.

Yinni Gusuno

u win tɔmbu wisimɔ

¹⁸ Yinni Gusuno u nisinu mɔ win tem sɔ.
U win tɔmbun wɔnwɔndu mɔ.

¹⁹ Ma u win tɔmbun kanaru wisa,
u neɛ, kon beɛ alikama kpaɔa wɛ, ka resem, ka gum.

I ko i deburu wa.
Na n maa derimɔ bweseru garu tu beɛ yɛɛ.

²⁰ Kon beɛ yiberɛ be ba na saa sɔɔ yɛsan nɔm geu gian di gira,
kpa n de bu da n toma

mi tem mu gberɛ ma gãanu ku ra kpi.
Kon de ben swaa gbiobu bu nim wɔku bɔruguu wɔri.

Kpa be ba wãa biruɔ bu nim wɔku ge ba mɔ Mediterane wɔri.
Ben gonu nu koo numia sere bu kpɔna bu wɛsia.

Geema, Yinni Gusuno u gãa bakanu kua.

²¹ Tem, a ku berum ko,
a nuku dobu koowo,
domi Yinni Gusuno u gãa bakanu kua.

²² Beɛ gbeeku yeɛ, i ku nanda.
Domi yakasu su koo wure su kpi temɔ,
kpa dɔnu nu ma.

Figie ka resem ya koo binu ma siki siki.
²³ Beɛ Siɔnigibu i nuku dobu koowo Gusuno been Yinni sɔɔ.

Domi u koo de gura yu ne yen saa sɔɔ nge yellu.
U koo de yu ne saa ye ya ra tore

kpa u de yu kpe saa ye ya ra kpe.

²⁴ Alikaman soo yera kun maa gberamɔ.
Olifin gum, ka resem tam kun maa biaramɔ wekenɔ.

²⁵ Kon beɛ wɔɔ si ka dia nin kɔsire wɛ,
ni nen tabu kowobu, kɔkɔnu, ka gbaanu, ka twee yi di
wɔɔ si su doona sɔɔ.

26 Bɛɛ nɛn tɔmbu, i ko i di i debu.
 I n̄ sekuru wasi.
 Kpa i nɛ, Yinni Gusunɔ bɛɛɛ wɛ,
 nɛ wi na bɛɛ sɔm maamaakiginu kua.
 27 Saa ye sɔɔ, i ko i gia
 ma na wāa bɛɛ Isireliban suunu sɔɔ.
 Ma na sāa Gusunɔ bɛɛn Yinni.
 Nɛ baasi, Yinni goo maa sari.
 Bɛɛ nɛn tɔmbu, i n̄ maa sekuru wasi.

3

Yinni Gusunɔ u koo

win Hunde doke tɔmbu sɔɔ

1 Yen biru kon nɛn Hunde doke tɔmbu kpuro sɔɔ.
 Bɛɛn bii tɔn durɔbu ka tɔn kurɔbu ba koo nɛn gari gere,
 kpa bɛɛn durɔ tɔkɔnu nu n dosusu mɔ,
 kpa bɛɛn aluwaasiba bu kāsīnu wa.
 2 Baa ka yobɔ, kon bu nɛn Hunde wɛwa tɔɔ te.
 3 Yen tɔɔ te sɔɔ, kon maamaakiba ko.
 Kon de yem ka dɔɔ ka wii bakasu sɔɔsira wɔllɔ ka temɔ.
 4 Sɔɔ u koo yam fira,
 kpa suru u swɛra nge yem,
 Yinni Gusunɔn tɔɔ nanumgii te, tu sere tunuma.
 5 Adama yen tɔɔ te,
 wi u Yinni Gusunɔ soka, u koo faaba wa.
 Gabu ba koo kisira nɔni swāa ten di
 Siɔnin guurɔ Yerusalemuɔ
 nge mɛ Yinni Gusunɔ u gerua.
 Beya be u soka ba n ka wāaru mɔ.

4

Yinni Gusunɔ

u koo bwese tukunu siri

1 Yinni Gusunɔ u nɛɛ, yen tɔɔ te,
 kon Yudaba ka ben wuu Yerusalemu wesia nge yellu.
 2 Kpa n bwese tukunu kpuro menna
 n nu sure Yosafatin wɔwa sɔɔ.
 Miya kon nu siri
 kɔsa ye nu nɛn tɔmbu Isireliba kuan sɔ.
 Domi nu bu yarinasia tem kpuro sɔɔ.
 Ma nu ben tem bɔnu kua.
 3 Nu nɛn tɔmbu bɔnu kua ka tɛtɛ.
 Nu ben aluwaasiba mwɛera nu dɔra
 nu ka wa nu kurɔ tanɔbu dwe.
 Ma nu wɔndiaba mwɛera nu dɔra nu ka tam nɔ.
 4 Bɛɛ Tirigibu ka Sidonigibu ka sere be ba wāa Filisitiban temɔ,
 mba i kī nɛn mi.
 I kī i man mɔru kɔsiawa?
 N n mɛn na, na n̄ tɛɛmɔ n ka maa bɛɛ mɔru kɔsie.
 5 Wee i nɛn sii geesu ka nɛn wura
 ka nɛn arumani gura.
 Ma i da i ye kpuro yi bɛɛn b̄uu sāa yerɔ.

6 Ma i Yudaba ka Yerusalemugibu mwεεra i Gerekiba dɔre.
Nge meya i ka bu tondasia ben tem di.

7 Adama ne, kon ka bu wurama mi ba raa wāa.
Kon de kōsa ye i bu kua mi,
yu wari been wiru wallo.

8 Kon been bibu Yudaba dɔre.
Kpa be maa, bu be Sabegibu dɔre,
be ba wāa n toma.
Yeniwa ne, Yinni Gusunɔ na gerua.

Taa dāakibu ka siribu

9 Yoeli u neε,
i bwese tukunu nɔɔsio bu tabun sɔru ko.
Nu tabu durɔ damgibu seesio, kpa bu swaa wari,
tabu kowobu kpuro gesi.

10 Nu nin naa tebonu gɔsio takobiba,
kpa nu nin kɔmbɔnu gɔsia yaasi.
Be ba raa sāa berurobu, bu tii koowo tabu durɔbu.

11 I seewo fuuku i na.
Beε bwese ni i wāa turuku, i mennama.
Yinni Gusunɔ, a de wunen tabu kowobu bu na.

12 Ma Yinni Gusunɔ u neε, beε bwesenu kpuro,
i seewo i na Yosafatin wɔwa yen mi.
Domi miya kon sina
n bwese ni nu wāa mi kpuro siri.

13 Domi ben nuku kōsura banda.
I kɔmbɔnu suo i tɔn be gē nge dīa ni nu ye.
I na i bu munku nge reseɛm ye ba doke gama yerɔ,
ma yen nim mu kotosu yiba.

14 Wee tɔn wɔru ga wee wɔwa yèn mi ba koo tɔmbu siri.
Domi ne, Yinni Gusunɔn tɔɔ te, ta tura
tè sɔɔ kon nen mɔru sɔɔsi.

15 Sɔɔ ka suru kun maa ballimɔ.
Ma kperi yi yam tīra.

16 Ne, Yinni Gusunɔ na kukirimɔ Siɔnin guurun di.
Nen nɔɔ ga nɔɔramɔ Yerusalemun di.
Wallo ka tem mu yīirimɔ.
Adama na nen tɔmbu Isireliba kōsu.
Nena na sāa ben kuku yeru.

17 Beε Isireliba, i ko i gia
ma ne Gusunɔ na sāawa been Yinni,
ne wi na wāa Siɔniɔ nen guu deɛraru mi.
Yerusalemu kpuro ya koo kpaɛm ko negia.
Tɔn tukobu ba n maa ye wɔrimɔ.

Yinni Gusunɔ

u koo win tɔmbu domaru kua

18 Saa gaa wee yè sɔɔ reseɛm ya koo gea ko
sere ka gungunu wallo.
Kpa sabenu nu di mi.
Kpa nu bom ko mu n kpā.
Yudan tem daanu kpuro nu koo nim koku.
Daru koka gaa koo yari
Yinni Gusunɔn sāa yerun di,

kpa yen nim mu da
sere Sitimun wəwəə.

¹⁹ Egibiti ya koo kam ko,
kpa Edəmun tem mu ko bansu.
Domi ba Yudaba dam dərə,
ma ba taare sarirugibu go.

²⁰⁻²¹ Adama kon be ba təmbun yem yari mi məru kəsia.
Kpa Yudaba ka Yerusalemugibu ba n wāa ben temə
sere ka baadommaə.
Kpa ne, Yinni Gusunə na n wāa Siəniə.

AMŌSU

Amosu wi, u s̄awa yaa sabenun kparo. Yaa sabe niya u kparamo Yinni Gusunō u ka n̄n soka u ka bwese ni nu ka Isireliba sikerene s̄o siri bi Yinni Gusunō u koo nu kua. Amosun waati ye s̄o, Isireliba ba dukia m̄wa too, adama ben w̄asinaa ka Gusunō ya biru wura. Baa me ba s̄aru n̄ni, ben ḡoru ga n̄ w̄a te s̄o. Ba n̄ s̄arobu n̄orimō. Ba bw̄ebw̄ēbu gem biramō. Ba t̄mbu taki dimō tenkurun swaa s̄o.

N deema saa ye s̄o, Asirigiba dam m̄o. Amosu u Isireliba yaayasiama wooda ye Yinni Gusunō u M̄wisi w̄ē ben s̄o ka nge me u bu yarama saa Egibitin di. Yen s̄o, b̄a kun Gusunō s̄ama ka gem, mem n̄obu sarira ba m̄o. U maa bu s̄oma ma Yinni Gusunōn siribu wee be s̄o.

Amosu u s̄awa Isireliban bwese kera w̄akura yiru yen s̄oma d̄aako wi Gusunō u bu ḡoria Asirigibu bu sere bu yoru mwa bu ka doona.

Tire ten kpunaa

1. Yinni Gusunō u koo win t̄mbu ka bwese tukunu siri, wiru 1n di sere wiru 2.
2. Isireliban toranu ka kirō ye Yinni Gusunō u bu kua, wiru 3n di sere wiru 6.
3. K̄asinu n̄obu, wiru 7n di sere wiru 9:10.
4. Yinni Gusunō u koo maa Isireliba seeya, wiru 9:11-15.

¹ Amosu u s̄awa ȳa kparo Tekoa. Wiya Yinni Gusunō u ka gari kua Isireliban s̄o, n kua w̄o yiru tem mu sere ȳira. Saa ye s̄o, Osiasiwa u bandu dii Yuda, ma Yeroboamu, Yoasin bii u maa bandu dii Isireli.

² Amosu u n̄e,
Yinni Gusunōn n̄o ga n̄oramō Siōnin guurō Yerusalemu.
Yakasu maa sari kpara yeno,
ma guu te ba m̄o Kaameli, ten wii kpiira gbera.

Yinni Gusunō

u koo Sirigibu seeyasia

³ N̄e, Yinni Gusunō na n̄e,
Damasigibun toranu nu kp̄a.
Yen s̄o, na n̄ n̄en himba ḡosiamō.
Domi ba Galadigibu taaka ba munka.
⁴ T̄ē, kon de d̄ō u na u sina boko Hasaelin yenu w̄ori,
kpa u Beni Hadadin sina kpaaru di mam mam.
⁵ Kon ben wuu Damasin gb̄ararun gamboba k̄osuku,
kpa n̄ Bikati Afenin t̄mbu kpeerasia.
Kpa n̄ B̄eti Edenin sunō go.
Kpa n̄ de bu Sirigibu yoru mw̄eri bu ka da Kirio.
N̄e, Yinni Gusunōwa na yeni gerua.

Yinni Gusunō

u koo Filisitiba seeyasia

⁶ N̄e, Yinni Gusunō na n̄e,
Filisitiban toranu nu kp̄a.
Yen s̄o, na n̄ n̄en himba ḡosiamō.
Domi ba Isireli dabi dabinu yoru mw̄era
ba Ed̄muba n̄mu beria.
⁷ M̄eya kon de bu ben wuu Gasa d̄ō s̄oku,
kpa u yen dii geenu di.

⁸ Kon Asidɔdun tɔmbu ka Asikalonin sunɔ kpeerasia.
 Kon Ekoronigibu wɔri.
 Kpa Filisiti be ba tie mi kpuro bu kam ko.
 Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

Yinni Gusunɔ

u koo Fenisiba sɛɛyasia

⁹ Nɛ, Yinni Gusunɔ na nɛɛ,
 Fenisiban toranu nu kpɛa.
 Yen sɔ, na ɛ nen himba gosiamɔ.
 Domi ba Isireli dabi dabinu yoru mwɛɛra
 ba Edɔmuba nɔmu beria.
 Ba ɛ ben arukawani yibie ye ba ra a ka bu bɔkua.
¹⁰ Yen sɔ, kon de bu ben wuu Tiri dɔɔ sɔku,
 kpa u yen dii geenu di.

Yinni Gusunɔ

u koo Edɔmuba sɛɛyasia

¹¹ Nɛ, Yinni Gusunɔ na nɛɛ,
 Edɔmuban toranu nu kpɛa.
 Yen sɔ, na ɛ nen himba gosiamɔ.
 Domi ba ben mɛro bisibu Isireliba naa swi ka takobi.
 Ba ɛ bu wɔnwɔndu kue.
 Ben mɔru kun maa sure.
 Ma ba ka bu wɛɛru sɔa dim dim saa kpuro.
¹² Yen sɔ, kon de bu ben wuu Tema dɔɔ sɔku
 kpa u Botisiran dii geenu di.

Yinni Gusunɔ

u koo Amɔniba sɛɛyasia

¹³ Nɛ, Yinni Gusunɔ na nɛɛ,
 Amɔniban toranu nu kpɛa.
 Yen sɔ, na ɛ nen himba gosiamɔ.
 Domi ba gurigibun nukunu besuka Galadiɔ,
 saa ye ba Galadigii ben tem mwaamɔ
 begim mu ka yasian sɔ.
¹⁴ Yen sɔ, kon de bu ben wuu Raba tabu wɔri bu ye dɔɔ sɔku,
 kpa u yen dii geenu di mam mam.
 Saa ye sɔɔ, tabun wurenu koo nɔɔra nge woo bɔkɔ.
¹⁵ Kpa bu ben sina boko ka win tabu sinambu yoru mwɛɛri.
 Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

2

Yinni Gusunɔ

u koo Mɔabuba sɛɛyasia

¹ Nɛ, Yinni Gusunɔ na nɛɛ,
 Mɔabuban toranu nu kpɛa.
 Yen sɔ, na ɛ nen himba gosiamɔ.
 Domi ba Edɔmun sina bokon kukunu dɔɔ mɛni nu kua torom.
² Yen sɔ, kon de bu Mɔabuban tem dɔɔ mɛni
 kpa u ben wuu Kerioɔtun dii geenu di mam mam.
 Kpa Mɔabu be, bu kam ko tabu gberɔ,

sanam me tabu swia ba kabi soomɔ, ba kuuki mɔ.

³ Kon ben sina boko ka win tabu sinambu kpuro kpeerasia.
Ne, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

Yinni Gusunɔ

u koo Yudaba seeyasia

⁴ Ne, Yinni Gusunɔ na nee,

Yudaban toranu nu kpɛa.

Yen sɔ, na n nen himba gɔsiamɔ.

Domi ba nen woodaba yina.

Ba n ye mem nɔwe.

Ma ba bunun weesu swi, ni ben baababa ba raa swi.

Ma nu dera ba gera nen swaan di.

⁵ Yen sɔ, kon de bu ben tem dɔɔ meni.

Kpa u ben wuu Yerusalemun dii geenu di mam mam.

Yinni Gusunɔ

u koo Isireliba seeyasia

⁶ Ne, Yinni Gusunɔ na nee,

bee Isireliba, been toranu nu kpɛa.

Yen sɔ, na n nen himba gɔsiamɔ.

Domi i gemgibu dɔra i ka been dibu wa i mwa.

Ma i ka saarobu baranun gobi kasinamɔ.

⁷ I ra n kiwa i wɔnwɔndobu taare

kpa ba n wiru tua saa nuku sankiranun sɔ.

Kpa i n bwɛɛbwɛɛbu dam dɔremɔ.

Bii ka baa ba ka kurɔ turo mennamɔ.

Nge meya i ka ne, Yinni Gusunɔn yi si deeraru sankumɔ.

⁸ I ra n kpɛ kpɛ been bunun nuunɔ

yɔnu wɔllɔ ni i tɔruba mwa,

kpa i n tam nɔrumɔ me i yokuma.

⁹ Ka me, na Amɔreba kam koosia mam mam been sɔ,

be, be ba gunu nge dɔa ye ba mɔ seduru.

Ma ba dam mɔ nge dɔa dangia.

¹⁰ Meya na bee yarama Egibitin tem di.

Ma na bee kpara ghaburɔ wɔɔ weeru

n ka bee Amɔre ben tem wɛ.

¹¹ Na sɔmɔbu seeya been bibu sɔɔ.

Ma na gabu gɔsa nen sɔ been aluwaasiba sɔɔ,

ma ba man tii wɛ ba bɔrua bu ku tam nɔ.

Bee Isireliba geema? Nge weesa.

Ne, Yinni Gusunɔwa na yeni bikiamɔ.

¹² I dera be na gɔsa mi, ba tam nɔra.

Ma i nen sɔmɔbu wooda wɛ i nee,

bu ku maa tɔmbu nen gari sɔ.

¹³ Wee tɛ, kon bee munku muku muku

nge me naa keke ye ya dianu sɔɔwa ya ra tem kasuku.

¹⁴ Yen dɔma te, wasi kasanugiba kun maa kpɛ bu duka su.

Dangiba kun maa kpɛ bu ben dam dendi bu ka gɔanu ko.

Meya tabu durɔ dangiba kun maa kpɛ bu ben wɔaru wɔra.

¹⁵ Ten towoba kun maa kpɛ bu ka tii yina.

Be ba maa naasu sɔu, ba n kisiramɔ.

Meya maasɔba kun maa kpɛ bu we ben dumin dakin saabu.

16 Be ba sãa tabu durɔ damgibu be sɔɔ dɔma te,
ba koo ben tabu yãnu kɔwa bu duki su nɔm dira.
Ne, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

3

Yinni Gusunɔn tɔmbu

ba koo ben daa tusia

1 I swaa dakio i nɔ ye ne, Yinni Gusunɔ na gerumɔ, bɛɛ Isireliba kpuron sɔ,
bɛɛ be na yarama Egibitin di.

2 Handunian bwesenu kpuro sɔɔ, bɛɛ tɔnawa na gɔsa.
Yen sɔna kon bɛɛ sɛɛyasia bɛɛn durum ye i kua kpuron sɔ.

Gusunɔ ù n gari gerua,

Gusunɔn sɔmɔ kun kpɛ

u nɔɔ mari

3 Tɔmbu yiru ba koo swaa wɔri sannu
ba kun gina nɔɔsine?

4 Gbee sunɔ ga ra gbãre yakaso
ga kun yaa mwɛ ro?
Gbee sunɔ buu ga ra kukiri gen kpin yerun di
ga kun yaa wa ga dimɔ?

5 Gunɔ ga koo taa mwaara temɔ
ba kun ye beri?
Taa ya koo se wallo
gãanu kun ye kɛsie?

6 Ba ra tabun kɔba so wuuɔ
wuugibu ba kun nande?
Kɛsiru garu ta ra kooɛ wuuɔ
n kun nen min di?

7 Aawo, na ku ra gãanu ganu ko
na kun ye nen sɔmɔ sɔɔwa.

8 Gbee sunɔ gà n gbãra,
wara ku ra nande.
Ne, Yinni Gusunɔ nà n gari gerua,
nen sɔmɔ wara kun yi kparamɔ.

Yinni Gusunɔ

u koo Samari sɛɛyasia

9 I Asidɔdu ka Egibitin tem sina kpaanugibu nɔɔgiru sueyo i nee,
bu mennama Samarin guunɔ,
kpa bu wa daa berɛteke ka dam dɔrenaa
ye ya wãa ben suunu sɔɔ.

10 Ba ku ra kã bu gea ko.
Ma ba arumani guramɔ ka dam ka taki,
ba taasimɔ ben sina kpaanɔ.

11 Yen sɔna kon de yiberɛba bu na
bu tem mɛ tarusi, bu ben dam kpeerasia.
Kpa bu ben sina kpaanu kɔsuku.
Ne, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

Faaba ye ya ñ nuku dobu mɔ

12 Wee ye na maa gerua. Na nee,

nge me yāa kparo u ra win sabenun sukum wōre gbee sunən nōn di,
 nge meya kon bēe Isireliba wōra
 bēe be i na i sō Samariō kpin yee buranu sōo.

Kirōba

¹³ I swaa dakio i nō

kpa i Yakōbun bweseru kirō ko
 i bu sō ye ne Gusunō wōllu ka tem Yinni na gerua.

¹⁴ Na nēe, sanam me sōo, kon Isireliba seeyasia ben durum sō.

Kon Betelin yāku turanu kāsuku,
 kpa nin kāanu nu bōkīra nu wōruku.

¹⁵ Kon bēen dia mi i ra n wāa yam susurun saa ka puran saa kāsuku.

Kpa n bēen sina kpaanu kam koosia
 ni, ni ba buraru koosi ka suunu donnu,
 ka sere dii gee ni nu tie.

Nē, Yinni Gusunōwa na yeni gerua.

4

¹ Bēe Samarin tən kurōbu,
 bēe be i dimō i bōriamō nge Basanin naa gbiibi
 yi yi wāa Samarin guurō,
 i wōnwōndobu dam dōremō,
 i bwēebwēebu taki dimō,
 ma i bēen durōbu sōomō bu ka tam na i nō.
 Tē, i swaa dakio i nō.

² Nē, Yinni Gusunō na bōrumō ka nen tiin yīsi dēeraru na mō,
 wee saa ya sisi yē sōo ba koo bēe ka bēen bibun bweseru kōkōnu sōre bu gawa
 nge swēe.

³ Bēen baawure u koo yari kururun di
 kpa bu bēe kuba sōo yēsan nōm geu gia.
 Nē, Yinni Gusunōwa na yeni gerua.

Isireliban gōru bōbunu

⁴ Yinni Gusunō u nēe,
 bēe Isireliba, i doo yāku yee ten mi Beteliō,
 kpa i n man torarimō.

I doo Giligaliō,
 kpa i n man torarimō nge mēn nōo i ko kpī.
 I n bēen yākunu mō bururu baatere,
 kpa i n ka bēen kēnu naamō sōo ita ka sōo ita.

⁵ I bēen siarabun yākunu koowo ka pēe ye ba seeyatia doke.

Kpa i tōmbu sō ma i kēnu kua ka kīru.
 Domi yera bēe Isireliba i kīru bo.

Nē, Yinni Gusunōwa na yeni gerua.

Kirō ye ya kam kua

⁶ N wee na dera gōra dua bēen wuu marosu kpuro sōo.

Ma i dīanu bia bēen yenusu kpuro sōo.

Adama ka me, i n gōsirame nen mi.

Nē, Yinni Gusunōwa na yeni gerua.

⁷ Na yina gura yu ne ye n tie suru ita bu ka dīanu gē.

Na dera gura ya na wusu gasun mi.

Ma na n wure yu ne gasun mi.

Na dera ya na gbenu ganu sōo.

Ma na n wure yu ne ganun mi.

Ma nu gbera.

⁸ Yera been wusu gasun tambu ba da wuu gagun mi bu ka nim wa bu nò.

Adama ben nim naru ga ñ kpa.

Ka me, i ñ gosirame nen mi.

Ne, Yinni Gusunowa na yeni gerua.

⁹ Na dera been dianu kusenu kua,

ma twee yi na yi been gbean dianu ka been daa gbaanun wurusu kpuro di.

Adama ka me, i ñ gosirame ne Gusunò been Yinnin mi.

¹⁰ Na maa bee kesi kesi bararu sure nge me na kua Egibitio.

Na dera ba been aluwaasiba go tabu sòò.

Ma ba ben dumi mwera.

Na dera i been ton be ba gun nuburu nua been sansaniò.

Adama ka me, i ñ gosirame nen mi.

¹¹ Na bee sura na kosuka nge Sodomu ka Gomora ye na kam koosia.

Ma i kua nge daa nò ge ba wuna dòn di.

Adama ka me, i ñ gosirame ne, Yinni Gusunon mi.

¹² Yen sòna bee Isireliba kon bee seeyasia.

N n men na, i n sòru sàa i n ka ne Gusunò been Yinnin siribu mara.

¹³ Domi nena na guunu mama,

ma na woo taka kua.

Na ra nen bwisikunu tonu giasie.

Na ra maa yam bururam gosie yam wòkuru,

kpa na n simò guunu wòlò.

Nen yisira Gusunò wòllu ka tem Yinni.

5

Isireliba, i de i gòru gòsia

¹ Bee Isireliba, i swaa dakio i nò gòò swi yi na mò been sò.

² Bee be i wòrumè temò nge wòndia be ba gu,

i ñ maa seemò.

Goo sari wi u koo bee seeya.

³ Domi Yinni Gusunò u gerua u nee,

been wuu ge ga tabu duròbu nòròbu (1.000) mò,

bà n tabu da, tumbu wunòbuwa (100) ba koo wurama.

Ge ga maa tabu duròbu wunòbu mò,

tumbu wòkura ba koo tia.

I wurama Gusunon mi

n sere dakuru ko

⁴ Wee ye Yinni Gusunò u maa bee Isireliba sòòmò.

U nee; i n kà i n wàa, wiya i ko kasu.

⁵ I ku maa sàaru da Beteliò ka Giligaliò ka Beri Sebaò.

Domi u koo de bu Giligaligibu yoru mwera.

Kpa bu Beteligibu kam koosia.

⁶⁻⁷ Bee be i ra gem gosie weesu,

kpa i kun mu garisi gāanu,

i na wi, Yinni Gusunon mi,

kpa i wa i n wāa,

kpa u ku raà bee Isireliba wari u mwa nge dōò.

Kpa i goo bia Beteliò wi u koo dōò wi go.

⁸ Yinni Gusunowa u kperi bwese bweseka kua,

ma u yen baayere yi yen ayerò.

U ra yam wōkuru gōsie yam bururam.
 Kpa u de sōo sōo gu tīra, gu gōsia wōkuru.
 U ra nim wōkun nim mēnne,
 kpa u mu yēkana tem kpuro sōo.

⁹ Wiya u ra damgibun dam bue.
 Kpa u de bu ben wusun gbāranu kōsuku.
 Ka gem, win yīsira Yinni Gusunō.

¹⁰ Bēε Isireliba, be ba bēε sirimō dee dee,
 i ra n bu tusa,
 kpa i n ka wi u gem gerumō kōrua.

¹¹ I ra bwēεbwēεbu dam dōre,
 i n ben gbean dīanu mwεεrimō ka dam.
 Yen sō, i n sinamō bēεn dia sōo
 ye i bana ka kpee ni i dāka.
 Meya i n maa bēεn resem ye i duuran bii duronun tam nōrumō.

¹² Domi u bēεn toranu yē nu kpā,
 u maa yē ma i durum kua too.

I gemgibu nōni sōomō.
 I nōm biran kēnu mwaamō.
 Ma i yinamō bu sāarobu ben gem wē siri yerō.

¹³ Sanam mēni, sanam kōsuma.
 Yen sō, wi u laakari mō, wiya u ko n nōo maari.

¹⁴ I de i n gea mō n kun mō kōsa.
 Kpa i wa i n wāa.
 Nge meya Gusunō wōllu ka tem Yinni u ko n ka bēε wāa nge mē i ra gere.

¹⁵ I kōsa tusio kpa i gea kīa.
 I de gem mu siribu di siri yerō.
 Sōrōkudo Gusunō, wōllu ka tem Yinni u koo bēε Isireliban tōn be ba tiara
 wōnwōndu kua.

¹⁶ Yen sō, Gusunō wōllu ka tem Yinni u gerua u nēε,
 tōmba koo gōo wuri ko yam kpuro,
 kpa ba n sumō swēε sōo, ba n mō, wee, wee!
 Ba koo gbaa wukobu sokuma bu gōo wooru sina,
 kpa bu gōo swīgibu mēnnama.

¹⁷ Sanam mē u koo bēε wōrima,
 ka be ba wāa gberō kpuro ba koo gōo swīwa.
 Yinni Gusunōwa u yeni gerua.

Yinni Gusunōn siribun tōru

¹⁸ Bōruroba bēε be i Yinni Gusunōn siribun tōru mara.
 Mba i yīiyō i wa tōo te sōo.

I n yē ma ta ko n sāawa yam wōkuru, n n mō yam bururam.

¹⁹ I ko i n sāawa nge tōnu wi u gbee sunō duka suurimō,
 ma u ka yaa gōba gaa yinna.
 Ye u dua win dirō u gana nenua,
 ma waa ya nūn dōma.

²⁰ Yinni Gusunōn tōo te, ta sāawa yam wōkuru n n mō yam bururam.
 Ta tīriwa niki niki, yam bururam sari.

Sāa te Yinni Gusunō u tusa

²¹ Yinni Gusunō u nēε, u bēεn tōo baka ni i ra nūn diiye tusa.
 U n mam maa kī u bēεn mēnōsun wōo nō.

²² I n nūn yāku dōo mwaararugiru kua ka maa kēnu,
 u ku ra nu mwe.

Meya u ku ra maa been siarabun yakunu mɛeri
ni i ra ko ka yaa sabe ni nu gum mɔ.

²³ I ka been womusun wakinu doonɔ win bakun di.
U n maa ki u been marokunun wurenu nɔ.

²⁴ Adama i de gem mu n wa been suunu sɔɔ,
mu n kokumɔ nge nim me mu ku ra kpe.

²⁵ Bee Isireliba, i ka kua wɔɔ weeru gbaburu sɔɔ, i nun yakunu ka kɛnu kuare
nge me?

²⁶ Bɔu wi ba mɔ Sakutu wi i garisi been sunɔ ka sere kpera ye i saamɔ i mɔ
Kewani, i nin bwɔaroku ni i tii kua sɔɔre nge me i sɔɔwa gisɔ? Been tii i yɛ ma
i n koore me.

²⁷ Yen sɔ, u koo de bu bee yoru mwɛeri
bu ka da sere Damasin bera giɔ.

Wi, Gusunɔ wɔllu ka tem Yinniwa u yeni gerua.

6

Ba koo Isireliba kpeerasia

¹ Bɔruroba bee be i wa Siɔniɔ bɔri yendu sɔɔ,
ka bee be i sɔ Samarin guurɔ ka toro sindu.
Ma i tamaa i sa bwese te ta kpɔaru bon wirugibu.
Ma Isireliba ba somiru mara been min di.

² I doo Kalineɔ i wa.

Min di, kpa i da Hamatiɔ wuu bakɔ gen mi.

Kpa i sara i da Gatiɔ Filisitiban temɔ.

Ben wuu si, su bee Isireliba ka Yudaban wusu gea tura?

Ben tem me, mu been tem kpɔaru tura?

³ Wee i n ki wahalan tɔru tu bee naawa.

Ma i sere tii daa kɔsa gawemɔ.

Ma ya bandu dii been suunu sɔɔ.

⁴ Ma i kpi sau kpin yee buranu sɔɔ, ni ba buraru kua ka suunu donnu.

I tii ya kpe mmɛnu ka naa kpe mi yi yi gum mɔ gosiamme gɔsun di i temmɔ.

⁵ I marokunu soomɔ i womusu mɔ bwisikunu sariru sɔɔ.

Ma i tamaa i nin soberu yɛwa nge Dafidi.

⁶ I tam narumɔ ka nɔri beke.

I tii gum turaregim sawamɔ.

Ma i n nuki sankire yɛn sɔ been bweseru ta koo kam ko.

⁷ Yen sɔna ba koo gbi bu bee yoru mwɛeri bu ka doona
kpa been nuku dobun kuuki ka been tɔɔ baka dim mu kpe.

Samariya koo kam ko

⁸ Gusunɔ wɔllu ka tem Yinni u bɔrua ka win tiin wɔaru u neɛ,
u n bee Isireliban tii suabu ki.

U maa been sina kpaanu tusa.

U koo de bu Samari mwa ka ye ya wa ye sɔɔ kpuro.

⁹ Tɔmbu wakuru ba n tie yenu agu sɔɔ, ba koo gbiwa.

¹⁰ Goo u n win tɔnun goru sua yenu di u ka yara u dɔɔ u dɔɔ mɛni, u koo wi
u wa yenu sɔɔwɔ bikia u neɛ, goo maa tie u wa ka wune?

Kpa yɛro u nun wisi u neɛ, goo sari.

Kpa wini u neɛ, a mario. N n weene su Gusunɔn yisuru sia saa yeni sɔɔ kpa u
sun sfirema.

¹¹ Domi Yinni Gusunɔ u wooda yeni wɛ u neɛ,
u koo yenusu kpuro kɔsukuwa, bakasu ka piiminu.

Nasara kam

12 Ba ra dumi yakie kpee saara wollo?

Ba ra ka nee wuku mi?

Adama wee bee i gem gosia dee.

Ma i gea gosia ga sosuranu.

13 Bee i nuku dobu mo kam soo, ma i gerumo i mo, been tiin dama i ka nasara wa.

14 Yen sōna Gusunō wōllu ka tem Yinni u nee, u koo de bwese tukuru garu tu bee seesi. Kpa tu bee dam dore saa Hamatin duu yerun di sere n ka da nim torao ye ya waa gbaburun bera gia mi gaanu ku ra kpi.

7*Amosun kasiru soo,**u twee wa yi terie*

1 Wee ye Yinni Gusunō u dera na wa kasiru soo. Tweeya u dera yi kawara dabi dabinu sanam me yakasu kparam wee si sina boko u raa boora win yaa sabenun so.

2 Sanam me yi tem min yaka si kpuro di, yera na nee, Yinni Gusunō, a suuru koowo. Amōna Yakōbun bweseru ta ko n ka waa. Domi ta n maa dam mo.

3 Ma Yinni Gusunō u gōru gosia kōsa yen di. U nee, yeni ya n maa kooramō.

*Amosu u maa dō wa**win kasiru soo*

4 Wee ye Yinni Gusunō u maa dera na wa kasiru garu soo. U nee, u koo tambu seeyasia ka dō. Kpa u de dō wi, u nim me mu waa tem soowō gberasia kpa u Isireliban tem kpuro di.

5 Ma na nee, Yinni Gusunō, a ye yōrasio. Amōna Yakōbun bweseru ta ko n ka waa. Domi ta n dam mo.

6 Ma Yinni Gusunō u gōru gosia kōsa yen di u nee, yenin tii ya n maa kooramō.

*Amosu u nifoo wa**win kasiru soo*

7 Wee ye na maa wa kasiru garu soo. Na Yinni Gusunō wa u yō ganao ma u nifoo neni.

8 Ma u man bikia u nee, mba na waamo mi.

Na nūn wisa na nee, nifoo.

Ma u man soowa u nee, nifoowa kon ka nen tambu Isireliba yire nge gana. Na n maa bu suuru kuamme.

9 Kon ben sikado Isakin buu turanu kosuku, kpa n Isirelin saa yenu suriri, kpa n Yeroboamun bandu sura ka takobi n tu kpeerasia.

Amosu ka yaku kowo Amasia

10 Yera Amasia Betelin yaku kowo u Yeroboamu Isireliban sina boko gara u nee, wee Amosu u nun seesimo Isireliban suunu soo. Win gari yi u maa gerua mi, yi tambu kpuro burisina.

11 Domi u nee,

wune Yeroboamu, ba koo nun gowa tabu soo ka takobi.

Kpa bu Isireliba yoru mwēeri ben tem di

bu ka da mi n toma.

12 Yen biruwa Amasia u na Amosun mi, u nūn soowa u nee, Gusunōn sōmo wune, a doo Yudan tem gia, kpa a n wunen gari yi mo mi, a ka wa a n dimo.

13 Adama a ku maa Gusunən gari gere Beteli mi, domi ya sāawa sina boko ka Isireliba kpuron sāa yeru.

14 Ma Amosu u nūn wisa u nɛɛ, na n̄ sāa Gusunən sɔmɔ. Na n̄ maa Gusunən sɔmən bɔɔ. Nɛ, yāa kparowa. Sikamɔrewa* na ra yewe.

15 Yera Yinni Gusunɔ u man gɔsa sanam mɛ na yāanu kparamɔ. U man sɔɔwa u nɛɛ, n̄ doo n win tɔmbu Isireliba win gari s̄.

16 Tɛ, a swaa dakio a Yinni Gusunən gari n̄. Wunɛ Amasia, wunɛ wi a nɛɛ, n̄ ku Isireliba Gusunən gari s̄.

17 Wee ye Yinni Gusunɔ u gerua. U nɛɛ, wunen kurɔ u koo sakararu ko wuu sɔɔ, kpa bu wunen bibu go tabu sɔɔ, kpa bu wunen gberu bɔnu ko, domi wunen tii ka gbi tem tukumɔ mi n toma, mi ba koo ka Isireliba da bu yoru di.

8

Amosu u bireru wa win

kāsiru sɔɔ ta dāa marum yiba

1 Wee ye Yinni Gusunɔ u maa man s̄ɔsi kās̄i teni sɔɔ. Na dāa marum wa bireru sɔɔ mɛ mu ye.

2 Ma Yinni Gusunɔ u nɛɛ, mba na waamɔ mi.

Na nūn wisa na nɛɛ, dāa maruma na wa mɛ mu ye.

Yera u maa man s̄ɔɔwa u nɛɛ,

saa ya tura u ka win tɔmbu Isireliba s̄ɛyasia.

U n̄ maa bu suuru kuamme.

3 U maa nɛɛ, yen t̄ɔ te,

sina kpaarun womusu koo gɔsia nuku sankiranun womusu.

Kpa t̄n dabinun gonu nu n terie baama.

Kpa yam mu n maari s̄ɔ s̄ɔ.

Ba koo Isireliba s̄ɛyasia

4 Yinni Gusunɔ u nɛɛ,

i swaa dakio bɛɛ be i sāarobu dam dɔremɔ.

Ma i bwɛɛbwɛɛbu kam koosiamɔ.

5 I m̄, domma suru kpaon t̄ɔ bakara koo kpe.

Kpa su wa su bɛɛn alikama d̄ɔra.

Domma t̄ɔ w̄ɛrarugira koo kpe,

kpa su wa su bɛɛn biranu w̄ukia.

Sa ko sakaku kawa,

kpa su yen gobi s̄ɔsi.

Sa ko kilo gɔsia su ka tɔmbu gb̄eni.

Kpa su doo s̄inu d̄ɔra.

6 Sa ko wɔnwɔndobu dwe ka gobi,

kpa su sāarobu ka baranun gobi k̄sina.

7 Nɛ, Yinni Gusunɔ, na b̄ɔrua ka n̄n tiin ȳsiru na nɛɛ,

na n̄ bɛɛ Isireliba k̄sa ye i kua duarimɔ.

8 Bɛɛn tem mu koo ȳiri,

kpa bɛɛ n̄n tɔmbu i n̄ gɔɔ wooru s̄.

Tem mɛ kpuro mu koo kuke

kpa mu sure nge Egibitin daarun nim.

9 Yen t̄ɔ te, nɛ, Yinni Gusunɔ kon de s̄ɔ u du s̄ɔ s̄ɔ gb̄ara

* 7:14 *sikamɔre* - Ya sāa dāa t̄n binu ba ra di.

kpa yam mu t̄ira.

¹⁰ Kon b̄een t̄ō bakanu ḡosia nuku sankiranu,

kpa b̄een womusu su n s̄ā weeweenu.

Kpa b̄een baawure u saakiba doke u n wii p̄ōru pote nuku sankiranun s̄ō.

Kon de t̄ambu ba n nuki sankire tem m̄e s̄ō

nge be ba ben bii teeruru bie.

T̄ō te, ta ko n s̄āawa n̄oni sw̄aarugiru.

¹¹ Wee ye n̄e, Yinni Gusun̄o na gerua.

Na n̄e, kon de ḡōru tu du tem m̄e s̄ō.

N n̄ m̄o dianun ḡōru, n n̄ m̄a m̄o nim n̄oru.

Adama n̄en garin ḡōru ka yin nim n̄oruwa i ko i n m̄o.

¹² I ko i n yarinewa saa s̄ō ȳesan n̄am dwaru gian di n ka da s̄ō duu yer̄o,

saa m̄a s̄ō ȳesan n̄am geu gian di n ka da s̄ō yari yer̄o,

i n b̄osu baama, i n kasu i n̄en gari n̄o.

Adama i n̄ wasi i yi n̄o.

¹³ Saa ye s̄ō, b̄een w̄andia bur̄abu ka b̄een aluwaasiba ba koo gbi nim n̄orun saabu.

¹⁴ Be ba b̄ōrum̄o ka Samarigibun būnun ȳisuru ba m̄ò,

ka būu wi u w̄āa Danūon w̄āaru,

n̄ kun m̄e ka s̄ā te ba m̄ò Beri Seb̄ao,

be kpurowa kon de bu w̄oruku,

kpa bu kpana bu se.

9

Yinni Gusun̄o

u koo t̄ambu siri

¹ Amosu, u Yinni Gusun̄o wa u ȳō s̄ā yerun ȳaku yer̄o. Ma u n̄un s̄ōwa u n̄e, u s̄ā yerun gbereba soowo saa ben w̄ollun di kpa tem mu diiri, kpa bu w̄oruku bu t̄on be ba w̄āa mi kpuron winu k̄osuku.

Kpa wi, Yinni Gusun̄o u de bu be ba tie go tabu s̄ō ka takobi.

Baa ben goo kun kp̄ē u kisira u doona.

² Baa bà n kukua ḡorīo, win n̄omu ga koo bu yarama.

Baa bà n ȳōwa w̄oll̄o, u koo bu sarasiama.

³ Bà n da ba kukua guu te ba m̄ò Kaamelin wii kpiir̄o, u koo bu kasu, kpa u bu mwa.

Bà n numa nim w̄ōkun s̄ōw̄o, u koo de w̄āa baka yu bu dw̄ē migum.

⁴ Ben yibereba bà n m̄a bu yoru mw̄era,

u koo de yibere be, bu bu go ka takobi.

U ko n bu n̄oni girariwa,

kpa u bu k̄sa kua, n n̄ m̄o gea.

⁵ Ma Amosu u n̄e,

Gusun̄o w̄ollu ka tem Yinni u tem baba, ma mu k̄osikira.

Ma n̄en t̄ambu kpuro ba ḡō wooru s̄ō.

M̄e kpuro mu kukum̄o,

ma mu surem̄o

nge Egibitin daa baka te ba m̄ò Nilun nim.

⁶ U win w̄āa yeru bana w̄oll̄o,

ma u dera w̄olla kua tem girum kp̄eru.

U nim w̄ōkun nim m̄enna,

ma u mu ȳēka tem s̄ō.

Win yĩsira Yinni Gusunə.

Taaregibun siribu

7 Yinni Gusunə u maa nee,
bee Isireliba, i n̄ Etiopigibu kere nen n̄oni s̄ə.
Geema, na bee yara Egibitin tem di.

Adama na maa Filisitiba yara Kafitorin di.
Ma na maa Sirigibu yara Kirin di.

8 Wee, ne, Yinni Gusunə na Isireliban bandu n̄oni girari,
domi ta tora.

Kon tu kpeerasiawa handunia s̄ə.
Adama n̄ n̄ m̄ Isireliba kpurowa kon kpeerasia.
Ne, Yinni Gusunəwa na yeni gerua.

9 Wee, kon nen woodaba wē,
kpa n̄ Isireliba siire
bwese tukunun suunu s̄ə
nge me ba ra dobi siire,
baa yen bin teeru ta kun ka w̄ra.

10 Nen t̄on be ba durum m̄,
ma ba gerum̄ ba m̄,
na n̄ bu n̄oni sw̄aru surem̄,
ba koo be kpuro gowa tabu s̄ə.

Isireliban tem koo wurama

nge yellu

11 T̄aru gara sisi t̄e s̄ə kon Dafidin bandu seeya
te ta s̄a nge yenu ge ga bansu kua.
Kon tu s̄am̄e, kpa tu se tu wurama nge yellu.

12 Kpa bu wa bu Ed̄muban tem ka bwese tuku ni nu raa man s̄am̄on tem
mwa.

Ne, Yinni Gusunəwa kon yeni ko.

13 Wee saa ya sisi ȳe s̄ə b̄a n̄ ḡa, n̄ n̄ t̄em̄ bu ka kpa duure.
B̄a n̄ res̄em duura, n̄ n̄ t̄em̄ bu ka ye gama.
Baa ka guunu w̄ll̄ res̄em ya koo kpiwa
ya n̄ t̄erie bu ka tam ko.

14 Kon nen t̄ambu Isireliba yakia yorun di.
Kpa bu wure bu wuu si su raa bansu kua seeya
b̄u sina mi.

Ba koo res̄emba duure,
kpa bu yen tam n̄.
Ba koo d̄aa gbaanu ko,
kpa bu yen marum di.

15 Kon den bu girawa n̄ sire dim dim nge d̄a,
ba n̄ w̄a ben tem̄ me na bu w̄e mi.
Goo kun maa bu wukam̄ me s̄on di.
Ne, Yinni Gusunəwa na yeni gerua.

ABUDIASI

Ba ñ yē sāa sāa sanam me Abudiasi wi, u win sɔmburu kua. Adama Yudaban temɔwa u Gusunɔn gari gerua Edɔmuban sɔ. Edamu be, ba sāawa Esaun bibun bweseru. Ba ra n Isireliba tusawa baa me sikado turowa ba mɔ. Ba yina Isireliba bu kpe ka ben temɔ sanam me ba wee Egibitin di. Yen biru, ba ra mam Isireliba wɔraa dewa bu ben yānu gura. Yen sɔna Abudiasi u bu sɔɔwa ma ba koo ben toranun are wa. Domi Gusunɔ u koo bu siri.

Tire ten kpunaa

1. Sɛɛyasia bi Gusunɔ u koo Edɔmugibu ko, naasu 1n di sere naasu 5.
2. Yinni Gusunɔn siribun tɔru, naasu 6n di sere naasu 21.

¹ Gari wee yi Yinni Gusunɔ u nɛɛ, Abudiasi u gere Edɔmuban sɔ. Yinni Gusunɔ u sɔmɔ gɔra bwese tukunun suunu sɔɔ u nɛɛ, nu seewo nu Edɔmuba tabu wɔri.

Edɔmuba ba koo kam ko

² Yinni Gusunɔ u Edɔmuba sɔɔwa saa Abudiasin nɔɔn di u nɛɛ, bɛɛ Edɔmuba, kon bɛɛ ko bwese dam sarirugiru bwesenu kpuro sɔɔ. Tɔmbu kpuro ba koo bɛɛ gem.

³ Wee bɛɛn tii suabu bɛɛ nɔni wɔkua, ma i sɔ kpee baaba sɔɔ mi goo kun kpɛ u bɛɛ naa turi.

Ma i tii sɔmɔ i mɔ, wara u koo sun sura minin di.

⁴ Yen sɔ, i n yē ma baa i n da sere mi guno bakeru ta ten sokuru mɔ, ñ kun me, i dua kperio i bɛɛn wāa yenu kua mi, kon bɛɛ sarasiamaa.

Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

⁵ Gbɛnɔbu bà n na ba bɛɛ wɔri subaru sɔɔ wɔkuru, ba koo bɛɛn yānu gurawa. Bà n bɛɛn resem gbea wɔri, ba koo ye sɔriwa, kpa bu bɛɛ fiiko deria.

⁶ Adama bɛɛ Esaun bibun bweseru, yibereba ba koo bɛɛn arumani gura, baa ka bɛɛn dukia ye ya berua.

⁷ Be i raa ka nɔɔ tia sāa, ba koo bɛɛ tɔnu kandu kua, kpa bu bɛɛ gira sere bɛɛn tem nɔɔ buru yerɔ. Be ba raa sāa bɛɛn bɔrɔba, ba koo bɛɛ dam dɔre. Ka be i ra raa di sannu, ba koo bɛɛ yina beria. Adama i ñ ye tubumɔ.

⁸ Nɛ, Yinni Gusunɔ na nɛɛ, nɛn mɔrun tɔru sɔɔ, kon bwisigibu kpeerasia Edɔmun tem sɔɔ, kpa n laakarigibu go.

⁹ Bɛɛ Temagibu, bɛɛn tabu kowobu ba koo burisina kpa bu be kpuro go.

Yèn sɔ ba koo Edɔmuba

Sɛɛyasia

¹⁰ Bɛɛ Edɔmuba, wee i bɛɛn mero bisibu Yakɔbu bweseru mwɛɛra i go. Yen sɔ, i ko i sekuru wa. I ko i kam kowa sere ka baadommaɔ.

¹¹ Domi i wāa mi sanam me yiberēba ba Isireliba tabu kamia ma ba dua ben wusə.

Ma ba ben yānu gura Yerusalemə ba tete toosi.

Bēen tii i sāa nge yiberē be.

¹² Bēe Edəmuba, n n daa weene i bēen mero bisibu Yudaba mēeri ka nuku dobu sanam me ba nōni sōore.

N n daa weene i nuku dobu ko

n kun me i bu wome sanam me ba nuki sankire.

¹³ Bēe Edəmuba, n n daa weene i du nen tambun wuuə

sanam me yiberēba ba gu kpeerasia.

N n daa weene i gen bansu mēeri ka nuku dobu.

N n daa weene i gen dukia gura i tii koosi.

¹⁴ N n daa weene i yōra swaa yinna yerə

i ben be ba duki mō mwēeri i go,

n kun me i bu mwa i yiberēba nōmu sōndia nōni swāa te sōə.

¹⁵ Domi saa ya turuku kua

yē sōə Yinni Gusunə u koo bwesenu kpuro siri.

Saa ye sōə, ba koo bēe kua nge me i gabu kua.

Kōsa ye i kua mi, ya koo wōriwa bēen wiru wōllə.

Isireliba

ba koo Edəmuba mōru kōsie

¹⁶ Bēe Isireliba, i nen mōru ye na ka bēe sēyasia nōra nen guu dēerarun wōllə.

Mēya bwese ni nu tie, nu n kpē nu ye nō nu kpe.

Nu ko n ye nōrumōwa sere yū ka nu go

kpa nu kpeera mam mam.

¹⁷ Saa ye sōə, Siōni koo maa ko ne Gusunən guu dēeraru.

Be ba yara tabun di Yakōbun bweseru sōə ba koo faaba wa mi,

kpa bu ben tem mwa be ba raa mu mwan nōman di.

¹⁸ Yakōbun bibun bweseru ka Yosefun bibun bwesera ko n sāawa nge dōə.

Ba koo Esaun bweseru dōə meniwa nge yakasu.

Ba koo bu dōə meniwa mam mam, ba n goo derimō mi.

Ne, Yinni Gusunəwa na yeni gerua.

Isireliba ba koo wure

bu be ba bu sikerenen tem mwa

¹⁹ Yuda be ba wāa sōə yēsan nōm dwaru gia ba koo Edəmuban tem me mwa.

Be ba wāa wōwaa, ba koo Filisitiban tem ka Samarigim ka Efaraimugim mwa,

kpa Bēnyamēba bu maa Galadin tem mwa.

²⁰ Isireliban tabu kowo be ba raa kpikuru sua saa sōə yēsan nōm geu gian di,

ba koo Kananiban tem mwa sere n ka da Sarepataə. Yerusalemugii be ba maa

kpikuru da Sefaradiə, ba koo wuu si su wāa sōə yēsan nōm dwaru gia mwa.

²¹ Ka nasarawa ba koo Siōnin guuru yə. Min diya ba ko n Edəmuba kpare.

Kpa Yinni Gusunə u n bandu dii!

YONASI

Tɔn dabira ta Yonasin gari yɛ. Yonasi u n̄ ka Gusunɔn sɔmɔ goo weene. Domi Gusunɔ u n̄n sɔasi ma handuniagibu kpurowa u k̄i, n̄ n̄ mɔ Isireliba tɔna. Yen sɔna u n̄n gɔra u da u Ninifugibu waasu kua bu ka gɔru gɔsia. Adama Yonasi u yina. Domi Ninifugii be, ba s̄awa Isireliban yiberɛ kpokoba. Adama Gusunɔ u n̄n tilasi kua u ka da.

Tire ten gari yi sun gɔru gɔsiabun arufaani sɔɔmɔ. Yesu u Yonasin gari yi sua u ka win seebu gɔrin din gari tubusia, Mateu 12:38-42.

Tire ten kpunaa

1. Yonasin mɛm nɔɔbu sariru, wiru 1.
2. Yonasin kanaru, wiru 2.
3. Yonasin waasu Ninifuɔ, wiru 3.
4. Gusunɔn durom Ninifugibun s̄, wiru 4.

Yonasi u kookari kua

u ka Gusunɔ duka suuri

¹ S̄ɔ teeru, Yinni Gusunɔ u Yonasi, Amitain bii sɔɔwa u n̄ɛɛ,

² Yonasi, a seewo a da Ninifu wuu maro bɔkɔ gen mi. Kpa a nɔɔgiru sua a bu gerusi. Domi ben nuku kɔsuru ta banda sere ta man girari.

³ Adama Yonasi u seewa u duka sua u Taasisin swaa w̄ri, u wa u ka Yinni Gusunɔ tonda. Ma u da Yafɔ u goo nimkuu dua. Ma u yen daabun gobi k̄sia. Nge m̄ya u ka Taasisin swaa w̄ri wi ka tɔn be ba d̄ɔ Taasisi mi sannu u wa u ka Yinni Gusunɔ tonda.

⁴ Adama Yinni Gusunɔ u dera woo bɔkɔ ga seewa nim w̄ku gen mi. Ma n s̄are goo ge, ga koo nim diira.

⁵ Be ba goo ge temamɔ, ba b̄erum soora. Ma ben baawure u win b̄uu soku. Ma ba goo gen s̄amunu kawa ba sure nim w̄kuɔ gen bunum mu ka kaara. Adama Yonasi u da u kpi u d̄o mam mam sere goo gen sɔɔwɔ.

⁶ Ma goo gen t̄mɔ tɔnwero u susi u Yonasi yamia u n̄n bikia u n̄ɛɛ, mban s̄na a d̄o. A seewo a wunen b̄uu soku. S̄ɔrɔkudo u koo sun yaaya kpa sa kun kam kue.

⁷ Ma ba geruna ba n̄ɛɛ, i na su tubu tubu ko kpa su ka gia win s̄ k̄sa yeni ya sun deema.

Yera ba tubu tubu ye kua. Ma ya Yonasi di.

⁸ Yera ba n̄n bikia ba n̄ɛɛ, a sun sɔɔwɔ wi u sun k̄sa yeni kparemɔ. Man diya a wee. Am̄na wunen ȳisuru. Bwese terà a s̄a. S̄ambu teren s̄na a w̄a mini.

⁹ Ma Yonasi u bu wisa u n̄ɛɛ, na s̄awa Heberu. Yinni Gusunɔwa na ra s̄a wi u w̄llu ka tem ka nim w̄ku taka kua.

¹⁰⁻¹¹ Yera tɔn be, ba nanda ye ba gia ma Yonasi u Yinni Gusunɔ duka suurimɔwa domi win tii u bu sɔɔwa m̄. Ma ba n̄n bikia ba n̄ɛɛ, mban s̄na a kua m̄. Am̄na sa ko nun kua nim m̄, mu ka kpuna.

N deema nim m̄, mu seemo mu d̄ɔwa.

¹² Ma u bu wisa u n̄ɛɛ, i man suo i kp̄ɛ nim w̄ku ge s̄ɔ. Saa yera nim m̄, mu koo mari. Domi na ȳ ma n̄n s̄na woo bɔkɔ geni ga seewa.

¹³ Ka m̄, goo t̄mɔ be, ba seewa ba hania m̄ bu ka turi nim m̄n goorɔ. Adama ba kpana. Domi nim m̄, mu seewawa.

¹⁴ Yera ba Yinni Gusunɔ soka ba n̄ɛɛ, Yinni Gusunɔ, a ku sun kpeerasia tɔnu winin w̄arun s̄. A ku sun wi u kun sun ḡanu kuen yem s̄bi. Domi a ra kowa ye a k̄i.

¹⁵ Yera ba Yonasi sua ba kpɛɛ nim wɔku ge sɔɔ. Saa yera ga kpuna sɛɛ.

¹⁶ Yera tɔn be, ba Yinni Gusunɔ nasia, ba nùn yākuru kua. Ma ba nɔɔ mwɛɛru kua ma wiya ba koo sã.

2

Yonasin kanaru

swāan nukurɔ

¹ Yinni Gusunɔ u dera swāa baka ya Yonasi mwɛ. Ma u kua wɔkuru ita ka sɔɔ sɔɔ ita swāa yen nukurɔ.

² Swāa yen nukurun diya Yonasi u Gusunɔ win Yinni kana.

³ U nɛɛ,

Yinni Gusunɔ, sanam mɛ na wāa nuku sankiraru sɔɔ,
na nun nɔɔgiru sue, ma a man wisa.

Saa gɔribun wāa yerun di na nun soka.

Ma a nɛn nɔɔ nua.

⁴ Wee a man kpɛɛ sere nim wɔkun sɔɔwɔ.

Ma nim man mwɛ.

Nim kurenu kpuro man taare.

⁵ Na raa tii sɔɔmɔ na mɔ, wee a man gira wunen wuswaan di,
na da sere mi n toma.

Adama wee tɛ, kon maa wunen sãa yee dɛɛraru wa.

⁶ Nim man mwɛ sere na kī n gbi.

Mu man wukiri, ma yaka si su wāa mɛn sɔɔwɔ

su man tɛkusi sere wirɔ.

⁷ Na numa na da sere guunun kpɛɛkpɛɛkuɔ,
ma tem sɔɔwɔn gamboba ba man kɛnusi dim dim.

Adama Gusunɔ nɛn Yinni, a man yara min di wasiruu.

⁸ Sanam mɛ na kom yaa bia

na wunɛ Yinni Gusunɔ yaaya,

ma a nɛn kanaru nua wunen sãa yee dɛɛrarun mi.

⁹ Be ba būnu sãamɔ, ba n̄ maa wunen durom wasi.

¹⁰ Adama nɛ, kon nun yākuru kua.

Kon nun siara,

kpɔ n nɛn nɔɔ mwɛɛru yibia.

Yinni Gusunɔ, wuna a ra man faaba ko.

¹¹ Saa yera Yinni Gusunɔ u swāa ye sɔɔwa u nɛɛ, yu doo yu Yonasi sia kasaa.
Ma swāa ye, ya da kasaa ya Yonasi sia.

3

Yonasi u waasu mɔ Ninifu

¹ Yinni Gusunɔ u kpam Yonasi sɔɔwa u nɛɛ,

² Yonasi, a seewo a da Ninifu wuu maro gen mi. Kpa a gari yi gere yi kon nun sɔ.

³ Ma Yonasi u seewa u da Ninifu nge mɛ Yinni Gusunɔ u gerua. N deema Ninifu sãawa wuu bɔkɔ gɛ sɔɔ ba koo sī sɔɔ ita bu sere gen gooru wa.

⁴ Ye Yonasi u tura mi, u sīa tɔɔ giriru, u nɔɔgiru sue u gerumɔ u mɔ, sɔɔ weerun biru, Ninifu ya koo kpe.

⁵ Ma Ninifugibu ba Gusunɔ naanɛ kua. Ba nɔɔ bɔkuru kpɔra, ba saakiba sebua nuku sankiranun sɔ saa dangibun di n ka da bwɛɛbwɛɛbɔ.

⁶ Ye Ninifun sina boko u gari yi nua ma u seewa saa win sina kitarun di u win yaberu pota. Ma u saaki sebua, u tii torom wisi wirɔ nuku sankiranun sɔ.

⁷Ma u kpara Ninifuᵅ u nεε, sina boko ka win sina asakpᵅbu ba wooda yara ba nεε, saa tᵅnu sere ka yaa sabenᵅ, bu ku gāanu di, bu ku maa nim nᵅ.

⁸Kpa tᵅmbu kpuro ka yaa sabenᵅ, bu saakiba sebe nuku sankiranun sᵅ. Kpa bu Gusunᵅ nᵅᵅgiru sue ka dam bu nᵅn kana, kpa bu ben kom kᵅsum deri ka ben daa bᵅᵅᵅya ye ba ra raa ko.

⁹Sᵅrᵅkudo Gusunᵅ u koo gᵅru gᵅsia kpa win mᵅru yu sure u kun maa sun kam koosie.

¹⁰Ye Gusunᵅ u wa ma Ninifugibu ba gᵅru gᵅsia, ba ben daa kᵅsa deri, yera u win himba gᵅsia. Ma u nᵅ maa bu kᵅsa ye kue ye u raa gᵅru doke u bu kua.

4

Yonasin mᵅru

Gusunᵅn durom sᵅ

¹Yera Yonasin mᵅru seewa gāa ni Gusunᵅ u Ninifugibu kuan sᵅ.

²Ma u Yinni Gusunᵅ sᵅᵅwa u nεε, Yinni Gusunᵅ, yeniban bεruma na mᵅ sanam mε na wāa nen temᵅ. Yen sᵅna na duka yakura fuuku na dᵅᵅ Taasisiᵅ. Na yε ma a sāawa wᵅnwᵅndugii, a maa suuru mᵅ. Wunen kīru ta kpā. A ra tᵅnu kᵅsa wīari ye a raa gᵅru doke a nᵅn kua.

³Tε, a de n gbi, domi n buram bo n gbi ye ko na n ka wāa.

⁴Yinni Gusunᵅ u nεε, a nᵅ gem mᵅ Yonasi, a ka mᵅru yenin bweseru ko.

⁵Yera Yonasi u yarima Ninifu yen min di u da u wāa yen sᵅᵅ yari yeru gia, u kuru gira mi. Miya u mara u wa ye ya koo wuu ge deema.

⁶Ma Yinni Gusunᵅ u dāa kiku gagu kpiisia ga Yonasi gunum kere, gu ka nᵅn saaru kua, kpa win bwεra yu kpuna. Yera n Yonasi dore too too.

⁷Adama sisiru bururu, Gusunᵅ u maa dera kᵅkᵅru gara na ta dāa te di. Ma ta gbera.

⁸Sanam mε sᵅᵅ yara, u dera woo sum ga na saa sᵅᵅ yari yerun di. Ma sᵅᵅ wi, u Yonasi so wirᵅ sere u wasikira. Ma u nεε, n buram bo u gbi ye u ko n ka maa wāa.

⁹Yera Gusunᵅ u nᵅn sᵅᵅwa u nεε, a nᵅ gem mᵅ a ka mᵅru ko dāa kiku gen sᵅ.

Ma Yonasi u nεε, na gem mᵅ n ka mᵅru ko too too sere n gᵅᵅ kana.

¹⁰Ma Yinni Gusunᵅ u wisa u nεε, a nᵅ sᵅmburu garu kue dāa ten sᵅ. N nᵅ wune a tu kpiisia. Wee ta kpεa wᵅku teeru, ma ta gu wᵅku kpaaru. Ka mε, wee a tu wᵅnwᵅndu kuammε.

¹¹Ninifu wuu bᵅkᵅ gen tᵅmbu ba sāawa tᵅmbu nᵅrᵅbun suba wunaa teeru (120.000), ba nᵅ maa gea ka kᵅsan wunanᵅ yε. Yera a nᵅ kī n be ka ben yaa sabe dabinu wᵅnwᵅndu kua?

MISEE

Misee ka Esai, waati tia ba ben gari gerua. Miseen tireru sɔɔ, u Isireliba ka Yudaba gerusi yèn sɔ weesu ka naane sariru ka karanabu ka dam dɔrebu ka sere daa bɔɔbɔya ya wāa ben suunu sɔɔ. Gobigibun arumani kun bu tura sere ba maa s̄arobu ka tɔn kurɔbu giramɔ ba bu ben yenusu wɔrarimɔ. Ben wirugibu ba nɔm biran k̄enu mwaamɔ. Ben yaku kowobu ka Gusunɔn sɔmɔbu ba tɔmbu gobi mwaarimɔ bu sere ben sɔmburu ko. Durum yeniba kpuron s̄na Misee u bu gerusi. Yen biru, u bu s̄ɔwa ma Gusunɔn durom m̄u kp̄a. Yen s̄ɔ, bu de bu ḡɔru ḡɔsia kpa bu wurama Yinni Gusunɔn mi. M̄ɛya u maa s̄arobu dam k̄emɔ bu ka ben tii Gusunɔ w̄ɛ. Yinni Gusunɔ u ra kpuro ko dee dee. Yen s̄ɔna n n̄ koorɔ u kun k̄ɔsan kowobu s̄ɛyasie. S̄ɔ teeru u koo win tɔmbu yakia u bu yara sekurundi. Kpa u de b̄ari yendu ka gem mu n wāa ben suunu sɔɔ.

Tire ten kpunaa

1. Isireliban toranu ka ben s̄ɛyasiabu, wiru 1n di sere wiru 3.
2. Yinni Gusunɔn durom, wiru 4n di sere wiru 5.
3. Yinni Gusunɔ u koo win tɔmbu siri, wiru 6:1n di sere wiru 7:7.
4. Gusunɔn nɔɔ mw̄ɛɛ duronu, wiru 7:8-20.

¹ Yudaban sina boko Yotamu ka Akasi ka Esekiasi ben waati s̄ɔra Yinni Gusunɔ u Misee M̄oresetigii s̄ɔwa ya ya koo Samari ka Yerusalemu deema.

Yinni Gusunɔ

u win tɔmbu taarɛ w̄ɛ

- 2 B̄ɛɛ bwesenu kpuro, i swaa dakio.
B̄ɛɛ handuniagibu, i swaa tem kp̄iyyɔ i nɔ.
Yinni Gusunɔ u koo na saa win wāa yee d̄ɛɛrarun di u b̄ɛɛ taarɛ w̄ɛ.
- 3 Wee u yarim wee saa win wāa yee ten min di,
u s̄iimɔ guunun wollo.
- 4 Ū n nu taara, nu ra numwa.
Kpa w̄ɔwi yi n yandamɔ nge gum yarum
n̄ kun m̄ɛ nge nim m̄ɛ mu saram wee gungunun di.
- 5 Isireliba Yakɔbun bibun toranun s̄na
yeni kpuro ya koora.
Wara u Isireliba dam kā bu ka Gusunɔ seesi.
Ben wuu maro Samariwa.
Wara u Yudaba suremɔ b̄uu s̄aru sɔɔ.
Ben wuu maro Yerusalemuwa.
- 6 Yinni Gusunɔ u n̄ɛɛ, yenibara ya koo de Samari yu ko bansu
kpa bu res̄em duure mi.
Ū koo yen ganin kpenu sure sere w̄ɔwan s̄ɔwɔ.
Kpa bu yen kp̄ɛkp̄ɛku wa.
- 7 Ba koo yen b̄w̄arokunu kpuro k̄ɔsuku.
K̄ɛɛ ni ba raa wa, ba koo nu d̄ɔɔ m̄ɛni.
Ū koo de bu yen b̄ūnun s̄aa yānu kpuro gura.
Domi sakara gobiya* ba ka nu dwa.
T̄ɛ, tɔn tukobu ba koo nu gura bu ka s̄aru ko.

Wahala ya Yerusalemu deema

* **1:7 sakara gobi** - Ben b̄uu s̄aru sɔɔ ba ra sakararu ko ka kuro be ba ra n wāa ben b̄uu diru mi. Sakara gobi yira ba ka dii te bana.

⁸ Nε Misee kon weeweenu ko n swī.
Kon sī tereru, ka naa dirisu.
Kon wuri ko nge gbeeku bōō.
Kpa n swī nge taataaru.

⁹ Samarīn nōni swāa te ya wa sere ta Yudaba girari, ta n̄ kpeemō.
Wee ta tunuma sere Yerusalemu n̄n t̄mbun wuun k̄nnōwā.

¹⁰ I ku ye kpara Gatio.

I ku maa swī Akoō.

I bindio tua sōō nuku sankiranun sō Bēti Leafarāō.

¹¹ Wee bεε Safirigibu ba koo bεε yoru mwεeri,
kpa i n wāa tereru ka sekuru sōō.

Sananigibu ba n̄ kākō bu yari ben wuun di.
Bētisalegibun weeweenu dera ba n̄ wāa yeru mō.

¹² Marōtigibu ba diirimō ben alafian sō.

Nōni swāa te, ta weewa Yinni Gusunōn min di.

Ta maa Yerusalemun gbāra k̄nnō girari.

¹³ Bεε Lakisigibu i bεen kεkε yi dumi gawe sōōru kowo.

Domī i Isireliban daa kōsa saarimō.

Ma i dera Yerusalemugibu ba man seesi.

¹⁴ Yen sōna i ko tē karana ka Mōreseti Gatigibu.

Akisibugiba kun maa Isireliban sinambu somiru wee.

¹⁵ Bεε Maresagibu, Yinni Gusunō u koo kram bεε yiberε kpaō nōmu sōndia.

Isireliban sina yiikogibu ba koo da bu kuke kpee te ba mō Adulamuo.

¹⁶ Bεε Yerusalemugibu, i bεen seri kōniō i wii kparanu yi nuku sankiranun sō.

I swīiyō bεen bii be i k̄in sō.

Wee ba koo bu mwεeri bu ka da tem tukumō.

2

Be ba t̄mbu dam d̄remō

¹ Bōruroba be ba ra n kōsa bwisikumō wōkuru mi ba kpī.

Bà n seewa buru buru kpa bu ye ko yèn sō ba yen dam mō.

² Bà n goon gberu binε kua, kpa bu tu mwa.

Bà n goon diru binε kua, kpa bu tu mwa.

Ba ra yēro ka win yεnugibu dam d̄rewa

kpa bu du bu ben dukia kpuro gura.

³ Yen sōna Yinni Gusunō u nεε, wee na kōsan sōōru mō t̄n ben sō.

Ba n̄ maa kpē bu ye duka suuri.

Meya ba n̄ maa kpē bu sī ba n wīru yōrasie dam dam.

Domī t̄ō te ta wee mi, t̄ō kōsura.

⁴ Yen t̄ō te, ba koo gōō wura yeni ko bu nεε,

wee! Ba bu gura kpuro mam mam.

Ben t̄mbu ba n̄ maa tem mō.

Ba bu gira ben gbean di.

Ba ye bōnu kua ben tii tiinε sōō.

Mban sōna ba bu gura nge mε.

⁵ Adama saa gaa sisi yè sōō ben goo kun maa tem wasi

Yinni Gusunōn t̄mbu bà n tem bōnu mō.

Gabu ba Gusunōn sōmō

Miseen gari siki

⁶ Ben gaba ba seewa ba Misee sōōwa ba nεε,

a ku maa gari suni a n mō, kōsa ye, ya weewa kam kam.

⁷ Ba Isireliban bweseru bōrusiwa?

Yinni Gusunə u suuru kpanawa?

Nge meya u ra raa sun kue?

Adama Misee bu wisa u nee,

gari doriya na gerumə be ba kom gem mən sō.

⁸ Adama beeya Yinni Gusunə u sōmə u mə,

i kua win təmbun yiberəba.

I təmbu sere be ba wee tabu gberun di i ben yānu potira.

⁹ I ben kurəbu gira saa yenu si ba kīn min di,

ma i dera ben biba kun maa girima wasi sere ka baadommaə yè na raa bu wē.

¹⁰ I seewo i doona,

i n maa bəri yendu wasi tem me sō.

Wahala baka ya beə mara beən mem nəəbu sarirun sō.

¹¹ Domi Gusunən sōmə benin bwesera i ra kā

be ba ra beə weesu kue bu nee,

i ko i tam wa i nə, yen tam bəəbəm mam.

Yinni Gusunə

u koo Isireli be ba tie menna

¹² Yinni Gusunə u nee,

beə Isireliba, Yakəbun bweseru,

kon beə be i tie kpuro menna.

Kon beə menna nge yānu gōo teu sō.

Kpa i n wāa sannu nge yānu kpara yerə.

Beən tem mu koo təmbu yibu.

¹³ Ne, Yinni Gusunə beən sina boko,

nəna na beə kpare.

Kon na n beə swaa gbiye.

Nəna kon beə swaa kenia i ka yakiara.

I ko i swaa gīa kpa i yari min di.

3

Misee u Isireliban wirugibu

kirə mə

¹ Beə Isireliba Yakəbun bweserun wirugiba na ka yā.

N n beeya n weene i n woodaba yē?

² Adama wee i n gea kī,

kōsa i kī.

I ra təmbu ben gānu kpuro mwaariwa.

Kpa i bu yāsu tereru.

³ I ra bu diwa mam mam nge yaa ye ba koka ba kukunu kəsuka,

ma ba ye bətira ba doke wekerə.

⁴ Yen sōna i n Yinni Gusunə kana u beə somi,

u n beə wisimə.

U koo beə biru kisiwa kōsa ye i kua min sō.

Gusunən sōmə

be ba Isireliba nani wəkumə

⁵ Misee u nee, wee ye Yinni Gusunə u gerumə sōmə be ba win təmbu nani

wəkumən sō. U nee,

bā n bu gānu nə dokea,

ba ra neewa, bəri yenda wee.

Bā kun maa bu gānu wē,

kpa bu neε, tabu sisi.

⁶Yen sō, ba ñ maa yam wasi.

Ba ñ maa win gari m̄.

Yam wōkura koo ka bu sikerena.

Ba ñ maa gāanu wasi.

⁷Sōmō be, ba koo ben wuswaa wukiriwa sekurun sō.

Domī Yinni Gusunō u ñ bu wisimō.

⁸Adama ne Misee, kon na n dam yibawa.

Domī Yinni Gusunō u man win Hunde wē.

Na gem ka wōrugōru sebua.

Ma na Isireliba, be Yakōbun bweseru ben mem nōabu sariru sōmō.

Yerusalemu koo ko bansu

⁹Bεε Isireliba Yakōbun bweserun wirugibu,

i swaa dakio i nō.

I ku ra gem kā.

I ra mu gōsiewa kōsa.

¹⁰Wee i tambu goomō,

i ben dukia suamō i ka Yerusalemu banimō.

¹¹Ma i nōm biran kēnu mwaamō i sere siri.

Yāku kowobu ba ra gina tambu gobi mwaariwa bu sere wooda sōsi,

kpa Gusunōn sōmōbu bu gobi mwa bu sere win gari gere.

Kpa ba n sere m̄ ba sāawa Gusunōn tambu.

Gāanu kun bu deemamō yēn sō u ka bu wāa.

¹²Tē, bεεn sō, ba koo Sionī kera nge gbee te ba wuka.

Kpa Yerusalemu yu ko bansu.

Kpa guu te ta wāa sāa yerō tu kikisu kpi.

4

Yerusalemu ya ko n wāa

bōri yendu sō

¹Saa gaa sisi yē sō guu tēn mi Yinni Gusunōn sāa yera raa gire,

ta kōo guu ni nu tie bεεε kera.

Kpa bwese dabinu nu na mi,

²nu neε, i na su da Yerusalemu Yinni Gusunōn guuro

mi Isireliba ba ra nūn sā,

kpa u sun win swεε sōsi su sī yi sō.

Min diya u koo win wooda yara kpa u gari geruma.

³U koo bwese dabinu siri,

ni nu dam mō nu na tontonden di.

Kpa bwese ni, nu nin takobiba bōri nu ka tebonu seku.

Meya nu koo nin yaasi bōri nu woba so.

Bweseru gara kun garu seesimō.

Ba ñ maa tabun gari m̄ ben suunu sō.

⁴Baawure u ko n wāa win gberu kpaaneō bōri yendu sō.

Goo kun maa nūn nandasiamō.

Gusunō wōllu ka tem Yinniwa u yeni gerua.

⁵Bweseru baatere ta ra kāwa tu ten būu mem nōwa.

Adama bεε, Gusunō bεεn Yinniwa sa ko mem nōwa sere ka baadomma.

Yinni Gusunōwa u sāa suno

Yerusalemu

⁶Tōru gara sisi tē sō kon be ba mεεra kua menna,

ƙƙa n be ba ƙƙiƙiru sua sokuſiama,
be, be na raa nɔni sɔwa mi.

⁷Ƙƙon be ba mɛɛra kua mi mɛnna.

Ƙƙa be, ba n s̄aa nɛn t̄ambun sukum mɛ mu tie.

Ƙƙa n be, be ba raa ƙƙiƙiru sua mi ko bwese damguru.

Ƙƙa nɛ, Yinni Gusunɔ na n s̄aa ben sunɔ Siɔniɔ sere ka baadommaɔ.

⁸Wunɛ Yerusalemun guuru,

wunɛ wi a s̄aa nge wuu ƙɔsobun diru,

a t̄ambu ƙɔsu,

kaa maa wunen bɛɛɛ wa nge yellu.

Domi Yerusalemu ya koo ƙƙam ko Isireliban wuu maro.

Yerusalemugibun nɔni

swāaru ka ben yakiabu

⁹Mban s̄na i kuuki mɔ bɛɛ Yerusalemugibu.

Mban s̄na i tii t̄ɛbirimɔ nge tɔn kurɔ wi ƙi u ma.

Mana bɛɛn sunɔ u wāa.

Mana bɛɛn bwisi ƙɛɔbu ba da.

¹⁰Bɛɛ Yerusalemugibu, i wuri koowo

nge tɔn kurɔ wi u yiire u ƙi u ma.

Domi t̄ɛ, i ko i yari Yerusalemun di.

Ƙƙa i da i n wāa yakasɔ.

Ba koo ka bɛɛ da sere Babiloniɔ.

Adama Yinni Gusunɔ u koo ra bɛɛ yakiama min di.

Ƙƙa u bɛɛ wɔra bɛɛn yibɛɛban nɔman di.

¹¹T̄ɛ, bwese dabinu nu mɛnna mɔ nu ka bɛɛ seesi.

Nu mɔ, su de ben wuu Yerusalemu ye, yu bɛɛɛ bia, yu ko bansu.

Ƙƙa sa n su mɛɛra.

¹²Adama tɔn be, ba n̄ yɛ himba ye Yinni Gusunɔ u yi win t̄ambun s̄ɔ.

Ba n̄ win bwisikunu yɛ.

U ƙi u bu mɛnna nge alikama ye ba suba mi ba ra ye so.

¹³Yinni Gusunɔ u nɛɛ,

bɛɛ Yerusalemugibu, i seewo i bɛɛn yibɛɛba so nge alikama.

Kon de i n dam mɔ nge ketɛn ƙɔba ye ya dam mɔ nge sisu.

Ma yen naa konnu nu dam mɔ nge sii gandu.

I ko i bwese dabinu munkuwa.

Ƙƙa i ben arumani gea mwa i nɛ Gusunɔ tem ƙƙuron Yinni yiya.

¹⁴Adama bɛɛ Yerusalemugibu,

i bɛɛn tabu ƙowobu mɛnna.

Wee ba bɛɛ tarusi.

Ma ba bɛɛn sina boko soomɔ baanɔ ka bokunu.

5

Faaba kowo koo yariwa

Betelehɛmun di

¹Yinni Gusunɔ u nɛɛ,

wunɛ Betelehɛmu, Efaratagibun wuu,

wuna a piiburu bo Yudan wusu sɔɔ.

Adama wunen min diya ƙƙaro koo yari

wi u koo nɛn t̄ambu Isireliba ƙƙara.

U wāawa saa yee yellun di.

²Adama ko na n gina nɛn tɔn be deriwa ben yibɛɛban nɔma sɔɔ

sere kurɔ wi u koo ƙƙaro wi ma, u ka ma.

Be ba kpikuru da, ba koo gɔsirama bu Isireli be ba tie deema.

³ Kpa kparo wi na bɛɛ nɔɔ mwɛɛru kua mi,
u bɛɛ nɛn tɔmbu mɛnna u kpara mam mam
ka nɛ, Yinni Gusunɔn dam ka nɛn yiiko.
Win tɔmbu ba ko n wɔa bɔri yɛndu sɔɔ.
Kpa u yɛsiru yari handunian goonu nɛn ye sɔɔ.

⁴ Wiya u koo ka bɔri yɛndu na.
Asirigibu bɔ n na, ba bɛsɛn tem wɔri
ba dua sere bɛsɛn sina kpaarɔ,
sa ko bɛsɛn kparo be ba dam bo seeya bu bu wɔri.

⁵ Ben tabu yɔnɔn sɔ,
ba koo Asirigibu ka Nimurodugii be taare,
kpa bu sun wɔra Asirigibu bɔ n bɛsɛn tem wɔrima.

Isireli be ba wɔa

bwese ni nu tien suunu sɔɔ

⁶ Isireli be ba tiara ba ko n wɔa tɔn dabinun suunu sɔɔ nge kako arufaamigiru
te Yinni Gusunɔ u dera ta wɔruma,
n kun mɛ nge gura ye ya nɛmɔ tɛɛru,
ya n gɔanu yɛiyɔ tɔnɔn min di.

⁷ Isireli be ba tiara ba ko n wɔa tɔmbun suunu sɔɔ,
kpa ba n dam mɔ nge gbee sunɔ ge ga wɔa gbeeku yɛɛn suunu sɔɔ,
n kun mɛ yɔa gɔɔ sɔɔ.

Mi ga dua kpuro, ga ra yaa kasukuwa gu mwe.
Goo kun maa kpɛ u gu mwaari.

⁸ Isireliba, i seewo i bɛɛn yiberɛba wɔri.
Kpa i bu go mam mam.

Yinni Gusunɔ

u ye ba gballi wuna

⁹ Yinni Gusunɔ u nɛɛ,
tɔru gara sisi tɛ sɔɔ kon bɛɛn dumi ka bɛɛn tabu kekeba kpeerasia.

¹⁰ Kpa n bɛɛn wusu kam koosia.
Kpa n bɛɛn gbɔranu suriri.

¹¹ Kon bɛɛn dobo dobogibu go.
I n maa ben dobo dobo wasi bɛɛn suunu sɔɔ.

¹² Kon bwɔarokunu ka kpee ni i gira kɔsuku.
I n maa nu sɔamɔ.

¹³ Kon bɔu wi ba mɔ Asitaaten sɔa yerun dɔnu wukiri.
Kpa n bɛɛn wusu kɔsuku.

¹⁴ Nɛn mɔru koo se,
kpa n nɛn dam sɔɔsi bwese ni nu n man mɛm nɔɔwammɛn mi.

6

Yinni Gusunɔ u win tɔmbu

taare wɛɛmɔ

¹ I swaa dakio ye nɛ, Yinni Gusunɔ na gerua. Na nɛɛ,
Isireliba, i seewo
i ka tii yina guunu ka gungunun wuswaaɔ.

² Bɛɛ guunu, i swaa dakio.
Bɛɛ tem kpeɛkpeɛku damginu,
nɛ, Yinni Gusunɔ na nɛn tɔmbu taare wɛɛmɔ.

Na kī n bu siribu soku.

³ Bēē Isireliba, bēē nen tambu, kōsa mba na bēē kua.
Ma sōra na dera i wasira.

I man wisio.

⁴ I man taare wēemō yèn sō na bēē Isireliba yara saa Egibitin di?
N kun mē yèn sō na bēē yara saa yorun di?

N kun mē yèn sō na bēē kparo beni gariama, Mōwisi ka Aroni ka Mariamu?

⁵ Bēē nen tambu, i yaayo kōsa ye Balaki Mōabun sina boko u bwisika u bēē kua.

I maa yaayo ye Balamu Beorin bii u nūn wisa.

Na bēē yōsiri bēēn sanum sōo saa Sitimun di sere Giligalio.

Ma i nen durum wa mē ne, Yinni Gusunō na bēē kua.

Ye Yinni Gusunō u tambu

bikiamō

⁶ Kēē terà kon ka Yinni Gusunō wi, wi u kpuro kere daawa
nà n dōo win sāa yerō.

Kēē terà ko na n neni n ka nūn yiira.

Naa wōo tiagia kon ka nūn yāku dōo mwaararugiru kua?

⁷ Yinni Gusunō u yāa kinē dabi dabinun bukata mō?

Gum kotosun bukatawa u mō?

Nen bii gbiikoowa kon nūn wē u sere man nen toranu suuru kua?

⁸ Aawo, Yinni Gusunō u tambu gea sōosi ye u ra kā.

Ye u bu kanamō bu ko,

yeru bu ben berusebu wē ye n sāa begia.

Kpa bu bu kīru sōosi.

Kpa bu wi, Gusunō ben Yinni swīi ka tii kawabu.

Yinni Gusunō u ra gbenabu

ka daa bōoboyagibu seeyasie

⁹ Yinni Gusunō u ka Yerusalemugibu yā.

Wi u bwisi mō, u koo nūn nasia.

Bēē Yudaba, i de nen siribu bu bēē yeeri.

¹⁰ Kon wura tōn kōso u dukia gure win dirō ka gbenā?

Kpa u n sakaku mō ge na n kī?

¹¹ I tamaa wi u kilo weesugia mō u dēere?

¹² Wee bēēn gobigibu ba tambu dam dōremō,

ba ra n weesu mō.

Kpa ba n gabu nōni wōkumō ka ben gari.

¹³ Tē, na sōoru kpa n ka bēē sēsuku bēēn durum sō,

kpa i kam ko.

¹⁴ I ko i di, adama i n debumō.

I ko i nōogiru sua gōorun sō.

Mēya n n koorō i gāanu bere.

I n maa gāanu berua, taba kon ka ye kam koosia.

¹⁵ I ko i duure, adama i n gēemō.

I ko i olifi gama,

adama i n wasi i yen gum sawa.

I ko i resem tam wīa,

adama i n wasi i mu nō.

¹⁶ Domi i sina boko Omirin daa kōsa saarimō ka sere maa Akabugia.

I ben daa saarimōwa mam mam.

Yen sōna kon de bēēn wuu gu ko bansu.

Kpa n de bu beε yēε.
I ko i sekuru wa beε kpuro nge me nen tambu ba ra wa.

7

Misee u weeweenu m̀

¹ Misee u neε,

wee na wɔnwɔndu soore nge wi u dāa binu kunɔnu m̀.
Ma u n̄ gāanu wa u di.

U n̄ maa resem yeba wa ye win ḡɔru ga kī u di.

² Domi tem me sɔɔ, goo sari wi u Gusunɔ m̄em n̄ɔwamm̄e.
Goo kun m̀ deε deε.

Be kpuro ba bwisikum̄wa bu tambu go.

Ma ba sākiranamm̄e.

³ Ba k̄ɔsan kobun ȳεru m̄ɔ.

Ma sinambu ka siri kowobu ba tambu n̄m biram k̄ɛnu mwaaɔrim̄ɔ.

Ben dangibu ba ben binε s̄ɔsim̄ɔ.

Ma be kpuro ba n̄ɔ tia s̄aa bu ka ko ye ba kī.

⁴ Ben wi u san̄ bo, u s̄awa nge s̄aka.

Ben wi u deεre, u aw̄i k̄ɔsi kere.

Yen s̄ɔ t̄ε, t̄ɔ te Gusun̄ɔn s̄ɔm̄ɔbu ba bu n̄ɔɔsia

t̄ε s̄ɔ ba koo bu s̄εyasia ta tunuma.

Wee ba burisinε k̄ɔ nuku sankiranun s̄ɔ.

⁵ Yen s̄ɔ, a ku wunen berusebu naanε ko.

A de a wunen yara nenε wunen tiin kur̄ɔn wuswaaɔ.

⁶ Domi bii u ra win tundo w̄ɔm̄ε,

kpa bii w̄andia u win m̄ero seesi,

kpa bigii kur̄ɔ u win dwaɔ m̄ero seesi.

Baawure u ra n win yibεre m̄ɔwa win tiin ȳenu s̄ɔɔ.

⁷ Adama ne, Yinni Gusun̄ɔwa ko na n m̄εra.

Wiya ko na n naanε s̄aa.

Domi u ra man faaba ko.

Wiya u koo man wisi.

Yinni Gusunɔ

u koo Isireliba faaba ko

⁸ Beε be i s̄aa besen yibεreba,

i ku ȳεε ye ya sun deeman s̄ɔ.

Baa s̄a n w̄ɔruma, sa ko se.

S̄a n maa w̄aa yam w̄ɔkuru s̄ɔɔ,

Yinni Gusun̄ɔwa u ko n s̄aa besen yam bururam.

⁹ Sa ko Yinni Gusun̄ɔn m̄ɔru s̄obe,

domi sa n̄un tora.

Adama saa gaa sisi ȳε s̄ɔɔ u koo ka sun yina,

kpa u sun gem w̄ε.

U koo ka sun na yam bururam s̄ɔɔ

kpa u sun durom kua.

¹⁰ Besen yibεreba ba koo ye wa.

Saa ye s̄ɔra ba koo sekuru wa,

be, be ba ra raa bikie bu neε,

mana Gusun̄ɔ besen Yinni u w̄aa.

Ba koo bu taaku nge p̄ɔt̄ɔk̄ɔ,

kpa su bu ȳεε.

¹¹ T̄ɔru gara sisi t̄ε s̄ɔɔ ba koo Yerusalemun gani seeya,

kpa bu beɛn tem nɔɔ bura yeru yasiaasia tu tonda.

¹² Saa ye sɔɔ, beɛegii be ba wāa Asiriɔ ka Egibitiɔ ka daa ni ba mɔ Nilu ka Efaratin goorɔ, ka sere maa be ba wāa nim wɔkun goorɔ ka guunɔ, ba koo wurama beɛn temɔ.

¹³ Kpa tem me mu tie dunia sɔɔ mu ko bansu, tɔn be ba wāa min kom kɔsum sɔ.

¹⁴ Yinni Gusunɔ,

a wunen tɔn be a gɔsa kparo ka wunen kpara deka. Be wee ba wāa be tɔna daa sɔwɔ mi tem gem wāa. A bu kparo Basani ka Galadin kpara yenɔ nge yellu.

¹⁵ A sɔm maamaakigia koowo nge me a kua sanam me a sun yarama saa Egibitin di.

¹⁶ Bwesenu nu koo maamaaki ye wa.

Kpa nu sekuru wa baa me nu dam mɔ. Nu koo nɔɔ nɔma wukiri, nu yɔra nu kun gari gerua, kpa nu kun gāanu nua.

¹⁷ Kpa nu tua di nge waa, n kun me nge ye ye yi yi kabirimɔ.

Nu koo yari saa nin kuku yerun di ka berum, nu na wune Yinni Gusunɔn mi, nu n diirimɔ, kpa nu n nun nasie wunen dam sɔ.

¹⁸ Wara u ka nun weene.

Wee, a ra ka beɛe wunen tɔmbun bweserun sukum me mu tie temane beɛe be sa sāa wunen arumani kpa a sun beɛn toranu suuru kua.

Wunen mɔru ku ra te.

Domi kīra a ra sun sɔɔsi.

¹⁹ Kaa maa beɛn wɔnwɔndu wa.

Kpa a ku beɛn toranu garis.

Kpa a beɛn durum wuna a kɔ yu da sere nim wɔkun temɔ.

²⁰ Kaa beɛe be sa sāa Aburahamu ka Yakɔbun sikadominu kīru ka bɔrɔkiniru sɔɔsi

nge me a beɛn sikadoba nɔɔ mwɛru kua saa yellun di.

NAHUMU

Nahumu u s̄osim̄o win tireru s̄o tora ni Ninifugibu ba mò. Yen s̄ona u bu s̄om̄o ma ba koo ben wuu ge w̄ari bu kpeerasia. Yeniba kpuro s̄o, Gusun̄o u koo be ba n̄un naane s̄aa w̄onw̄ondu ka durom kua sanam m̄e u koo Asirigibu siri.

Tire ten kpunaa

1. Garin wiru, wiru 1:1.
2. Gusun̄on yiiko, wiru 1:2-8.
3. Gusun̄on siribu, wiru 1:9n di sere wiru 2:3.
4. Ninifu ya koo kam ko, wiru 2:4n di sere wiru 3:19.

¹ Gari wee yi Yinni Gusun̄o u gerua wuu ge ba mò Ninifun s̄o. Nahumu Elikosigiwa Gusun̄o u dera u yi wa k̄asiru s̄o ma u yorua.

Yinni Gusun̄o u do u s̄e

² Yinni Gusun̄o u s̄aawa nisinugii.

U ra m̄oru k̄asie.

Win m̄oru ya kp̄a.

U ra win yiber̄eba m̄oru k̄asie.

U ku ra bu suuru kue.

³ U ku ra toro deri u kun n̄un s̄eeyasie.

Adama u ku ra m̄oru se fuuku.

Win dam mu kp̄a.

U n s̄im̄o, woo guna ya ra n seewawa,

kp̄a guru winu nu n s̄aa nge win naasun tua.

⁴ U n nim w̄oku gb̄are, ga ra gberewa.

U ra daanu kpuron nim gberasiewa,

kp̄a yaka si su w̄aa Basanīo ka Kaamelin ḡaan̄o su gbera,

kp̄a d̄aa w̄e si su w̄aa Libanīo su della.

⁵ U dera guunu b̄aarim̄o.

Ma gungunu diirim̄o.

Ma tem ka m̄en t̄ambu ba yiyaram̄o win wuswaāo.

⁶ Wara u koo kp̄i u ȳora u win m̄oru ma.

Wara u koo ka win m̄oru gabirina.

Win m̄oru ya ra pusiwa nge d̄ō.

Wee ya kpenu besukum̄o.

⁷ Yinni Gusun̄o u s̄aawa t̄on geo.

U s̄aawa be ba w̄aa wahala s̄on kuku yeru.

Be ba n̄un naane s̄aa, bera u ra n̄ori.

⁸ U koo Ninifu kpeerasia mam mam ka nim bakam,

kp̄a u win yiber̄eba naa gira sere ḡaribun w̄aa yer̄o yam w̄okuru s̄o.

Gari yi Gusun̄o u gerua

Yuda ka Ninifun s̄o

⁹ Mba i Yinni Gusun̄o bwisikusim̄o.

Wiya u ra kam koosie mam mam.

Ba ku ra n̄oni sw̄aar̄u wa n̄on yiruse.

¹⁰ Yiber̄e be, ba s̄aa nge s̄aki k̄ok̄onu,

ba ra tam n̄o sere mu bu go.

Ka m̄e, ba koo d̄ō mwaarawa mam mam nge yaka gbebusu.

¹¹ Ninifu, wunen min diya goo u yara

wi u Gusunɔ kɔsa bwisikusimɔ,
ma u kɪ u nùn seesi.

¹²Yinni Gusunɔ u Yudaba sɔɔwa u nɛɛ,
baa bɛɛn yiberɛba bà n dabi amɔ,
ma ba dam mɔ amɔ,
ka mɛ, kon bu gowa mam mam.
Na bɛɛ sekuru doke.

Na ñ maa wuremɔ n bɛɛ kua nge mɛ.

¹³Kon ben yoo te ba bɛɛ diisiamɔ kpeerasia.
Kon ten yɔni kasuku.

¹⁴Bɛɛ Ninifugibu, wee ye nɛ, Yinni Gusunɔ na gerua bɛɛn sɔ.

Na nɛɛ, i ñ bweseru wasi

te ta koo bɛɛn yīsiru sɔbe.

Kon bɛɛn bwāaroku dāaginu ka sisuginu kpuro wuna bɛɛn būu dirun di,
kpa n bɛɛn sika sɔɔru ko.

Domi i ñ s̄aa gāanu.

2

¹Bɛɛ Yudaba, wee goo u na guunu wɔllo

u b̄ori yendun labaari gea kparamɔ.

Yen s̄s̄, i bɛɛn t̄ɔɔ baka ni i ra raa di Yinni Gusunɔn s̄s̄ dio.

I bɛɛn nɔɔ mwɛɛnu yibio.

Domi t̄n k̄s̄o wi, u ñ maa wee bɛɛn suunu s̄ɔɔ.

Na nùn kpeerasiawa mam mam.

²Bɛɛ Ninifugibu, kam koosio u bɛɛ w̄rim wee.

Yen s̄s̄, i bɛɛn gb̄araru maruo,

kpa i bɛɛn swɛɛ k̄su.

I s̄ɔɔru koowo,

kpa i w̄ruḡoru s̄ɔɔsi ka bɛɛn dam kpuro.

³Wee Yinni Gusunɔ u Yakɔbun bweseru, Isireliba ben bɛɛɛ wesiamɔ,

be, be yiberɛba ba w̄ri ba ben yānu gura

nge mɛ ba ra resem k̄asi yakiri.

Ba Ninifu w̄ri

ba yen yānu gura

⁴Ninifun yiberɛban tabu durɔ damgibun terenu nu s̄ri.

Ma ba yāa wunɔmginu doke.

Tabun t̄ru tà n tura,

ben tabu keke be dumi gawe

yi ra kuramewa yi n ballimɔ nge d̄ɔɔ buri,

kpa ba n yaasi fiamɔ.

⁵Ba tabu kekeba yakiamɔ swɛɛ s̄ɔɔ nge wiirobu.

Ba daamɔ batuma kpuro s̄ɔɔ ka dam.

À n bu wa, a ra n tamaa d̄ɔɔ yariya.

Kpa ba n duki m̄ nge guru maakinu.

⁶Ninifun sina boko u win tabu durɔ damgibu yaaya u sokumɔ.

Adama be wee, ba s̄imɔ ba b̄arimɔ.

Ben yiberɛba ba sende ba ka d̄ɔɔ wuun gb̄araru gia.

Ma ba tii kuku yenu kua.

⁷Subaru s̄ɔɔ, ba daanun swɛɛ kenia,

ma sina kpaara w̄ruka.

⁸Ba Ninifu ye mwa ba yen yānu gura ba ka doona.

Yen t̄n kur̄bu ba sumɔ nge kparukonu,

ma ba toronu soomɔ.

⁹ Ninifu ye, ya s̄awa nge nim bwee bakaru

t̄en nim mu ḡɛɛra mu doona.

Ma n̄ɔgira n̄ɔramɔ ta m̄ɔ,

i ȳɔro, i ȳɔro.

Adama goo kun ȳɔre.

¹⁰ I sii geesu ka wura guro.

Ben dukia ya ñ n̄ru m̄ɔ.

Dukia bwese bwesekawa ba m̄ɔ.

¹¹ Ba guramɔ, ba goomɔ, ba sankumɔ.

T̄ombu kpuron ḡoma dwiia.

Ben d̄uunu soonamɔ, ma ben dam doona.

Be kpuron wuswaa burisine.

Ninifu ya s̄awa

nge gbee sunɔ ge ba kamia

¹² Mana Ninifu ye, ya w̄a t̄ɛ,

ye, ye ya raa s̄a nge gbee sinansun w̄a yeru,

m̄i gbee sunɔ dwaa ka ninu ka binu nu ra n b̄ɔsu,

goo ku ra maa nu nare,

¹³ kpa dwaa ye, yu yen kur̄abu ka yen binu yaa goowa,

kpa yu w̄a yee te yaa yibia.

¹⁴ Gusunɔ w̄allu ka tem Yinni u n̄ɛɛ, n̄ɛ wee.

N̄ena na s̄a yen yib̄ɛɛ.

Kon de yen tabu kek̄ɛba bu d̄ɔɔ m̄waaara.

Kon de bu yen bibu go tabu s̄ɔɔ.

Kon de yu ku maa t̄ombun ȳanu gura.

Goo kun maa yen s̄om̄ɔbun n̄ɔɔ n̄ɔm̄ɔ.

3

Ba Ninifu kam koosia

¹ Ninifugiba kua b̄ɔrurobu.

Domi ba s̄awa t̄ɔn gowobu.

Ba weesu yiba.

Ma ba kuuramɔ ka gbana.

Ba ra n t̄ombun ȳanu guram̄ɔwa.

² Wee s̄enan damusu n̄ɔramɔ wuu ge s̄ɔɔ.

Wee tabu kek̄ɛban uruun w̄akinu n̄ɔramɔ,

ma dumi yi yi gawe yi ȳɔkumɔ.

³ Maas̄ɔbu ba wee,

ba takobiba ka yaasi n̄eni yi ballimɔ.

Wee ba t̄ombu m̄ɛɛra kua,

ma gonu t̄erie baama, nu ñ garir̄ɔ.

Ma ba nu w̄arikimɔ.

Ba Ninifu sekuru doke

⁴ Ninifu ya s̄awa nge kur̄ɔ sakara kowo kpoko.

Ya bwese dabinu yoru diisia yen buram ka yen s̄ororun s̄ɔ.

⁵ Yen s̄na n̄ɛ Gusunɔ, w̄allu ka tem Yinni, kon ye w̄orima.

Kon yen yaberu ḡb̄abia n ka yen wuswaa wukiri,

kpa n yen tereru bwesenu s̄ɔs̄i,

kpa yu sekuru wa.

⁶ Kon ye kubanu sure, kpa t̄ombu bu ye ka.

7 Saa yera wi u ye wa u koo duka su,
 kpa u nee, Ninifu ya kua bansu.
 Wara u koo ye wɔnwɔndu kua.
 Mana kon bu wa be ba koo ye nukuru yemiasia.

Ninifu ya koo kowa

nge Tebesi

8 Tebesi ya waa Nilun nim swee yi ba gban bokuo.
 Nim mu ka ye sikerene.
 Ma mu saa yen gb̄araru.

Ninifu, a taaa a Tebesi ye sanɔ kere?

9 Etiopigibu ka Egibitigiba ba saa yen dam.
 Putigibu ka Libigibu ba saawa yen somiɔbu.

10 Ka me kpuro, yen tii ya yoru da.
 Ba ye mwa ma ba yen bibu go swee kpuro soo.
 Ba yen wirugibu tete toosi,
 ma ba yen dangibu mwera ba yoni doke.

11 Wune Ninifu, kaa nani soorawa,
 kpa a n saa nge wi u tam goore,
 kpa a kuku yeru kasu yiberaban so a kuke.

12 Saa ye soo, wunen gb̄aranu kpuro nu ko n saawa nge daa nin marum mu ye.
 Ba n mu sira kpa mu wari wi u koo mu din noowa.

13 Wee wunen tambu ba saa nge ton kurabu wunen suunu soo.
 Wunen tem wusun konnosu su keniana mam mam yiberaban wuswaa.
 Ma dso u sin kakaraba di.

14 Bee Ninifugibu, i nim takirio i yi.
 Domi ba koo been wuu tarusi.
 I been gb̄ararun dam sosio.
 I birikiba muro kpa i sɔndu taaku i ka tu bani.

15 Baa i n yeba kpuro kua,
 ka me, dso u koo na u bee di,
 n kun me bu bee go ka takobi.
 Ba koo bee kpeerasiawa nge me twee yi ra daa wurusu di.

Ba Ninifun tambu kpuro go

Wee, i dabia nge twee.

16 Been tenkuba ba kperi dabiru kere.
 Adama be kpuro ba doona
 nge twee yi yi yowa.

17 Been kosobu ba dabi nge gbabu swee.
 Been som kowobu ba dabi nge twee
 yi yi sina daa kikiso bururu.
 Adama ye soo u yara ma yi yowa yi doona,
 ba n tuba mi yi da.

18 Wune Asirin sina boko,
 wee wunen kparobu ba dom yibirimo.
 Wunen tabu durɔ dangibu ba n maa wasi.
 Ma wunen tambu ba yarine yam kpuro guunu wallo,
 goo sari wi u koo bu kpaasina.

19 Goo kun wunen merra ye noorimo.
 Ya koo nun gowa.
 Wi u nua ye ya nun deema, u koo taka kowa nuku dobun so.
 Domi goo sari wi a n nani soowa.

HABAKUKU

Habakuku u win sɔmburu kuawa Yudaban sina boko Yoyakimun waati sɔɔ. Wi ka Yeremiwa ba sɔmburu kua waati tia sɔɔ.

Habakukun tireru ta win biti ka win nuku sankiranu sɔɔsimɔ win tɔmbun sɔ. Saa ye sɔɔ, Babilonigibu ba Isireliba dam dɛremɔ. Mɛya bwese ni nu ka bu sikerenen tii nu bu kuammɛ. Yera Isireliba ba tii bikiamɔ ba mɔ, amɔna ben wāara ko n sāa be ka Gusunɔ. Ma Gusunɔ u bu wisa saa win sɔmɔ Habakukun nɔɔn di u nɛɛ, wi u Gusunɔ naane doke, wiya u koo kpī u n wāa. Wi u mara Gusunɔ u nùn yakia, wiya u ko n wāa, wiru 2:4.

Tire ten kpunaa

1. Garin wiru, wiru 1:1.
2. Habakuku u ka Gusunɔ gari mɔ, wiru 1:2n di sere wiru 2:20.
3. Habakuku u Gusunɔ siara, wiru 3.

¹ Gari wee yi Yinni Gusunɔ u win sɔmɔ Habakuku sɔɔwa.

Habakuku u Yinni Gusunɔ

somiru kanamɔ

² Yinni Gusunɔ, sere saa yerà ko na n nun somiru kanamɔ.

Sere saa yerà kaa n man maari.

Sere saa yerà kaa de na n nun sɔmɔ

ma tɔmba dam dɛrenamɔ.

Nge sere saa yerà kaa na a sun wɔra.

³ Mban sɔna a dera na kɔsa mɛɛra.

Mban sɔna kaa n tɔmbu mɛɛra

ba n gem biranamɔ.

Wee, tɔmba dam dɛrenamɔ

ba daa kɔsa mɔ baama kpuro.

Sannɔsu yiba, ma tɔmba siribu sokunamɔ baama kpuro.

⁴ Goo sari wi u wooda mɛm nɔɔwammɛ.

Ba ku ra tɔmbu ben gem wɛ nge mɛ n weene.

Tɔn kɔsowa u ra gemgii siribu di.

Gusunɔ u Habakuku wisa

u nɛɛ, Babilonigiba wee

⁵ Yinni Gusunɔ u nɛɛ, i bwesenu mɛɛrio i ka sikerena.

I de biti yu bɛɛ mwa.

Domi kon gāanu ko bɛɛn nɔni biru

ni i n naane mɔ,

baa goo ù n bɛɛ nu tusia.

⁶ Wee, kon Babilonigibu seeyama.

Tɔn be, ba nuki sum.

Ba tem kpuro bukianamɔ

bu wa bu ka bwesenu ganun wāa yenu mwɛeri.

⁷ Ba nanum mɔ ben dam saabu.

Bera ba ra gɔsi ye ba kī.

⁸ Ben dumi yi sannɛkunu n kun mɛ gbeeku bɔnu duka kere.

Saa tontonden diya yi ra yɔ,

kpa yi yiberɛ wari nge kasa ye ya goo buu wa.

⁹ Be kpurowa ba wee bu ka tɔmbun yānu gura.

Ba nɔni girariwa mi ba dɔɔ.

Ma ba yobu mwεεrimo ba mennamo nge yani seeri.

¹⁰ Ba sinambu gema.

Ba tem yeobu yεmo.

Ba n wusun gbāranu gara.

Domi ba ra tem turenu kowa bu ka gbāra ni yo
kpa bu wuu si mwa.

¹¹ Yen biru kpa bu yari min di nge woo guna,
kpa bu maa da bu gam wori bu kōsa ko.

Ben dama ba naane sāa, mu sāa nge ben būu.

Habakuku u maa Gusuno soku

¹² Saa yellun di, wuna a sāa Gusuno.

Wuna a sāa nen Yinni.

A deere. Yen sō, sa n gbimo.

Yinni, wuna a sāa nen kpee baa mi na ra kuke.

Wuna a Babilonigibu gōsa,
ma a bu dam kā kpa bu ka sun seeyasia.

¹³ Adama a n kpe a yōra a n kōsa mēera,
domi a deere too.

N n men na, mban sōna a mēera ye tōn kōsoba mō,
ma a n gāanu gerumo.

Mban sōna a maari tōn kōsobu ba gemgibu goomo.

¹⁴ Mban sōna a tōmbu kuamme nge swēε,
n kun me nge kōkō ni nu n kparo mō.

¹⁵ Babilonigibu ba tōmbu mwεεrimo
nge swēε yi ba mwa ka kōkōnu

n kun me ka yāakoronu,
kpa bu bu gura bu ka doona ka nuku dobu.

¹⁶ Yen sōna ba ra ben yāakoronu yākunu kue,
kpa bu nu turare dōo dokea.

Domi nin saabuwa
ba koo ka kpī bu dīa geenu wa
ni nu do bu di.

¹⁷ Domma ba koo den ben takobiba wesia ben karanō.

Ba ko n bwesenu sakirimōwa wōnwōndu sariru sōo sere ka baadommao?

2

¹ Adama ne, Habakuku na yōwa gbāraru wōlō nen kōsu yerō
nge wi u yōru bwēε,
kpa n ka nō ye Gusuno u koo man sō,
ka nge me u koo man wisi nen weeweenun sō.

Gusuno u Habakuku wisa

² Yera Yinni Gusuno u man wisa u neε,
n gari yi yoruo yi u man sōomō.

N yi yoruo kpasasa kpee besi sōo.

³ Yin tōra kun gina tura yi ka koorā.
Adama yi koo koorā yin saa yā n tura.

Baa yi n tεεmō, na n gesi yi mara.

Domi yi koo koorawa kam kam.

⁴ N yoruo ma wi u tii sue u n wāa swaa gea sōo.

Adama wi u kua gemgii naane dokebu sōo, u ko n wāawa.

⁵ Wi u tii sue, u ku ra sine sēε.

U ra n sāawa nge tam nōro,

kpa u n nɔɔ wukie nge gəribun wāa yeru.
 U ku ra debu nge gɔɔ.
 U ra n tii bwesenu gawemɔwa u ka ko nin yinni.

Bɔrusibu nɔɔbu

⁶ Adama bwese ni u mwɛɛra mi,
 nu koo nɔn seesi nu nɔn gari sɔ ka wɔma ka mɔnnu, nu nɛɛ,
 u kuawa bɔruro wi, wi u dukia mɛnnamɔ ye ya n s̄aa wigia,
 ma u gabun yānu guramɔ u tɔruba yiimɔ.
 Sere saa yerā u ko n m̄ɔ nge mɛ.

⁷ Bɛn dibu u neni, ba koo nɔn seesi subaru sɔɔ,
 kpa bu gura ye u mɔ.

⁸ Nge mɛ u tɔn dabinu wəri u nin yānu gura,
 nge mɛya be ba tie, ba koo maa nɔn wəri bu win yānu gura
 yɛn s̄ɔ u tɔmbun yɛm yari,
 ma u tem ka mɛn wusu ka mɛn tɔmbu dam dɔre.

⁹ Bɔrurowa wi u dukia guramɔ
 ye ya n dɛɛre win berusebun mi,
 kpa u wa u n wāa aye bɛɛɛguru sɔɔ,
 mi u n maa nɔni swāaru wasi.

¹⁰ Adama win yɛnun sekura u sɔɔru kua mi,
 ye u ka bwese dabinu go.
 Win tiin wāara u kari bɔrie.

¹¹ Domi baa ka ganiɔ, yi koo wuri ko yi nɔn taare wɛ,
 kpa kpɛɛrun yari yi wuri wura.

¹² Bɔrurowa wi u win wuun kpɛɛkpɛeku swīimɔ yɛm wɔllɔ,
 ma u tɔmbu dam dɔremɔ.

¹³ Ye tɔmba m̄ɔ kpuro, ya koo d̄ɔɔ mwaara.
 Ba tii nɔwia mɔwa kam sɔɔ.

Gusunɔ wɔllu ka tem Yinniwa u koo ye kpuro kam koosia.

¹⁴ Saa ye sɔɔ, Yinni Gusunɔn bɛɛre yɛru ta ko n yibawa tem sɔɔ
 nge mɛ nim w̄ɔku ga ra n nim yiba.

¹⁵ Bɔrurowa wi u win beruse tam bɔɔbɔm wɛɛmɔ
 mu ka nɔn go nge d̄ɛɛ, u n ȳɔ tereru,
 kpa u nɔn sekuru doke u n mɛɛra.

¹⁶ Yɛro u tii sekuru dokemɔwa mi, n n̄ mɔ bɛɛɛ.
 Win tii u mu nɔruo kpa u tereru ȳɔra.

Yinni Gusunɔ u koo nɔn tilasi ko
 u ka win mɔrun nɔra nɔ kpuro,
 kpa win bɛɛɛ ye u raa m̄ɔ yu gɔsia sekuru.

¹⁷ Daa k̄ɔsa ye u kua Libaniɔ,
 ya koo wəri win wiru wɔllɔ.
 U yɛɛ go.

Adama yɛɛ yi, yi koo nɔn nandasia.

Yeni kpuro ya koo nɔn deema yɛm mɛ u yarin s̄ɔ,
 ka dam mɛ u tem mɛ ka mɛn wusu ka mɛn tɔmbu dɔren s̄ɔ.

¹⁸ Arufaani yerā bwāarokunu nu m̄ɔ tɔnu u ka sina u nu seku.
 Nu s̄aa wa ni ba seka ka sisu,
 ma nu dera u weesu naane s̄aa.
 Mban s̄ɔna tɔnu u koo win naane doke bwāaroku ni u seka sɔɔ,
 ni, ni nu n̄ kpɛ nu gari gere.

¹⁹ Bɔrurowa wi u d̄aa kuku s̄ɔmɔ u m̄ɔ, gu seewo,
 ma u kperu s̄ɔmɔ u m̄ɔ, tu dom yando.

Yen gaa ya koo kpī yu nùn bwisi kē?
 Geema, u nu wura ka sii geesu pote.
 Adama nu n hunde mɔ, nu n sere wāaru mɔ.
 20 Yinni Gusunɔ u wāa win sāa yee dɛɛraɔ.
 Tɔmbu kpuro bu nɔɔ mario win wuswaaɔ.

3

Habakukun kanaru

1 Wee kana te Gusunɔn sɔmɔ Habakuku u kua ka weeweenu.
 2 U nɛɛ, Yinni Gusunɔ, na nua ye a gerua.
 Ma na nanda.
 A de yu koorɔ wɔɔ sini sɔɔ.
 A de tɔmbu bu ye wa bɛsɛn waati yeni sɔɔ.
 Adama wunɛn mɔru ye sɔɔ, a yaayo a sun wɔnwɔndu kua.
 3 Gusunɔ, a na saa Edɔmun di.
 Wunɛ, Dɛɛro, a na Paranin guurun di.
 Wunɛn yiiko ya wɔllu yam bururasie.
 Ma tem kpuro mu nun siaramɔ.
 4 A na, ma yam mu burura.
 Sɔɔ yāna yara wunɛn nɔman di,
 mi wunɛn dam mu wāa.
 5 A dera baranu nu pusimɔ.
 A nu derimɔ mi a sara kpuro.
 6 À n yɔra, tem mu ra yīriwa.
 À n bwesenu mɛɛra, nu ra diiriwa.
 Guu ni nu wāa saa yee yellun di, nu wɔruka,
 gunguu ni nu wāa saa tɛɛbun di, nu kɔsikira,
 domi niya nu raa sāa wunɛn swaa ye a ra sī.
 7 Na Kusanigibun weeweenu nɔɔmɔ.
 Na maa wa ma Madianiba ba berum soore.
 8 Yinni Gusunɔ, a ka daanu mɔru mɔwa?
 Nge nim wɔkuwa a ka mɔru mɔ.
 Wee a yɔɔwa guru winu wɔllɔ
 nge wi u yɔɔwa tabu keken wɔllɔ,
 ma ya nùn nasara wē.
 9 A wunɛn tendu bɛri.
 Wunɛn bɔri yi sāawa nge sɛɛnu.
 A tem bɛra ma daanu koka min di.
 10 Guunu nù n nun wa, nu ra diiriwa.
 Gura ya nɛmɔ ka dam, ma nim wɔkun nim mu wɔki,
 mu nim kurenu kɔɔmɔ sere wɔllɔ.
 11 Sɔɔ ka suru ba yɔra ye ba wunɛn guru maakinu wa
 nu ballimɔ nge yaasa, ma nu dɔɔ nge sɛɛnu.
 12 Wee a tem bukianamɔ,
 a bwesenu kɔsukumɔ ka mɔru baka.
 13 Wee a yara
 a wunɛn tɔmbu ka wunɛn sunɔ wi a gɔsa somiru na.
 A tɔn kɔsobun sunɔ go.
 A win bwāabu kpeerasia mam mam.
 14 A yibɛɛban sinambun winu yabura ka ben tiin sɛɛnu.
 Ba raa sun wɔrim wee ka sɛndaru nge woo bɔkɔ,
 bu ka sun yarinasia.
 Ba nuku dobun kuuki mɔ.

Ba sɔɔru s̄a bu ka sun go b̄esɛn kuku yɛnɔ.

¹⁵ Yinni Gusunɔ, a s̄ɔ wunɛn dumin w̄ollɔ,
a nim w̄ɔku taakumɔ
ge ga nim k̄ɔɔmɔ ga w̄aki.

¹⁶ Na gen w̄akinu nɔɔmɔ too.

Ma na nanda gem gem,
nɛn nɔɔ ga diirimɔ b̄erum s̄ɔ.

Ma nɛn wasi yi w̄akɔnu w̄arimɔ,
na ȳɔ s̄ɛɛ na nuku sankiranun t̄ɔru mara
te ta wee bwese ni nu koo sun dam d̄aren s̄ɔ.

¹⁷ Figien d̄ānu nu ñ ko n binu mɔ.

Resɛm d̄ānu nu ñ maa marumɔ.

Olifin d̄ānu nu ñ maa binu marumɔ.

Gbea kun maa d̄ānu w̄ɛɛmɔ.

Yāanu ka ketɛ kun ko n maa w̄āa ḡɔɔwɔ.

¹⁸ Adama nɛ, nɛn nuku dobu weewa wune Yinni Gusunɔn min di.

Na nuku dobu mɔ ȳɛn s̄ɔ a ra man faaba ko.

¹⁹ Wuna a s̄a nɛn dam.

A ra de na n s̄āu nge nɛmu.

Kpa na n s̄īmɔ guunu w̄ollɔ.

Womu geniwa ba wom kowobun wirugii kua ka m̄arɔku.

SOFONI

Sofoni u Yudaba ka Yerusalemugibu sɔɔmɔ ma Gusunɔ u koo bu seeyasia. Ma u maa tɔn tukobu kirɔ mɔ be ba ka bu sikereɛ u nɛɛ, Yinni Gusunɔn siribun tɔra wee. Tɔɔ te, nɔni swaarugira. Adama amen biru, Isireliban sukum ba koo wurama Gusunɔn mi kpa bu kpaɛm Yerusalemu seeya.

Tire ten kpunaa

1. Gusunɔ u koo Yudaba ka Yerusalemugibu siri, wiru 1:1n di sere wiru 2:3.
2. Gusunɔ u koo bwese tukunu kpeerasia, wiru 2:4-15.
3. Yinni Gusunɔ u koo Yerusalemu seeya, wiru 3:1-20.

¹ Gari yiniwa Yinni Gusunɔ u Sofoni, Kusin bii sɔɔwa Yosiasia, Amɔɔn bii, Yudaban sina bokon bandun waati sɔɔ. Sofoni wi, u sɔawa Gedalian debubu, Amarian sikadobu, Esekiasin yãasebu.

Yinni Gusunɔ

u koo handunia seeyasia

- ² Yinni Gusunɔ u nɛɛ,
kon kpuro kpeerasia handunia sɔɔ.
- ³ Kon tɔmbu ka yɛɛ ka gunɔsu ka swɛɛ kpeerasia
ka sere maa tɔn kɔsobu ka ye ya ra bu sɔkurasie.
Kon tɔmbu kpuro kpeerasia handunia sɔɔ.
Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

Yinni Gusunɔ u koo Yudaba

ka Yerusalemugibu seeyasia

- ⁴ Yinni Gusunɔ u maa nɛɛ,
kon Yudaba ka Yerusalemugibu kpuro nɔma doke.
Kon bũu wi ba mɔ Baalin sɔa yee ni nu tie kpeerasia min di.
Kon yen wirugibu ka yen yãku kowobun yĩsa go.
- ⁵ Be ba dii tɛeri wɔllɔ kperi ka suru sɔamɔ
ka be ba bɔrumɔ ka nɛ, Yinni Gusunɔn yĩsiru,
ma ba wure ba bɔrumɔ ka ben bũun yĩsiru,
be kpurowa kon go.
- ⁶ Be ba man biru kisi ka be ba ku ra man kasu,
ka sere maa be ba ku ra man ben gari saawara ko,
be kpurowa kon go.
- ⁷ I nɔɔ mario wi, Yinni Gusunɔn wuswaaɔ.
Domi win tɔru ta turuku kua.
U win yãkuru sɔɔru kua.
U maa gɔsa be ba koo tu di.
- ⁸ Wi, Yinni Gusunɔn yãku ten tɔru sɔɔ,
u koo wirugibu ka sina bokon bibu wɔri,
ka sere maa be ba tɔn tukobu komanu swĩ.
- ⁹ Yen tɔɔ te, be ba ku ra sɔa yerun kɔnnɔ suuku taaram kã nge bũu sɔɔbu,
ka sere be ba ben sunɔn yɛnu dukia yibiamɔ
ye ba gurama ka gbɛna, ka dam dibu,
be kpurowa u koo wɔri.
- ¹⁰ Yen tɔɔ te, ba koo wuri nɔ sere kɔnnɔwɔ ge ba mɔ Swɛɛ,
ka maa wuun wɔɔ bera gaan mi.
Mɛya nɔni swãa bakara ko n wãa guunu wɔllɔ.
- ¹¹ Bɛɛ Makitesigibu, i wuri koowo.

Domi tenkuba kpuro ba koo kam ko.

Be ba gobi k̄osim̄o kpuro ba koo kpeera.

¹² Yen t̄so te, u koo Yerusalemu būuri ka fitilanu.

U koo t̄ambu w̄arima be ba s̄o k̄p̄et̄e nge tam k̄ar̄onu.

Ma ba gerum̄o ben ḡoruo ba m̄o,

wi, Yinni Gusun̄o u n̄ gea m̄o, u n̄ maa k̄sa m̄o.

¹³ Ba koo ben arumani gura kpa ben yenusu su ko bansu.

Ba koo dia bani ȳe s̄o ba n̄ sinam̄o.

Ba koo resem duure, adama ba n̄ yen tam n̄orum̄o.

Yinni Gusun̄on t̄oru

¹⁴ Yinni Gusun̄on t̄so nanumgira ta turuku kua.

Te wee ta wee fuuku, ta n̄ogiru sue.

Tabu dur̄o damgii u koo kuuki ko d̄oma te.

¹⁵ T̄so te, ta s̄awa m̄arun t̄oru.

T̄so te, ta s̄awa nuku sankiranun t̄oru.

Ta s̄awa kam kobun t̄oru.

T̄so te, yam w̄okura koo tu wukiriwa nge buk̄o ka guru winu.

¹⁶ Yen t̄so te, tabu kowobu ba koo k̄abi so

kpa bu kuuki ko bu ka wuu si su gb̄aranu m̄o w̄ari.

¹⁷ U koo t̄ambu nuku sankiranu k̄p̄e

kpa ba n̄ s̄im̄o nge w̄okobu.

Domi Yinni Gusun̄owa ba torari.

U koo de ben yem mu n̄ terie nge tua,

kpa ben gonu nu n̄ s̄a nge kubanu.

¹⁸ Yen d̄oma te, ben sii geesu n̄ kun m̄e ben wura,

yen gaa kun k̄p̄e yu bu w̄ara Yinni Gusun̄on m̄aru baka yen min di.

Tem m̄e kpuro mu koo d̄so m̄wara win m̄arun s̄o.

U koo m̄en t̄ambu kpuro gowa subaru s̄o.

2

I tii kawo

¹ B̄e sekuru sariba,

i de i sina i bwisiku,

² Yinni Gusun̄on himba yu sere kooro.

Kpa t̄so te, tu ku raa b̄e samba ko

nge doo sako ge ga ka woo doon̄o.

I de i sina i bwisiku

Yinni Gusun̄on m̄aru baka yen t̄oru tu sere tunuma

tu b̄e deema.

³ B̄e be i tii kawo kpuro tem m̄e s̄o,

i Yinni Gusun̄o kasuo.

B̄e be i n̄un m̄em n̄oowe,

i gem kasuo, kpa i tii kawo.

S̄orokudo i ko i yari Gusun̄on m̄arun t̄so te s̄on di.

Gusun̄on gari yi ba gerua

bwese tuku ni nu w̄aa

s̄o duu yeru gian s̄o

⁴ Gasan tem mu koo bansu ko.

Kpa Asikaloni yu ȳra dira.

Ba koo Asid̄odun t̄ambu gira s̄o s̄o gb̄ara.

Kpa bu Ekoronin t̄ambu seeya ben wuun di.

⁵ Bεε Keretin bweseru, bεε be i wāa nim wōkun gooro,
i kam kuawa.

Wunε maa Kanani, wunε wi a sāa Filisitiban tem,
Yinni Gusunō u nun gerusimō.

U nεε, u koo nun kpeerasia.

Goo kun maa sinamō wunε sōō.

⁶ Nim wōkun goo te, ta koo kowa kpara yenu,
mi kparobu ba ko n da bōsu ba n ben yāanu kparamō.

⁷ Domi saa ye sōō,

Gusunō, Yudaban Yinni u koo ben be ba tie kpara
kpa u ka ben yobu wurama.

Nim wōkun goo te, ta koo ko begiru.

Miya ba ko n da yaa sabenu kpare,
kpa yoka bu kpuna Asikaloniḡibun dia mi.

Gusunōn gari yi ba gerua

bwese tuku ni nu wāa

sōō yari yeru ḡian sō

⁸ U Mōabuba ka Amōniban wōma nua ye ba ka win tōmbu sekuru doke.
Ma ba tii sua ba ben tem nōō bura yenu susisia.

⁹ Yen sōna wi, Gusunō Isireliban Yinni,

wi, wi u wōllu ka tem mō,

u nεε, sere ka win wāaru, u koo de Mōabuba bu kam ko nge Sodomugibu,

kpa Amōniba bu maa kam ko nge Gomōragibu,

ben tem mu yaka kōsusu kpi,

ḡ kun mε mu ḡōsira bōru.

Gāanu kun maa kpiimō mi sere ka baadommāō.

Win tōn be ba tie,

ba koo Mōabu be, ka Amōni be wōri

bu ben yānu ḡura bu tem tubi di.

¹⁰ Yeniwa Gusunō u koo de yu bu deema ben tii suabun sō

ka sere maa ye ba wi, Gusunō wōllu ka tem Yinnin tōmbu wōnwa
ba sekuru doke.

¹¹ Wi, Yinni Gusunō, u ḡ ka bu wōnwōndu mō.

U koo handunia kpuron būnu kam koosia.

Baa bwese ni nu wāa tem bureno,

nu koo yiira win wuswaaō nin wusō.

Gusunōn gari yi ba gerua

bwese tuku ni nu wāa

sōō yēsi yēsika ḡian sō

¹² Bεε Etiopigibu, ba koo maa bεε sākiri ka win takobi bu go.

¹³ U koo win nōmu demie sōō yēsān nōm ḡeū

u Asirigibu kam koosia,

kpa Ninifu yu ko bansu.

Gāanu kun maa kpiimō mi.

¹⁴ Yaa sabena nu koo sina mi,

yεε bwese bweseka ḡesi.

Boorosu ka duuru bεεkuna nu koo kpuna furō si ba yen ḡbereba kuan sōōwō.

Ba koo kuuki nō saa fεnentiban di.

Nōni swāara ko n wāa yen kōnnōwō.

Domī dirun bura te ba kua ka sēdurun dāa ta koo kesikira.

15 Nge meya wuu ge, ga koo ko,
ge, ge ga raa tii sue mi,
ma ga tamaa ga wāawa bəri yendu sɔɔ,
ma ga tii sɔmɔ ga m̀,
gera ga kpuro kere.
Wee ga wɔruma ga bansu kua.
Ga kua yeen wāa yeru.
Wi u sarɔ mi, u koo wia kowa u nɔma kpara.

3

Yerusalemugibu

ba n Gusunɔn gere wure

1 Bɔruroba beɛ Yerusalemugibu.
Domi i sāawa mem nɔɔ sariba,
ma i disi m̀, i dam diinamɔ.
2 I ku ra googii nɔ.
I ku ra maa seeyasiabu wure.
I ku ra Gusunɔ beɛn Yinni naane ko.
I ku ra maa ǹn susi.
3 Beɛn sina asakpɔbu ba sāawa nge gbee sinan
si su kukirimɔ wuu ge sɔɔ.
Ma beɛn siri kowobu ba maa sāa nge yokan puruka
ni nu ku ra dīanu yi bururun s̄.
4 Gusunɔn sɔmɔbu ba sāawa naane sariba.
Ba ku ra gere ye Gusunɔ u bu s̄ɔwa.
Beɛn yaku kowobu ba Gusunɔn sāaru disi dokemɔ.
Ba ku ra woodaba mem nɔɔwe.
5 Adama ka me, Yinni Gusunɔ u wāa ka beɛ.
U sāawa gemgii, u ku ra weesu ko.
U ra win gem terasiewa siribu sɔɔ bururu baatere.
U ku ra t̄ru bure.
Adama t̄n k̄soba ba k̄sa m̀, sekura kun bu m̀.
6 Wi, Yinni Gusunɔ u neɛ,
u bwese girinu go,
ma u nin gb̄aranu ka nin kuku yenu k̄suka.
U dera goo ku ra maa s̄i nin swɛɛ sɔɔ.
U nin wusu k̄suka, goo kun maa wāa mi.
7 Yera u neɛ, beɛ Yerusalemugibu, i n daa ǹn nasie,
ma i win seeyasiabu wuramɔ,
u n̄ daa beɛn wāa yenu k̄sukumɔ.
U n̄ daa maa beɛ seeyasiamɔ nge me u kua,
adama i ra n sendewa k̄san kobu sɔɔ.
8 Yen s̄, wi, Yinni Gusunɔ u neɛ,
i ǹn maruo t̄ɔ t̄ɔ sɔɔ u koo se u beɛ w̄rima.
Domi u ḡru doke u bwesenu ka nin sinambu menna
u bu win m̄ru s̄ɔsi ka yen dam.
Kpa n s̄are nge ba tem me kpuro d̄ɔ doke win m̄run s̄.

Yinni Gusunɔ

u nɔɔ mwɛɛru kua

9 Saa ye sɔɔ, Yinni Gusunɔ u koo t̄mbun yari deɛrasia
kpa bu win ȳsiru soku bu ǹn s̄a sannu.
10 Be ba ǹn s̄amɔ ba yarine baama,

ba koo ka nùñ kēnu naawa saa Etiopin daanun gurun di.

¹¹ Yen tōo te, bεε win tōmbu Isireliba,
i ñ sekuru wasi bεεn daa kōsa ka bεεn tora ni i kua sōo.
Domi u koo be ba ra tii sue bεεn suunu sōo wuna,
kpa bεεn tiin tōn biaru tu kpe win guu dεεtarun wollo.

¹² U koo de tōmbu fiiko ba n wāa bεεn suunu sōo
be ba ñ tii sue.

Ba koo win yīsiru soku u ka bu kōsu.

¹³ Isireli be ba tie, ba ñ maa kōsa mō.

Ba ñ maa weesu mō.

Gari kōsi yi ñ ko n wāa ben nōo.

Ba ko n wērewa,

goo kun bu baasimō.

Yerusalemugibu

ba koo wurama

¹⁴ Bεε Sionigibu, i gōru do bun kuuki koowo.

Bεε Isireliba kpuro gesi, i nuku do bun kuuki koowo.

Bεε Yerusalemugibu, i yēerio

kpa i nasaran kuuki ko ka bεεn gōru kpuro.

¹⁵ Yinni Gusunō u bεεn sεeyasiabu kpeesia bi u koo raa bεε ko.

U bεεn yiberēba yarinasia.

Gusunō sina boko, bεε Isireliban Yinni, u wāa bεεn suunu sōo.

I ñ maa kōsa gaa wasi.

¹⁶ Yen tōo te, ba koo bεε Yerusalemugibu sō bu nεε,

i ku bεrum ko Sionio.

I ku de bεεn gōma dwiyya.

¹⁷ Gusunō bεεn Yinni u wāa bεεn suunu sōo.

U sāawa nge tabu dura wi u ra faaba ko.

U koo nuku doo bakabu ko bεεn sō.

U ñ maa gāanu gerumō yèn sō u bεε kī.

U ko n nuku doo bakabu mō.

¹⁸ Be ba wāa nuku sankiranu sōo

yèn sō ba ka Yerusalemu tonda,

ba wāa sekuru sōo te ta bu buniemō nge sōmunu,

ma ba ku ra maa win tōo bakanu di,

beya u koo mennama.

¹⁹ Yen tōo te, u koo be ba bεε dam dimō wōri,

kpa u yemōbu faaba ko.

U koo be ba raa gira menna

kpa u de bu tōmbu nuku do bu wē

kpa bu yīsiru yari tem kpuro sōo

mi ben baawure u raa sekuru dimō.

²⁰ Yen tōo te, u koo de i wurama.

Saa ye sōo, u koo bεε menna.

Tōmbu ba koo bεε bεεre wē

kpa i yīsiru yari handunian bwesenu kpuron suunu sōo

sanam mε u koo ka bεεn yobu wurama i bu wa.

Wi, Yinni Gusunōwa u yeni gerua.

ASEE

Saa Babilonin diya Asee u wurama yorun di Yerusalemuɔ ka Yuda gabu sannu. Saa ye Yuda be, ba wurama ba wāa Yerusalemuɔ, yera ba Yinni Gusunɔn s̄aa yee ten bana seewa. Adama ben hania ye, ya ra yemia ma ba s̄aa yee ten bana deri wahala ye ba waamɔn s̄o saa Samarigibun min di ka sere maa ḡs̄o te ta dua ben suunu s̄ɔn s̄o. Yera be ba dukia m̄o, ba tii dii geenu baniamm̄e. Saa ye s̄o, ben goo kun maa k̄iru m̄o u ka Yinni Gusunɔn s̄amburu ko. Ma Asee u seewa u Yudaba gerusi.

Yen biru u bu dam k̄em̄o bu ka bana ye se. Win gari yi s̄o, u n̄e, bu Gusunɔ mem n̄ɔw̄o kpa bu win s̄amburu n̄oni doke. Yera ya buram bo n kere ba n ben tiin arufaani kasu.

Tire ten kpunaa

1. S̄aa yerun bana, wiru 1.
2. S̄aa yee kpa ten girima, wiru 2.

S̄aa yerun bana

¹ Darusi P̄esiban sina bokon bandun w̄o yirusen suru n̄ɔba tiasen t̄o gbiikuru s̄ɔra Gusunɔ w̄ollu ka tem Yinni u ka Sorobabeli Sealitielin bii, Yudaban kparo ka ȳaku kowo t̄nwerɔ Yosue, Yosadakin bii gari kua saa win s̄o Aseen n̄ɔn di u n̄e,

² b̄e Isireliba i m̄o, saa kun tura i ka n̄en s̄aa yeru bani.

³ Yen s̄na na b̄e gari yini s̄ɔm̄o na n̄e,

⁴ n̄ b̄e w̄ere i n̄ w̄a dii buranu s̄o ni ba s̄ma kua, kpa n̄en s̄aa yeru ta n bansu s̄aa?

⁵ Yen s̄na n̄e, w̄ollu ka tem Yinni na n̄e, i bwisikuo b̄en daa ye i m̄n s̄o.

⁶ Wee i d̄ianu duurum̄o too, adama fiikowa i ḡem̄o. I dim̄o, adama i n̄ debum̄o. I n̄rum̄o, adama b̄en n̄ru kun kpeemo. I ȳanu dokem̄o, adama nu n̄ b̄e wooru giramm̄e. I n̄ b̄en k̄s̄iaru m̄wa, ta ra doon̄wa nge te ba doke b̄o ḡere s̄o.

⁷ Yen s̄o, n̄e, Gusunɔ w̄ollu ka tem Yinni na n̄e, i bwisikuo b̄en daa ye i m̄n s̄o.

⁸ I seewo i da guur̄o i d̄aa kasuma i ka n̄en s̄aa yee te bani, kpa i man b̄ere w̄e. Ye s̄ɔra ko na n̄ nuku dobu m̄o. N̄e, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

⁹ I tamaa i ko i d̄ianu wawa too b̄en gbean di. Adama wee fiikowa i wa. Fiiko ye i wa i ka da yenuɔ mi, ma na ye wom wure na yarinasia. Mban s̄o. Ȳen s̄o i n̄en s̄aa yeru deri ta kua bansu. Ma baawure u sende u ka win tiin diru bani. N̄e, Gusunɔ w̄ollu ka tem Yinniwa na yeni gerua.

¹⁰ Yen s̄na gura kun maa nem̄o. M̄ya tem kun maa b̄e d̄ianu w̄em̄o nge m̄e n̄ ween̄e.

¹¹ Na dera gbebara kua b̄en tem kpuro s̄o ka guun̄o. Ma alikama ka res̄em ka olifi kpuro ya gbera. D̄ia ni tem mu ra kpiisie gesi kpuro, nu gberawa. Ma t̄mbu ka yaa sabenu n̄oni s̄ɔre. Ma b̄en s̄ma ye i m̄o kpuro ya kua kam.

¹² Yera Sorobabeli, Sealitielin bii, ka ȳaku kowo t̄nwerɔ Yosue, Yosadakin bii, ka Isireli be ba tie kpuro, ba Gusunɔ ben Yinnin gari yi m̄em n̄ɔwa nge m̄e Gusunɔ u win s̄m̄o Asee s̄ɔwa u bu s̄o. Ma ba nanda wi, Yinni Gusunɔn wuswaaɔ.

¹³ Asee, Yinni Gusunɔn goro u bu s̄ɔwa ye Yinni Gusunɔ u n̄n s̄ɔwa. U n̄e, Yinni Gusunɔ u w̄a ka b̄e.

¹⁴ Ma u Sorobabeli, Yudaban kparo ka Yosue, yāku kowo tɔnwero ka sere Isireli be ba tie dom yamia. Ba na ba ben Yinni wī u wɔllu ka tem mɔn s̄aa yee ten s̄amburu torua,

¹⁵ Darusin bandun w̄ɔ yirusen suru n̄ɔba tiasen s̄ɔ yenda nnese s̄ɔ.

2

S̄aa yee kpa ten girima

¹ W̄ɔn suru n̄ɔba yirusen s̄ɔ yenda tiase s̄ɔra Yinni Gusun̄ɔ u Asee s̄ɔwa u n̄ɛ,

² a Sorobabeli, Sealitielin bii, Yudaban kparo, ka yāku kowo tɔnwero Yosue, Yosadakin bii, ka sere Isireli be ba tie s̄ɔw̄ɔ a n̄ɛ,

³ be, be ba tie s̄ɔ, ben wara u s̄aa yee ten yellu yē ten girima gbiikaa s̄ɔ. Tē, am̄na ba tu waasin̄e. Nge m̄e ta s̄aa mi, ta ñ s̄are kam dirum ben n̄ɔni s̄ɔ?

⁴ Yen s̄ɔ tē, n̄ɛ, Gusun̄ɔ w̄llu ka tem Yinni, na n̄ɛ, Sorobabeli, ka Yosue, ka Isireli be ba tie, bu tii dam k̄ɛȳɔ, kpa bu s̄amburu ko. Domi na w̄a ka be.

⁵ Nge m̄e na bu n̄ɔ mw̄ɛru kua sanam m̄e na bu yarama Egibitin di, nge m̄eya na maa bu s̄ɔm̄ɔ gis̄ɔ ma nen Hunde w̄a ka be. Yen s̄ɔ, bu ku berum ko.

⁶ N̄ɛ, Gusun̄ɔ w̄llu ka tem Yinni, na ñ maa t̄ɛm̄ɔ n̄ ka w̄llu ka tem ka nim w̄ku sira.

⁷ Kon bwesenu kpuro sira kpa n̄ de bu nin dukia gea kpuro gurama bu ka na nen s̄aa yeru mini. Kpa n̄ s̄aa yee te girima yibia. N̄ɛ, Gusun̄ɔ w̄llu ka tem Yinniwa na yeni gerua.

⁸ N̄ɛna na sii geesu ka wura m̄ɔ.

⁹ Tē, dii ten girima ya koo yellugia kera. Miya kon t̄ambu b̄ari yendu w̄. N̄ɛ, Gusun̄ɔ w̄llu ka tem Yinniwa na yeni gerua.

T̄ɔn be ba ñ d̄ɛre

¹⁰ Darusin bandun w̄ɔ yirusen suru n̄ɔba nnesen s̄ɔ yenda nnese s̄ɔra Yinni Gusun̄ɔ u ka win s̄ɔm̄ɔ Asee gari kua u n̄ɛ,

¹¹ a yāku kowobu woodan gari yini bikio a n̄ɛ,

¹² goo ù n̄ yāku yaa b̄kua win yaberun kas̄ɔ, ma win yabe kasa ye, ya p̄ɛ baba, ñ kun m̄e kpee, ñ kun m̄e tam, ñ kun m̄e gum, ñ kun m̄e d̄ianu ganu, ba tamaa d̄ia ni, nu kua Yinni Gusun̄ɔginu?

Ye Asee u bu bikia m̄e, yera ba wisa ba n̄ɛ, aawo!

¹³ Ma Asee u maa bu bikia u n̄ɛ, goo ù n̄ disi duura yèn s̄ɔ u goru baba, ma u seewa u maa d̄ia ni baba, d̄ia nin tii nu kua disiginu?

Ma yāku kowo be, ba wisa ba n̄ɛ, oo, d̄ia nin tii nu disi duurawa mi.

¹⁴ Yera Asee u maa n̄ɛ, ameniwa Yinni Gusun̄ɔ u gerua u n̄ɛ, nge m̄eya b̄ɛ Isireliba i s̄aa win n̄ɔni s̄ɔ. M̄eya maa b̄ɛn n̄oman s̄oma ya s̄aa. Ye i n̄un w̄ɛm̄ɔ kpuro, ya disi m̄ɔ.

I laakari koowo saa t̄ɛn di

¹⁵ N̄n m̄en na, i bwisikuo ye ya b̄ɛ deema n̄ ka gis̄ɔ girari i sere kpenu m̄enna i ka s̄aa yee te bani.

¹⁶ Wee b̄ɛn goo ù n̄ seewa u alikaman sakaku yendu kasum da birar̄ɔ, ma u ye so, w̄kura u ra wa. U n̄ maa seewa u tam ditiri weeraakuru kasum da res̄em gama yer̄ɔ, ditiri yenda u ra wa.

¹⁷ N̄ɛ, Gusun̄ɔ na b̄ɛn s̄amburu kam koosia. Na dera guru kpenu b̄ɛn d̄ianu sanku na k̄sa, nu bukusa duura. Adama ka m̄e, i ñ wuram̄e nen mi. N̄ɛ, Yinni Gusun̄ɔwa na yeni gerua.

¹⁸ Yen s̄ɔ, i bwisikuo ye ya b̄ɛ deema n̄ ka gis̄ɔ girari saa m̄in di ba ka s̄aa yee ten kp̄ɛkp̄ɛku sw̄i ba deri. Gis̄ɔn t̄oru ta s̄aawa w̄ɔn suru n̄ɔba nnesen s̄ɔ yenda n̄ɛseru. I de i bwisiku.

¹⁹ I maa dīanu mɔ biranu sɔɔ? Bɛɛn gbean dāa binuginu mara? Aawo, adama saa gisɔn di, kon bɛɛ durom kua.

Nɔɔ mwɛɛ ni Yinni Gusunɔ

u Sorobabeli kua

²⁰ Yinni Gusunɔ u kɔam ka Asee gari kua nɔn mɛɛruse suru win sɔɔ yɛnda nnɛse te sɔɔ u nɛɛ,

²¹ a Sorobabeli, Yudaban kɔaro sɔɔwɔ a nɛɛ, nɛ, Yinni Gusunɔ kon wɔllu ka tem sira.

²² Kon sinambu kpuron bandu fuka kɔa n ben dam kpeesia. Kon bɛɛn tabu kɛkɛ yi dumi gawe ka be ba dua yi sɔɔ fukiri ka sere maa dumi ka yin maasɔbu. Ben tii tiinɛwa ba koo goona ka takobiba.

²³ Yen tɔɔ te, kon nɛn sɔm kowo Sorobabeli, Sealitielin bii sua kɔa n nɔn ko nɛn yīreru. Domi wiya na gɔsa. Nɛ, Gusunɔ wɔllu ka tem Yinniwa na yeni gerua.

SAKARI

Sakari ka Asee, waati tia sɔɔra ba ben sɔmburu kua. Adama ben gari kun sãa tia. Asee u Isireliba kirɔ kuawa bu ka Yinni Gusunɔn sãa yeru bani. Ma Sakari u gerua ye ya sia wee ye ya ka handuniagibu kpuro yã. Win kãsi dabi ni u wan sɔ, u tãmbu kirɔ kua bu ka gɔru gɔsia. U nɛɛ, sunɔ win nɔɔ mwɛɛru Gusunɔ u kua, u koo na u bandu di kpa u tãmbu yakia yorun di.

Sa ko kpĩ su tire ten gari bɔnu ko yiru.

Tire ten kpunaa

1. Sakarin kãsi ni u wa ka win kiraba, wiru 1n di sere wiru 8.
2. Ye ya koo koorã sia, wiru 9n di sere wiru 14.

SAKARIN KÃSINU

Yinni Gusunɔ u win tãmbu

sokumɔ bu wurama

¹ Darusin bandun wɔɔ yirusen suru nɔɔba itase sɔɔra Yinni Gusunɔ u ka win sɔmɔ Sakari, Berekian bii, Idon debubu gari kua u nɛɛ,

² nɛ, Yinni Gusunɔ na ka bɛɛn baababa mɔru kua too.

³ Yen sɔ, na bɛɛ sɔmɔ, i wurama nɛn mi, kpa nɛ, Gusunɔ wɔllu ka tem Yinni n maa wura bɛɛn mi. Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

⁴ I ku ka bɛɛn baababa weena be nɛn sɔmɔ gbiikobu ba nɛn gari sɔɔwa ba nɛɛ, bu ben daa kɔsa derio. Adama ba ñ sɔmɔ be swaa daki bu sere man mem nɔɔwa.

⁵ Mana bɛɛn baaba be, ba wãa tɛ. Sɔmɔ ben tii, ba wãa sere ka tɛ?

⁶ Aawo, ba gu. Ka mɛ, wooda ka gari yi na nɛn sɔmɔ be wɛ, ba yi bɛɛn baababa sɔɔwa, ma ba gɔru gɔsia ba nɛɛ, nɛ Gusunɔ wɔllu ka tem Yinni na bu kua nge mɛ na gɔru doke ben daa kɔsan sɔ.

Sakari u dumi wa kãsiru sɔɔ

⁷ Darusin bandun wɔɔ yirusen suru wɔkura tiase, wi ba mɔ Sebati, win sɔɔ yenda nnese sɔɔra Yinni Gusunɔ u ka win sɔmɔ Sakari, Berekian bii, Idon debubu gari kua kãsiru sɔɔ.

⁸ Wee ye u wa kãsi te sɔɔ. Wɔkuru, u durɔ goo wa u dum swãa sɔni u ka yɔ dãnu ganun suunu, wɔwa gaa sɔɔ. Ma dum swɛɛ ka dum bɛrɔ wurusu ka dum kaaba yi wãa win biruo.

⁹ Ma u bikia u nɛɛ, nɛn Yinni, mba dumi yin tubusianu.

Ma Gusunɔn gɔrado wi, u nùn sɔɔwa u nɛɛ, kon nun yi tubusia.

¹⁰ Yera u nùn sɔɔwa u nɛɛ, dumi yi, yi sãawa yi Gusunɔ u gɔrima yi ka tem bukiana.

¹¹ Ma dumi yin tii yi gɔrado wi sɔɔwa yi nɛɛ, sa tem bukiana sa wa mɛ kpuro mu wãa bɔri yɛndu sɔɔ.

¹² Ma gɔrado wi, u nɛɛ, Gusunɔ wɔllu ka tem Yinni, sere saa yerà kaa Yerusalemu ka Yudaban wuu si su tien wɔnwɔndu wa, si a ka mɔru sãa saa wɔɔ wata ka wɔkurun di.

¹³ Ma Yinni Gusunɔ u gɔrado wi wisa ka gari dori yi yi nùn gɔru yemìa.

Yinni Gusunɔ

u koo kpa Yerusalemu gɔsi

¹⁴ Gɔrado wi, u maa nùn sɔɔwa u nɛɛ, a geruo a nɛɛ, ameniwa wi, Yinni Gusunɔ u gerua.

U nɛɛ, u Yerusalemu ka Siɔnin kĩru mɔ ta kpã.

15 Meya u ka bwese ni nu tii sue mǝru mǝ.
 Yellu u raa ka nu mǝru kua fiiko.
 Ma nu Yerusalemu kǝsa kua.
 16 Yen sǝna wi, Gusunǝ wǝllu ka tem Yinni u nɛɛ,
 u koo Yerusalemun wǝnwǝndu ko.
 Ba koo win sǝa yeru bani.
 Kpa bu Yerusalemun kpɛɛkpɛɛku yĩire.
 17 Win wusu su koo dukia yibu.
 U koo maa Yerusalemu nukuru yemiasia.
 Kpa u maa ye gǝsi win tiin sǝ.
 Wi, Gusunǝ, wǝllu ka tem Yinniwa u yeni gerua.

2

Sakari u kǝbi nne

ka sekobu nne wa kǝsiru sǝ

1 Sakari u nǝni seeya ma u maa kǝbi nne wa.
 2 Ma u gǝrado wi u ka nǝn gari mǝ bikia u nɛɛ, kǝbi yirǝ mini.
 Ma u nǝn wisa u nɛɛ, kǝbi yi yi Yudaba ka Isireliba ka Yerusalemugibu yarinasiawa mi.
 3 Yen biru, Yinni Gusunǝ u maa nǝn sekobu nne sǝǝsi.
 4 Ma u nǝn bikia u nɛɛ, mba seko be, ba kobu na.
 Ma u nǝn wisa u nɛɛ, ba nawa bu ka kǝbi yi tǝya ko, kpa bu yi bǝǝku yi, yi yi Yudan tem wǝri yi men tǝmbu yarinasia sere ben goo kun kpia u ka tii yina.

Sakari u wɛɛ wa kǝsiru sǝ

5 Ye Sakari u maa mɛɛra, yera u durǝ goo wa u wɛɛ yĩirutii neni.
 6 Ma u nǝn bikia u nɛɛ, mana a dǝǝ.
 Ma u wisa u nɛɛ, na dǝǝwa n Yerusalemu yĩire n ka yen dɛɛbu ka yen yasum wa.
 7 Sanam mɛ Gusunǝn gǝrado wi u ka nǝn gari mǝ, u susim wee, yera gǝrado goo u maa na u ka wiǝnǝ yinna.
 8 Ma u nǝn sǝǝwa u nɛɛ, a duka doo a aluwaasi wi sǝ a nɛɛ, Yerusalemu ya koo ko wuu gɛ ba ñ maa gbǝraru toosimǝ. Domi gen tǝmbu ka gen yaa sabenu koo dabia.
 9 Yinni Gusunǝ u maa nɛɛ, u ko n sǝa nge gbǝra dǝǝguru Yerusalemu yen sǝ.
 Meya u ko n maa sǝa yen bɛɛɛɛ.

Yinni Gusunǝ u be ba raa

kpikuru da soku

10 Sakari u nɛɛ,
 Yinni Gusunǝ u gerua u nɛɛ,
 bɛɛ be u raa yarinasia handunian goonu nne ye sǝǝ,
 i wurama.
 I seema i wurama saa sǝǝ yɛsan nǝm geu gian di.
 11 Bɛɛ Yerusalemugibu, bɛɛ be i yoru dimǝ Babilonia,
 i kisirama.
 12 Domi wi, Gusunǝ wǝllu ka tem Yinni u nɛɛ,
 yeniban biru,
 Yerusalemun bɛɛɛɛ ya koo wurama.
 Wee u man gǝriǝ bwese ni nu bɛɛn yǝnu guran mi.
 U nɛɛ, nǝn n maa bɛɛ baba,
 ya sǝawa nge win tiin nǝniya nu baba.

13 Wee u koo nu noma doke
kpa nu gosia been yobu.

Saa ye soora nu koo gia ma Gusunə, wəllu ka tem Yinniwa u man gorima.

14 Wiya u nee, bee Yerusalemugibu, i nuku dobu kuuki koowo.
Domi u koo na u n ka bee waa.

15 Bwese dabina nu koo wura wi, Yinni Gusunən mi gia yen tso te,
kpa nu ko win tambu,
kpa u n waa ka be.

Saa ye soora i ko i gia ma wi, Gusunə wəllu ka tem Yinniwa u man gorima.

16 U ko n maa Yuda mə tem deeram me so.

U koo maa Yerusalemu gosi.

17 Baawure u koo noo mari Yinni Gusunən wuswaa.

Domi u koo seema win waa yee deerarun di.

3

Sakari u yaku kowo wa

kasiru so

1 Sakari u Yosue yaku kowo tonwero wa u yo Yinni Gusunən goradon*
wuswaa. Ma Setam† u yo win nam geu u ka nun taare we.

2 Ma Yinni Gusunən gorado u Setam soowa u nee, Gusunə u nun gerusi wi,
wi u Yerusalemu gosa. A n ye ma Yosue u sawa nge daa noo ge ba wuna dson
di?

3 N deema yaa disinugina Yosue u sebua u ka yo gorado win wuswaa.

4 Ma gorado wi, u be ba yo win wuswaa soowa u nee, bu Yosuen yaa disinugii
ni wuna. Ma u Yosue soowa u nee, wee na nun wunen toranu wuna. Ma na nun
tso baka yanu sebusia.

5 U maa wooda we u nee, bu nun dawani ye ya deere bakusio. Ma ba nun ye
bakusia. Ma ba nun yanu sebusia. Saa ye soo, gorado wi, u yo mi.

6 U Yosue gari yini soowa u nee,

7 ameniwa wi, Gusunə wəllu ka tem Yinni u gerua. U nee,
a n simo win swee soo,

ma a win woodaba mem noowamme,

wuna kaa win saa yeru ka ten yaaran samburu kpara.

U koo nun kowa be ba win samburu man turo.

Yinni Gusunə

u koo win sam kowo naawa

8 Yosue, wune yaku kowo tonwero,
wune ka wunen tan be ba so wunen wuswaa,
i swaa dakio i no.

Tan be, ba ko n gina sawa yireru wi u sisan so.

Domi Yinni Gusunə u koo win sam kowo gorima wi u saa kpai patura.

9 Wune Yosuen wuswaa, u kperu garu yim.

Wuswee nooba yiruwu ta no.

Win tiwa u koo yore te so.

Kpa u tem men toranu wuna soo teeru.

10 Wi, Gusunə wəllu ka tem Yinni u nee,

yen tso te, i ko i sokuna i nuku dobu ko bori yendun so been daa gbaano.

* **3:1 Yinni Gusunə gorado** - Ka Heberum ba yorua Yinni Gusunə tona. † **3:1 Setam** - Win sambura
u ka taare da Gusunən wuswaa.

4

Sakari u dabu wuraguu

ka dāa ye ba m̀ò olifi wa

kāsiru s̄ə

¹ Gusun̄n ḡorado wi u ka Sakari gari m̀ò u na u n̄n yamia nge m̄e ba ra t̄onu dom yamīe.

² Ma u n̄n bikia u n̄e, mba a waam̄o mi.

Ma u n̄n wisa u n̄e, wuran dabuwa na waam̄o ḡen w̄oll̄o ba wekeru garu s̄ondi. Weke te, ta k̄aanu n̄əba yiru m̄o. Nin w̄oll̄owa ba fitilanu s̄ondi tia tia. K̄aa nin min diya gum mu ra ka de fitila nin mi.

³ Olifin d̄anu yiru ya w̄aa weke ten b̄okūo. Teeru n̄m dwaru gia, teeru maa n̄m geu gia.

⁴ Ma Sakari u wure u ḡorado wi bikia u n̄e, yinni, mba yeniba kpuron tubusianu.

⁵ Ma Gusun̄n ḡorado u n̄e, a n̄ yen tubusianu ȳe?

⁶⁻¹⁰ Ma Sakari u n̄e, aawo, yinni. Ma ḡorado u n̄e, fitila n̄əba yiru ye, ya s̄aawa Yinni Gusun̄n n̄ni yi yi tem bukianam̄o.

¹¹ Ma Sakari u maa n̄e, mba olifin d̄anu yiru ye ya w̄aa dabu gen n̄m geūo ka gen n̄m dwar̄o min tubusianu.

¹² U maa bikia u n̄e, mba olifin k̄aanu yiru yen tubusianu ni nu w̄aa dabun k̄aanu yiru yen b̄okūo, m̄in di gum kokum̄o nge wura.

¹³ Yera u wisa u n̄e, a n̄ nin tubusianu ȳe?

Ma u n̄e, aawo, Yinni.

¹⁴ U n̄n wisa u n̄e, nu s̄aawa t̄ambu yiru be na ḡosa ba n̄e, tem kpuron Yinni s̄am̄o.

N̄ə mw̄enu Sorobabelin s̄

(6b) Yera u maa n̄e, wee ye Yinni Gusun̄o u Sorobabeli s̄əmə. U n̄e,

n n̄ m̄o ka wi, Sorobabelin dam

n̄ kun m̄e ka win yiikowa

u koo kp̄i u s̄amburu ko.

Adama ka wi, Gusun̄n Hunden dama.

Wi, w̄ollu ka tem Yinniwa u yeni gerua.

(7) U maa n̄e,

Sakari, mba n̄ da n̄ guu baka te ta w̄aa Sorobabelin wuswaa.

Sorobabeli wi, u koo tu k̄ora

kpa u kpee geeru yara

te ba koo s̄ondi s̄aa yerun wii kpiiro.

Saa ye s̄ə, t̄ambu ba koo nuku dobun kuuki ko ba n̄ m̄o

anna a kpee buraru wa.

(8) Yinni Gusun̄o u maa Sakari s̄əwa u n̄e,

(9) Sorobabeliwa u dii ten kpēkpēeku sw̄i.

Wiya u koo maa ten bana wiru go.

Saa ye s̄əra n̄n t̄ambu ba koo gia ma n̄e, Gusun̄o w̄ollu ka tem Yinniwa na nun ḡorima.

(10) Yen s̄, bu ku s̄ambu ten tore ḡem

baa t̄a n̄ s̄aan na piibu.

Ba koo nuku dobu ko

b̄a n̄ w̄e wa

yi ba ra ka gan̄an d̄endabu m̄eri

Sorobabelin n̄m̄a.

5

Sakari u tireru wa ta yɔɔwa

¹ Sakari u maa nɔni seeya kāsiru sɔɔ ma u tire kureru garu wa ta yɔɔwa.

² Ma Gusunɔn gɔrado u nɔn bikia u nɛɛ, mba a waama mi.

Ma u nɔn wisa u nɛɛ, tire kureru gara na waama ta yɔɔwa. Ten dɛɛbu sɔawa gɔm soonu yɛndu. Ten yasum maa gɔm soonu wɔkuru.

³ Yera u nɔn sɔɔwa u nɛɛ, bɔriya ta sɔɔwa yi yi koo yabi tem mɛ kpuro sɔɔ. Ten bee tiaɔ, ba yoruawa ma ba koo gɛnɔbu kpuro gira minin di. Bee tiaɔ maa ba koo be ba ra bɔri weesugii ko gira.

⁴ Gusunɔ wɔllu ka tem Yinnin tiwa u koo de bɔri yi, yi na kpa yi gɛnɔbun yɛnusu di ka sere be ba ra ka Yinni Gusunɔn yīsiru bɔre kam. Miya yi koo sina yi yin waa yeru ko kpa yi ben dirun kpɛɛkpɛɛku ka ten kpenu di.

*Sakari u tɔn kurɔ goo wa**kāsiru sɔɔ*

⁵ Gusunɔn gɔrado wi, u Sakari susi ma u nɛɛ, a nɔni seeyo a wa ye ya yarim wee.

⁶ Ma u nɔn wisa u nɛɛ, mba mi.

Ma u nɛɛ, birera mi, ta yarim wee tɛ sɔɔ tem min tɔmbu kpuron toranu yiba.

⁷ Sanam mɛ bire ten wukiritia ye ba kua ka pɛerum ya wukiarɔ, yera u kurɔ goo wa u sɔ ten sɔɔwɔ.

⁸ Ma gɔrado wi, u nɛɛ, kurɔ wi, u sɔawa toranu.

Ma u wure u kurɔ wi taare bire ten sɔɔwɔ, ma u wukiri.

⁹ Ye u maa nɔni seeya wɔllɔ, yera u kurɔbu yiru gabu wa kāsiru sɔɔ. Kurɔ be, ba kasi mɔ nge kpakpayɛ, ma woo ga yi suamɔ. Ma ba na ba bire te sua ba ka da wɔllɔ.

¹⁰ Ma u gɔrado wi bikia u nɛɛ, mana ba ka tu dɔɔ.

¹¹ U nɔn wisa u nɛɛ, ba ka tu dɔɔwa Babilonin temɔ. Miya ba koo tu diru bania. Bɔ n tu bana ba kpa, kpa bire te, ta n waa mi.

6

*Sakari u tabu keke nne wa**kāsiru sɔɔ yi dumi gawe*

¹ Sakari u maa nɔni seeya ma u tabu keke nne wa yi dumi gawe yi yariɔ guunu yirun baan di. Guu ni, nu sɔawa sii ganduginu.

² Tabu keke gbiikaɔ, dum swɛɛya yi gawe. Yiruse, kɔnkɔrɔba.

³ Itase, kaaba. Nnɛse, dumi yi yi bau swɛasu mɔ.

⁴ Ma u gɔrado wi u ka nɔn gari mɔ bikia u nɛɛ, berɔ mi nen Yinni.

⁵ U nɔn wisa u nɛɛ, wɔllun goonu nnen wosa si su raa waa Gusunɔ, tem kpuron Yinnin bɔkuɔ. Siya su tɛ doonɔ.

⁶ Dum kɔnkɔrɔ be ba tabu keke yen tia gawe mi, ba dɔɔwa sɔɔ yɛsan nɔm geu gia. Ma dum kaa be, ba swii. Adama dum bau swɛasugii yi, yi dɔɔwa sɔɔ yɛsan nɔm dwaru gia.

⁷ Dum swɛɛ yi, yi yara ma yi kana yi da yi tem bukiana. Ma gɔrado wi, u yi sɔɔwa u nɛɛ, yi doo yi tem mɛ bukiana.

Ma yi tem mɛ bukiana.

⁸ Gɔrado wi, u nɔn soka u nɛɛ, a mɛerio a wa. Dumi yi yi da sɔɔ yɛsan nɔm geu gia mi, yi Gusunɔn mɔru suresiawa bera mi.

*Ba koo Yinni Gusunɔn**saa yeru seeya*

⁹ Yinni Gusunə u Sakari sḵəwa u nɛɛ,

¹⁰ a yoo beni, Helidai ka Tobiya ka Yedayan kēnu məə kpa a da Yosiasi, Sofonin biin yenua mi yoo be, ba wāa sanam mɛ ba tunuma Babiloniə.

¹¹ Kpa a sii geesu ka wura sua a ka sina furə ko ge kaa doke Yosue, yāku kowo tonwero, Yosadakin biin wira.

¹² Kpa a nūn sḵ a nɛɛ, ameniwa nɛ, Gusunə wəllu ka tem Yinni na gerua. Na nɛɛ,

goo wāa wi ba mḵ kp̄ii pətura.

Saa win min diya wāara koo yari

kpa u nɛn sāa yee te bani.

¹³ U koo sina yānu sebe,

kpa u sina win sina gənaə u təmbu kpara.

Yāku kowo ko n wāa win bəkuə

kpa ba n nəə tia sāa mam mam.

¹⁴ Sina furə ge, ga ko n wāawa nɛ, Yinni Gusunən sāa yerə. Geya ga koo de bu Heləmu ka Tobiya ka Yedaya ka Həni, Sofonin bii yaaya.

¹⁵ Ma Sakari u nɛɛ, be ba wāa n toma, ba koo na bu sāa yee te bani. Saa ye sḵəra ba koo gia ma nɛ, Gusunə wəllu ka tem Yinniwa na nun gərima.

Yeni kpuro ya koo koorawa i n nɛ, Gusunə bɛɛn Yinnin gere mɛm nəəwa mam mam.

7

Nəə bəku te ba ka

Yerusalemun bansu yaayama

¹ Darusin bandun wḵə nɛɛsə sḵə, yen suru nəəba nɛsə wi ba mḵ Kisilun sḵə nɛsə sḵəra Yinni Gusunə u ka Sakari gari kua u nɛɛ,

² Beteligibu ba raa Sareɛɛ ka Regəmu Meleki ka gabu gəra Gusunə wəllu ka tem Yinnin sāa yerə bu ka win durom kana.

³ Kpa bu maa yāku kowobu ka win səməbu bikia bā n ko ba n sumən na, kpa ba n nəə bəkuə wḵən suru nəəbuse kpuro sḵə nge mɛ ba mḵ tɛɛbun di.

⁴ Yera Gusunə, wəllu ka tem Yinni u Sakari sḵəwa u nɛɛ,

⁵ a yāku kowobu ka tən be kpuro wisio a nɛɛ,

saa wḵə wata ka wəkurun di, ba ra nəə bəke

kpa ba n wāa nuku sankiranu sḵə wḵən suru nəəbuse ka nəəba yiruse sḵə.

Adama ba n ye mḵ bu ka man bɛɛɛ wḵ.

⁶ Bā n maa dimə, ba nərūmə, ben tiin sḵna.

⁷ Yellu, nɛ, Yinni Gusunə na təmbu kirə kua ka gari yinin bweseru nɛn sḵmə gbiikobun min di. Saa ye sḵə, Yerusalemu ka wuu si su ka ye sikerenɛn təmbu ba wāa bəri yendu sḵə, ma təmba yiba sḵə yḵsan nəm dwaru gia ka wəwəə.

⁸⁻⁹ Gusunə wəllu ka tem Yinni u maa Sakari sḵəwa u nɛɛ, a tən be gari yini yaayasio yi yi nɛɛ,

bu təmbu sirio dee dee,

kpa ba n tən geeru ka wənwəndu mḵsine.

¹⁰ Bu ku gəminibu ka gobekuba

ka sḵbu ka sāarobu dam dore.

Bu ku maa ben winsim kḵsa bwisikusi.

¹¹ Adama ba n gari yi swaa sue. Ba swaa taayawa.

¹² Ma ba ben gḵrusu bəbiasia nge kpee kpikiru. Ba n nɛ, Gusunə wəllu ka tem Yinnin wooda ye swaa daki, ye na bu wḵ saa nɛn sḵməbun min di, be nɛn Hunde u ka gari kua. Ma ben swaa taa bi, bu man mḵru kua too.

¹³ Sanam mɛ na bu soka, ba n wisa.

Yen sḵna nɛn tii na n maa bu wisa

sanam me ba man somiru kana.

¹⁴Yen sōna na bu yarinasia bwesenu kpuron suunu sōo ni ba ñ daa yē.

Ma ba ben tem deri dirum

goo ku ra maa sare mi.

Ma tem gem me, mu kua bansu.

Ne, Gusunō wōllu ka tem Yinniwa na yeni gerua.

8

Yinni Gusunō u koo

Yerusalemu wesia nge yellu

¹Gusunō wōllu ka tem Yinni u gerua u nee,

²nen nisinu kpā Yerusalemun sō.

Domi na ye kī gem gem.

³Yen sōna na nee, kon wura Yerusalemu ye sōo

kpa na n wāa mi.

Ba koo ye soku wuu gemguu.

Kpa bu maa ne, Gusunō wōllu ka tem Yinnin guu te soku guu deeraru.

⁴Durō tōkōnu ka kurō tōkōnu

nu koo ka deki sīima

kpa nu na nu sina yen batumaba sōo.

⁵Bii aluwaasiba ka bii wōndiaba

ba koo yibu yen batuma be sōo

ba n dweebu mō.

⁶Isireli be ba tien nōni sōo,

ya ko n sāa nge ye ya kun kpē yu koorā.

Adama ne, Gusunō wōllu ka tem Yinni,

kon kpī n maamaaki ye ko.

Nēna na yeni gerua.

⁷Wee na nen tambu faaba mō

be ba wāa sōo yari yerō ka sōo duu yerō.

⁸Kon ka bu wurama kpa bu sina Yerusalemuō

ba n sāa nen tambu

kpa na n maa sāa ben Yinni gemgii

wi u naane mō.

⁹Wee ye ne, Gusunō wōllu ka tem Yinni na gerua.

Na nee, i wōrugōru koowo

bee be i nua gisō ye nen sōmōbu ba gerua

sanam me ba nen sāa yee ten kpeekpeeku swī.

¹⁰Domi yellu, goo ku ra win sōmburun kōsiaru wa.

Goo ku ra maa yaa sabe ni nu nūn sōmburu kuan kōsiaru wē.

Saa ye sōo, goo ku ra yari.

Goo ku ra maa du ka bōri yendu yiberēban sō.

Domi na tambu yōsuwa bu ka wōrina.

¹¹Adama tē, na ñ maa Isireli be ba tie kuammē nge me na kua yellu.

Ne, Gusunō wōllu ka tem Yinniwa na yeni gerua.

¹²Kon de bōri yendu tu duwa tem sōo kpuro.

Resem ya koo ma.

Gura ya koo ne

kpa tem mu dīanu ko.

Doma nini kpurowa kon Isireli be ba tie kua.

¹³Bee Yudaba ka Isireliba,

wee i kua bwese te na bōrusi bwesenun suunu sōo.

Adama tē, kon bεε faaba ko
 kpa i n s̄a domarugibu t̄ambun suunu s̄o.
 Yen s̄o, i ku bεrum ko.
 I de i n w̄oruḡoru m̄o.

¹⁴ Ameniwa nε, Gusun̄o w̄ollu ka tem Yinni na gerua.
 Na nεε, na raa ḡōru doke n bεε k̄ōsa kua
 ȳen s̄o bεen baababa ba nen m̄aru seeya.
 Na n̄ daa ḡōru ḡosie n ye k̄ōbia.

¹⁵ Adama tē, na ḡōru doke
 n Yerusalemu ka Yudan tem kpuro gea kua.
 Yen s̄o, i ku bεrum ko.

¹⁶ I ka gari yini s̄amburu koowo.
 Yiya, baawure u n da win winsim gem s̄o.
 Kpa i n da baawure siri gem s̄o
 i n ka w̄āa b̄ōri ȳendu s̄o.

¹⁷ I ku ḡoo k̄ōsa kua.
 I ku b̄ōri weesugii ko.
 Domi yeniba kpurowa na tusa.
 Nε, Yinni Gusun̄owa na yeni gerua.

N̄o b̄okurun t̄ōru ta koo

ḡosira nuku dobun t̄ōru

¹⁸ Gusun̄o w̄ollu ka tem Yinni u nεε,
¹⁹ n̄o b̄oku ni i ra ko suru n̄nεse s̄o ka suru n̄o b̄use s̄o ka suru n̄o b̄a yiruse
 s̄o ka suru w̄okuruse s̄o, nu koo ḡosira nuku dobun t̄ōnu Yuda. Ni s̄ōra ba
 ko n da t̄ō bakanu di.

Adama yeba kpuro s̄o, i de i gem ka b̄ōri ȳendu k̄ia.

²⁰ Na maa wure na nεε,
 t̄ambu ba koo na Yerusalemu
 s̄a wusu dabinun di.

²¹ Wusu gasun t̄ambu ba koo gasun t̄ambu s̄o bu nεε,
 bu da bu nε, Gusun̄o w̄ollu ka tem Yinnin durom kasu Yerusalemu
 kpa bu man s̄a.

²² Geema, bwese dabinu ka maa bwese ni nu dam m̄o
 nu koo na nu nen durom mε kasu
 kpa nu man s̄a.

²³ Nε, Gusun̄o w̄ollu ka tem Yinni na nεε,
 yen t̄ō te, bweseru baatere s̄o,
 t̄ambu w̄oku w̄okubu ba ko n Yuu turon yabe soo neni
 ba n m̄o, ba koo ka n̄n da.

Dom i ba nua ma nε, Gusun̄o na w̄āa ka wi.

ISIRELIBA KA BWESE TUKUNU

9

Yinni Gusun̄o

u koo bwese ni nu tie siri

¹ Ameniwa Yinni Gusun̄o u gerua Hadarakin tem s̄o u nεε,
 kon wuu ge ba m̄o Damasi siri.
 Domi nen n̄ni w̄āa t̄ambu s̄o
 nge mε yi w̄āa Isireliban bwese k̄eri kpuro s̄o.

² Kon maa Hamati ye ya w̄āa Damasin tem n̄o bura yer̄on tem siri
 ka Tiri ka sere maa Sidoni,

baa mε wuu sin tumbu ba bwisi mɔ.

³ Tiri ye, ya wāa gbāra dangirun suunu sɔɔ.

Mεya ya gobi guramɔ nge tua.

Ma ya wura guramɔ nge pɔtɔkɔ.

⁴ Adama nε, Yinni Gusunɔ, kon ye kpuro mwa.

Kon yen dam sure nim wɔku sɔɔ

kpa n de yu dɔɔ mwaara.

⁵ Asikalonigibu ba koo ye wa

kpa bu berum duura.

Kon de tem yiiri bakabu bu Gasa wɔri,

kpa Ekoronigibun yīiyɔbu kpuro bu kam ko.

Gasa ya koo sunɔ bia.

Goo kun ko n maa wāa Asikalonio.

⁶ Sɔbu ba koo na bu sina Asidɔduɔ.

Kpa n Filisitiban tii suabu kpeerasia.

⁷ Ba n maa yem dimɔ.

Ba n maa būu yāku dīanu dimɔ.

Ba koo kowa nε, Gusunɔn tumbu nge Yudaba

kpa Ekoronigibu ba n maa s̄aa nɛn tumbu

nge mε Yebusiba ba kua.

⁸ Kon nɛn sansani gira n ka nɛn s̄aa yeru sikerena.

Kpa yiberε be ba daamɔ ba wuramamɔ bu ku raa ye wɔri.

Dam dioba kun maa sarɔ mi.

Domi nɛn nɔni wāa mi.

Sunɔ wi u ka b̄ari yendu sisi

⁹ Bεε Siɔnigibu, i nuku dobun kuuki koowo.

Bεε Yerusalemugibu, i yēerio nuku dobun s̄ɔ.

Wee bεen sina boko u sisi bεen mi.

U s̄aawa gemgii ka faaba kowo.

U n tii sue.

Keteku buuwa u s̄oni.

¹⁰ Kon de tabu kεkε yi kpe Efaraimun temɔ

kpa dumi ka ten ni ba raa ka tabu kua yu kpeera Yerusalemua.

Sunɔ wi, u koo ka bwesenu b̄ari yendu naawa.

U ko n bandu d̄iwa nim wɔku geen di

sere ka nim wɔku giɔ,

saa maa daa te ba m̄ɔ Efaratin di n ka da handunian goonu nne sɔɔ.

Pirisɔmban karabu

¹¹ Yinni Gusunɔ u nεε,

nɛn arukawani ye na ka bεε bɔkuan s̄ɔ,

ma i ye sire ka yāku yaa yem,

kon bεen yobu yara d̄ɔkɔ kpirirun di te ta n̄ nim mɔ.

¹² Bεε yobu, bεε be i yīiyɔ bakabu mɔ,

i wuro bεen wusɔ si su gbāranu mɔ.

Na maa bεε nɔɔsiamɔ ma kon bεε domaru kua

nge yellugirun nɔn yiru.

¹³ Kon Yuda dendi nge t̄endu.

Kpa Efaraimu ya n s̄aa ten s̄ɛnu.

Yerusalemu, kon wunɛn bibu sua bu Gerekiba tabu wɔri.

Kon bu kowa nge tabu durɔ dangiin takobi.

¹⁴ Nε, Yinni Gusunɔ, kon tii s̄ɔsi w̄ollɔ.

Nɛn s̄ɛu ga koo doona nge guru maakinu.

Kon kɔba so,

kpa n sarama guru woo bɔkɔ sɔɔ,
ge ga wee saa sɔɔ yɛsan nɔm dwaru gian di.

¹⁵ Nɛ, Gusunɔ, wɔllu ka tem Yinni, kon nen tɔmbu kɔsu.

Ba koo ben yiberɛba kamia bu ben kpurantɛnun kpenu kɔsuku.

Kon de yiberɛ ben yem mu yari nge tam,
n̄ kun mɛ nge yaku yaa yem mɛ mu ra gbɛɛru yibu
bu yɛka yaku yerun kɔanɔ.

¹⁶ Yen tɔɔ te, kon nen tɔmbu faaba ko
nge mɛ yaa kparo u ra win yaaɔnu faaba ko.

Ba koo balli ben temɔ nge kpee gobigii
ni ba mani sina furɔ sɔɔ.

¹⁷ Tem miya doo nɔɔru ka buram mu ko n wɔa.

Alikama ka tam koo de aluwaasiba ka wɔndiaba ba n dam mɔ.

10

Gusunɔ turowa sɔa Yinni

1 I Yinni Gusunɔ kanɔ u bɛɛ tom buruku gura kɛ.

U koo de guru woo gu na
kpa guru baka yu nɛ.

Kpa yakasu su kpi baama.

² Domi bɔu n̄n bwɔarokunu ba mɔ Terafimu nu weesu mɔ.

Sɔrobu ba kɔsi weesuginu waamɔ.

Ben dosusu su sɔawa weesu.

Sin nuku yemiasiabu sɔawa kam dirum.

Yen sɔna ba sirenɛ nge yaa sabenu.

Ba wɔnwɔndu soore,

domi ba n̄ kparo mɔ.

Yinni Gusunɔ

u koo win tɔmbu yakia

³ Yinni Gusunɔ u nɛɛ,

na ka kparo tuko be ba nen tɔmbu kpare mɔru mɔ.

Be, be ba sɔa nge bonu mi, kon bu wɔrima.

Domi nɛ, Gusunɔ wɔllu ka tem Yinni

na nen tɔmbu Yudaba naawa.

Kon bu dendiwa tabu sɔɔ nge dum girimagia.

⁴ Ben min diya sinambu ba koo yari.

Kpa ba n dam mɔ nge gani gɔmburun kperu,

n̄ kun mɛ nge kuu bekurugirun ghere,

n̄ kun mɛ nge ten te ba ra ka tabu de.

⁵ Ba ko n sɔawa nge tabu durɔ damgii
be ba ben yiberɛba taakumɔ swɛɛ sɔɔ nge pɔtɔkɔ.

Ba koo tabu ko yɛn sɔ nɛ, Yinni Gusunɔ ko na n ka bu wɔa.

Ben yiberɛ be ba dumi yɔɔwa ba koo sekuru wa.

⁶ Kon Yudaba tɔsisia,

kpa n Isireliba wɔra.

Kon ka bu wurama,

domi na ben wɔnwɔndu mɔ.

Ba ko n sɔawa nge be na n̄ daa biru kisi.

Domi nɛna na sɔa Gusunɔ ben Yinni.

Kon ben kanaru mwa.

⁷ Efaraimuba ba ko n sɔawa nge tabu durɔ damgibu.

Ba ko n nuku dobu mɔ nge wi u tam nɔra.
Ben bibu ba koo ye wa kpa bu nuku dobu ko.
Ba koo nuku dobu ko ne, Yinni Gusunɔn sɔ.

⁸ Kon wia ko bu ka mennama.

Domi nɛna na bu yakiamɔ.

Ba koo dabia nge yellu.

⁹ Kpa n de ba n pusa bwesenun suunu sɔɔ.

Mi ba wāa n toma mi,

ba ko n da man yaaye min di.

Kpa ba n wāa mi ka ben bibu.

Yen biru, ba koo wurama.

¹⁰ Kon de bu wurama saa Egibitin di.

Kon bu mennama saa Asirin di.

Kpa n de bu wurama Galadiɔ ka Libaniɔ.

Batuma kun bu turi.

¹¹ Ba koo nim wɔku tɔbura mi ba nuku sankiraru wa.

Gusunɔ u koo gen nim kurenu so,

kpa Nilun daarun nim mu gbera.

Asirigibun tii suabu koo kpe.

Kpa Egibitigibun bandu tu nɔru ko.

¹² Kon nen tɔmbu tāsisia.

Kpa ba n sɔimɔ ka nen yisuru.

Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

11

Ba damgibu kɔsuka

¹ Bɛɛ Libanigibu, i bɛɛn kɔnnɔsu kenio

kpa dɔɔ u bɛɛn dāa ye ba mɔ seduru di.

² Bɛɛ dāa ye ba mɔ sipɛɛ, i weeweenu koowo.

Domi seduruba ba wɔruka.

Be ba tii sue mi, ba kpeera.

Bɛɛ Basanin dāa bakanu, i weeweenu koowo.

Domi dāa sɔɔ ge ba n daa kpɛ bu du ga wɔruka.

³ Kparobu ba wuri mɔ,

domi ben bɛɛɛɛ ya kpa.

Gbee sinansu su kukirimɔ,

domi Yuudenin dāa sɔɔn bɛɛɛɛ ya kpa.

Kparobu yiru

⁴ Ameniwa Yinni Gusunɔ u Sakari sɔɔwa. U nɛɛ, a yāanu kparo ni ba koo go.

⁵ Be ba nu dwemɔ ba goomɔ ba n bu seɛyasiamɔ. Be ba maa nu dɔramɔ ba mɔ, ba nɛ, Gusunɔ siara, domi ba gobi mɔ. Nin kparobu ba ku ra maa ka nu yinɛ.

⁶ Nɛ, Yinni Gusunɔ na n maa tɔmbun wɔnwɔndu mɔ tem mɛ sɔɔ. Kon baawure beriwa win winsim nɔmuɔ ka win sunɔn nɔmuɔ. Ba koo ben tem arumani gurawa. Na n maa bu wɔramɔ ben yibɛɛɛban nɔmun di.

⁷ Yera Sakari u yāanu kparabu wɔri ni ba koo go. Yāa niya nu kɔsuru bo. Ma u kpara dɛki yiru kasu. U tia soka durom, tia maa nɔɔ tia. Ma u da u yāa ni nɔɔri.

⁸ Suru tian baa sɔɔ u nin kparobu ita go. Ma u ka nu tii kpara u temanabu kpana. Ma nin tii nu nɔn tusa.

⁹ Ma u nɛɛ, na n maa nu kparamɔ. Nin ni nu koo gbi, nu gbio. Ni nu koo maa tiara nu tennɔ.

¹⁰Ma u win deka ye u soka durom bɔɔka u ka sɔɔsi ma u win arukawani kusia ye u raa ka bwesenu kpuro bɔkua.

¹¹Yen tɔɔ tera u arukawani ye kusia. Ma yāa kɔsu ni nu nùn mɛera mi, nu gia ma Yinni Gusunɔn gariya yi kooramɔ.

¹²Ma u bu sɔɔwa u nɛɛ, yà n bu wɛre, bu nùn kɔsiaru wɛɛyɔ, ya kun maa bu wɛre, bu derio.

Yera ba sii geesun gobi tena yīira ba nùn kɔsia.

¹³Ma Yinni Gusunɔ u nùn sɔɔwa u nɛɛ, a sii geesun gobi tena ye ba mɛera bure mi, mɔmɔ wɛɛyɔ.

Ma u gobi yi sua u yari Gusunɔn sāa yerɔ yi ka ko mɔmɔgii.

¹⁴Yen biru, u maa win kpara deka yiruse ye u soka nɔɔ tia mi, bɔɔka u ka sɔɔsi ma Yudaba ka Isireliban baa sɔɔ nɔɔ tia maa sari.

¹⁵Yinni Gusunɔ u maa nùn sɔɔwa u nɛɛ, a kparo nge kparo gari bɔkɔ.

¹⁶Domi kon kparo goo seeya tem mɛ sɔɔ, wi u kun yāanu nɔɔrimɔ ni nu goo dɔɔ. U ñ nin binu kasum dɔɔ. U ñ ni nu mɛera wa tim kuammɛ. Mɛya u ñ maa ni nu bwāa do nɔɔrimɔ. Adama u koo ni nu gum mɔn yaa tem sere ka nin kɔriɔ.

¹⁷Bɔrurowa kparo gari bɔkɔ wi u yāanu derimɔ.

Takobi yu win gāseru ka win nɔm geun nɔnu kɔsukuo, kpa gāse te, tu gbera kpa nɔnu ge, gu gbi.

12

Yinni Gusunɔ

u koo Yerusalemu yakia

¹Gari yi Yinni Gusunɔ u gerua Isireliban sɔ wee.

Wi, wi u wɔllu ka tem mɔma, ma u maa tɔnu hunde dokea

²u nɛɛ, na Yerusalemu kua nge nɔra ye ya nen mɔru yiba nge tam. Ya koo bwese ni nu ka ye sikerene woo tiro kpɛɛ. Woo tiro ge, ga koo Yudaba kpuro nɛɛ ba n Yerusalemu tarusi.

³Tɔɔ te sɔɔ, kon ye gɔsia nge kpee bakararu. Be ba kī bu tu sua ba koo mɛera wa. Handunian bwesenu kpuro nu koo menna nu tu wɔri.

⁴Yen tɔɔ te, Yinni Gusunɔ u nɛɛ, kon ben dumi woo tiro kpɛɛ kpa n yin maasɔbu nɔni swāaru kpɛɛ, kpa n bwese tukunun dumi wɔkoru kpɛɛ. Adama kon Yudaba kɔsu.

⁵Yudan wirugibu ba koo nɛɛ, Yerusalemugiba ba sāa ben dam nɛ, Gusunɔ ben Yinnin sɔ, nɛ wi na wɔllu ka tem mɔ.

⁶Yen tɔɔ te sɔɔ, kon Yudaban wirugibu kowa nge dɔɔ boko dāa sɔɔwɔ, ñ kun me nge wii bɔn tɛn dɔɔ ba sɔka dīa bɔkunu sɔɔ. Ba koo bwese ni nu ka bu sikerene kamiawa mam mam. Adama Yerusalemugibu ba ko n sɔwa ben temɔ.

⁷Nɛ, Yinni Gusunɔ kon Yudaban yɛnusu faaba ko, kpa Dafidin yɛnun bɛere ka Yerusalemugibun bɛere yu ku raa Yuda be ba tiegia kera.

⁸Yen tɔɔ te, kon Yerusalemugibu kɔsu. Be sɔɔ, wi u kun daa dam mɔ, u koo dam kowa nge Dafidi. Kpa Dafidin yɛnugibu ba n sāa nge Gusunɔn gɔrado wi u yɔ ben wuswaaɔ.

Ba gɔɔ wooru sɔ

tem mɛ kpuro sɔɔ

⁹Yen tɔɔ te, kon kookari ko n bwese ni kpuro go ni nu Yerusalemu wɔrim wee.

¹⁰Kon de Dafidin yɛnugibu ka Yerusalemugibu ba n wɔnwɔndu mɔ kpa ba n da kanaru ko, kpa bu gɔsirama nen mi, nɛ wi ba yaasa sɔka. Ba koo mañ swīisi

nge wɪn bii teereru ta gu. Ba koo swīwa ka nuku sankira bakanu nge wɪn bii gbiikoo u gu.

¹¹ Yen tɔɔ te, nuku sankiraru ta ko n kpā Yerusalemuɔ nge te ba kua Hadadiriməɔn sɔ Megidon wəwaaɔ.

¹² Tem me kpuro sɔɔ, ba ko n gɔɔ wooru sɔwa yenu ka yenu. Dafidin yenugibu, kurɔbu ka durɔbu nenem. Natanin yenugibu, kurɔbu ka durɔbu nenem.

¹³ Lefin yenugibu, kurɔbu ka durɔbu nenem. Simein yenugibu, kurɔbu ka durɔbu nenem.

¹⁴ Nge meya yenu si su maa tien tɔmbu ba ko n gɔɔ wooru sɔ nennənka, kurɔbu ka durɔbu nenem.

13

¹ Yen tɔɔ te, bwia gaa ya koo yari yu ka Dafidin yenugibu ka Yerusalemugibun toranu wəka.

Yinni Gusunɔ u koo

wɪn sɔmɔ weesugibun

bwāarokunu kəsuku

² Yen tɔɔ te, ne, Gusunɔ wɔllu ka tem Yinni kon bɪnun yĩsinu kpeerasia tem me sɔɔ kpa bu ku raa maa nu yaaya. Kon maa nen sɔmɔ weesugii be ba bɪu sáarun kɪru mɔ mi wuna.

³ Goo ù n gari weesugii mɔ, win tundo ka win mero ba koo nùn sɔwa bu nee, kaa gbi. Domi a weesu mɔwa ka Yinni Gusunɔn yĩsiru. Kpa tundo wi, ka mero wi, bu nùn takobi sɔku bu go sanam me u gari yi mɔ.

⁴ Yen tɔɔ te, Gusunɔn sɔmɔbu ba koo sekuru wa ben kási weesuginun sɔ. Bà n gari mɔ, ba ñ maa yabe sansuginu sebumɔ bu ka tɔmbu nɔni wəke.

⁵ Ben baawure u koo neewa, u ñ sáa Gusunɔn sɔmɔ. Wi, gbaa wukowa. Domi ba nùn dwawa saa win piiburun di.

⁶ Bà n nùn bikia ba nee, mana u sere meera yeni wa ye ya wāa win nɔmaa, kpa u wisi u nee, u ye wawa win bɔrɔ kɪnasibun yenuɔ.

Ba koo gia ma

Gusunɔwa u sáa Yinni

⁷ Gusunɔ, wɔllu ka tem Yinni u nee, takobi, a nen kparo wi na kua nen bɔɔ wɔrio.

A nùn goowo kpa yāanu nu yarina, kpa n ni nu kun dam mɔ wɔri.

⁸ U maa nee, bà n tem men tɔmbu bɔnu kua suba ita, yen suba yiru ya koo gbi kpa sube tee teni tu tiara.

⁹ Kon sube tee te dɔɔ doke kpa n tu sɔwa nge me ba ra sii geesu sɔwe. Kon tu sɔwawa nge me ba ra wuru sɔwe. Ta koo nen yĩsiru soku kpa n tu wurari. Kon tu sɔ n nee, ta sáawa nen tɔmbu. Kpa ten tii tu maa nee, na sáawa Gusunɔ ten Yinni.

14

Yinni Gusunɔn tōru

¹ Bɛɛ Yerusalemugibu, Yinni Gusunɔn tōra wee.

Ba koo bɛɛn yānu gura bu bɔnu ko bɛɛn nɔni biru.

² U koo bwesenu kpuro menna nu ka Yerusalemu wɔri.

Ba koo ye mwa kpa bu yen yenusu dɔɔ sɔku.

Ba koo ka yen tɔn kurɔbu kpuna ka dam.

Kpa bu yen tɔmbun bɔnu yoru mwɛɛri bu ka doona.
Adama ba ɛ be ba tie goomɔ.

³ Saa ye sɔɔra Yinni Gusunɔ u koo tii sɔɔsi
kpa u ka bwese ni tabu ko nge mɛ u ra ko tabu sɔɔ.

⁴ Yen tɔɔ te, u koo win naasu sɔndi Olifin guuro
te ta wɔa Yerusalemun dee deeru, sɔɔ yari yeru gia.

Olifin guu te, ta koo besira suunuɔ
saa sɔɔ yari yerun di sere sɔɔ duu yero.

Wɔwi baka ya koo yari ten suunu sɔɔ.

Guu ten bee tia ya koo da sɔɔ yɛsan nɔm geu gia
kpa bee tia yu maa da sɔɔ yɛsan mɔm dwaru gia.

⁵ Saa ye sɔɔ, i ko i duki dawɔ win guunun wɔwa sɔɔ.

Domɔ wɔwa ye, ya ko n wɔawa sere Atiselio.

I ko i duki suwa nge mɛ i ra kua

sanam mɛ tem yiribu bee deema

Osiasi Yudaban sina bokon waati.

Saa ye sɔɔra Gusunɔ nen Yinni u koo na ka win tɔn deerobu.

⁶ Yen tɔɔ te, yam bururam mu ɛ ko n maa wɔa.

Pura ya ko n wɔa ka sere maa nim mɛ mu gosira nge kperu.

⁷ Tɔɔ te, ta ko n sɔawa nenem te Yinni Gusunɔ u ye.

Ba ɛ wɔkuru ka sɔɔ sɔɔ wunanamɔ.

Adama yoka, yam bururam mu koo sɔɔsira.

⁸ Yen tɔɔ te, nim gem mu koo yari Yerusalemun di

kpa mɛn sukum mu koku mu da nim wɔkuɔ

ge ga wɔa sɔɔ yari yeru gia,

kpa sukum mu da nim wɔku ge ga wɔa sɔɔ duu yeru gia.

Nge mɛya n ko n sɔa sɔɔ sɔareru ka guran saa.

⁹ Yinni Gusunɔwa u ko n sɔa tem kpuron sunɔ.

Wi turowa u ko n sɔa Yinni.

Win turon yisira tɔmbu kpuro ba koo gia.

¹⁰ Isireliban tem kpuro mu koo gosia wɔwa

saa Geban di sɔɔ yɛsan nɔm geu gia

n ka da Rimɔwɔ Yerusalemun sɔɔ yɛsan nɔm dwaru gia.

Saa ye sɔɔ, Yerusalemu ya koo yisuru yari

kpa ya n wɔa yen ayero.

Ya ko n wɔawa saa kɔnnɔ ge ba mɔ Benyameɛn di,

n ka da kɔnnɔ gbiikuɔ,

sere ka kɔnnɔwɔ ge ba mɔ gani gɔmbunu.

Saa maa kɔsu yee te ba mɔ Hananɛlin di,

n ka girari sina bokon resɛm gama yero.

¹¹ Tɔmba koo sina ye sɔɔ.

Ba ɛ maa ye kam koosiamɔ.

Ya ko n wɔawa bɔri yendu sɔɔ.

¹² Wee nɔni swɔa te Yinni Gusunɔ u koo tɔmbu kpɛɛ

be ba Yerusalemu tabu wɔri.

Ben wasi koo kɔsiwa ba n ka sɔimɔ.

Ben nɔni yi koo kɔsi ben nɔni wɔrusu sɔɔ,

kpa ben yari yi kɔsi ben nɔsɔ.

¹³ Yen tɔɔ te, ne, Yinni Gusunɔ kon wahala baka doke ben suunu sɔɔ.

Kpa bu wɔrina bu soona.

¹⁴ Yudaba ba koo tabu kɔ Yerusalemuɔ,

kpa bu bwese tuku ni nu ka bu sikerenen dukia gurama.

Yera, wura ka sii geesu ka yɔa dabinu.

15 Nin dumi ka nin birakosu
 ka nin yooyoosu ka nin ketekunu
 ka sere maa yaa sabe ni nu waa mi,
 kpuro nu koo dumgbeku mwaara.
 Dumgbeku tia yera ya koo nu deema.

16 Bwese ni nu raa Yerusalemu ye wari,
 nin ni nu tie, nu ko n da newa waa baagere
 nu yiira Gusunɔ sina bokon wuswaaɔ,
 wi u saa wɔllu ka tem Yinni,
 kpa nu Kunun tɔɔ bakaru ko.

17 Bweseru garu ta kun de
 tu Gusunɔ sina boko wi u saa wɔllu ka tem Yinni yiira
 tu sa Yerusalemɔ,
 gura kun nemɔ ten temɔ.

18 Egibitigibu ba kun de Yerusalemɔ
 bu ka Kunun tɔɔ bakaru ko,
 gura kun nemɔ ben temɔ.
 U koo bu wahala dokewa
 nge bwese ni nu yina nu da
 nu Kunun tɔɔ bakaru ko.

19 Nge meya u koo Egibitigibu ka bwese ni nu yina nu Kunun tɔɔ bakaru da
 Yerusalemɔ kua.

20 Yen tɔɔ te, ba koo dumin yangirenu sɔɔ yore bu neɛ, Yinni Gusunɔgia.
 Saa yerun wekenu kpuro nu ko n saawa nge yaku yerun gbɛa.

21 Wekenu kpuro nu ko n saawa Gusunɔ, wɔllu ka tem Yinniginu Yerusalemɔ
 ka Yudaɔ.

Be ba koo yakuru na,
 bera ba ko n da nu sue
 bu ka ben yaku yaa yike.
 Yen tɔɔ te sɔɔ, ba n maa tenkuba wasi saa yeru mi,
 ba n yanu daramɔ.

MALAKI

Sa'ona ya

¹ Yá kú Dikiri ò Isarailanɔnɛ Malaki gáin dí.

² Makū Dikiri ma pì má yeáí, akū a pì ma yeáí deramεε? Makū Dikiri ma pì Isau bi Yakubu v̄ninloo? Bee kú abireo Yakubun má yei

³ ma gi Isauí, akū ma a gus̄s̄ide li gugbagaraga ũ, ma a b̄s̄uu kè gbáranna gb̄gbonno kúki ũ.

⁴ Edomu gb̄e p̄ino pì ò ñ w̄etenɔ dúgu z̄ò, oni era ò ñ bez̄ino fute. Akū makū Dikiri Z̄ikaride ma pì: Tó ò k̄èk̄e ò k̄ate, mani gboro, oni pīine B̄usu V̄anidenɔ, gb̄e kú Dikiri p̄et̄e k̄e kúñwo ari ḡoro s̄inda p̄inkino!

⁵ Á w̄é ni yá p̄i e à pi Dikiri z̄ók̄o ari Isarailanɔ b̄usu lé dire kpa.

⁶ Né di a de kpe ta akūs̄ z̄òblerii di a dikiri kpe ta. Kū má de á De ũ, áteni ma kpe ta yá? Kū má de á Dikiri ũ, á ma v̄ina v̄i yá? Makū Dikiri Z̄ikaride makū mé mateni á la. Ák̄onɔ sa'orinɔ ák̄onɔ mé áteni ma gya bo. Adì pi: Deran o n gya bòo?

⁷ Kū a ma teburu gya bò yáime. Adì su ma gbagbakia kú p̄oble gb̄as̄io. Adì pi: Deran o n gbagbaki gb̄aa l̄èε?

⁸ Kū a su sa oma kú p̄ó v̄inanɔ, yá v̄anin gweroo? Kū a sa òma kú p̄ó erenɔ kú a gyārenɔ, yá v̄anin gweroo? Á gé kpá b̄usu gb̄e z̄ók̄o a gwa! Á yá ni káagu yá? Ani á s̄áabu kpá yá? Makū Dikiri Z̄ikaride makū mé mateni á la.

⁹ Á kúte kemene mà á w̄enda gwa. Ama tó p̄ó dí takanɔn kú á ō, mani sí yá? Makū Dikiri Z̄ikaride makū mé mateni á la.

¹⁰ Ó p̄i á gb̄eke ḡe à ma on z̄é tàta yá, de òsun ḡe ò té ká ma gbagbakia p̄aro. Abirekū s̄ana. Makū Dikiri Z̄ikaride makū mé ma ò. Á yá ten kemene nnaro, mani á gba síro.

¹¹ Zaa ifáboki kpa ari a l̄éte kpa ma t̄o niḡ z̄ók̄o burinɔ té. Oni turaretiti kp̄atamene oni sumene kú gba gb̄as̄isarinɔ gu s̄inda p̄inkia, zaakū ma t̄o niḡ z̄ók̄o burinɔ té. Makū Dikiri Z̄ikaride makū mé ma ò.

¹² Ama ák̄onɔ adì d̄oke kú ma t̄o adì pi ma teburuu gb̄as̄i v̄i, akū adì sa oa kú p̄ók̄ade ginanɔ.

¹³ Makū Dikiri Z̄ikaride ma pì: Adì pi á kpasa kú yá piio, akū adì l̄ézuki k̄ea. Tó a su ma gbagba kú p̄ó k̄onokunanɔ kú p̄ó erenɔ kú p̄ó gyārenɔ, mani abireno sí yá? Makū Dikiri makū mé mateni á la.

¹⁴ Manafikide kú à p̄ó sà v̄i a kp̄asan kú à lé s̄emene, akū à ḡe à ma gbagba kú p̄ó mamberudeo a ḡene ũ, ma láari bò adea. Zaa kú makūme Kina z̄ók̄o ũ, ma t̄o di burinɔ naasi kú. Makū Dikiri Z̄ikaride makū mé ma ò.

2

¹ Makū Dikiri Z̄ikaride ma pì: Ák̄onɔ sa'orinɔ á yān dí sà.

² Tó ádi ma yá maro, tó ádi da á sw̄en à ma t̄o kp̄aro, mani láari boáwa de àsun ḡo arubarika v̄iro. Ma boáwa se kò, zaakū ádi da á sw̄en a ma t̄o kp̄aro.

³ Á ma! Mani kp̄ak̄e á burinɔi á yāi, mani dikpe sa'oponɔ gb̄ò l̄ól̄o á ānwa, oni á s̄ete ò á k̄óte.

4 Ánigõ dõ sà kù ma yá dí dìtèáre de ma bàka konna kù Levi burinõ kpé kun. Makù Dikiri Zìkaride makù mé ma ò.

5 Ma bàka konna kùnwò pii gùn ma wèndi kù aafiaao kpàríma de ògõ ma vîna vî, akù ò ma vîna vî, ñ nini kòko ma t́ yáí.

6 Yádannena yápura da ñ lén, odi ékeyá ma ñ lénlo. Ò táa ò kúmao kù lédokõnõ kù nèsepuraò ò gbèñõ bò yá vâni gùn dasi.

7 À mana sa'ori gõ dõna vî de gbèñõ le ò yádannena ma a léi, zaakù àkùme makù Dikiri Zìkaride zìri ù.

8 Akõnõ sò a zà zéa, á yádannenanõ tò gbèñõ fù dasi, a ma bàka konna kù Levi burinõ gbòro. Makù Dikiri Zìkaride makù mé ma ò.

9 Akù ma tò ò á gya bò ma á kîa gbè sînda pínki kînaa, kù ádi té ma ágbairo akùsò adi gbèñõ tè bo doka musu.

Yìgidena ya

10 À de ó pínki De mèn domèe? À de Luda dokõnõ mé à ó kee? Bó mé à tò odi yáfute kekõnèe? O Luda bàka konna kù ó dizinõ yá gbòro.

11 Yudanõ yáfute kè ò yá vâni kè Isarailanõ bùsun kù Yurusalemuo, zaakù ò tánagbagbarinõ sè nõ ù ò Dikiri kpé kù à yeii gbàa lèò.

12 Gbè kù à yá dí taka kè, Dikiri a kè Yakubu burinõa, bee tó díme, bee tó à sù kù gbanõ Dikiri Zìkaridene.

13 Yá plade kù adi ken dí. Adigõ sò dõ àgõ wiki pé, á wé'i dígõ kù Dikiri gbagbakia, kù adi wé sé à gba kù a suone gwa gbasà à siro yáí.

14 Adi pi: Bó mé à sù kù yá dioo? Kù Dikiri mé à sèedade ù á dagura kù n kèfennakegõrõ nòkparamao yáime. Zaakù n nòkparama pin n gbèndo kù a kò yá mà ù, akù n yá fùtene.

15 À de Dikiri á ke mè dokõnõ ù de á mè kù á léo gõ dokõnõ yáimee? Bón Luda ten péa á mèdokõnõke pii musuu? De á néñõ le ò a yá ma yáime. Abire yáí àgõ á zida kùna dõ de àsun yá fute á nòkparamanero.

16 Makù Dikiri Isarailanõ Luda ma pì, ma zà yìgidenan kù nò kpebonaao. Makù Dikiri Zìkaride makù mé ma ò. Àgõ á zida kùna dõ, àsun yá futenero.

17 A tò Dikiri kpàsa kù á yá'onaa. Adi pi: Ó yá kpate mé à a kpàsaa? Kù adi pi vânikerinõ mana Dikirine, akù ñ yá dì káagu yáí. Adi pi dõ Luda kù adi yákpate ke kù gbèñõ a zéa pi kù mámee?

3

Dikiri yákpatekègõrõ zì

1 Makù Dikiri Zìkaride ma pì: À ma! Mani ma Zìri gbare à domene are à zé kekemene. Dikiri kù adi a kînaa wete ni gè a kpén kánto. À ma, ma bàka konna kááo Malaika kù á pò dõaa pì ten su!

2 Ama dí mé ani a sugõrõ fõ? Tó à bò gupuraa, dí mé ani fõ à zee? Zaakù anigõ de lán m̀baasari té bàme, lán p̀pipiriri m̀sõnõ gbàna bà.

3 Ani vute à gbèñõ baasa à gbàsì boñne. Ani gbàsì bo Levi burinõne lákù òdi ke wura kù andurufuooone nà, gbèñõ ni gbasà ò su Dikirine kù gbanõ a zéa.

4 Gõrõ birea Yurusalemudenõ kù Yudanõ ñ pínki gba ni ká Dikirigu lán yá bà, lán a zì bà.

5 Makù Dikiri Zìkaride ma pì: Mani suáí yákpatekèkia manigõ wána mà gbè kù ò ma vîna vironõ bobo ñ dàn: Pòdammarinõ kù zinakerinõ kù gbè kù òdi la

da ékeyá musunɔ kú gbē kú òdi gbāna mɔ́ n̄ zíkèrinɔne kú gyaanɔnɔ kú tonenɔ kú bòasunɔ.

Kpāni'ona Ludaa

⁶ Makū Dikiri madi litero. Abire yāin ákɔnɔ Yakubu burinɔ ádi kakatero.

⁷ Makū Dikiri Žikaride ma pi: Zaa á dizinɔ gɔɔa a pā ma yāne á téiro. Á are dɔma, mani are dɔáwa. Adi pi, deran óni are dɔmmaa?

⁸ Bisāsiri di kpāni o Ludaa yá? Ama áteni kpāni oma. Adi pi, bó musun áten kpāni omaa? Á pɔ́ kuride kú á gbanɔ yā musumε.

⁹ Á buri sīnda pínki gɔ́ láari pɔ́ ũ kú áten kpāni oma yāi.

¹⁰ Á su kú pɔ́ kurideo pínki à ká ma aruzekekatekin, de pɔ́ble gɔ́ kú ma kpén. Makū Dikiri Žikaride makū mé ma ò. Á ma lé abire musu à gwa, tó mádi musu zé wε ma arubarikaa pisiáre a kura a kákakiro.

¹¹ Makū Dikiri Žikaride ma pi: Mani kpá á burapɔ́ yàkarinɔne de òsun á pɔ́nɔ kakatero. Á geepi línɔ né ni wororo.

¹² Buri sīnda pínki ni pi arubarikadenɔn á ũ, zaakū á bùsu nigɔ́ nna. Makū Dikiri Žikaride makū mé ma ò.

¹³ Makū Dikiri ma pi: A yā pásí ò ma musu. Adi pi, bó yān o ò n musuu?

¹⁴ A pi zòblena Ludane bi yā pāme. Kú o zī kè Dikiri Žikaride yā akūsɔ o uta kasanɔ dà a yāi, bó àreen o lée?

¹⁵ Tera lán dí bà adi pi ìadārinɔn arubarikadenɔ ũ. Áten da yāvānikerinɔ mé òten zīni péte, gbē kú ádi pi Luda kipa ò ɔsi ká sɔ́, yáke di a lero.

¹⁶ Akū gbē kú ò Dikiri vīna vīnɔ yā ò kú kɔo, akū à sá kpà n̄ yāi à mà. Akū ò gbē kú ò Dikiri vīna vī kú òdi laasun léanɔ tɔ́ kè dɔngu takadan a are.

¹⁷ Makū Dikiri Žikaride ma pi gɔɔ kú ma bo kú yāo, onigɔ́ de ma pɔ́ ũ ma aruzeke ũ. Mani sùru ke kúnwo lákū gbē di sùru ke kú a né kú áten zī kenεεo nà.

¹⁸ Áni gbē mananɔ kú gbē vāninɔ dɔ́kɔne sà, gbē kú òten do Ludainɔ kú gbē kú òten doironɔ.

4

Dikiri sugɔɔ zī

¹ Makū Dikiri Žikaride ma pi: Á ma! Gɔɔ pi ten su, anigɔ́ wāna lán tāmata bà, akūsɔ ìadārinɔ kú yāvānikerinɔ nigɔ́ de lán sè kori bà. Gɔɔ pi ni n̄ kpata n̄ pínki, n̄ zīni ke n̄ ɔne ni gɔro.

² Ákɔnɔ kú á ma vīna vīnɔ sɔ́, á surabana Ifāntē ni bo, aafia nigɔ́ kú a gupurai. Áni bɔte àgɔ́ vīvī lán zūne kú ò n̄ gbārenɔ bà.

³ Makū Dikiri Žikaride ma pi: Gɔɔ kú ma bo kú yāo áni gèse pétepete gbē vāninɔa, onigɔ́ de lán túbu bà á gbá gēi.

⁴ Á tó doka kú ma kpà ma zòbleri Musaa zaa Orebu gɔ́ dɔágu, yā kú ma dite Isarailanɔne kú yā kú ma dànéo.

⁵ Á ma! Mani annabi Ilia zīáwa ari ma sugɔɔ zɔ́kɔ vīnade gɔ́ gé ká.

⁶ Ani tó denɔ pɔ́ gɔ́ kú n̄ nénɔa akūsɔ nénɔ pɔ́ nigɔ́ kú n̄ denɔa. Tó lenlo, mani su mà ɔ́ pātepāte á bùsun mà lé keáre.

MATIU

Baaru nna kù Matiu kèè
 Yesu Kirisi inaa 1:1-2:23
 Yahaya Da'itekeri waazikenaa 3:1-3:12
 Yesu da'itekenaa 3:13-4:11
 Yesu yādannena Galili 4:12-18:35
 Zaa Galili ari Yurusalemu 19:1-20:34
 Yesu kunna Yurusalemu 21:1-26:13
 Yesu gana kù a vunaa 26:14-28:20

Yesu Kirisi buri boziré
(Luk 3:23-38)

- ¹ Ibrahī kù Daudao buri Yesu Kirisi boziren dí:
- ² Ibrahī Isaaku ì,
 Isaaku Yakubu ì,
 Yakubu Yuda ì kù a v̄ninɔ̄ kù a dakūnana,
- ³ Yuda Pɛrɛzi kù Zɛrao ì kù a nɔ̄ Tamao,
 Pɛrɛzi Ezerɔnu ì,
 Ezerɔnu Ramu ì,
- ⁴ Ramu Aminadabu ì,
 Aminadabu Nas̄ɔ̄ ì,
 Nas̄ɔ̄ Salamɔ̄ ì,
- ⁵ Salamɔ̄ Bɔaza ì kù a nɔ̄ Rahabuo.
 Bɔaza Ɔbedi ì kù a nɔ̄ Rutuo,
 Ɔbedi Yɛsɛ ì,
- ⁶ akù Yɛsɛ kina Dauda ì.
- Akù Dauda Sulemanu ì kù Uria nanɔ̄,
- ⁷ Sulemanu Reoboamu ì,
 Reoboamu Abia ì,
 Abia Asa ì,
- ⁸ Asa Yosafata ì,
 Yosafata Yehoramu ì,
 Yehoramu Uzia ì,
- ⁹ Uzia Yotamu ì,
 Yotamu Aza ì,
 Aza Ezeƙaya ì,
- ¹⁰ Ezeƙaya Manase ì,
 Manase Amɔ̄ ì,
 Amɔ̄ Yosia ì,
- ¹¹ Yosia Yoyakini ì kù a dakūnana ɔ̄rɔ̄ kù ò gb̄ɛnɔ̄ kùkù ò tà kúnwo Babilɔnu.
- ¹² Tana kù gb̄ɛnɔ̄ Babilɔnu gberan Yoyakini Sealatieli ì,
 Sealatieli Zɛrubabeli ì,
- ¹³ Zɛrubabeli Abiudu ì,
 Abiudu Eliakimu ì,
 Eliakimu Azɔ̄ ì,
- ¹⁴ Azɔ̄ Zadɔki ì,
 Zadɔki Akimu ì,
 Akimu Eliudu ì,
- ¹⁵ Eliudu Eleaza ì,

Elɛaza Matā ì,
 Matā Yakubu ì,
¹⁶ Yakubu Mariama zā Yusufu ì,
 akū Mariama Yesu kū òdi pinɛ Arumasihu ì.

¹⁷ Zaa Ibrahī gɔɔa ari à gèɛ pé Daudaa, de kū a néo kun gèro donsarimɛ. Zaa Dauda gɔɔa ari gɔɔ kū ò tà kū gbɛnɔɔ Babilɔnu, de kū a néo kun gèro donsarimɛ. Zaa tana kū gbɛnɔɔ Babilɔnu ari à gèɛ pé Arumasihua, de kū a néo kun gèro donsarimɛ.

Yesu Kiri si inaa
 (Luk 2:1-7)

¹⁸ Deran ò Yesu Kiri si ì nà n dí: A da Mariama kun Yusufu nɔkpamma ũmɛ. Ari à gɔ gé zā ke, à nò sɪ kū Luda Nini gbānao.

¹⁹ A gɔkpamma Yusufu bi gbɛ manamɛ, à ye à wé'i daaro, akū à zèo kū áni bo a yān asiri gūn.

²⁰ Gɔɔ kū à ten laasun lé yā piia, Dikiri malaika bò à sù a nana gūn à pinɛ: Dauda buri Yusufu, ñsun bídi ke n nɔkpamma Mariama sɛna yā musuro, zaakū nò kū à sinaa bò Luda Nini kīnaamɛ.

²¹ Anì né ì gɔgbɛ ũ, ìni tó kpānɛ Yesu, zaakū ani a gbɛnɔ bo ñ durunnaɔ gūn.

²² Abirekū kè pínki, de yā kū Dikiri dà annabii gāi ke, à pi:

²³ Nɔkpare lé si mé ani nò sí

à né ì gɔgbɛ ũ,

oni tó kpānɛ Imanueli.

Tó pi pi, Luda kú kúoo.

²⁴ Kū Yusufu vù, à kè lākū Dikiri malaika dītɛnɛ nà, à a nɔ pi sè.

²⁵ Ama adi a dɔ nɔgbɛ ũro ari à gèɛ à né gɔgbɛ pi ì. Akū à tó kpānɛ Yesu.

2

Susuneyádɔrinɔ suna Yesu gwa

¹ Ò Yesu ì Bɛtilihamu Yudea b̀sun kína Hɛrɔdu gɔɔa. Akū susuneyádɔrinɔ bò ifáboki kpa, ò sù Yurusalemu,

² ò gbɛnɔ là ò pi: Né kú ò ì Yudanɔ kína ũ kú máa? O a susunɛ è ifáboki kpa, akū o su kútɛnɛ.

³ Kú kína Hɛrɔdu yā pi mà, à bídi kè kú Yurusalemudenɔ ñ pínki.

⁴ À Yuda sa'orikínɔ kú ludayádannerinɔ kākara ñ pínki, akū à ñ lá gu kú oni Arumasihu in.

⁵ Ò wèa ò pi: Bɛtilihamumɛ zaa Yudea b̀sun. Zaakū lākū annabii kè nà n dí:

⁶ Bɛtilihamu kú à kú Yudanɔ b̀sun,

ñ kīana Yuda wɛtɛnɔiro fá.

Zaakū n gūnn kína ni bon,

kú ani do ma gbɛ Isarailanɔnɛ arɛ.

⁷ Akū Hɛrɔdu susuneyádɔrinɔ sɪsi asiri gūn, à susunɛ pi bogɔɔ sānsān gbèkañma.

⁸ Akū à ñ gbare Bɛtilihamu à pi: À gé à né pi baaru gbekagbeka kú laakariio. Tó a a è, à su à omɛnɛ, makū se, mani gé kútɛnɛ.

⁹ Kú ò kína yā mà, akū ò dà zén. Akū susunɛ kú ò è ifáboki kpa yā pi dònne arɛ dɔ ari à gèɛ à zè né pi kúkila.

¹⁰ Kú ò susunɛ pi è, ñ pɔ kè nna manamana.

11 Ò gè kpén, ò né pì è kù a da Mariamao, akù ò kùte ò donyī kènè. Akù ò n aruzekè àkpatinò wèwè, ò a gbà wura kù turaretitio kù lí'ò gbī nnannao.

12 Luda ònne nana gūn kù òsun bote Heròdu kīnaaro, akù ò tà n būsun kù zé pādeo.

Gena kù Yesuo Misila

13 N tanaa gbera Dikiri malaikaa bò à sù Yusufua nana gūn à pi: N fute n né pì sé kù a dao, n bàa lé n gé kúnwo Misila, ònigò kù gwe ari mà su mà yā onne dò, zaakù Heròdu ni né pì wete à demè.

14 Akù Yusufu fùte gwāani, à né pì sè kù a dao, à gèe kúnwo Misila.

15 À kù gwe ari Heròdu gèe à gào. Abirekù kè, de yā kù Dikirii ò annabii gāi kè yāime, à pi:
Ma a né gbèse Misila.

Négògbèno dèdenaa

16 Kù Heròdu è susuneyādōrinò òndò kèare, akù a pò fè manamana. À susune bogòro taka dō yā kù à gbèka susuneyādōrii pìnòa yāi, akù à gbèno zì ò négògbè kù ò kà wè pla ke kù ò klainò dèdè Betilihamu kù a buranò pínki.

17 Yā kù annabi Ilimia òo kè sà, à pi:

18 Ò wiki gbāna mà Rama,
òten òò dò, òten wiki pé.
Rahila teni a néno òò dò,
à gi ò a nèse kpátei,
zaakù ò kun doro.

Suna kù Misilao

19 Kù Heròdu gà, akù Dikiri malaika bò à sù Yusufua Misila nana gūn

20 à pi: N fute n né pì sé kù a dao, n tà kúnwo Isarailano būsun, zaakù gbè kù òten wete ò né pì denò gāga.

21 Akù à fùte à né pì sè kù a dao, à tà kúnwo Isarailano būsun.

22 Kù à mà Akelau mé àten kí ble Yudea a de Heròdu gène ù, vutena gwe vīna a kù. Luda yā òne nana gūn, akù à tà Galili būsun,

23 à gèe à vùte wète kù òdi pi Nazera gūn. Len yā kù annabinò òo pàpa, kù ò pi: Oni a sīsì Nazera gbè.

3

Yahaya Da'itekeri waazikenaa (Maa 1:1-8, Luk 3:1-18, Yuh 1:19-28)

1 Abire gbera Yahaya Da'itekerii sù Yudea gbárannan, àten waazi ke

2 à pi: À nèse lite, kpata kù à bò Luda kīnaa kà kāni.

3 A yān annabi Isaya ò yā à pi:

À baarukparii kòto ma dò gbárannan,
àten pi à zé kèke Dikirine,
à zé térereno porone súsu.

4 Yahaya digò pòkasa kù ò tà kù lakumi kāonò dana, àdi bára asa dò a pi. Kwa kù zó'ìome a pòble ù.

5 Òdigò bote Yurusalemu kù Yudea būsù gu sīnda pínkiò kù Yoda dōroioio ògò su a kīnaa.

6 Òdi n durunnanò ò gupuraa, akù àdi n dá'ite ke Yodan.

⁷ Kū Yahaya è Farisinɔ kū Sadusinɔ ten su a kīnaa dasi ò da'ite ke, akū à pīnɛ: Bisāsiri pitikonɔ! Dí mé à lé dàáwa à bàa sí pɔfɛ kū Luda ni kipaámmanɛ?

⁸ À nèselitena yā ke, onigɔ dɔ kū a lite.

⁹ Kū Ibrahī de á dizi ũ, àsungɔ da kū abirekū mé ani á boro. Maten oáre, Luda ni fɔ à gbè dínɔ ke Ibrahī burinɔ ũ.

¹⁰ Kpása ditena línɔi kɔ. Luda ni lí kú àdi né mana iro zɔ à zu té gūn.

¹¹ Mateni á da'ite ke á nèselitena sèeda ũme, ama gbèke ni su ma gbera a gbāna demala, mádi ká mà a kyate sétenero. Akū mé ani á da'ite ke kū Luda Niniɔ kú téo.

¹² À gbaka kūna a ɔ́ ésegbèkia. Tó à fà, ani a pòblewe ká a dɔn, ani a sàko ká té kú àdi garo gūn.

Yesu da'itekenaa

(Maa 1:9-11, Luk 3:21-22)

¹³ Akū Yesu bò Galilì b̀sun, à sù Yahaya kīnaa Yodai de à a da'ite ke.

¹⁴ Yahaya ye à gí à pi: Makū kú má de ñ ma da'ite ken n su ma kīnaa yá?

¹⁵ Akū Yesu wèa à pi: Àgɔ de le gīa, zaakū à kɔ s̀ s̀ kúoo le yā s̀inda pínki kena a zéa yāi. Akū à wè.

¹⁶ Kū Yesu da'ite kè, à bikú g̀nɔ. Zì birea ludambe wèkɔa, akū à è Luda Nini ten su lán potɛne bà à diawa.

¹⁷ Akū ò kòtoo mà bona ludambe à pi: Ma né mèn do légelege yenyiden dí, kú ma p̀ nnaa manamana.

4

Yesu yɔgwanaa

(Maa 1:12-13, Luk 4:1-13)

¹ Akū Luda Nini gèe kú Yesuo gbárannan de Ibilisi a yɔ à gwa.

² Yesu lé ỳ f̀nantɛ kú gwāanio ari g̀ɔɔ bupla. Kū nà teni a de,

³ akū gbèkekerii p̀i nài à pi: Tó Luda Némɛ n ũ, ñ pi gbè dínɔ lí burodi ũ.

⁴ Yesu wèa à pi: Á kú Luda yān ò pi:

P̀s̀blen bisāsiri nigɔ kúo adoro,

sé yā kú Luda ten o pínki.

⁵ Akū Ibilisi a sè à gèeɔ Luda wèten, à a zè Luda kpé m̀s̀ntea

⁶ à pi: Tó Luda Némɛ n ũ, ñ gbare n z̀idai la, zaakū à kèna Luda yān ò pi:

Ani n yā o a malaikanɔne.

Oni n sé n ɔ́ de ñsun gè sí gbèearo yāi.

⁷ Yesu wèa à pi: Ò kè dɔ ò pi,

ñsun Dikiri n Luda lé ñ gwaro.

⁸ Akū Ibilisi a sè à gèeɔ dɔ kpi lei manamana musu, à andunia kpatanɔ m̀ne pínki kú n aruzekenɔ

⁹ à pi: Mani n gba adinɔ pínki, tó n kute n donỳ kemene.

¹⁰ Akū Yesu p̀nɛ: Ǹ gomala Setan! Zaakū ò kè Luda yān ò pi:

Ǹ donỳ ke Dikiri n Ludane

ngɔ doi ado.

¹¹ Akū Ibilisi a tò gwe sà, akū malaikanɔ s̀ ò kpàì.

Yesu nana a zīa zaa Galilì

(Maa 1:14-15, Luk 4:14-15)

¹² Kū Yesu mà ò Yahaya kú ò dà kpésiran, akū à tà Galilì.

¹³ Adi vute Nazera doro, à gèe à vùte sèbèe sare Kapenamu, Zebuluni burinɔ kù Nafatali burinɔ būsun,

¹⁴ de yā kù annabi Isaya ò ke yāi à pì:

¹⁵ Zebuluni burinɔ kù Nafatali burinɔ būsū,
zaa ísira kpa ari Yoda bara,
Galili būsū kù buri pāndenɔ kun pìi,

¹⁶ n̄ gbē kù ò kù gusira gūnnɔ gupura zōkōò è,
gu dō būsū kù à kù ga léi pì denɔne sà.

¹⁷ Zaa gɔɔ kùā Yesu nā waazikenāaa à pì: À nèse lite, kpata kù à bò Luda kīnaa kà kāni.

Yesu iba káakunɔ sisinaa

(Maa 1:16-20, Luk 5:1-11)

¹⁸ Kù Yesu ten do Galili sèbèei, à gbēnɔn planɔ è, v̄ni kù dakūnao, Simɔ kù òdi pi Pita kù a dakūna Anduruo. Òten táaru kpá sèbèe pìn, zaakù sɔɔkɔnɔme.

¹⁹ Akù Yesu piñne: À mó à témai, mani á ke gbēweterinɔ ũ.

²⁰ Zaa gwe gōnɔ ò n̄ táarunɔ tòn, ò bò ò tèi.

²¹ Kù à gèe are, à gbēnɔn pla pāndenɔ è, v̄ni kù dakūnao dɔ, Zebedi né Yamisi kù a dakūna Yuhanao. Ò kù gó'ite gūn kù n̄ de Zebedio, òteni n̄ táarunɔ keke. Yesu n̄ sísi,

²² akù ò n̄ de tò gó gūn gwe gōnɔ, ò bò ò tèi.

Yesu yádannēnaa

(Luk 6:17-19)

²³ Yesu diḡḡ kure Galili būsun, àdi yā dañne n̄ aduakekpene gūn, àdi kpata kù à bò Luda kīnaa baaru kpá, àdi gbēnɔ kēkōa kù gyá buri sīnda pínkió.

²⁴ A tó dà Siria būsula pínki, akù òdiḡḡ sune kù gbē kù òten gyá buri sīnda pínki kù wāwāo kenɔ kù tānadenɔ kù lételetegyādenɔ kù erenɔ, akù àdi n̄ werekōa.

²⁵ Ò bò Galili kù Wētēmenkuri būsuo kù Yurusalemuo kù Yudeao kù Yoda barao dasidasi ò tèi.

5

Arubarikadenɔme Yesu ibanɔ ũ

(Luk 6:20-23)

¹ Kù Yesu pari pìnɔ è, à dīdi s̄s̄s̄ia. Kù à vùte, a ibanɔ sù a kīnaa,

² akù à nā yádannēnaa à pì:

³ Arubarikadenɔme gbē kù ò n̄ kīana dōnɔ ũ,
zaakù kpata kù à bò Luda kīnaa de n̄ pó ũ.

⁴ Arubarikadenɔme p̄siradenɔ ũ,
zaakù Luda ni n̄ laakari kpáteñne.

⁵ Arubarikadenɔme z̄idabusarinɔ ũ,
zaakù mókōnɔ mé oniḡḡ andunia v̄i.

⁶ Arubarikadenɔme yāzede niderinɔ ũ,
zaakù mókōnɔ mé oni k̄a.

⁷ Arubarikadenɔme wēndadōnnerinɔ ũ,
zaakù Luda ni n̄ wēnda dō.

⁸ Arubarikadenɔme nèsepuradenɔ ũ,
zaakù mókōnɔ mé oni wé si Ludale.

⁹ Arubarikadenɔme l̄beremiderinɔ ũ,
zaakù oni n̄ sísi Luda n̄enɔ.

¹⁰ Arubarikadenɔme gbē kù òdi wari d̄m̄ma n̄ yāmanakena yāinɔ ũ,

zaakū kpata kū à bò Luda kīnaa de ñ pó ũ.

¹¹ Arubarikadenome á ũ,
tò ò á s̄s̄s̄, tò ò wari d̄b̄áwa,
tò ò yā vāni s̄inda p̄ínki diáwa ma yāi.

¹² À p̄onna ke à yāa d̄o, zaakū á láada z̄ók̄s̄ ludambe. Len ò wari d̄ò annabi kū ò kú á ãna le.

Yesu ibanome wisi ũ kú gupurao
(Maa 9:50, Luk 14:34-35)

¹³ Ák̄õn̄o mé á wisi ũ anduniane. Tó wisi i nna tà, deran oni ke nà à ḡs̄ wisi ũ d̄o? À àre ke v̄i doro, séde ò k̄óte gb̄ẽn̄o t̄aa oa.

¹⁴ Ák̄õn̄o mé á gupura ũ anduniane. W̄ẽte kú ò k̄àte s̄l̄s̄i musu di f̄õ àḡõ utenaro.

¹⁵ Òdi fitila na ò gbaka kútearo. Òdi a di a dib̄o musume, de à gu pu gb̄ẽ kú ò kú ãnn̄õne.

¹⁶ À gu pu gb̄ẽõne le, de ò á yāmanakenan̄o e ò á De kú à kú musu t̄ó kpá.

Musa doka b̄ok̄tenaa

¹⁷ Àsunḡõ da ma su Musa doka kú annabin̄o yān̄o gboronlo. Madi su gbororo, ma su de mà papame.

¹⁸ Yāpuran maten oáre, ludambe kú z̄ĩteo ni ḡẽte, ama doka pi wānz̄an̄ f̄it̄inle ke a p̄ó kete ke ni ḡẽtero, yā s̄inda p̄ínki ni ke.

¹⁹ Abire yāi tó gb̄ẽ ḡi yā kú ò dite p̄in̄o dokei, bee a kú à k̄l̄ańȳi, tò àdi da gb̄ẽõne ò ke le, ade niḡõ k̄l̄ańȳi kpata kū à bò Luda kīnaa gb̄ẽn̄o t̄éme. Tó gb̄ẽ k̄una, tò àdi dańne le s̄õ, ade niḡõ z̄ók̄s̄ kpata kū à bò Luda kīnaa gb̄ẽn̄o t̄é.

²⁰ Maten oáre, tò á yāmanakena de ludadannerin̄o kú Farisin̄o p̄ólaro, áni ḡẽ kpata kū à bò Luda kīnaa ḡunlo.

P̄j̄f̄naa

²¹ A mà ò p̄i yāden̄õne òsun gb̄ẽ dero. Gb̄ẽ kú à gb̄ẽ d̄ẽe, oni yākpate ke k̄aao.

²² Makū s̄õ, maten oáre, gb̄ẽ kú à p̄o f̄ẽ a gb̄ẽdakeii k̄à ò yākpate ke k̄aao. Gb̄ẽ kú à a gb̄ẽdake s̄õs̄õ k̄à ò gé k̄aao gb̄ãnad̄en̄o kīnaa. Gb̄ẽ kú à p̄i a gb̄ẽdakene m̄isaride s̄õ k̄à à ḡẽ t̄én gyāwānn̄.

²³ Tó n su ñ Luda gba p̄ó a gbagbakia, tò n d̄on gwe kú n gb̄ẽdake n yā k̄una,

²⁴ ñ n gba tó sa'oki are gwe, ñ ḡẽ ñ kúte ke n aden̄e ḡiã, gbasa ñ su ñ sa o s̄à.

²⁵ Tó n ibere ten gé k̄unwo yākpatek̄ek̄ia, ñ ke likalika ñ ke k̄aao nna zaa z̄en, de àsun n kpá yākpatekeriario yāi. Tó ñdi ke lero, yākpatekeri pi ni n kpá dogariia, dogari ni n da kp̄esiran.

²⁶ Yāpuran maten onne, ñni bo gwero ari ñ gé f̄ina boo p̄ínki. Bee k̄oõ ni ḡõ t̄enȳiro.

Zinakenaa

²⁷ A mà ò p̄i, àsun zina kero.

²⁸ Makū s̄õ, maten oáre, tò gb̄ẽ n̄ogb̄ẽ gwà kú laasun p̄ãndeo, ade zina k̄è k̄aon gwe k̄ò.

²⁹ Tó n òpla wé di tò ñ fu, ñ a bo ñ zukūna. N kurana n m̄ègu kei mana de ò n m̄ègu s̄inda p̄ínki zu t̄énla.

³⁰ Tó n òpla di tò ñ fu, ñ z̄õ ñ zukūna. N kurana n m̄ègu kei mana de n m̄ègu s̄inda p̄ínki tana t̄énla.

Yigidenaa

(Mat 19:9, Maa 10:11-12, Luk 16:18)

³¹ Ò pì dɔ, tó gbɛ̄ tɛn gí a nanɔi, à yìgidetakada kpáa.

³² Makū sɔ, matɛn oáɛ, gbɛ̄ kū à gí a nanɔi, tó adi ke à g̃s̄pose kènlo, a zā pì mé àdi tó à g̃s̄ zinakeri ũ. Gbɛ̄ kū à nɔ kū ò g̃īi sè s̄s̄, à zina kèn gwe.

Ladanaa

³³ A mà ò pì yādenɔne dɔ, ò yā kū ò s̄i kū Dikirio papa, òsun fuaro.

³⁴ Makū sɔ, matɛn oáɛ, àsun la da sero. Àsun la da kū ludambeoro, zaakū Luda k̄iblegbaame,

³⁵ ke andunia, zaakū Luda tintimme, ke Yurusalemu, zaakū Kína z̄k̄s̄ w̄ɛtɛmɛ.

³⁶ N̄sun la da kū n m̄ioro, zaakū Ìni f̄s̄ ò n mikā mèn do pura kū ke ò n sira k̄uro.

³⁷ Àg̃s̄ pi ee ke oi. Yā kū à de abirekula bò yā vāni g̃m̄m̄e.

Fīnabonaa

(Luk 6:29-30)

³⁸ A mà ò pì, ò wé fīna bo kū wéo, saka kū sakaao.

³⁹ Makū sɔ, matɛn oáɛ, àsun fīna bo gbɛ̄ kū à vāni k̄éáɛaro. Tó gbɛ̄ n s̄n kè n ɔpla gasuua, ò a do d̄ɔne dɔ.

⁴⁰ Tó gbɛ̄ ye à n uta lokomma yākpate ke k̄unwo, ò n uta z̄k̄s̄ tónɛ dɔ.

⁴¹ Tó gbɛ̄ gā n̄amma ò aso séáɛ kiloo do, ò géone kiloo pla.

⁴² Tó gbɛ̄ p̄wé k̄emma, ò kpáa. N̄sun gbɛ̄ kū à ye à p̄wé s̄ákamma t̄ero.

Yena ibɛɛɛi

(Luk 6:27-28, 32-36)

⁴³ A mà ò pì, àg̃s̄ ye á gb̄ɛdakei, à zā á ibɛɛɛgu.

⁴⁴ Makū sɔ, matɛn oáɛ, àg̃s̄ ye á ibɛɛɛɔi, à adua ke gbɛ̄ kū òdi wé t̄áawanɛ,

⁴⁵ de à g̃s̄ á De kū à kú musu n̄én̄o ũ yāpura. Zaakū àdi íf̄ánt̄e bo gbɛ̄ vāninɔne kū gb̄ɛ manano ò p̄ínki, àdi leḡu ma taarisaridenɔne kū taaridenɔ ò p̄ínki.

⁴⁶ Tó gbɛ̄ kū ò yeáinɔn á yeñȳi, áni láada ke le Luda k̄inaa yá? Bee be'og̃s̄irino òdi ke leroo?

⁴⁷ Tó á gb̄ɛnɔn adì f̄o kp̄ákpaɛma òt̄ɛne, bó á deo gb̄ɛ p̄āndenɔlaa? Bee kifirino òdi ke leroo?

⁴⁸ Abire yāi àg̃s̄ kun papana, lán á De kū à kú musu kun papana nà.

6

Gbadanaa

¹ Á laakari ke á donȳiyākɛna gupuraai. Àsun ke bisāsiri wé yāiro. Tó átɛn ke le, áni láada le á De kū à kú musu k̄inaaro.

² Tó n̄tɛn gba da takasidenɔne, òsun a kp̄ákpa ke lán manafikidenɔ b̄aro. Òdi ke aduakekp̄enɔ ḡun kū ḡanuleanɔ de gb̄ɛnɔ ò t̄s̄ nna sí yāime. Yāpura matɛn oáɛ, ò ò láada lèn gwe k̄ò!

³ M̄ok̄n, tó n̄tɛn gba da takasidenɔne, òsun tó n̄ ɔɛ d̄s̄ lán n̄ ɔpla tɛn ke n̄aro.

⁴ N̄ tó n̄ gbadana ke asiriya ũ, n De kū à asiriya d̄s̄ ni a fīna bonne.

Aduakɛnaa

(Luk 11:2-4)

⁵ Tó átɛn adua ke, àsung̃s̄ de lán manafikidenɔ b̄aro. Òdig̃s̄ ye ò adua ke zena aduakekp̄en kū zérankp̄ak̄sanɔ de gb̄ɛnɔ ò e yāi. Yāpura matɛn oáɛ, ò ò láada lèn gwe k̄ò!

⁶ M̄ok̄n, tó n̄tɛn adua ke, ò ḡɛ n kp̄é ḡun, ò gbà tata, ò wé ke n De kū à kú gwe asiri ḡunwa, n De kū à asiriya d̄s̄ ni sí k̄unwo.

⁷ Tó átén adua ke, àsun yā bote dasi lán kifirino bàro. Òdigō da ní yābōtena dasi gūn Luda ni sí kúńwo.

⁸ Àsungō de lán ní bàro, zaakū á De pō kū á a ni vī dō ari àgō gé gbekaa.

⁹ Àgō adua ke lán dí bà:

Ó De kū à kú musu,
 ñ tó ògō dō kú n tō adona,

¹⁰ Ñ tó kpata kú à bò n kīnaa bo gupuraa,
 ò n poyenyīna ke andunia gūn,
 lākū òdi ke zaa musu nà.

¹¹ N ó gba ú kú òni ble gbāra.

¹² Ñ ó taarinō kēwá,
 lākū òdi kē gbē kú ò taari kēwērenōne nà.

¹³ Ñsun tó ò fu yōogwanaaaro,
 ñ ó sí a vānia.

¹⁴ Tó a gbēnō taari kēńne, á De kú à kú musu ni á pō kēáre se.

¹⁵ Tó adi gbēnō taarinō kēńne sōro, á De ni á taarinō kēáre ro.

Léyīnaa

¹⁶ Tó á léyīna sō, àsun ān sisi lán manafikidenō bàro. Òdi ní ān yākatē de gbēnō gō dō kú ò léyīna yāi. Yāpuraan maten oáre, ò ní láada lèn gwe kò!

¹⁷ Mòkōn, tó ní léyīna, ñ ān pípi, ñ nísi māmamma,

¹⁸ de gbēnō sún dō ní léyīnaro, sé n De kú à kú asiri gūn baasiro. N De kú à asiri yā dō ni a fīna bonne.

Aruzekē yā

(Luk 11:33-36, 12:33-34, 16:13)

¹⁹ Àsun aruzekē kakaraáí andunia gūn laro, gu kú kòkōnō dì pō yakan, pónō dì dāa kpán akūsō kpānino dì gu fō ò pónō sétēn.

²⁰ Á á aruzekē kakara ludambe, gu kú kòkōnō dì pō yakanlo, pónō dì dāa kpánlo akūsō kpānino dì gu fō ò pónō sétēnlo.

²¹ Zaakū gu kú n aruzekē kún, gwen n laakarīi ògō kún se.

²² Wéme mē fitila ũ. Tó n wé aafia, n mē pínki nigō gupura ũ.

²³ Tó n wé manaro sō, n mē pínki nigō gusira ũ. Tó gupura kú ní kúna de gusira ũ, gusira pì zōkō.

²⁴ Gbēke dì fō à zò ble dikiri mēn planero, zaakū ani zā gbē don àgō ye gbē doi, kesō ani na gbē doa à gbē do gya bo. Áni fō àgō zò ble Ludanē kú gōo leelero.

Ludanaanikēnaa

(Luk 12:22-31)

²⁵ Abire yāi maten oáre, àsun á wēndi damu ke à pi bōn òni ble ke bōn òni miro. Àsun mē damu ke à pi bōn òni daro. Wēndi de pōblelaroo? Mē de pōkasalaroo?

²⁶ Á gwa bānōa. Òdi pō tōro, òdi pō kēro, òdi pō ká dōō gūnlo, ama á De kú à kú musu dì pōble kpámma. Á bēere vī manamana de bānōlaroo?

²⁷ Á té, dí mé ani fō à a wēndi gbāna kara, bee gōro do, a damukēnaa gūnn?

²⁸ Bōyāin adi pōkasa damu kee? À lāvunō gwa sēn lākū ò de nà. Òdi zī kero, òdi buu tāro,

²⁹ ama maten oáre, bee Sulemanu kú a aruzekēo, adi uta da a mana kà ní ke ũro.

³⁰ Sèla kù à kun gbàra ani té kù zia, lákù Luda dì pò nai le nà, ákòno ludanaanikíanadenò, oni á pò o dò yá?

³¹ Abire yáì àsun pòke damu ke à pi bón óni ble ke bón óni mi ke bón óni daro.

³² Kifirinòno pò pìno pínki yá dì doñne are. Zaakù á De kù à kù musu dō kù pò pìno kō sī kááo,

³³ à tò kpata kù à bò a kínaa kù a yáze deo doáre are gĩa, ani á pò pìno karaáre pínki.

³⁴ Abire yáì àsun zia damu kero, zaakù zia a zída yá dō. Goro sinda pínki yá'ummanaa m̀a.

7

Kō taari'ena

(Luk 6:37-38, 41-42)

¹ Àsun gbē taari ero, Luda ni á taari e sero.

² Zaakù lákù ndi gbē taari e nà, len Luda ni n taari e le. Zaka kù n yòoñne ani yòonne.

³ Bóyáì nten sèburu kù à da n gbēdake wén ei, akúsò nten límukutu kù à da n wén yá daroo?

⁴ Kù límukutu da n wén, à kè dera ìni pi n gbēdakene à tò n sèburu kù à da a wén bone?

⁵ Manafikide! Ñ límukutu kù à da n wén bo gĩa, gbasa n gu e swáswa de n le n sèburu kù à da n gbēdake wén bone.

⁶ Àsun Luda pò kpá kifirinòaro, de òsun era ò á kari kero yáì.

Àsun á gbè bèere denò zu aledenòero, de òsun taa o'ooaro yáì.

Wékena

(Luk 11:9-13)

⁷ Á wé ke, Luda ni kpááwa. Á wete, áni le. Á gbà lé, Luda ni wéáre.

⁸ Zaakù gbē kù à wé kèen òdi kpáa, gbē kù à wete sò àdi le, gbē kù à gbàa lèen oni wēne.

⁹ Á té, dí mé ani gbè kpá a néa, tò à burodi wé kèaa?

¹⁰ Tò à kpò wé kèa sò, ani mlè sé à kpáa yá?

¹¹ Bee kù á vāniko, á pò mana kpána á nénòa dō. Oni á De kù à kù musu pò mana kpána gbē kù ò wé kèanòa pò o dò yá?

¹² Á ke gbènoñe lákù á ye ò kéáre nà. Musa doka kù annabinò yāno miin gwe.

Zéle kpakoto

(Luk 13:24)

¹³ Á zéle kpakoto sé. Zé kù a lé yàasa akù à m̀eporoki ví dì gé kùíwo kakatènaa gümme. Abirekùn pari ten sé.

¹⁴ Zé kù àdi gé kùíwo wèndii gūn lé kpakoto à nakòana, akúsò gbē kù ò lè ò sènon dasiro.

Gbē dōna a yákena

(Luk 6:43-44, 13:25-27)

¹⁵ Á laakari ke annabi ékenò. Òdi su á kínaa kù sá bárao dana, ama lèwanna nàderinòme ñ ù.

¹⁶ Áni ñ dō ñ yákena. Òdi geepe bo lè líaro. Òdi kaka e babare láaro.

¹⁷ Lí mana dì né nna i, lí vāni dì né gina i.

18 Lí mana dì f5 à né ginaa ìro, lí vāni dì f5 à né nna ìro.

19 Òdi lí kù àdi né mana iro z5 ò zu té gūmmē.

20 Leme áni n̄ d5 n̄ yākenaaa le.

21 Adi ke gbē kù àdig5 ma sísi Dikiri, Dikiri, mé ani gē kpata kù à bò Luda kīnaa gūnlo, sé gbē kù àdi ma De kù à kú musu poyenyīna kee.

22 Yākpatekegɔɔ zī pari ni pimene: Dikiri, Dikiri, o Luda yā òhne kù n̄ tso bi! O tanan̄ gómma kù n̄ tso bi! O daboyān̄ kē dasi kù n̄ tso bi!

23 Mani piñne súsu: Má á d5 zikiro. Á gomala yāvānikerin̄o!

Kpēbori gbēn̄n plan̄o

(Luk 6:47-49)

24 Abire yāi gbē kù à ma yā dín̄o mà, akū à zī kēa de lán gbē laakaride kù à a kpé bò gbēea bàme.

25 Kù legū mà, í dàgula, ĩa kàka à sù kpé pīia, akū adi létero, kù ò a ē pète gbēea yāi.

26 Gbē kù à ma yā dín̄o mà, akū adi zī kearo de lán mīsaride kù à a kpé bò būsua'tēa bàme.

27 Kù legū mà, í dàgula, ĩa kàka à sù kpé pīia, akū à gbòro à lète gbirim.

Yesu ikoo

28 Kù Yesu yā biren̄o ò à làka, a yādannena a bò pari sare,

29 zaakū adi yā dañne lán ludayādannerin̄o bàro, à dàrñe kù ikoome.

8

Kusu werekānaa

(Maa 1:40-45, Luk 5:12-16)

1 Kù Yesu kipa sísiia, pari tēi.

2 Akū kusu ke sù à kùte a are à pì: Dikiri, tó n̄ yei, ĩni f5 ò ma werekā swáswa.

3 Yesu ɔ̀ bò à n̄aa à pì: Má yei. N̄ g5 swáswa. Zaa gwe g5n̄o a kusu làka.

4 Akū Yesu pīne: N̄sun o gbēke maro. N̄ gé n̄ n̄ zīda m̄o sa'oriine, n̄ sa'op̄o kù Musa dìte kpá n̄ werekāna sēeda ũ gbēn̄o.

Sozan̄o gbē z5k5 zīkeri werekānaa

(Luk 7:1-10)

5 Kù Yesu ten̄ gē Kapenam̄u, akū Romu sozan̄o gbē z5k5 sù a kīnaa, a wé kēa

6 à pì: Dikiri, ma zīkeri wútēna be, à k5n̄o kù, mē ten̄ ũa manamana.

7 Akū Yesu pīne: Mani gé mà a werekā.

8 Akū gbē z5k5 pīi pīne: Dikiri, mádi ká n̄ gé ma bearo. N̄ yā o dé, ma zīkeri ni werekā.

9 Zaakū makū se, ò iko vī ma musumē, akū má iko vī sozan̄o. Madì o n̄ gbē done à gé, àdi gé. Madì o a pāndene à m5, àdi su. Madì o ma zīkeriine à adikū ke, akū àdi ke.

10 Kù Yesu yā pīi mà, à bò a sare, akū à pì gbē kù ò tēin̄o: Yāpuran maten̄ oāre, mádi le gbēke ma náani kē le Isarailan̄o tēro.

11 Maten̄ oāre, gbēn̄o ni bo ifāboki kpa kù ifālete kpao dasidasi oni su p5 ble kù Ibrahim̄o kù Isaakuo kù Yakubuo kpata kù à bò Luda kīnaa gūn.

12 Gbē kù ò de yā òg5 kù kpataa pīi gūnn̄o s5, oni n̄ zu bàai gusira gūmmē. Gwen oni 5̀ d̄n̄ ò ɔ̀ dí n̄ mīia.

13 Akū Yesu pì sozan̄o gbē z5k5 pīine: N̄ tá be. Á kenne lākū n̄ ma náani kē nà. Akū a zīkerii pì gbāna kù gɔɔ kùa g5n̄o.

Yesu gyärenɔ werekɔana dasidasi
(Maa 1:29-34, Luk 4:38-41)

14 Yesu gɛɛ Pita bea, akū à è a nanɔ da wútena, àten mèwāna ke.

15 Kū à ɔ nà a ɔa, akū a mè yīda kù, akū à fùtè à pòble kènɛ.

16 Kū ɔkosi kè, akū ò sùnɛ kū tñnadenɔ dasidasi, akū à tñna pìnɔ gòrɔma kū yá'onaao, à gyärenɔ wèrekɔa n̄ pínki.

17 Len yā kū annabi Isaya òo kè le à pi:

À ó gbānasarikɛ sè,
à ó gyānɔ kèwá.

Gbɛ kū ò ye ò té Yesuino
(Luk 9:57-62)

18 Kū Yesu è pari kākaraai, akū à pi à ibanɔnɛ: Ò bikū sèbɛɛ bara.

19 Akū ludayādanneri ke sù à pi Yesunɛ: Danneri, gu kū nten gɛn sīnda pínki manigɔ ténýĩ.

20 Yesu pìnɛ: Gbɛgbonnɔ n̄ tò vī, bānɔn n̄ sà vī, Bisāsiri Né sɔ à ãmpaki vīro.

21 Akū iba pānde pìnɛ: Dikiri, n̄ tó ari ma de kpágui gīa.

22 Akū Yesu pìnɛ: N̄ tɛmai. N̄ tó gɛnɔ n̄ gɛnɔ vī.

Yesu zàgá'ia zɛnaa
(Maa 4:35-41, Luk 8:22-25)

23 Yesu gɛ gó'ite gūn, akū a ibanɔ tɛi ò dà zén.

24 Kānto zàgá'ia gbāna kàka sèbela, í ten vīvī àten kàka n̄ gón. Yesu ten i o,

25 akū a ibanɔ n̄ai, ò a vù ò pi: Dikiri, n̄ ó sura ba, óten kakateme.

26 Akū à piñnɛ: Ludanaanikīanadenɔ! À kè dera á vīna vī leɛ? Akū à fùtè à gī ãne kū ío, akū gu kè kítikiti.

27 Yā pii bò gbɛ pìnɔ sare ò pi: Gbɛ kpate taka burin dí? Bee ãa kū ío di a yā mame.

Tānanɔ gbarɛna alɛdenɔa
(Maa 5:1-20, Luk 8:26-39)

28 Kū Yesu bikū bara dire Gadara būsun, tñnade gbɛnɔn pla kenɔ bò miranɔ té, ò sù ò dàale. Ò pásĩ manamana, gbɛke di fɔ à bɔte gwero.

29 Ò wiki lè ò pi: Bón ó vī kɔ ɔĩ, Luda Né? N su wé tawá la ari a gɔɔ gɔ kán yá?

30 Alɛde kpàsa zɔkɔ kú kúñwo zà dire, òten pɔ ble.

31 Akū tñna pìnɔ kúte kè Yesunɛ ò pi: Tó n pèwá, n̄ ó gbarɛ alɛde kpàsa dire gūn.

32 Akū Yesu piñnɛ: À gé. Akū ò gòrɔma ò gɛ alɛdenɔ gūn. Akū alɛde kpàsaa pi wì kú bàao pínki, ò sòro sīsīgororoa, ò sī sèben, akū ò gàga í gūn gwe.

33 Akū alɛdɛdārino bàa lè ò gɛ wɛte gūn, ò yā pìnɔ bàbañne kū yā kú à tñnadenɔ lèoo pínki.

34 Akū wɛtedenɔ bɔte ò gɛɛ da Yesule n̄ pínki. Kū ò a è, ò kúte kènɛ kú à boñne n̄ būsun.

9

Kɔnɔde werekɔanaa
(Maa 2:1-12, Luk 5:17-26)

1 Yesu gɛ gó gūn, à èra à sèbe bikū à kà a be wɛtea.

² Akū gbēkeno m̀one kú k̀nndeo wútena gyáresɛbɔn. Kú Yesu è ò a náani vī, akū à pì k̀nde pìine: Ma gbē, ñ laakari kpáte! N durunnano k̀mma.

³ Ludayádanneri kenɔ kú gwe, akū ò ò ñ ǹsee gūn ò pì: Gbē bire ten dɔke kú Ludaome.

⁴ Yesu ñ laasun dɔ, akū à ñ lá à pì: Bóyáí áten laasun vāni lé á ǹsee gūnn?

⁵ Tó ma pì, a durunnano k̀ea, ke tó ma pì à fute à táa o, a kpate mé à aragaa?

⁶ Ma ò le de ágɔ dɔ kú Bisásiri Né durunnano k̀mma iko vī zíte lame. Akū à pì k̀nde pìine: Ñ fute ñ n wútebɔ sé ñ tá be.

⁷ Akū à fute à tà be.

⁸ Kú pari è le, vīna ñ kú, ò Luda kú à iko bire taka kpà bisásirinɔa tɔ bò.

Matiu sisinaa

(Maa 2:13-17, Luk 5:27-32)

⁹ Yesu bò gwe, áten gēte, akū à gbē kú òdi pi Matiu è vutena a be'ɔgɔsikpen. À pìine: Ñ m̀s ñ t́mai. Akū à fute à t̀ei.

¹⁰ Kú Yesu ten p̀s ble a bea, be'ɔgɔsirinɔ kú kifirinɔn kú gwe dasi, òten p̀s ble k̀ao kú a ìbano l̀ele.

¹¹ Kú Farisinɔ è le, akū ò a ìbano là ò pì: Bóyáí á dikiri ten p̀s ble kú be'ɔgɔsirinɔ kú kifirinɔo?

¹² Kú Yesu yā p̀i mà à pì: Gbē kú à aafia vī bàka kú kú likita yāoro, sé gyāre.

¹³ À gé à laasun lé yā kú à k̀ena Luda yān bire m̀ia ò pì: Kɔ ẁendagwanaan má yei, adi ke sa'onaanlo. Mádi su gbē manano sísiro, sé kifirinɔ.

Léyīnaa

(Maa 2:18-22, Luk 5:33-39)

¹⁴ Akū Yahaya Da'itekəri ìbano sù ò Yesu là ò pì: À k̀ dera ók̀nɔ kú Farisinɔ òdi lé yī, akū n ìbano di yī s̀roo?

¹⁵ Akū Yesu yā l̀k̀sañne à pì: Ǹseri gbēnɔ ni p̀sira ke gɔɔ kú à kú kúñwo ǹse gūn yá? Oi, ama a gɔɔ ni su kú oni ǹserii pì bo ñ t́, gbasa ò lé yī sà.

¹⁶ Gbēke di uta zī nambata na kú p̀le dufuoro, zaakū a dufu ni s̀kūn à k̀k̀ɔre, uta zī f̀na ni kara.

¹⁷ Òdi s̀ewē dufu ká t̀uru zī gūnlo. Tó ò k̀ le, t̀uru ni p̀táme, wē pì ni k̀te, t̀uru ni wíwi. Oi, òdi s̀ewē dufu ká t̀uru dufu gūmme, onigɔ mana ñ p̀nki.

Nénkpāre vuna kú ǹgbē kú à ɔ nà Yesu utaaa

(Maa 5:21-43, Luk 8:40-56)

¹⁸ Gɔɔ kú Yesu ten yā birenɔ oñne, gbānade ke sù à k̀te a are à pì: Ma ǹǹgbē gà tera dí. Ñ m̀s ñ ɔ naa, anigɔ kú ẁendiio.

¹⁹ Akū Yesu fute à t̀ei kú a ìbano.

²⁰ Ǹgbē ke kú gwe, aru di b̀tea à kà ẁe kuri awɛɛpla. À sù à ɔ nà Yesu uta léa a kpɛ kpa.

²¹ Zaakū à pì: Bee tó ma ɔ nà a utaa dé, mani werekɔa.

²² Yesu lite à a è, akū à pì: Ñ n laakari kpáte, ǹgbē! Ma náani kú n k̀ mé à n werekɔa. Gwe g̀nɔ ǹgbē pì ẁerekɔa.

²³ Kú Yesu kà gbānade pì bea, à è òten kutɛ pé, pari k̀ni dɔ.

²⁴ Akū Yesu pì: À á zīda gá. Né pì dí garo, áten i ome. Akū òten a lalandi ke.

²⁵ Kú ò p̀ gbēnɔ ò b̀te bàai, akū Yesu g̀ kpén, à né p̀i kú a ɔa, akū à fute.

²⁶ Akū yā pì baaruu dà b̀suu p̀la p̀nki.

V̀nanɔ werekɔanaa

²⁷ Kū Yesu bò gwe, v̄ina gb̄en̄on plan̄on t̄ei kū wikio òten pi: Ñ ó w̄enda gwa, Dauda buri!

²⁸ Kū Yesu kà be, v̄ina p̄in̄o n̄ai, akū à ñ lá à pi: Á ma náani v̄i kū mani f̄5 mà yā pi kéáre yá? Ò w̄eà ò pi: Leme, Dikiri.

²⁹ Akū à ɔ n̄a ñ w̄eá à pi: Àḡo deáre lákū a ma náani k̄è n̄a.

³⁰ Akū ñ w̄é gu è. Yesu kp̄àk̄éñyī à pi: Àsun o gb̄eke maro.

³¹ Bee kū abireo ò ḡeè ò a baaruu dàgula b̄usuu p̄in̄o p̄inki.

N̄en̄en̄ade werek̄sanaa

³² Ḡoɔ kū v̄inan̄o ten b̄ote, ò sù Yesune kū t̄anade kū a n̄ene natenaao.

³³ Kū Yesu t̄ana p̄ii ḡoà, akū à yā ò. Yā p̄ii bò pari sare ò pi: Ódi yā bire taka e Isarailan̄o b̄usun yāro.

³⁴ Akū Farisin̄o pi: Àdi t̄ana goñma kū t̄anan̄o k̄ina gb̄anaome.

Yesu w̄endad̄sna gb̄en̄one

³⁵ Yesu ḡeè w̄eten̄oà kū lakutun̄o p̄inki, à yā dàñne ñ aduakekp̄en̄o ḡun, à kpata kū à bò Luda k̄inaa baaru nna kp̄añne, à gyāren̄o w̄erek̄s̄a ñ p̄inki kū gb̄anasariden̄o ñ p̄inki.

³⁶ Kū à pari è, akū ò k̄ene w̄enda, zaakū ò kú b̄idin, ò likara lán s̄a kū ò dàri v̄iron̄o bà.

³⁷ Akū Yesu pi à iban̄one: P̄ók̄ena z̄s̄k̄o, ama z̄ikerin̄on dasiro.

³⁸ À w̄é ke Buradea de à z̄ikerin̄o gbare ò a p̄on̄o k̄è.

10

Yesu z̄iri gb̄en̄on kuri aw̄eɛplan̄o d̄itena

(Maa 3:13-19, Luk 6:12-16)

¹ Yesu a iba gb̄en̄on kuri aw̄eɛplan̄o sisi, akū à ñ gba iko ò t̄anan̄o goñma, ò gyāren̄o werek̄s̄a kū gb̄anasariden̄o ñ p̄inki.

² Z̄iri gb̄en̄on kuri aw̄eɛpla p̄in̄o t̄on̄on dí: Gb̄e k̄áaku Sim̄o kū òdi pine Pita kū a dakūna Anduruo, Zebedi né Yamisi kū a dakūna Yuhanao,

³ Filipi, Bat̄ol̄omiu, Tomasi, be'oḡosiri Matiu, Alafeu né Yamisi, Tadeu,

⁴ Sim̄o Kokaride kū Yudasi Isikarioti kū à bò a kp̄eo.

Yesu z̄irin̄o z̄inaa

(Maa 6:7-13, Luk 9:1-6)

⁵ Kū Yesu ten gb̄en̄on kuri aw̄eɛpla p̄in̄o z̄i, à piñne: Àsun gé buri p̄anden̄o k̄inaaro. Àsun ḡe Samaria w̄eten̄o ḡunlo.

⁶ À gé Isaraila kū ò s̄ate lán s̄a b̄an̄o k̄inaa.

⁷ À gé àḡo waazi ke àḡo géo à pi: Kpata kū à bò Luda k̄inaa kà k̄ani!

⁸ À gyāren̄o werek̄s̄a, à ḡen̄o vu bona gan, à kusun̄o werek̄s̄a sw̄aswa, à t̄anan̄o goñma. Lákū a lè p̄okekpanaa sari n̄a, à keñne p̄okesinaa sari.

⁹ Àsun ɔḡo da á b̄òk̄onlo.

¹⁰ Àsun b̄òkolokona séro ke uta plade ke kyate ke ḡoò, zaakū z̄ikerii kà à a p̄oble le.

¹¹ W̄ete kū áni kán s̄inda p̄inki ke lakutu, à gb̄e mana wete à kipaa, àḡo kú gwe ari à gé ḡeo z̄éla.

¹² Tó a ḡe ɔnn, à f̄oo nna kp̄ám̄ma.

¹³ Tó ɔnden̄o kà, á f̄oo nna ni ḡóñne. Tó odi ká s̄s̄ro, á f̄oo nna ni era à sukpaáwa.

14 Gu kù odi gbàna ke kpáá ke odi sá kpá á yáiro, à bo ɔn ke lakutu pìi gùn à lukutē warawara á gbàna.

15 Yāpuran maten oáre, yákpatekegɔɔ zī wétāmma kù Sɔɔmu kù Gɔɔradenɔ ni le nigɔ sána de wēte pì denɔ póla.

*Yā kù ani Yesu iban le onnenaa
(Maa 13:9-13, Luk 21:12-17)*

16 Mateni á zī lán sánɔ bà lewannanɔ téme. Àgɔ laakari vī lán mlènɔ bà, àgɔ de yákekerisaridenɔ ũ lán potēnenɔ bà.

17 À laakari ke bisāsirinɔi, zaakū oni á kùkū ò á na yákpatekerinɔne ní ɔi, oni á gbēgbē ní aduakekpenɔ gūn.

18 Oni gé kááo bùsu gbē zókɔnɔ kù kīnanɔ kīnaa ma yāi. Ánigɔ deñne ma sēdadenɔ ũ kù buri pāndenɔ.

19 Tó ò á kpámma, àsun yā kù áni o damu kero ke yā kù áni lírma. Zī kùà Luda mé ani yā kù áni o da á lén.

20 Adi ke ákɔnɔ mé áni yā oro, á De Nini mé ani yā da á lén.

21 Vīni kù dakūnanɔ ni kɔ kpámma ò de. Denɔ ni bo ní nénɔ kpe. Nénɔ ni bo ní denɔ kù ní danɔ kpe ò ní de.

22 Gbē sīnda pínki ni zāágu ma yāi, ama gbē kù à zena gbāna ari a gɔɔ léa ni surabana le.

23 Tó òten wé táawa wēte ken, à bàa lé à tá a pānden. Yāpuran maten oáre, áni gé Isarailanɔ bùsu wētenɔ gūn à láka pínkiro, Bisāsiri Né ni gīnake à su.

24 Ibaa dīgɔ de a dannrilaro. Zīrii dīgɔ de a dikirilaro.

25 Tó ìba a yādanneri lenaa lè ke tó zīri a dikiri lenaa lè, abirekū mɔ le. Tó ò tó kpá ɔn bedene Belezebubu, tó kù a vāni de abirekūlan oni kpá a ɔndenɔne.

*Zena kù Yesuo gbēnɔ are
(Luk 12:2-9)*

26 Àsun vīna keñnero. Póke kun utena kù ani bo gupuraaro. Asiriyá ke kun kù oni gí dširo.

27 À yā kù maten oáre gusiran o gupuraa. À yā kù áten ma á sá gūn kpákpa ke gānulea.

28 Gbē kù òdi mè kakate, ama òdi fɔ ò nini dèronɔ, àsun vīna keñnero. À vīna ke Ludane, kù ani fɔ à nini kù mèeo kakate té gūn pínki.

29 Òdi bāntoro mèn pla yía kɔbɔ donloo? Ama ní ke di léte zīte á De yádōnaa sariro.

30 Bee á mikānɔ, à a lé dš.

31 Abire yāi àsun vīna kero. Á bèere de bāntoro dasinla.

32 Gbē kù à zè kūmao gbēnɔ are, mani ze káao ma De kù à kù musu are.

33 Gbē kù à ledi kpāmai gbēnɔ are sɔ, mani ledi kpáá ma De kù à kù musu are.

*Kēkēkōana Yesu yāi
(Luk 12:51-53, 14:26-27)*

34 Àsungɔ da ma su de gbēnɔ gɔ nna kù kɔo andunia gūnnlo. Mádi su de gbēnɔ gɔ nna kù kɔo yāinlo, sé futena kù kɔo.

35 Ma sume, de gɔgbē bo a de kpe, nɔgbē bo a da kpe, nɔzāre bo a zā da kpe.

36 Gbē bedenɔ ní gɔ a iberenɔ ũ.

37 Gbē kù à ye a de ke a dai demala dí ká àgɔ de ma ìba ũro. Gbē kù à ye a nēgɔgbē ke a nɔgbēi demala dí ká àgɔ de ma ìba ũro.

³⁸ Gbē kū adi a lígbāndurukpana sé àgō téomairo, ade dí ká àgō de ma iba ũro.

³⁹ Gbē kū à a wēndi kūna, ade ni kurai. Gbē kū à gì a wēndi ma yāi sō, ade nigō wēndi vī.

Láada yá

⁴⁰ Gbē kū à á sí ma síme. Gbē kū à ma si sō, ade gbē kū à ma zī síme.

⁴¹ Gbē kū à annabii sí a annabike yāi ni annabi láada le. Gbē kū à gbē mana sí a manake yāi ni gbē mana láada le.

⁴² Bee í yīdan, gbē kū à né dín doke gbà ma ìbake yāi, yāpuran maten oáre, ade ni kura a láadairo.

11

Yahaya Da'itekeri zìrin

(Luk 7:18-35)

¹ Kū Yesu yá bireno dà a ìba gbēnɔn kuri awεεplanɔne à làka, à bò gwe, à gèe waazi ke ní wētɔn gūn, àten yá dañe.

² Zaa kpésiran Yahaya Kirisi yákenanɔ mà, akū à a ìba kenɔ zì

³ ò a la, àkū mé à gbē kū ani su ũ yá, ke ògō wé dɔ gbē pāndeime?

⁴ Akū Yesu wémma à pì: À gé yá kú áten ma áten e gbá Yahayanε à pi,

⁵ vīnanɔ ten gu e, erenɔ ten táa o, kusunɔ ten werekōa, sátonɔ ten yá ma, gēnɔ ten vu, takasidenɔ ten baaru nna waazi ma.

⁶ Arubarikademe gbē kū àdi fu ma yāaro ũ.

⁷ Kū Yaaya zìrin tà, Yesu Yahaya yá ò parine à pì: Bón a ge gwa gbárannan? Kàpa kú ìa ten yīgān yá?

⁸ Bón a ge gwa sàa? Gbē kū à pókasa zāne danan yá? Pókasamanadarinɔ dīgō kú kínabeame.

⁹ Bón a ge gwa sàa? Annabiin yá? Lεme! Maten oáre, à de annabila se.

¹⁰ Zaakū Yahayan ò a yá kē Luda yān ò pì: Mani ma zìri gbare n á de à zé kekenne.

¹¹ Yāpuran maten oáre, nɔgbē né'inaa gūn gbēke dí bo à kà Yahaya Da'itekeri ũro. Bee kú abireo gbē kū à de gbē kpède ũ kpata kú à bò Luda kīnaa gūn deala.

¹² Zaa gɔrɔ kú Yahaya Da'itekerii nà waazikenanaa ari suna gbàa, òten kōde ke ò gē kpataa pìn, akū kùgbānadeno ten gēn.

¹³ Musa kú annabinɔ pínki gīnake ò a yá ò ari à gèe pé Yahayaa.

¹⁴ Tó áni fō à sí, Yahaya pì mé à Iliasu kú ò pì ani su ũ.

¹⁵ Gbē kū à sá vī à yá pì ma.

¹⁶ Bón mani gbāragbēnɔ lekōaoo? Ò de lán né kú ò kú ete gūnnɔ bà òten lé zukōi

¹⁷ òten pi:

O kutεe pèáre, ádi ũ wáro,

o wēnda lēε síare, ádi ò dɔro.

¹⁸ Zaakū Yahaya sù, adi burodí sóro, adi wē miro, akū ò pì tānademe.

¹⁹ Kū Bisásiri Né sù, ádi pó ble, ádi í mi, akū ò pì: Guturu wēmiriime, be'ogósirinɔ kú kifirinɔ gbēnname! Ama òdi òndō dō a yákenaaame.

Yesu zukakana wēte kenɔ denɔ

(Luk 10:13-15)

²⁰ Akū Yesu fùte à zuka kà wēte kú à a daboyá paride kēnnɔ gbēnɔi, kú odi ní nēse litero yāi à pì:

²¹ Waiyoo Kɔrazĩdeno! Waiyoo Betesaidadeno! Tó ma daboyá kú ma kè á ténɔ kè Taya kú Sid̄so yá, de wētepidenɔ pɔkasanɔ dàdañla, ò vùte tuburaa à gii kè nēselitena sēeda ũ.

²² Maten oáre, yákpatekegɔɔ zĩ á wétámmana nigɔ de Tayadenɔ kú Sid̄sdenɔ pɔla.

²³ Ákɔnɔ Kapenamudenɔ sɔ áni gbá à z̄s Ludaan yá? Oni ɔ z̄sáí ari gyáwánn. Zaakú tó ò daboyá kú ma kèárenɔ kè Sɔdɔmu yá, de à kun ari kú a gbárao.

²⁴ Maten oáre, yákpatekegɔɔ zĩ á wétámmana nigɔ de Sɔdɔmudenɔ pɔla.

*Kámmabona Yesu kĩnaa
(Luk 10:21-22)*

²⁵ Zĩ kúa Yesu pi: Baa, musu kú zĩteo Dikiri, ma n sáabu kè, kú n yá bireno ùte yád̄sirinɔne kú ñnd̄sirinɔ, akú n boo kyód̄srisarinɔne.

²⁶ Leme, Baa, zaakú n pɔyenyĩnaame.

²⁷ Ma De pɔ s̄inda pínki nàmenɛ ma ɔĩ. Gbēke Luda Né d̄sro, tó adi ke De Luda baasiro. Gbēke De Luda d̄sro, tó adi ke a Né kú gbē kú Né pi ye à a mɔñnenɔ baasiro.

²⁸ Á mɔ ma kĩnaa ákɔnɔ kú á aso sena a kpasanɔ pínki, mani á gba zé à kámma bo.

²⁹ À ma gbángo sé à yá dada ma kĩnaa, á laakari ni kpáte, zaakú má buse akús̄s ma nēsɛ yida.

³⁰ Ma gbángo sena zĩ'uro, ma aso tikisiro.

12

*Kámmabogɔɔ yá
(Maa 2:23-3:6, Luk 6:1-11)*

¹ Gɔɔ birea Yesu ten pá buranɔla kámmabogɔɔ zĩ. Nà teni a ìbanɔ de, akú ò pɔblewe wòro, òten só.

² Kú Farisinɔ è le, akú ò pìnɛ: Ñ n ìbanɔ gwa, òten yá kú òdi ke kámmabogɔɔ zĩro ke.

³ Akú Yesu pìnɛ: Adi kyó ke a è lákú Dauda kè nà kú a gbēnɔ gɔɔ kú nà teni ñ deroo?

⁴ Á gē Luda ɔnn, àpii kú a gbēnɔ burodi kú ò kàte Ludanɛ sò, burodi kú ò a sona zé v̄iro, sé sa'orinɔ.

⁵ Kú sa'ori kú ò kú Luda ɔnn kámmabogɔɔ zĩnɔ d̄i gɔɔ pi yá daro, akús̄s adi keñne taari ũro, ádi a kyó ke a è Luda yánloo?

⁶ Maten oáre: Pɔ kú à z̄sk̄s de Luda ɔnla kú la.

⁷ Tó á yá dikina mì d̄s, kú k̄s̄wēndagwanaan má yei, adi ke sa'onaanlo, de ádi taarisaridenɔ taari lero.

⁸ Zaakú Bisásiri Né mé à iko v̄i kámmabogɔɔa.

⁹ Kú Yesu bò gwe, akú à gē ñ aduakekpen.

¹⁰ Gɔgbē ke kú gwe, a ɔ do ìbana. Gbēkenɔ ten zé wete ò yá dí Yesua, akú ò a là ò pi: Gbē werek̄sana kámmabogɔɔ zĩ zé v̄i yá?

¹¹ Akú à wēm̄ma à pi: Tó á gbēke sá v̄i à zu wēen kámmabogɔɔ zĩ, à gí gé à boii?

¹² Bisásiri de sála zà. Abire yáí yámanakena kámmabogɔɔ zĩ zé v̄i.

¹³ Akú Yesu pi gɔgbē piine: Ñ n ɔ pii poro. Kú à pòro, akú à kè a gbèn swáswa lán a do bà.

¹⁴ Akú Farisinɔ b̄te ò gēè ò yá ḡs̄ḡs̄ deran ò ke nà ò Yesu de.

Zikeri kú Luda s̄ɛc

15 Yesu dɔ̀, akù à gò gwe. Pari bò ò tɛi, akù à ñ gyãrenɔ̀ wèrèkɔ̀a ñ pínki,

16 à giinne ò o gbɛ̀ kù á de a ù.

17 Len Luda yá kù annabi Isaya òo kè le, à pi:

18 Ma zíkèri kù ma sɛ̀en dí,
ma yenyíde kù a yá dì kámagu.

Mani ma Nini di a musu,
ani yãzede da burinɔ̀e.

19 Ani lékpakɔ̀a kero, ani patarúmaro,
gbɛ̀ke ni a zuka ma dɔ̀ batunlo.

20 Ani kàpa kù à kpana zén éro,
ani fitila wé'ipakena dero,
ari à tó yãzede zì ble.

21 Buri sɛ̀nda pínki támaa nigɔ̀ dɔ̀a.

Tanagona gbɛ̀nɔ̀a

(Maa 3:20-30, Luk 11:14-23)

22 Akù ò sù Yesune kù tãnade vɛ̀na kù a néne natenaao. Yesu a wèrèkɔ̀a, àten yá o sà, àten gu e.

23 Akù yá pii bò gbɛ̀nɔ̀ sare ñ pínki ò pi: Dauda buri piin díroo?

24 Kù Farisinɔ̀ mà, akù ò pi: Gbɛ̀ díkɛ̀na ni fɔ̀ à tãna gorúmaro sé kù tãnana kína Belezɛ̀bubu gbãnao.

25 Yesu ñ laasun dɔ̀, akù à pi: Kpata kù a gbɛ̀nɔ̀ ibereɛ̀ sè kù kɔ̀o ni kakate. Wɛ̀tɛ̀ ke ɔ̀n kù a gbɛ̀nɔ̀ ibereɛ̀ sè kù kɔ̀o ni gɔ̀ bɛ̀zì ùme.

26 Tó Setan teni a zída go gbɛ̀nɔ̀a, à ibereɛ̀ sè kù a zídaon gwe. A kpata ni gi ke derameɛ̀?

27 Tó Belezɛ̀bubu gbãnan madigɔ̀ tãnanɔ̀ goorúma sɔ̀, á gbɛ̀nɔ̀ dì ñ go kù dí gbãnaomeɛ̀? Len á zída gbɛ̀nɔ̀ á éke bò le.

28 Tó Luda Nini gbãnan maten tãna goorúma, àgɔ̀ dɔ̀ kù kína kù Luda kàa sù à á lén gwe.

29 Deran gbɛ̀ ni ke nà à gɛ̀ gɔ̀sa gbãna kpén à a pónɔ̀ sɛ̀tɛ̀? Séto à a yì gɛ̀a, gbasa à a kpé wara.

30 Gbɛ̀ kù à de ma gbɛ̀ úro bi ma ibereɛ̀me. Gbɛ̀ kù àten pó kakara kúmaoro ten fákɔ̀ame.

31 Abire yá maten oáre, Luda ni gbɛ̀nɔ̀ durunnano kɛ̀rúma kù a tó vání kù òdi sísinɔ̀ pinki, ama ani gbɛ̀ kù à a Nini tó vání sí kɛ̀ro.

32 Tó gbɛ̀ Bisásiri Né tó vání bò, Luda ni kɛ̀a, ama tó gbɛ̀ Luda Nini tó vání bò, ani ade kɛ̀ andunia tera díkɛ̀na gúnlo ke a kù àten su.

Gbɛ̀ dɔ̀na a yákenaaa

(Luk 6:43-45)

33 Tó lí mana, a né nigɔ̀ maname. Tó lí vání sɔ̀, a né nigɔ̀ váníme. Zaakù línen òdi lí dɔ̀a.

34 Bisásiri pitikonɔ̀! Kù á vání, à kè dera áni fɔ̀ à yá mana oo? Zaakù yá kù à swɛ̀e pàn lé dì o.

35 Gbɛ̀ mana dì a mana bo a mana kù à katena a gúmmme. Gbɛ̀ vání sɔ̀ àdi a vání bo a vání kù à katena a gúmmme.

36 Maten oáre, yákpatekegɔ̀rɔ̀ zì gbɛ̀nɔ̀ ni ñ fayasariyá kù ò ò baba Ludane pínki.

37 Zaakù yá kù n ò mé ani yá nna kpámma kesɔ̀ à yá danla.

*Sèedagbekana Yesua**(Maa 8:11-12, Luk 11:29-32)*

³⁸ Akū ludayādannerino kū Farisi kenɔ pi Yesune: Danneri, ó ye ñ sèeda ke ke ò e.

³⁹ Akū Yesu wèmma à pi: Gbāragbē vāni ludanaanikerisarinɔ mé òdi sèeda gbekama, ama mani sèeda ke keñnero, sé annabi Inusa pɔ.

⁴⁰ Lákū Inusa kè kpò gbèntè gberè gūn nà fānantè kū gwāanio ari gɔɔ aakɔ, len Bisāsiri Né ni ke lè zīten fānantè aakɔ gwāani aakɔ.

⁴¹ Yākpatekegɔɔ zī Ninevadenɔ ni fute ò yā da gbāragbēnɔla, zaakū kū ò Inusa waazi mà, ò ñ nèsee lite, akū gbē kū à zɔkɔ de Inusala kú la.

⁴² Yākpatekegɔɔ zī gènmidɔki kpa saraunia ni fute à yā da gbāragbēnɔla, zaakū à bò zaa andunia léa à sù Sulemanu òndɔyā ma, akū gbē kū à de Sulemanula kú la sà.

*Tāna ɛrana a bɛ zīa**(Luk 11:24-26)*

⁴³ Tó ò tāna gò gbēa, àdigɔ likara zɔ gukorin àgɔ vuteki wete. Tó adi lero,

⁴⁴ akū àdi pi: Mani era mà tá ma bɛ zīame. Tó à kà gwe, àdi le à da pā, à warana swáswa zéazea.

⁴⁵ Akū àdi gé à à tāna kú ñ pāsī dealano sète mèn suppla à su kúño òdi gē ò vuten. Leme ade gwena kpede vāni digɔ de a káakupɔla. Gó dokɔnɔ pi mé ani gbāragbē vāninɔ bikú sɔ.

*Yesu danenɔ**(Maa 3:31-35, Luk 8:19-21)*

⁴⁶ Kū Yesu ten yā ò gbènoe, akū a da kú a dakūnanɔ kà, ò zè bàai, ò ye ò yā ò káao.

⁴⁷ Akū ò pine: N da kú n dakūnanɔ zena bàai, ò ye ò yā ò kúnwo.

⁴⁸ Akū à wèa à pi: Dín ma da úu? Dín ma dakūnanɔ úu?

⁴⁹ Akū à ɔ dɔ à ibanɔa à pi: Ma da kú ma dakūnanɔn dí.

⁵⁰ Zaakū gbē kū àdi ma De kú à kú musu pɔyenyīna ken ma dakūna kú ma dáreo kú ma dao ú.

13*Yalekšana kú pówefariio**(Maa 4:1-20, Luk 8:4-15)*

¹ Gɔɔ dokɔnɔ pi zī Yesu bò bɛ à gèe à vùte sèbe léa.

² Ò kàkarai dasidasi, akū à gè à vùte gó'iten, gbèno gɔ sīsīa ñ pínki.

³ Akū à yā lèkšarīne dasi à pi: Búbari ke mé à bò à gèe pówé fā.

⁴ Lákū àten fā nà, akū a kenɔ lète zé gūn, bānɔ sù ò blè.

⁵ A kenɔ lète gbè sàraa musu, gu kú à bùsu vī zɔkɔro, akū ò bòte gòno, kú bùsuu gègete gwero yāi.

⁶ Kū ifāntè fùte, akū ò té kú ò gāga, kú ò zīni vīro yāi.

⁷ A kenɔ lète lèe gūn, akū lèe fùte à nàkarañma.

⁸ A kenɔ sɔ ò lète zīte mana gūn, ò fùte ò né ì, a kenɔ wé basɔɔro, a kenɔ baaakɔkɔ, a kenɔ baraakurikuri.

⁹ Gbē kú à sá vī, à yā pi ma.

¹⁰ Akū Yesu ibanɔ nài, ò a là ò pi: Bóyāi nten yā òñne kú yālekšanaa?

¹¹ Akū à wèmma à pi: Luda á gbá zé à kpata kú à bò a kīnaa asirino dɔ, ama adi ñ gba zéro.

12 Zaakū gbē kū à pò vīn Luda ni karane ari àgō dasi. Gbē kū à pòke vīro sō, bee a fīti kū à vīn Luda ni síame.

13 Abire yāin maten yā oñne kū yālekōanaao, de ò gu gwa pòke'ena sari, òdi sà kpá yāmana sari, a dōrō dōna sari.

14 Luda yā kū annabi Isaya òo kēnma à pì:

onigō sà kpá yākemana sari,
onigō gu gwa pòke'ena sari.

15 Ò nèse vīro de òsun òndō kūrō yāi,

ń sà gbāna de òsun yā maro yāi,

ń wé kukurena de òsun gu ero yāi,

zaakū ò ye ò are dōma mà ń gba aafiaro.

16 Arubarikadenome á ù kū á wé ten gu e akūsō á sà ten yā ma.

17 Yāpuran maten oáre, annabinō kū gbē mananōn kun yā dasi, ò ye ò pò kū áten eno e, odi ero, ò ye ò yā kū áten manō ma, odi maro.

18 À pówefāri yā mì dō sà.

19 Tó gbē kpata kū à bò Luda kīnaa yā mà akū adi dōro, Setan dì su à pò kū ò tō a swēe gūn pì síame. Pówe kū à lète zé gūn mīin gwe.

20 Pówe kū à lète gbē sàraaa sō, abirekūme gbē kū à yā mà à sī gōnō kū pōnnao ù.

21 Zaakū à zīni vīro, àdi ke gōrō plaro. Tó yā'ummana a lè ke tó ò wé taa yā pì yāi, àdi fume gōnō.

22 Pówe kū à lète lèe gūn de lán gbē kū à yā mà à sī bà, ama andunia yā damukena kū yena aruzkeiio dì nakaraa, akū àdi gō àree sari.

23 Pówe kū à lète zīte mana gūn de lán gbē kū à yā pīi mà à a dōrō dō bà. Àdi ke karana pò ù, ń kenō basōōōō, kenō baaakōkō, kenō baraakurikuri.

Yalekōana kū fōnō

24 Yesu yā pānde lèkōañne à pì: Lākū kpata kū à bò Luda kīnaa de nān dí: Gbēke ése mana tō a bura.

25 Gōrō kū òten i o, akū a ibere sù à fōnō wé fā ése pìn, akū à gè zéla.

26 Kū ése nōō sī, áten pia, akū fōnō pīi bò gupuraa.

27 Akū burade zīkerinō sù ò pīne: Dikiri, pówe manan n tō n buranloo? Fōnō gèe à bò máa?

28 Akū à pīrine: Iberé mé à abirekū kè. Akū zīkerinō pīne: Ní ye ò gé wotowoton yá?

29 Akū à pì: Oi! Tó áten wotowoto, áni woto kū éseome.

30 À tó ò fute lèle ari pòkēgōrō. Mani o pòkērinōne ò fōnō pì kē gīa, ò a bàka yī tē pò ù, gbaso ò ése kē ò ká ma dōn.

Yalekōana kū musadi wéo

(Maa 4:30-32, Luk 13:18-19)

31 Yesu yā pānde lèkōañne à pì: Kpata kū à bò Luda kīnaa de lán musadi wéo kū gbē sè à tō a buraa bàme.

32 A wé kete de pówenōla pínki, ama tó à fute, àdi ke zōkō de dò pónōla pínki. Àdi lí ke ari bānō dì su ò didi a gānōa.

Yalekōana kū lùbeneeo

(Luk 13:20-21)

33 Yesu yā pānde lèkōañne à pì: Kpata kū à bò Luda kīnaa de lán lùbene kū nōgbē sè à kà flawa zaka lé aakō gūn à yākate pínki bà.

*Pɔ̄ kũ à tò Yesu yá lèkɔ́aíne
(Maa 4:33-34)*

³⁴ Yesu yá birenɔ̄ ò gbɛ̀nɔ̄ne kũ yálekɔ́anaao. Adi yáke ónne yálekɔ́anaa sariro,

³⁵ de yá kũ annabii ò ke yáí, zaakũ à pì:
Mani lé wē mà yálekɔ́ana ónne,
mani yá kũ à utena zaa anduniakatena gɔ̄ɔ̄ ónne.

Fɔ̄nɔ̄ yá bɔ́kɔ́tenaa

³⁶ Akũ Yesu gbɛ̀nɔ̄ tò gwe à tà be. A íbanɔ̄ nài ò pì: Ñ bura fɔ̄nɔ̄ yá bɔ́kɔ́te kewɛ̀re.

³⁷ Akũ à piínne: Pɔ́wemanatɔ́ri bi Bisásiri Néme.

³⁸ Bura bi anduniamɛ. Pɔ́we mana bi kpata kũ à bò Luda kínaa gbɛ̀nɔ̄me. Fɔ̄nɔ̄ bi Setan gbɛ̀nɔ̄me.

³⁹ Iberɛ kũ à ñ tɔ̄ bi Ibilisime. Pɔ́kɛ́na bi andunialakagɔ̄ɔ̄me. Pɔ́kɛ́rinɔ̄ bi malaikanɔ̄me.

⁴⁰ Lákũ òdi fɔ̄nɔ̄ kɛ̀ ò ká tén nà, len ani ke le andunialakagɔ̄ɔ̄a.

⁴¹ Bisásiri Né ni a malaikanɔ̄ gbare ò gbɛ̀kekerinɔ̄ kũ yávanikerinɔ̄ bɔ́te a kpata gbɛ̀nɔ̄ té ñ pínki,

⁴² ò ñ ká té pásí gũn. Gwen oni ɔ́ɔ̄ dɔ̄n ò ɔ̄ di ñ mìa.

⁴³ Akũ gbɛ̀ mananɔ̄ nigɔ̄ té ke lán ifántɛ̀ bà kpata kũ à bò ñ De kínaa gũn. Gbɛ̀ kũ à sá ví à yá pì ma.

Yálekɔ́ana kũ aruzekɛ

⁴⁴ Kpata kũ à bò Luda kínaa de lán aruzekɛ kũ à utena zíte gũn bàme. Kũ gbɛ̀ke bɔ́a, à kèkè à ute, akũ pɔ́nna gũnn à tà à pɔ́ kũ à vīnɔ̄ yia pínki, akũ à zíte pìi lù.

Yálekɔ́ana kũ gbɛ̀ bèrɛde

⁴⁵ Lákũ kpata kũ à bò Luda kínaa de nà ñ dí dɔ̄. Lagatari mé àten òso mananɔ̄ wɛ̀te.

⁴⁶ Kũ à òso ɔ́ɔ̄de lè, akũ à tà à pɔ́ kũ à vīnɔ̄ yia pínki, akũ à òsoo pìi lùo.

Yálekɔ́ana kũ táaru

⁴⁷ Lákũ kpata kũ à bò Luda kínaa de nà ñ dí dɔ̄. Ò táaru kpà sèben, à kpò buri sīnda pínki kũ.

⁴⁸ Kũ à pà, ò gátɛ̀ ò bikùo bara, akũ ò vùte ò a mananɔ̄ plèplè ò ká tánkɔ̄n, ò a vāninɔ̄ kòte.

⁴⁹ Len anigɔ̄ de le andunialakagɔ̄ɔ̄. Malaikanɔ̄ ni su gbɛ̀ vāninɔ̄ sɛ̀te ò ñ bo gbɛ̀ mananɔ̄ té,

⁵⁰ oni ñ ká té pásí gũn. Gwen oni ɔ́ɔ̄ dɔ̄n ò ɔ̄ di ñ mìa.

⁵¹ Akũ Yesu ñ lá à pì: A yá birenɔ̄ mii dɔ́ sà pínki yá? Ò wèa ò pì: Ee!

⁵² Akũ à piínne: Tó yádanneri kpata kũ à bò Luda kínaa yá dàda, anigɔ̄ de lán bede kũ àdi pɔ́ dufu kũ a zīo bo a laasii gũn bàme.

*Nazeradenɔ̄ gina Yesui
(Maa 6:1-6, Luk 4:16-30)*

⁵³ Kũ Yesu yá birenɔ̄ lèkɔ́aíne à làka, à bò gwe,

⁵⁴ à gɛ̀e a be wɛ̀ten, akũ èe yá daaíne ñ aduakɛ̀kpen. A yá bò ñ sare ò pì: Mákpan gɔ́gbɛ̀ pì ɔ̄ndɔ́ kũ daboyá birenɔ̄ lènn?

⁵⁵ Lí'ari nén díroo? A da tɔ́n Mariamaroo? A dakūnanɔ̄n Yamisi kũ Yusufo kũ Símɔ̄ kũ Yudaɔ̄ úroo?

⁵⁶ A dárenɔ̄ kũ kúoo laroo? À yá birenɔ̄ lè máme pínkii?

⁵⁷ Akũ ò gii. Yesu piínne: Annabii digɔ́ bèrɛre sariro, sé a be wɛ̀ten kũ a ɔ̄nnwo.

58 Adi daboyā ke gwe dasiro, kù òteni a náani kero yāi.

14

*Yahaya Da'itekeri ganaa
(Maa 6:14-29, Luk 9:7-9)*

1 Gɔɔ kùà būsuu pì kína Herɔdu Yesu baaruu mà.

2 Akù à pì a ìbanɔne: Gbē pì bi Yahaya Da'itekeriime. À vù bona gan. Abire yāin à gbāna lè àten daboyāno ke.

3 Zaakù Herɔdu Yahaya kù yā, à mò kàa, à a dà kpésiran a v̄ni Filipi nana Herɔdia yāi.

4 Zaakù Yahaya digō pine: N Herɔdia kùna nɔ ù zé v̄iro.

5 Herɔdu ye à a de, ama àten v̄ina ke gbēnɔne, zaakù ò a annabike si.

6 Herɔdu igɔɔ lāa kōkō zī Herɔdia nénokpare ù wà gbē kù ò sù gwenɔne, akù à kè Herɔdune nna manamana.

7 Akù à lé sè à pì: Ma la dà kù mani n gba pó kù n a wé kèma pínki.

8 Akù a da yā kàkanè à pì: Ì ma gba Yahaya Da'itekerii mì dana tiree gūn la tera.

9 Akù kína pɔ yàka, ama kù à la dà nibɔno wára yāin à pì ò kpáa.

10 Akù à gbē zī ò Yahaya mùi zō kpésiran.

11 Kù ò sù kù a miio dana tiree gūn, ò kpà né piia, akù à gèe o a danè.

12 Akù Yahaya ìbanɔ sù ò a gèe sè ò v̄i, akù ò gèe ò ò Yesune.

*Yesu pòblekpana gōgbē gbēnɔn dúbu sɔɔronɔ
(Maa 6:30-44, Luk 9:10-17, Yuh 6:1-15)*

13 Kù Yesu yā pii mà, akù a gē gó'ite gūn, àten gé gusare de àgō kù ado. Kù gbēnɔ mà, ò bò wēte kù wēte o dasi ò pètei gèse.

14 Kù Yesu bò gó gūn, à gbēnɔ è dasidasi, akù ò kène wēnda, akù à ní gyārenɔ gbà aafia.

15 Kù okosi kè, a ìbanɔ nài ò pì: Gu díkína bi sèntepɔɔtumè, akūsō gu ten si. Ì gbēnɔ gbare ò tá lakutunɔ gūn, ò pòble wete ò lú.

16 Akù Yesu wèmma à pì: Adi ke tilasi ò táro. À pó kpámma ò ble.

17 Akù ò pine: Burodi mèn sɔɔro kù kpò mèn plaon ó v̄i la.

18 Yesu pínne: À mósomene la.

19 À ò gbē pinɔne ò vute sèea, akù à burodi mèn sɔɔro kù kpò mèn pla pìo sè, à a wé sè musu, à arubarikaa dàn. Akù à burodii pii lilikōre à kpà a ìbanɔ, ò kpàatete gbēnɔne.

20 Ò pò blè ò kà ní pínki. Akù ò a kpàra kù ò gōnɔ sète tánko mèn kuri awèepla pà.

21 Gōgbē kù ò pò blèno kà gbēnɔn dúbu sɔɔro taka, nɔgbēnɔ kù nénɔ baasi.

*Yesu táa'ona sèbela
(Maa 6:45-56, Yuh 6:16-25)*

22 Yesu gā nà a ìbanɔ gōnɔ ò gē gó'iten, ò done are gena sèbeè bara dire ari àgō pari gbare.

23 Ì gbarenaa gbera, à didi s̄s̄fi musu à adua ke ado. Gu ten si, à kù gwe ado.

24 Gó'ite pii kà zà kù í léao, akù í teni góro pi ȳipaȳpa kù zàga'ia kàkaf̄ȳi yāi.

25 Gudɔo Yesu gèe ní k̄inaa, àten táa o íla.

26 Kù ò a è àten táa o íla, akù swèè kèngu ò pì: Gyāwāndeme! Ò wiki lè kù v̄inao,

²⁷ akū Yesu pìíne g̃n̄o: À á laakari kpáte, makúme! Àsun tó vīna á kūro.

²⁸ Akū Pita p̄ine: Dikiri, tó m̄ok̄omme, ñ tó mà táa o íla mà su n kīnaa.

²⁹ Akū Yesu p̄i: Ñ m̄ó! Akū Pita bò gó gūn, àten táa o íla, àten gé a kīnaa.

³⁰ Kū à è ía ten káka, akū vīna a kù. Àten vl̄ē, akū à wiki l̄ē à p̄i: Dikiri, ñ ma sura ba.

³¹ Gwe g̃n̄o Yesu o bò à a kù, akū à p̄ine: Ludanaanikīanade! Bóyái n sikaa k̄ēē?

³² Kū ò ḡē gó gūn, ía zè.

³³ Akū gb̄ē kù ò kú gó gūnn̄o donyī k̄ēē ò p̄i: Luda Néme n ũ yāpura.

Yesu gyāren̄o werek̄ōana zaa Genesareti

³⁴ Kū ò bikù bara, ò kà Genesareti bùsun.

³⁵ Gweden̄o Yesu d̄̄, akū ò a baaruu dàgula bùsuu p̄in gu sīnda p̄inki, akū ò m̄n̄e kù gyāren̄o ñ p̄inki.

³⁶ Ò wé k̄ea de ò o na bee a uta léa. Akū gb̄ē kù ò o n̄aan̄o w̄erek̄ōa ñ p̄inki.

15

Futeokarayá

(Maa 7:1-13)

¹ Farisin̄o kù ludayādanneri ken̄o bò Yurusalemu ò sù Yesu kīnaa, akū ò a là ò p̄i:

² Bóyái n íban̄o diḡó ò dizin̄o futeokarayá kūnaroo? Òdi o p̄ipi gbas̄a ò p̄ó blero.

³ Akū Yesu w̄em̄ma à p̄i: Bóyáin̄ adì p̄á kpá Luda yāditenan̄o de àḡō a futeokarayá kūnaa?

⁴ Zaakū Luda p̄i, à á de kù á dao bèere d̄̄. À p̄i d̄̄, gb̄ē kù à a de ke a da kpe bò, ò ade de.

⁵ Ák̄ōn̄o s̄ō adì p̄i, tó gb̄ē p̄i a de ke a dan̄e, p̄ó kù á vī à ñ kpe tao ḡō Luda p̄ó ũ,

⁶ àton a de kpe taoro. Lem̄e adì Luda yā k̄e p̄á le, de àḡō á futeokarayá kūna yāi.

⁷ Á manafikiden̄o! Isaya annabikeyā ò á yā musu swáswa à p̄i:

⁸ Buri bire di bèere limene kù léome,

ñ sw̄è d̄ōmaro.

⁹ Òdiḡō donyī kemene p̄ame,

bisāsiri yāzekpaten òdi dañ̄e.

Yā kù àdi tó ò ḡō gbas̄i

(Maa 7:14-23)

¹⁰ Akū Yesu pari s̄isiai à p̄i: À s̄á kpá à yā ma.

¹¹ Adì k̄e p̄ó kù àdi ḡē l̄én mé àdi tó gb̄ē ḡō gbas̄i. Yā kù àdi bo l̄én mé àdi tó gb̄ē ḡō gbas̄i.

¹² Akū a íban̄o n̄ai ò p̄i: Ñ d̄̄ kù Farisin̄o yā p̄i mà à ñ z̄ō ñ sw̄èaroo?

¹³ Yesu w̄em̄ma à p̄i: P̄ó kù ma De kù à kù musu dí t̄ōro oni wuteme.

¹⁴ À ñ tó gwe. Vīna don'areden̄ome! Tó vīnaa gò kūna vīnaan̄e, ñ pla ñ p̄inki ni zu w̄em̄me.

¹⁵ Pita p̄ine: Ñ yā p̄i bok̄otewere.

¹⁶ Akū Yesu p̄i: Á laasun kpé yīda se yá?

¹⁷ Á d̄̄ kù p̄ó kù à ḡē l̄én di tá gber̄en gbas̄a a bo mè gūnloo?

¹⁸ Yā kù àdi bo l̄én s̄ō àdi bo sw̄èe gūm̄me. Ákū mé àdi tó gb̄ē ḡō gbas̄i.

19 Zaakū zaa swɛɛ gūnn laasun vāni dī bon: Gbɛɛnaa, zinakɛnaa, pāpākɛnaa, kpāni'onaa, ɛketona kū gbɛsɔsɔnaa.

20 Yā birenɔ mé àdì tó gbɛ gɔ gbāsī. Pɔblena ɔpipisari dī tó gbɛ gɔ gbāsīro.

Nɔgbɛ zītɔ wɛkɛnaa
(Maa 7:24-30)

21 Akū Yesu bò gwe, à gɛɛ Taya kū Sidɔo būsun.

22 Kanaa nɔgbɛ ke kú būsuu pìn, à sù à wiki lɛa à pì: Dikiri, Dauda Buri, ñ ma wɛnda gwa. Tāna ten wé tã ma nɛnɔkparea manamana.

23 Akū Yesu dī wearo. A ibanɔ nài, ò wé kɛa ò pì: Ñ pé nɔgbɛ pìia, zaakū àdigɔ tɛwái kú wikiomɛ.

24 Yesu wɛmɛma à pì: Isarailanɔ sātɛna lán sãnɔ bàɛɛ. Ní kīnaan Luda ma zīn ado.

25 Akū nɔgbɛ pìi sù à donyī kɛnɛ à pì: Dikiri, ñ kpámai.

26 Yesu pìnɛ: À mana ò nɛnɔ pɔble sé ò zu gbɛdanɔnɛro.

27 Akū nɔgbɛ pìi pì: Yāpuramɛ Dikiri! Ama bee gbɛdanɔ dī pɔble bùru kú ò lɛɛ ñ dikiri teburuu zītɛnɔ sɛsɛ.

28 Akū Yesu wɛa à pì: Nɔgbɛ, ñ ma náani vī zɔkɔ. À kennɛ lákú ñ yei nà. Akū a nɛnɔkparea pìi aafiaa lè gɔɔ birea gɔnɔ.

Yesu gyārenɔ werekɔanaa

29 Yesu bò gwe à gɛɛ àtɛn do Galili sɛbɛɛi, akū à bikù à vùtɛ sīsīia.

30 Ò sùnɛ kú ɛrenɔ kú vīnanɔ kú kɔnɔdenɔ kú sãto kpáturukunɔ kú gyāre pāndenɔ dasidasi. Ò ñ káte a arɛ, akū à ñ wɛrekɔa.

31 Kú gbɛnɔ è sãto kpáturukunɔ ten yā o, kɔnɔdenɔ ten gɔ swáswa, ɛrenɔ ten tãa o, vīnanɔ ten gu e, yā pìi bò ñ sare, akū ò Isarailanɔ Luda sáabu kpà.

Yesu pɔblekpāna gbɛnɔn dúbu siikɔnɔ
(Maa 8:1-10)

32 Yesu a ibanɔ sīsīia à pìnɛ: Gbɛ dínɔ kɛmɛnɛ wɛnda, zaakū ò gīnakɛ ò kú kūmao gɔɔ aakɔ, akū ò pɔke vī ò blero. Má ye mà ñ gbare kú nãaoro, de gu sún līrūma zínlo yāi.

33 Akū a ibanɔ a là ò pì: Mákpan óni pɔble len sɛntɛpɔɔtu la, à pari dí taka kãa?

34 Akū Yesu ñ lá à pì: Burodi mèn ũgban á vīi? Ò pì: Mèn supplamɛ kú kpò ketɛ kenɔ.

35 Akū à pì pari vutɛ zītɛ.

36 Akū à burodi mèn suppla pìnɔ sè kú kpɔnɔ, à sáabu kè, akū à lilikɔrɛ à kpà a ibanɔa, ò kpà gbɛnɔa.

37 Gbɛ sīnda pínki pɔ blè ò kã. Ò a kpāra kú à gɔnɔ sètɛ ari tãnko mèn suppla pà.

38 Gɔgbɛ kú ò pɔ blɛnɔ kà gbɛnɔn dúbu siikɔ, nɔgbɛnɔ kú nɛnɔ baasi.

39 Kú Yesu gbɛnɔ gbare, akū à gɛ gó'itɛ gūn, à gɛɛ Magadã būsun.

16

Farisinɔ manafiki
(Maa 8:11-21, Luk 12:54-56)

1 Farisinɔ kú Sadusinɔ sù Yesu kīnaa de ò a yɔ ò gwa, akū ò a gbɛka à sɛɛda ke kɛrɛnɛ kú Luda gbānao ò e.

2 Akū Yesu wèmma à pì: Tó ifántè gè kpén adì pi, ludambè ni kèkṣa, zaakū à tèra kù.

3 Tó konkòme adì pi, legù ni ma gbàra, zaakū ludambè de tēe gènegēne. Á ludambè wé dṣkōne, ama ádi fṣ à gṛo díkína sèda dṣro.

4 Gbàragbè vāni ludanaanikerisarinṣo mé òdi sèedaa gbekama, ama mani sèeda ke keñnero, sé Inusa pṣ. Akū à n̄ tó gwe à tà.

5 Kū a ibanṣo bikù bara gwe, burodi zàna yā sǎngu.

6 Akū Yesu pìinne: Àgṣ á zīda kúna dṣ! Á laakari ke Farisinṣo kú Sadusinṣo lùbeneci.

7 Akū òten pikōne: Kū ódi burodi séro yáin à ò le.

8 Yesu dṣr̀mma, akū à n̄ lá à pì: Ludanaanikīanadenṣo, b́yáin áten pikōne kú á burodi víro yáimeci?

9 Ari tera adi dṣroo? Burodi mèn sṣoro kú ma kpà gbēnṣon dúbu sṣoronṣa yá dí dṣáguroo? Á sète tǎnko mèn ùgbameci?

10 Burodi mèn suppla kú ma kpà gbēnṣon dúbu siikṣonṣa sṣ, a sète tǎnko mèn ùgbameci?

11 B́yáin adi dṣ kú burodi yān mádi oáeroroo? Á laakari ke Farisinṣo kú Sadusinṣo lùbeneci!

12 Akū ò dṣ sà adi ke lùbeneci àten on̄ne ò laakari keiro, Farisinṣo kú Sadusinṣo yádannenaame.

Pita Yesu Arumasihukena onaa

(Maa 8:27-33, Luk 9:18-22)

13 Kū Yesu ká Sizaria Filipi b̀sun, akū à a ibanṣo là à pì: Dín gbēnṣo ten pi Bisásiri Né de a ùu?

14 Ó wèa ò pì: Gbēkenṣo dì pi Yahaya Da'itekeriime, gbēkenṣo dì pi Iliasu, gbēkenṣo dì pi dṣo Ilimia ke annabi yānṣo dokeme n ù.

15 Yesu pì: Ákṣon sṣ, dín adì pi má de a ùu?

16 Simṣo Pita wèa à pì: Arumasihume n ù, Luda Wèndide Né.

17 Akū Yesu pìne: Arubarikademe n ù, Inusa né Simṣo! Zaakū adi ke bisásiri mé à yá bire dànnero, ma De kú à kú musume.

18 Maten onne: Pitame n ù, gbèsi pin mani ma sṣsi kátea, gyāwān gbāna ni zì blearo.

19 Mani kpata kú à bò Luda kīnaa m̀nenṣo kpámma. Pṣ kú n yì zíte yīna musu. Pṣ kú n p̀oro zíte porona musu.

20 Akū Yesu a ibanṣo sá f̀inne de òsun o gbēkene kú Arumasihun a ùro.

Yesu a ga kú a vunaao yá'onaa

(Maa 8:31-38, Luk 9:22-26)

21 Zaa gṛo kúa Yesu teni a Yurusalemu gena b̀kṣote a ibanṣone à pì, séde à wétamma le manamana gbè zṣkṣonṣo kú sa'orikinṣo kú lodayádannerinṣo ɔ́, oni a de, a gṛo aakṣode zī áni vu.

22 Akū Pita gèe káao kpado, àten gíne à pì: Kai Dikiri! Abirekú ni n lero!

23 Akū Yesu lite à pì Pitane: N̄ gomeṣe gwe Setan! N̄ ye n̄ zé zṣmeneme. N̄ laasun bi Luda pónlo, bisásiri pṣme.

24 Akū Yesu pì a ibanṣone: Tó gbè ye à ke ma iba ù, séde à gí a zīda wèndiii, à a lígbāndurukpana sé à téomai.

25 Gbè kú à ye àgṣ a wèndi kúna ni kurai. Gbè kú à gí a wèndiii ma yāi sṣ, ade mé anigṣ wèndi vī.

²⁶ Tó gbē gò à andunia vī pínki, tó à kùra a wèndiii, bó àreen ani lee? Bón gbē ni le à a wèndi lilin keoo?

²⁷ Zaakū Bisāsiri Né ni era à su a De gakuri gūn kū a malaikanɔ, ani fīna bo baadine a yakenaa.

²⁸ Yāpuran maten oáre, gbēkenɔ kú gu dín oni garo ari ò Bisāsiri Né e, àten su kína ũ.

17

Yesu linaa

(Maa 8:34-9:13, Luk 9:23-36)

¹ Gɔɔ suddo gbera Yesu Pita kú Yamisio kú a dakúna Yuhanao sète à gèe kúwo kpi leia ntēne.

² Akū à li n wára. A an ten té ke lán ifantē bà, a pɔkasanɔ gò pú táitai lán legúpinaa bà.

³ Akū Musa kú Iliasuo bò ò sùmma, òten yā o kú Yesuo.

⁴ Akū Pita pì Yesune: Dikiri, à mana kú ó kú la. Tó n yei, mani kuta dɔ mèn aakɔ, n pɔ mèn do, Musa pɔ mèn do, Iliasu pɔ mèn do.

⁵ Gɔɔ kú àten yā o, ludambe luku tékenaa dànlá, akū ò kòtoo mà a gūn à pì: Àkúme ma Né mèn do légelege yenyīde ũ, a yā di kámagu. À a yā ma.

⁶ Kú a ibaa pino kòtoo pì mà, vīna n kú manamana, ò wùte n gbera.

⁷ Akū Yesu nànyī, à ɔ nàmma à pì: À fute, àsun vīna kero.

⁸ Kú ò wé sè musu, odi gbēke ero, sé Yesu ado.

⁹ Kú òten kipa kpi pìia, Yesu diteñne à pì: Àsun wégupu kú a è yā o gbēke maro ari Bisāsiri Né vu bona gan.

¹⁰ Akū a ibanɔ à là ò pì: Bóyain ludayadannerino di pì Iliasu mé ani su káakuu?

¹¹ Akū à wèmma à pì: Iliasu ni su yāpurame, ani yā sīnda pínki keke a gbèn.

¹² Ama maten oáre, Iliasu sù kò, akū odi a dɔro, akū ò n poyeinaa kène. Len ò wé tá Bisāsiri Néa le dɔ.

¹³ Akū a ibanɔ dɔ kú Yahaya Da'itekəri à téa.

Yesu nēgōgbē tãnade werekɔanaa

(Maa 9:14-29, Luk 9:37-42)

¹⁴ Kú ò kà pari gūn, gōgbē ke sù à kùte Yesune

¹⁵ à pì: Dikiri, n ma né wènda gwa, zaakū gasindademe. Àdi wari ke manamana, àdigò léte tén ke ín baala'i.

¹⁶ Ma su káao n ibanɔne, odi fɔ ò a wèrekɔaro.

¹⁷ Akū Yesu pì: Gbāragbē yakana ludanaanikerisarino! Manigɔ kú kááo ari bɔremee? Manigɔ mena kááo ari bɔremee? À mɔmenɛ kú né pìio la.

¹⁸ Yesu gi tãnanɛ, akū à gò né pìia, à wèrekɔa gwe gñɔ.

¹⁹ Abire gbera Yesu ibanɔ nài ntēne, ò a là ò pì: À kè dera ódi fɔ o pé tãna pìia à boro?

²⁰ À wèmma à pì: Kú á Luda náani vī zókɔro yáime. Yāpuran maten oáre: Tó á Luda náani vī fíti lán efɔ wé bà, áni o kpi díkĩnanɛ à go la à gé zãa, ani ke le. Yáke ni á furo.

²¹ Tãna dí taka di sí boro, sé kú aduakenaao kú léyĩnaao.

Yesu era à a ga kú a vunaao ya'onaa

(Maa 9:30-32, Luk 9:43-45)

²² Gɔɔ kú à kú kú a ibanɔ leele Galili, à piñne: Oni Bisāsiri Né nañne n ɔ,

²³ oni a de, a gɔɔ aakɔde zĩ ani vu. Akũ ní pɔ yàka manamana.

Luda ɔn ɔgɔ fɪnabonaa

²⁴ Kũ ò kà Kapenam, Luda ɔn ɔgɔsirinɔ sù ò Pita là ò pì: Á dannerii dì Luda ɔn ɔgɔ kpároo?

²⁵ Pita wèmma à pì: Àdi kpá. Kũ Pita ten gē be, Yesu gĩnake à pìne g̀nɔ: Simɔ, dínɔn andunia dí kɪnanɔ dì be'ɔgɔ ke ete'ɔgɔ símmaa? N̄ n̄n̄n̄n̄ yá ke gbē pāndenɔme? N yā pìi è deraa?

²⁶ Pita pì: Gbē pāndenɔme. Yesu pìne: Tó lɛme, ní n̄n̄n̄n̄ bàka kunlo.

²⁷ Ama de ó yā sún ũnmaro yāi, ñ gé ñ daburu da sèbeɛ gūn. Kpò kũ ñni kũ káaku, ñ a lé wē, ñni ɔgɔ le a gūn. N̄ abirekũ sé ñ kpámma, makũ kũ mɔkɔnwo pò ũ.

18

Tena Yesu lán né bà

(Maa 9:33-48, Luk 9:46-48, 15:3-7)

¹ Zĩ kũa Yesu ìbanɔ sù ò a là ò pì: Dí mé à deñla kpata kũ à bò Luda kĩnaa gbēnɔ tée?

² Akũ Yesu né fíti ke s̄si à a zè ñ are

³ à pì: Yāpuran maten oáre, tó ádi n̄s̄e lite a ḡs̄ lán né fíti bàro, áni gē kpata kũ à bò Luda kĩnaa gūnlo.

⁴ Gbē kũ à a z̄ida b̄usa à ḡs̄ lán né fíti díkĩna bà, ade mé à deñla kpata kũ à bò Luda kĩnaa gbēnɔ gūn.

⁵ Gbē kũ à né bire taka s̄i ma ìbake yāi, makũme à ma si.

Yā kũ àdi tó ò s̄ate

⁶ Tó gbē tó né kũ à ma náani v̄i díkĩnanɔ do s̄ate, aniḡs̄ s̄ana adene ò w̄isilɔgb̄e gb̄ent̄e do a wakale ò a zu s̄ebe lòkoton.

⁷ Waiyoo andunia, kũ yā kũ àdi tó ò s̄ate kũ a gūn yāi. Séde yā kũ àdi tó ò s̄ate ḡs̄ kun, ama waiyoo gbē kũ s̄atena yā p̄ii bò a kĩnaa.

⁸ Tó n ɔ ke n gbá mé àdi tó ñ s̄ate, ñ z̄s̄ ñ zukũna. À s̄ann̄ne ñ gē w̄end̄ii gūn kũ ɔ kusoo ke ere ũ de n ḡs̄ ɔ m̄en pla ke gbá m̄en pla v̄ila ò n zu té kũ àdi garo gūn.

⁹ Tó n wé mé àdi tó ñ s̄ate, ñ bo ñ zukũna. À s̄ann̄ne ñ gē w̄end̄ii gūn kũ wé doo de n ḡs̄ wé m̄en pla v̄ila ò n zu té gūn gyāw̄ann̄.

Yalɛk̄s̄ana kũ s̄a s̄atenaao

¹⁰⁻¹¹ À laakari ke d̄ɔkena kũ né díkĩnanɔ dooi, zaakũ maten oáre, ní malaikanɔn kũ musu, ò kũ k̄s̄ w̄én kũ ma De kũ à kũ gweo baala'i.

¹² Áten da derameɛ? Tó gbē s̄a v̄i m̄en basɔɔro, tó a do s̄ate, ani a m̄en basɔɔro donsari tó s̄is̄iger̄eei gwe, à gé à a s̄a kũ à s̄ate p̄i weteroo?

¹³ Yāpuran maten oáre, tó à b̄oa, a p̄o niḡs̄ nnaa de a m̄en basɔɔro donsari kũ odi s̄ateronla.

¹⁴ Len à De kũ à kũ musu ye né d̄inɔ doke s̄ate s̄oro le.

S̄urukena kũ k̄s̄o

¹⁵ Tó n gb̄edake taari k̄e, ñ gé ñ a le ndo, ñ yā p̄i bone gupuraa. Tó à n yā mà, n n gbē p̄ii mile bl̄e.

¹⁶ Tó adi n yā ma s̄oro, ñ gbē m̄en doke gb̄enɔn pla sé ñ namma, de à yā p̄i sí s̄eedade gb̄enɔn pla ke aak̄s̄ musu.

17 Tó à gí ñ yā mai, ñ yā pì o sɔsi gbēnɔnɛ. Tó à gí à sɔsi gbē pìnɔ yā mai dɔ, ñ a dite kifiri ke gbē zítɔ ù.

18 Yāpuran maten oáre, pó kú a yì zíte yīna musu, pó kú a pòro zíte porona musu.

19 Maten oáre dɔ, tó á gbēnɔn planɔ lé kè dokɔnɔ zíte la, yā kú a a wé kè ma De kú à kú musua pínki, ani keáre.

20 Zaakú gu kú gbēnɔn pla ke gbēnɔn aakɔnɔ kó kàkaran kú ma tóo, má kú ñ té.

21 Abire gbera Pita sù à Yesu là à pì: Dikiri, gèñ ùgban mà sùru ke kú ma gbē kú àdigò taari kemeneoo? Gèñ supplan yá?

22 Yesu wèa à pì: Maten onne, adi ke gèñ supplanlo, gèñ suppla leu baaakò akurime.

23 Abire yāi kpata kú à bò Luda kīnaa de lán dí bà. Kína ke mé à ye à a ɔgɔ yā gɔgɔ kú a ìbanɔ.

24 Kú à nà ɔgɔ pì yāa, akú ò sùnɛ kú gbē kú à a fīna sena miliò wàa kuriio.

25 Kú à ɔgɔ vī à fīnaa pì boro, akú a dikiri pì ò a yía kú a nanɔ kú a nénɔ kú pó kú à vīnɔ pínki gbasà ò a kē.

26 Akú ìbaa pìi wùte a dikiri are, à kúte kène à pì: Ñ mena ke kúmao, mani n fīna bonne pínki.

27 Akú a dikiri a wēnda gwà a a gbàre, à fīnaa pìi tònɛ.

28 Kú ìbaa pìi bò dé, à dàkare kú a ìba dake kú a fīna dɔa andurufu ɔgɔ mèn basɔroo. Akú à a kù, àten ɔ tɔ a kòtooa à pì: Ñ ma fīna bomene.

29 A gbēdake pìi wùte a are, à kúte kène à pì: Ñ menamene, mani n fīna bonne.

30 Ama adi wero. À tò ò a dà kpésiran ari à a fīna bone.

31 Kú a ìba kparanɔ è le, ñ pɔ yàka manamana, akú ò gèe ò yā kú à kèe pìi gbà ñ dikiriine pínki.

32 Akú dikiri pì a sisi à pì: Ìba pásì! Ma n fīnaa tònne pínki, kú n kúte kèmene yāi.

33 Lákú mà sùruu kè kúnwo nà, de n sùru kè kú n gbēdakeo le se.

34 A dikirii pì pɔ fê, à tò ò a dà kpésiran, ògò wé taa ari à gé à fīnaa pìi boo pínki.

35 Akú Yesu èra à pì: Tó á baadi di sùru ke kú a gbēdakeo kú nèseoo mèn doro, len ma De kú à kú musu ni keáre le se.

19

Yigidena yā

(Maa 10:1-12)

1 Kú Yesu yā bireno ò à làka, à bò Galili, à gèe Yudea bùsu kpado Yoda bara.

2 Pari téi, akú à ñ gyānɔ wèrekārnma gwe.

3 Farisi kenɔ sù ò a yò ò gwa, akú ò a là ò pì: Gògbē zé vī à yìgi de yā sīnda pínki yāin yá?

4 À wèrnma à pì: Kú Luda ñ ké gògbē kú nɔgbēo ù zaa káaku, ádi a kyó ke a mārɔo?

5 Luda pì, abire yāin gògbē ni a de kú a dao tó, ò nakɔa kú a nanɔ, ñ gbēnɔn pla ni gò mè do ù.

6 Ò kun pla doro, sé do. Abire yāi gbē kú Luda ñ nákɔanɔ, bisāsiri sún ñ kékɔaro.

7 Akū Farisinɔ a là ò pì: Bóyáì Musa dìtɛ gɔgbɛ̀ yìgidetakada kpá a nanɔ a à gbarɛoo?

8 Yesu wɛ̀nma à pì: Á sàgbàna yáin Musa á gbá zé à á nɔnɔ gbarɛ, ama à de le zaa káakuro.

9 Matɛn oáɛ, gbɛ̀ kú à yìgii dè kú a nanɔ, tó adi ke à gɔpose kènlo, tó à nɔ pànde sè, ade zina kèn gwe.

10 Akú a ibanɔ pìne: Tó len gɔgbɛ̀ yá de le kú a nanɔ, à mana ò nɔ séro.

11 Akú Yesu pìrìne: Adi ke gɔgbɛ̀ sīnda pínki mé ani yá pì fīro, sé gbɛ̀ kú Luda n gbá a zénɔ.

12 Zaakú gbɛ̀kenɔ̀ dì nɔ séro, kú ò n í le yáì, gbɛ̀kenɔ̀ digɔ̀ kun le kú ò n fɛ̀ɛɛ̀ kè yáì, gbɛ̀kenɔ̀ n zida kù le kpata kú à bò Luda kīnaa yáì. Gbɛ̀ kú ani yá pì fī à fī.

Arubarikadana nénɔgu
(Maa 10:13-16, Luk 18:15-17)

13 Òdi su Yesu kú nénɔ̀ de à ɔ̀ naríma à adua keíne, akú a ibanɔ̀ gírine.

14 Akú Yesu pì: Á tó nénɔ̀ mɔ́ ma kīnaa. Ásun gíínɛro, zaakú n takanɔ̀ pómɛ kpata kú à bò Luda kīnaa ũ.

15 Kú à ɔ̀ nànaríma, akú à bò gwe.

Aruzekede
(Maa 10:17-31, Luk 18:18-30)

16 Akú gɔgbɛ̀ ke sù Yesu kīnaa, à a là à pì: Danneri, bó manan mani ke mà wèndi kú àdi lákaro lee?

17 Á wèa à pì: Á kè dera nteni ma la manakena yáii? Luda ado mé à mana. Tó n ye n gɛ̀ wèndii pìi gūn, ñgɔ̀ a yáditenanɔ̀ kūna.

18 Akú à a là à pì: A kpatemɛɛ? Akú Yesu pì: Ñsun gbɛ̀ dero, ñsun zina kero, ñsun kpáni oro, ñsun yá dì n gbɛ̀dakearo,

19 ñgɔ̀ bèɛɛɛ̀ lí n de kú n daone, ñgɔ̀ ye n gbɛ̀dakei lán n zida wèndii bà.

20 Kɛ̀fenna pìi pìne: Má yá bireno kūna pínki. A kpatɛ mé à gòmɛne dɔɔ?

21 Yesu pìne: Tó n ye ñgɔ̀ papana, n gɛ̀ n n pónɔ̀ yía pínki, n a ɔ̀gɔ̀ kpá takasidenɔ̀, n mɔ̀ n tɛmai, ñnigɔ̀ aruzekɛ̀ vī ludambe.

22 Kú kɛ̀fenna pì yá pìi mà, à tà kú pɔ̀siraɔ̀, kú à aruzekɛ̀no vī dasi yáì.

23 Akú Yesu pì a ibanɔ̀ne: Yápuran maten oáɛ, à zī ũ aruzekɛ̀denɛ̀ à gɛ̀ kpata kú à bò Luda kīnaa gūn.

24 Matɛn oáɛ dɔ̀, lakumi gēna pɔ̀ɔ̀wɛɛn araga de aruzekede gēna kpata kú à bò Luda kīnaa gūnla.

25 Kú a ibanɔ̀ yá pìi mà, akú à bò n sare manamana ò pì: Tó lemɛ, dí mé ani fī à surabana lee?

26 Akú Yesu n gwá tíii, à pìrìne: Bisásiri ni fīro. Luda kīnaa bee pɔ̀ sīnda pínki dì sí kɛ̀.

27 Akú Pita wèa à pì: O pɔ̀ sīnda pínki tò o tenyī. Bó mé ani gɔ̀wɛɛ̀ sàa?

28 Yesu pìrìne: Yápuran maten oáɛ: Tó Bisásiri Né vùtɛ a kiblegba gakuridea andunia dufu gūn, ákɔ̀nɔ̀ kú á tɛmainɔ̀ áni vutɛ kiblegba mèn kuri awɛɛplanɔ̀, àgɔ̀ yá gɔ̀gɔ̀ Isaraila buri mèn kuri awɛɛplanɔ̀ne.

29 Gbɛ̀ kú à a bɛ̀ ke a vñinɔ̀ tò ke a dakūnanɔ̀ ke a de ke a da ke a nénɔ̀ ke a buranɔ̀ ma yáì, ade ni era à abire taka le leu basɔ̀ro, akūsɔ̀ ani wèndi kú àdi lákaro le.

30 Ama gbɛ̀ káakunɔ̀ nigɔ̀ gbɛ̀ kpɛdenɔ̀ ũ dasi, gbɛ̀ kpɛdenɔ̀ nigɔ̀ gbɛ̀ káakunɔ̀ ũ dasi.

20

Yaleksana kū zamalingakerino

1 Lákū kpata kū à bò Luda kínaa de nà̀n dí: Ǿmbede ke mé à bò kɔ̀nkɔ̀kɔ̀nkɔ̀, à gèè zamalingakerino wete ò zĩ keare a bura.

2 N̄ yá k̄s sè à fīna boíne andurufu ǔǔ mèn dodo. Akū à n̄ gbáre a bura.

3 À bò dɔ̀ m̀ò kēndo, akū à gbē pāndenɔ̀ lè ete gūn katena pā.

4 À piinne: Ákōnɔ̀ s̄s, à gé à zĩ ke ma bura, mani fīna boáre a zéa.

5 Akū ò gèe. À èra à bò dɔ̀ ifántē midangura, akū à èra à bò ifántē ura kipana, à ò gbē pāndenɔ̀ne le dɔ̀.

6 Kū à bò ɔ̀kɔ̀si, à gbē pāndenɔ̀ lè katena, akū à n̄ lá à pì: Bóyái á katena la pā zaa kɔ̀nkɔ̀?

7 Ǿ wèa ò pì: Kū òdi zĩ dawerero yáime. À piinne: À gé à zĩ ke ma bura se.

8 Ifántē gēna kpénn burade p̄i p̄i a zamalingakerino gbē z̄sk̄s̄nɔ̀: N̄ zama-lingakerino sisi n̄ fīna boíne. N̄ naa gbē kpedenɔ̀a ari à gé m̀i de gbē káakunɔ̀a.

9 Akū ɔ̀kɔ̀sidenɔ̀ s̄s, ò andurufu ǔǔ lè mèn dodo.

10 Kū gbē káakunɔ̀ s̄s, òten da n̄ ǔǔ niḡs̄ de gbē kpedenɔ̀ pólame, akū andurufu ǔǔ mèn don ò lè n̄ pínki.

11 Kū ò n̄ ǔǔ si, akū ò léfɔ̀tɔ̀ kà bede p̄iii

12 ò pì: Awa don gbē kpedenɔ̀ zĩ kè, akū n̄ n̄ ké sára kū ókōnɔ̀ kū o zĩ z̄sk̄s̄ kè ifántē gbāna gūnwoo yá?

13 Akū à wè n̄ gbē do p̄ia à pì: Ma gbē, mádi n̄ blero. O k̄s̄ yá mà andurufu ǔǔ mèn do musunloo?

14 N̄ n̄ p̄s̄ sí n̄ tá. Má ye mà kpá gbē kpede díkīnaa lán n̄ p̄s̄ bàme.

15 Má zé ví mà ke kū ma ǔǔo lákū má yei n̄aroo? Nten wé boboi kū má gbēke ví yáin yá?

16 Len gbē kpedenɔ̀ niḡs̄ gbē káakunɔ̀ ũ le, gbē káakunɔ̀ niḡs̄ gbē kpedenɔ̀ ũ.

*Yesu era à a ga kū a vunaao ya'onaa
(Maa 10:32-34, Luk 18:31-34)*

17 Gɔ̀ɔ̀ kū Yesu ten gé Yurusalemu, à a iba gbēnɔ̀n kuri awéεplanɔ̀ s̄te n̄dona, à yá òn̄ne zén à pì:

18 Ǿten gé Yurusalemume. Gwen oni Bisāsiri Né kpá sa'orikinɔ̀a kū lundayadannerino, oni yá daala à ga,

19 oni a kpá buri pānde gbēnɔ̀a. Oni a fobo, oni a gbē kū flāao, oni a pá lía ò a de, a gɔ̀ɔ̀ aak̄s̄de zĩ ani vu.

*Yamisi kū Yuhanao wékēnaa
(Maa 10:35-45)*

20 Akū Zebedi néno da s̄s Yesu kínaa kū a néno. À ye à wé kea, akū à kùtenɔ̀.

21 Akū à a là à pì: Bón n̄ yeii? À wèa à pì: N̄ tó ma né gbēnɔ̀n pla dínɔ̀ vute kúnwo n̄ kpatan, gbē do n̄ ɔ̀plai, gbē do ɔ̀zei.

22 Akū Yesu p̄i né p̄inɔ̀ne: Á yá k̄s̄ átēni a wé kema d̄s̄ro. Toko'i kū mani mi, áni f̄s̄ à mi yá? Ǿ wèa ò pì: Óni f̄s̄.

23 Yesu piinne: Toko'i kū mani mi, áni mi fá, ama vutena ma ɔ̀plai ke ma ɔ̀zei bi ma yānlo. Gbē kū ma De k̄k̄k̄n̄n̄n̄ p̄s̄me.

24 Kū a iba gbēnɔ̀n kuri kparanɔ̀ yá p̄i mà, n̄ p̄o f̄è v̄ini kū dakūnaoo p̄iii.

25 Akū Yesu n̄ kákara à piinne: Á d̄s̄ kū buri pānde kínanɔ̀ d̄i gbāna ble n̄ gbēnɔ̀a, gbānadənɔ̀ s̄s òdi iko m̄óine,

26 ama à de le á kīnaaro. Á té gbē kū à ye à g̃ō gbē zōk̃ō ũ, sé ade ke á z̃lri ũ.

27 Leme d̃ō gbē kū à ye à g̃ō gbē káaku ũ, sé ade ke á z̃ō ũ.

28 Zaakū Bisāsiri Né dí su de ò zī keñero, à sù de à zī keñeme, à a zīda wēndi kpá de à gbēno bo dasi yāi.

Vīna barakerino werekōanaa

(Maa 10:46-52, Luk 18:35-43)

29 G̃oro kū òten bo Yeriko, pari té Yesui.

30 Vīna gbēnon plano vutena zé léa, ò mà Yesu mé àten gēte, akū òten lé gbāna zu ò pi: Dikiri, Dauda Buri, ò ó wēnda gwa!

31 Ó giñne ò pi ò yīte, akū ò lé gbāna zunaa kàra òten pi: Dikiri, Dauda Buri, ò ó wēnda gwa!

32 Akū Yesu zè à n̄ sísi, à n̄ lá à pi: Bón á ye mà keáree?

33 Ò wèa ò pi: Dikiri, ó ye ó wé gu eme.

34 Yesu n̄ wēnda gwà, à ɔ nà n̄ wéa. Gwe g̃ono n̄ wé gu è, akū ò t̃ei.

21

Gbānakekpana Yesui Yurusalemu

(Maa 11:1-26, Luk 19:28-48, Yuh 12:12-22)

1 Kū ò kà k̃ani kū Yurusalemuo, ò kà Betefage lakutu kū à kú Kùkpe s̃is̃iger̃ei, akū Yesu a ìba z̃l gbēnon pla

2 à piñne: À gé lakutu kū à k̃ate á are dire g̃un. Tó a gē g̃ono, áni zaaki e kū a néo bàdona gwe. À poro à suomene.

3 Tó ò á lá ò pi, à kè deraa, à pi Dikiri mé à yei, ani era à suo tera.

4 À kè le de yā kū annabii ò ke yāime à pi:

5 À o Zaiōdenone

n̄ kīna mé àten su n̄ kīnaa.

À buse à di zaakine b̃oro kpe.

6 Ìbaa p̃ino g̃e ò kè lán Yesu òñne nà.

7 Ò sù kū zaaki p̃io kū a néo, ò n̄ utano kp̃ateñma, akū Yesu dia.

8 Gbēno teni n̄ utano kp̃ate z̃en dasidasi, gbēkeno ten lá z̃ō, òten kp̃ate z̃en d̃o.

9 Gbē kū ò té areno kū gbē kū ò té kpeno ten wiki lé òten pi:

N̄ gbāna ke, Dauda buri!

Arubarikaden gbē kū àten su kū Dikiri t̃o ũ!

Ò gbānake kpái ari ludambe.

10 Kū Yesu gē Yurusalemu, w̃ete lòko, gbē s̃inda p̃inki ten pi: Dín gbē bire ũu?

11 Pari pi: Annabi Yesume. À b̃o Nazera, Galili b̃usun.

Yesu kunna Luda onn

(Maa 11:15-19, Luk 19:45-48, Yuh 2:13-22)

12 Yesu gē Luda onn, à pè lagayarin̄o kū lagalurin̄o à n̄ bóte n̄ p̃inki. A ɔg̃lilinkerino teburun̄o kū pot̃eneyarin̄o gb̃ano ỹipa à k̃oteñne.

13 À piñne: Ò kè Luda yān, ma kpé nig̃ō de aduakekpe ũ, akū a kè gbēblerino tò ũ.

14 Vīnano kū ereno sù a kīnaa Luda onn gwe, akū à n̄ werekōa.

15 Kū sa'orikin̄o kū ludayādannerino yābonsare kū àten ken̄o è, akūs̄o ò mà n̄eno ten wiki d̃oa Luda onn òten pi, ò gbāna ke, Dauda Buri, akū n̄ p̃o f̃ē.

¹⁶ Ò pìne: N mà lákū òten o nà yá? Yesu wémma à pì: Leme! Kū Luda dà né fítinone kū nékpántēno ò a sáabu kpá, ádi a kyó ke a mārro?

¹⁷ Akū à bò wēte pin à n tón, à gēe à i Betani.

Yesu kaka lí kanaa

(Maa 11:12-14, 20-24)

¹⁸ Kū gu dō kōnkōkōnkō, à era àten su wēten, akū nà teni a de.

¹⁹ À kaka lí è zé léa, akū à nài adi pōke learo, sé a lánō. Akū à pì lí piine: Īni né i ziki doro. Gwe gōnō lí pì kori kè à gà.

²⁰ Kū a ibanō è, akū à bò n sare ò pì: À kè dera kaka lí pì kori kè le gōnōgōnō?

²¹ Yesu wémma à pì: Yápuran maten oáre, tó á Luda náani vī sikaá sari, adi ke kaka lí pì yān áni ke adoro. Tó a ò kpi díne à fute à a zida sé à zu sēben, ani ke le.

²² Tó á Luda náani vī, yā kū a a wé kēa aduakēnaa gūn pínki, áni le.

Yesu gbekana a ikooi

(Maa 11:27-33, Luk 20:1-8)

²³ Yesu gē Luda onn, àten yā dañne. Akū sa'orikinō kū gbē zōkōnō sù ò a là ò pì: Iko kpaten wēn yā dínō keoo? Dí mé à n gba ikoo pì?

²⁴ Akū Yesu wémma à pì: Makū sō, yā mēn don mani gbekaáwa. Tó a òmēne, mani iko kū maten yā dínō keo oáre.

²⁵ Dí ikoon Yahaya gbēno da'ite kēoo? À bò Luda kīnaan yáa, ke bisāsiri kīnaame? Akū ò yā gōgō ò pì: Tó o pì Luda kīnaame, ani ó la, bōyāin ódi Yahaya yā síroo.

²⁶ Tó o pì bisāsiri kīnaame sō, ó gbēno vīna vī, zaakū gbē sīnda pínki Yahaya annabike si.

²⁷ Akū ò wē Yesua ò pì: Ó dōro. Akū Yesu pìne: Eñē makū se, mani iko kū maten yā dínō keo oáre.

Négōgbē gbēnon planō

²⁸ Akū Yesu pì: Gbēke négōgbēno vī gbēnon pla. Akū à pì Worune: N gē n zī ke bura gbāra.

²⁹ Woru pì: Mani géro. Akū à a nēsee lite zā à gēe.

³⁰ Mare pì gēe à pì Sabine le dō. Sabi pì: Tō. Akū adi géro.

³¹ A è deraa? Gbēnon pla pìno gūn, n dí mé à a de poyeinaa kēe? Ò pì: Worume. Akū Yesu pìne: Yápuran maten oáre, be'ogōsirino kū karuano ni gē kpata kū à bò Luda kīnaa gūn á ā.

³² Zaakū Yahaya sù, à zé sūsū mōáre, ádi a yā síro. Be'ogōsirino kū karuano mé ò a yā si. Bee kū abirekū enaao ádi á nēsee lite zā a a yā síro.

Geepi líkpe arukerino

(Maa 12:1-12, Luk 20:9-18)

³³ À yā pānde ma dō. Burade ke mé à kun, à geepi líkpe bà à karaa likai, à wēe yō a gūn geepi'ifēki ū à búdákpágbāa dō. Akū à bú pì nà arukerino nē ōī, akū à fūte kū táo.

³⁴ Kū geepizōgō kà, akū à a zìrino zì arukerii pìnoa, de ò a geepi né sí.

³⁵ Akū arukerii pìno a zìrino kùkù, ò n gbē do gbē, ò n gbē do dē, ò n gbē do pāpa kù gbēo ò a dē.

³⁶ Akū à era à zìri pādeno zìrīmma, n dasi de gbē káakunōla, akū ò kēñne le dō.

³⁷ Kpekpe à a né zìrīmma à pì: Oni ma né yā da.

38 Kū arukerii pìno né pìi è, ò pìkōne: Túbibleriin dí. À tó ò a de, a túbì ni g5 ó p5 ũ.

39 Akū ò a kù ò bò káao bura gūn, ò a dè.

40 T5! Tó burade pìi sù, b5n ani ke arukerii pìno ne?

41 Ò wèa ò pì: Ani gbē pāsī pìno dēde pāsīpāsī, ani bura pì na arukeri pānde kū oni a baka kpáa a gōanōne n̄ cī.

42 Akū Yesu pìine: Ádi Luda yā dí kyó keroo?

Gbè kū kpéborinō pá kpàì

mé à g5 kpé kusuru gbè mīde ũ.

Dikiri mé à abirekū kè

akū à kèwēre yābonsare ũ.

43-44 Abire yāi maten oāre: Luda ni á bo kpata kū à bò a kīnaa gūn, ani gbē kū oni a baka kpáano kán.

45 Kū sa'orikinō kū Farisinō Yesu yālekōanaa pìno mà, ò d5 kū n̄ yān àten o.

46 Akū ò zé wēte ò a kū, ama ò vīna kè parine, kū ò a dìte annabi ũ yāi.

22

N5se pōnnakēnaa

(Luk 14:15-24)

1 Yesu èra à yā lēkōaīne à pì:

2 Lākū kpata kū à bò Luda kīnaa de nān dí dō. Kīna ke mé àten n5se pōnna ke a nēne,

3 akū à a zīrinō zī ò o gbē kū à n̄ sīsī ò m5 p5 blenōne ò m5, ama ò ye ò suro.

4 Akū à èra à zīri pādenō zī à pīine: À gé à o gbē kū ma n̄ sīsīnōne ma sorumii mà, ma zūsano kū p5kade mēkpanano dē ma kēke kò. Ò m5 n5sepōblekia.

5 Akū odi laakari dō yā pīiari, n̄ baadi gēe a bōkote kè. Gbēkeno gēe n̄ bura, gbēkeno gēe laga tá.

6 Gbē kparano zīrii pìno kùkū, ò wé'i dàmma, ò n̄ dēde.

7 Akū kīna pì po fē, à a sozano gbàre, ò gēe ò gbēderii pìno dēde, akū ò té s5 n̄ wētea.

8 Akū kīna pìi pì a zīrinōne: N5sepōble mà, ama gbē kū ma n̄ sīsīno dí k5 síoro.

9 À gé zérankpakōano gūn, à gbē kū a lè sīnda pīnki sīsī n5sepōblea.

10 Akū zīrii pìno fūte ò gēe zēno gūn, ò gbē kū ò n̄ léno kākara, gbē vānino kū gbē manano n̄ pīnki. Len n5se pōnnakerino gu pa le.

11 Kū kīna pīi gē à pōnnakerii pìno gwa, à g5gbē ke è gwe, à n5se pōnna uta danaro,

12 akū à pīnc: Ma gbē, à kè dera n̄ gē la n5se pōnna uta danaa sarii? Akū à yītena kītikiiti.

13 Akū kīna pì a dogarinōne: À a cōno yī kū a gbāno, à a zu bàai gusiran. Gwen oni 5ō dōn ò 5 di n̄ mīia.

14 Zaakū gbē kū Luda n̄ sīsīnōn dasi, ama gbē kū à n̄ sēnōn dasiro.

Be'gōkpana Sizaa yā

(Maa 12:13-17, Luk 20:20-26)

15 Abire gberan Farisinō bò ò gēe ò yā g5g5 lākū oni ke nà ò Yesu kū a yā'ona gūn.

16 Akū ò n̄ ibanō zīa kū Herōdu gbēno ò pì: Danneri, ó d5 kū gbē yāpurademe n̄ ũ. Ndì Luda zé daīne sūsu, ndì gbē wé gwaro, ndì gbē gwena gwaro.

17 Lákū n è nà ò owere. À zé vī ò be'ogɔ kpá Sizaa yá, ke à zé vīro?

18 Yesu n nèse vāni dōrma, akū à pì: Manafikidenò! Bóyāi áteni ma yò à gwaa?

19 À ɔgɔ kū òdi be'ogɔ kpáo mɔmene. Akū ò ɔgɔ pì do kpàa.

20 Akū à n lā à pì: Dí mì wānzān dí kū a tsoo?

21 Ò wèa ò pì: Siza pómē. Akū à pìnnē: Èhē à pò kū à de Siza pò ũ kpá Sizaa, á pò kū à de Luda pò ũ kpá Ludaa.

22 Kū ò yā pìi mà, à bò n sārē, akū ò tà ò a tò gwe.

Gèno vuna yá

(Maa 12:18-27, Luk 20:27-40)

23 Gɔɔ dokɔnɔ pì zī Sadusi kū òdi pì gèno dì ga à vuronɔ sù Yesu kīnaa., akū ò a gbēka ò pì:

24 Danneri, Musa òwēre tó gōgbē gā né'isari, a dakūna a vīni gyaano sé de à né buri dato a vīninē.

25 Tò. Dedokɔndenɔn kú ó té yā gbēnɔn suppla. Woru nɔ sè, akū à gā à nɔ pìi tò né'isari, akū gyaano gō Sabinē.

26 À kè Sabinē lē dɔ kū Bìo ari à gēe pé n suppladea.

27 N pínki gberan nɔ pìi gā se.

28 Tò! Gèno vuna gɔɔ zī n gbēnɔn suppla pìno té dí mé anigō nɔ pì vīi? Zaakū n pínki ò a dō n ũ.

29 Akū Yesu wèmma à pì: A sātē á Luda takada kū a gbānao dōnaa sari yāi.

30 Tó gèno vù, ò nɔ séro, ò zā kero, onigō kun lán malaikanɔn kun nà ludambeme.

31 Gèno vuna yā musu ádi yā kū Luda òárē kyó keroo? À pì

32 akāame Ibrahimī kū Isaakuo kū Yakubuo Luda ũ. Luda dī ke gèno Luda ũro, gbē bēnenɔ Ludame.

33 Kū gbēno yā pìi mà, a yādannēnaa bò n sārē.

Dokayā kū à deñla

(Maa 12:28-34, Luk 10:25-28)

34 Kū Farisinɔ mà Yesu Sadusinɔ fù, ò kō kākara.

35 Akū n dokadōrinɔ do a yò à gwa, à a là à pì:

36 Danneri, dokayā kpate mé à de a kparanɔlaa?

37 Yesu wèa à pì: Ngō ye Dikiri n Ludai kū nèse mèn doo kū n ninio pínki kū n laasunnwo pínki.

38 Dokayā kū à bēere vī de a kparanɔlan gwe.

39 A plade kū à bōkōaon dí: Ngō ye n gbēdakei lán n zīda wèndii bà.

40 Musa doka pínki kū annabinɔ yāoo lokona dokayā mèn pla dīnɔame.

Arumasihu buri yá

(Maa 12:35-37, Luk 20:41-44)

41 Lákū Farisinɔ kakarana nà, Yesu n lā à pì:

42 A è dera Arumasihu yā musuu? Dí burin a ũu? Ò wèa ò pì: Dauda burime.

43 Akū Yesu pìnnē: À kè dera Luda Nini didi Daudaa, akū Dauda Arumasihu

sisi Dikirii? À pì,

44 Dikiri pì ma dikirine à vutē a ɔplai ari àgō a lbereno kátene a gbá gbáru.

45 Kū Dauda pìne Dikiri, à kè dera anigō de a buri ũ doo?

46 Gbēke dí fō à wèaro. Zaa gɔɔ birea gbēke dí sù à yāke laa dorō.

23

Ludayadannerinɔ kɔ Farisinɔ manafiki
(Maa 12:38-39, Luk 11:43, 46, 20:45-46)

- 1 Abire gbera Yesu yā ò gbēnɔne kɔ à ibanɔ
 2 à pì: Ludayadannerinɔ kɔ Farisinɔ mé ò gò Musa gēne ũ.
 3 Abire yāi à yā kɔ òdi oárenɔ ke pínki àgò kùna. Ama àsun n̄ yákena kero, zaakú òdi yā kɔ òdi o kero.
 4 Òdi aso tikisi yīyī ò di gbēnɔne n̄ gàn akūsò bee ɔne do òdigò ye ò káiro.
 5 Òdi n̄ yā sīnda pínki ke de gbēnɔ n̄ e yáime. Len òdi Luda yā ezeba gbēntē da le, òdi būsibusu gbāna da n̄ pókasanɔ.
 6 Òdigò ye ò vute pɔnna pòble vuteki mananɔ kɔ aduakεkpe vuteki mananɔ.
 7 Òdigò ye ògò fɔ kpákparíma etenɔa, ògò n̄ sísi Rabi.
 8 Àsun tó ò á sísi Rabio, zaakú á pínki v̄nino kɔ dakúnanɔme á ũ, á Danneri mèn dome.
 9 Àsun gbēke sísi á de zīte laro, zaakú á De mèn dome, àkú mé à kú musu.
 10 Àsun tó ò á sísi Arɛdero, zaakú á Arɛde mèn dome, àkú mé à Arumasihu ũ.
 11 Á z̄irin gbē z̄ókò ũ á té.
 12 Gbē kɔ àdi a z̄ida kara, Luda ni a busa. Gbē kɔ àdi a z̄ida busa, Luda ni a kara.

Yesu kpakēna ludayadannerinɔ kɔ Farisinɔ
(Luk 11:37-42, 44, 52)

- 13 Waiyoo ákɔnɔ yádannerinɔ kɔ Farisinɔ! Manafikidenɔ! Adì kpata kɔ à bò Luda k̄inaa z̄eta tata gbēnɔne. Adì gē a gūnlo, akūsò adì we gbē kɔ ò ye ò gē a gūnnɔ gēn sero.
 14 Waiyoo ákɔnɔ yádannerinɔ kɔ Farisinɔ! Manafikidenɔ! Adì adua gbāna ke de gbēnɔ á e yāi, akú adì gyaanɔnɔ kpé sím̄ma. Abire yāi á wétamma nigò pāsì de gbē sīnda pínki pòla.
 15 Waiyoo ákɔnɔ yádannerinɔ kɔ Farisinɔ! Manafikidenɔ! Adì kure zīte kɔ ísiraò iba mèn do lena yāi. Tó a a lè sò, adì a ke té pò ũ deála leu pla.
 16 Waiyoo ákɔnɔ v̄ina don'arɛdenɔ! Adì pì, tó ò pì ò sì kɔ Luda kpéò, à yāke v̄iro, ama tó ò pì ò sì kɔ Luda kpé wuraaò, abirekú mé à yā v̄i.
 17 V̄ina ȳonkɔnɔ! A kpate mé à z̄ókò? Wuraan yá, ke Luda kpé kɔ àdi tó wura gò a pò ũ?
 18 Adì pì do, tó ò la dà kɔ sa'okio, a yāke v̄iro, ama tó ò la dà kɔ sa'obɔ kɔ à kú gweo, abirekú mé à yā v̄i.
 19 V̄inanɔ! A kpate mé à z̄ókò? Sa'obɔn yá, ke sa'oki kɔ àdi tó sa'obɔ gò Luda pò ũ?
 20 Gbē kɔ à la dà kɔ sa'okio la dà kɔ pò kɔ à kú gwenɔ pínkime do.
 21 Gbē kɔ à la dà kɔ Luda kpéò la dà kɔ Luda kɔ à kú a gūnwome do.
 22 Gbē kɔ à la dà kɔ ludambɛo la dà kɔ Luda k̄iblegbaao kɔ Luda kɔ à vutēnaaaome.
 23 Waiyoo ákɔnɔ yádannerinɔ kɔ Farisinɔ! Manafikidenɔ! Adì tofenɔ t̄k̄t̄edo kɔ kpè'akāo kɔ dà láo kuride kpá Ludaa, akú adì dokayá tikisino tón, yāzede kɔ s̄uruo kɔ náanio. Yā birenɔ mé à de ògò kùna a kpara tonaa sari.
 24 V̄ina don'arɛdenɔ! Adì mósò né bo á pòminan, akú adì lakumi mós.
 25 Waiyoo ákɔnɔ yádannerinɔ kɔ Farisinɔ! Manafikidenɔ! Adì tokonɔ kpe gbāsì bo kɔ tanɔ, ama wākú kɔ z̄idakúnad̄nasario mé à á n̄esɛ pà.

26 Mɔkɔn Farisi v̄ina! Ñ gbāsī bo toko gūnne gĩa, a kpɛ ni gō gbāsī sari.

27 Waiyoo ákɔnɔ yádannerinɔ kú Farisinɔ! Manafikidenɔ! Á de lán mira kú ò gbè pura lèanɔ bàme. Ní kpɛ mana wéne, ama gèwanɔ kú gbāsī pínkió mé à ñ gūn pà.

28 Leme ákɔnɔ se dɔ, á kunná mana gbèno wéne, ama manafiki kú yá v̄anio mé à á gūn pà.

29 Waiyoo ákɔnɔ yádannerinɔ kú Farisinɔ! Manafikidenɔ! Adì pó bo annabinɔ miranɔa, adì zā ble Luda gbèno p̄sa

30 adì pi: Tó ó kun yá ó dizinɔ gɔɔa, ó bàka nigō kú kúúwo annabinɔ dɛdena gūnlo.

31 Leme a si kú gbè kú ò annabinɔ dɛdenɔ burinɔn á ũ.

32 Á ania ke, à á dizinɔ t̄aragaa ba à a mì de sà!

33 Ml̄ènɔ! Bisàsiri pitikonɔ! Áni ke dera à bo té yá kú à danaála gūnn?

34 Abire yāi manì annabinɔ kú ònd̄orinɔ kú yádannerinɔ zīáwa. Áni ñ gbèkenɔ dɛde, áni ñ gbèkenɔ pá lía, áni ñ gbèkenɔ gbè kú fl̄aao á aduakɛkp̄enɔ gūn, áni p̄ér̄uma w̄ete kú w̄eteo.

35 Leme Luda gbè kú ò ñ dɛdenɔ yá ni wí á musu le, sena zaa gbè mana Habila denaaa ari à ḡeé pé Berekia né Zakari kú a a dè Luda kpé kú sa'okio daguraa.

36 Yāpuran maten oáre, yá birenɔ pínki ni wí gb̄aragbèno musume.

Yurusalemu ya

(Luk 13:34-35)

37 Yurusalemudenɔ, Yurusalemudenɔ! Adì annabinɔ dɛde, adì gbè kú Luda ñ zīáwanɔ papa kú gbèeo à ñ dɛde. Madigō ye mà á kakaramai ḡèn baaakō, lán ko ò à d̄embere kú a n̄énla nà, ama ádi weiro.

38 Luda ni á kpé tóáre bezī ũme sà.

39 Maten oáre, áni ma e doro ari à pi, arubarikaden gbè kú àten su kú Dikiri t̄so ũ.

24

Yurusalemu yakana kú andunia lákagɔ sèedanɔ

(Maa 13:1-20, Luk 21:5-24)

1 Yesu bò Luda onn àten tá, akú a ìbanɔ n̄ai ò l̄ezuki k̄ène a kp̄enɔa.

2 Akú Yesu p̄ih̄ne: A abirekú è pínki yá? Yāpuran maten oáre, oni gbè ke tó dik̄ɔaro, oni gboro pínkime.

3 Gɔɔ kú Yesu vutena Kùkpe s̄is̄iger̄ēi, a ìbanɔ sù a k̄inaa gusare, ò a là ò p̄i: Ñ owere, b̄oren yá d̄ino ni kee? Bó mé anigō de n suna kú andunialakagɔɔ sèeda ũu?

4 Yesu wèmma à p̄i: À laakari ke, àsun tó ò á s̄atero.

5 Zaakú oni su dasi kú ma t̄so, onigō pi Arumasihume ñ ũ, oni gbèno s̄ate dasi.

6 Áni z̄inɔ baaru ma kú a òp̄iio. Àsun bídi kero. Sé abirekúnɔ ke, ama gɔɔ lakana kpé.

7 Buri kú burio ni fute kú k̄so, leme dɔ b̄usu kú b̄usuuo. Nà kú z̄ite yīgāyīgānaao nigō kú gukenɔn.

8 Yá birenɔ pínki n̄wāwā naana ũ.

9 Abire gb̄era oni á k̄ukú ò á kp̄ám̄ma, ò wé t̄ááwa ò á de, buri s̄inda pínki ni z̄áágu ma yāi.

10 Gbèno ni fuma dasi, ò bo kō kpɛ, oni z̄ak̄ɔn.

- 11 Annabi ékeno ni su dasi ò gbēno sâte dasi.
 12 Yā vāni ni kō, gbēno yenyī ni busa dasi.
 13 Gbē kū à zena gbāna ari a goro léa mé ani surabana le.
 14 Oni kpata kú à bò Luda kínaa pí baaru kpá andunia gu sīnda pínkia sèeda
 u buri sīnda pínkine, gbasa pò pínki ni láka.
 15 Tó a tè guyakari kú annabi Danieli a yā òò è Luda onn, kyókəri gō dō,
 16 gbē kú ò kú Yudeano bàa sí ò mì pé kpino.
 17 Gbē kú à kú a kpé musu sún kipa à gē kpé gūn à pòke sé à booro.
 18 Gbē kú à kú bura sún era be à a uta séro.
 19 Waiyoo nòsindarenò kú nérandenò goro birea.
 20 À adua ke de bàasinaa pí sún ke bunsire ke kámmabogoro zīro.
 21 Zaakū goro pí wétamma nigō zōkō. Zaa goro kú Luda andunia kè ari gbāra,
 a taka dí kero, akūsō ani ke zikiro.
 22 Tó Luda dí goro pino lagoro, de gbēke ni boro. Ama ani goro pino lago a
 gbē kú à n sēno yāime.

Bisāsiri Né suna

(Maa 13:21-37, Luk 17:20-37, 21:25-33)

- 23 Goro birea tó gbēke piāre, à Arumasihu gwa la kesō à Arumasihu gwa zāa,
 àsun síro.
 24 Zaakū Arumasihu ékeno kú annabi ékeno ni su ò sèeda zōkōno kú
 daboyano ke, de ò gbē kú Luda n sēno sâteo se, tó ani sí ke.
 25 À ma, ma gīnake ma óare zaa káaku kō.
 26 Tó ò piāre à gwa, à kú sēn, àsun géro. Ke tó ò piāre à gwa, à kú kpéne gūn,
 àsun síro.
 27 Zaakū lākū legū dì pí à ludambe pura kú zaa ifáboki kpa ari a léte kpa nà,
 len Bisāsiri Né suna nigō de le.
 28 Gu kú gē kún, gwen yumburukunò ni kō kakaran.
 29 Goro pino wétamma gbera gōno ifántē ni sira kú, mōvura ni í kero,
 susunenò ni wowo ludambe, gbāna kú ò kú musunò ni dege.
 30 Bisāsiri Né sèeda gbasa à bo ludambe, buri kú ò kú andunia gūnnò ni nī
 zīda kēkē nī pínki, oni Bisāsiri Né suna e ludambe lukun kú gbānao kú gakuri
 zōkōno.
 31 Ani a malaikanò zī kú kākāki'ū gbānao, oni a gbē kú à n sēno kakara
 andunia kusuru siikōa zaa ludambe lé dikū kú a lé direkūto.
 32 À yā dada kaka lía. Tó a gāno í kpàkpa, àten lá bōto kú, à dō guwānagoro kà
 kani.
 33 Leme sō, tó a yā pino è pínki le, àgō dō kú a sunaa kà kani, à kú kpélelea.
 34 Yāpuran maten óare, goro dí gbēno ni gētero ari yā pino gé keo pínki.
 35 Musu kú zīteo ni gēte, ama ma yānon gētēna vīro.
 36 Gbēke a goro ke a goro zaka dōro, bee malaika kú ò kú musunò ke Luda
 Né, sé De Luda.
 37 Lākū à de nà Nuhu goro, len anigō de le se Bisāsiri Né sugoro.
 38 Goro kú í dí da andunialaro, òten pò ble òten í mi, òten nò sé òten zā ke ari
 Nuhu gē è gē gó'ite gūn.
 39 Odi dōro, akū í sū à n sēte nī pínki. Len anigō de le se Bisāsiri Né sugoro.
 40 Goro birea gbēnono plano nigō kú bura, oni gbē do sé ò gbē do tón.
 41 Nōgbē gbēnono plano nigō pò lólo gbēn, oni gbē do sé ò gbē do tón.
 42 Abire yāi á wé gō dō, zaakū á dō goro kú á Dikiri ni suro.

43 Àgõ adikĩna dõ. Tó bede gɔɔ zaka kũ kpāni ni suawa dõ yā, de á wé gõ dõ, ani tó à a kpé f̄sro.

44 Abire yāi ákõn s̄õ, àgõ kũ kũ soruo, zaakũ Bisāsiri Né ni su gɔɔ zaka kũ á wé d̄iromo.

Zĩkeri náanide laakaride

(Luk 12:41-48)

45 Díme zĩkeri náanide laakaride kũ a dikiri a zĩkerino n̄ane a õi de à p̄oble kpám̄ma a gɔɔa ũu?

46 Arubarikaden zĩkeri kũ a dikiri a lè àten ke le a sugɔɔa ũ.

47 Yāpuran maten oáre, ani a aruzeke s̄inda p̄inki nan̄e a òime.

48 Ama tó zĩkerii p̄i pásĩ, akũ à p̄i a n̄esee ḡun a dikiri ten ḡi ke,

49 akũ à n̄a a zĩkeri daken̄o gb̄ēgb̄ēnaaa, àten p̄o ble àten í mi kũ w̄ederino,

50 a dikiri ni su gɔɔ kũ a wé d̄iromo, gɔɔ zaka kũ à d̄sroa,

51 ani a z̄z̄k̄õre, à a baka da kũ manafikiden̄o. Gwen oni ò ò ò di n̄ m̄ia.

25

N̄okpare gb̄ēn̄on kurin̄o

1 Gɔɔ birea kpata kũ à bò Luda k̄inaa nigõ de lán n̄okpare gb̄ēn̄on kuri kũ ò n̄ fitilano s̄è ò b̄o, òten gé da n̄oserile bàme.

2 N̄ gb̄ēn̄on s̄oɔron̄o bi ȳonk̄on̄ome. N̄ gb̄ēn̄on s̄oɔron̄o s̄õ laakariden̄ome.

3 A ȳonk̄on̄o n̄ fitilano s̄è n̄isi z̄anaa sari,

4 a laakariden̄o s̄õ ò n̄ fitilano s̄è kũ n̄isi z̄anaa.

5 N̄oseri dí su likalikaro, akũ i n̄ sé n̄ p̄inki, òten i o.

6 Lizando ò wiki lè: N̄oseri ten su! À fute à gé daale.

7 Akũ n̄okpare p̄ino v̄u n̄ p̄inki, ò n̄ fitilano k̄eke.

8 Akũ ȳonk̄on̄o p̄i laakariden̄one: À ó gba n̄isi fiti s̄aee! Ó fitila ten ga bi!

9 Akũ laakaride p̄ino w̄em̄ma ò p̄i: Ani m̄owá k̄áo p̄inkiro. À gé à á p̄o lú a ȳiarino k̄inaa.

10 Kũ ò ḡee lú, akũ n̄oserii k̄a. Gb̄ē kũ n̄ soru k̄en̄o ḡē k̄áo n̄ose ḡun, akũ ò gb̄aa tàta.

11 Kũ à k̄e saa n̄okpare kp̄ara p̄ino s̄u, òten lé zu: Dikiri, Dikiri! N̄ ze w̄ewere!

12 Akũ à w̄em̄ma à p̄i: Yāpuran maten oáre, má á d̄sro.

13 Abire yāi á wé gõ dõ, zaakũ á a gɔɔ ke a gɔɔ zaka d̄sro.

Ɔgɔdakena zĩkerin̄one

(Luk 19:11-27)

14 Kpata kũ à bò Luda k̄inaa de lán gb̄ē kũ àten gé w̄eteaa bà, akũ à a zĩkerino sisi, à a aruzeke nan̄ne n̄ õi.

15 À Ɔgɔda k̄e n̄ gb̄ē done s̄õn̄o s̄oɔro, gb̄ē plade s̄õn̄o pla, gb̄ē aak̄õde s̄õn̄o do, n̄ baadi gb̄ana lén, akũ à ḡee w̄etea.

16 S̄õn̄o s̄oɔrode ḡee à laga tà kũ Ɔgɔ p̄iio ḡõn̄o, akũ à àree lè s̄õn̄o s̄oɔro.

17 S̄õn̄oplade k̄e le d̄o, akũ à àree lè s̄õn̄o pla.

18 S̄õn̄odode s̄õ à ḡee à w̄ee ȳõ, akũ à a dikiri Ɔgɔ p̄i ùten.

19 Gɔɔ pla gbera zĩkerii p̄ino dikirii s̄u, akũ àteni a Ɔgɔ yā ḡõḡõ kũn̄wo.

20 S̄õn̄o s̄oɔrode s̄u kũ s̄õn̄o s̄oɔro p̄ande kũ à l̄eeo à p̄i: Dikiri, n̄ s̄õn̄o s̄oɔro kũ n̄ kp̄ama gwa, à àree k̄aram̄ene s̄õn̄o s̄oɔro d̄o.

21 Akū a dikirii pìne: N kè zīkeri mana náanide! Lákū n náani vī kū a fitio nà, mani a zōkō nannε n ɔĩ sà. Ñ gē ma pōnnakenaa gūn.

22 Sōnɔplade sù dɔ à pi: Dikiri, n sōnɔ pla kū n kpàma gwa, à àree kàramene sōnɔ pla dɔ.

23 Akū a dikirii pìne: N kè zīkeri mana náanide! Lákū n náani vī kū a fitio nà, mani a zōkō nannε n ɔĩ sà. Ñ gē ma pōnnakenaa gūn.

24 Akū sōnɔdode sù sà à pi: Dikiri, má dō kū n yānɔn zī'ū. Ndi pó kē gu kū ndi tōnlo. Ndi pó kakara gu kū ndi gbēnlo.

25 Akū vīna ma kū, ma gε ma n ɔɔɔ ɔte wēen. N pón dí.

26 Akū a dikirii pìne: Zīkeri vāni ma'ade! Ñ dō kū madì pó kē gu kū mádi tōnlo, madì pó kakara gu kū mádi gbēnloo?

27 À mana yā n ɔɔɔda kēo gbēkene, de tó ma su, mà a pó sí kū a ío.

28 À sōnɔ do pì sía à kpá sōnɔɔɔrodea.

29 Zaakū gbē kū à pó vīn Luda ni karane ari àgō din. Gbē kū à vīro sō, bee pó kū à vī Luda ni síame.

30 Zīkeri pà dí sō, à a zu bàai gusiran. Gwen oni ɔɔ dɔn o ɔ di n mīa.

Ziakpe zīyakpatekenaa

31 Tó Bisāsiri Né sù a gakuri gūn kū a malaikano n pínki, ani vute a kiblegba gakuridea.

32 Andunia burinɔ ni kakara a are n pínki, ani n kēkōa, lākū pódārii di sāno kēkōa kū blēnɔ nà.

33 Anì sāno kpá a ɔplai, blēnɔ sō ɔzei.

34 Abire gbera Kína pì ni pi gbē kū ò kú a ɔplainɔne: Ákōnɔ kū ma De arubarikaa dáágunɔ, à mós à kpata kú à a soru kēáre zaa anduniakatena gɔɔble.

35 Zaakū kū nà teni ma de, a póble kpàma. Kū ími teni ma de, a í kpàma. Kū má kun nibɔ ũ, a ma si.

36 Kū má kun punsi, a asiri tàmene. Kū maten gyā ke, a ma gwa. Kū ò ma da kpésiran, a su wé kpàtemai.

37 Gbē manano ni pine: Dikiri, bɔren o è nà teni n de o póble kpàmma ke ími teni n de, o í kpàmmaa?

38 Bɔren o n e nibɔ ũ o n si, ke n kun punsi o asiri tannεe?

39 Bɔren o n e nten gyā ke, ke ò n da kpésiran o ge wé kpàtenyīi?

40 Kína pì ni werúma à pi: Yāpuran maten oáre, yā kú a kè gbē kīanaane ma gbē dínɔ té, makúme a kēmene.

41 Abire gbera ani pi gbē kú ò kú a ɔzeinɔne: À gomene gwe ákōnɔ kú Luda lé kēárenɔ! À tá té kú àdi garo kú Luda kèke Ibilisine kú a ibanɔ gūn.

42 Zaakū nà teni ma de, ádi póble kpámaro. Ími teni ma de, ádi í kpámaro.

43 Má de nibɔ ũ, ádi ma síro. Má kun punsi, ádi asiri tàmenero. Maten gyā ke ke ò ma da kpésiran, ádi su à wé kpàtemairo.

44 Oni gbaso ò a la ò pi: Dikiri, bɔren o n e kú nàao ke ímio ke nibɔ ũ ke punsi ke gyāre ke purusuna ũ, akū ódi kpányīroo?

45 Kína ni werúma à pi: Yāpuran maten oáre, lākū ádi ke gbē kú à kīanaane gbē dínɔ téro nà, makúme ádi kemenero.

46 Gbē birenɔ ni tá wétamma kú àdi lākaro gūmme, gbē manano sō wèndi kú àdi lākaro gūn.

26

*Lékpakúsuna Yesuui**(Maa 14:1-2, Luk 22:1-2, Yuh 11:45-53)*

1 Kú Yesu yá birenɔ ò pínki à làka, akú à pì à ìbanɔne:

2 Á dɔ kú Vĩnla dikpe gɔ̃ ɔ̃ɔ̃ pla, oni Bisāsiri Né kpámma ò a pá lía.

3 Abire gbera sa'orikinɔ kú Yuda gbɛ zɔkɔnɔ kɔ kàkara sa'oriki zɔkɔ kú òdi pì Kayafa bea.

4 Ò yá gɔ̃gɔ̃ ɔ̃ndɔsɔ lákú oni Yesu kú ò a de nà

5 ò pì: Òsun ke dikpe zĩro, de gbɛnɔ sún zuka káro yái.

*Nísi gbĩ nna kuna Yesu miia**(Maa 14:3-9, Yuh 12:1-8)*

6-7 Kú Yesu kú Betani, Simɔ Kusu bea, àten pɔ ble gengesekena, akú nɔgbɛ ke nài, à lo fitinna kú nísi gbĩ nna ɔ̃ɔ̃de kú a gún kúna, akú à kú Yesu miia.

8 Kú a ìbanɔ è le, akú ñ pɔ fùte ò pì: Bón pɔ lalasekena dí ùu?

9 De ò nísi pì yla yá kú ɔ̃ɔ̃ zɔkɔnɔ ò kpà takasidenɔa.

10 Yesu dǎm̃ma, akú à pìr̃ne: Bóyái àten wari dɔ nɔgbɛ pìiaa? À zĩ mana kèmeneme.

11 Takasidenɔn kú kááo ɔ̃ɔ̃ s̃inda pínki, makú s̃o manigɔ̃ kú kááo ɔ̃ɔ̃ s̃inda pínkiro.

12 Kú à nísi pì kú ma mèea, à kè le de à ma gè keome.

13 Yápuran maten oáre, gu kú òteni ma baaru nna waazi ken andunia gún pínki, onigɔ̃ yá kú nɔgbɛ pì kè o a dɔngu yái.

*Yudasi bona Yesu kpe**(Maa 14:10-11, Luk 22:3-6)*

14 Abire gbera gbɛnɔn kuri awɛɛplanɔ do kú òdi pine Yudasi Isikarioti gèe sa'orikinɔ k̃inaa

15 à pì: Tó ma Yesu kpááwa, bón á ye à kpámma? Akú ò andurufu ɔ̃ɔ̃ mèn baraakurii nàro ò kpàa.

16 Zaa ɔ̃ɔ̃ birean àten zé wete à Yesu kpámma.

*Vĩnla pɔblenaa**(Maa 14:12-21, Luk 22:7-14, Yuh 13:21-38)*

17 Burodi Futenasari dikpe ɔ̃ɔ̃ káaku zĩ Yesu ìbanɔ sù ò a là ò pì: Mán ñ ye ò gé kekenne ñ Vĩnla pɔ blenn?

18 Á wèr̃ma à pì: Á gé wèten gɔ̃gbɛ ke k̃inaa à pine, Danneri pì a ɔ̃ɔ̃ kà káni. A bean áni Vĩnla pɔ blen kú a ìbanɔ.

19 Yesu ìbanɔ kè lákú à dàr̃ne nà, ò Vĩnla pɔbleyá kèke.

20 Kú ɔ̃kɔsi kè, Yesu gengesekena teburuui kú a gbɛnɔn kuri awɛɛpla p̃nɔ.

21 ɔ̃ɔ̃ kú òten pɔ ble à pì: Yápuran maten oáre, á gbɛ mèn do ni ma kpámma.

22 Ñ ñese yàka manamana, akú òteni a la dodo: Asa makúmeroo, Dikiri?

23 Yesu wèr̃ma à pì: Gbɛ kú òten ɔ̃ kakara ta gún leele mé ani ma kpámma.

24 Bisāsiri Né ni kpágui lákú à k̃ena a yá musu nà, ama waiyoo gbɛ kú ani Bisāsiri Né kpámma p̃i. Ani ke s̃ana adene tó odi a i yáro.

25 Akú Yudasi kú ani a kpámma pì pì: Asa makúmeroo, Rabi? Yesu pine: Mɔkɔm̃me n ò gwe.

*Dikiri pɔble**(Maa 14:22-26, Luk 22:14-20, 1Kɔ 11:23-25)*

26 Kū òten pò ble, Yesu burodii sè, à arubarikaa dàn, akū à likòre à kpà a ìbanᵒ à pì: À sí à só, ma mēen dí.

27 Akū à toko sè dᵒ à arubarikaa dàn, à kpà́mma à pì: À mi á pínki.

28 Ma arun dí, Luda bàka kunna kū gbē dasinᵒ aru ũ, kū ani bᵒtema ní durunnanᵒ kēmma yāi.

29 Maten oáre, zaa gbàra mani geepi'i dí mi doro ari kpata kū à bò ma De kīnaa gé boo gupuraa, gbasaa mà a dufu mi kááo sà.

30 Kū ò lèe sì, akū ò bᵒte ò gèe Kùkpe sísigerēēi.

Yesu gīnake à dᵒ yá kū Pita ni ke

(Maa 14:27-31, Luk 22:31-34, Yuh 13:36-38)

31 Akū Yesu pì́nne: Á pínki áni fuma gwāaniala, zaakū ò kè Luda yān ò pì: Mani sādāri lé, sánᵒ ni fákᵒa.

32 Ama ma vunaa gbera mani doáre are gena Galili.

33 Akū Pita pì́ne: Bee tó ò fùmma ní pínki, mani fumma zikiro.

34 Akū Yesu pì́ne: Yápuran maten onne, gwāaniala ari ko gᵒ gé lé zu, ĩni ledi kpámai gēn aakᵒ.

35 Pita pì́ne: Bee tó mani sù mà ga kúnwo, mani ledi kpányĩ zikiro. Akū a ìbanᵒ ò le se ní pínki.

Yesu aduakena zaa Getesemani

(Maa 14:32-42, Luk 22:39-46)

36 Akū Yesu kū a ìbanᵒ kà gu kū òdi pi Getesemani, akū à pì́nne: À vute la ari mà gé adua ke zà dire.

37 À Pita kū Zebedi né gbēnᵒn planᵒ sè à gèe kúnwo. A pᵒ sira kū à nèseyᵒko sì.

38 Akū à pì́nne: Ma pᵒ sira kù manamana ari ga léi. À ze la à itè ke kúmao.

39 Kū à gèe are fiti, akū à kùte zíte à adua kè à pì: Baa, tó ani sí ke, ñ tó toko'í díkīna gētemala. Ama adi ke lákū má yei nàro, séde lákū ní yei nà.

40 Akū a èra à sù à a ìbanᵒ lè, òten i o. Akū à pì Pitane: Len yá? Ádi fᵒ a itè kè kúmao bee awa doroo?

41 À itè ke àgᵒ adua ke de àsun fu yᵒogwanaaaro yāi. Nini yei, ama mēe buse.

42 À kēmma a gēn plade, à adua kè à pì: Baa, tó toko díkīna ni gētemala a í minaa sariro, ñ tó n pᵒyenyīna ke.

43 Kū à èra à sù à ní lé, òten i o dᵒ, zaakū òten idekū dede.

44 Akū à ní tón dᵒ, à gèe à wé kè a gēn aakᵒde, à yá dokᵒno pii ò dᵒ.

45 Akū à èra à sù a ìbanᵒ kīnaa à pì́nne: Áten i o, áten kámma bo ari teran yá? À gwa! Gᵒᵒ kà káni. Ò Bisásiri Né kpà durunnakerinᵒa.

46 À fute ò tá. Gbē kū à ma nañne ní ᵒĩ ten su.

Yesu kūnaa

(Maa 14:43-50, Luk 22:47-53, Yuh 18:3-12)

47 Kū à kpé áten yá pì o, akū Yudasí, a ìba gbēnᵒn kuri awēplanᵒ doke sù kū pario, ò fēnedanᵒ kúna kū gᵒnᵒ, ò bò sa'orikinᵒ kū Yuda gbē zᵒkᵒnᵒ kīnaa.

48 Bonkpede pì sᵒ, à sēdaa óñne à pì: Gbē kū mani lé péa, àkūme gwe. À a kū.

49 Akū à mìi dᵒ Yesua gᵒnᵒ à pì: Fᵒᵒ, Rabi! Akū à lé péa.

50 Yesu pì́ne: Ma gbē, ñ n kena ke! Akū ò sù ò ᵒ pète Yesua ò a kù.

51 Akū Yesu gbēnᵒ do a fēneda wᵒto, à sa'oriki zᵒkᵒ zīrii lèo à a sá gò.

⁵² Akū Yesu pìne: Ì n fēneda sɔɔ a plen. Zaa kū gbē kū à zè kū fēneda, fēneda mé ani a de.

⁵³ Tó má ye ma De malaika zìkarinɔ gbaremenɛ gònɔ de gà kuri awɛɛplanɔla, n dɔ mani fua mà a wé kean yá?

⁵⁴ Tó ma kè le sɔ, daran yá kú ò kè Luda yān ò pì ani ke le ni kee?

⁵⁵ Akū Yesu pì parine: Kpāni wédewen ma ù kú a su à ma kú kú fēneda nɔ kú gònɔ yá? Madìgɔ vute Luda ɔnn lákú gu dīgɔ dɔ nà madìgɔ yá daáre, ádi ma kuro.

⁵⁶ Ama yá pìi kè pínki, de yá kú annabinɔ kè Luda yān ke yāi. Akū a ibanɔ bàà lè n pínki ò a tòn.

Yuda gbanadenɔ yakpatekena kú Yesuo

(Maa 14:53-65, Luk 22:54-55, 63-71, Yuh 18:13-14, 19-24)

⁵⁷ Gbē kú ò Yesu kùnɔ gèe káao sa'oriki zɔkɔ Kayafa bea. Ludayādannerinɔ kú gbē zɔkɔnɔ kakarana gwe.

⁵⁸ Pita té a kpe zà dire ari sa'oriki zɔkɔ pìi bea. À gè ɔnn, à vùte kú dogarinɔ de à yá pìi midena e.

⁵⁹ Sa'orikinɔ kú Yuda yakpatekerinɔ n pínki ten sèeda wete Yesua ò a de.

⁶⁰ Bee kú gbēnɔ sù ò ékeyānɔ didia dasi, adi kero. Kpekpe gbēnɔn pla kenɔ sù

⁶¹ ò pì: Gbē pìi pì, áni fɔ à Luda kpé wí, áni era à bo gorɔ aakɔ dagura sé!

⁶² Akū sa'oriki zɔkɔ fùte à zè à pì Yesune: Ì yáke ví ò wernmaroo? Yá kú òten didimma dí de deraa?

⁶³ Yesu yīte kpēn, akū sa'oriki zɔkɔ pìi pìne: Ma nanne Luda Wèndidei, ò owere tó Luda Né Arumasihume n ù.

⁶⁴ Yesu wèa à pì: Len n ò le. Makū sɔ, maten oáre, zaa gbāra áni Bisásiri Né e vutena Gbānasīndapinkide ɔplai, akūsɔ áni a suna e ludambe lukun.

⁶⁵ Akū sa'oriki zɔkɔ pì a utanɔ gà à kè à pì: A dɔkè kú Ludao! À kè dera òten sèedade pānde kenɔ wete dɔɔ? A mà lákú à dɔkè kú Ludao nà.

⁶⁶ Yá kpaten a zɛo teraa? Akū ò wèa ò pì: A taari kà ò a de.

⁶⁷ Akū ò lé'í sù a ánnwa, ò a lèle kú okūo. Gbēkenɔ a sán kèke

⁶⁸ ò pì: Arumasihu, ò annabikeyá ò ò gbē kú à n le owere.

Pita ledikpana Yesui

(Maa 14:66-72, Luk 22:56-62, Yuh 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Pita vutena ɔnn, akū zɔnɔkpate ke sù à pìne: Mɔkɔn sɔ ndìgɔ kú lèle kú Galili gbē Yesu pìiome.

⁷⁰ Akū à ledi kpà n pínki wára à pì: Mádi yá kú nten o dɔɔ dɔro.

⁷¹ Akū à fùte à gè gānun. Nɔgbē pānde a è, akū à pì gbē kú ò kú gwenɔne: Gbē díkīna lèle kú Yesu Nazeraome.

⁷² Pita era à ledi kpà à la dà à pì: Má gbē pì dɔro.

⁷³ Kū à kè saa fíti, gbē kú ò zena gwenɔ nà Pitai ò pì: Yāpurame, n gbē dome n ù, zaa kú ó n dɔ n yá'onaame.

⁷⁴ Akū à fùte à a zīda kà à la dà à pì: Má gbē pì dɔro. Zaa gwe gònɔn ko lé zù.

⁷⁵ Akū yá kú Yesu òo dɔ Pitagu kú à pì, ari ko gɔ gé lé zu, ani ledi kpāai gèn aakɔ. Akū Pita bò bàai à pɔsira ɔɔ dɔ.

1 Kū gu dō kōnkōnkō sa'orikīnō kū Yuda gbē zōkōnō nī pīnki yā gōgō Yesui de ò a de.

2 O a yī, akū ò gēe ò a nà būsū gbē zōkō Pilatīne a sī.

3 Kū Yudasi kū à bō a kpē è yā dàala, à gō dīndōmēne gūn, akū à gēe andurufu ogo mèn baraakurii pī era sa'orikīnōne kū gbē zōkōnō

4 à pīnne: Ma durunna kè, ma taarisaride kpà gai. Akū ò pīne: Ó bàka ūgbaa? N yān gwe.

5 Akū Yudasi ogo pīi zù Luda kpén, akū à tà à gēe à a zīda lòko.

6 Akū sa'orikīnō ogo pīi sète ò pī: Ogo pī kana Luda kpé ogo daki gūn zé vīro, zaakū gbēde'ogome.

7 Kū ò yā gōgō, akū ò orobori gbīdāki lù kū ogo pīio nibōnō vīki ū.

8 Abire yāi ari kū a gbārao òdi pī zīte pīine Zīte Arude.

9 Akū yā kū annabi Ilimia òo kè à pī: Ó andurufu ogo mèn baraakurii pīi sète, ogo kū Isarailanō zèo ò kpà a yā musu pīi,

10 akū ò orobori gbīdāki lùo, lākū Dikiri dītemene nà.

Pilati yākpatekena kū Yesuo

(Maa 15:2-5, Luk 23:3-5, Yuh 18:33-38)

11 Yesu zena būsū gbē zōkō are. Akū gbē zōkō pī a là à pī: Mōkōn Yudanō kīna ū yā? Yesu wèa à pī: Len n ò le.

12 Goro kū sa'orikīnō kū gbē zōkōnō ten yā didia, adi yāke wefūmaro.

13 Akū Pilati pīne: Ndi yā dasi kū òten didimma maroo?

14 Ama Yesu dí yāke o yā pīnō doke musuro, akū yā pīi bō būsū gbē zōkō pīi sare manamana.

Yadana Yesula

(Maa 15:6-15, Luk 23:13-25, Yuh 18:39-19:16)

15 Vīnla dikpē zī pīnki būsū gbē zōkō pīi dī purusunanō do kū gbēnōn yei gbarefīne.

16 Goro kūa sō purusuna tóde kú gwe òdi pī Baraba.

17 Kū pari kākara, akū Pilati nī lá à pī: Dín á ye mà gbareáfere? Baraban yá, ke Yesu kū òdi pī Arumasihu?

18 Zaakū à dō kū nèsegōba vīna kū Yesuo yāin ò a kpàawa.

19 Goro kū Pilati vutena a gbīgbaaa, a nanō gbē zīa à pī: Nsun yāke ke gbē mana pīnero, zaakū nana kū ma ò a yā musu gīa gwāani wari dōma manamana.

20 Sa'orikīnō kū gbē zōkōnō nākara gbēnōa ò Baraba gbeka, ò pī ò Yesu de.

21 Kū būsū gbē zōkō pīi nī lá à pī: Gbēnōn pla pīnō gūn, dín á ye mà gbareáfere? Akū ò pī, Barabame.

22 Akū Pilati nī lá à pī: Bón mani ke kū Yesu kū òdi pī Arumasihuoo? Gbē sīnda pīnki pī: N a pá lía.

23 Akū à nī lá à pī: Bō dāan à kèe? Akū ò wiki lè ò kàra ò pī: N a pá lía.

24 Kū Pilati è áni fō à yāke kero, zuka ten kara, akū à í dà, à a o pīpī gbēnō wāra à pī: Ma o bōte gbē pī gana yān. Á yāme.

25 Akū gbē pīnō pī: A dena yā wí ó musu kū ó nēnō.

26 Akū à Baraba gbarefīne, à pī ò Yesu gbē kū flāao ò a pá lía.

Sozanō Yesu fobonaa

(Maa 15:16-20, Yuh 19:2-3)

27 Akū Pilati sozanɔ gbɛ̄ kù Yesuo bùsu gbɛ̄ zɔ̄kɔ̄ pì bea, akū ò ñ gá kàkara pínki ò likai.

28 Ò a pónɔ bôtea ò arukĩmba tēra dāne,

29 akū ò lè fūraa tã ò kùne, ò leba nāne a ɔplan gò ũ. Akū òten kúteketene, òteni a fobo òten pi: Fɔ̄, Yudanɔ kína!

30 Ò lé'í súa, ò leba pìi sè ò a lèo a mìa.

31 Kū ò a fobò ò làka, akū ò arukĩmba pìi gòala ò a zīda pókasanɔ dāne, akū òten gé a pá lía.

Yesu pana lía

(Maa 15:21-32, Luk 23:26-43, Yuh 19:17-27)

32 Kū ò bôte òten gé, ò dākare kù Sireni gbɛ̄ kù òdi pi Simɔ, akū ò gā nàa à Yesu lígbāndurukpana sé.

33 Akū ò kà gu kù òdi pi Gɔ̄ɔta kù à pì mìtokoki.

34 Akū ò sèwɛ̄ kù ò yákaté kù ezeo dōne à mi. Kū à í kè, akū à gí mii.

35 Kū ò a pá lía, akū ò kàpaa kpà ò a pókasanɔ kpàatekōne.

36 Akū ò vùte òteni a dākpā gwe.

37 Ò yā kù ò diaa kè ò nà a mīla ò pì:

Yudanɔ kína Yesun dí.

38 Akū ò kpāni wédewenɔ pá lía a sare gbēnɔn pla, gbɛ̄ do a ɔplai, gbɛ̄ do a ɔzei.

39 Gbɛ̄ kù òten gē zéla gwenɔ teni ñ mī ke dékūdekū, òteni a sōsō

40 ò pì: Mɔ̄kñ kù n pì ñni Luda kpé wí ñ era ñ bo gɔ̄ɔ aakō daguran gweroo? Tó mɔ̄kmmē Luda Né ũ, ñ n zīda sura ba ñ kipa lía.

41 Leme dɔ sa'orikino kù ludayāannerino kù gbɛ̄ zɔ̄kɔ̄ teni a fobo lè ò pì:

42 À gbɛ̄ pāndenɔ sura ba, ama ani fō à a zīda sura baro. Isarailanɔ kīnanloo? À kipa lía tera, óni a nāani ke.

43 À Luda nāani vī. Tó Luda yei, à a bo sà, zaakū à pì akāame Luda Né ũ.

44 Bee kpāni kù ò ñ pá lía lelenɔ teni a sōsō lè dɔ.

Yesu ganaa

(Maa 15:33-41, Luk 23:44-49, Yuh 19:28-30)

45 Kū ifantē kà midangura, akū gusira dà bùsuu pila pínki ari fānantē mò aakō.

46 Fānantē mò aakōn Yesu wiki lè gbānagbāna à pì: Eloi, Eloi, lēma sabatani! Abirekū pì, ma Luda, ma Luda, à kè dera n ma tonn?

47 Kū gbɛ̄ kù ò zena gwe kenɔ yā pìi mà, akū ò pì: Dake ten Iliasu sísi.

48 Zaa gwe gñɔ ñ gbɛ̄ do bàa lè à gē à sako sè à dà sèwɛ̄ kpàkpāa gūn, à fīfī lebaa, akū à dō Yesune à mi.

49 Akū gbɛ̄ kparanɔ pì: À ze gīa ò gwa tó Iliasu ni su à a sura ba.

50 Yesu èra à wiki gbāna lè dɔ, akū à a wēndii gbàre.

51 Akū Luda kpé lábure kèkōa pla bona musu suna zīte. Zīte yīgāyīgā, gbēnɔ pàrapara,

52 miranɔ wèwɛ̄, akū Luda gbēnɔ fùte bona gan dasi.

53 Yesu vuna gan gbera ò bôte miran, ò gè Luda wēten, gbēnɔ ñ é dasi.

54 Kū sozanɔ gbɛ̄ zɔ̄kɔ̄ kù a gbɛ̄ kù òten Yesu dākpānɔ zīte yīgāyīgānaa pìi è kù yā kù ò kēnɔ pínki, vīna ñ kù manamana ò pì: Yāpurame Luda Né n gbɛ̄ dí ũ.

55 Nɔgbēnɔn kú gwe dasi, òten gu gwa zà dire. Ò té Yesui bona Galilime, òdigō pòble kenɛ.

56 Ñ tén Mariama Magadaleni kun kú Mariamao Yamisi kú Yusufuo da kú Zebedi nénɔ dao.

Yesu vīnaa

(Maa 15:42-47, Luk 23:50-56, Yuh 19:38-42)

57 Kú ɔkɔsi kè, Arimatea gbɛ ɔgɔde kú òdi pinɛ Yusufu sù. Yesu ibaame dɔ.

58 À gɛɛ à Yesu gɛɛ gbèka Pilatia, akú Pilati pi ò kpáa.

59 Kú Yusufu gɛɛ pii sè, a táaru biza dufu fīfīa,

60 à a dà a zīda gbèwɛɛ kú ò sò mira ũ gūn. Akú à gbè gbɛntɛɛ gbigiri kè à tà wɛɛ pile à tà.

61 Mariama Magadaleni kú Mariama pānde pīio vutena gwe, ò arɛdɔna miraa.

62 Kú gɔɔ lite, kámmabogɔɔ zī kà, akú sa'orikinɔ kú Farisinɔ gɛɛ Pilati kīnaa lɛɛɛ

63 ò pi: Yá kú gbèkekerii pii ò a bɛne zī dɔógu à pi, gɔɔ aakɔ gbera áni vu.

64 Ñ tó ògɔ mira pi dákpá ari a gɔɔ aakɔde zī. Tó lenlo, a ibanɔ ni su ò a gɛ sé kpáni, oni ò gbɛnɔne à fùte bona gan. Eke kpe bire nigɔ de a káakupɔla.

65 Akú Pilati piñne: À sozanɔ sí à gé à mira pi dákpá lákú áni fɔ ná.

66 Akú ò gɛɛ ò sèedaa kè miragbɛɛa, ò sozanɔ tò gwe ògɔ dákpá.

28

Yesu vūnaa

(Maa 16:1-8, Luk 24:1-12, Yuh 20:1-10)

1 Kámmabogɔɔ gbera azumanɛnna zī kɔnkɔkɔnkɔ Mariama Magadaleni kú Mariama pānde pīio bò ò gɛɛ mira gwa.

2 Akú zīte yīgāyīgā gbānagbāna, zaakú Dikiri malaika ke bò musu, à sù à gbɛɛ pi gbigiri kè à gò mira léa, akú à vùtea.

3 A an de lán legūpinaa bà, a uta de pú táitai lán buu bà.

4 Vīna gudákpárinɔ kú, òten lukaluka, akú ò gɔ sàii.

5 Akú malaika pii pi nɔgbɛ pīnɔne: Àsun tó vīna á kúro. Má dɔ kú Yesu kú ò pà líaan áten wɛɛɛ.

6 À kú laro, à fùte lákú à ò nà. À mɔ à gu kú ò a wùten gwa,

7 á gé à o a ibanɔne likalika à fùte bona gan. Ani doñne arɛ gena Galili. Gwen áni a en. Ma òáren gwe.

8 Akú ò bò miran likalika kú vīnao, ama n pɔ nna zɔkɔ. Ò bàa lè òten gé a baaru kpá a ibanɔne.

9 Akú Yesu dàñle gñɔ, à fɔ kpánma. Kú ò nàì, ò donyī kène, akú ò ɔ nà a gèsekpea.

10 Akú Yesu piñne: Àsun tó vīna á kúro. À gé à o ma gbɛnɔne ò gé Galili. Gwen oni ma en.

Soza gudákpárinɔ yagbannɛnaa

11 Kú nɔgbɛnɔ tà, akú soza gudákpári kenɔ gɛ wɛte gūn, ò yá kú ò kèno ò sa'orikinɔne pínki.

12 Akú sa'oriki pīnɔ gbɛ zɔkɔnɔ sīsì, ò yá gɔgɔ, akú ò ɔgɔ zɔkɔ kpà sozaa pīnɔa gusare

13 ò pi: À pi a ibanɔ mé ò sù gwáani, ò a gɛɛ sè kpáni gɔɔ kú áten i o.

14 Tó bùsu gbɛ zɔkɔ yá pii mà, òni kúte kɛne, áni bo yáketen.

¹⁵ Sozando ɔgɔ pɔi si, akũ ò kè lákũ ò dàńne nà. Akũ yá pɔi gɔ̃ Yudanɔne baaru ũ ari kũ a gbáaro.

Yesu zĩ nana a ibanɔne ní ɔĩ

(Maa 16:9-20, Luk 24:36-53, Yuh 20:11-23, Zĩr 1:6-8)

¹⁶ Yesu iba gbɛnɔn kuri awɛɛdonɔ gɛɛ Galili kpi kũ à a ki gɔ̃gɔ̃ńne yá musu.

¹⁷ Kũ ò a è, ò donyĩ kènɛ, ama ní gbɛkenɔ ten sika ke.

¹⁸ Akũ Yesu nànyĩ à plíne: Luda musu kũ zĩteo iko pínki kpàma.

¹⁹ Abire yáì à gé à buri sɔnda pínki ke ma ibanɔ ũ, à ní da'ite ke kũ De Luda tóo kũ a Né tóo kũ a Nini tóo,

²⁰ à yá kũ má dìteárenɔ dańne ògɔ kũna pínki. À ma, manigɔ kú kááo gɔɔ sɔnda pínki ari andunia gé lákao.

MAAKU

Baaru nna kū Maaku kɛɛ
 Yesu da'itɛkenaa 1:1-1:13
 Yesu yádannena Galili 1:14-9:50
 Zaa Galili ari Yurusalemu 10:1-10:52
 Yesu kunna Yurusalemu 11:1-14:9
 Yesu gana kū a vunaa 14:10-16:20

Yahaya Da'itɛkeri waazikenaa
 (Mat 3:1-17, Luk 3:1-22, Yuh 1:19-28)

- ¹ Luda Né Yesu Kirisi baarun dí.
- ² À nàa lákū à kú annabi Isaya takada gūn nà à pì:

Mani ma žlri gbare n ā

à zé kekɛnɛ.

³ À baarukparii kòto ma dɔ gbárannan àten pì:

À zé kɛkɛ Dikirinɛ,

à zé kotinanɔ poronɛ súsu.

⁴ Len Yahaya Da'itɛkeri sù gbárannan le, àten waazi ke gbɛnɔne à pì ò nèɛ lite ò da'ite ke, Luda ni n durunnaɔ kɛrma.

⁵ Yudea búsudenɔ kū Yurusalemudenɔ gɛɛ a kīnaa n pínki. Òdi n durunnaɔ o gupuraa, akū àdi n da'ite ke Yodai.

⁶ Yahaya digɔ pɔkasa kū ò tà kū lakumi káonɔ dana, àdi bára asa dɔ a pi. Kwa kū zó'ioome a póble ũ.

⁷ À waazi kè à pì: Gbɛke ni su ma gbera a gbána demala. Mádi ká mà kúte mà a kyate bobonero,

⁸ madì á da'ite ke kū iome, akū mé ani á da'ite ke kū Luda Ninio.

Yesu da'itɛkena
 (Mat 3:13-4:11, Luk 3:21-22)

⁹ Gɔɔ birea Yesu bò Nazera, Galili búsun, à sù, akū Yahaya a da'ite kè Yodai.

¹⁰ Kū Yesu bikū gɔnɔ, à è ludambe ten wɛkɔa, Luda Nini ten suawa lán potɛne bà.

¹¹ Akū à kòtoo mà bona ludambe à pì: Mɔkɔme ma né mèn do légelege yenyide ũ, kū ma pɔ nnamma manamana.

Yesu yɔgwanaa
 (Mat 4:1-11, Luk 4:1-13)

¹² Akū Luda Nini a gbàre gbárannan gɔnɔ,

¹³ akū à kú gwe kū nòbɔsɛntenɔ ari gɔɔɔ bupla, Setan teni a yɔ à gwa. Akū malaikanɔ sù ò kpàì.

Yesu iba káakunɔ sisinaa
 (Mat 4:18-22, Luk 5:1-11)

¹⁴ Yahaya kūnaa gberan Yesu tà Galili, àten baaru nna kū à bò Luda kīnaa kpá

¹⁵ à pì: A gɔɔɔ kà, kpata kū à bò Luda kīnaa kà káni. À nèɛ lite à baaru nna pì sí.

¹⁶ Kū Yesu ten do Galili sɛbɛi, à Simɔ kū a dakūna Anduruo ò, òten birigi kpá sɛbɛ pin, zaakū sɔɔkɔnɔme.

17 Akū Yesu pìnnε: À mọ́ à tẹ́mai, mani á ke gbẹ̀wẹ̀terinọ́ ù.

18 Zaa gwe gǔnọ́ ò ń biriginọ́ tòn ò bò ò tẹ̀i.

19 Kū à gèε are fítì, à Zebedi né Yamisi è kū a dakūna Yuhanao. Ò kú gó'ite gūn, òtenì ń biriginọ́ keke.

20 À ń sísí gǔnọ́, akū ò ń de Zebedi kū zamalingakerinọ́ tò gó gūn gwe ò bò ò tẹ̀i.

Yesu tånade werekšana Kapenam
(Luk 4:31-37)

21 Ò gèε Kapenam. Kū kámmabogoro kà, Yesu gèε aduakekpen, àten yá dańne.

22 A yádannena bò ń sare, zaakū àdi dańne kū ikooome, adi ke lán ludayádannerinọ́ pọ́ bānlo.

23 Goro birea gǔgbē tånade ke kú aduakekpen gwe. À wiki lè à pì:

24 Bón ó vī kǔ ọ̀ii, Yesu Nazera? N su ń ó kakaten yá? Má dǔ gbē kū ń de a ù, mọ́kǔmmε Luda gbē kū à kú adona ù.

25 Akū Yesu gì tāna pìine à pì: N̄ yīte! N̄ go gbē pìia.

26 Akū tāna pì à yǐgáyǐgá à wiki gbāna lè, akū à gòa.

27 Bìdi gbēnọ́ kù ń pínki, òten kǔ lala: Bó taka buri yán díí? Yádannena dufun yá? Àdi yá dańne kū ikooo fá! Bee kū tānanọ́, tó à yá diteńne, òdi a yá mame.

28 Akū kánto a tǔ dà Galili būsula pínki.

Yesu gyārenọ́ werekšana dasi
(Mat 8:14-17, Luk 4:38-41)

29 Kū Yesu bọ́ aduakekpen, akū à tà Simọ́ kū Anduruo bea gǔnọ́ kū Yamisio kū Yuhanao.

30 Simọ́ nanọ́ da wútena, mēwāna a kù, akū ò a yá ò Yesune gǔnọ́.

31 À gèε a kīnaa à a kù a ọ́a à a fùte. Akū a sikonnaa pìi wèrea ari à pòble kèńne.

32 Kū okosi kè, ifántē ten gē kpén, ò sùne kū gyārenọ́ kū tānadenó ń pínki.

33 Wētedenọ́ kākara a kpé kpélelea ń pínki.

34 À gbēnọ́ kèkša dasi kū gyā buri sīnda pínkiọ́, à tānanọ́ gò gbēnọ́a dasidasi. Àdi tānanọ́ gba zé ò yá oro, zaakū ò dǔ gbē kū à de a ù.

Yesu waazikena zaa Galili
(Luk 4:42-44)

35 Kónkókónkọ́ Yesu fùte à bò à gèε sèn gusare, àten adua ke gwe.

36 Akū Simọ́ kū a gbēnọ́ pètei.

37 Kū ò bòa, ò pìne: Gbē sīnda pínki teni n gbeka.

38 Akū à pìinne: Ò gé gu pāndea lakutu kū à kú ó sarenó gūn, mani waazi ke gwe dǔ, zaakū abire yáin ma su.

39 Leme àdigǔ kure Galili būsú gu sīnda pínkia lè, àdigǔ waazi ke ń aduakekpenọ́ gūn àdigǔ tānanọ́ gogoríma.

Kusude werekšana
(Mat 8:1-4, Luk 5:12-16)

40 Akū kusude ke sù a kīnaa à kùte à wé kèa à pì: Tó ń yei, ìni fǔ n̄ ma werekša swáswa.

41 À kè Yesune wēnda, akū à ọ́ bò à kèa à pì: Má yei, n̄ gǔ swáswa.

42 Zaa gwe gǔnọ́ a kusu làka à gǔ swáswa.

43 Akū Yesu a gbàrè gǔnɔ à gìne à pì:

44 Ñsun o gbēke maro. Ñ gé ñ n zīda mɔ sa'oriine, ñ sa'opɔ kū Musa dīte kpá n werekɔana sèeda ũ gbēnɔne.

45 Kū à bò, à gēe àten yá pì o'ónne. Yá pìi dàgula, akū Yesu di fɔ à gē wēten gupuraa doro. Àdigɔ kú sèn gusareme, akū òdigɔ bo gu sīnda pínkia ògɔ su a kīnaa.

2

Gbē kǔnɔkuna werekɔanaa

(Mat 9:1-8, Luk 5:17-26)

1 Gɔrɔ pla gbɛra Yesu èra à tà Kapenamumu. Kū ò mà à kú be,

2 akū ò kàkarai dasidasi, gēki kun doro bee kpélelele, àten Luda yá onne.

3 Akū ò sùnne kú gbē kǔnɔkunaao, gbēnɔn siikɔ mé ò a sena.

4 Kū odi le ò nà káao Yesuiro pari yá, akū ò didi káao kpé musu, ò kpé fɔ gu kú Yesu kunwa. Kū ò fɔ, akū ò gyāre pìi kipa kú a wúteboɔɔ.

5 Kū Yesu è ò a náani ví, à pì gbē kǔnɔkuna pìine: Ma gbē, n durunnano kemma.

6 Ludayádanneri kenɔ vutena gwe òten o n nèsese gūn:

7 Bóyái gbē dí ten o lee? Àten dɔke kú Ludaome! Dí mé ani fɔ à durunnano kemma, tó adi ke Luda ado baasiroo?

8 Gwe gǔnɔ Yesu dɔ a nèsese gūn laasun kú òten lé, akū à n lá à pì: Bóyái àten laasun bire taka lé á nèsese gūnn?

9 Tó ma pì gbē kǔnɔkuna pìine a durunnano kèa, ke tó ma pì à fute à a wútebo sé à taa o, a kpaté mé à aragaa?

10 Ma ò le de àgɔ dɔ kú Bisāsiri Né durunnano kemma iko ví zīte lame. Akū à ò gbē kǔnɔkuna pìine à pì:

11 Ma ònne ñ fute ñ n wútebo sé ñ tá be.

12 Akū à fute gǔnɔ à a wútebo pìi sé à bòo gbēnɔ wára n pinki. Yá pìi bò n sare, akū ò Luda tó bò ò pì: Ódi yá dí taka e yāro.

Yesu Levi sisinaa

(Mat 9:9-17, Luk 5:27-39)

13 Yesu èra à bò à gēe sèbe léa. Òten su a kīnaa dasidasi, akū àten yá dañne.

14 Gɔrɔ kú àten gēte, akū à Alafeu né Levi è vutena a be'ogɔsikin. À pìine: Ñ mɔ ñ tēmai. Akū à fute à tēi.

15 Zīkea kú Yesu ten pɔ ble Levi pì bea, be'ogɔsirino kú kifirino ten pɔ ble káao dasi kú a ibanɔ lele. Zaakū gbē bire takanɔn tēi dasi.

16 Farisi kú òdi Luda yá dañnenɔn kú gwe. Kū ò è Yesu ten pɔ ble lele kú be'ogɔsirino kú kifirino, akū ò a ibanɔ là ò pì: Bóyáin àten pɔ ble lele kú be'ogɔsirino kú kifirinoɔɔ?

17 Kú Yesu yá pìi mà, à pìine: Gbē kú à aafia ví bàka kú kú likita yāoro, sé gyāre. Mádi su gbē manano sísiro, sé kifirino.

Léyīnaa

(Mat 9:14-17, Luk 5:33-39)

18 Yahaya Da'itekeri ibanɔ kú Farisino ten lé yī, akū ò sù ò Yesu là ò pì: Yahaya ibanɔ kú Farisi ibanɔ di lé yī, akū n ibanɔ di yī sero bi?

19 Akū Yesu pìine: Nɔseri gbēnɔ ni lé yī gɔrɔ kú à kú kúnwo nɔse gūn yá? Oi! Gɔrɔ kú nɔseri kú kúnwo, oni lé yīro.

²⁰ A gɔɔ ni su kũ oni nɔseri bo n̄ té. Gɔɔ birean oni lé yĩ sà.

²¹ Òdi pólé dufu nambata di uta zĩlaro. Tó ò kè lé, a dufu ni sòkũn oni kèk̄s̄a, uta zĩ f̄na ni kara.

²² Òdi sèwè dufu ká tũru zĩ gũnlo. Tó ò kè lé, wè pi ni tũru pũtá, wè kũ tũruuo ni yaka n̄ pĩnki. Oi, òdi sèwè dufu ká tũru dufu gũmme.

Kámmabogɔɔ ya

(Mat 12:1-21, Luk 6:1-11)

²³ Kámmabogɔɔ zĩ kea Yesu ten pã buranola. Lákũ àten gé nà a ibanɔ pòblewe wòro òten só.

²⁴ Akũ Farisinɔ pĩne: N̄ gwa! Bóyain òten yã kũ òdi ke kámmabogɔɔ zĩro kee?

²⁵ Akũ Yesu wèrĩma à pi: Àdi a kyó ke ziki a è lákũ Dauda kè gɔɔ kũ àpii kũ a gb̄enɔ ten takasi ke, kũ nà teni n̄ deroo?

²⁶ Sa'oriki Abiata gɔɔa à gè Luda ɔnn, à burodi kũ ò kàte Ludanee sò, kũ gb̄eke a sona zé vĩro, sé sa'orinɔ, akũ à kpà a gb̄enɔa.

²⁷ Yesu èra à pĩnne dɔ: Luda kámmabogɔɔ dìte bisāsiri aafia yāime. Adi ke kámmabogɔɔn à bisāsiri kèiro.

²⁸ Abire yāi Bisāsiri Né iko vĩ kámmabogɔɔa se.

3

¹ Yesu èra à gèe aduakɛkpɛn. Gõgb̄e ke kũ gwe a ɔ do ibana.

² Gb̄ekenɔ ten Yesu tàasi ká, tó an̄ a werék̄sa kámmabogɔɔ zĩ, de ò yã le ò dia.

³ Akũ Yesu pi gb̄e kũ a ɔ ibanaa pĩine: N̄ fute n̄ ze z̄aa gũn.

⁴ Akũ à n̄ lá à pi: Kámmabogɔɔ zĩ à zé vĩ ò a mana ken yá, ke a vāni? Ò gb̄e mì sín yá, ke ò dem̄e? Akũ odi yāke oro.

⁵ Yesu n̄ gwá p̄f̄eo à likai, zaakũ a pɔ yàka n̄ sãgbāna yāi. Akũ à pi gõgb̄e pĩine: N̄ n ɔ pii poro. Kũ à pòro, akũ a ɔ pii kè a gb̄en.

⁶ Akũ Farisinɔ b̄te ò gèe ò yã gõgõ kũ kina Herɔdu gb̄enɔ ḡonɔ, deran oni ke nà ò Yesu de.

Dasi k̄kakarana s̄b̄e léa

⁷ Yesu kũ a ibanɔ n̄ zĩda gānne gwe ò gèe s̄b̄e léa. Akũ pari bò Galili ò t̄ei.

⁸ Gb̄ekenɔ b̄ò Yudea dɔ kũ Yurusalemuo kũ Edɔmu b̄usuuo kũ Yoda barao kũ Tayao kũ Sid̄o ò sù a k̄inaa dasidasi, kũ ò yã kũ àten kenɔ baaruu mà yāi.

⁹ Pari yāi Yesu ò a ibanɔne ò gó'ite soru keare, de òsun nakaraawaro yāi.

¹⁰ Zaakũ Yesu gb̄enɔ wèrèk̄sa dasi yāi, akũ gyārenɔ ten nakaraa dasi de ò le ò ɔ naa.

¹¹ Tānadenɔ s̄s̄, tó ò a wé è, òdi su ò wúte a areme, òdi wiki lé ò pi: M̄k̄õmme Luda Né ũ.

¹² Akũ Yesu di gínne ò o gb̄e kũ á de a ũ.

Yesu z̄iri gb̄enɔn kuri awèeplanɔ d̄it̄enaa

(Mat 10:1-4, Luk 6:12-16)

¹³ Kũ Yesu didi kpia, à gb̄e kũ à yeinɔ s̄isiai, akũ ò sù a k̄inaa.

¹⁴ Akũ à gb̄enɔn kuri awèeplanɔ dìte òḡõ kú k̄aaõ, de àḡõ n̄ zĩ waazi ke,

¹⁵ òḡõ iko vĩ ò t̄ananɔ gorĩma. À t̄s̄ kp̄ānne z̄irinɔ.

¹⁶ N̄ t̄s̄n dí: Simɔ kũ à t̄s̄ kp̄āne Pita.

¹⁷ Zebedi né Yamisi kũ à dakũna Yuhanao. À t̄s̄ kp̄ānne B̄oan̄ege. T̄s̄ bire pi surapatammarinɔ.

¹⁸ Abire gbera Anduru, Filipi, Batɔl̄omiu, Matiu, Tomasi, Alafeu né Yamisi, Tadeu, Simɔ Kokaride

19 kũ Yudasi Isikarioti kũ à bò a kpeo.

Tanagona gbēnɔ
(Mat 12:22-32, Luk 11:14-23)

20 Kũ Yesu tà bɛ, akũ gbēnɔ ɛra ò kàkara dɔ dasi, akũ Yesu kũ a ibanɔ dí zé le ò pɔ̀ blè sero.

21 Kũ a bedenɔ yā pìi mà, ò dà zén ò a gbese, zaakũ òten pì Ìa kàame.

22 Ludayādanneri kũ ò bò Yurusalemu ò sunɔ pì: À Belezebubu vī, tãnanɔ kīna pì gbānan àdi tãna goom̃ma.

23 Akũ Yesu n̄ sisiai à yàlekɔana òr̄ne à pì: Setan ni f̄ à a zīda goom̃ma yá?

24 Tó kpata gbēnɔ ibereɛ sè kũ k̄so, kpata pì ni ḡi ke yá?

25 Tó bɛ kèk̄sa leu pla, akũ ibereɛ kũ n̄ dagura, bɛ pì ni ḡi ke yá?

26 Tó Setan ibereɛ sè kũ a zīda gbēnɔ ò kèk̄sa, ani ḡi kero, ani mì demɛ.

27 Gbēke ni f̄ à ḡe ḡsa gbāna kpén à a p̄nɔ sètero, séto à a ȳl̄ ḡia, gbasà à a kpé wara.

28 Yāpuran maten oáre, Luda ni gbēnɔ durunnanɔ kērm̃ma kũ a tó vāni kũ òdi s̄is̄inɔ p̄inki,

29 ama tó gbē Luda Nini tó vāni s̄isi, ani kēaro, zaakũ ade durunna kũ àdi sí kērm̃maro kēme.

30 Yesu ò le kũ ò pì à tãna vī yāime.

Yesu danenɔ
(Mat 12:46-50, Luk 8:19-21)

31 Kũ a da kũ a dakūnanɔ kà, ò zè bàai, akũ ò gbē z̄l̄ ò a s̄isi.

32 Gbēnɔn vutena ò likai dasi, akũ ò p̄ine: Ñ gwa! N da kũ n dakūnanɔ ze bàai òteni n gbeka.

33 Akũ à wēm̃ma à pì: Dín ma da kũ ma dakūnanɔ ũu?

34 Akũ à gbē kũ ò vutenaainɔ gwà à pì: Ma da kũ ma dakūnanɔn dí.

35 Gbē kũ àdi Luda p̄yenyīna keme ma dakūna kũ ma dāreo kũ ma dao ũ.

4

Yalekɔana kũ p̄owefariio
(Mat 13:1-23, Luk 8:4-15)

1 Yesu ɛra àten yā dañne sèbɛe sare. Ò kàkarai dasidasi, akũ à ḡè à vùte gó'iten Ìla, gbēnɔ ḡè katena s̄is̄i bara sèbe léa n̄ p̄inki.

2 À yā dañne kũ yàlekɔananɔ dasi. Lákũ àten dañne nà à pì:

3 À sá kpá! Búbari ke mé à kun à bò à ḡe p̄owe fá.

4 Lákũ àten fá nà, akũ a kenɔ lète zé ḡun, bānɔ sù ò blè.

5 A kenɔ lète gbē sàraa musu, gu kũ à bùsu vī dasiro, akũ ò bùte ḡonɔ, kũ bùsuu gègete gwero yāi.

6 Kũ ifāntɛ fùte, akũ ò té kũ ò ḡaga, kũ ò z̄ini vīro yāi.

7 A kenɔ lète lènɔ ḡun, akũ lèe fùte à nàkaram̃ma odi né iro.

8 A kenɔ s̄ ò lète z̄ite mana ḡun. Ò bùte ò fùte ò né Ì, a kenɔ karanaa kè baraaakurikuri, kenɔ baaak̄k̄, kenɔ bas̄s̄oro.

9 Akũ Yesu pì: Gbē kũ à sá vī à yā pì ma.

10 Kũ Yesu gòr̄ne gwe à kũ ado, akũ a gbēnɔn kuri awɛɛplanɔ kũ gbē kũ ò kúinɔ sù ò yā p̄inɔ m̄i gbèkaa.

11 Akũ à p̄inne: Luda kpata kũ à bò a kīnaa asiri kpàáwa àḡs̄ d̄s̄, ama madì yā s̄inda p̄inki ò gbē kparanɔne kũ yàlekɔananɔme,

12 de ògõ gwagwa pòke'ena sari,
ògõ sã kpákpa a ðbrɔ ðõnaa sari,
de òsun arɛ ðɔ Luda,
à ñ durunnã kēímmarɔ yáí.

13 Akū Yesu ñ lá à pì: Á yá pì ðõroo? Deran áni yálekõana ke ðõ?

14 À ma! Búbari pìi Luda yã àten fá.

15 Gbēkenɔ de lán zé gūn pówɛ bà, gu kú ò Luda yá fãn. Tó ò mà, akū Setan ði su à Luda yá kú ò fá ñ té pì símma gõnɔ.

16 Gbēkenɔ de lán pówɛ kú à lète gbè sàraa musu bà. Tó ò Luda yá mà, òdi sí gõnɔ kú pɔnnao.

17 Zaakū ò zīni vīro, òdi ke gɔrɔ plaro. Tó yá'ummana ñ lé ke tó ò wé tãrūma yá pì yáí, òdi fumɛ gõnɔ.

18 Gbēkenɔ de lán pówɛ kú à lète lènɔ gūn bà. Ò Luda yá mà,

19 ama andunia yá damukɛna kú yena aruzekɛiio kú pɔ kparanɔ nidena ði nakaraímma, akū yá pìi ði gõ àree sari.

20 Gbēkenɔ de lán pówɛ kú ò lète zīte manaanɔ bà. Òdi Luda yá mà ò sí, akū òdi ke karana pɔ ù, ñ kenɔ baraakurikuri, kenɔ baaakõkõ, kenɔ basɔsɔrɔ.

Yálekõana kú fitilao
(Luk 8:16-18)

21 Yesu pìíne: Òdi fitila na ò gbaka kútea ke ò dite gádo gbáru yá? fitiladibɔ musun òdi dinloo?

22 Asiri ke kun kú oni gí boaaíro. Póke kun utena kú ani bo gupuraaro.

23 Gbē kú à sã vī à yá pì ma.

24 À pìíne ðɔ: À laakari ke yá kú áten maa. Zaka kú adì yòónɛn Luda ni yòóáre ani era à karaáre ðɔ.

25 Gbē kú à pɔ vī Luda ni karane. Gbē kú à pòke vīro sɔ, bee a fítinna kú à vī Luda ni sía.

Yálekõana kú pówɛbutɛnaao

26 À pì ðɔ: Kpata kú à bò Luda kínaa de lán pówɛ kú gbē fá bura bà.

27 Gwãani kú fãnantɛo bee tó àten i o ke à bēne, pówɛ pìi ði bute à zõkõ kú, gbē pìi ðigõ ðõ lákū àdi ke nàro.

28 Zīte mé àdi pówlɛwɛ i a zīda. Àdi kà pá gĩa gbasà à nò sí, a gberan àdi pia.

29 Tó à mà, akū òdi kē kú kòmao, zaakū a kēgɔrɔ mé à kà.

Yálekõana kú musadi wé
(Mat 13:31-32, Luk 13:18-19)

30 À pì ðɔ: Bón kpata kú à bò Luda kínaa bòkõaoo? Bón óni le ò lekõaoo?

31 À de lán musadi wé bà, kú a wé kete de pówɛ kú òdi tñɔla pínki,

32 ama tó ò tñ, àdi bute à zõkõ kú de dò pónɔla pínki. Àdi ɔne gègetenɔ ke ari bãn ði su ò didi a lá aran.

33 Yesu Luda yá òíne dasi kú yálekõana bire takanɔ ñ mana lén.

34 Adi yáke óíne yálekõanaa saríro. Tó à kú kú a íbanɔ ítɛne, akū àdi yá sínda pínki bõkɔtɛíne.

Yesu zàgã ía zɛnaa
(Mat 8:23-27, Luk 8:22-25)

35 Kū ɔkosi ten ke, à pì a íbanɔne: Ò bikū bara.

36 Lákū Yesu kú gó gūn nà, akū ò gè káao lɛɛɛ ò dà zén lɛ ò pari tò gwe. Gó pāndenɔ gèe kūrwo.

37 Akū zàga'ia gbāna fūte. Í ten gó yīpayīpa àten ká a gūn ari à ye à pa.

38 Yesu kú gó kpɛ kpa, àten í o a mì dì mibɔkɔɔa. Akū a ìbanɔ a vù ò pìne: Danneri! Kū òten kákate, nídi bídi keroo?

39 Akū à fūte à pàta íaa à pì íne: Ñ yīte! Ñ ze teene! Akū ía kpàte, gu yī kítikiti.

40 Akū à n lá à pì: À kè dera á sika vī lɛɛ? Ase á ma náani vīro ari tera yá?

41 Akū ò gō bídi gūn òten kō lala ò pì: Dín gbē dí ũ sée? Bee ía kú ío dì a yá mame.

5

Tananɔ gbarena alɛdenɔ (Mat 8:28-34, Luk 8:26-39)

1 Ò kà Gadara būsun sèbɛɛ bara.

2 Kū Yesu bò gó gūn gōnɔ, tánade ke bò gèvīkia à sù à dàale.

3 Àdigō kú gbèwɛɛ kú à de mira ũnɔ gūn. Bee m̀kákɔanaa dì fō à a yī doro.

4 Zaakū òdi a yī kú m̀kákɔanaaomɛ òdi a da lín baala'í, ama àdi m̀ɔ pìnɔ kèkè àdi lí pìnɔ gborogboro. Gbēke dì a gbāna fīro.

5 Gwāani kú fānantɛo pínki àdigō kure gèvīkin kú sīsīgerɛnɔ, àdigō wiki lé àdigō a zida líli kú gbèeo.

6 Kū à Yesu è zāa, akū à bàa lè à sù à kúte a arɛ.

7-8 Kū Yesu pì tana pì goa, akū à wiki gbāna lè à pì: Yesu, Luda Musude Né, b́n ó vī kō ōí? Ma nanne Ludai, ñsun wé tamaro.

9 Akū Yesu a là à pì: N tón deraa? Akū à wèa à pì: Ma tón Dasi, zaakū ó dasi.

10 Akū ò kúte kè Yesune manamana ò pì àsun píríma būsuu pìi gūnlo.

11 Alɛɛ kpàsa zōkō kú gwe, òten pó ble sīsīgerɛɛi.

12 Akū tana pìnɔ wé kè Yesua ò pì: Ñ ó gbare alɛdenɔ té ò diríma.

13 Yesu n gbá zé, akū tana pìnɔ gòa ò dì alɛɛɛ pìnɔa. Akū alɛɛ kpàsa kú à kà wàa kuri taka pìnɔ bò kú bàao ò soro sīsīgerɛɛi ò sì sèben, akū ò gàga gwe.

14 Akū alɛɛdàrinɔ bàa lè ò gèe yá pì bàbañne wète gūn kú buranɔ. Akū gbēnɔ b̀te ò gèe yá kú à kèe pì gwa.

15 Kú ò sù Yesu kīnaa, ò gōgbē kú tana kú a gūn dasi yá pìi è vutena gwe, à uta dana à bànn pìi wèrea, akū vīna n kú.

16 Gbē kú ò yá pìi è kú wéonɔ yá kú à tãnade pì lèe òñne kú alɛdenɔ yáo.

17 Akū ò kúte kè Yesune kú à boñne n būsun.

18 Kū Yesu ten gē gó'iten, gōgbē kú à tãnanɔ vī yá pì wé kèa de à le à tá káao.

19 Yesu dí wero à pìne: Ñ tá n bea n gbēnɔ kīnaa, ñ yá kú Dikiri kènne oñne pínki, dera à n wēnda bò nà.

20 Akū gōgbē pìi tà, àten yá kú Yesu kène kpàkpa ke Wètemenkuri būsun, akū yá pìi bò gbē sinda pínki sare.

Yairu né vuna kú nɔgbē kú à ɔ nà Yesu utaaao (Mat 9:18-26, Luk 8:40-56)

21 Yesu ɛra à bikú sèbɛɛ bara kú góo, akū pari kàkarai sèbɛ léa.

22 Aduakekpɛ gbē zōkō kú òdi pìne Yairu sù gwe. Kú à Yesu è, à wùte a kúaa a gbá sare,

23 akū à kúte kène manamana à pì: Ma nénɔgbē kú ga léi. Ñ m̀s ñ ɔ naa de à gbāna kú àgō kú wèndiio.

24 Akū Yesu dà zén káao. Pari téi òten nakaraa.

25 Nɔgbē ke kú gwe aru di bɔtea à kà wè kuri awεεpla.

26 Ezedenɔ a kè takaside ũ manamana, à a ɔɔ dè pinki. Adi aafia lero, àdi keke àgɔ karamε.

27 Kū à Yesu baaruu mà, akū à nà Yesui pari gūn kpε kpa. Akū à ɔ nà a utaa, 28 zaakū à pì: Bee tó ma ɔ nà a utaa dé, mani werekɔa.

29 Akū a arubɔtenaa pìi zè gɔnɔ. À dɔ a mεε gūn a werekɔa kú a gyā pìio.

30 Zaa gwe gɔnɔ Yesu dɔ a mεε gūn gbāna ke bò a gūn, akū à lite pari gūn à pì: Dí mé à ɔ nà ma utaaa?

31 Akū a ìbanɔ pìne: N è lákū gbēnɔ ten nakaramma nà, akū n pì dí mé à ɔ nàmma yá?

32 Akū Yesu gbēnɔ gwà à likai de à gbē kú à yā pìi kè e.

33 Vīna nɔgbē pìi kú àten lukaluka, zaakū à dɔ yā kú à a lè a mεε gūn, akū à sù à wùte a kúaa a gbá sare à a yāpura òne pinki.

34 Akū Yesu pìne: Nɔgbē, ma náani kú n kè mé à n werekɔa. N tá be aafia, n gyā pìi kēmman gwe.

35 Kū Yesu kpé àten yā o, ò bò aduakekpε gbē zɔkɔɔ pì bea ò sù ò òne: N né pìi kè sari, òsun wari dɔ danneriia doro.

36 Yesu dí sá kpá n yāiro, ben à pì gbē zɔkɔɔ pìine: N̄sun tó swè kēnguro, n ma náani ke dé.

37 Adi we gbēke gé zearero, sé Pita kú Yamisio kú Yamisi dakūna Yuhanao.

38 Kū ò kà gbē zɔkɔɔ pì bea, Yesu è òten ɔɔ dɔ òten wiki gbāna lé òten n zīda kēkē manamana.

39 Kū à gè kpén, à n lā à pì: Bóyāi àteni á zīda kēkē àten ɔɔ dɔɔ? Né pì dí garo, àten i omε.

40 Kū òteni a lalandi ke, akū à pèrma ò bòte bàai n pinki. Sé né pì de kú a dao kú a ìba kú ò kú káaonɔ, mɔkɔnɔmε à n sé à gè kúnwo gu kú né pì kunwa.

41 Akū à né pì ɔ kú à pìne: Talita kum! Yā pìi pì, nénɔkpare, n fute.

42 Zaa gwe gɔnɔ né pìi fùte à taa ò. Né pì sɔ à kà wè kuri awεεpla. Yā pìi bò n sare manamana.

43 Akū Yesu gínne sãnsãn òsun o gbēke maro. Akū à pì ò pòble kpáa à ble.

6

Nazeradenɔ gina Yesui

(Mat 13:53-58, Luk 4:16-30)

1 Yesu bò gwe à gèe a be wēten, a ìbanɔn téi.

2 Kū kámmabogɔɔ kà, akū àten yā dañne aduakekpen. Akū pari kú ò a yā màno bídi kè ò pì: Mákpán gɔgbē pì yā dínɔ lènn? ɔndɔ kpaten ò kpàa, akū àten daboyā dí takanɔ keε?

3 Àkūmε lí'ari ũroo? Mariama nénloo? Yamisi kú Yusufuo kú Yudao kú Simɔnɔ vñin gweroo? A dàrenɔ mé ò kú kúoo laroo? Akū ò gi.

4 Akū Yesu pìinne: Annabii digɔ bèεεε sariro, sé a be wēten kú a danenɔ kīnaao kú a ɔnnwo baasiro.

5 Yesu dí fɔ à daboyā ke kè gwero, sé gyāre kú à ɔ nàrma à n werekɔa keno baasiro.

6 Kū odi a náani kεro, n yā bò a sare manamana.

Yesu zìrinɔ zīnaa

(Mat 10:5-15, Luk 9:1-6)

34 Kū Yesu bò gó gūn, à gbēnɔ è dasidasi, akū ò kènɛ wēnda, zaakū ò de lán sá kú ò dàri vīronɔ bàme. Akū àten yá dańne manamana.

35 Kū ifántē būsá, akū à ibanɔ nài ò pì: Gu dí bi sèntepɔɔtumɛ, akūsɔ gu ten si.

36 N gbēnɔ gbarɛ ò tá bura kú lakutu kú ò kú káninɔ, ò pɔ wete ò lú ò ble.

37 Akū Yesu wēmá à pì: À pɔ kpámá ò ble. Akū ò pìnɛ: N ye ò gé burodi lú andurufu ɔɔ wáa do ò kpámá ò blen yá?

38 Akū Yesu n lá à pì: Burodi mèn ũgbán á wīi? À gé gwa. Kū ò kà, ò pì: Burodi kun mèn sɔɔro kú kpòɔ mèn pla.

39 Akū à pìnɛ: À gbēnɔ vutɛvute sèla bòtɔɔa gágáa.

40 Akū ò vutɛvute gá kú gáa, gá kenɔ gbēnɔn basɔɔro, gá kenɔ gbēnɔn bupla akuri.

41 Akū Yesu burodi mèn sɔɔro kú kpòɔ mèn pla pìɔ sè à wé sè musu à arubarikaa dán. Akū à burodii pii è è à kpá à ibanɔ, ò kpàatete gbēnɔnɛ. Akū à kpò mèn pla pìnɔ kpàateteńne n pínki.

42 Ò pɔ blè ò kà n pínki.

43 Akū ò burodi kpara kú kpò kpara kú à gòɔ sète tánko mèn kuri awɛɛpla pà.

44 Gōgbē kú ò pɔ blènɔ kà gbēnɔn dúbu sɔɔro.

*Yesu táa'ona sèbela
(Mat 14:22-36, Yuh 6:16-21)*

45 Yesu gá nà à ibanɔa gòɔ ò gē gó'iten, de ò donɛ arɛ gɛna Betesaida ari àgɔ pari gbarɛ.

46 Kū à lé zámá, akū à dīdi kpi musu à gèɛ adua kɛ.

47 Kū ɔkɔsi kè gó'ite kú sèbɛɛ dagura, Yesu sɔ à kú í bara ado.

48 Akū à è gófina ten wari dómá, kú ía gbána ten kákáńyí yáí. Gudɔnaao à gèɛ n kīnaa àten táa o íla, akū à kè deran á ye à gētɛńmá bà.

49 Kū ò a è àten táa o íla, òten da gyáwándeme, akū ò wiki lè.

50 Zaakū ò a è n pínki, akū swèɛ kèńgu. Akū Yesu pìnɛ gòɔ: À á laakari kpáte, makúme. Àsun tó vīna á kúro.

51 Kū à gè gó gūn, akū ía zè, akū yá pìi bò n sare manamana,

52 zaakū n wé dí kē burodi yáaro kú laasun kīámá yáí.

*Yesu gyärenɔ werekšana zaa Genesareti
(Mat 14:34-36)*

53 Kū ò bikú bara, ò kà Genesareti, akū ò n gó bàa dò gwe.

54 Kū ò bòte gó gūn, ò Yesu dš gòɔ,

55 akū ò bàa lè ò gèɛ būsuu pì lakutu pínkin, ò gyärenɔ sète kú wútebɔnɔ, gu kú ò mà à kunwa pínki òdigɔ su kúńwo a kīnaa.

56 Gu kú à gèen pínki, lakutunɔ ke wētɛnɔ ke buranɔ, òdigɔ sune kú gyärenɔ ari ò n káte etɛnɔ, akū òdi wé kea de ò ɔ na bee a uta léa. Akū gbē kú ò ɔ nàanɔ wèrekša n pínki.

7

*Futɛkarayá
(Mat 15:1-9)*

1 Farisinɔ kú ludayádannɛri kú ò bò Yurusalemu kenɔ sù Yesu kīnaa,

2 akū ò è a iba kenɔ ten pɔ ble ɔpipinaa sari.

³ Zaakū Farisinɔ kū Yudanɔ ń pínki ń dizinɔ futeokarayá kúname, òdi pɔ ble ɔpipina a zéa sariro.

⁴ Tó ò bò eten ò sù, òdi pɔ ble zú'ona sariro. Ò futeokarayá pàndenɔ kúna dasi. Leme òdi tokonɔ kú lonɔ kú butanɔ pípi le.

⁵ Akū Farisinɔ kú ludayādannerii pinɔ Yesu là ò pi: Bóyāi n íbanɔ òdìgɔ ó dizinɔ futeokarayá kúnaroo? Òdi pɔ ble ɔpipinaa sari.

⁶ Yesu wèrma à pi: Isaya annabikéyā ò á manafikidenɔ yā musu swáswa lākū à kè Luda yān nà à pi: Buri bire di bèere limene kú léome, ń swè kúmaro.

⁷ Òdigɔ donyī kemene pāme, bisāsiri yāzekpaten òdi dañne.

⁸ A pā kpá Luda yādannenaai, akū á bisāsiri futeokarayá kúna.

⁹ Akū à piñne dɔ: A pā Luda yāne de à le àgɔ á futeokarayá kúna manan yá?

¹⁰ Musa pi, àgɔ á de kú á dao bèere dɔ. À pi dɔ, gbē kú à a de ke a da kpe bò, ò ade de.

¹¹ Akɔnɔ sɔ, adi pi tó gbē pi a de ke a dane, pɔ kú á vī à ń kpe tao bi Kɔɔbāme,

¹² à zé vī à a de kú a dao kpe tao doro. Kɔɔbāme pɔ kú òdi kpá Ludaa ū.

¹³ Leme adi Luda yā ke pā le á futeokarayá kú adi dañne yāi. Yā bire takanɔn adi ke dasi.

*Yā kú àdi tó àgɔ gbāsī
(Mat 15:10-20)*

¹⁴ Akū Yesu era à pari sisiai à pi: À sā kpá à ma yā ma á pínki.

¹⁵ Póke kun kú àdi gē gbē gūn kú àdi a gbā léro. Pɔ kú àdi bo gbē gūn mé àdi tó àgɔ gbāsī.

¹⁶ Gbē kú à sā vī, à yā pi ma.

¹⁷ Kú à pari tò gwe à tà be, akū a íbanɔ a là yā pi mii.

¹⁸ À piñne: Á laasun kpé yīda se yá? Kū póke kun kú àdi gē gbē gūn à tó àgɔ gbāsīro, á dɔroo?

¹⁹ Pɔ pi di gē a swèe gūnlo, sé a gberen, gbasa à bo mèn. Len Yesu pɔble sīnda pínki kè blena pɔ ū le tēe sari.

²⁰ Akū à pi: Yā kú àdi bo gbē gūn mé àdi tó àgɔ gbāsī.

²¹ Zaakū zaa bisāsiri swèe gūn laasun vāni di bon: Pāpākenaa, kpāni'onaa, gbēdenaa, zinakenaa,

²² wākūu, nēsēvāni, manafiki, wé'isariyā, sānkara, gbēsōsōnaa, karambaani kú misariyāo.

²³ Yā vāni pinɔ di bo swèe gūn pínki, àkū mé àdi tó gbē gɔ gbāsī.

*Nɔgbē zītɔ Yesu nánikēnaa
(Mat 15:21-28)*

²⁴ Yesu bò gwe à gèe Taya bùsun, akū à kipa be kea. À ye ò a dɔro, ama adi le à a zīda ùtero.

²⁵ Nɔgbē kú a nénɔkpare tāna vī Yesu baaruu mà, akū à sù à wùte a are g̀nɔ.

²⁶ Nɔgbē pi sɔ Giriki gbēme ò a i Siria Fenisia bùsun. À wé kè Yesua de à tāna goare a nēa.

²⁷ Akū Yesu piñe: Ñ tó ò pɔble kpá nénɔa gīa, zaakū à mana ò nénɔ pɔble sé ò zu gbēdanɔero.

28 Akū nɔgbē pìi wèa à pì: Dikiri, bee gbēda kū òdi wúteŷyĩno dì nénɔ pɔble bũru sése.

29 Yesu pìne: Kū n yāwenama mana yāi, ñ tá, n né tana gòa.

30 Kū à kà be, à a né lè wúteɛna pèea, tana pìi gòa.

Sato werekšanaa

31 Akū Yesu fùte Taya bùsun à gèe Sidɔ, akū à bòte kū Wètemenkuri bùsuuo ari à gèe à kà Galili sèbeei.

32 Akū ò sùne kū sáto bebekariio, ò wé kèa de à ɔ naa.

33 Yesu bò pari gūn kū sáto pìio à a ɔneterere pèpe a sán. Kū à lé'i sù, akū à ɔ nà sáto pì nénéa.

34 À wé sè musu à wesa kàkara à bò, akū à pìne: Efata. Yā pìi pì ñ wē.

35 Zaa gwe gñɔ gɔgbē pì sā wè a néne fùte, akū à yā ò swáswa.

36 Yesu pìinne òsun o gbēke maro, ama lākū àten gíinne nà, lème òteni a kpàkpa kéinne le.

37 Yā pìi bò ñ sare manamana à gè onala, akū ò pì: A yā sīnda pínki kenaa digɔ maname. Àdi tó bee sátonɔ yā ma, akū àdi tó bebekarinɔ yā o.

8

*Pɔblekpana gbēnɔn dúbu siikɔna
(Mat 15:32-39)*

1 Gɔɔ kũnɔ gūn dɔ gbēnɔ kàkarai dasi. Ò pɔble vī ò blero, akū Yesu a ìbanɔ sīsiai à pìinne:

2 Gbē dínɔ kèmenɛ wēnda, zaakū ò gĩnake ò kú kũmao gɔɔ aakɔ, akū ò pɔke vī kú ò blero.

3 Tó ma ñ gbáre ò tá be kú nàao, gu ni lírma zé gūn, zaakū ñ gbēkenɔ boki zà.

4 Akū a ìbanɔ a là ò pì: Mákpan óni pɔble len sèntepɔɔtu la kú ani gbē pìno káa?

5 Akū Yesu ñ lá à pì: Burodi mèn ũgban á vīi? Ò pì: Mèn supplame.

6 Akū à pì pari vute zíte. Akū à burodi mèn suppla pìno sè à sáabu kè, ben à è'e à kpà a ìbanɔ ò kpaatete parine, akū ò kpàateteinne.

7 Ò kpò fítinnano vī fítì dɔ. Kū à arubarikaa dàn, à pìinne ò era ò abirekú kpaateteinne dɔ.

8 Akū ò blè ò kà, akū ò a kpara kú ò gñɔ sète tánko mèn suppla.

9 Gbē pìno kà káni dúbu siikɔ. Kū Yesu ñ gbáre,

10 akū à gè gó'ite gūn kú a ìbanɔ, ò gèe Dalamnuta bùsun.

*Farisinɔ sèedagbekanaa
(Mat 16:1-12)*

11 Akū Farisinɔ sù òten lékpakɔa kpá káao òten lí kpátea, òten wete à sèeda ke kéinne kú Luda gbānao.

12 Akū à wesa bò à pì: Bóyái gbāragbēnɔ dì sèeda gbekamaa? Yāpuran maten óare, mani sèeda ke kéinnɔ.

13 Akū à ñ tó gwe à èra à gè gó'ite gūn à tà bara.

14 A ìbanɔ sán ò burodi zàna sé. Burodi mèn do mé à gñinne gó gūn.

15 Akū Yesu lé dàmma à pì: Àgɔ á zīda kũna dɔ. À laakari ke Farisinɔ kú Herɔdu gbēnɔ lùbenɛi.

16 Akū òten pikɔne: Kū ó burodi vīro yā mé à tò ò le.

17 Yesu dǎrúma, akú à n lá à pì: Bóyáí áten pi kú á burodi víro yáii? Ari tera á wé dí kē à dōroo? Á laasun víroo?

18 Á wé ví à gu eoroo? Á sá ví à yá maoroo? Yáke di dǎáguroo?

19 Kú ma burodi mèn sɔɔro ò'è ma kpà gbēnɔn dúbu sɔɔronɔa, a a kpara sète tǎnko mèn úgbamé? Ò wèa ò pì: Mèn kuri awééplame.

20 Akú à èra à n lá à pì: Kú ma burodi mèn suppla ò'è ma kpà gbēnɔn dúbu siikɔnɔa, a a kusu sète sù mèn úgbaa? Ò wèa ò pì: Mèn suppla.

21 Akú à piíné: Ari tera á dōroo?

Betsaida vɔna wéwēnaa

22 Kú ò kà Betsaida, akú ò sùnè kú vɔnaa ò wé kèa à ɔ naa.

23 Akú à vɔnaa pì kú a ɔa à bò káao wéte kpe. Á lé'i kà a wéa à ɔ nàa, akú à a là à pì: Nteni gu e yá?

24 Akú gǔgbē pì a wé sè musu à pì: Maten gbēnɔ e lán línɔ bà òten táa o.

25 Akú Yesu èra à ɔ nà a wéa dɔ. Kú gǔgbē pì wé kè biribiri, akú a wé wè àten pǔ sǐnda pínki e sà swáswa.

26 Akú Yesu a gbàre à tá be à pì: Ñsun bɔte lakutu gūnlo.

Pita Yesu Arumasihukena onaa

(Mat 16:13-23, Luk 9:18-22)

27 Kú Yesu ten gé kú a ìbanɔ Sizaría Filipi lakutunɔ gūn, akú à a ìbanɔ là zé gūn à pì: Dín gbēnɔ di pi má de a úu?

28 Ò wèa ò pì: Gbēkenɔ di pi Yahaya Da'itekeriime, gbēkenɔ di pi Iliasu, gbēkenɔ di pi dɔ annabi yǎnɔ dokemé n u.

29 Akú à n lá à pì: Ákɔnɔ sǔ, dín adì pi má de a úu? Pita wèa à pì: Arumasihumé n u.

30 Akú Yesu n sá fííné de òsun yá pì o gbēke maro.

Yesu a ga kú a vunaao yá'onaa

(Mat 16:21-28, Luk 9:22-27)

31 Akú à nà yádannenaana à pì: Séde Bisásiri Né wétámma le manamana, gbē zǔkɔnɔ kú sa'orikinɔ kú ludayádannerinɔ ni gíi, oni a de, a gɔrɔ aakɔde zǐ ani fute.

32 Á yá pìi òíné swáswa, akú Pita gèe káao kpado, àten gíne.

33 Kú Yesu lite à a ìbanɔ gwà, akú à pàta Pitaa à pì: Ñ gomene gwe Setan! N laasun bi Luda pónlo, bisásiri pómé.

34 Abire gbera Yesu pari sisiaí kú a ìbanɔ à pìrine: Tó gbē ye à ke ma ìba ù, séde à gí a zǐda wèndiii à a lígbándurukpana sé à téomai.

35 Gbē kú à ye àgǔ a wèndi kúna ni kurai. Gbē kú à gí a wèndiii ma yáí kú ma baaru yáa sǔ, ade nigǔ wèndi ví.

36 Tó gbē gǔ andunia ví pínki, tó à kúra a wèndiii, bó àreen à víi?

37 Bón bisásiri ni le à a wèndi lilin kéoo?

38 Tó gbē makú kú ma yǎnɔ wé'i dè gbāragbē durunnade ludanaanikerisarinɔ té, Bisásiri Né ni ade wé'i de gɔrɔ kú ani su a De gakuri gūn kú a malaikanɔ.

9

1 Akú à pìrine: Yápuran maten oáre, gbēkenɔ kú la kú oni garo ari ò kína kú Luda kà e, àten su kú gbánao.

Yesu linaa

(Mat 16:24-17:13, Luk 9:23-36)

² Gɔɔɔ suddo gbera Yesu Pita kú Yamisio kú Yuhanao sè à d̀d̀i kúńwo kpi leia n̄t̄ɛnɛ. Akú à li n̄ wára,

³ a p̀okasanɔ ten té ke p̀úu táitai. Gb̄eke kú andunia gún kú ani f̄s̄ à a pura kú lero.

⁴ Akú Iliasu kú Musao bò ò s̀m̄ma, òten yá ò kú Yesuo.

⁵ Akú Pita p̀i Yesunɛ: Danneri, à mana kú ó kú la. Ò kuta dɔ m̀en aak̄s̄, n p̀ó m̀en do, Musa p̀ó m̀en do, Iliasu p̀ó m̀en do.

⁶ À d̄s̄ yá kú áten oro, zaakú v̄ina n̄ kú manamana.

⁷ Ludambe luku kipa à dàńla, akú ò k̀otoo mà à gún à p̀i: Àkũme ma Né m̀en do légelege yenyiđe ũ. À a yá ma.

⁸ Kánto kú ò gu gwáwa, odi gb̄eke e doro, sé Yesu ado.

⁹ Kú òten kipa kpi piia, akú Yesu p̀irine òsun yá kú ò èe p̀i ò gb̄eke maro ari Bisásiri Né vuna gan.

¹⁰ Ò yá p̀i kũna, ama òten k̄s̄ lala òten p̀i: Vuna gan yá bire de derameɛ?

¹¹ Akú ò a là ò p̀i: Bó yá mé à tò ludayádannerinɔ di p̀i Iliasu mé ani su káakuu?

¹² À wèmma à p̀i: Iliasu ni su káaku yápurame, ani yá s̄inda p̀inki keke a gb̀en, ama à k̀e dera ò k̀e Luda yán ò p̀i, Bisásiri Né ni wétamma le manamana ari ò ḡiii?

¹³ Ama maten oáre Iliasu s̀u k̀ò, akú ò k̀ene n̄ p̀oyeinaaame, lákú ò a yá ò Luda yán nà.

Yesu néḡs̄gb̄e tánade werek̄s̄anaa

(Mat 17:14-21, Luk 9:37-42)

¹⁴ Kú ò s̀u n̄ gb̄e kparanɔ k̄inaa, ò è pari likańyĩ, ludayádannerinɔ ten lékpak̄sa ke kúńwo.

¹⁵ Kú pari Yesu è, a yá bò n̄ sare, akú ò bàa lè ò g̀ee ò f̄s̄ kpàa g̀onɔ n̄ p̀inki.

¹⁶ Akú à a ibanɔ là à p̀i: Bó lékpak̄san áten ke kúńwo lee?

¹⁷ Akú g̀sḡb̄e ke w̄ea zaa gún à p̀i: Danneri, ma sunne kú ma néome, t̄ana mé à a néne n̄ate.

¹⁸ Tó à didia, àdi a p̄ate z̄ite, àdiḡs̄ lé'ifuta b̄ote, àdiḡs̄ saka só, àdi gb̄agb̄a s̀orɔɔ. Ma p̀i n̄ ibanɔne ò pé t̄ana piia à bo, akú ò f̄ua.

¹⁹ Akú Yesu p̀irine: Gb̄aragb̄e ludanaanikerisarinɔ! Maniḡs̄ kú k̄áo ari b̄oremeɛ? Maniḡs̄ mena k̄áo ari b̄oremeɛ? À m̀ómene kú né piio la.

²⁰ Kú ò s̀une k̄áo, kú t̄ana p̀i Yesu è g̀onɔ, akú à né p̀i ȳl̄ḡaȳḡa à a p̄ate z̄ite b̄en. Akú áten g̀bigiri ke áten lé'ifuta b̄ote.

²¹ Yesu né p̀i de là à p̀i: Zaa b̄oreme à kúo lee? À w̄ea à p̀i: Zaa a né fiti z̄ime.

²² Àdiḡs̄ a zu té kú ío gún baala'i, àdiḡs̄ ye à a de. Tó ini f̄s̄ n̄ p̀oke ke ò ó w̄enda gwa, n̄ kpáwái.

²³ Yesu p̀irine: N p̀i, tó mani f̄s̄ yá? Bee p̀ó s̄inda p̀inki di sí ke gb̄e kú à ma náani v̄ine.

²⁴ Akú né p̀i de wiki lè g̀onɔ à p̀i: Má n̄ náani v̄i. N̄ n̄ náani kú áten k̄iama karamene.

²⁵ Kú Yesu è zà ten nakaram̄ma, à g̀i t̄ana p̀ine à p̀i: T̄ana s̄áto kpáturuku, ma ònne n̄ go né piia. N̄sun ḡe a gún doro.

²⁶ Akú t̄ana p̀i wiki lè à a ȳlḡa p̄ás̄ip̄ás̄i, akú à g̀oa. Né p̀i g̀ò w̄útena lán g̀ee bà ari gb̄e daside p̀i à ḡame.

27 Akū Yesu a kù a ɔa à a fùtè à zè.

28 Kū Yesu gè ɔnn, akū a ìbanɔ a gbèka gusare ò pì: À kè dera ódi fɔ ò pé tana piia à boroo?

29 Akū à wèmma à pì: Adi taka dì sí boro, sé kù aduakɛnaao.

Yesu era à a ga kù a vunaao ya'onaa

(Mat 17:22-23, Luk 43-45)

30 Kū ò bò gwe, akū ò pà Galilinɛ. Yesu ye ògɔ a kúki dɔro,

31 zaakū àtɛn yā da a ìbanɔnɛmɛ. À piinne: Oni Bisāsiri Né na gbɛnɔnɛ n ɔi ò a de, a gɔɔ aakɔde zī ani fute.

32 Odi a yā pìi dɔro dɔro, akū vīna n kù ò yā pìi gbekaa.

Tena Yesui lán né fíti bà

(Mat 18:1-9, Luk 9:46-50)

33 Akū ò kà Kapenamú. Gɔɔ kù à kú be, à a ìbanɔ là à pì: Bó lékpakɔan áten ke zé gūnn?

34 Akū ò yītɛna, zaakū òten lékpakɔa ke zé gūn deŋla yā musumɛ.

35 Akū à vùtɛ à gbɛnɔn kuri awɛɛpla pìno sisiai à pì: Tó gbɛ ye à ke gbɛ káaku ũ, ade gɔ gbɛ kpɛde ũ, àgɔ gbɛ sīnda pínkinɛ zīri ũ.

36 À né fíti sè à a zè n are, akū à a sè à a kpà a kùla à piinne:

37 Gbɛ kù à né dínɔ do si ma ìbake yāi, makūmɛ à si. Gbɛ kù à ma si sɔ, makūmɛ à si madoro, gbɛ kù à ma zīn à si.

Gbɛ kù adi ibɛɛ kpá kúooro bi ó gbɛmɛ

(Luk 9:49-50)

38 Akū Yuhana pìne: Danneri, o gbɛke è, àtɛn tãnanɔ goŋma kù n tɔo, akū o ginɛ, zaakū ó gbɛnlo.

39 Akū Yesu pì: Àsun gínɛro, zaakū gbɛke ni fɔ à daboyā ke kù ma tɔo à era à ma tɔ vāni sí doro.

40 Gbɛ kù adi ibɛɛ kpá kúooro bi ó baakpɛmɛ.

41 Yāpuran maten oáre, gbɛ kù à á gba ímina kù á kun Kirisi pó ũ yāi, ade ni kura a láadairo.

42 Tó gbɛ tò né kù ò ma náani vī dínɔ doke sàtɛ, anigɔ sàna adɛnɛ ò wísilɔgbɛ zɔkɔ dɔ a wakalɛ ò a zu sèbɛɛ gūn.

43-44 Tó n ɔ mé àdi tó ò fu, ò zɔ ò zukūna. À sãnanne ò gɛ wèndii gūn kù ɔ kusuo de n gɔ kù ɔ mèn plaola ò gɛ té kù àdi garo gūn gyāwān.

45-46 Tó n gbá mé àdi tó ò sàtɛ, ò zɔ ò zukūna. À sãnanne ò gɛ wèndii gūn ɛɛ ũ de n gɔ kù gbá mèn plaola ò n zu tén.

47 Tó n wé mé àdi tó ò fu, ò bo. À sãnanne ò gɛ kpata kù à bò Luda kīnaa gūn kù wé doo de n gɔ kù wé mèn plaola ò n zu tén,

48 gu kù n kòkòbirii dì lākaro, té pìi dì garo.

49 Té ni mè ũ gbɛ sīnda pínkia lākū òdi pó keke kù wisio nà.

50 Wisi bi pó manamɛ, ama tó a nna tà, deran oni ke nà à gɔ wisi ũ dɔɔ? À tó wisi gɔ kù à gūn, áni gɔ nna kù kɔo.

10

Yigidena ya

(Mat 19:1-12)

1 Akū Yesu bò gwe à gèɛ Yudea bùsun ari Yoda bara. Pari era ò kàkarai gwe, akū à yā dàinne lākū àdi ke nà.

2 Farisi kenɔ sù ò a yɔ ò gwa, akū ò a là ò pì: Gɔgbɛ zé vī à yìgì de yá?

3 À wènmá à pì: Musa dàáre deraa?

4 Ò pì: Musa gɔgbɛ gbà zé à yìgidetakada kē à a nanɔ gbarɛo.

5 Akū Yesu pìrɛne: Á ságbána yá mé à tò Musa doka birekū dàáre.

6 Zaa káaku kū Luda andunia kè, à gɔgbɛ kè kū nɔgbɛome.

7 Abire yáí gɔgbɛ ní a de kū a dao tó, ò nakɔa kū a nanɔ,

8 ń gbɛnɔn pla oni gɔ mè do ũ. Ò kun pla doro, sé do.

9 A yá mé à tò gbɛ kū Luda ń nakɔano, bisásiri sún ń kékɔaro.

10 Kū Yesu tà be, a ibanɔ a là yá pìi mii.

11 Akū à pìrɛne: Gbɛ kū à yìgii dè kū a nanɔ à nɔ pānde sè, ade zina kè a nɔ káakune.

12 Nɔgbɛ kū à yìgii dè kū a záo à gɔ pānde sè sɔ, à zina kɛen gwe.

Yesu arubarikadana nɛnɔn

(Mat 19:13-15, Luk 18:15-17)

13 Òten su Yesune kū nɛnɔ de à ɔ narɛma, akū a ibanɔ gírɛne.

14 Kū Yesu è le, à pɔ fɛ à pìrɛne: Á tó nɛnɔ mó ma kīnaa, àsun gírɛnero, zaakū kpata kū à bò Luda kīnaa mé à ń takanɔ pɔ ũ.

15 Yápuran maten oáre, gbɛ kū adi kpata kū à bò Luda kīnaa sí lán né fíti bàro ní gɛnló.

16 Akū à nɛnɔ sè à ń kpákpa a kùla, à ɔ nànarɛma à arubarikaa dàngu.

Aruzekede

(Mat 19:16-30, Luk 18:18-30)

17 Kū Yesu dà zén àten gé, akū gɔgbɛ ke bàa lè à sù à kùte a are à a là à pì: Danneri mana, deran mani ke nà mà wèndi kū àdi lákaro lee?

18 Akū Yesu pìrɛne: Á kè dera n pì má manaa? Gbɛke manaro, sé Luda ado.

19 ń dokanɔ dɔ: Nsun gbɛ dero, n̄sun zina kero, n̄sun kpāni oro, n̄sun yá di n gbɛdakearo, n̄sun gbɛ blero, n̄gɔ bèere lí n de kū n daoone.

20 Akū à pì: Danneri, zaa ma né fiti gɔɔran má yá birenɔ kūna pínki.

21 Akū Yesu a gwà kū yenyí wéó à pìrɛne: Yá mèn do mé à gɔnne. N̄ gé n̄ pɔ kū n̄ vīnɔ yía pínki n̄ a ɔgɔ kpá takasidenɔa, n̄ mó n̄ témai, ñigɔ aruzekɛ vī ludambe.

22 Akū gɔgbɛ pì ànn sisi yá pì yáí, à tà kū pɔsiraio kū à aruzekɛnɔ vī zɔkɔ yáí.

23 Akū Yesu a ibanɔ gwàgwa à pìrɛne: Á zī'ũ manamana aruzekedene à gɛ kpata kū à bò Luda kīnaa gūn.

24 A yá pìi bò a ibanɔ sare, akū Yesu èra à pìrɛne: Gbɛnɔ, à zī'ũ gbɛne manamana à gɛ kpata kū à bò Luda kīnaa gūn!

25 Lakumi gɛna pɔɔwɛen araga de aruzekede gɛna kpata kū à bò Luda kīnaa gūnla.

26 Akū yá pìi bò a ibanɔ sare manamana, ò pikɔne: Dí mé ani fɔ à surabana lee?

27 Yesu ń gwá à pì: Bisásiri ni fɔro, sé Luda. Luda kīnaa bee pɔ sīnda pínki dī sí ke.

28 Akū Pita pìrɛne: O bee pɔ sīnda pínki tò o tenyí.

29 Yesu pì: Yápuran maten oáre, gbɛ kū à a be tò ke a vīninɔ ke a dakūnanɔ ke a da ke a de ke a nɛnɔ ke a bura ma yáí kū ma baarukpannena yáo,

30 ade ni era à bɛnɔ kū vīninɔ kū dakūnanɔ kū danɔ kū nɛnɔ kū buranɔ e leu basɔɔro andunia dí gūn, ama kū wétammaome, ani wèndi kū àdi lákaro le andunia kū àten su gūn.

31 Gbē káakuno nigō gbē kpēdeno ũ dasi, gbē kpēdeno nigō gbē káakuno ũ.

Yesu era à a ga kù a vunaao yá'onaa
(Mat 20:17-19, Luk 18:31-34)

32 Ò era ò dà zén òten gé Yurusalemu. Yesu do a ibanone are, akù yá pìi bò n sare, vīna gbē kù ò té a kpēno kù. Akù Yesu a gbēnon kuri aweeplano sète n dona, à era à yá kù oni keare ònne do

33 à pì: À ma! Òten gé Yurusalemume. Oni Bisāsiri Né kpá sa'orikino kù ludayádannerinɔa, oni yá daala à ga, oni a kpá kifirinɔa.

34 Oni a lalandi ke oni lé'i káa oni a gbē kù fláao oni a de, a goro aakōde zī ani fute.

Yamisi kù Yuhanao wékenaa
(Mat 20:20-28)

35 Akù Zebedi nēno Yamisi kù Yuhanao nà Yesui ò pine: Danneri, ó ye n yá kù óten wé kemma kewere.

36 Akù à n lá à pì: Bón á ye mà kéáree?

37 Ò wèa ò pì: N tó ò vute künwo n kpata gūn, gbē do n oplai gbē do ɔzei.

38 Yesu pīnne: Á yá kù átēni a wé kema dōro. Toko'i kù mani mi, áni fō à mi yá? Wétamma kù mani gēn áni fō à gē a gūn yá?

39 Ò wèa ò pì: Óni fō. Akù Yesu pīnne: Toko'i kù mani mi áni mi, wétamma kù mani gēn áni gēn,

40 ama vutena ma oplai ke ma ɔzei bi ma yānlo. Gbē kù Luda kèkēnneɔ pómē.

41 Kù a iba gbēnon kuri kparano yá pìi mà, n pō fē Yamisi kù Yuhanao.

42 Akù Yesu n kákara à pīnne: Á dō kù gbē kù òteni n gwa buri pānde kīnano ũno dī gbāna ble n gbēnoa, gbānadeno sō òdi iko moñe,

43 ama à de le á kīnaaro. Á té gbē kù à ye à gō gbē zōkō ũ, sé ade ke á zīri ũ.

44 Lemē do gbē kù à ye à gō gbē káaku ũ, sé ade ke á sīnda pínki zō ũ.

45 Zaakù Bisāsiri Né dí su de ò zī kenere, à sù de à zī kēnne à a zīda wēndi kpá de à gbēno bo dasi yāi.

Batimeu wéwēnaa
(Mat 20:29-34, Luk 18:35-43)

46 Ò kà Yeriko. Kù Yesu ten bo gwe kù a ibanō kù pario, vīna Timeu né Batimeu vutena zé léa, àten bara ke.

47 Kù à mà ò pì Yesu Nazera mé àten gēte, akù à nà lé gbāna zunaa à pì: Yesu, Dauda Buri, n ma wēnda gwa!

48 Akù pari ten gīne òten pì à yīte. Akù a lé gbāna zunaa kàra àten pì: Dauda Buri, n ma wēnda gwa.

49 Yesu zè à pì: À a sísi. Akù ò vīnaa pìi sísi ò pine: N laakari kpáte n fute. Àteni n sísi.

50 Akù vīnaa pì a uta bò à vī à fute à sù Yesu kīnaa.

51 Akù Yesu a là à pì: Bón n ye mà kennee? Vīnaa pìi wèa à pì: Rabi, má ye ma wé gu eme.

52 Akù Yesu pine: N gé, ma náani kù n kè mé à n werekōa. Zaa gwe gōno a wé gu è, akù à dà káao zén.

11

*Gb̄anakεkpana Yesui Yurusalemu
(Mat 21:1-11, Luk 19:28-40, Yuh 12:12-19)*

1 Kū ò kà kàni kū Yurusalemuo, ò kà Betefage kū Betani kū à kú Kùkpe s̄s̄igerεεiio, akū Yesu a iban̄o z̄l̄ gb̄ēn̄o pla

2 à pīn̄e: À gé lakutu kū à kátε á arε dire gūn. Tó a gē ḡōn̄o, áni zaakine b̄òr̄o e b̄àd̄ona gwe, gb̄ēke dí dia zikiro. À poro à suo.

3 Tó ò á lá ò pi, b̄ón áten ke gwe, à pi Dikiri mé à yei, ani era à suo tera.

4 Akū ò ḡε ò zaaki è b̄àd̄ona kp̄élele b̄aai. Kū òten poro,

5 akū gb̄ē kū ò ze gwen̄o n̄ lá ò pi: B̄ón áten ke kū zaaki pīio kū áten poroo?

6 ò w̄ēm̄ma lákū Yesu òn̄ne nà, akū ò n̄ tó ò táo.

7 Ò sù kū zaaki pīio Yesune, ò n̄ utan̄o kp̄àtea, akū Yesu dia.

8 Gb̄ēn̄o teni n̄ utan̄o kp̄átε zé gūn dasi, gb̄ēken̄o ten lán̄o z̄s̄ s̄ēn̄ òten kp̄átε d̄o.

9 Gb̄ē kū ò té aren̄o kū gb̄ē kū ò té kpen̄o ten wiki lé òten pi:

N̄ gb̄ana ke!

Arubarikaden gb̄ē kū àten su kū Dikiri t̄ó ū.

10 Luda arubarika da ó dizi Dauda kpata kū àten bo gupuraan.

Ò gb̄anakε kp̄ái ari ludambe.

11 Kū Yesu kà Yurusalemu, à ḡē Luda ònn, akū à p̄ó s̄inda píngi gwà à likai. Kū if̄ántē ten gē kp̄én̄o yáí, akū à b̄ò à ḡε Betani kū a iba gb̄ēn̄o kuri awεεplan̄o.

*Yesu láaribona kaka lía kū a kunna Luda ònnwo
(Mat 21:12-22, Luk 19:45-48, Yuh 2:13-22)*

12 Kū gu d̄ò, ò b̄ò Betani, akū nà ten Yesu de.

13 À kaka lí è z̄à dire a lá kú. Akū à ḡε gwa ke tó à né v̄i. Kū à kà gwe, adi p̄ske lero, sé a lán̄o, zaakū kaka ḡōr̄o dí ká k̄òro.

14 Akū à pi lí pīine: Gb̄ēke ni n̄ né ble ziki doró. A iban̄o yā pīi mà.

15 Kū ò kà Yurusalemu, Yesu ḡē Luda ònn, akū à p̄ε etεblerin̄o kū lagatarin̄o à n̄ b̄óte. À ḡol̄ilinkerin̄o teburun̄o kū pot̄ēnyarin̄o gb̄àn̄o ȳl̄pa à k̄òtēn̄e.

16 Adi we gb̄ēke a aso s̄è à ḡēt̄eo Luda ònnlo.

17 Akū à yā d̄à gb̄ēn̄o ò pi: Ò k̄ē Luda yān̄ ò pi: Ma kp̄é niḡs̄ de aduakekpe ū buri s̄inda píngine, akū a k̄ē gb̄ēblerin̄o t̄ó ū.

18 Sa'orikin̄o kū ludayadannerin̄o yā pīi mà, akū òten zé wetε ò a de. Òten v̄ina kenε, zaakū a yādannena a b̄ò gb̄ē s̄inda píngi sare.

19 Kū ok̄osi k̄ē, akū Yesu kū a iban̄o b̄òte w̄ētε pīi gūn.

20 Kū gu d̄ò, òten ḡēte, akū ò kaka lí pīi è à kori k̄ē kū a z̄inio.

21 Akū à yā d̄ò Pitan, akū à pīi Yesune: Rabi, n̄ kaka lí kū n̄ láari b̄ò a gwa, à kori kú.

22 Yesu w̄ēm̄ma à bè: Àḡs̄ Luda náani v̄i.

23 Yāpuran maten oáre, tó gb̄ē ò kpi díne à fute à a z̄ida sé à zu s̄eben, tó ádi sika ke a n̄s̄εε gūnlo, tó à náani v̄i kū yā kú à òo pi ni ke, ani kenεme.

24 Abire yáí maten oáre, tó áten adua ke, yā kú a a wé k̄ē píngi, à dite à ḡnake a l̄é k̄ò, áni le s̄s̄.

25 Tó a fute áten adua ke, tó á n̄s̄ε v̄ani k̄una kū gb̄ēkeo, à k̄ēne, de á De kū à kú musu á durunnano k̄éáre d̄o.

26 Tó ádi gb̄ēn̄o k̄ē s̄oro, á De kū à kú musu ni á durunnano k̄éáre sero.

Yesu gbekana a ikooi
(Mat 21:23-27, Luk 20:1-8)

27 Akū ò kà Yurusalemu. Lákū Yesu ten kure Luda ɔnn nà, sa'orikinɔ kù luyadayannerinɔ kù gbē z̄sk̄ɔnɔ sù

28 ò a la ò pì: Iko kpaten nten yā dínɔ keoo? Dí mé à n gba yā pì kena ikoo?

29 Akū Yesu wèríma à pì: Yā mèn don mani gbekaáwa. Á wema, mani iko kù maten yā dínɔ keo oáre.

30 À omene. Yahaya gbēno da'itekēnaa bò Luda kīnaan yá, ke bisāsiri kīnaame?

31 Akū ò yā ḡḡɔ ò pì: Tó o pì Luda kīnaame, ani ó lá b̄oyáin ódi Yahaya yā síroo?

32 Tó o pì bisāsiri kīnaame s̄, t̄! Ò gbēno vīna vī, zaakū gbē s̄inda p̄inki Yahaya annabikē s̄i.

33 Akū ò wè Yesua ò pì: Ó d̄ro. Akū Yesu piñne: Ehē makū se, mani iko kù maten yā dínɔ keo oáero.

12

Geepi líkpe arukerino
(Mat 21:33-46, Luk 20:9-18)

1 Akū Yesu f̄ute àten yálek̄ɔañne à pì: Gbēke mé à geepi líkpe bà à karaa likai, à w̄ee ȳs̄ geepi'ifēki ū à búdákp̄gbaa kē, akū à bú p̄i nà arukerinoñe n̄ ɔ̄, akū à f̄ute kù táo.

2 Kù geepiz̄ḡɔɔ kà, akū à a z̄rii z̄i arukerii p̄inɔa de à a geepi né sí.

3 Akū arukerii p̄inɔ a kù ò a gbē, ò a gbàre ɔkori.

4 Akū à èra à z̄rii p̄ande z̄i d̄. Akū ò gbē bire lè a m̄ia ò wé'í dàa.

5 A èra à gbē p̄ande z̄i d̄, akū ò gbē bire dè. Len à gbē p̄andenɔ z̄i lè dasi, ò n̄ gbēkenɔ gbē ò n̄ gbēkenɔ dè.

6 À néḡsgbē mèn do yenyīde mé à ḡñe sà, akū à a z̄i z̄á à pì: Oni ma né yā da.

7 Akū arukerii p̄inɔ pik̄ɔne: Túbiblieriime dí. À tó ò a de, a túbì ni ḡɔ ò p̄ó ū.

8 Akū ò a kù ò a dè, akū ò a ḡe sè ò bòo bura ḡn.

9 T̄! B̄n burade p̄i ni kee? Ani su à arukerii p̄inɔ dede à bura p̄i na gbē p̄andenɔñe n̄ ɔ̄.

10 Ádi Luda yā dí kyó keeroo?

Gbè kù kpéborinɔ p̄a kpài
mé à ḡs̄ kpé kusuru gbè m̄ide ū.

11 Dikiri mé à abirekù kè,
akū à k̄w̄ere yābonsare ū.

12 Akū ò zé w̄ete ò a kù, zaakū ò d̄s̄ kù n̄ yāin à yálek̄ɔanaa p̄i ò, ama ò vīna kè parine, akū ò a tò gwe ò tà.

Be'oḡkpana Sizaa yá
(Mat 22:15-22, Luk 20:20-26)

13 Akū ò Farisi kenɔ kù Her̄ɔdu gbēno z̄i Yesu kīnaa kù ɔnd̄ɔ, de ò a kù a yā'onaa ḡn.

14 Kù ò kà, akū ò p̄ine: Danneri, ó d̄s̄ kù gbē yāpurademe n̄ ū. Ndi gbē wé gwaro, ndi gbē gwena gwaro, ndi Luda zé dañne s̄usu. À zé vī ò búsu'oḡo kpá Sizaa yá, ke à zé v̄iro? Ò kpáan yá, ke ɔsun kpáaro?

15 Yesu n manafikike dɔ́mma, akú à pìnnɛ: Bóyáin áteni n lé áten gwaa? À m kɔ́n ɔ́ɔ̀ pì doo mà gwa.

16 Kú ò kpàa, akú à pìnnɛ: Dí mì wánzán dí kú a tsoo? Ò wèa ò pì: Siza pómɛ.

17 Akú Yesu pìnnɛ: À pó kú à de Siza pó ù kpá Sizaa, à pó kú à de Luda pó ù kpá Ludaa. A yá bò n sare.

Gèno vuna yá

(Mat 22:23-33, Luk 20:27-40)

18 Akú Sadusi kú òdi pì gèno dì vuronɔ̀ sù Yesu kīnaa, ò a gbèka ò pì:

19 Danneri, Musa òwèrɛ a takada gūn à pì, tó gbē gā à a nanɔ̀ tòn né'isari, a dakūna gyaanɔ̀ pì sé, de à né buri dato a vīninɛ.

20 Tò! Dedokɔ́nɔ́nɔ́n kun gbēnɔ́n suppla. Woru nɔ̀ sè, akú à gā né'isari.

21 Akú Sabi nɔ̀ pìi sè dɔ̀, akú à gā à nɔ̀ pìi tò né'isari. Akú Biɔ̀ kè lɛ dɔ̀

22 ari à gèɛ à pè n suppleadea. N pínki ò gā né'isari. N pínki gberan nɔ̀ pìi gā se.

23 Gèno vuna gɔ́ɔ̀ zī n dí mé anigɔ́ nɔ̀ pì vīi? Zaakú n gbēnɔ́n suppla n pínki ò a dɔ́ nɔ̀ ùmɛ.

24 Akú Yesu wèrɛma à pì: Á Luda yá kú a gbānao dñasari yāin a sáteroo?

25 Tó gèno fùtɛ, oni nɔ̀ séro, oni zā kero, onigɔ́ kun lán malaikanɔ́n kun nà ludambɛmɛ.

26 Gèvuna yá musu, ádi Musa takada kyó keroo? Gu kú à lèkara yá òn Luda pìnɛ akáame Ibrahim kú Isaakuo kú Yakubuo Luda ù.

27 Luda dì kɛ gèno Luda ùro, gbē bēnɛno Ludame a ù. A sātɛ à kè zɔ́kɔ́.

Dokaya kú à deñla

(Mat 22:34-40, Luk 10:25-28)

28 Ludayádanneri ke kú gwe, à lékpakɔ́a kú òten kɛ mà. Kú à è Yesu yá wèrɛma manamana, akú à nài à a là à pì: Dokayá kpate mé à de a kparanɔ̀la pínkii?

29 Yesu wèa à pì: Yá kú à deñlan dí: Isarailanɔ̀ à sã kpá. Dikiri ó Ludame Dikiri ù ado.

30 Ngɔ́ ye Dikiri n Ludai kú nèse mèn doo kú n ninio pínki kú n laasunnwo pínki n gbāna lén.

31 A pladen dí: Ngɔ́ ye n gbēdakei lán n zīda wèndii bà. Dokayá ke de abirenɔ̀laro.

32 Akú ludayádannerii pìi pìnɛ: Yá maname, danneri. N yápura ò, n pì Luda mèn dome, a pānde kunlo, sé àpii.

33 Yena Ludai kú nèse mèn doo kú n laasunnwo pínki n gbāna lén kú yena n gbēdakei lán n zīda wèndi bàao de sa'opɔ̀ kú òdi ká tén à té kúla kú sa'ona buri sīnda pínkio.

34 Kú Yesu è à yá wèawa kú laakariio, à pìnɛ: Gēna kpata kú bò Luda kīnaa gūn zā kúnworo. Zaa gɔ́ɔ̀ birea gbēke dí sù a yāke laa doro.

Arumasihu buri yá

(Mat 22:41-46, Luk 20:41-44)

35 Yesu èra áten yá dañne Luda ɔ́nn, akú à gbēno là à pì: À kè dera ludayádannerinɔ̀ dì pì Dauda burin Arumasihu ùu?

36 Kú Luda Nini didi Daudaa, à pì: Dikiri pì ma dikirinɛ à vute a ɔ̀plai

ari àgɔ́ a iberɛno kátɛnɛ a gbá gbáru.

37 Lákú Dauda pìnɛ Dikiri ù, à kè dera anigɔ́ de a buri ù dɔ̀ɔ̀?

*Ludayādannērīnɔ kū Farisīnɔ manafiki
(Mat 23:1-36, Luk 20:45-47)*

Akū pari teni a yā ma kū pɔnnao.

38 A yādannēnaa gūn à pì: À laakari ke ludayādannērīnɔi. Òdigō ye kurenaai kū uta zōkōnɔ dana, de ògō fɔ kpákpañma etēnao.

39 Òdigō wete ò vute aduakekpe vuteki mananɔ gūn kū dikpe vuteki mananɔ.

40 Òdi adua gbāna ke de gbēnɔ n e yāi, akū òdi gyaanɔnɔ kpé sírīma. N wētamma nigō pāsīpāsī de gbē sīnda pínki póla.

*Gyaanɔ takaside gba
(Luk 21:1-4)*

41 Akū Yesu vùte Luda onn ɔgɔdakia are, àten gbēnɔ gwa lākū òten ɔgɔ dan nà. ɔgɔdasidenɔ ten ɔgɔ zōkō dan.

42 Akū gyaanɔ takaside sù à kɔbɔ pla dàn, adi ká sisiro.

43 Akū Yesu a íbanɔ kākara à pínne: Yāpuran maten oáre, gyaanɔ takaside dí ɔgɔ dà ɔgɔdaki gūn de gbē sīnda pínkila.

44 Zaakū n ɔgɔ dasi gūnn ò bòn ò kàn n pínki. Nɔgbē dí sō, a takasike gūnn pó kū à vī à pó bleon à dàn pínki.

13

*Yurusalemu yakana kū andunialakagɔrɔ sèedanɔ
(Mat 24:1-22, Luk 21:5-24)*

1 Lākū Yesu ten bo Luda onn nà, a íbanɔ doke pínne: Danneri, n gwa lākū ò kpé mana dí takanɔ bò nà kū gbē mana dí takanɔ.

2 Akū Yesu pínne: N kpé zōkō dínɔ è pínki yá? Gbē ke kú gu dí kú oni tó dikōaro, oni gboro pínkime.

3 Yesu vutena Kùkpe sīsigerēei areɔkōana kū Luda onnwo, akū Pita kū Yamisio kū Yuhanao kū Anduruo a gbēka gusare ò pì:

4 N owere, boren yā dínɔ ni kee? Bó mé anigō de a pínki kegɔrɔ sèeda ũu?

5 Akū Yesu pínne: À laakari ke, àsun tó ò á sātéro.

6 Oni su dasi kú ma tóo, onigō pì Arumasihume n ũ oni gbēnɔ sātē dasi.

7 Tó a zīnɔ baaruu mà kú a òpiio, àsun bídi kero. Sé abirekūnɔ ke, ama andunia lakana kpé.

8 Buri kú burio ni futekōi, leme dɔ būsú kú būsuuo. Zīte yīgāyīgāna nigō kú gukenɔn kú nāao. Yā dínɔme nòwāwā naana ũ.

9 À laakari ke. Oni á kúkū ò á na yákpatekerinɔne n ũ, oni á gbēgbē aduakekpenɔ gūn. Oni á ze būsú gbē zōkōnɔ kú kīnanɔ are ma yāi, de àgō deñne ma sèedadenɔ ũ.

10 Sé ò ma baaru nna waazi ke buri pínki ma gīa.

11 Tó ò gēe kááo yákpatekēkia, àsun gīnake à bídi ke yā kú áni oaro. Yā kú Luda dàaré á lén gɔrɔ kúa à o, zaakū ákōnɔ mé áni yā oro, Luda Ninime.

12 Vīni kú dakūnanɔ ni kō kpámma ò de. Denɔ ni bo n nénɔ kpe. Nénɔ ni bo n denɔ kú n danɔ kpe ò n de.

13 Gbē sīnda pínki ni zāágu ma yāi, ama gbē kú à zena gbāna ari a gɔrɔ léa ni surabana le.

14 Tó a tē guyakari è gu kú à de àgō kunlo, kyókeri gō dō, gbē kú ò kú Yudeano bàà sí ò mì pé kpīnɔa.

15 Gbē kú à kú a kpé musu sún kipa à gē kpé gūn à póke sé à booro.

16 Gbē kú à kú bura sún era be à a uta séro.

17 Waiyoo nòsindarenò kù nérandenò gɔɔ birea.

18 À adua ke de yā pì sún ke bunsire gɔɔɔ,

19 zaakù wétamma nigɔ kun gɔɔ pìnɔa. Zaa gɔɔ kù Luda andunia kè ari gbàra a taka dí kero, ani sɔ ke zikiro.

20 Tó Dikiri dí gɔɔ pìnɔ lagoro, de gbēke ni boro. Ama à gɔɔ pìnɔ làgo a gbē kù à n sɛnɔ yāime.

Bisāsiri Né sunaa

(Mat 24:23-44, Luk 21:25-38)

21 Gɔɔ birea tó gbēke piàre, à Arumasihu gwa la kesɔ à Arumasihu gwa zà dire, àsun síro.

22 Zaakù Arumasihu ékenò kù annabi ékenò ni su ò sèedanò kù daboyānò ke, de ò gbē kù Luda n sɛnɔ sàteo, tó ani sí ke.

23 À laakari ke. Ma gīnake ma yā pínki òàre zaa káaku kò.

24 Gɔɔ pìnɔ wétammaanaa gbèra ifántē ni sira kù, movura ni í kero,

25 susunenò ni woro ludambè, gbāna kù ò kù musunò ni yīgā,

26 gbasa ò Bisāsiri Né suna e ludambè lukun kù gbāna zókɔo kù gakurio.

27 Ani a malaikanò zī andunia kusuru siikɔ gūn, de ò gbē kù Luda n sɛnɔ kakara zaa andunia lé dikù kù a lé direkùo.

28 À yā dada kaka lía. Tó a ɔnenò í kpàkpa àten lá bòtò kù, á dɔ kù guwānagɔɔ kà kāni.

29 Leme sɔ, tó a è yā pìnɔ ten ke, àgɔ dɔ kù a sunaa kà kāni, à kù kpéleleá.

30 Yāpuran maten oàre gɔɔ dí gbēnò ni gētero ari yā pìnɔ gé keo pínki.

31 Musu kù zíteo ni gēte, ama ma yānɔn gētèna víro.

32 Gbēke a gɔɔ ke a gɔɔ zaka dɔro, bee malaika kù ò kù musunò ke Luda Né, sé De Luda.

33 À laakari ke, á wé gɔ dɔ, zaakù á dɔ gɔɔ kù ani suro.

34 A de lán gbē kù àten gé wētea bà. À a be tò a zīkerinòne baadi kù a zīo, akù à pì a gudákpáriine á wé gɔ dɔ.

35 Ákɔnò sɔ, á dɔ gɔɔ kù bede ni suro, ɔkɔsin yá, lizāndon yá, kolezuon yá, ke gudɔo. A yā mé à tò á wé gɔ dɔ,

36 de àsun su kānto à á le àten i oro yāi.

37 Yā kù maten oàre maten o gbē sīnda pínkineme, à wé gɔ dɔ.

14

Lékpakúsuna Yesui

(Mat 26:1-5, Luk 22:1-2, Yuh 11:45-53)

1 Vīnla dikpe kù Burodi Futenasari dikpeo gɔ gɔɔ pla, akù sa'orikinò kù ludayādannerinò ten zé wete kù ɔndɔo ò Yesu kù ò de.

2 Zaakù ò pì: Òsun ke dikpe zīro, de gbēnò sún zuka káro yāi.

Nísi gbī nna kuna Yesu mìa

(Mat 26:6-13, Yoh 12:1-8)

3 Gɔɔ kù Yesu kù Betani, Simò kusu bea, àten pò ble gengesekena, akù nɔgbē ke nài a lo fitinna kù nísi gbī nna buri mana ɔgde kù a gūn kūna. Akù à lo pì wakaa è, à nísi pì kù Yesu mìa.

4 Gbēkenò kù gwe, n pò fùte ò pì: Bóme nísi pì laalasekèna ũu?

5 Oni fɔ ò yía de andurufu wàa do kpé basɔɔrola ò a ɔgò kpá takasidenɔa. Akù ò léfɔtò kpà nɔgbē pìii.

6 Akū Yesu pì: À a tó gwe. Bó yá mé à tò áten wari dɔaa? À zī mana kèmeneme.

7 Takasidenɔ nigɔ́ kú kááo gɔɔɔ sīnda pínki, gɔɔɔ kú á yei, áni fɔ́ à kéɛ́ne. Makú sɔ́ manigɔ́ kú kááo gɔɔɔ sīnda pínkiro.

8 À kè a gbána lémmé, à gīnake à nīsi kú ma mēea de à ma gè keome.

9 Yápuran maten oáre, gu kú óteni ma baaru nna waazi ken andunia gūn pínki, onigɔ́ yá kú nɔgbē pli kè o a dɔngu yáí.

Yudasi bona Yesu kpe

(Mat 26:14-16, Luk 22:3-6)

10 Abire gbera gbēnɔn kuri awɛɛplanɔ do kú òdi pine Yudasi Isikariotɔ gèe sa'orikɔn kīnaa de à Yesu kpámma.

11 Kú ò a yá mà, akú ñ pɔ́ kè nna, akú ò lé sène kú oni ɔgɔ́ kpáa. Akú áten zé wete à Yesu kpámma.

Vīnla pɔ́ble kekenaa

(Mat 26:17-25, Luk 22:7-14, 21-23, Yuh 13:21-30)

12 Burodi Futenasari dikpe gɔɔɔ káaku zī kú òdi Vīnla sáne bɔɔɔ kùtu kpá, Yesu ibanɔ a là ò pine: Mán ñ ye ò gé kekenne ñ Vīnla pɔ́ blenn?

13 Yesu gbēnɔn pla zī a ibanɔ té à pīnne: À gé wēte gūn. Gɔ́gbē ke ni daále à í sena kú loo. À téi

14 ari ɔn kú aní gēn. À o ɔn pì bedene, danneri pì mán a kipaki kunn, gu kú áni Vīnla pɔ́ blen kú a ibanɔ?

15 Ani kpé musu zókɔ́ kú ò kèke mɔ́are. À pɔ́bleyá kekewere gwe.

16 Yesu ibaa pinɔ́ dà zén, ò gè wēte pìi gūn, akú ò lè lákú à òrine nà. Akú ò Vīnla pɔ́bleyá kèke gwe.

17 Kú ɔkɔ́si kè, akú Yesu gèe gwe kú a gbēnɔn kuri awɛɛpla pinɔ́.

18 Kú ò gengesekena òten pɔ́ ble, akú à pì: Yápuran maten oáre, á gbē mèn do kú óten pɔ́ ble leele ni ma kpámma.

19 Ñ nèsee yàka, akú óteni a la dodo: Asa makúroo?

20 Akú à pīnne: Á gbēnɔn kuri awɛɛplanɔ do kú óten pɔ́ ble ta gūn leeleme.

21 Bisásiri Né ni kpágui lákú a kēna a yá musu nà, ama waiyoo gbē kú ani Bisásiri Né kpámma pìi. Ani ke sàna adene tó odi a i yáro.

Dikiri pɔ́ble

(Mat 26:26-30, Luk 22:14-20, 1Kɔ 11:23-25)

22 Kú óten pɔ́ ble, Yesu burodii sè à arubarikaa dàn, akú à likɔ́re à kpá a ibanɔa à pì: À sí, ma mēen sí.

23 Akú à toko sè à arubarikaa dàn à kpámma, akú ò mì ñ pínki.

24 Akú à pīnne: Ma arun yè, Luda bàka kunna kú gbē dasinɔ aru ũ kú ani bɔ́téma.

25 Yápuran maten oáre, mani geepe'i mi gīa doru ari kpata kú à bò Luda kīnaa gé boo gupuraa, gbasá mà a dufu mi sà.

26 Kú ò lèe sí, akú ò bɔ́te ò gèe Kùkpe sīsigeɛɛi.

Yesu gīnake à dɔ́ yá kú Pita ni ke

(Mat 26:31-35, Luk 22:31-34, Yuh 13:36-38)

27 Akú Yesu pīnne: Á pínki áni fuma, zaakú ò kè Luda yán ò pì: Mani sádari lé, sánɔ ni fákɔ́a.

28 Ama ma vunaa gbera mani doáre are gena Galili.

29 Akú Pita pine: Bee tó ò fù ñ pínki, mani furo.

30 Akū Yesu pìne: Yápuran maten onne, gwāaniala ari ko gō gé lé zu gèn pla, ìni ledi kpámai gèn aakō.

31 Akū Pita pì mámmam: Bee tó mani sù mà ga kúnwo, mani ledi kpányĩ zikiro. Akū ò ò le se ñ pínki.

*Yesu aduakena za Getesemani
(Mat 26:36-46, Luk 22:39-46)*

32 Ò kà gu kú òdi pì Getesemani, akū Yesu pì a ìbanone: À vute la ari mà gé adua ke.

33 À Pita kú Yamisio kú Yuhanao sè à gèe kúnwo. Pòsira a kú a nèseyoko si.

34 Akū à pìrìne: Ma pò sira kú manamana ari ga léi. À ze la à ìbène ke.

35 Kú à gèe are fiti, akū à kùte zíte à adua kè tó ani sí ke, goro zakaa pì gèteala.

36 À pì: Baa, ma De, pò sīnda pínki dī sí kenne. Ñ toko'i dí síma, ama adi ke yā kú má yeinlo, sé kú ñ yeii.

37 Akū à èra à sù à a ìbanò lè, òten i o. Akū à pì Pitane: Simò, nteni i on yá? Ndi fñ n ìbène kè bee awa doroo?

38 À ìbène ke àgō adua ke de àsun fu yōogwanaaaro yāi. Nini yei, ama mè buse.

39 À èra à gèe adua ke, akū à yā dokōno pì ò dō.

40 Kú à èra à sù à ñ lé, òten i o, zaakū òten idekū dede. Ò dō deran oni yā one nāro.

41 À suna gèn aakōdeo à pìrìne: Áten i o áten kámma bo ari teran yá? À mò le. Goro kà sà. À gwa, ò Bisāsiri Né kpà durunnakerinōa.

42 À fute ò gé. Gbē kú à ma kpañma pì ten su fá.

*Yesu kūnaa
(Mat 26:47-56, Luk 22:47-53, Yuh 18:3-12)*

43 Kú à kpé áten yā pì o, akū Yudasi a ìba gbēnon kuri awēplanò doke sù kú pario, ò fēnedano kúkuna kú gōno. Ò bò sa'orikinò kú ludayādannerinò kú gbē zōkōno kīnaa.

44 Bonkpède pì sō à sèedaa òrìne à pì: Gbē kú mani lé péa, àkūn dí. À a kú gbāna à tá kāao.

45 Akū à mùi pè Yesua gōno à pìne: Rabi! Akū à lé pèa.

46 Akū ò ò pète Yesua ò a kù gíngin.

47 Akū gbē kú ò zena gwenò doke a fēneda wòto à sa'oriki ziri ke lèo à a sà gò.

48 Akū Yesu pìrìne: Kpāni wédewen ma ũ kú a su à ma kú kú fēnedano kú gōno yá?

49 Madigō kú kááo Luda onn lākū gu digō dō nà, madigō yā daaré, ádi ma kuro. Ama sé yā kú ò kè Luda yān papa.

50 Akū à ìbanò bàa lè ñ pínki ò a tòn.

51 Kefenna ke téi à pòke danaro, bizatarun à kùala. Kú ò a kù,

52 akū à bò ñ oī à a biza tòrìne gwe à bàa si à tà punsi.

*Yuda gbānadenò yapatkena kú Yesuo
(Mat 26:57-68, Luk 22:54-55, 63-71, Yuh 18:13-14, 19-24)*

53 Akū ò gèe kú Yesuo sa'oriki zōkō bea. Sa'orikinò kú gbē zōkōno kú ludayādannerinò kàkara gwe ñ pínki.

54 Pita té a kpè zà dire ari à gèe à gèe sa'oriki zōkō be onn. À vùte gwe áten té kpákpa kú dogarinò lèle.

55 Sa'orikinɔ kú Yuda yákpatekerinɔ ń pínki ten sèeda wete Yesui ò a de, akú odi a lero.

56 Ò ékeyá didia dasi, ama ń yáke dí kɔ́ séro.

57 Akú gbèkenɔ fùte ò ékeyá didia ò pi:

58 O mà à pì áni Luda kpé kú bisásiri bò wí áni a pánde bo gɔɔ aakɔ dagura kú bisásiri dí boro.

59 Bee kú abireo ń yá dí kɔ́ séro.

60 Akú sa'oriki zɔkɔ́ fùte à zè ń are à Yesu gbèka: Ń yáke ví òn werímaroo? Yá kú òten didimma dí de deraa?

61 Yesu yíte kpèn adi yáke wearo, akú sa'oriki zɔkɔ́ pii era à a gbèka: Mɔkɔn Arumasihu, Luda arubarikade Né ù yá?

62 Akú Yesu pi: Makúme a ù. Áni Bisásiri Né e vutena Gbánasíndapinkide ɔplai, akú sɔ́ áni a suna e ludambe lukun.

63 Akú sa'oriki zɔkɔ́ pi a utano gá à kè à pi: À kè dera óten sèedade pánde kenɔ wete dɔɔ?

64 A mà lákú à dɔkè kú Ludao ná. Yá kpaten a zeo teraa? Akú ò yá dàala ń pínki ò pi ò a de.

65 Akú gbèkenɔ fùte ò lé'i kàa. Akú ò pɔ́ yíne a ánnwa, òteni a léle kú okúo òten pine: Ń annabikeyá o òn gbè kú à n le o. Akú dogarinɔ a kú ò a sán kèke.

Pita ledikpana Yesui

(Mat 26:69-75, Luk 22:56-62, Yuh 18:15-18, 25-27)

66 Pita kú onn zíte, akú sa'oriki zɔkɔ́ zɔnɔkparenɔ doke sù gwe.

67 Kú à Pita è àten té kpákpa, akú à wé dia à pine: Mɔkɔn sɔ́ ndigɔ́ kú léle kú Yesu Nazerao.

68 Akú à ledi kpà à pi: Má a dɔro, mádi yá kú nteni o dɔro dɔro. Akú à fùte à gè gánun.

69 Kú zɔnɔkpare pi a è gwe dɔ, akú à ò gbè kú ò zena gwenɔne à pi: Ń gbè mèn don dí.

70 Akú Pita ledi kpà dɔ. Kú à kè saa fiti, gbè kú ò zena gwenɔ pi Pitane: Yápurame ń gbè dome n ù, zaakú Galili gbème n ù.

71 Akú Pita fùte à a zida kà à la dà à pi: Má gbè kú áteni a yá o pi dɔro.

72 Zaa gwe gɔ́nɔ ko lé gènn plade zù, akú yá kú Yesu òo dɔ́ Pitan, kú à pi, ari ko gɔ́ gé lé zu gènn pla, ani ledi kpáai gènn aakɔ. Akú à nà ɔ́dɔnaaa.

15

Pilati yákpatekena kú Yesuo

(Mat 27:1-2, 11-14, Luk 23:1-5, Yuh 18:28-38)

1 Kú gu dɔ́ gɔ́nɔ sa'orikinɔ kú gbè zɔkɔ́nɔ kú ludayádannerinɔ kú gbánadenɔ ń pínki yá gɔ́gɔ́, akú ò Yesu yí ò gèe ò a nà Pilatine a ɔ́i.

2 Akú Pilati a là à pi: Mɔkɔmmé Yudanɔ kína ù yá? Yesu wèa à pi: Len n ò le.

3 Sa'orikinɔ ten yá didia,

4 akú Pilati a là dɔ: Ìni yáke oroo? Yá kú òten didimma ma fá!

5 Ama Yesu dí yáke werímaro, akú yá pii bò Pilati sare.

Yadana Yesula

(Mat 27:15-26, Luk 23:13-25, Yuh 18:39-19:16)

6 Vínla dikpe zí òdi purusunanɔ doke kú gbèno a wé kè gbareíne.

7 Gɔɔ kú sɔ́ gbèke kú kpésiran òdi pi Baraba. À kú kú gbè gaavude kú ò gbè dèno.

8 Akū pari nà Pilatii ò wé kèa à ke lákū àdi keñne nà.

9 Akū Pilati n lá à pi: Á ye mà Yudanò kína gbareáren yá?

10 Zaakū à dš kú nèségšba kú sa'orikinon vī kú Yesuo yáin ò a kpàawa.

11 Akū sa'orikinò gbēnò laakarīi fūte, de ò o Pilatine à Baraba gbareñne.

12 Akū Pilati n lá à pi: Bón á ye mà ke kú gbē kú adi pi Yudanò kínao teraa?

13 Akū ò wiki lè ò pi: Ñ a pá lía!

14 Akū Pilati pìinne: À kè deraa? Bó dàan à kèe? Akū ò wiki lè ò kàra ò pi: Ñ a pá lía!

15 Pilati ye à gbēnò ponna wete, akū à Baraba gbareñne. À Yesu kpà sozanò a ò a gbē fláao ò a pá lía.

Yesu fobona

(Mat 27:27-31, Yuh 19:2-3)

16 Akū sozaa pino gèe káao búsu gbē zškš pi be onn, akū ò n gà kàkara pínki.

17 Ò arukimba tēra dàne, akū ò lè fūraa tà ò kùne.

18 Akū òten fš kpáa ò pi: Fš Yudanò kína!

19 Òteni a lé kú gòoo a miia òten lé'i káa òten kúte n koso a òten mì natene.

20 Kū ò a fobò ò làka, akū ò arukimba tēra pii gòala ò a zīda pškasa dàne. Akū ò bò káao òten gé a pá lía.

Yesu pana lía

(Mat 27:32-44, Luk 23:26-43, Yuh 19:17-27)

21 Kū òten gé, Sirēni gbē kú ò pine Simò bò lakutu kea àten su wēte gūn, akū ò gā nàa à Yesu lígbāndururkpana sé. Àkūme Alesanda kú Rufuo de u.

22 Akū ò gèe kú Yesuo gu kú òdi pi Gōgōta kú à pi mìtokoki.

23 Akū ò sèwē kú ò yàkate kú ezēo dōne, ama adi miro.

24 Kū ò a pá lía, akū ò a pškasanò kpàate ò kàte, akū ò kàpaa kpà lákū n baadi ni sé nà.

25 Ò a pá lía mò kēndome.

26 Ò yā kú ò diaa kē ò nà lía a mìla ò pi:

Yudanò kína.

27 Ò kpāni wédewenò pá lía a sare gwe dš gbēnōn pla, gbē do a oplaì gbē do a zēl.

28 Len yā kú ò kē Luda yān pàpa le kú ò pi: Ò a kàkara kú dàkerino.

29 Gbē kú òten gē zéla gweno teni n mì ke dékūdekū, òteni a sšs ò pi: Èhē! Mškōn kú n pi ñni Luda kpé wí n era n bo gōrō aakš daguran gweroo?

30 Ñ n zīda mì sí n kipa lía!

31 Lemē dš sa'orikinò kú ludayādannerinò teni a fobo le ò pi: À gbē pāndeno mì sì, ama ani fš à a zīda mì síro.

32 Tó Arumasihu, Isarailanò kína kipa lía tera ò e, òni a nāani ke. Akū gbē kú ò n pá lía leelenò teni a sšs dš.

Yesu ganaa

(Mat 27:45-46, Luk 23:44-49, Yuh 19:28-30)

33 Kū ifantē kà midangura, akū gusira dà búsuu pila pínki ari fānantē mò aakš.

34 Fānantē mò aakšn Yesu wiki lè gbānagbāna à pi: Eloi, Eloi, lema sabatani! Abirekū pi: Ma Luda, ma Luda, à kè dera n ma tonn?

35 Kū gbē kú ò zena gwe kenò yā pii mà, akū ò pi: À ma, àten Iliasu sísi.

36 Akū gbēke bàa lè à gèe à sako sè à dà sèwē kpākpāa gūn, à fīfī lebaa, akū à dš Yesune à mi. Akū à pi: À ze gīa ò gwa, tó Iliasu ni su à a kipa.

37 Yesu wiki gbāna lè à wèndii tà.

38 Akū Luda kpé lábure kèkōa pla bona musu suna zīte.

39 Kū sozanō gbē zōkō kū à ze Yesu are gwe è lākū à gà nà, akū à pì: Yāpurame Luda Nén gbē dí ũ.

40 Nōgbē kenō kú gwe dō òten gu gwa zà dire. Ní tén Mariama Magadalení kun kú Mariamao Yamisi Fítí kú Yusufuo da kú Salomeo.

41 Gōrō kú Yesu kú Galilí, mókōnō mé òdigō téi ògō kpái. Nōgbē pāndenōn kú gwe dō dasi kú ò gèe káao Yurusalemu lèlè.

Yesu vīnaa

(Mat 27:57-61, Luk 23:50-56, Yuh 19:38-42)

42 Azuma zī ɔkōsi. Kū òten kámmabogōrō soru ke,

43 Yusufu Arimatea gbē sù. Gbē tódeme Yuda gbānadeno té. Àkū sō àten kpata kú à bò Luda kīnaa dā. À kùgbāna kè à gèe Pilati kīnaa à Yesu gèe gbèkaa.

44 Kū Pilati mà Yesu gīnake à gà kò, à bò a sare. Akū à sozanō gbē zōkō sisi à a là tó Yesu gà kò.

45 Kū Pilati gbē zōkō yā pìi mà, akū à Yusufu gbà zé à gèe pìi sé.

46 Akū Yusufu gèe à táaru biza lù, akū à gèe à a gèe kipa lía à biza pìi fífí. À a dà gbèwèe kú ò sō mira ũ gūn, akū à gbè gbèntē gbigiri kè à tàta wèe pile.

47 Mariama Magadalení kú Mariama Yusufu dao è gu kú ò Yesu gèe pìi wùten.

16

Yesu vunaa

(Mat 28:1-10, Luk 24:1-12, Yuh 20:1-10)

1 Kámmabogōrō lakanaao ɔkōsi Mariama Magadalení kú Mariama Yamisi dao kú Salomeo nísi gbí nna lù, de ò gé ò kú Yesu mēea yāi.

2 Azumanenna zī kōnkōkōnkō ò bò òten gé mira pìi kīnaa.

3 Ò kō là zén ò pì: Dí mé ani gbèe kú gbigiri ke à gowerè mira léa sō?

4 Zaakū gbèe pìi zōkō manamana. Kū ò wé sè ò gwà, akū ò è ò gbèe pìi gbigiri kè ò gò mira pìi léa.

5 Kū ò gè mira pìi gūn, akū ò kefenna ke è vutena ɔplai à utagyaba pura dana. Akū ò kè gíri.

6 À pīne: Àsun ke gíriro, Yesu Nazera kú ò pà lían àten weteroo? À vù, à kú laro. À gu kú ò a wùten gwa,

7 áni gé à o a ibanōne kú Pitao kú àten doríne are gena Galilí. Gwen oni a en lākū à òrīne nà.

8 Òten lukaluka, yā pìi bò ní sare, akū ò bò miran ò bàa lè. Odi yāke o gbēkenero kú vīna ní kú yāi.

Yesu bo à suna a ibanōne

(Mat 28:16-20, Luk 24:36-53, Yuh 20:11-23)

9 Kū Yesu fùte azumanenna zī kōnkōkōnkō, à a zīda mò Mariama Magadalenine káaku. Nōgbē pìi gūnn Yesu pè tàna mèn supplanōa.

10 Akū nōgbē pìi gèe à ò gbè kú ò kú káao yānōne. Ní nēsèe yakana òten ɔɔ dō.

11 Kū ò mà kú Yesu kú kú wèndiio ari nōgbē pìi à è kú wéo, odi síro.

12 Abire gbera gōrō kú ní gbēnōn planōn té zé gūn òten gé wète gūn, à bò à sùmma lán gbē pānde bà.

13 Kū ò èra ò sù, ò ò gbē kparanōne, ama odi ní yā síro.

¹⁴ Kū à kè saa à bò à sù a ìba gbēnɔn kuri awɛɛdonɔnɛ kū òten pɔ ble. Akū à kpàkēnyī ní sàgbāna yāi, zaakū odi a náani kero akūsɔ odi gbē kū ò a è à vùno yā síro.

¹⁵ Akū à pìrìne: À gé andunia gu sīnda pínkia à ma baaru nna kpá gbēnɔnɛ ní pínki.

¹⁶ Gbē kū à sì akū à da'ite kè mé ani surabana le. Gbē kū adi sí s̄s̄ro, yā ni bo adenɛ vāni.

¹⁷ Gbē kū ò baaruu pìi sìno yākenanɔn dí: Oni tānanɔ goríma kū ma t̄so, oni yāke buri o.

¹⁸ Oni ml̄è sé kū ɔo. Bee tó ò s̄ewɛ mì, p̄oke ni ní lero. Oni ɔ na gyārenɔa ò gbāna kū.

*Tana kū Yesuo ludambe
(Luk 24:50-53, Zīr 1:9-11)*

¹⁹ Kū Dikiri Yesu yā òr̄ne à làka, akū Luda a sè à tà k̄āao musu, akū à vùte Luda ɔplai.

²⁰ Akū a ìbaa p̄ino ḡèè ò waazi kè gu sīnda pínkia. Dikiri zī kè k̄úwo à a yā zīni p̄ète kū daboyá kū ò t̄éino.

LUKU

Baaru nna kù Luku kèè
 Yesu Kirisi inaa 1:1-2:52
 Yahaya Da'itèkeri waazikenaa 3:1-3:20
 Yesu da'itèkenaa 3:21-4:13
 Yesu yádannena Galili 4:14-9:50
 Zaa Galili ari Yurusalemu 9:51-19:27
 Yesu kunna Yurusalemu 19:28-22:46
 Yesu gana kù a vunaao 22:47-24:53

1 Gbēno ɔ kpà dasi, de ò yá kù à kè ó té baba takada gūn zéazea,
 2 lákù gbē kù ò de yá pìi sèedadenɔ ũ kù a baarukparino òwεε nà zaa káaku.
 3 Tera sà makù sɔ, lákù ma wé pè yá pinɔi nà dodo zaa a naana, ma è à mana
 mà kēnne zéazea, ma gbē bèεrede Tiofilu,
 4 de ò yá kù ò dānne sānsān dɔ.

Malaika gīnake à Yahaya Da'itèkeri ina yá'onaa

5 Yudea būsù kīna Herɔdu gɔɔ sa'ori ke kun, a tɔn Zakari. À kù Abia sa'orino
 gāa gūmme. A nāno tɔn Elizabeti. Haruna burime dɔ.
 6 N̄ pla n̄ pínki mana Ludane. Òdigɔ kun taari sari, ò Dikiri doka kù yá kù à
 ditenɔ kūna.
 7 Ama ò né vīro, zaakù Elizabeti bi parame, akù n̄ gbēnoɔn pla n̄ pínki zī kù.
 8 Gɔɔ kù sa'onaa kà n̄ gāaa, Zakari mé àten sa'ona Ludaa zī ke.
 9 Lákù sa'oriii pinɔ di ke nà, ò kàpaa kpà, akù kàpa Zakari kù de à gé turaretiti
 kpata Dikiri kpén.
 10 Turaretitikpatana gɔɔ pari kàkara kpéleleá n̄ pínki, òten adua ke.
 11 Akù Dikiri malaikaa bò a sùà, à zè turaretitikpataki ɔplai.
 12 Kù Zakari a è, à kè giri, vīna a kù.
 13 Akù malaikaa pìi pīne: N̄sun tó vīna n kūro Zakari. Luda n wéke si, n nāno
 Elizabeti ni né i gɔgbē ũ, n̄ tɔ kpáne Yahaya.
 14 N̄ pɔ ni ke nna, n̄ yáa dɔ, gbēno ni ponna ke a ina yá musu dasi,
 15 zaakù anigɔ de Dikirine gbē zɔkɔ ũme. Ani wé ke í gbāna ke miro, Luda
 Nini nigɔ kúa zaa a da gberemme.
 16 Ani tó Isarailano arɛ dɔ Dikiri n̄ Ludaa dasi,
 17 ani do Dikirine arɛ kù Luda Nini gbāna kù Iliasu vī yāo. Ani tó denɔ lé ke
 do kù n̄ néno, ani tó sáyāmarisaridenɔ gbē manano òndɔ sé. Ani tó gbēno gɔ kù
 soru gūn Dikirine.
 18 Akù Zakari pì malaikaa piine: Deran mani yá pì yápura dɔɔ? Zaakù mare
 zīkūnaan ma ũ, akù ma nāno zī kù dɔ.
 19 Akù malaikaa pì wèa à pì: Makūme Gibirilu ũ, madigɔ zena Luda arɛ.
 Àkù mé à ma zī mà yá pì onne, mà baaru nna pì kpánne.
 20 N̄ ma, n̄ néne ni nate, Ìni fɔ n̄ yá oro ari yá pì gé keo, kù nídi ma yá kù ani
 ke a gɔɔa síro yáí.
 21 Gɔɔ kùaa sɔ òten Zakari dá. A gikenaa Luda kpén bò n̄ sarɛ.
 22 Kù à bò, adi fɔ à yá ò kúnworo, akù ò dɔ kù à wégupu è Luda kpén. Lákù a
 néne nāte nà, akù àten yá oñne kù ɔ.
 23 Kù Zakari sa'ogɔɔ pàpa, akù à tà be.

24 Abire gbera a nanɔ Elizabeti nɔɔ si, akū à a zīda ùte ari mɔ sɔɔro à pì:

25 Dikiri yā dí kèmeme, à ma wēnda gwà, à ma bo wé'iyān.

Malaika gīnake à Yesu ina yá'onaa

26 A mɔ suddode gūn Luda malaika Gibirilu zī Galili lakutu kū òdi pi Nazera gūn.

27 À gèe nɔkpare būnu kū a tɔn Mariama kīnaa. À gɔkamma vī Dauda buri ũ. A tɔn Yusufu.

28 Kū malaikaa pìi gèe a kīnaa, à pīne: Fɔɔ arubarikade! Dikiri kú kúnwo.

29 Mariama bídi kè manamana yā pīia, à laasun lè à pì: Fɔɔ bire mì de deraa?

30 Akū malaikaa pìi pīne:

Mariama, òsun tó vīna n kūro,
zaakū Luda gbèke kènneme.

31 N ma! Īni nò sí ò né i gɔgbè ũ,
ò tɔ kpáne Yesu.

32 Anigɔ de gbè zɔkɔ ũ,
oní a sísi Luda Musude Né.

Dikiri Luda ni a ká
a dizi Dauda kpatan,

33 anigɔ kí ble Yakubu burinɔa gɔɔ sīnda pínki,
a kīblena nigɔ lakana vīro.

34 Akū Mariama pì malaikaa pīine: Mádi gɔgbè dɔ zikiro, abirekū ni sí ke deraa?

35 Malaikaa wèa à pì:
Luda Nini ni summa,
Luda Musude gbāna ni danla.

Abire yāi né kū Īni i pì kunna nigɔ adona,
oní a sísi Luda Né.

36 N dané Elizabeti négɔgbè nòsina se a zíkūnaa gūn. Nɔgbè kū ò dìte para ũ pì kú kú nò mɔ suddoo tera.

37 Zaakū Luda kīnaan pɔ sīnda pínki dī sí ken.

38 Akū Mariama pì: Dikiri zɔbleriin ma ũ. À kèmeme lákū n ò nà. Akū malaikaa pìi tà à a tòn.

Mariama gena Elizabeti kīnaa

39 Gɔɔ kúa Mariama fùte à gèe lakutu kú à kú Yudea bùsu gusīsīden gɔ̀nɔ.

40 À gèe Zakari bea, akū à fɔ kpà Elizabetia.

41 Kū Elizabeti Mariama fɔɔ pìi mà, a né vī a gberɛ gūn, akū Luda Nini sù Elizabetia,

42 à wiki gbāna lè à pì: Arubarikademe n ũ de nɔgbè sīnda pínkila.
Arubarikaden né kú à kú n gberɛn ũ dɔ.

43 Bón ma ũ, kú ma Dikiri da sù ma gwaa?

44 Gɔɔ kú ma n fɔkpmmanaa mà dé, né kú à kú ma gberɛn vī kú pɔnnaome.

45 Arubarikademe n ũ, mɔkɔn kū n yā kú Dikiri ònne si, kú ani ke.

Mariama Dikiri tɔ sena lei

46 Akū Mariama pì:

Maten Dikiri tɔ sé lei ma swèe gūn,

47 ma pɔ ten ke nna
Luda ma Surabariia,

48 zaakū à ma yā dà,

makū a zòbleri kú mádi ká pòke ũro.

Zaa tera ari gɔɔ sīnda pínki oni pimene arubarikademe,

⁴⁹ zaakū Luda gbánade yā zòkòò kèmene.

A tɔ kú adona.

⁵⁰ Adi wēnda dɔ gbē kú òdi a vīna kenone

ari n buria.

⁵¹ A a gāa pòro, à a gbāna mòńne,

à zīdabirinò fākòsa kú n laasunnò.

⁵² A gbānadenò bò kpatan,

à talakanò sè lei.

⁵³ A pò mananò kpà nàderinò à kà,

ama à ɔgodenò gbàre ɔkori.

⁵⁴ A kpà a zòbleri Isarailanò,

n yā dí sāaguro.

⁵⁵ A wēnda dɔ Ibrahimē kú a buri pìnò

lákū à ò ó dizinone nà.

⁵⁶ Mariama vùte kú Elizabetio lán mɔ aakò bà, akú à èra be.

Yahaya Da'itēkeri inaa

⁵⁷ Elizabeti né'igɔɔ kà, akú à né ì gògbē ũ.

⁵⁸ Kú a fārandidenò kú a danenò mà lákū Dikiri a wēnda gwà nà, ò ponna kè káao.

⁵⁹ A gɔɔ sɔraakòde zī ò sù tɔ zò né piine, de ò a de Zakari tó kpáne,

⁶⁰ akú a da pì: Oi! Oni a sísi Yahayame.

⁶¹ Ò pine: Gbēke kú n danenò té kú à tɔ bire vīro.

⁶² Akú ò yā ò a denē kú ɔo, de ò dɔ deran à ye ò tɔ kpáne nà.

⁶³ Zakari anlo gbèka, akú à kèa: A tón Yahaya. Yā pi bò n sari n pínki.

⁶⁴ Gwe gòno a néne sè lei, à lé bò àten yā o, àten Luda sáabu kpá.

⁶⁵ Akú vīna n fārandidenò kú n pínki, akú Yudea būsu gusísìde gbēno ten yā pi o n pínki.

⁶⁶ Akú gbē kú ò yā pì màno kúna n nèsere gún ò pì: Bón né pì nigò de a ũ ziaa? Zaakū Dikiri ɔ kúa.

Zakari annabikēya'onaa

⁶⁷ Luda Nini sù a de Zakaria, akú à annabikēyā ò à pì:

⁶⁸ Ò Dikiri Isarailanò Luda sáabu kpá!

À sù à a gbēno bò.

⁶⁹ À Surabari gbánade bòwete

a zòbleri Dauda buri té,

⁷⁰ lákū à ò a annabinò gāi nà zaa gikena.

⁷¹ Ò pì ani ó sí ó iberenò,

ani ó bo gbē kú ò zàógu pìnò ɔĩ.

⁷² Leme à ó dizinò wēnda gwà le,

a bàka kunna kúnwo yā dí sāaguro.

⁷³ À la dà ó dizi Ibrahimē

⁷⁴ à pì áni ó bo ó iberenò ɔĩ,

áni ó gba zé ò doare vīna sari,

⁷⁵ de ó kunna gōne adona gbē mananò ũ

ari ó wēndi lén.

76 Mɔkɔn sɔ ma né,
oni n sísi Luda Musude annabii,
zaakū mɔkɔn mé ìni do Dikirine are ò zé kekene.

77 Ìni tó a gbēnɔ dɔ lákū ani n sura ba nà,
lákū ani n durunnanɔ kērúma nà.

78 Zaakū ó Luda sùru vī,
bonaa musu ani su ó gwa lán gudɔnaa bà,

79 de à gu pu gbē kū ò kú gusira gūnnɔne
kū gbē kū ò kú ga léinɔ,
de à ó gbá da aafia zén.

80 Né pì zɔkɔ kù, à gɔ̀ kágbanade ũ. A kú gbárannan ari gɔ̀ kù à bò Isarailanɔne gupuraa.

2

Yesu Kirisi inaa (Mat 1:18-25)

1 Gɔ̀ kù kù Siza Ogbɔsutu bò kù yāo, à pì ò a būsɔ gbēnɔ naro n pínki.

2 Naronaa káaku kù ò kèn gwe gɔ̀ kù Kiriniu de Siria būsɔ gbē zɔkɔ ũ.

3 Gbē sinda pínki gèe a be wēten, de ò a tɔ da takadan.

4 Yusufu sɔ, à bò Nazera, Galili būsɔn, à gèe Dauda be lakutu Betilihamu,
Yudea būsɔn, kù à de Dauda buri ũ yāi.

5 À gèe de ò a tɔ da takadan gwe kù a nɔkpamma Mariama kù à nòsinaao,

6 akū gɔ̀ kù ò kú gwe, a né'igɔ̀ kà,

7 akū à a né daudu ũ. À biza fifia, à a wùte pɔ̀kádennɔ pɔ̀blebɔn, kù odi gu le nibɔnɔ kipakiaro yāi.

8 Sādārinɔn kù būsɔ dokɔnɔ pìi gūn, òten i sènte, òteni n sānɔ dākpā gwāani.

9 Akū Dikiri malaikaa bò à sùrúma, Dikiri gakuri gupura kù à likańyī, akū
vīna n kù manamana.

10 Malaikaa pìi òrñe: Ásun tó vīna á kūro, zaakū ma su mà baaru nna
kpááremɛ, gbē sinda pínki pɔ̀ ni ke nna manamana.

11 Ò Surabarii iáre Dauda wēten gwāaniala, àkūmɛ Arumasihu ũ Dikiri ũ.

12 Sèeda kù ani tó à a dɔn dí: Áni nékpántē e wútena pɔ̀kádennɔ pɔ̀blebɔn gūn,
biza fifia.

13 Kánto ludambe gbēnɔn kù lɛɛɛ kù malaika pìio dasidasi, òten Luda sáabu
kpá ò pì:

14 Ò Luda tɔ sé lei zaa musu,
gbē kù n yā kènɛ nnanɔ aafia le zīte.

15 Kù malaikaa pìno gòńla ò tà ludambe, akū sādārinɔ òkɔne ò pì: Ò gé
Betilihamu, de ò yā kù à kèe pì e, yā kù Dikiri tò o dè.

16 Akū ò fùte ò gèe likalika, ò bò Mariama kù Yusufuooa kù nékpántē pìio
wútena pɔ̀kádennɔ pɔ̀blebɔn gūn.

17 Kù ò a è, ò yā kù ò òrñe né pì musu ò.

18 Akū yā kù sādārinɔ òo pìi bò gbē kù ò mànɔ sare n pínki.

19 Mariama yā pì kúna a nèsɛɛ gūn pínki, àten laasun léa.

20 Sādārinɔ era ò tà, òten Luda tɔ bo, òteni a sáabu kpá yā kù ò mà akū ò è
yāi, zaakū à kè lákū ò òrñe nà.

Tɔkpana Yesune

21 A gɔɔ sɔraakɔde zĩ né tɔzɔgɔɔ kà, akū ò tɔ kpàne Yesu, tɔ kū malaikaa ò zaade odi a nò síro.

Yesu mɔna Dikirine

22 Kū n̄ gbábogɔɔ kà, ò a sè ò gèe à mɔ Dikirine Yurusalemu lákū Musa doka ò nà.

23 Zaakū à kú Dikiri doka takadan ò pì, ò daudunɔ kpá Dikiria.

24 Ò sa'opɔ kū ò dìte Dikiri doka takadan kpà, ò pì potène mèn pla ke lukulukunè b̄ɔɔ mèn pla.

25 Gbēke kú Yurusalemu, a tón Simeɔ. Gbē maname, à Luda vīna vī, à wé dɔ Isarailanɔ surabanaai. Luda Nini kúa,

26 akū à pinè ani ga Dikiri gbē kú òdi pi Arumasihu enaa sariro.

27 Luda Nini dònè are, akū à gè Luda ɔnn. Kū Mariama kú Yusufuo sù kú n̄ né Yesuo yá kú ò dìte doka takadan kèna yái,

28 akū Simeɔ a si a ɔĩ, à Luda sáabu kpà à pì:

29 N̄ makū n zòbleri gbare aafiaa gūn sà lákū n òmèné nà Dikiri,

30 zaakū ma wé kè pla kú Surabari kú n dìteɔ,

31 kú n a yá kèkè buri sīnda pínki wára.

32 Anigɔ de gupura ũ de à gupura kú buri pāndenɔne, à n gbē Isarailanɔ tɔ bo.

33 Yá kú à ò né pìi musu bò a de kú a daoo sare.

34-35 Simeɔ sa mana òhne, akū à ò né pì da Mariamane à pì:

Àkū mé anigɔ de sèeda kú Isarailanɔ ni gí ũ,

pɔsira ni n swè zò lán fēneda bà.

Isaraila kenɔ ni kakate n̄ kenɔ ni bo aafia a gāi,

n̄ nèseɛ gūn yá ni bo gupuraa.

36 Nɔgbē annabi ke kú gwe, a tón Ana, Fanueli né, Asa burime. Nɔgbē pì zĩ kú yúkuyuku. À zā kè kú a gɔkammao wè supplame,

37 akū à gò gyaanɔ ũ ari wè basiikɔ awɛɛsiikɔ. Àdi bo Luda ɔnnlo, àdigɔ do Ludai fānantē kú gwāanio kú léyīnaao kú aduakenaao.

38 Zĩ birea gònɔ à nānyī, à Luda sáabu kpà, àten né pì yá o gbē kú n̄ wé dɔ Yurusalemu bonaainɔne n̄ pínki.

Era tana Nazera

39 Kū Yusufu kú Mariamao kè lákū à kú Dikiri doka takadan nà pínki ò làka, ò era ò tà n̄ be wētea Nazera, Galili b̄usun.

40 Né pìi fùte à gbāna kú. Ɔndɔ m̀ba, àdigɔ kú kú Luda arubarikaa.

Yesu gena Luda ɔnn a n̄fitikegɔɔ

41 Wè kú wèeɔ Yesu de kú a dao di gé Vīnla dikpe ke Yurusalemume.

42 Kú Yesu kà wè kuri awɛɛpla, ò era ò gèe dikpe ke lákū òdi ke nà.

43 Kú dikpe làka, òten tá, akū n̄ né Yesu gò Yurusalemu, ò a yá d̄sro.

44 Òten da à kú n̄ gbēnɔ tème. Kú ò taa ò gɔɔ do, akū òteni a wete n̄ danenɔ kú n̄ gbē d̄nanɔ té.

45 Kú odi a ero, ò era ò gèe a wete Yurusalemu.

46 A gɔɔ aakɔde zĩ ò a è Luda ɔnn vutena yādannerinɔ té, àten sã kpá n̄ yaa, àten yá lalañma.

47 A yá d̄na kú a yāwemmanaao bò gbē kú òteni a yá manɔ sare n̄ pínki.

48 Kū a de kū a dao a è, à bò ní sare, akū a da pìne: Bóyáì n kèwèrè lèè? N de kū makūo, ó bídi kè n wètena yáì.

49 À wèrma à pì: À kè dera áteni ní wèrèè? Á dṣ kṣ à kṣ mà a De bṣkṣte kenloo?

50 Ama odi yá kṣ à òñne pìi dṣrṣ dṣro.

51 Yesu èra à tà kúñwo Nazera, à ñ yá mà. A da yá pìno kṣna a nèseè gṣn pínki.

52 Yesu zṣkṣ kṣ, a 5ndṣ kàra, à nna kṣ Ludao kṣ bisásirino.

3

Yahaya Da'itekeri waazikena

(Mat 3:1-17, Maa 1:1-11, Yuh 1:19-28)

1 Siza Tiberia kíblena wè gèrode gṣn Pṣntiu Pilati mé à Yudea bùsu gbè zṣkṣ ù, Herṣdu ten kí ble Galili, a vñi Filipi ten kí ble Iturea bùsun kṣ Tarakoniti bùsuuo, Lisania sṣ àten kí ble Abilene bùsun.

2 Anasa kṣ Kayafaoome sa'orikinṣ ù. Gṣrṣ kṣa Luda yá ò Zakari né Yahayanè gbárannan.

3 Akṣ à fṣte àten kure Yoda bara dire kṣ bara laooi pínki, àten waazi ke gbèno. Á òñne ò ñ nèse lite ò da'ite ke, Luda ni ñ durunnano kèrma.

4 Lákṣ à kṣ annabi Isaya takada gṣn nà à pì:

À baarukparii kòto ma dṣ gbárannan,

àten pi à zé keke Dikirine,

à zé térereno porone súsu.

5 Guvute pínki ni tata,

kpino kṣ sṣsṣno ni date pínki.

Zé kotinano ni poro súsu,

zé wókūwokūno ni kpákūṣ,

6 gbè sṣnda pínki ni e lákṣ Luda di ñ sura ba nà.

7 Gbèno digṣ su a kṣnaa dasi ò da'ite ke, akṣ àdi oñne: Bisásiri pitikonṣ! De mé à lé dàáwa à bàa sí pṣfè kṣ Luda ni kparánmanèè?

8 À nèselitena yá ke, onigṣ dṣ kṣ a lite. Kṣ Ibrahimí de á dizi ù, àsungṣ da kṣ abirekṣ mé ani á boro. Maten oáre, Luda ni fṣ à gbè dṣno ke Ibrahimí burino ù.

9 Kpása ditena línoì kṣ. Lí kṣ àdi né mana iro, Luda ni zṣ à zu té gṣn.

10 Gbèno a là ò pì: Tó leme, óni ke deraa?

11 À wèrma à pì: Gbè kṣ à uta vṣ mèn pla, à a do kpá gbè kṣ à víroa. Gbè kṣ à pṣble vṣ, à ke lé dṣ.

12 Be'ogṣsirino sṣ da'ite ke, akṣ ò a là ò pì: Danneri, óni ke deraa?

13 À wèrma à pì: Ásun be'ogṣ símma de lákṣ ò dite nálaro.

14 Sozano a là: Ókṣno sṣ, óni ke deraa? Á òñne: Ásun gbána mo gbèno. Á ñ blero. À zé kṣ fina kṣ òdi boáreo.

15 Gbèno wédoina ten kara. Baadi pínki ten laasun lé a nèseè gṣn Yahaya yáa, tò àkūme Arumasihu ù.

16 Yahaya oñne ñ pínki à pì: Madi á da'ite ke kṣ íome. Ama gbèke ni su a gbána demala, mádi ká mà a kyate bobonero. Àkṣ mé ani á da'ite ke kṣ Luda Ninio kṣ téo.

17 À gbaka kṣna kṣ ani pṣ fáo. Ani pṣblewè ká a dṣn, ani a sàko ká té kṣ àdi garo gṣn.

18 Yahaya baaru nna kpannena a gṣn, à nàkaramma kṣ yá pāndenṣo dasi.

¹⁹ Akū à yā kpàkē kína Herodui a v̄ni nanɔ Herodia yā musu kū yā vāni pānde kū à kènɔ pínki,

²⁰ akū Herodu ɛra à yā vāni kè dɔ, à Yahaya dà kpésiran.

Yesu da'itekenaa

(Mat 3:13-17, Maa 1:9-11)

²¹ Kū Yahaya ten gbɛnɔ da'ite ke ní pínki, à Yesu da'ite kè se. Gɔɔ kū Yesu ten adua ke, ludambe wèkɔa,

²² akū Luda Nini súa à de lán potɛne bà. Akū à kòto ke mà bona ludambe à pì: Mòkɔn ma Né mèn do légelege yenyĩde ũ, kū ma pɔ nnamma manamana.

Yesu buri bozire

(Mat 1:1-17)

²³ Gɔɔ kū Yesu nà a zīa, à kà wè baraakuri taka. Otɛn da Yusufu né'inaame. Yusufu s̄ Eli néme,

²⁴ Eli s̄ Matata néme,

Matata s̄ Levi néme,

Levi s̄ Meleki néme,

Meleki s̄ Yanai néme,

²⁵ Yanai s̄ Yusufu néme,

Yusufu s̄ Matatia néme,

Matatia s̄ Amosi néme,

Amosi s̄ Naumu néme,

Naumu s̄ Eseli néme,

Eseli s̄ Nagai néme,

²⁶ Nagai s̄ Maata néme,

Maata s̄ Matatia néme,

Matatia s̄ Semel néme,

Semel s̄ Yoseki néme,

Yoseki s̄ Yoda néme,

Yoda s̄ Yoanana néme,

²⁷ Yoanana s̄ Resa néme,

Resa s̄ Zerubabeli néme,

Zerubabeli s̄ Sealatieli néme,

Sealatieli s̄ Neri néme,

Neri s̄ Meleki néme,

²⁸ Meleki s̄ Adi néme,

Adi s̄ Kosamu néme,

Kosamu s̄ Elemadamu néme,

Elemadamu s̄ Eɛ néme,

Eɛ s̄ Yosua néme,

²⁹ Yosua s̄ Elieza néme,

Elieza s̄ Yorimu néme,

Yorimu s̄ Matata néme,

Matata s̄ Levi néme,

Levi s̄ Simeɔ néme,

³⁰ Simeɔ s̄ Yuda néme,

Yuda s̄ Yusufu néme,

Yusufu s̄ Yonamu néme,

Yonamu s̄ Eliakimu néme,

Eliakimu s̄ Melea néme,

³¹ Melea s̄ Mena néme,

Mena s̄ Matata néme,

Matata s̄ Natā néme,

Natā s̄ Dauda néme,

Dauda s5 Yese néme,
 32 Yese s5 Ɖbedi néme,
 Ɖbedi s5 Bɔaza néme,
 Bɔaza s5 Salamɔ néme,
 Salamɔ s5 Nas5 néme,
 Nas5 s5 Aminadabu néme,
 33 Aminadabu s5 Ramu néme,
 Ramu s5 Ezerɔnu néme,
 Ezerɔnu s5 Perezzi néme,
 Perezzi s5 Yuda néme,
 Yuda s5 Yakubu néme,
 34 Yakubu s5 Isaaku néme,
 Isaaku s5 Ibrahimī néme,
 Ibrahimī s5 Tera néme,
 Tera s5 Nao néme,
 Nao s5 Serugu néme,
 35 Serugu s5 Reu néme,
 Reu s5 Pɛlegi néme,
 Pɛlegi s5 Eberu néme,
 Eberu s5 Sela néme,
 Sela s5 Kaina néme,
 36 Kaina s5 Apasada néme,
 Apasada s5 Semu néme,
 Semu s5 Nuhu néme,
 Nuhu s5 Lameki néme,
 Lameki s5 Metusela néme,
 37 Metusela s5 Enɔku néme,
 Enɔku s5 Yarɛdi néme,
 Yarɛdi s5 Malaleli néme,
 Malaleli s5 Kenana néme,
 Kenana s5 Enɔsu néme,
 38 Enɔsu s5 Seti néme,
 Seti s5 Adamu néme,
 Adamu s5 Luda néme.

4

Yesu y5ogwanaa

(Mat 4:1-11, Maa 1:12-13)

1 Yesu bɔ Yoda àten su kũ Luda Ninio pekerena, akũ Nini pìi gèe káao gbárannan.

2 Ibilisi a y5 à gwà gwe ari gɔɔ bupla. Gɔɔ kũa adi póke blero. Kũ gɔɔ bupla pìi pàpa, nà teni a de.

3 Akũ Ibilisi pine: Tó Luda Néme n ũ, ñ pi gbè dí li burodi ũ.

4 Yesu wèa à pì: À kú Luda yān ò pì:

P5blen bisāsiri ñg5 kúo adoro.

5 Akũ Ibilisi gèe káao musu, akũ à andunia kpatanɔ mɔne pínki a zeki gbèn g5nɔ

6 à pì: Mani n gba abirenɔ iko pínki kũ a gakurio, zaakũ à kú ma ɔime, gbē kũ má yei mani kpáa.

7 Tó n kute ma are dé, ani g5 n p5 ũme pínki.

8 Yesu wèa à pì: Ó kè ò pì, ñ donyĩ ke Dikiri n Ludane ñg5 doi ado.

9 Akū Ibilisi g̃eε k̃āao Yurusalemu, à a zè Luda kpé mis̃õntea à pì: Tó Luda Néme n ũ, ñ ɔ gbare n zīdai la,

10 zaakū ò k̃è Luda yān ò pì:

Ani n yā o a malaikanɔne ò n dākpa.

11 Ò pì dɔ:

Oni n sé ñ ɔī, de ñsun g̃è sí gb̃eεaro yāi.

12 Yesu w̃ea à pì: Ò pì, ñsun Dikiri n Luda lé ñ gwaro.

13 Kū Ibilisi Yesu ỹò à gwà kū yā pínkiò à làka, akū à a tòn ari zīkea dɔ.

Yesu nana a zīia Galili

(Mat 4:12-17, Maa 1:14-15)

14 Yesu ɛra à tà Galili kū Luda Nini gbānao, akū a tó dà b̃usu pila pínki.

15 Àdi yā dañne ñ aduakekp̃enɔ gūn, baadi pínki di a sáabu kpá.

Nazeradenɔ gina Yesui

(Mat 13:53-58, Maa 6:1-6)

16 Akū à g̃eε Nazera, gu kū à né bl̃en. Kámmabog̃ɔɔ zī à g̃eε aduakekp̃en lákū àdi ke nà. À f̃ute à zè de à kyó ke,

17 akū ò annabi Isaya takada kpàa. Kū à pòro, à bò gu kū ò yā dí k̃enwa ò pì:

18 Dikiri Nini kúma,

à ma dite mà baaru nna kpá takasidenɔne,

à ma zī mà g̃õnzīdane kpàkpa ke

gb̃e kū ò ñ zīda ṽironɔne,

mà w̃éw̃ēnaa kpàkpa ke ṽinanɔne,

mà gb̃e kū ò yīnanao poro,

19 mà Dikiri gb̃ekek̃enneg̃ɔɔ kpàkpa ke.

20 Akū à takada p̃ii kòko à kpá kpanyīriia, à ṽute. Gb̃e kū ò kú kpé gūnnɔ wé f̃ia ñ pínki.

21 Akū à nà yā'onnenanaa à pì: Luda yā dí p̃apa gb̃ara lákū àten ma nà.

22 Yā mana kū à da a lén bò ñ sare ñ pínki, òtenì a tó nna sí ò pì: Yusufu ñn díroo?

23 Akū à piñne: Má d̃õ s̃ans̃an kū àni yáasi dí zumene. Tó mok̃õmme likita ũ, ñ n zīda were. Àni omene mà yā kū a mà ma kè zaa Kapenamumu ke ma be w̃ete gūn la dɔ.

24 Yāpuran maten oáre, annabii dig̃õ bèere ṽi a be w̃ete gūnlo.

25 Maten oáre yāpura, kū ludambe zé tà Iliasu g̃ɔɔ, gyaanɔnɔn dasi. Legū dí maro ari w̃e aak̃õ kū m̃õ suddoo, akū nà z̃õk̃õ g̃è Isarailanɔ b̃usun pínki,

26 ama Luda dí Iliasu zī ñ gb̃ekearo, sé gyaanɔnɔn kú à kú Zarefa, Sid̃õ sare.

27 Annabi Elisa g̃ɔɔ s̃õ, Isarailanɔ b̃usun kusunɔn dimme, ama adi ñ gb̃eke werek̃aro, sé Siria b̃usu gb̃e Naama.

28 Kū gb̃e kū ò kú aduakekp̃e gūnnɔ yā p̃ii mà, ñ p̃õ f̃e manamana ñ pínki.

29 Akū ò bò kū Yesuo w̃ete kp̃e, ò g̃eε k̃āao s̃l̃s̃i kū ñ w̃ete kátea mis̃õntea, de ò ɔ s̃s̃i à léte à sín yāi.

30 Akū à bò ñ té à tà.

Yesu t̃anade werek̃ana Kapenamumu

(Mat 8:14-17, Maa 1:21-39)

31 Yesu tà Kapenamumu, Galili b̃usun, akū àten yā dañne kámmabog̃ɔɔ zī.

32 A yádannanaa bò ñ sare, zaakū a yā iko ṽi.

33 G̃õgb̃e t̃anade ke kú aduakekp̃en gwe, akū à wiki gb̃ana lè à pì:

³⁴ É!e! Bón ó ví kṣ ɔ̄ii, Yesu Nazera? N su n̄ ó kakaten yá? Má dṣ gbē kū n̄ de a ũ, mṓkṣmme Luda gbē kū à kú adona ũ.

³⁵ Akū Yesu gi tana piine à pi: Ñ yīte! Ñ go gṣgbē pia. Akū tana pi gṣgbē pi pāte gbēnṓ té, à gò, adi a kīnaro.

³⁶ Gbēnṓ bídi kè n̄ pínki, òten kṣ lala: Bó taka buri yān gwee? Àdi yā dite tananṓne kú iko gbānao, akū òdi gorūma.

³⁷ Akū a tṣ dà būsuu pìla pínki.

Gyārenṓ werekṣana dasidasi
(Mat 8:14-17, Maa 1:29-34)

³⁸ Kū à bò aduakekpen, akū à tà Simṓ bea. Simṓ nanṓ da ten mēwāna ke manamana, akū ò a yā òne.

³⁹ Yesu zèala à gi mēwāna piine, akū a mēe kè sàna. Zaa gwe gṓnṓ à fùte à pṓble kēfne.

⁴⁰ Kū ifantē gē kpén, gbē kū ò gyāre vīnṓ sù kūnwo Yesune, akū à ɔ nàna n̄ baadia, à n̄ werekṣa kú n̄ gyā buri sīnda pínki.

⁴¹ Tānanṓ sṣ òten bo gbēnṓ gūn kú wikio dasi ò pi: Mṓkṣmme Luda Né ũ. Ama àdi gīnne ò yā o, kú ò a dṣ Arumasihu ũ yāi.

Yesu waazikena Galili
(Maa 1:35-39)

⁴² Gukēkṣana Yesu bò wēte gūn, à gēe gusare, akū gbēnṓ teni a wete. Kū ò bòa, ò ye à n̄ tóro.

⁴³ Akū à pīnne: Sé mà kpata kú à bò Luda kīnaa baaru kpá wēte kparanṓne dṓ, zaakū abire yāin Luda ma zī.

⁴⁴ Akū à gēe àten waazi ke Yudea būsū aduakekpenṓ gūn.

5

Yesu iba káakunṓ sisinaa
(Mat 4:18-22, Maa 1:16-20)

¹ Zīkea Yesu zena Genesaretī sèbeεe bara, akū gbēnṓ kàkarai dasi de ò Luda yā ma yāi, òten nakaraa.

² Akū à gó'ite è katena bara mèn pla, ɔɔɔkṓnṓ bṓten òteni n̄ táarunṓ pípi.

³ Akū à gē gó pìnṓ do gūn kú à de Simṓ pṓ ũ, à wé kēa à a yīpa fīti, à go baraa fīti. Akū à vūte gó pi gūn, à yā dà gbēnṓne.

⁴ Kū à yā ò à làka, akū à pi Simṓne: Ñ gé kú góo í lṓkoto kpa, à birigi fá á kpṓ kú.

⁵ Simṓ wèa à pi: Danneri, o zī kè ari gu gēe à dṓo, ódi pṓke kūro, ama lákū n̄ ò nà, mani fá.

⁶ Kū ò kè le, ò kpṓṓ kàkara yṓnkṓyṓnkṓ ari n̄ biriginṓ ye ò kēkē.

⁷ Akū ò ɔ kè yáku n̄ gbēdake kú ò kú gó pi do gūnnṓne, ò su ò kpányī. Kú ò sù, ò kpṓṓ kà gó mèn pla pìnṓ pà ari ò ye ò kpáte.

⁸ Kū Simṓ Pita è le, à kùte Yesu gbá sare à pi: Ñ go ma sare Dikiri, zaakū durunnakerin ma ũ.

⁹ Simṓ bídi kè kú gbē kū ò kú leelenṓ n̄ pínki kpṓ dasi kú ò kùu pi yāi.

¹⁰ Lemε dṓ Yamisi kú Yuhanao, Zebedi né kú ò de kṓ gbēnna ũ kú Simṓ bídi kè se. Akū Yesu pi Simṓne: Ñsun tó vīna n̄ kūro. Zaa gbāra bisásirin ñigṓ wete.

¹¹ Kū ò kà kú n̄ góo bara, akū ò pṓ sīnda pínki tṓn ò tèi.

*Kusu werekōanaa**(Mat 8:1-4, Maa 1:40-45)*

¹² Zīkea Yesu kú wēte ke gūn, akú gōgbē kú kusu dàala sù. Kú à Yesu è, à wùte a kùaa, à wé kèa à pì: Dikiri, tó n̄ yei, ìni f̄s n̄ ma werekōa swáswa.

¹³ Akú Yesu ɔ̀ bò à nàa à pì: Má yei, n̄ gō swáswa. Zaa gwe gōn̄o a kusu làka.

¹⁴ Akú Yesu p̄ine: Ñsun o gbēke maro. Ñ gé n̄ n zīda m̄o sa'oriine, n̄ sa'op̄o kú Musa dite kpá n̄ werekōana sèeda ũ gbēn̄o.

¹⁵ Yesu baaruu dàgula de yála. Gbēn̄o digō kakara dasi ò a yá ma, de à n̄ werekōa kú n̄ gyān̄o d̄o.

¹⁶ Akú Yesu digō bo n̄ té àgō gé adua ke gusare.

*Kōn̄ode werekōanaa**(Mat 9:1-8, Maa 2:1-12)*

¹⁷ Zīkea Yesu ten yá dañne. Farisi ken̄o kú ludayādanneri ken̄o vutena gwe. Ò bò Galili kú Yudea wēten̄o gūn p̄inki kú Yurusalemuo. Luda gbāna kú káao, akú àten gyāren̄o werekōa.

¹⁸ Akú gbēken̄o sù, ò kōn̄ode sena kú wúteb̄o, òten zé wete ò gē káao ò a dite Yesu are.

¹⁹ Kú odi gēki ero pari yá, akú ò didi káao kpé musu, ò kpé f̄s, akú ò a kipa kú a wúteb̄o zaa gūn Yesu are.

²⁰ Kú Yesu è ò a náani ví, à pì: Ma gbē, n̄ durunnan̄o kèmma.

²¹ Ludayādannerin̄o kú Farisi p̄in̄o ò n̄ nèsee gūn: Dín gbē kú àten d̄o ke kú Ludao dí ũu? Dí mé ani f̄s à durunna kēmma, tó adi ke Luda ado baasiroo?

²² Yesu n̄ laasun d̄s, akú à n̄ lá à pì: Bóyáí àten laasun bire taka lé á nèsee gūnn̄?

²³ Tó ma pì a durunnan̄o kèa, ke tó ma pì à fute à táa o, a kpate mé à aragaa?

²⁴ Ma ò le de àgō d̄s kú Bisāsiri Né durunnakēmma iko ví zīte lame. Akú à pì kōn̄ode p̄ine: Ma ònne, n̄ fute n̄ n wúteb̄o sé n̄ tá be.

²⁵ Gwe gōn̄o à fute à zè n̄ wára, à a wúteb̄o p̄i sè à tà be, àten Luda sáabu kpá.

²⁶ Gbē sinda p̄inki lé àte, akú ò Luda tó b̄o. V̄ina gūn ò pì: O daboyá è gbāra.

*Levi sisina**(Mat 9:9-13, Maa 2:13-17)*

²⁷ Abire ghera Yesu b̄o, akú à be'ɔ̀ḡosiri kú òdi pine Levi è vutena a be'ɔ̀ḡosikin. À p̄ine: Ñ m̄s n̄ témai.

²⁸ Akú à fute, à p̄s s̄inda p̄inki tòn à tèi.

²⁹ Akú à p̄oble z̄k̄o kè a bea à Yesu s̄isia, be'ɔ̀ḡosirin̄o kú gbē p̄anden̄o ten p̄oble kūr̄wo dasi.

³⁰ Akú Farisin̄o kú n̄ ludayādannerin̄o yáketè kà a iban̄o ò pì: Bóyáí àten p̄oble, àten í mi kú be'ɔ̀ḡosirin̄o kú kifirin̄o?

³¹ Akú Yesu wèmma à pì: Gbē kú à aafia ví bàka kú kú likita yáoro, sé gyäre.

³² Mádi su gbē manan̄o s̄isi ò n̄ nèsee litero, sé kifirin̄o.

*Léyina yá**(Mat 9:14-17, Maa 2:18-22)*

³³ Akú ò p̄ine: Yahaya iban̄o digō lé yī, ògō adua ke baala'i. Lem̄e kú Farisi iban̄o d̄o. Ama n̄ gbēn̄o digō p̄s ble òdigō í mi.

³⁴ Akú Yesu wèmma à pì: Áni f̄s à pì n̄oseri gbēn̄o lé yī ḡo kú à kú kūr̄wo yá?

³⁵ A ḡo n̄i su kú oni n̄oserii p̄i bo n̄ té. Zī p̄ian̄o oni lé yī sà.

³⁶ Yesu yā lèkṣaíne dɔ à pì: Gbēke dì uta dufu li ò dì a zīlaro. Tó ò kè le, uta dufu ni yakame, a zī ni kṵ sé kū uta dufu nambataoro.

³⁷ Òdi sèwē dufu ká tūru zī gūnlo. Tó ò kè le, wē dufu pì ni tūru pūtāme, ani kóte, tūru ni yaka.

³⁸ Oi, òdi sèwē dufu ká tūru dufu gūmme.

³⁹ Gbē kū à kṵ dṣ kū wē zī minaaò dì a dufu sáabu kpáro, àdi pi a zī mé à nna.

6

Kámmabogɔɔyá

(Mat 12:1-14, Maa 2:23-3:6)

¹ Kámmabogɔɔ zī kea Yesu ten pā buranɔla, akū a ìbano pɔ́blewe wòro ò sùkà ñ ɔn, òten só.

² Akū Farisi kenɔ pìinne: Bóyáí àten yā kū à de òdi ke kámmabogɔɔ zīro kee?

³ Yesu wèmma à pì: Ádi a kyó ke a è lákū Dauda kū a gbēno kè nà gɔɔ kū nà teni ñ deɔo?

⁴ Á gē Luda ɔnn, à burodi kū ò kàte Ludanee sè à sò, à kpà a gbēnoa, burodi kū gbēke a sona zé víro, sé sa'orinɔ.

⁵ Akū Yesu pìinne: Bisásiri Né mé à iko ví kámmabogɔɔa.

⁶ Kámmabogɔɔ pānde zī dɔ Yesu gē aduakekpen, àten yā daíne. Gōgbē ke kú gwe, a ɔpla íbana.

⁷ Ludayādannerinɔ kū Farisinɔ ten Yesu tàasi ká, tó ani a werekṵa kámmabogɔɔ zī, de ò yā le ò dia.

⁸ Á ñ laasun dṣ, akū à pì gbē kú a ɔ íbanaa pìinne: Ñ fute ñ zè zàa gūn. Kū à fùte à zè gwe,

⁹ akū Yesu pìinne: Mateni á láme. Á zé ví ò yā mana ke kámmabogɔɔ zī yá, ke a vāni? Ò gbē mì sín yá, ke ò a demé?

¹⁰ Yesu ñ gwá à likańyí, akū à pì gōgbē pìinne: Ñ n ɔ pìi poro. Kū à pòro, akū a ɔ kè a gbèn.

¹¹ Farisinɔ pɔ fē manamana, akū ò lé kpàkūsú Yesui, deran oni keke nà.

Zìri gbēnoɔn kuri awēplanɔ ditena

(Mat 10:1-4, Maa 3:13-19)

¹² Gɔɔ birea Yesu bò à gēe adua ke sīsigerēei, akū à wé kè Ludaa gwāani ari gu gēe dɔo.

¹³ Kū gu dṣ, akū à a ìbano sisiai, à gbēnoɔn kuri awēplanɔ bò ñ té, à ñ díte zìrinɔ ũ.

¹⁴ Gbē pìnɔ tón dí: Simɔ kū à tó kpàne Pita, a dakūna Anduru, Yamisi, Yuhana, Filipi, Batɔlmiu,

¹⁵ Matiu, Tomasi, Alafeu né Yamisi, Simɔ kū òdi pinē Kokaride,

¹⁶ Yamisi né Yudasi kū Yudasi Isikariɔti kū à gṵ bonkpède ũo.

Yesu yadannena Galili

(Mat 4:23-25)

¹⁷ Yesu kipa kūrwo, à zè gusaraa, gu kū a ìba kparanɔ kū gbē pario kún. Ò bò Yurusalemu kū Yudea bùsuuo pínki kū ísiralē wēte kū ò kú Taya kū Sidṵo sareno.

¹⁸ Ò sù a yā ma, de à ñ werekṵa kū ñ gyāno dɔ. Gbē kū tana ten wari dómmano aafiaa lè dɔ.

¹⁹ Gbē sīnda pínki ten wete à ɔ naa, zaakū gbāna ten bo a gūn, àten gbē sīnda pínki werékōame.

Arubarikadenɔme Yesu ibanɔ ũ
(Mat 5:1-12)

²⁰ Akū à wé sè à a ibanɔ gwà à pì:

Arubarikadenɔme ákɔnɔ takasidenɔ ũ,
zaakū kpata kū à bò Luda kīnaa de á pɔ ũ.

²¹ Arubarikadenɔme ákɔnɔ kū nà teni á de teranɔ ũ,
zaakū áni ká.

Arubarikadenɔme ákɔnɔ kū áten ɔɔ dɔ teranɔ ũ,
zaakū áni yáa dɔ.

²² Arubarikadenɔme á ũ,
tó ò zàágu, tó ò giái, tó ò á sɔsɔ,
tó ò á tɔ vāni sisi Bisāsiri Né yāi.

²³ Gɔɔ kū yā birenɔ á lé, à pɔnna ke à vīvī kū pɔnnao, zaakū á láada zɔkɔ
ludambe. Len n̄ dizinɔ kè annabinɔne le.

²⁴ Waiyoo ákɔnɔ ɔɔdenɔ,
a gīnake a á mēnnamanaa è kɔ.

²⁵ Waiyoo ákɔnɔ kū á kāna teranɔ,
nà ni á de.

Waiyoo ákɔnɔ kū áten yáa dɔ teranɔ,
áni wēnda ke à ɔɔ dɔ.

²⁶ Waiyoo ákɔnɔ,
tó gbē sīnda pínki teni á tɔ nna sí,
zaakū len n̄ dizinɔ kè annabi ékedenɔne le.

Yena ibereɛi
(Mat 5:38-48)

²⁷ Maten o ákɔnɔ kū áteni ma yā manɔne, àgɔ ye á iberenɔi, à a mana ke gbē
kū ò zàágunɔne.

²⁸ À sa mana o gbē kū òdi sa vāni oárenɔne. À adua ke gbē kū òdi wari
dɔáwanɔne.

²⁹ Tó gbē n sān kè n gasu doa, n̄ a do dɔne dɔ. Tó gbē n uta zɔkɔɔ s̄imma, n̄sun
gīne kū n utaneoro.

³⁰ Tó gbē pɔ wé kemma, n̄ kpáa. Tó gbē n pɔ s̄imma, n̄sun gbekaaro.

³¹ À ke gbēnɔne lākū á ye ò keáre nà.

³² Tó gbē kū ò yeáinɔn á yeñyĩ, bɔ sáabun à vīáree? Bee kifirinɔ d̄igɔ ye gbē kū
ò yeñyĩnɔi se.

³³ Tó gbē kū òdi a mana keárenɔn adì a mana keñne, bɔ sáabun à vīáree? Bee
kifirinɔ d̄i ke le se.

³⁴ Tó gbē kū á wé dɔ à pɔ leñmanɔn adì pɔ sākáñne, bɔ sáabun à vīáree? Zaakū
kifirinɔ d̄i pɔ sākákɔne, de ò le ò a gēne sí yāime.

³⁵ Àgɔ ye á iberenɔi, à a mana keñne. À pɔ sākáñne wéɔisari, áni láada zɔkɔ
le, áni gɔ de Luda Musude nénɔ ũ, zaakū àdi a mana ke guturunɔne kū gbē
vāninɔo.

³⁶ Àgɔ wēnda vī lākū á De wēnda vī nà.

Kɔ taari'ena
(Mat 7:1-6)

³⁷ Ásun gbē taari ero, Luda ni á taari e sero. Ásun yā vute gbēaro, Luda ni yā vuteáwaro. À sùru ke kù gbēnɔ, Luda ni sùru ke kááɔ.

³⁸ À gbē gba pɔ, Luda ni á gba. Ani zaka mana kù à gbègbē à wè à pà yérere kááre á uta lén. Zaakù zaka kù ndi yóónne Luda ni yóonne se.

³⁹ Akù à yā lèkṣaṇne à pi: Vīna ni fɔ à gò kù vīnaane yá? N̄ pla ní pínki ni si wēnloo?

⁴⁰ Ibaa digɔ de a dannerilaro. Gbē kù à yā dàda papana de lán a dannerii bàme.

⁴¹ Býāi nten sèburu kù à da n gbēdake wén e, akùsɔ nídi lí kù à da n wén yā daroo?

⁴² Mɔkɔn kù nídi límukutu kù à da n wén ero, ĩni ke dera ò n gbēdakene, à tò ò sèburu kù à da a wén boneε? Manafikide! N̄ límukutu kù à da n wén bo gĩa, gbasà ò gu e swáswa, de ò le ò sèburu kù à kù n gbēdake wén bone.

Gbē d̄na a yákenaa

(Mat 7:16-20, 12:33-36)

⁴³ Lí mana di né vāni iro, lí vāni di né mana iro.

⁴⁴ Òdi lí sīnda pínki d̄s à néame. Òdi kaka bo lè líaro, òdi geepe le lèkaraaro.

⁴⁵ Gbē mana di a mana bo a mana kù à katena a gūmmme. Gbē vāni s̄ò àdi a vāni bo a vāni kù à katena a gūmmme. Zaakù yā kù à kò swèe gūnn lé di o.

Kpébori gbēnɔn planɔ

(Mat 7:24-27)

⁴⁶ B̄s yā mé à tò adigɔ ma sísi Dikiri, Dikiri, akù adi yā kù ma ò keeroo?

⁴⁷ Gbē kù à sù ma kīnaa, à ma yā mà akù à zī kèa, mani m̄áre lákù ade de nà.

⁴⁸ À de lán ēbori kù à wèe ȳò z̄áz̄á, à ē pète gbēea bàme. Kù swa pà, í dàgula à kà kpé pii, adi yīgāro, kù ò bò mana yāi.

⁴⁹ Gbē kù à ma yā mà akùsɔ adi zī kearo de lán ēbori kù à ē pète zīte pā wēeyōnaa sari bàme. Kù swa'í kài, akù à kòte bitim ḡɔnɔ. Kpé pii yakanaa kè z̄sk̄ɔ.

7

Sozanɔ gbē z̄sk̄ɔ zīkeri werekṣanaa

(Mat 8:5-13)

¹ Kù Yesu yā birenɔ ò gbēnɔne pínki à làka, akù à gèe Kapenamú.

² Romu sozanɔ gbē z̄sk̄ɔ ke kù gwe, à zīkeri vī à yei manamana, akù àten gyā ke à kà gana.

³ Kù gbē z̄sk̄ɔ pì Yesu baaruu mà, à Yuda gbē z̄sk̄ɔnɔ zīa ò wé kea à su à a zīkerii pìi mì sí.

⁴ Kù ò kà Yesu kīnaa, ò wé kèa gbāngbān ò pì: Gbē pìi kà ò kpái.

⁵ À ye ó burii, àkù mé à aduakekpe d̄wère.

⁶ Akù Yesu gèe kúnwo. Kù à kà káni kù a beo, akù gbē z̄sk̄ɔ pì a gbēnnao zī ò yā dí one: Dikiri, òsun wari d̄o n zīdaaro, mádi ká kù ò gē ma bearo.

⁷ A yā mé à tò ma dìte kù mádi ká mà su n kīnaa ma zīdaro. N̄ yā o, ma zīkeri ni werekṣa.

⁸ Zaakù makù se ò iko vīmame, má iko vī sozanɔa. Madì o ní gbē done à gé, akù àdi gé. Madì o a pādenne à m̄s, akù àdi su. Madì o ma zīkeriinne à adikù ke, àdi ke.

⁹ Kù Yesu yā pìi mà, à bò a sare. Akù à lite à pì gbē kù ò téainɔne: Maten oáre, mádi e gbēke ma náani kè le bee Isarailanɔ téro.

¹⁰ Kù zīrii pìno era ò sù, ò è zīkerii pìi werekṣa.

Gyaanɔ né mèn do légelege vuna gan

11 Abire gbera Yesu gèe wête kù òdi pi Naini gūn. A ibanɔ kù gbē pāndenɔ gèe káao dasidasí.

12 Kù à kà káni kù wête pi bīnileo, à è ò gè sena òten boo. Gyaanɔ né mèn do légelegeme. Wētepidenɔn kù kù nɔgbē piio dasí.

13 Kù Dikiri a è, akù à kène wēnda, à pine: Nsun ɔɔ dɔro.

14 Akù à nà gèe piui, à ɔ nà à àkpatia. Kù gbē kù ò senanɔ zè, akù à pi: Kefenna, ma ònne ò vu!

15 Akù gèe pii vùtè à nà yā'onaaa. Akù Yesu a kpà a daa.

16 Vīna gbēnɔ kù ò ní pínki, ò Luda sáabu kpà ò pi: O annabi zókɔ è ó té. Ò pi dɔ: Luda sù a gbēnɔ gwa.

17 Akù Yesu baaruu dà Yudea būsula kù būsu kù ò likainɔ pínki.

Yahaya Da'itekeri z̄irinɔ

(Mat 11:1-19)

18 Yahaya ibanɔ yā pínɔ bàbanɔ pínki. Akù Yahaya ò gbēnɔn planɔ sìsi,

19 à ò ní z̄i Dikiria, ò a la, àkùme gbē kù ani su ũ yā, ke ògɔ wé dɔ gbē pāndeime?

20 Kù gbē pínɔ kà Yesu kīnaa, ò pine: Yahaya Da'itekeri mé à ó z̄i ò n la, makómme gbē kù ani su ũ yā, ke ògɔ wé dɔ gbē pāndeime?

21 Zaa gwe ḡnɔ Yesu gbēnɔ wèrekɔa dasí kù ò gyānɔ kù ò wāwānɔ kù ò tānanɔ. À tò vīnanɔ gu è dasí dɔ.

22 Akù à pi Yahaya z̄irinɔne: À gé à yā kù a è, akūsɔ a mànɔ gbāne. À one vīnanɔ ten gu e, erenɔ ten táa o, kusunɔ ten wèrekɔa, sátonɔ ten yā ma, ḡnɔ ten vu, takasidenɔ ten baaru nna waazi ma.

23 Arubarikaden gbē kù àdi fu ma yāaro ũ.

24 Kù Yahaya z̄irinɔ tà, Yesu Yahaya yā ò parine à pi: Bón a ge gwa gbárannan? Kapa kù òa ten yīgān yá?

25 Bón a ge gwa sàa? Gbē kù à pókasa zāre danan yá? Nnamari kù òdi pókasa mana danɔ dīgɔ kù kīnabeame.

26 Bón a ge gwa sàa? Annabiin yá? Lemé! Maten oáre à de annabila se.

27 Zaakù Yahayan ò a yā kè Luda yān ò pi:

Mani ma z̄iri gbare n ā

à zé kekenne.

28 Maten oáre, nɔgbē né'inaa gūn gbēke dí ká Yahaya ũro. Bee kù abireo gbē kù à de gbē kpède ũ kpata kù à bò Luda kīnaa gūn deala.

29 Kù gbē sīnda pínki a yā mà, ari kù be'ogɔsirinɔ sé, ò yā nna kpà Ludaa, zaakù Yahaya ò da'ite kè.

30 Farisinɔ kù ludayādannerinɔ sɔ, ò gi yā kù Luda dite à keñnei, akù odi we kù Yahaya ò da'ite kèro.

31 Yesu pi: Bón mani gbāragbēnɔ kpákūsúoo? Bón ò bòkɔaoo?

32 Ò de lán né kù ò kú ete gūn, òten lé zuk̄inɔ bà òten pi:

O úra pèáre, ádi ũ wáro.

O wēnda lèe siáre, ádi ɔɔ dɔro.

33 Zaakù Yahaya Da'itekerii sù, adi burodi sóro, adi sèwē miro, akù a pi tādame.

34 Bisásiri Né sù, ádi pó ble, ádi í mi, akù a pi: Guturu wēmiriime, be'ogɔsirinɔ kù durunnakerinɔ gbēnname.

35 Ama òdi ɔndɔ dɔ a yākenaaame.

Nísi gbī nna kuna Yesu gbáa

³⁶ Farisi ke Yesu sisi à su à pò ble káao. Yesu gèe a bea, akú àten pò ble gengesekena.

³⁷ Nɔgbē dāvānide ke kú wēte pii gūn. Kú à mà Yesu ten pò ble Farisi pì bea, akú à gèe gwe kú kpáluba fítinnao kú nísi gbī nnao kú a gūn.

³⁸ À zè a kpe a gbá sare, àten ɔɔ dɔ. A wētē ten tɔ a gèsekpea, akú àten wara kú a mikāo, à lé pèpe a gbáa, akú à nísi gbī nna pì kù.

³⁹ Kú Farisi kú à a sisi pii è le, akú à pì a swēe gūn: Tó gbē pì bi annabiime, de à nɔgbē kú àten ɔ naa dí taka dɔ, kú dāvānideme.

⁴⁰ Akú Yesu pì Farisi pìine: Simɔ, má yake ví mà onne. Simɔ pi: Ñ o, Danneri.

⁴¹ Yesu pì: ɔɔdakɛri ke mé à kun, gbēnɔn planɔ a fīna kúna, gbē do andurufu ɔɔ wàa pla kpé basɔro, gbē do sɔ ɔɔ bupla akuri.

⁴² Kú ò pòke ví ò fīna booro, akú à tòrne n pla n pínki. N té, dí mé anigɔ yei de a dakelaa?

⁴³ Simɔ wèa à pì: Maten da gbē kú ò tònɛ kú ɔɔ zɔkɔome. Yesu pìine: N we mana.

⁴⁴ Akú Yesu are dò nɔgbē pìia, à pì Simɔne: N nɔgbē pìi è yá? Kú ma gē n bea, nídi í kpáma ma gbá pipiro, akú nɔgbē pì ma gbá pipi kú a wētēo, à wàra kú a mikāo.

⁴⁵ Ndi lé pémaro. Nɔgbē pì sɔ, zaa gɔro kú ma gē la, adi kámma bo kú lépena ma gbáaoro.

⁴⁶ Ndi nísi má ma miaro. Nɔgbē pì sɔ, à nísi gbīnnade kú ma gbánɔa.

⁴⁷ Abire yá mé à tò maten onne, à yemai manamana kú a durunna zɔkɔ kèa yáime. Gbē kú ò a kè kú a fítio sɔ, yenyí fítinlen àdigɔ ví.

⁴⁸ Akú à pì nɔgbē pìine: N durunnano kènne.

⁴⁹ Akú gbē kú òten pò ble leelenɔ òkɔne ò pì: Dín gbē pì ũ, kú àten durunnano kēfīmaa?

⁵⁰ Akú Yesu pì nɔgbē pìine: Ma náani kú n kè mé à n sura bà. Ñ tá be aafia.

8

Nɔgbē kú ò té Yesuino

¹ Abire gbera Yesu kurè wēte kú wētēo, lakutu kú lakutuo, àten waazi ke, àten kpata kú à bò Luda kīnaa baaru nna kpánne. A zīri gbēnɔn kuri awēeplanɔ gèe káao

² kú nɔgbē kú à tãnanɔ bò n gūn à n wérekɔa kú n gyãno. Mariama kú òdi pìne dɔ Mariama Magadalení kú Yesu tãna mèn supplanɔ bôte a gūn kú n té

³ kú Herɔdu begwari Kuza nanɔ Yoanao kú Suzanao kú nɔgbē pãndenɔ dasi. Ɔdigɔ Yesu kú a ibanɔ gwa kú pò kú ò vío.

Yalékɔana kú pówefariio (Mat 13:1-23, Maa 4:1-20)

⁴ Ɔ bò wēte kú wētēo ò kákara Yesui, akú à yá lèkɔaríne à pì:

⁵ Búbari ke mé à bò à gèe pówé fá. Lákú àten fá nà, a keno lète zé gūn ò tãa òa, akú bãnɔ sù ò blè.

⁶ A keno lète gbē sàraa musu. Kú ò bùte, akú ò gàga, kú odi mɔto lero yáí.

⁷ A keno lète lenɔ gūn, akú lèe fùte kúnwo leele à nàkaraíma.

⁸ A keno sɔ à lète zíte mana gūn, akú ò bùte ò né ì leu basɔro. Kú à ò le, à pùtà à pì: Gbē kú à sã ví à yá pì ma.

⁹ A ibanɔ a là yá pì bɔkɔtenaai.

¹⁰ Akū à pì: Luda á gbá zé à kpata kú à bò a kīnaa asirinɔ dɔ, ama madi o gbē kparanɔne kú yálekɔanaaome, de ò gu gwa pòke'ena sari, ò yá ma a dɔrɔ dɔnaa sari.

¹¹ Yá pì bɔkɔtenaan dí: Pówe pì bi Luda yāme.

¹² Zé gūn pónɔ de lán gbē kú òdi Luda yá manɔ bà, akū Ibilisi di su à yá pìi bo ñ swēe gūn, de òsun Luda náani ke à ñ sura baro yāi.

¹³ Gbè sàraa musu pónɔ de lán gbē kú òdi Luda yá ma ò si kú pɔnnaonɔ bà, ama ò zīni vīro. Òdi Luda náani ke gɔrɔ pla, ama tó ò ñ yɔ ò gwà, òdi fume.

¹⁴ Pówe kú ò lèe lèno gūnnɔ de lán gbē kú òdi Luda yá manɔ bà, ama andunia damukena kú aruzeké yáo kú pɔnnakenaao di nakaramma, òdi fɔ ò né i à mào.

¹⁵ Zīte mana pónɔ de lán gbē kú òdi Luda yá ma kú nèsapurao òdi sí kú nèsamanaonɔ bà, akū òdi mena fɔ ari ò gé karana keo.

Yálekɔina kú fitilaa

(Maa 4:21-25)

¹⁶ Òdi fitila na ò ta kútea ke ò dite gádo gbáruuro. Òdi di a dibɔ musume, de gbē kú òten gēnɔ gupura e yāi.

¹⁷ Póke kú utena kú oni gí boo gupurairo. Asiriya ke kun kú oni ma ò gí o gupuraaairo.

¹⁸ Abire yāi à yá ma kú laakariio. Gbē kú à pɔ vīn Luda ni karane. Gbē kú à pòke vīro sɔ, bee pɔ kú àten da á vī Luda ni sía.

Yesu danɔ

(Mat 12:46-50, Maa 3:31-35)

¹⁹ Yesu da kú a dakūnanɔ sù a kīnaa, akū odi le ò nàiro pari yāi.

²⁰ Akū ò pine: N da kú n dakūnanɔ kú bàai, ò ye n enaai.

²¹ Akū à wèrima à pì: Gbē kú òdi Luda yá ma ò zī keanome ma da kú ma dakūnanɔ ũ.

Yesu zàgá'ia zɛnaa

(Mat 8:23-27, Maa 4:35-41)

²² Zīkea Yesu gè gó'ite gūn kú a ìbanɔ, akū à pìinne: Ò bikú sèbɛe bara. Akū ò dà zén.

²³ Gɔrɔ kú òten gé, i Yesu sè. Akū zàgá'ia fùte sèbela, í ten ká gó gūn, ò kú kari gūn.

²⁴ Akū a ìbanɔ nài ò a vù ò pì: Danneri! Danneri! Óten ká í té! Akū à fùte à gí ìane kú í kú àteni ñ gó yīpayīpao, akū à zè, gu kè kítikiti.

²⁵ Akū à pìinne: Á ma náani vīroo? Akū yá pìi bò ñ sare, vīna ñ kú, akū ò òkɔne: Dín gbē dí ũ sɛé? Bee ìa kú ío, àdi yá dite'ne, akū àdi a yá mame.

Tānanɔ gbarɛna alɛdenɔ

(Mat 8:28-34, Maa 5:1-20)

²⁶ Akū ò ká Gadara bùsun sèbɛe bara, Galili bùsu ifáboki kpa.

²⁷ Kú Yesu bikú í bara, à dàkare kú wète pì gɔgbē kú à tāna vīo. À gɔrɔ pla kè adi pókasa naawaro. Àdigɔ kú bero, sé miranɔ té.

²⁸⁻²⁹ Òdi a yī kú mòkakɔananɔ, òdi a da lín a kūna yāi, ama àdi mòkakɔanaa pìno kèkème, tāna pìi di a si sɛn. Kú à Yesu è, akū à wiki lè, à sù à kúte a are, akū à pùtá à pì: Yesu, Luda Musude Né, bɔn ó vī kɔ ɔi? N yá nna! Ñsun wé tamaro. À ò le kú Yesu ò tāna pásì pì bo a gūn yāime.

30 Akū Yesu a là à pì: N tón deraa? Akū à wèala à pì: Ma tón Dasi. Zaakū tãnanɔn kú a gūn dasime.

31 Akū tãna pìnɔ kúte kè Yesune manamana ò pì, àsun ñ gbare ò si Zĩngo wèe lòkotoo gūnlo.

32 Alède kpàsa zɔkɔ kú gwe, òten pɔ ble sɪsɪgerɛɛi. Akū tãna pìnɔ wé kè Yesua à ñ gba zé ò gē ñ gūn. Yesu ñ gbá zé,

33 akū tãnanɔ gò gbē piia ò gè aledenɔ gūn. Akū alède kpàsaa pii wì kú bàao, ò sòro sɪsɪgerɛɛi ò sè sèben ò gàga gwe.

34 Kū alēdēdārɪnɔ è lɛ, ò bàa lè ò gèe ò yā pii bàbañne wēte gūn kú buranɔ.

35 Akū ò bôte de ò yā kú à kèe pì gwa. Kū ò sù Yesu kīnaa, ò gbē kú tãnanɔ gòaa pì è vutena Yesu gbá sare kú pɔkasao dana, à kú a laakarɪia. Akū vīna ñ kú.

36 Kū gbē kú ò yā pì è kú wéonɔ òñne deran ò tãnade pì wèrekɔa nà,

37 akū Gadara bùsu gbēnɔ pínki kúte kè Yesune à bo ñ bùsun, zaakū vīna ñ kú manamana. Akū à gè gó'ite gūn, àten tá.

38 Gbē kú tãnanɔ gòaa pì kúte kène de à tá káaa, ama Yesu gīne à pì:

39 Ñ era ñ tá n bea, ñ yā kú Luda kènne oñne pínki. Akū à tà, à yā kú Yesu kèare kpàkpaa kè wēte pì gūn pínki.

Yairu né vuna kú nɔgbē kú à ɔ nà Yesu utaaao

(Mat 9:18-26, Maa 5:21-43)

40 Kū Yesu èra à sù, akū gbēnɔ gbānake kpàì, zaakū gbē sīnda pínki teni a dāme.

41 Akū gɔgbē kú à de aduakekpe gbē zɔkɔ ũ kú òdi pine Yairu sù à wùte a kùaa Yesu gbá sare, à kúte kène de à gé a bea,

42 kú a né mèn do légelege ten ga yāi. Nénɔgbē pìi kà wèè kuri awèepla. Kú Yesu ten gé, akū pari ten nakaraa.

43 Nɔgbē ke kú gwe, aru dì bɔtea à kà wèè kuri awèepla. Pɔ kú à vī pínki à dè ezedenɔ kīnaa, ama gbēke dí fɔ à a wèrekɔaro.

44 Kú à nà Yesui kpé kpa, akū à ɔ nà a uta léa. Zaa gwe gɔnɔ a arubɔtenaa zè.

45 Akū Yesu pì: Dí mé à ɔ nāmaa? Akū ñ gbē sīnda pínki pì á a yā dɔro. Akū Pita pì: Danneri, gbēnɔ likanyĩ òten nakaramma.

46 Akū Yesu pì: Gbēke ɔ nàma, zaakū má dɔ kú gbāna bò ma mēe gūn.

47 Kū nɔgbē pìi è ò a yā dɔ, akū à sù àten lukaluka, à wùte a kùaa a gbá sare, akū à yā kú à tò à ɔ nāaa ò gbē sīnda pínki wára kú lākū à aafiaa lè nà gɔnɔ.

48 Yesu pīne: Nɔgbē, ma náani kú n kè mé à n werekɔa. Ñ tá be aafia.

49 Kū Yesu kpé àten yā o, ò bò aduakekpe gbē zɔkɔ pì bea, ò sù ò pine: N né pìi kè sari, ñsun wari dɔ danneriia doro.

50 Yesu yā pìi mà, akū à pì Yairune: Ñsun tò swè kēnguro. Ñ ma náani ke dé, ani werekɔa.

51 Kū à kà a bea, adi we gbēke gè káaoro, sé Pita kú Yuhanao kú Yamisio kú né pì de kú a dao.

52 Gbē kú ò kú gwenɔ ten ɔ dɔ ñ pínki, òteni ñ zīda kēkē. Akū Yesu pì: Ásun ɔ dɔro. Adi garo, àten i ome.

53 Akū ò a lalandi kè, zaakū ò dɔ kú né pìi gà kɔ.

54 Yesu a kú a ɔa, akū à pùtá à pì: Nénɔkpare, ñ vu!

55 Akū à wèndii sù, à fùte gɔnɔ. Yesu pì ò pòble kpáa.

56 Yá pìi bò né pì de kú a daoo sare, akú Yesu ònné òsun yá kú à kèè pì o gbèke maro.

9

Yesu z̄irino z̄ĩnaa
(Mat 10:5-15, Maa 6:7-13)

1 Yesu a ìba gbēn̄n kuri awēplan̄ sisiai, akú à ñ gbá gbána kú ikoo ò tana buri s̄inda p̄inki go m̄ma, ò gyān̄ werek̄s̄ar̄ma.

2 Akú à ñ z̄i ò kpata kú à bò Luda k̄inaa yá waazi ke, ò gyāren̄ werek̄sa.

3 À piñne: Ásun p̄oke sé à géoro, gò ke b̄ok̄olokona ke z̄ana ke ɔgo ke uta m̄en pla.

4 On kú a kipan, àḡs̄ kú gwe ari à gé boo w̄ete p̄i ḡun.

5 W̄ete kú odi gb̄anake kpááren̄lo, à bon à lukutē warawara á gb̄an̄a ñ tona kú Ludaò s̄èda ũ.

6 Akú ò dà z̄én, ò kurè w̄ete kú w̄eteo, ò baaru nna kpáñne, ò gyān̄ w̄erek̄s̄ar̄ma gu s̄inda p̄inki.

Her̄odu bídik̄enaa
(Mat 14:1-12, Maa 6:14-29)

7 Kú k̄ina Her̄odu yá biren̄ mà p̄inki, akú à bídi kè, zaakú gb̄eken̄ ten pi Yahaya Da'itek̄eri mé à f̄ute bona ḡan.

8 Gb̄eken̄ pì Iliasu mé à bò à s̄um̄ma, gb̄eken̄ pì d̄o annabi yān̄ doke mé à v̄u.

9 Her̄odu p̄i: Ma Yahaya m̄i z̄ò. Dín gb̄e kú ma a baaru m̄a p̄i ũ s̄éè? Akú àten wete ñ wé ke pla.

Yesu p̄oblekpana ḡs̄gb̄e gb̄ēn̄n d̄ubu s̄oɔron̄a
(Mat 14:13-21, Maa 6:30-44, Yuh 6:1-14)

10 Kú z̄ir̄i p̄in̄ s̄u, akú ò yá kú ò k̄en̄ gb̄a Yesune. Akú à ñ s̄ete ñt̄ēne à ḡe k̄un̄wo w̄ete kú òdi pi Betesaida.

11 Kú pari d̄ò, akú ò p̄et̄ei. À gb̄anake kp̄ánȳi, à kpata kú à bò Luda k̄inaa yá ònné, akú à gb̄e kú ò ye ò ñ werek̄san̄ w̄erek̄sa.

12 Kú if̄ant̄e b̄usa, z̄iri gb̄ēn̄n kuri awēplan̄ n̄ai ò pine: Ñ gb̄ēn̄ gbar̄e ò gé kipaki kú p̄obleo wete lakutu kú bura kú ò kú k̄an̄in̄ ḡun, zaakú s̄ente p̄òɔtun ò kú la.

13 À piñne: Ák̄on̄ à p̄o kp̄árim̄a ò ble. Akú ò p̄i: Burodi m̄en s̄oɔro kú kp̄ò m̄en plao ó v̄i. Séde ò gé p̄oble lú gb̄e d̄in̄ne ñ p̄inki.

14 Ḡs̄gb̄ēn̄n kú gwe gb̄ēn̄n d̄ubu s̄oɔro taka. Akú à p̄i à ìban̄ne: À tó ò vute ḡa kú ḡaoo gb̄ēn̄n bupla akurikuri.

15 Akú ò k̄e le, ò ñ v̄utevute ñ p̄inki.

16 Akú à burodi m̄en s̄oɔro kú kp̄ò m̄en pla p̄in̄ s̄è à a wé s̄è musu à arubarikaa d̄an. Akú à lilik̄ore à kp̄a à ìban̄a, ò kp̄aatete gb̄ēn̄ne.

17 Ò p̄o bl̄e ò k̄a ñ p̄inki, akú ò a kusu kú ò ḡōn̄ s̄ete t̄anko kuri awēep̄la p̄a.

Pita Yesu Arumasihuk̄ena onaa
(Mat 16:13-23, Maa 8:27-33)

18 Z̄ikea kú Yesu ten adua ke ado, a ìban̄ s̄u ò a lè, akú à ñ lá à p̄i: Dín gb̄ēn̄ di pi má de a ũu?

19 Ò w̄ea ò p̄i: Gb̄eken̄ di pi Yahaya Da'itek̄eriime, gb̄eken̄ di pi Iliasu, gb̄eken̄ di pi d̄o annabi yān̄ doke mé à v̄u.

20 Akū à n' lá à pì: Ákɔ̄nɔ s̄s̄, dín adì pi má de a ũu? Pita wèa à pì: Luda gbē Arumasihumɛ n ũ.

Yesu a ga kù a vunaao yá'onaa
(Mat 16:21-28, Maa 8:31-9:1)

21 Akū à gínɛ òsun yá pì o gbēke maro.

22 Akū à pì dɔ: Séde Bisásiri Né wétámmana le manamana, gbē z̄sk̄ɔ̄nɔ kù sa'orikínɔ kù ludayádannerínɔ ni gíi, oní a de, a gɔɔ aak̄ɔde z̄i ani vu.

23 Akū à pìrínɛ n' pínki: Tó gbē ye à ke ma ìba ũ, séde à gí a z̄ida wèndiii, àḡɔ a lígbāndurukpana sé lākú gu dīḡɔ dɔ nà àḡɔ téomai.

24 Gbē kù à ye àḡɔ a wèndi kùna ni kurai. Gbē kù à gí a wèndiii ma yáí s̄s̄, ade niḡɔ wèndi v̄i.

25 Tó gbē andunia lè pínki, à a z̄ida lilin kèò à kùra a wèndiii, b̄s̄ àreen ani lee?

26 Tó gbē makū kù ma yáo wé'i kù, Bisásiri Né ni ade wé'i kù gɔɔ kù ani su a gakurí gūn kù a De gakturio kù a malaikanɔ gakturio.

27 Yāpuran maten oárɛ, gbēkenɔ kù la kù oní garo ari ò kína kù Luda kà e.

Yesu linaa
(Mat 17:1-8, Maa 9:2-8)

28 Yá pì onaa gbera à kà azuma do taka bà, akū à Pita kù Yuhanao kù Yamisio sè à didi kúnwo kpia de à adua ke.

29 Kù àten adua ke, a ànn lítɛ a p̄kasanɔ kè púu táitai.

30 Kānto gbēnɔn planɔn kù káao, Musa kù Iliasuo, òten yá o kù Yesuo.

31 Ò bò ò s̄ua gakuri gūn, òten andunia kù ani tó zaa Yurusalemu yá o.

32 I Pita kù a gbēnɔ sè. Kù ò vù, ò Yesu gakuri è kù gbēnɔn pla kù ò zena a sareɔ.

33 Kù gbēnɔn pla pìnɔ ten kék̄ɔa kù Yesuo, Pita pìne: Dikiri, à mana kù ó kù la. Ò kuta dɔ mèn aak̄ɔ, n p̄s̄ mèn do, Musa p̄s̄ mèn do, Iliasuo p̄s̄ mèn do. À d̄s̄ yá kù àten oro.

34 Kù àten o le, ludambe luku kùpa à dàníla. Kù ò kù a gūn, v̄ina n' kù,

35 akū ò kòtoo mà a gūn à pì: Ma Né kù ma a sèn dí. À a yá ma.

36 Kòtoo pì manaa gbera ò è Yesu mé à ḡs̄ gwe ado. A ìbaa pìnɔ n' lé kù, odi yá kù ò è o gbēke ma gɔɔ kùaro.

Nésḡgbē tanade werek̄s̄anaa
(Mat 17:14-18, Maa 9:14-27)

37 Kù gu d̄b̄, ò kipa kpi p̄i musu, akū gbēnɔ sù da Yesule dasi.

38 Z̄aa gūn ḡsḡgbē ke p̄t̄a à pì: Danneri, n yá nna! Ì ma né gwa, zaakū ma né mèn do kù má v̄in gwe.

39 Tāna di futɛa, akū àdi wiki lé k̄anto. Àdi a p̄t̄e àḡɔ bigiri keke àḡɔ lé'ifuta b̄ɔtɛ, àdi wari d̄ɔa àdi goa likalikaro.

40 Ma wé kè n' ìbanɔa ò pé tāna piia à bo, akū ò f̄ua.

41 Yesu pì: Gbāragbē yakana ludanaanikerisarinɔ! Maniḡɔ kù káao ari b̄ɔrɛɛ? Maniḡɔ mena káao ari b̄ɔrɛɛ? Ì m̄s̄ kù n' né p̄lio la.

42 Ari né p̄i ḡé gé nai, akū tāna pì a p̄t̄e, àten bigiri keke. Akū Yesu gí tāna piine à né p̄i wèrek̄ɔa, akū à a kp̄a a dea.

43 Luda gbāna z̄sk̄ɔ yá pii bò n' sare n' pínki.

Yesu era à a ga yá'onaa
(Mat 17:22-23, Maa 9:30-32)

Gbēnɔ lé wè Yesu yàkenaa pínki, akū à pì à ibanɔnɛ:

⁴⁴ Àgɔ̄ yā dīkīna kūna á nèsɛɛ gūn. Oni Bisāsiri Né na gbēnɔnɛ n̄ ɔī tera.

⁴⁵ Odi yā pīi d̄ɔrɔ d̄ɔro, a mì utenañne, ò fùà, akū vīna n̄ kū ò yā pì gbekaa.

Denlaya

(Mat 18:1-5, Maa 9:33-37)

⁴⁶ Akū ò fùte kū lékpakɔao denakɔla yā musu.

⁴⁷ Yesu laasun kū à kú n̄ nèsɛɛ gūn d̄ɔ, akū à né fítì sè à a zè a sarɛ,

⁴⁸ à piñne: Gbē kū à né dí taka sì ma ìbake yāi, makūmɛ à ma si. Gbē kū à ma si s̄, ade gbē kū à ma zī sìme. Gbē kū à a zīda dìte kīana á té mé à gbē z̄ɔk̄ ũ.

Gbē kū adi ibere sé kááoro bi a gbēndome

(Maa 9:38-40)

⁴⁹ Akū Yuhana pì: Danneri, o gbēke è, àten tãnanɔ gorñma kū n tóo, akū o ginɛ, zaakú ó gbēnlo.

⁵⁰ Akū Yesu pì: Ásun gínɛro, zaakū gbē kū adi ibere sé kááoro bi á gbēndome.

Samaria b̄usu lakutu gina Yesu

⁵¹ Kū Yesu tana ludambe gɔrɔ kà kãni, à mì pè Yurusalemua.

⁵² Akū à gbēnɔ gbàre ò doáre arɛ, akū ò gèè ò gè Samaria b̄usu lakutu ke gūn de ò soru kenɛ.

⁵³ Akū lakutude pìnɔ gì a sí kū à mì pè Yurusalemua yāi.

⁵⁴ Kū a ìba kenɔ Yamisi kū Yuhanao è ɛ, ò pì: Dikiri, n̄ ye ò pì té bo ludambe à su à n̄ kakaten yá?

⁵⁵ Akū Yesu litɛ à kpàkēñyī.

⁵⁶ Akū òten gé lakutu pãndea.

Tena Yesu

(Mat 8:19-22)

⁵⁷ Kū ò té zén, ḡɔgbē ke sù à pì Yesunɛ: Gu kū nten gén pínki, maniḡɔ ténýī.

⁵⁸ Yesu pine: Gbēgbonno n̄ tò vī, b̄anɔ n̄ sà vī. Bisāsiri Né s̄ à ìampaki vīro.

⁵⁹ Yesu pì gbē pãndene: Ñ mós n̄ témai. Akū gbē pì pì: Dikiri, n̄ tó ari ma de gèè kpágui gīa.

⁶⁰ Yesu pine: Ñ tó gènɔ n̄ gènɔ vī. Mɔk̄ɔn s̄, n̄ gé kpata kú à bò Luda kīnaa yā waazi ke.

⁶¹ Gbē pãnde pì dɔ: Maniḡɔ ténýī Dikiri, ama n̄ tó mà gé lé za ma bedenɔa gīa.

⁶² Yesu pine: Gbē kū swakure na a ɔī, tó àten kpe gwa, ade dí k̄ó sé kú kpata kú à bò Luda kīnaaoro.

10

Gbēnɔn baaak̄ akuri awɛɛplanɔ zīnaa

(Mat 11:20-27, 13:16-17)

¹ Abire gbera Dikiri gbēnɔn baaak̄ akuri awɛɛpla pãndenɔ dìte, akū à n̄ zī gbēnɔn plapla ò doáre arɛ wète kú gu kú á ye à gènnɔo pínki.

² À piñne: Pókēna z̄ɔk̄, ama a zīkerinɔn dasiro. À wé ke Buradea de à zīkerinɔ gbarɛ ò a p̄ó keke.

³ À da zén. Matemí à zī lán sãne b̄ɔrɔnɔ bà lɛwãnnanɔ tème!

⁴ Ásun ɔḡs̄ɔnɔ séro ke b̄òk̄olokona ke kyatenɔ. Ásun ze zén à f̄o kpá gbēkearo.

⁵ Ɔn kú a ḡen pínki à pì gīa Luda ɔn pì gba aafia.

6 Tó aafiade kú gwe, á fɔɔ aafiade ni gɔ̃nɛ. Tó à kú gwe sɔ̃ro, ani era à suáwame.

7 Agɔ̃ kú ɔn pìi gūn, à pómína ke póbíle kú ò kpááwa ble, zaakú zíkɛrii kà à aláda le. Ásunɔ̃ kipaki lilin kɛro.

8 Wɛ̃te kú a gɛ̃n akú ò á sí, à pɔ́ kú ò sùoárɛ ble.

9 À wɛ̃te pìi gyárenɔ̃ werekɔ̃a, à o gbɛ̃nɛne kpata kú à bò Luda kīnaa kà kāni kūrwo.

10 Tó a gɛ̃ wɛ̃te gūn, tó odi á sí sɔ̃ro, à bɔ̃te gānulea à pi:

11 Bee á wɛ̃te lukutɛ̃ kú à kpà ó gbála se, o wàra á tona kú Ludaoo sèda ũ. Àgɔ̃ d̃s sānsān kú kpata kú à bò Luda kīnaa kà kāni.

12 Maten oárɛ, yákpatekɛ̃gɔ̃ɔ̃ zī wétamma kú Sɔ̃ɔ̃mudɛnɔ̃ ni le nigɔ̃ sāna de wɛ̃tepidenɔ̃ póla.

13 Waiyoo Kɔ̃razidenɔ̃! Waiyoo Betesaidadenɔ̃! Tó ma daboyā kú ma kè á tɛnɔ̃ kè Taya kú Sidɔ̃o yā, de wɛ̃tepidenɔ̃ uta kasanɔ̃ dàda, ò vùte tuburaa à gīi kè n̄selitɛnaa sèda ũ.

14 Yákpatekɛ̃gɔ̃ɔ̃ zī á wétamma nigɔ̃ de Tayadenɔ̃ kú Sidɔ̃denɔ̃ póla.

15 Á Kapɛnamudɛnɔ̃ sɔ̃, áni gbā à zɔ̃ Ludaan yā? Oni ɔ̃ s̄s̄ái ari gyāwān.

16 Akú Yesu pìi à ìbanɔ̃nɛ: Gbɛ̃ kú à á yā mà ma yā màme. Gbɛ̃ kú à gīái gīmame. Gbɛ̃ kú à gīmai sɔ̃, ade gī gbɛ̃ kú à ma zīime.

17 Gbɛ̃nɔ̃n baaakɔ̃ akuri awɛɛpla pīnɔ̃ gɛ̃ɛ, akú ò èra ò sù kú pɔ̃nnao ò pìi Dikiri, bee t̄ananõ mīi n̄atɛwɛɛ n t̄s̄ yāi.

18 Yesu pīnɛ: Ma Setan è à lɛ̃te bona ludambɛ̃ lán legūpinaa bà.

19 Ma á gbá zé à t̄aa o ml̄ɛnɔ̃ kú fínɔ̃ kú á ìbɛɛ gbāna pínkinɔ̃a, póke ni á kīnnao.

20 Bee kú abireo ásun pɔ̃nna ke kú mì kú t̄ananõ dī n̄atɛárɛoro. À pɔ̃nna ke kú á t̄s̄ kú takadan ludambɛ̃ yāi.

21 Zī birea Luda Nini Yesu pɔ̃ kè nna manamana à pìi: Baa, musu kú zīteo Dikiri, ma n saabu kè, kú n yā birenɔ̃ ùte yād̄s̄r̄inɔ̃ne kú ɔ̃nd̄s̄r̄inɔ̃ n boo kyó̄d̄s̄risarinɔ̃ne. Leme, Baa, zaakú n p̄yenyīnaame.

22 Ma De pɔ́ s̄inda pínki n̄amɛnɛ ma ɔ̃i. Gbɛ̃ke Luda Né d̄s̄ro, tó adi ke De Luda baasiro. Gbɛ̃ke De Luda d̄s̄ro, tó adi ke a Né kú gbɛ̃ kú Né pìi yei à m̄ɔ̃nɛnɔ̃ baasiro.

23 Akú Yesu arɛ d̄ò a ìbanɔ̃a n̄t̄ɛnɛ, à pīnɛ: Arubarikadenɔ̃me á ũ pɔ́ kú áten e kú wéó yāi.

24 Maten oárɛ, annabinɔ̃ kú kīnanɔ̃n kun yā dasi, ò ye ò pɔ́ kú áten enɔ̃ e, odi ero, ò ye ò yā kú áten manɔ̃ ma, odi maro.

Samaria b̄usu gbɛ̃ mana

25 Dokad̄s̄ri ke fùte de à Yesu yɔ̃ à gwa à pìi: Dannɛri, deran mani ke nà mà wèndi kú àdi lākaro lee?

26 Yesu pīnɛ: Deran ò kè doka takadan n̄aa? N a kyó kè n mà deramɛɛ?

27 Gbɛ̃ pīi wèa à pìi: Ngɔ̃ ye Dikiri n Ludai kú n̄ɛs̄ɛo m̄ɛn do kú n ninio pínki kú n laasunnwo pínki n gbāna lén, n swè gɔ̃ kúa, abire gbera ngɔ̃ ye n gbɛ̃dakei lán n zīda wèndii bà.

28 Yesu pīnɛ: N we mana. Ngɔ̃ ke le, ñigɔ̃ kun.

29 Gbɛ̃ pìi ye à yā nna kpá a zīdaa, akú à Yesu là à pìi: Dín ma gbɛ̃dake ũu?

30 Akú Yesu pīnɛ: Gbɛ̃ke mé à bò Yurusalemu áten gé Yeriko, akú kpáni kāsaranɔ̃ zé z̄ɔ̃nɛ. Ò a pókasanɔ̃ sia, ò a gbɛ̃ búgubugu ari à kà gana. Akú ò a tòn ò gè zéla.

31 À sù à lè sa'ori ke zé dokɔnɔ pìi sè. Kù à a è, akù à pàne à gète.

32 Leme dɔ kù Levi buri ke kà gu pìn, à a è, akù à pàne à gète.

33 Ama Samaria bùsu gbèke té zé pìn. Kù à sù à a è, akù à kène wènda.

34 À nàì, à eze màma gu kù à kɔnnanɔa kù nísio kù sèwèo, à pɔ ylyia. Akù à a sè à dì a zaaki kpe, à gèe káao nibɔnɔ kipakia, gu kù à a gwàn.

35 Kù gu dɔ, akù à andurufu ɔɔ bò mèn pla à kpà kipakide piia à pì: Ñ a gwamene. Tó n ɔɔ dè de adila a musu, mani fína bonne, tó ma su.

36 Tɔ! Gbɛnɔn aakɔ pìnɔ té dín nten da gbè kù kpáninɔ dàale pì gbèdake uu?

37 Dokadɔrii pìi wèa à pì: Gbè kù à a wènda dɔme. Akù Yesu pìne: Ñ gè ñ ke le se.

Yesu kunna Maata kù Mariamao bea

38 Gɔrɔ kù Yesu kù a ibanɔn té zén, ò kà wète gùn, akù nɔgbè kù òdi pìne Maata Yesu sɔ a bea.

39 À dakùna vī, òdi a sísì Mariama, à vùte Dikiri gbá sare, àteni a yā ma.

40 Kīni zī kè Maataa dasi, akù à sù Yesu kīnaa à pì: Dikiri, kù ma dakùna ma to zī gùn mado, adi kenne yāke ūroo? Ñ one à kpámai.

41 Akù Dikiri wèa à pì: Maata, Maata, nten damu ke dasi, nten wari dɔ n zīdaa kù yānɔ dasi.

42 Yā mèn do mé à zé vī. Mariama baka mana sè, oni síaro.

11

Aduakɛnaa

(Mat 6:9-15, 7:7-11)

1 Zīkea Yesu ten adua ke gukea. Kù à làka, a ìba ke pìne: Dikiri, ñ aduakɛnaa dadawere, lākù Yahaya dà a ìbanɔne nà.

2 Akù à pìñne: Tó àten adua ke, àgɔ pi: Baa, ñ tó ògɔ dɔ kù n tɔ adona.

Ñ tó kpata kù à bò n kīnaa bo gupuraa.

3 Ñ ó gba pɔ kù ónigɔ ble lākù gu ògɔ dɔ nà.

4 Ñ ó durunnanɔ kēwá, zaakù odi kē gbè kù ò durunna kèwerenɔne ñ pínki.

Ñsun tó ò fu yɔogwanaaaro.

5 Akù à pìñne: Ò pì à gbèke mé à gbènaa vī, akù à gèe a kīnaa lizándo à pìne: Ma su n kīnaame, ñ burodi sákamene mèn aakɔ.

6 Nibɔnɔ kípama tera dí, má pɔke vī má kpáaro.

7 Akù a gbènaa pìi wèa zaa kpé gùn à pì: Ñsun wari dɔmaro, ma gbàa tà kò. Ma gè kpén kù ma nénɔ, mani fɔ mà fute mà pɔke kpámmaro.

8 Maten oáre, bee tó adi fute à kpàa gbènnake yáiro, ani fute à pɔ kù à yei kpáa, kù à zèi dándan yāi.

9 Makù sɔ maten oáre, à wé ke, Luda ni kpááwa. À wete, áni le. À gbà lé, Luda ni wéáre.

10 Zaakù gbè kù à wé kèen òdi kpáa, gbè kù à wète sɔ àdi le, gbè kù à gbàa lèen onj wène.

11 Akɔnɔ kù á nénɔ vī, tó á né kpò wé kèáwa, á dí mé ani m̀lè sé à kpáaa?

12 Ke tó à né konegbīni wé kèáwa, á dí mé ani fí sé à kpáaa?

13 Bee kù á vānikɛo á pɔ mana kpána á nénɔa dɔ. Oni á De kù à kù musu Nini kpána gbè kù ò wé kèanɔa pɔ o dɔ yá?

*Tanagona gbēnɔ**(Mat 12:22-30, 43-45, Maa 3:20-27)*

¹⁴ Yesu ten tana sáto kpáturuku go gbēa. Kú tana pii gò, sáto pii nà yá'onaaa, akú yá pii bò pari saré.

¹⁵ Akú n gbēkenɔ pi: Àdi tana gomma kú tananɔ kína Belezεbubu gbānaome.

¹⁶ Akú gbē pāndenɔ a yò ò gwà, ò a gbèka à sèeda ke keíne kú Luda gbānao.

¹⁷ Kú Yesu n laasun d̄s̄, akú à piíne: Kpata kú a gbēnɔ ibereε sè kú k̄so ni kakate. Ɔn kú a gbēnɔ ibereε sè kú k̄so ni ḡs̄ bezi úme.

¹⁸ Tó Setan ibereε sè kú a gbēnɔ, heran a kpata ni gi keε? Ma ò le kú áten pi madì tana gomma kú Belezεbubu gbānao yáime.

¹⁹ Tó Belezεbubu gbānan madì tana goomma, á gbēnɔ di gomma kú dí gbānaomeε? Leme á z̄ida gbēnɔ á éke bò le.

²⁰ Tó ma tanagerommana bi Luda ɔgbεεme, àḡs̄ d̄s̄ kú kína kú Luda kàa sù à á lén gwe.

²¹ Tó ḡsa gbāna z̄ikabɔnɔ kúna àteni a ɔn dākpāo, a aruzekεnɔ diḡs̄ aafiaame.

²² Ama tó gbē kú a gbāna deala sù à ḡèi à gbāna m̄nε, ani a ḡs̄kebo kú à a n̄ani v̄nɔ s̄ete, ani a aruzεke kpaateteíne.

²³ Gbē kú à kú kúmaoro bò ma kpε. Gbē kú àdi p̄s̄ kakara kúmaoro di fāk̄s̄ame.

²⁴ Tó ò tana gò gbēa, àdiḡs̄ likara z̄s̄ gukorin àḡs̄ vuteki wete. Tó adi lero, akú àdi pi: Mani era mà tá ma be z̄íame.

²⁵ Tó à kà gwe, àdi le à warana swáswa zéazea,

²⁶ akú àdi gé tana kú n̄ pás̄i dealano s̄ete m̄en suppla à su kúńwo, òdi ḡé ò vuten. Leme ade gwena kpekpe vāni diḡs̄ de a káakup̄la.

Arubarika yá

²⁷ Kú Yesu ten o le, nɔgbē ke p̄t̄a zàa gūn à pi: Nɔgbē kú à n i à ȳs̄ kpamma arubarika v̄i.

²⁸ Akú Yesu pi: Oi! Arubarikadenɔn gbē kú ò Luda yá mà ò kúnanɔ ū.

*Sèeda gbekana Yesua**(Mat 12:38-42)*

²⁹ Kú pari ten kara, akú Yesu pi: Gbāragbēnɔn zara. Òdi sèeda gbekama, ama mani sèeda ke keínero, sé Inusa p̄s̄.

³⁰ Lákú Inusa de sèeda ū Ninevadenɔne nà, len Bisásiri Né niḡs̄ de sèeda ū gbāragbēnɔne le.

³¹ Yákpatekeḡɔɔ z̄i ḡnɔmid̄oki kpa saraunia ni vu à yá dí gbāragbēnɔa, zaakú à bò zaa andunia léa, à sù Sulemanu ɔnd̄s̄yá ma, akú gbē kú à de Sulemanula kú la sà.

³² Yákpatekeḡɔɔ z̄i Ninevadenɔ ni fute ò yá da gbāragbēnɔla, zaakú kú Ninevadenɔ Inusa waazi mà ò nèseε lite, akú gbē kú à z̄k̄s̄ de Inusala kú la sà.

*Wéme m̄e fitila ū**(Mat 5:15, 6:22-23)*

³³ Òdi fitila na ò dite gukpado ke ò gbaka kútearo. Òdi di a dibɔɔ musume, de gbē kú òten ḡēnɔ gupura e yáí.

³⁴ N wéme n m̄e fitila ū. Tó n wé aafia, n m̄e pínki niḡs̄ gupura ū. Tó n wé gbānaro s̄s̄, n m̄e pínki niḡs̄ gusira ū.

³⁵ Abire yá mé à tò, òn laakari ke, de gupura kù nten da òn ví sùngō de gusira ũro.

³⁶ Tó n mē pínki gupura ví, a ke kù gusira gūnlo, anigō gu pura kù swáswa lándō fitila'i dōmma bà.

Yesu ludayadannerinō kù Farisinō bobona òn dàn

(Mat 23:1-36, Maa 12:38-40, Luk 20:45-47)

³⁷ Kù Dikiri yá ò à làka, akù Farisi ke a sisi à mó à pò ble káao, akù à gē à vùte.

³⁸ Kù Farisi pìi è adi ɔ da òn gbasa ò pò blero, à bō a sare.

³⁹ Akù Dikiri pìne: Ákōnō Farisinō adì gbāsì bo tokonō kpe kù tanō, ama wákù kù yāvānikenaao mé à á nēsēē pà.

⁴⁰ Yōnkōnō! Luda kù à pò kpe kē mé à a gūn kē seroo?

⁴¹ À pò kù à kù á tanō gūn dà wēndadenōne, á ta pìnō ni gōáre gbāsì sari.

⁴² Waiyoo ákōnō Farisinō! Adì tofenō tókótēdo kù kpè'akāo kù dō pónō pínki kuride kpá Ludaa, akù adi pà kpá yāzēdei kù yena Ludaiio. Yá bireno mé à de àgō kùna pākpana a kparanō sari.

⁴³ Waiyoo ákōnō Farisinō! Adigō ye à vute aduakēkpe vutēki mananōn, adigō ye ògō fō kpákpaáwa etenōn.

⁴⁴ Waiyoo ákōnō! Á de lán mira kù òdigō taa oa a yādōnaa sari bàme.

⁴⁵ Akù dokadōri ke pìne: Danneri, tó n ò le, nteni ó sōsōme se.

⁴⁶ Yesu pì: Waiyoo ákōnō dokadōrinō sō! Adì gbēnō da asosena zī'ūn, akù adi ɔ damma kù a senaoro, bee ɔne. Waiyoo ákōnō!

⁴⁷ Adì pò bo annabi kù á dizinō òn dedēnō miranōa òn yá dōngu yāi.

⁴⁸ Leme a si kù a ze kù á dizinō yākenanōome. Ò annabinō dēde, akù adi pò bo òn miranōa.

⁴⁹ Abire yāi Luda wéze gūn à pì, áni annabinō kù zīrinō zīáwa. Áni òn gbēkeno dēde, áni wé tá òn gbēkeno.

⁵⁰ Leme annabi kù ò òn dede zaa andunia naanagōrō ari gbāranō yá ni wí teradenō musu le,

⁵¹ sena zaa Habila dena ari à gēē pé Zakari kù ò a dē sa'oki kù Luda kpéo daguraa. Ee, maten oáre, yá bireno pínki ni wí teradenō musume.

⁵² Waiyoo ákōnō dokadōrinō! A dōnaa gbà mōne wòto. Ádi gē a gūnlo, akù a kpa gbē kù ò ye ò gē a gūnnōne.

⁵³ Kù Yesu bō gwe, ludayadannerinō kù Farisinō nàkaraa gbāngbān, òten yá lalaa dasi,

⁵⁴ òteni a kpákpa, de ò a kù yá kù àten o gūn.

12

Laakarikēna Farisinō manafiki

(Mat 10:26-27)

¹ Gōrō birea gbēnō kàkarai, ò òn lé dōro, ari òten gēse pétepetekōa, akù à yá ò a òn banōne gā à pì: À laakari ke Farisinō lùbenēēi. Àkūme òn manafiki ũ.

² Pòke kun utena kù ani bo gupuraaro. Asiriya ke kun kù oni gí dōro.

³ Leme dō yá kù a ò gusiran, oni ma gupuraa, asiriya kù a ò kō sán kpé tú, oni a kpákpa ke gānu are.

Zena kù Yesuo gbēnō are

(Mat 10:19-20, 28-33, 12:32)

⁴ Ma gbēnnanō, maten oáre, gbē kù oni mē kakate a gbera oni fō ò yāke keáre doronō, àsun vīna keñero.

⁵ Mani gbē kū à de à vīna kene oáre. À vīna ke Ludane kū à gbāna vī à á zu té gūn mèkaatenaa gbera. Ee, maten oáre, à vīna kene.

⁶ Òdi bāntoro mèn soro yía kɔbɔ plaroo? Ama bee ní ke yā dì sá Ludanlo.

⁷ Bee á mikānɔ, à a lé dɔ. Ásun vīna kero, á bèere de bāntoro dasinla.

⁸ Maten oáre, gbē kū à zè kúmao gbēnɔ are, Bisāsiri Né ni ze káao Luda malaikanɔ are.

⁹ Gbē kū à ledi kpámai gbēnɔ are sɔ, mani ledi kpáí Luda malaikanɔ are.

¹⁰ Tó gbē Bisāsiri Né vāni bò, Luda ni a kē. Ama tó gbē Luda Nini tó vāni sì, ani kēnero.

¹¹ Tó òten gé kááo yákpatekɛkia aduakɛkpen ke kínanɔ kū gbānadennɔ are, àsun á zīda bona damu kero ke yā kū áni o,

¹² zaakū Luda Nini mé ani yā kū à de à o daáre zī birea.

Ɔgɔde

(Mat 6:19-34)

¹³ Zāa gūn gbēke pi Yesune: Danneri, ò o ma vīnine à ma baka kpáma ó túbi gūn.

¹⁴ Akū à wèa à pi: Ma gbē, dí mé à ma dite á yákpatekeri ke á yáǵǵōri uu?

¹⁵ Akū à pi gbēnɔne: Àǵǵ á zīda kūna dɔ. À laakari ke pó sīnda pínki aniapāsīkenaai, zaakū aruzekɛ bi bisāsiri wèndinlo, bee tó à fǔ àǵǵ didikɔa dia.

¹⁶ Akū à yā lèkɔánnɛ à pi: Ɔgɔde mé à kun a bura póble kène manamana,

¹⁷ akū à laasun lè à pi: Bón mani kee? Má pówekaki vīro.

¹⁸ Akū à pi: Yā kū mani ken dí: Mani ma pókatekinɔ gboro, mani a zókɔnɔ bo, mani ma pówe kán pínki kū ma aruzekɔnɔ.

¹⁹ Mani pi ma zīdane: Gbē, n gínake ní pó mana vī zókɔ, kū ani ká kúnwo wè ǔgbangbaa? Ñ kámma bo, ñ pɔ ble, ñ í mi, ñ ponna ke.

²⁰ Akū Luda pìne: Yónko, gwáaniála mani n wèndi gbekamma. Soru kū n kè ni gɔ dí pó ũmɛe?

²¹ Leme gbē kū à aruzekɛ tókɔai, ama à de ɔgɔde ũ Ludanero yā de le.

Ludanaanikɛnaa

(Mat 6:19-21, 25-34)

²² Akū à pi à ibanɔne: Abire yāi maten oáre, àsun á wèndi damu à pi bón óni blero, àsun á mè damu ke à pi bón óni daro.

²³ Wèndi de póblela. Mè de pókasala.

²⁴ À kākāannanɔ gwa. Òdi pó t̄ro, òdi pó k̄ro, ò d̄s ke gbàsɔ vīro, bee kū abireo Luda dì ní gwa. Á bèere vī manamana de bānla fá!

²⁵ Á té, dí mé ani f̄s à a wèndi gbāna kara, bee gɔɔ do, a damukenaa gūnn?

²⁶ Tó áni yā fiti dí f̄ro, b̄yāi áten yā kparanɔ damu kee?

²⁷ À lāvunɔ gwa sèn lākū ò de nà. Òdi zī kero, òdi buu t̄ro, ama maten oáre bee Sulemanu kū a aruzekɛo, adi uta da a mana kà ní ke ũro.

²⁸ Sèla kū à kun gbāra ani té kū zia, lākū Luda dì pó nai le nà, oni ákɔnɔ ludanaanikɛnadennɔ pó o dɔ yá?

²⁹ Ásun tó pó kū áni ble ke pó kū áni mi yā doáre arero. Ásun a damu kero.

³⁰ Andunia dí burinɔn pó p̄inɔ pínki yā dì d̄nnɛ are, á De s̄s à d̄s kū pó p̄inɔ k̄s s̄i kááo.

³¹ Á tó kpata kū à bò a k̄inaa yā doáre are, ani pó p̄inɔ karaáre.

32 Ma kpàsa fíti gbēnɔ, àsun vīna kero, zaakū á De pɔyenyīnaame à á kpá kpataa pìn.

33 À pɔ kū á vīnɔ yá, à takasidenɔ gba a ɔɔɔ. À ɔɔɔsɔnɔ kū àdi zī kūro zɔ, ludambe aruzekε kū àdi lákaro káki ũ, kū kpáni dì nairo, kòkò sɔ àdi a yakaro.

34 Zaakū gu kú á aruzekε kún, gwen á laakari nigɔ kun se.

*Zikeri náanide laakaride
(Mat 24:45-51)*

35 Àgɔ kú soru gūn, à tó á fitila gɔ nana.

36 Àgɔ de lán gbē kú òteni n̄ dikiri suna dá à su kú nɔse pɔnnakenaao bà, de gɔɔ kú à sù à gbàa lè, oni zé wēne gɔnɔ.

37 Arubarikadenɔn zikeri kú n̄ dikiri ni n̄ le bēne a sugɔɔanɔ ũ. Yápuran maten oáre, dikirii pì ni a pɔnɔ kekε à yī, ani n̄ vute, ani pɔble kakarañne.

38 Bee tó à sù lizándo ke kɔnkòkɔnkò, tó à n̄ lé le, arubarikadenɔme á ũ.

39 Àgɔ yá dì dɔ. Tó bede gɔɔ zaka kú kpáni ni suawa dɔ yá, de ani tó à a kpé f̄ro.

40 Ákɔnɔ sɔ, àgɔ kú kú soruo, zaakū Bisāsiri Né ni su gɔɔ zaka kú á wé dairo.

41 Pita pì: Dikiri, ó yáin n̄ yá pì lèkɔa yá, ke gbē s̄inda pínki yáime?

42 Dikiri pì: Dín begwari náanide laakaride kú a dikiri dì a zikerinɔ nane a ɔī, à pɔble kpámma a gɔɔa ũu?

43 Arubarikadenɔn zikeri kú a dikiri a lè, àten ke le a sugɔɔa ũ.

44 Yápuran maten oáre, ani a aruzekε s̄inda pínki nane a ɔīme.

45 Ama tó zikerii pì pì a n̄see gūn, a dikiri suna ten gi ke sɔ, akú à nà a zikeri dakenɔ gbēgbēnaaa, gɔgbēnɔ kú nɔgbēnɔ, àten s̄ankara pɔ ble, àten wēde ke,

46 a dikiri ni su gɔɔ kú a wé dairoame, gɔɔ zaka kú à d̄roa, ani a z̄z̄k̄ɔre à a baka da kú kifirinɔ.

47 Zikeri kú à a dikiri pɔyenyīna dɔ, akú adi soru ke à a pɔyeinaa k̄ero, oni a gbē búgubugu.

48 Zikeri kú à a dikiri pɔyenyīna d̄ro, akú à yá kú à de ò a gbē k̄e sɔ, oni a gbē f̄itime. Gbē kú Luda a gbà z̄k̄ɔ Luda ni wetea z̄k̄ɔ. Gbē kú Luda pɔ n̄ane a ɔī z̄k̄ɔ, ani gbekaa deñla.

*Kèkèkɔana Yesu yáí
(Mat 10:34-36)*

49 Tén ma su na anduniaa, mádi gii té pì gɔ kú se teraro.

50 Má wétamma vī kú mani ḡen. Má kú laasun z̄k̄ɔ gūn ari à gé lákao.

51 Áten da ma su de gbēnɔ gɔ nna kú k̄o andunia gūnn yá? Oi! Maten oáre, kèkèkɔana yáin ma su.

52 Zaa tera ɔn kú gbēnɔn s̄ɔɔronɔn kún, oni k̄ɔ kpaatete. Gbēnɔn aak̄ɔn ni bo gbēnɔn planɔ kpe, gbēnɔn planɔ ni bo gbēnɔn aak̄ɔn kpe.

53 De ni bo a n̄ḡɔgbē kpe, n̄ḡɔgbē ni bo a de kpe. Da ni bo a n̄nɔgbē kpe, n̄nɔgbē ni bo a da kpe. Zá da ni bo nɔz̄are kpe, nɔz̄are ni bo a z̄á da kpe.

*Gɔɔ díkīna yáasi d̄naa
(Mat 6:2-3)*

54 Yesu pì gbēnɔne: Tó a è legū ten sisi ifálete kpa, áni pì ḡnɔ, legū ni ma, akú àdi ke le.

55 Tó a è ña ten bo ḡenɔmid̄ɔki kpa, áni pì, gu ni wā, akús̄ àdi wā.

56 Manafikidenɔ! Á z̄íte kú musuo wé d̄k̄ɔi, akú à gɔɔ dí yáasi d̄s̄ro bi?

*Gaafara wetenaa**(Mat 5:25-26)*⁵⁷ Bɔyái á yákena a zéa dɔ́ á zídaaroo?⁵⁸ Tó n íberε ten gé kúnwo yákpatekékia, ñ kokari ke de à gaafara kenne zaa zén, de àsun n gáte à gé kúnwo yákpatekeri kínaaro yái. Tó nídi ke lero, yákpatekerii pi ni n kpá dogariia, dogari ni n da kpésiran.⁵⁹ Maten onne, ñni bo gwero ari ñ gé fina boo pínki. Bee kɔbɔ ni gɔ́ ténýĩro.**13***Nēsilitena ke ga*¹ Gɔɔ birea gbēkenɔ sù ò Galili gbē kú Pilati ñ dede à ñ aru yákatε kú ñ sa'obɔ aruonɔ yá ò Yesune.² Akú Yesu píinne: Kú Galili gbē pínɔ ga de le, áten da ñ durunna de Galili gbē kparanɔ pólán yá?³ Oí! Maten oáre, tó ádi nēse litero, á pínki ni ga lán ñ bàme.⁴ Gbēnɔn baro plansari kú Siloamu kpédidikšanaa gbòro à sirmma ò gágano sɔ́, áten da ñ taari de gbē kpara kú ò kú Yurusalemunɔ pólán yá?⁵ Oí! Maten oáre, tó ádi nēse litero, á pínki áni ga lán ñ bàme.⁶ Akú à yá dí lèkɔañne à pì: Gbēke mé à kaka lí bà a swadakoo gūn, akú à gèε a né wete adi ero.⁷ Akú à pì a zíkəriine: Ñ gwa, a wè aakɔden dí, kú madi su né wete kaka lí pìà mádi ero. Ñ a zɔ́, óni tó à gu sí pán yá?⁸ Akú zíkərii pìi píne: Baa, ñ tó ari ziki dɔ́. Mani gu bi mà likai mà taaki káne.⁹ Ani gí né i zikiro. Tó adi né iro sà, mani a zɔ́ mà ne.*Nɔgbē kɔ́nde werekšanaa*¹⁰ Kámmabogɔɔ zí Yesu ten yá dañne aduakekpen.¹¹ Nɔgbē ke kú gwe, tána a kɔ́nɔ kú à kà wè baro plansari. Àdigɔ kokoname, ádi fɔ́ à a zída poro bee fítiro.¹² Kú Yesu a è, akú à a sisi à pì: Nɔgbē, n kɔ́nɔke gòmma.¹³ Akú à ɔ́ nàa. Zaa gwe gɔ́nɔ à pòro, akú à Luda sáabu kpà.¹⁴ Akú aduakekpe gbē zɔ́kɔ pɔ́ fè, kú Yesu a wèrekɔa kámmabogɔɔ zí yái, akú à fùte à pì gbēnɔne: Gɔɔ suddo mé à kun kú òdi zí ken. Ágɔ́ su ò á werekɔa gɔɔ abirenɔa, ama kámmabogɔɔ zí baasi.¹⁵ Akú Dikiri wèa à pì: Manafikidenɔ! Kámmabogɔɔ zí á baadi di a zù ke zaaki poro a bàdɔkia à gé í kpáaroo?¹⁶ Ibrahim̄ buri nɔgbē díkína sɔ́, Setan a yí wè baro plansarime. A bàa pìi poronaa kámmabogɔɔ zí zé víroo?¹⁷ Kú à ò le, akú wé'i a íberenɔ kú ñ pínki, ama gbēnɔ pɔ́ kè nna daboyá kú áten kenɔa pínki.*Yalékšana kú musadi wéó**(Mat 13:31-32, Maa 4:30-32)*¹⁸ Akú Yesu pì: Bón kpata kú à bò Luda kínaa bòkɔaoo? Bón mani kpákúsúoo?¹⁹ À de lán musadi wé bà, akú gbē sè à tɔ́ à karaa gūn. Kú à bùte, à kè lí ú, akú bānɔ sù ò didi a gánɔa.

Yalekšana kũ lùbeneεo
(Mat 13:33)

²⁰ Akũ à pi ðɔ: Bón mani kpata kũ à bò Luda kĩnaa kpákũsũoo?

²¹ À de lán lùbene kũ nõgbẽ sè à kà flawa zaka lé aakõ gũn, à yàkate pínki bà.

Zéle kpakoto
(Mat 7:13-14, 21-23)

²² Gɔɔ kũ Yesu ten gé Yurusalemu, àten gẽ wẽtenɔ kũ lakutunɔla, àten yá dañne,

²³ akũ ò a là ò pi: Baa, ase gbẽ kũ oni surabana lenɔn dasi-roo? Akũ Yesu pi gbẽnɔne:

²⁴ À kokari ke à gẽ zéle kpakoto gũn. Maten oáre, gbẽnɔ ni wete ò gẽn dasi, ama oni fĩro.

²⁵ Tó bede fùte à zé tàta à làka, tó a gõ bàai, akũ áten gbà lé, áten pi: Baa, ñ zé wẽwẽre, ani oáre, á á dõ gukearo.

²⁶ Abire gbera tó a pine à pò blè kááo, à í mi kááo, à yá dàñne á be gånulea,

²⁷ ani oáre á á dõ gukearo. Á goala á yávanikerinɔ á pínki.

²⁸ Tó a Ibrahĩ kũ Isaakuo kũ Yakubuo kũ annabinɔ è pínki kpata kũ à bò Luda kĩnaa gũn, akũ ò á zú bàai, gwen áni ɔɔ ðɔn, à ɔ di á mĩa.

²⁹ Gbẽnɔ ni bo ifáboki kpa kũ ifálete kpao kũ gugbánduruo kũ gẽnmidɔkio, oni su pò ble kpata kũ à bò Luda kĩnaa gũn.

³⁰ Len gbẽ kpedeno nigõ gbẽ káakunɔ ù le, gbẽ káakunɔ nigõ gbẽ kpedeno ù.

Yurusalemu ya
(Mat 23:37-39)

³¹ Gɔɔ birea gõnɔ Farisi kenɔ sù Yesu kĩnaa ò pine: Ñ fute gu dín, zaakũ Herodu ye à n ðeme.

³² Akũ à piñne: À gé o flè piñne, maten tánanɔ gomĩma, maten gyárenɔ werekõa gbára kũ ziao, a gɔɔ aakõde zĩ sõ mani ma zĩ papa.

³³ Bee kũ abireo séto mà gé are gbára kũ ziao kũ zianɔoo, zaakũ adi kũ annabi ga gukearo, sé Yurusalemu.

³⁴ Yurusalemudenɔ, Yurusalemudenɔ! Adi annabinɔ ðede, adi gbẽ kũ Luda ñ zĩáwanɔ pápa kũ gbèeo, à ñ ðede. Madigõ ye mà á kakaramai gẽn baaakõ, lákũ ko di ðembele kũ a nénɔla nàme, ama adi weiro.

³⁵ Luda ni á kpé tóáre bezĩ ùme sà. Maten oáre, áni ma e doro ari à pi, arubarikaden gbẽ kũ àten su kũ Dikiri tóo ù.

14

Yesu kunna Farisi ke bea

¹ Kámmabogɔɔ ke zĩ Yesu gèe pò ble Farisinɔ gbẽ zõkõ ke bea, akũ gbẽ kũ ò kũ gweno teni a kpákpa.

² Kákagyãkeri ke kũ Yesu are gwe.

³ Akũ Yesu dokadõrinɔ kũ Farisinɔ là à pi: Òdi gbẽ werekõa kámmabogɔɔ zĩ yá ke òdi werekõaro?

⁴ Akũ ò gõ yĩtena kítikiti. Akũ Yesu gyáre pi kũ, à a wèrekõa à a gbàre.

⁵ Akũ à ñ lá à pi: Tó á gbẽke né ke zù vĩ à zù lègɔn kámmabogɔɔ zĩ, ani a bo gõnɔroo?

⁶ Odi fõ ò wèaro.

⁷ Yesu è deran gbẽ kũ ò ñ sísinɔ ten vuteki mana kũ nà, akũ à yá lèkõañne à pi:

⁸ Tó ò n sisi nɔsɛ pɔblea, ñsun vute vuteki mana gūnlo. Tó ò gbē kū à zɔkɔ denla sisi bi!

⁹ Tó á sisirii sù à pìnne: Ñ fute ñ vuteki kpá gbē piia, ñni fute ñ gé vute kpe kpa kú wé'ioɛ.

¹⁰ Tó ò n sisi, ñgɔ vute kpe kpa, de tó n sisirii sù, ani pìnne: Ma gbēnna, ñ fute ñ su arɛ la. Abirekú ni n ke bɛɛɛde ú gbē kú á kú lɛlɛnɔ arɛ.

¹¹ Gbē kú àdi a zīda karan Luda ni a busa. Gbē kú àdi a zīda busa sɔ, Luda ni a kara.

¹² Akú Yesu pì à sisirii piine: Tó nten gbēnɔ sisi pɔble fānantē blenaaa ke ɔkɔsi pɔ, ñsun n gbēnnaɔ sisiro ke n vīnino kú n dakūnanɔ ke n danɛnɔ ke n ɔgɔde dakenɔ. Tó n kè lɛ, oni era ò n sísime se ò fīna bonne.

¹³ Tó nten gbēnɔ sisi pɔblea, ñ takasidenɔ sisi kú kɔndenɔ kú ɛɛnɔ kú vīnanɔ,

¹⁴ arubarikadenɔmɛ á ú, zaakú ò pɔke vī ò fīna boonnɛro. Luda mé ani fīna bonne gbē mananɔ vugɔɔa.

Yalɛkɔana kú pɔble dasio
(Mat 22:1-14)

¹⁵ Kú gbē kú ò kú lɛlɛnɔ doke yá pìi mà, akú à pì Yesune: Arubarikaden gbē kú ani pɔ ble kú kpata kú à bò Luda kīnaa gbēnɔ ú.

¹⁶ Yesu piine: Gbēke mé à ye à pɔble kɛ, akú à gbēnɔ sisi dasidasi.

¹⁷ Pɔblegɔɔ zī à a zīkerii zī à o gbē kú à n sísinnɛ ò su, ò pɔ sīnda pínki soru kè ò làka sà.

¹⁸ Akú n baadi ten wɛtɛ ò n kē. Gbē káaku piine: Ma bú lù, mani gé gwa. N yá nna, ñ ma kē.

¹⁹ Gbē pānde pì: Ma zù búbabɔnɔ lù mèn kuri, mani gé n gwa. N yá nna, ñ ma kē.

²⁰ Gbē pānde pì: Ma nɔ sè dufume. A yá mé à tò mani le mà suro.

²¹ Akú zīkerii pìi ɛra à tà, à n légbɛɛ ò a dikiriine. Akú bedɛ pì pɔ fɛ, à pì a zīkeriine: Ñ gé wɛtɛ gūn likalika gānuleanɔ kú zédanɔ, ñ takasidenɔ kú kɔndenɔ kú vīnanɔ kú ɛɛnɔ kakara ñ su kúñwo la.

²² Abire gbera zīkerii pìi sù à piine: Dikiri, ma yá kú n òo kè, ama vuteki kpé kun.

²³ Akú dikirii pìi pì zīkerii piine: Ñ gé zénɔ gūn kú zé térerɛnɔ pínki, ñ gā na gbēnɔ ò gē, de ma ɔn pa.

²⁴ Matɛn oáre, gbē kú ma n sisi pìnɔ ke ni lé zɔ ma pɔble piaro.

Gɔna Yesu iba ú
(Mat 10:37-38)

²⁵ Ò té zén kú Yesuo dasidasi, akú à litɛ à piine:

²⁶ Tó gbē sù ma kīnaa, akú à ye a dei demala ke a da ke a nanɔ ke a nɛnɔ ke a vīnino ke a dakūnanɔ ke a zīda, ani fɔ à ke ma iba úro.

²⁷ Gbē kú adi a lígbāndurukpana sé ágɔ téomairo, ade ni fɔ à ke ma iba úro.

²⁸ Tó á gbēke ye à kpédidikɔana bo, ani vute gīa à a ɔgɔ dɔdɔ à gwa, tó ani fɔ à zī pìi keroo?

²⁹ Tó adi ke lero, akú à ɛ pète, tó adi fɔ à a làkaro, gbē kú à è pínki ni a lalandi ke

³⁰ ò pi: Gbē díkīna nà kpébonaaa à fūa à a mì de.

³¹ Ke tó kīna ke ye à gé zī ká kú kīna pānde, ani vute gīa à a laasun lé à gwa, tó a soza gā kurinɔ ni fɔ ò kú kpá soza gā baro kú òten sunɔaroo?

32 Tó à è àni f̄ro, ani z̄irino z̄i, de ò lédok̄n̄ok̄ena yā gbekaa zaade adi ká k̄aniro.

33 Leme d̄o, tó á gb̄eke dí ɔ gbare p̄ó k̄ú à v̄inoi p̄inkiro, ani f̄s à ke ma ìba ūro.

34 Wisi bi p̄ó nname, ama tó a í nna tà, deran oni ke nà à ḡs nna d̄o?

35 À mana z̄ite ke z̄ùgb̄okatekinero, òdi k̄óteme. Gb̄e k̄ú à s̄a v̄i à yā p̄i ma.

15

P̄ó s̄at̄enan̄o

(Mat 18:12-14)

1 Be'ɔḡosirino k̄ú durunnakerino ten na Yesui de ò a yā ma í p̄inki.

2 Akū Farisino k̄ú ludayadannerino yáket̄e kà ò p̄i: Gb̄e dík̄ina dì durunnakerino sí à p̄ó ble k̄úñwo l̄ele.

3 Akū Yesu yā dík̄ina l̄ek̄aíne à p̄i:

4 Ò p̄i à gb̄eke s̄a v̄i m̄en bas̄oro, akū a do s̄ate, àdi a bas̄oro donsari tó s̄en à péte s̄a k̄ú à s̄ate p̄iii ari à gé leroo?

5 Tó à bòa, àdi a sé à da a ḡan k̄ú p̄onnao

6 à táo be, à a gb̄ennano k̄ú a f̄arandiden̄o sísi à piíne: À p̄onna ke k̄úmao. Ma a s̄a k̄ú à s̄ate p̄ii l̄e.

7 Leme d̄o maten oáre, oni p̄onna ke ludambe durunnakeri m̄en do k̄ú à nèsee lite yā musu de gb̄e mana gb̄ēn̄on bas̄oro donsari k̄ú ò n̄eselitena ni v̄iron̄ola.

8 N̄ogb̄e k̄ú à andurufu ɔḡowapu v̄i m̄en kuri s̄o bi, tó a m̄en do s̄ate, àdi fitila na à kp̄é wara, à wete busebuse ari à gé leroo?

9 Tó à bòa, àdi a gb̄ennano k̄ú a f̄arandiden̄o sísi à piíne: À p̄onna ke k̄úmao. Ma a andurufu ɔḡo k̄ú à s̄ate p̄ii l̄e.

10 Leme d̄o maten oáre, Luda malaikan̄o dì p̄onna ke durunnakeri m̄en do k̄ú à nèsee lite yā musu.

N̄égb̄e k̄ú à s̄ate

11 Yesu p̄i d̄o: Gb̄eke mé à kun à n̄égb̄ēn̄o v̄i m̄en pla.

12 Akū Sabi p̄i a dene: Baa, ñ ma baka k̄ú maniḡs v̄i t̄ubi ḡūn kp̄áma. Akū de p̄i a aruz̄eke kp̄aateteíne.

13 Adi ke ḡoro plaro, akū Sabi a p̄ono n̄ak̄sa p̄inki, à tà b̄usu p̄anden z̄az̄a. Gwen à a aruz̄eke k̄àkaten p̄ap̄akenaa ḡūn.

14 Kū à p̄ó k̄ú à v̄ino d̄e p̄inki, akū nà gb̄ana kà b̄usuu p̄in, akū à ḡs̄ k̄ú takasio.

15 À ḡe à nà b̄usuu p̄i gb̄ekei zamalingakeri ū, akū gb̄e p̄i a gb̄are a bura à p̄oble kp̄a al̄eden̄o.

16 Àdiḡs̄ ye à p̄ó t̄eke k̄ú al̄eden̄o ten ble ble à k̄a, ama òdi p̄óke kp̄áaro.

17 Kū à laakar̄ii s̄u à p̄i: Ma de zamalingakerin̄on p̄oble v̄i diñȳi, akū maten ga k̄ú n̄aao la.

18 Mani f̄ute mà tá ma de k̄inaa, mani pine: Baa, ma durunna k̄e Ludane k̄ú m̄ok̄n̄wo,

19 mádi ká ò ma sísi n̄é ū doro. Ñ ma dite n zamalingakerino do ū.

20 Akū à f̄ute àten tá a de k̄inaa. Kū à t̄é z̄à àten su, a de p̄i a è, akū à k̄ene w̄enda. À bàa si à ḡe à k̄usia, à lé p̄ea.

21 Akū n̄é p̄ii pine: Baa, ma durunna k̄e Ludane k̄ú m̄ok̄n̄wo, mádi ká ò ma sísi n̄é ū doro.

²² Akū de pii pi a zīkerinone: À gé likalika, à uta zōkō mana kū à de a kparanola sé à suo à dane, à tanka dane, à kyate kpáne.

²³ À zūsane bōrō mēkpana kū à de, ò só pōnnakenaa gūn,

²⁴ zaakū ma né pii gà à fùteme. À sàteme, akū ma a lè. Akū ò nà pōnnakenaana.

²⁵ Woru sō à kpé bura. Kū àten su à kà kāni kū beo, akū à bata ū mà dō kū kōkō kīnio.

²⁶ Akū à zīkerinō do sisi, à a là bōn òten kee.

²⁷ Akū à wèa à pi: N dakūna mé à sù, akū n de zūsane bōrō mēkpana dè, kū à a lè aafia yāi.

²⁸ Akū Woru pō fè, à gī gē onnyī. Kū a de bō, à kúte kène,

²⁹ akū Woru pii pi a denē: É'e! À kà wè ūgbangba kū maten zī kenne, mádi gí n yāi zikiro, akū bee blèkofini gokū ndi kpáma mà pōnna keo kū ma gbēnnanoro.

³⁰ Kū n né kū à n aruzeke kàkate karuanone pii sù, n zūsane bōrō mēkpanaa dēne.

³¹ Akū a de pine: Ma né, n kú kūmao gōrō sīnda pínki. Pó kū má vī pínki n póme.

³² À kō sio ò pó ble kū pōnnaome, zaakū n dakūna pii gà à fùte. À sàteme, akū ò a lè.

16

Aruzeke náanisari

¹ Yesu pi a ibanone: Ogođe ke mé à kun à begwarii dite a zīkerinone. Akū ò sù ò kōrōmōtō kène ò pi, àteni a aruzeke kakate.

² Akū à a sisi à pine: Yā kū ma mà n musu de deramee? Ñ yā kū nten ke n begwanaa gūn babamene. Īni gō de ma begwari ū doro.

³ Akū begwarii pii ò a swèe gūn: Ma dikiri teni ma bo zī gūn, mani ke deraa? Akū dí mani fō mà sè waro, akū barakena demene wé'iyā ū.

⁴ Má dō yā kū mani ke de gbēnō ma dite n bea, tó à ma bo zīn.

⁵ Akū à a dikiri finadenō sisi dodo, à gbē káaku là à pi: Ñ ma dikiri fīna kūna ūgbamee?

⁶ À pi: Nisi gáruwa lé basōrome. Akū begwarii pii pine: N fīna takadan la. Ñ vute n kē bupla akuri likalika.

⁷ Akū à pi gbē pādenē: Mōkōn sō, n fīna ūgbamee? Akū à pi: Ése asasa basōrome. Akū begwarii pii pine: N fīna takadan la, n a kē basiikōme.

⁸ Akū dikirii pi begwari náanisaride pi sáabu kpà wézē kū à kè yā musu. Zaakū andunia díkina gbēnō wé zēna de gupuradenola n kō tēne yákenaa gūn.

⁹ Makū sō maten oáre, à gbēnnanō wete kū andunia aruzekenō, de gōrō kū à làkáawa, Luda ni gbānake kpáái be kū àdi lākaro gūn.

¹⁰ Gbē kū à náani vī kū a fitio nigō náani vī kū a zōkōome se. Gbē kū à náani vī kū a fitioro nigō náani vī kū a zōkōo sero.

¹¹ Tó adi ke á náani vī kū andunia aruzekero, Luda ni á náani ke kū a yāpuradeo yá?

¹² Tó adi ke á náani vī kū gbē pānde pónoro, Luda ni a zīda pó kpááwa yá?

¹³ Zikerii di fō à zō ble dikiri mēn planero, zaakū ani zā gbē dogu àgō ye gbē doi, ke ani na gbē doa à gbē do gya bo. Áni fō àgō zō ble Ludane kū ogođe keleero.

Ogođe kū Lazaruo

14 Farisinɔ ye ɔɔɔi. Kū ò yā pìi mà pínki, akū òten lézuki ke Yesua.

15 Yesu pínne: Adi yā nna kpá á zīdaa bisāsirinɔ kīnaame, ama Luda á swè d̄s. Yā kū à z̄sk̄ bisāsirinɔnen Luda di a gya bo.

*Ɔɔɔde kū Lazaruo
(Mat 5:31-32, 11:12-13, Maa 10:11-12)*

16 Musa doka kū annabinɔ takadanɔ kun ari Yahaya ɔɔɔa. Zaa ɔɔɔ kùà òten kpata kū à bò Luda kīnaa baaru kpá, akū gb̄ē sīnda pínki ten wete à gēn kū gbānao.

17 Ludambɛ kū zīteo gētēnaa araga de doka pìi wānzān fīti gogonala.

18 Gb̄ē kū à ḡi a nanɔi à nɔ pānde s̄e, ade zina k̄eme. Gb̄ē kū à nɔ kū ò ḡi s̄e s̄o, à zina k̄en gwe.

19 Ḡogb̄ē ɔɔɔde ke kun àdi pókasa mana ɔɔɔdenɔ da, àdiḡo p̄onna ke nna-manaa gūn ɔɔɔ sīnda pínki.

20 Barakeri kū òdi pine Lazaru diḡo wútēna a be gānu gūn, b̄onɔ d̄oɔ a m̄ēa.

21 Àdiḡo p̄oble kū àdi léte ɔɔɔde p̄i teburu zīte blena ni de. Gb̄ēdanɔ mé òdiḡo a b̄o p̄inɔ s̄āsá.

22 Barakerii p̄i ḡà, akū malaikanɔ a s̄e ò tà k̄āao Ibrah̄i kuru. Ɔɔɔde p̄i ḡà se, akū ò a v̄i.

23 Kunna wēt̄amma gūn gyāwān, kū à w̄e s̄e musu, akū à Ibrah̄i è z̄à, Lazaru kū a sare.

24 Akū à lé z̄uì à p̄i: Baa Ibrah̄i, ò ma w̄ēnda gwa, ò Lazaru z̄i à a ɔne z̄o ía, à m̄o à t̄m̄ene ma n̄ēna, zaakū maten wāwā ma tévura d̄ik̄ina gūmm̄e.

25 Akū Ibrah̄i p̄i: Ma né, ò tó nnamana kū à likanȳi n w̄ēndiḡo yā d̄ongu kū takasi z̄sk̄ kū Lazaru k̄ēo. A laakari kpatena la s̄à, akū òn kū wāwā gūn.

26 Abire ḡbera w̄ē l̄okoto kū ó dagura. Tó gb̄ē ye à bo la à gé á kīnaa, ani f̄ro, gb̄ēke ni f̄o à bo gwe à su ó kīnaa s̄ro.

27 Akū ɔɔɔde p̄i p̄i: N yā nna Baa, tó lem̄e, ò a z̄i ma de bea,

28 zaakū má dakūnanɔ v̄i gb̄ēnɔn s̄oɔro. Á gé lé daŋma, de òsun su gu wāwāde dí gūn.

29 Akū Ibrah̄i p̄i: Ò Musa kū annabinɔ takadanɔ v̄i, ò òn yā ma.

30 Akū ɔɔɔde p̄i p̄i: Oi, Baa Ibrah̄i! Tó gb̄ēke b̄o gan à ḡē òn kīnaa, oni òn n̄ēe lite.

31 Akū Ibrah̄i p̄ine: Tó odi Musa kū annabinɔ yā maro, bee tó gb̄ēke b̄o gan, oni a yā síro.

17

*Ludanaanikēnaa
(Mat 18:6-7, 21-22)*

1 Yesu p̄i a ibanɔne: Yā kū àdi tó gb̄ēnɔ fu diḡo sariro, ama waiyoo gb̄ē kū ani bo a kīnaa.

2 Aniḡo s̄āna adene ò w̄isilogbe z̄sk̄ d̄o a wakale, ò a zu s̄ēbeɛ gūn de à tó né d̄inɔ do fula.

3 Aḡo kū kū laakariio. Tó n gb̄ēndo durunna k̄e, ò gé ò a le. Tó à a n̄ēse lite, ò s̄uru k̄ene.

4 Tó à durunna k̄enne ɔɔɔ do ḡēn suppla, akū à èra à p̄inne ḡēn suppla a n̄ēse lite, ò s̄uru k̄ene.

5 Dikiri z̄rinɔ p̄ine: Ò ó ludanaanikēna karawere.

⁶ Dikiri pi: Bee tó á Luda náani ví fíti lán efɔ wé bà, áni o síri lí díne à a zīda wo à gé pé sèbɛɛ gūn, ani á yā ma.

⁷ Tó á gbēke zò vī, àten sè wa ke àten sãno dā, tó à sù kù burao, a dikiri ni pine à su à pò ble gōnɔn yá?

⁸ Oi, ani pine à pòble keare, à a uta lite, à suare kù pòbleo kù pómínaao, àpii ni gbasà à pò ble, à í mi.

⁹ Òdi zò sáabu kpá, kù à yā kù ò dānɛɛ kè yāin yá?

¹⁰ Lemɛ ákɔno se, tó a yā kù Luda dàáre kè pínki, à pi: Zɔnɔn ó ũ, ó zīn o kè.

Kusu gbēnɔn kurinɔ werekōanaa

¹¹ Kù Yesu ten gé Yurusalemu, àten kure Samaria bùsu léa kù Galilio.

¹² Kù àten gē lakutu ken, akù gōgbē kusu gbēnɔn kurinɔ dàale. Ò ze dire,

¹³ Ò lé zùì ò pi: Dikiri Yesu, ò wēnda gwa.

¹⁴ Kù à í é, akù à piñne: À gé à á zīda mɔ sa'orinɔne. Kù òten gé, akù ò wèrekōa.

¹⁵ Kù í gbē do è a werekōa, akù à èra à sù, àten Luda sáabu kpá kù kòto gbānao.

¹⁶ À wùte a kùaa Yesu are à fɔ kpàa. Gbē dí bi Samaria gbēme.

¹⁷ Akù Yesu pi: Gbēnɔn kurinɔ mé ò wèrekōaro? Gbēnɔn kēndonɔn kù máa?

¹⁸ Í gbēke dí era à sù Luda sáabu kpáro, sé gbē zītò dí yá?

¹⁹ Akù Yesu pine: Ñ fute ñ tá, ma náani kù n kè mé à n werekōa.

Bisásiri Né sunaa

(Mat 24:23-41)

²⁰ Farisinɔ Yesu là kpata kù à bò Luda kīnaa bona gupuraa, akù à wèrɔmma à pi: Kpata kù à bò Luda kīnaa di bo gupuraa ò e kù wéoro.

²¹ Oni pi à gwa la ke à gwa direro. Kpata kù à bò Luda kīnaa pi kù á té lame.

²² Akù à pi à ibanɔne: A gɔrɔ ten su kù áni Bisásiri Né sugɔrɔ pinɔ doke ena ni de, áni ero.

²³ Oni piáre à kù dire ke à kù la, ama àsun géro, àsun tényīro.

²⁴ Lákù legūpinaa di gupura kù ludambe lé gu dín kù a lé direkūto nà, len anigō de le Bisásiri Né sugɔrɔa.

²⁵ Séto à wétamma è manamana gīa, gbāragbēnɔ ni gí.

²⁶ Lákù à de nà Nuhu gɔrɔa, len anigō de le se Bisásiri Né sugɔrɔa.

²⁷ Gbēnɔ ten pò ble, òten í mi, òten nɔ sé, òten zā ke ari Nuhu gēè à gē gó'ite gūn, akù í dà anduniala, ò gàga pínki.

²⁸ Lemɛ dɔ Lutu gɔrɔa, òten pò ble, òten í mi, òten pò lú, òten pò yía, òten pò tō, òten kpé bobo.

²⁹ Gɔrɔ kù Lutu bò Sɔdɔmu, té kù ifántēgbɔɔo kòte bona ludambe, akù ò gàga pínki.

³⁰ Len anigō de le gɔrɔ kù Bisásiri Né ni bo gupuraa.

³¹ Gɔrɔ birea gbē kù à kù a kpé musu sún kipa à gē kpé gūn à pónɔ sète à booro. Len dɔ gbē kù à kpé bura sún era à pò sé bero.

³² À tó Lutu nanɔ yā dāgu.

³³ Gbē kù à ye àgō a wèndi kūna ni kurai. Gbē kù à gi a wèndiii sō, ade nigō wèndi vī.

³⁴ Maten oáre, gwāani birea gbēnɔn planɔ nigō wútɛna kō sare, oni gbē do sé ò gbē do tón.

³⁵ Nɔgbē gbēnɔn planɔ nigō pò lɔbɔ gu dokɔnɔa, oni gbē do sé ò gbē do tón.

³⁶ Gōgbē gbēnɔn planɔ nigō kù bura, Luda ni gbē do sé à gbē do tón.

³⁷ Akū ò a là ò pì: Dikiri, má kpaá? À wèrìma à pì: Gu kù gè kún, gwen yumburukunò ni kò kakaran.

18

Gyaanò kù à zè yakpatekerila

¹ Yesu yá lèkòanfè de à múnfè ògò adua ke Ludaa baala'i, òsun kpasaro.

² À pì: Yakpatekeri ke mé à kú wèfè kea, à Luda vīna vīro, àdi gbèke yá daro.

³ Gyaanò ke kú wèfè pìi gūn, àdigò su a kīnaa gènn baaakò àdi pì: Ì zè kúmao ma ibere yá musu.

⁴ Adi wero ari gòrò pla. Abire gbera à pì a zīdane: Bee tó má Luda vīna vīro, akúsò madì gbèke yá daro,

⁵ lákú gyaanò pì ten wari òma nà, mani zè káao. Tó mádi ke lero, a zemalana lakanaa sari ni ma kpasame.

⁶ Akū Dikiri pì: À yakpatekeri vāni yá'ona ma.

⁷ Luda ni zè kú gbè kú à ñ sé òten wiki léa fānantè kú gwāaninòoroò? Ani mèyīda ke kú werūmanaaoon yá?

⁸ Maten oáre, ani zè kūrūwome gñnò. Bee kú abireo tó Bisāsiri Né sù, ani a nāanikeri e andunia gūn yá?

Farisi kù be'ògòsirii

⁹ Akū à era à yá dīkīna lèkòa gbè kú òdi ñ zīda dìte mana ò ñ gya bonòne.

¹⁰ Gbènnò pla kenò mé ò gèe adua ke Luda onn, gbè do bi Farisime, gbè do sò be'ògòsirii.

¹¹ Farisi pì zena, àten adua ke. À pì a swèe gūn: Luda, ma n sáabu kè kú má de lán gbè kparanò bàro, dibidibikerinò, nāanisaridenò, zinakerinò ke lán be'ògòsirii dí bà.

¹² Madigò lé yī gòrò plapla azuma kú azumaao. Pó kú ma lè pínki madì a kuride bonne.

¹³ Be'ògòsirii pì sò zè dire, adi fò à wé sè à musu gwà sero. À a zīda kèkè à pì: Luda, ñ sūru ke kúmao, durunnakeriime ma ū.

¹⁴ Maten oáre, gògbè pìi tà a bea Luda yāsinakāao gūmme, adi ke Farisi pīnlo. Zaakū gbè kú àdi a zīda kara, Luda ni a busa. Gbè kú àdi a zīda busa sò, Luda ni a kara.

Arubarikadana nénògu

(Mat 19:13-15, Maa 10:13-16)

¹⁵ Òten su Yesune kú ñ né fítinò de à ò narūma. Kú a ibanò è le, akú ò gírūne.

¹⁶ Akū Yesu nénò sīsì à pì: À tó nénò su ma kīnaa, àsun gírūnero, zaakū ñ takanò pón kpata kú à bò Luda kīnaa ū.

¹⁷ Yāpuran maten oáre, gbè kú ani kpata kú à bò Luda kīnaa sí lán né fítì bàro ni gēnlò.

Aruzekede

(Mat 19:16-30, Maa 10:17-31)

¹⁸ Gbānade ke sù à Yesu là à pì: Danneri mana, deran mani ke mà wèndi kú àdi lākaro lee?

¹⁹ Yesu pīne: À kè dera n pì, má manaa? Gbèke manaro, sé Luda ado.

²⁰ Ñ dokanò dō: Ìsun zina kero, ñsun gbè dero, ñsun kpāni oro, ñsun yá dí n gbèdakearo, ñgò bèere lí n de kú n daone.

²¹ Akū à pīne: Zaa ma né fítì gòròa má yá birenò kūna pínki.

22 Kū Yesu yā pīi mà, à pīne: Yā mèn do mé à gǝnne. N̄ p̄s k̄ū n̄ vīn̄o yīa pīnki, n̄ a ɔ̄ɔ kpá takasidenɔa, ñiniḡo aruzekε vī ludambe. Abire gbera n̄ m̄s n̄ tēmai.

23 Kū à yā pīi mà, a n̄s̄eε yāka, zaakū aruzekεz̄k̄ōdeme.

24 Kū Yesu a gwà, akū à pi: À zī'ū manamana aruzekεdenε à gē kpata kū à bò Luda kīnaa gūn.

25 Lakumi gēna p̄ɔ̄w̄eεn araga de aruzekεde gēna kpata kū à bò Luda kīnaa gūnla.

26 Akū gbē kū ò yā pīi mà n̄o pī: Tó lemε, dí mé ani f̄s̄ à surabana lee?

27 Yesu w̄em̄ma à pi: Yā kū bisāsiri fūa à ke, Luda kīnaa àdi sí ke.

28 Akū Pita pi: O beeb̄o pīnki tò o tenyī.

29 Akū Yesu pīnne: Yāpuran maten oáre, gbē kū à a be tò ke a nan̄o ke a v̄nin̄o ke a dakūnan̄o ke a de ke a da ke a n̄n̄o kpata kū à bò Luda kīnaa yāi,

30 ade ni era à abire taka le de yāla dasidasi andunia dí gūn, ani w̄endi kū àdi lākaro le andunia kū àten su gūn.

Yesu era à a ga kū a vunaao ya'onaa

(Mat 20:17-19, Maa 10:32-34)

31 Yesu a gbēn̄n̄ kuri aw̄eεplan̄o kākaraai, akū à pīnne: Óten gé Yurusalemu. Gwen yā k̄ū annabin̄o k̄ē Luda yān Bisāsiri Né musu ni papan pīnki sà.

32 Oni a kpá buri pānde gbēn̄o, oni a fobo, oni a s̄s̄s̄, oni lé'i sua, oni a gbē kū flāao, oni a de,

33 a ḡɔ̄o aak̄ōde zī ani fute.

34 Ama a ibaa pīn̄o dí a ke mì d̄s̄ro, zaakū yā pīi mì utenañne, ò d̄s̄ yā kū àten oro.

Vīna barakeri werek̄s̄anaa

(Mat 20:29-34, Maa 10:46-52)

35 Kū Yesu kà k̄āni kū Yerikoo, vīna ke vutena zé léa, àten bara ke.

36 Kū à mà gbēn̄o ten gēte dasi, akū à n̄ lá à pi, b̄ón̄ òten keε.

37 Akū ò pīne, Yesu Nazera mé àten gēte gwe.

38 Akū à lé zui à pi: Yesu, Dauda buri, n̄ ma w̄enda gwa.

39 Gbē kū ò té aren̄o gīne ò pi à yīte, akū a lé gbāna zunaa kàra àten pi: Dauda buri, n̄ ma w̄enda gwa.

40 Yesu zè à pi ò m̄s̄ k̄āao. Kū à sù, akū Yesu a là à pi:

41 B̄ó n̄ ye mà kennε? À w̄eà à pi: Dikiri, má ye ma wé gu emε.

42 Akū Yesu pīne: N̄ gu e. Ma náani kū n̄ k̄ē mé à n̄ werek̄sa.

43 Zaa gwe ḡōn̄o a wé gu è, akū à tèi, àten Luda s̄āabu kpá. Kū gbē s̄inda pīnki è le, akū ò Luda t̄s̄ bò.

19

Zakeusi

1 Kū Yesu kà Yeriko, àten gēte a gūn.

2 Gbēke kú gwe a t̄s̄n̄ Zakeusi. Be'ɔ̄ɔsirin̄o gbē z̄s̄k̄ōmε, akūs̄o aruzekεdeme.

3 Àten wete à e gbē kū Yesu de a ū, ama gbē kutuume, adi f̄s̄ à a èro pari yāi.

4 Akū à bàa lè à ḡe are à didi siri lía de à Yesu e, zaakū ani gēte gwe kpame.

5 Kū Yesu kà gwe, akū à wé s̄ε musu à pīne: Zakeusi, n̄ kīpa likalika. Séde mà kīpa n̄ bea gbāra.

6 Akū Zakeusi kīpa likalika, à gbānake kpai kū p̄n̄nao.

7 Kū gbēn̄o è le, akū òten yākete ká ò pi: À ḡeε kīpa durunnakeri bea.

⁸ Akú Zakeusi fùte à zè à pì Dikirine: Dikiri, mani ma aruzεke kpado kpaate takasidenɔne. Tó ma gbεke blè sɔ, mani era mà a gēne kpáa leu siikɔme.

⁹ Akú Yesu pine: Ɔn dí denɔ surabanaa è gbāra. Zaakú gbē díkína se bi Ibrahī burime.

¹⁰ Bisāsiri Né sù de à gbē kú à sàte wete à a sura bame.

Ɔgodakena zikerinɔne
(Mat 25:14-30)

¹¹ Gɔɔ kú òteni a yā pì ma, akú à èra à yā kàraáne dɔ. Lákú à kà káni kú Yurusalemuo nà, òten da kpata kú à bò Luda kínaa ni bo gupuraa g̀nɔme, akú à yā lèkɔaáne

¹² à pì: Kína buri ke mé àten gé kpata ble bùsu zázán, ani era à su.

¹³ Akú à a zikerinɔ sísì gbēnɔn kuri, à andurufu ɔɔwapu kpá ní baadia mèn basɔɔro à pínne: Àgɔ laga táo ari màgɔ gé su.

¹⁴ A bùsudenɔ sɔ ò zágú, akú ò zírino zì a kpε ò pì: Óni we gbē pi kí blewεero.

¹⁵ A suna kú kpatablenaa gbera, à pì ò zíkéri kú a ɔɔ kpámma pinɔ sísì, de à le à dɔ lákú ò àree lè nà.

¹⁶ Gbē káaku sù à pì: Dikiri, n ɔɔ pì àree kàramεne leu kuri.

¹⁷ Akú à pine: N kè zíkéri mana. Lákú ní náani ví kú a fitio nà, ñigɔ gbāna ví wēte mèn kurinɔa.

¹⁸ Gbē plade sù à pì: Dikiri, n ɔɔ pì àree kè leu ɔɔro.

¹⁹ Akú à pine: Mɔkɔn sɔ, ñigɔ gbāna ví wēte mèn ɔɔronɔa.

²⁰ Akú gbē pānde sù à pì: Dikiri, n ɔɔn la. Ma ùte kokona bizakasa gūn.

²¹ Má n vīna ví, zaakú n yānɔn zī'ū. Ndì pɔ kú nídi ditero sé, ndì pɔ kú nídi tɔro kē.

²² Akú à pine: Zíkéri zara, n lé mé à n kari kè. N dɔ kú ma yānɔn zī'ū, madì pɔ kú mádi ditero sé, madì pɔ kú mádi tɔro kē.

²³ Kú ní dɔ le, bɔyáin nídi ɔɔda keónneroo, de tó ma su, mà a pɔ sí kú a àreeo?

²⁴ Akú à pì gbē kú ò kú gwenɔne: À a ɔɔ pì sía à kpá gbē kú à àree lè leu kuriia.

²⁵ Akú ò pine: Dikiri, à àre leu kuri kúna kɔ.

²⁶ Akú à wémma à pì: Maten oáre, gbē kú à pɔ vīn Luda ni karane. Gbē kú à vīro sɔ, bee pɔ kú à ví Luda ni síame.

²⁷ Ma ibεre kú ò ye mà kí bleñneronɔ sɔ, à mó kú'wo la à ní dede ma are.

Gbanakεkpána Yesui Yurusalemu
(Mat 21:1-17, Maa 11:1-19, Yuh 12:12-19)

²⁸ Kú Yesu yā pì ò à làka, akú à dà zén, àten gé Yurusalemu.

²⁹ Kú à kà káni kú Betefageo kú Betanio, sísì kú òdi pi Kùkpe gereei, akú à a ibaa zì gbēnɔn pla

³⁰ à pínne: À gé lakutu kú à káte á are direkú gūn. Tó a gē, áni zaakine b̀ro e bàdɔna gwe, gbεke dí dia zikiro. À poro à suo.

³¹ Tó ò à lá ò pì, à kè deran àten poroo, à pi Dikiri mé à yei.

³² Akú zírino gē, ò è lákú à òñne nà.

³³ Kú òten zaaki pì poro, akú a dikirinɔ ní lá ò pì: Dí mé à pì à zaaki pì poroo?

³⁴ Ò wémma ò pì: Dikiri mé à yei.

³⁵ Akú ò sù kú zaaki pìo Yesune, ò ní utanɔ kpáteε, akú ò Yesu dia.

³⁶ Lákú àten gé nà, gbēnɔ teni ní utanɔ kpáte zén.

³⁷ Kū à kà kàni kú gu kú zé pìi mii pète Kùkpe sìsì guvutenwo, akú pónna gūn a iba kú ò téino pínki nà Luda sáabukpanaaa kú kòto gbānao daboyá kú ò èno musu pínki

³⁸ ò pì:

Arubarikaden kína kú àten su kú Dikiri tóo ũ.

Aafia kú ludambè!

Ò Luda tó kpá zaa musu!

³⁹ Farisi kú ò kú zàa gūn kenò pìne: Danneri, ò pata n ìbanɔa.

⁴⁰ Akú à wèríma à pì: Maten oáre, tó ò yíte, gbèno mé oni wiki pì lé.

Yesu sɔɔɔna Yurusalemudenɔne

⁴¹ Kú à nà Yurusalmui, à gwà, akú à sɔ dɔ a musu

⁴² à pì: Tó n yá kú ani sunne kú aafiaaoo dɔ gbára yá dé, de à ke nna. Tera sà à utenanneme.

⁴³ A gɔɔ ni su kú n ibeɛno ni su ò gbà leino dɔ ò likanyí ò n kagura ke

⁴⁴ oni n gboro oni n gbèno ú ló zítea. Bee gbè ken oni tó didikɔaro, kú ndi gɔɔ kú Luda wé kpàtenyí dɔro yáí.

Yesu kunna Luda onn

(Mat 21:12-17, Maa 11:15-19, Yuh 2:13-22)

⁴⁵ Kú Yesu gè Luda onn, akú à pè lagayarinɔa.

⁴⁶ À pìne: Ò kè Luda yán ò pì: Ma kpé nigɔ de aduakekpe ùme, akú a líte gbèblerino tó ũ.

⁴⁷ Lákú gu digɔ dɔ nà Yesu digɔ yá dañne Luda onn. Akú sa'orikinɔ kú lodayadannerino kú gbè zókɔno ten zé wete ò a de,

⁴⁸ ama odi a kena zé ero, kú gbè sinda pínki sá kpá òteni a yá ma yáí.

20

Yesu gbekana a ikooi

(Mat 21:23-27, Maa 11:27-33)

¹ Zíkea Yesu ten yá da gbènoɛ Luda onn, àten baaru nna kpáñne, akú sa'orikinɔ kú lodayadannerino kú gbè zókɔno sù

² ò pìne: Ò oweɛ, iko kpàten nten yá dínɔ keoo? Dí mé à n gba iko dí pìi?

³ Akú à wèríma à pì: Makú se mani yá gbekaáwa. À omeɛ,

⁴ Yahaya gbèno da'itekɛnaa bò Luda kínaan yáa, ke bisásiri kínaame?

⁵ Akú ò yá gògò ò pì: Tó o pì Luda kínaame, ani ó la, bóyáin ódi Yahaya yá síroo?

⁶ Tó o pì bisásiri kínaame sɔ, gbè sinda pínki ni ó pápa kú gbèno ò ó dede, zaakú ò Yahaya annabike sù.

⁷ Akú ò wèa ò pì: Ó dɔ gu kú à bònlo.

⁸ Akú Yesu pìne: Makú se mani iko kú maten yá dínɔ keo oáero.

Geepi líkpe arukerino

(Mat 21:33-46, Maa 12:1-12)

⁹ Akú Yesu èra à yá lèkɔañne à pì: Gbèke mé à geepi líkpe bà, akú à nà arukerinoɛ ní ò fùte kú táo à gɔɔ pla kè gwe.

¹⁰ Kú geepizogɔɔ kà, akú à a zìri ke zì arukerii pinɔa, de ò a geepi né pì kpáa, akú arukerii pinɔ a gbè, ò à gbàre ɔkòri.

¹¹ Akú à èra à zìri pànde zì dɔ, akú ò a gbè ò wé'i dàa ò a gbàre ɔkòri.

¹² Akú à èra a gbè aakòde zì dɔ, akú ò a klnna ò pèa.

13 Akū burade pìi pì: Mani ke derame sàa? Mani ma nэг̃sgbē mèn do yenyīde zírma. Ke oni a yā da gwεε?

14 Kū arukerii pinɔ a è, ò pikōne: Túbiblerin dí, ò a de, a túbi ni g̃swere.

15 Akū ò bò káao bura gūn, ò a dè.

Tò! Bón burade pì ni ke kūrwoo?

16 Ani su à arukerii pinɔ dede à bura pì na gbē pāndenone n̄ ɔi. Kū gbēno yā pìi mà ò pì: Òsun ero!

17 Akū Yesu n̄ gwá t̄ii à pì: Yā kū ò kē Luda yān d̄ik̄ina de deraa? Gbè kū kpéborinɔ pā kpài

mé à g̃ò kpé kusuru gbè m̄ide ũ.

18 Gbē kū à l̄ete gbēe plia ni w̄iwime.

Tó gbēe p̄ii l̄ete à s̄i gbēa s̄s, ani a ú l̄ome.

Be'og̃kpana Sizaaya

(Mat 22:15-22, Maa 12:13-17)

19 Ludayādannerinɔ kū sa'orikinɔ d̄s̄ kū n̄ yāin à yālekōanaa p̄ii ò, akū ò zé w̄ete ò a kū g̃ōnɔ, ama ò v̄ina kē gbēnōne.

20 Òteni a kpákpa, akū ò zāmbade kū òteni n̄ z̄ida dite gbē mana ũnɔ z̄la, de ò le ò a kū a yā'onaa gūn, ò a kpá n̄ b̄usu gbānadea à gbāna m̄one.

21 Akū zāmbade pinɔ a là ò pì: Danneri, ó d̄s̄ kū ndi yā o ò yā dañne a z̄éa, ndi gbē wé gwao, ndi Luda zé dañne kū yāpuraɔ.

22 À zé v̄i ò be'og̃o kpá Sizaaya yá ke òsun kpáaro?

23 Yesu n̄ manafikike d̄s̄írma, akū à p̄ir̄ine:

24 À og̃o p̄ii do m̄omene mà gwa. Dí m̄i wānzān dí kū a t̄soo? Ò w̄ea ò pì: Siza p̄ome.

25 Akū à p̄ir̄ine: Tò, à p̄ó kū à de Siza p̄ó ũ kpá Sizaaya, à p̄ó kū à de Luda p̄ó ũ kpá Ludaa.

26 Akū ò f̄ua ò a kū a yā'onaa gūn gbēnɔ wára. A yāwemmanaa bò n̄ sare, akū ò n̄ lé n̄ak̄sa.

Gènɔ vuna ya

(Mat 22:23-33, Maa 12:18-27)

27 Akū Sadusi kū òdi p̄i g̃ēnɔ d̄i vuronɔ s̄u Yesu k̄inaa, ò a gbēka

28 ò pì: Danneri, Musa òwεε a takada gūn à pì: Tó gbē ḡà à a nanɔ tò né'isari, a dakūna gyaanɔ p̄i sé de à le à né buri dato a v̄inine.

29 Leme dedokōnōn kun gbēnōn suppla. Woru n̄ s̄e, akū à ḡà né'isari.

30 Akū Sabi n̄o p̄ii s̄e d̄o.

31 Sabi gbera B̄iɔ s̄e d̄o. Ò k̄e l̄e n̄ gbēnōn suppla n̄ p̄ínki, ò ḡaga né'isari.

32 N̄ p̄ínki gberan n̄o p̄ii ḡà se.

33 Tò! Gènɔ vuna g̃o z̄i n̄ dí mé anig̃o n̄o p̄i v̄ii? Zaakū n̄ gbēnōn suppla n̄ p̄ínki ò a d̄s̄ n̄o ũme.

34 Akū Yesu w̄érma à pì: Andunia la gbēnɔ d̄i n̄o sé òdi z̄a ke,

35 ama gbē kū Luda dite kū ò k̄s̄ s̄io ò bo gan ò andunia dufu lenɔ ni n̄o séro, oni z̄a kero.

36 Onig̃o kun lán malaikanōn kun n̄ame, oni ga dorɔ. Onig̃o de Luda n̄eno ũme, ḡaavunɔ ũ.

37 Bee Musa à g̃ēnɔ vuna yā b̄ir̄iáne, gu kū à tariankp̄a yā òn à pì, Dikirime Ibrah̄i kū Isaakuo kū Yakubuo Luda ũ.

³⁸ Dikiri dì ke gèno Luda ũro, gbē bēnenɔ Ludame, zaakū gbē sīnda pínki bēne Ludane.

³⁹ Akū ludayādanneri kenɔ fùte ò yā ò ò pi: Danneri, n yā mana ò.

⁴⁰ Akū odi sù ò yāke làa doro.

Arumasihu buri ya

(Mat 22:41-46, Maa 12:35-37)

⁴¹ Yesu n lá à pi: À kè dera òdi pi Dauda burin Arumasihu ũu?

⁴² Zaakū Dauda pi Zabura takada gūn:

Dikiri pi ma dikiriɛ à vute a ɔplai

⁴³ ari àgɔ a iberenɔ kene tintin ũ.

⁴⁴ Kū Dauda a sisi Dikiri, à kè dera anigɔ de a buri ũ dɔɔ?

Ludayādannerinɔ kū Farisinɔ manafiki

(Mat 23:1-36, Maa 12:38-40)

⁴⁵ Kū gbē sīnda pínki teni a yā ma, akū à pi a ibanɔne:

⁴⁶ À laakari ke ludayādannerinɔi. Òdigɔ ye ògɔ kure kū uta zɔkɔnɔo dana, de ògɔ fɔ kpákpańma etenɔa. Òdigɔ ye ò vute aduakekpe vuteki mananɔn kū pɔnna pɔble vuteki mananɔo.

⁴⁷ Òdi adua gbàna ke de gbēno n e yāi, akū òdi gyaanɔn kpé síńma. N wétámmana nigɔ pásí de gbē sīnda pínki pɔla.

21

Gyaanɔ takaside gbadanaa

(Maa 12:41-44)

¹ Kū Yesu wé sè musu, akū à è ɔgɔdenɔ teni n gbano ká ɔgɔdaki gūn.

² Akū à gyaanɔ takaside ke è gwe, à kɔɔ pla dàn.

³ Akū à pi: Yápuran maten oáre, gyaanɔ takaside pi ɔgɔ dàn de gbē sīnda pínkila.

⁴ Zaakū n ɔgɔ dasi gūnn ò bòn ò kàn n pínki. Nɔgbē pi sɔ, a takasike gūn pɔ kū à vī à pɔ bleon à dàn pínki.

Yurusalemu kakatena kū andunia lákagɔɔ sèedano

(Mat 24:1-22, Maa 13:1-20)

⁵ Gbēkenɔ ten Luda ɔn yā o, ò pi ò a kpéno kèke mana kū gbè mananɔ kū pɔ kū ò Luda gbàno, akū Yesu pi:

⁶ Gɔɔke ni su, pɔ kū a è dínɔ, bee gbè ken oni tó dikɔaro, oni gboro pínkime.

⁷ Akū ò a là ò pi: Danneri, bɔren yā dínɔ ni kee? Bó mé anigɔ de a kegɔɔ sèeda ũu?

⁸ Akū à wérńma à pi: À laakari ke, àsun tó ò á sátero, zaakū oni su dasi kū ma tɔo, onigɔ pi Arumasihume n ũ, gɔɔ pi sɔ à kà káni. Ásun téńyĩro.

⁹ Tó a zínɔ baaruu mà ke futekɔina yāno, àsun tó vīna á kúro. Sé abirekúno ke káaku gĩa, ama andunia ni láka gùno.

¹⁰ Akū à píńne: Buri kú burio ni futekɔi, leme dɔ būsu kú búsuuo.

¹¹ Zite yĩgāyĩgāna pásínɔ kú nàao kú gagagyāno nigɔ kú gukenɔa. Àlesi bēne vīna yāno ni bo ludambe.

¹² De yā pínɔ kpé à su pínki oni á kúkú ò wé tááwa. Oni á na aduakekpedenɔne n ɔi, oni á ká kpésiran, oni gé kááo kínano kú būsu gbē zɔkɔnɔ are ma tɔ yāi,

¹³ á nigɔ deńne ma sèedadenɔ ũ.

¹⁴ À á laakari kpáte, àsun káaku yā kú áni ò damu kero,

15 zaakū makū mé mani yá daáre á lén, mani á gba ɔ́ndɔ́, de á ibere ke sún gí a yáí ke à á éke boro.

16 Bee á de kú á dao kú á v̄ninɔ́ kú á dakūnanɔ́ kú á danenɔ́ kú á gbēnnanɔ́ ni á kpárima, ò á gbēkenɔ́ de.

17 Gbē s̄inda pínki ni z̄áágu ma yáí,

18 ama bee á mikā wén ɔ́ ni zुकūnaro.

19 Zena gbána gūn áni wēndi le.

20 Tó a è z̄ikarinɔ́ lika Yurusalemui, àgɔ́ d̄s kú a kakatenaa z̄à doro.

21 Gbē kú ò kú Yudeanɔ́ bàa sí ò mì pé kpínɔ́a, gbē kú ò kú Yurusalemuno fákɔ́a. Lakutudenɔ́ sún gē a gūnlo.

22 Zaakū gɔ́ɔ́ pì bi wētammagɔ́ɔ́me, de yá kú ò kè Luda yán papa pínki yáí.

23 Waiyoo n̄sindarenɔ́ kú nérandenɔ́ gɔ́ɔ́ birea, zaakū búsuu pì wari niḡɔ́ z̄ɔ́kɔ́, Luda p̄fē ni kipa gbē p̄nɔ́a.

24 Oni n̄ gbēkenɔ́ dede kú fēnedao, oni n̄ gbēkenɔ́ kúkú ò tá kúnwo búsu s̄inda pínki gūn z̄iz̄ɔ́n̄ ū, buri pāndenɔ́ ni kiti pá Yurusalemua ari n̄ gɔ́ɔ́ papa.

Bisāsiri Né suna

(Mat 24:29-35, Maa 13:24-31)

25 Sēedanɔ́ niḡɔ́ kú ifántēa kú m̄ovuraa kú susunenɔ́, buri s̄inda pínki niḡɔ́ kú p̄siran andunia gūn. Oniḡɔ́ kú bídi gūn ísira k̄ini kú a zuzunaa yáí.

26 V̄inakena yá kú àteni su anduniaaa yáí gídi ni tó gbēnɔ́ gbāsī lé, zaakū pó kú ò kú ludambenɔ́ ni s̄ate n̄ kúkia,

27 gbasa wà Bisāsiri Né suna e ludambe lukun kú gbánao kú gakuri z̄ɔ́kɔ́o.

28 Tó yá bireno nà kenaa, à fute à ze, à á mí sé musu, zaakū á surabana mé à kàni.

29 Yesu yá lèk̄saíne à pì: À kaka lí gwa kú lí kparanɔ́.

30 Tó a è ò lá b̄ɔ́ɔ́ kú, adi d̄s á z̄ida kú guwānagɔ́ɔ́ kà kàni.

31 Lem̄e s̄ɔ́, tó a è yá p̄nɔ́ ten ke le, àgɔ́ d̄s kú kina kú à bò Luda k̄ina sunaa kà kàni.

32 Yápuran maten oáre, gɔ́ɔ́ dí gbēnɔ́ ni gētero ari yá p̄nɔ́ gé keo pínki.

33 Musu kú z̄iteo ni gēte, ama ma yánɔ́n gētena v̄iro.

34 À laakari ke. Ásun tó p̄ap̄akena kú wēdekenaao kú wēndi damukenaaò á laakari síáwaro, de a sugɔ́ɔ́ sún á kú kánto lán tankute bàro yáí.

35 Zaakū ani kúte gbē kú ò kú andunia gūnnɔ́a gu s̄inda pínki.

36 À itē ke, àgɔ́ adua ke baala'i, de à f̄s à piti yá kú àten sua pínki à ze Bisāsiri Né are.

37 Lákū gu d̄iḡɔ́ d̄ɔ́ nà Yesu d̄iḡɔ́ yá daíne Luda ɔ́nn. Tó ɔ́k̄osi kè, àdi bo à gé i Kúkpe s̄is̄iger̄ēi.

38 K̄onk̄ɔ́nk̄ɔ́ gbē s̄inda pínki d̄i fute à gé a yá ma Luda ɔ́nn.

22

Lèkpakusuna Yesu

(Mat 26:1-5, Maa 14:1-2, Yuh 11:45-53)

1 Burodi Futenasari dikpe kú òdi pì V̄inla kà kàni.

2 Sa'orikinɔ́ kú ludayadannerinɔ́ ten zé wete ò Yesu de, zaakū òten v̄ina ke gbēnɔ́e.

Yudasi bona Yesu kpe

(Mat 26:14-16, Maa 14:10-11)

³ Akū Setan gè Yudasi kù òdi pine Isikarioti gūn, gbēnɔn kuri awεεplano dokeme.

⁴ Akū Yudasi gèe à yā ò kù sa'orikɔn kù Luda ɔn dākpāri gbē zōkōnɔ lākū áni ke nà à Yesu kpámma.

⁵ N̄ pɔ kè nna, akū ò lédokōnɔ kè ò ɔgɔ kpáa.

⁶ À zèò, akū àten zé wete à Yesu kpámma gbēnɔ kpe.

Vīnla póblenaa

(Mat 26:17-25, Maa 14:12-21, Yuh 13:21-30)

⁷ Burodi Futenasari dikpe gɔɔɔ kà, gɔɔɔ kù òdi Vīnla sāne bòrɔɔ kùtu kpá.

⁸ Akū Yesu Pita kù Yuhanao zī à pì: À gé Vīnla póbleyā kεkεwεre.

⁹ Akū ò a là ò pì: N̄ ye ò kεkε mámεε?

¹⁰ Akū à wémma à pì: Tó a ge wete gūn, gōgbē ke ni daále à í sena kù loo. À téi ari ɔn kù ani gēn.

¹¹ À ɔ ɔn pì bedene, Danneri pì, mán kipaki kunn, gu kù áni Vīnla póblen kù a ibanɔ?

¹² Ani kpé musu zōkō kù ò kεkε mɔáre. À póbleyā kεkε gwe.

¹³ Kù ò gèe, ò è lākū Yesu òr̄ne nà, akū ò Vīnla póbleyā kεkε gwe.

Dikiri poble

(Mat 26:26-30, Maa 14:22-26, 1Kɔ 11:23-25)

¹⁴ Kù a gɔɔɔ kà, Yesu sù à vùte gwe kù a zīr̄no lεle.

¹⁵ Akū à p̄r̄ne: Vīnla poble dí blena kááo ni teni ma de manamana ari màgō gé wari ke,

¹⁶ zaakū maten oáre, mani ble doru ari kpata kù à bò Luda kīnaa gé boo gupuraa, gbasaa dikpe yāpura gé su.

¹⁷ Kù à toko sè, à Luda sáabu kpà, akū à pì: À sí à dɔdɔkōne,

¹⁸ zaakū maten oáre, mani geepi'i mi doru ari kpata kù à bò Luda kīnaa gé boo gupuraa.

¹⁹ Kù à burodii sè, akū à arubarikaa dàn à likōre à kpámma à pì: Ma mè kù má kpà á yāin dí, àgō abirekū ke ma yā dōnaágu yāi.

²⁰ Kù ò póble ò làka, à toko p̄i sè le dɔ à pì: Ma aru kù ani boteáren dí, Luda bàka kunna kù gbēnɔ tera aru ū.

²¹ Ma bonkpede ɔ kù kūmao ta gūn,

²² zaakū Bisásiri Né ni kpágui lākū Luda ditene nàme. Waiyoo gbē kù ani a kpámma p̄i.

²³ Akū ò nà kō lalanaaa ò pì: Ó dí mé ani yā bire kεε?

Yesu lédana a ibanɔ

²⁴ Akū lékpakōanaa fùte ní té, kù ò ye ò dō ní gbē kù à de a dakela.

²⁵ Akū Yesu p̄r̄ne: Buri pānde kīnanɔ d̄i gbāna ble ní gbēnɔa, gbānadeno sō òdi ní zīda sísi yāmanakerinɔ.

²⁶ Ama àsun ke leɔ. Séde gbē kù à zōkō á té gō de lán gbē kù à kīnaaí bà. Séde á don'arede gō de lán gbē kù àten zī kεáre bà.

²⁷ Póbleri kù zīriio, ní dí mé à zōkō? Póbleriinloo? Makū sō má kù á té lán zīrii bàme.

²⁸ Gbē kù ò zè kūmao ma warikēnaa gūnnɔn á ū.

²⁹ Lākū ma De ma ka kpatan nà, len mani á ká kpatan le se,

³⁰ áni póble kūmao ma kpatan, áni vute kíblegbaaa àgō yā gōgō Isaraila buri mèn kuri awεεplanɔne.

*Yesu gñake à dɔ yá kú Pita ni ke
(Mat 26:31-35, Maa 14:27-31, Yuh 13:36-38)*

31 Simɔ, Simɔ, ñ ma. Setan zé wète à á fáfá lákú òdi pɔblewe fáfá nà.

32 Akú ma adua kènne de ma náani kú ñ ví sún kíammaro. Tó n era n suma, ñ n gbɛnɔ gba gbána.

33 Pita pine: Dikiri, ma si ò ma da kpésiran mà ga kúnwo.

34 Yesu pi: Pita, maten onne, ari ko gɔ gé lé zuo gbára, ñni ledi kpámai gèn aakɔ.

35 Akú à ñ lá à pi: Kú ma á zĩ ɔgɔsɔnɔ kú b̀k̀lɔkɔnaao kú kyatenɔ sari, pɔke k̀laáwa yá? Akú ò pi: Oi.

36 Akú à piñne: Tera sà gbɛ kú à ɔgɔsɔnɔ ví, à sé. Leme dɔ kú b̀k̀lɔkɔnaao. Gbɛ kú à fɛneda ví sɔro, à a uta yía à lú.

37 Maten oáre, séto yá kú ò kè Luda yán ma musu papa kú ò pi: Ò a dite dokɔnɔ kú taarikerinɔ. Yá kú ò kè ma musu pi mé àten ke sà.

38 Ò pi: Dikiri, fɛneda mèn plan dí. Akú à piñne: Abirekú mò.

*Yesu aduakɛna zaa Kùkpe s̀s̀igereei
(Mat 26:36-46, Maa 14:32-42)*

39 Yesu bò à gèe Kùkpe s̀s̀igereei lákú àdi ke nà. A ibanɔn téi.

40 Kú à kà gu kú àten gɛn, à piñne: À adua ke de ásun fu yɔogwanaaaro.

41 Akú à kèmma à kà lákú òdi gbè zu à léte taka bà. Akú à kùte à adua kè

42 à pi: Baa, tó ñ ye, ñ toko'í síma, ama adi ke ma pɔyenyĩnaanlo, séde n pɔ.

43 Akú malaikaa b̀o ludambe à sù à a gbà gbána.

44 Kunna wétamma gún àten adua ke kú kokario. Akú a ísimma ten tó zĩte lán arutnaa bà.

45 Kú à adua kè, à fute à èara à sù à a ibanɔ lè, òten i o kú pɔsirao.

46 Akú à piñne: À kè dera àten i oo? À fute à adua ke de ásun fu yɔogwanaaaro.

*Yesu k̀nna
(Mat 26:47-56, Maa 14:43-50, Yuh 18:3-11)*

47 Kú à kpé àten yá o, akú ò kà dasidasi. Gbɛ kú òdi pine Yudasi, a iba gbɛnɔn kuri awɛɛplanɔ doke mé à dòrne are. Kú à nài de à lé péa,

48 akú Yesu pine: Yudasi, lépenaaan ñni Bisásiri Né kpáorímma yá?

49 Kú gbɛ kú ò kú kú Yesuonɔ yá kú àten su è ò pi: Dikiri, ò ñ léle kú fɛnedaon yá?

50 Akú ñ gbɛ do sa'oriki zɔkɔ z̀rii lè à a ɔpla sá gò.

51 Akú Yesu pi: À abirekú tó. Kú à ɔ nà a sáa, akú a sá èra à nàn.

52 Akú à pi sa'orikinɔ kú Luda ɔn dākparinɔ kú gbɛ zɔkɔ kú ò sùinɔne: A sumai kú fɛnedanɔ kú gònɔ lákú kpáni wédewen ma ù bà yá?

53 Lákú gu digɔ dɔ nà madigɔ kú kááo Luda ɔnn, akú ádi ɔ namaro. Ama gɔrɔ dí de á pɔ ùme, gusira kíblena gɔrɔme.

*Pita ledikpana Yesui
(Mat 26:57-58, 69-75, Maa 14:53-54, 66-72, Yuh 18:12-18, 25-27)*

54 Kú ò Yesu kú ò sù káao, ò gèe káao sa'oriki zɔkɔ bea. Pita té ñ kpe zàzà.

55 Kú ò té kà ɔn gura, ò kàte ò likai, akú Pita sù à s̀tɔ ñ té.

56 Z̀nɔkpare ke a è, akú à wé dia à pi: Gbɛ dí kú káao sɔ bi.

57 Akú à ledi kpai à pi: Nɔgbɛ, má a dɔro.

⁵⁸ Kū à kè saa fíti gbē pānde a è, akū à pì: Mòkòn se, ñ gbē dome n ũ. Akū Pita pì gōgbē pīine: Makūmero.

⁵⁹ Kū gɔɔ gēte lán awa do bà, gbē pānde nàkarao à pì: Yāpura gbē díkīna kú káaome, zaakū Galili gbēme.

⁶⁰ Akū Pita pì: Má dō pó kú ñ téaro. Zaa gwe gònò kú àten yá o, akū ko lé zù.

⁶¹ Dikiri lite à wé pè Pitaa, akū yá kú à òo dō Pitagu kú à pì, ari ko gō gé lé zu gbàra, ani ledi kpáai gèn aakō.

⁶² Akū Pita bò bàai à pòsira ɔɔ dō.

Yesu fobonaa

(Mat 26:67-68, Maa 14:65)

⁶³ Gbē kú òten Yesu dākpāno a fobò ò a gbē.

⁶⁴ Ò pó yīne a ànnwa, akū òteni a lala ò pì: Ñ annabikeyá o, dí mé à n lee?

⁶⁵ Dòkena káao gūn ò yá dasi pāndenò òne dō.

Yuda gbānadenò yakpatekena kú Yesuo

(Mat 26:59-66, Maa 14:55-64, Yuh 18:19-24)

⁶⁶ Kū gu dō, Yuda gbē zòkònò kō kākara, sa'orikinò kú ludayādannerinò ñ pínki, akū ò Yesu sè ò gèe ñ yakpatekēkia.

⁶⁷ Akū ò a là ò pì: Arumasihume n ũ yá? Ñ owere. À wèrma à pì: Tó ma òáre, áni síro.

⁶⁸ Tó ma yáke làáwa sō, áni wero.

⁶⁹ Zaa tera Bisāsiri Né nigō vutena Luda Gbānade ɔplai.

⁷⁰ Akū gbē sīnda pínki pì: Ase Luda Néme n ũ yá? Akū à wèrma à pì: Lákū a ò nà, makūme a ũ.

⁷¹ Akū ò pì: Ó bàka ũgba kú sèedadeo dɔɔ? O mà a lén kò.

23

Pilati yakpatekena kú Yesuo

(Mat 27:1-2, Maa 15:1-5, Yuh 18:28-38)

¹ Akū ò fùte ñ pínki ò gèe káao Pilati kīnaa.

² Òten yá dia ò pì: O gbē dí lè àten gude ke ó būsun, àdi gííne ò be'ogò kpá Sízaa, akū à a zīda díte Arumasihu ũ, kīna ũ.

³ Akū Pilati a là ò pì: Mòkòn Yudanò kīna ũ yá? À wèa à pì: Len n ò le.

⁴ Akū Pilati pì sa'orikinò kú pari kú ò kú gwenone: Mádi taari e gōgbē piaro.

⁵ Akū ò nàkara káao ò pì: Àdigō té ká gbēngogu a yādannēnaa gūn Yudea būsun pínki. À nàa Galilime ari à gèe à kào la sà.

⁶ Kú Pilati mà le, akū à gbèka tó Galili gbēme a ũ.

⁷ Kú à dō kú à bò Heròdu būsomme, akū Heròdu pì sō à kú Yurusalemu zī bīrea, akū à a gbàrea.

⁸ Kú Heròdu Yesu è, akū a pò kè nna manamana. À a baaruu mà, akū à ye ñ wé ke pla zaa gikēna. À wé dō à Yesu daboyákēna e.

⁹ À yāno làlāa dasi, akū Yesu dí a ke wearo.

¹⁰ Sa'orikinò kú ludayādannerinon zēna gwe òten yá didia pásipāsī.

¹¹ Heròdu kú a sozano Yesu gya bò ò a fobò ò uta wéde dāne, akū à èra à a gbàre Pilatia.

¹² Zī bīrea Heròdu kú Pilatio gō kō gbē ũ, zaakū ò ibere sè kú kōo yá.

*Yadana Yesula**(Mat 27:15-26, Maa 15:6-15, Yuh 18:39-19:16)*

¹³ Pilati sa'orikinɔ kũ gbānadennɔ kũ gbē kparannɔ kākara n̄ pínki

¹⁴ à piñne: A sumene kũ gōgbē kũ a pì guderiimeeo. Ma a lala á wára yá kũ a didiannɔ musu, mádi e à taari ke kèro.

¹⁵ Len Herodu dí ero le se, zaakũ à era à a gbàrewáme. À gwa, adi yáke ke kũ à kà mà a dero.

¹⁶⁻¹⁷ Mani tó ò wari dɔa, gbasà mà a gbare.

¹⁸ Akũ ò wiki lè n̄ pínki leele ò pi: N̄ gōgbē pi de! N̄ Baraba gbarewere!

¹⁹ Ò Baraba pìi dà kpésiran yá bona gbānadennɔ kpe kũ gbēdenaao yáime.

²⁰ Pilati ye à Yesu gbare, akũ à gbēnɔ laakarìi gâte à sùawa.

²¹ Akũ ò era ò wiki lè ò pi: N̄ a pá lía! N̄ a pá lía!

²² A gēn aakōdeo Pilati piñne: Bó dàan à kèe? Mádi taari kũ à kà ò a de earo. Mani tó ò wari dɔa, gbasà mà a gbare.

²³ Akũ ò zèi òten gbekaa kũ wiki gbānao à a pá lía. Akũ n̄ zukakanaa tò ò yá blè.

²⁴ Akũ Pilati dìte kũ ò ke lákũ ò gbēkaawa nà.

²⁵ Gōgbē kũ ò dà kpésiran bona gbānadennɔ kpe kũ gbēdenaao yá kũ ò gbekaa piin à gbàrefine, akũ à Yesu kpà gai lákũ ò yei nà.

*Yesu pana lía**(Mat 27:32-44, Maa 15:21-32, Yuh 19:17-27)*

²⁶ Kũ òten gé káao, akũ Sireni gbē Simɔ ten su kũ burao, akũ ò a kũ ò lígbāndurukpanaa dìne àgō téo Yesui.

²⁷ Pari bò téi kũ nōgbē kũ òten sɔ dɔ òten wēnda kenennɔ.

²⁸ Yesu líte à are dōnma à pi: Yurusalemu nōgbēnɔ, àsun sɔ dɔ ma yáiro. À sɔ dɔ à zida yá kũ á néno.

²⁹ Zaakũ a goro ten su kũ oni pi: Arubarikadennɔ para kũ odi né iro, né dí n̄ yō mironɔ ũ.

³⁰ Goro birea

oni pi kpinnɔ léte à siríma,

oni o s̄s̄innɔ léte à dañla.

³¹ Lákũ òten yá dí taka ke kũ lí búsuo, lí kori pó nigō de deraa?

³² Òten gé kũ dàkeri gbēnɔn pla kenɔ dɔ, de ò n̄ dede kũ Yesuo leele.

³³ Kũ ò kà gu kũ òdi pi Mitokokia, akũ ò a pá lía gwe kũ dàkerii piinɔ, gbē do a ɔplai, gbē do a ɔzei.

³⁴ Akũ Yesu pi: Baa, n̄ gaafara keñne, zaakũ ò dō pó kũ òten kero. Akũ ò kàpaa kpà ò a pókasanɔ kpàatekōne.

³⁵ Gbēnɔn zena gwe ò wé kà òteni a gwa, akũ Yuda gbānadennɔ ten lézuki kea ò pi: A gbē pāndennɔ sura bà. Tó Arumasihu kũ Luda dìteme a ũ, à a zida sura baee!

³⁶ Sozanɔ teni a lalandi ke dɔ. Akũ ò nài ò sèwē kpàkpāa dōne

³⁷ ò pi: Tó Yudanɔ kiname n ũ, n̄ n̄ zida sura ba.

³⁸ Sèeda ke na a miì musu ò kēa:

Yudanɔ kinan dí!

³⁹ Dàkeri kũ ò lokona lía piinɔ do dōkena yá òne à pi: Arumasihume n ũroo? N̄ n̄ zida sura ba kũ ókōnɔ lele.

⁴⁰ Akũ a gbēndo pàtaa à pi: N̄ Luda vīna vīroo? Yá dokōnɔ mé à kúwá.

⁴¹ Ókōnɔ, ò pó kũ a zéame. Pó kũ ò t̄s̄ mé à bütewá, ama gbē dí dí yá ke kero.

42 Akū a pì: Yesu, tó n su kpata ble, ò dɔ ma yān.

43 Akū à wèa à pì: Yāpuran maten onne, gbāra ìnigō kú kúmao aruzenna.

Yesu ganaa

(Mat 27:45-56, Maa 15:33-41, Yuh 19:28-30)

44 Kū ifāntē kà midangura, akū gusira dà bùsuu pìla pínki ari fānantē m̀ò aakō.

45 Luda kpé lábure kèkōre pla.

46 Yesu wiki gbāna lè à pì: Baa, ma a wèndii nānne n ɔī. Kū à ò le, akū a wèndii tà.

47 Kū sozanɔ gbē zōkō yā kú à kèe pìi è, à Luda sáabu kpà à pì: Yāpurame gbē maname a ũ.

48 Pari kú ò kākara ò sù gu gwanɔ, kú ò yā kú à kènò è, ò èra ò tà òteni n zīda lélè.

49 Yesu gbē dōnanɔ kú nɔgbē kú ò téi bona Galilinɔ pínki zena zà òten gu gwa.

Yesu vīnaa

(Mat 27:57-61, Maa 15:42-47, Yuh 19:38-42)

50 Gōgbē ke kun a tōn Yusufu. Yuda gbānadennɔ dokeme. Gbē maname, akūsō à bèere vī.

51 A lé kú yā kú a gbēnɔ zè kú a kēnaaoo pìnlo. Yuda lakutu Arimatea gbēme, a wé dɔ kpata kú à bō Luda Kīnaai.

52 À gèe Pilati kīnaa à Yesu gèe gbèkaa.

53 Akū à gèe pìi kipa à táaru biza fīfīa à dà gbèwɛe kú ò sò mira ũ gūn, odi gbēke dan zikiro.

54 Gɔɔ pì bi azuma zīme, kámmabogɔɔ ten ká.

55 Nɔgbē kú ò té Yesui bona Galilinɔn té Yusufu pì kpɛ, ò mira pìi è lākū à Yesu gèe wùte a gūn nà.

56 Akū ò tà ò gèe nísí gbī nna kú eze kú àdi tó gè vāro soru ke. Kámmabogɔɔ zī ò kámma bō lākū Luda òte nà.

24

Yesu vunaa

(Mat 28:1-10, Maa 16:1-8, Yuh 20:1-10)

1 Azumanenna zī kɔnkɔkɔnkɔ nɔgbē pìnɔ bō ò gèe mira pì kīnaa kú nísí gbī nna kú ò a soru kèeo.

2 Ò lè ò gbèe gò mira léa.

3 Kú ò gē, odi Dikiri Yesu gè ero.

4 Ò kú bídi gūn, akū gōgbē gbēnɔn pla kenɔ bō ò sùrma kú pókasa kú òten té kenɔ dana.

5 Vīna n kú ò n m̀i nàte, akū gōgbē pìnɔ pìinne: À kè dera áten gbē bēne wete gèno téé?

6 À kú laro, à vù. À tó yā kú à òáre gɔɔ kú à kú Galili dɔágu

7 à pì, séto ò Bisásiri Né kpá kifirinɔa ò a pá lía, a gɔɔ aakōde zī ani vu.

8 Akū a yā pìi dōngu.

9 Bona mira kīnaa, ò gèe ò yā pì baaruu kpà zīri gbēnɔn kuri awɛɛdonɔne kú gbē kparanɔ.

10 Mariama Magadaleni kú Yoanao kú Yamisi da Mariamao kú nɔgbē kpara kú ò kú kúnwonɔ mé ò yā pìi ò zīrii pìnɔne.

11 Akū nɔgbē pìnɔ yā pìi kèñne lán fàai yā bà, odi síro.

12 Akū Pita fùte à bàa sí à gèe mira pì kīnaa. Kú à wé kpàte mira pìn, adi pókè ero, sé táaru bizanɔ, akú à èra à tà laasun gūn, yā pì a kú gbāna.

Zaa Emausi zén
(*Maa 16:12-13*)

¹³ Gɔɔ dokɔnɔ pi zĩ Yesu iba gbɛnɔn pla kenɔ ten gé lakutu kú òdi pi Emausi. À zà kú Yurusalemuo lán kiloo kuri awɛɛdo bà.

¹⁴ Ọten yá kú à kè pínki fàai bokɔne,

¹⁵ akú gɔɔ kú ọtení a fàai bo ọtení a laasun lé, Yesu ní lé zén, akú ọten táa o leɛɛ.

¹⁶ Akú ní wé sisi odi a d̄ɔro.

¹⁷ Akú à ní lá à pi: Bó yán á té áten o kú k̄soo? Akú ò zè ní ǎn sisina.

¹⁸ N̄ gbɛ do kú òdi pine Keleopa wèa à pi: M̄k̄n̄ nibɔɔme n ũ ndo Yurusalemu gwɛɛ, kú nídi yá kú à kè gɔɔ pla dia d̄ɔroo?

¹⁹ Akú à ní lá à pi: Yá kpatemɛɛ? Ọ wèa ò pi: Yesu Nazera yáme. Annabi z̄k̄ɔme. Gb̄e s̄inda pínki d̄s̄ kú a yákena kú a yá'onaao bò Luda k̄inaame.

²⁰ Akú sa'orikinɔ kú ó gb̄anadenɔ dake kp̄ám̄ma, de ò ga yákpate kene yáí, akú ò a pà lía ò a dè.

²¹ Ọk̄n̄ s̄s̄, daken ọten da ani Isarailanɔ mi sí. Abire gb̄era yá pi kena gɔɔ aak̄s̄den gb̄ara.

²² Akú yá kú ó nɔgb̄e kenɔ òo bò ó sare. Kú ò ḡɛ a mira k̄inaa k̄n̄koala káakukaaku,

²³ odi a gè lero. Ọ sù ò pi malaikanɔ bò ò sùmma ò p̄rine à kú w̄ndiio.

²⁴ Akú ó gb̄ekenɔ ḡɛ ò mira pi gwà, ò è lákú nɔgb̄e p̄nɔ ònne nà, à kú gwero.

²⁵ Akú Yesu p̄rine: Laasunsaridenɔ, adí yá kú annabinɔ ò sí likalikaro.

²⁶ Luda dí dite Arumasihu wétamma le lán dí bà gbasá à ḡɛ a gakuri gunloo?

²⁷ Naana zaa Musa takadaa ari à ḡɛ pé annabinɔ p̄sa pínki, Yesu yá kú à k̄ena Luda yán a musu b̄k̄ot̄ɛrine pínki.

²⁸ Kú ò kà káni kú lakutu kú ọten ḡnwo, Yesu kè lákú áni ḡɛ z̄éla bà.

²⁹ Akú ò a kùkù ò pi: N̄ ḡ k̄uoo la. Ọk̄si kè, gu ten si. Akú à ḡɛ ɔnn à ḡs̄ k̄únwɔ.

³⁰ Gɔɔ kú áten p̄s̄ ble k̄únwɔ, akú à burodii sè à arubarikaa dàn, akú à lik̄ɔre à kp̄ám̄ma.

³¹ Akú ní wé kè ò a d̄s̄ sà, akú ò k̄urai.

³² Akú ò òk̄n̄: Kú áten yá owere zén áten Luda yá bok̄otewere, ó n̄s̄ɛɛ ḡn̄ ten puroo?

³³ Akú ò f̄ute gwe ḡn̄ ò èra ò ḡɛ Yurusalemu. Ọ a z̄iri gb̄ɛnɔn kuri awɛɛdonɔ è kakarana gwe kú gb̄e kú ò n̄ám̄manɔ

³⁴ ọten pi: Dikiri vù yápurame, à a z̄ida mò Sim̄n̄e.

³⁵ Akú gb̄ɛnɔn pla p̄nɔ zé ḡn̄ yá bàbañne kú deran ò a d̄s̄ nà burodi lik̄ɔrenaa ḡnwo.

Yesu bo à suna a iban̄n̄e

(*Mat 28:16-20, Maa 16:14-18, Yuh 20:19-23, Z̄ir 1:6-8*)

³⁶ Kú ọten yá pi o le, k̄anto ò a è zena ní té, akú à piñne: Àḡ kú kú aafiaao!

³⁷ Akú sw̄ɛ k̄ɛngu ò kè ḡiri, ọten da gyáwānden ò è.

³⁸ Akú à piñne: À kè dera á n̄s̄ɛɛ f̄uteɛ? À kè dera á kú kú n̄s̄ɛɛ plaoo?

³⁹ À ma ɔnɔ kú ma gb̄ánɔ gwa, kú mak̄ume. À ɔ nama à gwa. Gyáwānde diḡs̄ mè kú wáo v̄i lákú á ɛma n̄aro.

⁴⁰ Kú à ò le, akú à a ɔnɔ kú a gb̄ánɔ m̄r̄n̄e.

⁴¹ P̄onna ḡn̄ odi we k̄aaoro, kú à bò ní sare yáí. Akú à ní lá à pi: P̄s̄ble ke kun yá?

⁴² Akú ò kp̄ò kp̄áteana k̄n̄ɔ kp̄aa,

⁴³ akū à sɪ̀ à sò ñ wára.

⁴⁴ Akū à pìńne: Yá kú ma òáre gɔɔ kú má kú kááo mé à kè. Ma pì séto yá kú ò ò ma musu Musa doka takadan kú annabinɔ takadao kú Zabura takadao papa pínki.

⁴⁵ Akū à ñ nèsɛɛ wèńne de ò yá kú à kú takada pìnɔ gūn d̀̀rɔ d̄s.

⁴⁶ À pìńne: Ò kè Luda yán ò pì Arumasihu ni wétamma e, a gɔɔ aakɔde zĩ ani fute bona gan,

⁴⁷ oni waazi ke buri s̄inda pínkine kú a t̄so naana zaa Yurusalemu, de ò nèsɛ lite ñ durunnanɔ kèńma.

⁴⁸ Ak̄ɔnɔ yá pì s̄eedadenɔ ũ.

⁴⁹ Makū s̄, mani gba kú ma De a lé sè kp̄z̄ááre. Àḡɔ kú w̄ete gūn la ari gb̄ana bo ludambe à daála.

Tana kú Yesuo ludambe

(Maa 16:19-20, Zĩr 1:9-11)

⁵⁰ Kú Yesu bò kúnwo w̄ete kpe ari Betani sare, akū à a ɔnɔ sè lei à arubarikaa d̄àngu.

⁵¹ Kú àten arubarika d̄àngu le, akū à kèńma, Luda a sè à tà káao a k̄inaa.

⁵² Akū ò donyĩ kène ò èra ò tà Yurusalemu kú p̄onna z̄k̄ɔɔ.

⁵³ Òdiḡɔ kú Luda ɔnn gɔɔ s̄inda pínki òḡɔ Luda sáabu kpá.

YUHANA

Baaruu nna kù Yuhana kèè

Yahaya Da'itèkeri kù Yesu iba káakunò 1:1-1:51

Yesu yádannena 2:1-12:50

Yesu konna Yurusalemu 13:1-17:26

Yesu gana kù a vunaa 18:1-20:31

Yesu boasuna a ibanɔ 21:1-21:35

Yesu Kirisi suna andunia gūn

¹ Zaa káaku Yā kun, Yā pì kù kù Ludao, Yā pìime Luda ũ.

² À kù kù Ludao zaa káaku.

³ Luda pò sīnda pínki kè a gāime, póke kun kù à kè a sariro.

⁴ A gūnn wèndi kún, akù wèndii pì de gupura ũ gbènnɛ.

⁵ Gupura pìi dī pu gusiran, akù gusira pì ni le à daalaro.

⁶ Luda gbèke zì a tón Yahaya.

⁷ À sù gupura pìi sèedade ũme, à gupura pì yā ò gbènnɛ, de baadi a náani ke a gāi.

⁸ Akùme gupura pì ũro, à sù gupura pìi sèedade ũme.

⁹ Gupura yápurade kù àdi gu pu gbè sīnda pínkine mé àten su andunia gūn.

¹⁰ Yā pì kù andunia gūn. Bee kù Luda andunia kè a gāi, andunia dí a dōro.

¹¹ À sù a bea, akù a gbènnɛ dí a síro.

¹² Gbè kù ò zè kāao ò a náani kènnɛ sɔ, à n gbá zé ò gò Luda nènɔ ũ.

¹³ N inaa pì dí bo gbèke aru gūnlo, adi bo mēfutena ke gōgbè poyeina kīnaaro, Luda mé à n̄ í.

¹⁴ Yā pìi gò bisāsiri ũ, à gɔɔ pla kè kùoo, akù o a gakuri è, De Luda Né mèn do légelege gakurime, a gbèke kù yápurao pekerena.

¹⁵ Yahaya a sèedaa kè à pūtā à pì: Gbè kù ma a yā òon dí, ma pì gbè kù àten su ma gbèra demala kù à kun ma ā yāi.

¹⁶ Gbèke pekerenaa gūn à gbèke kè ó baadine, akù o arubarikaa lè didikšana.

¹⁷ Luda a doka kpàwá Musa gāi, à gbèke kù yápurao kèwɛɛ Yesu Kirisi gāime.

¹⁸ Gbèke dí wé si Ludalɛ zikiro. Luda Né mèn do légelege kù à kù a De kuru pì mé à tò ò a d̄s.

Yahaya Da'itèkeri Yesu sèedakenna

(Mat 3:1-12, Maa 1:1-8, Luk 3:1-18)

¹⁹ Yuda gbānade kù ò kù Yurusalemunɔ sa'ori kenɔ kù Levi buri kenɔ zì Yahayaa, akù ò a là ò pì: Díme n ũu? Yā kù à òn̄nen dí.

²⁰ À òn̄ne sūsu, adi yāke utèñero à pì: Arumasihun ma ũro.

²¹ Akù ò a là ò pì: Díme n ũ sée? Iliasumen ũ yá? À wèñma à pì: Oi! Akù ò èra ò a là d̄o: Annabi z̄k̄ɔɔme n ũ yá? À wèñma à pì: Oi!

²² Akù ò p̄ine d̄o: Díme n ũ s̄o? N̄ owɛɛ de ò gé ò o gbè kù ò ó z̄in̄ne. Deran nten o nà n z̄ida yā musuu?

²³ Akù à pì lākū annabi Isaya ò nà: Gbè kù a kòto d̄o gbārannamme ma ũ,

kū àtɛn pi ò zé poro Dikirine.

²⁴ Gbɛ kū ò ń zī pìnɔ sɔ, ò bò Farisinɔ kīnaame.

²⁵ Akū ò a là ò pi: Zaakū Arumasihumɛ n ũro ke Iliasu ke annabi zɔkɔ, b́yáí ntení gbɛnɔ da'ite keɛ?

²⁶ Yahaya wɛ́mma à pi: Madi gbɛnɔ da'ite ke, ama gbɛke kú á té, á a d̄soro.

²⁷ Àkū mé ani su ma gbera, mádi ká mà a kyate bobonero.

²⁸ Yá pìnɔ kè Betani kū à kú Yoda bara direme, gu kú Yahaya ten gbɛnɔ da'ite ken.

Sãne B̀rɔ kū Luda kpà

²⁹ Kū gu d̀, Yahaya Yesu è àtɛn su a kīnaa, akū à pi: Sãne B̀rɔ kū Luda kpà à andunia durunna gon dí.

³⁰ Gbɛ pi yán ma ò yá ma pi, gbɛ kū àtɛn su ma gbera demala, kū à kun ma á yáí.

³¹ Má a d̄s yáro, ama ma su, matɛn gbɛnɔ da'ite ke de Isarailanɔ a d̄s yáime.

³² Yahaya a sèedaa kè à pi: Ma è Luda Nini b̀ ludambe lán potɛne bà, à sù à z̄s̄a.

³³ Mádi a d̄s yáro. Kū Luda ma zī gbɛnɔ da'ite ke, à pìmenɛ gbɛ kū ma è a Nini sù à kīpaa, àkū mé ani gbɛnɔ da'ite ke kū Nini p̄iio.

³⁴ Ma abirekū è, akū ma a sèedaa kè kū àkūme Luda Né ũ.

Yesu iba káakunɔ

³⁵ Kū gu d̀, Yahaya èra à kú gwe dɔ kū a iba gbɛnɔn planɔ.

³⁶ Kū à Yesu è àtɛn gɛte, à pi: Sãne B̀rɔ kū Luda kpàan gwe!

³⁷ Kū iba gbɛnɔn pla pìnɔ yá p̄ií mà, ò b̀ ò t̄e Yesui.

³⁸ Yesu lite à è ò téai, akū à ń lá à pi: B̀n á yeii? Ò p̄inɛ: N be kú mámeɛ, Rabi? Tó p̄ií pi Danneri.

³⁹ À wɛ́mma à pi: À m̀s à gwa. Akū ò ḡɛ ò gu kú à kun è, akū ò ḡs̄ káao z̄i birea. Okosi m̀s̄ siik̄s̄ taka bà.

⁴⁰ Gbɛnɔn pla kū ò Yahaya yá mà ò b̀ ò t̄e Yesui pìnɔ, ń gbɛ do bi Simɔ Pita dakúna Andurumɛ.

⁴¹ À ḡɛ à a v̄ini Simɔ lè ḡia, akū à p̄inɛ: O Arumasihu è. Tó p̄iin òdi pi dɔ Kirisi.

⁴² Akū à ḡɛ káao Yesu pi kīnaa. Yesu a gwà tíii à pi: Yuhana né Simɔme n ũ. Oni pinne sà Pitame. Tó p̄ií pi gbɛɛ.

⁴³ Kū gu d̀, Yesu ye à tá Galili b̀sun, akū à dà Filipile à p̄inɛ: ń t̄emai.

⁴⁴ Filipi pi bi Anduru kú Pitao be w̄ɛte Betesaida gbɛme.

⁴⁵ Akū Filipi ḡɛ à Natanaeli lè à pi: Gbɛ kū Musa a yá ò a doka ḡn, akús̄s̄ annabinɔ a yá ò dɔ, o a lè. Yusufu né Yesume. Nazera gbɛme.

⁴⁶ Natanaeli p̄inɛ: Gbɛ mana ni bo Nazera yá? Filipi p̄inɛ: ń m̀s̄ ò gwa.

⁴⁷ Kū Yesu Natanaeli è àtɛn su a kīnaa, à a yá ò à pi: Isaraila yápuraden dí, a n̄ɛɛ manafiki v̄iro.

⁴⁸ Akū Natanaeli p̄inɛ: ń ma d̄s mámeɛ? Akū Yesu w̄ɛa à pi: Ari Filipi ḡs̄ gé n sísi, ma n e kaka lí gbáru.

⁴⁹ Akū Natanaeli p̄inɛ: Rabi, Luda Néme n ũ, Isarailanɔ kiname n ũ.

⁵⁰ Yesu p̄inɛ: Kū ma ònne ma n e kaka lí gbáru, akū mé à tò n ma náani kè yá? ńni yá z̄sk̄s̄ de adik̄inala.

⁵¹ À èra à p̄inɛ dɔ: Yápuran matɛn oáre, áni ludambe e w̄ɛk̄s̄ana, Luda malaikanɔ niḡs̄ didi Bisásiri Néa òḡs̄ kīpaa.

2

Nɔsena zaa Kana

- 1 A gɔɔ aakɔde zɪ òten nɔ sé zaa Kana, Galili bùsun. Yesu da kú gwe,
 2 akú ò Yesu kú a ìbanɔ sɪsɪ nɔsɛ kɪnaa dɔ.
 3 Kú sɛwɛ kɪa, Yesu da pɪnɛ: ò sɛwɛ vɪ dorɔ bi.
 4 Akú Yesu wɛà à pɪ: Bɔyá n ma le abireoo? A gɔɔ dí kámene kòro.
 5 Akú a da pɪ zɪkerinɔne: Lákú ani oáɛ nà, à ke le.
 6 Gbè orozánɔn kú gwe mèn suddo Yudanɔ gbàbo'i kábɔnɔ ũ. A kenɔ dí í sí lita basiikɔme, a kenɔ sɔ basuddo.
 7 Akú Yesu pɪ zɪkerinɔne: À í káka orozá dínɔ pa. Akú ò í kàka à pà yérɛɛ.
 8 Akú à pɪnɛ: À tɔ à géo kɔkɔ'orinɔ gbɛ zɔkɔne sa. Akú ò tò ò gɛɛone.
 9 Kú gbɛ zɔkɔ pɪ í litena sɛwɛ ũ pɪ lé kè, adi dɔ gu kú à bònlo, ama zɪkeri kú ò í pɪ tònɔn dɔ. Akú gbɛ zɔkɔ pɪ ebayao sɪsɪ
 10 à pɪnɛ: Wɛ nnan òdi kpámma gɪa. Gɔɔ kú wɛ ten dirnman òdi su kú a gɛbuo sà. Mɔkɔn sɔ, n wɛ nna tò kpekpe.
 11 Yesu daboyá káakuden gwe, kú à kè zaa Kana, Galili bùsun. À tɔ bò, akú a ìbanɔ a náani kè.
 12 Abire gbera Yesu gɛɛ Kapɛnamu kú a dao kú a dakúnanɔ kú a ìbanɔ, ama òdi gɔɔ pla ke gwero.

*Yesu kunna Luda ɔnn**(Mat 21:12-13, Maa 11:15-17, Luk 19:45-46)*

- 13 Kú Yudanɔ Vɪnla dikpe kà káni, akú Yesu gɛɛ Yurusalemu.
 14 À è òten zùnɔ kú sánɔ kú lukulukunɔ yía Luda ɔnn, ɔglilinkerinɔn vutena gwe.
 15 Akú à bàflāa tã à pèrɪma ò bɔte kú sánɔ kú zùnɔ pínki. À ɔglilinkerii pìnɔ ɔgɔ fákɔa, à n teburunɔ yɪpa à kòtɛnɛ.
 16 Akú à pɪ lukulukuyarii pìnɔne: À pɔ pìnɔ séte à boo pínki. Àsun ma De ɔn ke ɛte ũro.
 17 Akú yá kú à kɛna Luda yán díkɪna dɔ à ìbanɔgu kú à pɪ: N ɔn yá ma kú gbána manamana.
 18 Akú Yuda gbānadɛnɔ à là ò pɪ: Daboyá kpaten ìni kɛwɛɛ de ò dɔ kú n yá bire kɛna iko vɪi?
 19 Yesu wèrɪma à pɪ: À Luda kpé dí wí, mani era mà fute gɔɔ aakɔ dagura.
 20 Akú gbānade pìnɔ pɪnɛ: Wè bupla awɛɛsuddon ò kpé pɪi bò, akú mɔkɔn ìni fute gɔɔ aakɔ gūn yá?
 21 Ama Luda kpé kú à a yá òo pɪi, a mè yán àten o.
 22 Kú Yesu vù bona gan, yá kú à òo pɪi dɔ à ìbanɔgu, akú ò yá kú à kɛna Luda yán sì kú yá kú Yesu òo pɪio.

Yesu baadi nɛsɛ dɔ

- 23 Kú Yesu kú Yurusalemu Vɪnla dikpe zɪ ò a náani kè dasi, kú ò daboyá kú à kènɔ è yáí.
 24 Yesu dí n náani kero, zaakú à baadi nɛsɛ dɔmɛ.
 25 Adi ke séto gbèke gbè yá ònero, zaakú à yá kú à kú baadi nɛsɛɛ gūn dɔ.

3

Yesu kú Nikodemu

- 1 Farisi ke kun kú òdi pɪnɛ Nikodemu. Yuda gbānadɛnɔ domɛ.

² À sù Yesu kīnaa gwāani à pīne: Rabi, ó d̄s k̄u m̄ok̄ōn dann̄eri k̄u à bò Luda kīnaa ū, zaakū gb̄eke ni f̄s à daboyā k̄u ndi ken̄o kero, sé Luda kú k̄āao.

³ Akū Yesu pīne: Yāpuran maten onne, tó adi ke ò era ò gb̄e ì d̄o baasiro, ani f̄s àḡō kpata k̄u à bò Luda kīnaa d̄ōro.

⁴ Akū Nikodemu Yesu là à pì: Oni gb̄e k̄u à zī k̄u ì deram̄e? Ani era à ḡe à da n̄es̄e ḡūn de à a ì d̄ōn yá?

⁵ Akū Yesu w̄ea à pì: Yāpuran maten onne, tó adi ke ò gb̄e ì k̄u ío k̄u Luda Ninio baasiro, ani f̄s à ḡe kpata k̄u à bò Luda kīnaa ḡūnlo.

⁶ Bisāsiri né'ina bi m̄e yāme, Luda Nini né'ina bi nini yāme.

⁷ N̄sun tó yā k̄u ma ònne bo n sarero, séde ò era ò á ì d̄o.

⁸ Īa ì d̄i káka gu k̄u à yein. Ndi à kīni ma, n̄ d̄s gu k̄u à b̄on ke gu k̄u àten ḡēnlo. Len àdiḡō de le k̄u gb̄e k̄u Luda Nini à ìio.

⁹ Akū Nikodemu a là à pì: Yā bire ni sí ke yá?

¹⁰ Yesu w̄ea à pì: M̄ok̄ōn Isarailan̄o yādann̄eri ina akū n̄ abirekū d̄ōroo?

¹¹ Yāpuran maten onne, yā k̄u ó d̄ōn óten o. Yā k̄u o èe s̄eedaan óten kpá, akū àten ḡí ó yā síi.

¹² Lákū ma andunia yā óáre nà, akū a ḡi síi, tó ma ludambe yā óáre, áni sí yá?

¹³ Gb̄eke dí gé ludambe yāro, tó adi ke Bisāsiri Né k̄u à bò gwe baasiro.

¹⁴ Lákū Musa ml̄ēe s̄e à d̄ō musu gb̄arannan nà, len oni Bisāsiri Né sé ò d̄o musu le,

¹⁵ de gb̄e k̄u àteni a náani ke ḡō w̄ēndi k̄u àdi láraro vī.

¹⁶ Zaakū Luda ye andunia ì k̄e z̄ōk̄ō, akū à a Né m̄ēn do légelege kpà, de gb̄e k̄u àteni a náani ke s̄ūn garo, séde àḡō w̄ēndi k̄u àdi láraro vī.

¹⁷ Luda dí a Né zī andunia ḡūn de à yā vute anduniaa yāinlo, de à andunia sura ba a ḡāi yāime.

¹⁸ Yā ni vute a náanikeriario. Yā ḡīnake à v̄ute a náanikerisaria k̄o, k̄u adi Luda Né m̄ēn do légelege pì náani kero yāi.

¹⁹ P̄ó k̄u à tò yā v̄ute gb̄ēn̄oan dí: Gupura sù andunia ḡūn, akū gb̄ēn̄o ye gusirai de gupura p̄ila, k̄u n̄ yākenan̄on vāni yāi.

²⁰ Zaakū yāvānikeri s̄īnda p̄ínki ì zā gupuramme, àdi su gupura kīnaaro, de a yākenan̄o s̄ūn bo gupuranlo yāi.

²¹ Gb̄e k̄u àdi zī ke yāpuraa, àkū mé àdi su gupura kīnaa, de òḡō d̄s k̄u kunna Luda ḡūnn̄ à yā p̄in̄o k̄ēn.

Yahaya Da'itekeri Yesu s̄eedakenaa

²² Abire gbera Yesu ḡēe Yudea b̄usun k̄u a ìban̄o. À ḡōo pla k̄e k̄ūnwo gwe, àten gb̄ēn̄o da'ite ke.

²³ Yahaya ten gb̄ēn̄o da'ite ke se zaa Ain̄o, Salimu sare, zaakū í ì d̄i gwe. Òdiḡō su a kīnaa, akū àdi n̄ da'ite ke.

²⁴ Zaakū odi Yahaya da kp̄ésiran k̄ōro.

²⁵ Ḡōo b̄irea Yahaya iba ken̄o nà ledikpak̄enaa k̄u Yuda gb̄ānade keo gb̄ābona yā musu.

²⁶ Akū ò nà Yahayai ò pì: Rabi, gb̄e k̄u à k̄u k̄ūnwo yā Yoda bara dire, k̄u n̄ a yā òw̄ere mé àten gb̄ēn̄o da'ite ke tera, baadi ten gé a kīnaa.

²⁷ Yahaya p̄i'ine: Gb̄eke ì f̄s à p̄oke le à síro, tó adi ke Luda a gb̄a baasiro.

²⁸ Ák̄ōn̄o mé á ma s̄eedaden̄o ū k̄u ma p̄i mak̄ūme Arumasihu ūro. Ma p̄i Luda ma zī mà done areme.

²⁹ Nɔseri mé à nɔ vī. Nɔseri gbɛnna sɔ àdigɔ zɛ a sare àdi sã kpá a yã, nɔseri kòtoo dì a pɔ ke nna. Len sɔ ma pɔnna kè zɔkɔ lɛ.

³⁰ Séde àpii gɔ kara makū sɔ màgɔ lago.

Gbɛ kū à bò musu

³¹ Gbɛ kū à bò musu de gbɛ sīnda pínkila. Gbɛ kū à bò zīte bi andunia gbɛmɛ, andunia yán àdi o. Gbɛ kū à bò ludambɛ sɔ de gbɛ sīnda pínkila,

³² àdigɔ pɔ kū à è kū yá kū à màaoo sèeda ke, akū gbɛke teni a yá síro.

³³ Gbɛ kū à a yá sɔ zèo kū Luda bi yápurademe.

³⁴ Gbɛ kū Luda a zīi pii dì Luda yá o, zaakū Luda a Nini kpàa papaname.

³⁵ De Luda ye a Néi, akū à pɔ sīnda pínki nàne a sī.

³⁶ Gbɛ kū àten Néi pì náani ke wèndi kū àdi lákaro vī. Gbɛ kū àten gí a yá mai ni wèndii pì lero, Luda pɔfɛ kpé kúame.

4

Yesu kū Samaria nɔgbɛo

¹ Farisinɔ mà kū Yesu ten gbɛnɔ da'ite ke àten ibanɔ le de Yahayala.

² Adi ke Yesu mé àdi n̄ da'ite ke a zīdaro, a ibanɔ mé òdi ke.

³ Kū Yesu yá pii mà, à fūte Yudea à era àten tá Galilí.

⁴ Kū àten gé sɔ, à kū à bɔte Samaria busun.

⁵ Akū à kà Samaria wɛte kū òdi pi Sika. À zà kū zīte kū Yakubu kpà a né Yusufuaaoro.

⁶ Yakubu lɔgɔ kú gwe. Yesu taa ò à kpàsa, akū a vùte lɔgɔɔ pii sare. Ifántɛ kà midangura.

⁷ Samaria nɔgbɛ ke sù í tɔ, akū Yesu pìne: N̄ ma gba í mà mi.

⁸ A ibanɔ sɔ, ò gɛe pɔble lú wɛte gūn.

⁹ Akū nɔgbɛ pii pìne: Yudame n̄ ũ, Samaria nɔgbɛn ma ũ, akū nten í wé kemaa? Zaakū Yudanɔ kū Samariadenɔ yá dì kɔ séro.

¹⁰ Akū Yesu pìne: Tó n̄ gba kū Luda dì dañne dɔ kū gbɛ kū àten í wé kemmao, de mɔkɔmme Ìni wé kea à n̄ gba í wèndide.

¹¹ Nɔgbɛ pii pìne: Baa, n̄ guga vīro. Lɔgɔ dí sɔ a wɛe lòkoto. Ìni í wèndide pì le māmɛɛ?

¹² N̄ de ó dizi káaku Yakubula gwɛɛ? Àkū mé à lɔgɔɔ pii tòwere. Àpi a í mì kú a néno kú a pókádenɔ.

¹³ Akū Yesu pìne: Gbɛ kū à í díkīna mì, ími ni era à a demɛ dɔ.

¹⁴ Gbɛ kū aní í kú mani kpáa mi sɔ, ími ni a de ziki doro. Zaakū í kú mani kpáa ni gɔ a nèseɛ gūn ísɛboki í kú aní bɔtene wèndi kú àdi lákaro ũmɛ.

¹⁵ Akū nɔgbɛ pii pìne: Baa, n̄ ma gba í pii, de ími sún ma de mà su í tɔ la doro.

¹⁶ Yesu pìne: N̄ gé n̄ zã sísi à su lɛlɛ.

¹⁷ Nɔgbɛ pii wèa à pì: Má gɔ vīro. Akū Yesu pìne: Kū n̄ pì, n̄ gɔ vīro, n̄ yá ò a zéame.

¹⁸ N̄ zã kè lɛu sɔɔro, akū gɔgbɛ kū n̄ kú káao tera bi n̄ zánlo. N̄ yápura ò.

¹⁹ Akū nɔgbɛ pii pìne: Baa, má dɔ sà kú annabiime n̄ ũ.

²⁰ Ó dizinɔ donyí kè Ludane kpi dí musu, ákɔnɔ sɔ adi pi Yurusalemu mé à gu kú ò donyí kenne ũ.

²¹ Yesu pìne: Nɔgbɛ, n̄ ma yá sí. Gɔrɔke ten su kú aní donyí ke De Ludane kpi dí musu ke Yurusalemu doro.

²² Ákɔ̀nɔ, adì donyĩ ke Ludane, ama á a dɔ̀ro, ókɔ̀nɔ sɔ́, odì donyĩ kenɛ, akúsɔ́ ó a dɔ́, zaakú surabanaa dì bo ókɔ̀nɔ Yudaɔ kīnaame.

²³ Gɔ̀rɔ ten su à kà kɔ́, kú donyĩri yápuradenɔ́ nì donyĩ ke De Ludane kú yápurao kú a Nini gbánao. Gbē bire takanɔn De Luda ten wete ò donyĩ keare.

²⁴ Luda bi ninime, séde gbē kú òdì donyĩ kenɛnɔ donyĩ kenɛ kú yápurao kú a Nini gbánao.

²⁵ Akú nɔgbē pìi pìne: Má dɔ́ kú Arumasihu kú òdì pìne Kirisi ni su. Tó à sù, ani yá sīnda pínki bɔ̀kɔ̀tewere.

²⁶ Akú Yesu pìne: Makú kú maten yá onne, makúme a ù.

²⁷ Gɔ̀rɔ birea Yesu ìbanɔ sù, ò a lè àten yá o kú nɔgbēo. À bò ñ sare, ama ñ gbēke dí a la bɔ́n à yeiro ke bɔ́yáì àten yá o kú nɔgbē pìoro.

²⁸ Akú nɔgbē pì a lo tò gwe, à gè wēte gūn à pì gbēnɔne:

²⁹ À mɔ́ à gɔ́gbē ke gwa. À yá kú ma kènɔ òmene pínki. Ke Arumasihu pìime gwɛɛ?

³⁰ Akú ò bòte wēte gūn òten gé Yesu kīnaa.

³¹ Gɔ̀rɔ birea sɔ́ Yesu ìbanɔ pìne: Rabi, Ìni pɔ́ bleroo?

³² Akú à pìrìne: Má pɔ́ble ke vī kú á dɔ̀ro.

³³ Akú a ìbanɔ kɔ́ làla ò pì: Gbēke sùnɛ kú pɔ́bleon yá?

³⁴ Akú Yesu pìrìne: Ma pɔ́blen gbē kú à ma zī pɔ́enyīnakena ù ari mà zī kú à dāmeɛ mī de.

³⁵ Ákɔ̀nɔ adì pi mɔ́ siikɔ́ mé à gè kú pɔ́kɛgɔ̀rɔ ni ká. Maten oáre, à wé sé à buranɔ gwa, zaakú pɔ́nɔ mà ò kà kēna.

³⁶ Pɔ́kɛrì teni a láada le kɔ́, àten gbēnɔ kakara wēndi kú àdì lákaro pɔ́ ù, de pɔ́tɔ́ri kú pɔ́kɛrìio pɔ́nna ke lɛle.

³⁷ Zaakú yá díkīna bi yápurame: Gbēke mé àdì pɔ́ tɔ́, gbēke kē.

³⁸ Ma á zī pɔ́ kē gu kú ádì zī kenlo. Gbē pāndenɔ́ mé ò zī kē gwe, akú áteni ñ zī àre ble.

³⁹ Samaria gbē kú ò kú wēte pìi gūnnɔ́ Yesu náani kè dasi yá kú nɔgbē pìi òrìne yáì, kú à pì à yá kú a kènɔ òare pínki.

⁴⁰ Abire yáì kú ò kà Yesu kīnaa, ò wé kēa à gɔ́ kúñwo, akú à kè kúñwo gɔ̀rɔ pla.

⁴¹ Kú Yesu yá òrìne, gbē pāndenɔ́ a náani kè dasidasi.

⁴² Akú ò pì nɔgbē pìne: Adì ke yá kú n òwere yáin o a náani kè adoro. O a yá mà ó zīdame, akú ò dɔ́ sà kú andunia Surabariin a ù yápurao.

Gbānade né werekšanaa

⁴³ Kú à gɔ̀rɔ pla kè kúñwo, a gberan à tà Galili,

⁴⁴ zaakú à pì annabi dígɔ́ bēere vī a zīda būsunlo.

⁴⁵ Kú à kà Galili, Galilidenɔ́ gbānake kpàì, zaakú ò gèe ò Vīnla díkpɛ Yurusalemmume, akú ò yá kú à kè díkpɛ pì zīnɔ è pínki.

⁴⁶ Akú Yesu èra à gèe Kana, gu kú à í lite sèwē ù. Bùsu gbānade ke kú gwe, a néggbē ten gyá ke zaa Kapenamú.

⁴⁷ Kú à mà Yesu bò Yudea à sù Galili, akú à gèe a kīnaa à wé kēa à gé a né werekɔ́a, zaakú a kú ga léi.

⁴⁸ Akú Yesu pìne: Tó adì ke a daboyānɔ́ kú yābonsarenɔ́ è baasiro, áni ma náani kero.

⁴⁹ Akú gbānade pìi pìne: Baa, ñ mɔ́ ari ma né kpé à ga.

⁵⁰ Yesu pìne: Ñ tá be. N né ni garo. Gɔ́gbē pì yá kú Yesu òneɛ sì, akú à dà zén.

⁵¹ Gɔ̀rɔ kú à té zén, à dàkare kú a zīrìnɔ́, akú ò pìne a né kun.

⁵² Akū à ní lá à pì: Gɔɔ kɔpate takan à kè sànaa? Akū ò pìnc: Gĩa fānantē mò do zakan mēwāna pìi kēa.

⁵³ Akū de pìi dō kū gɔɔ kū Yesu òare kū a né ni garon gwe. Akū ò a náani kè, àpìi kū a bedenò ní pínki.

⁵⁴ Sèeda plade kū Yesu kè bona Yudea suna Galilin gwe.

5

Gyāre werekōana ìkpakia

¹ Abire gbera Yudanò dikpe ke kà, akū Yesu èra à gèe Yurusalemu.

² Ìkpaki kú gwe Sā Gēki sare, kú òdi pi Beteseda kú Eberu yāo. Ìkpaki pì kámmaboki vī lēu sɔɔɔ,

³ gyārenò digō wútenan dasidasi, vīnanò kú erenò kú gbē kú ní mēgu fēfēnanò.

⁴⁻⁵ Gōgbē ke kú gwe àten gyā ke à kà wè bupla plansari.

⁶ Kú Yesu a è wútena gwe, à dō kú àten gyā ke a gīi kè manamana, akū à pìnc: Ní ye ñgō aafia yá?

⁷ Akū gyāre pìi wèa à pì: Mare, má gbēke vī à ma da í gūn gɔɔ kú à yīgāro. Tó maten gé gēn, gbē pānde dì gīnake à gē ma āme.

⁸ Yesu pìnc: Ní fute ñ ze, ñ n pè sé ñ táa o.

⁹ Gwe gōnò gōgbē pìi aafiaa lè. À a pèe sè à táa ò. Gɔɔ pì bi kámmabogɔɔ zīme,

¹⁰ akū Yuda gbānadeno pì gōgbē kú à wèrekōa pìnc: Kámmabogɔɔ zīn gbāra. À zé vī ñgō n pè senaro.

¹¹ À wèmma à pì: Gbē kú à ma gba aafia mé à òmenē mà a pè sé mà táa o.

¹² Akū ò a là ò pì: Dí mé à pìnc ñ n pè sé ñ táa oo?

¹³ Gbē kú à wèrekōaa pì dō tó dínlo, zaakū Yesu gète pari kú ò kú gwenò téme.

¹⁴ Abire gbera Yesu a lè Luda onn, akū à pìnc: Ní ma, n aafiaa lè. Nsun durunna ke doro, de yā kú à vāni de abirekūla sūn n le doro yāi.

¹⁵ Akū gōgbē pìi gèe à ò Yuda gbānadenonē kú Yesu mé à tò a aafiaa lè.

¹⁶ Akū gbānade pìnc wé tà Yesua, kú àdi yā bire takanò ke kámmabogɔɔ zī yāi.

¹⁷ Akū Yesu wèmma à pì: Ma De digō zī ke kámmabonaa sarime, len maten ke le se.

¹⁸ Yā bire yāi gbānade pìnc ten Yesu wete ò a de de káakula. Àdi ke kú àdi kámmabogɔɔ zī yā daro ado yānlo, kú àdi pi Ludame a De ū, àten sára kpá kú Ludao yāime.

Luda Né ikoo

¹⁹ Yesu èra à wèmma à pì: Yāpuran maten oáre, Luda Né dì fō à yāke ke kú a zīda gbānaoro, sé yā kú à è a De ten ke baasiro, zaakū yā kú a De dì ke pínki, àkūme a Né pìi dì ke se.

²⁰ Zaakū De Luda ye a Néi, àdi yā kú àdi ke pínki mōne. Anì yā kú a zōkō de abirekūla mōne, anì bó á sare.

²¹ Lákū De Luda dì gēnò vu à wēndi kpámma nà, len a Né dì wēndi kpá gbē kú à yeinōa le.

²² De Luda dì yākpate ke kú gbēkeoro, à yākpatekena gbāna pínki kpà a Néa,

²³ de baadi bèere li a Néne, lákū òdi li De Ludane nà. Gbē kú àten bèere li Luda Nénero, ade ten bèere li a De kú à a zīinero.

24 Yāpuran maten oáre, gbē kū àtɛni ma yā ma, akūsō àtɛn gbē kū à ma zī náani ke, ade wèndi kū àdi lákaro vī. Yā ni vutɛaro, ade bò gan à gè wèndii gūmmɛ.

25 Yāpuran maten oáre, gɔɔke ten su à kà kò, kū gèno ni Luda Né kòto ma, ní gbē kū ò mànɔ ni vu.

26 Lákū De Luda wèndikpammana gbāna vī nà, len à wèndikpammana gbāna kpà a Néa le dɔ.

27 À yākpatekɛna gbāna kpàa dɔ, kū à de Bisāsiri Né ũ yāi.

28 Àsun tó abirekū bo á sarɛro, zaakū gɔɔke ten su kū gè kū ò kú mira gūnnɔ ni a kòto ma

29 ò bɔtɛ ní pínki. Yāmanakerinɔ ni vu ò gē wèndii gūn, yāvānikerinɔ sō yāvutemmanaa gūn.

30 Madì f̄s mà yāke ke kū ma zīda gbānaoro. Madì yākpate ke lákū à òmɛnɛ nāme, madì yākpate ke a zéa, zaakū madì ma zīda pɔyeina wɛtɛro, sé gbē kū à ma zī pí p̄.

Yesu iko sèedadenɔ

31 Tó má de ma zīda sèedade ũ, de ma yā náani vīro.

32 Sèedade pānde kun kū àdi ma yā o, má d̄s kū ma yā kū àdi o náani vī.

33 Bee ákōnɔ, a gbēno zī Yahayaa, akū à yāpura òáre.

34 Mádì m̄ kpá bisāsiri sèedakenaaaro, mateni abirekū oáre de à le à bo zia yāimɛ.

35 Yahaya de lán fitila kū à nana àtɛn gupura kū bà, akū a wɛ à pɔnna kè a gupurai gɔɔ pla.

36 Yā kū De Luda dāmenɛ mà kenɔ, kū maten ke p̄inɔ deáre sèeda ũ, kū De Luda mé à ma zī. Ma sèedaa p̄i de Yahaya p̄s̄la.

37 Ma De kū à ma zī ma yā ò dɔ. Ádi a kòto ma zikiro, ádi wé ke siik̄s̄ káaoro,

38 a yā dí vuteki le á sw̄ɛɛ gūnlo, kū àtɛn gbē kū à a zī náani kero yāi.

39 Adì m̄ kpá Luda yā kyókenaaaa, zaakū adìḡs̄ da gwen áni wèndi kū àdi lákaro len. Ma yān takada pí ten o s̄s̄,

40 ama àtɛn gí su ma kīnaai de à wèndii pí le.

41 Maten sáabu wɛtɛ bisāsiri kīnaaro,

42 ama má á d̄s̄, má d̄s̄ kū á ye Ludairo.

43 Ma su kū ma De t̄so, akū ádi ma síro. Tó gbē pānde sù kū a zīda t̄so, áni a sí.

44 Lákū adì sáabu wɛtɛk̄s̄a nà, ama adì sáabu wɛtɛ Luda m̄n̄ do légelegea lero, áni ke dera à ma yā síi?

45 Àsunḡs̄ da makū mé mani gé kū á yāo ma De kīnaaro, Musa kū á wé d̄ci mé ani gé kū á yāo.

46 Tó a Musa yā sí, de a ma yā sí se, zaakū ma yān à kè Luda yān.

47 Kū ádi yā kū à kè Luda yānn̄o síro, áni ke dera à ma yā síi?

6

P̄s̄blekpana ḡs̄gbē gbēn̄n̄ dúbu s̄s̄ron̄s̄a

(Mat 14:13-21, Maa 6:30-44, Luk 9:10-17)

1 Abire gbera Yesu bikù Galili sèbe kū òdi pí dɔ Tiberia bara.

2 Gbēno ḡs̄ t̄éi dasidasi, kū ò a daboyān̄o è deran àtɛn gyāren̄o werek̄s̄ana yāi.

3 Akū Yesu didi à vùte sìsī musu kū a ìbanɔ.

4 Yudanɔ Vīnla dikpe kà kāni.

5 Kū Yesu wé sè musu, à è gbēnɔ ten su a Kīnaa dasidasi, akū à Filipi là à pì: Mákpan óni pòble lún de gbēnɔ blee?

6 À abirekū ò de à Filipi yɔ à gwa yāime, zaakū à dɔ lākū áni ke nà.

7 Akū Filipi wèa à pì: Andurufu ɔɔ mèn wàa do burodii, bee tó ò è è baadine fítifiti, ani mómámaro.

8 A ìbanɔ do Anduru, Simo Pita dakūna pìne:

9 Né gɔgbē ke kú la, à burodi araga vī mèn sɔɔro kú kpò fítinnanɔ mèn pla. Bón abirekū ni ke pari dīkīnanɔnɛ?

10 Yesu pì: À gbēnɔ vutɛvutɛ. Sèla di gu pìn, akū ò vùtɛvutɛ. Gɔgbēnɔ kà gbēnɔn dúbu sɔɔro taka.

11 Yesu burodii pìnɔ sè à arubarikaa dàn, akū à kpàatete gbē kú ò vutɛnaa pìnɔnɛ lākū ò yei nà. Len à kpòò kpàríma le dɔ.

12 Kú ò kà ó pínki, à pì a ìbanɔnɛ: À a kpara kú à gò sète pínki, de a ke sún ke páro.

13 Akū ò burodi mèn sɔɔro kú ò sòò pì kpara kú ò gònɔ sète tánko kuri awɛepla pà.

14 Kú ò daboyá kú Yesu kèe pii è ò pì: Gbē pì bi annabi kú àten su andunia gúmme yápura.

15 Yesu dɔ kú ò ye ò su ò a kú ò a ká kína ũ kú gbānaome, akū à gòríne gwe à èra à didi sìsī musu ado.

Yesu táa'ona sèbela

(Mat 14:22-27, Maa 6:45-52)

16 Kú ɔkɔsi kè, à ìbanɔ gèe sèbɛe bara.

17 Akū ò gè gó'ite gūn, òten bikū sèbɛe pii bara dire Kapɛnamu kpa. Gu gīnake à sì Yesu dí ká n̄ kīnaa kòro.

18 Zàgá'ia gbāna kàka, akū í ten fute.

19 Kú a ìbanɔ gó lí ò kà kiloo sɔɔro ke suddo taka bà, akū ò Yesu è àten táa o íla, àten na n̄ góí, akū vīna n̄ kú.

20 Akū à pīnne: Makúme, àsun tó vīna á kúro.

21 Ò wène à gē gó gūn, akū gó pì kà gu kú òten gén gònɔ.

Gbēnɔ Yesu wɛtɛnaa

22 Kú gu dò pari kpé zena sèbɛe bara dire. Ò dɔ kú gó'ite kú gwe yā mèn dome, Yesu sɔ adi gē gó pii gūn kú a ìbanɔro, ò tà ñtɛnɛme.

23 Kú à kè saa gó'ite pāndenɔ hò Tiberia, ò sù gu kú kāni kú gu kú ò burodii sònwo, kú Dikiri sáabu kpà à làka.

24 Kú pari pii è àpii ke a ìbanɔn kú gwe doro, ò gè gó pìnɔ gūn ò gèe a wɛtɛ Kapɛnamu.

Yesume pòble kú àdi n̄ ká wèndiia ũ

25 Kú ò a è sèbɛe bara gwe, ò pìne: Rabi, n ka la bɔrɛɛ?

26 Yesu pīnne: Yápuran maten oáre, áteni ma wɛtɛ burodii kú a sò a ká yāime, adi ke daboyá kú a ènɔ yáinlo.

27 Àsun zī ke pòble kú àdi láka yáiro, sé pòble kú àdi n̄ ká wèndi kú àdi lákaroa. Bisásiri Né mé ani á gba pòble pii, zaakū àpiin De Luda a sèedaa kèa.

28 Akū ò a là ò pì: Deran óni ke nà ò yā kú Luda ye ò ke kɛɛ?

29 Yesu wèríma à pì: Yā kú Luda ye à ken dí: À gbē kú à a zī náani ke.

30 Ò pìne: Daboyá kpaten ìni kewere, de ò le ò n náani kee? Yá kpaten ìni kee?

31 Ó dizinɔ mana blè gbáranan lákū ò kè Luda yán nà ò pì: A pòble kú à bò musu kpámma ò blè.

32 Akū Yesu pìinne: Yápuran maten oáre, adi ke Musa mé à pòble kú à bò musu kpááwaro. Ma De mé àdi pòble yápurade kú à bò musu kpááwa.

33 Pòble kú Luda kpà piin gbē kú à bò musu àdi wèndi kpá anduniaa ũ.

34 Ò pìne: Mare, ngō pòble bire taka kpáwá gɔɔ sinda pínki.

35 Akū Yesu pìinne: Makūme pòble kú àdi n ká wèndiia ũ. Nà ni gbē kú à sù ma kīnaa dero, ìmi ni ma náanikeri de zikiro.

36 Bee kú abireo lákū ma óáre nà, bee kú a ma e, ádi ma náani kero.

37 Gbē kú ma De kpàma ni su ma kīnaa, mani pé gbē kú à sù ma kīnaa zikiro.

38 Adi ke ma zida poyenyina yáin ma bo musu ma suro, gbē kú à ma zī pómé.

39 Pó kú gbē kú à ma zī pi yein dí: Màsun tó gbē kú à kpàmanɔ ke sátero. Á ye mà n fute gɔɔ kpede zī.

40 Zaakū pó kú ma De yein dí: Gbē kú à wé pè a Néa, akūsō àteni a náani ke gō wèndi kú àdi lákaro ví, má a vu gɔɔ kpede zī.

41 Akū Yuda gbánadenɔ zuka kài, kú à pì ákàame pòble kú à bò musu ũ yái.

42 Ò pì: Gbē pì bi Yesu Yusufu nénloo? Ó a de kú a dao dō bi! Akū àten pi a bo musume.

43 Yesu pìinne: Àsun zuka káro.

44 Gbēke ni fō à su ma kīnaaro, tó adi ke ma De kú à ma zī a sisi baasiro, mani a fute gɔɔ kpede zī.

45 Á kēna annabinɔ takada gūn ò pì: Luda mé ani yá da baadine. Gbē kú à De Luda yá mà, akūsō à a yá dà, àkū mé àdi su ma kīnaa.

46 Adi ke gbēke De Luda è kú wéonlo. Gbē kú à bò a kīnaa mé à a è ado.

47 Yápuran maten oáre, ma náanikerii wèndi kú àdi lákaro ví.

48 Makūme pòble kú àdi n ká wèndiia ũ.

49 Á dizinɔ mana blè gbáranan, bee kú abireo ò gàga.

50 Pòble kú àdi bo musu sō, tó gbē blè, ani garo.

51 Makūme pòble wèndide kú à bò musu pì ũ. Tó gbē adi blè, anigō kun gɔɔ sinda pínki. Pòble kú mani kpámame ma mēbaasi ũ, de andunia gō wèndi ví yái.

52 Akū gbánade pinɔ ten lékpakōa ke kú kōo ò pì: Gbē pì ni fō à a mēbaasi kpáwá ò sòn yá?

53 Akū Yesu pìinne: Yápuran maten oáre, tó ádi Bisásiri Né mēbaasi só a a aru mīro, áni gō wèndi víro.

54 Gbē kú àdi ma mēbaasi só à ma aru mi wèndi kú àdi lákaro ví. Makū mé mani a fute gɔɔ kpede zī.

55 Zaakū ma mēbaasi bi pòble yápurame, ma aru bi pómīna yápurame.

56 Gbē kú àdi ma mēbaasi só à ma aru mi kú ma gūn, makū sō má kú a gūn.

57 Lákū De Luda Wèndide ma zī, akūsō má kun a yái nà, len gbē kú àdi ma mēbaasi só nigō kun ma yái le.

58 Pòble kú à bò musun gwe. Á de lán pòble kú á dizinɔ blè ò gà bàro. Pòble bire blèri nigō kun gɔɔ sinda pínkime.

59 Yesu yá birenɔ ò gɔɔ kú àten yá dañe Kapenamū aduakekpemme.

Yesu iba kenɔ borukpenaa

60 Kū a ìbanɔ yā pìi mà, ñ gbē dasidenɔ pì: Yā gbāname, dí mé ani abirekū fɔɔ?

61 Yesu dɔ̀ a swēe gūn kū a ìbanɔ ten zuka ká yā pìi musu, akū à pìrñe: Yā pì teni á fu yá?

62 Tó a è Bisāsiri Né fùte àten tá gu kū a kun yā sɔ̀ bi?

63 Luda Nini mé àdi wēndi kpámma, mēbaasi bi pókenlo. Yā kū ma óárenome Luda Nini kū àdi ñ ká wēndiia yā ũ.

64 Ama á gbēkenɔ teni ma náani kero. Zaakū Yesu gbē kū òteni a náani keronɔ dɔ̀ zaa káaku kū gbē kū ani a kpámmao.

65 Akū à pì dɔ̀: Abire yāin ma óáre, gbēke ni fɔ̀ à su ma kīnaaro, séto De Luda a gbà zé.

66 Zaa gɔ̀ɔ̀ birea a ìba kenɔ̀ bòru kpɛo dasidasi, òdi téi doro.

67 Akū Yesu a ìba gbēnɔ̀n kuri awɛɛplanɔ̀ là à pì: Á ye à tá sen yá?

68 Simɔ̀ Pita wèa à pì: Dikiri, dí kīnaan óni génn? N wēndi kū àdi lákaro yā vī.

69 O n náani kè, o dɔ̀ kū Luda gbē kū à kú adoname n ũ.

70 Yesu pìrñe: Á gbēnɔ̀n kuri awɛɛpla dínɔ̀n ma sèroo? Bee kū abireo á gbē mēn do bí ìbilisiime.

71 Yudasi, Simɔ̀ Isikariotì nén à téa. Àkūme gbēnɔ̀n kuri awɛɛpla pìnɔ̀ doke kū ani a kpámma ũ.

7

Yesu kū a dakūnanɔ̀

1 Abire gbera Yesu gèe Galili wēte kū wēteo, zaakū à ye à kure Yudearo, kū Yuda gbānadeno teni a wete ò a de yāi.

2 Yudanɔ̀ Kutadɔ̀na dikpe kà kāni,

3 akū a dakūnanɔ̀ pìne: N fute la ñ gé Yudea, de n ìba kū ò kú gwenɔ̀ yā kū nten kenɔ̀ e se.

4 Tó gbē ye à tɔ̀ bo, àdi a yānɔ̀ ke utenaro. Lákū nten yā dínɔ̀ taka ke nà, ñ n zīda mɔ̀ anduniane.

5 Bee a dakūna pìnɔ̀ dí a náani kero.

6 Akū Yesu pìrñe: A gɔ̀ɔ̀ dí kámene kòro. Ákɔ̀nɔ̀ sɔ̀ á zé vī gɔ̀ɔ̀ sīnda pínki.

7 Andunia ni we à zāáguro, ama à zāmagu kū madi pì a yākena vāni yāi.

8 À gé dikpekekia, maten géro, zaakū a gɔ̀ɔ̀ dí kámene kòro.

9 Kū à yā pì ò, akū à gò Galili.

Yesu gena Kutadɔ̀na dikpe

10 Kū a dakūna pìnɔ̀ gèe dikpekekia, gbasa à gèe. Adi gé gbēnɔ̀ wáraro, à gèe asiri gūmme.

11 Yuda gbānadeno teni a wete dikpekekia ò pì: Àpì kú máa?

12 Pari gūn òten yā o kpānikpāni a musu manamana. Gbēkenɔ̀ pì: Gbē maname. Gbēkenɔ̀ pì: Oi, àten gbēnɔ̀ sāteme.

13 Gbēke dí a yā o gupuraaro, kū òten vīna ke gbānade pìnɔ̀ne yāi.

14 Kū dikpe kà a dagura, Yesu gèe Luda ɔ̀nn, àten yā dañne.

15 A yā bò gbānade pìnɔ̀ sare ò pì: Gbē kū adi kyó kero mé à takada dɔ̀ le yá?

16 Akū Yesu pìrñe: Yā kú madi dañne bi ma zīda yānlo, gbē kū à ma zī yāme.

17 Gbē kū à ye à ze kū Luda pɔ̀yenyīnakenaao nigɔ̀ dɔ̀ tó ma yādannena de Luda pò ũ, kesɔ̀ ma zīda yān maten o.

18 Gbē kù àdi a zīda yā o ten wete à tó bome. Gbē kù àdi wete à gbē kù à a zī tó bo náani vī, manafiki kù a gūnlo.

19 Musa dí doka daáreroo? Á gbēke yā pì kùna sōro. Bóyáí àten wete à ma deε?

20 Akù gbēno pìne: N tana vīme. Dí mé àten wete à n deε?

21 Yesu pìne: Daboyā mèn don ma kè, akù à bò á pínki sare.

22 Musa tōzōyā daáre, akù adì tō zō kámmabogoro zī. Ase adi ke Musa kīnaan à nàanlo, à bò á dizi káakunō kīnaame.

23 Lákū òdi tō zō néne kámmabogoro zī nà de òsun bo Musa doka kpéro yāi, à kè dera á pō fēnamai, kù ma gbē gbà aafia swáswa kámmabogoro zīi?

24 Àsun yā gwa lákū á wé ten e nàro. À yā gwa a zéa.

Kēkēkōana Yesu yāi

25 Akù Yurusalemudenō pì: Gbē pì bi gbē kù òteni a wete ò a denloo?

26 À gwa, àten yā o gupuraa, akù gbēke dí yā liaro. Gbānadeno a dō Arumasihu ū yāpuraan yá?

27 Ó dō gu kù gbē dí bòn. Tó Arumasihu sù, onigō dō gu kù à bònlo.

28 Abire yāi goro kù Yesu ten yā dañne Luda onn, à pùtā à pì: Á ma dō, akūsō á dō gu kù ma bon. Ase mádi su kù ma zīdaoro. Gbē kù à ma zī bi yāpurademe, akù á a dōro.

29 Má a dō, zaakū ma bo a kīnaame, àkū mé à ma zī.

30 Akù òteni a wete ò a kù, ama gbēke dí naaro, zaakū a goro dí papa kōro.

31 Zāa gūn ò Yesu náani kè dasi ò pì: Tó Arumasihu sù, ani daboyā ke dasi de a kù gbē dí kèlan yá?

Dogarinō zīna ò Yesu kù

32 Kù Farisinō mà òten yā o kpānikpāni zāa gūn a yā musu, akù sa'orikino kù Farisi pino dogarinō zī ò a kù.

33 Akù Yesu pì: Ma kunna kááo gō fiti, mani gbasa mà tá gbē kù à ma zī kīnaa.

34 Áni ma wete à kuramai, zaakū áni fō à gé gu kù má kunlo.

35 Akù gbānade pino ten kō lala: Mán à ye à gén kù óni kuraii? À ye à gé ó gbē kù ò fākōa Giriki būsuno gūn kīnaa de à yā da Giriki pinoneen yá?

36 Yā kù à òo pì mì de derameε? Kù à pì óni a wete ò kuraii akūsō gu kù á kun óni fō ò gé gwero.

Í kù àdi n ká wèndiia

37 Díkpe goro kpède zōkō zī Yesu fùte à pùtā à pì: Gbē kù ími teni a de à mō ma kīnaa à í mi,

38 gbē kù àteni ma náani ke sō, í kù àdi n ká wèndiia nigō bàa lé zaa a nèsee gūn lákū ò kè Luda yān nà.

39 À yā dí ò Luda Nini kù gbē kù òteni a náani kenō ni sí yā musume. Ò Luda Nini pì vī gīaro, kù Yesu dí gīnake à tó bo kōro yāi.

Gbēno kēkēkōana Yesu yāi

40 Kù gbēno yā pìi mà, gbēkenō pì: Gbē díkīna bi annabii pìime yāpura.

41 Gbēkenō pì: Gbē díkīna bi Arumasihume. Ama gbēkenō pì: Arumasihu ni bo Galili sō yá?

42 Ó kè Luda yān ò pì, Arumasihu bi Dauda burime, ani bo Dauda be wēte Betilihamume.

43 Akù gbēno kēkēkōa Yesu yāi.

44 Ñ gbēkeno ye ò a kù, ama gbēke dí o naaro.

Yuda gbanadeno di Yesu náani kero

45 Akù dogarinò era ò tà sa'orikinò a kù Farisinò. Akù ò ní lá ò pì: Bóyáí ádí a kù a su káaroò?

46 Dogari pìno wèmma ò pì: Gbēke dí yá o lán gbē díkìna bà zikiro.

47 Akù Farisinò pìnnè: À á likara sen yá?

48 Gbānade ke Farisi ke a náani kèn yá?

49 Pari bire Luda yá dōro, Luda lé kènneme.

50 Nikodemu kù à gèe Yesu kīnaa yá bi gbānade pìno dokeme. À pìnnè:

51 Ó doka gūn ò pì, òsun yá da gbēla a yá manaa sariro ke yá kù à kè dōnaa sariro.

52 Ó pìnnè: Galili gbēme n ũ se yá? Ñ tàasi ká ñ gwa. Ìni e kù annabi ke di bo Galiliro.

53 Akù baadi tà a bea.

8

Nogbē kù ò kù zinakenaa gūn

1 Yesu gèe Kùkpe sīsigerēei.

2 Kù gu dō gōno, à era à gèe Luda onn. Gbē sīnda pínki sù a kīnaa, akù à vùte àten yá dañe.

3 Akù ludayādannerinò kù Farisinò sù a kīnaa kù nogbē kù ò kù zinakenaa gūn, ò a zè zàa gūn

4 ò pì Yesune: Danneri, ò nogbē díkìna kù kù gōposeo wēdewe.

5 Ó doka gūn Musa dìte ò nogbē dí taka pápa kù gbēo ò a demè. N è dera sōo?

6 Ó abirekù ò de ò a yō ò gwa ò le ò yá daala yāime. Akù Yesu nàte àten ogbē kē zītea.

7 Kù ò kpé òteni a lala, akù à a mī sè lei à pìnnè: Á gbē kù adi durunna ke zikiro a pá kù gbēo káaku.

8 Akù à era à nàte àten ogbē kē zītea do.

9 Kù ò mà le, akù ò fākōa dodo sena zaa gbē zōkōna. Akù ò Yesu tò ado kù nogbē pìio.

10 Akù à era à a mī sè lei à pìnnè: Nogbē, ò tà máa? Odi yá danla doroo?

11 Nogbē pii wèa à pì: Baa, ñ gbēke kù la doroo. Akù Yesu pìnnè: Makù se, mani yá danlaro. Ñ gé. Zaa gbāra ñsun durunna ke doroo.

Yesume gupura ũ anduniane

12 Akù Yesu yá ò gbēnoe do à pì: Makùme gupura ũ anduniane, gbē kù à témai nigō kù gusiran doroo, gupura kù àdi ñ ká wèndiian ade nigō vī.

13 Akù Farisinò pìnnè: Ñ de n zīda sèedade ũ, n yá náani vīro.

14 Akù Yesu wèmma à pì: Bee tó mateni ma zīda yá o, ma yá náani vī, zaakù má dō gu kù ma bon kù gu kù maten tánwo. Ákōnō sō, á gu kù ma bon kù gu kù maten tánwo dōro.

15 Àteni ma taari e bisāsirikemme. Mádi gbēke taari e sōro.

16 Tó ma gbē taari è sō, taari'ena pìi nigō náani vī, zaakù má kù madoro, ma De kù à ma zī kù kúmao.

17 Á kù á doka takadan ò pì, sèedade gbēnon planò yá mé à náani vī.

18 Makùme ma zīda sèedade ũ. Ma De kù à ma zī bi ma sèedademe do.

19 Akū ò a là ò pì: N de kú máa? Yesu wèrìma à pì: Á ma dōro, akūsō á ma De dōro. Tó a ma dō, de a ma De dō.

20 Yesu yā bire ò ɔgɔdakia, gɔɔ kú àten yā dañne Luda ɔn gümme. Odi a kuro, zaakū a gɔɔ dí papa kòro.

Áni fɔ à gé gu kú maten tánlo

21 Akū Yesu piñne dɔ: Maten tá, áni ma wete, ama áni ga á durunna gümme. Áni fɔ à gé gu kú maten tánlo.

22 Akū gbánade pìno pì: À pì óni fɔ ò gé gu kú àten tánlo. Ani a zīda den yá?

23 Akū Yesu piñne: Zīte la gbēɔn á ũ, musu gbēn ma ũ. Andunia díkīna gbēɔn á ũ, andunia díkīna gbēn ma ũro.

24 Abire yāin ma piāre áni ga á durunna gümme. Tó ádi sí kú makūme gbē kú má de a ũ ũro, áni ga á durunna gümme.

25 Akū ò a là ò pì: Díme n ũu? Yesu wèrìma à pì: Gbē kú ma óare zaa káakun ma ũ.

26 Má yā vī dasi mà o á musu mà yā daoála. Gbē kú à ma zī bi yāpurademe, yā kú ma mà a kīnaan madì o anduniane.

27 Odi dō kú De Ludan à téaro,

28 akū Yesu piñne: Tó a Bisāsiri Né sè a dō musu, gbasa à dō kú makūme gbē kú má de a ũ ũ. Madì yāke ke kú ma zīdaoro, yā kú ma De dāmenen madì o.

29 Gbē kú à ma zī kú kúmao, adi ma tó madoro, zaakū madigō yā kú àdi káagu ke gɔɔ sīnda pínki.

30 Gɔɔ kú Yesu ten yā pìno o, ò a náani kè dasi.

Zīdadenɔ kú zōno

31 Akū Yesu pì Yuda gbánade kú ò a yā sìnɔne: Tó á ma yā kūna, áni gō de ma ibanɔ ũ yāpura.

32 Áni gō yāpura dō, yāpura pì ni tó à gō á zīda vī.

33 Akū ò pìne: Ibrahī burin ó ũ, ódi zō ble gbēkene zikiro. Akū nten pi óni gō ó zīda vī yá?

34 Yesu wèrìma à pì: Yāpuran maten óare, gbē kú àdi durunna ke bi durunna zōme.

35 Zō kun ɔn gbē ũ gɔɔ sīnda pínkiro, ɔn né mé à ɔn gbē ũ gɔɔ sīnda pínki.

36 Tó Luda Né á bo zōblenan, áni gō á zīda vī yāpura.

37 Má dō kú Ibrahī burin á ũ, ama áteni ma wete à ma de kú ma yā kú á nèsee gūnlo yāi.

38 Yā kú ma è ma De kīnaan maten o, yā kú a mà á de kīnaan áten ke.

39 Akū ò pìne: Ibrahīme ó de ũ. Akū Yesu piñne: Tó Ibrahī nénɔn á ũ, de a Ibrahī dà sète.

40 Tera sà áten wete à ma de, makū kú ma yāpura kú ma mà Luda kīnaa óare. Ibrahī dí yā bire taka kero.

41 Áteni á de yākena keme. Akū ò pìne: Nɔ yìgisaride nénɔn ó ũro. De mèn don ó vī, àkūme Luda ũ.

42 Yesu piñne: Tó á den Luda ũ, de á yemai, zaakū Luda kīnaan ma bon ma su. Mádi su kú ma zīdaoro, àkū mé à ma zī.

43 Á kè dera ádi ma yā dōro dōroo? Kú adi fɔ à ma yā dōro dōro yáime.

44 Á de Ibilisi pón á ũ, a poyeinaan á ye à ke. Gbēderiin a ũ zaa káaku, àdi ze kú yāpuraoro, kú yāpura kú a nèsee gūnlo yāi. Tó à éke tò, a zīda dāan gwe, zaakū ékeden a ũ, éke mīime.

45 Makū sō, madì yāpura o. Abire yāi adi ma yā síro.

46 Á té, dí mé ani pi ma durunna kèè? Kū yāpuran maten o, à kè dera átēni ma yā síroo?

47 Gbē kū à de Luda pò ù dì yā kū Luda ten o mame. Á de Luda pò ùro, abire yāin adi we ma yāiro.

Yesu dena Ibrahimā

48 Akū gbānade pīno pīne: Samaria gbēme n ū! N̄ tāna vīme! Ke yāpuranlo?

49 Akū Yesu pī: Má tāna vīro. Madi bēere li ma Dene, ama adi ma kpe bo.

50 Madi wete mà a zīda tó boro, gbēke mé àdi wetemene, àkūme yāgōgōri ū.

51 Yāpuran maten oāre, gbē kū àdi dō ma yāi ni ga zikiro.

52 Akū gbānade pīno pīne: Ó dō sà kū n̄ tāna vī. Ibrahimī gà kū annabinō pīnki, akū nten pi gbē kū àdi dō n̄ yāi ni ga zikiro yá?

53 N̄ de ó dizi Ibrahimī kū à gālan yá? Annabinō gāga dō. Dín nteni n zīda sé a ūu?

54 Akū Yesu pī: Tó mateni ma zīda tó bome, abirekū bēere vīro. Ma De kū átēn pi à de á Luda ū, àkū mé àdi ma tó bo.

55 Á a dōro, ama má a dō. Tó ma pī má a dōro, manigō de ékede ū lán á bàme. Má a dō, akū má a yā kūna.

56 Á dizi káaku Ibrahimī pōnna kè ma gōro ena yā musu. À è, akū a pō kè nna.

57 Akū gbānade pīno pīne: N̄di ká wè bupla akuri kōro, akū n Ibrahimī è yá?

58 Yesu pīne: Yāpuran maten oāre, de odi Ibrahimī i kōro, má kun.

59 Akū ò gbēe sète de ò a pápa. Akū a a zīda ùte à bò Luda onn.

9

Gōgbē kū ò ì vīna ū werekōanaa

1 Kū Yesu ten kure, à gōgbē kū ò ì vīna ū è.

2 Akū a ìbanō a là ò pī: Rabi, dí durunna yāin ò gbē pī ì vīna ūu? A zīda pò yāin yá, ke a de kū a dao pómē?

3 Yesu wēm̄ma à pī: Adi ke àpīi ke a de kū a dao durunna yāinlo. De ò Luda yākena ea yāime.

4 Séde ò gbē kū à ma zī zī ke zaa gupuraa. Gusira ten su kū gbēke ni zī ke le à ke doro.

5 Gōro kū má kú andunia gūn, má de gupura ū anduniane.

6 Kū à ò le, à lé'i tò zīte, akū à yàkate à màma a wēnoa.

7 À pīne: N̄ gé n̄ ān pīpi Siloamu í gūn. Tó pīi pī, í gbarena. Akū à gèe à ānn pīpi, akū à sù kū wéo wēna.

8 A fārandidenō kū gbē kū ò a dō barakeri ūno pī: Gbē kū àdigō bara ke vutēnaa pīn gweroo?

9 Gbēkenō pī: Àkūme. Gbēkenō pī: Oi, ade bòkōaome. Gōgbē pīi pī: Makūme!

10 Akū ò a là ò pī: À kè dera n wé wèè?

11 À wēm̄ma à pī: Gbē kū òdi pīne Yesu mé à būsuu yàkate à màma ma wéa, à pī má gè ān pīpi Siloamu í gūn. Kū ma ge ma ānn pīpi, akū ma gu è.

12 Akū ò a là ò pī: Àpī kú máa? À pī: Má dōro.

Farisinō yalalana gbē kū à de vīna ū yaa

13 Akū ò gèe Farisinō kīnaa kū gbē kū à de vīna ū yā pīio.

14 Akūsō kām̄mabogōro zīn Yesu būsuu yàkate à a wé wēone.

15 Akū Farisinɔ a là dɔ: Deran n kè nà n gu èè? À wèrɛma à pì: À bɔkɔɔ mà ma wéame. Kū ma pipi, akū ma gu è.

16 Akū Farisi kenɔ pì: Gbē pì dí bo Luda kīnaanlo, zaakū àdi kámmabogɔɔ zī yá daro. N gbēkenɔ pì: Durunnakeri ni f5 à daboyá bireɔ taka ke yá? Akū ò kēkēk5a.

17 Akū ò a là dɔ: Mɔkɔn sɔ, gbē kū à n wé wènnɛ, nteni a yá da deramee? À pì: Annabiime.

18 Bee kú abireo gbānadeno dí sí kú vīnaan a ũ gbasa a wé wèro, akū ò gèè ò a de kú a daoo sisi.

19 Ó n lá ò pì: Á nén dí yá? A a ì vīna ũn yá? À kè dera àten gu e sàa?

20 Akū a de kú a dao wèrɛma ò pì: Ó d5 kú ó néme. O a ì vīna ũme.

21 Ama lākū à kè nà àten gu e sà, ke gbē kū à a wé wènnɛ, ó d5ro. À a la gwe. Gbē ɛnd5naame, ani f5 à a zida yá o.

22 A de kú a dao ò le, kú òten vīna ke gbānadenɔne yāime. Zaakū ò zèo kú gbē kú à pì Yesu bi Arumasihume, ò aduakekpe zé z5ne.

23 Abire yāin a de kú a daoo pì, gbē ɛnd5naame, ò a la.

24 Gbē kū à de vīna ũ yá pì sīsina gèn plade gūnn ò pìne: N yāpura o Luda yāi. Ó d5 kú g5gbē pì bi durunnakeriime.

25 Akū à pì: Tó durunnakeriime, má d5ro. Yā mèn don má d5. Vīnaan ma ũ yá, akū maten gu e sà.

26 Akū ò a là ò pì: B5n à kènnɛe? Deran à kè nà à n wé wènnɛe?

27 À wèrɛma à pì: Ma òáre kò, ádi sá kpáro. B5 á ye à ma dɔɔ? Á ye à g5 a ibanɔ ũ sen yá?

28 Akū ò zuka kài ò pì: Mɔkɔmmɛ n de a iba ũ gwe! Ókɔnɔ sɔ Musa ibanɔn ó ũ.

29 Ó d5 kú Luda yá ò kú Musao. Àkū sɔ, ó d5 gu kú à bònlo.

30 Akū g5gbē pì pìinne: À yābonsare ma gwe! À ma wé wèmmɛne, akū á d5 gu kú à bònlo yá?

31 Ó d5 kú Luda dì sá kpá durunnakerinɔ yāiro, àdi sá kpá a yāmari kú òdi a pɔyenyīna kenɔ yāime.

32 Zaa lākū Luda andunia kàte nà, odi ma gbēke gbē kú wà a ì vīna ũ wé wènnɛ zikiro.

33 Tó adi ke gbē pì bò Luda kīnaaro, ani f5 à pòke kero.

34 Akū ò pìne: Ò n i durunna gūn mámmamme, akū nten yá dawere yá? Akū ò pèa.

Ludad5nasari bi vīnakūnaame

35 Yesu mà kú ò pèa. Kū à a lè, à a là à pì: Nten Bisāsiri Né náani ke yá?

36 G5gbē pì wèa à pì: Mare, dín a ũ de mà le mà a náani kee?

37 Yesu pìne: N a è, àkū mé àten yá o kúnwo.

38 Akū g5gbē pì pìne: Dikiri, mateni n náani ke. Akū à donyī kènnɛ.

39 Akū Yesu pì: Gbēnɔ kēkēk5ana yāin ma su andunia gūn la, de wésiradeno wé kē, wékērinɔ g5 wésiradeno ũ.

40 Farisi kenɔ kú gwe. Kū ò yá pì mà, ò pìne: Ókɔnɔ, vīnanɔn ó ũ se yá?

41 Akū Yesu pìinne: Tó vīnanɔn á ũ, de á durunna vīro. Ama kú àten pi á wé kēna yāi, á durunna kpé kú káaome.

10

Yalekšana ku sadariio

1 Yápuran maten oáre, gbē kū àdi gē sá karalenlo ama àdi vlē karala gu pānden, ade bi kpānime, kpāni wédeweme.

2 Gbē kū àdi gē karalen sō, aden sādāri ũ.

3 Kara dākparii di zé wē adene, sāno sō ò a kòto dō. Àdi a sāno sísi n̄ baadi tóa à b̄te kúnwo.

4 Tó à b̄te kúnwo, àdi doñne are òdigō téi kū ò a kòto dō yāi.

5 Òdi we ò té gbē pāndeiro. Òdi baa léne kū ò gbē pānde kòto dōro yāi.

6 Yesu yá p̄i lèkōañne, akū odi dō tó b̄o yān àten oñnero.

Yesu bi sadari maname

7 Abire yāi Yesu era à p̄inne: Yápuran maten oáre, makūme karale ũ sānoñe.

8 Gbē kū ò dōmene areno bi kpāninome, kpāni wédewenome n̄ p̄inki, akū sāno dí n̄ yā maro.

9 Makūme karale ũ. Gbē kū à gē ma gūn ni aafia le. Anigō gē àgō bo ani p̄obleki le.

10 Kpāni'ona yāin kpāni di su àdi p̄o de àdi p̄o kakate. Ma sume, de gbēno gō wēndi v̄i ògō v̄i papana.

11 Makūme sādāri mana ũ. Sādāri mana di gí a wēndiii a sāno yāi.

12 Zamalinga bi sādāri mananlo. Kū sāno de a p̄o ũro yāi, tó à è lēwana ten su, àdi sāno tón à baa léme, akū lēwana di sí sāno té à n̄ fākōa.

13 Gbē p̄i bākaa digō kū kū sānooro, kú à de zamalinga ũ yāi.

14 Makūme sādāri mana ũ. Má a sāno dō, ma sāno sō ò ma dō,

15 lākū De Luda ma dō akūsó má a dō nà. Maten gi ma wēndiii n̄ yāi.

16 Má sá pānden v̄i kū ò kú kara dí gūnlo. Séde mà su kúnwo se. Oni ma kòto ma, kpāsa ni gō mēn do kū dāriio mēn do. De Luda yemai

17 kū maten gi ma wēndiii yāi, de mà era mà sí do.

18 Gbēke ni ma wēndi símaro, mani gí kū ma zīdaome. Má a giina zé v̄i, má a sina zé v̄i do. Yā kū ma De d̄itemenen gwe.

19 Yā p̄i yāi Yuda gbānadenō kēkēkōa do.

20 N̄ té gbēno p̄i dasi: À tana v̄ime, a m̄i lite. Bóyāin àten sá kpá a yāii?

21 N̄ gbēkenō p̄i: Tānade yá'onaan gwero. Tana ni f̄o à v̄ina wé wē yá?

Yesu a ludakena onnena

22 Luda kpé sakena dikpe kà zaa Yurusalemu. Bunsire gūmme,

23 akū Yesu ten kure Luda onn, zaa gu kū òdi p̄i Sulemanu edan.

24 Akū Yuda gbānadenō likai, ò a là ò p̄i: Ìni ó tó lokona ari b̄oree? Tó Arumasihume n̄ ũ, n̄ owere swáswa.

25 Akū Yesu wēm̄ma à p̄i: Ma oáre, ádi síro. Yā kū maten ke kū ma De tóoo p̄inon a sēda ũ.

26 Ákōno sō ádi síro, kū á de ma sāno ũro yāime.

27 Ma sāno di ma kòto ma. Má n̄ dō, akū òdigō témai.

28 Madi wēndi kū àdi lākaro kpām̄ma, oni ga zikiro. Gbēke ni f̄o à n̄ bo ma oīro.

29 Ma De kū à n̄ kpāma de gbē s̄inda p̄inkila. Gbēke ni f̄o à n̄ bo a oīro.

30 Makū kū ma Deo ó dokōnome.

31 Gbānade p̄ino gbēe sēse do de ò a pápao ò a de.

³² Akū Yesu pìñne: Ma yā mana kū ma De dàmenenɔ kèárɛ dasi. Yā mana kpate yáime á ye à ma pápa kū gbèeoo?

³³ Akū gbánade pìnɔ wèa ò pì: Ó ye ò n pápa kū gbèeoo yā mana kū n kè yáinlo. Kū n dɔkè kū Ludaɔ yáime. Bisásirimɛ n ũ, akū n n zida sè Luda ũ.

³⁴ Akū Yesu wèrma à pì: Luda ò á doka takadan à pì Ludaɔme n ũ.

³⁵ Luda dí gbè kū àten yā oñne pìnɔ sísi ludaɔroo? A yā gogona ví sïro.

³⁶ Makū kū ma De ma dite adona à ma zī andunia gūn s̄s̄, kū ma pì Luda Nén ma ũ, b́yāi a pì ma dɔkè kū Ludaoo?

³⁷ Tó mateni ma De yákena kero, àsun ma yā sïro.

³⁸ Tó maten ke s̄s̄, bee tó ádi ma yā sïro, à ma náani ke ma yákenanɔ yāi, de àḡs̄ d̄s̄ s̄ans̄an kū De Luda kú ma gūn, akū má kú a gūn s̄s̄.

³⁹ Akū ò èra òten zé wetɛ ò a kū, akū à pìtirma.

⁴⁰ Akū à èra à gèe Yoda bara dire, gu kū Yahaya gbènɔ da'ite kèn káaku. À gɔɔ pla kè gwe,

⁴¹ akū ò sù a kīnaa dasidasi ò pì: Bee kū Yahaya dí daboyā ke kero, yā kū à ò gbè díkīna musu pínki bi yāpurame.

⁴² Akū wà a náani kè gwe dasi.

11

Lazaru ganaa

¹ Gbè kū òdi pine Lazaru ten gyā ke zaa Betani wète kū Mariama kū a v̀ni Maatao kún.

² Mariamame nɔgbè kū à nísì gbīnnade kū Dikiri gbáa à gògo kū a mìkào ũ.

³ Akū Lazaru dàre pìnɔ légbázá kè Yesune ò pì: Dikiri, n gbèenna ten gyā ke.

⁴ Kū Yesu yā pii mà à pì: Gyā pii ni láka kū gaoro. De Luda gakuri bo gupuraa yáime, de Luda Né s̄s̄ tó bo a musu.

⁵ Yesu ye Maatai kū a dakūnao kū Lazaruo.

⁶ Kū à mà Lazaru ten gyā ke, akū à ḡs̄ gu kū à kun gīa gɔɔ pla.

⁷ Abire gberan à pì a ibanɔne: Ó era ò gé Yudea.

⁸ Akū a ibanɔ pine: Rabi, gbánadenɔn ye ò n pápa kū gbèeoo adi gí kero, akū n ye ò era ò gé gwe dɔ yá?

⁹ Yesu pì: F́nantè do bi awa kuri awɛɛplanloo? Gbè kū àten kure f́nantè di gè sïro, kū àten gu e andunia díkīna gupurai yāi.

¹⁰ Tó àten kure gwāani, àdi gè sí kū à gupura pì víro yāi.

¹¹ Yā pi onaa gbera Yesu pìñne: Ó gbèenna Lazaru i òme. Mani gé mà a vu.

¹² Akū a ibanɔ pine: Dikiri, tó àten i òme, aní aafia le.

¹³ Lazaru ga yān Yesu ten oñne, akū òten da i'onaame yāpura.

¹⁴ Akū Yesu òñne swáswa sà à pì: Lazaru gāme.

¹⁵ Ma pɔ kè nna kū má kú gwero, de à le à ma náani ke yāi. Ó gé a kīnaa.

¹⁶ Akū Tomasi kū òdi pine Sika pì a gbènɔne: Ó gé kū Dikirio ò ga ó pínki.

Yesume gbè kū àdi gènɔ vu à wèndi kpárima ũ

¹⁷ Kū Yesu kà gwe, à sù à lè ò Lazaru v̄ à gīnake à kè gɔɔ siik̄ kò.

¹⁸ Betani kú káni kú Yurusalemuo lán kiloo aak̄ bà.

¹⁹ Yuda gbánadenɔ bò zaa gwe dasi ò sù Maata kū Mariamao kīnaa, de ò sùru kpáime n̄ dāḡs̄ ga yā musu.

²⁰ Kū Maata mà Yesu ten su, à bò à gèe daale, ama Mariama zè be.

²¹ Akū Maata pì Yesune: Dikiri, tó n̄ kú lame yā, de ma dāḡs̄ dí garo.

22 Bee tera má dō kū yā kū n gbèka Ludaa, ani kenne.

23 Yesu pìne: N dāgō ni vu.

24 Maata pìne: Má dō kū ani vu zī kū gènɔ ni vu gɔɔ kpède zī.

25 Yesu pìne: Makūme gbē kū àdi gènɔ vu à wèndi kpámma ũ. Bee tó ma náanikerii gā, anigō kpé kumme.

26 Gbē kū à kun, akū àteni ma náani ke ni ga zikiro. N abirekū sī yá?

27 Maata pìne: Ee, Dikiri, ma sī kū Arumasihume n ũ, Luda Né kū ò pì ani su andunia gūn.

Yesu wé'i kàn

28 Kū Maata ò le, akū à gèè à a dakūna Mariama sisi, akū à pìne asiri gūn à pì: Danneri sù àteni n gbeka.

29 Kū Mariama yā pìi mà, à fùte likalika àten gé a le.

30 Yesu dí gīnake à gē wēte gūn kòro, à kpé kú gu kū Maata dàalen.

31 Gbānade pìnɔn kú kpén kū Mariamao, òten sùru kpáne. Kū ò è à fùte likalika à bò, ò bò ò tēi, zaakū òten da àten gé sɔ dɔ miraame.

32 Kū Mariama kà gu kū Yesu kún, kū à a è, à kùte a gbá sare à pìne: Dikiri, tó n kú lame yā, de ma dāgō dí garo.

33 Yesu è àten sɔ dɔ, akū gbānade kū ò kú kāao pìnɔ ten sɔ dɔ dɔ. Akū à nèseyɔkɔ sī a pɔ yàka.

34 Akū à pì: A a vī máa? Ò wèa ò pì: Mare, n mós n gwa.

35 Yesu wé'i kàn.

36 Akū gbānade pìnɔ pì: À gwa lākū à yei nà.

37 Akū n gbēkenɔ pì: Àkāa kū à vīna wé wè, ani fɔ à gi Lazarune àsun garoo?

Lazaru vunaa

38 Kū Yesu ten gé mira pì kīnaa, akū à nèseyɔkɔ sī dɔ. Mira pì bi gbèwèeme, gbè gbèntē tātaalē.

39 Yesu pì: À gbèè pì go a léa. Akū gbē kū à gāa pì dāre Maata pìne: Dikiri, àten gbī sɔ, zaakū à kè gɔɔ siikɔn dí.

40 Yesu pìne: Mádi onne kú tó n ma náani kè, ĩni Luda gakuri eroo?

41 Kū ò gbèè pìi gò, akū Yesu wé sè musu à pì: Baa, ma n sáabu kè kū n ma yā mà.

42 Má dō kū ndigō ma yā ma gɔɔ sīnda pínki, ama ma ò le pari kū ò kú lano yáime, de ò le ò sī kū mɔkɔmme n ma zī.

43 Kū à ò le, akū à pūtā kú koto gbānao à pì: Lazaru, n bo.

44 Akū gbē kū à gāa pìi bò, póle fifina a mèea, biza yīna a mīia. Yesu pìinne: À pó poroa à a gbare.

Lékpakusuna Yesu

45 Yuda gbānade kū ò sù Mariama kīnaa pìnɔ, kū ò yā kū Yesu kèè pìi è, ò a náani kè dasi.

46 Ama n gbēkenɔ gèè Farisinɔ kīnaa, ò yā kū Yesu kèè gbáinne.

47 Akū sa'orikinɔ kū Farisi pìnɔ gbānadenɔ sisi kɔkakaranaaa ò pì: Gbē pì ten daboyā ke dasi, b́ óten kèè?

48 Tó o tò àten ke le, baadi ni a náani ke, Romudenɔ ni su ò ó Luda kpé kú ó burio kakate pínki.

49 Akū Kayafa n gbē mèn do kú à de sa'oriki zɔkɔ ũ wè birea pìinne: Á yake d̄sro.

50 Á d̄s kú gbē mèn do gana ó pínki gēne ũ mana de ó buri kakatenalaroo?

⁵¹ Adi yá pì o kù a zīda poyeinaaoro. Kù à de sa'oriki zōkō ũ wè birea yáin à annabikéyá ò kù Yesu ni ga Yudaño gēne ũ.

⁵² Adi ke Yudaño ntēnenlo, ari kù Luda né kù ò fākōananō dō, de à n ke mè dokōnō ũ.

⁵³ Zaa zī birean gbānade pìnō zè kù Yesu denaao.

⁵⁴ Abire yāi Yesu dí bo gupuraa n té doro. Akù à gèe lakutu kù à kù gbāranna sare kù òdi pi Eflaimu. À gōrō pla kè gwe kù a ibanō.

⁵⁵ Yudaño Vīnla dikpe kà kāni. Ò hò lakutunō gūn dasidasi, ò gèe Yurusalemu gbàbona yāi ari dikpe pì gé ká.

⁵⁶ Òten Yesu wete, ò zena Luda onn, òten kō lala òten pi: Áten da deramee? Ani we à su dikpe dí ke yá?

⁵⁷ Sa'orikinō kù Farisinō dìte kù tó gbēke Yesu kúki dō, à orīne de ò le ò a kù.

12

Nísi gbī nna kuna Yesu gbáa
(Mat 26:6-13, Maa 14:3-9)

¹ Vīnla dikpe gō gōrō suddo, akù Yesu sù Betani, Lazaru kù à a vù bona gan wēta.

² Ò póble kè Yesune gwe. Maata mé àten póble kpaatete, Lazaru sō à kù póblerinō té kù Yesuo.

³ Akù Mariama nísi buri mana oḡde sè à sùo, à kù Yesu gbáa, akù à a gbá gōgo kù a mikáo. Nísi gbī dàgula kpé pìi gūn.

⁴ Yesu ibanō doke Yudasi Isikariōtù kù ani Yesu kpámma pì:

⁵ Nísi dí oḡo kà andurufu wàa do kpé basōoro. Bóyāi odi yía ò a oḡo kpà takasidenōaro?

⁶ Adi ke à abirekù o takasidenō wēndagwana yāinlo, kù à de kpāni ũ yāime. Akù mé àdigō oḡōsōnō kūna àgō oḡo fīnti bo.

⁷ Akù Yesu pì: N nōgbē dake tó. Abirekù dìte ari ma gè kegōrōame.

⁸ Takasidenō nigō kù kááo gōrō sīnda pínki, makù sō manigō kù kááo gōrō pínkiro.

Lékpakūsūna Lazarui

⁹ Yuda gbānadenō mà kù Yesu kù Betani, akù ò gèe gwe dasidasi. Adi ke Yesu yáin ò gèe adoro, de dō ò Lazaru kù Yesu a vù bona gan e yāime.

¹⁰ Akù sa'orikinō zèo ò Lazaru de se dō,

¹¹ zaakù a yáin gbānadenō ten kēm̄ma dasi, òten Yesu náani ke.

Gbānakēkpana Yesui zaa Yurusalemu
(Mat 21:1-11, Maa 11:1-11, Luk 19:28-40)

¹² Kù gu dō, pari kù ò sù dikpe ke Yurusalemunō mà kù Yesu ten su,

¹³ akù ò zaa lánō zōzō ò gèe daaleo. Òten wiki lé òten pi:

N̄ gbāna ke!

Arubarikaden gbē kù àten su kù Dikiri tso ũ!

Arubarikaden Isarailanō kína ũ!

¹⁴ Yesu zaaki è à dià lákù à kēna Luda yān nà ò pì:

¹⁵ Zaiōdenō, àsun vīna kero.

Á kína ten su à di zaakine bōrō kpe.

¹⁶ A ibanō dí yá pìi mì dō gīaro. Yesu fute à tana gakuri gūn gberan ò dō sà kù ò yá pìi kè a musume, akù mókōnō mé ò a pínki kēne.

17 Kū Yesu Lazaru sisi à a vù bona miran, gbē kū ò kú kãaonɔ a baaruu kpàkpáñe.

18 Abire yáin pari gèe ò dàale, zaakū ò mà kú à daboyá pìi kè.

19 Akū Farisinɔ pikòne: A è yá? Óni fɔ ò pòke woaro. À gwa lákú andunia bò à téi nà.

20 Girikinɔn kú gbē kū ò sù donyī ke dikpekekinɔ té,

21 akū ò gèe Filipi kú à bò Betesaida, Galili busun kīnaa, ò wé kèa ò pì: Mare, ò ye kò'enaai kú Yesuo.

22 Filipi gèe à ò Andurune, akū ò gèe ò ò Yesune leele.

Yesu a ga yá'onaa

23 Yesu pìíne: Bisásiri Né tɔbogɔɔ kà.

24 Yápuran maten oáre, tó pówé dí gē búsuu gūn à fɔmbaa bòro, àdigɔ kun adome. Tó à fɔmbaa bò sɔ, àdi né i manamana.

25 Gbē kū à ye a wèndiii ni kurai. Gbē kū à gí a wèndiii andunia díkīnan sɔ, ade nigɔ kūna ari gɔɔ sīnda pínki.

26 Tó gbē ye à zī kemene, àgɔ témai. Ma zikeri pìi nigɔ kú gu kú má kún. Tó gbē ten zī kemene, ma De ni a kpe ta.

27 Tera sà ma pɔ yàka. Bón mani oo? Mani pi, Baa, ò ma bo yá kú àten suman yá? Oi! Ma su yá kú àten suma pìi yáime.

28 Baa, ò tɔ bo. Akū kòtoo bò ludambe à pì: Ma tɔ bò kò, akúsɔ mani era mà bo dɔ.

29 Kū gbē kū ò kú gwenɔ mà, ò pì: Legū mé à pùtá. Gbēkenɔ pì: Malaika mé à yá òne.

30 Akū Yesu pìíne: Adi ke ma yáin kòtoo pìi bòro, á yáime.

31 Yá ni vute andunia díkīnaa sà. Oni andunia díkīna kīna bo kpatan sà.

32 Makú sɔ, tó ò ma se ò ma dɔ musu mani buri sīnda pínki gáte ò su ma kīnaa.

33 Kū Yesu ò le, à ga kú ani ga takan à téa.

34 Akū gbēno pìne: O mà à kú doka takadan ò pì Arumasihu nigɔ kun gɔɔ pínkime, akū n pì oni Bisásiri Né sé ò dɔ musu sɔ bi? Díme Bisásiri Né pìi ũu?

35 Yesu wémma à pì: Gupura kunna kááo gɔ fitime. Gɔɔ kú gupura pìi kú kááo, àgɔ kuren, de gu sún sira kúáwaro yá. Gbē kū àten kure gusiran dɔ gu kú àten génlo.

36 Gɔɔ kú á gupura pìi vī, à gupura pìi náani ke, de à gɔ gupuradenɔ ũ.

Kū Yesu ò le, akū à gèe à ùteíne.

Gbēno dí Yesu náani kero

37 Bee kú daboyá dasi kú à kè ò wáranɔ, odi a náani kero,

38 de yá kú annabi Isaya ò le à papa yá kú à pì:

Dikiri, gbēke dí baaru kú o kpá síro.

Ò n gbāna è odi dɔro.

39 Odi we ò a náani kèro, zaakū Isaya pìi dɔ:

40 Luda ò wé vīna kúíne

de òsun gu ero.

À ò kùgbāna kùíne

de òsun yá ma

ò are dɔa à ò werekɔaro.

41 Isaya abirekū ò kú à Yesu gakuri è yáime, akū à a yá ò.

42 Bee kù abireo gbānade pìno Yesu náani kè dasi. Farisinò yāin òdigò ye ò dōm̄maro, de òsun aduakεkpe zé zōñnero yāi.

43 Zaakū ò ye bisāsirinò n̄ sáabu kpá de Luda n̄ sáabu kpála.

44 Akū Yesu pùtá à pì: Gbē kù àteni ma náani ke, adi ke makūn àteni náani ke adoro, àten gbē kù à ma zī náani kemε se dō.

45 Gbē kù àteni ma e ten gbē kù à ma zī emε se.

46 Ma su andunia gūn gupura ùme, de gbē kù àteni ma náani ke sún gō gusiran doro.

47 Gbē kù à ma yā mà akū à kūnaro, adi ke makū mé mani yā vutearo, zaakū mádi su yā vute andunianlo, ma su andunia sura bame.

48 Yákpatekena ten gbē kù à gĩmai adi ma yā síro dá. Yá kù ma òneε pì mé ani vutea ziazi.

49 Zaakū mádi yáke o kù ma zīdaoro. Yá kù ma ò kù yá kù ma dàrneo, ma De kù à ma zī mé à dìtemene.

50 Má dō kù yá kù à dìtemene bi wèndi kù àdi lákaro yāme. Abire yāi yá kù maten o, maten o lákū ma De dàmene nāme.

13

Yesu a ibanò gbá pipinaa

1 Ari Vĩnla dikpe gō gé ká, Yesu dō kù a bona andunia dí gūn tana a De kīnaa gōrò kà. Lákū à ye a gbēno andunia gūn nà, à yerĩyĩ ari a wèndi lémmε.

2 Kù òten okosi pò ble, Ibilisi gĩnake à yā dà Simò Isikarioti né Yudasi swèn kò, de à Yesu kpám̄ma.

3 Yesu dō kù a De pò s̄inda pínki nàare a oĩ. À dō kù a bo Luda kīnaame, akūsò áni era à tá a kīnaame.

4 Gōrò kù òten pò ble, Yesu fùte à a uta bò à kàte, akū à tawali sè à dō a pi.

5 Abire gbera à í kà ta gūn, akū à nà a ibanò gbá pipinaaa, àten gogo kù tawali kù à dō a piaao.

6 Kù à kà Simò Pita kīnaa, Pita pìne: Dikiri, mòkōn mé ĩni ma gbá pipimene yá?

7 Yesu wèa à pì: N̄ yá kù maten ke dō gīaro, ama ĩnisūn dō.

8 Pita pìne: ĩni ma gbá pipimenero fál! Yesu pìne: Tó mádi n gbá pípiro, n bàka kù kūmao doro.

9 Simò Pita pìne: Dikiri, adi ke ma gbáme adoro, ma o kù ma mìioome dō.

10 Yesu pìne: Gbē kù à zú òò bàka kù kù a mègu ke pipinaaoro, séde a gbá, zaakū à puname. Á gbásiro, ama adi ke á pínkinlo.

11 À gbē kù ani a kpám̄ma dō. Abire yāin à pì ò gbāsī sari n̄ pínkiro.

12 Kù à n̄ gbá pipiine à làka, à a uta sè à dà, akū à era a gbēnh. À pìrine: Á yá kù ma kèáre dō yá?

13 Adi ma sísi Danneri kesō Dikiri. Áten o a zéame, zaakū má de a ùme.

14 Lákū makū kù má de á dikiri kù á danneriio ũ á gbá pipiáre nà, àgō kō gbá pípi le se.

15 Ma a taka kèáre. Àgō ke lákū ma kèáre nà.

16 Yāpuran maten oáre, zòblerii digō de a dikirilero, z̄rii digō de gbē kù à a z̄llaro.

17 Lákū a yá bire dō nà, arubarikadenon á ũ tó áten ke le.

18 Adi ke á pínki yān maten oro. Má gbē kù ma n̄ sénò dō. Séde yá kù à kēna Luda yān dí papa kù ò pì: Gbē kù odi o kakara ta dokōnò gūn mé à bò ma kpe.

19 Maten oáre tera ari à kpé à su, de tó à sù, áni sí kù makūme a ũ.

20 Yápuran maten oáre, gbē kū à ma z̄irri si ma simc. Gbē kū à ma si s̄s, ade gbē kū à ma z̄i simc.

*Yesu ḡĩnake à d̄s yá k̄u Yudasi ni ke
(Mat 26:20-25, Maa 14:17-21, Luk 22:21-23)*

21 Kū Yesu ò le, à n̄es̄yok̄o si, akū à òñne swás̄wa à p̄i: Yápuran maten oáre, á gbē m̄en do mé ani ma kpár̄mma.

22 Akū a ìban̄o k̄s̄ wé gwàgwa ò bídi kè gbē kū à téa.

23 Ìba do kū Yesu yei manamana ḡenḡes̄ek̄ena a sare.

24 Akū Sim̄o Pita l̄éz̄uki k̄èn̄e à Yesu la tó d̄ín à téa.

25 Akū ìbaa p̄i nà Yesui à a là à p̄i: Dikiri, dímēe?

26 Yesu wèa à p̄i: Mani loma z̄s̄ d̄òoa mà kpá adea. Akū à lomaa z̄s̄ d̄òoa à kpà Sim̄o Isikariót̄i n̄é Yudasia.

27 Kū Yudasi lomaa p̄i si, Setan ḡè̄agu ḡò̄n̄o. Akū Yesu p̄ine: Yá k̄u ìni ke ò ke likalika.

28 Gbē kū òten p̄s̄ blen̄o ke dí d̄s̄ ke b̄óȳai Yesu òne l̄ero.

29 Kū Yudasi mé àdìḡs̄ òḡs̄s̄ò̄n̄o k̄ūna, akū gb̄ek̄en̄o ten da Yesu p̄ine à gé dikpe p̄s̄ k̄u ò yein̄o l̄úme ke à gé p̄óke kpá takasiden̄o.

30 Kū Yudasi lomaa p̄i si, à b̄ò ḡò̄n̄o. Gwāanime s̄s̄.

*Yesu ḡĩnake à d̄s̄ yá k̄u Pita ni ke
(Mat 26:31-35, Maa 14:27-21, Luk 22:31-34)*

31 Kū Yudasi b̄ò, akū Yesu p̄i: Tera sà Bisāsiri Né ni tó bo, Luda s̄s̄ ani tó bo a yā musu.

32 Tó Luda tó b̄ò a musu s̄s̄, Luda ni a tó bo a k̄ĩnaa, akūs̄s̄ ani bo ḡò̄n̄ome.

33 Ma n̄en̄o, ma kunna k̄āáo ḡs̄ f̄itime. Áni ma wete, ama maten oáre tera lákū ma ò gb̄anaden̄one nà, áni f̄s̄ à gé gu k̄u maten tánlo.

34 Maten yá dufu díteáre, àḡs̄ yek̄s̄i. Lákū ma yeáí nà, ák̄s̄n̄o s̄s̄ àḡs̄ yek̄s̄i le d̄o.

35 Tó á yek̄s̄i, baadi ni á d̄s̄ ma ìban̄o ū.

36 Sim̄o Pita a là à p̄i: Dikiri, nten tá máa? Yesu wèa à p̄i: Gu k̄u maten tán, ìni f̄s̄ ò t̄émai ḡiáro, ama ìni l̄áka ò su.

37 Pita p̄ine: Dikiri, b̄óȳai mani f̄s̄ mà t̄enȳi teraroo? Mani ḡi ma w̄end̄īīi n̄ yāi.

38 Yesu p̄i: Ìni ḡi n̄ w̄end̄īīi ma yāi s̄s̄ yá? Yápuran maten onne, ari ko ḡs̄ gé lé zu, ìni ledi kpámai ḡen̄ aak̄s̄.

14

Yesume ludambe z̄é ū

1 Àsun tó á n̄ese yakaro. À Luda náani ke, à ma náani ke d̄o.

2 Ma De be ònn̄ kp̄en̄en̄on̄ kun dasi, tó à de lero, de ma òáre. Maten gé gu kekeáre.

3 Lákū maten gé gu kekeáre nà, mani era mà su mà á s̄ete mà tá k̄āáo ma k̄ĩnaa, de ák̄s̄n̄o se àḡs̄ kú gu k̄u má kunwa.

4 Á gu k̄u maten tán z̄é d̄s̄.

5 Akū Tomasi p̄ine: Dikiri, ò d̄s̄ gu k̄u nten tánlo. Óni f̄s̄ ò a z̄é d̄s̄ deramēe?

6 Yesu wèa à p̄i: Makūme z̄é ū, makūme yápura k̄u w̄end̄īīo ū. Gb̄eke di le à gé ma De k̄ĩnaa ma gbákūnaa sariro.

7 Tó á ma d̄s̄, de á ma De d̄s̄. Zaa tera a a d̄s̄, akūs̄s̄ a a è.

8 Akū Filipi p̄ine: Dikiri, ò n̄ De m̄owere. Abirekū ni m̄ówá.

⁹ Yesu pìnc: Filipi, má kú kááo zaa gikena, akú ní ma dōroo? Gbē kú à ma e à ma De e. Bóyáí nten pi mà a De mǎáreε?

¹⁰ Kú má kú ma De gūn, akūsō ma De kú ma gūn, nídi síroo? Yá kú maten óare maten o kú ma zīdaoro. Ma De kú à kú ma gūn mé àdi a yákenanǎ ke.

¹¹ Kú ma pì má kú ma De gūn, ma De sō à kú ma gūn, à ma yā sí. Tó len sōro, à sí daboyákena pìno yāi.

¹² Yápuran maten óare, gbē kú àteni ma náani ke ni yá kú madì ke pìno ke. Bee kú à de abirenǎ se, kú maten tá ma De kīnaa yāi.

¹³ Pó sīnda pínki kú áni wé ke kú ma tso mani ke de ma De tó bo ma musu yāi.

¹⁴ Pó kú áni a wé kema kú ma tso pínki, mani ke.

Yesu lésena a Nini yá musu

¹⁵ Tó á yemai, ániǎ yá kú ma ditenǎ kúna.

¹⁶ Mani wé ke ma Dea, ani á gba Zekúnwode pānde kú anigō kú kááo goro sīnda pínki

¹⁷ Nini yápurademe. Andunia gbēno ni fō ò a síro, zaakú òteni a ero, akūsō ò a dōro. Ama á a dō, zaakú à kú kááo, akūsō anigō kú á gūn.

¹⁸ Mani á tó ádoro, mani era mà su á kīnaa.

¹⁹ Á gō ffiti kú andunia ni ma e doro, ama áni ma e. Kú má kun yāi, ániǎ kun se.

²⁰ Goro kúna ániǎ dō kú má kú ma De gūn, á kú ma gūn, akūsō má kú á gūn.

²¹ Gbē kú à ma yáditenanǎ dà akūsō à kúna, ade mé à yemai. Ma De nigō ye gbē kú à yemai, makú sō manigō yei mani ma zīda mone.

²² Akú Yudasi a là, adi ke Yudasi Isikariotinlo, à pì: Dikiri, à kè dera ìni n zīda mowere, akú andunia sō ani n eroo?

²³ Akú Yesu wèa à pì: Tó gbē yemai, anigō ma yā kúna. Ma De nigō yei, óni su a kīnaa ò vute leele.

²⁴ Gbē kú à yemairo ma yā kúnaro. Yá kú áten ma pì dí bo ma kīnaaro, à bò ma De kú à ma zī kīnaame.

²⁵ Ma yā pì óare goro kú má kpé kú kááo.

²⁶ Ma De ni a Nini zī kú ma tso Zekúnwode ũ. Ákú mé ani yā sīnda pínki dadaáre, ani tó yá kú ma óare dǎágu pínki.

²⁷ Mateni á tó kú aafiaao, ma zīda aafiaan mateni á gba. Mateni á gba lákú andunia dì ní gba nǎro. Àsun tó á nèse yakaro, àsun tó vīna á kúro.

²⁸ A mà ma óare maten tá mani era mà su á kīnaa. Tó á yemaimé, de á pō nna kú maten tá ma De kīnaa yāi, zaakú ma De demala.

²⁹ Ma óare tera ari à kpé à ke, de tó à kè, áni ma náani ke.

³⁰ Mani le mà yā o kááo à gii kè doro, zaakú andunia díkīna kīna ten su. À gbāna vī ma musuro,

³¹ ama lákú ma De dàmenε nǎn maten ke, de andunia le à dō kú má yei. À fute ò go gu díkūn.

15

Yesume geepi lí yápura ũ

¹ Makúme geepi lí yápura ũ, ma Deme geepi lí búde ũ.

² Àdi lígá kú à péma né'inaa sari zō pínki, akūsō àdi a né'iri one lago pínki de a né'ina kara yāi.

³ Ákno sō á puname yá kú ma óare yāi.

4 Àgõ kú ma gūn lākū má kú á gūn nà. Lígāa dì f̄s à né kpá a z̄idaoro, séde àgõ kú lídaa. Leme ákõnõ áni f̄s à né kpáro, tó adi ke àgõ kú ma gūn baasiro.

5 Makūme geepi lída ũ, ákõnõme a gānõ ũ. Gbē kú à kú ma gūn, akūsõ má kú a gūn, àkú mé ani né kpá manamana, zaakū áni f̄s à p̄óke ke ma sariro.

6 Tó gbē kú ma gūnlo, oni a zukūna, lākū òdi lígā z̄õ ò zukūna à kori kú ò s̄ete ò ká tén à té kú nà.

7 Tó á kú ma gūn, akūsõ ma yā kú á gūn, à p̄ó s̄inda p̄ínki kú á yei wé ke, áni le.

8 Tó a né kpá manamana, gbēnõ nigõ d̄õ kú ma ibanõn à ũ yāpura, ma De tó ni bo.

9 Má yeáí lākū ma De yemai nà. Àgõ kú ma yenyī gūn.

10 Tó á yā kú ma d̄itenõ kūna, ániḡõ kú ma yenyī gūn, lākū má yā kú ma De d̄itenõ kūna nà, akūsõ má kú a yenyī gūn.

11 Ma yā p̄inõ òáre, de p̄onna kú má vī ḡõ kú á gūn yāime, á p̄onna nigõ papana.

12 Yā kú ma d̄iteáren dí: Àgõ yek̄õi lākū má yeáí nà.

13 Tó gbē ḡi a w̄endiií a gbēnnanõ yāi, gbēke yenyī vī de abirekūlaro.

14 Tó àten yā kú ma d̄iteáre ke, ma gbēnnanõn à ũ.

15 Madì á sísi z̄òblerinõ dorõ, zaakū z̄òblerii d̄iḡõ a dikiri bok̄ote d̄õro. Ma á sísi ma gbēnnanõme, zaakū yā kú ma mà ma De k̄inaan ma òáre p̄ínki.

16 Ákõnõ mé a ma sero, makū mé ma á sé, akū ma á z̄i à gé né ká, nékana kú ani lākaro, gbasá De Luda á gba p̄ó s̄inda p̄ínki kú a wé k̄ea kú ma t̄õ.

17 Yā kú ma d̄iteáren dí: Àgõ yek̄õi.

Andunia zāna Yesugu kú a ibanõ

18 Tó andunia zāágu, àgõ d̄õ kú à zāmagu á á.

19 Tó andunia gbēnõn à ũ, de andunia yeáí. Lākū ma á sé ma á bó andunia gūn nà, á de a gbēnõ ũro. Abire yāin andunia zāágu.

20 À tó yā kú ma òáre ḡõ d̄óágu. Z̄òblerii d̄iḡõ de a dikirilaro. Lākū ò wé t̄ama nà, len oni t̄ááwa le. Tó ò ma yā kūname, oniḡõ á yā kūna se d̄õ.

21 Oni yā birenõ keáre p̄ínki ma t̄ó yāi, zaakū ò gbē kú à ma z̄i d̄õro.

22 Tó mádi su ma yā òñne yāro, de ò taari vīro. Ama tera sà ñ taari kut̄ena vīro.

23 Gbē kú à zāmagu zā ma Degume se.

24 Tó mádi yā kú odi ke yāro ke ñ t̄ero, de ò taari vīro. Ama tera sà ò yā kú ma k̄enõ è, akū ò zāmagu kú ma Deo ó p̄ínki,

25 de yā kú à kú ñ doka gūn papa, kú ò p̄i ò zāmagu p̄áme.

26 Tó Zekūnwode kú mani a gbaréawa bò ma De k̄inaa à s̄u, Nini yāpurade kú àdi bo a k̄inaa p̄i, ani ma s̄eda ke.

27 Ákõnõ s̄õ, áni ma s̄eda ke, kú á kú kūmao zaa káaku yāi.

16

1 Ma yā d̄inõ òáre de àsun furo yāime.

2 Oni aduakekp̄e z̄é z̄óáre. A ḡrõ ten su se kú gbē kú ani á de nigõ da Luda z̄in àten ke.

3 Oni yā p̄inõ keáre kú ò ma De kú makūo d̄õro yāi.

4 Ma yā d̄inõ òáre de tó a ḡrõ k̄á, ániḡõ d̄õ kú ma òáre k̄ò.

Luda Nini z̄ikenaa

Mádi yā d̄inõ òáre zaa káakuro, kú má kú k̄ááo yāi.

5 Maten tá gbě kù à ma zī kīnaa sà, ama á gběke dí ma la gu kù maten tánlo.

6 Á nèsɛɛ yàka sà kù ma yā dínɔ òàre yāi.

7 Yāpuran maten oáre, ma tana ni àre keáre, zaakù tó mádi táro, Zekūnwode pì ni su á kīnaaro. Tó ma ta, mani a zīáwa.

8 Tó à sù, ani tó andunia a yāze dō durunna kù manakenaao kù yāvutemmaanao musu.

9 Oni a yāze dō durunna yā musu, kù odi ma náani kero yāi.

10 Oni a yāze dō manakena yā musu, kù maten tá ma De kīnaa, áni ma e doro.

11 Oni a yāze dō yāvutemmaanao musu, kù yā vùte andunia díkīna kīnaa yāi.

12 Má yā vī dō dasi mà oáre, ama áni yā pìnɔ fō gīaro.

13 Tó Nini yāpurade sù, ani doáre are yāpura pínki gūn. Ani yā o kù a zīda dōnaaoro, yā kù à màan anigō o, ani yā kù àten sunɔ baaru kpááre.

14 Ani ma tó bo, zaakù ani ma yānɔ sète à babaáre.

15 Pó kù ma De vī pínki bi ma pómɛ. Abire yāin ma pì, ani ma yānɔ sète à babaáre.

16 Á gō fíti kù áni ma e doro, à gō fíti dō kù áni ma e.

Pɔsira litena pɔnna ũ

17 Akù a ìba kenɔ pikōne: Bó yān àten owere gwee? À pì à gō fíti kù óni a e doro, à gō fíti dō kù óni a e. À pì dō, àten tá a De kīnaame.

18 Akù ò pì: À gō fíti kù à òo pì de deraa? Ódi yā kù àten o pìi dōrɔ dōro.

19 Yesu dō kù ò ye ò a la, akù à pìáne: Kù ma pì à gō fíti kù áni ma e doro, akūsɔ à gō fíti kù dō áni ma e, abirekūn àten kō lalai yá?

20 Yāpuran maten oáre, áni sɔ dō à wēnda ke, ama andunia ni pɔnna ke. Ánigō kù pɔsira gūn, ama á pɔsira pì ni lite pɔnna ũ.

21 Tó nɔgbě ye à né i, a nèsɛɛ dì yaka kù a wāwákɛna gɔrɔ kà yāi. Tó à né ì sō, wāwā kù à màa pìi dì dɔn doro. A pɔ dì ke nna kù à né dufu ì andunia gūn yāi.

22 Len ákōnɔ sɔ á nèsɛɛ yakana le gīa. Mani era mà á e dō, á pɔ ni ke nna, gběke sɔ ani fō à á pɔnna pì síáworo.

23 Gɔrɔ kùá áni yáke lama doro. Yāpuran maten oáre, ma De ni pó sīnda pínki kù áni wé kea kù ma tso kpááwa.

24 Ari tera ádi póke wé ke kù ma tóoro. À wé ke, áni le de á pɔnna gō papana yāi.

Yesu zīi blè anduniaa

25 Ma yā pìnɔ lèkōáareme. A gɔrɔ ten su kù mani yā oáre kù yálekōanaao doro, mani ma De yā oáre swáswa.

26 Gɔrɔ kùá áni wé ke kù ma tso. Mádi oáre kù makūme mani wé keáre ma Dearo,

27 zaakù ma De a zīdane yeáí kù á yemai yāi, akūsɔ a ma bona a kīnaa sì.

28 Ma bo ma De kīnaa ma su andunia gūn. Tera sà maten andunia tó maten tá a kīnaa.

29 Akù a ìbanɔ pìne: Tō, nten yā o kù yálekōanaao doro, nten o swáswame sà.

30 Ó dō sà kù ní yā sīnda pínki dō, àdi ke séto ò yáke gbekammaro. Abire yāin o n bona Luda kīnaa sì.

31 Akù Yesu pìáne: Àteni ma náani ke sà yá?

32 A gɔrɔ ten su à kà kò, kù áni fákōa, á baadi ni tá a bea à ma tó mado. Bee kù abireo má kun madoro, zaakù ma De kù kúmao.

33 Ma yā dínɔ òàɛɛ, de á laakari gɔ̃ kpatɛna konna ma gūn. Áni wétámma le andunia gūn, ama à swè ditɛ, ma gīnake ma zīi blè anduniaa.

17

Yesu aduakena a ibanɔne

1 Yesu yā pì onaa gbera à wé sè musu à pì: Baa, a gɔɔrɔ kà. Ñ n Né tɔ bo, de n Né n tɔ bo.

2 N tò má iko vī gbè sīnda pínki musu, de mà wèndi kū àdi lákaro kpá gbè kū n kpàmanɔa.

3 Mɔkɔn Luda mèn do légelege yāpurade kū makū Yesu Kirisi kū n zlio dɔname wèndi kū àdi lákaro pì ũ.

4 Ma n tɔ bò zīte. Zī kū n dàmenɛ mà ke ma kè ma laka.

5 Baa, ñ gakuri kpáma n kīnaa tera sà, lákū n kpàma nà n kīnaa zaade andunia katɛnaro.

6 Gbè kū n ní sé andunian n ní kpàmanɔ ma tò ò n dɔ. N pɔnɔmɛ, akū n ní kpáma. Ò n yā kūna,

7 ò dɔ sà kū yā kū n dàmenɛ pínki bò n kīnaamɛ.

8 Ma yā kū n dàmenɛ dàñne. Ò si, akū ò dɔ kū ma bo n kīnaamɛ yāpura. Ò si kū mɔkɔn mé n ma zī.

9 Matɛn wé keñne, adi ke andunian maten kɛnɛro, séde gbè kū n ní kpáma pínɔ, zaakū n pɔnɔmɛ.

10 Ma gbèɔ bi n gbèɔmɛ ní pínki, n pɔnɔ bi ma pɔnɔmɛ pínki. Maten tɔ bo ní gāi.

11 Matɛn su n kīnaa, manigɔ kú andunia gūn doro, ama mɔkɔnɔ nigɔ kú andunia gūn. Baa Kúadonade, ñgɔ ní kūna kū n tɔ kú n kpàma gbànao, de ògɔ kun mè dokɔnɔ lán ó bà.

12 Gɔɔrɔ kú má kú kúnwo, má ní kūna kú tɔ kú ní kpàma pì gbànao. Ma ní dàkpá, akū ní gbèke dí sátero, tó adi ke gbè kú à mii pè kakatɛnaaa de n yā le à papa yāi.

13 Tera sà matɛn su n kīnaa. Ma yā dínɔ ò andunia gūn, de ògɔ pɔnna kú má vī vī àgɔ papanaríma.

14 Ma n yā dàñne, akū andunia zàñgu, kú andunia gbèɔmɛ ní ũro yāi, lákū makū má de andunia gbè ũro nà.

15 Matɛn wé kɛmma, adi ke de ñ ní bo andunia gūnnlo, ama de ñ ní dàkpá a vāni yāime.

16 Andunia gbèɔmɛ ní ũro, lákū makū má de andunia gbè ũro nà.

17 Ñ tò ní konna gɔ̃ adona kú yāpura gbànao. N yāme yāpura pì ũ.

18 Lákū n ma zī andunia gūn nà, len makū sɔ̃ ma ní zī andunia gūn le.

19 Matɛni ma zida kpámma ní yāi, de ògɔ kun n gbèɔ ũ yāpura.

20 Adi ke matɛn wé keñne ñdonlo, kú gbè kú oní ma náani ke ní yā yāinɔmɛ dɔ,

21 de ní pínki gɔ̃ kun mè dokɔnɔ ũ. Baa, lákū ní kú ma gūn nà akūsɔ má kú n gūn, mɔkɔnɔ sɔ̃ gɔ̃ kú ó gūn le, de andunia le à sí mɔkɔn mé n ma zī.

22 Gakuri kú n kpàman ma kpàríma, de ògɔ kun mè dokɔnɔ lán ó bà.

23 Má kú ní gūn, akūsɔ ní kú ma gūn, de ògɔ kun mè dokɔnɔ ũ mámmam, de andunia gɔ̃ dɔ kú mɔkɔn mé n ma zī, akūsɔ ní yeríyī lákū ní yemai nà.

24 Baa, gbè kú n kpàmanɔ, má ye ògɔ kú gu kú má kún, de ò wé ke pla kú ma gakurio, gakuri kú n kpàma kú ní yemai yāi zaade andunia katɛnaro.

25 Baa Mana, andunia n dɔro, ama má n dɔ, akū gbè dínɔn dɔ kú mɔkɔn mé n ma zī.

²⁶ Ma tò ò n d̄s, maniḡs tó òḡs n d̄s, de yenyī k̄u n̄ vī k̄umao ḡs k̄u n̄ ḡun, de mak̄u s̄s m̄aḡs k̄u n̄ ḡun.

18

Yesu k̄unaa

(Mat 26:47-56, Maa 14:43-50, Luk 22:47-53)

¹ Yesu yā p̄i onaa gbera à b̄ò k̄u a ìban̄o, ak̄u ò bik̄u Kidironu bara dire. Swadako k̄u gwe, ak̄u à ḡèn̄ k̄u a ìban̄o.

² Yudasi bonkp̄ede s̄s à gu p̄i d̄s, zaak̄u Yesu k̄u a ìban̄o diḡs kakara gwe baala'i.

³ Ak̄u Yudasi ḡèe gwe k̄u soza ḡà doo k̄u dogari k̄u sa'orikin̄o k̄u Farisin̄o n̄ z̄in̄o. Ò fitilan̄o k̄una k̄u s̄t̄en̄o k̄u ḡs̄keb̄on̄o.

⁴ Yesu yā k̄u ani a le d̄s p̄inki, ak̄u à b̄ò à dànl̄e à n̄ lá à p̄i: Dín át̄en wetēe?

⁵ Ò w̄eà ò p̄i: Yesu Nazerame. À pīn̄e: Mak̄ume a ũ. Yudasi bonkp̄ede p̄i k̄u k̄ur̄iwo.

⁶ K̄u Yesu pīn̄e, mak̄ume a ũ, ak̄u ò èra kpekp̄e, ò b̄ò ò l̄ete.

⁷ Yesu n̄ lá d̄s: Dín át̄en wetēe? Ak̄u ò p̄i: Yesu Nazerame.

⁸ Yesu w̄em̄ma d̄s à p̄i: Ma òáre k̄u mak̄ume a ũ. Tó mak̄u át̄en wete, à tó gb̄è dík̄in̄an̄o tá.

⁹ À ò l̄e de yā k̄u à ò yā le à papa yāime, k̄u à p̄i: Gb̄è k̄u n̄ n̄ kp̄áman̄o, n̄ gb̄èke dí s̄átero.

¹⁰ Sim̄o Pita f̄en̄eda lokona, ak̄u à w̄òto à sa'oriki z̄sk̄o z̄ir̄ii l̄èo à a ɔpla s̄a z̄ò fl̄em. Z̄ir̄ii p̄i t̄ón Malaku.

¹¹ Ak̄u Yesu p̄i Pitane: Ñ n̄ f̄en̄eda s̄ot̄o a s̄òn. Mani w̄ét̄amma toko k̄u ma De dit̄em̄en̄e í miroo?

¹² Ak̄u sozan̄o k̄u n̄ gb̄è z̄sk̄o k̄u Yuda dogarin̄o Yesu k̄u ò a ȳl̄.

¹³ Ak̄u ò ḡèe k̄āao Anasa k̄inaa ḡia. Anasa bi Kayafa k̄u à de sa'oriki z̄sk̄o ũ w̄è b̄irea anzureeme.

¹⁴ Kayafa mé à l̄é dà Yuda gb̄ānaden̄one yā à p̄i: À mana gb̄è m̄èn do ga baadi ḡène ũme.

Pita ledikpana Yesui

(Mat 26:69-70, Maa 14:66-68, Luk 22:55-57)

¹⁵ Sim̄o Pita k̄u ìba p̄ādeo té Yesu kpe. Sa'oriki z̄sk̄o ìba p̄ānde p̄i d̄s, ak̄u ìbaa p̄i té Yesui à ḡè sa'oriki z̄sk̄o p̄i be ɔnn,

¹⁶ ama Pita ḡò zena ḡānulea. Ak̄u ìba k̄u sa'oriki z̄sk̄o d̄s p̄i ḡèe à yā ò n̄gb̄è k̄u át̄en z̄é p̄i d̄ákp̄āne, ak̄u à tò Pita ḡè.

¹⁷ Ak̄u n̄gb̄è z̄éd̄ákp̄ārii p̄i Pita là à p̄i: Ḡs̄gb̄è p̄ii ìban̄o dokeme n̄ ũroo? Pita w̄eà à p̄i: Mak̄uro.

¹⁸ Z̄ir̄in̄o k̄u dogarin̄o ten té k̄u ò l̄è kp̄ákpa k̄u ìa kun yāi. Pita k̄u k̄ur̄iwo gwe, át̄en té kp̄ákpa se.

Sa'oriki yalalana Yesua

(Mat 26:59-66, Maa 14:55-64, Luk 22:66-71)

¹⁹ Ak̄u sa'oriki z̄sk̄o ten Yesu lala a ìban̄o yāi k̄u a yādann̄enaao.

²⁰ Yesu w̄eà à p̄i: Ma yā ò baadin̄e gupuraa. Ma yā dàd̄añ̄e aduak̄ep̄en̄o ḡun k̄u Luda ɔnnwo, gu k̄u Yudan̄o dí k̄s̄ kakaran n̄ p̄inki. Mádi yāke o asiri ḡunlo.

²¹ B̄yāi n̄teni ma lalaa? Ñ ma yāmarin̄o la, ò yā k̄u ma òn̄ne d̄s.

22 Kū Yesu yā ò lɛ, dogari kū ò kú gwenɔ do a sǎn kè à pì: Òdi yā we sa'oriki zɔkɔa lero.

23 Yesu wèa à pì: Tó yā vǎnin ma ò, ò o ò ma. Tó yā manan ma ò sɔ, bóyǎin n ma lɛ?

24 Akū Anasa Yesu gbàre sa'oriki zɔkɔ Kayafa kǐnaa yǐna.

Pita ɛra à ledikpana Yesui dɔ

(Mat 26:71-75, Maa 14:69-72, Luk 22:58-62)

25 Pita kpé ze gwe àten té kpákpa. Akū ò a là ò pì: A ibanɔ dokeme n ũroo? Pita ledi kpà à pì: Makūmɛro.

26 Sa'oriki zɔkɔ zǐrinɔ do bi gbē kū Pita à a sǎ gò danɛmɛ, akū à pì: Mádi á e lɛlɛ swadakoo gūnloo?

27 Akū Pita ledi kpà dɔ. Zaa gwe gǔnɔ ko lé zù.

Pilati yákpatekena kū Yesuo

(Mat 27:1-2, 11-14, Maa 15:1-5, Luk 23:1-5)

28 Gudɔo akū Yuda gbǎnadenɔ bò kū Yesuo Kayafa bea, ò gèe káao bùsu gbē zɔkɔ bea. Odi gē a ɔnnlo, de òsungɔ gbāsīro yāi, zaakū ò ye ò Vīnla dikpe kemɛ.

29 Abire yāi Pilati bò à sù n kǐnaa à pì: Yā kpaten á vī kū gbē pīioo?

30 Ò wèa ò pì: Tó yǎvǎnikeriinlo, de ódi su ò a kpámmaro.

31 Akū Pilati piínne: À a sé à gé yákpate ke káao á zǐda dokaa. Akū gbǎnade pīnɔ pīne: Ó gbēdena zé vīro.

32 Abirekū kè de yā kū Yesu ò le à papa yáime, kū à a ga yā taka ò.

33 Akū Pilati ɛra à gè ɔnn. À Yesu sisi, akū à a là à pì: Mòkɔn Yudanɔ kǐna ũ yá?

34 Yesu wèa à pì: Nten o lɛ kū n zǐdaoon yá, ke ò ma yā ònnemɛɛ?

35 Pilati pì: Yudan ma ũ yá? N burinɔ kū n sa'orikinɔ mé ò n kpama. Bón n kèe?

36 Yesu pì: Ma kpata bi andunia díkǐna pónlo. Tó ma kpata bi andunia díkǐna pómɛ, de ma ibanɔ zǐi kà de òsun ma kpá Yuda gbǎnadenɔaro. Ma kpata bi andunia la pónlo.

37 Akū Pilati pīne: Ase kiname n ũ yá? Yesu wèa à pì: N ò a zéa kū kǐnan ma ũ. Ò ma i, akū ma su andunia gūn yápura sèedade ũ. Gbē kū à de yápura pɔ ũ dì ma yá ma.

38 Pilati pì: Bón yápura ũu?

Yadana Yesula

(Mat 27:15-31, Maa 15:6-20, Luk 23:13-25)

Kū à ò lɛ, à ɛra à bò à gèe Yuda gbǎnadenɔ kǐnaa à piínne: Mádi taari ke le gbē diaro.

39 Á futeokarayá vī kū madi purusunanɔ doke gbareáre Vīnla dikpe zǐ. Á ye mà Yudanɔ kǐna gbareáren yá?

40 Akū ò wiki lè dɔ ò pì: Àkūmɛro, Barabame! Baraba pì sɔ bi kpāni wédewemɛ.

19

1 Akū Pilati pì, ò Yesu kū ò a gbē kū fláao.

2 Akū zozanɔ lè fùraa tà ò kùnɛ ò arukǐmba tēra dànɛ.

3 Òten nai dodo òten pì: Fɔɔ, Yudanɔ kǐna! Akū òteni a sǎn keke.

4 Pilati ɛra à bò dɔ, akū à pì gbēnɔne: À gwa, maten booáre bàai la de à le à dɔ kū mádi yáke learo.

⁵ Yesu bò bàai, à lè fùraa pì kuna à arukĩmba wéde pì dana. Akū Pilati pìinne: Gōgbē pìin dí!

⁶ Kū sa'orikinɔ kū dogarinɔ a è, ò wiki lè ò pì: Ñ a pá lía! Ñ a pá lía! Akū Pilati pìinne: À a kú à pá lía á zīda, zaakū mádi taari ke learo.

⁷ Yuda gbānade pìnɔ wèa ò pì: Ó doka vī, akūsɔ doka pìi pì séde à ga, kú à a zīda ò dīte Luda Né ũ yāi.

⁸ Kū Pilati yā pìi mà, akū vīna kèkè à a kú.

⁹ À èra à gè kú Yesuo ɔnn dɔ, akū à a là à pì: N bo máa? Yesu dí wearo,

¹⁰ akū Pilati pìne: Ìni yā o kúmaoroo? Ñ dɔ kú má n gbarena iko vī, akūsɔ má n pana lía iko vīroo?

¹¹ Yesu wèa à pì: Ñ iko ke vī ma musuro, sé kú Luda kpàmma. Abire yāi gbē kú à ma kpamma durunna mé à zɔkɔ.

¹² Zaa gɔrɔ birea Pilati ten zé wete à a gbare, ama Yuda gbānadeno wiki lè ò pì: Tó n gbē pìi gbàre, Siza gbēnname n ũro. Gbē kú à a zīda ò dīte kína ũ ibereε sè kú Sizaome.

¹³ Kū Pilati yā bire mà, à pì ò bo kú Yesuo bàai. Akū à vùte a tìntia gu kú òdi pì gbè gusaran, kú Eberu yāo sɔ, Gabata.

¹⁴ Vīnla dikpe sorukezīme, ifántē kà mīdangura. Akū Pilati pì Yuda gbānade pìnɔne: Á kīnan dí.

¹⁵ Akū òten wiki lé òten pi: Ñ a de. Ñ a de. Ñ a pá lía. Pilati pìinne: Mani á kína pá lía yá? Sa'orikinɔ pì: Ó kína ke vīro, Siza baasiro.

¹⁶ Akū Pilati Yesu kpàmma ò a pá lía. Akū ò a sè ò tà káao.

Yesu pana lía

(Mat 27:32-44, Maa 15:21-32, Luk 23:26-43)

¹⁷ Yesu bò wete gūn à a zīda lígbāndurukpana sɛna, à gèε gu kú òdi pì Mítokokia, kú Eberu yāo sɔ Gɔgɔta.

¹⁸ Gwen ò a pá lía kú gbēnɔn pla pāndenɔ, gbē do a ɔplai gbē do a ɔzei, akū Yesu kú n dagura.

¹⁹ Pilati takada kè à nà Yesu lí piia. Yā kú à kèε pìin dí:

Yesu Nazera, Yudanɔ kína.

²⁰ Yudanɔ takada kú à kèε pì kyó kè dasi, zaakū gu kú ò Yesu pá lían pìi zà kú weteoro. Ò takada pìi kè kú Eberu yāo kú Romudenɔ yāo kú Giriki yāome.

²¹ Akū Yuda sa'orikinɔ pì Pilatine: Ñsun kē n pi Yudanɔ kīnaro, ama n kē kú àkū mé à pì Yudanɔ kīname a ũ.

²² Pilati pì: Yā kú ma kēn ma kē.

²³ Kū sozanɔ Yesu pá lía ò làka, akū ò a pókasanɔ sète ò kpàate leu siikɔ baadi mīia. Ò a utagyaba kú ò tà nabinaa sari zaa musu ari zīte sè dɔ,

²⁴ akū ò pikɔne: Òsun uta pì kēkēkɔrɛro. Ò kàpa kpà de ògɔ dɔ gbē kú ani gɔne. Ò kè le, de yā kú ò kè Luda yān le à papame, kú ò pì:

Ò ma pókasanɔ kpàatekɔne,

ò kàpaa kpà ma uta yāi.

Abire yāin sozanɔ kè le.

²⁵ Yesu da kú a da dakūnao kú Kolopa nanɔ Mariamao kú Mariama Maga-dalenio kú lí kú ò Yesu páaa sare.

²⁶ Kú Yesu a da è kú a iba kú à yeiio zena kɔ sare, à pì a dane: Nɔgbē, n nén dí!

²⁷ Akū à pì ìbaa pìine: N dan dí! Zaa zī bieran ìbaa pìi a sè à tà káao a bea.

*Yesu ganaa**(Mat 27:45-56, Maa 15:33-41, Luk 23:44-49)*

²⁸ Abire gbera Yesu dɔ̄ kù a pinki pàpa. De yá kù à kēna Luda yān le à papa akù à pì: Ími teni ma de.

²⁹ Lo kù gwe, sèwè kpàkpā kán pana. Akù ò sako yàku wē pìi gūn ò pè sèlia ò d̄ Yesune a léa.

³⁰ Kù à wē pìi m̀ à pì: Yá làka. Akù à a m̀i pètè à a wèndii gbàre.

Yesu z̄na kù sário

³¹ Kámabogɔ̄ɔ sorukez̄ime. Yuda gbānadenon ye ḡnɔ̄ ḡ lía ari kámabogɔ̄ɔ z̄iro, zaakù kámabogɔ̄ɔ z̄i pì bi gɔ̄ɔ z̄s̄k̄ɔ̄me. Akù ò ḡe ò wé kè Pilatia ò ñ gbá é'è ò ñ kipa.

³² Akù sozanɔ̄ ḡe ò gbē káaku kù ò pà lía l̄e l̄e kù Yesuo gbá é'è kù a plade p̄o d̄.

³³ Kù ò kà Yesu k̄inaa, ò è à ḡnake à gà k̄ò, akù odi a gbá é'ero.

³⁴ Akù sozanɔ̄ doke Yesu z̄ò kù sário a gbānter̄ēēa. Gwe ḡnɔ̄ aru kù ío b̄òt̄e.

³⁵ Gbē kù à yá p̄i è kù w̄eó mé a ò. A s̄ēēak̄ena yápara v̄i, à d̄ kù yápuran át̄en o, de ák̄nɔ̄ s̄̄ à le à Yesu náani k̄e.

³⁶ Yá bireno k̄e de yá kù à kēna Luda yān d̄ík̄ina papame, ò pì: Oni a wá ke éro.

³⁷ À kēna Luda yān d̄ ò pì: Oni gbē kù ò a z̄ò gwa.

*Yesu v̄inaa**(Mat 27:57-61, Maa 15:42-47, Luk 23:50-56)*

³⁸ Abire gbera Yusufu Arimatea ḡe à wé kè Pilatia, de à a gba z̄é à Yesu ḡe kipa. Yesu íbaame asiri gūn, kù àten v̄ina ke Yuda gbānadenon̄e yáí. Pilati w̄ene, akù à ḡe à a ḡe s̄è à t̄ao.

³⁹ Nikod̄emu kù à ḡe Yesu k̄inaa gw̄aani ḡe se kù lí'bo yákatena kù eze kù àd̄i tó gè v̄aroo à kà kiloo baraakuri taka bà.

⁴⁰ Akù ò Yesu ḡe s̄è ò táaru bizanɔ̄ f̄if̄ia kù eze p̄io, lákù Yudanɔ̄ d̄i gè kpe ta nà ñ futeokarayá gūn.

⁴¹ Kara kù gu kù ò Yesu pà líaa p̄in. Gbèwee kù ò s̄ò mira ũ dufu kù karaa p̄i gūn, odi gbēke dan zikiro.

⁴² Gwen ò Yesu w̄uten, kù à z̄à k̄úńworo, kù d̄o Yudanɔ̄ kámabogɔ̄ɔ ten ká yáí.

20*Yesu vunaa**(Mat 28:1-8, Maa 16:1-8, Luk 24:1-12)*

¹ Azuman̄enna z̄i gud̄o Mariama Magadaleni bò à ḡe mira k̄inaa, akù à lè gbè gona mira léa.

² Akù à bàa lè à ḡe Simɔ̄ Pita k̄inaa kù iba pānde kù Yesu yeii p̄io à piñne: Ò Dikiri bò miran, ó d̄s̄ gu kù ò a dānlo.

³ Akù Pita kù iba pānde p̄io f̄ute ò ḡe mira k̄inaa.

⁴ Ñ gb̄enon̄ pla ñ pinki ten bàa l̄é l̄e l̄e, akù iba pānde p̄i bà nna de Pitala, à kà mira k̄inaa káaku.

⁵ Kù à wé kp̄at̄en, akù à táaru bizanɔ̄ è katena, ama adi ḡe a gūnlo.

⁶ Kù Simɔ̄ Pita kà a gbera, akù à ḡe miran. À táaru biza p̄i è katena

⁷ kù biza kù ò f̄if̄i a m̄iao. Biza p̄i p̄eker̄ena kù p̄le p̄in̄oro, à kokona dit̄ena adome.

⁸ Akù iba kù à kà mira k̄inaa káaku p̄i ḡe se. À è, akù à si.

9 Ari tera odi yá kú à kěna Luda yán d̄ɔrɔ d̄ɔro kú ò pì, ani futɛ bona gan.

10 Akú iba gbɛ̀nɔn pla pìno ɛ̀ra ò tà ɛ̀.

*Yesu bo à suna Mariama Magadalenine
(Mat 28:9-10, Maa 16:9-11)*

11 Mariama zena mira léa, àten ɔ́ ɔ́ dɔ. Lákú àten ɔ́ ɔ́ ná le, akú à wé kpàte miran.

12 Akú à malaika gbɛ̀nɔn planɔ è vutena gu kú ò Yesu gèe wùten yáaa. A do kú a mì kpa, a do s̄s̄ gbá kpa. Ò uta pura dana.

13 Akú ò a là ò pì: Nɔgbɛ̀, bó mé à n le nten ɔ́ ɔ́ dɔ? À wèríma à pì: Ò ma Dikiri s̄s̄ ò tà k̄aaome, má d̄s̄ gu kú ò a wùtenlo.

14 Kú à ò le, akú à lité à Yesu è zena, ama adi d̄s̄ kú Yesunlo.

15 Yesu a là à pì: Nɔgbɛ̀, bó yá mé à tò nten ɔ́ ɔ́ dɔ? Dín nten weteɛ? Mariama ten da karademe, akú à pìne: Mare, tó mɔk̄ɔn mé n a s̄s̄ n bo k̄aa, ò omene gu kú n a wùten de mà gé mà a sé.

16 Yesu pìne: Mariama! Akú à are d̄a à pìne kú Eberu yáo: Rabi! Tó pìi pì Danneri.

17 Yesu pìne: Ñsun ɔ́ namaro, mádi tá ma De k̄inaa k̄oro. Ñ gé ò ma gbɛ̀nɔne maten tá ma De kú n Deo k̄inaa, ma Luda kú n Ludao k̄inaa.

18 Akú Mariama Magadalenine gèe à a baaruu kpà a ibanɔne à pì: Ma Dikiri è. Akú à yá kú à òne b̄abaíne.

*Yesu bo à suna a ibanɔne
(Mat 28:16-20, Maa 16:9-18, Luk 24:36-49)*

19 Azumanenna birea ɔ́k̄ɔsi a ibanɔ kakarana kpén, ò gbà tàtaíle ò m̄one k̄a, kú òten v̄ina ke Yuda gb̄anadenɔne yáí. Akú Yesu sù à zè n̄ té à p̄ínne: Àḡɔ kun aafia!

20 Kú à ò le, akú à a ɔ́no m̄ónne kú a gb̄antereeo. Kú iba p̄ino Dikiri è, n̄ pɔ kè nna manamana.

21 Yesu ɛ̀ra à p̄ínne: Àḡɔ kun aafia! Lákú ma De ma z̄í ná, len mateni á z̄í le.

22 Kú à ò le, akú à ía v̄úm̄ma kú léo à pì: À Luda Nini sí.

23 Gbɛ̀ kú a n̄ k̄e kú n̄ durunnaɔ, à k̄ém̄man gwe. Gbɛ̀ kú ádi n̄ k̄enero s̄s̄, ani k̄ém̄maro.

Yesu kú Tomasio

24 Gɔrɔ kú Yesu sù, Tomasi, a iba gbɛ̀nɔn kuri awɛɛplanɔ doke kú òdi p̄ine Sika kú k̄únwo.

25 Akú a iba kparanɔ p̄ine: O Dikiri è. Akú à p̄ínne: Tó mádi koosa gbè e a ɔ́no ḡun ma ɔ́ne p̄enlo, akús̄ mádi ɔ́ z̄s̄ a gb̄anterenlo, mani síro.

26 A gɔrɔ làa a ibanɔn kú kpén dɔ, Tomasi kú k̄únwo sà. Ò gbà tàtaíle ò m̄one k̄a, akú Yesu sù à zè n̄ té à pì: Àḡɔ kun aafia!

27 Akú à pì Tomasine: Ñ n ɔ́ne pé ma ɔ́ ḡun la ò gwa, ò n ɔ́ z̄s̄ ma gb̄antereeo. Ñsun sika ke doru. Ñ ma náani ke.

28 Tomasi wèa à pì: Ma Dikiri, ma Luda.

29 Yesu pìne: Kú n ma e yáin n ma náani kè. Arubarikadenɔn gbɛ̀ kú ò ma náani kè ma enaa sarinɔ ũ.

30 Yesu daboyá p̄andenɔ kè dasi a ibanɔ wé wára kú odi k̄e takada dí ḡunlo.

31 Ama ò adik̄inanɔ k̄e de à le à Yesu sí Luda Né Arumasihu ũ à wèndi le a náanikenaa ḡun yáime.

21

Yesu bo à suna a ibanɔne sɛ̀be léa

1 Abire gbera Yesu èra à a zīda mò a ibanɔne dɔ Tiberia sɛ̀be léa. Lán dí bàn à a zīda mɔ̀nne.

2 Simɔ Pita kú leele kú Tomasi kú òdi pine Sikao kú Natanaeli kú à bò Kana, Galili búsuuo kú Zebedi nɛ̀nɔ kú Yesu iba gbɛ̀nɔn pla pàndenɔ.

3 Simɔ Pita pìinne: Maten gé kpò wɛteme. Akú ò pine: Ókɔnɔ se óni gé kúnwo. Akú ò gɛ̀e ò gɛ̀ gó'ite gūn, ama odi pòke kú gwāani birearo.

4 Kú gu ten su dɔ, Yesu zena bara, ama a ibanɔ dí dɔ kú àkúmero.

5 Akú à lé zùnyī à pì: Gbɛ̀nɔ, ádi pòke le a kúroo? Ò pì: Oi!

6 Akú à pìinne: À birigi zu gó ɔplai áni pò kú. Kú ò zù, ò kpò kú dasidasi ò fù sɛ̀na.

7 Akú iba kú Yesu yeii pìi pì Simɔ Pitane: Dikirime. Pita uta danaro. Kú à mà ò pì Dikirime, akú à a uta sè à dà à kùsi ía.

8 Iba kparanɔ ten birigi gáte pana kú kpòɔo òten suo kú góo, zaakú ò zà kú baraoro, à de mita basɔoro takalaro.

9 Kú ò bikú bara, ò burodii è katena gwe kú kpòɔo kpakpana téa.

10 Yesu pìinne: À mɔ kú kpò kú a kú terao kenɔ.

11 Akú Simɔ Pita gɛ̀ gó gūn à birigi gáte à bikúo bara. À pana kú kpò gbɛ̀ntɛ̀nɔ mɛ̀n basuppla akuri awɛɛ'aakɔ. Bee kú à dasi le, táaru pì dí kɛ̀ro.

12 Yesu pìinne: À mɔ à pò ble. A iba ke dí fɔ à lé bò à a là dín a ũro, zaakú ò dɔ kú Dikirime.

13 Yesu gɛ̀e à burodii sè à kpàmma. Len à kè le kú kpòɔo dɔ.

14 Yesu a zīda mɔ̀na a ibanɔne gɛ̀n aakɔden gwe a vuna gan gbera.

Yesu kú Pitao

15 Kú ò pò blè ò làka, Yesu Simɔ Pita là à pì: Yuhana né Simɔ, ní yemai de gbɛ̀ dínɔla yá? À wèa à pì: Ee Dikiri, ní dɔ kú má yenyī. Yesu pine: N pòble kpá ma sãne bɔ̀rɔnɔa.

16 A gɛ̀n plade Yesu èra à a là dɔ à pì: Yuhana né Simɔ, ní yemai yá? À wèa à pì: Ee Dikiri, ní dɔ kú má yenyī. Yesu pine: N ma sãnɔ dãmene.

17 À a là a gɛ̀n aakɔde à pì: Yuhana né Simɔ, ní yemai yá? Kú Yesu Pita là a gɛ̀n aakɔde tó à yeai, a pò yàka, akú à pine: Dikiri, ní yā sinda pínki dɔ. N dɔ kú má yenyī. Yesu pine: N pòble kpá ma sãnɔa.

18 Yápuran maten onne, kú ní de kefenna ũ, ndi pò da n zīda n gé gu kú ní yein, ama tó n zī kú, ìni n ɔnɔ poro, gbɛ̀ pãnde ni danne à gé kúnwo gu kú ní yeiron.

19 Kú Yesu ò le, Pita ga kú ani Luda tó bon à téa. Abire gbera Yesu pine: N témai.

Yesu kú iba kú Yesu yeiio

20 Pita lite à iba kú Yesu yeii pìi è tényī. Gbɛ̀ pì mé à nà Dikirii gɔ̀rɔ kú òten pò ble, à a là gbɛ̀ kú ani a kpámmai.

21 Kú Pita a è, à pì Yesune: Dikiri, gbɛ̀ dí sɔ bi?

22 Yesu pine: Tó má ye àgɔ kú wɛ̀ndiio ari màgɔ gé su, a yā n le máa? N gɔ̀ témai dé.

23 Akú yā pìi fàkɔa Yesudenɔ té kú ibaa pì ni garo. Ama Yesu dí one kú ani ganlo. À pì, tó á ye àgɔ kun ari àgɔ gé su, a yā a le mámeɛ?

²⁴ ǀbaa pì mé à yǎ díno sèeda kè. Àkū mé à takada dí kè, akū ó dǎ kū a sèedakεna náani vǐ.

Midenaa

²⁵ Yesu yǎ pǎndenɔ kè dasidasi do. Tó ò kè takada gūn dodo pínki, matεn da andunia a zídane ni fǎ à takada kú ò kèε pino síro.

ZĪRINŌ YĀKENANŌ

Yesu tana ludambe 1:1-1:26

Luda Nini kipanaa 2:1-2:47

Yudanŋ Yesu yā sinaa 3:1-12:25

Pɔlu wētɛgena káakude 13:1-14:28

Pɔlu wētɛgena gèn plade 15:1-18:22

Pɔlu wētɛgena gèn aakɔde 18:23-21:16

Pɔlu gena Romu 21:17-28:31

Lésena Luda Nini yā musu

¹ Tiofilu, ma ònne ma takada káaku gūn lákū Yesu kè nà kū yā kū à dàńnenŋ pínki zaa a naana gɔɔ

² ari gɔɔ kū à yā dīte a zĭrinŋne kū Luda Nini gbānao, akū Luda a sè à tà kāao a kīnaa.

³ Zaakū a ganaa gbɛra à a zĭda m̀ńne à sèedayānŋ kèńne dasi kū à tò ò ò ò sika sari kū à bēne. À a zĭda m̀ńne gɔɔ bupla à kpata kū à bò Luda kīnaa yā òńne.

⁴ Kū ò kakarana, akū à pìńne: Àsun bo Yurusalemuro. Àgɔ lé kū ma De sèáre dá, lákū ma a yā óáre nà.

⁵ Zaakū Yahaya gbēnŋ da'ite kè í gūmme, ama gɔɔ pla la mani á da'ite ke Luda Nini gūn.

Tana kū Yesuo ludambe

(Maa 16:19-20, Luk 24:50-53)

⁶ Kū ò kakarana le, akū ò a là ò pì: Dikiri, gɔɔ dí gūnn ĩni Isarailanŋ kpata erańne yá?

⁷ À wèńma à pì: Á zé vī àgɔ gɔɔ kesɔ gɔɔ zaka kū ma De dīte kū a zĭda ikoo ò ò ò d̄ro.

⁸ Tó Luda Nini kipaáwa, áni gbāna le àgɔ de ma sèedadənŋ ũ Yurusalemu kū Yudea būsuo gu sĭnda pínkiŋ kū Samaria būsuo ari à gé pé andunia léa.

⁹ Yā bire onaa gbɛra Luda a sè n̄ wára ari à gèe à sàte n̄ wéa ludambe lukun.

¹⁰ A tanaa gūn lákū n̄ wé pé ludambea nà, akū gbēnŋn pla kenŋ bò ò zè n̄ sare ò p̄kasa puranŋ dana.

¹¹ Ò pì: Galili būsudenŋ, à kè dera á zena áten ludambe gwaa? Yesu kū Luda a bò á té à tà kāao a kīnaa pì, aní era à su lákū a è áten tá gwe nà.

Yudasi gēnkenaa

¹² Akū ò kipa Kùkpe sĭsĭia ò sū Yurusalemu. Sĭsĭi pìi zà kū Yurusalemu à kà lán kiloo do taka bà.

¹³ Kū ò kà, akū ò didi kpé musu, gu kū òdigɔ kún. Pita kú gwe kū Yuhanao kú Yamisio kú Anduruo kú Filipio kú Tomasio kú Batɔbm̄iuo kú Matiuo kú Alafeu né Yamisio kú Simŋ Kokarideo kú Yamisi né Yudasio.

¹⁴ N̄ pínki n̄ zĭda kpà aduakēnaaa lēlē kū Mariama Yesu dao kū Yesu dakūnanŋ kū n̄gbē kparanŋ.

¹⁵ Gɔɔ birea Pita fūte à zè Yesu ìba kū ò kà gbēnŋn basuddo takanŋ té à pì:

¹⁶ Ma gbēnŋ, yā kū Dauda ò kū Luda Nini gbānao Yudasi kū à dò gbē kū ò Yesu kúnne are yā musu, tilasime Luda yā pì papa.

¹⁷ Ò gbē dome yā a baka kú ó zĭ dĭkĭna gūn.

18 À zĭte lù kù ɔgɔ kù à lè a vānikenaa gūnwɔ. Gwen à bàkē à lēten, a nēsēē pūtā a nukāninɔ bòtē pínki.

19 Yurusaleṃmudenɔ pínki yā pìi mà, akū ò tɔ kpá gu piine Akeledama kù ní buri yāo. Tɔ pìi pìi gbēderi zĭtē.

20 Ò a yā ò Zabura takada gūn ò pì:

A be gɔ be zĭ ūme,

gbēke sún gɔ kù a gūn dorɔ.

Ò pì dɔ:

Gbē pānde gɔ a gēne ū.

21-22 A yā mé à tò gbē kù òdigɔ téwáí gɔɔ kù ó kú lēle kù Dikiri Yesuo zaa Yahaya gbēnɔ da'itēkēgɔɔ ari gɔɔ kù Luda a bò ó ténɔ, ò n gbē do bo àgɔ de a vuna gan sēedade ū kúoo.

23 Akū ò gbēnɔn planɔ bò, Yusufu kù òdi pine Baasaba òdi pine dɔ Yusutu kù Matiao.

24 Akū ò adua kè ò pì: Dikiri, ní gbē sĭnda pínki nēsē dɔ. Gbēnɔn pla dínɔ té n gbē kù n bò mɔwēre,

25 de a bàka gɔ kù kù ókɔnɔ zĭrinɔ zĭ dikĭna gūn yāi, zĭ kù Yudasi bòn à gēe gu kù kɔ sē káao gūn.

26 Akū ò kàpaa kpá gbēnɔn pla pìnɔ yā musu. Akū líkpana Matia kù, akū ò a dà zĭri gbēnɔn kuri awēedonɔ té.

2

Luda Nini kipanaa

1 Kù Pentikɔsi dikpe gɔɔ kà, ò kù gu dokɔnɔa ní pínki.

2 Kanto ò kĭni mà bona ludambe lán zàga'ia gbāna bà, akū kpé kù ò vutena wā.

3 Ò pɔ è lán tēnenenɔ bà à fākɔa à didi ní baadia.

4 Akū Luda Nini kĭpaŕmāa ní pínki, akū ò nā yākeburì'onāaa lākū Nini pì ní gbá lé nā.

5 Yuda kenɔ kù Yurusaleṃmu gwe, ludayāmari kù ò bò andunia būsū sĭnda pínki gūnnɔ ū.

6 Kù ò ní zuka pìi mà, ò kākaraŕyĭ dasidasi, akū ò bídi kè, kù ò mà òteni ní gbē sĭnda pínki buri yā o.

7 Yā pì ní kù gbāna à bò ní sare ò pì: Yā'orĭi pìnɔ bi Galilidenɔme ní pínkiroo?

8 À kè dera ò mà òteni ó baadi būsū yā oo?

9 Patianɔ kù Midianɔ kù Elamunɔ ó ū kù gbē kù ò kù Mesɔɔtamianɔ kù Yudeao kù Kapadosiao kù Pɔntuo kù Asiao

10 kù Firigiao kù Pamfiliao kù Misilao kù Libia būsū kù à kù Sireni sareo kù gbē kù ò bò Romunɔ.

11 Yudanɔ kù gbē kù ò ní donyĭ zé sēnɔn ó ū kù Keretĭnɔ kù Larubunɔ, akū òten ma òten Luda yābonsare kenanɔ o kù ó baadi buriyānɔ.

12 Yā pì ní kù gbāna ò bídi kè, òten kɔ lala òten pì: Yā kpate takan gwee?

13 Gbēkenɔ sɔ òteni ní lalandi ke ò pì: Í mé à ní kù.

Pita waazikenaa

14 Akū Pita fūte à zè kù a gbē kpaa gbēnɔn kuri awēedonɔ à yā ò gbāngbān à pì: Ákɔnɔ Yudanɔ kù gbē kù á kù Yurusaleṃmunɔ pínki, à sá kpá à tó mà yā pì oāre.

15 Í dí gbē pìnɔ kù lākū áten da nāro, zaakū kɔnkɔ mò kēndon tera.

16 Yā kū annabi Yoeli òon dí:

17 Luda pì:

Gɔɔrɔ kpɛdenɔ zī mani ma Nini pisi gbē sīnda pínkia,
 á nэгggbēnɔ kú á nэнgbēnɔ ni annabikεyā o,
 á kefennanɔ ni wégupu e,
 á mare zókɔnɔ ni nana o.

18 Gɔɔrɔ birenɔa

mani ma Nini pisi ma zɔ̀bberinɔa
 gɔ̀gbēnɔ kú nɔgbēnɔ ní pínki
 oní annabikεyā o.

19 Mani sèedanɔ ke musu,
 mani yābonsarenɔ ke andunia gūn,
 aru kū téo kū túsukpe sí lukuo nigɔ́ kún.

20 Ifántē ni sira kū,

mɔvura ni tēra kū lán aru bà
 ari Dikiri sugɔɔrɔ zókɔ́ gakturide gɔ́ gé ká,

21 gbē sīnda pínki kú òdi Dikiri sísinɔ ni bo.

22 Isarailanɔ, à yā dí ma. Lákū á dɔ́ á zīdane nà, Luda Yesu Nazera mòáre a gbē
 ũ kú daboyánɔ kú yābonsarenɔ kú sèeda kú à kè a gáí á ténɔ.

23 Luda zèo a pɔyenyīna kú a dɔ́naao gūn kú ò a kpááwa, akú a tò kifirinɔ a pà
 lía ò a dè.

24 Akú Luda ga bàa pòroa à a vù, zaakú à zé vī kú ga ni fɔ́ àgɔ́ a kúnaro.

25 Zaakú Dauda a yā ò à pì:

Madigɔ́ Dikiri e ma wén gɔɔrɔ sīnda pínki,
 lákū à kú ma ɔplai nà
 pókε ni ma lukaro.

26 Abire yāin ma pɔ́ digɔ́ nna,
 ma nèεgūn pù.

Ma támaa vī kú ma mè nigɔ́ kun,

27 zaakú ĩni ma tó mira gūnlo,
 ĩni we n gbē kú à kú adona yagi kúro.

28 N ma da wèndi zéa,

ma pɔ́nna nigɔ́ pana n kínaa.

29 Ma gbēnɔ, mani fɔ́ mà ó dizi káaku Dauda yā oáre swáswa. À gà ò a vī a mira
 kú wēte dín ari kú a gbārao.

30 A annabikε gūn à dɔ́ kú Luda lé sèawa à pì, áni a burinɔ doke ká a kpatan.

31 Dauda gīnake à Arumasihu vuna gan è, akú à a yā ò à pì: Luda ni a tó mira
 gūnlo, aní we a mè yagi kúro.

32 Yesu pìin Luda a vù gan. A sèedadenɔn ó ũ ó pínki.

33 Vutena Luda ɔplai à a Nini kú à a lé sèwεε sí a Dea. Yā kū áten e akúsɔ́ áten
 ma tera de Luda Nini kú à pisiwá ũmε.

34 Zaakú adi ke Dauda mé à fùte à gèε ludambero, à pì:

Dikiri ò ma dikirine à vute a ɔplai

35 ari àgɔ́ a iberenɔ kene a tintin ũ.

36 Isarailanɔ, àgɔ́ dɔ́ sánsán kú Yesu kú a a pà líaan Luda dìte Dikiri ũ,
 Arumasihu ũ dɔ́.

37 Kú ò yā pìi mà, à ní zɔ́, akú ò Pita kú zìri kparanɔ là ò pì: Gbēnɔ, óni ke
 deraa?

38 Akú Pita pìinne: Á baadi nèεε lite à da'ite ke kú Yesu Kirisi tóo, á durunnanɔ
 ni kèáwa áni Luda Nini sí gba ũ.

³⁹ Zaakū lé kú Luda sèε pì de á pò ùme kú á nénŋ kú gbē kú ò kú zàŋŋ, gbē kú Dikiri ó Luda ni n̄ sísi pìŋŋ n̄ pínki.

⁴⁰ À yā pādenŋ ònne dasi à nàkarańma à pì: À á zīda bo gbāragbē vāni dínŋ té.

⁴¹ Akū gbē kú ò a yā pìi sìnŋ da'ite kè. Zī birean ò kàra n̄ té gbēŋŋ wāa gēro.

⁴² Ò laakarii dō zīrinŋ yādannenāaa kú kōgbēkenāao kú Dikiri pōblenāao kú aduakēnaao.

Yesudenŋ kunna kú kōo

⁴³ Zīrii pìŋŋ ten sēeda kú yābonsarenŋ ke, akū vīna gbē sīnda pínki kú.

⁴⁴ Dikiri náanikerinŋ pínki gā dokŋŋme. Pó kú ò vīnŋ gō n̄ pínki pò ū.

⁴⁵ Tó ò n̄ pò kú ò vīnŋ yā, òdi a ɔgŋ kpaatetektōne lākū baadi bōkŋte de nā.

⁴⁶ Lākū gu digō dŋ nā òdigō kō kakara Luda ɔnn, òdigō pò ble kō bea kú pŋnnao kú n̄sε mēn doo.

⁴⁷ Òdigō Luda tō kpá, akūsō òdigō nna kú baadi pínki. Dikiri digō gbē kú àteni n̄ sura banŋ kara n̄ té lākū gu digō dŋ nā.

3

Gōgbē εε werekōanaa

¹ Zīkea Pita kú Yuhanao gēε Luda ɔnn fānantē mō aakō aduakεgŋɔa.

² Gōgbē ke kú gwe ò a i εε ūme. Lākū gu digō dŋ nā òdi a sé ò su ò a dite Luda ɔnn gānu kú òdi pì Gānu Mana gūn. Gwen àdigō bara ke gbē kú òten gē ɔn pìi gūnnŋa.

³ Kú à Pita kú Yuhanao è, òten su gē Luda ɔnn, akū à baraa kēńma.

⁴ Ò wé pèa, akū Pita pìne: N̄ ó gwa la.

⁵ Akū à wé pēńma àteni n̄ gba dā.

⁶ Akū Pita pìne: Mā ɔgŋ vīro, ama pò kú má vīn mani n gba. Kú Yesu Kiriisi Nazera tōŋ n̄ fute n̄ taa o.

⁷ Akū Pita a kú a ɔplaa à a fūte a zè. Gwe gōŋŋ a gbálanŋ kú a gēsēwaanŋ gbāna kú.

⁸ À vī à zè, akū à nā taa'onāaa. À gē kūrwo Luda ɔnn àten taa o àten vīvī àten Luda sáabu kpá.

⁹ Baadi pínki a è àten taa o àten Luda sáabu kpá,

¹⁰ akū ò a dō barakeri kú àdigō vute Luda ɔnn Gānu Manan ū, akū yā kú à a lé n̄ kú gbāna à bō n̄ sare.

Pita waazikena Luda ɔnn

¹¹ Lākū à na Pita kú Yuhanao nā gu kú òdi pì Sulemanu èdan, akū baadi pínki ten gē n̄ kīnaa, kú yā pìi bō n̄ sare yāi.

¹² Kú Pita gbēŋŋ è, à pìńne: Isaraılanŋ, bó yā mé à tò yā pìi bō á sareε? Bó yā mé à tò á wé fīwá lεε? Áten da ó zīda gbāna kesō ó ludayāmana mé à tò gbē dí taa ò yá?

¹³ Ó dizi káakunŋ Ibrahī kú Isaakuo kú Yakubuo Luda gwēnaa kpà a zīkeri Yesua. Ákōŋŋ sō a kpà gbānadenŋa a bo a kpe Pilati kú à zè kú a gbarenaao aεε.

¹⁴ A bo Luda gbē mana kú à kú adona pì kpe, akū a wé kè Pilatia à gbēderi gbareáεε.

¹⁵ A Wēndikpammarii dè, akū Luda a vù bona gan. A sēedadēŋŋ ó ū.

16 Yesunaanikena mé à tò gṵgbē kū á a dṵ átēni a gwa dí wèrekṵa Yesu tṵ gbāna yāi. Yesunaanikena mé à a gbà aafia á pínki wára.

17 Tera ma gbēnṵ, má dṵ kū ákṵnṵ kū á gbānadenṵ yā pīi kē wésirakēnaa gūmmē.

18 Luda dò annabinṵne arē, akū ò gīnake ò pī n pínki kū Arumasihu ni wētamma e, akūsṵ à kē lē.

19 Abire yāi à nèse litē à arē dṵ Ludaa, á durunnanṵ ni kēáwa de à suárē kū nèsekpatēnao

20 à Yesu kū à gīnake à a dītēárē Arumasihu ū pī zīáwa.

21 Séde àgṵ kú musu gīa ari gṵrṵ kū Luda ni pṵ pínki keke à kē dufu, lākū à dà a annabinṵne nà ò ò zaa káaku.

22 Musa pī, Dikiri á Luda ni á gbēke sé annabi ū lán a bà. À yā kū ani oáre ma pínki.

23 Gbē kū adi annabii pī yā ma sṵro, Luda ni ade bo á té à a demē.

24 Annabi kū ò Luda yā ònṵ pínki naana Samuēli kīnaa gṵrṵ dīkīna baaruu kpà.

25 Yā kū annabii pīnṵ òo kū Luda bàka kū à kú kū á dizi káakunṵo gṵ á pṵ ū, lākū à ò Ibrahimē nà à pī áni arubarika da andunia buri pínkigu a buri gāi.

26 Kú Luda a zikeri pīi dīte, à a zīáwa káaku, de à arubarika daágu à á baadi kpē li a yāvānikenanṵne.

4

Yakpatēkena kū Pitao kū Yuhanao

1 Kū Pita kū Yuhanao ten yā ò gbēnṵne, sa'orinṵ kū Luda kpé dogari gbē zṵkṵnṵ kū Sadusinṵ gēnyī.

2 N pṵ fē kū òten yā da gbēnṵne yāi, òten gēnṵ vuna Yesu gūn kpàkpa kē.

3 Akū ò n kū ò n dá kpésiran ari gu dṵ, zaakū gu gīnake à sī kò.

4 Ama gbē dasi kū ò n yā mànṵ Yesu náani kē ari n gṵgbēnṵ dasi kū à kà gbēnṵn dúbu sṵoro taka bà.

5 Kū gu dṵ, Yuda gbānadenṵ kū gbē zṵkṵnṵ kū ludayádannerinṵ kākara Yurusalemu.

6 Sa'oriki Anasa kú gwe kū Kayafao kū Yuhanao kū Alesandao kū gbē kū ò de sa'oriki pīi danē ūnṵ n pínki.

7 Ò sù kū Pitao kū Yuhanao gbānade pīnṵ arē, akū ò n lá ò pī: Bó gbāna ke dí tṵn a abirekū kēoo?

8 Akū Luda Nini sù Pitaa à pīnne: Gbānadenṵ kū gbē zṵkṵnṵ,

9 lākū átēni ó lala gbāra nà yā mana kū o kē erēne yāi, deran o kē à wèrekṵa nà,

10 ákṵnṵ kū Isarailanṵ pínki àgṵ dṵ kū gbē kū à zena á arē dí aafiaa lē kū Yesu Kirisi Nazera kū a a pà lía Luda a vù bona gan tṵome.

11 Lemē gbē kū ákṵnṵ kpéborinṵ a pā kpàì mé à gṵ kpé kusuru gbē mīde ū.

12 Gbē pānde ke kun kū ani gbē sura baro, zaakū andunia gūn pínki Luda dí gbē dīte bisāsirinṵne à n sura baro, séde àpii.

13 Kū ò Pita kū Yuhanao kùgbānakenaa è, akūsṵ ò dṵ kū talaka wésiradenṵne n ū, à bṵ n sare, akū ò dṵ sà kū ò gīnake ò kú kū Yesuome yā.

14 Lākū ò gbē kū à werekṵanaa pīi è zē nà n sare, odi fṵ ò yāke ò doro.

15 Ò pīnne ò bṵte, akū ò yā gṵgṵ

16 ò pì: Óni ke dera kù gbē pìnṵoo? Zaakū Yurusalemudenṵn dō pínki kù ò daboyā zōkṵṵ kè, óni fṵ ò gíro.

17 De yā pì sún dagula de adilaro, ò kpàkēnyī pāsīpāsī de òsun yā o gbēkene kù tṵ pìio doro.

18 Akū ò n̄ sísí ò yā dìteñne òsun yā o kesṵ ò yā dañne kù Yesu tóoro sánsán.

19 Akū Pita kù Yuhanao wémma ò pì: À gwa á zīdane. Á yān óni ma yá, ke Luda pṵ? A kpate mé à mana Ludanē?

20 Zaakū óni fṵ ò gí ò yā kù o mà akūsṵ o è oiro.

21 Gbānade pìnṵ òra ò vīna dàdañyī, akū ò n̄ gbāre. Odi wétammana zé lero, zaakū baadi pínki ten Luda sáabu kpá yā kù à kèe pì yāi.

22 Gbē kù ò werekṵana daboyā bire kēne pì zī kù de wè buplala.

Yesudenṵ kùgbāna wēkenaa

23 Kù ò n̄ gbāre, akū ò tà n̄ gbēno kīnaa, ò òrñe lākū sa'orikinṵ kù gbē zōkṵṵn òrñe nà.

24 Kù ò mà, ò ́ gbāna dṵ Ludaa lēle ò pì: Dikiri, mōkṵn mé n̄ musu kè kù zīteṵo kù ísiraṵo kù pṵ kù ò kú n̄ gūnnṵ pínki.

25 N̄ dà n̄ zīkeri ò dizi Daudane kù n̄ Nini gbānao, akū à pì:

Bṵ yā mé à tò burinṵ ten zuka káa?

À kè dera òten lé pā kpákūsūu?

26 Andunia kīnanṵ ten zī soru ke, kpatablerinṵ ten kakara Dikirii kù Kína kù à kàao.

27 Yapurame, Herṵdu kù Pṵntiu Pilatio kākara wēte dí gūn kù Isarailanṵ kù buri pāndenṵ n̄ zīkeri kù à kú adona Yesu kù n̄ kà kína ū pīi.

28 Ò kè lākū n̄ gīnake n̄ zēo nà n̄ gbāna kù n̄ pṵyenyīnaaooa.

29 Tera sà Dikiri, n̄ yā pāsī kù ò ò ma gwe. Ókṵnṵ n̄ zṵblerinṵ, n̄ ó gba lé ò n̄ yā o kù kùgbānao manamana.

30 N̄ ṵ dawá de ò gbēno werekṵa ò daboyānṵ kù yābonsarenṵ ke kù n̄ zīkeri kù à kú adona Yesu tṵo.

31 Kù ò adua kè ò lāka, gu kù ò kōkakaranan yīgāyīgā, Luda Nini sūm̄ma n̄ pínki, akū ò gēe òten Luda yā òrñe kù kùgbānao.

Yesudenṵ n̄ēdokṵnṵkena kù kṵo

32 Yesu nāanikerinṵ laasun dokṵnṵ vī kù lédokṵnṵo. N̄ gbēke dī pi a pṵ kù á vīno bi a pṵme adoro. N̄ pṵ pínki bi n̄ pínki pṵme.

33 Luda zīrinṵ ten Dikiri Yesu vuna gan yā o gbēnṵne kù gbāna zōkṵṵo. Ò Luda gbēke zōkṵṵ lè n̄ pínki.

34 Pṵke dí kīa n̄ gbēkearo, zaakū gbē kù ò bú ke kpé vīno dī yā ò su kù a ṵṵo

35 ò kpá zīrinṵa, de ò kpá baadia lākū à a bōkṵte de nà.

36 Levi buri Yusufu kù à bṵ Sipiru bṵsun kù n̄ té. Luda zīrinṵ tṵ kpāne Baanaba. Tṵ pīi pì Laakaripaterii.

37 À bú kù à vī yā, akū à sù à a ṵṵo kpá zīrinṵa.

5

Anania kù Safirao

1 Gṵgbē kù òdi pine Anania kun dṵ kù a nanṵ Safirao. A zīte yā

2 à a ṵṵo fīnti bṵ kù a nanṵ dṵnaao, akū à gēe à a kpāra kpá zīrinṵa.

³ Akū Pita pìne: Anania, b́oyái n tò Setan dònne are le sée? N n zĭte ɔgɔ fĭnti b̀ò, akū n éke tò Luda Ninine.

⁴ Gorɔ kú n̄di zĭte pì yiaro, n pónloo? Kū n yia s̄s, lákū n̄ yei nà ĩni ke kú a ɔgɔoro? À kè dera n yá bire kena laasun lèe? Adi ke bisāsirin n éke tònoro, Ludan n tònè.

⁵ Kū Anania yá p̄ii mà, à lète à gà. Akū v̄ina gbē kú ò yá p̄ii màɔ kú manamana.

⁶ Kefennanɔ gè ò biza dàala, akū ò a sè ò gèe ò a v̄l.

⁷ Kū à kà lán awa aakɔ̀ bà, yáke manaa sari a nanɔ̀ sù à gè.

⁸ Akū Pita a là à p̄i: Ñ omene, a zĭte p̄ii yia lán dí bàn yá? Á wèa à p̄i: Ee, lemè.

⁹ Akū Pita pìne: B́s̄ yá mé à tò a Luda Nini lè a gwàa? Gbē kú ò n zā v̄inɔ̀n kú kpélelea, oni n sé ò bo kúnwo se.

¹⁰ Gwe ḡɔ̀n̄ à lète a are à gà. Kū kefennanɔ̀ gè, ò è à gà, akū ò a sè ò gèe ò a v̄l a zā sare.

¹¹ Akū v̄ina s̄osi gbēnɔ̀ kú manamana n̄ pínki kú gbē kú ò yá p̄ii màɔ̀ n̄ pínki.

Daboyánɔ̀ kú yabonsarenɔ̀

¹² Luda zĭrinɔ̀ ten daboyá kú yabonsarenɔ̀ ke dasi gbēnɔ̀ té. Yesu náanikerinɔ̀ dì k̄kakarana ke lele Sulemanu èdan n̄ pínki.

¹³ Gbē p̄andenɔ̀ dì we ò n̄ám̄maro, ama gbē s̄inda pínki dì n̄ tó nna sí,

¹⁴ ama gbē dasi kú òten Dikiri Yesu náani kenɔ̀, ḡɔ̀gbēnɔ̀ kú n̄ɔ̀gbēnɔ̀ n̄ pínki, òdiḡɔ̀ kara n̄ té.

¹⁵ Akū ò gyārenɔ̀ s̄ete kú w̄utebɔ̀nɔ̀ kú gyāresebɔ̀nɔ̀ ò n̄ kátè zén, de tó Pita ten ḡete, a n̄ini le à da n̄ gbēkenɔ̀la yái.

¹⁶ Pari b̀ò w̄ete kú ò kú Yurusalemu sarenɔ̀n ò sù kú gyārenɔ̀ kú gbē kú t̄ananɔ̀ ten wari d̄óm̄manɔ̀, akū ò wèrek̄sa n̄ pínki.

Wétamma m̄na zĭrinɔ̀ne

¹⁷ Akū sa'oriki kú Sadusi ḡá gbē kú ò de a gbē únɔ̀ f̄ute ò nèseḡɔ̀baa kpà kúnwo.

¹⁸ Ò zĭrinɔ̀ kùkú ò n̄ ká kpésiran,

¹⁹ akū Dikiri malaika sù à kpé p̄i zé w̄èñne gwāani à n̄ b́ote à p̄i:

²⁰ À gé àḡɔ̀ kú Luda ɔ̀n, à w̄èndi dufu p̄i yá o baadi pínkinè.

²¹ Zĭrinɔ̀ yá p̄ii mà, akū ò gèe Luda ɔ̀n k̄n̄k̄ɔ̀k̄n̄k̄ òten yá dañne.

Kū sa'oriki kú a gbēnɔ̀ f̄ute, ò Isaraila gbānadennɔ̀ kú n̄ gbē z̄ɔ̀k̄ɔ̀n̄ kākara, akū ò dogarinɔ̀ z̄l ò gé zĭrinɔ̀ b̄ote kpésiran ò su kúnwo.

²² Kú dogari p̄inɔ̀ kà gwe, od̄i n̄ le kpénlo. Akū ò era ò tà ò p̄in̄ne:

²³ Kú o ka kpé p̄i k̄inaa, o lè gbānn̄n̄ tatana ḡinḡin a dák̄p̄arinɔ̀n̄ kú kpélelea, ama kú o w̄è, ódi gbēke lenlo.

²⁴ Kú Luda ɔ̀n dák̄p̄arinɔ̀ gbē z̄ɔ̀k̄ kú sa'orikinɔ̀ yá p̄ii mà, ò bídi kè lán yá p̄i de nà.

²⁵ Akū gbēke sù à p̄in̄ne: À ma! Gbē kú a n̄ ká kpésira ḡunn̄n̄n̄ kú Luda ɔ̀n òten yá dañne.

²⁶ Akū Luda ɔ̀n dák̄p̄arinɔ̀ kú n̄ gbē z̄ɔ̀k̄ɔ̀n̄ gèe ò n̄ kùkú ò sù kúnwo yáketè sari, zaakú òten v̄ina ke gbēn̄ne, de òsun n̄ pápa kú gbèeoro yái.

²⁷ Kú ò sù kúnwo, ò n̄ zé gbānadennɔ̀ are, akū sa'oriki n̄ lala yái à p̄i:

²⁸ O giáre s̄ans̄an̄ à yá dañne kú tó p̄iio, akū a tò yá p̄i kpé àten da Yurusalemula pínki, akús̄ á ye à gbē p̄i ga yá diwa yá?

²⁹ Akū Pita kū zīri kparanŋ wēm̄ma ò pì: Luda yā mé à kù ò ma de bisāsiri p̄s̄la.

³⁰ Ó dizinŋ Luda mé à Yesu kū a a lòko lía a dē p̄i vù.

³¹ Luda a sè à vùte a ɔplai Kínane Surabari ũ, de à Isarailanŋ gba zé ò n̄s̄e lite à n̄ durunnanŋ kēm̄ma.

³² Yā p̄inŋ s̄eedadenŋ ó ũ, ók̄ŋŋ kū Luda Nini kū Luda d̄i kpá gb̄e kū òdi a yā manŋaaŋ.

³³ Kū ò yā p̄i mà, n̄ p̄o f̄e manamana, akū ò ye ò n̄ d̄ede.

³⁴ Farisi kū òdi pine Gamalieli kū n̄ t̄e. Ludayādanneriime, gb̄e s̄inda p̄inki d̄i a t̄s̄ nna sí. À f̄ute à zè à p̄i ò bo kū gb̄e p̄inŋŋ ḡia.

³⁵ Akū à p̄ir̄ne: Isarailanŋ, à laakari ke yā kū á ye à ke gb̄e p̄inŋŋēe.

³⁶ Adi ḡi kero kū Tuda f̄ute àteni a z̄ida d̄ite a ka. Ò t̄ei lán gb̄enŋŋ w̄a pla bà. Kū ò a d̄e, akū a ibanŋ f̄ák̄sa, akū yā làka.

³⁷ A ḡbera Galili gb̄e Yudasi f̄ute gb̄enŋ naroḡŋŋa à gb̄enŋ ḡate à n̄awa dasi. À ḡa se, akū a ibanŋ f̄ák̄sa n̄ p̄inki.

³⁸ Maten oáre tera, àsun gb̄e p̄inŋ yā daro, à n̄ tó. Tó n̄ p̄oyeina kū n̄ yākenanŋ bò bisāsiri k̄inaame, ani m̄i d̄e.

³⁹ Tó à bò Luda k̄inaame s̄s̄, áni f̄s̄ à kp̄ánn̄ero. À laakari ke z̄ikana kū Ludaŋi.

⁴⁰ Ò a yā mà, akū ò z̄irinŋ sisi ò n̄ gb̄e. Ò ḡir̄ne ò yā o kū Yesu t̄so, akū ò n̄ gb̄are.

⁴¹ Z̄irinŋ bò gb̄anadenŋ k̄inaa kū p̄onnaŋ, zaakū ò è ò kà kū ò wé'i dar̄ma Yesu t̄s̄ yāi.

⁴² Lákū gu d̄iḡŋ d̄o n̄à òd̄iḡŋ yā dañne Luda onn kū n̄ benŋŋ, òd̄iḡŋ Yesu baaru nna kp̄áñne k̄ammabonaa sari, òdi pi àkūme Arumasihu ũ.

6

Kpanyīri gb̄enŋŋ supplanŋ d̄it̄einaa

¹ Ḡŋŋ b̄irea kū Yesu ibanŋ ten kara, n̄ Girikiyāmarinŋ ten yāket̄e ká n̄ Eberuyāmarinŋ ò p̄i, tó òten p̄oble kpaate lákū gu d̄iḡŋ d̄o n̄à, òdi p̄a kpá n̄ gyaanŋŋime.

² Akū z̄iri gb̄enŋŋ kuri aw̄ēeplanŋ Yesudenŋ sisi n̄ p̄inki ò p̄i: À zé v̄i ò p̄a kpá Luda yāi ò laakari d̄o p̄oble kpaatenaaaro.

³ À ḡs̄gb̄enŋ bo á t̄e gb̄enŋŋ suppla, gb̄e mana kū ɔnd̄ŋ kū Luda Ninio p̄ek̄erēm̄manŋ, de ò n̄ d̄ite z̄i pi gb̄e z̄ók̄ŋŋ ũ,

⁴ óni laakari d̄o aduak̄enaanaa kū Luda yā'or̄n̄einaaŋ.

⁵ Yā p̄i k̄an̄gu n̄ p̄inki, akū ò Sitiv̄i kū Luda Nini kū ludanaanik̄enaanaŋ p̄ek̄erēe s̄e kū Filipio kū Porokoruo kū Nikanŋŋo kū Timŋŋo kū Pamenao kū Antiōku gb̄e Nikola kū à Yudanŋ donȳize s̄e yāo.

⁶ Ò ḡēe k̄un̄wo z̄irinŋ k̄inaa, akū ò adua k̄eñne ò ɔ n̄ar̄ma.

⁷ Luda yā ten dagula, Yesu ibanŋ ten kara Yurusalemu manamana, akū sa'orinŋ Yesu yā si dasidasi.

Sitiv̄i k̄inaa

⁸ Luda arubarika kū gb̄anaŋ p̄ek̄ere Sitiv̄ia, akū àten daboyā kū yābonsarenŋ ke gb̄enŋŋ t̄e.

⁹ Aduak̄ek̄pe ke kun kū òdi pi z̄idadenŋ aduak̄ek̄pe. N̄ gb̄ekenŋ bò Sir̄eni kū Alesandariaŋo kū Silisia b̄usuŋo kū Asia b̄usuŋo. Akū ò ib̄erēe s̄e kū Sitiv̄io ò lékpak̄sa k̄e k̄aaŋ.

10 Ama odi a f̄sro ɔ̄nd̄5 k̄u Luda Nini a gb̄a yāi.

11 Ò té kà gb̄ēn̄ɔ̄n, akū gb̄ē p̄in̄ɔ̄ p̄i: O mà à bò Musa k̄u Ludao yā kp̄e.

12 Ò Yudan̄ɔ̄ k̄u n̄ gb̄ē z̄ɔ̄k̄ɔ̄n̄ɔ̄ k̄u luda yādann̄erin̄ɔ̄ laakar̄ii f̄ute, akū ò ḡē ò Sitiv̄i k̄u, ò ḡē k̄āao n̄ gb̄ānad̄en̄ɔ̄ k̄īnaa.

13 Akū ò sù k̄u s̄eedade éken̄ɔ̄ ò p̄i: Gb̄ē dí mé àdiḡ5 Luda kp̄é k̄u a dokao v̄ani bo lakanaa sari.

14 Zaakū o mà à p̄i Yesu Nazera ni kp̄é p̄i kakate à ó fut̄eokarayā k̄u Musa d̄aw̄ere lite sé.

15 Akū gb̄ānade k̄u ò vut̄ena gwen̄ɔ̄ wé p̄e Sitiv̄iā n̄ p̄inki, ò è a ān de lán malaika ānn̄ bà.

7

Sitiv̄i yā'ona gb̄ānad̄en̄ɔ̄ne

1 Akū sa'oriki Sitiv̄i là à p̄i: N yā p̄in̄ɔ̄ ò yāpuran yā?

2 Akū à p̄i: Ma gb̄ēn̄ɔ̄ k̄u ma den̄ɔ̄, à ma! Luda Gakuride bò à sù ó dizi k̄āaku Ibrah̄iā ḡr̄ɔ̄ k̄u à k̄u Mes̄opotamia b̄usun, zaade à kp̄é à gé vute Arana.

3 À pine: N̄ bo n̄ b̄usun n̄ dan̄en̄ɔ̄ té n̄ tá b̄usu k̄u mani m̄on̄nen̄.

4 Akū à bò Kaladia b̄usu p̄i ḡun̄ à ḡē à v̄ute Arana. A de ga gb̄era Luda sù k̄āao b̄usu k̄u á kun tera dí p̄in̄.

5 Luda dí b̄usu p̄i z̄ite ke kp̄āa bee ḡēse doro, ama à a lé s̄ene à p̄i ani ḡ5 a p̄ó ũ k̄u a burin̄ɔ̄. Ḡr̄ɔ̄ birea s̄5 Ibrah̄i né v̄iro.

6 Luda pine lán dí bà: N burin̄ɔ̄ ni nib̄ɔ̄ ble b̄usu p̄ānden. Gwen oni z̄ò blen, oni wé t̄ān̄ma ari w̄ē w̄āa pla.

7 Luda p̄i āni wari d̄o buri k̄u oni z̄ò bleñ̄nen̄ɔ̄a, Ibrah̄i buri p̄in̄ɔ̄ ni b̄ote ò su ò donȳi keare gu dí p̄in̄.

8 Akū Luda t̄ōz̄yā dà Ibrah̄ine a bàka kunna k̄āao s̄eeda ũ. Kū à Isaaku ì, à t̄ō z̄ōne a ḡr̄ɔ̄ s̄raak̄ode z̄i. Len Isaaku k̄e Yakubune le d̄o, akū Yakubu k̄e ò dizi k̄āaku gb̄ēn̄ɔ̄n̄ kuri aw̄eplan̄ɔ̄ne le se d̄o.

9 Akū ó dizi k̄āaku p̄in̄ɔ̄ n̄es̄eḡōbaa kp̄a k̄u n̄ gb̄ēndo Yusufuo, ò a yia ò tà k̄āao Misila. Luda k̄u k̄āao,

10 à a bò a wari s̄inda p̄inki ḡun̄. Luda Yusufu p̄i gb̄a ɔ̄nd̄5 à tò à nna k̄u Misila k̄ina Firi'aunao, akū à a d̄ite Misila b̄usu gb̄ē z̄ōk̄5 ũ k̄u a be ɔ̄nn̄wo.

11 Akū n̄aa k̄a Misila k̄u Kanaan̄ɔ̄ b̄usuuo p̄inki. Wari k̄e z̄ōk̄5, ó dizi p̄in̄ɔ̄ dí p̄oke le ò bl̄ero.

12 Kū Yakubu mà p̄oblewe k̄u Misila, à ó dizi p̄in̄ɔ̄ z̄i gwe. N̄ gena k̄āakuden gwe.

13 A ḡēn̄ pladen Yusufu a z̄ida mò a v̄in̄in̄ɔ̄ne, akū Firi'auna Yusufu dan̄en̄ɔ̄ d̄ō.

14 Akū Yusufu gb̄ē z̄i a de Yakubua à mó k̄u a dan̄en̄ɔ̄ n̄ p̄inki. N̄ p̄inki gb̄ēn̄ɔ̄n̄ baaak̄5 akuri aw̄eɛs̄ɔ̄rome.

15 Akū Yakubu ḡē Misila. Gwen à ḡan̄ k̄u ó dizi p̄in̄ɔ̄ n̄ p̄inki.

16 Ò sù k̄u n̄ ḡēn̄ɔ̄ Sek̄emu, akū ò n̄ v̄i gb̄ēw̄ee k̄u Ibrah̄i l̄u mira ũ ḡun̄ Am̄o n̄en̄ɔ̄ à f̄inaa b̄ōr̄ine k̄u andurufuuo.

17 Kū lé k̄u Luda s̄e Ibrah̄ine ḡr̄ɔ̄ ye à k̄a, ó buri dasi k̄u à k̄ara Misila manamana.

18 Akū k̄ina dufu k̄u à Yusufu d̄oro kpata bl̄e Misila.

19 À pás̄i k̄u ó burio à wé t̄a ó dizin̄ɔ̄a, à tò ò n̄ n̄en̄ɔ̄ k̄ote ò ḡāga.

20 Ḡr̄ɔ̄ birean ò Musa ì a àlesi mana. Ó a gw̄a a de bea m̄o aak̄ōme.

21 Kū ò a zùkūna, akū Firi'auna nénɔgbē a sè a a gwà a zīda né ũ.

22 Ò Misilano ɔndɔ dà Musane pínki, à gɔ̀ gbē zɔ̀kɔ̀ ũ ya'ona kú yáɛnaao gūn.

23 Kū à kà wè̀ bupla, à dà a nè̀ɛɛ gūn à gé a Isaraila dakenɔ gwa.

24 Kū à è Misila gbē ten wari dɔ a gbē mèn doa, akū à yā̀ sì a gbēne à fīna bòa à a dè.

25 Kū Luda ye à a gbēno sura ba a gāi, àten da ò dɔ̀me, ama ò dɔ̀ro.

26 Kū gu dɔ̀, Isaraila gbēno planɔ ten fiti ke, akū a sù à n kpaate à kúte kè́ne à pì: Ma gbēno, à kè dera àten wari dɔ̀kɔ̀a àtēne?

27 Akū gbē kú àten wari dɔ̀ a gbēndoa ɔ̀ sò Musai à pì: Dí mé à n ke kína yá̀gɔ̀gɔ̀ri ũwɛɛɛ?

28 N ye n ma de lákū n Misila gbē dè nà gīan yá?

29 Kū Musa yā̀ pìi mà, à bàa lè à tà Midià busun. Gwen à nэгɔ̀gbēno in gbēno n pla.

30 Wè̀ bupla gbèran malaika bò à sùa gbàrannan Sinai kpi sare tariankpá té gūn.

31 Kū Musa daboyá bire è, à bò a sare. Kū à nài à gwa, à Dikiri kòtoo mà à pì:

32 Makúme n dizinɔ Ibrahim kú Isaakuo kú Yakubuo Luda ũ. Vīna Musa kú àten lukaluka, adi fɔ̀ à wé sè à gwàro.

33 Akū Dikiri pìne: N n kyate bobo, zaakū gu kú n zen kú adoname.

34 Ma wétamma kú òten mɔ̀ ma gbē kú ò kú Misilano è sànsán ma n ndanaa mà, akū ma su mà n sura ba. Mani n zī Misila sà.

35 Musa kú ò gine yā̀ ò pì dí mé à a kè kína yá̀gɔ̀gɔ̀ri ṹne pìin Luda yā̀ òne malaika kú à bò à sùa tariankpá gūn gāi, à a zī kína kú ani n gbare ũ.

36 Àkū mé à bò kúńwo à yā̀bɔ̀nsareno kú daboyáno kè Misila kú Isira Tērao kú gbàranna gūnwo wè̀ bupla.

37 Musa pì mé à pì Isarailano, Luda ni n gbēke sé annabi ũ lán a bà.

38 Musa pì kú kú gbē kú ò kakarana pìnɔ gbàrannan, à kú gwe kú ó dizinɔ kú malaika kú à yā̀ òne Sinai kpi musuo. Àkū mé à yā̀ wè̀ndidenɔ̀ sì à kpáwá.

39 Ó dizinɔ̀ dí a yā̀ maro, akū ò gīi n laasun èra à tà Misila.

40 Ò pì Harunane: N tana kenɔ kewere ò dowere are, zaakū Musa kú à ó bóte Misila, ó dɔ̀ yā̀ kú à a lèro.

41 Gɔ̀ɔ̀ birean ò tana pì lán zùsane bɔ̀ɔ̀ɔ̀ bà, akū ò sa òa ò dikpe kè pɔ̀ kú ò kè n zìdane pì yā̀ musu.

42 Akū Luda kpe lííne à tò ò donyī kè ludambe pɔ̀no kè lákū ò kè annabinɔ̀ takada gūn nà ò pì:

Isarailano, adi ke makū a sa òma gbàrannan wè̀ buplaro.

43 Tāna Mɔ̀leki bizakutan á sena kú susune tāna Refā kú a zeo takao. Dikiri kú a pì a donyī kè́nenɔ̀ yāin mani tó ò tá kááo Babilonu dire kpa.

44 Ó dizinɔ̀ Luda bàka kunna kúńwo kuta vī gbàrannan. Luda a taka mò Musane, akū ò kè lákū Luda òne nà.

45 Kuta pìi gɔ̀ Yɔ̀suane kú ó dizinɔ̀, akū ò sù ò buri kú Luda pèrńmańnenɔ̀ busun sīrma. Kuta pì kú gwe ari Dauda gɔ̀ɔ̀a.

46 Dauda pì nna kú Ludao, akū à wé kèa de à le à kpé bo Yakubu Ludane.

47 Sulemanu mé à kpé pìi bòne.

48 Ama Luda Musude digɔ̀ kú kpé kú bisásirinɔ̀ bòo gūnlo, lákū annabii ò nà:

49 Dikiri pì:

Musu bi ma kiblegbaame,

zīte bi ma tintimme.

Kpé kpate takan áni bomenee?

Mákpán ma kipaki kunn?

50 Makū mé ma pó sīnda pínki kèroo?

51 Ludayádarisarinŋ á ũ! Á nèse vīro! Á sá gbāname! Adigō gí Luda Ninii adigō ke lán á dizinŋ bà.

52 Annabi kpaten á dizinŋ gí wé tāaii? Ò gbē kū ò gīnake ò Gbē Mana suna yā òo pīnŋ dēde. Ade pīn a bo a kpe a a dè sà.

53 A doka kū malaikanŋ sùoo sī, ama ádi zī ke a yāaro.

Sitivī papana kū gbēeo

54 Kū ò yā pii mà, n pŋ fēi ò saka sòì.

55 Akū Luda Nini didi Sitivīa à wé pè ludambea, akū à Luda gakuri è kū Yesuo zena a ɔplai.

56 Akū à pi: À ma! Ma ludambe è wēna, Bisāsiri Né zena Luda ɔplai.

57 Akū ò ɔ tàta n sáa ò wiki gbāna lè, akū ò kùsia lèelelele.

58 Ò a gāte ò bò káao wēte kpe, akū òteni a pápa kū gbēeo de ò a de. Ò n uta zōkōnŋ bò ò kate kefenna kū òdi pine Solu sare.

59 Kū òten Sitivī pápa kū gbēeo le, à adua kè à pi: Dikiri Yesu, n ma nini sí.

60 Akū à kùte à wiki gbāna lè à pi: Dikiri, òsun n durunna díkīna daro. Yā bire onaa gberan à gā.

8

1 Solu kú gbē kū ò Sitivī dēnŋ kpe.

Solu wétamma mōna Yesudenŋne

Zī birean ò nà wétana sŋsi gbē kū ò kú Yurusalemunŋa manamana. Zīrinŋ baasi ò fákōa n pínki Yudea kú Samaria būsunŋ gūn.

2 Ludayāmari kenŋ Sitivī vī ò a gè ɔɔ dè kú wiki gbānao.

3 Akū Solu kokari kè kú sŋsi gbēnŋ kakatenaao. Àdigō gē ɔn kú ɔnnwo àgō gōgbēnŋ kú nōgbēnŋ kúkū àgō n gāte à gé à n ká kpēsiran.

Baarunnakpana Samaria būsun

4 Gbē kū ò fákōanŋ gēe ò Yesu baaruu kpà gu sīnda pínkin.

5 Filipi gēe Samaria būsū wēte ken, akū à Arumasihu waazi kēñe.

6 Kū gbēnŋ Filipi yā mà, akūsŋ ò daboyā kú à kēnŋ è, ò laakarīi dè yā kú àten oa kú nèse mēn doo.

7 Zaakū gbē kú n tãnanŋ gòmma kú wiki gbānaonŋn dasi, akūsŋ kēnŋdenŋ kú erenŋ wèrekōa dasi.

8 Akū ò pōnna kè manamana wēte pii gūn.

9 Gōgbē ke kú gwe zaa zī òdi pine Simŋ. Àdigō daboyā ke à bò Samariadenŋ sare, akū à a zīda dīte gbē bēere de ũ.

10 Né fiti gbē zōkō pínki dī laakarī dŋ a yāa ò pi: Gbē pī bi gbē kū òdi pine Luda gbāna zōkōdeme.

11 Daboyā kú àdigō ke n té zaa gīkena n kú gbāna.

12 Ama kú ò kpata kú à bò Luda kīnaa baaru kú Filipi kpāñne kú Yesu Kirisi tōoo mà, ò sī, akū ò da'ite kè gōgbēnŋ kú nōgbēnŋ n pínki.

13 Bee Simŋ yā pīi sī à da'ite kè, akū à nà Filipia. Kū à daboyā kū gbāna yā zškŋ kū Filipi ten kenŋ è, yā pīnŋ bō a sare.

14 Kū žirinŋ mà zaa Yurusalemu Samariadenŋ Luda yā sī, ò Pita kū Yuhanao žīm̄ma.

15 Kū ò kà gwe, ò adua kèr̄ne de ò Luda Nini le yāi.

16 Ò n̄ da'ite kè yā kū Dikiri Yesu tso, ama Luda Nini dí didi n̄ gbēkearo.

17 Kū ò ŋ nām̄ma, akū ò Luda Nini lè sà.

18 Kū Simŋ è ò Luda Nini è kū žirinŋ ŋnammanaao, akū à sūr̄ne kū ŋŋo

19 à pi: À ma gba gbāna pi se, de gbē kū ma ŋ nàa ni Luda Nini le.

20 Akū Pita pīne: N ŋŋ kakate kūnwo, zaakū nten da ĩni Luda gba lú kū ŋŋome.

21 N ŋ kū zī pīi gūnlo, n baka kú a gūnlo, zaakū n n̄ese mana Ludanero.

22 N̄ kpe li n yā vāni pīine n̄ adua ke Dikiria, ke ani sūru ke kūnwo kū n laasun bire takao gw̄e?

23 Zaakū ma è kū sewe žīni kú n gūn, durunna bàa kànne.

24 Akū Simŋ pi: À adua kemene Dikiria de yā kū a ò ke sūn ma lero yāi.

25 Kū Pita kū Yuhanao Dikiri sēedaa kè ò a yā dār̄ne, akū ò èra òten tá Yurusalemu, òten baaru nna kpá Samaria lakutunŋ gūn dasidasi.

Filipi kū Etiopia gbānade ko

26 Dikiri malaika yā ò Filipine à pi: N̄ fute n̄ gé ḡenŋmidŋki kpa. N̄ zé kū à bō Yurusalemu à ḡe Gaza sé, zé kū à b̄te gbārannan.

27 Akū à dà zén. Etiopia gbēke té zé pīn. Etiopia b̄usu saraunia kū òdi pīne Kandase begwariime, a aruzeke dākparinŋ gbē zškŋome. À sū à donyī ke Yurusalemu,

28 akū à èra àten tá à vutena a s̄go gūn, àten annabi Isaya takada kyó ke.

29 Akū Luda Nini pi Filipine: N̄ gé n̄ na s̄go direi.

30 Akū Filipi bàa lè à ḡe. À mà àten annabi Isaya takada kyó ke, akū à a là à pi: N̄ kyó kū nten ke b̄kote d̄s yá?

31 À wèa à pi: Tó gbēke dí a b̄kotemenero, mani f̄s mà a d̄rŋ d̄s yá? Akū à Filipi sisi à ḡè à v̄ute a sare.

32 Yā kū àteni a kyó ke pīin dí:

Lán s̄a kū òten gé a k̄utu kpá bà,
lán s̄ane b̄rŋ kū òteni a k̄a k̄e bà,
à ȳite kp̄en adi lé w̄k̄saro.

33 Ò wé'i d̄aa,
odi yākpate ke k̄aao a zéaro.

Dí mé ani f̄s à a ḡrŋ bire yā oo?

Zaakū ò a w̄endii bō andunia gūn.

34 Akū ḡs gbē pīi pi Filipine: N̄ omene, dí musun annabi yā bire òo? A žīdan yā ke gbē p̄andeme?

35 Naana Luda yā pīia Filipi Yesu baaru nna kp̄ane.

36 Kū òten gé are, ò kà í ke k̄naa, akū ḡs gbē pīi pi: N̄ í gwa la. Bó mé ani kp̄amene mà da'ite ke?

37 Akū Filipi pīne: Tó n yā pīi sī kū n̄ese m̄en doo, ĩni f̄s. À wèa à pi: Ma sī kū Yesu Kirisí bi Luda Néme.

38 Akū à pi ò gó ze. Akū n̄ pla n̄ p̄inki ò k̄pa ò ḡè ín. Akū à a da'ite kè.

39 Kū ò bikù bara, akū Dikiri Nini Filipi kpàgwi, g̃ōgbē pì dí a e doro, akū ponna gūn à dà zéla.

40 Filipi a zīda è zε Azotu, akū à g̃èè à Yesu baaru nna kpà wēte kū wēteo ari à g̃èè à kào Sizaria.

9

Yesu bo à suna Solua (Zīr 22:6-16, 26:12-18)

1 G̃oɔ birea s̃ō Solu ten p̃ō bo a yīn, àten yā pāsī o Dikiri ìbaño d̃edena yā musu. À g̃èè sa'oriki kīnaa,

2 à gb̃èkaa à lá kē Damasuku aduakεkpedeññe à kpáawa, de tó à zé pì deño lè gwe, g̃ōgbēño kū ñōgbēño ñ p̃inki, ani ñ kükū à su kūñwo Yurusalemu.

3 Kū à dà zén, àten gé à kà kani kū Damasukuo, akū kanto gupura bò ludambe à dàmla.

4 À bò à lète, akū à kòtoo mà à p̃iñe: Solu, Solu, b̃ō mé à tò nten wé t̃amaa?

5 Akū à pi: Díme ñ uu, Dikiri? Akū à wèa à pi: Makūme Yesu kū nten wé t̃aa ũ.

6 Ñ fute ñ gē wēte gūn, oni onne yā kū ìni kē.

7 Gb̃ē kū òten gé k̃aaoño g̃ō s̃ãii. Ó kòtoo pii mà, ama odi gb̃ēke ero.

8 Kū Solu fute, à a wé w̃ē, akū adi gu ero. Akū ò a kù a ɔa ò g̃èè k̃aaoño Damasuku.

9 À kē g̃oɔ aak̃ō gu'ena a sari, adi p̃ō blero adi í miro.

10 Yesude ke kú Damasuku kū òdi pine Anania. Dikiri yā òñe wégupu'ena a gūn à pi: Anania. Akū à wèa à pi: Makūñ dí, Dikiri.

11 Akū Dikiri p̃iñe: Ñ gé, zaakū ma gb̃ē pii s̃è à gé ma t̃ō bo buri p̃andeññe kū òdi pine Solu gbeka. Àten adua kē gwe.

12 Wégupu'ena a gūn à ñ e, ñ su ñ ɔ ña de à gu e.

13 Akū Anania p̃iñe: Dikiri, ma mà ò gb̃ē pì yā ò dasi, lākū à yā ṽani k̃è ñ gb̃ē kū ò kú Yurusalemuññe ña.

14 Sa'orikiño a gb̃à zé à gb̃ē kū òteni ñ s̃isi laño kükū. Abire yāiñ à sù.

15 Akū Dikiri p̃iñe: Ñ gé, zaakū ma gb̃ē pii s̃è à gé ma t̃ō bo buri p̃andeññe kū ò k̃inaño kū Isarailañome.

16 Lākū ani wétamma le ma t̃ō yāi ña mani m̃oñe.

17 Akū Anania bò à g̃èè à g̃è ɔñ p̃iñ, à ɔ ña Solua à pi: Solu ma gb̃ē, Dikiri Yesu kū à bò à s̃umma zén g̃oɔ kū nten su la, àkū mé à ma zī de ñ gu e Luda Nini summa yāi.

18 Gwe g̃ōño p̃ō b̃ōte a wén láñ kp̃òtekeε bà ò lète, akū à gu è. Akū à fute à da'ite k̃è.

19 Kū à p̃ō blè, à gb̃ana kū.

Solu waazikεna za a Damasuku

Solu g̃oɔ pla k̃è kū Damasuku Yesudeño,

20 akū à ña Yesu yā waazikenaaa g̃ōño Yudaño aduakεkpeño gūn, à pì Yesu bi Luda Néme.

21 Yā pii bò gb̃ē kū ò màño sare ò pi: Gb̃ē bire mé adi gb̃ē pii sisiriño ásar̃o ke Yurusalemuroo? Àkū mé adi su la à ñ kükū à tá kūñwo sa'orikiño kīnaaroo?

22 Solu s̃ō, a gb̃ana dig̃ō kara, akū a yā Yuda kū ò kú Damasukuño fū à biriañ̃e kū Yesu bi Arumasihume.

23 G̃oɔ pla gbera Yudaño lédok̃ōño kei ò a de,

24 akū à ñ lēkpakūsūnaai pīi mà. Òten wēte bīnīlenŏ dākpa fānantē kū gwāanio de ò a de yāi.

25 Gwāanin Solu gbēnŏ a dà tānkŏn ò a gbàre kū bàao bàai bona bīni musu.

Solu waazikena zaa Yurusalemu

26 Kū à kà Yurusalemu, à wēte à na Yesudenŏa, akū ò vīna kēne í pínki, odi a Yesudekena náani kero.

27 Akū Baanaba a sè à gēe kāao zīrinŏ kīnaa, à gbàñne lākū Solu Dikiri è zén nà kū yā kū Dikiri òneŏo kū lākū à Yesu yā ò gupuraa nà zaa Damasukuo.

28 Akū Solu gē ñ té à kurè kúnwo Yurusalemu à yā ò gbēnŏne kū Dikiri tso gupuran.

29 Kū à yā ò Yuda Girikiyāmarinŏne à lēkpakōa kè kúnwo, akū òten wete ò a de.

30 Kū a gbēnŏ dō, ò zēne Sizaria, akū à tà Taasu.

31 Abire gbera sōsi gbē kū ò kú Yudea kú Galilio kú Samaria būsūuonŏn kun aafia pínki. Òten gbāna kū òten gé are vīnakena Dikirineŏe gūn, òten kara kú Luda Nini í nèse kpàteñne yāi.

Ainea werekōanaa

32 Pita di kure wēte kū wēteŏo pínki, akū à gēe Luda gbē kū ò kú Lidano gwa.

33 À gōgbē kū òdi pine Ainea è gwe, à kōnŏ kú katena wè sōraakō.

34 Akū Pita pine: Ainea, Yesu Kírísí n werekōa. Ñ fute ñ n pè koko. Akū à fūte gōnŏ.

35 Lidadenŏ kú Sarŏnudenŏ a è, akū ò lite ò are dō Dikiria.

Tabita vuna gan

36 Nōgbē Yesude ke kú Yōpa a tón Tabita, kú Giriki yāo sō Dōkasi. Tó pīi pī zō. Yā mana kenaa pēkerēa, akūsō àdi takasidenŏ wēnda gwa.

37 Gōrŏ birean à gyā kè à gā. Kū ò a zú ò, ò a sè ò wūte kpé musu gūn.

38 Yōpa sō à zā kú Lidaoro. Kū Yesudenŏ mà Pita kú gwe, ò í gbēnŏn plano zīa ò wé kēa ò pī: Ñ mō ó kīnaa likalika.

39 Akū Pita fūte à gēe kúnwo. Kū à kà, ò dīdi kāao kpé pīi musu. Akū gyaanŏn nāi í pínki kú sōdŏo, ò uta kú pōkasa kú Tabita kè gōrŏ kú à kpé kú kúnwonŏ mōne.

40 Pita pērīma à í bóte bàai. À kùte à adua kè, akū à are dō gēe pīia à pī: Tabita, ñ fute. Kū à wé wē, à Pita è, akū à wūte.

41 Pita a kú a ŏa à a fūte à a zè. Akū à Luda gbē pīnŏ sisi kú gyaanŏnŏ, akū à a kpāmīma bēne.

42 Yā pīi dà Yōpala pínki, akū ò Dikiri náani kè gwe dasi.

43 Pita gōrŏ pla kè gwe Simŏ Āna bea.

10

Pita kú Kōneliu

1 Gbēke kú Sizaria a tón Kōneliu. Àkūme soza gā kú òdi pi Itali gā gbē zōkō ū.

2 Gbē pī bi lodayamariime, àdigō Luda vīna vī àpii kú a bedenŏ í pínki. Àdi gba da manamana, akūsō àdigō adua ke gēn baaakō.

3 Zīkea fānantē mò aakō à Luda malaikaa è tētēntē wégupu gūn, à gē a bea à pine: Kōneliu.

4 Akū Kōneliu wé wēa kú vīnao, akū à pī: Bómēe, Dikiri? À wēa à pī: N aduakena kú n gbadana gbēnŏneŏo kà Luda kīnaa, akū à sì.

5 Ñ gbēnŋ zī Yŋpa sà, de ò Simŋ kŋ òdi pine Pita sísi.

6 À kĭpa gbē kŋ òdi pine Simŋ Āna bea. A be kŋ ísira léa.

7 Kŋ malaikaa pii tà, Kŋneliu a zíkəri gbēnŋn pla kenŋ sisi kŋ soza ludayāmari kŋ à naaa.

8 Kŋ à yā pii bàbañne pínki, akŋ à ñ zī Yŋpa.

9 Kŋ gu dŋ, akŋ ò dà zén, ò kà káni kŋ wēte pìo. Gŋrŋ birea kŋ ifāntē kà mīdangura, Pita di kpé musu de à adua ke.

10 Nà teni a de à ye à pŋ ble, akŋ gŋrŋ kŋ òten pŋble ke à wégupu è.

11 À ludambe è wēkŋana, pŋke ten kipa lán biza zŋkŋ bà. Bà dŋdŋna a kusuru mèn siikŋnŋa pínki, àten su zĭte.

12 Pŋ buri sĭnda pínki kŋ a gŋn, nŋbŋnŋ kŋ pŋ kŋ òdi táa o kŋ kŋaŋnŋ kŋ bānŋ.

13 Akŋ ò pine: Pita, ñ fute ñ de ñ só.

14 Akŋ Pita pi: Agya Dikiri. Mádi tē pŋ ke pŋ gbāsĭ ble zikiro.

15 Akŋ à kŋtoo pii mà a gĕn plade dŋ ò pi: Pŋ kŋ Luda pi à swáswa, ñsun a tē boro.

16 À kē le gĕn aakŋ, akŋ kánto ò pŋ pii gà ò tào ludambe.

17 Pita ten bídi ke wégupu kŋ à è piia, akŋ Kŋneliu zĭri kŋ ò Simŋ be gbēkanŋ kà gŋnŋ, ò zena gānu léa.

18 Ó lé zù ò gbēka tŋ gwen Simŋ kŋ òdi pine Pita kĭpan.

19 Ari tera Pita ten laasun lé wégupu kŋ à éea, akŋ Luda Nini pine: Gbēnŋn aakŋnŋ teni n gbēka.

20 Ñ kipa ñ gé kŋñwo sĭkaa sari, zaakŋ makŋ mé ma ñ zĭmma.

21 Akŋ Pita kipa à gĕe gbē pinŋ kĭnaa à pi: Makŋme gbē kŋ àten gbēka ū. Bŋ yā mé à tò a su laa?

22 Ó pi: Sozanŋ gbē zŋkŋ Kŋneliu mé à ó zĭ. Gbē maname, à Luda vĭna vĭ. Yudanŋ pínki di a tŋ nna sí. Luda malaikaa pine à n sisi ñ su a bea de à n yā ma.

23 Akŋ Pita gĕ kŋñwo ŋnn à ñ yārii kē.

Kŋ gu dŋ, à fŋte à dà kŋñwo zén. Yŋpa Yesude kenŋ gĕe kĕao lēle.

24 A gŋrŋ aakŋden ò kà Sizaria. Kŋneliu a danenŋ kŋ a gbēnna kĕnino kākara àteni ñ dā.

25 Kŋ Pita gĕ ŋnn, akŋ Kŋneliu gĕe à dàale à kŋte a are.

26 Akŋ Pita a fŋte à pi: Ñ fute ñ ze. Bisāsirin ma ū se.

27 Àten yā o kĕao ari ò gĕe ò gĕe kĕao kpén, akŋ à gbēnŋ lè kakarana gwe dasidasi.

28 Á piñne: Á dŋ kŋ Yudanŋ zé vĭ ò yākate kŋ buri pāndeŋ ari ò gĕ ñ ŋnnlo. Ama Luda mŋmene māsun gbēke gbāsĭ gwa ke mà a tē boro.

29 A yā mé à tò kŋ ò ma sisi, mà su sĭkaa sari. Má ye mà yā kŋ a ma sisiia mà sà.

30 Akŋ Kŋneliu pi: A gŋrŋ siikŋden dí kŋ maten adua ke ma bea ifāntē mŋ aakŋ mandara'i. Akŋ kánto ma gbēke è zena ma are à pŋkasa kŋ àten té ke dana

31 à pi: Kŋneliu, Luda n aduakēnaa si, n gbadaanaa kĕagu.

32 Ñ gbēnŋ zī Yŋpa Simŋ kŋ òdi pine Pita sísi. À kĭpa Simŋ Āna bea zaa ísira léa.

33 Akŋ ma gbēnŋ zĭmma gŋnŋ. Lákŋ n su nà à kē mana. Tera sà ò pínki ó kŋ la Luda dŋnaa gŋn, de ò yā kŋ Dikiri ònne ñ owere ma yāi.

Pita ya'onaa

34 Pita nà yā'onaaa à pi: Ma si yāpura sà kŋ Luda di gbēke wé gwaro.

³⁵ Buri sīnda pínki té gbē kū àten vīna kene, akūsō àdi yā mana ke, ade yā mé àdi káagu.

³⁶ Á légbāzā kū Luda kè Isarailanone dō, à kena káao nna Yesu Kirisi gāi baaru nna kpáinne. Àkūme buri sīnda pínki Dikiri ũ.

³⁷ Á yā kū à kè Yudea gu sīnda pínki dō, lākū à nàa nà zaa Galili Yahaya waazikena da'itekena yā musu gbera.

³⁸ Á dō lākū Luda a Nini pisi Yesu Nazeraa nà, akū à kú kū gbānao à gèe wēte kū wēte, à yā mana kèinne à gbē kū Ibilisi ní fèinne ní kpeno wèrekōa, zaakū Luda kú káao.

³⁹ Ókōnōme yā kū à kè Yudea būsun kū Yurusalemuo pínki sèedadeno ũ. Ò a lòko lía ò a dè,

⁴⁰ akū Luda a vù gan a goro aakōde zī à tò à a zīda mōwewe.

⁴¹ Adi ke gbē sīnda pínki mé à a èro, sé ókōnō kū Luda gīnake à ó sé a sèedadeno ũ. A vuna gan gbera o pò blè o í mì káao.

⁴² Akū à dàwewe ò waazi ke gbēnono ò onne kū akāame gbē kū Luda dite gbē bēnono kū gyāwāndeno pínki yākpatekeri ũ.

⁴³ Annabinō pínki a yā ò ò pì gbē kū ò a náani kēno durunnanō ni kērima a tó gāi.

Luda Nini kipana buri pāndenone

⁴⁴ Goro kū Pita kpé àten yā pì onne, Luda Nini kipa gbē kū òten yā pì manōa ní pínki.

⁴⁵ Yā pìi bò Yuda Yesude kū ò sù kū Pitaono sare, kū bee buri pāndenon Luda a Nini pisiřma gba ũ yāi.

⁴⁶ Zaaakū ò mà òten yāke buri o òten Luda yābonsare kenano o. Akū Pita pì:

⁴⁷ Gbē pino Luda Nini lè lán ó bà. Dí mé ani fō à gīinne ò da'ite kee?

⁴⁸ Akū à pì ò da'ite kēinne kū Yesu Kirisi tōo. Akū ò wé kēa à goro pla ke kūrwo.

11

Pita buri pādeno yā gbāna Yuda Yesudenone

¹ Zīrinō kū Yesude kū ò kú Yudeano mà lākū buri pādeno Luda yā sì nà se.

² Kū Pita sù Yurusalemu, gbē kū ò zè kū tōzōyāono a taari lè

³ ò pì: N gē gyōfōrdeno bea n pò blè kūrwo.

⁴ Akū Pita fute àten yā pì bokoteinne zéazea à pì:

⁵ Má kú Yopame, maten adua ke, akū ma wégupu è. Ma pòke è lán biza zōkōo bà, bà dōdona a kusuru mèn siikōno, à bò ludambe àten kipa ma kīnaa.

⁶ Ma wé pèa tíii, ma nōbōno è a gūn, sēnte pōno kū pò kū òdi taa o kū kuaono kū bāno.

⁷ Akū ma kōtoo mà ò pìmene: Pita, n fute n de n sò.

⁸ Akū ma pì, agya Dikiri, tè pò kesō pò gbāsī ke dí gē ma lén zikiro.

⁹ Kōtoo pì bona ludambe gēn plade pì dō, pò kū Luda kēke à gō swāswa, màsun a tè boro.

¹⁰ A kè lè gēn aakō, akū ò èra ò gà pínki ò tàò ludambe.

¹¹ Goro bire gōno gbēnon aakō kū ò ní zīma bona Sizariano sù on kū má kún.

¹² Akū Luda Nini pìmene mà gé kūrwo sikaa sari. Ó gbēno gbēnon suddo dīkīnanō gēe kūmao lèlè se, akū o gē gbē kū à gbē pino zīma bea.

¹³ Akū à òwewe lākū a malaikaa è nà, à bò à sùawa a kpén à òare à gbē zī Yopa à ma sísi,

14 de mà yā kū ani a sura ba oare, akāa kū a bedenŋ ń pínki.

15 Kū ma na yā'onaaa, Luda Nini kīparńma lākū à kīpawá káaku nà.

16 Akū yā kū Dikiri ò dí òmagu kū à pì, Yahaya gbēnŋ da'ite kè kū ío, akāa sŋ áni ó da'ite ke kū Luda Ninio.

17 Lākū Luda gba dokŋnŋ kēńne kū ókŋnŋ kū ò Dikiri Yesu Kiriŋi náani kēnŋ nà, díń ma ũ mà fŋ mà gí Ludanēē?

18 Kū ò yā pīi mà, odi yāke ò doro, akū ò Luda tŋ bŋ ò pì: O è Luda ẹra à buri pāndenŋ gbà zé dŋ ò nēse lite ò wēndi kū àdi lākaro le.

Antiŋkudenŋ zena kū Yesuo

19 Wétammana kū à fute Sitivĩ ga gbera mé à tò gbēnŋ fākŋa ò tà Fenisia bŋsun kū Sipiru bŋsuuo kū Antiŋkuo, òten Luda yā ò Yudanŋne rŋtēne.

20 Ama ń gbēkenŋ bi Sipiru bŋsu kū Sireni bŋsuuo gbēnŋne, akū ò gēe Antiŋku òten yā ò buri pāndenŋne se dŋ, òten Dikiri Yesu baaru nna kpáńne.

21 Dikiri ten ŋ dańma, akū gbēnŋ yā pīi sì dasidasi ò are dŋ Dikiri.

22 Akū yā pì baaru kà Yurusalemu sŋsi gbēnŋ kńnaa, akū ò Baanaba zì Antiŋku.

23 Kū à kà gwe, à è lākū Luda arubarikaa kēńne nà, akū a pŋ kè nna. À lé dàńma ń pínki ò ze kū Dikirio kū nēse mēn doo.

24 Baanaba bi gbē maname, Luda Nini kū ludanaanikēnaao pēkerēa, akū ò kàra Dikiri gbēnŋ gŋn dasidasi.

25 Akū Baanaba gēe Taasu de à Solu wete.

26 Kū à a lè, akū à sù kāao Antiŋku. Òdigŋ kakara kū sŋsi gbēnŋ dasidasi ògŋ yā dańne ari wē do papana. Antiŋku gwen ò Yesu íbanŋ sŋsin Yesudenŋ ũ káaku.

27 Gŋrŋ kŋa annabinŋ bŋ Yurusalemu ò sù Antiŋku.

28 N gbē kū òdi pine Agabu fute à zè à gínake à nà zŋkŋ kū ani ká andunia gŋn pínki yā òńne kū Luda Nini gbānao. Kalaudiu kíblena gŋrŋn nàa pīi kà.

29 Akū Yesudenŋ zèò ò ń gbē kū ò kú Yudeanŋ kámaza ke lākū baadi gbāna kà nà ò kpázáńne.

30 Akū ò kè le ò Baanaba kū Soluo zìò ò kpá ń gbē zŋkŋna.

12

Yamisi dena kū Pita dana kpésiranwo

1 Gŋrŋ kŋa kína Herŋdu ŋ pēte Yesude kenŋa pásípāsĩ.

2 À Yuhana vŋni Yamisi dè kū fēnedao.

3 Kū à è yā bire kè Yudanŋne nna, akū à ẹra à Pita kù dŋ. À abirekū kè Burodi Futenasari dikpe zĩme.

4 Kū à Pita kù, à a dà kpésiran à a nà sozanŋne ń ŋ ò a dákpa. Soza pínŋ gá do bi gbēnŋn siisiikŋme leu siikŋ. À dite à yákpate ke káao gbēnŋ wára Vĩnla dikpe gbera.

5 Akū ò Pita kŋna kpésiran, ama sŋsi gbēnŋ ten adua kenē zēnaa sari.

Pita bona kpésiran

6 Zĩ kū tŋ gu dŋ kū Herŋdu ni bo káao, zĩ birea gwāanin Pita ten i o soza gbēnŋn planŋ dagura yĩna kū m̀kakŋanaao mēn pla, akŋsŋ gbēnŋn planŋn kú kpéleleá òten kpé pì dákpa.

7 Kānto gŋnŋ Dikiri malaikaa gē gwe, akū kpé pì pura kù. À Pita lè a gbānterēea à a vù à pì: N fute likalika. Akū m̀kakŋanaa pínŋ bŋte a ŋa.

⁸ Akū malaikaa pīi pīne: Ñ n uta da ñ n kyate kpá. Pita kè le, akū malaikaa pīi pī: Ñ n uta kakara ñ kū ñ témai.

⁹ Akū Pita bò à tèi. Adi yā kū malaika ten kene dō yāpura ūro, àten da àten nana omē.

¹⁰ Ō gēte gudākpāri káakula kū a pladeo, akū ò kà bīnilea. Bīnile pīi gbà bi mōome, akū à wēñne kū a zīdao. Ō bōte òten gē wēten, akū gwe gōno malaikaa pī Pita tò zéda gūn.

¹¹ Kū Pita wé kè à pī: Má dō sánsán sà kū Dikiri a malaikaa zī de à ma bo Herōdu ōi kū yā kū Yudanō wé dōi ò kemeneo pínki.

¹² Kū a laakarii sù, à gēe Yuhana kū òdi pine dō Maaku da Mariama bea. Ō kakarana gwe dasidasi òten adua ke.

¹³ Kū à gānu gbà lè, akū nōgbē zikeri kū òdi pine Roda gēe gwa.

¹⁴ Kū à Pita kōtoo dō, pōnna gūn adi zé wēro, à bàa lè à èra à gēe à pīrīne Pita ze kpélelea.

¹⁵ Ō pine: Īa ten kámmān yá? Akū à zèo kū yāpurame. Akū ò pī: A malaikaame.

¹⁶ Pita kpé àten gbà lé. Kū ò wē, ò a è, akū yā pīi bò ñ sare.

¹⁷ Akū à ò kēñne yáku ò yīte, akū à bàbañne lākū Dikiri a bo kpésiran nà. Akū à pī: À gé à o Yamisine kū ó gbē kparanō. Akū à bò à gēe gu pāndea dō.

¹⁸ Kū gu dō, zuka gbāna kà sozanō dagura òten kō lala: Bó mé à Pita lèe?

¹⁹ Herōdu pī ò a wete. Kū odi a lero, akū à yā lāla gudākpārii pīnōa, akū à pī ò ñ dede.

Herōdu ganaa

Abire gbera Herōdu bò Yudea à gēe à gōro pla kè Sizaria.

²⁰ À pō fē Tayadenō kū Sidōdenōi manamana, akū gbē bireno lédokōno kè ò sù a gwa lele. Ō gēe kīna pī begwari Blasatu kīnaa. Kū Blasatu ñ yāze è, ò gēe lédokōno ke kū Herōduo, zaakū ñ būsū pōble dī bo a būsūmme.

²¹ Kū gōro kū ò dite kà, Herōdu a kīble'utano dà à gēe à vūte a tintinnwa, akū à yā ò gbēno.

²² Gbēno wiki lè ò pī: Luda ke mé àten yā o, adi ke bisásirinlo.

²³ Gwe gōno Dikiri malaika a lè à a nè, kū adi zōkōke dō Ludanero yāi, akū a mēe kōkōo kà à gà.

²⁴ Luda yā tén dagula àten kara.

²⁵ Baanaba kū Soluo sō, kū ò ñ kāmaza yā kēke ò làka, ò bò Yurusalemu ò Yuhana kū òdi pine Maaku sè ò tà kāao.

13

Baanaba kū Soluo zīnaa

¹ Annabinō kū yādannerinōn kū Antioku sōsi gbēno té, ñ tón Baanaba kū Simeō kū òdi pine Bárasirao kū Sireni būsū gbē Lusiuo kū Manae kū à né blè kū kīna Herōduo lele kū Soluo.

² Gōro kū òten donyī ke Dikirine kū léyīnaao, Luda Nini pī: À Baanaba kū Soluo dite ñdona zī kū ma ñ séa yāi.

³ Kū ò lé yl ò adua kè, akū ò ò didirīma ò ñ gbāre, ò dà zén.

Kunna Sipiru būsun

⁴ Kū Luda Nini Baanaba kū Soluoo zī le, ò gēe Selusia. Zaa gwe ò gēe gó'iten ò gēe Sipiru būsun.

5 Kū ò kà Salami, ò Luda yā waazi kè Yudanɔ aduakekpenɔ gūn. Yuhana Maaku kú kúńwo kpanyĩri ũ.

6 Ò gète luan pila ari Pafɔ, akú ò kpàkū kū Yuda dabokeri kú à de annabi éke ũo gwe. A tón Yesune.

7 Adigɔ kú kú búsuu pì gbē zɔkɔ Segiu Pɔluo. Gbē zɔkɔ pì bi ɔndɔriime, akú à Baanaba kú Soluo sisi kú à ye à Luda yā ma yāi.

8 Dabokerii pì tón Elima kú Giriki yāo. À ibereε sè kúńwo, àten wete à gbē zɔkɔ pì sá vú de àsun Yesu náani kero yāi.

9 Akú Solu kú òdi pi dɔ Pɔlu, Luda Nini didia, akú a wé pè Elimaa à pì:

10 Ibilisi néno doke keme n ũ! Mana sīnda pínki kparaside! Bisásiri kú yā vāni sīnda pínki pèkerεa! Wézēri pásī! Īni Dikiri zé sūsu litena kpedangara tóroo?

11 Tera sà Dikiri ni ɔ kútemma de ñ vīna kú. Īni gɔrɔ pla ke kú ifánté'enaao. Gwe gōnɔ Elima wé gō dáadāa, gusira kùtea. Akú àten ɔ mátemate à gbē wete à a ɔ kú.

12 Kú gbē zɔkɔ pì yā kú à kèe pìi è, à Dikiri náani kè, zaakú Dikiri yā kú Pɔlu dàne a kú gbāna.

Kunna Antiɔku kú à kú Pisidia búsun

13 Akú Pɔlu gè gó'iten kú a gbēnɔ ò bò Pafɔ ò gèe Pega, Pamfilia búsun. Gwen Yuhana Maaku ñ tón à èra à tà Yurusalemu.

14 Bona Pega ò gèe Antiɔku kú à kú Pisidia búsun. Kámmabogɔrɔ zī ò gèe ò vùte aduakekpen.

15 Doka kú annabinɔ takadanɔ kyókenaa gbera aduakekpe gbē zɔkɔnɔ gbē zì à pìrñe: Gbēnɔ, tó á karana yāke ví à ò gbēnɔne, à ò.

16 Akú Pɔlu fùte à ɔ kèrñe à pì: Isarailanɔ kú buri pānde donyĩrinɔ, à ma yā ma.

17 Isarailanɔ Luda ó dizinɔ sè, akú à ñ buri kàra kú ò kú Misila búsun. Akú à bò kúńwo gwe kú a gbāna zɔkɔo.

18 À ñ gwa gbárannan lán wè bupla taka bà.

19 À gbāna blè Kanaano búsuu buri mèn supplanɔa, akú à ñ búsuu pìi kpàrñma.

20 A pínki kà wè wàa pla kpé bupla akuri taka bà. Abire gbera à yāgɔgɔrinɔ dìteñne ari à gèe pé annabi Samuelia.

21 Kú ò kína gbèka, akú Luda Kisi né Solu, Biliaminu buri dìteñne. À kpata blè wè bupla,

22 akú Luda a bò kpatan à Dauda kà a gēne ũ. Luda Dauda yā ò à pì a lè Yesε né Dauda laasun pɔ kèare, ani a pɔyeina pínki yā keme.

23 A buri gūn à Yesu bòn Isarailanɔne Surabari ũ lákū à a lé sè nà.

24 Ari Yesu pì gɔ gé su Yahaya gīnake à waazi kè Isarailanɔne ñ pínki, à òrñe ò ñ nēε lite ò da'ite ke.

25 Kú Yahaya zī ye à láka à pì: Dín áten da má de a ũu? Gbē kú áten wé dɔin ma ũro. À ma! Ade ten su ma gbera, mádi ká mà a kyate bobonero.

26 Ma gbēnɔ, Ibrahimī burinɔ kú buri pānde donyĩrinɔ, ókɔnɔn Luda surabana yā díkīna kpázawεre.

27 Yurusalemudenɔ kú ñ gbānadenɔ dí Yesu dɔro, odi annabinɔ takada kú òdigɔ a kyó ke kámmabogɔrɔ zī pínki zé dɔro, akú ò tò annabii pínɔ yā pápa ò yā dàala.

28 Odi yāke lea kú à kà ò a dero, akú ò wé kè Pilatia de ò a de.

29 Kū ò yā kū ò kè a yā musu kè pínki, ò a kipa lía ò a wùte miran.

30 Ama Luda a vù bona gan.

31 A gɔɔ pla kenaa gūn à bò à sù gbē kū ò bò Galili ò gèe káao Yurusalemunɔa. Mólkɔnɔme a sèedadeno ũ gbēnɔne.

32 Ókɔnɔ sɔ, o su a baaru nna kpááre. Lákū Luda lé sè ó dizinɔne nà

33 à kè ókɔnɔ kū ó de ní buri ũnɔne, à Yesu vù lán ò ò Zabura plade gūn nà.

Luda pì:

Ma néme n ũ,
gbāran ma n i.

34 Adi yagi kero, ama Luda a vù bona gan lákū Luda ò nà yā à pì:

Mani kúadona arubarika keáre yāpura

lákū ma ò Daudane nà.

35 Akū ò ò gukea dɔ ò pì:

Īni we n gbē kū à kú adona yagi kero.

36 Dauda sɔ à Luda pɔyenyīnaa kè a gɔɔa, à gà ò a mira kpákūsū kū a dizinɔ pɔo, akū à yagi kè.

37 Gbē kū Luda a vù bona gan pì dí yagi kero.

38 Ma gbēnɔ, àgɔ dɔ kū durunnanɔ kēmmana waazi kū óten keáre bò Yesu gáime.

39 Musa doka di fɔ à tò Luda yā bo kúnwo nnaro, ama Luda di tó yā bo kū gbē kū óten Yesu náani kenɔ nna a pínki gūn.

40 À laakari ke, de yā kū annabinɔ ò sún á lero

41 ò pì:

À ma, ákɔnɔ lalandikerinɔ,

à ke giri à kakate,

zaakū mani yāke ke á gɔɔa.

Bee tó ò òáre, áni síro.

42 Kū Pɔlu kū Baanabao ten bɔte aduakεkpen, ò wé kèrma ò era ò su yā pì oñne kámmabogɔɔ làa dɔ.

43 Kū óten fákɔa, Yudanɔ kū gbē kū òdi donyī ke kúnwonɔ bò ò tè Pɔlu kū Baanabaooi dasi. Ó yā óñne ò lé dàrma, de ògɔ gé are kū gbēke kū Luda kèñneo.

44 Kámmabogɔɔ làa wētedeno kákara ní pínki ò sù Dikiri yā ma.

45 Kū Yudanɔ pari è le, ò nèsegɔbaa kpá manamana, akū óten Pɔlu yā éke bo óteni a sɔsɔ.

46 Akū Pɔlu kū Baanabao yā óñne kū swègbānao ò pì: Ákɔnɔn à kù ò Luda yā oáre káaku gīa. Zaa kū a gii áten da ádi ká à wèndi kū ádi lákaro lero, óni era ò are dɔ buri pāndenɔa sà.

47 Zaa kū Dikiri yā dí dítewere à pì:

Ma n dite gupura ũ buri pāndenɔne,

de ñ gé kū surabana yāo ari zíte léa.

48 Kū buri pāndenɔ yā pii mà, ní pɔ kè nna ò bèereεε li Dikiri yāne, akū gbē kū Luda ní dite wèndi kū ádi lákaro pɔ ũnɔ Yesu náani kè.

49 Akū Dikiri yā dà būsuu pila pínki.

50 Yudanɔ ɔ zɔ buri pānde nɔgbē donyīri bèeredenɔi kū wēte gbānadenɔo, akū ò wé tà Pɔlu kū Baanabaooa ò pèrma ní būsun.

51 Ó lukutε kpùkekpuke ní gbánɔa ní tona kū Ludao sèeda ũ, akū ò gèe Ikɔniu.

52 Yesudenɔ sɔ, Luda Nini pèkeréma kū pɔnnao.

14

Kunna Ikoniu

¹ Ō kē Ikoniu lākū ōdi ke nà, ō gē Yudano aduakekpen ō yā ō ari Yudano kū buri pāndenō Dikiri náani kē dasidasi.

² Akū Yuda kū ō gi yā pi síno buri pāndenō sā vù Yesudenōne ō ibere se kúno.

³ Bee kū abireo Pōlu kū Baanabao gōro pla kē gwe ō Dikiri yā ō kū swēgbānao, akū Dikiri nī gbá zé ō sēedanō kū daboyāno kē, kū à yāpura kpà a gbēkeyā kū ōten oa.

⁴ Akū wētedeno kēkēkōsa, gbēkenō zē kū Yudano, gbēkenō sō kū žirinō.

⁵ Akū Yudano kū buri pāndenō kū nī gbānadenō zēo ō wé tānūma ō nī pápa kū gbēeo.

⁶ Kū Pōlu kū Baanabao nī yā dō, akū ō bàa sī ō tà Likaonia būsū wētenō gūn, Lisitira kū Debio kū nī lakutuno.

⁷ Akū ō kpé ōten baaru nna pi kpáinne gwe.

Kunna Lisitira

⁸ Gōgbē ke kū Lisitira a gbāno íbana. Zaa lākū ō a ì nà ereme, adi táa o zikiro.

⁹ Áten sā kpá Pōlu yāi, akū Pōlu wé pēa tíii, à è a ludanaanikēnaa kà à a werekōa,

¹⁰ akū à pine kū kōto gbānao: Ñ fute ñ ze n gbáa. Akū à vī à zē à nà táa'ona.

¹¹ Kū gbēno è lākū Pōlu kē nà, akū ō wiki kākara kū Likaonia yāo ō pi: Tānāno li bisāsirinō ū ō kīpawá.

¹² Ō tō kpá Baanabane Zusu, Pōlu sō Emesi kū akū mé àdi doñne are kū yā'onaao yāi.

¹³ Zusu pi kpé kū wēte kpe, akū a gbāgbarii sū kū zūsa kū ō lāvū zāblebōo kēñnenō wēte bīnīlea. À ye gbēno sa oo žirinō.

¹⁴ Kū Baanaba kū Pōluo yā pīi mà, ō nī utano gāga ō kēkē, akū ō sī gbēno té kū wikio

¹⁵ ō pi: Gbēno, bō yā mé à tò áten ke lee? Bisāsirinōn ō ū se lán á bà. Baaru nnan ōten kpáare, de à kpe li pō gina dīnoe à are dō Luda Wēndīdea. Akū mé à musu kē kū žīteo kū ísirao kū pō kū ō kú a gūnno pīnki.

¹⁶ À buri sīnda pīnki tò yā ō nī zīda zé sē.

¹⁷ Bee kū abireo à a zīda mōare yāmanakēnaa gūn. Àdi tō legū maare de à pō kē a gōroa. Àdi á gba pōble dasi de agō kū pōnna gūn.

¹⁸ Bee kū yā bire onaao, gbāna kū gbānao ō gbasā ō gi gbēnoe ō sa orūma.

¹⁹ Akū Yudano bō Antiōku kū Ikoniuo ō sū ō gbēno sā vù. Akū ō Pōlu pápa kū gbēeo ō a gāte ō bō kāao wēte kpe, ōten da à gāme.

²⁰ Kū Yesudenō kākara, akū à fūte à gē wēte gūn. Kū gu dō, àpii kū Baanabao gēe Debi.

Žirinō tana Antiōku

²¹ Kū ō baaru nna kpáinne wēte pīi gūn, ō gbēno lē dasidasi. Akū ō era ō gēe Lisitira kū Ikoniuo kū Antiōkuo,

²² ōten Yesudenō gba gbāna, ōten lé darūma ō wé tā Yesu náanikēnaa ō pi: Séde ō wari ke manamana, gbasā ō gē kpata kū à bō Luda kīnaa gūn.

²³ Ō gbē zōkōno diteñne sōsi kū sōsio, akū ō adua kēñne kū léyīnao ō nī ná Dikiri kū ō a náani kē oī.

²⁴ Kū ō bōte Pisidia būsū kpa, akū ō kà Pamfilia būsun.

25 Ò Luda yā ò Pēga, akū ò gēe Atalia.

26 Gwen ò gē gó'iten ò tà Antisku, gu kū ò n ná Ludane a cī yā, de à gbēke kēñne zī kū ò kē ò làka tera yā musu.

27 Kū ò kà, ò sasi gbēñō kākara ò yā kū Luda kēñne gbāñne pínki, lākū à buri pāndenō gbà zé ò a náani kē nà.

28 Akū ò gōrō pla kē kūrwo gwe.

15

Yāgōgōna Yurusalemu

1 Gbēkenō bō Yudea ò sū Antisku, akū ò yā dà Yesudenōne ò pì: Tó ádi tē zō lākū Musa dite nāro, áni surabana lero.

2 Pōlu kū Baanabao zuka kārnyī ò lékpakōa kē kūrwo manamana yā pìi musu. Akū Yesudenō zēo Pōlu kū Baanabao kū n gbēkenō gé Yurusalemu de ò yā pì gōgō kū zīrinō kū gbē zōkōñō.

3 Ò gēe ò zēñne, akū ò bōte Fenisia kū Samario būsū kpao. Ò buri pāndenō nēselitena yā bāba n gbēñōne gwe, akū n pō kē nna manamana.

4 Kū ò kà Yurusalemu, sasi gbēñō kū zīrinō kū gbē zōkōñō gbānake kpānyī, akū ò yā kū Luda kēñne pínki baaruu kpāñne.

5 Akū Farisi Yesude kenō fūte ò pì: Séde buri pāndenō tē zō, ò oñne ògō Musa doka kūna.

6 Akū zīrinō kū gbē zōkōñō kō kākara òten yā pì gwa.

7 Kū yāgōgōnaa gbāna kū, Pita fūte à pìñne: Ma gbēñō, á dō kū Luda ma dite á té à gīi kē, de buri pāndenō Yesu baaru nna ma ma lén ò a náani ke.

8 Luda gbē sīnda pínki nēse dō, akū à n gbá a Nini n sinaa sēda ū lākū à ó gbá nà.

9 Luda dí n dite dodo kū ókōñō. À n nēsēe pìpìñne kū ò Yesu náani kē yāi.

10 Bó yā mé à tò áten Luda lé áten gwa teraa? Aso kū ó dizinō fūa ò sé kū ókōñō á ye à diñne yá?

11 Lenlo! Ó si kū óni surabana le Dikiri Yesu gbēke yāi lán mōkōñō bà se.

12 Gbēñō kē kítikiti n pínki, akū ò sá kpà Baanaba kū Pōluoioi, òten sēedanō kū daboyá kū Luda kē n gāi buri pāndenō tēñō oñne.

13 Kū ò yā ò ò làka, Yamisi fūte à yā ò à pì: Ma gbēñō, à ma yā ma.

14 Simō ò lākū Luda wé pà buri pāndenōla káaku nà à gbēñō sè n té a pō ū.

15 Annabinō yāñō kō sē kū abireo, zaakū ò pì:

16 Abire gbera mani era mà su mà Dauda bezi bo, mani a guforo keke mà tata mà a fute,

17 de bisāsiri kparanō ma ki wete, buri pānde gbē kū ma tó kúrma pìnō n pínki. Dikiri kū áten yā pì ke mé à ò,

18 àkū mé à tò ò yā pì dō zaa káaku.

19 A yā mé à tò ma è à mana ò yā kū à zī'ū dite buri pānde kū òten are dō Ludaanōnero.

20 Ó takada kēñne ò mì kē tāna pōblea kū pāpākenaaō kū nōbō kūtukpanasario kū aruo.

21 Zaakū à gīi kē kū òdigō Musa takada kyō ke aduakekpēñō gūn kámmabogōrō zī pínki òdigō a doka waazi ke wēte kū wēteo.

Gbēñō zīna buri pānde Yesudenō

22 Akū žirino kū gbē zōkōno kū sōsi gbēno pīnki zēo ò gbēno bo n̄ té ò n̄ zī Antiōku kū Pōluo kū Baanabao. Akū ò n̄ arede kenō bō, Yudasi kū òdi pine Baasaba kū Silasio.

23 Ō n̄ zī kū takadao, yā kū ò kē a gūnn̄ dí:

Ōkōno žirino kū gbē zōkōno o fō kpā ákōno ó gbē kū ò de buri pānde ūnoa zaa Antiōku kū Siria būsuoō kū Silisia būsuoō.

24 O mà ó gbēkeno gēe á kīnaa ó lé sari, ò á nēsēe yākaāre ò á dá bīdin n̄ yā'onaa gūn.

25 Akū o lédokōno kē o zēo kū ò gbēno bo ò n̄ zīáwa kū ó gbē yenyīdeno Baanaba kū Pōlu

26 kū ò gī n̄ wēndiii ò Dikiri Yesu Kirisi tōbona yāio.

27 A yā mé à tò óten Yudasi kū Silasio zīáwa, de ò yā kū o kē takadan oāre kū léo.

28 Zaakū Luda Nini kū ókōno o zēo òsun aso ke diārero, séde pó kū à zé vī dīkīnanō.

29 A mi kē nōbo kū ò sa òo tānaaa kū aruo kū nōbo kūtukpanasario kū pāpākenaao. À mana à mi kē adinaa. Ò kō e aafia!

30 Akū ò n̄ gbāre ò gēe Antiōku. Ō sōsi gbēno kākara n̄ pīnki, akū ò takada pīi kpām̄ma.

31 Kū ò a kyó kē, akū n̄ pō kē nna manamana kū nēsēyīdakūna yā pīio.

32 Yudasi kū Silasio bi annabinōme, akū ò lé dà n̄ gbē pīnoa manamana ò n̄ gbā gbāna.

33 Kū ò gōro pla kē gwe, Yesudenō lé zām̄ma, akū ò tà n̄ žirino kīnaa aafia.

34-35 Pōlu kū Baanabao gō Antiōku. Kū gbē dasi pāndenō ò Dikiri yā dàr̄ne, ò baaru nna kpār̄ne.

Pōlu kū Baanabao kēkōanaa

36 Gōro pla gbera Pōlu pī Baanabane: Ō era ò gē ó gbēno gwa wēte kū o Dikiri yā waazi kēn yāno gūn, ògō dō lākū ò kun nā.

37 Baanaba ye à Yuhana Maaku sé à gé kūr̄wo,

38 akū Pōlu ten da à mana ò gbē kū à kēr̄ma Pamfilia à gī tēnyī n̄ zī gūn sé doro.

39 Kū odi kō yā maro, akū ò kēkōa. Baanaba Maaku sē ò gē gó'iten ò gēe Sipiru.

40 Akū Pōlu Silasi sē. Yesudenō n̄ ná Dikirine a oī de à gbēke keŋne, akū ò dà zén,

41 ò gētē Siria kū Silisiaola ò sōsi gbēno gbā gbāna.

16

Pōlu wētēgena kū Timōtio kū Silasio

1 Pōlu kà Dēbi kū Lisitīrao. Gwen Yesude ke kun a tōn Timōti. A da bi Yuda Yesudeme, a de sō bi Girikime.

2 A tō nna Yesude kū ò kú Lisitīra kū Ikōniuonō kīnaa.

3 Pōlu ye à gé kāao, akū a tō zōne Yuda kū ò kú wēte pīno gūnnō yāi, zaakū n̄ pīnki dō kū a de bi Girikime.

4 Wētē kū ò gēen pīnki, ò yā kū žirino kū gbē zōkōno dite Yurusalemu ò sōsi gbēno ògō kūna.

5 Akū òten gbāna kū n̄ ludanaanikēnaa gūn òten dasi kū lākū gu dīgō dō nā.

Pōlu wēgupu'ena Toroasi

6 Luda Nini gĩnne ò gé Luda yā ò Asia būsun, akū ò gètē Firigia kū Galatia būsunŋola.

7 Kū ò kà Misia būsula lén, ò ye ò gē Bitinia būsun, akū Yesu Nini dí weńnero.

8 Kū ò gètē Misia būsula, akū ò kà Toroasi.

9 Gwāani Pōlu Masedonia būsun gbēke è zena wégupu'ena gūn, àten kúte kenē à pì: Ñ bikū ñ su ó kīnaa Masedonia ñ kpawái.

10 Kū à wégupu è le, akū ò Masedonia soru kē gōnŋ, zaakū ò dō sà kū Luda mé àteni ó sísi ò gé baaru nna kpáńne.

Lidia Yesu zé senaa

11 Akū ò gē gó'iten Toroasi ò mii pè Samŋtarasia. Kū gu dō ò ka Neapŋli.

12 Bona gwe ò ge Filipi. Ākūme Masedonia būsun kpado pì wéra ū, kū Romudenŋn vī. Akū ò gōrŋ pla kē wēte pii gūn.

13 Kámabogŋrŋ zī ò bo wēte kpe ò ge swa sarē, gu kū ò mà aduakēki kunwa. Akū ò vute ò yā ò nŋgbē kū ò kakarana gwenŋne.

14 Nŋgbē kē kú gwe òdi pine Lidia. Tiatira gbēme, biza wé tēra búgu yàriime, akūsŋ Luda donyiriime. Àten yā kū Pōlu ten ò ma, akū Dikiri a swēē wēne à yā pii sī.

15 Ā da'ite kē kū a bedenŋ, akū à wé kēwá à pì: Tó a ma Dikiri náanikenaa sī, à mŋ à kipa ma bea. Akū ò a yāze è.

Pōlu kū Silasio dana kpésiran Filipi

16 Zikea kū óten gé aduakēkia, ò dakare kū zŋnŋgbē kū à mlē tana vīo. A dikirinŋ dī ŋŋŋ le manamana a zīayá'onnenaa musu.

17 Akū à bō à téwái, ókŋnŋ kū Pōluo, àten wiki lé à pì: Gbē dínŋ bi Luda Musude zŋblerinŋme, óten surabana zé kpàkpa kéare.

18 Ādigŋ ke le lán gu dīgŋ dŋ nà, akū Pōlu kpàsa káao. Ā lite à pì tana pine: Ma onne kū Yesu Kirisi tŋo ñ goa. Akū à gòa gōnŋ.

19 Kū a dikirinŋ dŋ ñ àrelena a yā musu wédŋinaa làka, akū ò Pōlu kū Silasioo kú ò ñ gáte ò gēē kúnŋwo gbānadēnŋ kīnaa ete gūn.

20 Ò gēē kúnŋwo yákpatekerinŋ kīnaa ò pì: Gbē dínŋ bi Yudanŋme, òteni ó wēte yakawere.

21 Futēokarayā kū ókŋnŋ Romudenŋ doka gii ò sí ke ò ken òten dańne.

22 Pari fūteńyī, akū yákpatekeri pinŋ pì ò ñ pŋnŋ borŋma ò ñ léle gòoo.

23 Kū ò gbēna mana kēńne, akū ò ñ dá kpésiran ò pì kpé pii dākpáriime à ñ dākpá manamana.

24 Kū ò òne le, akū à ñ dá kpé tú à ñ gbánŋ yī lía gíngin.

25 Lizāndo gūn Pōlu kū Silasio ten adua ke òten lē sí Ludane, gbē kparanŋ ten sà kpá ñ yāi.

26 Kānto zīte yīgáyīgā kū gbānao ari kpé pii gbīnŋ kē giri. Gwe gōnŋ a gbānŋ wēwē pínki, akū purusunanŋ mŋkakŋananŋ bŋtérŋma pínki.

27 Kū kpé dākpárii pii vù, à gbānŋ è wēwēna pínki, akū à a fēneda wòto à ye à a zīda de, zaakū àten da purusunanŋ bàa síme.

28 Akū Pōlu pùtā kú kòto gbānao à pì: Ñsun n zīda kari boro. Ó kú la ó pínki.

29 Kpé dākpárii pii pì ò mŋ fitilaa, akū à sí ñ té kú bàao à kúte Pōlu kú Silasio are àten lukaluka.

30 Ā bō kúnŋwo bàai, akū à pì: Marenŋ, deran mani ke mà surabana lee?

31 Ò pine: Ñ Dikiri Yesu náani ke ĩni surabana le, mŋkŋn kū n bedenŋ à pínki.

32 Akū ò Dikiri yā òne kū a bedenŋ ń pínki.

33 Lizándo kùá kpé dákparii pì ní sé à gèè à ń bònŋ pìpííne, akū à da'ite kè gònŋ kū a gbēnŋ ń pínki.

34 Akū à gè kúnwo a bea à póble kèíne. Àpii kū a bedenŋ, ń pŋ kè nna manamana kū ò Luda náani kè yáí.

35 Kū gu d̀, yákpatekerinŋ dogarinŋ z̀ ò gé one à gbē pínŋ gbare.

36 Akū kpé dákparii pii pi Pólune: Yákpatekerinŋ gbēnŋ z̀lma de mà á gbare. À b̀te à tá aafia.

37 Akū Pólú pì dogarii pínŋne: Ò ó gbē gbēnŋ wára yákpatekena kúoo sari ò ó dá kpésiran, ókónŋ kú Romudenŋn ó ũ. Tera sà ò ye ò ó b̀te asiri gún yá? O'ol Oí! Séde ò su ò ó b̀te ń z̀da.

38 Dogarii pínŋ yá pì gbá yákpatekerinŋne. Kū ò mà Romudenŋme ń ũ, akū v́na ń kú.

39 Akū ò sù ò kúte kèíne ò ń b̀te kpésiran, akū ò wé kèíma ò boíne ń wēte gún.

40 Kū ò b̀te kpésiran, ò gèè Lidia bea. Ò Yesudenŋ lè gwe, akū ò ń nèse ýda kúnne ò dà zén.

17

Pólú kunna Tesalonika

1 Ò b̀te kú Amfípilio kú Apólŋnio, akū ò kà Tesalonika, gu kú Yudanŋ aduakekpe kún.

2 Akū Pólú gè aduakekpen lákū àdigŋ ke nà, à waazi kèíne yá kú à kēna Luda yān musu kámmabogŋ aakŋ.

3 Àten b̀k̀teíne lákū à kŋ sèò Arumasihu wétamma le nà à fute bona gan à pì: Yesu kú mateni a yá oáre mé à Arumasihu pì ũ.

4 Ń gbēkenŋ yá pì zé è, akū ò nà Pólú kú Silasiooa. Len Giriki donyírino nánma le dasi se ari kú nŋgbē kú ò tŋ bònŋ dasi d̀.

5 Akū Yudanŋ nèsegŋbaa kpà kúnwo, ò kurepápá'orinŋ kàkara ò dasi kú, akū ò wēte wá. Ò gèè ò lika Yasŋ bei, òten Pólú kú Silasio wete de ò ń kú ò bo kúnwo gupuraa.

6 Kū odi ń lero, ò Yasŋ kú Yesude pāndenŋ gāte ò b̀ò kúnwo wēte gbānadennŋ kīnaa, òten wiki lé òten pi: Gbē pínŋ bi andunia guderinŋme. Ò sù la,

7 akū Yasŋ ń díte a bea. Gbē pínŋ ten pā Siza dokane ń pínki, òdi pi kína pānde kun òdi pine Yesu.

8 Yá pii z̀ gbēnŋ pŋa kú wēte gbānadennŋ.

9 Akū ò ŋŋ s̀ Yasŋa kú a gbē kparanŋ ò ń gbáre.

Pólú kunna Berea

10 Gwāani birea gŋnŋ Yesudenŋ Pólú kú Silasio gbāre Berea. Kū ò kà gwe, akū ò gè Yudanŋ aduakekpen.

11 Gbē birennŋ nèse mana de Tesalonikadennŋ pŋla ò Luda yá s̀ òplapla. Lákū gu digŋ d̀ nà òdigŋ Luda yá gwagwa de ò dŋ tŋ Pólú yá pínŋn yápara v́.

12 Ń gbēnŋ Dikiri náani kè dasidasi kú Giriki nŋgbē bèerēdenŋ kú Giriki gŋgbēnŋ dasidasi d̀.

13 Kú Tesalonika Yudanŋ mà Pólú ten Luda yá waazi ke Berea d̀, akū ò sù gwe ò yáketè dà gbēnŋ té ò ń pŋ fute.

14 Akū Yesudenŋ Pólú gbāre gŋnŋ ísira kpa, ama Silasi kú Timŋtio gŋ gwe.

15 Gbē kū ò gèe ze Pɔluneno gèe káao Atení, akū ò èra ò tà Silasi kū Timotio kínaa kū Pɔlu légbεεo, à pì ò mós ò a le líkalika.

Pɔlu kunna Atení

16 Kū Pɔlu tení n̄ dā Atení, a pɔ yàka kū à è tāna di wēte pìi gūn yāi.

17 Akū à waazi kè Yudanone kū buri pānde donyīrinɔ aduakekpen kū gbē kū àdigō n̄ le ete gūnnɔ lākū gu digō dɔ nā.

18 Pɔlu ten yā lekōa kū yāwaaripari kū òdi n̄ sísí Epikurenɔ kū Sotoikinɔ. Akū n̄ gbēkenɔ pì: Bós yān titimako dí ten bɔtεε? Gbēkenɔ pì: Óten da tāna dufunɔ yā kpákpan àten ke. Ò ò le kū àten Yesu yā kū a vuna ganwo baaru nna kpaíne yáime.

19 Akū ò Pɔlu sè ò gèe káao gbē zókɔnɔ kínaa Areopagu ò pì: Īni yā dufu kū ndi daíne owεεroo?

20 O yābonsare mà n lén, ó ye ò a bɔkɔtena dō.

21 Atenidenɔ pínki kū nibɔ kū ò kú gwenɔ digō ye yā pāndeiro, séde yā dufu mana kū a wāaripanaao.

22 Akū Pɔlu fúte à zè Areopagude pínɔ té à pì: Atenidenɔ, ma è á mìnatenā tānanone kokari vī manamana yā sīnda pínki gūn.

23 Kū maten kure á wēte gūn, maten pós kū adì donyī keínenɔ tàasi ká, akū ma sa'oki ke è, ò pós kèa ò pì: Luda kū ó dōro pós. Luda kū á a dōro áten donyī keke baaruun maten kpááre.

24 Luda andunia kè kū pós kū ò kú a gūnnɔ pínki. Àkūme musu kū zíteo Dikiri ũ, àdigō kú kpé kū bisāsirinɔ bòneno gūnlo.

25 A bàka kū kū bisāsiri ɔdamma keoro. Àkū mé àdi wèndi kū we'oo kpá gbē sīnda pínkia kū pós sīnda pínkio.

26 À buri sīnda pínki bò gbē mèn do kínaame, akū ò kú andunia kusuru siikō pínkia. A gīnake à gɔrɔ ditedite buri pínkine kū gu kū onigō kunwa léo.

27 À n̄ ké de ògō a wete ò ɔ mátamate ari ò gé boa. Bee kū abireo à zà kū ó gbēkeoro.

28 Zaakū àkū mé àdi tó ògō wèndi vī ò fō ò ó mè sé ògō kún. Lákū á keke kenɔ ò nā: A burinɔn ó ũ se.

29 Lákū Luda burinɔn ó ũ nā, òsungō da Luda de lán tāna bàro kū bisāsiri kè kū wuraaò ke andurufu ke gbèe kū à a ɔzì kèa a laasunnwa.

30 Luda mikpepe zù ó wésiragɔrɔ yāne, ama àten yā dite gbènɔa gu sīnda pínkia tera de ò nèse lite.

31 Zaakū à gɔrɔ dite kū gbē kū à a sè yákpate ke kū anduniao a zéa. À gbē kū à a sèe pìi vù gan sèeda ũ gbē sīnda pínkine.

32 Kū ò gènɔ vuna yā pìi mà, n̄ gbēkenɔ a fobò, ama n̄ gbēkenɔ pì: Óni n yā pì mà zíkèa dɔ.

33 Akū Pɔlu bò n̄ kínaa.

34 Gbēkenɔ nāa, akū ò Yesu náani kè. Areopagu gbē kū òdi pine Dionisiu kú n̄ té kū nɔgbē kū òdi pine Damario kū gbēkenɔ dɔ.

18

Pɔlu gɔrɔ pla kena Kɔrinti

1 Abire gbera Pɔlu bò Atení à gèe Kɔrinti.

² À kpàkū kū Yuda keo gwe, Pɔntu būsū gbē kū òdi pine Akila kū a nanɔ Pirisilao. Ò sù kū Itali būsūuo dufumē, kū Siza Kalaudiu dìte Yudanɔne ò bɔte Romu yāi. Pɔlu gēē n̄ kīnaa,

³ akū à kīpańma, àten zī ke kūrīwo kū ɔzīdokɔnɔkerinɔme n̄ ũ yāi. Zaakū bizakutakerinɔme n̄ ũ n̄ pínki.

⁴ Kámmabogɔɔ zī pínki àdi waazi ke aduakekpen àten wete Yudanɔ kū Girikinɔ a yāze e.

⁵ Kū Silasi kū Timɔtio bò Masedonia būsun ò sù, Pɔlu zē kū waazikenaao àten o Yudanɔne swáswa kū Yesumē Arumasihu ũ.

⁶ Kū Yudanɔ iberēē sē káao ò a sɔsɔ, akū à a pɔkasanɔ kpúke à pì: Yā kū a kē wí á musu, ma yān doró. Zaa tera mani gē buri pāndenɔ kīnaame.

⁷ Kū à bò gwe à gēē à kīpa buri pānde donyīri kū òdi pine Titiu Yusutu bea aduakekpe pī sare.

⁸ Aduakekpe gbē zɔkɔ Kirisipu Dikiri náani kē kū a bedenɔ n̄ pínki. Kɔrintide kū ò Pɔlu yā mānɔ Yesu náani kē dasi, akū ò da'ite kē.

⁹ Gwāani kea Dikiri ò Pɔlunē wégupu'ena a gūn à pì: N̄sun tó vīna n kūro, n̄sun kámma bo kū yā'onnenaaoro,

¹⁰ zaakū gbēnɔn kú ma pɔ ũ dasidasi wēte dí gūn. Makū mé má kú kúnwo, gbēke ni n kú à wari dɔmmaro.

¹¹ Akū Pɔlu wē do kū mɔ suddoo kē gwe àdigɔ Luda yā da gbēnɔne.

¹² Gɔɔ kū Romu gbē Galio de Girisi būsū gbē zɔkɔ ũ, Yudanɔ lédokɔnɔ kē ò fūte Pɔlui, ò gēē káao yákpatekēkia

¹³ ò pì: Akū mé àten té ká gbēnɔgu ògɔ donyīyā kū à pà ó dokanē kūna.

¹⁴ Kū Pɔlu ye à yā o, akū Galio pì Yudanɔne: Yudanɔ, tó dà ke taari zɔkɔn à kē yā, à kú mà mena kááa.

¹⁵ Lákū àten yáketē ká gbēnɔ tó yā musu nà kū á zīda dokao, abirekū gɔ á yā ũmē. Ma gí yā bire taka kēkenaaimē.

¹⁶ Akū à pēńma à n̄ bóte yákpatekēkpen.

¹⁷ Akū pari aduakekpe gbē zɔkɔ sɔsɔtenē kú ò a gbēgbē yákpatekēkpe léa. Ama adi ke Galionē yáke ũro.

Pɔlu tana Antiɔku

¹⁸ Pɔlu gɔɔ pla kē Kɔrinti dɔ, akū à lé zà Yesudenɔa à gē gó'iten àten tá Siria būsun. Pirisila kū Akilao gēē káao. À m̄i bò Kenkerea lé kú à sē à Ludanē yāi.

¹⁹ Kū ò kà Efesu, Pɔlu Pirisila kū Akilao tò gwe. A gēē aduakekpen ò yā lēkɔa kū Yudanɔ,

²⁰ akū ò wé kēà à gɔɔ pla ke kūrīwo. Akū à gí,

²¹ ama kū àten lé zarńma à pì: Tó Luda wē, mani era mà su á gwa. Akū à bò Efesu kū gó'iteo.

²² Kū à kà Sizaria, à gēē à fɔ kpà sɔsi gbēnɔa zaa Yurusalemu, akū à tà Antiɔku.

²³ Kū à gɔɔ pla kē gwe, à èra à dà zén à gēē wēte kū wēteo Galatia būsun kū Firigia būsūuo à Yesudenɔ gbà gbāna n̄ pínki.

Apolo waazikena Efesu

²⁴ Yuda ke kun a tɔn Apolo, Alesandaria gbēme. A lénna, akūsɔ à Luda yā dɔ manamana.

²⁵ Ò Dikiri zé yā dànē, akū Yesu yādannena a kú gbāna. Àdi dánē a zéa, ama Yahaya da'itekēna yān à dɔ. À sù Efesu,

²⁶ akū à nà yá'onaaa aduakεkpen kū swēgbānao. Kū Pirisila kū Akilao a yā mà, akū ò a sisi ò Luda zé yā bòkòtεne sànsān.

²⁷ Kū Apolo ye à gé Girisi būsun, Yesudenɔ a gbà swēε, akū ò takada kē Yesude kū ò kú gwenɔne de ò a kú ɔplapla. Kū à kà gwe, à ɔ dà gbē kū ò Yesu náani kē Luda gbēke gāinɔa manamana.

²⁸ Zaakū a yā Yudanɔ fù pari gūn mámmam, à m̀ò́nne Luda yā gūn kū Yesume Arumasihu ũ.

19

Pɔlu kunna Efesu

¹ Gɔɔ kū Apolo kú Kɔrinti, Pɔlu gē Asia būsuu guragura. Kū à kà Efesu, à Yesude kenɔ lè gwe,

² akū à ń lá à pì: Kū a Dikiri náani kē, a a Nini lè yá? Akū ò wèa ò pì: Oi, ódi a Nini kunna yā ma sero.

³ Akū à ń lá à pì: Da'ite kpaten a kēε? Ó wèa ò pì: Yahaya pómε.

⁴ Akū Pɔlu pínne: Yahaya gbēnɔ da'ite kē ń ǹeselitena sēeda ũmε. À ò gbēnɔne ò gbē kú ani su a kpε náani kε. Yesun à téa gwe.

⁵ Kū ò yā pìi mà, ò da'ite kē kú Dikiri Yesu tso.

⁶ Kū Pɔlu ɔ nàmma, Luda Nini didimma, akū ò yáke buri ò ò annabike yā ò.

⁷ Gbē pìnɔ kà lán gbēnɔn kuri awεεpla bà ń pínki.

⁸ Pɔlu digō gé aduakεkpen ari m̀ɔ aakō. À yā ò́nne kū swēgbānao, àten yā gága kúńwo de ò a yáze e kpata kú à bò Luda kinaa musu.

⁹ Ama ń gbēkenɔ sàgbāna kē odi Luda yā síro, akū ò zé pì vāni bò pari gūn. Akū Pɔlu gbē kú ò Yesu náani kēnɔ s̀ete ò bò ń té. Akū àdigō yā gága kúńwo Tiranu kyókpen lākú gu digō d̀ɔ nà.

¹⁰ À kē le ari wē pla, akū Asia būsudenɔ Dikiri yā mà Yudanɔ kú Girikinɔ ń pínki.

Seva néno

¹¹ Luda Pɔlu gbà zé à daboyá bonsarenɔ kē.

¹² Len bee tó ò ísimmawarabɔnɔ ke fūranɔ nà Pɔlu m̀εεa ò gēε ò nà gyārenɔa, ódi werekōame ń t́ananɔ dì gońma.

¹³ Yuda tánagommari kú òdigō kure kenɔ wēte ò t́ana go kú Dikiri Yesu tso ò pì: O óáre kú Yesu kú Pɔlu dì a yā waazi kε tso, à gońma.

¹⁴ Yudanɔ sa'oriki kú òdi pine Seva négōgbē gbēnɔn supplanɔ mé òdi kε le.

¹⁵ Akū t́ana pínne: Má Yesu dō, akūsō ma Pɔlu baaruu mà. Ákōnɔ sō, dín á ũu?

¹⁶ Akū t́anade pìi kúsińma à gbāna m̀ò́nne, à ń né ń pínki à ń kína, akū ò bàà lè ò b̀òte ɔn pìi gūn punsi.

¹⁷ Kū Efesudenɔ yā pìi mà Yudanɔ kú Girikinɔ ń pínki, vīna ń kú, akū ò Dikiri Yesu tó s̀e lei.

¹⁸ Akū gbē kú ò Yesu náani kēnɔ s̀u òteni ń yákenanɔ o gupuraa dasidasi.

¹⁹ Pódamhari kenɔ ń takadanɔ nàkōa ò s̀u ò kà tén pari wára. Kū ò takada pìnɔ ɔgɔ d̀òdò, ò è à kà andurufu ɔgɔ m̀èn dúbu bupla akuri.

²⁰ Len Dikiri yā ten dagula le àten gbāna kú.

Yakete futena Efesu

²¹ Yā bireno kenaa gbera Pɔlu zèo a ǹεεε gūn kú ani b̀ote kú Masedonia būsuo kú Girisi būsuo à gé Yurusalemu à pì tó a gεε gwe, séde à gé Romu.

²² Akū à a kpanyĩri gbēnɔn pla kenɔ zĩ Masedonia, Timɔti kũ Erasatuo. Àkũ sɔ à gò Asia bùsun gĩa.

²³ Gɔɔ birean yáketete fùte manamana Dikiri zé yá musu.

²⁴ Andurufupiri ke kun a tɔn Demeteriu, àdi Atemi tãnakpe taka pi kũ andurufuuo. A piri dakenɔ dì àre zɔkɔ le zĩ plia.

²⁵ Akū à n kákara kũ n gbēdake kũ òdi zĩ bire taka kenɔ à pĩine: Gbēnɔ, á dɔ kũ ɔzĩ dime ó bleki ũ.

²⁶ Áten e akúsɔ áten ma lákũ Pɔlu ten ke nà, kũ à pì tãna kũ ò n pĩno bi dikirinɔnlo. À gbēnɔ mùi lite dasidasi, ò a yáze è. Adi ke Efesu lan adoro, ari kũ Asia bùsu gu dasiome.

²⁷ Yá dí ni fɔ à kisira iwere fá. Adi ke ó ɔzĩ letena adonlo, a yá ni tó tãna nɔgbē zɔkɔ Atemi kpé ke pã, tãna kũ Asia bùsudenɔ kũ andunia gbēnɔ pĩnki dì donyĩ keneɛ pì gakuri kò ni é.

²⁸ Kũ ò yá pii mà, n pɔ fɛ, akū ò nà wikilɛnaaa ò pì: Efesudenɔ Atemi zɔkɔ.

²⁹ Wēte wã, gbēnɔ bàa lè òten sí kɔkakarakekin, akū ò Masedonia bùsu gbēnɔn pla Gayusi kũ Arisitaku kũ òdi gé wētea kũ Pɔluonɔ kũ ò gèe kũnwo gwe.

³⁰ Pɔlu ye à gē zà pii gũn, akū Yesudenɔ dí wenero.

³¹ Asia bùsu gbē zɔkɔ kenɔ bi a gbēnnanɔme, akū ò gbēnɔ zĩa ò le dàa àsun gē zànlo.

³² Kɔkakaranaa yàka, gbēnɔ ten wiki lé òten kɔ yá maro, zaakū pari dɔ tó bɔyáin ò kàkarairo.

³³ Yudanɔ sɔ Alesandai à yá o, akū zàa gũn gbēkenɔ ten lé dɔa. Akū Alesanda ɔ kèñne de ò yĩte, à ye à Yudanɔ bàka bo yã gbēnɔ wára.

³⁴ Kũ ò a dɔ Yuda ũ, akū n pĩnki wiki sikhun lele lán awa pla bà ò pì: Efesudenɔ Atemi zɔkɔ.

³⁵ Akū wēte gbē zɔkɔ n zuka zè à pì: Efesudenɔ, gbē sīnda pĩnki dɔ kũ á de tãna zɔkɔ Atemi kpé dákpari ũ kũ a surakpasao.

³⁶ Lákũ gbēke ni fɔ à bo abirekũ kpero nà, à á zida kũ teene. Àsun yáke ke kũ wánaoro.

³⁷ A su kũ gbē dínɔ la, odi ɔ na ó tãnakpe pɔkearo odi ó tãna tó vāni síro.

³⁸ A yá mé à tò, tó Demeteriu kũ a piri dakenɔ yá vĩ kũ gbēkeo, yákpatekegɔɔ kun kũ yákekerinɔ. Ò gé kɔ sisi gwe.

³⁹ Tó á yá pãnde vĩ dɔ, oni gɔgɔ́áre kɔkakarana kũ gbānadenɔ gbēkaa gũn.

⁴⁰ Zaakū oni fɔ ò ó taari le zuka kũ ò kà gbāra díkĩna yái. Óni yázede le ò o zuka pii musuro, zaakū à gbá vīro.

⁴¹ Yá bire onaa gberan à gbēnɔ gbàre.

20

Pɔlu gena Masedonia bùsun kũ Girisio

¹ Kũ zuka làka, Pɔlu Yesudenɔ kákara à n gbá swèè à lé zàmma, akū à gèe Masedonia.

² Kũ àten gēte bùsu birela, à gbēnɔ gbà swèè kũ yãnɔ dasi ari à gèe à kào Girisio,

³ akū à mɔ aakɔ kè gwe. Kũ àten gé gē gó'iten de à tá Siria bùsun, à mà Yudanɔ lé kpákústai, akū à zèo à era à tá kũ Masedonia kpao.

⁴ Gbē kũ ò gèe zenenɔ tɔn dí: Berea gbē Piru né Sopata kũ Tesalonika gbēnɔ Arisitaku kũ Sekunduo kũ Debi gbē Gayusio kũ Timɔtio kũ Asia bùsu gbēnɔ Tikiku kũ Torofimuo.

⁵ Gbē bireno dōwεre are ò gēε, òteni ó dá Toroasi.

⁶ Ókōno sō Burodi Futenasari dikpe gbera o gē gó'iten Filipi, akū goro soro gbera o n̄ lé Toroasi. Gwen o azuma do dēn.

Yutiku letena bona wondon

⁷ Azumanenna zī o kō kākara de ò burodi só leele. Pōlu ten waazi keñne. Kū à ye à tá tó gu dō, akū à dà yāla ari lizāndo.

⁸ Fitila dasi kú kpé musu gu kū ó kōkakaranan.

⁹ Kefenna ke vutena wondoo gūn kū òdi pine Yutiku, àten idekū dεde. Kū Pōlu waazikenaa kē gbāna, i a lè, akū à bò zaa kpé musu pī leu aakōde wondoo gūn à lēte, akū ò à sè gē ū.

¹⁰ Akū Pōlu kīpa à kūsia, akū à a sè à kpà a kùla à pì: Àsun tó swè kēáguro, à kú wēndiio.

¹¹ Kū à èra à dīdi musu, à burodii lilikōre à sò, akū à yā ò manamana ari gu dō, akū à dà zén.

¹² Akū ò tà kú kefenna plio bēne, gbēno nēse yīda kú manamana.

Zaa Toroasi ai Miletu

¹³ Ókōno sō o ge o gē gó'iten, o do Pōlune are o ta Aso, wēte kú óni a sén. Len à zèo le, zaakū à ye à gé gwe gēsεme.

¹⁴ Kū à ó lé Aso, akū o a sè o ge Mītileni.

¹⁵ Kū gu dō, o bo gwe kú gó'iteo o ge Kio. Gu làa dōna o ge Sam, akū a goro aakōde zīn o ka Miletu.

¹⁶ Pōlu zèo yā à do Efesui de goro sún gēa Asia būsuno yāi, zaakū àten wā de à le à ká Yurusalemu ari Pentikōsi dikpe gō káme, tó ani sí ke.

Pōlu lézana Efesu gbē zōkōno

¹⁷ Pōlu gbēno zī sōsi gbē zōkōno Efesu à pì ò su Miletu.

¹⁸ Kū ò kà, akū à pīrīne: Á dō lākū madi ke nà goro kú má kú káaō zaa zī kú ma gbá pēte Asia būsuno la.

¹⁹ Ma zī kē Dikirine zīdabusanaa gūn kú wé'io. Ma wari kē Yudano lékpakūsūnamai yāi.

²⁰ Madi karana yake uteárero, ma waazi kēáre ma dáare gupuraa kú á bēno.

²¹ Ma lé dà Yudano kú Girikin̄ n̄ pínki ò are dō Ludaa ò ó Dikiri Yesu náani ke.

²² Tera sà maten gé Yurusalemu lākū Luda Nini ma dan nà, yā kú ani ma le gwe má dōro.

²³ Wēte kú wēteo Luda Nini ten omene kpésira kú wétámmanaa teni n̄ dā.

²⁴ Ama ma wēndi bēere vīmene dorō, séde mà yā kú maten péa le mà zī kú Dikiri Yesu dāmene ke mà a mi de. Akūme Luda gbēke baarunnakpana gbēnoe ū.

²⁵ Ákōno kú ma kure á té ma kpata kú à bò Luda kīnaa waazi kēáreno, má dō tera sà kú óni wé ke pla dorō.

²⁶ A yā mé à tò ma óare gbāra, tó á gbēke sàte, ma yān gwe dorō.

²⁷ Ma Luda poyenyīna pínki óare, mádi a ke uteárero.

²⁸ À laakari dō á zīdaa kú sá kú Luda Nini á díte n̄ gbē zōkōno ūno n̄ pínki. À Luda sōsi gbē kú à n̄ lú kú a zīda aruo pīno gwa.

²⁹ Má dō kú ma tanaa gbera lewanna pásī kú ò sāno wēnda vīrono ni si á té.

³⁰ Bee á gbēkeno ni fute ò yálekperε dañne de ò gbēno gá ò narīma.

31 A yā mé à tò àgō kú a laakarīia. Lákū ma lé dà á baadia kú wé'io nà fānantē kú gwāanio wē aakō dagura kāmabonaa sari, à tó a yā gō dōágu.

32 Tera sà mateni á na Ludane a oī kú a gbēke yā kú ani fō à gbāna karaáreo, à á gba zé de á baka gō kú kú a gbēno n̄ pínki.

33 Mádi gbēke ɔgɔ ke a pókasa ke ni dero.

34 Á dō kú á zīdao kú ma zī kē kú ma zīda ɔome, akū ma pō kú ó a ni vī kú ma gbēno lè.

35 Má mōáre yā sīnda pínki gūn à zī ke lán dí bà à kpá gbānasaridenɔi. Yā kú Dikiri Yesu ò gō dōágu kú à pī gbadana ponna vī de gbasinala.

36 Yā bire onaa gbera à kùte a kosoa kú n̄ gbē sīnda pínkiò à adua kè.

37 N̄ wé pà kú wé'io n̄ pínki ò mlēm̄lēm̄ Pɔlua ò lé pèpɛa.

38 Yā kú à tò n̄ pɔ sira kú zōkō mé à de kú à pī n̄ wé ni ke pla doro. Akū ò zène ari gó'ite kīnaa.

21

Pɔlu tana Yurusalemu

1 Ó kēnarūma gbera o gē gó'iten o da zén o m̄i pè Kosua. Gu làa dōnaao o ka Rode, akū bona gwe o gē Patara.

2 Gwen o gó'ite kú àten gé Fenisia b̄sun lèn, akū o gēn o da zén.

3 Kú o Sipiru è zā dire, o pāne ɔzei óten gé Siria b̄sun, akū o ka Taya, gu kú ò gó'ite aso b̄ten.

4 O Yesudenɔ wēte, akū o azuma do kè kūnwo. N̄ gbēkenɔ ò Pɔlune kú Luda Nini gbānao kú àsun gé Yurusalemuro.

5 Ama kú gɔɔ pāpa kú óni tá, o fute óten tá. Ò gēe zewere n̄ pínki kú n̄ nɔno kú n̄ nēno wēte kpɛ ari ísira léa. Akū o kute ó kosoa o adua kè.

6 Kú o lé zākōa, o gē gó'iten. Mókōno sō ò èra n̄ bea.

7 Bona Taya o era o da zén ari o ka Tɔləmai. O fō kpà Yesudenɔa o ke kūnwo gɔɔ do.

8 Kú gu d̄, o fute o gē Sizaria. O gē o kipa baarunnakpari Filipi bea. Gbēnon suppla kú ò n̄ sé yāno dome.

9 Á nēnɔgbē annabino vī gbēnon siikō odi zā ke kōro.

10 O gɔɔ pla kena gwe gūn annabi kú òdi pine Agabu bò Yudea b̄sun à sù.

11 Kú à sù ò kīnaa, à Pɔlu utabaa sè à a zīda gbāno kú a ɔno ylo à pī: Lákū Luda Nini ò n̄n̄ dí: Gbē kú à bà dí vī, len Yudanɔ ni a yī Yurusalemu ò a kpá buri pāndenɔa le.

12 Kú o yā p̄i mà, ókōno kú wētepidenɔ o kùte kè Pɔlune àsun gé Yurusalemuro.

13 Akū à pī: Bóyāi àten ɔɔ d̄ áteni ma n̄sɛɛ yakameneɛɛ? Àsungō yīna ū sero. Bee tó mani ga Yurusalemu Dikiri Yesu tó yāi, ma soru kè kò.

14 Kú òdi fō ò a mile blèro, o kamma bò o pī: Dikiri p̄yenyīna ke.

15 Abire gbera o soru kè, akū o gē Yurusalemu.

16 Yesude kú ò kú Sizaria kenɔ gē ò kipa k̄oo Sipiru gbē Nasō bea. Yesudeme a ū zaa zī.

Pɔlu gena Yamisi gwa

17 Kú o ka Yurusalemu, Yesudenɔ ó sí kú ponnao.

18 Kú gu d̄, Pɔlu gēe k̄oo Yamisi bea. Gbē zōkōno kakarana gwe n̄ pínki.

19 Pɔlu fō kpārūma, akū à yā kú Luda kè a zī gāi buri pāndenɔ tē bàbāne māmam zéazɛa.

²⁰ Kū ò yā pìi mà, ò Luda sáabu kpà. Akū ò pìnc: Ñ yā pìi gwa, ó gbē. Yudano Yesu náani kè dúbu ūgbangba, akū ñ pínki kokari vī Musa doka musu.

²¹ Ò mà kū nten yā da Yuda kū ò kú buri pāndenŋ ténŋne ò kpe li Musa dokane, òsun tš zš ñ nénŋnero òsungš ñ futēokarayānŋ kúnaro.

²² Óni ke deraa? Zaakū oni gí n suna yā mairo.

²³ Ñ ke lākū oni onne nà. Ó té gbēnŋn siikš kenŋ lé kè Ludaa.

²⁴ Ñ ñ sé à gé gbā bo á zīdane, ñ ñ fina bo de ò le ò mì bo, gbē sīnda pínki gš dš kú yā kú ò mà n musu bi yāpuranlo. Oni e kú mōkšn sš ñ té Musa dokai.

²⁵ Buri pānde Yesu náanikerinŋ sš, o takada kē ò òrīne o zēo ò mì kē nòbŋ kú ò sa òo tánaaaa kú aruo kú nòbŋ kūtukpanasario kú pāpākēnaao.

²⁶ Akū Pōlu gbē pinŋ sē à tà kúnwo. Kū gu dš, ò gbā bò ñ zīdane, akū à gē Luda onn de à gbābogŋŋ lé dite kú sa kú oni ò ñ baadinēeo.

Pōlu kūna Luda onn

²⁷ Kū gbābona gŋŋ suppla bire kà lakana, Asia būsū Yuda kenŋ Pōlu è Luda onn. Ó té kà parigu, akū ò a kū.

²⁸ Òten wiki lé ò pi: Isarailanŋ, à ó leo. Gbē dīkīna mé àdigš yā da gbē sīnda pínkine gu sīnda pinkia, kú à bo ó gbēnŋ yā kpe kú ó dokao kú gu dīkīnao. Abire gbera à òkē kú Luda onnwo dŋ à gēn kú Girikinŋ.

²⁹ Ò ò le kú ò Efesu gbē Torofimu è kú Pōluo wēte gūn yā yāime, akū òten da Pōlu gē kāao Luda onn gūmme.

³⁰ Wēte wā, gbēnŋ bò kú bàao zaa gu sīnda pínkia ò sù ò Pōlu kú Luda onn ò a gāte ò bò kāao. Gwe gšnŋ ò Luda onn pìi gbānŋ tàta.

³¹ Kū ò ye ò a de, yā pìi baaru Romu sozanŋ gbē zškš kīnaa lè, à mà Yurusalemu wā.

³² Gwe gšnŋ à soza bàdenŋ sē kú a bàsaridenŋ, akū ò gēimma kú bàao. Kū gbēnŋ sozanŋ gbē zškš pìi è kú sozanŋ lele, ò Pōlu gbēnaa tò.

³³ Akū gbē zškš pìi nà Pōlui à a kú à pì ò a yī kú mōkakšananŋ mēn pla. À ñ lá à pì: Dín gbē pì ùu? Bó yān à kēe?

³⁴ Akū zāa gūn gbēnŋ ten wiki lé òten yā dokšnŋ oro. Kū zuka dí tó gbē zškš pìi fš à yā pìi sānsān maro, à pì ò gé kāao sozanŋ bŋran.

³⁵ Kū ò kà kāao didikia, sozanŋ mé ò a sē gbēnŋ nanakšana yāi.

³⁶ Zaakū gbē sīnda pínki téi kú wikio òten pi: À a de.

Pōlu gina kú a zīdao

³⁷ Kū ò ye ò gē kú Pōluo sozanŋ bŋran, akū à gbē zškš pìi là à pì: Ñni we mà yā oñne yā? Akū à a là à pì: Ndì Giriki yā ma yā?

³⁸ Misila gbē kú à fūte kú gbānadenŋ zīna à gēe gbārannan kú būsuderi gbēnŋn dúbū siikšnŋme n ūroo?

³⁹ Pōlu wēa à pì: Yudan ma ū. Ó ma i Taasu, Silisia būsūmme. Wēte tšsaridenlo. Ma wé kēmma ñ ma gba zé mà yā ò gbēnŋne.

⁴⁰ À a gbā zé, akū Pōlu zē didikia à ŋ sē gbēnŋne. Kū ò yīte kítikiti, à yā òrīne kú Eberu yāo à pì:

22

¹ Ma gbēnŋ kú ma marenŋ, à sá kpá à ma yāze ma tera.

² Kū ò mà àten yā oñne kú Eberu yāo, ò zē kítikiti. Akū Pōlu pì:

³ Yudan ma ũ, ò ma i Taasu, Silisia bùsumme, akū ma kefen blè wēte gūn la. Gamalieli kīnaan ma doka kū ó dizinŋ kūna dàdan a zéa. Má ania vī Ludane lākū á kun nà gbàra á pínki.

⁴ Ma wé tà donyī zé pì sèrinŋa ari n gbēkenŋ gāga, ma gōgbē kū nŋgbēnŋ kùkū ma n ká kpésiran.

⁵ Sa'oriki kū gbē zōkōnŋ de ma sèedadenŋ ũ n pínki. Ma takada kū ò kè Damasuku Yudanŋe sì n ō, maten gé gwe mà gbē pinŋ kùkū mà su kũwo Yurusalemu ò wé tām̄ma.

Pɔlu a Yesu zé sɛna bàbannɛnaa
(Zīr 9:1-19, 26:12-18)

⁶ Kū má té zén, ma ka káni kū Damasukuŋo ifāntē kà midangura, akū kānto gupura zōkōŋ bō ludambe à dāmala.

⁷ Ma bo ma lete zīte, akū ma kōtoo mà ò pìmene: Solu, Solu, à kè dera nten wé tām̄aa?

⁸ Akū ma pì: Díme n ũu, Dikiri? Akū à pìmene: Makūme Yesu Nazera kū nten wé tām̄ ũ.

⁹ Gbē kū ò kú kūmaonŋ gupura pì è, ama odi gbē kū àten yā o kūmao kòto maro.

¹⁰ Akū ma a là: Bón mani kee, Dikiri? Akū à pìmene mà fute mà gē Damasuku. Gwen oni yā kū a dītemene mà ke omene pínki.

¹¹ Gupura pì í gbāna tò ma wé dí gu e doro, akū ma gbēnŋ ma kū ma ŋa ò gē kūmao Damasuku.

¹² Donyīri ke kú gwe kū òdi pine Anania. Àdi mì nate Luda dokane, akūsŋ Damasuku Yudanŋ pínki dī a tó nna sí.

¹³ À sù ma kīnaa à zè ma sare, akū à pìmene: Solu ma gbē, n era n gu e. Gwe gōnŋ ma wé wē, akū ma a è.

¹⁴ À pì ò dizinŋ Luda mé à ma se de mà wé ke pla kū Gbē Manao mà yā ma a lén mà a poyenyīna dō.

¹⁵ À pì manigō de a sèedade ũ màgō yā kū ma è kū yā kū ma màao o gbē sīnda pínkine.

¹⁶ Akū à pì bōn maten dā dō, mà fute mà da'ite ke ma durunnanŋ ni kēma kū à sīsinaao.

Pɔlu zīna buri pāndenŋ kīnaa

¹⁷ Kū ma era Yurusalemu, maten adua ke Luda ŋn, akū ma wégupu è.

¹⁸ Ma Dikiri è, à òmene mà ke likalika mà bo Yurusalemu, zaakū gbēnŋ ni yā kū maten o a musu síro.

¹⁹ Akū ma pì Dikirine, ò dō sāsān kū madigō gē aduakekpe kū aduakekpenwo de màgō a nāanikerinŋ ká kpésiran ògō n gbē.

²⁰ Kū òteni à sèedade Sītivī de sō, makū má kú gwe ma ze kú a dèrinŋ má n ũtanŋ kūnañe.

²¹ Akū Dikiri pìmene mà gé, áni ma zī ari buri pāndenŋ kīnaa zāzā.

Pɔlu bi Romu gbēme

²² Ò sá kpà a yāi ari à gēe à kà buri pāndenŋ yā piia, akū ò nà wikia ò pì: À a de! Gbē dí taka kunna zé vīro!

²³ Òten wiki lé òteni n ũtanŋ kpuke òten bùsutiti fā musu.

²⁴ Akū Romu sozanŋ gbē zōkōŋ pì ò gē kū Pɔluo n bùran, ò a gbē kū flāao ari à yāpura o ò le ò yā kū òten wiki dōa a yāi ma.

²⁵ Kū òtēn Pɔlu ɔnɔ poro de ò a yī, à pì soza bàde kū à kú gwene: Á a zé vī à Romu gbē gbē yákpatekenaa sari yá?

²⁶ Kū sozaa pì yá pìi mà, à gēè à pì n̄ gbē zōkōne: Bón ĩni kee? Gbē pì bi Romu gbēme.

²⁷ Akū gbē zōkō pìi sù à Pɔlu là à pì: N̄ omene, Romu gbēme n ũ yá? À wèa à pì: Ee.

²⁸ Akū gbē zōkō pìi pìne: Ma ɔgɔ dasi kpàme, akū ma gō Romu gbē ũ. Akū Pɔlu pìne: Makū sō ò ma i a ũme.

²⁹ Akū gbē kū ò yei ò yá lalaa yānɔ bòru kpe gōnɔ. Kū gbē zōkō pìi dō kū Pɔlu bi Romu gbēme, vīna a kù kū à tò ò mòò kàa yāi.

Yuda gbānadenɔ yákpatekena kū Pɔluo

³⁰ A gu dō kū gbē zōkō pì ye à yá kū Yudanɔ sùo sānsān ma, à mòò pòroa, akū à sa'orikinɔ kū Yuda gbānadenɔ kākara à sù kū Pɔluo n̄ are.

23

¹ Pɔlu wé pè gbānadenɔ à pì: Ma gbēnɔ, yake teni ma swè vī Luda arero ari kū a gbārao.

² Akū sa'oriki Anania ò a dogarinɔne ò a lé a léa.

³ Akū Pɔlu pìne: Luda n lé se, bisāsiri kaka né. N̄ vutena nten yákpate ke kūmao doka musu, akū mōkōn sō n bo a kpe, n pì ò ma lé.

⁴ Akū dogari pìnɔ pì: Mōkōmme nten Luda sa'oriki sōsō lé yá?

⁵ Pɔlu pì: Gbēnɔ, má dō sa'orikinlo, zaakū ò kè Luda yān ò pì òsun ó būsū gbānade tò vāni sīro.

⁶ Pɔlu dō kū gbānade pìnɔ gbēkenɔ bi Sadusinɔme, n̄ gbēkenɔ sō Farisinɔ, akū à ònne gbāngbān: Ma gbēnɔ, Farisin ma ũ, Farisinɔ nén ma ũ. Gēnɔ vuna tāmaa kū má vī yāin áten yákpate ke kūmao.

⁷ Kū à yá pìi ò, Farisinɔ kū Sadusinɔ fùte kū kōo kū lékpakōao, akū kōkakararinɔ kpàate leu pla.

⁸ Sadusinɔ di pì gēnɔ di vuro, akūsō malaikanɔ kū nininɔ kunlo. Farisinɔ sō ò zè kū yá pìnɔ pínki.

⁹ Ò zuka gbāna kà n̄ té, akū Farisi kū òdi doka dañne kenɔ fùte kū lékpakōa gbānao ò pì: Ódi yá vāni ke le gbē diaro. Tó nini ke malaika mé à yá òne sō bi?

¹⁰ Kū lékpakōa kè gbāna, sozanɔ gbē zōkō ten vīna ma de gbēnɔ sún Pɔlu ke yákiyairo yāi, akū à ò a sozanɔne ò kipa ò gē n̄ té ò a kū ò gé káao n̄ bŭran.

¹¹ Zi birea gwāani Dikiri bò à sù Pɔlua à pì: N̄ laakari kpáte! Lákū n ma yá ò Yurusalemu la n̄a, séde n̄ o Romu dɔ.

Lékpakūsūna Pɔlui

¹² Kū gu dō, Yuda kenɔ kākara asiri gŭn ò la dà ò pì oni pó blero oni í miro ari ò gé Pɔlu deo.

¹³ Lékpakūsūrui pìnɔ de gbēnɔn buplala.

¹⁴ Ò gēè sa'orikinɔ kū gbē zōkōnɔ kīnaa ò pìinne: O s̄i kū Ludao ò pì tó òdi Pɔlu dero, tó o pó blè, Luda láari bowá.

¹⁵ Ákōnɔ kū gbānadenɔ á pínki à gé à ò sozanɔ gbē zōkōne à suáre kū Pɔluo lákū ò pì á ye à a yānɔ tāasi ká tera de a káakupɔla bà. Ókōnɔ sō ònigō kú soru gŭn ò a de zén ari àgō gé ká la.

¹⁶ Kū Pɔlu dāre négōgbē n̄ yá kū ò gōgō pìi mà, akū à gēè à gē sozanɔ bŭran à ò Pɔlune.

17 Akū Pɔlu soza bàde sisi à pìne: Ñ gé kū kefenna dio á gbē zōkō kīnaa, zaakū à ye à baaru ke kpáne.

18 Akū à a sè à gèe káao n gbē zōkō kīnaa à pì: Pɔlu kū ò a dà kpén ma sisi à kúte kèmene mà su n kīnaa kū kefenna dio. À yáke vī à ye à onne.

19 Akū gbē zōkō pìi kefenna pìi kù a ɔa à gèe káao gukpado n pla, akū à a là à pì: Bó yān n vī n òmenee?

20 Akū à pì: Yudanɔ mé ò lé kpākūsū, ò ye ò kúte kenne n su kū Pɔluo n gbānadenɔne zia, lākū ò pì ò ye ò a yā gwa tera de a káakupɔla bà.

21 Ñsun weñnero, zaakū n gbēnɔ teni a dā zén ò de gbēnɔn buplala. Ò la dà ò pì oni pɔ blero oni í miro ari ò gé a deo. Ò soru kè kò, n yān n sá doi.

22 Gbē zōkō pìi pì kefenna pìine: Ñsun tó gbēke dō kū n òmenero. Akū à a gbàre.

Pɔlu gbarena Sizaria

23 Akū à soza bàde gbēnɔn planɔ sisi à pìine: À o soza fenedade gbēnɔn wàa donɔne ò soru ke ò gé Sizaria ɔkosi úblegɔɔ kū sōde gbēnɔn baaakō akurino kū sáride gbēnɔn wàa donɔ.

24 À sō yā keke Pɔlune à dia à géo bùsu gbē zōkō Felisi kīnaa aafia.

25 Akū à takada kène à pì:

26 Bùsu gbē zōkō Felisi, makū Kalaudiu Lisia ma takada díkīna kène ma fɔ kpàmma.

27 Yudanɔ mé ò gbē díkīna kū ò ye ò a de. Kū ma a dō Romu gbē ũ, akū ma ge kū sozanɔ ma a sīmma.

28 Kū má ye mà a taari kū ò lèa ma, ma a sè ma ge káao n yákpatekerino kīnaa.

29 Gwen ma dñn kū taari kū ò lèa bi n doka yāme, adi yā kū à kà ò a de ke ò a da kpésiran kero.

30 Kū ò lé kpākūsū, ò a yā kpāni kèmene, akū ma a gbàemma gōnɔ ma ò yādenɔne ò gé kū a yáo n kīnaa gwe.

31 Akū sozanɔ kè lākū ò òrīne nà ò Pɔlu sè ò gèe káao Antipatari gwāani.

32 Kū gu dō, soza kū òten taa ò gèsee pino Pɔlu nà sōdenɔne n ɔī ò do káao are, akū ò era ò tà n bùran.

33 Kū sōdenɔ kà Sizaria, ò takada pìi kpà bùsu gbē zōkō pìia, akū ò Pɔlu nàne a ɔī.

34 Bùsu gbē zōkō pìi takada pìi kyó kè, akū à Pɔlu là bùsu kū à bòn. À mà kū Silisia bùsuun à bòn,

35 akū à pìine: Tó gbē kū ò yā vī kúnwonɔ sù, mani ma lākū oni o nà. Akū à pì ògō a dākpā Herɔdu kípakia.

24

Yudanɔ Pɔlu káarakpanaa

1 Gɔɔ ɔɔɔɔ gbera sa'oriki Anania sù Sizaria kū gbē zōkō kenɔ kū dokadōri kū òdi pìne Tetuluo. Ò sù Pɔlu káara kpà bùsu gbē zōkō kīnaa.

2 Kū ò Pɔlu sisi, Tetulu fúte àten yā daala à pì: Felisi, kū n arubarikaa o bùsu katena aafia. N zia laasunlèna mé à ó bùsuu kè mana.

3 Òdi n tó nna si ògō n sáabu kpá gu sīnda pínkin gɔɔ sīnda pínki.

4 Kū má ye mà n yā gágaro, mani wé kemma n sùru ke kúoo n ó yā fítinna dí ma.

⁵ O è kù gbē pì bi guderiiime. Àdi yākete da Yudanŋ té andunia gūn pínki, à de donyīze éke kù òdi n̄ sísi Nazeradenŋ don'arede ū.

⁶ À ye se à Luda ɔn gbà lé, akū o a kù.

⁷⁻⁸ Tó n a lala n zīda, ìni taari kù ó lèa yāpura d̄s.

⁹ Akū Yudanŋ yā'i kàra ò pì len yā pìnŋ de le.

Pɔlu gina kù a zīdao Felisi are

¹⁰ Akū būsuo gbē z̄sk̄ɔ pìi mìi kè dékū Pɔlune de à yā o. Akū Pɔlu pì: Lákū má n d̄s yākpatekeri ū būsuo dí gūn a wè dasi kè, a yāi mateni ma mibona yā o ma laakariia.

¹¹ Tó n gbèka, oni onne kù ma gena Yurusalemu mà donyī ke de gɔɔ kuri awēplalaro.

¹² Odi ma e maten lékpak̄sa ke kù gbēkeo Luda ɔnnlo. Odi ma e maten yākete da aduakεkpεnŋ gūn ke wēte gūnlo.

¹³ Gbē pìnŋ ni f̄s ò taari kù ò lèma sēedade lennero.

¹⁴ Ma s̄i kù zé kù òten s̄isi donyīze éke p̄i gūnn maten do ó dizinŋ Ludai. Má yā kù ò kè Musa doka gūn kù annabinŋ takadanŋ nánikena pínki.

¹⁵ Ma wé d̄s Ludai lán mók̄nŋ bà, kù gbē mananŋ kù gbē vāninŋ ni vu n̄ pínki.

¹⁶ A yā mé à tò madiḡs ma zīda toto gɔɔ s̄inda pínki de ma swè s̄unḡs v̄i Luda are ke bisāsiri arero.

¹⁷ Ma wēkena kù ma būsuo gbera ma era ma su ma ɔ dàmma ma sa ò

¹⁸ Luda ɔnn. Kù maten sa o ma gbàbonaa gbera, akū ò ma le gwe. Madi gbēnŋ kákararo, yākete kunlo.

¹⁹ Asia būsuo Yuda kenŋme yādenŋ ū. Séde ò su ò yā bo k̄s lén n k̄inaa.

²⁰ Tó lenlo, n̄ tó gbē kù ò kù lanŋ dà kù ò lèma gɔɔ kù ò yākpate kè kúmao o.

²¹ Sé yā mèn do kù ma ònne kù kòto gbānao, gènŋ vuna yā musun òten yākpate ke kúmao.

²² Felisi Yesu zé bok̄t̄ena d̄s, akū à lá kù Yudanŋ yála à pì: Tó sozanŋ gbē z̄sk̄ Lisia s̄u, mani á yā mì deáre.

²³ À ò soza bàdene àḡs Pɔlu dákpa, ama à a gba zé à ìam pá, à tó a gbēnŋ kpái.

Pɔlu kunna kpésiran Sizaria

²⁴ Gɔɔ pla gbera Felisi s̄u kù a Yuda nanŋ kù òdi pine Durusilao. À Pɔlu s̄isi, akū à Kirisi Yesu nánikena yā màa.

²⁵ Pɔlu ten yā o manakenaa musu kù zīdakūnad̄snaao kù yākpatekena kù àten suo, akū v̄ina Felisi kù à pì: N̄ fute n̄ tá ḡia. Gɔɔ kù ma ɔ lè mani era mà n s̄isi.

²⁶ Àten wé d̄s Pɔlui kù ani gusaregba daareme, akū àdiḡs a s̄isi gèn baaak̄s à su faai bo k̄aao.

²⁷ Kù à kè wè pla, Pɔsiu Fesutu vùte Felisi gēne ū. Kù Felisi ye àḡs nna kù Yudanŋ yāi, akū à Pɔlu tò dana kpésiran.

25

Pɔlu zè kù gena Siza k̄inaao

¹ Fesutu vutena kpatan gɔɔ aak̄s gbera à fùte Sizaria à gèe Yurusalemu.

² Gwen sa'orikinŋ kù Yuda gbānadenŋ s̄u a k̄inaa ò fùte kù Pɔlu yāo. Ó wé k̄ea

³ à s̄uru ke à tó Pɔlu su Yurusalemu. Zaakū ò zèò ò tankute kpákpane zén ò a deme.

⁴ Akū Fesutu p̄inne: Pɔlu kù kpésiran Sizaria, makū s̄s mani tá gwe tera.

5 Á gbānade kenŋ su ò gé kūmao. Tó à yā vāni kème, áni o.

6 Fesutu kè kúnwo lán gŋŋ sŋraakŋ ke gŋŋ kuri taka bà, akū à èra à tà Sizaria. Kū gu dŋ, à vùte a tintinnwa à pì ò mŋ kū Pŋluo.

7 Kū ò sù káao, Yuda kū ò bò Yurusalemunŋ likai, akū ò yā zŋkŋ kū odi fŋ ò a sèedade lèronŋ dia dasidasi.

8 Pŋlu zè kū a zīdao à pì: Mádi taari ke Yudanŋ doka ke Luda ŋnnero, ke Siza.

9 Fesutu ten wete àgŋ nna kū Yudanŋ, akū à Pŋlu là à pì: Īni we ñ gé Yurusalemu de mà yákpate ke kúnwo gwe yā dínŋ musu yá?

10 Pŋlu pì: Siza doka kū à kù ò yákpate keomenè aren má zen la. Mádi taari ke Yuda kenero lákū mŋkŋn ñ dŋ sánsán nà.

11 Tó ma taari kū à kà ò ma de kè, maten gí mà garo. Ama lákū mádi yā kū gbè dínŋ ten o ma musu ke kero nà, gbèke zé vī à ma kpámmaro. Gena Siza kīnaan ma zeo.

12 Kū Fesutu lé kpákūsū kū a gbēŋŋ à pì: Kū Sizame n zeo, a kīnaan Īni gén.

Gena kū Pŋluo kīna Agaripa kū Benisio are

13 Gŋŋ pla gbera kīna Agaripa kū Benisio sù Sizaria de ò fŋ kpá Fesutua.

14 Kū òten gŋŋ pla ke gwe yāi, Fesutu bò kū Pŋlu yāo kīna piine à pì: Gŋgbè ke kú la kú Felisí a tò da kpésiran.

15 Kū ma ge Yurusalemu, sa'orikinŋ kū Yuda gbè zŋkŋŋ sùmenè kū a yāo ò pì mà sùru ke mà yā daala.

16 Ma piinne tó gbè kū ò sù kū a yāo dí zé le à kŋ e kū gbè kū ò yā vī lèelèŋŋ à yā wèmmaro, ókŋŋ Romudenŋ odí a kpámmaro.

17 Kū o su la lèlè, mádi zezero. Kū gu dŋ gŋŋŋ, akū ma vute ma tintinnwa ma pì ò mŋmenè kū adeo.

18 Gbè kū ò taari lèaa pínŋ yā ò, odi yā vāni kū maten kpákpa o a musuro.

19 Ò yáketè vī káao ñ donyīze yā musu kū gŋgbè kū òdi pine Yesu yāo. À gà, akū Pŋlu zè kū a kunna wèndin yāo.

20 Ma bídi kè yā pì zé dŋnaaa, akū ma a là tó à ye à gé Yurusalemu ò yā pì gŋgŋne gwe.

21 Akū Pŋlu pì Romu kīnan a zeo ògŋ a kūna. Akū ma pì ògŋ a dákpā ari màgŋ gé a gbare Sizaa.

22 Akū Agaripa pì Fesutune: Má ye mà gbè pì yā ma ma zīda. Akū Fesutu pì: Īni yā ma a lén zia.

23 Kū gu dŋ Agaripa kū Benisio sù kū gakuri zŋkŋŋ, akū ò gé kŋkakarakekpen kū soza gbè zŋkŋŋ kū wete gbè bèeredenŋ. Kū Fesutu yā ò, ò sù kū Pŋluo.

24 Akū Fesutu pì: Kí Agaripa kū ákŋŋ kū á kú kúoo lanŋ pínki, a gbè dí è yá? Yuda kū ò kú Yurusalemunŋ kū gu dínŋ ñ pínki gbè pì yā sè ò sùoma, òten wiki léma ò pì à mana àgŋ kun doro.

25 Makū sŋ, mádi e à yáke kè kú à kà ò a dero, akū lákū à zè kú Sizao nà, ma zeo mà a gbara.

26 Mádi yā pì gbá dŋ gbasà mà takada kē kīnane a yā musuro. A yā mé à tò ma su káao á are, atēnsa mŋkŋn kīna Agaripa, de yálalanaaa gbera mà yā le mà kē.

27 Zaakū purusuna gbarémmana taari kū ò lèa sánsán onaa sari zé vī ma kīnaaro.

26

Pɔlu a zīda yā bɔkɔtena kīna Agarīpa are

1 Akū Agarīpa pī Pɔlune: N̄ zé vī ñ n̄ yā o. Akū Pɔlu ɔ sè à a zīda yā bɔkɔte à pì:

2 Kí Agarīpa, ma è ma mìnna kè, kú ma lè mateni ma zīda yā bɔkɔte n̄ are gbàra taari kú Yudanɔ ò dima pínki yā musu.

3 Atēnsa kú ñ Yudanɔ futεokarayā d̄s pínki kú ñ yāketenɔ. Abire yāi ma wé kēm̄ma ñ ma yā dí mamene.

4 Yudanɔ ma kunna d̄s zaa ma né fiti zī naana zaa ma b̄usun ari Yurusalemu.

5 O ma d̄s à ḡi kè. Tó ò yei, oni f̄s ò o kú má kú ó donyīrinɔ ḡá kú à gbāna kú Luda yáo kú òdi pī Farisinɔ té.

6 Tera sà òten yākpate ke kúmao kú ma wé d̄s lé kú Luda sè ó dizinɔneei yāi.

7 Ó buri mèn kuri awεεplanɔ ò diḡs do Ludai fānantē kú gwāanio wéd̄ona lénsa dok̄onɔ p̄i. Kí, támaa pī yāin Yudanɔ f̄tēmai.

8 B̄yāin Luda ḡenɔ vunaa kèáre yāzesari ū s̄éé?

9 Makú s̄s yā, ma zεo kú yā kú ani bo Yesu Nazera kpe pínkin maniḡs ke.

10 Len ma kè le Yurusalemu. Sa'orikinɔ ma gba zé, akú ma Luda gbēnɔ kà kp̄ésiran dasi. Tó òteni ñ dede s̄s, ma lé diḡs kú a gūmm̄e.

11 Madiḡs gé aduakεkpe kú aduakεkpeo ḡen̄ baaak̄s, m̄aḡs wé tām̄ma mà gā nar̄ma de ò ledi kpá Yesui. Ma p̄o f̄ēnañyī, akú mad̄i gé wari d̄m̄ma ari buri pānde w̄etenɔ.

Pɔlu a Yesu zé s̄ena yā'onaa

(Zīr 9:1-19, 22:6-16)

12 Abire yāi maten gé Damasuku kú doka kú sa'orikinɔ ma gbarεooo.

13 Kīna, kú má té zén kú ifānt̄eo di midangura, ma gupura è à b̄o ludambe à damala kú ma gbēnɔ, à p̄as̄i de ifānt̄ela.

14 O lete zīte ó pínki, akú ma k̄otoo mà ò òmene kú Eberu yáo ò pì: Solu, Solu, à kè dera nten wé támaa? L̄ez̄ona kú gbáo kyate sari ten wari d̄mma fá!

15 Ma pì: Díme n̄ ūu, Dikiri? Akú Dikiri pì: Makūme Yesu kú nten wé t̄aa ū.

16 N̄ fute ñ zε. Ma bo ma summa de mà n̄ sé ma z̄ikeri ūme, ñḡs de yā kú n̄ è kú yā kú mani m̄on̄neoo s̄eedade ū.

17 Mani n̄ sura ba Yudanɔ ɔī kú buri pāndenɔ. Mani n̄ zīr̄ma

18 de ñ ñ wé k̄ēñne, ò kpe li gusirane ò are d̄s gupuraa, ò bo Setan gbānan ò ḡe Luda p̄on, de ñ durunnanɔ le à k̄ēm̄ma, ñ baka ḡs kú kú Luda gbēnɔ ma n̄aanikena yāi.

Pɔlu zīkena Yesune

19 Kí Agarīpa, akú mé à tò m̄adi ḡi ludambe gbē kú à b̄o à s̄uma yāiro.

20 Ma waazi kè Damasuku ḡia kú Yurusalemuo, akú ma kè Yudea b̄usu gu s̄inda pínkia kú buri pāndenɔ kīnaao. Ma òñne ò n̄ese lite ò are d̄s Ludaa, ò yā kú ani tó ò d̄s kú ò n̄eseεε lite ke.

21 Abire yāin Yudanɔ ma kú Luda ɔnn, ò ye ò ma de.

22 Luda kpányīn má kunwo ari kú a gbārao, akú má zena a s̄eedade ū né fiti gbē z̄sk̄on̄ne ñ pínki. Mad̄i yā pānde oro, sé yā kú annabinɔ kú Musao ò à ke baasiro.

23 O p̄i Arumasihu ni wari le, akú mé ani fute bona gan káaku à gupura yā o Yudanɔne kú buri pāndenɔ.

24 Kú Pɔlu teni a zīda yā bɔkɔte le, Fesutu wiki d̄a à pì: Īa kāmman yā Pɔlu? N̄ d̄na z̄sk̄s mé àteni n̄ mì lite.

²⁵ Akū Pɔlu pì: Īa dí kámaro, gbē bèereḁe Fesutu. Yázeden maten o, akūsɔ yápurame.

²⁶ Kí, lákū n̄ yā birenɔ d̄s̄ nà mani f̄s̄ mà yā onne súsu vīna sari. Má d̄s̄ kú a ke dí ke n̄ mì kpero, zaakū yā pì bi gukpado yānlo.

²⁷ Kí Agaripa, n̄ yā kú annabinɔ òo s̄i yá? Má d̄s̄ kú n̄ s̄i.

²⁸ Akū Agaripa pì Pɔlune: Gɔɔ f̄iti dí lén nten da ĩni f̄s̄ ñ̄ ma lite mà ḡs̄ Yesude un̄ yá?

²⁹ Pɔlu pì: Bee tera ke gikena má yei, tó Luda wè. Adi ke ndonlo, kú gbē kú òten̄i ma yā ma gbāranɔ n̄ pínki, ò ḡs̄ lákū má de nà mòkak̄s̄ana d̄inɔ baasi.

³⁰ Akū kina pì kú b̄usu gbē z̄sk̄ɔɔ kú Benisio f̄ute kú gbē kú ò kakarana gweno.

³¹ Kú ò b̄ote, òten̄ o'ok̄s̄ne: Gbē pì dí yá kú à kà ò a de ke ò a da kpésiran kero.

³² Akū Agaripa pì Fesutune: Tó gbē pì dí ze kú gena Siza kīnaao yāro, de òni f̄s̄ ò a gbarē.

27

Gena kú Pɔluo Romu gó'ite gūn

¹ Kú ò z̄èò ò da Itali z̄én, akū ò Pɔlu kú purusuna kpara kenɔ nà soza bàde kú òdi pine Yuliune a ɔ̄i. À de soza ḡa kú òdi pì Siza sozanɔ don'areḁenɔ do ū.

² O gē gó'ite kú à b̄ò Adaramitiumu gūn, àten b̄ote kú Asia b̄usu w̄etenɔ, akū ò da z̄én. Masedonia b̄usu gbē Arisitaku Tesalonika kú k̄uoo.

³ Kú gu d̄ò ò ka Sid̄s̄. Yuliu Pɔlu k̄una kú n̄es̄edoo, akū à a gbà z̄é à ḡé a gbēnɔ gwa, de ò kpái.

⁴ Kú ò bo gwe, ò ka í dagura. Kú ĩa ten daóle yái, akū ò do Sipiru b̄usuui kpe kpa.

⁵ Taa'ona ísira dagura ò do Silisia kú Pamfilia b̄usunɔi, akū ò ka Mira, Lisia b̄usun.

⁶ Gwen soza bàde pì Alesandaria gó'ite kú àten ḡé Itali lèn, akū à ó kán.

⁷ Gɔɔ kenɔ gūn ò tá b̄usa. O ɔ̄si kà ari ò ka Sinidu léa. Kú ĩa dí wewere ò ḡé súuro, ò p̄áne ò bo Kereti b̄usu kpe kpa Salam̄ne sare.

⁸ ɔ̄sikanaa gūn òten̄ p̄a Keretine, akū ò ka gu kú òdi pì Góðki Manan. A k̄ani kú w̄ete kú òdi pì Laseao.

⁹ Lákū ò ḡii k̄é z̄én nà, ó gena are ḡs̄ kari yā ū, zaakū Yudanɔ léyīgɔɔ ḡé k̄ò. A yā mé à tò Pɔlu lé dàr̄ma

¹⁰ à pì: Gbēnɔ, ma è tá dí ni su kú ásar̄u z̄sk̄ɔɔ kú kisirao. Adi ke gó pì kú a asonɔ adonlo, kú ók̄n̄ome se.

¹¹ Ama soza bàde góðɔɔri kú gódeo yā s̄i de Pɔlu p̄óla.

¹² Gu pì mana ò gó ðn̄ ò bunsire blenlo, akū gbēnɔ z̄è dasi kú ò era ò da z̄én ò tá. Ò ye ò ká Fenisi, w̄ete kú à kú Kereti ifálete kpa, tó ani s̄i ke ò bunsire ble gwe.

Zàgá'ia futena ísira

¹³ Kú ĩa buse f̄ute ḡen̄mid̄oki kpa, òten̄ da ò f̄s̄ ò n̄ p̄oyeina kem̄e. Akū ò n̄ gó p̄òro ò dà z̄én òten̄ p̄a Keretine k̄anik̄ani.

¹⁴ Adi ḡi kero zàgá'ia gbāna kú òdi pì ĩa p̄ás̄i b̄ò Kereti kpi kpa.

¹⁵ À gó lite, ódi f̄s̄ ò are ð̄a dor̄o, akū ò ḡs̄ téi.

¹⁶ Kú à ó kpá luan fitinna kú òdi pì Kodai, à k̄éwá s̄ána f̄iti. ɔ̄sikanaa gūn ò ó gó fitinna surabab̄ò lè ò kú gwe.

17 Kū ò sè ò gèò gó zǝkǝ gūn, akū ò kèke ò bàà dò gó zǝkǝ piia. Kū òten vīna ke Libia bùsu í sàrara gēnane yāi, akū ò gó kúra gbàre ín ò gò té ïai.

18 Kū gu dò, lākū zàga'Īa kpé àteni ó gó yīpayīpa gbāngbān nà, akū ò nà asono zuzunaaa í gūn.

19 A gɔɔ aakǝde zī ò ñ gó zīkeboɔno bòte ò kòte ñ zīda.

20 À kà gɔɔ ũgbangba ifántē kū susuneno dí boro, ĩa pāsī pīi kū legūo dí kpátero. Surabana támaa kū ò vī yā lākawá pínki.

21 O gɔɔ pla kè ódi le o pó blèro, akū Pɔlu fùte à pīinne: Gbēno, tó a ma yā mame yā, de ódi fute Kereti, kisira kū ásarú dínɔ gbasá à ó léro.

22 Ari tera maten lé daáwa à laakari kpáte! Á gbēke ni garo, sé gó pīi yaka.

23 GĪa gwāani Luda kū má de a pó ũ maten doi malaika bò à sùma

24 à pī: Ñsun vīna kero, Pɔlu. Séde ñ Siza are le. Luda gbē kū ò kú kūnwó gó gūnnɔ bònne aafia ñ pínki.

25 A yā mé à tò gbēno, à laakari kpáte! Má Luda náani vī kū ani ke lākū à òmeɛne nà.

26 Séde ò ká luan ke í sàraran.

27 A gɔɔ gēro donsaride zī gwāani ĩa pāsī pī teni ó gátē Adariatiki ĩla ari tera. Akū lizāndo gó gbēno ten da o ka káni kū í baraome.

28 Akū ò bà ĩlɔgwabɔɔ gbàre ín, ò è gāsákuru basiikǝ. Kū à kè saa fíti ò gbàre dɔ, ò lè a lòkotoo kà gāsákuru baaakǝ.

29 Òten kpana gbèla vīna ke, akū ò kúra mèn siikǝ gbàre gó pòro kpé, akū òten adua ke de gu doŋma.

30 Gó gbēno ten zé wete ò bote gó gūn ò bàà lé, akū òten gó surababɔɔ pīi kipa ò da ĩla, òten ke lākū ò ye ò kúranɔ gbare gó are bà.

31 Akū Pɔlu pī soza bàdene kū a bàsarideno: Tó gbē bireno dí gō gó gūnlo, áni fǝ à boro.

32 Akū sozano gó surababɔɔ bànɔ zǝzǝ ò tò à lète ín.

33 Kū gu ye à dɔ, Pɔlu kúte kēinne ñ pínki ò pó ble à pī: A gɔɔ gēro donsarin gbàra a gō lokona póbble sari.

34 Maten kúte keáre à pó ble de à gbāna le à bo aafia. Bee á mìkā mèn do ni létero.

35 Pɔlu yā bire onaa gbera à burodii sè à Luda sáabu kpà gbē sīnda pínki wára, akū à è àten só.

36 N gbē sīnda pínki laakarīi kpáte, akū ò pó blè sà.

37 Ókōno kū ó kú gó gūnnɔ ó pínki o ka gbēnon wàa do kpé baaakǝ akuri awesuddo.

38 Kū ò pó blè ò kà, ò póblewε bòte ò kà ín, de gó le à ke futa yāi.

Gó'ite yakanaa

39 Kū gu dò, ò sīšīaa lè odi dōro. Kū ò luankore è kū bùsu'atē sàraao, akū ò zèò ò gé kū góo í sàraran gwe, tó oni fǝ.

40 Ò kúranɔ pòro ò dà í gūn, akū ò báli gódɔdɔbɔno bàà pòro gǝno. Ò gó are biza pòro ĩane, akū ò mìi pè gu sàraa piia.

41 Akū ò sì bùsu'atēn dōnaa sari, akū gó zè gwe. Bùsu'atē pī gó are kú gíngin adi fǝ à yīgāro, akū ísòkena kū àten káka kū gbānao ten gó pòro kpé yaka.

42 Sozano zèò ò purusunano dede, de ñ gbēke sún í kpá ò pitiŋmaro yāi.

43 Ama soza bàde ye à Pɔlu mì sí, akū à gīinne ò ñ poyeina ke. À pī ĩkparino doŋne are ò kusi ĩa ò bikú,

44 gbē kparanō gō té í kpē lí lēketenō ke gó kasonō musu. Len gbē sīnda pínki í bara lē aafia lē.

28

Pōlu kunna Malata luan

1 Kū o í bara lē aafia, o mà luan pì tón Malata.

2 Bedenō ó si kú yenyīo manamana. Ò gbānake kpāwái, ò té sàa lèwēre, zaakū legū nà manaaa, akū ĩa bōte.

3 Pōlu yāka kete kākara à sù àten ká tén, pitiko kú a gūn. Kū té puusu a pà, à bō à Pōlu sō a oā.

4 Kū bedenō mlēē pìi è dō a oā, ò pìkōne: Gbē bire bi gbēderiime yāpura. Bee kū à bikù í bara aafia, yāpura dí wene àgō kunlo.

5 Ama Pōlu mlēē pìi gbāke à dà tén, adi pōke kenero.

6 Gbēnō wé dōi kú a o ni ká à léte à ga gwe gōnōme. Kū à gūi kē, ò è pōke dí a lero, akū ò lé lite ò pì, gbē pì bi tāna zōkō kemē.

7 Gu pìi saren luan gbē zōkō kū òdi pine Publiu be kunwa. À ó díte gōrō aakō à nibōkenaa kēwēre kú yenyīo.

8 Publiu de wútēna kú mēwānao àten bādubādu ke. Akū Pōlu gē a kīnaa à adua kēne, à o nāa à a wērekōa.

9 Kū à kē le, luan pìi gyāre kparanō sù a kīnaa, akū ò wērekōa se.

10 Ò ó kpe tà manamana. Kū óten tá, ò zānaa kēwēre dō.

Pōlu kana Romu

11 Ó kunna luan pìi gūn mō aakō gbera o gē gó'ite kú à bunsire blē gwen o da zén. Gó pìi bō Alesandaria ò sika tānanō sēedaa kēa.

12 Kū o ka Sirakusi, o gōrō aakō kē gwe.

13 Bona gwe o do í léi ari o gē káo Regiumu. Kū gu dō ĩa bō gēnōmidōki kpa, a gōrō pladen o ka Puteōli.

14 Wēte pìi gūnn o Yesudenō lèn. Ò pì ò sùru ke ò azuma do ke kūrwo. O kē le, akū o da Romu zén.

15 Romu Yesudenō ó baaruu mà, akū ò sù daóle. Gbēkenō ó lé Apiu Eten, gbēkenō sō gu kú òdi pì Kipakimen'aakōn. Kū Pōlu í é, à Luda sáabu kpà a laakarīi kpāte.

Pōlu waazikēna Romu

16 Kū o ka Romu, ò Pōlu gbà zé àgō kun adona kú soza kú anigō a dākpāo.

17 Gōrō aakō gbera Pōlu Yuda gbē zōkōnō sīsī. Kū ò kākara, à pīne: Ma gbēnō, mádi zā Yudanōne yākearo. Mádi bo ó dizinō futeokarayāke kpero, akū ò ma kú Yurusalemu ò ma kpa Romudenōa.

18 Ò ma lala yāi odi yāke le ma musu kú à kà ò ma dero, akū ò ye ò ma gbarē.

19 Akū Yudanō bō ma kpe. Tilasi ma ze kú gena Siza Kīnao, adi ke má yā vī kú ma būsū gbēnōnlo.

20 A yā mé à tò ma á gbēka, de ò kō e mà yā o káá, zaakū gbē kú Isarailanō wé dōi yāin ò mò dí kāmāi.

21 Akū ò pīne: Ódi takada ke le à bō Yudea būsūn n yā musuro. Ó gbēke sō adi bo gwe à sūwēre kú n baaru vānioro.

22 O è à mana ò yā kú í vī ma n lén, zaakū o mà òdi donyīze pì vāni bo gu sīnda pínkiame.

²³ Ō ɔɔɔɔ ditekɔne kũ Pɔluo, akũ ò sù a kĩnaa ɔn kũ à kipan dasidasi. À ye ò a yāze d5 Yesu yā musu, akũ à nà Musa dokaa kũ annabinɔ yānɔ, à kpata kũ à bò Luda kĩnaa yā òrine à bòkoteine zaa kɔnkɔ ari ɔkɔsi.

²⁴ Gbēkenɔ yā kũ àten onɔ zé lè, ama gbēkenɔ gù.

²⁵ Kũ òten kēkɔa kũ lékpakɔao, Pɔlu yā mèn do kàraáne à pì: Yā kũ Luda Nini dà annabi Isayane à ò á dizinɔne bi yāpurame, kũ à pì:

²⁶ N̄ gé ñ o gbē kũnɔne,
onigɔ sá kpá yākemanaa sari,
onigɔ gu gwa yāke'ena sari.

²⁷ Ō n̄ese vīro de òsun ɔndɔ kũro yāi,
ń sá gbāna de òsun yā maro yāi,
ń wé kukurena de òsun gu ero yāi,
zaakũ ò ye ò are dɔma mà ń gba aafiara.

²⁸⁻²⁹ A yā mé à tò, àgɔ d5 kũ Luda gbēnɔ z̄l kũ surabana yāo buri pāndenɔa.
Mɔkɔnɔme oni sí.

³⁰ Pɔlu kè kpé kũ àten fīna bo gũn wè pla mámmam. Àdigɔ gbē kũ òdi su fāai bo káaonɔ kũ ɔplapla ń pínki.

³¹ À kpata kũ à bò Luda kĩnaa yā waazi kèine à Dikiri Yesu Kirisi yā dàine kũ laakarīio kpatena, gbēke dí kpáne.

ROMUDENƆ

Gbē sīnda pínki bi durunnakeriime 1:1-3:20

Lákú Luda dì tó yá bo kúńwo nna ná 3:21-4:25

Kunna gbē dufunƆ ù Kirisi gūn 5:1-8:39

Yá kú Luda ten wete IsarailanƆ musu 9:1-11:36

YesudenƆ yákenaa 12:1-15:13

Pɔlu fɔkpanmanaa 15:14-16:27

Pɔlu fɔkpana RomudenƆ

¹ Makú Pɔlu, Kirisi Yesu zòbleri, Luda ma sisi à ma díte a z̀iri ù, baaru nna

² kú à g̀nake à a lé sè a annabinƆne ò kè a yán kp̀ari ù.

³⁻⁴ A Né Yesu Kirisi ó Dikiri yáme baaru nna pì ù. A bisásirike gūn à bò Dauda buri gūmme. A ludaninike gūn a bona gan mé à mòwere kú gbānao kú Luda Néme a ù.

⁵ Kirisi ma gba zé màgō de a z̀iri ù buri sīnda pínkinƆ, de ò le ò a náani ke ò gō a yámarinƆ ù, de à tó bo.

⁶ Á kú gbē kú Yesu Kirisi ń sisi à ń sɛnƆ té se.

⁷ Ma takada díkĩna k̀éare, ákōnƆ Romude kú Luda yeáí à á sísi a gō a gbēnƆ ù pínki. Luda ó De kú Dikiri Yesu Kirisio gbēke k̀éare, à á gba aafia.

⁸ Káaku g̀ia ma Luda sáabu kè Yesu Kirisi gáí á pínki yá musu, kú á ludanaanikena da anduniala pínki yáí.

⁹ Tó maten adua ke gɔrƆ sīnda pínki, á yá dì sámaguro. Ludame ma sèedade ù. Ápiin maten doi kú nèse mèn doo mateni a Né yá baaru kpá.

¹⁰ Madigō wé kea à zé kekemeƆne lákú à yei ná de mà le mà su á gwa sà.

¹¹ Wésinaále ni teni ma de manamana, de mà le mà Luda Nini gba ke daágu á z̀inipetena yáí,

¹² de á ludanaanikena kú ma póo le à ó baadi gba swèè.

¹³ Ma gbēnƆ, má ye àgō dō kú madigō gɔrƆ díte g̀en baaakō mà su á gwa, * de mà a z̀i gbè e á té lákú ma è buri pāndenƆ té ná, akú ari tera mádi zé ero.

¹⁴ GirikiyámarinƆ kú GirikiyámarisarinƆ ń pínki, d̀òrinƆ kú d̀òrisaridenƆ ń pínki, ń yá gō ma yá ù.

¹⁵ Abire yáí ma m̀e wà mà baaru nna pì kpá ákōnƆ RomudenƆne se.

¹⁶ Madi wé'í kú kú baaru nna pì yáoro,† ákúme gbāna kú Luda dì gbē kú òteni a náani kenƆ sura bao ù, atēnsa YudanƆ, ń gbera buri pāndenƆ.

¹⁷ Baaru nna pì ù owere lákú Luda dì tó yá bo kúńwo nna ná. À de ludanaanikena yá ù adome, lákú ò kè Luda yán ná ò pì: Gbē kú Luda tò yá bò káao nna a náani kú àten ke yáí nigō kun.

BisásirinƆ bi taaridenƆme Luda kīnaa

¹⁸ Zaa musu Luda dì a pɔfēna kipa bisásiri kú ń vānikena dì zé zō yāpuranenƆa ń pākpaina kú ń vānikenaao yáí.

¹⁹ Yá kú oni fō ò dō Luda yá musu utenańnero, Luda mé à yá pì bònne gupuraa.

²⁰ Zaa gɔrƆ kú à andunia kàte, a gbāna kú àdi lákaro kú a ludakena kú òdi e kú wéoro bò gupuraa a z̀inƆ gūn swáswa. A yá mé à tò bisásirinƆ kutekena vīro.

* **1:13** Zír 19:21 † **1:16** Maa 8:38

21 Ò Luda d̄s, ama òdi bèere líne a zéa ò a sáabu kpáro. N̄ laasunn̄o kè p̄a, akū ò ḡs̄ gusiran n̄ m̄sari yāi.‡

22 Ò n̄ z̄ida dìte ònd̄orin̄o ũ, akū ò ḡs̄ ȳonk̄on̄o ũ.

23 Òdi kútē bisāsiri kū òdi gan̄o kū b̄an̄o kū n̄b̄on̄o kū p̄s̄ kū òdi t̄aa o kū k̄uaon̄o takane Luda kū àdi garo gēne ũ.

24 A yā má à tò Luda n̄ kpá gb̄ās̄ikenaai, de ò wé'isariyā ke kū k̄so, lākū òdi a ni de n̄ nèsee gūn n̄a.§

25 Ò Luda yāpurade lilin kè kū ékeo. Òdi donyī ke Luda p̄ókenan̄one ò doh̄yī Luda kū à p̄s̄ s̄inda p̄ínki kè gēne ũ. Arubarikaden a ũ ḡoɔ s̄inda p̄ínki! Aami.

26 Abire yāi Luda n̄ kpá wé'isariyā nidenanaa. Bee n̄ n̄ogb̄en̄o yā kū òdi ke lilin kè kū yā kū òdi keroo.

27 Leme se ḡogb̄en̄o, ò yā kū òdi ke kū n̄ogb̄en̄o tò, òdi lukak̄si. Ḡogb̄e kū ḡogb̄eo di wé'isariyā ke kū k̄so, òdi a gb̄e le n̄ z̄idaa n̄ s̄atena lén.

28 Lākū odi we ò zè kū Luda d̄s̄naaoro n̄a, akū à n̄ laasun kè lékpeɛ, de ò yā kū à de ò keron̄o ke.

29 Yā v̄ani s̄inda p̄ínki p̄ekereɛma: N̄ese p̄ās̄i, wākū, ìnikena k̄so, nèseḡba v̄ina k̄so, gb̄ed̄ena, fitii, gb̄eblena kū manafikikenaao. K̄oɔm̄oɔden̄ome n̄ ũ,

30 gb̄eyakarino, Luda iberen̄o, gb̄e takikerino, ȳoḡs̄den̄o, ìad̄arin̄o, v̄ani laasunlerin̄o, de kū dao yādarisarin̄o,

31 misariden̄o, n̄aanisariden̄o, gb̄eyakerisariden̄o, wēndasariden̄o.

32 Ò d̄s̄ kū Luda dìte kū yā bire taka k̄erino k̄a ò n̄ dede, ama òdi ze kū a kenano adoro, òdi té k̄a a k̄erino gume d̄o.

2

Luda ni yākpate ke a zéa

1 Abire yāi m̄ok̄n̄ kū ndi gb̄e p̄ande taari e, n̄ kutekena v̄iro. Tó n̄ gb̄e p̄ande taari è, n̄ n̄ z̄ida dà yāmme,* zaakū m̄ok̄n̄ gb̄etaari'eri ndi ke le se d̄o.

2 Ó d̄s̄ kū Luda yākpatekena kū yā bire taka k̄erino kun a zéame.

3 M̄ok̄n̄ kū ndi yā bire taka k̄erino taari e, akū ndi ke se, nten da ìni bo Luda yākpatekenan̄ yā?

4 Ke nten d̄oke kū Luda nnakennena z̄k̄soo kū a menao kū a s̄uruome? N̄ d̄s̄ kū Luda teni a nna kenne de n̄ n̄ nèse lite yāinloo?

5 N̄ s̄agb̄ana kè, ñdi nèse litero, nten pofè kakaranyī ari Luda p̄ofèkipammana ḡoɔ z̄i, tò Luda yākpatekena kū gb̄en̄o a zéa b̄o gupuraa.

6 Ani fina bo baadine a yākenanaa.†

7 Gb̄e kū òten gakuri kū bèereeo kū m̄ev̄anasario wete, akūs̄ òten yā mana ke kū menaon̄o ni w̄endi kū àdi lākaro le.

8 Gb̄e kū n̄ z̄ida p̄oyeina ten doh̄ne are ò gi yāpurai ò té yā v̄anin̄o s̄s̄, Luda ni p̄ofè kū p̄et̄eo k̄ipam̄ma.

9 W̄et̄amma kū w̄aw̄ao ni yāv̄anikeri s̄inda p̄ínki le, at̄ensa Yudano, n̄ gbera buri p̄anden̄o.

10 Luda ni yāmanakeri s̄inda p̄ínki gba gakuri kū bèereeo kū aafiaao, at̄ensa Yudano, n̄ gbera buri p̄anden̄o.

11 Zaakū Luda di gb̄eke wé gwaro.

12 Gb̄e kū à durunna kè Musa doka d̄s̄naa sari ni kakate le doka p̄ii sari. Gb̄e kū à durunna kè nana doka pi ò s̄s̄, Luda ni yākpate ke k̄aao doka p̄ii musume.

¹³ Adi ke gbē kū àtèn doka ma kū são mé à mana Ludanero. Gbē kū àtèn zĩ kea mé aní bo mana.

¹⁴ Tó buri kū ò Musa doka d̄srono yá kū à k̄s̄ s̄ioo k̄è kū n̄ zĩdao, ò doka vĩ n̄ zĩdaame.

¹⁵ Otèn m̄owere kū yá kū à kú doka p̄i gūn kú n̄ n̄esemme. N̄ laasun teni a yāpura o d̄o, zaakū n̄ laasun m̄èn doró, a ken̄o d̄i n̄ da yān, a ken̄o d̄i n̄ bon.

¹⁶ Leme yākpatekeḡoro zĩ Luda ni yākpate ke kū bisāsirin̄o yá kū à utena n̄ n̄esen musu Kírisi Yesu gāi, lākū baaru nna kū maten kpá ò nà.

Yudan̄o bi dokadarisarin̄ome

¹⁷ M̄ok̄n̄ Yuda inaa, n ze kū n̄ Yudakeo, n̄ Musa doka náani vĩ, n̄teni ãa dā kū Luda.

¹⁸ N̄ Luda p̄yenyĩna d̄s̄ kū yá k̄è à zé v̄io, kū ò doka p̄i dàdanne yāi.

¹⁹ N̄teni da n̄ de v̄inan̄o wéde ũ, gbē kū ò kú gusira gūnn̄o fitila ũ,

²⁰ w̄esiraden̄o yādanneri ũ, gbē dufun̄o kyódari ũ. N̄teni da Luda dokame d̄s̄na kū yāpuraò mi ũ.

²¹ M̄ok̄n̄ kū ndi yá da gbē pānden̄one, b̄oyāi ndi da n̄ zĩdaneroo? N̄ p̄i òsun kpāni oro, m̄ok̄n̄ ndi ò se yá?

²² N̄di p̄i òsun zina kero, akū ndi ke se yá? N̄di t̄anan̄o gya bo, akū ndi n̄ kpé p̄on̄o kpāni ò se yá?

²³ N̄di ãa dā Luda doka musu, akū n̄ doka p̄i danasari d̄i Luda t̄o yaka.

²⁴ Zaakū á yāin buri pānden̄o d̄iḡs̄ Luda t̄o vāni sí lākū ò k̄è Luda yān nà.

²⁵ Tó n̄ Luda doka kūna, akū t̄z̄s̄ àre v̄inne. Tó n̄di a yá da s̄oro, n̄ leele kū gyof̄or̄oden̄ome.

²⁶ Tó gyof̄or̄ode Luda dokan̄o kūna, Luda ni gyof̄or̄ode p̄i gwa leele kū gbē kū à t̄ò z̄òoroò?

²⁷ Bee tó n̄ doka takada p̄i kūna, akūs̄ n̄ t̄z̄s̄na, tó n̄di doka p̄i daro, gyof̄or̄ode kū à yá p̄i kūna ni tó yá danla.

²⁸ Kunna Yuda ũ yāpura bi m̄ebarayānlo, leme t̄z̄s̄na yāpura bi m̄ebarayān sero.

²⁹ Kunna Yuda ũ yāpura bi n̄esegūnyāme, leme d̄o t̄z̄s̄na yāpura bi n̄esegūnyāme se. Luda Nini zĩme, adi ke doka takada yānlo. Luda mé àdi gbē bire taka sáabu kpá, adi ke bisāsirinlo.

3

¹ Karana kpaten dena Yuda ũ v̄ii? Àre kpaten t̄z̄s̄na v̄ii?

² À karana v̄i z̄k̄s̄ yá s̄inda p̄ínki gūn. Káaku ḡia Luda a yá n̄anne n̄ òime.

³ Kū n̄ gb̄eken̄o náani v̄iro, b̄on̄ abirekū v̄ii? N̄ kunna náani sari ni Luda náani gboro yá?

⁴ Oi! Lenlo! À tó Luda ḡs̄ yāpura v̄i, bee kū gbē s̄inda p̄ínki bi ékedeme, lākū ò k̄è Luda yān nà ò p̄i:

Tó n̄ yá ò, n̄ yá niḡs̄ zé v̄i,

tó n̄ yākpate k̄è kún̄wo, n̄ yá ni ble.*

⁵ Tó ó vānik̄e d̄i Luda manake bo gupuraa, b̄s̄ yān óni oo? Óni p̄i Luda vāni kū àdi p̄of̄ē kipawá yāin yá? Maten o lán bisāsiri onaa bàme.

⁶ Oi! Lenlo! Tó Luda yāze v̄iro, à k̄è dera ani f̄s̄ à yākpate ke kū anduniaoo?

⁷ Gb̄eke ni p̄i, tó a ékeke ten Luda náani kara, akūs̄ àt̄eni a t̄o bo, b̄oyāi ani yá daala lán durunnakerii bàa?

* 3:4 Zab 51:4

⁸ Tó n ò lɛ nteni pi ò yá vāni ke, yá mana ni bon. Gbēkeno ma tó vāni sì ò pì lɛn madì o lɛ. Luda yādanlana kō sì kūrwo.

Gbēke manaro

⁹ Tò! Ókōno YudanƆ ó sànan yá? Lenlo fá! Zaakū ma YudanƆ kū buri pāndenƆ bòbo ní dàn ní pínki kò, ní pínki bi durunna zònɔme.

¹⁰ Ò kè Luda yān ò pi:

Gbēke manaro, bee mèn do.

¹¹ Laakaride ke kunlo, Luda ki weteri ke kunlo.

¹² Ò sāsā ní pínki ò gò dōrɔɔ sari, yāmanakeri ke kunlo, bee mèn do.†

¹³ Ní kòto de lán mira wēnaa bàme.

Òdi lénna keíne,

ní légbɛ bi pitiko sɛwɛme,‡

¹⁴ yá ĩni kú gbēkanaao ní lé pà.§

¹⁵ Ò wāna kú gbēdenaao,

¹⁶ òdi suńyī kú kisirao kú wétāmmao,

¹⁷ ò aafia zé dōro,

¹⁸ ní wé digō Luda wé'i vīro.**

¹⁹ Ó dō kú Luda doka pínki de gbē kú ò na doka pì ɔĩno pó úme, de gbē sīnda pínki lé gō nakōana, andunia gbē sīnda pínki gō taaride ũ Luda kīnaa.

²⁰ Zaakū gbēke ni bo mana Luda kīnaa doka pi kūna yāiro.†† Luda doka mé àdi tó ò durunna dō.

Deran Luda di tó ya bo kūrwo nna nà

²¹ Deran Luda di tó yá bo kūrwo nna nà bò gupuraa sà, lākū a yá kēna Musa doka kú annabinƆ takadanƆ gūn nà. Adi ke a doka kūna yānlo.

²² Luda di tó yá bo kūrwo nna Yesu Kirisi náanikena yáime. Gbē kú àteni a náani ke sīnda pínki póme. Gbēke bona adoro,

²³ zaakū baadi durunna kè, ò kīa Luda gakurii.

²⁴ Luda di tó yá bo kūrwo nna gba ũ a gbēke yāi kú Kirisi Yesu kú à ní bó gbānao.

²⁵ Àkúme Luda kpà durunna kútekebo ũ gbē kú òteni a aru náani kenɔne, de à mós baadi pínkine kú adì yá ke a zéaame. À mena yá, adi durunna zīno yá daro,

²⁶ akū à mōńne tera kú adì yá ke a zéa. Deran Luda di yá ke a zéa nān gwe, akūsō àdi tó yá bo kú Yesu náanikerinƆ nna.

²⁷ BisāsirinƆ ni fō ò ĩa dā dɔ yá? Abirekū ni sí kero. Bóyáii? Zaakū à de zīkena dokaa yá ũro, Yesu naanikena yáime.

²⁸ Zaakū ma è yá di bo kú gbēo nna Yesu náanikena yáime, zīkena dokaa baasi.

²⁹ Luda bi YudanƆ Ludame íntēne yá? Buri pāndenƆ Ludan seroo? Ee, buri pāndenƆ Ludame dɔ.

³⁰ Zaakū Luda mèn dome. Ani tó yá bo kú gbē kú à tōo zōo nna a náani kú àten ke yáime, akūsō ani tó yá bo kú gyɔfɔrɔdeo nna a náani dokōno pìi musu.

³¹ Óten doka da póke ũro ludanaanikena yāin yá? Lenlo, óten gbāna kpáame.

† 3:12 Zab 53:1-3 ‡ 3:13 Zab 5:9, 140:3 § 3:14 Zab 10:7 ** 3:18 Zab 36:1 †† 3:20 Zab 143:2, Gal 2:16

4

Yā bō kū Ibrahīo nna ludanaanikena yāi

- 1 Ókɔno Yudanɔ, óni o derame ó dizi káaku Ibrahī yā musuu?
- 2 Tó Luda tò yā bō káao nna yā kū à kè yāi, de à à Ìadāyā lè, ama adi f̄s à dà Luda arero.
- 3 Deran ò ò nà Luda yánn? Ò pì Ibrahī Luda náani kè, akū Luda tò yā bō káao nna a náani kū à kè yāi.*
- 4 Fīnabona zīkeriine bi gbēkekennenaanlo, a ísimmame.
- 5 Bee tó gbē ten yāke kero, tó àten Luda kū àdi tó yā bo kū taaridenɔ nna náani ke, Luda ni tó yā bo káao nna a náani kū àten ke yāi.
- 6 Dauda gbē kū Luda tò yā bō káao nna yākekɛnaa sari arubarikalena yā ò à pì:
- 7 Arubarikadenɔn gbē kū Luda pó kū ñ taarinla à ñ durunnano kèr̄nmanɔ ũ.
- 8 Arubarikaden gbē kū Dikiri ni a durunna yā daro ũ.†
- 9 Arubarika bire bi gbē kū à t̄s̄ z̄s̄ p̄me ado yá, ke gyɔfɔrɔde p̄me dɔ? Ò pì Luda tò yā bō kū Ibrahīo nna, kū à a náani kè yāi.
- 10 Deran Ibrahī de gɔrɔ kū Luda tò yā bō káao nnaa? À t̄z̄s̄na yá ke gyɔfɔrɔdeme? Adi t̄s̄ z̄s̄o, gyɔfɔrɔdeme.
- 11 Akū à t̄s̄ z̄s̄ s̄eda ũ, kū Luda tò yā bō káao nna a gyɔfɔrɔdekegɔrɔ yāi.‡ Len à de gyɔfɔrɔde kū Luda tò yā bō kúnwo nnano dizi ũ le ñ pinki ñ ludanaanikena yāi.
- 12 À de gbē kū ò t̄s̄ z̄s̄no dizi ũme dɔ. Adi ke ñ t̄z̄s̄na yāinlo, kū ò té ó dizi Ibrahī ḡs̄egb̄eei yāime kū à Luda náani kè a gyɔfɔrɔdekegɔrɔa.

Deran Ibrahī Luda náani kè nà

- 13 Luda lé s̄e Ibrahīne kū a burino à pì, andunia ni ḡs̄ ñ p̄ ũ.§ Adi ke a doka kūna yāinlo, kū Luda tò yā bō káao nna a náani kū à kè yāime.
- 14 Tó gbē kū ò doka kúnano mé oni kí ble, akū ludanaanikena a ère vīro, akūs̄s̄ Luda lésena kè p̄p̄a,**
- 15 zaakū doka di su kū Luda p̄f̄eome. Gu kū doka kunlo, taari diḡs̄ kú gwero.
- 16 A yāi p̄s̄ kū Luda a lé s̄e lena bi a náanikena yāme, de àḡs̄ de a gbēke yā ũ. Lésena pì s̄s̄ bi Ibrahī buri pinɔ p̄me ñ pinki, adi ke gbē kū ò Musa doka kūna ñt̄n̄enonlo, kū gbē kū òten Luda náani ke lán Ibrahī b̄anome dɔ. Ibrahī bi ó pinki dizime.††
- 17 À de ò dizi ũ Luda kīnaa, lákū ò kè Luda yān nà. Luda pì a a diḡe buri dasino dizi ũ. Ibrahī Luda kū àdi w̄endi kpá ḡn̄a à tó p̄s̄ kū ò kun yāronɔ ḡs̄ kun‡ náani kè.
- 18 À Luda náani kè à w̄é d̄s̄ p̄s̄ kū gbēke w̄é d̄s̄roi, akū à ḡs̄ buri dasino dizi ũ lákū Luda òne nà à pì, leme a burino niḡs̄ de le.§§
- 19 Ibrahī kà lán w̄e bas̄oro taka bà. Bee tó à laasun lè a ḡs̄gb̄ek̄eb̄s̄aria kū Sara né'is̄o tatanaao, a ludanaanikena dí busaro.***
- 20 Adi sika ke lé kū Luda s̄en̄eero, adi gí Luda náani keiro, akū à gb̄ana lè a ludanaanikena a à Luda t̄s̄ b̄o,
- 21 zaakū à d̄s̄ kū à yā futena vīro, Luda ni f̄s̄ à lé kū à s̄e pì ke.

* 4:3 Naa 15:6, Gal 3:6 † 4:8 Zab 32:1-2 ‡ 4:11 Naa 17:10 § 4:13 Naa 17:4-6, 22:17-18, Gal 3:29

** 4:14 Gal 3:18 †† 4:16 Gal 3:7 ‡‡ 4:17 Naa 17:5 §§ 4:18 Naa 15:5 *** 4:19 Naa 17:17

²² Abire yáin Luda tò yā bò káao nna.

²³ Òdi yā bona káao nna pì kē a yāi adoro,

²⁴ ò kē ókōnŃ kū Luda ni tó yā bo kúoo nnanŃ yáime dŃ, ókōnŃ kū óten Luda kú à ó Dikiri Yesu fùte bona gan náani kenŃ.

²⁵ Luda a kpámma de à le à ó taarinŃ kēwewe yáime, akū à a fùte kú wèndiio, de yā le à bo kúoo nna yāi.

5

Kena nna kú Ludao

¹ Lákū Luda tò yā bò kúoo nna nà a náani kú óten ke yāi, ó nna káao sà ó Dikiri Yesu Kirisi gāi.

² A náanikenaa gūn o zé lè a gāi o gē Luda gbēke kú ó kúoo pìi gūn, akū óten pŃnna ke kú Luda gakuri kú ó wé dŃiio.

³ Adi ke abiren adoro, óten pŃnna ke kú ó warikenaaŃ dŃ, zaakū ó dŃ kú wari di su kú menao,

⁴ mena di su kú dà manao, dà mana di su kú tãmaaaŃ,

⁵ tãmaa sŃ àdi ó néro, zaakū Luda a yenyī dà ó nēsen a Nini kú à ó gbá gāi.

⁶ Ó gbānasariki gūn Kirisi gà ókōnŃ yāvānikerinoŃ gēne ũ gŃŃŃ kú Luda dītea.

⁷ Gana gbē mana gēne ũ aragaro. Ke gbēke ni we à ga gbē mana gēne ũ gwewe,

⁸ akū Luda mŃwewe deran á yewáí nà, zaakū ó durunnadeke gūnn Kirisi gà ó gēne ũ.

⁹ Lákū yā bò kúoo nna nà sà a aru yāi, a ó sina Luda pŃfēa a gāi sika vī dŃ yá?

¹⁰ Yā ó ñni kú Ludaome, akū o ke káao nna a Né gana yāi. Lákū o ke káao nna nà sà, ó surabana a kunna wèndiio yāi sika vī dŃ yá?

¹¹ Adi ke adikīname adoro, óten pŃnna ke kú Ludao dŃ ó Dikiri Yesu Kirisi kú à tò o ke káao nna gāi.

Kirisi yā lekšana kú Adamuo

¹² Gbē mèn do yāin durunna gē andunia gūn, * akū durunna ga ì.† Lemē dŃ ga kú gbē sīnda pínkia, kú gbē sīnda pínki durunna kè yāi.

¹³ Durunna kú andunia gūn de Musa doka gŃ gé su. GŃŃŃ kú doka kunlo, Luda dí durunna yā daro,

¹⁴ ama sēna zaa Adamua ari à gēe pé Musaa ga kí blè gbē sīnda pínkia, bee gbē kú odi durunna ke lán Adamu sātēna bāronŃ. Adamu bi gbē kú ani su takame.

¹⁵ Ama Luda gba ni sí lekšā kú Adamu taarioro, zaakū lákū gbēnŃ gà dasi nà Adamu ado sātēna yāi, Luda gbēke kú a gbao kú à kà gbēnŃa dasi Yesu Kirisi ado gbēke yāi de abirekūla.

¹⁶ Luda gba ni sí lekšā kú gbē mèn do durunna piioro. Taari mèn do pì mé à sù kú yákpatekenaŃ, akū yā vùte bisásirinŃa. TaarinŃ sù kú Luda gbao, akū yā bò kú gbēnŃ nna.

¹⁷ Lákū Adamu ado taari mé à tò ga sù à kí blè nà, Yesu Kirisi ado yā kú à sù o zŃkŃ de abirekūla. Abire yāi gbē kú Luda gbēke kēñne, kú à tò yā bò kúñwo nna gba ũnŃ ni kí ble wèndii gūn.

¹⁸ Abire yāi lákū taari mèn do pìi tò yā vùte buri sīnda pínkia nà, lemē dŃ yāmanakēna mèn do pìi di tó buri sīnda pínki bo mana le ò wèndi le.

* 5:12 Naa 3:6 † 5:12 Naa 2:17

19 Lákū gbē mèn do sǎgbāna mé à tò gbēno gò durunnadenɔ ũ dasi nà, leme do gbē mèn do yāmana ni tó gbēno bo mana dasi.

20 Doka sù de taari le àgò kara yáime. Ama kú durunna kàra, Luda gbēke kàra de abirekùla.

21 Lákū durunna kíblenaa sù kú gao nà, len do Luda gbēke kíblenaa dì tó ò bo mana le, ò wèndi kú àdi lákaro le ó Dikiri Yesu Kirisi gáí.

6

Kunna Kirisi gūn

1 Óni o deramee? Óni gí ògò durunna ke de Luda gbēke le àgò karan yá?

2 Oi! Lenlo! Ókōno kú ò de gēno ũ durunna yā musu, à kè dera ónigò kpé ògò durunna ke doo?

3 Ókōno kú ò da'ite kè Kirisi Yesu pò ũno, á dō kú ó leele káao a ga gūnloo?

4 O ga káao da'itēkenaa gūn, ò ó vī káao de ògò kú kú wèndi dufuo, lákū Kirisi bò gan kú a De gbāna gakurio à kun nà.*

5 Lákū ò gò káao mè dokōno ũ a ga gūn nà, len óni gò káao le a vunaa gūn se.

6 Ó dō kú ó dà zī gā káao lía, de ó mè durunnade kakate òsun zò ble durunnane doro,

7 zaakū gbē kú à gāa bò durunna yāmmē.

8 Lákū ò ga kú Kirisio nà, ó a náani vī kú ónigò kú káao do.

9 Ó dō lákū Kirisi bò gan nà, ani ga doro, ga gbāna vīa doro.

10 Zaakū gana kú à gā, à gā durunna yā musu gēn dome, kunna kú à kun tera sō, à kun Luda pò ũme.

11 Len ákōno se, à á zīda dite gēno ũ durunna yā musu le, ánigò kun Luda pò ũ Kirisi Yesu gūn.

12 Abire yāi àsun tó durunna kí ble á mè kú ani gaa á dà vāni doáre are doro.

13 Àsun á mèguke kpá durunnaa vānikēbo ũro. Á á zīda kpá Ludaa gbē kú ò bò gan ò kunnō ũ, à á mègunō kpáa yāmanakēbōno ũ.

14 Àsun tó durunna gō gbāna vīáwa doro, zaakū á na doka oīro, séde Luda gbēke.

Yāmanakēna zōno

15 Deran gwee? Lákū ó kú doka oī doro nà, séde Luda gbēke oī, ónigò gí durunna ken yá? Oi! Lenlo!

16 Á dō kú tó a á zīda kpá gbēa áten mì natēne, á de ade zò ũroo? Tó durunnan a á zīda kpāa, áni game. Tó a mì natē Ludane sō, áni bo mana.

17 O sáabu kè kú Ludao, zaakū durunna zōno á ũ yā, akú a mì natē yā kú ò dàáre zéazeane kú nèse mèn doo.

18 A bo durunna yān, a gō yāmanakēna zōno ũ.

19 Maten yā pì ò lákū bisāsiri yá'ona ba á gbānasarike yáime. Lákū a á mègunō kpá yā pāpākēna kú yā vānio zōno ũ a yā vāni kè nà, len tera do à á mègunō kpá manakēna zōno ũ de á kunna gō adona.

20 Kú á de durunna zōno ũ yā, á bàka kú kú yāmanakēnaaoro.

21 Àre kpaten a lè yā kú a kè yā kú à kèáre wé'yā ũ terano musuu? Yā pino lakana bi game.

22 Tera sà lákū a bo durunna yān nà áten do Ludai, á àreen kunna adona ũ, a lakana sō bi wèndi kú àdi lákarome.

* 6:4 Ksl 2:12

²³ Durunna làada bi game, ama gba kù Luda dàwɛre kunna ó Dikiri Kirisi Yesu gũnn wèndi kù àdi lákaro ũ.

7

Ó kù Musa doka zĩ doro

¹ Ma gbẽnɔ, maten yã oáre lán gbẽ kù ò Musa doka dõnɔ bà. Á dõ kù doka iko vĩ gbẽa gɔrɔ kù à kun kù wèndiionloo?

² Len doka pi nɔzãre yĩ a zãne le gɔrɔ kù à kun kù wèndiio. Tó a zã gà, akù doka pii ò poroa.

³ Gɔrɔ kù a zã kun, tó à gò gõ pãnde pɔ ũ, oni pine zinakeriime. Tó a zã gãmɛ sɔ, doka pii pòroaan gwe. Tó à gò gõ pãnde pɔ ũ sà, abirekù bi zina yãmɛ doro.

⁴ Len ákõnɔ se ma gbẽnɔ, a ga doka musu Kirisi mɛɛ gã, akù a gõ gbẽ kù à vù gan pi pɔ ũ, de ò le ò karana le Luda pɔ ũ.

⁵ Kù ó dāa dɔwɛre arɛ yã, doka mé à tò durunna ni ó kù ó mɛɛ gũn, akù o karana lè ga pɔ ũ.

⁶ Tera sà o ga pɔ kù à ó kù zò ũ pi yã musu, o bo dokan, akù óten do Ludai a Nini zé dufu gũn, adi ke doka takada zé zĩ gũnlo.

Doka kù durunnao

⁷ Óni pi deramɛɛ? Luda doka bi durunna yá? Lenlo fá! Doka pi mé à tò ma durunna dõ. Tó doka dí pi òsun pɔ ni deroro,* de má dõ deran pónidena digõ de nãro.

⁸ Durunna zeki lè Luda yãditenaa piia, akù à tò pɔ sĩnda pínki ni ma kù. Zaa kù má doka dõro, durunna demɛne yãke ũro.

⁹ Má kun yã doka sari, ama kù ma yãditenaa pii mà, durunna vù in,

¹⁰ akù ma ga. Yãditena kù à de à wèndi kpáma pii sùmɛne kù gao.

¹¹ Durunna zeki lè yãditenaa piia, akù à kèkè à ma de yã pii gã.

¹² Lemɛ doka pi kunna adona, akùsɔ Luda yãditenaa pi kunna adona, à zé vĩ akùsɔ à mana.

¹³ Yã mana mé à tò ma ga yá? Lenlo fá! De durunna le à bo gupuraa, à ga imɛne yã mana gã, de ò durunna dõ durunna ũ yãditenaa pii gã.

Zìkana kù durunnao

¹⁴ Ó dõ kù doka pi bò Luda kĩnaame. Makù sɔ, dàden ma ũ, má na durunna òĩ.

¹⁵ Madigõ yã kù maten ke gbá dõro, zaakù madì yã kù má ye mà ke kero, yã kù má ye mà keron madì ke.†

¹⁶ Tó yã kù ma kè dí kò sí kù ma poyeinaaoro, ma we kù doka pi mana.

¹⁷ Adi ke makù mé maten kero, durunna kù à kù ma gũmme.

¹⁸ Má dõ kù yã mana kù ma gũnlo, ma dà manaro. Madigõ ye mà yã mana ke, ama madì fɔ mà kero.

¹⁹ Yã mana kù má ye mà ke, madì kero. Yã vãni kù má yeiron madì ke.

²⁰ Tó yã kù má yeiron maten ke, adi ke makù mé maten kero, durunna kù à kù ma gũmme.

²¹ Ma è tó má ye mà a mana ke, a vãni mé àdi domɛne arɛ.

²² Luda doka mé àdi kemɛne nna ma swɛɛ gũn,

²³ ama ma è iko pãnden kù ma mɛɛ gũn, àdigõ zì ká kù iko kù à kù ma laasun gũnwo, akù má na durunna iko kù à kù ma mɛɛ gũn pi òĩ.

* 7:7 Bon 20:17 † 7:15 Gal 5:17

24 Makū wëndade ina, dí mé ani ma sí ma mè kū à ma kpa gai dí ɔ̄i?

25 Ma sáabu kè kū Ludao! Kū ó Dikiri Yesu Kirisi gbānao. Len má de zò ù Luda dokane ma laasun gūn le, akus̄ má de zò ù durunna ikoone ma dāa gūn.

8

Zìblena kū Luda Nini gbānao

1 Yákpate ni gbē kū ò kú Kirisi Yesu gūnno ble doró,

2 zaakū konna Kirisi Yesu gūn Luda Nini kū àdi wëndi kpámma gbāna ma bo durunna kū gao ikon.

3 Yá kú Musa doka dí f̄s à kèro bisāsiri gbānasarike yāi, Luda kè. À a zīda Né z̄i bisāsiri ù lán ók̄nɔ durunnadenɔ bà durunna kēimmana yāi, akū à wé'i dà durunna a Né mēe p̄i gāi,

4 de yá kú doka ten wete yápura kewá, ók̄nɔ kú ó dāa di dowere are doró, sé Luda Nini.

5 Gbē kū n̄ dāa di doñne arenɔ di laakari dɔ n̄ dà yāa, gbē kū Luda Nini di doñne arenɔ di laakari dɔ Luda Nini yāa.

6 Dà donnena are bi game. Luda Nini donnena are bi wëndi kū aafiaaome.

7 Dà donnena are bi iberesena kū Ludaoome. Ade di m̄i nate Luda dokanero, ani f̄s sero.

8 Gbē kū n̄ dāa di doñne arenɔ yā di ká Ludaguro.

9 Ák̄nɔ s̄s, á dāa di doáre arero, sé Luda Nini, tó à kú á gūn yápura. Tó gbē Kirisi Nini v̄i s̄ro, à kun Kirisi p̄o ūro.

10 Tó Kirisi kú á gūn, bee tó á mè de gè ù durunna yāi, á nini kumme,* kú Luda tò yā b̄o k̄áo nna yāi.

11 Tó Luda kú à Yesu b̄o gan Nini kú á gūn,† Luda kú à Kirisi p̄i vù gan ni wëndi kpá á mè kú à gāa p̄ia a Nini kú à kú á gūn gāi.

12 A yá mé à tò ma gbēnɔ, tena ó dāai bi tilasinlo, p̄oyeinaame.

13 Tó á té á dāai, ani game. Tó a á yā v̄ani kenanɔ m̄i dè kú Luda Nini gbānao s̄s, áiniḡo kun.

14 Gbē kú Luda Nini di doñne arenɔ mé ò Luda n̄nɔ ù.

15 Zaakū nini kú àdi tó ò zò ble kú v̄inaaoon a l̄ero, Luda Nini kú à tò a ḡs Luda n̄nɔ ūn á v̄i, akū odi s̄o dɔ Ludane kú a gbānao ò pi: Baa, ó De.‡

16 Nini p̄i di ò ó ninine kú Luda n̄nɔn ó ù.

17 Lákū a n̄nɔn ó ù nà, a túbiblerinɔn ó ù. Luda túbiblerinɔn ó ù, óni ble lele kú Kirisiome. Tó o wari kè k̄áo, óiniḡo kú k̄áo a gakuri gūn.§

Wédna Luda gakurii

18 Ma è óni f̄s ò ḡro dík̄ina wari lek̄sa kú gakuri kú Luda ni boowere gupuraaro.

19 Luda p̄okenanɔ s̄inda p̄inki wé dɔ a n̄nɔ bona gupuraai lakanaa sari.

20 Zaakū Luda tò a p̄okenanɔ gè p̄ápákēnaa gūn p̄inki** Adi ke n̄ p̄oyeinaanlo, Luda mé à kè le, de n̄ wédinaa gūn

21 andunia bo yakana kú àten zò bleneε gūn, gbasā àḡo a zīda v̄i Luda n̄nɔ gakuri gūn.

22 Ó d̄s kú Luda p̄okenanɔ s̄inda p̄inki ten nda kú wāwāo lán né'ip̄o bà ari tera.

23 Adi ke abireme adoro, ók̄nɔ kú ó Luda Nini v̄i zenkp̄eke ūnɔ, óten nda kp̄ani se ari Luda ḡs gé ó mè lite à ó sí a n̄nɔ ù.††

* 8:10 Yuh 6:63 † 8:11 1K̄o 3:16 ‡ 8:15 Maa 14:36 § 8:17 Gal 4:5-7 ** 8:20 Naa 3:17-19

†† 8:23 2K̄o 5:2-5

24 Luda ó sura bà de ò wé dɔ abirekūi. Pó kú ò è kú wéo bi wé dɔina yān doró. Dí mé àdi wé dɔ pó kú à gīnake à lèe?

25 Tó ó wé dɔ pó kú ódi leró sɔ, odigɔ a dá kú mɛnaome.

26 Leme sɔ Luda Nini di kpáwái ó gbānasarike gūn, zaakú ó aduakena dɔ a zéaro, akú Luda Nini di kúte kɛwɛɛ Ludanɛ kú ndana kú a yā gē onalao.

27 Luda di nɛɛe gūn e, akúsɔ à à Nini laasun dɔ, zaakú Luda Nini di kúte ke Luda gbɛnɔne lákú Luda yei nāme.

28 Ó dɔ kú yā sīnda pínki di bo mana gbē kú ò ye Ludainɔne, gbē kú à n sīsī à n sé lákú àten wɛte nānɔ.

29 Zaakú Luda dīte zaa káaku kú gbē kú à gīnake à n dɔnɔ bokɔa kú a Néo, de àgɔ de daudu ú dakúna dasinɔ té.

30 Gbē kú à n dīte zaa káaku pínɔn à n sīsī, akú à tò yā bò kú gbē kú à n sīsī pínɔ nna, akú à tò gbē kú yā bò kúnwo nna pínɔ gɔ gakuri vī.

Yenyī kú Luda vī kūoo Kirisi Yesu gūn

31 Óni o derame yā birenɔ musuu? Lákú Luda zè kūoo nà, dí mé ani fɔ à kpáwɛɛɛ?

32 Lákú adi gí kú a zīda Néoro nà à a kpà ó pínki yāi, ani gí pó sīnda pínki naawɛɛ gba ú sīi yá?

33 Dí mé ani gbē kú Luda n sɛnɔ káara kɛɛ? Luda mé àdi tò yā bò kúnwo nna.

34 Dí mé ani yā daólaa? Kirisi Yesu gá, kú à de abirekula à èra à fúte, à kú Luda ɔplai, àten kúte kenɛwɛɛ.

35 Bɔ mé ani ó kékɔa kú Kirisi yenyīoo? Wari ke mɛ'úmmana ke wétámmana ke nà ke takasi ke kari ke fɛneda, n ke ni fɔ yá?

36 À kēna Luda yān ò pi:

N yāi ó kú ga léi zaa kɔnkɔ ari ɔkɔsi,

ódi ó dīte lán sá kú oni n kútu kpánɔ bà.††

37 Yā birenɔ gūn pínki ó de zīblierila kú gbē kú à yewái gbānao.

38 Zaakú má dɔ sánsán kú ga ke wɛndi ke malaikanɔ ke t́ananɔ ke tera yā ke zia yā ke gbānadɛnɔ

39 ke musu pónɔ ke zīte pónɔ ke Luda pókɛna pāndɛnɔ, n ke ni fɔ à ó kékɔa kú yenyī kú Luda vī kūoooro kunna ó Díkiri Kirisi Yesu gūn.

9

Luda Isarailanɔ sɛna a gbɛnɔ ú

1 Maten yápura o Kirisi gūmmɛ, mádi éke toro. Ma laasun di we kú Luda Ninio se.

2 Ma pɔsira kè zókɔ, ma nɛɛɛe digɔ yakana gɔrɔ sīnda pínki.

3 Mani fɔ mà wé ke Ludaa à ma bo Kirisi gūn, à láari kɛma ma Isaraila dakenɔ gɛne ú.

4 Mókɔnɔn Luda n sé a nɛnɔ ú, * à a gakuri mɔ́nne, a bàka kú kúnwo, à a doka kpámma, à donyíkɛnaa dà́nne, à lé sɛ́nne.

5 Ó de Luda gbē káakunɔ burinɔ ú, akúsɔ n buri gūnn Kirisi kú à de gbē sīnda pínkila bòn bisásiri ú. Ákúme Luda kú à kú ògɔ a sáabu kpá gɔrɔ sīnda pínki ú. Aami.

6 Adi ke yā kú Luda ò lète pánlo, zaakú Isaraila gbē sīnda pínkime Isaraila yápura úro.

†† 8:36 Zab 44:22 * 9:4 Bon 4:22

7 Adi ke Ibrahimī buri sīnda pínkime Ibrahimī pì néno ũ Luda kīnaaro, zaakū Luda ò Ibrahimīne à pì, Isaaku burinon onigō piñne a burino ũ.†

8 Leme adi ke né kū à ñ í kú poyeinaaonome Luda néno ũro, né kū à ñ í Luda lésena musunome buri pìno ũ.

9 Zaakū Luda lé sè à pì: Mani era mà su ziki mandara'i, Sara ni né í gōgbē ũ.‡

10-12 Adi ke abire adoro. Luda di gbēno sé lākū a poyenyīnaa bàme, adi ke ñ yākēna yāinlo, kū à ñ sīsī yāime. Leme kū Rebeka sikanon nō sī kū ó dizi káaku Isaakuo, ari àgō gé ñ í, ari ógō gé yā mana ke a vāni ke, Luda pì Rebekane, a kū à bò káaku nigō né ũ gbē kpedene.§

13 Lākū ò kè Luda yān nà ò pì:

Má ye Yakubui,

Isau sō, ma gii.**

14 Óni pì derame? Yā vāni kú Luda kīnaan yá? Lenlo fá!

15 Zaakū à pì Musane,

gbē kū á ye à sùru ke káaon áni keo,

akūsō gbē kū á ye à wēnda dōnen áni dōne.††

16 A yā mé à tò Luda gbēno sena dí bo bisāsirinō poyeinaa gāiro ke ñ kokarikenan, à bò Luda sùru gūmme.

17 Zaakū Luda ò Firi'aunanē a yān à pì: Ma n ka kpatan de mà a gbāna mō gbēno nē n musume, ò ma tō kpá andunia gūn pínki.‡‡

18 Leme gbē kū à ye à sùru ke káaon àdi ke káao le, akūsō gbē kū à ye à a sá gbāgbān àdi gbāgbā.

Luda pɔfɛ kú a sùruuo

19 Á gbēke ni ma la, bōyāi Luda ten gbēno taari le dō? Dí mé ani fō à gí Luda poyenyīnaaii?

20 Mōkōn bisāsiri ina, díme n ũ gbasa ñ yā sí Ludalaa? Oro ni a bòri la à pì: Bōyāi n ma bo lán dí bà yá?

21 Orobori zé vī à oro sáde kū a sāsario bo kū ē dokōno kū à tòtooro?

22 Tó Luda ye à a pɔfɛ mōñne de ò a gbāna dō, akū à mena zōkō kè kú gbē kú ò de à pɔfɛ kipańma à ñ kakatenō sō bi!

23 Tó à abire pìi kè, de ókōno kú à sùru kè kúoonō a gakuri zōkō dō sō bi, ókōno kú à gīnake à ó kēke de ò gē a gakuri pìi gūno!

24 Gbē kú Luda ñ sīsī à ñ sé pìnōn ó ũ. Adi ke Yudanome ñtēnero, kú buri pāndenome se.

25 Lākū Luda ò annabi Osea takadan nà à pì:

Buri kú ò de ma gbēno ũronon mani piñne ma gbēno.

Buri kú má yeñyironon manigō yeñyī.

26 Gu kú Luda piñne ò de a gbēno ũro, gwen oni ñ sīsī Luda Wēndide pì néno.

27 Isaya wiki lè Isarailanō yā musu à pì:

Bee tó Isarailanōn dasi

lán ísirale būsua'tē bà,

ñ kpara kú à gō mé ani bo.

28 Zaakū Dikiri ni yā kú à ò ke andunia gūn, akūsō ani a mī de zēnaa sarime.

29 Lākū Isaya gīnake à ò nà à pì:

† 9:7 Naa 21:12 ‡ 9:9 Naa 18:10 § 9:10-12 Naa 25:23 ** 9:13 Mal 1:2-3 †† 9:15 Bon 33:19

‡‡ 9:17 Bon 9:16

Tó Dikiri Zikaride dí ó buri kenɔ́ tó yāro,
de o gɔ́ lán Sɔ́dɔ́mudenɔ́ bà,
de o ke lán Gɔ́mɔ́radenɔ́ bà.

Isarailanɔ́ gina Kirisi baaruui

³⁰ Óni pi derame sàa? Buri pāndenɔ́ ten wete Luda tó yā bo kúnwo nnaro,
akú à tò à bò kúnwo nna. À tò yā bò kúnwo nna a náani kú ò kè yāi.

³¹ Isarailanɔ́ sɔ́ ɔ́ten wete Luda tó yā bo kúnwo nna doka musu, akú adi bo
kúnwo nnaro.

³² Bóyáii? kú ò ye Luda tó yā bo kúnwo nna ń yákenaaa yáime, adi ke a
náanikena yáinlo. Ò gɛ́ɛ̀ sɔ́ gbè kú àdi ń pātea

³³ Lákú ò kè Luda yān nà:

N̄ gwa, maten gbè kú àdi tó ò gɛ́ɛ̀ sí dite Zaiɔ́,
gbèsi kú àdi tó ò fu.

Wé'i ni gbè kú à a náani kè kúro.

10

¹ Ma gbēnɔ́, yā kú má yei ma swɛ́ɛ̀ gūn mateni a wé ke Ludaame Isarailanɔ́
surabana ũ.

² Mani fɔ́ mà ń sèeda ke kú ò kokari ví kú Luda yāo, ama ń wé kēnaro.

³ Zaakú ò dɔ́ deran Luda di tó yā bo kúnwo nna nàro, akú òdigɔ́ wete yā bo
kúnwo nna kú ń zida gbānao. Deran Luda di tó yā bo kúnwo nna nà, odi wero.

⁴ Zaakú Kirisi Musa doka lé pāpa, de yā bo kú gbè sīnda pínki kú à a náani kèo
nname.

Surabana bi gbè sīnda pínki pɔ́me

⁵ Deran doka di tó yā bo kúnwo nna nān Musa ò a takadan à pì, gbè kú à yā
pìi kè mé ani wèndi le a gūn.

⁶ Lákú ludanaanikēnaa di tó yā bo kúnwo nna nà kēna a yān à pì:

N̄sun o n nēsɛn n̄ pi,
dí mé ani gé ludambe à Kirisi kiparo,

⁷ ke dí mé ani gé gyāwān à Kirisi bo ganlo.

⁸ Yā kú à òon dí:

Yā pi kú kúnwo kāni,

à kú n lén kú n nēsɛɛo.*

Ludanaanikena yā kú odi a waazi ken yā pi ũ.

⁹ Tó n ò kú léo gupuraa kú Yesume Dikiri ũ, akúsó n̄ sɔ́ n swɛ́n kú Luda a bò
gan, ani n sura ba.

¹⁰ Zaakú yā pi sina n swɛ́n mé àdi tó yā bo kúnwo nna, akúsó yā pi ona kú n
léo mé àdi n sura ba.

¹¹ À kēna Luda yān ò pì, wé'i ni gbè kú àteni a náani ke kú zikiro.

¹² Yudanɔ́ kú buri pāndenɔ́ donadona kōnero, zaakú ń pínki Dikiri
dokōnɔ́me, àdi karana ke gbè kú òdi a sísinɔ́ne ń pínki.

¹³ Zaakú Dikiri sisirinɔ́ ni bo ń pínki.

¹⁴ Deran gbēnɔ́ ni a sísi a náanikēnaa sarii? Deran oni a náani ke a yāmanaa
sarii? Deran oni a yā ma waazikerii sarii?

¹⁵ Tó òdi waazikerinɔ́ zím̄maro, deran oni waazi keíne nàa? À kēna Luda yān
ò pì: Baarunnakparinɔ́ suna di keíne nna fá!

* 10:8 Dok 30:12-14

16 Ama adi ke gbē sīnda pínki mé à baaru nna pì sìro. Akū Isaya pì: Dikiri, dí mé à ó yā sii?

17 Leme ludanaanikenaa dì bo a yāmana kīnaame, yā pì sō bi Kirisi yāme.

18 Ma pì yóó! Odi manloo? Ò mà.

Ŋ kòtoo dà anduniala pínki,

ń yā'onaa gèe ari zīte léa.†

19 Ma pì yóó! Isarailanŋ dí dōro yá? Káaku gīa Musa pì:

Mani tó ò gōba kpá kū buri kū ò de ma gbē ūronŋ,

mani tó ń pŋ fē bisāsiri wēsiradenŋ yā musu.

20 Akū Isaya Luda yā ò kū kùgbānao à pì:

Gbē kū odi ma ki weteronŋ mé ò ma le,
ma a zīda mò gbē kū odi ma gbekaronŋe.

21 Isarailanŋ yā musu à pì:

Zaa kŋnkŋ ari òkosi ma ò dō buri sāgbānade kū ò fēna kūmaonŋe.

11

Luda dí Isarailanŋ zukūnaro

1 Ma pì yóó? Luda a zīda gbēnŋ zùkūnan yá? Lenlo fá! Makū bi Isaraila burin ma ū. Ibrahimī burin ma ū Biliaminu buri gūn.*

2 Luda dí a gbē kū à gīnake à ń dōnŋ zukūnaro. Á Iliasu yā kū à kēna Luda yān dikīna dōroo? Kū à gēe kū Isarailanŋ yāo Luda kīnaa à pì:

3 Dikiri, ò n annabinŋ dēde, ò n gbagbakinŋ gbōro. Makū mé ma gō mado, akū òteni ma wee.†

4 Luda pì Iliasune deramee? À pì, á gbē kū odi kúte Baalineronŋ kūna a pŋ ú gbēnŋn dúbu suppla.‡

5 Leme dŋ ń gbē kpara kū Luda ń sé a gbēke gūnnŋ kpé kun ari gbāra.

6 Lákū à ń sé a gbēke gūn nà, adi ke ń yākena yāinlo. Tó lenlo, de Luda gbēke nigō gbēke ūro.

7 Deran gwee? Isarailanŋ dí yā kū òten wete lero, ama ń gbē kū Luda ń séno lè. ń gbē kū ò gōnŋ sā tātā,

8 lákū à kēna Luda yān nà ò pì:

Luda iweza dàrne,

akū ń wé dí gu ero,

ń sā dí yā maro ari kū a gbārao.

9 Dauda pì dŋ:

Ŋ dikpekēna gōñne tankute ū à ń kū,

à gōñne gēsiki ū de à yā lúñne.

10 ń wé sisi de òsun gu ero,

ń wó gō kokona gŋrŋ sīnda pínki.§

11 Ma pì yóó? Kū Isarailanŋ gēe sì, ò lète sānsānn yá? Lenlo fá! ń taarinŋ yāin Luda buri pāndenŋ sura bà, de Isarailanŋ gōba kpá kūñwo yāi.

12 Lákū ń taarinŋ mé à tò andunia karanaa lè nà, akūsŋ ń funa mé à tò buri pāndenŋ karanaa lè, oni ń lé papana yā o dŋ yá?

Buri pāndenŋ surabanaa

13 Ma ten yā o ákōnŋ buri pāndenŋ ne sà. Lákū má de z̄lri ũ buri pāndenŋ kīnaa nà, madì ãa dā ma z̄lrikena yā musu,

14 de mà a z̄ida burinŋ nēse vute ò ḡsba kpá, mà n̄ gbēkenŋ sura ba.

15 Zaakū Luda gina Isarailanŋi mé à tò andunia kē káao nna, tò à èra à n̄ sí dŋ, abire niḡs de deramē? Abire niḡs bi wēndi ũ gēnŋne.

16 Tó ò burapŋ káaku kpà Ludaa, a kpára ḡs arubarika pŋ ũme. Tó lí z̄ini de Luda pŋ ũ, a gānŋn de a pŋ ũme se.

17 Luda kù lí yāpura gā kenŋ z̄ōz̄s, akū à mŋkōn kù n̄ de kùnne lí ũ pè a gbèn, de ñḡs kun kù kù lí mana z̄ini gbānao.

18 Ñsun kù lí yāpura gā kù à z̄ōz̄nŋ gya boro. N ke dera nten ãa dāa? N̄ kun lí z̄ini yāime, adì ke lí z̄ini mé à kun n yāiro.

19 Ñni pi, à lígāa pinŋ z̄ōz̄s de à n pé n̄ gbèn yāime.

20 Leme, ama à n̄ z̄ōz̄s kù odi a náani kero yāi. Mŋkōn sŋ, n zeki lè kù nten Luda náani ke yāi. Ñsun n z̄ida biro. Ñ laakari ke!

21 Lákū Luda dí gí kù lí yāpura gānŋ z̄ōz̄siro nà, ani gí n z̄oi sero.

22 Ñ gwa lákū Luda mana nà, akūs̄ à pásī. À pásī kù gbē kù ò fūanŋ, akū à mananne, tò n ze kù a manakēnaao. Tó lenlo, ani n z̄ōme se.

23 Tó Isarailanŋ n̄ ludanaanikenasari tò, ani era à n̄ pé n̄ gbēmme, zaakū à n̄ pena n̄ gbèn gbāna vī.

24 Tó Luda n z̄s kùnne lía à n pè kù lí yāpura lákū òdi kero nà, kù lí gā yāpuraŋ era à pena n̄ z̄ida lía zé vī de abirelaroŋ?

Isarailanŋ surabana kpede

25 Ma gbēnŋ, mà ye àḡs asiriya díkīna dŋ, de á wé súngŋ sira à á z̄ida dite ãadārinŋ ũro yāi. Isaraila kparanŋ sāgbāna kù gīa ari buri pāndenŋ gēna kpata kù à bō Luda kīnaa gūn lé ḡs ká.

26 Abire gb̄era Luda ni Isarailanŋ sura ba n̄ pínki lákū à kēna Luda yān nà kù ò pì:

Surabari ni bo Zaiŋ,
ani Yakubu burinŋ kēk̄sa kù ludadōnasario.

27 Ma bàka kunna kūnwo yān gwe
gŋrŋ kù mani n̄ durunna kēn̄ma.

28 Baaru nna pì yā musu ò de Luda iberenŋ ũ á yāi. Luda gbēnŋ sena yā musu ò de Luda yenyīdenŋ ũ n̄ dizi káakunŋ yāi.

29 Zaakū Luda gbanŋ kù gbē kù à n̄ sísi à n̄ sēnŋ dī sí litero.

30 Ákōnŋ buri pāndenŋ ádi Luda yā ma yāro. Tera sà Luda sùru kē kááo kù Isarailanŋ dí a yā maro yāi.

31 Len Isarailanŋ gí Luda yā mai le tera, de Luda le à sùru ke kááo gbasà à sùru ke kūnwo.

32 Luda yādasarikē kpà gbē sínda pínkia de à le à sùru ke kūnwo n̄ pínki yāime.

Luda sáabukpanaa

33 Luda ŋndŋ kù a dōnaao z̄ōk̄kē kà z̄á fá!
Gbēke ni f̄s à bo yā kù à zèò asiriario.

Oni f̄s ò a d̄rŋ d̄ro.

34 Dí mé à Díkiri laasun d̄sŋ?

Dí mé à yā dāne a lédammari ũu?

35 Dí fīna mé à dŋ Ludaa kù ani bonē?***

36 Pɔ sɪnda pɪnki bɔ a kɪnaame,
 ɔ kun kɔ a gbanao,
 akusɔ ɔ kun a pɔ u.††
 Ɔgɔ a tɔ bo gɔɔ sɪnda pɪnki. Aami.

12

Zikena Ludane

1 Abire yai ma gbɛɔ, lakɔ Luda ɔ wɛnda dɔ le na, ma wɛ kɛawa a a zɪda kpaa sa'opɔ bɛɛ mamberusari kɔ adi kaagu u. Akɔme a donyikena a zɛa u.

2 Asun tɛ andunia tera dɪ agbairo. A tɔ Luda a da lite, a laakari le a gɔ duƒu de a le a a pɔyenyina dɔ, ya kɔ a mana, akɔ a nna, akɔ a papana.

3 Gba kɔ Luda damene yaɪn matɛn ɔ a pinkine, asun a zɪda mana bo de a mana lelaro. A baadi a zɪda dite a yapura lɛn, lakɔ Luda a gbɔ zɛ a a naani ke na.

4 Bisasiri mɛ mɛn do gunɔ vi dasi, n baadi kɔ a ziome.

5 Lemɛ, bee kɔ ɔ dasikeo, ɔ mɛ dokɔnɔ Kirisi gumme, mɛgu dakenɔn ɔ u.*

6 Ɔ gba bɔ donadona kɔne lakɔ Luda dawere na a gbɛke gun.† Tɔ annabikɛy'ona gban n vi, n ke n ludanaanikena lɛn.

7 Tɔ zirikenaame, n ke. Tɔ yadannenaame, n daɪne.

8 Tɔ ledammanaame, n daɪma. Tɔ gbadanaame, n da araga. Tɔ don'aredekeme, n ke kɔ kokario. Tɔ wɛndadɔnnenaame, n dɔɪne kɔ pɔnnao.

9 A kɔ yenyi gɔ manafiki sari. A kpe li ya vanine, a ze kɔ ya manao.

10 Agɔ nna kɔ kɔo kɔ gbɛɔ u. Agɔ wana kɔ bɛɛɛlikɔnɛnaao.

11 Agɔ kokari vi ma'a sari, a mɛ gɔ wana Dikiri zi gun.

12 A pɔnna ke ya kɔ a wɛ dɔi ya musu. A mena fɔ warikena gɔn. A mɛ kpɔ wɛkenaaa.

13 A kpanyi ke Luda gbɛ kɔ pɔ ten kɪammanɔne. Agɔ nibɔ ke.

14 A sa mana ɔ a wɛtammarinɔne. A sa mana oɪne, asun n karo.‡

15 A pɔnna ke kɔ pɔnnakerinɔ. A ɔɔ dɔ kɔ ɔɔdɔrinɔ.

16 Agɔ kɔ kɔo nna. Asun a zɪda biro. A gbɛna kpɔ takasidenɔ. Asun a zɪda dite yadɔrinɔ ɔro.§

17 Asun ya vani fina bo kɔ a vanioro. Agɔ ya kɔ a mana gbɛ sɪnda pinkine ke.

18 Tɔ ani si ke, tɔ a a zɛ vi, agɔ nna kɔ gbɛ sɪnda pinkio.

19 Ma gbɛ yenyidenɔ, asun mɔra ka gbɛaro, a a tɔ kɔ Ludao. A kɛna Luda yan ɔ pi:

Dikiri pi, akaa mɛ ani fina borɪma,

akaa mɛ ani fina borɪma.

20 Tɔ na teni n ibere de, n pɔble kpaa. Tɔ imime sɔ, n a gba i. Tɔ n kɛ le, nteni a ɔ kane a lemme.**

21 Nsun tɔ ya vani zi blemmaro. N zi blea kɔ ya manao.

13

Minatena busu gbanadenɔne

1 Gbɛ sɪnda pɪnki mi nate busu gbanadenɔne, zaaku iko ke kun Luda le sariro. Luda mɛ a gbɛnade kɔ ɔ kunnɔ dite n pinki.

†† 11:36 1Kɔ 8:6 * 12:5 1Kɔ 12:12 † 12:6 1Kɔ 12:4-11 ‡ 12:14 Luk 6:28 § 12:16 Yaa 3:7

** 12:20 Yaa 25:21-22

² Abire yāi gbē kū à bò gbānade yā kpe, ade bò Luda yāditena kpeme. Gbē kū à bò ñ kpeno ñ zīda dà yāmmē.

³ Adi ke yāmanakerino mé òdi vīna ke kpatablerinonero, sé yāvānikerino. Tó ñ ye gbānadenō vīna danyīro, ñ yā mana ke, ani n sáabu kpá.

⁴ Gbānade bi Luda zikeriime n aafia yāi. Tó n yā vāni kè sō, ñ vīna kene, zaakū à fēnada lokona pānlo. Luda zikeriime, àdi fīna bone yāvānikeriia.

⁵ Abire yāi à mana à mì nateñe. Adi ke wētāmmana yāi adonlo, á laasun yāime dō.

⁶ Abire yāin adi be'ogō kpá dō, zaakū gbānadenō bi Luda zikerinome, òten zī pì keneme.

⁷ À baadi fīna boñne pínki. À be'ogō kpá a siriia, à á lağanō takada sí dō. À mì nate gbē kū à de à mì nateneene. À gbē kū à de à a yā da yā da.*

Gɔɔ kà kani, ògō yekōi

⁸ Àsun gbēke fīna séro, sé yekōina fīna baasiro. Gbē kū à ye a gbēdakei, Luda doka pèkereme.

⁹ Ò pì, ñsun zina kero, ñsun gbē dero, ñsun kpāni oro, ñsun gbē pó ni dero.† Yā pīnō kū yāditena pānde kū ò kunnō pínki kú yā dí gūmmē, ò pì: Ñgō ye n gbēdakei lán n zīda wēndii bà.

¹⁰ Yenyī di tó gbē yā vāni kè a gbēdakenero. Yenyīme Luda doka papana ũ.

¹¹ À ke le, zaakū á gɔɔ kú ó kúa díkīna dō. Á vuna in gɔɔ kà, zaakū ó surabanaa kà kāni tera de gɔɔ kú o Yesu náani kèla.

¹² Gu si à kà zà, gudōnaa kà kāni. Ò mì kē gusira yānōa ò gupura gōkebonō sēte.

¹³ Ògō kú ó dōrōa fānantē gbēnō ũ fayasari kōkō kú wēdenaao sari pāpakena kú wé'isariyāo sari, lékpakōa kú zānguoo sari.

¹⁴ À Dikiri Yesu Kirisi yāze sé. Àsun tó á dà zī doäre are à a nidena kero.

14

Kō taari'ena

¹ À gbē kū à buse ludanaanikēnaa gūn sí yākete sari.

² Gbēkenō ludanaanikēnaa di pōke tè boro, akū gbē kū ñ ludanaanikēna busananō di nōbō sóro.*

³ Gbē kū àdi pō sīnda pínki ble sún gbē kū àdi pō sīnda pínki blero gya boro, akūsō gbē kū àdi pō sīnda pínki blero sún gbē kū àdi pō sīnda pínki ble taari ero, zaakū Luda a sime.

⁴ Díme n ũ kú nteni dakenō zikeri taari ee? Tó à fō ke à fūan yā, a Dikiri yān gwe. Ani fō, zaakū Dikiri gbāna ni tó à fō.

⁵ Gbēkenō si kú gɔɔ kenō nna de a kenōla, gbē pāndenō si kú gɔɔ sīnda pínki leeleme. Baadi laasun gō dokōnō kú yā kú à zēooo.

⁶ Gbē kū àdi gɔɔ bo di bo Dikiri yāime. Gbē kū àdi pō sīnda pínki ble di ble kú Dikiri gbānaome, à Luda sáabu kpá. Gbē kū àdi pō tē di tē Dikiri yāime, à Luda sáabu kpá.

⁷ Gbēke digō kun a zīda yāiro, gbēke di ga a zīda yāiro.

⁸ Tó ó kun, ó kun Dikiri pō ũme, tó o ga, o ga Dikiri pō ũme. Ó kunn yā, o gan yā, ó de Dikiri pō ũme.

⁹ Zaakū Kirisi gā à vù de àgō de gyāwāndenō kú gbē bēnenō Dikiri ũme.

* 13:7 Mat 22:21 † 13:9 Bon 20:13-17 * 14:2 Kōl 2:16

¹⁰ Kū nteni n gbēndo taari e s5 bi? Mɔkɔn s5, à kè dera nteni n gbēndo gya bo s5? Luda nig5 vutena a tintinnwa, ó pínki óni bo ò ze a arc,†

¹¹ Iákù à kēna Luda yān nà Dikiri pì:

Kū ma kunnao, gbē sīnda pínki ni kútēmene,
gbē sīnda pínki ni ma ludakena d5.

¹² Len baadi ni a zīda yā baba Ludanē le.

Àsun ya kū ani tó a gbēndo fu kero

¹³ Abire yāi òsun k5 taari e doro. Kū ani k5 taari e, à zεo kū áni yā kū ani tó à á gbēndo fu kero.

¹⁴ Kunna Dikiri Yesu gūn má d5 sánsān kū póbble ke òg5 gbāsī a zīdaro. Ama tó gbē òtē kū p5 gbāsī, akú àdig5 gbāsīne.

¹⁵ Tó n n gbēndo nēsεε yàkanε p5 kū n blē yāi, n yenyī vīnεro. Póbble kū n blē yāi n̄sun gbē kū Kirisi gā a yāi kakatεro.

¹⁶ Àsun tó ò p5 kū a è à mana gya boárero,

¹⁷ zaakū kpata kū à bò Luda kīnaa bi póbblena kū pómīnaao yānlo. Yākēna a zēa kū aafiaao kū pōnna kū Luda Nini di iñnεo yāme.

¹⁸ Gbē kū àten dō Kirisii lán abirekū bà yā di ká Ludagu, akūs5 bisāsiri di a sáabu kpá.

¹⁹ Abire yāi òg5 k5 aafia wεtε òg5 gbāna karakōne.

²⁰ N̄sun Luda zī yaka póbble yāiro. Póbble sīnda pínki maname, ama p5 kū ani tó n gbēndo fu blena manaro.

²¹ N̄bɔsonaan yá, wēmīnaan yá, yā kū ani tó n gbēndo fu pínki, à mana n̄ tēmε.

²² P5 kū n̄ náani kēε, n̄ tó à gōnnε kū Ludao. Arubarikaden gbē kū adi a zīda taari e kū p5 kū à zεoro ū.

²³ Tó gbē ten sika ke póbble kū àten blea s5, à a zīda dà yāmmε, kū adi k5 sé kū a ludanaanikēnaaoro yāi. Yā kū adi k5 sé kū gbē ludanaanikēnaaoro bi durunname.

15

Òg5 yeksi wédna Ludai gūn

¹ Ókōnɔ kū ó gbāna ludanaanikēnaa gūnnɔ, séde ò gbē kū ò gbānarono sé lei n̄ gbānasarīkε gūn. Òsung5 ó pōyeina kero.

² Ó baadi g5 yā kū ani ke a gbēdakene nna ke a bona mana yāi kū a zīnipetēnaao.

³ Zaakū Kirisi di a zīda pōyeina kero. À kēna Luda yān ò pì, gbēnɔ dɔkēna kū Ludao gōnε.*

⁴ Yā kū ò kē yā pínki, ò kē lédanawá yāime. Luda yā pīi di ó gba mēna, àdi ó gba swēε de òg5 tāmaa vī.

⁵ Luda kū àdi n̄ gba mēna à n̄ gba swēε tó àg5 nēsεdokōnɔ vī kū kōo lākū Kirisi Yesu p5 bà,

⁶ de à Luda ó Dikiri Yesu Kirisi De t5 bo kū nēsεdokōnɔ kū lédokōnɔo.

⁷ Á k5 sí lākū Kirisi á sí nà Luda t5bona yāi.

⁸ Matēn oáre, Kirisi g5 zīri ū Yudanone de à lé kū Luda sè n̄ dizi káakunone papa, òg5 d5 kū Luda náani vī,

⁹ buri pāndenɔ s5 Luda t5 bo a sūru yāi lākū à kēna Luda yān nà ò pì:

A yā mé à tò mani n sáabu kpá burinƆ té,
mani n tó kpá.†

10 Ò pì dɔ:

BurinƆ, à pɔnna ke kù Luda gbēnƆ.

11 Ò pì dɔ:

ÁkɔnƆ buri sīnda pínki, à Dikiri tó kpá,
ákɔnƆ bùsu gbēnƆ sīnda pínki à a táaki lé.‡

12 Isaya pì dɔ:

Yese zīni ni bòtɔ pá,
ani fute à kí ble buri pāndenƆ,
onigɔ wé dɔi.

13 Luda kù gbē sīnda pínki wé dɔi tó pɔnna pèkeréáwa kù aafiao a náani kù
áten ke yāi, de á wédɔina kara kù a Nini gbānao.

Pɔlu zīkena Ludane

14 Ma gbēnƆ, má dɔ sānsān kù manake pèkeréáwa, á yā sīnda pínki dɔ swáswa,
áni fɔ à lé dakɔa.

15 Ma takada dí kēnaa gūn ma yākenƆ kè kù swēgbānao ditena de àgɔ dɔágu
yāi, zaakù Luda ma gba zé

16 ma gɔ Kirisi Yesu zīkeri ũ buri pāndenƆne. Maten baaru kù à bò Luda
kīnaa kpááne, de ní kunna gɔ adona Luda Nini gāi, ò gɔ Ludane sa'obɔ kù àdi
káagu ũ.

17 Kunna Kirisi Yesu gūn maten ĩa dā zī kù maten ke Ludane yā musu.

18 Zaakù má yāke ona vīro, tó adi ke yā kù Kirisi kè ma kīnaa baasiro. À tò
buri pāndenƆ Luda yā mà ma yá'ona kù ma yākenaao gāi

19 kù sēedanƆ kù daboyānƆ gbānao kù Luda Nini gbānao. Bona Yurusalemu
ma lika wēte kù wēteo ari Ilirikumu bùsun, ma Kirisi baaru kpàkpaa kè
pāpāna.

20 Madigɔ ye mà baaru nna pì kpá gu kù òdi Kirisi yā ma zikiro, de másun
bú ba gbē pānde gānlo yāi.

21 Lákù à kēna Luda yān nà ò pì:

Gbē kù odi a yā ońne yāronƆ wé ní kē,
gbē kù odi a baaru ma yāronƆ ni dɔrɔ dɔ.

22 Yā kù àdigɔ kpá ma suna á kīnaane gēn baaakɔn gwe.Š

23 À kà wè ũgbangba kù madigɔ ye mà su á gwa. Tera sà lákù yāke dí gɔmene
bùsu díkīnanƆ gūn doro nà,

24 má tāmaa vī ò wé sikɔle sà ma gena Sapaini bùsun gūn. Tó ma gɔrɔ pla kè
kááo kù pɔnnao, áni zé kemene gena gwe.

25 Tera la maten gé kù kpányīo Luda gbēnƆne Yurusalemu,**

26 zaakù gbē kù ò kù Masedonia kù GirisinƆ zèo ò Luda gbē takaside kù ò kù
YurusalemunƆ kámaza ke.

27 Ò zèo, ama tilasime. Lákù YudanƆ Luda aruzeke kpàatete buri pāndenƆne
nà, à mana buri pāndenƆ ní andunia aruzeke kpaatete YudanƆne se.††

28 Tó ma gba pìi nàńne ní ɔĩ ma làka, ma gena Sapaini gūn mani bo á kīnaa.

29 Má dɔ kù tó mani su á kīnaa, mani suáre kù Kirisi arubarikaa papaname.

30 Ma gbēnƆ, ma naáre ó Dikiri Yesu Kirisii kù yenyí kù Luda Nini di
kpáńmao, à fute à ze à Luda wé ke kúmao,

31 de à ma bo Yudea YesusaridenŃ ɔĩ, de zĩ kũ mani ke Yurusalemu Luda gbēnŃ té kēñne nna,

32 gbasà mà á le kũ pɔnnao, tó Luda wè, mani su kámma bo á kĩnaa.

33 Luda Aafiade gŃ kú kááo á pínki. Aami!

16

Fɔkpammaanaa

1 Mateni ó dāre Febe, Kenkerēa sɔsi gbēnŃ zĩri naáre á ɔĩ.

2 À a sí Dikiri gũn, lákũ à mana Luda gbēnŃ ke kũ kŃo nà. À kpáí kũ pŃ kũ à yei á kĩnaao pínki, zaakũ à kpà gbēnŃi dasi kũ makũo se.

3 À fŃ kpá Pirisila kũ Akilaooa. Ma zĩkeri dakenŃme Kirisi Yesu zĩ gũn.*

4 Ò si ò ñ zĩda da kari gũn ma yāi. Adi ke makũme madoro, buri pānde sɔsinŃ gbēnŃ teni ñ sáabu kpá pínki dŃ.

5 À fŃ kpá sɔsi gbē kũ òdigŃ kŃ kakara ñ ɔnnnŃa.

À fŃ kpá ma gbē yenyĩde Epenetua, àkũ kũ à Kirisi náani kè Asia bũsun káaku.

6 À fŃ kpá Mariamaa, àkũ kũ à zĩ kèáre manamana.

7 À fŃ kpá AndarŃniku kũ Yuniaooa. Ma buri dake kũ ò ó dá kpésiran lēlenŃme. Ò tŃ bŃ Luda zĩrinŃ té, akũsŃ ò kũ Kirisi gũn ma ā.

8 À fŃ kpá Ampliatu kũ à de ma gbē yenyĩde ũ Dikiri gũnwa.

9 À fŃ kpá Ubanu kũ à de ó zĩkeri dake ũ Kirisi zĩ gũnwa kũ ma gbē yenyĩde Satakio.

10 À fŃ kpá Apēle kũ à zena gbāna Kirisi gũnwa.

À fŃ kpá ArisitŃbulu bedenŃa.

11 À fŃ kpá ma Yuda dake HerŃdiŃa.

À fŃ kpá Nasisu bedē kũ ò kũ Dikiri gũnnŃa.

12 À fŃ kpá Tirifena kũ Tirifosaooa. NŃgbē pìnŃ di zĩ ke Dikirine manamana.

À fŃ kpá Pesia. NŃgbē yenyĩde pì zĩ kè Dikirine manamana.

13 À fŃ kpá Rufu kũ à bŃ ado Dikiri zĩ gũnwa kũ a da kũ maten gwa ma da ũo.

14 À fŃ kpá Asinkiritua kũ FlegŃŃo kũ Emesio kũ Patarobao kũ Emao kũ ñ Yesude dake kũ ò kũ lēlenŃ ñ pínki.

15 À fŃ kpá FilŃŃgua kũ Yuliao kũ Nereuo kũ a dāreo kũ Olimpao kũ Luda gbē kũ ò kũ lēlenŃ ñ pínki.

16 À fŃ kpákŃa kũ Luda gbēnŃ lēpemmaanao. Kirisi sɔsinŃ gbēnŃ fŃ kpááwa ñ pínki.

Lézammanaa

17 Ma gbēnŃ, maten oáre à laakari ke gbē kũ ò bŃ yā kũ a dàda kpenŃi. Òdi gbēnŃ kēkŃa ò gbēnŃ sáte. À kēñma,

18 zaakũ gbē bire takanŃ di do ó Dikiri Kirisiiro, sé ñ gberē yā. Òdi taarisaridenŃ sáte kũ lēnnao kũ yádŃo.

19 Gbē sĩnda pínki á mĩnatena Dikirine baaruu mà. Maten pŃnna ke á yā musu. Má ye àgŃ yā mana ŃndŃ vĩ àgŃ wésiradenŃ ũ yā vāni musu.

20 Luda Aafiade ni Setan dúgu zŃ á gbá zĩte tera. Ó Dikiri Yesu gbēke kéáre.

21 Ma zĩkeri dake TimŃtĩ† kũ ma buri dakenŃ Lusiu kũ YasŃŃo kũ Sosipatao fŃ kpááwa.

* 16:3 Zĩr 18:2 † 16:21 Zĩr 16:1

²² Makū Tεtiu kū ma takada dí kè fɔ kpàáwa Dikiri gūn.

²³⁻²⁴ Ma bedε Gayusi‡ kū sɔsi gbēnɔ dì kɔ kakara a ɔnn fɔ kpàáwa. Wēte ɔgɔ'uteri Erasatu fɔ kpàáwa kū ó gbēndo Kaatuo.

Luda tɔbnaa

²⁵ Tera sà Luda ni fɔ à á gba gbāna kū Yesu Kirisi baaru kū matεn kpáo, lákū asiriyá kū à utena zaa káaku kū ò bìriamεnεo de nà.

²⁶ Luda kū àdigɔ kun gɔɔ sīnda pínki dìte ò yá kū à kēna annabinɔ takadanɔ gūn pì bo gupuraa sà, de buri sīnda pínki le à dɔ ò Luda náani ke ò gɔ a yámarinɔ ũ.

²⁷ Ò Luda mèn do ɔndɔde tɔ bo Yesu Kirisi gāi ari gɔɔ sīnda pínki! Aami.

KƆRINTIDENƆ TAKADA KAAKU

KƆrinti YesudenƆ kƆkƆkƆanaa 1:1-4:21

KƆrinti YesudenƆ durunnakenaa 5:1-7:40

ƆgƆ kú kú laakaríio gƆna n̄ zĩdane yá musu 8:1-11:1

Donyĩkenaa 11:2-14:40

GƆnƆ vunaa 15:1-15:58

PƆlu fƆkpanmanaa 16:1-16:24

PƆlu fƆkpana KƆrintidenƆa

¹ Makú PƆlu kú Luda ma sisi à ma se lákú à yei nà, ma gƆ Kirisi Yesu zĩri ũ. Makú kú ó gbƆndo SƆsƆtenƆe,

² ókƆnƆ mé o takada dí kƆ sƆsi gbƆ kú ò kú KƆrintinƆne. Luda á sisi a gbƆnƆ ũ, á kunna adona Kirisi Yesu gũn lƆeƆe kú gbƆ kú òdigƆ ó Dikiri Yesu Kirisi pĩ sisi gu sĩnda pĩnki gũnnƆ, ókƆnƆ kú ó Dikiri dokƆnƆnƆ.

³ Luda ó De kú Dikiri Yesu Kirisio gbƆke kƆáre, à á gba aafia.

⁴ MadĩgƆ Luda sáabu ke gƆrƆ sĩnda pĩnki á yá musu gbƆke kú à kƆáre á kunna Kirisi Yesu gũn yáí.

⁵ Kunna a gũn pƆ sĩnda pĩnki kàraáre, yá'ona sĩnda pĩnki kú dƆna sĩnda pĩnkio,

⁶ zaakú ó Kirisi yá'onaáre zĩni pƆte á gũn,

⁷ akú Luda Nini gba ke dí kĩaáwaro, gƆrƆ kú á wé dƆ ó Dikiri Yesu Kirisi a zĩda mƆnaai.

⁸ Ó Dikiri Yesu Kirisi ni tó à ze gbána ari gƆrƆ lé ká, de àgƆ kun taari sari a sugƆrƆ zĩ.

⁹ Luda náani vĩ. Àkú mé à á sisi, a gƆ kƆ gbƆ ũ kú a Né Yesu Kirisi ó Dikirio.

KƆrinti YesudenƆ kƆkƆkƆanaa

¹⁰ Ma gbƆnƆ, ma naáre ó Dikiri Yesu Kirisii, àgƆ lédokƆnƆ vĩ kú kƆo á pĩnki, de kƆkƆkƆana le à láka á té, à kƆ kú kú laasun dokƆnƆnƆ kú nƆse mèn doo.

¹¹ Ma gbƆnƆ, ma mà Koloe bedenƆ léi kú yáketete kú á té.

¹² Lákú ma mà nàn dí: Á gbƆkenƆ pĩ, ò zƆ kú PƆluo. GbƆkenƆ pĩ, ò zƆ kú Apoloo. GbƆkenƆ pĩ, ò zƆ kú Pitaó. GbƆkenƆ pĩ dƆ, ò zƆ kú Kirisio.

¹³ Kirisi kƆkƆkƆanan yá? Ò PƆlu pà lía á yáin yá? A da'ite kƆ kú PƆlu tƆon yá?

¹⁴ Ma Luda sáabu kƆ, kú mádi á gbƆke da'ite kero, séde Kirisipu kú Gayusio baasiro.

¹⁵ Lákú à de le nà gbƆke ni le à o a da'ite kƆ, a gƆ ma íba ũro.

¹⁶ Ee, ma Setefana bedenƆ da'ite kƆ dƆ. Abire baasiro, tó ma gbƆ pānde da'ite kƆ, adi dƆmagu doro.

¹⁷ Kirisi dí ma zĩ gbƆ da'itekena yáiro, séde a baaru nna kpanaa. Adi ke kú yádƆnaonlo, de a gana lía sún ke páro yáime.

Kirisii bi Luda ƆndƆ kú a gbánaome

¹⁸ Kirisi gana lía bi mĩsariyāme gbƆ kú òten sātenƆne. ÓkƆnƆ kú Luda teni ó sura banƆ sƆ, à dewere a gbána ũ.

¹⁹ À kƆna Luda yān ò pĩ:

Mani ƆndƆrinƆ ƆndƆ mĩ de,
mani wƆzƆrinƆ wƆzƆ ke pā.

²⁰ ƆndƆri kú mámeƆ? TakadadƆri kú mámeƆ? Andunia tera díkĩna yāpinkidƆri kú mámeƆ? Luda dí andunia ƆndƆ dite mĩsariyā ũroo?

21 Luda ɔ̄ndɔ̄ gūn, adi tó andunia gbēnɔ̄ a dɔ̄ kū n̄ zīda ɔ̄ndɔ̄oro. À kènɛ à gbē kū ɔ̄tɛni a náani kɛnɔ̄ sura ba waazi kū ò dítɛ m̄sariyá ũ p̄i gāi.

22 Yudanɔ̄ ye dabodaboyáí, Girikinɔ̄ dì ɔ̄ndɔ̄ wɛtɛ.

23 Ókɔ̄nɔ̄ sɔ̄, Kirisí gana lía kpàkpan ɔ̄tɛn kɛ, akū àdi tó Yudanɔ̄ kpágula, buri pāndenɔ̄ dì p̄i m̄sariyāme,

24 ama gbē kū Luda n̄ sísi à n̄ sɛnɔ̄, Yudanɔ̄ kū Girikinɔ̄ n̄ pínki, Kirisí deñne Luda gbāna kū a ɔ̄ndɔ̄ ũ.

25 Luda m̄sarikɛ p̄i de bisāsiri ɔ̄ndɔ̄la. Luda gbānasarikɛ p̄i de bisāsiri gbānala.

26 Ma gbēnɔ̄, à gwa lākū á de nà gɔ̄rɔ̄ kū Luda á sísi. Dakenɔ̄ kīnaa á daside ɔ̄ndɔ̄oro, á paride gbānade ũro, á paride kínɛ ũro.

27 Luda gbē kū ò de andunia m̄saride ũnɔ̄ sɛ de à wé'i dao ɔ̄ndɔ̄rinɔ̄a. À gbē kū ò de andunia gbānasaride ũnɔ̄ sɛ de à wé'i da gbānadenɔ̄a.

28 À gbē kū andunia n̄ dítɛ kpɛdenɔ̄ ũ, kū òdì n̄ n̄ gya bo akūs̄ n̄ yā dīgɔ̄ kunlonɔ̄ sɛ de à gbē kū n̄ yā dīgɔ̄ kunno kɛ kpɛdenɔ̄ ũ,

29 de gbēke sún le à ía dá Luda arero.

30 Ákɔ̄nɔ̄ sɔ̄, Luda tò á kú Kirisí Yesu gūn, akū à gɔ̄ ò ɔ̄ndɔ̄ ũ. Kunna Kirisí p̄i gūn Luda tò yā bò kúoo nna, ó kunna adona, akūs̄ à ó sura bà.

31 À yā mé à tò lākū à kēna Luda yān nà, tó gbē ye à ía dá, à dá Dikiri yā musu.

2

Kirisí kú a gana lía yáo

1 Ma gbēnɔ̄, kú ma su á kīnaa, ma su Luda yā kpàkpa keáɛme, adi kɛ ma su ɔ̄ndɔ̄ gbāna ke lénna keáɛrenlo.

2 Ma zɛo kú mani yāke oáɛro, séde Yesu Kirisí yā baasiro, atēnsa a gana lía yā.

3 Ma suna á kīnaa gūn ma su kú swèvínaao kú vīnao kú lukalukanaao.

4 Ma waazikenaa gūn matɛn yā o kú lénnao kɛ kú ɔ̄ndɔ̄oro. Ma ò kú Luda Nini gbāna m̄áɛnnaoome,

5 de á ludanaanikena sún bo bisāsiri ɔ̄ndɔ̄ gūnlo, sé Luda gbāna gūn.

Ɔ̄ndɔ̄ kú Luda Nini dì dañne

6 Bee kú abireo odì ɔ̄ndɔ̄yá o gbē kàsaranɔ̄nɛ. Adi kɛ andunia tera dīkīna ɔ̄ndɔ̄ ke a gbānade kú n̄ gbāna tɛn lākano pónlo.

7 Luda ɔ̄ndɔ̄n ɔ̄tɛni o, a p̄yenyīna kú à utena yā p̄i. À gīnake à dítɛ ó gakuri lena yāi zaade adi andunia káɛro.

8 Andunia tera dīkīna gbānade kɛ ɔ̄ndɔ̄ p̄i dɔ̄ro. Tó ò dɔ̄mɛ yā, de odi Dikiri gakuride pá líaro.

9 Lākū à kēna Luda yān nà ò p̄i:

Pʹ kú wé dí ero, akūs̄ sá dí maro,

a laasun dí gē gbēke swēɛ gūnlo,

àkū Luda a soru kè gbē kú ò yeinɔ̄nɛ.

10 Luda m̄ɔ̄wɛɛ kú a Nini gbānao, zaakū a Nini p̄i yā sīnda pínki t̄aasikana, bee kú Luda asiri z̄ɔ̄kɔ̄nɔ̄.

11 Gbēke a dake n̄sɛgūnyá dɔ̄ro, tó adi kɛ a nini kú à kú a gūn baasiro. Lɛmɛ dɔ̄ gbēke Luda n̄sɛgūnyá dɔ̄ro, tó adi kɛ Luda p̄i Nini baasiro.

12 Andunia dí ninin o lèro, Nini kú à bò Luda kīnao o lè, de ò gba kú Luda dàwɛɛ dɔ̄.

13 Yā kū óteni on gwe, adi ke yā kū bisāsiri ɔ̀ndɔ̀ dì dańnenlo, yā kū Luda Nini dì dańneme. Len odi Luda Nini yā bɔ̀kote gbē kū ò Luda Nini vīnɔ̀ne le.

14 Andunia gbē dì Luda Nini yānɔ̀ síro, zaakū à denɛ misariyā ũme. Ani fɔ̀ à a mì dɔ̀ sero, zaakū Luda Nini pì gbānan òdi a yāze dɔ̀o.

15 Gbē kū Luda Nini dì done are dì yā sīnda pínki zé dɔ̀, gbēke sɔ̀ à zé vī à a vāni boro.

16 À kēna Luda yān ò pì: Dí mé à Dikiri nēse dɔ̀ gbasa à lé daaa? Ama ókɔ̀nɔ̀ ó Kirisi nēse vī.

3

Zíkēna Ludane

1 Ma gbēnɔ̀, mádi fɔ̀ mà yā òáre lākū madì o gbē kū Luda Nini dońne arenɔ̀ne bàro, akū ma òáre lán andunia gbēnɔ̀ bà, zaakū nékpántēnɔ̀n á ũ Kirisi gūn.

2 Vīn ma kpàáwa, adi ke pɔ̀ lomadenlo, zaakū ádi ká kòro. Bee kū terao ádi káro,

3 zaakū dàdenɔ̀n á ũ ari tera. Lākū á zākɔ̀gu nà, akūsɔ̀ á yáketē vī, dàdenɔ̀n á ũroo? Á dà mé à doáre are.

4 Kū á gbēke pì a ze kū Pɔ̀luo, akū gbē pānde pì a ze kū Apoloo, á kú kú á dàaon gweroo?

5 Dín Apolo ũu? Dín Pɔ̀lu ũu? Zíkērinɔ̀n ó ũ, akū a Kirisi náani kè ó gāi. Ó baadi ten zī kū Dikiri dàne keme.

6 Ma pɔ̀ tɔ̀, Apolo í kàne, akū Luda tò à gbá.

7 Leme pɔ̀tɔ̀ri kū íkariio de pɔ̀ke ũro, sé Luda kú àdi tò à gbá.

8 Pɔ̀tɔ̀ri kū íkariio leleme. Ní baadi ni a àre le a zī lémmɛ.

9 Luda zíkēri dakenɔ̀n ó ũ. Luda búgbēen á ũ, Luda kpén á ũ.

10 Gba kú Luda kèmene mé à tò ma ē pète lán ēbori gonide bà, akū gbē pānde sù àten kpé pì bo. Baadi laakari ke a kpébonaaa,

11 zaakū gbēke ni fɔ̀ à ē ke pète doro, sé ē kú à petena Yesu Kirisi ũ baasiro.

12 Tó gbē kpé pìi dò kú wurao ke andurufu ke gbè bèereade ke tò à dɔ̀ kú lío ke lá ke sèe,

13 baadi zī yāpura ni bo gupuraa. Oni e yákpatekegɔ̀rɔ̀ zī, zaakū gu ni dɔ̀ kú téome, oni baadi zī taka gwa té pìi gūn.

14 Tó gbē zī kú à kèe bò tén aafia, ade ni àre le.

15 Tó gbē zī té kù, ani kisira le, ade ni bo ɔ̀kori lākū òdi bo tén nà.

16 Á dɔ̀ kú Luda kpén á ũ, Luda Nini kú á gūnloo?

17 Tó gbē Luda kpé pìi yàka, Luda ni ade kakate, zaakū kpé pìi kunna adoname, akūsɔ̀ ákɔ̀nɔ̀me kpé pì ũ.

18 Gbēke sún a zīda sátero. Tó á gbēke teni a zīda dite andunia díkīna ɔ̀ndɔ̀ri ũ, à gɔ̀ńne misaride ũ de à le à ɔ̀ndɔ̀ kú.

19 Zaakū andunia díkīna ɔ̀ndɔ̀ de Ludane misariyā ũme. À kēna Luda yān ò pì: Ádi ɔ̀ndɔ̀rinɔ̀ kú ní wézé gūn.

20 À kēna dɔ̀: Dikiri dɔ̀ kú ɔ̀ndɔ̀rinɔ̀ laasun pà.

21 Abire yāi gbēke sún ía dá bisāsiri yā musuro. Pɔ̀ sīnda pínki bi á póme:

22 Pɔ̀lu, Apolo, Pita, andunia, wèndii, ga, tera pónɔ̀, zia pónɔ̀n yá, ní pínki bi á póme.

23 Ákɔ̀nɔ̀ sɔ̀, Kirisi pón á ũ, Kirisi sɔ̀ bi Luda póme.

4

Kirisi z̄irinɔ

1 Abire yāi à ó gwa Kirisi z̄ikerinɔ ũ, Luda asiriyā gwàrinɔ ũ.

2 À kù gwàrinɔ ḡõ náani v̄i.

3 Tó ák̄onɔ ke bisásiri yákpatekerinɔ ma taari è, yā pāme ma k̄inaa. Madì ma z̄ida manakena ke v̄anikena boro.

4 Yáke teni ma swē v̄iro, ama abirekū ni ma boro, Dikirin ma yákpatekeri ũ.

5 Abire yāi àsun ḡinake à gb̄eke taari le Dikiri suḡonɔ áro. Àkūme ani gu pu p̄ó kù à utena gusiraaa à nèse yā bo gupuraa. Z̄i kùà baadi ni ma lákū Luda ni a sáabu kpá nà.

6 Yā kū ma oáre d̄inɔ, ma ò makū kù Apoloo yā musume de àḡõ yā dík̄ina d̄õ: Òsun v̄i Luda yálaro. Á gb̄eke sún ìa dā à ze kù gb̄e doo, à bo gb̄e do kpero.

7 B̄ó ñ deon̄laa? Ñ p̄óke v̄i n z̄idane, kù odi n gbaro yá? Ò n gba, akū nten ìa dā lákū odi n gbaro bà yá?

8 A k̄an gwe kò yá? A ke oḡodenɔ ũn gwe kò yá? Áten kí ble ó sarin gwe yá? Má ye àḡõ kí ble, oḡõ lele.

9 Zaakū ma è ók̄onɔ Luda z̄irinɔ, Luda ó díte zā lán gb̄e kù òdi ñ de pari wára bàme. Gu s̄inda p̄ínki gb̄enɔ wé f̄iwá, malaikanɔ kù bisásirinɔ ñ p̄ínki.

10 O ḡõ m̄isaridenɔ ũ Kirisi yāi, akū kunna Kirisi p̄ii ḡun á de ònd̄orinɔ ũroo? Ó busana akū á gbāna v̄iroo? Ó kpebona akū á kpetanaroo?

11 Ari tera nà kù ímio teni ó de, ó té punsi, o ḡõ p̄ógb̄enanɔ ũ, besaridenɔ ũ.

12 Odi z̄i gbāna ke ari ò kpasa. Tó ò ó ká, odi sa mana oñneme. Tó ò wari d̄òwá, odi mena f̄s.

13 Tó ò ó s̄s̄s̄, odi kúte keñneme. Ari tera òteni ó díte andunia b̄otɔ p̄ónɔ ũ, gb̄e s̄inda p̄ínki bisa ũ.

14 Maten yā dí oáre wé'idanaáwa yāinlo. Mateni á gba laakari ma né yenȳidenɔ ũme.

15 Bee tó Kirisi ḡun á gwàrinɔ kà gb̄enɔn ũgbangba, á de'ina dasiro. Makū mé ma á í kù Kirisi Yesu baarunnakpanaáreɔ, akū á kú a ḡun.

16 Abire yāi maten kúte keáre, àḡõ ma kena ke.

17 Abire yāi ma a né yenȳide Timoti z̄láwa. Àpi bi náanideme Dikiri ḡun, àkū mé ani ma kunna Kirisi ḡun yákena d̄óágu. Yā kù madì da s̄osi gb̄enɔne w̄ete kù w̄eteon gwe.

18 Á gb̄ekenɔ ten ìa dā, lákū mani su á gwaro bà.

19 Tó Dikiri wè, mani su á gwa tera, mani ìad̄arii p̄inɔ gbāna lé e, adi ke ñ yá'onaa adonlo.

20 Zaakū kpata kù à bò Luda k̄inaa bi yá'ona yānlo, gbāname.

21 Á yei deramee? Mà suái kù ḡon yá, ke mà su kù yenȳio kù nèseȳidaome?

5

Papákena Yesudenɔ té

1 Ma mà p̄apákena gè á té, yā kù a taka kù bee kifirinɔ té sero. Ò p̄i, á gb̄enɔ doke a de nɔ w̄ete.

2 Akū áten ìa dā yá? À kù á nèsee yaka, à gb̄e kù à yā p̄ii kè bo á té.

3 Bee tó má kù kááoro, ma nini kù kááo, akū ma yákpate kè kù gb̄e kù à yā p̄ii k̄eoo ḡon lákū ò pi má kù gwe bà.

4-5 Tó a k̄s k̄akara, tó ó Dikiri Yesu gb̄ana kú k̄ááo, tó ma nini kú k̄ááo, à gb̄e pì kpá Setanwa kú ó Dikiri Yesu t̄so, de a dà kakate, a nini le à bo aafia Dikiri suḡo z̄i.

6 Á Ìadāna manaro. Á d̄s kú lùbene f̄iti dì flawadēna z̄k̄s séroo?

7 Á lùbene z̄i k̄s̄te, á ḡs flawa dufu ù a lùbene sari, lákū à k̄s s̄io àḡs de nà, zaakū Kirisi ḡà ó V̄inla s̄āne b̄or̄o ùme.

8 A yā mé à tò òḡs kun Burodi Futenasari dikpekerin̄o ù yāpura gūn kú n̄esepurao. Òsunḡs kun lùbene z̄i dikpekerin̄o ù manafiki kú yāvānikēnao gūnlo.

9 Takada kú ma k̄èāre gūn ma pì, àsun kakara kú p̄ap̄akerin̄oro.

10 Adi ke andunia dí p̄ap̄akerin̄o ke wākūden̄o kú gb̄ēblerin̄o ke t̄anagbagbarin̄onlo, zaakū tó gb̄ē d̄ik̄ōn̄ome, séde āni bo andunia gūn.

11 Oi, ma òāre gb̄ē kú ò pì ó gb̄ēme, akūs̄s̄ à de p̄ap̄akeri ke wākūde ke t̄anagbagbari ke gb̄ēyakari ke w̄ēderi ke gb̄ēbleri ù, àsun kakara k̄āaoro, àsun ò kakara k̄āao sero.

12 Ma bàka ūgba kú yāḡḡōna kú Yesusariden̄oo? Á z̄īda gb̄ēno mé à k̄s s̄io à yā ḡōḡs kún̄woroo?

13 Luda mé ani yākpatē ke kú Yesusariden̄o. À gb̄ē v̄āni pì bo á té.

6

Yakpatēkena kú k̄so

1 Tó á gb̄ēke yā v̄i kú a Yesude dakeo, b̄oyāi àdi gē yākpatē ke kú adeo Luda gb̄ēno k̄īnaaroo, sé ludad̄risarin̄o k̄īnaa?

2 Á d̄s kú Luda gb̄ēno mé oni yākpatē ke kú anduniaoroo? Lákū ák̄ōn̄o mé āni yākpatē ke kú anduniaò nà, àdi k̄á à yāketen̄o ḡōḡroo?

3 Á d̄s kú ók̄ōn̄o mé òni yākpatē ke kú malaikan̄oroo? Oni andunia d̄ik̄īna p̄o d̄o yá?

4 Tó á yā bire taka ḡōḡōna v̄i, āni gb̄ē kú ò de s̄osi gb̄ēn̄one p̄ōke ūron̄o sé yāḡōrin̄o ù yá?

5 Ma abirekū ò de mà w̄é'í daāwa yāime. Á gb̄ēke v̄i á té kú a ònd̄s k̄à à a gb̄ēno yā ḡōḡōn̄eroo?

6 Séto á gb̄ē do a gb̄ēdake s̄isi yākpatēa Yesusariden̄o k̄īnaa yá?

7 Lákū á yā v̄i kú k̄so nà, a z̄ā yāa k̄ò m̄āmmam. B̄oyāin̄ āni we ò á taki keroo? B̄oyāin̄ āni tó ò á b̄leroo?

8 Ák̄ōn̄o adì gb̄ē taki ke, adì gb̄ē ble, bee á k̄s t̄ēne.

9 Á d̄s kú gb̄ē v̄ānin̄o ni ḡē kpata kú à bò Luda k̄īnaa gūnloo? Àsun á z̄īda s̄ātero, p̄ap̄akerin̄o ke t̄anagbagbarin̄o ke zinakerin̄o ke ḡōgb̄ē karuan̄o ke gb̄ē kú òdi w̄úte kú ñ ḡōgb̄ē dakeon̄o

10 ke kp̄ānin̄o ke wākūden̄o ke w̄ēderin̄o ke gb̄ēyakarin̄o ke gb̄ēblerin̄o, ñ gb̄ēke ni ḡē kpata kú à bò Luda k̄īnaa gūnlo.

11 Á gb̄ēken̄o de lemē yā, akū a z̄ú ò, a ḡs Luda p̄s ù, Luda tò yā bò k̄ááo nna kú Dikiri Yesu Kirisi t̄so kú ó Luda Nini gb̄ānao.

Ò p̄apakēna tó

12 Adì pì, á yā s̄īnda p̄ínki kēna z̄é v̄īme. Ama yāken̄o àre v̄īro. Adì pì, á yā s̄īnda p̄ínki kēna z̄é v̄īme. Ama àsun tó yāke bà k̄āāre á ȳinlo.

13 Adì pi dɔ, pòble bi nèse pómɛ, akūsɔ nèse bi pòble pómɛ. Bee kù abireo Luda ni ñ pínki kakate. Mè bi pàpàkɛbɔnlo, Dikiri pómɛ, akūsɔ Dikiri mé à mèè pii gwàri ù.

14 Luda ó Dikiri bò gan, akūsɔ ani ó bo gan kù a gbànao.

15 Á dɔ kù á mè mé à Kirisi mɛgunɔ ùroo? Oni Kirisi mɛgu sé ò ke karua mɛgu ùn yá? Oi!

16 Á dɔ kù gbɛ kù à kàkara kù karuao kè káao mèè dokɔnɔ ùnloo? Á kɛna Luda yān ò pi, ñ gbɛnɔn pla ni gɔ mè do ù.

17 Gbɛ kù à kàkara kù Dikirio kè káao mèn do Nini gūn.

18 À kɛkɔsa kù pàpàkɛnaao. Durunna pānde kù gbɛ di ke pínki bàka kù kù a mèero. Pàpàkeri sɔ, àdi durunna ke a mèenɛmɛ.

19 Á dɔ kù á mè mé à Nini kù Luda á gbá, kù à kù á gūn kpé ùroo? Ákɔnɔ á á zīda vīro,

20 Luda á lú, à fīnaa bò. Abire yāi à Luda tɔ bo kù á mèeo.

7

Nɔsɛnaa

1 Takada kù a kè yā musu, à manamɛ gɔgbɛ gɔ kun nɔ sari.

2 Ama kù pàpàkɛna dàgula yāi, gɔgbɛ sīnda pínki gɔ a nɔ vī, nɔgbɛ sīnda pínki gɔ a gɔ vī.

3 Gɔgbɛ gɔ pɔ kù à kɔ sio ke a nanɔnɛ. Nɔgbɛ gɔ ke a zānɛ le se dɔ.

4 Nɔgbɛ mè kun a zīda pɔ ùro, sé a zā pɔ ù. Lɛmɛ dɔ gɔgbɛ mè kun a zīda pɔ ùro, sé a nanɔ pɔ ù.

5 Àsun gíkɔnɛro, séde a màkɔnɛ de à laakari dɔ aduakɛnaaa gīa, gbasa à á kɛna ke, de Setan sūn ɔndɔ kɛáre à fu menaaro yāi.

6 Lén ma dàáwa, adi ke tilasinlo.

7 Má ye gbɛ sīnda pínki gɔ de lán ma bà, ama baadi kù a gba kù Luda dànɛɛomɛ, gbɛ dí kù a pɔo, gbɛ dire kù a pɔo.

8 Matɛn yā dīkīna o posɛnɔnɛ kù gyaanɔnɔ. À mana ògɔ kun ñdo lán ma bà,

9 ama tó oni fɔ ò ñ zīda kūro, ò nɔ sé, ò zā ke, zaakū kɔsɛna mana de lukana kōila.

10 Matɛn yā dite nɔdenɔnɛ kù gɔdenɔ, adi ke makūnlo, Dikirimɛ. Nɔgbɛ sún gí a zāiro,

11 gɔgbɛ sún pé a nanɔaro. Tó nɔgbɛ sù à gí a zāi, à gɔ pose kesɔ à era a zāi.

12 Matɛn o gbɛ kparanɔnɛ, adi ke Dikiri mé à òro. Tó á gbɛke nɔ Yesusaride vī, akū nɔ pi ye àgɔ kù káao lɛle, àsun péaro.

13 Lɛmɛ dɔ tó nɔgbɛ gɔ Yesusaride vī, akū gɔ pi ye àgɔ kù káao lɛle, àsun gīro.

14 Zaakū Luda ñ gɔ Yesusaride sí a nanɔ yāi, akūsɔ àdi nɔ Yesusaride sí a zā yāi. Tó lenlo, ñ nɛnɔ nigɔ gbāsīmɛ. Ama tera ñ kunna adona.

15 Tó Yesusaride pii gí, à gí. Yā bire taka gūn ñ kunna kù kōo bi tilasinlo. Luda á sísí, à á sé àgɔ kun aafiame.

16 Nɔgbɛ, ke ñni n zā sura ba, ñ dɔ yá? Gɔgbɛ, ke ñni n nanɔ sura ba, ñ dɔ yá?

À ze kù á gwenaao

17 Baadi ze kù a gwena kù Luda a dītɛnwo gɔrɔ kù Dikiri a sisi. Lɛn madì da sɔsɔ gbɛnɔnɛ le wɛtɛ kù wɛtɛo pínki.

18 Luda gbɛ sisi tɔzɔnaden yā, àsun wɛtɛ à ke gyɔfɔrɔde ùro. Luda gbɛ sisi gyɔfɔrɔden yā, àsun tɔ zɔro.

19 Tɔ̀zɔ̀na yáke víro, akúšɔ̀ gyɔ̀fɔ̀rɔ̀ yáke víro, sé àgɔ̀ yá kú Luda dítɛno kúna.

20 Lákú baadi kun ná gɔ̀rɔ̀ kú Luda a sisi, à zɛo le.

21 Luda n sisi zò ún yá? Ñsun a damu kero. Ama tó n su n gɔ̀ zídade ú zé è, ñ bo zòblenan.

22 Zò kú Dikiri a sisi gɔ̀ zídade ú Dikiri pìi gúmme. Lemɛ dɔ̀ zídade kú Dikiri a sisi gɔ̀ Kirisi zò ú.

23 Luda á lú, à fínaa bò. Àsun gɔ̀ bisásiri zò úro.

24 Ma gbɛno, lákú baadi kun ná gɔ̀rɔ̀ kú Luda a sisi, à zɛ kú Ludao le.

Kefennano kú nokpareno

25 Kefennano kú nokpareno yá musu mádi yáke ma Dikiri kínaaro, ama lákú má náani ví Dikiri sùruu gún ná, lán ma laasun de nán mani oáɛ.

26 Wétammaa kú à kun tera mé à tò, maten da à mana kú gbɛ zɛ kú a kunnaao.

27 Tó n nɔ̀ ví, ñsun pi íni a gbarero. Tó n ví sɔ̀ro, ñsun wete ñ séro.

28 Tó n sè sɔ̀, ndi durunna kero. Tó nokpare zá kè sɔ̀, adi durunna kero. Gbɛ bireno ni yá le andunian, akú má ye abire taka á lero.

29 Ma gbɛno, yá kú maten on dí: Gɔ̀rɔ̀ dí gɔ̀ zàro. Zaa tera noɔdeno gɔ̀ lán gbɛ kú ò vírono bà.

30 Ɔ̀ɔ̀ɔ̀rino gɔ̀ lán gbɛ kú òten ɔ̀ dɔ̀rono bà. Pɔ̀nnadeno gɔ̀ lán gbɛ kú n pɔ̀ nnaronò bà. Pɔ̀lurino gɔ̀ lán gbɛ kú ò pɔ̀ke vírono bà.

31 Anduniablerino gɔ̀ lán gbɛ kú òten bleronò bà, zaakú lákú andunia dí kun ná tera ten gɛtɛmɛ.

32 Má ye àgɔ̀ kun damu sarimɛ. Pose di laakari dɔ̀ Dikiri yánɔa, yá kú à kè Dikirigun àdi ke.

33 Nɔ̀de di laakari dɔ̀ andunia yánɔa, yá kú à kè a nanogun àdi ke,

34 akú àdigɔ̀ kú kú laasun plao. Nɔ̀ pose ke nokpare di laakari dɔ̀ Dikiri yánɔa, àdi a mè kú a ninio kpáa. Nɔ̀zàre sɔ̀, àdi laakari dɔ̀ andunia yánɔa, yá kú à kè a zágun àdi ke.

35 Adi ke maten mòkakɔ̀ana kpáárenlo. Ma abirekú ò á aafia yáime, de à yá ke a zéa, à á zída kpá Dikiria gu pànde gwanaa sari.

36 Tó gbɛ nokpamma ví, tó a ségɔ̀rɔ̀ ten gɛ, akú à kènɛ wé'iyá ú, tó à a kàka lán dí bà, à a sé lákú à kènɛ ná, adi ke durunna úro. Ò kɔ̀ sé.

37 Ama tó à yá pìi bò a nèsemme, akú tilasi dí a kákaro, akú à a zída kúna dɔ̀, tó à dà a swèn kú áni a nokpare pì séro, à kè manɛ.

38 Lemɛ gbɛ kú à a pɔ̀ sè kè mana, ama gbɛ kú adi a pɔ̀ séro kè mana de abirekúla.

39 Nɔ̀gbɛ bi a zá pómɛ gɔ̀rɔ̀ kú a zá kú kú wèndiio. Tó a zá sù à andunia tò, à zé ví à zá ke kú gɔ̀ kú à yeiio, ama gɔ̀ pì gɔ̀ kun Dikiri pɔ̀ ú.

40 Bee kú abireo tó à gɔ̀ pose, maten da a pɔ̀ nigɔ̀ nna de tó à zá kèla. Maten da makú, má Luda Nini ví se.

8

Sa'opɔ̀ble

1 Sa'opɔ̀ble yá musu, ó dɔ̀ kú ó pínki ó dɔ̀na ví. Dɔ̀na sɔ̀, à sena lei ví, yenyí mé à karana ví.

2 Tó gbɛ ten da á yá dɔ̀, adi dɔ̀ lákú à kú à dɔ̀ ná gíaro.

3 Tó gbɛ ye Ludai, Luda a dɔ̀.

⁴ Tò, sa'opɔblena yā musu ó d̄s k̄u tāna bi p̄okeme andunia gūnlo, zaakū Luda m̄en do kunnan ó d̄s.

⁵ Bee tó p̄s k̄u òdi piñne tānan̄n kú musu k̄u z̄iteo, akū daken̄n k̄inaa tānan̄n dimme, dikirin̄n dimme,

⁶ ó k̄inaa Luda m̄en dome, àkūme ó De ū, k̄u p̄s s̄inda p̄inki bò a k̄inaa, akūs̄ó ó kun a yāi. Dikiri m̄en dome d̄o, àkūme Yesu Kirisi ū, k̄u p̄s s̄inda p̄inki k̄e, akūs̄ó ó kun a gāi.

⁷ Ama gb̄e s̄inda p̄inki d̄s lero. Gb̄eken̄n k̄s d̄s k̄u tāna yāo ari tera, akū òdi p̄s k̄u òteni ble d̄ite sa'opɔble ū, ò yāke d̄ok̄ñero, akū ñ laasun k̄u z̄eá doro.

⁸ P̄oble mé ani ó na Ludairo. Tó ódi blero, k̄īananlo. Tó o blè, karanaanlo.

⁹ À laakari k̄e á konna z̄īdaden̄n ūi, de ásun k̄e ḡēsiki ū gb̄e k̄u ludanaanikēnaa klāmman̄nero.

¹⁰ M̄ok̄ñ k̄u ñ d̄na v̄i, tó gb̄e k̄u à yāke d̄ok̄ñero n e, nten p̄s ble tāna kuru, ani a gba sw̄eè à sa'opɔ ble seroo?

¹¹ Tó n k̄e le, n d̄na n gb̄edake k̄u ludanaanikēna k̄īana k̄u Kirisi ḡa a yāi k̄akaten gwe.

¹² Tó a durunna k̄e á Yesude daken̄ne a gb̄e k̄u à yāke d̄ok̄ñero kari k̄en gwe, akūs̄ó Kirisin a durunna k̄ene.

¹³ Abire yāi tó ma n̄b̄osona mé ani tó ma Yesude dake fu, mani só ziki doro, de ma Yesude dake s̄un furo yāi.

9

Z̄irin̄n ñ z̄īda busana Kirisi baaru nna yāi

¹ Má a z̄īda v̄inloo? Z̄iriin ma ūroo? M̄adi w̄e si ó Dikiri Yesu léroo? Ák̄ñome á de ma z̄i gb̄e ū Dikiri ḡūn fá?

² Bee tó má de z̄iri ū gb̄e p̄anden̄nero, má deáre a ū fá. Kunna Dikiri ḡūn ma konna z̄iri ū s̄eedaan á ū.

³ Yā k̄u mad̄i o ma v̄aniborin̄nen dí:

⁴ Má p̄oble k̄u p̄m̄inaao z̄é v̄i ma z̄i ḡūnloo?

⁵ Má a z̄é v̄i m̄aḡō té k̄u n̄o Yesudeo gu k̄u maten ḡén lán z̄iri kparan̄o k̄u Dikiri dakūnan̄o k̄u Pitao bàroo?

⁶ Makū k̄u Baanabao ó gb̄en̄n pla, ók̄ñó ó z̄é v̄i ò ó z̄i tónloo?

⁷ Dí mé àdi soza ble k̄u a z̄īda b̄òk̄o ɔḡoo? Dí mé àdi lí ba, akū àdi a né blero? Dí mé àdiḡō z̄ù d̄ā, akū àdi a v̄i miroo?

⁸ Bee k̄u bis̄asiri yākenan̄n ma l̄èk̄saáre, à k̄u Musa doka ḡūn leroo?

⁹ À k̄ēna Musa doka takadan ò p̄i, àsun l̄és̄o da z̄ùune ḡo ɔ k̄u àten p̄ówe gb̄ero. Z̄ūun Luda di laakari d̄o a yā?

¹⁰ Ó yāi à yā p̄i òroo? Ee, ó yāin ò yā p̄i k̄e, de búbari ḡō s̄è wa k̄u t̄amaaa, p̄ówegb̄eri ḡō p̄s gb̄e k̄u t̄amaaa, de à a baka le a ḡūn.

¹¹ Tó o Luda yā t̄s̄ á té, akū o ó bakaa l̄éawa, yāken yā?

¹² Tó daken̄n z̄é bire v̄iáwa, òni ó p̄s o d̄o yā? Ódi s̄éte z̄é bire ḡūnlo, o yā s̄inda p̄inki f̄i, de òsun z̄é z̄s̄ Kirisi baaru nnanero yāi.

¹³ Á d̄s k̄u Luda ɔn z̄ikerin̄o di Luda ɔn p̄s blero? Luda gb̄agbaki sa'orin̄o di ñ baka le gb̄agbaki p̄i ḡūnlo?

¹⁴ Len Dikiri d̄ite a baarunnakparin̄o ḡō p̄s ble baaru p̄i kpana yā musu le.

¹⁵ Bee k̄u abireo m̄adi z̄é p̄in̄o ke séro, akūs̄ó m̄adi abirek̄u o de ò kemene yāinlo. Ga manamene de abirek̄ula. Gb̄eke ni le à kpá ma iad̄ana d̄inero.

16 Kiriſi baarunnakpana demene ñadana yã ũro, tilasi mé à gbá òma. Waiyoo makú, tó maten baaru nna pi kpáro.

17 Tó maten zĩ pi ke kú ma zĩda poyeinaaome, mani wé ðo ma bakaaimé. Lákú Luda mé à nàmené ma ò ñà, à kó si kúmao mà ké.

18 Bóme ma àre ũu? Tó ma baaru nna pi kpà ɔsásanaa sari, tó mádi doka kú má ví baaru nna pi kpanaa gūn keñmaro, ma àreen gwe.

19 Bee kú gbēke ma vīro, ma a zĩda ðite zò ũ gbē pínkiné, de mà gbēno le dasi yāi.

20 Kú má kú kú Yudanɔ, ma gō lán n̄ bà, de ò ma yāze e yāi. Kú má kú kú Musa dokadarinɔ, ma gō a ðari ũ, bee kú à iko vīmaro, de a yā ðarinɔ ma yāze e yāime.

21 Kú má kú kú dokadarisarinɔ, ma gō lán n̄ bà, de ò ma yāze e yāi. Adi ke ma bo Luda doka zénnlo, Kiriſi mé à iko vīma.

22 Kú má kú kú gbē busananɔ, ma busa, de ò ma yāze e yāi. Madi gō pó sīnda pínki ũ gbē sīnda pínkiné, bee dera, de mà le mà n̄ gbēkenɔ sura ba.

23 Yā kú madi ke pínki, madi ke Kiriſi baaru nna yāime, de mà a baka le a arubarikaa gūn.

24 Bàkpakūsūnaa gūn, gbē sīnda pínki mé àdi bàa lé, ama á ðs̄ kú gbē mèn do mé àdi bleroo? À bàa lé le se, à le à ble.

25 Kók'ori sīnda pínki ði a zĩda tũtu ke, àdi a zĩda foru ke yā sīnda pínki musu. Àdi ke le fura kú àdi yaka lena yāi. Ókɔno s̄s̄, a pó kú àdi yakaro yāime.

26 Abire yāi bà kú maten lé, má ðs̄ pó kú maten péa, adi ke maten ɔsi ká gukorianlo.

27 Oi, madi wari ðo ma mēea, madi ma mēe taki ke, de ma waazikena dakenone gbera, másun bo pāro yāi.

10

Laakarikena tanagbagbanaai

1 Ma gbēno, má ye ò dizinɔ yā ðikina ðágu. Ò tē tēlukui n̄ pínki, ò táa ò ò bôte Isira Tēran n̄ pínki.

2 Luda n̄ ða'ite kē tēluku pi gūn kú Isira piio n̄ pínki Musa ibano ũ.

3 Ò Luda poble dokɔno blè n̄ pínki,

4 ò Luda í dokɔno m̄ n̄ pínki, zaakū ò Luda kpi kú à kú kũno í m̄. Kpi pi s̄ mé à Kiriſi ũ.

5 Bee kú abireo n̄ daside yā dí ká Ludaguro, akū n̄ gēe gō kpáte gbáranan.

6 Yā pi dewere sēeda ũ, de òsun yā vāni ni de, lākū ò a ni ðē nāro.

7 Àsunḡo de tanagbagbarinɔ ũ lán n̄ gbēkenɔ bàro. À kēna Luda yān ò pi: Gbēno vūte òten pó ble, òten í mi, akū ò fūte òten pāpā ke.

8 Òsunḡo de pāpākerinɔ ũ lán n̄ gbēkenɔ bàro. Ò pāpā kē, akū ò gāga gɔɔ dokɔno zĩ gbēno ðubu baro awere'aakō.

9 Òsun Dikiri lé ò gwa lán n̄ gbēkenɔ bàro. Ò a lè ò gwà, akū mlēno n̄ sóso ò gāga.

10 Àsun yākete ká lán n̄ gbēkenɔ bàro. Ò yākete kà, akū ga malaika n̄ ðede.

11 Yā pi n̄ lé sēeda ũ ókɔno kú ó kú gɔɔ kpɛdenɔaané, akū ò kē takadan de ò ó gbao laakari yāi.

12 Gbē kú àten ða á zena gbāna, à laakari ke letenaai.

13 Yōgwana ke dí á léro, séde kú àdi gbē sīnda pínki le baasiro. Luda náani vī, ani tó ò á yō ò gwa de á gbāna lélaro. Yōgwanaa gūn ani á gba zé à mena f̄ à bon.

14 Abire yāi ma gbē yenyīdenŋ, à mì kē t̄anagbagbanaaa.

15 Maten yā oáre laakaridenŋ ū. À yā kú maten oáre laasun lé á zīda à gwa.

16 Toko arubarikade kú odì sáabu kpáoo, tó o mì, ó bàka kú kú Kirisi aruoroo? Burodi kú odì lílíkōre, tó o sò, ó bàka kú kú Kirisi mēoroo?

17 Zaakū burodi m̄n dome, bee kú ó dasik̄eo ó mè dokōn̄ome, ó baadi a baka vī burodi dokōn̄o p̄i gūmm̄e.

18 À gwa Isarailan̄a. Gbē kú à sa'op̄o blè bàka kú kú Luda gbagbakioroo?

19 Ma ò deram̄e? Maten o t̄ana sa'op̄oble bi p̄oken yá? Ke n̄ t̄anan̄o bi p̄oken yá?

20 Lenlo, ma p̄i p̄o kú ò sa òo, ò ò t̄anaame, adi ke Ludaanlo. Má ye á bàka gō kú kú t̄anaoro.

21 Áni f̄ à Dikiri toko í mi kú t̄ana p̄oro. Áni f̄ à Dikiri p̄o ble kú t̄ana p̄oro.

22 Ke ó ye ò Dikiri n̄segōba futem̄e? Ó gbāna kà a ūn yá?

23 Òdi p̄i, yā sīnda pínki zé vī. Lem̄e, ama yā sīnda pínki àre vīro. Òdi p̄i, yā sīnda pínki zé vī. Lem̄e, ama yā sīnda pínki karana vīro.

24 Gbēke zīda yā sún done arero, sé a gbēdake yā.

25 À n̄b̄o kú òten yā eten só yāke gbekanaa sari á laasun yāi,

26 zaakū zīte kú p̄o kú ò kúan̄o pínki bi Dikiri p̄ome.

27 Tó Yesusaride á s̄isi p̄oblea, tó à k̄áre, tó a ge, à p̄o kú ò kp̄áawa ble yāke gbekanaa sari á laasun yāi.

28 Tó ò sù ò óáre sa'op̄obleme, àsun blero laasun yāi kú gbē kú à óáre yāio.

29 Maten abirekū ò ade laasun yāime, adi ke á p̄onlo.

Gbē p̄ande laasun yāin manigō ma zīda vīro yá?

30 Tó ma p̄o blè kú s̄abukenaao, b̄oyāin òdi ma v̄ani bo p̄o kú ma s̄abu k̄eii p̄i yā musuu?

31 Yā kú áten ke pínki, áten p̄o blen yá, áten í min yá, àgō a pínki ke Luda t̄sbona yāi.

32 Àsun tó Yudan̄o ke Girikin̄o ke Luda s̄osi gbēn̄o fu á yāk̄ena yāiro.

33 Len madi ke le. Yā sīnda pínki gūn madi kokari ke, de ma yā ká gbē sīnda p̄inkigume. Madi ma zīda p̄onna wetero, sé pari p̄o, de ò le ò bo yāi.

11

1 Àgō ma yāk̄ena dada, lākū madi Kirisi p̄o dada nà.

N̄ogbēn̄o p̄okuna n̄ m̄ia yā

2 Ma á s̄abu kp̄a kú ma yā digō d̄ógu yā sīnda pínki gūn, akūs̄ó á k̄etokōne kú ma d̄áren̄o kūna.

3 Má ye àgō d̄s kú Kirisi mé à gōgbē sīnda pínki mì ū, gōgbē mé à n̄ogbē mì ū, akūs̄ó Luda mé à Kirisi mì ū.

4 Gōgbē kú áten adua ke ke áten annabikeyā ò kú p̄o kuna a m̄ia teni a mì kpe bome.

5 N̄ogbē kú áten adua ke ke áten annabikeyā ò m̄igbā teni a mì kpe bome, à de lākū à mì kp̄árankparan b̄ame.

6 Tó n̄ogbē dí p̄o kú a m̄iaro, à a m̄ikā k̄ere. Lākū m̄ikāk̄erena ke m̄ibona de n̄ogbēne wé'iyā ū nà, à p̄o kú a m̄ia.

7 Adi kú g̃ōgbē pó kú a m̃iario, kú à de Luda taka kú a gakurio ũ yāi. Nōgbē s̃ō, àkūme g̃ōgbē gakuri ũ.

8 Zaakū Luda dí g̃ōgbē bo nōgbē gūnlo, nōgbēn à bō g̃ōgbē gūn.

9 Adi g̃ōgbē ke nōgbē yāiro, nōgbēn à kē g̃ōgbē yāi.

10 Abire yāi kú malaikanō yāo dō, séde nōgbē g̃ō pó kú a m̃ia a zā doka sēeda ũ.

11 Dikiri gūn nōgbē kun a zīdane g̃ōgbē sariri, g̃ōgbē s̃ō, à kun a zīdane nōgbē sariri.

12 Lákū nōgbē bō g̃ōgbē gūn nà, len dō g̃ōgbē di bo nōgbē gūn le, akūsō pó s̃inda pínki di bo Luda kīnaame.

13 À yā p̃ii laasun lé à gwa. Nōgbē aduakena m̃igbā mana yá?

14 Á d̃ō á zīdane kú mikā gbàna de g̃ōgbēne wé'iyā ũroo?

15 Ama tó nōgbē vī, à dene gakuri ũme, zaakū Luda nōgbē gbà mikā à daalame.

16 Tó gbēke ye à lékpak̃ōa ke, àg̃ō d̃ō kú ók̃ōnō kú Luda s̃osi gbēnō, ó yā pānde kūnaro, sé abirekū.

Dikiri p̃oble

(Mat 26:26-29, Maa 14:22-25, Luk 22:14-20)

17 Yā kú má ye mà daáre tera gūn, mani á sáabu kpáro, zaakū á k̃ōkakaranaa di vāni iáre de a manala.

18 Káaku g̃ā ma mà, tó a k̃ō kākara, adi bo k̃ō kpe gà kú g̃āome. Ma yā p̃ii si kpado.

19 Séde kēkēk̃ōana g̃ō kú á té, de ò yāpuradenō d̃ō á té.

20 Tó a k̃ō kākara, adi ke Dikiri p̃ōblen adi blero,

21 zaakū á baadi di wā a p̃ōbleime. Nàa di gbēkenō de, wē di gbēkenō de.

22 Á be vī à p̃ō ble, à í minloo? Ke adi Luda s̃osi gbēnō gya bo à wé'í da p̃ōsaridenōame? Mani óáre deramee? Mani á sáabu kpán yá? Kài! Mani á sáabu kpá yā bire musuro.

23 Yā kú ma si Dikiri kīnaa, ma dàáren dí: Zī kú ò Dikiri Yesu kp̃ánma, a gwāani p̃iia à burodii sē,

24 akū à aubarika dàn, à lìlik̃ōre, akū à p̃i, a mè kú áni kpá á yāin dí, àg̃ō abirekū ke a yā d̃ōnāgu yāi.

25 Lemē dō kú ò p̃ō blē ò laka, à toko sē à p̃i, Luda bàka kunna kú gbēnō dufu a aru gāin dí. Tó áten mi, àg̃ō mi a yā d̃ōnāgu yāi.

26 Zaakū tó a burodii p̃ii sō, tó a í p̃ii mi, áten Dikiri ga baaru kpá ari àg̃ō gé s̃ume.

27 Abire yāi tó gbē burodii p̃ii sō, tó à Dikiri í p̃ii mi, burodi kú í p̃iio yādanaa sari, à taari kē Dikirine a mè kú a aruo yā musume.

28 Baadi a zīda yā gwa, gbasā à burodii p̃i só, à í p̃i mi,

29 zaakū tó gbē sō, tó à mi Dikiri mè d̃ōnaa sari, à yā dà a zīdalame.

30 Abire yāi gyāreno kú aafiasaridenō kē dasi á té, akūsō gbē kú ò kē sarinōn kīnaro.

31 Tó óni ó zīda yā gwa, Dikiri ni ó taari lero.

32 Tó à ó taari è, àteni ó totome, de yā sún daóla kú anduniaoro yāi.

33 Abire yāi ma gbēnō, tó a k̃ō kākara, áten Dikiri p̃ō ble, àg̃ō k̃ō dā.

34 Tó nà ten gbē de, à p̃ō ble a bea, de á k̃ōkakarana sún yā iáreero yāi. Mani yā kú g̃ōnō b̃ōk̃ōtéare, tó ma su.

12

Luda Nini gbanɔ

1 Ma gbɛnɔ, Luda Nini gbanɔ yā musu, má ye àgɔ dɔnasariro.

2 Á dɔ kú gɔɔ kú á de kifirinɔ ũ, tana kú òdi yā oronɔ mé òdigɔ á gáte, ògɔ doáre are.

3 Abire yāi ma ye àgɔ dɔ kú Luda Nini dì didi gbɛa à Yesu láari kero, akúsɔ gbɛke ni fɔ à o Yesume Dikiri ũro, sɛto Luda Nini done are.

4 Gba buri dasi, ama Luda Nini mèn do pìime.

5 Zì buri dasi, ama Dikiri mèn do pìime.

6 Gbāna sèedanɔ buri dasi, ama Luda mèn do pìime, àkū mé àdi a pínki ke baadinɛ.

7 Luda Nini dì didi baadia gbɛ sɛnda pínki karana yāime.

8 Luda Nini dì gbɛke gba zé à ɔndɔ yā o, akú Nini mèn do pìi dì gbɛ pānde gba zé à dɔna yā o.

9 Nini mèn do pìi dì gbɛ pānde gba ludanaanikena zé, gbɛ pānde sɔ gbɛ werekɔana zé.

10 Àdi gbɛ gba daboyākena zé, gbɛ pānde sɔ annabikeyá'ona zé. Àdi gbɛ gba zé à nininɔ dɔkɔne. Àdi gbɛ gba zé à yāke buri o, àdi gbɛ gba yāke buri pìi bɔkɔtena zé.

11 Nini dokɔnɔ mèn do pìi mé àdi a pínki ke, àdi gba pìi da baadinɛ lākū à yei nà.

Mè kú a gunɔ

12 Mè mèn do gunɔn dasi. Bee kú a dasikɛo, mè mèn dome pínki. Len ó kunna Kirisi gūn de le se.

13 Ókɔnɔ pínki, Yudanɔ ke buri pāndenɔ, zɔnɔ ke zĩdadennɔ, Luda ó ké mè dokɔnɔ ũ kú a Nini mèn do pìi gbānaome, à ó gbá a Nini mèn do pìi, akú o mì ó pínki.

14 Mègunɔn dasi, adi ke mèn donlo.

15 Tó gbá pìi, lākū ɔn a ũro nà, á de mè pɔ ũro, abire yāi anigɔ de mè pɔ ũro yá?

16 Tó sá pìi, lākū wén a ũro nà, á de mè pɔ ũro, abire yāi anigɔ de mè pɔ ũro yá?

17 Tó mè bũnu de wé ũ, bɔn oni yā maoo? Tó mè bũnu de sá ũ, bɔn oni pɔ gbĩ maoo?

18 Lākū à de nà, Luda mègunɔ pèpekere ní pínki, lākū à yei nà.

19 Tó ní pínki de mègu buri dokɔnɔ ũ, mè nigɔ kú mámeme?

20 Tera sà mègunɔn dasi, mè mèn dome.

21 Wé ni fɔ à pìi ɔne a bàka kú káaororo. Leme dɔ mì ni fɔ à pìi gbáne a bàka kú káaororo.

22 Mègu kú òten da à kiana, mè ni fɔ à ke a sariro.

23 Mègu kú òten da à gakuri vĩro, òdi a kpe ta de mègu kparanɔla. A gu kú òteni a ena dite wé'iyā ũ, òdi pɔ nai de mègu kparanɔla,

24 ama a pɔ kú à mana bàka kú kú adioro. Kú Luda mèe kākara, à gakuri kàra mègu kú gakuri ten kiarũmanɔne de mègu kparanɔla,

25 le mè súnigɔ kpaatetenaro, a gunɔn kɔ yā dɔ.

26 Tó mègunɔ doke ten wari ke, a mègu kparanɔ pínki dì ke káaome. Tó ò mègunɔ doke kpe tà, a mègu kparanɔ pínki dì pɔnna ke káaome.

27 Ákɔnɔme Kirisi mè ũ, akúsɔ á baadi de mèe pìi gu ũ.

²⁸ Káaku gĩa Luda žirinƆ ðite sƆsi gbēnƆne, a plade annabinƆ, a aakƆde yádannerinƆ, abire gbera dabokerinƆ, abire gbera gbē kú à ń gbá gbē werekƆana zéno kú kpányirinƆ kú yágƆgƆrinƆ kú gbē kú òdi yáke buri onƆ.

²⁹ ŽirinƆme ń ũ ń pínki yá? AnnabinƆme ń ũ ń pínki yá? YádannerinƆme ń ũ ń pínki yá? DabokerinƆme ń ũ ń pínki yá?

³⁰ Luda gbē werekƆana gba dànné ń pínkin yá? Òdi yáke buri o ń pínkin yá? Òdi yáke buri bƆkƆte ń pínkin yá?

³¹ À wé pé gba kú ò deńlanƆa.

Tera sà mani zé kú à mana deńla mƆáre.

13

Yenyĩ

¹ Tó ma yáke buri ò, bisásiri ke malaika pƆ, tó má yenyĩ víro, ma kĩni kè lán m̀lana ke s̀g̀g̀panaa bàme.

² Tó ma annabikéyá'ona gba lè, tó ma yá sında pínki asiri mà, akús s̄ má d̄ona pínki v̄i, tó ma ludanaanikena kà mà kpi go a tíá, tó má yenyĩ víro, p̄sken ma ũro.

³ Tó ma p̄ kú má v̄ino kpàate takasidenƆne pínki, tó ma tò ò té s̄s̄ma, tó má yenyĩ víro, à àre v̄imenero.

⁴ Yenyĩ mena v̄i, à gbēke v̄i. Yenyĩ ði ḡsba kpá kúnworo, àdi a z̄ida biro, àdi ãa d̄áro.

⁵ Àdi wé'i dańmaro, àdi a z̄ida yá wetero, àdi f̄eńyĩ líkalikaro, àdiḡ ń yá k̄una a n̄es̄e ḡunlo.

⁶ Àdi yáa d̄o yá v̄aniaro, àdi p̄onna ke kú ȳapuraome.

⁷ Yenyĩ ði yá sında pínki f̄s̄, àdi yá sında pínki náani ke, àdiḡ yá sında pínki t̄amaa v̄i, àdi mena kú yá pinkio.

⁸ Yenyĩ lakana v̄iro. Ama tó annabikéyá'onaame, ani láka, tó s̄ yákeburi'onaame, a lé ni ze, tó d̄s̄naame, ani ḡé z̄éla.

⁹ Zaakú ó d̄ona kú ó annabikéyá'onaao ði paparo.

¹⁰ Tó yápapana ḡoro s̄u, a kú adi paparo ni ḡé z̄éla.

¹¹ Kú má de né f̄iti ũ, madì né f̄iti yá o, madì né f̄iti lausun lé, madì yá gwa lán né f̄iti bà. Kú ma ke gbē ɔnd̄ona ũ, ma ɔ gbàre néfitikéyái.

¹² Tera la òten gu e dígi ḡun b̄uruburu, z̄i b̄irea s̄s̄ òni wé sik̄le. Tera la ma d̄ona dí paparo, z̄i b̄irea s̄s̄ mani yá d̄s̄ swás̄wa lákú Luda ma d̄s̄ nà.

¹³ Tera sà yá mèn aak̄ d̄inƆ mé ò ḡs̄: Ludanaanikena kú t̄amaaa kú yenyĩo, ama yenyĩ mé à deńla.

14

Yákeburi'ona kú annabikéyá'onaao

¹ À tó yenyĩ doáre are, à wé pé Luda Nini gbanƆa, at̄ensa annabikéyá'onaao.

² Gbē kú àten yáke buri o ten yá o kú gbēnƆonlo, sé Luda, zaakú gbēke ten maro, àten asiriya o kú Luda Nini gbánaome.

³ Gbē kú àten annabikéyá o ten yá o kú gbēnƆome, àteni ń gba gbána, àten lé dańmame, àteni ń n̄es̄e kpáténneme.

⁴ Gbē kú àten yáke buri o teni a z̄ida karamé, gbē kú àten annabikéyá o ten s̄s̄i gbēnƆ karamé.

⁵ Má ye à yáke buri o á pínki, ama má ye à annabikéyá o de abirekúla. Annabikéyá'ori de yákeburi'orila, séto òten bƆkƆte de s̄s̄i gbēnƆ le ò kara.

⁶ Ma gbēno, tó ma suái, akú ma yáke buri ò kááo, bó àreen à víáree? Séde ma yá'ona gō de yáwewēna ũ ke dōna ke annabikeyá'ona ke yádannēna.

⁷ Len à de le kú p'òborino dō. Úra ke m'òrò, tó àten ũ bo súsuro, oni le ò dō deran àten o nà yá?

⁸ Tó kákáki ũ dí bo súsuro, sozanò ni zì soru kero.

⁹ Lemē ákōno se, tó àten yáke buri o, akú òten maro, deran oni yá kú àten o gbá dō nàa? Á yá ni gē íame.

¹⁰ Yāno buri dasi andunia gūn, ní ke bókotēnaa sariro.

¹¹ Tó òten buri kú madì a yá maro o, manigō de a òriine gbē zìto ũme, akūsō anigō demēne gbē zìto ũ se.

¹² Lemē ákōno sō, lákū á kokari vī kú Luda Nini gbanò nà, à kokari ke àgō géo arē, de sōsidenò le ò kara.

¹³ Abire yái yákeburi'ori wé ke de à le à yá kú àten o bókote.

¹⁴ Tó ma adua kè kú yáke burio, ma nini mé à kè, ma laasun dí domēne arero.

¹⁵ Tō, yá pì de deramē? Mani adua ke kú ninio, mani ke kú laakarriio dō. Mani lè sí kú ninio, mani sí kú laakarriio dō.

¹⁶ Tó n Luda tó nna sí kú ninio, deran gbē dufu kú à kú gwe ni pi, aami, sáabu kú n kpà yá musuu? Zaakú adi yá kú n òo dōrò dōro.

¹⁷ Bee tó n sáabu kpà a zéa, adi n Yesude dake gbāna kararo.

¹⁸ Ma Luda sáabu kè, kú madì yáke buri o deála á pínki,

¹⁹ ama kōkakaranaa gūn tó ma yá mèn sōoro ò kú laakarriio, ma yá dàoíne, à manamēne de mà yá mèn ũgbangba o kú yáke buriola.

²⁰ Ma gbēno, á laasun súnigō de lán nēno pò bàro. Àgō de lán né fitino bà yáwánikēnaa musu, ama á laasun gō de gbē òndōnanò pò ũ.

²¹ À kēna Luda yān ò pi:

Mani buriyá pānde o gbē díkīnanōne gbē zìtōno lén,
bee kú abireo oni sá kpá ma yáiro.

²² Abire yái yákeburi'ona de sēda ũ Yesu náanikerinōnero, sé Yesu náanikerisarinò. Len dō annabikeyá'ona dí ke Yesu náanikerisarinò pōke ũro, sé Yesu náanikerinò.

²³ Tó sōsì gbēno kō kākara ní pínki, akú òten yáke buri o ní pínki, tó gbē dufunò ke Yesusaridenò sù gwe, oni pi ía kāmmanloo?

²⁴ Tó gbē sīnda pínki ten annabikeyá o sō, akú Yesusaride ke gbē dufu sù gwe, ani ní pínki yāze dō à a taari e,

²⁵ asiriya kú à kú a nēsen ni bo gupuraa, ani wúte a gbere a mì nate Ludane, gbasa à pi Luda kú á té yápura.

Donyīkena zé

²⁶ Óni pi deramēe ma gbēno? Tó a kō kākara, á baadi gō lè vī ke yádannēna ke yáwewēna ke yákeburi'ona ke yáke buri pi bókotēnaa. À a pínki ke, de gbēno le ò kara.

²⁷ Tó òten yáke buri o, gbēnon pla ke aakō, àsun de abirekūlaro. Ò kō gba zé, gbē mèn do bókote.

²⁸ Tó a bókoteri kunlo, à lé nakōa kōkakaranaa gūn, à a pò o ado kú Ludao.

²⁹ Annabikeyá'orinò gbēnon pla ke aakōno yá o, gbē kparanò laasun lé ní yāa.

³⁰ Tó Luda yá sù gbē kú à vutēnaa, gbē kú àten yá o yīte.

³¹ Á pínki áni fō à annabikeyá o dodo, à yá dadakōne á pínki, à kō kara.

³² Sé annabikeyá'orinò gō ní lé kūna dō,

³³ zaakú Luda ye yá yáairo, sé a zéde.

Lákū sɔsi gbēnɔ dì ke wēte kū wēteo nà pínki,

³⁴ nɔgbēnɔ gɔ yītena kɔkakaranaa gūn, zaakū ò yá'ona zé víro. Ò mì nate, lákū ò ò Musa doka gūn nà.

³⁵ Tó ò ye ò yáke dɔ, ò ñ zā gbekai be, zaakū nɔgbē yá'ona kɔkakaranaa gūn bi wé'iyāme.

³⁶ Á kīnaan Luda yā bòn yá? Ke á mèn do yāin à sùu?

³⁷ Tó gbē ten da annabikeyá'oriin a ù ke gbē kū Luda Nini done are, àgɔ dɔ kū yā kū ma kēáre pì bi Dikiri yāditenaa me.

³⁸ Tó gbē pā kpà adii, oni pā kpái se.

³⁹ Abire yāi ma gbēnɔ, à wé pé annabikeyá'onaaaa, ama àsun gí yákeburí'onaaairo.

⁴⁰ À yā sīnda pínki ke a zéa súsú.

15

Kirisi vuna gan

¹ Ma gbēnɔ, baaru nna kū ma kpàáre, kū a sà a zεon, má ye mà era mà doágu.

² Baaru nna pì mé ani á sura ba, tó á waazi kū ma kēáre pì kūna. Tó lenlo, á Yesunaanikenaa kè pāme.

³ Yā kū à deñla kū ma si, ma dàáren dí: Kirisi gà ó durunna yāi, lákū à kēna Luda yān nà.

⁴ Ò a vù, akū à fùte a gɔrɔ aakɔde zī, lákū à kēna Luda yān nà.

⁵ À a zīda mò Pitane, akū à a zīda mò a ìba gbēnɔn kuri awεεplanɔne dɔ.

⁶ Abire gbera à a zīda mò ó gbēnɔne kū ò kɔ kàkara gu dokɔnɔn, ò de gbēnɔn wàa pla kpé basɔrɔla. Ñ daside kun ari tera, ama ñ gbēkenɔ andunia tò.

⁷ Abire gbera à a zīda mò Yamisine, akū à a zīda mò zīrinɔne ñ pínki.

⁸ Ñ pínki gbera à bò à sùmai, ma gɔ lán né kɔnɔsenaa bà.

⁹ Zaakū Luda zīrinɔ té makūme kpé, mádi ká ò ma sísi zīriro, zaakū ma wari dɔ sɔsi gbēnɔa.

¹⁰ Gba kū Luda dàmene yāi má de gbē kū má de a ù ù, akūsɔ gba kū à dàmene pì ginaro, zaakū ma kokari kè deñla ñ pínki. Makū mé ma kéro, gba kū Luda dàmene mé à tò ma kè.

¹¹ Tò, à bò ma kīnaa yá ke ñ kīnaa, yā kū óteni a waazi ke a sìn gwe.

Gènɔ vuna gan

¹² Lákū óten Kirisi futena gan waazi ke nà, à kè dera á gbēkenɔ dì o gènɔ ni vuroo?

¹³ Tó gènɔ ni fute ganlo, de Kirisi dí vuro.

¹⁴ Tó Kirisi dí vuro sɔ, de ó waazikenaa kè pā, akūsɔ á Kirisi náanikenaa kè pā,

¹⁵ o gɔ Luda sèedade ékedeno ù, kū o ò à Kirisi vù yāi. Zaakū tó gènɔ dì vuro, de Luda dí a vuro.

¹⁶ Tó Luda dì gènɔ vuro, de Kirisi dí vuro.

¹⁷ Tó Kirisi dí vuro, á Kirisi náanikena àre víro, akū á kú á durunna gūn ari tera,

¹⁸ gbē kū ò andunia tò Kirisi gūnnɔ sɔ, ò sàte.

¹⁹ Tó ó konna kū wëndiio dí yāin ó wé dɔ Kirisii ado, de wëndadenɔn ó ù de gbē sīnda pínkila.

²⁰ Yápura gūn Kirisi fùte bona gan, àkū mé à gàavu káaku ù gbē kū ò wùte ò i ònɔ té.

21 Lákū ga bò bisāsiri gāi nà, len gènŋ vunaà bò bisāsiri gāi le.

22 Kunna Adamu buri ū tò ga dà gbē sīnda pínkila. Leme dŋ gbē kŋ ò kú Kirisi gūnnŋ ni wèndi le ń pínki.

23 Baadi kŋ a gŋŋome. Kirisi mé à gàavu káaku ū, a gbera a gbēnŋ ni vu a sugŋŋa.

24 Gbasa gŋŋŋ lé ká, Kirisi ni kíkē mì de pínki kŋ dokanŋ kŋ gbānanŋ, ani a kpata tó De Ludane.

25 Séde Kirisi gŋ kí ble ari Luda gŋ a ibereŋŋ ke a tintin ū.

26 Iberē kŋ ani a kakate kpekpeŋe ga ū,

27 zaakŋ Luda pŋ sīnda pínki nà Kirisine a ŋ. Kŋ à pì, pŋ sīnda pínki kŋ a ŋ, ó dŋ kŋ Luda kŋ à pŋ sīnda pínki nàŋe a ŋ pì baasime.

28 Tó à pŋ sīnda pínki nàŋe a ŋ, àpii Né kŋ à pŋ sīnda pínki nàŋe a ŋ pì ni mì natene, Luda pì nigŋ de a pínki ū pŋ sīnda pínkine.

29 Gbē kŋ òdi da'ite ke gènŋ gēne ū sŋ bi? Tó gènŋ di vu yāpuraro, bŋyāi òdi da'ite ke ń gēne ū?

30 Ókŋŋ sŋ, bŋyāi odigŋ ó zīda da kari gūn gŋŋ sīnda pínki?

31 Kŋ ū kŋ madi dá á yā musu kunna Kirisi Yesu ó Dikiri gūnwŋ, madigŋ kŋ ga léime lákū gu dí dŋ nà.

32 Tó ma zīda yāin ma ŋsi kài kŋ nòbŋ pāsīnŋ zaa Efesu, bó àreen à vīmenē?

Tó gènŋ ni vuro,

ò pŋ ble, ò í mi,

zaakŋ óni ga ziame.

33 Àsun tó ò á sātero, gbēnna vāni di dà mana yakame.

34 À su á laakarīia sŋsu, àsun durunna ke doro, zaakŋ á gbēkenŋ Luda dŋro. Ma abirekŋ ò de à á wé'iyā dŋ yāime.

Gàavunŋ mēe

35 Gbēkenŋ ni pì, gènŋ ni vu deramē? Mē kpate takan onigŋ vī?

36 Yŋnkŋ yāme! Odi pŋ tŋ à bòte fŋmbabonaa sarīro.

37 Tó ò pŋ tŋ, gbaddon yoo ke pŋwe pānde, àdi bute pŋwe pì ūro.

38 Luda di tó à bute lákū à dìte nàme, baadi kŋ a burīo.

39 Pŋ wèndidenŋ pínki mē dokŋŋro. Bisāsiri pŋ ado, nòbŋŋ pŋ ado, bānŋ pŋ ado, kpŋŋ pŋ ado.

40 Ludambe pŋŋŋ kun, andunia pŋŋŋ kun. Ludambe pŋŋŋ gakuri ado, andunia pŋŋŋ gakuri ado.

41 Ifāntē gakuri ado, mŋvura pŋ ado, susunēŋ pŋ ado. Bee susunē pŋŋŋ ń gakuri adonadona kŋome.

42 Len anigŋ de le gènŋ vuna gŋŋ zī. Òdi gē vī à vā, ani vu vānaa sari.

43 Òdi gē vī bèereē sari, ani vu kŋ gakurio. Òdi gē vī gbāna sari, ani vu kŋ gbānao.

44 Òdi gē vī kŋ andunia mēeo, ani vu kŋ wèndi kŋ àdi lākaro mēeo. Lákū andunia mē kun nà, lēme wèndi kŋ àdi lākaro mē kun le dŋ.

45 À kēna Luda yān ò pì, gbē káaku Adamu gŋ gbē bēne ū, ama Adamu kpēde gŋ Nini wèndikpammari ū.

46 Adi ke wèndi kŋ àdi lākaro mē mé àdi do arero, andunia mē mé àdi do are, a gbera sà wèndi kŋ àdi lākaro mēe.

47 Bisāsiri káaku bò bŋsutiti gŋmme, a plade bò ludambeme.

48 Gbē kū ò de zīte pò ũnò bók̄s̄a kū gbē kū à bò zītenwo. Gbē kū ò de ludambe pò ũnò bók̄s̄a kū gbē kū à bò ludambeo.

49 Lákū ó de gbē kū à bò zīten taka ũ nà, len óniḡs̄ de gbē kū à bò ludambe taka ũ le se.

50 Yā kū ma òon dí ma gbēn̄. Tó kpata kū à bò Luda kīnaa bò gupuraa, óni le ò ble kū ó mèeoro. Óni le òḡs̄ kú gu kū àdi vāro gūn kū ó mè kū àdi vāoro.

51 À ma, mani asiriyā oáre. Óni ga ó pínkiro, ama óni li ó pínki

52 kánto lán wé'ipakenaa bà kákáki kpede pena zī. Zaakū kákáki ni ũ bo, gèno ni vu vānaa sari, ók̄s̄n̄ s̄s̄ óni li.

53 Séde ó mè kū àdi vā dí gē a kū àdi vāro gūn. Séde ó mè kū àdi ga dí gē a kū àdi garo gūn.

54 Tó ó mè kū àdi vā gē a kū àdi vāro gūn, akūs̄s̄ ó mè kū àdi ga gē a kū àdi garo gūn, akū yā kū à kēna Luda yān dí ni papa ò pì:

Ò zīi blè gaa, à m̀i dè.

55 Ga, n zīblena tón deraa?

Ga, n s̄ewe kú m̀amee?

56 Durunna mé à ga s̄ewe ũ, durunna gbāna s̄s̄ àdi bo doka gūmm̄e.

57 Ò Luda s̄áabu ke, kū àdi tó ò zī ble ó Dikiri Yesu Kirisi gāi.

58 Abire yāi ma gbē yenyīden̄, à ze gbāna gíngin bona kú kp̄eo sari. À wé t̄a Dikiri zīa ḡō s̄inda pínki, zaakū á d̄s̄ kú zī kú át̄en ke Dikirine p̄aro.

16

P̄lu w̄etēgena sorukenaa

1 Luda gbēn̄ kámazakenaa yā musu, lákū ma ò Galatia b̄usu s̄os̄ino gbēn̄ne nà, à ke le se.

2 Azuman̄enna kú azuman̄enna á baadi ḡōḡo kú à lè a gbāna lén bo adona, àḡs̄ kakara de àsun kámaza pì wete ḡōḡo kú ma suro yāi.

3 Tó ma su, mani gbē kū a n̄ díte ò ḡén̄o zī Yurusalemu kú takadao kú kámaza kú a kákara p̄io.

4 Tó à kù mà géme s̄s̄, oni gé zeme.

Yā kú P̄lu kp̄ákpa à ken̄o

5 Tó ma b̄ote kú Masedonia b̄usuu, mani su á kīnaa, zaakū mani p̄a Masedonialame.

6 Mat̄en kp̄ákpa mà ḡōḡo pla ke k̄ááo. Bee bunsire se maniḡs̄ ye mà ble k̄ááo, áni gé zemēne gu kú mani ḡén̄.

7 Tera la má ye mà ḡetēwala f̄aaro, mat̄en kp̄ákpa mà ḡōḡo pla ke k̄ááo, tó Dikiri wè.

8 Mani ḡs̄ Efesu ari Pentik̄osi dik̄pe zīme,

9 zaakū Luda zé b̄omēne manamana mà zī mana ke, akūs̄s̄ ma ib̄erēn̄on dasi.

10 Tó Tim̄oti s̄u à s̄u, àsun kene búgubugu à vīna keárero, zaakū át̄en zī ke Dikirine lán ma bàme.

11 À gbēke s̄un a gya boro. À zàna kene de à le à ká ma kīnaa aafia, zaakū makū kú ma gbēn̄o ó wé d̄oi.

12 Ó gbēndo Apolo s̄s̄, madiḡs̄ nakaraa ḡèn baaak̄s̄ à su à á gwa kú ó gbē kparan̄. À ye sunaai ḡīaro. Tó à zé lè, ani su.

Lédamma k̄ep̄ke

13 Àgɔ̄ kú á laakariia, àgɔ̄ zena Yesunaanikenaa gūn. Àgɔ̄ wɔ̄rɔ̄gɔ̄ vī, àgɔ̄ gbāna.

14 À yā sīnda pínki ke kú yenyīo.

15 Á Setefana bedenɔ̄ dɔ̄, kú mɔ̄kɔ̄nɔ̄ mé ò Yesude káakunɔ̄ ũ Girisi būsun, akū ò n̄ zīda kpà ògɔ̄ kpá Luda gbēnɔ̄l. Ma gbēnɔ̄, ma wé kèáwa,

16 à mì nate gbē bire takanɔ̄ne kú gbē kú òten kokari ke leele zī dokɔ̄nɔ̄ pīi gūnnɔ̄ n̄ pínki.

17 Ma pɔ̄ kè nna Setefana kú Fɔ̄tunatuo kú Akaikuo sunaaa, zaakū ò g̀̀menɛ á gēne ũme.

18 Ò tò ma laakarii kpàte kú á pɔ̄o. À bèere lí gbē bire takanɔ̄ne.

19 Asia būsusɔ̄sɔ̄nɔ̄ gbēnɔ̄ fɔ̄ kpàáwa. Akila kú Pirisilao kú sɔ̄si gbē kú òdi kɔ̄ kakara n̄ beanɔ̄ fɔ̄ kpàáwa manamana Dikiri gūn.

20 Ó gbē kú ó leelenɔ̄ fɔ̄ kpàáwa á pínki. À fɔ̄ kpákɔ̄a kú Luda gbēnɔ̄ lépemmaanao.

21 Makū Pɔ̄lu, ma ɔ̄gben dí. Ma fɔ̄ kpàáwa.

22 Tó gbēke ye Dikiri, Luda láari boa. Ó Dikiri ten su.

23 Dikiri Yesu gbēke keáre.

24 Má yeáí á pínki kunna Kirisi Yesu gūn.

KƆRINTIDENƆ TAKADA PLAƊE

Pɔlu kɔ Kɔrinti Yesudenɔ 1:1-7:16

Yudea Yesudenɔ káamazakɛnaa 8:1-9:15

Pɔlu gina kɔ a zĩdao 10:1-13:14

Laakarikipatɛnaa

¹ Makū Pɔlu, Kirisi Yesu zĩrii Luda pɔyenyĩnaa gūn kū ó gbɛ Timɔtio, ókɔnɔ mé o takada dí kɛ sɔsi gbɛ kū ò kú Kɔrintinɔne kū Luda gbɛ kū ò kú Girisi būsunnɔ ñ pínki.

² Luda ó De kú Dikiri Yesu Kirisio gbɛke kɛárɛ, à á gba aafiaa.

³ Ò Luda ó Dikiri Yesu Kirisi De sáabu kpá, De Luda wɛndadɔnnɛri nɛɛkpatɛrii pii.

⁴ Àdi ó laakari kpátewɛɛɛ ó wétámmana sĩnda pínki gūn, de ò le ò gbɛ kú ò kú bee wétámmana kpate taka buri gūnnɔ laakari kpátɛĩne se kú laakarikipatɛbɔ kú Luda ó laakarii kpátɛowɛɛɛɛ.

⁵ Lákū wari kú Kirisi kɛɛ di liwáí nà, lɛmɛ dɔ ó laakarii di kpátɛ manamana Kirisi yáí.

⁶ Tó óten wari dɔ, á laakarikipatɛna kú á surabanaao yáime. Tó Luda ó laakarii kpátɛ, á laakarikipatɛna yáime, de à le à wari dokɔnɔ kú óten kɛ fɔ.

⁷ Ó támaa ví á yá musu sika sari, zaakú ó dɔ lákú á bàka kú kúoo warikɛnaa gūn nà, lɛn á bàka kú kú ó laakarikipatɛnaao lɛ dɔ.

⁸ Ó gbɛnɔ, ó ye àgɔ dɔ lákú ò ó wé tà Asia būsun nà. Ò mɛɛ ùwá manamana de ó gbána lɛla, bee ó wɛndi ó wé dɔi sero.

⁹ Yá dàóla, óten da o game. Abire ó lé, de òsun ze kú ó zĩda gbánaoro, séde Luda kú àdi gɛnɔ vu gbána.

¹⁰ À ó bó kari zɔkɔ gūn, akúsɔ ani ó bon. Àpiin ó wé dɔi à ó bon dɔ

¹¹ adua kú áten kɛwɛɛɛ gáí. Lɛmɛ gbɛnɔ ni sáabu kɛnɛ dasi ó yá musu gbɛke kú à kɛwɛɛɛ yáí gbɛ dasinɔ aduakɛna sabai.

Pɔlu tá gboronaa

¹² Yá kú odì a ìa dān dí: Ó laasun ten owɛɛɛ, kú Luda gbánao ó kú kú nɛɛɛpurao manafiki sari andunia gūn, atɛnsa á kĩnaa. Andunia ɔndɔn ó kúoro, séde Luda gbɛke.

¹³ Odì takada ke kɛárɛro, séde a kú áni a kyó ke à dɔ baasiro.

¹⁴ Lákū á ó dɔ nà fiti tera, má ye à ó dɔ sánsán, de à ìa dá ó yá musu Dikiri Yesu sugɔɔ zĩ, lákū óni dá á yá musu nà.

¹⁵⁻¹⁶ Yá pi náanikɛnaa gūn ma dìte yá, tó matɛn gé Masedonia, mà bɔte á kĩnaa mà á gwa káaku, mà era mà su kú á kĩnao de à arubarika le gɛn pla, gbasà à kpámai ma Yudea gɛnaa gūn.

¹⁷ Kú ma tá bire dìte, ma yá fute kɛn yá? Tó ma dìte mà yá kɛ, andunia yá di domɛnɛ arɛ mà pi, ee, ee ke oi, oin yá?

¹⁸ Lákū Luda náani ví nà, yá kú o òáre bi eemɛ, adi kɛ oinlo.

¹⁹ Luda Né Yesu Kirisi kú makú kú Silasio kú Timɔtio o a yá waazi kɛárɛ bi gbɛ kú àdi pi eemɛ, adi kɛ oinlo, àkūmɛ Luda ee ù.

²⁰ Zaakú lé kú Luda gbɛ sĩnda pínki yápara di kɛ a gūmmɛ. Abire yáí kú Yesu Kirisi tóo òdi pi, aami, Luda tóbona yáí.

²¹ Luda mé à ó zīni pètè Kirisi gūn kū ákōnō, à ó díte a pó ũ,

²² à a sèedaa kèwá, à a Nini dà ó swèn pó kū óni le zenkpèke ũ.

²³ Luda ma nèse dō, àkūme ma sèedade ũ. Kū má ye mà á bobo á dànlo yāin mádi gé Kōrinti doro.

²⁴ Adi ke óten gbāna mōáre á ludanaanikenāa musunlo, zaakū a zīni pètè kò, óten zī ke kááo á pōnna yāime.

2

¹ Akū ma zēo kū mani su á kīnaa kū nèseyakanaao doro.

² Tó ma tò á nèsee yàka, dí mé aní ma pō ke nnaa, tó adi ke ákōnō kū ma á nèsee yàkaárenō baasiroo?

³ Ma takada kèáre le, de tó ma su á gwa, ákōnō kū á de à ma pō ke nnano sún ma nèse yakaro yāime. Má dō sānsán kū ma pōnna bi á pínki pōnname.

⁴ Ma takada pi kèáre wari gūn kū pōsira zōkōo kū wé'i dasio, adi ke de á pō yaka yāinlo, de ágō dō lākū má yeáì nà yāime.

Sùrukena kù taarideo

⁵ Tò, tó gbēke nèseyakana yā kè, adi ke ma nèseen à yàkaro, á gbē sīnda pínki pómè à yàka, ke á gbēkenō, de māsūn o à gē onalaro.

⁶ Wari kū á daside dō gbē piia mōa.

⁷ Abire yāi à sūru ke káao tera sà, à a laakari kpátene, de a pōsira kori sún a dero yāi.

⁸ Abire yāi ma kúte kèáre, à mōne súsú kū á yei.

⁹ Ákū mé à tò ma takada birekū kèáre, ma lí pètēoáwa, de mà le mà dō tó á yā kū ma óáre kūna pínki.

¹⁰ Tó a gbē kè kú a taario, madì ade kē se. Zaakū tó ma gbē yā kènne, tó yake sù à kun, madì ke á yāi Kirisi are,

¹¹ de Setan sún òndō kewerero yāi, zaakū ó a manafikinō dō.

Luda zikerinō

¹² Kū ma ka Toroasi de mà Kirisi baaru nna kpá, Dikiri zé bòmene,

¹³ ama mà laakari kpatenaro, kū mádi ma gbēndo Titu lero yāi. Akū ma lé zàrimma gwe, ma da Masedonia zén.

¹⁴ Ma sáabu kè kū Ludao, zaakū àdigō dowere are gōro sīnda pínki, odigō ziblerinō ũ Kirisi gūn, odì a dōna gbī dagula gu sīnda pínkia.

¹⁵ Zaakū ó de turaretiti gbīnnade kū Kirisi kpàta Ludane ũ gbē kū àteni ñ sura banō té kū gbē kú ò sàtenano.

¹⁶ Ó de gè gbī ũ gbēkenōne, akū àdi ga ííne. Ó de wèndi gbī ũ gbē kparanōne, akū àdi wèndi ííne. Ó dí mé à kà à zī bire kee?

¹⁷ Ó de lán gbē kú òdigō laga tá kú Luda yāonō bàro. Kirisi gūn odì yā o kū nèsepuraō kú Luda dōnaao a zīrinō ũ.

3

¹ O era óteni ó zīda sáabu kpán yá? Ó bàka kú kú sèeda takada kú ò kèáre ke kú a kèńneō lán gbēkenō bàn yá?

² Ákōnōme ó takada pì ũ kú à kēna ó swēea. Gbē sīnda pínki ni fō à dō à a kyó ke.

³ Áten mɔ́nne gupuraa kú ákɔ́nɔme takada kú Kirisi kɛ̀ à nàwɛre ó ɔ́i ũ. Adi takada pì kɛ̀ kú tawadaaoro, à kɛ̀ kú Luda Wɛ̀ndide Niniome. Adi kɛ̀ gbɛ̀ anloaro, à kɛ̀ á swɛ̀ɛame.

⁴ Yá kú ó a náani vɛ̀n gwe Luda arɛ Kirisi gáí.

⁵ Adi ke o ka ó zĩdane ò pi, yá pìi bò ó kĩnaanlo, Ludame ó gbàna ũ.

⁶ Àkú mé à ó káa, akú ó de a bàka kunna kú gbɛ̀nɔ dufu zĩkerinɔ ũ. Adi ke doka kú à kɛ̀nanlo, Luda Nini yáme. Zaakú doka di ga ínne, Nini pì sɔ́, àdi wɛ̀ndi ínne.

⁷ Kú Luda doka kɛ̀ gbɛ̀ anloa, a gakuri bò Musa ànnwa. Bee kú a tékena dí gi kero, Isarailanɔ dí fɔ̀ ò gwàro. Tó zé kú àdi ga ínne pìi bò kú gakuri bire takao,

⁸ oni Nini pi zé gakuri yá o dɔ́ yá?

⁹ Tó zé kú àdi yá dańla gakuri vĩ, zé kú àdi tó yá bo kúńwo nna gakuri deala zà.

¹⁰ Pó kú à gakuri vĩ yá gakuri vĩ doro, gakuri kú à deala pì yáí.

¹¹ Tó pó kú adi gi kero bò kú gakurio, pó kú àdigɔ̀ kun gakuri deala zà.

¹² Zaakú ó támaa bire taka vĩ, odì yá o kú swɛ̀gbànao,

¹³ adi ke lán Musa bàro, kú à fáta kú a ànnwa de Isarailanɔ sún a àn tékena kú àdi gi kero lakana ero yáí.

¹⁴ Ama n̄ sá gbàna, zaakú ari gbàra tó òten Luda bàka kunna kúńwo takada kyó ke, fáta dokɔ́nɔ pìi digɔ̀ kú n̄ laasunlame. Àdi goro, séto gbɛ̀ kú Kirisi gún baasiro.

¹⁵ Ari kú a terao tó òten Musa takada kyó ke, fáta pìi digɔ̀ kú n̄ laasunlame.

¹⁶ Ama tó gbɛ̀ are d̄ Dikiria, fáta pìi di goa.

¹⁷ Dikiri p̄ime Luda Nini ũ, akúsɔ́ gu kú Dikiri Nini pì kún, àdi tó ò gɔ́ n̄ zĩdane.

¹⁸ Ókɔ́nɔ kú pó gò ò ànnwanɔ, òten Dikiri gakuri mɔ́nne lán dígi bà, odigɔ̀ li lán a bà gakuri gɔ́ kara gakurila. Dikiri kú à de Luda Nini ũ pi kɛ̀naan gwe.

4

Luda z̄irinɔ z̄i

¹ Abire yáí lákú Luda z̄i bire dàwɛre a sùruu gún nà, odì kpsaoro.

² O ɔ́ gbàre asiri wé'isariyanɔi, odì yá ke kú manafikioro, akúsɔ́ odì Luda yá kotiro. Odì yápara ońne súsu, de ò ó zĩda mɔ́ gbɛ̀ s̄inda pínkinɛ Luda arɛ.

³ Tó baaru nna kú òten kpá utename, gbɛ̀ kú ò sátenanɔn à utenańne.

⁴ Zaakú andunia dik̄ina dikiri Yesusaridenɔ wé v̄ina kúńne, de òsun baaru nna sí, Kirisi kú à de Luda taka ũ gakuri gu puńnero yáime.

⁵ Ó zĩda kpàkpan òten kero, Yesu Kirisi dikirikɛ̀ kpàkpan òten ke, akúsɔ́ òten zò bleáre a yáí.

⁶ Luda pì, gu pu gusiran, akú à gu pù ó swɛ̀n le d̄o. Gupura pì de a gakuri kú àten té ke Kirisi ànnwa d̄ona ũ.

⁷ Ó aruzɛke bire v̄i ó mè kú ò de lán ɛ̀ oro bànɔ gún, de ò le ò d̄s kú gbàna z̄kɔ́ p̄ii bò Luda k̄inaame, adi ke ó k̄inaanlo.

⁸ Òdigɔ̀ wari d̄wá kpa s̄inda pínkia, bee kú abireo odì fuaro. Òdi bídi ke, ama ó támaa di lákaro.

⁹ Òdi wé táwá, ama Luda di ó tónlo. Òdi ó p̄ate, ama odì garo.

¹⁰ Gɔ́rɔ s̄inda pínki ó kú Yesu ga taka buri léi, de a kunna le à pisi ó mèɛa yáí.

¹¹ Zaakú ókɔ́nɔ kú ó b̄ɛnɛnɔ odigɔ̀ kú ga léi Yesu yáí, de a kunna le à pisi ó mè kú ani gaa yáí.

¹² Len ga pì ten z̄i ke ó gún le, akúsɔ́ wɛ̀ndi ten z̄i ke á gún.

13 À kēna Luda takadan ò pì: Má Luda náani vī, akū ma yā ò. Ókōnō sō, o Luda náani dokōnō pìi kè, akū óten yā o a yāi.

14 Zaakū ó dō kú lākū Luda Dikiri Yesu vù gan nà, ani ó vu káao gan se, ani ó káte a are leele kú ákōnō.

15 Yā dīnō pínki teni ó lé á yāi, de Luda gbēke kú àten li gbēnoɔ dasi le a sáabukpana kara a tōbona yāi.

Wédōna mē dufui

16 Abire yāi odì kpasaro. Bee tó ó mē ten kakate, ó nini dīgō dufu kú lākū gu dīgō dō nà.

17 Ó wétámma gōrō do leekeenle dīkīna ten gakuri zōkō kú àdi lākaro iwere, kú adi sí lekōaro.

18 Ó wé pé pō kú òdi wé sialero, sé pō kú òdi wé sialero. Zaakū pō kú òdi wé siale bi gōrō pla pōme. Pō kú òdi wé sialero sō, àdīgō kun gōrō sīnda pínki.

5

1 Ó dō kú tó ó sò kú ó kun kpé ũ andunia dí gūn yàka, Luda ni kpé kú odi bo kú ooro kpáwá a bea ari gōrō sīnda pínki.

2 Tera sō odì nda sōo pìi gūn, ó ye ò ludambe pō pì da,

3 zaakū tó o bo sōn, ónīgō kun mē sariro.

4 Gōrō kú ó kú sò dīkīna gūn, odì nda lākū ó aso sēna bà. Adi ke ó ye ò bo a gūnnlo, ó ye ò ludambe pō dame, de wēndi ó sò kú ani ga pì mō.

5 Abire yāin Luda ó soru kei, akū à a Nini kpáwá pō kú óni le zenkpeke ũ.

6 Abire yāi ó swēe dīgō gbāna. Ó dō gōrō kú ó kú mē dīkīna gūn, ó kú Dikiri kīnaaro.

7 Zaakū ludanaanikēnaan ó kúo, adi ke wésinaale yānlo.

8 Ó swēe dīgō gbāna. Bona sōo pìn gena Dikiri kīnaan ó yei.

9 Kunna mēe gūnn yá, bona a gūnn yá, odīgō wete ó yā káagu.

10 Zaakū Kirisi nigō vutena a tintinnwa, ó pínki óni bo ò ze a are, ani fina bo ó baadine a kunna mēe gūn yākenaa, a maná ke a vāni.

Bisasirinō kena nna kú Ludao zī

11 Lākū óten vīna ke Dikirine le nà, odì wete gbēnoɔ yā pì zé e. Luda ó dō sānsān, akūsō ó ye à ó dō á swēn le dō.

12 Óteni ó zīda sáabu kpáare dōnlo, óteni á gba zé à ĩa dá ó yā musume, de à le à yā we gbē kú àdi ĩa dá kú mē yāo, adi ke swē yānloa.

13 Tó àten da ó mi lite, Luda yāime. Tó ó kú ó dōrōa, á yāime.

14 Zaakū Kirisi yenyī mé àten té káogu. O è tó gbē mēn dō gā gbē sīnda pínki yāi, ò gā n pínkin gwe.

15 À gā gbē sīnda pínki yāi, de gbē kú ò gōnō sūngō kun n pī zīda pō ũ doro, séde gbē kú à gā n yāi à vù pō.

16 Abire yāi odì gbēke gwa lākū andunia gbēnoɔ dī gwa nà tera doro. Bee kú ó Kirisi dō lākū andunia gbēnoɔ a dō nà yā, ó a dō le tera doro.

17 Zaakū tó gbē kú Kirisi gūn, à gō gbē dufu ũ. A kunna zī gēte, kunna dufu mē à gōne.

18 Abire bō Luda kīnaame pínki. À ó ké káao nna Kirisi gāi, akū à gbēnoɔ kena nna káao zī dāwere.

19 Kirisi gūn Luda andunia kè káao nna gbēnoɔ taarinō yā danaa sari, akū à gbēnoɔ kena káao nna pì yā nāwere ó oī.

²⁰ Abire yāi Kirisi gēnenon ó ũ. Luda ten gbēno sísi ó gāi. O kúte kèáre Kirisi gbèn, à ke nna kú Ludao.

²¹ Luda tò durunnasari de g̃ durunna kútekebo ũ ó yāi, de konna a gūn Luda tó yā bo kúoo nna.

6

¹ Zaakū Luda zíkəri dakenon ó ũ, o kúte kèáre, àsun Luda gbēke sí à a ke páro.

² Luda pi:

Ma n yā mà a gɔɔa,
ma kpányĩ surabana gɔɔa.

Gɔɔa kà sà, gbārame surabana gɔɔa pì ũ.

³ Odi yā kú ani tó gbē fu kero, de òsun ó zī taari lero yāi.

⁴ Odi ó zīda m̃ gbēno ne zé sīnda pinki gūn kú Luda zíkərinon ó ũ. Odi mena f̃ manamana kú takasio kú wario kú wétámmánaao.

⁵ Ó ó gbē, ò ó ká kpésiran, ò fùtewái. O zī gbāna kè, ódi le o i òro, nà ó dé.

⁶ O m̃d̃ne kú ñsepuraoo kú d̃naao kú s̃ruuo kú manakenaao kú Luda Ninio kú yenyi manafiki sario

⁷ kú yāpura'onaao kú Luda gbānao. Ó yāmanakebono kúna ó ɔplan kú ó ɔzeo.

⁸ Odi ó kpe ta, òdi ó kpe bo. Òdi ó t̃ vāni sí, òdi ó t̃ nna sí. Yāpuradenon ó ũ, akū òdi ó dite manafikidenon ũ.

⁹ T̃denon ó ũ, akū òdi ó dite lán gbē kú ò ñ d̃rono bà. Ó b̃eneme fá, akū òdi ó dite g̃enon ũ. Òdi ó dite p̃ogbēnanon ũ, ama òdi ó dero.

¹⁰ Ó p̃ dig̃ ñname, akū òdig̃ ó dite p̃osiradenon ũ. Odi gbēno ke aruzekedenon ũ dasi, akū òdig̃ ó dite takasidenon ũ. Ó p̃ sīnda pinki vī, akū òdig̃ ó dite p̃saridenon ũ.

¹¹ K̃rintidenon, o yā òáre súsu, o ó ñesee w̃éáre.

¹² Ódi ó ñesegūnyā uteáero, ama a á p̃ ùtewere.

¹³ Ma yā òáre lán ma ñeno bà. Lákū o ó ñesee w̃éáre nà, à á ñese w̃ewere le se.

Àsun ke l̃ele kú Yesusaridenoro

¹⁴ Àsun ke dok̃on kú Yesusaridenoro. Yā mana bàka ùgba kú a vānioo? Bón gupura kú gusirao vī kú k̃oo?

¹⁵ Kirisi yā ñi k̃ sí kú Setan p̃oo deramee? Derame Yesude bàka nig̃ kú kú Yesusarideoo?

¹⁶ Luda kpé di k̃ sí kú t̃ananon yá? Zaakū Luda W̃endide kpén ó ũ, lákū à ò nà:

Manig̃ kú k̃ñwo, manig̃ kure ñ té,

manig̃ de ñ Luda ũ,

onig̃ de ma gbēno ũ.

¹⁷ Abire yāi Dikiri pi:

À k̃r̃ñma, àg̃ kú ádona,

àsun ɔ na p̃ gbāsīaro,

mani á sí,

¹⁸ manig̃ deñ De ũ,

ánig̃ de ma ñég̃gbēno ũ kú ma ñenogbēno.

Dikiri Gbānasīndapinkide mé à ò.

7

¹ Ma gbē yenyīdenƆ, lākū Luda lé sèwɛrɛ lɛ nà, ò mì kē yā kū àdi mè kū ninio gbà léa mámmam, ò ó konna adona lé papa vīnakena Ludanɛ gūn.

Pɔlu pɔ kè Kɔrintidenɔa nna

² À tó ó yā gō kú á swèn. Ódi taari ke gbēkenɛro, ódi gbēke sãtero, ódi gbēke taki kero.

³ Mádi abire o mà yā daálanlo. Ma ò yā kò kú á yā kú ó swèn ò ga lɛlɛ ke ògō kun lɛlɛmɛ.

⁴ Má á náanikena manamana, madì lé gbē á yā musu manamana. Ó warikɛnaa gūn pínki ma laakari kpatɛna métɛmɛtɛ, ma pɔ kè nna à gè ɔla.

⁵ Bee kú o ka Masedonia būsun, ó mè dí kpátero. Wari likawái kpa sīnda pínkia, ò fùtewái kú fitio, vīna ó kú.

⁶ Akú Luda kú àdi gbē kú ò būsano sé lei ó sé lei Titu sunaa gūn.

⁷ Adi ke a sunan adoro, kú a a sè lei yáime dɔ. À pìwɛrɛ átɛni ma bege ke, á kú dínɔmɛnɛ gūn, ma yā á kūna gbāna sà, akú ma pɔnna kàra.

⁸ Bee kú takada kú ma kèáre á nèsɛɛ yàka, mádi nèsɛ litero. Kú ma è takada pì á nèsɛɛ yàkaáre gɔɔ pla, de ma nèsɛ lite yā,

⁹ ama ma pɔ kè nna sà. Adì ke kú ma á pɔ yàkaáre yāinlo, kú á pɔsira tò a nèsɛɛ lite yáime. Á nèseyakanaa pìi bò Luda kīnaame. Abire yāi ódi ásarɛ keáreɛro.

¹⁰ Pɔsira kú à bò Luda kīnaa, àdi tó gbē nèsɛ lite à surabana le, ani dínɔmɛnɛ kero. Andunia pɔsira mé àdi ga iīnɛ.

¹¹ À gwa pɔ kú pɔsira kú à bò Luda kīnaa pì iáre. Á mèe wà sà, a gi kú á zīdao, á laakari iīn fùtɛ, vīna á kú, a ma bege kè, a wé tã, a n sã gã. Yā pìi gūn pínki a á zīda mòñnɛ kú á taari vī yā pìi gūnlo.

¹² Bee kú ma takada pìi kèáre, adi ke gbē kú à taari kè ke gbē kú ò taari kènɛ yāinlo, ma kè Luda dōnaa gūmmɛ, de á yenawái le à boáre gupuraa.

¹³ Abire yāi ò laakari kpatɛna. Ó laakari kpatɛnaa pìi gbera, ó pɔnna kàra manamana Titu pɔnna yā musu, kú á pínki a tò a nini sù yāi.

¹⁴ Ma lé gbènɛ kú á yāo yā, ádi tó wé'i ma kuro. Lākū o yāpura óare yā sīnda pínki gūn nà, len ó légbēna Titunɛ kè yāpura ũ le.

¹⁵ Lākū a bèrɛɛ līnɛ nà, a a kpe tà, akúsɔ a a yā mà á pínki, tó à dɔ á yā pìin, a yenaái di karamɛ.

¹⁶ Ma pɔ dīgō nna, kú má á náanikena yā sīnda pínki gūn yāi.

8

Kɔkamazakɛnaa

¹ Ó gbènɔ, ó ye àgō gbēke kú Luda kè Masedonia būsɔ sɔsinɔ gbènɔnɛ dɔ.

² N yōgwanaa kú wétámma pāsīo gūn, n pɔ kè nna manamana, akú bee kú n takaside búgubugukɛo ò gba dànnɛ à gè ɔla.

³ Ma óare ò gba dà kú nèsɛ mèn doo n gbāna lén, à de n gbānala se.

⁴ Ó wé kèwá n zīda, ò kúte kèwɛrɛ manamana, ò n gba zé n ɔ le àgō kú Luda gbènɔ kámazakɛnaa gūn.

⁵ Ò kè de pɔ kú ó wé dɔila, ò n zīda kpà Dikiria gīa kú ókɔnɔ dɔ Luda pɔyenyīnaa gūn.

⁶ Abire yāi o wé kè Titua à gé kámaza yā kú à nàa á té lakiti ke.

⁷Zaakū á gbāna yā sīnda pínki gūn, ludanaanikenaa kú yá'onaao kú dōnaao kú yā sīnda pínki aniao kú yenyī kú á vī kúooo, àgō gbāna kámaza pì kenaa gūn dō.

⁸Adi ke maten yā diteárenlo, ania kú gbē pāndenō kēen maten oáre, de mà á yenyī yápura dō.

⁹Á ó Dikiri Yesu Kirisi gbēke dō. Póde inaa gō pósaride ũ á yāi, akú a pósarideke gūn à á ké pōdenō ũ.

¹⁰Lákū ma è nà yā pìi musun dí: À kú ákōnō kú a ze kú yā pìio zaa muniyā akūsō átēn kenō,

¹¹à yā pì lakiti ke sà. Zaakū á soru kē kú a kenaa, à ke á gbāna lén.

¹²Tó gbē gba dà kú nēse mēn doo pō kú à vī lén, adi ke kú pō kú à vīronlo, abire mé àdi ká.

¹³Adi ke maten aso lago gbē pāndenōne, maten diárenlo, de à ke leelēme.

¹⁴Tera lán dí bà zaakū pō diái, à kpá gbē kú pō àdi kíammanōa, de zīkea tó pō dīnyī, akūsō pō klááwa, ò kpááwa. Lán abire bà ániḡō leelē.

¹⁵Lákū à kēna Luda yān nà ò pì:

Gbē kú à sète zōkō pō dí dialaro,

gbē kú à sète fiti pō dí kíaro.

Titunō yā

¹⁶Ma sáabu kē kú Luda, kú à tò á yā kú Titu swēn lákū à kú ma swēn nà se.

¹⁷À ó yā mà, a mēe wá à su á gwa, lákū a pō yei nà.

¹⁸Ó gbē do kú a tō dàgula sōsino gbēnō té n pínki baarunnakpanaa musun o dàne.

¹⁹Abire gbera dō sōsino gbēnō a dà à gé kúoo kámaza zī kú óten ke ke. Óten zī pì ke Dikiri tōbona yáime kú ania kú ó vīo.

²⁰Ó ye gbēke ó taari e lákū óten ke nà kú gba zōkō kú à na ó zī yāoro.

²¹Adi ke yā kú à mana Dikirineen óten péa adoro, yā kú à mana bisásirinōne se.

²²O ó gbēndo pānde dàrne dō. O a laakarīi gwà a lé vīro, o è à ania vī yā sīnda pínki gūn, akūsō a ania èra à kàra tera, kú à á nāanikēna yāi.

²³Titu dake sō, ma zīkeri dake kú odì á mana wete leelen a ũ. Ó gbē kparano sō, sōsino gbēnō zīrinōme, mókōnōme Kirisi tōborino ũ.

²⁴Abire yāi à mōrne kú á yeñyī, de sōsì gbē pino gō dō kú lé kú óten gbē á yā musu bi yápura me.

9

¹Adi kú mà takada kēáre Luda gbēnō kō kámaza kenaa pì yā musuro,

²zaakū má dō kú a nēsemana dà, akú ma lé gbē Masedonia gbēnōne ma pì, Girisi gbēnō soru mà zaa muniyā. Á aniakēnaa pì n gbēnō mēe fùte dasi.

³Akú ma ó gbē pino zīáwa de àgō kú soru gūn lákū ma ò nà, de lé kú o gbē yā pìi musu sún ke pāro.

⁴Tó Masedonia gbēkenō sù kúmao, tó ò è á soru dí manaro, wé'i ni ó kú, kú o á nāanikēna yāi., Oni á pō o dō yá?

⁵Abire yāi ma dite à mana mà o gbē pinoe ò domene are, ò gba kú a gīnake a a lé sè yā keke káaku, de á soru gō mana, àgō de nēsedo gba ũ, adi ke gba tilasinlo.

Gbadana kú nēsedoo

⁶ Àgɔ̄ yā dīkīna d̄s:

Tó n t̄s̄ f̄iti, ĩni k̄e f̄iti,
tó n t̄s̄ z̄k̄s̄, ĩni k̄e z̄k̄s̄.

⁷ Baadi kpá lákū à dà a swèè gūn nà ànsisinaa sari tilasii sari. Luda ye gbē kū àdi gba da kū pɔnnaoii.

⁸ Luda ni f̄s̄ à tò arubarika sīnda pínki likaái, de gɔ̄ɔ̄ sīnda pínki p̄s̄ sīnda pínki m̄s̄áwa yā sīnda pínki gūn ari à f̄è k̄ááo à yā mana sīnda pínki k̄eɔ̄.

⁹ Lákū à k̄ēna Luda yān nà ò p̄i:

Àdi p̄s̄ f̄a takasidenɔ̄e,
a yāmanakena lakana vīro.

¹⁰ Lákū Luda di p̄sburi kpá p̄t̄s̄riia nà kū p̄s̄ kū òdi bleo, ani p̄sburi kpááwa, à karaáre, de á manakena ɔ̄gb̄e le à ɔ̄ tá.

¹¹ Ani á k̄e p̄ódenɔ̄ ũ yā sīnda pínki gūn de àgɔ̄ gba da dasidasi gɔ̄ɔ̄ sīnda pínki, gb̄eɔ̄ Luda sáabu kpá gba kū a dàñne ó ḡai yāi.

¹² Zaakū Luda gb̄eɔ̄ p̄ók̄iammana b̄ok̄ɔ̄ten kámaza z̄i p̄i ten k̄e adoro, ani tó Luda sáabukpana dagula manamaname d̄o.

¹³ Gb̄eɔ̄ ni Luda t̄s̄ bo, zaakū kámaza kū a k̄e p̄i ni m̄oñne, kū a m̄ii nàte Kirisi baaru nna k̄u a zeone, akūs̄s̄ a gb̄èk̄e k̄èñne kū gb̄e sīnda pínki kū n̄ese doo.

¹⁴ Oni adua k̄eáre kū á yáo dana n̄ swèn Luda gb̄èk̄e kū à p̄isiáwa yāi.

¹⁵ À Luda sáabu kpá a gba kū à ḡe onala yāi.

10

Pɔlu gina kú a zīdao a zīyā musu

¹ Makū Pɔlu, ma kúte k̄eáre kū Kirisi n̄es̄eyīdao kū a busek̄eɔ̄, makū kū òdi pi, tó má kú k̄ááo má buse, tó má kú k̄ááoro s̄s̄, madiḡs̄ p̄s̄iáre.

² Ma wé k̄eáwa, tó ma su, àsun tó m̄àḡs̄ p̄s̄i k̄ááoro, zaakū mani f̄s̄ m̄àḡs̄ p̄s̄i kū gb̄e kū òdi pi andunia yā mé àten dower̄e areɔ̄ɔ̄.

³ Ó kú andunia gūmme, ama odì z̄i ká lán andunia gb̄eɔ̄ bàro.

⁴ Ó ḡs̄k̄eɔ̄ɔ̄ bi andunia p̄ónlo, Luda ḡs̄k̄eɔ̄ gb̄ána kū odì z̄eki gb̄anano gboroon̄me. Odì ék̄e lékpak̄sanano gboroo

⁵ kú ȳḡs̄ yā kú àdi ḡinne ò Luda d̄s̄o pínki. Odì laasun sīnda pínki mile ble, de ò m̄i nàte Kirisine.

⁶ Tó a m̄ii n̄atew̄ere m̄ammam, o laka kú ò wé t̄a s̄áyamarisaridenɔ̄a.

⁷ Adì yā gwa musume. Tó gb̄e a zīda nánikena kú Kirisi p̄n a ũ, ade ḡs̄ d̄on kú Kirisi p̄n ó ũ lán a bà se.

⁸ Bee tó ma lé gb̄è à k̄e z̄k̄s̄ doka kú Dikiri kp̄awá yā musu, wé'i ni ma k̄uro, zaakū á z̄ini petena yāime, adi k̄e á letena yāinlo.

⁹ Àsun k̄e lánd̄s̄ má ye mà vīna dadaái kú ma takadak̄ēnao bàro.

¹⁰ Òdi pi ma takadan̄on b̄èere vī, akūs̄s̄ ò gb̄ána, ama tó ò wé s̄imale, àdi n̄ kú gb̄anaro, ma yā di ká p̄s̄ke léiro.

¹¹ Gb̄e kú òten o lenɔ̄ ḡs̄ d̄s̄ kú lákū ó yāno de nà takadan̄o gūn tó ó kú k̄ááoro, len òni k̄e le, tó o k̄s̄ è.

¹² D̄in ó ũ ò ò zīda k̄e lele kes̄s̄ ò ó zīda lek̄sa kú gb̄e kú òteni n̄ zīda sáabu kp̄ano. Tó ò n̄ zīda kp̄akūs̄ k̄s̄o kes̄s̄ ò n̄ zīda lek̄sa k̄s̄o, òdiḡs̄ ɔ̄nd̄s̄ro.

¹³ Ók̄s̄n̄o s̄s̄, òni lé gb̄e de a lélaro. Óni gb̄e ikokeki kú Luda dit̄ew̄ere lémm̄e, kú à à k̄à á k̄inaa se.

¹⁴ Lákū o ka á kīnaa nà, óten vī ó ikokeki lélaro, zaakū o su kū Kirisi baaru nnao ari á kīnaa káaku.

¹⁵ Odí lé gbē de a léla, ò gbē pāndenƆ zī ká ó pólaro. Zaakū á ludanaanikena ten kara, ó ye zī kū óten ke á té Ɔ tá manamana ari à ká ikokeki kū Luda dítewere lén.

¹⁶ de ò gé ò baaru nna pì kpá bùsu kū ò kú á areno gūn, légbēna kū gbē pāndenƆ tāragaabanaao sari.

¹⁷ Tó gbē ye à lé gbē, à gbē Dikiri yā musu.

¹⁸ Adí ke gbē kū àdi a zīda sáabu kpá mé à manaro, sé gbē kū Dikiri dì a sáabu kpá.

11

Pɔlu kú z̄iri ékenɔ

¹ A mena kūmao kū ma yōnkƆkeo fiti. Ama áten mena kú.

² Lákū Luda dì ḡba kpá nà, len maten kpá le se á yā musu. Ma á kpá Kirisia á ḡ m̄n do ũ, de mà á kpázáa lákū nƆkpare lési bà.

³ Lákū ml̄ē ɔnd̄5 k̄ē Awaune nà, à a s̄ate, vīna teni ma kū kū ani á laasun likaraáre le se, de à á nana Kirisia gb̄as̄i sari kū n̄esedoo tó.

⁴ Tó gb̄eke s̄u à Yesu yā kū à bò ado kú ó p̄o waazi k̄éare, adí sí araga. Adí nini kú à bò ado kú p̄o kú a s̄io sí, adí baaru nna kú à bò ado kú p̄o kú a mào ma.

⁵ Maten da má kīana z̄iri kū a n̄ díte z̄ok̄5 k̄unƆi yāke gūnlo.

⁶ Bee tó má lénnaro, má d̄na vī. O m̄áre á p̄inki s̄usu yā s̄inda p̄inki gūn.

⁷ Kū ma baaru nna kú à bò Luda kīnaa waazi k̄éare p̄osinaáwa sari, akū ma a zīda b̄usa á karana yāi, ma taari k̄en yā?

⁸ Ma s̄osi pāndenƆ gb̄enƆ taki k̄ē, ma a bakaa l̄emma, de mà le mà zī keo á té yāi.

⁹ ḠoƆ kú má kú kááo, tó p̄o ten kīama, madi wari d̄o gb̄ekearo. Ó gb̄e kú ò bò Masedonia b̄usunƆ s̄umene kú p̄o kú àten kīamao. Maten we mà ke á gb̄ekene aso ũro, akūs̄5 mani we mà ke á gb̄ekene aso ũro.

¹⁰ Kū Kirisi yāpura kú à kú ma gūnwɔ, gb̄eke ni kp̄amene mà lé p̄ii gb̄e Girisi b̄usunlo.

¹¹ B̄oyāin ma ò leƉ? Luda d̄5 kú má yeái.

¹² Yā kú maten ke, maniḡ5 keme, de mà gb̄e kú òteni n̄ z̄i lek̄5a kú ó p̄ono z̄ini z̄5z̄5 kú n̄ légb̄enan̄o.

¹³ Gb̄e bire takano bi z̄iri ékenƆme! Z̄ikeri manafikidenƆme! Òdi li Kirisi z̄irin̄o ũ.

¹⁴ Yā bonsarenlo. Bee Setan p̄ii dì li gupura malaika ũ se.

¹⁵ Zaakū l̄eme, tó a z̄ikerinƆ li yā mana z̄ikerinƆ ũ, yābonsarenlo. K̄pek̄e oni n̄ yākenaa gb̄e le.

Pɔlu warikena a z̄irike gūn

¹⁶ Ma era maten o d̄o, gb̄eke s̄un ma gwa yōnkƆ ũro. Tó len s̄ro, àḡ5 ma dite lán yōnkƆ bà, de mà le mà lé gb̄e fiti.

¹⁷ Yā kú maten o, Dikiri mé à ma danlo. Lé kú maten gb̄e ma zīda n̄aanikēnaa gūn, maten gb̄e yōnkƆke gūmme.

¹⁸ Lákū gb̄enƆ ten lé gb̄e n̄ zīda yā musu dasi nà, makū se mani gb̄e.

¹⁹ Zaakū ák̄onƆ ɔnd̄5rinƆ adí mena f̄5 kú m̄saridenƆ kú p̄onnao.

²⁰ Tó òteni á ke z̄onƆ ũ, tó òteni á aru mi, tó òteni á taki ke, tó òten deŋla m̄áre, tó òteni á s̄an ke, adí mena f̄5.

21 Yāpurame, ó buse kú yā pìnŋ kenaa! Abire kèmenε wé'iyā ũ! Ama pŋ kú gbē náanikena, àteni a lé gbē, má a náanikena se. Maten abire o yŋnkŋke gŋmme.

22 Eberunŋme ní ũ yá? Àkū ma ũ se. Isarailanŋme ní ũ yá? Àkū ma ũ se. Ibrahĩ burinŋme ní ũ yá? Àkū ma ũ se.

23 Kirisi zĩkerinŋme ní ũ yá? Má a zĩkeri ũ deńla. Maten o lán ĩade bàme. Ma zĩ kè deńla, ma dana kpésiran deńla, má a gbēna lé dŋro, ma kunna ga léi lé vĩro.

24 Yudanŋ ma gbē kú flāao lé bupla mèn donsari ari gèn sŋŋro.

25 Ó ma lεle kú gŋoo gèn aakŋ. Ó ma papa kú gbēεo gèn do. Gó'ite kpàte kŋmao gèn aakŋ, ma ke gŋŋ do ísira gŋn fānantē kú gwāanio.

26 Ma wēteena dasinŋ gŋn madigŋ kú kariii gŋn: Swa kariii, kpāni wédewenŋ kariii, Yudanŋ kariii, buri pāndenŋ kariii, wēte gŋn kariii, sènŋte kariii, ísira kariii, Yesude ékenŋ kariii.

27 Ma zĩ gbāna kè kú wāwāo, ma itē kè a lé vĩro, nà ma de, ími ma kú, madigŋ kun pŋblenaa sari gèn baaakŋ, má té punsi ĩa gŋn.

28 A kparanŋ onaa baasi sŋsinŋ gbēnŋ sīnda pínki laasun dì tŋma lākū gu digŋ dŋ nà.

29 Dí mé ani busa, mà gí busaii? Dín oni kē zéa à gí ũmaa?

30 Tó à kŋ mà lé gbē, mani gbē ma gbānasarike musume.

31 Luda ó Dikiri Yesu Kirisi De dŋ kú maten éke toro. Ógŋ a sáabu kpá gŋŋ sīnda pínki!

32 Gŋŋ kú má kú Damasuku, akū kína Areta asakpa pì ò wēte pì bñnilenŋ dākpa, de ò le à ma kú yai,

33 akū ò ma bo wondoo gŋn, ò ma kipa kú bàao tánko gŋn bñni kpe, akū ma bàa si.

12

Pŋlu wégupu'ena

1 À kŋ tilasi mà lé gbē. Bee kú à àre vĩro, mani lé pá wégupu'enanŋa kú yā kú Dikiri mŋmenenŋ sà.

2 Má gbēke dŋ Kirisi gŋn, ò a sè ò gèe kāao ari ludambe aakŋden, a wè gēro donsarin dí. À gèe kú mēon yá, mēe sarin yá, má dŋro, sé Luda.

3 Má dŋ kú ò ade pìi sè ò gèe kāao aruzennamme. À gèe kú mēon yá, mēe sarin yá, Luda mé à dŋ.

4 À yā kú àdi sí oro mà, kú bisāsiri ni fŋ à babaro.

5 Mani lé gbē ade yā musu, mani gbē ma zīda yā musuro, sé ma gbānasarike yā.

6 Bee tó mani lé gbē, adi ke má yŋnkŋnlo, zaakū yāpuran mani o. Ama mani lé gbēro, de gbēke sún ma dite de pŋ kú à éma ke yā kú à mà ma lénlaro.

7 De māsun ĩa dā yā zŋkŋ kú Luda mŋmenenŋ musuro yāi, à pŋ sŋtŋ ma mēe gŋn Setan zĩri ũ, àgŋ wé tāma, de māsun ĩa dāro yāi.

8 Ma wé kè Dikiria gèn aakŋ yā pìi musu de à pŋ pì bo ma mèn,

9 akū à pìmenε, a gbēke kú adi kēmenε mŋma. Gbānasarike gŋn a gbāna papana dì bon. Abire yāi mani lé gbē kú pŋnnao ma gbānasarike musu, de Kirisi gbāna gŋ kú ma gŋn.

¹⁰ Abire yā mé à tò madi pɔnna ke kú gbānasarikeo kú wé'idammanaao kú wario kú takasio kú wétámmanaao Kirisi yāi, zaakú gɔɔ kú gbāna kɔlaman madigɔ gbāna.

Kɔrintidenɔ yā Pɔlu kúna gbāna

¹¹ Ma yɔnkɔyā kè, ákɔnɔ mé a ma dan. Ákɔnɔmè à de yā à ma sáabu kpá. Bee tó má kun pɔke úro, má kīana z̄iri kú a n̄ díte z̄ɔkɔ kùnōi yáke gūnlo.

¹² Ma a kúnna z̄iri ū m̄óare kú menao manamana sèedakenano kú yābonsarenɔ kú daboyānɔ gūn.

¹³ Bó mé à á kīa sosino gbē kparanɔaa? Ke kú mádi gɔ á gbēkenɛ aso úro yāii? À sùru ke kúmao kú taari dio!

¹⁴ Tera sà ma soru kè mà su á kīnaa a gèn aakɔdeo, akúsɔ mani gɔ á gbēkenɛ aso úro. Ákɔnɔ mateni á wete, adi ke á pɔnɔn maten wetero. Zaakú denɔ mé òdi aruzekɛ dite n̄ n̄énɔnɛ, adi ke n̄énɔ mé òdi diteñnero.

¹⁵ Mani f̄s mà pɔ kú má v̄i deáre pínki, mà a z̄ida kpááwa kú pɔnnao. Tó ma yenaái ten kara, á yenamai ni lagon yá?

¹⁶ Bee kú a we kú mádi gɔáre aso úro, gbēnɔ di pi, wéz̄erin ma ū, ma pɔ siáwa kú òndɔo.

¹⁷ Ma á blé gbē kú ma n̄ z̄iáwano ke gāi yá?

¹⁸ Ma kúte kè Titunɛ à gé á kīnaa, akú ma ó gbēndo dànɛ. Titu á blén yá? Ó n̄ɛsɛ dokɔnɔnloo? Ó ágba dokɔnɔnloo?

¹⁹ Áten da yā óten boki weten yá? Lenlo! Óten yā o kú Luda d̄ɔnaao kúnna Kirisi gūmmɛ. Ma gbē yenyidenɔ, ma abire óare pínki á z̄ini petena yáime.

²⁰ V̄ina teni ma kú kú tó ma su á kīnaa, mani á le lákú má ye n̄aro, akúsɔ áni ma e lákú á ye n̄aro. Maten v̄ina ke fitiine kú n̄eseḡs̄baao kú pɔf̄eo kú ania pás̄io kú k̄yakananao kú k̄ɔpinaao kú òadānaao kú zukakanaao.

²¹ V̄ina teni ma kú kú tó ma era ma su á kīnaa, ma Luda ni tó wé'i ma kú á are. Gbē kú ò durunna kè yā, ò gbās̄i kè, ò p̄áp̄a kè, ò wé'isariyā kènɔ, tó odi n̄esɛ lite ò mùi kè yā p̄inɔaro, mani p̄osira ke kúñwo.

13

Lédammana kpekpe

¹ Ma suna á gwa gèn aakɔden dí. Ódi yā pínki yápura ma sèedade gbēnɔn pla ke gbēnɔn aakɔ léi.

² Ma ḡinake ma lé dà gbē kú ò durunna kènɔa yā kú gbē kparanɔ dɔ ma suna á kīnaa gèn pladeo, tera ma era maten lé dar̄ma dɔ bee kú má kú kááoro, tó ma era ma su dɔ, mani n̄ gbē ke tóro yoo!

³ Áten sèeda wete kú Kirisi ten yā o ma gāin yá? Tò! Adi ke Kirisi gbāna sarinlo, à gbāna á té.

⁴ Bee kú à gà lía gbānasarike gūn, à kun tera kú Luda gbānaome. Leme kúnna a gūn ó kú kú gbānasarikeo le se, ama ónigɔ kú káao á té kú Luda gbānao.

⁵ À á z̄ida tàasi ká à gwa, tó á kú Yesu Kirisi n̄aanikena a gūn. À keke à á z̄ida gwa. Á d̄s̄ kú Kirisi kú á gūnloo? Tó lenlo, a funame.

⁶ Má d̄s̄ kú áni e ódi fuaro.

⁷ Óten wé ke Ludaa de àsun yā v̄ani ke kero. Adi ke de gbēnɔ ó z̄i sáabu kpá yāinlo, de à a mana ke yáime, bee tó òteni ó gwa gbē funano ū.

⁸ Óni f̄s ò bo yápura kpero, sé ò zéó.

⁹ Tó ó gbāna vīro, akūsō á gbāna, ó pɔ̀ dìgō nname. Odì adua keáre de à keke à bo mana.

¹⁰ Ma yā birenɔ̀ kèàre kù má kú kǎáoro, de tó ma su, màsun keáre pásī kù doka kù Dikiri kpàmaoro. À kpàma á zīnipetena yāime, adi ke á letena yāinlo.

¹¹ Tò, ma gbēnɔ̀, à pɔ̀nna ke. À yā keke à bo mana. À ma lédamma ma. À lédokōnɔ̀ ke àgō nna kù kōo, Luda yenyīde aafiade gō kú kǎáo.

¹² À fɔ̀ kpákōa kù Luda gbēnɔ̀ lépemmaanao. Luda gbēnɔ̀ fɔ̀ kpàáwa ní pínki.

¹³ Dikiri Yesu Kirisi gbēke keáre, Luda gō yeáí, kōgbēkena gō kú á té kù Luda Ninio á pínki.

GALATIANS

Baaru nna pãnde kunlo

1-2 Makū Pɔlu Luda z̄iri kū ma Yesude dake kū ó ɛɛɛnɔ pínki, ókɔnɔ mé o takada dí kè s̄si gb̄e kū ò kú Galatia b̄usu ḡunnɔnɛ. *fZir 16:6* Ma kunna z̄iri ù dí bo gb̄enɔ k̄inaa ke bis̄asiri ḡairo, Yesu Kirisi kū De Luda kū à a f̄ute bona ganwo mé à ma z̄i.

3 Ó De Luda kū Dikiri Yesu Kirisio gb̄e ke k̄eáre, à á gba aafia.

4 Kirisi ḡi a w̄endiii ó De Luda p̄yenȳinaaaa, à ó durunna k̄ewá de à ó bo andunia tera v̄ani d̄in.

5 Luda mé à gakuri v̄i ḡɔɔ s̄inda pínki! Aami.

6 Kū átɛn k̄pe li Luda kū à á sísi a gb̄e ke ḡunne likalika lán dí bà, à are d̄ò zé pãndea, yá p̄i b̄ò ma sare manamana.

7 Baaru nna pãnde ke kunlo. Gb̄e kū ò ye ò Kirisi baaru p̄i litenɔ teni á likaramɛ.

8 Bee tó ókɔnɔ ke malaika kū à b̄ò ludambɛ baaru nna kū adi k̄ó sé kū a kū o óáreoro waazi k̄eáre, Luda láari boa.

9 O óáre yá ak̄us̄ maten óáre d̄ò, tó gb̄e ke baaru nna kū adi k̄ó sé kū a kū a máaoro waazi k̄eáre, Luda láari boa.

10 Maten s̄ábu w̄ete bis̄asirian yá, ke Luda? Maten w̄ete ma yá ká bis̄asirigun yá? Tó bis̄asirin má ye à k̄ángu ari tera, de Kirisi z̄òbleriin ma ùro.

Yesu Pɔlu s̄ena a z̄iri ù

11 Ma gb̄enɔ, má ye à d̄ó kū baaru nna kū mad̄i kpááre dí bo bis̄asiri k̄inaaro.

12 Mádi ma bis̄asiri k̄inaaro, gb̄e ke mé à d̄amɛnɛro, Yesu Kirisi mé à b̄ò à s̄umɛnɛ.

13 A mà lákū má kun nà yá Yudanɔ donȳizen. Ma Luda s̄si gb̄enɔ wé tà pás̄ipás̄i, ma w̄ete mà n̄ kakate. *fZir 8:3*

14 Ma Yudanɔ donȳize p̄i yá kú ɔplapla de ma s̄aranɔla dasi, ma kokari deñla ó dizinɔ futeokarayá p̄i ḡun.

15 Ama Luda ma dite a p̄ó ù zaa ma da gberɛn. Kū ma sísi a gb̄e ke ḡun ḡɔɔ k̄ame,

16 akū à a Né gb̄àrema, *fZir 9:3-6* de mà a baaru nna kpá buri pãndenɛ. Mádi gé dada gb̄e ke k̄iaro,

17 mádi gé Yurusalemu gb̄e kū ò kun z̄irinɔ ù ma ãnɔ k̄inaaro, ma ḡe Larubunɔ b̄usun ḡɔnɔmɛ, akū ma era ma su Damasuku.

18 W̄e aak̄ó gberan ma ḡe Yurusalemu, de ò k̄ó d̄ó kú Pitao, akū ma ke k̄aao ḡɔɔ ḡero. *fZir 9:26-30*

19 Mádi z̄iri pãnde ero, séde Dikiri dakūna Yamisi.

20 Yá k̄ú ma k̄eáre p̄i, ma si kú Ludao kú adi ke éken ma tòro.

21 Abire gbera ma ḡe Siria b̄usun kú Silisia b̄usuuo.

22 Ḡɔɔ b̄irea Kirisi s̄si gb̄e kú ò kú Yudeanɔ dí wé simalero,

23 ama ò mà ò p̄i, gb̄e kú átɛn n̄ wé tá yá mé àten donȳize kú à w̄ete à kakate p̄i waazi ke tera sà,

24 akū ò Luda tó b̄ò ma yá musu.

2

Pɔlu kɔyamana kɔ zɔri kparanɔ

1 Wɛ kuri awɛesiikɔ gbera ma era ma ge Yurusalemu kɔ Baanabao.*fZir 15:2-4* Ma Titu sɛ, à gɛɛ kɔoo se.

2 Ma ge gwe, kɔ Luda mɛ à bò à sùma à pì mà gé yáime. Akú ma baaru nna kú madì kpá buri pândənɔne bòkɔte gbɛ kú ò de gbɛ zòkɔ ùnɔne òtɛne, de zì kú ma kè kú a kú maten keo sún ke páro.

3 Titu kú ò lɛɛɛ, bee kú a Girikikenaao, odi gá naa à t̄ z̄ɔro.

4 Yá pìi fùte Yesude éke kú ò gɛwáí kpáninɔ musume. Ò gɛwáí de ò ó z̄idadekena Kirisi Yesu gūn asiri gwa ò ó da z̄òblemme,

5 akú odi we ò m̄i nàtɛ́n̄ero bee fiti, de à le àḡɔ baaru nna pì yápara kúna yáí.

6 Gbɛ kú òteni n̄ gwa gbɛ zòkɔ ùnɔ dí yáke karamen̄ero. Lákú ò de nà dí kemene yáke ūro, zaakú Luda ò gbɛke wé gwaro.

7 Ò è Luda baaru nna kpána buri pândənɔne nàmen̄e ma ɔ̄í, lákú à a kpána Yudanɔne nà Pitane a ɔ̄í nà.

8 Zaakú lákú Luda zì kè Pita gáí nà a kúnna z̄iri ū yá musu Yudanɔ té, len à zì kè ma gáí buri pândənɔ té le.

9 Yamisi kú Pitao kú Yuhana kú òteni n̄ gwa s̄ɔsi gbègba ùnɔ gba kú Luda dàmen̄e d̄ɔ, akú ò ɔ kpawá, ók̄ɔn̄ kú Baanabao k̄ɔgbɛke sèeda ū. Ò sì ò gé buri pândənɔ k̄inaa, m̄ók̄ɔn̄ s̄ɔ, Yudanɔ k̄inaa.

10 Yá kú ò yein dí, n̄ takasidenɔ yá ḡɔ d̄ógu. Ḡɔɔ birea s̄ɔ ó m̄ɛ wá kú a kennaò kò.

Yesu náanikena mɛ àdi ó sura ba

11 Kú Pita sù Antiokku, ma gine t̄ɛt̄ɛnt̄ɛ, kú à zà yáa yáí.

12 Zaakú ari Yamisi z̄irinɔ ḡɔ gé ká, àdi p̄ɔ ble kú buri pândənɔome. Kú ò kà, akú à bòru kú kp̄eo à k̄ɛ́n̄ma, kú àten v̄ina ke Yuda kú ò zè kú t̄z̄ɔna yáonɔne yáí.

13 Yuda kparanɔ nàa manafikikena p̄i gūn. Bee Baanaba se ò a gá ò n̄ám̄ma.

14 Kú ma è ò baaru nna yápara kúna a zéaro, ma ò Pitane n̄ p̄ínki wára: M̄ók̄ɔn̄ Yuda ina n̄ kun lán buri p̄ande bà, adi ke lán Yuda bànlo. À kè dera ndi gá na buri pândənɔa, de òḡɔ Yudanɔ yá kúnaa?

15 Yudanɔn̄ ó ū inaa gūn, buri p̄ande durunnakerinɔn̄ ó ūro.

16 Ama ó d̄ɔ kú gbɛke ò bo mana doka p̄i kena yáiro, séde Yesu Kirisi náanikena ado.*fRom 3:20, 22* Bee ók̄ɔn̄, o Kirisi Yesu náani kè, de ò le ò bo mana ó Kirisi náanikena p̄i yáime, adi ke doka p̄i kena yáinlo, zaakú gbɛke ò bo mana dokakúna yáiro.*fZab 143:2*

17 Ḡɔɔ kú óten wete ò bo mana Kirisi gūn, tó o è durunnakerinɔn̄ ó ū se, abire p̄i Kirisi ten durunna gba zén yá? Oi!

18 Tó ma era maten doka kú ma gbòro keke, doka p̄i taariden ma ū gwe.

19 Zaakú ma ḡɔ gè ū doka p̄i musu, akú ma kpe line, de màḡɔ kun Luda p̄ɔ ū yáí. Ma ga lía kú Kirisio.

20 Makú mɛ má kun doru, Kirisi mɛ à kú ma gūn. Tera sà ma bisásirikena gūn má kú Luda Né kú à yemai à ḡi a wèndiii ma yáí náanikena gūmme.

21 Maten Luda gbɛke da páro. Tó gbɛ ò bo mana doka p̄i yáime, de Kirisi gá páme.

3

Musa doka kù ludanaanikenaao

¹ Ákɔ̀nɔ̀ Galatia yɔ̀nkɔ̀nɔ̀! Ò pɔ̀ dààwan yá? O Yesu Kirisi gana lía m̀àáre a è sãnsãn.

² Má ye mà yá m̀èn do gbɛkaáwa. A Luda Nini lè dokakùna yáin yá, ke yá kù a màa pì náanikena yáime?

³ Á kè dera a gɔ̀ yɔ̀nkɔ̀nɔ̀ ù lán dí bàa? A naa kù Luda Nini gbãnao, akù áten láka kù á zída gbãnao yá?

⁴ Á wari zɔ̀kɔ̀ kè pán yá? Oi, adi ke páro.

⁵ Luda a Nini kpááwa, à daboyã̀nɔ̀ kè á té á dokakùna yáin yá, ke yá kù a màa pì náanikena yáime?

⁶ Á gwa Ibrahíã. À Luda náani kè, akù Luda tò yá bò kãao nna a náani kù à kè yá. *fNaa 15:6, Rom 4:3*

⁷ Ágɔ̀ dɔ̀ kù gbɛ̀ kù òten Luda náani kɛ̀nɔ̀ mé ò Ibrahí burinɔ̀ ù. *fRom 4:16*

⁸ Luda yá takada gĩnake à a baaruu kpà Ibrahíne à pì, Luda ni arubarika da buri sĩnda pínkigu a gáí, *fNaa 12:3* zaakù Luda yá takada pì gĩnake à dɔ̀ kù Luda ni tó yá bo nna kù buri pãndenɔ̀ a náani kù oni ke yáí.

⁹ Len Luda dì arubarika da gbɛ̀ kù òtení a náani kɛ̀nɔ̀gu le, lákù à kè a náanikeri Ibrahíne nà.

¹⁰ Gbɛ̀ kù à zè kù dokakùnao g̀l̀ láari pɔ̀ ùme, zaakù à kèna Luda yán ò pì, gbɛ̀ kù òdigɔ̀ yá kù ò kù doka takada gũnnɔ̀ kùna pínki a zéaro bi láari pɔ̀me.

¹¹ Ó dɔ̀ sãnsãn kù Luda dì tó yá bò kũrwo nna dokakùna yáiro, zaakù ò pì, gbɛ̀ kù Luda tò yá bò kãao nna a náani kù áten ke yáí mé anigɔ̀ kun.

¹² Doka dí kɔ̀ le kù ludanaanikenaoro, zaakù ò pì, gbɛ̀ kù à yá pìi kèe, ade ni wèndi le a gũn.

¹³ Kirisi g̀l̀ láari pɔ̀ ù ó gɛ̀ne ù, à ó bó doka láari gũn, zaakù à kèna Luda yán ò pì, gbɛ̀ kù ò loko lía bi láari pɔ̀me.

¹⁴ Abire kè le de arubarika kù Luda dà Ibrahígu le à gɔ̀ buri pãndenɔ̀ne Kirisi Yesu gáime, de ò Nini kù Luda a lé sè le a náanikena yáí.

Musa doka kù Luda lésenaao

¹⁵ Ma gbɛ̀nɔ̀, bisásiri yákɛna takan matɛn oáre. Tó gbɛ̀ légbɛe dite, akusɔ̀ à sèedadɛnɔ̀ vī, oni fɔ̀ ò gbororo, oni fɔ̀ ò yáke karanlo.

¹⁶ Len Luda lé sè Ibrahíne le kù a burio. *fNaa 12:7* Luda yá takada dí pì kù a burinɔ̀ lákù parin à tɛ́mma bàro, à pì kù a buriome. Gbɛ̀ m̀èn don à téa, ákúme Kirisi ù.

¹⁷ Yá kù má ye mà on dí: Luda gĩnake à lé sɛ̀ne yá à pì a bàka nigɔ̀ kù kãao. Wè wàa pla kù m̀èn baraakurio gberan doka sù. *fBon 12:40* Doka pì ni fɔ̀ à lésena pìi gbororo, ani fɔ̀ à a ke páro.

¹⁸ Tó òdi Luda arubarika le dokakùnaa gũn, de adi bo a lésena gũn doro. Ama Luda gbɛ̀ke kè Ibrahíne, kù à a lé sɛ̀ne yáime. *fRom 4:14*

¹⁹ Bóyáí à doka ditei dɔ̀? Á doka kàra ari Ibrahí buri kù Luda lé sè a yá musu gɔ̀ sume, de gbɛ̀nɔ̀ le ò dɔ̀ kù ò de taaridenɔ̀ ù Luda kinaa yáí. Luda a doka pìi kpà malaikanɔ̀a, ò nà yákekeriine a òí, à dite gbɛ̀nɔ̀ne.

²⁰ Luda lésena sɔ̀, a yáme ado, a bàka kù kù yákekeriio.

²¹ Tò, doka pìi bò Luda lésena kpɛn yá? Lenlo! Tó doka kù àdi wèndi kpáíma kun yá, de o bo mana doka pì yáí.

²² À kēna Luda yān ò pì, durunna gbē sīnda pínki kà kpén, de arubarika kù Luda a lé sèe pì le à gō Yesu Kirisi náanikerinò pò ù a náani kù óten ke pì yāi.

²³ Zaade Yesunaanikena dí suro, doka ó ká kpén, à ó kúna purusunanò ù ari Yesunaanikena kù áten su gèe à bòo gupuraa.

²⁴ Len doka pì de ó gwàri ù le yā ari Kirisi gō su, de ò bo mana a náanikena yāi.

²⁵ Lákù Yesunaanikenaa sù nà sà, o bo ó gwàri yān.

²⁶ Kunna Kirisi Yesu gūn á de Luda néno ù á pínki a náani kù áten ke yāi,

²⁷ zaakù ákōno kù a da'ite kè Kirisi pò ũno, a Kirisi dàa sète.

²⁸ Yudanò kù buri pādenò, zòno kù zīdadenò, gōgbēno kù nōgbēnon donadona kōnero, zaakù á pínki pò dokōnon á ù kunna Kirisi Yesu gūn.

²⁹ Tó á de Kirisi pò ù, á de Ibrahimī burinò ũme, akūsō á de arubarika kù Luda a lé sènee blèrinò ù. *fRom 4:13*

4

¹ Maten oáre, gōro kù túbiblieri de né ù, bee tó a de aruzekenon de a pò ù pínki, à de zòlaro.

² Adi mì nate gwàrinone kù gbē zōkōno ari gōro kù a de dìtea.

³ Len ókōno se, gōro kù ódí kāsara kuro, odi zò ble andunia pò kù òdi mì natehnenone. *fGal 4:9, Kōl 2:8, 20*

⁴ Kù gōro kù Luda dìte kà, à a Né zī, ò a ì bisāsiri ina ù Musa doka gūn,

⁵ de à ókōno kù óten zò ble Musa dokaneno bo, ò gō a néno ù.

⁶ Luda a Né Nini dà ó swèe gūn, kù ó de a néno ù yāi. Nini pìi dì wiki lé à pi: Baa, ma De!

⁷ Abire yāi zòme n ù doro, néme n ù. Lákù Luda néme n ù nà, à n ke a túbiblieri ũme. *fRom 8:15-17*

Pòlu bídikena Galatianò yaa

⁸ Gōro kù á Luda dōro, adi do pò kù ò de Luda ũrono. *f1Kō 8:4-6*

⁹ Lákù á Luda dō nà tera sà, atēnsa kù Luda á dō, bóyái a era áten are dō pò gina futa gbānasari pìnna dō? Bóyáin a era á ye à doñyī dō?

¹⁰ Adi gōro kenò kù mō kenò kù dikpe kenò kù wè kenò tē bo. *fRom 14:5, Kōl 2:16*

¹¹ Vīna ma kù á yā musu. Ase zī pān ma kè á té yá?

¹² Ma gbēno, ma wé kèáwa, à gō lán ma bà, zaakù ma gō lán á bà. Ádi taari kemene yāro.

¹³ Á dō kù gyākēnaa gūnn ma baaru nna kpàáre káaku.

¹⁴ Bee kù ma gyākēna kèáre yōogwana ù, ádi ma gya boro ádi lé'i kúmaro, a ma si lán Luda malaika kesō Kirisi Yesu bàme.

¹⁵ Arubarika kù áten kemene yā kè deraa? Mani fō mà o á yā musu mà pi, tó ani sí ke yā, de a á wé bòbo a kpàma.

¹⁶ Kù ma yápura oáre yāin ma gō á zānguri ù sà yá?

¹⁷ Gbē kùnò mēe wá kù á yāo, ama a mana yāinlo. Ò ye à kēwáme, de à narúma.

¹⁸ Mēwāna kù gbē yāo a mana yāi mé à nna. Ma mēe wá kù á yāo gōro sīnda pínkime, adi ke gōro kù má kù kááo adonlo.

¹⁹ Ma né yenyīdenò, mateni á ina wāwā ke dō ari Kirisi gō sà da á gūn.

²⁰ Má ye màgō kù kááo tera, de mà a yā'ona lite, zaakù ma bídi kè á yāame.

Hazara kù Sarao

21 À omene, ákõnõ kù á ye doka iko víáwanõ, ádi yá kù à kēna Musa doka takada gūn maroo?

22 Ò pi Ibrahī nēgōgbēnõ ì gbēnõn pla. À a do ì kù zòome, *fNaa 16:15* akù à a do ì kù zīdadeo. *fNaa 21:1-2*

23 Zòò pi nē ì bisāsirikēnaa gūmme, akù zīdade a pò ì Luda lésena yái. *fRom 9:7-8*

24 Nōgbē pìnõ yá dewere yáasi taka ù, Luda bàka kunna kūrwo yá leu pla ù. A do bò Sinai kpi kīnaame, ádi zòkena iñne. Àkù mé à Hazara ù.

25 À de Sinai kpi kù à kù Larubunõ būsun yáasi taka ù. Yurusalemu tera de a ù dõ, zaakù àten zò ble kù a gbēnõ ñ pínkime.

26 Yurusalemu kù à kù musume zīdade ù. Àkùme ó da ù.

27 Zaakù à kēna Luda yān ò pì:

Ñ ponna ke, mōkōn para kù ñdi né iro!

Ñ ayuwii ke, mōkōn kù ñdi nòwāwā kero!

Zaakù mōkōn kù n zā pā kpányī,

n né dasi de nōgbē kù a zā are dōa póla.

28 Ákõnõ sō ma gbēnõ, Luda lésena nēnõn á ù lán Isaaku bà.

29 Né kù ò a ì bisāsirikēnaa gūn wari dõ né kù ò a ì kù Luda Nini gbānaooa. Len à de le kù a terao.

30 À kēna Luda yān deramee? Ò pì: Ñ pé zòò plia kù a néo, zaakù zò né ni túbi ble kù zīdade néoro. *fNaa 21:10*

31 Abire yái ma gbēnõ, zò nēnõn ó ùro, zīdade nēnõn ó ù.

5

Gõna zīdadeno ù Kirisi gūn

1 Gõna zīdadeno ù yāin Kirisi ó bóí. À zεo gíngin, àsun tó ò era ò bà kááre á yīn zònõ ù doro.

2 Makù Põlu maten oáre, tó a tò ò t̄z̄ó z̄áre, Kirisi ni karana keáreoro.

3 Ma era ma ò, ma karaáre, gbē kù à tò ò t̄z̄ó z̄áre, séto à mì nate Musa dokane pínki.

4 Ákõnõ kù àten wete à bo mana doka gūnnõ, a á zīda kē Kirisia, a kē Luda gbēkea.

5 Yesu náanikēnaa gūn ó bona mana támaa vī, ó wé doi kù a Nini gbānao.

6 Kirisi Yesu gūn t̄z̄õna ke t̄z̄õnasari yáke vīro, séde Yesu náanikēna kù àdi yenyī iñne.

7 Àten gé are yá manamana. Dí mé à tena yápurai zé z̄áree?

8 Yá kù a a zé lè dí bo Luda kù à á sísi à á sé kīnaaro.

9 Lùbene fitinna ò flawadēna fute pínki. *f1Kõ 5:6*

10 Má á náani vī Dikiri gūn, kù áni nēse pānde daro. Gbē kù àteni á likara sō, ani a zī gbē le, bee díme.

11 Makù sō ma gbēnõ, tó t̄z̄õna waazin maten ke ari gbāra, bóyái òteni ma wé t̄ai dõ? Tó lēme, de Kirisi gana lía yá ni ù gbēkearo.

12 Gbē kù òteni á likara kù t̄z̄õna yāonõ gé ò ñ zīda fēre ke se.

13 Ákõnõ sō ma gbēnõ, Luda á sísi à gō zīdadeno ùme, ama àsun tó á gõna zīdadeno ù pì gōáre poyeinakēna zé ùro. Àgō mì natekōne kù yenyīo,

14 zaakù yá mèn do díkīname Musa doka sínda pínki mì ù: Ngõ ye n gbēdakei lán n zīda wēndii bà.

15 Tó átén saka tót5k5a átén k5 sóso, à laakari ke k5kakatenaai.

Luda Nini donna are

16 Maten oáre, à tó Luda Nini doáre are, á bisásirike poyeina ni láka.

17 Á bisásirike poyeinaa di k5 sé kú Luda Nini póro, akús5 Luda Nini poyeinaa di k5 sé kú á bisásirike póro. Ódi gík5ime, abire yáì adì f5 à yá kú á yei kero.*fRom 7:15-23*

18 Tó Luda Nini ten doáre are, doka iko víáwaro.

19 Ó ó bisásirike dàno d5 sãnsãn: Pápakenaa, gbãsíkenaa, wé'isariyã,

20 tánagbagbanaa, gáwákenaa, zãngu, fitii, nèseg5baa, nèsewãnaa, denlawetena, kékék5anaa, k5kpaatetena,

21 kena kú k5o ìni, wèdenaa, fàai pãpã bona kú yá bire takano. Ma a lé dàáwa lákú ma dàáwa nà yá, yá bire taka kèrin5 ni kpata kú à bò Luda kinaa lero.

22 Luda Nini s5, àdi yenyĩ ìnne kú ponnao kú aafiaao kú menao kú gbèkeo kú manakenaao kú náanio

23 kú busekenaao kú zidakunad5naao. Doka ke di gí yá biren5 takairo.

24 Gbè kú ò de Kirisi Yesu p5 ún5 ñ bisásirike dàa pà lía kú a pónidenano kú a poyeinano lele.

25 Lákú ó kú Luda Nini gáì nà, ò a d5ro sé.

26 Ósung5 y5g5 víro, òsun k5 d5k5aro, òsun g5baa kpá kú k5oro.

6

Ódana k5a

1 Ma gbèno, tó á gbèke sù à sàte à durunna kè, ák5no kú Luda Nini ten doáre areno à g5g5 káao busebuse, à laakari ke de òsun á y5 ò gwa sero.

2 Àg5 k5 aso sé. Átén Kirisi doka papan gwe.

3 Tó gbèke teni a zída gwa p5ke ù, akús5 à kun p5ke ùro, àteni a zída sãtème.

4 Baadi a yákèna tàasi ká gbasa à ìa dá. Àsun a yá lek5a kú gbè pãnde póro,

5 zaakú baadi ni a zída aso séme.

6 Gbè kú òtén Luda yá dane, à a aruzeke li a danneriine.

7 Àsun á zída kekero, Luda dí sí foboro. P5 kú gbè t5on àdi kè.

8 Tó gbè t5 a bisásirike dàaa, ani kakatena ine. Tó gbè t5 Luda Nini donena are gūn s5, ani wèndi kú àdi lákaro ine.

9 Ósun kpasa kú yámanakenaao, zaakú tó ódi kamma booro, óni àre le a g5ra.

10 Abire yáì tó o zé lè, òg5 a mana ke gbè sinda pinkine, atènsa ó Yesu náanikeri daken5.

Lézammanaa

11 Á wãnzãn gbàgidigbagidi kú ma kè kú ma zída 5o gwa sà.

12 Gbè kú òtén yá ke gbèno wé yáino mé òtén gá naáwa kú t5z5na yáo, de òsun wé tárúma zena kú Kirisi gana lía yáoro yáì.

13 Bee t5z5rii pino se, ò doka kúnaro. Ó ye à t5 z5, de ò le ò ìa dá á sèdaa pìi yá musu yáime.

14 Mani ìa dá p5ke yá musuro, séde ó Dikiri Yesu Kirisi gana lía yá baasiro, zaakú a yáì andunia g5mène gè ù akús5 ma g5 gè ù anduniane.

15 T5z5na ke t5z5nasari yáke víro, séde g5na gbè dufu ù.

16 Luda gbèke ke gbè kú ò yá pì kúnano, à ñ gba aafiaa. M5k5no me Isaraila yápurano ù.

¹⁷ Zaa gb̄aragb̄eke sún ma wé tã doro. Wari kú ò d̀ma Yesu yãì b̀gbe kpé kú ma m̀εεa.

¹⁸ Ma gb̄ε̄n̄o, ó Dikiri Yesu Kirisi gb̄ε̄ke keáre! Aami.

EFESUDENŊ

Gbêke kù Luda kèwεε Kirisi gùn

1 Makù Pòlu, Kirisi Yesu zìrii Luda pɔyenyĩnaa gùn, makù mé ma takada dí kè Luda gbê kù òten Kirisi Yesu náani ke zaa Efesunɔne.

2 Ó De Luda kù Dikiri Yesu Kirisio gbêke keáre, à á gba aafiaa.

3 Ò Luda ó Dikiri Yesu Kirisi De sáabu kpá! Ó kunna Kirisi gùn Luda a Nini arubarika sǐnda pínki dàógu zaa musu.

4 À ó sé a gùn andunia katena ā, de ó kunna gɔ denε adona mamberu sari. Yenyĩ gùn

5 à gĩnake à ó díte a néno ù Yesu Kirisi gáí, lákù àten wεte a pɔyenyĩnaa gùn nà,

6 de à tɔ bo a gbêke gakuride kù à kèwεε a Né yenyĩde gùn yáí.

7 A gùn à ó bó kù a aruo. À ó taarinɔ kèwá a gbêke zókɔ

8 kù à kèwεε à gè ɔla yáí. Ɔndɔ sǐnda pínki kù wéze sǐnda pínkió gùn

9 à tò o a pɔyenyĩna asiri dɔ, lákù à zèò à ke Kirisi gáí nà.

10 Tó a pɔyenyĩnaa pì keɔɔ kà, ani pɔ sǐnda pínki kakara Kirisi n Midene, pɔ kù à kù musu kù zĩteo pínki.

11 Luda kù àdi yā sǐnda pínki ke lákù à zèò a pɔyenyĩnaa gùn nà gĩnake à ó díte lákù àten wεte nà, à ó sé a pɔ ù Kirisi gùn,

12 de ókɔno kù ó wé dɔ Kirisii zaa káakunɔ ògɔ de a tɔ gakuride kpàrinɔ ù.

13 Ákɔno sɔ, a yāpura yā mà, a baaru nna kù à á sura bàa pii si. A gùn Luda a zĩda sèedaa kèáwa a Nini kù à a lé sè ù.

14 Akūme túbi kù óni le zenkpεke ù ari Luda gɔ gé a gbēno bo, de ò a tɔ gakuride kpá yáí.

Pòlu aduakena Efesudenɔne

15 Abire yáí zaa gɔɔ kù ma á Dikiri Yesu náanikenaa mà kù yenyĩ kù á vī kù Luda gbēno n pínki,

16 mádi kámma bo kù Luda sáabukpanaao á yā musuro. Á yā dìgɔ dɔmagu wéke kù madi ke Ludaaa gùn.

17 Madi wé ke De gakuride, ó Dikiri Yesu Kirisi Ludaa, de à á gba ɔndɔ, à á wé keáre kù a Nini gbānao de à le à a dɔ swáswa.

18 Madi wé kea à á nèse wéáre de à le à támaa kù à á sísia dɔ. À a túbi gakuride aruzεke pìnɔ díte a gbēno

19 kù a gbāna zókɔ bonsare kù àten zĩ ke ókɔno kù odi a náani kenɔ gùnwo. Gbāna zókɔ pì zĩ kè Kirisi gùn

20 gɔɔ kù Luda a vù gan, à a vùte a ɔplai zaa musu.

21 Gwen Kirisi de kpatablerinɔ kù ikodenɔ kù gbānadenɔ kù dikirinɔla n pínki kù tɔ kù òdi mì nateñnenɔ pínki. Adi ke andunia tera díkĩna adonlo, kù a pɔ kù ani suome dɔ.

22 Luda tò à iko vī pɔ sǐnda pínkia, akù à a díte pɔ sǐnda pínki mǐde ù sɔsi gbēno.

23 Sɔsi gbê pìnɔme Kirisi mè ù, à de Kirisi kù àdi pɔ sǐnda pínki papa gu sǐnda pínkia papana ù.

2

Vu à bona gan gēna wēndin

1 Á de yā gēno ũ Ludane á taarinɔ kũ á durunnano yāi.

2 Á té andunia díkĩna ágbai, a mũi nàte ãa gbānadenɔ kĩnane, Setan kũ à kpé dona ludayādarisarinone are pii.

3 Ó pínki ó de lán n̄ bà yā se. Odi pɔ kũ ó mè yeii kũ yā kũ à ó pɔ gbào ke. Ó inaa gũn ó de gbē kũ Luda ni pɔfē kipańmanɔ ũ lán dakenɔ bà,

4 ama Luda sũru zɔkɔ, à yenyi vīwēre manamana.

5 Goro kũ ó de gēno ũ ó taarinɔ yāi, à ó fúte kũ Kirisio leelee. À á sura bà a gbēke gũn.

6 Kirisi Yesu gũn à ó sé à ó vúte káao zaa musu,

7 de à le à a gbēke zɔkɔ bonsare mońne andunia kũ ani su gũn yāi yā mana kũ à kēwēre Kirisi Yesu gũn musu.

8 Luda á sura bà a gbēke gũn Yesu náani kũ a kè yāi. Abire dí bo á kĩnaanlo, Luda mé à á gbá.

9 Á surabana dí bo á yákēna gáinlo, de gbēke sún ãa dáoro yāi.

10 Luda ɔgben ó ũ. Kirisi Yesu gũn à ó ké de ògɔ kũ kũ yā mana kũ à gĩnake à òtewēre kenaao.

Gōna mè dokōno ũ Kirisi gũn

11 Ákōno kũ á de buri pāndenɔ ũ inaa gũn, à laasun lé á kunna yāa. Tɔzōnadenɔ dì á sísi gyɔfɔndenɔ, ama n̄ tɔzōna de bisāsiri ɔgbē ũme.

12 Goro birea á kun Kirisi sari, á de gbē zītɔno ũ Isarailanone. Á baka kũ Luda bàka kunna kũńwo kũ a lésennēnaao gũnlo. Á kũ andunia gũn támaa sari ludadōnaa sari.

13 Kirisi Yesu gũn tera, ákōno kũ á zà kũ Ludao yāno a nai kāni kũ Kirisi aru gbānao.

14 Ákūme ó kunna kũ kɔo nna ũ, à tò Yudanɔ kũ buri pāndenɔ gɔ mè dokōno ũ. A mèe gũn à ibere kũ à da n̄ dagura bĩni ũ gbòro,

15 à Musa doka nà gui kũ a yāditenano de à tó n̄ pla n̄ pínki gɔ káao gbē dufu mēn do ũ. Len à tò ò kè kũ kɔo nna le.

16 À ibere làka, à n̄ pla n̄ pínki kè nna kũ Ludao mè dokōno pii gũn a gana lía yāi.

17 À sù à kena nna kũ Ludao baaruu kpà ákōno kũ á zà kũ Ludaonone kũ gbē kũ ò kāni káaonɔ do.

18 Kirisi yāi ó pínki ó zé vī ò na De Ludai kũ a Nini dokōno gbānao.

19 Abire yāi á de gbē zītɔno ke bōasuno ũ doro, a gɔ bedeno ũ kũ Luda gbēno, a ɔndenɔ ũme.

20 Ákōnɔme kpé kũ Luda bō ē kũ zĩrinɔ kũ annabinɔ nàaa ũ, akūsɔ Kirisi Yesume à ēpetegbe ũ.

21 A gũnn kpé pɔ sīnda pínki dì kɔ kũn, àdigɔ gbā Luda kpé ũ Dikiri gũn.

22 A gũn ákōno se, á de kpé pì bobɔno ũ, ákōnɔme Luda Nini kúki ũ.

3

Pɔlu zíkēna buri pāndenɔ té

1 Abire mé à tò makũ Pɔlu, má de purusuna ũ Kirisi Yesune ákōno buri pāndenɔ yāi.

2 Ádi ma lákũ Luda a gbēkekēnnēna zĩ dāmēne mà ke á téroo?

³ Luda a asiriyā m̀m̀m̀e, ma k̀éáre fíti k̀ò.

⁴ Tó a a kyó k̀è, áni f̄s̄ à d̄s̄ lákū ma wé k̀è nà Kirisi asiriyā musu.

⁵ Luda dí yā pì o gb̀ekene yāro, akū tera sà à m̀ò a z̀rin̄o k̀ū a annabin̄o k̀ū a Nini gb̀anao.

⁶ Yā k̀ū à utena yā pìn dí: Kirisi Yesu gūn baaru nna mana yāi buri pānden̄o g̀ò Luda túbiblerin̄o ū l̄ēl̄e k̀ū Yudan̄o, ò g̀ò k̀ūn̄wo m̀èdok̄n̄oden̄o ū. N̄ baka k̀ú l̄é k̀ú Luda s̀ēe gūn.

⁷ Ma g̀ò baaru nna pìi kp̀ari ū gba k̀ū Luda d̀am̄ene, a gb̀ana tén z̄i ke ma gūn yāi.

⁸ Makū k̀ū má k̄iana Luda gb̀en̄o té, Luda gba pìi d̀am̄ene, akū maten Kirisi aruzek̄e lakanasari baaru kp̀a buri pānden̄one,

⁹ maten asiriyā k̀ū Luda ten wete gb̀e s̄inda p̄inkine boñne gupuraa. Asiriyā pì utena Luda k̀ū à p̄o s̄inda p̄inki k̀è k̄inaa zaa káaku,

¹⁰ akū tera sà à tò kpatablerin̄o k̀ū ikode k̀ū ò k̀ú musun̄o a ònd̄o buri dasin̄o d̀ò s̄osi gb̀en̄o gāi.

¹¹ Luda p̄yenyīna k̀ū à kun zaa káaku pì l̄é p̄apa Kirisi Yesu ó Dikiri gāi.

¹² A gūn ó zé v̄i ò na Ludai k̀ū sw̄̄eo kpatena a náanikena yāi.

¹³ Abire yāi ma wé k̀éáwa, àsun tó á n̄ese yaka wari k̀ū maten ke á musu yāiro. Á kpetana yāime.

Kirisi yenyī

¹⁴ Abire yāi madì k̀ute De Ludane.

¹⁵ A k̄inaa a bede k̀ū ò k̀ú musu k̀ū z̄iteon̄o n̄ t̄ò l̄èn n̄ p̄inki.

¹⁶ Madì wé kea à á gba gb̀ana á n̄ese gūn k̀ū a Nini gb̀anao a aruzek̄e gakuride l̄én,

¹⁷ de Kirisi vute á sw̄̄en̄ a náani k̀ū àten ke yāi, á z̄inipetena g̀ò gb̀ana yenyī gūn,

¹⁸ de à le à a yenyī yàasa k̀ū a gb̀anao k̀ū a leio k̀ū a lòkotooo gbá d̄s̄ k̀ū Luda gb̀en̄o p̄inki,

¹⁹ de à le à a yenyī k̀ū oni f̄s̄ ò a l̄é d̄s̄ p̄inkiro d̄s̄, Luda papana p̄inki pekereáwa.

²⁰ Luda z̄k̄s̄! Ani f̄s̄ à kewere de lákū odì a wé ke ke odì a laasun l̄é nàla manamana k̀ū gb̀ana k̀ū àten z̄i ke ó gūnwo.

²¹ Òg̀ò a t̄o kp̀a s̄osi gb̀en̄o k̀ū Kirisi Yesuoo gūn w̄è k̀ū w̄̄eo ari ḡōo s̄inda p̄inki! Aami.

4

M̀èdok̄n̄kenaa

¹ Makū k̀ū má de purusuna ū Dikirine, ma wé k̀éáwa, á kunna g̀ò de lákū Luda á sísi àg̀ò de nà.

² À k̄s̄ f̄s̄, àg̀ò yek̄si z̄idabusanaa gūn k̀ū n̄eseȳidao k̀ū menao.

³ À wé t̄a àg̀ò l̄èdok̄n̄o k̀ū à b̄o Luda Nini k̄inaa v̄i bà k̀ū àdi á d̄ok̄sa ū.

⁴ M̄è m̀èn dome, akūs̄o Nini p̄ii m̀èn dome. Len t̄amaa k̀ū Luda á sísiia m̀èn do l̄e se.

⁵ Dikiri m̀èn do, akūs̄o donȳize m̀èn do k̀ū da'itek̄ena m̀èn doo.

⁶ Luda m̀èn dome ó p̄inki De ū. Àkū mé à iko v̄i ó baadia, àdig̀ò z̄i ke ó gb̀e s̄inda p̄inki gūn, à k̀ú k̀ū ó gb̀e s̄inda p̄inkio.

⁷ Kirisi gb̀eke k̀è ó baadine, lákū à gba dàw̄ere nà l̄én.

⁸ Abire yāi à k̄ena Luda yān ò pì:

Kū à fùte à tà musu, à dò zìzɔnɔne are,
à gba dà gbēnɔne.

⁹ A fute à tana musu bire de deramεε? Abire pì à kìpa ari zìte gēi gĩa.

¹⁰ Gbē kū à kìpaa piime gbē kū à fùte à tà ludambe musumusu ũ, de à gu sīnda pínki pa.

¹¹ Àkū mé à gbēkenɔ gbà zé ògɔ de zìrinɔ ũ, gbēkenɔ annabinɔ, gbēkenɔ baarunnakparinɔ, gbēkenɔ pasutonɔ ke yādannerinɔ,

¹² de Luda gbēnɔ gɔ kū a zī soru gūn, de Kirisi mè gbāna kū,

¹³ ari ó pínki ògɔ gé ká Luda Né náani dokɔnɔ kenaaa a dōna dokɔnɔ gūn, de ò gɔ gbē papananɔ ũ Kirisi kū pɔ sīnda pínki pèkeraa zɔkɔ lén.

¹⁴ Tó lemε ònigɔ de né fiti kū òdi ɔndɔ kū manafikio keñne ò n sátenɔ ũ doru, kū yā dufu dannena di n sá lán ña ke ísɔ bà.

¹⁵ Oi, óni yāpura o kū yenyiɔ, ò gbā yā sīnda pínki musu Kirisi kū à de a mù ũ gūn.

¹⁶ A gūnn mègu sīnda pínki di kɔ kūn ò nakɔa kū tīnɔ gbānao, akū mègunɔ di zī ke a zéa, mèε diğɔ gbā àgɔ kara kū yenyiɔ.

Kunna zī kū kunna dufuo

¹⁷ Abire yāi maten yā oáre kū Dikiri tɔo, mateni á gbao laakarīi. Àsungɔ kun lán kifiri kū n nēsefutake doñne arenɔ bàro.

¹⁸ N laasun n kē yɔnkɔ, ò zā kū wēndi kū Luda di kpámmao, kū n wé sira, akúsɔ n sá gbāna yāi.

¹⁹ Ò nēse vīro, ò n zīda kpà wé'isariyāa, ò dà vāni buri sīnda pínki kena ni vī.

²⁰ Ákɔnɔ sɔ, ádi Kirisi yā dada lero.

²¹ Yesu gūn a a yā mà, a yāpura kū à vī dàda.

²² Ò òáre à ɔ gbare á dà zī kū à doáre arei, kū à yàka á pónidena vāninɔ yāi.

²³ Ò òáre à á nēse lite á laasun gɔ dufu,

²⁴ áni dà dufu kū Luda kē lán a pɔ bà sé, á kunna nigɔ adona kunna yāpurade ũ yāzedeke gūn.

²⁵ Abire yāi à ɔ gbare manafiki yāi, á baadi gɔ yāpura o a gbēdakenε, zaakū mèdokɔnɔdenɔmε ó ũ.

²⁶ Tó á pɔ fē, àsun durunna kero. Àsun tó ifántē gē kpén àgɔ kpé pɔfēnaro,

²⁷ de àsun Ibilisi gba zéro yāi.

²⁸ Gbē kū ádi kpāni o yā à kpāni tó. À wé tā à zī mana ke kū a ɔo, de à pɔ le à bo takasidenɔne.

²⁹ Àsun tó yā vāni ke bo á lénlo, séde a zéde kū ani gbē kara, à ke àre ũ gbē kū òten manɔne.

³⁰ Àsun Luda Nini kū à kú adona da pɔsiranlo. À de sèeda kū Luda kèáwa ari á bona gɔrɔ zī ũ.

³¹ Àsun ke ñni kū gbēkeoro. À pɔfē tó kū pētēo kū patana gbānao kū gbēsɔsɔnaao kū pásikena buri sīnda pínkio.

³² Àgɔ gbēke ke kū kɔo. Àgɔ kɔ wēnda gwa. À sùru ke kū kɔo lākū Luda sùruu kē káo nà Kirisi gūn.

5

Kunna gupuran

¹ Lākū á de Luda né yenyidenɔ ũ nà, à a ágba sé.

² Lákū Kirisi yewái nà à gì a wèndiìi ó yāi sa'obò kū a gbī nna Ludanē ũ, à tò yekōi doáre arē le se.

³ Lákū á de Luda gbēno ũ nà, adi kū ò pāpākēna ke dà vāni buri sīnda pínki ke wākū yā ma á té sero.

⁴ Wé'isariyā'ona kū yā dōro sari onaaò kū fāai bène bonaaò mana kāáoro dō, sé sáabukēna yā.

⁵ Àgō dō sānsān kū pāpākēri ke kesō dāvānide ke kesō wākūde ke ni kpata kū à bō Luda kīnaa ble lele kū Kirisioro. Pó kū gbē di a wākū ke gō a dikiri ũmē.

⁶ Àsun tó gbēke á sātē kū yā pā korioro. Yā bire takano mé ani tó Luda pōfē kipa a yādarisarino.

⁷ Àsun tó á bàka gō kú kúnworo.

⁸ Á kú gusiran yā, tera sà Dikiri gūn á kú gupuran. Àgō kun gupura gbēno ũ,

⁹ zaakū gupura di mana buri sīnda pínki ínne kū yāzedeo kú yāpuraò.

¹⁰ À yā kú àdi ká Dikirigu dada.

¹¹ Á bàka sūngō kú kú gusira yākēna kú à karana vīrooro. À yā bireno bobo gupurai.

¹² Bee yā kú gbē pino di ke asiri gūn ona bi wé'iyāme.

¹³ Tó ò bō kú yāo gupurai, òdi a sūsu dō,

¹⁴ zaakū gupura di tó ò pó sīnda pínki e. Abire yāi òdi pi:

I'ori ò vu ò fute bona gan,

Kirisi ni gu punne.

¹⁵ Àgō á táa'ona dō manamana. Àsungō de yōnkōno ũro, sé òndōrinō.

¹⁶ Àgō yā kú Luda a zé bōáre ke, zaakū gōro dīkīnanōn vāni.

¹⁷ Abire yāi àsungō de yōnkōno ũro, àgō dō lākū Dikiri pōyenyīna de nà.

¹⁸ Àsungō kú kú wēdekēnaaoro, àdi pāpā zīmame, ama à tó Luda Nini gō zī ke á guu papana,

¹⁹ gbasa à fāai bo kú kōo kú zaburao kú Luda tókpanaaò kú lè kú Luda Nini di daáreo. À lè sí, à Dikiri tó kpá á swèe gūn,

²⁰ àgō De Luda sáabu ke gōro sīnda pínki yā sīnda pínki gūn kú ó Dikiri Yesu Kirisi tōo.

²¹ À mì natekōne Kirisi vīna kú á vī yāi.

Gōgbē kunna kú a nāno

²² Ákōno nōgbēno, á baadi gō mì nate a zāne lākū Dikirin áten kenē bà.

²³ Zaakū gōgbēme nōgbē mì ũ, lākū Kirisi de sōsi gbē kú ò de a mè ũno mì ũ nà kú ñ Surabariio.

²⁴ Lákū sōsi gbēno di mì nate Kirisine nà, leme se nōgbēno gō mì nate ñ zāno ne le yā sīnda pínki gūn.

²⁵ Ákōno gōgbēno sō, á baadi gō ye a nāno lākū Kirisi ye sōsi gbēno ñ nà, à gì a wèndiìi a yāi.

²⁶ À gbà bōne kú ío a yā gāi de àgō de a pó ũ,

²⁷ de à ñ kpan'arē ke kú gakurio sāa sari yitorokūnaa sari mamberu sari gbāsī sari taari sari.

²⁸ Len à kú gōgbē sīnda pínki gō ye a nāno le lán a zīda mèe bà. Gbē kú à ye a nāno ye a zīdaime.

29 Gbēke di gí a zīda mēciro. Àdi pòble kpáa, àdi laakari dɔa lákū Kirisi di ke sɔsi gbēnɔne nà,

30 kú ó de a mēgunɔ ũ yāi.

31 Abire yāi gōgbē ni bo a de kú a dao bea, oni nakōa kú a nanɔ, ní gbēnɔn pla ni gō mē do ũ.

32 Asiri zókó kú yā pìi gūn, ma è à de le Kirisi dagara kú sɔsi gbēɔo.

33 Bee kú abireo à de á yā ũ se dɔ. Á baadi gō ye a nanɔ lán a zīda bà. Nɔgbē sɔ, à a zā yā da.

6

Nénɔyá

1 Ákōnɔ nénɔ, Dikiri gūn àgō á de kú á dao yā ma, zaakū abire mé à mana.

2-3 À bèere lí á de kú á daone, de àgō aafia à gí ke andunia gūn. Yā kú Luda dite káaku kú lésenaon gwe.

4 Ákōnɔ denɔ sɔ, àsun á nénɔ pɔ yakaro. À ní tütu ke à lé darúma Yesude négwana ũ.

Zònyá

5 Ákōnɔ zònyá, àgō á andunia dí dikirinɔ yā ma kú nèsedoo kú vīnao kú lukanāao lákū Kirisin áten kenēe bà.

6 Àsun zī kenēe ní wé yāiro. Àgō Luda pɔyenyīna ke kú yāpurao kú ákōnɔme Kirisi zònyá ũ yāi.

7 Àgō zī ke kú kokario lákū Dikirin áten kenēe bà, adi ke bisāsirinlo.

8 Àgō dō kú Dikiri ni baadi yāmanakena fīna bone, zò kesō zīdade.

9 Ákōnɔ dikirinɔ sɔ, àgō kenēe le se. À yā pásí oñnena tó. Àgō dō kú mókōnɔ kú ákōnɔ pínki, á Dikiri kú musu, àdi yā ke gbēke wé yāiro.

Gōkebo kú Luda kpàwánɔ

10 Yā kú à gōn dí: Àgō gbāna Dikiri gūn kú a iko gbāna zókōo.

11 À gōkebo kú Luda kpàáwanɔ da pínki, de à le à ze gíngin à Ibilisi ɔndō fō.

12 Zaakū adi ke bisāsirinɔn óten ɔsi ká kúñworo, sé nini vāni kú ò kú musunɔ. Ò de andunia díkīna gusira kíblerinɔ ũ kú ní midenɔ kú ní ikodenɔ.

13 Abire yāi à gōkeboɔ pínɔ sēte à da pínki, de à fō à ze à gí gɔɔ vānia, gbasā à gō zena gíngin a pínki kenaa gbera.

14 Àgō zena gbāna, à yāpura dɔ á pi asa ũ, à yāzedeke da mò uta ũ.

15 À kena nna kú Ludao baaru nna kpá kyate ũ, de àgō kú kú soruo.

16 Àgō ludanaanikena kūna sēgbako ũ gɔɔ sīnda pínki, de à fō à Setan kà tédénɔ de pínki.

17 À surabana sé à kú mò fūra ũ, àgō Luda yā kú à de a Nini fēneda ũ kūna.

18 Àgō adua ke gɔɔ sīnda pínki, àgō Luda kpányī gbeka yā sīnda pínki gūn kú a Nini donnena arɛo. Àgō itē ke kú mena zókōo, àgō adua ke Luda gbēnɔne ní pínki.

19 À adua kemene dɔ, de tó maten yā o, Luda ma gba lé mà a baaru nna asiri oñne vīna sari.

20 Baaru nna pì yāi má de Luda wéde kú ò dà kpésiran ũ. Àgō adua kemene, de mà baaru nna kpá vīna sari lákū à kú mà kpá nà.

Lézammanaa

²¹ Ó gbēndo yenyīde Tikiku, Dikiri zīkeri náanide ni ma baaru kpááre pínki, de à le àg̃s ma kunna d̃s kũ p̃s kũ maten keo.

²² Ma a zláwa de à ó kunna oáreme, á n̄se le à yída kũ.

²³ Ó gbēno, De Luda kũ Dikiri Yesu Kirisio á gba aafia, à á yena k̄i karaáre kũ á ludanaanikenaao.

²⁴ Luda gb̄ke ke gb̄e kũ ò ye ó Dikiri Yesu Kirisii lakanaa sarin̄ne ní pínki.

FILIPIDENŌ

Pɔlu aduakɛna Filipidenɔne

¹ Makū Pɔlu kū Timotio Kirisi Yesu zòblerinɔ òkɔnɔ mé o takada dí kè Luda gbɛ kú ò kú Filipinɔne kunna Kirisi Yesu gūn kú n̄ gbɛ zòkɔnɔ kú n̄ kpányirinɔ.

² Luda ó De kú Dikiri Yesu Kirisio gbɛke kɛáre, à á gba aafiaa.

³ Gɔɔ kú á yá dòmagu pínki, madigɔ ma Luda sáabu kpáme.

⁴ Ma aduakɛnaa gūn pínki madigɔ adua kɛáre á pínki kú pɔnnao,

⁵ kú á ɔ kakarana kúmao baaru nna kpanaa gūn zaa gɔɔ kú a mà ari kú a gbárao yáí.

⁶ Má dɔ sánsán, lákū Luda nà zī manaa á té nà, anigɔ ke, ari à gé mì deo Kirisi Yesu sugɔɔ zī.

⁷ À mana kú má á yá kūna á pínki le, zaakū á yá kú ma swèn. Má da kpésirann yá, má ze kú baaru nna piio a yápura ona yáin yá, á pínki á baka vī zé kú Luda ma gba gūn.

⁸ Luda dɔ kú mateni á bege ke á pínki kú Kirisi Yesu yenyī burio.

⁹ Madì adua kɛáre, de á yenyī gɔ kara àgɔ gé dɔnaa gūn kú wékɛnaao swáswa,

¹⁰ de à yá kú à kú à ke dɔ, àgɔ kun nèsepuradenɔ ũ taari sari Kirisi sugɔɔ zī.

¹¹ Àgɔ pana kú yá mana kú òdi bo Yesu Kirisi kínaanɔ, de ò Luda tó bo, ò a sáabu kpá.

Kirisime Pɔlu wèndi ũ

¹² Ma gbɛnɔ, má ye àgɔ dɔ kú yá kú à ma le té kà baaru nna gena arɛime,

¹³ akū soza kíname dogarinɔ n̄ pínki kú gbɛ kparanɔ dɔ kú Kirisi yáin ò ma dà kpésiran.

¹⁴ Ma dana kpésiran yáí ò gbɛnɔ Dikiri náani kè dasi de yála, akū n̄ kùgbána kàra, òten Luda yá ò gbɛnɔne vīna sari.

¹⁵ Yápurame, n̄ gbɛkenɔ dì Kirisi yá waazi ke denlana yáí kú nèsegɔbaao, gbɛkenɔ sɔ kú nèsemanao.

¹⁶ Gbɛ díkínanɔ dì ke kú yenyīome, zaakū ò dɔ kú má zena kú Yesu baarunakpanaa yáin má yīna la.

¹⁷ Nèsegɔbade pinɔ sɔ, òdi Kirisi yá waazi ke denlamɔnnɛna yáime, adi ke kú nèsepuraonlo. Òten da òteni n̄ kunna kpésiran wari karamɛne.

¹⁸ Yaken yá? Manafiki gūnn yá, yápura gūnn yá, a pínki dé, òten Kirisi yá waazi kemɛ. Ma pɔ nna kú abireo, akūsɔ aní era à ke nna dɔ,

¹⁹ zaakū má dɔ kú adua kú áten kemɛne kú Yesu Kirisi Nini kpányīo ni tó mà bo.

²⁰ Ma wé doi, akūsɔ má a náani vī manamana, kú wé'i ni ma kú yáke gūnlo. Tera sà lán yá bà kú kùgbánao mani Kirisi tó bo ma mèe gūn, má kunn yá kesɔ ma gan yá.

²¹ Zaakū Kirisi yáin má kún, ga demɛne àre ũ.

²² Tó ma kunna kú wèndiio demɛne zī àrede ũ, má dɔ a kú mani séro,

²³ ma laasun kpaatenamɛ. Má ye mà tá, de màgɔ kú kú Kirisio. Gwe manamɛne de gu dila zà.

²⁴ Ama à mana màgɔ kú kú wèndiio á yáí.

²⁵ Abire yá futena vīro. Má dɔ kú mani gɔ la màgɔ kú kááó á pínki, de à le à gé are kú pɔnnao ludanaanikɛnaa gūn.

26 Len gɔɔ kũ mani era mà su á gwa le, áni zé le à ìa dǎ Kirisi Yesu gũn manamana ma yǎi.

27 A pínki dé, tó ma su á gwa ke mádi suronlo, à tó á konna kǒ sé kũ Kirisi baaru nnao, de tó mateni á baaru ma, mà ma kũ á zena gíngin kũ lédokɔnɔ, àten ɔsi ká kũ nɛsɛ mèn doo baaru nna pi zé yǎi.

28 Àsun tó á iberenɔ yáke vǐna á kũro. Abire nigɔ deñne sèeda ũ kũ ò mùi pè kakatenaana, ákɔnɔ sɔ áni bo mana. Luda kenan gwe.

29 Zaakũ Luda á gbá zé à wari ke Kirisine, adi ke a náanikena adonlo.

30 Ɔsi kũ a è maten ká yǎ, akũsɔ a mà maten ká ari tera, ákɔnɔ á kũ ɔsi dokɔnɔ pi gũmmɛ.

2

Zĩdabusanaa

1 Tó á konna Kirisi gũn lédamma vǐ, tó a yenyĩ ten té kpáái, tó á lédokɔnɔ vǐ kũ a Ninio, tó á kǒ wǐnda vǐ kũ sũruuo,

2 à laasun dokɔnɔ ke, àgɔ yenyĩ dokɔnɔ vǐ lédokɔnɔdenɔ ũ, pɔyenayádokɔnɔdenɔ ũ, de ma pɔnna gɔ papana.

3 Àsun yáke ke denlana ke yǒgɔkena yáiro. Zĩdabusanaa gũn à a gbɛdake kũ kũ bèrɛɛo de á zĩdala.

4 Gbɛke sũn laasun lé a zĩda mèn do yáaro, à gbɛ pǎndenɔ pó lé do.

5 Àgɔ nɛsɛ kũ Kirisi Yesu vǐ vǐ se.

6 A ludakɛnaa gũn adi a zĩda kɛna lɛlɛ kũ Ludao yǎ daro,

7 akũ à a zĩda gwenaa tòn, à zĩrike sè,

à gɔ bisásiri ũ, à bisásirike sè.

8 À a zĩda bùsa,

à mùi nàte ari à gɛè à gào,

ari lígbándurukpana ganaa.

9 Abire yǎi Luda a sè musu,

à tó kũ à de tó sĩnda pínkila kpàne,

10 de tó ò Yesu tó sì,

gbɛ sĩnda pínki ni kùtene

ludambe kũ zĩteo kũ zĩte gɛio,

11 gbɛ sĩnda pínki ni o kũ a léo

kũ Yesu Kirisime Dikiri ũ

De Luda tóbona yǎi.

À gu puĩne andunia gũn

12 Abire yǎi ma gbɛ yenyĩdenɔ, lákũ adì ma yǎ ma gɔɔ kũ má kũ kááo nà, atɛnsa kũ má kũ kááo tera doro, àgɔ á bona mana lé papa kũ vǐnao kũ lukanaao.

13 Zaakũ Luda mé àten zĩ ke á gũn de àgɔ ye a pɔyenỹinaai gbsa à ke.

14 À yǎ sĩnda pínki ke yáketɛ kũ lékpakɔsanaao sari,

15 de àgɔ taari sari, gbǎsĩ sari, Luda né mamberusaridenɔ ũ tera gbɛ sǎtena nɛsɛpásĩdenɔ té, kũ àten gu puĩne andunia gũn lán susunenɔ bà,

16 àgɔ wǐndi yǎ kũna, de mà le mà ìa dǎ kááo Kirisi sugɔɔ zĩ yǎi. Tó àten ke le, de mádi bà pǎ léro akũsɔ mádi zĩ pǎ kero.

17 Bee tó ma aru ni kóte á ludanaanikena sa'o'i ũ, ma pɔ nigɔ nna, maten pɔnna ke kááo á pínki.

18 Ákɔnɔ sɔ, à pɔnna ke le, ò ke lɛlɛ.

Timoti kù Epafarodituo

¹⁹ Kù Dikiri Yesu arubarikaao mani Timoti zĩáwa tera, de mà le mà á baaru ma, mà laakari kpáte.

²⁰ Má gbēke vī kù à ye á yāi yāpura lākū a bàro.

²¹ Gbē sīnda pínki zīda yā mé àdi donε are, adi ke Yesu Kiriisi yānlo.

²² Á dō lākū Timoti a zīda bì nà, à baaru nna zī kè kūmao lán né kù a deo bà.

²³ Tó má a zena dō sūsu, má ye mà a zĩáwa gōno.

²⁴ Má Dikiri náani vī kù mani su á gwa tera ma zīda.

²⁵ Ma gbē Epafaroditu, ma zīkeri dake, ma zīkari dake kù a a zī à kpámai kù pó kù mateni a ni deno, ma è à mana mà a gbareáwame.

²⁶ Àteni á bege ke á pínki, akūsō a nēsεε yàka, kù a a gyákēna baaru mà yāi.

²⁷ À gyá kè yāpura ari à kà gana, akū Luda a wēnda gwà. Adi ke àkūme adoro, kù makūomε se, de ma pōsira sún kararo yāi.

²⁸ Abire yāi maten wā mà a gbareáwa, de á wé sikōle, á pō ke nna, mà laakari kpáte.

²⁹ À gbānake kpái Dikiri gūn kù pōnna zōkōo. À bèεε lí gbē bire takane.

³⁰ À gō fíti kù ani ga Kiriisi zī yāi. À a zīda kpà gaa de à le à kpányī kù ani fō à kemenero kemene yāi.

3*Kiriisi dōnaa*

¹ Ma gbēno, yā kù à gōn dí: À pōnna ke Dikiri gūn. Mani gí yā kù ma òáre gbè sísiro. Akūme aafia ūáre.

² À laakari ke lewanna kùnōi, yāvānikeri kù òdi ní ke yákiyaki pìnō!

³ Ókōno kù odì donyī ke Ludane kù a Nini gbānao, odì ïa dá Kiriisi Yesu gūn, odì náani kpá ó zīda yāaro, ókōno mé ó tōzōnade yāpurano ū.

⁴ Makū, má zé vī mà náani kpá ma zīdaa. Tó gbē ten da a a zīda náani kè, mà a pō kè deala.

⁵ Ma tō zō ma gōro soraakōde zī. Isarailan ma ū inaa gūn, Biliaminu buri, Eberu buri yāpura. Musa doka musu má kù Farisino gāa gūn.

⁶ Ma ania kè, mà wé tà sōsi gbēnoa. Yákēna a zéa Musa doka gūn, gbēke dí fō à ma taari èro.

⁷ Ama yā kù má kūna àre ū yā pìnō gōmēne àree sari tera Kiriisi yāi.

⁸ A kù à deñla mà yā sīnda pínki dite àree sari mà Dikiri Kiriisi Yesu dōna kù à de a pínkila yāi. Kiriisi pì yāi mà o gbàre yā sīnda pínkii bisa ū, de màgō a vī,

⁹ màgō kù a gūn kù yā kù dì tò ò ke nna kù Ludao a náanikēna yāiio. Luda dì tò yā bo kúnwo nna dokakūna yāinlo, àdi tò yā bo kúnwo nna Kiriisi náanikēna yāime.

¹⁰ Yā kù má yei mé à de mà Kiriisi dō kù gbāna kù à fùtεo bona ganwo, de mà bàka gō kù a warikēnaa gūn, mà gō lākū a bà a ganaa gūn

¹¹ gbasa mà gō gāavu ū.

Pó kù nten péa lenaa

¹² Adi ke mà le pínkilo akūsō má papana gīaro. Maten péame, de mà yā kù Kiriisi Yesu mà se a pō ū yāi sí mà pō ū.

¹³ Ma gbēno, mádi sí mà lè kōro. Yā mēn don maten ke, madì nōno pō kù à kù mà arei, pō kù à kù mà kpe laasunlenaa sari.

14 Maten pé pɔ́ kú ma wé dɔ́iia, de mà àre kú Luda ó sísia gena musu le Kirisi Yesu gáí.

15 Ókɔ́nɔ gbē papananɔ, ògɔ́ laasun bire vī. Tó á laasun pānde vī, Luda ni á wé kēáre yā bire musu.

16 A pínki dé, gu kú o kan dí, ò gé are zé dokɔ́nɔ pìi gūn.

17 Ma gbēnɔ, à ma ágba sé, lákú o a taka kēáre nà, á wé gɔ́ pé gbē kú n̄ kunna kɔ́ sionɔi.

18 Madìgɔ́ oáre yā gèñ baaakɔ́, akúsɔ́ ma era maten oáre tera dɔ́ kú wé'io, gbēnɔn kun dasi kú n̄ yákèna n̄ ké Kirisi gana lia iberenɔ́ ũ.

19 Ò mii pè kakatènaaa. N̄ gbereme n̄ dikiri ũ, wé'iyāme n̄ ìadábɔ ũ, andunia yān n̄ laasun dīgɔ́ kúa.

20 Ókɔ́nɔ sɔ́, ludambe gbēnɔn ó ũ, ó wé dɔ́ Surabari kú ani bo gwea, àkūme Dikiri Yesu Kirisi ũ.

21 Ani ó mè gbānasarinɔ́ li lán a mè gakuride bà kú a gbāna kú ani fɔ́ à tó pɔ́ sīnda pínki m̄ nateareo.

4

Lédammanaa

1 Abire yáí ma gbē yenyíde kú mateni á bēge kenɔ́, ákɔ́nɔ kú á de ma ìadábɔ kú madì ponna keo ũnɔ, àgɔ́ zena gíngin Dikiri gūn le, ma gbēnɔ.

2 Ma kúte kè Yuodiane kú Sintisio ògɔ́ lédokɔ́nɔ vī Dikiri gūn.

3 Mɔ́kɔ́n sɔ́ ma gbēndo nánide, ma wé kèmma, n̄ kpá n̄gbē pìnɔi, zaakú ò ɔ́si kà kúmao baaru nna kpanaa gūn kú Kelementio kú ma zíkèri dakenɔ́. N̄ tó kú wèndi takadan.

4 Àgɔ́ ponna ke Dikiri gūn gɔ́ɔ́ sīnda pínki. Ma òáre dɔ́, à ponna ke.

5 Á á zīda busa gbē sīnda pínkine. Dikiri sunaa kà káni.

6 Àsun yáke damu kero. Yā sīnda pínki gūn à adua ke, à yā gbeka Ludaa kú sáabukènaao, à á yā'ummananɔ́ onɛ,

7 ani á n̄sɛ kú á laakaríio kpátéare Kirisi Yesu gūn. N̄sɛkpatènaa pìi zɔ́kɔ́, à de bisásiri dɔ́na la.

8 Ma gbēnɔ, yā kú à gɔ́áren dí: Yā kú à yápura vī akúsɔ́ à bèere vī, yā kú à zé vī akúsɔ́ à gbāsī vīro, yā kú à nna akúsɔ́ à arubarika vī, yā kú à mana akúsɔ́ òdi a sáabu kpá, àgɔ́ laasun lé yā birenɔ́ musu.

9 Yā kú ma dàáre a sì, yā kú a mà ma léi akúsɔ́ a èma, à yā birenɔ́ ke, Luda aafiade nigɔ́ kú kááo.

Pɔ́lu Filipidenɔ́ sáabukpanaa

10 Ma pɔ́ nna à kè zɔ́kɔ́ Dikiri gūn, zaakú á laasun èra à sùma sà. Á ma yā kúna yā fá, zén ádi lero.

11 Mádi o le kú maten takasi ke yāinlo, zaakú ma dà ma zīdane màgɔ́ sáabu vī gwena sīnda pínki gūn.

12 Má takasikena dɔ́ akúsɔ́ má nnamana dɔ́. Gɔ́ɔ́ sīnda pínki gu sīnda pínkia kána ke nàa, pɔ́dinyí ke pɔ́kíammana yáke vīmene doró.

13 Mani pɔ́ sīnda pínki fɔ́ Kirisi kú àdi ma gba gbāna yáí.

14 Bee kú abireo kú á bàka kú ma takasikènaao, a yá mana kè.

15 Filipidenɔ́, á dɔ́ kú á zīdao, ma baaru nna kpanaáre káaku gūn, kú ma bo Masedonia busun, ɔ́si ke kun kú à kpàmai kú ɔ́gɔ́ yā bɔkɔ́tènaaoro, sé ákɔ́nɔ.

16 Bee gɔ́ɔ́ kú má kú Tesalonika, a pɔ́ kú mateni a ni denɔ́ kpázámene de gèñ dola.

¹⁷ Adi ke gban maten wetero, á àre karana Luda kĩaana maten wete.

¹⁸ Ma p'ó kũ a kpàzãmenε lè, à pàpa ari à dìre. Epafarɔditu á gbanɔ kpàma, p'ó m'oma sà. À de sa'obɔ kũ a gbĩ nna Ludanε akũs'ò àdi káagu à sí ù.

¹⁹ Ma Luda ni p'ó kũ á a ni v'ĩnɔ kpàáwa Kirisi Yesu gũn a aruzεke gakuride lén.

²⁰ Òg'ò ó Luda ó De t'ó bo g'orɔ s'ĩnda p'ĩnki! Aami.

L'ezammanaa

²¹ À f'ɔ kpá Luda gbēnɔ a n'ĩnki kunna Kirisi Yesu gũn. Ma gbē kũ ó kú lεlεnɔ f'ɔ kpàáwa.

²² Luda gbēnɔ f'ɔ kpàáwa n'ĩnki, atēnsa gbē kũ ò kú Siza beanɔ.

²³ Dikiri Yesu Kirisi gbēke keáre á ninin.

KOLŌSEDENŌ

Sáabukpana kù aduakenaao

¹ Makù Pòlu, Kirisi Yesu žirri Luda poyenyĩnaa gūn kù ó gbě Timotio, ókōno mé ó takada dí kẹ̀

² ó gbě náanide kù ò kú adona Kirisi gūn zaa Kolosenone. Luda ó De gběke keáre, à á gba aafiaa.

³ Goro sinda pínki tó óten adua keáre, odigō Luda ó Dikiri Yesu Kirisi De sáabu kpáme,

⁴ zaakù o á Kirisi Yesu náanikena baaruu mà kù yenyĩ kù á ví ó gbēnōneeo ní pínki,

⁵ kù á wé do pò kù à ditenaáre ludambeĩ yáĩ. A yápura yá mà zaa káaku baaru nna kù o kpáare gūn.

⁶ Baaru nna pí ten né i àten dagula andunia gūn pínki, lákù à kẹ̀ á té nà zaa goro kù a mà, akù a Luda gběke súsú dō.

⁷ Ó gbě yenyĩde ó žikeri dake Epafara mé à yá pìi dàáre ó gēne ũ. Kirisi žikeri náanideme,

⁸ àkù mé à yenyĩ kù Luda Nini á káa òwere.

⁹ Abire yáĩ zaa goro kù o á baaruu mà, odigō wé keáre Ludaa lakanaa sari, de à tó à a poyenyĩna dō swáswa, a Nini á gba ōndō kù wézēo pínki,

¹⁰ de àgō kun lákù Dikiri yei nà, á yá sinda pínki káagu, de á yá mana sinda pínki kena gō dagula, á Luda dōna gō kara,

¹¹ de àgō gbāna yá sinda pínki gūn a gbāna gakuride lén, de à pò sinda pínki fō kù menao kù pōnnao,

¹² de àgō De Luda sáabu kpá, zaakù à ó ká baka kù à dìte a gbēnōne gupuranwa.

¹³ À ó bó gusira ikon, à ó ká a Né mèn do yenyĩde kpatan.

¹⁴ A gāin o gō žīdadeno ũ, ó durunna kèwá.

Kirisi de pò sinda pínkila

¹⁵ Kirisi bi Luda kù òdi e kù wéoro takame,

Àkūme daudu ũ Luda pōkenano té pínki.

¹⁶ Luda pò kù à kú musu kù žiteoo kẹ̀ pínki a gāi,

pò kù òdi eno kù pò kù òdi erono,

kpatablerinon yá ke dikirino

ke gbānadenō ke ikodeno.

Pò sinda pínki bō a kīnaame,

akūsō ò kun a pò ũ.

¹⁷ À kun pò sinda pínki ā,

pò sinda pínki kun a gāime.

¹⁸ Àkūme sōsi gbě kù ò de a mè ũno mì ũ.

Àkūme naana ũ, gāavu káaku ũ,

de à gō pò sinda pínki mīde ũ.

¹⁹ Zaakù à kà Ludagu a kīke pínki pekerēa.

²⁰ À tō pò sinda pínki kẹ̀ káao nna a gāi, pò kù ò kú žite ke musunon yá. A aru kù à kōte lía mé à sù kù kena nna pīo.

21 A kē Ludaa yā. A iberenŋn á ũ á laasun kŭ á vānikenanŋ yāi,

22 akŭ Luda tŏ a ke kāao nna Kirisi gana a bisāsirikemee gŭn yāi sà, de à á kpan'are ke gbāsī sari, mamberu sari, taari sari,

23 tŏ á zena gbāna á ludanaanikēnaa gŭn yīgānaa sari gīngin, tŏ ádi kēkōa kŭ tāmaa kŭ á vī baaru nna kŭ a màa gŭnworŏ. Ō baaru nna pīi kpà gbē kŭ Luda kē zīte lanŋne pīnki kŭ makŭ Pŏlu, ma gŏ a kpàri ũ.

Pŏlu zīkena sŏsī gbēnŋne

24 Tera sà maten pŏnna ke kŭ wari kŭ maten ke á yāiio. Wari kŭ Kirisi kē sŏsī gbē kŭ ō de a mē ũnŏ yāin maten pŏ kŭ à gŏ papa ma mēe gŭn.

25 Luda zī dāmene, akŭ ma gŏ sŏsī gbē pīnŏ kpanyīri ũ. À ma zī mà a yā oáre papana.

26 Asiriyā kŭ à utena gbēnŋne zaa káaku zaade Luda dí andunia kátéro mé à bŏ Luda gbēnŋne gupuraa sà,

27 Luda ye ō dŏ lākŭ asiriyā pīi gakuri zŏkŏ nà buri pāndenŏ kīnaa. Asiri pīn dí: Kirisi kŭ á gŭn, akŭ á wé dŏ gakuria.

28 A waazin ōdi ke gbē sīnda pīnkinē, ōdi lé daorŭma, ōdi yā dao gbē sīnda pīnkinē kŭ ōndŏ sīnda pīnkio, de ō gé kŭ baadio papana Luda are Kirisi gŭn.

29 Abire yāi maten zī ke, maten kokari ke kŭ a gbāna kŭ àten zī ke ma gŭnwo gbānagbāna.

2

1 Má ye àgŏ kokari zŏkŏ kŭ maten keáre dŏ, ákŏnŏ kŭ Laodiseadenŏ kŭ gbē kŭ ōdi wé sikŏleronŏ pīnki,

2 de í swē le à kpáte, ō lédokŏnŏ ke kŭ yenyīŏ, de í wé kē swáswa, ōgŏ Luda asiriyā kŭ à de Kirisi pīi ũ dŏ.

3 A kīnaan ōndŏ kŭ dŏnaao aruzeke sīnda pīnki ũten.

4 Mateni abire oáre, de gbēke sún á sáte kŭ lénna lékpakŏanaaoro yāi.

5 Bee tŏ má kŭ kááoro, ma nīni kŭ kááo, ma è àten yā ke a zéa, akŭsŏ á Kirisi náanikena gbāna, akŭ ma pŏ kē nna.

Pŏ sīnda pīnki pēkeremmana Kirisi gŭn

6 Lākŭ a Kirisi Yesu sī á Dikiri ũ nà, àgŏ kŭ a gŭn le,

7 á zīni gŏ petena a gŭn. À kara a gŭn, àgŏ gbāna a náanikēnaa gŭn lākŭ ō dàáre nà. Àgŏ kŭ kŭ sáabukpanaao manamana.

8 À laakari ke de gbēke sún dŏna gbāna kasaáre à á sáte kŭ bisāsiri ōndŏ pā korioro. Yā birenŏ dī bo futeokarayānŏ kŭ andunia yākenanŏ kīnaame, adi ke Kirisi kīnaanlo.

9 Zaakŭ Luda kīke sīnda pīnki pēkere Kirisia a bisāsirikemee gŭn.

10 Kunna gbē kŭ à de gbāna sīnda pīnki kŭ iko sīnda pīnkioo mīde ũ pīi gŭn, a sīnda pīnki pēkeréawa.

11 A gŭn a tŏŏ zŏ à bŏ á dà zīn. Adi ke tŏ kŭ bisāsiri dī zŏnŋnenlo, kŭ Kirisi dī zŏnŋneme.

12 Zaakŭ da'itekēnaa gŭn ō á vī kāao, akŭ a fute kāao, kŭ a gbāna kŭ Luda a futeo bona gan náani kē yāi.

13 Á de gēnŏ ũ yā Luda kīnaa á taarinŏ kŭ á dà zīnŏ yāi, akŭ Luda á gbá wēndi dufu leeke kŭ Kirisio, à sŭruu kē kŭoo kŭ ó taarinŏ pīnki.

14 Luda ó taari takada kŭ à ó dá yān gŏgo, à sē à pà lía.

15 Kirisi gana lía gbána sì dikirinɔ kú gbánadenɔoɔa, à bò kúńwo sarapuraa à n̄ kpe bò, à n̄ kpan'arɛ kè zìzɔnɔ ù.

16 Abire yáì àsun tó gbêke á taari e pɔblena ke pɔmina ke dikpe ke mɔ dufu bona ke kámmabogɔɔ yá musuro.

17 Yá bireno pínki bí yá kú ò pì ani su takame, yá pínɔ bɔkɔtenan Kirisi ù.

18 Àsun tó gbê kú àdi a zída busa éke pɔ ù kú àdi donyí ke malaikanɔne á sáte à á bo pɔ kú á wé péanlo. Wégupu'ena yá mé àdigɔ gbána gbê bire takane, akú àdi a zída bí pá a bisásirikeda laasunnɔ yáì.

19 À pena Kirisi kú à de mì úaro. Kirisi gún mègu sɔnda pínki dì kɔ kú, ò nàkɔa kú tɔnɔ gbánao, mèe pìi digɔ gbá lákú Luda ye à gbá nà.

20 Zaakú a ga kú Kirisio andunia yákenanɔ musu, bɔyáin adì n̄ yáditennenanɔ ma lán andunia gbèno bàa?

21 Òdi pí, òsun adikína na n̄ ɔíro, òsun adikína í kero, òsun ɔ na adiaro.

22 Pɔ bireno pínki dì láka kú n̄ anfánikenaaoɔe. Bisásiri yádannenan abireno ù.

23 Yá bireno de lán ɔndɔ yá bàme, zaakú òdi donyí yá tilasi dańne kú zídabusanao kú waridɔna n̄ zída mèeao. Bee kú abireo àdi kpá ó dānɔnero.

3

Kunna wèndi dufu gún

1 Lákú a fute kú Kirisio nà, à tó ludambe yá doáre are, zaakú gwen Kirisi vutena Luda ɔplai.

2 À tó á laasun gɔ kú ludambe yānɔa, àsungɔ kú andunia pɔaro.

3 Zaakú a ga, á wèndi utena kú Kirisio Luda gún.

4 Lákú Kirisi de á wèndi ù nà, tó à bò gupuraa, ákɔnɔ se áni bo káao kú gakurio sà.

5 Abire yáì à andunia yá kú ò kú á nèsee gúnnɔ de: Pápákenaa, wé'iyá, mēfutena, yá vāni nidena kú wākúuo. Pɔ kú gbê dì a wākú ke gòne a dikiri úme.

6 Yá bireno yáin Luda ni pɔfɛna kipa a yāmarisarinɔa.

7 Ákɔnɔ se, á kú yá pínɔ gún yá, ò doáre are.

8 À ɔ gbare yá dí takanɔi sà: Pɔfɛnaa, zukakanaa, nèse pásí, gbèšsɔna kú yápáp'onaao.

9 Àsungɔ éke tokɔnero, zaakú a á dà zì kú a yákenanɔ gòala,

10 a a dufu sè kú à kèke àten dufu kú de à gɔ lán a Kèri pɔ bà.

11 Gwe Yudanɔ kú buri pāndenɔ dokɔnɔme kú tɔzɔnadeno kú gyɔfɔɔdeno kú sènte gbèno kú wésiradenɔ kú zɔnɔ kú zídadenɔ. Kirisime n̄ pínki ù, à kú n̄ gún n̄ pínki.

12 Abire yáì, lákú Luda á sé a gbê yenyídeno ù nà, dà kú ò de à daáwanɔn dí: Wènda, gbêke, zídabusanaa, buseke kú menao.

13 À kɔ fɔ. Tó yáke sù à á ká kú kɔo, à sùru ke kú kɔo. Lákú Dikiri sùru kè kááo nà, à ke kú kɔo le se.

14 A pínki musu à yenyí kú àdi yá pínɔ kakara swáswa daáwa.

15 À tó aafia kú à bò Kirisi kínaa kí ble á swéɛ gún, zaakú kunna kú kɔo aafiaan Luda á sísia mèdokɔndenɔ ù. Ágɔ Luda sáabu kpá.

16 À tó Kirisi yā vuteki le á nēsen manamana. À yā dakōne, à lé dakōa kú ʔndō sīnda pínki. Sáabukpanaa gūn à lè sí Ludane á swēe gūn kú zaburao kú tókpanaa kú donyī lè nō.

17 Pó kú áten ke ke kú áten o pínki, à ke kú Dikiri Yesu tóo, à De Luda sáabu kpá a gāi.

Luda gbēno kunna kú kōo

18 Ákōno nōgbēno, á baadi gō mī nate a zāne. Len à kú à ke Dikiri gūn le.

19 Gōgbēno, á baadi gō ye a nanōi. Àsungō pāsī kúńworo.

20 Nēno, à á de kú á dao yā ma yā sīnda pínki gūn, zaakū abire mé àdi ká Dikirigu.

21 Deno, àsun á nēno nēse fute à n pō yakaro.

22 Zōno sō à á andunia dikirino yā ma yā sīnda pínki gūn. Àsun zī keńne nī wé yāiro. À zī keńne kú nēse mēn doo, zaakū Dikiri vīnakerinon á ũ.

23 Yā kú áten ke pínki, àgō ke kú yāpurao, lándō Dikirin áten keke bà, adi ke bisāsirinlo.

24 Àgō dō kú áni Dikiri láada le á baka ũ. Dikiri Kirisin áten doi.

25 Yāvānikeri ni a vāni gbē le. Luda di gbēke wé gwaro.

4

1 Ákōno dikirino, à á zōno gwa a zéa súsu. Àgō dō kú ákōno se á Dikiri vī musu.

2 Á á zīda kpá aduakēnaaa kú itēkēnaao kú sáabukpanaa.

3 Á wé kewere Ludaa dō, à zé bowere ò a yā waazi ke, ò Kirisi asiriyā ońne. Abire yāin ò ma dai kpésiran.

4 Á wé kemene mà yā pì o swáswa, lākū à kú mà o nà.

5 Àgō á zīda kūna dō Yesusaridenō té kú ʔndōo. Àgō yā kú Luda a zé bōáre ke a gōra.

6 À tó á légbē gō nna àgō karana vī, de àgō dō lākū áni yā lí baadia nà.

Lézammanaa

7 Ó gbē yenyīde Tikiku ni ma baaru kpááre pínki. Ákūme zīkeri náanide ũ, ó zòbleri dakeme Dikiri zī gūn.

8 Abire yāime mateni a zīáwa de à ó kunna oáre, à laakari le à kpáte.

9 Á gbēndo Ōnesimu, ó gbē yenyīde náanide ten su kāao. Oni pō kú ó kú a gūn gu dia oáre pínki.

10 Arisitaku kú ó kú leele kpésiran fō kpááwa kú Baanaba dakūna Maakuo. Ó Maaku yā oáre kò. Tó à sù á kīnaa, à gbānake kpáne.

11 Yesu kú òdi pine Yusutu fō kpááwa dō. Yuda kú óten kpata kú à bō Luda kīnaa zī ke leleno lén gwe. Ma laakari kpatena kúńwo.

12 Á gbēndo Epafara, Kirisi Yesu zòbleri fō kpááwa. Àdigō ania ke kú aduakēnaáre gōra sīnda pínki, de à le à kāsara kú àgō pāpāna Luda poyenyīnaa gūn.

13 Mani fō mà à sēeda ke kú áten zī keáre manamana, ákōno kú Laodiseadenō kú Ierapōlidenō.

14 Ó likita yenyīde Luku kú Demasio fō kpááwa.

15 À fō kpá ó gbē kú ò kú Laodiseana kú Nīmfaio kú sōsi gbē kú òdi kō kakara a beano.

16 Tó a takada dí kyó kè, à kpá Laodisea sōsi gbēna ò a kyó ke, gbasa à nī pō kyó ke se.

¹⁷ À o Akipunε, à laakari dɔ Dikiri zĩ kũ ò dānεεα, à a mì de.

¹⁸ Makū Pɔlu makū mé ma yā dí kè kũ ma zĩda ɔo, ma fɔ kpàáwa. À tó ma kunna kpésiran yā gɔ dɔágu. Luda gbêke kéáre.

TESALONIKADENŃ TAKADA KAAKU

TesalonikadenŃ zémɔnnɛnaa

¹ Makū Pɔlu kú Silasio kú Timɔtio, ókɔnɔ mé o takada díkína kè Tesalonika sosi gbè kú ò kú De Luda kú Dikiri Yesu Kirisio gúnnɔnɛ. Luda gbèkɛ keáre, à á gba aafiaa.

² Ó aduakɛnaa gūn á yá digɔ dɔógu gɔrɔ sīnda pínki, odigɔ Luda sáabu kpá á pínki yá musu.

³ Lákú áten zī ke á ludanaanikɛnaaa ná, áten kokari ke yenyī gūn, akúsɔ áten mena ke wédɔna ó Dikiri Yesu Kirisii yá, yá pínɔ digɔ dɔógu Luda ó De are.

⁴ Ó gbè Luda yenyīdenɔ, ó dɔ kú Luda á sé,

⁵ zaakū kú o baaru nna kpááre, ódi su kú yá'onaao adoro, o su kú Luda Nini gbánaome, yá pì ó kúna gbána manamana. Á dɔ lákú ó kú á té ná á aafia yá,

⁶ akú a gɔ ókɔnɔ kú Dikiri dádarinɔ ũ. Wari zɔkɔ gūn a yá pi si kú pɔnna kú Luda Nini dàáguo,

⁷ akú a zé m̀ Yesude kú ò kú Masedonia b̀su gúnnɔnɛ kú Girisi b̀suuo pínki.

⁸ Dikiri yá b̀ á kīnaa, adi ze Masedonia kú Girisio adoro, á Yesu náanikɛna yá dàgula pínki, à baarukpana vī doro.

⁹ Óten o lákú o zé lè á kīnaa ná, lákú a kpɛ lì tánanɔnɛ, a are dɔ Ludaa ná, akú áten o Luda Wèndide Yápuradei,

¹⁰ átení a Né Yesu kú à a fúte bona gan dá ari à bo ludambe, à su ó sí pɔfè kú Luda ni kipańmaa.

2

Pɔlu zíkɛna Tesalonika

¹ Ma gbèno, á dɔ kú á zīdao, kú ó zé lena á kīnaa dí ke páro.

² Á dɔ lákú ò wé táwá ná, o wari kè káaku zaa Filipi, akú Luda ó gbá swè, o a baaru nna kpááre kokari kú kokario.

³ Ó nakaranaáwa de éke zé yá ũro. Ódi ke laasun vāni ke á takikɛna yāinlo.

⁴ Lákú Luda ó ká a baaru nna kpanaaa ná, len odi kpáanne le, adi ke bisāsiri pɔyeinan óten wetero, sé Luda ó laasun táasikeri pɔ.

⁵ Á dɔ kú ódi yá nnana o gbèkɛnero, akúsɔ ódi yake ke kú manafikio wákú yāiro. Ludan ó sèedade ũ.

⁶ Ódi sáabu wete bisāsiri kīnaaro, ákɔnɔ ke gbè pāndenɔ.

⁷ Bee kú ó a zé vī ò gɔ́are aso ũ ó Kirisi zīrikɛna yá, o kè kááo busebuse, lákú nɔgbè nérande di laakari dɔ a néa ná.

⁸ Kú ó yeái manamana yá, ódi zeo ò baaru nna kú à b̀ Luda kīnaa kpááre adoro, kú ó zīda kpááwanaaome dɔ, zaakū a gɔ ó gbè yenyīdenɔ ũ.

⁹ Ma gbèno, à tó ó zíkɛna kú wario yá dɔágu. Gɔrɔ kú óten baaru nna kú à b̀ Luda kīnaa pi kpááre, odigɔ zī ke fānantē kú gwāanio, de òsun gɔ á gbèkɛne aso ũro yá.

¹⁰ Ákɔnɔme ó sèedadeno ũ, kú Ludao dɔ, kú ó kú ákɔnɔ kú a Yesu náani kèno té a zéa nèsepuradeno ũ taari sari.

¹¹ Á dɔ kú o yá kè á baadine lákú de di ke a nénɔnɛ ná.

12 O lé dàáwa, o á nèsee kpàtéáre, o nakaraáwa, de á kunna ke leele kú gbē kú Luda ní ká kpata gakuride kú à bò a kīnaanno.

13 Kú a Luda yā kú o òáre pīi mà, ádi dite bisásiri pó ũro, a sì lākū à de nà, Luda yā yāpura ũ. Àkū mé àten zī ke ákōno kú áteni a náani kenō gūn. Abire yāi dō odīgō Luda sáabu kpá lakanaa sari.

14 Ó gbēno, á yā kè leele kú Luda gbē kú ò kú Kirisi Yesu gūn zaa Yudeano, zaakū á būsudeno wé tǎáwa se lākū Yudano tǎrǎma nà.

15 Yudano Dikiri Yesu dè kú annabino dō, akūsō ò pèwá. Ní yā dì ká Luda guro, ò ibere se kú gbē sīnda pínkio.

16 Òdi kpáwere ò yā kú Luda dì gbē sura bao o buri pāndenone. Len durunna kú odīgō ke goro sīnda pínki dīgō didikōa le. Luda pofē kipa ní musu sà.

Timōti zīna Tesalonika

17 Ó gbēno, kú o kēkōa goro pla, wé mé adi kō ero, ama ó laasun kúáwa. O á bege kè manamana, o mēe wà kú ò wé sikōle.

18 Ó ye ò su á gwa dō. Makū Pōlu ma suna zé wète à de gèn do ke gèn plala, akū Setan kpàwere.

19 Tó ó Dikiri Yesu sù, dí mé anigō de ó tǎmaa kú ó pōnnao kú ó gǎzubōo ũ a are á baasii?

20 Zaakū ákōnōme ó gakuri kú ó pōnnao ũ.

3

1 Kú ódi fō ò mena doro, o zeo ò gō Atení ó tēne,

2 o ó gbēndo Timōti, Luda zikeri dake Kirisi baarunnakpanaa gūn zǎáwa, de á á gba gbāna à á nèsee kpàtéáre á ludanaanikēnaa gūn,

3 de á gbēke laakari sún fute wétāmmānaa pīi yāiro. Á dō kú á zīdao kú Luda abire taka ditewere.

4 Goro kú ó kú á kīnaa, o gīnake o òáre kú oni wé tǎwá, akū à kè le lākū á dō nà.

5 Abire yāi kú mani fō mà mena doro, ma a zī à á ludanaanikēna gwa. Ke Ibilisi á yō à á gwá, ó zī kè pān yá, ó dōro.

6 Kú Timōti sù sà, à á ludanaanikēna kú á yenyīo baaruu kpàwere. Á pīi ó yā dīgō dǎgu kú laasun manao, akūsō áteni ó bege ke lākū óteni á bege ke nà.

7 Ma gbēno, á ludanaanikēna yā mé à tò ó laakari kpatena á yā musu ó wétāmmāna kú ó wario gūn pínki.

8 Zaakū á zena gīngin Dikiri gūn, tera o ĩam pà sà.

9 Óni fō ò Luda sáabu kpá á yā musu. O ó Luda sáabu kpà manamana kú pōnna zōkō kú odi ke a are á yāiio.

10 Gwāani kú fānantēo odīgō wé ke manamana, de ò le ò wé sikōle, ò pō kú à kǎ á ludanaanikēnaa gūn papaáre.

11 Luda ó De kú ó Dikiri Yesuo zé porowere ò su ò á gwa.

12 Dikiri yenyī kú á vī kú kōo kú gbē sīnda pínkio karaáre, à dadaála lán yenyī kú ó vī kǎáo bà,

13 à á swē gba gbāna de ágō kun gbāsī sari taarisaridenō ũ Luda ó De are ó Dikiri Yesu kú a gbēno pínki sugoroa.

4

Kunna lākū Luda yei nà

¹ Yá kú à g̀n dí, ma gb̀n, a mà ó k̀naa lákú à mana á konna ká Ludagu ná. Á konna de le k̀, ama óten wé keáwa, óten kúte keáre ó Dikiri Yesu g̀n, àg̀ kun le àg̀ géo.

² Á yá kú o dàáre kú Dikiri Yesu t́o d́.

³ Luda ye á konna g̀ adona, à mì kē papákenaa.

⁴ Á baadi g̀ a zída k̀na d́ kú b̀ere o gb̀sari,

⁵ adi ke kú dà v̀ni nidenaao lán kifiri kú ò Luda d́ron b̀nlo.

⁶ Yá pii musu gb̀ke sún a gb̀dake takí ke ke à taari kenero, zaakú Dikiri ni wé tá yá bire taka k̀rin a lákú o g̀nake o óare ná, o á sá g̀ao.

⁷ Luda dí ó sísi òg̀ kú kú gb̀soro, séde ó konna g̀ adona.

⁸ Abire yá gb̀ kú à g̀ yadannena dí, adi ke bisásirin à g̀iro, Luda kú àdi a Nini kú à kú adona daogun à g̀i.

⁹ Óni le ò yek̀ina yá oáero, zaakú kú á zídao Luda yek̀inaa dàáre.

¹⁰ Á konna de le k̀, á ye ó gb̀ kú ò kú Masedonia búsu g̀nno í ń pínki. Ma gb̀n, o lé dàáwa, àg̀ ke le àg̀ géo,

¹¹ à zé wete àg̀ kun yáketé sari, á baadi á zída yá ke à á zída zí ke, lákú o díteáre ná,

¹² de á konna le à ká bàaidenogu, de àsun fu á zídaa à da gb̀keiro.

Dikiri sunaa

¹³ Ma gb̀n, o ye àg̀ yápura d́ gb̀ kú ò andunia t̀n yá musu, de á p̀ sún g̀ sira lán gb̀ kú ò támaa v̀ron b̀ro yáí.

¹⁴ Zaakú o sí kú Yesu g̀ à fùte, len d́ Luda ni t́o gb̀ kú ò andunia tò Yesu g̀nno era ò su káao lele.

¹⁵ Yá kú óten oáre dík̀na bi Dikiri yadannenaame. Ók̀n gb̀ kpara kú ónig̀ kun ari Dikiri sug̀o zín, óni do gb̀ kú ò andunia t̀o pinne arero.

¹⁶ Dikiri mé ani bo ludambe, à kipa kú yáditennenaao kú malaika gb̀ z̀k̀o k̀otoo kú Luda k̀k̀ki s̀o, gb̀ kú ò g̀ Kirisi g̀nno ni vu bona gan káaku,

¹⁷ abire g̀era ók̀n gb̀ kpara kú ó kunn, oni ó s̀te k̀nwo lele ari ludambe lukun ò da Dikirile ía g̀n, gbasa òg̀ kú káao ari g̀o sinda pínki.

¹⁸ Abire yáí à k̀ laakari kpáte kú yá pio.

5

¹ Ma gb̀n, yá pí kena ke a keg̀o oárena zé v̀ro,

² zaakú á d́ sánsán lákú kpáni dí su gwáani ná. Len anig̀ de Dikiri sug̀o zí le.

³ T́o gb̀n ten pi, ó aafia, ó kun ó laakariia, kakatena ni surúma kánto lákú né'iwáwá dí su ǹsindarea ná, oni boro.

⁴ Ák̀n s̀ ó gb̀n, á kú gusiranlo, g̀o pí ni suáwa lán kpáni b̀ro,

⁵ zaakú gupura gb̀n á ù, fánanté gb̀n á ù á pínki. Gwáani ke gusira gb̀n ó úro.

⁶ Abire yáí òsun í o lán daken b̀ro. Ò ité ke òg̀ kú ó laakariia.

⁷ I'orin dí í o gwáani, wéderin s̀ òdi wéde ke gwáani.

⁸ Ók̀n s̀, zaakú fánanté gb̀n ó ù, òg̀ kú kú laakariio, ò ludanaanikena kú yenyé da mò uta ù, ò surabana támaa kú mò fúra ù.

⁹ Zaakú Luda dí ó díte à pofé kipawáro. Á ó díte à ó sura ba ó Dikiri Yesu Kirisi gáime.

¹⁰ Ákú mé à g̀ ó yáí de òg̀ kú káao, t́o ó bēne ke o andunia t̀n yá.

¹¹ Abire yáí à lé dakša, à k̀ gba gbána, lákú áten ke ná.

Pɔlu yádítɛna Tesalonikadenɔne

12 Ma gbɛ̀nɔ, o wé kɛ́áwa, à bèɛɛ lí gbɛ́ kú òdi zĩ ke á ténɔne, kú ò iko víáwa Dikiri gūn, òteni á da zéanɔ.

13 À ní gakuri dɔ́nne manamana yenyĩ gūn zĩ kú òten ke yáí. Àgɔ́ nna kú kɔ́o.

14 Ma gbɛ̀nɔ, o lé dàáwa, à fayasaridenɔ da zén, à gbɛ́ yĩdanɔ gba swèè, à laakari dɔ́ gbãnasaridenɔa, à mena kú gbɛ́ sīnda pínkio.

15 À laakari ke, á gbɛ́ke sún a vāni fīna bo kú a vānioro. À zé wetɛ àgɔ́ a mana kekɔ́ne kú gbɛ́ sīnda pínkio gɔ́ɔ́ sīnda pínki.

16 Àgɔ́ kú kú pɔ́nnao gɔ́ɔ́ sīnda pínki.

17 Àgɔ́ adua ke lakanaa sari.

18 Àgɔ́ Luda sáabu kpá yá sīnda pínki musu. Abire mé à deáre a pɔ́yenyĩna ũ Kirisi Yesu gūn.

19 Àsun Luda Nini té kú àdi kángu dedero,

20 àsun annabikéyá gya boro.

21 À yá sīnda pínki tàasi ká, àgɔ́ a mana kūna,

22 à mì kē vānikena buri sīnda pínkia.

23 Luda Aafiade tó á kunna gɔ́ kú adona yá sīnda pínki gūn, à á nini kú á wèndiio kú á mèeo dākpááre aafia taari sari ari ó Dikiri Yesu Kirisi sugɔ́ɔ́.

24 Luda kú à á sísi à á sé náani vī, ani yá pì keáre.

25 Ma gbɛ̀nɔ, à adua kewɛɛɛ.

26 À fɔ́ kpá ó gbɛ̀nɔa ní pínki kú Luda gbɛ̀nɔ lépɛmanaaao.

27 Ma naáre Dikirii, à takada dí kyó ke ó gbɛ̀nɔne ní pínki.

28 Ó Dikiri Yesu Kirisi gbɛ́ke keáre.

TESALONIKADENƆ TAKADA PLAƊE

Yakpatɛkena Kirisi sugɔɔa

¹ Makū Pɔlu kū Silasio kū Timotio, ókɔnɔ mé o takada díkīna kè Tesalonika sɔsi gbē kū ò kú Luda ó De kú Dikiri Yesu Kirisioo gūnnɔne.

² De Luda kú Dikiri Yesu Kirisio gbēke keáre, à á gba aafiaa.

³ Ó gbēnɔ, à kú ògɔ Luda sáabu kpá á yā musu gɔɔ sīnda pínki, lákū à mana nà, zaakú á ludanaanikena ten gé arɛ manamana, akúsɔ yenyí kú á baadi ví kú kɔo ten kara.

⁴ Abire yāi odì lé gbē á yā musu Luda sɔsinɔ gūn, lákū àten wétamma kú wari pínkio fɔ nà kú menao kú ludanaanikenaao.

⁵ Abire mɔwɛre kú Luda dì yā gɔgɔ kú gbēnɔ a zéame. Abire yāi a ka à gē kpata kú à bò Luda kīnaa gūn kú àten wari ke a yāi.

⁶ Luda dì yā ke a zéame. Ani wé tá gbē kú òten wé tááwanɔ,

⁷ ani ákɔnɔ kú òteni wé tááwanɔ gba ĩampaki kú ókɔnɔ, tó Dikiri Yesu bò ludambe kú a malaika gbānanɔ

⁸ kú tévuraao. Ani wé tá ludadɔrisari kú odi ó Dikiri Yesu baaru nna síronɔ.

⁹ Kakatena lakanasarin Luda ni wé táoŋma. Oni n kpake Dikiri arɛ kú a gbāna gakturideo.

¹⁰ Tó à sù gɔɔ pì zī, ani tɔ bo a gbēnɔ yā musu, gbas a náanikerii pìnɔ a mana bo n pínki. Anigɔ kú n té, zaakú a yā kú o òáre sì.

¹¹ Abire yāin odigɔ adua keáre baala'i, de ó Luda tó á kunna ká gwena kú à á sísia, à yā mana kú a ze kú a kenaaonɔ kú zī kú àten ke a náanikena gūnnɔ pínki papaáre kú a gbānao.

¹² Dikiri Yesu tɔ ni bo á musu, ákɔnɔ sɔ á tɔ ni bo a musu ó Luda kú Dikiri Yesu Kirisi plio gbēke yāi.

2

Ludayádarisari

¹ Ó gbēnɔ, Yesu Kirisi suna kú ó kɔkakaranaao de ò daale yā musu, o wé keáwa,

² àsun tó á laakari fute aragaro. Tó annabi yáke waazi ke takada kú ò pì à bò ó kīnaa pì, Dikiri sugɔɔ kà kò, àsun bídi kero.

³ Àsun tó gbēke á sàte kú yā bire takaoro, zaakú gɔɔ bire ni suro, séto gbēnɔ bona Luda kpe gɔɔ kà gīa kú ludayádarisari kú à mìi pè kakatena zéa bona gupuraao.

⁴ Ani gí pɔ kú òdi n dite dikiri ūnɔi kú pɔ kú òdi donyí keñnenɔ pínki, ani a zīda bi deñla, ani gé à vute Luda kpén, à a zīda dite Luda ū se.

⁵ Gɔɔ kú má kú kááo ma yā pìi òáre. Ádi ònloo?

⁶ Á dɔ pɔ kú àteni a dàdà de àsun bo a gɔɔ áro yá?

⁷ Zaakú ludayádanasari ten ɔ tá asiri gūn kò. Ani boro, séto gbē kú àten kpáne gò zén baasiro,

⁸ Ludayádarisarii pì ni gbas a bo sà. Dikiri Yesu ni a de kú a lé'iao, à a kakate kú a suna gakurio.

⁹ Ludayádarisari pì ni su kú Setan gbānao à daboyánɔ kú yābonsarenɔ ke kú sèda éke buri sīnda pínki.

10 Ani manafiki buri sīnda pínki ke gbē kū ò m̀i pè kakatena zéanone, kū ò gi yápura kū ani n̄ sura bai yāi.

11 Abire yāi Luda ni likarana pāsī zírma de ò éke náani ke.

12 Yā ni gbasā à vute gbē kū odi yápura síro kū òdi ponna ke kū a vānionā n̄ pínki.

Luda á sé de à á sura ba

13 Ó gbē Dikiri yenyidenō, à mana ògō Luda sáabu kpá goro sīnda pínki á yā musu, zaakū Luda á sé zaa káaku, de à bo kū a Nini kū à tò o gō a pō ū gbānao á yápura sina yāi.

14 Luda á sísi à á sé baaru nna kū o kpááre yāi, de á baka gō kú ó Dikiri Yesu Kirisi gakuri gūn.

15 Abire yāi ó gbēno, à ze gbāna, àgō yā kū o dàáre kū léo ke takada gūn kūna.

16 Ó Dikiri Yesu Kirisi kū Luda ó Deo yewái, a gbēke gūn à ó laakarīi kpátewere ari goro sīnda pínki, à támaa mana dàògu.

17 Á á laakari kpátéáre, à á gba gbāna yāmanakena kū yāmana'onaa gūn pínki.

3

À adua kewere

1 Yā kū à gōn dí, ó gbēno, à adua kewere, de Dikiri yā le à dagula likalika, àgō bēere vīñe lākū à vī á kīnaa nà.

2 Á adua kewere de à ó bo gbē vāni dōrosaridenō ōi, zaakū adi ke gbē sīnda pínki mé à Luda yā síro.

3 Dikiri náani vī, ani á gba gbāna, ani á sí a vānia.

4 O á náani kè Dikiri gūn kū áten yā kū o òárenō ke, akūsō áni gō ke.

5 Dikiri tó à Luda yenyī kū Kirisi menao gbáze dō á swèn.

Òsun ma'a kero

6 Ó gbēno, o naáre Dikiri Yesu Kirisii, à kē ó gbē kū ò ma'a vīnoa, kū òdi zī ke kū yā kū o dàñneoronō.

7 Á dō kū á zīdao, kū à mana àgō té ó ágbai, zaakū ma'adenōn ū ū goro kū ó kú á téro.

8 Ódi gbēke póble sí o blè finabonaa sariro, o zī kè gwāani kū fānantēo, o wari kè ari í síwá, de òsun gō á gbēkene aso ūro yāi.

9 Ó a zé vī à kpáwái, ama o kè le de à ó ágba sé yāime.

10 Goro kū ó kú kááo, o díte kū gbē kū à ye zikenaaīro ni pō blero.

11 O mà kū á gbēkenō ma'a vī, òdi pōke kopiro, séde gude.

12 O díte gbē bire takanone, o nañne Dikiri Yesu Kirisii, ò vuteki kū ò zī ke ò n̄ zīda gwa.

13 Ákōnō sō ó gbēno, àsun kpsa kū yāmanakenaoro.

14 Tó gbēke dí yā kū o òáre takada dí gūn daro, à a yā bo à díte. Àsun kakara káaoro, de wé'i le à a kū yāi.

15 Ama àsun a sé á ibere ūro, à lé daa á gbēndo ū.

16 Dikiri Aafiade á gba aafia goro sīnda pínki yā sīnda pínki gūn. Dikiri gō kú kááo á pínki.

17 Makū Pōlu makū mé ma fōkpamma dīkīna kè kū ma zīda ō. Abirekūme ma takada pínki sèeda ū, len madī kè le.

18 Ó Dikiri Yesu Kirisi gbēke keáre á pínki.

TIMŌTI TAKADA KAAKU

Yādannerinɔ gbana laakarii

¹ Makū Pɔlu, Kirisi Yesu z̄irii lākū Luda ó Surabari kū Kirisi Yesu kū ó wé d̄iio ditēmenē nà,

² ma takada dí kēnne Timōti, ma né'ina Yesu zé gūn. De Luda kū ó Dikiri Kirisi Yesuo gbēke kenne kū sùruuo à n gba aafiaa.

³ Lākū ma nakamma nà gɔɔ kū maten gé Masedonia b̄usun, ñ ḡs Efesu ñ o gbēkenɔne òsun yā kū àdi k̄s sé kū Luda yāoro dañne dorō.

⁴ Ōsun laakari d̄o gara kū dizinɔ t̄s k̄nɔwena kū à lé vírooa dorō. Abire dì su kū lékpak̄ōanaaomē. Àdi tó Luda z̄i kū àdi bo a nāanikenaa gūn gé arero.

⁵ Ma yā p̄i dite de òḡs yenyī vī yāime, yenyī kū àdi bo n̄esepura kū laasunl̄ena dok̄nɔo kū ludanaanikena manafikisarioo gūn.

⁶ Gbēkenɔ pà yā p̄inɔne ò ḡè yā p̄āpā onan.

⁷ Ō ye òḡs de Musa doka yādannerinɔ ū, ama ò yā kū òten o gbáze d̄oro ke yā kū ò z̄eanɔ.

⁸ Ó d̄s kū doka p̄i mana, tó gbē ten z̄i k̄ea a z̄éa.

⁹ Ó d̄s d̄o kū Luda dí doka dite gbē mananɔ yāiro, séde dokadarisarinɔne kū s̄āgbānad̄enɔ kū ludawekerisarinɔ kū durunnakerinɔ kū ludad̄ōrisarinɔ kū donyīrisarinɔ kū de kū dao d̄erinɔ kū gbēderinɔ

¹⁰ kū zinakerinɔ kū p̄āpāb̄ēnakerinɔ kū l̄āgilaginɔ kū ékedenɔ kū yādimmarinɔ kū gbē kū òdi bo yādannena z̄éde kp̄enɔo ñ p̄inki.

¹¹ Yāzede p̄i k̄s s̄i kū baaru nna gakuride kū Luda arubarikade a kpanaa n̄amenē ma ɔ̄io.

Lākū Luda gbēke k̄e Pɔlune nà

¹² Ma Kirisi Yesu ó Dikiri kū à ma gba gbāna s̄áabu k̄è, zaakū à ma náani k̄è à ma se mà z̄i keare.

¹³ Ma a t̄s b̄ēnē s̄i yā, ma wé t̄a a gbēnɔa, ma gbāna m̄òñne. Bee kū abireo à sùruuo k̄è k̄ūmao, zaakū ma k̄è w̄ésirakenaa gūmme kū a nāanikenasario.

¹⁴ Akū ó Dikiri gbēke z̄ōk̄s̄ k̄ēmene, à tò ma a náani k̄è, akū má yenyī kū à de ó p̄s̄ ū kunna Kirisi Yesu gūn vī.

¹⁵ Yā d̄ik̄ina bi yāpurame, à k̄ū ò sí ɔ̄plapla. Kirisi Yesu s̄u andunia gūn durunnakerinɔ surabana yāi. Makū, ma durunna mé à de dakenɔ p̄ola,

¹⁶ akū Luda ma w̄ēnda gwà, de mena z̄ōk̄s̄ kū Kirisi Yesu k̄è kū makū durunnakeri k̄āsaraao bo gupuraa, de àḡs de s̄ēda ū gbē kū oni a náani ke ò w̄ēndi kū àdi lākaro lenɔne.

¹⁷ Luda m̄ēn do légelege, gɔɔ s̄inda p̄inki K̄ina kū àdi garo ak̄ūs̄ òdi a e kū w̄éoro ḡs b̄ēre vī kū gakurioo gɔɔ s̄inda p̄inki, aami.

¹⁸ Ma né Timōti, lākū ò ḡnake ò annabikeyā ò n yā musu nà, maten yā p̄i danne, de ñḡs k̄ūna ñ z̄i mana káo

¹⁹ ludanaanikēnaa gūn kū laakariio kp̄atēna. Gbēkenɔ yā p̄inɔ kp̄a s̄akoto, akū ñ ludanaanikēnaa ò lé k̄úte.

²⁰ Im̄en̄eu kū Alesandao kū ñ t̄é. Ma ñ kp̄a Setanwa, de òḡs d̄s kū òdi d̄ōke kū Ludaoro.

2

Donyĩkenaa

¹ Káaku gĩa ma lé dàmma, à adua ke gbē sīnda pínkine à zé gbekañne, à kúte ke Ludane n̄ yāi kū sáabukpanaao.

² À adua ke kīnanone kū gbānaden̄ n̄ pínki, de ò le ògō kun aafia yākete sari ludayāmarin̄ ū, ó kunna gō bēere vī.

³ Abirekū mé à mana, àdi ká Luda ó Surabarin.

⁴ À ye gbē sīnda pínki surabana le ògō yāpura dō.

⁵ Zaakū Luda mēn dome, akūsō yākekeri kun mēn do Luda kū bisāsirin̄ dagura, àkūme bisāsiri Kirisi Yesu ū.

⁶ À a zīda kpà à gbē sīnda pínki bō, akū ò a sēdaa kē a gōra.

⁷ Abire yāi Luda ma dite a kpàkpaakeri kū a zīriio ū, de mà a donyī zé yāpurade da burī pāndenone. Yāpuraan maten o, adi ke ékenlo.

⁸ Má ye gōgbēno adua ke gu sīnda pínkia, ò ɔ sé musu gbāsī sari, pōfē kū lékpakōanaao sari.

⁹ Má ye do nōgbēno n̄ zīda keke a zéa yōgōkenaa sari, zīdamōnōnaa baasi. Adi ke kū mī yōgōde tānaao ke wura kū òso nōmanablebōno ke biza oḡdenōonlo.

¹⁰ Ò n̄ zīda keke kū yāmanakēnaao lākū à kū nōgbē donyīrin̄ ke nà.

¹¹ Nōgbēno yā dada yītēna, ò mī nate yā sīnda pínki gūn.

¹² Madī we nōgbēno yā dada gōgbēnōne ke ògō iko vīrīmaro, séde ògō yītēna kītíkiti.

¹³ Zaakū Adamun Luda kē káaku, a gbera Awau.

¹⁴ Adi ke Adamun ò sàtero, nōgbēn̄ ò sàte à gō taaride ū.

¹⁵ Ama tó nōgbēno mēna fō kū ludanaanikēnaao kū yenyīo kū kúadonaao zīdamōnōnaa baasi, oni né i aafia.

3

Sōsi gbē zōkōno

¹ Yā dīkīna bi yāpurame: Tó gbē ye à ke gbē zōkō ū, àten zī mana ni de.

² Gbē zōkō gō kun taari sari, nōmēndode ū, laakaride ū. Àgō a zīda kūna dō gbē fayade ū, nibōkūri ū, gbē kū ani fō à yā dañne ū.

³ Àsungō de wēderi ke gbē pásī ūro. Àgō de nēsēdode yāketesaride ū. Oḡo sún donē arero.

⁴ Àgō a ɔn kūna dō, a nēno gō mī natene ògō a ɔdōki gwa.

⁵ Zaakū tó gbē a ɔn kūna dōro, ani ke dera à fō à Luda sōsi gbēno gwaa?

⁶ Àsungō de Yesude dufu ūro, de àsun ĩa dā à a zīda da yān lán Ibilisi bāro yāi.

⁷ Àgō tō nna vī Yesusariden̄o kīnaa do, de òsun a tō ĩni sí, à zu Ibilisi tankutenlo yāi.

Sōsi kpanyīrin̄o

⁸ Leme do kpanyīrin̄o gō de gbē bēereḡden̄o ū. Òsungō de lépladen̄o ūro. Wē yā sún doñne arero. Òsungō de oḡo vāni weterin̄o ūro.

⁹ Ògō Yesu yā asirin̄o kūna kū nēsēpurao.

¹⁰ Ò n̄ yā gwa gĩa, tó ódi yāke lerīmaro, gbasa ò n̄ dite kpanyīrin̄o ū.

¹¹ Leme dɔ́ n̄ nɔ́nɔ́ g̃s̄ de nɔ́gbē bèerɛdenɔ́ ũ, laakaridenɔ́ ũ, òg̃s̄ náani v̄i yá s̄inda pínki g̃n̄. Òsung̃s̄ de kɔ́rɔ́mɔ́tɔ́denɔ́ ũro.

¹² Kpanyiri g̃s̄ de nɔ́m̄endode ũ, àg̃s̄ a ɔ́n k̄u a n̄énɔ́ k̄una d̄s̄.

¹³ Gbē k̄u ò n̄ z̄i k̄e a z̄éanɔ́ gwena nig̃s̄ mana, n̄ laakari nig̃s̄ kpatena n̄ Kirisi Yesu náanikenaa g̃n̄ manamana.

Ó donyīze asiri z̄s̄k̄s̄

¹⁴ Bee k̄u maten yá dínɔ́ onne, ma d̄ite mani su n gwa saa.

¹⁵ Tó ma suna sù à g̃ii k̄e, má ye ñg̃s̄ d̄s̄ lákū à k̄u òg̃s̄ kun Luda ɔ́ndenɔ́ ũ nà. Ònde pinɔ́me Luda W̄ëndide s̄ɔ́si ũ, yápara p̄éteki ũ k̄u a gb̄analekio.

¹⁶ Ó donyīze asiri k̄u à bò gupuraa z̄s̄k̄s̄ yápurame:

À bò à sù bisāsiri ũ,

Luda Nini yápara kp̄aa,

malaikanɔ́ a è.

Ò a yá waazi k̄e burinɔ́ t̄é,

ò a náani k̄e andunia g̃n̄,

Luda a s̄è à tà k̄āao gakuri g̃n̄.

4

T̄è yānɔ́

¹ Luda Nini ò swáswa k̄u gɔ́rɔ́ kp̄ede gb̄ekenɔ́ ni p̄a kp̄á Yesu z̄éi, ò t̄é yá k̄u t̄ānanɔ́ d̄i ékedenɔ́ da a onanȳ ò n̄ s̄āte.

² Manafikide pinɔ́ a mana d̄s̄k̄ɔ́ne k̄u a v̄ānioro, n̄ n̄èse gana lákū ò pi ḡē wānan ò k̄ēo bà.

³ Òdi gb̄ēnɔ́ d̄ādā n̄s̄enaai k̄u z̄ák̄enaao, ak̄ūs̄ òdi p̄óble t̄ēbona d̄ite gb̄ēnɔ́ne, p̄óble k̄u Luda k̄e a náanikeri k̄u ò yápara d̄s̄nɔ́ yāi, k̄u à de ò ble k̄u s̄áabukpanaa.

⁴ P̄s̄ k̄u Luda k̄e s̄inda pínki maname. Òsun a ke t̄è boro, ò ble k̄u s̄áabukpanaa,

⁵ zaakū Luda yá k̄u ó aduakenaao gb̄ās̄i b̄on.

Kirisi Yesu z̄ikeri mana

⁶ Tó n yá pinɔ́ dà n gb̄ēnɔ́ne, ñig̃s̄ de Kirisi Yesu z̄ikeri mana ũ k̄u ò gwà k̄u ó donyīze yānɔ́ k̄u yádanne mana k̄u n̄ t̄éiio.

⁷ Ñ m̄i k̄e futeokaragara k̄u àdi k̄s̄ sí k̄u Luda yáoroa. Ñ n z̄īda t̄utu ke de ñg̃s̄ de ludayāmari ũ.

⁸ M̄ētutukenaā àre v̄i f̄iti, ama dena ludayāmari ũ àre v̄i yá s̄inda pínki g̃n̄, zaakū abire d̄i su k̄u w̄ēndiio gb̄ara k̄u z̄iao.

⁹ Yá d̄ík̄ina bi yápurame, à k̄a ò sí ɔ́plapla.

¹⁰ Òdi z̄i k̄e òdi ɔ́si k̄á a musu, zaakū ó w̄é d̄o Luda W̄ëndidei. Àk̄ūme gb̄ē s̄inda pínki Surabari ũ, at̄ēnsa a náanikerinɔ́.

¹¹ Ñ yá pinɔ́ d̄iteñne ñ dadañne.

¹² Ñsun tó ò n kefennakena gya boro. Ñ tó n kunna z̄é m̄o Yesu náanikerinɔ́ne yá'onaa g̃n̄ k̄u yák̄enaao k̄u yenȳio k̄u ludanaanikenaa k̄u kunna gb̄ās̄i sario.

¹³ Ari màg̃s̄u n̄ w̄é t̄ā ñ Luda yá kyó ke gb̄ēnɔ́ne, ñ dañne ñ lé daor̄ma.

¹⁴ Gba k̄u Luda d̄anne gɔ́rɔ́ k̄u ò annabik̄eyā ò n yá musu, ak̄ūs̄ gb̄ē z̄s̄k̄ɔ́nɔ́ ɔ́ n̄anamma, ñsun p̄a kp̄airo.

¹⁵ Ñ laakari d̄o yá pinɔ́a ñ mè kp̄áa, de gb̄ē s̄inda pínki n gena are e.

16 Ñ n zīda yā kū n yādannenaao tāsī ká. Ñgō gé arē kū yā pìnō. Tó n kè le, ñni n zīda sura ba kū gbē kū òten sá kpá n yāinome.

5

Gyaanō kū don'arēdenō ya

1 Ñsun kpākē mare zōkōiro. Ñ lé daa lán n de bà. Ñ lé da kefennanōa lán n vñi kū n dakūnanō bà.

2 Ñ lé da nōgbē zōkōa lán n da bà, ñ lé da nō gbānaa lán n dāre bà kū nēsepuraō.

3 Ñ kpá gyaanō kū ò gbēke vñronōi.

4 Tó gyaanō nēnō vī ke daikorenō, ò n danenō gwanaa dada gīa n donyīkenaa gūn, ò fina bo n denōne kū n danō, zaakū abirekū di ká Ludagu.

5 Gyaanō kū à gbēke vñro wé dō Ludai, àgō adua ke àgō kpányī gbēkaa gwāani kū fānantēō.

6 Gyaanō kū a zīda poyeinaa di donē arē bi gēeme, bee tó à bēne.

7 Ñ yā pìnō dañne de gbēke sún n taari ero.

8 Tó gbē teni a danenō gwaro, atēnsa a ondenō, à bō Luda yā kpeme, Yesusarīde deala.

9 Nōgbē kū à de ò da gyaanōnō tén di: Nōgbē kū à kà wè baaakō, akūsō à zā kè gèn do,

10 ò a dō yāmanakeri ũ, nēgwari mana ũ, nibōkūri Luda gbēnō gbá pìpiri ũ, takasīde kpanyīri ũ, nōgbē kū à mēe kpà yāmanakēna pínkia ũ.

11 Ñsun gyaanō nō gbānanō danlo, zaakū tó n gō nidēnaa fūte, n nana Kirisia ni busame, onigō yē ò zā ke,

12 ò n zīda da yān, kū ò lé kū ò sēne yā gbōro yāi.

13 Abire gbera òdi ma'a dada, òdigō gēgē on kū onnwo. Adi ke ma'adenōme n ũ adoro, òdi gō gbēpiri guderinō ũme dō, òdi yā kū à de ò oro o.

14 Abire yāi má ye gyaanō nō gbānanō zā ke, ò né i ò laakari dō bēa, de òsun ó iberenō gba zé ò ó tō vāni síro yāi.

15 Ñ gbēkenō bō ò tē Setanyī kō.

16 Tó Yesude nōgbē ke gyaanōnō vī a bēa, àgō kpányī. Àsun tó ò gō sōsine aso ũro, de ò le ò kpá gyaanō kū ò gbēke vñronōi yāi.

17 Gbē zōkō kū àdi doñne arē a zēaa kà ò fina bonē leu pla, atēnsa gbē kū à waazikēna kū yādannenaao kokari vī.

18 Luda yā pi: Àsun lésō da zù kū àten pō gbēnero. À pi dō: Zikerii kà à a làada le.

19 Ñsun gbē kū à sù kū gbē zōkō káaraō yā síro, séto sèedadēnō kà gbēnōn pla ke aakō baasiro.

20 Ñ kpākē gbē kū ò durunna kēnōi gbē sīnda pínki wára, de vīna le à gbē kparanō kū.

21 Ma nannē Luda kū Kirisī Yesuooi kū malaika kū à n sēnō, ñgō yā pìnō kūna, ñsun gbēke tē boro. Ñsun yāke ke gbēkene úblembē yāiro.

22 Ñsun wā nō na gbēa n a da Luda zīnlo. Ñsun tó nō gō kú gbēke durunna gūnlo. Ñgō n zīda kūna gbāsī sari.

23 Ñsun í pā mi atēnero. Ñgō sēwē gá fīti n nēse yāi kū n gyākēna gèn baaakō.

24 Gbēkenō durunna di bo gupuraa ari ògō gé a yā gōgō kúnwo, gbēkenō sō n pō di bo likalikaro.

25 Lemē dō yāmanakēnaa di bo gupuraa, bee a kū odi ero ni le à gō utenaro.

6

1 Gbē kū ò de zò ùnɔ́ n̄ dikirinɔ́ dite gbē bèeredenɔ́ ù ò mì nateńne a s̄nda pínki gūn, de òsun Luda t̄s̄ kū yá kū odi dańneɔ́ v̄ani boro yáí.

2 Gbē kū n̄ dikirinɔ́ de Yesu náanikeri ùnɔ́ sún d̄oke kúnwo kū ò de k̄s̄ gbēnɔ́ ù yáiro. Ò zò bleńne manamana, zaakū gbē kū òteni n̄ z̄í àre blenɔ́ bi Yesu náanikerinɔ́me, n̄ gbē yenyĩdenɔ́me. N̄ yá p̄inɔ́ dańne, n̄ lé daor̄ma.

Yena ɔ̄ḡi

3 Tó gbēke ten yá p̄ande dańne, akūs̄s̄ adi ze kū ó Dikiri Yesu Kirisi yázeɔ́deɔ́ kū ó zé yádannenaao,ro,

4 Iad̄ariime, à yáke d̄oro, lékpak̄s̄ana kori kū yágwana lakanasario a k̄ù gyá ù. Yá birenɔ́ dì tó gbēnɔ́ n̄seḡs̄ba kpá, ò fiti ke, ò k̄s̄ s̄s̄s̄, ò laasun v̄ani lé k̄ù k̄s̄o,

5 òḡs̄ ĩni kū k̄s̄o. Gbē p̄inɔ́ laasun kotina, yápara n̄ kē, òdiḡs̄ da donyík̄ena bi ɔ̄ḡwetezeɔ́me.

6 Donyík̄enaà àre z̄sk̄s̄ yápara, tó gbē zè kū p̄ó kū à v̄io.

7 Zaakū ódi su kū p̄s̄keo andunia gūn laro, óni tá kū p̄s̄keo s̄oro.

8 Tó ó p̄óble kū p̄ókasanɔ́ v̄i, abirekū mò le.

9 Gbē kū ò ye ò ḡs̄ aruzekede ùnɔ́ dì n̄ z̄ida da ȳoḡwana tankuten. P̄onid̄ena mìsari kariì dì gēngu à n̄ kpá kisira kū kakatenaaoi.

10 Yena ɔ̄ḡi mé à de yá v̄ani s̄inda pínki z̄ini ù. Gbēkenɔ́ a k̄s̄de kè ari ò kè ò donyízeà ò wáwá z̄sk̄s̄ kpá n̄ z̄idai.

N̄ ɔ̄si mana ká

11 Zaakū Luda gbēme n̄ ù, n̄ bàà sí yá p̄inɔ́ne, n̄ tó yá mana ḡs̄ donne are kū yákena a zéaao kū ludanaanik̄enaao kū yenyĩo kū menao kū busek̄enaao.

12 N̄ ó donyíze ɔ̄si mana ká, n̄ wèndi kū àdi láraro sí, zaakū abirekūn Luda n̄ sisia ḡoro kū n̄ lé mana s̄ene pari wára.

13 Ma nanne Luda kū àdi wèndi kpá p̄ó s̄inda pínkiaai kū Kirisi Yesu kū à yá mana ò P̄ontiu Pilatineɔ́o,

14 ñḡs̄ yá kū ò dìtenne kúna gbās̄i sari taari sari ari ó Dikiri Yesu Kirisi suḡoro z̄i.

15 Gb̄anade m̄en do Arubarikade, k̄inanɔ́ K̄ina, dikirinɔ́ Dikiri mé ani Kirisi p̄i bo gupuraa a ḡoroa.

16 Àkū mé àdi garo ado, àdiḡs̄ k̄ù gupura kū òdi f̄s̄ ò nairo gūn. Gbēke dí wé sialero, oni f̄s̄ sero. Àkū mé à gakuri kū gb̄anao v̄i ḡoro s̄inda pínki, aami.

17 N̄ o andunia tera dik̄ina aruzekeden̄ne, òsun ĩa d̄áro. Òsun gb̄ana le ɔ̄ḡoda náanisario, ò gb̄ana le Luda kū àdi p̄ó s̄inda pínki kpáwá z̄sk̄ ò p̄onna keoaa.

18 N̄ ońne ò a mana ke, ò nna keńne, ò ɔ̄ porońne, òḡs̄ gbēke v̄i.

19 Lán abirekū bà oni z̄ana mana dì n̄ z̄idane aruzenna p̄ó ù, oni wèndi kū à de wèndi ù yápara le.

20 Tim̄oti, n̄ yá kū Luda n̄anne n̄ ɔ̄i kū gb̄ana. N̄ mì kē ludayádanasari yá p̄ap̄a onaaa kū yálekper̄e'ona kū òdi p̄i d̄s̄naao.

21 Gbēkenɔ́ z̄eɔ́, akū ò p̄á ò donyízeɔ́.

Luda gbēke keáre.

TIMŌTI TAKADA PLADE

Pɔlu tékpana Timŏtigu

¹ Makū Pɔlu, Kirisi Yesu žirii Luda pɔyenyĩnaa gūn wēndi kū à a lé sè Kirisi Yesu gūn yā musu,

² makū mé ma takada dí kēne, ma né yenyĩde Timŏti. De Luda kū ó Dikiri Kirisi Yesuo gbēke kenne kū sùruuo, à n gba aafiaa.

³ Ma sáabu kè ma dizinɔ Ludane kū madi doi kū nēsepuraa, zaakū n yā digɔ dɔmagu lakanaa sari ma aduakena gwāani kū fānantēoo gūn.

⁴ Tó wētē kū à bōmma yā dɔmagu, madi n bege keme, madigɔ ye ò wé sikɔle, de ma pɔnna ke zɔkɔ.

⁵ N ludanaanikena kū nēse mēn doo yā dɔmagu. N dai Loisi kū n da Yunisio Luda náani kè le se, akūsɔ má dɔ sãnsãn kū nten ke le se.

⁶ Abire yāi maten dɔngu, ñ fute ñ ze kū gba kū Luda dānneo gɔɔ kū ma ɔ nãmma,

⁷ zaakū Nini kū àdi ó gba gbāna kū yenyĩo kū zĩdakūnadɔnaaon Luda kpàwá, adi ke nini vĩadenlo.

⁸ Abire yāi ñsun wé'i kū kū ó Dikiri yā onnenaoro. Ñsun wé'i kū kū ma yāoro, makū kū ò ma da kpésiran Kirisi yāi. Ñ wari kū òdi ke a baaru nna kpana yāi ke kũmao kū Luda gbānao.

⁹ Àkū mé à ó sura bà, à ó sísí o gɔ a pɔ ũ. Adi ke yā kū o kè yāinlo, a zĩda pɔyenyĩna yāime kū gbēke kū à kēwεεo zaade gɔɔ dí naaro.

¹⁰ Gbēke p̄i bò gupuraa ó Surabari Kirisi Yesu p̄i sunaa gūn sà. À ga gbāna kákate, à wēndi kū mēvãnasarioo bōwεε gupuraa a baaru nna kū òdi kpá gūn.

¹¹ Luda ma dite a žiri ũ, de mà baaru p̄i kpákpa ke mà a yā dañne.

¹² Abire yāin maten wari dí kei, ama wé'i d̄i ma kũro, zaakū má gbē kū ma a náani kè dɔ, akūsɔ má dɔ sãnsãn kū ani fɔ à yā kū à nãmene ma ɔĩ dákpa ari a sugɔɔ zĩ.

¹³ Ñgɔ yā kū n mà ma lén ari a zĩniaa p̄i kũna yāzededannena ágba ũ kū ludanaanikenaao kū yenyĩ kū ó v̄i Kirisi Yesu gūnwo.

¹⁴ Ñ yā mana kū Luda nãne n ɔĩ kū gbāna kū a Nini kū à kú ó gūn gbānao.

¹⁵ Ñ dɔ kū Asia b̄usudeno ma zukũna ní pinki. Figelu kū Emɔgeneo kú ní té.

¹⁶ Dikiri wēnda dɔ Ŷnesifɔru bedenone! Zaakū à sù à ma nēse kpatenamene lé v̄iro, adi wé'i kū kū ma dana kpésiran yāoro.

¹⁷ Kū à sù Romu ḡɔnɔ, à ma wete ari à gēε à bōma.

¹⁸ Dikiri wēnda d̄ne yákpatekegɔɔ zĩ. Ñ kpányĩ zɔkɔ kū à kēmene zaa Efesu yā dɔ sãnsãn.

2

Kirisi Yesu žikari mana

¹ Mɔkɔn sɔ ma né, ñgɔ gbāna kū gbēke kū Luda v̄i kũoo Kirisi Yesu gūnwo.

² Yā kū n mà ma ò pari wára, ñ na gbē nãanidenone ní ɔĩ, kū oni fɔ ò dada gbē pãdenone.

³ Ñ warikena fɔ kũoo Kirisi Yesu žikari mana ũ.

⁴ Andunia yā b̄okɔtenaa d̄i do žikari kū à kú žlanne arero, de a yā ká a dikirigu yāi.

5 Bākpakūsūri sō, tó adi bàa lé a zéaro, ani z̄blena fūra lero.

6 À kù búbari kù à zī gbāna kè a baka sé káaku.

7 N̄ laasun lé yā kù ma òo pìnɔa, zaakū Dikiri ni n gba ɔndō a pínki gūn.

8 N̄ dōn kù Yesu Kirisi bi Dauda burime, akūsō à vù bona gan. Baaru nna kù madì kpán gwe.

9 Abire yāin maten wari ke. Ò m̀ò kàma lán dàkerii bà, ama Luda yā dí sí m̀ò káaro.

10 Abire yāi madì yā s̄inda pínki f̄ō gbē kù Luda n̄ s̄enɔ yāi, de m̀ók̄ɔnɔ se Luda n̄ s̄ura ba, ò gakuri kù àdi lákaro le kunna Kirisi Yesu gūn.

11 Yā dík̄ina bi yāpurame:

Tó o ga káao, óniḡō kù káao.

12 Tó o mena f̄ō, óni kí ble káao.

Tó o ledi kpài, ani ledi kpáwái se.

13 Tó ó náani v̄iro, à kpé náani v̄i, zaakū ani we à ledi kpá a z̄idairo.

Dikiri z̄ikeri mana kù lékpak̄sanaaoro

14 N̄ yā pìnɔ dɔ n gb̄enɔgu, n̄ nañne Ludai òsun lékpak̄sana ke yānɔ musuro. À àre v̄iro, àdi gbē kù òten manɔ yakame.

15 N̄ kokari ke de Luda n sáabu kpá, z̄ikeri kù àdi yā yāpura w̄ek̄s̄añne s̄usu ũ, kù wé'i dì a kù a z̄i yā musuro.

16 N̄ pā yāb̄tena pā kù àdi k̄ō sé kù Luda yāorone. Àdi gb̄enɔ ludayādanasari karañne,

17 akū yā kù òdi dañne dì dañla lán f̄ɔnna bà. Imeneu kù Filetuo kù n̄ t̄e.

18 Ò kè yāpuraa, òdi pi ò f̄ute bona gan k̄ō, òdi gb̄ekenɔ ludanaanik̄enaa yakañne.

19 Bee kù abireo ē kù Luda kpàte z̄ena gbāna, ò yā dík̄ina k̄ea: Dikiri gbē kù ò de a p̄ ũnɔ d̄ō. Gbē kù àdi Dikiri sísi m̀ù k̄ē yā v̄ania.

20 Ɔn da diḡō p̄ɔnɔ v̄i dasi. Ò a kenɔ kè kù wuraa kù andurufuuo yátikisik̄eb̄ō ũ, akūsō ò a kenɔ kè kù lío kù gb̄lío yāfitik̄eb̄ō ũ.

21 Tó gbē ɔ b̄òte yā bèeresari gūn, ani ḡō yátikisik̄eb̄ō ũ, aniḡō anf̄ani v̄i Dikirine, aniḡō kù adona yāmanak̄ena pínki soru gūn.

22 N̄ bàa sí kefenna p̄nidenan̄ne, n̄ tó manak̄ena kù ludanaanik̄enaa kù yenȳio kù kunna kù k̄ōo nnao donne are leele kù gbē kù òdi Dikiri sísi kù n̄esepuraonɔ.

23 N̄ ɔ b̄òte m̄isari lékpak̄sana kù à d̄ona ke v̄iron. N̄ d̄ō kù àdi fiti da.

24 À mana Dikiri z̄òbleri ḡō fiti v̄iro. A n̄ese ḡō do kù gbē s̄inda pínkio, yādanneri mana kù àdi gbē f̄ō ũ,

25 à gbē kù òdi a yā síronɔ gba laakari busebuse. Òdiḡō d̄ōro ke Luda ni f̄ō à n̄ gba zé ò n̄ese lite ò yāpura sí,

26 ò bo Ibilisi kù à n̄ kù à n̄ dá a p̄oyenȳinaa gūn bàn, n̄ laakari sur̄ma.

3

Bisasirinɔ yak̄ena ḡɔɔ kp̄edenɔa

1 N̄ḡō d̄ō kù ḡɔɔ kp̄edenɔ niḡō p̄ās̄i.

2 Gb̄enɔ z̄ida yā ni doñne are, ɔḡo ni n̄ sw̄è ble. Oniḡō de karambaanidenɔ ũ, z̄idabirinɔ, gb̄ēs̄s̄rinɔ, de kù dao yādarisarinɔ, guturunɔ, ludayādarisarinɔ,

³gbēyākerisaridenɔ, sùrusaridenɔ, gbēyakarinnɔ, fayasaridenɔ, aniapāsīdenɔ, yā mana iberenɔ,

⁴bonkpedenɔ, laasunsaridenɔ, yògōdenɔ. Onigō ye ponnakenaai de Luda yāla.

⁵Òdi donyī ke, ama ò ye a gbānairo. Ñ ke zà kù gbē bire takanɔ.

⁶Ñ gbēkenɔ dì gē nɔgbē kù òdi mì gbākenneronoi, ò ñ fu kù léo. Durunna sàa dà nɔgbē pinnɔ, dà vāni mé à gōñne,

⁷òdigō yā dada gɔɔ sīnda pínki, ama òdi fu yāpura kūnaa.

⁸Lákū Yané kù Yamberesio bò Musa kpe nà, len gbē pinnɔ di bo yāpura kpe le. Ní laasun lēkpereme, ó donyīze gūn pó ginyīnanome.

⁹Ò gena are vī doro, zaakū gbē sīnda pínki ñ yōnkoke dō, lákū ò Yané kù Yamberesio pó dō nà.

Luda yā àre

¹⁰Mɔkōn sō, ñ témai. Ní ma kunna dō kù ma yādannenaao kù yā kù maten péaao kù ma ludanaanikenaao kù ma menakeo kù ma yenyio kù ma zena gbānao

¹¹kù wé kù ò tāmāo kù wari kù ma kèeo. Ní yā kù à ma le Antioku kù Ikōniuo kù Lisitirao dō kù wétāmmāna zōkō kù ma fōo. Ama Dikiri ma bo a sīnda pínki gūn.

¹²Gbē kù ò ye ògō kun ludayāmarinnɔ ũ Kirisi Yesu gūnnɔ ni wétāmmāna le.

¹³Gbē vāninɔ kù manafikidenɔ vānikena nigō karamé. Oni gbēnɔ sāté, mókōn se onigō sātēna.

¹⁴Mɔkōn sō, ñ ze kù yā kù n dàda n sī yāpura ũo. Ní gbē kù ò dàdānnennɔ dō,

¹⁵zaakū ñ Luda yā dō zaa n nēfitikegɔɔa. Ani fō à n gba ōndō à n ká Kirisi Yesu náanikena kù àdi ñ sura baa.

¹⁶Yā kù à kù Luda yān bò Luda kīnaa pínkime. À àre vī, zaakū àdi yāpura dañne, àdi ñ éke káñne ñ oī, àdi ñ gba laakarīi, àdi lé dañma yākena a zéaa gūn,

¹⁷de Luda gbē sorukena ma yāmanakena sīnda pínki zé gūn.

4

¹Ma nanné Ludai kù Kirisi Yesu kù ani era à su à kpata ble à yākpaté ke kù gbē bēnenɔ kù gyāwāndenɔ,

²ñ Luda yā waazi ke. À zé kè kesō adi kero, ñgō kúo. Ní yā diteñne, ñ kpākēnyī, ñ lé dañma, ñ yā dañne kù mena zōkōo.

³Zaakū gɔɔke ni su kù gbēnɔ ni we ò sá kpá Luda yāzededannenaairo. Oni yādānnennɔ kakarañyī ñ zīda poyeinaaame, de ò yā kù à káñgu dañne.

⁴Oni ñ kòkòto zu yāpurane ò are dō garanɔa.

⁵Mɔkōn sō, ñgō laakari vī yā sīnda pínki musu. Ní wari fō, ñ baarunnakpari kēna ke, ñ n zī lé papa.

Pɔlu kunna ga léi zaa Romu

⁶Ma gɔɔ pàpa kò, oni ma aru kóte sa'o'i ũ tera.

⁷Ma osi mana kà, ma bàa lè ma bote. Má Yesu yā kūna ma a lé pàpa.

⁸Kunna mana fūra ditena, àteni ma dā sà. Dikiri yākpatekerī mana mé ani kúmené yākpatēkegɔɔ zī. Adi ke makūme ma adoro, kù gbē kù ò ye a sunaainɔ ñ pínkime.

⁹Ñ zé wete ñ su ma kīnaa likalika.

¹⁰ Demasi ma ton à tà Tesalonika, kù à ye anduniaia yāi. Kerēsensi tà Galatia būsun, akūsō Titu tà Dalamatia būsun.

¹¹ Luku mé à gō kūmao ado. N Maaku sé à mó lele, zaakū àdi kpámai zī gūn manamana.

¹² Ma Tikiku gbàre Efesu.

¹³ Tó nten su, n ma utagyaba kù ma tò Kaapu bea zaa Toroasi sé n suomenē kù ma takadanō, atēnsa a kù ò kè kù báraonō.

¹⁴ Alesanda sia yā vāni kēmene manamana. Dikiri ni yā kù à kēē pì fina bonē.

¹⁵ N laakari kei, zaakū à bò ó yā kpe pásipāsī.

¹⁶ Yakpatēkena kūmao káaku gūn gbēke dí ze kūmaoro, ò ma ton n pínki. Luda sún n yā pì daro.

¹⁷ Dikiri zè kūmao à ma gba gbāna, akū ma zé lè ma waazi kè ma a lé pàpa, buri pādenō mà n pínki. À ma bo músu léi.

¹⁸ Dikiri ni ma bo yā vāni gūn pínki, ani ma sura ba ari mà gé káo a kpatan musu. Àkū mé à gakuri vī gōrō sīnda pínki, aami.

Lēzammaanaa

¹⁹ N fō kpá Pirisila kù Akilaooa kù Ōnesifōru bedenō.

²⁰ Erasatu gō Kōrinti. Ma Torofimu tò kù gyāo Miletu.

²¹ N zé wete n su ari bunsire gō ká. Yubulu kù Pudenio kù Linuo kù Kalaudiao kù ó gbēnō pínki fō kpāmma.

²² Dikiri gō kú kúnwo. À gbēke keáre.

TITU

Titu zīkena Kereti būsun

¹ Makū Pɔlu, Luda zòblerii, Yesu Kirisi zīriin ma ũ. À ma zī mà gbē kū Luda n sɛnɔ kara a náanikenan mà tó ò a donyīze yápura d̄s,

² de n wé ḡs dɔ wèndi kū àdi lákaroi kū Luda a lé sè zaade andunia dí kátero. Àdi éke to s̄sro.

³ Akū yā pii bō gupuraa a gɔɔa waazi kū Luda ó Surabarii dàmene ma ke gūn lākū à dite nà.

⁴ Makū mé ma takada dí kènne Titu, ma né yápura Yesu zé kū ó kú lɛele gūn. De Luda kū Kirisi Yesu ó Surabarii gbēke kenne, à n gba aafiaa.

⁵ Ma n to Kereti, de n yā kū ò ḡs gwenɔ ḡḡs, n gbē z̄sk̄nɔ dite wēte kū wēteo lākū ma ònne nà.

⁶ A mana gbē z̄sk̄s ḡs kun taari sari nɔmendode ũ. A nɛnɔ ḡs ludanaanikerino ũ, òsunḡs n̄ d̄s né zāzāde sāgbānadeno ũro.

⁷ Zaakū gbē z̄sk̄s bi Luda zīgwariime, àsunḡs de taaride ke iadāri ke pofēri ke wēderi ke gbē pāsī ke ɔḡvāniweteri ũro.

⁸ Séde àḡs de nibɔkūri ũ, laakaride kū à zè kū yāmanakenaao ũ, gbē sūsū kū à kú adona akūs̄s̄ à a zīda kūna d̄s ũ,

⁹ gbē kū à zè sūsū kū yā náanide kū òdi dañne ũ, de à le à lé da gbē pāndeno kū yāzededannenaao pii, à gbē kū à bō a yā kpenɔ éke káinne n̄ c̄i.

¹⁰ Zaakū sāyāmarisaride kū òdi gbēnɔ likara kū n̄ yā'onaaonɔn dasi, atēnsa gbē kū ò zè kū t̄z̄yāonɔ.

¹¹ Òdi ɔn būnu yaka. À mana ò lés̄s̄ dañne. Òdi yā kū à de ò dañnero dañne ɔḡ b̄ene lena yāi.

¹² Kereti būsū annabi ke pi, Keretino bi ékedeno, n̄bɔ pās̄nɔme, ye'uide p̄ske kopirisarinɔme.

¹³ Yā pi bi yāpurame. Abire yāi n̄ kpākēnyī manamana, de ò zé sé sūsū.

¹⁴ Òsun laakari dɔ Yudanɔ garaaro ke gbē kū ò kè yápuraa yāditenanɔ.

¹⁵ P̄ske dīḡs gbāsī gbāsīsaridenɔnero, akūs̄s̄ p̄ske dīḡs gbāsīsari ludayādarisari gbāsīdenɔnero, kū n̄ laasun kū n̄ n̄es̄eɛo vāni yāi.

¹⁶ Òdi pi ò Luda d̄s, akū n̄ yākenaa di n̄ éke bo. Begirinɔme, òdi yā maro, òdi f̄s̄ ò yā mana ke kero.

2

Yadannena zéde

¹ Mɔk̄n s̄s̄, n̄ yā kū àdi k̄s̄ sé kū yāzededannenaao dañne.

² N̄ da mare z̄sk̄nɔne òḡs̄ n̄ zīda kūna d̄s gbē bèeredenɔ ũ, laakaridenɔ ũ. Ò zé sé sūsū kū yenyiō kū menao.

³ N̄ da nɔgbē z̄sk̄nɔne dɔ n̄ konna ḡs de donyīri mananɔ konna ũ. Òsunḡs de guderi ke wē z̄nɔ ũro. Ò yā mana dañne,

⁴ de ò lé da nɔzārenɔa n̄ baadi ḡs ye a zāi kū a nɛnɔ,

⁵ òḡs de laakaridenɔ ũ gbāsī sari, ò laakari dɔ n̄ ɔn zīa, n̄ baadi mi nate a zāne de òsun Luda yā vāni boro yāi.

⁶ N̄ lé da kēfennanɔa dɔ òḡs laakari vī.

7 Ñ yāmanakena zé moíne a pínki gūn. N yādannena gō bèere vī à kō sí kū n yākenaao

8 kū yāzede kū oni fō ò a éke boroo, de wé'i gbē kū ò bō n kpēno kū, òsun yā vāni le ò o ó yā musuro yāi.

9 Ñ lé da zòno ò mì nate n díkirinone yā sīnda pínki gūn, ò yā kū ani kángu ke. Òsun yā lírūmaro.

10 Òsun kpāni omūmaro. Ò tó ògō n dō gbē náanidenō ū manamana, de Luda ó Surabari yā kū odi dañe wé bo yā sīnda pínki gūn.

11 Zaakū Luda gbēke kū à sù kū surabanaao gbē sīnda pínkinē bō gupuraa.

12 Gbēke pì ten dawere ò kpē li yā kū adi kō sí kū Luda yāorone kū andunia pónidenano, de ògō ó zīda kūna dō gbē manano ū, ludayāmarino ū andunia tera díkina gūn,

13 ó wé gō dō gōro arubarikade kū óten dāa. Àkūme ó Luda zōkō ó Surabari Yesu Kirisi sugoro gakuride ū.

14 À a zīda kpā ó yāi, à ó bō vāni sīnda pínki gūn, à ó gbāsī gōgo, de ò gō a zīda gbē kū ò yāmanakena ania vīno ū.

15 Ñ yā pino dañe n lé daorūma. Ñ kpākēnyī kū iko kū n vīo pínki. Ñsun tó gbēke n gya boro.

3

Ò laakari dō yāmanakenaao

1 Ñ dō n gbēngū ò mì nate gbānadenone kū ikodenō, ò n yā ma, ògō kú kū yāmanakena sīnda pínki soruo.

2 Òsun gbēke tō vāni síro. Ògō de nēsedode yāketesaridenō ū kū ò busana gbē sīnda pínkinē.

3 Zaakū ókōno se, ó faya vī yāro, ludayādarisarinon ó ū. O sātē, ó de pōnnakena kū dà vāni sīnda pínki zōno ū. Odigō kū nēse vānio kū nēsegōbao. Ó de bēgiringo ū, o zākōgu.

4 Bee kū abireo kū Luda ó Surabari gbēke kū a yenyīo bō gupuraa,

5 akū à ó sura bà. Adi ke ó yāmanakena yāinlo, kū à ó wēnda dō yāime. À ó zú ò à ó í dufu, à tò o gō gbē dufunō ū kū a Nini

6 kū à pìsiwá gbānao Yesu Kirisi ó Surabarii gāi,

7 Abire yāi yā bō kūoo nna a gbēke yāi, o gō túbiblerinō ū, ó wé dō wēndi kū àdi lākaro.

8 Yā pì bi yāpurame.

Má ye ñ gā na yā pino onaaa manamana, de ludanaanikerino le ò mè kpā yāmanakenaao. Abirekū mana, à karana vī gbēno.

9 Ñ pā misariyā yāgaganaane kū dizino tō kōnwēnaao kū fitiio kū lēkpākāna Musa doka yā musuo, zaakū yā pāno, ò karana vīro.

10 Ñ kpākē gbē kū àdi tó ò kēkōaai bee gēn pla, gbasa ñ péa.

11 Ñgō dō kū gbē bire taka sātē. Durunnakeriime, à a zīda bōbo.

Lézammana

12 Tó ma Atema ke Tikiku zīmma, ñ zé wete ñ su ñ ma le Nikōpli, zaakū ma zeo mà bunsire láka gwe.

13 Ñ ania ke ñ zāna ke bùsu dokadōri Zenasine kū Apoloo de póke sún kíarūmaro ñ tá gūn.

¹⁴ À mana ó gbẽ̀nɔ yãmanakɛnaa dada ò n̄ zĩda kpáa, ò yã kũ à k̄s̄ s̄ionɔ bɔkɔtɛ de òsunḡõ kun páro.

¹⁵ Gbẽ̀ kũ ó kú lɛɛɛnɔ fɔ kpàmma n̄ pínki. N̄ fɔ kpá gbẽ̀ kũ ò yewáí Yesu zé gũnnɔa. Luda gbẽ̀kɛ keáre á pínki.

FILIMÓ

Pɔlu Filimó sáabukpanaa

1 Makú Pɔlu kú ò ma da kpésiran Kirisi Yesu yáì kú ó Yesude dake Timótio, ókɔ̀nɔ̀ mé o takada díkína kènne, ó zíkəri dake yenyíde Filimó

2 kú sɔ̀si gbē kú òdi kɔ̀ kakara n beano kú ó nɔ̀gbē yenyíde Afiao kú ó zíkari dake Akipuo.

3 Luda ó De kú Dikiri Yesu Kirisio gbēke kenne, à n gba aafiaa.

4 N yā digō dɔ̀magu gɔ̀ɔ̀ sɔ̀nda pínki ma aduakɛnaa gūn, madigō ma Luda sáabu kpá,

5 zaakú ma Dikiri Yesu náani kú nten ke baaruu mà kú yenyí kú n̄ vī kú Luda gbēnɔ̀ n̄ pínki.

6 Madigō wé ke, de ó kunna kɔ̀o Yesu zén tó n wé kē yā mana kú ó vī kunna Kirisi gūn pínki musu.

7 Ma gbē, n yena Luda gbēnɔ̀i ma pɔ̀ kè nna manamana, à ma laakarii kpàtemene, zaakú n n̄ laakarii kpàteñe.

Pɔlu kutɛkena Filimone Onesimu yā musu

8 Abire yāi, bee kú ma zé kà Kirisi gūn mà yā kú à mana n̄ ke ditenne,

9 bee kú abireo ma kúte kènne kú yenyí. Makú Pɔlu, ma mare zɔ̀kɔ̀ ina kú ma kunna kpésiran tera Kirisi Yesu yāiio,

10 ma kúte kènne Onesimu yā musu kú à gō ma né ũ Yesu zé gūn kpésiran la yāi.

11 À anfāni vīnne yāro, ama tera à anfāni vī makú kú mɔ̀kɔ̀nwoone.

12 Ma a gbàemma, àkūme ma swè ũ.

13 Ma kunna kpésiran baaru nna kpana yāi, má ye àgō kú ma sare, de àgō kpámai n gēne ũ,

14 ama má ye mà yāke ke n lé sariro, de ñsun yā mana kemene tilasiro, séde kú n poyeinaao.

15 Ke anigō Onesimu kemma yā gɔ̀ɔ̀ pla de à era à summa àgō kú kúnwo gɔ̀ɔ̀ sɔ̀nda pínki yāime.

16 À kun lán zòò bà doru, zaakú à de zò la, à de n gbē yenyíde ũ kunna Kirisi gūn. Ma gbē yenyídeme. Oni mɔ̀kɔ̀n kú à de n zò ũ, akūsō à gō n gbē ũ Dikiri gūn pɔ̀ o dɔ̀ yā?

17 Abire yāi tó n ma dite n gbēndo ũ, n̄ gbānake kpáì, lākū ñni kpámai nà.

18 Tó à zānne yākea ke tó à n fīna kūna, abire gō ma yā ũme.

19 Makú Pɔlu makú mé ma yā díkína kè kú ma zida ɔ̀o, mani n fīna bonne. Kú n̄ ma fīna kūna n zida wèndi ũ, mani lé páaro.

20 Tò, ma gbē, kunna Dikiri gūn n̄ yā mana kemene, n̄ ma laakari kpàtemene ó kunna Kirisi gūn yāi.

21 Ma takada dí kènne, kú má dō kú ñni ma yā ma, akūsō ñni ke de yā kú ma ònnela.

22 Abire gbera n̄ kipaki kekemene dɔ̀, zaakú má wé doi Luda ni ma boáre wéke kú áten kea yāi.

Lézammanaa

23 Epafara kú ó kú lee kpésiran Kirisi Yesu yāi fɔ̀ kpàmma

²⁴ kũ ma zĩkeri dakeno Maaku kũ Arisitakuo kũ Demasio kũ Lukuo.

²⁵ Dikiri Yesu Kirisi gbẽke keáre.

EBERUNO

Kirisi de malaikanola 1:1-2:18

Kirisi de Musala 3:1-4:13

Kirisi de Haruna buri sa'orinola 4:14-7:28

Kirisi sa'orikena deñla 8:1-10:39

Ò Luda náani ke 11:1-12:25

Lédammanaa 13:1-13:25

Luda Né de malaikanola

¹ Luda yá ò ó dizinone yá káaku annabinò gáì gè̀n baaakò zé̀nò gùn dasi,

² ama à yá òwèrè a Né gáì gòrò kpède díkínanòn sà. Né pì gáin Luda andunia kèò, à dìtè kù àkù mé anigò pò sìn̄da pínki vī.

³ Àkù mé à Luda gakuri tékèna ù, à de a kunn̄a ù sànsàn. Àkù mé à pò sìn̄da pínki kùna kù a yá'ona gbànao. Durunn̄anò kèmm̄ana gbera à vùtè musu Luda zòkòde òplai.

⁴ Lákù tó kù à blèè pì de malaikanò pòla nà, lèn a zòkò deñla le.

⁵ Luda yá dí ò malaika kenè yá yá?

Ma Néme n ù, ma n i gbàra,

Kesò:

Manigò de a De ù,

anigò de ma Né ù.

⁶ Kù Luda tò a dauduu sù andunia gùn à pì:

A malaikanò donyī kenè n̄ pínki.

⁷ Malaikanò yá musu à pì:

Adì a z̀rìnò li Ìa ù,

a z̀kèrìnò sò tévura ù.

⁸ A Né yá musu sò à pì:

Luda, ìnigò vutèna kiblegbaaa gòrò sìn̄da pínkime,
ndìgò n kíkègo kùna yázede ù.

⁹ N̄ ye yámanakènaai, n z̄á v̄anikèna gu.

Abire yáì Luda, n Luda, n ka kìn,

à p̄onna p̄isimma de n gbè̀nola.

¹⁰ Ò pì dò:

Dikiri, n andunia z̄ini pètè zaa káaku,

musu bi n z̄ìme.

¹¹ N̄ pínki ni gè̀tè, ama ìnigò kun.

Oni z̄ì kù lán pòkasa bà,

¹² Ìni n̄ koko lán uta bà,

Ìni n̄ lite lán pòkasa bà.

Mòkòn sò, n kuuna dìgò dokòn,

n gòrò lakana v̄iro.

¹³ À yá dí ò malaika kenè yá yá?

N̄ vutè ma òplai

ari màgò n ibèrèno kenne n tintin ù.

¹⁴ Malaikanò bi nini z̀kèrìnòme n̄ pínki. Luda dì n̄ z̄ì de ò kpá gbè kù oni surabana lenòime.

2

Surabana z̄sk̄o

¹ Abire yāi ò yāpura kù o mà kù ɔplapla gíngin, de òsun kē zéaro yāi.

² Zaakū yā kù Luda dite malaikanɔ gāi bi tilasime, akū ò fīnaa bò gbē kù ò gī mai ò pānenɔne a zéa,

³ tó ódi surabana z̄sk̄o pì yā da s̄oro, óni bo yá? Surabana yā pìi bò Dikiri kīnaame, akū gbē kù ò mànɔ yāpura kpàawere.

⁴ Luda èra à yāpura kpà yā p̄ia kù s̄eedanɔ kù yābonsarenɔ kù daboyā dasi kenanɔ kù a Nini gba kù à kpàateteñnenɔ a p̄oyenyīnaaa.

Yesu ḡsna bisāsiri ũ lán ó bà

⁵ Adi ke malaikanɔn Luda andunia zia kù óteni a yā o nàñne n̄ ɔ̄ro.

⁶ À kù Luda yān gukea ò pì:

B̄ón bisāsiri ũ kù a yā dīḡs̄ d̄onguu?

B̄ón a ũ kù ndi laakari d̄ɔaa?

⁷ N a kē kīana malaikanɔi f̄ete, n a kà kpatan kù gakurio kù b̄èereeo,

⁸ n tò p̄s̄ s̄inda p̄inki m̄i n̄atenɔ.

Kù Luda tò p̄s̄ s̄inda p̄inki m̄i n̄atenɔ, adi a ke tó m̄inatenan̄e sariro. Tera lán dí bà, ódi e kù p̄s̄ s̄inda p̄inki m̄i n̄atenɔ ḡ̄aro,

⁹ ama o è kù Yesun ò téa. Luda a k̄ia malaikanɔi ari ḡɔɔ pla, de Luda gb̄eke ḡun à ga gb̄e s̄inda p̄inki ḡene ũ, akū à a kà kpatan kù gakurio kù b̄èereeo ga wari kù à kē yāi.

¹⁰ Lákū p̄s̄ s̄inda p̄inki bò Luda kīnaa nà, akūs̄ p̄s̄ s̄inda p̄inki de a p̄s̄ ũ, kù à ye à ḡe kù gb̄enɔ dasi a gakuri ḡun a n̄enɔ ũ, à k̄s̄ s̄i k̄aa à gb̄e kù à surabana z̄é bóñne papa warikena a ḡun.

¹¹ Gb̄e kù ò ḡs̄ Luda gb̄enɔ ũ kù gb̄e kù àdi n̄ ke Luda gb̄enɔ ũo, n̄ p̄inki de dok̄on̄me. Abire yāi n̄ s̄isina a gb̄enɔ ũ di a w̄é'i k̄uro.

¹² À p̄i:

Mani n̄ tó bo ma gb̄enɔ té,

mani n̄ s̄áabu kpá k̄okakarana a ḡun.

¹³ À p̄i d̄ɔ:

Mani a náani ke.

À p̄i d̄ɔ:

Makūme la kù né kù Luda kpàmanɔ.

¹⁴ Zaakū né p̄inɔ bi bisāsirin̄ome, akāa se à ḡs̄ bisāsiri ũ lán n̄ bà, de à ga à Ibilisi kù àdi su kù gao kakate,

¹⁵ à gb̄e kù òten v̄ina ke gane òten zò ble ari n̄ w̄endi l̄enno bo.

¹⁶ Yāpura ḡun malaikanɔn àten ɔ dar̄m̄aro, Ibrah̄i burin̄ome.

¹⁷ À k̄s̄ s̄io à ḡs̄ lán a dakūnanɔ bà yā s̄inda p̄inki ḡun, de à ḡs̄ Sa'oriki s̄urude náanide ũ Luda z̄i ḡun, gb̄enɔ durunna kútekebo ũ d̄ɔ.

¹⁸ Lákū à wari kē à ȳogwanaa f̄s̄ nà, ani f̄s̄ à gb̄e kù òteni n̄ ȳs̄ ò n̄ gwano faaba ke.

3

Yesu de Musala

¹ Abire yāi ma gb̄enɔ, ák̄onɔ kù Luda á s̄isi a su a kīnaanɔ, à laasun lé Yesu kù Luda a z̄i Sa'oriki kù o z̄eo ũa.

² Náanidemē Luda kū à a ditenē lākū Musa de nà Luda ɔnn.

³ Lākū ɔnkaterii bēereē digō de ɔnla nà, len Yesu gakuri zōkō de Musa pōla le.

⁴ Ɔn sīnda pínki a kàteri vī, akūsō pō sīnda pínki Kàterin Luda ũ.

⁵ Luda ɔn zīkēri náaniden Musa ũ, yā kū Luda ni o sēedademē.

⁶ Kirisi sō bedē pì nème. Luda a ɔn nàne a ɔī. Ókōnɔme ɔn pì ũ, tó ó kpé óten támaa kū ó vī lé gbē kū kú gbānao.

Luda gbēnɔ kámmaboki

⁷ Abire yāi lākū Luda Nini ò nà:

Tó a Luda kòtoo mà gbāra,

⁸ àsun sàgbāna ke lākū á dizinɔ kè nàro,

kū ò ma le ò ma gwa gɔɔ kū ò bò ma kpe gbārannan.

⁹ Bee kū ò ma yākenanɔ è wè bupla,

ò ma le ò ma gwa gwe, ò ma gbāna lé gwà.

¹⁰ Akū ma pɔ fè gbē pìnɔi,

ma pì gbē sāsānanɔme n̄ ũ,

odi ma zénɔ dōro.

¹¹ Akū ma la dà ma pɔfē gūn ma pì,

oni gē ma kámmabokinlo fá.

¹² Ma gbēnɔ, à laakari ke á gbēke súnḡō swè vāni ludanaanikenasari vī ari à gé kēo Luda Wèndidearo.

¹³ Gu kū àdi dɔ kū adi pì Gbāra pínki, àḡō lé dakōa, de durunna sún á gbēke sàte à sàgbāna kuro yāi.

¹⁴ Zaakū Kirisi gbēnɔn ó ũ, tó ó náani kū ó vī zaa káaku kūna gbānagbāna ari a léa.

¹⁵ Lākū ò ò nà:

Tó a a kòtoo mà gbāra,

àsun sàgbāna ke lākū á dizinɔ kè nà

gɔɔ kū ò bò ma kpero.

¹⁶ Dínɔn gbē kū ò Luda kòtoo màa ò bò a kpenɔ ũ, tó adi ke gbē kū Musa n̄ bôte Mísilanɔ baasiroo?

¹⁷ Dínɔn Luda pɔ fēnyī ari wè bupla, tó adi ke gbē kū ò durunna kè, n̄ gèe ḡò katena gbāranna gūnnɔ baasiroo?

¹⁸ Dínɔn à la dānne kū oni gē a kámmabokinlo, tó adi ke gbē kū ò gi a yā mainɔ baasiroo?

¹⁹ O è kū odi le ò gènlɔ n̄ ludanaanikenasari yāi.

4

¹ Zaakū gēna kámmabokin kū Luda a lé sè kpé kun, ò laakari ke, de ó gbēke sún kurairo.

² Zaakū o baaru nna mà lán n̄ bàme, ama yā kū ò màa pìi àre vīñero, kū odi ma kū ludanaanikenaoro yāi.

³ Ókōnɔ kū o yā pìi sìnɔ, odi gē kámmaboki pìn. Mókōnɔ sō Luda pì:

Ma la dà kū pɔfēo ma pì,

oni gē ma kámmabokinlo,

À yā bire ò bee kū à a zī m̄i dè zaa anduniakatena gɔɔ,

⁴ zaakū ò gɔɔ supplade yā ò Luda yān gukea ò pì, gɔɔ supplade zī Luda kámma bò kū zī kū à kēeo pínki.

⁵ O mà tera à pì, oni gē a kámmabokinlo.

6 Zaakū gbē kū ò baaru nna pìi mà zaa káakunò dí gēnlo, kū odi síro yāi, akū a gēnaa gò gbē pāndenone.

7 Akū Luda èra à gɔɔ ke dite dɔ òdi pi Gbāra, abire gbera a gi kè akū à Dauda gbà lé, à ò lākū ò ò nà tera:

Tó a a kòtoo mà gbāra,
àsun sāgbāna kero.

8 Tó Yɔsua gē kūnwo kámmaboki pìn yā, de Luda dí gɔɔ pānde yā o kpekpero.

9 Àkū mé à tò kámmaboki gò Luda gbēnɔ pò ũ.

10 Zaakū gbē kū à gē Luda kámmabokin kámma bò kū a zìome, lākū Luda kámma bò kū a zìo nà.

11 Tó leme, ò wé tã ò gē kámmaboki pìn, de ó gbēke sún gí Luda yā mai, à fu lán n̄ bàro yāi.

12 Luda yā bēne, akūsò à gbāna, a lé nna de fēneda kpa plaplala. Àdi n̄ zò à gē nèse gūn ari ninin, àdi gē mēpepekerekin ari wá bɔɔgɔn, àdi laasun kū nèse yào gwagwa.

13 Luda pòkena ke utenanero, a ke kpáne guiro. Luda kū óni ó yānɔ sète ò one di pò sīnda pínki e ari a bia.

Yesu de sa'orikinla

14 Zaakū ó sa'oriki zòkò kū ludambe wèkòsa ari Luda kīnaa vī Luda Né Yesu ũ, ògò zé kū o sè yā kūna gíngin.

15 Zaakū ó sa'oriki vī kū ani f̄s à ó wēnda d̄s ó gbānasarike gūn. Ò a yò ò gwà lán ó bà yā sīnda pínki gūn, adi durunna kero.

16 Abire yāi ò na Luda Gbēkekenneri kiblegbaai kū swēeo kpatena, de à ó wé gwa à gbēke kewere a gɔɔa.

5

1 Òdi sa'oriki sīnda pínki sé gbēnò tème, òdi a dite n̄ wéde ũ Luda kīnaa, àgò gba kpáa, àgò a gbagbañne n̄ durunnao yāi.

2 Ani f̄s à ke kū gbē kū ò sàte n̄ d̄nasarike gūnnɔ busebuse, zaakū àpii kū kū gbānasarikeome se.

3 Abire yāi séde à sa o a zīda durunna yā musu, lākū àdi o gbē kparanɔ pò musu nà dɔ.

4 Gbēke di a zīda ká kpataa pìi gūnlo. Luda mé àdi a ká, lākū à Haruna kàn nà.

5 Len se Kirisi dí a zīda ká sa'oriki kpataa gūnlo, Luda mé à a kàn à pì: Ma Néme n ũ, gbāran ma n i.

6 À pì Luda yān gukea dɔ:

Ìngò de sa'ori ũ gɔɔ sīnda pínki lán Melekizedeke bà.

7 Gɔɔ kū Yesu kú andunia gūn à adua kè kū wiki gbānao kū wé'io, à kúte kè Luda kū ani f̄s à a sí gaaane, akū Luda a yā mà, kū àdi a yā da yāi.

8 Bee kū a Ludanekeo, à mīnatena Ludane dàda a warikēnaa gūn.

9-10 Kū mana pèkerea à làka, Luda a kà sa'oriki ũ lán Melekizedeke bà, akū à gò surabana kū àdi lākaro boki ũ gbē kū òdi a yā manone n̄ pínki.

Laakarikena funaai

11 Yā bire musu ó yā vī dasi ò oáre, ama a bókotena zī'ime, zaakū adì yā d̄rò d̄s likaro.

¹² Ákɔ̀nɔ̀ kú a g̀i k̀en lán dí bà, à mana àg̃ de yádann̄er̄inɔ̀ ùm̄e, ama ari tera á kpé kú ò era ò Luda yá kú òdi dada gb̄e dufun̄on̄e daáre d̄. Ȳs̄'i mé à k̄s̄ sì k̄áá, adi ká à yúku p̄o b̄lero.

¹³ Zaakú ȳm̄iri s̄inda p̄ínki bi néme, adi ká à ɔ̀ze d̄sk̄on̄e kú ɔ̀plaoro.

¹⁴ Yúku s̄s̄, gb̄e k̄àsara kú ò d̄on̄e k̄èon̄o p̄óm̄e. Ò a mana d̄óna k̄on̄e kú a v̄ánioo dàda.

6

¹ Abire yáì ò Kirisi yádann̄ena káakup̄on̄o kpá kpe, ò gé arc ari ò ḡs̄ gb̄e p̄eker̄en̄an̄o ù. Adi ke óni era òḡs̄ yátákp̄at̄ena d̄ín̄o gb̄e sísi d̄on̄lo: Kpelina yá ḡènon̄e, ludanaanik̄enaa,

² da'ite yádadanaa, ɔ̀nammana, ḡènon̄o vuna ke zia yákp̄at̄ek̄enaa.

³ Tó Luda wè, óni yá birenon̄o kpá kpado ò gé arc.

⁴ Zaakú tó gb̄e wé kè, à Luda gba lè, a baka kú Luda Nini ḡümme,

⁵ tó à Luda yá kú andunia kú àt̄en su gb̄ānao í kè, à a nna d̄s̄

⁶ tó à f̄ua, zé kun kú à era à nèse lite doro, zaakú àt̄en Luda Né pá lía d̄óm̄e, àt̄en wé'i daa gupuraame.

⁷ Tó leḡu ten ma z̄ite ḡènon̄o baaak̄s̄ àt̄en m̄ot̄o le, akú à p̄o kú à àre v̄i búbarin̄on̄e bùte, Luda di arubarika dan.

⁸ Tó à lè kú lèkaraaoo bùte s̄s̄, à ginaame, à z̄a kú lékenn̄enaaoro. Ani mì de kú t̄óm̄e.

⁹ Ákɔ̀nɔ̀ s̄s̄ ma gb̄e yenȳid̄en̄o, bee kú o ò le, ó laakari kpat̄ena á yá musu kú á kú kú yá mana kú ò b̄o surabana zé ḡünno.

¹⁰ Luda di yá ke a zéa, á yákenan̄o kú yenȳi kú á v̄i k̄āaoo ni s̄āaguro, zaakú a kpánȳi kè a gb̄ènon̄e, akús̄s̄ á kpé àt̄en ke.

¹¹ Ó ye á baadi ḡs̄ ania v̄i le ari a léa, de ásun sika ke p̄o kú á wé d̄oi yá musuro.

¹² Ásun ma'a kero. À gb̄e kú òten Luda náani ke kú menao òten p̄o kú Luda a lé s̄è leno ágba sé.

Lé kú Luda sè sika v̄iro

¹³ Ḡor̄o kú Luda ten lé sé Ibrahim̄e, kú gb̄eke kun deala à sí k̄āaoro, a yáin à sì kú a kunnaao

¹⁴ à p̄ine, áni arubarika daagu yápara à tó a buri karane.

¹⁵ Ibrahim̄e mena f̄s̄, akú à p̄o kú Luda a lé s̄ène lè.

¹⁶ Òdi la da kú gb̄e kú à deñla t̄osome. Ladana mé àdi tó ò yá yápara d̄s̄, akús̄s̄ àdi lékpak̄s̄ana k̄èk̄s̄āñ̄e.

¹⁷ Luda ye à mó gb̄e kú a lésena ni ḡs̄ ní p̄o ùn̄on̄e swáswa kú a lé litena v̄iro, akú à sì kú a kunnaao.

¹⁸ Lem̄e yá m̄èn pla kun kú à litena v̄iro, Luda ni f̄s̄ à éke to a musuro. Yá p̄ino teni ók̄on̄o kú o nain̄o gba swè manamana, de ò t̄āmaa kú ó wé d̄oi ke sikaa sari.

¹⁹ Ó t̄āmaa bire v̄i ò w̄endibad̄o ù. À náani v̄i, akús̄s̄ à gb̄āna, àdi ḡe k̄ūoo Luda kúkia l̄ábure kpe,

²⁰ gu kú Yesu ḡinake à ḡènon̄o ó yáì, à ḡs̄ sa'oriki ù ari ḡor̄o s̄inda p̄ínki lán Melekiz̄ed̄eki bà.

7

Sa'oriki Melekiz̄ed̄eki

¹ Melekiz̄ed̄ekime Salemu k̄ina ù yá, Luda Musude sa'oriime. Ḡor̄o kú Ibrahim̄e ž̄i blè k̄inan̄a àt̄en su, akú Melekiz̄ed̄eki ḡèe à dàale, à sa mana òne,

² akū Ibrahī aruzekē kū àtèn suo pínki kuride kpàa. Melekizedeki tó pì pì, yázedē kína. Abire gbera Salemu kína bire pì, aafia kína.

³ À de kū dao kū dizinᵛ vīro, a wèndi naana ke midena vīro. À bò lán Luda Né bàme, sa'orin a ù gᵛᵛ sīnda pínki.

⁴ À gwa lákū à zᵛkᵛ nà. Ó dizi káaku Ibrahī aruzekē kū à sètē zìlan kuride kpàa.

⁵ Musa doka dītē Levi buri kū ò de sa'ori ũnᵛnē, ò pᵛ kuride sí n̄ Isaraila dakenᵛa, bee kū n̄ Ibrahī burikēo.

⁶ Melekizedeki bi Levi burinlo. Bee kū abireo à Ibrahī pónᵛ kuride sì, à sa mana ò Ibrahī kū Luda lé sènēnē.

⁷ Sikaa sari gbē kū à sa mana ò gbēnē zᵛkᵛ de gbē kū à sa mana ònēla.

⁸ Sa'ori kū òdi pᵛ kuride sí pìnᵛ bi gbē kū òdi ganᵛmē. Melekizedeki sᵛ, gbē kū ò pì àdigᵛ kun gᵛᵛ sīnda pínkin a ù.

⁹⁻¹⁰ Gᵛᵛ kū Melekizedeki gēē à dà Ibrahīlē, odi Levi i k̄ro, à kú a dizi de Ibrahī wógbamme. Abire yāi oni fᵛ ò pì sé, gᵛᵛ kū Ibrahī pᵛ kuride pìi kpà, Levi buri kū òdi pᵛ kuride kpámmanᵛ mé ò kpà.

Yesu de lán Melekizedeki bà

¹¹ Levi buri sa'orii pìnᵛmē doka kū Musa kpà Isarailanᵛa zīni ù. Tó oni fᵛ ò tó gbēnᵛ gᵛ papana, onigᵛ sa'ori pānde ni vī lán Melekizedeki bà doro, sé Haruna buri sa'ori gāa.

¹² Tó sa'orinᵛ lītē, séde doka lītē.

¹³ Gbē kū ò yā birenᵛ ò a musu bi Isaraila buri kū a gbēke dí sa'ona zī ke zikiromē.

¹⁴ Zaakū ó dᵛ sānsān kū ó Dikiri bò Yuda buri gūmmē. Ódi ma kū Musa sa'ona yā ò buri pìi musuro.

¹⁵ Yā kū yā pì wé bòn dí: Sa'ori pānde bò lán Melekizedeki bà.

¹⁶ A gᵛna sa'ori ù bi doka ke burikē yānlo. A wèndi kū àdi lákaro gbāna yāime.

¹⁷ Zaakū ò pì:

Īnigᵛ de sa'ori ù gᵛᵛ sīnda pínki Melekizedeki gān.

¹⁸ Ó doka kū à kun yā pìi kpà kpado, kū à gbānaro, akūsᵛ à kun pᵛke ũro.

¹⁹ Zaakū doka pì dí tó gbēke gᵛ papanaro. Akū tāmaa kū à sàna zé bòwēre, kū o nao Ludai.

²⁰ Abire gbera Luda dí abirekū ke ladanaa sariro. Gbē kparanᵛ gᵛ sa'orinᵛ ù ladanaa sarime,

²¹ ama Yesu gᵛ sa'ori ù kū ladanaao, kū Luda pìne:

Dikiri la dà ani lé sukparo,

à pì anigᵛ de sa'ori ù gᵛᵛ sīnda pínki.

²² Ladanaa pì yāi Yesume zenkpēke ù kū Luda bàka kunna kúnwo dufu de a zīla.

²³ Abire gbera sa'orinᵛn dasi yā, zaakū ga dī tó ògᵛ kú n̄ zī gūn gᵛᵛ sīnda pínkiro.

²⁴ Ama kū Yesu kun gᵛᵛ sīnda pínki yāi, a sa'orikēnaa gēnēblena vīro.

²⁵ Abire yāi ani fᵛ à gbē kū òdi na Ludai kū a gbānaonᵛ sura ba mámmam, zaakū à kun gᵛᵛ sīnda pínki de àgᵛ kúte keñne Ludane.

²⁶ Sa'oriki bire taka mé à kᵛ si kúoo. A kunna adona. À yā vāni ke gbāsī vīro. Luda à kēkᵛa kū durunnakerinᵛ, à a sē à tào musu ari a kínaa.

²⁷ A bàka kú kú sa'ona lákú gu ògò dɔ nào lán sa'oriki kparanɔ bàro. Gbē pìno ò sa o n zīda durunnanɔ yāi kú n gbēnɔ pónɔ dɔ. Àkàa s̄, à ò ḡn dome, kú à a zīda kpà.

²⁸ Musa doka ò gbēnɔ ká sa'orikinɔ ù n gbānasarikē gümme, ama kú Luda s̄i kú a kunnao doka pì ditena gbera, akú à a Né kú à ḡ papana ari gɔɔ s̄inda pínki kàn.

8

Yesumé ó Sa'oriki ù

¹ Yā kú òten o mìn dí: Ó sa'oriki bire taka vī vutena kiblegbaaa musu Luda z̄k̄òde ɔplai.

² Àdi zī kē Ludakukia, bizakuta yāpura kú Dikiri òn, adi kē p̄ kú bisāsirinɔ ònlo.

³ Zaakú suna kú gbanɔ kú sa'onaa yāin òdi sa'oriki s̄inda pínki kái, à mana àp̄i ḡ p̄ vī à kpá se.

⁴ Tó à kú andunia gūn, aniḡ de sa'ori ūro, zaakú sa'ori kú òdi su kú gbanɔ lákú doka òtē nàno kun kò.

⁵ Zī kú òten kē bi p̄ kú à kú musu takame, a ninime. Abire yāi kú Musa ye à bizakuta dɔ, Luda p̄ne à laakari kē à p̄ kú a a taka m̄ne kpi musu kē lákú à de nà pínki.

⁶ Yesu mé à Luda bàka kunna k̄oo yākekeri ù. Zaakú Luda bàka kunna k̄oo p̄ de a bàka kunna k̄úwo zīla, zī kú ò dànē de sa'oriki p̄no p̄la. Luda bàka kunna k̄ooo p̄i lésena de a zīla dɔ.

⁷ Tó Luda bàka kunna k̄úwo zī p̄i papaname yā, de a plade zé v̄ro.

⁸ Kú Dikiri Isarailanɔ taari lè à p̄i:

A gɔɔ ten su kú mani ma bàka kunna kú Isarailanɔ kú Yudanɔ dufu kē.

⁹ Aniḡ de lán ma bàka kunna kú n̄ dizinɔ gɔɔ kú ma n̄ kú n̄ ɔa ma n̄ b̄tē Misila bàro. Zaakú odi zē kú ma bàka kunna k̄úwooro, akú ma n̄ tón.

¹⁰ Ma bàka kunna kú Isarailanɔ gɔɔ birenɔ gbera yān dí:

Mani ma dokayānɔ dañē n̄ n̄sēn,

mani kē n̄ sw̄ēa.

Maniḡ de n̄ Luda ù,

oniḡ de ma gbēnɔ ù.

¹¹ N̄ gbēke ni yā dada a dakenero,

n̄ gbēke ni ma d̄na da a gbēnero,

zaakú n̄ pínki niḡ ma d̄me,

né fiti gbē z̄k̄ò n̄ pínki.

¹² Mani s̄uru kē k̄úwo kú n̄ taarinɔ,

mani n̄ durunnanɔ yā da doru.

¹³ Kú Luda bàka kunna k̄úwo dufu p̄i yā ò, à a káakupɔ zī b̄ò. P̄ kú à zī kú à bùsa, a kpana gui z̄aro.

9

Luda bàka kunna k̄úwo zī sa'onaa

¹ Luda bàka kunna k̄úwo káaku donyī zé vī kú Ludakuki kú à kú z̄iteo.

² Fitila kú teburu kú òdi burodi kátea Ludaneco kú kpéda kú òdi pi gu kú à kú adonan.

³ Kpéne kú òdi pi Ludakuki pì kú lábure plade kpe.

⁴ A gūn turaretitikpataki kú ò pì kú wuraaò kun kú Luda bàka kunna kúñwo àkpati kú wura kútea mámmamwo. Wura lo kú mana kú a gūn kú àkpatii pìi gūn kú Haruna gò kú à lá bòwo pàao kú Luda yádítèna gbè anlonwo.

⁵ Àkpatii pìi musu kerubu gakturidenwo kú durunnakèmmakila. Pó pìno bòkòtèna dodo gòrwo díro.

⁶ Ní katena le gūn, sa'orinwo dìgō gē kpéda gūn gèn baaakō ò ní sa'ona zī ke.

⁷ Sa'oriki mé àdi gē kpéne wè do gèn do, akūsō àdi gē aru sariro. Àdi aru pì fáfà a zīda durunna yái kú a gbèno pō kú ò kè dōnasarike gūnwo.

⁸ Luda Nini ten mowere, gòrwo kú kpé káaku pì kun, Ludakuki zé wēnaro.

⁹ Abirekū ten yá lekšawere kú tera yáo à pì, pō kú donyīrii di Luda gbanō kú sa'opō kú àdi kpáano di fō à a nēse danē dokōno swáswaro.

¹⁰ Yá ditènaa pìno bi mèbarayāme. Póble kú pómínaao kú gbàbona buri sīnda pínkio yāme. Ò dite ari zé dufu gòrwo gō káme.

Luda bàka kunna kúñwo dufu sa'ona

¹¹ Akū Kirisi sù yá mana kú à kà tera sa'oriki ũ. À gè bizakuta kú à zōkō akūsō à papana de a káakupōla gūn, kú bisāsiri mé à dōro, andunia dīkīna pón sōro.

¹² Adi gē Ludakukin kú blè ke zù aruoro, à gè kú a zīda aruo gèn dome, à gbèno bòo ari gòrwo sīnda pínki.

¹³ Zaakū òdi blè aru kú zùsa aruo kú zùnunu kú ò kpàta túbuo fáfà gbē kú ò gbāsīnwa ò gbà booñne,

¹⁴ oni Kirisi pō o dō yá? À a zīda kpà Ludaa mamberu sari kú Nini kú àdigō kun gòrwo sīnda pínki gbānao. A aru di ó swè pípiwere bona yá pà kekèna pìno gūn, de ò zī ke Luda Wèndidene.

¹⁵ Abire yái Kirisi mé à Luda bàka kunna kúñwo dufu yákekèri ũ, de gbē kú Luda ní sīsino wèndi kú àdi láraro kú à a lé sè le yái. À gà de à ní bo, à taari kú ò kè Luda bàka kunna kúñwo káakupō yá musuno kēñma.

¹⁶ Tó ò ye ò zī ke gbē légbéditènaaa, sé ògō dō sànsàn kú ade gà,

¹⁷ zaakū ga gberan légbēe dìgō gbāna vī. Tó légbéditeri kpé bēne, légbē dìgō gbānaro.

¹⁸ Abire yāin odi Luda bàka kunna kúñwo káakupō pì sa ke aru sariro.

¹⁹ Kú Musa doka yádítènanō ò gbē sīnda pínki wára, à sākā tēra zónzon kú sēsēvlāoo sè à zō zūsane bōrwo kú blèkofini aru kú ò yàkate kú íooa, à fáfà Musa dokaa kú gbèno dō ní pínki

²⁰ à pì, Luda bàka kunna kúñwo arun gwe, kú à dìtèaré à kūna.

²¹ Len Musa aru fáfà bizakutaa kú sa'ona zīkèbōnwo dō pínki.

²² Doka gūn aru mé àdi gbà bo pō daside pínkine. Arukòtènaa sari durunnao kēmmāna kunlo.

Kirisi a zīda kpà sa'opō ũ durunna midena yai

²³ Zaakū à kō sio ò gbà bo pō kú ò kú ludambe taka pìnoñe lán abire bà, sa'opō kú à de abirekūla kō sī kú ludambe pō pìno.

²⁴ Zaakū Kirisi dí gē Ludakuki taka kú bisāsiri bōnlo, à gè a yāpuran ludambēme, gu kú à kun tera ó Zekūnwode ũ Luda are.

²⁵ Sa'oriki di gē Ludakukin kū pókāde aruo wè kū wèeo, ama Kirisi dí gē de à a zīda kpá gèn baaakō yāiro.

²⁶ Tó adi ke lero, de àten wari ke gèn baaakō zaa anduniakatena goroa. Yápura gūn à sù gèn dome goro kū andunia kà a kákia sà, à a zīda kpà sa'opo ũ, de à durunna mi deo.

²⁷ Luda dìte bisāsirine à ga gèn do, gbasà à yākpate ke kāao,

²⁸ Ien Kirisi a zīda kpà gèn do le, à gbēno durunna di a miia dasi. Ani era à su a gèn pladeo, adi ke durunna yāin doro, de à gbē kū n wé doino sura ba yāime.

10

¹ Musa doka bi yā mana kū àten su takame, adi ke yā piinlo. Abire yāi sa dokōno pi ona gèn baaakō wè kū wèeo di fō à gbē kū òten na Ludaino ke papana zikiro.

² Tó sa pi onaa gbà bō donyīrinone gèn do ari goro sīnda pínkime yā, de n kù gbāna, ò a onaa tō.

³ Yápura gūn sa'onaa pi mé àdigō gbēno durunna yā doŋgu wè kū wèeo.

⁴ Zaakū zūsa kū blèkofīnioo aru di fō à durunna kērima zikiro.

⁵ Abire yāi kū Kirisi ten su andunia gūn, à pi Ludane:

N ye sa'opo ke gbairo,

akū n bisāsiri mēe kēmene.

⁶ Sa'opo kū òdi ká tén à té kū

kū sa'opo kū òdi o durunna yā musuo

dì kánguro.

⁷ Akū ma pi: Makūme la!

Lákū ò kè takadan ma yā musu nà

ma su n poyenyīna keme, Luda.

⁸ Káaku gīa à pi, sa'ona kū gbao kū sa kū òdi ká tén à té kūo kū sa kū òdi o durunna yā musuo di ká Ludaguro, à yeiro, bee kū doka mé à dìte.

⁹ Akū à pi, akāame dí, a su a poyenyīna keme. À a káakupō kpà kpado a plade dītena yāi.

¹⁰ Luda poyenyīnaa pi kenaa gūn Yesu Kirisi a zīda kpà sa'opo ũ gèn do, à tò ó kú adona Luda gbēno ũ.

¹¹ Goro sīnda pínki sa'orino digō kú n zī gūmme, ògō sa dokōno kū àdi fō à durunna kērima zikiro o gèn baaakō.

¹² Kirisi sō, à sa ò durunna yā musu gèn dome ari goro sīnda pínki, akū à gèe à vùte Luda oplai.

¹³ Zaa goro kua à kú gwe, àten dá Luda a ibereno keare a tintin ũ.

¹⁴ Zaakū sa'ona gèn do pii gūn, à tò gbē kū à gbà bōrnenō gō papana ari goro sīnda pínki.

¹⁵ Luda Nini era àten yā pi owere do à pi:

¹⁶ Ma bàka kunna kūnwo goro bireno gbera yān dí:

Mani ma dokayāno dañne n nēsēe gūn,

mani kē n swēea.

¹⁷ Akū gbasà à pi:

Mani n durunna kū n taarinō yā da doro.

¹⁸ Lákū à n durunna kērima nà, sa'ona n yāi zé vī doro.

Ò na Ludai

19 Abire yāi ma gbēno, kú Yesu aru gbānao ó gēna Ludakukin zé vī kú swèèo kpatena.

20 À wèndi zé dufu bòwèrè a mèè gāi à gè kūoo lábure kpe ari Ludakukia.

21 Lákú ó sa'ori zókó vī nà Luda onkúri ũ,

22 ò na Ludai kú nèse doo kú a náanikena sikaa sario kú swè kú ò pìpi ò taari laasun bò a gūnwò kú mē kú ò a zú ò kú í swáswo.

23 Ògō támaa kú o zèo kūna gíngin, zaakú Luda a lé sè, akūsō à náani vī.

24 Ò laakari dókōa, ò té kákōgu yenyī kú yámanakēnaao yá musu.

25 Òsun pá kpá ó kōkakaranaai lákú gbēkeno di ke nàro. Ò lé dakōa, atēnsa lákú a è Dikiri sugōro ten ká káni nà.

26 Tó o yápura mà o dō, tó o gi òten durunna ke, sa'ona kú ani durunna kēwá kun doró.

27 Pó kú à gōwèrè mé à de ògō wé dō yákpatei ũ kú swèkēnguo kú té gbāna kú ani Luda ibèrēno kakateo.

28 Òdi gbē kú à gi Musa doka dai de a wé gwanaa sari gbēnōn pla ke aakō sèedakpanaa musu.

29 Tó gbē gèšèè pète Luda Néa, akú à Luda bàka kunna kúnwò aru kú à gbà bòare gya bò, akú à Nini Gbēkekēneri sōsō, àgō dō kú a wétamma nigō zókó de abirekúla manamana.

30 Zaakú ó yā dīkīna òri dō à pì, akāa mé áni fīna bońma, akāa mé áni fīna bońne. Ò pì dō, Dikiri ni yákpate ke kú a gbēno.

31 Yā pāsīme, tó n lete n da Luda Wèndide oí.

32 À laasun lé á kunna yāa. Á wékēnaa gbera a wari fī á osi zókó kanaa gūn.

33 Zikenōa òdi á sōsō, òdi á wé tá pari gūn. Zikenōa adì ze kú gbē kú òteni wé tá leno.

34 A purusunano wēnda dō. Kú ò á póno siáwa, a we kú pōnnao, zaakú á dō kú á aruzekē mana kú anigō kun gōro sīnda pínki vī.

35 Abire yāi àsun tó á wōrogo kú à àre vīáre zókó gēteáwaro.

36 Séde àgō mena vī de à pó kú Luda a lé sè le a pōyenyīnakēnaa gbera.

37 Zaakú à gō fítīme, ani gi kero,

kú gbē kú àten su ni kipa.

38 Gbē mana nigō kun ma náani kú àten ke yāi,

ama tó à èra kpe, ma pō nigō nnao.

39 Gbē kú òdi boru kú kpèo ò n zīda kakatenōn ó ũro. Gbē kú ò Luda náani kè ò surabanaa lenōn ó ũ.

11

Gbē káakuno ludanaanikēnaa

1 Ludanaanikēnaame támaa kunna Luda kīnaa sikaa sari ũ, yā kú òdi wé sialero sina yápura ũ.

2 Gbē káakuno ludanaanikēna mé à tò Luda n sáabu kpà.

3 Ó ludanaanikēna mé à tò ó dō kú a ya'ona mé à andunia kàte. Pó kú òdi wé sialeron à pó kú òdi wé siale kèo.

4 Habila ludanaanikēna mé à tò a sa'ona Ludaa mana de Kainu pōla. A ludanaanikēna yāin Luda a sáabu kpà, à a dìte gbē mana ũ, akú à a gba si. Bee kú à gā, ó kpé òteni a yā ma Luda náani kú à kèè pi yāi.

5 Enokū ludanaanikena mé à tò Luda a sè, de àsun garo yāi. Odi a e doro, kū Luda a sè bona andunia gūn yāi. Ari Luda gō a sé, à a sáabu kpà, à pi a yā kàagu.

6 Gbēke yā dì ká Ludagu a náanikena sarīro. Séde gbē kū àten nai sí kū à kun akūsō àdi fīna bo a ki weterinone.

7 Kū Luda lé dà Nuhua yā kū odi e yāro musu, akū à Luda náani kè, à a yā mà, à gó'ite kè, à a ondeno sura bào. A ludanaanikena mé à tò yā vūte andunia, akūsō Luda tò yā bò káao nna a náani kū à kèe pì yāi.

8 Kū Luda Ibrahī sisi de à gé būsū kū áni kpáa àgō vī gūn, akū Ibrahī Luda náani kè, à Luda yā pìi mà. À bò be, bee kū à gu kū àten gén pì dōro.

9 À Luda náani kè, akū à be pète bizakuta ū būsū kū Luda a lé sènene pìi gūn nibō ū. Len Isaaku kū Yakubuo dō, zaakū Luda lésena pìi gō'í pō ūme.

10 Zaakū wēte kū Luda kàte à bò a zīni petenaan Ibrahī wé dōi.

11 Sara ludanaanikena mé à tò à zé lè à nōo sī, bee kū paramē, akūsō à zī kū, zaakū à dō kū Luda kū à lé sèare náani vī.

12 Bee kū à zī kū, gōgbē mèn do pì buri kè dasi lán susunenō ke ísirale būsū'atē bà, oni fō ò a lé dōro.

13 Gbē pīnō gāga ní pínki ní ludanaanikena gūn, pō kū à a lé sènneno lenaa sari. Ò è zà dire ò gbānake kpàì. Ò pì, nibō bōasunome ní ū zīta la.

14 Gbē kū òdi o leno ten mōwēre kū òteni ní zīda būsū ni demē.

15 Tó būsū kū ò bòn begen òten ke yā, de ò zé lè ò èra ò tà gwe.

16 Ama būsū kū a mana de abirekulan òteni a ni de, akū ludambe pō ū. Abire yāi tò ò Luda sisi ní Luda ū, àdi kenē wé'yā ūro, zaakū à wéra kàte ní pō ū.

17-18 Kū Luda Ibrahī yō à gwà, akū Ibrahī Luda náani kè, à Isaaku kpà sa'opō ū. Luda lé sènē yā à pì, Isaaku burinon onigō piñne a burinō ū. Bee kū abireo à zè kū a né mèn do pì kpanaao.

19 À sī kū Luda gbāna ni fō à gènō vu bona gan, akū à de lākū ò pì à èra à Isaaku lè bona gan bà.

20 Isaaku Luda náani kè, akū à sa'ole kè Yakubu kū Isauone.

21 Kū Yakubu kú ga léi, akū à Luda náani kè, à sa'ole kè Yusufu nénone, akū à gbāna lè a gōoa à donyī kè.

22 Kū Yusufu kà gana, akū à Luda náani kè, à Isarailanō bona Misila yā ò kū lākū oni ke kū a gèwao ná.

23 Musa de kū a dao Luda náani kè, akū ò a ùte ari mō aakō a inaa gbera, kū ò è a àlesi mana yāi. Odi vīna ke doka kū Firi'auna dītenero.

24 Kū Musa kè zōkō, akū à Luda náani kè, à gī ò a sīsī Firi'auna nénōgbē né ū.

25 À sī ò a wé tã kū Luda gbēnō de kunna kū pōnnao durunna gūn gōro plala.

26 À dīte kū wé'i kū òdi da'mma Kirisi yāi de Misila aruzekela, zaakū ziakpezi láadan a wé kúa.

27 A ludanaanikena mé à tò à bò Misila, adi vīna ke Firi'auna pofēnero, à zè gíngin lākū à Luda kū òdi e kū wéoro èe bà.

28 A ludanaanikena mé à tò à Vīnla dikpe dīte kū aru mamana kpé lé gbǎiao, de gbēderi súnō na ní daudunōaro yāi.

29 Isarailanō Luda náani kè, ò bikū Isira Tēraa lán zīte kori bà. Kū Misilanō yōa le, akū í dà'ila.

30 Isarailanō Luda náani kè, ò taa ò ò lika Yerikoi ari gōro suppla, akū a bīni kòte.

31 Karua Rahabu Luda náani kè, à gu'asirigwarinò dìte à n' gwá manamana, akú adi kakate kú ludayádarisarinòoro.

32 Mani pi dera dɔɔ? Mani zé le mà Gidion yā oro ke Baraki ke Samusi ke Yefeta ke Dauda ke Samuēli ke annabino.

33 Ó Luda náani kè, akú ò zìi blè kínanɔa, ò yā gògò gbēnɔne a zéa, ò lé kú Luda sēñne gbē le, ò mūsuno lé nàkɔa,

34 ò té pāsī dè, ò bò fēnɛda léi, ò gbāna lè n' gbānasarikiɛ gūn, ò pāsī kú zìi gūn, ò pè buri pānde zìkarinɔa,

35 ò nɔgbēnɔ né gēnɔ fùte bona gan ò kpámma. Ò mēɛ ù n' gbēkenɔa, akú ò gi ò n' gbarɛ, de ò vu bona gan ò bo mana yāi.

36 Ò n' gbēkenɔ fobò, ò n' gbē kú flāao. Ò mɔɔ kà n' gbēkenɔa, ò n' ká kpésiran.

37 Ò n' pápa kú gbēɛo ò n' dede, ò n' zòkòre pla kú sàkasakaa, ò n' dede kú fēnɛdao. Ò kurè sà bára kú blè bárao dana. Ò gò kori, ò n' wé tã, ò wari dɔrma.

38 Andunia kunna dí kò sí kúñworo. Ò likaralikara sēñ kú kpi musunɔo, ò kú gbēwēɛnɔn kú tñɔwēɛnɔ.

39 Bee kú Luda gbē pìnɔ sáabu kpà n' pínki a náani kú ò kè yāi, odi pò kú à a lé sēñne lero,

40 Luda gīnake à dìte, ò gwena mana le de n' pòla, de òsungò papana ó sariro.

12

Luda a gbēnɔ totonaa

1 Abire yāi ókɔnɔ se, lākú sèedadenɔ diwái nà le, ò ɔ kpá pò kú òdi kpáwērenɔi kú durunna kú àdi ó kakún aragao pínki, ò bàkpakúsúna kú Luda dítewere lé kú menao.

2 Ó wé pé Yesua kú à bò kú ó ludanaanikena zéo akúsò à zé pìi kè papana. À gana líaa fì, adi a wé'yīyā daro pɔnna kú à ditenanɛ lena yāi, akú à gèɛ à vùte Luda kiblegba ɔplai.

3 À laasun lé a yāa, lākú à mena fì kú durunnakeri kú ò ibere bire taka sè káaonɔo, de àsun kpasá á nēɛɛ yakaro yāi.

4 Zaakú á ɔsikana kú durunnao gūn, ádi ze a gi ari a ge a gaoro.

5 Nēseyīdakūna yā kú ò òáre lán nēnɔ bà sàágun yá? Ò pì:

Ma né, tó Dikiri teni n toto, òsun dìte pāro.

Tó à kpàkēnyī, òsun tó n ká garo.

6 Zaakú gbē kú Dikiri yeiin àdi toto, àdi wé tã gbē kú à si a né ūa.

7 À wétamma dìte totona ū. Luda mé àten abirekū keáre, kú a nēnɔ á ū yāi. Né ke kun kú a de ni gi á a totoi yá?

8 Tó adi á toto lán a né kparanɔ bàro, á de a nēnɔ ūro, yìgisarinɛnɔn á ū.

9 Ó denɔ vī andunia la kú ò ó toto, akú o n' yā mà. Lākú à de le nà, ò mì nate ó De kú à kú musu de abirekūla ògò kun.

10 Ó denɔ ó toto gɔɔ pla pò ū n' òndò lén. Luda dī ó toto ó karana yāime, de ó kunna le àgò adona lán a bà.

11 Totonaa ke pɔnna vī a gɔɔaro, sé pɔsira, ama gbē kú totonaa pì n' kékēnɔ dī a gbè le zā bona mana kú aafiao ū.

12 Abire yāi à á ɔ kú ò gò dɔáino kú á gbá kú ò gò tererenɔ gba gbāna,

13 à zé sé súsu, de ákɔnɔ kú àten tɔɔtenɔ sún kakúnlo, ò gò kú aafiao.

14 À wete àgō nna kù gbē sīnda pínkio, á konna gō adona, zaakū tó gbē konna adonaro, aní Dikiri ero.

15 À laakari ke, á gbēke sún kura Luda gbēkekenennaai à gō gōnna ũ á té, à wari dō gbēnao dasi à n̄ yakaro.

16 Á gbēke sún gō de pāpākēri ke ludayadarisari ũ lán Isau bàro. À a daudukeze yia pō gēn do blena yāi.

17 Á dō kù à sa'ole wēte a dea zā, akū Luda gine. Bee kù à wēte kù wé'io, adi zé le à yā kù à kè litero.

Luda bàka konna kúnwo zī kù a dufuo

18 Adi ke Sinai kpi kù oni fō ò ò naaan a nairo, kù àten té kù, à gusira vī kù gu b̄ugubuguo kù zāga'īao

19 kù kākāki yīsāmpanaao kù Luda kòto gbānao. Kù Isarailano kòtoo pii mà, ò kùte kēne ò pi, àsun yāke oñne doro,

20 zaakū oni yā kù à dīteñne dīkīna f̄ro à pi: Bee pōkade mé à nà kpi p̄ia, ò pápa kù gbēo ò de.

21 Luda kipanaa pi bi vīna yāme manamana ari Musa pi, vīna a kù, àten lukaluka.

22 Ama a na Zaiš kp̄ii kù Luda Wēndide wēte Yurusalemu kù à kù musuo kù a malaika dasidasi kù ò kakarana gwenō

23 kù daudu kù n̄ tō kēna gwenō kōkakaranaao kù Luda kù à de gbē sīnda pínki yākpatekeri ũo kù gyāwān gbē mana kù ò gō papanano

24 kù Yesu kù à de Luda bàka konna kúnwo dufu yākekeri ũo kù a aru fāfāna kù àten yā mana o de Habila pōlao.

25 À laakari ke, àsun gī yā'orii pi yā mairo. Lákū gbē kù ò gī Luda lédamma mai zīte lano dí boro nà, ókōno se, lákū Luda ten lé dawá zaa musu, tó o kpe line, oni ó pō o dō yā?

26 A kòto zīte lūkaluka yā, akū à lé sè à pi, áni gu lukaluka gēn do dō, adi ke zīte adonlo, kù musuome sà.

27 Kù à pi, gēn do dō, abirekū ten piwēre Luda pōkena kù ani lukaluka p̄ino ni gē zēlame, de pō kù àdi lukarano le àgō kun.

28 Abire yāi lákū òten kpata kù àdi yīgāro ble nà, ò Luda sáabu kpá, ògō donyī kene lákū à yei nà, ògō m̄ natene vīnakenanee gūn.

29 Zaakū ó Luda bi té kù àdi kúrmmame.

13

Lédammaanaa

1 À wé t̄a àgō gbēke vī kù kōo.

2 À laakari dō nibōkūnaaa, zaakū len gbēkenō malaikano yārii kè dōnaa sari le.

3 À tó gbē kù ò n̄ ká kpēsira gūnno yā dōágu, lákū á kù kúnwo kpēsiran bà, kù gbē kù òten wé tārmanō, lákū ákōno me òten wé t̄áwa bà.

4 Baadi gō nosena da yā bēere de ũ. Òsun n̄ wúteki gbāsī kpáro, zaakū Luda ni yākpate ke kù zinakerino kù pāpakerino.

5 Yena ogoi sún doáre arero. À ze kù pō kù á v̄io, zaakū Luda pi:

Mani n tónlo,
mani pā kpányī zikiro.

6 Abire yāi odi kùgbāna ke ò pi:
Dikirime ma kpanyiri ũ,

vĩna ni ma kũro.

Bõn bisāsiri ni f̃ à kemenee?

Sa yapura onaa

7 À tó á don'arede kũ ò Luda yá òáreño yá ðáágu. À ñ kunna tàasi ká ari a léa, á Luda náani ke lán ñ bà.

8 Yesu Kirisi dok̃ño gĩa kũ gb̃arao ari g̃õõ s̃inda pínki.

9 Àsun tó ò á s̃ate kũ yá nib̃õ dasi dannenañoro. À mana ó swè gb̃ana le Luda gb̃eke gũn, adi ke sa'op̃ble kũ àdi àre ke ke gb̃e kũ ò z̃eoñoñeronlo.

10 Bizakuta sa'oriño zé ṽi ò sa'oki kũ ó ṽi p̃oble blero.

11 Sa'oriki ði g̃e Ludakukin kũ p̃ók̃ade aruo durunñaño k̃emmana yāi, akũ òdi a g̃e kpata bùra kpe.

12 Abire yāi Yesu g̃a w̃ete kpe se, à gb̃à b̃ò gb̃eñone kũ a z̃ida aruo.

13 Ò bo ò gé a k̃inaa bùra kpe, wé'i ó kũ k̃aa se.

14 Zaakũ ò w̃ete kũ anig̃õ kun ṽi laro, w̃ete kũ àten sun ó wé ði.

15 Abire yāi òg̃õ Luda s̃ábu kpá lakanaa sari kũ Yesu gb̃anao ó sa'ona ũ. Gba kũ a sisiriño ði suon gwe.

16 À laakari ðo yámanakena kũ k̃õgb̃ek̃enaaoa. Sa bire taka ona mé àdi ká Ludagu.

17 À á don'aredeño yá ma, à mì nateĩne, de ò le ò z̃i ke kũ p̃oñnao, zaakũ ò de gb̃e kũ oni ñ z̃i yá baba Ludañeño ũ. Tó òten z̃i ke kũ l̃esuruo, ani àre keáero.

L̃ezammana

18 À adua kewere. Yáke teni ó swè ṽiro, odig̃õ ye òg̃õ kũ ó ð̃õõõa yá s̃inda pínki gũn.

19 Ma wé k̃éáwa à adua kemene, at̃ensa mà le mà su á kia likalika.

20 Luda aafiade kũ ó Dikiri Yesu f̃ute bona gan s̃ád̃ariki ũ a bàka kunna kũoo g̃õõ s̃inda pínki aru g̃ai,

21 à á keke kũ mana pínki, de à a p̃oyenyĩna ke, à yá kũ à k̃áagu ke ó gũn Yesu Kirisi g̃ai. Àkũ mé à gakuri ṽi g̃õõ s̃inda pínki, aami.

22 Ma gb̃eño, ma wé k̃éáwa, àg̃õ l̃édamma yá p̃i kũna kũ menao, zaakũ takada kũ ma k̃éáre z̃õk̃õro.

23 Àg̃õ ðõ kũ ò ó gb̃e do Tim̃oti gb̃are. Tó à kà la tera, óni su á gwa l̃ẽle.

24 À f̃õ kpá á don'aredeño ñ pínki kũ Luda gb̃eño pínki. Itali b̃usudeño f̃õ kp̃ááwa.

25 Luda gb̃eke keáre á pínki.

YAMISI

Yōgwanaa

¹ Yamisi, Luda kù Dikiri Yesu Kirisio zòbleri mé à fò kpà Isaraila buri mèn kuri awεεpla kù ò fàkòananɔa.

² Ma gbēnɔ, wari burinɔ dasi. À pò kù ani á le dite ponna yá ũ,

³ zaakù á dō kù á ludanaanikena yōgwana ni mena iáre.

⁴ À tó mena papaáwa, de àgō de gbē kàsarano ũ swáswa yáke kīanaáwa sari.

⁵ Tó ɔndō ten kīa á gbēkea, à wé ke Ludaa, ani a gba, zaakù àdi gbē sīnda pínki gba pò kù nēsεεo do taari'ena sari.

⁶ Tó à wé kēa sō, à a náani ke sikaa sari, zaakù sikade de lán ko vlá bàme. Gu kù ìa kàkan, gwen àdi liten.

⁷ Gbē bire taka sùngō da áni pò le Dikiriaro,

⁸ zaakù a nēsε kun plaplame, akù àdigō sika ke yá kù àten ke gūn pínki.

⁹ Takaside kù à kù ó tó ponna ke, kù Luda a kàra yáí.

¹⁰ Aruzekede ponna ke, kù Luda a làgo yáí, zaakù aruzekedenɔ ni gētε lán lávu kotenaa bàme.

¹¹ Ifántε di fute kù a puusu gbánao, à lánɔ di kori ke, a vu di kóte, a manake di láka. Len aruzekede ni kpágui a bókotenano gūn le.

¹² Arubarikaden gbē kù àdi yōgwana fō ũ, zaakù a bona mana gbera Luda ni wèndi kù à a lé sē gbē kù ò yeainɔne kenε yàri ũ.

¹³ Tó yōgwana gbē lē, àsun pi Ludamero, zaakù oni fō ò Luda lé ò gwà kù a vānioro, akùsō àpi di gbēke yō à gwa kù a vānioro.

¹⁴ Baadi yōgwanaa di bo a pónidena kīnaame, akù àdi a wé ble à a gátε.

¹⁵ Akù pónidena pi di nò sí à né i durunna ũ. Tó durunna zókō kù sō, àdi ga ime.

¹⁶ Ma gbē yenyidenɔ, àsun á zīda sātero.

¹⁷ Gba mana swáswa sīnda pínki di bo musu, De Luda pógupurinɔ Keri kīnaame. Àdi litero, a gupura i di lagoro.

¹⁸ A poyenyīnaa gūn à ó í kù a yá yapuradeo, de ò le ògō are a pò kù à kènò té.

Yāmana kù a kēnao

¹⁹ Ma gbē yenyidenɔ, à yá dí ma. Àgō yá ma likalika á pínki, ama àsun yá o likalikaro, àsungō pò fē likalikaro.

²⁰ Zaakù bisásiri pofē di su kù yá mana kù Luda yeiioro.

²¹ Abire yáí à ɔ gbarε dà vāni kù yá pásí kù à dàgulano pínki. À yá kù ò tō á swèn, kù ani fō à á sura ba sí kù zīdabusanaao.

²² Àsun á zīda sātero, àsun yá pì ma kù sáo páro, à zī kea.

²³ Zaakù gbē kù àdi yá ma, akù àdi zī keoro de lán gbē kù àteni a zīda gwa dígi gūn bàme.

²⁴ A zīda gwanaa gbera, tó à gē zéla, lákù à de nà di sáagu gònɔme.

²⁵ Gbē kù a wé pé Luda doka papanaaa kù àdi tó ò gō zīdadeno ũ, akù àdigō géo are, àdi ma à sáaguro, àdi zī keame, Luda ni arubarika da adegu a yákenaa gūn.

²⁶ Tó gbē a zīda dite donyīri ũ, akù àdi a lé fōro, àteni a zīda kekeme, àten donyī ke páme.

²⁷ Donyĩkena swáswa kũ à taari vĩ De Ludaneron dí: Ò tonenɔ kũ gyaanɔnɔ gwa ní wëndake gũn, ògõ ó zĩda kũna dõ gbāsĩ sari andunia yā musu.

2

Gbē wé gwanaa

¹ Ma gbēnɔ, ákɔnɔ kũ áteni ó Dikiri gakuride Yesu Kirisi náani kenɔ, àsun gbē wé gwaro.

² Tó gbē gē á kɔkakaranaa gũn wura tánka kũ pókasa tékenaaɔo dana, tó takaside kũ à bizakasa gbāsĩ danaa gē se,

³ tó á wé té gbē kũ à pókasa tékena danaai, tó a pìne à mó à vute gu manan, tó a pì takasidene à gé à ze dire, kesõ à mó à vute á gbá sare,

⁴ áten kõ tē bome, áten yā gwa kũ manafikion gweroo?

⁵ À ma, ma gbē yenyidenɔ. Luda gbē kũ ò de gbānasaridenɔ ù andunia gbēnɔne sè ògõ gbāna a náanikenaa gũn, de ò kpata kũ à a lé sè gbē kũ ò yeinɔne ble.

⁶ Ákɔnɔ sõ, áten gbānasaride pìnɔ kpe bo. Aruzekedenɔ mé òdi gbāna bleáwaroo? Mókɔnɔ mé òdi á gátē ò gé kááo yákpatekɛkiaroo?

⁷ Mókɔnɔ mé òdi tó nna kũ à kúáwa yakaroo?

⁸ Luda dokayā mīde pì, àgõ ye á gbēdakei lán á zĩda wëndii bà. Tó á yā pì kũna yāpura, áten yā ke a zéame.

⁹ Tó áten kõ wé gwa sõ, áten durunna kemε. Doka pìi vùtéáwa, a gõ taaridenɔ ùn gwe.

¹⁰ Zaakũ tó gbē doka kũna pínki, tó à fù mèn doa, à gõ taaride ù a pínki gũmme.

¹¹ Luda pì, àsun zina kero. À pì dõ, àsun gbē dero. Bee tó ndi zina kero, tó n gbē dè, n gõ dokadarisari ùme.

¹² Ákɔnɔ kũ Luda ni yā gõgõ kááo doka kũ àdi tó ò gõ zĩdadeno ù musu, àgõ yā o, àgõ yā ke lákũ à kõ sì kááo nà.

¹³ Luda ni yákpate ke kũ sùrusaridenɔ sùruu sari, ama yā ni bo kũ sùrudeo nna.

Ludanaanikena kũ yāmanakenaaɔo

¹⁴ Ma gbēnɔ, tó gbē pì, áten Luda náani ke, tó àdi póke kero, bó yān gwee? Ludanaanikena bire taka ni fõ à a bo yá?

¹⁵ Tó á gbē mèn do, gõgbē ke nɔgbē ten pókasa kũ pòbleo takasi ke,

¹⁶ tó á gbēke pìne: Luda n gba aafiaa! Ñsun tó ìa n dero, n pò ble n ká, tó adi wëndibadɔɔ kpáaro, bón abire ùu?

¹⁷ Lemε se ludanaanikena ado pòkekenaa sari bi yā gèemε.

¹⁸ Tó gbē n pì, nten Luda náani ke, akúsõ maten yā ke, mani pinne, n n ludanaanikena pòkekenasari mɔmεne, mani ma ludanaanikena mɔnne ma yákenaa gũn.

¹⁹ N sì kũ Luda mèn dome. À mana. Bee tānanɔ se, ò dõ le, akũ òdigõ lukaluka.

²⁰ Yōnkɔ! Pó kũ à tò ludanaanikena pòkekenasari pā, ní ye mà onne yá?

²¹ Kũ ó dizi káaku Ibrahĩ a né Isaaku kpà sa'opɔ ù, yā dí bo káao nna a yákena yáiroo?

²² N è yá? A ludanaanikena kũ a yákenaaɔo kpákõime. A yákena mé à a ludanaanikena pàpai.

²³ Akū Luda yā dīkīna pàpa kù à pì, Ibrahī Luda náani kè, akū Luda tò yā bò k̄āo nna a náani kù à kè yāi. Akū ò t̄s kp̄āne Luda gb̄enna.

²⁴ A è yá? Yákēna mé àdi tó yā bo kù gb̄e nna, adi kē ludanaanikēna adonlo.

²⁵ Leme d̄o karua Rahabu kè nna kù Ludao a yákēna yāi, ḡo kù à gu'asirigwarin̄o d̄ite à n̄ gbarē zé kp̄āni gūn.

²⁶ Lákū mè ninisari de gè ù nà, len ludanaanikēna p̄s̄kekenasari de gè ù lē se.

3

Léfn̄aa

¹ Ma gb̄en̄o, àsun kē yādannerin̄o ù dasiro, zaakū á d̄s kù Luda ni wé piti ók̄on̄o yādannerin̄o yákpatekēḡo z̄i de gb̄e kparan̄o.

² Ó pínki odiḡo zā yā baala'imē. Tó gb̄e lé d̄i à ásarū kero, taarisarideme, ani f̄s̄ à a mè pínki gb̄āna f̄s̄.

³ Odi s̄om̄o ká s̄onē de à ó yā ma yāime, akū odì a milē ble.

⁴ Kes̄o à gó'ite gwa ísiralā. Bee kù a z̄ók̄o kù z̄aga'īa gb̄āna kù àdi a yīpao, a f̄ib̄o de fitinlēmē. Àkū mé àdi a milē ble, akū a f̄iri d̄i a p̄oyeina danē.

⁵ Leme s̄o, n̄ēne bi mègu fitinlēmē, akū àdi īa dā kù yā z̄ók̄o.

À gwa lākū té fiti d̄i s̄ē dasi kp̄āta nà.

⁶ N̄ēne de lán té bàme, àkūme andunia vāni ù ó mèe gūn. Àdi tó gb̄āsī ḡo kp̄á ó mèe pínki. Gyāwān té mé àdi nakara n̄ēnea, akū n̄ēne d̄i té kp̄á ó andunia kunan.

⁷ Bisāsiri n̄b̄os̄entēn̄o t̄utu kè pínki kù b̄ān̄o kù p̄o kù òdi t̄āa o kù k̄uaon̄o kù kp̄on̄o, à kp̄é àten kē ari tera,

⁸ ama gb̄ēke d̄i f̄s̄ à a n̄ēne t̄utu kero. Àkūme p̄o vāni kù àdi ze teniro ù. À pana kù s̄ewet̄eo,

⁹ n̄ēnen odì Dikiri ó De s̄áabu kp̄áo, akū odì era ò bisāsiri kù à a kè lán a bà káo d̄o.

¹⁰ Lédok̄on̄o p̄iin s̄ábukp̄ana kù gb̄ekanaao d̄i bon. Ma gb̄en̄o, àsunḡo de lero.

¹¹ Íboki d̄i í nna kù í kyákyāao bo w̄ēe dok̄on̄o gūn yá?

¹² Ma gb̄en̄o, kaka lí ni né i kù ù yá? Geepi lí ni né i kaka ù yá? Leme d̄o bia í s̄ukusukude ni í nna boro.

Ɔnd̄s̄ kù àdi bo musu

¹³ Á té, dí mé à yād̄s̄ri Ɔnd̄s̄de ùu? À m̄on̄e a kunnā mana gūn kù a yákēnān̄o kù z̄idabusana kù àdi bo Ɔnd̄s̄ gūnwo.

¹⁴ Tó á n̄es̄eḡba p̄āsī kù denlawetēnaao v̄i á sw̄ēe gūn s̄o, àsun īa d̄āro, àsun gí yāpurairo.

¹⁵ Ɔnd̄s̄ bire taka d̄i bo musuro, andunia p̄ome, á dā p̄ome, Ibilisi p̄ome.

¹⁶ Zaakū gu kù n̄es̄eḡba kù denlawetēnaao kún, gwen k̄oyāmasari kù yā b̄ēne p̄inkio d̄iḡo kún.

¹⁷ Tó gb̄e Ɔnd̄s̄ kù àdi bo musu v̄i, káaku àdiḡo gb̄āsī v̄iro, a gb̄era àdiḡo yákete v̄iro, àdi a z̄ida busān̄e, àdi gb̄e yā ma, à s̄uru papana kù yāmanakēnaao. Àdi gb̄e t̄ē boro, akūs̄o àdiḡo manafiki v̄iro.

¹⁸ Iberemiderii d̄i kena kù k̄so nna t̄s̄, akū àdi yā mana kē.

4

Gb̄ennakp̄ana kù anduniao

1 Bó mé àdi fiti kù lékpakṣanaao da á téé? Òdi bo á poyeina kù òten ọsi ká á mēe gūnnọ kīnaanloo?

2 Adigō ye pói, ama adì ero, akū adì gbē de. Adì pó ni de, akū adì pó kù áten péa lero. Akū adì lékpakṣa ke, adì fiti ke. Á a víro, kù adì wé ke Ludaaro yáime.

3 Tó à wé kè, adì ero, kù adì wé ke kù nèsēmanaoro yáime, zaakū adigō ye à a bọkọte ke á pónidenanọ gūmmē.

4 Náanisaridenọ, á dō kù gbēnnakpana kù anduniaio bi iberesena kù Ludaonloo? Gbē kù à ye à ke andunia gbē ũ gō Luda ibere ũme.

5 Kù ò kè Luda yān ò pì, Nini kù Luda dà ó gūn nèsēgōba vī, áten da yā pān yá?

6 Ama gbēke kù Luda vī kūoo de abirekūla, zaakū ò kè Luda yān ò pì: Luda ò ibere sé kù zīdabirinọ, ama à gbēke vī kù zīdabusarinọ.

7 Abire yāi à mī nate Ludanē. Á gí Ibilisine, ani bàa síárē.

8 Á na Ludai, ani naái. Durunnakerinọ, à ọ bo durunna. Nèsēpladenọ, à á swē pípi.

9 Á ọ dọ kù pọsiraio kù wēndayāo. Á á yáadọna lite ọdọna ũ, à á ponna lite nèsēyakana ũ.

10 Á á zīda busa Dikiri arē, ani á kara.

11 Ma gbēnọ, àsun kō tó bēnē síro. Gbē kù à a Yesude dake tó bēnē si ke à a bēnē bọ, à Luda doka sēeda vāni kè, à a vāni bọ. Tó n Luda doka vāni bọ sō, a mārīime n ũro, a vāniboriime n ũ.

12 Ludan dokaditeri ũ kù yākpatekeriio. Àkū mé à gbē surabana kù a kakatēnaao gbāna vī. Mọkōn sō, díme n ũ, kù ndi n gbēdake vāni boo?

Luda bàka bona

13 Á yā ma sà, ákōnọ kù adì pi, gbāra ke zia áni gé wéran, áni vute gwe wē do, áni laga tá à àre le.

14 Á yā kù ani á le zia dō yá? Á dō lákū á wēndi de nà yá? Á de lán suka bàme. Tó à kpà fiti, akū àdi gēte gōnọ.

15 Yā kù à de à on dí: Tó Dikiri wè, akū ó aafia, óni ke lán dire bà ke lán dí bà.

16 Tera sō áten ía dā, a Luda bàkaa bọ. Íadāna bire taka buri manaro.

17 Gbē kù à yāmanakena dō, akū adì kero durunna kè.

5

Kpākēna aruzekedeni

1 Ákōnọ aruzekedenọ, à yā ma sà. Á ọ dọ, à wiki lé kisira kù ani á le yāi.

2 Á aruzekeno yāka, kòkono á pókasanọ soso.

3 Á ọgọ dàa kpà, akū a dàakpanaa pì ni á da yān, ani á mè piti lán té bà. A aruzeke ò ọgọ kpede zī.

4 À ma! A ọgọzikeri kù ò à burapono kèárenọ blè, akū ọgọ pì yā Luda ki lè. Pókērii pino wikilēnaa gè Dikiri Zīkaride san.

5 Á á mēna mà zīte la á poyeinakēnaa gūn. A mēe kpà kùtukpana ọgọ pó ũ.

6 Á yā dà gbē mananọla, a n dēde, odi gíárero.

Mēna

7 Abire yāi ma gbēnọ, àgō mēna fō ari Dikiri sugoro. Á gwa lán búbarii ò a burapọ bēere òde kēgoro dá nà. Àdi mēna fō zaa kaburagoro ari sakare.

⁸ Ákòṅṅò sṣ, à mena fṣ à zε gbāna, zaakū Dikiri sugṛṛò kà kāni.

⁹ Ma gbēṅṅ, àsun yáketε kákṣiro, de Luda sún yákpate ke kááoro yáí. Yákpatekerii pì zena kpélele fá!

¹⁰ Ma gbēṅṅ, annabi kú ò yá ò yá kú Dikiri tṣonṅ, à mena kú ò kè warikenaa gūn zé dí taka sé.

¹¹ Oḍi pì ò arubarika vī, kú ò mena fṣ yáime. A Ayuba menakena baaruu mà, a mà lákū Dikiri kēne nà kpekpe, zaakū wēnda kú sùruuo papana Dikiria.

¹² Atēnsa ma gbēṅṅ, àsun la daro. Àsun pì a sì kú ludambeo ke kú zīteo kesṣ kú pṣ pāndeoro. À tó á ee gṣ ee. À tó á oi gṣ oi, de yá sún vuteáwaro yáí.

Aduakena ludanaanikēnaa gūn

¹³ Á gbēke ten wari ke yá? Á adua ke. Á gbēke pṛ nna yá? À Luda sáabu kpá.

¹⁴ Á gbēke ten gyá ke yá? Ade sṣsi gbē zṣkṣṅṅ sísí ò adua kēne, ò nísí máa kú Dikiri tṣo.

¹⁵ Adua kú ò kè ludanaanikēnaa gūn ni gyāre pì werekṣa. Dikiri ni a fute. Tó à durunna kè yá sṣ, ani kēa.

¹⁶ Abire yáí à á durunnaṅ okṣne, à adua kekṣne de à le àgṣ aafia. Gbē mana aduakena gbāna, àdi zī ke manamana.

¹⁷ Iiasu bi bisásirime lán ó bà. À adua kè manamana, de legū sún maro, akū legū dí tó zītearo ari wè aakṣ kú mṛ suddoo.

¹⁸ À èra à adua kè dṛ, akū legū'í bò manamana, zīte pṣble kè.

¹⁹ Ma gbēṅṅ, tó á gbē mēn do zà yápura zéa, akū á gbēke èra à a dà zén,

²⁰ àgṣ dṣ kú gbē kú à tò durunnakerii pìi bò sātēna zén à èra à sù, à a sì gaame, akṣṣ à lá kú durunna dasinola.

PITA TAKADA KAAKU

Tāmaa kū àdi ní nero

¹ Makū Pita, Yesu Kirisi z̄lri mé à takada dí kè Luda gbē kū ò de nibòno ũ andunia dí gūn, kū ò fákòana bùsu díkīnanò gūnnòne: Pòntu, Galatia, Kapadosia, Asia kū Bitiniaio.

² De Luda gīnake à á d̄s, akū à á sé, a ḡs a p̄s ũ kū a Nini gbānao, de à mì nate Yesu Kirisine, a aru gbà boáre. Luda gbēke kū aafiao karaáre.

³ Ò Luda ó Dikiri Yesu Kirisi De sáabu kpá! A sùru z̄sk̄o gūn à ó í dufu kū Yesu Kirisi vuna gan gbānao, akū ó tāmaa kū àdi ní nero vī,

⁴ zaakū túbi kū à ditenaáre ludambe p̄i di lākaro, àdi gbāsī kpáro, a mana di lākaro.

⁵ Luda soru kè à làka de à á sura ba a náani kū áten ke yāi, akū àteni á dākpā kū a gbānao ari à gé bo kū surabanaa p̄iio gupuraa ḡro kpede zī.

⁶ Áten p̄onna ke kū yā p̄iio, bee kū áni wari ke gīa f̄iti ȳogwana buri s̄inda p̄inki yāi.

⁷ Lākū òdi wura mana d̄s té gūn nà, len òteni á ludanaanikena ȳs à gwa le, zaakū á ludanaanikena p̄i b̄ere vī de wura kū a gakuri di lākala manamana. Tó a bo mana, Luda ni á sáabu kpá Yesu Kirisi suḡro zī, ani á kpe ta kū gakurio.

⁸ Bee kū àdi a ero, á yei. Bee kū àdi wé ke pla k̄ao zikiro, áteni a náani ke, akū áten p̄onna z̄sk̄o kū à ḡè onala ke,

⁹ kū áteni á ludanaanikena gbè le á surabana ũ yāi.

¹⁰ Annabinò gīnake ò gbēke kū Luda ni ke k̄áo yā ò, ò surabanaa p̄i yā gwà, ò a t̄asii k̄a.

¹¹ Kirisi Nini kū à kú ní gūn gīnake à wari kū Kirisi p̄i ni ke òñne kū gakuri kū ani le a gberao, akū ò w̄ete ò yā p̄i zé d̄s kū a ḡroo.

¹² Akū Luda tò ò d̄s kū yā kū òten o p̄i de ní ḡro p̄s ũro, á p̄ome. Tera sà baarunnakparinò yā p̄i òáre kū Luda Nini kū Luda p̄i z̄l bona ludambe gbānao. Bee malaikanò se òten òsi k̄a yā p̄i d̄snaai.

Kunna adona

¹³ Abire yāi àḡs kū á laakariia, àḡs á z̄ida k̄una d̄s, á wé ḡs d̄s gbēke kū Luda ni keáre Yesu Kirisi suḡro zī sika sari.

¹⁴ Lākū á de Luda né k̄u òteni a yā manò ũ nà, àsun tó dà vāni kū á vī yā á wésiraḡro doáre arero.

¹⁵ Luda kú adoname. Lākū à á sisi à á sé nà, àḡs kū adona á yākena s̄inda p̄inki gūn le se.

¹⁶ Zaakū ò k̄e Luda yān ò p̄i:

Àḡs kū adona,

zaakū má kú adoname.

¹⁷ Zaakū Luda di yákpate ke kū baadio a yākenaaa ní wé gwanaa sari, tó áteni a sísi De, à vīna kene á nibòkenaa gūn la.

¹⁸ Á d̄s lākū Luda á bó kunna kori kū à de á fut̄okarayá ũ gūn nà. Luda dí á bo kū p̄s kū a gakuri di lākaro, lán wura ke andurufu bà,

¹⁹ à á bó kū Kirisi aru gakurideome, kū à de lán s̄ane b̄roo kū à mamberu vīro à gbāsī vīro bà.

²⁰ Luda gĩnake à a dìte zaade adi andunia kátèro, akù à bòàre káao gupuraa gɔɔ kpede dikĩnanɔ zĩ.

²¹ A yá musun átèn Luda náani ke. Luda a bò gan à gakuri kpàa, de à le à a náani ke, á wé gɔ dɔi.

²² Lákù mìnatená yápuranɛɛ gbà bòàre nà, akù a gɔ kɔ gbɛ̀nɔ ù manafiki sari, àgɔ yekɔi kù nɛ̀ɛ mèn doo.

²³ Luda á í dufu kù a yá wèndide kù àdigɔ kun gbànao. Yá pì de pɔ̀buri kù àdi ga ùro, pɔ̀buri kù àdi garome.

²⁴ Gbɛ̀ sĩnda pĩnki de lán sɛ̀ɛ bàme, ñ gakuri de lán sè̀vu bàme pĩnki.

Sɛ̀ɛ dì kori ke, a vù dì kóte,

²⁵ ama Dikiri yá digɔ kun gɔɔ sĩnda pĩnki. Yá pì mé à de baaru nna kù ò kpààre ù.

2

Gbè wèndide

¹ Abire yáì à yá vāni sĩnda pĩnki tó kù òketona sĩnda pĩnkio kù manafikio kù nɛ̀ɛgɔ̀bao kù kɔ̀yakanaao.

² Lákù nɛ̀kpántɛ̀nɔ̀ digɔ̀ yɔ̀'ì ni de nà, àgɔ̀ Luda yá kù à de lán vī'ipu swáswa bà ni de le se, de à le à gbà á surabana zé gũn,

³ tera sà kù a dɔ̀ kù Dikiri mana.

⁴ A nai, àkùme gbè wèndide kù ò gì ù, ama Luda a sè̀ bè̀ɛ̀ɛ̀de ù.

⁵ Ákɔ̀nɔ̀ sɔ̀ á gbè wèndide kù Luda tɛ̀ni a kpé ɛ̀ boonɔ̀ ù. Ákɔ̀nɔ̀me a gbàgbarinɔ̀ ù, adi sa kù àdi káagu o kù a Nini gbànao Yesu Kiri si gáì.

⁶ Zaakù ò kè Luda yān ò pì:

Ñ gwa, maten gbè dite Zaiɔ̀,
ɛ̀petena gbè bè̀ɛ̀ɛ̀de kù ma sè̀ ù.

Wé'ì ni gbɛ̀ kù àtɛ̀ni a náani ke kũro.

⁷ À de gbè bè̀ɛ̀ɛ̀de ù ákɔ̀nɔ̀ kù àtɛ̀ni a náani kɛ̀nɔ̀ɛ̀, ama à de le gbɛ̀ kù òtɛ̀ni a náani kɛ̀ronɔ̀nɛ̀ro.

Gbè kù kpéborinɔ̀ pā kpàì
mé à gɔ̀ kpé kusuru gbè mide ù.

⁸ Lɛ̀n dɔ̀ à de;

Gbè kù òdi gɛ̀ sía ù,
gbèsi kù òdi kpáala ò léte ù.

Ò gɛ̀ɛ̀ sía, kù odi Luda yá daro yáì. Lɛ̀n Luda dìtɛ̀nɛ̀ le.

⁹ Ákɔ̀nɔ̀me buri kù Luda ñ sɛ̀nɔ̀ ù, kínanɔ̀ kù sa'orinɔ̀ ù, a gbɛ̀ kù ò kù adonanɔ̀ ù, de à Luda kù à á sisi a bo gusiran, à gɛ̀ kááo a gupura bonsarɛ̀de gũn sáabu kpá.

¹⁰ Á de Luda gbɛ̀nɔ̀ ù yāro,
ama tera sà a gɔ̀ ñ ù.

Luda dí sùru ke kááo yāro,
ama tera à kè kááo.

Kunna ludanaanikerisarinɔ̀ té

¹¹ Ma gbɛ̀ yenyĩdenɔ̀, lákù á de nibɔ̀ kù bòasunɔ̀ ù nà andunia dí gũn, maten lé daáwa, à mì kè á dà vāni kù òdi zĩ ká kááonɔ̀a.

¹² Àgõ kun gbē bèere deno ù kifirino té. Leme do bee tó ò á díte yáwánikerino ù, tó ò yá mana kù áten kenò è, oni Luda sáabu kpá goro kù ani suñyí.

¹³ À mì nate ikode kù bisásiri ditenone ñ pínki Dikiri yáí, kína kù à gbána ví deñlan yá,

¹⁴ ke gbánade kù à díte à wé tá yáwánikerino à yámanakerino sáabu kpá.

¹⁵ Luda poyenyínaan dí: Á yámanakenaa gūn, áni yōnkò wésiradenò lé yíteñe.

¹⁶ Àgõ zídadenò ù, ama àsun tó á gōna zídadenò ù gōáre vānikena zé ūro. Àgõ kun Luda zōblerino ù.

¹⁷ À bèere lí gbē sīnda pínkine. Àgõ ye á Yesude dakeno. À vīna ke Ludane. À bèere lí kīnane.

¹⁸ Zikerino, à mì nate á dikirino, à zōkōke dōñne yá sīnda pínki gūn. Adi ke dikiri mana nēsedenone ñtēnenlo, ama kù ñ gbē pásīnōme se.

¹⁹ Tó ò wé tááwa pá, tó a mena fōo Luda yáí, abirekù sáabu víáre.

²⁰ Tó ò á gbē á taari yáí, tó a mena fōo, abirekù tó nna ví máa? Ama tó a wari kè yá mana kù a kè yáí, tó a mena fōo, Luda ni á sáabu kpá.

²¹ Abire yáin Luda á sisi à á sé. Kírisi wari kèáre, à zé mōáre de àgõ té a gēsēgbēi yáí.

²² Adi durunna kero, odi ma à éke tòro.

²³ Kù ò a sōsō, adi yá sínlaro. Kù à wari kè, adi yá pásí ke oñnero, à zè kù Luda yákpatekeri manaome.

²⁴ Àkù mé à ó durunnano ò ò míia, à gào lía, de ó bàka súnḡó kù kù durunnano doro, òḡó kù yámanakenaa gūn. A flāgbenò mé ò ó gbá aafia.

²⁵ Zaakù a sáte lán sánò bà yá, akù a are ò á Dàri kù á Dākpāriioo tera sà.

3

Kunna kōo

¹ Nōgbēno sō, à á zīda kpá á zāno. Tó ñ gbēkenò ten Luda yá daro, á kunna ni ñ lite. Bee tó ádi yáke oñnero,

² oni e kù á kun gbāsí sari, akūsō á á zīda kpámáa.

³ Àsun tó á nomanake ḡō mè yá ūro, mītāna ke nomanablebōno ke pōkasadanaan yá.

⁴ Ama àgõ de á nēsēgūnyā kù ádi lākaro ù, nēsēyīda kù zīdabusanao. Abirekù mé à bèere ví Ludane.

⁵ Zaakù len nōgbē donyīri kù ñ wé do Ludai yāno ñ zīda kèke le, ò ñ zīda kpá ñ zāno.

⁶ Len Sara de le, ádi Ibrahī yá ma, ádi a sísi Baa. Tó áten yá mana ke, tó áten pō kù òdi vīna kene yá daro, a Sara òda sèn gwe.

⁷ Gōgbēno sō, àgõ kù kúñwo nōgbēke dōñnenaa gūn, àgõ yá marúma, de pōke sún kpááre á aduakēnaa gūnlo, zaakù á de wēndi gbablerino ù leleleme.

⁸ Abire gbera àgõ lédokōno ví kōo á pínki. Àgõ kō wēnda dō, àgõ yekōi, àgõ gbēke ví kōo, à busakōne.

⁹ Àsungō a vāni fīna bo kù a vānioro. Àsungō gbē kù à á sōsō sōsōro. À sa mana one, zaakù Luda á sisi de à arubarika daágu yáime.

¹⁰ Gbē kù à ye àgõ kù nnamanan, akūsō à ye a kunna ḡō mana, à a lé kù kù yáwāni'onaao,

àsun tó éke bo a lénlo.

¹¹ Ade kpe li a vāninc, à a mana ke,
à aafia zé wete àgō téi.

¹² Zaakū Dikiri ògō gbē mananō tàasi ká,
a sã kpá n̄ aduakenaai,
ama àdi mìkperε zu yāvānikerinōnc.

Wétāmmana yāmanakena yāi

¹³ Tó á kokari vī kū yāmanakenaao, dí mé ani wé tǎáwaa?

¹⁴ Bee tó a wari kè yāmanakena yāi, á arubarika vī. Àsungō vīna ke n̄ wétāmmanaanero, àsun tó á swè kēáguro.

¹⁵ À Kirisi dō Dikiri ũ á swèè gūn. Àgō kú soru gūn gɔɔ sīnda pínki, de à le à yā we gbē kū àteni á la yā kū á wé d̄ii m̄iia.

¹⁶ Àgō on̄nc busebuse kū bèerelinnenaao. À on̄nc kū nèsepuraō d̄o, de wé'i gbē kū òteni á s̄s̄s̄ á yāmanakena Kirisi gūnnō kū.

¹⁷ Warikena Luda ɔyenyīnaa gūn yāmanakena yāi mana de warikena yāvānikena yāila.

¹⁸ Kirisi gā gèn do durunnakēmmana yāi. Taarisaride gā ókōnō taaridenō yāi, de à le à gé k̄oo Luda kīnaa. Ò a d̄è m̄èe gūn, akū Luda a vù ninike gūn.

¹⁹ A ninike p̄ii gūn à ḡè à waazi kè gyāwānde kū ò n̄ ká kpésirannōnc.

²⁰ Ò bō Luda yā kpeme yā, gɔɔ kū à m̄ena ari Nuhu ḡè à gó'ite kè à làkao. Gbē kū ò bō in̄ aafia gó p̄i gáinōn dasiro, gbēnōn s̄raakō.

²¹ Í p̄i mé à de á da'itekēna kū àdi á sura ba tera taka ũ. Da'itekēnaa p̄i bi m̄è gbāsīworona yānlo, lésena Ludan̄c kū nèsepuraom̄e. Àdi n̄ sura ba, kū Yesu Kirisi bō gan yāi.

²² À gbāna blè malaikanōa kū t̄ananō kū n̄ gbānadenō kū n̄ ikodenō, akū à tà ludamb̄e, à kú Luda ɔplai.

4

Bona kunna zīn

¹ Lákū Kirisi wari kè a m̄èn nà, ákōnō se à nèse bire buri sé, zaakū gbē kū à wari kè a m̄èn, ade m̄i kè durunnaam̄e.

² Gɔɔ kū à ḡǎre á kunnaa gūn, á dà vāni sūngō doáre are doro, séde Luda ɔyenyīnaa.

³ Á kunna kifirinō yākēnaa gūn yā mò le. Yā á kú wé'isariyākēnaa gūn kú dāvāninidenāo kú wēdekēnaao kú p̄áp̄ kōkōo kú wēmikōkō b̄n̄eēo kú t̄anagbagbana kú Luda zāguo.

⁴ Kū ad̄i kakara kūrīwo n̄ p̄áp̄ zōkōo p̄i kēnaa gūn doro, àdi k̄énc yābonsare ũ, akū òdi á t̄ó vāni sí.

⁵ Oni n̄ yākenanō baba Ludan̄c, kú à yākpatekēna kū gbē b̄n̄enō kú gyāwāndenō soru kè.

⁶ Ò baaru nna kpà bee gyāwānde p̄inōnc se, de ò le ògō kú ninike gūn lán Luda bà, bee kú yā vùter̄mma m̄èe gūn lán gbē sīnda pínki bà.

Ludayamarinō

⁷ P̄s̄ sīnda pínki lakanaa kà k̄ani. Abire yāi àgō de laakaridenō ũ, àgō á zīda kūna d̄s̄ de àgō adua ke yāi.

⁸ Yá kú à de a pínkílan dí: Àg̃ yek̃sì kú n̄s̄e m̄n doo, zaakú yenyĩ dì pó kúte durunnan̄a dasi.

⁹ A yàri kek̄n̄e yaketekanaa sari.

¹⁰ Lákú Luda gba dà á baadine nà, à kpák̄sì kú gba p̄n̄o Luda gba buri donadona z̄ikeri manan̄o ù.

¹¹ Gb̄e kú à de waazikeri ù, à Luda yā oñ̄e. Gb̄e kú à de kpányĩri ù, à kpányĩ kú gbāna kú Luda a gbào, de à Luda tó kpá yā s̄inda p̄nki gūn Yesu Kirisi gāi. Àkú mé à gakuri v̄i kú gbānao ḡō s̄inda p̄nki! Aami.

Warikena Yesudeke yāi

¹² Ma gb̄e yenyiden̄o, àsun tó yōgwana pās̄i kú àteni á le bo á sare lākú yā dufu mé à á lé b̄aro.

¹³ Lákú á bàka kú Kirisi warikena gūn nà, à p̄nna keo de à le àg̃ p̄nna z̄k̄s̄ v̄i ḡō kú Kirisi p̄i ni bo gupuraa kú gakurio.

¹⁴ Tó ò á s̄s̄s̄ Kirisi tó kú à kúáwa yāi, á arubarika v̄i, zaakú Luda Nini gakuride kúáwa.

¹⁵ Á gb̄eke sún wari ke gb̄edena ke kpāni'ona ke yāb̄ēnek̄ena ke gude yāiro.

¹⁶ Tó a wari k̄e á Yesudeke yāi, àsun keáre wé'iyā ūro. À Luda sáabu kpá kú Yesu tó kúáwa yāi.

¹⁷ Zaakú wētammaḡō kà, Luda gb̄ēn̄o à n̄a kúíwo. Lákú ók̄ōn̄me à n̄a k̄ūo káaku nà, ani lāka kú gb̄e kú ò ḡi Luda baaru nna main̄o deramee?

¹⁸ Zaakú gb̄e manan̄o surabana z̄i'ū,

yā ni bo kú luda yādarisarin̄o kú durunnakerin̄o deramee?

¹⁹ Abire yāi gb̄e kú òten wari ke Luda p̄yenyĩnaa gūnn̄o ñ z̄ida na ñ K̄eri n̄anidene a ōi, ò kpé òg̃ yā mana ke.

5

Luda s̄a kp̄asa gwanaa

¹ Maten lé da ák̄ōn̄o gb̄e z̄k̄ōn̄o s̄a. Gb̄e z̄k̄ōn̄o ma ù se. Má de wari kú Kirisi k̄e s̄eedade ū, akūs̄o ma bàka niḡo kú kú gakuri kú ani bo gupuraaao se.

² Àg̃ de kp̄asa kú Luda k̄ateáre d̄arin̄o ù. À ō likai kú p̄oyeinaao, adi ke tilasinlo, lākú Luda yei n̄ame. Adi ke ōḡwetena yāinlo. À ke kú n̄s̄e m̄n doo dé.

³ Àsunḡo gb̄ana m̄o gb̄e kú ò ñ nááre á ōi p̄in̄oaro. À tó á kunna ḡo á s̄a p̄in̄o da a z̄éa,

⁴ Áni kífura kú a gakuri dì lākaro le ḡō kú S̄ad̄ariki ni su.

⁵ Ák̄ōn̄o keffenan̄o s̄s̄, à á z̄ida kpá gb̄e z̄k̄ōn̄o. Á p̄nki à á z̄ida busak̄ōne à kpák̄sì, zaakú

Luda dì ib̄ere sé kú z̄idabirin̄o,
ama à gb̄eke v̄i kú z̄idabusarin̄o.

⁶ Abire yāi à á z̄ida busa Luda gb̄ānaden̄e, ani á kara ḡō kú à ditea.

⁷ À á yā'ummanan̄o tón̄e p̄nki, zaakú àdi laakari d̄oáwa.

⁸ Á wé ḡs̄ d̄o, àg̃ kú á laakariia. Á ib̄ere Ib̄ilisi de lán m̄usu s̄ōd̄orii bàme. Àten kp̄ate keái, àten gb̄e wete à kú.

⁹ Á ḡine, à ze gb̄ana ludanaanikena gūn, zaakú á d̄s̄ kú á Yesude dake kú ò kú andunia gūnn̄o ñ p̄nki ten wari dok̄ōn̄o p̄i keme se.

¹⁰ Luda Arubarikas̄indapinkide á sisi a gakuri kú àdi lākaroa Kirisi gūn. Tó a wari k̄e fiti, ani á bo mana, ani á ze ḡingin, ani á gba gb̄ana, ani á z̄ini p̄ete.

¹¹ Àkú mé à gb̄ana v̄i ari ḡō s̄inda p̄nki! Aami.

Léẓammaṇaa

¹²Ma takada fiti dí kèáɛ kũ ó gbēndo Silasi ɔome. À demene gbē náanide ũ. Ma lé dàáwa, má de a sèedade ũ kũ yā kũ ma ò de Luda gbēke yápura ũ. À zεo gínjin.

¹³Babilɔnu gbē kũ Luda n̄ sé lán á bànɔ fɔ kpàáwa. Ma né Maaku fɔ kpàáwa dɔ.

¹⁴À fɔ kpákɔa kũ lépemmaṇaao yenyĩ gũn. Luda ákɔnɔ kũ á kú Kirisi gũnnɔ gba aafia á pínki.

PITA TAKADA PLADE

Yapurakpana síkina kù Luda ó síkina

¹ Makù Simò Pita, Yesu Kirisi zòblerii, a zìrii, makùme ma takada dí kè gbè kù ó Luda ó Surabari Yesu Kirisi nì gbá zé ò a náani kè lán ó bà à manake gáinone.

² Gbèke kù aafiaao gō papanaáwa Luda kù ó Dikiri Yesuo dōnaa gūn.

³ Luda ó sé ògō kù a gakuri kù a manakeo gūmme, à tò ó a dō, akù a Ludakegbāna ó gbá pō kù à kù ògō vī, de ó kunna le à ke leele kù a yāo.

⁴ Len à yā zōkō bèere de kù à a lé sèweweno kè le, de a yāi ò bo andunia dà vāni kù àdi nì yaka gūn ò Luda kunna taka sé.

⁵ Yā bire yāi à kokari ke manamana, à Luda náani ke manakenaa gūn, à yā mana ke dōnaa gūn,

⁶ àgō dōna vī á zīda kūnaa gūn, àgō á zīda kūna dō mena gūn, àgō mena vī nana Ludaii gūn,

⁷ àgō nana Ludai kōgbèke gūn, àgō gbèke vī kōo yenyī gūn.

⁸ Zaakù tó á yā bireno kūna, akù òten kara, ániḡō kun pā karanaa sariro ó Dikiri Yesu Kirisi dōnaa gūn.

⁹ Gbè kù à yā bireno kūna sōro, à a wé nākōa, à gō vīna ūme. À sànn kù Luda durunna kù à kè yāno kèare.

¹⁰ Abire yāi ma gbēno, à kokari ke à yāpura kpá síkina kù Luda á sísi à á séa. Tó àten yā bireno ke, áni fu zikiro.

¹¹ Leme oni gbānake kpáái manamana le, ániḡō kù kù ó Dikiri ó Surabari Yesu Kirisio a kpata kù àdi lākaro gūn.

¹² Abire yāime, bee kù á yā bireno dō, akūsō á zīni petena yāpura kù á kūnaa gūn, manigō yā pino dōágame.

¹³ Goro kù má kpé kù ma sōo gūn, maten da à mana màḡō té káágu yā pino dōnaágu yāi.

¹⁴ Má dō kù ma bona ma sōn goro ni ká tera, lākū ó Dikiri Yesu Kirisi gīnake à òmene nā.

¹⁵ Mani kokari ke, de yā pino le àgō dōágu goro sīnda pínki ma ga gbera.

Kirisi gakuri sèedaden

¹⁶ Kù ó ó Dikiri Yesu Kirisi suna kù gbānao òàre, ódi té gara kù ò dà kù sñdōoiro. O wé kè pla kù a zōkōkeome,

¹⁷ goro kù De Luda bèere le ò a tō bō. À Luda zōkō gakuride kòtoo mà à pì a Né mèn do légelege yenyīden a ū, a yā di káagu.

¹⁸ O kòto kù à bō ludambe pìi mà goro kù ó kù kāao kpi kù à kù adona musu.

¹⁹ Abirekù mōwewe kù yā kù annabinō ò bi yāpurame. À mana à laakari dō yā pìia fitila kù àten gu bùrururu pu ūme ari gudōo susune gō gé fute á swèn, de gu le à dōáwa.

²⁰ À kù à deñla sà àgō dō kù gbèke di fō à yā kù annabii kè Luda yān bōkote a zīdaro.

²¹ Annabinō yāke di bo bisāsiri poyeinaa gūnlo, ò Luda yā ò lākū a Nini dōñne are nāme.

2

Ekeyadannerin

¹ Annabi ékeno bô yâ Isarailano té. Leme ékeyadannerin ni bo á té le se. Oni éke kú àdi tó ò kakate ká Luda yadannenan, ò ledi kpá Dikiri kú à n bóí, oni ní zida kakate kánto.

² Onigô tényí dasi n wé'isariyākenaa gūn, oni yāpura zé vāni bo n yāi.

³ N wākūkenaa gūn oni á ble kú éke kú òdi bleao. Yākpate vūteŕma à gūi kè, i di na n Kakateri wénlo.

⁴ Zaakū Luda dí malaika kú ò durunna kènò tóro, à n ká tònwεε sira kú à kú zítezíte gūn, àgō n kūna ari yākpatekegōzī.

⁵ Adi andunia zī kú a yādarisari kú ò kú a gūnnò tóro, à tò í dàńla. Ama à Nuhu kú àdi manakena waazi ke bô kú gbēnōn suppla pāndenō.

⁶ À yā dà Sōdōmu kú Gōmōraola à n kákate ò gō túbu ū, à n ké le yā kú ani ludayadarisarinò le sēda ū.

⁷ Ama à Lutu bô, gbē mana kú a nēsεε yāka dokadarisari pīnō wé'isariyākenaa yāi.

⁸ Gbē mana pī kú n té, yā vāni kú àten e akūsō àten ma lākū gu dīgō dō nà ūa kú a nēsεmana yāi.

⁹ Leme dō Dikiri gbē kú ò naainō bona yōogwanaa gūn zé dō, akūsō à gbē vāni kūna dō de à wé tāa yākpatekegōzī.

¹⁰ A pāsīn sà gbē kú òdi iko gya bono ū, n mē dà vāninō mé àdi dońne are gbāsīkenaa gūn.

Ekeyadannerii pīnō bi kùgbānade karambaanidenōmε. Dōkena kú malaika gakuridenō di n gba vīnaro.

¹¹ Malaika kú n gbāna kú n ikoo de gbē pīnōlanō di we ò n tó bēne sí ò yā dirīma Dikiri arero.

¹² Gbē pīnō di yā kú ò a gbá dōro bēne bome. Bisāsiri bára mé à kúrīma, ò laasun vīro. Ò n í, de ò n kúkū ò n dēde yāime. Oni kakate lán nòbōnō bà,

¹³ oni a vāni kú ò kē fina bońne. Dāvānikena fānantē di kēńne nna. Gōzō kú òten pō ble kááo, òdi pōnna ke kú n pōnidenanō. N kunna á té bi mamberume kú gbāsio.

¹⁴ Zinakena kú n wéa, durunnakena di mōrūmaro. Òdi manafiki ke gbē kú Luda yā dí zīni péte n gūnlonōne. Wākū n swēε blē. Luda lé kēńneme.

¹⁵ Ò sàte, ò kē zé sūsua, ò zé dokōnō sē kú Beo né Balamu kú à ye ogo vāni lenaai.

¹⁶ Zaaki pōlebūnu'ina yā òne lán bisāsiri bà, à kpākēi a vānikena yā musu, à gīne kú a yōnkōkenaaō.

¹⁷ Gbē abirenōn de lán isēboki kú n í bàbanō bàme, lán luku kú à gēte kú ĩao bà. Gusira nīkinikin Luda dīteńne yāri ū.

¹⁸ Òdi ĩa kori zōkō dá, òdi ōndō ke gbē kú ò bō sātēna zēn dufunōne kú dāvāniyāo kú wé'isariyāo.

¹⁹ Yā kú àdi n yaka zōnōme n ū, akū òdi gōna zīdadēnō ū lé séńne. Zaakū gbē sīnda pīnki bi yā kú à a swēε blēe zōmε.

²⁰ Tó ò bō andunia yāgbāsīkenan ò Dikiri ò Surabari Yesu Kirisī dōnaa gāi, akū ò tò yā pīi èra à n daguraa kè, à n swēε blē, n kunna kpēde vāni de a káakupola.

²¹ Tó odi yāpura zé dō yāro, de abirekū manańne de kú ò dō, gbasā ò kpē lī Luda yā kú ò dàńnenela.

²² Yáasi kù ò kè díkĩnanɔ pàpa n̄ musu yāpura: Gbēda dì era a pisii. Leme dɔ: Alɛde kù ò a zú ò dì era à mátamate bokotómme.

3

Dikiri sugɔɔ zĩ

¹ Ma gbē yenyīdenɔ, takada plade kù ma kèáren dí. Takada mèn pla pínki pínɔ gūn ma yā d̀águ de à vu in kù laasun manaome.

² Má ye yā kù Luda annabinɔ ò yānɔ d̀águ kù yā kù ó Dikiri ó Surabarii dìte a zĩrinɔne ò óáreo.

³ Àgɔ d̄s̄ zaa káaku kù gɔɔ kpede zĩ zĩdapoyeinakerinɔ ni su ò á fobo

⁴ ò pi: Adi a suna lé séroo? À kú máa? Ó denɔ gà, ama pó s̄inda pínki kú a gbèn zaa lákù Luda andunia kàte nàme.

⁵ Kù Luda yā ò yā à musu kù anduniao kè, ò yā p̄i kpà sākoto. À zĩte b̀ò ín, à a kè í p̄i gáime,

⁶ akù í p̄i dà andunia káakup̄la, à a kàkate.

⁷ Luda yā'ona dok̄nɔ p̄i mé à tò musu kù andunia tera dío ditena té p̄ó ú ari gɔɔ kù ani yákpate ke kù a yádarisarinɔ, à n̄ kakate.

⁸ Ma gbē yenyīdenɔ, àsun tó yā díkĩna s̄ááguro: Gɔɔ do de Dikirine lán wè wàa s̄oro bàme, wè wàa s̄oro s̄o denɛ lán gɔɔ do bàme.

⁹ Dikiri m̀f̄e v̄i kù yā kù à a lé sè kenaaó lákù gbēkenɔ ten da nàro, àten mena ke kááome. À ye gbēke kakatero, à ye gbē s̄inda pínki n̄s̄e liteme.

¹⁰ Dikiri sugɔɔ niḡs̄ de lán kp̄ani suna bàme. Zĩ birea musu ni ḡete f̄ioo, a p̄ónɔ ni té kù ò pia, zĩte kù p̄ó kù ò kú a gūnnɔ niḡs̄ kun doró.

¹¹ Zaakù p̄ó s̄inda pínki ni kakate le, gbē kpate burin ániḡs̄ de a úu? À tó á konna ḡs̄ adona ludayámarinɔ ú

¹² wéd̄ona a sugɔɔi, à wé t̄a gɔɔ p̄i ká likalika. Zĩ p̄ia musu ni té kù, a puusu wána ni a p̄ónɔ ȳs̄.

¹³ Ók̄nɔ s̄s̄, ó wé d̄o ludambe dufu kù zĩte dufuooi kù Luda a lé sèw̄ere. Gwen manakena niḡs̄ kún.

¹⁴ Abire yáime ma gbē yenyīdenɔ, á wéd̄ona gɔɔ p̄i gūn à kokari ke àḡs̄ kun mamberu sari taari sari, àḡs̄ nna kù Ludao.

¹⁵ À ó Dikiri menake dite surabana ú, lákù ó gbē yenyīde P̄olu takada kèáre nà kù ɔnd̄s̄ kù Luda a gbào.

¹⁶ Yā p̄inɔn P̄olu ò takada kù à k̄enɔ gūn pínki. A takada p̄i gukenɔ d̀or̄o d̄s̄na zĩ'ú. Wésiradenɔ kù gbē kù n̄ zena gbānaronɔ dì yā p̄inɔ lite kpedangara, lákù òdi ke nà kù Luda yā takada kparanɔ. Len òdi n̄ z̄ida da kakatnan le.

¹⁷ Ák̄nɔ s̄s̄ ma gbē yenyīdenɔ, lákù á yā p̄i d̄s̄ nà kò, à laakari ke, de dokadarisarinɔ s̄ún á s̄ate kù n̄ ékeoro. Àsun bo á zena gbānan à létero.

¹⁸ Àḡs̄ gbā ó Dikiri ó Surabari Yesu Kiri s̄i gbēke kù a d̄s̄naaoo gūn. Àkù mé à gakuri v̄i tera ari gɔɔ s̄inda pínki! Aami.

YUHANA TAKADA KAAKU

Ya wèndide

¹ Yā kū à kun zaa káaku kú o a yā mà, akū o a è kú wéó, o a gwà, o ɔ nàa, yā wèndide pì baaruun óten kpááre.

² Wèndide pìi bò gupuraa, o a è, ókɔ̀nɔ̀mɛ a sèedadenɔ̀ ù. Wèndide pì kú De Luda kīnaame yā, akū à bò à sùwá. A baaruun óten kpááre.

³ Yā kū o mà, akū o èen óten oáre, de ákɔ̀nɔ̀ se à le àgɔ̀ kú kúoo kɔ̀ gbēnɔ̀ ù, zaakū ó kun kɔ̀ gbēnɔ̀ ù kú De Ludaomɛ kú a Né Yesu Kirisi piio.

⁴ Óten yā dínɔ̀ oáre de ó pɔ̀nna le àgɔ̀ papana.

Luda bi gupurame

⁵ Baaru kú o mà a kīnaa, óten kpááren dí: Luda bi gupurame, gusira kú a kīnaaro, bee fiti.

⁶ Tó o pì ó kú káao kɔ̀ gbēnɔ̀ ù, akū ó kú gusiran, éken óten to, óten zī ke yāpuraaro.

⁷ Tó ó kú gupuran, lākū Luda kú gupuran nà, gbasá ó kun kɔ̀ gbēnɔ̀ ù, a Né Yesu aru dì ó durunna sīnda pínki kēwá.

⁸ Tó o pì ó durunna víro, óteni ó zīda kekeme, yāpura kúwáro.

⁹ Tó o ó durunnánɔ̀ ò Ludane, à náani vī, àdi yā ke a zéa, ani ó durunna pínɔ̀ kēwá, ani yā bèñe pínki gowá.

¹⁰ Tó o pì ódi durunna kero, o Luda dìte ékede ùme, a yā kú ó swèè gūnlo.

2

¹ Ma né yenyīdenɔ̀, maten yā bire oáre de àsun durunna kero yāime. Ama tó á gbēke durunna kè, ó Zekúnwode vī De Luda kīnaa, àkūme taarisaride Yesu Kirisi ù.

² Àkūme ó durunnánɔ̀ kútekebo ù. Adi ke ó durunnánɔ̀n adoro, kú andunia pínki gbēnɔ̀ pɔ̀oome.

³ Tó o yā kū à ditenɔ̀ kūna, abirekū m̀wewere yāpura kú ó a dɔ̀.

⁴ Tó gbē pì á a dɔ̀, akū à a yā kū à ditenɔ̀ kūnaro, ékedeme, yāpura kú a swèè gūnlo.

⁵ Gbē kú à a yā kūna sɔ̀, Luda yenyī papana a gūn yāpura. Pɔ̀ kú ani tó ò dɔ̀ kú ó kú a gūnn dí:

⁶ Gbē kú à pì á kú a gūn, séde àgɔ̀ kun lākū Kirisi kun nà yā.

Yā dufu ditenaa

⁷ Ma gbē yenyīdenɔ̀, adi ke yā dufun maten oáreero, yā zī kú ò ditéare zaa káakume. Yā zī pīime yā kú a mà ù.

⁸ Bee kú abireo yā kú maten oáre dufume dɔ̀, òdi a yāpura e a kīnaa kú á kīnao, zaakū gusira ten gēte, akū gupura yāpura ten pu sá.

⁹ Gbē kú à pì a kú gupuran, akū à zā a gbēdakegu, ade kú gusira gūmmɛ ari tera.

¹⁰ Gbē kú à ye a gbēdakei kú gupuran, a yáke dì tó gbēke furo.

¹¹ Gbē kú à zā a gbēdakegu kú gusiran, à té gusiran, à dɔ̀ gu kú àten génlo, kú gusira a vīna kú yāi.

¹² Ma né yenyīdenɔ̀, mateni abirekū oáre kú á durunnánɔ̀ kēáwa a tó gáí yāime.

¹³ Marenɔ, mateni abirekū oáre kú á gbē kú à kun zaa káaku d̄s̄ yáime. Kefennanɔ, mateni abirekū oáre kú a z̄li blè Setanwa yáime. Ma né yenyīdenɔ, ma oáre kú á De Luda d̄s̄ yáime.

¹⁴ Marenɔ, ma oáre kú á gbē kú à kun zaa káaku d̄s̄ yáime. Kefennanɔ, ma oáre kú á gbāna vī, Luda yā kú á swèe gūn d̄s̄, akūs̄o a z̄li blè Setanwa yáime.

¹⁵ Àsunḡo ye anduniairo, kes̄o p̄o kú ò kú a gūnnɔ. Tó gbē ye andunia, à ye De Ludairo.

¹⁶ Zaakū yā kú à kú andunia gūn p̄inki, mē p̄onidena kú wépio kú aruzek̄e ĩadānao, adi bo De Luda kīnaaro, à b̄o andunia kīnaame.

¹⁷ Andunia ten gēte kú a p̄onidena, ama ludap̄onyenyīakeri niḡo kun ḡoɔ s̄inda p̄inkime.

Kirisi ibere

¹⁸ Ma né yenyīdenɔ, ḡoɔ kp̄eden ó kun dí. Lákū a mà kú Kirisi ibere ten su nà, a ibereɔ ḡīnake ò kē dasi. Abirekū m̄d̄were kú ó kú ḡoɔ kp̄ede gūn.

¹⁹ Gbē p̄ino b̄o ó kīnaame, ama ó gbēn̄nlo. Tó ó gbēn̄me yā de ò kú k̄oo. Ò b̄o de ò d̄s̄ kú n̄ gbēke de ó gbē ūro yáime.

²⁰ Ák̄on̄o s̄s̄, Luda a Nini diáre, akū á yāpura d̄s̄ á p̄inki.

²¹ Ma abire oáre, kú á yāpura d̄s̄ yáime, adi ke kú á d̄s̄ro yāinlo. Á d̄s̄ kú éke ke di bo yāpura gūnlo.

²² Dín ékede ūu? Gbē kú à ḡi Yesu Arumasihukenaime. Gbē bire takan Kirisi ibere ū, à ḡi De Ludai kú a Néome.

²³ Gbē kú à ḡi Luda Néi De Luda vīro. Gbē kú à z̄e kú Luda Néo mé à De Luda vī d̄s̄.

²⁴ Á tó yā kú a mà zaa káaku ḡo kú á swèe gūn. Tó yā kú a mà zaa káaku p̄i kú á swèe gūn, ák̄on̄o s̄s̄, aniḡo kú Luda Né gūn kú a Deo.

²⁵ P̄o kú Kirisi a lé s̄eweren w̄endi kú àdi lákaro ū.

²⁶ Ma yā bire oáre gbē kú òteni á s̄atenɔ yā musu.

²⁷ Ák̄on̄o s̄s̄, Nini kú a lè Kirisia kú á gūn. Á bàka kú kú gbēke yā dadanaáero, zaakū a Nini ten yā s̄inda p̄inki dadaáre, à yāpura vī, éke kú a gūnlo. Lákū àten dadaáre nà, àḡo kú Kirisi gūn le.

²⁸ Tera sà ma né yenyīdenɔ, àḡo kú a gūn, de ḡoɔ kú à b̄o gupuraa, ó swèe ḡo ditena, wé'i s̄un ó kú a suḡoɔ z̄iro.

²⁹ Zaakū á d̄s̄ kú Luda mana, àḡo d̄s̄ kú yāmanakeri s̄inda p̄inki bi a néme.

3

Luda n̄én

¹ Á gwa lákū De Luda yewái à kē z̄ok̄o nà ari àdi ó sísi a n̄én. Ó a ū s̄s̄! Andunia ó d̄s̄ro, kú adi a d̄s̄ro yāi.

² Ma gbē yenyīdenɔ, Luda n̄én̄n̄o ó ū tera, lákū óniḡo de nà dí bo gupuraa k̄oro. Ó d̄s̄ kú ḡoɔ kú ani bo gupuraa, óniḡo de lán a bà, zaakū óni a e lákū à de nà.

³ Gbē kú à wé d̄i le di a swèe pu, lákū Kirisi swèe punaa nà.

4 Gbē kū à durunna kèè bò doka kpeme, zaakū durunnakena bi bona doka kpeme.

5 Á d5 kū Kirisi sù durunnakemmana yāime, durunna s5 à kú a swèe gūnlo.

6 Gbē kū à kú a gūn dig5 kpé àg5 durunna kero. Durunnakeri ke dí a ero, adi a d5ro.

7 Ma nēno, àsun tó gbēke á sátero, yāmanakeri mé à mana, lākū Kirisi mana nà.

8 Gbē kū àdi durunna kè bi Ibilisi p3me, zaakū Ibilisi durunna kè zaa káakume. Ibilisi yāno kakatena yāime Luda Né sù.

9 Gbē kū Luda a ì dig5 kpé àg5 durunna kero, zaakū Luda buri mé à kú a gūn. Ani f5 àg5 kpé g5 durunna kero, kū Luda a ì yāi.

10 Lākū ó Luda nēno d5k5ne kū Ibilisi nēnon dí: Gbē kū àdi yā mana kero kes5 gbē kū à ye a gbēdakeiro bi Luda nēno.

Yek5inaa

11 Yā kū a mà zaa káakun dí: Óg5 yek5i.

12 Àsung5 de lán Kainu bàro. À de Setan p3 ùme, akū à a dakūna dè. Bó yā mé à tò à a dèe? Kū a yākena bēne, akūs5 a dakūna p3 mana yāime.

13 Ma gbēno, tó andunia zāágu, àsun tó à bo á sarero.

14 Ó d5 kū o bo gan o gē wëndii gūn, kū ó ye ó Yesude dakenoi yāi. Gbē kū à ye gbēiro bi gèeme ari tera.

15 Gbē kū à zà a gbēdakegu bi gbēderiime. Á d5 kū gbēderi ke dig5 wèndi kū àdi lākaro vī a gūnlo.

16 Yā kū ó yenyī pì d5aan dí: Kirisi a zīda kpà ó yāi. Ók5no s5, séde ò ó zīda kpà ó Yesude dakeno.

17 Tó gbē andunia p3 vī, akū à è a Yesude dake kú pónidena gūn, tó adi a wēnda gwaro, Luda yenyī kú a swèe gūn yā?

18 Ma né yenyīdeno, òsung5 yek5i kū léoro. Óg5 yek5i yāpura gūn kū ó yākenaao.

19 Abire mōwēre kū yāpura gbēnon ó ũ, gbaso ó swè le àg5 ditena Luda are.

20 Tó ó laasun teni ó kù vī s5, ó d5 kū Luda z5k5 de ó laasunla, à yā sīnda pínki d5.

21 Ma gbē yenyīdeno, tó ó laasun teni ó kù vīro, ó swè nig5 ditena Luda are,

22 kū ó yā kū à diteno kūna, akū óten yā kū àdi kene nna ke yāi, óni p3 kù o gbēkaa e.

23 Yā kū à diteweren dí: Ó a Né Yesu Kirisi náani ke, óg5 yek5i lākū à ditewere nà.

24 Gbē kū à yā kū à diteno kūna kú a gūn, Luda pì kú ade gūn se. Ó d5 kū à kú ó gūn a Nini kū à kpáwá yāi.

4

Ninin5 d5k5nena

1 Ma gbē yenyīdeno, àsun nini sīnda pínki náani kero. À ninino tàasi ká à gwa, tó ò bò Luda kīnaame, zaakū annabi ékeno dasi kù andunia gūn.

2 Yā kū ani tó à Luda Nini d5n dí: Nini kū à pì Yesu Kirisi sù bisāsiri ũ bò Luda kīnaame.

3 Nini kū àdi ze kū Yesuo lero dí bo Luda kīnaaro. Kirisi ibere kū a mà àten sun gwe. Á kú andunia gūn k5.

⁴ Ma né yenyīdenɔ, Luda gbɛnɔn á ũ, a z̄i blè annabi éke p̄nɔa, zaakū gbē kū à kú á gūn z̄sk̄ de gbē kū à kú andunia gūna.

⁵ Andunia gbɛnɔmɛ n̄ ũ. Abire yāin òdi yā o andunia ágban, akū andunia gbɛnɔ di n̄ yā ma.

⁶ Luda gbɛnɔn ó ũ. Gbē kū à Luda d̄s di ó yā ma, gbē kū à de Luda p̄s ũro di ó yā maro. Ákū mé à tò ó Nini yāpurade d̄sk̄nɛ kū nini ékeo.

Ludame yenyīde ũ

⁷ Ma gbē yenyīdenɔ, òḡs yek̄si, zaakū yenyī di bo Luda k̄naame. Gbē kū à yenyī p̄i v̄i bi Luda néme, à Luda d̄s.

⁸ Gbē kū à yenyī v̄iro Luda d̄sro, zaakū Ludame yenyīde ũ.

⁹ Lákū Luda a yenyī m̄wɛɛ gupuraa n̄n dí: Á a Né m̄n do légelege z̄i andunia gūn, de ò w̄endi le kū a gbānao.

¹⁰ Yenyī p̄in dí: Adi ke ók̄nɔ mé ó ye Ludairo, Luda mé à yewái, akū à a Né z̄i ó durunnɔn̄ k̄utekeɔ ũ.

¹¹ Ma gbē yenyīdenɔ, lákū Luda yewái le n̄a, séde òḡs yek̄si.

¹² Gbēke dí w̄e ke pla kū Ludao zikiro, ama tó ó yek̄si, Luda kú ó gūn, akū a yenyī p̄i papana ó gūn.

¹³ Ó d̄s kú ó kú a gūn akūs̄ à kú ó gūn, kú à a Nini kpàwá yái.

¹⁴ O è, a s̄eedaden̄n ó ũ, kú De Luda a Né z̄i andunia Surabari ũ.

¹⁵ Gbē kū à ò gupuran kú Yesu bi Luda Néme, Luda kú a gūn, akūs̄ à kú Luda gūn.

¹⁶ Ó Luda yenawái d̄s, akū ó a náani v̄i.

Ludame yenyīde ũ. Gbē kū àdiḡs yenyī v̄i kú Luda gūn, akū Luda kú a gūn.

¹⁷ P̄s kú à tò yenyī p̄i papana ó gūnn dí: Ó sw̄é niḡs ditena yāk̄patekeḡɔr̄ z̄ime. Zaakū lákū Kirisi de n̄a, ók̄nɔ se, len ó de le andunia dí gūn.

¹⁸ Yenyī p̄i diḡs v̄ina v̄iro. Yenyī swáswa di pé v̄inaa, zaakū v̄ina bi w̄étamma yāme. V̄inade yenyī diḡs swáswaro.

¹⁹ Ók̄nɔ, ó yenyī v̄i, kú Luda ḡnake à yewái yāime.

²⁰ Tó gbē p̄i á ye Ludai, akū à z̄à a Yesude dakei, ékedeme. Zaakū gbē kū à ye a Yesude dake kū à a èiɛro, ani f̄s àḡs ye Luda kú adi a eroi yá?

²¹ Yā kú à ditewɛren dí: Gbē kū à ye Ludai, séde àḡs ye a Yesude dakei.

5

Luda Né náanikena

¹ Gbē kū àdi Yesu náani ke Arumasihu ũ, Luda mé à ade ì. Gbē kū à ye dei ye a néime se.

² Tó ó ye Ludai, akū ó yā kú à diteno k̄na, abire mé à m̄wɛɛ kú ó ye Luda n̄nɔi.

³ Zaakū yena Ludai mé à de yā kú à diteno k̄na ũ. Yā kú à dite p̄nɔ de aso ũ s̄ro.

⁴ Zaakū gbē kū Luda a ì di z̄i ble anduniaame. Ó ludanaanikena mé àdi tó ò z̄i ble anduniaa.

⁵ Dí mé àdi z̄i ble anduniaaa? Séde gbē kū à si kú Yesu bi Luda Néme.

Yesu Kirisi s̄eedaden̄n

⁶ Yesu Kirisi p̄in gbē kū à s̄u à da'ite k̄e à a aru k̄ote ũ. Adi ke da'iteme adoro, à da'ite k̄e à a aru k̄ote se. Luda Ninin a s̄eedade ũ, zaakū àkūme yāpurade ũ.

⁷ S̄eedaden̄n kun m̄n aak̄s̄me.

⁸ Luda Nini kú í p̄io kú aru p̄io. P̄s m̄n aak̄s̄ p̄in̄ p̄inki dok̄nɔmɛ.

⁹ Lákū odì bisāsiri sèedakena sí nà, Luda sèedakena de abirekùla, zaakū Luda yā pìi ò a Né yā musumε.

¹⁰ Gbē kū àdi Luda Né náani ke sèedaa pì vī a swèε gūn. Gbē kū adi Luda yā síro Luda pìi dìte ékede ùme, zaakū adi yā kū Luda ò a Né musu síro.

¹¹ Yā kū à òon dí: Luda ó gba wèndi kū àdi lákaro, wèndii pì s5 à kú a Né kīnaame.

¹² Gbē kū à Luda Né vī wèndi kū àdi lákaro vī. Gbē kū à Né pì vīro wèndii pì vīro.

Wèndi kū àdi lákaro

¹³ Maten yā bireno oáε, ákōno kū áten Luda Né náani ken, de àg5 d5 kū á wèndi kū àdi lákaro vī.

¹⁴ P5 kū à tò ó swèε dìg5 ditena Luda aren dí: Tó o p5 wé kèa lákū à p5 yei nà, àdi sí kúoo.

¹⁵ Lákū ó d5 kū àdi ó wéke ma nà, ó d5 kū p5 kū o wé kèaa pì o gīnake o lè kò.

¹⁶ Tó gbē a Yesude dake è, àten durunna kū àdi n kakatero ke, à wé ke de Luda a gba wèndii. Durunna kū àdi n kakateron má téa. Durunna kū àdi n kakate kun, adi ke abirekūn ma pì à wé ke a musuro.

¹⁷ Yāvānikena sīnda pínki bi durunname, ama durunna kū àdi n kakatero kun.

¹⁸ Ó d5 kū gbē kū Luda a ì dìg5 kpé àg5 durunna kero, zaakū Luda Né dì a dākpā, Setan dì f5 à ɔ naaro.

¹⁹ Ó d5 kū Luda gbēno n ó ũ, bee kū andunia pínki kú Setan ɔīme.

²⁰ Ó d5 kū Luda Né sù, akū à ó wé kè, de ò le ò Yāpurade d5. Ó kú Yāpurade pìi gūn kú a Né Yesu Kirisio. Àkūme Luda yāpurade pì ũ. Àkūme wèndi kū àdi lákaro ũ.

²¹ Ma né yenyīden, à laakari ke tānanoi.

YUHANA TAKADA PLADE

Yapura kù yenyĩ

¹⁻² Makù gbē z̄sk̄, makùme ma takada díkĩna kè nɔgbē kù Luda s̄ene kù a n̄nɔ. Má yeáí yapura gūn, yapura kù à kù wá gūn, akús̄o aniḡo kù kúoo gɔɔ s̄inda pínki yáí. Makùme madoro, kù gbē kù ò yapura pì d̄nɔme ñ pínki.

³ De Luda kù a Né Yesu Kirisio gbēke keáre kù s̄uruuo, ò á tó kù aafiaao yapura kù yenyĩoo gūn.

⁴ Kù ma è á né kenɔ kù yapura gūn lákù De Luda dìtewere nà, ma pɔ kè nna manamana.

⁵ Tera sà nɔgbē, mateni wé kemma. Adi ke dokayá dufun maten onnero, yá kù ó v̄i zaa káakume. Òḡo yek̄si.

⁶ Yenyĩn dí: Òḡo yá kù Luda dìtenɔ kùna. Yá kù Luda dìte p̄iin dí: Òḡo kù yenyĩ gūn lákù a mà zaa káaku nà.

⁷ Gbēkekerinɔ d̄agula andunia gūn dasi, òdi pì Yesu Kirisio dí su bisásiri ũro. Gbē bire takanɔ bi gbēkekerinɔme, Kirisio iberenɔme.

⁸ À laakari ke, àsun tó z̄i kù a kè ke páro. À tó à á láada le papana.

⁹ Gbē kù à v̄i Kirisio yadannenala Luda d̄oro. Gbē kù à zè kù yá p̄io De Luda v̄i kù a Néo ñ pínki.

¹⁰ Tó gbē sù yá dadaáre, tó à yá bire kúnaro, àsun a síro. Àsun gb̄anake kpái sero.

¹¹ Zaaku gbē kù à gb̄anake kpái bàka kù kù a v̄anikenanɔme.

Lézammana

¹² Má yá v̄i dasi mà oáre, ama má ye mà keáre takada gūnlo. Má t̄amaa v̄i mà su wé kpáteái, ò yá o k̄so wédewe, de ò p̄onna le àḡo papana.

¹³ N v̄ini kù Luda s̄e n̄nɔ f̄o kpááwa.

YUHANA TAKADA AAKƆDE

Luda zikerinɔ sinaa

¹ Makū gbē zɔkɔ, makūme ma takada dikina kè ma gbē yenyīde Gayusine. Má yenyī yāpura gūn.

² Ma gbē yenyīde, madigɔ adua kenne, de ñgɔ aafia, yā sīnda pínki le à bo kúnwo nna, lákū n konna mana nà.

³ Kū ó gbēnɔ sù, ò òmene lákū n yāpura kūna nà, n kú a gūn, akū ma pɔ kè nna manamana.

⁴ Gɔɔ kū ma mà kū ma nənɔn kú yāpura gūn pínki, pɔnna ke demene abirelaro.

⁵ Ma gbē yenyīde, n náani vī zī kū ndi ke ó gbēnɔne gūn, atēnsa nibɔnɔ.

⁶ Ò n yenyī yā ò sɔsi gbēnɔne. N zàna keíne, lákū à mana ò ke Luda zī gūn nà.

⁷ Zaakū ò dà zén kú Kirisi tɔo, odi kpányī le Yesusaridenɔ kīnaaro.

⁸ À kɔ sio ògɔ gbē dí takanɔ yàri ke, de ògɔ de n zikeri dakenɔ ũ yāpura baarukpanaa gūn.

⁹ Ma takada ke kè n sɔsi gbēnɔne, ama Dioterefe denlaweteri ye ó yāiro.

¹⁰ Abire yāi tó ma su, mani bo kū yā kū àdi kenɔ kū yā vāni kū àdi diwánɔ. Yā pīi di káne pɔke ũro, àdi ó gbēnɔ sīro, bee se àdi gí gbē kú ò ye ò n sīnɔne, àdi sɔsi zé zɔíne.

¹¹ Ma gbē yenyīde, ñsun yā bēne dadaro, sé yā mana. Gbē kū àdi yā mana kemε Luda pɔ ũ, gbē kū àdi yā vāni ke Luda dɔro.

¹² Gbē sīnda pínki di Demeteriu tɔ nna sí. Bee yāpura a zīdanda di a sáabu kpá se. Ókɔnɔ odi a sáabu kpá dɔ, akū n dɔ kū ó sèedakena náani vī.

Lézammanaa

¹³ Má yā vī dasi mà onne, ama má ye mà kenne takada gūnlo.

¹⁴ Má támaa vī ò wé ke pla tera, ò yā o kɔo wédewe.

¹⁵ Luda n tó kú aafiao. N gbēnnanɔ fɔ kpamma. N fɔ kpá ó gbēnnanɔa dodo.

TIRE TE YUDU U YORUA

Yudu u s̄awa Yesu Kirisin w̄n̄o turo. Yesugibu kpurowa u tire te yorua. Saa ye, gaba seewa ben suunu s̄o ba s̄osi weesuginu s̄osim̄o ni nu koo de ben Yesun yigbenu nu karana. T̄n be ba s̄osi ni m̄o mi, ba w̄awa kom bereteke s̄o. Adama Gusun̄o u koo bu kam koosia nge me u yeruku t̄mbu gabu kua be ba ñ n̄n mem n̄ow̄e. N ween̄ewa Yesugibu bu ka tii yina. Domi ba Gusun̄on gari m̄o yi yi s̄a gem sere ka baadommāo. Yiya n weene ba n da dendi.

Tire ten kpunaa

1. T̄biribu, naasu 1-2.
2. Keu koosio weesugibu, naasu 3-16.
3. Yiirebu ka kir̄o, naasu 17-23.
4. Siara d̄aakibu, naasu 24-25.

T̄biribu

¹ N̄e Yudu, Yesu Kirisin yoo, n̄e wi na s̄a Yak̄obun w̄n̄o, na be tire teni yoruamme, be be Gusun̄o Baaba u soka. U bee k̄i, ma u bee k̄osu Yesu Kirisin s̄o.

² Gusun̄o u n be w̄n̄w̄ndu ka alafia ka k̄iru sosiamme.

Keu koosio weesugibu

(I maa m̄erio Pie II, 2:1-17)

³ N̄en k̄inasibu, na raa k̄i n be tireru yorua, n̄e ka be en faaban garin s̄o, adama wee t̄e n kua tilasi n ka be tire teni yorua n ka be hania koosia kpa i ka gari yi i naane doke suna yi Gusun̄o u wigibu w̄e n̄n teeru sere ka baadommāo.

⁴ Domi t̄n k̄sobu gaba dua gbenum be en suunu s̄o be ba Gusun̄on durom gasikia, bu ka ben kom k̄osum gafara wa, ma ba Yesu Kirisin yina, wi u s̄a be en Yinni boko. Saa gas̄o gas̄on diya ba yorua ye n koo bu deema siribun biru.

⁵ Baa me i ye kpuro ȳe s̄a s̄a, ka me, na k̄i n be yaqyasia ma ye Yinni Gusun̄o u Isirelin t̄mbu w̄ra saa Egibitin tem di u kpa, yen biru u be ba ñ naane doke kam koosia.

⁶ I maa w̄llun ḡaradoba yaayo b̄en ayera kun bu turie, ma ba ben tiin w̄a yeru gema ba deri. Gusun̄o u ka bu ȳni b̄okua, u kp̄e yam w̄okuru s̄o ba ka siribun t̄o bentembereru mara.

⁷ M̄eya maa Sodomu ka Gom̄ara, ka wuu si su su sikerene, si kpuron t̄mbu ba maa daa bereteke kua, t̄n dur̄abu ka t̄n dur̄abu ba tii sankunam̄o. Ba wuu si kpeerasia ka d̄o wi u ku ra gbi, ma n kua ȳireru t̄mbun s̄o.

⁸ Ka me, t̄n k̄so be maa, ben bwisikunu s̄o ba ka toranu tii disi dokem̄o, ba ñ wirugibu wiru kp̄iyamme ma ba w̄llun yiikogibu w̄omm̄o.

⁹ Adama Miseli, wi u s̄a Gusun̄on ḡaradoban wirugii, u ñ k̄aka u Setam taare w̄e ka w̄mburu d̄oma te ba sanna ba M̄owisin goru sikirine, adama u Setam s̄owawa u nee, “Yinni Gusun̄owa u koo nun gerusi.”

¹⁰ Adama t̄n k̄so be, ye ya kun bu yeeri yeya ba w̄omm̄o, ye ba maa m̄o ka marumaruru nge ye yeya ya bu kam koosiam̄o.

¹¹ N̄oni sw̄aarugiba ba s̄a. Domi ba Kaenin yira sw̄i, ba tii sure toraru s̄o bu ka are wan s̄o nge me Balamu u kua, ma ba Gusun̄o seesi nge me Kore u kua, ma ba tii kam koosia.

¹² T̄n be, ba s̄awa sankara kowobu be en t̄o baka ni i ra ko k̄irun s̄o s̄o, ba ka be dim̄o, ka sekuru sariru, ba ben tii n̄orim̄o t̄na. Ba s̄awa nge guru winu ni woo ga b̄arikiam̄o, ni nu ku ra ka gura ne. Ba s̄a nge d̄a ni nu derura nu ñ binu m̄o, ni ba wuka ka gbinīo, ni nu gu mam mam.

¹³ Ba sãawa nge nim wõkun nim kure ni nu kukumã. Nge me nu nin yakeru kõomã meya ba maa ben sekuru sari kom sõõsimã. Ba sãawa nge wõllun kperi yi yi yin swaa bie, Gusunã u bu yam wõku te ta kpã yiye tẽ sã ba koo du ka baadomma.

¹⁴ Enõku maa, wi u sãa Adamun sikadobun tõka nõõba yiruse u Gusunõn gari gerua ben sõ u nee, wee, Yinni u sisi ka win gõrado deero dabi dabiru

¹⁵ u ka baawure kpuro siri kpa u ka Gusunõn beere yẽru sarirugibu kpuro taare wẽ ben kom kõsum kpuron sõ me ba kua Gusunõn gendun sõ, ka maa gari kõsin sõ yi torobu be ba ñ Gusunõn beere yẽ ba nùn gerusi.

¹⁶ Tõn be, ba ra n wure, gãanu sari ni nu ra bu wẽre, ben bine bu kpare. Ba ra woo kana gari gere, ba maa tõmbu gari dori sõõmõ bu ka yẽrobun gãanu wa.

Yiirebu ka kirõ

¹⁷ Adama bee nen kĩnasibu, n weene i gari yi yaaya yi besen Yinni Yesu Kirisin gõroba raa gerua.

¹⁸ Domi ba bee sõõwa ma sanam dãakim sã tõn yaako kowoba koo na be Gusunõn beere yẽ sarira koo de ben bine ya n bu kpare.

¹⁹ Beya ba ka karanaa naamõ, ba ben tiin bwisikunu mõ, ba ñ Hunde Deero mõ.

²⁰ Adama bee nen kĩnasibu, i tii tãsisio besen naane doke deerabu sã i n kanaru mõ ka Hunde Deeron dam.

²¹ I tii nenuõ Gusunõn kĩru sã, i n ka besen Yinni Yesu Kirisin wõnwõndu mara te ta koo ka bee wãaru te ta ku ra kpe naawa.

²² I ben wõnwõndu waawo be ba gõrusu yiru yiru mõ.

²³ I n gabu gawamõ dõ sãõn di i n bu faaba mõ. I maa gabun wõnwõndu waawo ta n ka berum menne, adama i n ben toranu tusa sere ka ben yabenõ ni ben daa ya disinu teeni.

Siara dãakibu

²⁴⁻²⁵ Gusunõ turo sãa besen Faaba kowo wi u koo kpĩ u bee kõsu i ku ka wõruma, kpa u bee terasia win yiiko sã taare sariru sã ka nuku dobu. Wiya u yiiko ka kpãaru ka dam ka girima mõ saa besen Yinni Yesu Kirisin min di, yee yellun di, ka tẽ, sere ka baadomma. Ami.

ZIA YĀ BIRINA YUHANANE

Kirisi ena wégupu gūn 1:1-1:20

Takadakēna sɔsi mèn supplanɔ gbēnɔne 2:1-3:22

Takada kokona kú a káníɔ mèn supplanɔ gogonaao 4:1-8:1

Kákáki mèn supplanɔ penaa 8:2-11:19

Kwá kú n̄bɔ pásí mèn planɔ 12:1-14:20

Luda pɔfɛ kerɛ mèn supplanɔ atēna anduniaa 15:1-19:5

Kirisi suna à kí ble zītɛ 19:6-20:15

Musu dufu kú zītɛ dufuo 21:1-22:21

Takada díkína boki

¹ Luda yā kú àten su ke m̄o Yesu Kirisine de à biri a zòblerinɔne, akú à a malaikaa z̄l makú Yuhana a zòbleriia, à tò ma yā p̄i d̄ò.

² Luda yā kú Yesu Kirisi de a sèedade ūn ma è, akú maten o.

³ Arubarikadenɔn gbē kú à zia yā díkína kyó kè ū kú gbē kú ò a yā mà ò kúnanɔ, zaakú a gɔɔ kà kání.

⁴ Makú Yuhana makú mé ma takada díkína kè sɔsi mèn suppla kú ò kú Asia b̄usuu gūnnɔne. Luda kú à kun yā, à kun tera, akús̄ ò àten su kú a Nini mèn suppla kú ò kú a gbà arenɔ

⁵ kú Yesu Kirisi kú à de sèedade yāpura ūo ò gbēke kéáre, ò á gba aafia. Yesu p̄lime ḡavu káaku ū, àkúme andunia kínanɔ gbānade ū. À yewái, à ó bo ó durunnanɔn kú a aru gbānao,

⁶ à ó ká kpatan Luda a de gbàgbarinɔ ū. Àkú mé à gakuri kú gbānao v̄i gɔɔ s̄inda p̄ínki! Aami.

⁷ Ñ gwa, àten su ludambe lukun. Gbē s̄inda p̄ínki ni a e, bee gbē kú ò a z̄n̄o, andunia buri s̄inda p̄ínki ni wēnda s̄o d̄o a yā musu. Leme! Aami.

⁸ Dikiri Luda p̄i: Makúme Alafa kú Omegao ū, Gbānas̄indapinkide kú má kun yā, ma kun tera, akús̄ maten su.

Yesu Kirisi bo à suna Yuhanaa

⁹ Makú Yuhana á gbē do kunna Yesu gūn k̄s gbēnɔn ó ū wari gūn, k̄iblenaa gūn, menake gūn. Ma kú ísira luan kú òdi pi Patamɔ Luda yā kú Yesu de a sèedade ū yāi.

¹⁰ Dikiri gɔɔ z̄i Luda Nini s̄uma, akú ma kòto gbāna mà ma kp̄e lán kákáki'ŭ bà

¹¹ à p̄i: Ñ p̄ó kú n è k̄e takada gūn, ní kp̄áz̄a sɔsi mèn suppla kú ò kú w̄ete d̄ín̄o gūnnɔne: Efesu, Simiina, P̄egamumu, Tiatira, Saadi, Filadelfia kú Laodiseao.

¹² Akú ma lite, de mà gbē kú àten yā o kúmaoo pi e. Kú ma lite le, ma wura fitiladibɔɔ è mèn suppla.

¹³ Ma gbēke è fitiladibɔɔ p̄inɔ té lán bisásiri né bà. À utagyaba dana, àten gáte a gbá léa, à wura asa d̄o a gbān.

¹⁴ A mikā de p̄úu táitai lán sákā ke buu bà, a wé de lán ténene bà.

¹⁵ A gbá ten té ke lán m̄ogotē kú òten baasa tévura gūn bà. A kòto de lán ís̄k̄ena k̄ini bà.

¹⁶ À susunenɔ kúna a ɔplan mèn suppla, f̄eneda lénna kpa plapla ten bo a lén. A ãn ten té ke lán ífántē gbāna bà.

¹⁷ Kú ma a è, ma l̄ete a gbá sare, ma ḡs̄ s̄aii. Akú à a ɔpla nàma à p̄i: Ñsun tò v̄ina n k̄uro. Makúme Arede kú Kp̄edeo ū,

¹⁸ gbē kū àdigō kun ũ. Ma ga, akū má kun, akūsō manigō kun ari gɔɔ sīnda pínki. Má ga kū gyāwānwō m̀nɛnɔ kūna.

¹⁹ N̄ pō kū n è kē, pō kū ò kunnɔ kū pō kū oni su a kpɛnɔ pínki.

²⁰ Susunɛ m̀nɛn suppla kū n è ma ɔplan pìnɔ kū wura fitiladibɔ m̀nɛn suppla pìnɔ asirin dí: Susunɛ m̀nɛn suppla pìnɔ bi sɔsi m̀nɛn suppla pìnɔ z̀irinɔmɛ, fitiladibɔ m̀nɛn suppla pìnɔ bi sɔsi m̀nɛn suppla pìnɔmɛ.

2

Efesudenɔ yā

¹ N̄ kē Efesu sɔsi z̀iriine: Makū kū má susunɛ m̀nɛn supplanɔ kūna ma ɔplan, matɛn kure wura fitiladibɔ m̀nɛn supplanɔ t́, makū mé ma yā díkīna ò.

² Má n yākenanɔ d̄s kū z̄i kū nten keo kū n menakenaao. Ndi we ñ gbē b̀ɛnɛnɔ ditero. Gbē kū òdi n̄ z̄ida dite Luda z̀irinɔ ũ, akūsō ò de a ũro, n̄ n̄ lé n gwà n è ékedenɔmɛ n̄ ũ.

³ N̄ m̄na f̄s, n wari kè ma t́ yāi, ndi kpasaro.

⁴ Ama má yā vī kúnwo. Yenyī kū n̄ v̄imɛnɛ káaku bùsa.

⁵ N̄ tó n̄ kunna z̄i zaa gɔɔ kū ndi busaro yā dɔngu. N̄ n̄sɛ lite, ñgō yā kū ndi ke yānɔ ke. Tó ndi ke lero, mani sunyī, mà n̄ fitiladibɔ go.

⁶ Bee kū abireo n̄ yā díkīna vī, n̄ zā Nikolaitānɔ yākenanɔn lākū ma zāngu nà.

⁷ Gbē kū à s̄a vī, à yā kū Luda Nini ten o sɔsi gbēnɔnɛ ma: Mani gbē kū à z̄i blè gba zé à lí wèndide kū à kú Luda aruzennaa gūn né ble.

Simiinadenɔ yā

⁸ N̄ kē Simiina sɔsi z̀iriine: Makū kū má de Arɛde kū Kpɛdeo ũ, ma ga ma era ma vu, makū mé ma yā díkīna ò.

⁹ Má wétamma kū òten m̀nɛn d̄s kū n takasikenaao. Bee kū abireo aruzekedemɛ n̄ ũ. Gbē kū òdi p̄i Yudanɔmɛ n̄ ũ akūsō ò de a ũronɔ, kū n̄ aduakekpɛ de Setan pō ũ, má d̄s lākū òdi yā dimma nà.

¹⁰ N̄sun vīna ke wari kū ñni kɛnɛro. N̄ ma, Ibilisi ni á gbēkenɔ ká kpésiran de à á yō à gwa, ani wé t̄ááwa ari gɔɔ kuri. Ñgō náani vī ari ñgō gé gao, mani aruzenna kɛnɛ yāri ũ.

¹¹ Gbē kū à s̄a vī, à yā kū Luda Nini ten o sɔsi gbēnɔnɛ ma: Ga plade ni wari d̄o gbē kū à z̄i blèearo.

Pɛgamumudenɔ yā

¹² N̄ kē Pɛgamumu sɔsi z̀iriine: Makū kū má f̄nɛnda lénna kpa plapla kūna, makū mé ma yā díkīna ò.

¹³ Má n kúki d̄s, gu kū Setan gbà kumme. N̄ ma yā kūna, ndi ledi kpámairo, bee gɔɔ kū ò ma s̄eɛda yāpurade Antipa d̄ɛ n w̄ɛten, gu kū Setan kunn̄ pii.

¹⁴ Ama má yā vī kúnwo f̄iti. N̄ gbēnɔ vī gwe kū ò Balamu yā kūna. Balaamu p̄i mé à dà Balakine à Isarailanɔ ḡate à n̄ dá t̄ana p̄b̄len kū p̄ap̄akenaao.

¹⁵ Lemɛ d̄o n̄ gbēnɔ vī gwe, ò Nikolaitānɔ yā kūna.

¹⁶ Abire yāi ñ n̄sɛ lite. Tó ndi ke lero, mani sunyī tera mà z̄i ká kúnwo kū f̄ɛnɛda kū à kú ma lénwo.

¹⁷ Gbē kū à s̄a vī, à yā kū Luda Nini ten o sɔsi gbēnɔnɛ ma. Mani gbē kū à z̄i blè gba mana kū à utenaa, mani a gba gbè pura kū ò t́ dufu k̄ɛa d̄o. Gbēke t́ p̄i d̄oro, séde gbē kū ma kp̄aaa pii.

Tiatiradenɔyá

18 Ñ kē Tiatira sɔsi z̄iriine: Makū Luda Né kū ma wé de lán ténene bà akūsɔ ma gbá de lán m̀ogotē bà, makū mé ma yá díkína ò.

19 Má n yákenanɔ d̄s, n yenyī, n ludanaanikēnaa, n z̄íkēna kū n menakēnaao. Má d̄s d̄o kū yá kū nten ke kpekpe mana de a káakupɔla.

20 Ama má yá vī kúnwo. N nɔgbē Yezebeli kū à a z̄ida dìte annabi ũ gbà zé. Àteni ma zòblerinɔ sáte, àten dañne ò pápá ke ò tána pó ble.

21 Ma a gbà zé à nèse lite, ama à ye à a nèse lite à pápákena tóro.

22 Ñ ma, mani a wúte gyán, mani tó gbē kū ò pápá kē kaaonɔ wari zókō ke, tó odi nèse lite ò a yá tóro.

23 Mani a ibanɔ dede kū gagagyáo, sɔsi gbē s̄inda pínki ni d̄s kū makū mé madì gbēnɔ laasun kū n̄ swèeo gwa, mani f̄ina bo á baadine a yákenaaa.

24 Á Tiatira gbē kpara kū á yá pì kúnaro, akūsɔ á yá kū òdi pi Setan asiri zókō d̄ronɔ, mani aso pánde díarero.

25 À ɔ didi yá kū á kúnaa ari m̀aḡɔ gé su.

26 Gbē kū à z̄ìi blè, akūsɔ à yá kū má yeinɔ kúna ari a léa, mani a gba zé à gbána ble burinɔa.

27 Ani kí bler̄ma kū m̀ò gòoo à n̄ wíwi lákū òdi ē oro wíwi nà, lán ma De ma gba zé nà.

28 Mani a gba gudɔna susune d̄o.

29 Gbē kū à s̄á vī, à yá kū Luda Nini ten o sɔsi gbēnɔne ma.

3*Saadidenɔyá*

1 Ñ kē Saadi sɔsi z̄iriine: Makū kū má Luda Nini m̀en supplanɔ kúna kū susune m̀en supplanɔ, makū mé ma yá díkína ò. Má n yákenanɔ d̄s. Kunna bēne tó mé à d̄omma, ama gèeme n ũ.

2 Ñ vu, n gbē kū ò ḡnnenɔ lé kū fl̄aao ari òḡɔ gé ga, zaakū ma è n yáke papana ma Ludanero.

3 Abire yá mé à tò yá kū n mà akū n s̄i, n̄ tó àḡɔ d̄ongu, òḡɔ kúna, n̄ nèse lite. Tó ndi vuro, mani sunyī lán kp̄ani bà, ñniḡɔ ḡɔrɔ zaka kū mani su d̄oro.

4 Bee kū abireo n̄ gbēnɔ vī Saadi gwe fiti kū odi n̄ pókasanɔ gbásī kp̄áro. Óni kure l̄eɛɛ kū pó purao dana, zaakū ò kà a léi.

5 Len gbē kū à z̄ìi blè niḡɔ pókasa pura dana le. Mani a tó dede w̄endi takadan zikiro. Mani z̄e k̄aao ma De kū a malaikanɔ are.

6 Gbē kū à s̄á vī, à yá kū Luda Nini ten o sɔsi gbēnɔne ma.

Filadeɛfiadenɔyá

7 Ñ kē Filadeɛfia sɔsi z̄iriine: Makū kū má kú madona yápurade ũ, má Dauda m̀ne kúna, madì zé w̄e gbēke di f̄s à a tataro, madì zé tata gbēke di f̄s à a w̄ero, makū mé ma yá díkína ò.

8 Má n yákenanɔ d̄s. Ñ ma, ma zé w̄enne n are, gbēke ni f̄s à a tataro. Bee kū n gbána fiti, n̄ ma yá kúna, ndi ledi kp̄amáiro.

9 Setan aduakekpe gbē kū òdi n̄ z̄ida dìte Yudanɔ ũ, akūsɔ ò de a ũronɔ, mani tó ékede p̄inɔ su ò kútenne, oni d̄s kū má yenyī.

10 Zaakū n̄ yá kū ma ditenne kúna n f̄s n̄ mena, mani n s̄i wari kū àteni su andunia pínki gúnwa, de à gbē kū ò kú z̄itenɔ yó à n̄ gwa.

¹¹ Mani su tera. Ngõ pò kù ní vī kūna gbāna, de gbēke sún n láada símmaro yāi.

¹² Mani gbē kù à z̄i blè ke ma Luda kpé gbègba ũ. Ani bo zikiro. Mani ma Luda t̄s̄ kēa kù ma Luda wēte Yurusalemu dufu kù ani kipa bona a kīnaa zaa musu t̄so kù ma t̄s̄ dufuo.

¹³ Gbē kù à s̄a vī, à yā kù Luda Nini ten o s̄osi gbēn̄one ma.

Laodiseaden̄ya

¹⁴ N̄ kē Laodisea s̄osi z̄iriine: Makū Aami, sèeda n̄aanide yāpura kù má de pò kù Luda kèn̄o m̄ide ũ, makū mé ma yā d̄ikīna ò.

¹⁵ Má n yākenan̄o d̄s̄. N̄ yīdaro, akūs̄ ní wānaro. Má ye nḡõ yīda kes̄õ wāna.

¹⁶ Lákū ní l̄óḡo l̄óḡo n̄a, ní wānaro akūs̄ ní yīdaro, mani n pisime.

¹⁷ Nd̄i pí ɔḡode aruzekede kù ní p̄oke ní vīrome n ũ. N̄ d̄s̄ kù gbē p̄a p̄otompo barakeri wēndade takaside v̄inaame n ũro.

¹⁸ Maten lé damma, n̄ wura baasana lú ma kīnaa, de n̄ ke ɔḡode ũ. N̄ p̄okasa pura lú n̄ da, de n̄ n p̄otompoke ute n̄ bo wé'in. N̄ wé eze lú ní ká n wén, de n̄ gu e.

¹⁹ Mad̄i kpākē gbē kù má yeñȳin̄o mà ní toto. Abire yā mé à tò, n̄ wé t̄ā n̄ n̄ese lite.

²⁰ N̄ gwa, má zena kpélele, maten gbà lé. Tó gbē ma kòtoo mà, akù à zé wēmene, mani gē mà pò ble k̄āao, ani ble kūmao.

²¹ Mani gbē kù à z̄i blè gba zé à vute kūmao ma gbàaa, lákū makū ma z̄i blè ma vute kù ma Deo a gbàaa n̄a.

²² Gbē kù à s̄a vī, à yā kù Luda Nini ten o s̄osi gbēn̄one ma.

4

Donȳikena Ludan̄e zaa musu

¹ Abire gbera ma zé è wēna ludambe. Akū ma kòto kù ma mà káaku lán kākaki'ù bàa mà d̄o à p̄i: N̄ m̄ó la, mani yā kù ani su abire gbera m̄onne.

² Gwe ḡon̄o Luda Nini d̄ima, akū ma gbàa è ludambe gwe, gbēke vutea.

³ Gbē kù à vutena p̄i ten té ke lán gbè bèere de kù òdi pí diam̄o bà kes̄õ kaanelia. Ludambef̄eneda lika bára pii, a í de lán l̄a'í taka bà lán emeradi bà.

⁴ Gbà mèn baro awēesiik̄on̄on̄ likai, gbē z̄k̄s̄ gbēn̄on̄ baro awēesiik̄on̄on̄ vutevutena bára p̄in̄o. Ò p̄o pura dadana, ò wura fura kúkuna.

⁵ Legū ten pí, àteni bo bára pí kīnaa, àteni p̄ūtā, àteni pata. fitila nana gbàa pí are mèn suppla, m̄ók̄on̄ome Luda Nini mèn supplan̄o ũ.

⁶ Dígi kù gbàa pí are lán ísira bà. A í kè gárangan lán gbèdiḡi bà.

Gbàa p̄in̄o daguran pò bēne mèn siik̄on̄on̄ lika gbàa pii. Wé d̄o d̄m̄ma kp̄e kù areo.

⁷ P̄o bēne p̄in̄o káakup̄o de lán músu bà, a plade de lán z̄usaa bà, a aak̄ode an̄ de lán bisāsiri ann̄ bà, a siik̄ode de lán v̄au kù àten vura bà.

⁸ P̄o bēne mèn siik̄s̄ p̄in̄o baadi d̄embere vī mèn suddodo. Wé d̄o d̄o ní d̄embere p̄in̄o, a gūn kù kp̄eo. F̄anantē kù gwāanio òdiḡõ o lakanaa sari:

Kúadona, kúadona, kúadona,
Dikiri Luda Gbānas̄indapinkide.

N̄ kun yā, ní kun kù a terao, akūs̄ nten su.

⁹ Ḡo r̄o kù pò bēne mèn siik̄s̄ p̄in̄o gbē kù à vutena gbàaa, akūs̄ àdiḡõ kun ḡo r̄o s̄inda p̄ínki pí t̄s̄ kp̄a, ò bèere line, ò a s̄áabu kp̄a,

6

Kani'ogogonaa

¹ Ma è Sāne B̄r̄o k̄āni'ɔ m̄en suppla p̄ino k̄áakude gò. Akū ma mà p̄ó b̄ēne m̄en siik̄ɔ p̄ino doke yā ò lán leḡup̄tānaa bà à p̄i: Ñ m̄ó!

² Akū ma s̄ɔ pura è, gb̄ē k̄ū à dia sá k̄ūna. Ò k̄ifuraa k̄ūne, akū à bò z̄ɔbleri ũ, de à gé z̄i ble.

³ Kū Sāne B̄r̄o k̄āni'ɔ plade gò, ma mà p̄ó b̄ēne plade p̄i: Ñ m̄ó!

⁴ S̄ɔ p̄ānde bò d̄ɔ, à de t̄ē z̄ónzon. Ò gb̄ē k̄ū à dia gbà z̄é à aafia sí anduniaa, de gb̄ēno k̄ɔ dede. Ò f̄ēneda z̄ɔk̄ɔ kp̄āa.

⁵ Kū Sāne B̄r̄o k̄āni'ɔ aak̄ɔde gò, ma mà p̄ó b̄ēne aak̄ɔde p̄i: Ñ m̄ó! Akū ma s̄ɔ sira è, gb̄ē k̄ū à dia zaka k̄ūna.

⁶ Ma k̄īni mà lán gb̄ē k̄òtoo bà, à bò p̄ó b̄ēne m̄en siik̄ɔ p̄ino t̄é à p̄i: Ése zaka lé dome ḡɔɔ do z̄i ɔḡo ũ. Gbado zaka lé aak̄ɔme ḡɔɔ do z̄i ɔḡo ũ. Ñsun tó k̄ū l̄ino k̄ū geepi l̄ino yakaro.

⁷ Kū Sāne B̄r̄o k̄āni'ɔ siik̄ɔde gò, ma p̄ó b̄ēne siik̄ɔde k̄òtoo mà à p̄i: Ñ m̄ó!

⁸ Akū ma s̄ɔ pufau è, gb̄ē k̄ū à dia t̄ɔn Ga, Gyāwān t̄éi. Ò n̄ gbá z̄é òḡɔ iko v̄i andunia gb̄ēno leu siik̄ɔdea, ò n̄ dede k̄ū z̄l̄io k̄ū n̄āo k̄ū gagagyāo k̄ū n̄b̄o p̄āš̄ino.

⁹ Kū Sāne B̄r̄o k̄āni'ɔ s̄ɔɔrode gò, gb̄ē k̄ū ò n̄ dede Luda yā ona k̄ū Yesu s̄eedakpanaa yāi, ma n̄ gyāwāndeno è turaretitikpataki gb̄áru.

¹⁰ Ò wiki gb̄āna l̄é ò p̄i: Dikiri k̄ū à k̄ū adona yāpurade, b̄ɔren ñni yakpate ke k̄ū gb̄ē k̄ū ò k̄ū z̄it̄eno ò ó dena f̄ina boímaa?

¹¹ Akū ò utagyaba pura dàda n̄ baadine, ò p̄ir̄ne ò mena f̄i f̄iti ari n̄ Yesu z̄ɔbleri dake k̄ū oni n̄ dede lán n̄ b̄āno lé gé k̄áo.

¹² Kū Sāne B̄r̄o k̄āni'ɔ suddode gò, ma è z̄ite ȳl̄gayīgā p̄āš̄ip̄āš̄i, if̄ānt̄é sira k̄ū n̄ik̄iniki lán b̄iza k̄ū ò dà òsin bà, m̄ɔvura t̄ēra k̄ū lán aru bà m̄āmmam.

¹³ Susuneno bò ludambe, ò k̄òte z̄ite lán z̄àḡa'īa d̄i l̄ine ísi woro n̄a.

¹⁴ Ludambe k̄ēk̄ōa, à k̄òkokoko lán p̄ēè bà. Kp̄ino k̄ū ísira luanno s̄ò n̄ k̄úkia p̄ínki.

¹⁵ Andunia k̄ínano k̄ū kpatablerin̄o k̄ū soza gb̄ē z̄ɔk̄ōno k̄ū aruzekedeno k̄ū gb̄ānadeno k̄ū gb̄ē s̄inda p̄ínkio z̄ōno kes̄ɔ z̄idadeno ùte gb̄ēw̄ēen̄o k̄ū gb̄ēs̄ok̄ōno.

¹⁶ Ñ wiki ḡò d̄ɔ:

Kp̄ino k̄ū gb̄ēno à daóla,

à ó ute gb̄ē k̄ū à vutena gb̄āaane,

à ó sí Sāne B̄r̄o p̄of̄ēa.

¹⁷ Zaakū n̄ p̄of̄ek̄ipamma ḡɔɔ z̄ɔk̄ɔ k̄à. Dí mé ani f̄i à bonn?

7

S̄ēdakena Luda z̄ɔblerin̄o

¹ Abire gb̄era ma malaika gb̄ēn̄o siik̄ōno è z̄ez̄ena andunia kusuru siik̄ōnoa, n̄ baadi a kusuru īa k̄ūna, de īa s̄ún pá z̄it̄e ke ísira ke lí kearo yāi.

² Akū ma malaika p̄ānde è, à bò à f̄ùte if̄aboki kpa, à Luda W̄ēndide s̄ēedakeb̄o k̄ūna. À lé gb̄āna z̄ù malaika gb̄ēn̄o siik̄ɔ k̄ū ò n̄ gbá z̄é ò z̄it̄e k̄ū ísiraoyaka p̄inoi

³ à pi: Àsun zĩte ke ísira ke línɔ yakaro ari ò sèeda ke ó Luda zòbberino mì'arenɔa.

⁴ Akū ò gbē kū ò sèedaa pìi kèr̀mmanɔ lé òmɛnɛ, ní gbēnɔn dúbu basuppla awɛɛsiikɔmɛ. Ò bò Isaraila buri sĩnda pínki gūn.

⁵ Yuda burinɔ gbēnɔn dúbu kuri awɛɛpla

Rubeni burinɔ gbēnɔn dúbu kuri awɛɛpla

Gada burinɔ gbēnɔn dúbu kuri awɛɛpla

⁶ Asa burinɔ gbēnɔn dúbu kuri awɛɛpla

Nafatali burinɔ gbēnɔn dúbu kuri awɛɛpla

Manase burinɔ gbēnɔn dúbu kuri awɛɛpla

⁷ Simɛɔ burinɔ gbēnɔn dúbu kuri awɛɛpla

Levi burinɔ gbēnɔn dúbu kuri awɛɛpla

Isaka burinɔ gbēnɔn dúbu kuri awɛɛpla

⁸ Zɛbuluni burinɔ gbēnɔn dúbu kuri awɛɛpla

Yusufu burinɔ gbēnɔn dúbu kuri awɛɛpla

Biliaminu burinɔ gbēnɔn dúbu kuri awɛɛpla.

Buri sĩnda pínki kakarana ludambe

⁹ Abire gbera ma gbēnɔ è dasidasi, oni fɔ ò ní lé dɔro. Ò bò bùsu sĩnda pínki gūn, buri sĩnda pínki gūn, gbē sĩnda pínki gūn, buriyā sĩnda pínki gūn. Ò zezena gbà kū Sānɛ Bòrɔɔ arɛ. Ò utagyaba pura dadana, ò zaa lánɔ kúkúna ní ɔĩ.

¹⁰ Òtɛn wiki gbāna lé òtɛn pi:

Surabanaa ò bo ó Luda kū à vutena gbàaa kū Sānɛ Bòrɔɔ kiamɛ.

¹¹ Malaikanɔn zezena ò lika gbà kū gbē zòkɔnɔ kū pò bēnɛ mèn siikɔnɔi ní pínki, akū ò kùtekute gbàa pi arɛ ò donyĩ kè Ludanɛ

¹² ò pi:

Aami! Ó Luda mé à tó vī kū gakurio

kū ɔndɔo kū sáabuo kū bèɛɛɛo

kū ikoo kū gbānao gɔɔ sĩnda pínki. Aami!

¹³ Akū gbē zòkɔɔ pìnɔ doke ma la à pi: Dínɔn gyabapuradari díkĩnanɔ úu? Ò bò máa?

¹⁴ Ma pìnɛ: Baa, mɔkɔn mé ní dɔ. Akū à òmɛnɛ: Gbē kū ò bò wétámma zòkɔɔ gūnnɔmɛ. Ò ní utagyabaa pìnɔ pìpi Sānɛ Bòrɔ aru gūn à pura kù.

¹⁵ Abire yāin ò kú Luda gbà arɛ,

òtɛn doi a kpén fānantē kū gwāanio.

Gbē kū à vutena gbàaa pìi òi a kuta kúńla.

¹⁶ Nà ke ími ni ní dɛ doro,

ifāntē ni ní léro, gu ni wāńmaro,

¹⁷ zaakū Sānɛ Bòrɔ kū à kú gbà guragura ni ke ní Dàri ũ,

ani dońne arɛ ari ísē wèndide bokia,

gbasa Luda ni ní wétē warawarańne pínki.

8

Kāni'ò supplade gonaa

¹ Kū Sānɛ Bòrɔ kāni'ò supplade gò, ludambe kè kítikiti lākū minti baraakuri taka bà.

² Akū ma malaika gbēnɔn suppla kū òdigɔ zezena Luda arenɔ è, ò kākāki kpàámma mèn suppla.

³ Akū malaika pānde sù à zè turaretitikpataki kū ò pì kū wuraaò sare, à tésibɔ kū ò pì kū wuraaò kūna. Ò turaretiti kpāa dasidasi de à kakara kū Luda gbēnɔ pínki aduakenaao à kpata, akū à kpàta gbà are turaretitikpataki pìia.

⁴ Akū turaretiti túsukpe kū Luda gbēnɔ aduakenaao fùte malaika ɔí Luda are.

⁵ Akū malaikaa pì tésibɔ sè, à té sio turaretitikpatakia à pà, akū à zù zíte. Legù ten pata, àten pütá, àten pí, akū zíte yígáyigá.

Kakaki mèn supplanɔ penaa

⁶ Malaika gbēnɔn suppla kū ò kākāki mèn suppla kūnaa pìnɔ a penaa soru kè.

⁷ A kākāde a kākāki pè, akū ò legugbe kū téo kakarana kū aruo kòte zíte. Zíte leu aakòde té kù, línɔ leu aakòde té kù, sè ísi té kù míómio.

⁸ Malaika plade a kākāki pè, akū pò téde bò à sì ísiran lán kpi zókɔ bò. Ísira leu aakòde lì aru ù,

⁹ akū ísira pò bēnenɔ leu aakòde gāga, gó'itenɔ leu aakòde yàka.

¹⁰ Malaika aakòde a kākāki pè, akū susune zókɔ kū àten té kù lán sènte bàa bò ludambe, à lète à dà swanɔ kū ísèbokino leu aakòdela.

¹¹ Susune pì tón sēwe. Í leu aakòde lì sēwe ù, akū gbē kū ò í pìi mìnɔ gāga dasi a kyàkyā yāi.

¹² Malaika siikòde a kākāki pè, akū ò ifāntē leu aakòde lè kū mɔvuraaò leu aakòde kū susunenɔ leu aakòde, de ñ leu aakòde sira kū yāi. Akū fānantē leu aakòde gò gupurakūnaa sari, len à kun le gwāani dɔ.

¹³ Akū ma vāu è, àten vura mususu. Ma mà, à wiki gbāna lè à pì: Waiyoo, waiyoo, waiyoo gbē kū ò kù zíténɔ malaika gbēnɔn aakò kū ò gò pìnɔ kākāki'ù kū àten gé bo yāi.

9

¹ Malaika sɔɔrode a kākāki pè, akū ma susune è, à bò ludambe à lète zíte. Akū ò Zingowee lókoto mōne kpāa,

² akū susune pì Zingo wēe lókoto pì zé wè. Túsukpe bòn lán tāmāte zókɔ túsukpe bà, akū Zingo wēe pì túsukpe ifāntē sira kù, gu kè síi níkiniki.

³ Kwano bōte túsukpe pii gūn, ò dà zítela. Ò ñ gbá gbāna lán andunia fínɔ gbāna bà.

⁴ Ò pínne òsun wari dɔ sèaro ke lá ke lí ke, séde gbē kū ò Luda sèeda ví ñ m'arearonɔ.

⁵ Odi ñ gba zé ò gbēnɔ dederò, ama oni ñ da mè'ummanan ari mɔ sɔɔro. Ñ wāwā de lán fí gbēpana wāwā bàme.

⁶ Gɔɔ birenɔa gbēnɔ ni ga wete, oni ero. Ga ni ni ñ de, ama ga ni bàa léíne.

⁷ Kwa pìnɔ de lán sɔ kù ò soru mà kù zìionɔ bà. Ò pòke kúkuna lán wura fùraa bà, ñ àn de lán bisāsiri ànn bà.

⁸ Ò mikā ví gbānagbāna lán ògbē mikā bà, ò sakanɔ ví lán músu saka bà.

⁹ Ñ kùse de lán mò uta bà, ñ dèmbere kīni dɔ lán gó dasi kū sōnɔ ten gāte zīi gūn kīni bà.

¹⁰ Ò vlā ví kù kàao lán fí pò bà. Ñ gbāna kù ñ vlā pìnɔa, de ò wari dɔo gbēnɔa ari mɔ sɔɔro.

11 Zīngowεε lòkoto malaikaa pìme ń kína ũ. Kú Eberu yáo a tón Abad5. Kú Giriki yáo s5 Apli5.

12 Yá pásì káakupò gète, a mèn planò ten su a kpe dɔ.

13 Malaika suddode a kákaki pè. Ma kòtoo mà à bò Luda are turaretitik-pataki kú ò pì kú wuraaò bēne siik5nɔ kpa.

14 À pì malaika suddode kú à kákaki kúnaane: N̄ malaika gbēnɔn siik5 kú ò yīyīna swada kú òdi pì Yuflati sareno poro.

15 Akū à malaika gbēnɔn siik5 kú ò n̄ soru kè wè birea mɔ birea gɔɔ birea gɔɔ zaka bire yāino pòro, de ò bisāsirinɔ leu aak5de dede yāi.

16 Ò soza s5denɔ dasi lé òmene, ò gbēnɔn mili5 wàa dome.

17 Wégupu'enaà pìi gūn lán ma s5 pino kú n̄ dirino è n̄an dí: Ò mò utano dadana tēe lán té bà, búgu lán buluu bà, kpà'ikpa'i lán ifantēgb5ò bà. S5 pino mì de lán músu mìi bà. Té kú túsukpeo kú ifantēgb5o ten bo n̄ lén.

18 Kisira mèn aak5 díkinano, té kú túsukpeo kú ifantēgb5 kú àten bo n̄ lé gūnwo mé à bisāsirinɔ leu aak5de dede.

19 Zaakū s5 pino gbāna kú n̄ lé gūn kú n̄ vláo dɔ. N̄ vlá de lán mlēe bà, ò mì vī kú òdi wari dɔo gbēno.

20 Gbē kpara kú odi gaga kisira pìi musuronɔ, odi nèse lite ò p5 kú ò kè yá tòro. Ò kpé òten kúte tánanoɔne kú p5 kú ò kè kú wuraaò kú andurufuuo kú mògotēo kú gbēo kú lío. P5 pino dì gu ero, òdi yá maro, òdi taa o s5ro.

21 Odi nèse lite ò n̄ gbēdena tòro ke n̄ p5dammana ke n̄ gbāsikena ke n̄ kpani'ona.

10

Malaika kú takada porona fitinnao

1 Akū ma malaika gbānade pānde è, à bò ludambe, àten kipa. Ludambe luku likai, ludambefēneda kú a mīla. A ān de lán ifantē bà, a gbāno de lán tēne bà.

2 À takada fitinna kúna porona. À a ɔpla gbá zè ísira, à a ɔze gbá zè zītea.

3 À wiki gbāna lè lán músu pūtānaa bà. Kú à wiki lè, legūpūtāna mèn supplano yá ò.

4 Kú legūpūtāna mèn suppla pino yá ò le, má ye mà kē takada gūn, akū ma kòtoo mà, à bò ludambe à pì: N̄g5 yá kú legūpūtāna mèn suppla pino ò kúna asiri gūn, ñsun kēro.

5 Malaika kú ma è zena ísira kú zīteooa pì a ɔpla sè à d5 musu,

6 akū à si kú Luda kú à kun gɔɔ s̄inda pínkio kú à musu kú zīteo kú ísiraoo kè kú p5 kú ò kú n̄ gūnno pínki à pì: Ani ḡi ke doro.

7 Malaika supplade kákaki pégɔɔ zī, tó àten su pé, Luda ɔyenyīna kú à utena ni ke, lán à a baaruu kpà a zòbleri annabinɔne nà.

8 Akū ma kòto kú ma mà à bò ludambe pìi mà dɔ à pì: N̄ gé n̄ takada porona kú à na malaika kú à zena ísira kú zīteoo musu ɔī sí.

9 Akū ma gε malaikaa pì kīnaa, ma pīne à takada fitinna pì kpáma, akū à pīmene: N̄ sí n̄ só. Anig5 nna n̄ lén lán z5 bà, ama ani ke n̄ nèseero.

10 Akū ma takada fitinna pìi si malaikaa pì ɔī, ma sò. À kè nna ma lén lán z5 bà. Kú ma m5, adi ke ma nèseero.

11 Akū ò pīmene mà annabikēyā o dɔ manamana burino kú būsuno kú buriyano kú kīnanao yá musu.

11

Sèedade gbēnɔn planɔ

1 Akū ò leba kpàma pòyɔbɔ ũ, ò pìmenɛ: Ñ fute ñ Luda kpé yɔ kú a gbagbakio, ñ donyĩri kú ò kú gwenɔ naro.

2 Ñ a ɔn tó, ñsun yɔro, zaakū ò kpà kifirinɔaame. Oni gèse pétepete Luda weraa ari mɔ bupla awɛɛpla.

3 Mani ma sèedade gbēnɔn planɔ gba zé ò annabikéyá ò gɔrɔ wàa suddo kú baaakɔoo pìi gūn kú uta kasanɔo dadana.

4 Gbē pinɔn kú lí mèn pla kú fitiladibɔ mèn pla kú ò zena andunia Dikiri arenɔ ũ.

5 Tó gbē ten wete à wari dómma, té ni bo ñ lén à ñ ibereɛ pinɔ kpáta. Len gbē kú àten wete à wari dómma ni ga le.

6 Ò ludambe zé tatana gbána ví, de legū sún ma gɔrɔ kú òten annabikéyá oro yáí. Ò í litena aru ũ gbána ví dɔ. Oni kisira buri sinda pínki kpá anduniaí gɔrɔ kú ò yeia.

7 Tó ò ñ sèedaakena làka, nòbɔ pāsí kú àdi bo Zĩngo wèe lòkoto gūn ni zì ká kũwo à zì blemma à ñ dede.

8 Ñ gènɔ nigɔ katena wera zɔkɔ kú ò ñ Dikiri pà lía zéda gūn. Yáasi gūn òdi wera pì sisi Sɔdɔmu ke Misila.

9 Gbē sinda pínki kú buri sinda pínki kú buriyá sinda pínki òrinɔ kú bùsu sinda pínki gbēnɔ ñ ñ gènɔ gwagwa ari gɔrɔ aakɔ kú a kusuo, oni we ò ñ víro.

10 Gbē kú ò kú zĩtenɔ ni pɔnna ke, oni dikpe ke, oni gba dakɔne, kú annabi gbēnɔn pla kú ò wari dómma pinɔ gága yáí.

11 Gɔrɔ aakɔ kú a kusuo pìi gbera Luda tò wisa wèndide gèngu, akú ò fùte ò zè. Vĩna gbē kú ò ñ éno kú manamana.

12 Akú annabii pinɔ kòto gbána mà à bò ludambe, à piinne: À fute à mɔ la. Gɔrɔ kú ñ iberenɔ wé firma, akú ò fùte ò tà musu ludambe luku gūn.

13 Zĩ kúa zĩte ylgáyĩgá pásipāsí, wera pì leu kuride gbòro, akú gbēnɔn dúbu supplanɔ gága zĩteyĩgáyĩgánaa pìi gūn. Vĩna gbē kparanɔ kú, akú ò bèereɛ lì Luda Musudene.

14 Yá pásí plade gète, a aakɔde ten ká sà.

Kakaki supplade pɛnaa

15 Malaika supplade a kakaki pè. Kòto gbānanɔ bò ludambe ò pì:

Andunia kpataa gɔ ó Dikiri pɔ ũ

kú kína kú à kàao,

anigɔ kí ble gɔrɔ sinda pínki.

16 Gbē zɔkɔ gbēnɔn baro awɛɛsiikɔ kú ò vutevutena ñ gbàaa Luda are pinɔ kùtekute ò donyĩ kènɛ

17 ò pì:

Dikiri Luda Gbānasĩndapinkide

kú ñ kun yá akús ñ kun ari tera,

o n sáabu kè,

zaakū n bo kú n gbána zɔkɔome,

gbasa n na kíblenaaa.

18 Bùsu sinda pínki gbēnɔ pɔ fè,

akú n pɔfè kipańma.

N yákpatekena kú gyāwāndenɔ gɔrɔ kà.

Īni fīna bo n zòbleri annabinɔne
 kù n gbē kù òten vīna kennɛnɔ,
 né fiti gbē zōkɔ,
 ĩni anduniaderinɔ dede.

¹⁹ Akù ò Luda kpé kù à kú musu wè, akù ò Luda bàka konna kúnwo àkpatii è a gūn. Legū ten pí, àten pata, àten pùtá. Zíte ylgáiyigá, legúgbɛ pásí kòte.

12

Nɔgbē kù kwá zōkɔ

¹ Akù ma wé sù sèeda zōkɔ bonsarele ludambe. Nɔgbē ke ifantē yīna biza ũ, mɔvura kù a gbá gbáru, à susune mèn kuri awɛɛplanɔ kuna kífura ũ.

² À nòsina, akù nòwáwá fùtea, àten né'iwáwá wiki lé.

³ Akù ma wé sù pí pándele ludambe sèeda ũ. Kwá zōkɔ tēra zónzon kú gwe, a mì mèn suppla, a bēne mèn kuri. À kífura mèn supplanɔ kúkuna.

⁴ À susunenɔ leu aakòde wòwo ludambe kù a vláo, à kòte zíte, akù à sù à zè nɔgbē kù à ye à né i pí are, de à le à né kù ani i pí sò yái.

⁵ Akù nɔgbē pí négōgbē kù ani kí ble buri sīnda pínkia kù mò gòoo ì. Akù ò né pí sè ò tà káao Luda kù a gbàao kínaa.

⁶ Nɔgbē píi bàa lè à tà sèn, gu kù Luda kèkene, de ò a gwa gɔrɔ wàa suddo kù baaakòoo gūn.

⁷ Akù zì fùte ludambe, Mukaila kù a ìbanɔ zìi kà kù kwá píio, kwá kù a ìbanɔ zìi kà kúnwo.

⁸ Akù n gbána kìa, odi vuteki e ludambe doro.

⁹ Ò pè kwá zōkɔ píia ò a bò. Àkù mé à mlè zì kù òdi pí Ibilisi kesò Setan, andunia pínki sàteri ũ. Ò a bò ò zù zíte kù a ìbanɔ leele.

¹⁰ Akù ma kòto gbána mà ludambe à pí:

Ó Luda zìi blè sà,
 a gbána kù a kpataao bò gupuraa,
 à ikoo kpà kína kù à kàa.

Zaakù ò pè yádimmariia ò a bò.

Akù mé àdigò ó gbēnɔ yaka ó Ludane fánantē kù gwáanio.

¹¹ Ó gbēnɔ zìi blèa kù Sáne Bòrɔ aru gbánao
 kù n sèedadekeyáo.

Ò gì n wèndiii ari ò gèe gào.

¹² Abire yái ákònɔ kù á kù ludambenɔ,
 à ponna ke.

Waiyoo zíte kù ísira,

zaakù Ibilisi kipaáwa kù pɔfē zōkɔome,

kù à dō kù gɔrɔ kù à gòare kpáaro yái.

¹³ Kù kwá è ò a zu zíte, akù à pète nɔgbē kù à négōgbē ì píii.

¹⁴ Akù ò vau zōkɔ dèmbere mèn pla kpà nɔgbē píia à vura ò ke zà kù mlèe píio, à tá gu kù ò kèkene sèn, de ò a gwa gwe wè aakò kù a kusuo.

¹⁵ Mlèe pí í pisi nɔgbē pí kpe lán swa bà, de ísò le à a sé,

¹⁶ akù zíte nɔgbē píi mù sì, à a lé wè, à í kù à bò kwá lén píi mù.

¹⁷ Akù kwá pí pɔ fē nɔgbē píii, à gèe zì ká kù a buri kù ò gònɔ, gbē kù ò Luda yá kúna, kù ò kun Yesu sèedade ũnɔ.

¹⁸ Kwá pí zena ísira léa.

13

Nɔ̀bɔ̀ pāsī mèn planɔ̀

¹ Akū ma nɔ̀bɔ̀ pāsī è, àtɛn bo ísira pìi gūn, a m̀i m̀n suppla, a bēne m̀n kuri. Bēne m̀n kuri pìnɔ̀n kífura kúkuna. Dɔ̀kena kū Ludao tó kēna a m̀i pìnɔ̀a.

² Nɔ̀bɔ̀ pāsī kū ma èe pìi bò lán sáboo bà, a ɔ̀ pāsī manamana. A lé de lán músu lé bà. Kwā a gbāna kpàa kū a gbàao kū a iko zókɔ̀o.

³ A m̀i pìnɔ̀ doke de lán ò a kari kè ari à kà ganaa bà, akū a b̀o pìi làka. A yā bò andunia gbē sīnda pínki sare, akū ò t̀i.

⁴ Akū ò donyī kè kwā piine, kū à a ikoo kpà nɔ̀bɔ̀ pāsī pìia yāi. Ò kùte nɔ̀bɔ̀ pāsī piine dɔ̀ ò pì: Dí mé à kà nɔ̀bɔ̀ pāsī pì uu? Dí mé ani f̄s à z̄l ká káao?

⁵ Ò karambaani yā'ona lé kpà nɔ̀bɔ̀ pāsī pìia, à Luda tó bēne sío, akū ò a gbà zé à iko ke ari m̀o bupla aweεpla.

⁶ Akū à nà dɔ̀kena kū Ludaooa, à a tó bēneε sì kū a kúkio kū gbē kū ò kú gweno.

⁷ Ò a gbà zé à z̄l ká kú Luda gbēnɔ̀ à z̄l bler̄ma. Ò a gbà zé dɔ̀ àḡs iko v̄i buri sīnda pínkia kú gbē sīnda pínkio kú buriyā sīnda pínki òrinɔ̀ kú búsu sīnda pínkio.

⁸ Tó adi ke gbē kú n̄ tó kú wèndi takada gūnnɔ̀ baasiro, gbē kú ò kú z̄itenɔ̀ ni donyī ke nɔ̀bɔ̀ pāsī piine n̄ pínki. Takada pì bi Sāne B̀rɔ̀ kú ò d̄e zaade Luda dí andunia kátero p̄ome.

⁹ Gbē kú à s̄a v̄i yā pì ma.

¹⁰ Gbē kú Luda dite ò a kú z̄izɔ̀ ũ oni a kúme.

Gbē kú Luda dite ò a d̄e f̄enedao f̄enedan oni a d̄eo.
Abire ten o Luda gbēnɔ̀ne òḡs mena v̄i, òḡs náani v̄i.

¹¹ Akū ma nɔ̀bɔ̀ pāsī pānde è, àtɛn bo z̄iten. A bēne v̄i m̀n pla lán sāne b̀rɔ̀ p̄o bà, ama à yā ò lán kwā bàme.

¹² À nɔ̀bɔ̀ pāsī káakupo pì iko pínki kè a wára. À tò z̄ite kú gbē kú ò kúano donyī kè nɔ̀bɔ̀ pāsī káakupo kú ò a kari kè ari à kà gana a b̀o làka piine.

¹³ À daboyā zókɔ̀nò kè, ari se à tò té bò ludambe, à lète z̄ite bisásirinɔ̀ wára.

¹⁴ À gbē kú ò kú z̄iten, s̄ate kú daboyā kú ò a gbà zé à kè nɔ̀bɔ̀ pāsī káakupo pì wáranɔ̀. À piine ò nɔ̀bɔ̀ pāsī kú ò à kari kè kú f̄enedao, akū à kpé bēne taka ke.

¹⁵ Ò a gbà zé à wèndii kpà nɔ̀bɔ̀ pāsī taka pìia, akū nɔ̀bɔ̀ pāsī taka pì yā ò, à tò ò gbē kú ò ḡi donyī keneεino d̄ede.

¹⁶ À tò ò s̄eda kè n̄ gbē sīnda pínki ɔ̀plaa kes̄ n̄ m̀i'are, né f̄iti gbē zók̄s, aruzek̄denɔ̀ kú takasidenɔ̀, z̄ɔ̀nɔ̀ kú z̄idadenɔ̀.

¹⁷ Gbē kú à nɔ̀bɔ̀ pāsī pì tó s̄eda v̄iro kes̄ à tó lambaa, ade ni f̄s à pó yía kes̄ à luro.

¹⁸ Ɔ̀ndɔ̀yān dí. Gbē kú à w̄éz̄e v̄i, à nɔ̀bɔ̀ pāsī pì lambaa dɔ̀dɔ̀, zaakū bisásiri tó lambaame. À lamba bi w̄aa aak̄s kú baaak̄s aweεsuddome. (666)

14

Sāne B̀rɔ̀ kú gbē kú à n̄ bónɔ̀

¹ Akū ma Sāne B̀rɔ̀ pìi è zena Zaiš kpia. Gbēnɔ̀n dúbu w̄aa suppla aweεsiik̄s kú káao. A tó kú a De t̄so kēna n̄ m̀i'arenɔ̀a.

² Ma k̄ini mà à bò ludambe lán ís̄kena k̄ini bà, lán legüpütana gbāna bà. K̄ini kú ma màa pì de lán m̄ɔ̀ɔ̀lerinɔ̀ m̄ɔ̀ɔ̀'ù bà.

³ Gbēnɔn dúbu wàa suppla awēsiiḱ pìno ten lè dufu sí gbà kú pò bēne mèn siḱkɔnɔ kú gbē zḱkɔnɔ arɛ. Gbēke dí f̄s à lèe p̄ii dàdaro, tó adi ke gbē kú ò n̄ bó andunia gūn p̄ino baasiro.

⁴ M̄s̄kɔnɔme gbē kú odi gbāsī ke kú nɔgbēnɔronɔ ũ, kú ò kun lési. Òdiḡs̄ té Sāne B̄rɔɔi gu kú àdi gén p̄inki. Ò n̄ bó gbē káakunɔ ũ Ludane kú Sāne B̄rɔɔi p̄io.

⁵ Odi ma ziki kú ò éke tòro, akūs̄ ò taari v̄iro.

Yákpatekegɔɔ baarukpanaa

⁶ Akū ma malaika pānde è, àten vura musumusu. À baaru nna kú à kun gɔɔ s̄inda p̄inki kūna, de à kpá gbē kú ò kú z̄itenɔne, b̄usu s̄inda p̄inki, buri s̄inda p̄inki, buriyá s̄inda p̄inki kú gbē s̄inda p̄inkio.

⁷ À kòtoo sè gbānagbāna à p̄i: À v̄ina ke Ludane, à bèere líne, zaakū a yákpatekena kú gbēnɔo gɔɔ kà. À donyī ke Luda kú à musu kú z̄iteo kú ísirao kú ís̄ebokinɔ kēene.

⁸ Malaika plade té a kpe à p̄i: Babilɔnu gbòro! Wera zḱkɔ p̄i gbòro! À tò buri s̄inda p̄inki a p̄āpākena wē gbāna kú àdi su kú Luda p̄of̄eoo m̄i.

⁹ Malaika aakòde té n̄ kpe, à kòtoo sè gbānagbāna à p̄i: Tó gbē donyī kè n̄bɔ p̄āsī piine kú a takao, à a s̄eedaa s̄i a m̄i'area kes̄s̄ a ɔa,

¹⁰ àkū mé ani Luda p̄ētē wē kú ò kà atēne a p̄of̄e tokon mi, ani wāwā ma té kú ifāntēgb̄ɔo gūn Luda malaikanɔ kú Sāne B̄rɔɔo arɛ.

¹¹ N̄ wētāmma túsukpe niḡs̄ bo gɔɔ s̄inda p̄inki. Gbē kú ò donyī kè n̄bɔ p̄āsī piine kú a takao, ò a t̄s̄ s̄eedaa k̄enɔn Ìampana v̄iro fānant̄e kú gwāanio.

¹² Abire ten o Luda gbēnɔne òḡs̄ mena v̄i, gbē kú ò yá kú à d̄itenɔ kūna, òten Yesu náani kenɔ.

¹³ Akū ma kòtoo mà, à bò ludambe à p̄i: N̄ adik̄ina kē. Arubarikadenɔme gbē kú oni ga kunna Dikiri gūn zaa teranɔ ũ. Luda Nini p̄i: Lem̄e! Oni kamma bo kú n̄ z̄io, zaakū n̄ yāmanakena gbē t̄ényī.

Z̄ite p̄ino kēkēnaa

¹⁴ Akū ma ludambe luku è, p̄oke vutena lán bisāsiri bà. À wura f̄ura kuna, à kòma lénna kūna.

¹⁵ Akū malaika pānde bò Luda kpén, à lé gbāna zù gbē kú à vutena ludambe lukuaai à p̄i: N̄ kòma ká p̄oi n̄ kē, zaakū z̄ite p̄ino mà, à kà kēna.

¹⁶ Akū gbē kú à vutena ludambe lukua a kòmaa màte z̄ite, à z̄ite p̄ino kēkē.

¹⁷ Malaika pānde bò musu Luda kpén, à kòma lénna kūna d̄o.

¹⁸ Akū malaika pānde kú à té iko v̄i bò sa'okia. À lé gbāna zù gbē kú à kòma lénna kūnaa p̄iii à p̄i: N̄ n̄ kòma lénna ká geepi ȳs̄ kú ò kú z̄itenɔ n̄ z̄z̄s̄, zaakū n̄ n̄nɔ mà.

¹⁹ Akū malaikaa p̄i a kòmaa màte z̄ite, à geepi ȳnɔ z̄z̄s̄, à kà geepi'if̄eki zḱk̄ kú à de Luda p̄of̄ekipabɔ ũ gūn.

²⁰ Ò gēs̄e p̄etepete geepi ȳs̄ p̄inɔa w̄ete kpe, akū aru b̄ote geepi'if̄eki gūn, à dàgula ari kiloo wàa do kpé bas̄ɔro, à lei kà s̄s̄ s̄m̄o léi.

15

Kisira kpekpe mèn supplanɔ kpányīnaa

¹ Akū ma s̄eeda pānde è ludambe, à zḱk̄, à bò ma sare. Malaika gbēnɔn supplanɔn kisira kpekpe mèn supplanɔ kūna. Abirekūn Luda ni a p̄of̄ekipamma lákao.

² Akū ma pòke è lán sèbɛɛ bà, à de lán dígi bà kakarana kú téo. Ma gbē kú ò zli blè nòbò pāsī pīia kú a takao kú a tó lambaaonɔ è zena sèbe kú à de lán dígi bàa pīi sare, ò mɔrɔ kú Luda kpàrmanɔ kúkūna.

³ Otɛn Luda zòbleri Musa lè sí kú Sāne Bòrɔ lèeo ò pì:

Dikiri Luda Gbānasīndapinkide,

n yākenanɔn zòkò, ò bò ó sare.

Buri sīnda pínki Kína,

ndì yā ke a zéa kú yāpuraò.

⁴ Dikiri, dí mé à n vīna vīroo?

Dí mé ani gí n tó kpáii?

Zaakú n mèn do n kú adona.

Buri sīnda pínki ni su à donyī kenne,

zaakú n yāmanakenanɔ bò gupuraò.

⁵ Abire gbera ma Luda kpé è wēna musu, bizakuta kú à doka kun ũ.

⁶ Akū malaika gbēnɔn suppla kú ò kisira mèn suppla kūnanɔ bòte kpé pīi gūn. Ò táaru biza pura táitai kú àten té ke dadana, wura asa dɔdɔna n kúseaa.

⁷ Akū pò bēne mèn siikɔnɔ doke wura kere kpà malaika gbēnɔn suppla pīno baadia. Luda kú àdigò bēne gɔrɔ sīnda pínki pofē kán à pà.

⁸ Luda gakuri kú a gbānao túsukpe kpé pīi pà. Gbēke ni fò à gēnlo ari malaika gbēnɔn suppla kisira mèn suppla pīno gēe à làkao.

16

Luda pɔfēkipana anduniaa

¹ Akū ma kòto gbāna mà bona Luda kpén, à pī malaika gbēnɔn suppla pīnɔne: À gé à Luda pofē kú à kú kere mèn suppla pīno gūn atē anduniaa.

² A káakude gēe à a kere atē anduniaa. Akū bòbūnu vāni pásīnɔ bò gbē kú ò nòbò pāsī sēeda vī, kú òdi donyī ke a takanɛnɔa.

³ A plade a kere atē ísira. Akū ísira'i gò lán gè aru bà, pò bēne kú ò kú a gūnno gāga pínki.

⁴ A aakòde a kere atē swanɔa kú ísēbokino, akū í pīno lì aru ũ.

⁵ Akū ma mà malaika kú à í iko vī pì:

Kúadonade mɔkɔn kú n kun yā,

akūsò n kun kú a terao,

n yākpate kè kúńwo a zéame.

⁶ Ò n gbēnɔ kú n annabinɔ aru kòte,

akū n aru kpàrma ò mī.

À kò sī kúńwo le.

⁷ Akū ma kòtoo mà bona sa'okia à pì:

Leme, Dikiri Luda Gbānasīndapinkide,

n yākpate kè kúńwo a zéame,

akūsò n yāpura vī.

⁸ A siikòde a kere atē ifántēa, à tò a té bisāsirinɔ kpàta.

⁹ A puusu gbāna n pá, akū ò Luda kú à kisira birenɔ iko vī tó bēne sī. Odi nèse lite ò bèere línero.

¹⁰ A sɔɔrode a kere atē nòbò pāsī gbàaa, akū gusira dà a kpatala. Gbēnɔ teni n lé yākate wāwā gūn,

¹¹ akū ò Luda Musude tó bēne sī n wāwā kú n bòbūnuo yāi. Odi nèse lite ò kpe lì n yākenanɔnero.

12 A suddode a kerε àtē swada kŭ òdi pi Yuflatia, akŭ swa pì í bàba, akŭ zé bò ifáboki kpa kínanɔne.

13 Akŭ ma tánanɔ è mèn aakŭ lán blònɔ bà, òten bo kwá kŭ nòbɔ pásíɔ kŭ annabi ékeo lén.

14 Tána dabokerinɔme. Òten gé andunia pínki kínanɔ kínaa, de ò n kakara ò zì ká Luda Gbānasīndapinkide gɔɔɔ zŏkŏ zī yāi.

15 N ma! Mani su lán kpāni bàme. Arubarikaden gbē kŭ á wé gŏ dɔ ũ, kŭ à a pŏkasanɔ dana de àsun bo pótompo ò a pótompoke ero yāi.

16 Akŭ tána pìnɔ kína pìnɔ kākara gu kŭ òdi pi kŭ Eberu yāo Amagedŏ.

17 À supplade a kerε àtē íaa. Akŭ kòto gbāna bò gbà kínaa Luda kpén à pì: À kèn gwe.

18 Legŭ ten pí, àten pata, àten pŭtá. Zíte ylgáyīgā pásīpāsī. Zaa lākŭ bisāsirinɔn kŭ zīten nà, a taka buri dí ke zikiro, à kè pásī manamana.

19 Wéra zŏkŏ kpàatekŏre leu aakŭ, akŭ buri sīnda pínki wéranɔ gbòro. Wéra zŏkŏ Babilonŭ yā dŏ Ludagu, akŭ à a pŏfē pásī wē toko kpāa, à mì.

20 Ísira luannɔ gēte pínki, odi kpínɔ e doro.

21 Legŭgbē zŏkŏnɔ bò ludambe, ò kà kiloo bupla. Ò sisi bisāsirinɔa, akŭ ò Luda tŏ bēneε si legŭgbē kisira pi yāi, zaakŭ kisira pi pásī manamana.

17

Karua kŭ à di nòbɔ pásīa

1 Malaika gbēnɔn suppla kŭ ò kerε mèn suppla kŭnaa pìnɔ doke pìmene: N mŏ mà yā kŭ ani wí karua zŏkŏ kŭ à vutena swanɔa dasi mɔnne.

2 Andunia kínanɔ pāpā kè kāao, andunia gbēnɔ a pāpākēna wē mì ò kà.

3 Luda Nini dinama pi gŭn malaikaa pii gēε kŭmao sēn. Akŭ ma nɔgbē ke è dina nòbɔ pásī tēraa. Dɔkēna kŭ Ludao tónɔ fífífa, a mìnɔ mèn suppla, a bēnenɔ mèn kuri.

4 Nɔgbē pi biza tēra kŭ a gaaruradeo yīna, à zāblebɔ kŭ ò pi kŭ wuraaonɔ dana kŭ gbē bēeredenɔ kŭ òsonɔ. À wura toko kŭna, tē pónɔ kŭ a pāpākēna gbāsīnɔ kán à pà.

5 Ò tŏ asiride kè a mì'area ò pì:

Wéra zŏkŏ Babilonŭ,

pāpākerinɔ kŭ andunia tē pónɔ da.

6 Ma è nɔgbē pii Luda gbē kŭ ò n dede Yesu sēedakpana yāinɔ aru mì à kà, àteni a de lán wē bà.

Kŭ ma a è, yā pii bò ma sare manamana.

7 Akŭ malaikaa pi ma la à pì: Bŏ yā mé à tò yā pii bò n sareε? Mani nɔgbē pi asiri onne kŭ nòbɔ pásī kŭ à a sena asirio, kŭ a mìnɔ mèn suppla a bēnenɔ mèn kurii pii.

8 Nòbɔ pásī kŭ n èε pi kun yā, à kun tera doro, akŭsŏ ani bo Zīngo wēε lòkotoo gŭn à mì pé kakatenāaa. Gbē kŭ ò kŭ zíte, akŭsŏ n tŏ kŭ wēndi takadan zaa andunia naanagɔɔaronɔ, tŏ ò nòbɔ pásī kŭ à kun yā, akŭ à kun tera doro, ama ani era à su pii è, a yā ni bo n sare.

9 Laasunde kŭ à ōndŏ vī yān dí. Mì mèn suppla pìnɔ bi sīsī mèn suppla kŭ nɔgbē pi vutenaanɔme. Kína gbēnɔn supplanɔme dɔ.

10 N gbēnɔn sɔɔro lēte, gbē mèn do kun, gbē mèn do kpé. Tó à sù, ani gi kerɔ.

¹¹ Nɔ̀bɔ̀ pāsī kū à kun yā, akū à kun tera dorɔ̀ pì bi kína sɔ̀raakɔ̀deme. Gbɛ̀nɔ̀n suppla pìnɔ̀ dokeme dɔ̀. Àtɛn mì pé kakatɛnaaa.

¹² Bɛ̀nɛ̀ mèn kuri kū n èe pìnɔ̀ bi kína gbɛ̀nɔ̀n kuri kū odi kpata ble kòronɔ̀me. Ama oni kí ble gɔ̀ɔ̀ fitinle gūn kū nɔ̀bɔ̀ pāsīo lɛ̀le.

¹³ N gbɛ̀nɔ̀n kurii pìnɔ̀ lédokɔ̀nɔ̀me. Oni n gbàna kū n íkoòo kpá nɔ̀bɔ̀ pāsī pià.

¹⁴ Oni zì ká kū Sāne Bòrɔ̀ɔ̀, ama ani zì blém̀ma, zaakū dikirinɔ̀ Dikirime, kɪnanɔ̀ Kɪname. A gbɛ̀ náanide kū à n sísí à n sɛ̀nɔ̀n kú káao.

¹⁵ Akū malaikaa pìi òmɛne: Swa kū n è karua vutɛnaano bi gbɛ̀nɔ̀ kū parinɔ̀ kū burinɔ̀ kú buriyánɔ̀me.

¹⁶ Nɔ̀bɔ̀ pāsī kū bɛ̀nɛ̀ mèn kuri kū n èe pìnɔ̀ ni zā karuaa pìgu. Oni a kakatɛ, ò à tò pótompɔ̀. Oni a só, oni té s̄s̄a.

¹⁷ Zaakū Luda a pɔ̀yenyĩnaa dànnɛ̀ n swɛ̀n ò lédokɔ̀nɔ̀ kɛme. Oni n kpata kpá nɔ̀bɔ̀ pāsī pià ari Luda yā gé papao.

¹⁸ Nɔ̀gbɛ̀ kū n èe pì bi wéra zókɔ̀ kú à iko vī andunia kɪnanɔ̀aame.

18

Babilɔ̀nu gboronaa

¹ Abire gbera ma malaika pānde è bona ludambe. À iko zókɔ̀ vī, à gakuri andunia pura kú.

² À wiki gbàna lè à pì:

Babilɔ̀nu gbòro, wéra zókɔ̀ pìi lète.

À ḡò tãnanɔ̀ kúki ù, tãna buri s̄inda pínki tò ù,

bá kú òdi n t̄è bo ò zãngunɔ̀ be ù.

³ Zaakū buri s̄inda pínki a pāpākɛna w̄ɛ

kū àdi su kū Luda pɔ̀f̄ɛoo mì.

Andunia kɪnanɔ̀ gbāsī kè káao,

akū andunia lagatarinɔ̀ kè aruzɛkɛdenɔ̀ ù

a nnamana zókɔ̀ gūn.

⁴ Akū ma kòto pānde mà bona ludambe à pì:

À b̄ote w̄ɛte pìi gūn ma gbɛ̀nɔ̀,

de á ɔ̀ s̄unḡɔ̀ kú a durunnano gūn

yā kú oni m̄onɛnɔ̀ s̄un á lero yāi.

⁵ Zaakū a durunnano gbà ò z̄ò ludambea,

akū a dàkɛnanɔ̀ d̄ɔ̀ Ludagu.

⁶ À f̄ina bonɛ yā kú à k̄ɛ́n̄na,

à kɛnɛ a yākɛnaaa lɛu pla.

À p̄ɛt̄ɛ w̄ɛ káne a tokon

de p̄ɔ̀ kú à k̄ánn̄ela lɛu pla.

⁷ À w̄áw̄á kú w̄ɛndayāo kpái,

lákū à t̄ɔ̀ b̄ò nnamanaa gūn lén nà.

Zaakū àdi o a sw̄ɛ̀ɛ̀ gūn,

saraunian a ù vutena a gbàaa,

gyaanɔ̀ takasiden a ùro,

áni w̄ɛnda kɛ zikiro.

⁸ A yā mé à tò kisira díkɪnanɔ̀ ni a le gɔ̀ɔ̀ do,

ga kú w̄ɛndao kú n̄aao.

Té mé ani kūa,
 zaakū Dikiri Luda a yākpatekeri gbāna.

⁹ Andunia kina kū ò gbāsi kè káao, ò nna mà káaon, tó ò a tékūna luku è,
 oni ɔ́ do, oni ní zīda kēkē.

¹⁰ Oni ze zā vīna gūn wāwā kū ò kpai yāi ò pi:

Waiyoo, waiyoo, wéra zōkō!

Wéra ikode Babilonu!

Yā vùtemma goro do gōngōn yā!

¹¹ Andunia lagatarinɔ́ ni ɔ́ do sō, oni wēnda kenε, kū gbēke ni ní laga díkīnanɔ́
 lúmma dorɔ yāi:

¹² Wura, andurufuu, gbè bèèredenɔ́, òsonɔ́, biza ogodenɔ́, biza tēra kū a
 gaaruradenɔ́, siliki, lí mana buri pínkinɔ́, pɔ́ kū òdi ke kū wisa sakaaonɔ́ kū
 lí bèèredenɔ́ kū mōgotēnɔ́ kū mōsinɔ́ kū gbè puranɔ́ pínki,

¹³ líteke gbīnnadenɔ́, dò pónɔ́, turaretitinɔ́, lí'onɔ́, wē, nísi, flawa, póblewεnɔ́,
 zùnɔ́, sánɔ́, sōnɔ́ kū ní gónɔ́, zónɔ́ kū bisāsiri wēndinɔ́.

¹⁴ Oni pine: Pɔ́ mana kū ndi a ni denɔ́ làkamma pínki. N nmanana kū n
 gakurio pítimma pínki, ĩni kara ò ní è ziki dorɔ.

¹⁵ Lagatari kū ò kè aruzekedenɔ́ ũ wéra pīi gāinɔ́ ni ze zā vīna gūn wāwā kū
 ò kpai yāi. Oni ɔ́ do ò wēnda ke

¹⁶ ò pi:

Waiyoo, waiyoo wéra zōkō!

À táaru biza yī yā

kū biza gaaruradeo kū a wé tēradeo.

À zāblebɔ́ kū ò pī kū wuraaonɔ́ dà yā

kū gbè bèèredenɔ́ kū òsonɔ́.

¹⁷ À aruzeke sīnda pínki làka goro do gōnɔ́.

Gó'ite dikirinɔ́ kū táa'orinɔ́ kū gó gbēnɔ́ kū gbē kū òdi zī ke ísira musunɔ́ ni ze
 zāzā ní pínki.

¹⁸ Tó ò wéra pī tékūna luku è, oni wiki lé ò pi: Wéra ke kun yā kū a zōkō kà
 wéra díkīna ũro.

¹⁹ Oni ɔ́ do, oni ní zīda kēkē, oni wēnda ke, oni wiki lé ò pi:

Waiyoo, waiyoo wéra zōkō!

Gbē kū ò gó'ite vī ísira musunɔ́ pínki

kè aruzekedenɔ́ ũ kū aruzeke kū à pìsiaao,

akū à gō bezī ũ goro do gōnɔ́.

²⁰ À ponna ke a yā musu ludambedenɔ́ kū Luda gbēnɔ́ kū a zīrinɔ́ kū a
 annabinɔ́, zaakū Luda mé à fīna bòaáre.

²¹ Akū malaika gbānade gbè kū à kà wísibgbe gbèntē ũ sè à zù ísira gūn à pī:
 Len oni wéra zōkō Babilonu zun le kū gbānao,
 oni wéra pī è ziki dorɔ.

²² Oni mɔ́ ke gāgā

ke kute kesō kākaki'ū ma n gūn ziki dorɔ.

Oni zīkeri ke le n gūn ziki dorɔ.

Oni wísibgbe kīni ma n gūn ziki dorɔ.

²³ Oni fitila gupura e n gūn ziki dorɔ.

Oni nɔ́sekīni ma n gūn ziki dorɔ.

N lagatarinɔ́ bi andunia gbē zōkōnɔ́mε yā,
 n pɔ́ dà buri sīnda pínkia, n ní mùi líte.

²⁴ Ó annabinɔ́ kū Luda gbēnɔ́ aru lè a gūn

kū gbē kū ò ñ dēdē andunia gūnnō ñ pínki.

19

Pɔnnakena ludambe

¹ Abire gbera ma kòto gbāna mà ludambe lán pari yá'onaa bà à pì:

Aleluya! Ó Luda mé à z̄i blè!

Àkū mé à gakuri kū gbānao vī ado,

² zaakū àdi yákpate ke kūńwo
a z̄ea kū yápuraome.

À yákpate kè kū karua z̄ók̄s
kū à andunia yàka kū a pāpākenaa.

À a z̄òblerinō dēdēna fīna bòa.

³ Ó pì dō:

Aleluya!

A túsukpe niḡs dō gōrō sīnda pínkime.

⁴ Gbē z̄ók̄s gbēnōn baro awēsiikōnō kū pó bēne mēn siikōnō wùtewute ò donyī
kè Luda kū à vutena a gbāaane ò pì:
Aami! Aleluya!

Sāne B̄rō n̄seɔble

⁵ Akū ma kòtoo mà bona gbàa pì kīnaa à pì:

À ó Luda t̄ kpá a z̄òblerinō á pínki,

ákōnō kū á a vīna vīnō,

né f̄iti gbē z̄ók̄s.

⁶ Akū ma kòtoo mà lán pari yá'onaa bà, lán ís̄kēna kīni bà, lán legūpūtāna
gbāna bà à pì:

Aleluya!

Dikiri ó Luda Gbānasīndapinkide nà kíblēnaaa.

⁷ Ò p̄onna ke, ò yáa dō, ò a t̄ kpá,
zaakū Sāne B̄rō n̄seɔgōrō kà, a nō sorumii mà.

⁸ Ò táaru biza pura táitai kū àten té ke kpāa à yī.

Táaru biza pì bi Luda gbēnō yāmanakēnanōme.

⁹ Malaikaa òmēne: Ñ kē. Arubarikadenōn gbē kū ò ñ s̄isi Sāne B̄rō p̄i
n̄seɔbleano ũ. À òmēne dō: Luda yā yápuran gwe.

¹⁰ Ma wute a are de mà donyī kēne, akū à òmēne: Ñ abire tó. Ñ donyī ke
Ludane. N z̄òbleri daken ma ũ kū n gbē kū ò yá kū Yesu de a s̄eedade ũ kūnanō.
Zaakū yá kū Yesu de a s̄eedade ũme annabikēyá'ona mi ũ.

Kirisi suna dina s̄ puraa

¹¹ Akū ma ludambe è wēkōana, akūs̄s̄ pura bò, gbē kū à dia t̄n Nāanide
Yāpurade. Àdi yákpate ke kūńwo, àdi z̄i ká kūńwo a z̄ea.

¹² A wé de lán tévuraa bà, à kífura kúkuna dasi. T̄s̄ ke kēna a mi'are, gbēke t̄s̄
pì yāasi d̄s̄ro, akāa baasiro.

¹³ À uta kū ò dà aru gūn dana. À t̄n Luda Yā.

¹⁴ Ludambe z̄ikarinōn t̄i, ò didi s̄s̄ puranao kū táaru biza pú táitaio dadana.

¹⁵ Fēneda lēnna ten bo a lén, de à burinō léo. Ani kí bleńma kū mò gòoo, ani
gēs̄e p̄te geepi nēnōa geepi'ifēki gūn, àkūme Luda Gbānasīndapinkide p̄fē p̄ās̄i
ũ.

¹⁶ Ò t̄s̄ d̄ikīna kē a utaa kū a gbádao:

Kínano Kína, dikirinɔ Dikiri.

17 Akū ma malaikaa è à zena ifantēn. À lé gbàna zù bā kū òten vura musumusunɔi pínki à pì: À mós à kakara à póbile zókō kū Luda kèáre ble,

18 de à le à kínano gè sò kū soza gbē zókōnɔ kū gbānadeno kū sōnɔ kū ñ òtino kū gbē sīnda pínkinɔ, zīdadeno kū zōnɔ, né fiti gbē zókō.

19 Akū ma nòbɔ pásì è kū andunia kínano kū ñ zīkarinɔ, ò kō kākara ò zī ká kū gbē kū à di sōa pìio kū à zīkarinɔ.

20 Ò nòbɔ pásì pìi kù lēle kū annabi éke kū à daboyānɔ kè a areo. Daboyā pìnɔn à gbē kū ò nòbɔ pásì sèeda vī, ò kùte a takaneno sàteo. Ò ñ zú té sèbe kū àten kū kū ifantēgbɔɔo gūn bēne ñ pla ñ pínki.

21 Gbē kū à di sōa gbē kparano dède kū fēneda kū à bò a lé gūnwo, akū bānɔ ñ gènɔ blè ò kà pínki.

20

Kirisio kīblena andunia gūn wē wàa sɔɔro

1 Akū ma malaikaa è bona ludambe, à Zīngo wēe lòkotoo mōne kūna kū mōkakōana gbìgiriio.

2 À kwā kū à de mlè zī ũ, kū òdi pi Ibilisi ke Setan kū, akū à mōo kàa ari wē wàa sɔɔro.

3 Malaikaa pì a zù Zīngo wēe lòkotoo pìi gūn, à zé tàre à mōda kài à kà de àsun burinɔ sàtero ari wē wàa sɔɔro pì gé papao. Abire gbera oni a gbare fiti.

4 Akū ma gbānɔ è kū gbē kū ò vutenaanɔ. Ò ñ gbá zé ò yākpate ke kū gbēnɔ. Ma gbē kū ò ñ mii zō Luda yā kū Yesu de a sèedade ũ ona yāinɔ è. Odi kùte nòbɔ pásì ke a takanero. Odi a sèeda ke ñ mi'are ke ñ ɔaro. Ò vù gan, ò kí blè kū Kirisio wē wàa sɔɔro.

5 Gènɔ vuna káakupɔn gwe. Gè kparano dí vuro ari wē wàa sɔɔro pìi gèe à pàpao.

6 Arubarikadenɔn gbē kū ñ baka kú gènɔ vuna káakupɔ gūnnɔ ũ, ò kú adona. Ga plade iko vīrīmaro. Onigō de Luda kū Kirisio gbàgbarinɔ ũme, onigō kí ble káao ari wē wàa sɔɔro.

Setan zuna tén

7 Tó wē wàa sɔɔro pìi pàpa, oni Setan bo ò a gbare.

8 Ani gé buri kū ò kú andunia kusuru siikōanɔ sàte, Gogu kū Magoguo, ani ñ kakara, de ò zī ká. Ñ dasi de lán Ísirale būsua'atē bà.

9 Ò dà anduniala, ò lika Luda gbēnɔ bùraai kū wéra kū Luda yeiio, ama té bò ludambe à kūrīma.

10 Ò Ibilisi kū à ñ sàte sè ò zù té sèbe kū àten kū kū ifantēgbɔɔo gūn, gu kū ò nòbɔ pásì kū annabi ékeo zùn. Onigō wāwā ma fānantē kū gwāanio gɔɔɔ sīnda pínki.

Yakpate kpede kenaa

11 Akū ma gbà pura zókō è kū gbē kū à vutenaanao. Zīte kū musuo dibi lè a are, gu kunīne doro.

12 Akū ma gyāwāndenɔ è, né fiti gbē zókō, ò zena gbàa pì are. Ò takadanɔ wēwē, akū ò takada pānde wē dɔ wēndi takada ũ. Ò yākpate kè kū gyāwāndenɔ ñ yākenaa, lākū a kēna takada pìnɔ gūn nà.

¹³ Ísira gyāwānde kū ò kú a gūnnò kpà. Ga kū Gyāwānwò gyāwānde kū ò kú n gūnnò kpà se. Akū ò yákpate kè kū baadio a yákenaaa.

¹⁴ Ò ga kū gyāwānwò zù té sèbèe gūn. Té sèbèe pì bi ga plademe.

¹⁵ Gbè kū odi n tó le wēndi takada gūnlonon ò n zú té sèbèe pìi gūn.

21

Zíte dufu kū musu dufuo

¹ Akū ma zíte dufu kū musu dufuo è, zaakū zíte káakupò kū musu káakupò gète, akūsò ísira kun dorò.

² Akū ma Luda wéra Yurusalemu dufu è bona musu Luda kīnaa, àten kipa. Ò a kèkè lán nɔgbè kū a zāke sorumii màa bà.

³ Akū ma kòto gbāna mà bona gbà kīnaa à pì: Luda vùte kū bisásirino sà, anigò kú kúńwo, onigò de a gbēnò ũ. Luda pì nigò kú kúńwo a zīda n Luda ũ.

⁴ Ani n wétē warawarañne pínki. Ga nigò kun dorò ke wēnda ke sòdona ke wāwā, zaakū yā zīnò gète.

⁵ Akū Gbè kū à vutena gbàaa pì: Ñ ma! Maten pò sīnda pínki ke dufu. Akū à òmene: Ñ kè, zaakū yā dínò náani vī, akūsò yāpurame.

⁶ Akū à òmene: À kèn gwe. Makūme Alafa kū Omegao, Naana kū Lakanaao ũ. Gbè kū ími ten de, mani a gba ísē wēndide boki.

⁷ Gbè kū à zīi blè mé anigò pò dínò vī pínki. Manigò de a Luda ũ, anigò de ma né ũ.

⁸ Ama vīnadonò kū nánisaridenò kū yāvānikerinò kū gbēderinò kū zinakerinò kū ezedenò kū tánagbagbarinò kū manafikidenò pínki, n baka nigò de té sèbe kú àten kú kú ifántēgbòò ũme. Ga pladen gwe.

Yurusalemu dufu

⁹ Malaika gbēnon suppla kū ò kere mèn suppla kūna, kisira kpede mèn suppla kán à pà pìnò doke sù à òmene: Ñ mós mà Sāne Bòrò nò dufu mōnne.

¹⁰ Luda Nini dinama pìi gūn malaikaa pì ma se à gēe kúmao kpi lei zòkòaa. À Luda wéra Yurusalemu mōmene bona musu Luda kīnaa, àten kipa.

¹¹ Àten té ke kū Luda gakurio, àten pí lán gbè bèere de bà, lán diamòò bà.

¹² À bīni lei zòkò vī. À gānu mèn kuri awēplame, malaika gbēnon kuri awēplanon zezenan. Isaraila buri mèn kuri awēplanò tó kēna gānu pìnò.

¹³ Gānu mèn aakò kú ifáboki kpa, mèn aakò kú gūgbānduru kpa, mèn aakò kú gēnomidòki kpa, mèn aakò kú ifālete kpa.

¹⁴ Ò bīni pì ē pète gbè mèn kuri awēplanò. Sāne Bòrò zīri gbēnon kuri awēplanò tó kēna gbèe pìnò.

¹⁵ Malaika kū àten yā omene pòyòò kú ò pì kú wuraaò kūna, de à wéra pì yòò kú a gānunò kú a bīnio.

¹⁶ Wéra pì kusuru siikòme, a gbāna kū a yàsaao leeleme. Akū à wéra pìi yòò kú pòyòòò pìio. A gbāna bi kiloo wàa kuri awēplame. A gbāna kū a yàsaao kú a leio pínki leeleme.

¹⁷ À a bīni yòò de, a lei gāsákuru basuppla awēsiikò. Malaikaa pì a yòò bisásiri gāsákuru gbāna lémmè.

¹⁸ Ò bīni pìi kè kū diamòòò. Wéra pì bi wuraaame atēne swáswa lán dígi bà.

¹⁹ Ò gbè kū ò wéra pì bīni pèteaa kèke kū gbè bèere de buri sīnda pínkiò.

Ò gbè káakupò kèke kù diamoo,
 a plade kù safiaao,
 a aakòde kù agataao,
 a siikòde kù emeradiio,
²⁰ a soorode kù onisiio,
 a suddode kù kaaneliaao,
 a supplade kù kisolitiio,
 a sooraakòde kù beriliio,
 a kèndode kù topazaao,
 a kuride kù kisopazaao,
 a kuri awεεdode kù yasintiio,
 a kuri awεεplade kù ametisiio.

²¹ Gānu mèn kuri awεεpla pìno bi òso mèn kuri awεεplanome. Ò ní pínki kè kù òsooo mèn dodo. Wéra pì zéda bi wuraame atēne, òdi gu en lán dígi bà.

²² Mádi Luda kpé e wéra pìi gūnlo, zaakù Dikiri Luda Gbānasīndapinkide kù Sāne Bòroome kpé pì ù.

²³ Wéra pì bàka kù kù ifantē ke mɔvura gupunaaoro. Luda gakuri mé àdi wéra pì pu, akūs Sāne Bòro de a fitila ù.

²⁴ Burino ni taa o a gupurai, andunia kīnāno ni gēn kù ní aruzekeno.

²⁵ A gānunō nigō tatana fānantē zikiro, gwāani nigō kù gwe sōro.

²⁶ Oni gēn kù burino aruzekeno kù ní pō gōdeno.

²⁷ Ama pō gbāsī ke ni gēnlo ke wé'iyākēri ke manafikide, tó adi ke gbē kù Sāne Bòro ní tó kè wēndi takada gūnno baasiro.

22

¹ Akù malaikaa pì swa'i wēndide kù àten bo Luda kù Sāne Bòroo gbà kīnaa mòmene, àten té ke lán gbèdigi bà.

² Àten bàa lé wéra zéda guragura. Lí wēndide kù a bara dire kù a bara lao, àdi né i wè do gēn kuri awεεpla, mō kù mōo gēn dodo. Lí pì lāno bi burino aafialekiamε.

³ Pō kù Luda lé kène ke nigō kun dorō. Luda kù Sāne Bòroo gbà nigō kù wéra pìi gūn, a zòblerino sō oni doi.

⁴ Oni a e wédewe, akūs a tō nigō kù ní m'area.

⁵ Gwā nigō kun dorō, gbēke bàka nigō kù kù fitila ke ifantē gupuraoro, kù Dikiri Luda ni gu puñne yāi. Onigō kí ble ari gōro sīnda pínki.

⁶ Akù à òmene: Yā birenō náani vī, akūs yāpurame. Dikiri Luda kù àdi do annabinone arε mé à a malaikaa zī, de a zòblerino yā kù ani su tera dō.

Yesu ni su tera

⁷ N gwa, mani su tera. Arubarikaden gbē kù à zia yā takada dīkīna yā kūna ù.

⁸ Makù Yuhana makūme ma yā birenō mà, ma è. Kù ma mà, akūs ma è, ma kute malaika kù à yā pìno mòmene gbà sarε mà donyī kene.

⁹ Akù à òmene: N abire tó. N donyī ke Ludane. N zòbleri daken ma ù kù n annabi gbédakeno kù gbē kù ò takada dīkīna yā kūnāno.

¹⁰ Akù à òmene: Nsun pō kúte zia yā kù à kù takada dīkīna gūnwaro, zaakù a gōro kà kāni.

¹¹ Gbē vāni wé tã àgō a vāni ke. Gbāsīde wé tã àgō gbāsī. Gbē mana wé tã àgō a mana ke. Gbē kù à kù adona wé tã àgō kù adona.

¹² Ñ gwa, mani su tera, manigõ láada kūna, de mà fīna bo baadine a yākenaana.

¹³ Alafa kū Omēgaon ma ũ, Arēde kū Kpēdeo, Naana kū Lakanaao.

¹⁴ Arubarikadenɔn gbē kū ò ní utagyaba pìpinɔ ũ. Onigõ zé vī ò gē wéra pì gānunɔ gūn, ò lí wèndide né ble.

¹⁵ Ama kifirinɔ nigõ kū gwero, ezedenɔ kū pāpākerinɔ kū gbēderinɔ kū tānagbagbarinɔ kū gbē kū ò ye manafiki yākenaainɔ.

¹⁶ Makū Yesu ma a malaikaa zì àgõ deāre yā pinɔ sèedade ũ sɔsine. Makūme Dauda buri kpata kū à bòtɔ pà Kína ũ, gudɔna susune i nna ũ.

¹⁷ Luda Nini kū Sāne Bòrɔ nɔ dufuo dì pi, ñ mó. Gbē kū à yā pìi mà sɔ, à pi, ñ mó. Gbē kū ími ten de, à mó. Gbē kū à ye í wèndidei, à sí gba ũ.

¹⁸ Maten pi gbē kū ò annabiketakada díkīna yā mànɔne ní pínki, tó gbē yāke kàra a gūn, Luda ni kisira kū ní yā kú takada díkīna gūnnɔ kara adene.

¹⁹ Tó gbē yāke bò takada díkīna gūn sɔ, Luda ni ade baka bo a wéran kū lí wèndide kū a yā kú takada díkīna gūnwo.

²⁰ Gbē kū à de yā pinɔ sèedade ũ pì: Yāpurame, mani su tera.

Aami! Dikiri Yesu, ñ mó!

²¹ Dikiri Yesu gõ gbēke vī kū a gbēno ní pínki. Aami!